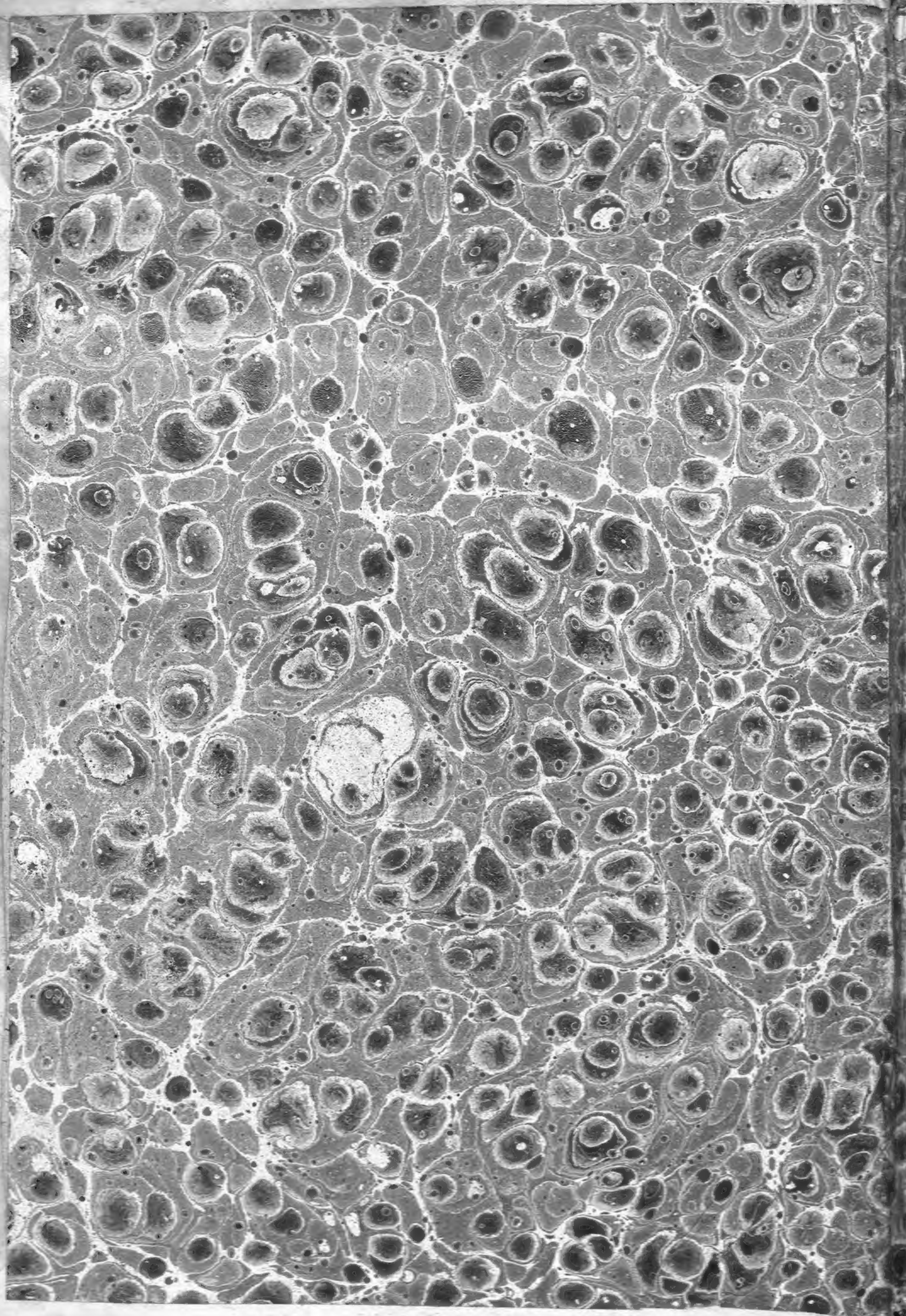
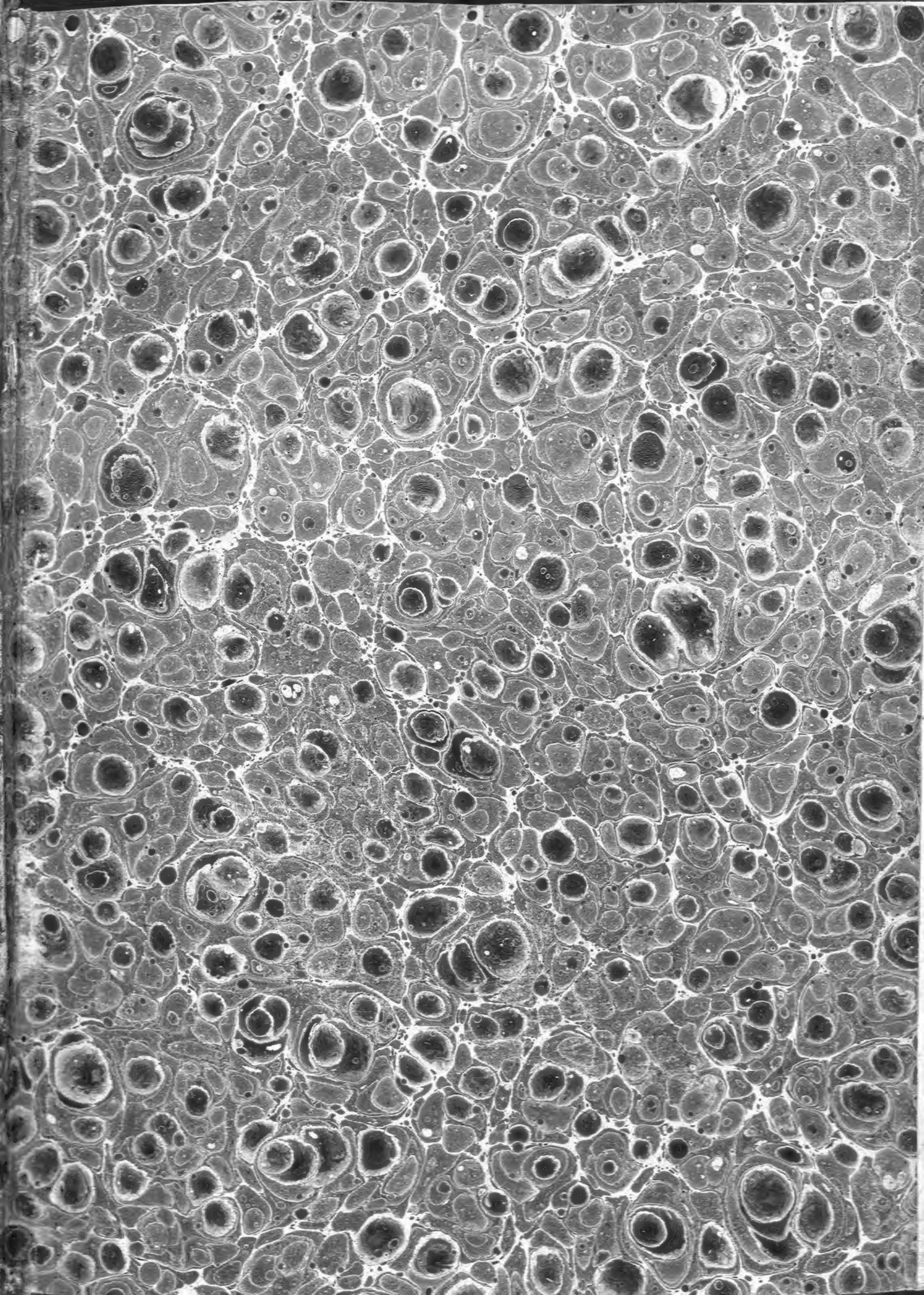

Del collegio de S. Hermenegildo dela Compa de Jesus de Sevilla

Proemium

Diui Thome aquinatis cõtinuũ in librum euangelij fm Mattheum.

Sanctissimo ac reuerendissimo pri dño vrbano diuina puidẽtia pape quarto: frat Thomas de aquino ordis fratrũ predicatorũ: cum deuota reuerẽtia pedũ oscula beatorũ Fons sapie vnigenitum dei verbũ pſidens in excelsis: p qd pater sapiẽter fecerat: et suauiter disposuerat vniuersa: in fine tempõrum carnẽ sumere voluit: vt sub tegumento nature corporee splẽdorẽ ei⁹ human⁹ intuitus posset inspicere: quẽ in celsitudine maiestatis diuie attingẽ nõ valebat. Diffuderat siquidẽ radios suos: sapie videlꝫ sue indicia sup oia opa que creauit: quodã vo ampliori puilegio imaginẽ ppam hominũ aĩabus impresserat: quãtũ diligenti⁹ expresserat i cordib⁹ ipm amantiũ fm sui muneris largitatẽ. Sed quid est hominis aĩa in tã imensa creatura: vt diuie sapie vestigia possit cõprehendere ad pfectionẽ? quinimmo et sapie lux infusa hominib⁹ p peccati tenebras et occupationũ temporaliũ caligines fuerat obumbrata et intantũ est quorũdam cor insipiẽs obscuratum: vt dei gloriã in idola vana cõuerterẽt: et que nõ conueniunt facerẽt: in sensum reprobũ incidẽtes. Diuina vo sapia q ad sui fruitionẽ hoiem fecerat: eũ sui inexpertẽ eẽ nõ sinens: totũ se in humanã naturã ɔtulit eã mõ sibi assumẽdo mirabili: vt errãtem hoiem ad se totaliter reuocaret. Hui⁹ igit sapie claritatẽ nube mortalitatis velatã pm⁹ apostolorũ pnceps fide conspicere meruit: et eã ɔstanter absq; errore et plenarie cõfiteri dicẽs: Tu es christ⁹ fili⁹ dei viui. O beata cõfessio: quã nõ caro et sanguis sed pr celestis reuelat. hec in terris fundat ecclam: aditũ pbet in celũ: peccata meret soluere: et ɔ eã porte nõ preualẽt inferorũ. Hui⁹ igit fidei ac cõfessionis heres legitime: sanctissime pr p studio mens nra iuigilat vt tãte sapie lux fideliũ corda pfundat: et hereticorũ cõfutet insanias: q porte inferorũ merito designant. Sane si fm platonis sniam beata censet respublica: cuius rectores operã sapie dare cõtigerit: illi siquidẽ sapie quã imbecillitas itellect⁹ humani erroribus plerũq; cõmaculat: quãtomagis sub nro regimie huis censeri põt popul⁹ christian⁹: vbi tãta diligẽtia excellẽtissime illi sapie curã ipenditis: quã dei sapia carnalib⁹ mẽbris induta et vbis docuit: et operib⁹ demonstrauit. Et hui⁹ siquidẽ diligentie studio vestre sanctitati cõplacuit mihi cõmittere matthei euãgeliũ exponendũ: quod iuxta ppam facultatẽ execut⁹ solicite ex diuersis doctorũ libris pdicti euãgelij expositiõez cõtinuã cõpilaui: pauca quidẽ certorũ auctorũ vbis vt plurimũ ex glosis adiiciens: que vt ab eorũ dictis possent discerni: sub glose titulo pnotaui. Sed et in sanctorũ doctorũ dictis hoc adhibui studiũ: vt singulorũ auctorũ noĩa: necnõ in quib⁹ habeant libris assumpta testimonia describãt: hoc excepto q libros expositionũ supra loca q exponebãt nõ oportebat spãliter designari: puta sicubi nomẽ iueniat Hieronimi: de libro mẽtione non fcã: dat intelligi q hoc dicat sup mattheũ. et in alijs rõ similis obseruet: nisi his q de cõmẽtario chrysostomi sup mattheũ sumũtur oportuit inscribi in titulo sup mattheũ: vt p hoc ab alijs quẽ sumũt de ipsi⁹ homeliario distinguãt. In assumẽdis aũt scõrũ testimonijs: plerũq; oportuit aliqua resciidi de medio ad plixitatẽ vitandã: nec nõ ad manifestiorẽ sensum: vel fm cõgruẽtiã expositionis lre ordinẽ cõmutari. Interdũ etiã sensũ posui: verba dimisi: pcipue in homelia chrysostomi: pter hoc q est trãslatio vitiosa. Fuit aũt mea intentio in hoc ope: nõ solũ sensũ psequi lrãlem sed etiaꝫ mysticũ ponere: iterdũ etiã errores destrue: necnon cõfirmare catholicã veritatẽ. Qd qdẽ necessariũ fuisse videt: qr in euãgelio pcipue forma fidei catholice tradit et toti⁹ vite regula christiane. Prolixũ igit pñs op⁹ nõ videat alicui: fieri eni nõ potuit vt hec oia sine diminutõe psequerer et tot scõrũ snias explicarẽ oimoda breuitate fuata. Suscipiat itaq; vra scitas pñs op⁹ vro discutiẽdũ corrigẽdũq; iudicio: vestre solicitudinis et obediẽtie mee fructũ: vt dũ a vobis emanauit pceptũ: et vobis reseruat finale iudiciũ: ad locũ vñ exeũt flumina reuertant.

Euangelij pnũciator aptus isaias ppheta: euãgelice doctrine sublimitatẽ nomẽ et materiã breuiter cõprehendẽs: euãgelicũ doctorez ex psona dñi alloquit dicẽs: Sup montẽ excelsũ ascẽde tu q euãgelizas syon. exalta in fortitudine vocẽ tuã: q euãgelizas hierusalem. exalta: noli timere: dic ciuitatib⁹ iude: ecce de⁹ vester: ecce dñs deus in fortitudine veniet: et brachiũ ei⁹ dñabit: ecce merces ei⁹ cũ eo. Ut autẽ ab ipso euangelij noie sumam⁹ exordiũ. AVG. ɔ faustũ: Euãgelij nomen latine iterptat bon⁹ nũci⁹: vel bona annũciatio: qd qdẽ cũ aliqd bonũ annũciat: semp dici põt: ppe tñ hoc vocabulũ obtinuit annũciatio saluatoris. Narratores qppe originis fcõrũ dictorũ passionũ dñi iesu christi ppe dicti sunt euãgeliste. CHRY. in ho. Quid eni his bonis nũciatis fiat eqle: de⁹ in terra: hõ in celo: amicitia dei ad nram fcã naturã: plixũ solutũ pliũ: diabol⁹ cõfusus: mors soluta: paradis⁹ aptus. Et hec oia supra dignitatẽ nrã: et cũ facilitate nobis data sũt: nõ qr laborauim⁹: sꝫ qr dilecti sumus a deo. AVG. i de vera reli. Cũ eni oib⁹ modis medeat animis de⁹: p tẽporũ oportunitatib⁹ q mira sapia ei⁹ ordinãt: nullo mõ hñficẽti⁹ cõsuluit generi hũano: qꝫ cũ vnicus fili⁹ ɔsubstantialis pri et coetern⁹ totũ hoiem suscipẽ dignat⁹ ẽ: et verbũ caro fcm ẽ: et habitauit i nobis: ita eni demõstrauit qꝫ excelsũ locũ iter creaturas habeat hũana natura i hoc q hoib⁹ i vero hoie apparuit. AVG. i ser. de nati. Homũ fact⁹ ẽ de⁹ hõ: vt hõ fieret de⁹. Hoc igit bonũ euãgelizãdũ pnũciat ppheta dicẽs: Ecce de⁹ vester. BEDA i epi. ad flauianũ: Exinanitio aũt illa q se iuisibilis visibilẽ pbuit: et cãs itor ac dñs oium rex vn⁹ voluit eẽ mortaliũ: iclinatio fuit miſatõis:

nõ desertio ptãtis. GLOSA: Ne ḡ sic de⁹ adesse credat᷑: vt fieret aliq̃ diminutio ptãtis: subiũgit pro pheta: Ecce dñs ĩ fortitudĩe veniet. AVG. ꝯ doc. christiana: Nõ p locoꝝ spacia veniẽdo: sed in carne mortali mortalib⁹ apparẽdo. BEDA ĩ ser. de dñi passi. De ineffabili aũt dei potẽtia fcm̃ est: vt dũ de⁹ ver⁹ est in carne passibili: cõferat᷑ hõi glã p cõtume liã: incorruptio p suppliciũ: vita p mortẽ. AVG. ꝯ baptismo paruuloꝝ: Fuso enim sanguĩe sine culpa oĩuꝫ culpaꝝ chirographa deleta sũt: qb⁹ hoĩes a di abolo antea tenebãt᷑. GLOSA: Qr ḡ p virtutem christi patiẽtis hoĩes a peccato liberari: filii facti sũt dei. Sequit᷑: Et brachiũ ei⁹ dñabit᷑. LEO papa in ser. de passi. Affuit aũt nobis ĩ christo singulare p̃si diũ: vt in natura passibili mortis cõditio non mane ret: quã ĩpassibilis eẽntia recepisset: ꝛ p id qđ nõ po terat mori: possit id quod mortuum erat suscitari. GLO. Et sic p christũ nobis ĩmortalis glĩe adit⁹ api tur. vñ sequit᷑: Ecce merces ei⁹ cũ eo: de q̃. s. ipse dicit Merces vestra copiosa ẽ ĩ celis. AVG. ꝯ faustũ: Eterne enĩ vite ꝓmissio regnũqꝫ celoꝝ ad nouũ pti net testamẽtũ: tpaliũ võ ꝓmissiones testamẽto vete ri cõtinent᷑. GLO. Sic ḡ q̃tuor nobis de xp̃o euã gelica doctrina tradit: diuinitatẽ assumentẽ: huma nitatẽ assumptã: mortẽ p quã a s̃uitute eripimur: re surrectionẽ p quã nobis adit⁹ glĩe vite apit᷑: ꝛ ꝓpter hoc ĩ ezechiele sub figura q̃tuor aĩaliũ demõstrant᷑ GREG. sup ezechi. Ipse enĩ vnigenit⁹ dei fili⁹ ve raciter fcũs ẽ hõ. ipse ĩ sacrificio nr̃e redẽptionis di gnat⁹ est mori vt vitul⁹. ipe p v̄tutẽ sue fortitudinis surrexit vt leo. ipse etiã ascẽdens ad celos ẽ eleuat⁹ vt aquila. GLO. In qua ascẽsione manifeste oñ dit suã diuinitatẽ. Matthe⁹ ḡ in hoĩe intelligit᷑: q̃a circa hũanitatẽ christi p̃ncipaliter ĩmorat᷑: Marc⁹ in leone: qr agit de resurrectõe: Lucas in vitulo: q̃a agit de sacerdotio: Johãnes in aq̃la scribens sacra diuinitatis. AMBRO. sup lucã: Et bñ accidit vt qm̃ euãgelij librũ s̃m mattheũ dicim⁹ eẽ moralem opinio hui⁹ p̃mitteret᷑: mores enĩ ꝓpe dicũt᷑ hũani. Figura aũt leonis ascribit᷑ marco: qr a potentie ce pit expꝛ̃ssione diuine cũ dixit: Initium euãgelij iesu christi filij dei. Johãni autẽ figura aquile eo qꝫ di uine miracula resurrectõis expꝛ̃ssit. GREG. in ser. dñi: Hec aũt ipsa vniuscuiusqꝫ libri euangelica exor dia testant᷑: nã qr ab hũana generatõe cepit: iure p hoĩem matthe⁹: qr p clamorẽ in deserto: recte p leo nem marc⁹: qr a sacrificio: bñ p vitulũ lucas: qr võ a diuinitate v̄bi cepit: digne p aq̃lã significat᷑ iohã nes. AVG. de cõ. euã. Uel qui regiã christi psonã maxie cõmẽdauit: p leonẽ significat᷑: Lucas ãt p vi tulũ ꝓpter victimã sacerdotis. Marc⁹ aũt qui neqꝫ stirpẽ regiã neqꝫ sacerdotalẽ narrare voluit ꝛ tñ in hũanis v̄sat⁹ oñdit᷑: hõis figura significat᷑. Hec aũt tria aĩalia: leo: hõ: vitul⁹: ĩ terra gradiũt᷑. vñ isti tres euãgeliste in istis maxie occupati sũt q̃ christ⁹ ĩ car ne opatus est. At võ iohãnes velut aq̃la volat: ꝛ lu cem incommutabilis veritatis accutissimis cordis oculis intuet᷑: ex quo dat᷑ ĩtelligi tres euangelistas circa actiuã vitã fuisse v̄satos: Johãnẽ vero circa cõ tẽplatiuã. REMI. Doctores aũt grecoꝝ p hoĩem ĩtelligũt Matthe[illegible]: qr genealogiã dñi s̃m carnẽ de scripsit: p leonẽ [illegible]o Johannẽ: qr sicut leo suo rugi tu cunctis bestijs timorẽ ĩcutit: sic ꝛ iohãnes cũctis hereticis timorẽ incussit. p vitulũ ĩtellexerũt Lucã: qr vitul⁹ sacerdotalis est hostia: ꝛ ipse semper circa tẽplũ ꝛ sacerdotiũ versat⁹ est. ꝛ p aquilã Marcum ĩtellexerũt: qr aq̃la in scripturis diuinis solet signifi care spm̃scm̃: q̃ locut⁹ fuit p ora ꝓphetaꝝ: ꝛ ipse a ꝓ phetico testimonio exorsus ẽ. HIERO. Circa nu meꝝ vero euãgelistaꝝ sciẽdũ est plures fuisse q̃ euã gelia scripserũt: sicut ꝛ lucas euãgelista testat᷑ dicẽs Quoniã quidẽ multi conati sũt ordinare ꝛc. Et sicut pseuerãtia vsqꝫ ad p̃ns tp̃s monimẽta dederãt: que a diuersis auctorib⁹ edita: diuersaꝝ heresum fuere p̃ncipia vt est illud: iuxta Egyptios ꝛ Thomã ꝛ ma thiam ꝛ Bartholomeũ. xij. quoqꝫ aploꝛuꝫ ꝛ Basili dis atqꝫ Apellis ꝛ reliquoꝝ: quos enumerare lon gissimũ est. eccl̃a autẽ que supra petrã dñi voce fun data est: q̃tuor flumĩa paradisi instar eructuãs: qua tuor annulos ꝛ angulos hꝫ: p quos q̃si arca testam̃ ti ꝛ custos legis dñi lignĩs mobilib⁹ vehit᷑. AVG. de que. euã. Uel qm̃ quatuor sunt ptes orbis terre: p cui⁹ vniuersitatẽ christi eccl̃a dilatat᷑. Ali⁹ autem fuit eis ordo cognoscẽdi atqꝫ p̃dicãdi: ali⁹ aũt scribẽ di. Ad cognoscẽdũ q̃ppe atqꝫ p̃dicandũ p̃mi fuerũt: q̃ secuti sunt dñm in carne p̃sentẽ: docentẽ audierũt: facientẽqꝫ viderũt: atqꝫ ex ei⁹ ore ad euãgelizanduꝫ sũt missi. Sed in cõscribẽdo euãgelio qđ diuinitus ordinatũ eẽ credẽdũ est ex numero eoꝝ quos ante passionẽ dñs elegit: p̃mũ vltimũqꝫ locũ duo tenue runt: p̃mũ mattheus: vltimũ iohãnes: vt reliq̃ duo q̃ ex illo numero erãt: sed tñ christũ in illis loquẽtẽ secuti erãt: tãq̃ filij amplectẽdi: ac p hoc in loco me dio cõstituti: vtroqꝫ ab eis latẽ munirẽt᷑. REMI. Matthe⁹ q̃dẽ scripsit in iudea sub tp̃e Caij Caligu le ĩpatoris: Marc⁹ in italia Rome sub tp̃e neronis vel claudij s̃m rabanũ: Lucas vero in achaie boe tieqꝫ partib⁹ rogat⁹ a theophilo: ꝛ iohãnes ephesi ĩ asia minori sub tp̃e Nerue p̃ncipis. BEDA: Sed tñ cũ sint quatuor euãgeliste: nõ tã quatuor euãge lia q̃ꝫ vnũ quatuor libroꝝ veritati cõsonũ ediderũt. Sicut enĩ duo versus eãdẽ ꝓsus hñtes materiã: p diuersitate metri ꝛ verboꝝ duo sũt: ꝛ tñ nõ nisi vnã cõtinẽt s̃niam: sic euãgelistaꝝ libri cũ sint quatuor: vnũ cõtinẽt euãgeliũ: qr vnã doctrinã faciũt de fide catholica. CHRY. in ho. Sufficiebat aũt vt vnus euãgelista oĩa diceret: sed cum quatuor ab vno ore oĩa loquant᷑: non s̃m eadẽ tp̃a: neqꝫ in eisdem locis cõuenientes ꝛ adinuicẽ colloquẽtes maxima fit de monstratio veritatis. Et hoc ip̃m qđ in aliquib⁹ mo dicis dissonare vident᷑: maximũ signũ veritatis est. Si enĩ p oĩa cõsonarẽt: crederẽt inimici qꝫ ex placi to quodã hũano ꝯueniẽtes scripserit q̃ scripserunt. In p̃ncipalib⁹ q̃dẽ q̃ ptinẽt ad informatõem vite ꝛ p̃dicationẽ fidei: nequaq̃ꝫ dissonant: nec in paruo. Si ãt ĩ miraculis: h̄ q̃dẽ hoc: ille vero illa dixit: hoc te nõ cõturbet. si enĩ vn⁹ oĩa dixisset: suꝑflu⁹ eẽt nu mer⁹ reliquoꝝ. si oẽs diuersa: nequaq̃ꝫ ꝯsonãtie de mõstratio appareret. si ãt aliq̃d de tẽporib⁹ vel mo dis differẽt᷑ annũciãt: hoc nihil ĩpedit eoꝝ q̃ dicta sũt veritatẽ: vt infra oñdet᷑. AVG. de cõ. euã. Quã uis aũt singuli eoꝝ suũ quẽdã narrãdi ordinẽ tenu isse videant᷑: nõ tñ vnusquisqꝫ eoꝝ velut alteri⁹ pce dẽtis ignar⁹ voluisse scribẽ repit᷑: vel ignorata pter

misisse q̄ scripsisse ali⁹ inuenit: sed sicut vnicuiq; ispi
ratū ē: nō supfluā coopatiōnē sui laboris adiunxit.
GLO. Sublimitas āt euāgelice doctrine ɔsistit
q̄dē pmo i ei⁹ excellētissima auctoritate. AVG. ɔ̄
cō. euā. Inter oēs enī diuinas auctoritates q̄ sactis
lrīs ɔtinēt: euāgeliū merito excellit: cui⁹ pmi pdica
tores apli fuerūt: q̄ dn̄m iesū saluatorē nrm christū
etiā i carne p̄ntē viderūt. quoꝝ q̄dā hoc ē matthe⁹ ꝛ
iohānes etiā scripta de illo q̄ scribēda visa sūt: libris
singulis ediderūt. Ac ne putaret q̄d attinet ad pcipi
endū ac pdicādū euāgeliū iteresse aliq̄d: vtꝝ illi an
nunciēt q̄ eūdē dn̄m h̄ i carne apparētē secuti sunt:
an alij q̄ ex illis cōpta fideliter crediderūt: diuina ꝓ
uidētia ꝓcuratū ē p spm̄ scm̄: vt q̄busdā etiā ex illis
q̄ pmos aplos sequebāt: nō solū ānunciādi verū ēt
scribēdi euāgeliū tribueret auctoritas. GLO. Et
sic patet q̄ sublimitas euāgelice auctoritatis a xp̄o
depēdet. ꝛ hoc designat i v̄bis ꝓphete pmissis cum
dr̄: Sup mōtem excelsū ascēde tu. Mons enī excel
sus christ⁹ ē: de quo idem isaias dicit: Erit i nouissi
mis dieb⁹ pparat⁹ mons: dom⁹ dn̄i i v̄tice montiū
i. sup oēs scōs q̄ a mōte christo mōtes dicūt: q; de
plenitudine ei⁹ oēs accepim⁹. Recte aūt ad matthe
um dr̄: Supra mōtē excelsū ascēde tu: q; sicut pre
dictū ē: ipse i ꝓpa psona scā christi vidit ꝛ ei⁹ doctri
nā audiuit. AVG. de q̄. euā. Illō aūt discutiēdū ē
q̄d solet nōnullos mouē: cur ipse dn̄s nihil scripserit
vt alijs de ipso scribētib⁹ necesse sit credē. Sz nequa
q̄ dicēdū ē q̄ ipse nō scripserit q̄n̄q̄dē mēbra ei⁹ id
opata sūt: q̄d dictāte capite cognouerūt. Quicq̄d. n.
de suis factis ꝛ dictis nos legē voluit: hoc scribēdū
illis tāq̄ suis manib⁹ iperauit. GLO. Secūdo ēt
hz euāgelica doctrina sublimitatē v̄tutis. vn̄ aplus
dicit: q̄ euāgeliū v̄tutis dei ē i salutē oī credenti. Et
hoc ōn̄dit ꝓpheta i pmissis v̄bis cū dicit: Exalta in
fortitudine vocē tuā: i quo ēt ꝛ modum euāgelice
doctrine designat i exaltatōe vocis: p quā doctrie
claritas dat intelligi. AVG. ad volusianū: Mo
dus enī ipse quo scā scriptura ɔtexit oīb⁹ accessibil
ea q̄ apte ɔtinet q̄si amic⁹ familiaris sine fuco ad cor
loq̄t idoctoꝝ atq; doctoꝝ. Ea vō que i mysterijs oc
cultat: nec ipsa eloq̄o supbo erigit quo non audeat
accedē mens tardiuscula ꝛ ierudita q̄si paup ad di
uitē: sz iuitat oēs hūili s̄mone quos nō solū manife
sta pascat: sz ēt secreta exerceat v̄itate: hoc i ꝓmptis
q̄d i recōditis h̄ns. Sz ne apta fastidirēt eadē rurs⁹
apta desiderāt: desiderata quodāmō renouāt reno
uata suauit̄ itimāt. His salubrit̄ ꝛ praua corrigūt ꝛ
parua nutriūt: ꝛ magna oblectāt ingenia. GLO.
Sz q; vox exaltata lōgi⁹ audit: potuit i exaltatione
vocis euāgelice doctrine publicatio designari: q; nō
ad vnā tm̄ gētē: sz ad vniuersas natōes pdicāda mā
dat. Predicate inq̄t dn̄s euāgeliū omni creature.
GRE. Pōt enī oīs creature noīe natio gentiū desi
gnari. GLO. Tertio aūt hz euāgelica doctrina al
titudinē libertat̄. AVG. In veteri enī testamēto
ꝓpter tpaliū bonoꝝ pmissionē: maloꝝq; cōminati
onē seruos paris tpalis hierusalē. In nouo āt vbi fi
des i petra charitatē q̄ lex possit iplerī: nō magis ti
more pene q̄ dilectōe iusticie liberos parit hierusa
lem eterna. GLO. Vn̄ ꝛ hāc sublimitatē doctrine
euāgelice ꝓpheta designat dicēs: Exalta noli time
re. Restat aūt videre q̄b⁹ ꝛ q̄ de cā hoc euāgeliū sit
scriptū. HIERO. Matthe⁹ enī euāgeliū in iudea
hebreo s̄mone edidit: ob eoꝝ maxie cām q̄ i hierl̄m
crediderāt ex iudeis. cū enī pmo pdicasset euāgeliū
in iudea: volēs trāsire ad gētes: pm⁹ euāgelium scri
psit hebraice: q̄d fratrib⁹ a q̄b⁹ ibat i memoria dere
liq̄t. Sicut enī necesse fuit ad ɔfirmatōem fidei euā
geliū pdicari: sic ꝛ ɔ̄ hereticos scribi. CHRY. Cor
pus aūt sue narratōis ordinauit matthe⁹: pmū g̃ na
tiuitatē: deinde baptismū: tertio tētatōem: q̄rto do
ctrinā: q̄nto miracula: sexto passionē: septio resurre
ctionē ꝛ ascēsionē ipsi⁹: non solū historiā de christo
exponē volēs p hoc: vez etiā euāgelice vite statum
docē: q̄m nihil ē q̄ ex parētib⁹ nascimur: nisi iterū p
aquā ꝛ spm̄ renati fuerim⁹ ex deo. P⁹ baptismū āt
necesse ē ɔ̄ diabolū stare: p⁹ hoc q̄si oī supata tētati
one fact⁹ idone⁹ ad docēdū. Siq̄dē sacerdos ē: do
ceat ꝛ doctrinā suam bone vite q̄si miraculis factis
cōmēdet: si laic⁹ ē operib⁹ doceat fidē. Deinde neces
se ē exire nos de hoc stadio mūdi: ꝛ tūc restat vt ten
tationū victoriā resurrectōis merces seq̄t ꝛ gloria.
GLO. Patet igit̄ ex pmissis euangelice doctrine
materia scriptoꝝ euāgeliū: numer⁹: figure: dr̄ia: ꝛ or
do: euāgelice doctrine sublimitas: ꝛ q̄b⁹ hoc euāge
liū sit cōscriptū: ꝛ ordo processus ipsi⁹. CAP. I.

LIber generatōis iesu chri
sti filij dauid: filij abraam.

Quia faciē hōis Matthe⁹ significat: q̄si
de hoīe exorsus ē scribē dicēs: Liber ge
neratōis. RABA. Quo exordio satis ōn̄dit gene
ratōez xp̄i sz carnē suscepisse narrandā. CHRYS.
Iudeis enī euāgeliū scripsit: q̄b⁹ supfluū erat expo
nere diuinitatis naturā quā cognoscebāt: necessari
um āt fuit eis mysteriū icarnatōis ōn̄dē. Iohānes
aūt cū gētib⁹ euāgeliū scripsit: q̄ nō cognoscebāt si
de⁹ filiū hz: iō necessariū fuit pmū illis ōn̄dē q; ē fili
us dei de⁹: deinde q; carnē suscepit. RABA. Cū
aūt paruā libri particulā teneat generatio dixit: Li
ber generatōis. Cōsuetudo enī hebreoꝝ ē vt volu
minib⁹ ex eoꝝ pncipijs iponāt noīa: vt est genesis.
GLO. Planior aūt sensus eēt: Hic ē liber generati
onis. sed h̄ ē mos in multis: vt Visio isaie: subaudis
hec ē. Generatōis aūt singularit̄ dr̄: q̄uis multe per
ordinē replicēt: q; ꝓpe xp̄i generatōem cetere h̄ idu
cunt. GREG. in ho. Vel iō libꝝ hunc generatōis
noīat: q; hec ē toti⁹ dispēsatōis sūma ꝛ radix bono
rū oīuz: deū hoīem scm̄ eē: hoc enī scō alia sz rōnem
sequebant. REMI. dicit āt: Li. genc. ie. chri. quia
nouerat scriptū eē: Liber generatōis ade: ꝛ iō sic ex
orsus ē vt opponēt libꝝ libro: Adā nouū: ade vete
ri: q; oīa p istū sūt restaurata q̄ p illū sūt corrupta.
HIER. In isaia āt legim⁹: Generatōem ei⁹ q̄s enar
rabit: nō g̃ putem⁹ euāgelistā ꝓphete eē ɔ̄riū: vt q̄d
ille ipossibile dixit eē affatu: hic narrare incipiat: q̄a
ibi de generatione diuinitatis: h̄ de icarnatōe dcīū
ē. CHRY. i ho. Nec tū pua estimes te audire hāc
audiens generationē. est enī valde ineffabile q̄ de⁹
ex muliere nasci dignat⁹ ē: ꝛ hr̄e ꝓgenitores dauid
ꝛ abraā. REMI. Si aūt aliq̄s dixerit q; ꝓphete ɔ̄
natiuitate hūanitatis dixit: nō ē r̄ndendū: Null⁹ ge
nerationē dn̄i narrauit sz rar⁹: [illegible] matthe⁹ ꝛ lucas

RABA. In hoc aũt ꝙ dicit: Jesu xp̄i. regalē ⁊ sacerdotalē ī eo exp̄mit dignitatē. nā iesus q̄ nois huius p̄sagiū ꝓtulit: p̄m⁹ post moysen ī pplo israel ducatū tenuit. Aaron vō mystico cōsecrat⁹ vnguēto p̄mus ī lege sacerdos fuit. AVGV. de q̄. no. ⁊ vete. testa. Qḋ aūt p olei vnctionē p̄stabat deus illis q̄ in reges vel sacerdotes vngebāt: hoc p̄stitit spūs scūs hōi christo addita expiatōe. Spūs enī scūs purificauit qḋ de maria virgine ī corp⁹ saluatoris ꝑfecit: ⁊ hoc est vnctio corporis saluatoris q̄re christus ē appellatus. CHRY. sup matth. Qz vō ipia prudētia iudeoꝝ negabat iesuz de dauid semine eē natū: subdit: Filij dauid: filij abraā. Quare aūt nō sufficiebat dicē illū filiuz abrae solius: aut dauid solius: qz ad ambos de xp̄o nasciturо ex eis ꝓmissio fuerit facta: ad abraā q̄dē sic: Et in semine tuo bn̄dicenť omnes gētes terre. Ad dauid aūt ita: De fructu ventris tui ponā sup sedē tuā. Jō ḡ vtriusq̄ filium dixit: vt vtriusq̄ ꝓmissiones in xp̄o ad impletas oñderet: deinde qz xp̄s tres dignitates fuerat habitur⁹: rex: ꝓpheta: sacerdos. Abraā ꝓpheta fuit ⁊ sacerdos. sacerdos sicut de⁹ ad illū dicit in genesi: Accipe mihi vaccam ruffam: sicut ait dn̄s ad abimelech de illo: Propheta est ⁊ orabit ꝓ te. Dauid rex fuit ⁊ ꝓpheta: sacerdos aūt nō fuit. Jō ḡ amboꝝ fili⁹ noīatus est vt vtriusq̄ p̄ris triplex dignitas originali iure recognosceret ī xp̄o. AMBRO. sup lucā: Jō etiam duos generis auctores elegit: vnū q̄ de cognatōe pploꝝ ꝓmissum accepit: alterū q̄ de generatōe xp̄i oraculū cōsecut⁹ est. Et iō lz sit ordine successionis posterior: p̄or tamē describiť: qz plus est ꝓmissum accepisse de christo q̄z de eccl'a q̄ est per christū. potior ē enī q̄ saluat eo qḋ saluať. HIERO. Ordo etiā p̄posterus: sed necessario cōmutat⁹. si enī p̄mū posuisset abraā: ⁊ postea dauid: rursus ei repetendū fuit abraaz vt generationis series texereť. CHRY. sup matth. Altera aūt rō ē: qz regni dignitas maior ē q̄z nature. nā ⁊ si abraā p̄cedebat in tp̄e: dauid p̄cedebat ī dignitate.

GLO. Quia vō ex hoc titulo appareat totū hunc libꝝ cōscribi de iesu christo: necessariū ē p̄cognoscē q̄d sit sentiēdū de ipso. sic enī meli⁹ exponi potuerūt q̄ in hoc libro de eo dicuť. AVG. de q̄. euā. Error aūt hereticoꝝ de xp̄o tribus generib⁹ terminať: aut de diuinitate: aut de hūanitate: aut de vtroq̄ falluntur. AVG. de here. Cherint⁹ ḡ ⁊ Ebion iesuz xp̄m hoīem tm̄ fuisse dixerūt: quos secut⁹ paul⁹ samasaten⁹ christū nō semp fuisse: sed ei⁹ initiū ex quo de maria nat⁹ est asseuerat: nec enī aliquid ampli⁹ q̄z hoīem putat. ⁊ hec heresis postea a Photino confirmata est. AVG. ꝯ hereticos: Johānes aūt aplus istius insaniā longe añ spūscō cōspiciēs eū alto spiritie sopore demersū sine vocis p̄conio excitat dicens: In p̄ncipio erat vbū. Ei ḡ qḋ in principio erat apud deū: nō relinquiť ī nouissimo tp̄e vt originis sue ab hoīe p̄ncipiū sumpserit. Jtē inquit: Pr̄ glorifica me illa gl'a quā habui apud te p̄usq̄ mund⁹ fieret. audiat photin⁹ eū gl'am añ p̄ncipiū possidē. AVG. de here. Nestorij autem puersitas fuit vt hoīem tm̄ mō ex beata Maria virgine genitū p̄dicaret: quem vbū dei nō vnitatem psone ⁊ in societatē sepabilem recepisset: qḋ catholicoꝝ aures nequaq̄ ferre potuerūt. AVG. ad monachos egypti. Ait enī apostolus de vnigenito: ꝙ cū in forma dei eēt: nō rapinaz arbitratus est eē se equalem deo. Quis est ḡ ille q̄ ē in forma dei: aut q̄uo exinanit⁹ est: ⁊ descendit ad humilitatē fm hōis formā: Et q̄dē si predicti heretici in duos diuidētes christū. i. in hoīem ⁊ verbum hoīem dicunt sustinuisse exinanitionē: separantes ab eo dei vbū: p̄eoñdendū est qz in forma ⁊ ī equalitate intelligiť: ⁊ fuit p̄ris sui vt exinanitionis sustineret modū. Sed nihil creaturaꝝ est: si fm ꝓp̄am intelligať naturā in p̄ris equalitate: q̄uo ḡ exinanit⁹ dicit: ⁊ ex qua eminētia vt eēt hō descēdit: aut q̄uo intelligiť assumpsisse tanq̄ nō hn̄s in p̄ncipio serui formā: Sed aiunt ꝙ vbū pr̄ i equale existens habitauit in hoīe nato per mulierē. Et hec est exinanitio Certe audio filiū dicentē sanctis aplis: Siq̄s diligit me: vbū meū custodiet. Audis q̄uo in eis qui se diligunt: se ⁊ sibi cohabitare dixit deū p̄rem. Putas ḡ ip̄m exinanitū ⁊ vacuatū: dabim⁹ ⁊ sui formā accepisse: qz indulgentiū se aiab⁹ sanctis facit mãsionez. Quid aūt spūs habitās in nobis putatis ⁊ ipse hūanationis dispensationē adimplet. ABBAS isidorus ad archip̄ꝛes. Uerū ne vniuersa annumeremus: vnū ad qḋ vniuersa intēdunt dicem⁹: q̄a illū q̄ de⁹ erat: hūilia loqui ⁊ dispensatiuū simul ⁊ vtile est: ⁊ nihil īuiolabili nature preiudicat. Eū vero q̄ homo est: diuina ⁊ supnaturalia quedā loq̄ sūme presumptionis est malū: nā regi q̄dē lz etiā ⁊ humiliť agē: militi vō nō lz impiales voces emittē. Si igiť deus erat hūanat⁹ etiā hūilia locū hn̄t. Si vō homo tm̄ erat: excelsa nō hn̄t locū. AVGV. de here. Sabellū discipulū Noeti q̄dā p̄hibēt: q̄ dicebat christum eundē ⁊ p̄rem ⁊ spiritūsanctū. AVGV. ꝯ hereti. Hui⁹ aūt insanissimi furoris audaciā celestiū testimonioꝝ auctoritate frenabo ad demōstrandā ꝓprie substantie filij psonā: nō illā q̄ homini suscepto congruere cauillať assumēs: sed illa in mediū ꝓferens testimonia: q̄ sine vllo ancipitis ītelligētie scrupulo diuinitati ei⁹ cōpetere oēs pariter cōfitenť. In genesi enī deū dixisse legim⁹: Faciam⁹ hoīem ad imaginem ⁊ similitudinē nr̄am. Ecce pluraliter dicit Faciam⁹: aliū videlz indicās ad quē loquētis factus ē s̄mo. Si vn⁹ est: ad imaginē suā fecisse diceret: nūc aūt ali⁹ ⁊ alteri⁹ imaginē aperti⁹ fecisse describiť.

GLO. Alij vero verā christi hūanitatē negauerunt Ualētin⁹ enī dixit christuz a p̄re missū spiritale vel celeste corp⁹ attulisse: nihilq̄ assūpsisse de Maria virgine: s ꝑ illā tanq̄ ꝑ riuū aut fistulā sine assūpta carne trāsisse. Nos aūt nō iō credim⁹ natū ex maria virgine ꝙ aliter ī vera carne existē atq̄ hoīb⁹ apparere nō posset: s qz sic scriptū ē ī ea scriptura cui nisi crediderim⁹ nec christiani nec salui eē poterim⁹. Si aūt de celesti vel aerea vel humida creatura corp⁹ assumptū vellet cōmutare: ī hūane carnis verissimā qualitatē hoc eū potuisse facē q̄s negaret: AVG. de hēsi. Manichei vero dixerūt: p̄hātasma eē dn̄m iesum christum: nec femineo posse nasci ex vtero.

AVG. lxxxiij. q̄. Sz si phātasma fuit corp⁹ christi: fefellit christ⁹: ⁊ si fallit: veritas nō ē. Est āt v̄itas xp̄s: nō ḡ phātasma fuit corp⁹ ei⁹. GLO. Et qz p̄ncipiū hui⁹ euāgelij ⁊ ēt euāgelij s lucā manifeste oñdit christū natū ex femia: ex quo appaꝛz v̄a christi hūanitas: ḡ vtriusq̄ euāgelij p̄ncipia negāt. AVG. ꝯ

faustū: vñ faust⁹ dicit: Euāgeliū qdē a pdicatōe xpi τ eē cepit τ noiari: i quo ipse nusq̄ se natū ex hoīb⁹ dicit. At vo genealogia a deo nō ē euāgeliū: vt nec ei⁹ scriptor ausus fuerit eū euangeliū noiare. Quid eni scribit: Liber generatōis iesu christi filij dauid: nō ḡ liber euāgelij iesu christi: sȝ liber generationis At vero Marc⁹ q̄r generatōem scribē nō curauit: sȝ tm̄ pdicatōem filij dei qd̄ est euāgeliū: vide q̄s cōpetenter sit exorsus. Euāgeliū inquit iesu christi filij dei: vt h̄ satis appareat genealogiā nō eē euāgeliū nāq̄ τ i ipso mattheo post inclusū iohānē i carcere tūc legit iesū cepisse pdicare euangeliū regni. Ergo q̄cqd añ hoc narrat: genealogiā eē cōstat: nō euangeliū. Ad iohānē ḡ τ marcū me contuli: quoꝝ mihi pncipia nō imerito placuerūt: q̄r nec dauid nec mariā inducūt nec ioseph ꝯ quē Augustin⁹: Quid ḡ nō debit aplo dicēti: Memor esto iesum christū resurrexisse a mortuis ex semie dauid sm̄ euāgeliū meū. Quod aūt erat apli pauli euāgeliū. hoc eni ẽ ceteroꝝ aploꝝ τ oiū fideliū. hoc eni alibi dicit: Siue ego siue illi euāgeliū pdicauerūt. AVG. de heresi. Arriani aūt prē τ filiū τ spm̄scm̄ volūt eē vni⁹ eiusdēq̄ substātie: nature: aut existētie: sȝ eē filiū creaturā patris: spm̄ vo scm̄ creaturā creature: hoc ē ab ipo filio creatū volūt. Christū eciā sine aia carnem suscepisse arbitrant. AVG pmo de tri. Sȝ iohānes in eo declarat filiū nō tm̄ deū esse: sed etiā eiusdē cū prē substantie: q̄r cū dixisset: Et de⁹ erat vbū: addidit: Oia p ipm facta sunt. vñ appet ipm scm̄ nō eē p quē scā sūt oia. τ si scūs nō est: creat⁹ nō est: τ sic eiusdē cum prē substātie ē. oīs eni substātia q̄ de⁹ non ē creatura ē. AVG. ꝯ felicianū: Nescio eni qd nobis mediatoris psona cōtulerit: q̄ medi⁹ nr̄m nō redimens carnē q̄ sine anima nec bñficiū possit sentire suscepit Si eni venit christ⁹ saluū facē qd pierat: q̄r tot⁹ hō periit: tot⁹ bñficio saluatoris idiget: τ iō christ⁹ viuēdo totū saluat corp⁹ τ aiam assumēdo. AVG. i li. lxxxiii. q̄. Quō etiā ipsi rñdent tā manifestis obiectionib⁹ ex euāgelica scriptura: in q̄ ꝯ eos dñs tā multa cōmemorat: vt ē illud: Tristis ē aia mea vsq̄ ad mortē. τ ptātem habeo ponēdi aiam meā: τ m̄lta huiusmōi. q̄ si dicāt pabolis eū locutū eē: habemus euāgelistaꝝ rōnes q̄ res gestas narrātes sicut eum corp⁹ habuisse testant. sic eū idicāt hr̄e aiam p affectiones q̄ nō pñt eē nisi i aia. eas eni narrāt. h⁹ legimus: Et mirat⁹ ē iesus: τ irat⁹ τ multa huiusmodi.

AVG. de heresib⁹. Apollinariste aūt sicut arriani christū dixerūt carnē solā sine aia suscepisse: In q̄ q̄stiōe testimonijs euāgelicis victi: mētem q̄ rōnalis ē aia hōis defuisse aie christi. Sed pro hac ipm verbū in ea fuisse dixerūt. AVG. in libro. lxxxiii. q̄. Sȝ si ita ē beluā quādā cū figura hūani corporis dei vbū suscepisse credere. AVGV. de heresib⁹. De ipsa vero ei⁹ carne sic a recta fide dissensisse phibēt: vt dicerēt carnē illā τ verbū vni⁹ eiusdēq̄ substantie eē: cōtentiosissime asseuerātes verbū carnē factū: hoc ē verbi aliquid i carnē fuisse mutatū atq̄ cōuersū: nō aūt carnē de Marie carne suscepisse: cōuersū atq̄ mutatum: non aūt i carnē de Maria suscepit. CIRYL. in epla ad Iohannē antio. Furere aūt arbitramur eos q̄ suspicati sūt q̄ mutatōis obumbratio circa diuinā vbi naturā pōt ꝯtingē manet eni qd ē semp: τ nō mutat: nec ꝯuersiōis ē capax

LEO ad ꝯstātinopoli. Nos aūt nō ita dicim⁹ xp̄m hoiem vt aliqd ei desit qd ad hūanā certū est ptinē naturā: siue aiam: siue mētem rōnabilē: siue carnē q̄ nō ē de femina sūpta sit: sȝ scā de verbo i carnē: conuerso atq̄ mutato. Que tria falsa appollinaristaruȝ heresis: tres varias ꝑtulit ptes. LEO ad palesti. Euntes quoq̄ tertiū appollinaris dogma delegit: vt negata hūane carnis atq̄ aie veritate totū dñm nr̄m iesum christū vni⁹ assereret eē nature tāq̄ verbi diuinitas ipsa se i carnē aiamq̄ verteret: τ cōcipi nasci aut nutriri τ cetera huiusmōi: ei⁹ tm̄ eēntie fuerit. s. diuie: q̄ nihil hoꝝ i se sine carnis recepit veritate: quoniā natura vnigeniti: natura ē pr̄is: natura ē spūssancti simulq̄ ipassibilis τ sempiterna. Uerū si ab appolinaris puersitate heretic⁹ iste decesserit: ne ꝯuinceret: deitatē passibilē sentire atq̄ mortalē: τ tn̄ verbi icarnati. i. verbi τ carnis vnā audet ꝓnūciare naturā: nō dubie i manichei τ martōis trāsit insaniā: τ dñm iesū christū simulatorie oīa credit egisse: nec hūanū ipsuȝ corp⁹: sȝ phātasticā corporis spēm: oculis apparuisse cernētū. IDEM ad iulianū. In eo vero q̄ eutices i epali iudicio ausus ē dicē añ incarnatōem duas fuisse i christo naturas: post incarnationē aūt vnā: necessariū fuit vt ad reddēdā rationem pfessionis sue solicitis iterrogatōib⁹ vrgeret. Arbitror eni eū talia loquētē hoc hr̄e psuasū: q̄ aia quā saluator assūpsit: post i celis sic cōmorata q̄s de maria virgine nasceret. Sȝ hoc catholice mētes auresq̄ nō tolerāt: q̄r nil secū dñs de celo veniēs nr̄e ꝯditionis exhibuit. Nec aiam ei⁹ q̄ anterior extitissȝ nec carnē q̄ nō materni corpis eēt accepit. vñ qd in origine merito dānatū ē: q̄ aiaꝝ añ q̄s corporib⁹ insererent nō solū miras sȝ τ diuersas fuisse asseruit actiones: necesse ē q̄ i isto plectat. REMI. Has igit hereses i pncipio euāgelij sui euāgeliste destruunt nā matthe⁹ cū narrat eū dixisse originem p reges iudeoꝝ: veꝝ hoiem eū oñdit τ verā carnem habuisse. Similiter τ lucas q̄ sacerdotalē stirpē τ psonā describit: Marc⁹ aūt cū ait: Initiū euāgelij iesu christi filij dei. τ iohānes cū ait: In pncipio erat vbū: manifestāt eū añ oīa secula semp fuisse deū apd deū prē

¶ Abraā autē genuit Isaac. Isaac aūt genuit iacob. Iacob autē genuit iudā τ fratres ei⁹.

¶ AVG. de cō. euā. Matthe⁹ euāgelista oñdit generatiōnē christi sȝ carnē se suscepisse narrādā a genealogia christi exorsus ē. Lucas aūt tanq̄ sacerdotem i expiādū peccatis magis assignās: nō ab initio euāgelij sui: sȝ a baptismo christi generationes enarrat vbi testimoniū iohānis phibuit dicēs: Ecce q̄ tollit peccata mūdi. In generatōib⁹ etiā matthei significat nr̄oꝝ susceptio peccatoꝝ a dño christo. In generationib⁹ aūt luce significat abolitio nr̄oꝝ peccatoꝝ ab ipso: iō generationes christi matthe⁹ descendens enarrat: lucas aūt ascēdēs hūanā aūt xp̄i generationē. Matthe⁹ descendēdo describēs ad abraā generatōes cōmemorat. AVG sup lucā: Prior eni abraā meruit fidei testimoniū: q̄r credidit deo: τ reputatū ē ei ad iusticiā: iō etiā auctor generis debuit significari. q̄r istaurāde eccl'e pmissionem pmus

emeruit cũ dr̃: Bñdicent̃ i te oẽs trib⁹ terre. Et iteꝝ
dauid delatũ ẽ q2 iesus fili⁹ ei⁹ diceret̃. vñ huic pro
gatiua fuat̃: vt ab eo generatõis dñice manaret ex
ordiũ. CHRY. Euãgelista igit̃ matthe⁹ generatio
nem dñice carnis p seriẽ parẽtũ volẽs commẽdare
memorie ordines a p̃re abraã dicit: Abraã genuit
Jsaac. Cur ñ dixit ismael quẽ p̃[illegible] genuit? Seq̃t:
Jsaac ãt genuit iacob. cur nõ [illegible] esau q̃ ei⁹ primo
[illegible] ad dauid puenire nõ pos
[illegible]. GLO. Oẽs tñ frẽs iude cũ ipso i generatõe cõ
[illegible] qð etiã iõ factũ ẽ q2 Jsmael z Esau nõ remã
serũt in cultu [illegible] dei frẽs vero iude i p̃plo dei sunt cõ
[illegible]. CHRY. Uel ppterea xij p̃triarchas memi
[illegible] vt ei q̃ ex p̃genitoꝝ nobilitate ẽ elatiõnẽ aufer
ret. Etenĩ multi hoꝝ ex ancillis nati fuerũt sed oẽs si
militer erãt p̃triarche z tribuũ p̃ncipes. GLO. Jõ
aũt iudã noiatim posuit q2 de illo tñ dñs descẽdit.
Jn singulis aũt patrib⁹ nõ solũ ẽ notari historiã: sꝫ
allegoriã z moralitatẽ. allegoria q̃dem i quo vnus
q̃sq3 patꝝ christũ p̃figuret. moralitas i hoc notatur
q2 ex singulis patrib⁹ i nobis aliq̃ v̄tus p significa
tionẽ nominis vel exẽpli edificet̃. Abraã g̃ in mul
tis locis figurã christi portat z ppterea i noie: Abraã
enĩ p̃r multaꝝ gentiũ iterp̃tat̃: z christ⁹ est p̃r mul
toꝝ fideliũ. Abraã ẽt de cognatõe sua exiuit z i terra
aliena demorat⁹ ẽ: z christ⁹ derelicto iudaico p̃plo
ad gẽtes p p̃dicatores suos exiuit. CHRYS. super
matth. Jsaac aũt iterp̃tat̃ risus. risus autẽ scõꝝ ẽ nõ
stricta cachĩnatio labioꝝ: sꝫ rõnabile gaudiũ cordis
qð fuit mysteriũ christi. Sicut enĩ ille parẽtib⁹ i vl
tima senectute donat⁹ ẽ: leticia suis vt cognoscat̃ q2
nõ erat fili⁹ nature sed grẽ: sic z christ⁹ in nouissimo
fine p̃duct⁹ est a matre iudea gaudiũ cũctis. sꝫ iste
p virginẽ: ille de anu: ambo ɔ̃ spẽ nature. REMI.
Jacob supplãtator interp̃tat̃: z de christo dr̃: Sup
plantasti insurgẽtes i me subt⁹ me. Jacob genuit iu
dã z frẽs ei⁹. CHRY. sup matthe. Et nr̃ Jacob ge
nuit. xij. aplõs in spũ nõ in carne: v̄bo nõ in sanguie
Judas aũt iterp̃tatur cõfessor: qm̃ christi erat ima
go q̃ ɔfessor p̃ris erat futur⁹ dicẽs: Cõfiteor tibi pat̃
dñe celi z terre. GLO. Moraliter aũt abraã no
bis virtutẽ fidei p exẽpla christi significat: cũ de eo
legat̃: Abraã credidit deo z reputatũ ẽ ei ad iustici
am. Jsaac significat spem: q2 iterp̃tat̃ risus: fuit enĩ
gaudiũ parentũ. spes v̄o similit̃ ẽ gaudiũ nr̃m dum
eterna bona sperare facit: z de eis gaudẽ. Abraam g̃
genuit Jsaac: q2 fides generat spem: iacob aũt signi
ficat charitatẽ. Charitas enĩ amplectit̃ duas vitas
actiuã p dilectõem p̃rimi: cõtẽplatiuã p dilectionẽ
dei. actiua per liã: ɔtẽplatiua p rachel significat̃. lia
enĩ laborãs iterp̃tat̃: q2 actiua i labore ẽ: Rachel vi
sum p̃ncipiũ: q2 p cõtẽplatiuã p̃ncipiũ. i. de⁹ videtur
Nascit̃ g̃ iacob de duob⁹ parẽtib⁹: q2 charitas na
scit̃ de fide z spe: qð enĩ credim⁹ z speram⁹ diligim⁹

¶ Judas aũt genuit phares z zarã
de thamar. Phares autẽ genuit es
rom. Esrom aũt genuit araꝫ. Arã
aũt genuit aminadab. Aminadab
aũt genuit naason. Naason aũt ge
nuit salmõ. Salmõ ãt genuit booꝫ
de raab. Booꝫ aũt genuit obeth ex
ruth. Obeth aũt genuit iesse. Jesse
autem genuit dauid regem.

GLO. Pretermissis alijs filijs iacob: euangelista
iude p̃sequit̃ generatõem dicẽs: Judas aũt genuit
phares z zarã de thamar. AVG. de ciui. dei: Nec
iudas p̃mogenit⁹ fuit: nec istoꝝ geminoꝝ aliq̃s fuit
p̃mo genit⁹ iude: sed añ illos iam tres genuerat. Eos
itaq3 tenuit in ordine generationũ p quos ad dauid
atq3 inde quo itenderet: p̃ueniret. HIERO. No
tandũ aũt i genealogia saluatoris nullã sanctarum
assumi mulierũ: sed eas quas scriptura reprehẽdit:
vt q̃ ppter peccatores venerat: d peccatorib⁹ nascẽs
oĩum peccata deleret. vñ z i ɔsequẽtib⁹ ruth mo
abitis ponit̃. AMBRO. sup lucã: Lucas aũt h̃
declinauit vt maculatã sacerdotalis generis seriem
declararet: sꝫ sancti matthei ɔsiliũ a rõnis iusticia ñ
abhorret: nã cũ euãgelizaret fm̃ carnẽ generatũ eẽ
q̃ oĩum peccata susciperet: subiectũ iniurijs: subditũ
passioni. nec hoc q̃dẽ putauit exortẽ asserẽdũ eẽ pie
tatis vt maculate quoq3 originis nõ recusaret iniu
riã: simul ne puderet ecclam de peccatorib⁹ congre
gari: cũ dñs de peccatorib⁹ nasceret̃. postremo vt be
neficiũ redẽptionis etiã a suis maiorib⁹ incohoaret:
ne q̃s putaret originis maculã ĩpedimẽto posse eẽ
virtuti: nec se insolens de sui nobilitate iactaret.
CHRY. i ho. Post hoc mõstrat̃ oẽs obnoxios fuis
se peccatis. Jstat enĩ thamar fornicatio iudã accusãs
z dauid a fornicata muliere genuit Salomonẽ. Si
aũt a magnis lex nõ est ĩpleta nec a minorib⁹: z sic
oẽs peccauerũt: z necessaria fcã est christi presentia.

AMBRO. sup lucã: Uide aũt q2 non ociose mat
theus vtrũq3 significauit cũ phares tñmodo cõme
moratioñũ cã deposceret: q2 hic in vtroq3 mysteriũ
est. p geminos enĩ gemina describit̃ vita p̃ploꝝum
vna fm̃ legẽ: altera fm̃ fidẽ. CHRY. sup mattheũ
Per Zarã enĩ significat̃ iudaic⁹ p̃pls q̃ p̃im⁹ apparu
it in luce fidei: quasi de vulua tenebrosa mundi p̃ce
dens: z iõ significatus est cocco circũcisionis mutã
tibus oĩb⁹ q2 ipse popul⁹ dei erat futur⁹. sꝫ posita ẽ
añ faciẽ ei⁹ lex: q̃si sepes vel materia. Sic g̃ ĩpedit⁹
ẽ popul⁹ iudaic⁹ p legẽ: sed tẽporib⁹ christi rupta ẽ
sepes legis q̃ erat int̃ iudeos z gẽtes: sicut ait ap̃lus
mediũ parietẽ macerie soluens: sic fcm̃ ẽ vt gẽtilis
p phares significat⁹: postq3 rupta ẽ lex p christi mã
data: p̃rim⁹ ad fidẽ p̃cedat: z postea seq̃t̃ iudaic⁹ po
pulus. Seq̃t̃: Phares autẽ genuit Esrom. GLO.
Judas genuit phares z zarã anteq3 itraret egyptuꝫ
in quã ambo postea cũ p̃re transierunt. Jn egypto
vero phares genuit esrom. Esrõ aũt genuit arã. Arã
ãt genuit aminadab. Aminadab aũt genuit naason
z tũc moyses eduxit eos de egypto. Naason autem
fuit dux sub moyse in tribu iuda p desertũ: i quo ge
nuit salmõ. Jste salmon fuit p̃nceps de tribu iuda:
q̃ cũ iosue terrã p̃missionis itrauit. CHRY. super
matth. Qm̃ aũt ex aliq̃ cã fm̃ p̃uidẽtiam dei posita
hoꝝ patꝝ noĩa credim⁹. Seq̃t̃: Naason aũt genuit
salmon. Jste salmon mortuo p̃re fuit p̃nceps in tri
bu iuda q̃ cũ iosue terrã p̃missiõis itrauit. CHRY
SO. sup matth. Accepit aũt vxorẽ noie raab. hec ãt
raab dr̃ fuisse raab meretrix de hiericho: q̃ suscepit

exploratores filioꝝ iſrael: abſcõdit eos ⁊ ſeruauit in
columes. Cum aũt ſalmõ nobilis eẽt īter filios iſrl:
q̄ꝛ de tribu erat iuda: ⁊ q̄ꝛ filiꝰ ꝑncipis erat: vidit ra/
ab ſic fidelē q̄ſi magnā aliq̄ꝫ cõſtitutā: meruit accipē
ī vxorē. Forſitan aũt ⁊ iõ īterpretat̃ ſalmon q̄ſi per
ipm nomē iuitaret̃ a ꝓuidētia dei: vt acciperet vas ele
ctionis raab. Interp̃tatur enī ſalmon: accipere vas.
Sequit̃: Salmon aũt genuit booz ð raab. GLO.
Iſte ſalmon in terra ꝓmiſſionis genuit de illa raab
booz. Booz aũt genuit obeth ex ruth. CHRY. ſup
matthe. Quõ aũt booz accepit vxorē moabitidē no/
mine Ruth: exponere eſtimaui ſupfluũ: cũ ð his ſcri
ptura ſit oĩbꝰ manifeſta. Hoc aũt dicimꝰ ſolũ q̄n
ruth ꝓ merito fidei ſue nupſit booz: q̄ꝛ deos patruꝫ
ſuoꝝ repulit: ⁊ deum viuentē elegit. Et booz ꝓ meri
to fidei ſue illā accepit vxorē: vt ex ꝯiugio tali ſcifi/
cato genꝰ naſceret̃ regale. AMBRO. ſup lucā:
Quõ aũt ruth cum eẽt alienigena iudeo nupſit: ⁊ q̄
rõne in chriſti generatõe eiꝰ putauerit euãgeliſta co
pule cõmemoratõem eẽ faciēdā: q̄ legiſ ſerie mecha
bat̃: Q̄ð g̃ nõ de legitīa ſaluatoꝛ generatõe mana
uit: videt̃ eẽ deforme niſi ad apoſtolicā ſnīam reuer
taris: q̄ꝛ nõ eſt lex poſita iuſtis. ſꝫ iniuſtis. Hec eniꝫ
cũ eẽt alienigena ⁊ moabitis: ꝓſertim cũ lex moyſi
ꝓhiberet has nuptias moabitis: q̄ꝛ excluderēt ab ec/
cleſia quo introiuit ī ecclām: niſi q̄ꝛ ſcā ⁊ imaculata
moribꝰ ſupra legē ſcā ē. Diffinitionē g̃ legis exceſſit
⁊ meruit īter maiores dñici generis cõputari: ꝓpter
cognatõem mētis electa: nõ corporis. Magnũ aũt
nobis exēplũ ē: q̄ꝛ in illa nr̃m oĩuꝫ q̄ ex gentibꝰ col/
lecti ſumꝰ: ingrediēdi ī ecclām dñi figura ꝓceſſit.
HIERO. ī ep̃la ad paulinũ: Ruth etiā moabitis iſa
ie explet vaticiniũ dicēs: Emitte agnũ dñe dñato/
rem terre de petra deſerti ad montē filie ſyon. Seq̄t̃:
Obeth aũt genuit Ieſſe. GLO. Ieſſe pr̃ dauid bi
nominꝰ eſt: q̄ꝛ frequētiꝰ vocatꝰ eſt iſai ſed q̄ꝛ ꝓpheta
vocat eũ nõ iſai: ſed ieſſe dicens: Egredit̃ virga de
radice ieſſe. vt oñderet illā ꝓphetiā cõpletā ī maria
⁊ in chriſto: euãgeliſta poſuit ieſſe. Seq̄t̃: Ieſſe autē
genuit dauid regē. REMI. Sed q̄rēdũ ē q̄re ſcũs
euãgeliſta ſolũ dauid noiauerit regē: q̄ð iõ dicit vt
oñderet eũ ꝓmũ fuiſſe regē in tribu iuda. ipſe autēꝫ
chriſtꝰ ē phares diuiſor: vt ē illð. Diuidet agnos ab
hedis eſt ⁊ zarā oriens: vt ē illð Ecce vir: oriēs nomē
eiꝰ ē. Eſrom ſagitta: vt ē illud: Poſuit me ſicut ſagit
tam electā. RABA. Uel alteꝝ ꝓpter abũdātiam
grē ⁊ latitudinē charitatis. Arā electꝰ: ſm illð: Ecce
puer meꝰ electꝰ: vel excelſus ſm illud: Excelſus ſup
oēs gētes dñs. ipſe eſt aminadab. ī. voluntariꝰ q̄ dicit:
Uoluntarie ſacrificabo tibi. Idē eſt ⁊ naaſon. ī. augu
riũ: q̄ nouit ꝑterita pñtia ⁊ futura: vel ſerpentinus. ſm
illud: Moyſes exaltauit ſerpētē in deſerto. Eſt ⁊ ſal
mon. ī. ſenſibilis q̄ dicit: Ego ſenſi de me v̾tutē exiſſe

GLO. Ipſe accipit raab. ī. ecclāꝫ de gētibus. Ra/
ab enī fames vel latitudo vel iperꝰ q̄ꝛ ecclīa gētium
eſurit ⁊ ſitit iuſticiā: ⁊ ipetu doctrine pħos ⁊ reges
cõuertit. Ruth etiā īterpretat̃ vidēs vel feſtinans: ⁊
ſignificat ecclām: q̄ puro corde videt deũ ⁊ feſtinat
ad brauiũ ſupne vocatõis. REMI. Eſt ⁊ Booz in
quo robur: vt eſt illud: Cũ exaltatꝰ fuero a terra oĩa
trahā ad me. Eſt ⁊ Obeth ſuiēs: vt ē illud: Filiꝰ ho
minis nõ venit miniſtrari ſꝫ miniſtrare. Eſt ⁊ Ieſſe ī
cenſum: ſm illud: Ignē veni mittē in terrā. ipe ē da
uid manufortis ſm illð: Dñs fortis ⁊ potēs. deſide
rabilis: ſm illð: Ueniet deſideratꝰ cũctis gentibus.
Pulcher aſpectu: ſꝫ illud: Specioſus forma p̄ filijs
hominũ. GLO. Interī videamꝰ quas v̾tutes iſti
patres in nobis edificēt: quia fides: ſpes: ⁊ charitas
omniũ v̾tutũ ſunt fundamētũ. Sequētes v̾tutes ſũt
q̄ſi ſupadditiones. Iudas īterp̃tat̃ ꝯfeſſio. duplex ē
aũt cõfeſſio: eſt altera fidei: altera peccatoꝝ. Si g̃ pꝰ
tres ſupradictas v̾tutes peccat̃. neceſſaria eſt non ſo
lũ fidei ſed peccatoꝝ ꝯfeſſio. Poſt iudā ſeq̄t̃ phares
⁊ zarā: phares diuiſio: zarā oriēs īterp̃tat̃: ⁊ thamar
amaritudo. Cõfeſſio enī generat diuiſionē a vitijs
⁊ ortũ v̾tutũ ⁊ amaritudinē pnīe. Poſt phares ſeq̄t̃
eſroꝫ q̄ ſagitta īterp̃tat̃: poſtq̄ꝫ enī aliq̄s diuiſus ē a
vitijs ⁊ ſecularibꝰ: dꝫ fieri ſagitta vt ī alijs vitia ꝑdi/
cando ꝑimat. Seq̄t̃: Arā q̄ interp̃tat̃ electus vel ex
celſus: q̄ꝛ poſtq̄ꝫ aliq̄s a mũdo remotꝰ eſt ⁊ alijs ꝓ
ficit: neceſſe eſt vt deo electꝰ: hoībꝰ celebris: excelſꝰ
in v̾tutibꝰ habeat̃. Naaſon īterp̃tat̃ augurium: hoc
aũt auguriũ nõ eſt ſeculare ſed celeſte. De hoc glīa/
bat̃ ioſeph fratribꝰ mãdans: Uos detuliſtis ciphũ
dñi mei: in quo augurari ſolebat. Ciphus ē diuina
ſcriptura vbi ē potꝰ ſapie. in hac augurat̃ ſapiēs: q̄a
ibi videt futura. ī. celeſtia. Sequit̃: Salmon. ī. ſenſi
bilis. poſtq̄ꝫ enī aliq̄s ſtudet ī diuia ſcriptura: fit ſen
ſibilis. ī. diſcernēs guſtꝰ rõnis: q̄d bonũ: q̄d malum
q̄d dulce: q̄d amaꝝ. Seq̄t̃: Booz. ī. fortis: inſtructus
enī in ſcripturis fit ad oĩa aduerſa toleranda fortis.

AVG. ſup matth. Iſte aũt fortis ē filiꝰ raab. ī. ec/
cleſie: Raab enī īterp̃tat̃ latitudo vel dilatata: q̄ꝛ. ſ.
ex oĩbus finibꝰ terre vocata ē ecclīa gentiũ: latitudo
appellat̃. RABA. Sequit̃: Obeth. ī. ſuitꝰ: nõ enī
idoneꝰ ē ad ſeruitutē niſi q̄s fortis eſt: q̄ ſeruitꝰ gene
rat̃ ex ruth. ī. deſtināti. Oportet enī ꝓmptũ eſſe ſer
uum nõ pigrũ. CHRY. ſup matth. Nũc aũt q̄ diui
tias ⁊ nõ mores: pulcritudinē ⁊ nõ fidē: ⁊ q̄ð ī mere
tricibꝰ q̄ri ſolet: hoc ī ꝯiugibꝰ optāt: nõ generāt ſub
ditos filios vel ſibi vel deo: ſed ꝯtumaces ⁊ ꝯ̄ ſe ⁊ ꝯ̄
deũ vt filij eoꝝ ſint pena religioſitatis eorum. Iſte
obeth genuit ieſſe. ī. refrigeriũ: nā q̄cũq̄ꝫ eſt ſubditꝰ
deo ⁊ parētibꝰ ſuis: tales filios generat deo ꝑſtante
a q̄bus refrigerat̃. GLO. Uel ieſſe. ī. incenſuꝫ. Si
enī ſeruimꝰ ex amore ⁊ timore: erit deuotio ī corde
q̄ exigue ⁊ deſiderio cordis ſuauiſſimũ īcenſũ offert
deo. poſtq̄ꝫ aũt aliq̄s idoneꝰ ē ſeruꝰ ⁊ ſacrificiũ deo
factꝰ: ſeq̄t̃ vt ſit dauid. ī. manufortis: q̄ ꝯ̄ hoſtes for
titer dimicauit: ⁊ idoneos tributarios fecit. Similit̃
ipe dꝫ carnales. ī. hoīes v̾bo ⁊ exēplo deo ſubiugar̃

Dauid aũt rex genuit ſalomonē ex ea q̄ fuit urie. Salomõ aũt genuit roboā: Roboā aũt genuit abiam. Abias aũt genuit aſa. Aſa autēꝫ genuit ioſaphat.

GLO. Secũdi q̄tridenarij generatõis ſeriē euan/
geliſta decurrit: q̄ a regibꝰ cõtinet̃: ⁊ ideo a dauid in
cipit q̄ ꝓmus ī tribu iude regnauit. dicēs Dauid rex
genuit ſalomonē ex ea q̄ fuit vrie. AVG. de cõ.
euā. Quia enī in generationibꝰ matthei ſignificatur
nr̃oꝝ ſuſceptio peccatoꝝ: iõ ipe a dauid ꝑ ſalomonē

descēdit ī cuiꝰ mīe ille peccauit. Lucas vō a dauid
ꝑ nathan ascēdit: ꝑ quē ꝓphā deꝰ peccatū illiꝰ ex-
piauit: qꝛ in generatō. hꝰ luce significat abolitio pec
catoꝝ. AVGV. in li. retra. Dicendū tñ fuit ꝑ cuius
nominus ꝓphetā: ne putaret idē fuisse hō cum alter
fuerit: quāuis ⁊ ipe hoc noīe vocaret. REMI. Que
rendū est aūt q̄re euāgelista Bersabee ꝓꝓo noīe nō
noīauit sicut ceteras mulieres: qđ iō ē: qꝛ cetere mu
lieres quāuis reprehēsibiles fuissent: tamē laudabiles
erāt ṽtutibꝰ. Bersabee vō nō solū fuit ꝯscia adulte
rij: sꝫ etiā homicidij mariti sui: ⁊ iō ꝓꝓo noīe eā non
noīauit ī genealogia dñi. GLO. Tacet etiā nomē
bersabee vt noīando vriā reducat ad memoriā illō
maximū scelꝰ qđ in eū fecit dauid. AMBRO. su
ꝑ lucā: At vō scūs dauid in eo ē ꝑcellētior ꝙ hoīem
seipse cognouit: ⁊ cōmissum suꝑ arrepta vrie vxore
peccatū pnīe curauit lachrymis abluendū: ondens
nobis neminē ꝓꝓe ṽtuti debere cōfidere. habemus
enī aduersariū magnū q̄ vinci a nobis sine dei adiu
torio nō possit: ⁊ plerūqꝫ in illustribus viris grauia
peccata reperies: vt q̄si hoīes tētationi potuisse suc-
cūbere cognoscas: ne ṽtutibꝰ egregijs plusqꝫ hoīes
crederent. CHRY. suꝑ matth. Salomō aūt iterp̄
tatur pacificꝰ: quī oībus ī circuitu gentibꝰ pacificatꝭ
⁊ tributa reddētibꝰ: pacificū habuit regnum. Salo-
mon aūt genuit roboā. Roboā iterpretat a multi-
tudine ppli. Multitudo enī mater ē seditionis: q̄a
qđ a pluribꝰ peccat: plerūqꝫ manet inuindicabile.
Paucitas aūt magistra est disciplie.

Josaphat aūt genuit iorā. Jorā
aūt genuit oziā. Ozias autē genuit
ioathā. Joathā aūt genuit achaz. A
chaz aūt genuit ezechiā. Ezechias
aūt genuit manassen. Manasses aūt
genuit amon. Amon aūt genuit io
siam. Josias aūt genuit iechoniam
⁊ frēs eiꝰ ī trāsmigratōe babylonis.

HIERO. In q̄rto aūt regū volumīe legimꝰ de io
rā ochoziam fuisse generatū. Quo mortuo iosabeth
filia iorā regis: soror ochozie tulit ioas filiū fratris
sui: ⁊ eū iterñitioni q̄ exercebat ab athalia subtraxit
Cui successit ī regnū filiꝰ eiꝰ amazias: post quem re
gnauit filiꝰ eiꝰ azarias q̄ appellat osias: cui successit
ioathā filiꝰ eiꝰ. Cernis ḡ ꝙ fm fidē historie tres re-
ges ī medio fuerūt quos euāgelista ꝑtermisit. Jorā
quoqꝫ nō genuit oziā: sed othoziā ⁊ reliquos quos
nūerauimꝰ. veꝝ qꝛ euāgeliste ꝓpositū erat thessera
decades ⁊ ī diuerso tēporis statu ponē ī iorā gene-
rasse: miscuerat ipijssime iezabel. iccirco vsqꝫ ad ter-
tiā generationē eiꝰ memoria tollit: ne ī sancte nati-
uitatis ordie poneret. HYLA. Purgate vō labe-
familie gētilis iā regalis ī q̄rta generationū ꝯsequē
tiū origo numerat. CHRY. suꝑ matth. Quod spūs
scūs ꝑ ꝓphetā ꝯtestatꝰ est dicēs: vt dispergeret oēm
masculū de domo achab ⁊ iezabel: ipleuit iehu filiꝰ
namsi accepit ꝓmissionē: ⁊ vsqꝫ ad q̄rtā generatōem
sedeant filij eiꝰ in sede regni suꝑ israel. Quāta ḡ hñ
dictio scā ē suꝑ iehu q̄ vindictā fecerat suꝑ domum
achab ⁊ iezabel: ⁊ vsqꝫ ad q̄rtā generatōem ꝑcidāt

filij eiꝰ regū numero: ⁊ sic peccatū eiꝰ descēdit ī fili
os eiꝰ: sicut fuerat scriptū: Reddā peccata patrū in
filios: vsqꝫ ad tertiā ⁊ q̄rtā generatōem. Uidete ḡ
quā piculosum ē inire ꝯiugia ex genere ipioꝝ. AV
GV. de q̄. no. ⁊ ve. testa. Uel nō imerito, sublati sūt
de numero ceteroꝝ ochozias ioas ⁊ amasias. Sic
enī eoꝝ cōtinuauit ipietas vt nullū iteruallū habēt.
Salomon aūt merito pris oimissus in regno ē. Ro
boam aūt merito filij: illi aūt tres maligne agentes
euasi sūt. Ad ꝑditionē enī generis exēplū ē qñ iugit
malignitas pādit. Seqt: Ozias aūt genuit ioa. ioa.
aūt ge. achaz. Achaz aūt ge. ezechi. cui cū eēt sine libe
ris dcm̄ ē: Dispone domui tue quia morieris. Ideo
fleuit: nō ꝓpter longiorem vitam: cū sciret inde Sa
lomonē placuisse deo ꝙ nō petisset āpliores anos.
Sed qꝛ dubitabat ne ꝓmissio dei impleret: cum se
sciret esse de dauid: ꝑ quē oportebat venire christū:
⁊ ipse erat sine liberis. Sequitur: Ezechias autē ge-
nuit manassen. Manasses autē genuit amon. Amō
aūt genuit iosiam. Josias autē genuit iechoniam ⁊
fratres eiꝰ in trāsmigratione babylonis. CHRY.
super matthe. Sed nō sic positū est in libro regum:
vbi talis est ordo. Josias genuit eliachim postea vo
catum ioachim. Joachim aūt genuit iechoniam: sed
ioachim sublatꝰ est de numero regū: qꝛ nō populꝰ
dei cōstituerat eū in regnum: sed Pharao ꝑ potēta
tū. Si enī iustum fuit vt ꝓpter solā cōmixtionē ge-
neris achab: tollerent tres reges de numero regū:
quare nō erat iustum vt similiter tolleret ioachim:
quē Pharao vi hostili fecerat regē. Et sic iechonias
qui est filiꝰ ioachim: nepos autē iosie sublato patre
de numero regū ipse est positus: ꝓ eo quasi filiꝰ io-
sie. HIERONY. Uel aliter: Sciamus iechoniam
priorē ipsum eē quē ⁊ ioachim: fm aūt filiū non pa
trem: quoꝝ primꝰ per. k. ⁊ m. secūdus ꝑ. ch. ⁊ n. scri-
bitur. Quia scriptoꝝ vitio ⁊ longitudine temporum
apud grecos latinosqꝫ cōfusum est. AMBRO.
suꝑ lucā. Duos enī fuisse ioachī: regnoꝝ libri idicāt
Sic enī scriptū est. dormiuit ioachī cū patribus suis
⁊ regnauit ioachim filius eiꝰ ꝓ eo: filius autē ē cui
hieremias nomen iposuit iechoniā. Et hñ sanctus
mattheꝰ a ꝓpheta voluit discrepare vt nō ioachim
⁊ iechoniam valeret: simul qꝛ maiorē fructū dñice
pietatis astruxit. Generis enī nobilitatē dñs in ho-
minibus nō requisiuit: sed de captiuis ⁊ peccatori-
bus cōgrue nasci voluit: qui remissionē veniebat ꝑ
dicare captiuis: non igit suppressit alterū euangeli-
sta sed vtrūqꝫ significauit qđ vterqꝫ iechonias dictꝰ
fit. REMI. Sed q̄ri potest quare dicat euāgelista
eos natos in transmigratione: cū nati fuissent anq̄
trāsmigratio fuerit facta. iō autē dicit ad hoc: qꝛ ad
hoc nati sūt vt de regno totiꝰ ppli ꝑ suis ⁊ alioꝝ pec
catis captiui ducerent. Et qꝛ ꝑscius erat deꝰ eos eē
ducendos captiuos: iccirco dixit eos natos in trās-
migratione. De his aūt quos scūs euāgelista in ge-
nealogia dñi fil ponit: sciendū qꝛ aut similes fuerūt
fama aut infamia. iudas ⁊ frēs eiꝰ laudabiles fuerūt
fama: similiter phares ⁊ zara: iechonias ⁊ fratres eiꝰ
notabiles fuerunt infamia. GLO. Mystice autē
dauid ē xps: q̄ goliā. i. diabolū supauit. Urias aūt. i.
lux mea. i. diabolꝰ q̄ dicit: Silis ero altissimo: cui ec-
clesiā cōiugatā xps de solario pr̄ne maiestatis ad-

amauit et pulchrã factã sibi matrimonio copulauit. Uel vrias .i. iudaicus pplus: q̃ p legẽ de luce gloriat. Sed huic xps legẽ abstulit: quã de se loqui docuit. Bersabee aũt ẽ puteus satietatis .i. abundantia gr̃e spiritalis. REMI. Uel bersabee interp̃tat puteus septimus: siue puteus iuramẽti: p qd̃ significat fons baptismatis in quo dat donum spũs septiformis: et fit ibi adiuratio cõ diabolũ. Est et christus salomõ pacificus: sm illud apli: Ipse ẽ pax nr̃a. Est et roboam latitudo ppli: sm illud: Multi veniẽt ab oriente et ab occidente. RABA. Uel impetus ppli: q2 velociter pplos cõuertit ad fidẽ. REMI. Ipse ẽ abia .i. pr̃ dñs: sm illud: Unus est pr̃ vr̃ q̃ in celis ẽ. et iterum: Uos vocatis me magister et dñe. Est et asa .i. attollens: sm illud: Qui tollit pctã mũdi. Est et iosaphat .i. iudicans: sm illud: Oẽ iudicium dedit filio. Est et ioram .i. excelsus: sm illud: Nemo ascendit in celum nisi q̃ de celo descẽdit. Est et ozias .i. robustus dñi: sm illud: Fortitudo et laus mea dñs. Est et ioathã cõsũmatus vel pfectus: sm illud apli: Finis legis christus. Est et achaz cõuertẽs: sm illud: Cõuertimini ad me. RABA. Uel cõphẽdens: q2 nemo nouit patrẽ nisi filius. REMI. Est et ezechias fortis dñs: vel dñs cõfortauit: sm illd: Cõfidite ego vici mũdũ. Ipse ẽ manasses obliuionis siue oblitus: sm illud: Peccatorum vr̃orum nõ recordabor amplius. Est et amon fidelis: sm illud: Fidelis dñs in oĩbus vbis suis. Est et iosias: vbi ẽ incensũ dñi: sm illud: Factus in agonia: prolixius orabat. RABA. Qd̃ vo incensũ orõnũ significat psalmus testat dicens: Dirigat orõ mea sicut incensum in cõspectu tuo. Uel dñi salus: sm illud: Salus aũt mea in sempiternũ erit. REMI. Ipse iechonias p̃pans vel dñi p̃patio: sm illud: Si abiero et p̃parauero vobis locũ. GLO. Moraliter aũt p⁹ dauid sequit salomõ: Qui interp̃tatur pacificus. Tũc enĩ aliquis fit pacificus: motibus sedatis illicitis: et q̃si iã in eterna tranquillitate positus cũ deo seruit et alios ad eũ cõuertit. Seqtur roboã .i. populi latitudo: post .n. nõ hz quod in se vincat: amplecti alios debet et late populũ dei ad sup̃na trahere secũ. Sequitur abia .i. pr̃ dñs. His enĩ p̃missis põt se pficere filium dei: et tũc eẽ asa .i. attollẽs vt de virtute in virtutẽ ad patrẽ suũ ascendat: et tũc erit iosaphat .i. iudicans vt alios iudicet et a nemine iudicet. Ita fit ioram .i. excelsus quasi in celestibus habitãs. Uñ efficit ozias .i. robustus dñi q̃si robur suũ deo attribuẽs: et in suo p̃posito pseuerãs. Et seqtur: Joathan .i. pfectus q2 quotidie in maius pficit. Et sic fit achaz .i. cõphẽdens: ex opatione enĩ augmẽtat agnitio: sm illud: Annũciauerũt opa dei et facta eius intellexerũt. Seqtur: Ezechias .i. fortis dñs: q2 deũ fortẽ eẽ intelligit: et iõ in amorẽ eius cõuersus fit manasses .i. obliuiosus tpalia tradẽs obliuiõi: et ex hoc fit amon .i. fidelis: q̃ .n. tpalia cõtẽnit neminẽ i re sua defraudat. Et sic fit iosias .i. salutẽ dñi secure expectãs. Josias .n. salus dñi interp̃tat.

¶ Et post transmigratiõẽ babylonis: iechonias genuit salathiel. Salathiel autẽ genuit zorobabel. Zorobabel aũt genuit abiud. Abiud aũt genuit eliachim. Eliachim autẽ genuit azor. Azor aũt genuit sadoch. Sadoch aũt genuit achim. Achim aũt genuit eliud. Eliud aũt genuit eleazar: Eleazar ãt genuit mathã. Mathan autem genuit iacob.

CHRY. super matth. Post transmigrationẽ iterũ priuatas personas primo ponit iechoniã quasi priuatum et ipsum. AMBRO. sup lucã: De quo hieremias dicit: Scribe virũ istũ abdicatũ. quia nõ exurget ex semine eius sedẽs in throno dauid. Quomodo aũt ex semine iechonie nullus regnaturus dicitur p prophetã: si enĩ christus regnauit: ex semie autem iechonie christus est: propheta mentitus est. Sed illic futuros ex semine iechonie non negatur: et ideo de semine eius christus ẽ: et q2 regnauit christus non contra p̃phetã est: nõ enĩ seculari honore regnauit. Ipse enĩ dixit: Regnũ meũ non est de hoc mũdo. Jechonias aũt genuit salathiel. CHRY. super matth. De salathiel quidẽ nihil legimus vel boni vel mali: tamẽ putamus sanctũ eũ fuisse et in captiuitate assidue deum petisse p ipsa calamitate q̃ contigerat isrl̃: ideo petitionẽ dei eum appellatum fuisse: interpretat enim petitio dei. Salathiel autem genuit zorobabel. qui interp̃tatur fluxio postposita vel ex cõmixtione. Uel hic doctor babylonie legitur: Si verũ ẽ nescio: quia sacerdotale et regale genus mixtum est in zorobabel. Reuersi sunt filij isrl̃ in terram p̃priam: quia cum contenderent tres p̃ sua sententia vicit zorobabel: et pronũciata est omnibus fortior veritas eẽ: propter quod darius concessit ei filios isrl̃ redire in sua. et iõ recte sm p̃uidẽtiam dei noĩatus est zorobabel .i. doctor babylonie. Que enĩ maior doctrina q̃ ostẽdere veritatẽ dñatricem esse omnĩũ rex. GLO. Sz hoc videt eẽ cõtrariũ generationi q̃ legit in paralipomenon. Dr̃ enĩ ibi: Jechonias genuisse salathiel et phadaia: et phadaia zorobabel: et zorobabel mosollã: ananiã et salomith sororẽ eorũ. Sed scimus multa in paralipomenon vitio scriptorũ deprauata. Unde multe et in determinate genealogiarum venerũt q̃stiones: q̃s iubet apls euitari. Uel põt dici: Salathiel et phadaia eũdẽ eẽ q̃si binonimũ. Uel salathiel et phaida frẽs eẽ: et filios eius dẽ noĩs habuisse et historiographũ secutũ fuisse generationẽ zorobabel filij salathiel. De abiud vsq2 ad ioseph nulla historia inuenit in paralipomenon. sz alij multi annales legũt fuisse apud hebreos: q̃ dicebãtur v̓ba dierum: de q̃bus herodes rex alienigena dr̃ multos cõbussisse: vt ordo regie stirpis cõfunderet. Et forsitan ioseph noĩa parentum ibi legerat: vel alioquoquo mõ retinuerat: vñ euãgelista seriẽ istius generatiõis poterat scire. Notãdũ tñ q2 p⁹ iechonias dñi resurrectio: sequẽs dñi p̃patio dr̃. Utrũq2 ãt cõuenit dño christo qui dicit: Ego sum resurrectio et vita: et vado pare vobis locum. Salathiel .i. petitio mea deo: illi cõuenit q̃ dicit: Pater sancte: serua illos quos dedisti mihi. REMI. Est enã zorobabel .i. magister cõfusionis: sm illud: Magister nr̃ cũ publicanis et pctõribus mãducat. Ipse est abiud .i. pater meus iste: sm illud: Ego et pater vnum sumus. Est

ꝛ eliachim.i.deus resuscitans:fm illud:Ego resusci tabo eū in nouissimo die .Est ꝛ azor:idest adiutus: fm illud:Qui me misit mecū est.Ipse ē ꝛ sadoch iustus siue iustificat⁹:fm illud:Tradit⁹ ē iustus p iniustis.Est ꝛ achim.i.frater me⁹ iste: fm illud: Qui fecerit volūtatē patris mei hic me⁹ frater ē.Est etiā eliud.i.deus me⁹ iste:fꝫ illud:De⁹ meus ꝛ dn̄s meus. GLO.Est ꝛ eleazar.i.deus me⁹ adiutor.Est ꝛ mathan.i.donans vel donatus:fm illud:Dedit dona hoībus:ꝛ sic de⁹ dilexit mundū vt filiū suū daret vnigenitū. REMI.Est ꝛ iacob supplātans: qꝛ nō solū ipse supplātauit diabolū:sꝫ ꝛ hui⁹ ptātē suis fitalibus dedit:fm illō:Ecce dedi vobis ptātē calcādi supra serpentes.Est ꝛ ioseph.i.apponēs:fm illō: Ego veni vt vitā habeāt ꝛ abundātius habeant.

RABA.Sed videam⁹ qd moralit̄ isti patres significent:qꝛ post iechoniā q dr̄ pparatio dn̄i seqtur salathiel.i.petitio mea de⁹.qui enī ppatus ē nō petit nisi solū deū.Sed iterū fit zorobabel.i. magister babylonis.i.terrenoꝝ hoīm quos facit cognoscere de deo qꝫ pr̄ est:qō sonat abiud:ꝛ tūc ille populus resurget a vitijs.vn̄ seqtur:Eliachim q resurrectio interptatur:ꝛ idē ꝛ bene opandū ab intus qō sonat azor.Fit sadoch.i.iustus:ꝛ tūc dicit fidelis p dilectionem pximi:ipse ē frater me⁹ qō sonat achim.Et p dilectionē dei dicit deus me⁹:qō sonat eliud. ꝛ seqtur eleazar.i.deus meus adiutor:qꝛ recognoscit deum suū adiutorē.Ad qd autē tēdit ondit mathan q dicit donū vl̄ donās.expectat enī deū datorē: sicut luctat⁹ ē in pncipio ꝛ vitia supplātauit. Sic ꝛ in fine vite qō ad iacob ptinet:ꝛ sic puenit ad ioseph.i. ad augmentum virtutum.

¶ Jacob āt genuit ioseph virū marie:de q nat⁹ ē iesus q vocat christ⁹.

GLO.Post oēs generatiōes patrū ponit vltimo generationē ioseph viri marie:propter quā oēs alie introducūt dicēs:Jacob aūt genuit ioseph. HIE. Hūc locū obijcit nobis iulian⁹ august⁹ dissonātie euāgelistarū:Matthe⁹ioseph filiū dixit iacob:ꝛ lucas filiū eū appellauerit hely:non intelligēs cōsuetudinē scripturaꝝ qꝫ alter fm naturā:alter fm legē ei pater sit.Scimus enī hoc p moysen:deo iubente pceptū vt si frater aut ppinqu⁹ absqꝫ liberis mortuus fuerit: alius ei⁹ accipiat vxorē ad suscitandū semē patris vel ppinqui sui.Sup hoc aphrycanus tēpoꝝ ꝛ eusebius cesariensis plenius disputauerūt.

Ex ecclesiastica āt historia:Mathā enī ꝛ melchi diuersis tpibus ex vna eademqꝫ vxore esta nomine singulos filios pcrearūt:qꝛ mathan p salomonem descendit vxorē eam pmū cepat:ꝛ relicto filio vno iacob noīe defunctus est.post cui⁹ obitū qm̄ lex viduā alij viro non vetat nubere:Melchi q p nathā genus ducit:cū eēt ex eadē tribu:sed nō ex eodē genere.relictā mathan accepit vxorē:ex qua ipse suscepit filiū noīe hely:p quos ex diuerso patrū genere efficiunt.Jacob ꝛ hely vterini frēs:quoꝝ alter.i.iacob fris hely sine liberis defuncti vxorē ex mādato legis accipiēs genuit ioseph:natura quidē gerimus suū filiū:pp qō ꝛ scribit:Jacob aūt genuit ioseph.Scdm leg vo pceptū hely efficitur filius iacob:qꝛ frater erat ad suscitandū fratris semen ac-

cepat:ꝛ p hoc recte inuenit atqꝫ integra generatio. Et ea quā matthe⁹ enumerat ꝛ ea quā lucas q legalem successionem:q velut adoptiōe qdā erga defūctos ostat:cōpetenti satis p hoc designauit indicio: obsuās ne i huiusmōi successiōib⁹ gēuisse aliquē noiaret. AVG.de cō.euā.Cōmodi⁹ enī fili⁹ eius dict⁹ ē a quo fuerat adoptatus qꝫ si diceret ab illo genit⁹ cui⁹ carne nō erat nat⁹.Matthe⁹ aūt dicēs: Abraā genuit isaac:ꝛ i h̄ pseuerās donec dicit: Jacob genuit ioseph.satis exp̄ssit eum pr̄em pduxisse fm ordinē gn̄ationū a quo ioseph n̄ adoptat⁹:sꝫ genitus erat.qꝫqꝫ si etiā lucas genitū diceret ioseph ab hely:ne sic nos hoc v̄bū pturbare deberet:neqꝫ enī absurde qsqꝫ dr̄ nō carne:sꝫ charitate genuisse: quē sibi filiū adoptauerit. Ex ecclastica historia:Hec āt nō nobis ad subitū repta aut absqꝫ illis auctorib⁹ cōmētata sūt:sꝫ ipi saluatoris nr̄i fꝫ carnē ppinq seu studio tanti seminis demōstrādi:seu edocēdi q fꝫ veritatē gesta sūt:hec tradiderūt. AVG.ꝯ cō. euan. Merito aūt lucas q nō ab initio euāgelij sui sꝫ a baptismo xp̄i generatiōes enarrat tāqꝫ sacerdotē i expiandis pctis magis assignās:adoptōis originē ipse suscepit:qꝛ p adoptionē efficimur filij dei credēdo i filiū dei. Per carnalē vo generationē quā matthe⁹ pseqt:fili⁹ dei poti⁹ pp̄ter nos hō fact⁹ ē.Satl aūt ondit lucas se dixisse: Joseph filiū hely:qꝫ illi fuerit adoptat⁹:cū adā filiū dixerit dei q p grāz quā post ea peccādo amisit:tanqꝫ filius i padiso ostitut⁹ fit.

CHRY.in ho. Positis igit pgenitorib⁹ vniuersis ꝛ finiēs i ioseph addit: Virū marie:mōstrās qꝫ pp̄ē illā ꝛ hūc i genelogia posuit. Cū aūt viꝝ audieris: tibi suspitio nō subeat nuptiaꝝ:sꝫ recordare ꝯsuetudinis scripturaꝝ qꝫ spōse vxores ꝛ spōsi viri vocāt.

GENADIVS de ecclesiasticis dogmatib⁹: Natus ē aūt dei fili⁹ ex hoīe.i.ex maria:ꝛ p hoīez.i.non ex maria.ꝛ non p hoīem.i.ex viri coitu:sicut ebion dicit.vn̄ signant subdit:De q nat⁹ ē iesus. AVG. de heresib⁹:Qō ē ꝯ valētinū q dixit xp̄m nihil assūpsisse de vgine:sꝫ p illā tanqꝫ p riuū aut fistulā pertransisse. AVG.ꝯ faustū:Cur aūt carnē ex vtero femine assumere voluerit:sūma cōsilij penes ipsū est:siue qꝫ vtrūqꝫ sexū hoc mō honorādū iudicauit assumēdo formā viri ꝛ nascēdo ꝯ femina: siue aliq alia cā quā n̄ temē dixerim. AVG.ꝯ qst.no.ꝛ vetesta.Qō aūt p olei vnctionē p̄stabat de⁹ his q i reges vngebant:hoc p̄stitit sp̄ussc̄us homini:Christ⁹ addita expiatiōe q natus ē.Christ⁹ est appellatus. Et hoc ē qō dicit:Qui vocatur xp̄s. AVG.de cō. euange. Non tn̄ erat fas vt eū ob hoc a coniugio marie sepandū putaret qꝫ nō ex eius concubitu:sed virgo pepit xp̄m.hoc enī exemplo magnifice insinuatur fidelibus cōiugatis ꝛ seruata pari cōsensu cōtinentia:posse pmanere coniugiū nō pmixto corporis sexu:sed custodito mentis affectu: presertim qa nasci eis filius potuit:sine illo complexu carnali.

AVGV.de nup.ꝛ concu.Omne autem nuptiarū bonū impletū est in illis parentibus christi: fides: proles:ꝛ sacramētū.prolē cognoscimus ipsū dn̄m: fidē qꝛ nullū adulteriū:sacrm̄:qꝛ nullū diuortium.

HIERO. Querat autem diligens lector ꝛ dicat cum ioseph:sit pater dn̄i saluatoris:quod pertinet ad dn̄m generatiōis ordo deduct⁹ vsqꝫ ad ioseph:

Cui rñdebimus pˢmo nõ ee̾ ꝯsuetudinis scripturaꝝ vt mulieꝝ in generatõibus ordo texeretur: deinde ex vna tribu fuisse ioseph ⁊ mariã. vñ ex lege eaꝫ accipere cogebatur vt ꝓpinquã: ⁊ qḋ simul censetur in bethleẽ vt de vna videlꝫ stirpe generati. AVG. de nup. ⁊ ꝯcu. Fuit ⁊ series generatiõis vsqꝫ ad ioseph ꝑducẽda ne i illo ꝯiugio virili sexui vtiqꝫ peccatoꝝ pctõri fieret iniuria: cũ veritati nihil deperiret: qꝛ ex semĩe dauid erat ⁊ maria. AVG. ꝯ faustũ: Nos ergo credimꝰ etiã mariã fuisse in cognatione dauid. qꝛ eiꝰ scripturis credimꝰ que vtrũqꝫ dicunt: ⁊ christũ ex semine dauid sm carnẽ: ⁊ eiꝰ matrẽ mariã: nõ cũ viro ꝯcũbendo: sꝫ ṽginẽ. ARGESTE cõsilij: Cauẽdus aũt ẽ hic Nestorij error q̃ sic dicit: cũ diuina scriptura dictura ẽ: aut natiuitatẽ christi q̃ ex maria virgine ẽ: aut mortẽ nusq̃ꝫ videt̃ ponens deꝰ: sed aut christꝰ aut filius aut dñs q̃ꝫ hic tria naturaꝝ significatiua duarũ aliqñ q̃dẽ huiꝰ: aliquãdo ṽo illiꝰ: aliqñ aũt ⁊ illiꝰ ⁊ istiꝰ. Accipe aũt ad hoc testimoniũ: Jacob genuit ioseph viꝝ marie: de q̃ natus ẽ iesus q̃ dr̃ christꝰ. Deꝰ eñi ṽbũ secũda ex muliere nõ eguit natiuitate. AVG. ꝯ felicianũ: Sꝫ nõ alius dei ⁊ aliꝰ hoĩs: sꝫ idẽ christꝰ dei ⁊ hoĩs filius fuit. ⁊ sicut in vno hoĩe aliud animꝰ ⁊ aliud corpꝰ: sic i mediatore dei ⁊ hoĩm: aliud dei filiꝰ: aliud hominis filiꝰ fuit: vnꝰ tñ ex vtroqꝫ christꝰ dñs fuit. Aliud inquã ꝑ discretiõe substãtie: nõ alius ꝑ vnitate ꝑsone. Sed obijcit hereticꝰ: Nescio quõ natũ doceatis ex tp̄e quẽ coeternũ pr̃i dicitis iã fuisse: nasci. n. est velut q̃dã motꝰ rei nõ extantis anteq̃ꝫ nascatur id agẽs beneficio natiuitatis vt sit: Quo colligit̃ eũ qui erat nasci nõ potuisse: si nasci potuit: nõ fuisse.

Ad qḋ AVG. Fingamꝰ sicut pleriqꝫ voluẽt ee̾ in mũdo aĩam generalẽ: q̃ sic ineffabili motu semina cũcta viuificet: vt nõ sit ꝯcreta cũ genitis: nẽpe cũ hec in vteꝝ passibilẽ materiã ad vsus suos formatura ꝑuenerit: vnã facit secũ esse ꝑsonã eiꝰ rei quã nõ eandẽ cõstat habere substãtiã. ⁊ fit ꝑante aĩa ⁊ patiẽte materia ex duabꝰ substãtijs vnꝰ hõ: cũ aĩa aliud doceat̃: aliḋ caro: sicqꝫ aĩaꝫ nasci fatemur ex vtero q̃ꝫ ab vtero venientẽ vitã dicimus cõtulisse ꝯcepto. Nasci inquã ex matre dr̃ q̃ ex hac sibi corpus aptauit: in quo nasci posset: nõ quia anteq̃ꝫ nasceretur q̃ꝫtũ ad se attinet: ipsa penitꝰ nõ fuisset. Sic ḡ immo multo incõprehẽsibiliꝰ ẽ atqꝫ sublimiꝰ natus ẽ susceptiõe ꝑfecti hoĩs de matre filiꝰ dei: q̃ ꝑ oĩpotẽtiam singularẽ oĩbus genitis ẽ cã nascendi.

¶ Oẽs itaqꝫ generationes ab abraam vsqꝫ ad dauid: generatiões quatuordecim: ⁊ a dauid vsqꝫ ad transmigrationẽ babylonis generatiões quatuordecim: ⁊ a transmigratiõe babylonis vsqꝫ ad christum generationes quatuordecim.

CHRY. sup matth. Positis generatõibꝰ ab abraam vsqꝫ ad christũ: eas in tres ptes diuisit: ꝑ generationes .xiiij. qꝛ ter cõpletis .xiiij. generatiõibꝰ: mutatus ẽ in iudeis status hoĩm. ab abraã eñi vsqꝫ ad dauid fuerũt sub iudicibꝰ: a dauid vsqꝫ ad transmigrationẽ babylonis sub regibꝰ: a transmigratione vsqꝫ ad christũ sub pontificibus. Hoc ergo vult demonstrare: sicut semꝑ cõpletis .xiiij. generationibꝰ: mutatus ẽ hoĩm status: sic completis .xiiij. generationibꝰ a trãsmigratiõe ad christũ: necesse ẽ a christo mutari similiter hoĩm statũ: quod ⁊ factum est. post christũ eñi oẽs gentes: sub vno xp̄o iudice rege ⁊ pontifice acti sũt. vñ qñ iudices: reges: ⁊ pontifices christi dignitatẽ ꝑfigurabãt: semꝑ ꝑncipia eorum in figura fuerũt christi: primꝰ iudicũ iesus naue: primus regũ dauid: primus pontificũ iesus filius iosedech. hoc in figura christi fuisse dubitat nemo

CHRY. in ho. Uel iõ i tres partes diuisit oẽs generationes: demonstrans q̃ neqꝫ regimine trãsmutato facti sunt meliores: sed sub iudicibus: regibus: potificibus: ⁊ sacerdotibꝰ in eisdeꝫ ꝑmanserũt malis. propter qḋ ⁊ captiuitatẽ babylonis ꝯmemorat: manifestãs q̃ neqꝫ ex hoc sũt correcti. Descẽsus aũt in egyptũ nõ meminit: qꝛ egyptios nõ adhuc timebãt: sic̃ assyrios vel parthos. ⁊ qꝛ illud erat antiquũ: hoc aũt recens: ⁊ qꝛ illuc nõ ꝓpter pctã deducti sũt sicut babylone. AMBRO. sup lucã: Illḋ aũt nõ ꝑtermittẽdũ putamꝰ qḋ a dauid tp̄ibꝰ vsqꝫ ad iechoniã cũ .xvij. fuerũt reges iudee .xiiij. generationes mattheꝰ posuit. Oportet aũt cognoscere posse plures esse successiones: pauciores generatiões: ꝑnt enim diutiꝰ viuere aliq̃ ⁊ seriꝰ generare: aut certe penitus exortes existere: itaqꝫ nõ q̃ regũ eadẽ generationũ tp̄a. GLO. Uel põt dici tres reges esse ꝑtermissos vt supius dictũ est. AMBRO. sup lucaꝫ: Rursus ergo cũ a iechonia vsqꝫ ad ioseph generatiões .xij. cõputent̃: postea .xiiij. generatiões descriptas ee̾ cõmemorauit. Sed si diligẽter aduertas: h quoqꝫ .xiiij. generationũ poteris inuenire rõneꝫ. xij. eñi a ioseph numerant̃. xiij. ẽ christꝰ. duos aũt ioachim. i. duos iechonias fuisse historia indicat: pr̃eꝫ ⁊ filiũ. nõ igitur suppr̃ssit alteꝝ euangelista: sꝫ vtrũqꝫ significat: ita addito minori iechonia generationes .xiiij. cõputant̃. CHRY. sup matth. Uel vnꝰ iechonias bis numerat̃ in euãgelio: semel añ trãsmigrationem: iterum autem post transmigrationem. hic enim iechonias cum esset vnus duas habuit conditiones. fuit eñi ⁊ rex ante trãsmigrationẽ q̃si rex factꝰ a populo dei: factꝰ est ⁊ ꝑuatus pꝰ trãsmigrationẽ: ideo ante trãsmigrationẽ numeratur inter reges quasi rex: post transmigrationẽ aũt inter priuatos. AGV. in li. de con. euan. Uel iõ vnus in illis ꝓgenitoribꝰ bis numerat̃. i. iechonias a quo facta est q̃dã in extraneas gẽtes deflexio: qñ in babylonia trãsmigratꝰ ẽ. Ubi aũt ordo a rectitudine flectitur vt eat in diuersũ: tãq̃ꝫ angulũ facit: illud aũt qḋ in angelo ẽ bis numerat̃. ⁊ h iã xp̄m ꝑfigurat a crucifixione ad ꝑputiũ migraturũ: ⁊ lapidẽ angularẽ futurũ. REMI. Ideo aũt .xiiij. posuit generatiões qꝛ denarius significat decalogũ: q̃ternariꝰ ṽo quatuor libros euãgelij. vñ in hoc ostẽdit ꝯcordiã legis ⁊ euãgelij. Ideo etiã quaternariũ numerũ triplicauit: vt ostẽderet qꝛ ꝑfectio legis ꝓphetie ⁊ grãe in fide scẽ trinitatis cõsistit. GLO. Uel hoc numero septiformis grã spũssci significat̃: h eñi numerus ex septẽ ꝯficitur: qḋ aũt geminat̃: significat gratiam spũssancti corpori ⁊ aĩe ee̾ necessariam ad salutem

Sic ḡ hec generatio diuidiť in tres teſſeradecades prima eſt ab abraā vſqꝫ ad dauid: ita ꝙ dauid ibi includiť. ſed ſecūda a dauid vſqꝫ ad trāſmigrationē ita ꝙ dauid ibi nō icludiť: ſed trāſmigratio ſub eo ↄtinetur. tertia ē a trāſmigratiōe vſqꝫ ad chriſtū: i q̄ ſi dicamꝰ iechoniā bis numeratū transſmigratio incluſa ē. In p̄ma ſignificāť hoīes añ legē: in q̄ quoſdam hoīes naturalis legis inuenies. ſ. abraā yſaac ꝛ iacob: oēs vſqꝫ ad ſalomonē. In ſecūda ſignificātur hoīes ſub lege: oēs enī q̄ in ea inueniuntur: ſub lege fuerūt. In tertia hoīes grē q̄ termināť ad chriſtū q̄ gratie dator fuit: in qua etiā liberatio a captiuitate babylone facta ē: ſignificās liberationē a captiuitate ꝑ chriſtū factā. AVG. de con. euan. Cū aūt q̄terdenas generationes tribꝰ diſtinxiſſet articulis: nō tñ eas dixit in ſumma vt diceret: Fuūt oēs xlij. vnus enī in illis ꝓgenitoribꝰ bis numerať. ſ. iechonias. ſic ḡ non. xlij. ꝙ faciūt ter. xiiij. ſed ꝓpē vnū bis numeratū. xl. ꝛ vna generatiōes fuūt. Mattheꝰ igiť q̄ regiā in chriſto ↄſtituerat inſinuare ꝑſonam excepto chriſto. xl. hoīeſ in generationū ſerie numerauit. Numerꝰ enī iſte illud tēpus ſignificat quo ī hoc ſeculo regi nos oportet a chriſto ſm diſciplinā laborioſam quā ſignificat illa virga ferrea. Nō aūt numerꝰ iſte hanc tp̄alē vitā eternāqꝫ ſignificet: illa interim cā de ꝓximo occurrit: ꝙ ꝛ tp̄a annoꝝ quadripartitis vicibꝰ currūt: ꝛ mūdus ipe quatuor ptibus terminatur ab oriēte ꝛ occidēte: aquilone ꝛ meridie. xl. aūt quater hñt decē. Porro ipſa decem ab vno vſqꝫ ad quatuor ꝓgrediēte numero ↄſumanť.

GLO. Uel denarius ad decalogū referť: quaternarius ad pñtē vitā que ꝑ q̄tuor tp̄a tranſit: vel per decē vetus teſtamentū: ꝑ quatuor nouū. REMI. Siq̄s aūt voluerit dicere ꝙ ſūt. xl. ꝛ due generationes: q̄ nō ē vnꝰ iechonias: ſed duo. dicēdum ē ꝙ ꝛ iſte numerꝰ cōgruit ſcē eccleſie: naſciť enī a ſeptenario ꝛ ſenario: nā ſexies ſeptē. xl. ꝛ duo faciūt. Senarius referť ad laborē: ſeptenarius vō ad requiem.

Chriſti aūt generatio ſic erat: cū eēt deſpōſata mr̄ ieſu maria ioſeph: añq̄z ↄuenirent iuenta ē in utero habens de ſpiritu ſancto.

CHRY. ſup matth. Qm̄ ſupius dixerat: Jacob āt genuit ioſeph. cui deſponſata maria genuit ieſū ne aliq̄ſ audiētū ſic eſtimaret eē chriſti natiuitatē quō p̄cedentiū patꝝ: ipſe ordinē narrationis ſue p̄cedēs dicit: Chriſti aūt generatio ſic erat. ac ſi dicat: Generatio quidē eoꝝ quos expoſuimus patrum ſic fuit: queādmodū retuli: Chriſti aūt generatio non ſic. ſꝫ ita erat: Cū eēt deſponſata mater. CHRY. in ho. Quaſi enī aliq̄d nouū dicturꝰ p̄mittit modū generationis dicere: ne audiēs virꝝ marie eſtimes natuꝫ eſſe lege nature. REMI. Pōt āt ad ſupiora referri hoc modo. Sic erat chriſti generatio ſicut dixi. i. Abraam genuit ſaac. HIERO. Sed quare nō de ſimplici v̄gine: ſꝫ de deſponſata ↄcipiť: p̄mū ut per generationē ioſ h origo Marie mōſtrareť. ſecūdo ne lapidareť udeis vt adultera. tertio vt ī egyptū fugiens hab t ſolaciū mariti. Martyr etiam Ignatius quart ddidit cām: vt partꝰ inquiēs eiꝰ celareť a diabol ū eū putat nō de v ine ſed de vxore generatū. CHRY. ſup matth. Ideo āt ꝛ deſponſata ꝛ domi habita: nā queādmodū in ea que in domo viri cōcipit: intelligiť cōceptio naturalis: ita in ea q̄ extra domū cōcepit: eſt ſuſpecta ↄiūctio.

HIERO. cōtra heluidiū: Sciendū aūt ꝙ heluidius q̄dā hō turbulētus accepta materia diſputandi blaſphemare ↄ̄ dei matrē incepit: cuius p̄ma ꝓpoſitio fuit: Mattheꝰ loquiť ſic: Cū eēt deſpōſata. Ecce inquit habes deſpōſatā: nō ↄmēdatā vt dicitis: ꝛ vtiqꝫ nō ob aliud deſponſatā niſi q̄m nupturam.

ORIGE. Deſponſata fuit quidē ioſeph: nō tamē in ↄcupiſcētia iūcta: Mater eiꝰ inquit mr̄ īmaculata: mater incorrupta: mater intacta. Mater eiꝰ: cuiꝰ eiꝰ? maŕ ē dei: vnigeniti dñi regis oīm plaſmatoris ꝛ redēptoris cunctoꝝ. CIRYL. Quid enī videbit aliquis in ſancta virgine p̄ter alias: ſi dei mater nō ſit ſed chriſti vel dñi: vt Neſtoriꝰ dicit? Nihil enim abſurdū eſt etiā ſi voluerit q̄s matrē vniuſcuiuſqꝫ vnctorū chriſti noīare genitricē. Sola vō p̄ter illas ſancta v̄go ꝛ chriſti genitrix: itelligiť ac dr̄. Genuit enī nō purū hoīem ſm vos: ſed incarnatū potius ꝛ hoīem factū ex deo patre v̄bū. Sed forſitan illud ais: Dic mihi putas ſine diuinitatis facta ē v̄go? Et ad hoc quoqꝫ dicimꝰ q̄ natū eſt ex ipſa dei ſubſtātia eius verbū: ꝛ ſine p̄ncipio tp̄is ſemꝑ exiſtēs genitori. in nouiſſimis aūt tp̄ibꝰ quoniā caro factū ē: hoc eſt vnitū carni aīam habenti rōnalē: natū etiā diciť carnaliter ꝑ mulierē. Aſſimilať aūt quodāmō natiuitati que ſm nos hoc ſacramētū: matres etenī terrenoꝝ miniſtrāt nature coagulatā paulatim carnē ꝑficiendā in ſpecie humana. Immittit aūt animali ſpm̄ deus. Sed lꝫ ſint iſte ſolūmō terrenoꝝ corpoꝝ matres: attamē parientes totū animal ꝛ non partē peperiſſe dicitur. Tale aūt aliq̄d geſtū ꝑcipimus in generatōe emanuel: natū enī ē ex prīſ ſubſtātia dei verbū. Quia vō carnē aſſumpſit ꝓpriā eam faciēs: neceſſariū ē cōfiteri q̄ natus ē ſm carnē per mulierem. Quia igiť ꝛ deꝰ vere ē: quō dubitabit quiſpiā ſcām virginē dicere genitricē. LEO papa ī ſer. de nati. Nō aūt te dei cōceptus turbet: partus te non ↄfundat auditus: q̄n virginitas quicq̄d eſt humani pudoris excuſat: aut que h̄ verecūdie leſio vbi iniit deitas cū amica ſibi ſemꝑ integritate ↄſortiū? vbi ē interpres āgelus? fides ꝓnuba: diſpēſatio caſtitas: donatio virtꝰ: iudex ↄſciētia: cā deꝰ: ↄceptio integritas: v̄ginitas partus: v̄go mr̄? CIRYL. ad Jo. antiochenū: Sed ſi de celo ꝛ nō ex ipſa ſcā corpꝰ xp̄i factū eē diceremꝰ vt valētinꝰ: quō intelligereť dei genitrix Maria? Nomē aūt matris oñdit cū ſubdit: Maria. BEDA ſup lucā: Interp̄tať aūt maria ſtella maris hebraice: dña ſyriace: q̄ ꝛ lucē ſalutis ꝛ dñm mūdo edidit. Cui aūt deſponſata fuerit: oñdit ſubdēs: Joſeph. CHRY. ſup matth. Ideo ꝙ fabro lignario Maria deſponſata erat q̄m xp̄s eccleſie ſponſus omniū ſalutē hominū operaturus erat ꝑ lignum crucis: CHRY. in homelia: Quod autem ſequitur: Anteq̄ꝫ conuenirent. non dr̄: añq̄ꝫ duceretur in domū ſponſi: etenim iā intus erat. Cōſuetudo enī multotiēs veteribꝰ erat in domo deſpōſatas hr̄e: qd̄ ꝛ nūc quoqꝫ fieri videť: ꝛ generi loth intus cū ipſo erāt. GLO. Sꝫ dr̄: Añq̄ꝫ ↄuenirent. ad carnis cōmixtionē. CHRY. ſup matth. Ut nō

ex cõpassione carnis ꝛ sanguinis nasceret̃ q̃ ex deo natus ẽ: vt carnis ꝛ sanguinis solueret passionem.

AVG. de nup. ꝛ ↄcu. Nuptialis etiã ↄcubitus ibi nõ fuit: qꝛ ĩ carne pctĩ fieri nõ poterat sine vlla carnis ↄcupiscẽtia q̃ accidit ex pctõ: sine qua ↄcipi voluit: q̃ futur⁹ erat sine pctõ: vt hinc etiaꝫ docẽt oẽm que de ↄcubitu nascit̃ carnẽ eẽ pctĩ: quãdoquideꝫ sola que nõ inde nata ẽ: nõ fuit caro pctĩ. AVG. in ser. de nati. Nascit̃ etiã ab intacta femina christ⁹ qꝛ fas nõ erat vt ṽtus ꝑ voluptatẽ: castitas ꝑ luxuriã: ꝑ corruptionẽ incorruptio nasceret̃. nec poterat nisi nouo ordine aduẽtare de celo: q̃ vetustũ mortꝭ destruere veniebat imperiũ: Regnũ igit̃ tenuit ṽginitatis: q̃ regẽ genuit castitatis: ideo etiam dñs nr̃ ṽgineũ sibi reqͥsiuit hospitium habitandi: vt nobis oñderet deũ in casto corꝑe portari debere: ergo qui scripsit lapideas tabulas sine stilo ferreo: ipe grauidauit Mariã spũscõ. vnde dr̃: Inuẽta ẽ in vtero hñs. HIERO. Non ab alio ĩuenta ẽ nisi a ioseph q̃ pene licẽtia maritali oĩa nouerat. CHRY. super matth. Nam sicut historia non incredibilis docet: qñ gesta sũt q̃ refert lucas: Joseph absens erat: nec enĩ ↄueniẽs ẽ putare pñte ioseph introisse angeluꝫ ad mariã: ꝛ dixisse q̃ dixit ꝛ mariã rñdisse q̃cũqꝫ rñdit. Et si credam⁹ angelũ potuisse intrare ad eam ꝛ loqui: plane tamẽ mariã abisse in montana ꝛ mansisse cũ elisabeth mensib⁹ tribus: possibile non fuit pñte Joseph: qꝛ necesse erat vt absentatõis ei⁹ ꝛ mãsionis diutine reqͥreret causas. postq̃ ãt redijt peregre: post tot mẽses inuenit eã grauidã manifeste.

CHRY. in ho. Propt̃ aũt dicit: Inuẽta est. qḋ de nõ excogitatꝭ dici ↄsuetũ ẽ. Ne ãt molestes euãgelistã interrogãdo q̃liter sit nat⁹ ex ṽgie breuit̃ expediuit se dicẽs: De spũscõ: q̃si spũsscũs ẽ q̃ ẽ hoc miraculũ operat⁹. neqꝫ enĩ gabriel: neqꝫ matthe⁹ ãpli⁹ dicere potuerũt. GLO. Hoc g͛ qḋ dr̃: Est ex spũscõ. euãgelista ex ꝑte sua adduxit: vt cũ diceret̃ habẽ in vtero: oĩs mala remoueret̃ suspitio a mẽtibus audiẽtiũ. HIE. in expositiõe ca. fi. Nõ aũt sicut q̃daꝫ sceleratissime opinãtur: spũscm̃ dicim⁹ fuisse ꝓ semine: sed potentia ac ṽtute creatoris dicamus operatũ. AMBRO. in li. de spũscõ. Quod enĩ ex aliquo est: aut ex substãtia est: aut ex potestate ei⁹ est. ex subã sicut filius: qꝛ a pr̃e. ex ptãte sic ex deo oĩa: quõ ꝛ in vtero habuit maria ex spũscõ. AVG. ad eustochiũ: Profecto aũt iste mod⁹ quo nat⁹ ẽ christus de spũscõ insinuat nobis gratiam dei: qua hõ nullis p̃cedentib⁹ meritis in ipso ex ordine nature sue quo eẽ cepit: verbo dei copularet̃ in tãtã ꝑsone vnitatẽ vt idẽ ipse eẽt filius dei. Sed cũ illã creaturã quã virgo concepit ꝛ pepit: q̃uis ad solã ꝑsonaꝫ filii ꝑtinentẽ tota trinitas fecerit: neqꝫ enĩ sepabilia sũt opa trinitatis: cur ĩ ea faciendo sol⁹ spũsscũs nominat⁹ ẽ? an ꝛ qñ vn⁹ triũ in aliquo ope noiat̃: vniuersa opari trinitas intelligit̃? HIERO. Sed inquit heluidi⁹: neqꝫ de nõ ↄuenturis euãgelista dixisset p̃usq̃ ↄuenirent: qꝛ nemo de non prãsuro dic̃ anteq̃ pranderet: q̃si siquis diceret: Anteq̃ in portu pranderẽ ad aphricam nauigaui nõ posset stare sn̄ia: nisi ei in portu prãdendũ sit qñqꝫ. aut non potius sit intelligendũ sic: ꝙ añ ꝫ sepe ꝛ ↄsequẽtiã indicet: tñ nonnũq̃ ea p̃n q̃ prius cogitabant̃ oñdit: nec necesse sit vt cogitata fiãt. Cũ ideo aliud interuenerit: ne ea q̃ cogitata sunt fierẽt. HIERO. Nõ ergo sequitur vt postea cõuenerit: ſꝫ scriptura ꝙ factũ non sit oñdit. REMI. Uel hoc ṽbũ ↄuenẽdi: non ipsũ concubitũ ſꝫ tẽpus significat nuptiarũ. i. qñ ea que fuerat sponsa. incipit esse vxor. Est enĩ sensus Anteq̃ ↄuenirẽt. i. anteq̃ rite solẽnia nuptiaꝝ celebrarent. AVG. de con. euã. Hec quẽadmodũ factũ sit qḋ hic p̃termisit lucas exponit post cõmemoratũ conceptũ iohãnes ita narrans: In mẽse aũt sexto missus ẽ angelus. ꝛ infra. Spũsscũs supueniet ĩ te. hoc g͛ est qḋ matthe⁹ cõmemorauit dicẽs: Inuẽta ẽ in vtero hñs ḋ spũscõ: nec ↄ̃triũ ẽ: qꝛ lucas exposuit qḋ matthe⁹ p̃termisit. Sic nõ ẽ ↄ̃triũ qꝛ matthe⁹ deinceps cõtinet qḋ lucas p̃termisit. Seqͭtur enim: Joseph aũt vir ei⁹ cũ esset iustus. vsqꝫ ad eũ locum vbi scriptũ ẽ de magis ꝙ ꝑ aliã viã reuersi sunt ĩ regionẽ suã. Siquis aũt velit vnã narrationẽ ex oĩb⁹ que de christi natiuitate dicunt̃ ab alterutro: si hec p̃termittunt̃: ordinare sic põt: Christi generatio sic erat: Fuit in dieb⁹ herodis. vsqꝫ ibi: Mãsit aũt maria cũ illa quasi mẽsib⁹ trib⁹ ꝛ reuersa ẽ in domum suam. Et tunc addendũ est quod hic dicitur: Et iuẽta est in vtero habens de spũsancto.

Joseph aũt uir ei⁹ cũ eẽt iust⁹: ꝛ nollet eã traducere: uoluit occulte dimittere eam.

CHRY. in ho. Cũ dixisset euãgelista ꝙ ex spiritu sancto ꝛ sine cõcubitu inuenta ẽ in vtero hñs: ne suspectũ haberes christi discipulũ quasi grãdia ḋ suo magistro fingentẽ: introducit ioseph ꝑ ea que passus est: ad fidẽ eoꝝ q̃ dicta sũt ↄferẽtẽ. vñ dicit: Joseph aũt vir ei⁹ cum eẽt iustus. AVG. in ser. de natiui. Intelligens enĩ ioseph marie vteruꝫ grauidari turbatur: ꝙ mariã quam de templo dñi accepat: ꝛ nondũ cognouerat: grauidã sentiebat: secũqꝫ estuabat disputãs ꝛ dicẽs: Quid faciã? ꝓdo: aut taceo? Si prodidero: adulterio nõ cõsentio: ſꝫ vitiũ crudelitatis incurro: quia ſm moysi sentẽtiam lapidãdã eam eẽ cognosco. Si tacuero: malo consentio: ꝛ cũ adulteris portionẽ meã pono: quoniã g͛ tacere malum ẽ: adulteriũ prodere peius ẽ: dimittã eam a cõiugio. AMBRO. sup lucam: Pulchre aũt docuit sanctus matthe⁹ quid facere debeat iustus: q̃ obprobriũ coniugis dep̄henderit: vt in cruentũ ab homicidio: castũ ab adulterio p̄stare se debeat. ꝛ ideo dicit: Cũ eẽt iustus. Ubiqꝫ g͛ in ioseph iusti gratia ꝛ ꝑsona seruatur vt testis ornetur: lingua enĩ iusti loquitur iudiciũ veritatis. Sꝫ quõ ioseph cũ crimẽ celet vxoris: iust⁹ describit̃? CHRY. in home. In lege enĩ p̃ceptũ est: nõ solũ reos: sed conscios criminis obnoxios eẽ pctõ. HIERO. Sed sciendũ ꝙ iustũ hic virtuosũ in oĩbus dicit: Est enĩ iusticia ꝛ auaritiam non habere: ꝛ vniuersalis virtus: ꝛ sic noĩe iusticie maxime vtitur scriptura. Justus igit̃ existens .i. benign⁹ ꝛ mitis: voluit occulte dimittere eaꝫ que nõ solũ traditioni: sed etiã pene ſm legem obnoxia videbat̃. sed ioseph vtrũqꝫ remisit q̃si supra legẽ viuẽs: sicut n. sol añq̃ radios mõstret mũdũ clarificat: sic ꝛ christ⁹ anteq̃ nasceret̃: multa signa ꝑfecte ṽtutis apparere fecit. AVGV. de ser. dñi: Uel alit̃

Si solus nosti quia aliquis peccauerit in te: ⁊ eum vis corã hoībꝰ arguere: nõ es corrector ſʒ ꝓditor. vnde vir iustꝰ Joseph tanto flagitio qđ de vxore fu erat suspicatꝰ magna benignitate pepcit. Estuabat vtiqꝫ certa adulterij suspitõ: ⁊ tñ qꝛ ipe solꝰ sciebat: noluit eã diuulgare: ſʒ occulte dimittẽ volẽs ꝓdesse peccanti: nõ punire peccãtẽ. HIERO. Uel hoc testimoniũ Marie ẽ: ꝙ ioseph sciens illiꝰ castitatẽ ⁊ admirãs qđ euenerat: celat silentio cuiꝰ mysterium nesciebat. REMI. Uidebat enĩ grauidã quã nouerat castam. ⁊ qꝛ legerat: Egrediet̃ virga de radice Jesse: vñ nouit Mariã duxisse originẽ. ⁊ legerat etiã: Ecce virgo ↄcipiet: non diffidebat hãc ꝓphetiã in ea eẽ implendã. ORIGE. Sed si suspitionem in ea nõ habebat: quõ iustꝰ erat ut imaculatam dimitteret: Jdeo ẽ dimittere volebat: qm̃ magnũ sacramentũ in ea eẽ cognoscebat cui approximare se indignũ estimabat. GLO. Uel cũ vellet eã dimittere iustꝰ erat: cũ occulte pius notat̃ eã ab infamia defendens: ⁊ hoc ẽ: cũ eẽt iustꝰ voluit dimittere eã: cũ nollet eã traducẽ in publicũ. i. diffamare: voluit hoc facere occulte. AMBRO. ſup lucã: Nemo aũt quã nõ accepit dimittit: ⁊ iõ quã volebat dimittere: fatebat̃ acceptã. GLO. Uel cũ nollet eã traducere in domũ suã ad cohabitationẽ assiduã: voluit occulte dimittere eã. i. tẽpꝰ nuptiaꝝ mutare. vera enĩ virtꝰ est cũ nec pietas sine iusticia: nec sine pietate seruat̃ iusticia q̃ sepate ab inuicẽ dilabũt̃. Uł iustus erat ꝑ fidẽ q̃ credebat christũ de v̾gine nasciturũ. vnde voluit se humiliare ante tantã gratiã.

Hec aũt eo cogitãte: ecce angelus dñi apparuit ĩ somnis ioseph dicens: Joseph fili dauid: noli timere accipe mariã ↄiugẽ tuã. Qđ. n. i ca natum est: de spũsancto est.

REMI. Quia sicut dictũ ẽ cogitabat Joseph occulte mariã dimittere: hoc ãt si fecisset: ꝑpauci eẽnt q̃ nõ magis suspicarent̃ eã eẽ meretricẽ q̃ꝫ v̾ginẽ: idcirco repente cõsiliũ ioseph diuino mutatũ ẽ ↄsilio. vñ dr̃: Hec aũt eo cogitãte. GLO. Jn quo notat̃ animꝰ sapiẽtis q̃ nihil temere vult incipe. CHRY. in ho. Notat̃ etiã mãsuetudo ioseph: qꝛ nulli enarrauit suã suspitionẽ. neqꝫ ei q̃ suspecta erat: sed in se cogitabat. AVG. in ser. de natiui. Sed ioseph ista cogitante non timeat Maria dauid filia: qm̃ sicut dauid veniam contulit ſmo ꝓpheticus: sic mariam liberat angelꝰ saluatoris. Ecce enĩ iteruꝫ v̾ginis ille paranimphus gabriel aduenit. vñ seq̃tur: Ecce ãgelus dñi apparuit ioseph. GLO. Hoc igit̃ v̾bo apparuit: significat̃ ꝑtãs apparentis: q̃ qñ vult ⁊ quõ exhibet se vidẽdũ. RABA. Quõ autẽ angelꝰ ioseph apparuit demõstrat̃ cũ dicit̃: Jn sõnis. i. quõ iacob scalã vidit ꝑ imaginationẽ quãdã oculis cordis ostensam. CHRY. in ho. Jdeo ãt nõ apparuit manifeste ioseph sicut pastoribꝰ: quia valde fidelis erat: pastores a[illegible] indigebant quasi rudes. Uirgo aũt indiguit q̃si [illegible] no de maximis instruẽda. Sicut etiã zacharias in[illegible]guit ante ↄceptionẽ prolis mirabili visione. GL[O]. Apparẽs ãgelꝰ nomẽ exp̃mit: [illegible] excludit. dicẽs: Joseph fili dauid: ioseph eũ ex noĩe: q̃si notũ ⁊ familiarem sibi oñdit. CHRY. ſup matth. Filiũ dauid eũ noĩans voluit eũ adducẽ ĩ memoriã passiõis dei ad dauid: vt de semine eiꝰ christus nasceret̃. CHRY. in ho. Dicẽs aũt Noli timere: monstrat euꝫ iã timere ne offẽderet deũ q̃si adulterã habẽs: alias neqꝫ cogitasset eã expellere. SEVE. Sponsus etiã ne timeat admonet̃: qꝛ pius animꝰ dũ cõpatitur plus pauescit: ac si dicat: Hic nõ ẽ mortis causa ſʒ vite: quia q̃ vitã parturit: non meretur occidi. CHRY. super matth. Dicẽs etiã ne timeas: cognitorẽ se cordis eiꝰ oñdere voluit: vt ꝑ hoc futuroꝝ bonoꝝ q̃ de christo erat dicturꝰ faceret fidẽ. AMBRO. ſup lucã: Nõ aũt te moueat: ꝙ eam ↄiugẽ vocat: nõ enĩ virginitatis ereptio: ſʒ ↄiugij testificatio: nuptiaꝝ celebratio declarat̃. HIERO. ↄ Heluidiũ: Non tñ ẽ putandũ ꝙ ex eo ꝙ vxor est appellata sponsa eẽ desierit: cũ hanc eẽ ↄsuetudinẽ scripture nouerimus: ꝙ spõsos viros ⁊ sponsas appellet vxores: sicut deuteronomij testimonio approbat̃: Siquis inquit ĩuenerit virginẽ despõsatã viro in cãpo ⁊ vim faciẽs dormierit cũ ea moriat̃: qꝛ humiliauit vxorẽ ꝓximi sui. CHRY. in ho. Dicit aũt: Noli timere accipe. i. intus retinere: iã enĩ mente dimissa erat. RABA. Uel noli timẽ accipe eã. nuptiali ↄuentu ⁊ assidua cohabitatõe. CHRY. ſup matth. Propter tres ãt cãs apparuit angelꝰ ioseph hoc dicẽs ei: primo ne iustꝰ hõ ignorãs faceret rẽ iniustã ex ꝓposito iusto: deinde proptẽ honorẽ ipsius matris: nam si dimissa fuisset apud infideles: turpi suspitiõe carere nõ poterat: tertio vt intelligens ioseph scãm cõceptionẽ: diligẽtiꝰ se custodiret ab illa q̃ꝫ p̾us: iõ tñ nõ añ cõceptiõꝫ v̾ginis venit ad ioseph: ut nec cogitaret hec q̃ cogitauit: ne pateret̃ q̃ passus ẽ zacharias culpã infidelitatꝭ incurrẽs de ↄceptiõe ↄiugis iã longeue incredibilior. n. erat res v̾ginẽ posse ↄcipe q̃ꝫ anuꝫ.

CHRY. in ho. Uel ideo turbato iã ioseph angelꝰ venit: vt appareat ioseph sapiã: et vt hoc ipsũ fieret ei eoꝛuꝫ q̃ dicebant̃ demonstratio. Dũ enĩ audit ab angelo q̃ intra se cogitauerat: indubitabile signum erat: ꝙ a deo mitteret̃: cuiꝰ soliꝰ ẽ scire cordis secreta. Sermo etiã euãgeliste insuspicabilis fit: demonstrans ioseph passum qđ iꝓbabile ẽ viꝝ pati. Uirgo etiã oẽm malã suspitionẽ effugit ex hoc: ꝙ vir q̃ zelotipiã passus ẽ: eã suscepit: ⁊ pꝰ ↄceptiõeꝫ ſuauit. Jdeo aũt v̾go ioseph hec q̃ angelꝰ nũciarat non dixit: qꝛ nõ estimabat sibi credi a spõso: ⁊ maxime iã in suspitiõꝫ adducto. Uirgini ãt añ ↄceptõꝫ annunciat angelꝰ: ne si pꝰ ↄceptionẽ deferret: in angustia esset. Oportebat aũt extra turbationem eẽ illã matrẽ: q̃ omniũ ↄditorẽ recepit. CHRY. in ho. Non solũ ãt angelꝰ ab iniqua cõmixtione virgineꝫ excusat: ſʒ ⁊ supra naturã ↄcepisse demõstrat: nõ solũ timorẽ auferẽs: sed ⁊ leticiã addẽs. vñ subdit: Quod enĩ in ea natũ ẽ de spũsancto ẽ. GLO. Aliud ẽ nasci in ea: ⁊ aliud ab ea. nasci ab ea ẽ ꝓdire in lucẽ: nasci in ea est idem qđ concipi. vel ſm p̃sentiam angeli quam habet ex deo: cui futurũ quasi p̃teritũ est natũ dicitur. AVG. de quest. no. ⁊ ve. testa. Sed si de spiritusancto natus ẽ christus: cur dictũ ẽ: Sapientia edificauit sibi domũ: Quõ ista gemina ratione debꝫ intelligi: Primũ enĩ domꝰ xp̃i ecclesia ẽ:

quam edificauit sibi sanguine suo.deinde potest et
corp⁹ eius dici dom⁹ eius: sicut dicitur templū ei⁹.
Factū aūt spūsancti: factū filij dei ē: ꝓpter nature ⁊
volūtatis vnitatē: siue enī pr̄ faciat siue fili⁹ siue spi
ritussctūs: trinitas ē que opaē: ⁊ ꝙcquid tres fecerit:
dei vni⁹ ē. AVG.in enche. Nūquid tñ iō dicturi
sum⁹ p̄rem hoīs christi eē spūscm̄: vt de⁹ pr̄ v̄bum
genuerit: spūsctūs hoīem: qđ ita absurdū ē: vt nul
le fideles aures id valeāt sustinere. Quō ḡ dicimus
christū natū de spūscō. si nō eū genuit spūsctūs: an
q2 fecit eū: inq̄ztū.n.hō est. fact⁹ est: sicut apl's dicit:
Fact⁹ ex semine dauid.s.carne: neqꝫ enī quia mun
dū istuz fecit de⁹: dici eum fas est dei filiū aut na
tū ex deo: sꝫ factū vel creatū vel cditū. hic aūt cū cō
fiteamur eū natū de spūscō ⁊ maria v̄gine quō non
sit fili⁹ spūsci ⁊ sit fili⁹ Marie v̄ginis: nō ḡ ↄcedē
dum est quicq̄d de aliq̄ re nascitur: ↄtinuo eiusdeꝫ
rei filiū nūcupandū. vt enī omittā aliter de hoīe na
sci filiū: aliē capillū: pediculū ⁊ lūbricū: quoꝝ nihil
est fili⁹. Certe hoīes q̄ nascūē ex aqua ⁊ spū nō aq̄
filios recte eos dixerit q̄spiā: sꝫ dei patris ⁊ matris
ecclesie. Sic ergo de spūscō nat⁹ ē ⁊ fili⁹ dei patris
est non spūsancti.

¶ Pariet āt filiū: ⁊ uocabis nomē eius Jesū: ipse enim saluū faciet populū suū a peccatis eorum.

CHRY.in ho. Quia hoc qđ angel⁹ ad ioseph. di
xerat supra hūanā cogitationeꝫ ⁊ legē nature erat:
nō solū ex p̄teritoꝝ reuelatione ↄfirmat q̄ dixerat:
sed etiā ex futuris dicens: Pariet aūt filiū. GLO.
Ut enī nō videreē ioseph ampli⁹ ↄiugio nō esse ne
cessarius: cū ↄceptio esset facta sine ei⁹ auxilio: ostē
dit ꝙ ꝙ̄uis nō sit necessari⁹ ↄceptui: tñ vtilis ē ꝓcu
rationi: q2 ipsa pariet filiū: ⁊ tūc matri ⁊ filio erit ne
cessari⁹: matri vt ab infamia defendat: filio vt eum
nutriat ⁊ circūcidat. Que circūcisio notaē vbi dicit:
Et voca.no.ei⁹ Jesū. In circūcisiōe enī solet dari no
mē. CHRY.sup matth. Nō aūt dixit pariet tibi fi
liū sicut ad zachariā: Ecce Elisabeth vxor tua pari
et tibi filiū: q2 mulier q̄ ex viro concipit: marito suo
filiū parit: q2 magis ex illo ē ꝙ̄ de ipsa: hec aūt que
nō de viro ↄcepat: nō viro filiū pepit: sꝫ sibi tñmō.
CHRY.in ho. Uel indeterminate hoc posuit: vt
oñdat ꝙ eū pepit orbi terraꝝ vniuerso. RABA.
Dicit aūt: Uocabis nomē: ⁊ nō impones: q2 ab eter
no impositū ē. CHRY.in ho. Hinc aūt oñdit ad
mirabilē eē partū: q2 de⁹ est q̄ nomē desup ꝑ ange
lum mittit: nec nomē qđcūqꝫ sed qđ ē infinitoꝝ
bonoꝝ thesaur⁹. Ideoqꝫ interp̄taē illud angel⁹: bo
nā substituēs spem: ⁊ ex hoc ad credēdū qđ diceba
tur: inducit. ad talia enī credēda facili⁹ accedere cō
sueuim⁹. HIERO. Jesus enī hebreo sermōe sal
uator dr̄: Etymologiā ḡ noīs significat dicēs: Ipse
enī saluū faciet pplm suū a p̄ctis eoꝝ. Oñdit enī eū
dem toti⁹ mūdi saluatorē: ⁊ nr̄e salutis auctorem.
Saluat q̄dē nō incredulos: sed pplm suū: hoc ē in
se credētes saluat: nō tam a visibilib⁹ hostib⁹ ꝙ̄ po
tius inuisibilib⁹: hoc ē a p̄ctis saluat: nō armis pu
gnādo: sed p̄ctā relaxādo. SEVE. Ueniāt ⁊ audi
ant q̄ requirūt: quis ē quē Maria genuit: Ipse.n.
saluū faciet populū suū: nō alteri⁹ saluū faciet popu
lum. vñ a p̄ctis eoꝝ: esse deū q̄ p̄ctā donat si christi
anis nō credis: crede infidelib⁹ vel iudeis dicenti
bus: Nemo pōt p̄ctā dimittere: nisi solus deus.

¶ Hoc aūt totū factū est: ut adimpleret̄ qđ dictū ē a dño ꝑ ꝓphetam dicentē: Ecce uirgo ī utero habebit ⁊ p̄iet filiū: ⁊ uocabiē nomē ei⁹ emanuel: qđ ē interp̄tatū: nobiscū de⁹.

REMI. Mos fuit euāgeliste ea q̄ dicit de veteri
testamēto ↄfirmare: ꝓpter iudeos q̄ in christū cre
diderāt: vt agnoscerēt ea eē completa in gr̄a euan
gelij: q̄ p̄dicta fuerāt in veteri testamēto. ⁊ subdit:
Hoc aūt totū factū ē. Querēdū aūt ē in hoc loco q̄
re dixerit: hoc totū factū eē: cū supius solā ↄceptio
nē narrauerit. Sꝫ sciēdū ꝙ hoc iō dixit: vt demon
straret ꝙ aū in p̄ntia dei factū fuit: ꝙ̄ fieret apđ ho
mines. Siue q2 p̄teritaꝝ reꝝ erat narrator: totuꝫ fa
ctū eē dixit: q2 qñ hoc scripsit: iā totū factū erat.
RABA. Uel hoc totū factū eē dicit: ꝙ v̄go despō
sareē: ꝙ casta seruareē: ꝙ grauida inuenireē: ꝙ per
angelū reuelareē: vt adimpleret̄ qđ dictū ē. Non iō.n.
hoc impleret̄: ꝙ v̄go conciperet ⁊ pareret: nisi despō
sata eēt: ne lapidareē: ⁊ nisi ab angelo secretū dete
gereē: ⁊ ita eā ioseph acciperet: dimissa ꝑ infamiā ef
fueret: ⁊ lapidatiōe periret. Si ḡ aū p̄ctū pareret:
cassareē ꝓphetia que ait: Pariet filiū. GLO. Ut
pōt dici: ꝙ Ut: nō poniē causaliter. nō enī iō imple
tū ē: q2 implēdū erat. poniē aūt ↄsecutiue: sicut ⁊ in
Genesi suspēdit alterū in patibulo: vt cōiectoris ve
ritas ꝓbaretur: q2 vno suspenso ↄiectoris veritas
est ꝓbata: sic ⁊ in hoc loco intelligēdū ē: ꝙ hoc fa
cto qđ p̄dictū ē: ꝓphetia impleta ē. CHRY. ī ho.
Uel aliter: Quia vidit angel⁹ abyssum diuine mise
ricordie nature leges solutas: ⁊ eū q̄ erat oīb⁹ supe
rior ad hoīeꝫ q̄ erat oībus inferior descēdisse. Hec
⁊ huiusmōi vno v̄bo oñdit dicēs: Hoc autē totū fa
ctū est. q.d. ne putas ꝙ hec nūc tñ deo placeāt: oli
p̄ordinata sūt: decenter enī angelus nō v̄gini sꝫ Jo
seph ꝓphetiā inducit: q̄si in ꝓphetis meditanti ⁊ ex
perto. Et p̄mo q̄dē v̄ginē ↄiugē appellauerat: nūc
aūt v̄ginē cū ꝓphetā inducit: vt hoc etiā a ꝓpheta
audiret: q̄si diu p̄meditatū: vñ ad fidē eoꝝ q̄ dicebā
tur: inducit Isaiā vel magis deū. non enī dicit: Ut
impleretur qđ dictū est ab isaia: sed Qđ dictū est a
dño ꝑ isaiā. HIERO. sup isaiā: Qđ aūt p̄mittitur
in ꝓpheta: Dabit dñs ipse nobis signū: nouū debꝫ
esse atqꝫ mirabile. Si aūt iuuēcula vel puella vt iu
dei volūt: ⁊ nō v̄go pariat: q̄le signū poterat appel
lari: cū hoc nomē etatis sit: nō integritatis: Et reue
ra v̄go hebraice bethula appellaē: q̄ ī p̄nti loco nō
scribitur in ꝓpheta. Sed ꝓ hoc v̄bo positū est Hal
ma: qđ p̄ter.lxx.oēs adolescētulā trāstulerūt. Por
ro halma apud eos ābiguū ē. dicitur enī ⁊ adolescē
tula ⁊ abscondita. ergo halma non solū puella vel
virgo: sed virgo abscondita dicitur ⁊ secreta: que
nunꝙ̄ viroꝝ patuerit aspectib⁹: sed magna pa
rentum diligentia custodita sit. Lingua quoqꝫ pu
nica que de hebreoꝝ fontibus ēē dicit̄ ꝓprie vir
go halma appellatur. In nr̄o qꝫ ſmone hama
dr̄ sancta: oimqꝫ pene linguarū v̄bis vtiē hebraica.

z quātū cum mea pugno memoria nunq̄ me arbitror halmā ō muliere nupta legisse: sz de ea q̄ ē virgo: vt nō vgo solūmō sit: sz in annis adolescētie: pōt eni fieri vt vgo sit vetula. Ista aūt vgo ī annis puellarib⁹: vel certe virgo nō puella q̄ adhuc viꝝ nosse n̄ posset. HIE. sup matth. Pro eo āt q̄ euāgelista mattheus dicit: In vtero habebit. in ꝑpheta qꝛ futura p̄dicit: significat q̄ futuꝝ sit: z scripsit: Accipiet. Euāgelista aūt qꝛ nō de futuro sed de p̄terito narrat historiā: mutauit accipiet z posuit: Habebit. qui aūt habet nequaq̄ accepturꝰ ē. Dicit aūt: Ecce vgo in vtero habebit z pariet filium. LEO in ep̄la ad Flauianū: Cōceptꝰ quippe ē de sp̄ūsc̄ō intra vterū virginis matris: q̄ ita illum salua virginitate edidit. quēadmodū salua v̄ginitate cōcepit. AVG. i ser. de natiui. Qui eni dirupta corpoꝝ mēbra ī aliis poterat reintegrare tangēdo: quātomagis in sua m̄re q̄ inuenit integra nō violauit nascēdo: creuit eni in eiꝰ partu corpis integritas potiꝰ q̄ꝫ decreuit: z virginitas ampliata est potiꝰ q̄ꝫ fugata. THEO. in ser. ephesi. concilii. Quia vo fotinꝰ puꝝ hoiem dicit qui natus ē: dei non dicēs partum. z q̄ ex vulua ꝑcessit hoiem ꝑponit a deo diuisū: dicat nunc quō natura humana p vuluā virginalē nata: virginitatē vulue seruauit incorruptā: nulliꝰ eni hoīs mater vgo ꝑmansit. Sed qꝛ natꝰ ē carne deus vbum: custodit virginitatē: seipsū p vbū eē ōndens. neq̄ eni nostrū vbū cum paritur corrūpit mentē: neq̄ deꝰ vbū partū eligens peremit v̄ginitatē. Seqtur: Et vocabunt nomē eiꝰ emanuel. CHRY. in ho. Cōsuetudo q̄dē est scripture res q̄ ꝯtingūt ꝑ noibus ponere. Nihil ḡ ē aliud qō dicit: Uocabūt nomē eiꝰ emanuel. q̄ꝫ videbūt deū cū hoibꝰ. vn̄ nō dicit Uocabis: sz vocabūt. RABA. Primo q̄dē angeli psallētes: secundo apostoli p̄dicantes: adhuc z sc̄i martyres: deinde cūcti credētes. HIERO. sup Isaiā: Septuaginta aūt reliq̄ trāstulerūt siliter Uocabis: ꝑ quo hic scriptū est Uocabūt: qō in hebreo non habet: vbū eni charatim: qō oēs interp̄tati sūt: vocabis pōt intelligi z vocabit: q̄ ipsa. s. vgo q̄ concipiet z pariet christū: emanuel appellatura sit nomine: qō interp̄tatur nobiscū deꝰ. REMI. Querēdū aūt ē q̄s est interp̄tatus hoc nomē: ꝑpheta aut euāgelista aut aliq̄s translator: Sz sciendū q̄ ꝑpheta nō ē interp̄tatus. scō aūt euāgeliste q̄d necesse fuerat interp̄tari: cū scriberet hebreo sermone: fortassis qꝛ h̄ nomē obscurū erat apud hebreos: iccirco dignuꝫ erat interp̄tatione. Sed magis credēdū ē q̄ aliquis trāslator sit interp̄tatus: ne haberet hoc nomē obscuꝝ apud latinos: hoc deniq̄ noie due substātie: diuinitatis. s. z humanitatis ī vna ꝑsona dn̄i n̄ri Iesu x̄pi designant: qꝛ q̄ ante oīa secula ineffabiliter genitꝰ est a deo patre: idē ipse in fine tēpoꝝ factꝰ ē emanuel. i. nobiscū deꝰ ex v̄gine matre. Qō āt dr̄ nobiscuꝫ deus: pōt intelligi hoc mō nobiscū factꝰ ē. i. passibilis: mortalis: z ꝑ oīa nostri similis absq̄ peccato: siue qꝛ substātiā [illegible] ostre fragilitatis quā assūpsit: substantie sue diui[illegible] tatis in vnitate ꝑsone coniūxit.

HIERO. sup [illegible]iā: Sz sciēdū q̄ hebrei hoc de ezechia filio achaz [illegible] ꝑhetam arbitrant: q̄ ipso regnante capta sit sama[illegible]: qō oino ꝑbari nō pōt. Siquidem achaz filius [illegible]athan regnauit sup iudeā z hierusalē annis. xvi. cui successit in regnū filiꝰ eiꝰ ezechias annos nactus. xxiii. z regnauit sup iudeam z hierusalē ānis. xxix. quō ḡ quā vidit p̄mo anno achaz prophetiā de ezechie conceptu dr̄ z natiuitate: cum eo tp̄e cū regnare ceperat achaz iā nouē eēt ezechias annoꝝ: nisi forte sextum ezechie regni annū quo capta ē samaria: infantiā eiꝰ appellari dicāt nō etatis: sz imperii: qō coactū eē ac violentū z stultis patet. Quidā de nostris Isaiā ꝑphetā duos filios habuisse ꝯtēdūt: iasuph z emanuel: emanuel de ꝑphetissa vxore sua eē generatū in typū dn̄i saluatoris: h̄ aūt fabulosū ē. PETRVS alfonsus: Non eni scitur q̄ aliq̄s hō illius tp̄is emanuel sit vocatꝰ. Sed obiicit hebreus: quō stare poterit q̄ hoc ꝑp̄ x̄pm dictū sit z mariā: cū ab achaz vsq̄ ad mariā multa centena annoꝝ transierūt. Sed lz ad achaz loqueretur ꝑpheta non solū tn̄ ad eū vel de suo tp̄e dicta ē ꝑphetia. Propt̄ hoc eni dictū est: Audite domus dauid nō audite achaz. Itē Dabit dn̄s ipse vobis signū. addit ipse: Ac si diceret: non aliꝰ: ex quo intelligi ipsū dn̄m signū eē futuꝝ. Quod etiā pluralit̄ ait: Uobis z nō Tibi: innuit nō ꝑp̄ achaz vel ad ipsū solū hoc dictū fuisse. HIERO. sup Isaiā. Est ḡ sic intelligendū qō dr̄ ad achaz: Iste puer q̄ nascet̄ ex v̄gine o domꝰ dauid: nūc appelletur emanuel. i. nobiscū deus: qꝛ a rebus ipsis ꝑbabiliter a duobꝰ regibꝰ inimicis liberata patebit deū te habere p̄sentē. Postea aūt vocabit̄ Jesus. i. saluator: eo q̄ vniuersum genꝰ hoīm sit saluaturus. Nō mireris ḡ o domus dauid ad rei nouitatē: si vgo deū pariat: q̄ tantā habeat p̄tātē vt m̄lto post tp̄e nasciturꝰ te nunc liberet inuocatꝰ. AVGV. contra faustum: Quis aūt demētissimꝰ diceret cū manicheo verius eē fidei de christo sine teste nō credere: cū ap̄lus dicat: Quō credēt ei quē nō audierūt: aut quō audiēt sine p̄dicante: Ut āt nō ꝯtēneret̄: neq̄ fabulosa dicerent̄ q̄ ap̄li nūciabāt: demonstrat̄ hec a ꝑphetis fuisse p̄dicta: qꝛ etsi attestabāt̄ miracula: nō defuissent q̄ magice potētie cūcta illa tribuerēt: nisi talis eoꝝ cogitatio ꝯtestatiōe ꝑphetica vinceret̄. Magicis eni artibus longe anteq̄ꝫ nasceret̄ ꝑphetas sibi ꝯstituere a q̄bꝰ p̄nunciaret̄: nemo vtiq̄ diceret: Si etiā dixerimꝰ hoi gētili: crede christo qꝛ deꝰ ē: z rn̄derit: Un̄ credo: plataq̄ auctoritate ꝑphetarū ondermꝰ fidē ꝑphetarum ex his q̄ vētura cecinerūt: euenisse cernit̄. Credo eni q̄ eū nō lateret: quātas a regibꝰ huiꝰ seculi ꝑsecutiōes p̄us ꝑtulerit christiana religio: videat nūc ipsos reges terre christi imperio subiugatos: oēsq̄ gētes eisdē fuiētes: q̄ oīa p ꝑphetas fuerūt p̄dicta. Hoc ḡ audiēs de scriptura ꝑphetica z cernēs in vniuersa terra cōpleta: moueret̄ ad fidē. GLO. Hoꝝ ḡ errorē euāgelista excludit dicens: Ut adimpleret̄ qō dictū ē a dn̄o per ꝑphetā. Prophetia aūt alia ē ex p̄destinatiōe dei: quā necessariū ē euenire oībꝰ modis vt sine n̄ro impleat̄ arbitrio: vt illa de q̄ mō agimꝰ. vn̄ dic̄: Ecce. ad demōstrādū certitudinē ꝑphetie: alia ē ex p̄sciētia dei cui n̄rm admiscet̄ arbitriū: z coōpante gr̄a ꝯseq̄mur p̄miū: vel ab ea iuste relicti tormētū: alia nō ex p̄sciētia: sed ē q̄dā cōminatio more hūano facta sicut illud: Adhuc. xl. dies z niniue subuertet̄. intelligendo nisi niniuite corrigantur.

Exurgēs aūt ioseph a sōno fecit sicut p̄cepit ei angelus dñi: et accepit mariā ꝯiugē suā. Et ñ cognoscebat eam donec peperit filiū suū p̄mogenitū et uocauit nomen eius iesum.

Eo aditu redijt vita quo ĩgressa ē mors. RE. Per iobedictiā enī ade oēs pditi sum⁹. p obediētiam ioseph oēs ad p̄stinū statū ĩcipim⁹ reuocari: nā hīs v̄bis magna nobis virt⁹ obediētie ꝯmēdat: qb⁹ dr̄: Ex. āt io. a sō. fe. sicut p̄ce. ei ange. dñi. GLO. Nō tm̄ qđ p̄cepit angel⁹ fecit: sʒ etiā sic p̄cepit. Quisqȝ et a deo monet soluat moras: surgat a sōno: faciat qđ iubet. Et acce. ma. cōiu. suā. CHRY. Nō ĩ domo accepit eā: nec enī adhuc dimiserat eā de domo: sʒ de aĩmo suo deposuerat eā: et iterꝫ ĩ animū suum eā recepit. REMI. Uel accepit celebratis nuptijs vt ciuit vocaret: nō tm̄ vt ꝯcūberet: qꝛ seqꝛ: Et nō cognoscebat eā. HIERO. ꝯ heluidiū: Sʒ heluidi⁹ supfluo labore desudat cognoscēdi v̄bū ad coitū magis q̄ȝ ad sciētiā eē referēdū: q̄si hoc q̄spiȝ negauerit: et eas ĩeptias q̄s redarguit: aliqñ prudēs q̄spiā potuerit suspicari. Deīde vult docē: q̄ Donec siue Usqȝ aduerbiū certū tp̄s significet: quo cōpleto fiat aliqđ qđ vsqȝ ad illđ tp̄s ñ fiebat: vt h̄. Nō cogno. eā do. pe. filiuꝫ. Appet inqt cognitā eē p⁹ partū: cui⁹ cognitōeꝫ filij tm̄ generatio differebat. Et ad hoc approbādū ꝯgerit de scripturis exēpla q̄ȝplurima. Ad qđ rñdem⁹: Et cognoscebat: et vsqȝ vel donec ĩ scripturis dupliciter ĩtelligēda. Et de eo qđē q̄ scriptū ē: Cognoscebat: ad coitū eē referēdū ipse disseruit nullo dubitāte: qñ ad sciam sepe referaꝛ vt ibi: Remansit puer iesus ĩ hierl'm: et nō cognouerūt parētes ei⁹. Sic etiaꝫ Donec ĩ scriptura sepe certū tp̄s sicut ipse disseruit significat: sepe ĩfinitū: vt ē illđ: Donec ꝯsenescat ego sū: nūqd postq̄ȝ ꝯsenuerit: de⁹ desistet? Et saluator ĩ euāgelio: Ecce ego vobiscū sū: vsqȝ ad ꝯsūmationeꝫ seculi: ḡ p⁹ cōsūmatōeꝫ seculi a discipulis abscedet? Et apo. Oportet illū regnare donec ponat inimicos sub pedib⁹ ei⁹: nūqd postq̄ȝ illi sub pedibus erūt: regnare desistet? Intelligat ḡ ea de qb⁹ posset ābigi si nō fuissent scripta significari. Cetera v̄o nr̄e ĩtelligētie derelinqui: iuxta qđ euāgelista illud indicat: de quo scandalū poterat moueri: nō eā cognitā esse a viro vsqȝ ad partū: vt multomagis intelligerem⁹ cognitā nō fuisse post partū. HIERONY. sup mattheū: Ut quis dicat: Donec ille vixit non est hoc locutus: nūquid per hoc significauit: qꝛ post mortē ille locut⁹ est: quod fieri nō pōt: sicut et ioseph añ partū credibile fuit vt nō cognosceret eā: qꝛ nōdū cognoscebat mysterij dignitatem: postq̄ȝ vero cognouit: qꝛ est facta vnigeniti dei tēplū: quomō poterat hoc vsurpare? Sed sequētes Eunomiū putant: quia illi ausi sunt hoc dicere q̄ ioseph hoc ausus fuit: sicut insanus neminē reputat esse sanum. HIERONY. cōtra heluidiū: Ad summā illud requiro cur se abstinuerit ioseph vsqȝ ad partus diē: respondebit vtiqȝ qꝛ angelū audierat dicentē: Quod in ea natum est. Qui ergo somnio tm̄ credidit vt vxorem nō auderet tangere. hic post q̄ȝ pastores audierat: magos viderat: miracula tanta cognouerat: templū dei: spiritus sancti sedeꝫ: domini sui matrē audebat attingere? CHRY. super mattheū: Pōt etiā dici q̄ verbum cognoscendi hic accipiꝛ p agnitione. vere enī nō agnouit eā ante cuius fuerat dignitatis: et postq̄ȝ peperit tunc cognouit eam qꝛ speciosior et dignior f̄cā fuerat q̄ȝ totus mund⁹: qꝛ quē totus mūdus capere nō poterat: in angusto cubiculo vteri sui sola suscepit. HYLA. in home. Uel aliter: Propter sanctissime Marie glorificationē a ioseph cognōsci nō potuit: donec peperit. dominū enī glorie hñs in vtero quomodo cognosceretur: si moysi cum deo colloquentis glorificata est facies vt nō possent ĩtendere in eum filij israel: quātomagis Maria agnosci vel intueri non poterat: que dominū potētie ĩ vtero habebat? Post partū autē a ioseph agnita inueniꝛ specie faciei: non tactu libidinis. HIERO. super mattheū: Et hoc autē q̄ dicit: Filiū suum p̄mogenitū. quidā peruersissime suspicanꝛ et alios filios habuisse Mariam: dicentes p̄mogenitum nō dici nisi qui habeat et fratres: cum hic mos scripturarū sit: vt p̄rimogenitū non eū vocent: quem fratres sequunꝛ: sed eum qui p̄mus natus sit. HIERONY. cōtra heluidiuꝫ. Alioquin si nō est primogenit⁹ nisi quem sequunꝛ et fratres: tamdiu sacerdotib⁹ primogenita nō debētur: q̄ȝdiu et alia fuerint procreata. GLO. Uel primogenitus dicꝛ inter omnes electos per gratiam: proprie autē vnigenit⁹ dei patris vel Marie dicꝛ. Sequiꝛ: Et vocauit nomē eius iesū. Die octauo quo fiebat circūcisio et nomen imponebatur. REMI. Liquet autē hoc nomen fuisse notissimū sanctis patribus et dei ꝓphetis: maxime illi qui dicebat: Defecit in salutari tuo anima mea: et exultauit cor meuꝫ in salutari tuo. Et illi qui dicebat: Exultabo in deo iesu meo.

CAPI. II.

Cum nat⁹ eēt iesus ĩ bethleē iude ĩ dieb⁹ herodis regis: ecce magi ab oriēte uenerūt hierosolymā dicētes: Ubi ē q natus est rex iudeorū? Uidim⁹ enī stellam eius in oriente: et uenimus adorare eum.

AUGU. ĩ ser. de epi. P⁹ miraculū virginei part⁹ quo vter⁹ diuino numine plen⁹ saluo pudoris signo deū hoīemqȝ pfudit iter obscuras cubiculi latebras et p̄sepis āgustias: ĩ qb⁹ ĩfinita maiestas mēbris ꝯtractioribus stabulabat: dū pēdet ad vbera et vilū patitur de⁹ inuolumēta pānorū: repēte nouū de celo sidus terris effulsit: et tot⁹ mūdi dissipata caligine: nocteꝫ ꝯuertit ĩ diē. ne dies celareꝛ ĩ nocte. vñ euangelista dicit: Cū ḡ nat⁹ eēt. REMI. In p̄n. āt hui⁹ euāgelice lectōis tria ponit. Personā cū dicit: Cū na. eēt ie. locū: cū ait: In bethleem iude. tēpus cum addit: In diebus herodis regis. Et hec tria ad confirmationē narrande rei ponūꝛ. HIE. sup mattheū. Putam⁹ āt ab euāgelista p̄mū editū sicut ĩ hebraico legim⁹ iude nō iudee. Que ē enī aliarꝫ gētiū bethleē: vt ad distinctionē ei⁹ h̄ iudee poneret? Iude āt iccirco scribiꝛ: qꝛ et alia ĩ bethleē ĩ iudea legim⁹ ĩ li. iesu filij naue. GLO. Due. n. bethleē sunt. vna q̄ ē ĩ t̄ra zabulō:

alia q̄ ē ī t̄ra iuda: q̄ p̄us vocata ē effrata. AVG.i
li. de cō. euā. De ciuitate āt bethleē matthe⁹ lucasq̈
ꝯsentiūt. Sꝫ quō ⁊ q̄ cā ad eā venerūt ioseph ⁊ ma-
ria lucas exponit: matthe⁹ p̄termittit. E cōtra de ma-
gis ab oriēte venientib⁹ lucas tacet: matthe⁹ dicit.
CHRY. sup matth. Sꝫ videam⁹ q̄d ad vtilitatem
respiciat q̄ euāgelista tēp⁹ designat quo xp̄s nascit̄ di
cēs: In die. he regis: qd̄ dicit vt ꝓphetiā danielis im
pletā demōstraret. q̄ p⁹. lxx. septimanas ānoꝝ xp̄m
nascituꝝ eē p̄dicit. Nā ex illo tp̄e vsq̈ ad regnū he-
rodis. lxx. septimanaꝝ ānı sūt ꝯsūmati. vel id̄ q: q̄dıu
iudaica gens sub iudaicis regibus q̄uis peccātı
bus tenebat̄: ꝓphete mittebāt̄ ad remediū ei⁹: nūc
q̄n lex dei sub p̄tāte reg. iniq̄ tenebat̄: ⁊ iusticia dei
sub dominatiōe romana p̄mebat̄ nascit̄ xp̄s q: ma-
gna desperabilis infirmitas: medicū artificiosiorē q̄-
rebat. vel id̄ regis alienigene mētionē fecit: vt iple-
ret̄ ꝓphetia q̄ dicit: Nō auferet̄ sceptꝝ de iuda: nec
dux de femore ei⁹: donec veniat qui mittēdus ē.
AMB. sup luc. Fert̄ aūt q̄ idumei latrones asca
lonā igressi: antipatrū int̄ alios adduxerūt captiuū.
Is igit̄ imbut⁹ mysterijs iudeoꝝ: hircano iudee re
gi amicitia copulat̄: quē ꝓ se ad pōpeiū hircan⁹ di-
rexit: ⁊ q: legatiōis fructu pot⁹ ē: p eā gratiā ptē
regni affectauit. Occiso āt antipatro fili⁹ ei⁹ hero-
des sub anthonio senatuscōsulto iudeis regnare p̄
cept⁹ ē. in quo claret herodē nulla affinitate generi
iudeoꝝ regnū q̄siuisse. CHRY. i ho. Dic āt herodis
reg. dignitatē addēs: q: ⁊ alī⁹ fuit herodes q̄ io
hānē interfecit. CHRY. sup matth. Dū g̃ h tp̄e nat⁹
eēt. Ecce magi venūt. hoc ē ꝯfessum vt nat⁹ est ma
gnū deū ostēdētes i puulo homie. RABA. Magi
vo sūt q̄ de singulis reb⁹ philosophāt̄: sꝫ s̄mo cōis
magos ꝓ maleficis acc̄ipit: q̄ alit̄ tn̄ hn̄t apud gētē
suā. eo q̄ sunt phi chaldeoꝝ: ⁊ ad hui⁹ artis sciaꝫ re-
ges quoq̈ ⁊ p̄ncipes eiusdē gētis oīa faciūt: ⁊ ipi p̄
mū ortū dn̄i itellexerūt. AVG. in ser. de epi. Isti
aūt magi q̄d fuerūt nisi p̄mitie gētiū: Israhelite pa
stores: magi gētiles. illi ꝓpe isti longe: vtriq̈ tn̄ ad
angularē lapidē cucurrerūt. Manifestat⁹ ē g̃ iesus
nō doctis nec iustis. p̄ualet nāq̈ imperitia i rusticita-
te pastoꝝ: ⁊ ipietas i sacrilegijs magoꝝ: vtrosq̈ sibi
lapis ille angularis attribuit: q̄ppe q̄ venerit stulta
eligere vt ꝯfunderet sapiētes: ⁊ nō vocare iustos: sꝫ
peccatores: vt null⁹ magn⁹ superbiret: null⁹ infirm⁹ de-
speraret. GLO. Hi aūt magi reges fuerūt: q̄ etsi
tria munera obtulisse dicūt̄: nō id̄ non plures q̄ tres
fuisse ꝓbant̄. sꝫ vt p eos gētes q̄ ex trib⁹ filijs noe na
te sūt ventūre ad fidē p̄figurarēt̄. vel tot fuerūt p̄nci
pes. q̄ plures duxerūt i comitatu suo. Venerūt āt nō
p⁹ annū. q: tūc inuenirēt̄ i egypto: nō i p̄sepio sꝫ ter-
tiadecima die. Ad ostēdēdū āt vn̄ venirēt dr̄. Ab ori-
ente. REMI. Sciēdū ē aūt q: varia ē d̄ magis opi-
nio. q̄dā. n. dicūt eos fuisse chaldeos: chaldei. n. stel
lā ꝓ deo colebāt: ⁊ icirco dixerūt q̄ nūcupatiuis
eoꝝ de⁹ ostēderit deū veꝝ natū. Alij vo dicūt persas
eos fuisse: nōnul[li] dicūt illos d̄ vltimis finib⁹ terre
fuisse. Alij vo dic[ūt] illos fuisse nepotes balaam qd̄
magis ē credēdū. [B]alaā enī int̄ cetera q̄ ꝓphetauit
dixit: Orief̄ stella [ex] iacob. Illi vo hn̄tes hāc ꝓphe-
tiā mor[e] vt viderūt [ste]llā nouā itellexerūt regē natū
⁊ venerūt. HIE[R. E]t sic hāc stellā futurā vaticinio

balaā nouerāt: cui⁹ erāt successores. Sed q̄rēdū est
si chaldei vel perse aut de vltimis finib⁹ t̄re fuerūt:
quō i tā breui spacio hierosolymā venire potuerūt.
REMI. Sꝫ sciēdū ē q̄ aliq̄ solēt dicē q̄ puer qui
tūc nat⁹ ē i tā breui spacio tp̄is de vltimis finib⁹ t̄re
ad se p̄ducē potuit. GLO. Vel nō mirādū ē eos i
xiij. dieb⁹ venisse in bethleē: cū equos arabicos: et
dromedarios haberēt: qui. s. sunt veloces ad iter.
CHRY. sup matth. Vl̄ p biennū an̄ xp̄i natiuitatē
profecti sūt: ⁊ stella eos p̄cedebat: ⁊ neq̈ esca neq̈
potus defecit in peris eoꝝ. REMI. Vel si fuerūt
successores balaā: reges itoꝝ nō lōge distant a ter-
ra ꝓmissionis: icirco in tā breui spacio tp̄is hierl'm
venire potuerūt. Sꝫ nūc q̄rēdū ē: q̄re euāgelista di-
cat eos ab oriēte venisse. Qd̄ ideo ē: q: ab illa regio
ne venerūt: q̄ i oriētali p̄te iudeis posita ē. Pulchre
aūt ipsi ab oriēte venisse dicūt̄: q: oēs q̄ ad dn̄m ve
niūt: ab ipso ⁊ p ipsū veniūt. Ipse enī ē oriēs: sꝫ illd̄:
Ecce vir: oriēs nomē ei⁹. CHRY. sup matth. Vel
ab oriente venerūt vnde dies nascit̄: inde initium fi
dei p̄cessit: q: fides lumē ē aīaꝝ. Ab oriēte g̃ vene-
rūt sed hierosolymā. REMI. Quāuis dn̄s ibi nat⁹
nō eēt: q: lꝫ agnoscerēt natiuitatis tēp⁹: locum ta-
men nō cognouerunt: hierusalem enim regia ciui-
tas ē: ⁊ crediderunt q̄ talis puer nō nisi in vrbe re-
gia nasci debuisset. Siue ideo venerūt: vt adimple-
ret̄ qd̄ scriptū ē: De syon exiuit lex ⁊ verbū dn̄i hie-
rusalē. q: ibi p̄mo annūciat⁹ ē christ⁹. Siue vt stu-
dio magoꝝ dānaret̄ pigritia iudeoꝝ. Venerūt ergo
hierosolymā dicētes: Ubi ē q̄ nat⁹ ē rex iudeoꝝ:
AVG. i ser. d̄ epi. Cū āt multi nati atq̈ defūcti eēnt
reges iudeoꝝ: nūq̄d quēq̈ eoꝝ adorādū magi q̄sie
rūt: q: nec quēq̈ eoꝝ d̄ celo loquētē didicerāt. Nō
itaq̈ regi iudeoꝝ q̄les eē illic solebāt: hūc tam ma
gnū honorē longinq̄ alienigene ab eodē regno p̄ro-
sus ab extraneis a se deberi arbitrabāt̄. Sꝫ talē na-
tū eē didicerāt: i q⁹ adorādo se: salutē q̄ sꝫ deū ē ꝯse-
cuturos minime dubitarēt. neq̈. n. etas erat saltē: cui
adulatio hūana seruiret: nō d̄ mēbris purpura: nō
in capite diadema fulgebat: nō pōpa famulātiū: nō
t̄roꝛ exercit⁹: nō gl'iosa fama p̄lioꝝ: hos ad eū viros
ex remotis t̄ris cū tāto voto supplicatiōis attraxerūt.
Iacebat i p̄sepio puer ortu recēs exigu⁹ corpe: ꝯtē
ptibil' paupertate. Sꝫ magnū aliq̄d latebat i puo q̄d il
li hoīes p̄mitie gētiū nō t̄ra portāte sꝫ celo narrāte
didicerāt. vn̄ seq̄t̄: Vidim⁹. n. stellā ei⁹ i oriēte. Annū
ciāt ⁊ interrogāt: credūt ⁊ q̄rūt: tāq̄ significātes eos q̄
ābulāt p fidē: ⁊ desiderāt spē. CHRY. i ho. Sciē
dū āt q̄ p̄scillianiste heretici q̄ nasci vnūquēq̈ hoīeꝫ
sub cōstitutionib⁹ stellarū putāt: hoc in adiutoriū
sui erroris assumūt: q̄ noua stella exijt: cum dn̄s in
carne apparuit: cui⁹ fuisse fatū eādē q̄ apparuit: stel
lā putāt. AVG. de cō. euā. Et sꝫ faustū hic stella
īducit̄: q̄ ꝯfirmat genesis: vt recte genesidiū hoc ma
gis nūcupari possit q̄ euāgeliū. GRE. i ho. Sꝫ ab
sit a fideliū cordib⁹ vt esse q̄d fatū dicant. AVG.
de ciui. dei: Nā hoīes q̄n fatum audiunt: vsitata lo-
quēdi ꝯsuetudine nō itelligūt nisi vim passiōis side
rū: q̄lis ē q̄n q̄s nascit̄ siue ꝯcipit̄: q̄ aliq̄ alienant a
dei voluntate. Et hi ab aurib⁹ oīm repellēdi sunt:
q̄ qualiūcunq̈ deoꝝ volunt eē cultores. Aliqui vo
stellas hanc putant habē p̄tātē traditā sibi a sūma

dei ptāte: q̄ magnā celo faciūt iniuriā. in cuius ve-lut splēdissima curia opinant̄ scelera facienda decerni: qualia si aliqua terrena ciuitas decreuisset: genere humano decernēte fuerat euertēda. CHRY. sup matheū: Si ergo aliqs adulter ꝛ homicida fiat p stellā: magna ē iniquitas illarꝫ stellarꝫ: magis aūt illi⁹ qui creauit stellas: nā cū sit pscius futurorū deus: ex quo tāta iniqtas futura erat p stellas: si voluit ei dare nō ē bon⁹. si voluit ei dare: ꝛ nō potuit impotēs ē. Si etiā stelle ē cp aut mali sumus aut boni: ergo nec bonū nrm̄ laudādū ē nec malū vituperandū: qa nec i nobis ē voluntari⁹ act⁹. vt qd enī mali mei penā suscipiam: qd nō volūtate sꝫ necessitate ꝯmisi? CHRYS. sup math. Ipsa deniqꝫ mādata dei ne peccēt hoīes: aut hortamenta ut faciant bonū: hāc insipiētiā destruūt. Quis enī iubet aliquē: ne faciat malū: qd nō pōt declinare: aut faciat bonū: ad qd nō pōt puenire? GREGO. Insipiētes vo sūt ꝛ orōnes oībus fm fatū existētib⁹: exulat aūt ex ꝓuidentia dei cū pietate: cū his ꝛ hō organū solū inuenit̄ supni circularis motus: ad hͦ enī moueri ad opatiōes aiunt nō solū ptes corpis ꝛ aīe excogitatiōes ꝛ vīr qui hoc dicūt q̄ in nobis sūt: ē ꝯtingētis naturā destruūt ea: ꝛ nihil aliud ē hoc q̄ȝ oīa euertere. vbi etiā de reliquo erit liberū arbitrū: liberꝫ enī oportꝫ eē qd ē i nobis. AVG. in .x. de ciui. dei: Non vsqꝫquaqꝫ autē absurde dici pōt: ad solas corporꝫ differētias afflatus quosdaꝫ valere sidereos: sicut solarib⁹ accessibus ꝛ decessibus videm⁹ anni tpā variari: ꝛ lunaribus incremētis atqꝫ decremētis augeri ꝛ minui quedā genera rerū sicut conchas ꝛ mirabiles estus oceani: non aūt animi volūtates positiōib⁹ siderꝫ subdi cp non dicāt stelle significare ista poti⁹ q̄ȝ facere: qd est cp nūq̄ȝ dicere potuerūt: cur in vita geminorꝫ in actionibus: in euētibus: ꝛ ꝓfessiōibus: actib⁹: honoribus: ceterisqꝫ rebus ad hūanā vitā ptinētib⁹: atqꝫ i ipa morte plerūqꝫ fit tāta diuersitas: ut similiores sint multi extranei q̄ȝ ipsi inter se gemini: p exiguū tpīs interuallū in nascēdo sepati: in ꝯceptu aūt p ꝯcubitū vno etiā momēto seminati. Qd ergo conant̄ efficere de interuallo exigui tpis qd inter se gemini dū nascerētur habuerūt. Si tn̄ valet quāta īuenit̄ in geminorꝫ volūtatib⁹: actib⁹: moribus: casibusqꝫ diuersitas. Quidā vo nō astrorꝫ ꝯstitutionem: sed oīm ꝯnexiōꝫ seriēqꝫ causarꝫ: quā dei sūmi tribuunt volūtati ꝛ ptāti fati noīe appellāt. Siqs g̃ res hūanas fato tribuit: qa ipsam dei volūtatē uel ptātem fati noīe appellat: snīaꝫ teneat: linguā corrigat: qm̄ fati nomē solet a loquētib⁹ poni in siderꝫ ꝯstitutione. vn̄ volūtatē dei fati vocabulo nō nūcupamus: nisi forte ut fatū a fando. i. a loquēdo dictū intelligam⁹. Scriptū ē: Semel locut⁹ ē de⁹: duo hec audiui. Vn̄ nō ē multū cū eis de vbi ꝯtrouersia laborādū atqꝫ certādū. AVG. ꝯ Faustū: Si aūt sub fato stellarꝫ nulli⁹ hoīs genesim ponim⁹ liberꝫ arbitrū volūtatis ab oī necessitatis vinculo vindicemus: quāto min⁹ illi⁹ tpalē generatiōꝫ sub astrorꝫ ꝯditiōe credim⁹ factā: q̄ ē vniuersorꝫ etern⁹ creator ꝛ dn̄s. Itaqꝫ illa stella quā viderūt magi: Christo fm carnē nato nō ad decretū dn̄abat̄: sed ad testimoniū famulabat̄. Proinde nō ex illꝫ erat stellis q̄ ab initio creature iter suorꝫ ordinē sub creatoris lege custodiūt: sꝫ nouo vginis partu nouū sid⁹ apparuit: qd mysteriū officii sui etiā ipsis magis q̄rētib⁹ xp̄m cū an̄ faciē periret exhibuit: donec eos vsqꝫ ad ipsū locū vbi de⁹ vbū infans erat peūdo pduceret. Qui aūt astrologi ita ꝯstituerūt nascentiū hoīm fata sub stellis ut aliquā stellarꝫ hoīe aliquo nato circuit⁹ sui ordinē reliqsse: ꝛ ad eū q̄ nat⁹ est asseuerēt: sortē q̄ppe nascentis astrorꝫ ordini colligari arbitrāt̄: nō astrorꝫ ordinē ad hoīs nati diem posse mutari. quapropt̄ si stella illa ex his erat: q̄ i celo pagunt ordines suos: quō poterat discernere qd xp̄s actur⁹ erat: q̄ nato xp̄o iussa ē relinq̄re qd agebat? Si āt ut ꝓbabili⁹ credit̄ ad demōstrādūꝫ xp̄m q̄ nō erat exorta ē: nō iō xp̄s nat⁹ ē qa illa extitit: sꝫ illa extitit qa xp̄s nat⁹ ē. vn̄ si dici oporteret nō stellā xp̄o: sꝫ xp̄m stelle fatū fuisse diceremus. ipse q̄ppe illi: nō illa huic nascēdi attulit causam. CHRY. in ho. Nō ē hoc etiā astronomie op⁹ a stellis scire eos q̄ nascūt̄: sꝫ ab hora natiuitatis futura pdicet̄. hi aūt tēp⁹ natiuitatis nō ꝯgnouerūt ut hinc sumētes initiū a stellarꝫ motu futura ꝯgnoscerēt: sꝫ ecōuerso. Dicūt ergo: Vidim⁹ stellā eius. GLO. i. ꝓpriā: qa hāc creauit ad ostēsionem sui. AVG. in fmone de epiph. Pastorib⁹ angeli: magis stella xp̄m demonstrat: vtrisqꝫ loquit̄ lingua celorꝫ: qa lingua cessauerat ꝓphetarꝫ. Celos angeli habitāt: ꝛ sidera exornāt: vtrisqꝫ ergo celi enarrāt gloriā dei. GREG. Et rōnabilit̄ iudeis tāq̄ȝ rōne vtētib⁹ rōnale aīal. i. angel⁹ pdicare debuit: gentiles vo qa rōne vti nesciebāt: ad cognoscēdū dn̄m nō p vocē sꝫ p signa pducūt̄: qa ꝛ illis ꝓphetie tāq̄ȝ fidelib⁹: ꝛ istis signa tanq̄ȝ infidelib⁹ data sunt. Eisdē āt gētib⁹ xp̄m cū pfecte eēt etatis apli pdicāt: eūqꝫ puulū ꝛ nec dū p hūani oris officium loquētē stella gētib⁹ denūciat: qa nimirꝫ rōnis ordo ponebat: ut loquētē iā dn̄m: loquētes nobis pdicatores: ꝛ necdū loquētē elemēta muta pdicarēt. AVG. in fmo. de epiph. Ipse etiā xp̄us expectatio gētiū de q̄b⁹ quōdā btīssimo prī Abrae innumerabilis fuit ꝓmissa successio: non carnis semine sꝫ fidei fecūditate generāda. ꝛ iō stellarꝫ multitudini cōpata: ut ab oī gētiū prē: nō terrena sꝫ celestis ꝓgenies sperarent̄. Ad credēdū ergo ꝓmisse posteritatis heredes i siderib⁹ designari: ortu noui sideris: ut i quo celū ē: adhibitū in testimoniū celi famulet̄ obsequiū. CHRY. i ho. Qm̄ āt nō celestiū vna stellarꝫ hec fuit manifestū ē. nulla enī alia stellarꝫ hac via ꝓcedit: hec enī ab oriēte in meridiē ferebat̄. ita enī Palestina ad Persidē iacet. Secundo aūt a tpe quo videbat̄: nō enī in nocte appuit tm̄: sꝫ i media die: qd nō ē vtutis stelle: sꝫ nec etiaꝫ lune. Tertio ab eo cp appebat: ꝛ occultabat̄ rurs⁹ cū enī intrauerūt Hierosolymā occultauit seipsaꝫ: deīde vbi Herodē reliqrūt seipsaꝫ mōstrauit: neqꝫ etiā ꝓpriū quēdā gressū hebat: sꝫ cū pcedere oportebat ire magos ibat: qn̄ aūt stare oportebat stabat sic̄ ꝛ de columna nubis erat i deserto. Neqꝫ [illegible] sursum manēs partū vginis ostēdabat: sed de[illegible] descēdēs hͦ faciebat: qd nō ē stelle motus sꝫ v[illegible]is cuiusdā rōnalis. vn̄ videt̄ hec stella vi[illegible] [illegible] fuisse i tale apparētiā formata. REMI. Nōnulli dicūt hanc

stellam fuisse spiritūsctm: ut ipse q̄ postea super bapti
zatū dñm descēdit i specie colūbe: i specie stelle ap
paruit magis. Alij dicūt fuisse āgelū: ut ipse q̄ appa
ruit pastorib⁹ apparuerit etiā magis. GLO. Se
quit̄ etiā: In oriete. Utrū stella i oriēte orta sit: an
ipsi ibi positi natā ⁊ occidētē viderit: ābiguū ē. po
tuit enim nasci i oriēte ⁊ eos in hierl̄m pducere.
AVGV. i ser. de epiph. Sz dictur⁹ es: A q̄b⁹ audie
rūt q̄ talis. s. stella xp̄m natum significaret: pfecto
ab angelis aliq̄ monitōe reuelatōis. Queris fortas
sis ab angelis bonis an malis: Xp̄m q̄dē ⁊ angeli
mali hoc ē demones filiū dei eē ↄfessi sunt. Sz cur
nō ⁊ a bonis audierunt: qñ i xp̄o adorādo sal⁹ eoꝝ
iā q̄rebat̄: nō iniq̄tas dānabat̄. Potuerūt g̊ illis ⁊
āgeli dicere: Stella quā vidistis xp̄s ē. Ite adora
te illū vbi nat⁹ ē: ⁊ simul iudicate q̄lis q̄ntusq̄ na
tus sit. LEO papa i ser. de epiph. Uel p̄ter illam
stelle speciē q̄ corporeū incitauit obtutū fulgētior
veritatis radi⁹ eoꝝ corda pdocuit: ⁊ hoc q̄dē ad il
lumiationē fidei ptinebat. AVG. i li. de q̄sti. no.
⁊ ve. test. Uel iudeoꝝ natū regē itellexerūt: cū stel
la indice tp̄alis rex soleat designari. Hi enim magi
chaldei nō maliuolētia astroꝝ cursū: sz rex curiosi
tate speculabāt̄. Sic eñi dat̄ intelligi: traditionez
balaā seq̄bant̄ q̄ dixit: Orie⁊ stella ex iacob. vñ vi
dētes stellā extra ordinē mūdi: hāc eē intellexerūt
quā balaā futurā indicē regis iudeoꝝ pphetaue
rat. LEO papa i ser. de epiph. Potuerūt āt illis
credita ⁊ intellecta sufficere ut corpali intuitu nō
inq̄rerēt: q̄d plenissimo visu mētis inspexerāt. sed
diligētia sagacis officij ad vidēdū usq̄ ad pueꝝ p
seuerās: nr̄i tp̄is hoīb⁹ fuiebat ut sic oīb⁹ nobis p
fuit q̄ p⁹ resurrectiōz dñi vestigia vulneꝝ ei⁹ Tho
me ap̄li explorauit man⁹: ita ad nr̄az vtilitatē pfi
ceret: q̄ i infantiā ipsi⁹ magoꝝ pbauit aspect⁹. Uñ
dicūt: Uenimus adorare eū. CHRY. sup matth.
Sz numq̄d nesciebāt: q̄a i hierl̄m regnabat Hero
des: numq̄d nō intelligebāt q̄a q̄cūq̄ rege viuente
alteꝝ regē pnūciat aut adorat punit̄ in sanguine:
Sz dū ↄsiderabāt regē futuꝝ: nō timebāt p̄ntē. ad
huc nō viderāt xp̄m: iam parati erāt mori p eo. O
bti magi q̄ an̄ cōspectum crudelissimi regis: pusq̄
xp̄m cognoscerēt: xp̄i facti sūt confessores.

Audiēs āt herodes rex turbat⁹
est: ⁊ oīs hierosolyma cum illo. Et
cōgregās oēs p̄ncipes sacerdotū ⁊
scribas ppl̄i sciscitabatur ab eis ubi
xp̄s nasceret̄. At illi dixerūt ei: In
bethleē iude. Sic eñi scriptū ē p p
phetam: Et tu bethleē t̄ra iuda: ne
quaq̄ minima es i p̄ncipib⁹ iuda.
Ex te enim exiet dux qui regat po
pulū meu[illegible] israel.

AVGV. in [illegible] de epiph. Sic magi desiderāt re
dēptorē: ita H[illegible]odes timet successorē. vñ seq̄t̄: Au
diēs āt herod[illegible] rex turbatus est. GLO. Rex dr̄
ut ex collatiōe[illegible]⁹ q̄ q̄rit̄ hic intelligat̄ extraneus.
CHRY. sup [illegible]atth. Et iō turbat̄ audiēs regē na
tū iudeis ex genere iudeoꝝ cū eēt ipse genere idu
me⁹: ne regno reuoluto iteꝝ ad iudeos: ipse a iude
is expelleret̄ ⁊ semē ei⁹ p⁹ ipsū p̄sciderei̇ a regno:
semp eñi grandis ptās maiori timori subiecta est.
Sic. n. rami arboꝝ i excelso positaꝝ etiā si leuis au
ra flauerit mouent̄: sic ⁊ sublimes hoīes etiā leuis
nūcij fama ↄturbat: hūiles aūt sic i ↄualle pfūdis
i tranq̄llitate ↄsistūt. AVG. i ser. de epiph. Quid
āt erit tribunal iudicātis: qñ supbos reges timere
faciebat natiuitas infantis: Pertimeāt regē ad pa
tris dextrā iā sedentē: quē rex impi⁹ timuit adhuc
matris vbera lābētē. LEO papa i ser. de epiph.
Supfluo tñ herodes timore turbari: nō capit xp̄m
regio tua: nec iudei dñs ptātis tue cepit eē ↄtēt⁹.
AVG. Quē i iudea regnare nō vis: vbiq̄ regnat
GLO. Uel nō solū ppter se timuit: sz ppter iram
romanoꝝ. decreuerāt. n. romani: ne q̄s rex uel de⁹
sine eoꝝ ↄsilio diceret̄. GREG. i ho. Celi āt rege
nato: rex t̄re turbat⁹ ē: q̄a nimirū terrena altitudo
ↄfundit̄: cū celsitudo celestis aperit̄. LEO papa
in ser. de epiph. Herodes etiā diaboli psonā gerit
cui⁹ tūc fuit incētor: ita nūc quoq̄ ē defessus imi
tator. Cruciat̄ eñi vocatiōe gētiū: ⁊ quotidiana po
testatis sue destructiōe torq̄t̄. CHRY. sup matth.
Uterq̄ g̊ zelo pprio turbat̄: ⁊ sui regni successorē
timebat: Herodes terrenū: diabolus āt celestē. Ec
ce aūt ⁊ iudaicus ppl̄s turbat̄: q̄ magis de auditu
isto gaudere debuerat: q̄a rex iude⁹ surgere diceba
tur. Sz turbabātur: q̄a de aduētu iusti nō poterāt
gaudere iniq̄. Aut certe turbabāt̄: ne forte irat⁹ iu
daico regi gen⁹ ei⁹ vexaret. Uñ seq̄t̄: Et oīs hiero
solyma cū illo. GLO. Uolēs illi fauere quē time
bat: ppl̄s. n. plus iusto eis fauet: quos crudeles su
stinet. Sequit̄: Et ↄgregās oēs p̄n. sacer. ⁊ scri. po.
Ubi nota diligētiā inq̄rētis: ut si iuenerit faciat q̄d
postea se velle ondit: sin aūt accusat⁹ sit Romanis.
REMI. Scribe aūt dicti sūt: nō tñ ab officio scri
bēdi: sz poti⁹ ab interp̄tatōe scripturaꝝ: erāt eñi le
gis doctores. Seq̄t̄: Sciscitabat̄ ab eis vbi xp̄s na
sceret̄. Hic attēdēdū ē: q̄a nō dixit: vbi xp̄s nat⁹ ē:
sz vbi nasceret̄. Callide. n. interrogauit eos ut pos
set agnoscere si de rege nato letarēt̄. Xp̄m āt vocat:
q̄a nouerat inungi regem iudeoꝝ. CHRY. super
matth. Ut q̄d āt interrogat herodes q̄ non crede
bat scripturis: aut si credebat quō sperabat posse
interficere illū. quē regē futuꝝ eē dicebāt: Sz dia
bolus instigabat: q̄ credebat q̄ scripture nō mētiū
tur: sic sūt oēs pctōres q̄ hoc ipsū q̄d credūt pfecte
credere nō pmittunt̄. q̄ eñi credūt: veritatis ē vt⁹:
q̄ nō pōt eē occulta: q̄ autē nō credūt: excecatio ē
inimici. Si eñi pfecte crederent: sic viuerēt q̄si post
modicū trāsituri de hoc mūdo: nō q̄si i eternū mā
suri. Seq̄t̄: At illi dixerūt: In bethleē iude. LEO
papa i ser. de epiph. Magi q̄dē hūano sensu signifi
catū sibi regis ortum existimauerūt i ciuitate regia
eē q̄rēdū. sz q̄ sui susceperat formā. ⁊ nō iudicare ve
nerat: sz iudicari: Bethleē pelegit natiuitati: Hiero
solymā passioni. THEO. Si eñi maximā Romā
elegisset ciuitatē. potētia ciuiū mutatiōz orbis ter
raꝝ factā putarēt. si fili⁹ fuisset īperatoris ptāti vtili
tatē ascriberēt. Sz q̄d fecit: oīa egena ⁊ vilia ele
git: ut diuinitas cognosceret̄ orbem trāsformasse

terrarum propterea pauperculam elegit matrem: pauperiorem patriam: egenus fit pecuniis: et hoc tibi exponit presepe. GREG. in ho. Bene etiam in bethleem nascitur. Bethleem quippe domus panis interpretatur. Ipse namque est qui ait: Ego sum panis vivus qui de celo descendi. CHRY. sup matth. Cum autem debuissent celare mysterium regis prefiniti a deo magis in conspectu alienigene regis: facti sunt non predicatores operum dei sed proditores mysteriorum eius: et non solum manifestant mysterium: sed etiam propheticum protulerunt exemplum. Unde subiungunt: Sic enim scriptum est per prophetam scilicet Micheam: Et tu bethleem terra iuda. GLO. Hoc sic ponunt ut ab eis dictum est: quia etsi non verba: veritatem sensus quodammodo ponunt. HIERO. Unde hic reprehenduntur iudei de ignorantia: quoniam propheta dicit: Tu bethleem effrata: illi dixerunt: Tu bethleem terra iuda. CHRY. super matth. Sed adhuc ipsam prophetiam prodentes interfectiones puerulorum facti sunt causa. sic enim scriptum erat: Ex te exiet rex qui pascet populum meum israel et dies eius a diebus seculi. Si ergo integram prophetiam protulissent: considerans herodes quia venerat rex terrenus cuius dies a diebus seculi erant: in tantum furorem non exarsisset. HIERO. sup matth. Est autem sensus prophetie talis: Tu bethleem terra iuda vel effrata: quod ideo dicit: quia est alia bethleem in galgal sita: quamuis paruus vicus inter milia ciuitatum iuda: tamen ex te nascetur christus qui erit dominator israel: qui secundum carnem de dauid est: de me tamen natus est ante secula: et ideo dicit: Egressus eius ab initio a diebus eternitatis: quia in principio verbum erat apud deum. Sed hoc vltimum vt dictum est iudei tacuerunt: alia vero mutauerunt: vel propter ignorantiam vt dictum est: vel ad maiorem manifestationem: vt herodi alienigene intellectum prophetie aperirent. vnde pro eo quod propheta dixit: Effrata: quod erat nomen antiquum et forte herodi ignotum: dixerunt: terra iuda. Pro eo autem quod propheta dixerat: Minima es in milibus iuda volens ostendere paruitatem eius quantum ad populi multitudinem dixerunt: Neququam minima es in principibus iuda. volentes ostendere magnitudinem dignitatis prouenientem ex dignitate principis nascituri: quasi diceret: Magna es inter ciuitates ex quibus principes prodierunt. REMI. Uel talis est sensus: quamuis minima videaris inter vrbes principatum habentes: tamen non es minima: quia ex te exiet dux qui regat populum meum israel. dux autem iste christus est: qui populum fidelem regit et gubernat. CHRY. in ho. Intende autem certitudinem prophetie: non enim dixit quod in bethleem erit: sed quod de bethleem exiet: ostendens quod ibi solum nasceretur. Quomodo autem habet rationem de zorobabel hec dicta esse vt quidam dicunt: non enim exitus eius fuit a principio ex diebus seculi. Neque etiam ex bethleem exiuit: cum non in iudea sed in babylonia natus sit. Est etiam ad hoc quod dicit: Neququam minima es: quia ex te exiet. nullus enim alius illustrem fecit villam in qua nasceretur quam christus. Post natiuitatem enim a finibus orbis terrarum venerunt visuri presepe et tugurii locum. non autem dixit: Ex te exiet filius dei sed dux qui pascet populum meum israel. oportebat enim in principio condescendere vt non scandalizarentur: et que ad salutem hominum pertinebant predicare ut magis induceret. Quod autem dicit: Qui regat populum meum israel. Israel enim hic dicit eos qui crediderunt ex iudeis. si autem non omnes christus rexit: eorum est accusatio. De gentibus autem interim tacuit ne scandalizaret iudeos. Unde autem mirabilem dispensationem: iudei enim et magi simul se inuicem docent. iudei a magis audiunt quod christum in orientis regione stella predicabat: et magi a iudeis: quod prophete antiquitus eum nunciauerunt: vt geminato testimonio confirmati ardentius fi-

de expeterent: quem et stelle claritas: et prophetie manifestabat auctoritas. AUGU. in ser. de epiph. Poterat enim stella que magos perduxit ad locum vbi erat cum matre virgine dei infans ad ipsam eos perducere ciuitatem: sed tamen subtraxit se: nec eis prorsus apparuit donec de ciuitate in qua christus nasceretur et ipsi iudei dicerent: In bethleem iude. similes facti fabris arche noe: qui aliis vbi euaderent prestiterunt: et ipsi diluuio perierunt: similes lapidibus miliariis viam ostenderunt: nec ipsi ambulare potuerunt. Audierunt et abierunt inquisitores: dixerunt et remanserunt doctores. Nunc quoque iudei sile aliquid nobis exhibere non desinunt. nonnulli enim paganorum quando eis de scripturis testimonia clara proferimus: vt nouerunt christum ante prophetatum suspecti ne forte a christianis ista conficta sint: malunt credere codicibus iudeorum: et sicut tunc magi fecerant: iudeos dimittunt inaniter lectitantes: ipsi pergunt fideliter adorare.

¶ Tunc herodes clam vocatis magis diligenter didicit ab eis tempus stelle que apparuit eis: et mittens illos in bethleem: dixit. Ite et interrogate diligenter de puero: et cum inueneritis renunciate mihi: ut et ego veniens adorem eum. Qui cum audissent regem abierunt.

CHRY. sup matth. Postquam audiuit herodes responsum duplici modo credibile: primum quia a sacerdotibus fuerat dictum: deinde quia exemplo prophetico fuerat comprobatum: non tamen ad deuotionem flectitur nascituri regis: sed ad maliciam interfectionis eius per dolum. vidit enim quia non poterat magos nec blandimentis flectere: nec minis terrere: nec auro corrumpere: ut consentirent in interfectionem regis futuri: ideo illos decipere cogitauit. vnde dicit: Tunc hero. clam voca. magis. Occulte autem vocauit eos: vt non viderent iudei quos habebat suspectos: ne forte quasi regem sue gentis amantes proderent consilium eius. Diligenter didicit ab eis tempus stelle. REMI. Idcirco diligenter: quia callidus erat: et timebat ne non reuerterentur ad eum: vt tunc sciret quid ageret de puero occidendo. AUG. in ser. de epiph. Ferme autem biennio ante visa est stella mirantibus quid esset. Sed tunc intelligitur indicatum eis cuius esset stella: quando iam diu videbatur quando natus est: qui per illam significabatur. Sed postquam christo nato reuelatum est magis. venerunt ab oriente: et .xiii. die adorauerunt eum: quem ante paucos dies natum fuisse didicerunt. CHRY. in ho. Uel ante multum tempus hec stella apparuit: quoniam multum tempus in itinere erant magi consumpturi: vt confestim cum natus esset christo assisterent: eum in fasciis adorantes vt mirabilior appareret. GLOSA: Secundum alios vero a die natiuitatis christi creditur stella tantum apparuisse: et pacto officio cum noua esset desiit esse. ait enim fulgentius: Puer natus nouam stellam fabricauit. Cognito autem loco et tempore personam pueri vult non ignorare. vnde dicit: Ite et interrogate diligenter de puero: illud precepit quod absque precepto erant facturi. CHRY. in ho. Non autem dicit: Interrogate de rege. sed de puero: neque enim principatus nomine eum vocari sustinebat. CHRY. sup matth. Ergo vt ad hoc eos induceret: deuotionis promittebat: et per eam gladium acuebat: et maliciam cordis sui humilitatis colore depingebat. Talis est consuetudo omnium malignorum qui aliquem in occulto grauius lede[re] volu[n]t. humilita-

tem illi ꝛ amicitias fingũt. Uñ dicit: Et cũ inueneri tis renũciate mihi: ut ego veniens adorẽ eũ. GRE. in bo. Adorare eũ se velle simulat: ut q̃si hũc si inuenire possit: extinguat. Seq̃t: Qui cũ audissent regem abierũt. REMI. Audierũt magi herodẽ ut q̃rerẽt dñm: ſ; nõ ut ad eũ reuerterẽt. Significabãt enim bonos auditores: q̃ bona q̃ audiũt a malis p̃dicatoribus faciũt: sed tamen opera illoꝝ non imitantur.

Et ecce stella quã uiderãt in oriẽte: añtecedebat eos: usq; dũ ueniens staret supra ubi erat puer.

CHRY. sup matth. Ex hoc loco oñdit: q2 cũ stella deduxisset magos ꝓpe hierusalẽ absc̃õdita ẽ ab eis: ut relicti a stella cogerẽt i hierlm interrogare de xp̃o sit ꝛ manifestare: ꝓpt duo: p̃mo ad ↄfusionẽ iudeoꝝ: q2 gẽtiles stelle tantũmõ visione ↄfirmati: xp̃m p alienas ꝓuincias requirebãt. ꝛ iudei ab infãtia ꝓphetias legẽtes de xp̃o: ꝛ i suis finib' natũ nõ susceperũt: demũ ut interrogati sacerdotes vñ nasceret xp̃s: ad p̃iudiciũ suũ r̃ñderẽt: de bethleem: q̃a q̃ herodẽ docuerãt de xp̃o: ipsi ignorabant de illo. ꝛ iõ p' iterrogatõez ꝛ r̃nsionẽ habitã subditur: Et ecce stella quã viderãt i oriẽte añtecedebat eos. ut ↄsiderãtes obsequiũ stelle: regis itelligerẽt dignitatem.

AVG. i s̃mo. de ephi. Et ut xp̃o plenũ redderet obsequiũ tẽpauit gradũ donec magos p̃duceret ad pueꝝ. Obsequiũ p̃buit: nõ ip̃iũ adduxit. supplices oñdit amplissimo lumĩe: ꝛ tecta nati cõfudit: sicq; discessit. vñ seq̃t: Usq; dũ veniens staret supra: vbi erat puer. AVG. sup matth. Quid aũt mirũ si soli iusticie orituro: stella ministrabat obuiã? Stetit enĩ supra caput pueri: q̃si dicẽs: Hic ẽ. ut q2 loquendo mõstrare ñ poterat: stãdo d̃mõstraret. GLO. Hic aũt appet q stella i aere posita erat: ꝛ domui i q̃ puer erat multũ vicina: aliť enĩ domũ non discreuisset. AMBRO. sup lucã: Hec aũt stella via ẽ: ꝛ via xp̃s: q2 ſ; icarnatõis mysterium xp̃s ẽ stella: ipse enĩ est stella splẽdida ꝛ matutina. vñ vbi herodes ẽ: nõ uidet. ubi aũt xp̃s: rursũ uidet ꝛ viã mon strat. REMI. Uel stella significat g̃ram dei: herodes diabolũ. q̃ autẽ p peccatũ se diabolo subdit: mox g̃ram p̃dit. q si p p̃niam recesserit: mox g̃ram īuenit: q̃ nõ dimittit: donec p̃ducat ad domũ pueri i. ecclesiã. GLO. Uel stella ẽ illuminatio fidei: q̃ ad p̃mũ ducit: quaꝫ dũ diuertũt ad iudeos: magi amittũt: quia dum a malis cõsilium querũt veram illuminationem perdunt.

Uidẽtes aũt stellã: gauisi sũt gaudio magno ualdẽ. Et itrãtes domũ inuenerũt pueꝝ cuꝫ maria m̃re ei': ꝛ ꝓcidẽtes adorauerũt eũ: ꝛ aptis thesauris suis obtulerunt ei munera: aurum: thus: ꝛ myrram.

GLO. Po[stq̃] p̃misit stelle obsequiũ: subiungit euãgelista ma[gorum] gaudiũ dicẽs: Uidẽ. aũt stellam gau[isi sunt] gau[dio magno] ualde. REMI. Et scẽdũ q nõ satis fuit dicere [e]uãgeliste: Gauisi sunt. sed addidit: Gaudio magn[o] ꝛ ualde. CHRY. sup matth. Gauisi g̃ sũt: q2 spe[s] eoꝝ nõ erat decepta: [s]ꝫ ãplt' cõfirmata q tãti itineris nõ sine cã susceperũt laboreꝫ.

GLO. Gaudio gaudet: q̃ ꝓpter deuꝫ gaudet: q̃ ẽ ueꝝ gaudiũ. Addidit autẽ ꝛ magno: q2 de magno gaudebãt. CHRY. Per mysteriũ enĩ stelle itelligebãt: q̃ñ dignitas tũc nati regis excedebat mẽsurã oĩuꝫ mũdialiũ regũ. addidit ẽt Ualde. REMI Quia uoluit oñdere q magis gaudẽt hoĩes de rebus p̃ditis q̃ſ; semp possessis. Subdit aũt: Et itrantes domũ iue. pueꝝ. LEO papa i ser. de epiph. Quãtitate paruũ: aliene opis idigũ: fandi ĩpotẽtẽ: ꝛ nulla ab hũane infantie generalitate discretuꝫ: q2 sicut fidelia erãt testimonia: q̃ i eo maiestatem iuisibilis diuinitatis oñderẽt: ita p̃batissimũ debebat eẽ: sempiternã illã eẽntiã filij dei verã suscepisse hoĩs naturã. Cũ Maria m̃re ei'. CHRY. sup matth. Nõ diademate coronata: aut i lecto aureo recũbente: ſ; vix tunicã hñte vnã: nõ ad ornamentũ corpis: ſ; ad tegumẽtũ nuditatis q̃lẽ hr̃e potuit carpẽtarij vxor pegre ↄstituta. Si g̃ regẽ terrenũ q̃rẽtes venissent: magis fuissent ↄfusi q̃ſ; gauisi: q2 tanti itineris laborẽ sine cã suscepissent. Nũc ãt q2 celestẽ regem q̃rebãt: tñ nihil regale videbãt: in eo tñ solt' stelle testimonio ↄtẽti gaudebãt oculi eoꝝ ↄtẽptibilẽ pueruꝫ aspicere: q2 sp̃us i corde eoꝝ terribilẽ eũ mõstrabat vñ ꝓcidẽtes adorauerũt eũ. vidẽt enĩ hoĩeꝫ: ꝛ agnoscũt deũ. RABA. Diuio aũt nutu fcm̃ ẽ: q abierat Joseph ne aliq̃ male suspitõis occasio daret gẽtib'. GLO. Qui iuxta morẽ sue gẽtis i domũ offerẽdis sequãt: arabes enĩ auro: thure ꝛ diuersis generib' aromatũ abũdant: tñ aliq̃d mysterij muneribus demõstrare volebãt. vñ seq̃t: Aptis thesauris suis obtulerũt ei munera: auꝝ: thus: ꝛ mirrham.

GRE. Auꝝ quippe regi cõgruit: thus võ i dei sacrificiũ ponebat: mirrha aũt mortuoꝝ corpa ↄdiunt.

AVGV. i ser. de epiph. Auꝝ igit soluitur q̃si regi mago: thus imolat ut deo: mirrha p̃bet q̃si ꝓ salute oĩuꝫ morituro. CHRY. Hec aũt tñ tũc nõ itelligebãt: ſ; q̃le mysteriũ ista gerebãt: vl' q̃d significaret vnũquodq; mun': eoꝝ nihil ↄtiũ ẽ. Gr̃a enĩ que illos hec oĩa facere hortabat: ipsa ordinauerat vniuersa. REIMI. Et scẽdũ q isti nõ singuli singula obtulerũt: ſ; singuli tria: ꝛ singuli cũ suis muneribus regẽ deũ ꝛ hoĩeꝫ p̃dicauerũt. CHRY. in ho. Uerecũdent g̃ Martion ꝛ paul' samosetan': qui nolũt videre: q̃ magi viderũt: qui eccl'e sũt ꝓgenitores: deũ i carne adorãtes. q̃ñ enĩ i carne erat: fascie mõstrãt ꝛ p̃sepe. q̃ñ aũt nõ ut puꝝ hoĩem adorãt: ſ; ut deũ: demõstrãt dona q̃ deo offerre decẽs erat. Cõfundant ꝛ iudei vidẽtes se p̃uentos a magis: ꝛ neq; p' illos venire studẽt. GRE. Potest ꝛ i his aliud itelligi. Auro nãq; sap̃ia designat: Salomone teste: q̃ ait: Thesaur' desiderabilis r̃eqescit i ore sapiẽtis. Thure q̃d deo icẽdit: vĩtus orõnis exp̃mit s̃m illud: Dirigat orõ mea sicut incẽsuꝫ i cõspectu tuo. Per mirrhã võ carnis mortificatio figuratur. Nato g̃ regi auꝝ offerrim': si i ↄspectu ei' sap̃ie lumine splẽdem'. Thus offerimus: si p orõnũ studia deo redolere valeam'. Mirrhã offerim': si carnis vitia p abstinẽtiã mortificam'. GLO. Tres autẽ viri q̃ offerũt: significãt gẽtes de trib' ptib' mundi veniẽtes. Thesauros aperiũt dũ fidẽ cordis p ↄfessionẽ oñdũt. Bñ aũt i domo docẽtes ne thesauruꝫ

bone ꝯsciē iactādo ꝓpalemꝰ. Offerūt tria munera:
hoc ē fidē scē trinitatis. vel aptis thesauris scriptu-
raꝝ historicū: moralē: ꝛ allegoricū sensū offerūt. vł
logicā. physicā: ꝛ ethicā. dū illa s. dei fuire faciunt.

Et rñso accepto in somnis ne re dirent ad herodem: per aliam uiam reuersi sunt in regionē suam.

AVG. i ser. de epiph. Herodes ipiꝰ scūs ex timo
re crudelis voluit deseuire. Sꝫ quō poterat caperē
eū: q̄ ipsas fraudes venerat āputare? Ut g̊ eiꝰ fraus
eliderel. seqꝉ: Et rñso accepto. HIERO. Qui eñ
munera obtulerūt dño: ꝯñter rñsuꝫ acceperūt. Rñsū
nō p angelū fieri dr̄: vt meritoꝝ ioseph puilegiū de
mōstrareł. GLO. Fit aūt hec rñsio p ipsū dñm:
qꝛ nullꝰ aliꝰ viā reuersionis istituit: nisi ille q̄ dicit:
Ego sum via. nō tñ loqꝉ puer ad eos: ne diuitas añ
tp̄s reueleł: ꝛ vt v̄a hūanitas habeał. Dicit autē: Et
rñso accepto. Sic eñ moyses tacitꝰ clamat: sic isti
pio affectu īterrogabāt q̄d diuia iuberet voluntas.
Dicit āt: Per aliā viā reuersi sūt in regionē suā. Qꝛ
infidelitati miscēdi nō erāt iudeoꝝ. CHRY. i ho.
Intuere aūt magoꝝ fidē q̄liter nō scādalizati sūt in
seipsis dicētes: Si magnꝰ ē puer h: q̄ necessitas fu-
ge ē: ꝛ occulte recessionis? Hoc eñ ē v̄e fidei nō q̄-
rere cās eoꝝ q̄ v̄e p̄cipiunł: sꝫ suaderi solū ab eis.
CHRY. sup matth. Si āt magi christū q̄si terrenū
regē q̄sissent: iueniētes eū apud ip̄m māsissent: nūc
aūt adorauerūt ꝛ reuersi sūt. Cū aūt reuersi fuissēt:
māserūt colētes deū magis q̄ꝫ añ: ꝛ p̄dicātes mul-
tos erudierūt. Et deniqꝫ cū thomas iuisset ad puin
ciā illā adiūcti sūt: ꝛ baptizati scī sūt executores pre
dicatōis ipsiꝰ. GREG. Magnū v̄o nobis aliq̄d
magi innuūt: q̄ i regionē suā p aliā viā reuertūł. Re-
gio q̄ppe nr̄a paradisus: ad quē Jesu cognito redi
re p viā q̄ venimꝰ p̄hibemur. A regione eteni nr̄a:
supbiēdo: visibilia sequēdo: cibū vetitū gustādo di
scessimus. sꝫ ad eā necesse ē vt flēdo: obediēdo: visi
bilia ꝯtēnendo: atqꝫ appetitū carnis refrenando re-
deamꝰ. CHRY. sup matth. Nec etiā erat possibi-
le: vt qꝛ ab herode ad christū venissent: redirent ad
herodē. q̄ eñ relicto christo ad diabolū trāseunt p
peccatū: frequēter p pniam reuertunł ad christuꝫ.
Qui eñ fuit i inocētia: dū nescit q̄d sit malū: facile
decipił. Sꝫ cū expertꝰ fuerit malū quod iuenit: ꝛ re
cordatꝰ bonū q̄ð pdidit: ꝯpunctꝰ redit ad deū. Qui
aūt relicto diabolo venit ad christuꝫ: difficile redit
ad diabolum: qꝛ dū gaudet in bonis que iuenit: et
recordał mala q̄ euasit: difficile redit ad malum.

Qui cū recessissent: ecce āgelꝰ do mini appuit i somnis ioseph dicēs: Surge ꝛ accipe pueꝝ ꝛ mr̄ē ꝫ eiꝰ: ꝛ fuge in egyptū: ꝛ esto ibi usqꝫ dū di cam tibi. Futuꝝ ē eñ: ut herodes q̄ rat pueꝝ ad pdendū eū. Qui ꝯsur gens accepit pueꝝ ꝛ mr̄ē ꝫ eiꝰ nocte ꝛ secessit i egyptuꝫ. Et erat ibi usqꝫ ad obituꝫ herodis: ut adipleret q̄ð dictū ē a dño p pphetā dicētem: Ex egypto uocaui filium meum.

RABA. Hic p̄termittit matthꝰ diē purificatōis
in q̄ oportebat pmogenitū offerri i tēplo: ꝛ agnum
vel par turturꝫ nō aūt colūbaꝝ. Et quāuis timerēt
herodē: tñ nō sūt ausi trāsgredi legē: q̄n ad tēplum
pueꝝ deferrēt. Cū itaqꝫ rumor de puero iā īciperet
dilatari: mittił āgelꝰ q̄ i egyptū faciat pueꝝ trāspor
tari. vñ dicit: Angelꝰ do. ap. i som. ioseph. REMI.
Per hoc q̄ semp āgelꝰ ioseph i sōnis apparuisse di
cił: mystice designał: qꝛ illi q̄ a curis terrenis: ꝛ se-
cularibꝰ negocijs q̄escūt: pfrui angelica visiōe merē
tur. Dicit g̊ ei: Sur. ꝛ acci. pue. ꝛ ma. eiꝰ. HYLA.
Cū desp̄ōsatā eā iusto significabat: ꝯiugē nuncupa
uit: sꝫ pꝰ partū mr̄ tm̄ Jesu ōndił: vt queādmodum
iusto ioseph deputareł marie i virginitate ꝯiugiū:
ita venerabilis eiꝰ ōndereł i iesu mr̄is v̄ginitas.
CHRY. sup matth. Nō aūt dicit: accipe mr̄ē ꝫ ꝛ pu
erū eiꝰ: sꝫ ecōuerso: qꝛ nō ꝓpt̄ mr̄em puer natꝰ ē: sꝫ
ꝓpter pueꝝ mr̄ p̄parata ē. Seqꝉ: Et fuge i egyptū.
Quo aūt filiꝰ dei añ hoīem fugit? aut q̄s liberet de
inimicis: si ꝛ ipse inimicos suos timet? Et p̄mū q̄dē
oꝫ vt regulā hūane nature quā suscepit ꝯseruet: ꝛ i
hac pte: qꝛ hūane nature ꝛ puerilitati ꝯuenit fugerē
ptātē minātē: deīde vt ceteri christiani cū necessital
psecutōis aduenerit fugere nō erubescāt. Sꝫ q̄re in
egyptū? Recordatꝰ ē eñ dñs q̄ nō in finē irascitur:
quāta mala fecerit sup egyptū: iō mittit filiū suū in
eā: ꝛ dat illi magne recōciliatōis signū: vt decē pla-
gas egypti vna medicina sanaret: vt ppłs q̄ añ fue-
rat psecutoꝝ ppłi p̄mogeniti: custos fieret filij vnige
niti. vt qꝛ illi violēter dñati sūt: isti cū deuotiōe fui
rent: vt iā nō irēt ad mare rubꝝ demergēdi: sꝫ voca
renł ad aq̄s baptismatis viuificādi. AVG. i s̄mo.
de epiph. Audi etiam magnū mysteriū sacr̄m. Moy
ses aliqñ i egypto pfidis clauserat diē: illuc christꝰ
aduenięs sedētibꝰ i tenebris reddidit lucē. fugit: vt
illuminaret: nō fugit vt lateret. Seq̄tur: Et esto ibi
vsqꝫ dū di. tibi: futuꝝ ē eñ: vt hero. pue. q̄rat ad per
dendū eū. Putabat eñ infelix tyrānꝰ saluatoris ad
uentu regali se solio detrudēdū: sꝫ nō ita ē. nō ad h̄
venerat christꝰ vt alienā gloriā inuaderet: sꝫ vt suam
donaret. Seqꝉ: Qui ꝯsur. acce. pue. ꝛ ma. eiꝰ noc. ꝛ
secessit i egyptū. HYLA. s. idolis plenā: Jā eñ pꝰ
iudeoꝝ insectatōēꝫ iudeā reliquēs: ignorāti seculo
colēdꝰ infert. HIE. Qñ igił tollit pueꝝ ꝛ matreꝫ
eiꝰ vt i egyptū trāseat: nocte tollit i tenebris. qñ v̄o
reuertił i iudeā: nec nox nec tenebre ponūł in euā
gelio. CHRY. sup matth. Ōis eñ psecutōis an-
gustia nox ē: refrigeriū aūt dies. RABA. Uel q̄a
luce v̄a recedēte lucis ipsiꝰ mores i tenebris reman
serūt: ipsa v̄o redeūte illuminał. CHRY. i ho. Ui
de aūt statī ipso nato tyrānū insanire: ꝛ q̄ mr̄ cū pu
ero ad extraneā effugał regionē: vt si tu icipiēs ali
cui spūali rei deseruire: videas tribulari, nō turbe
ris: sꝫ oīa viriliter feras hoc hñs exēplū. BE. Q̄ð
eñ dñs a parētibꝰ sublatꝰ ē in egyptū. significat ele
ctos sepiꝰ maloꝝ improbitate sui effugādos ex se
dibꝰ: vel etiā exilio dānādos. Sicut ille ipse q̄ suis erat
receptꝰ: Cū vos psecuti fuerint i vnā ciuitatē. effu
gāte [illegible] aliā. sim̄ fecit dō [illegible] tēdo hominem

qñ hō ī terra: quē stella magis paulo añ adorãduz mōstrauit ex celo. REMI. Qḋ aūt dñs ī egyptum iur⁹ eēt: pdixerat isaias cū ait: Ecce dñs ascēdet sup nubē leuē ⁊ igredieť egyptum: ⁊ dispdet simulacra egypti. REMI. Cōsuetudo aūt fuit isti⁹ euāgeliste oīa q̄ dixit cōfirmare: ⁊ hoc iō: qꝛ iudeis scribebat: Jōqꝫ subiūgit: Ut adimple. qḋ dcm̄ ē a do. p pphe. dicē. Ex egy. vo. fi. meū. HIER. de optio genere in terptādi: Hoc. lxx. iterptes nō hn̄t: ſꝫ in Osee pphe- ta iuxta hebraicā scribiť ⱱitatē: Qꝛ puer isrľ: ⁊ dilexi eū. Ex egypto vocaui filiū meū: p quo. lxx. trāstule- rūt: Qꝛ paruul⁹ ē isrľ ⁊ dilexi eū: ex egypto vocaui fi liū mei. HIER. sup osee: Hoc āt testimonio vtiť euāgelista: qꝛ hec typice referūť ad chꝛistū. Notan- dū eni qꝫ ī hoc ppheta: ⁊ ī alijs ita de aduētu chꝛisti: ⁊ deuotōe gētiū pnūciat: vt radix histoꝛie nō penit⁹ deseraſ. CHRY. in ho. Est etiaꝫ pphetie lex multa multotiēs de alijs: cōpleri āt in alijs: sicut de symeo ne ⁊ Leui dcm̄ ē: Diuidā eos in iacob: ⁊ dispgā ī isrľ qḋ ñ ī eis ſꝫ ī nepotib⁹ cōpletū ē: qḋ ⁊ h̄ appet. Xps eni natura dei fili⁹ ē: ⁊ sic in eo ⱱe ppheta cōpleť. HIER. Possum⁹ āt ⁊ hūc locū ɔsolari: ⁊ īducem⁹ testimoniū ex numeris: De⁹ ex egypto vocauit euꝫ: gr̄a ei⁹ sicut vnicoꝛnis. REMI. Per ioseph āt desi- gnaſ oꝛdo pdicatoꝝ: p Mariā sacre scripture: p pue rū noticia saluatoꝛis: p psecutōem herodis psecutio quā passa ē eccľa ī hierosolymis: p fugā ioseph ī egy ptū trāsit⁹ pdicatoꝝ ad gētes infideles: Egypt⁹ enꝫ tenebre īterptaſ. p tps quo fuit in egypto spaciū tē- poꝛis ab ascēsione dñi vsqꝫ ad aduētū antichꝛisti: p obitum herodis extinctio inuidie in coꝛdibus.

Tūc herodes uidens qm̄ illusus eēt a magis: irat⁹ ē ualde: ⁊ mittēs occidit oēs pueros q erāt ī bethleē ⁊ ī oīb⁹ finib⁹ ei⁹ a bimatu ⁊ īfra: ſm temp⁹ quod exquisierat a magis.

CHRY. sup matth. Postq̄ꝫ paruul⁹ iesus magos suo īperio subiugauit: nō ptāte coꝛpoꝛis ſꝫ gr̄a spūs irascebaſ herodes: qꝛ quos ipse sedēs in throno re- gni suadere nō potuit: his iesus paruul⁹ placuit in p̄ sepio iacēs: deīde ɔtēnētes eū magi addiderunt cām doloꝛis. vn̄ dr̄: Tūc hero. vidēs qm̄ illu. eēt a magis ira. ē valde. Jlla eni regū ira magna ⁊ īextīguibilis ē: quā regni zel⁹ accēdit. Sꝫ qd fec: Mittēs occidit oēs pueros. Sicut eni bestia vulnerata: qcqd ocuľ ei⁹ occurrit: q̄si auctoꝛē sui vulneris dilaniat: sic ⁊ ille delusus a magis irā suā sup paruulos diffundebat. Dicebat eni cogitās ī furoꝛe: Certe magi pueꝝ inue nerūt: quē regnatuꝝ dicebāt: nā rex regni zelo reple tus ō his oīa timet: oīa suspicaſ. Jō ḡ misit ⁊ īterfec oēs puulos: vt vnū inueniret ī oīb⁹. AUG. ī ser. de epiph. Et dū inseqť chꝛistū regi nr̄o coeuit: pcurauit exercitū stolis victricib⁹ candidatū. AUG. in ser. de inocētib⁹: E[illegible] pphan⁹ hostis bris puulis nunq̄ tātū pdere pot[illegible] ſet obseqo q̄tū psuit odio: nā q̄tū ɔ eos iniqtas a[illegible] dauit tātū gr̄a bñdictiōis effulsit. IDEM. O p[illegible] beatille de vra coꝛona dubitabit ī pass. de p xp̄o. q[illegible] ia puul[illegible] baptismum pdesse nō exi stimat coꝛ. [illegible] nat h̄i ē potuit pdicatoꝛes āgelos narratores celo[illegible] adoꝛatores magos: potuit ⁊ illis ne p eo sic moꝛireť p̄stare: si sciret illa moꝛte peritu- ros: ⁊ nō potius maioꝛe felicitate victuros. Absit vt ad liberādos hoīes chꝛist⁹ veniēs de illoꝝ p̄mio q̄ p illo īterficereť: nihil egerit: q pēdēs ī ligno p eis a q bus inficiebaſ: oꝛauit. RABA: Nō ē āt ɔtēt⁹ va stat ōe bethleē: ſꝫ adiacētia loca vastauit: nec vllam misicoꝛdiā etatis habuit: a filio vni⁹ noctis vsqꝫ ad filiū duoꝝ annoꝝ: qn oēs occideret. vnde subdit: Jn bethleē ⁊ ī oīb⁹ finib⁹ ei⁹ a bimatu ⁊ infra. AUG. ī ser. de epiph. Jn celo eni viderāt magi ig̃tissimam stellā nō añ paucos dies: ſꝫ añ finē biēnij sicut inq̄rē ti herodi patefecerūt. vn̄ a bimatu ⁊ īfra occidit īfan tes: ppť qḋ seqť: ſꝫ tps qḋ exq̄sierat a magi. AV. in ser. de inno. Uel qꝛ timebat ne puer cui sidera fa- mulanť: spēm suā paulo sup etatē vel infra trāsfoꝛ- maret: vel etatē sui tpis occultaret: iō videť pueros a bimatu vsqꝫ ad pueros vni⁹ diei īnfecisse. AV. de cō. euā. Uel aliquoꝝ magis ppinquātū piculoꝝ terroꝛib⁹ agitat⁹: herodes ab illa cura. s. interficiēdi pueros mēte abꝛepta ī alijs poti⁹ occupaſ. vel potu it credere magos fallacis stelle visiōe deceptos: po- stea q̄ꝫ nō iuenerūt quē natū putauerant: erubuisse ad se redire: atqꝫ ita timoꝛe depulso a psequēdo pue ro qeuit. ⁊ sic cōpletis dieb⁹ purgatōis tute cum illo ascēdere potuerūt. Quis eni nō videat vnū illū dieꝫ regē multis occupatū latere potuisse: deinde vulga tis reb⁹ q̄ ī tēplo dicte facteqꝫ fuerāt: herodes sensit se a magis illusū: ac deinde sicut h̄ dr̄: multos infan tes occidit. BEDA ī ho. Jn hac āt moꝛte pueroꝝ: oīuꝫ chꝛisti martyꝝ p̄ciosa ē moꝛs ɔsignata: q̄ puuli occisi sūt: significat p hūilitatis meritū ad martyriū p ueniēdū gloꝛiā: qꝫ ī bethleē in omnib⁹ finib⁹ ei⁹ occi si sūt: oñdit in iudea. vn̄ eccľe cepit oꝛigo: ⁊ vbiqꝫ per oꝛbē psecutionē secuturā. q̄ bimi occisi sūt: doctrina ⁊ opatōe pfectos indicāt. Qui vō infra simplices: qꝫ illi q̄dē occisi sūt: ⁊ chꝛist⁹ euasit: insinuat coꝛpa mar tyrū ab ipsis posse pimi: ſꝫ xp̄ꝫ ab eis ñ posse auferri.

Tūc adipletū ē: qḋ dcm̄ ē p hiere miā pphetā dicēteꝫ: Uox ī rama au dita ē: ploꝛat⁹ ⁊ ululat⁹ multus: ra chel ploꝛās filios suos ⁊ noluit con solari: quia non sunt.

Qꝛ euāgelista horroꝛe impleuit auditoꝛē crudelem occisionē. CHRY. in ho. Narrās rursus mitigatō nē apponit: oñdēs qꝫ hec nō fcā sūt deo nequeūte p hibere atqꝫ ig̃rāte: ſꝫ p pphetā pdicētē. vn̄ dicit: Tūc ipletū ē. HIER. sup hiere. Hoc hieremie testimo- niū matthe⁹ nō ſꝫ hebraicā veritatē: nec iuxta. lxx. p tulit. Ex quo pspicuū ē euāgelistas ⁊ apl̄os nō inter p̄tationē alicui⁹ secutos: ſꝫ tanq̄ꝫ hebꝛeos qḋ legebāt hebraice suis s̄monib⁹ exp̄ssisse. HIE. sup matth. Qḋ āt dr̄: Jn rama nō putem⁹ loci nomē eē: qḋ est iuxta Saba: ſꝫ Rama excelsū interptaſ: vt sit sensus Uox ī excelso audita ē. i. lōge lateqꝫ dispsa. CHR. sup matth. Uel qm̄ de moꝛte innocētiū: iō ī excelso audiebaſ: ſꝫ illō: Uox paupis penetrat nubes: Qḋ āt dicit Ploꝛat⁹: fletū paruuloꝝ oñdit. Qḋ āt dicit Ululat⁹: matꝝ significat lamētū. ī paruulis āt moꝛs faciebat finē doloꝛis: ī matrib⁹ āt semp p memoꝛiaꝫ reparaſ. ⁊ iō dicit: Ululat⁹ mult⁹. Rachel ploꝛans

filios suos. HIERO. De rachel nat⁹ ē beniamin: in cui⁹ tribu nō ē bethleē. Querit̄ ḡ quō rachel filios iude .i. filios bethleē q̄si suos ploret. Rn̄debim⁹ breuit̄: q2 sepulta sit iuxta bethleē i effrata: ⁊ ex corpusculi hospitio mr̄is nomē accepit. Siue q̄m iuda ⁊ beniamin due trib⁹ iūcte erāt: ⁊ herodes p̄cepat nō solū i bethleē īterfici pueros: sȝ ⁊ ī oīb⁹ finib⁹ ei⁹ p occisionē bethleē ītelligim⁹ multos ēt beniamin fuisse cesos. AVGV. de q̄sti. no. ⁊ ve. te. Uel quia filij beniamin q̄ ad rachel ptinent: olim a reliq̄s tribub⁹ extincti sūt: ⁊ ī p̄nti ⁊ in futuro erasi. Tūc ḡ rachel cepit filios suos plāgere: q̄n filios sororis sue ī tali cā vidit occisos: vt eterne vite heredes existerēt cui enī aliq̄d aduersū eueniat ex felicitate alteri⁹: īfausta misere luget. REMI. Assūpsit āt scūs euāgelista ad exaggerādā magnitudinē luct⁹: vt diceret ēt rachelē mortuā plorasse filios suos: ⁊ noluit ꝯsolari: q2 nō sūt. HIE. Et hoc s3 duplicē ītelligētiā: siue ꝙ eos i eternū mortuos existimaret: siue ꝙ se ꝯsolari nollet de his: quos sciuit eē victuros: vt sit sensus: Noluit ꝯsolari de hoc ꝙ nō eēt. HYL. Nō enī nō erāt hi q̄ mortui putabāt̄: in eternitatis enī pfectū p martyrij gl'a3 efferebāt̄. ꝯsolatio āt rei amisse erat p̄stāda: nō aucte. HYLA. sup matthe. Rachel eccl'e typum p̄tulit diu sterilis: nūc fecūde. hui⁹ plorat⁹ ex filijs nō iccirco q2 pemptos dolebat audit̄: sȝ q2 ab his pimebat̄: quos filios retinere voluisset. RABA: Uel significat eccl'am q̄dē plorare scōꝝ de hoc seculo ablationē: sȝ nō ita velle se cōsolari: vt q̄ seculū morte vicerūt: rursus ad sc̄li certamina secū redeāt tolerāda: q2 nō sūt vltra reuocandi ī mūdū. GLO. Uel nō vult ꝯsolari ī p̄nti: q2 n̄ sūt: sȝ oēm spem ⁊ ꝯsolationē ad eternā transmittit vitā. RAB. Bn̄ aūt rachel: q2 ouis vel vidēs dn̄: eccl'am figurat: cui⁹ tota ītētio vt deū cōtempleť: inuigilat. ⁊ ipsa ē ouis cētesima quam pastor in humeris reportat.

Defūcto aūt herode: ecce āgel⁹ dn̄i appuit i sōnis ioseph in egypto dicēs: Surge ⁊ accipe pueꝝ ⁊ mr̄ȝ ei⁹: ⁊ uade in terrā israel. Defuncti sunt eni qui q̄rebāt animam pueri.

Ex eccl'astica historia: Cū p sacrilegio: qō herodes ī saluatorē ꝯmiserat: ⁊ scelere qō iniq̄ vox ei⁹ gegerat: vltio eū diuina purgeret i mortē: corp⁹ ei⁹ vt iosephus refert: morb⁹ inasit diuersus: ita vt diceret̄ a vatib⁹ nō morbi corpis hec: sȝ diuine vltōis eē supplicia: ipse āt furore iā plen⁹ nobiliores ⁊ pmarios ex oī iudea ad se colligi ⁊ recludi iubet in carcere: mādās stati vt spū exhalasset oēs īterfici: vt ei⁹ obitū oīs iudea defleret inuita. Paulo aūt an̄ q̄ nouissimū spm̄ redderet: Antipatꝝ filiū suū iugulauit: post duos pueros quos an̄ necauerat .s. alexādrū ⁊ aristobolū. Talis igit̄ herodis fili⁹: q̄ digna supplicia scelere: qō ī bethleē erga paruulos gesserat: ⁊ p īsidijs saluatoris exact⁹ ē: ab euāgelista designat̄ cū dicit: Defūcto aūt herode. HIE. Multi ppt ignorantiā historie labūt̄ ī errorē: putātes eūdē esse herodē: a quo ī passiōe dn̄s irridet̄: ⁊ q̄ nūc mortu⁹ eē refert̄. Ergo herodes ille q̄ cū pilato postea amicitias fecit: hui⁹ herodis fili⁹ ē: frater rachelai quem Tyberi⁹ cesar lugdunū r̄elegauit. fratrēq3 ei⁹ herodē successorē regni fecit. Primo ḡ herode defūcto: Ecce apparuit āgel⁹ dn̄i ī sōnis ioseph ī egypto dicens: Surge ⁊ accipe pueꝝ ⁊ mr̄em ei⁹. DIONY in cele. hierar. Uide q̄m ⁊ ipse iesus sup celestibus eētijs existens: ad id qō s3 nos ē: imutabiliter veniēs nō refugit ad se ordinatā ⁊ assumptā hūanam ordinatōem: sȝ obediēs subdit̄ dei p̄ris per āgelos dispositōib⁹: ⁊ p medios ipsos annunciat̄ ioseph a p̄re disposita filij ad egyptū recessio: ⁊ iteꝝ ad iudeam ex egypto transductio. CHRY. Uides enī q̄a ioseph ad min īsteriū Marie erat elect⁹: eūte enim illa ī egyptū ⁊ redeūte: q̄s misteriū ei tāte necessitatis īpleꝝ: nisi desp̄ōsata fuisset: Nā ī p̄ma q̄dē faciē maria pueꝝ nutriebat ⁊ ioseph cōsuabat. reuera āt puer ⁊ matrem nutriebat: ⁊ ioseph tuebat̄. seq̄t̄: Et vade ī terrā isrl'. Quasi medic⁹ enī descēdit ī egyptū vt visitaret eā lāguētē erroꝛib⁹: nō vt remaneret in ea. Reuersiōis aūt rō assignat̄ cū subdit̄: Defūti sūt enī: q̄ q̄rebāt aīam pueri. HIER. Ex hoc loco ītelligim⁹ nō solū herodē sȝ ēt sacerdotes ⁊ scribas eo tp̄e necē dn̄i fuisse meditatos. REMI. Sȝ si multi fuerūt: quō ī tā breui spatio extincti sūt: q2 vt dcm̄ ē: Herode mortuo: occisi sūt oēs maiores q̄ ī custodia tenebant̄. CHRY. sup matth. Qō d̄r cōsilio scīn eē: q2 cōsenserūt herodi: vt inq̄reret pueꝝ ⁊ occideret: q2 scriptū ē: Turbat⁹ ē herodes ⁊ oīs hierosolyma cū illo. REMI. Aut certe locut⁹ ē euāgelista p spēm tropi q̄n multi ponūt̄ p vno. In hoc āt ꝙ dicit: Aīam pueri: destruunt̄ heretici: q̄ dixerunt chrīstū nō suscepisse aīam: sȝ loco aīe habuisse diuinitatem. BEDA ī ho. Qō autē occisis p dn̄o pueris herodes nō lōge p⁹ obijt: ⁊ ioseph dn̄m cū matre ad terrā isrl' reduxit: significat oēs psecutiones q̄ ꝯ eccl'am erāt mouēde: psecutoꝝ morte vindicādas: ⁊ pacē eccl'e denuo reddēdā: ⁊ scōs qui latuerāt ad sua loca reuersuros. vel ꝙ defūcto herode: redit ad terrā isrl' iesus denūciat ꝙ Enoch ⁊ Helia p̄dicātibus: iudei sopita moderne inuidie flamma fidem veritatis accipient.

Qui ꝯsurgēs accepit pueꝝ ⁊ matrē ei⁹: ⁊ uenit i terrā isrl'. Audiens aūt ꝙ archelaus regnaret i iudea p herode p̄re suo timuit illo ire: ⁊ admonit⁹ i sōnis secessit i ptes galilee. Et ueniēs habitauit i ciuitate q̄ uocat̄ nazareth: ut adipleret̄ qō dictū ē p pphetas: q̄m nazare⁹ uocabit̄.

GLO. Angelice admonitōi ioseph nō īobediens fuit. vn̄ seq̄t̄: Qui ꝯsur. acce. pu. ⁊ ma. ei⁹: ⁊ ve. ī terrā isrl'. Nō enī determinauerat āgel⁹ ī quo loco terre isrl': vt dubitāte ioseph iteꝝ reuerteret̄: ⁊ frequentiori visitatōe angeli certior redderet̄. vn̄ seq̄t̄: Audiens aūt ꝙ archela⁹ regnaret in iudea p herode p̄re suo: timuit illo ire. Ex historia ioseph. Habuit q̄dē herodes vxores .x. ex q̄ꝫ septē numerosā suscepit sobolē: pmogenit⁹ ei⁹ antipater ex dosida: alexāder: ⁊

aristobol⁹ ex mariamne: archela⁹ ex mathaca samaritide: herodes antipas q̄ postea tetrarcha fuit: ⁊ philipp⁹ ex cleopatra hierosolymitide. Trib⁹ igit̄ p̄mis ab herode īterfectis: ⁊ p⁹ mortē ei⁹ occasiōe testamēti p̄ris: archelao gubernationem regni vsurpāte: ⁊ cā de successiōe regni ad cesarē augustū delata: tandem de ɔsilio senat⁹ oēs herodis monarchiā distribuit: mediā ptē. s. idumeā ⁊ iudeā tradēs archelao sub noīe tetrarchie: pollicit⁹ se factuꝝ eū regē: si se dignū ꝓbuisset. Mediā vo ptē ī duas secuit tetrarchas: scessitqꝫ galilea ī ptē herodis tetrarche: Ituree vo ⁊ traconitidis regio philippo. Fcūs ē ḡ post herodē defūctū archela⁹ q̄si dyarch⁹: qḋ dominij gen⁹ h̄ regnū appellat. AVG. de cō. euā. Sꝫ h̄ aliq̄s q̄ret: quō sic lucas narrat: ibāt parētes ei⁹ p oēs ānos p̄nie ī hierl̄m: si archelai timore ibi ꝓhibebāt̄ accedere: Hoc dissoluere nō ē difficile: fieri enī poterat vt p diē festū iter tā ingētē turbā latēter ascēderēt mox reuersuri: cū tn̄ alijs dieb⁹ habitare metuerēt: vt nec solēnitate ꝑtermissa eēnt irreligiosi: nec ī ɔtinua māsiōe ꝓspicui. Iste quoqꝫ ītellect⁹ pꝫ vt qḋ lucas dicit p oēs ānos eos ascēdere solitos ī hierl̄m: tūc accipiam⁹ fcm̄: cū iam nō metueēt archelaus: q̄ sꝫ historiā iosephi solū. ix. ānis regnauit. Sequit̄: Et admonit⁹ ī sōnis secessit ī ptes galilee. Sꝫ forte hic q̄spiā moueat̄ cū matthe⁹ dixerit: iō timuisse ioseph cū puero redeūtē ire ī iudeā: qꝛ cū patre suo herode archelaus fili⁹ ei⁹ regnabat: quō potuit ire ī galileā: vbi ali⁹ fili⁹ ei⁹ herodes tetrarcha erat: vt lucas testat̄. Quasi vo ipsa sint tpa q̄b⁹ puero timebat̄: q̄ lucas cōmemorauit: q̄ vsqꝫadeo mutata erāt: vt ī ipsa iudea nō rex eēt archelaus: sꝫ p̄ses pilat⁹. GLO. Sꝫ tūc q̄rit̄: q̄re nō timuit ioseph ī galileā ire: cū ⁊ ibi archelaus regnaret: sꝫ meli⁹ potuit latere cū puero ī nazareth q̄ ī hierl̄ꝫ vbi erāt caput regni archelaus. CHRY. ī ho. Et ēt qꝛ villā natiuitatis mutauit: res obumbrat̄: ipet⁹ enim oīs erat aduersus bethleē ⁊ fines ei⁹. Venit igit̄ ioseph ī nazareth ⁊ piculū fugiēs ⁊ ī patriā rediēs. vn̄ seq̄t̄: Et ve. habi. ī ciui. q̄ voca. naza. AVG. de cō. euā. Forte ⁊ hoc mouet: quō dicat matthe⁹ ꝓpterea cū puero iesu parētes ei⁹ isse ī galileā: qꝛ metu archelai in hierl̄m ire noluerit: cū ꝓpterea magis isse galileam videat̄: qꝛ ciuitas eoꝝ erat nazareth galilee: sicut lucas nō tacuit: Sꝫ ītelligēdū ē: vbi āgel⁹ in sōnis in egypto dixit ad ioseph: Vade ī terrā isrl̄: sic intellectū p̄mo eē a ioseph: vt putaret recti⁹ eē pgere ī iudeā. i. ipa enī p̄mu⁹ ītelligi potuit terra isrl̄. Postq̄ꝫ vo cōperit ibi regnare archelauꝫ noluit obijcere se piculo: cū posset terra isrl̄ ēt a galilea ītelligi: q̄a ⁊ ipam ppl̄s israel īcolebat. Quāqꝫ possit ⁊ aliter solui: qꝛ potuit videre parētib⁹ christi nō eē habitādū ibi cū puero: nisi ī hierl̄m vbi erat tēplū dn̄i: ⁊ illuc iuissent nisi archelai p̄ntia terrerent̄. Non aūt diuinit⁹ iubebāt̄ ī iudea vel hierl̄m habitare: vt de archelao qḋ time[bant] [i]t cōtēnere: sꝫ ī terra isrl̄ in q̄ ēt vt dictū ē: poterat [inte]lligi galilea. HYL. Vex typica cōseruata ē: iose[ph] [en]i apostoloꝝ tenet fpēm: q̄bus christ⁹ circūferē[dus] ē creditus. Hi tāq̄ꝫ herode mortuo. i. ꝓplo ei⁹ ī p[as]siōe dn̄i deꝑdito: iudeis p̄dicare sūt iussi: missi enī [e]rāt ad oues pditas dom⁹ israel. sꝫ manēte heredi[tate] [i]nfidelitatis ɔnatu metuunt: ⁊

recedūt p visū: admoniti sp̄us scī donū ī gētib⁹ ɔtēplātes ad eū ɔferūt xp̄m. RABA. Vel hec vltīa tpa eccl̄e designat: qn̄ plurimis iudeoꝝ ad p̄dicationē enoch ⁊ helie ɔuersis: ceteri ad īstinctū antixp̄i ɔ̄ fidē pugnabūt. Pars igit̄ iudee ī q̄ regnabat archelaus antixp̄i seq̄ces oñdit. Nazareth aūt galilee quo trāsfert̄ xp̄s ptē eiusdē gētis q̄ fidē ē suscepturā designat. vn̄ galilea trāsmigratio: nazareth aūt flos v̄tutū īterp̄tat̄: qꝛ ecclesia quo ardēti⁹ a terrenis ad celestia transmigrat: eo magis v̄tutū flore ⁊ germīe abūdat. GL. Huic āt ꝓphete testimoniū adiūgit dicēs: Vt īple. qḋ di. est p ꝓphe. quo. naza. voca. HIER. Si fixū de scripturis posuisset exemplū: nūq̄ꝫ diceret: Qḋ dictū ē p ꝓphetas: sꝫ simplicit̄ Qḋ dictū ē p ꝓphetā. Nūc aūt pluraliter ꝓphetas vocās: oñdit se nō v̄ba de scripturis sūpsisse. Nazareus īterp̄tatur sanctus: sanctū aūt dominū futurū omnis scriptura commemorat. Possumus ⁊ aliter dicere q̄ etiā eisdem verbis iuxta hebraicā veritatem in Isaia scriptū sit: Exiet virga de radice iesse: ⁊ nazareus de radice consurget. CHRYSO. in home. Aut forte legerunt ⁊ aliquos prophetas ita dicētes: qui nō sūt nobis canonizati: sicut Nathan ⁊ Esdra. Et quoniā hoc ꝓphetatuꝫ erat: manifestat philippus dicens ad nathanaelꝫ quē scripsit moyses in lege Inuenimus iesum a nazareth. vnde etiā prius christiani nazarei vocabant̄: sed apud antiochiam mutatū est hoc nomē: ⁊ dicti sunt christiani.

AVGV. de con. euangeli. Hec autē omnia que sunt a natura ratione magorū: ⁊ deinceps lucas tacet: hoc ꝓinde cognoscendū q̄ deinceps ad cetera valeat sic vnūquēqꝫ euangelistaꝝ cōtexere narratōnem suā: vt tanq̄ꝫ nihil ꝑtermittentis series digesta videat̄. tacitis enī que non vult dicere: sic ea q̄ vult dicere illis que dicebat adiūgit: vt ipsa continuo se qui videant̄. Sed cū alter dicit ea que alter tacuit: diligenter ordo cōsideratus indicat locum: vbi ea potuerit a quo ꝑtermissa sunt transilire CA. III.

In dieb⁹ āt illis uenit iohānes baptista p̄dicās ī deserto iudee ⁊ dicēs: Pniaꝫ agite appropinq̄bit. n. regnū celoꝝ. Hic ē enī de quo dcm̄ ē p isaiā ꝓphetā dicentē: Vox clamātis ī deserto parate viā dn̄i: rectas facite semitas eius.

CHRYSO. super matthe. Sol appropians anteq̄ꝫ appareat: mittit radios suos: ⁊ facit albescere orientem: vt precedens aurora aduentū diei demonstret: sic domin⁹ natus in mūdo anteq̄ꝫ appareat p doctrinā: sp̄us sui fulgore trāsmisso illuminauit iohannē: vt p̄cedēs ille aduētū annūciet saluatoris. ⁊ iō p⁹ ortū christi enarratū doctrinā ei⁹ enarraturus euāgelista ⁊ baptismū ī quo testimoniū habuit de p̄cursore: ⁊ baptista p̄mittit dicēs: In diebus autem illis venit iohā. bapti. p̄di. in deserto. REMIGI. His autem verbis beati iohannis nō solum temp⁹ ⁊ locum ⁊ personam: sed etiam officiū ⁊ studiū demonstrat. Tempus generale demōstrat cum dicit: In diebus autem illis. AVGV. de cōcor. euan.

Hoc āt tēp⁹ lucas p̄ frenas ptātes exp̄ssit cū dixit: Anno.xv. Sed intelligere debem⁹ mattheū cū diceret: In dieb⁹ illis: in multo lōgiori spacio accipi voluisse. mox.n. ut narrauit regressū ō egypto xp̄m qō vtiqꝫ tp̄e pueritie vel infantie factū est: vt possit stare qō lucas de illo cū.xij.eēt annoꝝ narrauit. cōtinuo intulit: In dieb⁹ āt illis: nō vtiqꝫ pueritie tm̄ illi⁹ dies insinuās: sꝫ oēs dies ab ei⁹ natiuitate vsqꝫ quo p̄dicare cepit iohānes. REMI. Personā ōndit cū dic̄: Uenit iohānes.i.manifestauit se q̄ tādiu p⁹ latuerat. CHRY.in ho. Sꝫ q̄re necessariuꝫ fuit vt iohānes christū p̄ueniret: opeꝛ testimonio xp̄m p̄dicante. p̄mo qdē vt hinc christi dignitatē discas: qꝫ sic pr̄ ita ꝛ ipse ꝓphetas hꝫ: fm illud zacharie: Et tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis. deinde vt nullā cām inuerecūdie iudeis relinq̄t: qō ꝛ ip̄e demonstrat dicēs: Uenit iohānes neqꝫ mādurās neqꝫ bibens: ꝛ dicūt demoniū hꝫ. venit filius hoīs māducans ꝛ bibēs: ꝛ dicūt: Ecce hō edax. Sꝫ ꝛ aliter necessariū erat ab alio p̄us dici q̄ de xp̄o erāt: ꝛ nō ab ipso: alias iudei qd dixissent q̄ p⁹ testimoniū iohis dixerūt: Tu testimoniū phibes ō teipso. testimoniū tuū nō ē veꝝ. REMI. Officiū subiūgit cū dic̄: Baptista. in q⁹ dn̄i viaꝫ p̄pauit. nisi eni baptizari hoīes ɔsuescerēt: baptismū xp̄i abhorrerēt. Studiū ōndit: cū ait: Predicās. RABA. Quia ēt xp̄s p̄dicatur⁹ erat: postq̄ eni visū fuit idoneū tēp⁹.s.circa.xxx. annos icipiēs p̄dicatōꝫ suā: viā dn̄o p̄pauit. REMI. Locū subiungit dicēs: In deserto iudee. MAX: Ubi ad p̄dicatiōꝫ ei⁹ nec insolēs turba ꝓstreperet: nec infidelis auditor rediret: sꝫ hi tm̄ audire possent q̄ p̄dicatiōꝫ cura diuini cult⁹ expeterēt. HIERO. sup Isaiā: Uel in hoc ɔsiderādū ē qꝫ salutare dei ꝛ glīa dn̄i nō p̄dicat̄ in hierl'm: sꝫ in solitudine eccl'ie ꝛ in deserta gētiū multitudine. HYLA. Uel etiaꝫ ad iudeā venit desertā dei frequētatiōe nō ppl'i: vt p̄dicatiōis loc⁹ eoꝝ qb⁹ p̄dicatio erat missa sollicitudinē testaret̄. GLO. Uel typice desertū significat vitā a mūdi illecebris segregatā q̄ penitētibus cōpetit. AVG. in li. de pn̄ia. Nisi aūt peniteat aliquē vite veteris: nouā nō pōt inchoare. HYLA. Et iō pn̄iam regno celoꝝ appropinquāte ꝓnūciat: p̄ quā ē redit⁹ ab errore: recursus a crimie: ꝛ p⁹ vitioꝝ pudorē ꝓfessio desinēdi dicēs: Pn̄iam agite.

CHRY. super matth. Ubi manifestat in ipso p̄ncipio: qa benigni regis ē nūcius: nō.n. pctōrib⁹ minas intendebat: sꝫ indulgētiā ꝓmittebat. Solēt reges nato sibi filio indulgētiā in regno suo donare: sꝫ añ trāsmittūt acerbissimos exactores. De⁹ āt nato sibi filio volēs donare indulgētiā pctōꝝ: p̄misit q̄si exactorē exigētē ꝛ dicētē: Pn̄iam agite. O exactio q̄ nō facit paupes: sed diuites reddit. Nā cū q̄s debitū iusticie sue reddiderit: deo nihil p̄stat: sꝫ sibi lucꝝ sue salutis acq̄rit. Pn̄ia.n. cor eoꝝ dat: sensus illuminat: ꝛ ad susceptionē christi p̄pat hūana p̄cordia. vn̄ subiūgit: Appropinq̄bit eni regnū celorum.

HIERO. Prius baptista iohānes regnū celoꝝ p̄dicat: ut p̄cursor dn̄i hoc honoretur p̄uilegio.

CHRY. i ho. Ideoqꝫ qō nūq̄ iudei audierāt neqꝫ etiā a ꝓphetis celos ꝛ regnū qō ibi ē p̄dicāt: ꝛ nihil de cetero de terra dicit. Sic g̃ et nouitate eoꝝ q̄ dicant̄ erigit eos ad q̄rēdū q̄ p̄dicat̄. REMI. Regnū aūt celoꝝ quattuor modis dr̄ christ⁹: fm illud Luce.xvij. Regnū dei intra vos ē. Scā scriptura: fm illud Matth.xxj. Auferet̄ a vobis regnū dei: ꝛ dabitur genti faciēti fructū ei⁹. Sancta eccl'ia: fm illud Matth.xxv. Sile ē regnū celoꝝ decem v̄ginibus. Supnū soliū: fm illud Matth.viij. Multi veniēt ab oriēte ꝛ occidēte: ꝛ recūbent in regno celoꝝ. ꝛ h̄ totū hic pōt intelligi. GLO. Dicit aūt: Appropinq̄bit eni regnū celoꝝ: q̄ nisi appropinq̄ret nemo redire posset: q̄ infirmi ꝛ ceci: via q̄ ē christ⁹ carebāt.

AVG. de con. euan. Hec āt v̄ba iohānis alij euāgeliste p̄termiserūt. Iā vō qō seq̄t: Hic ē q̄ dictus ē p̄ Isaiā ꝓphe. di. Uox clamā. in deser. rec. facite semitas ei⁹. ambigue positū ē: nec elucet vtꝝ ex p̄sona sua euāgelista cōmemorauit: an ad hec vba eiusdē iohānis secut⁹ adiūxerit: ut totū hoc iohes dixisse intelligat̄: Pn̄iam agite: appro. eni reg. celoꝝ. Hic ē.n. ꝛc. Neqꝫ eni hoc mouere dic̄ q̄ nō ait: Ego sū: sꝫ Hic ē. Nā ꝛ matthe⁹ dixit: Inuenit hoīeꝫ sedētē in telonio: ꝛ nō dixit: Inuenit me. qō si ita ē nō ē miꝝ si ꝛ interrogat⁹ q̄s diceret de seipso: sicut narrat iohes euāgelista r̄ndit: Ego vox clamātis i deserto. GREGO. i ho. Scit̄ aūt q̄ vnigenit⁹ filius v̄bū pr̄is vocat̄: sꝫ illud: In p̄ncipio erat v̄bū. Et ipsa āt nr̄a locutōe cognoscimur: q̄ vox sonat ut v̄bū possit audiri. Aduētū itaqꝫ dn̄i iohes p̄currēs vox dr̄: q̄ p̄ ei⁹ mysteriū patris v̄bū ab hoīb⁹ auditur. CHRY. sup matth. Uox etiam ē son⁹ ɔfusus nullū secretū cordis ōndēs: sꝫ hoc tm̄mō significās q̄ vult aliqd dicere ille q̄ clamat. Uerbū aūt ē sermo mysteriū cordis aperiēs. Ad hec vox inter homines ꝛ aīalia cōis ē: verbū aūt ē hoīm tm̄. Ideo g̃ iohānes dict⁹ ē vox nō verbū: q̄ p̄ eū de⁹ sua ɔsilia nō demōstrauit: sꝫ hoc solū qꝫ de⁹ aliqd facere i oībus meditabat̄: postea aūt p̄ filiū suum plenissime mysteriū sue volūtatis aperuit. RABA. Qui recte vox clamātis ob fortitudinē p̄dicatiōis dr̄: Tribus aūt modis clamor accidit: hoc ē si lōge posit⁹ ē cui loq̄t̄: si surdus: si p̄ indignatiōeꝫ. et hec hūano generi acciderūt. GLO. Est igit̄ iohes q̄si vox verbi clamātis. v̄bū eni clamat i voce.i. xp̄s i iohanne.

BEDA. Sic̄ etiā ꝛ clamauit i oībus q̄ a p̄ncipio aliqd diuinitus dixerūt: ꝛ tm̄ iste sol⁹ ē vox: q̄ p̄ eū p̄ns v̄bū ōnditur qō alij lōge nūciauerūt. GRE. Ipse aūt iohes ē clamās in deserto: q̄ derelicte ac destitute iudee solaciū redemptoris annūciat.

REMI. Quātū aūt ad historiā attinet: i deserto clamabat: q̄ remot⁹ erat a turbis iudeoꝝ. Quid auteꝫ clamet: insinuat cum subiūgit: Parate viam dn̄i.

CHRY. sup matth. Sic̄ eni magno regi i expeditionē vēturo p̄paratores p̄cedūt q̄ sordida abluūt: dirupta cōponūt: sic ꝛ dn̄m nr̄m p̄cessit iohes: qui ab hūanis cordibus pn̄ie scopis pctōꝝ sordes eiiceret: ꝛ que dissipata fuerūt spiritaliū p̄ceptoꝝ ordinatōe componeret. GREGO. in ho. Ois aūt qui fidem rectam ꝛ bona opa p̄dicat: dn̄o ad corda audiētiū viā parat. Rectas dn̄o semitas fac[it] q̄ [d]ū mundas in animo cogitatiōes p̄ sermonē bo[ne] p̄dicatiōis format. GLO. Uel fides ē via qua [v]erbū ad cor descendit: cū mores i meli⁹ mutat̄: [s]unt semite recte.

Ipse aūt iohānes hēbat uestimē

tũ de pilis cameloꝝ: ⁊ zonã pelliceã
circa lũbos suos. Esca autem eius
erat locuste ⁊ mel silueſtre.

CHRY. i ho. Poſtq̃ oñdit q: ip̃e ẽ vox clamãtis
i deserto: prudẽter ip̃e euãgelista subiũxit: Ipse ãt
iohãnes. In quo oñdit̃ q̃ sit vita ipsi⁹: nã ipse q̃dez
testificabat̃ de xp̃o: vita aũt ei⁹ de ip̃o. nemo ãt po
test esse alterius testis idone⁹: nisi fuerit fidelis.
HYLA. Fuerat. n. p̃dicãti iohanni sic̃ locutio op/
portunior: ita ⁊ vestitus vtilior: ⁊ cibus aptior.
HIERO. De pilis. n. cameloꝝ hẽbat vestimẽtũ: nõ
de lana. aliud austere vestis indiciũ ẽ: aliud luxurie
mollioris. CHRY. sup matth. Seruis ãt dei non
ↄuenit hr̃e vestimẽtũ ad spẽm visiõis uel ad carnis
delectamẽtũ sꝫ tm̃ tegumẽtũ nuditatis. hẽbat. n. io
hãnes vestẽ nõ mollẽ neqꝫ delicatã: sꝫ cilicinã: gra
uẽ ⁊ asperã: ⁊ ↄterẽtẽ corp⁹ poti⁹ q̃ȝ fouentẽ: vt de
v̄tute aĩe ei⁹ ip̃e habit⁹ corporis loq̃ret̃. Seq̃t̃: Et zo.
pelli. circa lũ. suos. Cõsuetudo. n. erat apud iudeos
vt zonis laneis vterẽt̃: iõ iste q̃si duri⁹ aliq̃d facere
volẽs zona pellicea cĩgebat̃. HIERO. Porro qđ
seq̃tur: Esca ei⁹ erat locuste ⁊ mel silueſtre. Habita
toris solitudinis ↄgruũ ẽ vt nõ delicias ciboꝝ: sꝫ ne
cessitates hũane carnis expleret. RABA. Tenui
victu ↄtẽtus ⁊ ex minutis volatilib⁹ ⁊ melle iuẽto
in trũcis arboꝝ. In dictis aũt arnulphi galliaꝝ ep̃i
reperim⁹ minimũ gen⁹ locustaꝝ fuisse in deserto iudee:
q̃ corpusculis in modũ digiti man⁹ exilib⁹ ⁊ breui/
bus in herbis facile capiũt̃: cocteqꝫ in oleo paupeꝝ
p̃bẽt gustũ. Siliter narrat in eodẽ deserto eẽ arbo
res hñtes lata folia ⁊ rotũda: lactei coloris ⁊ melli
ti saporis: q̃ natura fragilia manib⁹ fricant̃ ⁊ edũ/
tur. Et hoc ẽ qđ mel silueſtre dr̃. REMI. Sub h
ãt habitu vestimẽtoꝝ ⁊ vilitate ciboꝝ oñdit se pctã
toti⁹ generis hũani deflere. RABA. Põt ⁊ habit⁹
⁊ gust⁹ ei⁹ q̃litatẽ interne ↄuersatiõis exp̃mere. nã
austeriorib⁹ vtebat̃ indumẽtis: q: vitã peccãtiũ in/
crepauit. zona q̃dẽ pellicea q̃ cinctus fuit ⁊ helias:
mortificatiõis indiciũ. RABA. Locustas ⁊ mel
silueſtre edebat q: dulcis sapiebat turbis p̃dicatio
ei⁹: sꝫ citius finẽ sortita ẽ. in melle. n. dulcedo in lo/
cust' ẽ alacer volat⁹: sꝫ cito decidu⁹. REMI. Per
iohẽm aũt q̃ dei gr̃a interp̃tat̃. significat̃ christus q̃
mũdo gr̃az attulit. p vestimẽtũ illi⁹ designat̃ eccl'ia
gẽtiũ. HYLA. Cũ exuuiis imũdaꝝ pecudũ q̃bus
gẽtiles pares extimat̃. xp̃i p̃dicator induit̃. fitqꝫ
sctificatũ habitu p̃phetali q̃cq̃d i eis vel inutile fue
rat: vel sordidũ. zone aũt p̃cinctio efficax i oẽ opus
bonũ ẽ apparat⁹: vt ad oẽ misteriũ xp̃i simus accin
cti. In cibũ etiã eligũt̃ locuste fugaces hoĩ: ⁊ ad oẽꝫ
aduentũ nr̃i sensus euolãtes nos. s. q̃ ab oĩ s̃mone
⁊ ↄgressu ip̃sis q̃busdã corporis saltib⁹ efferebamur
voluntate vagum op ib⁹ inutiles: in v̄bis q̃rul̃i: sede
peregrini. nũc su q⁹ scõꝝ alimonia ⁊ societas p̃phaꝝ
electi sit cũ melle silueſtri dulcissimũ ex nobis cibũ nõ
ex aluearijs leg sꝫ ex trũcis silueſtriũ arboꝝ p̃bituri.

¶ Tũc exi at ad eũ hierosolyma ⁊
oĩs iudea: ⁊ oĩs regio circa iordanẽ
⁊ baptizab t ab eo in iordane confi
tentes peccata sua.

Cõuersatiõe iohãnis exposita: cõuenienter subiũ/
git: Tũc. CHRY. sup matth. Exibat ad eũ: ampli⁹
eni resonabat cõuersatio v̄ite ei⁹ i eremo q̃ȝ vox cla
moris ipsius. CHRY. in ho. Erat. n. mirabile i hu
mano corp̃e tantã patiẽtiã videre: qđ vtiqꝫ ⁊ iude/
os magis attrahebat: magnũ heliã in eo videntes.
Conferebat autẽ ad stuporẽ q̄ dereliq̃rat eos gr̃a
p̃phaꝝ: ⁊ p⁹ lõgũ tẽp⁹ reuersa videbat̃ ad eos. Pre
dicatiõis etiã mod⁹ imutat⁹ ad id p̃derat: nihil. n.
assuetoꝝ apud alios p̃phas audiebãt: puta p̃lia et
victorias babylonias ⁊ p̃sas: sꝫ celos: ⁊ q̃dẽ illic re/
gnũ ⁊ suppliciũ gehẽne. Dicit ãt: Tũc exi. ad eũ hie
roso. ⁊ oĩs iu. ⁊ oĩs re. cir. ior. ⁊ bapti. ab eo i ior.
GLO. Baptismo p̃currẽte: nõ pctã dimittente.
REMI. Baptism⁹. n. iohĩs figurã gerebat cathe
cuminoꝝ: nã sic̃ mõ cathetizãt̃ pueri: vt digni fiant
sacro baptismatis: ita iohãnes baptizabat vt bapti
zati ab eo: postea deuote viuẽdo digni fierẽt acce/
dere ad xp̃i baptismũ. In iordane ãt baptizabat: vt
ibi aperiret̃ ianua regni celestis: vbi dat⁹ ẽ adit⁹ fi
liis isrl' terrã p̃missiõis intrãdi. Sequit̃: Cõfitẽtes
pctã sua. CHRY. sup matth. Ad cõpationẽ. n. sci/
tatis iohãnis q̃s poterat arbitrari se iustũ? Sic̃. n.
vestis cãdida si fuerit posita iuxta niuẽ ad ↄpatiõꝫ
niuis sordida inuenit̃: sic ad ↄpatiõeꝫ iohĩs oĩs hõ
videbat̃ imũdus: ⁊ iõ pctã sua ↄfitebant̃. Cõfessio
aũt pctõꝝ testimoniũ ẽ ↄscie timẽtis deũ: Perfect⁹
eni timor soluit oẽꝫ pudorẽ. Illic ãt turpitudo cõ/
fessiõis aspicit̃: vbi futuri iudicij pena nõ credit̃. Et
q: ipsũ erubescere pena ẽ g̃uis: iõ iubet nos de⁹ cõ
fiteri pctã nr̃a: vt verecũdiã patiamur p pena: nam
⁊ hoc ipsũ ps iudicij ẽ. RABA. Bñ aũt q̃ bapti/
zãdi erãt exire ad p̃phetã dicũt̃: q: nisi q̃s ab infir/
mitate recedat: pompe diaboli ac mũdi illecebris
abrenũciet: baptismum salubre consequi non pote
rit. Bñ ãt i iordane q̃ descẽsio eoꝝ dr̃ baptizãt̃: q̃a
õ up̃bia vite ad humilitatẽ vere ↄfessiõis descẽde/
rãt. Exẽplũ aũt iã tũc ↄfitẽdi pctã: ac meliorẽ vitã
promittendi baptizandis dabatur.

¶ Uidẽs aũt multos phariseoꝝ ⁊
saduceoꝝ ueniẽtes ad baptismũ suũ
dixit eis: p̃genies uipaꝝ: q̃s demõ
strabit uobis fugere a uentura ira?
Facite ergo fructũ dignũ p̄nie. Et
ne uelitis dicere intra uos: p̄rẽꝫ ha
bem⁹ abraã. Dico eni uobis: q̃ñ po
tẽs ẽ de⁹ de lapidib⁹ istis suscitare fi
lios abrae. Iam. n. securis ad radi
cẽ arboꝝ posita est. Omnis ergo ar
bor que nõ facit fructũ bonum exci
detur ⁊ in ignem mittetur.

GREGO. i pasto. Pro q̃litate audiẽtiũ formari
debet sermo doctorum: vt ⁊ ad sua singulis ↄgru/
at: ⁊ tamẽ a cõis edificationis arce nunq̃ȝ recedat.
GLO. Uñ necesse fuit ut p⁹ doctrinã quã iohẽs
turbis tradiderat: euãgelista etiã illi⁹ doctrine face

ret mētioꝝ q̄ instruxit eos q̄ ꝓuectores videbāt̄. Et iō dic̄: Uidēs aūt mul. phari. ꝛ saduce. veni. ad bap. tisꝫ. ISIDO. in li. etymo. Pharisei ꝛ saducei inter se ꝯrij sūt: nā pharisei ex hebreo i latinū interꝑtant̄ diuisio: eo ꝙ traditionū ꝛ obseruationū iusticiā pferūt: vn̄ diuisi vocant̄ a ppl'o q̄si p iusticiā. Saducei interꝑtant̄ iusti: vendicāt. n. sibi qḋ nō sūt: corpoꝝ resurrectionē negāt: ꝛ aīam cū corpe interire pdicant. Hi tm̄ qnq̄ libros leg' respiciūt: ꝓphetaꝝ vaticinia respuūt. GLO. Hos g̊ q̄ inter iudeos maiores videbāt̄ videns iohānes ad baptismū suū venire: dixit eis: Progenies viparū: q̄s vobis demōstrabit fugere a ventura ira? REMI. Cōsuetudo scripturaꝝ est ab imitatōe opeꝝ noīa imponere: fm̄ illud: Fi' tu' amorre'; sic ꝛ isti ab imitatiōe viperaꝝ ꝓgenies viperarū dicūt̄. CHRY. sup matth. Sic enī artificio sus medic' si viderit egrotātis colorē: intelligit speciē passionis: sic iohēs venientū ad se phariseoꝝ prauas cogitatiōes intellexit: forsitā. n. apud se cogitauerūt: Im' ꝛ ꝯfitemur pctā nr̄a: nullū laborē nobis imponit: baptizamur: ꝛ ꝯsequimur indulgētiā petōrū. Insipiēs: nūqḋ facta digestiōe ipuritatis nō ē necessaria suppositio medicine; sic multa diligētia necessaria ē hoī post ꝯfessionē ꝛ baptismū vt vulnus pctōꝝ pfecte sanet̄: iō dicit: Progenies viperaꝝ. Natura enī viperaꝝ ē: ꝙ statim cū momorderit hoiem currit ad aquā: quā si nō īuenerit morit̄. iō istos dicebat ꝓgeniē viperaꝝ: qꝛ pct̄a mortifera cōmittētes currebāt ad baptismū: ut sic vipere p aquā tm̄ picula mortis euaderēt. Itē viperaꝝ natura ē rūpe viscera matꝝ suaꝝ: et sic nasci. qm̄ g̊ iudei assidue ꝑsequētes ꝓphas corrūpūt matrē suā synagogā: iō ꝓgenies viperarū nūcupāt̄. Itē vipere a foris speciose sūt ꝛ q̄si picte. intus aūt veneno replete: ita ꝛ isti pulchritudinē scītatis ōndebāt i vultu. REMI. Cū g̊ dr̄: Quis demōstrabit vobis fugere a ventura ira? sub audit̄ nisi de'. CHRY. sup matth. Uel q̄s vobis demōstrauit: nūq̄d Isaias ꝓpha? absit. Si. n. ipe vos docuisset: nō spē in aquā poneretis tm̄: sꝫ etiā i opibus bonis. ille. n. dicit: Lauamī ꝛ mūdi estote: auferte neqtiā ab aīab' vr̄is: discite bn̄facere. Nūqḋ aūt etiā dauid dicēs: Lauabis me ꝛ sup niuem dealbabor? absit. ille. n. sic dic̄ postea: Sacrificiū deo spūs cōtribulat'. Si g̊ essetis discipuli dauid: cū gemitu ad baptismū veniretis. REMI. Si vo: q̄s demonstrabit: sub futuro legat̄ tpe: hic ē sensus: Quis doctor q̄s pdicator dabit vobis ꝯsiliū: vt possitis euadere irā eterne dānatōis? AVGV. in li. de ci. dei: De' āt ꝓpter quādā opeꝝ sililitudinē: nō ꝓpter affectionū infirmitatē fm̄ scripturas irascit̄: nec tn̄ vlla passiōe turbat̄. hoc enī vbū vindicte vsurpauit effectus: nō ille turbulētos affect'. Si g̊ vultis effugere facite dignū fructum pnīe. GREG. in ho. In qb' vbis notādū ē: ꝙ nō solū fructū pnīe: sꝫ dignos pnīe admonet eē faciēdos. Sciēdū. n. ē qꝛ q̄squis illicita nulla cōmisit: huic iure cōcedit̄ vt licitis vtat̄. At si q̄s i culpā lapsus est: tāto a se dꝫ licita abscidere q̄nto se meminit ꝛ illicita ꝑpetrasse. Uniuscuiusq̄ g̊ ꝯsciētia ꝯuenit̄: ut tāto maiora q̄rat bonoꝝ opeꝝ lucra p pnīaꝫ: quāto grauiora sibi intulerit dāna p culpā. sꝫ iudei de gētis nobilitate gloriātes: iccirco se agnoscere pctōres nolebāt: quia de abrae stirpe descēderāt. ꝛ iō eis recte dr̄: Et ne velitis dicere intra vos: patrē hēm' abraā. CHRY. in ho. Hec āt dixit nō ꝓhibēs illos dicere ex illo se eē: sꝫ ꝓhibet i hoc cōfidere: vtuti aīe non insistētes. CHRY. sup matth. Quid. n. pdest ei quē sordidāt mores generatio clara? aut qḋ nocet illi generatio vilis quē mores adornāt? Meli' ē. n. alicui vt i eo gliet̄ parētes qꝛ talē filiū hn̄t: q̄ ut ipe in pentib' gliet̄. Sic ꝛ vos nolite gliari dicētes: qꝛ patrē hēm' abraā: sꝫ magl' erubescite: qꝛ filij estis ei': ꝛ scītatis ei' n̄ estis heredes. De adulterio. n. nat' videt̄ q̄ nō assimilat patrē. Parētū igit̄ gloriā excludit dicēs: Et ne velitis dicere.

RABA. Quia g̊ pco vitatis ad dignū pnīe fructū faciēdū eos incitare volebat: ad hūilitatē ꝓuocabat sine q̄ null' penitere pōt subdēs: Dico. n. vo. q̄ñ po. ē de' de lapi. istis susci. fi. abrae. REMI. Fert̄ ꝙ i eo loco pdicauit iohes circa iordanē: vbi iubēte deo xij. lapides de medio alueo iordanis sublati positi sūt. potuit g̊ fieri ut hos demōstrādo diceret: De lapidib' istis. HIERO. In quo dei indicat potētiā: ꝙ q̄ de nihilo cūcta fecerat: posset ꝛ de saxis durissimis pplm̄ ꝓcreare. Prima. n. sūt rudimēta fidei credere deū posse q̄cquid voluerit. ex lapidib' aūt generari hoīes sīle est ei ꝙ ex sara ꝓcessit isaac. vn̄ et ꝓpheta dic̄: Aspicite ad petrā de q̄ excisi estis. Dū' igit̄ ꝓphetie eos memores faciēs mōstrat ꝙ possibile ē nūc etiā sīle fieri. RABA. Uel alter: Lapidū noīe gētes significate sūt: q̄ lapides coluerunt.

CHRY. sup matth. Itē lapis dur' ē ad op': sꝫ cū factū fuerit op' ex eo deficere nescit: sic ꝛ gētes cū difficultate crediderūt q̄dē: tn̄ credētes ꝑmanēt in etnū in fide. HIERO. Lege ezechi. Auferā inq̄t a vobis cor lapideū: ꝛ dabo vobis cor carneū. in lapide duritia: i carne mollitudo monstrat̄. RABA. De lapidib' g̊ filij abrae suscitati sūt: qꝛ dū gētiles i abrae semie. i. i christo crediderūt eius filij facti sūt: cu' semi sūt vniti. Seq̄t̄: Iā enī securis ad radicem arboris posita ē. CHRY. sup math. Secur' ē acutissima ira ꝯsūmatiōis q̄ totū pcisura ē mūdū. Sed si posita ē: q̄re nō pcidit? qꝛ rōnabiles sūt arbores: ꝛ in ptāte hn̄t facere bonū aut nō facere: vt videntes ad radices suas positā eē securī: timeāt ꝛ faciāt fructū. Ergo denūciatio ire qḋ ē securis positio: etsi malis nihil agat: tn̄ a mal' segregat bonos. HIERO. in ho. Uel securis ē pdicatio euangelij iuxta hieremiā q̄ vbū dn̄i ꝯparat securi cedēti petrā. GRE. in ho. Uel securis ē redemptor nr̄ q̄ velut ex manubrio ꝛ ferro ex diuinitate cōstās ꝛ hūanitate: tenet̄ ex hūanitate: sꝫ incidit ex diuinitate: q̄ videlꝫ securis ad radicē arboris posita ē: qꝛ etsi p patiētiam expectat: videt̄ tn̄ qḋ factura ē. Ois enī ar. q̄ non fa. fru. bo. excidet̄: ꝛ i ig. mittet̄. Quia vnusquisq̄ puersus parātū cit' gehēne ꝯcrematiōꝝ īuenit: q̄ h fructū boni opis facere ꝯtēnit. Securim āt nō iuxta ramos positā sꝫ ad radicē dic̄. cū enī maloꝝ filij tollūt̄: rami infructuose arboris absciduīt̄. cū vo tota sīl' ꝓgenies cū parente tollit̄: infructuosa arbor a radice abscisa est: ne remaneat vn̄ praua iterū sobolēs succrescat. CHRY. in home. Cū aūt hic dicit: Ois exclu dit pīnatū q̄ est a nobilitate: quasi dicat: Etsi nepos fueris abrae sustinebis penā sine fructu manēs.

RABA. Quatuor āt sūt spēs arboꝝ: qꝛ vna tota ē

arida: cui assimilant pagani: altera viridis sz sine fructu: cui assimilant hypocrite: tertia viridis et fructuosa sz venenosa: cui assimilant heretici. quarta viridis ē et fructū bonū gignit: cui assimilant viri catholici.

GREG. in ho. Igit oīs arbor nō faciēs fructū bonū excidet et ī ignē mittet: q2 paratā gehēne cremationē īuenit q̄ h boni opis fructū facere cōtēnit.

Ego quidē baptizo vos ī aq̄ ī pniāz qui āt p⁹ me ventur⁹ ē fortior me ē: cui⁹ nō sū dign⁹ calciamēta portare. Ipse vos baptizabit ī spūscō et igni. Cui⁹ ventilabrū ī manu sua: et pmū dabit areā suā: et cōgregabit triticū ī horreū suū: paleas autē comburet igni inextinguibili.

GLO. Quia in pcedētib⁹ vbis iohānes explicauerat qd supra sūmarie de agēda pnia pdicauit: restabat ut etiā distincti⁹ pdicaret qd de regni celoꝝ appropinq̄tōe ia dixerat. et iō dixit: Ego q̄dē bapti. vos ī aq̄ ī pniāz. GREG. in ho. Johānes nō ī spū sz in aq̄ baptizat: q2 pctā soluere nō valebat. corpa q̄dē p aquā lauat: sed tn̄ aīas p veniam nō lauat.

CHRY. in ho. Cū n. nondū eēt oblata hostia: neq3 pctīn solutū eēt: nec spūs descēdisset ī aquā: q̄lit fieret rmissio pctoꝝ? Sz q2 iudei neq̄q̄ ppa sentiebāt pctā et h erat eis cā maloꝝ: aduēit iohes ī cognitiōz eos ducens ppoꝝ pctoꝝ pniam mēorādo. GRE. in ho. Cur g̃ baptizat q̄ pctā nō relaxat: nisi ut precursiōis sue ordinē seruās q̄ nasciturū nascēdo pueneratbaptizaturū quoq3 dñm baptizādo pueniret.

CHRY. sup matth. Uel missus erat iohānes ad baptizādū vt ad baptismū veniētib⁹ p̄ntiā filij dei ī corpe pdicaret: sic ipse testat alibi dicēs: vt manifestetur ī isrl: iō ego veni ī aq̄ baptizare. AVGV. sup iohez: Uel iō baptizat: q2 oportebat baptizari christū. Sz q̄re nō sol⁹ ipe baptizat⁹ ē a iohāne si ad h missus erat iohes p quē baptizaret christ⁹? Quia si sol⁹ dñs baptizat⁹ eēt baptismate iohis: nō deessent q̄ putarēt baptismū iohānis maiorē eē q̄z baptismū christi: vsqadeo ut sol⁹ christ⁹ eo baptizari meruisset. RABA. Uel iō baptizat: ut penitētes h signaculo ab impenitētib⁹ secernēdo ad baptismū dirigat christi. CHRY. sup matth. Quia ē ppī christū baptizabat: iō ad christū veniētib⁹ ipsū pdicat apparitur: et eminētiā ptātis ei⁹ annūciat dicēs: Qui aūt p⁹ me vētur⁹ ē: fortior me ē. REMI. Sciēdū ē āt q̄ q̄nq3 modis venit christ⁹ post iohez: nascēdo: pdicādo: baptizādo: moriēdo: et ad inferos descēdēdo. Et pulchre dñs dr̄ fortior iohāne: q2 ille purus hō: hic vere de⁹ et hō. RABA. Ac si iohes dicat: Ego q̄dē fortis sū ad pniam īuitādo: ille pctā remittēdo: ego regnū celoꝝ pdicādo: ille donādo: ego in aq̄ baptizādo ille ī spū. CHRY. in ho. Cū aūt audieris: Quia fortior me ē: ne estimes sz cōpatiōz me hoc dicere: nec n. iter suos illi⁹ ordinari sū dign⁹ vt vilissimā ministerij suscipere pticulā. vnde subdit: Cui⁹ nō sū dig. calci. portare. HYLA. Aplis n. circūferēdo pdicatōis gloriā derelinquēs: qb⁹ speciosis pedib⁹ pacē dei erat debitū nunciare. CHRY. sup matth. Uel p pedes christi itelligere possum⁹ christianos: pcipue aplos ceterosq3 pdicatores inter quos erat iohes baptista: calciamēta aūt sūt infirmitates qb⁹ operit pdicatores. Hec g̃ calciamenta christi oēs pdicatores portāt: et iohes etiā portabat: sz se dignū nō eē portare pnūciat: vt maiorem oñderet grāz christi meritis suis. HIERO. ī alio euāgelio ait: Cui⁹ nō sū dign⁹ sol. corri. calciamēti. hic hūilitas: ibi misteriū demōstrat: q2 christ⁹ spōsus sit et iohes nō mereat spōsi corrigiā soluere: ne vocet dom⁹ ei⁹ iuxta legē moysi et exēplū ruth domus discalciati. CHRY. sup matth. Quia vo nemo potest dare dignius beneficium q̄z ipe ē: nec facere alterum quod ipse non est: recte subdit: Ille vos baptizabit in spūscō et igni. Johes quidē cū sit corpalis: spiritalē baptismū dare nō pōt: sz baptizat in aq̄ q̄ corp⁹ ē: et iō corp⁹ cū corpe baptizat. christ⁹ āt spūs ē: q2 de⁹ ē. spūs etiā scūs spūs est: aīa quoq3 spūs ē: iō spūs cū spū spūn nr̄m baptizat. Baptism⁹ aūt spūs pficit: q2 ingrediēs spūs circūplectit ī aīaz et q̄si muro quodā inexpugnabili circuit eā: et nō pmittit ut carnales cōcupie pualeāt cō eā. nō q̄dē facit vt caro nō cōcupiscat: sz tenet aīaz ut ei nō cōsentiat. Et qm̄ christ⁹ iudex ē: baptizat ī igne. i. ī tētatiōib⁹: in igne āt baptizare nō pōt hō pur⁹. Ille n. tētandi hz lrāam q̄ remunerādi hz ptātē. hic aūt baptismus tribulatōis. i. ignis cōburit carnē ut nō germiet cōcupiscētias: nā caro spiritales q̄dē penas nō timet: sz carnales. Ideo g̃ dñs sup seruos suos carnales tribulatōes mittit: ut timēs angustias suas caro nō cōcupiscat malū. Uides g̃ spūs repellit cōcupias: et pualere nō sinit: ignis aūt ipas cōcupiscētiaꝝ radices cōburit. HIERO. Uel ī spūscō et igni: q2 ignis ē spūsscūs: quo descēdēte sedit q̄si ignis supra singlos aploꝝ. Et implet⁹ ē smo dñi dicēs: Ignē veni mittere ī terrā: siue q2 ī p̄nti spū baptizamur: et ī futuro igni: sm illō apl̄i: Uniuscuiusq3 op⁹ q̄le sit ignis pbabit. CHRY. ī ho. Nō āt dicit: Dabit vobis spūscm̄: sz baptizabit vos in spūscō: copiā grē metaphorice ondēs. Per hoc etiā mōstrat q̄ sola volūtate etiā ī fide indiget ad iustificādū: nō laborib⁹ et sudorib⁹. et sic facile ē baptizari: ita facile ē p eū trāsmutari et fieri meliores. In genere vo vehemētiā grē q̄ vinci nō possit demōstrat: et ut intelligat q̄ siles ātiqs et magnis pphetis repēte suos faciet: ppter h eni ignis meminit: q2 plures visionū pphetalū p ignē apparuerunt. CHRY. sup matth. Patz g̃ q̄ baptism⁹ xpi nō soluit iohānis baptismū: sz ī se iclusit. q. n. baptizat ī noīe christi: vtrūq3 baptismū hz: et aq̄ et spūs: q2 christ⁹ et spūs erat et corp⁹ suscepit: ut et corpale et spiritale baptisma daret. Johānis aūt baptism⁹ nō includit ī se baptismū christi: q2 qd minus ē maius ī se includere nō pōt. Ideo apl's cum īuenisset quosdā ephesios iohānis baptismate baptizatos: itez baptizauit eos ī noīe xpi: q2 ī spū non erāt baptizati: qm̄ et christ⁹ itez baptizauit eos q̄ a iohe fuerant baptizati: sic smo iohis demōstrat dicēs: Ego vos baptizo ī aq̄: ille vos baptizabit ī spū. nec videbat itez baptizare: sz sex. q2 n. apli⁹ erat baptisma xpi q̄z iohānis: nouū dabat et nō iteratū.

HYLA. Saluti igit nr̄e et iudicij tēp⁹ designāt ī dño dicēs: Bapti. vos ī s. s. et igne. q2 baptizatis ī spūscō

reliquũ sit ꝯsũmari igne iudicij. vñ subdit̃: Cui⁹ vẽ-
tilabrũ ĩ manu sua. RABA. Per vẽtilabꝝ. i. paleã
discretio iusti examinis designat̃: qd̃ hȝ dñs ĩ ma-
nu. i. ĩ ptãte: q2 pr̃ oẽ iudiciũ dedit filio. Sequit̃: Et
pmũdabit areã suã. CHRY. sup matth. Area. i. ec-
clesia: horreũ võ regnũ celeste: ager aũt h̃ mundus
Mittẽs g̃ dñs aplõs ceterosq3 doctores q̃si messo-
res: p̃cidit oẽs gẽtes de mũdo: ⁊ ĩ areã ecclie cõgre-
gauit. hic g̃ triturãdi sum⁹: h̃ vẽtilãdi. oẽs. n. hoies
ĩ reb⁹ carnalib⁹ delectamur: sic grana ĩ palea. sȝ q̃ fi-
delis ẽ ⁊ boni cordis hȝ medullã: mox ut leuit̃ tri-
bulat⁹ fuerit: negligẽs carnalia currit ad dñm: si ãt
modice fidei fuerit: vix cũ grãdi tribulatõe. Qui ãt
oĩno infidelis ẽ ⁊ vacu⁹ q̃ntũcũq3 ꝯtrit⁹ fuerit: non
trãsit ad deũ. Triticũ aũt cũ p̃mũ trituratũ fuerit:
iacet cũ paleis in vno loco ꝯfusũ: postea ãt vẽtilat̃
vt separet̃. sic ⁊ ĩ vna ecclia fideles cũ infidelib⁹ ha-
bent̃ ꝯmixti: iõ mouet̃ psecutio q̃si vẽt⁹ vt vẽtila-
bro christi iactati: q2 iã disiũcti fuerãt actib⁹: sepa-
rẽtur ⁊ locis. Et vide q2 nõ dixit: Mũdabit aream
suã: sȝ Permũdabit. necesse ẽ. n. ut diuersis modis
tẽtet̃ ecclia: donec pmũdet̃. Et p̃mũ q̃dẽ vẽtilaue-
rũt illã iudei: deinde gẽtiles: mõ heretici: postmo-
dũ puẽtilabit antixp̃s. Sic̃. n. q̃n modica ẽ aura ñ
pmũdat̃ tota tritici massa: sȝ leuiores palee iactãt̃:
g̃uiores aũt remanẽt: sic ẽ mõ modico flatu tẽtati-
onis sufflãte pessimi hoĩes recedũt. Si ãt surrexe-
rit maior tẽpestas: ⁊ illi q̃ videt̃ eẽ stabiles sũt exi-
turi. Ideo necessaria ẽ tẽtatio maior vt pmũdetur
ecclia. REMI. Hãc etiã areã. s. ecclesiã mũdat in
hac vita cũ vel p iudiciũ sacerdotũ mali de ecclia
tollũt̃: ut̃ p mortẽ d̃ hac vita abscindũt̃. RABA
Uniuersaliter ãt aree purgatio ĩ fine pficietur: q̃n
mittet angelos suos fili⁹ hoĩs: ⁊ colliget de regno
suo oĩa scãdala. GREGO. xxxiiij. mor. Nã post
triturã vite p̃ntis in q̃ nũc triticũ sub paleis gemit:
ita illo extremi iudicij vẽtilabro triticũ paleaq3 di-
scernit̃: ut nec ĩ tritici horreũ palee trãseãt: nec ĩ pa-
learũ ignẽ horrei grana dilabant̃. et hoc ẽ qd̃ seq̃t̃:
Et ꝯgre. triti. suũ ĩ hor. paleas ãt cõbu. igni iextin.
HYLA. Triticũ suũ pfectos. s. credẽtiũ fruct⁹ dic̃
celestib⁹ horreis recõdendũ: paleas võ infructuo-
sorũ hoĩm inanitatẽ. RABA. Uerũ hoc inter pa-
leas ⁊ zizania distat: q palee nõ alio q̃3 triticorũ se-
mine pdeũt: zizania võ de diuerso. Palee g̃ sũt q̃ fi-
dei sacris imbuũt̃: sȝ solidi ñ sũt: zizania võ q̃ ⁊ ope-
⁊ pfessiõe secernũt̃ a bonorũ sorte. REMI. Ignis
ãt inextinguibilis dr̃ pena eterne dãnatõis: siue q2
quos seĩ suscepit nunq̃3 extinguit: sȝ sp cruciat: siue
ad differẽtiã ignis purgatorij q̃ ad tẽp⁹ accẽdit̃ et
extinguit̃. AVG. de ꝯcor. euan. Si ãt q̃rit̃ q̃ vba
poti⁹ iohãnes baptista dixerit: vtrũ q̃ matthe⁹: an q̃
lucas: an q̃ marc⁹ eũ dixisse ꝯmemorat: nullo mõ
hic laborãdũ eẽ indicat q̃ prudẽter intelligit ipsas
sñias eẽ necessarias cog̃scẽde vitati q̃buslibȝ vbis
fuerint explicate. Et ĩ h̃ apparet nõ debere eos ar-
bitrari mẽtiri: q̃3q̃3 si plurib⁹ reminiscẽtib⁹ rẽ quã au-
dierũt vel viderũt: nõ eodẽ mõ atq3 eisdẽ vbis ea-
dẽ res fuerit indicata. Quisquis ãt dicit euãgelist̃
p spũsci potẽtiã hoc potuisse ꝯcedi: ut nec ĩ gener̃
vborũ nec ĩ ordine nec ĩ numero discreparẽt: nõ in-
telligit quãto ãpli⁹ euãgelistarũ excellit auctoritas:

tãto magis p eos fuisse firmãdã ceterorũ hoĩm ve-
rã loquẽtiũ securitatẽ. Qd̃ ãt ali⁹ dixit: Cui⁹ nõ sũ
dign⁹ calciamẽta portare. ali⁹ võ: Calciamẽti cor-
rigiã soluere. nõ vbis tñ: sȝ ⁊ re ip̃a videt̃ aliud eẽ.
Merito g̃ q̃ri põt qd̃ horũ iohãnes dixerit: Uerũ
etiã videt̃ narrasse q̃ h̃ potuit narrare qd̃ ille dixit
q̃ aũt aliud: etsi nõ ẽ mẽtit⁹ certe vel oblit⁹ aliq̃d p
alio dixisse putabit̃. Oẽȝ ãt falsitatẽ abesse ab euã-
gelistis decet: nõ solũ eã q̃ mẽtiẽdo pmit̃: sȝ etiam
eã q̃ obliuiscẽdo: ita si ad rẽ ptinet aliq̃d aliud ĩtel-
ligere. Ex vtroq3 dictorũ recte existimãdũ ẽ iohãnẽ
vtrũq3 dixisse: siue aliud alio tpe siue ꝯsestiȝ. Si ãt
nihil intẽdit iohãnes cũ d̃ calciamẽtis dñi diceret:
nisi excellẽtiã ei⁹ ⁊ suã hũilitatẽ qd̃libet dictorũ di-
xerit: eandẽ tñ sñiam tenuit: q̃ etiã vbis suis p cal-
ciamẽtorũ cõmẽoratiõẽ eãdẽ significationẽ hũilita-
tis expssit: vñ ab eadẽ volũtate nõ aberrauit. Uit̃
g̃ modus ⁊ memorie ꝯmẽdãd⁹ nõ eẽ mẽdaciũ cuȝ
q̃sq3 volũtatẽ ei⁹ explicat de quo aliq̃d narrat etiã
dicẽs aliq̃d aliud qd̃ ille nõ dixit: volũtatẽ tñ suam
explicauit eãdẽ quã ⁊ ille cui⁹ vba ꝯmemorat. Ita
eni salubriter dicimus nihil aliud eẽ querẽdum q̃3
quid velit ille qui loquitur.

¶ Tũc uẽit iesus a galilea ĩ iordanẽ ad iohãnẽ ut baptizaret̃ ab eo. Iohãnes ãt phibebat eũ dicẽs: Ego a te debeo baptizari: ⁊ tu uẽis ad me? Rñdẽs ãt iesus dixit ei: Sine mõ. Sic eni decet nos implere omnem iusticiam. Tunc dimisit eum.

GLO. Postq̃3 predicatione sui pcursoris christ⁹
mũdo pnũciat⁹ ẽ: tãdẽ q̃ diu latuerat: hoĩb⁹ se ma-
nifestare voluit. vñ dr̃: Tũc ve. ie. a gali. ĩ ior. ad io.
ut bap. ab eo. REMI. Et sciẽdũ q in his vbis de-
scribũt̃ psone loca ⁊ tẽp⁹ ⁊ officiũ. tẽp⁹ cũ dic̃: Tũc.
RABA. Qñ. s. tricenari⁹ erat: in quo oñdit nullũ
vel sacerdotẽ vel p̃dicatorẽ debere institui: nisi sit
pfecte etatis. Ioseph tricenari⁹ regimẽ egypti susce-
pit. Dauid ea etate regnũ inchoauit. Ezechiel sub eo-
dẽ tpe pphetiã pmeruit. CHRY. in ho. Quia etiã
p⁹ baptismũ hunc legẽ cessare oportebat: hac etate
ad baptismũ venit q̃ põt oĩa peccatã suscipe: ut lege ser-
uata null⁹ dicat: q2 iõ eã soluit q2 ĩplere nõ potuit.
CHRY. sup matth. Tũc etiã. s. q̃n iohãnes p̃dica-
uerat: Pniam agite. vt ꝯfirmaret p̃dicatiõẽ ipsi⁹: et
vt testimoniũ acciperet a iohãne. Sic̃ ãt cũ pcesserit
lucifer: lux solis nõ expectat occasũ luciferi: sȝ eo p-
cedẽte egredit̃: ⁊ suo lumĩe obscurat illi⁹ candorẽ:
sic ⁊ xp̃s nõ expectauit vt cursũ suũ iohãnes imple-
ret: sȝ adhuc eo docẽte apparuit. REMI. Perso-
ne ponũt̃ cũ dic̃: Uẽit iesus ad iohãnẽ. i. de⁹ ad ho-
minẽ: dñs ad seruũ: rex ad militẽ: lux ad lucernã.
Loca designãt̃ cũ dic̃: A galilea ĩ iordanẽ. Galilea
eni trãsmigratio interp̃tat̃. Quicũq3 g̃ vult baptiza-
ri: trãsmigret de vitijs ad v̄tutes: ⁊ veniendo ad ba-
ptismũ se humiliet. Iordanis. n. interp̃tat̃ descẽsus.
AVGV. Multa aũt mirabilia ĩ hoc flumie sep⁹
facta eẽ scriptura scã ꝯmemorat: inter cetera dicẽs:
Iordanis ꝯuersus ẽ retrorsũ. an quidẽ retrorsũ aq̃

ɔuerse fuerāt: mō retrorsū pctā ɔuersa sūt: sic etiam
Helias ī iordane diuisionē fecit aqꝝ: ⁊ christ⁹ ī eo
dē Jordane sepatiōꝫ opat⁹ ē pctōꝝ. REMI. Offi
ciū designat cum seqtur: Ut baptizaretur ab eo.
CHRY. sup matth. Nō vt ipe remissionē pctōꝝ ac
cipet p baptismū: sꝫ vt scificatas aqs relinqret post
modū baptizādis. AVG. Saluator. n. iō baptiza
ri voluit: nō vt sibi mūdiciā acqreret: sꝫ ut nobis flu
enta mūdaret. Ex quo ipse in aquā demergit: ex eo
oīm pctā abluit aq. Nec mirꝝ ꝙ aquā: hoc ē substā
tiā corpalē ad purificādā aiam dicim⁹ ꝑuenire: ꝑue
nit plane: ⁊ penetrat ɔsciē vniuerse latibľa. Quāuis
enī ipa sit subtilis ⁊ tenuis: bñdictōe tñ christi facta
subtilior: occultas vite cās ad secreta mētis subtilio
re rore ꝑtransit. Subtilior. n. bñdictionū cursus ꝙꝫ
aqꝝ meat⁹. vñ q̄ de saluatoris baptismate bñdictio
fluit: tanqꝫ fluui⁹ spiritalis oīm gurgitū tract⁹ vni
uersoꝝ fontiū venas impleuit. CHRY. sup matth.
Adhuc aūt ad baptismū venit: ut q̄ hūanā suscepit
naturā: totū hūane nature iueniať implesse myste
riū: nā ꝙuis ipe ñ erat pctōr: tñ naturā suscepit pec
catricē. ꝓpterea etsi ꝓ se baptismate nō egebat: tñ ī
alijs carnaľ natura op⁹ hēbat. AVG. i ser. de epi.
Jtē iō baptizari voluit: qꝛ voluit facere qđ faciēdū
oib⁹ imperabat vt bon⁹ magr̄ doctrinā suā nō tam
ṽbis insinuaret: ꝙꝫ actib⁹ exerceret. AVG. sup io
hāně: Hinc ğ dignat⁹ ē a iohāne baptizari: vt cogsce
rēt serui quāta alacritate debeant currere ad bapti
sma dñi: qñ ipe nō dedignat⁹ ē accipe baptisma ser
ui. HIE. Jtē baptizari voluit: vt baptismate suo io
hānis baptisma ɔfirmaret. CHRY. i ho. Quia ṽo
baptism⁹ pñie erat: ⁊ ī demōstratiōꝫ delictoꝝ indu
cebať: ne aliqs estimaret ꝙ hac rōne christ⁹ ad ior
danē venit: iō venièti dixit: Ego a te debeo baptiza
ri: ⁊ tu venis ad me? qsi dicat: CHRY. sup matth.
Ut tu me baptizes: ē idonea rō: vt iust⁹ efficiar: ⁊ di
gn⁹ celo. vt aūt ego te baptizē q̄ ē rō? Omñe bonū d
celo descēdit ī terrā: nō de terra ascēdit ī celum.
HYLA. Deniqꝫ a iohāne baptizari ꝓhibeť vt de⁹:
⁊ ita ī se fieri oportere vt hō docet. Uñ sequiť: Rñ
dēs aūt iesus dixit ei: Sine mō. Pulchre dixit mō:
vt oñderet christū ī aq a iohāne: Johānē a christo ī
spū baptizādū. Siue aliter: Sine mō: vt q̄ formā ser
ui assūpsi: expleā ⁊ hūilitatē ei⁹: alioqn scito te ī die
iudicij meo eē baptismate baptizādū. vel Sine mō:
vt dič dñs: habeo ⁊ aliud baptisma: quo ⁊ baptizan
dus sū. Tu me baptizas ī aq: vt ego te baptizē ꝓ me
in sanguine tuo. CHRY. sup matth. Jn quo etiaꝫ
oñdit qꝛ postea christ⁹ baptizauit iohānē: ꝙuis enī
in apocryphis libris h̄ mąifeste scriptū sit. Sꝫ mō si
ne vt iusticiā baptismatꝭ nō ṽbis sꝫ factis adimpleā:
ꝑus suscipiā: postea ꝑdicabo. Uñ seqtur: Sic. n. de
cet nos oēm implere iusticiā. vbi nō hoc significat
vt si fuerit baptizat⁹ adimpleat oēm iusticiā: sꝫ sic. i.
quēadmodū baptismatis iusticiā ꝑus factis imple
uit: postea ꝑdicauit: sic ⁊ oēꝫ aliā iusticiā: sm illud:
Cepit iesus fa[...]ere ⁊ docere. Aut ita: sic oportet vos
implere oēꝫ iu[...]iciā sič iusticiā baptismi. i. sm dispē
satiōꝫ hūane n[...]ure. Sič. n. impleuit iusticiā nascen
di crescēdi ⁊ su[...]diū. HYLA. Erat ⁊ ꝑ eū oīs iplē
da iusticia: ꝑ quē solū lex poterat ipleri. HIERO.
Nō aūt addit iusticiā legis siue nature: vt vtrūqꝫ in
telligam⁹. REMI. Uel sic: Decet vos implere oēꝫ
iusticiā. i. oñdere exēplū oīs implēde iusticie ī bapti
smo: sine quo nō apiť adit⁹ regni celestis. vel etiam
discāt supbi exēplū hūilitatis: ut nō dedigneť bapti
zari ab hūilib⁹ mēbris: dū viderint me baptizatuꝫ a
te iohāne suo meo. Jlla āt ē vera hūilitas quā co
mes obediētia seqť. vñ subdiť: Tūc dimisit eū. i. ad
vltimū assensum ꝓbuit ut baptizaret eum.

Baptizat⁹ āt iesus: ɔfestim ascē
dit de aq. Et ecce apti sūt ei celi: et
uidit spm̄ dei descendenteꝫ sicut co
lumbam: ⁊ uenientem sup se.

AVG. i ser. de epi. Quia ut dictū ē cū saluator nr̄
abluiť: iā tūc nr̄m baptismū tota aq mūdať: ut secu
turis postmodū pplis lauacri gr̄a mīstreť. Oportu
it etiā christi baptismo ea designari q̄ ꝑ baptismū cō
sequūť fideles. vñ dr̄: Baptizat⁹ aūt iesus ɔfestim
ascēdit de aq. CHRY. sup matth. Factum christi
ad mysteriū ꝑtinet oīm q̄ postmodū fuerāt baptizā
di: ⁊ iō dixit ɔfestim. Et nō dixit simpliciter: ascēdit:
qꝛ oēs q̄ digne baptizāť in christo ɔfestim de aqua
ascēdūt. i. ꝓficiūt ad ṽtutes: ⁊ ad dignitatē subleuā
tur celestem. Qui. n. in aquam ingressi fuerāt: car
nales ⁊ filij ade pctōres: ɔfestim de aq ascēdūt spiri
tales filij dei facti. si āt qdā ex sua culpa nihil ꝓfici
unt baptizati: qd ad baptismuꝫ. RABA. Quia ğ
nobis dñs sui corpis intinctu baptismi lauacrū de
dicauit: nobis quoqꝫ p⁹ acceptū baptisma celi adi
tū patere ⁊ spm̄ scm̄ demōstrauit. vñ sequiť: Et apti
sūt ei celi. HIERO. Nō reseratiōe elemētoꝝ sꝫ spi
ritalib⁹ oculis sic ⁊ ezechiel ī ꝑncipio voluminis sui
aptos esse cōmemorat. CHRY. sup matth. Si. n.
ipsa creatura rupta fuisset nō dixisset: Apti sūt ei. qꝛ
qđ corpaliter apiť oīb⁹ ē aptū. Sꝫ dicet aliqs: quid
enī añ oculos filij dei clausi fuerāt celi: q̄ etiā ī ter
ra ɔstitut⁹ erat ī celo? Sꝫ sciēdū ꝙ sič sꝫ dispēsatiōꝫ
hūanā baptizat⁹ ē sic sm hūanā dispēsatiōneꝫ apti
sūt ei celi. sꝫ āt naturā diuinā erat ī celis. REMI.
Sꝫ nūquid tūc ꝑmo apti sūt ei celi: etiā sm hūanā
naturā? fides. n. eccľie ⁊ credit: ⁊ tenet ꝙ nō minus
apti sūt ei celi añ ꝙꝫ post. Jdeo ğ dr̄: ꝙ apti sūt ei ce
li: qꝛ oīb⁹ renatꝭ apiť ianua regni celestꝭ. CHRY.
sup matth. Forte. n. erāt inuisibilia qdā obstacula
ꝑus qb⁹ obsistētib⁹ aīe defūctoꝝ ñ poterāt introire
celos. Nullā. n. aiam añ xp̄m arbitror ascēdisse ī ce
lū ex quo peccauit Adā: ⁊ clausi sūt celi. Sꝫ ecce ba
ptizato xp̄o apti sūt tñ. Postqꝫ ṽo tyrānū vicit ꝑ
crucē: qꝛ nō erāt necessarie porte celo nūqꝫ claudē
do: nō dicūt angeli: Apite portas: iā. n. erāt apte: sꝫ
Tollite portas. Uel ī baptizatꝭ apiūť celi: ⁊ vidēt
ea q̄ sūt ī celo: nō carnalib⁹ oculꝭ vidēdo sꝫ spirituali
bus fidei credēdo. Aut ita: Celi sūt scripture diuīe
q̄s oēs legūt: nō tñ oēs itelligūt: nisi q̄ fuerīt sic ba
ptizati: ut accipiāt spm̄ scm̄. Uñ ⁊ aplis ꝑmit⁹ erant
clause scripture ꝓphaꝝ: sꝫ accepto spū scō reserate
sūt eis oēs scripture. Tñ quocūqꝫ mō itelligať: celi
apti sūt ei. i. oīb⁹ ꝓpter eū: sic si ipator alicui ꝓ alio
petenti dicat: Hoc bñficiū nō illi do: sꝫ tibi. i. ꝓpter
te illi. GLO. Uel tāc⁹ splēdor circūfulsit christū ī
baptismo: vt empyreū videreť celū reseratum esse.

CHRY.in ho.Si aũt tu nõ vides nõ incredulus
sis.Etenĩ in pncipijs spiritaliũ rez semp sensibiles
apparẽt visiones:ppter illos q̃ nullã intelligẽtiã
incorpalis nature suscipe pñt:ut si postea nõ fiant:
ex his q̃ sel facta sũt recipiãt fidẽ. REMI.Sic ãt
oĩbus p baptismũ renatis apit̃ ianua regni celesti:
ita oẽs ĩ baptismate accipiũt dona spũ sci. Jõ sub-
dit:Et vi.spi.dei descẽ.sic colũ.ꝛ ve.sup se. AVG.
in ser.de epiph.Christ⁹ n.postq̃ natus ẽ hoĩo⁹ re-
nascit̃ sacramẽtis:ut queadmodũ tũc eũ miramur
incorrupta mr̃e pgenitũ:ita ꝛ nũc suscipiam⁹ illũ
pura vnda submersũ.n. filiũ enim genuit mater:ꝛ
casta ẽ.xp̃m lauit vnda:ꝛ scã est.Deniq̃ spũsscũs q̃
tũc illi ĩ vtero affuit:mõ eũ in gurgite circũfulsit. q̃
tũc Mariã castificauit:nũc fluẽta scificat.Vñ dic:
Et vidit spiñ dei descẽdentẽ. CHRY.sup matth.
Ideo ãt spũsscũs speciẽ colũbe suscipit:qm̃ p oĩb⁹
aĩalib⁹ hec cultrix ẽ charitatis:oẽs aũt iusticie spe
cies:q̃s hñt serui dei in veritate:pñt hr̃e serui diaboli
in simulatoẽ.Solã ãt charitatẽ scispũs nõ põt imũ
dus spũs imitari.Ideo g̃ hãc pua tã speciẽ charita-
tis sibi seruauit spũsscũs:qa p nullius testimoniũ sic
cognoscit̃ vbi ẽ spũsscũs:sic p gratiã charitatis.
RABA.Significant̃ etiã q̃tuor v̓tutes in baptiza
tis p colũbã.Colũba enĩ secus fluẽta habitat:ut vi
so accipitre mergat se ꝛ euadat.Meliora g̃na eli-
git:alienos alien⁹ pullos nutrit:nõ lacerat rostro
felle caret.In cauernis petre nidificat.gemitum p
cantu hz:ita ꝛ sci secus diuine scripture fluẽta resi-
dẽt ut ĩ cursũ diaboli euadãt.Sanas sñias q̃b⁹ pa
scant̃ eligũt.nõ hereticas.hoĩes q̃ diaboli fuerunt
pulli.i.imitatores:doctrina nutriũt ꝛ exemplo bo-
nas sñias lacerãdo non puertunt hereticoz more.
Ira irrecõciliabili carẽt.In plagis mortis xp̃i qui
petra firma ẽ:nidũ ponũt.i.suũ refugiũ ꝛ spem: sic
etiã alij delectant̃ in cãtu:ita ipsi ĩ gemitu p pctĩs.
CHRY.in ho.Veteris etiã recordat̃ historie.i. di
luuio apparuit hoc aĩal:ramũ ferẽs oliue:ꝛ cõem
orbis trãquillitatẽ annũciãs q̃ oĩa typ⁹ erãt futu-
rorũ.Etenĩ nũc colũba apparet:liberatorem nobis
demonstrãs:ꝛ p ramo oliue adoptionẽ generi hu
mano affert. AVG.i ser.de tri.Est aũt in pmptu
intelligere cur spũsscũs missus dicat̃:cũ ĩ ipsũ dñm
corpali specie velut colũba descẽdit:facta est enim
q̃dã creature spẽs ex tpe in q̃ visibiliter ondẽretur
spũsscũs.Hec aũt opatio visibiliter expssa:ꝛ oculis
oblata mortalib⁹:missio spũssci dicta est:nõ ut ap-
pareret inuisibilis ei⁹ substãtia:sz ut corda hoĩm ex-
terioribus visis cõmota ad occultã eternitatẽ con-
uerterẽt̃.Nõ aũt sic assũpta ẽ creatura ĩ q̃ spũssan
ctus apparuit ĩ vnitate.s.psone:sic assũpta ẽ hũana
illa forma ex v̓gine.Neq̃ enĩ colũbã btificauit spi
ritus:aut sibi in psone sue vnitatẽ in eternũ cõiũxit.
Proinde quãq̃ illa colũba spũs dicta sit:ut ondẽ
retur p colũbã spiñ demõstrari:nõ tñ ita possum⁹
dicere spiñscm̃ ꝛ deũ ꝛ colũbã: sic dicimus filiũ ꝛ
deũ ꝛ hoĩem:nec sic dicim⁹ filiũ agnũ dei:nõ solũ
iohanne baptista dicẽte:sz etiã iohãne euangelista
vidẽte agnũ occisũ ĩ apocalypsi. illa q̃ppe visio pro
phetica non ẽ exhibita oculis corporeis p formas
corporeas:sz in spũ p spirituales imagines corporũ.
De illa v̓o colũba null⁹ vnq̃ dubitauit: q̃n oculis
visa sit.nec sic dicim⁹ filiũ petrã :scriptũ ẽ enĩ: Pe-
tra erat xp̃s.ita possumus dicere spiñ colũbã. Illa
enĩ iã erat ĩ creatura:ꝛ p actiõis modũ nũcupata ẽ
noĩe xp̃i quẽ significabat:non aũt sic illa colũba:q̃
ad hoc tñmodo significãda repẽte extitit.Magis
aũt sile hoc mihi videt̃ flãme illi q̃ ĩ rubo apparuit
moysi:ꝛ illi quã ppl̃s ĩ eremo seq̃bat̃: ꝛ fulgurib⁹
ac tonitruis q̃ fiebãt dũ lex daret̃ ĩ mõte. Ad hoc
enĩ rez illaz corpalis extitit spẽs ut aliq̃d significa
ret atq̃ pteriret.ppter has g̃ corpales formas mis
sus dr̃ spũsscũs:ille v̓o spẽs corpales ad demõstrã
dũ q̃ opus fuit ad tẽpus apparuerũt : ꝛ eẽ postea
destiterũt. HIERO.Sedit aũt colũba sup caput
iesu:ne quis putaret vocẽ patris ad iohãnẽ factã:
non ad dñm.vñ sequitur:Et veniẽte sup se.

¶Et ecce uox de cel' dicẽs: Hic ẽ
fili⁹ me⁹ dilect⁹ i quo mihi cõplacui.

Non enĩ ut añ p moysen aut pphetas.nec p ty-
pos aut figuras. AVG.i ser. de epiph.Vẽtur in
carne pr̃ filiũ docuit:sz palam venisse mõ transit di
cẽs:Hic ẽ fili⁹ me⁹. HYLA.Vel ut ex his q̃ cõsũ-
mabãt ĩ xp̃o cognoscerem⁹ post aque lauacrum ꝛ de
celestib⁹ portis scm̃ ĩ nos spiñ immolare:ꝛ celestis
nos glie vnctõe pfũdi:ꝛ pr̃ne vocis adoptõe filios
dei fieri. HIGRO.Mysteriũ aũt trinitatis in ba
ptismate demõstrat̃:dñs baptizat̃ : spũs descẽdit ĩ
habitu colũbe pr̃is vox filio testimoniũ phibentis
audit̃. AVG.in ser.de epiph. Nec mir̃ si ĩ dñico
lauacro mysteriũ nõ defuit trinitatis:cũ nr̃m laua
crũ trinitatis cõpleat sacr̃m:voluit.n.dñs pmo cir-
ca se exhibere:qd erat postea hũano generi pceptu
rus. AVGV.de fide ad petr:Quãuis aũt pr̃ ꝛ fi-
lius ꝛ spũsscũs sint vna natura : firmissime tñ tene
tres eẽ psonas:patrẽq̃ solũ eẽ q̃ dixit: Hic ẽ filius
me⁹ dilect⁹.Et filiũ solũ eẽ sup quẽ illa vox patris
insonuit.et spiñscm̃ solũ esse q̃ in specie colũbe sup
xp̃m baptizatũ descẽdit. AVGV.iii.de trini.Hec
aũt opa sũt totius trinitatis.In sua q̃ppe substãtia
pr̃ ꝛ fili⁹ ꝛ spũsscũs vnũ sũt sine vllis interuallis tẽ
poz uel locoz:In meis aũt vocib⁹ sepati sũt pr̃ fili⁹
ꝛ spũsscũs.nec simul dici potuerũt ꝛ in l̃ris visibilib⁹
sua separatim locoz spacia tenuerũt : quia sim̃litudine
vtriũq̃ cognoscit̃ inseparabilẽ ĩ seipsa trinitatẽ p visibil
creature speciẽ separabiliter demõstrari.q̃ ãt solius
pr̃is vox sit.euidẽs ex h̃ qd dicit:Hic ẽ filius me⁹.
HYLA.i libro de tri.Nõ solũ noĩe cõtestat⁹ ẽ eũ eẽ
filiũ.sz pprietate.Multi.n.nos filii dei sum⁹:sz nõ
talis ẽ h̃ fili⁹.hic.n.ꝛ ppri⁹ ꝛ ver⁹ ẽ fili⁹ origine nõ
adoptõe:v̓itate nõ nũcupatõe:natiuitate nõ creati
one. AVG.sup ioh̃ez:Pr̃ ãt diligit filiũ.sz quõ pr̃
filiũ:nõ quõ dñs fuũ:sz quõ vnicũ nõ quõ adopta
tũ.Et iõ subditur: In quo mihi cõplacui. REMI.
Vel si ad hũanitatẽ xp̃i r̃ferat̃ si legat̃: In quo mi
hi cõplacui:tal' ẽ sens⁹ in quo mihi cõplacui:q̃a istũ
solũ repperi sine pctõ.Si v̓o legat̃: In quo mihi cõ
placuit:subaudit̃ placiti mei cõstituerẽ ut p eũ age
rẽ q̃ agẽda sũt.i.gen⁹ hũanũ redimerẽ. AVG.de
cõ.euã.Hec autẽ v̓ba ꝛ alij duo marcus ꝛ lucas simi
narrãt:sz d v̓bis voc' q̃ d celo fcã ẽ:va rie locuti.oẽs
salua tñ sñia.Qd.n.matthe⁹ ait dictũ ẽ:Hic ẽ fili⁹ me⁹
dilectus.ꝛ alij duo dicũt:Tu es filius me⁹ dilect⁹.

ad eandē sniam explicandā valet. vox eni celestis vnū hoc dixit: sꝫ euāgelista ondere voluit ad id valere qd dictū ē: Hic est filius meꝰ. ut illis potius q̄ audiebāt indicaret: q ipse eēt filius dei: atqꝫ ita dictū referre voluit: Tu es filiꝰ meus: ac si illi diceret Hic ē filiꝰ meꝰ. Nō eni xpo indicabat qd sciebat: sꝫ audiebāt q̄ aderāt: ppter quos vox facta est. Iā vo qd alius dicit: In quo mihi cōplacui: alius: In te complacuit mihi. Si queris q̄d vox illa voce sonuerit: qdlibet accipe: dū intelligas eos q̄ nō eandē locutionē retulerūt: eandem retulisse sniam. q eni deꝰ in filio sibi cōplacuit: admonet aliqs ex eo qd dictū ē: In te cōplacui. q aūt in filio pr placuerit hoibꝰ: admonet ex eo qd dictū ē: In te cōplacuit mihi. seu intelligat hoc dictū eē ab oibꝰ euangelistis tāqꝫ diceret: In te cōplacitū meū ꝯstitui: hoc ē implere qd mihi placet. CA. IIII.

Tunc iesus ductꝰ ē in desertū a spū: ut tētaret a diabolo: Et cum ieiunasset q̄draginta diebꝰ et quadraginta noctibꝰ: postea esurijt.

CHRY. sup matheū: Postq̄ baptizatus ē oīs a iohāne in aqua: ducitur a spū in desertū ut baptizaret igne tētatiōis. vñ dr: Tūc Jesus ductꝰ ē i desertū a spū. Tūc. s. qn̄ pr clamauit de celo: Hic ē filius meꝰ dilectus. CHRY. in home. Quisquis g̃ post baptismū maiores sustines tētatiōes nō turberis: eteni ppter hoc accepisti arma: ut nō vaces: sꝫ ut pślieris. Ideo aūt tētatiōꝫ a te deꝰ nō phibet. primū quidē ut discas: qn̄ multo factꝰ es fortior. deinde ut magnitudine donoꝝ nō extollaris. tertio ut diabolꝰ expientia cognoscat q pfecte ab eo abscessisti. quarto ut p hoc fortior reddaris. quinto ut crediti tibi thesauri signū accipias. neqꝫ enim diabolꝰ supueniret tibi ad tētandū nisi te in maiori honore effectū videret. HYLA. In scificat] n. maxime diaboli tētamēta grassant: q̄a victoria ei est magis optata de scis. GREG. i ho. Dubitari aūt a q̄busdā solet: a quo spū sit ductus ihs in desertū: ppter hoc qd subdit: Assūpsit eū dia. in san. ciuitatē. Sed vere et absqꝫ vlla qōne ꝯuenient accipit ut a spū scō ductus eē credat: ut illuc eū suꝰ spūs duceret: quo hūc ad tētandū spūs malignus inuenit. AVG. in. iiij. de trini. Cur seipsū quoqꝫ tētandū pbuit: ut ad supandas tētatiōes mediator eēt: non solū p adiutoriū: verū etiā p exēplum.

CHRY. sup matth. Est aūt ductus a spū scō: non quasi minor maioris pcepto. nō eni solū ductꝰ dicitur qui alicuiꝰ ptāte ducit: sꝫ etiā ille q̄ alicuiꝰ rōnabili exhortatōe placat: sicut scriptum ē de Andrea q inuenit Simonē fratrē suū et adduxit eum ad Jesū. HIERO. sup matth. Ducitur aūt nō inuitus aut captus: sed volūtate pugnādi. CHRY. Ad hoies eni diabolus vadit: ut tētet eos. qn̄ aūt aduersus xp̄m diabolus ire nō poterat: iō ꝯ diabolū xps pcessit. [illegible]nde dr: Ut tēta. a diabō. GREG. in ho. Sed sci[illegible]ū nobis ē q̄a tribus modis tētatione agitur: suggestione: delectione: et ꝯsensu. et nos cū tētamur plerūqꝫ in delectatiōe aut in consensu labimur: q̄a de carnis pctō ppagati in nobisipsis etiā gerimꝰ vñ certamina toleramꝰ. Deus vo q̄ in vtero vginis incarnatus in mūdo sine pctō venerat: nihil ꝯdictiōis in semetipso tolerabat. Tētari g̃ p suggestionē potuit: sꝫ eiꝰ mētē peccati delectatio nō momordit: atqꝫ iō oīs diabolica illa tētatio foris: nō intus fuit. CHRY. in ho. Tunc aūt maxime instat diabolus ad tētandū: cū viderit solitarios. vñ etiā in pncipio mulierem tētauit sine viro eā inueniēs: vnde et sic p hoc etiā diabolo dat occasio tētandi q ducit in desertū. GLO. Hoc desertū ē inter hierlm et hiericho vbi morabant latrones: q̄ locus vocat dorobin. i. sanguinis ppter effusionē sanguinis quā ibi latrones faciebant. vñ et hō cū descendisset a hierlm in hiericho: incidisse dicit in latrones gerēs figurā ade q̄ a demonibus victus ē. Cōueniēs g̃ fuit ut ibi xps diabolū supa ret: vbi diabolus hoiem sub figura supasse dictū ē

CHRY. sup matth. Nō solū aūt xps ductus est in desertū a spū: sꝫ et oēs filij dei hn̄tes spm sanctū. non eni sunt ꝯtenti sedere ociosi: sꝫ spūsscūs vrget eos aliq̄d magnū apphēdere opus qd ē in deserto q̄ntū ad diabolū: q̄a nō est ibi iniusticia qua diabolꝰ delectat. Oīne etiā bonū ē extra carnē et mūdū: q̄a nō est fm volūtatē carnis et mūdi. Ad tale g̃ desertū oēs filij dei exeūt ut tētent: utputa si nō pposuisti ducere vxorē: duxit te spūs scūs in desertum. i. extra fines carnis et mūdi: ut tēteris a cōcupiscentia carnis. Quō eni tētat libidine q̄ tota die est cū vxore: Scire aūt debemꝰ: q filij dei nō tētātur a diabolo: nisi in desertū exierint: filij aūt diaboli in carne et mūdo cōstituti cōfringunt: et parēt sicut bonus hō si vxorē habuerit nō fornicat: sed sufficit ei vxor sua. Malus aūt etiā hn̄s vxorē fornicat: et nō ē vxore cōtentꝰ: et sic in oibꝰ inuenies. Filij g̃ diaboli nō exeūt ad diabolū ut tētentur. Quid eni opꝰ habet ad certamē exire q̄ nō desiderat vincere? Qui aūt gloriosiores sunt filij dei extra fines carnis exeūt ꝯ illū: q̄a victorie gloriā cōcupiscūt. Propterea et in hoc loco xps exijt ad diabolum: ut tētaret ab eo. CHRY. in ho. Ut autē discas q̄ magnū bonū ē ieiuniū: et q̄liter scutū ē aduersus diabolū: et qn̄ post baptismū nō lasciuie sꝫ ieiunio intendere oportet: ipse ieiunauit nō eo indigens: sed nos instruēs. CHRY. sup matth. Et ut quadragesimi nostri ieiunij poneret mēsuram: xl. diebus et. xl. noctibꝰ ieiunauit. Unde sequit: Et cū ieiunasset. xl. diebꝰ et. xl. noctibus. CHRY. in ho. Non aūt vltra processit ieiunando q̄ moyses et helias: ne incredibilis videret carnis assumptio.

GREGO. in ho. Ipse aūt auctor omniū i q̄draginta diebus nullū oīno cibū sūpsit. Nos quoqꝫ quātū possumus q̄dragesime tpe carnē nr̄am per abstinētiā affligamꝰ. Quadragenariꝰ aūt numerꝰ custodit: q̄a virtꝰ decalogi p libros q̄tuor sci euāgelij implet. denarius eteni q̄ter ductus i q̄dragenariū surgit. Uel q̄a in hoc mortali corpore ex q̄tuor elemētis subsistimus: p cuiꝰ volūtatē pceptis dñicis ꝯtrabimꝰ q̄ p decalogū sunt accepta. Qui g̃ p carnis desideria decalogi mādata ꝯtēpsimus: dignū ē ut eādē carnē q̄terdecies affligamꝰ. Uel sic in lege offerre debemꝰ decimas rep: ita ei offerre

contendamꝰ decimas dicꝫ. A pma eni dñica q̃dragesime vsqꝫ ad paschalis solénitatꝭ gaudia sex hebdomade veniũt quaꝝ dies.xl.⁊ duo sunt:ex q̃bꝰ sex dies dñici ab abstinẽtia subtrahunt:remanẽt ergo xxxvi.Dũ vo p.ccc.⁊.lxv.dies annꝰ ducit:nos autẽ p.xxxvi.dies affligimur:q̃si ãni nr̃i decimas deo damus. AVGV.i li.lxxxiij.questio.Uel alit:Omis sapiẽtie disciplina est creatorẽ creaturãqꝫ cognoscere.Creator est trinitas:pr̃ ⁊ filiꝰ ⁊ spũs scũs: creatura vero parti est iuisibilis sicut aĩa cui ternarius numerus tribuit.Diligere eni deũ tripliciter iubemur ex toto corde:ex tota aĩa:⁊ ex tota mẽte.Parti visibilis sicut corpus cui q̃ternarꝰ debet:ꝓpter calidũ ⁊ frigidũ humidũ ⁊ siccũ.Denarius g̃ numerꝰ q̃ totam insinuat disciplinã:q̃ter ductꝰ.i.numero q̃ corpori debet multiplicatꝰ:q̃ ꝑ corpꝰ administratio gerit quadragesimũ numeꝝ cõficit:cuiꝰ ptes equales ad q̃nquagena ꝑueniũt.vnũ eni et duo ⁊ q̃tuor ⁊ q̃nqꝫ ⁊ octo ⁊ decẽ ⁊.xx.que sũt ptes q̃dragenarij simul iũcta efficiũt.l.Et ideo tp̃s quo ingemiscimꝰ:⁊ dolemꝰ q̃dragenario numero celebrat. Status aũt beatitudinis in quo erit gaudiũ q̃nquagesime celebratione ꝑfigurat.i.pascha vsqꝫ ad pẽthecostẽ.

AVGV.in ser.de quadra.Nõ aũt q̃ christꝰ post acceptũ baptismũ continuo ieiunauit:regulã obseruationis dedisse credendũ est:vt post christi baptismum cõtinuo ieiunare necesse sit.Sꝫ q̃n acriori certamine cũ tẽtatore cõfligit:ieiunãdũ est:vt corpus impleat de castigatione militiã ⁊ animꝰ ĩpetret de humiliatõe victoriã. CHRY.sup matth. Sciebat aũt dñs cogitationẽ diaboli q̃ volebat eũ tentare:audierat eni q̃ christus natus est in hoc mũdo angelis p̃dicantibꝰ.pastoribꝰ referentibꝰ:magis q̃rentibꝰ:⁊ iohãne oñdente.vñ dñs ꝓcessit ꝯ eũ:nõ quasi deꝰ:sed quasi hõ.magis aũt quasi deꝰ ⁊ hõ. Naꝫ p.xl.dies nõ esurire:nõ erat hõis:aliq̃n aũt esurire non erat dei.vñ esuriuit:ne manifeste intelligat deus:⁊ sic diaboli spem tẽtandi extingueret:suã autẽ victoriã ĩpediret.vñ sequit:Postea esuriit. HYL. Nã post.xl.dies nõ in.xl.diebꝰ esuriit.igit cũ dñs esuriit non inedie subrepsit operatio:sed nature sue hoiem dereliquit.Nõ eni erat a deo diabolus sꝫ a carne vincendus:qua rerũ rõne indicat post.xl.dierum cõsummationẽ quibꝰ post passionem ĩ seculo erat commemoraturus:esuritionẽ se humane salutis habiturum:quo in tempore expectatum deo patri munus:hominẽ quem assumpserat reportauit.

¶ Et accedens tẽtator dixit ei:Si filiꝰ dei es:dic ut lapides isti panes fiant.Qui rñdens dixit:Scriptuꝫ est:Nõ in solo pane uiuit hõ:sed ĩ omni uerbo q̃d procedit de ore dei.

CHRY.sup matth.Quia diabolus videns per.xl.dies christũ ieiunantẽ desperauerat:postq̃ esurientem sensit:iteꝝ cepit sperare.vñ sequit:Et accedens tẽtator.Si g̃ ieiunaueris ⁊ tẽteris:ne dicas q̃ ꝑdidi fructũ ieiunij mei.Nã etsi nõ tibi ꝓfuit ieiuniũ tuũ:vt nõ tẽteris:tñ ꝓficiet vt a tẽtationibꝰ nõ vincaris. GREGO.in ho.Sed si ipsum ordinẽ tẽtationis aspicimꝰ:pensamꝰ quãta magnitudine nos a tẽtatione liberamur.Antiquꝰ eni hostis primũ hominẽ ex gula tẽtauit:cũ cibũ ligni vetitũ ad comedendũ suasit.Ex vana gloria cũ diceret:Eritis sicut dij.ex auaricia cũ diceret:Scientes bonũ ⁊ malum Auaricia eni nõ solũ pecunie est sed etiã altitudis:cũ supra modũ sublimitas ambit.Quibꝰ ãt modis p̃mum hoiem strauit istis modis secundo hoie tentato succubuit.Per gulã tentat cũ dicit:Dic vt lapides isti panes fiãt.Per vanã gloriã cum dicit:Si filius dei es:mitte te deorsum.per sublimitatis auariciã cum regna mũdi oñdit dicens:Hec oĩa tibi dabo. AVGV.sup lucã:Inde autẽ cepit.vñ iã vicerat.s.gula.vñ dixit ei:Si filius dei es:dic vt lapides isti panes fiãt.Quid autẽ sibi vult talis sermonis exorsus:nisi q̃ cognouerat dei filiũ eẽ venturũ:sed venisse ꝑ infirmitatẽ corpis non putabat:aliud explorantis:aliud tẽtantis esse.⁊ deo se ꝓfitet credere:⁊ homini conat illudere. HYLA.Eam g̃ ĩ tẽtando cõditionẽ operis ꝓposuit:per quã in deo ex mutatione lapidũ in panes v̾tutem potestatis agnosceret:⁊ in hoie oblectamento cibi patientiã esuriẽtis illuderet. HIERO.Sed ex duobꝰ ꝯrarijs teneris a diabolo.Sed ad imperiũ eiꝰ pñt lapides panes fieri:g̃ frustra tẽtas eũ:q̃ tãte potẽtie est.si autẽ non põt facere:frustra dei filiũ suspicaris. CHRY.super mattheũ:Sicut autẽ diabolus oẽs hoies excecabat:sic mõ iuisibiliter a christo est excecatus.Post.xl.eniꝫ dies esurientẽ sensit:⁊ per.xl.nõ esurientẽ nõ itellexit:cũ suspicatus est eũ non esse filiũ dei:nõ cogitauit q̃n fortis athleta ad ea que infirma sunt:descẽdere põt:infirmꝰ autẽ ad ea que fortia sunt:ascẽdere nõ põt.Magis g̃ ex eo q̃ per tot dies nõ esuriit intelligere debuit q̃ deus est:q̃ꝫ ex eo q̃ pꝰ tot dies esuriit:q̃ homo ẽ.Sed dicit:Moyses ⁊ helyas.xl.dies ieiunauerũt:⁊ hoies erant. sed illi ieiunantes esuriebãt ⁊ sustinebãt. iste.xl.diebus nõ esuriit:sꝫ postea.Esurire eni:⁊ nõ manducare patiẽtie ẽ hũane:nõ esurire autẽ diuine nature. HIERO. Propositũ aũt christi erat humilitate vincere. vñ aduersariũ vicit testimonijs legis nõ ptãte virtutis:vt hoc ipso ⁊ hoiem plus honoraret:⁊ aduersariũ plus puniret:cũ hostis generis humani nõ quasi a deo:sꝫ q̃si ab hoie vinceret. vnde sequit:Cui rñdens dixit ei:Scriptũ est:nõ in solo pane viuit homo:sed ĩ oĩ v̾bo quod ꝓcedit de ore dei. GREGO.in ho.Sic ergo tẽtatus a diabolo dñs:sacri eloquij p̃cepta rñdit:⁊ qui tẽtatorẽ suũ mergere in abyssum poterat:v̾tutem sue potentie nõ oñdit:quatenꝰ nobis prebere exemplũ:vt quotiẽs a prauis hominibꝰ aliquid patimur:ad doctrinã excitemur potius q̃ꝫ ad vindictam. CHRY.sup matth.Non autẽ dixit:nõ in solo pane viuo:ne videat de se dcm̃ esse:sed inedie:nõ in solo pane viuit homo:vt posset diabolus dicere:Si filius dei es:abscondit se vt nõ oñdat:quod potest si hõ est:astute excusat se:ne oñdat non posse.

RABA.Testimoniũ autẽ hoc de deuteronomio sumptũ est.Ergo siquis non vescit v̾bo dei iste nõ viuit:q̃ sicut corpꝰ humanũ non viuit sine terreno cibo:ita ⁊ aĩa viuere nõ põt sine dei v̾bo. Procedere autem verbum de ore dei dicit:cum voluntateꝫ suam per scripturarum testimonia reuelat.

¶ **Tūc assumpsit eū diabolus i sanctā ciuitatē: ꝛ statuit euȝ sup pinnaculū templi: ꝛ dixit ei: Si filius dei es: mitte te deorsū: Scriptū est eni quia angelis suis mādauit de te: ꝛ in manib⁹ tollēt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi iesus rursuȝ: Scriptū est: Non tētabis dominum deum tuum.**

CHRY. sup matth. Cū ex pmisso christi responso nihil certum dicere diabolus potuisset: verū christ⁹ deus eēt an homo: assumpsit eū ad aliā tētationem dicens apud se: Iste q̄ fame non vincit̃: ēsi fili⁹ dei non ē: tñ sanct⁹ est: valēt eni hoīes sci fame nō vinci sed postq̄ oēm necessitatē carnis vicerūt p vanam gl'am cadūt: ideo cepit eū tētare in gloria vana. ppē qd̄ sequit̃: Tūc assu. eū dia. i sanc. ciuita. HIERO. Assumptio ista nō ex ībecillitate dñi venit: sed de inimici superbia q̄ volūtatem saluatoris necessitatem putat. RABA. Sancta aūt ciuitas hierusalē dicebat̃ in qua templū dei erat: ꝛ scāscōꝝ ꝛ cult⁹ vnius dei fm legē moysi. REMI. In quo ondit̃ q: diabolus fidelib⁹ christi etiā in sanctis locis insidiat̃.

GREGO. in ho. Sed ecce dū dicit̃ de⁹ hō i scām ciuitatē a diabolo assumpt⁹: hūane aures audire expauescunt. i quoꝝ tñ oīuȝ diabol⁹ caput est. Quid ē aūt mir̄ si se ab illo pmisit i montē duci: q̄ se pmisit a mēbris illius crucifigi. GLO. Diabol⁹ eni semp ad alta ducit, eleuādo p iactantiā: vt pcipitare possit Et iō sequit̃: Et statuit supra pinnaculum templi. REMI. Pinnaculū sedes erat doctoꝝ: Templum eni nō habebat culmē erectū: sicut nr̄e dom⁹ habēt sȝ ꝛ planū erat desup more palestinoꝝ: ꝛ i ipso templo tria tabulata erāt. Et sciēdū q: i pauimēto pinnaculū erat: ꝛ ī vnoquoq; tabulato pinnaculū erat Siue ḡ statuerit eū in illo pinnaculo: qd̄ erat in pauimēto: siue in illis que erāt in pmo secundo vel tertio tabulato: intelligendū ē q̄ i illo statuisset eū: vñ aliqd̄ pcipitiū esse potuit. GLO. Nota vō hec oīa corporeis sensib⁹ esse cōpleta: q: eni verba adinuicē cōferunt̃: in spē hōis diabolū apparuisse verisimile est. CHRY. sup matth. Sed forte dicit quō in corpore cōstitutū vidētib⁹ oībus statuit supra tēpluȝ: sed forsitan diabol⁹ sic eū assumebat: vt ab oīb⁹ videret̃: ipe aūt nesciēte diabolo iuisibiliter sic agebat vt a nemine videret̃. GLO. Ideo aūt duxit euȝ supra pinnaculū cū vellet eū de vana gl'a tētare: q: in cathedra doctoꝝ multos deceperat inani gl'a: ꝛ iō putauit istū positū in sede magisterii inani gl'a extolli posse. vñ sequit̃: Et dixit: Si fili⁹ dei es: mitte te deorsum. HIERO. In oīb⁹ eni tētationib⁹ hoc agit diabolus: vt ītelligat: si fili⁹ dei sit. Dicit aūt: Mitte te. q: vox dia[b]oli qua semp hoīes cadere deorsū desiderat: psuad[e] re pōt: pcipitare nō pōt. CHRY. sup matth. Per h[an]c aūt ppositionē quō poterat cognoscere si est fili[us] dei an nō: Uolare eni p aerē non est ppe op⁹ dei: q: nulli vtile est. Si ḡ aliqs volauerit puocatus ppter ostentationē solā hoc facit: ꝛ ē potius ex diabolo q̄ ex deo. Si ḡ homini sapiēti suffīcit eē qd̄ est: ꝛ nō eē necessariū ei apparere qd̄ nō ē: quāto magis fili⁹ dei ondere se necessariū non habet: de quo nemo pōt tātū cognoscere quātū ē apud se.

AMBRO. sup lucā: Sed q: sathanas trāsfigurat se sicut angelū lucis: ꝛ de scripturis ipsis diuinis laqueū fidelib⁹ parat: vtit̃ testimoniis scripturaꝝ: non vt doceat: sed vt fallat. vñ sequit̃: Scriptū est eni: qa āgelis suis mādauit de te. HIERO. Dec i. xc. psalmo legim⁹. veꝝ ibi nō de christo: sed de viro scō prophetia ē. male ḡ diabol⁹ īterpretatur scripturas.

CHRY. sup matth. Uere eni fili⁹ dei angeloꝝ manibus nō portat̃: sed ipse magis āgelos portat. ꝛ si portat̃ man[i]b⁹ angeloꝝ nō vt offēdat ad lapidē pedē suū q̄si infirmus: sed pp honorē quasi dñs. O diabole qm̄ fili⁹ dei manib⁹ portat̃ legisti: ꝛ q: sup aspidē ꝛ basiliscū calcat: nō legisti. Sed illud qdeȝ exēpluȝ pfert quasi supbus: hoc aūt tacet quasi astutus.

CHRY. in ho. Intuere etiā q: testimonia a dño allata sunt cōuenienter: a diabolo aūt īdecenter: non eni quod scriptū est: Angelis suis. suadet pcicere se ipsum ꝛ pcipitare. GLO. Est ergo sic exponendū: Ait eni scriptura de quolibet bono hoīe: q̄ angelis suis. i. administratorib⁹ spiritibus pcepit de ipso: q̄ in manibus suis. i. in auxiliis suis tollent eū: ꝛ custodient: ne offendat pedē. i. affectū mētis: ad lapidem i. ad veterē legē scriptā in lapideis tabulis. vel p lapidē pōt ītelligi oīs peccati occasio ꝛ ruine. RA. Notādum est aūt q̄ saluator noster lȝ pmisisset se a diabolo supra pinnaculū templi poni: tñ renuit ad īperiū ei⁹ descendere nobis exēplū donās: vt q̄sqs īperauerit viā veritatis artā nos ascendere obtēperem⁹. Si aūt vult nos de altitudine veritatis: ꝛ virtutū ad ima erroris ꝛ vitioꝝ precipitare: non illū audiamus. HIERO. Falsas aūt de scripturis diaboli sagittas: veris scripturaꝝ frangit clypeis. vñ seqt̃: Ait illi rursuȝ iesus: scriptū est: Nō tētabis dñm deum tuū. HYLA. Diaboli eni conat⁹ cōtundens: ꝛ deū se ptestat̃ ꝛ dñm. CHRY. Nō aūt dixit: Non tētabis me dñm deū tuū: sed ita: Non tētabis dñm deū tuū. qd̄ poterat dicere oīs hō dei tētatus a diabolo: qm̄ ꝛ q̄ hoīem dei tētat: deū tētat. RABA. Uel aliter: Suggerebat̃ ei q̄si hoī: vt aliquo signo exploraret q̄tū apud deum posset. AUGU. 3 faustum: Pertinet autē ad sanā doctrinā: qm̄ hȝ hō q̄d faciat: nō tētare dñm deū tuum. HIERO. Et notandum q̄ necessaria testimonia de deuteronomio tm̄ ptulit: vt secūde legis sacra monstraret.

Iterū assumpsit eum diabolus i montē excelsum ualde: ꝛ ondit ei oīa regna mūdi ꝛ gl'aȝ eoꝝ: ꝛ dixit ei: Hec oīa tibi dabo: si cadēs adoraueris me. Tunc dicit ei iesus: Uade sathana. Scriptū est eni: Dñm deum tuum adorabis: ꝛ illi soli seruies. Tunc reliqt eum diabol⁹: ꝛ ecce āgeli accesserunt ꝛ ministrabāt ei

CHRY. super matth. Diabolus ex secūdo respon

so incert⁹ trãsit ad tertiã tẽtationẽ: qꝛ enĩ christ⁹ rhe tia ventris disruperat: rebtia vane glorie trãsiuerat ponit ei rebtia auaritie: ppter qḋ dr: Iterũ assũpsit eũ diabol⁹ ĩ mõtẽ excelsũ valde. Quẽ. s. diabol⁹ cir cuiẽs oẽm terrã excelsiorem ceteris cognoscebat. Quãto enĩ excelsior fuerit mons: tãto ex eo spacio sior terra videt. vñ seqt: Et ondit ei oĩa regna mun di: ꝛ glam eoꝝ. Ondit aũt ita non vt ipsa regna vel ciuitates eoꝝ vel populus vel argentũ vel auꝝ vi deret: sed partes terre: in quibus vnumquodqꝫ re gnum vel ciuitas posita erat: vtputa si ascendẽs su per excelsum locũ digito extẽso dicã tibi: Ecce ibi ẽ roma aut alexandria: nõ sic ondo tibi vt ipsas vide as ciuitates: sed ptes terre in quib⁹ posite sunt: sic ꝛ diabolus poterat christo singula loca demõstrare digito: ꝛ vniuscuiusqꝫ regni honores ꝛ statũ verbis exponere. nã ondsum dicit etiã qḋ exponit ad ĩtelli gendũ. ORIGE. super lucã: Uel aliter: Non ẽ ar bitrandum ꝙ regna ei mũdi ostendens: persarum verbi gratia: regnum indorumqꝫ ondenit: sꝫ ond. ꝛ ei regnũ suum quomõ regnaret in mũdo. i. quomõ alij regnent a fornicatõe: alij ab auaricia. REMI. Gloriam eorum appellat aurũ argentũ ꝛ lapides preciosos: ꝛ temporalia bona. RABA. Ostendit autem hec diabolus domino: non ꝙ ipse visum ei⁹ amplificare potuit: aut aliquid ignotum demõstra re: sed vanitatem pompe mũdane quam ipse dilige bat: quasi speciosam ac desiderabilẽ vbis ondẽs: in amorem christo suggerẽs venire volebat. GLO. Qui nõ cõcupiscẽtie oculo ĩtuet sicut nos: sꝫ sicut me dici vident morbos sine lesione. HIERO. Seqt: Et dixit illi: Hec omnia tibi dabo. Arrogans ꝛ sup bus de iactantia loquit. non enim potest omnia re gna dare: cũ sciamus plerosqꝫ sanctos viros a deo reges factos. CHRY. super matthe. Sed ea que p iniquitatem fiunt in mundo: vtputa per furtuꝫ aut per periuriã acquisitas diuitias diabol⁹ dat. Non ergo diabolus quibus vult diuitias dare põt: sꝫ his qui volũt ab illo recipere. REMI. Mirãda etiaꝫ est diaboli demẽtia. illi pmittebat dare regna ter rena: qui suis fidelibus dat regna celestia: ꝛ gloriã mundi ei qui est celestis glorie dñs. AMBRO. Habet aũt ambitio domesticũ periculum: vt enim dominet alijs pus seruit: curuat obseqo: vt hono re dominet: ꝛ dum vult esse sublimior: fit remissior vñ apte subdit: Si cadẽs adoraueris me. GLO. Ecce antiqua diaboli superbia. Sicut enĩ ĩ pncipio voluit se similẽ deo facere: ita nũc volebat diuinuꝫ sibi vsurpare cultũ dicẽs: Si cadẽs adoraueris me Ergo qui adoratur⁹ est diabolũ: ante corruit. Seq tur: Tunc dicit ei iesus: Uade sathane. CHRY. su per matth. In quo finem tẽtandi diabolo ponit: ne pgrediat vlterius tẽtans. HIERO. Non autem vt pleriqꝫ putant: eadem sathanas ꝛ petrus condẽ nantur sententia. Petro enim dicitur: Uade retro me sathana. i. sequere me qui contrarius es mee vo luntati. hic autem dicit: Uade sathana. ꝛ non ei di citur Retro: vt subaudiatur: Uade in ignẽ eternum q̃ paratus est tibi: ꝛ angelis tuis. REMI. Uel sm alia exempla: vade retro. i. reminiscere: recordare ĩ quanta gloria conditus fuisti: ꝛ in quantam miseri am cecidisti. CHRYSO. super mattheũ: Uidẽdũ aũt qꝛ christus cum passus fuisset tẽtaionis iniuri am dicente sibi diabolo: Si fili⁹ dei es: mitte te de orsum: non est turbatus: neqꝫ diabolum increpauit Nunc autẽ quando diabolus vsurpauit si dei ho norẽ exasperatus est: ꝛ repulit eum dicens: Uade sathana: vt nos illius discam⁹ exemplo: nostras q̃ dem iniurias magnanimiter sustinere: dei aũt iniu rias nec vsqꝫ ad auditum sufferre: quoniã in pprijs iniurijs esse quẽpiã patientẽ laudabile est: iniurias autem dei dissimulare nimis est impiũ. HIERO. Dicens autem diabolus saluatori: Si cadens ado raueris me. ecõtrario audit: ꝙ ipse magis adorare eũ debeat q̃si dominũ: ꝛ deũ suum. AVGV. ɔtra sermo. arrianoꝝ. vnde sequitur: Scriptum est enĩ Dominũ deum tuum adorabis: ꝛ illi soli seruies. Unus domin⁹ deus noster est ipsa trinitas: cui so li seruientem pietatis iure debemus. AVGV. x. de ciuitate dei: Nomine autem seruitutis cult⁹ deo debitus intelligit: latriam quippe nri vbicũqꝫ san ctarũ scripturarum positum est interpretati sũt ser uitutem. sed ea seruitus que debet hominib⁹: sm quã precepit apostolus seruos dominis suis subdi tos eẽ debere: grece nũcupari solet dulia: latria vo aut semp aut tam frequẽter vt pene semp ea fuit⁹ dicit: q̃ pertinet ad colendũ deum. CHRY. super matth. Diabolus autem sicut rationabiliter intelli gi põt nõ quasi obediens precepto recessit: sꝫ diuini tas christi ꝛ spiritus sanctus qui erat in eo excussit ĩ de diabolum. vnde sequitur: Tunc reliquit eũ dia bolus. Quod ad nostrã pficit cõsolationẽ: quia nõ tamdiu hoĩes dei diabolus tẽtat q̃diu vult: sed q̃ diu christus permittit. Etsi enim permittit eũ pau lisper tẽtare: tamen repellit propter infirmam natu ram. AVGV. x. de ciuitate dei: Post tẽtationem vero sancti augeli spiritibus immundis metuendi quomodo ministrabãt: ꝛ per hoc magis magisqꝫ ĩ notescebat demonibus quãtus eẽt. vñ sequit: Et ec ce angeli accesserunt ꝛ ministrabant ei. CHRY. sup matth. Non autem dixit: descẽdẽtes angeli: vt ondat qꝛ semper ad ministerium eius erant in ter ris: sed tunc precipiẽte domino recesserunt ab eo: vt locus diabolo aduersus christum daret: ne forte vi dens angelos circa eũ nõ appropinquaret ad eum In quibus aũt rebus illi ministrabãt scire nõ possu mus: vtrũ ad sanationes infirmitatum: an ad corre ctiones animarũ: an ad effugationẽ demonũ: q̃ oĩa p angelos facit. vñ eis faciẽtib⁹ ipse facere videt: tñ manifestũ est: ꝙ nõ pp̃ter necessitatẽ impotẽtie ei⁹ ei ministrabãt: sed propter honorẽ potestatis ipsius nõ enim dicit ꝙ adiuuent eum: sed ꝙ ministrent. GRECO. in ho. Ex his autẽ vnius persone vtraqꝫ natura ondit: qꝛ ꝛ homo est quem diabol⁹ tẽtat: ꝛ idẽ ipse de⁹ est cui ab angelis ministrat. CHRY. sup mattheum: Tunc breuiter perstringam⁹ quod significẽt christi tẽtationes: Ieiunũ est abstinentia rei male. esuries est desideriũ eius. vsus eius est pa nis. Qui ergo peccatũ sibi cõuertit ad vsum: lapideꝫ cõuertit in panẽ. Rñdeat ergo diabolo persuadẽti: qꝛ non in solo vsu illius rei viuit hõ: sed in obseruã tia mandatoꝝ dei. Quãdo vero quis inflat⁹ fuerit quasi sanct⁹: duct⁹ est q̃si sup templum: ꝛ qñ estima uerit se cõsistere in sanctimonij sũmitate: posit⁹ est

supra pinnā tēpli. Et hec tētatō sequit pͥmam: qꝛ victoria tētationis gloriationē operat: et fit cā iactantie. sed vide qꝫ christꝰ ieiuniū vltro susceperit. Sup templū aūt diabolꝰ eū duxit: vt tu ad abstinentiam laudabilē spōte pcedas. Extolli aūt ad fastigiū sanctitatis nō acquiescas: fuge exaltationē cordis: et nō patieris ruinā. Ascēsio aūt mōtis est pcessio ad altitudinē diuitiaꝝ et glorie huiꝰ mundi: que de supbia cordis descendit. Cū ḡ volueris diues fieri: qđ est ascendere ī mōtē: icipis cogitare de diuitijs et honoribus acqrendis: et tūc pnceps mūdi gl'am regni sui tibi oñdit. Tertio loco puidet tibi cās: vt si volueris illa cōseq: suias ei negligens iusticiā dei. HYLA. Victo aūt a nobis calcatoqꝫ diaboli capite: angelorū ministeria et virtutū in nos celestiū officia nō defutura oñdit. AVGV. de cō. euā. Lucas has tētationes nō eodē ordine psecutꝰ est. vñ incertū est qꝫ pͥꝰ scm̄ sit: vtrū regna terre pͥus demōstrata sint: et postea in pinnā tēpli leuatꝰ sit: an ecōuerso: nihil tamē ad rē: dū oīa fcā eē manifestū sit. GLO. Sed qđ dicit lucas magis videt fm̄ historiam eē. Sed mattheus has refert tētationes fꝫ hoc qꝫ in adā fcē sūt.

¶ Cum autem audisset iesus qꝫ iohānes traditꝰ eēt: secessit in galileā: et relicta ciuitate nazareth uenit: et habitauit in ciuitate capharnaū maritima: in finibꝰ zabulon et neptali: ut adimpleret qđ dcm̄ est p isaiaz pphetā. Terra zabulon et terra neptalim: uia maris trans iordanē galilee gentiū: populꝰ q ambulabat in tenebris uidit lucē magnā: et sedentibus in regione umbre mortis lux orta est eis.

RABA. Postqꝫ matth. de. xl. dierū ieiunio et de tētatione christi et de angeloꝝ ministerio narrauit: cōtinuo subiecit dicens: Cū aūt audisset iesus quia iohānes traditꝰ eēt. CHRY. sup matth. Sine dubio a deo qꝛ in viꝝ scm̄ nemo pōt aliquid nisi tradiderit eū deꝰ. Sequit: Secessit in galileā. s. de iudea vt passionē suā opportuno tēpori reseruaret: deinde vt nobis fugiēdi periculū daret exēplū. CHRY. ī ho. Nō enī accusabile est nō pijcere seipsum ī picu lum: sed incidentē nō stare viriliter. Recedit etiam de iudea: iudaicā īuidiā mittigās: simul qđ dē pphetiā cōplens: et magistros orbis terraꝝ piscari studēs q in galilea morabant. Attēde etiā qͥlr ad gētes abiturꝰ a iudeis accepit cām. etenī cū pcursorē ī vincula misissent: ipellūt iesū trāsire ad galileā gētiū.

GLO. Ut āt refert lucas: venit nazareth: vbi erat nutritꝰ: et ibi intrauit in synagogam: vbi legit et dixit multa: ppter q ue voluerūt eū pcipitare de mōte: et tūc descēdit capharnaū. vñ mō ait mattheꝰ: Et relicta ciui. naza. ve et habi. capharnaū. HIER. Nazareth est ī galileā vicus iuxta mōtē thabor. Capharnaum est oppidū ī galilea gētiū iuxta stagnū genezareth: et ideo dicit: Maritima. GLO. Addit etiā:

In finibꝰ zabulon et neptali. vbi pͥma captiuitas hebreoꝝ fuit ab assyrijs. Ubi ḡ pͥma legis obliuio est pͥma euāgelij pͥdicatio: vt et de loco qͥsi medio diffluerer ad gentes et iudeos. REMI. Reliqͥt aūt vnaz s. nazareth: vt pͥdicādo et miracula faciēdo plures illuminaret. in quo fcō reliquit pͥdicatoribꝰ exēpluz: vt eo tpe et illis in locis studeāt pͥdicare: qͥ multis pdesse pñt. Sequit: Ut adimple. qđ dcm̄ ē p isaiā pphetā: Terra zabu. et ter. nepta. In pphetia ita habet: Primo tpe alleuiata est terra zabulon et terra neptalim: et nouissimo aggrauata est via maris trās iordanē galilee gentiū. HIERO. sup isaiā. Dicit aūt pͥmo tpe alleuiata esse ab onere peccatoꝝ: qꝛ in regionibus duaꝝ tribuū pͥmū saluator euāgeliū pͥdicauit. nouissimo vero tpe aggrauata est fides eoꝝ plurimis iudeoꝝ in errore pmanentibꝰ. Mare āt hic lacū appellat genezareth: qui iordane influente efficit. In cuiꝰ littore capharnaū et tyberias et bethsaida et corozaim site sūt: ī qua maritie regione christus pͥdicauit. vel fm̄ hebreos in christū credentes: he due tribus zabulon et neptalim ab assyrijs capte sunt: et galilea deserta est: quā ppheta dicit esse alleuiatā: eo qꝫ peccata populi sustinet: sed postea reliqͥ tribꝰ q habitabāt trans iordanē et in samaria ducte sunt in captiuitatē: et hoc inquiūt. Scriptura nūc dicit: qꝫ regionis eiꝰ ppl's pͥmū captiuatꝰ est: ipsa pͥmū lucē pͥdicātis viderit christi vel fm̄ nazareos aduenientē christo: pͥmo terra zabulon et neptalim ē pharisoeꝝ erroribꝰ liberata: postea p euāgeliū apostoli pauli īgrauata est. i. multiplicata pͥdicatio ī terminos gentiū. GLO. Dicit aūt in euāgelio diuersi nominatim ad idē vbū reducūtur: ita et terra zabulon et terra neptalim q est via maris q est trās iordanez s. populꝰ galilee gentiū q ambulabat in tenebris.

HIERO. Nota autē qꝫ due galilee sunt: vna q dicitur iudeoꝝ: et alia que dicit gentiū. Diuisa est enim galilea a tpe salomonis q dedit. xx. ciuitates in galilea hyram regi tyri: que ps dicta est postea galilea gentiū reliqua iudeoꝝ. Uel legendū ē: Trās iordanem galilee gentiū. Ita inqͥ vt pplus q vel sedebat vel ambulabat in tenebris lucem viderit: nequaqꝫ paruā vt alioꝝ pphetaꝝ: sed magnā. s. illiꝰ q in euāgelio loquit: Ego sum lux mūdi. Et q habitabāt in regione vmbre mortis lux orta ē eis. Inter mortez et vmbrā mortis hoc īteresse puto: qꝫ mors eoꝝ ē q cū pecoribus mortis ad iferos perrexerūt. Umbra aūt mortis eoꝝ est qui dū peccēt nondū de hac vita egressi sunt: pñt enī si voluerint agere penitentiam.

CHRY. sup matth. Uel in regione vmbre mortis sedebāt gentiles qꝛ colebant idola et demones. Iudei aūt q legis opa faciebāt in tenebris erāt: qꝛ dei iusticia nōdū erat eis manifesta. CHRY. ī ho. Ut aūt discas: qꝫ neqꝫ lumē neqꝫ tenebras sensibiles ait de lumine dixit: lumē magnū qđ alibi dicit lumen veꝝ: tenebras aūt exponēs noiauit vmbrā mortis. Deinde mōstrans qꝫ nō ipsi querētes īuenerūt: sed deꝰ ipsis apparuit: dixit qꝫ lumen ortū est et effulsit. nō enī pͥus ipsi ad lumē cucurrerūt: etenī in vltimis malis hoīes erāt añ christi pñtiā. neqꝫ enī ambulabant in tenebris: sed sedebant: qđ signū erat: qꝛ non sperabāt liberari. Sic enī nesciētes quo oporteret pgredi: ita cōprehensi a tenebris sedebāt iā nō poten

tes stare. Tenebras aūt vocat hic errorē ꝛ ipietatē.
RABA. Allegorice aūt iohānes est vox pcedens
vbū ꝛ alij pphete. Postq̄ aūt pphetia cessauit ꝛ li-
gatus ē: accessit vbū cōplens qd̄ pdicauerat vox .i.
pphetia. Et secessit i galileā .i. de figuris ad veritatē.
vel in galileā .i. i ecclam: vbi ē trāsmigratio de vitiis
ad vtutes. Nazareth iterptat flos: Capharnaū villa
pulcherima. Reliquit g̃ florē figurarum quo fruct⁹
euāgelij significabat: ꝛ venit i ecclam q̄ ē christi vir
tutibus pulchra. Et maritima ē: q2 iuxta fluct⁹ secu
li posita quottidie tundit pcellis psecutionū. Inter
zabulon ꝛ neptalim sita ē .i. iudeis cōis ꝛ gentibus.
Zabulon eni habitaculū fortitudinis dicit: q2 apli
q̄ de iudea electi sunt: fortes fuerūt. Neptalim dila
tatio: q2 gentiū eccla p orbē dilatata est. AVGV.
de cō. euā. Johānes aūt euāgelista pus q̄ iret iesus
in galileā dicit de petro ꝛ andrea ꝛ nathanaele ꝛ d
miraculo i chana galilee q̄ oia ceteri euāgeliste pre
termiserūt: id cōtexētes suis narrationib⁹ q̄ iesus re
uersus sit i galileā. vn̄ itelligit fuisse iterpositos ali
quos dies: qb⁹ illa de discipulis gesta sunt: q̄ iterpo
nunt a iohāne. REMI. Sed illud sollerti⁹ attēdē
dum ē: q̄re iohānes dicat dn̄m isse in galileā anteq̄
iohānes missus fuisset in carcerē: Nā post vinū de
aqua fcm̄: ꝛ descensum ei⁹ in capharnaū: ꝛ p⁹ ascen
sum ei⁹ i hierusalē: dicit i euāgelio iohānis q̄ rediit
i iudeā ꝛ baptizabat: ꝛ nōdū erat missus iohānes in
carcerē. Hic aūt dr̄ q̄ postq̄ tradit⁹ fuit iohānes se
cessit i galileā. ꝛ hoc q̄dē dicit marc⁹. Nō aūt debet
hoc 3riū videri: nā iohānes pmū aduētū dn̄i i gali-
leā descripsit: q̄. s. fuit an̄ incarnationē iohānis. Sed
ꝛ de secundo aduētu alibi facit mētionē cū ait: q̄ iesus
reliq̄t iudeā ꝛ abiit iterū i galileā. ꝛ de hoc tm̄ secūdo
aduentu i galileā: q̄. s. fuit post icarnationē iohānis
alij euāgeliste dicūt. EX ecclesiastica historia: Jo-
hānē eni tradūt vsq3 ad vltimū pene vite sue temp⁹
absq3 vllius scripture indicijs euāgeliū pdicasse: sed
cū triū euāgelioꝝ ad ipsum noticia puenisset: pbas
se q̄dē veritatē dictoꝝ: deesse tn̄ vidit aliqua: ꝛ ma-
xime q̄ pmo pdicationis sue tpe dn̄s gesserat. certū
est eni q̄ i alijs trib⁹ euāgelijs hec vident sola cōti
neri: que in eo gesta sūt anno quo iohānes baptista
vel iclusus ē i carcerē vel punit⁹. Matthe⁹ eni p⁹
tētationē christi ɔtinuo subiecit: Audiēs āt q2 iohā
nes tradit⁹ eēt: ꝛ marc⁹ similiter. Lucas vo priusq̄
aliquid de actib⁹ christi referret dicit q̄ herodes cō
clusit iohānē in carcere. Rogat⁹ est g̃ iohānes apo
stolus vt ea q̄ pterierāt porēl an̄ traditionē iohānis
saluatoris gesta conscriberet: ꝛ iō dicit i euangelio
suo: Hoc fecit initium signorum iesus.

Exinde cepit iesus predicare ꝛ
dicere: Penitentiam agite: Appro
pinquabit enim regnum celorum.

CHRY. sup matth. Ille debet christi iustitiā pdi-
care: q̄ vētri suo 3dicere pōt: q̄ seculi isti⁹ bona contē
nit: qui vanā gloriā non desiderat. Et ideo dicit: Ex
inde cepit iesus pdicare .i. exquo tētatus famē vicit i
deserto auaritiā i spreuit in monte vanā gloriam re
pcussit in templo. vel. Exinde cepit pdicare. exquo
tradit⁹ ē iohānes: nam si pdicāte iohāne pdicare ce
pisset vilē reddidisset iohānē ꝛ inueniret pdicatio
iohānis eē superflua quātū ad istius doctrinā: sicut
si vno tempore sol cū lucifero oriat: grāz luciferi ce-
lat. CHRY. in ho. Ideo etiā nō pdicauit donec io
hānes in carcere mitteret: ne ex hoc multitudo scin
deret: ppter qd̄ etiā iohānes nullū fecit signū vt p
miracula oēs traherent ad christum. RABA. In
hoc etiā docet: ne quis ab inferiori psona sermonē
cōtēnat. vnde apostol⁹: Si cui sedēti reuelatū fuerit
prior taceat. CHRY. super matth. Sapienter autē
inde pdicationis sue sumpsit initiū: non vt cōculcet
iohānis doctrinā: sed vt magis cōfirmet: ꝛ testē eū
verū fuisse demōstret. HIERO. In quo etiā ostē
dit se eiusdē eē dei filiū cuius ille fuerat pphetia. Et
ideo dicit: Penitentiā agite. CHRY. super matth.
Nō eni statim iustitiā pdicauit: quā oēs cognosce
bant: sed pniam qua oēs indigebāt. Quis g̃ ausus ē
dicere: Volo bon⁹ esse ꝛ nō possum: Penitētia eni
correctio ē volūtatis. ꝛ si vos mala nō terrēt: vt. s. pe
nitentiā agatis: saltem bona delectent. vn̄ sequitur:
Appropinquabit eni regnū celoꝝ .i. beatitudo regni
celestis: ac si dicat: Parate vos p penitētiā: q2 appro
pinquauit tempus mercedis eterne. RRMI. Et
notandū q2 nō dicit: Appropinquauit regnū chana
neorum aut iebuzeoꝝ: sed regnū celoꝝ. lex eni pmit
tebat bona temporalia: sed domin⁹ regna celestia.
CHRY. in ho. Cōsiderandū etiā q̄ in hac predicati
one nihil de seipso manifeste pdicabat: qd̄ interim
cōueniens erat: q2 nōdum de eo decentē habebant
opinionē. Incipiens etiā nihil graue ꝛ onerosū di-
xit: sicut iohānes dixerat: Securim ꝛ arborē incisā:
ꝛ huiusmōi. sed in pncipio benigna pposuit: regnū
euāgelizans. HIERO. Mystice autem iohanne
tradito christus incipit predicare: quia desinente le
ge: consequenter orit euangelium.

Ambulās aūt iesus iuxta mare
galilee uidit duos fratres simonem
q̄ uocat petrus: ꝛ andreā fratrē ei⁹
mittētes rhete in mare. Erāt eni pi
scatores: Et ait illis: uenite post me
ꝛ faciā uos fieri piscatores hominū
At illi cōtinuo relictis rhetib⁹ secu
ti sunt eū. Et pcedēs inde uidit alios
duos fratres: iacobū zebedei: ꝛ io
hannē fratrē ei⁹ in naui cū zebedeo
pr̄e coꝝ: reficiētes rhetia sua: ꝛ uo
cauit eos. Illi āt statim relictis rheti
bus ꝛ patre: secuti sunt eum.

CHRY. super matth. Anteq̄ christus aliquid dicat
vel faciat vocat apostolos: vt nihil illos lateat nec
verboꝝ christi: nec opeꝝ vt postmodū fiducialiter di-
cere possint: Nō possumus que vidim⁹ ꝛ audiuim⁹
nō loqui. Hinc est qd̄ dicit: Ambulans iesus iuxta
mare galilee. RABA. Mare galilee idem ē quod
stagnum genezaret: mare tyberiadis: ꝛ lacus sali-
narū. GLO. Decēter aūt per piscatoria vadit loca
piscatores piscaturus. vn̄ seq̄t: Vidit duos fratres

simonē q̄ vocat̄ petr⁹: ⁊ ādreā fratrē ei⁹. REMI. Uidit aūt nō tam corporalit̄ q̄ȝ spiritalit̄ ad corda eoꝝ respiciēs. CHRY. i home. In mediis aūt operatiōib⁹ existētes eos vocauit: mōstrās ꝙ oīb⁹ occupatiōibus sequelā suaȝ ꝓponere oportet. vñ sequit̄ mittētes rhetia ī mare. qḋ quidē eoꝝ officio ꝯgruebat. ꝓpter qḋ sequitur: Erāt. n. piscatores. AVG. ī sermo. de calend. Januarii: Non enī elegit reges aut senatores aut ph̄os aut oratores: imo elegit plebeios: paupes: idoctos piscatores. AVGV. sup iohānem: Si enī doctus eligeret: fortassis ideo se diceret electū: qꝛ doctrina ei⁹ eligi meruit. Dominus autē nr̄ iesus cristus volēs supboꝝ frāger̄ ceruices non q̄siuit ꝑ oratorem piscatorē: sed ꝑ piscatore lucratus est imperatorē. Magn⁹ cyprian⁹ orator: sȝ p̄mus petrus piscator. CHRY. super mattheū. Future etiā dignitati gratiam artificii opere ꝓphetabāt. nā sicut qui rhetia iactat ī aqua: nescit quos pisces ꝯprehensurus est: sic ⁊ doctor q̄n diuini sermonis rhetia sup populū iactat: nescit qui sūt accessuri ad deū. Sed quoscūq̄ȝ deus excitauerit: illi adherēt eius doctrine. REMI. De his autē piscatorib⁹ loquit̄ dn̄s per heremiam dicēs: Mittā in vos piscatores meos ⁊ piscabūt̄ vos. vñ ⁊ h̄ subdit̄: Uenite post me. GLO. Non tam pedib⁹ q̄ȝ affectu ⁊ imitatione. Et faciam vos fieri piscatores hominuȝ. CHRY. sup matth. i. doctores: vt cū rheti verbi dei cōphēdatis hoīes de mūdo tēpestuoso ⁊ piculoso: vbi hoīes nō ambulāt: sed ferūt̄: qꝛ diabol⁹ cum delectatione compellit eos in malo: vbi alterutruȝ homines se cōmedūt: sicut pisces fortiores deuorant iuniores: vt translati viuāt in terra corporis christi mēbra facti. GRE. in home. Nulla aūt petr⁹ ⁊ andreas christū miracl'a facere viderāt: nihil ab eo de ꝑmio eterne retributiōis audierāt: ⁊ tamē ad vnum dn̄i ꝓceptū hoc qḋ possidere videbant̄ obliti sūt. vñ sequit̄: At illi cōti. reli. rhe. se. sūt eū. In quo affectū debem⁹ potius pēsare q̄ȝ sensū. Multū enī reliquit qui sibi nihil retinuit: multū dimisit qui cuȝ re possessa cōcupiscētiis renūciauit. A sequētibus ḡ tanta dimissa sūt: quāta a non sequētib⁹ cōcupisci potuerūt. Exteriora enī nostra dn̄o quantūlibet pua sufficiūt: nec perpendit quantuȝ in eius sacrificio sed ex quanto proferat̄. Estimatiōnē quippe precii regnū dei nō habet: sȝ tantū valet quātū habet. CHRY. sup mattheū: Nō autē predicti dicipuli secuti sunt christū doctoris cupiētis honorē: sed operis lucrū: sciebat enī q̄ȝ preciosa est anima hominis: q̄ȝ grata est apud deū sal⁹ ipsi⁹ ⁊ quāta ē merces. CHRY. in home. Tante igitur ꝓmissioni crediderunt ⁊ per sermones quibus sunt capti crediderunt se alios posse piscari. CHEY. sup matheū: Hec igit̄ cupientes secuti sūt omnib⁹ relictis: in quo nos docuerūt: qꝛ nemo potest terrena possidere: ⁊ perfecte ad celestia peruenire. GLO. In his ergo datū est exēplum illis qui sēsuȝ deserūt ꝓ christi amore. Subdit̄ aūt exēplū eoꝝ q̄ etiam carnales affect⁹ pro deo postponūt. vnde dicitur: Et ꝓce. ide vidit alios duos. Nota vocat̄ binos ⁊ binos: sicut alibi legitur ꝙ misit binos ⁊ binos ad predicādū. GRE. ī home. Quaten⁹ hic nobis tacit⁹ innuat: qꝛ q̄ charitatē erga alterū nō habet: p̄dicatōis officiuȝ suscipere nullatenus debet. Duo enī sūt ꝓcepta charitatis: ⁊ min⁹ q̄ȝ inter duos charitas haberi nō potest. CHRY. sup mat. Sup charitatē etiā fraternitatis recte posuit fundamēta: vt ex radicib⁹ charitatis exuberans q̄si humor ascēdat ī ramis ⁊ hoc super naturalē charitatē: vt nō solū per gratiā: sed etiā per naturam ipsa charitas firmior habeat̄. vnde dicit: Fratres: sic enī fecit de⁹ et in veteri testamēto sup moysen ⁊ aaron fratres: ponēs edificatōis initiū. Quoniā aūt abundātior est gratia noui testamēti q̄ȝ veteris: ideo primū populū edificauit sup vnā fraternitatē: hūc aūt sup duas. Jacobū īquit zebedei ⁊ iohānē fratrē eius in naui cū zebedeo p̄re eoꝝ reficiētes rhetia sua. qḋ ē maxime pauptatis indiciū: vetera enī reficiebāt q̄ noua vñ emerēt non habebāt. Et qḋ ad maiorē pietatē eoꝝ pertinet in tanta pauptate sic ꝓprimo suo succurrebāt: vt secū eū baiularēt in naui: non vt ille istos adiuuaret in opere: sed vt isti illū consolarent̄ sua p̄sentia. CHRY. ī home. Nō parua aūt ē hic ꝺmōstratō v̄tutis: inopiam facile ferre: ex iustis nutriri laborib⁹: colligari inuicē amoris v̄tute: patrē habere secū ⁊ curare. CHRY. sup mattheū. Estimare autē p̄mos velociores ad predicāduȝ qꝛ rhetia mittebāt: iustos autē q̄si pigriores qꝛ adhuc rhetia cōponebāt: non sum⁹ ausi: qꝛ differētiā eorū cognocere soli⁹ ē christi. Forte ergo illi ꝓpter petrū dicti sunt mittētes rhetia qui p̄dicauit euangeliū: sed nō composuit. Isti autē ꝓpter iohannē componētes: q̄ euāgeliū cōposuit. Seq̄tur: Et vocauit eos. Erat enī habitatiōe ciues: dilectione concordes: artificio pares: fraternitatis cōiūcti pietate. Ideo simul vocauit eos: ne tot bonis cōiūctos dissimilis vocatio separet. CHY. ī home. Uocādo aūt nihil eis promisit sicut priorib⁹: obediētia enī eoꝝ q̄ puenerāt. viam eis preparauerat. Sed ⁊ multa de ipso audierant. s. tanq̄ȝ familiares ⁊ cōsanguinitate coniuncti. Sequitur: Illi aūt reli. rheti. ⁊ patre: se. sunt eum. CHRY. sup Mat. Tria enim sūt que reliquere debet qui venit ad christū: act⁹ carnales qui ꝑ rhetia piscationis significātur: substantiā mūdialeȝ que ꝑ nauem: ⁊ parentes qui per patrem. Reliquerunt ḡ nauem vt fierēt ecclesiastice nauis gubernatores. Reliquerūt rhetia: vt nō pisces afferent ad ciuitatē terrenā: sȝ homines ad celēstē. Reliquerūt vnū patrē vt spirtales patres oīm fierēt. HYLA. Eis igitur artem ⁊ patriā domū relinquentibus docemur christū secuturi ⁊ secularis vite solicitudine: ⁊ patne domus consuetudine non teneri. RCMI. Mystice aūt per mare designat̄ iste mund⁹: ꝓpter amaritudinē ⁊ fluctuationē. galilea aūt interp̄tatur volubilis siue rota: ⁊ significat mūdi volubilitatē. Ambulauit igitur iesus iuxta mare dū ad nos per incarnationē venit: qꝛ n̄ carnē peccati: sȝ similitudinē carnis peccati suscepit ex v̄gine. Per duos fratres duo populi designātur: qui ab vno deo patre creati sunt: quos vidit quando eos misericorditer respexit. Per petrum enim qui interpretatur agnoscens: ⁊ dicitur simon. i. obediens: designatur iudaicus popul⁹ qui per legem deuȝ agnouit: ⁊ preceptis eius obediuit. Per andreā qui interpretatur virilis siue decorus: intelligit̄ gentilis popul⁹ q̄ p⁹ agnitionē dei viriliter in fide permansit. Nos populus voca

nit quando predicatores in mundum misit dicens:
Uenite post me.i.relinquite deceptorez ⁊ seq̄mini
creatorē.De vtroq̄ etiā populo facti sunt hominū
piscatores.i.predicatores.Relictis āt nauib⁹.i.carna
lib⁹ desiderijs.Et rhetib⁹.i.mūdi cupiditatib⁹ secuti
sūt christum.Per iacobū etiā intelligit iudaic⁹ po/
pulus:qui per cognitionē dei diabolū supplātauit
per iohānem gentilis populus qui sola gratia sal/
uat⁹ est.Zebedeus aūt.quē relinquūt:⁊ iterpretat
fugitiuus siue labens:significat mūdū qui transit:⁊
diabolū qui de celis lapsus ē.Per petz etiā ⁊ an/
dreaz mittētes rhetia in mare designātur illi qui in
prima etate dum de naui corporis sui mittunt rhe/
tia carnalis cōcupiscētie i mare huius seculi vocāt
a dño:Per iacobū ⁊ iohānem reficientes rhetia de
signant illi q̄ post peccata ante aduersitates veniūt
ad christū recuperātes q̄ predicauerūt. RABA.
Due naues duas ecclesias figurāt:eam que ex cir/
cūcisione ⁊ eā que ex preputio vocata est.Quilibet
etiam fidelis fit simon deo obediēdo:petrus pecca
tum suū agnoscēdo:andreas viriliter labores pati/
endo:iacobus vitia supplātando. GLO.Et iohā/
nes vt totū gratie dei ascribat.⁊ ideo quater tm̄ vo/
catio ponitur:per quos predicatores dei quatuor
mundi ptibus vocatos signetur. HYLA. Uel in
hoc futurorū euangelistarū numerus figuratur.
REMI.Per hoc etiā quatuor virtutes principales
designātur.prudētia eni refertur ad petz ꝓpter di/
uinam cognitionē:iusticia ad andreā ꝓpter operū
virilitatez:fortitudo ad iacobū ꝓpt diaboli supplā/
tationē:temperātia ad iohānem:ꝓpter diuine gra/
tie effectū. AVGV.de concor.euange.Sane mo/
uere potest:quomō iohānes dicat non in galilea:s;
iuxta iordanē andream secutum esse dñm:cū alio
cuius nomē tacet:deinde petrū ab illo nomen acce
pisse.Ceteri autē tres euāgeliste de piscatione voca
tos eos dicūt satis inter se couenienter:maxie mat
theus ⁊ marcus.nam lucas andream nō nominat:
q̄ tamen intelligit in eadem naui fuisse.Hoc etiā vi
detur distare q̄ tm̄ petro a domino dcm̄ esse cōme
morat lucas:Ex hoc iā hoies eris capiens:q̄ mat/
theus ⁊ marcus ambobus dixisse narrāt.sed potuit
prius petro dici sm̄ lucam:⁊ ambobus postea sm̄
alios duos.Sed qđ de iohāne diximus:diligenter
considerādū est:cum ⁊ locoz plurimum intersit ⁊
temporis ⁊ ipsius vocationis.Sed intelligendū est
petrū ⁊ andreā non sic vidisse dñm iuxta iordanez:
vt ei iam inseperabiliter inhererent:sed tm̄ cogno/
uisse quis esset:⁊ eum miratos ad propria remeasse
Forte autē qđ pretermiserat recapitulat:quia sine
vlla cōsequentis temporis differentia dicit:Ambu
lans autē iuxta mare.Queri etiā potest:quō binos
⁊ binos seorsum eos vocauerit:sicut narrat matthe
us ⁊ marcus:cū lucas dicat iacobū ⁊ iohānē tanq̄
socios petri ad adiuuādum vocatos fuisse:⁊ simul
subductis ad terrā nauib⁹ christū secutos.vnde intel
ligendum est hoc pmo esse gestū quod lucas insinu/
at:⁊ eos ad capturā pisciū ex more remeasse.Non
eni erat dictū petro q̄ pisces nunq̄ esset capturus.
cum post resurrectionē hoc fecerit:sed q̄ hoies eēt
capturus postea hoc gestū est q̄ mattheus ⁊ marc⁹
narrat:nō eni subductis ad terrā nauibus tanq̄ cu
ra redeundi secuti sunt eum:sed tanq̄ iubentem vt
sequerentur.

Et circuibat iesus totam galileā
docēs in synagogis eoꝝ:⁊ p̄dicans
euāgeliū regni:⁊ sanās oēm lāguo
rem ⁊ oēm infirmitatē in pplo.Et
abijt opinio ei⁹ in totā syriā:⁊ obtu
lerunt ei oēs male hūtes varijs lan
guorib⁹ ⁊ tormētis cōprehensos:⁊
qui demonia habebāt ⁊ lunaticos ⁊
paralyticos ⁊ curauit eos.Et secu
ti sunt eū turbe multe de galilea:⁊
decapoli:⁊ de hierosolymis ⁊ de iu
dea ⁊ de trans iordanem.

CHRY.super matth.Omnis rex pugnaturus cō
tra aduersariū pus cōgregat exercitū ⁊ sic vadit ad
pugnā:sic ⁊ dñs cōtra diabolū pugnatur⁹ pus con
gregauit apostolos:⁊ sic cepit euāgelium p̄dicare.
vn̄ sequit:Et circuibat iesus. REMI.In quo do
ctorum vita instruit.Ut eni nō sint pigri:docent p
hoc qđ dicit:circuibat iesus. CHRY.sup matthe.
Quia eni illi vt debiles ad medicū venire nō pote/
rant:ipse sicut studiosus medicus circuibat grauit
egrotantes:⁊ domin⁹ quidē circuibat singulas regi
ones.Qui autē sunt vni⁹ regionis pastores conside
rando debent circuire populi singulas passiones vt
ad remedium passionis eorū aliquod medicamen
tum in ecclesia proferat. REMI.Ut autē nō sint
acceptores personarū docent p̄dicatores p hoc qđ
subiungit:Totā galileā.Ut autē vacui non discur
rant:docentur per hoc qđ subdit:Docens.Ut autē
nō paucis sed multis prodesse studeant:mouent per
hoc quod sequitur:In synagogis. CHRY.in ho.
Hinc etiā eos erudiebat:q̄ nō est deo cōtrarius iu
deis predicans ⁊ error predicator sed cōsonans pa
tri aduenit. REMI.Ut autē nō errores neq̄ fabu
las sed salutaria predicēt:docet per hoc q̄ subdit:
Predicās euāgeliū regni.Distat autē inter docens
⁊ predicans:docens eni refert ad pñtia:p̄dicans ad
futura.docebat eni de presentib⁹ mandatis:p̄dica/
bat de futuris ꝓmissis. CHRY.super matth.Uel
docebat iusticias naturales quas.s.ratio naturalis
docet:vt castitatem:humilitatē:⁊ huiusmodi:quas
per seipsos omnes bona esse intelligūt de quibus
necessaria est doctrina:nō tantū ꝓpter manifestatiō
nem quātum ꝓpter excitationem cordis.Preualē/
tibus eni delectationib⁹ carnalibus scientia iusticie
naturalis quasi i obliuionē deducta obdormit.Cū
ergo cepit doctor reprehēdere carnalia mala:ei⁹ do
ctrina nō nouā sciam introducit:sed oblitā commo
nefacit.Predicabat autē euāgeliū annunciādo bo
na que antiqui manifeste nec audierant:vt beatitu
dinem celestem:mortuorum resurrectionem:⁊ hu
iusmodi.Uel docebat interpretando prophetias de
ipso.Euangeliū predicabat denūciando in se bona
futura. REMI.Ut autem doctores doctrinā suā
virtutibus cōmendare studeant:docent p hoc qđ

ſubdit᷑: Sanãs omnẽ languorẽ ⁊ omnẽ infirmitatem ĩ populo. Infirmitas q̃dem eſt corporum: languor autem animarꝫ. CHRY. ſuper mattheũ: Uel per languorẽ anime aliquã paſſionẽ intelligim⁹: vt auariciã: libidinẽ: ⁊ huiuſmodi. Per infirmitatẽ aũt infidelitatẽ: per quã aliquis infirmat᷑ in fide. Uel ꝑ languores ĩtelligunt᷑ grauiores corporis paſſiones per infirmitates autem leuiores: ſicut autẽ paſſiões corporales diuinitatis virtute ſanabat: ſic ſpiritales verbo pietatis. Primo autem docet ⁊ poſtea ſanat ꝓpter duo: p̃mo quia premittit᷑ quod magis neceſſarium eſt. verba eniꝫ pietatis edificant animã non miracula. deinde quia verba per miracula commendant᷑: ⁊ nõ econuerſo. CHRY. in home. Conſiderandum aũt ꝙ vbicũqꝫ legis cuiuſdam introductio fit: ſigna facere deus aſſueuit: pignora ſue virtutis legem tribuens ſuſcepturus: hoiem enĩ facturus mũdum creauit: ⁊ tunc illi legem in paradiſo ꝓpoſuit ⁊ quãdo noe legem laturus erat: magna ſigna oſtẽdit. Et ſimiliter iudeis legem laturus ꝓdigia oſtẽdit ⁊ tunc legem dedit: ita ⁊ hic ſublimẽ illã legem ĩtroducturus: miraculorum demõſtratione certificat q̃ dicunt᷑. Quoniã enĩ regnum qđ predicabat᷑ non apparebat: ab apparentib⁹ ſignis ipſum manifeſtauit: GLO. Sed quia predicatores debent habere bonum teſtimoniũ ab his qui foris ſũt: ne ſi vita deſpicitur: p̃dicatio contẽnat᷑: ſubditur: Et abijt opinio eius in totã ſyriam. RABA. Syria eſt omnis regio ab euphrate vſqꝫ ad mare magnũ a cappadocia vſqꝫ ad egyptum: in qua eſt ꝓuincia paleſtina ĩ qua habitãt iudei. CHRY. in ho. Intende autẽ moderationẽ euãgeliſte qꝛ nõ vnũquenqꝫ nobis enarrat curatorũ: ſed breuib⁹ verbis copioſitatẽ tranſcurrit ſignorũ. vñ ſequit᷑: Et obtulerũt ei oẽs male habentes. REMI. Per quos varias vult ĩtelligi infirmitates: ſed leuiores. Cũ vero dicit: Uarijs lãguorib⁹ ⁊ tormẽtis cõprehenſos: illos vult ĩtelligi de quib⁹ ſubinfert: Et qui demonia habebãt. GLO. Languor diuturn⁹ eſt tormentum: morbus acutus: vt dolor lateris ⁊ huiuſmodi. qui aũt demonia habebãt: ſunt q̃ a demonibus vexabant᷑. REMI. Lunatici enĩ dicti ſũt a luna: que dũ mẽſtruis tẽporib⁹ creſcit ⁊ decreſcit: ipſi vexant᷑. HIE. Demones enĩ obſeruantes lunaria tẽpora creaturarꝫ ĩfamare cupiebãt vt ĩ creatorẽ blaſphemie redũdarẽt. AVGV. xxij. de ciuitate dei: Illiciunt᷑ tamẽ demones ad habitãdum per creaturas: quas nõ ipſi: ſed de⁹ cõdidit delectabilib⁹: ꝓ ſua diuerſitate diuerſis nõ vt aĩalia cibis: ſed vt ſpiritus ſignis: q̃ cuiuſqꝫ delectationi congruunt. RABA. Paralytici aũt ſunt corpore diſſoluti: paralyſis enĩ grece latine dicitur diſſolutio. Sequit᷑: Et curauit eos. CHRY. ſup matth. Cum ĩ quibuſdã locis dicat᷑: Multos curauit: hic ſimpliciter dicit᷑: Et curauit eos. ſignãs ꝙ oẽs curauit. Sicut ⁊ nouitius medic⁹ intrans ciuitatẽ: oẽs ad ſe venientes curat: ꝓpter ſuã opinionẽ cõmendandã.

CHRY. in ho. A nullo autẽ eorꝫ fidẽ exquiſiuit: qm̃ nondũ virtutis ſue demõſtrationẽ dederat: ⁊ in adueniendo ⁊ ferendo a longe non paruã oſtenderãt fidem. Sequit᷑: Et ſecute ſunt eum turbe multe.

RABA. Que quadripartite ſunt: alij ꝓpter celeſte magiſteriũ vt diſcipuli: alij ob curationẽ ĩfirmitatũ alij ſola fama ⁊ curioſitate: volẽtes experiri an verũ eſſet qđ dicebat᷑: alij ꝑ inuidiã volẽtes eũ in aliquo capere ⁊ accuſare. Myſtice autẽ ſyria interpretatur elata: galilea volubilis vel rota. i. diabolus ⁊ mundus q̃ ⁊ ſuperb⁹ eſt: ⁊ ad ima ſemꝑ rotat᷑: in quo fama chriſti ꝑ predicationẽ innotuit. demoniaci enim ſunt idolatre: lunatici: inſtabiles: paralytici: pigri: ⁊ diſſoluti. GLO. Turbe autem que ſequũtur dñm ſunt de eccleſia: que ſpiritaliter eſt galilea tranſmigrans ad virtutes. Et decapolis. x. precepta ſeruãs in hieroſolyma ⁊ iudea: quã viſio pacis ⁊ cõfeſſio illuſtrat. Et trans iordanẽ qꝛ baptiſmo tranſito terrã ꝓmiſſionis intrat. REMI. Uel ſequũtur dominũ de galilea. i. de volubilitate mũdi ⁊ decapoli: que ẽ regio. x. vrbiũ: ⁊ ſignificat decalogi trãſgreſſores. Et de hieroſolyma: qꝛ. ſ. prius in noxia pace detinebantur. Et de iudea. i. de cõfeſſione diabolica. Et de trãſ iordanem: quia prius erant in paganiſmo conſtituti. Sed tranſeũtes per aquam baptiſmi venerũt ad chriſtum.

CAPI. V.

Videns autẽ ieſus turbas: aſcẽdit in montẽ: ⁊ cũ ſediſſet acceſſerũt ad euꝫ diſcipuli eius: ⁊ aperiẽs os ſuũ docebat eos dicẽs: Beati pauperes ſpiritu: qm̃ ipſorum eſt regnũ celorum.

CHRY. ſup matth. Omnis artifex ſm̃ ꝓfeſſionem ſuam oportunitatẽ operis videns gaudet. Carpẽtarius enĩ ſi viderit arborẽ bonã concupiſcit eã precidere ad opus artificij ſui. Et ſacerdos cum viderit eccleſiam plenã: gaudet anim⁹ eius: ⁊ delectat᷑ vt doceat. Sic ⁊ domin⁹ videns magnã congregationeꝫ populi: excitat⁹ eſt ad docẽdum. vñ dicit: Uidẽs aũt turbas ieſus aſcẽdit in montẽ. AVGV. de cõcor. euã. Uel hic põt videri multas turbas vitare voluiſſe: ⁊ ob hoc aſcendiſſe in montẽ: vt ſolis diſcipulis loqueret᷑. CHRY. in ho. Per hoc autẽ ꝙ nõ in ciuitate ⁊ foro: ſed in mõte ⁊ ſolitudine ſedit. Erudiuit nos nihil ad oſtẽtationẽ facere: ⁊ a tumultib⁹ abſcedere: ⁊ maxĩe cũ de neceſſarijs diſputare oporteat.

REMI. Hic enĩ ſciendũ eſt ꝙ tria refugia legitur domin⁹ habuiſſe: nauim: montẽ: ⁊ deſertũ: ad quorꝫ alterũ quotienſcũqꝫ a turbis opprimebat᷑: conſcendebat. HIERO. Nonnulli autẽ ſimpliciorũ fratrum putant dominum ea que ſequuntur in oliueti mõte docuiſſe: quod nequaq̃ ita eſt. Ex precedentibus enĩ ⁊ ſequentibus in galilea monſtratur locus quem putamus eſſe vel thabor vel quemlibet aliũ montem excelſum. CHRYSOSTO. ſuper mattheum: Aſcendit autem in montem: primo quidem vt impleret prophetiam Iſaie dicẽtis: Super montem aſcende tu. deinde vt oſtendat quoniam in altitudine ſpiritalium virtutum conſiſtere dicatur: qui docet dei iuſticiam pariter ⁊ qui audit. nemo enim poteſt in valle ſtare ⁊ de monte loqui. Si in terra ſtas: de terra loquere. Si autẽ de celo loqueris: in celo conſiſte. Uel aſcendit in montẽ vt oſtendat ꝙ oĩs q̃ vult diſcere myſteria veritatis: ĩ mõtẽ eccl'e debꝫ aſcẽdere: de quo ꝓpheta: Mons dei: mons pinguis.

HYLA. Uel ascendit in montē quia in paterne maiestatis celsitudine positus celestia vite precepta constituit. AVGV. de sermone dñi in monte: Uel ascendit in montem: vt significet quia minora erant precepta iusticie: que a deo data sunt p prophetas populo iudeorum quem timore adhuc alligari oportebat. Per filiū autē suū maiora populo quem charitate iam conuenerat liberari. Sequit: Et cum sedisset: accesserunt ad eum discipuli ei⁹.

HIERO. Ideo autem nō stans: sed sedens loquitur: quia non poterant eum intelligere in sua maiestate fulgentē. AVGV. in sermone dñi in monte Uel q sedens docebat: pertinet ad dignitatē magistri. Accesserunt autem ad eū discipuli eius: vt audiendis verbis illius hi essent in corpore viciniores: qui preceptis implendis animo appropinquabāt.

RABA. Mystice aūt sessio dñi incarnatio ei⁹ ē: quia nisi dñs incarnatus esset: humanū gen⁹ ad eū accedere non potuisset. AVG. de concor. euang. Mouet aūt q mattheus in monte dicit hunc habitum esse sermonē a dño sedente: lucas autē in loco campestri a domino stāte. Hec igitur diuersitas facit videri aliū fuisse illū: alium istum. Quid enī phibet christum quedam alibi repetē que ante iam dixerat: aut iterum facere: que ante iā fecerat? Quāq etiam possit illud occurrere in aliqua excellentiori parte montis: primo cum solis discipulis dñm fuisse quando ex eis duodecim elegit: deinde cum eis descendisse non ō monte: sed de ipsa montis celsitudine campestrem locum .i. in aliquam equalitatem que in latere montis erat: z multos capere poterat atq ibi stetisse donec ad eū turbe congregarentur: ac postea cū sedisset accessisse ppinqui⁹ discipulos eius: atq ita illis ceterisq turbis psentibus vnum habuisse sermonem: quē mattheus lucasq narrant diuerso narrandi modo: sed eadem veritate rerū.

GREGO. quarto mora. Sublimia autē pcepta domino in monte dicturo pmittitur: Et aperiēs os suū docebat eos qui dudum aperuerat ora prophetarum. REMI. Ubicunq aūt legit dñs aperuisse os: inspiciendū est quia magna sunt que sequūt.

AVG. de sermone dñi in monte: Uel dicit: Aperiens os suū. vt ipsa mora cōmēdet aliqnto longiorem futurū eē sermonē. CHRY. in homelia: Uel hoc dicit: ut discas quoniam nunc quidē docebat os aperiens in loquendo: nunc autē vocem que ē ab operibus emittens. AVG. in sermone domini in monte: Siquis autē pie sobrieq cōsiderauerit: inueniet in hoc sermone quantū ad mores opportunos pertinet perfectum z vite christiane modum vnde sic ipse sermo concluditur: Omnis qui audit verba mea hic z facit ea: similabo eum viro sapienti. AVG. xix. de ciui. dei: Nulla āt ē causa philosophandi nisi finis boni. q autē beatū facit: ipse est finis boni. Et ideo a beatitudine incipit dicens: Beati pauperes spiritu. AVG. in sermone domini in monte: Presumptio quidē spiritus audaciam z superbiam significat. vulgo etiam magnum spiritū superbi habere dicitur: z recte. nam spiritus vent⁹ vocatur: quis ō nesciat supbos inflatos dici quasi vento distētos. Quaprop̄ recte hic itelligit: Pauperes spiritu humiles z timentes deū .i. nō habētes inflātē spū. CHRY. in ho. Uel spū hic elationē z animū dicit. q enī sunt multi humiles nolētes rerū necessitate coacti: non est laus. vnde illos beatificat: qui se ex electione humiliant. Ideo aūt hic incipit radicitus euellēs supbiā: quia hec fuit radix z fons malicie vniuerse: contra quā ponit humilitatē: velut quoddā stabile fundamentū: qua subiecta cum stabilitate alia supedificāt. hac aūt destructa: pereunt quecunq congregaueris bona. CHRY. sup matth. Ideo autē dixit manifeste: Beati humiles spū. vt sic humiles ostēdant: vt semp adiutoriū dei sint meditantes. vnde in greco dicitur: Beati mēdici vel egeni. Sunt enī multi naturaliter humiles et non ex fide qui non pulsant adiutoriū dei: sed solū qui sm fidē sūt humiles. CHRY. in ho. Uel qā pauperes spū hic dicit formidantes z trementes dei iussiones: quomodo domin⁹ p Isaiam cōmendat. Quid āt amplius q̄ simpliciter humiles? Humiliū enim hic quidem mediocriter est: hic aūt supabundanter. AVG. Superbi ergo appetant regna terrarum: sed humilium est regnū celorum. CHRY. super matth. Nam sicut cetera vitia deponunt ad iferos: maxime tamen supbia: sic z omnes virtutes inducunt in regnū celorum: maxime tamē humilitas: quia pprīū est vt qui se humiliat: exaltetur.

HIERO. Uel beati pauperes spiritu: qui scilz ppter spiritūsanctum voluntarie sunt pauperes.

AMBRO. de offi. Inde autem incipit beatitudo iudicio diuīo: vbi erūna estimat humano. GLO. Paupibus āt i spūi ouenieter pmittūt diuitie celi.

Beati mites: qm̄ ipsi possidebūt trā

AMBRO. sup lucam: Cū simplicitate otentus fuero inops: supest vt mores meos temperē. Quid enim mihi pdest carere secularibus: nisi fuero mitis? Congrue igitur sequit: Beati mites. AVG. Mites sunt qui cedunt improbitatibus: z nō resistunt in malo: sed vincunt in bono malū. AMB. super lucam: Mitiga ergo affectū tuū: vt non irascaris: aut certe iratus ne peccaueris. Preclarū ē enī motum temperare cōsilio: nec minoris virtutis dicitur prohibere iracundiam q̄ omnino non irasci: cum plerūq istud leuius hoc fortius estimetur. Rixentur igitur immites z dimicent p terrenis z temporalibus rebus. Sed beati mites quoniā ipsi hereditabūt terram: de qua euelli non possunt. illam inquā terrā de qua in psalmo dicitur: Portio mea in terra viuentiū. Significat enī quādā stabilitatē hereditatis ppetue: vbi anima p bonū affectū tāq loco suo requiescit: sicut corp⁹ in terra. Et inde cibo suo alitur: sicut corp⁹ ex terra: ipsa est requies z vita sanctorū. CHRY. sup matth. Uel terra hic sicut qdā dicit: q̄diu ē in h statu terra mortuorū ē: qr vanitati subiecta ē. cū aūt liberata fuerit ō corruptōe fit terra viuorū vt mortales hereditēt imortalē. Aliter exponētē legi q̄si celū in quo habituri sūt sancti dicat terra viuorū: qō quātū ad iferiorē regionē celi ē: q̄tū aūt ad supi⁹ celum dr terra. Alij dicūt qr corp⁹ nrm terra ē z q̄diu subiacet morti: terra est mortuorū. Cum aūt fuerit oforme factū glie corpis xpi: erit terra viuorū. HYLA. Uel hereditatē tre mitib⁹ dñs pollicet .i. eius corpis qō ipe assumpsit habitaculū: qr p mansuetudinem mentis nre habi

tat christ⁹ in nobis: nos quoq; clarificati corporis eius gloria vestiemur. CHRY. in homelia: Uel aliter: christus hic spiritalibus sensibilia immiscuit. quoniã enĩ estimatur qui mitis ẽ oĩa sua pdere: cõtrariũ pmittit dicens: q cũ stabilitate sua possidet: qui non est pteruus. qui aũt aliter est: multotiens animã & hereditatẽ paternã perdit. Quia vo pphã dixerat: Mansueti hereditabunt terrã: a consuetis verbis contexit sermonẽ. GLO. Mites etiã q se ipsos posséderũt: hereditatẽ patris in futuro possidebũt. plus aũt est possidere terrã: q habere regnũ celorũ: multa enĩ habem⁹: que statim amittimus.

Beati q lugẽt: qm̃ ipi ↄsolabũt.

AMB. sup lucã: Cũ h feceris: vt. s. sis paup & mitis: memẽto qa pctõr es: lugeto pctã. vñ seqt: Beati q lugẽt. Et bene tertia bñdictio ẽ pctã deflentis: quia trinitas est: que peccata condonat. HYLA. Lugẽtes enĩ hic dicũt nõ orbitates: aut ↄtumelias: aut dãna merentes: sed peccata vetera flentes. CHRY. sup matth. Et qui sua qdẽ peccata lugẽt: beati sũt: sed mediocriter. beatiores aũt sũt: qui aliena lugẽt peccata: tales cõuenit esse oẽs doctores. HIE. Luctus enĩ hic non mortuoꝝ ponit cõmuni lege nature: sed peccatis & vitijs mortuoꝝ. Sic fleuit samuel saulẽ: & paul⁹ eos q post imundiciã penitentiam non egerũt. CHRY. sup matth. Cum autẽ consolatio fit lugentiũ: cessatio luctus: q sua pctã lugent: ↄsolabuntur indulgentiã cõsecuti. CHRY. i ho. Et lz talibus sufficiat venia frui: nõ terminat retributionẽ in peccatoꝝ remissionẽ: sed & multaꝝ facit participes consolationũ: & hic & in futuro. Semper enim maiores laborib⁹ deus dat retributiones. CHRY. sup matth. Qui vo aliena pctã lugent consolabũtur: qui cũ in seculo illo pudentiã cognouerint dei: & intellexerint: q qui perierũt non fuerunt dei: de cui⁹ manu nemo rapere põt: de eis luctu derelicto in sua beatitudine letabuntur. Uel aliter AVG. in ser. dñi in monte. Luctus est tristicia de amissiõe charorũ. Cõuersi aũt ad deũ ea que i hoc mundo chara habebãt amittunt. non enĩ gaudent his rebus quib⁹ ante gaudebãt: & donec fiat i illis amor eternoꝝ: nonnulla mesticia sauciant. Consolabũtur g spũscõ qui maxime pptera paraclytus noĩatur. i. consolator: vt tpalẽ amittẽtes eterna leticia pfruant. Et ideo dicit: Qm̃ ipsi ↄsolabuntur. GLO. Uel p luctũ duo genera cõpũctionis intelligũtur. s. p miserijs hui⁹ mundi: & p desiderio celestiũ. vnde filia Caleph petiuit irriguũ superi⁹ & inferius. huiusmõi aũt luct⁹ nõ habet nisi paup & mitis: q cum mundũ non diligat: q miser est recognoscit: & iõ celũ concupiscit. cõueniẽter g lugẽtib⁹ promittitur consolatio: vt q tristatus est in pñti: gaudeat in futuro. Maior est aũt retributio lugentis q paupis & mitis. plus enĩ est gaudere i regno q habere & possidere: multa enĩ cũ dolore possidemus.

CHRY. in ho. Notandũ aũt q hanc beatitudinẽ cum intentione quadã pposuit: ideo nõ dixit: Qui tristant: sed Qui lugent. in quo etiã pfectionis sapientie magisteriũ dedit. Si enim qui filios vel alios defunctos lugẽt: fm illud tẽpus non desiderant pecuniã nec gloriã: nec cõuitijs exacuũtur: neq; ali qua alia passione capiuntur: multo magis hec seruare debent: qui lugent sua peccata.

Beati qui esuriunt & sitiũt iusticiam: quoniã ipsi saturabuntur.

AMBRO. super lucam: Postq delicta defleui: esurire incipio & sitire iusticiam. Eger enim cum in graui morbo est: nõ esurit. vnde sequit: Beati qui esuriũt & sitiũt iusticiam. HIERO. Nõ nobis sufficit velle iusticiã: nisi iusticie patiamur famẽ vt sub hoc exemplo nũq nos satis iustos: sed semp esurire iusticie opera intelligam⁹. CHRY. sup matth. Quoniã omne bonũ qđ non ex amore ipsius boni faciũt hoĩes: ingratũ est ante deum. Esurit autẽ iusticiam qui fm iusticiam dei desiderat ↄuersari. sitit aũt iusticiã qui scientiam eius acquirere cupit. CHRY. in home. Justiciã autẽ dicit vel vniuersalẽ vel particularẽ auaricie contrariã. Quia enĩ de misericordia dicturus erat: pmonstrat qualiter misereri oporteat: quia non ex rapina neq; ex auaricia. vnde etiã quod est auaricie ppriũ. s. esurire & sitire: iusticie attribuit. HYLA. Sitiẽtibus aũt & esuriẽtibus iusticiã beatitudinẽ tribuit: significans extensam in dei doctrinam scõꝝ auiditatẽ: pfecta in celo sanctitate repleri. Et hoc est qđ dicit: Quoniã ipsi saturabũtur. CHRY. super matth. s. largitate remunerãtis dei: quoniã maiora erũt premia dei q sanctorum desideria. AVG. Uel illo cibo saturabũtur in presenti de quo dñs dicit: Meus cibus est: vt faciam voluntatẽ patris mei: qđ est iusticia. & illa aq de qua quisq; biberit: fiet ei fons aque salientis in vitam eternã. CHRY. in home. Uel in hoc terrenum premiũ determinat: quia enĩ estimatur auaricia abũdantes facere: ipe contrarium dicit: q iusticia hoc operatur. Qui enim iusticiam cupit: omnia cum stabilitate habet.

Beati misericordes: quoniã ipsi misericordiam consequẽtur.

GLOSA: Justicia & misericordia ita coniuncte sunt vt altera ab altera debeat temperari. iusticia enim sine misericordia crudelitas est: misericordia sine iusticia dissolutio. vnde de misericordia post iusticiã subdit dicẽs: Beati misericordes. REMI. Misericors dicitur quasi miserũ habens cor: quia alterius miseriaꝝ quasi suã reputat: & de malo alterius quasi de suo dolet. HIERO. Misericordia hic non solũ in elemosynis intelligitur: sed in omni peccato fratris: si alter alterius onera portemus. AVG. Beatos aũt dicit eẽ qui subueniũt miserijs: q his eis ita rependitur: vt de miseria liberentur. vñ sequitur: Quoniã ipsi misericordiã cõsequentur. HYLA. Jntantũ enim deus beniuolẽtie nostre in omnes delectatur affectu: vt suam misericordiam sit solis misericordibus prestaturus. CRRY. in ho. Uidetur aũt esse equalis retributio: sed est multo maior: non enim est equalis humana misericordia & diuina. GLO. Merito ergo miserisericordib⁹ misericordia impenditur: vt accipiant q meruissent. & sicut plus recipit qui vltra saturitatẽ habet: q ille qui habet tantũ ad saturitatem: sic maior est gloria misericordie q precedentium.

¶ Beati mundo corde: quoniam ipsi deum uidebunt.

¶ AMBRO. Qui misericordiã defert misericordiam amittit: nisi mũdo corde misereat. Nã si iactantiam querit: null⁹ ẽ fructus. vñ sequitur: Beati mũdo corde. GLO. Cõuenient aũt sexto loco ponit cordis mũdicia: qꝛ sexto die hõ condit⁹ ẽ ad imaginem dei: que quidẽ obtenebrata erat in hoĩe p culpã sed in imũdis cordis reformat p gratiã. Merito autez post pdicta sequitur: qꝛ nisi illa pcedant mũdũ coꝛ in hoĩe non creat. CHRY. in ho. Mũdos aũt h̃ ait vel eos q̃ vniuersalẽ virtutẽ possident: ⁊ nulli⁹ sibi malicie conscij sũt: vel eos qui in tẽperãtia ɔsistũt: que maxime necessaria ẽ ad vidẽdũ deum: fm illõ pauli: Pacẽ psequimi cũ oĩbus ⁊ sanctimoniã: sine qua nemo videbit deũ. Quia enĩ multi miserentur quidẽ: sz impudica agũt: mõstrans qꝛ nõ suff cit p mũ. s. misereri. hoc õ mũdicia apposuit. HIERO. Mũdus aũt de⁹ a mũdo corde cõspicit. Tẽplũ. n. dei non põt eẽ pollutũ. Et hoc ẽ qõ dr Quonĩ ipsi deum videbũt. CHRY. sup matth. Qui enĩ oẽm iusticiã facit ⁊ cogitat: mẽte sua deũ videt: qm iusticia figura ẽ dei: deus. n. iusticia ẽ. Scdm̃ g qꝛ aliquis eripuerit se a malis ⁊ fecerit bona: fm h̃ deuz videt aut par aut ampli⁹ aut interdũ aut semp fm possibilitatẽ humanã. In seculo aũt illo mũdi corde deũ videbũt facie ad faciez: non in speculo ⁊ in enigmate sic hic. AVG. in ser. dñi in mõte: Stulti aũt sunt qui deũ videre ı̃his exteriorib⁹ oculis q̃rũt: cũ corde videat: sicut alibi scriptũ ẽ: In simplicitate cordis querite illũ: hoc enĩ ẽ simplex coꝛ qõ mundũ coꝛ. AVG. xxij. de ciui. dei: Si autẽ tantũ poterũt in corpore spiritali oculi etiã ipsi spiritales quãtũ possunt isti quales nunc habemus: pculdubio per eos deus videri non poterit. AVG. in primo de trini. Hec aũt visio merces est fidei: cui mercedi p fidem corda mũdant: sicut scriptũ est: Mundans fide corda eorum: hoc aũt probatur illa maxime sententia: Beati mũdo corde: qm ipsi deũ videbunt. AVG. sup ge. ad litterã: Nemo aũt videns deum viuit vita ista: qua mortaliter viuitur: ⁊ istis sensibus corpis. Sed nisi ab hac vita quisqꝫ funditus moriatur: siue oĩno exiens de corpore: siue ita alienatus a carnalib⁹ sensibus vt merito nesciat: sic ait aplus: vtrũ in corpore an extra corpus sit: non ĩ illã subuehitur visionẽ. GRO. Maiorem aũt remunerationẽ isti habent q̃z primi: sicut qui in curia regis non solũ prãdet: sed etiaz faciem regis videt.

Beati pacifici: quoniam filij dei uocabuntur.

AMBRO. sup lucam: Cũ interiora tua vacua feceris ab omni labe pctĩ: ne dissensiones ɔtẽtiõesqꝫ ex affectu tuo pdeant: a te pacẽ incipe: vt sic pacem alijs feras. vnde sequit: Beati pacifici. AVG. xix. de ciui. dei: Est aũt pax tranquillitas ordinis. Ordo aũt ẽ pariũ dispariũqꝫ sua loca tribuens dispositio. Sicut aũt nemo est qui gaudere nolit: ita nemo est q̃ pacẽ habere nolit: quãdoquidẽ ipsi qui bella volunt nihil aliud q̃z ad gloriosam pacẽ cupiũt bellãdo puenire. HIERO. Pacifici autẽ dicuntur beati q̃ pmũ in corde suo: deinde ⁊ inter fratres dissidẽtes faciũt pacẽ. Quid enĩ pdest alios p te pacari: cũ in tua anima sint bella viciorum. AVGV. in ser. dñi in monte: Pacifici aũt in semetipsis sunt: q̃ oẽs animi sui motus componentes ⁊ subijcientes rõni carnalesqꝫ ɔcupiscẽtias habentes edomitas fiunt regnũ dei: in quo ita ordinata sũt omnia: vt qõ ẽ in hoĩe pcipuũ ⁊ excellẽs: imperet ceteris reluctãtib⁹ que sũt nobis bestijsqꝫ cõmunia: atqꝫ id ipsũ qõ excellit in hoĩe. i. mens ⁊ rõ subijciatur pociori qõ est ipsa veritas filius dei. Neqꝫ enĩ imperare inferioribus põt: nisi supioribus subijciat. Et hec ẽ pax q̃ datur in terra hoĩbus bone voluntatis. AVG. in li. retrac. Nõ tamen cuiqꝫ puenire põt in hac vita vt lex repugnans legi mẽtis oĩno nõ sit ĩ mẽbris. Sz hoc nũc pacifici agunt domando cõcupiscẽtias carnis: vt ad pacẽ plenissimã quãqꝫ veniat. CHRY. sup matth. Pacifici aũt ad alios sunt: non solum q̃ inimicos in pace reconciliãt: sed etiã illi qui immemores maloꝝ diligũt pacem. Pax enim illa beata est que in corde posita ẽ: non tñ in verbis. Qui aũt pacem diligũt: filij sũt pacis. HYLA. Pacificorũ aũt btitudo adoptionis est merces. Et ideo dicitur Quoniã filij dei vocabunt. Parens enĩ omniũ de⁹ noster ẽ: neqꝫ aliter transire in nuncupationẽ familie eius licebit: nisi fraterne inuicẽ charitatis pace viuam⁹. CHRY. in ho. Uel qꝛ pacifici dicunt qui nec litigãt: nec odiũt ad inuicẽ: sed ⁊ congregãt litigantes recte filij dei vocant: qꝛ vnigeniti hoc ẽ op⁹ congregare dispersa: ⁊ pacificare ɔ̃ se preliantia. AVG. Uel qꝛ in pace pfectio ẽ vbi nihil repugnat pacifici filij dei dicũt: qm nihil resistit deo. Et vtiqꝫ filij dei similitudinẽ pacis debent habere. GLO. Maximã ergo dignitatẽ habent pacifici: sicut qui filius regis dicitur in domo regia summus ẽ. Septimo aũt loco btitudo hec ponit: qꝛ in sabbato vere requiei dabit pax: sex etatibus transactis.

Bti q psecutionẽ patiunt pp̃ter iusticiã: qm̃ ipsoꝝ ẽ regnũ celoꝝ.

CHRY. i ho. Posita pacificoꝝ beatitudine ne aliq̃s existimaret qꝛ semp pacẽ sibi querere sit bonũ: subdit: Beati qui psecutionẽ patiunt pp̃ter iusticiã hoc ẽ pp̃ter virtutẽ: pp̃ter defensionem alioꝝ: propter pietatẽ. Iusticiã enĩ consueuit p omni virtute anime ponere. AVGV. in ser. dñi in monte: Pace enim intrinsecus ɔstituta ac firmata: quascũqꝫ psecutiones ille q̃ foras missus ẽ: forinsecus ɔcitauerit: angerit: auget gloriã que fm deũ ẽ. HIERO. Signãter aũt addidit: Propter iusticiã. Multi. n. propter sua pctã psecutionẽ patiunt: ⁊ nõ sũt iusti. Simulqꝫ considera qꝛ octaua vere circũsionis beatitudo martyrio terminet. CHRY. sup matth. Nõ autẽ dixit: Beati qui a gentilib⁹ persecutionẽ patiuntur: ne putes illũ solũ beatũ qui psecutionẽ patitur pp̃ter idola non colẽda: ideo ⁊ ab hereticis psecutionẽ patiens propter veritatem non relinquendam btũs est: quia pp̃ter iusticiã patitur. Sed ⁊ si quis ex potẽtibus q̃ christiani videnť: forsitan pp̃ sua peccata correctus a te fuerit te psecutus: beatus es cum iohanne baptista. Si enĩ verũ est qꝛ prophete martyres sũt qui a suis occisi sũt: sine dubio qui

propter causam dei aliqd patit̄: etsi a suis patitur: mercedē martyrij habet. Et ideo nō posuit scriptura psonas psequentiū: sed solā cām persecutionis: vt nō aspicias: quis te psequitur: sed ꝑpter quid. HYLA. Sic ḡ ad postremū eos i btitudine numerat: quibꝰ omnia ꝑ christo pati q̄ iusticia ē pronus affectus ē. His igit̄ et regnū seruat̄: q2 in ɔtemptu seculi sunt paupes spū. vn̄ dicit: Qm̄ ipsoꝝ ē regnum celoꝝ. Uel octaua btitudo tanq̄ ad caput redit: q2 ɔsūmatū pfectuq3 ondit ⁊ pbat. Itaq3 in pma ⁊ in octaua noiatū est regnū celoꝝ. septē enī sūt q̄ pficiunt: nam octaua clarificat: ⁊ pfectū demōstra: vt ꝑ hos gradus pficiant̄ ⁊ ceteri: tanq̄ accipiat̄ rursus exordiū. AMBRO. sup lucā: Uel aliter: Primū regnū celoꝝ scis ꝓpositū ē i absolutiōe corpis: secūdū post resurrectiōē eē cū christo. Post resurrectionē tuā: terrā incipies tuā possidere absolutꝰ a morte: ⁊ in ipsa possessiōe ɔsolationē repies. Cōsolationem seqtur delectatio: delectationē diuina miseratio: Cui aūt misereť dn̄s ⁊ vocat: ⁊ sic vocatꝰ videt vocantē. Qui aūt deū viderit: i ius diuine generationis assumitur: ⁊ tūc demū q̄si dei filius celestis regni diuitijs delectat̄: Ille igit̄ incipit: hic repletur.

CHRY. in ho. Ne aūt mireris si sup vnamquāq3 btitudinē regnū non audis: q2 cū dicit: Cōsolabuntur: misericordiā ɔsequnt̄: ⁊ cetera huiusmodi. Per hec vniuersa nihil aliud q̄ regnū celoꝝ occulte insinuat: vt nihil sensibile expectes. Neq3 .n. btūs ē q̄ in his coronat̄: que cū p̄nti vita discedūt. AUG. Diligēter aūt attēdēdus ē numerus harū sniarum. his enī septē gradibꝰ congruit opatio spūsci septiformis quā isaias describit. sed ille a sūmo: hic ab imo: quia ibi doceť filius dei ad ima descensurus: hic hō de imis ad similitudinē dei ascēsurꝰ. In his prius est timor q̄ ɔgruit hoibus humilibꝰ: de qbꝰ dicit̄: Bti paupes spū. i. non alta sapiētes: s3 timentes. Secūda ē pietas: que ɔuenit mitibꝰ: qui enī pie querit honorat: nō rephēdit: non resistit: qđ ē mitē fieri. Tertia ē scia que ɔuenit lugētibꝰ: q̄ didicerūt qbꝰ malis nūc vincti sūt: q̄ q̄si bona petierūt. Quarta q̄ ē fortitudo ɔgruit esuriētibꝰ ⁊ sitientibꝰ: quia desiderantes gaudiū de veris bonis laborāt: a terrenis cupiētes auerti. Quinta ɔsiliū ɔuenit misericordibꝰ: q2 vnū cū remediū est de tantis malis erui: dimittere alijs ⁊ dare. Sexta ē intellectꝰ: ⁊ ɔuenit mūdis corde: q̄ purgato oculo p̄nt videre qđ oculus nō vidit. Septima ē sapiētia: que ɔuenit pacificis: in quibꝰ nullꝰ motꝰ ē rebellis: s3 obtēpant spiritui. Unū aūt p̄miū qđ ē regnū celoꝝ varie noiatum est. In p̄mo sic oportebat positū ē regnū celoꝝ: qđ est pfecte sapiētie initiū: ac si diceret̄: Initiū sapie timor dn̄i. Mitibꝰ hereditas tanq̄ testā p̄ris cum pietate querētibꝰ. Lugētibꝰ ɔsolatio tanq̄ scientibꝰ qđ amiserūt: ⁊ in qbꝰ mersi sūt. Esuriētibꝰ saturitas tanq̄ refectio laborātibꝰ ad salutē. Misericordibꝰ misericordia tanq̄ optimo ɔsilio vtentibꝰ: ut h̄ eis exhibeat̄: qđ exhibēt. Mūdis corde facultas videndi deum tanq̄ purū oculum ad intelligēda eterna gerētibꝰ. Pacificis dei similitudinē. Et ista quidem in hac vita p̄nt cōplere: sicut completa esse in apostolis credimus. nam quod post hanc vitam ꝓmittitur: nullis verbis exponi potest.

Beati estis cū maledixerint vobis hoies ⁊ psecuti vos fuerint: ⁊ dixerint oē malū aduersū vos mētiētes ꝑpter me. Gaudete ⁊ exultate: qm̄ merces vestra copiosa ē i celis. Sic .n. psecuti sūt ꝓphetas q̄ fuerūt añ vos.

RABA. Supiores sentētias generaliter digerebat: iam incipit loqui p̄ntes compellās: predictus eis psecutiones quas pro noie eius passuri erāt dicens: Beati estis cū maledixerint vo. ho. ⁊ pse. vos fuerint. ⁊ dix. oē malum aduer. vos. AUG. Queri aūt pōt. quid intersit qđ ait: Cū vobis maledicēt: ⁊ dicent omne malū: cū maledicere hoc sit malū dicere. Sed aliter ē maledictum iactatū cū ɔtumelia corā illo q̄ maledicit̄: aliter cū absentis fama ledit̄. Persequi aūt ē vim inferre vel insidijs appetere.

CHRY. sup matth. Si aūt verū est: q̄m qui calicem aque porrexerit: merces eiꝰ nō perit: consequenter q̄ vel vniꝰ leuissimi verbi iniuriā fuerit passus: vacuus nō erit a mercede. Ut aūt blasphematꝰ sit beatus: duo ɔuenire debēt: vt ⁊ mēdaciter blasphemetur: ⁊ ꝑpter deū: alioqn si vnū defuerit: nō ē btitudinis merces. Et ideo dicit: Mētiētes ꝑpter me.

AUG. Qđ ꝑpter illos aditū puto q̄ volūt de psecutionibꝰ ⁊ de fama sue turpitudinis gloriari: ⁊ iđ dicere ad se ptinere christū: q2 multa de illis dicūt̄ mala: cū ⁊ vera dicāt̄ q̄n ⁊ de errore illoꝝ dicūt̄. et si aliq̄n falsa iactāt̄: nō tn̄ ꝑpter christū ista patiūt̄.

GRE. sup ezechielē: Quid āt potentie obesse si homines vobis derogēt: ⁊ sola vos ɔsciētia defendat. S3 tn̄ linguas detrahētiū sicut nostro studio nō debemꝰ excitare ne ipsi pereāt: ita p suā maliciā excitatas debemꝰ equanimiter tolerare: vt nobis meritum crescat. vnde ⁊ hic dicitur: Gaudete ⁊ exultate q̄m merces vestra copiosa ē in celis. GLO. Gaudete mēte quidē: ⁊ exultate corpore: quia merces vestra nō tm̄ magna est sicut alioꝝ: sed copiosa est in celis. AUGU. Non hic celos puto dici superiores partes huius visibilis mundi: non enī merces vestra in rebꝰ visibilibꝰ collocanda ē: s3 in celis dictū puto in spiritualibꝰ firmamētis vbi habitat sempiterna iusticia. Sentiūt ḡ iam istā mercedē q̄ gaudent spiritalibus: sed ex oī parte pficietur: cū mortale hoc induerit īmortalitatē. HIE. Gaudere igitur ⁊ exultare debemus vt merces nobis in celestibus ꝓparetur. hoc qui vanā sectat̄ gloriā implere non pōt. CHRY. sup matth. Quia quātū aliquis letatur de laude hominū: tantū de vituperatiōe tristatur. qui vō gloriā concupiscis i celo: obprobria nō timeas i terris. GRE. sup Ezechielē: Aliq̄n tamē detractores debemus cōpescere: nedū de nobis mala dissemināt eoꝝ qui audire nos ad bona poterāt corda innocentiū corrūpant. GLO. Non solū aūt premio sed etiam exemplo eos ad patientiā prouocat: cum subdit: Sic enim psecuti sunt prophetas q̄ fuerūt ante vos. REMI. Magnam enim consolationem accipit homo in tribulatione positus: dū recordatur passiones aliorum a quibus exemplum patientie accipit: ac si diceret: Mementote quia illius vos estis apostoli: cuiꝰ ⁊ illi fuerūt prophete:

CHRY.i ho. Sic̃ ꝫ infinuat coeq̃litē sui honoris ad patrē: ac si dicat: Sic̃ illi ꝑpter patrem ita ꝫ vos ꝑpter me patiemĩ. Cũ etiã dixit ꝓphetas q̃ fuerũt an̄ vos: mõstrat ꝫ ipos ꝓph̃as iã factos. AVG. Persecutionem aũt hic generaliter posuit: ꝫ in maledictis: ꝫ in laceratione fame.

Uos estis sal terre. Qḋ si sal euanuerit: in quo salietᷣ? Ad nichilũ ualet ultra: nisi ut mittãt foras: ꝫ conculcent ab hominibus.

CHRY. in ho. Quia excelsa p̃cepta discipulis dederat: vt nõ dicerẽt: q̃liter poterim⁹ ea seruare: eos laudib⁹ mitigat dicẽs: Uos estꝭ sal terre. In quo mõstrat ꝙ necessario hec iniũgit. nõ enĩ ꝓ vr̃a vita aut pro vna gẽte: ſ ꝓ vniuerso mũdo vos mitto. ꝫ si alios mordẽtes mala audiatis gaudete: hoc enĩ ē op⁹ salis: mollia mordicare: quare alioꝝ maledictio nihil vobis nocet: ſ ē testis vr̃e v̄tutis. HYLA. Est hic ꝓprietas q̃rẽda dictoꝝ: quã apl̃oꝝ officiũ ꝫ ipsius salis natura mõstrabit. hoc igiᷣ ĩ oẽm vsũ hũani generis effectũ incorruptionẽ corpib⁹ q̃b⁹ fuerit aspersũ impartit: ꝫ ad oẽm sensũ cõditi saporis aptissimũ ē. Apl̃i aũt sũt reꝝ celestiũ p̃dicatores: ꝫ eternitatis velut satores: merito sal terre nũcupati: q̃ ꝑ v̄tutẽ doctrine q̃si saliẽtes eternitati corpa ſuant. REMI. Sal etiã ꝑ aquã ꝫ ardorẽ solis ꝫ ꝑ flatum venti in naturã alterã cõmutatᷣ: sic ꝫ apl̃ici viri per aquã baptismi ꝫ ardorẽ dilectõis ꝫ flatũ sp̃ussc̃i in spiritalẽ regenerationẽ cõmutati sũt. Sapiẽtia etiã celestis ꝑ apl̃os p̃dicata exiccat hũores carnalium opeꝝ: aufert fetorẽ: ꝫ putredinẽ male ꝯuersationis ꝫ vermẽ libidinose cogitationis. ꝫ illũ de quo dic̃ ꝓph̃a: Uermis eoꝝ nõ moriᷣ. REMI. Sũt apl̃i sal terre. i. hoĩm terrenoꝝ q̃ amãdo terrã terra vocanᷣ. HIERO. Uel apl̃i sal t̃re appellãᷣ: q̃ ꝑ illos vniuersũ hoĩm ꝯdiᷣ gen⁹. CHRY. sup matth. Doctor. n. cũ fuerit oĩb⁹ p̃dictꝭ v̄tutib⁹ ornat⁹: tũc ē q̃si optimũ sal ꝫ tot⁹ pp̃ls de illo cõdiᷣ: vidẽdo eũ ꝫ audiẽdo. REMI. Et sciẽdũ q̃ nullũ sacrificiũ offerebatur deo in veteri testamẽto nisi p̄ns ꝯdireᷣ sale: q̃ null⁹ põt laudabile sacrificium deo offerre absq̃ sapore celestis sapie. HYLA. Uerũ q̃ ꝯuersioni hõ subiacet: iõ apl̃os sal terre nũcupatos monet in tradite sibi p̄tãtis virtute ꝑsistere: cũ subdit: Qḋ si sal euanuerit: in quo salietur? HIERO. i. si doctor errauerit: quo alio doctore emẽdabitur? AVG. Et si vos ꝑ quos cõdiẽdi sũt pp̃li metu ꝑsecutionũ t̄paliũ: amiseritis regna celoꝝ: q̃ erũt hoĩes ꝑ quos vobis error auferaᷣ? Alia lr̃a h̃z: Si sal infatuatũ fuerit ondẽs fatuos eẽ iudicãdos q̃ t̄paliũ bonoꝝ vł copiã sectãtes vel inopiã metuẽtes amittunt eterna: q̃ nec dari p̄nt ab hoĩb⁹ nec auferri. HYLA. Si aũt doctores infatuati nil saliãt: ꝫ ipsi sensu accepti saporis amisso viuificare nõ p̄nt corrupta reddũᷣ inutiles. vñ seq̃tur: Ad nihi. va. vltra nisi ut mit. fo. ꝫ ꝯcul. ab hoĩb⁹. HIERO. Exẽpluꝫ de agricultura scriptũ ē: Sal enĩ vt in ꝯdimentũ ciboꝝ ꝫ ad siccãdas carnes necessariũ ē: ita aliũ vsuꝫ nõ h̃z. Certe legim⁹ in scripturis vrbes q̃sdã ira victoꝝ sale seminatas vt germẽ nullũ in ipsis orireᷣ.

GLO. Postq̃ g̃ illi qui capita sũt alioꝝ defecerit nulli vsui apti sũt: nisi ad hoc vt mittanᷣ foras ab officio docẽdi. HYLA. Uel etiã de ecclesie ꝓmptuarijs proiecti pedib⁹ incedentiũ conterantur.

AVG. Non aũt calcaᷣ ab hoĩb⁹: q̃ patiᷣ ꝑsecutionẽ: sed q̃ ꝑsecutionẽ timẽdo infatuaᷣ. Calcari enĩ nõ põt nisi īferior. inferior aũt nõ est: q̃ q̃uis corpe multa in terra sustineat: corde tñ in celo fixus ē.

Uos estis lux mũdi. Non põt ciuitas absc̃õdi supra mõtẽ posita: neq̃ accẽdũt lucernã ꝫ ponũt eam sub modio: ſ sup candelabrũ: ut luceat oĩb⁹ q̃ in domo sũt. Sic luceat lux uestra coram hoĩbus ut uideãt opera uestra bona: ꝫ glorificent patrem uestrum qui in celis est.

CHRY. sup matth. Sic̃ doctores ꝑpter bonã cõuersationẽ sũt sal quo pp̃ls cõdiᷣ: ita ꝑpter v̄bũ doctrine sũt lux qua ignorãtes illuminãᷣ. prius aũt ē bene viuere: q̃ bñ docere: ꝫ ideo postq̃ apl̃os dixerat sal: consequenter vocat eos lucẽ dicens: Uos estis lux mũdi. Uel q̃ sal in eo statu tenet rẽ ne ad deteri⁹ muteᷣ: lux aũt ad meli⁹ p̃ducit illustrando. ꝑpter qḋ apl̃i dicti sũt p̄us sal ꝑpter iudeos: ꝫ ꝑpẽ pp̃lm christianũ a quib⁹ de⁹ cognosciᷣ: quos ſuãt in dei sc̃ia: lux aũt propẽ gẽtes q̃s ad sc̃ie lumẽ perducũt. AVG. Oportet aũt hic mũdũ nõ celum ꝫ terrã: ſ hoĩes q̃ sunt in mũdo intelligi: vel q̃ diligũt mũdũ: q̃b⁹ illuminandis apl̃i missi sunt. HYLA. Natura enĩ luminis ē ut lucẽ quocũq̃ circũferatur emittat: illatũq̃ edib⁹ tenebras interimat: luce illuminãte. Igiᷣ mũdus extra cognitiõẽ dei posit⁹ obscur⁹: tenebaᷣ ignorantie tenebris: cui ꝑ apl̃os sc̃ie lumẽ inuehiᷣ: ꝫ cognitio dei dareᷣ: ꝫ de ꝑuis eoꝝ corpusculis quocũq̃ incesserint: lux tenebris ministraᷣ. REMI. Sic̃ aũt sol dirigit radios suos: ita ꝫ dñs q̃ ē sol iusticie direxit apl̃os suos ad effugandas hũani generis tenebras. CHRY. in ho. Intellige aũt q̃ magna eis ꝓmittit: vt q̃ in regiõe ꝓpria cogniti nõ erãt: ad fines orbis terraꝝ eoꝝ veniret fama. nec ꝑsecutiões q̃s p̃dixerat eos potuerũt occultare: ſ ꝑpter hoc magis p̃clari reddũᷣ: HIERO. Ne ãt apl̃i abscondãᷣ ob metũ: ſ tota libertate se p̃dãt: docet eos fiduciã p̃dicãdi: cũ ꝯsequenẽ dicit: Nõ põt ciui. absc̃õ. supra mõ. posita. CHRY. ĩ ho. Per hoc etiã eos docet eẽ sollicitos de ꝓpria vita q̃si ĩ oculis omniũ positos sic̃ ciuitas q̃ ē supra mõtem posita: vel lucerna supra candelabꝝ lucens. CHRY. sup matth. Hec aũt ciuitas eccl̃ia sc̃oꝝ ē. de q̃ dr̃: Gloriosa dicta sũt de te ciuitas. Ciues ei⁹ sunt oẽs fideles: de q̃b⁹ apl̃s: Uos estis ciues sc̃oꝝ. Hec g̃ ciuitas posita ē supra mõtẽ christũ. de quo daniel: Lapis abscisus sine manib⁹ fact⁹ ē mons magn⁹. AVG. Uel posita ē supra mõtẽ. i. supra magnaꝫ iusticiã quã significat mons ĩ quo disputat dñs. CHRY. super matth. Non põt g̃ ciuitas absc̃õdi posita supra mõtẽ etiã si ipa voluerit. Mons. n. q̃ eã portat facit eam oĩb⁹ manifestam. sic ꝫ apostoli

τ sacerdotes q̄ fūdati sūt in christo:nō pñt eē ab/sconditi:etiā si voluerint: q2 christ⁹ eos manifestat. HYLA. Uel ciuitatē carnē quā assūpserat nūcu pat: q2 in eo p naturā suscepti corpis: q̄dā hūani ge neris ↄgregatio ↄtinet᷑: τ nos p cōsortiū carnis sue sum⁹ habitatio ciuitatis. Abscōdi ḡ nō pōt: q2 in al titudine positus celsitudinis dei: admiratiōe operū suoꝝ offert᷑ oib⁹ ↄtēplādus. CHRY. sup matth. Quare aūt scōs suos christ⁹ manifestet: τ non finat eos eē abscōditos: p alterā ↄpatōꝝ ōndit: cū subdit᷑: Neq3 accē. lucer. τ po. eā sub mo. sed supra cādela/brū. CHRY. in ho. Uel p hoc qꝫ dixit: Nō pōt ci/uitas abscon. demōstrauit suā virtutē. In h̄ aūt qꝫ subdit: Neq3 accē. lucer. eos inducit ad liberā p̄di/cationē: ac si diceret: Ego q̄dē lucernā accendi: vrī aūt erit studij eā manere ardētē: nō solū ppter vos s3 propt᷑ alios q̄ illumiabunt᷑: s3 τ propter glīaꝫ dei CHRY. sup matth. Lucerna ē v̄bū diuinū d̄ quo dictū ē: Lucerna pedib⁹ meis v̄bū tuū. Accēdētes lucernā sūt pr̄ τ fili⁹ τ spūsscūs. AUG. Quid aūt putam⁹ dictū eē: Exponūt eā sub modio: vt occul/tatio tm̄ lucerne accipiēda sit: tanq̄ si diceret: Ne/mo accēdit lucernā τ occultat eā: an aliq̄d etiā mo di⁹ significat: vt hoc sit ponere lucernā sub modio: supiora facere corpis cōmoda q̄ p̄dicatiōeꝫ verita/tis. Sub modio ḡ lucernā ponit q̄squis lucē doctri ne bone ↄmodis tpalib⁹ obscurat τ tegit. Et bñ mo di⁹ dr̄ res corpalis siue propt᷑ retributiōeꝫ mēsure: q2 ea q̄squis recipit q̄ gessit in corpe: siue q2 tpalia bona q̄ corpe pagūtur circa dieꝫ mēsurā quā signi ficat modi⁹ inchoāt᷑ τ trāseūt: eterna vō spiritalia nullo tali fine coercent᷑. Sup candelabꝝ aūt lucer nā ponit: q̄ corp⁹ suū ministerio v̄bi subiicit: vt supior sit p̄dicatio v̄itatis: τ inferior fuit⁹ corpis: p ipsaꝫ.n. corpis seruitutē excelsior lucet doctrina: dū p vocē τ ceteros corpis mot⁹ bonis opibus insinuat᷑ discē tibus. CHRY. sup matth. Uel modij sūt homies mūdiales: q̄ñ sic᷑ modij desup q̄dē vacui sūt: subt⁹ aūt pleni: sic oēs mundi amatores in reb⁹ spūtali/bus insensati sūt: in terrenis aūt sapiētes. τ iō quasi modi⁹ verbū dei tenet absconditū: q̄ñ propt᷑ aliquā cām terrenā: verbū dei nō est ausus palā ploqui: nec fidei veritatē. Cādelabꝝ ē ecclesia que baiulat verbū vite: τ oīs ecclesiastic⁹ vir. HYLA. Uel sy/nagogā dñs modio cōpauit q̄ susceptos fructus in tra se tm̄ receptās: certum diuerse obseruātie ↄtine bat. AMBRO. sup lucā: Et iō nemo fideꝫ suam intra mēsurā legis includat: s3 ad ecclesiā ↄferat: in qua septiformi spūs relucet gratia. BEDA ī ho. Uel ipse xp̄s accēdit lucernā: q̄ testā hūane nature flāma sue diuinitatis impleuit: quā nec credētibus abscondere nec modo supponere: hoc ē sub mēsu/ra legis includere vel vni⁹ gentis terminos noluit cohibere. Candelabꝝ ecclesiā dicit: cui lucernā sup posuit: q2 nr̄is in frontibus fidē sue incarnatiōis af fixit. HYLA. Uel lucerna christi ponit᷑ in cādela brū. i. in ligno p passionē suspēsa: q̄ lumē eternū est in ecclesia habitātib⁹ p̄bitura: Et iō dicit: Ut luceat hoībus q̄ ī domo sūt. AUG. Siq̄s eñi domum vult accipe ecclesiā: nō ē absurdū. Uel dom⁹ ē ipse mundus propter id q̄ō supi⁹ ait: Uos estis lux mū di. HYLA. Tali etiā lumie monet fulgere aplos: vt ex admiratiōe opis eoꝝ deo laus impartiat᷑. vñ seq̄t᷑: Sic luceat lux vr̄a coram hoībus: vt videant opa vr̄a bona. CHRY. sup matth. i. sic illumiate docētes: vt non vr̄a tm̄ audiāt v̄ba: s3 vt opa vidēāt vt quos illumiaueritis p v̄bū q̄si lux: cōdiatis p ex emplū q̄si sales. Per illos aūt doctores q̄ docēt et faciūt magnificat᷑ de⁹: nā disciplina dñi ex morib⁹ familie demōstrat᷑. Et iō seq̄t᷑: Et glo. pa. ve. qui in ce. est. AUG. Si tm̄modo diceret: Ut videāt opa vr̄a bona. finē ↄstituisse videret᷑ in laudib⁹ hoīm: q̄s querūt hypochrite: s3 addidit: Et glorificēt pr̄eꝫ vr̄m q̄ in celis est: vt hoc ipsū q̄ō hō p bona opa pla cet hoībus: nō ibi finē ↄstituat: s3 referat ad laudeꝫ dei: τ pptera placet hoīb⁹: ut in illo glorificet᷑ de⁹. HYLA. Nō qꝫ ab hoīb⁹ oporteat gloriā q̄rere: s3 vt dissimulātib⁹ nobis op⁹ nostrū his int᷑ quos viuimus: in honorē dei eluceat.

Nolite āt putare: q̄ñ ueni soluere legeꝫ aut pphetas. Nō ueni solue re s3 adimplere. Amē q̄ppe dico uo bis: donec trāseat celum τ terra: io tha unū aut apex un⁹ nō p̄teribit a lege: donec oīa fiāt. Qui ergo solue rit unū de mādatis istis minimis τ docuerit sic hoīes: mīm⁹ uocabit᷑ in regno celoꝝ: q āt fecerit τ docuerit hic magn⁹ uocabit᷑ in regno celoꝝ.

GLO. Postq̄ hortat⁹ ē audiētes vt se p̄parēt ad oīa sustinēda p iusticia τ nō absconderēt q̄ō acce/perant: s3 ea beniuolētia discerēt: vt ceteros do/cerent: incipit eos informare q̄d doceant: tāq̄ si q̄/rerēt: Quid ē h̄ q̄ō nō vis abscondi pro quo iubes oīa tolerari: nūquid aliq̄d dictur⁹ es extra ea q̄ in lege sūt scripta: Ideo inquit: Nolite putare q̄ñ ve ni soluere legē: aut prophas. CHRY. sup matth. Nō propter duas cās dixit: Primuꝫ vt discipulos suos his v̄bis ad suū prouocaret exēplū: vt sic ipse oēm legē adimplebat: sic τ illi studerēt iplere. De/niq3 futuꝝ erat vt calūniaret᷑ eū iudei: q̄ñ legē sol/uētē: pusq̄ incurrat calūniā calūnie satisfacit: ne āt putaret᷑ sic venisse: ut simpliciter legē p̄dicaret: sic pphete fecerāt. REMI. Duo dixit: negat venisse se soluere: τ affirmat venisse se implere. τ iō addit: Nō eñi veni legem soluere s3 implere. AUG. In hac aūt sñia duplex est sensus. Nā adimplere legē aut ē addēdo aliquid q̄ō min⁹ habet. aut faciēdo q̄ō hab3. CHRY. in ho. Impleuit igit᷑ christus pro phetas cōplendo oīa q̄ p eos de ipso fuerāt dicta: legē aūt pmo quidē nihil trāsgrediēdo legaliū: se/cūdo iustificādo p fidē: q̄ō lex p litterā facere non valebat. AUG. ↄ faustū: Demū etiā q2 sub gratia positis ī hac mortali vita difficile erat iplere: q̄ō in lege scriptū ē: Nō ↄcupisces. Ille p carnis sue sacri ficium sacerdos effectus impetrat nobis indulgē/tiā etiā hinc adimplens legeꝫ: vt quod per nostrā infirmitatem minus possumus. per illius perfecti/onē curetur: cuius capiti mēbra effecti sumus. Pu to etiam sic esse accipiendū q̄ō dicit: Nō veni legē

soluere sed adimplere. his videlz additamētis: q̄ vel ad positioꝫ ptinēt antiquaꝝ sniaꝝ: vel ad ɔuersationē in eis. Aperuit enī dñs etiā iniquū motū ad nocendū fratri in homicidij genere deputari. Maluit etiā nos dñs nō iurātes nō recedere a vero: q̄ȝ verꝰ iurantes appropinqre piurio. Sed cur o manichei legē nō accipitis ꝛ ꝓphetas: cū xp̄s ad eos se nō venisse soluere dixit ſʒ adimplere? Ad hoc rn̄det faustus hereticus: Quis hoc testat̄ dixisse iesū? Matheꝰ: Quō ḡ iohēs nō id testat̄: q̄ fuit ī mōte: Mattheus h̄ scripsit: q̄ postq̄ȝ iesus descēdit in mōtē secutꝰ ē eū: Ad hoc augustinꝰ rn̄det: Si nemo de xp̄o vera dixit: nisi q̄ vidit eū vel audiuit: hodie de eo vera dicit nullꝰ. Cur ḡ ex ore iohānis nō potuit vera matheꝰ audire de christo: si ex libro iohānis possumꝰ vera loqui de eo nos tanto tp̄e post nati? hic enī nō solū matthei ſʒ etiā luce ac marci euangeliū ꝛ nō imparē auctoritatē receptū ē. Huc accedit: q̄a ꝛ ipse dñs potuit narrare mattheo qd̄ egerat: anq̄ȝ eū vocasset. Apte aūt dicite non vos credere euangelio: nam q̄ in euāgelio nō nisi qd̄ vultis creditis: vobis potiꝰ q̄ȝ euāgelio creditis. Itē faustus: Probemꝰ ꝛ mattheū hoc nō scripsisse: ſʒ aliū nescio quē sub noīe eiꝰ. Quid enī dicit: Cū trāsisset iesus vidit sedētē hoīem ad teloniū mattheū noīe. Et qs ḡ scribens de seipso dicat: vidi hoīem ꝛ nō vidit. Ad qd̄ augustinꝰ: Ita mattheꝰ de se: anq̄ȝ de alio scripsit: sicut ꝛ iohānes fecit dicens: Conuersus petrꝰ vidit alium discipulū quem diligebat iesus. Manifestū est enī hūc morē fuisse scriptoꝝ cū gesta narrarent. Itē faustus: Quid ꝙ etiā ex ipso sermone qd̄ p̄cepit: non putari q: veniret legē soluere: magis intelligi dat: q: solueret: neq̄ȝ enī nihil tale eo faciēte iudei suspicari hoc possent. Ad qd̄ augꝰ: Hodie q̄dez valde infirmū ē: nō enī negamꝰ iudeis nō intelligētibꝰ videri potuisse christū detractorē eē legis ꝛ ꝓphetaꝝ. Itē faustus: Quid ꝙ etiā lex ꝛ ꝓphete nec adimpletione gaudent: cū in deuteronomio dicat̄: Hec p̄cepta que mando tibi obseruabis: nec addas q̄cq̄ȝ eis: nec minuas. Ad qd̄ augꝰ: Nō itelligit faustus q̄d sit legē implere: cū hoc de v̄boꝝ adiectiōe putat accipiēdū. Plenitudo enī legis charitas est: quā dñs dedit mittēdo fidelibꝰ sp̄m sc̄m. Impletur ḡ lex vel cū fiunt: q̄ ibi p̄cepta sūt: vel cū exhibent̄ q̄ ꝓphetata sūt. Itē faustꝰ: ꝙ nonū testamentū iesum condidisse fatemur: q̄d aliud a destructiōe fatemur veteris testamēti? Ad qd̄ augꝰ: In veteri testamento figure erāt futuroꝝ q̄s rebus p christum p̄ntatis auferri oportebat: vt eoipo lex ꝛ ꝓphete implerent̄: in q̄bus scriptū ē: Dabitur vobis nouū testamētū. Itez faustꝰ: Hoc igit̄ si dixit christꝰ: aut aliud significās dixit: aut qd̄ absit mentiēs dixit: aut oīno nec dixit: ſʒ iesū q̄dē mētitū fuisse nullꝰ dicat: ac p h̄ alit̄ dictū ē: aut nec oīno dictū ē: me q̄dē iā aduersus capituli huiꝰ necessitudinē manichea fides reddit hic tutū: q̄ p̄ncipio mihi nō cūctis q̄ ex saluatoris noīe legūtur scripta: passim credere psuasit. Esse enī multa zizania q̄ in stagiū boni seminis: scripturis pene oībus noctiuagiis q̄dā seminator inspersit. Ad qd̄ augꝰ: Manicheꝰ docuit impiā ꝑuersitatē: vt ex euāgelio qd̄ heresim tuā nō impedit hoc accipias. qd̄ aūt impedit nō accipias. Nos aūt docuit ap̄ls piā ꝓuisionē vt q̄squis nobis annūciauerit: p̄ter id qd̄ accepimus: anathema sit. Dñs āt exposuit q̄d sint zizania: nō aliqua falsa veris scripturis imissa: sic tu interp̄taris: ſʒ hoīes filios maligni. Itē faustꝰ: Cū te iudeꝰ interpellabat: cur legis ꝛ ꝓphaꝝ p̄cepta nō serues: q̄ christꝰ dixit: nō se venisse soluere ſʒ adimplere: cogeris aut vane supstitiōi succūbere: aut capitulū ꝓfiteri falsū: aut te christi negare discipulū. Ad quod augꝰ: Nullas ex hoc capl̄o catholici patiūt̄ angustias: q̄si legis ꝛ ꝓphetaꝝ p̄cepta nō seruēt: q: charitatē dei ꝛ ꝓximi hn̄t: in q̄bꝰ p̄ceptis pendet lex ꝛ ꝓphete. Et quecūq̄ȝ ibi rebus gestis vel sacroꝝ celebratiōibꝰ vel locutionū modis figurate ꝓphetata sūt: in christo ꝛ eccl̄ia cōpleri cogn̄scūt. Un̄ nec vane supstitōi succūbimꝰ: nec istō euāgelij capitulū falsū eē dicimꝰ: nec christi discipulos nos negamꝰ. Qui ḡ dic: Si christꝰ legē ꝛ ꝓphetas nō soluisset: illa sacramēta legis ꝛ ꝓphaꝝ in christianoꝝ celebratiōibus ꝑmanerent. Pōt dicere si christꝰ legē ꝛ ꝓphetas nō soluisset: adhuc ꝓmitteret̄ nasciturꝰ: passurus: resurrecturꝰ: cū iō magis hoc nō soluerit: ſʒ adimpleuerit: q̄a iā nō ꝓmittit̄ nasciturꝰ passurꝰ resurrecturꝰ: ꝙ illo sacro quodāmō ꝑsonabāt. Sʒ annūciat̄: ꝙ natꝰ sit: passꝰ sit: resurrexit: qd̄ hec sacra q̄ a christianis agūtur: iā ꝑsonāt. Patet ḡ quāto errore delirēt: q̄ putāt signis sacramētisq̄ȝ mutatis etiā res ipsas eē diuersas: q̄s ritꝰ ꝓpheticꝰ ꝓnūciauit ꝓmissas: ꝛ euāgelicꝰ demūstrat repletas. Itē faustꝰ: Querēdū ē si h̄ christꝰ dixit: cur dixerit: vtꝝ ne ꝯpalpandi iudeoꝝ furoris cā: q̄ sc̄a sua ab eo cōculcari vidētes: nec audiēdū q̄dā eum existimabāt: aut vt nos q̄ eis credebamꝰ ex gentibꝰ instrueret legis subire iugū. Si aūt hec ei fuit cā dicēdi: illa debet esse quā dixit: nec hocipsū mentitꝰ ē. Sūt enī tria genera legū: vnū hebreoꝝ: qd̄ pctī ac mortis paulꝰ appellat. aliud gētiū: qd̄ naturale vocat: dicēs: Gētes naturaliter q̄ legis sūt faciūt. tertiū ē veritatis: de q̄ dixit lex: sp̄us vite. Itē ꝓphete alij sūt iudeoꝝ de q̄bus notū ē: alij gentiū: de quibꝰ paulꝰ dicit: dixit q̄dē ꝓpriꝰ eoꝝ ꝓpha. Alij veritatis de q̄bꝰ iesus dic: Mitto ad vos sapiētes ꝛ ꝓphetas. Et q̄dē si obseruationes hebraicus adimpletiōis gr̄a ꝓtulisset: dubiū nō erat: q̄n de iudeoꝝ lege ꝛ ꝓphetis dixisset. Ubi v̄o sola recenset antiqora p̄cepta. i. nō occides nō mechaberis: q̄ olim ꝓmulgata fuerant: p enoch ꝛ seth ꝛ ceteros iustos: cui nō videat̄ hoc eū dixisse de veritatis lege ꝛ ꝓphetis. Ubi v̄o iudeoꝝ q̄dā visus ē noīasse: penitꝰ eradicauit: p̄cipiēdo ɔ̄ria vt ē illud: Oculū p oculo: dētē p dēte. Ad quod augꝰ. Manifestū ē quā legē ꝛ quos ꝓphetas christꝰ nō venerit soluere: ſʒ implere. Ipsa enī est lex q̄ p moysen data ē: nō aūt sicut faustꝰ opinat̄: quedā dñs adimpleuit: q̄ ab antiquis iustis iā dicta erāt añ legez moysi: sicut: Nō occides. Quedā v̄o soluit: q̄ ꝓpria videbāt̄ legis hebreoꝝ. nos enī dicimꝰ: Et hec ꝓ tēpore bn̄ fuisse instituta: ꝛ nūc a christo nō soluta ſʒ adimpleta: ut patebit per singula. Hoc etiā non intelligebant: qui ī ea ꝑuersitate māserunt vt gentes cogerēt iudaizare heretici. s. q̄ nazarei dicuntur.

CHRY. sup matth. Quū v̄o oīa que ab initio mūdi vsq̄ȝ ad finē erāt futura: mystice erāt ꝓphetata ī lege videat̄ aliq̄d eoꝝ q̄ fiūt: deꝰ nō antea cognouisse.

ꝑpterea dicit̄: Non pōt fieri vt transeat celū ⁊ terra: donec oia q̄ in lege ꝓphetata sūt rebus ipsis fuerit adimpleta. ⁊ hoc ē qđ dicit: Amen q̄ppe di. vo. do. transeat: iotha vnū aut vnꝰ apex nō p̄te. a lege: donec oia fiāt. REMI. Amē hebreꝰ sermo ē: ⁊ latine dr̄ vere fideliter: siue fiat. Duabꝰ aūt de causis hoc sermone vtit̄ dn̄s: siue ꝓpter duriciā illoꝝ q̄ tardi erāt ad credendū: siue ꝓpter credētes vt ꝓfundius attenderēt ea q̄ sequūt̄. HYLA. Per hoc autē q̄ ait: Donec trāseat celū ⁊ terra. celū q̄dē ⁊ terrā maxima elemēta non arbitramur esse absoluenda. REMI. Permanebūt enī essentialiter: sȝ trāsibunt p renouationē. AVG. Per hoc aūt q̄ ait: Iotha vnū aut vnꝰ apex nō transibit a lege. nihil pōt aliud intelligi nisi vehemēs exp̄ssio ꝑfectionis: qn̄ p lr̄as singulas demōstrata ē: inter q̄s lr̄as Iotha minor est ceteris: q꞉ vno ductu fit. Apex etiā ē ipsiꝰ aliq̄ i summo ꝑticula: quibꝰ verbis ondit in lege ad effectū ⁊ mīma queq꞉ ꝑduci. RABA. Apte quoq꞉ grecū iotha ⁊ nō ioth hebreū posuit: q꞉ iotha in numero x. significat: ⁊ decalogū legis enumerat. cuiꝰ quidē apex ⁊ ꝑfectio ē euāgeliū. CHRY. sup matth: Si aūt ingenuus hō vel in vili mēdacio inuētus fuerit erubescit: ⁊ vir sapiēs v̄bū qđ dixit: non relinq̄t i vacuū: quō v̄ba diuina sine exitu vacua poterāt ꝑmanere? Vn̄ cōcludit: Qui ḡ sol. vnū de man. istis minimis: ⁊ docue. sic ho. mi. vo. in regno celoꝝ. Puto aūt q̄ ipse dn̄s māifeste hoc ondit: q̄ sūt mīma mādata: mōstrans dicendo: Siq̄s soluerit vnū d̄ mādatis istis mīmis. i. q̄ mō dicturꝰ sū. CHRY. i ho. Nō enī ꝓ veteribꝰ legibꝰ hoc dixit: sȝ ꝓ his q̄ ipse erat p̄cepturus: que quideȝ mīma vocat: lȝ magna sint. Sicut enī multotiēs de se humilia locutꝰ ē: ita ⁊ de suis p̄ceptis humilit̄ loq̄t̄. Vel alit̄ CHRY. sup matth. Mandata moysi in actu facilia sūt: non occides: nō adulteraberis. Ipsa enī criminis magnitudo volūtatē faciēdi repercutit: ⁊ iō in remuneratione modica sūt: in pctō aūt magna. Mādata aūt christi. i. nō irascaris: nō ꝯcupiscas: in actu difficilia sūt: ⁊ iō in remuneratōe magna: in pctō aūt mīma. Minima igit̄ dicit ista christi mādata: nō irascaris: nō cōcupiscas. ergo illi q̄ leuia pctā cōmittūt: mīmi sūt in regno dei. i. q̄ iratus fuerit: ⁊ grande pctm̄ nō fecerit: a pena quidē securꝰ ē. s. damnationis eterne nō tn̄ ē in gloria. s. quā ꝯsequūt̄ illi q̄ etiā hec minima implēt. AVG. Vel ecōuerso illa q̄ p̄cepta sūt in lege dicūt̄ mīma: q̄ aūt christꝰ dicturꝰ ē: sūt maxima. Mandata aūt mīma significāt̄ p vnū iotha ⁊ vnū apicē. Qui ḡ soluerit: ⁊ docuerit sic. i. sȝ q̄ soluit: mīmꝰ vocabit̄ in regno celoꝝ. Et fortasse iō nō erit: q꞉ ibi nisi magni esse nō pn̄t. GLO. Soluere āt ē non agere: qđ recte q̄s intelligit: vel nō intelligere q̄ deprauauit: aut minuere integritatē supadditiōis christi. CHRY. in ho. Vel cū audieris minimū in regno celoꝝ: nihil aliud suspicare q̄ȝ supplicū ⁊ gehennā. Regnū enī ꝯsueuit dicere nō solū regni vtilitatē: sȝ tēpꝰ resurrectiōis ⁊ aduentū christi terribilē. GREG. in ho. Vel p regnū celoꝝ ecclesia intelligenda ē: in qua doctor q̄ soluit mandatū: mīmus vocat̄: q꞉ cuiꝰ vita despicitur: restat vt eiꝰ p̄dicatio contēnat̄. HYLA. Vel minima dicit dn̄i passionē ⁊ crucē: que siquis tanq̄ȝ erubescēda non confitebitur. erit mīmꝰ. i. nouissimꝰ ac pene nullus. Confitenti v̄o magna in celo vocatiōis gloriā pollicet̄. vnde seq̄t̄: Qui aūt fecerit: ⁊ docuerit magnꝰ vocabit̄ i regno celoꝝ. HIERO. Suggillat in h̄ phariseos q̄ cōtēptis mādatis dei statuebāt ꝓpias traditiōes: q̄ nō eis ꝓsit doctrina in pp̄lo: si paruū qđ in lege ē destruāt. Possumꝰ aūt ⁊ aliter intelligere q̄ magistri eruditio etiam si paruo pctō obnoxia sit: deducat eū de gradu maximo: nec prosit docere iusticiā quā mīma culpa destruit: btūdoq꞉ ꝑfecta sit: q̄ sermone docueris: ope cōplere. AVG. Vel aliter: Qui soluerit illa mīma. s. p̄cepta legis et sic docuerit: mīmꝰ vocabit̄. Qui aūt fecerit illa minima: ⁊ sic docuerit: nō tā magnꝰ habendꝰ ē: sed tn̄ non tā mīmꝰ q̄ȝ ille q̄ soluit. vt aūt sit magnus: facere debet ⁊ docere: que christus docet.

¶ Dico aūt uobis: qa nisi abūdauerit iusticia uestra plus q̄ȝ scribarū ⁊ phariseoꝝ: nō intrabitis in regnuȝ celoꝝ. Audistis q꞉ dictū ē antiquis nō occides: q aūt occiderit reus erit iudicio. Ego aūt dico uobis: q꞉ ois q irascit̄ fratri suo: reꝰ erit iudicio. Qui auteȝ dixerit fratri suo racha reus erit concilio. Qui aūt dixerit fatue: reus erit gehēne ignis.

HYLA. Pulcherrimo ingressu opus legis cepit excedere aditū in celū: ap̄ls nisi iusticiā phariseorū anteissent: denūcians nō futuꝝ ⁊ hoc ē qđ dicit: Dico enī vobis. CHRY. sup Matth. Iusticiā aūt h̄ dicit vniuersalē v̄tutē: intende aūt gratie additamētū. Discipulos enī suos adhuc vidēs: magistris q̄ in veteri testamēto erāt vult eē meliores. scribas autē ac phariseos nō dixit iniquos: q꞉ nō dixisset eos habere iusticiā. vide etiā qm̄ hic vetus testamentū cōfirmat: ꝯparationē faciens eius ad nouū: plus enī et minꝰ eiusdē generis ē: scribaꝝ aūt ⁊ phariseoꝝ iusticie sūt mandata moysi. sup impletiones aūt illoꝝ mandatoꝝ sunt mādata christi. Hoc ē quod dicit: Nisi quis legis mandata ⁊ hec mea p̄cepta q̄ ante illos mīma existimabant̄ impleuerit: non intrat in regnū celoꝝ: qm̄ illa de pena liberāt: que. s. trāsgressoribus legis debetur: nō aūt in regnū inducūt: hec aūt ⁊ de pena liberāt: ⁊ regnū inducūt. Cum aūt sit idem soluere mīma mandata ⁊ nō custodire: q̄re supra de soluēte dicit q̄ minimꝰ vocabit̄ i regno dei. hic aūt de nō ꝯseruāte: nō introibit in regnū celoꝝ. Sȝ vide q꞉ mīmū eē i regno: idē ē ⁊ nō intrare i regnū. Esse aūt aliquē in regno nō est regnare cū christo: sed esse tn̄ in populo christi: tāq̄ȝ si dicat de soluente q̄ inter christianos quidē erit: tamē minimꝰ christianꝰ. Qui aūt intrat in regnū: fit ꝑticeps regni cū christo. Consequēter ⁊ iste q̄ nō intrat in regnuȝ celorū: gloriā quidē non habebit cum christo: erit tn̄ in regno celoꝝ. i. in numero eorū sup quos christus celorum rex regnat. AVGV. ix. de ciui. dei. Vel aliter: Nisi abundauerit iusticia vestra plusq̄ȝ

ſcribaꝝ ꝛ phariſeoꝝ.i ſup eos q̄ ſoluūt q̄ꝺ ꝺocēt:q̄
ꝺe his alibi ꝺcm̄ ē.Dicūt enī ꝛ nō faciūt: ac ſi ꝺicat:
Niſi ira abundauerit iuſticia veſtra vt vos nō ſolua
tis:ſed faciatis poti⁹ q̄ꝺ ꝺicatis:nō īrabitī in regnū
celoꝝ. Alio ḡ mō intelligendū eſt regnuꝫ celoꝝ: vbi
ambo ſunt: ꝛ ille.ſ.qui ſoluit q̄ꝺ ꝺocet: ꝛ ille q̄ facit:
ſed ille minim⁹ ille magn⁹: q̄ꝺ quidē regnū celoꝝ
eſt eccl'a pn̄s. Alio aūt mō regnū celoꝝ ꝺicit: quo n̄
intrat niſi ille q̄ facit: ꝛ hoc eſt eccl'a: qualis ī futuro
erit. AVG.ꝯ fauſtū: Hoc aūt nomē: regnū celoꝝ
q̄ꝺ tam crebro noīat ꝺn̄s:neſcio vtꝝ in libris veteri
teſtamēti quiſꝗ̄ inueniat: ꝓpe enī ptinet ad reuelatō
nem noui teſtamēti: q̄ꝺ ori ei⁹ etiā noiandū ſuabat
quē rege ad regendū ſuos ſuos vet⁹ teſtamētū p̄fi
gurabat. Hic ḡ finis quo p̄cepta referēda ſūt:occul
tus erat in veteri teſtamēto: q̄uis ſm eū etiā tūc vi
uerēt ſancti:qui futuram reuelatione videbant.
GLO. Niſi abundauerit:referendū eſt ad itellectū
phariſeoꝝ ꝛ ſcribaꝝ:nō ad continentiā veteris teſta
menti. AVG.ꝯ fauſtū: Pene enī oīa que monuit
vel p̄cepit ꝺn̄s:niſi adiungebat:Ego aūt ꝺico vobis
īueniunt in illis veterib⁹ libris: ſꝫ q̄ꝛ nō itelligebāt
homicidiū niſi pemptioneꝫ corporis hūani: aperuit
ꝺn̄s oēm iniquū motū ad nocendū fratri in homici
dij genere ꝺeputari.vn̄ ſubdit: Audiſtis q̄ꝛ ꝺictū eſt
antiquis:nō occides. CHRY.ſup matth. Volens
chriſt⁹ oſtendere q̄ꝛ ipe ꝺe⁹ q̄ aliqn̄ locut⁹ eſt in lege:
ꝛ qui nūc mādat in grā:illud mādatū q̄ꝺ ponit i le
ge an̄ oīa.ſ.ꝓhibitiua que ſūt ꝯ ꝓximū: ꝛ nūc ponit
in p̄ncipio mādatoꝝ ſuoꝝ. AVG.p̄mo ꝺ ciui.ꝺei:
Nō aūt q̄ꝺ audiuim⁹: Nō occides:virgultū vellere
nefas ꝺucim⁹: ſm manicheoꝝ errorē: nec ꝺe irrōna
bilib⁹ aīalib⁹ ꝺictū intelligim⁹: q̄ꝛ iuſtiſſima ordina
tione creatoris vita ꝛ mors eoꝝ nr̄is vſib⁹ ſubdit.
vn̄ reſtat q̄ ꝺe hoīe intelligam⁹: q̄ꝺ ꝺictū eſt Non
occides:n̄ alteꝝ ḡ nec te.neq̄ꝫ enī q̄ ſe occidit: aliud
q̄ꝫ hoīem occidit:nequaq̄ꝫ aūt ꝯ hoc p̄ceptū fecerūt
qui auctore ꝺeo bella geſſerūt:ac pſonā gerētes pu
blice ptātis iuſtiſſime rōnis:imperio ſceleratos mor
te punierūt.ꝛ abraā nō ſolū nō eſt culpat⁹ crudeli
tatis crimine:veꝝ etiā laudatus eſt noīe pietatis q̄
voluit filiū obediēter occidē.hi ḡ excipiūt quos ꝺe
us occidi iubet:ſiue lege ꝺata ſiue ad pſonam ꝓ tpe
expſſa iuſſione:nō aūt ipſe occidit: qui miniſterium
ꝺat iubēti:ſicut adminiculū gladi⁹ vtēti.nec Sam
pſon aliter excuſat q̄ ſeipſum cū hoſtib⁹ ruina ꝺo
mus oppſſit:niſi q̄ latēter ſp̄ūs hoc iuſſerat:q̄ ꝑ illū
miracula faciebat. CHRY.in ho. Per hoc aūt q̄
ꝺicit:Dictū ē antiquis.oſtēdit multū tp̄s eſſe: ex quo
mādatū hoc acceperunt. Hoc ḡ ꝺicit:vt ꝓuocet tar
dos auditores ad altiora p̄cepta ſicut ſi magiſter pu
erū pigritātem ad excellētiorē ꝺoctrinā ꝓuocās ꝺi
cat: Multū tp̄s cōſumpſiſti in ſyllabicādo.ꝛ iō ſub
dit:Ego aūt ꝺico vobis q̄m oīs qui iraſcit fratri ſuo
reus erit iudicio. In quo ꝯſidera legiſlatoris ptātē:
nullus enī antiquoꝝ ita locut⁹ ē:ſed ſic Hec ꝺicit ꝺo
min⁹: q̄ꝛ illi vt ſerui ea q̄ ſunt ꝺn̄i: annūciabāt: hic aūt
vt fili⁹ ea q̄ ſunt p̄ris:que etiā ſua ſunt: ꝛ illi ꝯſeruis
p̄dicabāt. Hic aūt ſuis ſuis legē ponebat. AVG.
ix.ꝺe ciui.ꝺei: Due quidē ſunt ſnīe philoſophoꝝ ꝺe
animi paſſionib⁹. Stoicis vō nō placet huiuſmoi paſ
ſiones cadere in ſapientē.perypatetici vō has paſſi
ones in ſapiētē cadere ꝺicūt:ſed moderatas rōniq̄ꝫ
ſubiectas:ſicut cū ita prebet miſericordia vt iuſticia
ꝯſeruet. In ꝺiſciplina aūt chriſtiana nō tā q̄rit vtꝝ
pius anim⁹ iraſcat aut triſtet.ſed vn̄. CHRY.ſup
matth.Qui enī ſine cā iraſcit reus erit:q̄ vō cum cā
nō erit reus.nam ſi ira nō fuerit nec ꝺoctrina ꝓficit
nec iudicia ſtant nec crimina ꝯpeſcūt. Itaq̄ꝫ qui cū
cā nō iraſcit:peccat.patiētia enī irrōnabilis vitia ſe
minat:negligentiā nutrit: ꝛ nō ſolū malos ſed etiaꝫ
bonos inuitat ad malū. HIERO. In q̄buſdā ḡ co
dicibus addit:Sine cā. Ceteꝝ in veris ꝺefinita ſnīa
eſt: ꝛ ira penit⁹ tollit. Si enī iubemur orare ꝓ perſe
quētib⁹:oīs ire occaſio tollit. iraſcēdū ḡ nō eſt ſine
cā:q̄ꝛ ira viri iuſticiā ꝺei nō operat. CHRY.ſuper
matth.Sed tn̄ iracūdia q̄ cum cā eſt:nō ē iracūdia:
ſed iudiciū.iracūdia enī ꝓp̄e intelligit cōmotio paſ
ſionis.qui autē cū cā iraſcit:ira illi⁹ nō eſt ex paſſio
ne:iō iudicare ꝺicitur nō iraſci. AVG.in li. retra
cta. Illud etiā ꝺicim⁹ intuendum q̄d ſit iraſci fratri
ſuo: q̄m nō fratri iraſcit qui peccato fratris iraſcit.
Qui ḡ fratri non peccato iraſcit ſine cauſa iraſcit.
AVG.xiiij.ꝺe ciui.ꝺei: Iraſci autē fratri vt corriga
tur nullus ſane mētis reprehēdit:huiuſmoi enī mo
tus ꝺe amore boni ꝛ ꝺe ſcā charitate veniētes:vitia
ꝺicēda nō ſunt:cū rectā rōnem ſequant. CHRY.
ſup matth. Puto autē nō ꝺe iracūdia carnis loquit
chriſt⁹:ſed ꝺe iracūdia aīe:caro enī nō pōt obedire
vt nō ꝯturbet. Qn̄ ḡ hō iraſcit: ꝛ nō vult facere q̄ꝺ
ira cōpellit:caro eius irata eſt:anim⁹ aūt ei⁹ non eſt
iratus. AVG.Sic ergo in hoc p̄mo eſt vnū.i. ira
ſola.in ſecūdo aūt ſunt ꝺuo.ſ.ira: ꝛ vox q̄ irā ſignat.
vn̄ ſequit:Qui aūt ꝺixe.fra.ſuo ra.reus erit ꝯci. Nō
nulli ꝺe greco trahere voluerūt interp̄tationē hui⁹
vocis:putātes pānoſum ꝺici racha: q̄m grece ꝺicit
pann⁹ rachos. Probabili⁹ aūt nō eſt eē vocē ſignifi
cantē aliq̄d:ſed indignantis animi motū exp̄mentē
Has aūt voces grāmatici īteriectiones vocāt:velut
cū ꝺicit a ꝺolēte heu. CHRY.in ho. Vel racha eſt
v̄bū cōtempt⁹ ꝛ paruipēſionis. Sicut enī nos vel fa
mulis vel iunioꝛib⁹ iniungētes ꝺicim⁹: Vade tu:ꝺic
illi,tu:ita ꝛ q̄ ſyroꝝ vtunt lingua racha ꝺicūt pro tu
Dn̄s enī ꝛ q̄ paruiſſima ſunt euellet: ꝛ cū honore no
bis inuicē vti iubet. HIERO. Vel racha hebreuꝫ
v̄bū eſt: ꝛ ꝺicit inanis aut vacu⁹: quē nos poſſum⁹
vulgata iniuria abſq̄ꝫ cerebro nūcupare. Signanter
aūt addidit:Qui ꝺixerit fratri ſuo. Frater enī nr̄ nul
lus eſt:niſi qui eundē nobiſcū hꝫ p̄rem. CHRY.
ſup matth. Indignū aūt ꝺicere hoīem vacuū qui hꝫ
in ſe ſpm̄ſcm̄. AVG. In tertio autē ſignificāt tria
ira: ꝛ vox q̄ irā ſignificat: ꝛ in voce vituperatōis ex
preſſio.vn̄ ꝺicit:Qui aūt ꝺixe.fa.re.erit gehē. ignis.
AVG. Gradus itaq̄ꝫ ſunt in iſtis peccatis p̄mo vt
quiſq̄s iraſcat: ꝛ motū retineat corde receptū. Iam
ſi extorſit vocē nō ſignificantem aliquid:ſed animi
motū ipſa eruptione teſtātē plus eſt q̄ꝫ: ſi ira ſurgēs
ſilētio p̄meret. Sed adhuc plus eſt ſi etiam verbuꝫ
ꝓferat: q̄ꝺ iā certā vituperatōeꝫ ꝺeſignat. CHRY
ſuper matthe. Sicut autem nemo eſt vacuus q̄ ha
bet ſpiritūſanctum:ita nemo eſt vacuus qui chriſtū
cognoſcit.ſed ſi racha idē eſt q̄ꝺ vacuus: quantū ad
ſenſum verbi vnū eſt ꝺicere fatue ꝛ racha: ſed ꝺiffe
runt q̄ꝫtum ad ꝺicentis ꝓpoſitum. racha enī verbū

vulgare erat apō iudeos:quod nō ex ira neqꝫ odio
sed ex aliquo motu vano dicebāt:magis fiducie cā
q̄ꝫ iracūdie.sed iracūdie cā nō dicit̄ quare peccatū
est:qꝛ contētionis cā dicit̄: non edificatōis. si enim
nec bonū v̄bum dicere debemꝰ nisi ꝓ edificatione:
quātomagis illud qō in se naturaliter malum est.
AVGV.Uide etiā nūc tres reatꝰ:iudicij:concilij:
⁊ gehēne ignis:in quibꝰ quosdā gradus factos ad
mouet a leuioribꝰ ad grauiora. nam in iudicio ad/
huc defensionis locus dat̄.ad conciliū autē ꝑtinere
videt̄ snīe ꝓlatio:qn̄ inter se iudices cōferunt quo
supplicio dānari oporteat.in gehēna v̄o ignis certa
est dānatio:⁊ pena dānati.vn̄ patet quātum īterfit
inter iusticiam phariseoꝝ ⁊ christi.ibi enī occidentē
reum facit iudicio:hic autē ira facit reū iudicio: qō
horū triū ē leuissimū. RABA.Gehēnam hic sal/
uator inferni cruciatū noīat:quā nomē traxisse pu/
tant a valle idolis cōsecrata:q̄ est iuxta hierusalem
repleta olim cadaueribꝰ:quā ⁊ iosiam cōtaminasse
in libro regū legimꝰ. CHRY.in ho.Hic aūt p̄mū
gehēne nomē posuit:postq̄ꝫ in regno celoꝝ supra
dixerat:ondens q̄ illud dare est ex suo amore:hoc
autē ex nostra desidia.Multis aūt hoc graue vide
tur:si ꝓ solo v̄bo tantā patiemur penā:ꝓpter qō q̄/
dam dicunt hoc hyperbolice dictū esse.Sed timeo
ne v̄bis hic nosmetipsos decipiētes:illic ope vltimū
patiamur suppliciū.Nō ergo estimes hoc esse one/
rosum:plures enī penaꝝ ⁊ peccatoꝝ a v̄bis habent
p̄ncipium.etenī pua verba multotiēs homicidium
pepererūt:⁊ ciuitates integras euerterūt.Nec enim
paruū estimes:fratrē stultū vocare:auferens ei pru
dentiā ⁊ intellectum quo hoīes sumꝰ ⁊ ab irratio/
nabilibꝰ distamus. CHRY.sup mattheū:Uel reꝰ
erit concilio.i.vt sit vnꝰ ex cōcilio eoꝝ qui aduersus
christū fuerint:sicut apostoli in suis canonibꝰ inter
pretant̄. HYLA.Uel qui spiritūscō plenū cōuitio
vacuitatis insimulat:fit reꝰ consilio sanctoꝝ:cōtume/
liam spiritussancti sanctoꝝ iudiciū animaduersione
luiturus. AVG.Quisqs autē dixerit: quo grauio
ri supplicio punit̄ homicidiū:si gehēna ignis punit̄
conuitiū:cogit intelligi esse differentiā gehēnaꝝ.
CHRY.in ho.Uel iudiciū ⁊ concilium sunt pene
in p̄ntī:gehēna autē pena futura.Ideo aūt ire iudi/
cium apposuit:vt ondat q̄ nō est possibile hominē
totaliter esse sine passionibꝰ:sed refrenare eas possi
bile est:⁊ ꝓpterea determinatā penā non apposuit
ne videret̄ totaliter irā ꝓhibere.Cōciliū autem po/
suit nunc ꝓ iudicio iudeoꝝ:ne videat̄ semꝑ noua in
ducere. AVG.In istis aūt tribꝰ sentētijs subaudi
tio v̄boꝝ intuenda est.habet enī p̄ma snīa oīa v̄ba
necessaria:vt nihil subaudiat̄.Qui irascit̄ inquit fra
tri:sine cā s̄m quosdā.In secūda v̄o cum ait:Qui āt
dixerit fratri suo racha.subaudit̄ sine cā:nā in tertia
vt ait:Qui āt dixerit fatue:duo subaudiūt̄ fratri suo
⁊ sine cam.⁊ hoc est vn̄ defendit̄ q̄ apostolus gala/
thas vocat stultos:quos etiā fr̄es nominat.nō enī
id facit sine causa.

¶ Si ergo offers munꝰ tuum ad al
tare:⁊ ibi recordatus fueris: qꝛ frat
tuus habet aliq̄d aduersum te:relin
que ibi munus tuū ante altare:⁊ ua
de p̄us recōciliari fratri tuo: ⁊ tunc
ueniens offeres munus tuum.

AVGV.Si irasci nō est fas fratri: aut dicē racha
aut fatue:multominꝰ in animo tenere aliquid vt in
odium indignatio cōuertat̄.⁊ iō subdit:Si ḡ of.mu
nus tu.ad alta.⁊ ibi recoꝛ.fue.qꝛ fra.tu.ha.aliq̄d ad
uersum te. HIERO.Nō dixit:Si tu habes aliq̄d
aduersus fratrem tuū:sed si frater tuus habet aliq̄d
aduersum te:vt durioꝛ tibi recōciliationis īponatur
necessitas. AVGV.Tūc enī ipse habet aduersus
nos si nos eū in aliquo lesimus.nam nos aduersus
illū habemus:si ille nos leserit:vbi nō est opus ꝑge
re ad recōciliationē.nō enim veniā postulabis ab
eo q̄ tibi fecit iniuriā:sed tm̄ dimittas:sicut tibi a do
mino dimitti cupis:qō ipse cōmiseris. CHRY.sup
mattheū:Si autē ille te leserit:⁊ p̄us rogaueris:ma
gnam habebis mercedē. CHRY.in home.Sed si
aliquis ꝓpter amorē ꝓximi ei recōciliari non curat:
ad hoc eū inducit: vt saltem eiꝰ opus nō remaneat
imperfectū ⁊ p̄cipue in loco sacro.vn̄ subdit: Relin
que ibi mu.tu.ante alta.⁊ va.p̄us recon.fra.tuo.
CHRYSO.super mattheū:Ecce a discordantibꝰ ac
cipere nō vult sacrificiū.Hinc ergo ꝑpendite q̄ꝫtum
sit malū discordie:ꝓpter quod ⁊ illud abijcit̄: ꝑ qō
culpa relaxatur.Uide autem misericordiā dei:quo
hominū vtilitates amplius aspicit q̄ꝫ suos honores
plus enī diligit concordiā fideliū q̄ꝫ munera.q̄ꝫdiu
enī fideles hoīes aliquā dissentionē habuerint:mu/
nus eoꝝ non suscipit̄:oratio enī non exaudit̄. Ne/
mo enī inter duos inimicos pōt esse fidelis amicus
amboꝝ:ideo ⁊ deꝰ non vult eē amicus fideliū q̄ꝫdiu
inter se fuerint inimici. Et nos ergo fidem deo non
seruamꝰ si inimicos eiꝰ diligimꝰ: ⁊ amicos eius odi
mus.Qualis aūt p̄cessit offēsio:talis debet seq̄ recō
ciliatio:si cogitatu offendisti:cogitatu recōciliare:si
v̄bis offendisti :verbis recōciliare:si operibꝰ offēdi
sti:operibꝰ recōciliare.Omne enī peccatum q̄uo cō
mittit̄:eo modo de ipso p̄nīa agitur. HYLA.Re/
conciliata autē humana pace reuerti in diuina iu/
bet:in dei charitatem de charitate hominū transitu
ros.Et iō sequit̄:Et tūc veniēs offeres munꝰ tuū.
AVG.Si autē qō hic dicit̄ accipiat̄ ad litterā:for/
tassis aliqs credit ita fieri oportere si frater sit p̄ns:
non enī diutius differri pōt cū munꝰ tuū relinquē
ante altare iubearis. Si vero de absente:⁊ qō fieri
pōt etiam trans mare cōstituto aliq̄d tale veniat in
mentē:absurdum est credere ante altare munꝰ reli
quendū:quod post terras ⁊ maria ꝑerrata offeras
deo.⁊ ideo prorsusītro ad spiritalia refugere cogi/
mur:vt qō dictū est:sine absurditate possit intelligi.
Altare itaqꝫ spiritaliter fidē accipere possumꝰ.Mu
nus enī qō offerimus deo siue doctrina siue oratio
vel quicq̄d aliud deo acceptū esse non pōt:nisi fide
fulciat̄.Si ergo fratrē in aliquo lesimꝰ: pergendū
est ad reconciliationē:nō pedibus corporis:sed mo
tibus animi:vbi te humili affectu ꝓsternas fratri in
cōspectu eius:cuiꝰ munus es oblaturus. Ita enim
ac si p̄ns sit:poterit eum nō simulato aīo lenire veni
am postulando: atqꝫ inde veniens.i. intentionē re/
uocans:ad id qō agere ceperat offeras munꝰ tuū.

Esto consentiēs aduersario tuo cito dum es in via cum eo: ne forte tradat te aduersariꝰ iudici: ⁊ iudex tradat te ministro: ⁊ in carcerē mittaris. Amen dico tibi: nō exies inde donec reddas nouissimū q̄drantem

HYLA. Quia nullū tēpus vacuū affectum placabilitatis dominꝰ esse ꝑmittit: cito in vite nr̄e via reconciliari nos aduersario p̄cepit: ne in mortis tp̄s nō inita pace trāseamꝰ. ⁊ ideo dicit: Esto cōsen. aduer. tuo cito dū es cū eo in via: ne forte tra. te aduer. iu. HIERO. Pro eo ꝙ nos habemꝰ in latinis codicibus Cōsentiēs. in grecis scriptū est: Synocon: qḋ iterpretat̄ beniuolus aut benignꝰ. AVG. Sed videamꝰ q̄s sit aduersarius: cui iubemur eē beniuoli. aut enī diabolus est aut homo: aut caro: aut deus: aut preceptū eiꝰ. Sed diabolo nō video q̄liter iubeamur eē beniuoli aut consentiētes: vbi enī beniuolentia: ibi amicitia: nec quisq̄ȝ dixerit amicitiā cū diabolo esse faciendā: neq̄ȝ concordare cū ille expedit: cui semel renunciādo bellum idiximus: neq̄ȝ cōsentire illi debet cui si nunq̄ȝ consensissemꝰ nūq̄ȝ i istas icidissemꝰ materias. HIERO. Quidā tamē dicūt a saluatore p̄cipi vt simꝰ beniuoli ergā diabolū ne faciamus eū penam sustinere ꝑ nobis: quem dicūt ꝑ nobis eē torquendū: si ei cōsenserimꝰ vitia suggerenti. q̄dam cautiꝰ disputant in baptismate singulos pactū inire cū diabolo ei abrenunciādo. Si ḡ fuauerimꝰ pactū beniuoli ⁊ cōsentientes sumꝰ aduersario ⁊ nequaq̄ȝ in carcere recludēdi. AVG. Non aūt video quō accipiā ab hoīe nos iudici tradi: vbi christū iudicem itelligo ante cuiꝰ tribunal oēs exhiberi oportet. Quō autē iudici traditurꝰ est: q̄ aū iudicem pariť exhibeť: ⁊ etiā si occidēdo quis nocuerit homini: nō erit iam tp̄s quo cōcordet cū eo i via. i. in hac vita: nec tamē iō nō sanabiť penitēdo. Carni vō multomiñꝰ video quō consentiētes eē iubeamur: magis enī peccatores ei cōsentiūt. q̄ vero eam seruituti subijciunt: nō ei cōsentiūt: sed eā sibi cōsentire cogūt. HIERONY. Quō etiā caro mittenda erat in carcerē si anime nō cōsenserit: cum ⁊ aīa ⁊ caro pariter recludēde sint: nec quicq̄ȝ possit caro facē nisi qḋ animus imperauerit. AVG. Forsitan ergo iubemur iō cōsentire dā peccādo recessimus: vt aduersariꝰ nr̄ dicere possit dū nobis resistit. Deꝰ enim supbis resistit. Quisq̄s ergo in hac vita nō fuerit recōciliatus deo ꝑ mortem filij eius: tradeť ab illo iudici. i. filio cui pr̄ iudiciū dedit. Quō autē pōt recte dici homo esse in via cū deo: nisi q² deus vbiq̄ȝ est: ⁊ aut si nō placet dici impios eē cū deo qui vbiq̄ȝ presto est: sicut non dicimꝰ cecos esse cū luce q̄ eos circūfundit. Unū reliquū est: vt hic aduersariū p̄ceptū dei itelligamus qḋ aduersať peccare volentibus: ⁊ datū est nobis ad hāc vitaȝ vt sit nobiscū in via: cui oportet nos cōsentire cito legēdo: ꝑaudiendo: deferendo ei culmē auctoritatis: vt qḋ aliq̄s itelligit nō oderit: ꝓpter hoc ꝙ aduersať peccatis suis: sed magis diligat ꝓpter correctionē. Qḋ vero obscuruȝ est oret vt intelligat. HIERO. Sed ex precedētibus manifestus est sensus ꝙ dn̄s nos ad cōcordiam ꝓximi cohortať. nā supra dictū est: Uade recō. fra. tuo. CHRY. sup matthe. Festinat enī dn̄s vt ad amicitiam festinemꝰ inimicorū nr̄oꝝ q̄ȝdiu viuimꝰ i hac vita sciens q̄ȝ periculosū ē si vnꝰ ex inimicis pace nō facta mortuꝰ fuerit. Si enī inimicātes ꝑ mortē ieritis aū iudicē tradet christo: cōuincēs te reū iudicio eius. Tradet aūt te iudici: etiā si te p̄us rogauerit: q̄ enī rogat p̄us inimicum: reū facit euȝ ante deum. HYLA. Uel aduersariꝰ tradet vos iudici: quia manens i eū simultatis vestre ira vos arguit. AVG. Judicē itelligo christū: pr̄ enī omne iudiciuȝ dedit filio. Ministꝝ aūt itelligo āgelū. Et angeli inq̄t ministrabant ei. ⁊ cū angelis suis venturꝝ credimus ad iudicandū. vn̄ sequiť: Et iudex tradat te ministro. CHRY. Uel Ministro. i. angelo penaꝝ crudeli: ⁊ ille mittet te in carcerē gehēne. vn̄ sequiť: Et in carcerē mittaris. AVG. Carcerē autē itelligo penas videlȝ tenebraꝝ: ⁊ neq̄s istū carcerē cōtēneret. Seq̄tur: Amē dico tibi: nō exies inde donec reddas nouissimū quadrātē. HIERO Quadrās genꝰ nummi est: qḋ habet duo minuta. hoc est q̄. d. Nō egredieris de carcere donec etiā minuta peccata ꝑsoluas. AVG. Aut enī ꝑ eo positū est: ꝙ nihil relinquiť impunitū: sicut cū volumꝰ exprimē aliquid ita ex actu vt nihil relinqueret: dicimꝰ vsq̄ȝ ad fecē. vel significanť sub noīe quadrātis nouissimi terrena peccata Quarta enī pars elementoꝝ huiꝰ mundi, ⁊ ea nouissima terra iueniť. Jn hoc autē ꝙ dictū est Soluas: significať pena eterna: sicut aūt posituȝ est Donec: vbi dcm̄ ē: Sede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos sub pedibꝰ tuis: nō enī cū fuerit inimici sub pedibus positi: desinit regnare: ita ⁊ hic accipi pōt: Non exies inde donec solueris nouissimū quadrantem. semꝑ nō exiturꝰ: q² soluet semꝑ nouissimū quadrantē dū sempiternas penas peccatoꝝ terrenoruȝ luit. CHRY. sup matth. Uel siquidē in hoc seculo si pacē fecisses etiā grauissimi operis poteris accipē idulgentiā. si aūt semel condēnatꝰ fueris: missus in carcerē nō solū de grauibꝰ peccatis: sed etiā de v̄bo ocioso: qḋ pōt significari ꝑ quadrantē: exigenť a te supplicia. HYLA. Quia enī charitas plurimū peccatoꝝ tegit: nouissimū pene q̄drantē soluemꝰ: nisi p̄cio ipsiꝰ culpa criminū redimať. CHRY. sup matthcū. Uel angustie huiꝰ mundi appellanť carcer: in q̄s plerūq̄ȝ peccantes mittūť a deo. CHRY. i ro. Uel loquiť hic de iudicibꝰ qui sunt in mūdo isto: ⁊ de via q̄ est ad hoc iudiciū: ⁊ de carcere isto: vt non solū a futuris sed a p̄ntibꝰ auditorē iducat q̄ sūt aū oculos: ⁊ magis cōsueuerūt mouere: sicut ⁊ paulus dicit: Si maleféceris time potestatem. non enim sine causa gladium portat.

Audistis q² dictū est antiq̄s: nō mechaberis. Ego autē dico vobis: q² omnis q viderit mulierē ad concupiscendū eam: iam mechatus est eam in corde suo.

CHRY. i ho. Postq̄ȝ dn̄s p̄mū mādatū adimpleuit. s. Nō occides: ordinate ꝓcedit ad secūdū. s. Audistis q² dcm̄ ē antiq̄s: Nō mechaberis. AVG. d. r. chordis. i. nō ibis ad aliquā aliā p̄ter vxorē tuam.

si eni hoc exigis ab vxore: nō vis hoc reddere vxori cū debeas i vtute pbere vxorē. Turpe aūt est vt vir dicat nō posse fieri: qd femina facit vir nō pōt? Noli aūt dicere: Uxorē nō habeo: ad meretricē pergo: nec hoc pceptū violo qd dr: Nō mechaberis. iā eni nr̄i pciū tuū: iā nr̄i qd manduces qd bibas. Abstine ğ te a fornicationib⁹. Cuȝ eni imaginē dei qd es tu corrūpis: p fornicatōes ⁊ defluētias libidinis: ipe ēt dñs q scit qd tibi vtile sit: hoc pceptum ne p illicitas voluptates corruat tēplū ei⁹ qd eē cepisti. AVG. ꝯ faustū: Sed qm putabāt pharisei tm̄mō corporalem cū femina illicitā cōmixtionē vocari mechiam: demōstrauit dñs talē ꝯcupiscentiā nihil aliud eē dicens: Ego aūt di. vo. qr om. q vi. mulie. ad ꝯcu. eā: iā me. ē eā in cor. suo. Qd aūt lex pcipit: nō cōcupisces vxorē prximi tui: videbat͛ iudeis ītelligendū esse de ablatione: nō de ꝯcubitu. HIERO. Inter passionem ⁊ ppassionē hoc īterest: q passio reputat͛ p vitio. ppassio vitij culpā habeat: tn̄ nō tenet͛ in crimīe Ergo q viderit mulierē: ⁊ aīa ei⁹ fuerit titillata hic ppassione pcussus est. Si ğ consenserit: de ppassione trāsiuit ad passionē: ⁊ huic nō voluntas peccati ē: ȝ occasio. Quicūq igit͛ viderit ad cōcupiscendū. i. si sic aspexerit: vt ꝯcupiscat: ⁊ facē disponat: iste recte mechat⁹ dr in corde suo. AVG. Nā tria sūt qb⁹ īpletur peccatū. s. suggestio q p memoriā fit siue p corporis sensus: q si frui delectauerit: delectatio illicita refrenāda est. Si aūt ꝯsensio fcā fuerit: plenū peccatū est. verūtn̄ delectatio añ ꝯsuetudinē vel nulla est vl tenuis: cui ꝯsentire peccatū est. Si aūt ⁊ fcm̄ pcesserit: videt͛ satiari ⁊ extingui cupiditas. Sed postea cū suggestio repetit͛: maior accendit͛ delectatio: que adhuc minor est q̄ illa q i ꝯsuetudinē vertit͛: quam vincē difficile ē. GRE. in. xxi. mora. Quisq̄s vero icaute exteri⁹ respicit: plerumq̄ in delectatōe peccati cadit: atq obligat⁹ desiderijs icipit velle quod noluit. valde nāq ē q caro deorsū trahit: ⁊ semel spēs forme cordi p oculos alligata vix magni luctamīs manu soluit͛. Prouidēdū ğ nobis est: qr intueri nō dȝ: qd nō lȝ ꝯcupisci. Ut eni mūda mens in cogitatione fuet͛: a lascivia voluptatis sue deprimēdi sunt oculi: q̄si qdā raptores ad culpā. CHRY. i ho. Si ğ ꝯtinue velis oculos pulchris facieb⁹ infigē: capieris oīno: ⁊ si bis vel ter fortassis possis ꝯtinē: nō eni es extra hūanam naturā. Qui aūt flammā semel accendit etiā visa muliere absente format apd se imaginē turpiū actionū a qb⁹ multotiēs pcedit ad op⁹ q si aliq se ornādo oculos hoīuȝ ad se attraxerit: ēt si nulli plagā ītulerit penā patiet͛ extremā: verūtn̄ eni fecit ⁊ si nullus q bibat īuent⁹ sit. Qd āt viris dicit: hoc etiam ad feminas loquit͛: capiti eni loquens ⁊ corpori persuadet.

Q si oculus tuus dexter scandalizat te: erue eum ⁊ proyce abs te. Expedit eni tibi ut peat unū mēbrorū tuorū q̄ totū corpus tuū mittat͛ in gehēnā ignis. Et si dextra man⁹ tua scandalizat te: abscide eā ⁊ pijce abs te. Expedit eni tibi ut peat unū mēbrorum tuorū: q̄ totum corpus tuum eat in gehennam.

GLO. Quia nō solū peccata vitāda sunt: sed ⁊ occasiones peccatorū tollēde: postq̄ docuit vitare mechie peccatū: non solū in ope sed etiā in corde: ꝯsequenter docet occasiones peccatorū abscidere dicēs: Quod si ocul⁹ tu⁹ dexter scādalisat te. CHRY. sup matheū: Sed si fm̄ pphetā nō est sanitas in carne nr̄a: quot mēbra qs hȝ debet abscindē: vt ȝ maliciā carnis sufficiat pena mēbrorū. Sed videam⁹ si sic possibile est intelligē de oculo corporali vel manu: sicut totus hō cū ꝯuersus fuerit ad deū: mortu⁹ est peccato: sic ⁊ ocul⁹ cū desierit male aspicē: eiect⁹ est peccato. sed neq sic ꝯuenit: Si eni dexter ocul⁹ scādalizat sinister qd facit: nūqd ꝯdicit dextero vt q̄si inocēs reseruet͛? HIERO. In dextero ğ oculo ⁊ dextera manu ⁊ fratrū ⁊ vxoris ⁊ liberorū atq affiniū ⁊ ppinquorū innuit affect⁹: quē si ad ꝯtemplādā verā lucē nobis īpedimēto cernim⁹: debem⁹ trūcari huiusmodi portiones. AVG. Queadmodū aūt ī oculo contemplatio: sic in manu actio recte ītelligit͛. p oculū aūt ītelligim⁹ dilectissimū amicū. solet eni ab eis q vehementer volūt exprimere dilectōem suā ita dici Diligo eū vt oculū meū. Oportet aūt ītelligi p oculum amicū ꝯsiliariū: qr ocul⁹ iter demōstrat. Qd āt additū est Dexter: fortasse ad augendā vim dilectionis valet: dextrū eni oculū hōies magis formidant amittere. Uel qr dexter est: ītelligit͛ ꝯsiliari⁹ in reb⁹ diuinis. sinister aūt ocul⁹ est ꝯsiliari⁹ in reb⁹ terrenis vt sic ille sit sensus: Quicqd illō est qd ita diligis: vt p dextero oculo habeas si scādalizat te. i. si īpedimēto est tibi ad verā beatitudinē eijce cū ⁊ pijce abs te De sinistro aūt scādalizāte supfluū erat dicē: qñqdē nec dextero parcēdū ē. Dextera aūt man⁹ accipit͛ dilectus adiutor i diuinis opib⁹: sinistra aūt i opib⁹ q huic vite ⁊ corpori sūt necessaria. CHRY. sup matheū: Uel aliter: vult xp̄s⁹ vt si solū de piculo nr̄i peccati curem⁹: sed etiā ne ad nos pertinētes turbe aliqd agāt: vtputa si hēs aliquē amicum: q res tuas hn aspicit q̄si ppus oculus: aut q pcuret res tuas q̄si ppa manu: si eū agnoueris aliqd turpiter agē: pijce eū lōge abs te: qr scādalizat te: qr nō solū p nr̄o peccato: sed etiā primorū quos ph hēre possum⁹ dabim⁹ rōnem. HYLA. Fit ğ innocētie gradus celsior: carere eni nō solū ppijs vitijs: si extrinsecus incidētib⁹ admonemur. HIERO. Uel aliter: Quia supra de cōcupiscētia mulieris dixerat: recte nūc cogitationē ⁊ sensum in diuersa volitātē oculū nuncupauit. per dexterā aūt ⁊ ceteras corpis ptes volūtatis ad effectū initia demōstrant͛. CHRY. sup matth. Ocul⁹ eni iste carnalis speculū est īterioris oculi. Habet āt ⁊ corp⁹ suū sensū: qd est ocul⁹ sinister: ⁊ appetitum qd est man⁹ sinistra. Partes aūt aīe dextre vocant͛: qm̄ in libero arbitrio aīa ē creata ⁊ sub lege iusticie vt recte videat ⁊ agat. Pars āt corpis q nō hȝ liberū arbitriū ⁊ ē sub lege peccati sinistra dr. Nō aūt carnis sensū vel appetitū pcidere iubet: desideria enim carnis retinē possum⁹: vt non faciam⁹ qd desiderat caro: pcidere aūt nō possum⁹ vt nō desideret. Qñ āt ex pposito volum⁹ malū ⁊ cogitam⁹: tūc dexter sensus ⁊ dextera volūtas nos scādalizāt: ⁊ iō hic pcidē

iubet. Pm̄ıt enī ꝓcedi ꝓpter arbitrij libertatem. Uel aliter: Omne bonū generaliter qḋ nos vel alios scandalizat: ꝑscindere debem⁹ a nobis: sicut si visito aliquā mulierē cā religionis. bon⁹ respect⁹ est oculus dexter. sed si assidue visitans decidi in laqueū desiderij eius: vel etiā qdā vidētes scādalizāť: dextꝰ oculus scandalizat: qḋ bonū est scandalizat. oculus enī dexter est bon⁹ respectus. i. itentio: manus dextera bona volūtas. GLO. Uel oculus dexter est vita ɔtemplatiua q̄ scandalizat in desidiam mittēdo vel arrogātiā: vel cū ex infirmitate ɔtemplari ad puruꝫ nō valemus. Dextera aūt manus ē bona opatio vel vita actiua q̄ scandalizat: dū p seculi frequētia ⁊ occupatōis tedio illaqueamur. Siqs ğ nō pōt frui cōtēplatiua: nō torqueat occasio ab actiua. vel ne duꝫ occupať actib⁹ arescat ab interna dulcedine. REMIGI. Sed q̄re eijciēdus sit dexter oculus ⁊ dextera man⁹ abscindēda: manifestat cuꝫ subdit: Expedit enī. CHRY. sup matth. Qm̄ enī alter alteri⁹ membra sum⁹: meli⁹ est vt sine vno tali mēbro saluemur q̄ꝫ vt volentes tales hr̄e ⁊ ipsi pereamus cū eis. Uel meli⁹ est vt sine vno respectu aut vno bono ope saluemur: q̄ꝫ dum omnia opera bona volumus facere cum omnibus pereamus.

Dictū est aūt: quicūqꝫ dimiserit uxorē suam det ei libellū repudij. Ego aūt dico uobis: q̄ omnis q dimiserit uxorē suā: excepta fornicatōnis causa: facit eam mechari: ⁊ qui dimissam duxerit adulterat.

GLO. Docuerat supius dn̄s alienā vxorē nō esse cōcupiscendā: ɔñter hic docet suā nō eē dimittēdaꝫ dicēs. Dictū est aūt: quicūqꝫ dimiserit vxorē suā: det illi libellū repudij. HIER. In posteriori pte istuꝫ locū plen⁹ dn̄s ⁊ saluator exponit q̄ moyses libellum repudij dari iussit: ꝓpter duriciā cordis maritorū nō dissidiū cōcedens. sed auferēs homicidium. CHRY. sup matth. Qn̄ enī moyses filios isrł eduxit in egypto genere qdē erāt israelite: moribus aūt egyptij ꝓpter mores gentiliū cōtingebat vt vir odiret vxorem: ⁊ q̄ dimittē illā nō pmittebať. paratus erat interficere eā aut assidue affligēdo. iussit dari libellū repudij. nō q̄ bonū erat: sed q̄ remediū erat mali peioris. HYLA. Sed dn̄s equitatē i oēs cōcilians manere eā maxie in cōiugiorꝫ pace precepit. vñ subdit: Ego aūt dico vobis: q̄ omis q dimiserit vxorē suā. AVG. ɔ faustū. Quod hic pcepit dn̄s de vxore nō dimittenda nō est ɔrīū ei qḋ lex pcepit: vt manicheus dicebat. neqꝫ enī ait lex: Qui voluerit dimittat vxorē: cū esset ɔrīū nō dimittere. sꝫ vtiqꝫ nolebat dimitti vxorem a viro: q̄ hanc itꝑposuit morā: vt in dissidiū anim⁹ pceps libelli ɔscriptione refractus absisteret ꝑsertim q̄ vt phibent apud hebreos scribere lr̄as hebreas nulli fas erat nisi scribis solis q̄ excellētiorē ꝓfitebanť sciam. Ad hoc igiť lex mittere voluit eū: quē iussit libellū dare repudij: si dimisisset vxorem q̄ īter ipsuꝫ ⁊ vxorē pacifice agēdo cōcordiā suaderent: ⁊ libellū nō scriberet: nisi i animo nimis ꝑuerso ɔsiliū cōcordie nō valeret. Sic ğ neqꝫ ꝑ moꝝ hominū legē p v̄boꝝ additamēta impleuit neqꝫ illam que p moysen data est: q̄si ɔrioꝝ oppositionē destruxit: vt manicheus dicebat: sed potius oīa ex hebreoꝝ lege cōmemorata ita cōmendauit: vt quicq̄d ex ꝑsona sua insup loqueretur: vel ad expositionē requirēdā valeret: si q̄d illa obscure potuisset: vel ad tuti⁹ obseruendū qḋ illa voluisset. AVG. de ser. do. in monte: Qui ğ dimittēdi moraꝫ quesiuit: significauit q̄ꝫtū potuit duris hominib⁹ se nolle dissidiū. Dn̄s ğ ad illud cōfirmandū vt nō facile vxor dimittať: solā cām fornicationis excepit dicens: Excepta cā fornicationis. ceteras v̄o vniuersas molestias siq̄ forte extiterint: iubet ꝓ fide cōiugali fortiter sustineri. CHRY. sup matth. Si enī extraneoꝝ vitia supportare debem⁹ dicēte aplo: Inuicē onera vestra portare: q̄ꝫtomagis vxoꝝ. vir aūt christianus nō solū se inq̄nare nō dꝫ: sed nec alijs inq̄nādi occasionē p̄bere: alioq̄n illoꝝ crimē ad isti⁹ redundat peccatū: q̄ alijs cōmittendi criminis cāus est cā. Qui ğ dimittēs vxorē occasionē dedit adulterioꝝ cōmittendoꝝ: vt ⁊ illa adulteret in alteꝝ: ⁊ alť i illā ꝓ adulterijs huiusmōi cōdēnať. ⁊ iō dixit: q̄ q̄ dimiserit vxorē suā: facit eā mechari. AVG. de ser. do. in monte: Ulteri⁹ etiā mechū dicit viꝝ q̄ eā duxerit: q̄ dimissa est a viro. s. p libelluꝫ repudij. ⁊ iō subdit: Et q̄ dimissam duxerit: adulterat. CHRY in ho. Nō enī dicas qm̄ vir suus eā dimisit: q̄ etiā postq̄ꝫ dimissa ē: remanet dimittētis vxor. AVG. de ser. do. Huius aūt rei apl's terminū oñdit: q̄ tamdiu obseruandū dicit: q̄ꝫdiu vir ei⁹ viuit. Illo autē mortuo dat nubendi licentiā. Si aūt nō concediť alteri nubere mulieri viuēte viro a quo recessit: multo min⁹ fas est illicita cū q̄buslibet stupra cōmittere: neqꝫ et ɔ istud p̄ceptū quo dn̄s dimitti cōiugē vetat facit q̄ cū ea nō carnaliter: sed sp̄ualiter viuit: cū nō eam dimittat. Beatiora nāqꝫ sunt ɔiugia eoꝝ: q̄ inter se pari ɔsensu ɔtinentiā seruāt. Oriť aūt hic q̄stio: cū dn̄s cā fornicatōis pmittat dimitti vxorē: q̄liter h̄ intelligenda sit fornicatio: vtꝝ vt eā fornicationem credamus dictā q̄ stupris cōmittiť: an queādmodū scripture solent fornicationē vocare oēm illicitā corruptionē: sicut est idolatria vel auaricia: ⁊ omnis iam transgressio legis p illicitā cōcupiscentiā. Sꝫ si licet s̄m apostolū vt dimittať cōiunx infidelis: q̄ꝫuis melius sit nō dimittere: ⁊ tam̄ nō licet s̄m p̄ceptuꝫ dn̄i vt dimittať cōiunx: nisi cā fornicatōis. Fornicatio ē etiā ipsa infidelitas: porro si infidelitas fornicatio ē ⁊ idolatria infidelitas: ⁊ auaricia idolatria: non ē dubitandū ⁊ auariciā fornicationē eē. Quis ğ iā q̄libꝫ illicitam cōcupiscētiam pōt recte a fornicationis genere separare si auaricia fornicatio est. AVG. i li. retract. Nolo tamē putare lectorē in re tam difficili istā sibi disputatōem nr̄am debere sufficere: non enī omne peccatū fornicatio est spūtalis. Neqꝫ enī oēm peccātē deus pdit: q̄ quotidie scōs suos exaudit: dicentes: Dimitte nobis debita nr̄a. cū pdat omnem q̄ fornicať ab eo: vtꝝ etiā ꝓpter hanc liceat dimittere vxorē latebrosissima q̄stio est: licere ni ꝓpter istā q̄ in stupris cōmittiť: nulla q̄stio est. AVGV. i li. retract. q̄stionū. Si enī aliq̄s asserat solā fornicationem dn̄m admittere ad cām relinquēde cōiugis q̄ ɔcubitu illicito ppetrať: pōt dicere dn̄ꝫ de vtroqꝫ fideli dixisse: vt neutri liceat alteꝝ relinquere: nisi cā

fornicationis. AVG. de ser. do. Non aũt tm̃ forni
cantẽ vxorẽ dimittere ↄcedit: sed quisqꝫ eã quoqꝫ
vxorẽ dimittit a q̃ ipse cogit fornicari: cã fornicatio
nis vtiqꝫ dimittit: nõ tm̃ illi⁹: sed ⁊ sue. illi⁹: q꞉ forni/
cat: sue ne fornicet. AVG. de fide ⁊ operibus: Eo
dem etiã mõ rectissime dimittit si viro suo dicat: nõ
ero vxor tua: nisi mihi de latrocinio diuitias cõgre/
ges: aut siq̃d aliud vel facinorosũ vel flagitiosum in
viro monuerit. Tũc enĩ ille cui hoc vxor dicit: si ve/
raciter penitens est: mẽbrũ qd̾ eũ scandalizat ampu
tabit. AVG. de ser. do. in mõte: Nihil aũt est ini/
quius q̃ꝫ fornicatõis cã vxorẽ dimittẽ: sed ⁊ ipse cõ/
uincit fornicari: occurrit ei illud ĩ quo alterũ iudicas
te ipm̃ ↄdẽnas. De eo ãt qd̾ dicit: Et q̃ di. dux. adul.
põt q̃ri: vtꝝ sicut mechat ille q̃ eã ducit: sic ⁊ illa quã
ducit. iubet enĩ ab aplõ ⁊ illa manẽ innupta: aut vi
ro recõciliari. Sed tm̃ si discesserit a viro: multũ iter
est vtꝝ dimittat an dimittat. si enĩ ipsa viꝝ dimiserit
⁊ alteri nupserit: videt cupiditate mutãdi ↄiugij viꝝ
p̃orẽ reliquisse q̃ adultina cogitatio ẽ. sꝫ si dimittat
a viro: iueniri nõ põt: q̃uo cũ vir ⁊ mulier pari ↄsen/
su misceãnt: vn⁹ eoꝝ mechat⁹ sit ⁊ nõ alter. Huc ac/
cedit: q꞉ si mechat ille ducendo eã q̃ dimissa ẽ a vi
ro: ipsa facit eũ mechari: qd̾ hic dominu⁹ vetat.

Iterũ audistis q꞉ dcm̃ est antiqs non piurabis: reddes aũt dño iuramenta tua. Ego aũt dico uobis: nõ iurare oĩno: neqꝫ p celũ q꞉ thronus dei est: neqꝫ p terrã: q꞉ scabellũ ẽ pedũ eius. Neqꝫ per hierosolymã: q꞉ ciuitas est magni regis. Neqꝫ p ca put tuũ iuraueris: q꞉ nõ potes unũ capillũ albũ facere aut nigrũ. Sit aũt sermo uester: est est: nõ non: qd̾ aũt his abundãtius est: a malo est.

GLO. Docuerat supra dñs nõ eẽ iniuriã p̱ximo ĩ
ferendã: p̱hibẽdo irã cũ homicidio: cõcupiscentiã
cũ adulterio: ⁊ dimissionẽ vxoris cũ libello repudij.
nũc aũt ↄñter docet ab iniuria dei abstinẽdũ: cũ p̱/
hibet nõ solũ piuriũ tanq̃ꝫ malũ: sed etiã iuramentũ
tanq̃ꝫ mali occasionẽ. vñ dicit: Iteꝝ audi. q꞉ dict. est
anti. nõ piu. Dicit enĩ in leuiti. Nõ piurabis in noĩe
meo. ⁊ ne creaturas facerẽt sibi deos: p̃cepit reddere
deo iuramẽta: ⁊ nõ iurare p creaturas. vñ subditur:
Red. aũt do. iura. tua. i. si iurare ↄtigerit p creatorẽ
iurabis: nõ p creaturã. vñ dr̃ in deutero. Dñm deũ
tuũ timebis: ⁊ p nomẽ eius iurabis. HIER. Hoc
aũt q̃si paruulis fuerat lege concessum: vt q̃uo victi
mas ĩmolabant deo: ne eas idolis ĩmolarẽt: sic ⁊ iu
rare pmitterent in deũ: nõ q̱ recte hoc facerẽt: sꝫ q̱
meli⁹ eẽt deo hoc exhibere q̃ꝫ demonijs. CHRY.
sup matth. Nemo enĩ frequent iurat q̃ non aliq̃n p
iuret: sicut q̃ fecit cõsuetudinẽ multa loq̃ aliq̃n loq̃
tur ĩportuna. AVG. ↄ faustum: Quia vo piurare
graue peccatũ ẽ: longius aũt remot⁹ est a piurio qui
nec iurare ↄsueuit: q̃ꝫ q̃ veꝝ iurare p̱cluis ẽ: maluit
nos dñs nõ iurãtes recedẽ a vo: q̃ꝫ veꝝ iurantes ap/
propinquare piurio. vñ subdit: Ego aũt dico vobis
nõ iurare oĩno. AVG. in ser. do. in mõte: In quo
phariseoꝝ iusticiã q̃ est nõ coniurare cõfirmat. non
enĩ põt piurare: q̃ nõ iurat: sed q̃n ille iurat: q̃ adhi/
bet deũ testem: cõsiderãdũ ẽ ne ↄ hoc p̃ceptum dñi
apl's fecisse videat: q꞉ sepe hoc mõ iurauit cũ dixit:
Que scribo vobis ecce corã deo: q꞉ non mẽtior. ⁊ te
stis ẽ mihi deus: cui seruio in spũ meo: nisi forte qs
dicat tũc cauendũ esse iurationẽ cũ aliq̃d dr̃ p qd̾ iu
ratur: vt non iurauerit: q̃a non dixit p deũ sed dixit
testis est mihi deus. ridiculũ est hoc putare: sed tam̃
sciat hoc mõ iurasse apostolũ dicentẽ: Quotidie mo
rior p gloriã vestram fratres. Qd̾ ne quis ita existi/
met dcm̃ tanq̃ꝫ si diceretur: Uestra gloria me fecit
quotidie mori. Greca exemplaria dĩiudicãt: in q̃b⁹
qd̾ scriptũ est non nisi a iurãte dicit. AVG. ↄ mẽ
dac. Sed pleraqꝫ in v̾bis intelligẽ nõ valẽtes in fa/
ctis sanctoꝝ colligimus: quẽadmodũ oporteat acci
pi qd̾ facile in aliam ptẽ duceret: nisi exemplis reuo
caret. Iurauit apl's in eplis suis. ⁊ sic oñdit: q̃uo ac/
cipiendũ est qd̾ dcm̃ est: Dico aũt vo. non iu. om. ne
s. iurãdo ad facilitatẽ iurãdi veniat: ex facilitate aũt
iurãdi veniat ad cõsuetudinẽ: a ↄsuetudine in piuri
um decidat. Et iõ non iuenit iurasse nisi scribẽs: vbi
cõsideratio cautior nõ hꝫ linguã p̃cipitẽ: ⁊ tm̃ dñs oĩ
no ait: nõ iurare. non enĩ cõcessit vt id liceret scriben
tibus: sed q꞉ p̃cepti violari reꝝ paulũ p̃sertim ĩ eplis
cõscriptis nefas est dicẽ: intelligẽdũ est illd̾ qd̾ posi
tũ est Omnino: ad hoc positũ vt q̃ꝫtũ in te est nõ af/
fectes vbi q̃si p̱ bono cũ aliqua delectatõe appetas
iusiurãdũ. AVG. ↄ faustũ: In p̃scriptis g̃ vbi ẽ cõ
sideratio maior: plurib⁹ locis apl's iurasse iuenit: ne
quisq̃ꝫ putaret etiã veꝝ iurando peccari: sed potius
intelligeret humane fragilitatis corda non iurãdo
tutius a piurio conseruari. HIERO. Deniqꝫ cõ/
sidera q̱ hic saluator non p deũ iurare p̱hibuit: sed
p celum: p terrã: ⁊ per hierosolymam: ⁊ p caput tuũ
hãc enim per elemẽta iurãdi pessimã ↄsuetudinem
semp habere iudei noscunt. qui autẽ iurat: aut vene
rat: aut diligit eum p quẽ iurat. iudei autẽ p ãgelos
⁊ vrbẽ hierusalẽ ⁊ templũ ⁊ elemẽta iurantes: crea
turas venerabant dei honore: cum in lege p̃ceptũ
sit: vt non iurem⁹ nisi p dñm deũ nostrũ. AVG.
de ser. do. in monte: Uel ideo additũ est: Neqꝫ p ce
lum. quia iudei non putabant se teneri iuramẽto. si
p ista iurassent ac si dicat: Cum iuras per celũ ⁊ ter/
ram non te arbitreris non debere dño iusiurãdum
tuum: q꞉ p eum iurare conuinceris: cuius celũ thro
nus est: ⁊ cuius terra scabellũ est: qd̾ non est sic di/
ctum quasi habeat deus collocata membra in celo
⁊ in terra: vt nos cum sedem⁹: sed illa sedes dei iudi
cium significat. Et q̃a in hoc vniuerso mũdi corpo
re maximã spẽm celum habet: sedere in celo dicit:
tanq̃ꝫ presentior sit excellenti pulchritudini vis diui
na: terramqꝫ dicatur calcare q̱ minimam speciem
ordinet in extremis: Spũaliter autẽ sanctas aĩas
celi noĩe significat ⁊ terre peccatrices: q̃n spũalis
oĩa iudicat. Peccatori aũt dcm̃ est: Terra es ⁊ in terrã
ibis. Et q̃ in lege manere voluit: sub lege ponit. ⁊ iõ
congruẽter dicit: Scabellũ pedũ ei⁹. Sequit: Neqꝫ
p hierosolymã: q꞉ ciuitas ẽ magni regis qd̾ melius
dr̃: q̃ꝫ diceret mea: cũ tm̃ hoc dixisse intelligat. Et q̃a

ipse vtiqꝫ est dñs: dño iusiurādum debet q̄ p hiero/ solymā iurat. Sequit᷑: Nec p caput tuū iuraueris. Quid enī poterat quisqꝫ magis ad se ptinere arbitrari: q̄ caput suum. Sed quō nr̄m est: vbi ptātem faciendi vnū capillū albū aut nigrū non habem⁹: ppter qd̄ dicit᷑: Quia non potes vnū capillū albū facē aut nigrū. Ergo deo debet iusiurandū: quisqꝫ etiam p caput suū iurare voluerit. ꝛ hinc etiā cetera itelligunt᷑. CHRY. in ho. Attendite aūt q elemēta mūdi extollit: nō ex ppa natura: sed ex habitudine quā hñt ad deū: ne idolatrie daret᷑ occasio. RABA. Qui autē iurare phibuit: quō loqui oporteat docuit subdens: Sit autē ſmo vester est: est: non: nō. i. qd̄ est: sufficiat dicere est: qd̄ nō est: sufficiat dicē nō est. Siue iō dr̄ bis est est: nō non: vt quid ore affirmas: operib⁹ pbes. ꝛ qd̄ vbis negas: factis nō cōfirmes. HYLA. Uel aliter: In fidei simplicitate viuentibus iurare opus non est: cū quib⁹ semp qd̄ est ē: qd̄ non nō: ꝛ per hoc eoꝝ ꝛ opus ꝛ ſmo omnis in vero est. HIERO. Euāgelica igit᷑ vitas nō recipit iuramentū: cum omnis ſmo fidelis p iuramēto sit. AVG. Quapropē qui itelligit non in bonis: sed in necessarijs iurationē habendā: refrenet se q̄ntū pōt: vt nō ea vtat᷑ nisi in necessitate: cū videt pigros esse hoīes ad credendū: qd̄ vtile est credere: nisi iuratione firmet᷑. hoc ḡ est bonū ꝛ appetendū: qd̄ hic dicitur: Sit ſmo vester est est: non non. qd̄ aūt his abūdantius est: a malo est. i. si iurare cogeris: sciaſ de necessitate venire infirmitates eoꝝ q̄b⁹ aliqd̄ suades: que vtiqꝫ infirmitaſ malū est. itaqꝫ non dixit: Quod ampli⁹ est: malū est. tu enī non malū facis qui bene vteris iuratione: ut alteri psuadeas qd̄ vtiliter psuadeas: sed a malo est illi⁹ cuius infirmitate iurare cogeris. CHRY. in ho. Uel a malo est. i. ab infirmitate eoꝝ q̄bus lex iurare pmisit. Ita enī christ⁹ non monstrat ueterē legē diaboli eē: sed a ueteri impfectione ducit ad abundantiam nouitatem.

¶ Audistis q2 dictū est: oculum p oculo: dentē p dente. Ego aūt dico uobis nō resistere malo: sed siqs te pcusserit in dextrā maxillā tuā: pbe illi ꝛ alterā. ꝛ ei q uult tecū i iudicio contēdere ꝛ tunicā tuam tollere: dimitte ei ꝛ palliū. ꝛ q̄cūqꝫ te angariauerit mille pass⁹: uade cū illo ꝛ alia duo. Qui autē petit a te: da ei: ꝛ uolenti mutuare a te ne auertaris.

GLO. Quia supius docuerat dñs inon esse prio iniuriā inferendā: nec irreuerentiā dño: dñter h̄ docet q̄liter se christian⁹ hr̄e debeat ad iniuriā sibi inferētes. vn̄ dicit: Audi. q2 di. est: ocu. p ocu: ꝛ den. p dente. AVG. 𝔠 faustū: Qd̄ quidē ad reprimēdas flammas odioꝝ in se inuicē seuientiū: ꝛ immoderatos animos refrenādos ita pceptū est. Quis enim facile contētus est tm̄ reponere vindicte q̄ntū accipit iniurie: Nōne videm⁹ leuiter lesos hoīes moliri cedere: sitire sanguinē: vixqꝫ inuenire in malis inimici vn̄ satient᷑: Huic igit᷑ imoderate ac iniuste vltioni: lex iustum modū figēs penaꝝ talionis instituit: hoc est vt qualē quisqꝫ instituit iniuriā: tale supplicium rependat: qd̄ nō fomes sed limes furoris est: non vt id qd̄ sopitū erat hinc accenderet᷑: sed ne id q2 ardebat vltra extēderet᷑. imposita est enī iusta vindicta q̄ iuste debet᷑ ei qui passus fuerit iniuriā. Qd̄ autē debet᷑: ꝛ si benigne remittit᷑: non tm̄ iniq̄ repent᷑. Itaqꝫ cū peccet q̄ imoderate vult vindicari: nō peccet aūt qui iuste vult vindicari: remotior est a peccato q̄ nō vult oīno vindicari. ꝛ iō subdit: Ego aūt dico vobis nō resistere malo. Poterā aūt ꝛ ego sic ponere: Dictum est antiquis: Nō iniuste vindicabis. ego autē dico vobis: ne vindicetis: qd̄ adimpletio est. Si per hec vba qd̄ legi defuit a christo additū mihi videretur: ac nō poti⁹ id qd̄ lex volebat efficere: ne iniuste se quisqꝫ vindicaret: cōseruari tuti⁹ si oīno se nō vindicaret. CHRY. sup matth. Sine hoc enī mādato legis mandatū stare non pōt: q2 si ſm legis mandatum omnib⁹ reddere mala p malis ceperimus: oēs efficiemur mali eo q psequētes abundēt. Si aūt ſꝫ christi pceptū non resistit᷑ malo: ꝛ si mali nō leniūtur: tm̄ boni pmanebunt boni. HIERO. Dñs ḡ nr̄ vicissitudineꝫ tollēs truncat initia peccatoꝝ. in lege nāqꝫ culpa emēdat᷑: hic peccatoꝝ auferunt᷑ exordia. GLO. Uel pōt dici q dñs hoc dixit: iusticie veteris legis aliquid addēs. AVG. de ser. do. in mōte: Phariseoꝝ enī iusticia minor: est nō excedere vindicte modum: ꝛ hoc est pacis inchoatio. perfecta aūt pax est talem penit⁹ nolle vindictā. Intra illud ḡ pmum qd̄ preter legem est: vt mai⁹ malū pro minori malo reddat᷑. Et hoc qd̄ domin⁹ pficiendis discipulis dicit: ne p malo vllū malum reddat᷑: mediū locum tenet vt tātū reddat᷑: quātū acceptū est: p qd̄ a summa discordia ad summā concordiā transitus factus est. Quisquis enī malū prior infert: maxime a iusticia distat. Quisqꝫ autē nulli prior malefecit: sꝫ tamē lesus rependit graui⁹: recessit aliquātulum a summa iniquitate. Qui vero tantū reddit: q̄ntum accepit: iam aliquid donat. iustū est enī eum qui lesit prior graui⁹ ledi. Hanc ergo inchoatā minime iusticiam ille pficit: qui legē venit iplere. Duos autē gradus qui itersunt: intelligendos reliquit. Nā est qui nō reddat tm̄: sed min⁹. Et hinc ascēdit qui oīno nil rependerit: qd̄ pax videt᷑ dño: nisi ꝛ ampli⁹ sis paratus suscipere. Quapropter nō ait: nō reddere maluꝫ p malo: sed non resistere aduersus malū: vt nō solum non repēdas qd̄ tibi fuerat irrogatū: sed etiam nō resistas quin aliud irroget᷑. Hoc enī est qd̄ cōuenienter exponit᷑: Sed siquis te pcus. in dexte. maxil. tuā: prebe ei ꝛ alterā. Quod ad misericordiā ptinere hi maxime sentiūt: qui eis quos multū diligūt seruiunt: vel prauis vel phreneticis a quib⁹ multa sepe patiunt᷑. ꝛ si eoꝝ salus id exigat: pbent se etiā vt plura patiant᷑. Docet ergo domin⁹ medicus animarū vt discipuli sui eoꝝ quorū saluti consulere vellent: imbecillitates equo animo tolerarēt. Omnis nāqꝫ improbitas ex imbecillitate animi venit: q2 nihil innocenti⁹ est eo qui in virtute psectus est. AVG. cōtra menda. Ea vero que in nouo testamēto a sanctis facta sunt: valent ad exempla itelligendaꝝ scripturarū: que in pceptis digesta sunt: velut cum legimus in euāgelio: Accepisti alapā: exemplū autē pa

tientie nullū ꝗ̄ ipsi⁹ dñi excellētius inuenim⁹: ⁊ ipse cum alapa ꝑcussus esset: nō ait: Ecce alterā maxillā sed ait: Si male dixi: exprobra de malo: si autē bñ: qd me cedis? vbi oñdit illā ꝓparationē alteri⁹ maxille in corde faciēdā. AVG. in ser. do. in mōte: Paratus enī fuit dñs nō solū in alterā maxillā cedi ꝓ salute omniū: sed in toto corpore crucifigi. Queri āt pōt: qd sit dextera maxilla. Sed cū facies sit: q̄ q̄sq̄ cognoscit: i faciē cedi scd̄m aplm̄: ē ɔtēni ac despici. Sȝ qm̄ facies nō pōt dici dextera ⁊ sinistra: ⁊ tamē nobilitas est: sm̄ deū ⁊ sm̄ seculum ita distribuit: tanq̄ in dexteram maxillā ⁊ sinistrā: vt in quocūq̄ discipulo christi contēptū fuerit ꝙ christian⁹ ē multomagis in se contēni parat⁹ sit: siquos huiusmodi seculi honores hȝ. Oīa aūt i qb⁹ iprobitatē aliq̄ patimur: i duo genera diuidunt: qm̄ vnū est: quod restitui nō pōt: alteꝝ quod pōt. Sed i illo quod restitui non pōt: vindicte solatiū queri solet. Quid enim ꝓdest ꝙ ꝑcussus repcutis: nunq̄d ꝓpterea qd̄ i corpore lesum est restituit: sed tumidus anim⁹ talia fomenta desiderat. CHRYSO. super matth. Nūq̄d autem si repercusseris eū compescuisti eū: vt te nō ꝑcutiat: sed magis excitasti eum vt adhuc percutiat: Nam iracundia per iracūdiam non cōpescitur: sed ampli⁹ irritat. AVGV. in ser. do. in monte: Unde domin⁹ poti⁹ misericorditer ꝑferendā alteri⁹ infirmitatē iudicat: q̄ alieno supplicio suā mitigandam neq̄ tamē hic ea vindicta ꝓhibet que ad correctionem valet. Ipsa enī pertinet ad misericordiā: nec impedit illd̄ ꝓpositū quo q̄sq̄ parat⁹ ē ab eo quē correctū eē vult plura deferre. Reqrit tñ vt ⁊ ille vīdicet: cui rerū ordine potestas data est: ⁊ ea volūtate vindicet: q̄ pr̄ i filiū paruulū quē odisse nō pōt. Sancti aūt viri nōnulla peccata morte punierunt: quo ⁊ viuentib⁹ vtilis met⁹ incuteret: ⁊ illis q̄ morte puniebant: non ipsa mors noceret: sed peccatū quod augeri posset si viuerent. Inde ē ꝙ helias multos morte affecit: de quo cū exēplū cepissent discipuli: reprehēdit i eis dñs nō exēplū ꝓphe: sed ignorātiā vindicandi: aīaduertens eos non amore correctionis: sed odio desiderare vindictam. Sed postq̄ eos docuit diligere ꝓximū: infuso ēt spū sancto: nō defuerunt tales vindicte. Nam ⁊ verbis petri ananias ⁊ vxor ei⁹ exanimes ceciderunt. Et paulus apostolus tradidit quēdam sathane in interitū carnis. ⁊ ideo quidā aduersus corporales vindictas: que sūt in veteri testamento: nescio qua cecitate seuiāt: quo aīo fcā sūt nesciētes. AVG. ad bonifa. comitē: Quis aūt mente sobri⁹ regib⁹ dicat: nō ad vos ꝑtinet: q̄s velit esse siue religiosus siue sacrilegus: q̄bus dici nō pōt. Nō aūt ad nos ꝑtinet in regno vestro: q̄s velit pudicus eē aut ipudic⁹. Meli⁹ ē quidē ad deū colēdū hoīes duci q̄ pena cōpelli. Multis autē ꝓfuit: qd̄ experimēto ꝓbam⁹: ꝑus dolore vel timore cogi: vt postea possint doceri: aut qd̄ iā v̄bis didicerant: ope sectari. Sicut enī meliores sunt quos dirigit amor: ita plures sunt quos corrigit timor. Agnoscāt in aplm̄ paulū ꝑus cogētē christū: ⁊ postea docētē. AVG. in ser. do. i mōte: Tenebit ḡ hoc iniuriarū genere qd̄ ꝑ vindictā luit iste mod⁹ a christianis vt accepta iniuria nō surgat odiū: sed paratus sit anim⁹ plura perpeti: nec correctionē negligat: que vel consilio vel auctoritate vti pōt. HIERO. Secūdum aūt mysticos itellect⁹ ꝑcussa dextera nr̄a: nō debem⁹ sinistrā ꝑbere: sȝ alterā: hoc ē alterā dexterā: iust⁹ enim sinistram nō habet. Si nos heretic⁹ in disputatione ꝑcusserit: ⁊ dextrū dogma voluerit vulnerare: opponat ei aliud de scripturis testimoniū. AVG. i ser. do. in mōte: Aliud aūt iniuriarū gen⁹ est qd̄ itegrū restitui pōt: cui⁹ due sunt spēs. vna ad pecuniā: altera ad opa pertinet. vnde de p̄mo horum duorū subdit: Et ei qui vult tecū in iudicio contēdere: ⁊ tunicā tuam tollere: dimitte ei ⁊ pallium. Sicut ḡ qd̄ positū ē de ꝑcussa maxilla oīa significat: que sic ingeruntur ab improbis vt restitui non possint nisi vindicta: ita quod positum est de vestimento omnia significat que possunt restitui sine vindicta: ⁊ hoc etiaȝ ad ꝓparationem cordis: nō ad oñsionē operis p̄ceptū recte intelligit. Et qd̄ de tunica ⁊ vestimēto dictum est: in omnib⁹ faciendū est: q̄ aliquo iure tēporaliter nr̄a eē dicim⁹. Si enī de necessarijs hoc iperatū est quātomagis superflua contēnere conuenit. Et hoc ipse signat cum dicit: Qui vult tecum in iudicio ɔtēdere. Oīa ergo intelligunt de quibus in iudicio nobiscū cōtēdi pōt. Sed vtrū ⁊ de seruis accipiēdum sit magna questio est: nō enī christianū oportet sic possidere suū quō equū: q̄uis fieri possit: vt maiori precio valeat equ⁹ q̄ seruus. Sed si suus rectius a te regit: q̄ ab illo q̄ eum cupit auferre: nescio vtrū quisquā audeat dicere eū vt vestimentū debē ɔtēni.

CHRY. sup matthe. Indigna aūt res est: vt hō fidelis stet in iudicio ante conspectū iudicis infidelis. Uel si fidelis certe secularis ⁊ qui te venerari debuerat: ꝓpter dignitatē fidei: iudicat te propter necessitatē cāe: ⁊ ꝑdes dignitatē christi ꝓpt̄ negociū mūdi. deinde omne iudiciū irritatio cordis est ⁊ cogitationum malaꝝ. nā si videris ꝙ causa tua fraudib⁹ aut pecunijs expugnetur: ⁊ similiter tu cause tue adesse festinas: ⁊si ab initio hoc consilium non habuisti.

AVG. in enchiridion: Et ideo ꝓhibuit hic domin⁹ suos de secularib⁹ rebus cū alijs habere iudiciū: tñ cū apostolus sinit in ecclesia talia iudicia finiri inter fratres fratribus iudicātibus: extra ecclesiā v̄o terribiliter vetat: manifestū est qd scd̄m veniam ɔcedat infirmis. RABA. in moralib⁹: Sȝ tñ q̄dā dū tēꝑalia nobis rapiūt solūmodo sūt tolerādi. Quidā v̄o sunt seruata charitate ꝓhibēdi: nō sola cura ne nr̄a subtrahant: sed ne rapiētes nō sua semetipsos ꝑdāt. Plus enī ipsis raptorib⁹ debemus metuere q̄ rebus irrationabilibus inhiare. Cum autē ꝓ terrena re pax a corde cū ꝓximo scinditur: apparet ꝙ plus res q̄ ꝓxim⁹ amat. AVG. in ser. do. Tertiū vero iniuriarū genus: qd̄ ad operā ꝑtinet ex vtroq̄ confectum ē: ⁊ cū vindicta ⁊ sine vindicta pōt restitui: nā qui angariat hominem ⁊ cogit se improbe adiuuari ab inuito: ⁊ penā improbitatis pōt luere ⁊ operam reddere. In hoc ergo genere iniuriarum dñs docet animū christianū eē patientissimū: ⁊ ad plura ꝑferēda paratū. vñ subdit: Et quicūq̄ te angariauerit mille passus: vade cum illo alia duo. ⁊ hoc vtiq̄ monet non tam vt pedibus agas q̄ vt animo sis parat⁹.

CHRY. in ho. Angariare enim est iniuste trahere ⁊ sine ratione vexare. AVGV. de sermo. domi. in mōte: Sic ergo dem̄ putamus: Uade cū il. alia duo

sciꝫ milia: vt tria compleri voluerit: quo numero si
gnificatur pfectio vt meminerit quisquis hoc facit:
pfectã se implere iusticiã: ppter qđ ⁊ tribus exēplis
hoc pceptũ insinuauit. ⁊ i hoc tertio exēplo simplo
duplũ addit: vt triplũ compleatur. Uel p hoc acci-
pitur q in pcipiēdo tanq̄ tolerabili⁹ incipiēs pau-
latim creuerit. nã pmo pberi voluit alterã maxillaꝫ
cum fuerit dextra percussa. vt mi⁹ pferre parat⁹ sis:
q̄ ptulisti. Deinde illi q̄ tunicã vult tollere iubet ⁊
pallium dimitti vel vestimētũ fm aliã lrãz: qđ aut
tantũdē est: aut non multo amplius. Tertio de mil
le passib⁹ qbus addēda dicit duo milia vsq̄ ad du-
plum pducit: Sed qm̃ parũ ē non nocere: nisi ⁊ bene
ficiũ pstes: ↄsequēter adiungit ⁊ dicit: Qui aũt petit a
te da ei. CHRY. super matth. Quia diuitie nostre
non sunt: sed dei. Deus enĩ dispensatores diuitiarũ
suaꝝ voluit esse nos non dños. HIERO. Sed si
de elemosynis tm̃ dictũ intelligamus: in pluribus
pauperibus hoc stare non pōt: sed vt diuites si sem
per dederint semper dare non poterũt. AVG. in
ser. dñi: Dicit ergo: Omni petenti da: nō oĩa petenti:
vt id des: qđ dare honeste potes ⁊ iuste. Quid enĩ
si pecuniã petat: qua innocentē conetur opprimere?
quid si stuprũ petat? Dandũ ē ergo qđ nec tibi nec
alteri noceat: q̄ntũ ab homine credi pōt: ⁊ cũ nega-
ueris qđ petit: iudicanda ē iusticia vt non cum ina-
nem dimittas: ⁊ aliquãdo meli⁹ aliquid dabis cuꝫ
petentē iniuste correxeris. AVG. ad vincen. Uti-
lius enĩ esurienti panis tollitur: si de cibo securus iu
sticiã negligat: q̄ esurienti panis frangit: vt vi iniu-
sticie seduct⁹ acquiescat. HIE. Pōt enĩ intelligi d̄
pecunia doctrine que nũq̄ deficit: sed quãto plus
datur: tanto amplius duplicat. AVG. Qđ auteꝫ
ait: Et volenti mutuari a te ne auertaris: ad animuꝫ
referendũ est. hylarē enĩ datorē diligit deus. Mu-
tuatur aũt omnis q̄ accipit: ⁊ si ipse nō solutur⁹ sit:
q: misericordibus deus plura restituit. aut si nō pla
cet accipe mutuãtē nisi eũ qui accipit redditur⁹: in-
telligendũ ē dñm ipsa duo genera pstandi esse com
plendũ. nam aut donam⁹ aut reddituro cōmenda-
mus. Recte ergo ad hoc beneficij genus hortando
dicit: Ne auertaris. i. ne ppterea volũtatē alienes:
quasi deus nō redditurus sit: cũ hō reddiderit. cum
enim ex pcepto dei facis: infructuosũ esse non pōt.
CHRY. sup matth. Ergo iubet nos christ⁹ mutuũ
dare: non tm̃ sub vsuris: q: q̄ sic dat nō sua dat: sꝫ ali
ena tollit. de vno vinculo soluit: ⁊ multis alligat: ⁊
non ppter dei iusticiã dat: sed ppter ppriũ lucruꝫ.
Similis ē etiã pecunia vsuraria aspidis morsui. naꝫ
sicut venenũ aspidis latenter oĩa mēbra corrumpit:
sic ⁊ vsura oēs facultates conuertit in debitum.
AVG. ad marcel. Obijciũt aũt quidã q hec christi
doctrina rei publice moribus nulla ex parte ↄueni
at. nã q̄s inquiũt tolli sibi ab hoste aliq̄d patiat: vel
romane puincie depdatorib⁹ non male velit belli
iure reprehēdere. Sũt aũt ista pcepta patiētie semp
in cordis ppatione retinēda: ipsaq̄ beniuolentia ne
reddat malũ p malo semp i volũtate cōplēda est.
Agēda sũt aũt multa ⁊ cũ inuitis benigna q̄dã aspi
tate plectētis ac p h̄ si terrena respu. pcepta christia
na custodiat: ⁊ ipa bella siue nō beniuolētia nō ge
rētur: vt ad impietatis iusticieq̄ pacatã isocietateꝫ

victis facili⁹ ↄsulat. nã cui licētia iniq̄tatis eripitur
vtilit vincit: quoniã nihil ē infelicius facilitate pec
cantũ: qua penalis nutritur impunitas: ⁊ mala vo
luntas velut hostis interior roboratur.

Audistis quia dictũ est: diliges
proximũ tuũ: ⁊ odio habebis inimi
cum tuũ. Ego autē dico vobis: dili
gite inimicos vestros: benefacite his
qui oderũt vos: ⁊ orate pro psequē
tibus ⁊ calũniantibus vos: ut sitis
filij patris vestri qui in celis est: qui
solē suuꝫ oriri facit sup bonos ⁊ ma
los: ⁊ pluit super iustos ⁊ iniustos.
Si. n. diligitis eos qui vos diligũt:
quam mercedem habebitis? Non
ne ⁊ publicani hoc faciunt? Et si sa
lutaueritis fratres vestros tm̃: qd
amplius facitis? Nonne ⁊ ethnici
hoc faciunt? Estote ergo vos perfe
cti: sicut ⁊ pr̃ vester celestis pfect⁹ ē.

GLO. Docuit dñs supra iniuriã inferēti nō eē re
sistendũ: sꝫ ad plura pferēda paratũ eē. nũc aũt vlte
rius docet iniuriã inferētib⁹ impendēdũ eē charita
tis affectũ sil' ⁊ effectũ. Et cũ pmissa ad cōplemētuꝫ
iusticie legis ptineãt: ↄuenienter hoc vltimũ ptinet
ad impletõꝫ charitatis: q̄ fm aplm ē legis plenitudo
Dicit g̃: Audistis q: dictũ ē: diliges pximũ tuum.
AVG. in pmo de doct. xpia. Qđ aũt nullũ hoieꝫ
excepit: q̄ui pcepit pximũ diligē: dñs in parabola se
miuiui relicti ondit dicēs pximũ q̄ erga illũ extitit
misericors: vt cũ intelligam⁹ pximũ cui exhibendũ
eē misericordie officiũ: si indigeret: qđ nulli negan-
dũ eē quis nō videat: dño dicente: Benefacite his
q̄ oderũt vos. AVG. de ser. do. i mōte: Gradũ aũt
eē in phariseoꝝ iusticia: q̄ ad legē veterem ptineret:
hinc intelligit q multi etiã eos a qb⁹ diligũt ode-
rũt. Ascēdit g̃ aliquē gradũ: q̄ pximũ diligit: q̄uis
adhuc oderit inimicũ. vñ ad hũc designãdũ subdit:
Et odio hēbis inimicũ tuũ. Que vox nō ē accipien-
da vt iubētis iusto sꝫ pmittētis infirmo. AVG. ↄ
faustũ: Quero aũt a manacheis cur ppriũ velint eē
legis moysi qđ dictũ ē antiq̄s: oderis inimicũ tuum
an ⁊ paul⁹ nō dixit hoies quosdam deo odibiles.
Querēdũ ē g̃ quō intelligat exemplo dei cui dixit
paul⁹ quosdã odibiles odio hñdos inimicos. Et rur
sus exemplo dei qui facit solē suũ oriri sup bonos
⁊ malos diligendos inimicos. Hec itaq̄ regula est
qua ⁊ oderim⁹ inimicũ propē id qđ in eo malũ est
. i. iniquitatē: ⁊ diligam⁹ inimicũ propē id qđ in eo
bonũ est. i. rationabilē creaturã. Audito igitur ⁊ nō
intellecto quod antiquis dictũ erat: Oderis inimi-
cum tuum: ferebantur homines in hoĩs odiũ: cũ nō
deberēt odire nisi vitiũ. Hoc ergo corrigit dñs cum
subdit: Ego aũt dico vobis: diligite inimicos vr̃os.
vt qui iã dixerat: Non veni soluere legem: sed im-

plere. Precipiēdo etiā vt diligam⁹ inimicos: coge
ret nos intelligere quō possem⁹ vnū eūdēq; hoīem
⁊ odisse ꝑpter culpā: ⁊ diligere ꝑpter naturam.
GLO. Sed sciendū ē in toto corpe legis nō eē scri/
ptū: Odio habebis inimicū tuū. ſʒ hoc dr̄ q̄stū ad tra
ditionē scribaꝝ: quib⁹ visū ē hoc addēdū: q̄a dn̄s ꝑ/
cepit filiis isrl̄ ꝑsequi inimicos suos: ⁊ delere ama/
lech de sub celo. CHRY. sup matth. Sic enim qd̄
dictū ē: Non ɔcupisces: nō dictū ē ad carnem ſʒ ad
animā: sic ⁊ in hoc loco: caro quidē inimicū suū di/
ligere non pōt: aīa aūt pōt: q: dilectio vel odiū car/
nis in sensu ē: aīe vō ī intellectu. Qn̄ ḡ nocemur ab
aliquo: ⁊ si sentim⁹ odiū: nō tn̄ exequi volum⁹ ɔgno
sce: q: caro nr̄a odit inimicū: aīa vō diligit. GRE.
xxi. mora. Inimici aūt dilectio tūc veracit̄ custodit̄:
cum nō de ꝑfectu deiicimur: nec de ruina illi⁹ leta/
mur. Nō enī amat aliq̄s quē nō vult eē meliorem:
eūq; stantē voto ꝑsequit̄: quē cecidisse gratulatur.
Euenire tn̄ plerūq; solet: vt nō amissa charitate ⁊ in
imici nos ruina letificet: ⁊ rursū ei⁹ gloria sine inui/
die culpa ɔtristet: cū ⁊ ruēte eo quosdā bene erigi
credimus: ⁊ ꝑficiēte illo plerosq; iniuste opprimi ti
meam⁹. Sed ad hoc seruādū ē discretiōis examen:
ne cū nr̄a odia exequimur: fallamur sub specie vti/
litatꝭ aliene. Oportet etiā pēsare q̄d debem⁹ ruine
pctōris: ⁊ q̄d iusticie ferientis. nam cū puersū queq;
oīpotēs pcutit: ⁊ congaudēdum ē iusticie iudicis: ⁊
condolendū miserie pereuntis. GLO. Qui aūt sunt
ɔ ecclesiā trib⁹ modis ei aduersantur: odio: verbis:
cruciatu corpis. ecōtra diligit. vn̄ dicit̄: Diligite ini/
micos vr̄os: benefacite. vn̄ seq̄t̄: Benefacite his qui
oderunt vos. vnde sequitur: Et orate pro persequē.
⁊ calū. vos. HIERO. Multi p̄cepta dei imbecil/
tate sua: nō scōꝝ virib⁹ estimātes: impossibilia pu/
tant eē q̄ p̄cepta sūt: ⁊ dicūt sufficē v̄tutib⁹: nō odis/
se inimicos. ceteꝝ diligē plus p̄cipi q̄ hūana natu/
ra patiat̄. Sciēdū ē ḡ christū nō impossibilia p̄cipe:
sed ꝑfecta q̄ fecit dauid in saul ⁊ absolon. Stepha/
nus quoq; martyr ꝑ lapidātib⁹ depcatus ē. Et pau
lus anathema cupit esse ꝑ ꝑsecutoribus suis. Hoc
aūt iesus ⁊ fecit: ⁊ docuit dicēs: Pat̄ ignosce illis.
AVG. in encheridion. Sed ꝑfectoꝝ sūt ista filio/
rū dei: quo quidē se dʒ oīs fidelis extēdē ⁊ hūanū
animū ad hūc affectū orādo deū: secūq; luctādo ꝑ/
ducere. Tamē hoc tā magnū bonū tāte multitudi/
nis nō est quātā credim⁹ exaudiri: cū in orōne dr̄:
Dimitte nobis debita nr̄a: sic ⁊ nos di. debi. nr̄is
AVG. in ser. do. in mōte: Orit̄ aūt hic q̄stio q̄ huic
p̄cepto dn̄i quo nos hortatur orare ꝑ īimicis: mul/
te alie scripture ptes videt̄ aduerse: q: in ꝑphetis
īueniūt̄ multe impcatiōes aduersus īimicos: vt ē il
lud: Fiant filii ei⁹ pupilli. Sed sciēdū q̄ ꝑphete so
lent figura impcantis futura p̄dicē. Sʒ illud magis
mouet qd̄ dicit iohānes: Est aūt pctm̄ ad mortē: nō
ꝑ illo dico vt oret q̄s: aperte enī ostēdit esse alienos
frēs pro q̄b⁹ orare nobis nō p̄cipit̄: q: p h qd̄ p̄mittit:
Siq̄s scit peccare frēm suū: cū dn̄s etiā ꝑ ꝑsecutori
bus nos iubeat orare. Nec ista q̄stio solui pōt nisi
fateamur aliq̄ pctā eē in fratrib⁹ q̄ inimicoꝝ ꝑsecu/
tione sūt grauiora. Nam ⁊ stephan⁹ orat pro eis a
q̄bus lapidat̄. q: nōdū christo crediderat. Et aplus
paulus nō orat pro alexādro q: frater erat: ⁊ ꝑ īui/
dentiā fraternitatē oppugnando peccauerat. Pro
quo aūt nō oras: iam nō ɔ illū oras. Sed q̄d agim⁹
de his contra quos oratū a sanctis accipim⁹: nō vt
corrigerētur: nam hoc mō pro ipsis poti⁹ oratū est.
sed ad illā vltimā dānationē non sic ɔtra dn̄i tradi
torem ꝑ prophetā: nam illa p̄dictio futuroꝝ nō op/
tatio supplicii fuit. Sʒ sic in apocalypsi legim⁹ mar/
tyres orare vt vindicent̄: ſʒ hic nō oportet moueri.
Quis enī audeat affirmare vtrū ɔ ipsos hoīes: an ɔ
regnū pctī petierint: Nam ipsa ⁊ iusticie ⁊ miseri/
cordie vindicta martyrū vt euertat̄ regnū pctī: quo
regnante tāta ꝑpessi sūt. destruit̄ aūt partim corre/
ctione hoīm: partim dānatione ꝑseuerātiū in pctō.
Nōne tibi videt̄ paul⁹ in seipso stephanū vindicas/
se cū dic̄: Castigo corp⁹ meū: ⁊ in s̄uitutē redigo:
AVG. de q̄stio. no. ⁊ ve. testa. Uel aīe occisoꝝ cla/
māt vindicari se postulātes: sic sanguis abel clama
uit de terra: nō voce sed rōne. Nā ⁊ op⁹ opificē lau
dare dr̄ ꝑ hocipsū q̄ vidētē se oblectat: nō enī tā im
patientes sūt sci vt vrgeant fieri qd̄ sciūt tpe p̄finito
futuꝝ. CHRY. in ho. Uide aūt quot grad⁹ ascen
dit: ⁊ qualiter nos ī ipsū v̄tutis verticē statuit. Pri/
mus gradus ē: non incipe in iusticiā: secundus eq̄lē
non vindicari: tertius nō facere vexanti q̄ quis pas/
sus est: quartus exponere seipsū ad patiendū mala:
quintus ampli⁹ se tribuere q̄ ille vult qui fecit ma
la: sextus non odio habere eum q̄ hoc opatur: septi
mus diligere: octauus benefacere: non⁹ ꝑ ipso ora
re. Et quia magnū erat p̄ceptū: p̄clarū p̄miū subdit:
scilʒ fieri similes deo. vnde dicit: Ut sitis filii patris
vestri qui est in celis. Siq̄s enī p̄cepta dei custodi/
at: ⁊ filius dei efficitur: ergo nō in natura fili⁹ est hic
scilʒ de quo loquit̄: sed arbitrio suo. AVG. de ser.
do. in mōte: Ex illa aūt regula intelligendū ē qd̄ h
dicit̄: qua ⁊ iohānes dicit. Dedit eis ptātē filios dei
fieri. Un⁹ enī naturaliter filius ē: nos autē ptāte ac
cepta efficimur filii inq̄stū illa q̄ ab eo p̄cipiūt̄: iple
mus. Itaq; nō ait: Facite ista quia estis filii: sed fa
cite ista vt sitis filii. Cum autē ad hoc vos vocat: ad
similitudinem suā vocat. vnde sequitur: Qui solem
suū facit oriri sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit super iu
stos ⁊ iniustos. Potest autē per solem intelligi nō
iste visibilis: ſʒ ille de quo dicitur: Uobis qui time
tis nomen dn̄i: orietur sol iusticie: ⁊ per pluuiā irri
gatio doctrine veritatis: quia ⁊ bonis ⁊ malis appa
ruit ⁊ euangelizatus est christus. HYLA. Uel in
baptismi ⁊ sp̄us sacramēto tribuit solem ⁊ pluuiā.
AVGV. Uel potest accipi sol iste visibilis ⁊ plu
uia qua fructus gignūtur: q: iniqui ī libro sapiētie
plangūt: Sol nō ortus est nobis. Et de pluuia spiri
tali dr̄: Mādabo nubibus meis ne pluāt sup eam.
Sʒ siue hoc siue illud: magna dei bonitate fit q̄ no
bis imitāda p̄cipit̄: nō aūt solum ait: Qui facit solē
oriri: ſʒ addidit: Suū. i. quē ipse fecit vt hic āmone
remur quāta liberalitate ex p̄cepto ei⁹ p̄stare debe
mus: que nō cream⁹ ſʒ ex munerib⁹ ei⁹ accipim⁹.
AVG. ɔ vincētiū: Sʒ sic ista dona ei⁹ laudam⁹: ita
etiā flagella ī eos quos diligit cogitem⁹: vn̄ nō oīs
q̄ pcit amic⁹ ē: nec oīs q̄ verberat inimic⁹. Meli⁹ ē
enī cū securitate diligē q̄ cū lenitate decipe. AV/
GV. in libro de ciui. dei: Caute aūt dixit: Sup in/
stos ⁊ iniustos: nō sup iustos vt iniustos: quia oīa

bona deus nō ꝑpter hoīes dat:sed ꝑpter scōs:sic ꝛ
flagella ꝑpter petōres:sed in bonis non sepat petō
res a iustis:ne desperēt: nec in malis iustos a petō
ribus ne gloriēt. Maxime cū malis bona nō pro/
sint ꝗ male viuētes ad iudiciū suū pcipiūt: nec bo
nis mala noceāt:ſʒ magis ꝓsint ad iusticie lucrum.

CHRY. sup matth. Nam bonꝰ tpalibꝰ bonis nō
extollit:nec malis frangit. Malꝰ aūt iō huiusmōi
felicitate punit:qꝛ felicitate corrūpit. Uel iō ista tē
poralia bona ꝛ mala vtrisqꝫ voluit esse cōmunia:vt
nec bona cupidiꝰ appetātur:ꝗ mali habere cernun
tur:nec mala turpiter euitētur:qbꝰ ꝛ boni afficiūt.

GLO. Amare aūt amātem nature ē: inimicū vo
amare ē charitatis: ꝛ iō sequit: Si eni diligitis eos
ꝗ vos diligūt; quā mercedē habebitis .s. in celo. de
his eni dicitur Recepistis mercedem vrāȝ. Sed tñ
hec oportet facere:illa non amittere. RABA. Si
ḡ petōres erga dilectores suos natura duce volunt
eē benefici:multomagis vos maioris dilectiōis si/
gnū amplecti debetis:etiā nō amātes. vnde sequr:
Nonne ꝛ publicani hoc faciūt.i.ꝗ publica vectiga/
lia exigūt:vel ꝗ publica negocia seculi vel lucra se/
ctant. GLO. Si vo ꝓ his tñ oraueritis:ꝗ aliqua
affinitate vobis cōiūcti sūt:qd ampliꝰ hʒ beneficiū
vrm ꝗ3 infideliū: vnde seqt: Et si saluta. frēs ve.tñ
qd āpliꝰ facietis: Salutatio eni ē quedā spēs orō/
nis. Nonne ethnici hoc faciūt: RABA. i. gētiles:
nam ethnos grece latine gēs dr:ꝗ tales sunt vt fue
runt geniti.s. sub petō. REMI. Quia vo pfectio di
lectiōis vltra dilectionē inimicoꝝ nō pōt ꝓcedere.
ideo postꝗ3 dñs pcepit diligere inimicos subiūxit:
Estote ergo ꝛ vos pfecti:sicut ꝛ pr vr celestis pfectꝰ
est. Ipse quidē pfectꝰ ē vt oīpotēs:hō aūt vt ab oī/
potente adiutꝰ. nā sicut qñqꝫ in scripturis ꝓ verita/
te ꝛ eq̄litate accipit vt ibi: Sicut fui cum moyse ita
ero ꝛ tecū: aliqñ aūt ꝓ silitudine vt hic. CHRY. su
per matth. Sicut eni filij carnales simulāt pr̄es in
aliquo corporis signo: ita filij spirituales deū in scitate.

**Attēdite ne iusticiā vrām facia
tis corā hoībus ut uideami ab eis:
alioqn mercedē nō habebitis apud
patrē uestrū qui in celis est.**

GLO. Postqꝫ christꝰ legē q̄tū ad pcepta imple/
uit: incipit nūc eā adimplere q̄tuȝ ad ꝓmissa vt ꝓ
celesti mercede pcepta dei faciamꝰ: nō ꝓ terrenis ꝗ
lex ꝓmittebat. Oīa aūt terrena ad duo potissima re
ducūtur .s. ad hūanā gloriā: ꝛ ad terrenoꝝ affluētiā:
quoꝝ vtrūqꝫ in lege ꝓmissū eē videt. De gloria eni
dr in deutero. Faciet te dñs excelsiorē cūctis genti
bus ꝗ versant in terra. De affluētia vo tpaliū ibidē
subditur: Abundare te faciet dñs in oībꝰ bonis. ꝛ
iō dñs hec duo ab intētione fideliū excludit. s. gl'iaȝ
ꝛ terrenoꝝ affluētiā. Sed sciēdū ꝙ appetitꝰ glorie
ꝓpinquꝰ ē vtuti. CHRY. sup matth. Ubi eni res
agitur gloriosa: ibi faciliꝰ iuenit locū gloriatiōis oc
casio: ꝛ iō intētionē glorie pmo dñs excludit. Pre
oībꝰ eni vitiis carnalibꝰ piculosiꝰ hoc esse i hoībꝰ in
tellexit: cū eni oīa mala seruos diaboli vexent: cō/
cupiscētia vane gl'ie magis vexat filios dei ꝗ3 filios
diaboli. AUG. in li. de ser. ꝓspe. Quas etiā vires
nocendi habeat hūane glorie amor: nō sentit nisi ꝗ
ei bellū indixerit: qꝛ etsi cuiqꝫ facile ē laudē non cu
pere dū negat: difficile tñ ē ea nō delectari cū offer
tur. CHRY. sup matth. Intuere āt q̄liter incepit
velut de fera aliq difficile cognitā disputās: ꝛ apta
furari eum ꝗ nō valde vigilat. Occulte eni ingredi/
tur ꝛ oīa ꝗ intus sūt insensibiliter aufert. CHRY.
in ho. Et iō hoc cautiꝰ cauēdū mandat dicēs: Atten
dite ne iusticiā vrām faciatis corā hoībus. Cor aūt
nostrū attendē debemꝰ: inuisibilis eni ē serpēs queȝ
obseruare iubemur: ꝛ latenter ingredit ꝛ seducit.
sed in corde mundo si surreptio inimici successerit:
mox hō iustꝰ discernit: qꝛ spū alieno pulsat. Si aūt
cor fuerit iniq̄tatibus plenū: suggestionē diaboli nō
facile intelligit. ꝛ iō pmisit: Ne irascaris: Ne cōcupi
scas. qꝛ ꝗ malis istis subiectꝰ ē: cor suū nō pōt attē/
dere. Sed quō pōt fieri vt nō corā hoībꝰ elemosy/
nā faciamꝰ: aut si fiat quō nō sentiemꝰ: Si.n. in pū
te aliquo occurrerit paup: quō dabit ei absconse:
sed educēdo eū in secreto videt qꝛ dat. Sed ꝯside/
ra qꝛ nō dixit: Ne tñ corā hoībꝰ faciatis. ſʒ addidit:
Ut videami ab eis. Qui ḡ nō iō facit vt ab hoībus
videat: etsi corā hoībꝰ fecerit: nō tñ corā hoībꝰ fecis
se videt. qui eni aliqd facit ꝑpter deū: neminē vidit
in corde suo nisi deū: ꝑpter quē facit: sic artifex euȝ
semp hʒ p̄ oculis: ꝗ sibi opꝰ faciēdū ꝯmisit. GRE.
Si ḡ dantis gloriā querimꝰ: ꝛ publicata nr̄a opera
in ꝯspectu illiꝰ occulta seruamꝰ. si vo ꝑ hoc nostraȝ
laudē ꝯspicimꝰ: foras ab eiꝰ ꝯspectu iā fusa sūt: etiā
si a multis ignorētur: sed valde pfectoꝝ ē sic ostēso
ope actoris gloriā q̄rere: vt de illata laude: priuata
nesciāt exultatione gaudere: quā infirmi qꝛ pfecte
ꝯtēnēdo nō supant: necesse ē vt bonū qd opant ab
scondāt. AUG. ð ser. do. in mōte: In hoc vo ꝙ di
cit: Ut videami ab eis addēs: apparet h eū ꝓhibu/
isse vt ibi finē nrī ꝓpositi collocemꝰ. nā ꝛ apls ꝗ di
cit: Si adhuc hoībꝰ placerē: christi seruꝰ non essem:
Alio loco dic: Ego hoībꝰ ꝑ oīa placeo. Qd nō iō fa
cit: vt placeret hoībꝰ: ſʒ deo: ad cuiꝰ amorem corda
hoīm volebat ꝯuertere ex eo qd eis placebat. Sic
nō absurde loq̄ret ꝗ diceret: In hoc ope quo nauē
q̄ro: nō nauē q̄ro: ſʒ patriā. AUG. de ver. do. Dic
aūt: Ut videami ab eis. qꝛ sūt qdā ꝗ sic faciūt iusti/
ciā corā hoībꝰ vt nō videāt ab eis: ſʒ vt ipsa opa vi
deātur: ꝛ glorificet pr̄ qui in celis ē: non eni suā iu
sticiā deputāt: ſʒ eiꝰ cuiꝰ fide viuūt. AUG. de ser.
do. in monte: In hoc etiā ꝙ addit: Alioqn mercedē
non habebitis apud patrē vestrū qui in celis ē: nihil
aliud demōstrat: nisi illud nos cauere oportere ne
humanā laudē ꝓ nostroꝝ opeꝝ mercede q̄ramus.

CHRY. sup matth. Quid aūt a deo recipies: qui
deo nihil dedisti: Nā qd ꝑpter deū fit: deo dat: et
ab eo recipit. qd aūt ꝓpt hoīes fit: in vētos effūdit.
Que est aūt sapia res dare ꝛ verba vacua cōpare: ꝛ
mercedē dei ꝯtemnere: Uel illū aspice a quo lapi/
dem expectas: qui te ꝓpt deū facē putat: alioquin
vituparet te magis. Ille āt ꝗ plena qdē volūtate ꝓ
pter hoīes facit: ille ꝑpter hoīes fecisse videt. Si āt
ꝑ alicuiꝰ cor cogitatio vana ascēdit desiderās hoī/
bus apparere: aīa aūt intelligēs ꝯtradicit: ille nō ꝓ
pter hoīes fecisse videtur: qꝛ qd cogitauit passio car
nis est quod eligit iudicium anime.

Cū ergo facis elemosynā: noli tuba canere añ te: sic hypocrite faciūt i synagogis ꝛ i vicis ut honorificent ab hoīb⁹. Amē dico uobis: receperūt mercedē suā. Te aūt faciente elemosynā: nesciat sinistra tua qd faciat dextera tua: ut sit elemosyna tua in abscondito: ꝛ pater tuus qui uidet in abscondito reddet tibi.

AVG. de ser. do. Generaliter supra dñs iusticiā noīauit cū dixit: Attēdite ne iusticiā vrām. Nūc autē p ptes exequitur. CHRY. sup matth. Ponit āt tria fortia bona .i. elemosynā: orationē: ꝛ ieiuniū: cōtra tria mala aduersus q̄ dñs tētatiōis bellū suscepit. pugnauit enim ꝑ nobis ꝯ gulā in eremo: contra auariciā supra montē: contra vanā gloriā supra templū. Est ğ elemosyna q̄ dispergit: ꝯtra auaritiā q̄ ꝯgregat: ieiuniū ꝯ gulā: q2 est ei contrariū: oratio vo ꝯ vanā gloriā: q2 cū oē malū ex malo nascatur: sola vana gloria ð bono ꝓcedit: ideo nō destruit̄ p bonū: sed magis nutritur. nullū ğ remediū pōt esse ꝯtra vanā gloriā nisi oratio sola. AMBRO. Ois aūt sententia discipline christiane ī mīa ꝛ pietate ꝛ ideo ab elemosyna incipit dicēs: Cū ğ facis elemosynam noli tuba canere ante te. GLO. Tuba aūt ē oīs act⁹ vel sermo p quē opis iactātia demōstratur: puta q̄ facit elemosynā qñ aliquē videt p̄sentē: vel intercedente aliquo aut honestiori psone q̄ pōt retribuere: alias aūt nō facit. Sed etsi in loco secreto fecerit: eo ꝓposito vt laudabilis videat̄: tuba ē.

AVG. Sic ğ qð dicit: Noli tuba canere añ te: ad hoc respicit qð supius ait: Attēdite ne iusticiā vrā faciatis co. ho. HIE. Qui aūt tuba canit elemosynā faciens hypocrita est. Et iō subdit: Sicut hypocrite faciūt. ISIDO. Nomē hypocrite tractū est a specie eoꝝ q̄ in spectaculis contecta facie incidūt distinguētes vultū vario colore: vt ad psone quā simulant colorē pueniāt: mō in specie viri: mō in femie; vt fallāt populū dū in ludis agunt. AVG. de ser. do. in mōte: Sicut ğ hypocrite .i. simulatores tanq̄ imitatores psonaꝝ aliaꝝ agūt ptes illi⁹ qd non sūt. non enī q̄ agit ptes agamēnonis: vere ipe est: sed simulat eū: sic ꝛ in ecclesiis in oī vita hūana q̄ se vult videri qð nō est: hypocrita ē. Similat enī se iustum ꝛ nō exhibet: q̄ totū fructū in laude hoīm ponit.

GLO. Et iō subdit loco publica cū dicit: In synagogis ꝛ vicis. Et finē intētū cū subdit: Ut honorificentur ab hoīb⁹. GRE. xxxii. mora. Sciendū vo ē φ sunt nōnulli q̄ ꝛ sanctitatis habitū tenēt: ꝛ pfectionis meritū exequi nō valēt: quos nequaq̄ credēdum ē inter hypocritarū numerū currere: q2 aliud ē īfirmitate: aliō callida simulatōe peccare. AVG. de ser. do. in monte: Tales aūt q̄ simulatōe peccāt: ab inspectore cordis deo mercedē nō capiūt: nisi fallacie suppliciū. ꝛ iō subdit̄: Amē dico vobis receperunt mercedē suā. HIE. Nō dei mercedē: s3 suā. Laudati enī sūt ab hoīb⁹: quoꝝ causa exercuere virtutes. AVG. de ser. do. in mōte: Hoc aūt respicit ad illud qð supra posuit: Alioqn mercedē non habebitis apud patrē vrm. Sic ğ nō quō illi elemosynam faciās: s3 quō faciēda sit iubet ꝯueniēter cū dicit: Te aūt faciente ele. nes. sin. tua: qd fa. dex. tua.

CHRY. i ho. Hoc aūt p supabūdātiā dr̄. ac si dicat: Si possibile ē teipsū ignorare: ꝛ ipsas man⁹ latere possibile eēt: studiosissimū ē tibi. CHRY. sup matth. apli aūt interpretant̄ in lucanonū sic. Dextera ē ppls christianus: q̄ ē ad dexterā christi. Sinistra aūt ē oīs ppls q̄ est ad sinistrā. Hoc ğ dicit ne christiano elemosynā faciēte q̄ ē dextera. infidelis aspiciat qui ē sinistra. AVG. de ser. do. i mōte: S3 fm hoc videbit̄ nulla eē culpa velle placere fidelibus: cū tñ i quorūlib3 hoīm laudē finē boni opis ꝯstituere ꝓhibeamur. Ut aūt te imitēt̄ qb⁹ facta tua placuerūt nō tñ fidelib⁹: sed etiā infidelib⁹ exhibēdū est. Si aūt vt alii dicūt: sinistrā inimicū putaueris: vt nesciat inimic⁹ tuus cū elemosynā facis: cur ipse dñs inimicis iudeis circūstantib⁹ misericorditer sanauit hoīes: Deinde quō cū ipso inimico faciemus: vt illud impleam⁹ p̄ceptū: Si esurierit inimic⁹ tuus ciba illum. Tertia opinio ē ridēda eoꝝ q̄ dicūt: sinistre noīe vxorē significari: vt q2 ī re familiari tenaciores pecuniaꝝ solēt eē femine: lateat eas cū aliquid viri eaꝝ alienis impēdūt ꝓpter domesticas lites. Nō aūt solis viris hoc p̄ceptū datū ē: s3 etiā feminis. cui ğ sinistre iubet̄ femina occultare op⁹ misericordie sue: an etiā vir sinistra erit femie: q2 si q̄spiā putat: cū p̄ceptū sit talib⁹ vt se inuicē bonis morib⁹ lucrifaciant nō sibi debēt occultare bona opa sua nec futura faciēda sūt vt ꝓmereat̄ de⁹. q2 si occultādū ē aliqd q̄diu alterius infirmitas id equo animo non pōt sustinere: quāuis nō illicite fiat non tñ femina p sinistrā significari facile apparet totiu⁹ capituli significatione. Et etiā qñ sinistrā vocet: qð enī in hypocritis culpatū ē: q2 s. laudes hoīm q̄rūt. hoc tñ facit delectatio. quapropter sinistra videt̄ significare delectatiōnē laudis: dextera aūt significat intētionē implēdi p̄cepta diuina. Cū ergo ꝯsciētie faciendi elemosynam miscet se appetitio laudis hūane: fit sinistra ꝯscia dextre. Nesciat ergo sinistra .i. non se misceat ꝯsciētie tue laudis humane appetitio. Dñs aūt nr̄ multo magis ꝓhibet solā sinistrā in nobis opari: q̄ eam misceri opib⁹ dextre. Quo aūt fine hoc dixerit: oñdit cū subdit: Ut sit elemosyna vrā in abscōdito. i. in ipsa bona ꝯsciētia: q̄ hūanis oculis demōstrari nō pōt: nec verbis aperiri: quādoquidem multi multa mētiūtur. Sufficit aūt tibi ad promerendū pmiū ipsa ꝯsciētia. si ab eo expectas pmiū: q̄ solus ꝯscie inspector ē. Et hoc ē qð subdit̄: Et pr̄ tu⁹ q̄ vi. in abscon. reddet tibi. Multa latina exēplaria hñt: Reddet tibi palā. CHRY. sup matth: Impossibile ē enī vt op⁹ bonū hoīs in abscondito dimittat de⁹: s3 i hoc seculo manifestat ꝛ illo glorificat: quia glīa dei ē: sicut ꝛ diabol⁹ manifestat malū: ī q⁹ malicie ei⁹ virt⁹ oñdit̄. Prope aūt publicat de⁹ oē bonū in sc̄lo illo: cui⁹ bona nō sūt cōia bonis ꝛ malis. ideo cuicunq̄ illic bene fecerit deus: manifestū est ꝓ mercede iusticie sue meruit illud. Merces autē iusticie in hoc sc̄lo māifesta nō ē: q2 h̄ nō solū boni s3 etiā mali sūt diuites. AVG. de ser. dñi i monte: S3 i grecis exēplarib⁹ q̄ ꝓpria sūt nō īuenim⁹ Palā.

CHRY. in homel. Si ğ vis habere inspectores
coꝝ q̄ facis. Ecce habes nō solū āgelos aut archan
gelos sꝫ deū vniuersoꝝ.

CA.VI.

**Cum oratis non eritis sicut
hy pocrite qui amant in sy
nagogis ⁊ in angulis plate
arum stantes orare : ut uideantur
ab hominib⁹ : amen dico uobis rece
perūt mercedē suaꝫ. Tu aūt cū ora
ueris : intra in cubiculū tuū : ⁊ clau
so ostio ora patrē tuū i abscōdito : ⁊
pater tuus qui uidet in abscondito
reddet tibi.**

Salomon dicit ante orationē p̄para animā tuā.
CHRY. sup matth. Qđ quidē facit q̄ faciens ele-
mosynā venit ad orōnē: bona enī opa excitant fidē
cordis: ⁊ dant cōfidentiā anime apud deū orandi.
Ergo elemosyna p̄patio ē orationis: ⁊ idē dn̄s post
elemosynam cōuenient de oratione nos instruit.
AVG. de ser. dn̄i in mōte: Nō aūt hoc monet nūc
vt oremus sꝫ quō orem⁹: sic nec sup̄ius vt faciam⁹
elemosynā: sed quo animo faciam⁹. CHRY. sup
matth. Est aūt oratio quasi quoddā spiritale tribu
tū: qđ aīa offert deo de visceribus suis. Quāto ergo
gloriosior ē tanto cautior ē seruāda: nē pp̄ter hoīes
facta vilescat. ⁊ iō dicit: Cū orātis nō eritis sicut hy-
pocrite. CHRY. in ho. Hypocritas vocat q̄ deum
se fingentes orare hoīes circūspiciūt. ⁊ ideo subdit:
Qui amāt i synagogis orare. CHRY. sup matth.
Puto aūt nō ad locū hoc refert dn̄s: sed ad p̄posi-
tū orantis: in cōuentu enī fideliū orare laudabile ē:
sicut dictū ē: In ecclesijs benedicite deū. Qui ergo
sic orat vt ab hoībus videat̄: nō deū aspicit sꝫ homi
nes. ⁊ iō q̄tū ad p̄positū suū i synagoga orat. Cui⁹
aūt orātis mens solū aspicit deū q̄uis in synagoga
oret: tn̄ apud se i secreto videt̄ orare. Seq̄t̄. Et i an-
gulis plateaꝝ vt videātur absconse orare. Et sic du-
plicit̄ laudant̄: ⁊ quia orāt: ⁊ q̄a absconse orant.
GLO. Vel anguli plateaꝝ sūt vbi via p trāsuersū
gressa ducit̄: ⁊ q̄druuiū reddit. CHRY. sup matth.
Eo ğ p̄posito in cōuentu vetat orare vt a cōuentu vi
deat̄. vn̄ subdit̄: Ut videant̄ ab hoībus. Orās ğ ni-
hil nouū faciat qđ aspiciāt hoīes: vel clamādo vel
pectus percutiēdo vel man⁹ extēdendo. AVG. de
ver. do. Nō aūt videri ab hoībus nefas ē: sꝫ ideo h̄
agere vt ab hoībus videaris. CHRY. in hō. A va
na enī gloria vbiq; enī bonū ē maxime aūt in orō
ne. si enī in hoc cogitationib⁹ circūferimur: si ad orā
dum ingressi fuerim⁹: hāc h̄ntes egritudinē: q̄lit̄ in
telligem⁹ ea q̄ a nobis dicūtur? AVG. de ver. do.
Sic etiā fugiendū est hoīm sciētiā: si hoc animo ali
q̄d fiat vt fruct⁹ expectet̄ placēdi hoībus. vn̄ subdi
tur: Amē dico vobis receperunt mercedē suam.
CHRY. sup matth. Unusquisq; enī vbi seminat: ibi
metit. Unde q̄ pp̄ter hoīem orāt nō pp̄ter deum:
ab hoīb⁹ nō a deo laudant̄. CHRY. in ho. Dicit
aūt: Receperūt. q̄r deus retributionē que ē ab ipso
tribuere vellet: illi aūt eā que ē ab hoībus vsurpāt.
Quō aūt orādū sit subiūgit dicēs: Tu aūt cū ora. in-
tra in cubi. tuū: ⁊ clau. ostio ora pa. tuū i abscōdito.
HIERO. Hoc simpliciter intellectū erudit audito-
rē vt vanā orādi gloriā fugiat. CHRY. sup math.
Ut nemo sit tibi nisi ille q̄ orat: ⁊ illū quē orat. Te-
stis enī orātē grauat: nō adiuuat. CYPRI. d̄ ora
tione dn̄ica: In abditis etiā locis orare magis cōue-
nit fidei: vt sciamus dn̄m vbiq; eē p̄sentē ⁊ maiesta
tis sue plenitudine occulta penetrare. Possum⁹ eti
am intelligē ⁊ ostiū dom⁹ os corpis: vt non clamo
sa voce orem⁹ deū. sed tacito corde pp̄ter tria. Pri
mo q̄r de⁹ nō voce clamosa pulsand⁹ est: sꝫ cōscia re
cta placādus q̄ ē cordis auditor. Secūdo q̄r secre-
tas orōnes tuas nō oportet alteꝝ scire: nisi te ⁊ deū
Tertio q̄r clamose orās: alterū iuxta te nō p̄mittis
orare. Cū summo etiā est orādū silentio: vt ipsos quo
q; inimicos nr̄os: q̄ orātib⁹ nobis maxime insidiāt̄
lateat nr̄e petitiōis intētio. AVG. in ser. do. i mō-
te: Ut p cubicula nr̄a sūt intelligēda corda nr̄a: de
quib⁹ dr̄: Que dicitis in cordib⁹ vr̄is: ⁊ in cubilib⁹
vestris cōpungimini. Ostiū ē carnalis sensus: foris sūt
oīa tp̄alia: q̄ p sensū cogitationes nr̄as penetrāt: et
turba vanoꝝ phantasmatū orātib⁹ obstrepunt.
CYPRI. de oratione dn̄ica: Que aūt segnitia ē alie
nari ⁊ capi ineptis cogitatiōibus ⁊ p̄phanis cū do-
minū dep̄caris: q̄si sit aliud qđ magis debeas cogi-
tare q̄ꝫ cū deo loq̄ris. Quō te audiri a deo postulas:
cū teipsū nō audias; hoc ē ab hoste nō cauere: hoc
est deuꝫ negligentia orationis offendere. AVG.
de ver. dn̄i: Claudendū ē ğ ostiū. i. carnali sensui re-
sistendū: vt orō spiritalis dirigat̄ ad patrē: q̄ fit i in-
timis cordis vbi orat̄ pater in abscōdito: vn̄ seq̄tur:
Et pater tu⁹ qui videt in abscondito: reddet tibi.
REMI. Et est sensus: Sufficiat tibi vt ille sol⁹ no
uerit tuā orōnē qui oīm corda nouit occulta: quia
ipse q̄ est inspector erit exauditor. CHRY. in ho.
Non aūt dixit: Gratis dabit. sꝫ Reddet tibi. Etenim
debitorē seipsū tibi constituit.

**Orātes aūt nolite multū loqui:
sicut ethnici faciūt. Putāt enī q̄r in
multiloqo exaudiāt̄. Nolite ergo
assimilari eis. Scit enī p̄r u̅r q̄d op⁹
sit uobis: anteq̄ꝫ petatis euꝫ.**

AVG. in ser. do. in monte: Sicut hypocritaꝝ ē p̄bē se
spectādos i orōne quoꝝ fruct⁹ ē placē hoīb⁹: ita ē
ethnicoꝝ. i. gentiliū i multiloquio se putare exaudi
ri. ⁊ iō subdit̄: Orātes aūt noli. mul. loq̄. Ex colla.
patrū: Frequēter enī sed breuiter ē orādū: ne imo-
rantib⁹ nobis inserere aliq̄d nostro cordi insidia-
tor possit inimicus. AVG. ad probā: Nō tn̄ vt q̄-
dā putāt: hoc orare in multiloquio si diuti⁹ oretur.
Aliud ē s̄mo mult⁹: aliud diuturnus affectus. Naꝫ
⁊ de ipso dn̄o scriptū ē: q̄r pnoctauerit i orādo: ⁊ q̄r
p̄lixius orauerit: vt nobis p̄beret exēplū. Dicuntur
fratres in egypto crebras q̄dē habere orationes: sꝫ
eas tamē breuissimas ⁊ rapti quodāmō iaculatas:
ne illa vigilanter erecta q̄ oranti plurimū ē nec̄ia p
p̄ductiores moras hebetet̄ intentio ac p h̄ ipi satis
ondūt hāc intētionē sic eē obtundendam si pdurare
non pōt: ita si pdurauerit non cito esse rūpendam.

Absit aũt ab oratione multa locutio; sed non desit multa ꝑcatio si feruẽs ꝑseuerat intẽtio: nã multum loqui ẽ in orãdo rem necessariã sup̄fluis agere verbis. Multũ aũt ꝑcari ẽ eũ quem ꝑcamur diuturna cordis excitatione pulsare: nã plerũqꝫ hoc negociũ plus gemitibus q̃ȝ sermonibus agit᷑: plus fletu q̃ȝ affatu. CHRY. in ho. Dissuadet igit᷑ ꝑ hoc inanē locutionē in orando: puta cũ non petimꝰ decentia a deo: potẽtatꝰ ⁊ glorias: inimicos superare: ⁊ pecuniarũ abundãtiã. Jubet ḡ hic non longas orationes facere. Longas aũt dico non tp̄e: ſʒ multitudine eorum q̄ dicuntur: ꝑmanere tñ oportet eos q̄ petunt. Orationi enĩ ait ap̄lus instantes. non tñ iubet decem miliũ versuũ orõnē cõponere ⁊ cordetenꝰ enũciare qđ occulte insinuat: cũ dixit: Nolite multum loqui. GLO. Dãnat aũt multiloquiũ orõnis veniens de infidelitate. vñ sequitur: Sicut ethnici faciũt Gentilibꝰ enĩ erat necessaria vboꝝ multiplicitas. ꝓpter demones q̄ nesciret qđ illi peterẽt: nisi illoꝝ vbis instructi. vñ sequitur: Putãt enĩ ꝙ in multiloquio suo exaudiant᷑. AVG. de ser. dñi in mõte: Et reuera omne multiloquiũ a gẽtilibꝰ venit: q̄ exercẽde lingue potius q̃ȝ mũdando aĩo darẽ operã. ⁊ hoc studij genꝰ etiã ad deũ ꝑce flectẽdũ trãsferre conant᷑.

GRE. xxxiiij. mora. Sed veraciter orare ẽ amaros in cõpũctione gemitus ⁊ non cõposita vba resonare. Et iđ subdit᷑: Nolite ergo assimulare eis. AVG de ser. dñi in mõte: Si enĩ verba multa ad id ꝓferũtur vt instruat᷑ ignarꝰ: q̄d eis opꝰ ẽ ad reꝝ oĩm cõditorẽ. vñ seq̄t᷑: Scit enĩ pr̄ vester qđ opꝰ sit vobis anteqꝫ petatis eũ. HIE. Cõsurgit aũt in hoc loco q̄dã heresis phoꝝ quoꝝdã dogma ꝑuersũ dicẽtiũ: Si nouit deꝰ qđ oremus: ⁊ anteq̃ȝ petamꝰ scit quo indigeamꝰ frustra scienti loq̄mur. Quibꝰ rñdẽdũ est nõ narratores eẽ: sed rogatores. Aliud ẽ enĩ narrare ignorãti: aliud petere scienti. CHRY. in ho. Nõ ḡ oras vt doceas: sed flectas vt familiaris efficiaris continuitate interpellatiõis: vt humilieris vt rememoreris pctoꝝ tuoꝝ. AVG. de ser. do. in mõte: Nec etiã verbis nos agẽ debemꝰ apud deũ ⁊ vt impetremus qđ volumꝰ: ſʒ rebꝰ quas nõ animo gerimꝰ: et intentiõe cogitatiõis cũ dilectõe pura ⁊ supplici affectu. AVG. ad probã: Sed iđ ꝑ certa interualla tẽpoꝝ etiã verbis rogamꝰ deum: vt illis reꝝ signis nosipsos ammoneamus: q̃ntumqꝫ in hoc desiderio ꝓfecerimꝰ: nobisipsis innotescamꝰ: ⁊ ad hoc augendũ nosipsos acrius excitemus ne varijs curis qđ tepescere cepat: oĩno frigescat ⁊ penitꝰ extinguat᷑: nisi crebrꝰ inflãmetur. Nobis ḡ necessaria sũt vba: quibus cõmoueamur: ⁊ inspiciamꝰ qđ petamꝰ: nõ quibus dñm seu docendũ seu flectẽdũ esse credamus.

AVG. de ser. do. in monte: Sed rursus q̄ri põt siue rebꝰ siue verbis orãdũ sit: qđ opus sit ipã orõne si deus iã nouit qđ nobis necessariũ sit: n: si qꝛ ipsa orationis intẽtio coꝛ nostꝝ serenat ⁊ purgat: capaciusqꝫ efficit ad excipienda diuina munera: q̄ spũalit᷑ nobis infundũtur. Nõ. n. ambitione pcũ nos exaudit deus q̄ semꝑ paratꝰ ẽ dare suã lucẽ: sed nos nõ semꝑ parati sumꝰ accipe cũ inclinamur in aliã. Fit ḡ in orõne ꝯuersio cordis ad deũ: ⁊ purgatio interioris oculi cũ ea q̄ cupiebant᷑ tꝑaliter excludunt᷑: vt acies cordis simplicis ferre possit simplicẽ lucẽ: ⁊ in ea manere tñ gaudio quo btã vita ꝑficitur.

Sic ergo uos orabitis: Paẽ noster qui es in celis:

GLO. Inter salutaria monita ⁊ diuina q̄bus cõsulit credẽtibꝰ formã orãdi ꝓposuit: ⁊ orõnes cõposuit breuibus verbis: vt sit fiducia cito annuẽdi: qđ breuiter vult rogari. vñ dicit: Pater nr̄ q̄ es ĩ celis. CYPRI. de orõne dñica: Qui fecit viuẽ: docuit ⁊ orare: vt dũ orõne quã filiꝰ docuit apud patrem loquimur: facilius audiamur. Amica ⁊ familiaris oratio ẽ dñm de suo rogare: agnoscat pater filij sui vba cũ ꝑcẽ facimus: ⁊ cũ ipsũ habeamꝰ aduocatum apud patrẽ ꝓ pctis nr̄is: qñ pctores ꝓ delictis nr̄is petimus: aduocati nr̄i vba promamꝰ. GLO. Nõ tñ his solis vbis oratur: sed ⁊ alijs sub eodem sensu ꝯceptis qbꝰ coꝛ nr̄m accendit᷑. AVG. de ser. dñi i monte: Cũ aũt in omni depcatione beniuolẽtia cõciliãda sit eiꝰ quẽ depcamur: deinde dũ qđ depcemur ꝑ laudẽ illiꝰ ad quẽ oratio dirigit᷑: solet beniuolentia conciliari: ⁊ hoc in orationis pncipio poni solet. In quo dñs nr̄ nihil aliud nos dicẽ iussit nisi Pr̄ nr̄ q̄ es in celis. Multa quidẽ dicta sũt in laudem dei: nusq̃ȝ tñ iuenit᷑ pceptũ pp̄lo isrl̄ vt diceret Pater noster: sed ẽ eis insinuatꝰ vt dñs tanq̃ȝ suis. sed de pp̄lo xp̄iano ap̄lus dicit: ꝙ spm̄ adoptionis accepit: in quo clamamꝰ: Abba pater. qđ nõ ẽ meritoꝝ nostroꝝ: ſʒ gr̄e quã ĩ orõne ponimꝰ: cũ dicimꝰ: Paẽ: quo noĩe ⁊ charitas excitat᷑. Quid enĩ chariꝰ debet eẽ filijs q̃ȝ pr̄: ⁊ supplex affectꝰ cũ homies dicũt deo: Pater nr̄. ⁊ quedã impetrãdi ꝑsuppositio. Quid iã nõ det filijs petẽtibꝰ: cũ hoc ipsũ añ dederit vt filij eẽnt. Postremo q̃nta cura animũ tãgit vt q̄ dicit: Pr̄ nr̄. tãto pr̄e nõ sit indignꝰ. Admonẽt᷑ etiã hinc diuites: vel genẽ nobiles cũ facti fuerint christiani: nõ supbire aduersus paupes vel ignobiles: qm̄ simul dicũt deo: Pr̄ nr̄: qđ non põt pie ac vere dicẽ nisi se frẽs eẽ cognoscãt. CHRY. in ho. Qđ enim nocumẽtũ ẽ ex inferiori cognatiõe: cũ scḋm supioꝛem oẽs simus copulati: q̄ etiã patrẽ dixit ⁊ pctoꝝ remissionẽ ⁊ adoptionẽ ⁊ hereditatẽ ⁊ fraternitatẽ q̄ est ad vnigenitũ: ⁊ spũs largitionẽ ꝑ vnã hãc ꝯfessus ẽ nũcupationẽ. Nõ. n. possibile ẽ euocare deũ patrem nisi eũ qui ẽ oĩbus istis bonis potitus. Dupliciť igitur orãtiũ erigit sensũ ⁊ dignitate eiꝰ q̄ inuocatur: ⁊ magnitudine beneficioꝝ quibus orans potitus ẽ.

CYPRI. de oratiõe dñica: Nõ aũt dicimus Paẽ meus: sed Pr̄ nr̄: qꝛ pacis ⁊ vnitatis magister noluit sigillatim ⁊ p̄uatim ꝑcẽ fieri: vt quis cum precat᷑: pro se tñ ꝑcetur. Publica enĩ ẽ nobis ⁊ cõis oratio ⁊ qñ oramus: nõ ꝓ vno tñ: sed ꝓ populo toto oramus: qꝛ totus pp̄ls vnũ sumus. Sic enĩ vnũ orare ꝓ omnibus voluit: quõ in vno oẽs ipse portauit.

CHRY. sup matth. Pro se. n. orare necessitas cogit. pro altero autẽ charitas fraternitatis hortatur. Dulcior aũt est ante deũ oratio: nõ quã necessitas transmittit: ſʒ quã charitas fraternitatis cõmendat.

GLO. Dr̄ etiã Pr̄ nr̄: qđ cõe ẽ oĩbus: nõ pr̄ meꝰ qđ soli xp̄o ꝯuenit: q̄ ẽ filiꝰ ꝑ naturã. CHRY. super mattheum: Addit autem: Qui es in celis. vt sciamus nos habere patrem celestem: et erubescam se terrenis rebus substernere qui patrẽ hñt in celis.

Ex colla. patrū: Et vt ad illā regionē in qua patrē
nostꝝ cōmorari fatemur: sūmo desiderio ꝓperemꝰ.
CHRY. in ho. In celis ergo cū dicit: non illic deū cō
cludens hoc ait: sed a terra abducēs orantē: ⁊ excel
sis regionibꝰ affigens. AVG. de ver. dñi in mōte:
Uel dr̄ eē in celis. i. in sanctis ⁊ iustis: nō eni spacio
locoꝝ ptinet deus. Sūt quidē celi excellētia mūdi
corpa ⁊ si i eis locꝰ dei esse credat: melioris meriti
sūt aues quaꝝ vita ē deo vicinior. Nō aūt ē scriptū:
Prope ē dñs excelsis hoibꝰ: aut eis q i montibus
habitāt: sed ptritis corde. Sed sicut terra appellatꝰ
est pctōr: cui dictū ē: Terra es: ⁊ i terrā ibis. sic celū
iustus ecōtrario dici pōt. Recte ergo dr̄: Qui es i celis.
tantū eni spiritaliter interesse videt inter iustos ⁊
pctōres: quātū corpaliter inter celū ⁊ terrā: Cuiꝰ rei
significande grā orātes ad oriētē ꝯuertimur vnde
celū surgit: nō tanq̄ deus ibi sit ceteras mūdi dese
rens ptes: sed vt admoneat animꝰ ad naturā excel
lentiorē se ꝯuertē. i. ad deū: cū corpꝰ eiꝰ qd terrenū
est: ad corpus excellētius. i. ad corpꝰ celeste ꝯuertit.
Cōuenit etiā vt oim sensibꝰ ⁊ paruuloꝝ ⁊ magnoꝝ
bene sentiat de deo. ⁊ ideo q nondū pñt aliqd corpo
reū cogitare: tolerabilior est illoꝝ opinio si deū in
celo potius esse credant q̄ in terra.

Sanctificetur nomen tuum.

AVG. Dictū est quis sit q petit: ⁊ vbi habitet. Iā
videamꝰ q̄ sint petēda. Primū āt omniū q petitur.
hoc ē: Scificet nomē tuū. qd nō sic petit: q̄si nō sit
sanctū dei nomē: sed vt sanctū habeat ab hoibus. i.
ita innotescat deus vt nō estimet aliquid sanctiꝰ.
CHRY. in ho. Uel rogare iubet orātē p nr̄am glfi
cari vitā: ac si dicat: Ita fac nos viuere: vt p nos vni
uersa te glorificēt: sanctificet. n. idē ē qd glorificet
Digna ē aūt deū depcātis oratio nihil petē ante pa
tris gloriā: sz oia eiꝰ laudi postponere. CYPRI.
Uel aliter: Non optamꝰ deo vt sanctificet oronibꝰ
nr̄is: sed vt nomē eiꝰ scificet in nobis Quia eni ipe
dixit: Sancti estote: qz ego sanctꝰ sū: id petimꝰ ⁊ ro
gamus: vt q in baptismo sanctificati sumꝰ: in eo qd
eē ceperimus pseueremus. AVG. de pseuerātia
Cur aūt pseuerātia ista poscit a deo si vt pelagiani
dicūt: nō datur a deo. An ⁊ ista irrisoria petitio ē: cū
id ab eo petit: qd scitur nō ipsū dare: sz ipsū nō dan
te eē in hois ptāte. CYPRI. Et hoc etiā vt scifice
mur: quotidie depcamur. Opus eni ē nobis ptinua
sanctificatione: vt q quotidie delinquimus: delicta
nostra scificatione assidua purgemus.

Adueniat regnum tuum.

GLO. Congrue sequitur vt post adoptionē filio
rū regnū petamus: qd filijs debet. Unde sequitur:
Adueniat regnū tuū. AVG. de ser. dñi in monte:
Quod nō ita dictū ē: q̄si deus nūc nō regnet etiā in
terra: semperq in ea regnauerit. Adueniat ergo accipien
dum est: vt manifestet hoibꝰ. nulli aūt licebit igno
rare regnū dei. Cū eni vnigenitꝰ non solū intelligi
biliter: sz etiā visibilit venerit iudicare viuos ⁊ mor
tuos: tūc autē esse futurū iudicij diē dñs docet: cum
euāgeliū pdicatū fuerit in oibus gentibꝰ: q res pti
net ad scificationē nois dei. Uel generalit p totiꝰ
mūdi petit regno: vt diabolꝰ in mūdo regnare de
sistat: vel vt in vnoquoq regnet deus: ⁊ nō regnet
pctm̄ in mortali hoim corpe. CYPRI. Uel nr̄m
regnū petimꝰ aduenire a deo nobis repromissum ⁊
xp̄i sanguie acqsitū: vt q in sclo añ fuimꝰ: postmo
dū xp̄o dñante regnemꝰ. AGG. ad pbā: Regnū
nāq dei veniet siue velimꝰ siue nolimꝰ. Sz deside
riū nr̄m ad illud regnū excitamꝰ: vt nobis veniat:
atq i eo regnemꝰ. Ex colla. patꝝ: Ul qz nouit scīs
testimonio ꝯscie sue cū apparuerit regnū dei: eiꝰ se
futurū eē ꝯsortē. HIE. Attēdendū antēq grādis
audacie sit ⁊ pure ꝯscientie postulare regnū dei: iu
diciū nō timē. CYPRI. Pōt etiā ⁊ ipe christꝰ esse
regnū dei: quē venire quotidie cupimꝰ: cuius aduē
tus vt cito nobis repñtet optamꝰ. nā cū resurrectio
ipe sit: qz i ipso resurgimꝰ: sic ⁊ regnū dei pōt intelli
gi: qz i illo regnaturi sumꝰ. Bñ āt regnū dei petimꝰ
. i. celeste: qz ē ⁊ terrestre regnū. sz q renūciauit iā se
culo: maior ē etiam honoribꝰ eiꝰ ⁊ regno. Et ideo q se
deo ⁊ christo dedicat: nō trena: sz celestia regna de
siderat. AVG. de pseuerātia: Cū aūt petit: Adue
niat regnū: qd orant q iā sci sūt: nisi vt i ea scitate q
iā illis data ē pseuerēt. Neq eni alit vēiet dei regnū:
qd his q pseuerāt vsq i finē: certū ē esse venturū.

Fiat uolūtas tua: sicut i celo ⁊ i terra

AVG. In illo btitudinis regno vita btā pficiet i
scis: sicut nūc in celestibꝰ angelis. Et ideo pꝰ illā petiti
onē q dicimꝰ: Adueniat regnū tuū. seqt: Fiat volū
tas tua: sicut in celo ⁊ i terra. i. sic in angelis q sunt
in celo voluntas tua fit: vt te pfruant: nullo errore
obnubilāte eoꝝ sapiētiā: nulla miseria ipediēte eo
rū btitudinē: ita fiat i scīs tuis q in terra sūt: ⁊ de tra
q̄ntū ad corpꝰ attinet: facti sūt. Itē fiat volūtas tua
recte intelligit: obediat pceptis tuis sic i celo ⁊ i ter
ra. i. sicut ab angelis ita ab hoibꝰ: nō q ipsi faciant
vt velit deꝰ: sed qz faciūt: qd ille vult. i. faciūt sm vo
lūtatē eiꝰ. CHRY. in ho. vide aūt ꝯsequētiā opti
mā q2. n. ꝯcupiscē docuit celestia p hoc qd dictū ē:
Adueniat regnū tuū. anq̄ ad celū pueniat: ipsā ter
rā iussit fieri celū p hoc q dicit: Fiat volūtas tua si
cut i celo ⁊ i terra. HIERO. Erubescāt aūt ex hac
snīa q quotidie ruinas i celo fieri mētiūt: AVG.
de ser. do. i mōte: Uel Sic in celo ⁊ i terra. i. sic in iu
stis ita i pctōribꝰ: tāq si dicēt: sic faciūt volūtatē tuā
iusti: ita etiā pctōres: vt ad te conuertant: siue ita vt
sua cuiq tribuāt: qd fiet extremo iudicio. Uel p ce
lū ⁊ terrā accipiamꝰ spm̄ ⁊ carnē. Et qd dicit apl's
Mēte seruio legi dei: videamꝰ factā dei volūtatē in
spū. In illa aūt imutatōe q pmittit iustis Fiat vo
lūtas tua sicut i celo ⁊ i terra. i. sicut spūs nō resistit
deo: ita ⁊ corpꝰ nō resistit spūi. Uel Sicut i celo ⁊ i
terra. i. sic i ipso iesu christo: ita ⁊ in femina q illi de
spōsata ē. Celū. n. ⁊ terra ꝯueniēter intelligit q̄si vir
⁊ femia: qm̄ terra celo fecūdante fructifera ē. CY
PRI. Nō ergo petimꝰ vt deus faciat qd vult: sz vt nos
facē possimꝰ qd deꝰ vult. qd vt fiat i nobis opus ē
dei volūtate. i. opa eius ⁊ ptectiōe: qz nemo suis vi
ribꝰ fortis est: sed dei misericordia tutus. CHRY.
in home. Uirtus. n. nō est nr̄i studij solū: sed supio
ris grē. Rursū aūt hic orōnē p orbe terrarū cuilibz
nostrum iniūxit. Neq eni dixit: Fiat volūtas tua i
me vel in nobis: sed vbiq terrarum: vt soluatur er
ror: ⁊ plantetur veritas: ⁊ expellatur malicia: ⁊ re
uertatur virtus. et sic iam non differt celum a terra.

AVG. de bono pseuerātie: Ex hoc aūt euidenter ōnditur 3 pelegianos initiū fidei eē donū dei: qñ p infidelib⁹ vt habere fidē incipiāt: scā orat ecclesia. Cū etiā in sanctis iā sit facta dei volūtas: cur vt fiat adhuc petūt: nisi vt pseuerēt i eo qđ eē ceperūt. CHRY. sup matth. Cōiter aūt accipi debet qđ ait: Sicut in celo ꝛ in terra. i. sanctificeť nomē tuū sic i celo ꝛ in terra. Adueniat regnū tuū sicut in celo ꝛ i terra. Fiat volūtas tua sicut in celo ꝛ in terra. Et vide q̄ϩ caute locut⁹ est. nō dixit: Pater sanctifica nomē tuū i nobis: Adueniat regnū tuū sup nos: Fac volūtatē tuā in nobis. Nec iterꝫ dicit: Scificemus nomē tuū: Suscipiamus regnū tuū: Faciam⁹ volūtatē tuā: ne hoc aut dei tm̄ aut hoīs tm̄ eē videatur: sed medie dixit ꝛ impsonalit. nā sicut hō nō pōt facere bonū nisi habuerit adiutoriū dei: sic nec de⁹ bonum opatur in homine: nisi hō voluerit.

Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie.

AVG. Hec ğ tria q̄ in pmissis petitiōibus petūť hic inchoanť: ꝛ quātūcunqꝫ pficim⁹ augenť in nobis. Perfecte vō qđ in alia vita sperandū ē: sp possi debūtur: reliq̄ vō quatuor q̄ sequūť petuntur tpalia q̄ pp̄ter eterna cōsequenda sūt necessaria. panis eni q̄ ɔueniēter petiť: hic ē necessari⁹. Seqť n. Panē nostrū supsubstantialē da nobis hodie. HIE. Quod nos supsubstātialē exp̄mim⁹ in greco habetur ephuision: qđ verbū lxx interptes peruision frequētissime trāsferūt. Considerauim⁹ ğ in hebreo ꝛ vbicūqꝫ illi puision exp̄sserūt. nos inuenim⁹ sogolla: qđ symmachus exereton. i. p̄cipuū vel egregiū transtulit: lꝫ in quodā loco peculiarē interptat⁹ sit. Qñ ğ petim⁹ vt peculiarē vel p̄cipuū nobis dñs tribuat panē: illū petim⁹ q̄ dicit in euāgelio: Ego sum panis viu⁹: q̄ de celo descendi. CHRY. Nam panis vite christus ē: ꝛ panis hic omniū nō est: sed noster est. Hūc aūt panē dari nobis quotidie postulam⁹: ne qui in christo sumus: ꝛ eucharistiā quotidie accipim⁹: intercedēte aliquo grauiori delicto a celesti pane p̄hibeamur: ꝛ a christi corpe sepemur. Petimus ğ vt q̄ in christo manem⁹: a scificatōe eius ꝛ corpe nō recidam⁹. AVG. de bono pseuerantie: Perseuerantiā ğ a dño sancti poscunt: qñ petūt ne a christi corpe sepentur: sed in ea sanctitate pmaneant: vt nullū crimē admittāt. CHRY. Uel panē supsubstātialē posuit: lꝫ ē quotidianū. Ex collationib⁹ patrū: Cū dicit Hodie: ōndit eū quotidie eē sumēdū: omniqꝫ tpe hec oratio debet pfundi: qꝛ nō est dies qua nō opus sit nobis hui⁹ panis pceptiōe cor interioris hoīs ɔfirmare. AVG. in ser. dñi in monte: Sed 3 hoc illi mouēt q̄stionē q̄ in orientalibus partibus non quotidie cene domini cōicāt qui de hac re suā sentētiā defendūt vel ipsa auctoritate ecclesiastica: q̄ sine scādalo ista faciūt. neqꝫ ab eis q̄ ecclesijs p̄sunt facere p̄hibētur. Sed vt de istl nil in aliquā ptē deseramus: illud certe occurrere cogitantib⁹ regulā nos orādi a dño accepisse quā trāsgredi nō oportet. Quis ergo audeat dicē semel tm̄ nos orare debere orationē dñicā: aut si iterū ꝛ tertio vsqꝫ ad eā tm̄ horā qua corpi dñi cōicamus. nō eni postea dicere poterim⁹: Da nobis hodie: qđ iam accepim⁹. Aut poterit quisqꝫ cogere vt vltima parte diei sacramentū illud celebrem⁹. Ex colla. patr̄: Licꝫ istud qđ dr̄: Hodie: ad p̄sentē vitā possit intelligi. i. dū in hoc seculo cōmoramur: p̄sta nobis hūc panē. HIERO. de ser. dñi in mōte: Possum⁹ supsubstātialē panē ꝛ aliť itelligē: q̄ sup oēs substātias sit: ꝛ vniuersas super creaturas. s. dñi. AVG. sup lucā: Uel quotidianū panē accipiam⁹ spiritalē p̄cepta. s. diuina q̄ quotidie oportet meditari ꝛ opari. GRE. xxiiij. mora. Nostrū āt hūc panē dicim⁹: ꝛ tm̄ vt detur oram⁹: qꝛ dei ē ex vi nature: ꝛ nr̄ est p acceptionē. HIERO. Alij simpliciter putāt scōm apl̄i acceptionē dicētis: Habētes victū ꝛ vestitū his cōtenti simus: de p̄senti tm̄ cibo scōs curam gerere. vnde in posteriorib⁹ p̄ceptū ē: nolite cogitare de crastino. AVG. ad p̄bam: Sic ğ hic sufficientiā petimus a parte que excellit. i. noīe panis totū significātes. CHRY. sup matth. Nō solū aūt oram⁹ ideo: Panē nr̄m da nobis hodie: vt habeamus q̄d manducem⁹: qđ certe est inter iustos ꝛ pctōres: sꝫ vt qđ manducam⁹ de manu dei accipiam⁹: qđ ē tm̄ scōr̄. Nā illi de⁹ dat panē q̄ cū iusticia p̄pat: diabol⁹ aūt ei q̄ p̄pat cū pctō. Uel ita vt dū a deo dať: scificat⁹ accipiať: ꝛ ideo addidit: Nr̄m. i. quē nos habemus paratū: illū da nobis: vt a te scificeť: sicut sacerdos panē accipiēs a laico sanctificat ꝛ porrigit ei. panis eni offerētis ē: sed qđ scificatū est: beneficiū ē sacerdotis. Dicit aūt Nr̄m pp̄ter duo. p̄mo qꝛ oīa q̄ nobis deus dat: p nos alijs dat: vt de eo qđ accipim⁹: partē impotētib⁹ faciamus. Qui ğ de laborib⁹ suis indigētibus p̄stat: nō tm̄ panē suū māducat: sꝫ alienū. Deinde qui de iusticia acquisitū panē māducat suū panē māducat: qui aūt cū pctō alienū. AVG. de ser. do. in mōte. Forte autē aliquis moueať: cur orem⁹ p his adipiscendis q̄ huic vite sūt necessaria sicut ē victus ꝛ tegumentū cū dñs dicat: Nolite solliciti eē q̄d edatis: aut q̄d induami: nō pōt aūt q̄sqꝫ de ea re p qua adipiscenda orat non eē solicitus. AVG. ad probā: Sed sufficientiā vite nō indecenter vult quisq̄s vult ꝛ nō ampli⁹. hec aūt sufficiētia nō appeť pp̄ter seipsam: sed pp̄ter salutē corpis ꝛ ɔgruētē habitū psone hoīs: quo habitu nō fit incōueniens eis cū quibus honeste viuēdū ē. Ista ğ cum habenť: vt teneanť: cū non habenť: vt habeāť orandū est. CHRY. in ho. Considerandū ē autē q̄ postq̄ϩ dixit: Fiat volūtas tua sicut in celo ꝛ i terra. Et quia hoībus loquebať in terra carne indutis ꝛ nō potētib⁹ habere eandē impassibilitatē cū angelis cōdescendit iam infirmitati nr̄e: q̄ necessario indiget cibi. Et iō p pane iussit orōnē facere non p pecuni s neqꝫ lasciuia: sed solū p pane quotidiano ꝛ neqꝫ hoc sufficit: sed apposuit Da nobis hodie: vt nō cōteramus nosipsos solitudine supuenientis diei. CHRY. sup matth. Et sic p̄ma facie vidētur hec verba sonare: vt q̄ hoc dicūt: non habeāt in crastinū p̄paratū. q̄ si ita est oratio ista: aut paucis pōt ɔuenire sicut apl̄is: qui docēdi gratia omni tpe vagabantur aut forsitan nulli. Doctrinā aūt christi ita debemus aptare vt oēs in ea pficiant. CYPRI. Diuinū ergo cibū discipulus christi debꝫ petere: ne in longū desideriū petitiōis extendat: qꝛ cōtrariū sibi fit ꝛ repugnās: vt queram⁹ in seculo diu manē

qui pet. m̄ regnum celoꝝ velociter adducere. vel ad dit: Quotidianū. vt tātū ꝗs mäducet q̄tū nō natura lis exigit: nō q̄tū lasciuia carnis ipellit. Si eni i vno cōuiuio tantū expédas q̄tū sufficere tibi pōt centū diebꝰ: iā nō quotidianū cibū māducas: sed multoꝝ

HIERO. In euägelio aūt qḋ appellat̃ fm hebre os ꝑ superſubſtātiali pane moar repitur: qḋ oī cra ſtinū: vt ſit ſenſus: Panē noſtrū craſtinū. i. futurum da nobis hodie.

Et dimitte nobis debita noſtra: ſicͣ ⁊ nos dimittimꝰ debitoꝛibꝰ nr̄is.

CHRY. Poſt ſubſidiū cibi petit̃ ⁊ venia delicti: vt qui a deo poſcit̃: in deo viuat: nec tm̄ p̄nti vite: ſꝫ eterne cōſulat̃: ad quā venire pōt ſi peccata donen tur: q̄ debita dn̄s appellauit: ſicut alibi dicit: Dimiſi tibi omne debitū: q2 rogaſti me. vn̄ ſequit̃: Dimitte nobis debita nr̄a. Quare neceſſarie ⁊ ſalubriter am monemur q̄ peccatores ſumus: q̄ ꝑ peccatis rogare cōpellimur. ⁊ ne ꝗs ſibi q̄ſi innocens placeat ⁊ ſe ex tollēdo plus pereat: iſtruit̃ ſe peccare quotidie dū ꝑ peccatis quotidie iubet̃ orare. AVG. de bono ꝑſeuerātie: Hoc aūt telo pelegiani confodiunt̃ here tici q̄ audent dicere hoīem iuſtū in hac vita h̄re nul lum oīno peccatū: ⁊ in talibꝰ hoībus eē iā i p̄nti tp̄e eccleſiā nō h̄ntem maculā aut rugā. CHRY. i ho. Qm̄ vero fidelibus hec orō ꝯuenit: ⁊ leges eccleſie docēt ⁊ orōnis ꝑncipiū qḋ docet deū p̄rem vocare. Qui ḡ fidelibꝰ iubet remiſſionem peccatoꝝ petē: de mōſtrat ꝙ poſt baptiſmū ꝯtingit peccata dimitti ꝯ nouatianos. CYPRI. Qui ḡ ꝑ peccatis non orare docuit: paternā miſericordiā ꝑmiſit: ſed plane addi dit legē certa ꝯditione nos ꝯſtringens: vt ſic nobis debitū dimitti poſtulemꝰ: fm ꝙ ⁊ ipſi debitoꝛibꝰ no ſtris dimittimꝰ. ⁊ hoc eſt ꝙ dicit: Sicut ⁊ nos dimit timꝰ debitoꝛibꝰ nr̄is. GREGO. x. moꝛa. Ut profe cto bonū qḋ a deo cōpuncti petimꝰ: hoc ꝑmum ꝑri mo cōuerſi faciamꝰ. AVG. de ſer. do. Hoc non de pecunia dicit̃: ſed de oībus q̄ i nos quiſꝗ peccat: ac ꝑ hoc etiā de pecunia peccat: nāꝗ in te qui pecuniā tibi debitā cū habeat vn̄ reddere: non reddit: quod peccatū ſi nō dimiſeris: nō poteris dicere: Dimit. no bis de. no. ſi. ⁊ nos di. de. nr̄is. CHRY. ſup matth. Cū qua ḡ ſpe orat: q̄ inimicitiā ſuat aduerſus alteꝝ a quo forſitan leſus eſt. Sicut eni ipſe orās mētitur dicit eni Remitto: ⁊ non remittit: ſic ⁊ a deo petit in dulgentiā: ⁊ nō illi indulget̃. Sed multi nolētes da re veniā peccātibus in ſe: ſugiūt iſtā orōnem orare: ſtulti. ꝑmo q2 q̄ nō ſic orat: vt docuit chriſtus: nō eſt chriſti diſcipulꝰ: ſecundo q2 nec p̄r libenter exaudit orōnē quā filiꝰ nō dictauerit: cognoſcit enim p̄r filij ſui ſenſus ⁊ v̄ba: neꝗ ſuſcipit q̄ vſurpatio hūana ex cogitauit: ſed q̄ ſapiā chriſti expoſuit. AVG. i en chiri. Cū q2 hoc tā magnū bonū. ſ. dimittē debita ⁊ diligere inimicos tante multitudinis nō eſt quātā credimꝰ exaudiri cū in orōne dī: Dimitte no. de. no. ſicut ⁊ nos di. de. no. Procul dubio verba ſpōſionis huiꝰ iplent̃: ſi hō nōdū ita ꝑficit vt diligat inimicū: tn̄ qn̄ rogat̃ ab hoīe q̄ peccauit in eū: vt ei dimittat: dimittit ex corde: q̄ etiā ſibi rogāti vtiꝗ vult dimitti ꝗ vo q̄ eū in quē peccauit. ſi peccato ſuo mouetur vt roget: nō adhuc ē reputandꝰ inimicꝰ: vt eū diligē ſit difficile: ſicut difficile erat qn̄ inimicitias exercebat

Et ne nos iducas in tētationē:

CHRY. ſup matth. Quia multa magnifica ſupra mādauit hominibꝰ: vt deū p̄rem ſuū dicāt: vt regnū dei petāt venire: iō nūc addit̃ humilitatis doctrina cū dī: Et ne nos inducas in tētationē. AVGV. de ſer. do. in mōte: Nōnulli codices h̄nt: Et ne nos iſe ras in tētationē. qḋ tātūdē valere arbitroꝛ: nam ex vno greco v̄bo vtrūꝗ eſt trāſlatū. Multi aūt inter pretando ita dicunt: Ne nos patiaris induci in tēta tionē: exponētes qūo dictū ſit Inducas. Non eni ꝑ ſeipm̄ iducit deꝰ: ſed iduci patit̃ eū quē ſuo auxilio deſeruerit. CYPRI. Qua in parte oſdit̃ ꝯ nos ni hil aduerſariū poſſe niſi deꝰ an̄ ꝑmiſerit: vt omnis timoꝛ nr̄ ⁊ deuotio cōuertat̃ ad deū. AVG. de ſ. do. Aliud eſt aūt iduci i tētationē: aliud tētari. nam ſine tētatione ꝑbatꝰ eē nemo poteſt: ſiue ſibiipſi ſiue alij. Deo aūt an̄ oēs tētationes ꝗſꝗ nouiſſimus eſt. Nō ḡ hic orat̃ vt nō tētemur: ſed vt nō inferamur i tētationem tanꝗ ſi ꝗſpiā cui neceſſe eſt igne exami nare nō orat vt igne nō cōtingat̃: ſed vt nō exurat̃. Inducimur eni ſi tales icideri qūas ferre nō poſſu musꝰ AVG. ad ꝑbā: Cū ḡ dicimꝰ: Ne nos iducas in tēta. nos āmonemur hoc petē ne deſerti eiꝰ adiu toꝛio alicui tētationi: vel cōſentiamꝰ decipi: vel ceda mus aflicti. CYPRI. In quo āmonemur infirmi tatis ⁊ ibecillitatis nr̄e: ne ꝗs ſe inſolent̃ extollat: vt dū ꝑcedit humilis ⁊ ſubmiſſa ꝯfeſſio: ⁊ dat̃ totum deo: q̄cq̄d ſuppliciter petit̃: ipſius pietate ꝑſtetur. AVG. de bo. ꝑſeuerātie: Cū aūt ſancti petūt ne nos iſeras in tētationē: q̄d aliud q̄ vt i ſanctitate ꝑſeue rent orāt. Si aūt hoc ſibi ꝯceſſo q̄dē eſſe de dei do no cū ab illo poſcit̃ demōſtrat̃: nemo ſcōꝝ nō tenet vſꝗ in finē ꝑſeuerātiā ſc̄itatis: neꝗ eni ꝗſꝗ in ꝑpo. ſito chriſtiano ꝑſeuerare deſiſtit: niſi in tētationē pri mitus inferat̃. Iō ḡ petimꝰ ne iferamur i tētationē vt hoc nō fiat: ⁊ ſi fit deꝰ nō ꝑmittit vt fiat. Nihil. n. fit: niſi qḋ aut ipſe facit: aut fieri ꝑmittit. Potens eſt ḡ a malo i bonū flectē volūtates: ⁊ lapſuꝫ ꝯuertē ac dirigere in ſibi placitū greſſum. Cui nō fruſtra dicit̃ Ne nos inferas in tētationē. nam q̄ in tētatōem ſue male volūtatis nō infert̃: in nulla p̄ſus infert̃. vnꝰ ꝗſꝗ eni tētat̃ a ꝯcupiſcētia ſua. Uoluit ḡ deus a ſe poſci ne inferamur i tētatōem: qḋ poterat nobis ⁊ nō orātibꝰ dari: q2 voluit nos admonerī: a quo bn̄ ficia accipiamꝰ. Attendat ḡ: eccl̄a quotidianas orō nes ſuas orat: vt increduli credāt. Deꝰ ḡ ꝯuertit ad fidē: orat vt credētes ꝑſeuerēt. Deus ergo dat perſe uerantiam vſꝗ in finem.

Sed libera nos a malo: amen.

AVG. de ſer. do. Orandū eſt: nō ſolū vt non indu camur i malū quo caremꝰ: ſꝫ ab illo etiā liberemur: in qḋ iā inducti ſumꝰ. ⁊ iō ſeq̄t̃: Sꝫ libera nos a ma lo. CHRY. in ho. Uel malū hic diabolū vocat: ꝑ pter excellētiā malitie: nō q̄ ex natura eſt: ſꝫ que ex electione. Et q2 ad nos ipacabile bellū hꝫ: ꝑp̄t hoc dixit: Libera nos a malo. CYPRI. Poſt oīa q̄dē ſupradicta in ꝯſumatione orōnis venit clauſula vni uerſas ꝑtes nr̄as collecta breuitate ꝯcludēs. Nihil eni remanet qḋ vltra adhuc debeat poſtulari: cum ſemel ꝑtectionem dei aduerſus malū petamus qua

impetrata: ꝫ oīa que diabolus ⁊ mundus operatur securi sumꝰ. Quis enī de seculo metus est: cuiꝰ in seculo deꝰ tutor est. AVG. ad ꝓbam: Et hoc vltimū qđ in oȓone dñica positū est tā late p3: vt hō christianus in q̄libet tribulatōe cōstitutꝰ: in hoc gemitus edat: ⁊ in hoc lachrymas fundat: hinc exordiatur: in hoc terminet oȓonē. vñ seqtur: Amē. quo desideriū orantis expmit̄. HIERO. Amē enī qđ in fine constat scriptū: signaculū est dñice oȓonis: qđ Aquila ĩterpretatꝰ est fideliter: qđ nos vere possumꝰ dicere.

CYPRI. Quid mirꝫ si talis oȓo est: quā deꝰ docuit: q̄ magisterio suo oēm p̄cem nr̄a3 salutari ſmone breuiauit: Hinc ꝑ isaiā fuerat añ p̄dictū: Sermonez breuiatū faciet deꝰ suꝑ terrā. Nā cū dñs iesus christus oībus venerit vt colligeret: doctos pariter atq3 indoctos: omni sexui atq3 etate p̄cepta salutis ediderit: p̄ceptorū suoꝝ fecit grande ɔpendiū: ut ĩ disciplina celesti discentiū memoria nō laboraret: s3 quod eēt simplici fidei necessariū velociter disceret. AVGV. ad ꝓbā: Quelibet aūt alia v̄ba dicamꝰ que affectus orātis vel p̄cedēdo format vt clareat: vel cōsequēdo attēdit vt crescat: nil aliud dicimꝰ q̄3 qꝺ ĩ ista oȓone dñica positū est: si recte ⁊ ɔgruenter oramus Qui enī dicit. Clarificare in oībus gētibꝰ: sicut clarificatꝰ es in nobis: qđ aliud dicit q̄3 Sanctificet̄ nomen tuū. Qui dicit: Gressus meos dirige ſm eloquium tuū: qđ aliud dicit q̄3 Fiat volūtas tua. Qui dic̄: Oñde faciē tuā ⁊ salui erimꝰ: qđ aliud dicit: q̄3 Adueniat regnū tuū. Qui dicit: Paupertatē ⁊ diuitias ne dederis mihi: qđ aliud dicit q̄3 Panem no. quo. da no. ho. Qui dicit: Memēto dñe dauid: ⁊ omnis māsuetudinis eiꝰ: ⁊ si red. retri. mihi mala: qđ aliud dicit: q̄3 Dimitte no. de. no. si. ⁊ nos di. de. no. Qui dicit: Aufer a me cōcupiscētias vētris: qđ aliud dicit: q̄3 Ne nos ĩdu. in tēta. Qui dicit: Erue me ab inimicis meis deꝰ meꝰ: qđ aliud dicit: q̄3 Libe. nos a ma. Et si ꝑ oīa p̄cationū scāꝝ verba discurras: nihil inuenies: qđ in ista oȓone dñica nō ɔtineat̄. Quisq̄s aūt id dicit: qđ ad euāgelicā istā p̄cē ꝑtinere non possit carnaliter orat: qđ nescio qūo nō dicat̄ illicite: qm̄ renatos dñs nō nisi spiritaliter docet orare. Qui autez dicit in oȓone: Dñe multiplica diuitias meas: ⁊ honores meos auge: ⁊ hoc dicit eoꝝ hñs cōcupiscētiā: nō id attēdens vt ex his ſm deū ꝓsit hominibꝰ: puto eū nō ĩuenire ĩ oȓone dñica quo possit hec vota aptare. quāobrem pudeat saltē petē: qđ non pudet cupere. Aut si ⁊ hoc pudet: ⁊ cupiditas vincit: meliꝰ hoc petet̄: vt etiam ab isto cupiditatis malo liberet cui dicimꝰ: Libera nos a malo. AVG. de v̄. domi. Videt̄ etiā iste numerꝰ petitionū septenario btitudinū ɔgruē. Si enī timor dei est quo bti sūt paupes spū: qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ: petamꝰ vt scilicet̄ ĩ hominibꝰ nomē dei: timore casto ꝑmanēte in secula seculoꝝ. Si pietas est q̄ bti sūt mites: petamꝰ vt veniat regnū eius vt mitescamus nec resistamus. Si scia est: qua beati sunt q̄ lugēt: oremꝰ vt fiat volūtas eiꝰ sicut in celo ⁊ in terra: q2 si corpꝰ tanq̄3 terra cū spiritui tanq̄3 celo ɔsenserit nō lugebimꝰ. Si fortitudo est: q̄ beati sunt q̄ esuriūt: oremus vt panis nr̄ quotidianꝰ det̄ nobis hodie: quo ad plenissimā facultatem venire possumus. Si ɔsiliū est: quo beati sūt misericordes: qm̄ ipsoꝝ miserebit̄: dimittamus debita vt nobis nr̄a debita dimittant̄. Si itellectꝰ est quo beati sunt mūdo corde: oremꝰ nō induci in tētationē ne habeamus duplex cor: tpalia ⁊ terrena sectando de q̄bus tētationes fiūt in nobis. Si sapīa est: q̄ beati sunt pacifici: qm̄ filij dei vocabunt̄: oremꝰ vt liberemur a malo. ipsa enī liberatio liberos nos faciet filios dei. CHRY. in ho. Quia v̄o solicitos nos fecerat inimici memoria: ĩ hoc qꝺ dixerat: Libera nos a malo: rursus audaciā p̄bet ꝑ hoc qꝺ in q̄busdam libris subdit̄: Qm̄ tuū est regnū ⁊ v̄tus ⁊ glā. q2 si eiꝰ est regnū: nullū formidare oportet eū. ⁊ q̄ p̄liat̄ ɔtra nos: sit ei subiectꝰ. Cū aūt v̄tus eiꝰ ⁊ glā sint ĩfinita nō solū a malis eruere pōt: sed etiā facē gloriosum.

CHRY. suꝑ mattheū: Hec etiā ad p̄cedētia ꝑtinēt qꝺ enī dicit: Tuū est regnū. r̄ndet ad illō qđ dixerat: Adueniat regnū tuū. ne aliq̄s dicat: q̄ deꝰ nō habet regnū ĩ terra. qꝺ aūt dicit: Et v̄tꝰ. r̄ndet ad id qđ dixerat: Fiat volūtas tua. sicut ĩ celo ⁊ in terra. ne aliq̄s dicat qꝺ deus non pōt facere qđ vult. qꝺ v̄o dicit: Et glā. r̄ndet ad oīa q̄ sequūtur: in q̄bꝰ glā dei appet.

Si enim dimiseritis hominibus peccata eoꝝ: dimittet ⁊ uobis pater uester celestis delicta uestra. Si aūt non dimiseritis hominibꝰ: nec pater uester dimittet uobis peccata uestra

RABA. Per hoc qꝺ dñs dixerat: Amē. significat indubitanter illis a dño ɔferri oīa que rite postulāt qui conditionis addite seruare pactum nō negligūt vnde subdit̄: Si enī dimi. ho. pec. eoꝝ dimit. ⁊ vobis pr̄ ve. ce. deli. ve. AVG. Ubi non est p̄tereundum qꝺ ex omnibꝰ his sententijs q̄bus nos dominꝰ orare p̄cepit: eā potissimum cōmendandā esse ĩdicauit que pertinet ad remissionē peccatorum: in qua nos misericordes esse voluit: qđ est vnū consiliū miserias euadendi. CHRY. super matth. Non aūt dixit vt p̄us nobis deus dimittat: ⁊ postea nos debitoribus nostris. scit enī dominꝰ homines esse mēdaces qm̄ ⁊ si acceperint remissionē peccati sui: ipsi suis debitoribus nō dimittunt: iō sic dicit vt prius dimittamus: post petamus dimissionē. AVGV. in enchi. Quisquis autē roganti ⁊ peccati sui penitēti ex corde nō dimittit: nullo modo estimet a dño sua peccata dimitti. ⁊ ideo subdit: Si autē nō dimiseritis hominibus: nec pr̄ ve. di. vo. pec. ve. CYPRI. Excusatio enī tibi nulla est in die iudicij: cū ſm tuā s̄niam iudiceris: ⁊ quid feceris: hoc ipse patiaris. HIER. Si autē hoc quod scriptū est: Ego dixi dij estis: vos autē sicut hoīes moriemini. ad eos dicit̄ qui ꝓpter peccata hoīes ex dijs esse meruerūt. Recte ergo ⁊ hi quibus peccata dimittunt̄: hoīes appellati sunt.

CHRY. in ho. Ideo autē celorū ⁊ patris meminit vt ex hoc prouocet auditorē. nihil enī ita te deo assimilat: sicut iniuriā tibi facientibus ignoscere. Incōueniens est aūt si talis patris filiꝰ existens feralis efficitur: ⁊ ad celum vocatus terrenum quēdam ⁊ vite huius proprium habeat sensum.

Cum autem ieiunatis: nolite fieri sicut hypocrite tristes. Extermi nant enim facies suas: ut pareāt ho

minibus ieiunantes. Amē dico uobis quia receperunt mercedem suam

CHRY. Quia oro illa iā fortis est q̄ fit i spū humili ⁊ corde ɔtrito: q̄ aūt diliciis fruit spm̄ humilē ⁊ cōtritū hr̄e non pōt: manifestū est qm̄ oro sine ieiunio gracilis ē ⁊ infirma: ⁊ iō quicq̄ p aliq̄ necessitate uoluerūt orare: ieiunā cū orone iunxerūt: qr ieiunium adiutoriū est orōnis. vn̄ dn̄s p⁹ doctrinam de orone subiūgit doctrinā de ieiunio dicēs: Cū autez ieiu.no. fie. si.hypo.tri. Sciebat enī dn̄s glām vanā ex omni bono pcedere: iō spinā vane glorie q̄ nascit in terra bona iubet pcidere ne suffocet ieiunij fructū Nō aūt pōt fieri vt nō sentiat q̄ ieiunat: sed melius est vt ieiuniū te ostēdat: q̄z tu ieiuniū. Nō aūt pōt fieri vt sit hilaris q̄ ieiunat. Iō nō dixit: Nolite esse tristes: sed Nolite fieri tristes. Qui enim p imposturas aliquas fallētes apparēt: illi nō sunt tristes s̄z fiunt. Qui aūt naturaliter ppter assiduū ieiuniū tristis est: nō fit tristis: s̄z vere ē. vn̄ subdit: Exter. enim fa. su. vt appa. ho. ieiu. HIERO. Verbū extermināt qd in ecclesiasticis scripturis vitio interpretū tritū ē: aliud multo significat q̄z vulgo intelligit. Exterminantur quippe exules q̄ mittunt extra terminos: p quo sermone demoliunt semp accipere debem⁹. Demolit āt hypocrita faciē suā vt tristiciā simulet: ⁊ aīo forte letante luctū gestat in vultu. GREG. viij. mora. Nā ora pallescūt: corp⁹ debilitate quatit: Pectus i terrūpētib⁹ suspirijs vrget: nihilq̄z tanto labore aliud nisi estimatio humana cogitat. LEO pa. Nō sunt aūt casta ieiunia q̄ nō de rōne veniūt ɔtinentie sed de arte fallacie. CHRY. sup matth. Si ergo q̄ ieiunat ⁊ tristē se facit hypocrita ē: quātomagis iniquior ē ꝗ nō ieiunat: sed argumētis q̄busdā in facie sua pingit venalē pallorē q̄si ieiunij signū. AVG. de ser. do. in mōte: In hoc aūt capitulo maxime aduertendū ē: nō i solo rez corporearū nitore atq̄z pōpa sed etiā in ipsis sordib⁹ luctuosis eē posse iactantiā: ⁊ eo periculosiorē quo sub noīe seruitutis dei decipit Qui ḡ imoderato cultu corporis atq̄z vestit⁹ vel ceterarū rez nitore fulget: facile ɔuincit reb⁹ ipsis pompar seculi eē sectator: nec queq̄z fallit dolose imagine sanctitatis. Qui aūt i pfessione christianitatis debilitato squalore ac sordib⁹ intētos in se hominum oculos facit: cū id volūtate faciat: nō necessitate patiat. ceteris ei⁹ operib⁹ pōt cognosci vtrū hoc ɔtēptu supflui cult⁹ an ambitione aliq̄ faciat. Fruct⁹ autez ieiunij hypocritaz manifestat: cū subinfert: Ut appareant hōibus ieiunātes: Amē di. vo. rece. mer. suā i. quā desideraverunt.

Tu aūt cum ieiunas: unge caput tuū: ⁊ faciem tuā laua: ne uidearis hominib⁹ ieiunans: sed pr̄i tuo q est in absconso: ⁊ pater tuus q uidet in absconso reddet tibi.

GLO. Docuit dn̄s q̄d nō est faciēdū: modo docet q̄d est faciēdū dicēs: Tu aūt cū ieiu. vn. ca. t. ⁊ fa. tu. la. AVGV. de ser. do. in monte: Queri autez solet q̄d sit qd̄ hic dr̄: Nō enī q̄sq̄z recte pceperit quāuis faciē quotidiana ɔsuetudine lauem⁹: vnctisq̄z capitibus cū ieiunam⁹ nos eē debere: qd̄ turpissimū oēs fatent. CHRY. sup matth. Itē si iō iubet nos nō fieri testes: ne p tristiciā appaream⁹ hōib⁹ ieiunare. Si vnctio capitis ⁊ lauatio faciei a ieiunātib⁹ semp fuerit: nihilomin⁹ erūt signa ieiunij. HIERO. S̄z loqt iuxta ritū pvincie palestine: vbi dieb⁹ festis solent vngere capita. Precipit ḡ vt qn̄ ieiunam⁹ letos ⁊ festiuos nos eē monstrem⁹. CHRYS. Uel simplex ḡ intētatio hui⁹ est: qm̄ p aggregationē intelligenda sunt ista: sicut cetera antedicta: tanq̄ si dicat: Sic longe te facere debes ab ostētatione ieiunij tui vt si posset fieri qd̄ tn̄ nō decet: ea etiā facias q̄ diuerso luxurie ⁊ epulatōis videt eē indicia. vn̄ seqt: Ne vide. ho. ieiu. CHRY. i ho. In elemosyna q̄dē non simpliciter hoc posuit: sed dixit elemosynā nō eē faciēdā corā hōib⁹: apponēs vt videremur ab eis. In ieiunio aūt ⁊ orone nihil tale addidit: quā elemosynā q̄dē īpossibile ē oīno latere: orōnē aūt ⁊ ieiuniū possibile ē. Non paruus aūt fruct⁹ est hūanā glām ɔtēnere: p hoc enī aliqs a graui hominū seruitute liberat: ⁊ pprius v̄tutis operator efficit: eā amans: nō ppter alios s̄z ppter seipsam. Sicut enī nos ɔtumeliā estimam⁹: cū nō ppt̄ nos s̄z ppt̄ alios diligimur: ita nec v̄tutē oportet ppter alios seq̄: nec deo ppter hoīes obedire: s̄z ppter seipsum. Iō seqt: S̄z pr̄i tuo q̄ ē in abscōdito. GLO. i. pr̄i tuo celesti q̄ est inuisibilis: vel q̄ habitat i corde p fidē: deo aūt ieiunat q̄ p ei⁹ amore se macerat: ⁊ qd̄ sibi subtrahit: alteri largit: Et pr̄ tu⁹ q̄ vi. in abscō. red. tibi. REMI. Sufficit eniz tibi vt q̄ ē inspector ɔscie: sit ⁊ remunerator.

GLO. Spiritaliter aūt facies aīe ɔscia itelligitur Sicut enī i cōspectu hōiū gratiosa ē facies pulchra in oculis dei speciosa ē mūda ɔscia. Has facies hypocrite q̄ ppt̄ hoīes ieiunāt extermināt: fallē volentes deū ⁊ hoīes: nā semp vulnerata ē ɔscia ei⁹ q̄ peccat. Si ḡ abstuleris nequiciā ab aīa tua lauasti ɔscientiā tuā ⁊ bn̄ ieiunas. LEO pa. in ser. de ieiu. Impleri enī oz ieiuniū non ciboz tantūmō parcitate: s̄z maxīe puatione vitioz. Nā cū ob hoc castigatio ista sumat: vt carnaliū desiderioz fomites subtrahant: nullū magis sectādū ē ɔscie gen⁹: q̄z vt semp simus ab iniusta volūtate sobrij: ⁊ ab inhonesta actōe ieiunij: q̄ deuotio nō secernit inualidos: qr etiā i lāguido corpe pōt aīe itegritas repiri. CHRY. sup matth. Spiritaliter aūt Caput tuū christ⁹ ē: sitientem pota esurientē ciba: ⁊ sic oleo misericordie vnxisti caput tuū. i. christū qui clamat in euāgelio: qd̄ vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. CHRY. i ho. Illō enī ieiuniū de⁹ approbat: qd̄ aūt oculos ei⁹ man⁹ elemosynaz lauat. Hoc ḡ qd̄ tibi subtrahis alteri largire: vt vn̄ tua caro affligit: inde egētis pximi caro reparet. AVG. de s. do. Uel Caput recte accipim⁹ rōnem qr i aīa pminet: ⁊ cetera hōis mēbra regit. Unge ḡ caput ad leticiā ptinet. Inter⁹ ḡ gaudeat de ieiunio suo: qui ieiunādo se auertit a volūtate seculi: vt sit subdit⁹ christo. GLO. Ecce nō oīa i nouo testamento ad lr̄am accipiūt. Ridiculū enī est i ieiunio oleo delibari: s̄z spū amoris ei⁹ cui⁹ passionibus debem⁹ participare: nos macerādo mens deb; iungi. CHRY. Ppe aūt debet faciē quidē lauare: caput aūt nō lauare: sed vngere. Quādiu eniz sum⁹ i corpe ɔscia nr̄a sordida ē in peccatis. Caput

aũt nostrũ christus: peccatum non fecit.

Nolite thesaurizare uobis thesauros i terra: ubi erugo ꝛ tinea demolit: ꝛ ubi fures effodiũt ꝛ furãt. Thesaurizate aũt uobis thesauros in celo: ubi nec erugo nec tinea demolit: ubi fures nõ effodiũt nec furant. Ubi ẽ thesaurus tuus: ibi est ꝛ cor tuum.

CHRY. in ho. Postq̄ vane glorie expulit egritudinẽ: optĩe iã sermonẽ de contẽptu diuitiarꝫ iducit. Nihil enĩ ita pecunias ↄcupiscere facit: vt glĩe cupido: ꝓpter hoc nãq̄ famulorꝫ greges ꝛ auro optos equos ꝛ argẽteas mẽsas expetũt hoĩes: nõ vt vtilitatẽ aut voluptatẽ ipleãt: sꝫ vt multis oñdãt. ꝛ hoc est qd̕ dicit: Nolite thesau. vo. thesau. i terra. AVGV. de ser. do. Si enĩ eo corde quisq̄ operat aliquid vt terrenũ cõmodũ adipiscat: nõ erit cor mũdũ: qd̕ in terra volutat. Sordescit enĩ aliquid cum iferiori miscet nature: q̄uis in suo genere nõ sordide: q2 ẽt de puro argẽto sordidat aurꝫ si misceatur: ita ꝛ animus nr̃ terrenorꝫ cupiditate sordescit: q̄uis terra in suo ordine munda sit. CHRY. sup matth. Uel aliť. Q2 supra dñs nihil de elemosyna vel orõe vel ieiunio docuerat: sꝫ simulationẽ eorꝫ cõpescuit tñ. Nũc ſm tria ꝑdicta tres ↄsequẽtias itroducit doctrine: q̄rũ ꝑma ꝑtinet ad elemosynã q̄ ẽ hic: Nolite thesau. vo. the. sup terrã. vbi ꝑmo dat ↄsiliũ vt elemosyna fiat: vt sit ordo narratõis talis: Cũ facis elemosynaꝫ: noli tuba canere añ te: ꝛ postea subsequit: Nolite thesaurizare vo. thesau. in ter: secũdo oñdit q̄ est vtilitas in elemosyna faciẽda: tertio vt neq̄ timor inopie accidẽtis ipediat volũtatẽ elemosyne faciende.

CHRY. i ho. Dicẽs aũt: Nolite vo. thesau. i terra. subdit: Ubi erugo ꝛ tinea demolit: vt demonstret thesauri qui est hic nocumẽtũ: ꝛ ei⁹ qui ẽ in celo vtilitatẽ: ꝛ a loco ꝛ ab his q̄ nocent. q. d. quid formidas ne pecunie ↄsumãt: si elemosynã dederis: Itaq̄ da elemosynã ꝛ additionẽ accipient. etenĩ que in celis sunt apponent: qd̕ si nõ dederis pereũt: ꝛ nõ dixit alijs derelinquis: qm̄ in hoc delectabile ẽ hoĩbus.

RABA. Tria autẽ ponit ſm tres diuersitates diuitiarꝫ. metalla erugine: vestes tinea demoliuntur. Sũt aũt alia q̄ neq̄ eruginẽ neq̄ tineã timẽt: sicut lapides ꝑciosi. et ideo ponit generale detrimentũ. s. fures: q̄ omnes diuitias rapere possũt. CHRY. sup matthe. Alia littera habet vbi tinea ꝛ cõmestura exťminãt. Oĩa enĩ bona mũdi tripliciť tollũt i terris. Aut enĩ a semetipsis veterascũt ꝛ tineant: sicut vestimẽta. aut ipsis domin⁹ luxuriose viuẽtib⁹ cõmedũt: aut ab extraneis vel dolo vł vi vel calũnijs vł alio i iquo mõ diripiũt: q̄ oẽs fures dicũt: q2 per iiq̄tateꝫ festinãt aliena facẽ sua. Sed dices: Nũqd̕ oẽs q̄ hec hñt ꝑdẽt ea? Interĩ q̄dẽ dicã: q2 etsi non oẽs ꝑdunt tamẽ mlťi ꝑdũt. Uere aũt ꝛ male fuatas diuitias etsi nõ corporaliť: spiritaliter tñ ꝑdidisti: q2 nõ ꝓficiũt tibi ad vsum salutis. RABA. Allegorice aũt erugo significat supbiã: q̄ decorẽ ṽtutũ obfuscat. Tinea q̄ vestes latẽter rodit inuidia ẽ q̄ bonũ studiũ lacerat: ꝛ ꝑ cõpactionẽ vnitatis dissipat. Fures sũt heretici ꝛ demones q̄ sẽp ad hoc sũt intẽti vt spiritalib⁹ spolieñt. HYLA. Ceterum laus celestis eterna ẽ: nec furto surrepẽti subtrahẽda: nec tinea ꝛ rubigine, iuidie excidẽda. Et iõ seqť: Thesaurizate aũt vobis thesauros i celis vbi neq̄ erugo neq̄ tinea demolit: et vbi fures nõ effodiũt: neq̄ furãt. AVG. de ſ. do. in mon. Celũ aũt hoc loco nõ corporeũ acceperi: q2 oĩe corpus ꝑ terra habẽdũ est. Totũ enĩ mũdũ dꝫ ↄtemnere q̄ sibi thezaurisat i illo celo: de quo dictũ ẽ: Celũ celi dño. i. in firmamẽto spiritali. Celũ enĩ ꝛ terra trãsibũt. Nõ aũt i eo quod trãsiti collocare debem⁹ thesaurꝫ nr̃m: sꝫ i eo qd̕ sẽp manet. CHRY. sup math. Quid ğ meli⁹ ẽ: an in terra reponere: vbi i cert⁹ est cõſuatiõis euẽt⁹ an i celo vbi ẽ certa custodia? Que aũt stulticia ẽ illic relinq̄re vñ exitur⁹ es ꝛ illic nõ ꝑmittere quo itur⁹ es? Illic ğ substãtiã tuaꝫ colloca: vbi patriã habes. CHRY. in ho. Quia tñ nõ oĩs terrenus thesaurus erugine aut tinea destruitur: aut ꝑ fures auferť. et ideo aliud iducit dicens: Ubi est thesaur⁹ tuus ibi ẽ ꝛ cor tuũ. ac si dicat: ꝛ si nihil ꝓꝝ veniat nõ ꝑuã substinebis iacturã iferiorib⁹ affixus ꝛ eorꝫ s̄uus fact⁹ ꝛ acelestib⁹ cadens ꝛ nihil excelsorꝫ cogitare potẽs. HIERO. Hoc aũt non solũ de pecunia: sꝫ de cũctis possessionib⁹ sentiẽdũ est. Guloſi eĩꝫ de⁹ vẽter est. Lasciui thesaurus sũt lubrica: amoris libido. huic fuit vnusq̄sq̄ a quo vicit. Ibi ğ habet cor: vbi ꝛ thesaur⁹. CHRY. super matth. Uel aliter: ponit nunc q̄ sit vtilitas in elemosyna faciẽda. Qui enĩ collocat thesauros in terra nõ habꝫ qd̕ speret i celo. Ut qd̕ ğ aspiciat i celuꝫ: vbi nihil repositũ hꝫ. Uñ dupliť peccat. primo q2 mala cõgregat: secundo q2 cor hꝫ i terra: et ex cõtrarijs causis dupliť bene facit q̄ thesaurizat in celo.

Lucerna corporis tui est oculus tu⁹. Si ocul⁹ tu⁹ fuerit simplex: totũ corp⁹ tuũ lucidũ erit. Si aũt oculus tuus fuerit nequã: totũ corpus tuũ tenebrosũ erit: si ergo lumen tuum qd̕ i te est: tenebre sũt: ipse tenebre quãte erunt?

CHRY. in ho. Postq̄ fecit mẽtionẽ de itellectu in ſuitutẽ redacto ꝛ captiuato: q2 hoc nõ multis facile cognoscibile erat: ad exteriorẽ doctrinã trãsposuit dicens: Lu. cor. tui ẽ ocu. tu⁹. ac si. d. Si nõ nosti qd̕ ẽ iactura itellectus a corporalib⁹ hoc disce: Qd̕ enĩ est ocul⁹ corpori: hoc ẽ itellect⁹ aĩe. Sicut ğ oculis orbatis multũ operationis reliquorꝫ mẽbrorum amittit lumĩe eis extĩcto: ita ꝛ mẽte corrupta mulťi malis vita tua iplet. HIERO. Hoc ğ totũ transfert ad sensũ: q̄n enĩ corp⁹ totũ ẽ in tenebris: si oculus nõ fuerit simplex: ita si aĩa ꝑncipalẽ fulgorẽ suũ ꝑdiderit: vniuersus sensus vel sensualis ps aĩe i caligine ↄmorabit. vñ dic: Si ğ lu. qd̕ i te ẽ: tenebre sũt ipse tenebre quãte sũt. i. si sensus qd̕ lumẽ ẽ aĩe vitio caligat: ipsa putas caligo q̄b⁹ tenebris obuoluetur.

CHRY. Uidet aũt q̄ nõ de corporali oculo h̄ loq̄t: nec de hoc corpe qd̕ vr̃ deforis: alioq̄n dixisset:

Si ocul⁹ tuus san⁹ fuerit aut īfirm⁹. nūc autē dicit Simplex ꝛ nequā. si āt benignū oculū hꝫ ꝛ īfirmū: nunqd corp⁹ ei⁹ in lumīe ē? Aut si malignū ꝛ sanū: nunqd corp⁹ ei⁹ in tenebris ē? HIERO. Sꝫ solēt lippiētes lucernas vidē numerosas. simplex aūt oculus ꝛ pur⁹ simplicia ītuet̄ ꝛ pura. CHRY. sup mattheū: Uel dī oculus nō a foris: sꝫ ab int⁹. Lucerna enī ē mens p quā aīa videt deū. Qui ḡ cor hꝫ ad deum: illi⁹ ocul⁹ lucidus est. i. illi⁹ mens mūda ē: non terrenis ꝯcupiscētijs sordidata. Tenebre aūt ī nobis sunt sensus carnales: q̄ semp desiderāt que sūt tenebrarū. Qui ḡ hꝫ oculū mundū. i. mētē spiritalē: corp⁹ suū ſuat lucidū. i. sine peccato. Et si enī caro desiderat mala: v̄tute tn̄ diuini timoris repercutit eā. Qui aūt hꝫ oculū. i. mētē aut malignitate tenebrosā; aut ꝯcupiscētia turbulētā: tenebrosū possidet corp⁹: nō enī resistit carni qn̄ ꝯcupiscit puersa: q2 nō hꝫ spem in celo q̄ p̄stat nobis v̄tutē vt ꝯcupiscētijs resistam⁹.

HYLA. Uel alit̄: De officio luminis oculi lumen cordis exp̄ssit: qđ si simplex ꝛ lucidū manebit: claritatem eterni luminis corpi tribuit: ꝛ splēdorē originis sue corruptioni carnis infundet. s. in resurrectōe. Si aūt obscuꝝ peccatis ꝛ volūtate erit: vitijs mentis natura corpis subiacebit. AVG. de s. do. Uel alit̄ Oculū h̄ accipe debemus intētionē nr̄am q̄ si munda fuerit ꝛ recta: oīa opa nr̄a q̄ ſm eam opamur bona sunt: q̄ q̄dē oīa totū corp⁹ appellauit: q2 ꝛ ap̄ls mēbra nr̄a dicit q̄dā opa vbi ait: Mortificate membra vestra fornicatōem ꝛ imundiciā. nō ḡ quid q̄sq3 faciat: sed quo aīo faciat ꝯsiderādū ē. Hoc est enim lumē in nobis: q2 hoc nobis manifestū est bono aīo nos facere qđ facim⁹. Omne enī qđ manifestat̄ lumen ē. Ipsa vero fcā que ad hōiū societatē pcedūt incertū nobis h̄ñt exitū: ꝛ iō tenebras eas vocauit. nō enī noui cū pecuniā porrigo īdigenti q̄d sit inde factur⁹. Si ḡ ipsa cordis ītentio q̄ tibi nota est: sordidat̄ appetitu tpaliū rerū: magis ip̄m fcm̄ cui⁹ īcert⁹ est exitus sordidū erit: q2 ꝛ si bn̄ alicui pueniat: qđ tu nō recta intētione facis: qūo tu feceris: īputabit̄ tibi nō qūo illi puenerit. Si aūt simplici intentione. i. fine charitatis opa nr̄a fiāt: tūc mūda sunt: ꝛ placent ī ꝯspectu dei. AVG. ꝯ mēda. Sꝫ ea q̄ ꝯstat eē peccata: nulla velut bona intentione faciēda sūt: ea dp pe opa hōiū si cās habuerit bonas vel malas: nūc sunt bona nūc mala: q̄ nō sunt p seipa peccata: sicut victū p̄bere pauperib⁹ bonū ē: si fiat misericordie cā malū autē si fiat cā iactātie. Cū vō opa ipsa peccata sunt vt furta: stupra: ꝛ huiusmōi: quis dicat cāis bonis eē faciēda: vel peccata nō eē: q̄s dicat furemur diuitibus vt habeamus quid demus paupibus?

GREGO. xxviij. mora. Uel aliter: Si lumē qđ in te ē. i. si hoc ꝙ nos bn̄ agē cepimus: ex mala intentōne offuscamus: ipsa q̄ mala eē nō ignoramus etiam cū facim⁹: quāte tenebre erūt? REMI. Uel aliter: Fides lucerne assimilat̄: q2 p eam gressus īterioris hōis. i. actio illuminat̄ ne offendat: ſꝫ illđ: Lucerna pedib⁹ meis v̄bū tuū. q̄ si fuerit mūda ꝛ simplex totum corp⁹ lucidū erit. Si vō sordida: totū corp⁹ erit tenebrosūꝫ. Uel aliter: Per lucernā ītelligit̄ rector ecclesie: q̄ bn̄ ocul⁹ dī: q2 salutaria plebi subiecte p̄uidere dꝫ: que p corp⁹ ītelligit̄. Si ergo rector ecclesie errauerit: quātomagis errabit ppl̄s ei subiectus.

Nemo potest duob⁹ dn̄is ſuire. Aut eni unū odio habebit: ꝛ alterū diliget: aut unū sustinebit: ꝛ alterū contēnet. Non potestis deo ſuire ꝛ mammone.

CHRY. sup matth. Supius dixerat dn̄s ꝙ q̄ habꝫ mentē spiritalē: ille pōt corp⁹ suū ſuare sine peccato q̄ aūt nō hꝫ: nō pōt. cui⁹ rōnem subiūgit dicēs: Nemo pōt duobus dn̄is ſuire. GLO. Uel aliter: Dr dcm̄ est supra ꝙ pter ītentionē tpaliū: bona mala fiunt. vn̄ possꝫ aliquis dicē: Ego faciā bona: ꝛ pter tpalia ꝛ pter celestia. Cōtra qđ dn̄s ait Nō potest duob⁹ dn̄is ſuire. CHRY. in ho. Uel aliter: In anteriorib⁹ auariciā cōpsuit tyrānidē p mula ꝛ magna sed adhuc alia apponit ap̄liora. Nō enī in hoc solū nobis nocēt diuitie ꝙ latrones aduersꝰ nos armāt ꝛ ꝙ ītellectū obtenebrāt: sed etiā a seruitute dei nos expellūt: ꝛ hoc pbat a cōib⁹ ꝯceptionib⁹ dicēs: Nemo pōt. du. do. ſui. Duos aūt dicit: q̄ ꝯtria iniūgunt Cōcordia enī multos vnū facit: qđ ostēdit̄ p hoc ꝙ subdit: Aut enī vnū odio habebit. Iō aūt duo ponit vt mōstret facilē eē transmutatōem ad meli⁹. Si. n. dicas: Seruus fcūs sum pecuniarum: amādo. s. eas mōstrat ꝙ possibile est ad aliud venire. s. nō sustinēdo seruitutē: sed cōtēnendo. GLO. Uel duo tāgē videt̄ seruiētiū genera: q̄dā enī seruiūt liberaliter ex amore: q̄dā seruiliter ex timore. Si ḡ aliq̄s ex amore seruiat vni ꝯtrioꝝ dn̄oꝝ: necesse est vt alterū odio habeat. Si vō ex timore seruiat: necesse ē vt dn̄ vnuꝫ sustinet alteꝝ ꝯtēnat. Res aūt terrena vel de⁹ si ī corde hōis domiet̄: ad ꝯtria ex vtroq3 trahit̄ hō: nam de⁹ trahit ad sapiora sibi seruiētē: res vō terrena ad inferiora. ꝛ iō q̄si cōcludēs subdit: Nō po. deo ser. ꝛ mam. HIERO. Māmona sermone syriaco diuitie nuncupant̄. Audiat ergo hoc auar⁹ q̄ censet̄ vocabulo christiano: nō posse se simul diuitijs xp̄oq3 seruire: ꝛ tn̄ nō dixit: Qui hꝫ diuitias: sed Qui seruit diuitijs. Qui enī diuitiaꝝ seru⁹ est: diuitias custodit vt seruus. q̄ aūt ſuitutis excussit iugū: distribuit eas vt dn̄s. GLO. Per māmona etiā ītelligit̄ diabolus q̄ p̄est diuitijs: nō ꝙ possit eas dare nisi qn̄ de⁹ pmittit: sed q2 p eas hoīes fallit. AVG. de ser. do. ī mōte: Qui enī seruit māmone. i. diuitijs: illi vtiq3 seruit: q̄bus reb⁹ istis terrenis merito sue puersitatis p̄posit⁹ p̄nceps hui⁹ seculi a dn̄o dr̄. Uel aliter: qui sint duo dn̄i ostn̄dit cū dī: Nō po. deo s. ꝛ mā. s. deo: ꝛ diabolo. Aut ergo hūc odio ha. hō: ꝛ al. di. i. deum Aut al. pa. ꝛ al. cōtēm. Patit̄ enī duꝝ dn̄m q̄sq̄s seruit māmone: sua enī cupiditate īplicat⁹ subdit̄ diabolo: ꝛ nō eū diligit. Sicut q̄ ancille aliene ꝯiunct⁹ est: pter cōcupiscētiā durā patit̄ seruitutē: ꝛ si non diligat eū: cui⁹ ancillā diligit. Dixit aūt Alteꝝ ꝯtemnet: nō Odio habebit. null⁹ enī vā ꝯscia deū potest odisse. Contemnit autem. i. non timet eum: cū quasi de eius bonitate securus est.

Ideo dico uobis ne soliciti sitis anime uestre quid māducetis: neq3 corpi uestro qd induamini. Nōne

aīa pl9 ē q̄ȝ eſca: ⁊ corp9 q̄ȝ ueſtimētū

AVG.de ſer.do.in monte: Quia ſupius docuerat dn̄s q quiſq vult diligere deū ⁊ cauē ne offendat: nō ſe arbitret duob9 dn̄is poſſe ſeruire: ne forte q̄uis iā ſupflua nō querant: ꝑpter ipſa tñ neceſſaria cor duplicet: ⁊ ad ea deflectēda torqueat intentio ſubiūgit dicēs: Jō di.vo.ne ſol.ſi.ani.ve. qd mādu. neqꝫ cor.ve.qd idua. CHRY. in ho. Nō hoc dicit q aīa cibo īdigeat: icorporea eſt enī: ſed ſꝫ cōmunē locut9 eſt ↄſuetudinē.aliter enī nō pōt morari ī corpore niſi eo cibato. AVGV.Uel aīam i hoc loco ꝑ aīali vita poſitā nouerim9. HIER.Jn nōnullis codicib9 additū eſt: neqꝫ qd cibabis.Ergo qd oībus natura tribuit ⁊ iumētis ⁊ beſtijs hoībuſqꝫ cōe eſt: hui9 cura penit9 liberamur.Qd aūt h dr de carnali cibo ⁊ veſtimēto accipiam9.Ceterū de ſpiritalib9 cibis ⁊ veſtimētis ſemꝑ debem9 eē ſoliciti. AVG. de here.Dicunt aūt euchite quidā hētici opinantes monacho nō licere ſuſtētande vite ſue cā aliqd opari: atqꝫ ita ſeipſos ꝓfiteri vt oīno ab opibus vacent.

AVG.de opibus monachoꝝ: Jnquiunt enī non de hoc ope corporali ī quo vel agricole vel opifices laborāt ꝑcepit apl's cū dixit: Qui nō vult opari nō manducet. Neqꝫ euāgelio poſſet oīno eſſe ↄtrius vbi ait dn̄s: Jō dico vobis ne ſoliciti ſitis. Jn ṽbo ḡ aplī ꝑdicto ſpiritalia opa debem9 accipe: de qb9 alibi dr: Ego plantaui: apollo rigauit. ⁊ ita ſe arbitrant apoſtolice ⁊ euāgelice obtēperare ſniē: cū euangeliū credūt de nō curāda corpali vite hui9 īdigētia ꝑcepiſſe: ⁊ aplm de cibo ſpiritali dixiſſe: Qui nō vult opari: nō māducet. Pri9 ḡ demōſtrem9 aplm opa corpalia ſuos dei opari voluiſſe. Premiſerat enī dicēs: Jpi ſcitis quō oporteat vos imitari: qꝛ nō inquieti fuimus īter vos neqꝫ panē ab aliquo gratis mandacauim9 ſed in labore ⁊ fatigatōe die ac nocte laborātes: ne quē veſtrū grauerem9: non qꝛ nō habuim9 ptātem ſed vt noſipſos formā darem9 vobis q̄ nos imitaremini. Nā ⁊ cū eſſemus apud vos: hoc denūciabam9 vobis: qm̄ ſiquis non vult opari: nō māducet. Quid ad hoc dici pōt qm̄ exēplo ſuo docuit: qd ꝑceperit.ſ. corpaliter opando: Nā q corpaliter oparet oñdit in actib9 vbi dr: q māſit cū aquila ⁊ vxore ei9 pſcilla: opus faciēs apud illos: erāt enī tabernaculoꝝ artifices: ⁊ tam̄ aplo tanq̄ ꝑdicatori euangelij militi chriſti: plantatori vinee: paſtori gregis conſtituerat dn̄s vt de euangelio viueret: q tñ ſtipēdiū ſibi debitum non exegit: vt ſe formā daret eis q exigere indebita cupiebāt. Audiāt ḡ q non hn̄t hāc ptātem: quā ille habebat: vt tantūmodo ſpiritaliter opantes māducēt panē a corpali labore gratuitū. Si aūt euāgeliſte ſunt miniſtri altaris: diſpēſatores ſacramētorū hn̄t hāc ptātem: ſi ſaltē habebāt aliqd ī ſeculo: quo facile ſine opificio ſuſtētarent hāc vitā: qd conuerſi ad deū īdigētib9 diſpartiti ſunt: ⁊ credēda eſt eorū infirmitas ⁊ ferēda. Nec attendendum in quo loco hoc qd habebāt īpenderint: cū omniū chriſtianorū ſit vna reſpu. Sed q venūt ad ꝓfeſſiones ſeruitutis dei ex vita ruſticana: ⁊ ex opificū exercitōe: ⁊ plebeio labore ſiquo min9 operent excuſare nō pn̄t. Nullo enī mō decet vt in ea vita vbi ſenatores fiunt laborioſi: ibi fiāt opifices ocioſi: ⁊ quo veniunt relictis delicijs ſuis q fuerūt ꝑdiorū dn̄i: ibi ſint ruſtici delicati.At cum dn̄s ait: Nolite ſoliciti eē.nō hoc dicit: vt iſta nō ꝓcurent: quātū neceſſitas eſt vnde honeſte poterūt: ſed vt nō iſta intueant: ⁊ ꝓpter iſta faciant quicqd in euāgelij ꝑdicatione face iubent: eā nāq̄ intētionē paulo ſupius oculū vocauerat. CHRY. in ho. Uel pōt aliter ↄtinuari: Cū enī docuiſſet dn̄s pecuniā deſpicē: ne aliqui dicerēt: q̄liter poterimus viuere: ſi oīa ꝓiecerim9: ſubiungit dicens: Jdeoqꝫ dico vobis. GLO.i.cura tpali: ne retrahamini ab eternis. HIERO. Precipit ḡ nobis: ne ſoliciti ſim9 qd comedam9: qꝛ in ſudore vult9 ꝑparemus nobis panem. Ergo labor exercendus eſt: ſolicitudo tollēda.

CHRY.ſup matth. Nō enī ſolicitudinib9 ſpiritalibus: ſed laborib9 corpalibus accipiēdus eſt panis: q laborātibus ꝓ p̄mio diligētie deo pſtante abundat ⁊ negligētibus ꝓ pena deo faciēte ſubducit. Confirmat aūt ſpem nr̄am dn̄s: p̄mo de maiori ad min9 deſcendit dicēs: Nōne aīa plus eſt q̄ eſca: ⁊ corp9 pl9 q̄ veſtimētū: HIERO. Qui maiora pſtitit: vtiqꝫ ⁊ minora pſtabit. CHRY.ſup matheū: Niſi enim voluiſſet ↄſeruari qd erat nō crearet. qd aūt ſic creauit: vt ꝑ eſcā ſeruet: neceſſe eſt vt det ei eſcam: q̄diu vult eſſe qd fecit. HYLA. Uel aliter: qꝛ corrupt9 circa futuroꝝ curā: infidelium ſenſus eſt calūniantiū q in reſurrectōe corpoꝝ ſpēs ſit futura: q in ſubſtantia eternitatis alimonia. Jō ſubſequēter dicit: Nonne aīa plus eſt q̄ eſca. Nō enī patit ſpē nr̄aꝫ futuri in reſurrectione cibi ⁊ potus ⁊ veſtitus ſolicitudine demorari: ne redempti in corpus atqꝫ aīam ↄtumelia in non efficiendis leuioribus inferat.

Reſpice uolatilia celi q nō ſerunt neqꝫ metūt: neqꝫ ↄgregāt i horrea: ⁊ pr̄ ueſter celeſtis paſcit illa. Nonne magis pluris eſtis illis. Quis āt ueſtrū cogitās pōt adijcere ad ſtaturam ſuā cubitum unū.

CHRY. Poſtq̄ cōfirmauit ſpem nr̄am de maiore ad min9 deſcendēs: deinde ↄfirmat de minori ad maius aſcēdens cū dicit: Reſ.vo.ce. qꝛ non ſe. neqꝫ metūt. AVG.de opibus monachoꝝ: Quidā ſe dicunt ꝓpterea opari nō debere: qꝛ nec volucres celi ſemināt neqꝫ metūt. Cur ḡ nō attendūt qd ſequitur Neqꝫ ↄgregant in horea: Cur ḡ iſti manus ocioſas ⁊ plena repoſitoria volunt hr̄e: cur deniqꝫ coquunt hec enī aues nō faciunt aut ſi reperiunt qbus hoc ꝑſuadeant: vt eis ꝑ ſingulos dies eſcas afferāt ꝑparatas: ſaltē ſibi de fontibus aquā afferūt ⁊ reponunt: qd volatilia nō faciūt. Sed ſi nec aqua ſibi vaſa cogunt īplere: ⁊ iā illos qui tūc erant hieroſolyme nouo gradu iuſticie ſupgreſſi ſunt. qui demiſſo ſibi ex gr̄a frumēto panem fecerūt aut facere curauerunt: qd aues nō faciunt. Nō poſſunt aūt iſta ſeruare: vt ſ.nihil in craſtinū reponāt qui ſe ꝑ multos dies a cōſpectu hominū ſeparatos ⁊ nulli ad ſe prebētes acceſſuꝫ includūt ſeipſos: viuētes in magna intētione orationum. An forte quo ſunt ſanctiores: eo ſūt volucrib9 diſſimiliores. Quod ergo dicit de volatilib9 celi ad hoc dicit: ne quiſq̄ putet deū ſeruorū ſuorū neceſſaria non curare: cum eius ꝓuidentia vſqꝫ ad

ista gubernāda ꝓueniat. Neqꝫ enim nō ipse pascit eos qui manibus operanť:neqꝫ etiā quia de⁹ dixit: Inuoca me in die tribulationis ⁊ eruam te:non debuit fugere apostolus:sed expectare vt cōpꝛehenderetur:⁊ cū deus sicut tres pueros de medijs ignib⁹ liberaret.Sicut enī qui fugiētibus sanctis huiusmōi questionem obijcerent:respōderent nō se oportuisse tētare deum:sed tunc talia deum si vellet esse facturum vt eos liberaret:sicut danielē a leonibus ⁊ petrum a vinculis:cum ipsi quid facerēt non haberēt Cum vō eis fugā in potestatē dedisset:etiam si liberarenť per illam:nō nisi ab ipso liberari:sicut seruis dei valentibus manibus suis victum trāsigere: si ex euāgelio nouerit questionē de volatilibus que nō semināt neqꝫ metunt:facile respōdebunt. Si nos ꝑ aliquā infirmitatem vel occupationē nō possumus operari:ille nos pascet sicut aues que nihil opantur Cum aūt possum⁹ non debemus tētare deum:quia hec que possum⁹ ei⁹ munere possumus.Et cum hic viuim⁹:illo largiente viuimus:q̄ largitus est vt possimus:⁊ ille nos pascit a quo aues pascunť:sicut dr̄ Et pr̄ vester cele.pas.illa:nōne vos ma. plu. es.illis.

AVG.de ser.do.in monte.i.carius vos valetis:q2 rationale animal sicut est hō sublimi⁹ ordinať in rerū natura q̄ꝫ irrationalia:sicut sunt aues. AVGV. xi.de ciui.dei:Pleruqꝫ tamē carius cōparať equus q̄ꝫ seruus:⁊ gemma q̄ꝫ famula:nō ratione cōsiderātis:sed necessitate indigentis:seu voluptate cupiētis

CHRY.Omnia enī animalia deus ꝓpter hoiem fecit:hominē aūt ꝓpter se.quāto ergo p̄ciosior ē hominis creatio:tanto maior est dei solicitudo de ipō. Si ǵ aues non laborātes inueniūt escas: homo nō inuenit:cui deus dedit ⁊ operādi sciam ⁊ fructificandi spem. HIERO.Sunt autē quidā qui dum volunt terminos patrū excedere ⁊ ad alta volitare:in ima merguntur.Uolatilia celi angelos esse volūt:ceterasqꝫ in dei ministerio fortitudines que absqꝫ cura dei sui alanť ꝓuidentia.Si hoc itaqꝫ est vt intelligi volunt:quō sequiť dictum ad hoies. Nōne vos ma.plu.estis illis.Simpliciter ǵ accipitur:q: si volatilia absqꝫ cura ⁊ erūnis dei aluntur ꝓuidētia: que hodie sunt ⁊ cras non erūt:quātomagis homines quibus eternitas repromittitur. HYLA.Pōt autē dici q: sub nomine volucꝝ exemplo nos immundoꝝ spirituum hortať:quib⁹ sine aliquo negocio quęrēdi ⁊ congregādi:viuēdi tamē tribuiť de eterni cōsilii potestate substantia.atqꝫ vt ad immundos istud spūs referať opportune adiecit:Nōne vos magis pluris estis illis.De cōparatōis p̄stantia odiam nequicie ⁊ sanctitatis ostēdens. GLO. Non solum aūt exemplo auiū:sed experimēto docet q: ad hoc q: sum⁹ ⁊ viuimus nr̄a cura non sufficit:sed diuina ꝓuidentia operať dicens:Quis aūt vestrū cogi. pōt adijce. ad staturā suā cubi.vnū. CHRY.sup mattheū: Deus enī est qui ꝑ singulos dies incrementa corporis tui facit:te nō intelligente.Si ergo in teipso quotidie dei ꝓuidētia operať:quō in necessarijs tuis cessabit Si autē vos cogitando modicam partē corpori vestro addere non potestis:quō cogitādo saluādi estis in toto? AVG.de ser.do.in mōte: Uel pōt referri ad sequētia:ac si diceret:Nō esse cura nr̄a factuꝫ vt ad hanc staturā veniret corpus nr̄m:ex hoc itelligi pōt:q: si velletis adijcere vnum cubitū non possetis Illi ergo tegendi corporis curā relinquite:cui⁹ cura factū est vt esset tāte stature. HYLA.Sicut fidē vitalis substātie nr̄e de documēto spirituū seruauit ita opinionē futuri habitus iudicio cōis intelligētie dereliquit.Cū enī vniuersoꝝ corpoꝝ que vitā hauserunt:diuersitatem in vnū perfectum virū sit excitaturus:solus qui potēs sit ad vniuscuiusqꝫ ꝓceritatē cubitum vnū ⁊ alteꝝ tertiūue p̄stare:de vestitu.i.de specie corporū cū eius contumelia ambigimus:q̄ vt equalem omnē hoiem efficiat:tantū mēsure est humanis corporibus additurus. AVG.vltimo de ciuitate dei:Sed si christus in ea mēsura corporis in qua mortu⁹ est resurrexit:nefas est dicere cū resurrectionis omniū temp⁹ venerit:accessurā corpori eius eam magnitudinē quā non habuit:qn̄ in ea discipulis in quo notus erat apparuit:vt longissimis fieri possit equalis.Si autēꝫ dixerim⁹ ad vnici corporis modū etiā minimoꝝ maioruqꝫ corpora redigenda peribit de multoꝝ corporib⁹ plurimū:cum ipē nec capillū perituꝝ esse ꝓmisit.Restat ergo vt quisqꝫ recipiat suā mensuram quā vel habuit in iuuētute:si senex est mortuus:vel fuerat habitur⁹ si est ante defunctus.Et iō non est dictū ab apostolo in mēsuraꝫ stature:sed in mēsurā etatis plenitudinis christi: q̄a resurgent corpora mortuoꝝ in iuuenili etate ⁊ robore ad quā christum peruenisse cognouimus.

¶ Et de uestimētis qd soliciti estis Cōsiderate lilia agri quō crescunt. Non laborāt neqꝫ nent. Dico aūt uobis:quoniā nec salemon in omni gloria sua coopert⁹ est sicut unū ex istis.Si enī fenū agri qd̄ hodie est ⁊ cras in clibanū mittiť de⁹ sic uestit: quantomagis uos modice fidei?

CHRY.in ho.Postq̄ꝫ mōstrauit q: non oportet nos ꝓ cibo esse solicitos:ad id quod leui⁹ est ꝑtransit:neqꝫ enim ita necessarium est indumentū sicut cibus.vn̄ dicit:Et de vesti.q̄d soli.estis.Non autē hic vtiť exemplo volucꝝ vt induceret pauonē ⁊ cignū: a quib⁹ erat similia exempla accipere:sed vtiť exemplo lilioꝝ dicens:Cōsiderate lilia agri.Uult ex duobus mōstrare supabundantiā.s.a munificētia pulchritudinis:⁊ a vilitate participantiū tali decore.

AVG.de ser.do.in mōte:Ipsa aūt documenta non sic allegorice discutiēda sunt:vt queram⁹ quid significent aues celi:aut lilia agri:posita sunt enī vt de rebus minorib⁹ maiora p̄suadeāť. CHRY.sup mattheū:Lilia enī statuto tēpore formanť in frondib⁹: vestiunť candore:implenť odorib⁹. Et qd̄ terra radici nō dederat:deus inuisibili opatione largiť. In omnib⁹ aūt eadem plenitudo seruať:vt nō ab euentu facta puteť:sed dei ꝓuidētia itelligāť esse dispo sita.Dicendo aūt:Nō laborāt:viros cōfortat.Dicēdo vero:Neqꝫ nent:mulieres. CHRY.in ho.Hec aūt dicens nō opus ꝓhibuit:sed solicitudinē:sicut ⁊ supra cū de seminatione loqueretur. CHRY. Et vt magis dei ꝓuidētiā in ipsis cōmendet:que omnem

supat humanā idustriā subdit: Dico autē vobis qm̄ neq̃ salo. in om. gl'a sua coop. est sic̄ vnum ex istis. HIERO. Reuera enī qđ sericū: que regū purpura: que pictura pōt florib' cōparari? Quid ita rubet vt rosa? Quid ita candet vt liliū? Viole vo purpuram nullo supari murice: oculoꝝ magis q̄ sermonis iudicium est. CHRY. in ho. Quātū enī veritatis ad mendaciū tm̄ vestimentorū ⁊ floꝝ dr̄ia est. Si ergo salomon a florib' supatus est: qui omnib' regibus fuit p̄clarior: quāto tu vestimētis poteris vincē floꝝ decorē? Est aūt salomon supatus a floꝝ decore nō semel tm̄ neq̃ bis: sed p totū tp̄s sui regni. Et hoc est qđ dicit: In omni gloria sua: qui nec ī vno die ita decoratus est vt flores. CHRY. sup matthe. Vel hoc dicit: qz salomon ⁊ si nō laborabat: tn̄ iubebat. Ubi aūt iussio: illic ⁊ ministrantiū offensa: ⁊ iubētis ira frequent̄ iuenit̄. hec aūt qm̄ nesciūt: sic ornantur. HYLA. Vel lilia intelligēda sunt angeloꝝ celestium claritates: quib' a deo glorie candor īdutus ē. Nō laborāt aūt neq̃ nent: qz v̄tutes angeloꝝ ex ea quā adepte sunt originis sue sorte vt sint semp accipiunt: ⁊ cū in resurrectōne similes hoīes āgelis erūt sperare celestis glorie voluit operimentū: exēplo angelice claritatis. CHRY. sup mattheū: Si aūt floribus terrenis sic occurrit de': qui nati sunt: vt tm̄mō videant̄ ⁊ pereant: hoīes negliget: quos sic creauit vt non p tēpore videāt̄: sed vt perpetuo sint. Et hoc est qđ dicit: Si aūt fenū agri quod hodie est ⁊ cras ī clybanum mittit̄ deus sic vestit: quātomagis vos modice fidei. HIERO. Cras autē in scripturis futuꝝ tp̄us intelligit̄ dicente iacob: Exaudiat me cras iusticia mea. GLO. Alij libri habent in ignem vel in aceruū q̄ habet sp̄ēm clybani. CHRY. in home. Nō autē lilia iā ea vocat: sed fenū agri: vt eorū vilitatē ostdat. Sed ⁊ aliā vilitatē apponit dicēs: q̄ hodie sunt: et nō dixit Cras nō erūt: sed qđ ē multo deficientius q in clybanum mittit̄. Quod autē dicit: Quātomagis vos. occulte insinuatur humani generis honor ac si diceret: Vos quib' animā dedit: corpus plasmauit: ꝓphetas misit: ⁊ vnigenitū filiū tradidit. GLO. Dicit aūt Modice fidei: qz modica fides ē que nec d̄ minimis certa ē. HYLA. Vel sub feni noīe gētes nūcupant̄. Si igit̄ gētib' iccirco tm̄ īdulget̄ eternitas corꝑalis vt moꝝ igni iudicij vestinent̄: q̄ ꝓphanū ē sanctos de gloria eternitatis ambigere cū iniq̄s eternitatis opus p̄stet̄ ad penam.

REMI. Spiritaliter aūt p volatilia sancti viri designant̄: qui ex aqua sacri baptismatis renascūtur: ⁊ deuotione terrena despiciūt: ⁊ celestia petūt q̄b' pluris dicūt̄ esse apl'i: qz p̄ncipes sunt oīum scōꝝ. Per lilia etiā sancti viri intelligunt̄: q̄ absq̃ labore legalium cerimonialiū sola fide deo placuerūt: de q̄bus dicit̄: Dilectus meus mihi pascit̄ inter lilia. Scā ēt ecclesia per lilium intelligitur: ꝓpter candorē fidei: ⁊ odorem bone cōuersationis. de q̄ dr̄: Sicut lilium inter spinas. Per fenū designant̄ infideles: de q̄bus dicit̄: Aruit fenū ⁊ flos eius cecedit. Per clybanum eterna damnatio: vt sit sensus. Si deus infidelibus tribuit bona tp̄alia: quātomagis tribuet nobis eterna.

Nolite ergo soliciti esse dicētes quid manducabim': aut quid bibemus: aut quo operiemur. Hec enī omnia gentes inquirunt. Scit enī pater uester qz his omnibus indigetis. Querite ergo primū regnū dei ⁊ iusticiam eius: ⁊ hec omnia adycientur uobis.

GLOSA: Postq̄ sigillatim de victu ⁊ vestitu solicitudinem excluserat argumento ab inferioribus sumpto: hic consequenter vtrūq̃ excludit dicens: Nolite ergo soliciti esse dicentes: quid manducabimus aut quid bibem': aut quo operiemur?

RABA. Ideo autem hoc domin' repetiuit: vt ostenderet hanc rem esse pernecessariam: ⁊ vt artius eā in cordibus vestris inculcarent. Notandum vero q non ait: Nolite querere aut soliciti esse de cibo aut potu aut indumento: sed Quid māducetis aut quid bibatis: aut quid vestiamini. vbi mihi vidētur argui qui sumpto victu vel vestimento cōmuni lautiora sibi vel austeriora his cū quib' vitā ducūt alimēta vel indumēta requirūt. GLO. Est etiam alia solicitudo sup̄flua ex vitio hominū qm̄ fructus ⁊ pecuniā plus q̄ necesse est reseruāt: ⁊ dimissis spiritalibus illis intēti sunt q̄si de bonitate dei desperātes: ⁊ hoc ꝓhibet̄. vnde subdit̄: Hec enī oīa gentes requirūt. CHRY. sup matth. Quia in reb' hūanis fortunā credūt esse non ꝓuidentiā: neq̃ iudicio dei vitas suas gubernari existimāt: s3 īcerto duci euētu. Et iō merito timēt ⁊ desperāt q̄si q̄ neminē hn̄t gubernātē. Qui āt credit se dei iudicio gubernari: escā q̄dem suā in manu dei committit. vnde sequitur: Scit enim pater vester quia omnibus indigetis.

CHRYSO. in homel. Non autē dixit deus: Scit deus: sed Scit pater vester: ut eos in maiorem spem ducat. si enim pater est: non poterit despicere filios: cū nec homines patres hoc sustineant. Dicit autē: Quoniā his indigetis vt magis solicitudinē abijcias: quia necessaria sunt. Qualiter enim est pater q̄ sustinet etiam necessaria filijs non dare? Si autem essent superflua: nō ita oporteret cōfidere. AVG. xv. de trinitate: Non autē ista ex aliquo tēpore cognouit deus sed futura omnia tēporalia: atq̃ in eis etiam quod ⁊ quādo ab illo petituri eramus: sine initio autē presciuit. AVGV. xij. de ciuitate dei: Quod autem dicūt quidā hec dei scientia non posse comprehendi: quia infinita sunt: restat eis dicere q non omnes numeros deus nouerit: quos infinitos esse certissimum est. Infinitas autē numeri nō est incōprehensibilis ei: cuius intelligentie nō ē numerus. Quapropter si quicq̄d sciētia cōprehenditur scientis cōprehensione finit̄: ꝑfecto omnis īfinitas quodā ineffabili mō deo finita ē: qz ei' scīe incōprehensibilis nō est. GREGO. nesen' in libro de homine: Quoniā autē est ꝓuidentia per huiusmōi signa demonstratur. permanentia enī vniuersorum ⁊ maxīe eoꝝ que sunt in generatione ⁊ corruptione ⁊ positio ⁊ ordo eorū que sunt semper custoditur' fm eundem modū qualiter perficeret̄ nullo ꝓuidēte? Sed quidā dicunt deo curā esse existentiū permanentie in vniuersalē ⁊ hui' soli' ꝓuidētiā habē.

Singularia v̄o fieri vt contingit. Tres aūt cās solas vti. ꝫ q̄s dicet nō fiendi ꝓuidentiā singularium? Aut enī hoc qđ ē ignorare deū: q̄m bonū ē particulariū diligentiā habere: aut nō velle: aut non posse. Sed ignorātia oīno aliena ē a beata substātia. Qualiter enī latebit deū qđ nec hō sapiens ignorabit: ꝙ singularib⁹ destructis vniuersalia destruēt? Nihil āt ꝓhibet oīa indiuidua perire: nulla ꝓcurāte potentia. Si aūt nō vult ꝓpter duas sit causas: aut ꝓpter pigritiā: aut ꝓpter indecentiā. Pigritia autē a duobus generat̄. aut enī voluptate aliq̄ attracti pigritamur: aut ꝓpter timorē desistim⁹: quoꝝ neutꝝ fas ē cogitare d̄ deo. Si aūt dicāt nō dicere deū: indignū enī eē tante btītudinis ꝑuis cōdescendē: qualit̄ nō incōueniēs ē artificē quidē ꝓcurātē vniuersalia: nihil ꝑticulariū neq̄ paruissimū derelinq̄re sine ꝓcuratione: scientē ꝙ ad totū ꝑficit ꝑs: cōditorē v̄o deū artificib⁹ enūciare indoctiorē? Si aūt nō pōt imbecillis ē de⁹ ⁊ impotēs benefacē. Si v̄o incōprehēsibilis nobis est singulariū ꝓuidētie rō: non ꝓpterea oportet dicē q2 nō ē prouidētia: ita enī dicerent: q̄a numeꝝ hoīm ignoram⁹: neq̄ hoīes eē. CHRY. super matth. Sic ḡ q̄ credit se dei iudicio gubernari: escam suā in manu dei cōmittat: cogitet aūt de bono ⁊ malo: de quo nisi sollicit⁹ fuerit neq̄ malū fugiet neq̄ bonū apphēdet. Et iđ subdit̄: Querite aūt pmū regnū dei ⁊ iusticiā ei⁹. Regnū dei ē retributio bonoꝝ opeꝝ. Justicia aūt ei⁹: via pietatis ꝑ quā itur ad regnū. Si ḡ cogites qualis erit gloria scōꝝ: necesse ē vt aut propt̄ timorē pene recedas a malo: aut ꝓpter desideriū glorie festines ad bonū. Et si cogitaueris que sit dei iusticia: q̄d. s. odit deus ⁊ q̄d amat: iusticia ipsa oñdit tibi vias suas q̄ amātes se sequtur. Nō aūt daturi sum⁹ rōnē si paupes sum⁹ aut diuites: sed si bene vel male egerim⁹: qđ est in nr̄o arbitrio. GLO. Uel dicit sup iusticiā ei⁹. q. d. vt ꝑ eum nō ꝑ vos iusti sitis. CHRY. sup matth. Terra aūt etiā propt̄ pctā hoīm maledicit̄: vt nō germinet: ſꝫ illud: Maledicta terra in ope tuo. benedicit̄ autē cū bōa fecerim⁹. Quere ḡ iusticiā ⁊ nō deerit tibi panis. Uñ seq̄t̄: Et hec oīa adijcient̄ vobis. AVG. d̄ ser. do. in mōte. s. tpalia q̄ manifeste hic oñdit nō eē talia bona nr̄a ꝓpter q̄ bñfacē debeam⁹. ſꝫ tñ necessaria eē. Regnū v̄o dei ⁊ iusticia eius bonū nostrū est: vbi finis ꝯstituēdus ē. Sed quia in hac vita militam⁹ vt ad illud regnū ꝑuenire possim⁹: q̄ vita sine his necessarijs agi nō pōt: apponēt̄ inquit hec vobis. Cū aūt dixit illđ Pmū: significauit q2 hoc posteri⁹ querēdū ē nō tpe sed dignitate: illud tanq̄ bonū nostrū: hoc tanq̄ necessariū ē. Neq̄ enim vbi gr̄a debem⁹ euāgelizare vt māducem⁹: q2 sic vili⁹ haberem⁹ euāgeliū q̄ꝫ cibū: ſꝫ iđ manducam⁹: vt euāgelizemus. Querētib⁹ aūt pmū regnū dei ⁊ iusticiā eius .i. hoc ꝑponentib⁹ ceteris reb⁹: vt hoc propt̄ cetera q̄ram⁹: non dꝫ subesse solicitudo ne necessaria desint. ⁊ iđ ait: Hec oīa adijciēt̄ vobis. i. ꝯueniēter sine vllo vr̄o impedimēto: ne cū ista queritis: illinc auertamini: aut ne duos fines ꝯstituatis. CHRY. i ho. ⁊ nō dixit: Dabūtur: sed Apponēt̄: vt dicas q2 p̄ntia nihil sunt ad magnitudinē futuroꝝ. AVG. de ser. do. in monte: Cū aūt legim⁹ in fame ⁊ siti apostolū laborasse: nō existimem⁹ hic diuī promissa titubasse, quandoquidem ista sint adiutoria. Medic⁹ iste cui nos totos cōmisimus: nouit quando apponat ⁊ q̄n detrahat sicut nobis iudicat expedire. Si enī nobis aliquando defuerint: quod plerunq̄ propt̄ nostram exercitationē deus sinit nō debilitat propositū nr̄m ſꝫ examinatū ꝯfirmat. Nolite ḡ soliciti esse i crastinū. Crastin⁹ enī dies solicitus eē erit sibiipsi. Sufficit enī diei malicia sua. GLO. Prohibuerat solicitudinē p̄ntiū reꝝ: nō prohibet solicitudinē futuroꝝ: variā ex vitio hoīm prouenientē cum dicit: Nolite ḡ soliciti eē in crastinū. HIE. Cras in scripturis futuꝝ tēp⁹ intelligit̄: dicente iacob. Exaudiet me cras iusticia mea. ⁊ in samuele phantasmate phitonissa loq̄tur ad saulē. Cras erit mecū de p̄ntib⁹: ḡ ꝯcessit debere eē solicitos q̄ futura prohibet cogitare. Sufficit enī nobis p̄ntis tpis cogitatio. Futura q̄ incerta sūt deo relinq̄mus. Et hoc ē qđ d̄r: Crastin⁹ enī dies solicit⁹ erit sibiipsi. i. ipse afferet solicitudinem suā secū. Sufficit enī diei malicia sua. Hic maliciā non cōtrariā virtuti posuit: sed laborē ⁊ afflictionē ⁊ angustiam seculi. CHRY. in ho. Nihil enim ita dolorem infert aīe: vt solicitudo ⁊ cura. Cū aūt dicat ꝙ crastina dies erit solicita de seipsa: volēs manifestius facē qđ d̄r: Prosopopeiā facit tpis ſꝫ multoꝝ cōsuetudinē loquēs ad plebē impfectā. vt enī eos magis moueat: ipsos dies conquerētes inducit pro superflua cura. Nunquid enim dies nō sufficiens habet onus. i. curam suam: quid igit̄ eū aggrauas magis: curā q̄ ꝑtinet ad aliū diem apponēdo?

CHRY. sup matth. Uel alit̄: Per hodie hec solū significant̄: q̄ habem⁹ i vita p̄nti necessaria. Qđ aūt dicit Cras: qđ supfluū ē oñdit. dicit ḡ: Nolite soliciti esse in crastinū. i. nihil curetis sup id habere quod necessariū ē vobis: ad vitā quotidianā: Qđ enī supfluū fuerit qđ ē cras curabit se. Et hoc ē qđ dic̄: Crastin⁹ enī dies solicit⁹ erit sibiipsi. ac si dicat: Superflua cū cogitaueris: ipsa se curabūt: te q̄dē eis nō fruente inuenient dños multos q̄ ea ꝓcurēt. Quid ḡ curas de illis quoꝝ ꝑtātē es alijs dimissur⁹? Sufficit enī diei malicia sua. q. d. Sufficit tibi labor quē pateris ꝓpter necc̄ia: noli de supfluis laborare. Uel aliter: AVG. de ser. do. in mōte: Nō d̄r crastinus dies nisi in tpe vbi p̄terito succedit futuꝝ. Ergo cū aliq̄d boni opamur non terrena: ſꝫ eterna cogitemus. crastin⁹ enī dies solicitus erit sibiipsi. i. cū oportuerit sumas cibū ⁊ huiusmōi. s. cū necessitas vrgere ceperit. Sufficit enim diei malicia sua. i. sufficit ꝙ ista sumere vrgebit necessitas: quam maliciā noiat: quia penalis ē nobis: ꝑtinet enī ad mortalitatē quā peccādo meruim⁹. huic ḡ pene tpal necitat̄ noli addē aliqđ grauī⁹: vt nō solū eā patiaris: ſꝫ etiā ꝓpt̄ hanc explēdā milites deo. Hic ē cauēdū ne cū viderim⁹ aliquē seruū dei ꝓuidere ne ista necessaria desint: vel sibi vel eis quoꝝ cura sibi cōmissa ē: iudicemus eū ꝯ dñi pcepta facē ⁊ de crastino eē solicitū. nam ⁊ ipse dñs cui ministrabāt angeli: ꝓpter exēplū loculos habē dignat⁹ ē. Est in actib⁹ aploꝝ scriptū ea q̄ ad victū sūt necessaria: ꝓcurata eē in futurū propt̄ imminentē famē. nō ḡ hoc dñs increpat: siquis humano more ista procuret: sed siquis ꝓpter ista non militet deo. HYLA. Hoc etiā totū sub dc̄i celesti significātia ꝯtinet̄. Jubemur igit̄ nō ābire d̄ futuri.

Satis.n.vite nr̃e malicia diez quib⁹ viuim⁹.s. pctã sufficiũt:vt ꝫ hec purgãda oĩs vite nr̃e meditatio: laborq; versef. Cessante autẽ cura nostra ipsa futura solicita sunt dum nobis eterne claritatis ꝑfect⁹ deo ꝑcurante proponitur. CA.VII.

Nolite iudicare ꝛ nõ iudicabimini:nolite ꝯdẽnare ꝛ nõ cõdẽnabimi. In quo eni iudicio iudicaueritis iudicabimi:ꝛ i q̃ mẽsura mẽsi fueritiſ remeticiẽ uob.

VGA.de ser.do.in monte:Quia cũ ista tpalia ꝓcurauit in futurũ:incertũ ẽ quo animo fiat:cuz possit simplici corde fieri ꝛ duplici:opportune hoc loco subiecit:Nolite iudicare.vel aliť: CHRY.in ho. Hucusq; exposuit cõsequẽtiã ad elemosynã ptinentem.nũc aũt incipit exponere ꝯsequẽtiã ad orõnem respiciẽtẽ.Et ẽ doctrina hec quodãmõ ps orõnis: vt sit ordo narratõis talis.Dimitte nobis debita nostra.ꝛ sequť:Nolite iudicare:vt nõ iudicemini. CHRY.sup matth.Sed si iudicare ꝓhibet:quã cõsequẽtia paul⁹ in corinth.iudicat fornicãtẽ: ꝛ petr⁹ ananiã ꝛ saphirã mẽdacij arguit?Sꝫ quidẽ huc locũ ſm huius mõi sensũ exponũt:qꝛ dñs hoc mandato nõ ꝓhibet christianos ex beniuolẽtia alios corripere:ſꝫ ne ꝑ iactantiã iusticie sue christiani christianos despiciãt:ex solis plerũq; suspitiõib⁹ odiẽtes ceteros ꝛ ꝯdẽnãtes.Et sub specie pietatis ꝓpriũ odiũ exequẽtes. CHRY.in ho.Uñ nõ dixit:ne quiescẽ facias peccantẽ:ſꝫ ne iudicaueris:hoc ẽ ne amar⁹ fias iudex.corripe q̃ppe nõ vt hostis expetẽs vindictã: ſꝫ vt medic⁹ ĩstituẽs medicinã. CHRY.sup matth. Sed vt nõ siquidẽ corriperẽt christiani christianos ꝯuenit sermo q̃ dicit:Nolite iudicare. Sed si nõ sic corripuerint nũq̃d ꝓpter hoc ꝯsequẽť indulgẽtiam pctõꝝ:qꝛ dictũ ẽ:Nõ iudicabimini.Quis eni ꝯseqť indulgentiã mali ꝑoris:qꝛ nõ addidit alterũ malũ? Hoc aũt dixim⁹ volẽtes oñdere: qꝛ hic sermo nõ ẽ positus de ꝓximis nõ iudicandis:q̃ peccãt i deũ: ſꝫ q̃ in nos peccãt.Qui eni nõ iudicat ꝓximũ ꝓpter pctm̃ in se cõmissũ:illũ nec de⁹ iudicat ꝓpť pctm̃:ſꝫ dimittit ei debitũ:sicut ꝛ ipse dimisit. CHRY.in ho.Uel aliť:Nõ simpliciter vniuersa pctã iubet nõ iudicare:sed his q̃ multis malis sũt pleni.ꝛ alios ꝓ minimis iudicãt:hãc ꝓhibitionẽ facit. Sic ꝛ paul⁹ nõ simpliciter ꝓhibet iudicare eos q̃ peccãt:ſꝫ discipulos iudicãtes de magistris redarguit: docens vt eos q̃ supra nos sũt nõ iudicem⁹. HYLA.Uel aliter:Iudicari de sponsiõ.b⁹ ſius deũ vetat:qꝛ vt iudicia ex incertis reb⁹ inter hoĩes sumunť:ita ꝛ hoc iudiciũ aduersus deũ ex ambiguitate suscipiť: qd̃ penitus repellit a nobis:vt cõstans poti⁹ fides retineatur:qꝛ nõ sicut in certis reb⁹ pctm̃ sit ꝑperã iudicasse:ſꝫ si in his reb⁹ dedero iudiciũ:initiũ fit criminis. AVG.de con.euã.Uł aliter:Hoc loco nihil aliud p̃cipi existimo nisi vt ea facta q̃ dubiũ ẽ quo animo fiant:in meliorẽ ptẽ interpretemur.De⁹ aũt q̃ nõ pñt bono animo fieri sicut sunt stupra blasphemie ꝛ huiusmõi:nobis iudicare ꝑmittiť.de factis aũt medijs q̃ pñt bono ꝛ malo animo fieri:temerariũ ẽ iudicare:maxime vt ꝯdẽnem⁹.Duo aũt sũt in q̃b⁹ temerariũ iudiciũ cauere debem⁹: cũ incertũ ẽ quo animo q̃dq; factũ sit.vel cũ incertũ ẽ q̃lis q̃sq; futur⁹ ẽ qui nũc vel malus apparet. Nõ ḡ reꝑhẽdam⁹ ea q̃ nescim⁹ quo animo fiant:neq; ita reꝑhẽdam⁹ q̃ manifesta sũt vt desperem⁹ sanitatẽ. Põt aũt mouere qd̃ ait. In quo iudicio iudicaueritis.iudicabimini. Nunquid si nos temerario iudicio iudicauerim⁹ temere etiã de nobis de⁹ iudicabit?aut nũq̃d si mẽsura iniqua mẽsi fuerim⁹:ꝛ apud deũ ẽ iniqua mensura vñ nobis remetiať?Nã mensure noĩe ipsum iudiciũ significatũ arbitror.Sed hoc dictũ ẽ qm̃ temeritas q̃ punis aliũ:ipsa te puniat necesse ẽ. Iniq̃tas eni sepe nihil nocet ei q̃ patiť iniuriã:ei võ q̃ facit necesse est vt noceat. AVG.xxi.de ciui.dei:Dicũt aliqui quõ vez ẽ qd̃ ait christ⁹:vt in q̃ mẽsura mensi fueritis remetietur vobis:si tpale pctm̃ supplicio puniať eterno.Nec attẽdũt nõ ꝓpter eq̃le tpis spaciũ: ſꝫ ꝓpter vicissitudinẽ mali.i.q̃ mala fecerit mala patiať:eandem dictã mẽsurã fuisse:q̃uis in ea re hoc ꝓpẽ possit accipi:de q̃ de⁹ cũ hoc diceret: loq̃bať.i.de iudicijs ꝛ ꝯdẽnatõib⁹.Proinde q̃ iudicat ꝛ condẽnat: iniuste iudicatur ꝛ condemnatur:iuste in eadẽ mẽsura recipit:q̃uis nõ hoc qd̃ dedit. Iudicio.n.fecit qd̃ iniquũ ẽ:iudicio patiť qd̃ iustũ ẽ.

Quid ãt uides festucã i oc'lo frĩs tui:ꝛ trabẽ i oc'lo tuo ñ uides? Aut quomõ dicis fratri tuo:Frat sine eijciã festucã de oc'lo tuo: ꝛ ecce trabs est in oculo tuo? Hypocrita eijce ꝑmũ trabẽ d̃ oculo tuo:ꝛ tũc uidebis eijcere festucã de oculo fratris tui.

AVG.d̃ ser.do.Quia temerario ꝛ iniquo iudicio dñs nos ãmonuerat:maxime ãt hi temere iudicãt q̃ de incertis ꝛ facile reꝑhẽdũt:q̃ magis amãt vituperare ꝛ dãnare q̃ emẽdare atq; corrigẽ: qd̃ vitiuz vel supbia ẽ vel inuidẽtia: ꝯsequẽter subijcit ꝛ dic: Quid aũt vides festucã in oculo fratris tui: ꝛ trabẽ in oculo tuo nõ vides. HIE. De⁹ loq̃ť q̃ cũ mortali crimine detineať obnoxi minora pctã fratrib⁹ non concedũt:vt si forte ita ille peccauerit:tu odio reprehendas.Quãtũ aũt inter festucã ꝛ trabẽ.tantũ inter irã distat ꝛ odiũ:odiũ eni ira inueterata ẽ.Fieri aũt põt vt si irasceris hoĩ:velis eũ corrigi:nõ aũt si eum oderis. CHRY.in ho.Multi etiã hoc faciunt qui si viderint monachũ supfluũ vestimẽtũ habentem: aut copiosiori cibo potitũ:amari fiunt accusatores: quotidie ipsi rapiẽtes ꝛ crapulã patiẽtes. CHRY. sup matth.Uel aliter:Hoc qd̃ hic dicif doctoribus ꝯuenit.Omne eni pctm̃ diiudicať modicũ aut magnũ ſm peccantis ꝑsonam.Laici eni peccatũ modicum est:ꝛ festuca q̃ntũ ad peccatũ sacerdotis:quod trabi compatur. HYLA.Uel aliter:Peccatuz in spiritũsanctũ est diuine virtutis potestatẽ negare:ꝛ christo substãtiam abnuere eternitatis ꝑ quẽ quia in hoiem venit de⁹: hõ rursus veniret in deũ. Ergo quãta inter festucã ꝛ trabẽ differẽtia ẽ:tantũ oñdit peccatũ in spiritũsanctum cetera crimina excedere: vt cum infideles delicta corporis alijs exprobrant: onus peccati qd̃ de ꝓmissis dei ambigũt: i se añ nõ

videāt in oculo: trabe tāq̄ꝫ in mētis acie incidente.
Sequitur: Aut quō dices fratri tuo: sine eijciā festu
cam de oculo tuo: ⁊ ecce in oculo tuo trabs est.

CHRY. i. cum facile arguis pctm̄ fratris tui: ipse
aūt in eodē peccato vel in maiori existēs. AVG.
de ser. dn̄i: Primū ḡ cogitem⁹ cū aliquē rephēdere
nos necessitas coegerit: vtꝝ tale sit vitiū qd̄ nunq̄ꝫ
habuim⁹. Et tūc cogitem⁹ ⁊ nos omnes esse: ⁊ ha/
bere potuisse. vel tale q̄d habuim⁹ ⁊ iam non habe
mus: ⁊ tūc tangat memoriā cōmunis fragilitas: vt
illā correctionē non odiū: sed misericordia p̄cedat.
Si aūt īuenerim⁹ nos in eodem vitio esse nō obiur
gemus: sed ꝯgemiscam⁹ ⁊ ad pariter conandū inui
temus. Raro aūt ⁊ ex magna necessitate obiurgati
ones adhibende sūt: in quibus non nobis sꝫ vt dn̄o
seruiatur instem⁹. CHRY. sup matth. Uel aliter:
Quō dicis fratri tuo. i. quo ꝓposito putas ex chari/
tate vt salues primū tuū: non qꝛ teipsū ante salua/
res? Uis ergo nō alios sanare: sed p bonā doctrinā
malos act⁹ celare: ⁊ sciētie laudem ab hoib⁹ quere
re: nō edificationē mercedis a deo: ⁊ es hypocrita
vnde sequit̄: Hypocrita: eijce p̄mū trabē de oculo
tuo. AVG. de ser. do. Accusare eni vitia officiū ē
bonoꝝ: qd̄ cū mali faciūt: alienas ptes agūt: sic hy/
pocrite q̄ tegūt sub psona qd̄ sunt: ⁊ ostendūt ī pso/
na qd̄ non sūt. CHRY. in ho. Et notādū ꝙ vbicū/
q̄ꝫ vult monstrare magnū aliqd̄ peccatū a cōtume/
lia incipit: sicut ibi: Serue nequā oīe debitū dimi
si tibi. ⁊ iō hic dicit: Hypocrita eijce p̄mū. Eteni que
sui ipsius sunt: magis aliq̄s nouit: q̄ꝫ que sūt alioꝝ
⁊ que maiora sūt: magis videt q̄ꝫ q̄ minora: ⁊ seipm
magis diligit q̄ꝫ primū. Et iō iubet eū q̄ obnoxi⁹ ē
multis peccatis: non amarꝫ eē iudicē delictoꝝ alte/
rius: ⁊ maxime cū fuerint pua quidē ab arguendo
aut a corrigendo auertēs: sed ꝓhibet ꝓpria cōtēne/
re ⁊ alienis insilere. Oportet eni vt p̄mo cū diligen
tia inuestiges que tua sunt: ⁊ tūc que primi sūt di/
scuties. ⁊ ideo sequit̄: Et tūc videbis eijcere festucaꝫ
de oculo fris tui. AVG. de ser. do. ī mōte: Auferē
tes eni de oculo nr̄o trabē inuidentie vel malitie vl̄
simulatiōis: videbim⁹ eijcere festucā de oculo fris.

Nolite sanctū dare canib⁹ neq̄ꝫ mittatis margaritas ur̄as ante porcos: ne forte cōculcēt eas pedibus suis: ⁊ canes ꝯuersi dirumpāt uos.

AVG. de ser. do. in monte: Quia pōt aliquos per
nomē simplicitatis ad quā p supiora induxerat de/
cipere: vt sic putet̄ vitiosum esse aliqn̄ verū occulta
re: quō vitiosum ē falsū dicere: recte subiungit: No
lite sanctū dare canibus: neq̄ꝫ mittatis margaritas
vestras ante porcos. CHRY. sup matth. Uel alit̄:
Iusserat supius dn̄s diligere inimicos ⁊ beneface/
re his q̄ peccant in nos. ne ḡ cogitarent sacerdotes
etiā q̄ dei sunt eis cōicare: talē cogitationē cōpescu
it dicēs: Nolite sanctū dare canib⁹: ac si dicēt: Mā
daui vobis diligere inimicos ⁊ bn̄facere eis de v̄ris
corpalibus bonis: non tn̄ de meis spūalib⁹ passiꝫ:
qꝛ in natura vobiscū cōes sūt nō in fide: ⁊ de⁹ car/
nalia bn̄ficia dignus ⁊ indignus similiter p̄stat: nō aūt
gratias spūales. AVG. de ser. do. in mōte: Que/
rendū aūt ē quid sit sanctū: quid margarite: q̄d por/
ci. Sanctū ē qd̄ corrūpe nefas ē: cui⁹ sceleris volū
tas rea tenetur: q̄uis illud incorruptibile maneat.
Margarite aūt sunt quecūq̄ꝫ spiritalia magna esti
māda sūt. Licꝫ itaq̄ꝫ vna eadēq̄ꝫ res ⁊ sanctū ⁊ mar
garita dici possit. Sed sanctū dr̄ ex eo ꝙ non debet
corrūpi: margarita vō ex eo ꝙ nō debet cōtemni.
CHRY. sup matth. Uel aliter: Sanctū ē sicut bap/
tismus: gratia corpis christi: ⁊ huiusmōi. Mysteria
aūt veritatis margarite sunt: qꝛ sicut margarite iclu
se cochleis posite sūt in ꝓfundo maris: sic mysteria
diuina v̄bis inclusa posita sunt in altitudine sensus
sacre scripture. CHRY. in home. Que quidēꝫ his
q̄ bone mentis sunt: ⁊ intellectū hn̄t: reuelata hone
sta apparēt. his aūt qui insensibiles sūt magis vidē
tur reuerēda: cum ignorant̄. AVG. de ser. do. Ca
nes aūt p impugnatorib⁹ veritatis: porcos p con/
tēptorib⁹ positos nō incōgrue accipim⁹. Quapropt̄
qꝛ canes exiliūt ad dilacerandū: qd̄ aūt dilacerant:
integrū eē nō sinūt dixit: Nolite sanctum dare cani
bus. qꝛ q̄ntū in ipsis ē si fieri posset: conant̄ perime
re veritatē. Porci aūt q̄uis non ita vt canis morsu
appetant: passim tamē calcando inquināt. Et iō di/
cit: Neq̄ꝫ mittatis mar. ve. ante porcos. RABA.
Uel canes sunt ad vomitū reuersi: porci nōdū con/
uersi: sed ī luto vitioꝝ ꝯuersati. CHRY. Uel aliter
Canis ⁊ porcus immūda animalia sūt: sed canis ex
omni pte: qꝛ nec ruminat: nec vngulā findit. porcos
aūt ex pte: nam vngulam habet fissam: sed nō rumi
nat. ꝓpter qd̄ canes puto intelligendos gētiles vel
hereticos oīno imūdos: ⁊ ꝓpter actus: ⁊ ꝓpt̄ fideꝫ:
porcos aūt hereticos q̄a nomē dn̄i inuocare videt̄.
Non ē ḡ scm̄ dare canib⁹: qꝛ baptism⁹ ⁊ alia sacra/
menta nō sunt dāda nisi fidē habentib⁹. Itē myste
ria veritatis. i. margarite: non sūt dande: nisi deside/
rantib⁹ veritatē: ⁊ cum hoc rōne humana viuētib⁹.
Si eni porcis ea miseris. i. cenose vite delectatione
grauatis: non intelligerēt p̄ciositatē earum: sed esti
mant eas similes ceteris fabulis mūdialibus ⁊ eas
actibus suis carnalibus conculcant. AVG. de ser.
do. Calcari eni dicitur quicquid ꝯtemnit̄. Et iō dr̄:
Ne forte ꝯculcēt eas pedib⁹ suis. GLO. Dicit āt
Ne forte: qꝛ resipiscē pn̄t ab imūdicia. AVG. Qd̄
aūt seq̄t̄: Et ꝯuersi disrūpāt vos. Nō aūt ipsas mar
garitas: illas eī conculcāt. ⁊ cū cōuertūt̄ vt adhuc
aliq̄d audiāt: disrūpūt eū a quo missas margaritas
ꝯculcāt. nō eni facile īueneris qd̄ ei gratū eē possit:
q̄ magno labore īuēta ꝯtēnant̄. Qui ḡ tales docēt
quō nō disrumpant̄ indignādo ⁊ stomachādo nō
video. CHRY. sup matth. Uel porci nō solū car/
nalib⁹ actibus margaritas ꝯculcāt: sꝫ etiā post mo
dicum ꝯuersi p inobediētiam rūpūt p̄bitores earū.
Frequēter aūt ⁊ scandalizati calūniant̄ eos q̄si do
gmatū nouoꝝ seminatores. Canes etiam cōculcā/
tes sancta sordidis actib⁹: disputationibus suis rū/
punt p̄dicatorem veritatis. CHRY. in homel. Et
bene dixit: Cōuersi. Fingunt eni mansuetudinē vt
addiscāt: deinde cū didicerint detrahūt. CHRY.
sup matth. Rōnabiliter aūt margaritas dari porcis
ꝓhibuit: qꝛ si porcis min⁹ imūdis mitti vetāt̄: q̄nto
magis canibus plus immundis. De scō aūt dādo
idē estimare nō possum⁹: qꝛ frequēt̄ etiā bn̄dictōēꝫ

dam⁹ peccoꝝ more viuẽtib⁹ christianis: nõ qꝛ mereãt accipere: sed ne forte pleni⁹ scandalizati dispereãt.

AVG. de ser. do. Cauendũ est ergo nequid aperiatur ei: qui nõ capit: meli⁹ enĩ querit id quod clausum ẽ ꝗ̃ꝫ id qđ apertũ ẽ: aut infestat ꝑ odiũ vt canis: aut negligit ꝑ ↄtẽptũ vt porc⁹. Non ẽ aũt ↄsequẽs vt si veꝝ occultat: etiã falsũ dicatur: qꝛ dñs ꝗ̃uis nihil mẽtitus sit: vera tñ aliqua occultauit: ſm illud: Adhuc habeo vobis multa dicere que nõ potestis portare mõ. Sed si aliqs nõ capit ꝓpter sordes mũdand⁹ ẽ vel vbõ vel ope ꝗ̃tũ fieri põt a nobis. Qđ aũt dñs quedã dixisse inuenit: que multi q̃ aderãt: vel resistendo vel ↄtẽnendo nõ receperũt: nõ putãdus ẽ sanctũ dedisse canibus: aut margaritas ante porcos misisse. Dedit enĩ eis q̃ capere poterant: ⁊ simul aderãt quos ꝓpter alioꝝ imũdiciã negligi nõ oportebat: ⁊ ꝗ̃uis tẽtantes eũ i ipsis q̃ eis rñdebat: cõtabescerẽt: alij tñ q̃ poterãt cape ex illoꝝ occasione multa vtiliter audiebãt. Qui g̃ nouit q̃d rñdeat: debet rñdere saltẽ ꝓpter illos q̃b⁹ desperatio suboritur: si ꝓpositã q̃oñẽ solui non posse crediderint: ⁊ hoc de reb⁹ ad instructionẽ salutis ꝑtinẽtib⁹. De supuacuis ãt ⁊ noxijs nõ nihil dicẽdũ ẽ ſꝫ hipsũ explicandũ ẽ: cur inquirenti talia nõ oporteat rñdere.

¶ Petite ⁊ dabit̃ vobis: querite ⁊ inuenietis: pulsate ⁊ aperiet̃ vobis. Oĩs enĩ qui petit accipit: ⁊ qui q̃rit inuenit: ⁊ pulsanti aperietur.

HIERO. Quia carnalia supra vetuerat postulari quid petẽ debeam⁹ oñdit dicens: Petite ⁊ dabit̃ vobis. AVG. de ser. do. Ul aliṫ: Cũ ꝑceptũ eẽt ne sanctũ daret̃ canib⁹: ⁊ ne margarite añ porcos mittantur: potuit auditor sue ignorãtie ↄscius dicẽ: q̃d sanctũ me dare canib⁹ vetas: cũ adhuc me habere nõ videã: ⁊ iõ opportune subiecit dicẽs: Petite ⁊ accipietis. CHRY. sup matth. vel aliṫ: Qñ ad significandã oroñẽ quedã dederat eis mãdata dicens: Nolite iudicare: cõpetẽter adiũgit: Petite ⁊ dabit̃ vobis. Quasi. d. Si hãc clemẽtiã seruaueritis ad inimicos: quicq̃d clausũ vobis videt̃: pulsate ⁊ aperiet̃ vobis. Petite g̃ ꝑcib⁹ die ac nocte orãtes: q̃rite studio ⁊ labore. nec enĩ laborãtes circa scripturas acq̃rimus sciam sine gr̃a dei: nec gratiã acq̃rim⁹ nisi studuerim⁹: nedũ dei negligẽtib⁹ det̃. Pulsate ãt oroñe ⁊ ieiunijs ⁊ elemosynis. Sicut enĩ q̃ pulsat ostiũ nõ tñ voce clamat: ſꝫ manu. Sic ⁊ q̃ bona opa facit pulsat opibus bonis. Sꝫ dices: Docipsũ peto: vt sciam ⁊ faciã: quõ g̃ possũ facere ꝑusq̃ accipiã? Sꝫ qđ potes fac: vt ampli⁹ possis: ⁊ qđ scis serua: vt ãpli⁹ scias. Uel aliṫ: Cũ dixisset supra oĩb⁹ vt indulgerẽt inimicis: ⁊ postea ꝓhibuerit ne sub obtẽtu dilectionis sancta canib⁹ darẽt: nũc dat eis bonũ cõsiliũ: vt petãt deũ ꝑ illis: ⁊ dabit̃ eis: querãt eos q̃ perierãt in petis ⁊ inueniẽt. Pulsent eos q̃ in erroꝛib⁹ sũt cõclusi. ⁊ aperiet eos de⁹: vt habeat sermo eoꝝ ad animas eoꝝ ingressũ. Uel aliter: Quoniã maiora erãt mãdata supius posita ꝗ̃ virtus humana: transmittit eũ ad deũ cuius gratie nihil impossibile ẽ dicẽs: Petite ⁊ dabitur vobis: vt quod ex hoibus ↄsũmari nõ potest: ꝑ gratiã dei adimpleat̃. Cũ enĩ alia animalia de⁹ muniuerit veloci pedũ cursu: aut velocibus pennis: aut vnguib⁹: aut dentib⁹: aut cornib⁹: hoiem solũ sic disposuit vt virtus illius sit ipse: vt infirmitatis sue necessitate coact⁹ semp necessariũ habeat dñm suũ. GLO. Petimus aũt fide: querimus spe: pulsamus charitate. Primũ petere debes vt habeas: post querere vt inuenias: iũcta obseruare vt introeas. REMI. Uel aliter: Petim⁹ orãdo: q̃rim⁹ recte viuẽdo: pulsam⁹ ꝑseuerãdo. AVG. de ser. do. in monte: Petitio aũt ꝑtinet ad impetrãdam sanitatem animi: vt ea que ꝑcipiũtur: implere possim⁹: inq̃sitio aũt ad inueniendã veritatẽ. Sꝫ cũ quisq̃ veram viã inuenerit: ꝑueniet ad ipsam possessionem que tñ pulsanti aperiet̃. AVG. in li. retracta. Operiose quidẽ ista tria quid inter se differant: sic exponendũ putaui: sed lõge melius ad instantissimã petitionẽ oĩa referũtur. vnde postea cõcludit dicens: Dabit bona petentibus se. CHRY. in ho. Per hoc ergo qđ addidit: Querite ⁊ pulsate: cũ instãtia multa ⁊ robore peti iussit. Qui enĩ querit: oĩa alia ꝓijcit a mẽte: ⁊ ad illud solũ afficit̃ qđ querit̃. qui aũt pulsat: cũ vehemẽtia ⁊ feruida mẽte venit.

CHRY. sup matth. Quia võ dixerat: Petite ⁊ accipietis ne forte petõres audientes dicerent: Ad h̃ dñs dignos hortat̃: nos aũt indigni sumus: ideo repetit vt tam iustis ꝗ̃ꝫ petõribus misericordiã dei cõmendet. Et iõ dicit: Omnis qui petit accipit. i. siue iustus sit siue peccator: tñ petere non dubitet: vt constet neminẽꝫ sperni nisi qui petere dubitauit a deo. nõ enĩ credibile ẽ vt op⁹ pietatis qđ exhibet̃ benefaciendo inimicis deus iniungat hoibus: ipse autẽꝫ non faciat cũ sit bonus. AVG. sup iohãnẽ: Unde petõres exaudit de⁹. Si enim petõres non audiret: frustra publican⁹ dixisset: Dñe ꝓpiti⁹ esto mihi peccatori: ⁊ ex ista confessione meruisset iustificationẽ.

AVG. in li. sniaꝝ prospe. Fideliter aũt supplicãs deo ꝓ necessitatibus hui⁹ vite ⁊ misericordit̃ auditur: ⁊ misericorditer nõ audit̃: Quid enĩ infirmo sit vtile magis nouit medicus ꝗ̃ꝫ egrot⁹. Si aũt id postulat qđ de⁹: ⁊ ꝑcipit ⁊ ꝓmittit fiet oĩno qđ poscit qꝛ accipiet charitas. AVG. ad paulinũ ⁊ hierasiã: Bon⁹ aũt dñs q̃ nõ tribuit sepe qđ volum⁹: vt qđ mallem⁹ attribuat. AVG. õ ver. dñi: Perseuerantia etiã op⁹ ẽ: vt accipiam⁹ qđ petimus. AVG. de ser. dñi: Cũ. n. de⁹ aliqñ tardi⁹ dat: cõmendet dona: non negat: diu desiderata dulci⁹ obtinent̃. cito aũt data vilescũt. Pete g̃ ⁊ quere iusta. Petendo enĩ ⁊ querendo crescis: vt capias. Seruat tibi de⁹ qđ nõ vult cito dare: vt tu discas magna magne cõsiderare: ideo oportet semp orare: ⁊ non deficere.

¶ Aut quis ẽ ex vobis hõ quẽ si petierit fili⁹ pañẽ: nũquid lapidẽ porriget ei? Aut si piscẽ petierit nũquid serpẽtẽ porriget ei? Si ergo vos cũ sitis mali: nostis bona data dare filijs vestris: quanto magis pr̃ vr̃ q̃ i celis est dabit bona petentibus se?

AVG. õ s. dñi: Sic̃ i supioꝛib⁹ egit õ volatilib⁹ celi ⁊ de lilijs agri: vt spes de mĩoꝛib⁹ ad maiora ↄsurgeret: ita ⁊ i h̃ loco cũ dic̃: Aut q̃s ex vobis homo.

CHRY.sup matth. Ne forte eni aliquis ↄsiderans q̄nta ē differētia inter deū ⁊ hoīes: ⁊ ponderās pctā sua deū desperat impetrare: nec incipiat petē: patr̄ ⁊ filioꝝ siītudinē introducit: vt si ꝓpter pctā nr̄a desperamꝰ: ꝓpter paternā bonitatē dei speremus.

CHRY. in ho. Duo aūt oportet adesse orāti: ⁊ petere vehemēter: ⁊ q̄ oportet petē. Hec aūt sūt spiritalia. etenī salomō qꝛ petijt qd̄ petere oportebat: velociter accepit. Que aūt petere oportet sub siītudine pāis ⁊ pisci ōndit. Panis enī ē vbū ꝗ̄ noticia dei pr̄is. Lapis ē oē mendaciū qd̄ hꝫ scandalū offensionis ad aīam. REMI. Piscem aūt possumꝰ intelligere verbū de christo: serpētē aūt ipsū diabolū. Uel p panē intelligit̄ doctrina spiritalis: p lapidē ignorātia: per piscē vnda baptismatis sacri: p serpentem astutia diaboli siue infidelitas. RABA. Uel panis q̄ est cōis cibꝰ: charitatē significat sine q̄ alie virtutes nihil valēt. Piscis significat fidē q̄ ex aq̄ baptismatis orta ē: ⁊ in medijs fluctibꝰ huiꝰ vite pulsat̄: ⁊ tñ viuit. Lucas aūt addidit tertium. s. ouū qd̄ ē spes animalis vñ spem significat. Cōtra charitatē ponit lapidē. i. odij duriciā: cōtra fidē serpentē. i. pfidie venenū: ↄtra spem scorpionē. i. desperationem q̄ retro pungit sicut scorpio. REMI. Est g̃ sensus. Nō est timendū q̄ si petamꝰ a deo pr̄e panē. i. doctrinā: vel charitatē qd̄ porrigat lapidē. i. q̄ pmittat cor nr̄m ↄstrīgi aut frigore odioꝝ aut duricia mētis. vel si q̄ petierimꝰ fidē ipse nos pmittat perire veneno īfidelitatis. vñ seq̄t̄: Si g̃ vos cū sitis mali. CHRY. in ho. Hec aūt dixit nō detrahēs humane nature: neq̄ malū ↄfidēs oē genꝰ hūanū: sed ad differentiā bonitatis sue: dilectionē paternā maliciā vocās: tāta ē supabūdantia amoris ipsiꝰ ad hoīes: Quia q̄ntū ad ↄpatonē dei q̄ solꝰ singulari bonꝰ ē: oēs mali videtur: sicut ad cōpatonē solis oē lucidū videt̄ obscurū. HIERO. Uel supra aplōꝝ positione oē hoīm genus dānat̄ cuiꝰ ab infantia cor ad malū appositū ē: vt i genesi legit̄. nec mirꝫ huiꝰ seculi dici malos cū ⁊ apl's memoret: q̄m dies mali sunt. AUG. de ser. do. Ul' malos appellauit huiꝰ seculi dilectores. vñ ⁊ bona q̄ dant: s̄m eoꝝ sensū bona dicēda sunt: qꝛ hoc ꝓ bonis hñt: quāq̄ ⁊ in reꝝ natura ista bōa sint. s. tp̄alia. Et ad istā vitā īfirmā ptinētia. AUG. de ser. do. Bonū enī qd̄ facit bonos: deꝰ ē. Auꝝ aūt ⁊ argentū bonū ē: non q̄ te faciat bonū: sed vñ facias bonū. Mali g̃ cū simus: ⁊ bonū patrē habeamꝰ non semp mali remaneamꝰ. AUG. de ser. do. Si g̃ cū simus mali: nouimꝰ id dare qd̄ petimꝰ: quāto magis sperādū ē datuꝝ deū nobis bona petentibꝰ.

CHRY. sup matth. Quoniā aūt nō oīa petētibus ꝓstat: sꝫ bona tm̄modo: iō ↄueniēter addidit bona.

GLO. A deo enī non nisi bona pcipimꝰ q̄liacūq̄ nobis videant̄: oīa enī dilectis in bonū coopant̄.

REMI. Et sciēdū q̄ vbi matthēꝰ sic dicit: Dabit bona. Lucas dicit: Dabit spm̄ bonū. sed nō debet videri contrarium: quia cuncta bona que homo a deo accipit: p gratiā spūssancti dantur.

Oīa ergo quecūq̄ uultis ut faciant uobis hoīes: ⁊ uos facite illis. Hec ē enī lex ⁊ prophete.

AUG. de ser. do. Firmitas quedā ⁊ valentia ambulandi p sapiētie viam in bonis moribꝰ constituta est: quibꝰ pducunt̄ hoīes vsq̄ ad mūdationē ⁊ simplicitatē cordis: de qua iam diu loquēs ita concludit: Oīa quecunq̄ vultis. Nemo enī est q̄ velit quēq̄ duplici corde secū agē. CHRY. sup matth. Uel aliter: Supra ꝓpter sanctificandā orationem mādauit: vt nō iudicēt hoīes eos q̄ peccant ī ipsos. Et quia ab ordine narrationis sue recedēs introduxit alia quedā: nūc ad mandatū qd̄ ceperat rediens ait: Oīa quecūq̄ vultis. i. non solū mando: nolite iudicare: sꝫ ⁊ oīa quecunq̄ vultis vt faciant vobis homines: ⁊ vos facite eis: ⁊ tūc impetrabilit̄ poteritis orare. GLO. Uel aliter: Omniū bonoꝝ spiritaliū distributor ē spūssctūs vt opa charitatis impleant̄. vnde subdit: Omnia ergo. CHRY. ī ho. vl' aliter: vult dn̄s demonstrare: q̄m oportet hoīes ⁊ supius inquirere auxiliū: ⁊ que a seipsis sunt simul inferre. vñ cum dixisset: Petite: q̄rite: ⁊ pulsate: docet apte ipsos homies studiosos eē. ⁊ iō subdit: Oīa quecūq̄. AUG. de ver. do. Uel alit̄: Promiserat se dn̄s petētibꝰ bona largituꝝ. Ut aūt ille agnoscat mēdicos suos: agnoscamꝰ ⁊ nos nr̄os. Excepta enī substātia facultatū: tales sūt q̄ petūt: quales a q̄bꝰ petunt. Quā frōtē habes petēdi ad deū tuū qui non agnoscis parem tuū: Hinc ē qd̄ in ꝓuer. dr̄: Qui obturat aurē suā ad clamorē paupis: ⁊ ipse clamabit: ⁊ non exaudiet̄. Quid aūt petenti proximo debeamus impendere: vt ⁊ ipsi audiamur a deo: ex hoc ↄsiderare possumꝰ qd̄ ab alijs volumus nobis impēdi. Et iō dixit: Oīa ergo quecūq̄ vultis. CHRY. in ho. Nō simpliciter dix̄ Omnia: sꝫ addidit: Ergo. quasi. d. Si vultis audiri cū illis que dixi ⁊ hec facite. Non aūt dixit: Quecūq̄ vis effici tibi a deo hec fac ad ꝓximū vt nō dicas q̄liter hoc ē possibile. sꝫ ait: Quecūq̄ volueris effici tibi a ↄseruo: hec ⁊ circa ꝓximū ōndere.

AUG. de ser. dn̄i: Quidam latini codices habent additū Bona: qd̄ additū puto ad manifestationē sn̄ie. Occurrebat: q̄ si q̄sq̄ flagitiose aliq̄d erga se fieri velit ⁊ ad hoc referat istam sententiam: vt hoc prior illi faciat a quo sibi fieri cupit: ridiculū est hūc putare istam implesse sententiā. Intelligendū est aūt pfectā esse sententiā etiam si hoc non addatur. Quod enī dictū est: Omnia quecūq̄ vultis: nō vsitate ac passim: sed ꝓprie dictū accipi oportet. Uoluntas nāq̄ non est nisi in bonis: nam in malis cupiditas ꝓprie dr̄: nō volūtas: nō qꝛ sic semp loquant̄ scripture: sꝫ vbi oportet: ibi oīno ꝓpriū verbū tenēt vt nō aliud intelligat̄. CYPRI. de oratione dn̄ica: Cum aūt dei verbū dn̄s iesus christus omnibus venerit preceptoꝝ suoꝝ fecit grande compendium cum dixit: Quecūq̄ vultis vt faciant vobis hoīes ⁊ vos facite eis. vnde subdit: Hec ē enī lex ⁊ prophete. CHRY. sup matth. Nam quecunq̄ lex ⁊ prophete sparsim in oībus pceperūt scripturis in hoc cōpendioso ↄtinent̄ mandato: quasi innumerabiles arboꝝ: nā rami in vna radice. GREGO. x. mora. Qui enim cogitat vt ea alteri faciat: que ipse sibi ab altero fieri expectat: pēsat nimirum vt malis bona ⁊ bonis meliora reddat. CHRY. in home. Unde manifestū est etiā quoniam ex nobis que deceant omnes scimꝰ: ⁊ nō ē possibile ad ignorātiā refugē.

AUG. de ser. do. Uidetur aūt hoc pceptū ad dile

ctionē ꝓximi ptinere: nō aūt ad dei: cū in alio loco duo esse ꝑcepta dicat: in quib⁹ lex pendet ⁊ ꝓphete. cū aūt hic nō addit tota lex: qđ ibi addidit: seruauit locū alteri ꝑcepto qđ ē de dilectōe dei. AVG. viij. de trini. Uel aliter: Ideo scriptura tm̄ dilectiōꝫ ꝓximi cōmemorat cū dicit: Oīa quecūq3 vultis. q2 q ꝓximū diligit: ꝯsequēs ē: vt ⁊ ipsam ꝑcipue dilectionē diligat: de⁹ aūt dilectio ē. Cōsequēs ē ḡ vt ꝑcipue diligat deum.

Intrate p angustā portaꝫ: q2 lata porta ⁊ spaciosa uia est que ducit ad perditionē: ⁊ multi sūt q intrant p eā. Q2 angusta porta ⁊ arta uia ē que ducit ad uitaꝫ: ⁊ pauci sunt qui inueniunt eam.

AVG. de ser. dñi in mōte: Admonuerat supi⁹ ad hñdū cor simplex ⁊ mūdū: in quo q̄ritur de⁹: ſ3 q2 h̄ paucoꝝ ē: iā incipit de inuestigāda sapīa loq: cui inuestigāde ⁊ ꝯtēplande talis ocul⁹ p oīa supioꝛa ꝑductus ē: quo videri iā possit arta via ⁊ āgusta porta. vn̄ subdit: Intrate p angustā portā. GLO. Uł alit: Et si difficile sit vt alij facias: qđ tibi vis fieri: tn̄ sic faciēdū ē vt intrem⁹ p angustā portā. CHRY. sup matth. Uel alit: Tertia hec ꝯueniētia ad iusticiam ieiunij ptinet: vt sit oꝛdo narratiōis talis: Tu autē cū ieiunas vnge caput tuū. ⁊ postea seq̄t: Intrate p angustā portā. Precipue eni tres sunt naturales passiones ⁊ intime carnis: primo esca ⁊ potus: deinde amoꝛ viri ad mulierē: tertio loco somn⁹. ⁊ iō grauius est eas a natura carnali pcidē q̄ȝ ceteras passiones. Et iō nulli⁹ passionis abstinētia sic scificat corpus: sicut ꝙ hō sit cast⁹ ieiun⁹ ⁊ in vigilijs ꝑseuerās: ḡ ꝑpter oēs has iusticias: ⁊ ꝑcipue ꝑpter laboriosissimū ieiunū dicit: Intrate p angustā portā. Porta pditionis ē diabol⁹: p quem introit in gehēnā. Porta vite ē christ⁹: p quē introit in regna celestia. Lata aūt porta dr̄ eē diabol⁹: nō magnitudine ptātis extensus: sed effrenare supbie licentia dilatatus. Porta autem angusta dicitur christ⁹ nō paruitate ptātis exiguus: ſ3 hūilitatis rōne collect⁹: q2 quē totus nō capit mūdus. seipsū intra angustias vteri virginalis inclusit. Uia aūt pditiōis ē oīs iniq̄tas. Dr̄ aūt spaciosa: q2 nō est intra regulā discipline inclusa: ⁊ ambulātes in ea q̄cquid eos delectauerit: hoc sequūt. Uia aūt vite dr̄ eē oīs iusticia: ⁊ ꝑpter contrarias causas eē arta. Cōsiderādū āt q2 nisi q̄s ambulauerit p viā: nō pōt ꝑuēire ad portā. Qui enī nō ambulāt p viā iusticie: impossibile ē vt vere christū cogscāt. Similiter nec incurrit in man⁹ diaboli: nisi q in via ambulat pctōꝝ. GRE. sup ezechielē. Quāuis aūt charitas sit lata: tn̄ p angusta ⁊ ardua hoīes ducit a terra. Satis angustū ē oīa ꝑtermittere: vnū solū diligere: ꝓspera nō ambire: aduersa nō timere

CHRY. in ho. Sed cū postea dicat: Iugū meum suaue ē ⁊ onus meū leue: qualit hic angustā eē viā ait ⁊ artā: sed ⁊ hic mōstrat eā leuē esse ⁊ suauē: q̄n via ē ⁊ porta sic ⁊ altera que lata ⁊ spaciosa dicit: ipsa via ⁊ porta ē. hoꝝ aūt nihil mansurū ē: sed oīa ꝑtranseūt. Transire aūt labores ⁊ sudores ⁊ in bonū finē deuenire. i. in vitā sufficiens ē mitigare eos q agones patiūtur. Si enī tēpestates nautis: ⁊ vulnera militib⁹ leuia sūt ꝑpter spem ꝑmioꝝ pereūtiū: multomagis cū celū ꝑiacens fuerit: ⁊ imoꝛtalia ꝑmia: nullū aliq̄s sentiet imminētiū piculoꝝ. Sed ⁊ hoc. i. angustā vocare: maxime ad faciendū eā leuē ꝯferebat. Uigilare enī eos ꝑparabat: hoc. n. dñs dicit erigēs nr̄m desideriū. Qui enī i agone certat: cū viderit pncipē admirātē labores agonū animosioꝛ fit. Ne igit mesti simus cū multa nobis hic cōtigerint tristia: q2 arta ē via: ſ3 nō ciuitas. Ideo neq3 hic q̄etē opoꝛtet expectare neq3 ibi triste aliq̄d ꝑstolari. Dicēs aūt: q̄n pauci sūt q inuenerūt eā: rursus hic multoꝝ desidiā significauit: ⁊ audiētes erudiuit nō multoꝝ ꝓsperitatib⁹ attēdere: sed paucoꝝ laborib⁹.

HIE. Significant igit de vtraq3 locut⁹ dixit: ꝙ p latā multi ambulāt: angustā pauci inueniūt. latā enī nō q̄rim⁹: nec inuētiōe opus ē. spōte se offert: ⁊ errātiū via est. angustā vo nec oēs inueniūt: nec qui inuenerit: statī ingrediūt p eā. Siq̄dē multi inuēta vita tis via: capti voluptatib⁹ scl'i ꝺ medio itinē reuertūt.

Attēdite a falsis ꝓphetis q ueniunt ad uos i uestimētis ouiū: intrinsecus aūt sunt lupi rapaces. A fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. Nūq̄d colligūt de spinis uuas aut de tribulis fic⁹? Sic oīs arboꝛ bona fruct⁹ bonos facit: mala aūt arboꝛ malos fructus facit. Nō pōt auteꝫ arboꝛ mala bonos fruct⁹ facere: neq3 arboꝛ bona malos fruct⁹ facere. Oīs arboꝛ que nō facit fructū bonū excidetur ⁊ in ignē mittet. Igit ex fructibus eoꝝ cognoscetis eos.

CHRY. sup matth. Supra mādauerat aplīs dominꝰ: ne elemosynas: oꝛōnes ⁊ ieiunia corā hoībus sicut hypocrite faciāt: ⁊ iō ad ꝯgnoscēdū q2 hec oīa in hypocrisi fieri pñt loq̄t dicēs: Attēdite a falsis ꝓphetis. AVG. de ser. do. Uel aliter: Cum dixisset dñs paucos eē q inueniūt angustā portā ⁊ artā viā: ne heretici q plerūq3 se sub noīe paucitatis cōmendant: se nobis supponāt: statim subiicit dicēs: Attēdite a falsis ꝓphetis. CHRY. in home. Uel aliter: Quia dictū est ꝙ angusta ē porta: sed ⁊ multi sunt q ꝑuertunt eā q̄ illuc fert viā: iōq3 induxit: Attēdite a falsis ꝓphetis. In quo vt maioꝛē solicitudinē habeāt: meminit eoꝝ q̄ i patribus eoꝝ facta sūt: falsos ꝓphetas vocās: etenī tūc talia ꝯtigerūt. CHRY. sup matth. Nō aūt scriptū est infra: Quia lex ⁊ ꝓphete vsq3 ad iohannē: dicit q2 ꝓphetia de christo non erat futura post eum. Prophete aūt ⁊ fuerunt ⁊ sūt: sed q nō ꝓphetarēt de christo: ſ3 qui interptarētur ea q̄ de christo ab antiq̄s fuerant ꝓphetata. i. doctores ecclīaꝝ. nec enī pōt q̄s ꝓpheticos interptari sensus: nisi p spm̄ ꝓphetie. Sciens ḡ dñs futuros esse falsos doctores heresū diuersaꝝ āmonet dicēs: Attēdite a falsis ꝓphetis. Quia enī non erāt futuri manifesti gētiles: sed abscōditi sub noīe christianoꝛ

nō dixit: Aspicite: sed Attēdite. vbi eni res certa est:
aspicitur .i. simpliciť videť. vbi aūt incerta: attēdiť .i.
caute ꝯsiderať. Itē dicit: Attendite: qꝛ firma tutela
salutis ē scire quē fugias. Non aūt sic admonet At
tēdite. q̄si inuito deo diabolꝰ hereses introducat: sꝫ
eo pmittēte. qꝛ eni si sine iudicio vult suos suos ha
bere: iō misit tētationē. qꝛ vō nō vult eos p ignorā-
tiā perire: iō pmonet. Ne aūt aliqs hereticꝰ doctor
dicat: q̄a nō dixit nos falsos ꝓphetas: sꝫ gentiliū ⁊
iudeoꝝ doctores: iō addidit: Qui ve. ad vos i ve ti.
ouiū. Oues eni christiani dicūť. vestimētū aūt ouile
est spēs christianitatis ⁊ simulate religionis. nulla
aūt res sic exterminat bonū sicť simulatio: Nā maluꝫ
sub specie boni celatū: dū nō cognosciť nō cauetur.
Et ne adhuc dicat hereticꝰ: qꝛ de veris doctoribus
loqť: q̄ tn̄ pctōres sūt: iō addit: Intrinsecꝰ aūt sūt lu
pi rapaces. Catholici aūt doctores etsi fuerint pctō
res: sui q̄dē carnis dicūť: nō tn̄ lupi rapaces: qꝛ nō
hn̄t ꝓpositū pdere christianos. Manifeste ḡ de he-
reticis doctoribꝰ dicit: qꝛ eo ꝓposito speciē christia-
noꝝ suscipiūt: vt christianos iniquo seductiōis mor
su dilaniēt: de q̄bꝰ dixit apl's: Scio qꝛ post discessū
meū intrabūt in vos lupi graues: nō pcentes gregi.
CHRY in ho. Sed tn̄ videť falsos ꝓphetas hic nō
hēticos insinuare: sꝫ eos q̄dē q̄ vite sūt corrupte: sꝫ fa
cile quidē virtutis induiť: qꝛ induxit: A fructibꝰ eoꝝ
cognoscetis eos. Apud hēticos eni ē multotiēs ⁊ vi
tā īuenire: apud hos aūt quos dixi neq̄q̄. AVG.
de ser. do. Vn̄ rectissime q̄riť: quos fructꝰ nos attē-
dere voluerit. multi eni q̄dā in fructibꝰ deputāt: q̄
ad vestitū ouiū ptinēt: ⁊ hoc mō de lupis decipiūť:
secuti eni sūt vel ieiunia: vel elemosynas: vel oratio
nes q̄ ptendūt hoībꝰ placere cupientes eis: q̄bꝰ ista
difficilia videnť. Hi ḡ nō sūt fructꝰ de q̄bꝰ cognosci
istos monet. Ista eni q̄ cū bono aīo fiunt: sūt ꝓprie
ouibꝰ vestes: cū aūt malo in errore nō aliud q̄ꝫ lu-
pos tegūt. sed nō iō debēt oues odisse vestimētū su
um qꝛ plerūqꝫ illo se occultāt lupi. Qui sūt ḡ fructꝰ
q̄bꝰ ꝯgnoscamꝰ arborē malā dicit aplus: Manife
sta sūt opa carnis q̄ sūt fornicatio: imūdicie. Qui vō
sunt fructꝰ q̄bus coḡscamꝰ arborē bonā: idē aplus
ōndit dicēs: Fructꝰ aūt spūs sūt charitas: gaudiuꝫ:
pax. CHRY. sup matth. Fructꝰ etiā eius ouis est
cōfessio eiꝰ fidei. qui eni fm deū vocē humilitatis ⁊
vere ꝯfessionis emittit: ouis ē. qui aūt ꝯ veritatē bla
sphemus vlulat ꝯ deum: lupꝰ est. HIERO. Et sic
ḡ pōt de ouibꝰ intelligi qd̄ hic de falsis ꝓphetis di
citur: q̄ aliud habitu ac sermone ꝓmittūt: aliud ope
demōstrāt: specialiť de hereticis intelligendū vide-
tur: q̄ videnť ꝯtinētia ac ieiunio q̄si quadā pietatis
veste se circūdare: intrinsecꝰ aūt hn̄tes animū vene-
natū: simplicioꝝ fratꝝ corda decipiūt. AVGV. de
ser. dn̄i in monte: Sꝫ ex opibꝰ conuinci pōt vtrū ex-
teriorē cultū ambitione aliq̄ faciant. Cū eni ceperit
aliquibꝰ tētationibꝰ ea ipsa vel subtrahi vel negari
q̄ isto velamine vl' cōsecuti sūt: vel ꝯsequi cupierūt:
tūc necesse ē vt appareat vtꝝ lupꝰ in ouina pelle sit:
an ouis in sua. GRE. xxxi. mora. Hypocrita etiaꝫ
sancte ecclesie pace pmiť: iccirco an̄ oculos nr̄os re
ligione vestiť. Siq̄ vō fidei tētatio erūpat statim lu
pi mente rabida habitu se ouine pellis expoliat: q̄n-
tūqꝫ ꝯ bonos seuiat psequēs demōstrat. CHRY.
in ho. Facile etiā hypocrite capiūť: via eni quā iu-
sti sūt ambulare laboriosa ē hypocrita aūt laborare
nō vtiqꝫ eliget. Deinde vt nō dicas: q̄n impossibile
est cognoscere tales: rursū rōnē ab humano exem-
plo ponit dicens: Nūquid colligent de spinis vuas
aut de tribulis ficus. CHRY. Vua in se mysteriū
christi hꝫ. sicut eniꝫ botrus multa in se grana ligno
mediāte suspendit: sic ⁊ christus multos sibi fideles
p lignū crucis tenet adiunctos. Ficꝰ aūt ē ecclesia:
q̄ multos fideles tenet dulci quodā charitatis am-
plexu: sicut sicꝰ multa grana vno tegmine tenet in-
clusa. Sūt ergo ficus signa hec: charitatis q̄dem in
dulcedine: vnitatis aūt in cōiunctione granoꝝ. In
vua aūt patientie quidē signū ē: qꝛ in torcular mitti
tur. gaudij āt: qꝛ vinū letificat cor hoīs. synceritatis
quia nō ē aq̄ pmixtū. suauitatis aūt in delectatiōe.
Spine aūt ⁊ tribuli sūt heretici. sicut ergo spina vel
tribulꝰ ex q̄cunqꝫ parte hꝫ aculeos: sic ⁊ seruos dia
boli ex q̄cūqꝫ parte ꝯsideraueris: iniq̄tatis pleni sūt
Nō pn̄t ḡ huiusmodi spine ⁊ tribuli ecclesiasticos
fructꝰ ꝓferre. Qd̄ aūt pticulariter sub silitudine sicꝰ
⁊ vitis spine ⁊ tribuli dixerat: ōndit ꝯsequēť vniuer
saliter eē verū: cū dicit: Sic oīs arbor bona fructus
bonos facit: mala autē arbor fructꝰ malos facit.
AVG. de ser. do. In hoc aūt loco illoꝝ error cauē-
dus ē quidē duabꝰ arboribꝰ duas naturas opināť
eē: quarū vna sit dei: altera vō nō. Nō aūt eos adiu
uare duas istas arbores dicēdū ē: qꝛ de hoībꝰ eum
dicē planū ē: siquis pcedētia ⁊ ꝯsequētia legerit.
AVG. xij. de ciui. dei: Noībꝰ aūt pdictis ipse na-
ture displicēt: nō eas ꝯsiderātibꝰ fm vtilitatē suaꝫ.
nō aūt ex cōmodo vl' incōmodo nr̄o: sed p seipsā cō
siderata natura dat artifici suo gloriā. Nature igiť
oēs q̄n sūt: ⁊ ideo hn̄t modū suū: speciē suā: ⁊ quā-
dam secū pacē suā ꝓfecto bone sunt. CHRY. Vt
aūt nullus dicat quoniā mala arbor fert quidē fru
ctus malos: fert autē ⁊ bonos. ⁊ sic difficilis sit co-
gnitio duplici prolatione existēte: iō subiūgit Non
pōt arbor bona fructꝰ malos facere: neqꝫ arbor ma
la fructꝰ bonos facere. AVG. de ser. dn̄i: Ex h' ver
bo putāt manichei neqꝫ animā malā fieri posse: vt
in meliꝰ cōmuteť: neqꝫ bonā in deteriꝰ: q̄si dictū sit:
Nō pōt arbor bona mala fieri: neqꝫ mala fieri bo-
na. sed ita dictū ē: Non pōt arbor bona fructus ma
los facere: nec econuerso. Arbor q̄ppe est ipa aīa .i.
ipse hō: fructꝰ vō opa hoīs. Nō ergo pōt malꝰ hō
bona opari: neqꝫ bonꝰ mala. Ergo si vult malꝰ bo-
na operari: pꝰus bonꝰ fiat. Quādiu aūt quisqꝫ malꝰ
est non pōt facerē fructus bonos. Sicut eni pōt fie
ri vt qd̄ fuit nix: nō sit: nō aūt vt nix sit calida. sic pōt
fieri vt q̄ malꝰ fuit: nō sit malꝰ: nō tn̄ fieri potest: vt
malus bene faciat: qꝛ etsi aliquādo vtilis est: non h'
ipse facit: sed sit de illo diuina ꝓuidentia pcurāte.
RABA. Homo aūt ipe arbor bona vel mala dr̄ ꝓ
pter volūtatē bonā vel malā. Fructꝰ aūt sūt opa q̄
nec bona male volūtatis eē pn̄t: nec mala bone vo
lūtatis. AVG. ꝯ Julia. Sicť aūt manifestū ē ex vo
lūtate mala tāq̄ꝫ ex arbore mala fructꝰ eiꝰ fieri oīa
opa mala: sic ipsaꝫ volūtatē malā vn̄ diceś eē exortā
nisi qꝛ volūtas mala āgeli ex āgelo: ex hoīe hoīs or
ta est. Quid aūt erant hec duo an̄q̄ꝫ in eis ista mala
orirēť: nisi bonū opꝰ dei ⁊ bona atqꝫ laudanda nā-

Ecce ꝗ ex bono oriť malũ: nec fuit oĩno vnde oriri possit: nec ex bono ipsam dico volũtatẽ malã: qm̃ nullũ malũ p̃cessit: nõ opa mala: que nõ sũt nisi ex volũtate mala tanꝙ ex arbore mala: nec ideo tãꝙ ex bono potuit oriri voluntas mala: qꝛ bonũ factũ est a bono deo: sed qꝛ de nihilo factũ nõ de deo.

HIE. Querebam⁹ aũt ab hereticis q̃ duas in se contrarias dicũt esse naturas: si iuxta intelligẽtiã eorũ arbor bona malos fructus facere nõ põt: quõ moyses arbor bona peccauerit ad aquã ɔtradictiõis: petrus quoqꝫ in passione dñm negauerit dicẽs: Nescio hoĩem: Aut q̃ ɔsequẽtia socer moysi arbor mala q̃ in deũ isrl' non credebat: dedit cõsiliũ bonũ?

CHRY. in ho. Quia v̇o punire nõ iusserat falsos ꝓphetas: iõ terret eos ſm penã que ẽ a deo dicens: Omnis arbor que nõ facit fructũ bonũ excidetur: ⁊ in ignẽ mittetur. q̇bus verbis ⁊ iudeos insinuare videť: ideoqꝫ verboꝝ iohãnis baptiste meminit: ꝑ eadẽ v̇ba penã eis subscribẽs. Etenĩ ⁊ ille hoc dixit ad iudeos: securim ⁊ arborẽ incisam: ⁊ ignẽ inextinguibilẽ cõmemorans. Siq̇s aũt diligẽter ĩuestigabit due pene sunt: ⁊ excidi: ⁊ cõburi. q̃ enim cõburiť ⁊ a regno excideť oĩno: q̃ pena difficilior ẽ: multi aũt gehẽnam solũ abhorrẽt. Ego aũt casũ illius glorie multo amariorẽ penã gehẽne esse dico. Qđ enĩ paruũ vel magnũ malũ non susciperet pater: vt videat ⁊ potiatur dulcissimo filio: hoc itaqꝫ in gloria illa putemus. non enĩ aliq̇s fili⁹ ita suauis ẽ patri vt illoꝝ bonoꝝ requies ⁊ dissolui ⁊ esse cum christo. intolerabilis quidẽ pena est ⁊ gehẽna: ſꝫ siquis decẽ mille ponat gehẽnas: nihil tale dicit quale est à beata gloria illa excidẽ ⁊ odio haberi a christo.

GLO. Ex p̃missa aũt similitudine concludit qđ supra iam dixerat quasi manifestum dicens: Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos.

Nõ oĩs qui dicit mihi: dñe dñe intrabit in regnũ celoꝝ: sed qui facit voluntatem patris mei q in celis ẽ: ipse intrabit in regnũ celoꝝ. Multi dicẽt mihi in illa die: dñe dñe nonne in noĩe tuo ꝓphetauim⁹: ⁊ ĩ noĩe tuo demonia eiecim⁹: ⁊ in noĩe tuo virtutes multas fecim⁹: ⁊ tũc confitebor illis: qꝛ nunꝙ noui vos. Discedite a me oẽs q opamini iniquitatẽ.

HIE. Sicut supra dixerat eos q̃ habẽt vestẽ bone vite nõ recipiẽdos: ꝓpter dogmatum nequitiã: ita nũc ecõtrario asserit: nec his quidẽ accõmodãdam fidem: q̃ cũ polleant integritate doctrine malis opibus destruũt. vtrũqꝫ enĩ dei seruis necessariũ est: vt ⁊ opus sermone: ⁊ sermo opibus cõprobeť. ⁊ iõ dicit: Nõ oĩs qui dicit mihi Dñe dñe intrabit ĩ regnũ celoꝝ.

CHRY. in ho. Ubi iudeos maxime tangere videtur in dogmatibus oĩa ponẽtes. vñ ⁊ paul⁹ eos incusat dicẽs: Si aũt tu iude⁹ cognominaris et requiescis ĩ lege.

CHRY. sup matth. Uel aliť qm̃ falsos ꝓphetas ⁊ veros ex fructib⁹ eoꝝ docuit discernendos: hic iam manifestius docet q̃ sunt fruct⁹ quibus discernũť ꝓbi doctores ⁊ reprobi.

AVG. de ser. do. Cauendũ enĩ ẽ in ipso christi nomine ab hereticis vel quibuslibet male intelligẽtibus: ⁊ sctĩ huius amatorib⁹ ne decipiamur. ⁊ iõ dicit: Nõ oĩs qui dicit mihi Dñe dñe. Sꝫ merito põt mouẽ quõ huic sentẽtie cõueniat illud aplĩ: Nemo põt dicere dñm iesũ nisi in spũscõ. Nõ enim possum⁹ dicẽ illos qui nõ intrant in regnũ celoꝝ habere spm̃sctm̃. Sed aplš ꝓprie posuit hoc verbũ Dicit: vt significet voluntatẽ atqꝫ intellectũ dicẽtis: Ille enĩ ꝓprie dicit: q̃ volũtatẽ ac mentẽ suam sono vocis enũciat. dñs aũt generaliter hic posuit v̇bũ dicẽdi. videť enĩ etiam ille dicere: qui nec vult nec intelligit quod dicat

HIE. Moris ẽ enĩ scripturarũ dicta ꝓ factis accipere: ſm quẽ sensũ dicit aplus: Confitenť scire deũ factis aũt negãt.

AMBRO. Oĩe etiã veꝝ a quocunqꝫ dicatur: a spũscõ est.

AVG. de ser. do. Non ꝗ putemus ad illos fructus de quib⁹ supra dixerat ꝑtinere: siquis dño nostro dicat: Dñe dñe: ⁊ ex eo nobis arbor bona videať: ſꝫ illi sũt fruct⁹ facẽ volũtatẽ dei. vñ seq̇tur: Sꝫ q̃ fa. vo. pa. mei q̃ ĩ celis ẽ: ipse intra. in re. ce.

REMI. Celestis enĩ regni iter obedientia volũtatis dei: nõ nũcipatio reptura est.

CHRY. sup matth. Que aũt ẽ volũtas dei ipse dñs docet: Hoc ẽ inquit volũtas eius q̃ misit me: vt oĩs q̃ videt filiũ: ⁊ credit in eũ: habeat vitã eternã. Credulitatis aũt verbũ: ⁊ ad confessionẽ respicit: ⁊ ad actũ. qui ꝗ non ɔfitetur aut non ɔuersať ſm verbũ christi: non intrabit in regnũ celoꝝ.

CHRY. ĩ ho. Non aũt dixit: Qui facit volũtatẽ meaꝫ: sed patris quoniã interim ɔueniẽs erat p̄us hoc suscipi ad imbecillitatẽ eoꝝ: sed ⁊ ꝑ hoc illud occulte insinuauit: nõ est enĩ alia volũtas filij ꝙ que est p̃ris.

AVG. de ser. do. Illud aũt ad rem ꝑtinet: ne decipiamur: non solũ noĩ xp̄i ꝑ eos q̃ nomẽ hñt: ⁊ facta nõ agũt sed etiã quibusdã factis atqꝫ miraculis: qualia ꝓpẽ infideles cũ fecerit dñs: monuit tñ ne talibus decipiamur: arbitrantes ibi eẽ inuisibilẽ sapientiã: vbi miraculũ visibile videm⁹. Unde adiũgit ⁊ dicit: Multi dicẽt mihi in illa die.

CHRY. in ho. Uides qualiter lateẽť iam seipsũ introducit: Quia enĩ oẽm compleuit sermonẽ: monstrat seipsũ iudicẽ esse. Qđ enĩ pena expectat eos q̃ peccant: iã añ mõstrauit. Quis autẽ ẽ qui punit: hoc iã reuelat dicens: Multi dicent mihi in illa die.

CHRY. sup matth. Qñ. s. venerit in maiestate patris sui: qm̃ iam nemo ausus ẽ garrula cõtẽtiõe sermonũ aut mendaciũ defendere aut ɔtradicere veritati: qm̃ opa singuloꝝ loqueť: ⁊ ora tacebunt: nec alter pro altero interueniet: ſꝫ singuli ibi timebũt. In illo enim iudicio non erunt testes adulatores hoĩes: ſꝫ angeli veraces: iudex autẽ dñs iustus. vñ ꝓprie timentiũ hoĩm ⁊ angustias patientiũ vocẽ expssit dicẽs: Dñe dñe. Non enĩ semel sufficit illi dicere Dñe: quẽ necessitas timoris astringit.

HYLA. Gloriã aũt sibi ex v̇bi intẽtione presumũt in doctrine ꝓphetia ⁊ demonioꝝ fuga ⁊ opeꝝ virtutibus atqꝫ hinc sibi regnũ celoꝝ polliceñť dicentes: Nõne in noĩe tuo ꝓphetauim⁹.

CHRY. in ho. Sed sũt quidã qui dicũt qm̃ mẽtientes hi h̃ dixerũt: ideo saluati nõ sũt: sed nõ auderẽt iudice p̃sente ad ipsũ hoc dicere. Sed ⁊ ipsa responsio ⁊ interrogatio oñdit eos talia fecisse. Quia. n. h̃ mirabiles

erant apud oēs miracula facientes: illic aūt vidēt se ipsos punitos admirātes dicūt: Dñe: nōne in nomine tuo. Quidā autē dicūt: qm̄ non in tp̄e in quo hec miracula faciebāt iniqua agebāt: sed postea. Sed si hoc erit rursus qd̄ dñs volebat mōstrare: non ɔstat .s. neq3 fides neq3 miracula valent: bona vita non existēte: qd̄ ꝛ paulus dicit: Si habuero fidē vt montes transferā: charitatē autē nō habuero: nihil sum.

CHRY. Sed ɔsidera qꝛ ī noīe dicūt: nō in spiritu. ꝓphetant enī in noīe chr̄isti. sed in spū diaboli: quales sunt diuinatores. Sed sic discernunt̄ qm̄ diabolus īterdū falsa dicit: spiritussanct⁹ nunq̄. Cōcessum est aūt ꝛ diabolo īterdū vera dicere: vt mendacium suum rata veritate cōmendet. Demonia autē eijciūt in noīe christi hn̄tes spm̄ inimici: magis aūt nō eijciunt: sed eijcere vident̄ colludētibus sibi demonib⁹. faciūt ꝛ virtutes .i. miracula: nō vtilia ꝛ necessaria ſ3 inutilia ꝛ vacua. AVG. de ser. do. Legāt enī quāta fecerint resistentes moysi magi egyptioꝝ. HIERO. Uel aliter: ꝓphetare vel v̄tutes facē ꝛ demonia eijcere etiā diuina v̄tute īterdū nō est eius meriti q̄ opat̄: sed vel inuocatio noīs christi hoc agit: vel ob cōtēplationē eoꝝ q̄ inuocant: aut vtilitatē eoꝝ q̄ vident ꝛ audiūt cōcedit̄: vt l3 hoīes despiciāt signa faciētes: tn̄ deū honorant ad cui⁹ inuocatōem fiant tanta miracula. nā ꝛ saul ꝛ balaā ꝛ caypbas ꝓphetauerūt. ꝛ in actib⁹ aplōꝝ filij sene videbant̄ eijcere demonia: ꝛ iudas apl̄s cū aīo ꝓditoris multa signa īter ceteros aplōs fecisse narrat̄. CHRY. ī home. Quia enī nō oēs ad oīa apte se habebāt: sed hi q̄dem erāt vite pure: fidē aūt nō tātā habebāt: hi aūt ɔ̄riū: iō de⁹ illos ꝓbos cōuertebat: vt multā ostēderet fidem: hos aūt p̄ hoc ineffabile signoꝝ donū vt fierēt meliores euocabat. vn̄ ꝛ cū multa copia hāc grām eis dabat. Dicūt enī: Uirtutes multas fecim⁹. S3 qꝛ circa eū q̄ eos ita honorauit: ingrati facti sunt: recte sequit̄: Tūc ɔfitebor illis qꝛ nūq̄ noui vos. Signāter dicit: tūc cōfitebor: qꝛ multo tp̄e añ dicē dissimulauerat. CHRY. Grandē enī irā grandis dilatio p̄cedere debet: q̄ iusti⁹ facit dei esse iudiciū: ꝛ digniorem īteritū peccatoꝝ. Sciendū aūt q̄ peccatores nescit de⁹: qꝛ nō digni sunt vt cognoscant̄ a deo: nō q̄ omnino ipsos nō cognoscat: sed qꝛ suos esse illos non cognoscit. Sed videt̄ eos non cognoscē: qꝛ non eos diligit: sicut etiā nō vident̄ deū cognoscē q̄ nō colūt eū digne. CHRY. in ho. Dicit aūt eis: Nunq̄ noui vos. q̄si nō solū in tp̄e iudicij: sed neq3 tūc cū miracula faciebatis. multos enī ꝛ hic iā odio h3: ꝛ añ punitionē auertit. HIERO. Obserua etiā hoc qd̄ dicit Nunq̄ noui vos: eē ɔ̄ quosdā dicētes q̄ oēs hoīes semp̄ ɔuersati sunt īter rōnabiles creaturas. GREGO. xx. mor. Hac aūt sn̄ia dat̄ intelligi q̄ in hominibus charitas: humilitas: nō aūt debeāt v̄tutum signa venerari. vnde nūc scā eccl'a etiā siqua sunt hereticoꝝ miracula despicit: qꝛ hec sanctitatis sp̄em nō esse cognoscit. Probatio q̄dē sanctitatis nō ē signa facere: sed p̄rimū vt se diligere: de deo vera: de p̄ria meliora q̄ de seipso sentire. AVG. ɔ̄ aduersarium legis ꝛ ꝓphetaꝝ: Absit aūt vt fm̄ manichaos ista de ꝓphetis sanctis dñs dixerit: sed dcm̄ est de his qui posteri⁹ euāgeliū p̄dicatū in ei⁹ noīe sibi loqui videntur: nescientes quid loquāt̄. HYLA. Sic autē hypocricte glati sunt: quasi aliqd̄ ꝓpꝛium sit q̄ loquunt̄ aut faciūt: ꝛ nō oīa virtus dei inuocata p̄ficiat: cuius doctrine sciam eiectio afferat demoniꝰ: fugā christi nomē exagitet. De nr̄o igit̄ est btā illa eternitas ꝓmerenda: malū omne videmus agamusq3 potius qd̄ vult q̄ qd̄ pōt gloriemur. Repudiās igit̄ eos ac expellēs ꝓpter opa iniquitatis dicit: Discedite a me q̄ opamini iniquitatē. HIERO. Nō dixit: q̄ opati estis iniquitatē: ne videret̄ tollere p̄niam: sed q̄ opamini. i. q̄ vsq3 ī p̄n̄tem horā cū iudicij tp̄s aduenerit: l3 nō habeatis facultatē: peccādi tamē adhuc habetis affectum. CHRY. Nō mors q̄dem aīam a carne separat: anime aūt ꝓpositum non immutat.

Omnis ergo q audit uerba mea: hec: ꝛ facit ea: assimilabit̄ uiro sapiēti q edificauit domū suam supra petram: ꝛ descēdit pluuia ꝛ uenerunt flumina: ꝛ flauerūt uēti: ꝛ irruerūt in domū illā: ꝛ nō cecidit. Fundata eni erat supra petrā. Et ois q audit uerba mea hec: ꝛ nō facit ea: similis erit uiro stulto q edificauit domum suā sup harenā: ꝛ descendit pluuia ꝛ uenerūt flumina ꝛ flauerūt uenti ꝛ irruerūt in domū illā ꝛ cecidit: ꝛ fuit ruina eius magna.

GREGO. in ho. Qm̄ q̄dā futuri erāt: q̄ dicta sūt a dño admirātes: ostensionē aūt q̄ est p̄ opa nō tribuentes: sed p̄ueniēs eos dicit: Ois ḡ q̄ audit verba mea hec ꝛ facit ea: assimilabit̄ viro sapiēti. CHRY. Nō aūt dixit: Estimabo eū q̄ audit ꝛ facit viꝝ sapiētem: sed Assimilabit̄ viro sapiēti. ergo q̄ similat̄ hō est. Cui aūt assimilat̄: christo. Christ⁹ aūt est sapiēs vir q̄ edificauit domū suā. i. eccl'am supra petrā. i. supra fortitudinē fidei. Uir aūt stult⁹. i. diabol⁹: q̄ edificauit domū suā. i. oēs impios: sup harenā. i. icōstātiā infidelitatis: aut sup carnales hoīes q̄ dicūt̄ harena ꝓpter sterilitatē. Et qꝛ nō coherēt sibi: sed sunt p̄ diuersas opiniones dispersi: ꝛ qꝛ sunt innumerabiles. Pluuia aūt est doctrina q̄ irrigat hoīem: nubes aūt est a quibus pluuia fluit. q̄dā a spūscō excitant̄ sicut apl̄i ꝛ ꝓphete. Et q̄dā a spū diaboli: sicut sunt heretici. Uenti aūt boni sunt spūs diuersaꝝ v̄tutū vel angeli q̄ inuisibiliter in sensib⁹ hominū opāt̄: ꝛ adducunt ad bona. Uenti aūt mali sunt spūs imūdi. Flumina aūt bona sunt euāgeliste ꝛ doctores: ppl̄i flumina mala: hoīes imundo spū pleni ꝛ v̄bositate instructi: sicut pharisei ꝛ ceteri secularis scie ꝓfessores de quoꝝ ventre exeūt flumina aque mortue. eccl'am ḡ quā christ⁹ fundauit nō pluuia mēdacis doctrine corrūpit: neq3 diabolic⁹ flat⁹ ipellit: neq3 violētoꝝ fluminū īpet⁹ mouet. Nec est ɔ̄riū q̄ q̄dā de eccl'a cadūt. Nō enī oēs q̄ christiani dicūt̄ christi sunt: sed nouit dñs q̄ sunt eius. Sed ɔ̄ domū quā edificauit diabol⁹ descendit pluuia vere doctrine. venti. i. spiritales ḡre aut angeli. flumia quatuor euāgeliste ꝛ ce

teri sapiẽtes. Et sic cecidit.i. domꝰ gentilitas:vt surgeret christꝰ:⁊ fcã ẽ eius ruina magna:solutis erroribus cõuictis mẽdacijs ⁊ idolis in toto mundo destructis. christo ḡ similis est q̇ audit verba christi ⁊ facit ea.ipse eñi edificat supra petrã.i.christũ q̇ ẽ omne bonum vt in q̃cũq; spẽ boni aliq̇s edificauerit supra christũ edificasse videaꝫ:sicut autẽ eccl'a edificata a christo diruı nõ põt:sic talẽ christianuz: q̇ se edificauit sup christũ:nulla aduersitas deijcere põt:fm illõ:Quis nos sepabit a charitate christi diabolo aũt est similis q̇ audit ṽba christi:⁊ nõ facit. Uerba eñi que audiũt:⁊ nõ fiunt:sepata sunt ⁊ dispersa:⁊ ideo assimilanꝫ harene. Harena etiã est oĩs malicia: vel etiã mũdialia bona. Sicut aũt domꝰ diaboli destructa ẽ:ita tales supra harenã fundati destruunꝫ ⁊ cadunt. Et ẽ ruina magna si de fundamẽto fidei aliq̇d ruune fuerit passus. Nõ aũt si fornicatꝰ fuerit:aut homicidium fecerit q: hꝫ vñ ꝑ pñiam surget:sicut ⁊ dauid. RABA. Uel ruina magna ĩtelligẽda est: q̃ destructꝰ ẽ oĩs audientibꝰ ⁊ nõ faciẽtibꝰ: Jte in ignẽ eternũ. HIERO. Uel aliter: Sup harenã q̇ fluida est ⁊ in vnã copulã non põt redigi oĩs heretico; fmo edificaꝫ:vt corruat. HYLA. Uel aliť: Jn pluuijs blandaꝝ ⁊ sensim illabẽtũ voluptatũ illecebras significat:q̇bus ꝑmũ fides ruuis patiẽtibꝰ imadescit:post quas fluuioꝝ ꝑcursus.i.grauioꝝ cupiditatũ motꝰ ĩcurrit:vt exinde tota ventoꝝ vis circũflãtiũ desęuiat.i.vniuersus diabolice ptãtis spũs ĩferaꝫ.

AVG. Uel aliter: Pluuia cũ in mali aliculꝰ significatione poniꝫ:caliginosa supstitõ ĩtelligiꝫ. Rumores aũt hominũ ventis cõpanꝫ:fluuiꝰ aũt carnalibꝰ ꝯcupiscentijs tanq̃ fluentibꝰ sup terrã ⁊ q̇ ꝓsperitatibꝰ inducaꝫ:quoꝝ nihil metuit qui fundatã hꝫ domum supra petrã.i.qui nõ solũ audit ꝑceptũ dñi: ſꝫ etiã facit. Et in his oĩbꝰ ꝑiculose subijcit: Qui audit ⁊ nõ facit. Nõ eñi q̇sq; firmat in se quẽ dñs ꝑcipit: vel ipse audit:nisi faciẽdo. Cõsiderãdũ aũt est:q: cũ dixit: Qui audit ṽba mea hec:satis significat istũ sermonẽ oĩbus ꝑceptis q̇bus christiana vita formaꝫ: esse ꝑfectũ.vt merito q̇ fm ea viuere voluerint:ꝯparenꝫ edificanti supra petram.

Et factũ est:cũ consũmasset iesus uerba hec:admirabanꝫ turbe super doctrina eiꝰ. Erat eñi docẽs eos sicut ptãtem habens:⁊ non sicut scribe eorum ⁊ pharisei.

GLO. Posita doctrina christi effectum doctrine ipsiꝰ in turbis oñdit dicẽs: Et factũ est cuꝫ cõsũ. iesus ṽba hec admi.tur.sup doc.eiꝰ. RABA. Cõsũmatio hec ad ꝑfectõem ṽboꝝ ⁊ ĩtegritatẽ dogmatis ꝑtinet. Quod aũt dr̃ turbas admirari aut infideles in turba significat:q̇ ab hoc stupebãt:q: nõ credebant verbis saluatoris:aut q̃ oẽs generaliter demõstrat: q̇ excellẽtiã tante sapie in eo venerabãꝫ. CHRY. sup matth. Placatꝰ rõnabiliter hõis ĩtellectꝰ laudẽ generat:victus aũt admirationẽ. Quicq̇d eñi digne laudare nõ possumꝰ admiramur. Admiratio tñ eorũ magis ad glãm christi ꝑtinebat q̃ ad fidẽ ipoꝝ: si eñi crederẽt in christũ nõ mirarenꝫ. Jllud eñi mouet admiratõez qḋ supat faciẽtis aut dicẽtis ꝑsonã: ⁊ iõ qḋ a deo factũ aut dictũ est:nõ admiramur: quia oĩa minora sunt q̃ dei potẽtia. Turba autẽ erant q̇ mirabanꝫ.i.ppl's vulgaris:ñ ꝑncipes ppli q̇ ñ discẽdi studio audire solebãt. Populꝰ autẽ simplex simpliciter audiebat:sed eoꝝ silentiũ si illi interfuissent suis ꝯditionibꝰ ꝯturbassent:vbi enim est maior scia illic fortior malicia:q̇ eñi festinat eẽ ꝑor:nõ est ꝯtentus eẽ secũdus. AVG. de cõ.euã. Ex eo autẽ qḋ h̃ diciꝫ põt videri discipuloꝝ turbã deseruisse: ex q̇bꝰ illos.xij.elegerat in mõtẽ ex pluribꝰ:quos apl'os nominauit:qḋ matthęꝰ h̃ ꝑtermisit. Solis eñi discipulis in mõte videꝫ iesus hũc habuisse fmonẽ quem matthęꝰ ĩterposuit:⁊ lucas tacet. Et deinde cũ descẽdisset in loco cãpestri habuisse alteꝝ similẽ: de quo matthęꝰ tacet:lucas nõ tacet. Quãq; etiã illud possit occurrẽ q̇ sicut supra dictũ est apl'is: ceterisq; turbis p̃ntibꝰ vnũ habuisse fmonẽ quem matthęꝰ lucasq; narrarũt diuerso narrãdi mõ:sed eadẽ ṽitate sniaꝝ.⁊ sic planũ est qḋ hic diciꝫ de admiratõe turbe. CHRY. in ho. Cãm autẽ admiratõis subdit dicens: Erat.n.do.eos sicut po.ha.⁊ nõ sicut scri.eoruꝫ ⁊ phari. Si aũt hanc ptãtem vidẽtes ꝑ opa scribe eũ a se abigebãt:vbi sola ṽba erãt ptãtem manifestantia:q̃liter scãdalizati h̃ fuissent: ſꝫ turbe hoc ñ passe sunt. Cũ eñi aĩa beniuola fuerit:facile ꝑsuadeꝫ a sermonibus ṽitatis. Erat aũt potestas docẽtis vt multos eoꝝ caperet ⁊ in admiratõez mitteret: ita q̇ propter delectationẽ eoꝝ q̃ dicta erant:neq; tacentẽ dimittebãt.vñ ⁊ secute sunt eũ descendentẽ de mõte. Stupebãt autẽ eiꝰ maxie ptãtem:q: non ad aliũ referẽs vt ꝓphete ⁊ moyses dixerũt:q̇ dixit: sed vbiq; oñdit se eũ esse:q̇ habet dñm:eteñi legẽ ferẽs continue apponebat: Ego aũt dico vobis. HIERO. Q: q̃si deꝰ ⁊ dñs ipsiꝰ moysi ꝓ libertate voluntatis sue vel ea que minꝰ videbanꝫ addebat in lege:vel commutans ꝑdicabat in pplo:vt supra legimꝰ: Dictum est antiquis:ego autẽ dico vobis. Scribe aũt ea tñ docebãt q̇ scripta sunt in moyse ⁊ ꝓphetis. GREGO. xxiiij. morali. Uel singulariter christꝰ ex bona ptãte locutꝰ est:q: ex infirmitate mala nulla cõmisit. Nos autẽ q: infirmi sumꝰ ex ꝓpa infirmitate pẽsemus quo docendi ordine infirmis fratribꝰ cõsulamus. HYLA. Uel in ṽboꝝ ṽtutibꝰ effectũ ptãtis metiebanꝫ. AVG. de ser. do. Hoc est eñi qḋ i psalmo significaꝫ: fiducialiter agã in eo: Eloq̇a dñi:eloquia casta:argentũ igne examinatũ terre ꝓbatũ septulũ: ꝓpter quẽ numerũ admonitꝰ sum oĩa ista ꝑcepta ad septẽ illas referre sentẽtias:quas in principio fmonis huiꝰ posuit.s.de beatitudinibꝰ. Qḋ eniꝫ aliquis fratri irascaꝫ sine cã vel racha dicat: vl' fatuum eũ appellet:supbissime admittiꝫ: ꝯ qḋ est vnuꝫ remediũ vt supplici aĩo veniã depceꝫ:qui nõ iactantie spũ infleꝫ. Beati ḡ pauperes spũ qm̃ ipsoꝝ est regnum celoꝝ. Cõsentit autẽ aduersario.i.ṽbo dei reuerentiã exhibẽdo.quisq̇s ad testamentuꝫ p̃ris operiendũ:nõ litibꝰ acerbꝰ sed pietate mitis accesserit. Beati ḡ mites:quoniã ipsi hereditate possidebunt terrã: Quisq̇s etiã carnalẽ delectatõeꝫ ꝯ rectã voluntatem suã rebellare sentit exclamet: Jnfelix ego hõ q̇s me liberabit de corpore mortis huiꝰ:⁊ ita lugẽdo iploret ꝯsolatoris auxiliũ.vñ beati q̇ lugent:qm̃ ipsi cõsolabunꝫ. Quid aũt laboriosiꝰ cogitari põt q̃

vt ociosa ↄsuetudine superanda ꝑcidat intra se membra impedientia regnū celoꝝ: nec dolore frangat: tolleret in ↄiugali fide oia q̄ quāuis sint molestissima crimē tñ fornicatōis nō habēt: verꝫ loquat ꝙ nō in rōnibus crebris: sed in moꝝ ꝓbitate cōmendet. Sꝫ quis tātos labores inire audeat: nisi flagret amore iusticie: quasi fame ac siti vehemēti attētus: Beati ḡ q̄ esuriūt ꝛ sitiūt: qm̄ ipsi saturabunt. Quis autem pōt parat⁹ eē ab infirmis iniurias sustinē: petēti a se tribuere: diligē inimicos: bn̄facere his q̄ se oderunt: orare ꝓ ꝑsequētib⁹: nisi ꝑfecte misericors. Beati ergo misericordes: qm̄ ipsi misericordiā cōsequentur. Mūdū autē cordis oculū hꝫ: q̄ finē bonoꝝ operum suoꝝ: nō in eo ↄstituit vt hōibus placeat neqꝫ vt cōparet ea q̄ huic vite sunt necessaria: neqꝫ temere animū hōis ↄdēnat: ꝛ quicq̄d exhibet hōi: hac itentiōe exhibet: q̄ sibi vult exhiberi. Beati ḡ mundo corde qm̄ ipsi deū videbūt. Oportet etiā vt ꝑ mūdū cor inueniat arta via sapie: cui ꝑuersorū hominū deceptōnes obstrepūt q̄s euadē est venire ad pacē sapiētie. Beati ḡ pacifici: qm̄ filij dei vocabunt: sed siue iste ordo ↄsiderand⁹ sit siue ali⁹: faciēda sūt q̄ audiuim⁹ a dn̄o: si volum⁹ edificare supra petrā. CA. VIII.

Cum aūt descēdisset iesus de mōte: secute sunt eū turbe multe: ꝛ ecce lepros⁹ ueniens adorabat eū dicēs: Dn̄e si uis potes me mūdare. Et extēdēs ies⁹ manū: tetigit eū dicēs: Uolo: mundare. Et cōfesti mūdata ē lepra ei⁹. Et ait illi iesus. Uide nemini dixeris: sed uade oñde te sacerdoti: ꝛ offer mun⁹ tuū qd̄ p̄cepit moyses i testimoniū illis.

HIERO. Post ꝑdicationē atqꝫ doctrinā: signorū offert occasio: vt ꝑ virtutū miracula ꝑterit⁹ apō audiētes sermo firmet. CHRY. Quia enī q̄si ptātem habens docebat vt non estimaret ostensio esse hic doctrine modus operib⁹ hoc idē facit: q̄si potestatē habēs curare. Et ideo dicit: Cū aūt descē. de mon. secu. sūt eū tur. mul. ORIGE. Docēte enī dn̄o i monte: discipuli erāt cū ipso q̄bus erat datū celestis doctrine nosse secreta. Nūc aūt descēdēte eo de mōte: turbe secute sunt eū: que in montē ascēdere neq̄q̄ poterāt: q̄r quos delictoꝝ sarcina deprimit ad mysteriorū sublimia scādere nō valent. Descēdēte aūt domino: hoc est inclināte se ad infirmitatē ꝛ ipotētiā ceteroꝝ: misert⁹ est iperfectōi eoꝝ vel infirmitati. secute sūt eū turbe multe: q̄dā ꝓpter claritatē: pleriqꝫ ꝓpter doctrinā: nōnulli ꝓpter curationē ꝛ admirationē. AIMO. Uel aliter: Per montē in quo domin⁹ sedet: celū intelligit: de quo scriptū est: Celū mihi sedes est. Sed cū dn̄s in monte sedet: soli discipuli ad eū ascendunt: q̄r anq̄ fragilitatis nr̄e hūanitatē assumeret: notus erat tm̄ in iudea de⁹. At vero postq̄ de mōte sue diuinitatis descēdit: ꝛ hūanitatē nr̄e fragilitatē assumpsit: magna turba nationū secuta est eū. Demōstrat aūt doctorib⁹: vt i ꝑdicatōe sua s̄monē habeāt tpatiū: ꝛ sicut viderint vnūquēqꝫ capere posse: ita ꝛ vbū dei annūcient. Ascēdūt enī in mōtem doctores: cū ꝑfectiorib⁹ excellētia precepta oñdūt: descēdūt vero cū infirmiorib⁹ leuiora demōstrant. CHRY. sup matth. Inter ceteros autē qui mōtē nō ascenderāt: ꝛ leprosus sursum ascendē nō valebat: q̄si peccatoꝝ baiulās pōdus. Lepra enī est peccatū aiaꝝ nr̄aꝝ. Ideo ḡ domin⁹ de altitudine celi q̄si de excelso mōte descēdit: vt lepram peccatoꝝ nr̄orū mūdaret. Et ideo q̄si iā preparat⁹ descēdēti occurrit ꝓpter qd̄ dr̄: Et ecce leprosus veniens. ORIGE. Deorsū currit ꝛ in mōte nihil dicit: q̄r tp̄s est omni rei sub celo: temp⁹ doctrine: ꝛ tp̄s curatōis. In monte docuit: aīas curauit: corda sanauit: q̄bus cōpletis sicut de celestib⁹ mōtib⁹ ad saluandos carnales descēdente: venit ad eū leprosus ꝛ adorabat eū anteq̄ peteret. adorare cepit: cultū oñdēs. CHRY. super matth. Nō enī illū petebat q̄si hoīem artificē: sꝫ adorabat eū q̄si deū. Oratio aūt ꝑfecta est fides ꝛ cōfessio. vñ leprosus fidei opus adorās ipleuit: sed opus cōfessionis ipleuit in vbis. vñ adorabat eū dicens: ORIGE. Dn̄e ꝑ te oia fcā sunt: tu ḡ si vis potes me mūdare. Uolūtas tua opus est: ꝛ opa tue voluntati obediūt. Tu ꝑus naamā syrū per helyseum a lepra mūdasti: ꝛ mō si vis potes me mūdare. CHRY. in ho. Nō dixit: Si rogaueris deū: neqꝫ si oraueris: sed si volueris: potes me mundare. Neqꝫ dixit: dn̄e mūda: sed ei totū cōcedit: ꝛ dn̄m eū facit: ꝛ ptātē vniuersoꝝ ei attribuit. CHRY. sup matth. Et ita spirituali medico: spiritualē offerebat mercedē. nā sicut medici pecunijs: iste orōne placat. Nihil enī dign⁹ offerimus deo q̄ orōnem fidelē. In hoc autē ꝙ dicit. Si vis. nō dubitat christi volūtatē ad omne op⁹ bonū paratā: sed q̄r nō oībus expedit corporalis īcolumitas nesciebat vtꝝ ei expediebat curatio illa. Dicit ḡ: Si vis. ac si diceret: Credo q̄r qd̄ bonū est vis: ignoro aūt si est mihi qd̄ desidero bonū. CHRY. i home. Cū aūt volūtate ac s̄mone purgare posset: man⁹ apposuit tactū. vñ sequit. Et extendēs manū: tetigit eū vt oñdat qm̄ nō subiacet legi: ꝛ qm̄ mundo iā nihil est īmundū. Heliseus aūt obseruās legis diligētiā: nō exiuit ꝛ tetigit naaman: sed mittit eū ad iordanē lauandū. Dn̄s aūt monstrat: qm̄ nō vt seru⁹: sꝫ vt domin⁹ curat ꝛ tangit. Nō enī man⁹ a lepra facta ē immunda: sed corp⁹ leprosū a manu sancta ↄstitutū est mundū. Nō enī corpa solū curatur⁹ venit: sed ꝛ aīam in verā sapiam ductur⁹. Sicut igit manib⁹ nō lotis iā nō māducare ꝓhibebat: ita ꝛ hic erudit quoniam oportet aie leprā formidare solā: qd̄ est peccatum: leprā aūt corporis nullū īpedimētū esse ad virtutē. CHRY. sup matth. Quāuis autē lrām legis soluerit: ꝓpositū tñ ei⁹ nō soluit. Ideo tñ lex iussit non tāgere leprā: q̄r nō poterat facere vt lepra nō sordidaret tangentē: ergo vetuit tangē leprā: nō vt leprosi nō sanarent: sed vt tāgētes nō inquinarent. Iste aūt tāgens nō inquinat⁹ est a lepra sed ipsam leprā mūdauit tangendo. DAMA. Nō enī de⁹ solum erat: sed homo. vñ ꝑ tactū ꝛ ꝑ s̄monē diuina signa operabat. vt enī ꝑ organū: ita ꝑ corp⁹ diuine ꝑficiebant actiones. CHRY. in ho. Cū aūt leprosū tangit nullus eū incusat: q̄r nōdū mundi detenti erant auditores. CHRY. super mattheū. Sicut tacere

est curasset: quis scire poterat: cuius virtute sanatus eēt. Igitur volūtas mundandi facta est ꝓpter leprosum. Uerbum autē ꝓpter spectantes. Ideo dixit: Uolo mundare. HIERO. Non aūt vt pleriqꝫ latinorū putant iunctim legendū esse: Uolo mundare. sed separatī Uolo. deinde imperās dicat: Mūdare. Ille enī dixerat: Si vis. dominus respōdit: volo. Ille pmiserat: Potes me mūdare: dominus dixit: Mundare.

CHRY. in homel. Nusqꝫ autē videtur dicere hoc verbum: q̄uis magna signa faciens: sed hic ꝓpterea apposuit Uolo: vt opinionē plebis ⁊ leprosi de eius potestate cōfirmaret. CHRY. in ho. Cessit autē mandanti natura cum decēti velocitate. Et ideo sequitur: Et confe. mun. est le. eius. sed hoc qđ dicit: Confestim multum est tardius velocitate q̄ fm̄ opus est facta.

ORIGE. Quia enī non dubitauit credere: non tardatur sanatio: qui non distulit confessionē: non differtur mundatio. AUGU. de con. euan. Huius autem leprosi mundati: quē lucas meminit: nō sane hoc ordine sed vt solent ꝑtermissa recordari: posterius facta ꝑoccupari: sicut diuinitus suggerebātur: vt antea cognita postea recordādo rescriberēt. CHRY. in home. Curās autem eius corpus iubet nulli dicere. vn̄ sequitur: Et ait illi iesus: vide nemini dixeris. Quidā igitur aiūt quoniā ideo iussit hoc vt non malignentur circa eius purgationē: qđ insipienter dicitur. Non enī ita mūdauit: vt dubitabilis esset mūdatio: sed nulli dicere iubet: docens nō intelligere ostentationē ⁊ honorem. Qualiter igitur alij sanato iubet dicere? Sed in hoc erudiuit nos bone mentis esse. Non enī illuc diuulgari se iussit: sed dari gl'am deo. ꝑ leprosum ergo hūc instruit nos nō esse vane gloriosos: ꝑ illum autē non esse ingratos: sed oīa ad laudē dei referre. HIER. Et reuera quid erat necesse ꝙ sermone iactaret: quod corpore ꝑferebat. HYLA. Uel vt salus hec non offeretur potius q̄ q̄reretur silentiū imperat. Sequitur: Sꝫ vade ostēde te sacerdo. HIER. Mittit aūt eum ad sacerdotes: pmū ꝓpter humilitatē: vt sacerdotibus deferre videatur: deinde vt videntes leprosum mundatū si crederent saluatori: saluarent. si vero non crederēt: inexcusabiles fierēt: ⁊ simul ne qđ ī eo sepissime criminabantur: legē infringē videretur. CHRY. i hom. Neqꝫ enī vbiqꝫ eā dissoluebat: neqꝫ vbiqꝫ custodiebat: sed qnqꝫ quidē hoc qnqꝫ illud faciebat: in vno quidem future sapiē ꝑparās vitam: in altero autē inuerecundā iudeorum cohibens linguā: ⁊ cōdescēdēs imbecillitati eorum. Unde apl'i apparēt qnqꝫ quidē obseruātes legē: qnqꝫ aūt eā ꝑtermittētes. ORIGE. Uel mittit ad sacerdotes vt cognoscāt: quia non ꝑ legis cōsuetudinē mūdatus est: sed ꝑ gr'e operationē. HIER. Erat autē in lege p̄ceptum: vt qui mundati fuerant lepra: offerrēt munera sacerdotibus. vn̄ sequitur: Et offer munus tuū: quod p̄cepit moyses in testi. illis.

CHRY. Non sic intellige quia hoc moyses p̄cepit in testimoniū illis: sꝫ vade tu offer in testimoniū illis.

CHRY. in ho. ꝑuidens enī christus eos ex hoc nihil ꝓfecturos: non dixit: In emendationē eorum: sed In testimoniū. i. in accusatiōem ⁊ attestatiōem: quoniā que a me erāt fienda: oīa facta sunt. Et licꝫ eos ꝑuiderim non emēdari: non tn̄ dimisi q̄ facere oportebat. Illi autē in ꝓpria māserūt malicia. Non autē dixit: munus qđ ego iubeo: sed qđ moyses iussit: vt interī trāsmittat ad legē: ⁊ iniquorum obstruat ora: ne enim nō dicant: quoniā sacerdotū gl'am rapuit: opus quidem ipse ipleuit: ꝓbationem autē illis concessit.

ORIGE. Uel offer munus tuū: vt oēs qui vidēt te portare miraculo credāt. CHRY. sup mattheum: Uel iō iubet offerri munera vt si postmodum eū expellere vellēt diceret eis: munera q̄si a mundato accepistis: ⁊ q̄uo me q̄si leprosū expellitis. HYLA. Uel legendū est qđ moyses p̄cepit in testimonium illis: quia qđ moyses in lege p̄cep. ē: testimoniū est nō effectus. BEDA. in ho. Si quē autē moueat: q̄uo dn̄s cū videatur moysi sacrificiū approbare: id ecclia non recipiat: meminerit quia nōdū christus corpus suū obtulerat ꝑ passionē in holocaustū. Non aūt oportebat auferri significantia sacrificia ꝑius q̄ illud qđ significabatur ↄfirmatū eēt testimonio apl'orum ꝑdicantium ⁊ fide credentiū ppl'orum. Uir autē iste genus humanū designat: qui nō solum leprosus: verū etiā iuxta euāgeliū luce plenus lepra fuisse describitur. Omnes enī peccauerūt: ⁊ egent gl'a dei: illa. s. vt extenta manu saluatoris hoc est incarnato dei vbo humanamqꝫ cōtingente naturā: ab erroris prisci vanitate mundentur. ⁊ qui diutius abominabiles ⁊ a castris populi dei eiecti iā aliqñ tēplo redditi ⁊ sacerdoti: q̄ant offerre corpa sua hostiā viuētem: illi. s. cui dicitur: Tu es sacerdos in eternū. REMI. Moraliter aūt ꝑ leprosum designatur peccator: nā peccatū īmūdā ⁊ variā aīam facit: qui añ christū ꝓcidit: qñ de ꝑstinis peccatis confunditur: ⁊ tn̄ debet cōfiteri ⁊ remedium pn̄ie postulare. nā leprosus vulnus ostēdit: ⁊ remediū postulauit. Extendit aūt dn̄s manū qñ auxiliū diuine miserationis ipendit: ⁊ statī cōsequitur remissionē delictorum: nec debet eccl'e eidem reconciliari: nisi iudicio sacerdotis.

¶ Cū aūt introisset capharnaū: accessit ad eū centurio: rogās eū ⁊ dicens: Dn̄e puer meus iacet in domo paralyticus: ⁊ male torquetur. Et ait ille iesus: Ego ueniā ⁊ curabo eū. Et rn̄dens centurio ait: Dn̄e nō sū dignus ut intres sub tectū meū: sed tm̄ dic uerbo ⁊ sanabitur puer meus. Nā ⁊ ego hō sum sub ptāte ↄstitutus hn̄s sub me milites: ⁊ dico huic uade ⁊ uadit: ⁊ alij ueni ⁊ uenit: ⁊ seruo meo: fac hoc ⁊ facit.

CHRY. sup matth. Postq̄ dn̄s discipulos docuit in mōte: leprosū aūt sanauit sub monte: venit capharnaū in mysterio: quia post iudeorum mūdationem venit ad gētes. AUG. Capharnaū enī que villa pinguedinis interpretatur: siue ager solatōis: ecclām q̄ ex gentibus est collecta significat: que spiritali pinguedine est repleta: fm̄ illud: Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur aīa mea. Et inter pressuras seculi de celestibus ↄsulatur: fꝫ illud: Cōsolatiōes tue letificauerūt aīam meā. vn̄ dr̄: Cū aūt introisset capharnaū: accessit ad eū centurio. AUGU. de v. domi. Iste centurio de

gentib⁹ erat. Iã enĩ de iudea gens habebat militẽ romani imperij. CHRY.sup matth. Centurio aũt iste pm⁹ fruct⁹ ex gẽtibus:ad cui⁹ fidei cõparationẽ omniũ iudeoꝝ fides infidelitas est iuenta: qui neqꝫ christũ audiut docentẽ neqꝫ leprosuꝫ cũ mũdaret aspexit:sed audita tãtũmõ sanitate leprosi:plus credidit ꝙ̃ audiuit.erat enĩ in mysterio gen iũ futurarũ:q̃ neqꝫ legẽ an pphetas legerãt de christo: neqꝫ ipm christũ mirabilia facientẽ viderũt.Accessit ḡ rogans eũ ꝛ dicens:Dñe puer me⁹ iacet in do.para. ꝛ male torquet.Uide aũt bonitatẽ centurionis q̃ p salute serui solicite festinabat q̃si non dãnũ pecunie sed salutis passur⁹ in morte illi⁹. Nullã enĩ diam estimabat iter seruũ ꝛ dñm:qꝛ ꝫ̃i dignitas ĩ hoc seculo diuersa est iter illos:vna tñ est illis natura.Fidem aũt centurionis vide:qꝛ non dixit veni ꝛ salua eũ:qꝛ ꝛ ille cõstitut⁹ in omni loco erat pñs.sapiẽtiã autem:qꝛ non dixit:hic ↄstitut⁹ salua eũ:sciebat enĩ qꝛ potens est ad faciendũ:sapiens ad intelligenduꝫ: misericors ad exaudiendũ:iõ infirmitatẽ tñ exposuit.Remediũ aũt sanitatis in ptãte misericordie ei⁹ dimisit dicẽs:Et male torquet. In quo apparet quia diligebat eũ.Nã vnusquisqꝫ quẽ diligit ꝫ̃i modice fuerit tediat⁹: graui⁹ eũ putat habẽ ꝙ̃ hꝫ. RABA.Oia ista cũ dolore cognoĩauit ꝛ iacentẽ ꝛ paraliticum ꝛ male detentum:iõ vt aĩe sue angustias demonstraret ꝛ dñm cõmoueret:sic debent oẽs cõdolere suis:ꝛ eoꝝ curã hr̃e. CHRY.in ho.Quidã autem dicũt qm̃ excusans se in hoc:cãm dixit ppẽ quã non ipm adduxit.Neqꝫ enĩ possibile erat dissolutũ eũ cũ torqueret:ꝛ ad vltima eẽt expiratiões portari. Ego aũt signũ hoc esse magne fidei dico:qꝛ enĩ sciebat ꝙ sola iunctio sufficeret ad restaurationẽ iacẽtis supfluum estimabat eũ ducẽ. HYLA. Iacẽtes autẽ in seculo:ꝛ peccatoꝝ morbis dissolute:spiritaliter gentes estimãde sunt:oĩbus vndiqꝫ mẽbris fluidis ꝛ ad cõsistendi officiũ gradiendiqꝫ corruptis q̃rũ salutis sacrm̃ in puero centurionis explet:ꝙ̃ sal dictũ sit pncipem eẽ gentiũ crediturarꝫ. Quis aũt sit hic pnceps:canticum moysi in deutronomio docet: vbi.s.d̃r:Constituit termi⁹ gentiũ iuxta numerum angeloꝝ. REMI. Uel p centurionẽ designat q̃ pmi ex gentib⁹ crediderunt:ꝛ pfecti in virtutib⁹ fuerunt.Centurio enĩ dicit qui centũ militib⁹ pest:centenari⁹ aũt numer⁹ pfect⁹ est. Recte ergo centurio p puero suo rogat:qꝛ primitie gentiũ p salute toti⁹ gentilitatis deũ rogauerũt. HIERO. Uidẽs autẽ dñs centurionis fidẽ humilitatẽ ꝛ pudentiã:statim se iturũ esse pmittit.vñ sequit:Et agit illi iesus:Ego veniã ꝛ curabo eũ. CHRY.in ho.Quod nũqꝫ fecit hic facit iesus.vbiqꝫ enĩ sequit voluntatẽ supplicantium:hic aũt pmitit ꝛ non solũ curare pmittit sed ire ad domũ.facit hoc vt discam⁹ cẽturionis virtutes.

CHRY.sup matth.Nisi enĩ ille dixisset:Ueniam ꝛ curabo eũ:nunqꝫ iste respondisset: Nõ sum dign⁹ deinde qm̃ p suo petebat:ideo ire pmisit:vt nos doceat nõ colere magnos:ꝛ cõtẽnere modicos:sꝫ pauperes ꝛ diuites similiter honorare. HIERO. Sic aũt in centurione cõmendam⁹ fidem:eo ꝙ credit paralyticũ a saluatore posse sanari:ita patet humilitas in hoc ꝙ se iudicauit indignũ:cui⁹ tectũ dñs itraret. vñ sequit:Et rñdens centurio:ait illi:Dñe non sũ dignus vt intres sub tectũ meũ. RABA. Propt cõscientiã enĩ vite gentilis:grauari se magis dignatõe putauit ꝙ̃ iuuari:cui⁹ ꝫ̃i fide pditus:nondũ tñ erat sacramẽtis iunct⁹. AUG.de ver.do.Dicẽdo aũt se indignũ:pstitit dignũ nõ in cui⁹ parietes:sed ĩ cui⁹ corde vbi dei christ⁹ itraret. Neqꝫ hoc diceret cum tãta fide ꝛ humilitate:nisi illũ quem timebat ĩtrare domũ suã corde gustaret.nam nõ erat magna felicitas si iesus intraret in parietes ei⁹:ꝛ nõ eẽt ĩ pectore ei⁹. SEVERIA.Mystice aũt hoc tectũ corp⁹ est qd̃ regit aĩam:qd̃ libertatẽ mẽtis celesti visione ĩ se cõcludit:sed de⁹ neqꝫ habitare carnẽ:neqꝫ tectũ nr̃i corporis dedignat itrare. ORIGE. Nũc etiã qñ sancti ꝛ deo acceptabiles ecclaꝝ antistites sub tectũ tuũ itrant:tũc ibidẽ p eos dñs ingredit:ꝛ tu sic estimes q̃si dñm suscipiẽs.Et qñ corpus ꝛ sanguinẽ domini mãducas ꝛ bibis:tũc dñs sub tectũ tuũ ingreditur:ꝛ ergo humiliãs teipm̃ dicas: Dñe nõ suꝫ dign⁹ ꝛc.Ubi enĩ indigne ingredit:ibi ad iudiciũ ingreditur accipiẽti. HIERO.Prudẽcia aũt centurionis apparet in hoc:ꝙ vltra corporis tegumẽ latentẽ vidit diuinitatẽ.vnde subiũgit:Sed tñ dic verbo ꝛ sanabit puer me⁹. CHRY.sup matth. Sciebat eniꝫ qm̃ astabant illi inuisibiliter angeli ministrãtes qui omne vbũ eius vtunt in op⁹.ꝙ ꝫ̃i angeli cessant:tamen infirmitates pceptis eius viuacib⁹ expellunt.

HYLA.Dicit etiã centurio pueꝝ voce posse sanari:qꝛ salus gentiũ omnis ex fide est:ꝛ pceptis dñi vita est vniuersoꝝ.ꝛ iõ subiungit dicens: Nam ꝛ ego homo suꝫ sub ptãte ↄstitut⁹:hñs sub me milites. Et dico huic vade ꝛ vadit:ꝛ alij veni ꝛ ve. ꝛ seruo meo fac hoc ꝛ facit. CHRY.super matth.Patris ꝛ filij mysteriũ spũsancto suggerẽte depinxit: ac si diceret Etsi ego sum sub ptãte alteri⁹: tñ habeo ptãtẽ iubẽdi eis qui sub me sunt:sic ꝛ tu q̃uis sis sub ptãte patris.s.inquãtum hõ:habes tñ ptãtẽ iubẽdi angelis. Sed forte dicet sabellius volens ondere eundẽ eẽ prẽm qui ꝛ fili⁹ est:sic hoc eẽ intelligendũ: Si ego sub ptãte ↄstitut⁹ possum iubere:quãtomagis tu q̃ sub nulli⁹ ptãte.Sed hanc expositionem nõ recipit textus.Nõ enim dixit:Si ego hõ sub ptãte:sꝫ dixit: Nã ꝛ ego hõ sub ptãte.In quo pꝫ ꝙ inter se ꝛ christum non cõparationis diam fecit:sed rationẽ similitudinis itroduxit. AUG.de v̄.do.Si ego hõ sub ptãte iubendi habeo ptãtẽ:qd̃ tu potes:cui omniũ suiunt ptãtes? GLO. Potes p angeloꝝ ministeria sine corpis pñtia dicere infirmitati vt recedat:ꝛ recedet:ꝛ sanitati vt veniat:ꝛ vẽiet. AYMO.Pñt aũt p subiectos centurionis vtutes naturales intelligi:in quib⁹ plurimi gentiliũ pollebant:vel etiã cogitationes bone aut male.malis aũt dicam⁹ vt recedant ꝛ recedent:sed bonas vocam⁹:ꝛ venient:seruo quoqꝫ nr̃o hoc est corpori:vt subiciat volũtati diuine

AUGU.de cõ.euan. Huic aũt qd̃ hic dicit.videt repugnare qd̃ ait lucas cũ audisset centurio de iesu: misit ad eũ seniores iudeoꝝ rogãs eum vt veniret ꝛ saluaret seruũ ei⁹:ꝛ iteꝝ ꝙ cum longe esset a domo misit ad eũ centurio amicos dicens:Dñe noli vexari:nõ enĩ sũ dign⁹ vt sub tectũ meũ intres. CHRY. in ho.Quidã autẽ dicunt:qm̃ non est idẽ illic ꝛ hic: quod multas cõiecturas hꝫ. De illo enĩ ait:quoniã synagogã nr̃am construxit:ꝛ genteꝫ diligit.De isto

autē ipſe ieſus ait: Nec͛ i iſrael tantā fidē iueni. vñ videt̃ iudeū illū eē: mihi aūt videt̃ idē hic ⁊ ille eſſe. Sed qñ lucas dicit: ꝙ miſit vt veniat: blādicias iudeoꝝ inſinuauit. Conueniens enī eſt credē centurionem volentē abire, ꝓhibitū eē a iudeis blādientib⁹ ⁊ dicentib⁹: qñ nos adim⁹ ⁊ cōducim⁹. Sed qñ ab eoꝝ īminentia erut⁹ ē: tūc miſit dicens: Ne eſtimes ꝙ ꝓpter deſidiā nō veni: ſed qꝛ me īdignū eſtimaui vt te in domū meā ſuſciperē. Quod aūt matthe⁹ ait nō ꝑ amicos: ſed ꝑ ſeipſum hoc eū dixiſſe: nihil ↄ̄riū eſt: vtrūq͛ enī deſideriū viri repñtauit. Et qñ ꝺ chriſto decentē opinionē habebat. Cōueniēs autem eſt opinari ⁊ ipſum poſtq̄ miſit amicos aduenientē ꝑ ſe hec dicere. Si aūt non hoc dixit lucas: neq͛ illud matthe⁹ nō ſibi ↄ̄dicūt: ſꝫ cōplent q̄ ab inuicē derelinquebant̃. AVG. de cō. euan. Matthe⁹ ḡ acceſſuꝫ centurionis ad dñm ꝑ alios factū cōpendio dicē voluit: qꝛ fidē ei⁹ qua vere ad deū accedit̃: laudauit ut diceret: Nō inueni tātā fidē in iſrael. Lucas autē iō totū qꝛ geſtū eſt aperuit: vt ex hoc intelligē cogeremur: q̄liter eū accepiſſe dixerit matthe⁹: q̄ mentiri nō potuit. CHRY. in ho. Nec͛ enī eſt ↄ̄riū ꝙ fabricauit ſynagogā ſm lucā: ⁊ ꝙ hic oñdit̃ nō eē iſraelita: poſſibile enī eſt iudeū nō exiſtentē ⁊ ſynagogam fabricaſſe ⁊ gentem diligere.

¶ **Audiēs aūt ieſus mirat⁹ eſt: ⁊ ſequētibus ſe dixit: Amē dico uobis: nō inueni tantā fidē in iſrael. Dico aūt uobis: ꝙ multi ab oriēte ⁊ occidente ueniēt ⁊ recūbēt cū abraam ⁊ iſaac ⁊ iacob i regno celoꝝ: filij autē regni eijcient̃ i tenebras exteriores Ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentiū. Et dixit ieſus centurioni: Uade ⁊ ſicut credidiſti fiat tibi: ⁊ ſanatus eſt puer ex illa hora.**

CHRY. in ho. Sicut qd̄ leproſus dixerat de chriſti ptāte: ſi vis potes me mūdare: chriſti voce confirmat̃ dicentis: Uolo: mūdare. ita ⁊ hic centurionem de chriſti ptāte teſtantē nō ſolū nō accuſauit: ſꝫ etiā cōmendauit. Sed ⁊ ampli⁹ aliq̄d fecit: intentionem enī laudis euāgeliſta ſignificās dicit: Audiēs autē ieſus mirat⁹ eſt. ORIGE. Attende q̄tū ſit aut q̄le qd̄ deus vnigenit⁹ miratur: aurū: diuitie: regna: ꝑncipatus in cōſpectu ei⁹ ſunt tāq̄ vmbra vel terminos decidens. Nihil ḡ hoꝝ in cōſpectu dei mirabile eſt: q̄ſi magnū vel ꝑcioſū: ſed tñ fides hāc mirat̃ honorificans: hāc acceptabilē ſibi eſtimat. AVG. ſuper geneſim ↄ̄ manicheos: Quis autē illo fecerat illā fidem niſi ipſe q̄ admirabat̃? ꝙ ſi ⁊ alius eam feciſſet vt quid miraret̃: q̄ ꝑſcius erat? Qō ḡ mirat̃ dñs nobis mirandū eſſe ſignificat: q̄bus adhuc opus eſt ſic moueri. oēs enī tales motus ei⁹ nō ꝑturbati animi ſigna ſunt: ſed docētes magiſteriū. CHRY. in ho. Unde plebe omni pñte admiratus eē dr̄: ⁊ aliis exēplum dedit: vt eū mirent̃. Sequit̃ enī: Et ſequētib⁹ ſe dixit: Amē dico vobis: nō iueni tantā fidē i iſrael

AVG. ↄ̄ fauſtū: Fidē laudat illi⁹: nō aūt deſertionem milicie īperauit. HIERO. Hoc aūt de pñtib⁹ loquit̃: non de oībus retro ꝑriarchis ⁊ ꝓphetis. CHRY. ſup matth. Credidit enī andreas: ſed iohanne dicente: Ecce agn⁹ dei. credidit petrus: ſed euangeliſante ſibi andrea credidit philipp⁹: ſed legendo ſcripturas nathanael: ⁊ ꝑus ſignum diuinitatis accepit: ⁊ ſic fidei cōfeſſionē obtulit. ORIGE. Jairus iſraelis ꝑnceps ꝓ filia ſua petēs: non dixit: Dic vbo: ſed Ueni velociter. Nicodem⁹ de fidei ſacro audiēs ait: Q̄ō pōt hoc fieri. Maria ⁊ marta dicūt: Dñe ſi fuiſſes hic: frater me⁹ non fuiſſet mortu⁹: q̄ſi dubitātes ꝙ vbiq͛ poſſet adeſſe dei potētia. CHRY. ſup matth. Aut ſi volum⁹ fideliorē putare iſtū q̄ apl'os ita teſtimoniū chriſti itelligendū eſt: ꝙ vnūquodq͛ bonū hōis ſm quātitatē ꝑſone illi⁹ laudat̃: ruſticuꝫ enī dicere aliquid ſapienter magnū eſt: qd̄ de philoſopho non eſt mirū: ſic de centurione dcm̄ eſt: ī nullo tantā fidē inueni in iſrael. CHRY. in ho. Non enī erit equale iudeū credere ⁊ gentilem. HIER. Uel forte in centurione fides gentiū ꝑponit̃ iſrael. vñ ſubdit: Dico autē vobis ꝙ multi ab oriente ⁊ occidente veniēt. AVGV. de v̄. do. Nō Oēs ait: ſed Multi: tñ ipſe ab oriēte ⁊ occidēte iſtis duab⁹ partibus tot⁹ orbis deſignat̃. AYMO. Uel ab oriente veniūt qui ſtatim illuminati trāſeūt ab occidēte: hi qui ꝑſecutionē vſq͛ ad mortē tolerauerūt ꝓ fide. vl' ab oriente quis venit cū ab infantia deſeruire īcipit. ab occidente: dū in ipſa decrepita etate ad deū ↄ̄uertitur. ORIGE. Sed q̄ō alibi dicit: ꝙ pauci ſunt electi: ꝓ diuerſas enī generationes pauci electi ſunt ſimul v̄o ↄ̄gregati in tpe viſitatōis multi īuenient̃. Sequit̃: Et recūbent. nō carnaliter iacētes: ſed ſpiritaliter requieſcētes: nō tēporaliter potātes: ſed eternaliter epulantes cū abraā iſaac ⁊ iacob in regno celorū. vbi lux: exultatio: glā: ⁊ lōgeuitas vite eterne. HIERO. Quia aūt deus abraā celi conditor: pater chriſti eſt: iccirco in regno celorū ē ⁊ abraā cū quo accubiture ſunt natiōes: q̄ crediderūt in chriſtū filiū creatoris. AVG. de v̄. do. Sic aūt videm⁹ chriſtianos vocatos ad celeſte cōuiuiū: vbi ē panis iuſticia pot⁹ ſapīa: ita videm⁹ ⁊ iudeos reprobatos. vñ ſeq̄t̃: Filij aūt regni eijcient̃ i tenebras exteriores. Judei ſ. q̄ legē acceperūt: q̄ celebrāt figura oīuꝫ futuroꝝ q̄ cū pñtia nō agnouerūt. HIERO. Uel filios regni dicit iudeos qꝛ in eis de⁹ añ regnauit. CHRY. in ho. Uel filios regni eos dicit q̄bus regnū erat ꝑparatū: qd̄ ⁊ magi eos mordebat. AVG. ↄ̄ fauſtū: Si ḡ nō ↄ̄mēdauit moyſes pplo iſrael dñi: niſi deuꝫ Abraā Iſaac ⁊ Iacob: eūq͛ ipm chriſt⁹ cōmēdat: nō eſt conat⁹ illū pplm auertē a deo ſuo: ſed iō minat⁹ eſt eos itur⁹ in tenebras exteriores ꝙ auerſos videret eos a deo ſuo: in cui⁹ regno gētes vocatas ex toto orbe terraꝝ recubituras dicit cū Abraā iſaac ⁊ iacob: nō ob aliō q̄ ꝙ fidē tenuiſſent dei abraā iſaac ⁊ iacob. Quib⁹ nō q̄ſi in morte correctis: vel p⁹ paſſionē ſuā iuſtificatis teſtimoniū domin⁹ ꝑhibebat.

HIERO. Tenebre aūt exteriores dicūt̃: qñ qui a dño expellit̃ foras: reliq̄t lumen. AYMO. Quid aūt ibi paſſuri ſint: manifeſtat cū ſubdit: Ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentiū. Per metaphorā enī mēbroꝝ penas deſcribit tormētoꝝ. Solēt enim oculi fumo

tacti lachrymas pducere: dentes vero a nimio frigore stridere. ostendit ergo q reprobi in inferno & calorē itollerabilē & frigus sustinebūt: fm illud Job: Trāsient ab aquis niuiū ad calorē nimiū. HIER. Si aūt flet⁹ oculoꝝ ē: & stridor dentiū: ossa demonstrat: vera est corpoꝝ & eorūdē mēbroꝝ q ceciderāt resurrectio. RABA. Uel stridor dentiū pdit indignantis affectū: eo q sero vnūquēq peniteat: sero sibi irascat: q tā ptinaci iprobitate delidt. REMI. Uel alit: Tenebras exteriores appellat exteras nationes. quātū enī ad historiā attinet: pdicit dn̄s his vbis iteritū iudeoꝝ: qm ppter infidelitatē ducendi erāt captiui & dispergēdi p diuersa regna terraꝝ: fletus enī ab igne solet fieri: stridor dentium a frigore. Illis g ascribit flet⁹: q in calidiorib⁹ locis habitant: sicut in india & ethiopia. Stridor vero dentium illis ascribit: q in frigidiorib⁹ locis cōmorat: sicut ē Hircania & Scytia. CHRY. sup matth. Ne qs aūt existimet blādiciaꝝ eē hec vba: q dcm̄ erat credere fac signū. vn̄ sequit. Et dixit iesus centurioni: Uade: & sicut credidisti fiat tibi. RABA. Quasi. d. fm mēsuram fidei fiat tibi & ista gr̄a. Pōt aūt meritū dn̄i etiā famulis suffragari: nō solū merito fidei: sed etiā studio discipline. vnde sequit: Et sanat⁹ est puer ex illa hora. CHRY. i ho. Ubi velocitatē admirare: neq enī solū curare: sed inopinate: & in momēto tēporis hoc facē: vtutē christi oñdebat. AUGU. de f. do. Sicut enī dn̄s domū centurionis corpe nō intrauit sed absens corpe: p̄sis maiestate pueꝝ ipm sanauit. sic & in solo iudaico pplo corpe fuit: apud alias gentes nec de virgine nat⁹ est: nec passus est: nec humana ptulit: nec diuina mirabilia fecit: & tn̄ ipletū est qd dcm̄ erat. Pplś quē nō cognoui: seruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Judea enī gens cognouit & crucifixit. orbis terraꝝ audiuit & credidit.

¶ Et cum uenisset iesus in domum petri uidit socrū ei⁹ iacentē & febricitantē: & tetigit manum ei⁹ & dimisit eā febris: & surrexit & ministrabat eis.

AUG. Postq̄ oñdit mattheus p leprosū totū genus humanū sanatū: & in puo centuriōis gētilis populi sanatōem: cōsequēter p socrū petri designat curationē synagoge: cū dicit: Et cū venisset iesus in domū petri. Petr⁹ aūt narrat de puo: q mai⁹ miraculum fuit & maior gr̄a in gentili ouerso. vel q in fine seculi synagoga est plenarie ouertenda: cū plenitudo gentiū subintrauerit: Dom⁹ aūt petri & in bethsaida erat. CHRY. in ho. Sed cur intrauit i domum petri: mihi videt cibū assumptur⁹. vn̄ sequit: Et surr. & minist. eis. Apud discipulos enī diuertebat honorans eos: & auidiores ex hoc faciēs. Attende aūt petri ad christū reuerētiā: hn̄s enī socrū domi febricitātem: nō traxit eū i domū: s expectauit doctrinā ópleri & alios curari. Ab exordio enī erudiebat: q alioꝝ erāt sibiipsi ppponē. Quocirca neq ipse eū iducit: sed christ⁹ spōte adiuit: postq̄ dixit centurio: Nō sū dignus vt itres sub tectū meū: monstrās quātū largiebat discipulo. Nō est aūt dedignat⁹ sub vilia tuguria piscatoꝝ itrare: erudiēs p oīa humanū oculcare tumorē. Et qnq qdē solū vbis curat: qnq aūt etiam manū extēdit. vn̄ & h dr̄: Et teti. ma. ei⁹: & di. eam fe. Nō enī volebat semp cū supabundantia miracula facē: oportebat interī latē. Tāgens aūt corp⁹ non febrem extinxit solū: sed & purā tribuit sanitatē. Quia enī egritudo curabilis erat: mō curatōis suā vturē oñdebat: faciēdo qd ars medicinalis nō opat: vt. s. simul pfectā restituat sanitatē. vn̄ euāgelista hoc innuens dicit q surrexit: & ministrabat eis. HIER. Natura enī hominū istiusmōi est: vt p⁹ febrē mag lascescant corpa: & icipiēte sanitate egrotatōis mala sentiūt. Uer sanitas q ofert a dn̄o: tota simul redit. CHRY. in ho. In hoc g qd dicit q surrexit: & ministrabat eis: & christi vtutis signū est: & dispositōis mulieris quā erga christū oñdebat. BEDA. i ho. Mystice aūt dom⁹ petri lex vel circūcisio ē. Socr⁹ est synagoga: q quodāmodo ē mr̄ eccl'e petro commisse. hec febricitat: q iuidie estib⁹ laborabat: persequens eccl'a: cui⁹ manū dn̄s tāgit: qn̄ carnalia eius opa in spiritalē vsū cōuertit. REMI. Uel p socrū petri pōt itelligi lex q s aplm ifirmabat p carnē. i. carnalē intelligentiā. Sed cū domin⁹ p mysteriū incarnationis visibilis in synagoga apparuit: & ope legem ipleuit: & spiritaliter intelligenda docuit: mox ipa sociata gr̄a euāgelij tātū robur accepit: vt q fuerat ministra mortis & pene: postmodū fieret vite & glorie. RABA. Uel vnaqueq aīa que carnis cōcupiscētijs militat: quasi febrib⁹ estuat: s manu misericordie diuine tacta cōualescit: & p continētie frena carnis lasciuiā ostringit: & membris qbus seruierat imundicie: seruit iusticie. HYLA. Uel in socrū petri vitiosa infidelitatis estuat affectio cui adiacet libertas volūtatis: que nos sibi coniugij societate cōiungit. Ergo ingressu domini in petri domū. i. i corpore: curat infidelitas peccatoꝝ calore estuans: & saluata officij famulatu ministrat. AUG. de con. euā. Hoc aūt qn̄ fcm̄ sit. i. post quid vel ante quid n expssit matthe⁹. nō enī post qd narrat post hoc etiā factū necesse est intelligat. Nimirū tamē iste hoc recoluisse intelligit: qd pus cōmiserat. Nā id marc⁹ narrat anteq̄ illud de mūdato leproso cōmemoret q post sermonē in monte habitū de quo ipse tacuit videt iposuisse. Itaq & lucas hoc p⁹ factū narrat de socru petri: post qd & marcus añ sermonē etiam quē plixū iterposuit qui pōt idē videri: quē dicit habitū in mōte matthe⁹. Quid autē interest quis quo loco ponat: siue qd ex ordine inserit: siue qd omissū recolit: siue qd postea fcm̄ añ pocupat: dū tn̄ non aduerset eadē alia narranti: nec sibi nec alteri: q. n. nulli⁹ in ptāte est res oportune cognitas quo q̄q ordine recordet: satis pbabile est q vnusq̄q euangelistaꝝ eo se ordine credidit debuisse narrare: quo voluisset de⁹ ea que narrabat ei⁹ recordationē suggerere. Quapropter vbi ordo tempoꝝ non apparet nihil nostra iteresse debet: quem narrādi ordinem quilibet eoꝝ tenuerit.

¶ Uespe aūt fcō: obtulerūt ei multos demonia hn̄tes: & eijciebat spūs uerbo: & oēs male hn̄tes curauit: ut adimpleret qd dcm̄ est p isaiā pphetā dicentē: Ipse infirmitates nr̄as

accepit ⁊ egrotatões nr̃as portauit
CHRY.in ho. Quia multitudo credentiũ erat iã
acta neqꝫ tpe impelliẽte a christo abscedere patiebã
tur: vespe ei infirmos adducũt. vñ dr̃: Uespe aũt fcõ
obtulerũt ei multos demonia hñtes. AVGV. de
cõ. euã. Per hoc autẽ ꝙ dicit: Uespe autẽ facto. ad
eiusdẽ diei tp̃s hoc ptinere satis indicat: quãuis ne
cesse nõ sit: vbi dicit Uespere fcõ. eiusdẽ diei vespuꝫ
accipe. REMI. Christus autẽ dei filiꝰ auctor hũa
ne salutis fons ⁊ origo totiꝰ pietatis celestẽ medici
nã oĩbus tribuebat. vñ sequit: Et eiciebat spũs ṽbo
⁊ oẽs male hñtes curauit. Demones eñ ⁊ morbos
solo ṽbo repellebat: vt his signis ⁊ ṽtutibꝰ osñderet
se ad salutẽ generis hũani venisse. CHRY. in ho.
Intende autẽ q̃ñtã multitudinẽ curatã trãscurrunt
euãgeliste: nõ vnũquẽqꝫ curatũ enarrãtes: sed vno
ṽbo pelagus ineffabile miraculoꝝ inducentes. Ne
autẽ magnitudo miraculi incredulitatẽ immittat: si
tãtã plebẽ ⁊ varias egritudines vno tẽporis momẽ
to curauit: iducit ꝓphetã attestãtẽ his q̃ fiebant. vñ
subdit: Ut adimple. qd̃ dcm̃ ẽ ꝑ isaiã ꝓphe. di. Ipse
ĩfirmi. no. acce. RABA. Nõ v sibi haberet: sed vt
nobis auferret: ⁊ egrotatões nr̃as portauit: vt qd̃ ꝓ
ĩbecillitate virĩũ ferre nõ poteramꝰ: ille ꝓ nobis por
taret. REMI. Quia hũane nature ĩfirmitatem ad
hoc suscepit: vt nos ĩfirmos faceret fortes atqꝫ robu
stos. HYLA. Et passione corpis sui ꝫ ꝓphetaruꝫ
dcã infirmitates hũane imbecillitatis absorbuit.
CHRY. in ho. Hoc aũt de peccatis magis a ꝓpheta
dcm̃ eẽ videt. Qualiter igit euangelista de egritudi
nibꝰ hoc exponit? Sꝫ sciẽdũ ꝙ vel historie hic testi
moniũ adaptauit: vel osñdit qm̃ plures egritudinuꝫ
ex peccatis sũt aĩabꝰ: nã ⁊ ipsa mors a peccatis hꝫ ra
dicẽ. HIERO. Attẽdẽdũ aũt ꝙ oẽs nõ mane: nõ
meridie: sꝫ ad vesperã curãt: qñ sol occubiturꝰ est: ⁊
qñ granũ tritici ĩ terra morit: vt multos afferat fru
ctꝰ. RAB. Sol. n. occubitꝰ passionẽ ⁊ mortẽ desi
gnat illiꝰ q̃ dixit: q̃ñdiu sũ ĩ mũdo: lux sũ mũdi. q̃ tpa
lit viuẽs ĩ carne: paucos iudeoꝝ docuit: calcato ãt rẽ
gno mort: oĩbꝰ ꝑ orbem gẽtibꝰ fidei dona ꝑmisit.

Uidẽs aũt iesus turbas multas
circum se: iussit discipulos ire trans
fretũ. Et accedẽs unꝰ scriba ait illi:
Magister sequar te quocũqꝫ ieris:
⁊ dicit illi iesus: Uulpes foueas ha
bent: ⁊ uolucres celi nidos: Filiꝰ aũt
hõis non hꝫ ubi caput suũ reclinet.
Aliꝰ autem de discipulis eiꝰ ait illi:
Dñe pmitte me p̃mũ ire ⁊ sepelire
patreꝫ meum. Iesus autem ait illi:
Sequere me: ⁊ dimitte mortuos se
pelire mortuos suos.

CHRY. ĩ ho. Quia christꝰ nõ solũ corpa curabat
sꝫ aĩam emẽdabat ⁊ verã sapiam mõstrare voluit: ñ
solũ egritudines soluẽdo: s; ẽt nihil ad ostẽtionẽ fa
ciẽdo. ⁊ iõ dr̃: Ui. aũt ie. tur. mul. circũ se: ius. disci. ire
trãs fretũ. Faciebat ãt hoc ⁊ sil moderata nos capẽ
docẽs: ⁊ iuidiã iudaicã mitigãs: ⁊ docẽs nos nihil
ad ostentationẽ facẽ. REMI. Uel hoc fec q̃si hõ
volẽs turbaꝝ iportunitatẽ declinare. Erãt ãt ei affi
xi: admirãtes eũ: ⁊ vidẽ ipm̃ volẽtes. q̃s eñ discedẽt
a tali miracula opante: q̃s ñ ĩ faciẽ eiꝰ simplicẽ vellet
vidẽ: ⁊ os talia loquens? Si enim moyses glorifica
tã faciẽ habebat: ⁊ stephanus sicut angeli: intellige
coẽm dominatorẽ qualẽ decens est tũc apparuisse.
vñ ꝓpheta dicit: Speciosus forma p̃ filiis hominũ.
HYLA. Discipuloꝝ aũt nomẽ nõ. xij. tm̃ aplĩs cõ
uenire estimãdũ est: nã p̃ter aplõs plures fuisse di
scipulos legimꝰ. CHRY. in ho. Manifestũ est au
tem aliũ esse diẽ quo iussit ire trans fretũ: nõ eũ q̃ se
quit illũ: in quo socrus petri sanata ẽ: quo die mar
cus lucasqꝫ eũ in desertũ exisse affirmant. AVG.
de cõ. euã. Uide aũt qualiter turbas nõ simpliciter
abijcit: vt nõ offendat. Nõ. n. dixit recedite: sꝫ vltro
discipl̃s iussit abire spem dans turbe eũdi etiã illuc.
REMI. Sꝫ q̃d iter iussionẽ dci ⁊ trãsfretationem
gestũ sit: euãgelista studuit manifestare cum ait: Et
acce. vnꝰ scri. ait illi: Ma. se. te quo. ieris. HIER.
Iste scriba q̃ tm̃ lr̃am nouerat occidẽtẽ: si dixisset:
Dñe seq̃r te quocũqꝫ ieris: ñ fuisset repulsus a dño
sꝫ q2 magistrũ vnũ de pluribus estimat: ⁊ litterator
erat ⁊ nõ spũalis auditor: iõ non habet locũ ĩ quo
possit iesus reclinare caput suũ. Ostẽdit autẽ nobis
⁊ ob hoc scribaꝫ repudiatum ꝙ signoꝝ videns ma
gnitudinem sequi voluerit saluatorem: vt lucra ex
operum miraculis quereret: hoc idẽ desiderãs qd̃ ⁊
symon magus a petro emere voluerat. CHRY. in
ho. Uide etiã quãtus est tumor: Ita eñ aduenit: ⁊
locutꝰ est sicut dedignãs cũ turba ãnumerari: sꝫ osñ
dens qm̃ sup multos est ipse. HYLA. Uel aliter:
Iste scriba qui est vnꝰ ex doctoribꝰ legis an sit secu
turus iterrogat: q̃si lege nõ ꝯtineret hũc esse quem
vtiliter seq̃t. Igit infidelitatis affectũ sub diffiden
tia iterrogatõis expssit: q2 fidei assumptio non iter
roganda est sed sequẽda. CHRY. in ho. Respõdet
aũt ei christꝰ nõ ad interrogationẽ ṽboꝝ: sed ad cõ
silium obuians mẽtis. vnde sequit: Et dicit ei iesus
Uulpes foueas habent: ⁊ volucres celi nidos: Fili
us autem hominis nõ habet vbi caput suum recli
net: Ac si dicat: HIERO. Quid me ꝓpter diuiti
as ⁊ seculi lucra cupis sequi: cum tante sim paupta
tis: vt nec hospitiolũ q̃dem habeam: ⁊ tecto vtar nõ
meo? CHRY. in ho. Hoc aũt nõ erat auertẽtis sed
arguẽtis q̃dẽ malũ ꝯsiliũ: concedentis autẽ si vellet
cũ paupertatis expectatõe seq̃ christũ. Et vt discas eiꝰ
maliciam audiens hoc ⁊ correctꝰ nõ dixit: paratus
sum sequi. AVGV. de ser. do. Uel aliter: Filiꝰ ho
minis nõ habet vbi caput reclinet. s. in fide tua. Uul
pes enim habẽt foueas in corde tuo: q2 dolosus es.
volatilia celi hñt nidos in corde tuo: q2 elatꝰ es. Do
losus ⁊ elatꝰ nõ me sequeris: q̃uo eñ dolosus seq̃t
simplicitatẽ. GREGO. xix. mora. Uel alit: Uul
pes valde fraudulẽta sunt aĩalia: q̃ in fossis vel spe
cubus abscõdũt: cũqꝫ apparuerit nũq̃ rectis itineri
bus: sed tortuosis anfractionibꝰ currũt. volucres ṽo
alto volatu se subleuãt. Noĩe ergo vulpium dolo
sa atqꝫ fraudulẽta: noĩe aũt volucꝝ hec eadẽ supba
demonia designant: ac si dicat: Fraudulẽta ⁊ elata

demonia in corde tuo inueniũt habitationē suã: humilitas aũt meã requiē in supba mēte non inuenit.

AVG. de que. euã. Intelligiť eni miraculis motꝰ ꝓpter inanē iactãtiã eũ sequi voluisse: quam significant aues: finxisse ãt discipuli obsequiũ: q̃ fictio vulpiũ noĩe significata ē. RABA. Heretici aũt in sua ꝯsutia ꝯfidentes significanť ꝑ vulpes: ⁊ maligni spiritꝰ ꝑ volucres celi: q̃ ĩ corde iudaici populi foueas ⁊ nidos .i. domicilia hēbant. Seqť: Aliꝰ aũt de dis. illiꝰ ait illi: Dñe ꝑmitte me ire p̃mũ ⁊ sepelire patrē meũ. HIE. Quid sile ē inter scribã ⁊ discipulũ: ille magistrũ vocat: hic dñm ꝯfiteť. HYLA. Iste pietatis occasiõe ad sepeliēdũ patrē ire desiderat: ille se cuiuꝝ se quolibꝫ eē ꝑmittit: nõ magistꝝ q̃rēs: sed ex magistro lucꝝ. Iste etiã discipulꝰ nõ itrogat an sequeť: iã eni sequi se oportere credidit: sꝫ ꝑmitti sibi orat sepelire patrē. AVG. de ver. do. Dñs aũt qñ parat hoĩes euãgelio: nullã excusationē vult interponi carnalis huiꝰ tpalisq̃ꝫ pietatis. ⁊ iõ seqť: Iesus ãt di. ei: seq̃re me: ⁊ di. mor. sepe. mor. suos. CHRY. in ho. Hoc ãt dixit nõ iubēs ꝯtēnere amorē q̃ ē ad pentes: sꝫ mõstrãs qñ nihil celestibus negociis nobis magĩ necessariũ eē oportet. Et qñ cum toto studio his iũgi debemꝰ: ⁊ neqꝫ paꝝ tardare etiã si valde ieuitabilia ⁊ incitãtia fuerit q̃ attrahũt. Quid. n. magis necessariũ erat q̃ꝫ sepelire patrē? Quid etiam facilius? neqꝫ eni tēpꝰ mltũ ꝯsumēdũ erat. ꝑ hoc etiaꝫ eũ dñs a multĩ malis eripuit: puta luctibꝰ ⁊ meroribus ⁊ ab his q̃ hic expectanť. Pꝰ sepulturã .n. necesse erat ⁊ testamēta scrutari: ⁊ hereditatĩ diuisionē ⁊ alia hmõi: ⁊ ita fluctuatiões ex fluctuatõibꝰ ei succedentes a lõge eũ a veritatis abducere potũ. Si aũt adhuc tumultuaris: excogita qñ multi ĩfirmos nõ ꝑmittũt scire: nec ad monumētũ seq̃: etiam si pr̃ aut mr̃ aut filiꝰ sit q̃ defũctꝰ ē. nec ex hoc incusanť credulitatis: sꝫ ꝯtriũ credulitatis eēt. Et multo maiꝰ malũ ē abducē hoĩem a spiritalibꝰ sermonibꝰ: ⁊ maxie cũ fuerint q̃ hoc ꝯpleãt. Erãt .n. q̃ cõpleturi erãt huiꝰ funeris sepulturã. vñ dic̃: Dimitte mor. sepe. mor. suos.

AVG. de ver. do. Quasi. d. Pr̃ tuꝰ mortuꝰ ē. Sũt alii mortui q̃ sepeliãt mortuos suos: q̃z ĩfideles sũt.

CHRY. in ho. In quo mõstrat qñ hic mortuꝰ nõ erat eiꝰ. eteni q̃ defũctꝰ erat: sic estimo de numero infideliũ erat. Si aũt admiraris iuuenē qñ ꝓ negocio ita necessario interrogauit iesũ: ⁊ nõ spontanee abiit: multo magis admirare: qñ ⁊ ꝓhibitꝰ ꝑmãsit quod nõ erat magnitudinis cũ nõ ꝓpter desidiã fecerit: sꝫ vt nõ incideret negociũ magis necessariũ.

HYLA. Itē q̃z accepimꝰ in dñice oratiõis exordio ita p̃mũ ꝑcandũ: Pr̃ nr̃ q̃ es ĩ celis. ⁊ ĩ discipulo credentis ppl̃i ꝑsona ē: admoneť q̃ pr̃ sibi viuꝰ ĩ celis ē. Deinde inter fidelē filiũ patrẽq̃ꝫ infidelē ius patrũ nouimꝰ nõ relinq̃. Admonuit etiã nõ admisceri memoriis sanctoꝝ mortuos infideles: ⁊ etiam eos esse mortuos q̃ extra deũ viuũt: ⁊ iccirco mortui sepeliãtur a mortuis: q̃z ꝑ dei fidē viuos viuo oporteat adherere. Si aũt mortuũ sepelit mortuꝰ: nõ debemus curã habē mortuoꝝ: sꝫ viuētiũ: nedũ soliciti sumꝰ de mortuis: nos quoqꝫ mortui appellemur. Mortui etiã mortuũ sepeliũt: cũ petõres petõribꝰ fauēt. Qui eni peccantē laudibꝰ ꝓsequiť extinctũ sub aggere suo tãq̃ abscõdit. RABA. Notãdũ ē ĩ hac snia:

aliqñ minora bona ꝑtermittēda sũt ꝓ vtilitate maioꝝ. AVG. de con. euan. q̃ aũt mattheus dicit tũc istud gestũ esse qñ iussit vt irēt trans fretum: lucas v̄o ambulãtibꝰ illis in via non est contrariũ: q̃z viã vtiq̃ꝫ ambulabant: vt venirent ad fretum.

¶ Et ascendente eo ĩ nauiculã secuti sũt eũ discipuli eiꝰ: ⁊ ecce motus magnꝰ factꝰ ē in mari: ita ut nauicula operireť fluctibꝰ. Ipse uero dormiebat. Et accesserũt ad eũ discipuli eiꝰ: ⁊ suscitauerũt eũ dicētes: Domine salua nos: perimꝰ. Et dicit eis iesꝰ: Quid timidi estis modice fidei? Tũc surgēs ĩꝑauit uētis ⁊ mari: ⁊ facta ē tranq̃llitas magna. Porro homines mirati sunt dicētes: Qualis est hic: q̃z uēti ⁊ mare obediũt ei.

ORIG. Cũ multa magna ⁊ mirãda oñdisset christus in terra: trãsit ad mare: vt ibidē excellētia opa demõstraret: quatenꝰ terre marisq̃ꝫ dominũ se esse cũctis ostēderet. vnde dic̃ť: Et ascendēte eo in nauiculã secuti sunt eum discipuli eius. Nõ imbecilles sed firmi ⁊ stabiles in fide. Hi ĝ secuti eum: non tñ gressus eius sequētes: sed magis sanctitatē comitãtes. CHRY. Accepit aũt discipulos secum ⁊ in naui vt ad vtraq̃ꝫ eos erigeret: ⁊ ad hoc q̃ in periculis non stupescerent: ⁊ ad hoc q̃ in honoribus moderata de se autumarent. vt eni nõ magna de se saperēt: propter hoc q̃ aliis dimissis eos retinuerat: permittit eos fluctuari. Ubi eni miraculoꝝ ostensio erat: plebem ꝑmittit adesse: vbi aũt tētationũ ⁊ timoruꝫ arreptio: athletas orbis terrarũ quos excitaturus erat: hos solos assumit. ORIGE. Ingressus ergo naiculam fecit turbari mare. vnde sequitur: Et ecce motus magnꝰ factus est in mari: ita vt nauicula operiretur fluctibꝰ. Hec tempestas nõ ex se orta ē: sed potestati paruit imꝑantis qui educit ventos de thesauris suis. Facta est autē tempestas magna vt magnũ opus ostēderetur: quia quãtomagis fluctꝰ naiculę irruebant: tãto magis discipulos timor cõturbabat: vt plus desiderarent se liberari per mirabilia saluatoris. CHRY. Quia eni viderant alios christi beneficia accepisse: nõ aũt similiter aliq̃s estimat que ĩ alienis corporibꝰ fiunt: ⁊ q̃ in seipso: oportuit ꝑ familiarē sensu eos potiri beneficiis christi. ⁊ ideo voluit hãc fieri tēpestatē: vt ꝑ liberationē manifestiorē accipiãt beneficii sensũ. Erat autē hec turbatio typus futurarũ tētationũ: de quibꝰ paulus dicit: Nolo vos ignorare fratres: quoniã grauati sumus supra virtutē. Ut ergo daret tempꝰ formidini seq̃ť. Ipse v̄o dormiebat. Si .n. vigilãte eo facta fuisset tēpestas: vel non timuissent: vel nõ rogassent: vel neq̃ꝫ posse ipsuꝫ tale aliq̃d facere crederent.

ORI. Est aũt res mirabilis ⁊ stupenda is q̃ nunq̃ꝫ dormit neq̃ꝫ dormitat dormire dr̃. Dormiebat q̃dē corpore sed vigilabat deitate: demõstrãs q̃z verum humanũ portabat corpꝰ: quod corruptibile induerat.

Corpe itaqꝫ dormiebat vt aplos faceret vigilare: ⁊ ne oẽs nos vnqꝫ aĩo dormiam⁹. Tanto aũt metu diſcipuli fuerãt ꝯterriti ⁊ pene aĩo alienati: vt irruerẽt in eũ: ⁊ nõ modeſte ac leuiter ſuggererẽt: ſꝫ turbulẽter ſuſcitarẽt eũ. vñ ſeqꝑ: Et acceſ. ad eũ di. ei⁹ ⁊ ſuſci. eũ di. Dñe ſalua nos perim⁹. HIE. Huius ſigni typũ in iona legim⁹: qñ ceteris piclitantib⁹ ipſe ſecur⁹ ẽ ⁊ dormit ⁊ ſuſcitaꝑ. ORIG. O veraces diſcipuli Saluatorẽ vobiſcũ habetis: ⁊ de piculo timetis. Uita vobiſcũ ẽ ⁊ de morte ſoliciti eſtis. Sꝫ rñdeant: paruuli ſumus ⁊ adhuc infirmi: ideoqꝫ timemus. vnde ſequitur: Et dicit eis ieſus: Quid timidi eſtis modice fidei? Quaſi diceret: ſi potentem me ſuper terraꝫ cognouiſtis: quare nõ creditis ꝙ ĩ mari potẽs ſim? Et ſi mors irrueret: nõne debuiſtis eã cõſtantiſſime ſuſtinẽ? Qui modicũ credit argueꝑ: q nihil credit cõtẽnetur. CHRY. ĩ ho. Si aũt aliqs dixerit: qm nõ fuit modice fidei accedẽtes excitare ieſũ: hoc ſignũ fuit: ꝙ nõ decentẽ de ipſo opinionẽ habebãt. Nouerant ꝙ excitat⁹ poterat mare increpare: nõdum aũt ꝙ dormiẽs. Propꝑ hoc etiã neqꝫ preſentib⁹ turbis hoc ſignũ fecit: vt nõ accuſenꝑ modice fidei: ſed diſcipulos ſolũ accipiẽs corrigit ⁊ prius ſoluit turbationẽ aquaꝝ. vñ ſeqtur: Tũc ſurgẽs impauit ventis ⁊ mari: ⁊ facta ẽ tranqllitas magna. HIE. Ex hoc aũt lóco intelligim⁹ ꝙ oẽs creature ſentiãt creatorem. qbus. n. impaꝑ: ſentiũt impantẽ. nõ errore hereticoꝝ: q oĩa putãt aĩantia ſenſibilia eẽ: ſed maieſtate cõditoris q apud nos inſenſibilia ſunt: illi ſenſibilia ſũt. ORIG. Impauit g̃ ventis ⁊ mari. et õ magno vento facta ẽ tranqllitas magna. Decet eñi magnũ magna facẽ: ⁊ iõ q prius magnifice ꝯturbauit ꝓfundũ maris: nũc iteꝝ tranqllitatẽ magnam fieri iuſſit: vt diſcipuli nimiũ cõturbati: magnifice letarẽtur. CHRY. in ho: In hoc etiam oñdiꝑ ꝙ oĩs confeſtim ſoluta eſt tempeſtas: ⁊ neqꝫ ſemita turbatiõis remãſit: qð quidẽ extraneũ erat. Cũ eñi naturaliter fluctuatio terminaꝑ vſqꝫ ad multũ tẽp⁹ aq̃ ꝯcutiunꝑ ſed hic ſimul oĩa ſoluebanꝑ. vñ qð de pr̃e dictuꝫ ẽ: Dixit: ⁊ ſtetit ſpũs ꝓcelle. hoc chriſt⁹ ope impleuit. ſolo eñi v̓bo ⁊ precepto ſedauit ⁊ refrenauit. A viſu aũt ⁊ a ſomno ⁊ ex vtẽdo nauigio q aderant: eũ hominẽ eſtimabant: ꝓpter hoc in admirationẽ ceciderũt. vñ ſeqtur: Porro hoĩes mirati ſũt dicẽtes: qualꝭ ẽ hic: q: vẽti ⁊ mare obediũt ei? GLO. Chryſoſto⁹ ponit hãc litterã: Qualis eſt hic hõ: ſomn⁹ eñi ⁊ qð apparebat hoĩem demõſtrabat: ſꝫ mare ⁊ trãquillitas deũ oñdebat. ORIG. Sed qui hoĩes mirati ſunt? Nõ putes hic aplos ſignificatos. nuſqꝫ eñi inuenim⁹ ꝓter honorẽ cognominari: ⁊ dñi diſcipulos ſed ſp aut apl̃i aut diſcipuli noĩanꝑ. Mirabãꝑ g̃ hi hoĩes q cũ eo nauigabãt: quorum erat nauicula. HIE. Si aũt quis ꝯtẽtioſe voluerit eos q mirabantur fuiſſe diſcipulos: rñdebim⁹ recte hoĩes appellatos: q: necdũ nouerãt potentiã ſaluatoris. ORI. Nõ aũt interrogantes dicunt: qualis ẽ iſte? ſed aſſerentes: q: iſte talis ẽ: cui venti ⁊ mare obediũt. Qualis g̃ eſt iſte. i. quãtus: q̃ fortis: q̃ magnus. Iubet oĩ creature: ⁊ nõ ſupgrediꝑ iuſſionẽ eius. ſoli hoĩes reſiſtũt: ⁊ ideo in iudicio dãnabũtur. Myſtice ãt oẽs in ſancte eccleſie nauicula cũ dño ꝑ hũc vndoſũ ſupnatamus mundũ. Ipſe aũt dñs pio obdormit ſomno: patientiã noſtrã ⁊ impioꝝ penitentiã expectãs.

HYLA. Uel dormit: eo ꝙ ſomno nr̃o cõſopiaꝑ ĩ nobis. Maxie aũt aliud accidit: vt a deo auxiliũ in periculi metu ſperem⁹: atqꝫ vtinã vel ſpes ſera cõfidat ſe piculũ poſſe euadere: chriſti intra ſe vigilante virtute. ORIGE. Alacriꝰ g̃ accedam⁹ ad eũ cũ ꝓpheta dicẽtes: Exurge quare obdormis dñe: ⁊ ipſe impabit vẽtis. i. demonib⁹ ⁊ concitãt fluct⁹. i. principes hui⁹ mũdi ad ꝑſecutiões ſcĩs immittendas: facitqꝫ tranqllitatẽ magnã circa corp⁹ ⁊ ſpũ: pacẽ eccleſie: ⁊ ſerenitatẽ mũdo. RABA. Uel aliꝑ: Mare ẽ eſtus ſeculi. Nauicula quã chriſt⁹ aſcẽdit: intelligiꝑ arbor crucis: cui⁹ auxilio fideles trãſactis mũdi fluctib⁹ ꝑuenũt ad celeſtẽ patriã q̃ſi ad litt⁹ ſecuꝝ. in q̃ chriſt⁹ vna cũ ſuis aſcẽdit. vñ ꝑus ait: Qui vult venire p⁹ me: abneget ſemetipſũ: ⁊ tollat crucẽ ſuã ⁊ ſeq̃tur me. Cũ g̃ chriſt⁹ ĩ cruce poſit⁹ fuiſſet: mot⁹ magn⁹ fact⁹ ẽ: q: cõmote ſũt mentes diſcipuloꝝ de ei⁹ paſſione: ⁊ nauicula opta ẽ fluctib⁹: q: tota vis perſecutionis circa crucẽ chriſti fuit: vbi. ſ. morte occubuit. vñ dictũ eſt: Ipſe v̓o dormiebat. Suũ dormire mori ẽ. Excitant aũt diſcipuli dñm: dũ turbati morte: maximis votis reſurrectionẽ querũt dicẽtes: Salua reſurgẽdo: q: perim⁹ turbatiõe tue mortis. Ipſe v̓o reſurgẽs increpat duritiã cordis eoꝝ vt alibi legiꝑ: Impauit aũt vẽtis: q: diaboli ſupbiã ſtrauit. Impauit mari: q veſaniã iudeoꝝ diſiecit: ⁊ facta eſt tranqllitatas magna: q: ſedate ſũt mentes diſcipuloꝝ viſa reſurrectiõe. GLO. Uel nauicula ẽ eccleſia pñs ĩ q̃ xp̃s cũ ſuis mare ſcl̃i trãſit: aquas ꝑſecutoꝝ cõpeſcit: vñ miremur ⁊ gr̃as agamus.

Et cũ ueniſſet ieſus trans fretuꝫ in regionẽ gerazenoꝝ occurrerũt ei duo hñtes demonia de monumentis exeuntes ſeui nimiſ: ita ut nemo poſſet trãſire ꝑ uiã illã. Et ecce clamauerũt dicẽtes: Quid nobis ⁊ tibi ieſu fili dei? Uenisti huc añ tẽpus torquere nos. Erat aũt nõ lõge ab illis grex multoꝝ porcoꝝ paſcens Demones aũt rogabãt eũ dicẽtes: Si eycis nos hinc: mitte nos ĩ gregem porcoꝝ. Et ait illiſ: Ite. At illi exeũtes abierũt in porcos. Et ecce magno impetu abijt tot⁹ grex ꝑp̃ceps in mare: ⁊ mortui ſũt ĩ aquis. Paſtores aũt fugerũt: ⁊ uenıẽtes ĩ ciuitatẽ nũciauerũt hec oĩa: ⁊ de hiſ q demonia habuerant. Et ecce tota ciuitas exijt obuiã ieſu: ⁊ uiſo eo rogabant eũ ut trãſiret a finib⁹ eoꝝ.

CHRY. ĩ ho. Quidã hoĩes xp̃m hoĩeꝫ eẽ dicebãt. venerũt demones diuĩitatẽ ei⁹ diuulgãtẽ: vt q mare ꝓcelloſũ ⁊ rurſus quietũ nõ audierãt: demones au

dirent clamātes. vñ dr: Et cū venisset trās fretū i re
gionē gerazenoꝝ: occurrerūt ei duo hoīes hñtes de
monia RABA. Geraza vrbs ē arabie trans ioꝛda
nē iūcta monti galaad: quē tenuit tribus manasse:
non lōge a stagno tyberiadis: in quo porci ꝓcipita
ti sūt. AVG. de con. euā. Qđ aūt mattheus duos
dicit fuisse q̄ demonia patiebanť: marcus aūt ⁊ lu
cas vnū cōmemorāt: intelligas vnū eoꝝ fuisse ꝑso
ne alicui⁹ clarioꝛis ⁊ famosioꝛis: quē regio illa ma
xime dolebat: ⁊ ꝓ cui⁹ salute plurimū satagebat: d
quo facti hui⁹ fama ꝓclari⁹ fragrauit. CHRY. in
ho. Uel lucas ⁊ marc⁹ vnū eoꝝ seuioꝛē elegerūt: vñ
⁊ ei⁹ calamitatē exprimūt. lucas. n. dicit ꝙ rupť vin
culis agebať in deserto: marc⁹ aūt ꝙ ⁊ lapidib⁹ se
ipsū intercidebat: nec tñ dicunt: qm̄ vnus sol⁹ erat:
ne mattheo ꝯ̄ria dicere videreť. Per hoc aūt ꝙ sub
ditur: De monumentis exeūtes. pernitiosū dogma
imponere volebant. s. ꝙ aīe moꝛtuoꝝ demones fiāt.
vñ multi aruspicū occidūt pueros: vt aīam eoꝝ co
opantē habeāt: ꝓpter qđ ⁊ demoniaci clamāt: qm̄
aīa illi⁹ ego sū. Nō ē aūt aīa defuncti q̄ clamat: sed
demō hoc fingit vt decipiat audiētes. Si. n. ī alteri⁹
corp⁹ aīam moꝛtui possibile eēt intrare: multoma
gis ī corp⁹ suū. ſ3 neq3 habet rōnē: iniqua passā aīa3
coopari iniqua sibi facienti: vel hoīem posse vtutē in
coꝛpoꝛeā in aliā trāsmutare substātiā. s. aīam ī sub
stātiā demonis. Neq3. n. in coꝛpib⁹ hoc machinari
q̄s pōt: vt in hoīs corp⁹ faciat asini coꝛpus. neq3 eni
rōnabile ē aīam a coꝛpe sepatam hoc iā oberrare:
Justoꝝ. n. aīe in manu dei sūt. vñ ⁊ que prauoꝝ ne
q3 eni male sūt. Sed ⁊ q̄ pctoꝝ sūt: confestim hic ab
ducūť. ⁊ hoc manifestū est ex lazaro ⁊ diuite. Quia
vo null⁹ eos afferre audebat ad christū ꝓpter seui
tiā hos demoniacos: christ⁹ ad eos vadit. Que q̄dē
eoꝝ seuitia designať cū subdiť: Seui nimis ita vt ne
mo posset trāsire ꝑ viā illā. Sꝫ qꝛ alios ꝓhibebāt ꝑ
transire: obstruentē igiť viā inuenerūt. Eteni flagel
labanť inuisibiliter: intolerabilia patiētes ex ex chri
sti pñtia. vñ seqť: Et ecce clamauerūt dicētes: Quid
nobis ⁊ tibi iesu fili dei? HIE. Nō ē aūt volūtatis
ista confessio quā pmiū seqť cōfitētū: sed necessita
tis extoꝛsio q̄ cogit inuitos: velut si serui fugitiui post
multū tpis dñm suū videāt: nihil aliud nisi de vbe
rib⁹ depcanť: sic ⁊ demones cernētes dñm ī terris
repente versari: ad iudicādos se venisse credebant.
Ridiculū aūt putāt quidā demonū scire filiū dei ⁊
diabolū ignoꝛare: eo ꝙ minoꝛis malitie sint isti q̄3
ille cui⁹ satellites sūt: cū ois scia discipuloꝝ ad ma
gistrū referēda sit. AVG. xij. de ci. dei: Tantū autē
innotuit eis de⁹: quātū voluit: tātū aūt voluit quā
tū opoꝛtuit. Innotuit g̃ eis nō ꝑ id qđ vita eterna ē:
⁊ lumē qđ illumiat pios: ſ3 ꝑ quedā tpalia sue vtu
tis effecta: ⁊ occultissime pñtie signa q̄ angelicis spi
ritibus etiā malignis poti⁹ q̄3 infirmitati hominū
pñt eē ꝑspicua. HIE. Sed tñ tā demones q̄3 diabo
lus suspicari magis filiū dei q̄3 nosse intelligēdi sūt
AVG. in li. de q̄. no. ⁊ ve. testamēti: Qđ aūt demo
nes clamant: Quid nobis ⁊ tibi iesu fili dei? magis
ex suspitiōe q̄3 ex cognitione dixisse credēdi sūt. Si
eni cognouissent: nūq3 dñm gloꝛie crucifigi pmisis
sent. REMI. Sed quoniēscūq3 ei⁹ vtute toꝛq̄bāť:
⁊ miracula facientē videbant: estimabāt eē filium
dei: postq̄3 videbāt eū esurire ⁊ his silia pati dubita
bāt: ⁊ credebāt hoīem pur. Cōsiderādū ē ꝙ etiam
iudei increduli dicētes christū in beelzebub eiecisse
demonia: ⁊ arriani dicētes eū eē creaturā: nō solū
iudicio dei. ſ3 etiā demonū ꝯfessione dānari mereť
q̄ christū filiū dei dicūt. Recte āt dicūt: Quid nobis
⁊ tibi ē: nihil cōe ē nrē malicie ⁊ tue grē: qꝛ ſ3 aplm̄:
nulla societas ē lucis ad tenebras. CHRY. in ho.
Ut aūt nō videreť adulatiōis hoc eē: ab experiētia
clamabāt dicētes: Uenisti añ temp⁹ toꝛq̄re nos.
AVG. viii. de ci. dei: Siue qꝛ subitū illis fuit qđ
futurū q̄dē: ſ3 tardi⁹ opinabāť: siue qꝛ pditiōe3 suam
hāc ipsam dicebāt: qꝛ fiebat vt eoꝝ cognitio sperne
reť: ⁊ h̃ erat añ tēp⁹ iudicij quo eterna dānatiōe pu
niēdi sūt. HIE. Presentia etiā saluatoꝛis toꝛmēta
sūt demonū. CHRY. in ho. Nō aūt poterant dicē
se nō peccasse: qꝛ eos christ⁹ inuenerat mala opan
tes ⁊ facturā dei puniētes. vñ estimabāt ꝓpē super
abūdantiā maloꝝ q̄ fecerāt ꝙ non expectareť. ī eis
tēp⁹ extreme punitiōis q̄ erit in die iudicij. AVG.
de cō. euā. Qđ aūt verba demonū diuersimode ab
euāgelistis sunt dicta: nō hꝫ aliquid scrupuli: cū vel
in vnā redigi sniam: vel oīa dicta possint intelligi:
nec qꝛ pluraliter apud matth. apud illos aūt singu
lariē loquiť: cū ⁊ ipsi narrēt ꝙ interrogat⁹ q̄s voca
retur: legionē se eē rñd: eo ꝙ mlta essent demōia.
Seqť: Erat āt nō lōge ab eis grex poꝛ. mul. pascēs:
demones aūt ro. eū di. si eijcis nos hinc: mitte nos ī
poꝛcos. GRE. xxij. moꝛa. Scit eni diabol⁹ qꝛ qđ
libet agere ex semetipso nō sufficit: qꝛ nec ꝑ semetip
sū ī eo ꝙ ē spūs existit. REMI. Sꝫ iō nō petierūt
vt in hoīes mittereť: qꝛ illū cui⁹ vtute toꝛq̄banť: hu
manā speciē gestare videbāt. Nec etiā petierūt: vt ī
pecoꝛa mittereť: qꝛ pecoꝛa dei ꝓcepto mūda sūt aīa
lia: ⁊ tūc in tēplo dei offerebanť. Pre alijs aūt īmū
dis in poꝛcos mitti petierūt: qꝛ nullū animal ē īmū
dius poꝛco. vñ ⁊ poꝛcus dr̄ q̄si spurcus: eo ꝙ ī spur
citijs delecteť: sic ⁊ demones spurcitijs pctoꝝ dele
ctanť. Nō aūt petierūt vt ī aere mittereť ꝓpē nimiā
cupiditatem nocēdi hoīb⁹. Seqť: Et ait illis: Jte.
CHRY. ī ho. Nō aūt hoc fecit iesus quasi a demo
nijs psuasus: sed multa hic dispēsans: vnū q̄dē vt
instruat magnitudinē nocumēti demonū q̄ illis ho
minib⁹ insidiabanť: aliud ut discāt oēs: qm̄ neq3 ad
uersus poꝛcos audent: nisi ipse cōcessent. Tertiū vt
ondereť ꝙ grauioꝛa in illos hoīes opati essent: q̄3 ī
poꝛcos: nisi essent hoīes illi inter calamitates diuīa
ꝓuidētia adiuti. magis eni odio hñt hoīes q̄3 irrō
nabilia. Per hoc aūt manifestū ē qm̄ null⁹ ē q̄ non
patiať diuina ꝓuidētia. Si autē nō oēs siliter neq3
sm̄ vnū modū: ⁊ hec etiā ꝓuidētie maxima spes ē.
ad id aūt qđ vnicuiq3 expedit ꝓuidētia ondiť. Cū
ꝓdictis aūt ⁊ aliud ex h̃ dicim⁹: qm̄ non cōiter oīm
ꝓuidet solū: ſ3 singulariť vniuscuiusq3 qđ ī demoni
acis his aliquis aspiciet manifeste: q̄ olim suffocati
eēnt: nisi diuīa ꝓcuratiōe potiti eēnt. ꝓpꝛea etiā cō
cessit abire ī gregē poꝛcoꝝ: vt q̄ regiōes habitabāt il
las: discāt ei⁹ vtutē. Ubi. n. null⁹ eū cōgnerat fulgē
faciebāt miracula vt eos ī sue diuitatī ꝯgnitōe3 tra
bat. HIE. Nō g̃ vt ꝯcedēt saluatoꝛ demonib⁹ qđ
petebāt dixit Jte: ſ3 vt ꝑ intefectiōe3 poꝛcoꝝ hoīb⁹
salutis occasio ꝓbereť. Seqť: At illi exeuntes. s. ab

hoīb⁹. Abierunt ī porcos: ⁊ ecce magno īpetu abijt totus grex p̄ceps in mare: ⁊ mortui sūt ī aquis. Erubescat manicheus si de eadē substantia ⁊ ex eodem origine hoīm bestiarūq; sunt aīe: quō ob vni⁹ hoīs vel duoꝝ salutem: duo milia porcoꝝ suffocātur? CHRY. in ho. Ideo āt porcos demones occiderūt: q: vbiq; hoīes in mesticiā mittere studēt: ⁊ de ꝑditione letāt̄. Dāni etiā magnitudo augebat ei⁹ qđ factū erat famā. a multis enī diuulgabat̄. s. ab his qui curati erāt a porcoꝝ dominijs ⁊ a pastorib⁹. vn̄ seq̄tur: Pastores aūt fugerūt: ⁊ veniētes in ciuitatem nunciauerūt oīa: ⁊ de his qui demonia habuerant: ⁊ ecce tota ciuitas exijt obuiā iesu. Sed cū deceret eos adorare ⁊ admirari virtutē: emittebāt euꝫ a se. vn̄ seq̄t̄: Et viso eo rogabāt eū vt trāsiret a finib⁹ eorū. Intuere aūt ⁊ christi māsuetudinē p⁹ virtutem: q: enī bn̄ficia adepti abigebant eū: nō restitit sed recessit: ⁊ eos q̄ indignos se nūciauerūt ei⁹ doctrina dereliquit: dans eis doctores liberatos a demonibus ⁊ porcoꝝ pastores. AVG. Uel q͂ rogant vt trāseant fines eoꝝ: nō de sꝑbia hoc faciūt: sed de humilitate qua se indignos dn̄i p̄ñtia iudicabāt. sicut ⁊ petrus ait: Exi a me dn̄e: q: vir pctōr sū. RABA. Interp̄tatur aūt geraza colonū eijciēs: vel aduena propinquās: hoc ē gentilitas que diabolum a se eiecit. Et que p̄us longe: mō facta ē ꝓpe: post resurrectionem visitata a christo ꝑ predicatorē. AMBRO. super lucam: Duo quoq; demonici figuram populi gentilis accipiunt: quoniam cum tres filios noe generauit: cham: sem: ⁊ iaphet: sem tm̄modo familia in possessionē accita ē dei: ex duob⁹ aūt alijs nationū populi pullularūt. HYLA. Unde extra vrbem. i. extra legis ⁊ ꝓphetarū synagogam duos homines in monumentis demones detinebāt: duarū scꝫ gentiū origines: intra defūctoꝝ sedes ⁊ mortuorū reliquias obsederāt: efficientes p̄tereūtib⁹ viam vite p̄ñtis infestā. RABA. Uel nō īmerito ī monumentis illos habitasse significauit: qđ enī aliud sūt corpa ꝑfidoꝝ nisi quedā defunctoꝝ sepulchra: ī quibus nō dei sermo: sꝫ aīa peccātis morte recluditur. Dicit aūt: Ita vt nemo posset trāsire ꝑ viam illā. q: an̄ aduētū saluatoris inuia gētilitas fuit. Uel per duos iudeos ⁊ gētes accipe qui nō hn̄t in domo. i. ī ↄ̄sciā sua nō requiescebāt. In monumētꝭ manebāt. i. in opib⁹ mortuis delectabāt̄: nec sinūt ꝑ viā fidei quā viā iudei impugnāt aliquē transire. HYLA. Occursus aūt eoꝝ ↄ̄currētiū ad salutē volūtas iudicatur. videntes aūt demones nō sibi iā locū in gentib⁹ derelinqui: vt patiat̄ habitare se in hereticis dep̄cant̄: q̄bus occupatis: in mare. i. cupiditatē secularē demonū p̄cipitāt̄ instinctu: cū reliquaꝝ gentium infidelitate moriūt̄. Uel porci sūt q̄ luculentis delectāt̄ actib⁹. nam nisi q̄s porci more vixerit: nō ī eū diaboli accipiūt ptātē: aut ad ꝓbandū tn̄ nō ad ꝑdendū accipiēt. Qđ aūt in stagnū p̄cipitati sūt porci: significat etiā q͂ liberato pp̄lo gentiū a dn̄atione demonū in abditis agūt sacrilegos rit⁹ suos q̄ christo credere noluerūt: ceca ⁊ ꝓfunda curiositate submersi. Qđ aūt pastores porcoꝝ fugiētes ista nūciāt: significat quosdā ⁊ p̄mates impioꝝ quāq; christianam legē fugiāt: potētiā tn̄ christi stupēdo p̄dicare nō cessant. Qđ aūt magno timore ꝑcussi: rogant vt ab eis discedat: significat multitudinem vetusta sua vita delectatā honorare quidē se nolle christianā legē diuidūt: q͂ eā implere nō p̄ñt. Uel vrbs illa iudaici populi habuit speciē que christi ↄ̄pib⁹ auditis: dn̄o suo obuiam pergit: prohibens ne fines suos vtheq; ↄ̄tingeret. neq; enī euāgelia recepit. CA. IX.

T ascēdēs iesus ī naviculā trāsfretauit ⁊ uenit ī ciuitatē suā. Et ecce offerebāt ei palyticū iacentē in lecto. Uidēs aūt iesus fidē illoꝝ: dixit palytico: Cōfide fili. Remittūt̄ tibi pctā tua. Et ecce qdā de scribis dixerūt intra se: Hic blasphemat. Et cū uidisset iesus cogitatōes eoꝝ dixit: Ut qd cogitatis mala ī cordib⁹ vr̄is? Quid ē facilius dicere: dimittunt̄ tibi pctā tua: an dicere: surge ⁊ ābula? Ut āt sciatis q: fili⁹ hoīs hꝫ ptātē in terra dimittendi pctā: tunc ait palytico: Surge tolle lectū tuū ⁊ uade in domū tuā. Et surrexit ⁊ abijt ī domū suā. Uidētes aūt turbe timuerūt: ⁊ glorificauerūt deū qui dedit potestatem talem hominibus.

CHRY. ī ho. Mōstrauit sup̄i⁹ xp̄s suā v̄tutē ꝑ doctrinā qn̄ docuit eos vt ptātē hn̄s ꝑ leprosū qn̄ dixit: Uolo: mūdare. ꝑ cēturionē q̄ dixit: Dic v̄bo ⁊ sanabit̄ puer me⁹. ꝑ mare: qđ v̄bo refrenauit. ꝑ demones q̄ eū ↄ̄fitebant̄. Hic aūt rursus alio maiori mō inimicos ei⁹ cogit ↄ̄fiteri eq̄litatē honoris ad patrē vn̄ ad h̄ ostēdēdū subdit̄: Et ascēdēs ī na. trāsfr. ⁊ ve. in ci. suā. Nauigiū āt intrās ꝑtrāsit: q̄ pede mare poterat ꝑtrāsire. nō. n. sꝑ mirabilia volebat facē: ne incarnatōis noceat rōni. IOHAN. ep̄s: Creator āt rex orbis t̄re dn̄s p⁹ea q̄ se ꝓp̄t nos nr̄a ēgustauit ī carne: cepit habē hūanā patriā: cepit ciuitatis iudaice eē ciuis: ꝑentes habē cepit: ꝑentū oīm ip̄e parēs vt attrahēt charitas quos dispserat met⁹. CHRY in ho. Ciuitatē aūt suā h̄ capharnaū dic̄. alia enī eū susceperat nascētē. s. bethleē: alia eum nutriuit. s. nazaret: alia aūt habuit ↄ̄tinue habitātē. s. capharnaū. AVG. d̄ cō. euā. Ul̄ alit̄: Qđ matthe⁹ h̄ scribit d̄ ciuitate dn̄i: marc⁹ āt d̄ capharnaū: difficili⁹ solueret̄: si matthe⁹ nazaret noiaret. nunc v̄o cū potuerit ipsa galilea dici ciuitas xp̄i: q: ī galilea erat nazaret: sic ī vniuersū regnū romanū ī tot ciuitatib⁹ ↄ̄stitutū dr̄ mō romana ciuitas. Quis dubitauerit vt veniēs ī galileā dn̄s recte dicēt̄ venisse ī ciuitatē suā ī quocūq; eēt oppido galilee: p̄sertim q: ⁊ ip̄a capharnaū ex tollebatur ī galilea: vt tāq; metropol̄ habēt̄. vl̄ ciuitatē ei⁹. HIE. Nō aliā ītelligam⁹ q̄ nazaret. vn̄ ⁊ nazaren⁹ appellat⁹ ē. AVG. d̄ cō. euā. Et s̄m hoc dicim⁹ mattheū p̄termisisse q̄ gesta sunt postea q̄

Iesus venit ī ciuitatē suā donec veniret capharnaū: et hic adiūxisse de sanato palytico: sicut in multis faciūt ptermittētes media tāq̄ʒ hoc otinuo sequat̄: qḋ sine vlla ptermissionis significatiōe subiūgūt. ꝛ hoc mō hic subdit̄: Et ecce offerebāt ei palyticū iacentē in lecto. CHRY. in ho. Paralytic⁹ aūt hic alter ē pter eū qui in iohāne ponit̄. Ille quidē ī natatorijs iacebat: hic autē in capharnaū. ꝛ ille famulis carebat: hic aūt hēbat eos qui sui curā habebāt: qui ꝛ portantes eū attulerūt. HIE. Obtulerunt aūt ei iacentē ī lecto: q̄ꝛ ipe ingredi nō valebat. CHRY. in ho. Non aūt vbiq̄ʒ ab egris solum q̄rit fidē: puta cū insaniūt: vł aliter ab egritudine ī excessu fuerint mentis. vnde ꝛ subdit̄: Uidens aūt iesus fidē illoꝝ.

HIE. Non eius qui offerebat̄: sed eoꝝ qui offerebant. CHRY. in ho. Quia igitur tantā oñdūt fidē monstrat ꝛ ipse suā virtutē: cū oī ptāte soluēs pctā. vnde sequit̄: Dixit paralytico: Confide fili: remittūtur tibi pctā. IOHAN. epus. Quātū valet apud deū fides ppria apud quē sic valuit aliena: vt intus ꝛ extra sanaret hoīeʒ. Audit veniā ꝛ tacet palytic⁹: nec vllā rñdet gratiā: q̄ꝛ plus corpis q̄ʒ aīe tēdebat ad curā. Merito ḡ christ⁹ offerētiū recipit fidē: nō vecordiā iacentis. CHRY. Uel erat magna fides etiā hui⁹ infirmi. nō eñi pmisisset se submitti: vt ali⁹ euāgelista dicit p tectū non credēs. HIE. O mira humilitas: despectū ꝛ debilē: totis mēbroꝝ cōpagibus dissolutū filiū vocat: quē sacerdotes nō dignabātur attingere. aut certe iō filiū: q̄ꝛ dimittūt̄ ei peccata sua. vbi dat̄ nobis intelligētia ppter pctā plerasq̄ʒ euenire corpoꝝ infirmitates. Et iccirco forsitā prius dimittūtur pctā: vt causis debilitatis ablatis sanitas restituat̄. CHRY. in ho. Scribe aūt diffamare volētes: etiā nolētes fecerūt clarere qḋ factū est. eoꝝ eñi emulatiōe ad signi ostēsionē vsus ē christ⁹: hoc eñi ē supabūdantia ei⁹ sapīe q̄ sua p inimicos manifestat. vñ sequit̄: Ecce quidā de scribis dixerūt intra se: Hic blasphemat. HIE. Legim⁹ ī pphetia: Ego sū q̄ deleo oēs iniq̄tates tuas. Cōsequēt̄ ḡ scribe: q̄ꝛ hoīem putabāt ꝛ verba dei nō intelligebant: arguūt eū vitio blasphemie. Uidēs aūt cogitatōes eoꝝ oñdit se deū qui pōt cordis occulta cognoscē: ꝛ quodāmō tacēs loquit̄. Eadē potētia q̄ cogitatōes vr̄as intueor: possū ꝛ hoībus delicta dimittē. Ex vobis intelligite q̄d palytic⁹ ɔseq̄t̄. vñ sequit̄: Et cum vidisset iesus cogi. eoꝝ dixit: Ut quid cog. ma. ī coꝛ. vestris? CHRY. in ho. Non quidē eoꝝ destruxit suspitionē: q̄ s. cogitabāt eū p̄dicta dixisse vt deum. Si eñi nō esset equalis deo pr̄i oportebat eū dicē: longe sū ab hac ptāte. s. dimittendi pctā nūc aūt cōtrariū firmauit sua voce ꝛ miraculi ostēsiōe. vñ subdit: quid ē facilius dicere: dimittun. tibi pecca. tua: an dicē surge ꝛ ambula? Quanto q̄dē aīa corpe potior ē: tāto pctū dimittere mai⁹ est q̄ʒ corp⁹ sanare. Sed q̄ꝛ illud quidē nō manifestū: hoc aūt manifestū: facit min⁹ qḋ ē manifestius: vt demōstret mai⁹ ꝛ nō manifestū. HIE. Utrū eñi sint paralytico peccata dimissa: solus nouerat q̄ dimittebat. Surge aūt ꝛ ambula. tā ille q̄ surgebat: q̄ʒ hi qui surgētē videbant poterāt approbare: q̄ʒq̄ʒ eiusdem virtutis sit ꝛ corpis ꝛ aīe vitia dimittē. Inter dicē aūt ꝛ facē multa distantia ē. fit ḡ carnale signuʒ vt pbet̄ spiritale.

vnde sequit̄: Ut aūt sciatis: q̄m fili⁹ ho. hʒ ptātē ī t̄ra dimittēdi pctā. CHRY. in ho. Supra quidē palytico non dixit: Dimitto tibi pctā: q̄ꝛ v̄o scribe resistebant: altiorē suā potētiā demonstrat dicens: q̄ꝛ fili⁹ hoīs hʒ ptātē dimittēdi pctā. Et vt oñdat se pr̄i eq̄lem: non dixit q̄ filius hoīs indiget aliquo ad dimittēdū pctā: sed q̄m habet. GLO. Hec autē v̄ba vt sciatis pñt eē christi vel euangeliste: q̄si euangelista diceret: Ipsi dubitabāt eū pctā dimittere: sed vt sciatis q̄m fili⁹ hoīs habet ptātē ait paralytico. Si aūt christ⁹ dicat̄ pnunciasse hec v̄ba sic intelliget̄: Uos dubitatis me posse pctā dimittere: sed vt sciatis q̄m filius hoīs. que quidē oratio imꝑfecta ē. sed subdit̄ act⁹ loco ɔsequētis. vñ dr̄: Tūc ait palytico. Surge ꝛ tolle lectū tuū. IOHAN. eps: Ut qḋ fuit testimoniū infirmitatis: sit pbatio sanitatis. Et vade in domū tuā. ne christiana fide curat⁹: moriaris in pfidia iudeoꝝ. CHRY. sup matth. Hoc aūt p̄cepit vt non estimet̄ phantasia eē qḋ factū est. vñ ad veritatē facti oñdendā subdit̄: Et surrexit ꝛ abijt in domū suā. Sʒ tñ astātes hoīes adhuc deorsū trahūtur. vñ sequit̄: Uidētes aūt tur. ti. ꝛ glo. deū qui de. talē po. hoībus. Si eñi bñ cogitassent apud se agnouissent q̄ꝛ fili⁹ dei erat. Interim. n. non puū erat estimare oīb⁹ hoīb⁹ maiorē ꝛ a deo venire. HYLA. Mystice aūt a iudea repudiat⁹ in ciuitatē suam reuertit̄. Dei ciuitas fideliū plebs ē. in hāc ḡ introiuit p naui. i. ecclīaʒ vect⁹. IOHAN. eps: Nō aūt christus indiget naui sʒ nauis christo: q̄ꝛ sine celesti gubernatiōe nauis ecclīe p mūdanū pelag⁹ ad celestē portū nō valet puenire. HYLA. In paralytico aūt gētiū vniuersitas offert̄ medēda. h̄ itaq̄ʒ āgelis ministrād⁹ offert̄: h̄ fili⁹ nūcupat̄: q̄ꝛ dei op⁹ ē. huic remittūt̄ aīe pctā q̄ lex laxare nō poterat. fides eñi sola iustificat. Deinde v̄tutē resurrectōis oñdit: cū sublatiōe lectuli infirmitatē corꝑib⁹ docuit defuturaʒ.

HIE. Iuxta tropologiā aūt iacēdū aīa iacēs ī corpore suo v̄tutib⁹ dissoluta: a ꝑfecto doctore dño offert̄ curāda. vnusq̄sq̄ʒ. n. eger pctē de salute pctores dicē adhibē: p quos actuū nr̄oꝝ clauda vestigia: v̄bi celestis remedio reformēt̄. Sūt igit̄ monitores mētis qui animū auditoris ad supiora erigūt q̄uis exteriores corpis debilitate torpētē. IOHAN. eps: Dñs aūt in h̄ sclo insipiētū volūtates nō q̄rit: sed respicit ad alteri⁹ fidem. nec medic⁹ languentium respicit volūtatē: cū ɔ̄ria requirat infirm⁹. RABA. Surgē aūt ē aīaʒ a carnalib⁹ desiderijs abstrahē. Lectū tollē ē carnē a terrenis desiderijs ad voluntatē spūs attollē. Domū ire ē ad padisū redire: vel ad internā sui custodiā: ne iterū peccet. GRE. xiiij. Uł p lectū voluptas corpis designat̄. iubet̄ itaq̄ʒ vt hoc san⁹ portet vbi infirm⁹ iacuerat: q̄ꝛ oīs qui adhuc vitijs delectat̄: infirm⁹ iacet in voluptatib⁹ carnis: sʒ sanat⁹ h̄ portat: q̄ꝛ eiusdē carnis ɔtumelias postmodū tolerat: qḋ intus prius desiderijs requiescebat.

HYLA. Uidentes aūt turbe timuerūt. Magni. n. timoris res ē: nō dimissis a christo pctīs ī mortē resolui: q̄ꝛ nulli⁹ ē ī domū etnā redit⁹: nisi ī dulta nō fuerit venia delictoꝝ. Cessante autē timore honor redditur: q̄ potestas hominibus hac vita data sit p verbum eius ꝛ pctōꝝ remissionis ꝛ corpoꝝ resurrectionis ꝛ reuersionis in celum.

Et cum trāsiret inde iesus: uidit
hoīem sedētē ī telonco: mattheū no
mine. Et ait illi: Seq̄re me. Et sur
gēs secut⁹ ē eū. Et factū ē: discūben
te eo ī domo: ecce multi publicani ⁊
pctōres uenictes discūbebāt cum ie
su ⁊ discipulis ei⁹. Et uidētes phari
sei dicebāt discipulis ei⁹. Quare cū
publicanis ⁊ pctōrib⁹ māducat ma
gister ur̄? At iesus audiēs ait: Nō
est op⁹ ualētib⁹ medic⁹: ſꝫ male hñti
bus. Eūtes aūt discite qd ē: miseri
cordiā uolo ⁊ nō sacrificiū. Nō eni
ueni uocare iustos sed peccatores.

CHRY. in ho. Cū christ⁹ fecisset miraculū nō per
māsit in eodē loco ne iudeoꝝ zelū accēderet ampli
orē. Hoc ⁊ nos faciam⁹ nō obstinate obsistētes eis
q̄ insidiāt: cū dr̄: Et cū trāsiret inde iesus. s. a loco vbi
miraculū fecerat. Uidit hoīeꝫ se. in telo. mat. noīe.
HIE. Ceteri euāgeliste ꝓpē verecūdiā ⁊ honorem
matthei: noluerūt eū noīe appellare vulgato: ſꝫ di
xerūt Leui: duplici. n. vocablo fuit. Ipse āt matthe⁹
ſm illud salomōis: Iust⁹ accusator ē sui: mattheūꝫ
se ⁊ publicanū noīat: vt ostdat legētib⁹ nullū debē
salutē desperare: sed ad meliora ꝯuersus: cū ipse de
publicano in aplm̄ sit repēte mutat⁹. GLO. Dicit
aūt: Sedētē ī teloneo. i. ī domo vbi vectigalia ꝯgre
gant. Erat eni telonear⁹ dict⁹: a telon grece qd̄ est
vectigal. CHRY. in ho. Per hoc ḡ mōstrat vocā
tis ṽtutē: qm̄ non desistētē a piculoso officio ex me
diis ipsū euulsit malis: sic ⁊ paulū adhuc insanietē.
Et iō seq̄t: Et ait illi: Seq̄re me. Sic vidisti vocātis
ṽtutē: ita addisce vocati obedientiā: neq̄ꝫ. n. resistit:
neq̄ꝫ domū abire rogauit ⁊ suis hoc cōmunicare.
REMI. Humana etiā picula q̄ ei a ꝑncipib⁹ accidē
poterāt ꝑuipendit: dū officij sui rōnes impfecta reli
q̄t. vñ seq̄t: Et surgēs secut⁹ ē eū. ⁊ q2 trena lucra de
seruit: iō iure fact⁹ ē dñicoꝝ talētoꝝ dispensator.
HIE. Arguit āt in h̄ loco ꝑorphiri⁹ ⁊ iulian⁹ augl.
vel imperitiā historici mētiētis: vl̄ stulticiā eoꝝ qui
statim secuti sūt saluatorē: q̄si irrōnabilr̄ quēlibet
vocātē hoīeꝫ sint secuti: cū tāte ṽtutes tātaq̄ꝫ signa
ꝑcesserīt: q̄ aplos añq̄ꝫ credēt vidisse nō dubiū est.
Certe fulgur ipe ⁊ maiestas diuinitatis occulte: q̄ eti
am ī facie refulgebat hūana vidētes ad se trahē po
terat in ꝑmo aspectu. Si eni ex magnete lapide hec
eē vis dr̄ vt ferrū trahat: q̄ꝫtomagis dñs oīm crea
turaꝝ ad se trahē poterat quos volebat. CHRY.
in ho. Sꝫ cur nō cū petro ⁊ ioħe ⁊ alijs eū vocauit:
qm̄ duri⁹ adhuc disposit⁹ erat: ſꝫ p⁹ multa miracu
la ⁊ multā christi famā: qm̄ aptiorē eū ad obediētiā
sciuit: q2 intima cordis nouit. AVG. de cō. euan.
Uel ꝓbabili⁹ videtur q̄ hec ꝑtermissa recordādo
mattheus cōmemorat: q2 añ sermonē habitū ī mō
te credendū ē vocatū eē mattheū. in eo q̄ppe mōte
tūc lucas cōmemorat. xij. electos quos ⁊ aplos no
minat. GLO. Matthe⁹ eni vocatōēꝫ suā refert inē
miracula. magnū eni miraculū fuit q̄ publican⁹ fa
ctus ē apl's. CHRY. ī ho. Quid āt q̄ de alijs aplis
nobis nō dr̄: q̄lr̄ ⁊ qm̄ sūt vocati nisi de petro ⁊ an
drea ⁊ iacobo ioħe ⁊ matth. hi. n. maxime erāt ī cō
ueniēt. h⁹ ⁊ hūil. h⁹ stud. is. Neq̄ꝫ telonei officiō est
aliq̄d deteri⁹: neq̄ꝫ piscatiōe vili⁹. GLO. Cōgruā
āt celestis bñficij vicē ipendēs matthe⁹: christo ma
gnū ꝯuiuiū ī domo sua parauit: vt illi cōmodaret sua
tpalia: a quo expectabat ꝑpetua bōa. vñ seq̄t: Et fa.
ē discū. eo ī do. AVG. de cō. euā. Hic matthe⁹ nō
expssit in cui⁹ domo discūbat iesus: vñ posset videri
nō hoc ex ordine subiūxisse: ſꝫ qd̄ alio tpe factū ē re
cordat⁹ inꝑposuisse: nisi marc⁹ ⁊ lucas q̄ h̄ oīno silr̄
narrāt: māifestarēt ī domo leui: h̄ ē matthei discu
buisse iesū. CHRY. in ho. Honorat⁹ aūt matthe⁹
ingressu xp̄i in domū ei⁹ oēs publicanos q̄ erāt eius
dē artis ꝯuocauit. vñ seq̄t: Ecce multi pu. ⁊ pec. ve.
discū. cū iesu ⁊ disci. ei⁹. GLO. Publicani eni vo
cant q̄ publicis negocijs īplicāt q̄ sine pctō vix aut
nūq̄ꝫ pñt tractari: ⁊ pulchꝛ fuit ꝑsagiū. q2 q̄ aplus ⁊
doctor gētiū erat futur⁹: in ꝑma sua ꝯuersiōe peccā
tiū gregē p⁹ se trahit ad salutem. Et vt iā pficeret ex
exēplo qd̄ pficē debebat ⁊ ṽbo. HIE. Tertulian⁹
hos dicit fuisse ethnicos dicēte scriptura: Non erit
vectigal pēdens ex isrl': q̄si matthe⁹ nō fuerit iude⁹.
dñs aūt nō ꝯuiuat cū ethnicis: cū id maxime caue
ret: ne legē soluē videret: q̄ ⁊ discipulis ꝑcepit: In
viā gentiū ne abieritis. Uiderāt āt publicanū a pec
catis ad meliora ꝯuersū: locū īuenisse pnīe: ⁊ ob id
etiā ipsi nō desperāt salutē. CHRY. ī ho. Uñ ac
cesserūt ad redēptorē nr̄m: ⁊ nō solū ad colloquen
dū: ſꝫ etiā ad ꝯuescēdū recepti sūt: nō solū deputās
aut arguēs īimicos: ſꝫ etiā ꝯuescēs emēdabat mul
totiēs eos q̄ male dispositi erāt: p h̄ docēs nos: qm̄
oē tēp⁹ ⁊ oē op⁹ pōt nobis tribuere vtilitatē. h̄ aūt
vidētes pharisei indignati sūt. de q̄b⁹ subdit: Et vi.
pha. di. disci. ei⁹: Quare cū pu. ⁊ pec. mādu. magister
vester? Notādū q̄ cū discipuli visi sūt peccare chri
stū alloquūt dicētes: Ecce discipli tui faciūt qd̄ nō
licet facere in sabbato: hic apud discipulos christo
detrahūt: q̄ oīm malignātiū erāt ⁊ volentiū sepāre
a doctore corda discipuloꝝ. RABA. Duplici aūt
errore tenebāt: q2 ⁊ se iustos arbitrabant: q̄ supbie
fastu a iusticia lōge discesserāt: ⁊ eos criminabant in
iustos q̄ resipiscēdo a pctis iusticie appropinq̄bant.
AVG. de cō. euā. Lucas āt aliq̄nto differētius hoc
videt cōmemorasse: ſm quē pharisei dicūt discipu
lis: Quare cū publicanis ⁊ pctōrib⁹ mēducatis ⁊ bi
bitis: christo ⁊ discipulis ei⁹ h̄ obiectū insinuās. Sꝫ
cū discipulis dicebat: magis magistro obijciebatur
quē sectādo imitabant. Una ē ḡ sn̄ia ⁊ tāto melius
insinuata: quāto q̄busdā ṽbis manēte ṽitate muta
ta. HIE. Neq̄ꝫ ṽo in ꝑstinis ꝑmanentes veniūt ad
iesū vt pharisei ⁊ scribe murmurāt: ſꝫ penitētiā agē
tes: qd̄ ⁊ pñs ſmo dñi significat. vñ sequit: At iesus
au. ait: Nō ē op⁹ valē. me. ſꝫ ma. hñtib⁹. RABA.
Seipsū medicū dic̄ q̄ miro medicādi genē ꝓpē iniq̄
tates nr̄as vulnerat⁹ ē: vt vuln⁹ pctōꝝ nr̄oꝝ sanaret.
Sanos q̄dē eos appellat q̄ suā volētes statuē iusti
ciā vere dei iusticie subiecti nō sūt. Male hñtes eos
vocat q̄ sue fragilitatis ꝯscia deuicti nec p legē vidē

tes se iustificari: penitendo se submittūt gratie dei.
CHRY. in ho. Postq̄ aūt a cōibus opinionibus
eos allocut⁹ ē: alloquitur eos ex scripturis cū dicit:
Eūtes aūt discite qd ē: miaꝫ volo ꝛ nō sacrificium
HIE. De ꝓpheta. s. Osee sumens testimoniū suggil
lat scribas ꝛ phariseos q̄ iustos se estimātes pctōꝝ
ꝛ publicanoꝝ ↄsortia declinabāt. CHRY. in ho.
Ac si dicat: Cur accusatis me: qm̄ pctōres corrigo: ğ
ꝛ deū patrē ex hoc incusate. Sicē enī ille vult pctōꝝ
emēdationē: ita ꝛ ego. ꝛ sic ondit nō solū nō esse ꝓ
hibitū qȯ incusabāt: sed ꝛ sm legē maius eē sacrifi
cio. nō enī dixit: Misericordiā volo ꝛ sacrificiū: sed
hoc iniūxit: illud autē eiecit. GLO. Nō tñ respicit
de⁹ sacrificiū sine misericordia. faciebant aūt phari
sei sepe sacrificia i tēplo: vt iusti apparerēt corā po
pulo: ꝫ nō exercebāt misericordie opa: in qb⁹ ꝓbat
vera iusticia. RABA. Admonet itaq̄ eos vt per
opa misericordie sibimetipsis sup nomine p̄mia red
rāt: ꝛ nō ↄtēptis paupeꝝ necessitatib⁹ ꝑ oblationeꝫ
sacrificioꝝ se deo placere ↄfidant. vñ dicit: Eūtes. i.
a temeritate stulte vitupatōis ad diligētiorē scriptu
re scē meditationē: que misericordiā maxime ↄmē
dat. vñ ꝛ suū de misericordia exēplū eis ꝓponit di
cens: Non enī ve. vo. iu. ꝫ pctōres. AVG. de con.
euan. Lucas addidit: In pniaꝫ. qȯ ad explanandaꝫ
sniam valet: ne q̄sq̄ pctōres ob hocipsū q̄ pctōres
sūt diligi arbitret a christo: cū ꝛ illa silitudo ō egro
tis bñ intimet qd velit de⁹ vocando pctōres tanq̄
medic⁹ egros. vtiq̄ vt ab iniq̄tate tanq̄ ab egritudi
ne salui fiant: qȯ fit ꝑ pniam. HYLA. Oib⁹ autem
christ⁹ venerat: quō ğ nō se iustis venisse dicit: Erāt
ğ qb⁹ necesse nō erat: vt veniret: ꝫ nemo iust⁹ ex le
ge ē: ondit ğ inanē iusticie iactātiā: qꝛ sacrificijs īfir
mis ad salutē: mia erat vniuersis i lege positis nece
saria. CHRY. i ho. vñ irōice videt ad eos loquēs:
sicut cū dr̄: Ecce iā adā fact⁹ ē q̄si vn⁹ ex nobis. Qm̄
enī null⁹ iust⁹ erat in terra: paul⁹ significat dicens:
Oēs peccauerūt ꝛ egent glīa dei. In hoc aūt ꝛ illos
mitigauit q̄ vocati erāt. q. d. Tm̄ renuo abominare
pctōres q̄ ꝓpter eos solos adueni. RABA. Uel
qꝛ iusti erāt. sic nathanael ꝛ iohānes baptista: non
erāt ad pniam īuitādi. vel Non veni vocare iustos
falsos: q̄ de iusticia sua gloriāt vt phariseos: ꝫ illos
q̄ se pctōres recognoscūt. Per matth. autē publica
noꝝ vocationē fides gentiū exp̄mit q̄ p̄us mūdi lu
cris inhiabant: ꝛ nūc spiritalit cū dño reficiūt ꝑ sup
biam phariseoꝝ: īuidia iudeoꝝ de salute gentiū. vel
matth. significat hoīem terrenis lucris inhiātē quē
videt iesus diū oculo mie respicit. Mattheus enim
interptat donatus: leuita assūptus. penitēs autē a
massa pditoꝝ assumit: ꝛ grā dei ecclesie donat. Et
ait illi iesus: Seq̄re me. vel ꝑ p̄dicationē: vel ꝑ scri
pture admonitionē: vel ꝑ internā inspirationem.

¶ Tūc accesserūt ad eū discipuli io
hannis dicētes: Quare nos ꝛ pha
risei ieiunam⁹ frequenter: discipuli
aūt tui nō ieiunāt. Et ait illis iesus:
Nunqd p̄nt filij spōsi lugere q̄ꝫdiu
cū illis est spōsus? Venient aūt dies

cū auferet ab eis sponsus: ꝛ tūc ieiu
nabūt. Nemo autē immittit cōmissu
rā panni rudis i uestimentū uetus.
Tollit eni plenitudinē ei⁹ a uestimē
to: ꝛ peior scissura fit. Neq̄ mittūt
uinū nouū i utres ueteres. Alioqn
rūpunt utres ꝛ uinū effunditur: ꝛ
utres pereūt. Sꝫ uinū nouū i utres
nouos mittūt: ꝛ ambo ↄseruātur.

GLO. Cū de conuiuio pctōꝝ ꝛ de participatione
rñdisset eis: de comestione eū aggrediunt. vñ dicit:
Tūc accesserūt ad eū discipuli iohānis dicētes: q̄re
nos ꝛ pha. ieiu. fre. disc. āt tui nō ieiunāt? HIE. Su
ꝑba interrogatio ꝛ ieiunij rep̄hēdēda iactantia: nec
poterāt discipuli iohānis nō eē sub vitio q̄ iūgebāt
phariseis quos a iohāne nouerāt cōdēnatos: ꝛ ca
lūniabantur eū quē sciebāt magistri vocib⁹ p̄dica
tū. RABA. Qȯ āt dicūt tale ē: Exquo tu vt medi
cus hec facis: sed cur discipuli tui dimittētes ieiuni
um talib⁹ mēsib⁹ accedūt? deinde incusationem ex
opere augere volētes: p̄mo seipsos ponūt: ꝛ deinde
phariseos. ieiunabāt illi q̄dē a lege discētes: sicut et
pharise⁹ dixit: Ieiuno bis in sabbato: ipsi autē a io
henne. CHRY. in ho. Iohēs. n. vinū ꝛ sicerā nō bi
bit: qȯ abstinētie meritū nō auget: cui nulla ē potē
tia nature. Dñs āt q̄ pctā pōt ↄdonare cur a pctōri
bus mēdicātib⁹ declinaret: quos abstinētib⁹ potat
facē iustiores. Ieiunat āt xp̄us: ne p̄ceptū declines.
māducat aūt cū pctōrib⁹ vt grāꝫ ꝛ ptātē intelligas.
AVG. de cō. euā. Sꝫ cū matthe⁹ tm̄ discipulos io
hānis hoc dixisse ꝓhibeat v̄ba q̄ apud marcū legūt
magis indicāt alios h̄ dixisse. De alijs. i. ↄuiuas ō di
scipulis iohis ꝛ phariseis: qȯ lucas euidēti⁹ exp̄ssit:
q̄ alios de alijs dixisse narrauit. vñ ğ matthe⁹ dicit:
Tūc acces. ad eū dis. io. nisi qꝛ ꝛ ipsi aderāt: ꝛ oēs cer
tatim vt q̄sq̄ poterat: h̄ obiecerit. CHRY. i ho. Ut
lucas dic̄ q̄ pharisei h̄ dixerūt: h̄ dic̄ q̄ discipuli io
hānis: qꝛ pharisei illos acceperūt ad dicēdū qȯ p⁹
ea i herodianis fecerūt. Sꝫ ↄsiderādū q̄ qn̄ ꝓ extra
neis sic̄ ꝓ publicanis smo erat vt eoꝝ turbatā miti
get aīaꝫ vehemēti⁹ improbātes icusauit: vbi aūt di
scipulos ↄuitiabant cū mā̄suetudine rñdet. vñ seq̄t:
Et ait ill̄ ie. Nūq̄d p̄nt fi. spō. lugē q̄ꝫdiu cū ill̄ ē spō
sus? Primo q̄dē seipsū medicū vocauerat: h̄ āt spō
sū in memoriā reducēs v̄ba iohis q̄ dixit: Qui habꝫ
spōsā spōsus ē. HIE. Spōs⁹ xp̄s ē: spōsa āt ecclia.
de hoc spirituali ↄnubio apl̄i sūt creati: q̄ lugē nō p̄nt
q̄ꝫdiu spōsū i thalamo vidēt: ꝛ sciūt spōsū eē cū spō
sa. Qn̄ v̄o trāsierūt nuptie ꝛ passiōis ac resurrectōis
tēpus aduenerit tūc spōsi filij ieiunabāt. Et h̄ ē qȯ
subdit: Venient aūt dies qn̄ aufe. ab eis spō. ꝛ tūc ie
iunabūt. CHRY. i ho. Qȯ āt dicit tale ē: gaudij ē
p̄ns tēp⁹ ꝛ leticie: nō ğ īroducēda sūt tristia: etenī
ieiuniū triste ē nō nālr: ꝫ illis q̄ imbecilli⁹ adhuc di
spositi sūt. his. n. q̄ sapiāꝫ ↄteplari desiderāt: delecta
bile ē. vñ sm opinionē illoꝝ h̄ dixit. ꝑ h̄ āt mōstrat
q̄ nō gule erat qȯ fiebat: sed dispēsatiōis cuiusdaꝫ.
HIE. Nonnulli aūt putant icirco dies. xl. passio

nis ieiunia debere cõmitti: lz statim dicẽs penthecostes τ spūsscũs veniẽs inducat nobis festiuitatẽ. Ex huiusmõi occasiõe testimonij montan⁹ prisca τ maximilla: etiã p⁹ penthecostẽ faciũt quadragesimã: ꝙ ablato sponso filij sponsi debeãt ieiunare. ecclie autẽ consuetudo ad passionẽ dñi τ resurrectionem ꝑ humilitatem carnis venit: vt spiritualis sagine ieiunio corporis ꝓparemur. ¶ CHRY. i ho. Rursus aũt a cõmunibus ɔfirmat hũc sermonẽ cũ subdit: Nemo aũt mittit cõmissurã panni rudis in vestimentũ vetus. tollit enim plenitudinẽ ei⁹ a vestimẽto: τ peioꝛ scissura fit: q̃si dicẽt: nõdũ effecti sunt fortes mei discipuli: sed adhuc multa indigẽt cõdescẽsiõe: nõdum sunt ꝑ spiritũ renouati. Sicut aũt disposit̃ nõ oportet grauedinẽ imponere ꝓceptoꝝ. Hoc autem dixit regulã dans suis discipulis: vt discipulos ex vniuerso orbe terrarũ cũ mansuetudine suscipiant ¶ REMI. Uestimentũ vetus discipulos vult intelligi: quia nondũ erant ꝑ oĩa innouati. Pannũ rudẽ .i. nouũ appellat nouã gratiã .i. euãgelicã doctrinã cui⁹ quedã ꝑticula ẽ ieiuniũ: τ iõ non ɔueniebat vt seuioꝛa ꝓcepta ieiunij illis cõmitterẽtur ne forte austeritate ieiunij frangerentur: τ fidem ꝑderent quã habebant. ideo subdit: Tollit enĩ plenitudinẽ eius a vestimento: τ peioꝛ scissura fit. ¶ GLO. Quasi .d. Ideo rudis pann⁹ .i. nou⁹ nõ debet poni in vestimẽto veteri: qꝛ tollit sepe a vestimento plenitudinẽ ei⁹ .i. ꝑfectionẽ: τ tũc fit peioꝛ scissura. Graue enĩ onus rudi iniũctũ: illud boni qđ ꝓus inerat sepe destruit. ¶ REMI. Duab⁹ aũt silitudinibus positis .s. nuptiarum τ de panno rudi τ de vestimẽto veteri: nũc tertiam silitudinẽ de vtrib⁹ τ de vino. Neq3 mittũt vinũ nouũ in vtres veteres. Utres veteres appellat suos discipulos q̃ nõdũ ꝑfecti erãt innouati. Uinũ nouũ appellat plenitudinẽ spūssancti τ ꝓfunda celestiũ mysterioꝝ: que tũc discipuli ferre nõ poterãt: sed post resurrectionẽ vtres noui facti fuerũt: τ vinũ nouũ receperũt qñ spūsscũs repleuit corda eoꝝ. Unde quidã dixerũt: Omnes isti musto pleni sũt. ¶ CHRY. in ho. Hinc τ nos cãm docuit humilium vboꝝ que ɔtinuo ad eos dicebat ꝓpter imbecillitatem ipsoꝝ. ¶ HIE. Uel aliter: Per vestimentũ vetus τ vtres veteres debemus intelligere scribas τ phariseos. particula vestimẽti noui τ vinũ nouũ sũt precepta euangelica sentiẽda: q̃ nõ pñt sustinere iudei: ne maioꝛ scissura fiat: tale quid τ galathe facere cupiebant: vt cum euãgelio legis ꝓcepta miscerẽt: τ in vtribus veterib⁹ mitterẽt vinũ nouũ. Sermo igitur euangelic⁹ aplis potius q̃ scribis τ phariseis ẽ infũdendus: qui maioꝝ traditiõ. b⁹ deprauati: synceritatem ꝓceptoꝝ christi nõ poterãt custodire. GLO. Per hoc ergo significat ꝙ apl̃i nõ erãt in veterib⁹ obseruãtiis detinẽdi: quos opoꝛtebat gratie nouitate ꝑfundi. AUG. in ser. đ q̃dragesima. Uel aliter: Omnis q̃ recte ieiunat aut animã suã i gemitu orõnis τ castigatione coꝛpis humiliat: aut ab illecebra carnali spiritalis sapiẽtie delectatiõe suspendit: de vtroq3 aũt ieiunij genere dñs hic r̃ndet. Nã de primo ꝙ habet anime humiliationem dicit: Non pñt filij spõsi lugere. De illo q̃ habet epulũ mentis: consequẽter locut⁹ ẽ dicens: Nemo mittit cõmissurã pãni rudis. Deinde quia spõsus ablat⁹ vtiq3 nobis est: lugendũ est. Et recte lugemus: si flagramus desiderio eius. Beati qbus licuit eũ ante passionẽ tũc habere pñtẽ: interrogare sicut vellẽt: audire sicut deberẽt: illos dicẽs cõcupierũt videre pr̃es ante aduentũ ei⁹: neq3 viderũt: qꝛ in alia dispensatiõe sunt oꝛdinati ꝑ quos vẽtur⁹ annũciaret: nõ a quib⁹ veniens audiretur. in nobis aũt illud impletũ ẽ qđ ipse dic: Ueniẽt dies quãdo desiderabitis videre vnũ đ diebus istis τ nõ poteritis. Quis g̃ hic nõ lugebit: q̃ nõ dicat: facte sũt mihi lachꝛyme mee panes die ac nocte cũ dr̃ mihi quotidie: vbi est deus tu⁹? Merito g̃ apl̃us cupiebat dissolui τ eẽ cũ christo. AUG. de con. euan. Quod ergo dixit mattheus: Lugere: vbi marcus τ lucas dicunt Ieiunare: significat de tali ieiunio dñm locutũ qđ ꝑtinet ad humilitatem tribulationis: vt illud alteꝝ qđ ꝑtinet ad gaudiũ mentis in spiritalia suspense: τ ob hoc alienate a coꝛporalibus cibis: posterioꝛibus silitudinib⁹ significasse intelligat id oñdens ꝙ circa coꝛp⁹ occupatis: τ ob hꝰ veterẽ sensũ hñtib⁹ hoc genus ieiunij congruat. HYLA. Mystice vo ꝙ pñte sponso ieiunãdi necessitatẽ discipulis nõ eẽ r̃ndet: pñtie sue gaudiũ: τ sacramẽtũ scĩ cibi edocet: quo nemo se pñte .i. in ɔspectu mẽtis christũ habituri ɔtinẽs indigebit: quo eo carẽs: ablato aũt se ieiunaturos esse dicit: qꝛ oẽs nõ credẽtes resurrexisse christũ: habituri non essent cibum vite. In fide enĩ resurrectõis sacramẽtũ panis celestis accipit. HIE. Uel cũ ꝓpter pctã a nobis recesserit: tũc indicẽdũ ẽ ieiuniũ: tũc luct⁹ ẽ recipiendus. HYLA. Ponit etiã exempla: qb⁹ oñdit infirmitates vetustate pctõꝝ τ animas τ coꝛpoꝛa noue gratie sacramẽta nõ cape. RABA. Cũ autẽ date sint diuerse similitudines ad idẽ: differt tñ. vestis. n. q̃ foris tegimur opa bona significat q̃ foris agim⁹. vinũ quo intus reficimur feruoꝛ est fidei τ charitatis quo intus reformamur.

¶ Hec illo loquẽte ad eos: ecce princeps un⁹ accessit τ adoꝛabat eum dicens: Dñe: filia mea mõ defũcta ẽ: sed ueni impone manũ tuã sup eã: τ uiuet. Et surgens iesus sequebat eũ: τ discipuli eius. Et ecce mulier que sanguinis fluxũ patiebat duodecim annis: accessit retro: τ tetigit fimbꝛiã uestimẽti eius. Dicebat. n. intra se: Si tetigero tm̃ uestimẽtũ eius: salua ero. At iesus ɔuersus τ uidẽs eã dixit: Cõfide filia: Fides tua te saluã fecit. Et salua facta est mulier ex illa hoꝛa.

CHRY. in ho. Post sermones opus adiũxit: in quo amplius pharisei obstruerent: eo ꝙ qui aduenit ad miraculũ petendũ archisynagogus erat: τ luctus magnus: quia puella vnigenita erat τ .xij. annoꝝ qñ incipit esse flos etatis. τ ideo dicit: Hec illo loquente ad eos: ecce pnceps vn⁹ accessit. AUG.

de cō.eūā.Dicūt autē hoc ꝛ marcus ꝛ lucas: sed ab
isto ordine iam recedūt.eo enim loco hoc inserunt:
vbi post expulsa demonia ꝛ in porcos missa trāsfre
tando redit a regione gerasenoꝝ.Et ꝑ hoc qḋ marc⁹
dicit:intelligendū est hoc factū esse:postq̄ꝫ venit rur
sus iesus trans fretū:sed q̄tū post:non apparet. nisi
aūt fuisset aliqḋ interuallū:nō eēt quādo fieret: qḋ
narrat mattheus in conuiuio domus sue. post hoc
factū cōtinuo sequit̃ de archisynagogi filia. Si eniꝫ
loquēte eo de panno nouo ꝛ vino nouo accessit p̄n
ceps:nihil aliud fcōꝝ dictorūq; ei⁹ interpositum est.
in narratione aūt marci patet locus vbi alia īterpo/
ni poterūt. Similiter aūt ꝛ lucas n̄ renitit̃ mattheo
qḋ enī adiunxit:Et ecce vir cui nomē erat airus:nō
cōtinuo accipiendū est factū:sed post illud de cōui/
uio publicanoꝝ vt narrat mathe⁹ dicēs: Hec illo lo
quente ad eos ecce p̄nceps.s. iair⁹ archisynagogus
accessit ꝛ adorabat eū dicens: Dn̄e filia mea mō de
functa est. Cōsiderādum est autē: ne repugnare vi/
deat̃ qḋ alij duo euāgeliste morti iam ꝓximā: non
tn̄ mortuā eā dicāt:vsq; adeo vt dicāt venisse postea
qui mortuā nūciarent:ꝛ ob hoc non debere vexari
magistrū:itelligendū est breuitatis cā mattheū hoc
poti⁹ dicere voluisse rogatū dn̄m facē:qḋ ipm fecis
se manifestū est:vt.s.mortuā suscitaret. Attēdit eniꝫ
nō v̄ba p̄ris de filia sua: sed qḋ potissimū est volūta
tem. Ita enī desperauerat:vt potius eā vellet resuui
scere:nō credens viuā posse inueniri: quā morientē
reliquerat. Duo itaq; posuerunt quid dixerit lucas:
mattheus aūt q̄d voluerit atq; cogitauerit. Sane si
quisq̄ꝫ illoꝝ duoꝝ p̄rem ipm cōmemorasset dixisse:
vt vexaret̃ iesus ꝙ puella mortua fuisset: repugna/
rent ei⁹ cogitationi v̄ba que posuit matthe⁹.nūc v̄o
nō legit̃ ꝙ suis nunciantib⁹ ille cōsenserit. Hinc āt
rem pnecessariā dicim⁹:nihil in cuiusq; v̄bis debē i
spicere:nisi volūtatē:cui debēt v̄ba seruire:nec men/
t.ri quēq̄ si alis v̄bis dixerit qḋ ille voluerit: cuius
v̄ba nō dicit. CHRY. in ho. Uel hoc qḋ princeps
dixit de morte puelle:est augere calamitatē. Eteniꝫ
cōsuetudo est rogātib⁹ extollere s̄mone ꝓpa mala:
ꝛ ampli⁹ aliquid eo qḋ est dicē:vt magis attrahant
eos q̄bus supplicant.vn̄ subiungit: Sed veni ipone
manū sup eā: ꝛ viuet. Uide aūt ei⁹ grossiciē. Duo .n.
expetit a christo: ꝛ accedere ipm ꝛ manū imponere.
Hoc etiā syrus ille naaman ꝛ a ꝓpheta expetebat
Etenī ꝛ visu indiget ꝛ sensibilib⁹ reb⁹ q̄ grossi⁹ dispo
siti erāt. REMI. Mirāda est aūt pariter atq; imi/
tanda dn̄i humilitas ꝛ māsuetudo: nā mox vt roga
tus est:rogantē cepit sequi.vn̄ subdit: Et surgēs ies⁹
sequebat̃ eū. Hic subditos ꝛ p̄latos pariter istruxit:
subditis exemplū obediētie reliquit:p̄latis v̄o īstan
tiā ꝛ solicitudinē docēdi demonstrauit:vt quotiens
cūq; audierint aliquē mortuū in aīa stati adesse stu
deant. Et cū eo ibāt discipuli ei⁹. CHRY. i homel.
Et marcus quidē ꝛ lucas dicūt quoniā tres accepit
discipulos.s.petrū.iacobū. ꝛ iohānē. mattheꝰ autē
nō assumpsit āplioꝛē ei cōcupiscētiā imitens. Et q:
impfectus adhuc dispositꝰ erat. ꝓpter hoc enī illos
honorat:vt alij similes illis efficiāt̃. Sufficiebat enī
interī mattheo vidē ea que fcā sunt circa sanguinis
fluxū patientē. de qua subdit̃: Et ecce muli. q̄ .xij. flu.
patie.xij.an.ac.re. ꝛ teti.fim.vesti.ei⁹. HIER. Hec
aūt mulier sanguine fluens:nō in domo:nō in vrbe
accedit ad dn̄m: q: iuxta legē vrbib⁹ excludebant̃
sed in itinere ambulāte dn̄o:vt dū ꝑgit ad aliā: alia
curaret̃. CHRY. Iō aūt nō libera ꝓpalatione ad
christū venit: q: verecūdabat̃ ꝓpter passionē: imun
dam se existimās. Etenī apud legē multa imūdicia
estimabat̃ eē hec passio: ꝓpter hoc latet ꝛ occultat̃
REMI. In quo laudāda est ei⁹ humilitas: q: nō
ad faciē accessit sed retro: ꝛ idignam se iudicauit pe
des dn̄i tangē. ꝛ nō plenitudinē vestimenti tetigit s;
tm̄mō fimbriā. Habuit enī dn̄s fimbriā iuxta legis
p̄ceptū. Pharisei etiā fimbrias habebāt q̄s magni/
ficabāt:in q̄bus etiā spinas appēdebāt. sed fimbrie
dn̄i nō habebāt vulnerare:sed poti⁹ sanare. ꝛ iō seq
tur: Dicebat enī intra se: q: si tetigero tm̄ vestimētum
ei⁹: salua ero. In quo fides ei⁹ admirāda est: q: de/
sperās de salute medicoꝝ in quo sua erogauerat:ut
marcus dicit:intellexit celestē adesse medicū: ꝛ i eo
totā suā intētionē collocauit: ꝛ iō saluari ꝓmeruit.
vn̄ sequit̃: At iesus cōuersus ꝛ vidēs eā dixit: Cōfide
filia: fides tua te saluā fecit. RABA. Quid ē ꝙ eā
cōfidere iussit:q̄ si fidē nō haberet:salutē ab eo nō q̄
reret:sed robur ꝛ ꝑseuerātiam fidei ab ea expostula
uit:vt ad certā ꝛ verā ꝑueniat salutē. CHRY. i ho.
Uel q: formidolosa erat hec mulier: ꝓpter hoc ait:
Cōfide. Et filiā eā vocat: q: fides eam filiā fecerat.
HIERO. Non aūt dixit: Quia fides tua te saluā
factura est:sed Saluā fecit. in eo enī ꝙ credidisti: iā
salua facta es. CHRY. in ho. Nondū tn̄ ꝑfectā de
christo opinionē habebat: q: nequaq̄ꝫ estimasset eū
latere:sed christ⁹ nō dimisit eā latere:non q̄si gl'am
cōcupiscēs:sed multoꝝ cā. Primo enī soluit timorē
mulieris:ne a ɔ̄sciā pungat̃: q̄si donū furtiua. Secū/
do eam emendat de hoc ꝙ estimat se latere. Tertio
oībus fidē ei⁹ oñdit:vt eā emulent̃. Quarto dedit i
hoc signū ꝙ monstrauit se nosse oīa:nō min⁹ eo ꝙ
fontē sanguinis siccauit. de quo sequit̃. Et salua est
mu.ex illa hora. GLO. Intelligēdū ē ex illa hora
ex qua tetigit fimbriā:nō ex illa hora ex q̄ iesus con
uersus est ad eā: iā enī salua fcā erat vt alij euāgeli/
ste manifeste oñdunt: ꝛ ex v̄bis dn̄i ꝑpendi potest.
HYLA. In quo magna v̄tutis dn̄ice administra/
tio est: cū potestas intra corp⁹ manens reb⁹ caducis
efficaciā adderet sanitatis: ꝛ vsq; in vestiū fimbrias
opatio diuina ꝓcedēt. nō enī cōprehensibilis erat de/
us vt corpe claudēt̃. Assumptio naq; corporis non
naturā v̄tutis inclusit: sed ad redēptionē nr̄am fra
gilitatē corporis v̄tus assumpsit. Mystice aūt p̄nceps
hic lex eē itelligit̃. q̄ dn̄m orat vt plebi quā ipsa xp̄o
ei⁹ aduent⁹ expectatōe p̄dicata nutrierat: vitā mor/
tue reddat. RABA. Uel archisynagogus signat
moysen. ꝛ dr̄ iairus.i.illuminans siue illuminatus:
q: accepit v̄ba vite dare nobis: ꝛ ꝑ hoc cunctos illu
minat. Ipse a spūsancto illuminat⁹. Filia igit̃ archi
synagogi.i. ipsa synagoga velut duodecimo etatis
anno.i.tpe pubertatis:postq̄ꝫ spiritalē sobolē deo
generare debebat: errorū languore consternata est.
Ad huic p̄ncipis filiā dū ꝓperat dei v̄bū vt saluos fa
ceret filios israel. scā eccl'ia ex gētib⁹ cōgregata: q̄ in
teriorē lapsu criminū deperibat paratā alijs fide per
cepit sanitatem. Notandū aūt ꝙ cū archisynagogi
filia sit duodenis: ꝛ mulier hec ab annis .xij. sanguie

fluxit.eo tpe quo hec nata ē: illa cepit īfirmari. vna
enī pene seculi etate ⁊ synagoga ex patriarchis ce
pit nasci: ⁊ gentiū exterarum natio idolatrie sanie fe
dari. Nā fluxus sanguinis bifariā pōt itellligi: hoc
est sup idolatrie pollutōne ⁊ sup his q̄ carnis ⁊ san
guinis delectatōne gerunt̄. ⁊ sic q̄diu synagoga vi
guit: laborauit eccl̄a: sed illoꝝ delicto salus gentib⁹
fcā est. Accedit aūt ⁊ tangit dñm eccl̄a: cū ei p fidez
appropinquat. GLO. Credidit: tetigit: dixit: quia
his trib⁹: fide: vbo: ⁊ ope oīs sal⁹ acq̄rit̄. RABA.
Accedit aūt retro siue iuxta hoc q̧ ipse ait: Siquis
mihi ministrat: me sequat̄. siue q2 p̄ntem dñm i car
ne nō videns: pactis iā sacris incarnatōis illius ad
agnitionis ei⁹ grām puenit. vñ ⁊ fimbriā vestimēti
tāgit: q2 cū christū in carne gentilis ppl's nō vidisset
vba incarnatiōis recepit. Uestimentū enī christi dr̄
mysteriū incarnationis eius: quo diuinitas īduta ē:
fimbrie vestimēti: vba de incarnatōe eius depēden
tia. Nō aūt vestē: sed fimbriā tāgit: q2 nō vidit i car
ne dñm: sed suscepit p apl'os incarnatiōis verbum.
Beatus q̄ vel extremā ptē verbi fide tangit. Nō au
tem in vrbe sed in itinere pgente dño sanat̄. vñ apl'i
Quiā idignos vos iudicatis vita eterna: ecce conuer
timur ad gentes: gentilitas aūt ex hora dñici aduen
tus cepit habere salutem.

¶ Et cū uenisset iesus in domū pn
cipis: ⁊ uidisset tibicines ⁊ turbā tu
multuātē dicebat: Recedite: nō est
enī mortua puella: sed dormit. Et
deridebāt eū. Et cū eiecta eēt turba
intrauit: ⁊ tenuit manū ei⁹ ⁊ dixit:
Puella surge. Et surrexit puella: ⁊
exijt fama hec i uniuersaz terrā illā.

GLO. Post mulieres emoroisse curationē: seq̄t̄
de mortue curatione. vñ vr̄: Et cū venisset iesus ī do
mū p̄ncipis. CHRY. in ho. Cōsiderādū est autē q̧
pper hoc tardius vadit ⁊ plura loquit̄ mulieri cu
rate: vt pmittat mori puellā: ⁊ sic manifesta fiat re
surrectionis demōstratio. Et similiter in lazaro vsq̧
ad tertiā diē māsit. Sequit̄: Et cū vidisset tibicines
⁊ turbā tumultuātē. quod est mortis demōstratio.
AMBRO. sup lucā: More enim veteri tibicines
ad excitādos luct⁹ in mortuis ferebantuꝛ adhiberi.
CHRY. Sed christ⁹ tibias vniuersas piecit: parē
tes aūt puelle itroduxit ne posset dici q̧ aliter cura
uit: sed ⁊ ante suscitatōnē puelle smone spem erigit
vnde sequit̄: Dicebat recedite: nō est enī mortua pu
ella: sed dormit. RABA. q.d. Uobis mortua est:
deo aūt q̄ suscitare pōt: viuit tā in aīa q̄ȝ in corpore.
CHRY. Per hoc aūt ⁊ tumultum mētis remouit
eoꝝ q̄ aderāt: ⁊ ondit qm̄ facile est ei mortuos susci
tare: qd̄ vtiq̧ in lazaro fecit dicēs: lazarus amic⁹ nr̄
dormit. Et simul docuit: q2 enī ⁊ ipse erat morituꝛ⁹ ī
alioꝝ corporib⁹ instruxit discipulos ɔfidere ⁊ virili
ter ferre mortē. Etenī eo accedēte iā mors somnus
erat. Hoc aūt dño dicente deridebat̄. vñ sequit̄: Et
deridebāt eū. CHRY. in ho. Non aūt increpauit
derisionē: vt ⁊ ipsa derisio ⁊ tibie ⁊ alia vniuersa de
monstratio fiat mortis: q2 enī multotiēs postq̄ȝ fcā

sunt miracula nō credūt hoīes antea eos ɔuincit p
priis rōnib⁹. qd̄ ⁊ in lazaro fecit cū dixit: Ubi posu
istis eum: vt q̄ dixerūt: veni ⁊ vide: ⁊ qm̄ fetet: ⁊ q̄tri
duan⁹ enī est: nō ampli⁹ possint nō credē: qm̄ mor
tuū suscitauit. CHRY. Nō aūt erāt digni vt vide
rent mysteriū resurgētis: q̄ resuscitantē idignis dni
melius irridebāt. ⁊ iō sequit̄: Et cū eiecta eēt turba ī
trauit ⁊ tenuit manū ei⁹ ⁊ surrexit puella. CHRY.
Nō q̄dē aliā supinducens aīam eā suscitauit: sed eā
q̄ exierat reinducēs ⁊ velut ex somno erigēs vt ante
viā faciat p visum fidei resurrectōis: ⁊ nō solū puel
lam resuscitat: sed ⁊ cibū ei iubet dari vt aliī euāgeli
ste dicūt: vt nō videat̄ phantasma eē qd̄ fcm̄ ē. Seq̄
tur: Et exijt fama hec in vniuersā illā. GLO. Qd̄ ad
magnitudinē ⁊ notitatē miraculi ptinet ⁊ ad mani
festā veritatē ipsi⁹ ne ɔfictū putet̄. HYLA. My
stice aūt dñs domū p̄ncipis. s. synagogā ingreditur:
cui in canticis legis hymn⁹ luctuū psonabat. HIE
RO. Usq̧ enī hodie iacet ī domo p̄ncipis mortua
⁊ q̄ videnť magistri tibicines sunt: carmē lugubre ca
nentes. Turba quoq̧ iudeoꝝ nō est turba credētiū
sed tumultuātiū. sed cū intrauerit plenitudo gentiū
tūc oīs israel salu⁹ fiet. HYLA. Ut aūt rarus ex le
ge credentiū electionis numer⁹ posset itelligi: turba
oīs expulsa est: quā vtiq̧ saluari dñs optasset: s; ir
ridēdo dicta gestaq̧ ei⁹ resurrectionis nō fuit digna
ɔsortio. HIERO. Tenuit aūt manū ei⁹: ⁊ surrexit
puella: q2 nisi p̄us mūdate fuerint manus iudeoꝝ q̄
sanguīe plene sunt. Synagoga eoꝝ mortua nō con
surget. HYLA. Exeunte aūt fama in vniuersaz ter
ram illā electōis salus domū christi atq̧ opa p̄dicā
tur. RABA. Moralit̄ autē puella in domo mor
tua: est aīa mortua in cogitatione. Dicit aūt q̧ puel
la dormit: q2 q̄ peccāt in p̄nti adhuc p pnīam resusci
tari pñt. Tibicines sunt adulatores q̄ fouēt mortuā.
GREGO. Foras aūt turba eiicit̄: vt puella susci
tet̄: q2 nisi p̄us a secretiorib⁹ cordis expellat̄ secula
riū multitudo: curaꝝ aīa q̄ intrinsec⁹ iacet mortua ñ
resurgit. RABA. In domo aūt puella paucis ar
bitris surgit iuuenis extra portā. Et lazarus coram
multis q2 publica noxa publico eget remedio: leuis
leuiori: ⁊ secreta pōt deleri pnīa.

¶ Et trāseunte inde iesu: secuti sūt
eū duo ceci clamātes ⁊ dicētes: Mi
serere nr̄i fili dauid. Cū āt uenisset
domū accesserūt ad euz ceci: ⁊ dicit
eis iesus: Creditis: q2 hoc possum
facere uobis? Dicūt ei: Utiq3 dñe.
Tūc tetigit oculos eoꝝ dicens: Se
cundū fidē uestraz fiat uobis: ⁊ apti
sunt oculi eoꝝ: ⁊ cōminat⁹ est illis ie
sus dicens: Uidete ne qs sciat. Illi
autē exeūtes diffamauerūt eum in
tota terra illa.

HIERO. Priori signo de p̄ncipis filia ⁊ morbosa
muliere: ɔnter signū de duob⁹ cecis adiūgit: vt qd̄
ibi mors ⁊ debilitas: h̄ cecitas demōstraret. ⁊ iō dr̄:

Et trāseūte īde iesu.s.a dom o pncipis.Secuti sūt eū duo ceci clamātes ꝛ dicētes: Miserē nr̄i fili dauid.

CHRY.Nō aūt parua h̄ iudeoꝝ accusatio ē:cum hi q̄dē oculis carentes: ex aud.tu solo fidē suscipiāt Nō aūt illi hn̄tes visuꝫ attestant̄ miraculis que fiebant.Uide aūt ꝛ eoꝝ desideriū.neqꝫ enī simpliciter accesserūt sed cū clamore: ꝛ nihil aliud q̄ꝫ misericordiā postulātes.Filiū aūt dauid vocabāt:qꝛ nomen honoris eē videbat̄. REMI.Recte ḡ filiū dauid vocāt:qꝛ virgo maria de stirpe dauid originē duxit. HIERO.Audiāt marcion ꝛ manichei⁹ ꝛ ceteri heretici:q̄ vet⁹ laniāt testamentū: ꝛ discāt saluatorem appellari filiū dauid.si enī nō est nat⁹ in carne: quō vocat̄ fili⁹dauid? CHRY.Cōsiderādū aūt q̄ multotiens dn̄s voluit rogat⁹ sanare:vt n̄ aliqs estimet eū ꝓpter captādā honoris magnificētiā ad miracula insilire. HIERO.Et tn̄ rogātes nō curant̄ ī itinere:n̄ trāsitorie vt putabāt:ſꝫ postq̄ꝫ venit ī domuꝫ illā:accedūt ad eū vt introeāt ꝛ p̄mū eoꝝ discutitur fides:vt sic fidei vere lumē accipiant.vn̄ sequit̄: Cū aūt ve.do.acces.ad eū ceci:ꝛ dixit eis iesus: Creditis qꝛ hec pos.fa.vo. CHRY.Rursū aūt h̄ erudit nos glām multitudinis expellē:qꝛ enī ꝓpe erat domus: ducit eos illuc singulariter curatur⁹. REMI.Qui aūt cecis reddere poterat visuꝫ:non ignorabat si crederent:sed iō īterrogauit:vt fides eoꝝ q̄ gestabatur corde:dū cōfiterent̄ ore:digna fieret ampliori mercede:ſꝫ illō apl̄i: Ore ꝯfessio fit ad salutē. CHRY. Et nō ꝓpter hoc solū: sed vt ondēderet q̄m digni erāt curatione: ꝛ vt nō aliqs dicat:q̄m si misericordia solum saluabat oēs saluari oportebat. Jō etiā fidem ab eis expetit:vt ad excelsi⁹ eo reducat. qꝛ enī dixerant eū filiuꝫ dauid:erudit q̄ oportet de eo maiora sentire.vn̄ nō dixit: Creditis q̄m nō possum rogare p̄rem:sed Creditis q̄m possum hoc facē. de quoꝝ rn̄sione sequit̄: Dicūt ei vtiqꝫ dn̄e. Nō vltra filiū dauid eū vocāt:sed alti⁹ eleuant̄: ꝛ dn̄atiā cōfitent̄. Et tūc iā ipse īponit ei⁹manū.vn̄ sequit̄: Tūc tetigit oculos eoꝝ dicens:Secundū fidē vestrā fiat vobis. Dicit aūt hoc:fidē eoꝝ affirmās ꝛ contestās:q̄m nō adulatōis erāt verba q̄ dixerāt.Postea curationem subiūgit dicēs:Et apti sūt oculi eoꝝ.Deinde p⁹ sanatiōnē iubet nulli dicē.ꝛ nō simplr̄ iubet:sed cū multa vehemētia.vn̄ sequit̄:Et cōminat⁹est eis iesus dicens:Uidete ne qs sciat.Jlli aūt exeūtes diffamauerunt eū in tota terra. HIERO.Dn̄s q̄dē ꝓpter humilitatē fugiēs iactātie glāꝫ hoc p̄cepat: ꝛ illi ꝓpter memoriā grē nō pn̄t tacere bn̄ficium. CHRY.Nō aūt alteri dixit:Uade ꝛ ānuncia glām dei:nō est ꝯtrariū.erudit enī nos ꝓhibē eos q̄ volūt nos ꝓpter nos laudare.Si aūt ad dn̄i glām refert̄:nō debem⁹ ꝓhibere:sed magis iniūgere vt hoc fiat. HYLA.Uel silentiū cecis dn̄s impat:qꝛ apl̄oꝝ ꝓpum erat p̄dicare. GREGO.Querendū aūt nobis est: q̄d sit hoc q̄ ipse oīpotens cui hoc est velle qd̄ posse: ꝛ taceri v̄tutes suas voluit: ꝛ tn̄ ab eis q̄ illuminati sūt q̄si inuitus indicat̄:nisi q̄ seruis suis se sequētib⁹ exēplū dedit:vt ipsi q̄dē v̄tutes suas occultari desiderēt: ꝛ tn̄ vt alii eoꝝ exēplo ꝓficiāt: ꝓdāt̄ inuiti.Occultēt̄ ḡ studio:necessitate publicet̄: ꝛ eoꝝ occultatio fit custodia ꝓpa:eoꝝ publicatio fit vtilitas aliena. REMIGIVS:Allegorice autē p̄ hos duos cecos duo ppl̄i designant̄.i.iudaic⁹ ꝛ gentilis.vel duo ppl̄i iudaice gētis:nā tpe Roboā:regnū ei⁹ diuisuꝫ ē in duas ptes.De vtroqꝫ aūt ppl̄o in se credēte christ⁹ illuminauit in domo:p̄ quā itelligit̄ eccl̄a:qꝛ absqꝫ vnitate eccl̄e null⁹ saluari pōt. Jlli autē q̄ ex iudeis crediderūt aduentū dn̄i:p̄ vniuersū orbē diffamauert.

RABA.Dom⁹ aūt p̄ncipis synagoga est subdita moysi:dom⁹ iesu celestis ē Hierusalē. Dn̄o ḡ p̄ hoc seculū trāseūte: ꝛ in domū suam reuertēte:Duo ceci secuti sūt euꝫ:qꝛ p̄dicato euāgelio p̄ apl̄os multi ex iudeis ꝛ gentib⁹ ceperūt eū seq̄. Sed postq̄ꝫ in celū cōscēderat:intrauit in domum.i.in ecclesiam: ꝛ ibi illuminati sunt.

¶ Egressis aūt illis: ecce obtulerūt ei hoīem mutuꝫ demoniū hn̄tem: ꝛ eiecto demonio locut⁹ est mutus: ꝛ mirate sūt turbe dicētes: Nūq̄ꝫ apparuit sic in israel. Pharizei autē dicebant in p̄ncipe demonioꝝ eijcit demones.

REMI.Pulchre illuminatis cecis muto loquelam reddidit: ꝛ obsessum a demone curauit. in quo fcō ondit se dn̄m v̄tutū ꝛ celestis medicine auctorē. nā ꝛ p̄ isaiā dcm̄ est:Tūc aperient̄ oculi cecoꝝ ꝛ aures surdoꝝ patebūt: ꝛ apta erit lingua mutoꝝ.vn̄ dr̄ Egressis aūt illis:ecce obtulerūt ei hoīeꝫ demoniuꝫ hn̄tem. HIERO.Quod aūt dr̄ grece cophos: magis tritū est s̄moni cōi: vt tā surd⁹ q̄ꝫ mut⁹ intelligatur.sed moris est scripturaꝝ cophon indifferent̄ vel surdū vel mutū dicē. CHRY.Nō aūt nature erat hec passio:sed ex demonis insidiis: iōqꝫ ꝛ aliis indiguit q̄ eū iducerent:neqꝫ enī p̄ seipꝫ rogare poterat sine voce existēs:neqꝫ aliis supplicare demone aīaꝫ cū lingua colligāte.ꝓpt̄ hoc neqꝫ expetit fidē ab eo ſꝫ cōfestī egritudinē sanat.vn̄ seq̄t̄:Et eiec.demo.lo.est mut⁹. HYLA.Jn quo reꝝ ordo seruat⁹ est.nam demon p̄us eiicit̄: ꝛ tūc reliq̄ corpis officia succedūt Seq̄t̄:Et mi.sūt tur.di.Nūq̄ꝫ ap.sic ī isr̄l. CHRY. Preponebat q̄dē ceteris eū:nō qꝛ curabat solū:sed q̄m facile ꝛ velocit̄: ꝛ infinitas egritudines ꝛ īsanabiles sanabat.Hoc aūt maxie phariseos ꝯtristabat: q̄m oīb⁹eū ꝓponebāt:nō solū his q̄ tūc erāt:ſꝫ ꝛ his q̄ vnq̄ꝫ geniti fuerāt ī israel.vn̄ pharisei ꝯcitati econtrario detrahebāt.ꝓpt̄ qd̄ seq̄t̄: Phari.aūt dice. Jn p̄n.demo.eiicit demo. REMI.Scribe nāqꝫ ꝛ pharisei fcā dn̄i negabāt q̄ poterāt: ꝛ q̄ nō poterāt negare:in sinistrā p̄te interp̄tabāt̄:ſꝫ illō psalmi:Jn multitudie v̄tutis tue mētient̄ tibi iīmici tui. CHRY. Eoꝝ aūt dicto q̄d ē demēti⁹? Nō.n.ꝯfingi pōt ꝓiicē demonē alteꝝ demonē: suis enī applaudē ꝯsueuit: nō dissoluē sua.Christ⁹ aūt nō solū demones eiiciebat:ſꝫ ꝛ leprosos mūdabat ꝛ mortuos suscitabat: ꝛ peccata soluebat: ꝛ regnū dei p̄dicabat: ꝛ ad p̄rem hoīes adducebat:q̄ demō neqꝫ posset facē neqꝫ vellet. RABA.Mystice aūt sic ī duob⁹ cecis signatus ē vterqꝫ ppl̄s iudeoꝝ ꝛ gentiū:ita ī hoīe muto ꝛ demoniaco generalit̄ signatū ē oīne gen⁹ humanū.

HYLA.Uel ī muto ꝛ surdo ꝛ demoniaco gentiū plebs idigna toti⁹ salutis īfert̄.oīb⁹ enī vndiqꝫ ma

lis circuͣsessa toti⁹ corpis vitijs iplicabat. REMI. Gentilis.n.ppl's mut⁹ erat: qr i ɔfessione vere fidei ꝛ i laude sui creatoris os apire nō poterat: siue qr mutis idolis cultū ipēdebat. Similis illis fcūs demoniacus erat: qr p mortē ifidelitatis diaboli iperiis subdit⁹ erat: dei aūt cognitōe supstitionū oīum vesania effugata: ꝛ visus ꝛ audit⁹ ꝛ ſmo salutis inuehitur.
HIERO. Sicut enim ceci lumē recipiūt: sic ꝛ muti ad loquēdū lingua laxat: vt cōfiteat eū quē antea denegabat. In turba aūt admirāte ɔfessio nationū ē. Phariſei aūt p suā calūniā vſqꝫ hodie iudeoꝝ ifidelitatē demōstrāt. HYLA. Administrationē aūt turbe talis ɔfessio subsecuta ē. Nunqꝫ apparuit sic i israel: qr is cui p legē nihil opis afferri potuit verbi vtute saluat. REMI. Illi vō q mutū saluādū dño obtulerūt: itelligunt apl'i ꝛ pdicatores q aspectibus dīna pietatis gētilē ppl'm sanādū obtulerūt. AVGV. de cō. euā. Qd aūt hic dr de duob⁹ cecis ꝛ demonio muto: sol⁹ matthe⁹ posuit. Illi eni duo ceci de qb⁹ alij narrāt nō fuit isti: sed tn simile fcm est: ita vt si ipse matthe⁹ nō etiā illi⁹ facti meminisset: possꝫ putari hoc qd nūc narrat dictum fuisse etiā ab aliis duob⁹. Qd cōmēdare memorie diligent debem⁹ eē qdā fcā similia: qd pbat nō eē idē. Cū ipse euangelista vtrūqꝫ ɔmemorat: vt si qn talia singula apd singulos iuenerim⁹: atqꝫ in eis ɔriū qd solui nō possit occurrat: nō eē fcm idē sed aliud simile vl similr fcm

Et circuibat iesus oēs ciuitates ꝛ castella docēs in synagogis eoꝝ ꝛ pdicās euāgelium regni: ꝛ curās oēm lāguorē: ꝛ oēm infirmitatē. Uidens autē turbas misert⁹ est eis: qa erāt vexati ꝛ iacētes sicut oues non hñtes pastorē. Tūc dicit discipulis suis: Messis qdē multa: opariȷ aūt pauci. Rogate ergo dñm messis: ut mittat oparios in messem suam.

CHRY. Noluit dñs ipso fcō redarguere accusationē phariseoꝝ dicētiū: In pncipe demonioꝝ eijcit demonia. demō eni ɔuitiū passus nō bñfacit: sꝫ nocꝫ eis q eū ihonorant. Dñs aūt ɔriū facit: q p⁹ ɔtūelias ꝛ ɔtumelias nō solū nō punit: sꝫ etiā nec icrepauit: qn imo bñficia pstitit. vñ seqt: Et circui. iesus oēs ciui. ꝛ castel. In quo erudit nos accusatoribus nr̄is retribuere nō accusatōes: sed bñficia. Qui eni p⁹ accusationē desistit a bñficio: mōstrat qm ppt hoīum laudem bñfacit. Si vō ppt deū bñfacis ɔseruis: qcquid illi fecerit: nō desistis bñfaciēs: vt maior sit merces.
HIERO. Uides aūt q qliter ꝛ vicis ꝛ vrbibus ꝛ castellis. i. ꝛ magnis ꝛ paruis euangeliū pdicauerit: vt nō ɔsideraret nobiliū potētiā: sꝫ salutē credētiuꝫ. Seqt: Do. i syna. eoꝝ. hoc. s. bñf opis qd mādauerat pr: ꝛ hāc esuriē vt doctrina saluos faceret infideles Docebat aūt i syna. euā. regni. vñ seqt: Et pdi. euan. regni. REMI. Intelligēdū ē dei. Qui iurs eni ānūciēt bona tpalia: tn n dr euāgeliū. Hic ē q lex n nominat euāgeliū: qr suis obſuatorib⁹ nō pmittebat bona celestia: sꝫ eterna. Post pdicationem aūt ꝛ doctrinā curabat oēꝫ langorē ꝛ oēm infirmitatē: vt qbus ſmo n suaserat: opa psuaderēt. vñ seqt: Curās oēm langorē ꝛ oēm infirmitatē: qd de ipso ppe dr: nihil qppe ei ipossibile ē. GLO. Langorem vocat diuturnā ifirmitatē: ifirmitatē aūt leues morbos.
REMI. Sciēdū ē aūt: qr illos quos corpe sanabat forinsec⁹: mēte sanabat itrinsec⁹. Alij vō hoc facere nō psūt sua ptāte: sꝫ p dei grām. CHRY. Nō autēꝫ i hoc stat christi bonitas: sꝫ ꝛ aliā puidētiā circa eos ondit: viscera misicordie circa eos expādēs. vñ seqt Uidēs āt turbas: misi⁹ ē eis. REMI. Per qd offiiū boni pastori magi q mercenarij i se christ⁹ ostēdit. Quare aūt misert⁹ sit subiūgit: Quia erāt vexati ꝛ iacē. sic oues n ha. pa. Uexati qdē a demonib⁹: siue qr a diuers infirmitatib⁹ erāt attriti. RABA. Uel vexati p diuersos errores: ꝛ iacētes. i. reꝑentes nō enitētes surgē: ꝛ cū haberēt pastores erāt qsi nō haberēt pastorē. CHRY. Hec pncipiū iudeorum erat accusatō: qm pastores existētes ea q lupoꝝ erāt ondebāt. nō solū eni nō emēdabāt multitudinē sed ꝛ nocebāt eoꝝ pfectui. Illis eni admirātib⁹ ꝛ dicentib⁹: Nūqꝫ appuit ita i isrl. ecōtrario dicebāt: Quoniā i pncipe demonioꝝ eijcit demonia. REMIG. Postqꝫ āt dei fili⁹ de celo pspexit i terrā: vt audiret gemit⁹ ɔpeditoꝝ: m. ex mlta messis cepit augeri. turbe nāqꝫ hūani generis fidei n appropinqsset: nisi qr auctor hūane salutis de celis pspexit i terrā. ꝛ iō seqtur: Tūc dicit discipulis suis: Messis qdē mlta operarij aūt pauci. GLO. Messis g dicit hoies q psūt meti a pdicatorib⁹ ꝛ de collectōe pdītoꝝ separari. vt grana excussa a paleis postea i horreis reponātur.
HIERO. Messis mlta: pplos signat mltitudinē oparij pauci penuriā magistroꝝ. REMI. Paru⁹. n. erat numer⁹ aploꝝ ad ɔparationē tantaꝝ segetū. Hortat aūt dñs suos pdicatores. i. aplos ꝛ eoꝝ scēsores: vt quotidie sui numeri augmētationē exposcāt. vñ subdit: Rogate g dñm mes. vt mit. opa. i mes. suam.
CHRY. Latenter scipm dñm ondit: Ipse eni est q messis ē dñs. Si eni metē misit q apl'i nō seminauerūt: manifestū ē qm nō aliena metē misit: sꝫ ea q ipe p pphetas seminauit. Sꝫ cū. xij. apl'i sint oparij: dicit Deprecamini dñm messis vt mittat oparios i messem suā. ꝛ tn nullū eis adiecit: qr. Leos iam. xij. existētes multiplicauit nō numeꝝ adijciēs: sꝫ vtutem largiēs.
REMI. Uel nūc augmētat⁹ ē qn designauit ꝛ alios. lxxij. ꝛ qn sūt facti mlti pdicatores spūsancto descēdēte sup credētes. Ondit aūt q magnū donū sit hoc. s. vt aliqs hēat vtutē decenter pdicādi: p hoc q dīc hoc eē orādū. Cōmemorat aūt i hoc loco vboꝝ iohānis de area ꝛ vētilabro ꝛ palea ꝛ frumento.
HYLA. Mystice aūt salute gētib⁹ data: ciuitates oēs ꝛ castella oīa vtute ꝛ igressu xpi illuminant: ꝛ oēꝫ ifirmitatē veterē lāguoris euadūt. Inmūdi āt spūs dñante violētia vexatā ꝛ sub legis onē egrotā plebē dñs miseret: qr nullus adhuc eis pastor erat custodiā scī spūs reddituꝝ. Erat āt doni istī⁹ copiosissim⁹ fruct⁹ cui⁹ copia haurientiū mltitudinē vincit nā qtūlibet assumat a cūctis: ad largiēduꝫ tn semp exuberat. ꝛ qr plures eē vtile est p quos ministret: rogari dñm messis iubet: vt ad capessendū qd ppabat donū spūsci: messoꝝ copiā de⁹ pstet. p orōnē eni hoc mun⁹ a deo effundit.

CAPI. X.

Et conuocatis duodeci disci pulis suis: dedit illis ptātē spirituū imūdoꝝ ut eijcerēt eos: ⁊ curarēt oēm languorē ⁊ oēm ifirmitatē. Duodeci autē discipulorū noīa sunt hec. Primꝰ simon q dr petrꝰ: ⁊ andreas frāt eiꝰ: philippus ⁊ bartholomeꝰ: iacobus zebedei ⁊ iohānes frāt eiꝰ: thomas ⁊ mattheus publicanꝰ: ⁊ iacobꝰ alphei ⁊ thadeꝰ simon chananeꝰ: ⁊ iudas scariothꝭ: q ⁊ tradidit eum.

GLO. A curatōe socrꝰ petri vsqꝫ huc ptinuatōez habuerūt relata miracula. Et fuerūt ante smonē i monte habitū facta: qđ ex electōe mathei q inf ipa refert idubitāter habemꝰ. Fuit.n. vnꝰ de.xij.electꝰ i mōte ad apostolatū. H aūt redit ad ordinē rei sicut gesta ē: pꝰ curatū cēturiōis fuū dicēs: Et cōuocatis xij. dicipulis. REMI. Narrauerat enī supius euāgelista: qꝛ cohortatꝰ ē dñs dicipulos rogare dñm mes sis: vt mitteret opariosi i messez suā. ⁊ qđ hortatꝰ est: hoc nūc iplere videt. Duodenariꝰ enī numerꝰ pfectꝰ ē. Nascit āt a senario: q pfectōez hꝫ: eo qꝫ ex suis ptibꝰ q sūt vnū duo ⁊ tria i seipm format. Senariꝰ aūt numerꝰ duplicatꝰ duodenariū gignit. GLO. Que qdē duplicatio ad duo pcepta charitatis: vl ad duo testamēta ptinere videt. RABA. Duodenariꝰ etiā numerꝰ q pficit ex ternario ⁊ qnario designat eos p qttuor mūdi clymata fidē sācte trinitatis predicaturos. Iste etiā numerꝰ p mltas figuras i veteri testamēto psignatꝰ ē. Per.xij.filios Iacob.p.xij.pncipes filioꝝ Israel.p.xij.fōtes viuētes i Heliz.p.xij. lapides rōnali Aarō.p.xij.panes ppositōis.p.xij.exploratores a Moyse missos.p.xij.lapides vnde fcm est altare.p.xij.lapides sublatos de Iordane.p.xij. boues q sustinebāt mare eneū. In nouo etiā testamēto.p.xij.stellas i corona spōse.p.xij. fundamenta Hierusalē q vidit Iohānes: ⁊ p.xij.portas. CHRY. Non solū aūt eos pfidere fecit eoꝝ ministeriū vocādo missionē i messez: sꝫ ⁊ faciēdo eos potētes ad ministeriū. vñ seqt: Dedit illis potestatē spirituū immūdoꝝ vt eicerēt eos ⁊ curarēt oēm lāguorē ⁊ oēz ifirmitatē. REMI. In quo apte demōstrat qꝛ vexatō turbaꝝ n fuit tm̄ vna aut simplex sꝫ varia. ⁊ hoc ē misereri turbis: dare dicipulis potestatē curādi ⁊ sanādi eos. HIERO. Benignꝰ.n.⁊ clemēs dñs ac magister nō inuidet suis atqꝫ dicipulis vtutes suas ⁊ sicut ipe curauerat oēz languorē ⁊ ifirmitatē. Apostolis quoqꝫ suis tribuit potestatē vt curēt omnē lāguorē ⁊ ifirmitatē. Sꝫ mlta differētia ē int haber ⁊ tribuere: donare ⁊ accipere. Iste quodcūqꝫ agit potestate domini agit: illi siquid faciunt imbecillitatem suam ⁊ virtutez domini confitent dicentes: In nomine iesu surge ⁊ ambula. Catalogus aūt apostoloꝝ ponit: vt extra hos q pseudo apostoli sūt excludāt. vnde seqt: Duodeci aūt apostolorū noia sunt hec. Primꝰ simō q vocat petrus ⁊ andreas frāt eiꝰ.

Ordinē qdez apostoloꝝ ⁊ meritū vniuscuiusqꝫ illiꝰ fuit distribuere q cordis arcana rimat. Primꝰ scribit simō cognoīe petrꝰ ad distinctōez alteriꝰ simōis q appellat chananeꝰ de vico galilee chana: vbi dñs aquas cōuertit i vinū. RABA. Idē ē aūt grece siue latine petrꝰ: qđ syriace cephas. ⁊ i vtraqꝫ lingua nomē a petra deriuatū ē. Nec dubiū qn illa ē qua paulꝰ ait: Petra aūt erat christꝰ. REMI. Fuerūt aūt nōnulli q i hoc noīe greco, sc̄ ⁊ latino qđ est petrꝰ: querētes hebraice ligue iterptatōez dixerūt qꝫ iterptat discalciās vel dissoluēs: vl agnoscēs. Sed illi q hoc dicūt: dupliꝰ tenēt ꝯtrarietatibꝰ. Prima ē ex pprietate hebraice ligue: i qua.p.nō exprimitur: sed loco eiꝰ.f.ponitur. Vñ pilatū dicūt filatū. Secūda ex iterptatōe euāgeliste q narrat dñz dixisse: Tu vocaberꝭ cephas. et ipe de suo addit. Qđ iterptatur petrus. Simō aūt iterptat obediēs. Obediuit enī vbis andree ⁊ cū eo venit ad christū: siue qꝛ obediuit pceptis diuinis. Et qꝛ ad vnius iussiōis vocē secutꝰ ē dñm. Siue vt qbusdā placet: iterptat deponēs merorē: ⁊ audiēs tristiciā. Dño.n.surgēte deposuit merorē dominice passionis ⁊ tristiciā audiuit dicēte ei dño: Alius te cinget: ⁊ ducet quo tu nō vis. Seqtur Et andreas frāt eiꝰ. CHRY. Nō parua aūt ⁊ hec laus ē: Petrū eniz denominauit a virtute: Andreaz vero a nobilitate q ē fm morē: i hoc qꝫ euz fratrem petri dixit. Marcꝰ aūt pꝰ duos vtices. s. petꝝ ⁊ iohānem andreā numerat. H aūt n ē ita. Marcꝰ enī fm dignitatē eos ordinauit. REMI. Andreas aūt iterptat virilis. Sicut enī apud latinos a viro deriuat virilis: ita apđ grecos ab aner deriuat andreas. Vñ aūt virilis dicit: qꝛ relictis omnibꝰ secutꝰ ē christū: ⁊ viriliter i mādatis eiꝰ pseuerauit. HIERO. Euāgelista aūt paria iuga apostoloꝝ queqꝫ ꝯsociat. Iūgit enī petrū ⁊ andreā fratres: nō tam carne qꝫ spū: Iacobū ⁊ iohānez q patrē corporis relinquētes verꝝ patrē secuti sūt. vñ seqtur: Iacobus zebedei ⁊ iohannes frater eiꝰ. Iacobū quoqꝫ appellat zebedei: qꝛ et alius sequit iacobꝰ alphei. CHRY. Vide aūt qꝛ n fm dignitatē ordinat. Mihi enī videt Iohānes nō alijs solū: sꝫ etiā fratre maioꝛ esse. REMI. Interpꝛtat aūt iacobꝰ supplātās siue supplātatoꝛ: qꝛ nō solum vitia carnis supplātauit sed etiaz eandē carnez herode trucidāte cōtempsit. Iohānes iterpretat dei gr̄a: qꝛ p omnibꝰ diligi a dño meruit. vñ ob precipui amoris gratiā supra pectꝰ dñi i cena recubuit. Seqt Philippꝰ ⁊ bartholomeꝰ. Philippus iterptat os lāpadis siue lāpadaꝝ: qꝛ lumē quo illuminatꝰ est a dño mox iuēto fratri p officiū oris studuit ppinare Bartholomeus syrū nomē ē nō hebreū. Et iterptat filius suspēdētis aquas. i. christi q corda suoꝝ pdicatoꝝ de terrenis ad celestia subleuat ⁊ suspendit: vt quo magis celestia penetrāt: eo corda suoꝝ auditoꝝ gutta sancte pdicatonis magis iebriēt ⁊ infundant. Seqt. Thomas ⁊ matthēꝰ publicanꝰ. HIERO. Ceteri euāgeliste i iūctiōe nominuz pmū ponunt mattheū ⁊ postea thomā. Nec publicani nomē ascribūt: ne antiq ꝯuersatiōis rcordātes suggillare euāgelistā viderēt. Iste vo ⁊ pꝰ thomā se ponit ⁊ publicanū appellat vt vbi abūdauit peccatū: sꝫ abūdet ⁊ gr̄a. REMI. Thomas aūt iterptat abyssus siue geminꝰ: q grece dicit Didimus. Vñ aūt didimus ⁊

abyssus īterp̄tat̄: q2 quo diuti⁹ dubitauit: eo p̄fun
dius affectum dn̄ice passiōis credidit ⁊ mysteriū diui
nitatis agnouit. vn̄ dixit: Dominus me⁹ ⁊ de⁹ me⁹.
Mattheus aūt īterp̄tat̄ donatus: q2 dei munere
de publicano euāgelista factus ē. Seq̄t̄: Et iacobus
alphei ⁊ thadeus. RABA. Iste iacob⁹ ē qui ī euā
gelijs frater dn̄i noiat̄: ⁊ etiā ī epistola ad galathas
q2 maria vxor alphei soror fuit marie matris domi
ni quā iohānes euāgelista mariā cleophe noiauit:
fortasse q2 idē cleophas ⁊ alpheus ē dict⁹. Uel ipsa
maria defūcto alpheo post iacobū natū nupsit cleo
phe. REMI. Et bn̄ dr̄ Fili⁹ alphei. i. iusti siue docti
q2 nō solū vitia carnis supplātauit: sʒ etiā curā car
nis cōtempsit. nā cuius meriti fuerit: testes sunt apl̄i
q̄ eū ep̄m hierosolymitane eccl̄e ordinauerunt. vn̄ ⁊
eccl̄iastica historia inter cetera de eo dicit: Quia car
nem nūq̄ꝫ comedit: ⁊ vinū ⁊ sicerā n̄ bibit. Balneis
⁊ lineis vestibus non ē vsus: die noctuq̄ꝫ flexis geni
bus orabat. Adeo etiā magni meriti fuit vt ab om
nibus iustus vocaret̄. Thadeus aūt ip̄e ē quē lucas
iudā iacobi ⁊ frēm iacobi appellat cuius epl̄a in ec
clesia legit̄: in qua se frēm iacobi noiat. AUG. de
cō. euā. Nōnulli aūt codices hn̄t Lebbeū. qui autē
vnq̄ꝫ p̄hibuit duobus vel tribus noībus vnū hoīeꝫ
vocari? REMI. Iudas aūt īterp̄tat̄ ꝯfessus: eo ꝙ
filiū dei ꝯfessus sit. RABA. Thadeus aūt siue leb
beus īterp̄tat̄ corculus. i. cordis cultor. Sequit̄: Si
mon chananeus ⁊ iudas scarioth qui tradidit eum.
HIERO. Simō chananeus ip̄e ē qui ab alio euā
gelista scribit̄ zelotes: chana quippe zelus īterp̄tat̄.
Iudas aūt scarioth vel a vico ī quo ortus est: vel ex
tribu isachar vocabulū sūpsit: vt quodā vaticinio in
cōdēnationē sui natus sit. Isachar enī īterp̄tatus est
merces vt significet̄ p̄ciū p̄ditoris. REMI. Inter
p̄tat̄ aūt scarioth memoria dn̄i: q2 secutus ē dn̄m: si
ue memoriale mortis quādiu meditatus est ī corde
suo vt dn̄m traderet ī mortē: seu suffocatū: q2 seip̄m
strāgulauit. Et sciēdū ꝙ duo discipuli hoc noīe sūt
vocati p̄ quos oēs christiani designātur: p̄ iudam ia
cobi illi qui in cōfessione fidei p̄seuerauerāt: p̄ iudā
scariothē illi qui relicta fide retro ꝯuertūt̄. GLO.
Duo ⁊ noiatim exp̄munt̄: vt iugalis societas appro
bet̄. AUGU. xviii. de ciuita. dei: Elegit ḡ. hos ī di
scipulos quos ⁊ apl̄os noiauit hūiliter natos: inho
noratos: illuminatos: vt quicquid magnū eēnt ⁊ fa
cerēt: ipse ī eis eēt ⁊ faceret. Habuit īter eos vnum
quo malo vtens bn̄: ⁊ sue passiōis ip̄leret dispositū:
⁊ eccl̄e sue tolerandoꝝ maloꝝ p̄beret exemplum.
RABA. Qui etiā nō p̄ ip̄rudētiā īter apl̄os eligit̄.
magna ē enī vitas quā nec aduersarius minister in
firmat. Uoluit etiā a discipulo p̄di: vt tuo vitio pro
ditus modeste feras tuū errasse iudiciū p̄isse bn̄ficiū

Hos duodeci misit iesus: p̄cipi
ens eis ⁊ dicēs: In viā gētiū ne abi
ritis: ⁊ ī ciuitates samaritanoꝝ ne ī
traueritis: sʒ poti⁹ ite ad oues q̄ pie
rūt dom⁹ isrl̄. Eūtes aūt p̄dicate di
cētes: q2 appropinq̄bit regnū celoꝝ
Infirmos curate: mortuos suscita
te: leprosos mūdate: demones eyci
te. gratis accepistis gratis date.

GLO. Quia manifestatio sp̄us vt apostolus dicit
ad vtilitatē eccl̄e dat̄: p⁹ datā apl̄is p̄tātē: mittit eos
vt p̄tātē ad alioꝝ vtilitatē exequāt̄. vn̄ dr̄: Hos duo
decim misit iesus. CHRY. Attēdite autē opportu
nitatē missionis. Postq̄ꝫ enī viderēt mortuū suscitā
tem: mare icrepātē: ⁊ cetera huiusmōi: ⁊ sufficienter
v̄tutis ei⁹ demōstrationē susceperāt p̄ v̄ba ⁊ per op̄a
tūc eos mittit. GLO. Mittēs autē docet eos quo
eant: q̄d p̄dicēt: ⁊ q̄d faciāt. Primo q̄dē quo eāt. vn̄
dr̄: Precipiēs eis ⁊ dicēs: In viā gētiū ne abieritis
⁊ ī ciui. samarita. ne itraue. sed poti⁹ ite ad oues que
pierūt dom⁹ isrl̄. HIERO. Nō ē aūt ꝯ̄rius locus
iste ei p̄cepto quo postea dr̄: Eūtes docete oēs gen
tes. q2 hoc añ resurrectionē: illud p⁹ resurrectionem
p̄ceptū ē. Et oportebat p̄mū aduētū christi nūciare
iudeis: ne iustā haberēt excusationē dicētes ī ō se do
minū reiecisse: q2 ad gētes ⁊ samaritanos apl̄os mi
serit. CHRY. Iō etiā p̄mo ad iudeos mittit: vt q̄si
q̄dam palestra in iudea exercitati: ad agones orbis
terraꝝ itrarēt: ⁊ velut quosdā pullos debiles ad vo
landū eos īducēs. GREGO. ī ho. Uel q2 p̄us soli
iudee voluit ⁊ postmodū gētib⁹ p̄dicari: q̄ten⁹ redē
ptoris n̄ri p̄dicatio a p̄p̄is repulsa: gētiles p̄p̄los q̄si
extraneos q̄reret. Erāt etiā tūc q̄dā q̄ de iudea vocā
di eēnt: ⁊ de gentilib⁹ vocādi nō eēnt: q̄ nec ad vitā
reparari mererent̄: nec tn̄ graui⁹ de contēta p̄dicati
one iudicari. HYLA. Legis etiā lectio obtinere p̄
uilegiū euāgelij debebat: hoc minus isrl̄ sceleris sui
excusationē habitur⁹: ꝙ plus sedulitatis in admoni
tione sensisset. CHRY. Itē ne estimarēt q2 christo
ꝯuitiebant̄ ⁊ demoniacū eū vocabant: ꝙ p̄pter hoc
eos odio haberet: p̄mum eos emēdare studuit: ⁊ ab
oīb⁹ alijs discipulos adducēs eis medicos ⁊ docto
res mittit: ⁊ nō solū p̄hibuit alijs ānunciare añq̄ꝫ iu
deis: sed neq̄ꝫ viā q̄ ad gētes fert p̄tingere ꝯcedebat
q̄d signat cū dicit: In viā gētiū ne abieritis. Et q2 sa
maritani ꝯ̄rij erāt iudeis: q̄uis faciliores eēnt vt cō
uerterent̄ ad fidē: tn̄ neq̄ꝫ samaritanis p̄usq̄ꝫ iudeis
p̄dicari p̄misit. vn̄ dicit: Et ī ciuita. sama. ne itraueri.
GLO. Samaritani q̄dē fuerūt gētiles dimissi in
terra israel a rege assirioꝝ p⁹ captiuitatē ab eo factā
⁊ multis p̄iculis coacti ad iudaismū sūt ꝯuersi: circū
cisionē ⁊ q̄nq̄ꝫ libros moysi recipiētes: cetera v̄o ol
no abhorrētes: vn̄ iudei samaritanis nō coutebant̄.
CHRY. Ab his ḡ discipulos auertēs ad filios isrl̄
mittit quos oues percūtes vocat: nō abscōdens: vn
diq̄ꝫ veniā eis excogitās ⁊ attrahēs eoꝝ mētē. HY
LA. Qui tn̄ lʒ oues vocēt̄: in christū lupoꝝ ac vipe
raꝝ linguis ⁊ faucib⁹ seuierūt. HIERO. Iuxta tro
pologiā v̄o precipit̄ nobis q̄ christi cēsemur noīe ne
ī viā gētiū ⁊ hereticoꝝ ambulem⁹ errorē: vt quoruꝫ
religio sep̄ata ē: separet̄ ⁊ vita. GLO. Postq̄ꝫ aūt
docuit eos quo eāt: insinuat q̄d predicēt. vn̄ subdit̄:
Eūtes aūt predicate dicētes: q2 appropinquit regnū
celoꝝ. RABA. Hic appropinq̄re dr̄ regnū celoꝝ
p̄ collatā nobis fidē inuisibilis creatoris: nō aūt aliq̄
motione electoꝝ. Recte aūt celi vocāt̄ sc̄i q̄ deū fide
retinent ⁊ diligūt charitate. CHRY. in ho. Uides
mysterij magnitudinē: vides apl̄oꝝ dignitatē. nihil

sensibile pceptū dicēt: vt moyses ⁊ pphete: sed noua q̄dā ⁊ inopinata. Illi enī terrena bona pdicauerunt hi aūt regnū celoꝝ ⁊ oīa q̄ illic sūt bona. GREG. i ho. Adiuncta sūt a pdicatorib⁹ sanctis miracula: vt fidē vbis daret virt⁹ ostensa: ⁊ noua facerent q̄ noua pdicarēt. vñ seq̄t. Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mundate: demones eiicite. HIERO. Ne enī hōib⁹ rusticanis ⁊ absq̄ eloquij venustate indoctis ⁊ illiteratis nemo crederet pollicētib⁹ regnū celoꝝ: dat ptātē pdicta faciēdi: vt magnitudinē pmissoꝝ pbet magnitudo signoꝝ. HYLA. Tota āt vtutis dñice ptās i aplis refert: ⁊ q̄ i adā imagine ⁊ similitudine dei erāt figurati nūc pfectā christi imaginē sortiunt: ⁊ q̄cquid maloꝝ a de corpi sathane instinct⁹ itulerat: hoc rursū ipsi de cōione dñice ptātis emēdāt. GREG. in ho. Hec aūt signa i exordio ecclesie necessaria fuerūt. vt eni fides cresceret credentiū miraculis erat nutriēda. CHRY. Postea autē steterūt reuerēta fidei vbiq̄ plātata. Sz āt ⁊ postea fcā sūt: pauca ⁊ rara fuerūt. cōsuetudo enī est deo talia facere cū aucta fuerit mala: tūc .n. suā demōstrat potētiā. GREG. i ho. Scā tñ ecclā quotidie spiritalit facit qd̄ tūc p aplos corpalit faciebat. q̄ nimiꝝ miracula tāto maiora sūt: q̄to p hec nō corpa: sz aīe suscitant. REMI. Infirmi q̄ppe sunt ignaues q̄ nō hñt vires bñ viuēdi. Leprosi sunt imūdi ope vel delectatione carnali. Mortui sunt qui opa morti agūt Demoniaci sūt i ptāte diaboli redacti. HIER. Et q: semp dona spūalia si merces media sit: viliora fiūt: adiūgit auaricie cōdēnatio cū subdit: Gratis accepistis grat date. q. d. Ego magister ⁊ dñs absq̄ pcio vobis hec tribui: ⁊ vos sine pcio date. GLO. Hec aūt dicit ne iudas qui loculos habebat de pdicta ptāte pecuniā cōgregare vellet dānans ⁊ hic psidiā simoniace hereseos. GREGO. i ho. Presciebat naq̄ nōnullos donū accepti spūs i vsum negociationis iflectē: ⁊ miraculoꝝ signa ad auaricie obsequiū declinare. CHRY. Uide aūt q̄liē moꝝ diligētiā nō min⁹ hz q̄ signoꝝ: mōstrās q̄m signa sine his nihil sūt. Etenī supbiā eoꝝ cōprimit dicēs: Gratis accepistis ⁊ ab amore pecuniaꝝ mundos eē pparat dicens: Gratis date. Uel vt nō videat eoꝝ eē bñficiū ait: Gratis accepistis. q. d. nihil vos de vestro largimini suscipiētib⁹. neq̄ enī mercede hoc accepisti: neq̄ laborātes i ea grā. gratis enī accepistis: ita igit alios date: neq̄ enī est condignū pciū eoꝝ inuenire.

Nolite possidere auꝝ neq̄ argētū neq̄ pecuniā i zonis uestris: non perā in uia neq̄ duas tunicas neq̄ calciamēta neq̄ uirgā. Dign⁹ ē enī operarius cibo suo.

CHRY. Quia spiritaliū mercationē supra dñs phibuerat: dehinc radicē omniū malorum euellēs ait: Nolite possidē auꝝ neq̄ argentū. HIERO. Si .n. sic predicāt vt preciū nō accipiant supflua est auri ⁊ argenti nummorūq̄ possessio. Nā si hoc habuissent videbant nō cā salutis hōm sz cā lucri predicare. CHRY. Per hoc g̃ preceptū pmo quidem discipulos facit nō esse suspectos. Secūdo ab oī cura liberat solicitudine: vt vacatōem omnem tribuāt vbo dei.

Tertio docet eos suā vtutē. Hoc nēpe eis postea dixit: Nūq̄d aliq̄d defuit vobis q̄n misi vos sine sacculo ⁊ pera? HIERO. Qui aūt diuitias detrūcauerat q̄ p auꝝ ⁊ argētū ⁊ es signant: ppemodū ⁊ vite necessaria āputat: vt apli doctores vere religionis q̄ instituebant oīa dei puidētia gubernari: seipsos ondērent nihil cogitare de crastino. GLO. Unī addit: Neq̄ pecuniā i zonis vestris. Duo enim sūt genera necessarioꝝ: vnū quo emunt necessaria: qd̄ itelligit p pecuniā i zonis: aliud ipsa necessaria qd̄ itelligit p perā. HIERO. Per hoc aūt q̄ dicit: Neq̄ perā i via arguit phos q̄ vulgo appellant bactroperite q̄ cōtēptores seculi ⁊ oīa p nihilo ducētes: cellariū secū vehāt. Seq̄t: Neq̄ duas tunicas. In duab⁹ tunicis duplex mihi videt induere vestimētū: nō q: i locis scythie ⁊ glaciali niuib⁹ vna q̄s tunica debeat eē contēt⁹: sz q: i tunica vestimētū itelligam⁹: ne alio vestiti aliud nobis futuroꝝ timore reseruem⁹. Seq̄tur: Neq̄ calciamēta. Et plato ēt pcepit illas duas corpis summitates nō eē velādas: nec assuefieri oꝫ ī mollicie capitis ⁊ pedū. cū enī hec habuerit firmitatem: cetera robustiora sunt. Seq̄t: Neq̄ virgā. Qui enī dñi habem⁹ auxiliū. baculi psidiū cur q̄ramus. REMI. Ondit etiā dñs his vbis: q: sci pdicatores reuocati sūt ad pmi hōis dignitatē: q̄ q̄dā celestes possedit thesauros ista nō occupauit. sz mox peccādo illa amisit: ista desiderare cepit. CHRY. in ho. Felix aūt ē ista cōmutatio: nā p auro ⁊ argento ⁊ huiusmōi acceperūt ptātē curādi ifirmos: suscitādi mortuos: ⁊ alia huiusmōi. vñ nō a pricipio dixit eis: Nō possideatis auꝝ vel argētū: sz q̄n dixerat: Leprosos mūdate: demones eiicite. Ex quo pz q̄ angelos eos ex hōib⁹ vt ita dicā cōstituit: ab oī soluens vite hui⁹ solicitudie vt vna sola detineāt cura q̄ ē doctrine. A q̄ ⁊ eos soluit dicēs: Ne solliciti sitis q̄d loq̄mini. q̄re qd̄ videt eē valde onerosū ⁊ graue: hoc maxie leue eis ondit ⁊ facile. Nihil enī ē ita iocūdū vt a cura ⁊ solicitudie eruptū eē ⁊ maxie cū possibile fuerit ab hac erutos i nullo minorari deo pñte ⁊ p oib⁹ nobis effecto. HIERO. Et q: nudos quodāmō ⁊ expeditos ad pdicādū aplos miserat ⁊ dura videbat eē cōditio magistroꝝ: seueritatē pcepti sequēti sniā temperauit dicēs: Dign⁹ ē enī opari⁹ cibo suo. q. d. Tantū accipite q̄tū i vestitu ⁊ victu vobis necessariū est vñ apls: Dntes victū ⁊ vestitū his cōtēti sim⁹. ⁊ alibi Cōicet his q̄ cathezizat ei q̄ cathetizat i oib⁹ bonis: vt quoꝝ discipuli metūt spūalia consortes faciāt eos carnaliū suoꝝ nō i auaricia. sz i necessitatē. CHRY. A discipulis aūt aplos cibari oportebat: vt neq̄ ipsi magna saperēt aduersus eos q̄ docebāt: sicut oīa pbētes ⁊ nihil accipiētes: neq̄ rursus illi abscedāt q̄si ab his despecti. Deide vt nō dicāt apli: Mēdicātes g̃ nos iubet viuē: ⁊ i hoc verecūdarent: mōstrat hoc eis debitū eē oparios eos vocās: ⁊ qd̄ dat mercedē appellās. nō enī q: aploꝝ i sermonib⁹ opatio erat estimare debebāt veꝝ eē bñficiū qd̄ pstabāt. ⁊ iō dicit: Dign⁹ ē opari⁹ cibo suo. Hoc aūt dixit: Nō q̄dēꝫ ondens tāto pcio aplicos dignos eē labores: sed aplis legē iducēs ⁊ tribuētib⁹ suadēs: q: qd̄ ab ipsis dat: debitū ē. CHRY. Nō g̃ ē venale euāgeliū: vt p tēporalib⁹ pdicet. Si enī sic vēdūt. magnā rē vili vendunt. Accipiāt g̃ pdicatores sustētationē necessitati

a pplo mercedē dispēsatiōis a deo. Non eni a pplo reddit̄ q̄si merces illis q̄ sibi ī charitate euāgelij seruiūt: s3 tāq3 stipēdium dat̄ quo vt possint laborare pascāt̄. AVG. de cō. euā. Uel alit̄: Cū dixerat dn̄s aplis: Nolite possidē aur: ꝯtinuo subiecit: Dign⁹ est oparius cibo suo. vn̄ satis ōndit: cur eos possidē hoc ac ferre noluerit: nō quo necessaria n̄ sint sustētatōi hui⁹ vite: s3 q2 sic eos mittebat. vt eis hoc deberi demōstraret ab illis qb⁹ euāgeliū credēt. h⁹ āñūcarēt tāq3 stipēdia militātib⁹. Apparet aūt h̄ nō p̄cepisse dn̄m ita tāq3 euāgelice viuere aliūde nō debeant q̄3 eis p̄bēnb⁹ qb⁹ āñūcāt euāgeliū. Alioqn ꝯ hoc p̄ceptū fec̄ paul⁹ q̄ victū de manuū suaꝝ laborib⁹ trāsigebat. s3 apparet ptātē dedisse aplis dn̄m ī q̄ scirent sibi ista deberi. Cū aūt a dn̄o aliqd īperat̄: nisi fiat: ī obediētie culpa ē. cū aūt a dn̄o ptās dat̄: licz cuiq3 n̄ vti ⁊ tāq3 de suo iure recedē. Hoc g̃ ordinās dn̄s q̄ q̄ euāgeliū āñūciāt de euāgelio viuāt: illa aplis loqbat̄ vt securi nō possiderēt: neq3 portarēt huic vite necessaria nec magna nec minima. ideo posuit: Nec virgā: ōndens a fidelib⁹ suis oīa deberi mīstris suis nulla sup̄flua reqrentib⁹. Hāc g̃ ptātē virge noīe significauit: cū dixit s3 marcū: Ne quid tollerēt ī via nisi virgā tm̄. S3 ⁊ calciamēta cū dic̄ matthe⁹ ī via non eē portāda: curā p̄hibuit q̄ iō portāda cogitant̄ ne desint: hoc de duab⁹ tunicis intelligēdū est: ne q̄sq3 eoꝝ p̄ter eā q̄ eēt idut⁹ aliā portādā putaret: sollicitus ne op⁹ eēt cū ex ptāte illa possit accipere. Proinde marc⁹ dicēdo calciari eos sandaliis vel soleis: aliqd hoc calciamētū mystice significatōis hr̄e admonet: vt pes neq3 tect⁹ sit desup neq3 nud⁹ ad terrā .i. nō occultet̄ euāgeliū: nec t̄renis ꝯmodis īnitant̄. Et q̄ n̄ portari duas tunicas s3 expssi⁹ idui p̄hibet: monet nō dupliciter s3 simpliciter ambulare: ita dn̄m omnia dixisse nullo mō dubitādū ē: parti p̄p̄e parti figurate. S3 euāgelistas alia istū alia illū inseruisse scriptis suis. Quisq̄s aūt putat nō potuisse dn̄m ī vno fmone q̄dā figurate quedā p̄p̄e ponere eloquia: cetera eius inspiciat: ⁊ videbit q̄3 temere atq3 inerudite arbitret̄. Quia eni dn̄s monet vt nesciat sinistra q̄d facit dextra: ipsas elemosynas ⁊ q̄cq̄d hic aliud p̄cipit figurate accipiēdū putabit. HIERO. Hec historicē dixerim⁹. cetera s̄m anagogē: nō l3 magistris aurū ⁊ argentū ⁊ pecuniā q̄ in zonis est possidere. Aurꝫ sepe legim⁹ p̄ sensu: argentū pro sermone: es p̄ voce. hec nō licet vobis ab alijs accipere: sed data a domino possidere: neq3 hoc hereticoꝝ ⁊ philosophoꝝ peruerseq3 doctrine suscipere disciplinas. HYLA. Quia vero zona ministerij apparat⁹ ē ⁊ ad efficaciā3 opis p̄cinctio: p̄ hoc q̄ eris ī zona inhibet̄ possessione q̄d in ministerio venale sit: admonemur. Admonemur etiā nec perā habere in via: curā3. s. secularis substātie relinquēdam: q2 oīs thesaurus in terra p̄niciosus est cordi illic futuro vbi cōdat̄ thesaurus. Dicit aūt: Nō duas tunicas. sufficit eni nobis semel christ⁹ idut⁹: ne ne post itelligētiā verā: altera deinceps vel heresis vel legis veste induamur. Nō calciamēta: q2 in scā terra peccatoꝝ spinis atq3 aculeis n̄ obsessa: vt moysi dictū est: nudis pedibus statuit: admonemur nō aliū gressus n̄ri habere: q̄3 quē accepimus a christo apparatū. HIERO. Uel docet dominus pedes n̄ros mortiferis vinculis nō alligari: s3 scīm terrā ingrediētes esse nudos: neq3 habē virgā q̄ vertat̄ in colubrū. neq3 in aliquo presidio carnis innitī: quia huiusmōi virga ⁊ baculus arūdineus est quē si paululū p̄sseris frangit̄: ⁊ manū transforat innitentis. HYLA. Potestatis autē3 hesterne iure nō sum⁹ idigni hn̄tes virgā de radice iesse.

In quācūq3 autē ciuitatē aut castellū itrauerītis: iterrogate qs in ea dign⁹ sit: ⁊ ibi manete donec exeatis. Intrātes aūt ī domū salutate eā dicentes: Pax huic domui. Et siqdē fuerit domus illa digna: ueniat pax uestra sup eā: si aūt nō fuerit digna pax uestra reuertet̄ ad uos. Et quicūq3 non recepit uos neq3 audierit fmones uestros: exeūtes foras de domo uel ciuitate excutite puluerē de pedib⁹ uestris. Amē dico uobis tolerabili⁹ erit terre sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ ī die iudicij q̄3 illi ciuitati.

CHRY. i ho. Quia dixerat supi⁹ dn̄s: Dign⁹ ē operari⁹ cibo suo: ne crederet̄ p̄p̄t hoc oīb3 eis ianuā apire: multā diligētiā h̄ iubet facē de hospite eligēdo. vn̄ dr̄: In quācūq3 ciuitatē aut castellū itraueritis: iterrogate q̄s ī ea dign⁹ sit. HIERO. Apli nouā itroeūtes vrbē scire nō poterāt q̄s talis eēt. g̃ fama hospes eligēdus ē ppli ⁊ iudicio vicinoꝝ: ne predicatoris dignitas suscipiētis īfamia deturpet̄. CHRY. in ho. Qualit̄ ergo ipse christ⁹ apud publicanū manebat: quia. s. dign⁹ effectus erat ex cōuersione. hoc etiā nō solum in gloriā eis p̄derat: sed in cibationē. Si eni dign⁹ est omnino, dabit cibū: ⁊ maxime cū3 nihil amplius necessarijs peteret̄. Intēde aūt q̄liter oībus eos denudās: noīa eis dedit: pmittētes ī domib⁹ eoꝝ q̄ docebant̄ manere. Ita eni ⁊ ipsi a sollicitudinibus eruebant̄: ⁊ alijs suadebāt quoniā p̄pter eoꝝ aduenerāt salutē solā: in hoc q̄ nihil deferebāt ⁊ nihil ampli⁹ necessarijs expetebant. Et nō ad omnes simpliciter introibāt. non eni signis solum volebat eos claros apparere sed magis v̄tute. Nihil aūt ita v̄tutem designat: sicut nō sup̄fluis vti. HYLA. Hospes vn⁹ etiā eligit̄ nō tribuēs bn̄ficiū ei q̄ apud se mansurus est: sed accipiens. h̄ eni dicit̄ quis in ea dign⁹ sit: vt magis se nouerit accipē grām q̄3 dare. HIER. i ho. Intēde āt q2 nōdū oīa eis tribuit. neq3 eni eis largit̄ vt sciāt q̄s sit dign⁹: s3 iubet scrutari. n̄ solū aūt dignos iubet q̄rere: s3 neq3 de domo in domū transmutari: cū subdit: Et ibi ma. donec exea. vt neq3 suscipientē ꝯtristēt: neq3 ipsi opinionē accipiāt leuitatis aut gule. AMBO. sup lucā: Non ergo ociose dom⁹ quā igrediāt̄ apostoli eligēda discernitur: vt mutādi hospicij cā nō suppetat: non tm̄ eadē3 cautio receptori mandatur: ne dum hospes eligitur hospitalitas minuat̄. Sequit̄: Intrātes aūt ī domū salutate eam dicentes: pax huic domui. GLO. q. d. dicite: Pacē hospiti p̄camini: vt sepiat̄ oīs repugnā

tia ꝯ veritatē. HIE. In h᷑ etiā occulte salutationē
hebrei ac syri ſmonis expssit. Qḋ ēni grece ḋr Che
re ⁊ latine Aue: hoc hebraico syroq̧ sermone appel
laẜ Salēlach siue Samalach.i.pax tecū. Qḋ aūt p̄
cipit tale ē: Introeūtes aūt pacē impcami hospiti: ⁊
q̄ntū in vobis ē discordie bella sedate. Sin aūt orta
fuerit ꝯdictio vos mercedē hēbitis de illata pace: il
li q̄ habē noluerūt: bellū possidebūt. vñ seq̄ẜ: Et siq̄
dē fu.do.il.di.ve.pax vr̄a sup eā. si āt non fu.di.pax
vr̄a ad vos reuertet̄. REMI. Quia.s.aut erit qsq̧
p̄destinat⁹ ad vitā: ⁊ celeste v̄bū seq̄ẜ qḋ audit. aut
si null⁹ audire voluerit: ipse p̄dicator sine fructu nō
erit: q2 ad eū pax reuertit̄ qñ ei a dño ꝓ labore sui
opis recōpēsat̄. CHRY. in ho. Instruit ḡ eos dñs
ꝙ nō ppē h᷑ expectēt ab aliis p̄salutari: q2 docebāt
s aiccedere salutatiōe alios honorādo. Deinde mō
strat ꝙ nō sola salutatio: ſ3 bñdictio p h᷑ qḋ dic: Si
fue.do.di.ve.sup eā. REMI. Docuit ḡ dñs discipu
los suos offerre pacē ī introitu dom⁹ vt salutatiōe
pacis eligēẜ dom⁹ digna vel hospes: ac si patēẜ di
ceret: Oīb⁹ offerte pacē: q2 aut accipiendo dignos:
aut nō accipiēdo indignos se manifestabunt. q̄uis
enī fama ppl̄i dign⁹ elect⁹ sit hospes: tñ salutand⁹ ē
vt magis sua dignitate p̄dicatores docēẜ: q̄ vltro se
ingerē videant̄. hec aūt pax paucoꝝ verboꝝ ad totā
exploratōē3 digne dom⁹ vel hospitis pōt referri.
HYLA. Salutāt ḡ apl̄i domū cū paci affectu: ſ3 ita
vt poti⁹ pax dicta sit q̄ data. Porro aūt pacē ꝓpriā
q̄ viscera miseratiōis sūt nō opoztē in eā venire nisi
fit digna: q̄ si digna repta nō fuerit: sacr̄m pacis cele
stis intra ꝓpriā apl̄oꝝ ꝯsciam ē ꝯtinēdū. In eos āt
q̄ celestis regni p̄cepta respuerint: egressu apl̄oꝝ ⁊
signo pulueris a pedib⁹ excussi eterna maledictio re
linq̄ẜ. vñ seq̄ẜ: Et q̄cūq̧ ñ rece. vos: neq̧ au.ſ.ve.ex.
fo.de.do. vel de ciuitate. excutite puluerē de pedib⁹
vr̄is. Existēte enī ī loco cū loco videẜ eē cōio. Totū
ḡ qḋ ē illi⁹ dom⁹ excusso puluē pedū relinquit̄: ni
hilq̧ sanitatis de insistētiū apl̄oꝝ vestigiis mutuat̄.
HIE. Puluis etiā excutiẜ de pedib⁹ ī testimoniū
laboris sui: ꝙ ingressi sint ciuitatē: ⁊ p̄dicatio apl̄ica
ad illos vsq̧ puenerit. Siue excutiẜ puluis: vt si to
lerabilius erit terre sodomoꝝ q̄ illi ciuitati q̄ nō re
cipit euāgeliū: nihil ab eis accipiāt: nec adiūctū q̄dē
necessaria q̄ euāgeliū spreuerunt. RABA. Uel alı
ter: Pedes discipuloꝝ ipsū opus incessuq̧ p̄dicatio
nis signāt. Puluis v̄o quo aspgūẜ: terrene leuitas ē
cogitatiōis: a q̄ etiā sūmi doctores imunes eē neq̄
unt: cū ꝓ auditorib⁹ soliciti salubrib⁹ curis intēdūt:
⁊ q̄si p itinera mūdi: vno calcaneo terre puluerē le
gūt. Qui ḡ spreuerint doctrinā docētiū: sibi labores
⁊ picula tediūq̧ solicitudinū ad testimoniū sue dā
natiōis inflectūt. Qui v̄o receperint v̄bu3: afflictiōes
curasq̧ doctoꝝ q̄s ꝓ se tolerabūt in argumētū sibi
v̄tūt humilitatis: ⁊ ne leuis culpa videaẜ eē apl̄os nō
recipe subd.r. Amē di.vo. tole. erit terre sodomoꝝ ⁊
gomor. in die iu. q̄ illi ciuitati. HIE. Quia sodomi
tis ⁊ gomorreis nō fuit p̄dicatū: huic aūt cū p̄dicatū
fit nō recepit euāgeliū. REMI. Uel q2 sodomite
⁊ gomorrei inter vitia carnis ⁊ hospitales fuisse le
gūẜ. q̄uis non tales hospites receperint sic apl̄i.
HIE. Si aūt tolerabilius erit terre sodomoꝝ q̄ illi
ciuitati q̄ nō recepit euāgeliū ḡ inī pctōres supplicia
diuersa sūt. REMI. Spiritalitˀ tñ sodomoꝝ ⁊ go
morreoꝝ mētionē facit: vt p h᷑ demōstret: quia illa
pctā sūt deo magis odibilia q̄ fiūt ꝯ naturā: p q̄bus
delet⁹ ē mūd⁹ aq̄s diluuii: q̄tuor ciuitates subuerse
⁊ mūd⁹ quotidie diuersis malis affligiẜ. HYLA.
Mystice aūt instruit nos dñs nō imisceri eoꝝ do
mib⁹ aut familiaritatib⁹ q̄ christū aut insectāẜ: aut
nesciūt: ⁊ in q̄cūq̧ ciuitate interrogare q̄s eoꝝ habi
tatiōe sit dign⁹.i. sicubi ecclia sit ⁊ christ⁹ habitator.
neq̧ quoq̧ alibi trāsire: q2 hec ē dom⁹ digna ⁊ iu
stus hospes. Judeoꝝ āt plures erāt futuri quoꝝ tā
tus in fauorē legis affect⁹ eēt: vt q̄uis p admiratio
nē opeꝝ ī christū credidissēt: tñ ī leg̃ opib⁹ morarē
tur: alii v̄o explorande libertati q̄ ī xp̄o ē curiosi: trā
sire se ad euāgelia ex lege eēnt simulaturi. Multi ēt
in heresim p intelligētie puersitatē traducerent̄. Et
q2 istiusmōi oēs penes se eē veritatē catholicā mē
tiūẜ domo ipsa.i. ecclesia caute ytēdū est.

Ecce ego mitto uos: sicut oues i
medio lupoꝝ. Estote ergo pruden
tes sicut serpētes: ⁊ simplices sicut
colūbe. Cauete aūt ab hoībus. Tra
dent eni uos cōciliis: ⁊ in synagogis
suis flagellabūt uos: ⁊ ad p̄sides ⁊
ad reges ducemi ꝓpter me: in testi
monium illis ⁊ gentibus.

CHRY. in ho. Quia sup̄i⁹ apl̄oꝝ remouit solicitu
dinē ⁊ signoꝝ eos dñsiōe armauit: ꝯsequēter p̄dicat
eis mala q̄ debebāt eis ꝯtingē. pmo q̄dē vt discerēt
p̄sciē ei⁹ v̄tutē. scđo vt null⁹ suspicareẜ: qñ ꝓpter
ībecillitatē magistri hec eis supuenirēt mala. tertio
vt ipsi sustinētes nō obstupescerēt dū īopinabiliter
⁊ p̄ter spe3 euenirēt. q̄rto vt h᷑ audiētes nō turbēẜ ī
tpe crucis. deinde vt discāt qm̄ noua hec plu lex est.
Nud⁹.n. mittit: a suscipiētib⁹ iubet cibari. Neq̧ ī h᷑
sistit. ſ3 virtut⁹ suā v̄tutē ondit dicēs: Ecce ego mit.
vos sic oues ī me. lupoꝝ. Ubi ꝯsiderādū ꝙ nō sim
pliciter ad lupos. ſ3 ī medio lupoꝝ mittit: vt hic suā
v̄tutē mag̃ demōstrēt cū oues lupos supauerit: cū
in medio lupoꝝ existētes: ⁊ plimos morsus accipiē
tes ab eis: nō solū nō ꝯsūmūẜ: sed ⁊ illos ꝯuertunt.
Multo āt mirabili⁹ ē ⁊ mai⁹ trāsmutare mētes co
rū q̄ iterficē eos. Inter lupos aūt ouiū māsuetudi
nē eos docet ondē. GRE. in ho. Qui.n. locū p̄di
catoris suscip.t mala inferre nō debet ſ3 tolerare: vt
ex ipsa sua māsuetudine irā sumētiū mitiget: ⁊ pctō
rū vulnera ipse ī aliis afflictiōib⁹ vulneratus sanet.
Q.ñ etsi qñ zel⁹ rectitudinis exigit vt erga subditos
seuiat: furor ipse de amore sit nō de crudelitate: q̄te
nus ⁊ iura discipline foris exhibeat ⁊ int⁹ p̄rna pie
tate diligat quos foris castigat. Multi aūt cū regi
minis iura susceperit: ad lacerādos subditos inarde
scūt: terrorē ptātis exhibēt: dñi videri appetūt: p̄res
se eē minime recognoscūt. humilitatis locū in elatiōe
dominatiōis imutāt. ⁊ siqñ extrinsecus blandiun
tur: intrinsecus seuiūt. de q̄bus dr̄: Ueniūt ad vos ī
vestimentis ouiū. intrinsec⁹ autē sunt lupi rapaces.
Contra q̄ nobis ꝯsiderādū ē: q2 sic oues inī lupos

mitt. i. sensū seruātes innocētie. morsum malicie nō habeamus. HIE. Lupos aūt scribas ꝛ pharisęos vocat q̄ sūt clerici iudeoꝝ. HYLA. Lupos etiā significat oēs hos q̄ vesano furore in aplos desęuituri erāt. CHRY. in ho. Maloꝝ aūt erat eis cōsolatio mittētis vtus. Et iō añ oīa posuit dicēs: Ecce ego mitto vos. q. d. Ne turbemi qñ i medio lupoꝝ mittimini. possū enī facere vt nihil mali sustineatis: nō solū lupis nō suppositi: sꝫ leonib⁹ terribiliores effecti: sed ita expedit fieri. hoc enī vos clariores facit ꝛ meā vtutē magis diuulgat. deinde vt aliqd etiā a se ipsis inferāt: ꝛ nō sine cā coronari estimēt: subdit: Estote ḡ pru. sic ser. ꝛ sim. sic colūbe. HIE. Ut per prudētiā deuitēt insidias p simplicitatē n̄ faciāt malū. Et serpētis astutia ponit in exēplū: qꝛ toto corpe occultat caput: vt illud in quo vita est ptegat. Ita nos toto piculo corpis caput nostꝝ q̄ christus ē custodiam⁹. i. fidē integrā ꝛ incorruptā suare studeamus. RABA. Solet etiaꝫ serpēs eligē strictas rimas p q̄s transiens veterē pellē exuit. similiter pdicator: trāsiēs p angustā viā veterē hoīem dimo deponat. REMI. Pulchre etiam dñs pdicatores serpētis prudētiā monet habere: qꝛ p̄m⁹ hō p serpētē decept⁹ ē. ac si dicat. qꝛ hostis callid⁹ fuit ad decipiendū: vos prudētes sitis ad liberādū. ille laudauit lignū: vos laudate crucis vtutē. HYLA. Ille aūt p̄mo molliores sex⁹ aggressus ē: ꝛ cōiōnē mortalitatis spopōdit. Pari ḡ opportunitatē intrōspecta vniuscuiusq; natura ꝛ volūtate vboꝝ adhibēda prudētia ē: spes futuroꝝ bonoꝝ reuelāda: ꝛ q̄d ille mētit⁹ ē nos pdicem⁹ ex vero fm sponsionē dei angelis siles futuros eē q̄ credit. CHRY. in ho. Sic ēt prudētiā serpētis oportet habē: vt i p̄ncipalib⁹ nō ledamur. sic ꝛ simplicitatē colūbe: i nō vindicādo cū iniusta patimur: neqꝫ p insidias alicui nocendo.

REMI. Ideo aūt dñs hec duo sociauit: qꝛ simplicitas absq; prudētia facile decipi pōt. ꝛ prudētia piculosa ē nisi simplicitate tēpet alicui nocēdo. HIE. Simplicitas āt colūbaꝝ ex spūssci specie demōstratur. vñ dicit aplus: Malicia puuli estote. CHRY. in ho. Quid aūt diui⁹ his fit iussionib⁹? nō. n. sufficiēs est pati mala: sꝫ neqꝫ turbari ↄcedit q̄d ē columbe. ira enī nō p irā: sꝫ p māsuetudinē extinguit. RABA. Q̄s aūt lupi de q̄b⁹ supra dixerat sint homines ondit cū subdit: Cauete āt ab hoīb⁹. GLO. Ideo aūt necessariū ē vt sitis sicut serpētes. i. astuti: nā fꝫ suā ↄsuetudinē tradent vos: primū in cōsilijs, phibēdo ne pdicetis in noīe meo. deinde incorrectos flagellabunt vos. tandē ad reges ꝛ p̄sides ducemi.

HYLA. Qui exoraꝛe silētiū vrm aut cōniuētiā tēptant. CHRY. in ho. Mirādū ē āt q̄lit h̄ audiētes nō stati abscesserāt hoīes q̄ stagnū illud nūqꝫ egressi fuerāt circa q̄d piscabant: q̄d nō virtutis eoꝝ erat solū: sꝫ sapiētie doctoris. Unicuiqꝫ enī maloꝝ mitigationē adiūgit. vñ ꝛ h̄ dicit: Propē me. nō. n. parua cōsolatio ē ppē christū pati: q̄n nō vt pnicioši ꝛ nocitui hec patiebant. Et iteꝝ addidit: In testimoniū illis.

GRE. Qui. s. psequēdo mortē intulerūt: vl q̄ vidēdo nō sūt mutati. Mors qppe scōꝝ bonis ē in adiutoriū: malis i testimoniū: vt inde puersi sine excusatione pereāt: vñ electi exemplum capiūt vt viuūt.

CHRY. in ho. Hoc aūt eos ↄsolabat: nō qꝛ alioꝝ cupiebant penā: sꝫ vt ↄfidēciā habeāt: qñ vbiqꝫ cū his p̄ntē ꝛ psciētē. HYLA. Nō solū āt h̄ testimonio excusatio ignorate diuinitatis adimēda ē psequētibus: sꝫ etiā gentib⁹ via pandēda credēdi christum pnaciter: inter seuientiū penas ↄfessoꝝ vocibus pdicatū: ꝛ hoc ē q̄d subiungit: Gentibus.

Cū aūt tradēt vos: nolite cogitare quō aut q̄d loquami. Dabit enī vobis in illa hora q̄d loquami. Nō enī vos estis q loq̄mi: sed spūs prīs vestri qui loquitur in vobis.

CHRY. in ho. Cū p̄missis cōsolatiōib⁹ nō parua ꝛ aliā apponit. vt enī nō dicerēt: q̄lit suadē poterim⁹ hoīb⁹ talib⁹ psequētib⁹: psecutiōibus existētib⁹: iubet eos de missione ↄfidere dicēs: Cū āt tra. vos: no. co. quō aut q̄d loq̄mi. REMI. Duo āt dicit: Quō aut q̄d. quoꝝ vnū refert ad sapiētiā: alteꝝ ad oris officiū. Quia enī ꝛ ipse subministrabat vba q̄ loq̄rent: ꝛ sapiāꝫ q̄ ea pferrēt: nō fuerat necesse scīs pdicatoribus q̄d loq̄rent: aut quō. HIE. Cū enī ppter christū ducamur ad iudices volūtatē tm̄ nostrā p christo debem⁹ offerre. Ceteꝝ ipse christ⁹ q̄ in nobis habitat loquitur p se: ꝛ spūssci in rńdendo grā ministrabitur. HYLA. Fides enī nr̄a oīb⁹ p̄ceptis diuine volūtatis intēta: ad rńsionē scīe instruet: in exēplo hñs abraā cui postulata ad hostiā isaac non defuit aries ad victimā. Et iō sequit: Nō enī vos estis qui loq̄mi: sꝫ spūs pa. ve. q̄ lo. i vobis. REMI. Et ē sensus: Uos accedit ad certamē: sꝫ ego sū q̄ plior. Uos vba editis: sꝫ ego sū q̄ loquor. Hinc paul⁹ ait: An experimētū queritis ei⁹ q̄ in me loq̄t xp̄s. HIE. Per hoc autē ad pphetaꝝ eos dignitatē reducit: q̄. s. dei spū sūt locuti. Cū aūt h̄ dicat: Ne soliciti sitis q̄d loq̄mini. alibi dr̄: Parati sp ad satisfactiōꝫ hoī poscēti vos rōnē de ea q̄ in vobis ē spe. Cū enī in medio amicoꝝ certamē erit: iubemur eē soliciti. cū aūt ē iudiciū terribile ꝛ plebes insaniētes ꝛ timor vndiqꝫ auxiliū a xp̄o p̄bet: vt ↄfidēt loquāt ꝛ n̄ obstupescāt.

Tradet aūt frater fratrē i mortē ꝛ pater filiuꝫ: ꝛ insurgēt filij in parētes: ꝛ morte eos afficient: ꝛ eritis odio omnibus hoīb⁹ ppter nomen meum. Qui autē pseuerauerit usqꝫ in finē: hic saluus erit.

GLO. Premissa ↄsolatōe subdit grauiora pericula. Uñ dr̄: Tradet aūt frater fra. i mor. ꝛ pr̄ fi. ꝛ sur. fi. in par. ꝛ mor. eos afficiēt. GRE. in ho. Minorem enī dolorē ingerūt mala q̄ ab extraneis: maiorē que ab illis patimur: de quoꝝ mentib⁹ p̄sumebamus: qꝛ cū dāno corpis mala nos cruciāt charitatis amisse. HIE. Hoc aūt i psecutiōib⁹ fieri crebro videm⁹ nec vll⁹ ē inter eos fidus affect⁹ quoꝝ diuersa est fides. CHRY. Deinde q̄d ē mltū horribili⁹ apposuit dicēs: Et eritis odio oī. hoīb⁹. Ut enī cōes omnibus terraꝝ hostes: ita eos expellē tentabāt. Hic etiam rursus apponit ↄsolatio cū dicit: Propē nomē meū. Et cū hoc rursus aliud cōsolatoꝝ ponit cū subdit:

Qui aũt pseuerauerit vsq₃ in finem: hic saluus erit. Quĩ enĩ cõsueuerũt multi in pncipio quidẽ eẽ vehe mẽtes postea vo dissolui: ppter hoc ait: Quĩ finẽ re qro. Que enĩ vtilitas ẽ seminũ i pncipio qdẽ floresẽ centiũ: postmodũ ãt tabescẽtiũ: Propt̃ h̃ aũt suffici entẽ pseuerãtiã expetit ab ipsis. HIE. Nõ.n.cepis se: sed pfecisse vtutis ẽ. REMI. Nec inchoantibus s₃ pseuerantib⁹ pmiũ tribuit̃. CHRY. Ne aũt ali qs dicat: q₂ oĩa christ⁹ in apl'os fecit: nihil mirabile est tales illos eẽ effectos: nihil patiẽtes onerosũ. p pter hoc ait: q₂ pseuerãtia eis ẽ op⁹. Etsi enĩ ex pmis eruti fuerint piculis aliis difficiliorib⁹ ɔseruãt̃: r p⁹ illa rursus alia succedẽt: r nõ stabũt qn insidias pa tiãt̃ donec viuũt. Et hoc occulte insinuat dicẽs: Qui pseuerauerit vsq₃ i finẽ h̃ salu⁹ erit. REMI. i. pce pta fidei nõ deseruerit: r in psecutõib⁹ nõ defecerit: salu⁹ erit: q₂ p psecutiõib⁹ trenis pcipiet pmia regni celest. Et notãdũ q₂ finis ñ sp̃ signat ɔsũptõ₂: s₃ ali qñ pfectiõ₂: iuxta illud: Finis legis christ⁹ ẽ. vñ etiã põt eẽ sensus: Qui pseuerauerit vsq₃ in finẽ. i. i xpo.

AVG. xxi. de ciui. dei: In christo nãq₃ pseuerare est in fide ei⁹ pmanere: que p dilectionem opatur.

Cũ autẽ psequent̃ nos i ciuitate ista: fugite in aliã. Amẽ dico uobis: non consũmabitis ciuitates isrl' do nec ueniat filius hominis.

CHRY. in ho. Postq₃ pdixit terribilia illa q̃ post crucẽ r resurrectionẽ r ascẽsionem eis erãt ventura: rursus ducit eos ad mãsuetiora. Nõ enĩ iussit eos ad psecutionẽ audaciter ire: s₃ fugẽ. vñ dicit: Cũ aũt pse. vos i ciui. ista: fu. in aliã. Quia.n. initiũ pncipiũ erat ɔuersionis eo₂: cõdecente vtit̃ smone. HIE. Hoc enĩ ad illud tẽp⁹ referẽdũ ẽ: cũ ad pdicationez apli mittebant̃: qb⁹ r ppe dictũ ẽ: In viã gẽtiũ ne abieritis: qõ psecutionẽ timere nõ debeãt s₃ declina re. Qõ qdẽ videm⁹ in pncipio fecisse credẽtes qñ or ta hierosolymis psecutione dispsi sũt i vniuersam iu deã: vt tribulatõis occasio fieret euãgelii seminariũ.

AVG. ɔ faustũ: Neq₃ tñ saluator nõ poterat tue ri discipulos suos quib⁹ fugere pcipit. Et hui⁹ rei p or exẽplũ pbuit: s₃ istruebat hoĩs ĩfirmitatẽ: ne deũ tẽtare audeat qñ h₃ qd faciat: vt qõ cauere oportet euadat. AVG. pmo de ciui. dei: Potuit autez eos ãmonere vt sibi man⁹ inferrẽt: vt nõ in manus pse quẽtiũ deuenirẽt. Porro si hoc ille nõ iussit aut mo nuit vt hoc mõ sui ex hac vita emigrarẽt: qb⁹ migrã tib⁹ se mansionẽ eternã ppatu₂ eẽ pmisit: quelibet exẽpla apponãt gẽtes q̃ ignorãt deũ. Manifestũ ẽ hoc nõ licere credentib⁹ vnũ ve₂ deũ. CHRY. in ho. Ne ãt dicãt: qd igit̃ psecutionez passi fugerim⁹: r rursus hinc nos abiecerint: hũc destruẽs timorez ait: Amẽ dico vobis: nõ ɔsũmabitis. i. nõ puenietis me circũeũtes palestinã: donec vos assumã. RA BA. Uel pdicit q₂ nõ añ pdicatiõib⁹ suis ad fidem pducẽt oẽs ciuitates isrl': q₃ resurrectio dñi fuerit p petrata: r in toto orbe terrarũ pdicandi euãgelium ptãs ɔcessa. HYLA. Uel alit̃: Ex vna in aliã fugã suadet: q₂ pdicatio ei⁹ pmũ a iudea effugata transit ad greciã. Deinde diuersis intra grecie vrbes aplo₂ passionib⁹ fatigata. Tertio i vniuersis gẽtib⁹ demo rat̃: sed vt oñderet gentes qdẽ aplo₂ pdicatiõi cre dituras: ve₂ vt reliquũ isrl' crederẽt eẽ aduẽtui suo debitũ ait: Nõ ɔsũ. ciui. isrl'. i. p⁹ plenitudinẽ gẽtium qõ erit reliquũ isrl' ad implẽdũ nume₂ scõ₂: futuro claritatis christi aduẽtu ẽ in ecclesia ɔuocandũ.

AVG. in ep'la ad hono. Faciãt q̃ serui christi qõ p cepit vel pmisit sicut ipse fugit in egyptũ: fugiãt oĩo de ciuitate in ciuitatẽ: qñ eo₂ qsq₃ spiritaliter a pse cutorib⁹ qrit̃: vt ab aliis q̃ nõ ita reqrũt̃ nõ deserat̃ ecclesia: s₃ pbeant cibaria ɔseruis: quos alit̃ viuere nõ posse nouerũt. Cũ aũt oĩm. i. epo₂ cleric o₂ r lai co₂ ẽ cõe piculũ: hi q̃ aliis indigẽt ñ deserãt̃ ab his qb⁹ indigẽt. aut igit̃ ad loca munita oẽs trãseãt: aut q̃ hñt necessitatẽ remanẽdi nõ relinquãt̃ ab eis per quos illo₂ ecclesiastica est supplẽda necitas: vt vel pitẽr viuãt vel piter sufferãt qõ eos prĩfamilias vo let pati. REMI. Preterea sciẽdũ ẽ q₂ sic pceptũ p seuerãdi in psecutõib⁹ spẽalit̃ ad apl'os ptinet: r ad eo₂ successores viros fortes: sic l₃ snĩa fugiẽdi satis ɔuenit infirmis in fide: qb⁹ ɔdescendit pius magi ster: ne ñ vltro ad martyriũ obtulissent: fortassis po siti in tormentis negarẽt: leui⁹ enĩ erat fugere q₃ ne gare. Sed q₃uis fugiendo pfecte fidei ɔstantiã in se nõ oñderẽt: tñ magni meriti erãt: qñ oĩa p christo parati erãt deserere. s. fugiẽdo. Nisi aũt illis snĩam fugiẽdi dedisset: dicerẽt eos aliq̃ alienos esse a glo ria regni celestis. HIE. Spiritalit̃ aũt possum⁹ di cere: Cũ psecuti vos fuerint i vna ciuitate. h̃ ẽ i scri ptura₂ libro vel testimonio: nos fugiam⁹ ad alias ciuitates. i. ad alia volumina. q₃uis enĩ ɔtẽtiosus fu erit psecutor: ante presidium saluatoris adueniet q₃ aduersariis victoria concedatur.

Nõ ẽ discipul⁹ sup magistru: nec seru⁹ sup dñm suũ. Sufficit discipu lo ut sit sicẽ magister ei⁹: r seruo sicẽ dñs ei⁹. Si patrẽfamilias beelzebub uocauerũt: quantomagis domesti cos eius.

CHRY. in ho. Quia futuru erat vt discipuli cũ p missis psecutõib⁹ etiã diffamati: malã opinionẽ pa terẽt̃ qõ multis onerosi⁹ eẽ videbat̃: hic eos ɔsolat̃ a seipso r ab his q̃ de ipso sũt dicta: cui ɔsolatõi nul la poterat eẽ eq̃lis. HIE. Dñs enĩ lumẽ eternum: dux credentiũ: r imortalitatis parẽs discipulis suis in futurarũ passionũ solatiũ ante pmisit: vt glorie loco amplectamur si dño nr̃o vel passiõib⁹ adeque mur. vñ dic: Nõ ẽ disci. sup ma. nec ru⁹ sup do. suũ.

CHRY. in ho. Intelligẽdũ donec fuerit discipul⁹ r ru⁹: nõ est inquã sup magistru r dñm: sm honoris naturã. Nec mihi ea q̃ raro ɔtingũt hic obiicias: s₃ ab his q̃ sũt i plurib⁹ suscipe hũc smonẽ. REMI. Magistrũ autẽ r dñm semetipsũ appellat. p suũ r discipulũ suos vult itelligi apl'os. GLO. q. d. Ne indignemĩ tolerare q̃ tolero: q₂ dñs sũ faciẽs qõ vo lo: r magister docẽs qõ vtile scio. REMI. Et quia hec snĩa min⁹ videbat̃ superiorib⁹ vbis ɔgrua quo tẽ dant verba manifestat cũ subdit̃: Si patrẽfamilias beelzebub vocauerũt: quãtomagis domesticos ei⁹.

CHRY. in ho. Nõ dixit seruos: sed domesticos:

vt multā ad eos familiaritatē oñderet: sicͬ ⁊ alibi dixit: Nō dicā vos seruos: sȝ amicos meos. REMI. Quasi. d. Uos ḡ tales honores ⁊ hūanā gloriā nō q̄ratis: dū me videtis p irrisiones ⁊ obprobria genꝰ hūanū redimere. CHRY. i ho. Nō solū aūt dixit: si domꝰ dn̄m cōuitiati sūt: sȝ ipsam speciē ꝯuitij: qm̄ beelzebub eū vocauerūt. HIE. Beelzebub idolū ē acherō qđ vocat̄ i regū volūie idolū musce. Beel ipe bel siue baal: zebub āt musca dr̄. Principē ḡ demōioꝝ ex spurcissimi idoli appellabāt vocabulo: q̄ musca dr̄ ꝑpt̄ imūdiciā q̄ exterminat suauitatē olei.

¶ Ne ergo timueritis eos. Nihil enim ē opertū qđ nō reuelet̄: ⁊ occultū qđ nō sciat̄. Qđ dico uobis in tenebris: dicite i lumie: ⁊ qđ i aure auditis p̄dicate super tecta. Et nolite timere eos q occidūt corpꝰ: aīam autē nō p̄nt occidere: sed potius timete eum qui potest corpus ⁊ animā perdere in gehennam.

REMI. Post p̄missaȝ ꝯsolatōēs aliā nō minorē subiūgit dicens: Ne ḡ timueritis eos. s. ꝑsecutores. Quare aūt nō eēt timēdū manifestat cū subiungit: Nihil eni optū qđ nō reuelet̄: ⁊ occultū qđ nō sciatur. HIE. Quō ḡ in p̄n̄ti seculo multoꝝ vitia nesciunt̄: sȝ de futuro tp̄e scribit̄: Qñ iudicabit deꝰ occulta hoim̄ ⁊ illumiabit latebras tenebraꝝ ⁊ manifesta faciet cōsilia cordiū. ⁊ ē sensus: Nolite timere ꝑsecutoꝝ seuitiā: ⁊ blasphemātiū rabiē: qꝛ veniet dies iudicij in quo ⁊ vr̄a virtꝰ ⁊ illoꝝ nequitia demōstrabit̄. HYLA. Igit̄ nō minas nō ꝯuitia nō ptātes insectantiū monet eē metuēdas: qꝛ dies iudicij nulla hec fuisse atq; inania reuelabit. CHRY. in ho. Uel aliť: Figura quidē eoꝝ q̄ dicūt̄ vniuersalē videt̄ enūciationē habē: veꝝ nō de oībꝰ: sȝ de p̄missis solū dictū ē. q. d. si dolet̄ audiētes ꝯuitia: hoc cogitare: qꝛ ⁊ ab hac suspitione pꝰ paꝝ eruemini. Uocāt quidē vos anolos ⁊ magos ⁊ seductores: sȝ expectare parū ⁊ saluatores vos orbis terraꝝ vniuersi dicēt: cū p ipsos apparuentis benefactores: nec illoꝝ attēdēt s̄monibꝰ hoies: sȝ reꝝ veritati. REMI. Quidā āt dicūt q hīs vbis p̄miserit dn̄s discipulis suis q p eos eēnt reuelāda oīa occulta mysteria: q̄ sub velamie lr̄e legis latebāt. vn̄ apl's dicit: Cū conuersi fuerint ad xp̄m: tūc auferet̄ velamē. ⁊ ē sensus: Quare debetis timere vr̄os ꝑsecutores. cū tāte sitis dignitatis: vt p vos occulta mysteria legis ⁊ ꝓphetarū sint manifesta. CHRY. in ho. Deinde q̄s eos ab oī timore liberauerat ⁊ altiores obprobriis fecerat: nūc opportuno tp̄e eis loq̄t̄ de libera ꝓpalatōe q̄ est i p̄dicatiōe dicēs: Qđ di. vo. in tene. di. i lumie. ⁊ qđ in aure au. p̄di. sup tecta. HYLA. Nō legimꝰ dn̄m solitū fuisse noctibꝰ sermotionari: ⁊ doctrinā in tenebris tradidisse: sȝ hoc dicit: qꝛ oīs sermo eius carnalibꝰ tenebre sūt: ⁊ verbū eiꝰ infidelibꝰ nox est. Itaq; ab eo qđ dictū ē cū libertate fidei ⁊ cōfessiōe est loquēdū. REMI. Est ḡ sensus Qđ dico vobis in tenebris. i. inter iudeos incredulos. Uos dicite i lumie. i. fidelibꝰ p̄dicate. Et qđ in aure auditis. i. qđ dico vobis secrete: p̄dicate sup tecta. i. palā corā oībus. Solemꝰ. n. dicē: In aurē loq̄t̄ illi. i. secrete. RABA. Sane qđ ait: Predicate super tecta: iuxta morē ꝓuintie palestine loquit̄: vbi solēt i tectis residere: qꝛ nō sūt cacuminata: sȝ equalia. Ergo p̄dicabit̄ in tectis: qđ cūctis audiētibꝰ palā dicet̄. GLO. Uel aliť: Qđ dico vobis i tenebris. i. dū adhuc i timore carnali estis. Dicite in lumie. i. in fiducia veritatis: cū a sp̄ū sc̄ō eritis illuminati. Et qđ i aure auditis. i. solo auditu pcipitis. Predicate. ope cōplendo. Sup tecta. i. q vos erudiui in puulo iudee loco vniuersis vrbibꝰ i toto mūdo audact̄ edicite. CHRY. in ho. Sicē āt qñ dicebat: Qui credit i me opa q̄ ego facio ⁊ ille faciet: ⁊ maiora his faciet. ita ⁊ hic monstrat: qm̄ oīa p eos opat̄: etiā plusq̄ p seipsū. q. d. principiū ego dedi: sȝ qđ plus ē p vos explē volo. hͦ aūt nō iniūgētis ē solū: sȝ ⁊ futuꝝ p̄dicētis ⁊ oñdētis: qm̄ oīa supabūt. HYLA. Cōstāter ḡ ingerēda est dei cognitio. Et ꝓfundū doctrine euāgelice secretū: lumine p̄dicatōis reuelādū: nō timēdo eos qbꝰ cū sit lrīa in corpa tm̄: in aīaȝ ius nullū ē. Et iō subdit̄: Et no. ti. eos q̄ occi. cor. aīaȝ āt nō p̄nt occidē. CHRY. in ho. Uide q̄lr̄ oībꝰ eos statuit supiores: nō solicitudinē solū ⁊ maledictōꝝ: neq; picula: sed ⁊ ipsam q̄ oībꝰ videt̄ terribilior: mortē suadens ꝓpt̄ dei timorē ꝯtēnē. vn̄ subdit: Sȝ potiꝰ eū ti. q̄ pōt ⁊ aīaȝ ⁊ corpus pdē in gehēnā. HIE. Nomē gehēne i veteribus libris nō inuenit̄: sȝ p̄mo a saluatore ponit̄. Queramꝰ ḡ q̄ sit huiꝰ s̄monis occasio: idolū baal fuisse iuxta hierl'm ad radices mōtis moria in qbꝰ siloa fluit: Nō semel legimꝰ: Hec vallis ⁊ pua cāpi plāicies irrigua erat ⁊ nemorosa: plenaq; delicijs: ⁊ locꝰ in ea idolo ꝯsecratꝰ. In tātā aūt ppls isrl' demētiā venerat: vt deserta tēpli vicinia: ibi hostias imolaret ⁊ rigorē religiōis delitie vincerēt: filiosq; suos incēderēt demoni. ⁊ appellabat̄ locꝰ ipse gehenō. i. vall' filioꝝ ennon. Hoc regū volumē ⁊ paralypomenon ⁊ hieremias scribūt plenissime. ⁊ cōminat̄ deꝰ se locū ipsū impletuꝝ cadauerib' mortuoꝝ: vt neq̄q̄ vocet̄ tophet ⁊ baal: sȝ vocet̄ poliādriū. i. tumulꝰ mortuorū. Futura ḡ supplicia ⁊ pene ppetue qbꝰ pctōres cruciādi sūt huiꝰ loci vocabulo denotāt̄. AUG. xiij. ō ciui. dei: Hoc aūt nō ātea fiet q̄ aīa corpi fuerit copulata: vt nulla direptiōe sepent̄: ⁊ tn̄ tunc recta mors aīe dr̄: qꝛ nō viuit ex deo. mors aūt corpis qꝛ i dānatōe nouissima q̄uis hō sentire nō desinat tn̄ qꝛ sensus ipse: nec volūtate suauis: nec q̄ete salubris: sȝ dolore penalis: est mors potiꝰ appellata q̄ vita. CHRY. in ho. Uide āt rursus: qꝛ nō p̄mittit eis liberatiōnē a morte: sed suadet ꝯtēnere mortē qđ multo maiꝰ ē q̄ erui a morte. ⁊ qđ hͦ s̄mone ea q̄ de imortalitate sūt dogmata eis infigit.

¶ Nōne duo passeres asse ueneūt? Et unꝰ ex illis nō cadet sup terrā sine p̄re uro: uri autē ⁊ capilli capitis oēs nūerati sūt. Nolite ergo timere: multis passeribꝰ maiores estis uos.

CHRY. in ho. Postq̄ timorē mortis excluserat ne estimarent apl'i q si interficerētur: essent dereli

cti a deo rursus sermonē de prouidētia dei inducē di
cēs: Nōne duo passeres asse veneunt? et vn⁹ ex illis
nō cadet sup terrā sine patre vr̄o? HIE. Et ē sen
sus: Si parua aīalia absqꝫ deo nō decidūt auctore:
et in oībus ē prouidētia: et q̄ in his peritura sūt sine
volūtate dei nō pereūt. vos q̄ eīni estis nō debeti
timē ꝙ absqꝫ dei vitatis ꝓuidētia. HYLA. Mysti
ce aūt qd vēdit corp⁹ atqꝫ aīa ē: et cui vēdit: pctm̄ ē.
Qui ḡ duos passeres asse veneūt seipsos pctō mini
mo vēdūt: natos ad volādū et ad celū pennis spiri
talibus efferendos: sꝫ capti ꝓciis ꝑntiū voluptatū et
ad luxū seculi venales: totos se talibus actoib⁹ nū
dinant. dei aūt volūtatis vt vn⁹ ex illis magis euo
let: sed lex ↄstitutiōe dei ꝑfecta decernit vnū ex eis
poti⁹ decidere. Queadmodū.n. si euolarent: vnum
essent fieretqꝫ corp⁹ spiritale ita pctōꝝ ꝓcio vēditis:
aīa terrenā cōtrahit ex vitiorꝫ sorde materiam: fitqꝫ
vnū ex illis qd tradat in terrā. HIE. Nō autē ait:
Uestri aūt et capil. ca. oēs nu. sunt. Immensā dei er
ga hoīes ostēdit prouidētiā et ineffabilē signat affe
ctū: ꝙ nihil nr̄oꝝ deū lateat. HYLA. In numerū
enī aliquid colligi diligentie est. CHRY. Uñ hoc
dixit nō ꝙ pilos deus numeret: sed vt diligentē co
gnitionē et multā circa eos prouidentiā ostēdat.
HIE. Deridēt aūt intelligentiā ecclesiasticā in h lo
co: q̄ carnis resurrectionē negāt: q̄si nos et capillos
q̄ numerati sūt et a tonsore decisi oēs dicam⁹ resur
gere: cū saluator nō dixerit: Uestri aūt et capilli oēs
saluādi sūt: sed numerati sūt. Ubi numer⁹ ē: scia nu
meri demōstrat: nō eiusdē numeri conseruatio.
AUG. vlti. de ciui. dei: Quāuis d ipsis capillis pos
sit inq̄ri: vtꝝ redeat quicq̄d tōdentib⁹ decidit: qd si
redituꝝ ē: qs nō exhorreat illā deformitatē. Semel
aūt intellecto: ita nihil perituꝝ esse i corpe: ita vt de
forme nihil sit in corpe: simul intelligit ea q̄ defor
mem factura fuerāt enormitatē masse ipi accessura
esse: non locis q̄b⁹ mēbroꝝ forma turbet: velut si d
limo vas fieret qd rursus in eūdem limū redactum
totū de toto iteꝝ fieret: nō eēt necesse vt illa pars li
mi q̄ in ansa fuerat ad ansam rediret: aut q̄ fundum
fecerat: ipsa rursus faceret fundū: dūt tm̄ totū reuer
teretur in totū. i. ē tot⁹ ille lim⁹ in totū vas: nulla sui
parte ꝑdita remearet. Quapropter si capilli totiens
tonsi ad sua loca deformiter redeūt: q̄ in eandē car
nem: ut quecūqꝫ locū ibi corpis teneāt: seruata ptiū
congruētia materie in vtilitatē vertent. Quāuis qd
dicit: Capill⁹ capitis vestri nō peribit: nō de lōgitu
dine: sꝫ de numero capilloꝝ posset intelligi. vñ et hic
dr̄: Capilli capit vr̄i numerati sūt. HYLA. Neqꝫ
enī dignū negociū peritura numerare. Ut igitur ni
hil ex nobis perituꝝ eē cognoscerem⁹ ipso capilloꝝ
nr̄oꝝ supputatoꝝ numero iudicat. Null⁹ igr̄ ē cor
poꝝ nostroꝝ casus ē ptimescēdus. Et iō subdit: No
lite ḡ timere: multis passerib⁹ meliores estis vos.
HIE. In quo manifesti⁹ supior expositiōis sensus
expssus ē ꝙ timere nō debeāt eos q̄ pñt corp⁹ occi
dere: q̄m si sine dei scia parua quoqꝫ aīalia nō deci
dunt: quātomagis hō q̄ aplīca fult⁹ sit dignitate.
HYLA. Uel cū dicit plurimis eos antestare passe
rib⁹: ostēdit multitudini infideliū electiōꝫ fideliū pre
esse: q̄ his casus in terra est illis volatus i celum.
REMI. Mystice āt xp̄s caput ē: apl̄i capilli q̄ pul
chre numerati dicūt: q̄ noīa eoꝝ scripta sūt i celis.

**Dis ergo qui ↄfitebit me coram
hoīb⁹: ↄfitebor et ego eū corā patre
meo q in celis ē. Qui aūt negauerit
me corā hoīb⁹: negabo et ego euꝫ co
ram patre meo qui in celis est.**

CHRY. Eiiciens dn̄s timorē q̄ discipuloꝝ cōcuti
ebat aīam: p ea q̄ cōsequūt rursus eos cōfortat: nō
solū timorē eiiciēs: sed et spe pmioꝝ maioꝝ eos eri
gens in liberā ꝓpalationē veritatis dicens: Ois ḡ
q̄ cōfitebitur me corā hoīb⁹: ↄfitebor et ego eū coraꝫ
patre meo qui est in celis. HYLA. Hoc ↄcludēdo
dicit: q̄ doctrinis talib⁹ ↄfirmatos oportet liberam
de deo ↄfitendi habē ↄstātiā. REMI. Cōfessio āt
hic illa intelligēda ē: de qua d. ē apl̄s: Corde credit
ad iustitiā: ore fit ↄfessio ad salutē. Ne ḡ aliqs puta
ret se absqꝫ oris ↄfessione posse saluari: nō solū ait:
Qui me ↄfessus fuerit: sed addit: Corā hoīb⁹. Et ite
rū addit: Qui aūt negauerit me corā hoīb⁹: negabo
et ego eū corā pr̄e meo q̄ ē in celis. HYLA. in quo
ostēdit quales nos testes hoīb⁹ fuerim⁹: tales apd
deū patrē testimonio eius vsuros. CHRY. in ho.
Ubi considerandū ē: quia in pena ampli⁹ ē suppli
ciū: et in bonis maior retributio. Quasi. d. Supabū
dasti p̄us: me hic ↄfitendo aut negando: supabūda
bo et ego ineffabiliꝰ tibi maiora dando. Illic enim
ego te ↄfitebor aut negabo. Propt̄ hoc si feceris ali
quid bonū: et nō susceperis retributionē; ne turbe
ris: cū additamēto enī in futuro tpe retributio te ex
pectat. Et si feceris aliqd malū et nō exsolueris: vin
dictā nō ↄtēnas. illic. n. te excipiet pena: nisi trāsmu
teris et melior fias. RABA. Et sciendū ꝙ negare
ꝙ de⁹ nō sit: nec pagani pñt: sꝫ ꝙ nō sit de⁹ fili⁹ et pr̄
negari ab infidelib⁹ pōt. Cōfitebit ḡ aliquē filius
apud patrē: q̄ p filiū hēbit accessū ad patrē. Et q̄ fi
li⁹ dicet: Uenite benedicti pr̄is mei. REMI. Ne
gabit āt negātē se: q̄ p ipsū nō hēbit accessū ad pa
trē: et a ↄspectu sue diuinitatis et patris repelletur.
CHRY. Ideo aūt nō solū fidē q̄ est s̄m mentē: sed
et ↄfessionē exigit oris: vt erigat nos in liberā ꝓpala
tionē et ampliorē amoreꝫ: excelsos nos faciēs. Hec
aūt verba ad vniuersos loquit: et in ꝑsona aplōꝝ lo
q̄tur solū. Nō enī solos aplōs: sꝫ et discipulos eoꝝ
facit viriles. Qui nūc hoc seruat: nō solū cū libera ꝓ
palatiōe docebit: sꝫ et oībus facile suadebit. hui⁹ enī
rei obseruatio multos ad aplōs adduxit. RAB.
Uel ↄfitet̄ qs iesū ea fide q̄ p dilectiōꝫ opat: māda
ta ei⁹ fidelit implēdo: negat q̄ p̄ceptis nō obedit.

**Nolite arbitrari: q̄ uenerim pa
ceꝫ mittere in terrā. Nō ueni pacē
mittere: sꝫ gladiū. Ueni enī separe
hoiem aduersus patrē suū: et filiam
aduersus matrē suā: et nurū aduer
sus socrū suam: et inimici hominis
domestici eius.**

HIE. Supra dixerat: Qd dico vobis i tenebris di
cite in lumine: nūc infert qd p⁹ p̄dicationē sequat di

cens: Nolite arbi. qꝛ pa. ve. mit. in terrã. Nõ ve. pa. mit. sed gladiũ. GLO. Uel aliter cõtinua: Sicuti mors nõ debet attrahere sic nec carnalis affect⁹. CHRY. Qualiũ ḡ eis iniũxit vt in vnã quãq; domũ ingredientes pacẽ indicerẽt: Qualiter etiã ꝛ angeli dixerũt: Gloria in excelsis deo: ꝛ in t̃ra pax hoĩbus. qñ hec maxie ẽ pax cuz id qḋ egrotat incidit̃: cũ id qḋ luẽ infert sepat̃: ita enĩ possibile erit celum terre copulari. Nã ꝛ medic⁹ ita reliquũ ꝯseruat corpus: cũ id qḋ insanabiliꝫ se hꝫ absciderit. Ita q̃dẽ ꝛ ĩ turri babel gestũ ẽ: malã enĩ pacẽ bona dissonãtia soluit. Ita ꝛ paul⁹ eos q̃ aduersus eũ cõsonabãt diuisit. Non enĩ vbiq; ꝯcordia bonũ est: nã ꝛ latrones ꝯsonabãt. Hoc aũt p̃liũ nõ ẽ sui ꝑpositi: sꝫ illoꝝ cõsilij. HIE. Ad fidẽ enĩ christi tot⁹ orbis ꝯ̃ se diuis⁹ est. Unaqueq; dom⁹ ꝛ infideles habuit ꝛ credẽtes: ꝛ ꝑpterea bellũ missũ ẽ bonũ: vt rũperet̃ pax mala.

CHRY. Hoc aũt dixit q̃si discipulos ꝯsolans: ac si diceret: Ne turbemĩ: q̃si p̃ter spem his ꝯtingentibus: ꝑpter hoc enĩ veni vt p̃liũ mittã: Et nõ dixit p̃liũ: sꝫ qḋ difficili⁹ ẽ gladiũ. Uoluit enim asperitate verboꝝ eoꝝ excitare auditũ: vt nõ in difficultate rerũ deficiãt: ne aliq̃s dicat q᷑ blanda suasit: sꝫ difficilia occultauit. Meli⁹ ẽ in rebus mãsuetudinẽ videre q̃ꝫ ĩ verbis. ꝛ ꝑpter hoc ĩ his nõ stetit: sꝫ exponẽs p̃lij speciẽ oñdit hoc eẽ ciuili bello difficili⁹ dicens: Ueni enĩ sepaꝛe hoĩem aduersus patrẽ suũ: ꝛ filiaꝫ aduer. ma. suã: ꝛ nurũ aduer. socꝛ suã. In quo ostẽdit q᷑ nõ solũ in familiarib⁹ erit hoc p̃liũ: sꝫ in amantissimis ꝛ valde necessarijs: qḋ maxime christi virtutẽ oñdit: q᷑ discipuli hec audiẽtes ꝛ ipsi susceperũt: ꝛ alijs suaserũt. Quãuis aũt nõ ipse christ⁹ hanc separationẽ fecerit: sed illoꝝ malicia: tñ dicit se facere s̃m scripture ꝯsuetudinẽ. Scriptum ẽ enĩ: Dedit eis de⁹ oculos vt nõ videãt. Hoc aũt maxime oñdit vetus testamentũ nouo eẽ cognatum. Etenĩ in iudeis vnusq̃sq; ꝑximũ interficiebat: qñ vitulũ fecerũt: ꝛ qñ belphegor ĩmolauerũt. vñ vt monstraret eũdẽ esse cui hec ꝛ illa placuerũt: ꝑphetie meminit dicẽs: Et inimici hoĩs domestici ei⁹. Et in iudeis tale aliquid ꝯtigit. erant enĩ prophete ꝛ pseudo ꝑphete ꝛ plebs scindebat̃: ꝛ dom⁹ diuidebant̃: ꝛ hi quidẽ his credebant: alij aũt illis. HIE. Hic aũt loc⁹ ꝑpe hisdẽ verbis in michea propheta scribit̃. Et notãdum vbicũq; de veteri instrumẽto testimoniũ ponit̃ vtrum sensus tñ an ꝛ verba ꝯsentiãt. HYLA. Mystice aũt gladi⁹ teloꝝ oĩm acutissimũ ẽ: in quo ius ptãtis ꝛ iudicij seueritas ꝛ aĩaduersio pctõꝝ. Dei igit̃ v̄bũ nũcupatũ meminerim⁹ in gladio: qui gladi⁹ missus est ĩ terrã. i. p̃dicatio ei⁹ hoĩm cordibus infusa. Hic igit̃ q̃nq; habitãtes ĩ vna domo diuidit: tres ĩ duo: ꝛ duo in tres. ꝛ tria ad hoĩem referim⁹. i. corp⁹ ꝛ animã ꝛ volũtatẽ. nã vt corpi aĩa data ẽ: ita ꝛ ptãs hoĩ vtẽdi vtroq; vt vellet indulta ẽ. At ob illud lex ẽ ꝑposita volũtati: sed hoc tñ in illis dep̃hẽdit̃: q̃ p̃mi a deo figurati sũt. Sꝫ ex pctõ atq; infidelitate p̃mi parẽtis sequẽtib⁹ generationib⁹ cepit eẽ corpis nr̃i p̃r peccatũ: mr̃ anime infidelitas. Uolũtas autẽ sua vnicuiq; adiacet: ḡ iam vni⁹ dom⁹ q̃nq; sũt. Cum ḡ innouamur baptismi lauacro p̱ virtutẽ v̄bi ab originis nr̃e pctis sepamur recisi: qꝛ q̃dã obsectiõe gladij dei a patris ꝛ matris affectiõib⁹ dissidem⁹: sicq;

grauis ĩ domo vna dissensio ꝛ domestica nouo hoĩ erũt inimica: qꝛ ille manere in spũs nouitate gaudebit. Ea v̄o q̃ a prosapie antiq̃tate deducta sũt. cõsistẽ in his q̃b⁹ oblectant̃ cõcupiscũt. AVG. de q̃. euã. Uel aliter: Ueni sepaꝛe ho. aduer. pa. suũ. qꝛ renũciat q̃s diabolo q̃ fuit fili⁹ ei⁹: Et filiã aduersus matrẽ suã. plebs dei aduersus mũdanã ciuitatẽ: h̄ ẽ perniciosam societatẽ generis humani: quã nũc babylonia: nũc egypto: nũc sodoma: nunc alijs atq; alijs noĩbus scriptura signat. Nurũ aduersus socꝛ suaꝫ. ecclesiã aduersus synagogã: q̃ s̃m carnẽ christũ peperit sponsũ ecclesie. Diuidit̃ aũt in gladio spũs: qḋ est verbũ dei. Et inimici hoĩs domestici ei⁹: cũ q̃bus ante ꝯsuetudine implicat⁹ erat. RABA. Nulla apud eos iura custodiri p̃nt: inter quos fidei bellũ est. GLO. Uel aliter: Hoc dicit. q. d. Nõ ad h̄ int̃ hoĩes veni: vt carnales affect⁹ ꝯfirmẽ: sꝫ spiritali gladio. vñ recte d̃r: Et inimici hoĩs domestici ei⁹. GRE. iiij. mora. Callid⁹ nãq; aduersari⁹ cũ a bonorũ cordib⁹ repelli se ꝯspicit: eos q̃ ab illis valde diligũtur exquirit. Et p̱ eoꝝ v̄ba blandiens loquit̃ qui plus ceteris amat̃: vt dũ vis amoris cor pforat: facile persuasionis eius gladius ad intime rectitudinis munimina irrumpat.

Qui amat patrẽ aut matrẽ plus q̃ꝫ me nõ ẽ me dign⁹. Et q amat filiũ aut filiã sup̱ me nõ ẽ me dignus. Et q nõ accipit crucẽ sua ꝛ seq̃t̃ me nõ est me dign⁹. Qui inuenit aiaꝫ suam p̱det illã. ꝛ q p̱diderit aiam suaꝫ propter me inueniet eam.

HIE. Quia añ p̃miserat: nõ veni pacẽ mittere sed gladiũ: ꝛ diuidere hoĩem aduersus patrẽ ꝛ matreꝫ ꝛ socrũ: ne q̃s pietatẽ religioni añferret subiecit dicẽs: Qui amat patrẽ aut matrẽ plus q̃ꝫ me: nõ ẽ me dign⁹. Et in cãtico legim⁹ cãticoꝝ: Ordinauit in me charitatẽ. hic enĩ ordo ĩ oĩ affectu necessari⁹ ẽ. Ama p⁹ deũ patrẽ aut matrẽ aut filios. Si aũt necessitas venerit vt amor p̱entũ aut filioꝝ dei amori cõparetur: ꝛ nõ possit vtrũq; saluari: odiũ ĩ suos: pietas in in deũ ẽ. Nõ ḡ prohibuit amari patrẽ aut matrẽ: sꝫ signãt̃ addidit: Plus q̃ꝫ me. HYLA. Illi. n. q̃ domesticas hoĩm charitates dilectioni ei⁹ p̃tulerint: futuroꝝ honoꝝ indigni erunt hereditate. CHRY. Si aũt paul⁹ iubet p̱ oĩa p̱entibus obedire non mireris. in illis enĩ solũ dicit obediẽdũ q̃ nõ nocẽt pietati: etenĩ scm̃ ẽ oẽm eis aliũ reddẽ honorẽ. Cũ aũt ãpli⁹ debito exegerit: nõ oportet assentire. Sũt aũt hec veteri testamẽto ꝯsonãtia: etenĩ illic eos q̃ idola colebãt: nõ odio habẽ solũ: sꝫ ꝛ lapidare dñs iubet. ꝛ ĩ deuteronomio d̃r: Qui dixerit p̃ri suo ꝛ m̃ri sue: nescio vos: ꝛ fr̃ib⁹ suis ignoro illos: hi custodierũt eloquiũ tuũ. GLO. Uidet̃ ãt vt ĩ plurib⁹ accidere: vt p̱entes pl⁹ diligãt filios q̃ꝫ filij diligãt eos: ꝛ idõ ḡdatim p⁹ q̃ꝫ suũ amorẽ amori p̱entũ eẽ p̃ponẽdũ docuit: docet ꝯsequẽt̃ p̃ferẽdũ esse filioꝝ amori dicẽs: Et q̃ amat fi. aut fi. sup̱ me: nõ ẽ me dign⁹. RABA. Per qḋ signat illũ diuio ꝯsortio eẽ indignũ q̃ ꝯsãguitat̃ carnalẽ amorẽ p̃põit spiritali amori dei.

CHRY. Deinde vt nõ moleste ferant illi.s. qbus
amor dei pferē:ad altiorē adducit sermonē. aīa eni
nihil ē familiari⁹ alicui. sed tñ ⁊ hanc nõ simpliciter
eam haberi odio iussit: sed vt eā quis tradat in occi
siones ⁊ sanguines ostendens φ non solū ad mortem
oportet eē paratū: sed ad mortē violentā ⁊ exprobra
bratissimā.s. mortē crucis. vnde seqē: Et qui nõ acci
pit crucē suā ⁊ sequitur me: nõ est me dign⁹. Nihil
autem adhuc eis de ppria dixerat passione. sʒ interi
in his eos erudit: vt sermonē de passione ei⁹ magis
suscipiāt. Uel q̄ christi sūt. crucifixerūt corp⁹ suū cū
vitiis ⁊ cõcupiscētiis: et indign⁹ est christo q̄ nõ cru
cē suā in qua cõpatimur: cõmorimur: cõsepelimur:
cõsurgim⁹: accipiēs dñm sit secut⁹ in hoc sacramen
to fidei spūs nouitate victur⁹. GRE. in ho. Crux
quippe a cruciatu dr̄. ⁊ duob⁹ modis crucē dñi ba
iulam⁹: cū aut p abstinentiā carnē affligim⁹: aut p
cõpassionē ꝓximi necessitatē illi⁹ nostrā putam⁹.
Sciēdū vō ē φ sūt nonnulli q̄ carnis abstinentiam
nõ p deo: sʒ p inani gloria exhibēt. ⁊ sūt nõnulli q̄
cõpassionē ꝓximo: non spiritalē sʒ carnaliter impē
dūt: vt ei nõ ad virtutē: sed q̄si miserādo ad culpas
foueāt. Hi itaqʒ crucē videntur ferre: sʒ dñm nõ sequū
tur. Et iõ ait: Et sequitur me. CHRY. Quia vō pce
pta hec q̄ iniūgūt onerosa videntur: ponit ⁊ vtilitatē
eoꝝ maximā existētē dicēs: Qui inuenit aīam suaʒ
pdet eam. Quasi.d. Non solū hec q̄ pmisi nõ nocēt:
sed maxime ꝓderūt: cõtraria vō nocebūt: ⁊ h̄ vbiqʒ facit.
Ab his eni q̄ hoīes cõcupiscūt inducit: sicut si dicat:
Propter qd nõ vis cõtinere aīam tuā: q: diligis eā.
Quocirca ꝓpter hoc cõtine: ⁊ tūc ei maxime ꝓderis.

REMI. Aīa aūt in hoc loco nõ substātia ē intelli
genda: sʒ hec vita pñs. ⁊ est sensus: Qui inuenit aīaʒ
suā.s. hāc pñtē vitā.i. q̄ hāc lucē ⁊ ei⁹ dilectiōʒ ⁊ vo
luptates ad hoc desiderat vt semp inuenire possit:
istā quā semp seruare cupit pdet: ⁊ aīam suā eterne
dānatiōi ppat. RABA. Uel aliter: Qui salutem
aīe sue q̄rit: eternā pdere: hoc ē i mortē dare nõ du
bitat. vtriqʒ aūt sensui cõgruit apte qd̄ seqē: Et q̄ p
derit aīam suā ꝓpter me: inueniet eā. REMI. Id
est q̄ hāc tpalē lucē ⁊ ei⁹ dilectiōes ⁊ voluptates tē
poꝛe psecutiōis ꝓpter cõfessionē noīs mei cõtēpserit:
aīe sue īueniet eternā salutē. HYLA. Sic ḡ pficit
lucrū aīe in mortē: ⁊ dānū in salutē. detrimēto eniʒ
breuis vite fen⁹ imortalitatis acquiritur.

Qui recipit uos me recipit. ⁊ qui me recipit: recipit eum q me misit. Qui recipit ꝓphetā i noie ꝓphete: mercedē ꝓphete accipiet. Et q reci pit iustū i noie iusti mercedē iusti ac cipiet. Et qcunqʒ potū dederit uni ex minimis istis calicē aq̄ frigide tm̄ in nomie discipuli: amē dico uobis non perdet mercedem suam.

HIE. Dñs ad pdicationē discipulos mittēs: docet
pericula nõ timēda: affectū subijcit religioni: auruʒ
supra tulerat: es ð zona excusserat: dura euāgelista
rū cõditio. Unū ḡ sūptus? vnde vict⁹? vnde necessa
ria? ⁊ cetera. Et iõ austeritateʒ pceptoꝝ spe tēperat
pmissoꝝ inquiēs: Qui recipit vos me recipit. vt in
suscipiendis aplis vnusquisqʒ credentium christū se
suscepisse arbitretur. CHRY. Sufficiētia siq̄dē erāt
pmissa ad psuadendū eis q̄ erant aplos suscepturi.
Quis eni eos q̄ ita erāt fortes ⁊ oēs cõtinebant:
vt alii saluarentur: nõ susciperet oī cū desiderio? Et su
peri⁹ quidē penā cõminat⁹ ē his q̄ nõ recipient. hic
aūt retributiōeʒ pmittit recipientib⁹. Et pmo q̄dē re
promittit honorē suscipiētib⁹ aplos: vt christū susci
piāt ⁊ etiā patrem. vñ subdit: Et q̄ me recipit. recipit
eū q̄ me misit. Quid aūt huic honori fiet eq̄le: vt quis
patrē ⁊ filiū recipiat. HYLA. In qb⁹ v̄bis docet
etiā i se mediatoris officiū. qui cū sit recept⁹ a nobis
atqʒ ipse pfect⁹ ex deo sit: de⁹ p illū trāsfusus i nobis
sit: ⁊ p hūc ordinē grāꝝ nõ aliud aplos recepisse q̄ʒ
de⁹: ⁊ i illis christ⁹: ⁊ i christo de⁹ habitat. CHRY.
Promittit aūt p⁹ hec ⁊ aliā retributiōeʒ dicēs: Qui
reci. ꝓphe. i no. p. merce. pro. accipiet. Nõ aūt simpli
cit̄ dixit: Qui suscipit ꝓphetā: aut q̄ suscipit iustū: sʒ
addit: In noie ꝓphe: ⁊ i noie iusti: hoc ē si nõ ꝓpter
vite hui⁹ eminētiā: neqʒ ꝓpt̄ aliud tpaliū suscepit: sʒ
q: vel ꝓpheta ē: vel iust⁹. HIE. Uel aliter: Quia ad
susceptionē magistroꝝ discipulos ꝓuocauerat: po
terat credētiū occulta eē missio. ḡ ⁊ pseudoꝓphetas
⁊ iudā ꝓditorē debem⁹ suscipe. vñ dñs dicit nõ pso
nas suscipiēdas eē sʒ noīa: ⁊ mercedē nõ perire sus
cipiētis: licʒ indign⁹ fuerit susceptus sit. CHRY.
Dicit aūt: Mercedē ꝓphete ⁊ mercedē iusti accipi
et.i. qualē decēs est accipe eū q̄ suscipit ꝓphetā vel
iustū vel qualē ꝓpheta aut iust⁹ est accepturus.

CHRY. i ho. Nõ eni vt mercedē de ꝓpha vel iusto
sʒ mercedē ꝓphe vel iusti. Iste eni forsitan iust⁹ ē: ⁊
q̄nto in h̄ mūdo nihil possidet tāto loquēdi p iusti
tia f. duciā maiorē hʒ: hūc cū ille sustētat q̄ in h̄ mū
do aliqd possidʒ: illi⁹ iusticie libertatē sibi participē
facit: ⁊ cū eo pariē iusticie pmia recipit quē sustentā
do adiuuit. Ille ꝓphetie spū plen⁹ est: sed tñ corpo
reo eget alimēto. Et si corp⁹ nõ reficitur: certuʒ est φ
vox ipsa subtrahatur. Qui igitur ꝓphete alimēta tribu
it: vires illi ad loquēdū dedit. Cū propheta ḡ mer
cedē prophete accipiet: qui hoc ante dei oculos ex
hibuit quod audiuit. HIE. Mystice aūt q̄ ꝓphe
tam recipit vt prophetā: ⁊ intelligit eū de futuris lo
quentē: hic prophete mercedē accipiet. Igitur iudei
carnaliter intelligētes prophetas: mercedē non ac
cipient prophetarū. REMI. Nonnulli vō prophe
tam intelligūt dñm iesū christū: de quo moyses di
cit: Prophetā vobis suscitabit de⁹. quē similiter iustū
intelligūt: q: incõparabilit̄ iust⁹ est. Qui ḡ in noie iu
sti ⁊ prophe.i. christi: prophetā vel iustū suscipit ab
eo recipiet remunerationē: pro cui⁹ amore recipit.

HIE. Poterat aūt aliq̄s causari ⁊ dicē: Paupertate
phibeor vt hospitalis eē nõ possim: ⁊ hāc excusati
onē leuissimo exēplo diluit: vt caliceʒ aque frigide
toto aīo porrigam⁹ dicēs: Et quicūqʒ potū dederit
vni ex minimis istis aque frigide calicē tm̄ in nomi
ne discipuli: amen dico vobis nõ pdet mercedē su
am. Frigide inquit nõ calide: ne ⁊ in calida pauperta
tis ⁊ penurie lignoꝝ occasio quereretur. REMI.
Dicit aūt minimis.i. non ꝓphete: non iusto: sʒ alicui
ex minimis. Ubi nota deum magis ad piū affectuʒ

dātis respicere: q̃ȝ ad quātitatē rei exhibite. Uel minimi sūt qui nihil penitus hñt in hoc mūdo: ⁊ iudices erunt cū christo. HYLA. Uel ꝓuidens plures futuros tm̄ appellatos nomīe gloriosos: oī vō vite sue ope improbabiles: obsequiū qδ ipsis sub religionis opinione delatū ē: mercede nō fraudat. nam lȝ ⁊ ipsi minimi essent. i. pctōꝝ vltimi: non inania tm̄ in eos etiā leuia sub frigide aque noīe designata officia eē decernit. Non eni peccatis hoīs: sed discipuli nomini honor ꝑstitus est. CA. XI.

Et factū est cū consūmasset iesus ꝓcipiens duodecim discipulis suis: trāsijt inde ut doceret ⁊ ꝓdicaret in ciuitatibꝰ eoꝝ.

RABA. Postq̃ȝ discipulos suos dn̄s ad ꝓcandū mittēs: ꝑmissis verbis eos instruxit. Ipse etiam qδ docuerat verbis: factis impleuit: offerēs ꝑmā ꝑdicationē iudeis. ⁊ hoc ē qδ dr̄: Et factū est cū cōsūmasset iesus. Dicit aūt: Transijt inde. CHRY. ī home. Quia eni eos misit: subtraxit seipsū: dans locū eis ⁊ tempus facē que iniūxerat. eo eni presente ⁊ curāte nullꝰ ad discipulos vellet accedere. REMI. Pulchre aūt de spiritali doctrina qua. s. aplos instruxerat ad generalē transit in ciuitatibus ꝑdicando: q̄a in hoc de celis ad terras descēd. t vt oēs illumīaret. in quo facto monent̃ etiā sc̄i ꝑdicatores vt oibꝰ prodesse studeant.

Johannes aūt cū audisset in uinculis opera christi: mittēs duos de discipulis suis: ait illi: Tu es qui uēturus es: an aliū expectamus? Et rñdens iesus ait illis: Eūtes renunciate iohāni que audistis ⁊ uidistis. Ceci uident: claudi ambulāt: leprosi mūdāt̃: surdi audiunt: mortui resurgūt: paupes euāgelizant̃: ⁊ btūs est q non fuerit scandalizatꝰ in me.

GLO. Posuerat supra euāgelista quō ꝑ miracula ⁊ doctrinā christi tam discipuli q̃ȝ turbe instruebantur: nunc oñdit quō hec instructio vsq̄ȝ ad discipulos iohānis ꝑuenerit: q̄ ad christū emulationem habere videbant̃. vnde dicit: Johannes autē cū audisset in vinculis opa christi: mittens duos ex discipulis suis ait illi: Tu es q̄ venturꝰ es: an aliū expectamus? GRE. Querendū aūt nobis ē: Johēs ꝓpheta ⁊ plus q̃ȝ propheta: qui veniētē ad baptismū dn̄m oñdit dicens: Ecce agnꝰ dei ecce q̄ tollit pctā mūdi. cur in carcere positus mittēs discipulos req̄rit: Tu es q̄ venturus es: an aliū expectamus? tanq̃ȝ si ignoraret quē oñderat: ⁊ an ipse sit nesciat: quem ipse ꝓphetando: baptizando: oñdēdo ipsū clamauerat. AMBRO. Nōnulli aūt hoc sic intelligūt. Magnū quidē ita ꝓphetā eē iohānē: vt christum agnosceret remissionē pctōꝝ futurā: sed tm̄ tanq̃ȝ piū vatem quē venturū crediderat non credidisse moriturū. Non igit̃ fide sed pietate dubitauit. Dubitauit etiā ⁊ petrus dicēs: Propitiꝰ tibi esto dn̄e nō fiet h.

CHRY. in ho. Sed nō vtiq̄ȝ hoc hȝ rōnē. Johēs eni neq̄ȝ hoc ignorabat: sed hoc ꝑmū testatꝰ ē dicēs: Ecce agnus dei qui tollit pctā mūdi. Agnū eni vocans: crucem diuulgat. nec aliter q̃ȝ ꝑ crucē pctā abstulit mūdi. Qualiter aūt maior ꝓpheta ē hic: si neq̄ȝ que ꝓphetarū sunt nouit: Et Isaias dicit: Sicut ouis ad occisionē ductꝰ. GRE. in ho. Sed aliter hec questio soluit̃: si geste rei tēpus pensat̃. Ad iordanis eni fluenta positus: q̄ȝ ipse redemptor mūdi esset asseruit: missus vō in carcere an ipse veniat: requirit: non q̄ȝ ipsū eē mūdi redēptorē dubitat: sed q̄rit vt sciat: si is q̄ ꝑ se in mūdū venerat: ꝑ se etiā ad inferni claustra descendat. HIE. Unde nō ait: Tu es qui venistī: sed tu es qui venturꝰ es. Et ē sensus: Manda mihi q̄ȝ ad inferna descensurꝰ sū: vtrū te ⁊ inferius debeā nūciare: an alium ad hec sacramēta missurꝰ es? CHRY. in ho. Sed qualiter ⁊ hoc hȝ rōnē? Cuiꝰ eni gratia nō dixit: Tu es q̄ vēturꝰ es in infernū: sed simplicit̃: Qui venturꝰ es? q̃ȝuis ⁊ derisibilꝰ videat̃ q̄ ꝓpter hoc ei dixerit: vt ⁊ illuc abiens ꝑdicaret. ꝓñs eni vita gratie tēpꝰ est: post obitū aūt iudiciū est ⁊ pena: quare in nullo opꝰ erat ꝑcursore illic. Sȝ alit̃: Si infideles post mortē credētes eēnt saluandi: nullꝰ peribit aliq̄ñ. oēs. n. penitebūt tūc ⁊ adorabūt. Omne. n. genu flectet̃: celestiū. terrestriū: ⁊ infernoꝝ. GLO. Considerādū aūt ē q̄ nō ideo hieronymꝰ ⁊ gregoriꝰ dixerūt q̄ iohānes aduentū christi in infernū ꝑnūciaturꝰ eēt: q̄ȝ eiꝰ ꝑdicatōe aliqui nō credētes cōuerterētur ad fidē: sed vt iustis ī expectatōe christi manentibꝰ ex intimo aduētu cōsolationem afferret. HYLA. Certū ē tm̄ q̄ q̄ venturū vt precursor nunciauit: ꝯsistentē vt ꝓpheta nouit: adeūtē vt cōfessor venerat: ē: eius abundāti sciētie error nō obrepsit. Nec sane credi pōt spūsancti gratiā in carcere posito defuisse: cū apostolis vtutis sue lumen esset in carcere positis ministraturꝰ. HIE. Non ergo quasi ignorās interrogat: sed quō saluator interrogat vbi sit lazarus positꝰ: vt q̄ locū sepulchri indicabāt: saltē sic pararēt̃ ad fidē: vt viderent mortuū resurgentē: Sic ⁊ iohānes interficiendꝰ ab herode discipulos suos mittit ad christū: vt ꝑ hanc occasionē vidētes signa atq̄ȝ vtutes crederēt in eū: ⁊ magistrū interrogātes ibi discerēt. Qδ autē haberent discipuli iohannis aliq̄d mordacitatis ex inuidia aduersus dn̄m: sup̄ior quoq̄ȝ īterrogatio demōstrauit cū dixerūt: Quare nos ⁊ pharisei ieiunamus frequēter: discipuli aūt tui nō ieiunāt? CHRY. in ho. Donec igitur iohānes erat cū ipsis: suadebat eis ꝯtinue de christo: q̄ȝ aūt iā nō erat obiturꝰ: ampliꝰ studiū facit. Eteni formidabat: ne relinquat in discipulis suis ꝑniciosi dogmatis cōditionē: ⁊ maneant abiecti a christo: cui ⁊ a ꝑncipio oēs suos afferre studuit. Si aūt dixisset eis: Abite ad ipsū q̄ȝ melior me est: nō vtiq̄ȝ ꝑsuasisset. sȝ estimaret̃ humilia d̄ se sentiens hoc dicere: ⁊ sic magis esset ei affixi. Quid igit̃ facit? expectat ab eis audire q̄ christus miracula facit: neq̄ȝ oēs misit: sȝ duos quosdā quos nouerat forsan alijs ꝑsuasibiliores existētes: vt insuspicabilis interrogatio fieret: ⁊ ex rebꝰ ipsis discerēt distantiā inter eū ⁊ iesū. HYLA. Johānes igit̃ nō sue sed discipuloꝝ ignorātie ꝯsulit. vt eni scirēt nō aliū a se

predicatū: ad opa eius ītuēda: discipulos suos misit
vt auctoritatē dictis suis illiꝰ opa cōferrent: nec chri
stus aliꝰ expectaret: q̄ꝫ cui testimoniū opa pstitissent
CHRY. i ho. Christꝰ aūt mentē noscēs iohānis: nō
dixit: Nō ego sū. qꝛ ꝑ hoc rursus obsisteret hoc au-
dientibꝰ. excogitassent eni ⁊ si nō dixissent qd̄ iudei
ad ipm̄ dixerūt: Tu de teipso testimoniū ꝑhibes. ⁊
ꝓpter hoc a miraculis fecit eos discē insuspicabilē
doctrinā faciēs ⁊ manifestiorē. Testimoniū eni qd̄
ē a rebꝰ: credibiliꝰ est testimonio qd̄ ē a v̄bis. vñ cō
festim curauit cecos ⁊ claudos ⁊ alios multos: non
vt doceret iohānem scientē: sed hos q̄ dubitabāt. ⁊
iō sequit̄: Et r̄ndens iesus ait illis Eūtes renunciate
iohāni q̄ audistis ⁊ vidistis. Ceci vident. claudi ābu
lant. leprosi mūdant̄. surdi audiūt. mortui resurgūt.
paupes euāgelizant̄. HIERO. Qd̄ p̄misis nō mi
nus ē. Pauperes autē euāgelizatos itellige vel pau
peres spū: vel certe opibꝰ paupes. Uel nulla īter no
biles ⁊ ignobiles: īter diuites ⁊ ignotos in p̄dicatio
ne distātia sit. hec magistri rigorē: hec p̄ceptoris cō-
probāt v̄itatē: qm̄ oīs apud eū q̄ saluare pōt eq̄lis ē.
CHRY. Qd̄ aūt ait: Et beatꝰ est q̄ nō fuerit scāda
lizatꝰ in me. īter nuncios ꝑcutit: qꝛ eni scādalizabāt̄
in ipso: dubitationē eoꝝ nō diuulgās: ⁊ soli eoꝝ cōsci
entie derelinquēs. redargutionē eoꝝ latētē induxit
HYLA. Itaqꝫ cui rei iohānes caūsa ōndit: dicēs
bonos eos in quibꝰ aliqd̄ in se scādali nō fuisset:
qꝛ metu eiꝰ. s. ne scādalizarēt̄: discipulos suos iohā
nes vt christū audirēt misit. GREGO. Uel aliter
Infideliū mēs graue i christo scādalū ptulit: cū eū
etiā pꝰ tot miracula morietem vidit. vñ paulꝰ dicit:
Nos p̄dicamꝰ christū crucifixū: iudeis qdē scādalū
Quid ḡ est dicē: Btūs q̄ nō fuerit scādalizatꝰ i me:
nisi apta voce abiectionē mortis sue humilitatēqꝫ si
gnare ac si patēter dicat: Mira qdē facio: sꝫ abiecta
ꝑpeti nō dedignor: qꝛ ḡ moriēdo te subsequor: cauē
dū valde est hoībꝰ ne in me mortē despiciāt: q̄ signa
venerant̄. HYLA. Prebet̄ etiā mystice in his q̄ i
iohāne gesta sunt itelligētia amplior: vt ꝓpheta ipo
cōditionis sue genē ꝓphetizaret: qꝛ in eo forma legi
lata est. Christū eni lex ānunciauit: ⁊ remissionē pec-
catoꝝ p̄dicauit: ⁊ regnū celoꝝ spopōdit: ⁊ iohannes
totū hoc opꝰ legis expleuit. Igit̄ cessante iā lege q̄
peccatis plebis inclusa: ne christꝰ posset intelligi q̄si
vinculis ⁊ q̄si carcere cōtinebat̄ ad euāgelia cōtuen-
da lex mittit: vt infidelitas fidē dictoꝝ cōtēplet̄ i fa
ctis. AMBRO. sup lucā: Et fortasse isti discipuli
quos misit: sunt duo populi: vnꝰ qui ex iudeis credi
dit alter qui ex gentibus.

Illis aūt abeūtibꝰ: cepit iesus di
cere ad turbas de iohāne. Quid ex
istis i desertū videre? Harūdinem
vento agitatā? Sed qd existis vide
re? Hoiem mollibꝰ vestitū? Ecce
q mollibꝰ vestiūt̄: in domibꝰ regum
sūt. Sed qd existis videre? Prophe
tam? Etiā dico vobis: ⁊ plꝰ q̄ꝫ ꝓphe
tam. Hic est eni de quo scriptū est:
Ecce ego mitto angelū meū añ faci
em tuā q ꝓparabit viam tuā añ te.

CHRY. Quātū ad discipulos iohānis satis actū
erat. certificati eni de christo ꝑ signa q̄ viderāt reces
serūt. Sed oportebat etiā turbas sanari: q̄ ex īterro-
gatione discipuloꝝ iohānis mlta incōueniētia subi
tellexerāt: ignorās mittētis cōsiliū. Poterāt vtiqꝫ di-
cere q̄ tāta testatꝰ de christo aliē ꝑsuasus est: num ⁊
dubitat vtꝝ sit ipse? Nūqd ḡ alteratꝰ ad iesum hoc
dicit: nūqd timidior a carcē fcūs: nūqd vane ⁊ ianiē
p̄ora dixit? HYLA. Ac ne illud qd̄ imediate p̄mi-
serat referri posset ad iohānē tāqꝫ scādalizatꝰ eēt de
christo subdit̄: Illis aūt abeūtibꝰ cepit iesus dicē ad
turbas de iohāne. CHRY. i ho. Propter hoc autē
abeuntibꝰ eis vt nō videat̄ hoīi adulari. Corrigens
aūt plebē: nō ducit i mediū suspicionē eoꝝ: sꝫ solutō
nem cogitationū eoꝝ iducit: q̄ eos in cogitationem
mittebat: demōstrans se nosse occulta. Neqꝫ eni di
xit sicut iudeis: qd cogitatis mala? etsi eni mala co-
gitauerit: nō tñ ex malicia: sed ex ignorātia. vñ nō lo
quit̄ eis dure: sed r̄ndet ꝓ iohāne ōndens qꝙ nō exci
dit a p̄ore opinione. Hoc aūt docet: nō solū ꝓpo ver
bo sed eoꝝ testimonio: nō tñ ꝑ ea q̄ dixerūt: sed ꝑ ea
q̄ egerūt. Iōqꝫ ait: Quid existis i desertū videre? ac
si dicēt: Propē qd ciuitates dimittētes cōuenistis in
desertū? Nō eni plebs tāta cū tāto desiderio in ere
mū venisset: nisi magnū quēdā ⁊ mirabilē ⁊ petra
solidiorē se vidē existimās. GLO. Nō aūt tūc exi
erāt i desertū ad hoc vt viderēt iohānē. nec eni erat
tūc i deserto sꝫ in carcere: sꝫ p̄teritū refert: qꝛ freque
ter exierat ppl's in desertū videre iohānē cū adhuc
eēt in deserto. CHRY. in ho. Et vide qꝛ oēm aliā
maliciā p̄termittētes remouet a iohāne leuitatē de
q̄ turbe dubitabāt dicēs: Arūdinē vento agitatam.
GREGO. in ho. Qd̄ videlꝫ nō asserēdo: sed negan
do intulit. Arūdinē qppe mox vt aura cōtingit i ꝑtem
flectit: ꝑ quā carnalis animꝰ designat̄: qui mox vt fa
uore et detractōe tangit̄ in ꝑtē quālibet declinatur
Arūdo ḡ vento agitata iohānes nō erat: quē a statꝰ
sui rectitudine nulla reꝝ varietas īflectebat: ac si do
minꝰ dicēt: HIERO. Nūqd ob hoc existis i deser
tū vt videretis hoiem calamo similē q̄ omni vento
circūfert̄: ⁊ leuitates mētis de eo ābigēt: quē antea
p̄dicaret. An forsitā stimulꝰ inuidie ꝯ me cogit̄: ⁊ pre
dicatio eiꝰ vanā sectat̄ gl'ā: vt ex ea q̄rat lucra. Cur
diuitias cupiat: vt affluat dapibus? locustis vescit̄ ⁊
melle siluestri: an vt nobiliꝰ vestiat̄? pili camelorū
sunt tegimē eiꝰ. ⁊ iō subdit: Sꝫ qd existis videre: ho
minē mollibꝰ vestitū? CHRY. i ho. Uel aliē qꝙ nō
sit Iohānes similis calamo mobili ꝑ vestrū studiū
significastis. s. i desertū exeuntes. Nō tñ pōt aliquis
dicere qꝙ iohānes qdem cōstās erat: sed postea lasci
uie seruiens fcūs est mobilis: ita aliqui sunt mobiles
ꝑ naturā: alij vero lasciuie seruiēdo mobiles fiūt. Io-
hānes aūt neqꝫ natura mobilis erat: ꝓpter qd̄ dixe
rat: Nō existis videre arūdinē vēto agitatā. Neqꝫ
lasciuie dans seipm̄: ꝑdidit quā habebat excellētiā.
qꝙ eni nō seruierit lasciuie mōstrat stola: solicitudo: ⁊
carcer. Si eni vellet mollibꝰ vestiri: nō eremū inha
bitasset: sed regū palatia. vñ sequit̄: Ecce qui molli-
bus vestiunt̄ in domibꝰ regum sunt. HIERO. Ex

hoc ōndit̄ rigidā vitā ⁊ austerā predicationē: vitare debere aulas regū ⁊ molliū hoīuz palatia declinare. GREGO.in ho. Nemo aūt existimet in fluxu atqꝫ studio preciosaꝝ vestiū peccata deesse: qꝛ si hec culpa nō eēt: nullo mō iohānē dn̄s de vestimēti sui asperitate laudasset. Et nequaq̄ petr⁹ feminas a p̄ciosaꝝ vestiū appetitu cōpescēt dicēs: Nō in veste p̄ciosa. AVGV.iiij.de doctrina christiana: Tn̄ i omnibus talib⁹ nō vsus reꝝ: sed libido vtētis in culpa est. Quisqꝫ eni reb⁹ restrictius vtit̄ q̄ se hn̄t mores eorum cū quib⁹ viuit: aut itemperās: aut supstitiosus est. Quisquis vero sic vtit̄ vt metas ɔsuetudinis bonoꝝ iter quos versat̄ excedat: aut aliquid signat: aut flagitiosus est. CHRY.i ho. A loco aūt ⁊ vestimētis ⁊ a cōcursu hoīum: eius morib⁹ designatis iduc̄ iā ⁊ pphetā eū eē dicēs: Sed quid existis videre: pphetā: Dico vobis etiā plusq̄ pphetam. GREG. Prophete eni ministeriū est ventura p̄dicē nō etiaz demōstrare. Johānes ḡ plusq̄ ppheta ē: qꝛ eū quē p̄currendo pphetizauerat: etiā ōndendo nunciabat.

HIERO. In quo etiā ceteris pphetis maior est: Et qꝛ ad p̄uilegiū pphetale etiā baptismi accessit p̄miū: vt suū dn̄m baptizaret. CHRY.in ho. Deinde mōstrat fm quid est maior dicēs: Hic ē eni de quo scriptū est: Ecce mitto angelū meū an̄ faciē tuam.

HIERO. Ut eni meritoꝝ iohānis augmētum faceret de malachia testimoniū infert: in quo etiā angelus p̄dicat̄. Angelū aūt hic dici iohānē nō putem⁹ nature societate: sed officii dignitate .i. nūciū q̄ vēturū dn̄m nunciauit. GREGO. Qui eni grece angelus: hic latine nunci⁹ dr̄. Recte ḡ q̄ nunciare supnuz nunciū venerat: angel⁹ vocat̄: vt dignitatē seruet in noīe quā explet in opatione. CHRY.in ho. Monstrat igit̄ fm q̄d est maior iohānes pphetis: ꝫ id.ſ. qd̄ est ppe christū. Et iō dicit: Mitto an̄ faciē tuam hoc est ppe te: sicut eni qui ppe curꝝ regis incedunt aliis sunt clariores: ita ⁊ iohānes ppe christi p̄ntiaz.

GLO. Deinde alij pphete missi sūt vt aduētū christi annūciarent. Iste autē vt p̄pararet viā ipsi⁹. vn̄ sequit̄: Qui p̄parabit viā tuā ante te.i. peruia reddet tibi corda auditoꝝ pn̄iam p̄dicādo ⁊ baptizando.

HYLA. Mystice aūt dsertū spū scō vacuū ē sentiendū in quo habitatio dei nulla sit. In arūdine hōtalis ōndit̄ de gloria seculi vite sue inanitate speciosus: in se aūt fructu veritatis cau⁹: exterior placēs ⁊ nullus iterior: ad oēm ventoꝝ motū.i. imundoꝝ spirituū flatū mouēdus: neqꝫ ad ɔsistēdi firmitatem valens: ⁊ aīe medullis inanis. veste aūt corp⁹ quo induit̄ aīa signat̄: qd̄ luxu ac lacinijs mollescit: in regibus transgressoꝝ angeloꝝ nuncupatio est: hi eniz seculi sunt potētes: mundiqꝫ dominantes. Ergo vestiri mollib⁹ in domib⁹ regū sunt.i. illoꝝ quib⁹ per luxū fluida ⁊ dissoluta sunt corpora: patet eē demonum habitationē. GREGO. Johānes etiā mollibus vestib⁹ non fuit: qꝛ vitā peccantiū nō blandimētis fouit: sed rigore aspere inuectionis increpauit dicens: Genimina viperarum ⁊c̄.

¶ Amē dico uobis: nō surrexit inter natos mulieꝝ maior iohanne baptista. Qui autem minor est in regno celorum: maior est illo.

CHRY. Premissa cōmēdatione iohānis ex pphete testimonio: nō hic stetit: sed iā sn̄iam ppaz de ipo inducit, dicēs: Amē dico vobis: nō surre. ma. iter na. mul. ioh. ba. bapti. RABB. Ac si diceret. Quid dicerem p singula de cōmendatione iohānis: Amē dico vobis iter natos mulieꝝ: iter natos inquit mulierū non virginū. mulieres eni pp̄e corrupte vocant̄. Si aūt Maria aliqñ mulier in euāgelio nuncupat̄. sciendū est iterptē mulierē p femina posuisse: sicut ibi. Mulier ecce filius tuus. HIERO. Hic ḡ p̄fert̄ hoībus q̄ de mulierib⁹ nati sunt: ⁊ de ɔcubitu viri: ⁊ nō ei qui nat⁹ est ex virgine ⁊ spū sancto: q̄muis i eo q̄ dicit: Nō sur. iter na. mu. ma. io. bapti. nō ceteris pphetis ⁊ patriarchis iohānem p̄tulit. sed iohanni ceteros exequauit. Nō eni stati sequit̄: Ut si alij maiores eo nō sunt: ille maior alioꝝ sit. CHRY. sup mattheū. Sed tāta cū sit iusticie altitudo vt in illa nemo possit eē pfect⁹ nisi solus de⁹. puto q̄ oēs sci: q̄tū ad subtilitatē diuini iudicii iuicē sibi inferiores sunt aut p̄ores. ex quo itelligim⁹: qm̄ qui maiorē se nō habet maior oībus est. CHRY. in ho. Ne autē rursus supabundātia laudū pariat aliq̄d inconueniens, iudeis iohānez p̄ferentib⁹ christo ɔueniēter hoc remouet dicēs: Qui aūt minor est in regno celoꝝ: hic maior est illo. AVGV. ɔ̄ aduersariū legis ⁊ pphetaꝝ: Argumētat̄ autē ex hoc hereticus ita velut ratiocinando tanq̄ iohānes nō ptineat ad regnū celoꝝ: ⁊ ob hoc multo min⁹ ceteri pphete illi⁹ ppli q̄bus maior est iohānes. Hec aūt v̄ba dn̄i duob⁹ modis pn̄t intelligi. Aut eni regnū celorum appellauit hoc qd̄ nōdū accepim⁹: de quo in fine dicturus est: Uenite bn̄dicti pr̄is mei pcipite regnū. ⁊ qꝛ ibi sunt angeli: quib⁹ in eis minor maior est quolibet iusto portāte corp⁹ qd̄ corrūpit̄. Aut si regnū celoꝝ itelligi voluit ecclam: cui⁹ filij sunt ab institutione generis humani vsqꝫ nūc oēs iusti: dn̄s seipm̄ signauit: q̄ nascendi tp̄e minor erat iohāne: maior aūt diuinitatis eternitate: ⁊ dn̄ica ptāte. Proinde ꝫ p̄orē expositionē ita distinguit̄: Qui minor est in regno celoꝝ: ac deinde subinfert̄: Maior est illo. Secūdū hāc āt posteriorē ita: Qui aūt minor est. ac deinde subinfertur: In regno celoꝝ maior est illo. CHRY. Dicit aūt in regno celoꝝ .i. in spiritalib⁹ ⁊ vniuersis q̄ sunt fm celū. quidā aūt dicūt qm̄ de aplis hoc dixit christus. HIERO. Nō aūt simplicit̄ itelligam⁹: q̄ oīs scūs q̄ iā cū dn̄o est sit maior illo: qui adhuc ɔsistit i p̄lio: aliud est enim victorie coronā possidere: aliud adhuc in acie dimicare.

¶ A dieb⁹ aūt iohānis baptiste usqꝫ nūc regnū celoꝝ uim patit̄: ⁊ uiolenti rapiūt illud. Oēs eni pphete ⁊ lex usqꝫ ad iohānem pphetauerūt: ⁊ si uultis recipere: ipse est helias qui uentur⁹ ē. Qui hꝫ aures audiēdi audiat.

GLO. Quia dixerat supi⁹: Qui minor est i regno celoꝝ: est maior iohāne: ne videret̄ iohānes a regno celoꝝ eē alien⁹ hoc remouet subdēs: A dieb⁹ autez io. bap. vsqꝫ nūc reg. ce. vim pa. ⁊ vi. ra. illud. GREGO. Per regnū celoꝝ supnū soliū signat̄: cum quo peccatores quolibet facinore polluti ad pn̄iaz rede

unt: et semetipsos corrigūt: quasi peccatores i locū alienū intrant: et violēter regnum celoꝝ rapiunt. HIERO. Si aūt pmus iohānes baptista pniam po pulis nunciauit dicēs: Pniam agite: appropinquit enī regnū celoꝝ: ɔuenēter a dieb⁹ illi⁹ regnū celoꝝ vim patit et violēti rapiūt illud. Grandis ē enī vio lētia in terra nos eē generatos: et celoꝝ sedē querē et possidere p virtutē q̄ non tenuim⁹ p naturā. HY LA. Uel aliter: Dñs apostolos ire ad oues perditas isrł iusserat: sʒ ois hec pdicatō pfectū publicanis et peccatorib⁹ afferebat itaqꝫ vim regnū patit. et vio lēti diripiūt: qꝛ glā isrł a patrib⁹ debita: a pphetis nūciata oēs a xpo oblata fide gētiū occupat et rapit. CHRY. Uel rapiūt regnū dei p fidē chrsti q̄ cū festinatiōe venerūt. vñ dic: A dieb⁹ aūt iohānis vsqꝫ nūc. Et ita ipellit et festinare facit ad fidē suā: simul et his q̄ antea dicta sūt a iohāne opitulat. Si enim vsqꝫ ad iohānē oia cōpleta sūt: ipse ē q̄ ventur⁹ est. vñ subdit: Omnes enī pphete et lex vsqꝫ ad iohānē p phetizauerūt. HIERO. Nō qꝫ post iohānem ex cludat pphetas. Legimus enī i actib⁹ apostoloꝝ et Agabū pphetizasse et q̄ttuor vgines filias philippi. Sed vt lex et pphete quos scriptos legim⁹ quicqd: pphetizauerūt de dño vaticinati sūt. Qñ ergo dicit Usqꝫ ad Johānē pphetizauerūt: chrsti tēp⁹ oñdit: et quē illi dixerūt eē venturū: iohānes venisse oñdit. CHRY. Deīde aliam cōiecturā sui aduēt⁹ ponit dicēs: Et si vultis recipere ipse ē helias q̄ ventur⁹ est. H. cit dñs in malachia: Mittā vobis heliā thesbitē. et de isto dicit: Ecce ego mitto angelum meum añ faciē tuā. HYERO. Helias ḡ iohānes dicit: non sʒ stultos phōs et quosdā hēticos q̄ reuersionē aiaꝝ introducūt: sed qꝫ iuxta aliud testimoniū euāgelij venerit i spū et virtute helie: et eandē spūscī vel grāz habuerit vel mēsurā. Sed et vite austeritas rigorqꝫ mētis helie et iohānes pares sūt. vterqꝫ i eremo: vterqꝫ zona pellicea cigebat. Ille qm̄ regē achab et iezabel impietatis arguit fugē compuls⁹ est. iste qꝛ herodis et herodiadis illicitas arguit nuptias: capite trūcatur. CHRY. Et bñ dixit: Si vultis recipere: libertatē oñ dēs: et volūtariā expetēs mētē. Est enī ille h et h ille qꝛ pcursores facti sūt vtriqꝫ. HIERO. Hoc aūt qd dictū est: Ipse ē Helias: mysticū eē et egē itelligētia sequēs dñi smo demōstrat dicēs: Qui hʒ aures au diēdi audiat. REMI. Ac si diceret: Qui hʒ aures cordis audiēdi .i. intelligēdi intelligat qui non dixit iohānem heliam esse in persona: sed in spiritu.

Cui autē similē estimabo genera tionē istā? Similis est pueris seden tibus i foro: q clamātes coeqlib⁹ di cunt: Cecinim⁹ uobis et nō saltastis lamētauim⁹ et non plāxistis. Uenit enī iohānes neqꝫ mādūcās neqꝫ bi bens: et dicunt: demonū habet. Ue nit fili⁹ hōis mādūcās et bibēs: et di cūt ecce homo uorax et potator uini publicanoꝝ et peccatorū amic⁹. Et iustificata est sapia a filijs suis.

HYLA: Tot⁹ h smo ifidelitatis obprobriū ē: et d affectu supioris q̄rimonie descēdit: qꝛ isolēs plebs per diuersa smonū genera docta n̄ fuerit. CHRY. Unde et iterrogatione vtit monstrās quoniā nihil quod deberet fieri ad salutē eoꝝ: derelictū ē dicēs: Cui autē similē estimabo generationē istā. GLO SA. q. d. Tātus ē iohānes: sed vos nec sibi nec mihi voluistis credere: et ideo cui vos similes estimabo. p generationē accipit cōiter et iudeos et se cū iohanne. REMI. Mox autē sibiipsi ridet subiungens: Si milis est pueris sedentib⁹ in foro qui clamātes coe qualibus dicūt: Cecinim⁹ vobis et nō saltastis: lamē tauim⁹ et non planxistis. HYLA. In pueris pphe te signant: qui in simplicitate sensus vt pueri pdica uerunt: et in medio synagoge tāqꝫ in publico fori cō uentu coarguūt: qꝫ cantātibus sibi officio corporis nō obsecūdauerint: et qꝫ dictis suis nō paruerint: ad cantantiū enī modū saltantiū motus aptatur. Pro phete enī ad confessionē psallēdi deo puocauerūt vt cantico moysi tenet: vt isaie: vt dauid. HIERO NYMVS: Dicūt ergo: Cecinim⁹ vobis et non salta stis .i. puocauim⁹ vos: vt ad nostrū canticum bona opera faceretis: et noluistis. Lamentati sum⁹ et vos ad penitentiā puocauim⁹: et nec hoc quidem facere voluistis: spernētes vtranqꝫ predicationē tā exhor tationis ad virtutes q̄ penitentie p⁹ peccata. RE MI. Quid est autē qꝫ dicit coequalib⁹? Nūquid ifi deles iudei coequales erāt sanctis prophetis? Sed hoc dicit: Quoniā de vna stirpe orti fuerūt. HIE RO. Pueri etiā sunt: de quibus isaias loquit: Ecce ego et pueri mei quos dedit mihi dñs: isti ergo pue ri sedent in foro vbi multa venalia sunt: et dicunt: CHRY. Cecinim⁹ vobis et non saltastis. hoc est re missam vitam ostendi: et non persuasi estis. Lamēta uimus et nō plāxistis. hoc est iohannes duram susti nuit vitā et nō attendistis. non autē dicit ille illud et ego hoc: sed cōiter: qꝛ vna intentio vtriusqꝫ erat. vñ sequit: Uenit enī iohānes neqꝫ mādūcans neqꝫ bi bens et dicunt: demonū habet. Uenit fili⁹ hominis et c̄. AVGV. cōtra faustū: Uellē aūt vt mihi mani chei dixerunt: quid mādūcabat et quid bibebat chri stus: q̄ in cōparatione iohānis nō mādūcātis neqꝫ bibētis: hic se dixit mādūcantē ac bibentē. Nō enī dictū est qꝫ iohannes oīno non biberet: sed qꝫ vinū et sicerā nō biberet: bibebat ergo aquā. cibus autē eius nō oīno null⁹ erat: sed locusta et mel silvestre. vñ ergo dict⁹ est nō manducans neqꝫ bibēs: nisi q̄a illo victu quo iudei vtebant non vtebat. hoc ergo domin⁹ nisi vteret: nō in ei⁹ cōparatione mādūcās bibensqꝫ diceret. Mirū autem si nō manducans di citur qui locustas et mel comedit: et manducans dr̄ qui pane et olere contētus est. CHRY. Dicit ḡ: Ue nit iesus: ac si dicat: per cōtrariā viā venimus ego et iohānes: et idē fecim⁹: sicut si venatores p duas cō trarias vias aliquod animal insequant: vt in alterū incidat. Uniuersum aūt hominum genus ieiuniū et duram vitā admirat: et ppter hoc dispensatū est a p ma etate ita nutriri iohānem: vt per hoc digna fide essent: que dicerent ab ipso. Incessit siquidē domi nus p hanc viam: quādo .xl. diebus ieiunauit: sed tñ et aliter docuit qꝫ sibi eēt credendū: multo enī mai⁹ erat qꝫ testaret p eo iohānes: qui per hanc viam in

cesserat:q̃ȝ q̄ ipse per hanc viã incederet: aliter iohã
nes nihil plus ostendit pter vitã ⁊ iusticiã: christus
aũt ⁊ a miraculis testimoniũ habebat. dimittens ḡ
iohanne ieiunio fluere: ipse contrariã incessit viã: ad
mensam intrãs publicanoꝝ ⁊ manducãs ⁊ bibens.
HIERO. Si ergo ieiuniũ vobis placet: cur iohan
nes displicuit? si saturitas: cur filius hominis? quoꝝ
alterũ demoniũ habentẽ alterũ voracẽ ⁊ ebriũ nun
cupastis. CHRY. Qualem igit̃ iam excusationem
accipietis? ppter hoc subdit. Et iustificata est sapiẽtia
a filijs suis. hoc est Etsi vos psuasi non estis: sed me
iam incusare nõ habetis: qð ⁊ de pr̃e ait propheta:
Ut iustificeris in sermonib⁹ tuis. ⁊ si enĩ nihil in vo
bis expleat̃ a pcuratione dei: que est circa vos: oia
que sunt ex pte sua cõplet: vt in verecũdis: neqȝ vm
bram relinquat ingrate dubitationis. HIERO.
Justificata est ergo sapientia a filijs suis. i. dei dispẽ
satio atqȝ doctrina: vel ipe christ⁹: qui est dei virtus
⁊ dei sapiẽtia iuste fecisse ab apostolis suis filijs cõ-
probatus est. HYLA. Est aũt ipse sapientia nõ ex
effectu: sed ex natura. Plures enĩ dictũ apostolicuȝ
q̄ ait christuȝ dei sapientiã ⁊ dei virtutẽ: his modis
solent eludere: q̄ in eo ex virgine creãdo efficax dei
sapientia ⁊ virt⁹ extiterit. sed ne tale posset intelligi
ipm se sapientiã nũcupauit eã in se: que nõ sunt ei⁹
ostendens. Nõ enĩ idem opus virtutis ⁊ virtus: ⁊ effici
ens discernit̃ ab effectu. AVGV. Uel iustificata
est sapiã a filijs suis: q̄ sancti apostoli intellexerunt
regnũ dei nõ esse in esca ⁊ potu: sed in equanimitate
tolerandi: quos nec copia subleuat: nec deprimit ege
stas. vñ ⁊ paulus dicebat: Scio abũdare ⁊ penuriaȝ
pati. HIERO. In quibusdã libris legit̃: Justifica
ta est sapiã ab operib⁹ suis. sapiã nãqȝ nõ querit vo
cis testimoniũ sed opeꝝ. CHRY. Si aũt exempla
vilia sunt de pueris nõ mireris. ad ĩbecillitatẽ enim
audientiũ loquebat̃: sicut Ezechiel multa dicit exẽ-
pla iudeis cõuenientia dei magnitudine indigna.
HYLA. Mystice aũt iudeos nec iohãnis p̃dicatio
inflexit: quib⁹ ⁊ lex grauis visa est: potib⁹ cibisqȝ pre
scribitis ⁊ difficilis ⁊ molesta: peccatum in se qð de
moniũ nũcupat hñs: q̄ p obseruãtie difficultatem
necesse eis esset ĩ lege peccare. rursusqȝ ĩ christo euã
gelij p̃dicatio vite libertate non placuit: p quã diffi
cultates legis ⁊ onera laxata sunt. Et ad eã publica
ni peccatoresqȝ crediderũt: atqȝ tot ⁊ tantis admoni
tionũ generib⁹ frustra habitis nec p grãm iustificã
tur: ⁊ a lege sũt abdicati: ⁊ iustificata ẽ sapiã a filijs
suis: ab his. s. q̄ regnũ celoꝝ fidei iustificatiõe diripi
unt: cõfitentes iustũ sapientie opus q̄ mun⁹ suum
ad fideles a cõtumacibus transtulerit.

Tũc cepit exprobrare ciuitatib⁹ i
qbus facte sũt plurime uirtutes ei⁹
q̄ non egissent pniam: Ue tibi coro
zaim: ue tibi bethsaida: q̄ si i tyro ⁊
sidone facte eẽnt uirtutes q̄ fcẽ sũt
in uobis: oli i cilicio ⁊ cinere pniam
egissent. Uerũtñ dico uobis: tyro ⁊
sidoni remissius erit in die iudicij q̄ȝ
uobis. Et tu capharnaũ: nũqd usqȝ
in celũ exaltaberis? Usqȝ in ifernũ
descẽdens. Quia si i sodomis facte
fuissent uirtutes q̄ facte sũt i te: for
te mãsissent usqȝ i hãc diẽ. Uerũtñ
dico uobis: q̄ terre sodomorum re
missi⁹ erit in die iudicij q̄ȝ tibi.

GLO. Hucusqȝ iudeos cõiter icrepauerat: nũc au
tem quasi nõiatim quasdã ciuitates icrepat: quib⁹
specialiter p̃dicauerat: nec nĩ cõuerti volebant. vnde
dr̃: Tũc cepit exprobrare ciuitatib⁹ in q̄bus facte sũt
plurime virtutes ei⁹ q̄ nõ egissent pniaȝ. HIER.
Exprobratio enĩ ciuitatũ corozaim ⁊ bethsaide ⁊ ca
pharnaũ: capituli hui⁹ titulo pandit̃: q̄ iõ exprobra
uerat eis: q̄ post factas virtutes ⁊ signa q̄ȝplurima:
nõ egerint pniam. vñ subdit̃: Ue tibi corozaim: Ue
tibi bethsaida. CHRY. Ut aũt dicas nõ a natura
ipsos eẽ malos: ponit nomẽ ciuitatis. s. bethsaida: a
qua q̄nqȝ pcesserunt apostoli: etenĩ philipp⁹: ⁊ duo
binarij pncipaliũ apostoloꝝ hinc fuerũt. s. petrus ⁊
andreas: iacob⁹ ⁊ iohannes. HIERO. Sed p hoc
qð dicit Ue: he vrbes galilee a saluatore plãgũtur:
q̄ post tanta signa atqȝ virtutes nõ egerit penitẽtiã.
RABA. Corozaim aũt que ĩterpretat̃ mysteriuȝ
meũ: ⁊ bethsaida q̄ dom⁹ fructuũ vel dom⁹ venato
rũ dr̃: ciuitates sunt galilee site in littore maris gali
lee. Plangit ḡ dñs ciuitates que quõdã mysterium
dei tenuerũt: ⁊ v̄tutũ iam fructuȝ gignere debuerũt
⁊ in quas spiritales venatores sũt missi. HIERO.
Et p̃ferunt̃ eis tyrus ⁊ sidon vrbes idolatre: ⁊ vitijs
dedite. ⁊ ideo sequit̃: Quia si in tyro ⁊ sidone facte
eẽnt virtutes que facte sunt in vobis olim: in cilitio
⁊ cinere penitentiã egissent. GREGO. xxv. mora.
In cilitio quidẽ asperitas ⁊ punctio peccatoꝝ: in ci
nere aũt puluis ostendit̃ mortuoꝝ. ⁊ iccirco vtrũqȝ hoc
adhiberi ad pniam solet: vt in pũctione cilitij cogno
scam⁹ quid p culpã fecim⁹: ⁊ in fauilla cineris ppen
damus: quid p iudiciũ facti sum⁹. RABA. Tyrus
aũt ⁊ sidon sunt vrbes phenicis. ĩterpretat̃ autẽ Ty
rus angustia: ⁊ sidon venatio: ⁊ significat gentes q̄s
venator diabolus in angustia peccatoꝝ cõprehẽdit:
sed saluator iesus p euãgeliũ absoluit. HIERO.
Querim⁹ aũt vbi scriptũ sit q̄ in corozaĩ ⁊ bethsaida
domin⁹ signa fecerit. Supra legim⁹: Et circuibat ci
uitates omnes: ⁊ vicos curans oẽm infirmitatẽ: ⁊ re
liqua. inter ceteras ergo vrbes ⁊ viculos existiman
dum est in corozaim ⁊ in bethsaida dominum signa
fecisse. AVGV. de pseuerantia: Nõ ergo verũ est
q̄ his temporib⁹: ⁊ his locis euãgeliũ ei⁹ predicatũ
nõ est: in quib⁹ tales oẽs futuros esse p̃sciebat: qua
les multi in eius corporali p̃ntia fuerint: qui in eum
nec suscitatis ab eo mortuis credere voluerũt. Ecce
enĩ dñs attestat̃ q̄ tyrij ⁊ sidonij acturi eẽnt magne
humilitatis pniam: si in eis facta essent diuinaꝝ si-
gna virtutũ. Porro si etiã fm facta que facturi eẽnt
si viuerent: mortui iudicant̃. pfecto q̄ fideles futu-
ri erant isti: si eis cũ tantis miraculis euãgeliũ fuisset
p̃dicatum: nõ sunt vtiqȝ puniendi: ⁊ tamen in die iu
dicij punient̃. Sequit̃ enĩ: Ueruntamen ⁊ ego vobis

Seueri⁹ ergo punient illi: isti remissius. HIERO Quod ideo est: q2 tyrus ꝛ sidon naturalē tm̄ legem calcauerant: iste vero ciuitates post transgressionē naturalis legis ꝛ scripte: etiā signa que apud eos facta sunt paruipenderūt. RABA. Impletū autē hodie videm⁹ dictū saluatoris: q2 s. corozaim ꝛ bethsaida p̄sente domino credere noluerūt. Tyrus autē ꝛ sidon postea euāgelizantib⁹ discipulis crediderunt.

REMI. Capharnaū autē metropolis erat galilee: ꝛ insignis ciuitas illius ꝓuintie. ꝛ ideo dn̄s specialiter mentionē illius facit: dicens: Et tu capharnaū: nunquid vsq3 in celū exaltaberis: vsq3 ad infernū descēdens? HIERO. In altero exemplari reperimus: Et tu capharnaum que vsq3 ad celum exaltata es: vsq3 ad inferna descendes. Et est duplex itelligētia. vel ideo ad inferna descendes: q2 ↄtra p̄dicationem meā supbissime restitisti. Uel ideo: q2 exaltata vsq3 in celū meo hospicio ꝛ meis signis atq3 virtutib⁹ tm̄ habēs ꝓuilegiū: maiorib⁹ plecteris supplicijs: ꝙ his quoq3 credere noluisti. ꝛ iō sequit: Quia si in sodomis facte eēnt virtutes que facte sunt in te: forte māsissent vsq3 in hunc diē. CHRY. In quo auget eorum accusatio: etenī maxima malicie demōstratio ē cū nō solū his qui tūc erant: sed his qui nūq3 fuerāt mali apparent deteriores. REMI. Nō solū autē tyri ꝛ sidonis: sed ipsa sodomoꝝ ꝛ gomorreoꝝ fecerunt leuia peccata ꝑ cōparationē. HIERO. In capharnaum aūt que itp̄retat villa pulcherrima cōdēnatur hierusalem: cui dicit ꝑ ezechielē: Iustificata est sodoma ex te. REMI. Ideo aūt domin⁹ qui omnia nouit: in hoc loco vbū dubitatiuū posuit. s. forte: vt demōstraret: q2 liberū arbitriū cōcessum est hominib⁹. Sequit: Uerūtamē dico vobis: q2 terre sodomoꝝ remissi⁹ erit in die iudicij q̄3 tibi. Et sciēdū est ꝙ noīe ciuitatis vel terre: nō edificia vel domoꝝ parietes dn̄s increpat: sed homines in eis cōmorantes sm̄ spēm tropi: que est metonomia. In qua per hoc qd̄ cōtinet: id qd̄ ↄtinet oñdit. ꝑ hoc aūt qd̄ dicit: Remissi⁹ erit in die iudicij: aperte demōstrat: qa diuersa supplicia i inferno: sicut ꝛ diuerse sunt mansiones in regno celorum. HIERO. Querat aūt prudens lector ꝛ dicat: Si tyrus ꝛ sidon ꝛ sodoma potuerūt agere pniam ad p̄dicationē saluatoris signorūq3 miracula: nō sunt i culpa ꝙ nō crediderūt: sed vitiū silētium in eo est q̄ acturis pniam noluit p̄dicare. Ad quod facilis ꝛ aperta est rn̄sio: ignorare nos iudicia dei: et singulaꝝ eius dispēsationū sacramenta nescire. ꝓpositum fuerat dn̄i iudee fines non excedere ne iustā phariseis ꝛ sacerdotib⁹ occasionem psecutionis daret. vn̄ ꝛ aplis p̄cepit: In viā gentium ne abieritis. Corozaim ꝛ bethsaida dānant: ꝙ p̄nte dn̄o credere noluerūt. Tyrus ꝛ sidon iustificantur: ꝙ aplis illius crediderūt. Nō queras tp̄a cū credentium inuenias salutē. REMI. Soluit autē ꝛ aliter Fortassis erāt plurimi i corozaim ꝛ bethsaida qui credituri erāt: ꝛ erāt multi i tyro ꝛ sidone q̄ nō erāt credituri. Et ideo nō erāt digni euāgelio. Dn̄s ergo ideo habitatorib⁹ corosaim ꝛ bethsaide p̄dicauit: vt illi qui credituri erant: crederēt. ꝛ habitatorib⁹ tyri ꝛ sidonis p̄dicare noluit: ne forte illi q̄ non erāt credituri cōtēptu euāgelij deteriores facti atroci⁹ punirent. AUGU. de pseuerātia: Quidā autē disputator catholicus nō ignobilis: hūc euāgelij locū sic exposuit: vt diceret p̄scisse dn̄m tyrios ꝛ sidonios a fide fuisse postea recessuros: cū factis apud se miraculis credidissent: ꝛ misericordia poti⁹ non eū illic ista fecisse: quoniā grauiori pene obnoxij fierēt: si fidem quā tenuerāt reliqssent: q̄3 si eā nullo tp̄e tenuissent Uel aliter: Prescuit ꝑfecto de⁹ bn̄ficia sua: qb⁹ nos liberare dignat. hec autē est p̄destinatio sanctoꝝ: p̄scia. s. ꝛ apparatio bn̄ficioꝝ dei: quib⁹ certissime liberant quicq3 liberant. Ceteri aūt nō nisi i massa ꝑditionis iusto dn̄o iudicio relinquātur: vbi tyrij relicti sunt ꝛ sidonij: q̄ etiam credere poterāt si multa christi signa vidissent. sed qm̄ vt crederēt nō eis erat datū: ꝛ vn̄ crederēt est negatum. Ex quo apparet habere quosdā in ipso ingenio diuinū naturalit mun⁹ itelligentie quo moueant ad fidē: si ↄgrua suis mētibus vel audiant vba vel signa cōspiciāt: ꝛ tn̄ si dei altiori iudicio a ꝑditionis massa nō sunt grē p̄destinatione discreti: nec ipsa eis adhibent vel dicta diuina vel facta: ꝑ que possent credere: si audirent vtiq3 talia vel viderēt. in eadē ꝑditionis massa relicti sūt etiā iudei q̄ nō potuerūt credere factis i ↄspectu suo tam magnis clarisq3 vtutibus. Cur enī nō poterāt credere: nō tacuit euāgeliū dicēs: Cū aūt tāta signa fecisset corā eis: nō poterāt credere: q2 dixit isaias: Excecaui oculos illoꝝ ꝛ induraui cor eoꝝ. Nō erāt g̃ sic excecati oculi: nec sic iduratū cor tyrioꝝ ꝛ sidonioꝝ qn̄ credidissent: si qualia viderunt isti signa vidissent. Sed nec illis ꝓfuit ꝙ poterāt credere: q2 predestinati nō erāt. nec istis obfuisset: ꝙ nō poterāt credere: si ita p̄destinati eēnt vt eos cecos dn̄s illuminaret ꝛ iduratis cor lapideum vellet auferre. AUGUSTI. de cō. euā. Hoc aūt qd̄ hic dr̄: etiam lucas cōmemorat cōtinuatim cuidā s̄moni dn̄i etiam hec ex ipsi⁹ ore ↄiungēs. vn̄ magis videt ipse hoc ordie illa cōmemorari quo a dn̄o dicta sunt: matthe⁹ aūt sue recordationis ordinē tenuisse. aut si illud quod matthe⁹ ait: Tūc cepit exprobrare ciuitatib⁹: sic accipiendū putāt: vt pūctū ipm̄ tēporis voluisse credat exprimē: in hoc qd̄ est Tūc. vt aūt tp̄s aliquādo latius quo hec multa gerebant ꝛ dicebant. Quisq̄s g̃ hoc credit: credat hoc eē bis dcm̄. Cū enī ꝛ apd̄ vnū euāgelistā inueniant quedā que bis dixerat dn̄s: sicut apud lucā de nō tollēda pera in via: qd̄ mirum si aliqd̄ aliud bis dcm̄ sigillatim a singulis dr̄ eodē ordine quo dcm̄ est? Et iō diuersus ordo apparet in singulis: q2 ꝛ tunc quādo ille ꝛ tunc quando iste cōmemorat dictum est.

Rn̄dens iesus dixit: Cōfiteor tibi pr̄ dn̄e celi ꝛ terre: q2 abscondisti hec a sapiētib⁹ ꝛ prudentib⁹ ꝛ reuelasti ea paruulis. Ita pat̄: qm̄ sic fuit placitum ante te.

CHRY. Quia sciebat dn̄s multos de superiori questione dubitaturos. s. ꝙ iudei christū nō receperunt quē gētilitas tā ꝓnta suscepit. rn̄det hic cogitatōib⁹ eoꝝ. Et iō dicit: Rn̄dēs iesus dixit: Cōfi. ti. pa. do. ce. ꝛ ter. GLO. Id est q̄ facis celos ꝛ relinq̄s in terrenitate quos vis. Uel ad lrām: AUG. de vbis dn̄i:

Si christ⁹ dixit cōfiteor: a quo lōge est oē peccatū:
ɔfessio nō est soli⁹ peccatoris: sed aliqñ etiā laudato
ris. Cōfitemur ḡ siue laudātes deū: siue accusantes
nosmetipsos. Dixit ḡ: Cōfiteor te .i. laudo te: nō accu
so me. HYLA. Audiāt ḡ qui saluatorē nō natum:
sed creatū calūniant ꝙ p̄rem suū vocet celi ⁊ terre
dn̄m. Si enī ⁊ ipse creatura est ⁊ creatura ɔditorem
suū p̄rem appellare pōt: stultū fuit nō ⁊ sui ⁊ celi ⁊
terre dn̄m vel p̄rem similr̄ appellare. Gratias autē
agit ꝙ ap̄lis aduent⁹ sui aperuit sacramenta: q̄ igno
rauerūt scribe ⁊ pharisei: q̄ sibi sapiētes vident: ⁊ in
cōspectu suo prudētes. Et iō seqt̄: Quia abscō. hec a
sapi. ⁊ pru. ⁊ reue. ea par. AVG. de v̄bis dn̄i: No
mine sapiētū ⁊ prudētū supbos itelligi ip̄e exposuit
cū ait: Reuelasti ea paruulis: q̄d enī est paruulis ni
si humilib⁹? GREGO. xxvij. moral. Qd̄ enī non
subiūxit Reuelasti ea stultis sed paruulis: tumorē
se dānasse innotuit: nō acumē. CHRY. Uel dicēs
sapiētes: nō verā sapiam dicit: sed eā quā videbant
scribe ⁊ pharisei ab eloquētia h̄re. Propt̄ hoc neqꝫ
dixit: Reuelasti ea stultis: sꝫ Paruulis .i. informib⁹
aut rusticis: i quo erudit nos p̄ oīa ab elatione eruī:
humilitatē aūt zelare. HYLA. Celestiū ḡ v̄borū
arcana atqꝫ v̄tutes sapiētib⁹ absconduntꝰ: ⁊ paruul'
reuelant: paruulis malicia nō sensu: sapientibus v̄o
stulticie sue p̄sumptione nō sapiētie cāa. CHRY.
Reuelari aūt esse his dignū est leticia: occultari au
tem his nō leticia: sed lachrymis dignū est. Nō ḡ p̄
pter hoc letat: sed qr̄ que sapiētes nō cognouerūt:
cognouerūt hi. HYLA. Facti sunt hui⁹ equitatē
dn̄s p̄rne volūtatis iudicio ɔfirmat: vt qui indignā
tur paruuli in deo fieri: stulti deinceps in sapia sua
fiant. Et iō subdit: Ita p̄r: qm̄ sic placitū fuit ante te.
GREGO. xxv. moral. Quib⁹ v̄bis exēpla humili
tatis accipim⁹: ne temere discutere supna cōsilia de
alioꝝ vocatōe: alioꝝ v̄o repulsione p̄sumam⁹: osten
dens ꝙ iniustū eē n̄ pōt qd̄ placuit iusto. HIER.
In his etiā v̄bis blādientis affectu loquit ad p̄rem
vt ceptū in apostolis cōpleat beneficiū. CHRY.
Hec autē que dn̄s discipulis dixit studiosiores eos
fecerunt. qr̄ enī dn̄s erat eos de se magna sapere q̄a
demones abigebant: ideo hinc eos reprimit: reuela
tio enī erat qd̄ eis fcm̄ est non illoꝝ studiū: iōqꝫ scri
be sapiētes ⁊ prudētes existimātes se esse: exciderūt
p̄pter p̄priū timorē. vn̄ si p̄pter hoc ab eis abscōdi
ta sūt dei mysteria: timete dicit ⁊ vos ⁊ manete par
uuli: hoc enī fecit vos reuelatione potiri. Sicut autē
cū paulus dicat: Tradidit illos de⁹ in reprobū sen
sum. nō hoc dicit īducens deū hoc agentē: sed illos
qui cām tribuerūt: ita ⁊ hic: Abscōdisti hec a sapien
tibus ⁊ prudētibus. Et p̄pter q̄d abscōdita sunt ab
illis: audi paulū dicentē: quoniā querentes p̄priā
iusticiā statuere: iusticie dei nō sunt subiecti

Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo nouit filiū nisi pater neqꝫ p̄rem quis nouit nisi filius: et cui uoluerit fili⁹ reuelare

CHRY. Quia dixerat: Confiteor tibi p̄r: qm̄ abscō
disti hec a sapientib⁹: vt n̄ estimes qm̄ ita gr̄as agit
p̄ri: sicut si ipse sit hac v̄tute priuatus. Cōsequēter ad
iungit: Oīa mihi tradita sunt a p̄re meo. Cū autē au
dieris qm̄ tradita sunt: nihil humanū suspiceris. vt
enī nō duos deos ingenitos esse estimes hāc ponit
dictionē. Simul enī cū genit⁹ est: oīum dominator
fuit. HIERO. Alioqn̄ si iuxta nr̄am fragilitatē sen
tire volum⁹: cū ceperit h̄re qd̄ accipit: incipiet non
habere qd̄ dedit. Uel tradita sibi oīa: nō celū ⁊ tra
⁊ elemēta itelligenda sūt: ⁊ cetera que ip̄e fecit ⁊ cō
didit: sed hi qui p̄ filiū accessum h̄nt ad patrem.
HYLA. Uel hoc dicit: ne quid in illo min⁹ q̄ꝫ qd̄ in
deo est estimaret. AVGV. ꝯ maximū: Nā si mi
nus habet in p̄tāte aliq̄d q̄ꝫ pater: non sunt ei⁹ oīa q̄
habet p̄r. gignēdo enī dedit p̄r potētiam filio: sicut
oīa que habet in substātia sua gignēdo dedit ei quē
genuit de substātia sua. HYLA. Deinde in mutua
cognitione p̄ris ⁊ filij dat itelligere nō aliud i filio
q̄ꝫ qd̄ in p̄re extitisse. Sequit enī: Et nemo nouit fi
liū nisi p̄r: neqꝫ p̄rem quis nouit: nisi fili⁹. CHRY.
Ex eo enī ꝙ sol⁹ p̄rem nouit: latēter ostēdit eiusdem
se eē substātie: ac si diceret: Quid mirū est: si omniū
sum dominator: cū aliq̄d aliud maius habeā .s. scire
p̄rem: ⁊ eiusdē eē substātie. HYLA. Eandē enim
vtriusqꝫ in mutua cognitione docet eē substātiā: cū
q̄ filiū cognosceret: p̄rem quoqꝫ cogniturus esset in
filio: qr̄ oīa ei a p̄re sunt tradita. CHRY. Cū autē
dicat: Neqꝫ p̄rem aliq̄s cognoscit nisi fili⁹: non hoc
ait: qr̄ eū oēs oīno ignorēt. sed qm̄ cognitione: qua
ip̄e eū nouit: null⁹ eū scit: qd̄ ⁊ de filio dicendum est.
Neqꝫ enī d̄ ignoto quodā deo hoc dixit: sicut mar
cion ait: deniqꝫ p̄pē substātie inseparabilitatē sufficien
ter aliqñ noiat vel sol⁹ p̄r vel sol⁹ fili⁹: nec idē sepa
rat vtriusqꝫ sp̄us: q̄ ip̄e dr̄ sp̄us veritatis. HIER.
Erubescat ḡ eunomi⁹ heretic⁹ tāꝫ sibi notitiā p̄ris
⁊ filij: quātā alterutrū iter se h̄nt vendicās: qd̄ si idē
cōtendit: ⁊ suā ɔsolat insaniā. qr̄ sequit: Et cui volu
erit fili⁹ reuelare. Aliud est nature equalitate nosse
qd̄ nouerīs: aliud reuelātis dignatione. AVGV.
vij. de ciui. dei: Reuelat aūt p̄r p̄ filiū .i. p̄ v̄bū suum.
Si enī hoc v̄bū qd̄ nos p̄ferim⁹ tpale ⁊ transitoriū
⁊ seip̄m ostēdit ⁊ illud de quo loq̄mur: quāto magis
v̄bū dei: p̄ qd̄ fcā sūt oīa: qd̄ ita ostēdit p̄rem: sicuti ē
p̄r: qr̄ ⁊ ip̄m ita est: ⁊ hoc est qd̄ pater. AVGV. de
questiō. Cū aūt dicit: Nemo nouit filiū nisi p̄r. nō
dixit: ⁊ cui voluerit filiū reuelare p̄r: qd̄ nō ita itelli
gendū est q̄si fili⁹ a nullo possit agnosci. nisi a patre
solo. P̄r aūt nō solū a filio. sed etiā ab eis qb⁹ reue
lauerit fili⁹. sic enī poti⁹ dcm̄ est vt itelligam⁹ p̄rem
⁊ ip̄m filiū p̄ filiū reuelari: qr̄ ip̄e est mētis nr̄e lumē.
vt qd̄ postea itulit: Et cui voluerit fili⁹ reuelare nō
tm̄ p̄rem: sed etiā filiū accipiam⁹: ad totū enī qd̄ dixit
illatum ē: v̄bo enī suo se p̄r declarat. Uerbū aūt: nō
solū qd̄ p̄ v̄bū declarat: sed etiam seip̄m declarat.
CHRY. Si ḡ p̄rem reuelat: ⁊ seip̄m reuelat. Sed
hoc q̄dē vt manifestum dimisit: illd̄ aūt posuit: qr̄ .s.
poterat eē dubiū: p̄ hoc etiā istruit ꝙ adeo ɔcordat
p̄ri: ꝙ nō est possibile aliquē venire ad p̄rem nisi p̄
filiū: hoc enī maxie scādalizabat: ꝙ videbat deo ɔtri
us: Et ideo per oīa hoc destruere studuit.

Uenite ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis: ⁊ ego reficiā uos. Tol lite iugū meū super uos: ⁊ discite a me: quia mitis sum ⁊ humilis corde

τ inuenietis requiē aiab⁹ urīs. Iugū .n. meū suaue est: τ onus meū leue.

CHRY. Per ea q̄ dicta sunt in desideriū sui discipulos ɔstituerat: ostendens ineffabilē suā vtutē. nūc autem eos ad se vocat dicēs: Uenite ad me oēs qui laboratis τ onerati estis. AVGV. de vbis dn̄i: Quare enī oēs laboram⁹: nisi qꝛ sumus hoīes mortales lutea vasa portātes: q̄ faciūt inuicē angustias: sꝫ si angustent vasa carnis: dilatentur spacia charitatis: ad qd̄ ḡ dicit: Uenite ad me oēs q̄ laboratis: nisi vt nō laboretis? HYLA. Legis etiā difficultatib⁹ laborantes τ peccatis seculi oneratos ad se aduocat.

HIERO. Grauia enī esse onera peccati τ Zacharias pphēta testat: iniq̄tatē dicēs sedere sup talentū plūbi. Et psalmista complecit: Iniquitates mee aggrauate sūt sup me. GREG. Asperꝫ etiā iugū τ durum suitutis pōdus ē subesse tpalib⁹: ambire terrena: retinere labētia: velle stare in nō stātib⁹: appetē quidē trāseūtia: sed cū trāseūtib⁹ nolle trāsire. Dum enī ɔ votū cuncta fugiūt: q̄ pus mētem ex desiderio adeptionis afflixerāt: p⁹ ex pauore amissionis pmūt.

CHRY. Nō aūt dicit: Uenite ille τ ille: sed oēs q̄ in solitudinib⁹: qui in tristicijs: q̄ i peccatis estis: nō vt expetā noxas: sed vt soluā peccata. Uenite: n̄ q̄m indigeo vestra glā: sed qꝛ volo vestrā salutē. vn̄ dic: Et ego reficiā vos: nō dixit: saluabo solū: sꝫ qd̄ multo ampli⁹ erat: Reficiā vos. i. omni quiete ɔstituam.

RABA. Nō solū exonerabo: sed interna refectione saturabo. REMI. Uenite dicit non pedib⁹: sed morib⁹: nō corpe: sed fide. Iste nāq̄ est spiritalis accessus: quo quisq̄ deo appropinquat. τ iō sedꝫ: Tollite iugū meū sup vos. RABA. Iugum christi est euāgeliū christi qd̄ iudeos τ gentes in vnitate fidei cōiungit τ sociat. Hoc aūt sup nos iubemur sumere .i. in honore habere: ne forte subt⁹ ponētes .i. illō praue contēnentes luculētis pedib⁹ vitiorꝫ calcemus. subdit: Discite a me. AVGV. de verbis dn̄i: Non mūdū fabricare: nō in ipso mūdo miracula facere: sꝫ quia mitis sum τ humilis corde. Magnus eē vis: a minimo incipe. Cogitas magnā fabricā ɔstituē celsitudinis: de fundamento pus cogita humilitatis: τ quāto q̄sq̄ vult supimponere maius edificiū: tanto alti⁹ fodiat fundamentū. quo aūt puenturꝫ est cacumen nr̄i edificij? vsq̄ ad cōspectū dei. RABA. Discendū ḡ nobis est a saluatore nr̄o: vt simus mites morib⁹: τ hūiles mētib⁹: nemīnē ledam⁹: neminem cōtēnam⁹: τ virtutes q̄s foris ostēdim⁹ i ope: intus teneam⁹ i corde. CHRY. Et iō icipiens dīnas leges ab hūilitate icipit: τ maximū pmiū ponit dicens: Et inuenietis requiē aiabus vestris. Hoc maximū est pmiū. nō enī alteri efficeris vtilis solū: sꝫ teipsū requiescē facis: τ an̄ futurā hāc tibi dat repromissionē. in futuro aūt ppetua gaudebis requie. CHRY. Et ne formidarēt: qꝛ dixerat On⁹ τ iugū: subdit: Iugū enim meū suaue ē: τ on⁹ meū leue. HYLA. Iugi aūt suauis τ leuis oneris blādimēta pponit: vt credētib⁹ ei⁹ boni scia pstet: qd̄ ipse sol⁹ nouit in pr̄e. GREGO. iiij. moral. Quid graue mētis nr̄e ceruicib⁹ imponit: q̄ vitare om̄e desideriū qd̄ pturbat p̄cipit: qui declinare laboriosa mūdi hui⁹ itinera monet? HYLA. Et qd̄ iugo ipso suaui⁹? q̄d onere leui⁹? pbatū fieri: scelē abstinē: bonū velle: malum nolle: amare oēs: odisse nullū: eterna ɔseq̄: pn̄tib⁹ nō capi: nolle i ferre alteri qd̄ sibi ppeti sit molestū. RABA. Sꝫ q̄uo iugū christi suaue cū supra dicat: Arta est via q̄ ducit ad vitā? Sꝫ qd̄ angusto vitio icipit: pcessu tēporis ineffabili dilectōis dulcedine dilatat. AVGV. de vbis dn̄i: Itē q̄ iugum dn̄i itrepida ceruice subierūt: tā difficilia picula patiunt: vt non a laboribus ad quietē: sꝫ a q̄ete ad laborē vocari videant. Sꝫ pfecto adest spūscūs: q̄ i exterioris hōis corruptōe iteriorē renouaret de die in diē: τ gustata reqe spiritali i affluētia deliciaꝝ dei i spe beatitudinis: oīa pn̄tia deliniret: aspera τ oīa grauia reuelaret: secari τ vri se hoīes patiunt: vt dolores n̄ eterni: sꝫ aliquāto diuturnioris vlceris acrioꝝ doloꝝ p̄cio redimant: q̄bus tēpestatib⁹ vel penis iportuni sūt mercatores: vt diuitias vēturas acq̄rāt. Sꝫ q̄ has nō amāt: eadē grauia patiunt. Qui vo amāt: eadē q̄dē: sꝫ n̄ grauia pati vident. Oīa enī seua τ imania prsus facilia τ prope nulla efficit amor. quāto ḡ facilius ad verā beatitudinē charitas facit: qd̄ ad miseriā q̄tū potuit cupiditas fecit. HIERO. Q̄uo etiā leui⁹ est lege euāgeliū: cū i lege homicidiū τ adulteriū: i euāgelio ira cōcupiscētiaq̄ puniat. In lege enim multa p̄cepta sūt: q̄ apl's nō posse ɔpleri plenissime docet. In lege opa req̄runt: i euāgelio volūtas q̄rit: q̄ etsi effectum nō habuerit: tn̄ pmiū nō amittit. Euāgeliū ea p̄cipit q̄ possum⁹: ne. s. cōcupiscam⁹. hoc in nr̄o arbitrio est lex cū volūtatē nō puniat: punit effectū: ne adulterium facias. Finge i psecutiōe aliquā virginē pstitutam: hec apud euāgeliū qꝛ volūtate nō peccat virgo suscipit: in lege q̄si corrupta repudiat. CA. XII.

In illo tpe abijt iesus p sata sabbato: discipuli autē eius esuriētes ceperūt uellere spicas τ māducare. Pharisei aūt uidētes dixerūt ei: Ecce discipuli tui faciūt qd̄ n̄ licet eis facere sabbatis. at ille dixit eis: Nō legistis qd fecerit dauid q̄n esurijt τ q cū eo erāt: q̄uo itrauit i domū dei: τ panes ppositōnis comedit: quos nō licebat ei edere neq̄ his q cū eo erāt: nisi solis sacerdotib⁹? Aut nō legistis i lege: qꝛ sabbatis sacerdotes i tēplo sabbatū uiolāt: τ sine crimine sūt? Dico aūt uobis: qꝛ tēplo maior est hic. Si autem sciretis qd est: misericordiā uolo τ nō sacrificiū: nūq̄ cōdēnassetis inocētes. Domin⁹ enī est fili⁹ hominis: etiam sabbati.

GLO. Narrata predicatione cū miraculis vnius anni ante questionē iohannis factis: transit ad ea q̄

facta sunt in alio anno.s.post mortē iohānis:quādo
iam in omnibꝰ christo contradicitur.vnde dicit: In
illo tempore abijt iesus sabbato ꝑ sata. AVGV.
Hoc autē quod hic sequit̃: sine vlla repugnatione
questione cōmemorat̃ a marco ⁊ a luca. sed illi nō
dicunt: In illo tempore. vnde fortassis mattheus
rei geste hic ordinē tenuit: illi autē recordationis
sue nisi latius accipiat̃ quod dictū est: In illo tem
pore.i.quo hec multa ⁊ diuersa gerebant̃.vnde con
cipit̃ ista omnia post mortē iohānis completa esse.
Cum enī iohānes discipulos suos ad christum mi
sisset:credit̃ post paululū decollatuꝫ fuisse. vñ cum
dicit̃: In illo tempore:interminatū tempꝰ ponere
videt̃. CHRY.Quare autē ꝑ sata sabbato eos du
cebat: quia oia prescriuit:nisi quia volebat soluere
sabbatū:volebat quidē sed non simpliciter: ideoqꝫ
non sine causa id soluit:sed dans occasionē rationa
bilem:vt ⁊ legē cessare faciat:⁊ legem nō offendat:
⁊ ideo hic vt iudeos mitiget:nature necessitatē pre
mittit.⁊ hoc est quod dicit̃: Discipuli autē eius esu
rientes ceperunt vellere spicas ⁊ manducare.Quā
uis in peccatis que manifesta sunt: nulla sit excusa
tio.neqꝫ enī occidens ad sui occisionē potest furorē
ꝓtendere:neqꝫ qui adulterat cōcupiscentiā: sed nec
vllam aliam causam:hic tamē famē inducens:disci
pulos ab omni accusatione liberat. HIERONY.
Ut autem in alio euāgelista legimꝰ:ꝓpter nimiam
importunitatē nec vescendi quidē habebant locuꝫ:
⁊ ideo quasi homines esuriebāt. Quód autē spicas
segetum manibꝰ confricāt:⁊ in eisdem cōsolant̃: vi
te austerioris indiciū est: nō preparatas epulas: sed
simplicem cibum querentiū. CHRY.Tu autē ad
mirare discipulos qui ita erant oppressi:⁊ nullā cor
poraliū habebant curā: sed contēnebant carnalem
mensam ⁊ fame oppugnabant̃:nec tamē desistebāt
a christo:nisi enī eos cogeret vehemēter esuries: ne
quaqꝫ hoc fecissent.quid autē pharisei ad hoc dice
rent subdit̃: Pharisei autē videntes dixerunt ei: Ec
ce discipuli tui faciūt qō non licet facere sabbatis.
AVGV.de operibꝰ monachoꝝ: De sabbato auteꝫ
potiꝰ q̄ꝫ de furto discipulis domini iudei calūniati
sunt:qꝛ populo israel ꝑ legē preceptū est:vt in agris
suis furem nullū tenerent:nisi qui secū aliquid vel
let auferre.nā qui nihil aliud attigisset q̄ꝫ ꝙ come
disset liberū impunitūqꝫ abire sinerent. HIERO.
Nota vero ꝙ ꝑmi apostoli saluatoris litterā sabba
ti destruūt aduersus ebionitas:qui cū ceteros recipi
ant apostolos: Paulū tanq̄ꝫ transgressorē legis re
pudiant.deinde ad excusationē eoꝝ subditur: At
ille dixit eis: Nō legistis quid fecerit dauid quādo
esurijt.Ad cōfutandā siquidē calūniam phariseoꝝ
veteris recordat̃ historie quādo dauid fugiēs sau
lem venit in nobbam:⁊ ab achimelech sacerdote su
sceptus postulauit cibos qui cū panes laicos nō ha
beret:dedit eis cōsecratos panes q̄bus non licebat
vesci nisi solis sacerdotibꝰ ⁊ leuitis: melius arbitra
tus de famis periculo hoīes liberare:q̄ꝫ deo sacrifi
cium offerre.hostia enī deo placabilis est hominuꝫ
salꝰ.Opponit ḡ dñs ⁊ dicit:Si ⁊ dauid sanctus ē: ⁊
achimelech pontifex a vobis nō repͥhendit̃:⁊ legis
vtriqꝫ mādatū ꝓbabili excusatōe trāsgressi sūt: ⁊ fa
mes i cā ē:cur eādē famē ñ ꝓbatis i aplis:quā ꝓbaꝝ
i ceteris:Quāq̄ꝫ ⁊ i hoc mlta distātia sit: Isti spicas
i sabbato manu cōfricāt.illi panes cōmederūt leui
ticos:et ad sabbati solēnitatē accedebāt neomeniaꝝ
dies:q̄bꝰ req̄situs in cōuiuio fugit ex aula regia.
CHRY.Excusās āt dicipl'os dauid i mediū adducit
etenī mlta ꝓphete huiꝰ erat glia apud iudeos.Nec
pōt rñderi ꝙ dauid ꝓpheta erat:qꝛ nec ꝓpt h̄ ei lice
bat:sꝫ sacerdotibꝰ solis.tanto aūt magis dicipulos
ab accusatōe liberat:q̄to maior īuenit̃ q̄ hoc fecit.sꝫ
ꝗñ dauid ꝓpheta erat:nō tñ q̄ cuꝫ ipo erant. HIE
RO.Obserua tñ ꝙ panes ꝓpositōis nec dauid nec
pueri eiꝰ acceperūt anteq̄ꝫ mūdos se a mulierībꝰ eē
responderint. CHRY.Sꝫ dicit aliquis:Quid ē ex
ēpluꝫ hoc ad id qō querit̃: Nō enī dauid sabbatuꝫ
transgressus ē:sꝫ i hoc ondit̃ christi sapiētia ꝙ ad ex
emplū fert sabbati maiꝰ.Neqꝫ enī ē equale trāsgre
di sabbati diē qō multotiēs factū est:⁊ sacrā illā tā
gere mēsā:qō nulli fas erat.Deinde rursus ⁊ aliter
soluit:pꝛīcipaliorē īducēs solutōe :cū dicit:Aut nō
legistis i lege:qꝛ sabbatis sacerdotes ītēplo sabbatū
violāt ⁊ sine crimine sūt: HIERO.Ac si diceret:
Calumniamini dicipulos meos:cur sabbato spicas
triuerūt:famis necessitate cogēte:cū ipi sabbatū vio
letis in templo immolantes victimas:cedētes tau
ros: holocausta super lignorū struem incendio con
cremantes. et iuxta alterius euangelij fidem circū
ciditis paruulos in sabbato: vt dum aliam legem
seruare cupitis sabbatū destruatis. Nūq̄ꝫ auteꝫ leges
dei sibi cōtrarie sunt:⁊ prudēter vbi discipuli sui ar
gui poterāt trāsgressionis: ⁊ achimelech ⁊ dauid di
cit exēpla sectātes.verā autē ⁊ absqꝫ necessitatis ob
tentu sabbati ꝑuaricationē i ipsos refert q̄ calūniaꝫ
fecerāt. CHRY.Ne aūt mihi dicas: q̄m afferre in
mediū aliū peccātē nō est eruī ab accusatiōe. cū enī
nō accusat̃ q̄ fecit:excusatio fit circa id qō factū est.
Uerꝫ hoc h̄ nō sufficit:sed qō maius est dixit ꝙ sine
crimīe sūt.Uide aūt q̄ꝫta posuit:Locū vbi dicit: In
tēplo.Tēpus cū dicit:Sabbatis.Legis remissioneꝫ
cū dicit:Uiolāt ⁊ nō solū soluūt. Et ꝙ nō liberant̃
a pena:sed a culpa liberati sūt.vñ dicit:Sine crimie
sūt. Neqꝫ aūt hoc secūdū sile est ꝑori qō dixerat de
dauid.Illō enī ⁊ semel fcm̄ ē: ⁊ a dauid nō sacerdo
te:⁊ necessitas fuit.Hoc aūt secūdū singulo sabbato
⁊ a sacerdotibꝰ ⁊ fꝫ legē.Et iō nō fꝫ veniā vt i ꝑmo
exēplo:sꝫ fꝫ legē sūt discipuli ab accusatōe liberati.
Sꝫ nūq̄d discipuli sūt sacerdotes:imo sūt sacerdoti
bus maiores.ipe enī aderat q̄ tēpli ē dñs: q̄ veritas
ē ⁊ nō typꝰ.⁊ iō subdit̃:Dico aūt vobis qꝛ tēplo ma
ior ē h̄. HIERO.Hic nō ꝓnomē: sed aduerbiū lo
ci legēdū ē:ꝙ maior tēplo sit locꝰ q̄ dñm tēpli tene
at. AVG.de que.euā.Notādū aūt vnū exēplū da
tū eē regie ꝑtātis de dauid:alterum sacerdotalis de
his q̄ꝓpter ministeriū tēpli sabbata violāt:vt mlto
minus ad ipm euulsaꝝ sabbato spicarū crimen per
tineat:qui verus rex ⁊ verus sacerdos est.Deinde qꝛ
graue audiētibꝰ videbant̃ eē qō dixerāt: rursus cō
uocat ad misericordiā ſmonē cū quadā vehemen
tia inducēs:cū dicit:Si aūt sciretis q̄d ē:Misericor
diam volo ⁊ nō sacrificium:nūq̄ꝫ cōdēnassetis inno
centes. HIERO.Quid aūt ē: Misericordiam vo
lo ⁊ nō sacrificiū: supra dixīmꝰ. Qō āt dic̃: Nūq̄ꝫ
cōdēnassetis innocētes:de apostolis itelligēdū est,

Et est sensus: Si misericordiā comprobastis achimelech q̄ periclitantē fame dauid refocillauit: q̄re meos discipulos condemnatis? CHRY. Uide āt rursus qualiter ad veniā ducēs s̄monē discipulos rursus venia superiores ostēdit: in hoc q̄ dicit eos innocentes: qd̄ quidē supra et de sacerdotib⁹ dixerat. Deinde et aliā cām dicit quare sūt innocentes dicens: Dn̄s enim ē fili⁹ hoīs etiā sabbati. REMI. Filiū aūt hoīs seipsū appellat. Et est sensus: Ille quē vos purū hoīem putatis: de⁹ ē oīm creaturarū dn̄s et etiam sabbati. et ideo pōt legē mutare p̄ sua volūtate: q̄ fecit eam. AVG. contra faustū: Discipulos aūt suos vellere spicas sabbato nō p̄hibuit: vt inde cōuinceret et p̄ntes iudeos et futuros manicheos qui herbā nō euellūt: ne homicidiū p̄petrēt. HYLA. Mystice aūt in p̄ncipio ē contuēdū sermonē hunc ita ceptū eē: In illo t̄pe quo.s. deo patri gratiā data gētib⁹ salute cōfessus ē. Ager autē mūd⁹ est. sabbatū otiū ē. seges crediturorū p̄fect⁹ in legis otio. Dn̄i p̄gressus in hunc mūdū ē esuries. esuries fames est scilz salutis hūane. RABA. Spicas vellunt dum singulos hoīes a terrena intētione retrahūt. Fricāt dū a cōcupiscētia carnis mētes exuūt. Grana comedunt: dū emēdatos ī corp⁹ ecclīe traiciūt. AVG. de que. euā. Nullus aūt trāsit ī corp⁹ christi nisi carnalibus spoliat⁹ fuerit indumentis: s̄m illud ap̄li: Exuite vos veterem hoīem. sabbato hoc agūt.s. spe quietis eterne ad quā alios inuitāt. RABA. Itē ambulāt p̄ sata cū dn̄o qui in scripturarū meditatione delectant̄. Esuriūt: dū panē vite.i. dei amorē in eis euenire desiderāt. Uellūt spicas et terūt: dū testimonia discutiūt donec inueniāt qd̄ latebat in littera: et hoc sabbato dū a turpis cogitationib⁹ vacant.

HYLA. Pharisei q̄ penes se clauē celorū eē existimabāt: illicita agere discipulos arguunt: quos dn̄s factorū in quib⁹ sua rerū argumento p̄phetie rō cōtinetur admonuit: atq; vt ostēderet oīm rerū efficientiū speciē futuri op̄is otinere adiecit: Si aūt sciretis q̄d est: Misericordiā volo. opus enī salutis nostre non in sacrificio legis sed in misericordia est: et lege cessante et dei bonitate saluamur. Cui⁹ rei donū si intellexissent: nūq̄ cōdemnassent innocētes.i. apostolos suos quos insimulaturi erant transgresse legis inuidia cū sacrificiorū vetustate cessante: vniuersis p̄ eos misericordie nouitas subueniret.

¶ Et cū inde trāsisset: uēit ī synagogā eorū. Et ecce hō manū habēs aridā: et interrogabāt eū dicentes: Si licet sabbatis curare ut accusarent eū. Ipse aūt dixit illis: Quis erit ex uobis hō q habeat ouem unā: et si ececiderit hec sabbatis ī foueā: nōne tenebit et leuabit eā? quātomagis melior est hō oue? Itaq; licet sabbatis bn̄facere. Tūc ait hoi: Extende manū tuam. Et extendit: et restituta ē sanitati sicut alia.

HIE. Quia destructionem sabbati qua discipulos arguebant: p̄babili exemplo excusauerat: p̄ ... calūniam voluit. vn̄ dicit: Et cū inde transisset venit in synagogā eorū. HYLA. Hec enī q̄ p̄n. ista sūt in campo dicta gestaq; sunt: et post hec synagogā ingreditur. AVG. de con. euā. Posset aūt putari eodem die factū et de spicis et de isto sanato: qm̄ et sabbatū hic cōmemorat̄: nisi lucas aperuisset alio sabbato factū fuisse. Proinde qd̄ dicit mattheus: Et cum inde transisset venit in synagogā eorū. Nō quidem venit nisi cū inde transisset: sed post quot dies in synagogam eorū venerit postea q̄ a segete illa trāsijt: an recta continuoq; illuc ierit: nō expssū ē: ac p̄ hoc loc⁹ dat̄ narrationi luce: q̄ dicit alio sabbato huiusmōi manū fuisse sanatā. HYLA. Ingresso aūt synagogā hominē aride man⁹ offerūt: interrogātes an curare sabbatis liceret: occasionē arguendi eū ex rn̄sione q̄rentes. vn̄ seq̄t: Et ecce hō ma. ha. ari. et int. eū dicētes: Si licet sabbato curare? CHRY. Nō āt ut rogāt vt addiscāt: sz vt accusent eū. vn̄ seq̄t: Ut accusarent eū. q̄uis et ipsū op⁹ sufficeret si accusare volebāt: sz et p̄ vba volebāt captiōis īuenire maiorē copiā argumētū sibi p̄parantes. HIE. Et interrogāt vtrū licet curare sabbatis: vt si nō curauerit: crudelitatis aut imbecillitatis: si curauerit trāsgressionis vitio eū accusēt.

AVG. Sed pōt moue quō matthe⁹ dixerit q̄ ipsi interrogauerīt dn̄m si licet sabbato curare? cū marc⁹ et lucas illos poti⁹ a dn̄o interrogatos eē phibeāt: Licet sabbato bn̄facē: an male? Itaq; intelligēdū est q̄ illi p̄us interrogauerūt dn̄m: Si licet sabbato curare? deinde intelligēs cogitatiōes eorū aditū accusandi querētiū ostituit ī medio illū quē erat sanaturus: et interrogauit q̄ marc⁹ et lucas eū interrogasse cōmemorant. et tūc illis tacētib⁹ p̄posuit similitudinē de oue: et oclusit q̄ licet sabbato bn̄facē. vn̄ seq̄t: Ipse āt dixit ill': Quis erit ex vo. hō q̄ ha. ouē vnā. HIE. Ubi sic soluit p̄positā q̄ōnē vt interrogātes auaritie odēnaret. Si vos inq̄t in sabbato ouē: et aliud q̄dlibet aīal in foueā decidēs eripe festinatis: nō aīali: sz vr̄e auaritie osulētes: q̄ntomagis ego hoīem q̄ multo melior ē oue: debeo liberare? RABA. Cōpetēti ḡ exēplo soluit q̄ōnē eorū vt eos ostēdat sabbatum violare ī op̄e cupiditatis: q̄ eū violare arguūt in op̄e charitatis: legē male īterp̄tātes q̄ dicūt ī sabbato a bonis feriādū: in q⁹ a mal' tm̄ feriādū ē. Un̄ op⁹ seruile nō facietis ī eis. h' ē pctm̄: sic in eterna reqe a malis tm̄ feriabit̄: nō a bonis. AVG. Proposita aūt similitudine d̄ oue ocludit q̄ liceat sabbato bn̄facē dicēs: Itaq; li. sab. bn̄facē. CHRY. Intēde aūt q̄liter vane excusatiōes de solutōe sabbati inducit: sz q̄ iā insanabiliter egrotabat ad op⁹ p̄cessit. vn̄ seq̄t: Tūc ait hoi: Extē. ma. tuā et extē. et resti. ē sani. sic alia.

HIE. In euāgelio quo vtūt̄ nazarei et ebionite: qd̄ vocat̄ apostolicū matthei autenticū. hō iste q̄ aridam hz manū: cemētari⁹ scribit̄ istiusmodi vocib⁹ auxilium precans: Cementarius erā: manib⁹ victū queritans: p̄cor te iesu vt mihi restituas sanitatē: ne turpiter mendicē cibos. RABA. Sabbatis autē p̄cipue docet et operat̄ iesus nō solū p̄pter spiritale sabbatum: sed etiam p̄pter celebriorē ppl'i cōuētū querēs salutē oīm. HYLA. Mystice aūt p⁹ reditum de segete ex qua iam apostoli fructus sationis

acceperat: ad synagogã venit iã illis messis sue op⁹ paratur⁹: qꝛ plures postmodũ vna cũ ap̄lis extiterũt q̃ curabant. HIE. Usq₃ aũt ad aduẽtũ dñi saluatoris arida man⁹ in synagoga iudeoꝝ fuit: ⁊ dei opa nõ fiebãt in ea. Postq̃ aũt ille venit in terras: reddita ẽ in ap̄lis credẽtibus dextera ⁊ operi p̄stino restituta. HYLA. Curatio aũt oĩs ĩ verbo ẽ ⁊ manus sicut altera reddit᷑. i. similis ministerio ap̄loꝝ in officiũ date salutis efficit᷑: docetq₃ phariseos egre ferre nõ opoꝛtẽ opationẽ hũane salutis in ap̄lis: cũ ipsis ad officij eiusdẽ ministeriũ man⁹ sit reformanda si credant. RABA. Uel aliter: Homo q̃ hẽbat manũ aridã hũanũ gen⁹ indicat sterilitate boni operis arefactũ p̄ manũ ad pomũ extensam: quã sanauit man⁹ innocens ĩ cruce extẽsam. ⁊ bene man⁹ in synagoga erat arida: qꝛ vbi maĩ⁹ donũ scientie: ibi grauı⁹ ẽ inexcusabilis noxe piculũ. Sanãda aũt manus arida iubet᷑ extẽdi: qꝛ infructuose debilitas aĩe nullo meli⁹ oꝛdine q̃ elemosynaꝝ largitate curat᷑. Habebat aũt hõ dexterã manũ languidã: qꝛ ab elemosynis toꝛpebat: sinistrã sanã quia sue vtilitati intendebat. S₃ veniẽte dño dextra sanat᷑ vt sinistra: qꝛ qd̄ ꝯgregauerat auide: nõ distribuit charitatiue.

Exeũtes aũt pharisei ꝯsiliũ faciebant aduersus eũ: quõ pderẽt eum. Jesus autẽ sciens secessit inde: ⁊ secuti sũt eũ multi: ⁊ curauit eos oẽs. Et p̄cepit eis: ne manifestũ eũ facerẽt: ut adimpleret᷑ qd̄ dictũ ẽ p̄ isaiã pphetã dicẽtẽ: Ecce puer me⁹ quẽ ego elegi: dilect⁹ me⁹ in quo bñ cõplacuit aĩe mee: ponã spm̄ meũ sup eũ: ⁊ iudiciũ gẽtib⁹ nũciabit. Non cõtendet neq₃ clamabit: neq₃ audiet aliqs in plateis vocẽ ei⁹. Harundinẽ quassatã nõ ꝯfriget ⁊ lignũ fumigãs nõ extinguet: donec eijciat ad uictoriam iudicium ⁊ in nomine eius gentes sperabunt.

HYLA. Inuidia facti phariseos cõmouet: qꝛ contuentes hoĩem ĩ coꝛpe: deũ ĩ opib⁹ nõ intelligebãt. vñ dr̄: Exeũtes aũt pha. ꝯsi. fa. aduer. eũ: quõ eũ pderent. RABA. Exeuntes dicit: qꝛ eoꝝ mens a dño auersa fuit. ꝯsiliũ fecerũt quõ vitã pderẽt: non quõ ipsi vitã inuenirent. HYLA. Sciẽsq₃ eoꝝ ꝯsilia secessit: vt a ꝯsilijs malignantiũ pcul abesset. vñ seq᷑: Jesus aũt sciẽs secessit inde. HIE. Sciens inquã eoꝝ insidias recessit: vt phariseis ꝯ̄ se occasionẽ impietatis auferret. REMI. Siue secessit inde q̃si hõ fugiens insidias suoꝝ psequentiũ: siue qꝛ nõ erat tepus neq₃ loc⁹ patiendi. non enĩ capit perire pphetã extra hierlm̄: sic ipse dicit. Declinauit etiã dñs odio se psequẽtes: ⁊ puenit illuc vbi inuenit plurimos se p̄ amoꝛẽ diligẽtes. vñ seq᷑: Et secuti sũt eũ mlti. Quẽ pharisei vnanimi ꝯsilio pdẽ q̃rũt: turba idocta vnanimi dilectiõe seq᷑. vñ mox sui desiderij ꝯsequunt᷑ effectũ. Nã sequit᷑: Et curauit eos oẽs. HYLA. His aũt quos curauit: silentiũ imperauit. vñ seq᷑: Et p̄cepit eis ne manifestũ eũ facerent: nã sal⁹ vnicuiq₃ reddita erat sibiip̄si testis. S₃ iubẽdo silentiũ teneri: ⁊ gloꝛiãdi de se iactãtiã declinat: ⁊ nihilominus cognitiõẽ sui p̄stat: in eoipso cũ admonet de se taceri: qꝛ obseruatio silentij ex re q̃ sit silẽda pficitur. RABA. In hoc etiã nos instruit: ne cũ aliqd magni fecerim⁹: laudẽ foꝛis q̃ramus. REMI. Jõ etiã p̄cipit vt nõ manifestarẽt eũ: ne psequẽtes ipsũ deterioꝛes fierẽt. CHRY. Deinde vt nõ turberis ĩ his q̃ fiũt in insania opinabili phariseoꝝ: inducit pphetã hoc p̄dicentẽ. tanta erat enĩ pphetaꝝ diligẽtia: vt neq₃ hoc derelinquãt: s₃ ⁊ vias ei⁹ ⁊ transitus pphetizarẽt ⁊ intẽtionẽ cũ qua hoc faciebat: vt discas qm̄ oĩa a sp̄ũsc̄o loq̄bant᷑. si enĩ cogitatiões hominũ impossibile est scire: multo magis christi intẽtionẽ nisi sp̄ũsc̄us reuelaret. Seq᷑ g̃: Ut impleret᷑ qd̄ dictũ ẽ p̄ isaiã pphetã dicẽtẽ: Ecce puer me⁹ quẽ elegi. REMI. Dñs quidẽ iesus christ⁹ puer oĩpotẽtis dei dic⁹ ẽ: non s̄m diuinitatẽ: s₃ s̄m assumpte carnis dispẽsationẽ: qꝛ coopante sp̄ũsc̄o carnẽ suscepit ex v̄gine absq₃ macula pc̄ti. Quidã libri hñt: Elect⁹ quẽ elegi. Elect⁹ enĩ fuit a deo patre. i. p̄destinatus: vt eẽt fili⁹ dei p̄pri⁹ nõ adoptiuus. RABA. Quẽ elegi dicit ad opus qd̄ nemo ali⁹ fecit: vt redimeret gen⁹ humanũ: ⁊ pacificaret mundũ cũ deo. Seq᷑: Dilect⁹ me⁹ in quo bñ cõplacuit aĩe mee. qꝛ ipse sol⁹ est agn⁹ sine macula pc̄ti de quo p̄r dicit: Hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹ in quo mihi bñ cõplacui. REMI. Qd̄ aũt dicit: Aĩe mee. nõ ita intelligẽdũ ẽ q̄ deus p̄r aĩam habeat: sed translatiue aĩa in deũ ascribit᷑: vt p̄ eã demonstraretur dei affectus. Nec miꝝ si aĩa trãslatiue in deo dicit᷑: cũ etiã cetera coꝛpoꝛis mẽbra ei ascribant᷑. CHRY. Hoc aũt in p̄ncipio ppheta ponit vt discas: qꝛ hoc qd̄ hic dicit᷑: fuit s̄m ꝯsiliũ patris. dilect⁹ enĩ s̄m ꝯsiliũ ei⁹ q̃ diligit facit. Sed iterũ elect⁹ nõ vt aduersari⁹ soluit legẽ: neq₃ vt inimicus existens legislatoꝛi: sed ei ꝯcoꝛdans qꝛ g̃ dilect⁹ est: ponã spm̄ meum super eum. REMI. Tũc etiã deus p̄r posuit spm̄ suũ sup eũ: cũ opante sp̄ũsc̄o suscepit carnẽ ex virgine: ⁊ mox vt homo fact⁹ ẽ plenitudinẽ sp̄ũsancti suscepit. HIE. Ponit᷑ aũt sp̄ũsc̄us nõ sup dei verbũ. sed sup vnigenitũ q̃ de sinu patris processit. i. sup eũ de quo dictũ ẽ: Ecce puer me⁹. Quid aũt p̄ ipsũ facturus sit subdit᷑: Et iudiciũ gentib⁹ nunciabit. AUG. xx. de ciui. dei: Quia. s. iudiciũ p̄nũciauit futurũ qd̄ gentibus erat occultũ. CHRY. Deinde humilitatẽ ei⁹ manifestans dicit: Non contẽdet. quia sicut illi placuit oblat⁹ est: ⁊ manibus psequentiũ se vltro obtulit. Neq₃ clamabit. Quia sicut agn⁹ coꝛã tondẽte se obmutuit. Neq₃ audiet aliquis in plateis vocẽ ei⁹. HIE. Lata enim ẽ ⁊ spaciosa via que ducit ad pditionẽ: ⁊ multi ingrediũt᷑ p̄ eam: q̃ multi nõ audiunt vocẽ saluatoris: qꝛ nõ sũt in arta via: s₃ in spaciosa. REMI. Platea nãq₃ grece: latine latitudo dr̄. in plateis ergo vocem ei⁹ nemo audiuit: quia suis dilectoꝛib⁹ nõ delectabilia in hoc mũdo pmisit: s₃ aspera. CHRY. Uolebat aũt dominus per huiusmõi mansuetudinem curare iudeos: s₃ l₃ isti rẽnuerent:

nõ tñ eis restitit eos destruẽdo.vñ ⁊ eius ṽtutẽ ⁊ illoꝝ imbecillitatẽ propheta oñdens dicit: Arũdinez quassatã nõ ꝯfringet: ⁊ lignũ fumigãs nõ extiguet.

HIE. Qui petõri non porrigit manum: nec portat onus fratris sui: iste q̃ssatũ calamũ ꝯfringit. ⁊ q̃ modicaꝫ scintillã fidei ꝯtẽnit in ꝑuulis: hic lignũ extingut fumigans. AVG.xx.de ciui.dei. Unde ꝑsecutores iudeos q̃ calamo q̃ssato ꝑdita integritate: ⁊ ligno fumanti amisso lumĩe cõpati sũt nõ ꝯtriuit: nõ extinxit: q̃r pepcit eis q̃ nõdũ ꝯsueuerat iudicare: ſꝫ iudicari ab eis. AVG.de que.euan. In ligno etiã fumigante notandũ est: quia desertum lumen facit pudore. CHRY. Uel in hoc qđ dicit: Arũdinẽ q̃ssatã non ꝯfringet. oñdit ꝙ ita facile erat ei oẽs eos frangere sicut arũdinẽ: ⁊ nõ simpliciter arũdinẽ: sed etiã ꝯtritã. In h̃ aũt qđ dicit: Lignũ fumigãs nõ extinguet: demõstrat ⁊ illoꝝ furorẽ accensũ: ⁊ virtutẽ christi potẽtẽ ad extinguendũ hmõi furorẽ cũ oĩ facultate. vnde in hoc multa mãsuetudo christi oñditur. HYLA. Uel ꝑ hoc qđ dicit: Arũdinẽ q̃ssatam est nõ eẽ cõfractã: oñdit caduca ⁊ quassata gentiuꝫ corpa nõ fuisse contrita: sed in salutẽ potiꝰ reseruata. Per hoc aũt qđ dicit: Lignũ fumigantibꝰ nõ extinctũ: oñdit exiguitatem ignis iam cum fumigantibus in ligno nõ extinctam. i. isrl̃ ex reliquijs veteris gratie spũs non ablatũ: quia resumẽdi totꝰ luminis in tpe pnĩe sit facultas. RABA. Uel econuerso. arũdinẽ quassatã vocat iudeos quos a vẽto agitatos ⁊ q̃si abinuicẽ dissipatos: nõ statim dñs ꝯdẽnauit: sed patienter supportauit. Lignũ aũt fumigans vocat populũ de gẽtibꝰ ꝯgregatũ: q̃ extincto naturalis legis ardore fumi amarissimi ⁊ oculis noxij: tenebrosiqꝫ caliginis inuoluebaꝛ erroribꝰ: q̃ non solũ nõ extinxit ⁊ redigit in cinerẽ: ſꝫ ecõtrario de parua scintilla ⁊ pene moriente maxima suscitauit incẽdia. Sed posset aliquis dicere: Quid igiꝛ: semꝑ hec erũt? ⁊ feret vsqꝫ i finẽ eos q̃ sic insidiãꝛ ⁊ insaniũt? Absit. sed cũ sua oĩa facta erũt: tũc ⁊ illa oꝑabiꝛ. Et hoc signauit dicens: Donec eijciat ad victoriã iudiciũ. Ac si dicat: Cũ ea q̃ ex se sunt oĩa cõpleuerit: tũc ꝑfectã vltionẽ inducet. tũc enĩ punienꝛ cum claraꝫ fecerit suã victoriã: vt nõ relinquaꝛ eis inuerecũda ꝯtradictionis occasio. HYLA. Uel donec eijciat ad victoriã iudiciũ: sublata. s. mortis ptãte: iudiciuꝫ ⁊ claritatis sue redituꝫ introducat. RABA. Uel donec illud iudiciũ qđ in eo agebaꝛ ad victoriã ꝑueniret: q̃a postq̃ʒ mortẽ resurgẽdo supauit: expulso pncipe huiꝰ mũdi victor ad regnũ rediꝫ: in patris dextera sedens donec ponat sub pedibꝰ oẽs inimicos suos. CHRY. Sed nõ in hoc stabũt ea q̃ sunt dispensationis vt solũ puniant q̃ non crediderunt: sed ⁊ orbẽ terrarũ ad se trahet. vñ sequitur: Et in nomine eiꝰ gentes sperabunt. AVG.xx.de ciui.dei. Hoc aũt vltimũ iam videmꝰ impletũ. ⁊ sic ꝑ hoc qđ negari nõ põt crediꝛ: ⁊ illud qđ impudẽt a quibusdã negatur: nouissimũ iudiciũ qđ ponet in terra: cũ venerit ipse de celo. quis enĩ speraret gẽtes in christi noĩe speraturas: qñ tenebaꝛ: ligabatur: cedebaꝛ: illudebatur: ⁊ crucifigebatur: quando ⁊ ipsi discipuli spem ꝑdiderãt: quã in illo habere iã ceperant. qđ tũc vix vnus latro sperauit in cruce: nunc sperãt gẽtes longe lateqꝫ diffuse. Et ne in eternũ moriantur: ipsa in qua mortuꝰ ẽ cruce signanꝛ. Nullꝰ igiꝛ dubitet ꝑ iesũ christũ nouissimuꝫ futuꝝ esse iudicium.

REMI. Sciendũ ẽ aũt: q̃r nõ solũ istius loci sensus: sed ⁊ multoꝝ alioꝝ hoc testimonio ꝯfirmatur: nam qđ dicit: Ecce puer meus. ad illũ referꝛ vbi dixerat: pater Hic ẽ filius meꝰ. Qđ ṽo ait: Ponã spiritũ meũ suꝑ eũ: ad hoc referꝛ ꝙ spũssanctus descẽdit suꝑ dñm baptizatũ. Qđ aũt subiũgit: Judiciũ gẽtibus nũciabit: referꝛ ad id qđ infra dicitur: Cum sederit filiꝰ hoĩs i sede maiestatis sue. Qđ aũt subdit: Non cõtendet neqꝫ clamabit: ad hoc referꝛ ꝙ dñs pauca rñdit pncipi sacerdotum ⁊ pilato: herodi ṽo nulla. Qđ ṽo dicit: Arũdinẽ quassatã nõ ꝯfringet: ad hoc ꝑtinet ꝙ dñs suos ꝑsecutores declinauit: ne fierent deteriores. Qđ ṽo dicit: In noĩe eiꝰ gentes sꝑabũt: ad h̃ qđ ipse dixit: Eũtes docete oẽs gẽtes.

¶ Tũc oblatus ẽ ei demoniũ habẽs cecus ⁊ mutꝰ: ⁊ curauit eũ ita ut loqueret ⁊ uideret. Et stupebãt oẽs turbe ⁊ dicebãt: Nũquid hic ẽ filiꝰ dauid. Pharisei aũt audientes dixerunt: Hic nõ eijcit demones: nisi i beelzebub principe demoniorum.

CHRY. Cõfutauerat supius dñs phariseos christi miracula calũniantes: ex hoc ꝙ sabbatũ soluere videbaꝛ: sed q̃r maiore nequitia ipsa christi miracula diuina virtute facta ꝑuertebãt: attribuẽtes ea immũdo spũi: idõ euangelista pmittit miraculũ ex quo blasphemandi occasionẽ sũpserũt dicẽs: Tũc oblatus est ei demoniũ habẽs: cecꝰ ⁊ mutꝰ. REMI Qđ aũt dicit Tũc: ad supiora referꝛ: qñ sanato hoĩe qui habebat manũ aridã: exiuit de synagoga. Siue qđ dicit Tũc: põt referri ad latius atqꝫ plixius tempꝰ vt sit sensus: Tũc qñ hec vel illa dicebanꝛ vel gerebantur. CHRY. Mirãda est aũt nequitia demonis. vtrũqꝫ ingressũ opilauit: ꝑ quẽ ille erat crediturus. s. ⁊ auditũ ⁊ visũ. Sꝫ christꝰ vtrũqꝫ aperuit. Unñ seq̃tur: Et curauit eũ ita vt loq̃reꝛ ⁊ videret. HIE. Tria aũt signa simul in vno hoĩe ꝑpetrata sunt. Cecus videt: mutꝰ loq̃tur: possessus a demone liberatur. Qđ ⁊ tũc quidẽ carnaliter factũ ẽ: sed quotidie compleꝛ in ꝯuersione credẽtiũ: vt expulso demone primũ fidei lumẽ aspiciãt: deinde in laudes dei tacentia prius ora laxenꝛ. HYLA. Nõ aũt sine rõne cũ turbas oẽs curatas in cõi dixisset: nũc seorsũ demoniũ habẽs cecꝰ ⁊ mutus offerꝛ. Oportebat eniꝫ vt postq̃ʒ manꝰ aride hõ oblatus ẽ: qui i synagoga curabaꝛ: in vniꝰ hmõi hoĩs forma gentiũ salꝰ fieret vt q̃ erat habitatio demonij: ⁊ cecus ⁊ mutꝰ deo capax pararet: ⁊ deũ ꝯtineret in christo: ⁊ christi oꝑa dei confessione laudaret. AVG.de que.euan. Demoniũ enĩ habens cecꝰ ⁊ mutꝰ q̃ nõ credit: ⁊ subditus ẽ diabolo q̃ nõ intelligit ⁊ nõ ꝯfiteꝛ ipsam fidẽ vel q̃ nõ dat laudẽ deo. AVG.de cõ.euã. Hoc ãt nõ isto ordine: sed post multa alia lucas cõmemorat: ⁊ mutum dicit tñ ⁊ non cecum. Sed etiã ex eo ꝙ aliq̃d tacet: de alio dicẽ putãdus ẽ: ea enĩ sequentia ⁊ ipse contexit que matthe⁹. HYLA. Stupuerũt facti istiꝰ opus turbe sed phariseoꝝ ingrauescit

inuidia. vnde sequitur: Et stupebant omnes turbe ⁊ dicebant: Nunquid iste est fili⁹ dauid? GLO. Ob mīaꝝ ⁊ beneficia filiū dauid ꝓdicāt. RABA. Turbe aūt q̄ min⁹ erudite videbanť: dñi. ſp facta mirātes: illi ꝯ vel q̄ negare nequiuerāt sinistra interpꝛtatiōe puertere laborabāt. q̄ſi hec nō diuinitatis: ſʒ imūdi ſpūs opa fuissēt. a. beelzebub q̄ de⁹ erat acharon. vnde seqtur: Pharisei aūt audientes dixerunt: Hic nō eijcit de. nisi in beel. pn. demōioꝝ. REMI. Beelzebub āt ipse ē beel ⁊ baal ⁊ beelphegoꝛ. Bel fuit pr̄ nini regis assyrioꝝ. Baal de⁹ ē: qꝛ in excelso colebať. Beelphegoꝛ a loco. i. a monte phega. Zebub seruus fuit abimelech filij gedeonis q̄ occisis lxx. fratrib⁹ edificauit tēplū baal: ⁊ ꝯſtituit cū sacerdotē in ipso ad abigēdas muscas q̄ ibi cōgregabāť ꝓpter nimiū cruorē victimaꝝ. zebub nāqꝫ musca dicit. Beelzebub ergo vir muscarū interpꝛtať. vñ ꝓpť spurcissimū ritū colendi dicebant eū esse ꝓncipē demōioꝝ. nihil ḡ sord. d.⁹ inuenietes qd̄ dño obijcerēt: dicebant eū i beelzebub eijcere demonia. Et sciēdū qꝛ non ē legendū p. d. vel. t. in fine vt quedā mēdose exemplaria habent: sed p. b.

Jesus aūt sciens cogitatiōes eorū dixit eis: Oē regnū diuisū cōtra se desolabiť: ⁊ oīs ciuitas uel dom⁹ diuisa cōtra se nō stabit. Et si sathanas sathanā eijcit: aduersus se diuisus ē: quō ergo stabit regnuꝫ eius?

HIE. Pharisei opa dei ꝓncipi demonioꝝ deputabant: quib⁹ dñs nō ad dicta: sed ad cogitata rñdit vt vel sic cōpelleren̄ť credere potentie eius q̄ cordis videbat occulta. vñ dr̄: Jesus aūt sciēs cogi. eoꝝ di. eis. CHRY. Supi⁹ q̄dē ⁊ ō h̄ christū accusauerāt qꝛ in beelzebub eijceret demonia: sʒ tūc quidē eos nō increpauit ꝯcedens eis ⁊ a plurib⁹ signis cognoscere ei⁹ ṽtutē: ⁊ a doctrina dīce ei⁹ magnitudinem. sed qꝛ ꝑmanebāt eadē dicētes iā īcrepat eos ꝙuis eoꝝ accusatio valde irrōnabilis esset. Jnuidia autē nō q̄rit q̄d dicat: sed solū vt dicat. neqꝫ tñ christ⁹ eos ꝯtēpsit: sʒ rñdet cū decenti māsuetudine: docēs nos mites eē inimicis ⁊ non turbari: etiā si talia dicant que nos i nobis nō recognoscim⁹: neqꝫ hn̄t aliquā rōnē. Jn quo etiā oñdit mendacia eē q̄ ab ipsis sūt dicta. neqꝫ ē demoniū habentis tantā oñdere mansuetudinē ⁊ cogitatiōes scire. Et quia valde irrōnabilis erat eoꝝ suspitio ⁊ multitudinē timebant non audebāt publicare christi accusationē: sʒ i mēte volnebant. Propť qd̄ dicit: Sciēs cogitatōes eoꝝ. Jpe āt accusationē nō quā in rñdendo inde ponit neqꝫ diuulgat eoꝝ neq̄tiā: solutionē aūt inducit: studiuꝫ eni eius erat ꝓdesse peccantib⁹: nō publicare. Non aūt rñdet eis a scripturis: qꝛ nō attēderēt alit̄ exponentes: sʒ a cōib⁹ opinionib⁹. Nō eniꝫ ita exterioꝛa ꝑlia corrūpūt: sicut ea q̄ interioꝛa. hoc eni fit in corpoꝛib⁹ ⁊ i oīb⁹ reb⁹: sʒ interim a magis cognitis exēpla duc̄ dicēs: Oē regnū ꝯ se diuisuꝫ desolabiť. Nihil eni ē in terra regno potēti⁹: sʒ tñ p altercatōꝫ perit. Quid aūt dicendū ē de ciuitate vel ō domo: siue magnū siue ꝑuū fuerit ꝯ seipsum pugnans perit. HYLA. Uñ dom⁹ ⁊ ciuitatis eadē est hic rō q̄ est regni. ꝓpť qd̄ seqť: Et oīs ciui. vel do. di. ꝯ se: nō stabit. HIE. Quō eni ꝯcordia pue res crescunt: sic discordia maxime dilabūť. HYLA. Sermo aūt dei diues ē ⁊ vel simpliciter intellect⁹ vel inspect⁹ interius ad oēm ꝓfectū ē necessari⁹. Relictis ḡ his q̄ ad cōem intelligētiā patēt: causā interioꝛ: h⁹ īmoꝛemur. Rñsur⁹ eni dñs ad id qd̄ de beelzebub dictū erat in ipsos q̄b⁹ rñdebat rñsiōis ꝯditionē retoꝛsit. lex eniꝫ a deo ē: ⁊ regni isrť pollicitatio ex lege ē: si regnū legis ꝯ se diuidiť dissoluať necesse ē: ⁊ sic isrť amisit ⁊ legē qñ impletionē legis in christo plebs legis impugnat. Sed ciuitas hic hierlm̄ indicať: q̄ postq̄ꝫ in dñm suū furoꝛe plebis exarsit ⁊ aplos ei⁹ cū credentiū turbis fugauit post diuisionē non stabit: atqꝫ ita qd̄ p hāc diuisionē moꝛ ꝯsecutū est: ciuitatis illi⁹ ꝯ nūciať excidiū. Deinde assumit: Et si sathā. satha. eijcit: adu. ei. se diui. ē: quō ḡ sta. reg. eius? HIE. Ac si diceret: si sathanas pugnat ꝯ se ⁊ demō inimicus est demoni: deberet iā mūdi venire ꝯsūmatio. Nec hn̄t in eo locū aduersarie ꝑtātes quaꝝ inť se belluꝫ pax hoīm ē. GLO. Necessaria ḡ complexiōe eos arguit. vel eni christ⁹ in virtute dei demones eijcit: vel in ꝓncipe demonioꝝ. si in virtute dei frustra calūniant̄ť: si in ꝓncipe demonioꝝ regnū ei⁹ diuisū est: nec stabit. ⁊ iō a regno ei⁹ recedant: qd̄ inuit sibi eos elegisse: dum in se nō credūt. CHRY. Uel sic: Si diuisus est imbecillioꝛ fact⁹ ē ⁊ perit. si aūt perit: q̄liter pōt aliū ꝓijcere? HYLA. Uel alit̄: Si ad diuisionē suā coact⁹ est demon vt demones ꝑturbaret: hinc quoqꝫ estimādū ē plus i eo q̄ diuiserit q̄ꝫ i his qui diuisi sūt eē virtutis. ergo regnū diaboli diuisione facta a christo est dissolutū. HIE. Si aūt putatis o scribe ⁊ pharisei qꝛ recessio demonū obediētia sit i ꝓncipē suū vt hoīes ignorātes fraudulēta simulatione deludāť: q̄d potestis dicere de corpoꝛ sanitatibus q̄s dñs ꝑpetrauit? Aliud ē si mēbroꝝ quoqꝫ debilitates ⁊ spiritaliū ṽtutū isignia demōib⁹ assignetis.

Et si ego i beelzebub eijcio demones: filij uestri in quo eijciūt? Jdeo ipsi iudices uestri erunt. Si aūt ego in spū dei eijcio demones: igitur peruenit in uos regnū dei.

CHRY. Post primā solutionē venit ad secundā: ꝑmā manifestioꝛē dicens: Et si ego in beelzebub eijcio demones: filij vestri in quo eijciūt? Jdeo ipsi iudices vestri erunt. HIE. Filios iudeoꝝ vel exoꝛcistas legis gētis illi⁹ ex moꝛe signat: vel aplos ex eorū stirpe generatos. Si exoꝛcistas: qꝛ ad inuocationē dei eijciebāt demones: coartat phariseos interrogatiōe prudēti: vt ꝯfiteanť spūsc̄ī eē op⁹ eoꝝ. Si expulsio inquit demonū i filijs vestris deo: nō demonibus deputať: q̄re in me idem op⁹ nō eandē hꝫ causā? ergo ipsi vestri iudices erunt: nō ꝑtāte: sʒ cōparatione: dum illi expulsionem demonū deo assignāt: vos ꝓncipi demonioꝝ. Sin autē ⁊ de apostolis dictū est: quod ⁊ magis intelligere debemus: ipi erūt iudices eoꝝ: quia sedebūt in. xij. solijs iudicātes. xij. tribus israel. HYLA. Jccirco autem digne iudices sūt in eos ꝯstituti q̄bus id dedisse christ⁹ aduersus demones ꝑtātis repiť qd̄ ipe ē negat⁹ habuisse.

RABA. Uel q2 apli hui sibi ɔscij erāt nihil male artis se ab eo vidisse. CHRY. Non ḡ dixit discipuli mei neq3 apli: s3 filij vr̄i. Ut siquidē voluerit reuerti ad illoꝝ dignitatē: multā hinc accipiāt occasionē. si aūt ingrati fuerint neq3 verecūdā hn̄t excusationē. Ejiciebant aūt apli demones: q2 acceperāt ptātē ab ipo: ⁊ tn̄ nihil eos incusabāt. nō eni rebus sed psone christi aduersabanṫ. volens igiṫ mōstrare quoniā īuidie erant que dicebāṫ de christo: apostolos in mediū ducit. Rursus aūt ad sui cognitioē inducit eos demonstrans qm̄ ppriis aduersanṫ bonis ⁊ ɔtrariāṫ sue saluti: cū deceret eos letari ꝙ magna bona illis aduenerat donatur⁹. Un̄ sequiṫ: Si aūt ego in spū dei eij. demo. igiṫ pue. in vos reg. dei. Per h̄ aūt demōstrat ꝙ magne v̄tutis op⁹ ē demones eijcē: ⁊ nō cuiuslibet gratia. Et ob h̄ qdē sylogizat dicens: Ergo pue. ī vos regnū dei. Ac dicat: Si h̄ est: pfecto fili⁹ dei aduenit. hoc aūt obūbrate dicit: vt nō illis sit graue: deinde vt illos alliciat nō dixit simpliciter puenit regnū: s3 In vos. q. d. Uobis veniūt bona: ppṫ qđ vestrā impugnatis salutē. hoc. n. est signū a prophetis traditū p̄ntie filij dei tanta fieri ptāte diuia. HIE. Regnū eni dei seipsū signat: de quo in alio loco scriptū ē: Regnū dei intra vos ē ⁊ Medi⁹ stat ītra vos quē nescitis. Uel certe illud regnū qđ ⁊ iohānes ⁊ ipse dn̄s pdicauerat: Pniam agite: appropinqbit enim regnum celoꝝ. Est ⁊ tertiū regnū scripture scē: qđ auferṫ a iudeis: ⁊ traditᷓ gēti facienti fruct⁹ ei⁹. HYLA. Si ḡ discipuli operanṫ p christū: ⁊ ex spū dei christ⁹ opaṫ: adest regnū dei in aplis mediatoris officio trāsfusū. Diminutio regni diaboli ē augmentatio regni dei. AUG. de cō. euā. Un̄ pōt etiā hic eē sensus: Si ego in beelzebub ejicio demones: etiā s̄m vestrā sniam puenit in vos regnū dei: q2 reg. ū diaboli stare nō pōt: quem aduersū se diuisū fatemini. Regnū eni dei nūc dixit quo damnantur impij: ⁊ a fidelib⁹ de peccatis suis penitentiam agentibus nunc secernūtur.

Aut quō pōt qs̄q3 intrare in domū fortis: ⁊ uasa ei⁹ diripe: nisi prius alligauerit forté ? Et tūc domū illius diripiet.

CHRY. Posita secūda solutiōe inducit ⁊ tertiam dicens: Aut quō pōt qs̄q3 intra. ī do. fortis. Qđ eni3 nō pōt sathanas sathanam eijcē manifestū ex dictis est. S3 qm̄ neq3 ali⁹ pōt eū ejicere nisi p̄us eū supauerit: oib⁹ ē manifestū. ɔstituiṫ ḡ ꝙ ⁊ antea cū manifestiori abundantia: dicit eni: Tm̄ absisto ab hoc ꝙ vtar diabolo adiutore ꝙ p̄lier cū eo ⁊ ligē eum: ⁊ huiusmōi ɔiectura est ꝙ vasa ei⁹ diripio. Et sic cōtrariū ei⁹ qđ illi tētabant dicere demōstrat. Illi eni3 volebant ostendere ꝙ nō ppria virtute ejicit demones. Ipse aūt ostendit ꝙ non solū demones: s3 ⁊ eorum pncipē ligauit: qđ manifestū est ab his q̄ facta sunt. Qualiter eni pncipe nō victo hi q̄ subiacent demones direpti sūt. Hoc aūt mihi pphetia videṫ esse qđ dicitur: Non eni solū demones ejicit: s3 ⁊ errorē vniuersi orbis terrarū abiget ⁊ machinationē3 diaboli dissoluet. ⁊ nō dixit Rapiet: s3 Diripiet: ostēdēs ꝙ hoc cum potestate fiet. RABA. Domus illius mundus ē: q̄ in maligno positus nō creatoris dignitate: sed magnitudine delinquētis alligat⁹ ē fortis ⁊ religatus in tartarū ⁊ dn̄i pede ɔtrit⁹. Nō aūt debem⁹ eē securi: aduersari⁹ noster fortis victoris quoq3 vocibus cōprobaṫ. CHRY. Forte āt eū vocat nōq3 ōndens tyrannidē q̄ ex nr̄a desidia eius est.

AUG. de que. euan. Quos. s. ipse tenebat: ne posset virib⁹ suis ab illo se hoīes eruere sed p gratiam dei. Uasa ei⁹ dicit oēs infideles. Alligauit aūt fortē ꝙ ptātē illi ademit impediendi volūtatē fideliū: assequēdo christū ⁊ nō obtinēdo regno dei. RABA. Domū ḡ eius diripuit: q2 ereptos a diaboli laqueis eos quos suos eē puidit ecclesie adunauit. vel quia oēs mūdi ptes aplis ⁊ eoꝝ successoribus aduertendū distribuit. Ostendit igiṫ p manifestā parabola3 dicens ꝙ non cōcordat in fallaci opatione cum demonibus vt calūniabātur: sed virtute dignitatis homines a demonibus liberauit.

Qui nō ē mecū contra me est: ⁊ q nō ɔgregabit mecum spargit.

CHRY. Posita tertia solutione: hic ponit quartā dicens: Qui nō est mecum: ɔ̄ me est. HYLA. In quo ōndit lōge a se eē vt aliquid a diabolo mutuatū sit ptātis: ⁊ ex hoc ingentis piculi res intelligitur male de eo opinari cū quo nō esse idipsū ē qđ ɔtra esse. HIE. Nō tamen putet hoc qs̄q3 de hereticis dictū ⁊ scismaticis: quāq3 ⁊ ita ex supfluo posset intelligi: sed ex ɔuenientibus textuq3 sermonis ad diabolū referṫ: eo ꝙ nō possint opa saluatoris beelzebub opib⁹ cōparari. Ille cupit aīas hoīm tenere captiuas: dn̄s liberare. Ille pdicat idola: hic vni⁹ dei noticiā. Ille trahit ad vitia: hic reuocat ad virtutes. Quō ḡ pn̄t inter se habere ɔcordiā: quoꝝ opa sunt diuersa. CHRY. Qui ḡ nō mecū ɔgregat neq3 mecū est: non erit mihi cōparand⁹ vt mecū demones ejiciat: s3 magis desiderat q̄ mea sunt spargē. S3 dic mihi: Si oportuerit cū aliq⁹ pliari q̄ nō vult tibi auxiliari: hocipso nō est aduersū te. Ipse etiā dn̄s alio loco dixit: Qui nō est aduersū nos p nobis ē. Sed nō ē ɔ̄riū hoc qđ hic dicit: Hic eni loqṫ de diabolo aduersario existēte: ibi aūt de hoīe q̄ in pte erat cu3 eis: de quo dictū erat: Uidim⁹ quendā in nōie tuo ejicientē demonia. Uideṫ aūt iudeos hic occulte insinuare cū diabolo statuēs eos. ipsi eni aduersus eū erāt: ⁊ spargebāt q̄ ipse ɔgregabat. Sed ⁊ decens est credere hoc de seipso dixisse: quia aduersus diabolū erat: ⁊ que illi⁹ sunt dispergebat.

Ideo dico uobis: omē petm̄ blasphemie remittetᷓ homib⁹: spūs aūt blasphemie nō remittetᷓ. Et qcūq3 dixerit uerbū ɔtra filiū hoīs remittetur ei. q aūt dixerit ɔtra spiritum sanctum non remittetur ei: neq3 in hoc seculo: neq3 in futuro.

CHRY. Quia dn̄s phariseis excusando rn̄derat: iam eos terret. Est enim hoc correctionis non parua ps: non solū excusando respōderi s3 ⁊ cōtrariari.

CHRY. Phariseoꝝ eni sniam ⁊ eoꝝ qui ita cum

bis sentiũt puersitatẽ: seuerissima diffinitiõe ɔdem-nat: pctõꝝ oĩm veniã ꝓmittẽs: ⁊ blasphemie spũs indulgẽtiã abnegãs. Ideo di. vo. oẽ pctm ⁊ blas. re. hoĩb⁹. REMI. Sciendũ ẽ tñ ꝙ nõ passim q̃buscũ ꝗ dimittit̃: sꝫ illis q̃ ꝓ suis reatib⁹ dignã pñiã eger int. Destruit̃ aũt his verbis error nouatiani q̃ dice bat ꝙ fideles p⁹ lapsũ ꝑ pñiã nõ pñt surgere: neqꝫ pctõꝝ suoꝝ veniã ꝓmereri: maxime illi q̃ in ꝑsecuti one positi negabãt. Seq̃t: Spũs aũt blasphemie ñ remittet̃. AVG. Quid enĩ interest ad rẽ vtrũ dica tur: Spiritus blasphemie non remittetur: an dica-tur: Qui blasphemauerit ĩ spũsanctũ nõ ei remitte-tur: vt lucas dicit: nisi forte ꝙ eadẽ sñia aperti⁹ isto mõ q̃ illo dr̃. Et aliũ euãgelistã nõ destruit ali⁹ sed exponit. Spũs enĩ blasphemie clause dictũ ẽ: qꝛ nõ est expssũ cui⁹ spũs. ⁊ iõ ad huiusmõi expositionem subdit̃: Et q̃cũqꝫ dix. ṽbũ ꝫ fi. hoĩs remit. ei. Ideo p⁹ vniuersalẽ cõmemorationẽ oĩs blasphemie eminẽ-tius voluit exp̃mere blasphemiã q̃ dr̃ ꝫ filiũ hoĩs: quã in euãgelio s̃m iohãnẽ valde grauẽ oñdit: vbi ait de spũsctõ: Ille arguet mũdũ de pctõ: de iusticia: ⁊ de iudicio. de pctõ quidẽ qꝛ nõ credũt in me. Se quitur: Qui aũt di. ꝫ spi. san. ṽbũ: nõ remit. ei neqꝫ in hoc se. neqꝫ in futuro. Nõ ḡ hoc dr̃ ꝓpterea qꝛ ĩ tri nitate maior ẽ filio spũsctũs: qđ null⁹ vnq̃ vel here ticus dixit. HYLA. Quid aũt tam extra veniã ẽ q̃ in christo negare qđ dei ẽ: ⁊ ɔsistentẽ in eo paterni spũs substantiã adimere: cũ in spũ dei oẽ op⁹ consu met: ⁊ in eo deus mũdũ recõcilians sibi. HIE. Uel ita loc⁹ iste ẽ intelligend⁹: Qui ṽbũ dixerit ꝫ filium hoĩs scandalizatus carne mea: ⁊ me hoĩem tñ arbi trans: talis opinio atqꝫ blasphemia quãq̃ culpa nõ careat erroris: tñ hꝫ veniã ꝓpẽ corpis vtilitatẽ. Qui aũt manifesta intelligẽs opa dei cũ dei virtutẽ nega re non possit: eadẽ calũniat̃ stimulat⁹ iuidia: ⁊ chri stũ dei verbũ ⁊ opa spũsctĩ dicit eẽ beelzebub: isti ñ remittetur neqꝫ in hoc sc̃lo neqꝫ ĩ futuro. AVG. de con. euã. Sꝫ si ħ ꝓptea dictum eẽt: ꝑfecto de oĩ blasphemia taceret̃: ⁊ hec sola remissibilis videret̃: q̃ ꝫ filiũ hoĩs dicitur: q̃si cũ hõ solũ putat̃. Cũ võ p-missũ sit: Oẽ peccatũ ⁊ blasphemia remittet̃ hoĩb⁹: ꝓculdubio ⁊ illa blasphemia q̃ ꝫ patrẽ dicit̃ illa ge neralitate ɔcludit̃: ⁊ tñ hec sola irremissibilis diffi-nit̃: q̃ dr̃ ꝫ spiritũsanctũ. Nũqđ nã ⁊ pr̃ formã serui accepit: q̃si sit maior spũsctũs? Quis etiã nõ cõuincat̃ dixisse ṽbũ ꝫ spiritũsanctũ anteq̃ christian⁹ vel catho licus fieret? pmo ipsi pagani cũ dicũt christũ magi cis artib⁹ fecisse miracula: nõne siles sũt his q̃ dixe-rũt eũ in pncipe demonioꝝ eiecisse demõia? Iudei etiã ⁊ q̃cũqꝫ heretici spiritũsanctũ ɔfitet̃: sꝫ negãt eũ esse in corpe christi qđ ẽ ecclesia catholica siles sũt phariseis q̃ negabãt spiritũ esse in christo. Quidam etiã heretici ipsũ spiritũsanctũ vel creaturã eẽ contẽ dunt sicut arriani eunomiani ⁊ macedoniani. vł cũ prsus ita negant vt deũ negẽt eẽ trinitatẽ: sꝫ solũ pa trẽ eẽ deũ asseuerãt: ⁊ ipsũ aliqñ vocant filiũ: aliqñ spiritũsanctũ: sicut sabelliani. Photiniani quoqꝫ pa trem solum eẽ dicẽtes deũ: filiũ võ non nisi hoĩem negãt oĩno tertiã esse ꝑsonam spiritũsanctũ. Mani festum est igit̃ a paganis iudeis ⁊ hereticis blasphe mari spiritũsanctũ. Nunquid ergo deserendi sunt ⁊ sine vlla spe deputãdi: quib⁹ si nõ est dimissũ ṽbũ

quod dixerunt ꝫ spiritũsanctũ inaniter eis promitti tur ꝙ ĩ baptismo siue ĩ ecclesia remissionem accipi-ant pctõꝝ. Nõ enĩ dictũ est: Non remittet̃ ei in ba-ptismo. sed Neqꝫ ĩ hoc seculo neqꝫ in futuro. Et sic illi soli estimãdi sũt ab huiusmõi grauissimi pecca-ti reatu liberi: quia ab infantia sunt catholici. Non nullis aũt videt̃ eos tñmõ peccare ĩ spiritũsanctũ qui lauacro regeneratiõis abluti in ecclesia: ⁊ acce-pto spũsctõ velut tanto postea dono saluatoris igra ti: mortifero aliquo peccato se imerserũt: qualia sũt vel adulteria vel homicidia vel ipsa discessio a noĩe christiano siue catholica ecclesia. Sꝫ iste sensus vn-de ꝓbari possit ignoro cũ ⁊ penitẽtie quorũcũqꝫ cri minũ locus in ecclesia nõ neget̃: ⁊ ipsos hereticos ad hoc vtiqꝫ corripiendos dicat aplus: Ne forte det illis deus penitẽtiã ad cognoscẽdam veritatẽ. Po-stremo nõ ait dñs qui fidelis catholic⁹ dixerit ver-bũ ꝫ spiritũsanctũ. sꝫ q̃ dixerit: hoc est quicũqꝫ dixe rit: non remittet̃ ei: neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futu-ro. AVG. de ser. dñi in monte: Uel alit̃ dicit iohã nes apl's: Est peccatũ ad mortẽ: nõ ꝓ eo dico vt ro-get quis. pctm̃ aũt fr̃is ad mortẽ dico etiã: cũ post agnitionẽ dei ꝑ gratiã dñi nostri iesu christi quisq̃ oppugnat fraternitatẽ: aut aduersus ipsam gratiã qua recõciliatus est deo iuidentie facib⁹ agitat̃. Hu ius peti tãta labes ẽ: vt depcandi humilitatẽ subire non possit: etiã si peccatũ suũ mala ɔscia ⁊ agnoscẽ ⁊ annunciare cogat̃. Quis mentis affectionẽ ꝓpter peccati magnitudinẽ iam dãnationẽ aliquos habẽ credẽd⁹ ẽ: ⁊ hoc fortasse est peccare in spũsanctũ. i. ꝑ maliciã ⁊ iuidiã fraternã impugnare charitatem: p⁹ acceptã gratiã spũsctĩ: qđ peccatũ dñs neqꝫ hic: neqꝫ ĩ futuro seculo dimitti dic̃. vnde queri põt vtꝝ in spiritũsanctũ iudei peccauerint qñ dixerunt ꝙ in beelzebub principe demonioꝝ dñs demonia expel-lebat: vtꝝ enĩ hoc in ipsũ dñm dictũ accipiamus: qꝛ de se dic̃ alio loco: Si patrẽfamilias beelzebub vo-cauerũt quantomagis domesticos eius? an qñ de magna iuidentia dixerant: ingrati tam pñtib⁹ bene ficijs q̃uis nondũ christiani fuerint: nõ ꝓpter ipsã iuidẽtie magnitudinẽ in spiritũsanctũ peccasse cre-dendi sũt. Non enĩ hoc colligit̃ de verbis dñi: vide ri tñ põt adhuc eos monuisse vt accedãt ad gratiã non ita peccẽt vt nũc peccauerũt. Nũc enim in filiũ hoĩs dixerũt verbũ neq̃: ⁊ potest eis dimitti: si con uersi fuerint ⁊ ei crediderint. Si aũt p⁹ q̃ spiritũsan ctũ acceperint: fraternitati inuidere ⁊ gratiã quam acceperũt oppugnare voluerit: nõ eis dimitti: neqꝫ in hoc seculo: neqꝫ in futuro. Nã si eos sic haberet condẽnatos: ut nulla spes reliqua illis esset: nõ ad huc monẽdo iudicaret cũ addidit dicẽs: Aut facite arborẽ bonã ⁊c̃. AVG. in li. retract. Hoc aũt non ɔfirmaui: qꝛ ħ putare me dixi: sꝫ tñ addẽdũ fuit si ĩ hac tam scelerata mentis puersitate finierit hanc vi tam: quoniã in quocũqꝫ pessimo ĩ hac vita constitu to: nõ est vtiqꝫ desperandũ: nec ꝓ illo imprudenter orat̃: de quo non desperat̃. AVG. de ver. do. Est autem magnũ secretũ huius questionis. Lumen ḡ expositionis a dño queratur. Dico aũt charitati ve-stre forte in omnibus scripturis sanctis nulla ma-ior questio: nulla difficilior inuenitur. Prius ergo vt aduertatis admoneo: non dixisse dominũ: Ois

blasphemia spūs nō remittet: neqꝫ dixisse q̄ dixerit quodcūqꝫ verbū ɔtra spūsanctū: sꝫ q̄ dixerit verbuꝫ. Quapropter nō ē necesse vt omnē blasphemiam ꝛ oē verbū qd̄ dr̄ ɔ̄ spūsanctū: remissionē quisqꝫ existimet nō habere. sed necesse ē plane vt sit aliquod verbū qd̄ si dicatur ɔ̄ spiritūscm̄: nullā remissionem mereat̄. Solēt eni scripture ita loq̄ vt qd̄ aliq̄d sic dr̄ vt neqꝫ ex toto neqꝫ ex pte dictū sit: nō sit necesse vt ex toto fieri possit vt ex parte nō intelligat̄: sicut cū dn̄s dixit iudeis: Si nō venissem ꝛ locut⁹ eis nō fuissem: pctm̄ nō haberēt. Nō eni ita dictū ē: vt sine vllo oīno peccato vellet itelligi futuros fuisse iudeos: sed eē aliqd̄ pctm̄ qd̄ nō haberēt nisi christ⁹ venisset. Quis autē sit iste mod⁹ ɔ̄ spiritūsanctū ordo postulat vt dicam⁹: Insinuat̄ siquidē nobis i patre auctoritas: in filio natiuitas: in spūscō patris filijqꝫ cōitas. Quod g̃ cōe est patri ꝛ filio: p hoc nos voluerūt habē cōionē ꝛ inter nos ꝛ secū. Charitas enim dei diffusa est in cordib⁹ nostris p spiritūsanctuꝫ q̄ datus ē nobis. ꝛ qꝛ pctīs alienabamur a possessiōe bonoꝝ veroꝝ: charitas operit multitudinē pctōꝝ. Nō eni christus spūscō pctā dimittat: hinc intelligi pōt q̄ cū dixisset discipulis: Accipite spiritūsanctuꝫ ɔtinuo subiecit: Si cui dimiseritꝭ pctā: dimitēt̄ illi. Primū itaqꝫ credentiū bn̄ficiū est i spūscō remissio pctōꝝ: ɔtra hoc donū gratuitū loq̄t cor impenitēs. ipsa g̃ impenitētia ē spūs blasphemia q̄ nō remittet̄ neqꝫ in h̄ sclo neqꝫ in futuro. Cōtra eni spūsanctū quo pctā dimittūt̄ v̄bū valde malū siue cogitatiōe siue lingua sua facit: qui fm̄ duriciā cordis sui ꝛ cor impenitēs thesaurizat sibi irā in die ire. hec oīno impenitētia nō hꝫ remissionē neqꝫ in h̄ sclo neqꝫ in futuro: qꝛ pn̄ia impetrat remissionē i h̄ sclo q̄ erit i futuro. sed ista impn̄ia q̄diu quisqꝫ i hac carne viuit: nō pōt iudicari. de nullo eni desperādū ē q̄diu patientia dei ad pn̄iam adducit. Quid eni si isti quos in quocūqꝫ genere errozis notas: ꝛ tāq̄ desperatissimos dānas anq̄ istā vitā finiāt agāt pn̄iam: inueniāt verā pn̄iaꝫ i futuro: Hec āt blasphemia q̄uis plīca ꝛ plurib⁹ v̄bis ɔtexta sit: solet tn̄ scriptura etiam multa v̄ba verbū appellare. neqꝫ eni vnū verbū locut⁹ ē dn̄s cū pphetā: ꝛ tn̄ legit̄: Uerbū qd̄ factū est ad illū vel ad illū prophetā. Hic aūt fortassis aliq̄s q̄rat vtꝝ tm̄mō spūsscūs pctā dimittat: an ꝛ pr̄ ꝛ filius. ipse eni fili⁹ de pr̄e dic: Dimittet vobis pater vr̄ pctā vr̄a. ꝛ de se ait: Fili⁹ hoīs ptātē hꝫ i terra dimittēdi pctā. Cur g̃ illa īpenitētia q̄ nūq̄ dimittit̄: solū ad spūscī blasphemiā dr̄ ptinē: tāq̄ ille q̄ in h̄ īpenitētie pctō fuerit obligat⁹: dono spūscī resistē videat̄ q̄ eo dono fiat remissio pctōꝝ. sed pctā q̄a p̄ter ecclesiā nō dimittūt̄ i eo spū dimitti opoztebat quo i vnū eccl̄ia ɔgregat̄. Remissio g̃ pctōꝝ quā tota trinitas facit: pp̄e ad spm̄scm̄ dr̄ ptinē. ipse eni spiritus adoptiōis filioꝝ in quo clamam⁹ abba pr̄: vt ei possim⁹ dicē: Dimitte nobis debita nr̄a. ꝛ in hoc ɔgnoscim⁹ sic dic iohānes: Qm̄ christ⁹ manet i nobis de spūscō quē dedit nobis. Ad ipsuꝫ etiā ptinet societas qua efficimur vnū corp⁹ vnici filij dei: quod ammō societas pr̄is ꝛ filij ē ipse spūscūs. quiq̄s g̃ reus fuerit impenitētia contra spiritūsanctū: in quo vnitas ꝛ societas cōmunionis cōgregatur ecclesie: nunq̄ illi remittitur. CHRY. Uel aliter fm̄ p̄mā expositionē: Iudei quidē ignorabāt christū q̄s eēt. spūs aūt sancti sufficiēs acceperāt experimētū: eteni pphete p eum locuti sūt. Qd̄ ergo dicit hoc ē: Esto q̄ me offenditis pp̄ter carnē circūpositam: nūquid ꝛ de spūsancto habetis dicere: quoniā ignoramus eum pp̄ter hoc non ignoscibilis est vobis hec blasphemia: ꝛ hic ꝛ illic dabitis vindictā. quia eni demones eijcere ꝛ sanitates pficere: spūssancti est. Nō ergo mihi cōtumelias infertis solū: sed spiritūisancto: ideoqꝫ vobis ineuitabilis erit condēnatio ꝛ hic ꝛ illic. Eteni hoīm hi quidē hic solū puniūt̄: sicut q̄ indigni pticipauerūt mysterijs apud corinthios: hi aūt illic solū sicut diues in inferno: hi aūt hic ꝛ illic sicut ꝛ ipsi iudei qui ꝛ hic intolerabilia passi sūt hierusalē capta: ꝛ ibi difficillimam sustinēt penam.

RABA. In hac autēꝫ auctoritate extinguitur heresis Origenis qui asserit post multa secula omnes pctōres veniā consecutores: que refellit̄ p hoc qd̄ dicitur: q̄ non remittet̄ neqꝫ in hoc seculo neqꝫ i futuro. GRE. in dialogo: Datur etiā intelligi quasdam culpas i hoc seculo: quasdā v̄o in futuro relaxari. qd̄ eni de vno negatur de quibusdā ɔceditur: sed tn̄ hoc de paruis minimisqꝫ pctīs fieri posse credendū est: sicut ē assidu⁹ ociosus sermo: imoderat⁹ risus: vl̄ pctm̄ cure rei familiaris que vix sine culpa vel ab ipsis agit̄ q̄ culpam qualit̄ debeāt declinare sciūt: aut in nō grauib⁹ culpis error ignorātie: q̄ etiā post mortē grauāt si nō in hac vita adhuc positꝭ minime fuerint relaxata. Hoc sciēdū ē qꝛ illic saltē de minimis nil q̄sq̄ purgatōis obtinebit: nisi q̄ hoc bonis actib⁹ in hac vita posit⁹ vt obtineat pmeretur.

Aut facite arborē bonā ꝛ fructū ei⁹ bonū: aut facite arborē malam ꝛ fructū ei⁹ malū. Siquidē ex fructu arbor agnoscit̄. Progenies uiparꝝ: quō potestis bona loqui cū sitis mali: Ex abūdantia eni cordis os loquitur. Bonus hō de bono thesauro pfert bona: ꝛ malus homo de malo thesauro profert mala.

CHRY. Post priores redargutiones rursus eos aliter confundit. hoc aūt facit nō vt seipsū accusatione liberet. ad hoc enim sufficiebant priora: sed eos corrigere volens. vn̄ dicit: Aut facite arborē bonaꝫ ꝛ fructū eius bonū: aut facite arborē malam ꝛ fructū eius malū. Ac si dicat: Nullus vestꝝ dixit q̄ malum est aliquos a demone liberare. sed quia opib⁹ nō maledicebant: sed diabolū dicebāt hoc opantēꝫ demōstrat q̄ hec accusatio ē p̄ter ɔsequentiā reꝝ ꝛ p̄ter oēs ɔceptiōes. talia aūt ɔfingē ē imēse verecūdie. HIE. Cōstringit g̃ eos sylogismo quem greci vocāt a ficton: nos ieuitabilē possum⁹ appellare: q̄ interrogatos hincinde ɔcludit: ꝛ i vtroqꝫ cor imp̄mit. Si inq̄t diabol⁹ malus ē: bona opa facere nō pōt. si aūt bona sūt q̄ facta cernitis: sequitur vt nō sit diabol⁹ q̄ illa fecit. neqꝫ eni fieri pōt vt ex malo bonū: aut ex bono oriatur malū. CHRY. Eteni arboris diiudicatio a fructu apparet: nō fructus ab arbore.

vnde sequitur: Siquidē ex fructu arbor cognoscit Etsi enī arbor fructus ē causa. sed tn̄ fruct⁹ arboris est demōstratiu⁹: vos aūt contrariū facitis. In opibus enī nihil accusare hn̄tes ɔtrariā de arbore ferti sententiā: me demoniacū appellātes. HYLA. Sic ḡ in pn̄s iudeos refellit: qui cum intelligerēt christi opa vltra hūanā esse ꝟtutē: noluerūt tn̄ ea q̄ dei sūt ɔfiteri. futurā ꝟo oēm fidei puersitatē coarguit: eorū. s. q̄ diuinitatē ⁊ cōionē paterne substātie dn̄o detrahētes in diuersa heresū studia ceciderūt: neutrū facientes: nec inter gentes sub venia ignoratiōis habitātes: nec in veritatis cognitiōe versantes. Arborē se in corpe positū signat: qꝛ p interiorē ꝟtutis sue fecūditatē exeat vbertas hoīs in fruct⁹: igit arbor bona facienda cū fructib⁹ bonis ē: aut mala ɔstituenda cū malis fructib⁹: non qꝫ arbor mala possit ɔstitui q̄ bona est: nec econuerso. Sed vt p hanc significantia intelligerem⁹ christū aut tanq̄ vtilem relinquendū: aut tanq̄ bonoꝝ fructuū vtilitate retinendū: Ceterū mediū se agere ⁊ in christū aliq̄ deferre. negare q̄ maxima sūt venerari tāq̄ deū: dei cōione spoliare: blasphemia spūs est: vt cū p admirationē tantoꝝ operū dei nomē detrahere non audeas: per maliuolentiā mentis generositatē ei⁹ abnegata paterne substātie cōione deturpas. AVG. ꝯ ver. do. Uel in hoc admonuit nos dn̄s vt bone arbores simus: ⁊ bonos fruct⁹ pducere possim⁹. vbi enī ait: Facite enī arborem bonā ⁊ fructū eius bonū: est pceptū salubre: cui obedientia est necessaria. Qd aūt dicit; Facite arborem malā ⁊ fructū ei⁹ malū. nō pceptū est vt faciatis: ſꝫ monitio vt caueatis. Contra hos enī dixit: Qui putabāt se cū mali essent: bona loqui posse. Prius enī est mutand⁹ hō vt opa mutēt. si enī manet hō in eo qꝫ malus est bona opa habere non pōt. si manet in eo qd bonū est: mala opa habere nō pōt. Omnes ḡ malas arbores christ⁹ īuenit sed dedit ptātē filios dei fieri credētibus ī noīe ei⁹.

CHRY. Qui ꝟo nō pro seipso: sed p spūsancto facit sermonē: eos ɔuenienter increpat dicens: Progenies vipaꝝ: quō potestis bona loq̄ cū sitis mali: Hoc aūt dixit ⁊ eos incusans: ⁊ eoꝝ que dicta sunt demōstrationem ex ipsis phens. q. d. Ecce vos cum sitis arbores male: nō potestis portare fructū bonū. non ḡ miror qꝫ hec loquimini: etenī male nutriti estis a malis pgenitorib⁹ ⁊ mentem malam habetis. Et vide qꝫ nō dixit: Qualiter potestis bona loqui cum sitis pgenies vipaꝝ: Nihil enī hoc ad illud ptinet: sed q̄liter potestis bona loqui cū sitis mali: Progenies aūt viparū dixit: qꝛ in pgenitoribus gloriabāt: vt ḡ excluderet eoꝝ supbiā: sepauit eos a cognatiōe abraam: attribuens eis pgenitores similium moꝝ. Uel pgenies viparum. i. filios ⁊ imitatores diaboli eos appellat: qꝛ scienter bonis opibus detrahūt qd diabolicū est. vn̄ seqtur: Ex abundātia enim cordis os loquitur. Ille homo ex abūdantia cordis loqt: q̄ nō ignorat ex qua intentiōe vba promant: qd aptius ondere volēs subiungit: Bon⁹ hō de bono thesauro pfert bona: ⁊ mal⁹ hō de malo thesauro profert mala. Thesaur⁹ cordis intētio ē cogitationis: ex qua interi⁹ arbiter iudicat pfectū opis: vt aliqn̄ maiora minorē habeant mercedē: aliqn̄ ob incuriā cordis tepidi: maioꝝ virtutū opa ostētantes minora a dn̄o pmia sortiūtur. CHRY. Ex his etiā demonstrat suā deitatē scientē cordis occulta: qm̄ nō vborum solū: sed etiā malaꝝ cogitationū exsoluēt vindictā. Est aūt nature cōuenientia supemanantis nequitie vba p os extra effundi: quare cū audieris hominē male loquētē: multo ampliorē estimes neqtiā quā verba demonstrāt. Qd enī exteri⁹ dr̄ ē supeffluētia eius qd intus ē: in quo eos vehemēter tetigit. Si enī qd dictū ē ab eis ita ē malū: excogita radix verboꝝ q̄ magna ē: Contingit aūt hoc decent. lingua enī confusa multociens non repente effūdit nequitiā: cor aūt nullū hoīm hn̄s testē: sine timore quecūq̄ vult parturit mala. dei enī nō multa cura ē ei: sed cū augetur multitudo maloꝝ que int⁹ sūt: que interim occultabant: extra p verba pueniunt. Et iō dicit: Ex abūdantia cordis os loquit. Et qꝫ hō de thesauris cordis loquitur. HIE. In hoc aūt qd dicit: Bonus hō de bono thesauro ⁊c. Uel ipsos iudeos deū blasphemātes ondit de q̄li thesauro blasphemiā pferant. Uel cum superiori q̄one heret sn̄ia qꝫ quō nō possit bon⁹ hō pferre mala nec mal⁹ bona: sic nō possit xp̄s mala nec diabol⁹ bōa opa facē.

Dico autē vobis: qm̄ omne uerbū ociosuꝫ qd locuti fuerint hoies: reddēt rōnē de eo in die iudicij. Ex uerbis enīꝫ tuis iustificaberis: ⁊ ex uerbis tuis condemnaberis.

CHRY. Post pmissa eis dn̄s multū timorē incutit: ondens qꝫ vltimā dabunt vindictā q̄ talia deliqrunt. vn̄ dicit: Dico enī vobis qꝫ omne verbū ociosū qd locuti fuerint hoies: reddēt rōnē de eo in die iudicij. HIE. Et est sensus: Si ociosū verbū qd neqq̄ edificat audientes: nō ē absq̄ pículo ei⁹ q̄ loqutur: ⁊ ī die iudicij reddet vnusquisq̄ rōnē sermonū suoꝝ: quātomagis vos q̄ opa sanctispūs calūniamini: ⁊ dicitis me in beelzebub eijcere demonia reddituri estis rōnē calūnie vestre. CHRY. Nō aūt dixit: Qd locuti estis vos: simul quidē omne hominū erudiens genus: simul aūt min⁹ onerosū faciēs suū sermonē. Ociosū aūt verbū ē qd mendax est: qd calūniā habet. Quidā aūt dicūt: qꝫ ⁊ vanū quale est qd risū mouet inordinatū: vel turpe: vel inuerecundū. GRE. in ho. Uel ociosū verbū ē: qd aut vtilitate rectitudinis: aut rōne iuste necessitatis caret: qd. s. sine vtilitate ⁊ loquētis dr̄ ⁊ audientis: si omissis serijs de rebus friuolis loq̄mur: ⁊ fabulas narremus āntiquas. Ceterū qui scurrilia replicat: ⁊ cachinnis ora dissoluit: ⁊ aliqd pfert turpitudinis: hic nō ociosi verbi sed criminosi tenebitur reus. REMI. Ex superiorib⁹ aūt verbis adhuc sequēs depēdet sn̄ia cū dr̄: Ex vbis enī tuis iustificaberis ⁊ ex verbis tuis cōdēnaberis. Nō ē aūt dubium qꝛ vnusquisq̄ ꝯ verbis suis male q̄ loquit ɔdēnabit. Uerūtamē qꝛ ex bonis verbis nō iustificat quis nisi ex intimo corde ⁊ deuota intentione ea pferat. CHRY. Uide aūt quia nō est onerosū hoc iudiciū: nō ex quib⁹ alius dixit de te: sꝫ ex quib⁹ ipse locut⁹ es sn̄ias iudex feret. Nō igitur accusatos timē oportet sꝫ accusantes. nō enī illi cogūtur accusare: sed pro his malis q̄ audierūt: sed hi p his que maledixerunt.

¶ Tūc rñderunt ei qdaʒ de scribis ⁊ phariseis dicentes: Magister uolum⁹ a te signū uidere. Qui rñdens ait illis: Generatio mala ⁊ adultera signū q̄rit: ⁊ signū nō dabit̄ ei nisi signū ione pphete. Sicut eni fuit ionas in uentre ceti trib⁹ diebus ⁊ tribus noctib⁹: sic erit filius hōis i corde terre trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctibus.

CHRY. Quia dñs supius multotiēs v̄bis inuerecundā phariseoꝝ obstruxerat linguā: rursus ad opa veniūt: qđ admirās euāgelista dicit: Tūc rñderūt ei q̄dam de scribis ⁊ phariseis dicentes: Magister volum⁹ a te signū videre. Tūc. s. cū flecti oportebat: cū admirari: cū obstupescere: sed tūc a malicia non desistūt. Dicūt eni Uolum⁹ a te signū videre: vt eū capiant. HIERO. Signa postulāt: quasi q̄ viderāt signa nō fuerint: sed in alio euāgelista quid petāt plenius explicat̄: Uolum⁹ a te signū videre de celo: vel in morem helie ignē de sublimi venire cupiebāt: vl' similitudinē samuelis tpe estiuo ꝯ naturā loci mugire tonitrua: coruscare fulgura: imbres ruere: q̄si nō possint ⁊ illa calūniari ⁊ dicere ex occultis ⁊ varijs aeris passionib⁹ accidisse. nā qui calūniaris ea q̄ oculis vides: manu tenes: vtilitate sentis: q̄d facturus es in his que de celo veniunt: vtiqȝ rñdebitis ⁊ magos i egypto mlta signa fecisse ꝺ celo. CHRY. Uerba aūt eoꝝ adulatione ⁊ ironia sunt plena: ⁊ p̄us q̄dem cōuitiabant̄ demoniacū eū dicētes: nunc aūt adulant̄: vocātes eū magistꝝ: ppter hoc ⁊ dñs eos vehemēter arguit. vñ seq̄t̄: Qui rñdens ait illis: Generatio mala ⁊ adultera signū querit. Et q̄dē cū ei ꝯuitiabant̄: mansuete eis rñdebat: cū aūt adulabant̄ cōuitiose: demōstrans ꝙ vtraqȝ passione erat supioꝛ ⁊ neqȝ ꝯuitijs in irā deducit̄: neqȝ ab adulatione mollit̄. Qđ aūt dicit tale ē: Quid miꝝ si hoc i me facitis: q̄ ignot⁹ sum vobis: cū in p̄rem cui⁹ tantā accepistis experiētiā hoc idem fecistis: derelicto eo ad demones currētes. Propt̄ hoc autē eos dicit generationē malā: q2 ingrati semꝑ facti sunt circa bñfactores ⁊ bñ patientes deteriores fiunt: qđ est vltime malicie. HIERO. Egregie aūt dixit: Et adultera: q2 dimiserat viꝝ: ⁊ iuxta ezechielē multis se amatorib⁹ copulauit. CHRY. Unde ⁊ mōstrat se p̄ri eq̄lem si ei non credere generationē adulterā facit.

RABA. Deinde rñdere incipit non eis signuʒ de celo qđ indigni erāt vidē: sed de pfundo inferni tribuens. Discipulis aūt suis signū de celo dedit: quib⁹ eternā btitudinis gloriā ⁊ p̄us in monte figuraliter ⁊ post veracit̄ in celū subleuat⁹ oñdit. vñ sequit̄: Et signū nō dabit̄ ei nisi signū ione pphete. CHRY. Quia nō vt eos induceēt signa faciebat: sciebat enim eos lapideos eē: sȝ vt alios emēdet: aut qm̄ non accipērēt signū: q̄le ē illud quod petebāt. Signū eni eis fām ē: quādo ꝑ ppriā penā cognouerūt eius virtutē hoc igitur occulte insinuās dicit: Signuʒ non dabit̄ ei: ac si dicēt: Multa bñficia demōstraui: nihil boꝝ vos allexit ad venerādā meā v̄tutē: quaʒ cognoscetis ꝑ penā quādo ciuitatem vestrā in terrā pieciam videbitis. Interim aūt s̄monē de resurrectione interponit: quē cogniturí erāt ꝑ ea q̄ postea erāt passuri dicēs: Nisi signū ione pphete. Crux eni pfecto credita non eēt: nisi signa testantia habuisset. Hac autem non credita: ⁊ resurrectio vtiqȝ credita non eēt: ppt̄ hoc ⁊ signū hoc vocat ⁊ figurā in mediū fert vt veritas credat̄. vñ sequit̄: Sicut fuit ionas in vētre ceti trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctibus. RABA. Oñdit iudeos adinstar niniuitaruʒ criminosos ⁊ nisi peniterēt subuersioni pximos. sȝ sicut illud denunciat̄ supplicíū ⁊ demōstrat̄ remediū: ita iudei non debēt desperare veniā: si saltē post christi generationē egerint pniam. Jonas. n. i. columba vel dolēs: signū ē ei⁹ super quē descēdit spūssanctus in spē colūbe: ⁊ q̄ dolores nr̄os portauit. Piscis qui ionā deuorauit i pelago significat mortē quā christ⁹ passus est in mūdo. Tribus diebus ⁊ noctibus fuit ille in ventere ceti: ⁊ iste in sepulchro. ille eiectus est in aridā: iste resurrexit in glām. AVGV. de con. euā. Quidā autē modum locutōis scripture nesciētes: noctē voluerunt aduertē tres illas horas a sexta vsqȝ ad nonā quib⁹ sol obscurat⁹ est: ⁊ diem tres horas alias q̄bus iteꝝ terris est reddit⁹. i. a nona vsqȝ ad eius occasum. Sequit̄ enim nox futura sabbati: q̄ cū suo die cōputata erūt iam due noctes ⁊ duo dies. Porro aūt post sabbatū sequit̄ nox p̄me sabbati. i. succedētis diei dñici in qua tūc dñs resurrexit. Erūt ḡ due noctes ⁊ duo dies: ⁊ vna nox etiā si tota posset intelligi: nec oñderemus ꝙ illō diluculū ps eius extrema sit: quapropter nec annumeratis illis sex horis q̄rum tribus tenebrat⁹ est ⁊ trib⁹ illuxit: cōstabit ratio triū dierum ⁊ triū noctiū. restat ḡ vt hoc inueniat̄ illo scripturaruʒ vsitato loquēdi mō quo a parte totū intelligitur.
HIERO. Non ꝙ oēs tres dies ⁊ tres noctes in inferno fecerit: sed ꝙ in pte pasceues ⁊ dñice ⁊ tota die sabbati tres dies ⁊ tres noctes itelligant̄. AVG. iiij. de trini. Ipsum eni triduū nō plenū ⁊ totū fuisse scriptura testis est: sed p̄m⁹ dies a parte extrema totus annumerat⁹ est: dies v̄o terti⁹ a pte p̄ma ⁊ ipse totus: medi⁹ autē iter eos. i. secundus dies absolute tot⁹. xxiiij. horis suis. xij. nocturnis ⁊. xij. diurnis. nox eni vsqȝ ad diluculū: quo dñi resurrectio declarata est: ad tertiū ptinet diem. Sicut eni p̄mi dies ppt̄ futuꝝ hōis lapsum a luce i noctē: ita isti ppter hōis reparationē a tenebris in lucem cōputant̄. CHRY. Nō aūt manifeste dixit ꝙ resurgēt q2 eū derisissent sed occulte insinuat: vt ⁊ illi crederēt qđ p̄sciuit. Nō aūt dixit In terra: sed In corde terre: vt ⁊ sepulchrū oñderet: ⁊ ꝙ vllus solā mortis apparentiā suspicet̄. Et tres dies ppt̄ hoc posuit: vt credat̄ ꝙ mortu⁹ est. Sed ipsa figura v̄itatē demōstrat: nō enī fuit ionas in ventre ceti in phantasia: sed in v̄itate. neqȝ figura fuit i v̄itate: ⁊ v̄itas imaginatōe: ppt̄ qđ manifestuʒ ē ꝙ filij sūt diaboli martionē sequētes: q̄ xp̄i passionē phātasticā eē asseruit: ⁊ ꝙ p eis eēt passur⁹ lȝ eis nō pficeret: oñdit ꝑ hoc ꝙ innuit illi generationi signum daret̄ Jone pphete.

¶ Uiri niniuite surgēt in iudicio cū generatione ista: ⁊ condēnabunt eā

q2 pniam egerūt in p̄dicatione ione. Et ecce plus q̄z ionas hic. Regina austri surget in iudicio cū generatione ista ⁊ condēnabit eā: q2 uenit a finibus t̄re audire sapiam salomonis. Et ecce plus q̄z salomon hic.

CHRY. Ne aliqs estimaret q̄ talia deinceps futura eēnt in iudeis q̄lia niniuitis otigerāt: vt sicut ionas illos cōuertit ⁊ ciuitas fuit a periculo liberata: ita isti post resurrectionē ouerterent: dn̄s nūc totuꝫ ɔ̄riū ondit: qm̄.s.ex bn̄ficio passionis nullū fructum pceperūt: sed ⁊ grauia patient vt infra ondit p exemplū demonis. Interī aūt ondit q̄ iuste patiēt dicēs: Uiri niniuite surgēt in iudicio cū generatione ista.

REMI. Ondit aūt dn̄s his v̄bis vnā eē malorū ⁊ bonoꝝ resurrectionē futurā: ɔ̄ quosdaꝫ hereticos q̄ dixerūt vnā eē resurrectionē bonoꝝ: ⁊ alterā maloꝝ. Destruit etiā his v̄bis fabula iudeoꝝ q̄ solēt dicere q̄ an̄ iudiciū mille ānis celebret resurrectio: aperte his v̄bis ondēs: q2 mox vt celebrabit resurrectio: celebrabit ⁊ iudiciū. Et cōdēnabūt eā. HIER. Non sentētie ptāte: sed ɔparationis exēplo. vnde subdit: Quia pniam egerunt in p̄dicatione ione: ⁊ ecce plus q̄z ionas hic. Hic aduerbiū loci: nō pnomē itelligas. Jonas scd̄m .lxx. interpretes triduo predicauit: ego tāto tp̄e. Jlle assyriis gēti icredule: ego iudeis pplo dei. Jlle voce locut⁹ est simplici: nihil signoꝝ faciēs ego tanta faciens beelzebub calūniam sustineo.

CHRY. Nō aūt hic stat dn̄s sed ⁊ aliā annunciationē adiungit dicens: Re. au. sur. in iu. cū gene. ista: ⁊ cond. eā: q2 ve. a fi. ter. au. sapi. salo. Jstud plus fuit q̄z p̄us. Jonas eni ad illos abijt. regina aūt austri nō expectauit salomonē ad ipsam ire: sed ipsa ad eū accessit: ⁊ mulier ⁊ barbara: ⁊ tātū remota nō mortem formidans sola cupidie v̄boꝝ sapientū. Jbi ḡ mulier aduenit: hic ego veni. Et ipsa q̄dem a finib⁹ terre surrexit: ego autē ciuitates ⁊ castra circueo. Et illa q̄dem de arborib⁹ ⁊ lignis disputauit: ego autē de ineffabilibus mysterijs. HIER. Eodē ḡ mō condennabit regina austri pplm̄ iudeoꝝ: quo condēnabūt veri niniuite israelē incredulē. Jsta est regina saba: de qua in regū volumine ⁊ ī paralipomenō legim⁹ q̄ p tātas difficultates gēte sua ⁊ ipio derelictis: venit in iudeā sapiam audire salomonis: ⁊ ei mlta munera obtulit. Jn niniue aūt ⁊ regina saba occulte fides nationū p̄fert israeli. CHRY. Niniuite significant eos q̄ peccare desistūt: regina v̄o eos q̄ peccare nesciūt. pnia eni peccatū abolet: sapia cauet. REMI. Pulchre aūt eccl̄a de gētibus ɔgregata regina dicit: q2 mores suos regē nouit. De q̄ psalmista: Astitit regina a dextris tuis. Austri autē regina est: q2 ardore sp̄ussancti supabūdat. Austri eni vent⁹ calid⁹ significat sp̄msanctū. Salomon aūt q̄ iterpretat pacificus: significat xp̄m de quo dcm̄ ē: Jp̄e ē pax nr̄a.

Cū aūt immundus sp̄us exierit ab hoie: ambulat p loca arida q̄rens requiem ⁊ nō iuenit. Tūc dicit: Reuertar i domū meā unde exiui. Et ueniens iuenit eā uacantem: scopis mundatā ⁊ ornataꝫ. Tūc uadit ⁊ assumit septem alios sp̄us secū nequiores se: ⁊ itrantes habitāt ibi: ⁊ fiūt nouissima hōis illi⁹ peiora p̄oribus. Sic erit generatōi huic pessime.

CHRY. Quia dominus dixerat iudeis: Uiri niniuite surgēt in iudicio ⁊ condēnabūt generationem istā: ne pp̄ter tēporis tardationē contēnerēt ⁊ fierēt pinguiores: ondit q̄ nō solū in futuro seculo: sꝫ ⁊ h̄ grauissima patient: futurā in eis penā sub quodam enigmate subdēs. vn̄ dicit: Cū autē imuū. spi. exi. ab hōie. HIERO. Quidā istū locuꝫ de hereticis dcm̄ putāt: q̄ imund⁹ sp̄us q̄ in eis an̄ habitauerat: qn̄ gētiles erāt: ad cōfessionē vere fidei eijciat. postea v̄o cū se ad heresim trāstulerit: ⁊ simulatis virtutib⁹ ornauerit domū suā: tūc alijs septē neq̄z spiritib⁹ adiūctis: reuertat ad eos diabol⁹: ⁊ habitet ī illis: fiātq̄ nouissima eoꝝ peiora p̄orib⁹. multo q̄dē peiori ɔditione heretici q̄z gētiles: q2 in illis spes fidei: in istis est pugna discordie: cū hec intelligētia plausuꝫ quēdā ⁊ colorē doctrine p̄ferat: nescio an hēat v̄itatē. ex eo eni q̄ finita vel parabola vel exēplo: sequit Sic erit generationi huic pessime. cōpellimur nō ad hereticos ⁊ quoscq̄ hoies: sed ad iudeoꝝ pplm̄ referre parabolā: vt cōtextus loci nō passiu⁹ ⁊ vagus in diuersiꝫ fluctuet: atq̄ insipientiū more turbet: sed hęrēs sibi vel ad p̄ora vel ad posteriora rn̄deat. Jmmūd⁹ sp̄us exijt a iudeis: qn̄ acceperūt legē. Expulsus aūt a iudeis: ambulauit p gētiū solitudies. vn̄ seq̄t: Ambulat p lo. ari. q̄. fiōi req̄eꝫ. REMI. Loca arida appellat corda gentiū: ab omni humore salutariū aq̄ꝝ hoc ē scāꝝ scripturaꝝ ⁊ spiritaliū donoꝝ: ⁊ ab infusione sci sp̄us aliena. RABA. Uel loca arida sūt corda fideliū: q̄ a mollicie fluxe cogitatōis expurgata callid⁹ isidiator explorat: siquos gressus ibi figē possit. sed castas mētes effugiēs diabol⁹ in solo corde prauoꝝ gratā sibi pōt iuenire quietē. vn̄ sequit: Et nō iuenit. REMI. Putabat aūt diabol⁹ se ppetuā quietē posse h̄re in gētili pplo: sed subdit: Et nō iuenit: q2 apparēte dei filio p mysteriū incarnatōis sue gētilitas credidit: q̄ cū dn̄o credidisset: ille nō inuēto loco ī nationib⁹ dixit: Reuer. ad do. me. vn̄ exiui. habeo iudeos quos an̄ dimiserā: Et veni. iue. va. scopis mū. ⁊ orna. Uacabat eni tēplū iudeoꝝ: ⁊ christum hospitē non habebat dicentē: Surgite ⁊ abeamus hic. Quia igit ⁊ dei ⁊ angeloꝝ p̄sidia nō habebant: ⁊ ornati erāt supfluis adornationibus legis ⁊ traditionib⁹ phariseoꝝ: reuertit diabolus ad sedem suā p̄stinā: ⁊ septenario numero sibi addito demonū: habitāt p̄stinā domū: ⁊ fiūt nouissima illi⁹ ppl̄i peiora p̄orib⁹. multo.n. nūc maiore demonū numero possident: blasphemātes in synagogis suis xp̄m iesū: quā i egypto possessi fuerāt an̄ legis noticiā: q2 aliud ē vētuꝝ nō credē: aliō nō suscepisse q̄ venerit. Septenariū āt numeꝝ adiūctū diabolo: vel pp̄t sabbatū itellige: vel pp̄t numeꝝ sp̄uscī: vt q̄mo ī isaia sup florē q̄ de radice iesse descēdit septē sp̄us v̄tutū descēdisse narrāt: ita ecōtrario vitioꝝ numer⁹ ī diabolo ɔsecrat⁹ fit. Pulchre aūt septē sp̄us assumi dicit

vel ppt violatioñe sabbati: vel ppt̃ crimialia peccata q̃ ɔ̃tra sũt septẽ donis spũsci. CHRY. Uel hic penã eoꝝ demõstrat. dicit enĩ: ꝙ sicͭ demoniaci cũ liberati fuerĩt ab ĩfirmitate: si desidiores efficiãtᷣ: graviorem attrahũt aduersus se phãtasiã: ita ĩ vobis fiet. Eteni añ detinebamini a demone: qñ idola adorabatis: ⁊ filios vr̃os demonibꝰ occidebatis: ſʒ tñ ñ dereliq̃ vos: ſʒ expuli demonẽ illũ p ꝓphas: ⁊ p meipm rursus veni: ãplíꝰ expurgare vos volẽs. qꝛ igitᷣ nõ vultis attẽdẽ: ſʒ ĩ maiorẽ excidistis nequiciã: graviꝰ enĩ ẽ occidẽ christũ: q̃ꝫ ꝓphas: ppt̃ hoc difficiliora patiemini. Que enĩ sub vespasiano ⁊ tyto ɔtigerũt eis: multo grauiora fuerũt his q̃ passi sũt ĩ egypto: ⁊ in babylone: ⁊ sub antiocho: nec hoc solũ oñdit: sed qm̃ ab oĩ ṽtute erũt desolati: ⁊ demonũ actibꝰ occupabiles magł q̃ꝫ añ. Hoc ãt ñ solũ ad illos: ſʒ ad nos ẽt dcã ẽẽ rõnẽ hʒ: ſi illuminati: ⁊ a p̃oribꝰ eruti malᷣ rursus ab eadẽ possideamur neq̃cia. Eteni difficilioꝛ iã erit pena posterioꝝ peccatoꝝ ppt̃ qd̃ paralytico christꝰ dixit: Ecce sanꝰ fc̃us es: noli peccare: ne deteriꝰ tibi aliq̃d ɔtingat. RABA. Hõ enĩ q̃libet ad fidẽ ɔuersus ẽ a quo diabolꝰ p baptismũ eiicitᷣ: q̃ eiectus ide loca arida pagrat. i. corda fideliũ. GREGO. i. moꝛa. Loca enĩ arentia: atq̃ʒ iaquosa sũt corda iustoꝝ: q̃ p discipline fortitudinẽ ab oĩ carnalis ɔcupiscẽtie hũoꝛe siccantᷣ. Loca ṽo hũentia sũt terrenorũ hõiuʒ mẽtes quos hũoꝛ carnalis ɔcupiscentie qꝛ replet fluidas facit: in quibꝰ diabolꝰ iniq̃tatꝭ sue vestigia tãto altiꝰ ĩprimit: q̃ꝫto ĩ eisdẽ mẽtibꝰ pes trãsitus illiꝰ q̃si ĩlluta terra descẽdit. RABA. Rediẽs aũt ad domũ suã vñ exiuerat: Inuenit eã vacantẽ a bonis actibꝰ p negligẽtiã: Scopis mũdatã. s. a vitijs p̃stinis p baptismũ: Ornatã simulatꝭ ṽtutibꝰ. p hypocrisim. AVG. de q̃. euã. Uñ p hec ṽba signat dñs quosdã ita credituros: vt nõ possint ferre laborẽ cõtinẽtie ⁊ ad seculũ redituri sũt: qd̃ dicͭ: Assumit secuʒ alios septẽ. ĩtelligitᷣ: qꝛ cũ q̃s ceciderit õ iusticia etiã simulationẽ habebit. Cupiditas enĩ carnis expulsa p pniam ɔsuetis opibꝰ cũ nõ ĩuenerit ĩ q̃bꝰ delectationibꝰ ɔquiescat: auidiꝰ redit: ⁊ rursus occupat mẽtem hõis. negligentia subsecuta ẽ: vt nõ ĩtroduceretᷣ tanq̃ʒ habitatoꝛ mũdate domui s̃mo dei p sanã doctrinã: qm̃ nõ solũ hẽbit illa. vij. vitia q̃. vij. ṽtutibus sũt ɔ̃ria spiritalibꝰ: ſʒ etiã p hypocrisim se ipsas hr̃e ṽtutes simulabit. Propterea assumptꝭ secũ. vij. alijs neq̃oribꝰ hoc ẽ ipa septenaria simulatiõe redit ipsa ɔcupiscẽtia: vt fiant nouissima hõis illiꝰ peioꝛa p̃oribꝰ.

GREGO. vij. mo. Plerũq̃ʒ etiã fit vt cũ mens ex ipso exordio sui pfectꝰ extollitᷣ: cũq̃ʒ se iã q̃si de ṽtutibꝰ erigit: seuiẽti ɔ̃ se aduersario aditũ pãdat: tãtoq̃ʒ se vehemẽtiꝰ ĩ eiꝰ ɔfractiõe exhibet: q̃ꝫto ⁊ grauiꝰ qꝛ vel ad modicũ fuerat ꝓiectus dolet.

Adhuc eo loquẽte ad turbas: ecce mater eiꝰ ⁊ fratres stabãt foris: q̃rentes loq̃ ei. Dixit aũt ei q̃dã: Ecce mr̃ tua ⁊ fratres tui foris stãt querentes te. At ipe rñdens dicenti sibi ait: Que est mr̃ mea: ⁊ q sũt fratres mei? Et extendens manũ ĩ discipulos suos dixit: Ecce mat̃ mea ⁊ fratres mei. Quicũq̃ʒ eni fecerit uoluntatẽ p̃ris mei q in celis est: ip̃e meus frat̃ soror ⁊ mr̃ est.

HYLA. Quia p̃dcã oĩa in p̃nte maiestatis ṽtute loq̃batᷣ: nũciãtũ sibi ꝙ foris a mr̃e atq̃ʒ fratribꝰ expectaretᷣ q̃d rñderit: euãgelista demõstrat subdẽs: Adhuc eo lo. ad tur. ec. ma. eiꝰ ⁊ fra. fo. sta. q̃. lo. ei. AVGV. de cõ. euã. Hoc sine dubio ɔueniẽnᷣ gestũ ĩtelligẽ debemꝰ: p̃misit enĩ cũ ad hoc narrãdũ trãsiret: Adhuc eo loquẽte ad turbas. Quid est Adhuc nisi qñ illõ loq̃batᷣ? Nã ⁊ marcꝰ pꝰ illud qd̃ de blasphemia spũsci retulerat dixit: Et veniũt mr̃ eiꝰ ⁊ fratres. Lucas aũt nõ huiꝰ rei geste ordinẽ tenuit: ſʒ p̃occupauit hoc ⁊ recordatũ añ narrauit. HIERO. ɔ̃ heluidiũ: Hic heluidij vna ꝓpositio sumitᷣ: ex hoc ꝙ fratres dñi ĩ euãgelio nolantᷣ: Uñ iq̃t frẽs dñi dci sũt: q̃ ñ erãt frẽs? Sʒ iã nũc sciẽdũ ẽ q̃tuoꝛ mõis ĩ scripturis diuinis frẽs dici: natura: gẽte: cognatiõe: ⁊ affectu. Natura: vt esau ⁊ iacob. Gẽte: vt oẽs iudei frẽs ĩter se vocantᷣ: vt ĩ deutronomio: Nõ poteris ɔstituẽ sup te hoiem alienũ q̃ nõ est frat̃ tuꝰ. Porro cognatõne frẽs vocãtᷣ q̃ sũt de vna familia: sicͭ ĩ genesi: Dixit aũt abraã ad loth: Nõ sit rixa ĩter te ⁊ me: qm̃ frẽs sumꝰ. Affectu etiã frẽs dicũtᷣ: qd̃ ĩ duo diuiditᷣ: ĩ speciale ⁊ cõe. in spãle: qꝛ oẽs christiani frẽs dicuntᷣ: vt saluatoꝛ dicit: Uade dic fratribꝰ meis. porro in cõe: qꝛ oẽs hoies ex vno p̃re nati: pari ĩter nos germanitate ɔiũgimur: sicut ibi: Dicite his q̃ oderũt vos: frẽs nr̃i vos estisᷣ. Interrogo g̃ iuxta quẽ modũ frẽs dñi in euãgelio appellẽtᷣ: Iuxta naturã? ſʒ scriptura nõ dicit: nec Marie eos vocãs filiosᷣ nec ioseph. Iuxta gẽtẽ? ſʒ absurdũ ẽ vt pauci ex iudeis vocati sint frẽs cũ oẽs q̃ ibi fuerũt: frẽs potuerĩt appellari. Iuxta affectũ hũani iuris ⁊ spũs veꝝ sit q̃ magł erant frẽs q̃ꝫ apl̃i: quos dñs docebat ĩtrinsecꝰ? Aut si oẽs qꝛ homines sũt frẽs: stultũ fuit nũciare q̃ñ ꝓpũ: Ecce frẽs tui q̃rũt te. Restat igitᷣ vt frẽs eos ĩtelligas appellatos a cognatiõe nõ affectu: nõ gẽtis p̃uilegio: nõ natura. HIERO. sup mathe. Quidã ṽo frẽs dñi de alia vxore ioseph filios suspicãtᷣ: sequẽtes delyramẽta apocriphoꝝ: ⁊ quãdã mechã vel eschã mulierculam ɔfingẽtes. Nos aũt frẽs dñi: nõ filios ioseph: ſʒ ɔsobrinos saluatoris sororis Marie matertere dñi filios ĩtelligimꝰ: q̃ ẽẽ dr̃ mr̃ iacobi minorisᷣ ⁊ ioseph ⁊ iude quos ĩ alio euãgelio loco frẽs dñi legimꝰ appellatos. frẽs aũt ɔsobrinos dici oĩs scriptura dẽmõstrat. CHRY. Uide aũt ⁊ fratꝝ eiꝰ elationẽ. cũ enĩ doceret eos igredi ⁊ audire cũ turba: vel si hoc non vellẽt: expectarẽt finẽ s̃monis ⁊ tunc eũ adire: hi extra eũ vocãt ⁊ corã oĩbꝰ hoc faciũt: ⁊ sup̃fluũ honoris amorẽ oñdẽtes ⁊ mõstrare volẽtes ꝙ cũ oĩ ptãte xp̃o aliq̃d iniũgũt: qd̃ ⁊ euãgelista oñdit hoc ip̃m obscure ĩsinuãs cũ dicͭ: Adhuc eo loquẽte. ac si dicẽt: Nũq̃d nõ erat tp̃s aliud? Quid aũt ⁊ loq̃ volebant si p ṽitatis dogmatibꝰ cõiter hoc ꝓponẽ oportebat vt ⁊ alios lucrarẽtᷣ. si ãt de alijs sibiip̃sis ptinẽtibus nõ oportebat ita festinãter vocare: vñ manifestũ est qm̃ solũ ex vana gl̃a hoc faciebãt. AVG. de natura ⁊ gr̃a: Si iq̃t dicatᷣ de fribꝰ de scã ṽgine Maria

ꝓpter honorē christi nullā ꝓrsus cū de peccatis agi tur hr̄e volo q̄stionē. Jnde eni scim⁹ ꝙ ei ꝑ l⁹grē col latū fuerit ad vincēdū oī ex ꝑte peccatum: ꝙ ꝯcipe ⁊ parē meru.t cū quē ꝯstat nullū habuisse peccatum. Seq̄t: Dixit aūt ei q̄dā: Ecce mr̄ tua ⁊ frēs tui foris stāt q̄rentes te. HIERO. Uidet mihi iste q̄ nūciat nō fortuitu ⁊ simpliciter nūciare: sed īsidias tendere vtꝝ spirituali opi carnē ⁊ sanguinē ꝑferat. vn̄ ⁊ dn̄s n̄ ꝙ mr̄em negaret ⁊ frēs exire ꝯtēpsit: sed quo rn̄de ret iīād. in. CHRY. Neq3 autez dixit: Uade dic ei qm̄ nō est mr̄ mea: s3 ad eum q̄ nunciauerat extēdit s͛monē. Seq̄t enī: At ipe rn̄dēs dicēti ait: Que ē mr̄ mea: ⁊ q̄ sūt frēs mei? HYLA. Nō autē fastidiose de mr̄e sua sensisse existimādus ē: cui ī passione po sit⁹ marie solicitudinis tribuit affectum. CHRY. Nō si negare vellet mr̄em: tunc vtiq3 negasset qm̄ iu dei exprobrabāt ei. HIERO. Non ḡ iuxta marti onē ⁊ manicheū mr̄ez negauit: vt nat⁹ de phātasma te putaret: sed ap̄los cognationi ꝑtulit: vt ⁊ nos in cōparatōe dilectōis carni spm̄ ꝑferam⁹: nec mīnuz refutat obsequiū pietatis: cui⁹ p̄ceptū ē: Honora pa trem tuū ⁊ mr̄em tuā. Sed pr̄nis se mysterijs vel af fectib⁹ āpli⁹ q̄3 mr̄nis debē demonstrat. vn̄ seq̄t: Et extē. ma. in disci. di. Ecce mr̄ mea ⁊ fra. mei. GRE. in ho. Fideles q̄dē discipulos frēs noīare dignat⁹ ē dn̄s dicēs: Jte nūciate fratrib⁹ meis. q̄ ḡ frater dn̄i fieri ad fidē veniēdo potuit: querendū quo etiā esse possit mr̄. Sed sciendū nobis ē: q2 qui christi frater vel soror est i credēdo: mr̄ efficit ꝑdicādo: quasi .n. parit dn̄m quē cordi audiētis infūdit. ⁊ mr̄ ei⁹ effici tur: si ꝑ ei⁹ vocē amor dn̄i in ꝓximi mēte generat.
CHRY. Cū his aūt q̄ dcā sūt ⁊ aliud nos docuit vi delicet in nulla cognatione ꝯfidētes v̄tutē negligē. Si enī mr̄i nihil ꝓdest mr̄em eē nisi virt⁹ adeēt: q̄s vtiq3 ali⁹ ꝑ cognatōez saluabit? Una enī nobilitas sola ē: dei facē volūtatē. ⁊ iō sequit: Quicūq3 enī fe cerit volūtatē pr̄is mei q̄ in celis ē. Multe mulieres btīficauerūt scām virginē illā ⁊ ei⁹ vtex: ⁊ optauert tales fieri mr̄es. Quid est igit qō ꝓhibeat? Ecce latā vobis ꝯstituit viā: ⁊ licet nō mulierib⁹ solū: s3 ⁊ viris fieri matrē dei. HIERO. Dicam⁹ aūt ⁊ alit: Salua tor loquit ad turbas: intrīsec⁹ erudit natōes. mr̄ ei⁹ ⁊ frēs hoc ē synagoga ⁊ ppl's iudeoꝝ foris stant.
HYLA. Cū itaq3 ingrediēdi ad eū haberēt vt ceteri ꝑtātē: sed q2 ī sua venit ⁊ sui eū nō receperūt: ingres su ei⁹ atq3 aditu abstinēt. GREGO. Un̄ ⁊ mr̄ ei⁹ cū q̄si nō agnoscit foris stare ꝓhibet: q2 videlicet sy nagoga ab auctore suo nō recognoscit: q2 legis ob s͛uationē tenēs spiritalē itellectū ꝑdidit: ⁊ se ad cu stodiā littore foris fixit. HIERO. Cūq3 rogauerit ⁊ q̄sierit ⁊ nūciū miserit rn̄sū accipient: liberos eos eē arbitrij: ⁊ itrare posse si velīt ⁊ ipi credē. XIII.

IN illo die exiens iesus de domo sedebat secus mare. Et ꝯgregate sunt ad eū tur be multe: ita ut i nauiculā ascēdens sederet ⁊ oīs turba stabat i littore: ⁊ locut⁹ est eis multa in parabolis di cens: Ecce exijt q seminat semina re. Et dū seminat: q̄dā ceciderūt se cus uiā: ⁊ uenerūt uolucres ⁊ come derūt ea. Alia aūt ceciderūt i petro sa ubi nō habebāt terrā multā: ⁊ cō tinuo exorta sūt: q2 nō habebāt alti tudinē terre. Sole autē orto estua uerūt: ⁊ q2 nō habebant radicē arue runt. Alia aūt ceciderūt i spinas: ⁊ creuerūt spine ⁊ suffocauerunt ea. Alia aūt ceciderūt i terrā bonam: ⁊ dabāt fructū aliud cētesimū: aliud sexagesimū: aliud tricesimum. Qui habet aures audiendi audiat.

CHRY. Postq̄3 icrepauerat cū q̄ mr̄is ⁊ fratrū ꝑ sentiā nūciauit: de hic fecit qō illi cupiebant: exijt .s. domū: ꝑmo sanās egritudinē vane glr̄e fratꝝ: scd̄o decētē honorē exhibēs mr̄i. vn̄ dr̄: Jn illo die exiēs iesus de do. sede. se. ma. AVG. de cō. euā. Cū dicit: Jn illo die: satl̄ idicat aut hoc ꝯn̄ter gestū p⁹ p̄missa aut nō m̄lta interponi potuisse: nisi forte dies more scripturaꝝ tp̄s significet. RABA. Nō solū aūt ver ba ⁊ fcā dn̄i: vez etiā itinera ac loca ī q̄b⁹ v̄tutes opa tur ⁊ ꝑdicat: celestib⁹ sūt plena sacr̄is. P⁹ s͛monem q̄ppe ī domo habitū: vbi nephanda blasphemia de moniū hr̄e dc̄us ē: egrediēs docebat ad mare vt oñ deret se relicta ob culpā ꝑfidie iudea ad gētes saluā das eē trāsituꝝ. gētiliū enī corda diu sup̄ba ⁊ icredu la: merito timidis amarisq3 fluctib⁹ maris assimilan tur: domū v̄o dn̄i ꝑ fidē fuisse iudam quis nesciat?
HIERO. Considerādū etiā ꝙ ppl's dn̄i iesu nō po terat intrare: nec eē ibi vbi ap̄li audiebant mysteria. Jccirco miserator dn̄s egredit de domo sua ⁊ sedet iuxta hoc seculi mare: vt ꝯgregent ad eū multe tur be ⁊ audiāt in littore q̄ int⁹ nō merebant audire. vn̄ sequit: Et ꝯgre. sunt ad eū turbe multe: ita ⁊ in naui culā ascendens sedēt: ⁊ oīs turba stabat in littore.
CHRY. Hoc aūt nō simplicit euāgelista posuit s3 vt mōstraret ꝙ dn̄s hoc fecerit: volens cū diligētia hoc spectaculū statuere: vt nullū mittat post dorsuz sed oēs corā facie habeat. HYLA. Sedisse autem dn̄m in naui ⁊ turbas foris stetisse ex subiectis reb⁹ est ratio. Jn ꝑabolis enī erat locutur⁹ ⁊ factu isti⁹ ge nere significat eos qui extra eccl'am positi sūt nullā diuini s͛monis posse cape itelligētiā. Nauis enī ec clesie typū ꝑfert: itra quā v̄bū vite positū ē ⁊ ꝑdicatū his q̄ extra sunt: ⁊ harene mō steriles itelligē n̄ pn̄t.
HIERO. Jesus etiā in medijs fluctib⁹ est: hincin de mari tūdit: ⁊ in sua maiestate secur⁹ appropinq̄ re facit terre nauiculā suā: vt ppl's nequaq̄3 ꝑiculuz sustinēs: nō tētationib⁹ circūdat⁹ quas ferre nō po terat: stat in littore fixo gradu vt audiat que dicūt.
RABA. Uel ꝙ ascēdens nauē sedebat in mari: si gnificat ꝙ christ⁹ ꝑ fidē ascēsur⁹ erat ī mētes gētiliū ⁊ eccl'am collectur⁹ in mari. i. in medio nationum ꝯ dicentiū. Turba vero q̄ stabat in littore q̄ neq3 ī na ui neq3 ī mari erat: gerit figurā recipiēt. ū v̄bū dei: ⁊

iā fide amari.i.a reprobis sepatoꝝ: sed necdū mysterijs celestib⁹ ībutoꝝ. Seqˀ: Et locut⁹ ē eis multa in parabolis. CHRY. Quāuis in mōte ita nō fecerit nō eni ꝑ pabolas ſmonē ɔtexit. Tūc eni turbe sole erāt ⁊ plebs incōposita: hic autē ⁊ scribe ⁊ pharisei. Non ꝓpē hoc aūt solū in pabolis loquiẗ: sed vt manifestiorē ſmonē faciat: ⁊ ampliorē memoriā imponat: ⁊ sub visu res reducat. HIERO. Et notādum ꝙ nō oia locut⁹ sit eis in pabolis: sed multa. si enim dixisset cūcta ī pabolis: absq̧ emolumēto ppl'i recessissent. ꝑspicua miscet obscuris: vt ꝑ ea q̄ intelligunt: ꝓuocēẗ ad eoꝝ noticiā q̄ nō intelligūt. Turba etiaꝫ nō vni⁹ sniē est: sed diuersaꝝ in singulis volūtatum. vn̄ loqˀ ad eā in multis pabolis: vt iuxta varias volūtates diuersas recipiāt disciplinas. CHRY. Primam aūt pabolā ponit eā q̄ faciebat auditorē attentiorē. qꝛ eni sub enigmate erat tractatur⁹: erigit mētes audiētiū ꝑ p̄mā pabolā dicēs: Ecce exijt q̄ semi. semi. semē suū. AVGV. Significaẗ aūt sator iste q̄ seminat eē fili⁹ dei ⁊ p̄ris in ppl'is seminare ſmonem. CHRY. Vn̄ aūt exijt q̄ vbiq̧ p̄ns est vel q̄liẗ exijt: nō loco: sed incarnatōe ꝓpinqui⁹ fc̄us nobis ꝑ habitū carnis: qꝛ eni nos ītrare non poteram⁹ ad eū peccatis nr̄is ꝓhibētib⁹ nobis ingressum: ipse ad nos egrediẗ. REMI. Vel exijt cū relicta iudea per ap'los ad gētes trāsiuit. HIERO. Vel intus erat domi versabaẗ: loq̄baẗ discipulis sacra. Exijt ḡ d. domo sua vt seminaret in turbis. AVGV. Cū autez audieris: qm̄ exijt q̄ seminat vt seminet: non estimes eē idētitatē ſmonis. Egrediẗ eni multotiens q̄ seminat ⁊ ad aliā rē: vel vt scidat terrā: vel vt malas incidat herbas: vel vt spinas euellat: vl' vt aliā talē quādam diligētiā exhibeat. h̄ aūt ad seminādūꝫ exiuit. quid igiẗ fit de semīe isto? tres depeunt ptes: ⁊ vna saluaẗ: ⁊ hoc nō equaliẗ sed cū dr̄ia q̄dā. vn̄ sequiẗ: Et dū seminat q̄dā ceci. se. viā. HIERO. Hanc pabolā ad ꝓbādā heresim suā valētin⁹ assumit tres introducēs eē naturas: spiritalē: naturalē: vel aialem: atq̧ terrenā: cū h̄ q̄tuor sint: vna iuxta viam: alia petrosa: tertia plena spinis: alia terra bona. CHRY. Sed ſm hoc q̄liter habēt rōnē iter spinas seminare ⁊ sup petrā ⁊ in via. In seminibus q̄dē ⁊ terra materialib⁹ nō habēt vtiq̧ rōnē. nō eni est in ptāte petre fieri terrā: neq̧ vie nō eē viā: neq̧ spine nō eē spinā. In aīabus aūt ⁊ doctrinis multā habet hoc laudē. possibile eni est petrā fieri terrā pinguē: ⁊ viā nō vltra ɔculcari ⁊ spinas destrui. ꝙ igiẗ pl⁹ seminis pijt: nō est ab eo q̄ seminat: sed a suscipiēte terra. i. ab aia Ipse eni q̄ seminat nō diuitē nō pauperē discernit: nō sapientē neq̧ insipientē: sed oib⁹ loq̄baẗ q̄ a se ipso erāt cōplens: ꝓuidēs tn̄ que futura erāt vt liceat ei dicere: Quid me oportuit facē ⁊ nō feci? Ideo aūt nō dicit manifeste: qm̄ hec acceperunt desides ⁊ ꝑdiderūt: hec aūt diuites ⁊ suffocauerūt: hec autem molles ⁊ ꝑdiderūt: qꝛ nō voluit eos vehemēter tangere: vt nō in desꝑatiam mittat. Per hic etiā pabolam discipulos erudit. ⁊ si plures audientiuꝫ eos fuerit q̄ peūt: vt nō ꝓpter hoc desides sint: qꝛ nec ꝓpē hoc dn̄s q̄ oia ꝓuidit desti tit a seminādo. HIER. Obſua aūt hoc eē p̄mā pabolā q̄ cū īterꝑtatione sua posita est: ⁊ cauendū est vbicūq̧ dn̄s exponit ſmones suos: ne vel aliud vel q̄d pl⁹ vel min⁹ ꝑsumas itelligere q̄ꝫ ab eo expositū est. RABA. Que v̄o tacita nr̄e ītelligētie dereliquit: ꝑstringēda sūt breuiẗ. Via ē mens sedula malaꝝ cogitationū: meatu trita atq̧ arefacta. Petrā duriciā ꝓterue mētis: terrā lenitatē aīe obediētis: solē dicit feruorē ꝑsecutōis seuientis. Altitudo terre est ꝓbitas aīe disciplinis celestib⁹ institute. in qua expositione diximˀ: qꝛ neq̄q̧ ipse res nimia eadēq̧ significatione semꝑ allegorice ponantur. HIER. Prouocamur aūt ad dictoꝝ ītelligentiam: quotiēs his ſmonib⁹ ɔmonemur qui sequūẗ: Qui habet aures audiēdi audiat. REMI. Aures audiendi sunt aures mentis. s. ītelligendi ⁊ faciendi que iussa sunt.

Et accedētes discipuli dixerūt ei q̄re in parabolis loqueris eis? Qui rn̄dens ait illis: Quia uobis datuꝫ est nosse mysteriū regni celoꝝ: illis aūt nō est datū. Qui eni habet dabitur ei: ⁊ abūdabit: qui aūt nō habet ⁊ q̄d habet auferēẗ ab eo. Jdō in parabolis loquor eis: qꝛ uidētes nō uident: ⁊ audiētes nō audiūt neq̧ intelligūt: ⁊ adimpleẗ in eis ꝓphetia isaie dicētis: Auditu audietis ⁊ n̄ itelligetis: ⁊ uidētes uidebitis ⁊ nō uidebitis. Incrassatū est eni cor ppl'i hui⁹ ⁊ aurib⁹ grauiẗ audierūt: ⁊ oculos suos clauserūt: ne qn̄ uideāt oculis ⁊ auribus audiāt: ⁊ corde intelligāt ⁊ cōuertanẗ: ⁊ sanē eos. Vestri autē beati oculi qꝛ uident: ⁊ aures uestre qꝛ audiūt. Amē quippe dico uobis qꝛ multi ꝓphete ⁊ iusti cupierunt uidere que uidetis: ⁊ nō uiderūt: ⁊ audire que auditis: ⁊ non audierunt.

GLO. Intelligētes discipuli eē obscura q̄ a dn̄o ppl'o dicebāẗ: voluerūt dn̄o ītimare ne pabolice loq̄reẗ. vn̄ dr̄: Et acce. disci. dixe. ei: q̄re ī pabo. lo. eis?

CHRY. Ubi dignū ē admirari discipulos: quare discē cupiētes sciūt qn̄ iterrogare oporteat? nō eniꝫ corā oib⁹ hoc faciūt. Et hoc ōn̄dit matthe⁹ cū dicit: Et accedētes. Marc⁹ aūt manifesti⁹ demōstrat dicens ꝙ singulariẗ accesserūt. HIERO. Querēdū ē aūt q̄uo accedāt tūc ad eū: cū iesus in naui sedebat? nisi forte ītelligaẗ ꝙ dudū cū ipso nauē ɔscēderit: ⁊ ibi stātes sup īterꝑtatōe pabole sciscitati sunt. REMIGI. Dicit ḡ euāgelista Accedētes: vt ōn̄deret ꝙ solicitati sūt sūe poterāt accedē corpe: q̄uis eēt aliq̄d vel breue spaciū iter eos. CHRY. Cōsiderāda ē aūt ⁊ eoꝝ rectitudo q̄liter multā ꝓ alijs hn̄t curā: ⁊ p̄us q̄ alioꝝ sūt q̄rūt: ⁊ tūc q̄ sūt ipsoꝝ. non eni dixerūt: In pabolis loqueris nobis: sed In pabolis lo-

queris illis. Qui rñdēs ait illis: qꝛ vobis datum est
nosse mysteriū regni celoꝝ. REMI. Uobis inqꝫ q̄
mihi adheretis: ⁊ in me creditis. Mysteriū autē re
gni celoꝝ appellat euāgelicā doctrinā. Illis autē .s.
q̄ foris sūt: ⁊ ī eū credē nolūt: scribis .s. ⁊ phariseis ⁊
ceteris in īfidelitate pseuerātibꝰ nō est datum. Acce
damꝰ ḡ cū discipulis ad dñm puro corde: vt nobis
euāgelicā doctrinā īterp̄tari digneꝰ: iuxta illō: Qui
appropinq̄t pedibꝰ eiꝰ: accipiēt de doctrina ipsius.
CHRY. Hoc aūt dixit nō necessitatē īducēs neqꝫ
fatū: sed mōstrās q̄m illi quibꝰ non est datū: cā sibi
sūt vniuersoꝝ maloꝝ: ⁊ ondē volēs q̄m cognoscere
diuīa mysteria donū dei est ⁊ grā desup data: nō tñ
ꝓpter hoc liberꝫ arbitriū destruiꝰ: ⁊ hoc ex his que
sequūꝰ manifestū est. vt enī neqꝫ isti desperēt: neqꝫ
illi pigriteñꝰ: audiētes q̄m eis datū ē: demonstrat a
nobis p̄ncipiū hoꝝ eē cū subdit: Qui enī hꝫ dabiꝰ ei
⁊ abūdabit: q̄ aūt nō hꝫ: ⁊ qō hꝫ auferet ab eo. ac si
diceret: Cū aliq̄s desideriū habuerit: ⁊ studiū dabū
tur ei ⁊ vniuersa que a deo sūt. Cū aūt his vacuꝰ fue
rit: ⁊ que ad se ptinēt nō īferat: neqꝫ que a deo sunt
ei danꝰ: sed ⁊ qō hꝫ auferet ab eo: nō deo auferente
sed se idignū faciēte his que hꝫ. vñ ⁊ nos si viderimꝰ
aliquē desidiose audientē: ⁊ exhortātes ꝙ attendat
nō ei psuaserimꝰ sileamꝰ: qꝛ si magis īmorari fueri
mus: ītendeꝰ ei desidia. Studētē aūt discē allicimꝰ
⁊ multa effūdimꝰ: ⁊ bñ dixit s3 euāgelistā Nō vide
tur hr̄e: neqꝫ etiā hoc ip̄m hꝫ. REMI. Qui etiā hꝫ
studiū legēdi: dabiꝰ ei ⁊ facultas ītelligēdi. ⁊ q̄ non
hꝫ legēdi studiū: hoc qō p naturā bonā videꝰ eē au
fereꝰ ab eo. vel q̄ hꝫ charitatē dabūꝰ ei cetere virtu
tes: ⁊ q̄ nō hꝫ auferet ab eo: qꝛ absqꝫ charitate nullū
bonū eē pōt. HIERO. Uel aplis in christo herēti
bus ꝯcediꝰ. Judeis vō q̄ nō crediderūt in filiū dei:
etiā siq̄d p nature bonū possidēt tolliꝰ. neqꝫ enim
pñt aliq̄d sapiēter ītelligē: qꝛ sapie nō hñt caput.
HYLA. Fidē etiā iudei nō hn̄tes: legē quoqꝫ quā
habuerūt pdiderūt: ⁊ iō pfectum fides euāgelica hꝫ
donū: qꝛ suscepta nouis fructibus ditat: repudiata
vero etiā veteris substātie opes detrahit. CHRY.
Ut aūt manifestiꝰ qō dixerat fiat: subdit: Iō ī pabo
lis lo. eis: qꝛ vi. nō vi. ⁊ au. nō au. neqꝫ ītel. Et siq̄dē
nature hec excecatio esset: apire eoꝝ oculos oporte
bat. qꝛ vō volūtaria est hec excecatio ꝓpter hoc non
dixit simpliciꝰ Nō vidēt: sed videntes nō vidēt. vide
runt enī demones exeūtes ⁊ dixerūt: In beelzebub
eiicit demonia. Audiebant ꝙ ad deum eos attrahe
bat: ⁊ dicunt: Non est hic hō a deo. Quia ergo ꝯria
his que videbant ⁊ audiebāt enunciabāt: ꝓpꝰ hoc
ipsum videre ⁊ audire eis aufert: nihil enī hinc pfici
unt: sed in iudicium magis incidūt. vñ ⁊ a principio
nō eis parabolice loquebaꝰ: sed cū multa certitudi
ne. Quia autē audita ⁊ visa peruerterūt iam in pabo
lis loquiꝰ. RABA. Et notādum est qꝛ non solū
que loquebaꝰ: verū etiam que faciebat pabole fue
runt .i. signa spiritaliū rerum: quod liquido ostēdit
cū dicit: Ut videntes nō videant. Uerba naqꝫ vide
ri non poterāt: sed audiri. HYLA. Hoc de his lo
quiꝰ qui stant in littore: ⁊ diuiduntꝰ a iesu: ⁊ sonitu
fluctuum pstrepente nō audiūt q̄ dicunꝰ. CHRY.
Deinde vt nō dicerent: quoniā vt inimicꝰ noster no
bis detrahit: ꝓphetā inducit eadem sententiantem.

vnde sequiꝰ: Ut impleaꝰ in eis ꝓphetia isaie dicen
tis: Auditu audietis ⁊ non intelligetis: ⁊ videntes vi
debitis: ⁊ non videbitis .i. auditu audietis vba: s3 nō
ītelligetis vborum archana. Uidētes videbitis .car
nem .s. Et nō videbitis. hoc est nō intelligetis diuini
tatem. CHRY. Hoc autē dixit qꝛ ipse sibi abstule
runt videre ⁊ audire aures ⁊ oculos sibi claudētes
⁊ cor incrassantes. Non enī solum nō audiebāt: sed
⁊ grauiter audiebāt. vnde sequiꝰ Incras. est cor po.
huiꝰ: ⁊ auri. gra. audi. RABA. Incrassatū est enī
cor iudeoꝝ crassitudine malicie: ⁊ abūdantia pecca
torū grauiter vba dñi audierūt: qꝛ ingrati suscepeꝛt.
HIERO. Ac ne forte arbitremur crassitudinem
cordis ⁊ grauitatē auriū nature esse nō voluntatis:
subiūgit culpā arbitrij ⁊ dicit: Et oculos suos clau
serūt. CHRY. In hoc autē intēsam eoꝝ nequiciā
ostendit: ⁊ auersionē cū studio. vt aūt attrabat eos
subdit: Et conuertanꝰ ⁊ sanem eos. In quo demon
strat: qꝛ si conuerterenꝰ sanarenꝰ: sicut si aliquis di
ceret: Si rogatus essem: confestim donaturꝰ eram.
ostēdit qualiter aliquis sibi recōcilieꝰ: ita ⁊ hic cum
dicit: Ne quādo cōuertanꝰ ⁊ sanem eos. demōstrat
q̄m ⁊ conuerti possibile est ⁊ penitentiā agentes sal
uari. AVGV. de que. euā. Uel aliter: Oculos su
os clauserūt: ne quādo oculis videāt .i. ipsi cā fuerūt
vt deus eis oculos clauderet. Alius enī euangelista
dicit: Excecauit oculos eoꝝ. Sed vtꝝ vt nunqꝫ vide
ant: an vero ne vel sic vel sic aliq̄n videant: cecitate
sua sibi displicētes ⁊ se dolentes: ⁊ ex hoc humiliati
atqꝫ cōmoti ad confitendū peccata sua ⁊ pie queren
dum deū. Sic enī marcus hoc dicit: Ne quādo con
uertanꝰ: ⁊ dimittanꝰ eis peccata. Ubi intelliguntur
peccatis suis meruisse vt nō intelligerēt: ⁊ tamē hoc
ipsum misericorditer eis factū: vt peccata sua cogno
scerent: ⁊ conuersi veniā mererenꝰ. ꝙ autē iohānes
hūc locum dicit: ꝓpterea nō poterant credere quia
iterū dixit isaias: Excecauit oculos eorū: vt non vide
ant oculis ⁊ non ītelligant corde. Et cōuertanꝰ ⁊ sa
nem eos. Aduersari videꝰ huic sententie ⁊ oīno co
gere vt quod hic dictum est: Ne quādo oculis vide
ant: nō accipiaꝰ ne vel sic aliquādo oculis videant:
sed ꝓrsus vt non videāt. quādoquidem aperte dicit
Ita vt oculis non videant. Et qō ait: Propterea nō
poterant credere: satis ondit non ideo factā exceca
tionem: vt ea cōmoti ⁊ dolentes se nō ītelligere cō
uerterenꝰ aliquādo p penitentiā. non enim possent
hoc facere nisi p̄us crederent: vt credendo ꝯuerterē
tur: ⁊ conuersione sanarenꝰ: ⁊ sanitate intelligerenꝰ
sed ideo potiꝰ excecatos vt nō crederent: dicit enim
apertissime: Propterea nō poterant credere: quod
si ita est quis non exurgat in defensionē iudeorum
⁊ eos extra culpā fuisse ꝓclamet: ꝙ nō crediderūt?
propterea enī non poterāt credere: quia excecauit
oculos eorum. Sed quoniā potius deus extra cul
pam debet intelligi: cogimur fateri aliis quibusdā
peccatis ita eos excecari meruisse: qua tamē exceca
tione non poterāt credere. verba enim iohānis ista
sunt: Nō poterāt credere: qꝛ iterum dixit isaias: Ex
cecauit oculos eorum. Frustra itaqꝫ conamur intel
ligere ideo fuisse cecatos vt cōuerterenꝰ: cum cōuer
ti non poterāt: qꝛ nō credebant: ⁊ ideo credere non
poterāt: quia excecati erant. An forte nō absurde ex

cimus quosdam iudeorũ fuisse sanabiles: sed tanto tumore sup̃bie periclitatos: vt eis expediret primo non credere: vt nõ intelligerent dominũ loquentẽ parabolas: quibꝰ non ĩtellectis nõ in eum crederẽt Non credẽtes autem cũ ceteris desperatis crucifigerent eum: atq̃ ita post eiꝰ resurrectionẽ conuerterent: quãdo iam de reatu mortis dñi amplius humiliati diligerent: a quo sibi tantũ scelus dimissum eẽ gauderent: quoniã tanta eorum superbia tali humiliatione esset deijcienda: quod incõgrue dictum esse quilibet arbitret: si nõ ita contigisse in actibꝰ apostolorum manifeste legerit. Nõ ergo abhorret: qđ ait iohãnes: ꝓpterea nõ poterant credere q: excecauit oculos eoꝝ vt non videãt. Ab ea sentẽtia qua ĩtelligimus iõ excecatos vt cõuerterent: hoc est iõ eis ꝑ obscuritates paraboloꝝ occultatas sentẽtias dñi vt post eius resurrectionẽ salubriori penitẽtia resipiscerent: q: per obscuritatẽ sermonis excecati: dicta domini non ĩtellexerũt: ⁊ ea nõ intelligẽdo nõ in eum crediderunt: non credendo eũ crucifixerunt: atq̃ ita post resurrectionẽ miraculis que in eiꝰ nomine fiebant exterriti: maioris criminis reatu cõpuncti sunt ⁊ ꝓstrati ad penitentiã. deinde accepta indulgentia ad obediẽtiam flagrãtissima dilectione cõuersi: quibusdam aũt nõ ꝓfuit illa cecitas ad conuersionem.

REMI. Et quãtum ad hoc potest hec sentẽtia sic intelligi: vt in omnibꝰ subaudiat nõ hoc mõ: ne q̃n oculis videãt ⁊ neq̃n auribus audiant: ⁊ nequãdo corde intelligant: ⁊ nequãdo conuertant ⁊ sanem eos. GLO. Sic ergo oculi eorum qui vident ⁊ nolunt credere sunt miseri: vestri autẽ beati. vnde sequitur: Uestri autẽ beati oculi q: vident: ⁊ aures vestre quia audiunt. HIERO. Nisi autẽ supra legissemꝰ auditores ad intelligentiã ꝓuocatos: saluatore dicente: Qui habet aures audiẽdi audiat. putaremus nũc oculos ⁊ aures que beatitudinẽ accipiũt corporales intelligi. Sed mihi videnẽ oculi illi beati: qui christi possunt agnoscere sacramẽta: ⁊ ille beate aures de quibus isaias loquit: Dominꝰ apposuit mihi aurem. GLO. Mens enim est oculus q: naturali vigore intelligendũ aliquid dirigit: auris q: alio docẽte discit. HYLA. Uel apostolici tẽporis beatitudinẽ docet: quorũ oculis atq̃ auribꝰ cõtigit dei salutare visere ⁊ audire ꝓphetis atq̃ iustis cupientibus videre ⁊ audire in plenitudine tempoꝝ destinatum. vnde sequit: Amen quippe dico vobis: q: multi ꝓphete ⁊ iusti cupierũt videre que vos videtis: ⁊ nõ viderũt: ⁊ audire que vos auditis: ⁊ nõ audierũt.

HIERO. Uidet autem huic loco illud esse cõtrarium quod alibi dicit: Abraam cupiuit videre diẽ meũ: vidit ⁊ gauisus est. RABA. Isaias quoq̃ ⁊ micheas ⁊ multi alij ꝓphete viderũt gloriã domini qui etiã ꝓpterea videntes appellati sunt. HIER. Non aũt dixit Prophete ⁊ iusti: sed Multi. Inter multos. n. põt fieri vt alij viderint: alij nõ viderit: sȝ ⁊ in hoc periculosa fit iterpretatio: vt inter sanctorũ merita discretionẽ quãlibet facere videamur. s. quantum ad fidem de christo habitã: ergo abraam vidit in enigmate: nõ vidit in spẽ. vos autẽ in presentiarũ tenetis: ⁊ habetis dominũ vestrũ: ⁊ ad voluntatem interrogatis. cõuescimini ei. CHRY. Hec ergo q̃ apostoli viderũt ⁊ audierunt: presentiã suam dicit: miracula: vocẽ: ⁊ doctrinam. In hoc autẽ nõ solum malis: sed his qui boni fuerãt eos ꝓponit. Etenim antiquis iustis beatiores eos dicit: quoniã nõ solũ q̃ iudei non viderãt hi vident: sed ⁊ que iusti ⁊ ꝓphete cupierũt videre: ⁊ nõ viderunt. Illi enim fide solum cõsiderauerũt: hi aũt visu ⁊ multo manifestius. Uides autẽ qualiter vetꝰ testamentum copulat nouo. nõ enim si ꝓphete alienι cuiusdã ⁊ cõtrarij dei serui fuissent: christum cupiuissent.

Uos ergo audite parabolã seminantis: Omnis qui audit uerbuȝ regni ⁊ nõ intelligit: uenit malus ⁊ rapit quod seminatum est in corde eiꝰ hic est qui secus uiam seminatus est Qui autem super petrosa seminatꝰ est: hic est qui uerbum audit: ⁊ continuo cũ gaudio accipit illud. Non habet autem in se radicẽ: sed est temporalis. Facta autem tribulatione ⁊ persecutione propter uerbum continuo scandalizatur. Qui autem seminatus est in spinis hic est qui uerbũ dei audit: ⁊ solicitudo seculi istius ⁊ fallacia diuitiaruȝ suffocat uerbum: ⁊ sine fructu efficitur. Qui uero in terram bonam seminatus est: hic est qui audit uerbum ⁊ intelligit ⁊ fructum affert: ⁊ facit aliud quidẽ centesimum: aliud autem sexagesimum: aliud uero tricesimum.

GLO. Dixerat superius q: iudeis non est datum nosse regnum dei: sed apostolis. ⁊ ideo cõcludit dicens: Uos ergo audite parabolã seminãtis. quibus s. committũt celi mysteria. AVG. super genesim ad litteram. viij. Quod narrauit euangelista factuȝ est: dominum. s. talia locutũ fuisse: ipsiꝰ aũt domini narratio parabola fuit: de qua nũq̃ exigit vt etiam ad litterã facta monstrarent: que sermone ꝓferunt.

GLO. Unde parabolã exponẽs subdit: Omnis q̃ audit verbum regni ⁊ nõ intelligit. sic cõstruendum est: Omnis qui audit verbum regni. i. predicationeȝ meam que ad regnũ celoruȝ adipiscẽdum valet: Et nõ intelligit. Quomodo autẽ nõ intelligat subiũgit Uenit eni malus. i. diabolus: Et rapit quod seminatum est in corde eius. Omnis inq̃ qui talis est: hic est qui secus viã seminatꝰ est. Notanduȝ est autẽ q̃ seminati diuersis modis accipit. Dicit eni ⁊ semen seminatum: ⁊ ager seminatꝰ: qđ vtrũq̃ hic inuenitur Ubi eni ait: Rapit quod seminatũ est: de semine intelligendũ est. vbi autẽ sequit: Secus viam seminatus est. nõ de semine: sed de loco seminis ĩtelligẽdũ est. i. homine: qui est quasi ager diuini verbi semine seminatꝰ. REMIGI. His autem verbis exponit

dominus quid sit semen: verbum. s. regni. i. euãgelice doctrine. Sũt eñi nõnulli q̃ verbũ dei nulla cordis deuotiõe suscipiũt: ⁊ iõ semẽ vbi dei qd in eo⁊ cordibus seminat̃: demones q̃si semẽ vie trite subito auferũt. Sequit̃: Qui aũt ẽ seminatus supra petrã: hic verbũ audit ⁊c. Semẽ eñi vbũ dei qd in petra. i. corde duro ⁊ indomito seminat̃ fructificare nõ potest: q2 multa est eius duricia: ⁊ paruũ celeste desideriũ. vnde ppter nimiã duriciam non habent in se radicem. HIERO. Attende autẽ quod dictum sit: Continuo scãdalizatur. Est g̃ aliqua distãtia iter eũ q̃ multis tribulationibus penisq3 cõpellit̃ christũ negare: ⁊ eũ q̃ ad pmã psecutionẽ statim scandalizat̃: ⁊ corruit. de qua hic loquit̃. Sequit̃: Qui aũt semi. ẽ in spi. Mihi videt̃ ⁊ illd qd iuxta lrãm ad adam dicit̃: Inẽ spinas ⁊ tribulos panẽ tuũ manducabis. hoc significare mystice q quicũq3 seculi se dederit voluptatibus curisq3 istius mũdi: panẽ celestẽ ⁊ cibũ ve⁊ iter spinas comedit. RABA. Recte aũt spine vocant̃ q2 cogitationũ sua⁊ punctionibus mẽtem lacerãt: ⁊ q̃si strãgulando spiritales virtutes: fructus gignere nõ pmittũt. HIERO. Et elegãter adiũxit: Fallacia diuitiarũ suffocat vbũ. Blãde eñi sũt diuitie: aliud agẽtes aliud pollicẽtes. Lubrica est illa⁊ possessio: dũ huc illucq3 circũferunt̃: ⁊ istabili gradu vel hñtes deserunt: vel nõ hñtes reficiunt. vñ ⁊ dñs diuites asserit difficulter itrare in regnũ celo⁊ suffocantibus diuitiis vbũ dei: ⁊ vigorẽ vtutũ emolientibus. REMI. Et sciendũ q2 his tribus generibus terre neq3 cõprehẽdunt̃ oẽs q̃ vbũ dei audire pñt: s3 tñ ad salutẽ pducere nõ valẽt. Excipiũt̃ gẽtiles: q̃ nec audire meruerunt. Seqt̃: Qui vo i terrã bonã seminatus ẽ. Terra bona ẽ fidelis 9scia electo⁊ siue mens sancto⁊: que vbũ dei cũ gaudio ⁊ desiderio: ⁊ cordis deuotione suscipit: ⁊ inter pspera ⁊ aduersa viriliter conseruat: ⁊ ad futurũ pducit. vnde sequit̃: Et facit fructũ alid centesimum: aliud sexagesimũ: aliud vero tricesimũ

HIERO. Et notandũ q sicut in terra mala tres fuere diuersitates. s. secus viam: ⁊ petrosa: ⁊ spinosa loca: sic in terra bona trina diuersitas est: centesimi: sexagesimi: ⁊ fructus tricesimi. Et in illa autẽ ⁊ i ista nõ mutat̃ substãtia: sed volũtas: ⁊ tã incredulorũ q̃3 credẽtiũ corda sũt: q̃ semẽ recipiũt. vñ pmo dixit: Uenit malus ⁊ rapit qd seminatũ ẽ i corde eius. ⁊ secũdo ⁊ tertio ait: Hic ẽ q̃ vbũ audit. In expositione quoq3 ĩre bone: iste est qui audit vbũ. Primũ g̃ debemus audire: deide itelligẽ: post itelligẽtias fructus reddẽ doctrina⁊: ⁊ facẽ vel cẽtesimũ fructũ vel sexagesimũ atq3 tricesimũ. AVG. xxi. de ciui. dei: Qui dã putãt hoc sic eẽ itelligendũ: q sci p suo⁊ diuersitate merito⁊: aliis tricenos hoĩes liberent: aliis sexagenos: alii centenos: qd in die iudicii futu⁊ suspicari solẽt: nõ post iudiciũ: q̃ opiniõe q̃dã cũ vidẽt hoĩes ĩpunitatẽ puersissime pollicẽtes: eo q oẽs isto mõ ad liberatõe3 ptinẽ posse videãt̃: rñdit bñ potius esse viuẽdũ vt iter eos q̃sq3 reperiat̃: q̃ p aliis itercessuri sunt liberãdis: ne tã pauci sint vt cito ad nume⁊ suũ peruenientes multi remaneant: qui erui iam de penis illo⁊ intercessione non possint: ⁊ in eis inueniatur quisquis sibi spem fructus alieni temeritate vanissima pollicet̃. REMI. Trecesimu3 ergo fructũ facit qui fidem sancte trinitatis docet: sexagesimum vo q̃ pfectionẽ bono⁊ ope⁊ cõmẽdat: senario. n. numero ois mũdus ornat⁊ cõpletus ẽ. Centesimum aũt fructũ facit q̃ vitã eternã pmittit: centenarius enĩ3 de leua trãsit ad dextrã: p leuã aũt vita pñs desigñat̃: p dextrã futura. Aliter semẽ vbi ⁊ ei tricesimu3 fructu3 facit quãdo bonã cogitationẽ gignit: sexagesimum qñ bonã locutionẽ: centesimũ quãdo ad fructũ boni opis pducit. AVG. de q̃ euã. Uel aliter: Centesimus fructus est martyriũ: ppter scitatẽ vite vel 9temptũ mortis. Sexagenarius vginũ ppter otiũ internũ q2 nõ pugnãt 3 9suetudinẽ carnis. solet eñi etiam cõcedi sexagenarius post militiam: vel post actiões publicas: tricesimus vo 9iugato⁊: q2 hec ẽ etas pliantiu3 ipi hñt acriorẽ cõflictum: ne libidinibus supent̃. Uel aliter cõsligendũ ẽ cũ amore tpaliũ bono⁊ vt rõ vincat: aut etiã edomitus subiectusq3 cẽ: vt cũ surgẽ ceperit facile reprimat̃: aut ita extictus vt se omnino nulla ex parte cõmoueat. Ex quo fit vt ipsa etiã mortẽ pppe veritatẽ alii fortẽ spernãt: alii equanimit: alii libent: q̃ tria genera fructus sũt ĩre triceni ⁊ sexagesimi ⁊ centesimi. In ho⁊ aliquo genere iueniẽdus ẽ tpe mortis siue quis de hac vita recte cogitat emigrare. Uel centesimus fructus virginibus: sexagesimus viduis ⁊ 9tinẽtibus tricesimus scõ matrimonio deputat̃. Nã ipsa digito⁊3 9iũctio: ⁊ q̃si molli se osculo complectens ⁊ federãs maritum pingit ⁊ coniugem: sexaginta ad viduas: eo q in angustia ⁊ tribulatione sunt posite. vnde ⁊ i feriori digito depmunt̃. quãto maior est difficultas ex pte quõdã voluptatis illecebris abstinere: tãto maius ⁊ pmiũ. Porro cẽtesimus numerus a sinistra transit ad dextrã: ⁊ hisdẽ q̃dẽ digitis non eade3 manu circulũ faciens: exprimit virginitatis coronam.

Aliã parabolã pposuit illis dicẽs Simile factũ est regnũ celo⁊ homini qui seminauit bonũ semẽ in agro suo. Cũ autem dormirẽt homines uenit inimicus eius ⁊ sup seminauit zizania in medio tritici: ⁊ abiit. Cum aũt creuisset herba ⁊ fructũ fecisset: tũc apparuerũt ⁊ zizania. Accedẽtes autẽ serui patrisfamilias: dixerũt ei: Dñe nõne bonũ semen seminasti in agro tuo? Unde ergo habet zizania? Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit. Serui autem dixerunt ei: Uis imus ⁊ colligimus ea? Et ait: Nõ. Ne forte colligentes zizania eradicetis simul ⁊ triticũ. Sinite utraq3 crescere usq3 ad messem: ⁊ tempore messis dicam messoribus: Colligite primũ zizania ⁊ alligate ea in fasciculos ad cõburendum: triticũ aũt congregate in horreum meum.

CHRY. In pcedenti parabola locut⁹ est dñs de his q̄ verbū dei non suscipiūt: hic aūt de his q̄ suscipiunt corruptiuū sermonem. etenī hoc ē diabolice machinationis veritati semp errorē inserere. vñ dr̄: Aliā parabolā pposuit illis dicēs. HIE. Proposuit aūt aliā pabolā q̄si dives paterfamilias: invitatos diversis reficiens cibis vt vnusq̄sq3 s̄m naturā sui stomachi varia alimenta susciperet. Non aūt dixit Alteram sed Aliā. Si enī pposuisset alteram: expectare tertiam nō poteram⁹: premisit aliā: vt plures sequantur. Que aūt sit parabola ostenditur cū subditur: Simile factum est regnū celorū. REMI. Regnū celorū appellat ipsum filiū dei: qd̄ regnum simile dicitur esse homini q̄ seminavit bonū semen ī agro suo. CHRY. Deinde modū insidiarū diaboli ostēdit dicens: Cum aūt dormirēt homines venit inimicus eius ꝛ superseminavit zizania in medio tritici ꝛ abijt. Demonstrat hic q̄ error post veritatē existit: qd̄ ad rerū exitus testatur. Etenī post prophetas fuerūt pseudo pphete: ꝛ post apostolos pseudo apostoli: ꝛ post christū antichristus. Nisi enī diabolus viderit quid imitetur: vel quibus insidiet̄: non temptat. quia igit̄ vidit q̄ hic reddit in fructu centū: ille lx. alius. xxx. ꝛ nō poterat rapere ꝛ suffocare qd̄ radicatum erat: per aliam deceptionē insidiatur interserens suā: multis ea similitudinibus colorās: vt facile surripiat his qui habiles sūt ad deceptionē. pptē hoc non dixit: q̄ seminet aliquod aliud semen: sed zizaniā que s̄m visum assimulantur quodāmodo frumēto. Hinc etiā apparet diaboli malignitas: tūc enī seminavit: q̄n vniversa erāt completa vt magis noceret agricole studio. AVG. de que. euan. Dicit aūt cū dormirent hoīes: quia cum negligentius agerēt pposit̄i ecclesie: aut dormitionē mortis acciperent apostoli venit diabolus: ꝛ supseminavit eos quos malos filios dñs interptatur. Sed recte q̄rit̄ vtrū heretici sint aut male vivētes catholici. Sz qd̄ dicit eos in medio tritici seminatos quasi vident̄ illi significari q̄ vni⁹ cōionis sūt. Verūtn̄ q̄n agrū ipsum nō ecclesiā: sed hūc mūdū interptatus est: vnde intelligūtur heretici: q2 in hoc mūdo pmiscent̄ bonis: vt illis qui in eadē fide mali sint: palea poti⁹ q̄3 zizania deputent̄: q2 palea etiā fundamentū habet cum frumento radicē q3 cōem. Scismatici autē videntur spicis corruptis etiā similiores vel paleis aristarū fractis vl̄ scissis ꝛ de segete abiectis: nec tn̄ cōsequēs ē vt oīs hereticus vl̄ scismaticus ab ecclesia corpaliter sepet̄. mlt̄os enī portat ecclesia: quia nō ita defendunt falsitatatem sententie sue: vt intenta3 multitudinem faciant: quod si fecerint tunc pellūt̄: Cū ergo diabolus aspersus parvis erroribus falsisq3 opinionibus superseminasset: hoc est pcedente nomine christi hereses superiecisset: magis ipse latuit: atq3 occultissimus factus est. Hoc est enī quod dicit: Et abijt. quāq3 in hac parabola dñs sicut ī expositione ꝯclusit: non quedā sed omnia scandala ꝛ eos qui faciunt iniquitatē zizaniorū nomine significasse intelligitur. CHRY. Ex posterioribus autē diligenter hereticoꝝ formam describit dicēs: Cum aūt crevisset herba ꝛ fructū fecisset: tūc apparuerūt ꝛ zizania. In pncipio enim heretici obumbrāt seipsos. cū aūt multā acceperint libertatē ꝛ sermōe aliquis cū eis participaverit: tūc venenum effundūt. AVG. de que. euā. Vel aliter: Cū hō spiritalis esse cepit diiudicans oīa tunc ei errores incipiūt apparē discernit enī quicq̄d audierit aut legerit abhorrere a regula veritatis: sed donec in eisdem pficiat̄ spiritalibus: pōt eū movē quare sub noīe christiano tā multe hereticoꝝ extitere falsitates. vñ sequit̄: Accedentes aūt servi patrisfamilias dixerūt ei: Dñe nonne bonū semē seminasti ī agro tuo? vnde ḡ zizania? Vtrū āt ipsi sint s̄vi quos postea messores appellat an q2 in expositiōe pabole messores dicit esse angelos: nec q̄sq3 dicē facile ausus fuerit angelos nescisse: q̄s zizania supseminaverit: magis oportet intelligi hoīes ipsos fideles s̄voꝝ noīe hoc loco figuratos: nec mirū si ꝛ bonū semē ipsi dicūt̄. ex diversis enī significationib⁹ vna res diversas silitudines recipit: sicut ꝛ de se ait q̄ ipse sit ianua q̄ ipse sit pastor. Accedūt aūt ad deū sine corpe: sz corde ꝛ mentis desiderio: quo docēte itelligūt diaboli calliditate h̄ eē factū. vñ seqtur: Et ait illis: Inimic⁹ hō hoc fecit. HIE. Diabol⁹ pptèrea inimic⁹ hō appellat̄: q̄ deus eē desijt. ꝛ in. ix. psal. scriptū ē de eo: Exurge dñe: nō ꝯfortat̄ hō. Quāobrē non dormiat q̄ ecclesie ppositus ē: ne p illi⁹ negligētiā inimic⁹ hō supseminat zizania: h̄ ē hereticoꝝ dogmata. inimic⁹ aūt vocat̄ pptē iacturā quā infert hoīb⁹. vexatio enī diaboli adversus nos ē. pncipiū āt vexatiōis factū ē nō ab inimicitia que ē ad nos: sz q̄ ē ad deū. AVG. de q̄. euan. Cū aūt servi dī cognoverint hāc excogitasse diabolū fraudē: cū ꝯ tanti noīs auctorē nihil se valere sentiret: vt fallacias suas eodē noīe obtegeret: pōt sibi suboriri volūtas vt tales hoīes de reb⁹ hūanis auferāt si aliquā tpis habeāt facultatē: sz vtrū facē debeant iusticiā dei ꝯsulūt. vñ seqt̄: Servi āt dixerūt: vis im⁹ ꝛ colligim⁹ ea? CHRY. Vbi intuēda ē s̄voꝝ diligentia ꝛ dilectio. etenī festinant zizania evellere qd̄ mōstrat eoꝝ de semie solicitudinē. Ad hoc enī solū respiciūt: nō vt aliq̄s puniat̄: sed vt seminata nō pereant. Quid autem dñs responderit subditur: Et ait: non. HIERONYMVS. Datur enim locus penitentie: ꝛ monemur ne cito amputemus fratrē: quia fieri potest vt ille qui hodie noxio depravatus ē dogmate cras resipiscat: ꝛ defendere incipiat veritatē. vñ subdit̄: Ne forte colligētes zizaniā: eradicetis sil̄ ꝛ triticū. AVG. de cō. euā. In quo eos patientissimos ꝛ tranquillissimos reddit. h̄ enī dr̄: q2 boni dū adhuc infirmi sūt: op⁹ hn̄t ī q̄busdā maloꝝ cōmixtiōe: sive vt p eos exerceāt̄: sive vt eoꝝ cōpatiōe magna illis exhortatio fiat invitāt̄ ad meli⁹. aut forte simul eradicat̄ triticū cū auferant̄ zizania: q2 multi primo zizania sūt ꝛ postea triticū fiūt: q̄ nisi patienter cū mali sint tolerent̄: ad laudabilē mutationem non pervenīūt: ita si evulsi fuerint: simul eradicatur ꝛ triticum: qd̄ futuri essent si eis parceretur. Ideo dicit tales non esse auferendos de hac vita: ne cum malos conat̄ interficere: bonos interficiat qd̄ forte futuri sint: aut bonis obsit: quib⁹ ꝛ invitis vtiles sunt. Sz tūc opportune hoc fiet: cū iā de fine nō restat vel tēp⁹ cōmutāde vite vel proficiendi ad veritatem ex occasione atq3 comparatione alieni erroris. ꝛ iō subdit: Sinite vtraq3 crescere vsq3 ad messem. i. vsq3 ad iudiciū. HIERO. Videtur aūt hoc

esse contrariũ illi ꝓcepto: Auferte maluꝫ de medio
vestrũ. Si enĩ prohibetur eradicatio ⁊ vsq; ad mes/
sem tenenda est patientia quomodo eijciendi sunt
quidam de medio nostrũ? Sed inter triticũ ⁊ zizani
am quod nos appellamus loliũ: q̄diu herba est ⁊
necdum calamus venit ad spicam: grandis similitu
do ē: ⁊ in discernẽdo aut nulla aut difficilis substā
tia. permanet ergo dñs: ne verbi quod ambiguũ est
cito sententiā ꝓferamus: sed deo iudici reseruemus
vt cũ dies iudicij venerit: ille non suspitionẽ criminis:
sed manifestũ reatũ ō sanctoꝝ cetu eijciat. AVG.
contra epistolā permeniani: Cum enĩ quisq; christi
anorũ intus in ecclesia ꝯstitutoꝝ in aliquo tali pec
cato fuerit dep̄hensus: vt anathemate dign⁹ habea
tur: fiat hoc vbi periculũ scismatis non timet̃ cũ di/
lectione non ad eradicandũ: sed ad corrigendũ. q̄
si se non agnouerit: neq; penitendo correxerit: ipse
foris exiet: ⁊ p̄ ꝓpriā voluntatem ab ecclesie cõmu
nione dirimet̃. vnde dñs cuꝫ dixisset: Sinite vtraq;
crescere vsq; ad messem: subiunxit cām dicens: Ne
forte cũ vultis colligere zizaniam: eradicetis simul
⁊ triticum. Ubi satis ostendit cum metus iste non
subest: sed oĩno de frumentoꝝ stabilitate certa secu
ritas manet. i. quando ita cuiusq; crimen notũ est: ⁊
omnib⁹ execrabile apparet: vt vel nullos ꝓrsus vel
non tales habeat defensores p̄ quos possit scisma
ꝯtingere: non dormiat seueritas discipline: in q̄ tan
to est efficatior emendatio prauitatis: quāto diligē
tior fuerit obseruatio charitatis. Cum võ idē mor/
bus plurimos occupauerit: nihil aliud boni restat
q̄ꝫ dolor ⁊ gemitus. sic igitur misericorditer corripi
at homo qđ pōt: qđ aũt non pōt: patienter ferat: et
ex dilectione gemat atq; lugeat. demũ ille desuper
emendet ⁊ corrigat: atq; vsq; ad messeꝫ differat era
dicare zizaniā ⁊ paleam vẽtilare. Turba aũt iniquo
rum cũ facultas est in populis ꝓmendi sermonem
generali obiurgatione ferienda ē: ⁊ maxime si occa
sionem atq; opportunitatē ꝓbuerit aliqđ dñi desu
per flagellũ: quo eos appareat ꝓ suis meritis vapu
lare. tũc enĩ aures humiles ꝓbet emendari ſmone
calamitas auditoꝝ: ⁊ facilius in gemitu confitendi
q̄ꝫ in murmura resistendi afflicta corda compellit:
q̄ꝫ q̄ꝫ etsi nulla calamitas tribulatiōis ꝓmat: cum fa
cultas detur vtiliter corripit̃ in multitudine multi/
tudo. nam sicut separata seuire. sic in ipsa cõgrega/
tione obiurgata gemere consueuit. CHRY. Hoc
aũt dixit dñs ꝓhibens occasiones fieri. neq; enim
oportet interficere hereticũ: q: preliũ inexpugnabi/
le in orbem terrarũ induceret̃. ⁊ ideo dicit: Ne era/
dicetis simul cum eis frumentũ. i. si moueritis arma
⁊ occideretis hereticos necesse est multos sanctoꝝ
simul submitti. non ergo detinere hereticos: ⁊ absci
dere liberam eoꝝ ꝓpalationē: ⁊ synodos ⁊ studia
dissoluere ꝓhibet: sed interficere ⁊ occidē. AVG.
ad vincentiũ: Hec aũt primitus mea sñia erat: nemi
nem ad vnitatē christi eē cogẽdũ. v̄bo enĩ agendũ:
disputatione pugnandum: rōne vincendũ: ne fictos
catholicos haberem⁹: quos apertos hereticos noue/
ramus. Sed hec opinio mea non contradicentium
verbis: sed demõstrantiũ supabat̃ exemplis. haꝝ. n.
legũ terror quibus ꝓmulgandis reges seruiũt dño
in timore: ita ꝓfuit vt nũc alij dicant: Jam hoc vole

bam⁹: sed deo gratias q̄ nobis occasionē ꝓbuit ⁊ di
lationũ morulas amputauit. Alij dicũt hoc esse ve
rum iam sciebamus: sed nescio qua cõsuetudine te/
nebamur: gratias deo q̄ vincula nostra dirupit. Alij
dicant: Nesciebam⁹ hoc esse veritatē: nec eam disce
re volebamus: sed ad eā cognoscendā met⁹ fecit in
tentos: gratias dño q̄ negligentiā nostram stimulo
terroris excussit. Alij dicant: Nos falsis rumoribus
terrebamur intrare: quos falsos esse nescirem⁹ nisi
intrarem⁹: nec intrarem⁹ nisi cogeremur: grās deo
qui ꝑdicationē nostrā flagello abstulit: expertos do/
cuit q̄ꝫ vana ⁊ inania de ecclesia sua mẽdax fama ia
ctauerit. Alij dicāt: Putam⁹ quidem nihil interesse
vbi fidem christi teneremus: sꝫ grās dño q̄ nos a di/
uisione collegit. ⁊ hoc vni deo ꝯgruere vt in vnitate
colatur ostēdit. Seruiant ergo reges terre christo le
ges edẽdo ꝓ christo. AVG. ad bonifaciũ comitē:
Quis aũt vestrũ velit non solũ aliquē hereticoꝝ pe
rire: vez etiā aliquid ꝑdere: sꝫ aliter nõ meruit habē
pacē dom⁹ dauid nisi absolon filius ei⁹ in bello qđ
ꝯtra patrē gerebat fuisset extinct⁹: q̄uis magna cu/
ra mandauerit suis: vt eũ q̄tũ possent viuũ saluũq;
seruarēt: ⁊ eēt cui penitẽti paternus affect⁹ ignosce
ret? Quid āt ei restitit nisi ꝑditũ flere: ⁊ sui regni pa
ce acquisita suā mesticiā cõsolari? Si ergo catholi
ca mater ecclesia: si aliquorũ ꝑditione tam multos
ceteros colligit: dolorē materni cordis lenit: ⁊ sanat
cũctoꝝ liberatione populoꝝ. vbi est autē qđ isti cla
mare ꝯsueuerunt liberũ est credere? cui vim christ⁹
intulit? quē coegit? ecce hñt aplm paulũ: agnoscant
in eo ꝑus cogentē christũ: ⁊ postea docentē: ꝑus fe/
rientē: ⁊ postea consolantē. Miꝝ aũt est quõ ille q̄
pena corpis ad euãgeliũ coact⁹ intrauit plus illꝭ oĩ/
bus q̄ solo verbo vocati sũt in euãgelio laborauit:
cur ḡ nõ cogeret ecclesia ꝑditos filios vt redirēt: si
ꝑditi filij coegerũt alios vt perirēt? Seq̄t̃: Et in tp̄e
messis dicā messorib⁹: Colligite ꝑmũ zizaniā: ⁊ alli
gate ea in fasciculos ⁊ cõburatis. HIE. Messis āt
appellat̃ temp⁹ metendi: p̄ messem võ designat̃ di/
es iudicij: in quo sepandi sũt boni a malis. Sꝫ ꝓp̄
quid dicit: CHRY. Colligite primũ zizaniā? Ut
nõ timeāt boni q̄si simul cũ zizanijs tollat̃ frumẽtũ
HIE. Qđ aũt dicit zizanioꝝ fasciculos igni tradi ⁊
triticũ ꝯgregari in horrea: manifestuꝫ est hereticos
quosq; ⁊ hypocritas gehẽne ignib⁹ cõcremandos:
sanctos võ q̄ appellant̃ triticũ: horreis. i. celestibus
mansionib⁹ recipi. AVG. de que. euan. Queri aũt
pōt cur non vnũ fascē aut vnũ aceruũ zizanioꝝ fieri
dixerit: nisi forte ꝓpter varietatē hereticoꝝ nõ solũ
a tritico sed etiā a seipsis discrepantiũ. Ipsa vniuscu
iusq; hereseos in q̄bus sigillatim sua cõmuniõe dis/
iũcti sũt: noĩe fasciculoꝝ designauit: vt etiā tũc incipi
ant alligari ad cõburendũ cũ a catholica cõiõne se/
gregati: suas ꝓprias q̄si ecclesias habē ceperit: vt cõ
bustio eaꝝ fit in fine sc̄li nõ alligatio fasciculoꝝ. Sꝫ
si ita eēt: nõ tā multe respiciendo: ⁊ in catholicā re/
meando ab errore discederent. Quapropē alligatio
fasciculoꝝ i fine ꝓfutura ē: vt nõ ꝯfuse: sꝫ ꝓ mõ per/
uersitatis sue vniuscuiusq; erroris ꝑtinacia puniat̃.
RABA. Et notandũ q̄ vbi dicit: Seminauit bo/
num semen: notat bonā voluntatē que in electis ē.
vbi võ dicit Inimicus: cautelaꝫ habendā intimare

voluit: de qua crescentibus zizanijs quasi patienter ferens ait: Inimicus homo hoc fecit. patientiā nobis cōmendauit. vbi vō ait: Ne forte colligentes zizania. donauit nobis discretionis exemplū. Quādo aūt subiungit: Sinite vtraqꝫ crescere vsqꝫ ad messeꝫ cōmendauit longanimitatē. Ad vltimū iusticiā cuꝫ dicit: Alligate ea in fasciculos ⁊c̄.

Aliam parabolam proposuit eis dicens: Simile est regnuꝫ celorum grano synapis: quod accipiens homo seminauit in agro suo: quod minimū quidem est omnibꝰ seminibꝰ. Cum autem creuerit: maius ē omnibus oleribus: ⁊ fit arbor ita ut uolucres celi ueniant ⁊ habitent in ramis eius.

CHRY. Quia dn̄s dixerat ꝙ de semine tres ꝑtes perierūt: ⁊ saluatur vna. ⁊ in ipsa rursus que saluat᷑: multa efficitur iactura ꝓpter zizania que sup̄ seminantur: ne dicerēt: Qui ergo erūt ⁊ quanti fideles? consequēter hūc timorē aufert ꝑ parabolam synapis. ⁊ ideo dicit᷑: Aliam parabolā ꝓposuit eis dicēs: Simile est regnū celoꝝ grano synapis. HIERO. Regnū celorū ꝑdicatio euangelij est ⁊ noticia scripturarum que ducit ad vitam: de qua dicitur ad iudeos: Auferetur a vobis regnū dei. huiusmodi ergo regnū celoruꝫ est simile grano synapis. AVGV. de que. euan. Granū nāqꝫ synapis ad feruoreꝫ fidei ꝑtinet: vel eo ꝙ dicatur venena expellere. Sequit᷑: Quod accipiens hō seminauit in agro suo. HIE. Homo qui seminat in agro suo a plerisqꝫ saluator intelligitur: qui in animis credētiū seminat. Ab alijs ipse homo seminans i agro suo. i. in corde suo. Quis aūt est iste qui seminat: nisi sensus noster ⁊ animus qui suscipiēs granū predicationis: ⁊ fouēs sementē humore fidei facit in agro sui pectoris pullulare? Sequitur: Quod minimū quidem est omnibꝰ seminibus. Predicatio euangelij minima est omnibꝰ disciplinis. ad primā quidē doctrinā fidem nō habet veritatis. hominē deū: deum mortuū: ⁊ scandalum crucis ꝑdicans. confer huiusmodi doctrinā dogmatibus philosophorū ⁊ libris eoꝝ: ⁊ splēdori eloquētie: compositioniqꝫ sermonū: ⁊ videbis quāto minꝰ sit ceteris seminibꝰ semen euangelij. CHRY. Uel minimū semē euāgelij: quia discipuli vniuersis erāt imbecilliores: sed tn̄ q2 magna erat virtꝰ in eis: expansa est eorū ꝑdicatio vbiqꝫ terraꝝ. ⁊ ideo sequit᷑: Cum autem creuerit: maius est omnibus oleribus. i. dogmatibus. AVGV. de que. euāge. Dogmata aūt sunt placita sectarū. i. vt placuit sectis. HIE. Philosophoꝝ enī dogmata cū creuerint: nihil mordax: nihil vitale demonstrant: totuꝫ placidū marcidumqꝫ ebulit in olera ⁊ in herbas que cito arescūt ⁊ corruūt. Predicatio aūt euangelica que parua videbatur in ꝑncipio: cum vel in aīam credētis: vel in totū mūdū sata fuerit: nō exurgit in olera: sed crescit in arborē: ita vt volucres celi quas uel aīas credentiū: vel fortitudines dei seruitio mancipatas sentire debemꝰ: veniāt ⁊ habitēt in ramis eius. vnde seq̄t᷑: Et fit arbor ita vt volucres celi veniāt ⁊ habitent in ramis eiꝰ. Ramos puto euāgelice arboris q̄ de grano synapis creuerunt: dogmatū esse diuersitates: in quibꝰ supradictarum voluc͞ꝝ vnaqueqꝫ requiescit. Assumamꝰ ⁊ nos pennas colūbe: vt ad altiora volitantes possimꝰ habitare in ramis huiꝰ arboris: ⁊ nidos nobis facere doctrinarū: terrenaqꝫ fugiētes ad celestia festinare. HYLA. Uel grano synapis seipsum dn̄s cōꝑauit: acri semini ⁊ oīm seminū minimo: cuiꝰ virtus ꝑssuris accendit᷑. GRE. xix. mora. Ipse quidē est granū synapis qui in horto sepulture plātatus arbor magna surrexit. Granū nāqꝫ fuit cū moreret᷑: arbor cū resurgeret: granū ꝑ humilitatē carnis: arbor ꝑ potentiā maiestatis. HYLA. Granuꝫ igitur hoc postqꝫ in agro seminatū fuit. i. vbi a ṗplo comꝑhēsus ⁊ traditꝰ: morti tanqꝫ in agro fuit satione quadā corꝑis cōsepultꝰ: vltra mensurā oīm olerū excreuit: ⁊ vniuersam ꝓphetaruꝫ gloriā excedit. Oleris enī vite tanqꝫ egroto isrl̄ data ē ꝑdicatio ꝓphetarū: sed iā in ramis arboris celi volucres inhabitāt: aplos. s. ex christi virtute ꝓtensos: ⁊ mundum inumbrantes in ramis intelligimꝰ: in quo gentes in spe vite aduolabūt: ⁊ aurarū turbine. i. diaboli spū flatuqꝫ vexate: tanqꝫ in ramis arboris ꝯquiescent. GRE. xix. mora. In istis etiā ramis volucres requiescunt: q2 sancte anime quibusdā virtutuꝫ pennis a terrena cogitatione se subleuant: in eoꝝ dictis atqꝫ cōsolatiōibus ab hmōi fatigatiōe vite respirant.

Aliaꝫ parabolam locutꝰ est eis: Simile ē regnū celoꝝ fermēto: qđ acceptū mulier abscōdit in farine satis tribꝰ donec fermētatū est totuꝫ.

CHRY. Ad idē ostendendū dn̄s apponit ꝑabolam de fermēto. vn̄ dicitur: Aliā ꝑabolā locutꝰ est eis: Simile est regnū celoꝝ fermēto. q. d. Sicut fermentū multā farinā transmutat in suā virtutē: ita ⁊ vos totū mūdū trāsmutabitis. Et vide ibi prudentiā: ea enī que sunt nature inducit: demonstrās qm̄ sicut illa possibile ē fieri: ita ⁊ hoc. Nō autē dixit ꝙ posuit simpliciter sed abscondit: ac si diceret: Ita et vos cū subiecti fueritis impugnatoribus vestris: tunc eos sụꝑabitis. Et sicut fermentū suffoditur quideꝫ: non aūt destruit᷑: sed paulatim ad suū habitum oīa transmutat: sic ⁊ in ꝑdicatione vestra continget. nō itaqꝫ q2 multas dixi superuenturas vobis vexatiōes timeatis: ita enī fulgebitis ⁊ oēs sụꝑabitis. tria autē sata hic ꝓ multis posuit. hūc enī numeꝝ determinatum ꝓ multitudine indeterminata accepit. HIE. Satū aūt ē genꝰ mensure iuxta morē ꝓuincie palestine: vnū ⁊ dimidiū modiū accipiēs. AVG. de q̄. euan. Uel fermētū dicit dilectionē eo ꝙ feruescē facit ⁊ excitat. Mulierē sapiētiā dicit. In farine autē satis tribꝰ itelligūt᷑ vel tria illa i hoīe: ex toto corde: ex tota aīa: ⁊ ex tota mēte. vel tria illa fructifera: centesimū: sexagesimuꝫ ⁊ tricesimū. vel tria illa genera hoīm: noe: daniel: ⁊ iob. RABA. Dicit᷑ aūt: Donec fermētatū totū. q2 charitas i nr̄a mēte recondita eo usqꝫ crescē debet: vt totā mētē i sui ꝑfectiōeꝫ ꝯmutet qđ hic ichoat᷑: i futuro vō ꝑficit᷑. HIE. Ul᷑ aliter: Mu

lier ista q̄ fermētū accipit: ꝛ abscōdit p̄dicatio mihi videt̄ ap̄lica vel ecclesia de diuersis gētib⁹ ꝯgregata. hec tollit fermētū: intelligētiā. s. scripturarū et abscondit illud in farine satis trib⁹ vt sp̄ūs aīa ꝛ corp⁹ in vnū redacta nō discrepēt inter se. Uel alit̄: Legimus in platone tria eē ī aīa: rōnale: irascibile: ꝛ ꝯcupiscibile. ꝛ nos ḡ si acceperim⁹ fermētū euangelicū sacraꝝ scripturaꝝ: in rōne possideam⁹ prudentiā: in ira odiū ꝯ̄ vitia: in desiderio cupiditatē v̄tutū: ꝛ hoc totū fiet p̄ euāgelicā doctrinā quā nobis mat̄ ecclesia p̄stitit. dicā ꝛ quorūdā intelligētiā: mulierē istaꝫ ꝛ ipsi ecclesiā interp̄tant̄: q̄ fidē hoīs farine satis tribus ꝯmiscuit. s. credulitati patris ꝛ filij ꝛ sp̄ūsſci: cuꝫ in vnū fuerit fermētata: non nos ad triplicē deū: sed ad vni⁹ diuinitatis p̄ducit noticiā: pius quidē sens⁹: sed nūq̄ꝫ p̄abole ꝛ dubia enigmatū intelligētia p̄nt ad auctoritatē dogmatū p̄ficē. HYLA. Fermēto se dn̄s cōpauit. fermētū enī de farina ē: qd̄ v̄tutē acceptā acervo sui generis reddit. hoc aūt fermētū acceptū mulier synagoga. s. p̄ iudiciū mortis abscōdit hoc: aut in farine mensuris tribus. i. legis: p̄phetaꝝ: euāgelioꝝ equalitate cooptū. oīa vnū fec̄: vt q̄d lex ꝯstituit: p̄p̄he nūciauerūt: idipsū euāgelioꝝ p̄fectōibus expleat̄: q̄q̄ꝫ ad triū gētiū vocatiōꝫ: ex sem cham ꝛ iaphet: tres mēsuras farine eē referendas sensisse multos memini. Sꝫ nescio an hoc ita opinari rō p̄mittat: cum etsi omniū gētiū vocatio sit: ī his tamē christus nō absconsus sit sed ostensus: ꝛ ī tanta infidelium multitudine fermentatū est totū.

Hec oīa locut⁹ ē iesus ī p̄abolis ad turbas: ꝛ sine p̄abolis nō loq̄bat̄ eis: ut impleret̄ qd̄ dictū erat p̄ p̄rophetā dicētē: Aperiā in p̄abolis os meū: eructuabo abscondita a ꝯstitutione mundi.

CHRY. Post p̄missas p̄abolas ne aliq̄s opiaret̄ q̄ christ⁹ noua induceret: induxit euāgelista p̄phetā etiā hūc p̄dicentē doctrine modū. Et iō dic̄: Hec oīa locu. ē ie. ī pa. ad turbas. Marc⁹ āt ait: Qm̄ sicut poterāt audire: loq̄bat̄ eis s̄monē ī p̄abolis. vn̄ nō mireris si de regno disputās grani ꝛ fermēti meminit: hoīb⁹. n. loq̄bat̄ ideotis ꝛ indigētib⁹ ab his induci. REMI. Parabola grece: latine dr̄ silitudo per quā veritas demōstrat̄. Ondit q̄ppe in ip̄a silitudie q̄sdā figuras v̄boꝝ ꝛ imagines veritat̄. HIE. Nō aūt discipulis sed turbis p̄abolas loq̄bat̄: ꝛ vsq̄ꝫ hodie turbe ī p̄abolis audiūt̄. ꝛ iō dr̄: Et sine p̄abolis nō loq̄bat̄ eis. CHRY. Quāuis enī multa sine p̄abolis turbis dixerit: sꝫ tn̄ tūc nihil. AVG. de con. euā. Uel hoc dr̄: nō qꝛ nihil p̄prie locut⁹ ē: sꝫ quia nullū fere sermonē explicauit: vbi nō p̄ p̄abolā aliqd̄ significauit: q̄uis in eo aliqua ꝛ p̄prie dixerit: ita vt sepe iueniatur tot⁹ sermo ei⁹ p̄abolis explicatus: tot⁹ aūt p̄prie dict⁹ null⁹ iueniat̄. Explicatos āt sermones dico qn̄ ex aliq̄ occasiōe reꝝ incipit loq̄: quousq̄ꝫ termīet q̄cq̄d ad ipsam rē p̄tinet ꝛ trāseat ad aliud. Nōnūq̄ꝫ sane alius euāgelista coniexerit: qd̄ ali⁹ diuersis tp̄ib⁹ dictum indicat. non enī oīno s̄m reꝝ gestaꝝ ordinē: sꝫ s̄m sue q̄sq̄ꝫ recordationis facultatē narrationē quā exorsus ē noiauit. Quare aūt in p̄abolis loq̄ret̄: manifestat euāgelista cū subdit: Ut adimpleret̄ qd̄ di. ē p̄ p̄phe. di. Aperiā ī pa. os meū eruc. abscō. a consti. mūdi. HIE. Hoc testimoniū de. lxxvij. psalmo sūptū ē. Legi in nōnullis codicib⁹ eo loco vbi nos posuim⁹ ꝛ vulgata editio hꝫ: Ut adimpleret̄ qd̄ dictū ē p̄ p̄phetā dicētem: ibi scriptū ē: p̄ isaiā p̄phetā dicētē. REMI. Unde porphyri⁹ obiecit fidelibus: Euangelista vr̄ tāte insipientie fuit: vt qd̄ reperitur in psalmis: ip̄e deputauerit isaie. HIE. Quia ḡ mīme iueniebat̄ ī isaia arbitror postea a prudētib⁹ viris eē sublatū. Sꝫ mihi in p̄ncipio ita editū: Qd̄ scriptū ē p̄ asaph p̄phaꝫ dicētē. Septuagesim⁹ enī septim⁹ psalm⁹ de quo sūptū ē h̄ testimoniū: Asaph p̄phete inscribit̄: ꝛ p̄mū scriptoreꝫ nō intellexisse asaph: ꝛ putasse scriptoris vitiū: atq̄ꝫ emēdasse nomē isaie: cui⁹ vocabulū manifesti⁹ erat. Sciēdū ē itaq̄ꝫ q̄ nō solū dauid: sꝫ etiā ceteri quoꝝ in psalmis ꝛ hymnis ꝛ canticis dei p̄scripta sūt noīa p̄phete sūt appellādi: asaph videlꝫ ꝛ idithū ꝛ ofraites: ꝛ reliq̄ quos scriptura ꝯmemorat: qd̄q̄ꝫ ī p̄sona dn̄i dr̄: Aperiā ī p̄abol̄ os meū. Cōsiderādū attēti⁹ ꝛ iueniēdū describi egressū israelis ex egypto: ꝛ oīa signa narrari q̄ ī exodi ꝯtinēt̄ historia. Ex quo intelligim⁹ vniuersa illa q̄ ibi scripta sūt p̄abolice sentiēda ꝛ manifestare abscōdita sacr̄a. Hoc enī saluator edictuꝝ se eē p̄mittit dicēs: Aperiam in p̄abolis os meū. GLO. q. d. Qui p̄us locut⁹ sū p̄ p̄phetas: mō in p̄pria p̄sona aperiam os meum in parabolis: et eructuabo de thesauro mei secreti: emittam mysteria que abscondita erant a ꝯstitutione mūdi.

Tūc dimissis turbis uēit ī domū: ꝛ accesserūt ad eū discipuli ei⁹ dicentes: Edissere nobis p̄abolā zizaniorū agri. Qui rn̄dēs ait: Qui seminat bonū semē est fili⁹ hoīs. Ager aūt ē mūd⁹. Bonū uero semē: hi sūt filij regni. zizania aūt filij sūt nequam. Inimic⁹ aūt q seminauit ea ē diabolus. Messis uero ꝯsūmatio scl̄i ē. Messores aūt angeli sūt. Sic̄ ergo colligūt̄ zizania ꝛ igni ꝯburunt̄: sic erit in ꝯsūmatōe scl̄i. Mittet filius hoīs angelos suos ꝛ colligent de regno ei⁹ oīa scādala: ꝛ eos qui faciūt iniq̄tatē ꝛ mittēt eos ī caminū ignis. Ibi erit flet⁹ ꝛ stridor dentiū. Tūc iusti fulgebūt sicut sol in regno p̄ris eoꝝ. Qui hꝫ aures audiēdi audiat.

CHRY. Locut⁹ fuerat dn̄s turbis ī p̄abol̄ vt eos ad īterrogandū induceēt: ꝛ q̄uis multa ī p̄abol̄ dixisset: null⁹ tn̄ eū interrogauit. ꝛ iō eos dimisit. vn̄ seq̄tur: Tunc dimissis turbis venit in domū. Null⁹ aūt eū scribaꝝ sequit̄. vnde manifestū est q̄ p̄pter nihil

aliud ꝑus seq̄bāť: q̄ȝ vt eū caperēt ī sermōe. HIE. Dimittit autem turbas ⁊ domū reuertiť: vt accedāt ad eū discipuli: ⁊ secreto interrogēt q̄ ppl's nec merebať audire: nec poterat. RABA. Mystice aūt dimissa turba tumultuantiū iudeoꝝ ingrediť ecclesiā gentiū: ⁊ fidelibꝰ exponit sacramenta celestia. vñ seq̄tur: Et accesserūt ad eū disc. eiꝰ. d. Edis. no. pa. ziza. agri. CHRY. Cū aliq̄ñ volētes discere formidauerint interrogare: nūc libē interrogāt ⁊ ɔfisi sunt: q̄ñ audierāt: Uobis datū est nosse mysteriū regni dei. ideoq̄ȝ singulariter interrogāt: nō multitudinē emulātes: q̄bꝰ nō erat datū. Dimittūt aūt ꝑabolā fermēti ⁊ synapis vt manifestiores. Interrogāt āt de ꝑabola zizanioꝝ: q̄ꝛ hȝ ɔueniētiā ad ꝑmissam ꝑabolā de semie: ⁊ aliq̄d ampliꝰ ondit. ḋñs āt q̄ eēt ꝑabola exponit. vñ seq̄ť: Qui rñdēs ait eis: Qui se. bo. se. ē fil. hoīs. REMI. Ideo aūt dñs se filiū hoīs appellauit: vt h̄ indicio nobis exēplū hūilitatis relinq̄ret. siue q̄ꝛ futurꝰ erat vt heretici negarēt eū verū hoīem eē: siue vt ꝑ hūanitatis fidē possimꝰ ɔscēdē ad diuinitatis cognitionē. Seq̄ť: Ager aūt ē mūdꝰ. GLO. Cū aūt ipse sit q̄ seminat agꝛ suū: māifestū ē q̄ dñs mūdus ē eiꝰ. Seq̄ť: Bonū vō semē hi sūt fi. regni. REMI. i. sci ⁊ electi viri q̄ inť filios regni ɔputāť. AUG. ɔ faustū: Zizania aūt expōit dñs nō aliqua falsa veris scripturis īmissa: sicē manicheꝰ interꝑtať. sȝ oēs filios maligni. i. imitatores diabolice falsitatis vñ sequiť: Zizania āt sūt fi. neq̄. Per quos oēs ipsos ⁊ malignos vult intelligi. AUG. ḋ q̄. euā. Ois aūt imūdicia in segete zizania dicuť. Seq̄ť: Inimicꝰ āt q̄ se. ea ē diabolꝰ. CHRY. Eteni hoc diabolice ē machinatiōis veritati sꝑ inserere errorē. Sequiť: Messis vō ɔsū. se. ē. Alio aūt loco ait ḋ samaritanis loquēs: Leuate oculos vr̄os ⁊ ɔsiderate regiones: q̄ñ iā albe sūt ad messem. ⁊ rursus: Messis quidez multa oꝑarij aūt pauci. in quibꝰ v̄bis messem dicit iā adesse. Qualiter ḡ h̄ eā dicit eē futurā: Sȝ sciēdū q̄ in alia significatiōe messem diť: vñ ⁊ ibi diť q̄ alius ē qui seminat ⁊ aliꝰ q̄ metit. hic aūt eūdē diť esse qui seminat ⁊ qui metit: q. ñ ibi nō ad sui differētiaz: sed apl'oꝝ ꝓphetas induxit. Eteni ipse christꝰ ꝑ prophetas seminauit ī iudeis ⁊ samaritanis. Idē ḡ nominat semē ſm aliud ⁊ aliud. Cū enim de obedientia loq̄ť ⁊ ꝑsuasiōe ad fidē h̄ vocat messē: sicē ī quo totū ꝑficiť. Sȝ cū inq̄rit de fructu auditiōis v̄bi dei: tūc ɔsūmationē dicit messem sicē hic. REMI. Per messem eni designať dies iudicij ī quo seꝑandi sūt boni a malis: q̄ fiet misterio angeloꝝ. vñ infra diť: q̄ veniet filiꝰ hoīs cū angelis suis iudicare. ꝓpť q̄ sequiť: Messores aūt angeli sūt. Seq̄ť: Sicē ḡ ziza. colli. ⁊ igni cōbu. sic erit ī ɔsū. scl'i. Mit. fi. ho. ange. su. ⁊ colli. de reg. eiꝰ oīa scan. ⁊ eos q̄ fa. iniq̄tatē. AUG. xx. de ciui. dei: Nūq̄d de regno illo vbi nulla sunt scādala: de regno ḡ isto eiꝰ q̄ ē hic. s. eccl'ia colligēť. AUG. de q̄. euā. Q̄ āt ꝑmo seꝑanť zizania: h̄ ē q̄ꝛ tribulatiōe ꝑcedēte seꝑabūť impij a pijs: q̄ per bonos angelos intelligitur fieri: quia officia vindicte pñt implē boni bono aīo: quō lex: quō iudex: officia vō misericordie mali implere nō pñt. CHRY. Uel pōt intelligi de regno celestis ecclesie ⁊ tūc ondiť h̄ duplex pena: videlȝ q̄ excidūt a gl'ia: in hoc q̄ dicit: Et colligēt de regno eiꝰ oīa scandala. s. ne scandala in regnū eiꝰ intrēt. ⁊ h̄ q̄ꝛ ɔburūť in hoc q̄ subdit: Et mittēt eos ī caminum ignis. HIE. Oia āt scandala referūť ad zizania. [illegible] dicit: Et colligēt de reg eiꝰ oīa scan. ⁊ eos q̄ fa. iniq̄. [illegible] inter hereticos ⁊ scismaticos qui faciūt iniquitatez voluit distinguere: vt ꝑ eos qui faciūt scādala intelligant hētici: ꝑ eos vō q̄ faciūt iniq̄tates: intelligāť scismatici. GLO. Uel aliter: Per scandala pñt intelligi illi q̄ ꝑbēt primo occasionē offensiōis aut ruine: ꝑ faciētes iniq̄tatē quoscūq̄ȝ peccantes. RABA. Obserua q̄ dicit: Et eos q̄ faciūt iniquitatez: nō q̄ fecerūt: q̄ꝛ nō q̄ ɔuersi sūt ad penitētiā: sȝ soluz q̄ ꝑmanēt in pctīs: eternis cruciatibꝰ mācipādi sūt. HIE. Uide aūt ineffabilē dei amorē ad hoīes. Est eni ad bñficia ꝓmptꝰ ⁊ ad penā tardꝰ. cū eni seminat ꝑ seipsū seminat: cū aūt punit ꝑ alios: mittit eniz ad h̄ angelos suos. Seq̄ť: Ibi erit fle. ⁊ stri. dētiuz. REMI. His verbis demōstrať vera corpoꝛ resurrectio: nihilominꝰ ondiť ꝑ hoc duplex pena inferni s. nimij caloris: ⁊ nimij frigoris. sicut aūt scādala referūť ad zizania: ita iusti reputanť in filios regni. ḋ quibꝰ sequiť: Tūc iusti fulgebūt sicut sol ī regno patris eoꝛ. in pñti eni sclo fulget lux scōꝛ corā hoībꝰ: pꝰ ɔsūmatiōȝ aūt mūdi ipsi iusti fulgebūt sicē sol ī regno pr̄is sui. CHRY. Nō q̄ꝛ ita solū sicē sol: sȝ q̄ꝛ h̄ sidere aliud magis luculētū nō noscimꝰ: cognitis nobis vtiť exēplis. REMI. Q̄ aūt diť: Tunc fulgebunt: intelligēdū ē q̄ꝛ ⁊ nūc fulgēt in exēplū alioꝛū: sȝ tūc fulgebūt sicē sol ad laudandū deū. Seq̄ť: Qui hȝ aures audiēdi audiat. RABA. i. qui hȝ intellectū intelligat: q̄ꝛ mystice hec oīa intelligēda sūt.

Simile ē regnuȝ celoꝝ thesauro abscōdito ī agro quē q̄ inuenit hō abscōdit: ⁊ ꝑ gaudio illiꝰ uadit ⁊ uēdit uniuersa q̄ habet: ⁊ emit agrum illum.

CHRY. Parabole q̄s supra dñs posuerat de fermēto ⁊ synapi ad v̄tutē euāgelice ꝑdicationis referūtur: q̄ñ supabit orbē terrarū. nūc autē vt ꝑciositatē ⁊ magnificētiā eiusdē ondere: ꝓponit ꝑabolā ḋ thesauro ⁊ margarita dicēs: Simile est reg. ce. the. abscon. in agro. Predicatio eni euāgelij occultata ē ī mundo. et si nō vendideris oīa: nō emes eā: ⁊ cum gaudio hoc oportet facere. vñ sequiť: Quē q̄ īuenit hō abscondit. HYLA. Hic quidē thesaurꝰ gratis inuenitur: Euāgelioꝛ eni ꝑdicatio ī absoluto ē. Sȝ vtendi ⁊ possidēdi hm̄ōi thesauri cū agro potestas non pōt esse sine ꝑcio: q̄ꝛ celestes diuitie nō sine dāno seculi possidenť. HIE. Q̄ aūt abscōdit nō de inuidia facit: sȝ more seruātis ⁊ nolētis ꝑdere abscōdit in corde: quē ꝑstinis ꝑtulit facultatibꝰ. GRE. in ho. Uel aliter: Thesaurꝰ in agro absconditꝰ ē celeste desideriū. Ager vō in quo thesaurꝰ abscōdiť ē disciplina studij celestis: quem. s. thesauꝛ cū inuenit homo abscōdit. s. vt seruet q̄a studiū celestis desiderij a malignis spiritibus custodiri nō sufficit ei q̄ h̄ ab humanis laudibꝰ non abscondit. in pñti eteniz vita quasi in via sumꝰ: qua ad patriā ꝑgimus. Maligni aūt spūs iter nostrū quasi quidā latrūculi obsident. Depredari ḡ desiderāt: qui thesauꝛ publice portāt in via. Hoc aūt dico: non vt ꝓximi nr̄i opera

nostra nō videāt: sꝫ vt ꝑ hoc qḋ agimꝰ: laudes externꝰ nō q̄ramꝰ. Celoꝝ aūt regnū iccirco terrenis rebꝰ si̇̄le ḋr: vt ex his q̄ animꝰ nouit surgat ad incognita: vt ꝑ hoc ꝙ scit notū diligē: discat ignotū amare. Sequit̄: Et p̄ gau. illꝰ va. ꝛ vē. vniuer. q̄ hꝫ: ꝛ emit agrū illū. Agrū ꝓfecto vēditis oībꝰ cōpat: q̄ voluptatibꝰ carnis r̄nūciās: cūcta sua t̄rena desideria ꝑ disciplinę celestis custodiā calcat. HIE. Uel thesaurꝰ iste ī quo sūt oēs thesauri sapīe ꝛ scīe absconditi: aut deꝰ v̄bū ē q̄ in carne xp̄i videt̄ abscōditꝰ: aut scē scripture in q̄bꝰ reposita ē noticia saluatoris. AVG. de que. euā. Dūc aūt thesauꝝ dixit in agro abscōditū. s. duo testamēta in eccl'ia: q̄ cū q̄s ex pte intellectꝰ attigerit sentit illic magna latē ꝛ vadit ꝛ vēdit oīa sua ꝛ emit illū. ꝯtēptu tpaliū cōpat sibi otiū: vt sit diues cogitatione dei.

Itē sīle est regnū celoꝝ hoī negociatori q̄renti bonas margaritas. Inuēta autē una p̄ciosa margarita abijt ꝛ uēdidit oīa q̄ hūit ꝛ emit eā.

CHRY. Euāgelica p̄dicatio nō solū lucrū multiplex p̄bet: sed ꝛ p̄ciosa ē vt margarita. Unde pꝰ parabolā de thesauro ponit pabolā de margarita dicens: Itē sīle ē reg. ce. hoī negociatori. In p̄dicatione enī duo opoꝛtet adesse. s. ab huiꝰ vite negocijs sꝑari: ꝛ vigilantē eē qḋ negociatio designat: vna āt ē veritas ꝛ nō ptita: ꝛ ꝓpter hoc vna margarita ḋr inuēta. Et sicut q̄ margaritā hꝫ: ipse q̄dē nouit ꝙ diues ē: alijs v̄o nō est cognitꝰ multotiēs eam manu detinēs ꝓpter eiꝰ puitatē: ita ē in p̄dicatiōe euāgelij. q̄ enī eā detinēt: sciūt se diuites eē. Infideles aūt hūc thesauꝝ nesciētes diuitias nr̄as ignoꝛāt. HIE. Bone aūt margarite pn̄t intelligi lex ꝛ ꝓphete. audi g̃ martion ꝛ manichee ꝙ bone margarite sūt lex ꝛ ꝓphete. Una g̃ p̄ciosissima margarita ē scīa saluatoris ꝛ sacramētū passiōis ꝛ resurrectōis illiꝰ: qḋ cū īuenerit hō negociatoꝛ filis pauli apl̄i: oīa legis ꝓphetarūq꜠ mysteria ꝛ obseruatiōes p̄stinas in q̄bus inculpate vixerat: q̄si purgamēta cōtēnit vt ipsū lucrifaceret: nō quo īuētio bone margarite ꝯdēnatio sit veterū margaritaꝝ: sed quo cōpatiōe eiꝰ oīs alia gēma sit vilioꝛ. GLO. Uel ꝑ margaritā p̄ciosam intelligit̄ celestis vite dulcedo: quā īuētā oīa vēdēs emit: q̄ꝛ q̄ celestis vite dulcedinē inq̄tū possibilitas admittit ꝑfecte cognouerit ea q̄ in terris amauerat: libēter cūcta derelinquit: defoꝛme cōspicit̄ q̄cq̄d de terrene rei placebat specie: q̄a sola p̄ciose margarite claritas fulget in mēte. AVG. de que. euā. Uel hō cū q̄rat bonas margaritas: īuenit vnā p̄ciosā: q̄ꝛ q̄rēs hoīes bonos cū q̄bꝰ vtilit̄ viuat īuenit vnū sine pctō iesū chꝛistū: aut p̄cepta q̄rens: q̄bus seruatis cū hoībꝰ recte ꝯuerset̄. Inuenit dilectiōeꝫ p̄imi: in q° ex vno dic̄ apl's oīa ꝯtineri: aut bonos intellectꝰ q̄rens inuenit illū vnū quo cūcta ꝯtinēt̄: in p̄ncipio v̄bū qḋ ē lucidū candoꝛe veritatis: ꝛ solidū firmitate eternitatis: ꝛ vndiq꜠ sibi sīle pulchꝛitudine veritatis: q̄ deꝰ penetrata testudine intelligēdꝰ ē. Quolibꝫ v̄o illoꝝ triū sit: vel si aliud occurrere potuerit: qḋ margarite vniꝰ p̄ciose noīe significet̄: p̄ciū eiꝰ ē nosipsi: q̄ ad eā possidendā non sumꝰ liberi nisi oībꝰ ꝑ nr̄a liberatiōe ꝯtēptis q̄ tpalit̄ possidet̄. Uēdit̄ ergo rebꝰ nr̄is: nullū aliud p̄ciū maiꝰ accipimꝰ q̄ꝫ nosipos: q̄ꝛ talibus implicari nr̄i nō eramus: vt rursus nos ꝑ illa margarita demus: non quia tantū valet: sꝫ q̄ꝛ plus dare non possumus.

Itē sīle ē r̄gnū celoꝝ sagene misse ī mari: ꝛ ex oī genere pisciū ꝯgregāti: quā cū ipleta eēt educētes: ꝛ secus litꝰ sedētes elegerūt bonos ī uasa sua: malos āt foras miserūt. Sic erit in ꝯsumatiōe seculi: Exibūt angeli: ꝛ sepabunt malos de medio iustoꝝ ꝛ mittēt eos in caminū ignis: ibi erit fletus ꝛ stridoꝛ dentiuꝫ.

CHRY. Postq̄ꝫ ꝑ p̄dictas pabolas euāgelicā p̄dicationē cōmēdauerat: vt nō cōfidamꝰ in p̄dicatione solū: neq꜠ fidē nobis estimemꝰ sufficere ad salutē: aliā pabolā terribilē subdit dicēs: Itē sīle ē re. ce. sage. mis. in mari. HIE. Impletio enī hieremie vaticinio dicētis: Ecce ego mittā ad vos piscatores multos. postq̄ꝫ aūt audierunt petrꝰ ꝛ andreas: iacobus ꝛ iohānes: Seq̄mī me: faciā vos piscatores hominū: ꝯtexerūt sibi ex veteri ꝛ ex nouo testō sagenā euāgelicoꝝ dogmatū: ꝛ miserūt eā ī mare huiꝰ scl'i: q̄ vsq꜠ hodie ī medijs fluctibꝰ tēdit̄: capiēs de salsis ꝛ amaris gurgit. hꝰ q̄cq̄d inciderit. i. bonos hoīes ꝛ malos: ꝛ hoc ē qḋ subdit: Ex oī ge. pis. ꝯgregāti. CHRY. Uel alit̄: Scā eccl'ia sagene cōpat̄: q̄ꝛ ꝛ piscatoribꝰ ē ꝯmissa ꝛ ꝑ eā q̄sq꜠ ad et̄nū regnū a p̄ntis scl'i fluctibꝰ trahit̄: ne eterne mortis ꝓfūdo mergat̄ q̄ ex oī genere pisciū ꝯgregat: q̄ꝛ ad petōres veniā sapientes ꝛ fatuos: liberos ꝛ s̄uos: diuites ꝛ paupes: foꝛtes ꝛ infirmos vocat. Que sagena. s. tūc vniuersaliter ꝯplet̄: cū in fine suo hūani generis sūma ꝯcludit̄. vn̄ seq̄t̄: Quā cū iple. eēt edu. ꝛ secꝰ lit. sedē. ele. bo. ī va. sua: ma. āt fo. miserūt. Sic̄. n. mare seculū: ita scl'i finē significat litꝰ maris: ī quo. s. fine boni pisces in vasis eligūt̄: mali ꝓijciūt̄ foras: q̄ꝛ ꝛ electꝰ q̄sq꜠ ī tabernacl'a et̄na recipit̄: ꝛ int̄ni regni luce ꝑdita ad exteriores tenebras repꝛobi ꝓtrahūt̄. Nūc enī malos bonosq꜠ cōiter q̄si ꝑmixtos pisces fidei sagena ꝯtinet: sꝫ litꝰ indicat sagena eccl'ie q̄d trahebat. HIE. Dū enī sagena extrahet̄ ad litꝰ: tūc veꝝ secernēdoꝝ pisciū iudiciū demōstrabit̄. CHRY. Quid aūt distat hec pabola a pabola zizanioꝝ: Etenī illic hi q̄dē saluāt̄: hi āt peūt: sic et h̄. sꝫ illic q̄dē ꝓpt̄ prauoꝝ dogmatū heresiꝫ: ꝛ in āterioꝛi pabola ō semie: q̄ꝛ nō attēdebāt q̄ dicebāt̄. h̄ āt ꝓpt̄ vite neq̄tiā ꝓpt̄ quā q̄ꝫuis ꝛ piscatōe capti. i. cognitōe dei fruētes nō pn̄t saluari. Ne aūt audiēs qm̄ malos foras miserūt estimes hāc penā nō eē piculosam: ꝑ expositōeꝫ eiꝰ grauitatē ońdit dicēs: Sic erit ī cōsū. scl'i: exibūt angeli. q̄ꝫuis alibi dicat: ꝙ ipse segregabit eos: sicut separat pastoꝛ oues: hic angelos hoc facē dicit: sicut ī pabola zizanioꝝ. GRE. in ho. Timēdū ē aūt h̄ potiꝰ q̄ꝫ exponēdū. apta enī voce toꝛmēta peccātū dicta sūt: ne q̄s ad ignoꝛātie sue excusatiōꝫ recurreret: si q̄d de et̄no supplicio obscure diceret̄. RABA.

Cū enī venerit finis mūdi: tūc verū secernēdoꝝ pi/
sciū iudiciū demō. trahif: ꝛ q̄si in quodā qetissimo
portu boni mittēt in vasa celestiū mā̄sionū. malos
aūt torrēdos ꝛ exiccandos: gehēne flāma suscipiet.

Intellexistis hec oīa? Dicūt ei: Etiā. Ait illis: Ideo oīs scriba doctus ī regno celoꝝ similis est homi patrifamilias: q̄ pfert de thesauro suo noua ꝛ uetera.

CHRY. Recedentib⁹ turbis dn̄s discipulis in pa
rabolis loq̄f: ex quib⁹ sapiētiores sūt facti: ita q̄ in/
telligūt que dicūf. Quo circa dicit eis: Intellexistis
hec oīa? dicūt ei: Etiā. HIE. Ad apostolos enī p/
prie sermo ē: quos nō vult audire tm̄ vt ppl'm: sꝫ eti
am intelligere vt magistros futuros. CHRY. De
inde q2 intellexerūt: rursus eos laudat. vn̄ sequitur:
Ait illis: Ideo oīs scriba do. in re. ce. si. ē hoī prifa. q̄
pfert de thesau. suo no. ꝛ vetera. AVG. xx. de ci.
dei: Non dixit Uetera ꝛ noua. qđ vtiq3 dixisset nisi
maluisset meritoꝝ ordinē seruare q̄ꝫ tēpoꝝ. Mani/
chei etiā dū sola dei pmissa noua tenere se arbitrā
tur: remanēt in vetustate carnis: ꝛ nouitatē īducūt
erroris. AVG. de que. euan. Utꝝ aūt ista cōclusi/
one exponere voluit quē dixerit thesauꝝ ī agro ab/
scōditū: qm̄ scē scripture intelligūf que noīe duoꝝ
testamētoꝝ noui ꝛ veteris ↄcludūf: an oñdē volu/
it eū doctū habēdū in eccl'ia q̄ etiā scripturas vete/
res pabolis explicatas intellexerit: ab istis nouis ac
cipiens regulas: q2 ꝛ ista dn̄s p pabolas enūciauit
vt si ipse in quo illa cōplenf ꝛ manifestanf: p pabo
las adhuc loq̄f donec passio ei⁹ velū discindat: vt
nihil sit occultū qđ non reuelef: multomagis illa q̄
tā lōge de illo scripta sūt pabolis opta esse noueri/
mus: q̄ cū iudei ad litterā accipiāt: noluerūt esse do
cti in regno celorū. GRE. Sed si p nouū ꝛ vetus
qđ dicif: vtrūq3 teastmentū accipim⁹: Abraam do/
ctū fuisse denegamus: q̄ noui ꝛ veteris testamenti
ꝫñ facta nouit: minime v̄ba nūciauit. Moysen quo/
q3 docto patrifamilias cōpare nō possum⁹: q2 etsi te
stamentū edocuit vetus: noui tn̄ dicta nō ptulit. Sꝫ
in eo qđ hic dr̄: intelligi valet: q2 nō de his q̄ fuerāt
sed de his qui ī eccl'ia poterāt loq̄bāf: q̄ tunc noua
ꝛ vetera pferūt: cū vtriusq3 testamēti p̄dicamēta vo
cib⁹ ꝛ morib⁹ loquūtur. HYLA. Discipulis enī ē
locutus: quos scribas pꝑter scientiā nūcupat: eo q̄
intellexerint ea q̄ ille noua ꝛ vetera. i. in euāgelijs ꝛ
lege ptulit q̄ sunt ꝛ eiusdē patrisfamilias: vniusq3
vtraq3 thesauri: ipsos etiā sub patrisfamilias noīe si
bi cōpat: eo q̄ doctrinā de spūsancti thesauro suo
nouoꝝ ac veterū sūt adepti. HIE. Uel apl'i instru
cti scribe dicūf: q̄si notarij saluatoris: qui verba illi⁹
ꝛ p̄cepta signabāt in tabulis cordis carnalib⁹ regno
rū celestiū sacramētis: ꝛ pollebant opib⁹ prisfami/
lie: eiiciētes de thesauro doctrinaꝝ suaꝝ noua ꝛ ve
tera: vt q̄cquid in euangelio p̄dicabāt legis ꝛ pphe
tarū vocib⁹ cōprobarēt. Un̄ ꝛ spōsa dicit in cant co
cāticoꝝ: Noua cū veterib⁹ fratruelis me⁹ fuaui tibi.

GLO. Uel aliter: Uet⁹ ē ut p culpa hūanū gen⁹
in eterna pena intereat: ꝛ nouū ut ↄuersus ī regnuꝫ
viuat. Prius aūt de regni silitudine thesauꝝ īuētuꝫ
ac margaritā bonā ptulit: postmodū inferni penas
de maloꝝ cōbustione narrauit ad que in cōclusiōe
subiūgit: Ideo doct⁹ scriba. Ac si dicat: Ille ī sancta
eccl'ia doct⁹ p̄dicator ē: q̄ ꝛ noua scit pferre de sua/
uitate regni: ꝛ vetusta dicere de terrore supplicij: vt
vel pene terreāt quos p̄mia nō inuitant.

Et factū est cū ↄsūmasset iesus pabolas istas: trāsijt inde. Et ueniens in patriā suā docebat eos in synagogis eoꝝ: ita ut mirarēf ꝛ dicerent: Un̄ huic sapientia hec ꝛ uirtutes? Nōne hic ē fabri fili⁹? Nōne mater ei⁹ dicif maria: ꝛ frēs ei⁹ iacobus ꝛ ioseph ꝛ simō ꝛ iudas: ꝛ sorores ei⁹ nōne oēs apud nos sūt? Un̄ ergo huic oīa ista? Et scandalizabātur in eo. Iesus aūt dixit eis: Nō est ppheta sine honore nisi in patria sua ꝛ ī domo sua. Et fecit ibi uirtutes multas pꝑ incredulitatē illoꝝ.

HIE. Post parabolas quas dn̄s ad ppl'm ē locu/
tus: ꝛ quas soli apl'i intelligūt: trāsijt in patriā suam
vt ibi aperti⁹ doceat. Et hoc ē qđ dr̄: Et factū ē cum
cōsū. iesus pa. istas trāsijt inde ꝛ ve. ī pa. suā do. eos
in syna. eoꝝ. AVG. de con. euā. A supiori sermone
pabolaꝝ istarū sic trāsit: vt nō oñdat ↄsequētis ordi
nis necessitatē: p̄sertim q2 marc⁹ ab istis pabolis nō
in qđ matthe⁹: sed ī aliud intendens in qđ ꝛ lucas:
ita cōtexuit narrationē vt credibilib⁹ oñdaf hoc eē
poti⁹ ↄsequēter gestū qđ ipsi duo ↄsequēf adiūgūt
de naui. s. in qua dormiebat iesus: ꝛ de miraculo ex
pulsoꝝ demonioꝝ: q̄ matthe⁹ supius recolens inspo
suit. CHRY. Patriā āt ei⁹ h̄ nazaret vocat: nō enī
fecit v̄tutes multas: sed ī caphar. naū fec̄ ml'ta signa.
sꝫ doctrinā eis oñdit nō minorē admirationē hn̄teꝫ
q̄ꝫ signa. REMI. In synagogis auteꝫ docebat: vbi
plurimi ↄueniebāt: q2 pꝑter multoꝝ salutē de celis
descēdit ad terras. Seq̄f: Ita vt mirarēf ꝛ dicerēt:
vn̄ huic sa. hec ꝛ v̄tutes? Sapia referf ad doctrinā:
v̄tutes v̄o ad miraculoꝝ opatōꝫ. HIE. Mira stul
titia nazarenoꝝ: Mirāf vn̄ hēat sapiam ꝛ v̄tutes. sꝫ
error in pmptu ē: q2 fabri filiū suspicanf. vnde ꝛ di
cūt: Nōne hic ē fabri fili⁹. CHRY. Per oīa ḡ erāt
insensati vilipēdētes eū ab eo q̄ estimabaf eē prīs: q̄ꝫ
uis ml'ta hoꝝ exēpla hn̄tes ī āuq̄s tpib⁹ ꝛ patꝝ igno
biliū nobiles vidētes filios: etenī dauid cui⁹dā agri
cole iesse fuit fili⁹: ꝛ Amos cui⁹dā pastoris ꝛ ip̄e pa
stor. Oportebat. n. pꝑ h̄ marie eū honorare: qm̄ a
talibus existens talia loquebaf. etenī hoc erat ma/
nifestum: quoniā non ex humana diligentia erat: sꝫ
ex diuina gratia. AVG. in ser. de nati. Est aūt pat
christi faber de⁹: q̄ totius mūdi opa fabricat⁹ ē. Ar/
chā noe disponebat. moysi tabernaculū ordinauit.
archam testamēti instituit. Fabrū dixeri q̄ mētē ri
gidā explanat: ac cogitatiōes supbas excidit. HY
LA. Fabri etiā h̄ erat fili⁹ ferrū igne vincētis rōne:

seculi virtutē iudicio decoquētis massāq꜡ formātis in oē op⁹ etulitatis humane: formā .s. corpoꝝ nr̃oꝝ i diuersa mēbroꝝ ministeria: ⁊ ad oīa eterne vite opa fingentis. HIE. Cū aūt errēt in patre: nō est mirū dū si errēt in fratrib⁹. vñ subdit᷑: Nōne ei⁹ mater dr̃ maria: ⁊ frēs ei⁹ iacobus ⁊ ioseph ⁊ simon ⁊ iudas ⁊ sorores eius nōne apud nos oēs sūt. HIE. Ꝫ heluidiū: Fratres dñi hic appellātur filii matertere ei⁹ marie: ⁊ hec ē mater iacobi: ⁊ ioseph vxor alphei. ⁊ hec dicta ē maria iacobi minoris. AVG. ĩ q̃. euā. Non ergo mirū est dictos esse fratres dñi ex materno genē quoscūq꜡ cognatos: cū etiā ex cognatione ioseph dici potuerunt frēs ei⁹ ab illis q̃ eum patrem dñi esse arbitrabant᷑. HYLA. Inhonorat᷑ ḡ dñs a suis: ⁊ quāq꜡ docēdi prudētia ⁊ opandi virt⁹ admirationē cōmoueret: non tñ credunt hec in noīe dñi agere: ⁊ paterne artis quodā obprobrio lacessūt. Inter tot ḡ magnifica que gerebant: corpis eius ɔtēplatione cōmouebant᷑. ⁊ iō dicūt: Unde huic oīa ista? Seq᷑: Et sic scādalizabātur in eo. HIE. Error iudeoꝝ salus nr̃a est ⁊ hereticoꝝ ɔdēnatio. intātū enī cernebāt hoīem iesū christū vt putarēt filiū fabri. CHRY. Intuere enī christi māsuetudinē cōuiciat⁹ est: sed cū mlta māsuetudine rñdit. vñ seq̄tur: Jes⁹ āt dixit eis: Nō ē pphēta sine honore: nisi in patria sua ⁊ i domo sua. REMI. Prophetā seipsū appellat: qđ ⁊ moyses manifestat cū dicit: Prophetā suscitabit de⁹ de frīb⁹ vestris vobis. Et hoc sciendū ē qꝛ nō solū christ⁹ q̄ est caput oīm pphetaꝝ: sꝫ etiam hieremias daniel ⁊ ceteri minores pphete maioris honoris ⁊ dignitatis fuerūt apud exteros q̄ꝫ apud suos. HIE. Propemodū enī naturale ē ciues semper ciuib⁹ inuidere. nō enī ɔsiderāt pñtia fieri opa: sꝫ fragilis recordātur infantie: q̄si nō ⁊ ipsi p eosdem etatū gradus ac maturā etatē venerint. HYLA. Inhonorabilē etiā pphetā i patria sua eē rñdit: qꝛ in iudea esset vsq꜡ ad crucis sententiā condēnādus ⁊ qꝛ penes solos fideles dei virtus: ⁊ pter eoꝝ incredulitatē opibus diuine vtutis abstinuit. vñ seq᷑tur: Et nō fecit ibi virtutes multas pter incredulitatē eoꝝ. HIE. Non qꝛ ex incredulis facē nō potuit vtutes multas: sed qꝛ ne multas faciens vtutes ciues incredulos ɔdēnaret. CHRY. Si aūt admiratio eis adueniebat ex miraculis: quare nō multa fecit? qꝛ nō ad ostensionē suā inspiciebat: sꝫ ad ea q̄ aliis erāt vtilia. hoc igit᷑ nō pueniēte despexit: qđ erat sinipsi⁹: vt nō penā ei⁹ augeat. Cur igit᷑ vel pauca fecit signa: vt nō dicāt: Si vtiq꜡ facta eēnt signa nos credidissem⁹. HIE. Pōt etiā aliter intelligi qꝫ iesus despiciat᷑ in domo ⁊ in patria sua: hoc ē in populo iudeoꝝ: ⁊ iō ibi pauca signa fecerit: ne penitus inexcusabiles fierēt. maiora autem signa quotidie in gētibus per apostolos facit: non tam in sanatione corpoꝝ q̄ꝫ animarum salute. CA. XIIII.

IN illo tpe audiuit herodes tetrarcha famam iesu: ⁊ ait pueris suis hic ē iohānes baptista: ipse surrexit a mortuis: ⁊ iō uirtutes opant᷑ i eo. Herodes enim tenuit iohannē ⁊ alligauit eum: ⁊ posuit in carcerē pter herodiadē uxorem fratris sui. Dicebat enim illi iohannes: Non licet tibi habere eam Et uolēs illū occidere timuit populum: qꝛ sicut pphetā eum habebāt.

GLO. Quia supra euāgelista oñderat quō pharisei christi miracula calūniantur: cōciues aūt ei⁹ hic admirātes christū: tñ ɔtēnebant: refert nūc quā opinionē ex auditis miraculis herodes de christo ɔceperat. vñ dicit᷑: In illo tpe audiuit herodes tetrarcha famā iesu. CHRY. Non absq꜡ eā hic tēp⁹ euāgelista designat: sed vt discas tyranni supbiā ⁊ negligentiā. neq꜡ enī a pncipio didicit ea q̄ erāt a christo: sed post plurimū tēp⁹: sic etiā multi q̄ i potestatibus sūt: multa electiōe circūdati hmōi tarde addiscūt: qꝛ nō multā horū faciūt curā. AVG. de con. euan. Dixit aūt matthe⁹: In illo tpe: nō in illo die: vel ipsa hora. nā ⁊ marc⁹ quidē hoc eodē mō dic᷑: sed nō eodē ordine. sed postq꜡ discipulos ad pdicādum misit: nulla tamē facta necessitate qua hoc cōueniēter gestū eē intelligeret. Lucas etiā narrandi eum ordinem tenet quē ⁊ marc⁹: nec ipse tñ rerum gestaꝝ ordinē fuisse eūdē credi cogit. CHRY. Uide ergo q̄ꝫ magnū qđ ē virtus: nam ⁊ defūctū iohānem herodes formidauit: ⁊ de resurrectiōe philosophat᷑: ⁊ ideo sequit᷑. Et ait pueris suis: hic est iohannes baptista: ipse surrexit a mortuis ⁊ iō vtutes opant᷑ in eo. RABA. Sed quāta est inuidia iudeorū ex isto loco docemur. Johannē enī a mortuis potuisse resurgere nullo attestāte herodes alienigena nūciauit: Judei vō christū quē pphete eoꝝ pdixerant non resurrexisse: sꝫ furtim ablatū eē credere malūt. in quo insinuat᷑ qꝫ pmptior ē anim⁹ gētium ad credulitatē q̄ꝫ iudeoꝝ. CHRY. Quidā āt ecclesiasticoꝝ interpꝫ q̄rit quare herodes ista sit suspicat⁹: vt putet iohānē a mortuis resurrexisse q̄si alieni erroris nobis reddēda sit rō: aut ex his vbis habeat occasionē heresis metempsychoseos: que p⁹ multos annoꝝ circulos in diuersa corpa dicit aīas insinuari: cū eo tpe quo iohānes decollat⁹ est dñs. xxx. annoꝝ eēt. RABA. Bene autē de resurrectionis virtute oēs senserūt qꝫ maioris potētie sint sancti futuri cū a mortuis resurrexerint: q̄ꝫ fuere dū adhuc carnis infirmitate grauarent᷑. ppterea dicit: Et ideo virtutes opant᷑ in eo. AVG. de con. euan. Lucas aūt dicit: Et ait herodes: Johānē ego decollaui: qs est iste de quo audio talia? Quia ḡ hesitantē lucas cōmemorauit herodē: intelligendū ē aut post hanc hesitationē ɔfirmasse in aīo suo qđ ab aliis diceba tur: cū dixit pueris suis sicut h matthe⁹ narrat: Hic est iohānes baptista. ita pnūciāda sunt hec verba: vt hesitantē adhuc indicēt. vtroq꜡ enī mō pnūciari pōt: vt aut ɔfirmatū eū ex aliorum verbis accipiam⁹ aut adhuc eū hesitātē vt lucas cōmemorat. REMI. Forte aūt queret aliquis: q̄re dicat mattheus In illo tpe audiuit herodes: cū longe supi⁹ dicat qꝫ mortuo herode reuers⁹ ē dñs ex egypto? Sed hec qđ soluit᷑ si intelligat᷑ duos fuisse herodes. mortuo nāq꜡ priore herode successit ei archelaus filius ei⁹: qui post .x. annos relegatus ē apud viennā vrbem

gallie. deide cesar augustus iussit diuidi illud regnū ī tetrarchias: ⁊ tres ptes dedit filijs herodis. Iste ergo herodes q̄ iohānem decollauit: ē filiꝰ maioris herodis sub quo dn̄s natꝰ est. ⁊ vt hoc ondēderet euangelista addidit Tetrarcha. GLO. Quia vero dixerat de opinione resurrectionis iohānis: cū nihil de morte dixisset: iō reuertit̄ ⁊ narrat qualiter obiret.

CHRY. Et hāc historiā nobis euāgelista nō pricipaliter īducit: q̄z totū studiū fuit ei dicere de christo ⁊ nihil aliud: nisi ad hoc cōferre deberet. Dicit ergo Herodes tenuit iohānē ⁊ alligauit eū. AVG. de cō. euā. Lucas quidē nō eodē ordie id recordat̄: sed circa baptismū quo dn̄s baptizatꝰ ē. vn̄ h̄ pōccupat̄ se ītelligit̄: vt narret qd̄ multo post factū ē. Cū. n. cōmemorasset iohānis verba de dn̄o q̄ ventilabrum in manu eiꝰ sit: cōtinuo h̄ subiecit: qd̄ nō continuo factū esse iohānes euāgelista exponit: cū cōmemoret postea q̄ baptizatꝰ ē iesus iſſe eū ī galileā: ⁊ pꝰ redisse ī iudeā: ⁊ ibi baptizasse circa iordanē anq̄ iohānes ī carcerē missus eēt. Sed nec mattheus nec marcꝰ eo ordie de iohāne ī carcerē misso ī sua narratiōe posuerūt: quo factū apparet in eorū scriptis. nā ⁊ ipsi dixerūt tradito iohāne dn̄z iſſe ī galileā: ⁊ post multa q̄ fecit ibi ex occasiōe fame venientis ad herodē: de christo narrāt oīa q̄ de iohāne fuerūt in cluso ⁊ occiso. Cām aūt quare positꝰ sit in carcerem ondit cū dicit: Propter herodiadē vxorē fratris sui Dicebat eni illi Iohānes: Nō licet tibi habere eā. HIERO. Vetꝰ narrat historia: philippum herodis maioris filiū fratrē huiꝰ herodis duxisse vxorē herodiadē filiā arethe regis arabū: postea vero socerū eꝰ exortis q̄busdā cōtra generū simultatibꝰ tulisse filiam suā: ⁊ ī dolorē p̄oris mariti herodes inimici eius nuptijs copulasse. ergo iohānes baptista q̄ venerat in spū ⁊ virtute helie: eadē auctoritate qua ille achab corripuerat ⁊ iezabel arguit herodē ⁊ herodiadē q̄ illicitas nuptias fecerit: ⁊ nō liceat fratre viuēte germano vxorē eiꝰ ducere: malēs piclitari apud regem q̄ ppter adulationē eē imemor preceptorum dei. CHRY. Nō tn̄ vxori loquit̄ sed viro eiꝰ: qm̄ principalior erat hic. forsan eni legē iudeorū tenebat: ⁊ iō iohānes eū ab adulterio phibuit. Sequit̄: Et volēs eū occidere timuit populū. HIERO. Seditionē q̄dē populi verebat̄ ppter iohānē a quo sciebat turbas ī iordane plurimas baptizatas sed amore vincebat̄ vxoris: ob cuius ardorē etiā dei p̄cepta neglexerat. GLO. Timor eni dei corrigit: timor hominū differt: sed volūtatē nō aufert. vn̄ ⁊ auidiores reddit ad crimen quos aliqn̄ suspēdit a crimine.

¶ Die autē natalis herodis: saltauit filia herodiadis in medio: ⁊ placuit herodi. Unde cū iuramēto pollicitꝰ est ei dare: quodcūq̄z postulasset ab eo. At illa p̄monita a mr̄e sua da mihi inqt hic in disco caput iohānis baptiste. Et cōtristatꝰ est rex. ppter iuramentū aūt ⁊ eos q pariter recūbebāt iussit dari. Misitq̄z ⁊ decollauit iohannē in carcere. Et allatū ē caput eiꝰ ī disco: ⁊ datū ē puelle ⁊ illa attulit matri sue. Et accedentes discipuli eiꝰ tulerūt corpꝰ eius ⁊ sepelierunt illud: ⁊ uenientes nunciauerunt iesu.

CHRY. Postq̄ enarrauit euāgelista īcarceratiōnē iohānis: psequit̄ de occisiōe ipsiꝰ dicēs: Die aūt natalis herodis saltauit filia herodiadis ī medio. HIERO. Nullū īuenimꝰ aliū obseruasse diē natalis sui nisi herodē ⁊ pharaonē: vt quorū erat par impietas esset vna solēnitas. REMI. Et sciendum q̄ cōsuetudo ē nō solū diuitū sed etiā pauperū mulierū: ita pudice filias suas nutrire: vt vix ab extraneis videant̄. Hec aūt īpudica mulier īpudice filiā suam nutriuit: quā nō docuit pudorē sed saltationē. Nec minꝰ reprehēdendꝰ ē herodes q̄ oblitꝰ ē domū suā eē aulā regiā quā p̄dicta mulier fecerat theatrū. vn̄ sequit̄: Et placuit herodi. vn̄ cū iuramēto pollicitus ē ei dare quodcunq̄ postulasset ab eo. HIERO. Ego aūt nō excuso herodē q̄ īuitus ⁊ nolēs ppter iuramentū homicidiū fecerit: q̄ ad hoc forte iurauit vt future occisionis machinas prepararet. alioq̄n si ob iusiurandū fecisse se dicit: si matris: si patris postulasset īteritū facturꝰ fuerat: an nō? qd̄ in se ergo repudiaturꝰ fuit: contēnere debuit ī propheta. ISIDO. In malis ergo pmissis rescide fidē. Impia est pmissio q̄ scelere adimplet̄. Illud nō ē obseruandū sacramētū quo malū īcaute pmittit̄. Sequit̄: At illa p̄monita a matre sua: da mihi inq̄t hic ī disco caput iohānis baptiste. HIERO. Herodias enim timēs ne herodes aliqn̄ resipisceret vel philippo fratri amicꝰ fiet: atq̄ illicite nuptie repudio soluerent̄: monet filiā vt ī ipo statim cōuiuio Iohānis caput postulet: digno operi saltatiōis dignū sanguis premiū. CHRY. Duplex ē aūt hic puelle accusatio: ⁊ qm̄ saltauit: ⁊ qm̄ ita ei placuit: vt occisionē expeteret ī mercedē. Uide aūt qualiter crudelis ⁊ qualiter mollis ē herodes. seipm eni obnoxiū iuramēto facit illā aūt dn̄am petitiōis cōstituit. q̄ ergo sciuit qd̄ ex eiꝰ petitiōe malū eueniebat tristatꝰ est. vn̄ sequit̄: Et cōtristatꝰ ē rex. virtꝰ eni etiā apud malos admiratione ⁊ laudibꝰ digna ē. HIERO. Vel alit̄: Cōsuetudinis scripturarū ē: vt opinionē multorū sic narret historicꝰ: quō eo tēpore ab hominibus credebat̄ sicut ioseph ab ipsa quoq̄ maria appellabat̄ pr̄ iesu: ita ⁊ nūc herodes dicit̄ cōtristatꝰ: q̄z h̄ discūbentes putabāt. Dissimulator eni mētis sue ⁊ artifex homicidij tristiciā p̄ferebat ī facie: cū leticiā haberet ī mēte. Sequit̄: Propter iusiurādū aūt ppter eos q̄ pariter recūbebāt iussit dari. Scelꝰ excusat iuramento: vt sub occasiōe pietatis impius fieret. Qd̄ aūt subiicit Et ppter eos q̄ pariter discūbebāt: vult oēs sceleris sui eē cōsortes: vt ī luxurioso cōuiuio cruente epule deferrētur. CHRY. Si aūt testes habere piurationis formidauit: q̄to magis timuisse oportebat tam inique occisiōis tantos testes habere. REMI. Sed ī eo minꝰ peccatū factū ē cā maioris peccati. nā q̄a libidinosā volūtatē nō extīxit: iccirco ad luxuriam

ꝑuenit. ⁊ qꝛ luxuriã nõ coercuit: iõ ad reatũ homicidij descẽdit. vñ seqꝛ: Misitq; ⁊ decollauit Johãnē ĩ carcere: ⁊ allatũ ẽ caput eiꝰ ĩ disco. REMI. Legimus ĩ romana historia flaminiũ ducẽ romanoꝝ ꝙ accubãti iuxta meretricule q̃ nũq̃ vidisse se diceret hominẽ decollatũ: accẽsus fit: vt reꝰ quidã capitalꝭ crimĩs ĩ cõuiuio trũcaref: a censoribꝰ pulsum curia ꝙ epulas sanguini cõmiscuerit: ⁊ mortẽ q̃uis noxij hoĩs ĩ alteriꝰ delicias ꝓstituerit: vt libido ⁊ homicidiũ pariter miscerẽtur: quãto sceleratioꝛ herodes ⁊ herodias ac puella que saltauit preciũ sanguĩs petijt caput ꝓphete: vt haberẽt ĩ ptãte linguã: q̃ illicitas nuptias arguebat. Seqꝛ: Et datũ ẽ puelle: ⁊ tulit matri sue. GRE. ĩ morali. Sed nõ sine admiratiõe grauissima ꝑpendo: ꝙ ille ꝓphetie spũ ĩtra matris vterũ ĩpletus: quo ĩter natos mulierũ nemo maioꝛ surrexit: ab iniq̃s ĩ carcerẽ mittif: ⁊ ꝓ puelle saltu capite trũcaf: ⁊ vir tãte seueritatis ꝓ risu turpiũ morif. Nũq̃d nã credimꝰ aliq̃d fuisse qd̃ ĩ eiꝰ vita illa sic despecta mors tergeret? Sꝫ iccirco deꝰ suꝰ sic ꝑmit ĩ ĩfimis: qꝛ videt quo remuneret ĩ sũmis. Hic g̃ ⁊ vnusq̃sq; colligat q̃d illi sint passuri quos reprobat: si sic cruciat quos amat? GRE. xxix. mor. Neque aũt iohãnes de cõfessiõe christi: sed iusticie veritate requisitus occubuit. Sed qꝛ christus ẽ veritas: vsq; ad mortē ꝓ christo quasi ꝓ veritate ꝑuenit. Seqꝛ: Et accedẽtes disci. eiꝰ tule. coꝛ. eiꝰ ⁊ sepeli. illud. HIE. In quo ipsiꝰ Johãnis ⁊ saluatoris discipulos ĩtelligere possumꝰ. RABA. Narrat aũt iosephꝰ vinctũ hominẽ ĩ castellũ macherõta adductũ: ibiq; trũcatũ. ecclesiastica vero narrat historia sepultũ eũ in sebasta vrbe palestinoꝝ: q̃ quondã samaria dicta ẽ. CHRY. Intẽde aũt qualiter discipuli iohãnis iã magis familiares facti sũt iesu. ipi eñi sũt q̃ annũciauerũt ei qd̃ factũ ẽ de iohãne. vñ seqꝛ: Et veniẽ. nũciaue. iesu. Eteñi vniuersos dimittẽtes ad ipm cõfugiũt: ⁊ paulatim post calamitatẽ ⁊ respõsionē a christo datã directi sũt. HYLA. Mystice autē iohãnes ꝑtulit formã legis: qꝛ lex christũ predicauit: ⁊ iohãnes ꝓfectꝰ ex lege ẽ: christũ ex lege ꝓnuncians. Herodes vero ꝑnceps ẽ populi: ⁊ populi princeps subiecte sibi vniuersitatis nomẽ causamq; cõplectitur. Johannes ergo herodẽ monebat: ne fratris sui vxorẽ sibi iũgeret. Sũt eñi atq; erãt duo populi circũcisionis ⁊ gẽtiũ. hi igif fratres ex eodē sũt hũani generis parente: sed israelẽ lex admonebat: ne opa gẽtiũ ⁊ ĩfideliũ sibi iũgeret: q̃ ipis tãq̃ vinculo cõiugalis amoris annexa ẽ. Die aũt natalis. i. reꝝ coꝛpaliũ gaudijs herodiadis filia saltauit. voluptas eñi tãq̃ ex ĩfidelitate oꝛta: ꝑ oĩa israel gaudia totis illecebris sue cursibꝰ offerebaf: cui se etiã sacramẽto venalem populꝰ addixit. Sub peccatis eñi ⁊ seculi voluptatibꝰ israelite vite eterne munera vẽdiderũt. Hec matris sue. i. ĩfidelitatis ĩstinctu orauit deferri sibi caput iohãnis. i. gloriã legis. populꝰ boni eiꝰ qd̃ ĩ lege erat cõsciꝰ: voluptatis cõditiõibus nõ sine ꝑiculi sui doloꝛe cõcedit: sciteq; se talẽ ꝑceptoꝝ gloriam optinuisse cõcedere: sed peccatis tãq̃ sacramẽto coactꝰ ⁊ principũ adiacẽtiũ metu atq; exẽplo deprauatꝰ ⁊ victꝰ illecebris voluptatis mestꝰ obtẽperat. Igif ĩter reliqua dissoluti populi gaudia: ĩ disco iohãnis caput offerf: dãno. f. legis voluptas coꝛpoꝝ ⁊ secularis luxus augef. Igif ꝑ puellã ad matrẽ deferf: ac sic probrosus israel etiã voluptati ⁊ ĩfidelitati sue gloriã legis addixit. Finitis igif legis tẽpoꝛibus ⁊ cũ iohãne sepultis ⁊ discipuli eiꝰ res gestas dño annũciãt ad euãgelia. f. ex lege veniẽtes. HIERO. Uel aliter: Nos vsq; hodie cernimꝰ ĩ capite iohãnis ꝓphete iudeos christũ q̃ caput ꝓphetarũ ẽ ꝑdidisse: sed ⁊ linguã ⁊ vocẽ apud eos ꝑdidit ꝓphetia. REMI. Uel aliter: Decollatio iohãnis signat minorationem fame illiꝰ qua estimaf a populo christꝰ: sicut exaltatio dñi in cruce signat ꝓfectũ fidei. vñ iohãnes: Illum opoꝛtet crescere: me autẽ minui.

Quod cũ audisset iesus secessit inde in nauiculã: in locũ desertũ seorsum. Et cũ audissent turbe: secute sunt eũ pedestres de ciuitatibꝰ. Et exiens uidit turbã multã: ⁊ misertꝰ est eis: ⁊ curauit languides eoꝝ.

GLO. Saluatoꝛ audita nece sui baptiste secessit ĩ locũ desertũ. vñ sequif: Quod cũ audisset iesus: secessit ide ĩ nauicula ĩ locũ desertũ seorsum. AVG. de con. euã. Hoc aũt cõtinuo post iohãnis passiõnẽ euãgelista factũ eẽ cõmemorat. vñ post hec facta sũt illa q̃ ꝑmo narrata sũt: q̃bus motꝰ herodes dixit: Hic ẽ iohãnes. Illa eñi posterioꝛa debẽt intelligi q̃ ad herodẽ ꝑtulit fama vt moueref ⁊ hesitaret: quis nã iste esse posset de quo audiret talia cũ iohannē ipse occidisset. HIERO. Nõ aũt secedit in locũ desertũ vt quidã arbitranf timoꝛe mortis. Sed parcẽs inimicis suis ne homicidiũ homicidio iungerẽt: vel ĩ diẽ pasche suũ interitũ differẽs: ĩ quo ꝓpter sacramẽtum imolãdus ẽ agnꝰ ⁊ postes credẽtiũ sanguine respergẽdi. Siue iõ recessit vt nobis ꝑberet exemplũ temeritatis vltro se tradẽtiũ vitãde: qꝛ nõ omẽs eadē constãtia ꝑseuerãt ĩ tormẽtis q̃ se toꝛquendos offerũt. Ob hãc cãm ĩ alio loco precipit: Cũ ꝑsecuti vos fuerĩt ĩ illa ciuitate fugite ĩ aliã. vñ elegãter queq; euãgelista nõ dicit: Fugit ĩ locũ desertũ: sed Secessit: vt ꝑsecutoꝛes vitauerit. magis q̃ timuerit. Põt etiã ĩ aliã ob cãm audito iohãnis interitu secessisse in desertũ locũ: vt credẽtiũ ꝓbaret fidẽ. CHRY. Uel iõ h̃ fecit: qꝛ plura humaniꝰ vult dispẽsare: nõdum tẽpoꝛe existẽte denudãdi suã manifeste deitatẽ: propter qd̃ ⁊ discipulis dixit: ꝙ nulli dicerẽt ꝙ ipse esset christꝰ. Post resurrectionẽ aũt volebat h̃ fieri manifestũ. Iõ aũt q̃uis ꝑ se nouerit qd̃ factũ ẽ: tñ anteq̃ nũciaref ei: nõ secessit vt demõstraret ꝑ oĩa ĩcarnatiõis veritatẽ. non eñi solo visu: sed opibus h̃ credi volebat. Recedẽs vero nõ abijt ĩ ciuitatẽ: sed in desertũ ĩ nauigio: vt nullus sequeref. Turbe aũt neq; ita desistũt sed sequunf: ⁊ neq; qd̃ gestum ẽ de iohãne eos terruit. vñ sequif: Et cũ audissent turbe: secute sũt eũ pedest. de ciui. HIERO. Secute sũt aũt eũ pedestres: nõ in iumẽtis nõ ĩ vehiculis sed ꝓprio labore pedũ. vt ardoꝛẽ mẽtis ostẽderẽt. CHRY. Et ꝓpter hec statĩ retributionẽ acceperũt. vñ sequif. Et exiẽs vidit turbã multã. ⁊ misertꝰ ẽ ei. ⁊ curauit languidos eoꝝ. tñ eñi multa erat affectio eoꝝ q̃ ciuitates dimittebãt: ⁊ diligẽter eũ querebãt: sed tñ que

ab ipso fiebãt: oĩs studij supexcedũt retributionem. Ideoq̃ cãm talis curatiõis misericordiã ponit. Est autem magna misericordia q oẽs curat: ⁊ fidẽ nõ expetit. HYLA. Mystice aũt dei verbũ lege finita: nauẽ cõscendẽs ecclesiã adijt: In desertũ descendit. Relicta q̃ppe cõuersatiõe israel i vacua diuine cognitiõis pectora trãsit. Turba aũt hoc audiẽs dñm de ciuitate seq̃t i desertũ: de synagoga videlicet ad ecclesiã tendẽs: quã videns miser⁹ ẽ: ⁊ oẽm languorẽ ĩfirmitatẽq̃ curat. obsessas. s. mẽtes ⁊ corda ĩfidelitatis vitio ad ĩtelligẽtiã noue pdicatiõis emẽdat. RABA. Illud quoq̃ notãdũ q postq̃ dñs i desertũ venerit: secute sũt eũ turbe multe. Nã anq̃ veniret i solitudinem gẽtiũ: ab vno tantũ populo colebaẽ. HIERO. Reliquũt aũt ciuitates suas hoc ẽ pstinas cõuersatiões ⁊ varietates dogmatũ. Egressus aũt iesus signat q turbe quidẽ habebãt eũdi voluntatẽ: sed pueniẽdi vires nõ habuerũt: iõ saluator egredit de loco ⁊ obuiam pergit.

¶ Vespere autẽ facto accesserũt ad eũ discipuli ei⁹ dicẽtes: Desert⁹ ẽ locus ⁊ hora iã preterijt: dimitte turbas: ut euntes in castella emant sibi escas. Jesus autẽ dixit eis: Nõ habent necesse ire: date illis uos manducare. Rñderunt ei: Nõ habem⁹ hic nisi quinq̃ panes ⁊ duos pisces Qui ait eis: Afferte mihi illos huc. Et cũ iussisset turbã discũbere sup fenũ: acceptis q̃nq̃ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹: aspiciẽs in celũ bñdixit ⁊ fregit: ⁊ dedit discipulis panes: discipuli autẽ turbis. Et mãducauerũt oẽs ⁊ saturati sũt. Et tulerũt reliquias duodecim cophinos fragmẽtorũ plenos. Manducãtiũ aũt fuit numer⁹ quinq̃ milia uirorum: exceptis mulieribus ⁊ paruulis.

CHRY. Turbarũ fidẽ ośdit: q dñm etiã famem patiẽtes expectabãt vsq̃ ad vesperã. ⁊ iõ sequit: Vespere aũ. fa. accesse. ad eũ disci. ei⁹ dicẽtes: Desert⁹ ẽ loc⁹. Daturus quidẽ eos dñs expectat rogari: quasi vbiq̃ nõ ĩsiliẽs prior miracula: sed vocat⁹. Iõ aũt null⁹ de turba accedit. venerabant enĩ eũ abundãter: ⁊ neq̃ famis sensũ accipiebãt amore istãte. Sz neq̃ discipuli accedẽtes dicũt: Ciba eos. adhuc enĩ impfecti⁹ erãt discipuli dispositi: sed dicũt: Desert⁹ ẽ loc⁹. qõ enĩ videbaẽ iudeis i eremo eẽ miraculũ: cũ dicerẽt: Nũq̃d põt pare mẽsam i deserto? h̃ ⁊ p opa ośdit. Propter h̃ aũt ⁊ i desertũ eos ducit: vt sine oĩ suspiciõe sit h̃ miraculũ: ⁊ null⁹ estimet ex castello aliquo ppe existẽti iferri aliq̃d ad mẽsam. Sed q̃uis desert⁹ ẽ loc⁹: tñ q̃ nutrit orbẽ terrarũ adest. ⁊ si hora iã pterijt vt dicũt: tñ q̃ nõ erat suppositus lo quebaẽ. Et q̃uis pueniẽs discipulos dñs multos infirmos curauit: tñ iterum ita impfecti erãt: q neq̃ qõ de panib⁹ factur⁹ erat poterãt estimare. vñ subdũt: Dimitte tur. vt eũtes i castella emant sibi escas. Vide aũt magistri sapiẽtiã. nõ enĩ statim dixit eis: Ego cibabo eos. neq̃ enĩ hoc facile suscepissẽt. sed subdit: Jesus aũt dixit eis: Nõ habẽt necesse ire: date illis vos mãducare. HIERO. In quo puocat apostolos ad fractionẽ panis: vt illis se nõ habere testãtib⁹ magnitudo miraculi notior fieret. AVGV. de cõ. euã. Põt aũt mouere: si dñs fm narrationẽ iohãnis pspectis turbis q̃siuit a philippo. vnde illis esce dari possẽt: qũo sit verũ qõ matthe⁹ h̃ narrat pri⁹ dixisse dño discipulos: vt dimitteret turbas quo possent alimẽta emere de pximis locis. Intelligit ergo post hec verba dñm inspexisse multitudinẽ ⁊ dixisse philippo qõ iohãnes cõmemorat. Matthe⁹ aũt ⁊ alij ptermiserũt: ⁊ oĩno i talib⁹ questionibus neminẽ moueri oz: cũ ab alio euãgelistarũ dicitur qõ ab alio ptermittit. CHRY. Discipuli võ neq̃ p pmissa verba directi sũt: sed adhuc vt homĩ loquunt. vñ seq̃t: Rñderũt ei: Nõ habem⁹ hic nisi q̃nq̃ pa. ⁊ duos pisces. Addiscim⁹ aũt i h̃ discipulorũ philosophiã: qualiter cõtempserũt escã. xij. enĩ existes q̃nq̃ panes habebãt: ⁊ duos pisces. cõtẽptibilia enĩ illis erãt corpalia ⁊ spiritalibus possidebant. Quia igit discipuli adhuc ad terrã trahebãt: iã dñs iducere icipit q̃ ab i sa erant. vñ sequit: Qui ait eis afferte illos mihi huc. Propt q̃d aũt nõ facit panes ex nihilo q̃bus turbã pascat: vt. s. obstruat martiõis ⁊ mãichei os: q̃ creaturas alienãt a deo: ⁊ p opa doceat oĩa q̃ videnẽ ei⁹ opa ⁊ creatiões sũt: ⁊ vt ośdat qñ ipe est q̃ fruct⁹ tradidit: q̃ dixit a pñcipio: Terra germinet herbã virentẽ. neq̃ enĩ h̃ min⁹ illo ẽ. Nõ enĩ min⁹ ẽ de quinq̃ panib⁹ facere panes tãtos: ⁊ de piscib⁹ similiter: q̃ de terra educẽ fructũ: ⁊ ab aquis reptilia alia animata: qõ demõstrabat eũ esse dñm terre ⁊ maris. Oportet aũt erudiri discipulorũ exemplo: qñ ⁊ si pauca habuim⁹: oz ea retribuere indigẽtibus. Iussi nanq̃ discipuli afferre q̃nq̃ panes nõ dicũt: vñ mitigabim⁹ famẽ nostrã: sed obediunt cõfestim. vñ sequit: Et cũ iussisset turbã discumbere sup fenũ: acceptis q̃nq̃ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscibus: aspiciẽs in celũ bñdixit ac fregit. Quare aspexit in celũ ⁊ bñdixit? Oportebat nãq̃ credi de eo quoniam a patre ẽ. ⁊ quoniã ei equalis ẽ: equalitatẽ demonstrabat: cũ potestate oĩa faceret. A patre autẽ esse se mõstrabat per h̃ qõ ad ipsum oĩa referẽs faciebat: i uocãs eũ ad ea q̃ fiebãt. ⁊ iõ vt vtrũq̃ ośdat: nunc quidẽ ptãte: nũc aũt orãs miracula facit. Deĩde cõsiderandũ q ĩ minorib⁹ respicit i celũ: ĩ maiorib⁹ autẽ cũ ptãte omnia facit. Quãdo enim peccata dimisit: mortuos suscitauit: mare refrenauit: occulta cordiũ redarguit: oculos edidit ceci nati: que solius dei sunt nequaq̃ videẽ orans. Quãdo aũt panes multiplicari fecit: quod his omnib⁹ minus ẽ: tũc respexit in celũ: vt discas quoniã ⁊ in minorib⁹ nõ aliunde virtutẽ habet q̃ a patre. Simul autẽ erudit nos nõ prius tangere mẽsam donec gratias egerimus ei qui cibũ dat nobis. Propter hoc etiã ⁊ in celũ respicit. aliorũ enim signorũ multorũ exempla habebãt discipuli: hui⁹ autẽ nullũ. HIERO. Frangẽte au

tem dominó seminarũ fit ciborũ. si enĩ fuissent integra: ⁊ nõ in frusta discerpta: ⁊ non diuisi in multiplicem segetē: tantā multitudinem alere nõ poterāt. Turbe autē a dño p apostolos alimēta suscipiunt. vñ sequit: Et dedit discipulis panes: discipuli autē turbis. CHRY. In quo quidē nõ solũ eos honorauit: sed voluit vt hoc miraculo facto: nõ increduli fiant: neq3 obliuiscant eiꝰ cũ preterierit manibus ipsiꝰ testātibus. Ideoq3 turbas dimittit prius famis sensum accipere: ⁊ discipulos accedere ⁊ interrogare: ⁊ ab ipsis accepit panes vt multa essent testimonia eius quod fiebat: ⁊ multas rememorationes haberent miraculi. ex hoc autē q nihil amplius q̄3 panes ⁊ pisces eis dedit: ⁊ ex hoc q omnibus communiter ea apposuit: humilitatē: parsimoniā: ⁊ charitatem qua oĩa estimarēt cõmunia eos erudiuit: qđ ⁊ a loco docuit: cũ sup fenũ eos discũbere fecit: nõ enĩ nutrire solũ corpora volebat: sed ⁊ animā erudire. Panes autē ⁊ pisces in discipulorũ manibus augebant. vñ sequit: Et manducauerunt omnes et saturati sunt. Sed neq3 vsq3 ad hoc stetit miraculũ sed ⁊ superabundare fecit nõ panes ĩtegros: sed fragmēta: vt ondat quoniā illi panes neq3 quātũ reliquie erāt: ⁊ vt absentes discāt qđ factũ ē: ⁊ ne vllus qđ factũ ē estimet esse phantasiā. vñ sequit: Et tulerũt reliquias. xij. cophinos plenos fragmētorum. HIERO. Unusq̄sq3 enĩ apostolorũ de reliquiis saluatoris ĩplet cophinũ suũ: vt ex reliquijs doceat veros fuisse panes qui multiplicati sunt. CHRYS. Propter hoc enĩ ⁊. xij. cophinos supabundare fecit vt ⁊ iudas suũ cophinũ portaret. Accipiēs autē fragmēta dedit discipulis ⁊ nõ turbis q̄ adhuc ĩperfectius disposite erāt q̄3 discipuli. Iuxta numerũ q̄nq3 panũ ⁊ comedentium virorũ. v. miliũ multitudo ē. vñ sequit: Manducantiũ autē fuit numerꝰ q̄nq3 milia virorũ: exceptis mulieribꝰ ⁊ puulis. CHRY. Hoc enĩ erat plebis maxima laus qm̃ mulieres ⁊ viri astabāt: quādo he reliquie facte sunt. HYLA. Nõ autē q̄nq3 panes multiplicant ĩ plures: sed fragmētis fragmēta succedũt. Crescit deĩde materies: nescio vtrũ ĩ mēsarũ loco aut ĩ sumētiũ manibꝰ. RABA. Hoc aũt miraculũ scriptorꝰ iohānes p̄missit: q2 primũ eēt pascha. Matthēꝰ vo ⁊ marcꝰ h̄ interfecto iohāne cõtinuo factũ eē cõmemorāt. vnde colligit ĩminēte paschali festiuitate fuisse decollatũ: ⁊ āno pꝰ sequente: cũ paschale tēpus rediret mysteriũ dñice passiõis eē cõpletũ. HIE. Oĩa aũt hec plena mysterijs sũt. h̄ enĩ facit dñs nõ mane: nõ meridie: s3 vespe qñ sol iusticie occubuit. REMI. Per vesperā enĩ mors dñi designat: quia postq̄3 ille verus sol ĩ ara crucis occubuit: famelicos satiauit. Ul p vesperũ vltĩa etas seculi designat: ĩ q̄ filius dei veniēs: turbas ĩ se credētiũ refecit. RABA. Qđ aũt discipuli rogāt dñm vt dimittat turbas vt emāt sibi cibos p castella: signat fastidiũ iudeorũ cõtra turbas gētiũ: quos iudicabāt magis aptos: vt q̄rerēt sibi cibũ ĩ cõuēticulis phariseorũ: q̄3 diuinorũ librorũ veterent pastu. HYLA. Sed dñs rñdit: Nõ hñt necesse ire. ondens eos q̄bus medet: venalis doctrie cibo nõ egē: neq3 necessitatē habere regredi ad iudeā cibos mercari: iubetq3 apostolis vt escā darēt. Nũq̄d aũt ignorabat nõ eē qđ dari posset? sed erat oĩs typica rõ explicāda. nõdũ enĩ cõcessũ apostolis erat ad vite eterne cibũ celestē panē pficē ac ministrare: quorũ respõsio ad spiritalis ĩtelligētie ordinē tēdit: q2 adhuc sub q̄nq3 panibꝰ. i. q̄nq3 libris legis cõtinebant: ⁊ piscũ duorũ. i. pphetarũ ⁊ iohānis p̄dicationibꝰ alebant. RABA. Uel p duos pisces ⁊ pphetias ⁊ psalmos habemꝰ. totũ enĩ vetꝰ testamētum ĩ his tribꝰ cõplet: lege: pphetis: ⁊ psalmis. HYLA. Hoc igit p̄mũ q2 ĩ his adhuc erāt apl̄i obtulerunt: s3 ex his euāgeliorũ p̄dicatio ĩ maiorē sue v̄tutis abundātiā crescit. Accũbere pꝰ h̄ supra fenũ populꝰ iubetur: nõ iā ĩ terra iacēs: s3 lege suffultꝰ: ⁊ tāq̄3 terre feno fructibꝰ opis sui vnusq̄sq3 substernit. HIE. Ul discũbere iubent sup fenũ: ⁊ sc̄dm aliũ euāgelistā p q̄nquagenos ⁊ cētenos: vt postq̄3 calcauerit carnē suā: ⁊ seculi voluptates q̄si arēs fenũ sibi subiecerit tũc p q̄nquagenarij numeri p̄sentiā ad pfectũ cētesimi nũeri culmē ascēdāt. Aspicit aũt ad celũ: vt illuc dirigēdos oculos doceat. Frāgit aũt lex cũ pphetis ⁊ ĩ eiꝰ medio pferũt mysteria: vt qđ ĩtegrũ ñ alebat diuisũ p ptes alat gētiũ multitudinē. HYLA. Dātur āt apostolis panes: q2 p eos erāt diuine grē dona reddēda. Idē aũt edētiũ numerꝰ ĩuenit q̄ futurꝰ fuerat crediturorũ. nā sicut ĩ libro actuũ cõtinet ex israel populi ĩ finitate virorũ q̄nq3 milia crediderũt. HIE. Comederũt aũt q̄nq3 milia virorũ q̄ ĩ pfectũ virũ creuerāt. Mulieres aũt ⁊ puuli sexꝰ fragilis et etas minor numero ĩdigni sũt. vñ ⁊ ĩ numerorũ libro serui: mulieres: ⁊ puuli: ⁊ vulgꝰ ignobile absq3 numero p̄termittit. RABA. Turbis aũt esurietibꝰ nõ noua creat cibaria: sed acceptis eis q̄ habebāt discipuli bñdixit: q2 veniēs ĩ carne: non alia q̄3 q̄ p̄dicta sũt p̄dicabat. s3 legis ⁊ pphetarum scripta mysterijs grauida eē demõstrat. Qđ aũt supest turbis: a discipulis tollit: q2 sacratiora mysteria. q̄ a rudibus capi nequeũt: nõ sũt negligēter habēda: sed p. xij. apostolos q̄ p. xij. cophinos signātur ⁊ ab eorũ successoribꝰ diligēter inq̄rēda. Cophinis enĩ suilia opa agunt: ⁊ deꝰ ĩfirma mũdi elegit: vt cõfundat fortia. Quinq3 āt milia p quinq3 sensꝰ hꝰ corporis hi sũt q̄ in seculari habitu exterioribus recte vti nouerũt.

Et stati cõpulit discipulos ascendere in nauiculā: ⁊ p̄cedere eũ trans fretũ donec dimitteret turbas. Et dimissa turba ascēdit in montē solꝰ orare. Uespe aũt facto: solꝰ erat ibi Nauicula aũt ĩ medio mari iactabātur fluctibꝰ. Erat enĩ cõtrariꝰ uētꝰ. Quarta autē uigilia noctis uenit ad eos ambulās supra mare. Et uidentes eũ supra mare ambulantē: turbati sũt dicētes: q2 fantasma ē. Et p̄ timore clamauerũt. Statimq3 iesus locutꝰ ē eis dicēs: Habete fiduciā: ego sum. nolite timere. Rñdens

autē petrus dixit: Dñe si tu es iube
me uēire sup aquas. At ip̄e ait: Ue
ni. Et descēdēs petrus de nauicula
ambulabat sup aquas ut uēiret ad ie
sum. Uidēs uero uentū ualidum ti
muit. Et cum cepisset mergi clama
uit dicēs: Dñe saluū me fac. Et cō
tinuo iesus extēdēs manū appꝛehē
dit eū. ꝛ ait illi: Modice fidei quare
dubitasti? Et cū ascēdisset i nauicu
lam cessauit uētus. Qui aūt in naui
cula erāt: uenerūt ꝛ adoꝛauerūt eū
dicentes: Uere fili⁹ dei es.

CHRY. Diligētē examinationē eoꝝ q̄ facta erāt
tradere volēs: eos q̄ p̄missū signū viderāt iussit a se se
pari: qꝛ ꝛ si p̄sens visus fuisset phātastice ꝛ nō i veri
tate fecisse miraculū diceret: nō tñ vt absens. Et iō
dicit: Et statī cōpulit iesus discipulos ascēdere i na
uiculā: ꝛ p̄cedē eū trās fretum: donec dimitteret tur
bas. HIE. Quo s̄mone oñditur iuitos eos a dño
recessisse: dū a more p̄ceptoꝛis ne ad pūctū quidē tē
poꝛis ab eo volūt separi. CHRY. Cōsiderādū aūt
q̄ cum dñs magna opatur: dimittit turbas: docēs
nos nusq̄ gloꝛiā multitudīs p̄seq̄: neq̄ attrahē ml
titudinē. Et iterū docet: nō debere turbis nos cōmi
scere cōtinue: neq̄ fugere multitudinē semp: sed al
terutrū vtiliter facē. vñ seq̄: Et dimissa turba ascen
dit in montē sol⁹ oꝛare. In quo nos docet qꝛ soli
tudo bona ē: cū nos deū īterpellare opoꝛteat. p̄pter
hoc etiā ad desertū vadit ꝛ ibi p̄noctat dū oꝛat: eru
diēs nos i oꝛatiōe trāquillitatē q̄rere: ꝛ a tēpoꝛe ꝛ a
loco. HIE. Qō aūt ascēdit sol⁹ oꝛare: nō ad eū refe
ras q̄ de q̄nq̄ panib⁹ q̄nq̄ milia hominū satiauit:
sed ad eū q̄ audita morte iohannis secessit i solitu
dinē: nō quo p̄sonā dñi sepem⁹: sed quo opa ei⁹ in
ter deū hominēq̄ diuisa sūt. AVG. de cōcoꝛ. euā.
Pōt aūt h̄ videri cōtrariū: q̄ matthe⁹ dimissis tur
bis eū dicit ascēdere i montē: vt illic sol⁹ oꝛaret: Jo
hānes aūt i mōte fuisse cū easdē turbas pauit. Sed
cū ꝛ ip̄ē iohānes dicat p⁹ illud miraculū fugisse eū
i mōtē: ne a turbis teneret q̄ eū volebāt facere regē:
vtiq̄ manifestū ē q̄ de mōte i planioꝛa descēderat:
qñ illi panes mistrati sūt. nec illud repugnat quod
matthe⁹ dixit: Ascēdit i montē sol⁹ oꝛare. Johānes
aūt cū cognouisset: inq̄t q̄ vēturi essent vt facerent
eū regē: fugit iterū i montē ipse sol⁹. neq̄ enī causa
oꝛādi cōtraria ē cāe fugiēdi. quādoquidē ꝛ hic dñs
docet hāc esse nobis magnā cām oꝛādi: qñ est cā fu
giēdi. Nec illud cōtrariū ē qō matthe⁹ pri⁹ dixit eū
iussisse ascēdere discipulos i nauiculā: ac deinde di
missis turbis ascēdisse i montē sol⁹ oꝛare. Johānes
vero pri⁹ eū fugisse cōmemoꝛat solū i montē: ac de
inde: Ut āt sero factū ē inq̄t descēderūt discipuli ei
us ad mare. ꝛ cū ascēdissent ꝛ cetera. q̄s enim nō vi
deat hoc recapitulādo iohānē postea dixisse factū
a discipulis qō iā iesus iusserat anteq̄ fugisset i mō
tem. HIE. Recte aūt quasi iuiti ꝛ retractātes apo
stoli a dño recesserāt. ne illo absente naufragia su
stinerēt. Sequit̄ enī. Uespe aūt facto: sol⁹ erat ibi. i.
i mōte. Nauicula aūt i medio mari iactabat̄ fluctu
bus. erat enī vētus cōtrarius. CHRY. Rursus au
tem discipuli tēpestatē sustinēt sicut ꝛ pri⁹. sed tūc
quidē habētes eū i nauigio h̄ passi sunt: nūc autē
soli existes. Paulatī enī ad maioꝛa eos ducit ꝛ ad
ferendū oīa viriliter īstruit. HIE. Dño quidē i mō
tis cacumīe cōmoꝛāte statim vētus cōtrari⁹ oꝛit̄ ꝛ
turbat mare: ꝛ piclitant̄ apostoli: ꝛ tādiu īminens
naufragiū p̄seuerat: q̄diu iesus veniat. CHRYS.
Tota aūt nocte dimittit eos fluctuari: erigēs eoꝝ
coꝛ p⁹ timoꝛē i mai⁹ sui desideriū īmittēs eos ꝛ i me
moꝛiā cōtinuā. p̄pter h̄ nō confestim eis astitit. vñ
sequit̄: Quarta aūt vigilia noctis venit ad eos ambu
lās supꝛa mare. HIE. Statiōes enī ꝛ vigilie milita
res i trina hoꝛarū spatia diuidunt̄. Quādo ergo di
cit: Quarta vigilia noctis venisse ad eos dñm: ostē
dit tota nocte piclitatos. CHRY. Erudiēs eos nō
cito solutionē inq̄rere aduenientiū maloꝝ: sed ferre
ea q̄ cōtingūt viriliter. qñ aūt putauerūt erui: tūc in
tēsus ē timoꝛ. vñ sequit̄: Et vidētes eum supꝛa mare
ambulantē turbati sūt: dicētes qꝛ phātasma ē: ꝛ pꝛe
timoꝛe clamauerūt: Semp enī hoc dñs facit cū solu
tur⁹ sit mala aliq̄: difficilia ꝛ terribilia īducit. Quia
enī nō ē lōgo tēpoꝛe tētari cū finiendi sūt agones
iustoꝝ: volēs ampli⁹ eos lucrari auget eoꝝ certami
na: qō ꝛ in abꝛaā fecit: vltimū certamē tētationē fi
lij ponēs. HIE. Cōfusus aūt clamoꝛ ꝛ i certa vox
magni clamoꝛis īdiciū ē. Si aūt iuxta martionē et
manicheū dñs noster nō ē natus ex virgīe: sed visus
in phātasmate: quomō nūc apostoli timēt ne phā
tasma videāt? CHRY. Chꝛist⁹ ergo nō pꝛius se re
uelauit discipulis donec clamauerūt. quāto ei ma
gis intēdebat̄ timoꝛ: tāto magis letati sūt i ei⁹ p̄sen
tia. vñ sequit̄: Statimq̄ iesus locut⁹ ē eis dicēs: ha
bete fiduciā ego sū. nolite timere. h̄ aūt verbū ꝛ timo
rem soluit: ꝛ fiduciā pꝛepauit. HIERO. Quod au
tē dicit: Ego sū. nec subiūgit q̄s sit: vl̄ ex voce sibi no
ta poterāt itelligere eū q̄ p̄ obscuras noctl tenebꝛas
loquebat̄ vel ip̄m eē scire poterāt: quē locutum ad
moysen nouerant: hoc dicēs filijs israel: Qui ē misit
me ad vos. i oībus aūt locis ardētissime fidei īueni
tur petr⁹. Eodē igit̄ fidei ardoꝛe quo semp nūc quo
q̄ tacētibus ceteris credit se posse facere p̄ volunta
tē magistri: qō nō poterat p̄ naturā. vñ seq̄t̄: Respō
dēs aūt petr⁹ dixit: Dñe si tu es iube me venire ad te
sup aquas. q. d. Tu p̄cipe ꝛ illico solidabūt̄. vñ ꝛ le
ue fiet corp⁹ qō p̄ se graue ē. AVG. de ver. do. Nō
n. possū h̄ i me sꝫ i te. Agnouit petr⁹ q̄d sibi eēt a se:
q̄d ab illo cuius volūtate se credidit posse: qō nulla
hūana īfirmitas posset. CHRY. Uide āt quāt⁹ ē
feruoꝛ: quāta fides. nō dixit Oꝛa ꝛ dep̄care: sꝫ Iube.
nō. n. solū credidit qñ pōt chꝛist⁹ āmbulare sup mare
sꝫ qñ pōt ꝛ alios īducē: ꝛ cōcupiscit velociē ad eum
ire. Hoc. n. tā magnū q̄siuit p̄p̄ amoꝛē soluꝫ: nō p̄p̄
ostationē. Nō ei dixit: Iube me ire sup aq̄s: sꝫ Iu
be me vēire ad te. Patꝫ āt q̄ cū i miraclo supꝛa po
sito oñderit q̄ dñat̄ maris: nūc ad mirabili⁹ signum
eos īducit. vñ seq̄t̄: At ille ait: Ueni. Et descēdēs pe
tr⁹ de naui. ambu. sup aq̄s vt veni. ad iesum. HIE.

Qui putāt dñi corp⁹ iō nō eē verum: qz sup molles
aq̄s quasi molle ⁊ aereū icesserit: rn̄deāt qūo ambu
lauerit petr⁹: quē vtiq3 verū hominē nō negabūt.
RABA. Deniq3 theodor⁹ scripsit corꝑale pōd⁹ nō
habuisse dn̄m scḋm carnē: sed absq3 pōdē sup mare
āmbulasse: sed 9riū fides catholica ꝑdicat. Nā diony
sius dicit: ꝙ nō īfusis pedib⁹ corꝑale pōd⁹ habēti
b⁹ ⁊ materiale on⁹ deābulabat sup vndā. CHRY
Petr⁹ āt qḋ mai⁹ ē supans. s. vndā maris: a minori
turbat̄. s. a vēti ipulsu. vn̄ seq̄t̄: Uidēs āt ven. validū
Talis ē. n. natura hūana vt multotiēs ī magnis re
cte se habēs: ī mioꝛib⁹ rep̄hēdat̄. H̄ aūt qḋ petrus ti
muit: differētiā mōstrabat mgr̄i ⁊ discipuli. S3 ⁊ a
lios discipulos mitigabat. si. n. ī duob⁹ frīb⁹ sessuris
ad dextrā molestati sūt: multomagl̄ h̄ molestati fu
issēt: nōdū enī erāt spū pleni. postea v̄o spirituales ef
fecti vbiq3 petro p̄matū ɔcedūt: ⁊ ī ɔtōib⁹ eū p̄mit
tūt. HIE. Paululū ēt relīq̄t̄ ī tētatiōe: vt augeat̄
fides: ⁊ itelligat se n̄ facilitate postulatiōis: s3 poten
tia dn̄i cōfuatū. Ardebat. n. ī aīo e⁹ fides: s3 hūana
fragilitas ī ꝓfūdū trahebat. AVG. de ver. do. Pre
sūpsit ḡ petr⁹ ī dn̄o. titubauit vt hō. s3 rediit ad do
minū. vn̄ seq̄t̄: Et cū cepis. mer. cla. di. Do. sal. me fac
Nūq̄d āt dn̄s desereret titubātē: quē audierat ī vo
cātē: vn̄ seq̄t̄: Et cōti. ie. ex. tē ma. appre. eū CHRY.
Jō āt n̄ iussit vētis q̄escē: s3 extēdēs manū app̄hen
dit eū: q̄ n̄ illi⁹ fide op⁹ erat. Cū. n. q̄ a nobis sūt de
fecerit: tūc ea q̄ a deo sūt: stēt. Ut igit̄ mōstraret: q̄a
n̄ vēti īmissio s3 illi⁹ modica credulitas piculū opa
bat̄: subdit̄: Et ait il. Modice fi. q̄re dubi. Jn quo
māifestat̄: qz neq3 vēt⁹ nocē potuisset si fides firma
fuisset. Sicut āt pullū an̄ tps ex nido exeūtē ⁊ casu
rū mr̄ alis poꝛtās rursus ad nidū reducit: ita ⁊ chri
st⁹ fecit. vn̄ seq̄t̄: Et cū ascē. ī naui. cessa. vē. q̄ āt erāt
ī naui. vene. ⁊ adoꝛa. eū dicē. Uere fili⁹ dei es. RA
BA. Qḋ q̄dē de nautis itelligēdū ē siue de apostol̄.
CHRY. Uide āt q̄lit̄ paulati ad id qḋ ē excelsi⁹ vni
uersos ducebat. Supra. n. icrepauit mare. Nūc aūt
magis v̄tutē suā demōstrat sup mar̄ ābulādo: ⁊ ali
is idē facē iubēdo: ⁊ piclitātē saluādo. iōq3 dicebāt
ei: Uere fi. dei es. qḋ supra nō dixerant. HIE. Si ḡ
ad vnū signū trāq̄llitate maris reddita q̄ p⁹ nimias
ꝓcellas iterdū ⁊ casu fieri sol3: naute atq3 rectoꝛes
ver̄ filiū dei ɔfitēt̄: cur arri⁹ ip̄m ī ecclesia ꝑdicat cre
aturā? AVG. ð. v̄. do. Mystice āt mōs altitudo ē
Quid āt alti⁹ celo ī h̄ mōdo? Quis v̄o ī celū ascēdit
nouit fides nr̄a. Cur āt sol⁹ ascēdit ī celū? qz nēo a
scēdit ī celū: nisi q̄ ð celo descēdit. q̄uis ⁊ cū in fine
venerit ⁊ nos ī celū leuauerit ēt tūc sol⁹ ascēdet: q̄a
caput cū corꝑe suo vn⁹ ē xp̄s: nūc āt solū caput ascē
dit. Ascēdit āt oꝛare: qz ascēdit ad patrē ꝓ nobis in
terpellar̄ HYLA. Ut ꝙ vespe sol⁹ ē. solitudinē suā
ī tpe passiōis ōn̄dit: ceteri trepidatōe dilapsi. HIE.
Ascēdit ēt ī mōtē sol⁹: qz turba ad sublimia seq̄ nō
pōt nisi docuerit eā iuxta mar̄ ī littoꝛe. AVG. de
ver. do. Uerūtn̄ dū xp̄s oꝛat ī excelso: nauicula tur
bat̄ magnis fluctib⁹ ī ꝓfūdo. ⁊ qz īsurgūt fluct⁹: po
test ista nauicula turbari: s3 qz xp̄s oꝛat: n̄ pōt mergi
Nauiculā q̄ppe ecclesiā cogitate: turbulētū mare h̄
seculū. HYLA. Qḋ āt nauē ɔscēdē discipulos iu
bet: ⁊ ire trās fretū dū turbas ip̄e dimittit: ⁊ dimissis
turbis ascēdit ī mōtē oꝛare: eē ītra ecclesiā iubet: ⁊

piculū fieri vsq3 ī id tps quo reuertēs ī claritat̄ ad
uētu populo oī q̄ ex israel erit reliq⁹ salutē reddat:
eiusq3 peccata dimittat: dimissoq3 eo vel ī celestē re
gnū potī⁹ admisso agēs deo pr̄i gr̄as ī gloꝛia eius ⁊
maiestate ɔsistat. Sz iter hec discipuli vēto ac mari
deferūt̄: ⁊ totis seculi motib⁹ ī mūdo spū aduersāte
iactāt̄. AVG. de. v̄. do. Qn̄ ei aliq̄s ipie volūtatis
maxie ptātis ꝑsecutionē idicit ecclesie sup nauicu
lā grādis vnda ɔsurgit. RABA. Un̄ bn̄ dr̄ qz na
uis erat ī medio mari: ⁊ ip̄e sol⁹ ī terra: qz nōnūq̄ ec
clesia tātis ꝑssuris ē afflicta: vt eā dn̄s deseruisse vi
deat̄ ad tps. AVG. de. v̄. do. Uēit āt dn̄s ad visitā
dos discipulos suos q̄ turbabāt̄ ī mari q̄rta vigilia
noctis. i. extrema pte noctl̄. vigilia. n. vna tres hoꝛas
h3: ac p h̄ nox q̄tuoꝛ vigilias h3. HYLA. Pria igit̄
vigilia fuit legis: secūda ꝓphetaꝝ: tertia corꝑalis ad
uēt⁹: q̄rta ī reditu claritatl̄. AVG. de. v̄. do. Quar
ta igit̄ vigilia noctis: h̄ ē pene iā nocte finita vēiet ī
fine seculi: iniq̄tatis nocte transacta ad iudicādū vi
uos ⁊ moꝛtuos. venit āt mirabilit̄. Surgebāt. n. flu
ct⁹: s3 calcabāt̄. quātūlibet. n. ptātes seculi ɔsurgāt: p
mit eaꝝ caput nr̄m caput. HYLA. Ueniēs āt xp̄s
ī fine ecclesiā fessā ⁊ ātichristi spū ⁊ toti⁹ seculi mo
tib⁹ īueniet circūactā. Et qz de antichristi ɔsuetudīe
ad oēm tētationū nouitatem soliciti erūt: ēt ad dn̄i
aduētū expauescēt: falsas rerum imagīes metuētes.
Sz bon⁹ dn̄s timoꝛē depellet dicēs: Ego sū. ⁊ aduē
t⁹ sui fide metū naufragij iminētl̄ repellet. AVG.
de q̄. euā. Uel ꝙ dixerūt discipl̄i phātasma eē sīgnat
qz q̄dē q̄ cesserit diabolo de christi aduētu dubita
būt. ꝙ āt petr⁹ iploꝛat auxiliū a dn̄o ne mergatur: si
gnat q̄busdā tribulatiōib⁹ ēt p⁹ vltimā ꝑsecutionē
purgatū ī ecclesia. qḋ ⁊ paul⁹ signat dicēs: Saluus
erit: sic tn̄ q̄si p ignē. HYLA. Uel ꝙ petr⁹ ex oī cō
sistētiū ī naui numero rn̄dere audet: ⁊ iuberi sibi vt
supra aq̄s ad dn̄m vēiat: ꝑdicat̄ ꝙ pass. ē. s tpe vo
lūtatis sue designat affectū dn̄i vestigiis dn̄i iter eī s
ad ɔtēnēdā moꝛtē conat⁹ ē. Sz ifirmitate future tē
tatiōis timiditas ei⁹ ōn̄dit. Per metū. n. moꝛtis vsq3
ad negādi necessitatē coact⁹ ē. Clamoꝛ aūt ei⁹ peni
tētie sue gēit⁹ ē. RABA. Respexit dn̄s: ad penitē
tiā cōuertit: manū extēdit: ⁊ idulgētiaz tribuit: ⁊ sic
discipul⁹ salutē iuenit: qz nō ē volētis neq3 curren
tis: s3 miserētis dei. HYLA. ꝙ āt trepidāti petro v̄
tutē veniēdi ad se dn̄s nō iducit: s3 manū app̄hēsā
sustinuit: hec ē rō. sol⁹. n. passur⁹ ꝓ oīb⁹: oīm pec
cata soluebat. nec sociū admittit q̄ḋ vniuersitati
ꝑstat̄ ab vno. AVG. ð s. do. Jn vno ēt aplo. i. pe
tro ī oꝛdīe apostoloꝝ p̄mo ⁊ p̄cipuo: ī quo figuraba
tur ecclesia vtriusq3 gen⁹ significādū fuit. i. firmi in h̄
ꝙ sup aq̄s ābulauit: ⁊ īfirmi ī h̄ ꝙ dubitauit: naz ⁊
vnicuiq3 sua cupiditas tēpestas ē: amas deū: ābulas
supra mare. Sub pedib⁹ tuis ē seculi timoꝛ: amas se
culū absoꝛbet te. Sz cū fluctuat cupiditate coꝛ tuū:
vt vicas cupiditatē īuoca xp̄i diuinitatē. RABA.
Aderit āt dn̄s si sopitis tētationū piculis ꝓtectiōes
sue fiduciā retribuat: ⁊ h̄ diluculo appꝛopiquante.
Cū enī hūana fragilitas ꝑssuris obsita: suaz viriū p
uitatē cōsiderat: erga se tenebras cernit. Cū aūt mē
tē ad supnū ꝑsidiū erexerit: repēte exoꝛtū luciferi cō
spicit q̄ totā vigiliā matutinā illumiat. Nec miran
dū si ascēdēte nauiculā dn̄o vēt⁹ cessauit. ī quocūq3

ei corde dñs p grãz ad ẽ:mox vniuersa bella qescũt. HYLA. Ascẽsu ẽt xpi ad nauĩ:vẽtũ ⁊ mare esse se datũ p⁹ claritatis sue reditũ eterna ecclesie pax ⁊ trãqllitas idicaꝛ. ⁊ qꝛ tũc mãifesti⁹ aduẽiet:recte admirãtes vniuersi locuti sũt:Uerẽ fili⁹ dei es. Cõfessio eĩ vniuersoꝝ tũc absoluta ⁊ publica erit:dei filiũ non iã in hũlitate corporea ſꝫ ĩ gloꝛia celesti pacẽ ecclesie reddidisse. AVG. de q̃.euã. Signaꝛ eĩ claritatẽ e⁹ tũc manifestã futurã p spẽm iã videntibus qui per fidem nunc ambulant.

Et cũ trãsfretassẽt uenerũt ĩ terraꝫ genezareth. Et cũ cognouissẽt eũ uiri loci illi⁹: miserũt ĩ uniuersaꝫ regionẽ illã: ⁊ obtulerunt ei oẽs male habẽtes: ⁊ rogabãt eũ ut uł fimbriã uestimẽti ei⁹ tangerẽt. Et qcunqꝫ tetigerũt salui facti sunt.

REMI. Narrauerat supi⁹ euãgelista dñm iussisse discipulos suos ascẽdẽ ĩ nauiculã: ⁊ pcedẽ eũ trãsfretũ:nũc ãt ĩ icepta ĩtẽtiõe pseuerãs dicit quo trãsfretãdo puenerit: dicẽs: Et cũ trãsfre. vene. in ter. gena. RABA. Terra genezar iuxta stagnũ genezaret a loci ipi⁹ natura nomẽ trahẽs q̃ crispãtib⁹ aqs de seipo sibi excitare aurã phibeꝛ. greco eĩ vocabulo q̃si generãs sibi aurã dr. CHRY. Mõstrat ãt euãgelista q p⁹ multũ tẽpus ad ptes illas xps venerat. Et iõ seqꝛ: Et cũ cogno. eũ viri lo. il. mise. ĩ vniuer. regi. illã. HIE. Cognouerũt ãt eũ rũore:ñ facie vł certe p signoꝝ magnitudĩe q̃ ppetrabat ĩ populis: vultu plurimis not⁹ erat. Et vide q̃ta fides sit hoĩm terre genezaret. vt ñ psentiũ tm̃ salute ɔtẽti sint: ſꝫ mittãt ad alias p circuitũ ciuitates. CHRY. Neqꝫ. n. similr̃ vt pri⁹ ad domos trahebãt ⁊ tactũ man⁹ inqrebãt:ſꝫ cũ maiori fide eũ alliciebãt. vñ seqꝛ: Et obtule. ei oẽs ma. ha. ⁊ roga. eũ: vt fim. vesti. ei⁹ tan. Mulier eĩ q̃ fluxũ sanguis patiebaꝛ: vniuersos hãc sapiẽtiã edocuit: vt. s. tãgẽdo fimbriã vestimẽti xpi saluarenꝛ. Patet ẽt q tẽp⁹ quo xps absẽs fuit:nõ solũ fidẽ eoꝝ nõ dissoluit:ſꝫ ⁊ maiorẽ:reddit e⁹ vĩtute oẽs saluati sũt. ⁊ iõ seqꝛ: Et qcũqꝫ tetigerũt: salui fcĩ sũt.

HIE. Si ãt scirem⁹ qd ĩ nr̃a lĩgua resonat genezareth ĩtelligerem⁹ q̃mo iesꝰ p typũ apostoloꝝ ⁊ nauis ecclesiã de psecutiõis naufragio liberatã trãsducat ad litt⁹: ⁊ ĩ trãqllissimo portu faciat reqescẽ. RABA. Genezar eĩ iterptaꝛ ort⁹ pncipiũ. tũc ãt plena nobis tribueꝛ trãqllitas: qñ paduĩ p xpm nobis restitueꝛ hẽditas: ac pme stole iucunditas. HYLA. Uel alit: Finitis legis tẽporib⁹: ⁊ ex israel qnqꝫ millib⁹ viroꝝ ĩtra ecclesiã collocatis: iã credẽtiũ popul⁹ occurrit: iã ipe ex lege p fidẽ salu⁹: reliquos ex suis ĩfirmos egrotosqꝫ offerũt dño: oblatiqꝫ fimbrias vestimẽtoꝝ ɔtingẽ optabãt salui p fidẽ futuri: ſꝫ vt ex veste tota fimbrie: ita ex dño nr̃o iesu xpo sancti spirit⁹ grã virt⁹ exiit q̃ apostolis data: ipos quoqꝫ tanq̃ ex eodẽ corpe exeũtib⁹ salutẽ his q̃ ɔtingẽ cupiũt subministrat. HIE. Uel fimbriã vestimẽti ei⁹ minimũ mĩdatũ ĩtellige: qd q̃ trãsgress⁹ fuerit: minim⁹ vocabiꝛ ĩ regno celoꝝ: vel assumptionẽ corpis per quã venim⁹ ad verbũ dei. CHRY. Nos ãt nõ solũ fimbriã aut vestimẽtũ christi habem⁹: sed etiã corp⁹ ei⁹ vt cõedam⁹. Si ḡ q fimbriã vestimẽti eius tetigerũt: tãtam acceperũt virtutẽ: multomagis qui totũ ipsum sument.

CAP. XV.

Tunc accesserũt ad eũ ab hierosolymis scribe ⁊ pharisei dicẽtes: Quare discipuli tui trãsgrediunꝛ tradi. iões seniorum? Nõ eni lauãt man⁹ suas cũ panem mãducãt. Ipse aũt rñdens ait illis: Quare ⁊ uos trãsgredimini mãdatũ dei ꝑpter traditionẽ uestrã? Nã de⁹ dixit: Honora patrẽ ⁊ matrẽ: ⁊ q maledixerit patri uł matri: morte moriaꝛ. Uos aũt dicitis qcunqꝫ dixerit patri uel matri mun⁹ qdcunqꝫ ẽ ex me tibi ꝓderit: ⁊ nõ honorificabit patrẽ suũ aut matrẽ suã: ⁊ irritũ fecistis mandatũ dei propter traditionem uestram.

THEO. Homĩes genezareth ⁊ min⁹ docti credũt ſꝫ q̃ sapiẽtes videnꝛ aduenũt: iuxta illd: Abscõdisti a sapiẽtib⁹ ⁊ prudẽtib⁹ ⁊ reuelasti ea puulis. vñ dr: Tũc acces. ad eũ ab hiero. scri. ⁊ pha. AVG. de cõ. euã. Ista ãt cõserit euãgelista narratõis sue ordinẽ dicẽs: Tũc accesserũt: vt q̃tũ ipe trãsit⁹ idicat rei ũz etiã cõsequẽtiũ ordo sueꝛ. CHRY. Propꝫ hꝰ autẽ euãgelista hic tẽp⁹ designat: vt oñdat ĩeffabilẽ illoꝝ neqtiã nulli cedẽtẽ. tũc eĩ veneriit qñ plurima signa opatus est: qñ ĩfirmos ex tactu fimbrie curauerat. q ãt ab hierosolymis venisse dicũꝛ scribe ⁊ pharisei: sciẽdũ ẽ q p oẽs trib⁹ erãt disseminati: ſꝫ q̃ ĩ metropoli habitabãt: peiores aliis erãt: velut ampliori fruẽtes honore: ⁊ maiorẽ supbiaꝫ possidẽtes. REMI. Duab⁹ ãt de causis rephendũꝛ: ⁊ qꝛ ab hierosolymis venerãt. i. a loco sancto descẽderãt: ⁊ qꝛ seniores populi ⁊ legis doctores erãt: ⁊ nõ ad discẽdũ: ſꝫ ad reprehẽdẽdũ dñm venerãt. Subdiꝛ enĩ: Dicẽtes q̃re disci. tui trãsgre. tra. senio. HIE. Mira phariseoꝝ scribaꝝqꝫ stulticia. dei filiũ arguũt q̃re tradit ĩones hoĩm ⁊ pcepta nõ sueꝛ. CHRY. Uide ãt qualiter ⁊ a sua ĩterrogatiõe capiũꝛ: Nõ eĩ dicũt: Quare trãsgrediũꝛ legẽ moysi: sed Traditionẽ seniorũ. vñ mãifestũ ẽ q multa noua ĩducebãt sacerdotes: q̃uis moyses dixerit: Nõ adiicieꝛ ad verbũ qd ego ppono vobis hodie: ⁊ nõ auferetꝛ ab eo. ⁊ cũ oꝫ eos tebat eos ab obseruatiõib⁹ liberari. tũc ãplioꝛib⁹ obseruatiõib⁹ se alligabãt: timẽtes ne aliqs eoꝝ pncipatũ auferret. terribiliores eẽ volẽtes: qꝛ ⁊ ipi eẽnt legislatores. REMI. Que ãt fuerit traditiões mãifestat marc⁹ cũ ait: Pharisei ⁊ oẽs iudei nisi crebro lauẽt man⁹ suas: nõ mãducant panẽ. vñ ⁊ hic discipulos rephẽdũt dicẽtes: Nõ eĩ la. ma. su. cũ pa. mandu.

CHRY. Uerba eĩ ꝓphetarũ carnalr̃ accipiẽtes qd dictũ erat: Lauamini ⁊ mũdi estote: de corpe solũ

lauādo fuabāt: ꝛ iō statuerāt nō nisi lotis māibus māducādū eē. HIE. Man⁹ āt .i. opa nō corpis: ſꝫ aīe lauāde sūt vt fiat ī illis verbū dei. CHRY. Jō āt discipuli nō lotis māib⁹ māducabāt: qꝛ iā superflua despiciebāt: ea solū q̄ sūt necessaria attēdētes: ꝛ neq̄ lauari neq̄ nō lauari ꝓ lege habētes: ſꝫ vt cōtingebāt alterutrū faciētes. Qui em̄ ꝛ necessariū cibū cōtēnebāt: qualit̄ circa h̄ studiū haberēt? REMI. Uel rep̄hēdebāt pharisei discipulos dn̄i nō de ista lauatiōe q̄ cōsueto more cōguis ꝛ necessarijs tēporib⁹ agit̄: ſꝫ de illa sup̄flua q̄ de sup̄stitiosa traditione seniorū fuerat repta. CHRY. Christ⁹ āt nō excusauit: ſꝫ cōfestim reaccusauit demōstrās qm̄ eū q̄ magna peccat ꝓ puis peccatis alioꝝ solicitū eē nō oꝫ. vn̄ seq̄t̄: Ipe āt rn̄dēs ait illis: Quare ꝛ vos transgredimini mādatū dei ꝑꝑ traditionē vestrā? Nō āt dicit ꝙ b̄n faciūt trāsgrediētes: vt nō det eis occasionē calūnie: neq̄ tn̄ vitupat qđ ab apostolis factū ē: nē approbet eoꝝ traditiōes. Neq̄ rursus accusat seniores: qꝛ sicut iniuriatorē eū repulissēt: ſꝫ icrepat eos q̄ aduenerāt: tāgēs et seniores q̄ talē traditionē statuerāt dicēs: HIE. Cū vos ꝑꝑ traditionē hominū p̄cepta dei negligatis: q̄re discipulos meos arguendos creditis ꝙ seniorū iussa puipēdūt: vt dei p̄cepta custodiāt? nā de⁹ dixit: Hono. pa. ꝛ ma. Honor ī scripturis nō tn̄ ī salutatiōib⁹ ꝛ officijs deferēdis q̄tū ī elemosynis ac oblatiōe sentit̄. Honora inq̄t apostol⁹ viduas q̄ vere vidue sūt. hic em̄ honor donū ītelligit̄. Precepat ḡ dn̄s vel ībecillitates vel etates vel penurias pentū cōsiderās: vt filij honorarēt ꝛ in vite necessarijs mīstrādis pētes suos. CHRY. Uoluit āt mōstrare ꝙ pentes eēnt valde honorādi: p h̄ ꝙ adiūxit ꝛ p̄miū ꝛ penā: ſꝫ dn̄s hic p̄miū p̄mittens qđ honorātib⁹ repromittit̄. s. eē lōgeuū sup terram: ponit qđ terribili⁹ ē. s. penā: vt ꝛ ipos stupefaceret: ꝛ alios attraheret. vn̄ addit: Et q̄ maledixerit patri vel matri: morte moriat̄. ī quo demōstrat eos morte dignos eē. Si em̄ q̄ v̄bo dehonorat parentē morte punit̄: multomagis vos q̄ ope ꝛ nō solū dehonoratis parētes: ſꝫ ꝛ alios h̄ docetis. Qui igit̄ neq̄ viuere debetis: q̄liter meos discipulos icusatis? Quō āt dei mādatū trāsgrediāt̄: māifestat cum subdit: Uos āt dicitis: Quicūq̄ dixe. pa. vel ma. mun⁹ qđcūq̄ est ex me: tibi ꝓderit. HIE. Premissam enī ꝓuidētissimā dei legē volētes scribe phariseiq̄ subuertere: vt īpietatē sub noīe pietatis īducerēt: docuerunt pessimos filios: vt siq̄s ea q̄ parētib⁹ offerēda sūt: deo voluerit vouē q̄ ver⁹ ē pr̄: oblatio dn̄i p̄ponat̄ parētū munerib⁹. GLO. Ut sit sēsus: Qđ ego offero deo: ꝛ mihi ꝛ tibi ꝓderit: ꝛ iō nō debes sumere. s. res meas ī tuos vsus: sed pati vt deo offerā. HIE. Uł certe ipi parētes q̄ deo cōsecrata cernebāt: ne sacrilegij crimē īcurrerēt: declināntes egestate cōficiebāt̄: atq̄ ita fiebat vt oblatio liberorū sub occasiōe templi ꝛ dei ī lucra cederet sacerdotū. GLO. Ut sit sensus: Quicūq̄. i. quisq̄s vestrū o iuuenes: Dixerit. i. dicere poterit. vel dicet patri vel matri: O pater: mun⁹ qđ est deo ex me iam deuotū: Proderit tibi. admirando. quasi diceret: nō debes sumere: ne sis reus sacrilegij. Uel potest legi per defectū hoc modo: Quicūq̄ dixerit patri ꝛ cetera. subaudi faciet dei mandatum: vel complebit legem: vel erit dignus vita eterna. HIERO Potest autē ꝛ hunc breuiter habere sensum: Cōpellitis inquit filios: vt dicant parentibus suis: Quodcūq̄ donū oblaturus erā deo: ī tuos consumis cibos: tibiq̄ prodest o pater ꝛ mater: q̄si diceret: non. GLO. Et sic propter istas persuasiones auaricie vestre: ille iuuenis non honorificabit patrem ꝛ matrē. vnde sequitur: Et non honorificabit patrē ꝛ matrē. quasi diceret: Uos filijs ista pessima suasistis: ꝛ propter hoc filius postea patrē ꝛ matrē non honorificabit: ꝛ ita mandatū dei de sustētandis parentibus fecistis irritum: propter traditionem vestrā. s. auaricie vestre seruientes. AVGV. contra aduersariū legis ꝛ prophetarū. Euidēter autem hic christus ostendit ꝛ illā esse dei legē quā hereticus blasphemat: ꝛ iudeos habere suas traditiones a libris propheticis ꝛ legitimis alienas: quas apostolus appellat prophanas fabulas ꝛ viles.
AVG. cōtra faustū: Multa etiā nos hic domin⁹ docet: ꝛ iudeos a deo suo se nō auertere: ꝛ eius mādata non tn̄ se non infringere: verum etiā illos a q̄bus infringerentur arguere: ꝛ non nisi per moysen ista mandasse. AVGV. de questi. euangelis. Uel aliter: Munus quodcunq̄ ex me est: tibi proderit id est munus quod offers causa mei: ad te iam pertinebit: quibus verbis significant filij iam sibi non necesse esse parentum pro se oblationem: ꝙ ad eā etatem peruenissent: vt possent iam ipsi offerre pro se. In hac ergo etate constitutos vt possent parentibus suis hoc dicere: cum hoc dixissent negabant pharisei reos esse: si parentibus non prestarent honorem.

¶ Hypocrite: bn̄ ꝓphetauit de uobis isaias dicēs: Popul⁹ hic labijs me honorat: cor aūt eorū lōge est a me. Sine cā aūt colūt me docentes doctrinas ꝛ mādata hoim. Et cōuocatis ad se turbis dixit eis: Audite ꝛ itelligite. Nō qđ itrat ī os coinq̄nat hominē: sed quod ꝓcedit ex ore hoc coinquinat hominē.

CHRY. Mōstrauerat dn̄s ꝙ pharisei nō erāt digni accusare trāsgrediētes mādata senioꝝ: cū dei legē destruerēt. Rurs⁹ āt demōstrat h̄ipm ꝛ a ꝓpheta. vn̄ dicit: Hypo. bn̄ ꝓpheta. de vo. ysa. di. Popu. hic la. me honorat: cor āt eo. lō. ē a me. REMI. Hypocrita ēt̄ simulator: qꝛ aliud ope simulat: ꝛ aliud corde gestat. Isti ḡ bn̄ hypocrite dicūt̄: qꝛ sub honore dei terrena sibi lucra accumulare cupiūt. RABA. Preuidit āt ysaias simulationē iudeoꝝ ꝙ dolo pugnarēt ꝯ euāgeliū. Et iō dixit ex persona dn̄i: Popul⁹ hic la. me hono. ꝛc̄. REMI. Iudeoꝝ nanq̄ popul⁹ labijs ꝛ ore deo appropiquare ꝛ honorare eū videbat̄: qꝛ vni⁹ dei cultū se h̄re gloriabat̄: sed corde lōge a deo recessit: qꝛ visis signis atq̄ miraculis nec diuinitatē ei⁹ cognoscē: nec eū suscipe voluerūt. RABA. Itē labijs eū honorabāt: q̄n dicebāt: Magr̄: scim⁹ qꝛ verax es. ſꝫ cor eoꝝ lōge ab eo fuit. miserunt insidiatores vt eum caperent in sermone

GLO. Uel commēdādo exteriorē mūdiciā eum honorabāt: sed dū interiori que vera est carebāt. cor eorū lōge erat a deo: ⁊ illis talis honor inutilis erat vnde sequit̄: Sine causa aūt colūt me: docētes doctrinas ⁊ mādata hoim. RABA. Nō. n. habebūt mercedē cū veris cultorib⁹ docētes doctrinas ⁊ mādata hoim: cōtēpl̄s p̄ceptis diuinis. Augmētata ergo accusatōe pharisꝫoꝝ a testimonio ꝓphete: ⁊ illis nō emēdatis: iā eis nō loquit̄ sed turbis. vnde dicit: Et cōuocatis ad se turbis dixit eis: Audite ⁊ intelligite. Quia turbis dogma excelsum ⁊ multa philosophia plenum ꝓpositurus erat: nō simpl'r h̄ enūciat sed susceptibilis facit sermonē. p̄mo quidē ⁊ ore ⁊ solicitudine exhibita circa turbas: quod ostēdit euāgelista dicēs: Et cōuocatis ad se turbis. Deinde etiā susceptibilē facit sermonē ex tēpe: q꜡ p⁹ mortuos suscitatos: post victoriā cōtra phariseos habitam: tūc legem proponit: vt facilius suscipiat̄. Et non solum simpliciter turbas aduocauit: sed etiā eos attētiores fecit in hoc q꜡ dicit: Audite ⁊ intelligite. i. attēdite ⁊ erigamini mente ad hoc audiendū. Nō autem dixit eis: Nihil est obseruatio escarum: neq꜡ q꜡ moyses male iniunxerat: sed per modū admonitionis ⁊ consilij a rerum ipsarū natura testimoniū accipiens ait: Non quod intrat in os coinquinat hominē: sed quod procedit ex ore: hoc coinquinat hominem. Hieronim⁹ habꝫ Cōmunicat. HIERO. Uerbum cōmunicat proprie scripturarū est: ⁊ pro p̄o sermone n̄ teritur. popul⁹ autē iudeorū cū partē dei se esse iactans: cōmunes cibos vocat quib⁹ omnes vtūtur homines. verbi gratia: Suillam carnem ostreas: lepores: ⁊ istiusmodi animātia que vngulā non findunt: nec rumināt: nec squamosa in piscib⁹ sunt. Unde ⁊ in actib⁹ apostoloꝝ scriptū ē: Quod deus sanctificauit: tu ne cōmune dixeris? Commune ergo quod ceteris hominib⁹ patet: et quasi non aperte dei pro mundo appellatur. AVGV. cōtra faustum: Testamēto autem veteri non est cōtraria ista sentētia: quia domin⁹ dicit: Non quod ītrat in os. in qua apostol⁹ dicit: Omnia mūda mundis: et omnis creatura dei bona est. Si possunt hoc apostolum de ipis dixisse naturis intelligant manichei: illas autē litteras ꝓpter quasdā p̄figuratōes tempi congruētes: animalia quedā non natura sed significatōne immūda dixisse. Itaq꜡ verbi gratia: Si de porco ⁊ agno requirat̄ vtrū natura mūdū est: quia natura omnis creatura dei bona est: quadā vero significatiōe agnus mūdus: porc⁹ immūd⁹ est: tanq꜡ si stultū ⁊ sapientē diceres: vtrūq꜡ hoc verbū natura vocis ⁊ litteraꝝ ⁊ syllabarū quib⁹ constat vtiq꜡ mūdum est: significatōne autē vnū horū verbuꝫ quod dicit̄ stultus: immundū dici potest: non natura sui sed quoniā quoddā immūdū significat. Et fortasse quod est in rerū figuris porc⁹: hoc est in hoīm genē stult⁹. ⁊ tam illud aīal q̄꜡ iste due syllabe q̄d dr̄ stulti, quoddā vnū idēq꜡ significāt. Immūdū quippe illud aīal in lege positū est: eo q꜡ nō ruminet. nō āt hoc ei⁹ vitiū: sed natura est. Sūt aūt hoies qui per hoc aīal significātur immūdi ꝓpo vitio: nō natura: qui cū libenter audiāt verba sapiētie: postea de his omnino nō cogitāt. Q̄d. n. vtile audieris velut ab intestino memorie: tanq꜡ ad os cogitatiōis recordādi dulcedine reuocare. quid aliud est q̄꜡ spiritalr̄ ruminare? quod quid faciūt: illoꝝ aīalū genere figurāt̄. De aūt similitudines rex in locutōib⁹ vel obseruationib⁹ figuratis rōnales mētes vtiliter ⁊ suauitē mouēt. sed p̄ori ppl'o m'lta talia nō tm̄ audiēda verū etiā obseruanda p̄cepta sunt. Tp̄s. n. erat quo nō tm̄ dictis: sed etiā factis ꝓphetizari oportebat ea q̄ posteriore tp̄e fuerāt reuelāda: quib⁹ p̄ christū atq꜡ in christo reuelatis fidei gentiū onera obseruationū nō sunt imposita: ꝓphetie tm̄ est auctas cōmēdata. Requiro aūt a manicheis: vtrū ista dn̄i snīa q̄ dixit: non inquinari his q̄ in os ei⁹ intrāt vera aut falsa sit. Si falsa dicit: cur eā eoꝝ doctor Adimāt⁹ a christo platam dicēs: ad expugnandū vet⁹ testamētuꝫ obiecit Si aūt vera est: cur aduersus eā credūt se coinq̄nari

HIERO. Opponat aūt prudēs lector ⁊ dicat: Si q̄d intrat in os nō coinq̄nat hoiem: q̄re idolothitis nō vescimur? Sciēdū igit̄ q꜡ ipi quidē cibi ⁊ omnis dei creatura p̄ se mūda sit: sed idoloꝝ ⁊ demonū inuocatio ea facit immūda apud eos. s. qui cū cōsciā idoli idolothitū māducāt: ⁊ cōsciā eoꝝ cū sit infirma polluit̄: vt apl's dicit. REMI. Quicūq꜡ aūt tāte fidei est vt intelligat creaturā dei nullo modo inquinari posse: sanctificet̄ cib⁹ p̄ verbū dei ⁊ orōem: ⁊ comedat quicquid vult: ita tamen q꜡ hec licentia offendiculū nō fiat infirmis: vt apl's dicit.

¶ Tunc accedētes discipuli ei⁹ dixerunt ei: Scis quia pharisei audito hoc uerbo scādalizati sunt? At ille respōdēs ait: Omnis plātatio quaꝫ nō plātauit pater me⁹ celestis: eradicabitur. Sinite illos: ceci sunt: ⁊ duces cecorū. Cec⁹ aūt si ceco ducatū p̄stet: ambo in foueam cadūt.

HIE. Ex vno sermone dn̄i ois supstitio obseruationū iudaicaꝝ fuerat elisa: qui in cibis sumēdis abominādisq꜡ religionē suā sitā arbitrabāt̄. CHRY. Premissa itaq꜡ cum audissent pharisei: nihil cōtra dixerūt illi: quia vehemēter eos cōuicerat: nō redarguēdo solū: sed ⁊ dolū illoꝝ ꝓpalādo: sꝫ scādalizati sunt: pharisei. s. nō aūt turbe. vnde dicit: Tunc accedentes discipuli eius dixerūt ei: Scis quia pharisei audito hoc v̄bo scandalizati sunt. HIE. Quia crebro terit̄ in ecclesiasticis scp̄turis scandalū: breuiter dicendū quid significat: scandalū nos offendiculuꝫ vel ruinā ⁊ impactōem pedis possum⁹ dicere. Quādo ergo legim⁹: Quicūq꜡ scādalizauerit. hoc intellimus: qui dicto vel facto occasionē ruine dederit.

CHRY. Christ⁹ autē nō soluit phariseoꝝ scādalū sed magis eos increpauit. vnde sequit̄: At ille respōdens ait: Omnis plātatio quā nō plātauit pr̄ meus celestis eradicabit̄. Hoc autē manichei de lege dictū esse dicūt: sed cōfutāt eos que antea dicta sunt. Si. n. de lege dixisset: qualr̄ sup⁹ p̄ lege pugnasset dicēs: Quare trāsgredimini mādatū dei pp̄ traditionē vestrā? Qualr̄ etiā ꝓphetā induxisset in mediū Si etiam de⁹ dixit: Honora patrem ⁊ matrem: qualiter hoc quod in lege dictus est nō ē dei plātatio?

HYLA. Dicēs ergo oēm plantatiōem que non a

patre sit docet traditõem boĩm eradicãdã: cuius fauore legis pcepta trãsgressi sunt. REMI. Omnis etiã falsa doctrina & supstitiosa obseruatio cũ suis actorib' pmanere nõ põt. & quia a deo patre nõ est cũ eisdẽ eradicabit. Illa ergo sola pmanebit: que a deo patre est HIERO. Nunqd ergo eradicabit & illa plãtatio: de qua apl's ait: Ego plãtaui: apollo rigauit. Sed soluit questio ex eo qd sequit: De' incremẽtũ dedit. Dicit & ipe: Dei agricultura: dei edificatio estis. & alibi: Coopatores dei sum'. Si aũt coopatores dei plãtãte paulo & rigãte apollini: de' cũ coopatorib' suis plãtat & rigat. Abutũt autẽ hoc loco q diuersas naturas itroducũt dicẽtes: Si plãtatio quã nõ plãtauit pater eradicabit: ergo quã ille plãtauit non põt eradicari. Sed audiãt illud hieremie Ego vos plãtaui vineã verã: quomodo versi estis in amaritudinẽ vitis aliene: Plãtauit quidẽ de' & nemo põt eradicare plãtatõem eius. Sed qm ista plãtatio in volũtate ppriȷ arbitriȷ est: null' ali' eã eradicare poterit: nisi ipa tribuerit assensum. GLO. Ut plãtatio ista doctores legis significat cũ sequacib' suis: qui christũ nõ habebãt fundamẽtũ. Quare aũt sunt eradicãdi subdit: Sini. il. Ceci sũt & du. cecoꝝ.

RABA. Ceci quidẽ sunt. i. luce mãdatoꝝ dei priuati & sunt duces cecoꝝ: quia alios in pcipiciũ trahunt errãtes & in errorẽ mittẽtes. vnde subdit: Cec' aũt si ceco ducatũ pstet: ambo in foueam cadunt.

HIERO. Hoc etiã est quod apostol' pcepat: Hereticũ hoiem post pmã & alterã correctõem deuita sciẽs q puersus sit huiuscemodi in hũc sensũ & saluator pcepit doctores pessimos dimittẽdos arbitrio suo sciẽs eos difficulter ad veritatẽ posse trahẽ.

Respõdẽs autẽ petrus dixit ei: Edissere nobis parabulã istam. At ille dixit: Adhuc & uos sine intellectu estis? Non intelligitis qr omne quod in os intrat: in uentrẽ uadit: & in secessum emittit. Que aũt pcedunt de ore: de corde exeũt: & ea coinquinãt hominẽ. De corde eni exeunt cogitatões male: homicidia: adulteria: fornicatões: furta: falsa testimonia: blasphemie. Hec sũt que coinquinãt hominẽ. Non lotis autem manibus manducare non coinquinat hominẽ.

REMI. Cõsueuerat dñs pabolice loqui: & ideo petr' cũ audisset: qd intrat in os nõ coinqnat hoiẽ putauit illũ pabolice fuisse locutũ. & iõ iterrogauit vt subdit: Respõdẽs aũt petr' dixit ei: Ediss. no. pa. istã. Et quia ex psona ceteroꝝ h dixerat: iccirco simul cũ aliis a dño rephẽsus est. vnde sequit: At il. dixit: Adhuc & vos si. intel. estis? HIERO. Corripit aũt a dño quare pabolice dictũ putet: qd pspicue locutus est. Ex quo aiaduertim' vitiosum esse auditorẽ qui non obscura manifeste aut manifeste dicta obscure velit intelligere. CHRY. Uel ideo dñs increpat eũ: quia nõ erat ex icertitudine quod quesierat: sed ex scãdalo quo scãdalizat' erat. Cũ hec. n. nõ itellexerãt quod dictum erat: Discipuli aũt scãdalizati fuerãt. vnde a pncipio qsi p pharis eis interrogare volebãt. sed quia audierãt eũ magna dicẽtẽ: omis plãtatio &c. repssi fuerũt. Sed petr' q vbiqz feruẽs erat ita silet: quẽ domin' increpat: & increpatiõi rõnem addidit dicẽs: Nõ intelligitis qr om. quod in os intrat in ven. va. & in secess. emittit HIERO. Ex hac sentẽtia quidã calũniant q dñs physice disputationis ignar': putet omnes cibos in ventrẽ ire: & in secessum digeri: cum statim infuse esce p art' & venas ac medullas: neruosqz fundant. Sed sciendũ q tenuis hũor & liquẽs esca cũ i venis & artub' cõcocta fuerit: & digesta p occultos meat' corpis quos greci poros vocãt: ad inferiora dilabit: & in secessũ vadit

AVG. de vera religiõe: Alimẽta carnis corrupta .i. amittẽtia formã suã in mẽbroꝝ fabricã migrãt: & corrupta reficiũt in aliã formã p cõuenietiã trãseũtia: & p vitalẽ motũ diiudicat quodãmodo: vt ex eis in structurã hu' pulchri visibilis que apta sũt assumãt: nõ apta vero p cõgruos meat' abiiciãt: quorũ aliud feculẽtissimũ reddit terre ad alias formas assumẽdas: aliud p totũ corp' exhalat: aliud toti' aialis latẽtis neruos accipit: & inchoat in plem CHRY Cum aũt hoc dñs dicit: adhuc discipulis fm iudaicam infirmitatẽ respõdet. dicit. n. qm cib' nõ manz sed egredit: quis & si maneret: nõ faceret immũdũ: sed nondũ hec audire poterãt. pter hoc autem et moyses p tãtũ temp' dicit esse immũdos: quãtũ cibus int' manet. In vespe. n. iubet lauari & mũdũ eẽ quasi temp' digestõis & egestõis dimetiẽs AVG. quito de trini. Duo aũt quedã hõis ora dñs complex' est: vnũ corpis: aliud cordis. nam cũ dicit: Oẽ qd in os intrat &c. aptissime demõstrauit os corpis At in eo qd sequit: os cordis ondit dicẽs: Que aũt pce. de ore. de cor. ex. & ea coinq hoiem. CHRY. Que. n. cordis sunt: int' in hoie manẽt: & exeũtia inquinãt nõ manẽtia solũ: immo tũc magis cũ exeũt vnde subiũxit: De corde. n. exeũt cogitatões male: quas pmo ponit: quia hoc erat iudaicũ vitiũ: qui. s. ei insidiabãt. HIERO. Principale igit aĩe nõ fm platonẽ in cerebro est: sed iuxta christũ in corde: et arguẽdi sunt ex hac snia: qui cogitatões a diabolo immitti putãt: & nõ ex ppa nasci volũtate. Diabol' adiutor esse & incẽtor malaꝝ cogitationũ põt: auctor esse nõ põt. Si autẽ semp in insidiis posit' leuẽ cogitationũ nraꝝ scintillã suis fomitib' inflãmauerit: nõ debem' opinari eum quoqz occulta cordis rimari: sed ex corpis habitu & gestib' estimare qd versem' intrisec'. verbi grã: Si pulchrã mulierẽ nos crebro viderit inspicere: intelligit cor ab oculis vulneratũ. GLO. Ex cogitatõib' aũt malis pueniunt et mala facta & mala verba: que lege phibẽt. vñ subdit Homicidia. que phibet illo legis pcepto: Non occides. Adulteria: fornicatões. q intelligũt phiberi illo pcepto Nõ mechaberis. Furta. q phibet illo pcepto Nõ furtũ facies. Falsa testimonia. cõ illud pceptum: Non dices aduersus proximũ tuũ falsum testimoniũ Blasphemie. cõtra illud pceptũ: Nõ assumas nomẽ dei inuanũ. REMI. Nominatis aũt vitiis q diui

na lege ꝓhibent pulchre dñs subiũgit: Nec sũt que coinquinãt hoiem .i. inmũdũ ⁊ impurũ reddunt.

GLO. Et quia hmõi verba dñi ex phariseoꝝ neq̃cia occasiõeꝫ sumpserãt: qui traditiões suas diuinis ꝓceptis ꝓferebãt: cõsequẽter cõcludit incõueniẽtiã traditõis pmisse dicẽs: Nõ lo. aũt mani. inãdu. nõ coin. hoiem. CHRY. Non aũt dixit escas in lege ꝓhibitas manducare non coinq̃nat hoiem: vt nõ possent illi cõtradicere: sed cõcludit de illo de quo disputatio erat.

¶ Et egressus inde iesus secessit in ptes tyri ⁊ sidonis. Et ecce mulier chananea a finib⁹ illis egressa clamauit dicẽs ei: Miserere mei domine fili dauid filia mea male a demonio vexaẗ. Qui nõ respõdit ei verbum. Et accedẽtes discipuli ei⁹: rogabãt eum dicẽtes: Dimitte eam: quia clamat post nos. Ipse aũt respõdẽs ait Non sum missus nisi ad oues q̃ perierãt domus israel. At illa venit ⁊ adorauit eum dicẽs: Domine adiuua me. Qui respõdẽs ait: Non est bonũ sumere panẽ filioꝝ: ⁊ mittere canib⁹. At illa dixit: Etiã domine. Nã ⁊ catelli edũt de micis q̃ cadũt de mẽsa dñoꝝ suoꝝ. Tũc respõdẽs iesus: ait illi: O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut uis. Et sanata est filia eius ex illa hora.

HIERO. Scribis ⁊ phariseis ⁊ calũniatorib⁹ derelictis: trãsgrediẗ in ptes tyri ⁊ sidonis: vt tyrios sidoniosq̃ curaret. ⁊ ideo diciẗ: Et egressus inde ies⁹ secessit in ptes tyri ⁊ sidonis. REMI. Tyr⁹ ⁊ sidõ ciuitates fuere gentiliũ. nam tyr⁹ metropolis fuerat chananeoꝝ: sidon termin⁹ chananeoꝝ respiciẽs ad aquilonẽ. CHRY. Considerãdũ aũt ꝙ qñ ab escarum obseruatõe iudeos eripuit: tũc ⁊ gẽtib⁹ ianuaꝫ aperuit: sicut ⁊ petr⁹ ꝓus in visiõe iussus est hanc legem soluere: ⁊ post ad corneliũ mittiẗ. Siquis aũt querat: cum discipulis suis dixerit: In viam gẽtiuꝫ ne abieritis: qualr̃ ambulat viam? Primũ quidẽ dicemus: quia nõ erat obnoxi⁹ ꝓcepto quod discipl'is dederat. Secũdo aũt: quia neq̃ vt ꝑdicatur⁹ abijt. vnde ⁊ marc⁹ dicit: Quoniã occultauit seipsum.

REMI. Iuit aũt vt tyrios sidoniosq̃ curaret: siue vt hui⁹ mulieris filiã liberaret a demonio: quatenus ꝑ eius fidẽ scribarũ ⁊ phariseoꝝ nequiciã dãnaret. de qua quidẽ muliere subdiẗ: Et ecce mulier chananea a finib⁹ illis egressa. CHRY. Dicit aũt euãgelista eam chananeã: vt ostendat virtutẽ pñtie christi. Chananei .n. qui expulsi fuerãt: vt nõ puerterẽt iudeos: hi iudeis apparuerũt prudẽtiores: vt exirent a terminis suis ⁊ accederẽt ad christũ. Cum aũt humiliter accessisset: nihil aliud q̃ miam poposcit. vnde sequiẗ: Clamauit dicẽs ei: Miserere mei dñe fili dauid

GLO. Magna fides chananee hic notaẗ: deum credit vbi dñm vocat: hoiem vbi dicit filiuꝫ dauid. Nihil ex merito postulat: sed solã miam dei efflagitat dicens: Miserere. Nec dicit: Miserere filie: sed Miserere mei: quia dolor filie dolor est matri. ⁊ vt magis eum ad cõcessiõem moueat: totũ ei doloreꝫ enarrat. vnde sequiẗ: Filia mea ma. a demo. vexaẗ. In quo vulnera medico detegit: ⁊ magnitudinem ⁊ qualitatẽ morbi. magnitudinẽ cũ dicit: Male vexatur. qualitatẽ cuꝫ dicit: A demonio. ORIGE. in home. Uide aũt prudẽtiã femine: nõ iuit ad homines seductores: nõ quesiuit inanes ligaturas: sed omẽs relinquẽs diaboli cult⁹ venit ad dñm. Non petiuit iacobũ: nõ rogat iohãnẽ: nõ accessit ad petrꝫ suscipit in se penitẽtie patrociniũ: ⁊ sola ocurrit ad dñm. Sed vide inexptũ negociũ petit: ⁊ lamẽtũ suum ꝑducit in clamorẽ: ⁊ amator hoĩm de⁹ nõ ñidꝫ verbũ. vnde sequiẗ: Qui non ñdet ei verbũ. HIE. Nõ aũt de supbia pharisaica: nec de scribarũ supcilio: sed ne ipe sentẽtie sue cõtrari⁹ videreẗ ꝑ quã iusserat: In viam gentiũ ne abieritis. nolebat .n. occasionẽ calũniãtib⁹ dare: pfectãq̃ salutẽ passiõis resurrectõis tempi reseruabat. GLO. Differẽdo etiaꝫ et nõ respõdẽdo patiẽtiã mulieris ⁊ pseuerãtiã nobis oñdit. Ideo etiã nõ ñidit vt discipuli ꝑ ea rogarẽt: oñdens ꝑ hoc necessarias eẽ ꝑces sanctoꝝ ad aliq̃d impetrandũ. vnde sequiẗ: Et accel. disci. ei⁹: roga. euꝫ dicẽ. Dimit. eã: quia cla. post nos. HIERO. Discipuli adhuc illo tempe mysteria dñi nesciẽtes l'mia moti: rogabãt ꝑ chananea muliere: vel importunitate ei⁹ carere cupiẽtes. AVGV. de cõ. euã. Affert aũt aliquã repugnantie questiõem ꝙ marc⁹ i domo dicit fuisse dñm cum ad illũ venit mlr ꝑ filia sua rogãs. Matthe⁹ aũt posset intelligi de domo tacuisse ⁊ eandẽ tñ rem cõmemorasse. Sed qñ dicit discipulos dño ita suggessisse: Dimitte illaꝫ qñ clamat p⁹ nos: nihil videẗ aliud significare: q̃ post ambulãteꝫ dñm: mulierẽ istã depcatoriã vocẽ misisse. Intelligẽdũ est ergo dixisse quidẽ marcũ ꝙ intrauerit vbi erat iesus cũ eũ ꝑdixisset fuisse in domo. Sꝫ q2 matthe⁹ ait: Non ñidit ei verbũ: dedit agnoscẽ ꝙ tacuerũt ambo: ⁊ in eo silẽtio egressum fuisse iesuꝫ de domo illa: atq̃ ita cetera cõtexiẗ que iã i nullo discordant. CHRY. Estimo aũt ⁊ discipulos ad calamitatẽ mulieris eẽ tristatos: sed tñ nõ sunt ausi dicere Da ei hãc grãm: sed Dimitte eã. sicut nos cũ volum⁹ alicui psuadẽ: Multotiẽs 9ria dicim⁹. Ipse aũt ñidẽs ait: Nõ sum mis. ni. ad oues q̃ pie. dom⁹ israel.

HIE. Nõ aũt h dicit: qn ad gẽtes missus sit: sed ꝙ ꝑmũ ad isrl' mis⁹ ẽ vt illi ñ recipiẽtib⁹ euãgeliũ: iusta fieẗ ad gẽtes trãsmigratio. REMI. Spãlr etiã missus ẽ ad salutẽ iudeoꝝ: vt etiã corpali pñtia eos doceret. HIE. S. gnãter aũt dixit: Ad oues pditas domus isrl'. vt etiã ex h loco erroneã ouẽ de alia parabola intelligam⁹. CHRY. in ho. Sed q2 mlr vidit nihil posse apostolos: inuerecũda facta est. ante enĩ neq̃ in ꝯspectũ venire audebat. vñ dictũ ẽ: Clamat post nos. Quãdo aũt videbaẗ vt angustiata recedẽt tũc ꝓpi⁹ venit. vnde sequiẗ: At il. ve. ⁊ adorauit eum

HIERO. Nota ꝙ ista chananitidis pseuerāter primum filiū dauid: deinde dn̄m vocat: ⁊ ad extremū deū adorauit. CHRY. Ideoq̧ nō dixit: Roga vel deprecare deū: sed Dn̄e adiuua me. Quāto ergo magis mulier multiplicabat supplicatōem: tāto ⁊ ipse multiplicabat negatiōem. ⁊ nō adhuc iudeos oues vocat sed filios: illā aūt canē. vnde sequit᷑: Qui respō. ait: Non est bo. sume. pa. fili. ⁊ da. canibus. GLO. Filij sūt iudei generati ⁊ nutriti sub cultu vniꝰ dei ꝑ legē. Panis ē euāgeliū miracula ⁊ alia q̄ ad salutē nr̄ā ptinēt. nō est ergo cōueniens vt a filijs auferant᷑ ⁊ dent᷑ gentibꝰ q̄ sunt canes: donec iudei repudiēt. RABA. Canes aūt gētiles ꝓpter idolatriā dicunt᷑: qui esui sanguinis dediti ⁊ cadaueribꝰ mortuoꝝ vertunt᷑ in rabiē. CHRY. Uide aūt mulieris prudētiā: qualr̄ neq̧ ɔtradicē ausa est neq̧ tristata in alioꝝ laudibus: neq̧ molestata in ꝓprio vitio. vn̄ sequit᷑: At illa dix. Etiā do. nam ⁊ catel. edūt de mi. que ca. de mē. do. suoꝝ. Ille dixit: Nō est bonū. hec aūt: Utiq̧ dn̄e. Ipse iudeos filios vocat: hec aūt dominos. ipse canē noīauit: hec aūt ⁊ opꝰ canis adiecit: ac si dicat: Si canis sum: nō sum aliena. canem me dicis: ergo nutri me vt canē: nō possum relinquere mēsam dn̄i mei. HIERO. Mira aūt huiꝰ mulieris fides patiētia ⁊ humilitas ꝑdicat᷑: fides q̄ credebat sanari posse filiā suā: patiētia qua totiēs cōtēpta in ꝓcibꝰ pseuerat: humilitas ꝙ se nō canibꝰ sed catulis cōpat. Scio me inquit filioꝝ panē non mereri: nec integros cape posse cibos: nec sedē posse cū pr̄e: sed cōtēta sum reliqijs catuloꝝ: vt ꝑ humilitatē micarū ad panis īegri veniā magnitudinē. CHRY. Propter h̄ aūt christꝰ tardabat. p̄sciebat. n. eā h̄ dicturā: nec occultare volebat tantā mulieris virtutē. vn̄ sequit᷑: Tūc rn̄dēs iesus ait illi: O mlr̄ magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Ac si dicat: Fides tua maiora his audire pōt: verū interim fiat tibi sicut vis. Uide qualr̄ nō parū ⁊ hec mlr̄ intulit in filie medicinā. ꝓpter hoc. n. neq̧ christꝰ dixit: Sana fit filia tua: sed Magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. vt discas qm̄ simplr̄ loquebat᷑ ⁊ nō adulatōis: sed multe fidei erant v̄ba ipsiꝰ. Hec aūt christi vox filis est illi voci q̄ dixit Fiat firmamētū: ⁊ factū est. vn̄ seq̄t᷑. Et sana. ē filiaꝰ ex illa hora. Intēde aūt qualr̄ aplis nō impetrātibꝰ impetrat ipsa: tam magnū q̄d est instātia orōis. Etenī ꝓ nostris noxis a nobis vult magis rogari q̄ ab alijs ꝓ nobis. REMI. His etiā verbis dat᷑ nobis exemplū cathecizādi ⁊ baptizādi pueros: qm̄ h̄ nō ait Salua filiā meā: aut Adiuua eā. sed Miserere mei: ⁊ adiuua me. Hic etenī descēdit cōsuetudo ī ecclia vt fideles ꝓ suis puulis fidē deo ꝓmittāt: qn̄ ipsi nō sunt tāte etatis ⁊ rōis: vt ꝑ se fidē deo ꝓmittere valeāt: quēadmodū sicut fide istiꝰ mulieris sanata est filia eiꝰ ita ⁊ fide viroꝝ catholicoꝝ pctā puulis relaxent᷑. Allegorice aūt hec mlr̄ sanctā ecclīā significat de gētibꝰ cōgregatā. Per hoc. n. ꝙ dn̄s relictis scribis et phariseis venit in ptes tyri ⁊ sidonis ꝓfigurabat᷑: q̄ relicturꝰ erat iudeos: ⁊ trāsiturꝰ ad gētes. Est aūt h̄ mlr̄ egressa a finibꝰ suis: q̄ h̄ ecclia sancta recessit a p̄stinis erroribꝰ ⁊ vitijs. HIERO. Filiā aūt ecclie puto aīas esse credētiū: q̄ male a demonio vexabāt ignorātes creatorē: ⁊ adorātes lapidē. REMI. Filios aūt dn̄s appellat patriarchas ⁊ ꝓphas illiꝰ tpis.

Per mēsam designat᷑ sacra scriptura: ꝑ micas vero minima p̄cepta vel interna mysteria quibꝰ sancta ecclesia pascit᷑: ꝑ crustas vero carnalia p̄cepta q̄ iudei obseruāt. Mice aūt sub mensa comedi dicūt᷑: q̄ ecclesia humilr̄ se submittit ad implēda diuina precepta. RABA. Nō autē crustas sed micas de pane pueroꝝ edūt catelli: q̄ cōuersi ad fidē qui erant despecti in gētibꝰ: nō lr̄e supficiē in scpturis: sed spiritalē sensum quo in bonis actibꝰ ꝓficere valeāt inquirunt. HIE. Mira aūt rerū ɔuersio isrl̄ quōdā filiꝰ nos canes: ꝓ diuersitate fidei ordo noīm cōmutat᷑. De illis postea dicit᷑: circūdederūt me canes multi. nos audiuimꝰ cū muliere: Fides tua te saluā fecit.

RABA. Que merito magna dicit᷑: q̄ cū gentes nec lege fuerit imbute: nec vocibus ꝓphaꝝ īstructe ad ꝑdicatōem moꝝ aploꝝ in auditu auris obedierit ideoq̧ salutē impetrare meruerūt. Uerū si ad p̄ces ecclie rogātis lachrymas dn̄s salutē aīe differt dare nō est desperādū vel a petēdo cessandū: sed magis p̄cibꝰ insistendū. AVG. de q̄. euā. ꝙ ⁊ pueꝝ cēturionis: ⁊ filiā chananee mulieris nō veniēs ad domos eoꝝ sanat: significat gētes a quas nō venit saluas fore ꝑ verbū suū ꝙ rogātibꝰ filij sanāt᷑. Et intelligēda est ꝑsona ecclie: que sibi est ⁊ mr̄ ⁊ filia. nā simul oēs quibꝰ ɔstat ecclia mr̄ dr̄: singuli autē idē ipsi filij appellāt᷑. HYLA. Uel hec mlr̄ ꝓselitoꝝ formā p̄fert: fines suos egredit᷑: ⁊ ex gētibꝰ. s. in ppl'i alteriꝰ nomē excedēs: que ꝑ filia videlz gētiū plebe dn̄atu immūdoꝝ spirituū occupata orat: q̄ dn̄m cognouit ex lege dauid filiū nūcupat. RABA. Itē siq̄s cōsciā habet alicuiꝰ vitij sorde pollutā: filiā habet male a demonio vexatā. Itē siq̄s bona q̄ gessit pctōꝝ peste fedauit: filiā habet immūdi spūs furijs agitatā: ideoq̧ necesse est vt ad p̄ces lachrymasq̧ cōfugiat: sanctorūq̧ intercessiones ⁊ auxilia querat.

¶ Et cū transisset inde iesus: uenit secꝰ mare galilee: ⁊ ascēdēs in mōtē sedebat ibi. Et accesserūt ad eū turbe multe: hn̄tes secū mutos: cecos: claudos: debiles: ⁊ alios multos: ⁊ ꝓiecerūt eos ad pedes eiꝰ: ⁊ curauit eos: ita ut turbe mirarent᷑ uidētes mutos loq̄ntes: claudos ābulātes: cecos uidētes: ⁊ magnificabant deū isrl̄.

HIE. Sanata chananee filia: reuertit᷑ dn̄s ad iudeā vnde dicit᷑: Et cū tran. inde iesus: venit secꝰ ma. galilee. REMI. Hoc mare diuersis vocabulis appellat᷑. Dicit᷑. n. mare galilee ꝓpter galileā adiacētem: mare tyberiadis: ꝓpter tyberiadē ciuitatē. Seq̄tur: Et ascēdēs in mōtē sedebat ibi. CHRY. Cōsiderādū aūt ꝙ aliqn̄ dn̄s circuit vt sanet infirmos: aliqn̄ aūt sedet expectās eos. ⁊ ideo cōueniēter hic sic subdit᷑: Et accesserūt ad eū turbe multe: hn̄tes secū mutos: claudos: cecos: debiles: ⁊ alios multos. HIE. In eo loco vbi latinꝰ interpres trāstulit debiles: ī greco scptū ē Malcos: q̄d nō debilitatis generale: sed vniꝰ infirmitatis nomē ē: vt quō claudꝰ dr̄ q̄ pede claudicat vno: sic mācus appellet᷑ q̄ vnā manū debilē hꝫ.

CHRY. Hi aũt in duob⁹ fidẽ suã demõstrabãt: ⁊
in ascẽdẽdo mõtẽ. Et in hoc quia estimabãt se nl'lo
alio indigere: nisi vt pijcerent ad pedes iesu: neq; ẽt
adhuc tangũt fimbriã vestimẽti: sed ad altiorẽ fidẽ
ascẽdũt. vnde dicit: Et pie. eos ad pe. eius. Et mulie
ris quidẽ filiã cũ multa tarditate curauit: vt ei⁹ vir
tutem oñderet. His aũt nõ quia meliores erãt: sed
vt infideliũ iudeoꝝ ora obstrueret: cõfestim saluati
onem pbet. vnde sequit: Et curauit omẽs. Multitu
do aũt eoꝝ qui curabãt ⁊ facilitas sanatiõis eos in
stuporẽ mittebat. vnde sequitur: Ita vt tur. mira. vi.
mu. loquẽtes. HIERO. De debilib⁹ tacuit: qa q̃d
de cõtrario diceret vno verbo nõ habẽt. RABA.
Mystice aũt cũ filia chananee pfigurasset salutem
gentiũ: venit in iudeã: quia cũ plenitudo gẽtiũ itra
uerit: tũc omis isrl' salu⁹ erit. GLO. Mare autem
iuxta quod venit iesus turbida hui⁹ seculi volumia
significat: quod est galilee: cum homies a vitijs ad
virtutes trãsmigrãt. HIERO. Ascẽdit aũt in mõ
tem: vt quasi auis teneros fet⁹ puocet ad volandũ.
RABA. Ut. s. auditores suos erigat ad superna
⁊ celestia meditãda. Sedebatq; ibi: vt demõstraret
nõ nisi in celestib⁹ requiẽ esse querendã. Eo autem
sedẽte in mõte. i. in celoꝝ arce accedũt turbe fideliũ
deuota mẽte illi appropinquãtes: ducẽtes secũ mu
tos ⁊ cecos: eosq; ad pedes iesu pijciũt: quia pecca
ta cõfitẽtes ipi soli curãdos subijciũt quos ita curat
vt turbe mirent ⁊ magnificẽt deũ isrl': quia fideles
quãdo viderit eos qui spiritalr egrotauerãt: diuers
opib⁹ virtutũ ditatos laudẽ deo decantãt. GLO.
Muti aũt sunt qui nõ laudãt deũ: ceci qui nõ itel
ligũt viam vite: surdi qui nõ obtemperãt: claudi p
deuia boni operis nõ recte euntes. debibiles sunt:
qui infirmi sunt in bonis opibus.

¶ Jesus aũt cõuocatis discipulis suis dixit: Misereor turbe: quia triduo iam pseuerãt mecũ: ⁊ nõ habẽt quod mãducent. Et dimittere eos ieiunos nolo: ne deficiãt in uia. Et dicũt ei discipuli: Unde ergo nobis in deserto panes tãtos: ut saturem⁹ turbã tantã? Et ait illis iesus: Quot panes habetis? At illi dixerũt septẽ ⁊ paucos pisciculos. Et pcepit turbe: ut discũberẽt sup terrã. Et accipiẽs septẽ panes ⁊ pisces: ⁊ gratias agens fregit ⁊ dedit discipulis: ⁊ discipuli dederũt populo: ⁊ comederũt ⁊ oẽs saturati sunt. Et qd̃ supfuit de fragmẽtis tulerũt septẽ sportas plenas. Erãt aũt q mãducauerãt q̃tuor milia hoiꝫ: extra puulos ⁊ mulieres.

HIERO. Prius christus infirmorũ debilitates
abstulerat: postea vero sanatis offert cibos. Conuo
cat quoq; discipulos suos: ⁊ quod factur⁹ ẽ loquitur
vñ dr: Je. aũt cõuo. disci. su. di. Misere turbe. Hoc
aũt facit vt mgr̃is exemplũ tribuat: cũ minoribus
atq; discipulis cõmunicãdi consilia: vel ex cõfabula
tõne intelligãt signi magnitudinẽ. CHRY. Tur
be. n. cũ ad sanatõem venissent: nõ audebãt petere
panes. vñ ipe amator hoim ⁊ oĩm curã gerẽs: etiaꝫ
nõ petẽtib⁹ dat. pp qd̃ dicit: Misereor turbe. Ne ãt
dicat: qm̃ veniẽtes viaticũ portauerãt dicit: Quia
triduo iam pse. mecũ: ⁊ nõ hñt qd̃ mãducẽt. Et si. n.
qñ venerũt cibos habuerũt: tñ ɔsumpti iã erãt. ⁊ p
pter h̃ nõ in pma aut secũda die h̃ fecit: sed i tertia
qñ iam omĩa sunt ɔsumpta: vt prius ipi in necessita
te ɔstituti: cũ ampliori desiderio suscipẽt qd̃ fiebat.
Mõstrat aũt q̃ de lõge venerãt: ⁊ nihil eis reliquũ
fuerat: in h̃ q̃ dicit: Et dimit. eos ieiu. no. ne defi. in
via. Cũ aũt nolit eos ieiunos dimittẽ: iõ tñ nõ stati
signũ facit: vt ex hac interrogatõe ⁊ misiõe attẽtio
res discipulos faciat: ⁊ fidẽ suã oñdãt dicẽtes: Fac
panes. Et q̃uis christus plurima fecerit vt miraculi
prius facti recordarẽt: q2 fecit eos ministros: ⁊ pleni
sunt cophinos: adhuc tñ impfecti⁹ dispositi erãt. qd̃
pꝫ p h̃ qd̃ sequit: Et di. ei disci. Unde ergo. in deserto
pa. tan. vt satu. tur. tãtã. Ipsi quidẽ infima cogita
tõne h̃ dixerũt: p hoc tñ miraculũ futuꝝ insuspica
bile faciẽtes: ne aliqs. n. suspicaret q̃ ab aliquo pxi
quo castello accepti sunt cibi: ppter hoc miraculũ
istud in solitudine fit multũ a castellis distãte. Ipe
aũt christ⁹ vt discipuloꝝ erigat mẽtẽ: eos interrogat
vt ex modo interrogatõis eos ɔmemoret illoꝝ q̃ prius
facta sunt. vñ sequit: Et ait il. Quot pa. habe. At illi
dixe. sep. ⁊ pisci. paucos. Nõ aũt addũt: Sed hec q̃d
inter tãtos: sicut antea dixerãt: iam. n. paulati pfe
cerãt: lꝫ nõ totũ apphẽdat ab eis. Admirare autẽ in
aplis veritatis amorẽ: qualr ipsi scribẽtes nõ occltãt
suos etiã magnos defect⁹. nõ. n. ẽ quãtalibet accu
satio: pax ante tali signo facto ɔfesti i obliuisci. Ad
mirare aũt ⁊ aliã sapiẽtiã eoꝝ qualr vẽtrẽ supabãt:
nõ mltã mẽse curã faciẽtes. In eremo. n. existẽtes: et
p tres dies ibi morãtes: solũ septẽ panes ibi hẽbant.
Alia vo silr priorib⁹ fecit. etenĩ recũbẽ eos fecit in tra
⁊ in manib⁹ discipuloꝝ crescẽ panes. vñ seqt: Et pce.
tur. vt discũ. su. terrã. HIE. De h̃ aũt supra diximus
⁊ eadeꝫ repetẽ ociosi est: tñ in his q̃ discrepãt immo
remur. CHRY. Finis aũt vtriusq; miracli nõ silis
est. Seqt: Et qd̃ supfu. de frag. tu. sep. spor. ple. Erãt
aũt q mãdu. q̃tu. mi. ho. ex. puu. ⁊ muliẽs. Quare ãt
minores fuerint reliqe in h̃ miraculo q̃ in pmo: cũ
nõ tot fuerit q comederũt? Aut igit h̃ est: qa sporte
cophinis maiores erãt: aut ex diuersitate rememoret
illi⁹ ⁊ h⁹ miraculi. ⁊ pp h̃ tũc qdẽ fecit cophinos re
liquiaꝝ nũero eq̃les discipul': nũc ãt sportas panib⁹
eq̃les. REMI. In hac aũt euãgelica lectõne ɔside
rãda ẽ in christo opatio diuinitatis ⁊ hũanitatis. p h̃
. n. q̃ turbis miseret: oñdit se hũane fragilitatis affe
ctõem hre. In eo vo q̃ panes mltiplicauit: ⁊ turbas
pascit: oñdit diuinitatis opatio. Destruit ergo h̃ error
Eutycetis qui in christo dicebat vnã nãm. AVG.
de cõ. euã. Sane vt ab re ẽ admonẽ i h̃ miraclo q̃ si
aliqs euãgelistaꝝ h̃ dixisset: cõtrari⁹ ceteris putaret.

Sed q2 illi q̄ miraculū de septē pāibus narrauerūt
nec illud de qnq3 tacuerūt neminē mouet: ⁊ vtrūq3
factū hoīes intelligūt. Hoc ideo dixim⁹: vt sicubi si
mile repit factū a dño qd in aliquo alterī euāgeliste
ita repugnare videatur: vt oīo solui nō possit: nihil
aliud intelligat q̄ȝ vtrūq3 factum eē: ⁊ aliud ab alio
cōmemoratū. GLO. Notādū aūt ꝙ ꝑus dñs au/
fert debilitates ⁊ postea cibat: q2 ꝑus sunt remouē
da pctā: ⁊ postea aīa verbis dei nutriēda. HYLA.
Sicut aūt illa turba quā ꝑus pauit iudaice creden
tiū cōuenit plebi: ita hec populo gentiū ꝯpat. ꝙ ēo
q̄tuor milia virorū cōgregant: multitudo innume/
rabiliū ex q̄tuor orbis ptib⁹ itelligit HIERO. Isti
etiā nō sunt qnq3 milia: sed q̄tuor milia: qui nume/
rus semꝑ in laudib⁹ ponit. ⁊ q̄drāgul⁹ lapis nō flu/
ctuat: nō ē instabilis. ⁊ ob hāc cām etiā euangelia
in hoc numero consecrata sunt. In supiori ḡ signo
q2 ꝓpinqui erāt ⁊ vicini quīq3 sensuū: nō ipe domi
nus eoꝝ recordat sed discipuli. Hic aūt ipe dñs mi/
sereri se dicit eoꝝ: quia triduo iam ꝑseuerant cū eo
q2.s. patri: filio: spūiq3 sancto credebāt HYLA. Uel
q2 omne passiōis dñice tps cū dño agūt: siue q2 ven
turi ad baptismū confitent se credere in passiōe ac re
surrectōe ei⁹: siue q2 toto passiōis dñice tpe ieiunijs
dño q̄dā cōpassiōis societate iūgūt. RABA. Uel
h̄ dr: q2 in toto seculo tertiū tps est quo gr̄a dat: ꝑ
mū ante legē: secūdū sub lege: tertiū sub gr̄a: q̄rtuȝ ē
in celo ad qd tendēs reficit in via. REMI. Uel q2
pctā cōmissa ꝑ pn̄iam corrigētes: cogitatōe: locuti/
one: cōuertūt ad dñz. Has turbas noluit dñs dimit
tere ieiunas ne deficerēt in via: q2 pctōres ꝑ pn̄iam
cōuersi in cursu labētis seculi peūt: si absq3 sacre do/
ctrine pabulo dimittāt. GLO. Septē panes sunt
scriptura noui testamēti: in quo gr̄a spūssancti reue
lat ⁊ dat: neq3 sunt ordeacei vt supra: q2 nō hic vt ī
lege vitale alimētū: figuris quasi tenacissima palea
tegit. hic nō duo pisces: vt ī lege duo iūgebāt .s. rex
⁊ sacerdotes: sed pauci .i. sancti noui testamēti: q̄ de
fluctib⁹ seculi crepti ⁊ sustinēt turbulētū mare: ⁊ ex
emplo suo nos reficiūt: ne in vita deficiam⁹. HY/
LA. Turbe aūt terra recūbūt. null.n. legis opib⁹ fu
erāt ante substrate: sed pctōꝝ ⁊ corpū suoꝝ inhebāt
GLO. Uel ibi sup fenū: vt desideria carnis ꝯpmāt
hic sup terrā: vbi ⁊ ipe mūd⁹ relinq̄ ꝑcipit: vel mōs
in quo dñs reficit est altitudo christi. ibi ḡ fenū sup
terrā: q2 ibi est celsitudo christi: ꝑꝑ carnales carnali
spe ⁊ desiderio tegit. hic remota oī cupiditate car/
nali cōuiuas noui testamēti spe ꝑmanētes solida/
tas cōtinet: ibi quinq3 milia q̄ carnales qnq3 sēsib⁹
subditi: hic q̄tuor ꝑꝑ q̄tuor v̄tutes qb⁹ spiritalr mu/
niūt tēpantiā: prudētiā: fortitudinē: ⁊ iusticiā. q̄ruȝ
ꝑma est cognitio reꝝ appetēdaꝝ ⁊ vitādarū: secūda
refrenatio cupiditatis ab his q̄ tpalr delectāt: tr̄ia
firmitas ꝯ̄ molesta seculi: q̄rta q̄ ꝑ oēs diffundit: di
lectio dei ⁊ ꝓximi: ⁊ ibi ⁊ hic mulieres ⁊ ꝑuuli exce
pti sunt: q2 in veteri ⁊ nouo testamēto nō admittū
tur ad dñm q̄ nō ꝑdurāt occurrē in virū ꝑfectū: l' fir
mitate viriū: vel leuitate mētis. Utraq3 refectio in
mōte celebrata est: q2 vtrinsq3 testamēti scriptura et
altitudinē celestiū ꝑceptoꝝ mādat ⁊ ꝑmiū. Utraq3
altitudinē christi ꝑdicat: altiora mysteria que nō ca
pit coīs turba: apl'i suffierūt ⁊ implēt .s. ꝑfectoꝝ cor

da septiformis spūs gr̄a ad itelligēdū illustrata: spō
te iūco ⁊ foliis palmaꝝ solēt ꝯtexi: ⁊ significāt scōs
qui radicē cordis in ipo fonte vite collocāt: ne are
scant: vt iūcus in aqua: ⁊ palmam eterne retributi/
onis in corde retinet. CA. XVI.

Et dimissa turba ascendit in
nauiculam ⁊ uenit in fines
magedan: Et accesserūt ad
eum pharisei et saducei tentantes:
et rogauerunt eum ut signum de ce
lo ostenderet eis. At ille respōdens
ait illis: Facto uespere dicitis: sere
num erit: rubicundū est eni celum.
Et mane hodie tēpestas: rutilat .n.
triste celum. Facieꝫ ergo celi dijudi
care nostis: signa autē temporū nō
potestis. Generatio mala ⁊ adulte
ra signū querit: ⁊ signum non dabi
tur ei nisi signuȝ ione prophete. Et
relictis illis abijt.

CHRY. Sicut post miraculū quinq3 panū do/
minus turbas dimisit: ita ⁊ nūc. nec autē pedes re/
cedit: sed nauigio ne turba eum sequat. vnde dicit
Et dimissa turba ascēdit in nauiculā: ⁊ venit in fi/
nes magedan. AUGU. de con. euan. Marc⁹ aūt
dicit ꝙ in dalmanutha nec est dubitandū eundem
locum esse sub vtroq3 nomie. Nam pleriq3 codices
nō habēt etiā sm marcū nisi magedan. RABA.
Est autē mageda regio cōtra gerasā: ⁊ interꝑtatur
poma vel nūcia: ⁊ significat hortū de quo dicitur:
Hortus cōclusus: fons signat⁹: in quo crescunt po
ma virtutū: ⁊ vbi nūciat nomē domini. Docet autē
ꝙ ꝑdicatores ministrato verbo turbe: ipi intra cubi
culum cordis virtutū pomis debēt refici. Sequit:
Et accesserūt ad eum pharisei ⁊ saducei tentātes et
rogauerūt eū: vt signū de celo ostēderet eis. RE/
MI. Admirāda quippe est cecitas phariseoꝝ ⁊ sadu
ceorū. sic enim postulabāt signum de celo: quasi ea
non essent signa que facere videbat. Quod autē si/
gnū postularent: iohānes manifestat. refert .n. post
refectōem de quīq3 panibus turbā accessisse ad do
minū ⁊ dixisse: quod signū facis vt faciam⁹ ⁊ creda
mus tibi. Patres nostri in deserto manna comede
rūt: sicut scriptū est: Panē de celo dedit eis mandu
care. Ideoq3 ⁊ hi dicūt: Ostēde nobis signū de celo
.i. fac vt vno vel duob⁹ dieb⁹ māna pluat: vt tot⁹ po
pulus pascat sicut multo tempe factū est in deserto
Ipe vero inspiciēs cogitatōnes eorū vt deus: et vi/
dens ꝙ si etiā signū de celo eis ostēderet nō crede/
rent: noluit eis dare signū quod postulabāt. vnde se
quitur: At ille respōdens ait illis: Facto vespere di
citis: serenuȝ erit. HIERO. Hoc apud grecos in
plerisq3 codicib⁹ non habetur. Sensus autē mani/
festus est: ꝙ ex elementorū ordinetur consonātia:
possunt ⁊ sereni ⁊ pluuiosi dies ꝑnosci. Scribe aūt

ꝛ pharisei qui videbātur legis eē doctores ex ꝓphe
tarū vaticinio nō poterāt cogscē saluatoꝛis aduētū.
AVG. de que. euā. Pōt etiā intelligi quod dixit
dñs: Facto vespe dicitis: serenū erit. eteni rubicun
dū est celū. i. sanguine passiōis christi: pmo aduentu
indulgētia petōꝝ daꝛ. Et mane: hodie tēpestas. ru
bet. n. cū tristicia celū: illud est qđ secūdo aduentu
igne pcedēte ventur⁹ est GLO. vel alr: Rutilat tri
ste celū. i. patiunꝛ apli post resurrectōnem: p⁹ quos
me iudicare in futuro scire potestis: qꝛ cū nō pco me
is bonis qn patianꝛ nō parcā aliis in futuro. Faciē
igiꝛ celi dijudicare nostis: signa aūt tpū nō potestis
Signa tpū dixit de aduētu suo vel passiōe: cui sile
est roseū celū vespe: ꝛ idē de tribulatōe: ante aduen
tū suū futura: cui sile est mane roseū cū tristicia celū.
CHRY. Sicut ergo in celo aliud quidē est signū
serenitatis aliud pluuie: ita ꝛ in me putare oꝫ. nunc
eni. s. in pmo aduētu his signis que in terra sūt op⁹
est: que aūt in celo sunt ↄ̄suanꝛ tpi secūdi aduētus.
Nūc. n. sicut medic⁹ veni: tūc sicut iudex adero. ꝓpē
hoc nūc occult⁹ venit: tūc aūt cū multa diuulgatōe
qn virtutes celoꝝ mouebūꝛ. Sed nō est nūc tēpus
hoꝝ signoꝝ: veni mori: ꝛ que abiecta sunt pati. ꝛ iō
sequiꝛ: Generatio mala ꝛ adultera signū querit ꝛ si
gnū nō dabiꝛ ei: nisi signū ione ꝓphete. AVG. de
cō. euan. Hoc autē ꝛ alibi iam dixit matthe⁹. vnde
retinēdū est eadē dñm sepe dixisse: vt qđ existite cōtra
rio solui nō poterit: bis dictū intelligaꝛ. GLO. Di
cit aūt: Generatio mala ꝛ adultera. i. incredula. pro
spiritali carneū hñs intellectū. RABA. Nō ergo
generatōi illi tentātiū dñs signū celeste daꝛ: qle qre
bāt: quib⁹ mlta signa dedit in terra. Sed generatiōi
querētiū dñm. i. aplis: quib⁹ cernētib⁹ ascēdit i celū
ꝛ spiritūsanctū misit. HIERO. Quid aūt sibi velit si
gnū ione: iā supra dictū est CHRY. Cū aūt hec secū
do pharisei audissent: oportebat interrogare ꝛ dicē
Quid est qđ dicis? Sed ipi nō desiderio discēdi hec a
dño quesierūt: ꝛ ideo dñs eos reliquit. vnde sequiꝛ
Et relictis illis abijt. RABA. i. relicta gnātōe ma
la iudeoꝝ: abijt trās fretū: ꝛ gētiū secut⁹ ē ppls. nota
qđ nō sic in aliis legiꝛ locis: dimissis turbis abijt: sꝫ qꝛ i
fidelitatis error isolētiū aīos obtiebat: dr̄ qđ eos reliqt

Et cū venissent discipuli ei⁹ trās
fretuꝫ: obliti sūt panes accipe. Qui
dixit illis: Intuemi ꝛ cauete a fermē
to phariseoꝝ ꝛ saduceoꝝ. At illi co
gitabāt inē se dicētes: Quia panes nō
accepim⁹. Sciēs aūt iesus dixit eis:
Quid cogitatis inter uos modice fi
dei: qꝛ panes nō hētis? Nōdū intel
ligitis neqꝫ recordami qnqꝫ panū ꝛ
qnqꝫ miliū hoim: ꝛ quot cophinos
sumpsistis? Neqꝫ septē panū ꝛ qtu
oꝛ miliū hoim: ꝛ quot sportas sum
psistis? Quare nō itelligitis: qꝛ nō
de pane dixi uob: cauete a fermēto
phariseoꝝ ꝛ saduceoꝝ. Tūc itellexe
runt: quia non dixerit cauēdū a fer
mento panum: sed a doctrina phari
seorum ꝛ saduceorum.

GLO. Sicut dñs phariseos reliqrat ꝑꝑ eoꝝ infi
delitatē: ita dñter ꝛ doctrinā eoꝝ a discipulis cauē
dū eē doceꝫ. vñ seqꝛ: Et cū ve. disci. ei⁹ trās fre. ob. sūt
acci. panes. REMI. Tanto. n. amore mgri detine
bāꝛ: vt nec etiā ad pūctū vellēt ab eo recedē. Ria d
uertēdū est qđ qntū alieni eēnt ab appetitu deliciarū
cū tā puā hrēnt ō necessariis curā: vt etiā obliti sint
panes accipe: sine quib⁹ hūana fragilitas subsistē nō
pōt. Seqꝛ: Qui dixit illis: Intuemi ꝛ ca. a fer. pha.
ꝛ saduceoꝝ. HYLA. In quo monēꝛ apli nō admi
sceri iudeoꝝ doctrine: qꝛ legis opa in effectu fidei ꝛ
pfiguratiōe reꝝ ↄ̄sequētiū ↄ̄stituta sūt: ꝛ i quoꝝ tpa
atqꝫ etatē vitas contigisset nihil vltra in vitatis sili
tudinē positū arbitrareꝛ: ne doctria phariseoꝝ xpꝫ
nesciēs: effectū euāgelice vitatis rūpet. HIE. Qui
. n. cauet a fermēto phariseoꝝ ꝛ saduceoꝝ: legis ac lrē
pcepta nō fuat: traditōes hoīꝫ negligit: vt faciat dei
mādata. Hoc est fermētū de quo apls ait: Modicū
fermētū totā massam corrūpit. Istiusmodi fermen
tum: etiā omni ratōe vitādū est: quod habuit mar
tion valētinus ꝛ oēs heretici. Fermētū. n. habet vi
vt si farine mixtū fuerit: qđ paruū videbaꝛ: crescat in
maius: ꝛ ad saporē suū vniuersam ↄ̄sp̄siōem trahat
ita ꝛ doctrina heretica: si vel modicā scintillā iece
rit in tuū pect⁹ in breui ingēs flāma cōcrescit: ꝛ to
tam hoīs passiōem ad se trahit. CHRY. Sꝫ qre
nō dixit: Attēdite a doctrina phariseoꝝ manifeste.
quia vult cōmemorare ea que facta sunt. s. de multi
plicatōe panū: eteni nouerit eos eē oblitos. Siplr
aūt de hec eos incusare nō videꝛ rōem hre: occasione
aūt ab eis recepta increpare: susceptibilē faciebat i
cusatōem: ꝛ iō que cogitabāt discipuli: euāgelista i
mediū introducit dicēs: At illi cogitabāt intra se di
cētes: Quia panes nō accepim⁹. HIE. Quō autēꝫ
panes nō hēbāt: qui statim impletis septē sportis:
ascēderūt in nauiculam: ꝛ venerūt in fines mageda
ibi audiūt nauigātes qđ cauē debeāt a fermēto pha
riseoꝝ ꝛ saduceoꝝ: sed scptura testaꝛ qđ obliti sūt eos
secū tollē. CHRY. Quia vō discipuli circa ↄ̄suati
ones iudaicas adhuc repebāt: iō dñs vehemēter eos
increpat ad vtilitatē oim. vñ seqꝛ: Sciēs aūt iesus
dixit eis: Quid cogitatis inter vos modice fidei: qa
panes nō habetis? GLO. q. d. Quid cogitatis me
dixisse de terrenis panib⁹ de quib⁹ nō est nobis di
sputādū: cū de tā paucis tātas feci abūdare reliqas
CHRY. Hoc aūt facit vt solicitudinē escarū ab eis
abijciat. Sed qre nō arguit eos: cū dixerūt: Vñ no
bis in solitudine panes tāti? eteni opportuni⁹ vide
baꝛ hoc dici. Sed ideo tūc nō rephēdit eos: ne vide
reꝛ se ingerere ad signa faciēda: ꝛ nolebat ante tur
bas eos icrepare. Tūc etiā rōnabilioꝛ hec accusatio
fuit: qn iam duplici miraculo de panib⁹ facto tales
erāt: vt adhuc de escis dubitarēt. Vide aūt ꝛ icrepa
tiōem cum māsuetudine: velut. n. excusando rñdet
pro his quos increpauerat dicēs: Nondū intelligi
tis: neqꝫ recordami quinqꝫ panū. GLO. q. d. neqꝫ

mysteriū intelligitis:neq̧ v̄tutē in mēoria habetis.
CHRY. Per quod in memoriā eos reducit ad ea
que p̄terierūt ⁊ ad futura attentiores facit. HIE.
Per hoc autē ꝙ dicit:Quare nō intelligitis.ecce p
occasiōnem docet eos quid significēt quinq̧ panes
⁊ septē:quinq̧ milia hoīm ⁊ quattuor milia: que pa/
sta sunt in eremo.Si.n.fermētū phariseorū ⁊ sadu/
ceorū nō corpalē panē:sed traditōnes puersas ⁊ hē
tica significāt dogmata:quare cibi quib⁹nutrit⁹est
popul⁹ dei nō verā doctrinā integrāq̧ significent?
CHRY. Ut aūt discas q̄tum in discipulis potuit
increpatio christi: ⁊ qualiter eorū mētē exciterit dor
mientē:audi quid euāgelista dicat:Tūc intellexerūt
ꝙ nō dixit cauēdū a fermēto panū : sed a doctrina
phariseorū ⁊ saduceorū:q̄uis eo hoc nō interp̄tāte
Interp̄tatio ergo dn̄i eos a iudaicis obseruatiōib⁹
abduxit.desides existens attētiores fecit:⁊ a pua fide
eos eripuit:vt nō timeāt si quādo paucos panes ha
bere videātur:neq̧ pro pane soliciti sint:sed hec re/
spiciant vniuersa.

Uēit āt ies⁹ i ptes cesaree philippi ⁊ introgabat discipulos suos dicēs Quē dicūt homies esse filiū hois? At illi dixerūt : Alij iohannē baptistā:alij aūt heliā: alij uero hieremiā aut unū ex q̄.phetis. Dicit illis iesus Uos aūt quē me esse dicitis? Respōdēs simō petr⁹ dixit:Tu es christus fili⁹dei uiui . Rn̄dēs aūt iesus dixit ei:Beat⁹es simō bariona:quia caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi: s; pater me⁹qui in celis est.Et ego dico tibi quia tu es petr⁹ ⁊ sup hāc petrā edificabo ecclīā meā: ⁊ porte inferi nō p̄ualebūt aduersum eā.Et tibi dabo claues regni celorū. Et q̄cūq; ligaueris sup terrā : erit ligatū et in celis.Et quodcūq; solueris sup terram:erit solutū ⁊ in celis.

GLO. Post q̄ discipulos a phariseor̄ doctrina
remouerat dn̄s: cōuenienter euāgelice doctrine ma/
gnitudinē in eis fundat. ⁊ vt maior solēnitas desi/
gnet:loc⁹describit cū dicit:Uenit aūt iesus in ptes
cesaree philippi. CHRY. Ideo aūt nō simplr cesa
reā nomiat:sed cesareā philippi:quia est ⁊ alia cesa
rea que est stratonis:nō aūt in illa:sed in hac disci/
pulos interrogauit:lōge eos a iudeis abducens: vt
ab omni timore eruti:libere dicāt que habebant in
mēte. Philipp⁹aūt iste frater fuit herodis tetrarche
ituree ⁊ traconitidis regiōis:qui in honore tyberij
cesaris cesareā philippi:que nūc paneas dicit appel
lauit. GLO. Cōfirmatur⁹autē in fide discipulos:
p̄us opiones ⁊ errores aliorū a mētib⁹ eorū voluit
remouere.vnde sequit:Et inter.disci.suos di. Quē

dicūt hoīes esse filiū hois? ORI. Interrogat chri
stus discipulos:vt ex apostolorū missiōib⁹nos disca
mus diuersas opiniones fuisse tūc apud iudeos de
christo:⁊ vt nos semp scrutemur de christo: qualis
opinio sit apud hoīes de nobis vt siqd male dicit
de vobis:occasiōes illi⁹p̄cidam⁹:siqd aūt boni:eius
occasiōes augeam⁹.Sed ⁊ discipuli epor̄ ⁊ aplor̄
instruunt exēplo:vt qualescūq̧ opiones habuerint fo
ris de epis suis referāt eis. HIERO. Pulchre aūt
interrogat: Quē dicūt hoīes esse filiū hoīs? Quia
qui de filio hois loquūt:hoīes sunt:qui vero diui/
nitatē ei⁹ intelligūt:nō homies sed dij appellātur.
CHRY. Nō aūt dicit:Quē me dicūt scribe ⁊ pha
risei esse:sed Quē me dicūt hoīes : plebis mētē que
ad malū inflexa nō erat inuestigās.Etsi.n.multo hu
milior q̄ oporrebat eorū erat de christo opio : s; tn̄
a nequicia libera erat: phariseorū aūt opio de chri/
sto erat plena multa malicia. HYLA. Dicendo er
go:Quē dicūt homies esse filiū homis?significauit
p̄ter id qḋ in se videbat esse aliud sentiēdū: erat enī
hois fili⁹.Qḋ igit de se opinādi iudiciū desiderabat
nō illud arbitramur qḋ ip̄e ↄfessus est: sed occultū
erat de quo querebat: in qḋ se credētiū fides debe/
at extēdere.Est aūt hec cōfessiōis tenēda ratio:vt si
cut dei filiū:ita ⁊ filiū homis meminerim⁹:quia al
terū sine altero nihil spei tribuit ad salutē.⁊ ideo si/
gnāter dixit:Quē dicūt homies esse filiū hominis?
HIERO. Nō etiā dixit:Quē me esse dicūt hoīes
sed Quē dicūt esse filiū homis?ne iactāter de se q̄rē
videret. Et nota vbicūq̧ in veteri testamēto scriptū
est Fili⁹homis:in hebreo positū est: Filius adam.
ORIGE. Diuersas aūt iudeorū opiōnes de chri
sto discipuli referūt.vnde dicit: At illi dixerūt: Alij
iohēm baptistā.estimatōem.s.secuti herodis:Alij āt
heliā . videl; estimātes ꝙ aut secūdā natiuitatē su/
sceperit helias:aut ex eo tēpe in corpe viuēs in tēpe
apparuit illo:Alij vero hieremiā.quē domin⁹ in gē
tibus p̄phetā cōstituit:nō intelligētes qm̄ hieremi/
as typ⁹fuerat christi.Aut vnū ex p̄phetis.rōne simi
li p̄pter illa que de⁹ad ipos locut⁹est per p̄phetas:
nō tamē in ipis:sed in ipo sunt impleta HIERO.
Sed tamē turbe sic errare potuerāt in helia ⁊ hiere
mia:quō herodes errauit in iohāne. vn̄ miror quos
dam interp̄tes causas errorū inquirere singulorū.
CHRY. Quia vero discipuli opinionē turbe reci
tauerāt:euocat eos p secūdā interrogatiōem ad opi
niandū aliquid mai⁹de ipo. ⁊ ideo sequit:Dicit illis
iesus:Uos aūt quē me esse dicitis? Uos aūt inq̄ q
simul mecū estis semp: quia maiora signa vidistis q̄
turbe:nō oꝫ vos in opiniōe cōuenire cū turbis:⁊ p
pter hoc nō a p̄ncipio p̄dicatiōis eos de hoc īterro
gauit:sed postq̄ multa signa fecit:⁊ multa locut⁹ē
eis de sua deitate. HIERO. Attēde aūt ꝙ ex hoc
textu sermonis apli nequaq̄ homies : sed dij appel
lant.Cū.n.dixisset: Quē dicūt homines esse filium
homis?subiecit:Uos autē quē me esse dicitis? Ac si
dicat illis: quia homies sunt humana opinātibus:
vos q̄ dij estis:quē me esse existimatis? RABA.
Nō aūt quasi nesciēs de se sentētiā discipulor̄ vel
extraneorū inquirit. Sed ideo discipulos quid de
se sentiāt interrogat:vt cōfessionē recte fidei digna
mercede remūeret. Ideo q̄d alij de se sentiāt inq̄rit.

vt expositis p̄mo sententijs errātiū discipuli pbarent
v̄itatē sue ꝯfessionis nō de opinione vulgata sed de
ipo pcepisse diuīce reuelatōis archano. CHRY. Qn̄
v̄o dn̄s de plebis opiniōe iterrogat: oēs r̄ndēt. sed
oībus discipulis iterrogatis petr⁹ tanq̄ os aploꝝ ꝛ
caput: p oībus r̄ndet. vn̄ sequit: Rn̄dens simon pe
trus dixit: tu es christ⁹ fili⁹ dei viui. ORIG. Dene
gat quidē petr⁹ aliq̄d eoꝝ eē iesum q̄ arbitrabāt ni
dei. cōfessus ē aūt Tu es christ⁹: qd̄ nesciebāt iudei:
sed ꝛ qd̄ mai⁹ est fili⁹ dei viui: q̄ ꝛ p pphas dixerat:
Uiuo ego dicit dn̄s. ꝛ iō dicebat viu⁹: sed sm̄ super
eminētiā: qꝛ supereminet oībus h̄ntib⁹ vitā: qm̄ solus
hꝫ imortalitatē: ꝛ est fons vite: qd̄ p̄pe dr̄ de⁹ pater
vita aūt est q̄si de fōte pcedēs: q̄ dixit: Ego sum vita
HIERO. Deū etiā viuū appellat ad ꝯparationem
eoꝝ deoꝝ q̄ putant dij: sed mortui sūt: Saturnū di-
co iouē venerē: ꝛ herculē: ꝛ cetera idoloꝝ portenta.
HYLA. Est aūt hec v̄a ꝛ iuiolabilis fides ex deo:
deū fideliū pfectū eē: cui sit ex eternitate p̄ris eterni
tas. Hūc igit assumpsisse corp⁹ ꝛ hoiem fcm̄ eē: pfe-
cta ꝯfessio est. Cōplexus est itaq̄ oīa q̄ ꝛ naturam
ꝛ nomē expssit: in quo sūma v̄tutū est. RABA.
Mira aūt distinctiōe fcm̄ est vt dn̄s ipe h̄uilitatem
assūpte h̄uanitatis pfiteat: discipul⁹ excellētiā diue
eternitatis ondat. HYLA. Dignū aūt ꝯfessio petri
p̄miū ꝯsecuta est: qꝛ dei filiū i hōie vidisset. vn̄ seqt:
Rn̄dēs aūt iesus di. ei: btūs es simon bar. qꝛ caro ꝛ
san. nō reue. tibi: sed p̄r me⁹ q̄ est i celis. HIERO.
Reddit enī christ⁹ aplo vicē p testimonio qd̄ de se
petr⁹ dixerat: Tu es christ⁹ fili⁹ dei viui. dū aūt dixit
ei: Btūs es simon bariona: q̄re? qꝛ nō reuelauit tibi
caro ꝛ sanguis sed reuelauit p̄r: qd̄ caro ꝛ sanguis
reuelare nō potuit spūssancti gr̄a reuelatū est. Ergo
ex ꝯfessione sortit vocabulū q reuelatōez ex spūscō
hēat: cui⁹ ꝛ filius appellādus sit. siquidē bariona in
lingua nr̄a sonat filius colūbe. HIERO. Alij sim
plicit accipiūt q simon. s. petr⁹ filius sit iohannis: iu
xta alteri⁹ loci iterrogationē: Simon iohānis: dilig[is]
me? ꝛ volūt scriptoꝝ vitio deprauatū: vt pro. bar. io-
hanna. i. filius iohānis bariona scriptū sit vna detra
cta sybilla: Johāna v̄o iterptat dei gr̄a. vtrūq̄ autē
nomē mystice itelligi pōt q ꝛ colūba spūsscm̄ ꝛ gr̄a
dei donū significet spiritale. CHRY. Uanū est enī
dicē: Tu es fili⁹ ione vel iohāna: nisi vt ondat qm̄ ita
naturalr̄ est christ⁹ fili⁹ dei. sicut petrus filius ione
eiusdē substātie cū eo q̄ genuit. HIERO. Illō aūt
q ait: Qꝛ caro ꝛ sanguis n̄ reuelauit tibi: aplice nar-
rationi cōpara: in qua ait: Cōtinuo nō acq̄eui carni.
ꝛ sanguini: carnē ibi ꝛ sanguinē iudeos significans:
vt hic quoq̄ sub alio sensu demōstret q ei nō per
doctrinā phariseoꝝ sed p dei gr̄am christ⁹ dei filius
reuelat⁹ sit. HYLA. Uel aliter: Btūs h̄ vltra h̄ua
nos oculos ꝛ itendisse ꝛ vidisse laudat⁹ est: nō id qd̄
ex carne ꝛ sanguie ꝯstiterit: sed dei filiū celestis p̄ris
reuelatiōe ꝯspiciēs vt p̄m⁹ agnosceret q diuinitas eēt
in christo. ORIGE. Est aūt in hoc loco q̄rendum
vꝛ cū p̄us mitterent iā coḡscebāt discipuli qm̄ ipse
erat christ⁹. Hic enī sm̄o demōstrat: qm̄ tūc p̄mum
cōfessus fuerit eū petr⁹ christū filiū dei viui. ꝛ vide si
potes: qm̄ credē iesum eē christū min⁹ est q̄ coḡscē
vt dicam⁹ q qn̄ mittebant ad p̄dicandū credebat q̄
dem iesuꝫ eē christū. postea aūt pficiētes eū coḡsce
rent. aut ita est r̄ndendū: vt dicam⁹ qm̄ tūc q̄dē apl[i]
initia cognitionis habebant christi: ꝛ exigua coḡsce
bāt de illo. postea aūt pfecerūt in cognitiōe ipsius: vt
possent capē sciam christi reuelatā a p̄re: sicut ꝛ pe-
trus q̄ btificat: nō solū i eo qd̄ dicit: Tu es christus
sed i eo magis qd̄ addidit fili⁹ dei viui. CHRY. Ni
miꝝ aūt si nō ꝯfessus eēt petr⁹ christū p̄pe ex p̄re na
tū: nō eēt h̄ reuelatione op⁹ neq̄ estimare christum
vnū ex multis filijs adoptiuis btītudine dignū esset
nā ꝛ an̄ hoc illi q̄ erāt i naui dixerūt: Uere fili⁹ dei ē
h̄. Sꝫ ꝛ nathanael dixit: Rabbi tu es fili⁹ dei. nō tn̄
btī dicti sūt: qꝛ nō talē ꝯfessi sūt filiatōem q̄lē petr⁹.
sed vnū ex multis eū estimabāt: nō v̄e filiū. vel etsi p̄-
cipuū q̄dē p̄ multis: nō aūt ex substantia p̄ris. Uidēs
aūt q̄lit ꝛ filiū reuelat p̄r: ꝛ p̄rem fili⁹. Nō enim ab
alio est dicē filiū q̄ a p̄re: nec ab alio p̄rem q̄ a filio
q̄re ꝛ hic manifestū est q fili⁹ est ꝯsubstātialis ꝛ co
adorand⁹ p̄ri ondit aūt christ⁹ ex hic iā multos cre-
dituros: qd̄ fuerat petrus ꝯfessus. vn̄ subdit: Et ego
dico tibi qꝛ tu es petr⁹. HIERO. Ac si. d. qꝛ tu mi
hi dixisti: Tu es christ⁹ fili⁹ dei viui. et ego dico tibi:
nō sermone casso ꝛ nullū op⁹ h̄nte: sed dico tibi: quia
meū dixisse fecisse ē: Qꝛ tu es petr⁹. sicut enī ipe lumen
aplis donauit: vt lumē mūdi appellent: ꝛ cetera que
a dn̄o sortiti vocabula sūt: ita ꝛ simoni q̄ credebat i
petrā christū: petri largit⁹ ē nomē. AUGU. de cō.
euā. Null⁹ tn̄ arbitret q h̄ petr⁹ nomē accepit. nō
enī accepit hoc nomē nisi vbi iohānes cōmemorat
ei dcm̄ eē: Tu vocaberis cephas. qd̄ iterptat petrus
HIERO. Scd̄m autē metaphorā petre recte dr̄
ei: Edificabo eccl̄am meā sup te. ꝛ hoc est qd̄ sequit
Et sup hāc petrā edificabo eccl̄am meā. CHRY.
. i. in hac fide ꝛ ꝯfessione edificabo eccl̄am meā. Hic
ondit multos iā credituros qd̄ petr⁹ ꝯfessus fuerat
ꝛ erigit ei⁹ sensū: ꝛ pastorē ipm̄ facit. AUGU. i li.
retracta. Dixi in quodā loco de aplo petro: q i illo
tanq̄ i petra edificata est eccl̄a: sed scio me postea se-
pissime sic exposuisse qd̄ a dn̄o dcm̄ est: Tu es pe. ꝛ
su. hāc pe. edi. ec. meā. vt sup hūc itelligeret: quē cō-
fessus est petr⁹ dicēs: Tu es christ⁹ fili⁹ dei viui: ac si
petr⁹ ab hac petra appellat⁹ psonā eccl̄e figuraret:
q̄ sup hāc petrā edificat. nō enī dcm̄ ē illi: Tu es pe-
tra: sꝫ Tu es petr⁹. petra aūt erat christ⁹: quē ꝯfess⁹
simon sicut ei tota eccl̄a ꝯfitet: dict⁹ est petr⁹. Harū
aūt duaꝝ snīaꝝ: que sit pbabilior eligat lector. HY
LARI. Est aūt in nūcupatione noui nominis felix
eccl̄e fundamētū: dignaq̄ edificatōe illi⁹ petra q̄ in
fernas leges ꝛ tartari portas ꝛ oīa mortis claustra
dissolueret. vn̄ ad ondendā firmitatē eccl̄e supra pe
trā fūdate subdit: Et porte iferi nō p̄ua. aduer. eam.
GLO. i. nō sepabūt eam a charitate mea ꝛ fide.
HIERO. Ego portas inferi vitia reoꝝ atq̄ peccata
vel certe hereticorꝝ doctrinas p q̄s illecti hoies du-
cunt ad tartaꝝ. ORIGE. Sꝫ ꝛ singule spiritales
neq̄cie in celestib⁹ porte sunt inferoꝝ: q̄b⁹ ꝯtrariant por
te iusticie. RABA. Porte quoq̄ inferi ꝛ tormen
ta ꝛ blādimēta sunt psecutoꝝ: sed ꝛ praua infideliuꝫ
opa ineptaq̄ colloq̄a porte sūt iferi. qꝛ iter p̄dit o-
nis ondūt. CHRY. Nō aūt exp̄mit vꝛ petre nō p̄
ualebūt. in q̄ edificat christ⁹ eccl̄am: aut eccl̄e quam
edificat sup petrā: tn̄ manifestū est: qꝛ nec aduersus
petrā nec aduersus eccl̄am porte p̄ualent inferoꝝ.

CYRIL. in li. thesau. Scõm autē hāc dñi pmissionem eccła aplica petri ab oī seductione hēticaq̃ cōuētione manet imaculata: sup oēs pposiẗos ⁊ epos ⁊ sup oēs pmates eccłaꝝ ⁊ aploꝝ in suis pōtificibꝰ ī fide plenissima ⁊ auctoritate petri. Et cū alie ecclesie quorūdā errore sint verecūdate: stabilita inq̃ssibilr ipsa sola regnat: silentiū īponēs ⁊ oīuꝫ obturās ora hereticoꝝ: ⁊ nos necessario saluti nō decepti supbia neq̃ vino supbie debriati typum ṽitatis ⁊ scē aplice traditionis vna cū ipsa cōfitemur ⁊ pdicamꝰ. HIERONY. Nemo aūt putet hoc de morte dici qꝫ apli ↄditioni mortis subiecti nō fuerit quoꝝ martyria videat coruscare. ORIGE. Si ḡ ⁊ nos pr̃e nobis reuelāte qui est in celis: q̄ñ .s. ↄuersatio nr̃a in celis est ↄfessi fuerimꝰ iesuꝫ xp̄m eē filiū dei viui ⁊ nobis dicet: Tu es petrus. petra enī est oīs q̄ imitator ē xp̄i: aduersus quē aūt porte pualēt inferoꝝ: ille neq̃ petra dicendꝰ est: supra quā edificat christꝰ ecclāꝫ neq̃ eccła neq̃ ps eccłe quā xp̄s edificat supra petraꝫ.

CHRY. Deinde ⁊ aliū petri dicit honorē cū subditur: Et tibi dabo claues regni celoꝝ. q. d. Sicut pr̃ tibi dedit me cognoscē: ita ⁊ ego tibi aliquid dabo .s. claues regni celoꝝ. RABA. Qui enī regē celorū maiori p̄ ceteris deuotione ↄfessus ē: merito p̄ceteris ipse collatis clauibꝰ regni celestis donatꝰ est: vt constaret oībus qꝛ absq̃ ea ↄfessione ac fide regnū celorū nullus posset ītrare. Claues aūt regni celoꝝ ipaꝫ discretionē ⁊ potentiā noīat: potētiā qua liget ⁊ soluat: discretōem qꝛ dignos vel īdignos discernat. GLO. Uñ seq̄: Et quodcūq̃ ligaueris. i. quēcūq̃ ī dignū remissione iudicaueris dū viuit: indignꝰ apō deū iudicabit: Et quodcūq̃ solueris. i. quēcunq̃ soluendū iudicaueris dū viuit: remissionē peccatorum ↄsequet a deo. ORIGE. Uide aūt quātā ptātem hꝫ petra sup quā edificat eccła: vt etiā iudicia eiꝰ maneāt firma q̄si deo iudicāte p eā. CHRY. Uide āt q̄liter christꝰ reducit petrū ad excelsam de ipo intelligentiā. Hec enī ei se pmittit daturꝫ que sūt ppa dei solius .s. peccata soluere: ⁊ ecclam īmutabilē facere inter tot psecutionū ⁊ tētationū pcellas. RABA. Hec aūt ligādi atq̃ soluēdi ptās q̄uis soli petro data videat a dño: tñ ⁊ ceteris aplis dat: necnō etiam nūc ī epis ac p̄sbyteris oī eccłe. Sed iō petrꝰ spāliter claues regni celoꝝ ⁊ p̄ncipatū iudiciarie ptātis accepit: vt oēs p orbē credētes ītelligāt qꝛ q̄cūq̃ ab vnitate fidei vel societatis illiꝰ quolibet mō semetipos segregant: tales nec vinculis peccatorū absolui: nec ianuā pñt regni celestis īgredi. GLO. Spāliter etiam eā petro ↄcessit: vt ad vnitatē nos īuitaret. Ideo enī eū p̄ncipē aploꝝ ↄstituit: vt eccła vnū p̄ncipalē christi haberet vicariū: ad quē diuersa mēbra eccłe recurrerēt: nisi forte īter se dissentirēt. Qd̄ si diuersa capita eēnt ī eccła vnitatis vinculū rūperet. Quidaꝫ aūt dicūt qꝫ iō dicit: Sup terrā. Nō enī data ē ptās ligādi vel soluēdi mortuos: sed viuos. Qui aūt mortuos solueret vel ligaret: nō sup terrā: sed post terrā hoc faceret. EX senten. cōstantinopol. cōcilij. Quo aūt p̄sumūt quidā dicē de viuis tātūmodo hec dcā esse: an ignorāt qꝛ iudiciū anathematis nihil ē altō q̄ separatio: Euitandi sūt aūt illi qui a pessimis culpis detinent: siue in viuis sint siue nō. A nocente .n. semp resurgere necessariū est. Sed ⁊ augustini religiose memorie q̄ inter aphrycanos epos splenduit: diuerse epistole recitate sūt. significātes qꝫ opoꝛteret hereticos ⁊ post mortē anathematiꝫare. Talē autēꝫ ecclasticā traditionē: ⁊ alij aphrycani epi fuauerūt. Sed ⁊ scā romana eccła quosdā epos post mortē anathematiꝫauit licꝫ p fide in vita sua nō eēnt accusati. HIERO. Istū locū epi ⁊ presbyteri nō ītelligētes aliq̄d sibi de phariseoꝝ assumūt supercilio: vt vel dānent innocentes: vel soluere se noxios arbitrentur cū apud deum nō sntā sacerdotū sed reoꝝ vita q̄rat. Legimꝰ in leuitico de leprosis vbi iubēt ostēdere se sacerdotibus: ⁊ si leprā habuerit: tūc a sacerdote immūdi fiāt: nō qꝫ sacerdotes leprosos faciant ⁊ immundos sed qꝫ habeāt noticiā leprosi ⁊ nō leprosi: ⁊ possint discernere q̄ mūdus: q̄ ve īmundus sit. Quō ḡ ibi leprosum sacerdos īmundū facit: ⁊ hic alligat vel soluit eps vel p̄sbyter nō eos q̄ insontes sūt vel innoxij sed p officio suo cū peccatoꝝ audierit varietates: scit qui ligādus sit: q̄ soluēdus. ORIGE. Sit ḡ irreprehensibilis q̄ alteꝝ ligat vel soluit: vt īueniat dignꝰ ligare vel soluere ī celo. Sed ⁊ ei q̄ potuerit ṽtutibꝰ portas obstruē inferoꝝ: q̄si p̄miū dant claues regni celoꝝ. oēs enī spēs ṽtutis cū q̄s eā ceperit opari: q̄si ipse se adaperit añ eū: dño videlꝫ aperiēte eā p grāꝫ suā vt īueniat eadē virtꝰ ⁊ porta eē ⁊ clauis porte. Forsitan aūt ⁊ vnaq̃q̃ virtus est regnū celorum.

Tunc p̄cepit discipulis suis ut nemini dicerēt: qꝛ ipse eēt iesus christꝰ Exinde cepit iesus ostēdere discipulꝭ suis: qꝛ oporteret eum ire hierosolymam: ⁊ multa pati a seniorībꝰ ⁊ scribis ⁊ p̄ncipibꝰ sacerdotum ⁊ occidi ⁊ tertia die resurgere.

ORIGE. Postq̃ petrus cōfessus ē filiū dei viui: qꝛ noluit hoc eos iterim p̄dicare subdit: Tūc precepit discipulis suis vt nemini dicerēt: qꝛ ipse est iesus christus. HIERO. Sed cū supra mittens discipulos ad p̄dicandū iusserit eis: vt annūciarēt aduētū suū: videt eē ↄtrium qd̄ hic p̄cipit: ne se dicāt eē iesū christū. mihi videt aliud eē christū p̄dicare: aliō iesū christū. Et christꝰ cōe dignitatis est nomē: iesus proprium vocabulū saluatoris. ORIG. Uel tūc leuiter q̄dē de eo ānūciabāt: q̄si de magno ⁊ mirabili viro: christū aūt eē eū nōdū annūciabāt. Qui aūt vult ēt christū eū p̄dicatū ab aplis: dicet q̄ñ leuiter p̄mittē voluit eos mētionē nominis sui: vt iterim scō silentio p̄dicatōis huiꝰ: hocipm̄ qd̄ leuiter de christo auditū fuerat digerat in sensibꝰ auditoꝝ. Aut ita ē soluēda q̄stio: vt videāt ea q̄ supius de ānūciādo christo sunt dicta: nō ad tp̄s ptinere qd̄ fuit añ christi resurrectōem: sed ad tpa pꝰ futura. Hec aūt q̄ mandat vt nemini dicant: tūc aplis ↄuenire. inutile enī ē ipsū q̄dē p̄dicare: crucē aūt eius tacere. Propterea precepit eis vt nemini dicerēt: qꝛ ipe est christus: ⁊ preparabat eos vt postmodū dicant: Q̄ñ ipse est christus qui crucifixus ē: ⁊ resurrexit a mortuis. HIERO. Qd̄ ne q̄s putet nr̄e tm̄ eē ītelligētie qd̄ seq̄t: causā tunc phibite p̄dicationis exponit. Seq̄t enī: Exinde cepit iesus ostē. disci. suis: qꝛ opor. eū ire hiero. ⁊ mul.

pati a seni. z scri. z pn. sacer. z occi. z ter. die resur. Est aut sensus: Tunc me pdicate cu ista passus fuero: qa no pdest christu publice predicari z eius vulgare in pplis maiestate que post paululu flagellatu visuri sunt z crucifixu. CHRY. Qd eni semel radicatu e z postea euulsu: si itez plantet: difficile retinebit apd multos. qd aut infixu semel est: z masit postea imobile facile pducebit ad augmentu. ppt hoc aut imoratur tristib[9] pdicedis: z smone multiplicat: vt apiat discipuloz metes. ORIGE. Et vide qz n dixit: Cepit dice vel doce: sed Ondere: qm sicut corporalia ondi dicunt: sic ondi dicit a xpo ea q loqbat. No aut sic puto eis q corpaliter eu multa patiente viderut: ondsa fuisse ea q videbant: quo discipulis ondsus e ronabilis smo de mysterio passionis z resurrectionis xpi: z tuc qde cepit onde. diter aut postea capatioribus factis pleni[9] demostrauit: qz oe qd cepit iesus hoc pfecit. Oportebat aut eu ire in hierusale: vt occidat qde in hierosolymis q sunt deorsum: regnet at resurgens in hierusale celesti. Postq eni resurrexit christ[9]: z alij cosurrexerut ei: ia no deorsum qrit hierusalem vel dom[9] oronis in ea: sed sursum. patit at multa a seniorib[9] hierusale terrene: vt glorificet ab his qui capiut bnficia ei[9] celestib[9] seniorib[9]. Tertia aut die resurrexit a mortuis: vt eripies a maligno acquirat eis q liberati fuerat hoc donu vt baptizentur spu z aia z corpe in noie pris z filij z spussci: q sunt tres dies simul perpetuo instantes eis qui per eos facti fuerunt filij lucis.

C Et assumes cu petr[9]: cepit increpare illu dices: Absit a te dne: n erit tibi hoc. Qui conuersus dixit petro: Uade p[9] me sathanas scadalu es mibi: qz no sapis ea que dei sut: sed ea que hominum.

ORIGE. Adhuc initia eoz q ondebat dices: xps petr[9] indigna hec filio dei viui arbitrabat: z qsi oblitus qm fili[9] dei viui nihil dignu icrepatione facit aut agit: cepit icrepare. z hoc est qd dr: Et assumens eu petrus cepit icrepare illu. HIERO. Sepe diximus nimij ardoris: amorisq q maximi fuisse petru in dnm saluatore. Qui g p[9] cofessione sua z pmium saluatoris qd audierat: no vult destrui cofessionem sua: nec putat posse fieri vt dei fili[9] occidat: assumit eu in effectu suu. vel sepatuz ducit: ne pntib[9] ceteris codiscipulis videat magistru arguere: z cepit illum icrepare amatis affectu: z obstas dice: Absit a te domine. Uel ut meli[9] habet in greco: Propiti[9] sis tibi dne: no erit hoc. quasi necessaria haberet ppiciationem. cui[9] affectu qde suscipiens christ[9] ignorantiaz exprobrat. vn seqt: Qui cuer. dixit pe. Uade p[9] me satha. scada. mihi es. HYLA. Sciens enim dns diabolice artis instructu: petro ait: Uade retro p[9] me. i. vt exeplo sue passionis sequat. In eu vo p que opinio hec suggerebat cuersus adiecit: Satha. scanda. mihi es. No eni conuenit existimare petro sathane nomen: z accusatione scadali deputari: p[9] indulta illa btitudinis z ptatis tata pconia. HIERO. S; mihi error apostolic[9] de pietatis affectu venies: nuq incentiuu videbit diaboli. prudes g lector csideret petro illa btitudine ac ptatem in futuro pmissam no in pnti data: q si statim dedisset ei: nuq in eo praue cofessionis error inuenisset locu. CHRY. Quid etia mirabile est hec pati petrum q de his reuelationem no suscepit. Ut enim discas q neq illa que de christo cofessus fuerit: ex se locut[9] est: vide qliter in his que no reuelata sunt ei turbatione patiat. huana eni z terrestri cogitatioe: q sut christi ci der asesti mabat turpe z idignu esse ei q pateret. Et io domin9 subiecit: Quia no sapis ea q dei sut: sed ea q hominu. HIERO. q. d. mee volutatis e z pris: vt pro hominu salute moriar: tu tua tatu csideras volutatem no vis granu tritici cade in terra: vt multos afferat fruct[9]: z io qz ctria loqris: volutati mee debes aduersari[9] appellari. sathanas eni iterpretat aduersarius siue ctrius. no tn vt pleriq putat eade sathanas: z petr[9] snia cdenant: petro eni dr: Uade retro me sathanas. i. seqre me: q ctri[9] es volutati mee. ille audit: Uade sathanas. z no ei dr retro vt subaudiatur: Uade i igne eternum. ORIGE. Dixit g petro Uade p[9] me. qsi desisteti p ignorantia ire post xpm Sathana aut dixit ei: qsi p ignorantia aliqd hnti ctru deo. Btus aut ad que cuertit xps: etia si corripiedi ca cuertit: Sed qre dixit ad petru: Scadalu mihi es. cu in psalmo dicat: Pax multa diligetib[9] legem tua: z nome illis scadalu: Sed ridedu est: qm non solu iesus no scadalizat. sed nec ois ho: q i dilectione dei pfect[9] est. sed qtu ad se q tale aliqd: vel agit vel loquit: scadalu e alteri: lz ille inscandalizabilis sit: aut certe oem discipulu peccate scadalu sibi appellat: sic z paul[9] dicebat: qs scadalizat z ego n vror

C Tunc iesus dixit discipulis suis: Siqs uult p[9] me uenire abneget semetipz: z tollat cruce sua: z sequat me. Qui eni uoluerit aiaz sua salua facere: pdet eam. Qui aut pdiderit aiam suam pter me: inueniet eam.

CHRY. Postq petr[9] dixerat: ppiti[9] esto mihi: ne qq erit tibi hoc z audiuit: Uade retro me sathanas no fuit dns hac solu icrepatioe cter[9]: s; ex supabudatia voluit ondere icouenietia dictoz a petro z fructu sue passionis. vn subdit: Tuc iesus dixit discipulis suis: siqs vult p[9] me venire: abneget semetipsuz z tollat cruce sua z seqt me. q. d. tu dicis mihi: ppitius esto tibi. Ego aut dico tibi: qm no solu me phibere a passione nociuu tibi e: sed neq saluari poteris nisi patiaris z moriaris z vite abrenucies semp: z vide q n coactiuu facit smone. no. n. dixit: si nolueritis: oz vos h pati: s; Siqs vult. hoc aut dices magis attrahebat. q eni libertati auditore dimittit: magis attrahit. q vo violetia ifert multotiės ipedit: no aut solis discipulis s; coe hoc dogma orbi terraz ppoit dices: Siqs vult. i. si mulier: si vir: si rex: si liber: si fu[9].

CHRY. Tria aut sut q dicut: Abneget semetipm z tollat cruce sua: z seqt me. GREGO. in home. Quia nisi qs a semetipso deficiat: ad eu q sup ipsu e no appropinqt. S; z si nosipsos relinqm[9]: quo ibimus extra nos: vel qs e q vadit si se deseruit: s; aliud

sum⁹ p peccatū lapsi: aliō p naturā cōditi. tūc ḡ nos/
metipsos relinq̄m⁹ ꝛ abnegam⁹ cū vitam⁹ qō p ve
tustatē fuim⁹: ꝛ ad hoc nitimur qō p nouitatē voca
mur. GREGO. sup ezechie. Semetipsū etiā abne
gat: q̄cūq̧ mutat̃ ad meliora ꝛ īcipit eē qō nō erat.
GREGO. xxiij. mora. Semetipsum etiā abnegat
qui calcato typo supbie an̄ dei oculos se eē a se alie
num demōstrat. ORIGE. Quāuis aūt videat̃ ali
quis a peccato abstinē: tn̄ nisi ī crucē christi credide
rit: non pōt dici christo ꝯfixus siue cruci. vn̄ sequit̃:
Et tollat crucē suam. CHRY. Uel alr̄. Qui negat
aliū vel frēm vel famulū vel quēcūq̧: ꝫ si flagella
tum viderit: ꝛ quodcūq̧ patientē nō assistit: non ad
iuuat: ita vult corpori nr̄o nos nō ignoscere: vt si fla/
gellauerit vel quodcūq̧ aliud fecerit corpi nō par
camus. hoc eni est parcere: sicut pr̄es tūc ignoscunt
filijs: cū magistris eoꝝ tradentes iusserit: vt nō pcāt.
Ne aūt estimes ꝙ vsq̧ ad v̄ba tn̄ ꝛ cōtumelias oꝫ
abnegare seipm: ostn̄dit vsq̧ ad mortem etiā turpissi
mam. s. crucis: qō significat in hoc qō dicit: Et tollat
crucē suā ꝛ seq̄t me. HYLA. Sequēdus eni ē dn̄s
cruce assumpta ꝛ passionis sue: ꝫ si nō sorte tn̄ volū
tate comitād⁹ ē. CHRY. Quia etiā latrones mul
ta grauia patiunt̃: vt nō estimes ꝙ passio maloꝝ suf
ficiat: adiūgit cām patiendi cū dicit: Et seq̄t me. vt p
pter eū oīa sustineas: ꝛ alias ei⁹ v̄tutes addiscas. hoc
est eni seq̄ christū vt oꝫ: diligentē esse circa v̄tutes: ꝛ
pati oīa ppt̃ ipm. GREGO. Duob⁹ etiam modis
crux tollit̃: cū aut p abstinētiā affligit̃ corp⁹: aut per
cōpassionē pximi affligit̃ anim⁹. Sed qꝛ ipsis v̄tuti/
bus quedā vitia mixta sūt: dicēdū nobis est ꝙ absti
nentiā carnis nōnūq̄ vana glīa obsidet: qꝛ dū tenui
tas in corpe: dū pallor in vultu respicit̃: v̄tus patefa
cta laudat̃. Cōpassionē v̄o animi plerūq̧ latēter ob
sidet pietas falsa: vt hanc nōnūq̄ vsq̧ ad ꝯdescēdē
dū vitijs ptrahat. vn̄ ad hec excludēda subdit: Et seq̄
tur me. HIERO. Uel alr̄: Tollit crucē suā q̄ mun
do crucifigit̃. cui aūt mūd⁹ crucifixus ē: sequit̃ dn̄m
crucifixū. CHRY. Deinde qꝛ graue videbat̃ quod
dcm̄ est p ea q̄ ꝯsequunt̃: id mitigat: pmia ponēs su
pereminētia laborib⁹ ꝛ malitie penas. vn̄ seq̄t̃: Qui
enī voluerit aīam suā saluā facē pdet eā. ORIG.
Qō duplr̄ pōt intelligi. Primū sic: Siq̄s amator vi
te pn̄tis parcit aīe sue timēs mori: ꝛ putās aīaꝫ suaꝫ
p hāc mortē pire: iste volēs hoc mō suare aīaꝫ suaꝫ
pdet eā: alienā illā faciēs a vita eterna. Siq̄s ꝯtēnēs
vitā pn̄tem vsq̧ ad mortē p v̄itate certauerit: pdet
q̄dē aīam suā q̄tū ad vitā pn̄tem. sed qm̄ ppter chri
stum pdet eā: magis eā saluā faciet in vitā eternam.
Alio mō sic: Siq̄s itelligēs q̄ est vera salus: ꝛ acq̄rere
vult eā ad salutē aīe sue: iste abnegās semetipsum p
dit: q̄tū ad voluptates carnales aīam suā ppt̃ xp̄m
ꝛ pdens aīam suā hoc mō: saluat eā p opa pietatis.
dicendo enī: Qui voluerit: pcedentē ꝛ sequentē vnū
sensū eē ostn̄dit. Si ḡ qō supius dixit: Abneget semet
ipm: de morte corporali dixit: ꝯsiter hoc ō sola mor
te itelligē debem⁹ dcm̄ eē. Si āt abnegare seipm est
carnalem cōuersationē reijcere: ꝛ perdere animam
est deponere voluptates carnales.

¶ Quid eni pdest homini si mūduꝫ
uniuersum lucret̃: aīe uero sue detri
mētū patiat̃. Aut quā dabit homo
cōmutationē p aīa sua? Fili⁹ eni ho
minis uentur⁹ est in gloria pr̄is sui
cū āgelis suis: ꝛ tūc reddet unicuiq̧
sm̄ opa ei⁹. Amē dico uobis: sunt q
dā de hic stātib⁹ q nō gustabūt mor
tem: donec uideant filium hominis
uenientem in regno suo.

CHRY. Quia e contrario dixerat q̄ vult saluare pdet: ꝛ q̄ per
det saluabit: vtrobiq̧ salutē ꝛ pditionē ponens: ne
aliquis estimet equalē eē hincinde pditionē ꝛ salu
tem subiūgit: Quid enī pdest ho. si mun. vni. lu. ani.
v̄o sue detri. pa. q. d. ne dicas ꝙ q̄ picula q̄ ppt̃ xp̄m
īminēt effugit̃. saluet aīam suā. i. vitā tpalem. Sz po
ne etiā cū aīa. i. vita tpali totū orbē terraꝝ: q̄d ex hus
homini erit ampli⁹ aīa ī ppetuū pereunte? Si enim
famulos tuos videres in leticia: te aūt in malis vlti
mis ꝯstitutū: q̄d lucrareris ex eoꝝ dn̄io? Hoc etiā in
aīa tua reputa: cū carne lasciuiēte ipsa futurā pditio
nem expectat. ORIGE. Puto etiā ꝙ mūdum lu
crat̃ q̄ nō abnegat semetipm: nec pdet aīaꝫ suā q̄tū
ad voluptates carnales: ꝛ ipe facit aīe sue detrimen
tū. Id ḡ duob⁹ nobis ppositis magis est eligendū vt
mūdum pdamus: ꝛ lucremur aīas nr̄as. CHRY.
Sed si regnaueris sup vniuersum orbē terraꝝ: non
poteris aīam tuā emere. vn̄ sequit̃: Aut quā dabit
hō cōmutationē p aīa sua? Ac si dicat: Diuitias si p
dideris: poteris dare diuitias alias ad eas redimen
das: aīam aūt pdens: nō poteris aīam aliquā dare:
sed neq̧ aliquid aliō. Quid aūt mirabile est: si ī aīa
hoc cōtingit: etenī in corpe hoc videt̃ ꝯtingē. Et si. n.
x. milia diademata corpi insanabilr̄ egroto circūpo
sueris: nō curat̃. ORIGE. Et pma quidē facie cō
mutatio aīe est substātia vt det substātiā suā homo
pauperib⁹: ꝛ saluet aīam suā. Sed puto ꝙ nō hꝫ ali
quid hō: qō dans q̄si cōmutationē aīe sue liberet eā
de morte: deus aūt p aīabus hominū dedit cōmuta
tionem pciosum sanguinē filij sui. GREGO. Uel
aliter pōt cōmutari: quia sancta ecclīa aliud habet
tps psecutionis: ꝛ aliud pacis: redēptor noster ipsa
ei⁹ tpa distinguit in pceptis. nā psecutionis tpe po/
nenda est aīa: pacis aūt tpe ea que ampli⁹ dn̄ari pn̄t
frangēda sunt desideria terrena. vn̄ dr̄: Quid eni p/
dest homini. HIERO. Prouocatis aūt discipulis
vt abnegarēt se ꝛ tollerent crucē suā: grandis fit ter
ror audientiū. Iccirco tristib⁹ leta succedūt. ꝛ dicit:
Fili⁹ eni ho. ven. est in glīa pr̄is sui cum an. suis. Ti/
mes mortē? audi gloriā triūphātis. Uereris crucē?
ausculta angeloꝝ mysteria. ORIGE. q. d. Nūc q̄/
dem fili⁹ hoīs venit sed nō in gloria. nō eni decebat
eū in gloria cōstitutū peccata nr̄a portare. sed tunc
venit in gloria: cū an̄ pparauerit discipulos suos fa/
ctus sicut illi: vt illos faceret sicut est ipse cōformes
glorie sue. CHRY. Non autē dixit in tali gloria in
quali est: ne alteritatē glorie suspiceris: sed ait Glo/
ria pr̄is: vt eadē glīa ostn̄dat̃. Si aūt glīa vna est: mani
festū ꝙ substantia vna est. Quid ḡ times petre mor
tem audiēs: tūc me videbis in glīa. Si aūt ego ī glīa
ꝛ vos. sed tn̄ dicēs glīam: terribilia imiscuit ī mediū

iudicium introducēs. vñ sequit̄: Et tūc reddam vni
cuiq̄ scōm opa eius HIERONY. Non est enim
distinctio iudei ꝛ gentilis viri ꝛ mulieris: pauperis
ꝛ diuitis: vbi nō psone sed opa ɔsiderāt. CHRY.
Hoc autem dixit non solū peccatoribꝰ penas cōme
morās: sed iustis brauia ꝛ coronas. HIERO. Po
terat autē apostoloꝝ tacita cogitatio istiusmodi scā
dalum sustinere: Occisionē ꝛ mortem nūc dicis eē
futurā: ꝙ autem ꝑmittis te affuturū in gloria in tpa
longa differt̄. Preuidēs ḡ occultoꝝ cognitor quid
possent obiicere: pñtem timorem pñti compensat ꝑ
mio dicens: Sūt q̄dam de hic stan. q̄ non gu. mortē
do. vi. fi. ho. ve. in re. suo. CHRY. Uolens ḡ mon
strare quid est illa gl'a in q̄ postea venturꝰ est: eis in
pñti vita reuelauit sicut poss. hic erat eos discere: ut
neq̄ in dñi morte iam doleāt. REMI. Qđ ḡ hic
dicit̄ impletū est in tribus discipulis: q̄bus dominꝰ
trāsfiguratus in mōte gaudia eterne repromissiōis
oñdit: q̄ viderunt eum in regno suo venientē. i. in ea
claritate fulgentē: in qua pacto iudicio videbit̄ ab
oībus sanctis. CHRY. Propter hoc aūt non ꝓdic
noia eoꝝ qui ascensuri erant in montem: qꝛ reliqui
valde cōcupiscerent sequi. exemplū illius glorie vi
suri ꝛ grauiter tulissent velut despecti. GREGO.
Uel regnum dei pñs eccl'a vocat̄. ꝛ quia nōnulli ex
discipulis eius vsq̄ adeo in corpe victuri erant: vt ec
clesiam dei ɔstructā ɔspicerent: ꝛ ɔ͂ huius mūdi glo
riam erectam cōsolatoria ꝑmissione. nunc dr̄: Sūt
q̄dam de hic stantibꝰ. ORIGE. Moraliter autē
v̄bum dei his q̄ nouiter inducunt̄ ad fidem: formā
hꝫ serui: ꝑfectis aūt venit in gloria prīs sui. Angeli āt
illius sunt ꝓphetaꝝ ꝯmones: quos nō est possibile
ante spiritaliter itelligere: nisi cū spiritalē intellectū
fuerit v̄bū christi: vt videant̄ simul apparere in ma
iestate. Tunc aūt dabit vnicuiq̄ de gl'a sua ꝯm actū
eius: qꝛ quanto quis melior fuerit in actibꝰ suis tan
to spiritaliꝰ intelligit christū vel ꝓphetas ipiꝰ. Stā
tes aūt vbi stat iesus: sūt q̄ fundatas hñt apud iesū
aīe bases: Ex quibꝰ qui meliꝰ stant: dicunt̄ non gu
stare mortem donec videant v̄bum dei: quod venit
in regno suo vidēs eminentiā dei quam videre non
pñt q̄ diuersis inuoluti sunt peccatis: qđ est mortē
gustare: qua peccans aīa morit̄. Sicut eni vita est ꝛ
panis viuꝰ. q̄ de celo descēdit: sic ꝛ inimica eiꝰ mors
panis est mortuꝰ. Ex istis aūt panibꝰ q̄dā modicū
manducāt tm̄ gustātes: q̄dam abundantius. qui. n.
raro ꝛ mod. cū peccāt: tantūmodo gustant mortem
qui aūt ꝑfectius susceperunt spiritalē virtutē: nō gu
stant eā: sed viuo pane semp vescunt̄. ꝙ aūt dic. do
nec videāt non distinguit tps: vt post ꝗ͂ transierit illud
donec: fiat qđ ante non fuerat factū: sed rem que ne
cessaria est exponit. qui eni semel videt eū in gloria
eius: iam nequaq̄ gustabit mortē. RABA. San
ctos autem mortem gustare testat̄: a quibus mors
corporis quasi libando gustatur: vita vero anime
possidendo tenet̄. CAPI. XVII.

ET post dies sex assumpsit ie
sus petꝝ ꝛ iacobū ꝛ iohānē
fratrē eius: ꝛ duxit illos in
montē excelsum seorsum: ꝛ transfi
guratꝰ est aā eos. Et resplēduit fa
cies eius sicut sol: uestimēta aūt eiꝰ
facta sunt alba sicut nix. Et ecce ap
paruerūt illis moyses ꝛ helias cum
eo loquētes. Rñdens autē petrꝰ: di
xit ad iesum: Dñe bonū est nos hic
eē: si uis faciamꝰ hic tria tabernacu
la: tibi unū: moysi unū: ꝛ helie unū.

REMI. Claritatē sue visionis quā ꝑmiserat do
minus discipulis suis in hac transfiguratione habi
ta in monte post sex dies cōpleuit. vñ dicit̄: Et post
sex dies assumpsit pe. ꝛ ia. ꝛ io. fra. eius. HIERO.
Querit̄ autem quō post sex dies assumpsit eos: cū
lucas euāgelista octonariū numerū ponat: sed faci
lis est rñsio: quia hic medii ponunt̄ dies: ibi pmꝰ ad
ditur ꝛ extremꝰ. CHRY. Ideo aūt non ɔfestim fa
cta ꝑmissione eos sursum ducit: sed post sex dies: vt
reliqui discipuli nihil patiant̄ humanū. i. aliquē inui
die motum. vel vt horum dierum spacio vehemētio
ri cōcupiscentia repleti: qui assumēdi erant: solicita
mēte accederēt. RABA. Merito autem post sex
dies gl'am illam oñdit: qꝛ post sex etates futura est
resurrectio. ORIGE. Uel quia in sex diebus to
tus factus est visibilis mundus. qui transcendit om
nes res mundi: pōt ascendere sup mōtem excelsum
ꝛ gloriam aspicere v̄bi dei. CHRY. Ideo aūt hos
tres assumpsit quoniā alii peccatores erant. Intēde
autem qualiter mattheus non occultat eos qui sibi
ꝑpositi sunt. hoc enim ꝛ iohānes facit ꝑcipuas petri
laudes cōmemorās. Ab emulatione eni ꝛ vana glo
ria mundꝰ fuit apostoloꝝ chorus. HYLA. In tri
bus autē assumptis de trium origine: Sem: Cham ꝛ
Japhet: futura electio populi ostendit̄. RABA.
Uel tres solūmodo discipulos secum ducit: Quia
multi sunt vocati: pauci vero electi. Uel qꝛ qui nūc
fidem sancte trinitatis incorrupta mente seruāt: tūc
eterna eius visione letant̄. REMI. Ostensurꝰ aūt
dominꝰ gloriam sue claritatis discipulis: duxit eos
in montē. vnde sequit̄: Et duxit illos in montem ex
celsum seorsum. In quo docet qꝛ necesse est oībus
qui deū cōtemplari desiderāt: vt nō in infimis volu
ptatibus iaceant: sed amore supernoꝝ semp ad cele
stia erigant̄: ꝛ vt oñdat discipulis quatenus gloriā
diuine claritatis nō in huius seculi ꝓfundo querāt
sed in celestis beatitudinis regno. Ducit̄ autē seor
sum: qꝛ sancti viri toto animo ꝛ fidei intentione sepa
rati sunt a malis: funditusq̄ separabunt̄ in futuro:
vel quia multi vocati pauci vero electi. Sequitur:
Et transfiguratus est ante eos. HIERO. Qualis
eni futurus est tempore iudicādi talis apostolis ap
paruit. Nemo autem putet pristinā eum formam ꝛ
faciem perdidisse vel amisisse corporis veritatem: ꝛ
assumpsisse corpus spiritale vel aereum. Sed quō
transfiguratus sit: euāgelista demonstrans. d. Et re
splenduit facies eiꝰ sicut sol: vestimēta autē eius fcā
sunt alba sicut nix. Ubi splēdor faciei ostēdit̄ ꝛ can
dor describit̄ vestiū: non substātia tollit̄: sed gloria
cōmutat̄. Certe transformatꝰ est dñs in eam gl'am

qua venturus est postea in regno suo. Trāsformatō splēdorem addidit: faciē non subtraxit ⁊ si corp⁹ spiritale fuerit. vñ ⁊ vestimenta mutata sunt: q̄ intantū fuere candida: vt alius euāgelista differit: q̄lia fullo sup terram non posset facere: ⁊ hui⁹ aūt corporale ē ⁊ tactui subiacet: non spiritale ⁊ aereū quod illudat oculis: ⁊ tm̄ in phantasmate aspiciat. CHRY. Si aūt facies dñi resplenduit sicut sol: ⁊ sancti sicut sol fulgebunt: nunq̄d erit equalis claritas dñi ⁊ suorum? nequaq̄. Sed q2 nihil lucidius inuenit sole: iccirco ad manifestādum exemplū future resurrectionis: ⁊ facies dñi resplēdere: ⁊ iusti fulgere dicunt sicut sol.

ORIGE. Mystice antē cū aliquis transcenderit sex dies sm̄ q̄ diximus: videt transfiguratū iesum añ oculos cordis sui. Diuersas enim habet verbum dei formas apparens vnicuiq̄ sm̄ q̄ videnti expedire cognouerit: ⁊ nemini supra qd̄ capit semetipm̄ ostēdit. vnde non dixit simpliciter Transfiguratus est: sed Coram eis. In euangeliis enim iesus simpliciter intelligit ab eis qui non ascendūt ꝑ exercitationē verborum spiritalium sup excelsum sapie montem. Eis autem qui ascēdunt: iam non sm̄ carnē cognoscit sed deus verbum itelligit. Coram his ergo trāsfigurat iesus: ⁊ nō coram illis qui sunt deorsū in conuersatione terrena viuentes. Vt aūt coram quib⁹ trāsfigurat: facti sunt filii dei: ⁊ ondit eis sol esse iusticie: ⁊ vestimenta ipsi⁹ fiūt candida sicut lumē: que sunt smones ⁊ littere euangeliorum quib⁹ iesus est indut⁹ sm̄ illa que ab apostolis dicūt de eo. GLO. Vel vestimenta christi sanctos significāt: de quib⁹ isaias. Oībus his velut vestimēto vestieris. ⁊ viui operāt: q2 candidi erūt virtutibus: ⁊ omnis vitiorum estus ab eis remot⁹ erit. Sequit: Et appa. illis moy. ⁊ heli. cū eo loquētes. CHRY. Hoc autē multas habet rationes. Et pma quidē est hec: Quia enim turbe dicebant eum esse heliā vel hieremiā aut vnū ex pphetis: capita pphetarum secū ducit: vt saltem hinc videat differētia suorū ⁊ dñi. Alia ratio est: Quia enim cōtinue iesum accusabant iudei tanq̄ trāsgressorē legi ⁊ blasphemū: pris sibi gloriam vsurpantē: vt ondat ab vtraq̄ accusatione innoxi⁹: eos qui in vtroq̄ fulserunt in mediū ducit. Etenim moyses legem dedit ⁊ helias ꝓ gloria dei emulator fuit. Alia ratio est vt discāt: quoniā mortis ⁊ vite potestatē habet: ꝓpter hoc ⁊ moysen qui morte defecerat: ⁊ heliam qui nōdum mortem passus fuerat in mediū ducit. Aliam cām ⁊ ipse euāgelista reuelat. s. mōstrare crucis gloriam: ⁊ mitigare petrū ⁊ alios discipulos passionē timentes. Loquebant enim vt alius euāgelista dicit de excessu quē completur⁹ erat in hierusalē. vñ eos in mediū ducit qui se morti exposuerūt ꝓ his q̄ deo placebāt: ⁊ ꝓ plebe credentiū. eteni tyrannis vterq̄ se libere ꝑntauit: Moyses quidē pharaoni: helias autem achab. Ducit aūt ⁊ ꝓpter hoc eos in mediū. volebat eni q̄ discipuli illorum ꝓuilegia zelarēt: vt s. fierēt māsueti sicut moyses: ⁊ zelātes sicut helias.

HYLA. Quod etiā moyses ⁊ helias ex omni sanctorū numero assistūt medi⁹ inter legē ⁊ prophetas christus in regno est. cum his eni israelē quib⁹ testibus ꝑdicatus est iudicabit. ORIGE. Siquis etiā intelligit spiritalē legem conuenientē smonib⁹ iesu ⁊ in ꝓphetis absconditā christi sapientiam: ille vidit moysen ⁊ heliam in gloria vna cū iesu. HIERO. Considerādum est etiā q̄ scribis ⁊ phariseis de celo signa poscentib⁹ dare noluit: hic vero vt apostolorū augeat fidē dat signū de celo: helia inde descendēte quo ascenderat: ⁊ moyse ab inferis resurgēte: qd̄ ⁊ achaz ꝑ isaiam pcepit: vt petat sibi signū de inferno vel de excelso. ORIGE. Quid autem seruid⁹ petrus dixerit subdit. Rñ. pe. di. ad iesum: Dñe bonū est nos hic esse. Quia enim audiuit q̄ oportet cū hierosolymā ire adhuc timet ꝓ christo: sed post increpationē nō audet dicere rursus: Propitius esto tibi: s3 idem occulte per alia signa insinuat. Quia eni videbat multā quietē ⁊ solitudinem: cogitauit conueniētem ibi stationē esse ex loci dispositione: qd̄ significat dicens: Bonum est nos hic esse. Vult etiam ibi semꝑ esse: ideo tabernaculorum meminit dicēs: Si vis faciam⁹ hic tria tabernacula. Cogitauit enī q̄ si hoc fieret nō ascenderet hierosolymā: ⁊ si non ascenderet christ⁹ non moreret: Ibi enī sciebat scribas insidiari ei. Cogitabat etiā q̄ helias aderat: q̄ in monte ignem descendere fecit: ⁊ moyses qui intrauit nebulam: ⁊ deo locut⁹ est. vñ occultari poterāt vt nullus peccatorum sciret vbi eēnt. REMI. Vel aliter: Visa dñi maiestate ⁊ duorū suorum: petrus adeo delectatus est: vt cuncta tpalia obliuioni traderet: ⁊ ibi in perpetuū vellet manere. Si autem tūc petrus sic accensus est: quāta erit suauitas ⁊ dulcedo vidē regē in decore suo ⁊ interesse choris angelorum ⁊ omnium sanctorum? In eo sane qd̄ ait petr⁹: Dñe si vis deuotionem sibi subditi obediētis sui ostēdit. HIERO. Erras tñ petre: ⁊ sicut alius euāgelista testat: nescis quid dicas. Noli tria tabernacula querere: cū vnū sit tabernaculū euāgelii: in quo lex ⁊ pphete recapitulāda sūt. Si aūt queris tria tabernacula nequaq̄ suos cū dño conferas: sed fac tria tabernacula: imo vnū pr̄i ⁊ filio ⁊ spiritui scō: vt quorum ē vna diuinitas vnū sit in pectore tuo tabernaculū. REMI. Errauit etiā q̄ voluit vt regnū electorum ꝯstitueret in terra qd̄ dñs ꝓmiserat dare in celis. Errauit: q2 oblit⁹ ē se ⁊ socios suos eē mortales: ⁊ absq̄ gustu mortis voluit subire eternā felicitatē. RABA. Et in eo q̄ celesti conuersationi tabernacula facienda putauit: in qua domus necessario non erat: cum scriptum sit: Templum non vidi in ea.

Adhuc eo loquente: ecce nubes lucida obūbrauit eos. Et ecce vox de nube dicēs: Hic est fili⁹ me⁹ dilectus in quo mihi bñ cōplacui: ipsū audite: Et audiētes discipuli ceciderūt in faciē suā: ⁊ timuerūt valde: ⁊ accessit iesus ⁊ tetigit eos: dixitq̄ eis: Surgite: ⁊ nolite timere. Leuantes aūt oculos suos neminē viderūt: nisi solū iesū. Et descēdētib⁹ illis de mōte pcepit iesus dicens: Nemini dixeritis visionē: donec filius hominis a mortuis resurgat.

HIERO. Quia carnale est frondib⁹ aut tentoriis q̃rebat tabernaculū: nubis lucide opiunt vmbraculo. vñ df: Adhuc eo loq̄nte: ecce nubes lu. obū. eos CHRY. Cū dñs cominat nubē tenebrosā ondit sic in fina. h aūt qꝛ nō terrere volebat: sed docē nubes apparuit lucida. ORIGE. Lucida aūt nubes obumbrās scōs ē v̄tus p̄rna: vel forte spūsscūs. dicā ēt saluatorē nr̄m eē lucidā nubē: q̄ obūbrat euāgeliū ꝛ legē ꝛ pphas: sic itelligūt q̄ pñt aspicē lumē ipsi⁹ i p̄missis. HIERO. Qꝛ vō iprudēter iterrogauerat petr⁹: ppterea dñi rñsionē nō mereꝛ: sꝫ pr̄ rñdet pro filio: vt v̄bū dñi opleret: Qui me misit ipe de me testimoniū phibet. CHRY. Neq̧ āt moyses loqtur neq̧ helias: sꝫ pr̄ oīb⁹ maior vocē emittit ex nube: vt discipuli credāt: q̧ a deo hec vox erat. Semp eni ꝛ apparē solet de⁹ i nube: sicut scriptū est: Nubes ꝛ caligo i circuitu ei⁹. ꝛ hoc ē qd̄ df: Et ecce vox de nube. HIERO. Uox q̄dē p̄ris de celo loquentis audif q̄ testimoniū phibeat filio: ꝛ petꝝ errore sublato doceat v̄itatē: imo p petruꝫ ceteros aplos. vñ subdit dicēs: Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹. huic ē fiedū tabernaculū: huic obtpandū. hic ē fili⁹: illi sui sūt. debēt ꝛ ipsi vobiscū i penetralib⁹ cordis sui dño tabernaculū p̄parare. CHRY. Ne igit timeas petre. Si eni potēs ē de⁹: manifestū qꝛ ꝛ fili⁹ simil'r potēs ē. si eni diligitur ne timeas. null⁹ eni quē diligit pdit: nec tu eq̄lit eū diligis genitori. Neq̧ aūt solū diligit eum qꝛ genuit: sꝫ qꝛ vni⁹ volūtatis cū ipso. Seq̄t. n. In quo mihi cōplacui. ac si dicēt: In quo requiesco: quē accepto qꝛ oīa q̄ sūt p̄ris cū diligētia exeq̄t: ꝛ ē volūtas vna ipsi⁹ ꝛ p̄ris: q̄re ꝛ si crucifigi vult: ñ odicas. HYLA. Hūc ḡ eē filiū: hūc dilectū: hūc oplacitū: sꝫ ꝛ hūc audientiū vox de nube significat dicēs: Ipm audite. vt idone⁹ ipe pceptoꝝ taliū auctor eēt: q̄ seculi dānū crucis volūtatē: obitū corpis: ꝛ p⁹ hec regni celestis glām facti ofirmasset exēplo. REMI. Dic ḡ: Ipm audite. ac si aliis v̄bis dicēt: Recedāt vmbre legales ꝛ typi pphaꝝ: ꝛ solū coruscū lumē euāgelii seq̄mi. Siue iō ait: Ipm audite. vt illū esse ondēt quē moyses p̄dixerat dicēs: Tāq̄ me pphaꝫ suscitabit vobis de⁹ de frib⁹ v̄ris: audietis ipm. Sic ḡ dñs vndiq̧ habuit testes: ex celo vocē p̄ris: ex paradiso heliā: ex inferis moysen: ex hōib⁹ aplos: vt i noīe iesu oē genu flectaꝛ: celestiū: trestriū: ꝛ ifernoꝝ. ORIGE. Uox aūt de nube aut ad moysen ꝛ heliā loq̄t: q̄ desiderabant vidē filiū dei ꝛ audire eū: aut discipulos docet. GLO. Notādū aūt q̧ hīc ouenit mysteriū secūde regeneratōis: q̄. s. erit i resurrectōe vbi caro resuscitabit cū mysterio p̄me q̄ ē i baptismate: vbi aīa resuscitaꝛ. In baptismate eni chrīsti opatio toti⁹ trinitatis ōnsa ē. Fuit eni ibi fili⁹ icarnat⁹. apparuit i colūbe spē spūsscūs. ꝛ pr̄ fuit ibi i voce declarat⁹. Et silr̄ i trāsfiguratōe q̄ ē sacr̄m secūde regeneratōis tota trinitas apparuit: pr̄ i voce: fili⁹ i hoīe: spūsscūs i nube. Querit aūt q̄re spūsscūs ibi i colūba: h i nube declarat⁹ ē. Dona sūdē sua p spēs declarare solet. Innocētiā āt i baptismate donat: q̄ p auē simplicitatis designaꝛ. Datur⁹ ē āt claritatē ꝛ refrigeriū i resurrectōne: ꝛ iō i nube refrigeriū: i fulgore nubis claritas resurgētiū corpoꝝ designaꝛ. Seq̄t: Et audi. disci. ceci. i fa. suā: ꝛ timue. valde. HIER. Triplicē aūt ob cām pauore terreꝛ: vel qꝛ se errasse cognouerant: vel qꝛ nubes lucida operuerat eos: aut qꝛ dei p̄ris vocē loq̄ntis audierāt. Hūana eni fragilitas ospectū maioris glīe ferre nō sustinet: ac toto aīo ꝛ corpe otremiscēs ad t̄rā cadit. quāto eni q̄s ampliora q̄sierit: tāto magl ad iferiora collocabiꝛ si igrauerit mēsurā suā. REMIGI. In eo v̄o q̧ scī apli i faciē ceciderūt: fuit iudiciū scitatl: qꝛ sci i faciē cadē dicūt: ipii v̄o retrorsū CHRY. Sꝫ cū añ i xp̄i baptismo q̄ñ talis etiā vox de celo delata ē: null⁹ ex turba q̄ aderat tale aliqd passus ē: quo discipuli i mōte ceciderūt: qꝛ. s. ꝛ solitudo ꝛ altitudo ꝛ silētiū erat multū: ꝛ trāsfiguratō stupore plena: ꝛ lumē puꝝ ꝛ nubes extēsa: ex qb⁹ oīb⁹ stupor in eis ogregabaꝛ. HIERO. Quia v̄o illi iacebāt: ꝛ surgē nō poterāt: ipe clemēter accedit: ꝛ tangit eos vt tactu fuget timorē: ꝛ debilitata mēbra solidenꝛ. ꝛ hoc ē qd̄ df: Et ac. iesus ꝛ teti. eos. quos āt manu sanauerat: etiā sanauit ipio. vñ seq̄t: Dixitq̧ eis: surgite ꝛ nolite timē. Primuꝫ timor expellit vt postea doctrina tribuaꝛ. Seq̄t: Le. āt ocu. suos: ne. vi. nisi so. iesū. qd̄ rōnabilit' factū ē: ne si moyses ꝛ helias pseuerassent cū dño: p̄ris vox videreꝛ icerta: cui potissimū daret testimoniū. Uidēt etiā iesū stātē ablata nube ꝛ moysen ꝛ heliā euanuisse: qꝛ postq̄ legis ꝛ pphetaꝝ vmbra discesserat: vtrūq̧ i euāgelio repiꝛ. Seq̄t: Et descēdētib⁹ illis de mōte pcepit eis iesus dicens: Nemini dixe. visi. hāc: do. fi. ho. a mor. resur. Nō vult ḡ i pplīs p̄dicari: ne ꝛ icredibile eēt p rei magnitudiē: ꝛ p⁹ tātā glām apud rudes aīos sequēs crux scādalū facēt. REMI. Siue qꝛ si maiestas illi⁹ diuulgareꝛ i pplo: ppl'i ipedirēt dispēsationem passionis ei⁹: resistēdo pncipib⁹ sacerdotū: ꝛ sic redēptō hūani generl retardareꝛ. HYLA. Silētiū etiā reꝝ gestaꝝ q̄s viderāt ipat: vt cū eēnt spūscō repleti: tunc gestoꝝ spiritaliū testes eēnt.

Et iterrogauerūt eū discipl'i ei⁹ dicētes: Quid ergo scribe dicunt q̧ helias oporteat p̄mo uenire. At ille rñdens ait eis: Helias q̄dē uētur⁹ est ꝛ restituet oia. Dico autē uobis: qꝛ helias iā uenit ꝛ nō cognouerūt eū: sed fecerūt i eo q̄cūq̧ uoluerūt. Sic ꝛ fili⁹ hōis passur⁹ ē ab eis. Tūc itel lexerunt discipuli quia de iohanne baptista dixisset eis.

HIERO. Traditio phariseoꝝ ē iuxta malachiā pphetā: q̧ helias veniat añ saluatoris aduētū: ꝛ reducat cor patꝝ ad filios ꝛ filioꝝ ad p̄res: ꝛ restituat oia i antiquū statū. Estimāt ḡ discipuli trāsformationē glīe hāc eē: quā i mōte viderāt. Et iō df: Et iterro. eū disci. ei⁹ di. q̄d ḡ scri. di. q̧ heli. oꝫ p̄mū ve. Ac si dicerēt: Si iā venisti i glām: quo pcursor tu⁹ nō apparet: maxie autē h dicūt: qꝛ heliam viderant recessisse. CHRY. Nō aūt aduētū helie discipuli de scripturl sciebāt: sꝫ scribe eis manifestabāt: ꝛ ferebaꝛ h s̄mo i plebe idocta: sic ꝛ de xp̄o. Non aūt vt oportebat aduent⁹ chrīsti ꝛ helie a scribis iterptabaꝛ. Scripture eni duos dicāt xp̄i aduēt⁹: eū. s. q̄ fact⁹ ē: ꝛ eū q̄ futur⁹

ē. Sȝ scribe ⁊ plebē euertētes: scōm aduētū solū com memorabāt plebi: ⁊ dicebāt: Quō si h̄ ē christ⁹ opor tebat heliā ꝑuenire. Est igiť solutio quā christ⁹ idu cit. Seqť: At ille rńdēs ait: heli. q̄dē ve. ē: ⁊ resti. oīa Dico āt vobis: Iā ve. Ne āt estimes eū i ſmone er rasse: si qñq3 diť heliā ventuꝝ: ⁊ qñq3 venisse. Cū enī diť q̄ helias vētur⁹ ē: ⁊ restaurabit oīa: de ipo helia i ppa ꝑsona loqť: q̄ q̄dē restaurabit oīa: dū corriget īfidelitatē iudeoꝝ q̄ tūc īuenieť: qđ ē ꝯuertē corda patꝝ ad filios .i. iudeoꝝ ad aplos. AVG. ð q̄. eua. Uel restituet oīa .i. eos quos antixpi ꝑsecutio pturbauerit. vł vt ipe restituat moriēdo q̄ ex. CHRY. Si aūt tot bona erūt ex helie ꝑñtia: q̄re tūc nō eū mi sit? Dicem⁹ q2 ⁊ tūc christū estimātes heliā nō credi derūt ei. Tūc aūt helie credēt q̄ cū p⁹ tātā expectatō nē venerit ānūciāš iesū: facili⁹ suscipiēt q̄ ab eodē di cent. Cū vō dicit q̄ helias iā venit: Iohānē heliam vocat: ppť ministerij modū. sicut enī helias secundi aduēt⁹ ꝑcursor erit: ita iohānes ꝑcursor fcūs ē p̄mi: ppter hoc autē heliā noiat: vt ōñdat p̄mū suū aduē tū veteri testō: ⁊ pphetie ꝯuenire. HIERO. Ipe ḡ q̄ ventur⁹ ē in secūdo saluatoris aduētu iuxta corpis fidē: nūc ꝑ iohānē venit i ṽtute ⁊ spū. Seqť: Et non cognouerūt eū. sȝ fecerūt in eo q̄cūq3 voluerūt. hoc est spreuerūt: ⁊ decollauerūt eū. HIERO. Ut dñi aduē tū ꝑnūciās passionē quoq3 ꝑcurrēt: ⁊ iniurie ⁊ vexa tionis exēplo. vñ seqť: Sic ⁊ fi. ho. paš. est ab eis.

CHRY. In quo opportune suā passionē cōmemo rat ex passione iohānis multā eis p̄bēs ꝯsolationē.

HIERO. Queriť ḡ cū herodes ⁊ herodias iohānē īterfecerit: quō ipi quoq3 iesū crucifixisse dicāť cum legam⁹ eū a scribis ⁊ phariseis īterfectū? Et breuiter rńdēdū q̄ i iohānis nece phariseoꝝ factio ꝯsenserit: ⁊ in occisione dñi herodes iūxerit volūtatē suā: qui illusū atq3 despectū remisit ad pilatū vt eū crucifige ret. RABA. Ex indicio āt passionis sue quā dñs eis sepi⁹ p̄dixit ⁊ ꝑcursoris sui quā iā cōpletā cerne bāt discipli cogñscebāt iohānē sibi i helie vocabulo demōstratū eē. vñ seqť: Tūc itel. disci. q2 de io. bap. dixiť eis. ORIG. Qđ aūt dixit ppť iohānē helias iā venit: nō aīa helie ē itelligēda: ne incidam⁹ in do gma transcorporatōis: q2 alienū est ab ecclesiastica ṽi tate: sed sicut āgel⁹ p̄dixit: Ueīt i spū ⁊ ṽtute helie.

¶ Et cum uenisset ad turbaȝ acces sit ad eum homo genibus prouolu tus ante eum dicens: Domine mise rere filio meo quia lunaticus est: ⁊ male patitur. Nam sepe cadit in ig nem: ⁊ crebro in aquam. Et obtuli eum dicipulis tuis: ⁊ non potuerūt curare euȝ. Respondens auteȝ ies⁹ ait: O generatio icredula ⁊ puersa: quousq3 ero uobiscum? Usquequo patiar uos? Afferte huc illū ad me ⁊ icrepauit illuȝ iesus: ⁊ exijt abeo de moniū: ⁊ curat⁹ ē puer ex illa hora.

ORIGE. Cōcupiscēs petrus spectabilē illā vitā ⁊ ꝑponēs vtilitatem suam vtilitatib⁹ pluriū: oīuȝ dicebat: Bonū est nos hic esse. Sed quoniā chari tas non querit que ipsa sunt: hoc quod videbať bo num petro: non fecit iesus sed quasi de monte excel so diuinitatis descēdit ad turbā: vt qui nō poterant ascendere sursum ppter infirmitatē animarū suarū: illis ꝑficiat. vñ diciť: Et cum venisset ad turbam. Nisi enī cum discipulis suis electis venisset ad tur bam: nō accessisset ad eū ille de quo subdiť: Accessit ad eum homo genibus ꝑuolutus ante eum dicens: Domine miserere filio meo. Ubi considerandū est q̄ quādoq3 qui patiunť: credūt ⁊ deprecanť p sua salute: quādoq3 autem p eis alij faciūt: sicut nunc q̄ genibus volutť: pro filio rogat: quandoq3 vero a se metipso saluator etiam a nullo rogatus sanat. Pri mo aūt queram⁹ quid est qđ seqť: Quia lunatic⁹ est ⁊ male patiť. Medici ergo loquunť que volūt: qui nec imūdū spiritū arbitrāť: sed corpalē aliquaȝ passionē: ⁊ dicūt hūida moueri in capite ſm aliquā ꝯpassionē ad lumē lunare qđ hūidā hȝ naturā. nos āt q̄ euāgelio credim⁹: dicem⁹ hāc passionē imūdū spiū i hōib⁹ opari. Obſuat enī q̄dā scismata lune: ⁊ sic opať: vt ab obſuatōe lune pati hoīes mētiāť: ⁊ ꝑ hoc culpabilē dei creaturā ōñdat: sic ⁊ alij demōes sȝ aliq̄ stellaꝝ scismata īsidiāť hōib⁹: vt iniq̄tatē i ex celso loquāť: q̄sdā stellas dicētes maleficas: q̄sdam bñficas: cū nulla stella a deo sit fcā: vt male faciat. i h̄ āt q̄ subdiť: Nā se. ca. i ig. ⁊ cre. i aquā. CHRY. Cōsiderādū ē q̄ nisi puidētia h̄ hō eēt potr⁹ dudū ꝑijsset. Demō. n. q̄ ipȝ i ignē ⁊ i aquā mittebat īterfe cisset eū oīo: nisi de⁹ eū refrenasset. HIE. Qđ āt diť Et ob. eū dis. tu. ⁊ nō po. cu. eū. Latēť accusat aplos cū īpossibilitas curādi iēdū nō ad īhecillitatē curātiū. sȝ ad eoꝝ q̄ curādi sūt fidē referať. CHRY. Inspice aūt ⁊ aliūde ei⁹ īsipiētiā: q̄liť corā turba īterpellat ad iesū aduers⁹ discipłos. sȝ ipe eos liberat ab accu satōe defectū curatōis iputās illi. Ex mltis enī mon strať eū īfirmū i fide fuisse: nō tñ tñ i ei⁹ ꝑsonā inue hiť: ne ipm ꝯturbaret: sȝ i oēs iudeos. Probabile ē enī mltos ꝑñtiū de discipulř īcōueniētia cogitasse. ⁊ iō seqť: Rñ. ie. ait o ge. icre. ⁊ puer. quo. ero vo. vsq3 quo pa. vos? Per h̄ āt qđ diť: Usq3quo ero vo. ōñ dit desideratā ab eo eē mortē ⁊ ꝯcupiscibilē recessū.

REMI. Sciēdū quoq3 q2 dñs nō tñ tūc ceperat pati iprobitatē iudeoꝝ: sȝ a lōgo p⁹ tpe. ⁊ iō h̄ dicit: Usq3quo patiar vos? ac si dicat: q2 lōgo tpe cepi pa ti vestras iprobitates: iō idignu ēēs mea paciencia.

ORIGE. Uel qm̄ nō potuerāt eū sanare discipli quasi adhuc modice fidei cōstituti: ppterea dixit. O generatio icredula. ⁊ q̄ ait Peruersa: ōñdit qm̄ ex ꝑuersitate malitia ē introducta extra naturā. puto aūt q̄ ppť ꝑuersitatē toti⁹ hūani generis q̄si grauat⁹ malitia eoꝝ dixit: Usq3quo ero vobiscū? HIE. Nō āt credēdū est q̄ tedio supat⁹ sit: ⁊ māsuet⁹ ac mitis in verba furoris eruperit: sȝ q̄ in similitudinē medici si egrotū videat ꝯ sua ꝑcepta se gerere dicat: Usq3quo ascēdā i domū tuam? vsq3quo artis ꝑdaȝ industriā: me aliud iubente ⁊ te aliud perpetrante q̄ āt nō sit irat⁹ hōi: sȝ vitio: ac ꝑ vnū hoīeȝ iudeos ar guat īfidelitatť: p3 ex h̄ qđ īfert. Affer. huc il. ad me.

CHRY. Postq̄ enī discipulos excusauerat: ducit

patrē pueri ad spem benignā credēdi q ab hoc ma
lo eripiet: ⁊ vt inducat pr̄ ad fidē futuri miraculi vi
dens demonē tumultū pati: ex hoc solū q vocabat
increpauit eū. vn̄ seqt̄: Et increpauit eū iesus. Nō ille
q patiebat: sȝ demō increpat. REMI. In quo fa
cto reliqt exēplū p̄dicatoribꝰ vt vitia psequāt: hoies
vō subleuēt. HIE. Siue increpauit puerꝝ: qꝛ ppter
pcēā sua a demone fuerat oppssus. Seqt̄: Et exijt
ab eo demō. ⁊ cu.ē pu. ex illa hora. RABA. Quia
nulla remanet ibi infirmitas vbi oīpotēs salutē p̄
stat ptās. HIE. Mihi aūt videt iuxta tropologiā
lunaticꝰ eē: q p horarū momenta mutat ad vitia ⁊
nūc qdē in ignē fert: quo adulterantiū corda succē
sa sūt: nūc in aq̄s. s. voluptatū vl̄ cupiditatū q nō va
lent extinguē charitatē. AVG. de q. euā. Ul̄ ignis
ad irā ptinet: eo q alta petat: aq̄ ad voluptates car
nis. ORI. De incōstātia aūt pctōris dr̄: Stultꝰ vt
luna mutat. Et ē vidē in talibꝰ ipcrꝰ quosdā q̄si ope
rū bonoꝝ subrepe. aliqñ aūt q̄si qdā abreptiōe spūs
a passionibꝰ ɔphēdūtur ⁊ cadūt a statu bono i quo
stare putabant. Forsitā ḡ angelꝰ q sortitꝰ ē huiꝰ lu
natici custodiā pr̄ huiꝰ appellat: deprecans q̄si p filio
medicū animaꝝ: vt liberet eū q nō pōt sanari a pas
sione p verbū hūile discipuloꝝ christi: qꝛ nō recipit
eoꝝ admonitionē valde surdꝰ. Et ideo opꝰ ē christi
sermo vt iam de cetero sine rōne nō agat.

¶ Tūc accesserūt discipuli eiꝰ ad ie
sū secreto ⁊ dixerūt: Quare nos nō
potuimꝰ eijcere illū? Dicit illis iesꝰ:
Propt̄ incredulitatē vestrā. Amen
quippe dico vob: si habueritis fideȝ
sicut granuȝ synapis: dicetis monti
huic: trāsi hic ⁊ trāsibit: ⁊ nihil ipos
sibile erit uob. Hoc aūt genꝰ nō eij
citur: nisi p orationem ⁊ ieiuniū.

CHRY. Acceperāt discipuli a dn̄o ptātē spirituū
imūdoꝝ. ⁊ qꝛ oblatū demōiacū curare nō potuerāt
videt q in dubitationē deuenerit: ne forte gratiam
q erat eis tradita pdidissent. ⁊ iō dicit: Tūc acces. ad
iesū disci. eiꝰ secre. ⁊ dixerūt: q̄re nos nō po. eij. illū?
Interrogāt qdē singulari non ppter verecūdiā. sȝ qꝛ
d ineffabili ⁊ magna re erāt eū iterrogaturi. Seqt̄:
Dixit ill. ie. ppt̄ incre. vr̄aȝ. HYLA. Crediderāt q
dē aplī: nōdū tn̄ erāt p̄fecte fidei: nā dn̄o i mōte de
morāte: ⁊ ipsis cū turbis residētibꝰ qdā tepor eoꝝ
fidē retardauerat. CHRY. Un̄ manifestū ē hinc:
qm̄ ⁊ discipuli in fine defirmati sūt: sȝ nō oēs. colū
ne enī ille nō aderant. s. petrꝰ: iacobꝰ: ⁊ iohānes.
HIE. Hoc ē aūt qd̄ in alio loco dn̄s dicit: Quecūqꝫ
i noie meo petieritis: credētes accipietis. Ergo quo
tiēs nō accipimꝰ: nō dāt is ē impossibilitas: sȝ po
scentiū culpa. CHRY. Sciēdū tn̄ q sicut multoti
ens accedētl fides accipe sufficit affectū miraculi: ita
mltotiēs faciētiū miracula sufficit virtꝰ: etiā nō cre
dentibꝰ illis. etenī q circa corneliū ex ppria fide al
lexerūt gratiā spūsci. Ille aūt mortuꝰ q piectꝰ ē in
sepulchꝝ helisei: sola virtute corpis sci resuscitatꝰ ē.
Contigit autē ⁊ tūc discipulos infirmari in fide. vnde
eiꝰ. n. dispositi erāt añ crucē: ⁊ iō fidē dicit hic effe
cām signoꝝ. Un̄ subdit: Amē qppe di. vo. Si ha. fi.
sic gra. syna. di. mon. huic trā. hic ⁊ trāsibit. HIE.
Putāt aliq fidē grano synapis cōpatā puā dici: cū
aplūs dicat: Et si habuero tātā fidē vt montes trāsfe
rā. magna ē ḡ fides q grano synapis ɔpat. GRE.
x. mora. Granū qppe synapis nisi terat neqq̄ virtus
eiꝰ agnoscit: sic si vir scūs tritura psecutionis oppri
mat: mox in feruorē virtutis vtit qcqd i illo antea
despicabile infirmūqꝫ videbat. ORI. Uel iō ois
fides grano synapis cōpat: qm̄ contēnit qdē fides
ab hoībꝰ: ⁊ modicū aliqd ⁊ vile appet. Cū vō ɔsecu
tū fuerit hmōi semē bonā aīam q̄si terrā: fit arbor
magna. Sic aūt magna ē p̄dicta lunatici infirmitas
⁊ fortis ad curādū inter oīa mala vt mōti assimiletur:
nec expellat: nisi p oēm fidē eiꝰ q passiōes hmōi sa
nare voluerit. CHRY. Un̄ ⁊ de trāslatiōe mōtiū
mētionē facit. Et vltra pcedit dicēs: Et nihil ipos.
erit vobis. RABA. Sic enī fides mētē nr̄am ca
pacē donis celestibꝰ facit: vt qcūqꝫ volumꝰ: facilime
a fideli dn̄o impetrare possimꝰ. CHRY. Si aūt di
xeris vbi aplī mōtes trāstulerint? Illō dicā: qꝛ mul
ta maiora fecerūt: mortuos plimos suscitātes. Dicūt
aūt pꝰ aplōs sci qdā aplīs miores: mōtes necītate
iminēte trāstulisse. Si aūt aploꝝ tpē mōtes nō sūt trās
lati: hoc nō fuit qꝛ nō potuerūt: sȝ qꝛ noluerūt: vtili
tate nō iminēte. Nec dn̄s dixit q h eēnt facturi: sȝ
q h facē possent. pbabiliter tn̄ factū ē: sȝ scriptū nō
est. neqꝫ enī oīa miracl̄a q fecerūt scripta sūt. HIE.
Uel montis trāslatio non eiꝰ significat quē oculis
carnis aspicimꝰ: sȝ illiꝰ q a dn̄o trāslatꝰ fuerat ex lu
natico: q p pphetā corrūpe dr̄ oēm terrā. GLO.
Ut sit sēsꝰ: Dicetꝭ mōti huic. i. supbo diabolo: Trāsi
hic. i. obsesso corpe. in altū maris. i. in pfundū inferni:
Et trāsibit ⁊ nihil ipossibile erit vobis. i. nll̄a icōmo
ditas isanabil̄. AVG. de q. euā. Ul̄ aliť: Ne disci
puli i miracl̄ faciēdis extollerēt i supbiā: ãmoniti
sūt potiꝰ p hūilitatē fidei q̄si p synapis granū elationē
trenā q mōtis noie significata ē curare trāsferre.
RABA. Dū aūt docet aplōs quō demō debeat ex
pelli: oēs instituit ad vitā: vt. s. nouerimꝰ grauiora qqꝫ
vl̄ imūdoꝝ spirituū vl̄ hoīm tētamēta ieiunijs ⁊ ořo
nibꝰ eē superāda: ⁊ illud deū quoqꝫ h remedio sin
gulari posse placari. vn̄ subdit: Hoc aūt ge. nō eij. nisi
p ora. ⁊ ieiuniū. CHRY. Qd̄ dicit nō solū de genē
lunaticoꝝ: sed ⁊ vniuerso genē demoniū. Ieiuniū. n.
mltā sapiaȝ ipōit: ⁊ hoīeȝ q̄si āgelū de celo ɔstituit:
⁊ icorporeas ptātes ipugnat. Sȝ ⁊ ořone opꝰ ē q̄si
p̄ncipaliori. Qui. n. orat vt oportet: ⁊ ieiunat: nō mlť
indiget: ⁊ ita nō fit auarꝰ: sȝ ad elemosynā pmptꝰ ē.
Qui etiā ieiunat: leuis ē ⁊ vigilāť orat: ⁊ ɔcupiscēti
as pnitiosas extinguit: ⁊ ppitiū deū facit: ⁊ aīam su
perbā hūiliat. Qui ḡ orat cū ieiunio: duplices habȝ
alas: etiā ipsis vētis leuiores. Neqꝫ enī oscitat ⁊ tor
pet orās: qd̄ ⁊ multi patiunť: sȝ ē igne vehementior
⁊ terra firmior: ideoqꝫ talis maxime demonijs aduer
sat. nihil enī est hoīe decenter orāte potētiꝰ. Si aūt
infirmū est tibi corpꝰ ad ɔtinue ieiunādū: nō tn̄ ad
orandū. Et si ieiunare nō potes: potes tamē non la
sciuire nō puū aūt ē h: neqꝫ multū a ieiunio distās.
ORI. Si ḡ aliqñ oportuerit nos circa curationeȝ
tale aliqd patientiū pmanere: nō adicremꝰ neqꝫ in

terrogam⁹: neq̧ loq̄mur quasi audiēti spūi imūdo: sed abigam⁹ ieiunijs ⁊ orōnib⁹ nr̄is spūs malignos.

GLO. Uel hoc gen⁹ demonij .i. ista carnaliū voluptatū mutabilitas nō vincit: nisi spūs orone ꝯfirmet: ⁊ caro p ieiuniū maceret. REMI. Uel ieiuniū hic intelligit generale: quo nō solū abstinem⁹ a cibis: ꝫ ab oīb⁹ illecebri carnalib⁹ ⁊ pctōꝝ passiōib⁹ Silr̄ orō intelligēda ē generalr̄: q̄ ī pijs ⁊ bonis opibus ꝯsistit. De q̄ dic̄ apl's: Sine intermissione orate.

Cōuersantib⁹ aūt eis in galilea: dixit illis iesus: Fili⁹ hois tradēdus ē i man⁹ hoim ⁊ occidēt eū: ⁊ tertia die resurget. Et ꝯtristati sūt uehemēt.

REMI. Sepe dn̄s mysteria sue passionis discipulis p̄dixit vt qn̄ acciderēt: tanto leui⁹ ea ferrēt: quāto p̄cognita haberēt. Et iō hic dr̄: Conuersantib⁹ āt eis in ga. di. il. iesus: Fili⁹ ho. tra. ē i ma. hoim. ⁊ occident eū. ORI. Uidēt q̄dē hec illis q̄ supra dixerat similia eē vt facile q̄s dicat dn̄m eadē ipsa repetere qđ nō est ita: tradendū eni supius nō ē dictuꝫ. hic aūt nō solū tradendū: ꝫ etiā in man⁹ hoim tradendū audiuim⁹. Traditū igit apl's filium narrat a deo patre: sed etiā ꝯtrarie ptātes eū in man⁹ hoim tradiderūt. HIE. Semp aūt p̄speris miscet tristia. Si eni cōtristat eos q: occidend⁹ ē: debet letificare qđ subdit: Et die tertia resurget. CHRY. Neq̧. n. multū tēp⁹ dixit quo in morte maneret: ꝫ tertia die se dixit resurrecturū. ORI. Predicente aūt h̄ dn̄o tristati sūt discipuli. vn̄ seq̄t: Et ꝯtristati sūt vehemēter. Nō attēdentes ad illō qđ dixerat: Et tertia die resurget. nec ꝯsiderātes q̄s eēt cui ad destruendam mortem triū dierum tempus sufficeret. HIE. Porro q̧ contristabantur vehementer: non de infidelitate venit: sed pro dilectione magistri.

Et cum uenissent capharnaū: accesserūt q didrachmā accipiebāt ad petrū: ⁊ dixerūt ei: Magister ur̄ nō soluit didrachmam. Ait: Etiā. Et cū intrasset in domū p̄uenit eū iesus dicēs: Quid tibi uidet simon? Reges terre a qb⁹ accipiūt tributū ul' cēsum a filijs suis: an ab alienis? Et ille dixit: Ab alienis. Dixit illi ies⁹: Ergo liberi sūt filij. Ut aūt nō scandalizem⁹ eos uade ad mare ⁊ mitte hamū: ⁊ eū piscē q p̄m⁹ ascēderit tolle. Et aperto ore ei⁹ iuenies staterē: illū sumēs da eis pro me ⁊ te.

GLO. Quia discipuli audita dn̄i passiōe ꝯtristati erant: ne aliquis passionē christi necessitati ascriberet nō humilitati: subiūgit factū in quo christi libertas ⁊ humilitas demōstrat. vn̄ dr̄: Et cū ve. ca. acces. q didra. acci. ad pe. ⁊ di. ei: Magister vr̄ non sol. didrachmā. HYLA. Dn̄s didrachmā solue postulatur. i. denarios duos hoc eni oi isrl' lex redēptōe corpis ⁊ aie ꝯstituerat i ministerio tēpli seruiētiū. CHRY. Cū eni p̄mogenita egyptioꝝ interfecit de⁹: tūc tribū leui p eis accepit. Deinde q: p̄mogenitis q̄ erāt apd iudeos: minor hui⁹ numer⁹ erat p deficiēt. h⁹ in numerū: si dn̄s iussit inferri: ⁊ extūc tenuit cōsuetudo vt p̄mogenita vectigal hoc inferrēt. Quia igit p̄mogenitus erat christ⁹: videbat aūt discipuloꝝ p̄m⁹ eē petrus: ad eū accedūt. Et vt mihi videt: nō in vnaq̄q̧ ciuitate hoc expetebant. Ideoq̧ in capharnaū adeunt christū. q: ei⁹ patria extimabat. HIE. Ul' aliter: Post augustū cesarē iudea facta est tributaria: oēs censi capite ferebant. vn̄ ⁊ ioseph cū maria cognata sua p̄fessus ē in bethleē. Rursus qm̄ dn̄s nutrit⁹ erat in nazareth: qđ ē opidū galilee: subiacens capharnaū vrbi ibi deposcit tributa: ⁊ p signoꝝ magnitudine hi q̄ exigebant nō audebāt ipsū repetē: ꝫ discipulū cōueniūt. CHRY. Et neq̧ hūc cū multa vehementia: ꝫ mansueti⁹. neq̧ eni inculsantes: ꝫ interrogātes dixerūt: Magister vr̄ nō sol. didrachmā? HIE. Siue maliciose interrogāt vtꝫ reddat tributa: an ꝯdicat cesaris volūtati. CHRY. Quid igitur petr⁹? Ait: Etiā. Et his q̄dē dixit: qm̄ soluit. Christo āt nō dixit: erubescēs forsassis p his ei loq̄. GLO. Uel aliter: Et petr⁹ rn̄dit: Etiā. i. ita est q̧ nō soluit. Uoluit aūt petr⁹ dn̄o intimare q̧ herodiani peterēt censū: sed dn̄s p̄uenit eū. vn̄ seq̄t: Et cū intras. do. p̄. eū ie. di. Reges tre a qb⁹ acci. tri. vel cēsū. i. redditū de capite. A filijs suis. an ab alienis? HIE. Aū q̄dē q̧ petr⁹ suggerat: dn̄s interrogat: ne scādalizent discipuli ad postulationē tributi: cū videāt eū nosse q̄ absente se gesta sūt. Seq̄t: At ille di. Ab alie. Dixit illi iesus: Ergo liberi sūt filij? ORI. Sermo iste duplicē hꝫ sensū. Scđm vnū eni filij regū terre liberi sūt apud reges terre: extranei aūt extra terrā liberi sūt. pter eos aūt q̄ depmūt eos: sic egyptij filios isrl' Scđm alteꝝ aūt pp̄ter hoc ipsū q̧ aliq̄ sūt alieni a filijs regū terre: ꝫ sūt filij dei: liberi sūt: q̄ manēt in v̄bis iesu ⁊ cognouerūt v̄itatē: ⁊ veritas liberauit eos a seruitute pcti. Filij āt regū terre liberi nō sūt: qm̄ oīs q̄ fecit pctm̄: seru⁹ ē pcti. HIE. Dn̄s aūt nr̄ ⁊ ꝫ carnē ⁊ ꝫm spm̄ fili⁹ erat regis: vel ex dauid stirpe generat⁹: vl' oīpotētis patris v̄bū: g̊ tributa quasi filius regū nō debebat. AVG. de que. euā. Dicit. n. ī oī regno liberos eē filios. i. nō eē vectigales. Mlto g̊ magis liberi eē debēt ī quolibꝫ regno t̄reno filij regni ipsi⁹: sub quo sūt oīa regna terrena. CHRY. Si aūt nō erat fili⁹: inaniter h̄ exēplū induxit. Sꝫ dicet aliq̄s: Fili⁹ ē ꝫ nō p̄pri⁹: ē g̊ alien⁹: ⁊ sic hoc exēplū nō hꝫ veritatē. Ipse eni de p̄prijs filijs disputat ad quoꝝ differentiā alienos vocat: q̄ nō ex parētib⁹ substātialiter nati sūt. Intēde aūt q̄liter ⁊ hic x̄p̄us certificat eā cognitionē q̄ petro reuelata ē ā deo: per quā dixit: Tu es christ⁹ fili⁹ dei viui. HIE. Quāuis g̊ liber eēt: q: tn̄ humilitatē carnis assūpserat: debuit oēm iusticiā adimplē. vn̄ seq̄t: Ut aūt nō scan. eos va. ad mare. ORI. Cōsequēs quoq̧ ē intelligere: quoniā quotiēs exurgūt quidam q̄ per iusticiā tollant nr̄a terrena: reges hui⁹ terre eos transmittunt: vt exigant a nobis que sūt ipsorum: ⁊ suo exemplo prohibet dn̄s aliquod scandaluꝫ fieri etiam huiusmodi hoībus: siue ne ampli⁹ peccēt: siue vt saluēt.

Filiꝰ eni dei q̄ nullū opꝰ fecit seruile quasi habens formā serui quā ꝓpter hoīem suscepit: tributū ⁊ cē sū dedit. HIE. Quid p̄mū in h loco mirer nescio: vtꝝ p̄sciam an magnitudinē saluatoris: Prescīētiā ꝙ nouerat habere piscē in ore staterē: ⁊ p̄mus ipse capiēdus eēt. magnitudinē atq; v̄tutē si ad eiꝰ v̄bū stater in ore piscis creatus ē: ⁊ qđ futuꝝ erat: ipse loquēdo fecerit. Ipse ḡ christꝰ ꝓpter eximiā charitatē ⁊ crucē sustinuit ⁊ tributa reddidit: nos infelices q̄ christi censemur noīe: ⁊ nihil tanta dignū facimus maiestate: ꝑ illius honore ⁊ tributa nō reddimus: ⁊ q̄si filij regis a vectigalibꝰ īmunes sumꝰ. Hoc etiā simplicit̄ intellectū edificat auditorē: dū audit dn̄m tante fuisse pauptatis: vt vnde tributa ꝓ se ⁊ ap̄lo redderet: nō habuerit. Qđ siq̄s obijcē voluerit: quō iudas in loculis portabat pecuniā: r̄ndebimꝰ: rem paupeꝝ in vsus suos ꝯuertere nephas putauit: nobisq; idē tribuit exēplū. CHRY. Uel iō nō expositis iubet dare: vt ostdat ꝙ maris ⁊ pisciū dominet̄.

ORIGE. Uel q̄ꝛ iesus nō habuit imaginē cesaris. p̄nceps eni huiꝰ seculi nihil hēbat ī eo: ꝓpterea nō ex ꝓprio: sꝫ ex mari imaginē cesaris accepit. non aūt suscepit ipse staterē: neq; fecit eū sibi possess. ōez ne sit aliq̄ imago cesaris apud imaginē inuisibilis dei. Uide etiā christi prudētiā qualit̄ nec rēnuit tributū: nec simpliciter iubet dari: sꝫ prius ostdit se nō esse obnoxiū: ⁊ tūc dat quoꝝ vnū fecit. s. dare tributū: vt illi. s. actores non scandalizentur. hoc aūt. s. vt ostdat se libeꝝ vt nō scandalizētur discipuli. alio v̄o loco ꝯtēnit phariseoꝝ scandalū: q̄ꝛ de escis disputabat: docens nos scire tp̄a ſm q̄ oportet nō cōtēnere eos q̄ scandalizant̄: ⁊ ſm q̄ oportet cōtēnē. GRE. sup ezechiel. Cōsiderandū eni ē: q̄ꝛ inq̄tū sine peccō possumꝰ vitare ꝓximoꝝ scādalū debemꝰ. Si aūt de veritate scādalū sumit̄: vtiliꝰ ꝑmittit̄ nasci scādalū q̄ veritas relinquat̄. CHRY. Sic aūt stupescis de christi v̄tute: ita admirare petri fidē: q̄ꝛ rei tā difficili obediuit. Ideoq; de fide eum remunerās: copulauit eū sibi in tributi datione: qđ fuit abūdātis honoris. Et hoc ē qđ dr̄: Inuenies sta. il. su. da eis pro me ⁊ te. GLO. Cōsuetudo eni erat vt vnusquisq; ꝓ se didrachma redderit. Stater v̄o ē pondꝰ duoꝝ didrachmatū. ORI. Mystice aūt in agro ꝯsolationis: sic eni interp̄tat̄ capharnaū: ꝯsolat̄ oēm discipulū: ⁊ libeꝝ filiū eē ꝓnūciat: ⁊ dat ei v̄tutē piscādi p̄mū piscē: vt ascendente eo ꝯsolationē accipiat petrus sup eū quē piscatꝰ ē. HYLA. Cū aūt p̄mū piscē admonet̄ petrꝰ inq̄rere: ascensuri ostdūt̄ ⁊ plures. Btūs ille primꝰ martyr stephanꝰ: primꝰ ascendit: ⁊ staterē ī ore ꝯtinuit. In quo didrachma noue p̄dicatiōis tāq; duo denarij hēbant̄. dei eni gloriā ⁊ dn̄m christū in passione ꝯtuens p̄dicabat. HIE. Uel iste piscis q̄ p̄mꝰ factꝰ ē adā: q̄ ꝑ secūdū adā liberat̄ id qđ in ore eiꝰ h̄ ē in ꝯfessiōe fuit iuentū: pro petro ⁊ dn̄o reddit̄. ORIG. Cū etiā videris auarū hoīem ab aliquo petro correctum ꝙ abstulit de ore eiꝰ v̄bū pecunie: dices eū ascēdisse de mari. i. de fluctibꝰ solicitudinū auaricie ad hamū rōnabilē ⁊ ꝯp̄hensū atq; saluatū ab aliquo petro q̄ eū docuit veritatē: vt ꝓ statere habeat imaginē dei. i. eloq̄a eiꝰ.

HIE. Et pulchre illud ipsū quidē dat̄ p̄ciū: sꝫ diuisū ē. q̄ꝛ ꝓ petro q̄ ī ꝓ peccatore p̄ciū reddebatur: Dn̄s aūt nr̄ peccm̄ nō fecit. Ostdit̄ āt silitudo carnis dū eodē ⁊ dn̄s ⁊ seruꝰ p̄cio liberāt̄. CA.XVIII.

IN illa hora accesserunt discipuli ad iesū dicētes: Quis putas maior est in regno celoꝝ? Et aduocans iesus puulū: statuit eū in medio eoꝝ: ⁊ dixit: Amē dico uob: nisi ꝯuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut puuli nō intrabitis in regnū celoꝝ. Quicūq; ergo humiliauerit se sicut puulꝰ iste: hic ē maior i regno celoꝝ. Et q̄ susceperit unum puulū talē in noīe meo me suscipit. Qui aūt scandalizauerit unū de pusillis istis q̄ in me credūt: expedit ei ut suspēdat̄ mola asinaria i collo eiꝰ ⁊ dimergat̄ in ꝓfundum maris.

HIE. Quia discipuli viderāt ꝓ petro ⁊ dn̄o idē tributū reddituꝝ: ex eq̄litate p̄cij arbitrati sūt oībꝰ ap̄lis petrū eē p̄latū. CHRY. Unī passi sūt aliqđ hūanū qđ euāgelista designat dicēs: In illa hora accesserūt discipuli ad iesū dicētes: Quis putas maior ē in regno celoꝝ? Uerecundati siquidē passionē ꝯfiteri quā passi sūt: nō dicūt manifeste: Petrū cur p̄honorasti nobis? sed indeterminate interrogāt: Quis maior ē? Q̄n aūt tres p̄honoratos viderūt. s. petrū iacobum ⁊ iohānē in trāsfiguratiōe: nihil tale passi sūt. q̄ v̄o in vnū solū cōtulit honorē: tūc doluerūt. Tu aūt ꝯsidera p̄mū quidē ꝙ nihil eoꝝ q̄ sūt in terris q̄rūt: deinde ꝙ postea hāc passionē deposuerūt. Nos aūt neq; ad defectꝰ eoꝝ ꝯtingere possumꝰ. neq; eni q̄rimꝰ: Quis maior ē in regno celoꝝ: sꝫ Quis maior est in regno terre. ORI. In his aūt imitatores discipuloꝝ eē debemus: siq̄ aliquid ī nobis dubiū queritur ⁊ nō inuenit̄: vt cū omni ꝯsensu accedamꝰ ad iesū: q̄ potēs ē illuminare corda hoīm ad intelligendā solutionē oīm questionū. Interrogemꝰ etiā aliquē doctoꝝ: Qui p̄positi hētur in ecclesijs? Sciebant aūt discipuli hoc interrogātes: quia nō est eq̄litas sanctoꝝ in regno celesti: sꝫ quō maior ⁊ qualit̄ viuēs minimꝰ hoc discere cupiebant. Uel sciebant quis eēt minimꝰ: ⁊ q̄s magnꝰ: ex eo qđ supra dn̄s dixerat: sed ex multis magnis q̄s esset maior hoc eis nō erat manifestū. HIE. Uidēs aūt iesus cogitationes eoꝝ voluit desiderio glorie humilitatis ꝯtētionē sanare. vn̄ seq̄tur: Et aduo. ie. puu. sta. eū in me. eoꝝ. CHRY. Mihi videt̄ valde paruulū ī medio statuē: oībꝰ passiōibꝰ exutū. HIE. Ut ī eo et etatē q̄rē ⁊ silitudinē īnocētie demōstraret. vel certe puulū statuit in medio eoꝝ seipsū qui non venerat ministrari sed ministrare: vt eis humilitatis tribueret exemplū. Alij paruulū interp̄tantur sp̄ūsanctū quē posuerit in cordibꝰ discipuloꝝ: vt supbiā in humilitatē mutaret. Seq̄t̄: Et dixit: Amen di. vo. nisi ꝯuer. fue. ⁊ efficia. sicut paruuli: non intr. in reg. celorum. Nō p̄cipit ap̄lis vt etatē habeāt paruuloꝝ: sed inno

centiā: et qꝫ illi p annos possidēt: hi possideāt p īdustriā: vt malicia non sapiā puuli sint. Ac si dicat: Sicut iste paruul⁹ cuius vobis exemplū tribuo nō plenerat in iracūdia: lesus nō meminit: vidēs pulchrā mulierē nō delectat̄: non aliud cogitat: ꝛ aliud loquit̄: sic ꝛ vos nisi talē habueritis innocentiā: ꝛ animi puritatē regnum celoꝝ non poteritis intrare.

HYLA. Pueros etiā credētes oēs p audiētie fidē nūcupauit. hi enī patrē sequūt̄: matrē amant: velle malū nesciūt: curā opū negligūt: nō īnolescunt non oderūt: nō mentiūtur: dictis credūt: ꝛ qđ audiūt verum hñt. Lrā ḡ sic legit̄. GLO. Nisi cōuersi fueritis ab hac elatione ꝛ indignatione in qua mō estis ꝛ efficiamini ita innocētes ꝛ humiles p v̄tutē: sicut puuli sūt p etatē: non intrabitis in regnum celoꝝ ꝛ qñquidē aliter nō intrat̄. Quicunq̄ ḡ humiliauerit se sicut puulus iste: hic maior est in regno celorum. Quāto enī q̄s erit humilior: tanto maior efficit̄ in regno celoꝝ. REMI. i. in cognitione gratie uel ecclesiastica dignitate: vel certe in eterna btitudine.

HIE. Uel aliter: Quicūq̄ humiliauerit se sicut puulus iste: hic itrabit ī regnū celoꝝ. Seq̄t̄: Et q̄ suscepit vnū puu. ta. ī no. meo: me suscepit. CHRY. ac si. d. Non solū si tales efficiami: mercedē accipitis. sꝫ etsi alios tales ꝑpter me honorabitis: ꝛ honoris q̄ ē ad illos retributiōez vobis determino regnū. Magis aūt qđ multomaius est ponit: Me suscepit. HIE. Qui enī talis fuerit: vt christi imitetur humilitatē ꝛ innocentiā: in eo christ⁹ suscipit̄ ꝛ prudenter: ne cuꝫ delatū fuerit aplis: se putēt honoratos adiecit: non suo illos merito: sed magistri honore suscipiendos.

CHRY. Deinde facile susceptibilē hūc sermonem facit: penā inducēs. vnde sequit̄: Qui aūt scandalizat vnū de pusillis istis. Ac si dicēt: Sicut q̄ hos honorāt ꝑpt me mercedē habēt: ita ꝛ q̄ hos dehonorant: vltimā sustinebūt vindictā. Si aūt conuitium scandalū vocat: ne mireris. multi enī pusillanimes ex eo qꝫ despiciūt̄: scandalizati sūt. HIE. Nota qꝫ qui scandalizat̄ puul⁹ est. maiores enī scandala nō recipiūt. Et q̄q̄ generalis possit esse sñia aduersus oēs q̄ aliquē scandalizant: tñ iuxta consequētiā sermonis etiā contra aplos dictū intelligi pōt: q̄ interrogādo quis maior eēt in regno celoꝝ: videbantur inter se de dignitate cōtendere. ꝛ si in hoc vitio permansissent: poterāt eos quos ad fidē vocabant per suū scandalū ꝑdere: dū aplos viderēt int̄ se de honore pugnare. ORIGE. Quō aūt q̄ cōuersus est ꝛ fact⁹ quasi puer: ꝛ minim⁹ ē ꝛ potens scandalizari: hoc sic possum⁹ explanare: Oīs qui filio dei credit ꝛ conuersat̄ fm euāgelicos act⁹: cōuersus ābulat quasi puer. qui aūt nō ꝯuertit̄ vt fiat sicut puer: hūc impossibile ē intrare in regnū celoꝝ. In oī aūt credentiū multitudine sunt q̄dā nup cōuersi: vt fiāt sicut puuli: nondū aūt sunt facti. hi pusilli hñtur in christo: ꝛ sūt scādali receptores. HIE. Qđ aūt dī: Expedit ei vt suspendat̄ fm ritum ꝑuincie loquit̄: quo maioꝝ criminū ista apud veteres iudeos pena fuerit in ꝓfundū ligato saxo mergere. Expedit autē ei quia multo meli⁹ ē pro culpa breuē recipe penā q̄ eternis seruari cruciatib⁹. CHRY. Cōsequens aūt erat prioribus dicere: Me non suscepit: qđ erat omni pena amari⁹. sed q2 grossi erāt ꝛ ꝑdicta pena eos nō mouebat cōparationē exempli cognitā manifestat ꝑparatā penā. ꝑpter hoc enī dicit qꝫ expedit ei hoc sustinere. q2 in eos alia grauior pena expectat

HYLA. Mystice aūt mole op⁹ labor est cecitatis. nam clausis iumentoꝝ oculis agūtur in gyrū: ꝛ sub asinu quidē noie frequēter gentes cognominatas reperimus: q̄ ceci laboris ignorantia cōtinent̄. Iudeis aūt scientie iter in lege ꝯstitū est: q̄ si christi apostolos scādalizauerint: recti⁹ alligata collo mola asinaria demersi ī mari fuissent. i. gētiū labor depressi ignorantia seculi demonstrarentur: q2 illis tolerabili⁹ fuerat nescisse xp̄m q̄ ꝓphetaꝝ dñm nō recepisse. GRE. vi. mora. Uel aliť: Quid p mare nisi seculū: quid p molā asinariā nisi actio terrena significat̄: que cū colla mētis p stulta desideria stringit: hāc in laboris circuitū mittit. Sunt vtiq̄ nōnulli qui dū terrenas actiones deserunt: ꝛ ad cōtēplationis studia humilitate postposita vltra intelligētie vires surgūt: non solū se in errorē deijciūt: sed infirmos quoq̄ de gremio veritatis diuidunt. Qui ḡ vnū de minimis meis scādalizat meli⁹ ei fuerat: ligata collo mola asinaria in mari ꝓijci: q2 nimirū peruerse menti expedienti⁹ esse potuisset: vt occupata mūdo terrena negocia ageret: q̄ p cōtēplatiōis studia ad multoꝝ ꝑniciē vacaret. AUG. de que. euā. Uel aliter: Qui scandalizauerit vnū ex pusillis istis i. ex humilib⁹ q̄les vult eē discipulos suos non obtēperādo vel etiā cōtradicendo: sicut de alexandro apl's dicit: expedit ei vt mola asinaria suspendatur collo ei⁹: ꝛ ꝑcipitet̄ in ꝓfundū maris. i. congruit ei vt cupiditas rerū tpaliū: cui stulti ꝛ ceci alligant̄ eū deuictū pondere suo deducat ad interitum.

Ueh mūdo a scādalis. Necesse est enī ut ueniāt scandala. Uerūtñ ueh hoi p quē scādalū uenit. Si aūt man⁹ tua uel pes tu⁹ scandalizat te abscide eū ꝛ proijce abs te. Bonuꝫ tibi est ad uitā ingredi debilē ul' clauduꝫ q̄ꝫ duas man⁹ uel duos pedes hñtē mitti in ignē eternū. Et si oculus tu⁹ scādalizat te: erue eū ꝛ ꝓijce abs te. Bonū ē tibi unū oculū hñtē ī uitā intrare: q̄ꝫ duos oculos habētem mitti in gehennam ignis.

GLO. Dixerat dñs qꝫ expedit ei q̄ scandalizat: vt suspēdatur mola asinaria ī collo ei⁹. Cui⁹ rōnē assignās subdit: Ueh mūdo a scādalis. i. ꝑpt̄ scandala.

ORI. Hoc nō de elemētis mūdi intelligam⁹: sꝫ h̄ hoies q̄ sūt ī mūdo dicit̄ mūd⁹. Nō sūt aūt discipuli christi d̄ h̄ mūdo. vñ nō pōt eis eē a scādalis veh. nā etsi multa sūt scādala: nō tāgūt eū q̄ nō ē de hoc mūdo. Si āt adhuc ē d̄ h̄ mūdo: ꝑpterea qꝫ diligit mūdū ꝛ que sunt ī eo: tāta scandala comprehendēt euꝫ quantis fuerat obligatus in mundo. Seq̄tur: Necesse ē. n. vt veniāt scādala. CHRY. Cū āt dic Nece ē: nō destruit libertatē arbitrij: neq3 necessitati aliquarū rerū suppōit: sed qđ oīno futuꝝ ē ꝑdic.

scandala q̃dē sūt phibitiones recte vie. nō aūt pdicatio christi scandala inducit. neq3 q2 pdicit: ppter h̄ fit: sed q2 oīno futuruz erat: propter hoc pdicit. Sed dicet aliquis: Si oēs corrigāt: z nullus sit qui scādala afferat: nonne mēdacii arguet hic sermo? Nequaq3. q2 cū puid. z inemēdatos futuros hoīes eē, ppt h̄ dixit: Necesse ē vt veniāt scandala. i. oīno veniēt. si aūt corrigēdi eēnt nō dixisset. GLO. Ut necesse ē vt veniāt scādala: q2 sunt necia. i. vtilia vt q̃ p h̄ pbati sūt: mā: festi fiāt. CHRY. Scādala n. erigūt hoīes z acutiores eos faciūt: z eū q̃ cadit velociter erigūt: inq̄tū. s. ingerūt solicitudinē. HYLA. Uel humilitas passionis scandalū mūdo ē: qđ sub deformitate crucis eterne glīe dñīi voluit accipe. Et qđ mūdo tam piculosū q̃3 non recepisse christū? Ideo vero necesse ait venire scandala: q2 ad sacrum reddende nobis eternitatis: oīs in eo passionis hūimilitas esset cōplēda. ORIGE. Uel veniētia scādala sūt angeli sathane: nec tñ putes fm naturā vel substantiā eē hmōi scādala: sed libertas arbitrij in quibusdā genuit scandalū: volēs suscipe p virtute laborē. Nō pōt aūt eē verū bonū nisi habeat impugnationē mali. Sic ḡ necesse ē venire scādala sic necesse ē sustinere maliciā celestiū q̃ magis irritātur: quāto magis vbū christi in hoīb9 inualescēs: expellit ab eis malignas vtutes. Querūt aūt organa p q̃ scandala opent: qb9 ē magis veh. nā multo pei9 erit ei q̃ scandalizat: q̃3 ei q̃ scādalizat. vñ seqt: Uerūtñ veh hoī illi p quem scan. venit. HIE. Ac si. d. Ueh hoī illi q̃ vitio suo facit vt p se fiat: qđ necesse ē vt i mūdo fiat. Simulq3 p generalē sñiam pcutit iudas q̃ pditioni animū ppauerat. HYLA. Uel sub hominis nūcupatiōe actorē scādali hui9 quod ē extra passiōz christi iudaicū ppłm designat: p quē oē huic mūdo piculū cōpat: vt christū in passiōe abnegēt quē lex z pphe passibilē pdicauerūt. CHRY. Ut aūt discas q̧ nō sūt absolute necessitatis scādala: audi q̃ sequit: Si aūt man9 tua vel pes tu9. Nō aūt h̄ de mēbris corpalib9 dicit: s3 de amicis quos i ordine necessarioz mēbroz hēm9. nihil ē eñi ita nociuū vt ouersatio mala. RABA. Scandalū q̃ppe fmo grec9 ē: qđ nos offendiculū vel ruinā z impactionē pedis dicere possum9. Ille ḡ scandalizat frēm q̃ ei dicto factoue min9 recto occasionē ruine dederit.

HIE. Igit oīs trūcat affect9: z vniuersa, ppinq̃tas amputat: ne p occasionē pietatis vnusquisq3 credētiū scandalis pateat. Si inq̄t ē tibi diūct9 vt manus pes ocul9: z ē vtilis atq3 solicit9 ad pspiciendū: scandalū aūt tibi faciat: z, ppter moz dissonātiā te ptrahat in gehēnnā: meli9 ē vt, ppinquitate ei9 careas z emolumētis carnalib9 q̃3 dū vis lucrifacē cognatos z necessarios: cām hēas ruinaz. Nouit. n. vnusq̄sq3 credentiū q̃d sibi noceat: vel in quo solicitet anim9 ac sepe tētet. meli9 est eñi vitā solitariā ducē: q̃3 ob vite pñtis necia vitā eternā pdē. ORIGE. Uel sacerdotes rōnabiliter pñt dici eē ocul9: qm̄ speculatores hñt: diaconi aūt ceteriq3 man9: q2 p eos opa spiritalia gerūt. ppł's aūt sūt pedes corpis eccłe. q̃bus oīb9 pcere nō oportet si scandalū eccłe facti fuerit. Uel act9 anime: peccās man9 intelligit: z incessus aie: peccans pes: z visus aie: peccās ocul9: quos oportet pscidere si scandalū phēt: frequēter eñi ipa opa mēbroz, p membris in scriptura ponūtur.

Uidete ne ɔtēnatis unuz ex his pusillis. Dico eni uob: q2 āgeli eoz in cel' sp uidēt faciē pr̄is mei q̄ i celis est. Uenit eniz fili9 hois saluare qđ perierat. Quid uob uidet? Si fuerint alicui cētū oues z errauerit una ex eis: nōne relinq̄t nonagintanouē i mōtib9 z uadit q̄rere eā q̃ errauit? Et si cōtigerit ut iueniat eā: amē dico uobis: q2 gaudet sup eam magis q̃3 sup nonagintanouē q̃ nō errauerūt. Sic nō ē uolūtas añ pr̄ez ur̄m q̄ i celis ē: ut pereat un9 de pusill' istis.

HIE. Supra dixerat dñs p manū z pedē z oculū oēs, ppinquitates z necessitudines q̃ scandalū facē poterāt amputādas: austeritatē itaq3 sñie subiecto pcepto tēpauit dicens: Uidete ne ɔtē. vnū ex his pusillis. Ac si. d. Quātū in vobis ē nolite ɔtēnere: s3 p9 vestrā salutē etiā illoz querite sanitatē. Sin aūt perseuerātes in pctīs videritis: meli9 ē vos saluos fieri q̃3 perire cū multis. CHRY. Uel aliter: Sicut fugere malos: ita honorare bonos magnū habet lucrū. Supra ḡ docuit scandalizantiū abscindē amicicias: hic aūt docet exhibē scīs honorē z, pcuratiōz.

GLO. Uel aliter: Quia tantū malū, puenit ex scādalizatis fratrib9: videte ne ɔtēnatis vnū ex his pusillis. ORIGE. Pusilli aūt sūt q̃ nuper in christo sunt nati: aut tales pmanent sine, pfectu quasi nup nati. Non aūt habuit necesse mādare christ9 de pfectioribus fidelib9 nō contēnēdis: sed de pusillis sicut z supra dixerat: Siquis scandalizauerit vnū ex pusillis istis. Alius aūt forte dicit Pusillū: hic dicit pfectū: fm q̧ alibi ait: Qui minim9 erit in vobis: hic erit maior. CHRY. Uel quia pfecti paruuli apud multos estimant. s. paupes z cōtēptibiles. ORIGE. Sed huic expositioni nō videt ɔuenire qđ dr: Siquis scandalizauerit vnū de pusillis istis. pfect9 eñi nō scandalizat nec perit. Sed qui hanc expositionē estimat verā dicit q̧ iusti hoīs aīa vertilis est z scandalizat aliqñ etsi non facile. GLO. Ideo aūt nō sūt cōtemnendi: q2 adeo chari sunt deo: q̧ angeli sūt eis ad custodiā deputati. vñ seqt: Dico eñi vobis q2 āgeli eoz i celis sp vidēt faciē patris mei q̃ i celis est. ORIGE. Quidā volūt ex eo dare hoīb9 angelum adiutorē ex quo p lauacz regenerationis nati sūt infantes in christo dicētes nō eē credibile incredulis z errantib9 pesse angeluz sanctū: sed tpe infidelitatis z pctōz ē hō sub angelis sathane. alij autē volūt moz cum quis fuerit natus: eorum qui pcogniti sūt a deo accipere sibi ppositū angelū. HIE. Magna eñi dignitas animaruz: vt vnaq3q3 habeat ab ortu natiuitatis i custodiā sui angelū delegatū.

CHRY. Hic aūt nō de quibuscūq3 angelis loq̄t: sed de supueniētib9. Cū eñi dicat: Uidēt faciē pr̄is mei: nihil aliud oñdit q̃3 magis liberā pñtiā z maiorē eoz apud deū. GRE. in ho. Dionysius aūt di

cit q ex minorib⁹ angeloꝝ agminib⁹ ad explendū ministeriū vel visibiliter vel inuisibiliter mittūt. nā supiora illa agmina vsū exterioris ministerij neq̄q̄ habent. GRE.ii.mora. Et faciē ḡ prīs angeli semper vidēt: ⁊ tñ ad nos venīūt: q̄r ⁊ ad nos speciali p̄sentia foras exeūt. ⁊ tñ ibi se vnde recesserāt p internā ꝯuersationē seruauit. Neq̄ enī sic a diuina visione foras exeūt: vt interne cōtēplationis gaudijs priuent. HIE. Saluandoꝝ igit̄ p christū oratiões angeli deo quotidie offerūt: ḡ piculose ille ꝯtemnitur: cuius desideria ac postulatiões ad eternū ⁊ inuisibilē deum angeloꝝ famulatu ac ministerio puehūt. AVG. de ver. do. Uel angeli nostri dicūt q̄ sūt angeli dei. Dei sunt: q̄r deū nō reliquerūt. nr̄i sūt q̄r suos ciues nos habē̄ ceperūt. Sicut ḡ nūc illi vident deū. ita ⁊ nos sum⁹ visuri facie ad faciē. de qua visione dicit iohānes: Uidebim⁹ eū sicuti est. facies enī dei manifestatio ei⁹ intelligēda ē: non aliqd̄ tale mēbrū quale nos hēm⁹ in corpe: atq̄ isto nomīe nūcupam⁹. CHRY. Rursus aliā rōnē ponit: q̄re pusilli nō sūt ꝯtēnendi p̄ore maiorē dicens: Uenit enī fi. ho. sal. qd̄ perierat. REMI. q. d. Nō ꝯtēnatis pusillos: q̄r ego p̄ homīb⁹ hō fieri dignat⁹ sum. Cū enī dicit: qd̄ perierat. subintelligēdū ē gen⁹ humanū. oīa enī elemēta suū ordinē seruāt: sed hō errauit: q̄r suū ordinē pdidit. CHRY. Deide ad hāc rōnem pabolā copulat: p quā ⁊ patrē inducit salutem hoīm volentē dicēs: Quid vobis videt̄ si fuerit alicui centū oues? GRE. in ho. Hoc ad christum auctorē hoīm ptinet: q̄r enī cētenari⁹ pfect⁹ ē numerus: ipse centū oues habuit: cū angeloꝝ ⁊ hoīm substantiā creauit. HYLA. Ouis aūt vna hō intelligēdus est: ⁊ sub hoīe vno vniuersitas sentiēda ē. in vnius enī ade errore oē hoīm gen⁹ aberrauit. Igit̄ ⁊ q̄rens hoīem christ⁹ est: ⁊ nonagintanouē relicte celestis glorie multitudo ē. GRE. Dicit aūt euāgelista eas relictas in mōtib⁹: vt signif. cet in excelsis: q̄r nimiꝝ oues q̄ nō perierāt in sublimib⁹ stabant.

BEDA: Ouē ḡ dñs inuenit q̄n hoīem restaurauit. Et sup eā inuentā mai⁹ gaudiū ē in celo q̄̄ sup nonagintanouē: q̄r maior materia diuine laudis ē in restauratione hoīm q̄̄ in creatiōe angeloꝝ. Mirabiliter. n. angelos creauit: sed mirabili⁹ restaurauit.

RABA. Nota q vnū deest a nouē vt. x. sint: ⁊ ad nonagītanouē vt cētū sint. Uariari ḡ p breuitatē ⁊ magnitudinē numeri pñt q̄b⁹ vnū deest ē vt pficiāt̄ ipsū v̄o vnū sine varietate in se manēs cū accesserit: ceteros pficit. Et vt pfecta sūma oīm integraret̄ i celo: hō pditus querebat̄ in terra. HIE. Alij v̄o nonagintanouē ouib⁹ iustoꝝ putāt numerū intelligi: ⁊ in vna ouicula petoꝝ serui: qd̄ i alio loco dixerat: Non veni vocare iustos: s̄ pctōres. GRE. in ho. Considerandū aūt nobis ē cur dñs plus de ꝯuersis peccatorib⁹ q̄̄ de stantib⁹ iustis gaudiū eē fateat̄? q̄r. s. plerūq̄ pigri remanēt ad exercēda bōa p̄cipua q̄ valde sibi securi sūt q nulla cōmiserint mala grauiora. At ꝯtra nōnūq̄ hi q̄ se aliq̄d egisse illicite meminerūt: ex ip̄o suo dolore cōpuncti inardescunt in amorē dei. Et q̄r se errasse a deo considerāt: dāna p̄cedentia lucris subsequētib⁹ recōpensant. sic ⁊ dux in p̄lio plus eū militem diligit: q̄ post fugā ꝯuersus hostē fortiter premit q̄̄ illum q̄ nūq̄ terga p̄buit: ⁊ nūq̄ aliq̄d fortiter fecit. Sed ⁊ sūt quidā iusti de q̄bus tantū ē gaudiū: vt eis null⁹ penitēs p̄poni possit. q etsi nō sint sibi maloꝝ conscij: tñ illicita respuunt: in oībus se humiliāt. Quantū ḡ gaudiū ē si humiliter plāgat iust⁹: cū gaudiū sit: si qd̄ male gessit: dānat iniust⁹. BED. Uel p nonagintanouē oues quas in montib⁹ reliquit: supbos significat: quibus ad pfectionē vnitas deest. Cū ergo inuenerit pctōrē magis sup eū gaudet. i. suos gaudere facit q̄̄ sup iniustos falsos. HIE. Quod aūt subdit̄: Sic nō ē volūtas: refert̄ ad supi⁹ p̄positū: de quo dixerat: Uidete ne cōdēnatis vnū de pusillis istis. ⁊ docet iccirco parabolā positā: vt pusilli nō ꝯtēnant̄. In eo aūt qd̄ dicit: Nō ē volūtas añ patrē ⁊c. ōndit q quotiēscūq̄ perierit aliq̄s ex pusillis nō volūtate patris perit.

Si aūt peccauerit in te frater tu⁹ uade ⁊ corripe euz inter te ⁊ ipsū solū. Si te audierit: lucrat⁹ eris frēm tuū. Si aūt non te audierit: adhibe tecū adhuc unū uel duos: ut in ore duorū uel triū testiū stet oē uerbū. Q, si non audierit eos: dic ecclesie. Si autē ecclesiam nō audierit sit tibi sicut ethnicus ⁊ publicanus.

CHRY. Quia supius vehemētē sermonē aduersus scādalizātes p̄posuit: vndiq̄ eos trēs: ne rursus hi q̄b⁹ scādala inferūt: sic fiāt resupini: totū ꝯtēnentes i aliud vitiū incidāt. s. negligētie: ⁊ scādalizātes p oīa sibi pci volētes i elatiōꝝ incidāt: h̄ dñs eos cōpmit: ⁊ redargutiōꝝ fieri iubet dicēs: Si aūt pec. i te fra. tu⁹: va. ⁊ co. eū inē te ⁊ ip. solū. AVG. de v̄. do. Admonet nos q̄dē dñs nr̄ n̄ negliḡ iiucē pctā nr̄a: nō q̄rēdo q̄d rep̄hēdas: s̄ vidēdo q̄d corrigas. Debem⁹. n. amādo corripe nō nocēdi auiditate: s̄ studio corrigēdi. si neglexeris: peior eo fact⁹ es. Ille iuriā fecit: ⁊ iuriā faciēdo graui seipsū vulnere pcussit. tu vuln⁹ frīs ꝯtēnis: peior es tacēdo q̄̄ ille ꝯuitiēdo

AVG. i. de ci. dei: Plerūq̄. n. a mal' docēdis: admonēdis: aliq̄n etiā obiurgādis ⁊ corripiēdis male dissilat̄: vl' cū laboris piget: vl' cū eoꝝ inimicitias deuitamus ne ipediāt ⁊ noceāt i istis tpalib⁹ reb⁹: siue q̄s adipisci adhuc nr̄a cupiditas appetit siue q̄s amittē formidat infirmitas. Si āt ppt̄ea q̄sq̄ obiurgādis ⁊ corripiēdis male agentib⁹ pcit: q̄r opportuū⁹ tēp⁹ inq̄rit̄ vel eisdē ipsis metuit ne deteriores ex h̄ efficiant̄: vel ad bonā vitā ⁊ piā erudiēdos ipediāt alios infirmos aut pmāt atq̄ auertāt a fide: nō videt̄ eē cupiditatis occasio: s̄ ꝯsiliū charitatis. Lōge aūt graniorē hñt cām ecctiaꝝ p̄positi: q̄ i ecclesijs ꝯstituti vt nō pcāt obiurgādo pctā: nec iō tñ ob h⁹cemōi culpā penit⁹ al en⁹ē: q̄ l3 p̄posit⁹ nō sit: in eis tñ q̄b⁹ vite hui⁹ necessitate ꝯiungit̄: multa monēdo vel arguenda nouit ⁊ negligit: deuitans eoꝝ offensiones p̄pter illa q̄b⁹ in hac vita nō indebitis vtit̄: sed plus q̄̄ debuit delectat̄. CHRY. Considerandū aūt q q̄nq̄ dñs eū q̄ contristauit ad eū q̄ cōtristatus ē ducit: sicut cum dicit: Si recordatus fueris q frater tuus habet aliquid aduer sū te: vade recōciliari fratri

tuo. Quādoq3 aūt eūm q̄ iniusta passus ē iubet dimittere primo sicut ibi: Dimitte nobis debita nr̄a: sicut ⁊ nos di. de. nostris. Hic aūt aliū excogitat modū. eū eniz q̄ ɔtristat⁹ ē ducit ad eū q̄ ɔtristauit. ⁊ iō dicit: Si peccauerit in te frater tu⁹. Quia. n. ille q̄ iniusta fecit: nō facile veniret ad excusationē. verecundatus hūc q̄ passus est ad illū q̄ trahit: ⁊ nō simpliciter: sed vt corrigat: qð factū ē. vn̄ dicit: Uade ⁊ corripe eū. RABA. Non passim iubet peccāti dimittere: s3 audienti. i. obediēti ⁊ pniam agēti: ne vel difficilis sit venia vl̄ remissa indulgētia. CHRY. Nō aūt dicit: accusa. neq3 increpa: neq3 vindictas expete sed argue. i. rememora sibi peccatū dic ei que ab eo passus es. Ipse enī ira ⁊ verecūdia detinet̄: ebri⁹ factus q̄si graui somno. Vn̄ oportet te q̄ san⁹ es ad illū q̄ egrotat abire. HIE. Sciendū tn̄ ꝙ si peccauerit in vos frater vr̄: ⁊ in q̄libet cā vos leserit: dimittēdi habetis ptātē imo necessitatez: q2 p̄cipit̄ vt debitorib⁹ nr̄is debita dimittam⁹. ppt̄ qð ⁊ hic dr̄: Si peccauerit i te frat̄ tu⁹. Si aūt in deū q̄s peccauerit: non ē nr̄i arbitrij. nos ecōtrario i dei iniuria benigni sum⁹: in nr̄is ɔtumelijs exercemus odia. CHRY. Ideo aūt p̄cepit arguere ei q̄ passus ē iniuriā ⁊ non alij: q2 ille q̄ fecit iniuriā ab eo mansueti⁹ sustinet: ⁊ maxime cū sol⁹ eū corripiat. Cū enī q̄ vindictam expetere debebat: hic salutis videt̄ diligētiā habere: maxie h̄ eū pōt ppitiū facē. AVG. de v̄. do. Qn̄ g̃ in nos aliq̄s peccat: habeam⁹ magnā curā: nō p nobis: nā gloriosū ē iniuriā obliuisci. s3 obliuiscē iniuriā tuā nō vuln⁹ fr̄is tui: g̃ corripe inter te ⁊ ipsū soluz: studens correctioni: parcēs pudori. Forte enī p̄ verecūdia incipit defendere pctm̄ suū: ⁊ quē vis facē correctiorē facis peiorē. HIE. Corripiend⁹ ē enim seorsū frat̄ ne si semel pudorē atq3 verecūdiā amiserit pmaneat in pctō. AVG. de v̄. dn̄i: Ap̄ls aūt dicit: Peccantē corā oib⁹ argue: vt ⁊ ceteri timorē habeāt. Aliqn̄ g̃ scias corripiendū eē frēm int̄ te ⁊ frēz solū: aliqn̄ aūt corā oib⁹. Quid aūt ante facē debeamus intēdite ⁊ videte: Si peccauerit inq̄t in te frat̄ tuus: corripe eū inter te ⁊ ipsuz solū. quare: q̄a in te peccauit: tu scis q2 peccauit. Quia. n. secretū fuit qn̄ in te peccauit: secretū q̄re cū corrigis q̄ peccauit. nā si solus nosti q2 peccauit in te: ⁊ eū vis corā oib⁹ arguere: non es corrector sed pditor. Peccauit g̃ in te frater tu⁹: s3 si tu sol⁹ nosti: tūc vere in te solū peccauit. Nā si multis audientib⁹ tibi fecit iniuriā: ⁊ in illos peccauit quos testes sue iniq̄tatis effecit: g̃ ipsa corripienda sūt corā oibus q̄ peccātur corā oibus: ip̄a corripiēda sūt secreti⁹ q̄ peccant̄ secreti⁹. Distribuite tp̄a: ⁊ ɔcordate scripturas. Quare aūt primuz corrigis: q2 tu doles ꝙ peccauerit in te: absit. si autē amore tui id facis: nil facis. si amore illi⁹ facis: optime facis. Deniq3 in ipsis v̄bis attende cui⁹ amore id facere debeas: vtr̄ tui: an illi⁹. Seq̄t̄ enī: Si te audierit: lucreris fratrē tuū. Ergo ppter illū fac vt lucreris illū. Agnosce q2 in hoīem peccando peristi: nā si non perieras quō te lucrat⁹ ē: Nemo g̃ ɔtēnat qn̄ peccat i frēm. CHRY. In quo etiā demōstrat̄ ꝙ inimicitia dānū ē cōe: ⁊ ppter hoc non dixit ꝙ ille lucrat⁹ ē seipsū: sed ꝙ tu lucratus es eū. ex quo ondit: qm̄ ⁊ tu ⁊ ille dānū passi eratis ex discordia. HIE. Per salutem enim alterius nobis quoq3 acq̄ritur sal⁹. CHRY: Quid aūt facere debeas: si non psuadeat̄ subdit̄: Si aūt te nō audierit: adhibe tecū vnū vel duos. Quanto. n. inuerecūdior fuerit ⁊ ptinacior: tanto magis nos ad medicinā studere oportet: non ad irā ⁊ odiū. Etenī medicus cū viderit morbū non remitti nō desistit: sed tūc magis p̄pat ad curādū. Uide aūt q̄liter nō vindicte grā hec correptio fit: s3 emendatiōis: ⁊ ppter hoc non ɔfestim iubet duos accipe: s3 qn̄ ip̄e corrigi non voluerit: neq3 tūc ad eū mittit multitudinē: sed vnū vel duos. ⁊ ad hoc legis testimoniū inducit dicens: Ut in ore duoꝝ testiū vl̄ triū stet oē v̄bū. q. d. Habes iam testimoniū ꝙ totū fecisti qð tuū erat. HIE. Uel intelligendū ē h̄ mō Si te audire noluerit: adhibeat̄ vn⁹ frater tm̄. ꝙ si nec illū audierit: adhibeat̄ ⁊ tertius: vel corrigendi studio: vt. s. vel ammonitiōe: aut pudore corrigatur vel cōueniēdi sub testib⁹. GLO. Uel si dixerit: nō esse pctm̄: vt pbent illud eē necessariū. HIE. Porro si nec illos audire voluerit: tūc multis dicendū ē vt detestatiōi eū habeant: vt qui nō potuit pudore saluari saluet̄ obprobriis. vn̄ seq̄t̄: Qð si non audierit eos dic eccl̄ie. CHRYSO. i. his q̄ ecclesie p̄sident. GLO. Uel dic toti ecclesie: vt maiorē erubescentiā patiat̄. Post hec oīa seq̄t̄ excōicatio q̄ fieri debet p os ecclesie. i. p sacerdotē: quo excōicante tota ecclesia cū eo opat̄. vn̄ sequit̄: Si aūt ecclesiā nō audierit: sit tibi sicut ethnic⁹ ⁊ publican⁹. AVG. de v̄. do. i. noli illū iā deputare in numero fratꝝ tuorū: nec sic tn̄ salus ei⁹ negligenda ē. nā ⁊ ipsos ethnicos. i. gentiles ⁊ paganos in numero q̄dē fratrū nō putam⁹: s3 tn̄ eoꝝ salutē inq̄rimus. CHRY. Nihil tn̄ tale p̄cipit dn̄s obseruādū in his q̄ extra ecclesiam sūt: qualē p̄cipit hic de fratrib⁹ corripiēdis. S3 de exteriorib⁹ dicit: Siq̄s pcusserit te in vna maxillā: prebe ei ⁊ aliā. qð ⁊ paul⁹ dicit: Quid mihi ē de his qui foris sūt iudicare: HIE. Frēs aūt ⁊ arguere ⁊ auertere iubet. Qð aūt dicit: Sicut ethnic⁹ ⁊ publicanus: ostēdit̄ maioris eē detestationis q̄ sub nomine fidelis agit opa infideliū: q̄ hi q̄ apte gentiles sūt. Publicani enī vocant̄ q̄ seculi sectant̄ lucra: ⁊ exigūt vectigalia p negociationes ⁊ fraudes ac furta scelerata atq3 piuria. ORIGE. Uideam⁹ autez ne forte sentētia hec: nō de quocūq3 pctō posita sit: quid enī si aliq̄s peccauerit aliqð pctōꝝ que sūt ad mortē puta masculoꝝ cōcubitor fact⁹: adulter: homicida: aut mollis: nunq̄d talē rōnis ē arguere sol⁹ ad solū: etsi audierit statim eū dicere lucrifactum: ⁊ nō prius expulerit eū de ecclesia: nisi postq̄ coram testib⁹ argut⁹ ⁊ ab ecclesia pstiterit in actu pori. ali⁹ aūt respiciēs ad imensam misericordiā christi: dicet qm̄ cū verba christi nullā faciant differētiā pctōꝝ contra christi misericordiā faciūt: q̄ hec ad minima tm̄ pctā ptinere distinguūt. ali⁹ ɔtra caute ipsa verba considerans: non de oī pctō hec dicta defendet: qm̄ qui grandia illa peccat: ē nō frater: sed noīatur frater: cū quo s̄m ap̄lm nō oportet nec cibū sumere. sicut aūt negligētib⁹ peccandi occasionē dant: q̄ ad oē pctm̄ hoc ptinere exponūt. Sic ecōtra q̄ docet in minimis ⁊ nō mortiferis peccati: peccantē p⁹ argutionem testium vel ecclesie fieri oportere: sicut ethnicū ⁊ publicanū: aliquid crudelitatis videt̄ inducere. Utꝝ enī oīno pereat pnūciare nō possum⁹.

primū quia q̄ ter argutus nō obediuit: pōt in quarto obedire. deinde q̄ꝛ aliquā nō sm̄ opa hoīs redditur ei: sed amplius q̄ꝫ peccauit: qđ expedit in hoc mūdo. demū q̄ꝛ non dixit solū Sicut ethnicus ⁊ publicanus: sed Sit tibi. Qui ḡ in pctō leui correctus ter nō se emendat: nos q̄dem debem⁹ eū habē sicͭ ethnicum ⁊ publicanū: abstinentes ab eo vt confundatᷣ: an vt etiā a deo quasi publican⁹ ⁊ ethnic⁹ iudicetᷣ: non ē nostꝝ ꝓnūciare. sed ē in iudicio dei.

¶ Amen dico uobis: quecunq̄ꝫ alligaueritis sup terrā erūt ligata ⁊ in celo: ⁊ quecūq̄ꝫ solueritis sup terrā erūt soluta ⁊ in celo. Iterū dico uobis: quia si duo ex uobis ꝯsenserint sup terrā de oī re quācūq̄ꝫ petierint fiet illis a patre meo qui in celis est. Ubi eni sūt duo uel tres ꝯgregati i noīe meo: ibi sū in medio eorum.

¶ HIE. Quia dixerat si ecclesiā non audierit: sit tibi sicut ethnicus ⁊ publican⁹: ⁊ poterit cōtēptoris hec esse rīsio vel tacita cogitatio. Si me despicis: ⁊ ego te despicio: si me ꝯdemnas. ⁊ tu mea snīa cōdemnaberis: ptātem tribuit aplīs vt sciant q̄ talib⁹ cōdēnātur: humanā sentētiam diuina snīa corroborari. vñ dr̄: Amen dico vobis: quecūq̄ꝫ alli. su. ter. erūt li. ⁊ ī celo. ⁊ q̄cūq̄ꝫ sol. sup ter. erūt so. ⁊ ī celo. ORIGE. Non dixit In celis: sicut petro: sed In celo vno: q̄ꝛ nō sunt tante pfectiōis sicut petrus. HYLA. Per hoc tñ ad terrorē maximi met⁹ quo ad pñs oēs cōtinentᷣ: īmobile seueritatis aplīce iudiciū demōstrauit: vt quos in terris ligauerint .i. pctōꝝ nodis innoxios reliq̄rint: ⁊ quos soluerint: concessionē .s. venie acceperint in salutē: hi in celis ligati sūt vel soluti. ORIGE. Et notādū q̄ nō dixit pmati ecclesie: Liga talē: sed Si ligaueris. ind. ssolubilia erūt ligamina: q̄si hoc eius iudicio dimittēs. Uide aūt qualiter incorrigibilē ꝺuplicib⁹ colligauit: necessitatib⁹ .s. ⁊ pena que ē hic .s. ꝓiectione ab ecclesia quā supra posuit dicens: Sit tibi sicut ethnicus: ⁊ supplicio futuro qđ ē ligatū esse in celo: vt multitudine iudiciorū dissoluit fratris iram. AVGV. de ver. do. Uel aliter: Cepisti habere frēm tuū tanq̄ꝫ publicanū ligās eū in terra: sed vt iuste alliges vide. Nam iiusta vincula disrumpit iusticia. Cū aūt correxeris ⁊ concordaueris cū fratre tuo: soluisti illū in terra. cū solueris in terra: solut⁹ erit ⁊ in celo. Multū pstans: non tibi sed illi: q̄ꝛ multū nocuit nō tibi: s̄ꝫ sibi. GLO. Non solū aūt de excōicatiōe: sed etiā de oī petitiōe que fit a cōsentientib⁹ in vnitate ecclesie dat confirmationē cum subdit: Iterū dico vobis: q̄ꝛ si duo ex vobis ꝯsenserint sup terrā. Uel penitentē recipiendo: vel supbū abiiciēdo: vel de alia re quā petierint que non ē contraria ecclesie vnitati. Fiet illis a p̄re meo q̄ in celis ē. Per hoc aūt qđ dicit: Qui in celis est. eū sup oīa eē ondit: ⁊ p hoc cōplere eū posse qđ petitᷣ. Uel in celis ē .i. in sanctis: qđ valet ad ꝓbādū q̄ fiet illis quicq̄d petierīt qđ dignū sit: q̄ꝛ illū apđ se hñt a quo petūt. Unde rata ē sentētia ꝯsentiētiū quia de⁹ cū eis habitat. ⁊ iđ sequitur: Ubi eni sunt duo vel tres ꝯgre. in no. meo: ibi sū in medio eorū.

CHRY. Uel q̄ꝛ dixerat: Fiet illis a patre meo vt ondat se etiā esse datorē simul cū p̄re subdit: Ubi eni sunt duo uel tres. ORIGE. Nō aūt dixit: In medio eoꝝ ero: sed sum. Mox eni vt aliq̄ ꝯsenserit christ⁹ iuenitᷣ ī eis. HYLA. Ipse .n. q̄ pax atq̄ꝫ charitas est: sedem atq̄ꝫ habitationē in bonis atq̄ꝫ pacificis volūtatibus collocabit. HIE. Uel aliter: Ois supior sermo ad ꝯcordiā nos ꝓuocauerat: igitᷣ ⁊ pmiū pollicetᷣ: vt sollicitī⁹ festinem⁹ ad pacē cum se dicat inter duos vel tres mediū fore. CHRY: Nō aūt dixit simpliciter: Ubi ꝯgregati fuerīt. sed addit: In noīe meo. q. d. Si quis propter me pncipalē cāꝫ amicicie ad ꝓximū habuerit: cum eo ero. si ⁊ ī aliis virtuosus erit. Quō ḡ nō ibi ꝯsentientes ꝯsequūtur id qđ petunt: Primo quidē quia nō expediētia petunt. Secūdo q̄ꝛ indigni sūt qui petūt: ⁊ ea q̄ sunt a seipsis nō inferūt. vnde dicit: Si duo ex vobis. qui euāgelicam ostēditis ꝯuersationē. Tertio: q̄ꝛ aduersus eos q̄ ꝯtristauerunt orant vindictā querentes. Quarte: quia petūt misericordiā peccātib⁹ q̄ nō penituerūt. ORIGE. Et ista ē etiā causa ꝓpter quā nō exaudimur orātes: q̄ꝛ nō ꝯsentim⁹ nobis p oīa super terrā neq̄ꝫ dogmate neq̄ꝫ conuersatione. Sicut eni in musicis nisi fuerit cōueniētia vocū non delectat audientē: sic in ecclesia nisi cōsensū habuerit nō delectatᷣ de⁹ in ea: nec audit voces eoꝝ. HIE. Possum⁹ aūt ⁊ hoc spūaliter intelligere: q̄ nisi spūs ⁊ aīa corpusq̄ꝫ consenserint: ⁊ nō intra se bellū diuersarū habuerint volūtatū: de oī re quā petierint impetrent a patre. nullū eni dubiū ē: q̄n bonaꝝ rerum postulatio sit vbi corpus vult habere ea q̄ spūs. ORIGE. Uel in quo duo testamēta ꝯsentiūt sibi: ei⁹ inuenitur oratio de oī re acceptabilis deo.

¶ Tūc accedens petrus ad eum dixit: Dñe quotiē peccauerit ī me frater meus: ⁊ dimittā ei: Usq̄ꝫ septies: Dicͭ illi iesus: Nō dico tibi usq̄ꝫ septies: s̄ꝫ usq̄ꝫ septuagies septies.

¶ HIE. Supra dixerat dñs: Uidete ne cōtemnatis vnū de pusillis istis ⁊ adiecerat: Si peccauerit in te frater tu⁹. ⁊ pmū ꝓmiserat dicēs: Si duo ex vobis. vnde ꝓuocatus aplūs petrus interrogat. ⁊ hoc ē qđ dr̄: Tūc accedēs ad eū pe. dixit: Dñe quo. pec. in me fra. me⁹ di. ei: ⁊ cū interrogatiōe pfert snīam dicēs: Usq̄ꝫ septies: CHRY. Putauit quidē petr⁹ aliq̄d se magnū dicere. Sed q̄d amator hoīm rñderit subditur: Dicit illi ie. Non tibi di. vsq̄ꝫ sep. sed vsq̄ꝫ sept. septies. AVG. de ver. do. Audio dicere: etsi septuagies octies peccauerit ignoscas: ⁊ si centies: ⁊ oīno quotiens peccauerit ignosce. Si enim christ⁹ milia pctōꝝ inuenit ⁊ tñ oīa donauit: noli subducere misericordiā. Ait eni aplūs: Donantes vobismetipsis siq̄s aduersus aliquē habꝫ querelā: sicͭ de⁹ in christo donauit nobis. CHRY. Cū ḡ dicit: Usq̄ꝫ septuagies septies. nō numeꝝ determinatum ponit vt numero ꝯcludat remissionē: sed qđ ꝯtinue ⁊ semp est significauit. AVG. de ver. do. Non tñ sine causa dñs septuagies septies dixit: nam lex in decem pceptis

cōmendaꝶ. lex eñ ꝑ decē: peccatū ꝑ. xi. significaꝶ: q̄ trāſgreſſio denarij ē. Septē āt ſolet ꝓ toto cōputari: q̄ ſeptē dieb⁹ voluiꝶ tēpus. Duc āt ſepties. xi. fiūt ſeptuagies ſepties. Oīa ergo peccata dimitti voluit q̄ ea ſeptuageſimo ſeptimo numero preſignauit.

ORI. Uel q̄ numer⁹ ſex videꝶ eſſe operis ⁊ laboris: ſeptim⁹ aūt repauſatiōis dicit remiſſionem fieri oportere fratrib⁹ i h̄ mūdo degētibus: ⁊ ſm̄ res h⁹ mūdi peccātib⁹. Si aūt aliq̄s vltra ea peccata peccauerit: iā nō habebit remiſſionē. Uł HIE. Intelligēdū ē ſeptuagies ſepties. i. quadringētis nonaginta vicib⁹: vt totiēs peccāti fratri dimitteret quotiēs ille peccare poſſet. AVG. Aliter tñ daꝶ venia petēti fratri: vt nobis. ſ. ſocia charitate cōiceꝶ: ſicut Joſeph fratrib⁹: aliter inimico ꝑſequēti: vt bonū ei velimus: ⁊ ſi licet faciamus: vt dauid lugēs Saul.

Ideo aſſimilatū eſt regnū celorū homini regi: q uoluit rationez ponere cū ſeruis ſuis. Et cū cepiſſet rationē ponere oblat⁹ eſt ei unuſ qui debebat ei decē milia talēta. Cū autē nō haberet unde redderet: iuſſit euz domin⁹ ei⁹ uenūdari ⁊ uxorē eiuſ ⁊ filios ⁊ omia que habebat: ⁊ reddi. Procedens autē ſeruus ille orabat eū dicens: Patientiā habe in me: ⁊ omia reddā tibi. Miſert⁹ autē dñs ſui illius dimiſit eū: ⁊ debituz dimiſit ei. Egreſſus autē ſeru⁹ ille: inuenit unū de conſeruis ſuis: qui debebat ei centū denarios: ⁊ tenēs: ſuffocabat eū dicēs: Redde quod debes Et ꝓcidens cōſeruus eiuſ: rogabat eū dicens: Patientiā habe in me: ⁊ omia reddā tibi. Ille autē noluit: ſʒ abijt ⁊ miſit eū i carcerē: donec redderet debitū. Uidētes autē cōſerui eius que fiebāt cōtriſtati ſunt ualde ⁊ uenerūt ⁊ narrauerūt domino ſuo omia q̄ facta fuerāt. Tūc uocauit illum domin⁹ ſuus: ⁊ ait illi: Serue nequā: omē debitū dimiſi tibi: quoniam rogaſti me. Nōne ergo oportuit ⁊ te miſereri cōſerui tui: ſicut ⁊ ego tui miſert⁹ ſum? Et irat⁹ dominus ei⁹ tradidit eū tortorib⁹ quoadusqʒ redderet uniuerſuz debitum. Sic ⁊ pater me⁹ celeſtis faciet uob: ſi non remiſeritis unuſquiſqʒ fratri ſuo de cordibus ueſtris.

CHRY. Ne aliq̄s exiſtimaret magnū q̄d ⁊ graue dñm iniunxiſſe: cū dicit dimittendū vſqʒ ſeptuagies ſepties: adiecit ꝑabolā. HIE. Familiare eñ ē ſyris ⁊ maxie paleſtinis ad oēm ſmonē ſuū ꝑabolā iungere: vt qd̄ ꝑ ſimplex ꝓceptū ab auditorib⁹ teneri nō pōt ꝑ ſimilitudinē exēplū teneaꝶ. vñ dr̄: Jdō aſſimi. ē re. celo. homi. re. q̄ vo. rationē pone. cū ſer. ſuis. ORI. Fili⁹ dei ſicut ē ſapīa iuſticia ⁊ vitas: ita ipe ē regnū. nō aūt alicui⁹ eorū q̄ ſūt deorſuz: ſed oīm q̄ ſūt ſurſum: i quorū ſenſib⁹ iuſticia ⁊ cetere virtutes regnāt: q̄ facti ſūt celi ꝑ hoc q̄ portāt celeſtis imaginē. Hoc ergo regnū celorū. i. fili⁹ dei qñ fact⁹ ē in ſimilitudinē carnis peccati: tūc ſimilis fact⁹ ē homini regi vniēs hominē ſibi. HIE. Uel regnū celorū cōgrue ſancta eccleſia itelligiꝶ: i qua dñs operatur hoc qd̄ i iſta ꝑabola loq̄ꝶ. Nomie aūt homis aliqñ deſignaꝶ pater: ſicut ibi. Simile ē regnū celoruz homini regi qui fecit nuptias filio ſuo. aliqñ vero deſignaꝶ fili⁹: hic aūt vtrūqʒ itelligi pōt pater ⁊ filiuſ: q̄ ſūt vn⁹ de⁹. De⁹ aūt rex dicitꝶ: cuncta que creauit regēdo ⁊ gubernādo. ORI. Serui āt hi ſoli ſūt quātū ad iſtas ꝑabolas: q̄ diſpēſatores verbi habenꝶ: ⁊ q̄bus hoc ē cōmiſſum vt negocienꝶ. REMI. Uel ꝑ ſeruos hui⁹ homis regis deſignanꝶ oēs homines quos ad laudādū ſe creauit. legē nature dedit: cū rationē ponit: qñ vitā ⁊ mores ⁊ act⁹ ſingulorū diſcutit: vt vnicuiqʒ ſm̄ q̄ geſſit tribuat. vñ ſequiꝶ: Et cū cepiſſet rationē po. obla. ē ei. vn⁹: q̄ debebat. x. milia talēta. ORI. Oīs aūt vite noſtre ratio ponēda eſt a rege: qñ omēs nos preſentari oportuerit añ tribunal chriſti. Nec h̄ dicim⁹ vt ſuſpicio ſit: ne forte res ipa neceſſariū habeat longū tēpus. Uolēs eñ deus vētilare oīm mētes: cito oīa ab omnib⁹ omi tēpore geſta ſingulis q̄buſcūqʒ faciet i mentē venire: ⁊ ieffabili quadā virtute. Dicit aūt: Et cū cepiſſet rōnem ponere. q̄ initiū iudicij ē vt icipiat a domo dei: In ꝓncipio ergo ponēde rōnis oblat⁹ ē debitor talentorū multorū: q̄. ſ. multa fecerat dāna ⁊ magna ei erāt iniūcta: ⁊ nullū attulit lucrū: q̄ forſitā tot talēta ꝑdidit quātos ꝑdidit homies. ⁊ idō talētorū multoruz ē fact⁹ debitor: qñ ſecut⁹ ē mulierē ſuꝑ talētū plūbi ſedentē: cui⁹ nomē iniq̄tas. HIE. Scio quoſdaz iſtū q̄ debebat. x. milia talēta diabolū iterꝑtari: cui⁹ vxorē ⁊ filios venūdādos ꝑſeuerāte illo i malicia inſipiētiā ⁊ malas cogitatiōes itelligi volūt. Sicut. n. vxor iuſti diciꝶ ſapiētia: ſic vxor iniuſti ⁊ peccatoriſ appellaꝶ ſtulticia: Sed q̄uō ei dimittat dñſ. x. milia talēta: ⁊ ille nobis cōſeruis ſuis. x. denarios non dimiſerit: nec eccleſiaſtice iterꝑtationis ē: nec a prudētibus viris recipiēda. AVG. de ver. do. Jdō dicendum ē q̄ q̄ lex in decē ꝓceptis cōmendaꝶ: ille debebat. x. milia talentorū ꝑ qd̄ omia peccata ſignificat: q̄ ſm̄ legē ſiūt. REMI. Hō aūt ſua volūtate ⁊ ſpōte peccās ſuo conatu nullo mō ſurgere valet: ⁊ non habet vñ reddat: q̄ nihil i ſe iuenit. ꝑ quod ſe a peccatis ſoluat. vñ ſequiꝶ: Cū aūt nō habe. vñ redde. iuſſit eū dñs venūdari ⁊ vx. e. ⁊ fi. ⁊ oīa que habebat. ⁊ reddi. Uxor quidem ſtulti ē ſtulticia: ⁊ carnis voluptas ſeu cupiditas. AVG. de que. euā. Per hoc ḡ

significat trãsgressorẽ decalogi ꝑ cupiditate ⁊ prauis operib⁹: tãq̃ vxore ⁊ filijs penas soluere debuisse quod ẽ preciũ ei⁹. preciũ eni vẽditi ẽ suppliciũ dãnati. CHRY. Hoc aũt nõ ex crudelitate iussit: sed ex ineffabili affectiõe. Uult eni eũ terrere ꝑ has minas vt supplicet ⁊ nõ vẽdatur: quod ⁊ factũ ẽ: cũ subditur: Procidẽs aũt ser. ille: roga. eũ dicẽs: patiẽtiã habe in me: ⁊ oĩa reddã tibi. REMI. His aũt verbis humiliatio ⁊ saluatio peccatoris demõstrat̃ dũ dicitur: Procidẽs. In hoc vero q̄ dicit: Patientiã habe ĩ me: vox exp̃mit̃ peccatoris poscẽtis tẽpus viuẽdi ⁊ spatiũ corrigẽdi. Est aũt larga benignitas ⁊ clemẽtia erga peccatores cõuersos: quoniã ipe semper paratus ẽ ꝑ baptismũ aut penitẽtiã peccata dimittere vñ sequit̃: Misert⁹ aũt do. serui ill. dimi. eũ: ⁊ debitũ dimisit ei. CHRY. Uide aũt diuini amoris superabundãtiã. petit seruus soli⁹ tẽporis dilationẽ: ipe autem mai⁹ eo qđ petijt dedit: dimissionẽ ⁊ concessionẽ toti⁹ mutui. volebat aũt ⁊ a p̃ncipio dare: sꝫ volebat solũ suũ esse donũ: sed ⁊ supplicatiõis illi⁹ vt nõ ĩcoronat⁹ abscedat. Jđ aũt anq̃ rationẽ poneret: debitũ nõ dimisit: q: docere voluit a q̃ntis debitis eũ liberat: vt saltem ita ad cõseruos mãsuetior fieret. Et quidẽ vsq̃ ad hec q̃ p̃missa sũt acceptabilis fuit. eteñ cõsensus ẽ ⁊ ꝓmisit se reddere debitũ: ⁊ ꝓcidẽs rogauit: ⁊ debiti magnitudinẽ cognouit. Sꝫ q̃ postea fecit ĩdigna fuere p̃orib⁹. Seq̇t̃: Egressus aũt ser. ille iue. vnũ de cõseruis suis: q̇ debe. ei centũ denarios. AVG. de ver. do. Quod aũt dicit̃ q̄ debebat ei centũ denarios: ab eodẽ numero. s. decẽ sumitur: q̇ ẽ numer⁹ legis. nã ⁊ centũ cẽties fiũt decẽ milia: ⁊ decies deni sũt centũ: ⁊ illa. x. milia talentorũ: ⁊ illi decies deni: ⁊ a legitimo numero non recedũt: ĩ quo vtroq̃ ĩuenies peccata. vterq̃ est ẽ debitor vterq̃ venie deprecator. Oĩs eni hõ ⁊ debitor ẽ dei: ⁊ debitorẽ habet fratrẽ suũ. CHRY. Tãta autẽ differẽtia ẽ peccatorũ q̇ cõmittunt̃ ĩ hominẽ. ⁊ q̇ cõmittunt̃ ĩ deũ: quãta ẽ differẽtia. x. miliũ talentorũ ⁊ centũ denariorũ: magis aũt ⁊ multo pl⁹: qđ patet ex differẽtia ꝑsonarũ: ⁊ a paucitate peccantium. Homine eni vidẽte ⁊ desistim⁹: ⁊ pigritamur peccare. deo aũt vidẽte s̃m vnũquẽq̃ diẽ nõ obsistimus: sed agim⁹ ĩformidabiliter oĩa ⁊ loq̇mur. Nõ hic autem solũ grauiora apparẽt peccata ĩ deũ: sꝫ etiã ⁊ bñficio quo sum⁹ potiti ab ipo. Fecit enim nos esse: ⁊ oĩa ꝓpter nos operatus ẽ. Animã rationalẽ nobis ĩspirauit. filiũ suũ misit. celũ nobis aperuit: ⁊ nos filios suos fecit. Nunq̇d ergo si vnaquaq̃ die moreremur ꝓ illo: retribuerem⁹ ei aliquod dignũ: nequaq̃. Sed h̃ rursus ad vtilitatẽ nostrã ꝑtinet. nos aũt ecõtrario ĩ legib⁹ ei⁹ offendimus. REMI. Sic ẽ ꝑ debitorẽ decẽ miliũ talẽtorũ designant̃ illi q̇ maiora crimia cõmittũt. ꝑ debitorẽ aũt centũ denariorũ q̇ minora cõmittũt. HIE Quod vt manifesti⁹ fiat dicam⁹ sub exẽplo: Si q̇s vestrũ cõmiserit adulteriũ homicidiũ. sacrilegiũ: maiora crimia decẽ miliũ talentorũ rogãti dimittũt̃: sed ⁊ ipe dimittat minora peccãtib⁹. AVG. de ver. do. Sed ille seruus ingratus: iniquus: noluit p̃stare qđ illi ĩdigno p̃stitum fuit. Seq̇t̃ eni: Et tenẽs suffocabat eũ: dicẽs: Redde quod debes. REMI. i. acriter ĩsistebat vt vindictã ab eo exigeret. ORI. Jdeo vt arbitror suffocabat: qm̃ a rege exierat. nõ eni suffocaret cõseruũ suũ si nõ exisset a rege. CHRY. Per hoc etiã q̄ dicit̃: Egressus: ostẽditur q̄ nõ post multũ tẽpus: sed confestim adhuc q̄ in aurib⁹ habẽs beneficiũ ĩ maliciã abus⁹ est: liberatiõe a ꝓprio dño sibi data. Quid igitur ille fecerit subdit̃: Et proci. cõser. eius: rogabat eũ dicẽs: Patiẽtiã habe ĩ me ⁊ oĩa reddã tibi. ORI. Considera subtilitatẽ scripture: qm̃ seru⁹ multorũ debitor talẽtorũ procidẽs adorauit regẽ. q̇ aũt centũ debebat denarios: procidẽs nõ adorabat: sed rogabat cõseruũ dicẽs: Patiẽtiã habe. CHRY. Sed neq̃ hec verba ĩgrat⁹ seruus reuerit⁹ ẽ: q̇bus saluat⁹ ẽ. Sequit̃ eni: Ille aũt noluit. AVG. de quest. euã. i. tenuit cõtra eũ hũc animũ vt supplicia illi vellet: sed abijt. REMI. i. magis ira exarsit vt ab eo vindictã exigeret: ⁊ misit eũ ĩ carcerẽ donec redderet debitũ. i. apprẽhẽso fratre vindictã ab eo exegit. CHRY. Uide dñi charitatẽ ⁊ serui crudelitatẽ. hic ꝓ decem milib⁹ talẽtis: hic aũt ꝓ centũ denarijs. hic cõseruũ: hic aũt dñm rogabat. ⁊ hic quidẽ totalẽ absolutionẽ accepit: ille aũt solã dilationẽ petebat. Cõdoluerũt q̇ nõ debebãt. vñ seq̇t̃: Uidẽtes aũt cõserui eius q̇ fiebãt cõtristati sunt valde. ORI. Per cõseruos ĩtelligit̃ ecclesia: q̇ illũ soluit ⁊ ligat. REMI. Uel ꝯserui forte angeli sũt ĩtelligẽdi aut p̃dicatores sancte ecclesie siue quicũq̃ fideles q̇ vidẽtes aliquẽ fratrẽ remissionẽ peccatorũ adeptũ: nõ velle misereri cõserui sui cõtristant̃ de ei⁹ ꝑditiõe. Sequit̃: Et venerũt ⁊ narrauerũt dño q̇ facta fuerãt. Ueniũt quidẽ nõ corpore sed corde. Dño aũt narrare ẽ dolores ⁊ cõtristatiões cordis ĩ suo affectu demõstrare. Sequit̃: Tũc vocauit eũ dñs su⁹. vocauit quidẽ ꝑ sententiã mortis: ⁊ ab hoc seculo migrare iussit. ⁊ dixit ei: Serue neq̃: omẽ debitum dimisi tibi: qm̃ rogasti me. CHRY. Et quãdoquidẽ decẽ milia talẽta debebat: nõ vocauit eũ neq̃: neq̃ ẽ cõuiciat⁹ sed misertus. Quãdo aũt cõtra cõseruũ ĩgratus ẽ effect⁹: tũc dicit̃: Serue neq̃. ⁊ h̃ ẽ qđ dicit̃: Nõne ergo oportuit ⁊ te. REMI. Et sciendũ q: seruus ille nullũ responsum legit̃ dño dedisse: ĩ quo demõstrat̃ q̄ in die iudicij ⁊ statim post hãc vitã oĩ argumẽtũ excusationis cessabit. CHRY. Quia vero bñficio nõ est factus melior: relinq̇t̃ vt pena corrigat̃. vñ seq̇t̃: Et iratus dñs ei⁹ tradidit eũ tortoribus quoadusq̃ redderet vniuersum debitũ. Nõ aũt simplicit̃ dixit: Tradidit eũ: sed Jrat⁹: quod nõ posuit qñ iussit eũ vẽdi nõ eni h̃ erat ire: sed magis amoris ad correptionẽ. nũc aũt hec sentẽtia est supplicij ⁊ pene. REMI. Tũc eni dicit̃ de⁹ irasci qñ aduersus peccatores vĩdicat. Tortores aũt dicunt̃ demones: q: semꝑ ad h̃ parati sũt vt ꝑditas aĩas suscipiãt: ⁊ ĩ pena eterne dãnatiõis eas torqueãt. Nũq̇d aũt postq̃ aliq̇s demersus fuerit ĩ eternã dãnationẽ poterit ĩuenire spaciũ corrigẽdi: aut aditũ exeũdi? Non: sꝫ Quousq̃ ponitur ꝓ ĩfinito. ⁊ ẽ sensus: semꝑ soluet: sed nũq̃ persoluet: ⁊ semꝑ penã luet. CHRY. Per h̃ ergo ostẽdit̃ q̄ cõtinue. i. eternaliter puniet̃ neq̃ reddet aliquãdo. Q̃uis aũt irreuocabilia sint charismata ⁊ dei vocatiões: tñ tm̃ valuit malicia vt ⁊ hãc legẽ soluere videat̃. AVG. de ver. do. Dicit eni deus: Dimittite ⁊ dimittet̃ vobis. sed ego p̃or dimisi: dimittite vel postea. nã si non dimiseris: reuocabo te. ⁊ q̇cq̇d tibi di

miserā:replicabo tibi.nō enī fallit aut fallit christ⁹
q̄ subiecit dicēs: Sic ꝛ pater me⁹ celestis faciet vo-
bis:si nō remiseritis vnusq̄sq̧ fratri suo de cordibus
vestris. Meli⁹ ē enī vt clames ore ꝛ dimittas ī cor-
de:q̄z sis blādus ore ꝛ crudelis ī corde. Jō enī domi-
nus subdit:De cordib⁹ vestris:vt si ꝑ charitatē ipo-
nitis disciplinā:de corde lenitas nō recedat. Quid
enī tā piū q̄z medic⁹ ferēs ferramentū:seuit ī vuln⁹
vt hō curet:q: si vuln⁹ palpat hō perditur. HIE.
Jō ꝛ dñs addidit:De cordib⁹ vestris:vt omnē simu-
lationē ficte pacis auerteret. Precipit ergo dñs pe-
tro:sub cōparatiōe regis dñi ꝛ serui q̄ debitor.x. mili
um talētoꝝ a dño rogās veniā ipetrauerat: vt ipse
quoq̧ dimittat cōseruis suis minora peccātibus.
CHRY. Uult etiā docere faciles nos eē ad idulgē-
dū eis q̄ nocuerūt nobis:maxie si satisfaciāt ꝛ depre-
cent sibi veniā dari. RABA. Allegorice aūt seru⁹
hic q̄ decē milia talētoꝝ debuit iudaic⁹ ē populus:
decalogo legis astrict⁹:cui dñs sepi⁹ dimisit debita
quādo ī angustijs cōstituti illi⁹ misericordiā depre-
cabant.sed liberati oēs debitores atrociter repete-
bāt ꝛ a gētili populo:quasi sibi obnoxio:circūcisio-
nē ꝛ cerimonias legis expetūt.sed ꝛ ꝓphetas ꝛ apo-
stolos crudeliter trucidarūt.vn̄ tradidit eos domi-
nus ī manus romanoꝝ vel malignoꝝ spirituū qui
eternis cruciatibus eos punirent. CAP.XIX.

ET factum est cū consumas-
set iesus sermones istos mi-
grauit a galilea:ꝛ uenit in fi-
nes iudee trās iordanē: ꝛ secute sūt
cum turbe multe: ꝛ curauit eos ibi.
Et accesserunt ad eū pharisei tētan-
tes eū ꝛ dicentes: Si licet homini
dimittere uxorē suā quacūq̧ ex cā?
Qui respondēs ait eis: Nō legistis
quia qui fecit hominē ab initio: ma-
sculū ꝛ feminā fecit eos? Et dixit:
Propter hoc dimittet homo patrē
ꝛ matrem: ꝛ adherebit uxori sue: ꝛ
erūt duo in carne una. Itaq̧ iā nō
sunt duo sed una caro. Quod ergo
deus ꝯiunxit homo nō separet. Di-
cunt illi: Quid ergo moyses māda-
uit dari libellū repudij ꝛ dimittere?
Ait illis: Quoniā moyses ad duri-
ciam cordis uestri permisit uobis di-
mittere uxores uestras ab initio au-
tem non fuit sic.

CHRY. in ho. Dñs pri⁹ iudeā relinquēs ꝓp illoꝝ
emulationē:nūc ibidē iā imorat q: passio ī ꝓximo
futura erat:nō tn̄ ad iudeā iterum ascēdit sed in ter-
mino iudee.vn̄ dr̄:Et factū ē cū consum. Jesus ser.
istos.migra.a gali. RABA. Hic ergo icipit narra-
re q̄ ī iudea fecit:docuit:siue passus ē. ꝛ pmo q̄dē
trās iordanē ad orientē:deīde etiā cis iordanē quā-
do venit iericho ꝛ bethphage ꝛ hierusalē.vn̄ seq̄t: Et
ve.ī fines iudee trās iordanē. CHRY. Quasi iust⁹
dñs oīm sic diligit alios suos:vt alios nō cōtēnat.
REMI. Sciēdū ē aūt q̄ oīs illa israelitarū ꝓuin-
cia generaliter iudea dicebat:ad cōparationē aliaꝝ
gētiū. Uerūtn̄ meridiana ei⁹ plaga ī qua habitabat
trib⁹ iuda: ꝛ tribus beniamin specialiter dicebatur
iudea:ad distictionē aliaꝝ regionū q̄ ī ipa ꝓuincia
cōtinebāt.i. samaria:galilea: ꝛ decapolis: ꝛ relique
alie. Seq̄t:Et secute sūt eū turbe multe. CHRY. su-
per matth. Perducebāt eū q̄si pueri filij patrē pere-
gre lōge ꝓficiscentē. Ipse aūt tanq̄ pater ꝓficiscens:
pignora charitatis filijs reliq̄t remedia sanitatū.vn̄
dr̄:Et curauit eos ibi.Et q: neq̧ doctrīe verboꝝ cō-
tinue dñs īsistit:nec signoꝝ operationi: sz nūc quidē
hī:nūc aūt illud facit: vt a signis credibilis appare-
ret ī his q̄ dicebat. Et sermonū aūt doctrīa vtilitas
q̄ erat ī signis ondere. ORI. Sanabat autē dñs
turbas trās iordanē vbi baptism⁹ dabat. Uere enī
oēs a spūalib⁹ īfirmitatib⁹ saluant etiā baptismo.
ꝛ multi quidem seqūtur christū sicut turbe: tn̄ nō
surgētes vt matthe⁹ q̄ surgēs secut⁹ ē dñz. HYLA.
Curat enī galileos ī iudee finib⁹ vt peccata gētiū
ī eā veniā q̄ iudee ꝓbabat admitteret. CHRY. ī ho-
me. Curabat siquidē christ⁹ homies: ꝛ illis bñfaciēs
ꝛ ꝑ eos multis aliis. Doꝝ enī sanatio alijs erat oc-
casio diuine cognitiōis:sed nō phariseis q̄ ex signis
duriores fiebāt.vn̄ seq̄t:Et acces.ad eū pharisei tētā-
tes eū ꝛ dicētes:Si licet homī dimittere vxorē suā
quacūq̧ ex cā? HIERO. Ut quasi cornuto eū te-
neāt sylogismo: ꝛ quodcūq̧ rn̄deat pateat captiōi.
Si dixerit dimittēdā vxorē qualibet ex cā ꝛ ducen-
dā aliā:pudicitie ꝑdicator sibi videat dicere contra-
ria. Sin aūt rn̄derit.nō oēm ob cām debere dimitti
q̄si sacrilegij re⁹ tenebit: ꝛ aduersus doctrinā moysi
ꝛ dei facere. CHRY. ī ho. Intuere aūt ex modo ēt
īterrogatiōis maliciā.dñs enī supra de lege hac di-
sputauerat:ipi aūt quasi iā nullo dicto īterrogant
sic opinātes q̄ oblit⁹ eēt eoꝝ q̄ dixerat. CHRY. su-
per matth. Sicut aūt si videas hominē assidue ami-
citias medicoꝝ colentē:itelligis q: ifirm⁹ ē:sic ꝛ cū
videas virū siue mulierē de dimittēdis vxorib⁹ aut
viris īterrogātes:cognosce q: vir ille lasciu⁹ ē:muli-
er illa meretrix ē.nā ī matrimonio castitas delecta-
tur:libido aūt quasi vīculo cōiugij alligata torque-
tur. Sciebāt aūt quoniā nullā cāz idoneā habebāt
circa dimittēdas vxores:ꝑter solā turpitudinē: ꝛ a-
lias sibi iungebāt. Timuerūt aūt īterrogare ex q̄bus
causis:ne seipos īfra angustias certarū causaꝝ astri-
gerēt.sed īterrogauerūt si ex oībus causis licet:scien-
tes q: modū nescit:nec īfra termīos vni⁹ cōiugij ca-
pit libido:sed quāto magis exercet: magis accēdit.
ORI. Tētato aūt dño:null⁹ discipuloꝝ ei⁹ q̄ posi-
tus ē ad docendū grauiter ferat: si tētatus fuerit: a
q̄busdā tamē ꝛ tētationib⁹ rn̄det doctrīa pietatis.
HIE. Sic aūt rn̄sionē tēperat:vt disciplinā tran-
seat scripturā sanctā adducēs ī testimoniū ꝛ natu-
ralē legē:ꝑmāq̧ dei sententiā scdo̅ opponēs.vn̄ seq̄-
tur:Qui rn̄dens ait eis:Nō legi.q: q̄d fecit ab initiō

masculũ ⁊ feminã fecit eos. Hoc in exordio genesis scriptũ ẽ. Dicẽdo aũt masculũ ⁊ feminã ostẽdit scõa vitãda cõiugia. nõ. n. ait Masculũ ⁊ feminas qd ex priorũ repudio querebat: sed Masculũ ⁊ feminã: vt vni⁹ cõiugij cõsortia necterent. RABA. Salubri aũt cõsilio dei factũ ẽ vt sui corporis portionẽ vir amplecteret in femia: nec a se putaret esse diuersum: quod de se cognosceret fabricatũ. CHRYS. Si ergo ex hoc de⁹ marẽ ⁊ feminam ex vno creauit vt sint vnũ: q̃re ergo ⁊ de cetero vir ⁊ mulier nõ ex vno vtero nascunt: sicut volatilia quedã: qꝛ de⁹ masculũ quidẽ creauit ⁊ feminã: ꝓpter necessitatẽ filiorũ generãdorũ: tñ semꝑ fuit castitatis amator: et cõtinentie auctor. Jdõ illũ typũ nõ suauit in omib⁹: vt siquidẽ vult hõ nubere scdm primã dispositionẽ creatõis hũane itelligat qd ẽ vir ⁊ vxor. Si autẽ noluerit nubere: nõ habebit necessitatẽ nubẽdi ꝓpter cõiunctionẽ natiuitatis: ne forte videat ꝑ suã continentiã in alterũ ꝑdere: q̃ nolebat eẽ cõtinens: sicut dñs post cõiunctũ matrimoniũ iubet: ne alter altero nolẽte se separet. CHRY. i ho. Nõ solũ aũt ex modo creatiõis: sed etiã ex modo legislatiõis monstrauit: qm̃ vnũ oportet vni cõiungi: ⁊ nũq̃ rescidi. vñ seq̃t: Et dixit: ꝓpter hoc relinquet hõ patrem ⁊ matrem ⁊ adherebit vxori sue. HIE. Similiter ait vxori nõ vxorib⁹. Et expsse subdit: Et erũt duo ĩ carne vna. Premiũ eñi ẽ nuptiarũ ex duob⁹ vnam carnem. s. ꝓlis fieri. GLO. Uel ĩ carne vna. i. ĩ carnali copula. CHRY. Si ergo qꝛ ex viro est vxor ⁊ ex vna carne sunt ambo: relinquet hõ patrẽ suũ ⁊ matrẽ. maior nũc charitas debet eẽ iter fratres ⁊ sorores: qꝛ hi quidẽ ex eisdẽ parẽtibus exeũt: illi aũt ex diuersis. Sed hoc magnũ ẽ nimis: qꝛ fortior est dei constitutio q̃ virt⁹ nature. Nõ eniꝫ p̃cepta dei nature subiecta sũt: sed natura dei p̃ceptis obtempat. Deinde fratres ex vno nascunt vt diuersas vias petãt: vir autẽ ⁊ vxor ex diuersis nascunt: vt in vnũ cõueniãt. Ordo etiã nature dei ordinationẽ loq̃t. Quod eniꝫ est ĩ arborib⁹ humor: hoc ẽ ĩ hominibus amor. humor autẽ de radicib⁹ ascẽdit ĩ herbã: ⁊ sursum trãsmittitur ĩ semẽ. Jdõ parẽtes quidẽ diligũt: sed non sic diligunt a filijs: hõ eñi nõ ad parẽtes: sed ad ꝓcreãdos filios trãsmittit affectũ: ⁊ hoc ẽ quod dicit: Propter hoc relinquet hõ patrẽ ⁊ matrem ⁊ adherebit vxori sue. CHRY. ĩ ho. Uide etiã sapientiã doctoris. Interrogat⁹ ẽ: sed nõ cõfestim dixit: Nõ licet: vt nõ turbarent: sed ꝑ ꝓbationẽ hoc cõstituit. De⁹ eñi a principio masculũ ⁊ feminã fecit. ⁊ non simpliciter eos cõiunxit: sed matrẽ iussit dimittere ⁊ patrẽ: ⁊ nõ simpliciter eum mulieri dixit aduenire: sed coniungi: ex ipso mõ locutiõis indissolubilitatẽ ostẽdens. Sed ⁊ maiorẽ copulã adiũxit cũ dixit: Et erũt duo ĩ car. vna. AVG. de cõ. eu. Hec tñ verba cũ p̃mi hominis fuisse scriptura testet. dñs tñ hic deũ hoc dixisse declarat vt hic itelligerem⁹ ꝓpter extasim q̃ p̃cesserat ĩ adaꝫ hoc diuinit⁹ tãq̃ ꝓphetã dicere potuisse. REMI. Mysteriũ eñi hoc apostol⁹ ĩ christo ⁊ ecclesia: dñs eñi iesus christ⁹ quasi patrẽ deseruit: cũ de celis ad terrã descẽdit: ⁊ matrẽ deseruit. i. synagogã ꝓpter infidelitatẽ: ⁊ adhesit vxori sue sancte. s. ecclesie. ⁊ sũt duo ĩ carne vna. i. christ⁹ ⁊ ecclesia ĩ vno corpore. CHRY. ĩ ho. Postq̃ vero veteris legis ⁊ verba ⁊ facta induxit cũ potestate iã ⁊ ipse interpretatur ⁊ legẽ inducit dicẽs. Jtaq̃ iã nõ sũt duo sed vna caro. Sicut eñi q̃ spiritualiter se diligũt: vna aĩa eẽ dicũt. dicente scriptura. Oim credentiũ erat cor vnũ ⁊ aĩa vna. sic vir ⁊ vxor q̃ carnaliter se diligũt: vna caro eẽ dicũt. Quẽadmodũ igit carnẽ incidere ẽ scelestũ. ita ⁊ mulierẽ diuidere ẽ iniquũ. AVG. xiiii. de ciuita. dei: Unũ etiã dicit vel ꝓpter cõiunctionẽ vel ꝓpt originẽ femie q̃ de masculi latere creata est. CHRY. ĩ ho. Ulteri⁹ aũt ⁊ de⁹ induxit dicẽs: Quod ergo de⁹ cõiunxit hõ nõ sepet. demõstrãs q̃ ⁊ p̃ter naturã ⁊ p̃ter legẽ ẽ vxorẽ dimittere. p̃ter naturã quidẽ: quia vna caro diuidit. p̃ter legẽ aũt qm̃ deo copulãte ⁊ iubẽte nõ diuidi vxor dimittit. HIE. De⁹ eñi coniunxit vnã faciẽdo carnẽ viri ⁊ femie. hãc ergo hõ nõ põt separe. sed sol⁹ de⁹. Nõ sepat qui ꝓpter desiderium secũde vxoris p̃mã dimittit. De⁹ sepat q̃ coniũxerat: qui ex cõsensu ꝓpter seruitutẽ dei sic habemus vxores quasi nõ habẽtes. AVG. contra faustũ. Ecce iudei ex libris moysi cõuincunt nõ eẽ vxorẽ dimittẽdã q̃ sm̃ voluntatẽ legis moysi arbitrabãt se facere cũ dimitterent. Simul ⁊ illud hic ipso christo attestãte cognoscim⁹ deũ fecisse ⁊ coniunxisse masculũ ⁊ feminã: qd̃ manichei negando dãnant christi euãgelio resistẽtes. CHRY. sup matth. Grauis est aũt fornicantis interp̃tatio castitatis. sed cõtra rationẽ nihil dicere nõ põt veritati tñ credere nõ acq̃escit. Cõfert ergo se ad patrociniũ moysi: sicut homines mali cãm habẽtes cõfugiunt ad potẽtes viros: vt si ꝑ iustitiã nõ possit. vincãt ꝑ ꝑsonã. vñ seq̃t: Dicũt illi: Quid ergo moyses mãdauit dari libel. repu. ⁊ dimittere? HIE. Aperuit calũniã quã pauerat licet dñs nõ ꝓpriã sentẽtiã ꝓtulerit sed veteris historie ⁊ mãdatorũ dei fuerit recordat⁹. CHRY. ĩ home. Si aũt dñs alien⁹ esset a veteri testamẽto: nõ decertasset ꝓ moyse: neq̃ q̃ sua sũt mõstrasset veterib⁹ cõuenire. Sed ineffabilis christi sapiẽtia: ⁊ ꝓ his excusãdo reddit. vñ seq̃t: Et ait illis: Quoniã moyses ad duritiã cordis vestri ꝑmi. vo. dimit. vxo. ve. Jn quo liberat moysen: ab accusatiõe totũ illoꝝ caput cõuertit. AVGV. cõtra faustũ: Quãta eñi erat duritia: q̃ nec ꝑ libelli interpositionẽ vbi dissuadẽdi loc⁹ iustis ⁊ prudẽtibus tribuebat. solui ⁊ flecti posset ad recipiendã vel reuocãdã cõiugij charitatẽ. Porro q̃ calliditate reprehendũt manichei moysen tãq̃ coniugia dirimentẽ ꝑ libellũ repudij: ⁊ laudãt christũ tãq̃ e⁹ vinculũ cõfirmantẽ: cũ sm̃ suã sacrilegã sententiaꝫ moysen laudare debuerũt sepantem: qd̃ coniunxerat diabol⁹: ⁊ christũ vituperare diaboli ligamẽta solidantẽ. CHRY. in ho. Deniq̃ quia graue erat: qd̃ dictũ erat: statim reducit sermonẽ ad antiq̃ legem: dicẽs: Ab initio aũt sic non fuit. HIE. Quod dicit huiusmõi ẽ: Nũquid põt de⁹ sibi esse cõtrarius: vt aliud añ iusserit: ⁊ sentẽtiã suã nouo frangit iperio? Nõ ita sentiendũ ẽ: sed moyses cũ videret ꝓpter desideriũ cõiugũ secundarũ: que vel ditiores vel iuniores vl pulchriores eẽnt p̃mas vxores iterfici: aut malã vitã ducere: maluit indulgere discidiũ. q̃ odiũ ⁊ homicidia ꝑseuerare: Simulq̃ cõsidera q̃ nõ dixit: Propter duritiã cordis vestri ꝑmisit vobis de⁹: sed Moyses: vt iuxta apostolũ cõsiliũ eẽt hominis nõ imperiũ dei. CHRY. Propterea hĩ dixit: Qꝛ moyses

hoc pmisit nō pcepit. Quod.n.pcipim⁹ semp volumus: quod aūt pmittim⁹ nolētes īdulgem⁹: qꝛ malā voluntatē hominū ad plenuʒ ꝓhibere nō possumus. Permisit ergo nobis facere mala ne facerem⁹ peioꝛa: ergo hoc vobis pmittēdo nō vobis dei iusticiā demōstrauit: sed a peccato abstulit culpā peccādi: vt qui scdm legē agētib⁹ vobis: peccatū vestrū nō videatur esse peccatū.

¶ Dico autē uobis: quia quicunqꝫ dimiserit uxoꝛeʒ suam nisi ob fornicationem: ꝛ aliam duxerit: mechat̄. Et q dimissaʒ duxerit: mechat̄.

¶ CHRY. ī ho. Quia os illoꝝ opilauerat: iā cū auctoꝛitate legē īducit dicēs: Dico aūt vobis qꝛ qcūqꝫ dimi. vxo. suā: nisi ob forni. ꝛ aliā duxerit mechatur.

ORI. Forte aūt dicet aliqs: qm̄ iesus dicēs: Quicūqꝫ dimiserit vxoꝛē suā nisi ob fornicationē: pmisit vxoꝛē dimittere quēadmodū moyses: quē retulit ꝓpter duriciā coꝛdis iudeoꝝ hoc pcepisse. Sed ad hꝫ respōdendū: qm̄ si ſm legē adultera lapidat̄: nō ſm hoc ītelligit̄ res turpis: ꝓpter quaʒ moyses pmittit libellū repudij. nec enī ī cā adulterij opoꝛtebat libellū dare repudij. Sꝫ foꝛsitā moyses omnē culpā mulieris turpē rē appellauit: que si īuēta fuerit ī vxoꝛe: scribit̄ ei libell⁹ repudij. Querēdū est aūt si ꝓpter solam cām fornicatiōis dimittere iubet vxoꝛē: qd est si mulier nō fuerit fornicata: sed aliud qd graui⁹ fecerit: puta venefica īueniat̄: aut īterfectrix filioꝝ? Sꝫ dn̄s exponēs rē alibi dixit: Qui dimisit excepta cā fornicatiōis facit eā mechari: dās ei occasionē secūdarū nuptiarū. HIE. Sola ergo fornicatio ē que vxoꝛis vicit affectū: imo cū illa vnā carnē ī aliā diuiserit: ꝛ se fornicatiōe separauerit a marito: nō debet teneri: ne virū quoqꝫ sub maledictione faciat dicente scriptura: Qui adulterā tenet stult⁹ ꝛ ipius est. Sicut enī crudelis ē ꝛ iniquus q castam dimittit: sic fatuus ꝛ iniqu⁹ q retinet meretricē. Nā patron⁹ turpitudinis ē: q crimē celat vxoꝛis. AVG. de adulterinis cōiugijs: Nō tn̄ erit turpis: nec difficilis etiaʒ p⁹ patrata ꝛ purgata adulteria recōciliatō cōiugij: vbi p claues regni celoꝝ nō dubitatur fieri remissio peccatoꝝ: nō vt post viri diuoꝛtiū adultera reuocet̄: sꝫ vt post chꝛisti dīoꝛtiū adultera nō vocet̄. CHRY. Omnis aūt res p quas causas nascit̄ p ipas soluit̄. Matrimōiuʒ aūt nō facit coit⁹ sꝫ volūtas. ꝛ ideo nō soluit illud separatio coꝛpoꝛis: sed separatio volūtatis. Ideo q dimittit diugē suā ꝛ aliā nō accipit: adhuc marit⁹ ē. nā si ꝛ coꝛpe iā separat⁹ ē: tn̄ adhuc volūtate diūct⁹ ē. Cū ḡ aliā accipit: tūc plene dimittit. Et idō dn̄s nō dicit: Qui dimittit mechat̄: sꝫ q alterā ducit.

RABA. Una ergo solūmodo carnalis ē cā. i. fornicatio: vna spūalis. i. timoꝛ dei vt vxoꝛ dimittat̄. nulla aūt cā ē vt viuēte ea q relicta est alia ducat̄.

HIE. Poterat aūt accidere vt aliqs calūniā faceret inocēti vxoꝛi: ꝛ ob secūdā copulā nuptiaꝝ veteri crimē īpingeret. Ideo sic poꝛē dimittere iubet̄ vxoꝛē: vt secūdā pma viuēte nō habeat. Necnō poterat euenire vt iuxta eandem legeʒ vxoꝛ quoqꝫ marito daret repudiū: eadē cautela pcipit̄ ne secūdū acciperet virū. ꝛ qꝛ meretrix ꝛ q semel fuerat adultera obpꝛobꝛiū nō timebat: secūdo nō nubere pcipit̄ viro. qꝛ si talē duxerit: sub adulterij crimine sit. vn̄ seqt̄: Et qui dimissā duxerit: mechat̄. GLO. Accipiēteʒ terret: qꝛ adultera nō timet obpꝛobꝛiū.

¶ Dicunt ei discipuli ei⁹: Si ita est causa hominis cū uxoꝛe: nō expedit nubere. Qui dixit illis: Nō omnes capiunt uerbū istud sꝫ quib⁹ datū ē. Sūt.n. eunuchi q de matris utero sic nati sūt: ꝛ sūt eunuchi q facti sūt ab hoīb⁹: ꝛ sunt eunuchi q seipos castrauerunt ꝓpter regnum celoꝝ. Qui pōt capere capiat.

¶ HIE. Graue pōd⁹ vxoꝛ ē: si excepta cā fornicatiōs eā dimittere nō liꝫ. Quid.n. si temulenta fuerit? si iracūda: si malis moꝛib⁹ tenēda erit? Uidētes ergo apl̄i graue vxoꝛ iugū: pferūt motū animi sui. vn̄ dicit̄: Dicūt ei discipuli ei⁹: Si ita ē cā ho. cū vxoꝛe: nō expedit nubere. CHRY. ī ho. Leui⁹ enī ē cōtra cōcupiscētiaꝫ pliari ꝛ cōtra seipm qꝫ ad mulierē malā.

CHRY. sup mattheū: Non auteʒ dixit dn̄s: qꝛ expedit: sꝫ magis cōsēsit q nō expedit: sꝫ infirmitatem carnis cōsiderauit. vn̄ seqt̄: Qui dixit eis: Non oēs capiūt verbū istud. i. nō oēs hoc possunt. HIER. Nemo aūt putet sub hoc vbo q addit: Sꝫ qb⁹ datū ē. l' fatū l' foꝛtunā ītroduci: q hi sūt vgines: quos ad hoc casus adduxit. Sꝫ his datū ē a deo q petierūt q voluerūt: q vt acciperēt laboꝛauerūt. CHRY. sup matth. Ideo ergo nō oēs cape pñt: qꝛ nō oēs volūt. palma ꝓposita ē: q cōcupiscit gl'iam: nō cogitet de laboꝛe. Nemo vinceret: si oēs periculū timerēt: Ex eo ergo q qdā a ꝓposito cōtinētie cadūt nō debemus circa vtutē castitatis fieri pigrioꝛes: sicut ꝛ q ī pugna cadūt nō exanimant ceteros. Quod ergo dicit: Quib⁹ datū ē: illud ostendit: qꝛ nisi auxilium gratie acciperem⁹: nihil nobis valeret. Hoc aūt auxilium gratie volētib⁹ nō denegat̄. Dicit.n. dn̄s: Petite ꝛ inuenietis. CHRY. ī ho. Deinde possibile hoc eē ostēdēs ait: Sūt.n. eunuchi. q. d. Excogita si ab alijs excisus esses: qd vtiqꝫ faceres? voluptate qdeʒ puatus: mercedē aūt nō haberes. CHRY. sup matth. Sicut enī peccatū op⁹ sine volūtate nō facit: ita ꝛ iusticia ex opere nō ꝯsūmat̄: nisi ꝛ volūtas affuerit. Illa est ergo glorioſa cōtinētia: nō illa quā transgredi non pōt necessitas debilitatꝭ coꝛpoꝛis: sꝫ quā ꝯplectit̄ volūtas sācti ꝓpositi. HIE. Triplex ḡ gen⁹ eunuchoꝝ posuit: quoꝝ duo sunt carnales: ꝛ tercij spūales. Alij enī sūt q de vtero mr̄is sic nascūt̄: alij quos vl' captiuitas facit: vl' delitie mr̄onales. tercij sūt q seipos castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ: ꝛ q cū possint eē viri ꝓpter chꝛistū eunuchi fiūt. Isti ꝓmittit̄ pmiū: superioꝛib⁹ aūt qb⁹ necessitas castimōie ē nō volūtas: nihil oīo debet̄. HYLA. In vno.n. eoꝝ posuit naturaʒ. s. in eo q nascit̄: ī altero necessitatē. s. ī eo q fact⁹ ē: ī tertio volūtatē: q. s. spe regni celestis talꝭ eē decreuit. CHRY. sup matth. Quod āt aliq sic nascūt̄ hac rōe fit: sicut ꝛ nascūt̄ sex digitos hñtes aut q̄tuoꝛ. Si.n. de⁹ sic ab īitio ꝯstituisset vnūquēqꝫ naturā. sic dimitteret

illā īmutabilit̄ sp̄ ī suo ordīe ꝑmanere: ī obliuionē deduceret̄ corā homībꝰ opatio dei. Jō ḡ īterdū natura rerū cōuertit̄ cōtra suā naturā: vt sp̄ deꝰ nature opifex ī memoriā reducat̄: HIE. Possumꝰ ꝛ aliter dicere. Eunuchi sūt ex matris vtero q̇ frigidioris nature sūt: nec libidinē appetētes: ꝛ alij q̇ ab hominibꝰ fiūt: quos aut pharisei faciūt: aut pp̄ idolorū cultū emolliūt̄ ī feminas: vel ꝑsuasiōe heretica simulant castitatē: vt mētiāt̄ religiōis veritatē. Sꝫ nullꝰ eorū cōseq̄t̄ regnū celorū: nisi q̇ se pp̄ christuꝫ castrauerit. vn̄ seq̄t̄: Qui pōt ca. ca. vt vnusq̇sq̄ ɔsideret vires suas: vtrū possit virginalia ꝛ pudicitie iplere p̄cepta. ꝑ se. n. castitas blāda ē: ꝛ quēlibet ad se alliciēs. Sꝫ ɔsiderāde sūt vires: vt q̇ pōt capē capiat. Que hortātis dn̄i vox ē: ꝛ milites suos ad pudicitie p̄miū cōcitantis: q꞉ q̇ pōt pugnare pugnet ꝛ supet: ac triūphet.

CHRY. ī ho. Cū āt dicit: Qui se castrauerūt. nō mēbrorū dicit abscisionē: sed malarū cogitationū īteremptionē. maledictiōi enī ē obnoxꝰ q̇ mēbrū abscidit: etenī q̄ homicidarū sūt talis p̄sumit. Et māicheis q̇ detrahūt creaturis tribuit occasionē: ꝛ eadē cū gētibꝰ mēbra detrūcātibꝰ. de q̄ ait: Abscidere. n. membra demoniace tētatiōis ē. Cū his āt q̄ dicta sūt neq̄ ɔcupia māsuetior ita fit: sꝫ molestior. Aliūde enīꝫ hꝫ fōtes spma q̇ ī nobis ē: ꝛ p̄cipue a ꝓposito icontinēti ꝛ mēte negligēte. ꝛ si ipa sobria fuerit: naturaliū motuū nullū ē nocumētū. nec ita abscisio membri cōp̄mit tētationes ꝛ trāquillitatē facit vt cogitationis frenum.

Tūc oblati sūt ei puuli: ut manꝰ eis iponeret ꝛ oraret. Discipuli aūt icrepabāt eos. Jesus uero ait eis. Sinite puulos ꝛ nolite eos ꝓhibere ad me uēire: taliū ē. n. regnū celorū. Et cū iposuisset eis manꝰ: abijt inde.

CHRY. sup mattheū: dn̄s de castitate s̄monē fecerat. audiētes āt q̇dā obtulerūt ei infātes castitate mūdissimos: putabāt enī q꞉ dn̄s corpe mundos tm̄ laudaret. ꝛ h̄ ē q̇ḋ d̄r: Tūc ob. sūt ei par. vt manꝰ eis ipo. ꝛ ora. ORI. Jā. n. ex p̄cedētibꝰ virtutibꝰ eius expti erāt: q̄m ꝑ ipositionē manuū eꝰ ꝛ orationē repellūt̄ mala. Offerūt ḡ ei pueros: cōsiderātes q̄m inpossibile ē vt postq̄ ꝑ tactū dn̄s dederit in eis diuinā virtutē: vt ruina aut demoniū aliq̇ḋ tāgere eos possit. REMI. Cōsuetudo etiā fuit apud veteres vt puuli offerēt̄ seniorībꝰ: q̄tenꝰ eorū manu vel ore bn̄dicerēt̄: ꝛ iuxta hāc cōsuetudinē puuli oblati sūt dn̄o. CHRY. sup mattheū. Caro āt q꞉ nō delectatur ī bonū: facile obliuiscit̄ bonū: malū āt q̇ḋ audierit retinet semp. Añ modicū āt tp̄s christꝰ accipiēs puerū dixit: Nisi facti fueritis sicut puulꝰ iste nō intrabitis ī regnū celorū. ꝛ ecce statim obliti discipuli puerilis īnocētie vetabāt pueros ad christū q̄si indignos accedē. vn̄ seq̄t̄: Discipuli āt īcrepabāt eos.

HIERO Nō quo nollēt eis saluatoris ꝛ manu ꝛ voce bn̄dici: sꝫ q꞉ nōdū hn̄tes plenissimā fidē: putarēt eū ī similitudinē aliorū hoīm offerētiū iportunitate lassari. CHRY. ī ho. Vel discipuli expellebāt pueros cā dignitatis xp̄i. Dn̄s āt dolēs eos moderata sape: ꝛ timorē ɔculcare mūdanū: accepit puulos ꝛ ī vlnis tenuit eos: ꝛ talibus regnū celorū ꝓmittit. vn̄ seq̄t̄: Jesus āt ait eis. Sini. par. ꝛ noli. ꝓhi. eos veni. ad me: talium ē. n. reg. celo. CHRY. sup mattheū: Quis enī mereat̄ appropinq̄re christo si repellit̄ ab eo simplex ifātia? Jō dixit: Noli. ꝓhi. eos. Nā si sancti futuri sūt: q̇ḋ negatis filios ad patrē venire? Si āt peccatores futuri sūt: vt q̇ḋ sentētiā cōdēnationis ꝓfertis añq̄ culpā videatis? HIE. Signāter āt dixit: Taliū est reg. celoꝝ. nō Jstoꝝ: vt ondēret nō etatē regnare sed mores: et his q̇ similē haberēt inocētiā ꝛ simplicitatē p̄miū repromitti. Seq̄t̄: Et cūꝫ iposuisset eis manꝰ: abijt īde. CHRY. sup matth. Pn̄s locꝰ īstruit oēs parētes: vt filios suos sacerdotibꝰ offerāt. nō ei sacerdos manꝰ iponit: sꝫ christꝰ ī cuiꝰ noīe manꝰ iponit̄. Si enī q̇ escas suas ꝑ orationē offert deo sanctificatas eas māducat. Sanctificat̄ enī ꝑ verbū dei ꝛ orationē vt apostolꝰ dicit: q̄nto magis pueros offerri deo ꝛ sanctificari necesse ē. Cā āt sanctificādarū escarū hec ē: q̄m totꝰ mūdus ī maligno positꝰ ē. vn̄ ꝛ res corpales q̄ sūt magna ps mūdi ī maligno posite sūt. Cōsequēter ifātes q̄n nascūt̄ ꝛ ipi quātū ad carnē in maligno positi sunt.

ORI. Pueros āt mystice dicimꝰ: q̇ ī christo adhuc carnales sūt: ꝛ lacte opꝰ habētes. Qui āt ꝓfitēt̄ verbi doctrinā: simpliciores q̇dē ꝛ q̄si puerilē s̄monem habētes quo nutriūt̄ adhuc nouicij sūt q̇ offerunt saluatori pueros ꝛ ifantes. Qui āt uidēt̄ eē ꝑfectiores: ꝛ iō sūt discipuli iesu priusq̄ discāt rōnē iusticie de pueris: rep̄hēdūt eos q̇ ꝑ simplicē doctrinā pueros ꝛ ifātes. i. minꝰ adhuc eruditos offerūt christo. Dn̄s āt hortās discipulos suos iā viros constitutos ɔdescēdē vtilitatibꝰ puerorū: vt fiāt pueris q̄si pueri vt pueros lucrēt̄. Dicit: Taliū ē regnū celo. Naꝫ ꝛ ipe cū ī forma dei eēt: factꝰ ē puer. Nec ḡ ꝛ debemꝰ attēdē: ne estīatiōe sapiētie excellētioris ꝛ ꝓfectꝰ spiritalioris ɔtēnamꝰ q̄si magni pusillos eccles e: ꝓhibētes pueros venire ad iesuꝫ. Qm̄ āt pueri nō oīa q̄ dicunt̄ seq̇ possūt: iposuit eis manū iesus: ꝛ virtutē relinquēs ī eis ꝑ tactū: abijt ab eis q̄si nō potētibꝰ seq̇ christū sic̄ ceti discipli eiꝰ ꝑfecti. RE. Manibꝰ ēt ipositis bn̄dixit pueris: significās q꞉ hūiles spū sūt digni eꝰ gr̄a ꝛ bn̄dictiōe. GLO. Jmposuit ēt eis manꝰ: vt viris ɔtinētibꝰ gr̄am sui auxilij referēdā significaret. HYLA. Jnfātes ēt gētiū forma sūt: q̇bꝰ ꝑ fidē ꝛ auditū salꝰ reddit̄. Vex ex affectu p̄mo saluādi israel a discipulis ꝓhibēt̄ accedē: quos dn̄s ait nō oportere ꝓhiberi. Munꝰ ei spūssācti ꝛ ꝑ ipositionē manꝰ ꝛ p̄cationē: cessāte legis opere erat gentibus largiendum.

Et ecce unꝰ accedēs ait illi: Magister bōe: q̇ḋ boni faciā ut habeā uitaꝫ eternā? Qui dixit ei: Quid me iterrogas de bono? Unꝰ ē benꝰ deꝰ. Si aūt uis ad uitā igredi: sua mandata. Dicit illi: Que? Jesus aūt dixit: Nō homicidiū facies: nō adulterabis: nō facies furtū: nō falsum

testimoniũ dicẽs: honora patrẽ tuũ
τ matrẽ: diliges ꝓximũ tuũ sicut te
ipm̃. Dicit illi adolescẽs: Omia hec
custodiui a iuuẽtute mea: qd ad huc
mihi deest? Ait illi iesus. Si uis ꝑ
fect⁹ eẽ uade τ uẽde omia q̃ habes τ
da paupibus: τ habebis thesaurũ i
celo: τ ueni seq̃re me: Cuz audisset
autez adolescẽs uerbũ: abijt tristis.
Erat.n.habẽs multas possessiões.

RABA. Audierat forsan hõ iste a dño tñ eos q̃
volũt puulis similes eẽ dignos itroitu regni celestis
τ idõ certior cupiẽs eẽ: ñ pabolas sꝫ apte postulat ex
poni: qb⁹ merit vitã eternã ↄseq̃ possit. Et idõ dr̃: Et
ec. vn⁹ acce. ait il. Magr̃ bo. q̃d bo. fa. vt ha. vitã eter
nã. HIE. Iste q̃ iterrogat τ adolescẽs τ diues erat
τ supb⁹. τ ñ voto discẽtis sꝫ tẽtãtis iterrogat: qđ ex
eo ꝓbare possums q̃ dicẽte sibi dño si vis ad vitã i
gredi: ſua mãdata. Rursũ fraudulẽter interrogat: q̃
sũt illa mãdata? q̃si ñ τ ipe legẽ aut dñs posset eidẽ
hec iubere ↄtra? CHRY. i bo. Ego ãt auarũ q̃dez
eũ: sꝫ pecuniaꝝ amatorẽ neq̃q̃ recuso dicẽ: quia τ
christ⁹ talẽ eũ eẽ redarguit: simulatorẽ ãt neq̃q̃: q̃a
ñ ẽ securũ de icertis iudicare: τ maxime accusãdo.
Marc⁹ ãt hãc suspitionẽ destruit. dicit.n.q̃ occur
rẽs τ genu flectẽs rogabat eũ: τ qm̃ ispiciẽs eũ iesus
amauit eũ. Si eũ tẽtãs accessisset: demõstrasset no
bis h̃ euãgelista: sicut i alijs facit. Si ãt τ ipe siluissꝫ
christ⁹ eũ ñ pmisisset latẽ sꝫ redarguisset manifeste:
aut occulte isinuasset. Hoc ãt ñ facit. Seq̃r ei: Qui
dicit ei: Quid me iterro. de bono? AVG. Põt ãt
videre distare aliq̃d qđ h̃ ſm matth. dr̃: Quid me i
terro. de bo. Scđm alios ãt: Quid me dicis bonuꝫ?
Nã q̃d me iterrogas de bono: ad illud magis referri
põt: qđ ait ille q̃rẽs: q̃d bõi faciã? Ibi.n. τ bonũ no
minauit τ iterrogatio ẽ: Magr̃ ãt bõe nõdũ ẽ interro
gatio. Cõmodissime ḡ itelligiẽ vtrũq̃ dictuꝫ: Quid
me dicis τ iterro. de bo. HIE. Quia võ magistruꝫ
vocauerat bonũ τ nõ deũ: vel dei dei filiũ cõfessus
erat: dixit q̃uis sctũ hominẽ ↄpatiõe dei nõ eẽ bo
nũ. de quo dr̃: Cõfitemini dño qm̃ bon⁹. Et idõ dicit
Un⁹ ẽ bo. de⁹. Ne q̃s ãt putet i eo: q̃d bon⁹ de⁹ dr̃
excludi a bonitate filiũ dei. Legim⁹ i alio loco: Pa
sto: bon⁹ ponit aiam suã ꝓ oıb⁹ suis. AVG. pri
mo de ciui. dei Uel q: ille vitã eternã q̃rebat. Uita
ãt eterna ẽ i illa ↄtẽplatiõe: q̃ ñ ad penã videẽ deus
sꝫ ad gaudiũ sempiternũ τ ñ itelligebat: cũ quo loq̃
baẽ: q ñ tñmõ eũ filiũ hõis arbitrabaẽ. idõ dic̃ Quid
me iterro. de bo. τ vocas me ſm q̃ vides magistruꝫ
bonũ? Hec forma filij hõis apparebit i iudicio: nõ
tñ iustis: sꝫ τ ipijs. τ ipa visio malũ eis erit: q: penal
erit. Est ãt visio forme mee i q̃ eq̃lis sũ deo. Ille ergo
vn⁹ de⁹ pr̃ fili⁹ τ spũssanct⁹: ipe ẽ sol⁹ bonus: q: ne
mo videt eũ ad luctũ τ plãctũ: sꝫ tñ ad salutẽ τ leti
tiã verã. HIE. Saluator ẽt nr̃ bonitatis testioniuꝫ
nõ rẽnuit: sꝫ magistri absq̃ deo exclusit errorẽ. Que
ãt vtilitas ẽ vt ita rñderet? Reducit ei eũ paulatim
τ erudit liberari ab oĩ adulatiõe: τ ab his q̃ sũt sup
terrã eũ adducẽs: deo adherere suadet: τ futura q̃re
re: τ nosse eũ q̃ vere ẽ bon⁹ τ radix τ fõs vniuersoꝝ
bonoꝝ. ORI. Rñdet ẽt sic christ⁹ ꝑp euꝫ q̃ dixit:
Quid bo. fa. qñ ei declinam⁹ a malo τ facim⁹ bonũ
quãtũ ad ↄpationẽ ceteroꝝ hoĩm dr̃ bonũ qđ faci
m⁹: quãtũ ãt ad veritatẽ ſm q̃ h̃ dr̃. Un⁹ ẽ bonus.
Bonũ nostrũ nõ ẽ bonũ. Dicere ãt põt q̃s: qm̃ sciẽs
dñs ꝓpositũ iterrogãtis nõ eẽ vt faciat: vel hũanuꝫ
bonũ dixit: Quid me iterrogas de bono? Ac si. d. Cũ
sim patus ad ea q̃ dicũẽ: cur me iterrogas de bono?
P⁹ h̃ ãt dicit: Si vis ad vitã igredi: ſua mãda. Ubi
cõsidera qm̃ adhuc q̃si extra vitã ↄstituto rñdit: Si
vis ad vitã igredi. ſm.n. vnũ modũ hõ ẽ extra vitã q̃
ẽ extra eũ q̃ dixit: Ego sũ vita. alias ãt oĩs q̃ sup terrã
ẽ q̃uis iustissim⁹: põt q̃dẽ i vmbra esse vite: nõ ãt in
ipa vita cũ sit corpe mortis circũdatus. Introibit ãt
q̃s i vitã abstinẽs se ab opibus mortuis: appetẽs aũt
opa viua. Sũt ãt τ vba mortua: τ verba viua: τ cogi
tatiões mortue τ cogitatiões viue. τ idõ dicit: Si vis
ad vitã igredi ſua mãdata. AVG. de ver. do. Nec
ẽt dixit: Si vis venire ad vitã eternã: sꝫ Si vis veni
re ad vitã: eã diffiniẽs vitã q̃ fuerit eterna vita. Hic
ḡ ↄsiderãdũ ẽ queãdmodum amãda sit eterna vita:
qñ sic amaẽ misera ista: τ q̃ñq̃ finienda vita. RE
MI. Demõstraẽ ãt his verbis: q: lex suis ipletoribus
nõ solũ tẽporalia dabat: sꝫ τ vitã eternã. Et q: h̃ au
dierat sollicit⁹ fact⁹ iterrogauit. vñ sequiẽ: Dicit illi.
Que? CHRY. i bo. Hoc ãt ñ tẽtãs dixit: sꝫ estimãs
alia quedã p̃cepta eẽ p̃ter legalia q̃ vite cã fierent ei.
REMI. Jesus vero q̃si ifirmo cõdescẽdẽs: clemẽtis
sime legis p̃cepta exposuit. vñ seq̃ẽ: Jesus aũt dixit:
Nõ homici. facies. quoꝝ p̃ceptorum expositio ẽ se
quẽs sentẽtia: q: dr̃: Et diliges ꝓximũ tuuꝫ sicut te
ipm̃. Eteni apostol⁹ dicit: Qui diligit ꝓximũ: legeꝫ i
pleu. t. Querẽdũ ẽ ãt: quare dñs tm̃ secũde tabule p̃
cepta cõmemorauit. Jccirco. s. q: forte iste studios⁹
erat i dilectiõe dei: siue q: dilectio ꝓximi grad⁹ est
ascẽdẽdi ad dilectionẽ dei ORI. Forsita ãt ista p̃
cepta sufficiũt vt i pricipiũ vt ita dicã vite igrediaẽ
q̃s: nõ aũt sufficiũt hec vel alia similia istis ad iterio
ra vite itroducẽ queq̃. Qui aũt p̃terierit vnũ istoꝝ
mãdatoꝝ nec i p̃cipio vite itrabit CHRY. in bo.
Quia ḡ dñs ea p̃cepta cõmemorauerat q̃ erãt i lege
idõ seq̃ẽ: Dicit illi adolescẽs: Hec oĩa ſuaui a iuuẽtu
te mea. Et neq̃ hic stetit: sed rursus iterrogat. Quid
adhuc mihi deest: Quod τ ipm̃ signũ ẽ vehementis
desiderij. REMI. Jllis ãt q̃ i gr̃a ꝑfecti eẽ volunt
oñdit qualiẽ ad ꝑfectionẽ venire possũt. vñ sequiẽ:
Ait illi iesus: Si vis ꝑfect⁹ eẽ: vade τ vende oĩa q̃ ha
bes τ da paupibus. Notãda sũt ista verba: nõ.n. ait
Uade τ mãduca oĩa q̃ habes: sꝫ Uade τ vẽde. Et nõ
ait Aliq̃ sicut ananias τ saphira sꝫ Oĩa. Et pulchre
subiũgit: Que habes. Jlla ei habem⁹ q̃ iuste posside
mus. Jlla ergo q̃ iuste possidenẽ: vẽdẽda sunt. Que
vero iniuste: sũt erogãda illis quibus fuerãt ablata.
nec ait: Da ꝓximis aut diuitibus: a q̃bus accipies si
milia: sed Da paupibus. AVG. de opibus mona
choꝝ: Nec attẽdẽdũ i q̃bus monasterijs vel i quo
loco idigẽtibus fratrib⁹ hec qđ habebat aliq̃s ipen
dent. Oĩm eni christianoꝝ vna respub. ẽ. Et idõ quis
q̃s christian⁹ necessaria vbilibet erogauerit: vbicun
q̃ ẽt ipe qđ necessariũ ẽ sibi accipit. de eo qđ ẽ chri

sti accipit. RABA. Ecce duas vitas hominibus ꝓpositas. audimꝰ actiuā ad quā ꝑtinet: Nō occides ꝛ cetera legis mādata: ꝛ contēplatiuā ad quā pertinet: Si vis ꝑfectꝰ eē. Actiua ad legē ꝑtinet: contemplatiua ad euāgeliū: q꞉ sicut vetꝰ nouū ꝓcessit testamentū: ita bona actio ꝓcedit cōtēplationē. AVG. ꝯ faustū: Nec tm̄ illi soli q̄ vt sint ꝑfecti vēdūt vl' dimittūt oīa sua ꝑtinēt ad regnū celoꝝ. ſȝ huic militie christiane ꝑ quoddā ꝯmerciū charitatis subiūgit̄ ꝛ q̄dā stipēdiaria multitudo: cui dicet̄ i fine: Esuriui ꝛ dedistis mihi māducare: quos absit vt istos a mādatis euāgelicis alienos a vita eterna sepandos iudicemꝰ. HIE. ꝯ vigilātiū: Qd̄ vigilātius asserit eos meliꝰ facē q̄ vtant̄ rebꝰ suis paulatī fructꝰ possessionū paupibꝰ diuidāt: q̄ȝ illos q̄ possessiōibꝰ venūdatis semel oīa largiāt̄: nō a me ei ſȝ a deo rn̄debit̄. Si vis eē ꝑfectꝰ: vade ꝛ vēde. Iste quē tu laudas: secundus aut terciꝰ gradꝰ ē: quē ꝛ nos recipimus dūmō sciamꝰ ꝑma secūdis ꝛ terciis ꝑferēda. GENA. de ecclesia. dogmatibꝰ: Bonū ē ei facultates cū dispēsatiōe paupibꝰ erogare. meliꝰ ē ꝓ intentiōe sequēdi dn̄m simul donare ꝛ absolutū solicitudīe egere cū xp̄o. CHRY. i ho. Et q꞉ de pecuniis erat s̄mo: a q̄bꝰ denudari admonuit: oñdit ꝙ ampliora his retribuet: quāto s̄ra maiꝰ ē celū. ꝛ iō dicit: Et ha. thesau. i ce. In thesauro. n. copiā ꝛ ꝑmanētiā retributiōis oñdit. ORI. Si āt oē mādatū in h' v̄bo iplet̄: Diliges ꝓxi. tuū si. teipm̄: ꝑfectꝰ āt ē q̄ ipleuerit oē mandatū q̄ūo dn̄s dicēti adolescēti: Hec oīa s̄uaui a iuuētute mea: q̄si nōdū ꝑfecto dicit: Si vis ꝑfectꝰ esse: forte āt qd̄ ait: Diliges ꝓxi. tuū: nō a dn̄o positū ē ſȝ ab aliqͦ additū q꞉ nec marcꝰ nec lucas huc exponētes addiderūt. Vel alit̄: Scriptū i euāgelio s̄m hebreos ꝙ cū dn̄s dixisset ei: Vade ꝛ vē. oīa q̄ ha. cepit diues scalpere caput suū: ꝛ nō placuit ei. Et di. ad eū do. Q̄uo di. fe. le. ꝛ ꝓphe. qm̄ scri. ē i lege: Diliges ꝓxi. tuum sicut teipm̄. Et ecce multi fratres tui filij abrae amicti sūt stercore moriētes ꝑ fame: ꝛ domꝰ tua plena est multis bonis: ꝛ nō egreditur omnino aliquid ex ea ad eos. Volens ergo dominus arguere diuitem illū dicit: Si vis perfectus esse: vade ꝛ vende omnia que habes ꝛ da pauperibus. Sic enī apparebit si diligis proximū tuū sicut teipm̄. Sed si ꝑfectus est qui habet omnes virtutes quomodo fit ꝑfectus qui vendit omia sua ꝛ pauperibus dat? Ponamus enim aliquē hoc fecisse: quomodo statī erit sine ira: sine cōcupiscētia: suscipiens omnes virtutes ꝛ deponens malitiā vniuersam? Sapienti ergo videbitur forsan dicere: quoniā qui pauperibus tradidit bona sua ipsorū orationibꝰ adiuuat̄: accipiēs ad suā spiritalē inopiā illorū spiritalē abundantiā. ꝛ fit h' mō ꝑfectꝰ: q̄uis aliq̄s hūanas habuerit passiones. aut ita iste q̄ mutauit ꝓ diuitiis paupꝑtatē: vt fiat ꝑfectꝰ credēs s̄mōibꝰ xp̄i: adiuuabit̄ vt sapiēs fiat i christo iustꝰ ꝛ castus: ꝛ absq̄ omī passione: non tamē sic vt i ipso tēpore quo tradidit bona sua pauperibꝰ: fiat oīno ꝑfectus. sed ex illo die incipiet speculatio dei adducere eum ad omnes virtutes. Aliter autem ad expositionem moralē transibat dicens substantiam esse vnumquēq̄ actus anime eius. Imperat ergo christus vendere omnem substantiā malam: ꝛ quasi tradere eam virtutibus operātibus eā que ab omni bono pauperes sunt. Sicut enim pax apostolorū reuertitur ad ipsos: nisi fuerit filius pacis: sic vniuersa peccata reuertuntur ad actores eorum cū non fuerit quis vtens malis eorū: ꝛ sic neq̄ dubitatio erit quin statim erit perfectus: qui sic vendidit omnes proprias facultates. Manifestū est autem: ꝙ qui talia agit non habet thesauruȝ in celo: ꝛ ipse factus celestis. In suo enī celo habebit thesaurum glorie dei ꝛ diuitias in omni sapientia dei. Talis autē poterit sequi christū: quia non distrahitur ab aliqua mala possessione; quo minus christum sequatur. HIERO. Multi etiā diuitias relinquentes dominū nō sequuntur: nec ad perfectionē sufficit nisi post contēptas diuitias saluatorē sequerentur. i. relictis malis faciant bona. Facilius enim sacculus contēnitur q̄ȝ voluntas. Et ideo sequitur: Et veni sequere me. Sequitur enī dominū qui imitator est eius: ꝛ per vestigia illius graditur. Sequitur: Cum audisset autē adolescēs verba hec: abijt tristis. Hec est tristicia que ducit ad mortē. Causaq̄ tristicie reddit̄. Erat enim habens multas possessiōes. i. spinas ꝛ tribulos qui sementē dominicā suffocauerunt. CHRY. Non enī similiter detinentur qui pauca habent: ꝛ qui multis abundant: quoniam abiectio diuitiarū maiorē accendit flammā: ꝛ violētior fit cupido. AVG. in epistola ad paulinū ꝛ therasiā: Nescio autē quomodo cū superflua terrena diliguntur: artius adepta q̄ȝ concupita ꝯstringūt. nā vnde iuuenis iste tristis discessit: nisi q꞉ magnas habebat diuitias? Aliud est enim iā nolle incorporare que desunt: aliud iam incorporata diuellere. Illa enim velut extranea repudiant̄: ista velut mēbra preciduntur. Scd̄m historiā autē iste adolescēs laudabilis quidē ē: q꞉ nō occidit: nō adulteratꝰ ē. vituꝑabilis autē q꞉ cōtristatꝰ est i verbis christi vocantibus eū ad ꝑfectionē. Adolescēs q̄ppe erat s̄m aīam ꝛ ꝓpterea relinquēs christū abijt.

Jesus autē dixit discipul': Amē dico vobis: quia diues difficile itrabit in regnū celorū. Et iterum dico vobis: Facilꝰ ē camelū per foramē acus trāsire: q̄ȝ diuitē intrare in regnū celorū. Auditis autē his discipuli mirabantur valde dicentes: Quis ergo poterit saluꝰ esse? Aspiciens autē iesus dixit illis: Apud homines hoc impossibile est: apud deū aūt oia possibilia sunt.

GLO. Occasiōe hꝰ auari de quo ꝑdictū ē: habuit s̄monē dn̄s de auaro. vn̄ dr̄: Jesus aūt dixit discipulis suis: Amē dico vobis. CHRY. qd̄ q̄dē dixit nō pecuniis q̄dē detrahēs: sed eis q̄ detinent̄ ab ipis. Et discipulos paupes existes nō v̄ecūdari ob iopiā. HYLA. Habere enī diuitias criminis nō ē: s̄ȝ modꝰ i habēdo retinēdus ē. Nā q̄uo cōicandū ē necessitatibꝰ sanctoꝝ si cōicādi mā n̄ relinq̄t̄. RABA. Sed inter pecunias habere ꝛ pecunias amare non

nulla distātia est: tuti⁹ autē ē: nec habere nec amare diuitias. REMI. Unde dñs in marco exponens hui⁹ loci sensum: difficile ē cōfidentib⁹ i diuitiis itrare in regnū celorū. illi enī in diuitijs confidunt: qui omnē suam spem in diuitijs collocāt. HIERO. Quia vero diuitie habite difficile contēnunt nō dixit: ꝙ impossibile est diuitē intrare in regnū celorū sed difficile. vbi difficile ponit nō īpossibilitas ptendit: sed raritas demōstrat. HYLA. Periculosa. n. cura est velle ditescere: et graue on⁹ innocētia subit incremētis opū occupata. Rem enī seculi famulatus dei non sine seculi vitijs assequet: hic difficile est diuitē regnū celorū adire. CHRY. in home. Quia vero dixerat difficile diuitē ītrare ī regnū pcedit ad ostendendū ꝙ ē īpossibile. vnde sequitur: Et iterū dico vobis: facili⁹ est camelū per foramē acus trāsire: ꝙ diuitē ītrare in regnū celorū. HIERO. Scdm̄ hoc null⁹ diuitū salu⁹ erit. Sed si legamus Isaiā: quomodo cameli madian et epha veniāt ad hierusalē cum donis atꝗ muneribus: et qui quōdā curui erant: et vitiorū grauitate distorti ingrediant portas hierusalē: videbim⁹ quomodo et isti cameli qbus diuites cōpantur cū disposuerit graue sarcinā peccatoꝝ: et toti⁹ corpis prauitatē: intrare pnt ꝑ angustā et artā viā que ducit ad vitā. CHRY. super mattheū: Gentiū etiā anime assimulate sunt tortuosis camelis: in quib⁹ erat gibb⁹ idolatrie: qm̄ cognitio dei erectio est animaꝝ. Ac⁹ aūt est fili⁹ dei: cuius pma ps subtilis est fm diuinitatē: alia vō grossior fm incarnatōem eius. Tota aūt recta ē: et nullā habet deflectionē: per cui⁹ vuln⁹ passiōis gētes egresse sunt in vitā eternā hac acu cōsuta ē immortalitatis tunica. ipa ē ac⁹ que spū cōsuit carnē. hec ac⁹ iudaicū populū iūxit et gentiū. hec ac⁹ amicitiā angelorū et hoīm copulauit. Facili⁹ est ergo gētiles trāsire p foramē ac⁹: ꝙ diuites iudeos intrare regnū celorū. Si. n. gētes cū tāto labore diuellūt ab irrōnabilib⁹ idoloꝝ culturis: ꝙtomagis iudei diuellūt a rōnabilib⁹ dei culturis. GLO. Aliter dr: Quia hierosolymis quedā porta erat que foramen ac⁹ dicebatur p quam camelus nisi deposito onere: et flexis genibus transire nō poterat. per quod significat diuites nō posse trāsire viam artam que ducit ad vitā: nisi sordibus peccatorū et diuitijs positis saltē nō amādo.

GRE. xxxv. mora. Uel nomine diuitis quemlibz elatum: cameli appellatōne ppām cōdescēsiōem significat. Camelus autē per foramē acus transit: cū redemptor noster vsꝗ ad susceptōem mortis per angustias passionis intrauit: que passio velut acus extitit: quia dolore corpus pupugit. Facilius autē camelus foramē acus ꝙ diues regnū celorū ingreditur: quia nisi ipe pus per passiōem suam foramen nobis humilitatis ostēderet: nequaꝙ se ad humilitatem ipius superba rigiditas inclinaret. CHRY. in home. Discipuli autem inopes existētes turbantur pro salute aliorū dolentes: et doctorū iam viscera assumētes. vnde sequitur: Audiētes autem discipuli: mirabantur dicētes: Quis ergo poterit saluus esse? AVGV. de questio. euāge. Cum autē pauci sint diuites in comparatiōe multitudinis pauperū intelligendū est ꝙ omnes qui diuitias cupiūt in diuitum numero haberi. discipuli animaduerterūt.

CHRY. in home. Dei autem opus hoc esse consequēter ostēdit: quoniā multa opus est gratia vt homo in diuitijs dirigatur. vnde sequit: Aspiciens autem iesus dixit eis: Apud homies hoc impossibile ē apud deum autem oīa possibilia sunt. Per hoc qđ dicit Aspiciēs: significat euāgelista ꝙ mansueto oculo timidam eorum mentē mitigauit. REMI. Nō aūt hoc sic intelligēdū est ꝙ possibile sit apud deuz ꝙ diues cupid⁹ auarus et superb⁹ intret in regnū celorū: sed vt cōuertat et sic intret. CHRY. in home. Neꝗ etiā hoc ideo dicit vt resupinus iaceas: et sicut ab impossibilib⁹ abstineas: sed magnitudinē iusticie cōsiderās insilias deū rogās.

Tūc respōdens petr⁹ dixit: Ecce nos relinqm⁹ oīa: et secuti sumus te Quid ergo erit nobis? Jesus autē dixit illis: Amē dico uob: ꝙ uos q secuti estis me in regeneratiōe cū sederit fili⁹ hoīs in sede maiestis sue: sedebitis et uos sup sedes duodeci: iudicātes duodeci trib⁹ isrl. Et oīs q reliqrit domū uel frēs aut sorores: aut prēm aut mrēm aut uxores aut filios aut agros pp nomē meū: centuplū accipiet: et uitam eternā possidebit. Multi autem erūt primi nouissimi: et nouissimi pmi.

ORIGE. Audiuerat petrus verbū christi dicentis: Si vis perfect⁹ esse: vade et vende omnia que habes. Deinde considerauit adolescentē cum tristicia abeuntē et difficultatē diuitū ingrediēdi in regnuz celorum: ideo quasi qui non facilē rem consummauerat fiducialiter quesiuit. Etsi enim minima cū fratre reliquit: sed nō minima estimata sunt apud deū considerātē: qm̄ ex tāta plenitudine dilectōnis illa minima reliqrūt vt etiā si multas habuissēt possessiones oīa reliqssent. Et puto ꝙ magi petrus cōfidnes de affectu suo ꝙ de ipa ꝙtitate reꝝ relictaꝝ fiducialiter interrogauit. vnde dr: Tūc rñdens petr⁹ dixit ei: ecce nos relinqm⁹ oīa. CHRY. in ho. Qualia oia o beate petre: arūdinē: rhete: nauigiū. Hec ia qdem h dicis: nō pp munif cētiā: sed vt p interrogatōez hāc inopē inducat plebē. quia. n. dñs dixerat: Si vis pfectus esse: ne dicat aliqs inopū: Quid igit si nō habuero: nō possum esse pfectus? Interrogat petrus: vt tu inops discas: qm̄ in nullo hinc diminutus es. Qui. n. claues regni celoꝝ accepat: pro his q̄ ibi sūt iam confidit: et p orbe terrarū vniuersa interrogat. Intuere aūt et qualr respōdet diligēter sicut christ⁹ inqsiuit: eteni christ⁹ duo a diuite expetiit dare pauperib⁹ et sequi se. ppter hoc ipe addit: Et secuti sum⁹ te

ORI. Potest dici fm omia que pater reuelauit petro esse filium suū: secuti sum⁹ te iusticiā sanctificatōnem et huiusmodi. Propter hoc quasi victor athleta interrogat que sint premia certaminis.

HIERO. Quia ergo nō sufficit tm̄ relinqre iūgit

qd pfectū ē: Et secuti sum⁹ te: fecim⁹ quidē qd iussi sti: qd ergo nobis dabis premij? ꝛ h̄ est qd dr: Quid ergo erit nobis. Seqꝛ: Je. aūt di. il. Amē di. vo q vos q secu. estis me. HIE. Nō dixit: Qui reliqstis oia. Hoc. n. ꝛ socrates fecit phs: ꝛ multi alij diuitias cō tēpserūt: Sed q secuti estis me. qd ppe aploꝝ ē atq credētiū. HYLA. Secuti sunt qdem discipli xpm in regeneratōe. i. in lauacro baptismi in fidei sancti ficatōe. hec. n. illa regeneratio est quā apli sūt secuti quā lex indulgere nō potuit. HIE. Uel aliť debet cōstrui: Uos q secuti estis me: sedebitis i regeneratōe. i. quādo mortui ex corruptiōe resurgēt incorrupti: sedebitis ꝛ vos in solijs iudicātiū cōdēnātes. xij. trib⁹ isrl: quia vobis credētib⁹ illi credē noluerūt AVG. xx. de ci. dei: Sic. n. caro nr̄a regenerabiť p incorru ptōem: quēadmodū aīa nr̄a regenerabať p fidem.

CHRY. sup matth. Futurū. n. erat vt i die iudicij rñderēt iudei: Dñe nō te cognouim⁹ filiū dei i cor pe cōstituti. quis hoīm videre poterat thesauruz in terra abscōditū: solē nube celatū? Rñdebūt ergo di scipuli: Et nos homīes fuim⁹ rustici ꝛ obscuri i ple be: vos sacerdotes ꝛ scribe. sed i nobis bona volun tas facta est quasi lucerna rusticitatis nr̄e: in vobis aūt malicia facta est quasi caligo scīe vr̄e CHRY. in home. Propter h̄ aūt nō dixit: Et gētes ꝛ orbem terraꝝ sed trib⁹ isrl: qꝛ in eisdē erāt educati ꝛ legib⁹ ꝛ cōsuetudinib⁹ apli ꝛ iudei. Cū ergo dixerit iudei: qsi pp h̄ nō potuim⁹ credere christo: qꝛ lex phibuit discipuli in mediū inducerenť q eādē susceprūt legē Sed dicet aliqs: Quid magnū pmisit eis: si id quod niniuite habēt et regina austri hoc ꝛ ipsi habebūt? Maxima quidē alia pmia ante ꝛ post eis pmittit: sed ꝛ hic occulte insinuat aliquid pl⁹ illis. De illis. n. simplr̄ dixit: q surgēt ꝛ cōdēnabūt generatōez hāc de his aūt: Cū sederit fili⁹ hoīs: sedebitis ꝛ vos. Ma nifestū est ergo q cōregnabūt ꝛ cōmunicabūt i glo ria illa: honorē. n. ꝛ gliam ineffabilez significat per thronos. Qualr̄ aūt hec pmissio cōpleta est: nūquid . n. ꝛ iudas sedebit? nequaq̄. Lex. n. a dño posita est p hieremiā pphetā. loquar sup gētē ꝛ regnū vt edifi cem ꝛ plantē illud. sed si fecerit malū in conspectu meo penitebo: ꝛ ego de bonis que locut⁹ sum vt fa cerē eis. q. d. Si indignos scipos pmissione faciant nō adhuc faciā quod pmisi. Indignū aūt seipm prin cipatu iudas ondit: ꝛ ppter hoc tūc loquēs discipu lis nō simplr̄ eis pmisit. neq. n. dixit: Uos sedebitis sed adiūxit: Qui secuti estis me: vt ꝛ hic iudā exclu dat: ꝛ eos qui postea futuri erāt attraheret. nō eniz ad illos solos dictū est; neq ad iudā ꝛ iā indignuz effectū. HYLA. Sequela ergo christi apostolos sup. xij thronos iudicādis. xij. trib⁹ isrl: in. xij. patriar charū gloriā copulauit AVG. xx. de ci. dei: Ex hoc . n. loco discim⁹ cū suis discipulis iudicaturū iesum. vnde ꝛ alibi iudeis dicit: Ideo iudices vestri erunt. nec qm̄ sup. xij. sedes sessuros esse ait. xij. solos homi nes cū ipso iudicaturos putare debemus. Duodena rio quippe numero vniuersa quedā significata est iudicantiū multitudo: ppter duas ptes numeri se ptenarij quo significať plerūq vniuersitas: q due partes. i. tres ꝛ quatuor altera p alterā multiplica te. xij. faciūt: alioqn quoniā in locuz iude traditoris apostolū mathiā legimus ordinatū. Apostol⁹ pau lus qui plus illis omnib⁹ laborauit: vbi ad iudican dū sedeat nō habebit: qui pfecto cū alijs sanctis ad numerū iudicū se ptinere demōstrat cū dicit: Nes citis quia angelos iudicabim⁹? AVG. in libro de penitētia: In hoc ergo numero iudicātiū oēs intel liguntur qui ppter euāgeliū sua omia dimiserūt: et se cuti sunt dñm. GRE. x. mo. Quisquis. n. stimulo diuini amoris excitat⁹ hic possessa reliquerit: illic p culdubio culmē iudiciarie ptātis obtinebit: vt simul tūc iudex cū iudice veniat: qui nūc cōsideratōe iudi cij sese spōtanea pauptate castigat AVG. xx. de ci. dei: De ipsis quoq iudicandis in hoc numero duo denario similis causa ē. nō. n. quia dictū ē: Iudicātes . xij. trib⁹ isrl: trib⁹ leui que. xiij. ē ab eis iudicāda nō erit: aut solum illum populū: nō etiā gētes ceteras iudicabūt. CHRY. sup mattheū: Uel p h̄ q dicit: Interrogatōe pmittit christ⁹ tpe christianitatis fu turū post ascēsionē suā quādo. s. hoīes regeneranť p baptismū: ꝛ illud est temp⁹ quādo christ⁹ sedet i se de maiestatis sue. Et inde quia nō de tpe futuri iu dicij dicit: sed de vocatōe gentiū vniuersaꝝ. nō eniz dixit: Cum venerit filius sup sedem maiestatis sue: sed Cum sederit in sede maiestatis sue. Quod et tūc fuit ex quo gentes credere ceperūt in christum: sm̄ illud psalmi: Regnabit dñs sup gētes: de⁹ sedet sup sedē sanctā suā. Et ex tūc apli sederūt super. xij. thro nos. i. in omnib⁹ christianis. omis. n. christian⁹ q su scipit verbū petri thron⁹ fit petri: ꝛ sic de alijs aplis sedēt ergo apli in his thronis in. xij. ptes diuisi sm̄ dūas aīaꝝ ꝛ diuersitates cordiū qs sol⁹ de⁹ cognoscit. Sic. n. iudeoꝝ ppls in. xij. trib⁹ fuit diuisus: sic ꝛ vni uersus ppls christian⁹ diuidiť in. xij. trib⁹ vt qdaz aīe sint de tribu ruben: ꝛ sic de alijs ppter diuersas vir tutes. Non eni omēs gratie in omnib⁹ equalr̄ sunt sed vn⁹ pcedit in ista: ali⁹ in illa. Et sic apostoli iudi cabūt. xij. trib⁹ isrl. i. omēs iudeos: p hoc q verbum apostoloꝝ ē a gentib⁹ receptū. Omēs aūt christiani sunt quidē. xij. sedes aploꝝum: sed vna sedes christi. Christi. n. oēs virtutes sūt qsi vna sedes: qꝛ in oi vir tute equalr̄ ipse sol⁹ fact⁹ ē. vnusqsq aploꝝ i aliquo bono spāli fit pfectior: vt petr⁹ in fide: ꝛ iō petr⁹ sede scit in fide: iohēs in innocētia: ꝛ sic de alijs. ꝛ q de retributōe aplis in h̄ mūdo dāda christ⁹ loqť demō strat qd sequiť: Et om. q reli. do. vel fra. Si. n. in h̄ se culo cētuplū recipiūt: sine dubio ꝛ aploꝝ etiā in h̄ seculo merces futura pmittebať. CHRY. i home. Uel discipulis pmittit futura: qꝛ excelsiores erāt iā et nihil pñtiū querebāt: alijs aūt que sūt h̄ repromittit

ORI. Uel aliter: Siqs reliquerit oia ꝛ secut⁹ fue rit christū que pmissa sunt petro ꝛ ipse recipiet. Si aūt nō omia reliqt: sed quedā spālr̄ referuť hic mul tiplicia recipiet: ꝛ vitā possidebit eternā. HIE. Ex occasiōe aūt hui⁹ snīe qdā introducūt mille ānos p⁹ resurrectōem dicētes: Tūc nobis cētuplū oīm rerū qs dimisim⁹: ꝛ vitā etnā eē reddēdā: q si i ceteris di gna sit pmissio: i vxorib⁹ appeat turpitudo: vt q vnā p dño dimiserit: cētū recipiat i futuro. Sensus igiť iste ē: Qui carnalia p saluatore dimiserit: spiritalia recipiet: q cōpatōe ꝛ merito sui qsi puo nūero cente narij cōpareť ORI. Sz i h̄ sclo qꝛ p frib⁹ carnalib⁹ multos iueniet frēs sm̄ fidē: sic ꝛ parentes oēs epos ꝛ presbyteros ꝛ filios oēs etatem filioꝝ habentes.

Sũt aũt ⁊ angeli fratres ⁊ sorores oẽs: exhibuerĩt
se christo ṽgines castas tam iste nũc hñt in ẽris:
ille iam venũt in celis. Agros aũt ⁊ domos mlti
plices intellige in regͤ padisi ⁊ ciuitate dei: sup hec
aũt oĩa possidebũt vitã eternã AVG.xx.de ci.dei:
h̃ etiã q̃d h̃ dr: Cẽtuplũ accipiet. exponẽs quodam
modo aplŝ ait: q̃si nihil hñtes ⁊ oĩa possidẽtes. Cẽ
tũ.n. p ipa vniuersitate ponũt aliq̃n. HIE. q aũt
dicit: Et oĩs reli. fra. cõgruit illi sñie dixerat: Ue
ni separe hoĩem a pr̃e suo. Qui.n. pp fidẽ christi ad
p̃dicatõem euãgelij oẽs affect⁹ cõtẽpserit atq; diui
tias ⁊ scl'i voluptates: isti cẽtuplũ accipiẽt: ⁊ vitã et̃
nã possidebũt. CHRY.in ho. Cũ aũt dicit. Qui re
li. vxorẽ. nõ h̃ ait vt simplr̃ nuptie diuellãt̃ sed vt oĩ
b⁹ p̃ferãm⁹ fidei pietatẽ. Uidet̃ aũt mihi ⁊ psecutõis
tp̃s occulte insinuare. q̃z.n. multi futuri erãt filios
ad impietatẽ trahẽtes: cũ h̃ acciderit: neq; p pr̃ibus
neq; p viris habeãt̃. RABA. Uel q̃z multi virtu
tũ studia nõ eadẽ incipiũt intẽtiõe pietatis ɔsum
mãt: sed vel tepescũt vel accelerare labũt̃. Sequitur
Mul. aũt erũt p̃mi no. ⁊ no. p̃mi. ORI. Per h̃ ex
hortat̃ eos qui nup accedũt ad ṽbũ diuinũ: vt festi-
nẽt ad pfectũ ascẽdere p̃ multis vidẽt̃ senuisse i fi
de. Põt etiã hic sensus destruere eos gloriãt̃ eo q
christianis p̃ẽtib⁹ sunt enutriti in ipa christianita
te: neq; pusillanimes fuĩt q christianitat dogmata
nouissime receperunt. Habet etiã aliũ itellectũ vt sint
p̃mi isrl'ite facti sunt nouissimi pp infidelitatẽ: gẽ
tes aũt nouissimi p̃mi. Caute aũt dicit: Mlti. nõ eñ
oẽs p̃mi erũt nouissimi: nec oẽs nouissimi p̃mi. Ad
huc aũt multi hoĩm nã nouissimi sũt efficiũt̃ p vi
tã angelicã ̃busdã angel' supiores: ⁊ q̃dã angeli
fuerũt p̃mi facti sunt nouissimi pp culpã REMI.
Põt etiã spãtr referri ad tristiciã diuitis p̃m⁹ vide
bat̃ legis p̃cepta iplẽdo: s; q̃z ẽrenã subst̃ãtiã p̃tulit
deo: nouissim⁹ fact⁹ ẽ. Sãcti apl'i nouissimi videbãt̃
s; relinq̃ndo oĩa p hũilitat' gr̃az facti sunt p̃mi. Sũt
ẽt plimi p⁹ studia bonoꝝ opũ a bonis opib⁹ defi-
ciũt: ⁊ cũ fuerit p̃mi. fiũt nouissimi. CA.XX.

Simile est regnũ celorũ hoĩ
patrifamilias: q exijt p̃mo
mane cõducere oparios in
uineã suã. Cõuẽtiõe aũt facta cum
oparijs ex denario diurno: misit eos
in uineã suã. Et egressus circa horã
tertiã uidit alios stãtes in foro ocio
sos: ⁊ dixit illis: Ite ⁊ uos in uineã
meã: ⁊ q̃d iustũ fuerit dabo uobis.
Illi aũt abierũt. Iterũ aũt exijt cir
ca sextã ⁊ nonã horã: ⁊ fecit similĩt.
Circa undecimã uero exijt ⁊ iuenit
alios stantes: ⁊ dicit illis: Quid hic
statis tota die ociosi? Dicũt ei: quia
nemo nos cõduxit. Dicit illis: Ite
⁊ uos in uineã meã. Cũ sero aũt fa
ctũ esset: dicit dñs uinee pcuratori
suo: Uoca oparios: ⁊ redde ill' mer
cedẽ: incipiẽs a nouissimis usq; ad
p̃mos. Cũ uenissent ergo qui circa
undecimã horã uenerãt: accepeũt
singulos denarios. Ueniẽtes aũt ⁊
p̃mi arbitrati sunt: q plus essent ac
cepturi. Acceperũt autẽ ⁊ ipi singu
los denarios. Et accipiẽtes murmu
rabant aduersus patrẽfamilias dicẽ
tes: Hi nouissimi una hora fecerũt
⁊ pares illos nobis fecisti: qui porta
uimus põdus diei ⁊ estus? At ille
respõdẽs uni eorũ dixit: Amice nõ
facio tibi iniuriã. Nõne ex denario
cõuenisti mecũ? Tolle quod tuũ est
⁊ uade. Uolo aũt ⁊ huic nouissimo
dare: sicut ⁊ tibi: Aut nõ licet mihi
quod uolo facere: An oculus tuus
nequã est: quia ego bon⁹ sum. Sic
erũt nouissimi p̃mi: ⁊ primi nouissi
mi. Multi enim sunt uocati: pauci
uero electi.

REMI. Quia dixerat dñs: Multi erũt p̃mi no-
uissimi ⁊ nouissimi p̃mi: vt hãc sñiam ɔfirmar; sub
iũxit sil'itudinẽ dicẽs: Si. est reg. ce. ho. pr̃familias.
CHRY. sup matth. Hõ pr̃familias christ⁹ ẽ: cui ce
li ⁊ terra q̃si vna ẽ domus. familia aũt celestiũ ⁊ ẽre
striũ ⁊ inferioꝝ creaturaꝝ: vinea aũt ei⁹ iusticia ẽ: in
 diuerse spẽs iusticiaꝝ posite sũt q̃si vites. puta mã
suetudo: castitas: patiẽtia: ceteq; ṽtutes: oẽs gnãlr
iusticia appellãt̃: hoĩes ãt vinee cultores ponũt̃. vñ
dr̃: Qui ex. p. ma. cõ. ope. i vi. suã. De⁹.n. iusticiã suaz
dedit i sẽsib⁹ nris. nõ pp suã vtilitatẽ: s; pp nrãz. Sci
tote g̃ q̃z mercenarij sum⁹ ɔducti. Sic g̃ nemo iõ cõ
ducit mercenariũ vt h̃ solũ faciat q manducat: sic ⁊
nos nõ iõ vocati sum⁹ a xp̃o vt h̃ solũ opemur ad
nr̃m ptinẽt vsũ: s; ad gl'iaz dei. ⁊ sic mercenari⁹ p̃us
aspicit op⁹ suũ: deide quotidianũ cibũ: sic ⁊ nos de-
bem⁹ aspicẽ ad gl'iam dei ptinẽt: deide ad nrãm
vtilitatẽ. Et sicut mercenari⁹ totã diẽ circa dñi op⁹
impẽdit: vnã autẽ horã circa suũ cibũ: sic ⁊ nos om
ne temp⁹ vite nostre debem⁹ impẽdere circa gloriaz
dei: modicã aũt ptẽ circa vsus nrõs terrenos. Et sic
mercenari⁹ diei op⁹ nõ fecerit: erubescit intrare in
domũ ⁊ petere panẽ: quõ tu nõ ɔfũderis ĩtrare in ec
clesiã ⁊ stare ante ɔspectũ dei: q̃n nihil bonũ i ɔspe-
ctu dei gessisti? GRE. i ho. Uel pr̃familias. i. cõdi
tor noster habet vineã vniuersam. s. eccl'iaz que ab
abel iusto vsq; ad vltimũ electuz in fine mũdi na-
scitur⁹ est quot sanctos ptulit q̃si tot palmites misit
Ad erudiẽdã aũt dñs plebẽ suã quasi ad excolendã

vineā suā nullo tpe destitit oparios mittere: quia ⁊
p̄us ꝑ patres: ⁊ postmodū per legis doctores: dein
de ꝑ ꝓphas: ad extremū vero ꝑ apostolos q̄si ꝑ ope
rarios in vinee cultū laborauit: q̄uis ī quolibꝫ mo
dulo vel mēsura quisquis cū fide recta bone actōis
extitit: hui⁹ vinee opari⁹ fuit. ORI. Totuꝫ aūt hoc
seculū p̄ns vnū diē dicere possum⁹: magnū quidem
q̄tū ad nos: modicū autē q̄tū ad dei vitā. GRE.
in home. Mane aūt mūdi fuit ab adā vsqꝫ ad noe.
Et ideo dr̄: Qō exijt primo mane cōducere oparios
in vineā suā: ⁊ modū cōductōis subiūgit dicēs: Cō
uen. aūt fa. cū ope. ex dena. diurno. ORI. Salutis
aūt arbitror nomē esse denariū. REMI. Denari⁹
.n. dicit qui antiquit⁹ pro .x. nūmis imputabat: ⁊ fi
gurā regis habet. Recte ergo ꝑ denariū designatur
obseruati decalogi p̄miū. pulchre ergo dicit: Cōuē
tione facta ex denarijs diurnis. quia vnusquisqꝫ in
agro sancte ecclesie ꝓ spe future remuneratōnis la
borat. GRE. Tertia vero hora a noe fuit vsqꝫ ad
abraam: de qua dr̄: Et regressus circa horā tertiā vi
dit alios in foro stātes ociosos. ORI. Forꝫ aūt ē
qcq̄d ē ext̄ vineā. i. ext̄ eccl'iā xp̄i CHRY. sup matt.
In hoc .n. mūdo vendēdo ⁊ emendo viuūt homies
⁊ inuicem sibi fraudē faciētes: vitā suam sustētant.

GRE. Qui aūt sibi viuit qui carnis sue voluptati-
bus pascit recte ociosus arguit: quia fructū diuini
opis nō sectat. CHRY. sup matth. Uel ociosi sūt
peccatores: illi .n. mortui dicūt. ociosus autē est qui
op⁹ dei nō operat. Uis ergo nō esse ociosus: nō ali
ena tollas: ⁊ de tuis des: ⁊ opat⁹ es in vinea dn̄i mi
sericordie vitē colēs. Sequit: Et dixit ill': Ite ⁊ vos
in vineā meā. Nota q̄ solis p̄mis cōuenit sp̄al'r da
re denariū. alios aūt sub incerto pacto conduxit di
cens: Qō iustū fuerit dabo vobis. Sciēs .n. domin⁹
q2 p̄uaricatur⁹ fuerat adā: ⁊ omēs postmodū in di
luuio erāt perituri: certū fecit pactū ad eū: ne q̄ndo
dicat se neglexisse iusticiā: q2 nesciebat que p̄mia fu
erat receptur⁹. Istis aūt nō fecit pactū: quia tantuꝫ
parat⁹ est retribuere: q̄tū mercenarij recipe nō spa-
bant. ORI. Uel oparios tertie hore nō inuitauit
ad totū op⁹. quicquid aūt poterūt opari: suo arbit'o
reseruauit. Poterāt .n. eq̄le op⁹ facere in vinea eis qui
ex mane sunt opati quicunqꝫ in tpe breui volebant
operantē virtutē ad op⁹ extēdere: que ante non fue
rat opata. GRE. Sexta quoqꝫ hora est ab abraaꝫ
vsqꝫ ad moysen. Nona est a moyse vsqꝫ ad aduentū
domini. vnde sequit: Iterū aūt exijt circa sextam ⁊
nonā horā ⁊ fecit simil'r. CHRY. sup mattheum:
Ideo aūt diūgit sextā ⁊ nonā: quia in sexta ⁊ nona
generatōem vocauit iudeorū: ⁊ frequētauit cū hōi
bus disponere testamēta quasi diffinito salutis di
tpe iam appropiquāte GRE. Undecima v̄o hora
est ab aduētu dn̄i vsqꝫ ad finē mūdi. Opator ḡ māe
hora tertia sexta ⁊ nona antiqu⁹ ille ⁊ hebraic⁹ ppl's
designat qui in electis suis ab ip̄o mūdi exordio dū
recta fide deū studuit colere quasi nō destitit in vi-
nee cultura laborare: ad vndecimā v̄o gētiles vocā
tur. vnde sequit: Circa vndecimā v̄o exiit ⁊ inuenit
alios stātes: ⁊ dixit ill': Quid hic statis tota die ocio
si? Qui enī trāsacto tam lōgo mūdi tpe ꝓ vita sua la
borare neglexerāt: quasi tota die ociosi stabāt. ſꝫ pē
sate quid inquisite rn̄deāt. Sequit enī: Dicūt ei: q̄a

nemo nos cōduxit. Nullus quippe ad eos patriar-
cha: nullus ꝓpheta ad eos venerat. ⁊ quid est dicere
Nemo nos cōduxit: nisi vite nobis nemo viā p̄dica
uit? CHRY. sup mattheū: Que est enī conductio
nostra ⁊ cōductōis merces? ꝓmissio vite eterne. gē
tes enī sole: neqꝫ deū sciebāt neqꝫ dei ꝓmissa. HY-
LA. Hi igit mittūt ad vineā. vnde sequit: Dixit eis:
Ite ⁊ vos in vineā meā RABA. Postq̄ aūt ope
ris diurni ratio reddita est ad remuneratōis temp⁹
opportunū dicit: Cū aūt sero factū esset. hoc ē cuꝫ
dies toti⁹ mūdi ad vespam cō summatiōis inclinata
esset. CHRY. sup mattheū: Cōsidera quia sero nō
alio mane mercedē reddit: ergo adhuc stāte seculo
isto iudiciū est futurū: ⁊ vnicuiqꝫ merces sua reddē-
da. ⁊ hoc ꝓpter duas rōes. Prima est: quia ip̄a bea-
titudo futura est merces iusticie: ideo nō in illo se-
culo fit iudiciū sed ante illud. Deinde ante aduētuꝫ
diei illi⁹ p̄mittit iudiciū: ne videāt pctōres diei illi⁹
beatitudinē. Sequit: Dicit dn̄s ꝓcuratori suo. i. fili
us sp̄ūisancto. GLO. Uel si voluerit dicit pater
filio: qui. s. pater opat ꝑ filiū ⁊ fili⁹ ꝑ sp̄m̄sanctū: nō
ꝓpter aliquā differētiā substātie dignitatis. ORI.
Uel dicit dn̄s ꝓcuratori suo. i. alicui angeloꝝ q̄ sup
mercedes retribuendas est positus: siue alicui ex
multis ꝓcuratorib⁹ s̄m q̄ sc̄ptū est: Sub curatorib⁹
⁊ tutorib⁹ esse heredē in tpe quo puul⁹ ē. REMI.
Uel dn̄s iesus christ⁹ ipse est paterfamilias ⁊ vinee
ꝓcurator: sicut ⁊ ipse est ⁊ ostium ⁊ ostiarius. Ipe
enī est ventur⁹ ad iudiciū vt vnicuiqꝫ reddat s̄m q̄
gessit. Uocat ḡ oparios ⁊ reddit illis mercedem: q̄n
oēs cōgregabūt in iudicio: vt vnusquisqꝫ accipiat
s̄m opa sua. ORI. Primi aūt oparij testimonium
habētes ꝑ fidē nō acceperūt dei ꝓmissionē ꝓ nobis
aliquid meli⁹ ꝓspiciēte patrefamilias: vt nō sine no
bis ꝑficiāt. Et quia miam cōsecuti sum⁹ p̄mi merce
dē speram⁹ accipe q̄ sum⁹ christi: post nos aūt q̄ an-
te nos opati sunt. ⁊ ideo dr̄: Uoca oparios ⁊ redde
illis mer. suā. inci. a nouis. vsqꝫ ad p̄mos. CHRY.
sup matth. Semp enī libēti⁹ aliq̄d dam⁹ illis q̄bus
gratis donam⁹: q2 ꝓ solo nostro honore donamus
Ergo omnib⁹ sanctis de⁹ reddēs mercedē iust⁹ ost' dr̄:
gētib⁹ aūt dās misericors: dicēte ap'lo: Gentes
aūt sup miam honorare deū. ⁊ ideo dr̄: Incipiēs a
nouissimis vsqꝫ ad p̄mos. Aut certe vt ondat deus
inestimabilē miam suā p̄mū nouissimis ⁊ indignio
rib⁹ reddit mercedē: postea p̄mis. nimia enī mia or
dinē nō aspexit. AVGV. de sp̄ū ⁊ littera: Uel iō
velut p̄ores recipiunt minores: q2 minores dilati sūt.
Sequit: Cū venissent aūt qui circa vndecimā horā
venerāt. GRE. Eundē denariū acceperūt q̄ labora
uerūt ad vndecimā quē expectauerūt toto deside-
rio qui laborauerūt ad p̄mā: q2 equalē vite retribu
tōem sortiti sunt cū his qui ab initio mūdi vocati
fuerāt hi q̄ in fine mūdi ad deū venerūt. CHRY.
sup matth. Nō aūt iniuste: nā ⁊ qui in p̄ma p̄te se-
culi natus est: ⁊ non amplius vixit q̄ꝫ statutū tem-
pus vite ⁊ quid illi nocuit si post illi⁹ exitū mundus
stetit? ⁊ qui circa finem nascūtur non minus viuēt
q̄ꝫ dies qui numerati sunt eis. ⁊ quid illis ꝓdest ad
compendiū laboris si cito mūdus finitur cū pēsum
vite sue compleāt ante mūdum. Deinde nō est ī ho
mine quādo nascit p̄us aut postea: sed ptātis diuine.

Nec ille quidē sibi priorē debet locū defendere: qui
pus nat⁹ est: nec ille ɔtēptibilior debet esse q̄ postea
Sequit̄: Et acci. murmu. aduer. patrēfa. dicētes. Si
aūt verū ē quod dixim⁹: quia primi ꝛ posteriores tp̄s
suū vixerūt ꝛ nō ampli⁹ neq̄ min⁹: ꝛ vnicuiq̄ mors
sua cōsummatio ipi⁹: qd est qd̄ dicūt: Portauimus
pond⁹ diei ꝛ est⁹. q: s. magna est nobis virt⁹ ad faci
endā iusticiā cognoscere ꝓpe esse finē mūdi. Unde
ꝛ christ⁹ nos armās dicebat. Appropinq̄bit regnū
celoꝝ. Illis aūt infirmatio erat scire mūdi spacia eē
longiqua. Quis ergo nō ꝑ omne seculum vixerit. tā
totu⁹ seculi grauamina ꝑtulisse videt̄: aut pōd⁹ toti
us diei dicit onerosa legis mādata: estū aūt vrētē er
roris tētatōem quā cōflabāt spūs maligni ī eos ad
emulatōem gentiū eos irritātes: a qb⁹ oīb⁹ gētiles li
beri extiterūt christo credētes: ꝛ ꝑ compēdiū grē ad
plenū saluari. GREGO. Uel pond⁹ diei ꝛ estus
ferre ē ꝑ lōgioris vite tp̄a carnis sue calore fatigari.
Sed pōt q̄ri quomodo murmurare dicti sunt q̄ ad
regnū vacant̄: celoꝝ etenī regnū null⁹ q̄ murmurat
accipit: null⁹ q̄ accipit murmurare pōt. CHRY. i
home. Nō aūt oꝫ ea que ī parabol' sūt fm totū qd̄
dr̄ inuestigare: sed itētōem ꝓpter quā cōposita est in
telligere: ꝛ nihil vltra scrutari. Nō ergo inducit h̄
vt ostēdat aliquos eē inuidia morsos: sed vt ondat
hos tāto potitos eē honore q̄ ꝛ inuidiā aliis pote
rant generare. GREGO. Uel quia antiqui prēs
vsq̄ ad aduētū dn̄i q̄tūlibet iuste vixerāt: ducti ad
regnū nō sunt eoꝝ hoc ip̄m murmurasse. Nos autē
qui ad vndecimā venim⁹ post laborē nō murmura
mus: q: post mediatoris aduētū in hoc mūdo veni
entes ad regnū ducimur mox vt de corpe exim⁹.
GLO. Uel omis retrō vocatio gētilib⁹ inuidet: ꝛ
in euāgelij torquet̄ grā. HYLA. Et fm insolentiā
populi iam sub moyse ɔtumacis hoc murmur ogā
tium est. Sequit̄: At ille respōdēs vni eoꝝ dixit: A
mice: nō facio tibi iniuriā. REMI. Per hūc vnū
p̄t intelligi oēs qui ex iudeis crediderūt: quos a
micos ꝓpter fidē nominat. CHRY. sup mattheū:
Nō aūt dolebāt quasi defraudati de mercede sua:
sed quia illi ampli⁹ q̄ merebāt̄ acceperāt. Sic. n. do
lent inuidi quādo alteri aliquid addit̄ quasi eis sub
strahat̄. ex quo patet q̄ ex vana gloria nascit̄ inuidia
Ideo. n. dolet eē secūd⁹: quia desiderat eē prior et iō
inuidie motū remouet dicēs: Nōne ex denario cō
uenisti mecū? HIE. Denari⁹ figurā regis habꝫ. Re
cepisti ergo mercedē quā tibi ꝓmiserā: hoc est ima
ginē ꝛ similitudinē meā. qd queris ampli⁹: ꝛ nō t̄ā
ip̄e pl⁹ accip̄e q̄ aliū nihil accip̄e desideras. Tolle
qd̄ tuū est ꝛ vade. REMI. i. recipe mercedē tuā: ꝛ
vade in gloriā. Uolo aūt ꝛ huic nouissimo. i. gētili
populo dare fm meritū: sicut ꝛ tibi. ORI. Forsitā
aūt ade dicit: Amice nō facio tibi iniuriā: nōne ex
denario cōuenisti mecū? tolle quod tuū est ꝛ vade
Tuū est sal⁹ qd̄ est denari⁹. Uolo aūt et huic nouis
simo dare sicut ꝛ tibi: nō incredibile pōt q̄s arbitra
ri hūc nouissimū esse ap̄lm paulū: q̄ vna hora oga
tus est: ꝛ sile omēs qui ante eū fuerunt. AUG. de
sancta virgi. Quia vero ip̄a vita eterna pariter erit om
nib⁹ sanctis eq̄lis denari⁹ oīb⁹ ē arbitrat⁹ q̄ ē omniū
merces. q: vō in ip̄a vita eterna distincte fulgebūt lu
mina meritoꝝ: multe mānsiōes sunt apud prēm: ac ī

denario quidē impari nō viuet alius ꝓlixius. in mul
tis aūt mānsiōib⁹ honorat̄ alius alio clarius. GRE.
Et quia ip̄a regni ꝑceptio ei⁹ est bonitas volūtatis
recte subiūgit̄: Aut nō licꝫ mihi qd̄ volo facē. Stul
ta. n. est questio homīs cōtra bonitatē dei murmu
rare. Conquerēdū quippe esset nō si dat qd̄ nō de
bet: sed si non daret qd̄ deberet. vnde apte subditur:
Aut ocul⁹ tu⁹ neq̄ est: quia ego bon⁹ sum REMI.
Per oculū. n. vult intentōem intelligi. Iudei nāq̄
neq̄ habuerūt oculū. i. intentōem malā: q: de salu
te gentiū dolebāt. ad quid aūt sensus huius ꝑabole
tēdat. manifestat cū subdit̄: Sic erūt p̄mi nouissimi
ꝛ nouissimi p̄mi: eo. s. q̄ iudei de capite vertātur in
caudā: ꝛ nos de cauda mutamur ī caput CHRY.
sup matth. Aut ideo p̄mos dicit nouissimos: et no
uissimos p̄mos nō vt nouissimi digniores sint q̄ p̄
mi: sed vt coequēt̄ ꝛ nulla sit inter eos differētia tē
poris causa. Qd̄ aūt dicit: Mul. sunt vo. pau. ve. electi
Nō ad superiores ꝑtinet sed ad gētes qm̄ et ip̄is gēti
bus q̄ multi vocati sunt: pauci sunt eligēdi GRE.
Ad fidē. n. plures veniūt: ꝛ ad celeste regnū pauci ꝑ
ducūt̄. plerīq̄ n. deū vocib⁹ seq̄unt̄: morib⁹ fugiunt
Ex hoc ergo duo pēsare debemus. Primū est vt de
se q̄sq̄ minime ꝓsumat: q: etsi iā ad fidē vocat⁹ ē: vtrū
ad regnum eligēd⁹ sit nescit. Secūdū vō est vt vnus
q̄sq̄ ꝓximū suū quē iacere in vitijs cōspicit: despa
re nō audeat: quia diuine mīe diuitias ignorat. Uel
aliter: Mane nostrū puericia est. hora tertia adole
scētia intelligi pōt: quia quasi iam sol in altū ꝓficit:
dū calor etatis crescit. Sexta aūt iuuēt⁹ est: q: velut
in cētro: sol figit̄ dum in ea plenitudo roboris so
lidat̄. Nona autē senect⁹ intelligit̄: in qua velut sol
ab alto axe descēdit: quia etas a calore iuuētutis de
ficit. Undecima vō ē ea etas: q̄ decrepita l' veterana
vocat̄. CHRY. in home. q̄ aūt nō omēs simul cō
duxit: sed alios mane: alios hora tertia: ꝛ sic de alijs
ex differētia mētis eoꝝ ꝓcessit. Tūc. n. eos vocauit:
quādo erāt obituri. nam ꝛ latronē vocauit: quādo
obitur⁹ erat. Si aūt dicāt: quia nemo nos cōduxit: si
cut dictū est: Nō oportet oīa scrutari q̄ in ꝑabolis
sunt. Itē hoc nō dicit dn̄s sed operarij. q̄. n. ip̄e omēs
q̄tū ad se ꝑtinet a p̄ma etate vocet significat̄ cū dr̄:
Exijt p̄mo mane operarios cōducere. GRE. Qui er
go vsq̄ ad vltimā etatē deo viuere neglexerūt: vsq̄
ad horā vndecimā ociosi steterūt: ꝛ tamē tales pa
terfamilias vocat: ꝛ plerūq̄ ante remunerātur: q̄a
p̄us ad regnū de corpe exeūt q̄ hi qui modo in pue
ricia vocati esse videbant̄. ORIGE. Nō aūt dice
tur: Quid hic statis tota die ociosi: his qui spū inci
piētes carne ɔsumūt̄: si postea regredi volūt vt iterū
spū viuāt: qd̄ nō dicim⁹ dissuadētes eis ad domum
paternā reuertāt̄: lasciui filij qui viuendo luxuriose
euāgelice doctrine substātiā ɔsumpserūt. Sed qui
nō siles sunt eis qui peccauerūt in iuuētute sua dū
nō adhuc didicissent que fidei erāt. CHRY. i ho.
Qd̄ aūt dicit: Erūt p̄mi nouissimi ꝛ nouissimi p̄mi.
eos occulte īsinuat q̄ a p̄ncipio claruerūt: ꝛ postea
virtutē ɔtēpserūt: et rursus eos q̄ a malicia reducti
sunt ꝛ multos supexcesserūt. Cōposita est ergo hec
ꝑabola vt eos auidiores facēt: q̄ ī vltima senectute cō
uertunt̄: ne estimarēt se min⁹ aliq̄d habituros.

¶ Et ascēdens iesus hierosolymā

assumpsit duodecim discipulos secreto: et ait illis: Ecce ascendim⁹ hierosolymam: et filius hominis tradet̃ principibus sacerdotũ et scribis: et cõdemnabunt eum morte: et tradent eum gentibus ad illudenduz: et flagellandum: et crucifigẽdũ: et tertia die resurget.

¶ CHRY. in home. Domin⁹ a galilea veniẽs nõ repẽte hierosolymam ascẽdit: sed prius miracula fecit: phariseos cõfutauit: et discipulos de vite pfectõe et remuneratõe instruxit: nũc ascẽsur⁹ hierusalẽ: rurs⁹ eis de passiõe loquit̃. vnde dr̃: Et ascẽ. ie. hiero. assũ. duode. disci. secreto. ORI. In. xij. adhuc erat et iudas. adhuc. n. forsitan dign⁹ erat cũ aliis seorsũ audire q̃ passur⁹ erat mgr̃. CHRY. sup matth. Dĩs aũt sal⁹ hoĩm in christi morte posita est: nec ẽ aliqd ppẽ qd magis deo grãs agere debeam⁹: q̃ ppter mortez ipsi⁹. Ideo. xij. aplis in secreto mortis sue annũciauit mysteriũ: q2 semp pciosior thesaur⁹ in meliorib⁹ vas̃ includit̃. Si aũt alij audissent passionẽ christi futurã: viri forsitã turbarẽt̃ ppter infirmitatẽ fidei: et mulieres ppter molliciẽ sue nature: ex q̃ in tali negocio ad lachrymas excitãt̃. CHRY. in ho. Dictũ ẽ qdẽ et ad multos: tñ occulte sicut ibi: Soluite tẽplũ: et signũ nõ dabit̃ ei: nisi signũ ione pphete. Discipul̃ ãt manifeste exposuit dicẽs: Ecce ascẽdi. hierosolymã. CHRY. sup matth. Qd dicit: Ecce cõstãtie smo est: vt memorie pñtie h⁹ in cordib⁹ recõdãt. Dicit autez: Ascẽdam⁹. ac si. d. Uidete quia voluntarie vado ad mortẽ. Cũ g̃ videritis me in cruce pẽdẽtẽ ne estimetis me hoiem eẽ tm̃: nã et si posse mori hoĩs ẽ: velle tamẽ mori: hois nõ ẽ. ORI. Hoc igit̃ cõsiderãtes scire debem⁹: qm̃ frequẽter etiã cogscẽtes qm̃ et tentatões aliq̃s subituri sum⁹: nosipos offerre debem⁹: sed supra dictũ ẽ: Si qs vos psecut⁹ fuerit in vna ciuitate fugite in aliã. sapiẽtis in christo est: vt cognoscat q̃le tps exigit declinatõnem. q̃le obuiatõnem piculorũ.

HIE. Crebro aũt de passiõe sua discipul̃ dixerat: sed q2 multis in medio disputatis poterat labi de memoria qd audierãt: itur⁹ hierosolymã: et secũ ducturus aplos ad tẽtatiõem eos pat: ne cũ veniat psecutio et crucis ignominia scãdalizent̃. CHRY. super matth. Tribulatio. n. cũ superuenerit expectãtib⁹ nobis leuior inuenit̃ q̃3 eẽt futura si repẽtina venisset.

CHRY. in ho. Predicit etiã eis vt discãt: qm̃ pñs ad passiõem venit et volẽs. sed a pn⁹ qdẽ mortẽ pdixit eis solã: qñ aũt exercitati sunt adducit alia. s. qm̃ tradidit eũ gẽtib⁹. RABA. Tradidit. n. iudas dñz iudeis: et ipi tradiderũt eũ gẽtib⁹. i. pilato et ptãti romanoz. Jõ aũt dñs i mũdo noluit psperari s3 grauia pati: vt oñdẽt nobis q̃ ad delectatõem cecidim⁹: cuz q̃ amaritudine redire debeam⁹. vñ seq̃t̃: Ad delu. et fla. et crucifigẽdũ. AVG. xviij. de ci. dei: Passione oñdit qd sustinẽ p veritate: resurrectõe qd spare in trinitate debeam⁹. vñ dicit: Et ter. di. re. CHRY. i ho. Que qdẽ h⁹ grã dixit: vt cũ tristia viderint: resurrectõez expectarẽt. vñ subdit: Et ter. di. re. AVG. .iiij. de ci. dei: Una. n. mors. s. saluatoris sm corpus duob⁹ mortib⁹ nris saluti fuit. s. aie et corpis: et vna ei⁹ resurrectio duas nobis resurrectões pstitit. Hec aũt rõ simplici ad duplũ: orit̃ qdẽ a t̃nario numero vnũ q̃ppe et duo tria sunt. ORI. Hic aũt nõ referũt̃ discipuli dixisse aut fecisse aliqd: cũ audissent tristia hec christo futura recordãtes q̃ dñs dixit ad petrũ: ne audiãt talia vel peiora. et nũc qdẽ q̃ diuinas lrãs scire se arbitrãt̃ scribe: cõdẽnãt iesuz morte et linguis suis flagellãt: et crucifigũt eũ p hoc q̃ tollẽ volũt doctrinã ipsi⁹. Ille autẽ paululũ deficiẽs: surgit apparẽs his qui acceperũt posse videre.

¶ Tũc accessit ad eũ mr̃ filioz zebedei cũ filijs suis adorãs et petẽs aliqd ab eo. Qui dixit ei: Quid uis? Ait illi: Dic ut sedeãt hi duo filij mei un⁹ ad dextrã tuã: et un⁹ ad sinistraz i rgno tuo. Rñdẽs ãt ies⁹ dixit: Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicẽ quẽ ego bibitur⁹ sũ? Dicũt ei possum⁹. Ait illis: Calicẽ qdẽ meũ bibetis: sedere aũt ad dextrã meam uel sinistrã nõ est meũ dare uobis: sed quib⁹ paratũ est a patre meo.

HIE. Quia p⁹ oĩa dixerat dñs: Et tria die resurget putauit mlr p⁹ resurrectõem illico regnaturũ: et auiditate feminea: pñtia cupit: immemor futuroz. vñ dr̃: Tũc acces. ad eũ mr̃ fili. zebe. cũ fi. suis. CHRY. sup matth. Hec mr̃ filioz zebedei ẽ salome: cui⁹ apud alterũ euãgelistã ponit̃ nomẽ vere pacifica: q̃ vere filios genuit pacis. Magna laus mulieris ex hoc loco colligit̃. q2 nõ solũ filij reliqrũt prẽm: sed ipa reliqrat viz suũ: et secuta fuerat christũ. q2 iste sine illa viuere poterat: ista aũt sine christo salua eẽ nõ poterat nisi forte qs dicat: q2 infra temp⁹ vocatõis aploz et passiõis christi: mortu⁹ est zebede⁹: et sic illa sexu fragilis etate defecta: christi vestigia sequebat̃. q2 fides nunq̃3 senescit: et religio fatigatõnem nõ sentit. Audacẽ aũt fecerat eã ad petẽdũ nature affect⁹. vñ dr̃: Adorãs et petẽs aliqd ab eo. i. reuerẽtia exhibita petit vt qd petierit sibi det̃. Seq̃t̃: Qui dixit ei. qd vis. Nõ interogat q̃si nesciẽs: sed vt illa exponẽte manifestũ faceret irrõnabilẽ eẽ petitõem. vñ subdit̃: Ait illi: Dic vt sedeãt hi duo filij. AVG. de cõ. euã. Qd aũt hoc p mrẽm dictũ esse matthe⁹ expssit: marcus ipos filios zebedei phibet dixisse: cũ illa illoz voluntatẽ attulisset ad dñm: vnde magis ipos q̃3 illam dixisse quod dictũ ẽ: marc⁹ breuit̃ intimauit. CHRY. in home. Uidebãt. n. seipos honoratos p alijs: et audierãt: q̃ sup. xij. thronos sedebitis. vnde primatũ ipi⁹ cathedre petebãt accipe. Et q̃ qdẽ pl⁹ alijs honoris apud christũ habebãt nouerãt: timebãt vero petrũ sibi pferri. vnde et ali⁹ euãgelista dicit: q̃ q2 ppe erãt hierusalẽ: putabãt q̃ regnũ dei esset in ianuis. i. aliquid sensibile. Unde manifestũ est q̃ nihil spũale petebãt: nec intelligẽtiã superioris regni habebant.

ORI. Si. n. in regno mũdiali in honore esse vide

tur qui sedēt cū rege: nō fuit mirū si mulier muliebri
simplicitate vł impitia talia se debere petere estima
uit: & ipsi fratres adhuc impfecti: & nihil alti⁹ cogitā
tes de regno christi talia arbitrati sunt de his qui se
debūt cū iesu. CHRY. sup matthe. Uel aliter: Nō
dicim⁹ ꝙ recte peteret hec mulier: sed hoc dicimus:
quia nō terrena sed celestia filiis suis optabat. non
.n. sentit sicut cetere matres que corpa natoꝝ suorū
amāt: animas aūt cōtēnūt. desiderāt illos valere in
seculo isto: & nō curāt q̄d sint passuri in illo: vt oñ-
dant quia corpū sunt parētes: nō animarū. Estimo
aūt ꝙ hi fratres cum audissent dñm de passione ac
resurrectōe sua ꝓphetātē: ceperūt dicere intra se cuꝫ
eēnt fideles: Ecce rex celestis descēdit ad regna tar-
tarea: vt regē mortis destruat. Cum aūt victoria fu
erit ɔsummata: quid aliō restat: nisi vt regni gloria
subsequat. ORI. Destructo eī peccato q̄ȯ regna
bat in corpib⁹ mortalib⁹ hominū & omni pncipatu
malignaꝝ virtutū: eminētiā christi in hōib⁹ christuꝫ
recipit: quod est ipm sedere in sede glorie sue. ꝙ aūt
omia de⁹ facit ad dextrā & sinistrā: hoc est vt iā nul
lum malū sit ante eū. & qui quideꝫ ꝓcellūt ꝑ ceteris
appropīquātib⁹ christo: sunt a dextris ei⁹: qui autē
inferiores sunt a sinistris sunt eius. Dextrā aūt chri
sti vide si pōt intelligere inuisibilē creaturā: sinistrā
aūt visibilē & corpalē. Appropiquātiū .n. christo q̄-
dā dextrā sortiūt et intelligibilia: alij sinistrā et sen-
sibilia. CHRY. sup mattheū: Qui aūt seipm dona
uit hōibus: quomodo regni sui societatē nō dona-
bit? Petētis negligētia reꝑhēdit: vbi de dātis mise
ricordia dubitat. Si nos rogam⁹ magistrū: forsitan
ceteroꝝ fratrū corda cōcitim⁹. Etsi .n. vinci a carne
nō pñt quasi iam spirituales: tamē percuti pñt quasi
adhuc carnales. ergo submittam⁹ matrem nrām: vt
suo noīe deꝑcet pro nobis. Si .n. reꝑhēsibilis inten
ta fuerit: facile merebit veniā: ipsa .n. ser⁹ excusat errorē
Si aūt nō fuerit importuna: facili⁹ impetrabit mat
pro filiis suis rogās. Ipse .n. dominus qui mīros ani
mos filioꝝ miseratōe impleuit. facili⁹ exaudiet mat
nū affectū tūc domin⁹ occultoꝝ cognitor: nō ad ver
ba intercedētis mulieris respōdit: sed ad cōsilia sug
gerētiū filioꝝ. Bonū quidē erat eoꝝ desideriū: sꝫ in-
cōsiderata petitio. ideo etsi impetrare nō debeāt: sim
plicitas tamē petitōis eoꝝ cōfundi nō merebat: qꝛ
de amore dñi talis petitio nascebat: ꝓpterea solam
ignorātiam in eis dñs reꝑhēdit. vnde sequit: Respō
dēs aūt ie. di. Nesci. q̄d petatis. HIERO. Nec mi
rum si ista arguat: cū & de petro dicat: Nesciēs q̄d
diceret. CHRY. sup mattheū: Nam frequēter do
min⁹ patit discipulos suos aliquid nō recte aut di-
cere aut agere aut cogitare: vt ex illoꝝ culpa occasi
onē inueniat exponēdi regulā pietatis: sciēs quia
error eoꝝ nō nocet pñte mgro: & nō solū i presenti:
sed etiā in futuro doctrina ei⁹ edificat. CHRY. in
home. Hoc aūt dicit oñdēs ꝙ vel nihil spirituale pe
tebāt: vel si nouissent q̄ petebāt: nō ausi fuissent tm̄
q̄d petere q̄ȯ supexcedit supiores vtutes. HYLA.
Nesciūt etiā q̄d petāt: qꝛ nihil de gloria apl'oꝝ ābi-
gēdū erat: iudicaturos .n. eos smo supior exposuit.
CHRY. sup mat. vł Nescitis q̄d petatis. q. d. Ego
vos vocaui ad partē dextram de sinistra: & vos vro
cōsilio curritis ad sinistrā: ideo forsitā ꝑ mulierē res
agebat. Cōtulit .n. se diabol⁹ ad cōsueta arma muli
erū: vt sicut adā ꝑ mulierē spoliauit: ita & istos sepa
raret ꝑ mrēm. sed iam nō poterat ꝑ mulierē pitio i-
troire in sanctos: ex quo de muliere sal⁹ cūctoꝝ ꝓces
sit. Uel ideo dicit: Nescitis q̄d petatis. Nō .n. soluꝫ
debem⁹ cogitare qualē gl'iam seq̄mur: sed quō eua-
dam⁹ ruinā peccati: qꝛ & in seculari bello q̄ semꝑ de
ꝓda victorie cogitat difficile vicit: ideo petēdū erat
Da nobis auxiliū grē tue vt omne malū vincamus
RABA. Nesciebāt etiā quid peterēt: qꝛ sedē glo
rie a dño quā nōduꝫ merebāt inquirūt. Delectabat
eos culmē honoris: sed ꝑus hēbāt exercere viam la
boris. vn̄ subdit: Po. bi. cali. quē ego bibi. sū HIE.
Calicē in scpturis diuinis passiōem intelligim⁹: vt
in psalmo: Calicē salutaris accipiā. statimq̄ꝫ infert
quis iste sit calix: Preciosa in cōspectu dñi mors sā
ctoꝝ eius. CHRY. sup mattheū: Sciebat aūt dñs
qꝛ passiōem ipi⁹ poterāt imitari: sed iō interrogat vt
oēs audiam⁹: qꝛ nemo pōt cuꝫ christo regnare: nisi
passiōem christi fuerit imitat⁹: res .n. ꝓciosa nisi ꝓcio
nō cōpat. Passiōem aūt dñi dicim⁹ nō solū ꝑsecu-
tōem gentiliū: sed oēm violētiā quā patimur cōtra
peccata certātes. CHRY. in home. Dicit ḡ: Pote
stis bibere. Ac si .d. Uos mihi de honore & coronis
loq̄mini: ego aūt de agonib⁹ vobis & sudorib⁹. non
.n. hic est ꝓmioꝝ tps. Ex modo aūt interrogationis
eos attrahit. nō .n. dixit: Potestis sanguinē vrm ef-
fundere: sed Potestis bibere calicem. Deide addit:
Quē ego bibitur⁹ sum. REMI Ut ex cōmunione
ad ipm audiores fierēt: at illi qui iaꝫ martyrii liberta
tem cōstantiāq̄ꝫ retinebāt: bibituros se pollicēt. vn̄
sequit: Di. ei possum⁹. CHRY. sup matthe. Uel di
cūt hoc nō taꝫ ex fiducia sue fortitudinis q̄ȝ ignorā
tia: In expertis .n. leuis videt esse tētatio passionis et
mortis. CHRY. in home Uel hoc ex desiderio ꝓ-
mittūt. Neq̄ .n. hoc dixissent nisi expectassent audi
re q̄ȯ petebāt. Dñs aūt eis ꝓphetat magna bona. i.
martyrio dignos efficiēdos. Sequit: Ait il. Cali. qui.
me. bibetis. ORI. Nō itaq̄ꝫ dixit christ⁹: Calicem
meū bibere potestis: sed ad futurā eoꝝ ꝑfectiōem re
spiciens dixit: Calicē q̄dē meū bibetis. HIERO.
Querit aūt quō calicē martyrii filii zebedei. iacob⁹
videlꝫ & iohānes biberit. cū scriptura narret iacobū
tm̄ aplm ab herode capite trūcatū. iohēs aūt ꝓpria
morte vitā finierit. Sed si legim⁹ in ecclesiastica hi-
storia q̄ ipse iohēs ꝓpter martyriū sit missus i feruē
tis olei doliū & relegat⁹ i pathmos insulā [illegible]
mus martyrio aīm nō defuisse: & bibisse iohannem
calicē ɔfessiōis: quē & tres pueri i camino ignis bi
berūt: lꝫ ꝑsecutor nō fuderit sanguinem. HYLA.
Dñs ḡ collaudās eoꝝ fidē ait. martyrio q̄deꝫ eos cō
pati posse: sed leue ei⁹ ac dextre assidē alias a deo pa
tre fuisse dispositū. vn̄ seq̄t: Sede. aūt ad dex. meam
Et q̄dē q̄tū arbitramur. ita honor iste aliis ē reserua
tus: q̄ tm̄ nec apli ab eo erūt alieni: q̄ i xii. ꝑtriarcharū
sede ɔsidētes israelē iudicabūt & q̄tū scriptura ex ipsis
euāgelus [illegible] i regno celoꝝ moyses & helias assidebūt
qb⁹ comitātib⁹ cū [illegible] i monte apparuit
HIE. Sz mihi [illegible] videt: sꝫ iō sedētiū i regno
celoꝝ vocabla [illegible] dicūt ne pauc⁹ noiat⁹ ceti putarēt
exclusi. regnū .n. celoꝝ nō est tm̄ dātis: sed accipiētis.
Nō ē ꝑsonarū acceptio apud deū: sed quicūq̄ꝫ talē

se prebuerit vt regno celoꝝ dignus fiat hic accipiet quod nõ persone: sed vite paratũ est. Si itaq; tales estis qui cõsequamini regnũ celoꝝ quod pater meꝰ victoribꝰ ꝑparauit: vos quoq; accipietis illud. Ideo tamen non dixit: Non sedebitis. ne duos confunderet: neq; Sedebitis. ne ceteros irritaret. CHRY. in home. Uel aliter: Videt̃ cõmunis omnibꝰ esse locus ille nõ solũ hominibꝰ: sed etiã angelis. sic enim ꝑcipuũ vnigeniti ponit id paulꝰ dicẽs: Ad quẽ autẽ angeloꝝ dixit vnq̃: Sede a dextris meis. Dominꝰ g̃ non quasi existẽtibꝰ quibusdã qui assessari sunt: sed condescẽdens interrogantiũ suspitiõi respõdit. hoc enim vnũ solũ querebãt pre alijs stare apud ipsum. Sed dominꝰ respõdꝫ: Moriemini quidẽ ꝓpter me non tamẽ hoc sufficit vos facere ꝑmũ ordinẽ obtinere. Si. n. aliquis aliꝰ venerit cũ martyrio: ampliorem virtutẽ possidẽs: nõ quia vos amo illũ expellã: ⁊ vobis dabo primatũ. Propter hoc aũt vt nõ ĩfirmus eẽ ostẽdat̃: nõ dixit simplr̃: Nõ est meũ dare sed Non est meũ vobis dare: sed quibꝰ paratũ est. his. s. qui ab operibꝰ possunt fieri clari. ORIGE. Uel aliter: Non est meũ dare vobis. i. supbis talibꝰ quales vos estis: sed humilibꝰ corde: quibꝰ paratum ẽ a patre meo. AVGV. primo de trini. Uel aliter Scdm formã serui discipulis dominꝰ respõdet: Sedere autẽ ad dextrã ⁊c̃. Quod autẽ paratũ est a patre eiꝰ: ⁊ ab ipo filio ẽ paratũ: q2 ⁊ ipe ⁊ pr̃ vnũ sunt.

Et audiẽtes decẽ indignati sunt de duobꝰ fratribus. Jesus autẽ uocauit eos ad se ⁊ ait: Scitis quia ꝑncipes gentiũ dominant̃ eoꝝ: ⁊ qui maiores sunt potestatẽ exercẽt iter eos. Non ita erit inter uos. Sed q cunq; uoluerit int̃ uos maior fieri: sit ur̃ mister. Et q uoluerit int̃ uos ꝑmꝰ eẽ: erit ur̃ suꝰ. Sicut filiꝰ hominis nõ uenit ministrari sed ministrare: ⁊ dare animã suam redemptionẽ pro multis.

CHRYSOS. in homel. Donec christi sententia incerta erat nõ tristabant̃ alij discipuli: sed tunc tristati sunt quãdo eos increpauit. vnde dicit̃: Et audiẽtes. x. indignati sunt de duobꝰ fratribus. HIE. Non ad mulieris audaciã referũt postulãtis: sed ad filios q ignorãtes p mensurã suam nõ modica cupiditate exarserũt. CHRY. in homel. Intellexerũt enĩ quia hec petitio discipuloꝝ fuit quãdo eos dominus increpauit. Quãdo autem eos a domino ꝑhonoratos viderũt in trãffiguratõe: ⁊si fm mentẽ dolebãt: in mediũ efferre nõ audebãt honorãtes doctorem. CHRY. super mattheũ: Sicut autẽ duo carnaliter petierũt: ita ⁊. x. carnaliter cõtristati sũt. nam velle quidẽ esse super omnes vituperabile est: sustinere aũt aliũ super se minꝰ est gloriosum. HIE. Humilis autẽ magister ⁊ mitis nec cupiditatis duos arguit postulãtes: nec. x. reliquos indignatõnis increpat ⁊ liuoris. vnde sequit̃: Jesus autẽ vocauit eos ad se. CHRY. in home. Quia. n. turbati erant: vocatõne eos ↄsolat̃ de ꝓpinquo eis loquẽdo. etenĩ duo a societate. x. seipos separantes ꝓpius stabãt: seorsum domino loquẽtes: nõ tamẽ sicut ꝑus pueros ĩ mediũ ducẽs eos cõsolat̃: sed a cõtrario inseruit dicens: Scitis quia ꝑncipes gentiũ dominãtur eoꝝ. ORIGE. i. nõ cõtenti tm̃ regere suos subiectos: violẽter eis dominari nitũtur: inter vos aũt q estis mei nõ erũt hec. qm̃ sicut omnia carnalia in necessitate sunt posita: spiritalia aũt in volũtate: sic ⁊ qui ꝑncipes sunt silr̃ spiritales: ꝑncipatꝰ eoꝝ in dilectione subditoꝝ debet esse positus: nõ in timore corpali. CHRY. in home. Ostẽdit aũt in hoc q gẽtile ẽ primatus cupere: ⁊ sic gentiũ cõparatõe eoꝝ aĩam estuãtem cõuertit. CHRY. super mattheũ: Et opꝰ q̃dẽ desiderare bonũ: bonũ est: quia nr̃e volũtatis est: et nr̃a est merces. ꝑmatũ autẽ honoris cõcupiscere vanitas est: hoc. n. cõsequi iudiciũ dei est: ꝓpter qđ ex ꝑmatu honoris nescimꝰ si mercedẽ iusticie merẽmur. Neq;. n. apl̃s laudẽ habebit apud deũ q̃a apl̃s fuit: sed si opꝰ aplãtus sui bene impleuit: nec apl̃s ꝓ merito suo antecedẽti honoratꝰ est vt esset apl̃s: sed ad hoc ministeriũ aptus est indicatꝰ fm motũ aĩe sue. Primatꝰ ⁊ fugiẽtem se desiderat: ⁊ desiderãtẽ se honorat. cõuersatio ergo melior desiderãda est: nõ dignior gradus. Uolẽs ergo dominꝰ duoꝝ fratrũ zebedei ⁊ alioꝝ indignatiõem extingueret: introducit differentiã inter ꝑncipes mũdiales ⁊ ecclesiasticos ostendẽs quia ꝑmatꝰ in christo nec ab aliquo appetendꝰ est nõ habẽte: nec alteri inuidẽdus est habẽti quia ꝑncipes mũdi ideo sunt vt dominẽtur minoribus suis: ⁊ eos seruituti subijciãt ⁊ expoliẽt: ⁊ vsq; ad mortẽ eis vtant̃ ad suam vtilitatẽ ⁊ gl̃iam. Principes aũt ecclesie fiũt vt seruiãt minoribꝰ suis: ⁊ ministrent eis quecũq; acceperũt a christo: vt suas vtilitates negligãt ⁊ alioꝝ ꝓcurẽt: ⁊ mori nõ recusent ꝓ salute inferiorũ. Primatũ ergo ecclesie cõcupiscere neq; iustũ est neq; vtile. Quid. n. sapiẽs vult vltro se obijcere seruituti ⁊ piculo tali: vt det ratõnem ꝓ omni ecclesia: nisi forte qui nõ timet dei iudicium abutẽs ꝑmatu suo ecclesiastico seculariter: ita vt cõuertat illũ in secularẽ. HIE. Deniq; sui põit exẽplũ vt si dicta ꝑuipẽderẽt erubescerẽt ad opa. vñ subdit Sicut filꝰ ho. non ve. mini. sed ministrare. ORI. Nã ⁊si angeli ⁊ martha ministrauerũt ei: tñ nõ iõ venit vt ministret̃ sed vt ministret: ⁊ tãtũ creuit ministrãs: vt impleret̃ qđ seq̃t̃: Et daret aĩam suã redẽptõem ꝓ multis. s. q̃ crediderũt in eũ: daret inquam in mortẽ. Sed qm̃ solus erat inter mortuos liber ⁊ fortior omni potestate mortis: omnes sequi se volẽtes liberauit a morte. Ecclesiaꝝ ergo ꝑncipes imitari debẽt christũ accessibilẽ: ⁊ mulieribꝰ loquẽtem: ⁊ pueris manꝰ imponẽtẽ: ⁊ discipulis pedes lauãtem vt ipi silr̃ faciãt fratribꝰ. Nos aũt tales sumꝰ vt etiã ꝑncipũ mũdi excedere videamur supbiã: vel nõ intelligẽtes ⁊ cõtẽnẽtes mãdatũ christi: ⁊ querimus sicut reges acies precedẽtes: ⁊ terribiles nos ⁊ excessu difficiles maxime paupibꝰ exhibemꝰ: nullã affabilitatem habentes: vel habere ad nos permittentes.

CHRYSO. in homel. Quantũcunq; ergo tu humiliatus factus: non poteris tantũ descẽdere q̃tũ dominꝰ tuus.

Et egrediētib⁹ illis ab hierico se
cuta ē eū turba multa. Et ecce duo
ceci sedētes sec⁹ viā: audierūt q2 iesus
trāsiret: ꝛ clamauerūt dicētes: Dn̄e
miserere nr̄i fili dauid. Turba autē i
crepabat eos ut tacerent. At illi ma
gis clamabant dicētes: Dn̄e misere
re nr̄i fili dauid. Et stetit iesus: ꝛ uo
cauit eos ꝛ ait: Quid uultis ut faci
am uobis? Dicūt illi: Dn̄e ut apian
tur oculi nr̄i. Misert⁹ aūt eoꝝ iesus
tetigit oculos eorū. Et cōfestim ui
derūt: ꝛ secuti sunt eum.

¶ CHRY. sup matth. Sicˀ test. monꝰ studiosi agri
cole ē messis fecūda: ita assidui doctoris ē pdicādo
eccl'a plena. vn̄ ꝛ h̄ dr̄: Et egre. il. ab hieri. secu. est eū
tur. mul. Neminē labor itineris ipediuit: q2 amor
spiritalˀ fatigatōem nō sentit. Neminē possessionū
suaꝝ recordatio retraxit: q2 ingrediebāˀ in possessio
nē regni celestis. Uere eni nō h3 sup terrā qd amet:
q̄ bonū celeste i v̄itate gustauerit. Opportune āt ob
lati sūt añ faciē christi duo ceci: vt apertis oculis q̄si
testes v̄tutis ascēderēt cū eo i hierl'm. vn̄ seq̄ˀ: Et ec
ce duo ceci. Hi currētiū strepitū audiebāt ꝛ psonas
nō videbāt: nihil soluꝭ hn̄tes de toto corpe nisi vo
cem. Et iō q2 pedib⁹ eū seq̄ nō poterant: voce seque
banˀ. vn̄ dr̄: Audi. q2 iesus trāſ. ꝛ clama. dicen. Dn̄e
mise. nr̄i fili dauid. AVG. de cō. euā. Hoc aūt scm̄
marc⁹ cōmemorat: s3 de vno ceco scm̄. Que ita solui
tur q̄stio nā duoꝝ cecoꝝ quos matthe⁹ interposuit:
vnū fuisse i illa ciuitate famosissimū: ex h̄ satis appa
ret q̄ ꝛ nomē ei⁹ ꝛ p̄rē ei⁹ marc⁹ cōmemorauit. Bar
thime⁹ .n. timei fili⁹ ex aliq̄ magna felicitate deiect⁹
notissime fuit q̄ nō solū cec⁹: veꝝ ēt mēdic⁹ sedebat.
Hic ē ḡ q̄ ipm̄ solū voluit cōmemorare marc⁹: cui⁹
illuminatio tā clarā famā huic miraculo cōparauit: q̄
erat illi⁹ nota calamitas. Lucas v̄o q̄uis oīo eodē
mō scm̄: tn̄ in alio ceco itelligēd⁹ est paꝝ cōmemora
re miraculū. Ille q̄ppe hoc scm̄ dicˀ cū appropiq̄ret
hiericho: alij cū egredeˀ ab hierico. Seq̄ˀ: Tur. aūt
icre. eos vt tacerēt. CHRY. sup matth. Uidebant
eni sordidas vestes: ꝛ nō cōsiderabāt cōscie claritatē.
Ecce fatua sapia hōiū: existimāt eni iniuriā pati ma
gnos si a paupib⁹ honoreˀ. Quis eni paup ausus ē
diuitē publice salutare? ORIGE. Uel silētiū n̄ cā
honoris exigūt: s3 q̄ acerbe a cecis audiūt qd negā
bāt. s. dn̄m eē dauid filiū. CHRY. Uel q̄ credide
rāt icrepabāt eos: vt nō appellarēt eū cōtēptibili no
mine filiū dauid. sed poti⁹ dicerēt: Fili dei miserere
nr̄i. HYLA. Imitabanˀ aūt magis vetiti quā cō
pescebāˀ. fides eni q̄n vetaˀ mag' accēdiˀ. ꝛ iō i pi
culis secura ē: ꝛ i securitate pichtaˀ. vn̄ seq̄ˀ: At illi
mag' cla. dicē. Misˀ no. fili dauid. Primo eni cla
mabāt: q2 ceci erāt. Secūdo magis clamabāt: q2 ve
tabanˀ ad lumē accedē. CHRY. i ho. Christ⁹ autē
p̄mittebat eos vetari: vt pl⁹ eoꝝ desideriū appareret
Hic āt disce: q̄n si abiecti fuerim⁹ cū studio accedē

tes ad deū: p nosipsos assequmur qd petim⁹. Seq̄ˀ:
Et ste. ie. ꝛ vo. eos ꝛ ait: Quid vul. vt fa. vo. HIER
Iō autem stetit iesus: q2 ceci quo pgerēt ignorabāt
Multe fouee erāt in hierico: multe rupes: ꝛ p̄rupta
in pfūdū vergētia: iccirco dn̄s stat: vt venire possint
ORIG. Uel iesus nō ptransit: sed stat: vt stāte eo
nō transfluat bn̄ficiū: sed q̄si de fonte stāte: misericor
dia defluat vsq3 ad eos. HIERO. Uocari āt iubet
ne turbe phibeāt: ꝛ interrogat q̄d velint: vt ex r̄nsio
ne eoꝝ māifesta debilitas appareat: ꝛ v̄tus ex reme
dio cogn̄scaˀ. CHRY. sup matthe. Uel iterrogabat
ppter fidē: vt dū ceci christū filiū dei cōfitenˀ: cōfun
danˀ vidētes qui eū tn̄ hoiem putant. Dn̄m q̄dem
christū vocauerāt: ꝛ veꝝ dixerāt. Sed dicētes filiū
dauid: dissipabāt qd bn̄ cōfessi sunt: nā abusiue ꝛ ho
mines dn̄i dicunˀ: vere aūt nemo dn̄s nisi de⁹. Cū ḡ
dicūt: Dn̄e fili dauid: abusiue christū sm̄ hoiem ho
norāt. Si aūt solūmō dn̄m dicerēt: deitatē cōfiterēˀ.
iō iterrogat: Quid vultis? Tūc illi iā n̄ dixerūt: Dn̄e
fili dauid: sed tn̄ Dn̄e. Sequiˀ eni: Dicūt illi: Dn̄e vt
apianˀ oculi nr̄i. Fili⁹ eni dauid cecos illuminare
nō pōt. Quādiu ergo dixerūt: Dn̄e fili dauid: suspen
sa est sanitas. Mox aūt vt dixerūt Dn̄e: infusa est sa
nitas. Sequiˀ eni: Miser. aūt eoꝝ iesus teti. ocu. eo.
ꝛ cōfe. vide. Tetigit autē vt hō carnaliter: sanauit vt
de⁹. Prestat eni artifex qd natura non dederat: aut
certe quod debilitas tulerat misericordia donat.
CHRY. in ho. Hi aūt sicut añ donationē fuerūt per
seuerātes: ita ꝛ post donatōem nō fuerūt ingrati.
CHRY. sup matth. Bonū eni mun⁹ obtulerūt xp̄o
sanati. Sequiˀ eni: Et secuti sūt eū. Hoc eni de⁹ a te
requirit s3 pphetā: solicitū te ambulare cū dn̄o deo
tuo. HIERO. Qui ḡ in hierico cōtracti sedebāt ꝛ
clamare tn̄ nouerat: postea sequūˀ iesum: nō tā pe
dib⁹ q̄3 virtutib⁹. RABA. Hierico aūt q̄ iterpreta
tur luna: defectū nr̄e mutabilitatˀ significat. ORI
GE. Mystice aūt hierico itelligiˀ mūd⁹ i quo chri
stus descēdit. Qui aūt sūt in hierico exire nesciūt de
sapia mūdi: nisi viderint nō solū exeūtē de hierico: s3
etiā discipulos ei⁹. Hoc ḡ vidētes: secute sūt eū tur
be multe: mūdū ꝛ mūdana oīa cōtēnētes: vt xp̄o du
ce ascēdāt in hierusalē celestē. Duos cecos possum⁹
dicere iudā ꝛ israel: qui añ christi aduētū ceci fuerˀ:
q2 nō videbāt v̄bū veꝝ qd erat in lege ꝛ pphetis: tn̄
sedētes sec⁹ viā legˀ ꝛ pphaꝝ: ꝛ s3 carnē tn̄ itelligē
tes: clamabāt tn̄ ad eū q̄ fc̄us est ex semie dauid s3
carnē. HIERO. Uel duos cecos pleriq3 pharise
os ꝛ saduceos itelligūt. Uel aliˀ: Duo ceci sedentes
iuxta viā: significat de vtroq3 pplo quosdā iā cohe
berentes p fidē dispēsationi tpali: sm̄ q̄3 christ⁹ via
est: ꝛ desiderātes illuminari. i. aliq̄d de v̄bi eternita
te intelligē: qd trāseūte dn̄o ipetrare cupiebāt. i. per
meritū fidei q̄ crediˀ filius dei ꝛ nat⁹ hō ꝛ passus p
pter nos. p hāc eni dispēsationē q̄si transit iesus: q2
actio tpalis ē. oportebat aūt vt tn̄ clamarēt: donec
resistētis sibi turbe strepitū vincerēt. i. tā pseuerādo
animū intēderēt orādo atq3 pulsando quousq3 cō
suetudinē desideriorꝝ carnaliū: q̄ tanq̄3 turba obstre
pit cognitioni lucē v̄itatˀ eterne vidē conatī: vel ipaꝝ
hōiū carnaliū turbā studia spiritalia ipedientem for
tissima intētione superarēt. AVGV. de v̄bis dn̄i:
Bonos eni christianos volētes facere p̄cepta dei.

christiani mali ꝛ tepidi ꝓhibēt: clamāt tñ illi nō deficientes. cū eni quisqȝ christian⁹ ceperit bñ viuere: mundūqȝ contēnere: in ipsa sui volūtate patiť reprehensores frigidos christianos: sed si ꝑseuerauerint ipsi iā obsequēť qui añ ꝓhibebāt. AVGV. de cō. euā. Itaqȝ audiens iesus qꝛ pulsanti aperieť: stans eos tāgit ꝛ illuminat. qꝛ eni fides incarnationis tp̄alis ad eterna ītelligēda nos ꝑparat: transeunte iesu ā̄moniti sunt vt illuminarenť: ꝛ ab eo stante illuminati sunt: tp̄alia eni transeunt: eterna stāt. CHRY. sup matth. Quidā īterpretanť duos cecos gentiles: vn⁹ ex cham: ali⁹ ex iaphet: q̄ sec⁹ viā sedebāt. i. iuxta v̄itatē ꝯuersabanť: sed v̄itatē īuenire nō poterāt: vel ſm rōnem v̄bi ꝯsistentes: qꝛ noticiā v̄bi nondū acceperāt. RABA. Agnita autē fama nominis christi participes ei⁹ fieri q̄rebāt. ꝯdicebāt mlti: ꝑmo iudei vt in actib⁹ legim⁹: deinde etiā gētiles ꝑsecutione īstabāt: nec tñ eos q̄ erāt ad vitā ordinati: salute ꝑuare valebāt. CHRY. sup matth. Cōsequenť aūt gētium oculos mētis tetigit iesus: dans eis grām spūs scī: q̄ illuminate secute sūt eū opib⁹ bonis. ORI. Et nos ergo sedētes iuxta scripturaꝝ viā: ꝛ ītelligētes in quib⁹ ceci sum⁹: si ex affectu petierim⁹: tāget oculos aīaꝝ nr̄aꝝ: ꝛ recedet a mentib⁹ nr̄is tenebra ignorātie: vt eū in scīe lumine sequamur q̄ dedit nobis posse videre: propter nihil aliud: nisi vt eum sequamur.

CAPI. XXI.

Et cū appropinquassent hierosolymis: ꝛ uenissent bethphage ad mōtē oliueti: tūc iesus misit duos discipulos dicens eis: Ite in castellū q̄d ꝯtra uos est: ꝛ stati inuenietis asinā alligatā ꝛ pullum cū ea: soluite ꝛ adducite mihi. Et siq̄s uobis aliq̄d dixerit dicite: qꝛ dñs his op⁹ hȝ: ꝛ ꝯfesti dimittet eos. Hoc aūt fcm̄ est: ut adimpleretur q̄d dc̄m est ꝑ ꝓphetā dicentem: Dicite filij syon: ecce rex tuus uenit tibi māsuet⁹ sedēs sup asinā: ꝛ pullū filiū subiugalis. Eūtes aūt discipuli fecerūt sicut p̄cepit illis iesus. Et adduxerūt asinā ꝛ pullū: ꝛ iposuerūt sup eos uestimēta sua: ꝛ eū desuper sedere fecerūt. Plurima aūt turba strauerūt uestimēta sua in uia. Alij aūt cedebāt ramos de arboribus: ꝛ sternebāt in uia. Turbe aūt q̄ p̄cedebant ꝛ q̄ sequebanť: clamabāt dicentes: Osanna filio dauid: bn̄dict⁹ qui uenit i noīe dñi osanna i excelsis

¶ REMI. Narrauit superius euāgelista dñm egressū a galilea ꝛ cepisse ascendere hierosolymā. Postq̄ ergo narrauit quid in via gesserit in icepto itinere ꝑseuerans dicit: Et cū appropinquasset hierosoly. ꝛ ve. bethpha. Bethphage vicul⁹ fuit sacerdotū. situs in latere montis oliueti: distans vno miliario a hierusalem. sacerdotes eni qui ꝑ certos dies in tēplo deseruiebāt cōpleto officio vicis sue: illuc diuertebant ad manendū. similiter ꝛ illi qui acc̄ipiebāt officium illuc diuertebāt qꝛ p̄ceptū fuit in lege: vt null⁹ diebus sabbatorum plus q̄ mille passus incederet. ORIGE. Unde ꝛ īterp̄tatť bethphage maxillarū dom⁹ qm̄ maxilla ꝓpa erat pars sacerdotū in lege. Seq̄ť: Tunc iesus misit duos discipulos. CHRY. sup matthe. Non dixit discipulis dicatis: Dñs tuus his op⁹ hȝ: vel dñs vester: vt intelligāt qꝛ ipse sit solus dñs: non solū aīaliū sed oīum hōīum: nā ꝛ peccatores ꝯditione quidē sui sunt: voluntate autē sua diaboli. CHRY. in ho. Neqȝ paruū eni existimes q̄d fcm̄ est: quis ēni suasit dñis iumētoꝝ non velle ꝯdicere: vel volētes silere ꝛ cōcedere: ꝛ in hoc discipulos erudit qm̄ poterat ꝛ iudeos ꝓhibere: sȝ noluit sed ꝛ docet vt quodcūqȝ petitū fuerit darēt. si enim qui ignorabāt christū: ita cōcesserūt: multomagl discipulos ꝯuenit oībus dare: q̄d autē diciť: Et confestim dimittet eos. CHRY. sup matth. Intelligēdū est q̄ aīal postq̄ ingressum est in hierusalē ad dñm suū remissū est a christo. GLO. Uel dñs iumētorum ꝯfestim dimittet eos in dñi seruitio mācipādos. Adhibeť autē huic facto ꝓphete testimoniū: vt appareat dñm omia que de ipso scripta erāt implesse: sed inuidia cecatos scribas ꝛ phariseos ea q̄ ipsi legebant ītelligere noluisse. ꝛ iō sequiť: Hoc aūt totū factū est vt adim. q̄d di. ē ꝑ ꝓphe. s. zacha: CHRY. sup matth. Sciens eni ꝓpheta maliciā iudeoꝝ quia ꝯdicturi erāt christo ascendēti in templū ꝑmonuit vt ꝑ hoc signū cognoscerēt regē suum dicentē: Dicite filie syon. RABA. Filia syon historialiter dicitur hierl̄m ciuitas: que sita est in monte syon. mystice aūt est eccl̄a f. delū ꝑtinēs ad sup̄nā hierusalem.

CHRY. sup matth. Ecce: oñdentis v̄bū. i. non carnali aspectu: sed spiritali ītellectu opa v̄tutū ei⁹ aspicite. Añ tp̄a q̄dē multi dicebāt Ecce: vt oñderēt qꝛ ille de quo loquebať añq̄ nasceretť iā erat. Rex tu⁹ Cū ḡ videritis eū nolite dicere: Nō habem⁹ regem nisi cesarē. Uenit tibi. Si intellexeris vt saluet te: si nō ītellexeris: venit ꝯ te. Mansuet⁹. Nō vt ꝓpť potentiā timereť: sed vt ꝓpter māsuetudinē amaretur vñ nō sedet in curru aureo p̄ciosa purpura fulgens: nec ascendit sup feruidū equū discordie amatorem ꝛ litis: sed sup asinā trāq̄llitať ꝛ pacis amicā. vnde seq̄ť: Sedēs sup asi. ꝛ pul. fi. subiu. AVGV. de cō. euā. In hoc aūt testimonio ꝓphetico aliq̄ñ diuersa est euāgelistaꝝ locutio. hoc eni matthe⁹ sic adhibet vt asinā dicat ꝯmemorasse ꝓphetā. non aūt ita se hȝ vel q̄d iohānes īterponit: vel codices eccl̄astice īterp̄tationis. lxx. Cui⁹ rei cā mihi videť q̄ matthe⁹ hebrea lingua ꝑhibeť euāgeliū ꝯscripsisse. Manifestū est aūt īterp̄tatōem illā q̄ dr̄. lxx. in nōnullis aliter se hr̄e q̄ īueniť i hebreo: q̄ eā linguā nouerūt: ꝛ qui īterpretati sunt singuli eosdē libros hebreos. Diu⁹ aūt distātie cā si q̄rať mihi ꝓbabili⁹ estimo quā eos lxx. illo spū īterp̄tatos: quo ꝛ illa q̄ īterp̄tabāť dcā

fuerāt: qd̄ ex ipa eoꝝ mirabili que p̄dicat̄ ꝯsensione firmatū est: ḡ ⁊ ipsi nōnulla in eloquio narrando ⁊ a volūtate dei cuꝰ v̄ba erāt non credēdo nihil aliḋ demōstrare voluerūt: quā docipm̄ in euāgelistaꝝ cōcordia q̄dā diuersitate narrat̄: qua nobis ōn̄dit̄ nō esse mendaciū sicut quisquam ita diuerso mō ali quid narret: vt ab eius voluntate cui ꝯsentiendū est nō recedat quod noscere in moribus vtile est ꝓpter cauenda mendacia ⁊ ipsi fidei ne putemꝰ quasi con secratis sonis ita muniri v̄itatem tanq̄ꝫ deus nobis queādmodū ipsam rē: sic verba que ꝓpter illū sunt dicenda cōmendat: cum potiꝰ ita res sermonibus ꝓ ferat̄: vt istos oīno querere nō deberemꝰ: si rē sine his nosse possemus: sicut illā nouit deꝰ ⁊ in eo ange li eius. Sequit̄: Eun. aūt disci. fe. si. p̄ce. il. iesus: ⁊ ad duxerūt asi. ⁊ pul. Ceteri aūt euangeliste de asina ta cent. nō deberet aūt ꝓmouere lectorē nec si matthe us de pullo tacuisset sicut illi de asina tacuerūt quā dominꝰ moueri oportet: q꞉ vnꝰ ita commemorauit asinā de qua ceteri tacuerūt: vt tn̄ pullū non taceret de quo illi dixerūt. vbi enī v̄trūq̄ꝫ pōt itelligi factuꝫ nulla repugnantia est: nec si alius aliud cōmemora ret: quāto minꝰ vbi vnꝰ vnū: aliꝰ vtrūq̄ꝫ. Sequitur: Et impo. sup eos vesti. sua ⁊ eū desup se. fe. HIER. Sed videt̄ ꝙ sup vtrūq̄ꝫ aīal in paruo itineris spa cio dn̄s sedere nequiuerit. ergo cū historia aut ipos sibilitatē habeat aut turpitudinē. ad altiora trāsmit timur. i. ad mysticū sensum. RABA. Licet potue rit fieri vt super vtrūq̄ꝫ aīal dn̄s sederit. CHRY. in ho. Mihi aūt videt̄ ꝙ non ꝓpter mysteriū solū sup asinā sedit: sed ⁊ mensurā nobis sapie tribuens de monstrat. s. ꝙ nō sup equos ferri necesse ē: sed suffic̄ asino vti: ⁊ eo ꝙ necessitas est eē contētum. Interro ga aūt iudeos quis rex sup asinā delatꝰ intrauit hie rosolymā: sed nō v̄tiq̄ꝫ aliū hn̄t dicere: nisi istū solū.

HIERO. Turbe ḡ q̄ egresse fuerāt de hierico ⁊ se cute saluatorē: supposuerūt vestimēta sua ⁊ strauerunt viā ramis arboꝝ. ⁊ iō sequit̄: Plu. aūt tur. stra. vesti. sua in via pe. asini. necubi offendat ī lapidē nec calcet spinā nec labat̄ in foueā. Seq̄t̄: Alij aūt ce. ra. de arbo. ⁊ ster. in via. de arborib꞉. s. fructiferis q̄bꝰ mons oliueti ꝯsitus est. Cūq̄ꝫ ope cūcta fecissent: vo cis quoq̄ꝫ tribuūt testimoniū. vn̄ sequit̄: Turbe aūt que p̄cede. ⁊ que seque. cla. di. Osan. fi. da. Quid aūt significet osanna: nūc perstringā breuiter. In cente simo. xvij. psalmo qui manifeste de aduentu saluato ris scriptꝰ est inter cetera hoc quoq̄ꝫ legimꝰ: O dn̄e saluū me fac: o dn̄e bn̄ ꝓsperare. Bn̄dictꝰ qui ventu rus es in noīe dn̄i. Pro eo qd̄ in. lxx. habet̄ interpre tibus: O dn̄e saluū me fac: in hebreo legimꝰ: Anna adonaij osi anna. Qd̄ manifestiꝰ est īterp̄tatꝰ Sym machus dicens: Obsecro dn̄e saluū me fac. Nemo ergo putet ex duobꝰ v̄bis: greco. s. ⁊ hebreo s̄moneꝫ esse cōpositum: sed totū hebraicū ē. REMI. Et est cōpositū ex integro ⁊ corrupto. Osi enī latine dicit̄ salua siue saluifica: Anna vero apud illos iteriectio est obsecrātis. nā sicut apud illos ab obsecrante dr̄ osanna: sic apud latinos dr̄ heu. HIERO. Signi ficauit enī ꝙ aduentꝰ christi salus mūdi fit. vn̄ seq̄t̄: Bn̄dictꝰ qui venit in noīe dn̄i. Saluator quoq̄ꝫ id ipm̄ in euāgelio ꝯprobante. Ego inquit veni in noīe p̄ris mei. REMI. Quia. s. in omnibꝰ bonis opibus non suā: sed p̄ris glīam quesiuit. GLO. Et ē sensꝰ Bn̄dictus. i. gloriosus sit: Qui venit. i. incarnatꝰ est: In noīe dn̄i. i. p̄ris eū glorificādo. Iterum repetunt Osanna. i. salua obsecro. ⁊ determiāt vbi se vellēt sal uari: In altissimis. i. in celestibꝰ: nō terrenis. vel per hoc qd̄ iungit̄ Osanna. i. salus in excelsis: perspicue ōn̄dit̄ ꝙ aduentꝰ christi nō tm̄ hōis salus sed totius mūdi sit: terrena iungēs celestibus. ORIGE. Uel humanā q̄dem christi dispensationē laudāt in eo ꝙ dicebāt: Osanna filio dauid: bn̄dictꝰ qui venit in no mine dn̄i. Restitutionē aūt eius in sancta: in eo ꝙ di cebant: Osanna in excelsis. CHRY. Osanna etiaꝫ q̄dam īterp̄etant̄ glīam: alij vero redēptionē. Naꝫ ⁊ glīa illi debet̄: ⁊ redēptio illi ꝯuenit q̄ oēs r̄demit.

HYLA. Laudationis enī verba redēptionis in eo exp̄mūt p̄tātem: filiū aūt dauid nuncupāt in quo agnoscerēt eterni regni hereditatē. CHRY. Nūq̄ꝫ aūt antea dn̄s sibi adhibuit ministeria iumētoꝝ nec ramoꝝ virētia circa se ornamēta ꝯstituit: nisi mō q̄n hierusalē vt pateret̄ ascēdit. Excitauit enī vidētes vt facerent qd̄ p̄us volebant: ergo p̄tās eis data ē: non mutata voluntas. HIERO. Mystice autē appro pinquat dn̄s hierosolymis egrediēs de hierico: tur bis inde eductis q̄ꝫ plurimis: q꞉ magnꝰ magis dica tus mentibꝰ salute credētiū rediēs: ingredi cupit vr bem pacis ⁊ locū visionis dei: Et venit bethphage. i. ad domū maxillaꝝ ⁊ ꝯfessionis portabat typum. ⁊ erat situs in mōte oliueti vbi est lumē scie laborū ⁊ doloꝝ requies. Per castelliū enī quod ꝯ apostolos erat mundꝰ iste designat̄: ꝯ ap̄los enī erat: nec lumē doctrinaꝝ volebat accipere. REMI. De mōte oli ueti discipulos misit: q꞉ de p̄mitiua eccl̄a predicato res in mundū direxit. Duos quippe misit ꝓp̄ duos ordines p̄dicatoꝝ quos manifestat apostolꝰ dicēs: Qui opatus est petro in apostolatum circūcisionis operatus est ⁊ mihi inī gētes: siue q꞉ duo sūt p̄cepta charitatis: siue pp̄ duo testamēta: siue pp̄ litteram ⁊ spiritū. HIERO. Siue pp̄ theoricā ⁊ practicaꝫ. i. scietiā ⁊ opera. Asina aūt ista q̄ subiugalis fuit ⁊ edo mita ⁊ iugū legis traxerat synagoga itelligit̄. Pul lus asine lasciuus ⁊ liber gentium populus: Iudea enī s̄m deū mater ē gentiū. RAB. Unde matthēꝰ solꝰ q̄ iudeis euangeliū scripsit asinā domino refert adductam vt eidem etiaꝫ genti hebree si peniteat: n̄ desperādam monstret esse saluteꝫ. CHRY. super mattheū: Propē q̄sdā aūt similitudines animalibꝰ assimilati sūt homines dei filium nō cognoscētes. Est enī animal immūdū ⁊ pre ceteris pene iumentī magis irrationabile ⁊ stultuꝫ ⁊ infirmū ⁊ ignobile ⁊ oneriferū. Sic fuerūt homines āte christi aduētuꝫ: passionibus diuersis immundi: irrationabiles v̄bi ratione carentes: stulti ꝓpter dei cōteptū: ifirmi s̄m animā. ignobiles q꞉ obliti generatiōis celestis facti fuerant s̄m passionuꝫ ⁊ demoniuꝫ: oneriferi q꞉ suf ferebāt sarcinā erroris a demoibus vel phariseis ī positā. Ligata autem erat asina. i. diabolici erroris viculo ipedita: vt non haberet libertatem eūdi quo vellet. nā anteq̄ꝫ peccemꝰ: liberū habemus arbitriūꝫ sequi voluntateꝫ diaboli an nō. Quod si semel pec cātes obligauerimus nos operibus eius iaꝫ nostra virtute euadere nō possumus: ꝫ sicut nauis fracto gubernaculo illuc ducit̄: vbi tēpestas voluerit: sic

⁊ homo diuine auxilio gratie perdito per peccatū nō quod vult agit: sed qđ diabolus vult. Et nisi de⁹ valida manu misericordie sue soluerit eum: vsq͡ꝫ ad mortē in peccatorū suoꝝ vinculis permanebit. ⁊ idō dicit discipulis: Soluite. s. per doctrinā vestram ⁊ ꝑ miracula vestra: q͡ꝛ omnes iudei ⁊ gentes ꝑ apostolos sunt liberati. Et adducite mihi. i. ad gloriā meā illos conuertite. ORIGE. Unde ⁊ ascendēs in celū iussit discipulis suis vt soluerent peccatores dās eis spiritūsanctum. Absolute autem ⁊ ꝓficientes ⁊ nutriti verbi diuinitate digni haberent remitti in locum ex quo erant assumpti: nō iam ad opera priora sed vt predicarēt eis filium dei. ⁊ hoc est qđ significat dicens: Et confestim di. eos. HYLA. Uel ꝑ asinam ⁊ pullū duplex vocatio ex gentib⁹ ostenditur. Erant enī samaritani sub quadā obseruātie sue consuetudine ſm̄ mansuet: qui. s. significant ꝑ asinā. Erāt etiam indomite gentes ⁊ feroces: qui. s. significantur per pullū. Igit duo mittunt vt soluāt ligatos erroris vinculis. per philippū enī samaria credidit. per petrū corneli⁹ christo tāq͡ꝫ primitie gentiū adduct⁹ est. REMI. Sicut autē tunc dictum est apostolis: Siquis vobis aliq̄d dixerit: dicite q͡ꝛ dn̄s his opus habet: sicut nūc ꝑdicatorib⁹ est preceptum vt si aliquid aduersitatꝭ obstiterit a predicādo nō cessarēt.

HIERO. Uestis aūt apostolica que iumēto supponit: vel doctrina virtutū vel discretio scripturarū intelligi potest: siue ecclesiasticoꝝ dogmatū veritates quib⁹ nisi aīa instructa fuerit ⁊ ornata: sessorem hr̄e dominū nō meret. REMI. Domin⁹ autem super asellum sedens hierosolymā tendit: q͡ꝛ ꝑsidens sancte ecclesie vel anime fideli ⁊ eam hoc seculo regit ⁊ post hāc vitam ad visionē celestis patrie itroducit. Apostoli aūt ⁊ ceteri doctores vestimēta posuerūt sup asinā: q͡ꝛ gloriā q̄ꝫ acceperūt a christo gētib⁹ dederūt. Turba autē vestimēta sternebat in via: q͡ꝛ credentes ex circūcisione gloriam q̄ꝫ habebant ex lege contēnebāt. Ramos autē de arboribus ꝑcidebant: q͡ꝛ ex ꝓphetis acceperūt exēpla de christo: quasi de arboribus virentib⁹. Uel turba que vestimēta strauit in via: significat martyres que vestimenta sua. i. corpora que tegumēta sunt animarū ꝓ christo ad martyriū tradiderūt. Uel significant illi qui corpora sua per abstinentiā domāt. Illi aūt ramos arborum ꝑcidūt qui dicta ⁊ exempla sanctoꝝ patrū querunt ad suam vel filioꝝ salutē. HIERO. Qđ autē ait: Turbe aūt q̄ ꝑcedebāt ⁊ q̄ sequebant. vtrūq͡ꝫ populū ostēdit ⁊ qui ań euāgelium ⁊ qui post euangelium domino crediderūt: consona iesū cōfessionis voce laudare. CHRY. super matth. Et illi q̄dem ꝓpherantes de christo venturo clamauerūt: Hic autē clamātes laudant de aduentu christi adimpleto.

Et cū intrasset hierosolymā: commota ē uniuersa ciuitas dicēs: Quis ē hic? Pp̄li aūt dicebāt: Hic ē iesus ꝓpheta a nazaret galilee. Et intrauit i tēplū dei: ⁊ eiiciebat oēs uendētes ⁊ emētes i tēplo: ⁊ mēsas nūmulorioꝝ ⁊ cathedras uēdentiū columbas euertit. ⁊ dicit eis: Scriptū ē: domus mea domus orōnis uocabit: uos aūt fecistis illā spelūcam latronū. Et accesserūt ad eum ceci ⁊ claudi i tēplo: ⁊ sanauit eos. Uidentes aūt principes sacerdotū ⁊ scribe mirabilia q̄ fecit: ⁊ pueros clamātes i tēplo ⁊ dicētes: osana filio dauid: idignati sūt ⁊ dixerūt ei: Audis qd isti dicūt: Jes⁹ aūt dixit eis: Utiq͡ꝫ Nūq̄ꝫ legistis: q͡ꝛ ex ore infantiū ⁊ lactentiū ꝑfecisti laudē?

¶ HIERO. Introeunte iesu cū turba tota hierosolymoꝝ ciuitas cōmouet: mirans frequentiā: nesciens virtutē. vñ dicit: Et cū itras. hieroso. cōmo. ē vni. ciui. di. Quis est hic? CHRY. sup matth. Merito autē cōmouebant videntes rē mirabilē: homo laudabat q̄si deus: sed deus laudabat in homine. Puto aūt ꝙ nec ipsi qui laudabāt sciebāt q̄d laudabāt: sed spirit⁹ subito ingressus in eos veritatis v̄ba fundebat. ORIGE. Sed ⁊ q̄n itrauit iesus hierosolymā verā admirātes v̄tutes celestes dicebant: Quis est iste rex glorie? HIERO. Aliis autē vel ambigentibus vel interrogātib⁹ nisi plebecula ꝯfitet. vñ seq̄t: Populi autē dicebāt: Hic est iesus ꝓpheta a nazareth galilee. A minorib⁹ icipiūt vt ad maiora perueniant. ꝓphetā enī dicunt quem moyses sui similē dixerat esse venturū. A nazareth autē galilee: quia ibi educat⁹ fuerat: vt flos campi nutriret in flore virtutum. RABA. Notādum autem ꝙ hic itroitus in hierusalem fuit ante quinq͡ꝫ dies pasche. Narrat enī iohānes ꝙ ante sex dies pasche venerit in bethaniā ⁊ in crastinum asino sedens: venit in hierusalem vbi notanda est cōcordia nō solum in rebus sed etiam in temporib⁹ veteris ⁊ noui testamēti. Decima enī die mensis ꝑmi agnus qui in pascha imolaret: domum itroduci iussus ē: q͡ꝛ ⁊ dn̄s decima die eiusdē mēsis hoc est ante q̄nq͡ꝫ dies pasche ciuitatē in qua pateret erat ingressurus. Sequit: Et itrauit iesus in templum dei. CHRY. super matth. Hoc erat ꝓꝑum boni filij vt ad domū curreret patris ⁊ illi honorem redderet: ⁊ tu imitator christi factus cum ingressus fueris in aliquam ciuitatem ꝑmo ad ecclesiam curras. hoc etiam erat boni medici vt ingressus ad infirmā ciuitatem saluandā: ꝑmum ad originem passionis intenderet: nam sicut de templo omne bonum egredit: ita de templo omne malum ꝓcedit. si enī sacerdotiū itegrum fuerit: tota ecclesia floret: si autem corruptū fuerit: tota fides marcida est. sicut enī cum videris arborem pallētibus folijs: itelligis q͡ꝛ vicium habet in radice: sic cum videris populū indisciplinatū: sine dubio cognosce q͡ꝛ sacerdotium eius nō est sanū. Sequit: Et eijciebat omnes vendētes ⁊ ementes. HIERO. Sciendū quidem est ꝙ iuxta mādata legis venerabili in toto orbe templo domini: ⁊ de cunctis pene regionibus iudeoꝝ illuc populo ꝯfluente: innumerabiles imolabant hostie

maxime festis diebus: taurorũ arietum: hircorum pauperib⁹ ne absqȝ sacrificio eẽnt pullos colũbarũ ⁊ turtures offerentib⁹. Accidebat autẽ vt qui de lõge venerant victimas nõ haberẽt: excogitauerũt igitur sacerdotes quõ predã de populo facerent: ⁊ oĩa animalia q̃bus opus erat ad sacrificia vendebant: ⁊ vt venderẽt nõ habẽtib⁹: ⁊ vt ipi rursus empta susciperent: hanc ergo strophã.i.fraudem se in diuersa vertentẽ crebro venientiũ inopia dissipabat: qui indigebant sumptib⁹ ⁊ nõ solũ hostias non habebãt sed nec vnde emerẽt. Posuerũt itaqȝ nummularios q̃ mutuã sub cautione darent pecuniam: sed qȝ erat lege preceptũ vt nemo vsuras acciperet: ⁊ prodesse non poterat pecunia fenerata que cõmodi nihil haberet ⁊ interdum pderet sortẽ excogitauerũt ⁊ aliaȝ technã.i.artem vt ꝓ nummularijs collibistas facerent. Cui⁹ verbi ꝓpetatem latina lingua non exprimit. Colliba dicunt apud illos: que nos appellam⁹ tragemata vel vilia munuscula: verbi gratia: frixi ciceris vuarũqȝ passarũ: ⁊ poma diuersi generis. Igit̃ quia vsuras accipere non poterãt: collibiste ꝓ vsuris accipiebant varias spẽs: vt que in nummo non licebant: in his rebus exigerẽt que nũmis coemuntur: quasi nõ hocipsum ezechiel ꝑdicauerit dicens: Usuram ⁊ superabundantiã nõ accipietis. Istiusmodi dñs cernens in domo patris negotiationẽ seu latrociniũ ardore spũs cõcitat⁹ tãtã hominũ multitudinẽ eiecit de templo. ORIG. In quo non debẽt vendere ⁊ emere: sed orationib⁹ tñ vacare qui congregãtur quasi in domo orationis. vñ sequit̃: Et dic eis: Scriptũ est.s.in isaia: Dom⁹ mea domus orationis vocabit̃. AVG. Nemo ergo in oratorio aliqd agat nisi ad quod factũ est. vñ ⁊ nomẽ accepit. Seqtur: Et vos fecistis eã speluncã latronum. HIER. Latro eñi est ⁊ tẽplum dei in latronũ conuertit speluncã qui lucra de religione sectat̃. Mihi autẽ inẽ omnia signa que fecit dñs: hoc videt̃ esse mirabili⁹ ꝙ vn⁹ homo: ⁊ illo tpe cõtẽptibilis: intantum vt postea crucifigeret̃. Scribis ⁊ phariseis ꝫ se seuiẽtib⁹ ⁊ videntibus lucra sua destrui potuerit ad vni⁹ flagelli verbera tantã eijcere multitudinẽ. Igneũ eniȝ q̃ddam atqȝ siderũ radiabat ex oculis eius: ⁊ diuinitatis maiestas lucebat in facie. AVGV. de con. euã. Manifestũ autẽ est hoc non semel: sed iterũ a dño esse factũ: sed ꝑmũ cõmemoratum est a iohãne hoc autẽ vltimũ a ceteris trib⁹. CHRY. in ho. In quo maior est accusatio iudeoꝝ qñ cũ bis hoc ideȝ fecisset: morabant̃ tñ in sua dementia. ORIGE. Mystice aũt templũ dei est ecclesia christi. Sũt aũt multi in ea nõ sicut decet viuẽtes spiritaliter: sed ꝫ carnẽ militant: qui domũ oratõis de lapidib⁹ viuis cõstructam faciũt spelũcam esse latronũ actib⁹ suis. Si autẽ oportet tres spẽs eiectas a templo cautius exponere: possum⁹ dicere: Quicũqȝ in populo christiano ad nihil aliud vacant nisi circa emptiones ⁊ venditiones: rarius aũt in oĩbus ꝑmanent vel ĩ alijs actibus rectis: ipsi sunt vendẽtes ⁊ ementes in templo dei. Diaconi qui nõ bñ tractãt ecclaꝝ pecunias ⁊ diuites fiunt de reb⁹ paupeꝝ: ipsi sunt nummularij: pecuniarũ mensas habentes quas christus euertit. ꝙ aũt mensis ecclasticarum pecuniaꝝ diaconi ꝑsint: docemur in actib⁹ apostoloꝝ. Epi autẽ qui tradunt ecclesias q̃bus nõ oportet: ipsi sunt q̃ vendunt colũbas.i.grãm spũsancti: quoꝝ cathedras christ⁹ euertit. HYLA. Iuxta simplicẽ eñi itelligentiã colũbe nõ erant in cathedris: sed ĩ caueis: nisi forte colũbaꝝ institores sedebãt in cathedris qȯ absurdum est: qȝ in cathedris magistroꝝ magis dignitas indicat̃ q̃ ad nichilũ redigit̃: cũ mixta fuerit lucris. obseruata etiã ꝑpter auariciã sacerdotũ altaria nũmulariorũ mẽsas appellari. Qȯ autem de ecclesijs dixim⁹: vnusquisqȝ de se intelligat. dicit eñi apostol⁹: Uos estis templũ dei: non fit in domo pectoris vestri negociatio: nõ donoꝝ cupiditas: ne igrediat̃ iesus iratus ⁊ rigidus ⁊ nõ aliter mũdet templũ suũ: nisi flagello adhibito: vt de spelunca latronũ domũ faciat orationũ. ORIGE. Uel in secũdo aduentu eiciet vel euertet quos iuenerit in templo dei indignos. CHRY. sup matth. Iõ etiã nummulariorũ mẽsas euertit: qȯ significat ꝙ in templo dei non debẽt esse nummi nisi spiritales qui dei habent imaginẽ: nõ q̃ poterãt imaginẽ terreni. Cathedras vendẽtiũ colũbas euertit: loquẽs ipso fcõ qd faciũt in tẽplo multe colũbe venales: ex quo vna colũba gratuita descendit ĩ templũ corpis mei. Qȯ aũt turbe verbis clamauerũt: dñs factis ondit. vñ sequit̃: Et accel. ad eũ ce. ⁊ clau. in tem. ⁊ sa. eos. ORIG. In tẽplo eñi dei.i. in eccla nõ sunt oẽs videtes neqȝ recte ambulãtes: sed q̃ ex eis itelligunt qȝ nulli⁹ est op⁹ nisi christi vt sanẽt̃: accedẽtes ad vbũ dei sanãt̃. REMI. Quod aũt in templo sanant̃: significat ꝙ hoĩes non nisi in eccla sanari pñt: cui data est ptãs ligãdi atqȝ soluendi. HIERO. Nisi autem mẽsas nũmulariorũ subuertisset: cathedrasqȝ colũbas vẽdentiũ: ceci ⁊ claudi lucẽ ꝓstinã ⁊ concitũ gradũ in tẽplo nõ meruissẽt accipere. CHRY. in ho. Principes aũt sacerdotuȝ neqȝ ita ꝑsuadebant̃ sed ex reliqs miraculis ⁊ pconi⁹s pueroꝝ eũ extollẽtib⁹ idignabant̃. vñ seqt̃: Ui. aũt pn. sacer. HIERO. Cũ eñi manũ nõ audeant ĩ eũ inijcere sacerdotes: tñ opa calũniãt̃ ⁊ testimonium populi atqȝ pueroꝝ qui clamabãt: Osanna filio dauid bñdictus q̃ venit in noĩe dñi. qȯ videlȝ hoc ñ dr̃ nisi soli filio dei. Uideãt ǧ epi ⁊ q̃libet sancti hoĩnes cũ quãto piculo dici sibi ista patiant̃. si vȯ dño cui hoc dicebat̃: qȝ nõdũ solida erat credẽtiũ fides ꝓ crimĩe ipingit̃. CHRY. in ho. Sicut aũt colũna si modicũ obliq̃ta fuerit accepto põdere apli⁹ vadit in lat⁹: sic ⁊ cor hoĩs cũ puersũ fuerit: si alicui⁹ viri iusti opa videat vel audiat nõ ꝯfirmat̃: sed magis ad inuidiã ꝯcitat̃. Hoc mõ sacerdotes ꝯcitati sũt ꝫ christũ dicẽtes: Audis qd isti dicũt. HIER. Sed christi rñsio moderata fuit. Non dixit qȯ scribe audire cupiebãt: bñ faciũt pueri: vt mihi testimoniũ ꝑhibeant: nec rursũ errãt pueri sũt: debetis etati ignoscere sed ꝓfert exẽplũ de psalmo: vt tacente dño testimoniũ scripturaꝝ pueroꝝ dcã firmaret. vñ seqt̃: Iesus aũt dicit eis: Utiqȝ: Nũqȝ legistis. CHRY. super matth. Tãquã si dicat: Ex quo mea culpa est: qȝ isti clamãt: Nũqd meã culpa est: qȝ añ tot milia annorũ hoc futuꝝ ꝓpheta ꝑdixit. Infantes aũt ⁊ lactẽtes nec itelligere aliquẽ nec laudare pñt. Dicũt̃ ergo infantes nõ etate: sed simplicitate cordis: lactentes ãt qñ quali lactis suauitate: ita mirabiliũ delectatiõe excitati: clamabãt. Lac.n. dr̃ opus miraculoꝝ: quia

miracula nullũ laborẽ videntib⁹ exponit: sed vidẽtes admiratione delectãt: ⁊ ad vitã molliter inuitant Panis autẽ est doctrina pfecte iusticie quã accipe nõ possunt nisi exercitati sensus circa res spũales.

CHRY. in ho. Hoc aũt ⁊ typus gẽtium erat ⁊ apostolis nõ parua ɔsolatio: vt eni nõ angustarent̃ q̃liter ideote existentes possent pdicare: puenientes pueri eoꝝ eiecerũt timorẽ: qm̃. s. dabit eis sermonẽ q̃ hos fecit laudẽ cantare. Hoc etiã miraculũ significat ꝙ christus conditor erat nature: quia pueri significatiua loquebant̃ ⁊ prophetis consona: viri autẽ insipientia ⁊ insania plena.

¶ Et relictis illis abijt foras extra ciuitatem in bethaniã: ibiq₃ mansit. Mane aũt reuertẽtes in ciuitatem esurijt. Et uidẽs fici arborez unam secus uiã uenit ad eã: ⁊ nihil iuenit i ea nisi folia tm̃. ⁊ ait illi: Nunq̃₃ ex te fruct⁹ nascat̃ in sempiternu₃. Et arefacta est cõtinuo ficulnea. Et uidentes discipuli mirati sunt dicẽtes Quõ ɔtinuo aruit? Rñdens aũt iesus ait eis: Amẽ dico uobis si habueritis fidẽ ⁊ nõ hesitaueritis: non solũ de ficulnea facietis: sed ⁊ si mõti huic dixeritis tolle ⁊ iacta te in mare fiet. Et oĩa q̃cũq₃ petieritis i orõne credentes: accipietis.

¶ CHRY. sup matth. Malũ hoĩem melius locũ dãdo põt aliquis vincere q̃₃ rñdendo: q₂ malicia non instruit̃ sermonib⁹: sed excitat̃. ⁊ ideo domin⁹ recedẽdo cõpescere studuit: quos rñdendo nõ compescuit vñ dr̃: Et relic. il. abi. fo. extra ciui. in betha. HIER. Hinc aũt itelligendum est ꝙ dñs tante fuerit paupertatis ⁊ ita nulli adulatus sit: vt in vrbe maxima nullum hospitẽ: nullam iuenerit mansionẽ: sed in vico paruulo apud lazarũ sororesq₃ eius habitaret. eorũ quippe vicul⁹ bethania est. vñ sequit̃: Ibiq₃ mãsit.

CHRY. sup matth. Ut. s. ibi maneret corporaliter vbi ⁊ spiritaliter repausabat. nam scõꝝ viroꝝ est ꝙ ñ gaudẽt vbi epule large sunt: sed vbi sanctitas floret.

HIERO. Discussis autẽ noctis tenebris: cũ in ciuitatem reuerteret̃ dñs esurijt: vnde sequit̃: Mane aũt reuer. in ci. esu. veritatem. s. humane carnis ostẽdens. CHRY. super matth. Quando enĩ concessit carni quod ppriũ erat pati: tũc demonstrat ei⁹ passionem. RABA. Nota autem maiorẽ studiosi operatoris effectum dũ dicit̃ mane reuertisse in ciuitatẽ vt predicaret: ⁊ vt aliquos deo prĩ acq̃reret. HIE. Dñs autem passurus in populis ⁊ baiulatur⁹ scãdalum crucis: voluit discipuloꝝ animos signi anticipatione firmare. vnde sequit̃: Et vi. fici arbo. vnã ve. ad eam: ⁊ nihil iue. in ea nisi fo. tm̃. Non pter hoc veniebat q₂ esuriebat: sed pter discipulos: q₂ enim vbiq₃ bñ faciebat: nullum autẽ puniebat: oportebat ⁊ punituris ei⁹ virtutis demõstrationẽ tribuere. Noluit aũt in hoĩb⁹ hoc ondẽ: sed in planta. HYLA. Et in hoc quidem bonitatis dñice argumentũ reperim⁹. Nã vbi afferre voluit pcurare p se salutis exẽplũ: vẽturis sue ptãtem in humanis corporib⁹ exercuit: spem futuroꝝ ⁊ aĩe salutem curis psentiũ egritudinũ cõmendãs. nũc vero vbi in cõtumaces formã seueritatis ɔstituebat: futuri spẽm damno arboris idicauit. vñ sequit̃: Et ait illi: Nũq̃₃ ex te fruc. nas. in sempi. HIERO. Uel in seculũ: vtrũq₃ eni₃ eo nõ grecus sermo significat. CHRY. in ho. Suspicionis autẽ discipuloꝝ erat existimare pter hoc eã eẽ maledictam q₂ nõ habebat fructũ: cur igit̃ maledicta est discipuloꝝ grã: vt discãt qm̃ poterat siccare eos qui crucifixerũt eũ. vñ sequit̃: Et arefcã est ɔti. ficul. Ideo aũt nõ in alia plãta: sed in omnium humidissima miraculũ hoc fecit: vt ⁊ hinc mai⁹ hoc miraculũ appareat. Cum aũt i plãtis vel in brutis fit aliquid tale: nõ queras q̃liter iuste siccata est ficus si tp̃s nõ erat. hoc eni querere est vltime clemẽtie: q₂. s. in talibus nõ iuenit̃ culpa ⁊ pena: sed miraculu₃ inspice ⁊ admirare miraculi factorem. vñ sequit̃: Et viden. disci. mi. sũt di. quõ ɔti. aruit. GLO. Nõ facit creator iniuriã possidẽti: sed creatura suo arbitrio ad vtilitatẽ alioꝝ mutat̃. CHRY. in ho. Et vt discas qm̃ pter eos fcm̃ est. s. vt ad ɔfitendum eos dirigat. audi quid deinceps dicat̃. Seq̃t̃ eni: Rñ. aũt iesus ait illis: Amẽ di. vo. si habu. fidẽ. HIERO. Latrãt ɔ nos gentiliũ canes: asserẽtes apostolos nõ habuisse fidẽ: q₂ montes trãsferre nõ potuerũt. Quib⁹ rñdemus mlta fcã eẽ signa a dño: p scripta nõ sũt: igitur ⁊ hec credim⁹ fecisse aplos: sed iõ scripta nõ eẽ ne i fidelib⁹ ɔdicẽdi maior daret̃ occasio: alioqñ interrogem⁹ eos vtrũ credãt his signis que scripta narrant̃ an nõ: ⁊ cũ icredulos viderim⁹: ɔñter pbabim⁹ nec maiorib⁹ eos credituros fuisse: qm̃ minorib⁹ nõ crediderũt. CHRY. in ho. Hoc autẽ qd̃ dñs dicit orõni ascribit ⁊ fidei. vñ iteꝝ dicit: Oĩa q̃cũq₃ pe. in ora. credẽ. acci. discipuli eni christi nihil eoꝝ q̃ nõ oportet petũt ⁊ q̃si credẽtes magistro nihil aliud petũt nisi magna ⁊ celestia. RABA. Quotiẽscũq₃ aũt petentes nõ exaudimur: iõ fit q₂ vel ɔ auxiliũ nr̃e salutis petim⁹: vel q₂ eoꝝ p q̃bus petim⁹ puersitas ne impetrem⁹ obsistit: vel in futuꝝ petitionis nr̃e differt̃ effect⁹: vt desideria crescãt: ⁊ pfecti⁹ capiãt gaudia q̃ req̃rũt. AVGV. de q̃. euã. Cõsiderãdũ aũt ꝙ miratos eẽ discipulos de hoc ꝙ arbor aruerat: ⁊ eis dñz rñdisse qd̃ dcm̃ ẽ de fide: nõ ipso secũdo die quo maledixerit arbori: sed tertio die marc⁹ dicit. Ipso q̃ppe die secũdo ɔmemorauit marc⁹ de tẽplo eiectos vẽdẽtes: qd̃ pmo die fcm̃ ptermiserat. ipso q̃ secũdo die dicit fcã vespa egressũ õ ciuitate: ⁊ cũ mane trãsirẽt vidisse discipulos mane fcãm ficũ aridã. Mattheus aũt sic loq̃t̃ tanq̃₃ secũdo die hoc totũ sit fcm̃. vñ itelligit̃ qd̃ cũ matthe⁹ dixisset arefcã est ɔtinuo ficulnea: pretermissis ceteris ad secundã diẽ ptinẽtibus adiũxit stati: Et vidẽtes discipuli admirati sunt ita tñ ꝙ alio die viderit dñs ficulneam: ⁊ alio die discipuli mirati sũt. itelligit̃ enĩ nõ tũc aruisse qñ viderũt arescẽtẽ: sed ɔtinuo qñ maledicta ẽ. nõ. n. arescẽtem: sed penit⁹ arescãm viderũt: ac si eã ɔtinuo i verbo dñi aruisse itellexerũt. ORIG. Mystice autẽ

relinquēs dñs pncipes ⁊ scribas: fact⁹ est extra hie rusalē terrenā q̄ ideo cecidit. Uenit aūt in betha. ad domū obediētie. i. ecclam vbi cū requieuisset p⁹ pnci-piū ↄstituēdi eccl̄aȝ reuertit in ciuitateȝ quā paulo añ reliq̄rat: ⁊ reuertēs esurijt. CHRY. in ho. Si āt q̄si hō esurisset cibū carnalē: nūq̄ȝ mane esurisset: sed mane esurit: q̄ alioꝝ esurit salutē. HIERO. Arbo-rem aūt quā vidit ĩ via itelligim⁹ synagogā q̄ iuxta viā erat: q꞉ legē habebat nō tñ credebat ĩ christū. HYLA. Que fic⁹ arbori ↄparat: q꞉ credētes primi ex israel apl̄i grossoꝝ mō: ceteros resurrectōis gl̄a ⁊ tp̄e añibūt. CHRY. Fic⁹ etiā ꝓpter multitudineȝ granoꝝ sub vno cortice est q̄si ↄgregatio multoꝝ fi-deliū. Nihil aūt iuenit in ea nisi folia tñ. i. traditio-nes pharisaicas: iactationē legis absq̄ fructib⁹ veri-tatis. ORIG. Et q̄ñ arbor illa erat figuralit̄ aīaȝ hñs: q̄si audiēti dicit: Nūq̄ȝ ex te fruct⁹ nascat̄ ĩ sem-piternū. iō infructuosa est synagoga eoꝝ: ⁊ hoc erit vsq̄ȝ ad ↄsummationē seculi: donec itrauerit gētiuȝ multitudo: ⁊ aruit ficulnea adhuc pegrināte in hac vita christo: ⁊ vidētes discipuli oculis spūalib⁹ my-steriū fidei siccate: mirati sūt. sed ⁊ discipuli christi fi-deles ⁊ nō hesitātes: relinquētes eā siccā faciūt: cuȝ vitalis virt⁹ trāsierit ab eis ad gētes: sed ⁊ a singulis q̄ adducunt̄ ad fidē: tollit̄ mons ille sathanas ⁊ mit-titur in mare. i. in abyssum. CHRY. sup matth. Ut in mare. i. in istū mūdū vbi sunt aq̄ salse. i. ppl̄i iniq̄. RABA. Exclusionē eni suā ab electis ap̄l'i⁹ seuiē-do vindicat in reprobis. AVG. ō q̄. euā. Uel hoc sibi fu⁹ dei dicē debet de monte supbie: vt eā a se re-pellat. vel q꞉ p eos euāgeliū p̄dicatū est ipse dñs q̄ mons appellat⁹ est a iudeis in gētes tanq̄ȝ in mare iacit̄. ORIG. Oīs etiā q̄ obedit v̄bo dei bethania est: ⁊ requiescit christ⁹ in eo: malos q̄dē ⁊ peccatores relinq̄t. q̄ñ aūt fuerit apud iustos fit ⁊ apō alios p⁹ illos ⁊ cū illis. nō eni dr̄ q̄ reliquēs bethaniā venit in ciuitatē. Esurit aūt semp dñs in iustis: volēs man-ducare fructū spūssancti in eis: q̄ sūt charitas: gaudi-um: ⁊ pax. Erat aūt sec⁹ viā hec fic⁹ q̄ folia tñ habu-it sine fructu. CHRY. sup matth. i. iuxta mundum. Si eni hō iuxta mūdū vixerit nō pōt in se fructū iu-sticie tenere. ORIGE. Si aūt venerit dñs ĩ tētati-onib⁹ fructū requirēs: ⁊ inuētus fuerit aliq̄s nihil iusticie hñs: nisi pfessionē tñmō fidei: q̄ō est folia si-ne fructu. mox exsiccat̄: hoc ip̄m etiā q̄ō videt̄ fidet̄ amittēs. sed ⁊ vnusq̄sq̄ȝ discipuloꝝ ficū arescere facit manifestū faciēs eū eē vacuū a christo: sicut petr⁹ di-xit ad simonē. Cor tuū nō est rectū corā deo. Meli-us est eni vt fallacē ficū q̄ viuere estimat̄: nō aūt fru-ctificat: siccari v̄bis discipuloꝝ christi ⁊ fieri manife-stam quā vt fureni p̄ sigm̄ ēti innocētiū corda. Est aūt ⁊ in vnoquoq̄ȝ infideli mons s̄m mēsurā infide-litatis sue qui v̄bis discipuloꝝ christi tollit̄.

¶ Et cū uenisset ĩ tēplū: accesserūt ad eū docentē pncipes sacerdotuȝ ⁊ seniores ppl̄i dicētes: In qua ptāte hec facis? Et q̄s tibi dedit hāc ptātem? Rñdēs iesus dixit eis: Interrogabo uos ⁊ ego unū s̄monē queȝ si dixeritis mihi: ⁊ ego uobis dicā ĩ q̄ ptāte hec facio. Baptism⁹ iohannis unde erat: e celo: an ex hoīb⁹? At illi cogitabāt iter se dicētes: Si dixe-rim⁹ e celo: dicet nobis: Quare ergo nō credidistis illi? Si aūt dixerim⁹ ex hoīb⁹ timem⁹ turbā. Oēs eni ha-beb. it iohānē sicut pphetā. Et rñdē-tes iesu dixerūt: Nescim⁹. Ait illis ⁊ ipse: Nec ego dico uobis in q̄ po-testate hec facio.

¶ CHRY. Quia viderant sacerdotes christū cū ma-gna gl̄a itroeūtē in tēplo: iuidia torq̄bant̄. Itaq̄ȝ nō sufficientes ĩ pectore suo inuidie stimulātis ardorē ꝓrūpūt ĩ vocē. vñ dr̄: Et cū ve. in tē. ac. ad eū do. pn. sa. ⁊ se. po. di. In q̄ po. h̄ fa. CHR. ĩ ho. Q꞉. n. signis detrahere nō habebāt ex his q̄ inhibebant̄ in tēplo vēdere: afferūt rephensionē: ac si dicerēt: Nūq̄d ma-gistralē suscepisti thronū? Sacerdos ↄsecratus es? q̄ñ tantā demōstrasti ptāteȝ. CHRY. sup matth. Per hoc autē q̄ subdūt: Aut q̄s de. tibi hāc ptāteȝ? Ondūt multas eē p̄sonas: q̄ dant hoībus ptātē siue etiā corpalē siue spiritalē: q̄si dicerēt: De sacerdota-li familia genit⁹ nō es: senat⁹ tibi hoc non ↄcessit: ce-sar nō donauit. Si aūt credidissent q꞉ omis ptās ex deo est: nūq̄ȝ iterrogassent quis dedit tibi hāc ptātē. Oīs eni hō s̄m se estimat alterū: fornicari⁹ nemineȝ estimat castū. castus nō facile de fornicario suspica-tur: sic qui nō est ex deo sacerdos: nulli⁹ sacerdotiū putat ex deo. HIERO. Uel his v̄bis eandē q̄ȝ su-pra calūniā struunt: q̄ñ dixerūt: In beelzebub pnci-pe demonioꝝ eijcit demonia. Qñ eni dicūt: In qua ptāte hoc facis? dubitāt de dei ptāte: ⁊ subintelligi volūt diaboli eē q̄ō faciat. Addētes quoq̄ȝ: Quis ti-bi dedit hāc ptātē? manifestissime dei filium negāt: quē putant nō suis sed alienis viribus signa facere. Poterat aūt dñs apta rñsione tētatoꝝ calūniā ↄfu-tare: sed prudēter interrogauit vt suo ipsi vel silētio vel scia ↄdēnarent̄. vnde seq̄t̄: Rñ. iesus di. eis: Int̄. vos ⁊ ego vnū sermonē. CHRY. sup matth. Non q̄deȝ vt rñdentes audiāt: sed vt ipediti nō iterrogēt q꞉ ipse p̄ceperat: Nolite scm̄ dare canib⁹. Deinde ēt si dixisset nihil pficeret: q꞉ nō pōt sentire q̄ lucis sūt tenebrosa volūtas. Interrogantē eni oportet docē: tētantē aūt rōnabili pcussione confundere: nō autē ei veritatē mysterij publicare. Dñs ergo simplici in-terrogationi laqueū ponit in sua iterrogatione. ⁊ q꞉ eū vitare nō poterant: subdit Quē si dixeritis mihi: ⁊ ego vobis dicā in q̄ ptāte hec facio. Est autē inter-rogatio talis: Baptis. io. vñ erat: ex ce. an ex hoīb⁹? AVGV. sup iohā. Accepit q̄dē iohānes vt bapti-zare posset ab eo quē postmodū baptizauit: baptis-mus aūt quē accepit baptismus iohannis hic dicit̄. Solus tale donū accepit: null⁹ añ ip̄m iustoꝝ: null⁹ post ip̄m accepit baptismū qui baptism⁹ diceret̄ ipi-us. Uenit g̃ iohānes baptizare ĩ aqua pnie viā dño p̄parando: nō interi⁹ mūdando: q̄ō pur⁹ hō nō pōt.

HIERO. Ipsi autē sacerdotes quid ī sua malicia ptractauerint ondit cum subdit: At illi cogitabant inter se. Si enim rn̄disent baptisma iohānis esse de celo: consequēs erat rn̄sio: quare nō estis baptizati a iohanne? Si autē dicere voluissent humana deceptione compositū ⁊ nihil habere diuinū seditionē populi formidabant. Omnes enī congregate multitudines iohānis receperant baptisma: ⁊ sic habebāt eum vt ꝓphetam. Rn̄dit itaq; impijssima fictio ⁊ humilitatis verbo quo nescire se diceret versa est ad insidias cooperiendas. vn̄ seq̄t: Et rn̄dentes iesu: dixerunt nescimꝰ. In eo ꝙ nescire se rn̄deant mentiti sūt cōsequens ergo erat iuxta rn̄sionē eoꝝ dn̄m quoq; dicere: Nec ego scio: sed mentiri veritas non potest. Sequit̄ enī: Ait illis ⁊ ipse: nec ego dico vobis in q̄ potestate hec facio. Ex quo ondit ⁊ illo scire: sed rn̄disse nolle ⁊ se nosse ⁊ ideo non dicere: q2 illi quod sciant taceant. ORIGE. Sed dicet aliquis ꝯ hoc quia ridiculum erat īterrogare in qua ptāte hoc faceret iesus: nec enī poterat fieri vt rn̄derit: q2 in ptāte diaboli faceret: sed nec ipse rn̄deret quod erat verum: quoniā in potestate ꝓpria facit. Siquis aūt dicat: quoniā īterrogabant pncipes vt illum terrerent vtputa si facit aliquis qd nobis nō placet in nostris dicimꝰ ei quis te iussit hoc facere? eum terrentes vt recedat ab actu: sed quid ꝙ ⁊ christus ita rn̄dit: Dicite mihi vos hoc: ⁊ ego vobis dico in qua potestate hoc facio. forte ergo sic intelligit̄ hic locus: generaliter quidē sunt due ptātes diuerse: vna ex parte dei altera ex pte diaboli. Specialit̄ aūt sunt plures. Nō enī vna ptās oībus ꝓphetis facientibꝰ signa coopabat̄: sed alia istis alia illis: ⁊ ad res forsitan inferiores: ad res autē eminentiores eminentior. Pn̄cipes autē sacerdotū videbāt iesum multa ꝓdigia facientem: ⁊ ideo ptātis sibi cooperātis spēm ⁊ ꝓprietatē volebant audire a christo. Alij quidē qui signa fecerunt: in pmis quidē in ista ptāte fecerūt. Proficientes autē in alia ptāte: maiori tamē saluator vniuersa fecit in vna potestate quā accepit a pr̄e. Qm̄ autē non erant digni talia audire mysteria: ꝓpterea non dat eis responsū sed ꝯ interrogat. RAB. Ob duas enī cās scia v̄itatis est occultanda querentibꝰ: cum .s. is qui querit aut minꝰ capax est ad itelligendum aut odio vel cōtemptu veritatis indignus est cui debeat aperiri quod querit.

¶ Quid āt nobis uidet̄? Hō qdā hebat duos filios: ⁊ accedens ad pmū dixit: Fili: uade hodie opari ī uineā meā. Ille āt rn̄dēs ait: Nolo. Postea āt pnia motus abijt. Accedēs āt ad alteꝝ dixit silr̄. At ille rn̄dēs ait: Eo dn̄e: et non iuit: Quis ex duobꝰ fecit uolūtatē pr̄is? Dicūt ei: Primꝰ. Dic̄ illis iesꝰ. Amē dico uob: q2 publicani et meretrices pcedūt uos in regno dei. Uenit. n. ad uos iohānes ī uia iusticie: ⁊ nō credidistis ei. Publicani āt ⁊ meretrices crediderunt ei: uos āt uidentes nec pniaꝫ hūistis postea ut crederetis ei.

¶ HIERO. Post pmissa infert dominꝰ parabolā qua ⁊ illos impietatis arguat: ⁊ ad gentes regnum dei doceat transferendū dicēs: Quid autē vobis videtur. CHRY. sup mattheū: Quos reos ꝓponit in cā: ipsos ⁊ iudices petit: vt a nullo mereant̄ solui: q seipsos condēnant. Magna est fiducia iusticie: vbi aduersario ipsi cā cōmittit̄. In parabolis q̄ figurat psonas eoꝝ vt nō itelligant: qūo ipsi aduersus se sententiā dicerent. Sequit̄ enī: Hō quidā habe. duos filios. quis ille n si deꝰ: qui oēs hoīes creauit: q cū sit verus deus: tamē vult magis diligi vt pater q̄ timeri vt dn̄s. Maior filiꝰ gentium populꝰ erat: minor vero populꝰ iudeoꝝ: quoniā gentes q̄dem erāt ex tpe noe. Sequit̄: Et ac. ad pmū dixit: fili vade ho. ope. in vi. meā. Hodie. i. tpe seculi huiꝰ. locutꝰ est aūt nō in facie vt hō. sed in corde vt deus sensibꝰ igitur itellectū. Operari aūt in vinea est iusticiā facere: nō scio aūt si totaꝫ q̄s hoīm sufficiat opari. HIERO. Primo ergo dicit̄ gentiliū populo p naturalis legi noticiā: Uade ⁊ operare ī vineā meā. hoc est quod tibi nō vis fieri: alteri ne feceris: q superbe respōdit. vn̄ sequit̄: Ille aūt rn̄dens ait: Nolo. CHRY. sup matth. Gentes enim a pn̄cipio relinquētes deum ⁊ iusticiā eius ⁊ trāseuntes ad idola ⁊ peccata: in cogitationibꝰ suis rn̄dere vident̄: Nolumꝰ facere dei iusticiā. HIERO. Postea vero in aduentu saluatoris: gentium populus acta pnia opatus est in vinea dei ⁊ sermonis ꝯtumaciā labore correxit: ⁊ hoc est quod dicit̄: Postea pnia motus abijt. Sequit̄: Accedens aūt ad alterum dixit similiter: At ille rn̄. ait: Eo domine. Secūdus enī filius: populꝰ iudeorū est qui rn̄dit moysi: Omnia quecūq; dixerit nobis dn̄s facienꝰ. CHRY. super matth. Sed postea auersi: mentiti sunt deo: sm illud Filij alieni mentiti sunt mihi. ⁊ hoc est ꝙ dicit̄: Et non iuit. Interrogat ergo dominꝰ consequenter: Quis ex duobus fecit volūtatem patris? Dicunt ei: Primꝰ. vide quomodo aduersus se ptulerūt sententiā dicentes: Priorē filiū voluntatē patris fecisse. i. populum gentiū: q2 meliꝰ est non ꝓmittere deo iusticiam ⁊ facere q̄ ꝓmittere ⁊ mentiri. ORIGE. Unde pōt cōsiderari dn̄m eē locutū ī parabola ista ad eos qui modicū aut nihil ꝓmittunt. operibus autē ostendūt: ⁊ ꝯ eos qui magna ꝓmittunt: nihil autē scōm ꝓmissionē suā agunt.

HIER. Sciendū est autē in veris exemplaribꝰ nō haberi nouissimum sed pmū: vt ꝓpo iudicio condēnentur. Si autē nouissimum voluerimus legere vt quidā habent manifesta est īterpretatio vt dicamus ītelligere quidē veritatē iudeos: tergiuersari ⁊ nolle dicere quid sentiunt: sicut ⁊ baptismū iohānis sciētes esse de celo dicere noluerūt. CHRY. super matth. Eoꝝ aūt iudiciū dn̄s abundāter ꝯfirmat. vn̄ sequit̄: Dixit illis iesus: Amen dico vobis: q2 publicani ⁊ meretrices pcedunt vos in regno dei. ac si dicat: Non solum populꝰ gentiū melior est vobis: sed etiā publicani ⁊ meretrices. RABA. Pōt aūt regnum dei euāgelium vel ecclesia pn̄s intelligi: in

quo gentes iudeos precedūt: qr citius credere volu
erunt. ORIG. Per hoc aūt nō excludit̃ q̄n iudei
aliq̄n intrēt in regnū dei: sed cū plenitudo gentium
intrauerit: tūc omnis israel saluus fiet. CHRY. su
per matth. Puto aūt q̄ ex psona oīum viroꝝ pecca
torū publicani ponūtur: τ ex psona omniū mulierū
peccatricū meretrices: quia auaricia p̄cipue in viris
abundat. fornicatio aūt in mulierib⁹. Mulier enim
in quiete sedet inclusa: fornicatio aūt maxīe ex ocio
nascit̃. vir autē quoniā in actibus rerū diuersarū est
assidue auaricie peccatū facile incurrit: in fornicatio
nem aūt nō facile: nisi multū sit lasciuus. nā occupa
tio viriliū solicitudinū: voluptatē plerūq̄ꝫ excludit.
vnde ꝓprium est hoc adolescentiū nihil agentium.
Consequēter exponit cām eius qd̄ dixerat dicens:
Uenit eni iohānes ad vos in via iusticie: τ nō credi
distis ei. RABA. Viā iusticie iohānes p̄dicās ve
nit: qr christū qui cōsummatio legis est digito mon
strauit. CHRY. sup matth. Uel venit ī via iusticia
sic manifeste vt conuersatio eius est venerabilis pec
catoꝝ corda cōcuteret. vn̄ sequit̃: Publicani autem
τ meretrices crediderūt ei. Cōsidera quō cōuersatō
bona p̄dicatoris predicationi p̄stet virtutē vt etiam
indomita domet corda. Sequit̃: Uos aūt videntes
nec pniam habuistis postea vt crederetis ei: ac si di
ceret: Illi fecerūt qd̄ maius est credēdo. Isti autem
neq̄ꝫ pniam fecerūt: qd̄ min⁹ est. In hac autē expositione
quā s̄m multoꝝ expositionē tractauim⁹ aliq̄d
mihi videt̃ eē 3riuꝫ. Si eni duo filii iudei τ gētes in
telligendi sunt: postq̄ꝫ sacerdotes interrogati r̄ide
runt p̄orem filiū p̄ris volūtatem fecisse: cōcludens
christ⁹ parabolā: sic debuit dicere: Amē dico vobis
qr gētes p̄cedūt vos in regnū dei. Nūc aūt dicit q̄a
publicani τ meretrices p̄cedēt vos in regnū dei: qd̄
mag⁹s popularū hominū ōndit cōditionē q̄ꝫ gen
tiū: nisi forte intelligam⁹ vt p̄us dictū est: Intantum
gentiū pp̄ls magis placet deo q̄ꝫ vos: vt etiā publi
cani τ meretrices sint acceptabiliores deo q̄ꝫ vos.

HIERO. Vn̄ alii putāt nō gentiliū τ iudeoꝝ esse
parabolā: sed simpliciter peccatoꝝ τ iustorum: eo q̄
illi q̄dem p mala opa deo suire negauerant: postea
pnie baptismū accipiāt a iohāne. Pharisei autē qui
iusticiā p̄ferebāt τ legē dei se facere iactabāt: iohan
nis 3tēpto baptismate eius p̄cepta non fecerunt.
CHRY. sup matth. Hoc aūt iō introducit: qr sacerdo
tes nō discēdi cā: sed tētandi īterrogauerāt: In qua
ptāte hoc facis? Multi aūt ex pp̄lis crediderāt: τ iō
īntroducit parabolā duoꝝ filioꝝ ōndens eis p eā: qr
meliores sūt seculares q̄ a p̄ncipio secularē ꝓfitent̃
vitā q̄ꝫ sacerdotes: qui a p̄ncipio ꝓfitent̃ deo suire:
q̄m populares quidē aliq̄n compuncti 3uertūt̃ ad
deū. Sacerdotes aūt impenitibiles constituti: nunq̄ꝫ
desinūt peccare in deū. Prior eni filius pp̄ls est. nō
eni pp̄ls ē ꝓpē sacerdotes: sꝫ sacerdotes pp pp̄lm.

Aliam parabolā audite: Homo
erat p̄rfamilias q plantauit uineaꝫ:
τ sepē circūdedit ei τ fodit in ea tor
cular: τ edificauit turrim: τ locauit
eā agricolis: τ peregre ꝓfect⁹ ē. Cū
aūt temp⁹ fructuū appropinquasset
misit suos suos ad agricolas ut ac
ciperēt fruct⁹ ei⁹. Et agricole appre
hensis suis ei⁹: aliū ceciderunt: aliū
occiderūt: alium uero lapidauerūt.
Iterꝫ misit alios suos plures priori
bus: τ fecerūt illis similiter. Nouis
sime aūt misit ad eos filiū suū dicēs:
Uerebūt̃ forte filiū meū. Agricole
aūt uidētes filiū: dixerunt inter se:
Hic est heres: uenite occidam⁹ eū:
τ habebim⁹ hereditatē ei⁹. Et appre
hēsum eū eiecerūt extra uineā: τ oc
ciderūt. Cū ergo uenerit dn̄s uinee
quid faciet agricolis illis? Aiūt illi:
Malos male pdet τ uineā suā loca
bit alijs agricolis: q reddāt ei fructū
tēporib⁹ suis. Dicit illis iesus. Nū
q̄ꝫ legistis in scripturis: Lapidem
quē reprobauerūt edificātes hic est
fcūs in caput anguli. A dn̄o factuꝫ
est istud: τ est mirabile in oculis no
stris. Ideo dico uobis qr auferet̃ a
uobis regnū dei: τ dabit̃ genti faci
enti fruct⁹ eius. Et qui ceciderit su
per lapidē istū cōfringet̃: sup quē ue
ro ceciderit: conteret eum.

CHRY. in ho. Post p̄orē parabolā aliā ponit vt
ōndat eoꝝ accu'atione eē maiorē τ venia indignā.
vn̄ dicit̃: Aliā parabolā au. Hō erat pa. qui planta.
vineā. ORIG. Hō paterfamilias de⁹ est qui dici
tur hō in quibusdā parabolis: sicut si pater cum par
uulo filio suo loquat̃ infantilia vt descēdat ad ver
ba filij sui τ instruat eū. CHRY. super mattheum:
Homo aūt dicit̃ nomine non natura: similitudine
nō veritate: prescius eni fili⁹ qr ꝓpter appellationē
humani nominis quasi hō purus fuerit blasphemā
dus: etiā deū p̄rem inuisibilē hominē appellauit: q̄
angeloꝝ τ hominū natura dn̄s est beniuolētia p̄r.

HIERO. Plantauit aūt vineā: de qua Isa. loq̄t̃:
Uinea dn̄i Sabaoth domus israel est. Sequit̃: Et
sepem circūdedit ei. vel murū vrbis vel angelorum
auxilia. CHRY. Uel p sepem intellige custodiaꝫ
patrum iustorū qui tanq̄ꝫ murus facti sunt populo
israel. RRIGE. Uel custodia dei fuit sepes ipsius
Torcular aūt loc⁹ libationum: de quo sequit̃: Et fo
dit in ea torcular. HIER. Altare. s. aut torcularia
illa quoꝝ titulo tres psalmi p̄notant̃: octauus: octo
gesim⁹: octogesimustertius. s. martyres. HYLA.
Uel ꝓphetas quasi q̄daꝫ torcularia aptauit ī quos
musti mō q̄dam vbertas spiritussancti feruētis influ
eret. CHRY. sup matth. Uel torcular est verbum

dei q̄d cruciat hoīem cōtradicēte carnis natura. Sequit᷑: Et edificauit turrim. HIERO. i. templū de quo dr̄ p̄ Micheā: Et tu turris nebulosa filie syon. HYLA. Uel in turre eminentiam legis extruxit: que ꝛ in celū ex solo egressu pueheret ꝛ ex qua specularī christi posset aduētus. Sequit᷑: Et locauit eā agricolis. CHRY. sup matth. Qn̄. s. p̄ legē cōstituti sunt sacerdotes ꝛ leuite: ꝛ pcurationē regēdi pplm susceperūt. Sicut aūt colon⁹ q̄quis de suo munere obtulerit dn̄o: nō sic eū placat sicut si de vinea eius reddit⁹ ei obtulerit: sic ꝛ sacerdos nō tm̄ ppter suaꝫ iusticiā placet deo q̄uo si pplm dei in sanctitate docuerit: quoniā ipsi⁹ iusticia vna est: ppli autē multiplex. Sequit᷑: Et peregre pfect⁹ est. HIERO. Nō loci mutatione nec enī deus alicubi abesse pōt quo cōplent᷑ oīa: sed abire videt᷑ a vinea: vt vinitoribus liberū operādi arbitriū derelinquat. CHRY. i ho. Uel peregre pfectus est: longanimitatē habuit nō semp eoꝝ peccatis penā inducens. ORIGE. Uel qꝛ dn̄s qui fuerat cū illis in nube diei ꝛ in columna ignis p̄ noctē: nequaq̄ꝫ postea similr̄ apparuit illis. In isaia ergo iudaicus populus vinea noīat᷑: ꝛ cōminatio patrisfamilias ꝯ vineā fit. In euāgelio autem vinea nō culpat᷑: sed eius coloni. sed forte in euāgelio vinea est regnū dei. i. doctrina que scripturis inserta est sciētie: vita aūt irrep̄hensibilis hominū est vinee fruct⁹. Littera aūt scripture est vinee sepes circūposita vt nō videāt᷑ ab his q̄ foris sunt fruct⁹ qui sunt in absconso. pfunditas aūt eloquioꝝ dei est vinee torcular: in q̄d q̄ pfecerūt de eloquiis dei: infundūt studia sua q̄si fruct⁹. Turris aūt edificata ē v̄bū de ipso deo ꝛ de dispēsationib⁹ christi. hāc vineā tradidit colonis. i. pplo añ nos: tā sacerdotib⁹ q̄ꝫ laicis. Et p̄egre pfect⁹ est: ad suā pspectionē dans occasionem colonis. Appropinquat aūt tp̄s fructuū ꝛ sm̄ vnūquēq̄ꝫ ꝛ generaliter pplo vniuerso. Primū eniꝫ vite tp̄s ē sꝫ infantiā: ꝛ tūc nihil vinea ondit: nisi tm̄ hn̄s in se vitalē v̄tutē: cū aūt inceperit posse loq̄ tp̄s est generatōis. Quātū aūt pficit aīa pueri ꝛ tantum vinea. i. v̄bū dei. ꝛ post pfectū vinea opat᷑ fructū maturꝫ charitatis ꝛ gaudij ꝛ pacis ꝛ huiusmōi. Sed ꝛ pplo q̄ acceperūt legē p̄ moysen tp̄s fructuū appropinquat aliqn̄. vn̄ seq̄t᷑: Cū aūt tp̄s fruc. appro. misit suos suos ad agri. vt acci. fruc. ei⁹. RABA. Unde tp̄s fructuū posuit nō puētuū: null⁹ enī ē fruct⁹ ppli ꝯtumacis. CHRY. in ho. Seruos dicit pphetas: q̄ offerūt q̄si sacerdotes dn̄i ppli fruct⁹ ꝛ obediētie ondꝫ sionē p̄ opa. Hi aūt nō solū malicia potiti sūt in non dando fructū: sed etiā in indignando ad eos qui venerūt ꝛ sanguine man⁹ ipleuerūt. vn̄ seq̄t᷑: Agri. aūt app. ser. ei⁹: ali. ceci. ali. occi. aliū v̄o lapi. HIERO. Ceciderūt q̄dē vt hieremiā: occiderunt vt isaiā: lapidauerūt vt nabot ꝛ zachariā quē iterfecerūt iter tēplū ꝛ altare. CHRY. sup matth. Per singulos aūt grad⁹ malicie: dei misericordia addebat᷑: ꝛ p̄ singulos grad⁹ diuerse misericordie malicia iudeoꝝ crescebat: ꝛ sic ꝯ dei clemētiā malignitas humana certabat. vn̄ sequit᷑: Iteꝝ misit alios suos plu. p̄o. ꝛ fe. illis similiter. HYLA. Missi aūt plures prioribus illō tp̄s designat quo post singuloꝝ pphetarū p̄dicationē: plurim⁹ sil᷑ numer⁹ pphetantiū emissus est. RABA. Uel p̄mi sui q̄ miss. sūt: ipse legifer moyses itelligit᷑: ꝛ aarō p̄m⁹ sacerdos dei: quos cesos flagello lingue vacuos emiserūt. alios aūt suos pphetarū choꝝ⁹ itellige. HYLA. In filio aūt ad vltimū misso dn̄i nr̄i aduētus significat᷑. Sequit᷑ enī: No. aūt mi. ad eos fi. suū. CHRY. in ho. Quare aūt nō ꝯfestī misit: vt ex his q̄ ad alios fecerāt: seipsos accusarēt: ꝛ furorē dimittētes verecūdarent᷑ ppe filiū aduenientē. vn̄ sequit᷑: Uere. fi. meū. CHRY. Hūc āt misit nō q̄si ad obnoxios pene sniam baiulantē: sed pnīe veniā. misit enī eos ꝯfūdere nō punire. HIE. Qd̄ aūt dicit: Uere. fi. meum. nō de ignorātia venit. Quid. n. nesciat p̄rfamilias q̄ hoc loco de⁹ itelligit᷑ sed semp ambigere de⁹ dr̄ vt libera volūtas hōi rꝯsuet᷑. CHRY. in ho. Uel hoc dicit annūciās q̄d fieri debebat: qm̄ oportebat eos verecūdari: p̄ hoc enī vult ostendere peccatum eorum magnum ꝛ omni excusatione pͥuatum. ORIGE. Uel illud quod ait: Uerebunt᷑ filium meuꝫ: videt᷑ impletum in illis iudeis qui intelligētes christū crediderunt in eum. Hoc autem q̄d sequit᷑: Agricole autem videntes filium: dixerunt iter se: hic est heres: venite occidam⁹ eum. in illis impletum est: qui videntes christum: ꝛ cognoscentes filiū dei: nihilomin⁹ crucifixerūt euꝫ. HIERONY. Interrogem⁹ Arrium ꝛ Eunomiū: Ecce pater dicit᷑ ignorare: quicquid p patre respōderint: hoc intelligant de filio: qui se dicit ignorare cōsummationis diem. CHRYSO. sup matthe. Dicunt autem quidā: quia post incarnationē: dict⁹ est christ⁹ fili⁹ ex baptismo: sicut ceteri sancti: quos ex hoc loco conuincit domin⁹. vbi dicitur: Mittam filium meū. Quādo ergo adhuc cogitabat ad transmittendum filiū post pphetas: iam filius erat deinde si eo modo dicitur filius sicut omnes sancti ad quos factū est verbum dei: debuit ꝛ pphetas dicere filios sicut ꝛ christum: aut ꝛ christum seruum dicere sicut ꝛ ceteros pphetas. HIERONY. Per hoc autem quod dicitur: Hic est heres: manifeste dominus probat iudeorum p̄ncipes: non per ignorantiam sed per inuidiam dei filium crucifixisse. Intellexerunt enim eū esse illum cui pater per prophetā dicit: Postula a me ꝛ dabo tibi gentes hereditateꝫ tuam. Hereditas quippe filio sancta ecclesia data est: quā non moriens pater illi reliquit: sed ipse sua morte mirabiliter acquisiuit. CHRYSOSTO. super Mattheū. Tamen postq̄ꝫ introiuit in templū ꝛ vendētes animalia que ad sacrificiū pertinebant foras eiecit: tunc precipue cogitauerūt eum occidere. vnde dicunt: Uenite occidamus eum: Dicebant enim intra se: Necesse est vt populus per istum dimittat consuetudinem hostiarum que ad nostrum pertinent lucrum: ꝛ acquiescat offerre sacrificium iusticie quod ad gloriam pertineat dei: ꝛ sic iam nō erit populus iste possessio nostra: sed dei. Si autem occiderimus eum: dum non est qui iusticie fructuꝫ a populo querat: semper durabit consuetudo offerendarū hostiarū: ꝛ sic populus iste erit nostra possessio. ꝛ hoc est quod sequit᷑: Et nostra erit hereditas. hec est cogitatio cōmunis omniū sacerdotum carnaliū: qui nō sunt soliciti quomodo viuat populus sine peccato: sed aspiciant quid in ecclesia offeratur: ꝛ hoc estimāt sacerdotij sui lucrū. RABA. Uel hereditatem occiso eo preripere moliebantur

iudei: cū fidem que per eum est extinguere: ⁊ suam
magis que ex lege est iusticiā ꝓferre ac gētibꝰ imbu-
endis conabantur inserere. Sequitur: Et apprehen-
sum eum eiecerunt extra vineam ⁊ occiderunt.
HYLA. Christus enim extra hierusalem tanq̄ ex-
tra vineam in sententiam damnationis abiectus ē.
ORIGE. Uel quod dicit: Eiecerūt extra vineam
Tale mihi videtur q̄tum ad se alienum eum esse
iudicauerunt a vinea ⁊ colonis. Sequitur: Cum g̃
venerit dn̄s vinee quid faciet agricolis illis. HIE.
Interrogat quidem eos dn̄s: non q̄ ignoret quid
rn̄suri sint: sed vt ꝓpria rn̄sione dānent̄. Sequitur:
Aiunt illi: Malos male ꝑdet: ⁊ vineā suaꝫ locabit
alijs agricolis. CHRY. sup matth. Qḋ aūt verum
rn̄derūt nō ē illoꝝ q̄ iuste iudicauerūt: sed ipsiꝰ cau-
se. veritas eñ ipsis violentiā fecit. ORIGE. Sic
eñ caypbas: sic ⁊ isti non ex se ꝓphetauerūt cōtra
se: quoniā tollenda ab eis erant eloquia dei ⁊ dan
da gentibus fructum in tēpore daturis. vel dominꝰ
quem occiderūt: statim venit resurgens a mortuis:
⁊ malos quidem colonos male ꝑdidit. alijs aūt co
lonis. i. apostolis vineā suā consignauit. i. eis q̄ ex iu
daico populo crediderūt. AVGV. de con. euan.
Marcꝰ aūt hoc ab ipsis non rn̄sum cōmemorat: s3
dn̄m hoc ꝯsequēter locutū post interrogationē ip-
sius n sibi quodāmodo respōdisse. Sed facile pōt in-
telligi vel illoꝝ vocē ita subiectam vt nō interpone
retur: illi rn̄derūt: sed tn̄ intelligeretur: aut ideo rn̄si
onem istam dn̄o potius attributam: q2 cū verū di-
xerunt: etiam de illis hoc ipse respōdet qui veritas
est. CHRY. in home. Uel non est contradictionis
etenim vtraq3 facta sunt: quia. s. ⁊ ipsi primo hoc re-
sponderunt: ⁊ postea dn̄s iterauit: AVG. de con.
euange. Sed illud magis mouet q̄ lucas non solū
eos hoc respondisse non dicit: verū etiam contrariā
retulisse responsionem. Ita enim narrat: Quo audi
to sententia ex ore domini prolata dixerunt: Absit.
Restat ergo vt intelligamꝰ in plebe que audiebat
quosdam respondisse quod mattheus cōmemorat
quosdaꝫ vō illud quod lucas dicit. i. absit. Nec mo
ueat quod mattheus p̄ncipes sacerdotū ⁊ seniores
populi dixit accessisse ad dn̄m. ⁊ sic sine interpositio
ne alicuius sermo contexitur: vsq3 ad hoc q̄ de lo-
cata agricolis vinea cōmemoratur. Pōt eniꝫ puta-
ri oīa hec cum principibus sacerdotū locutū fuisse
sed matthēꝰ breuitatis causa tacuit quod lucas nō
tacuit: parabolam. s. istā non ad eos solos dictā q̄
de potestate interrogauerāt: sed ad plebē in q̄ erāt
qui dicerent: ꝑdet illos ⁊ vineā suā dabit alijs: que
vox recte etiā ipsius dn̄i fuisse intelligitur: siue ꝓp̄
veritatē: siue ꝓpter mēbroꝝ eius cum capite vnita-
tē. Erāt etiā q̄ talia rn̄dentibus dicerēt: Absit. q2 in
telligebant ꝯtra seipsos parabolam esse dictam.
CHRY. sup matth. Uel aliter: Lucas quidem s̄m
responsionem eoꝝ narrauit: Mattheus aūt s̄m rn̄
sionem cordis. nam vere visibiliter quidem in facie
cōtradixerunt dicentes: absit. In conscientia auteꝫ
susceperūt dicētes: Malos male ꝑdet. Sicut cum
hō deprehensus fuerit in malo: verbis quidē excusat
intus aūt eiꝰ ꝯscientia recognoscit. CHRY. in ho.
Uel aliter: Dn̄s propter hoc eis parabolā ꝓposuit.
vt ipsi non intelligentes cōtra se sententiā ꝓferrēt:

sicut ⁊ ad dauid dictum est per nathan. rursus autē
intelligentes que dicta sunt contra se esse dixerunt
Absit. RABA. Moraliter autem cuiq3 vinea lo
catur colenda cum baptismi mysterium datur: q̄
operando exerceat. Mittitur seruus vnus alter et
tertiꝰ cum lex psalmus ꝓphetia legitur: quorum
monita bene operetur. Sed missus cedit̄: eijcitur cuꝫ
sermo contemnitur: vel qḋ peius est blasphemat̄.
Heredē q̄tū ad se occidit qui filiū dei ꝯculcauerit
⁊ spūi gratie contumeliā fecerit. Perdito malo cul
tore vinea alij datur: cū donū gratie qḋ supbꝰ spre-
uerit humilis accipit. CHRY. sup matth. Deinde
q̄si nō acquiescētibus illis testimoniū scripture in-
ducit: Seq̄t̄ n. Dicit illis iesus: Nūq̄ legistis ī scri-
pturis: Lapidē quem reprobauerunt. i. si ꝑabolam
meā nō intelligitis: vel istā scripturā cognoscatis.
HIE. Uarijs aūt ꝑabolis res eedē ꝯteruntur. quos
eñ supra oꝑarios ⁊ agricolas appellauit: nūc edifi-
catores. i. cementarios vocat. CHRY. in ho. Lapi
dem aūt christū vocat: edificatores aūt doctores iu
deoꝝ qui christū reprobauerūt dicentes: Hic non ē
a deo. RABA. Sed illis nolentibus idē lapis ca
put anguli firmauit: q2 d̄ vtroq3 populo: quotquot
ipse voluit sua fide coniūxit. vn̄ seq̄tur: Hic factꝰ est
in caput anguli. HYLA. Est eñ caput anguli fa-
ctus: quia est inter legē ⁊ gentes lateris vtriusq3 cō
iūctio. CHRY. in ho. Deinde vt discant q̄m nihil
eoꝝ que fiebant: deo ꝯtrariū erat. subdit: A dn̄o fa-
ctū est. ORI. i. iste lapis donū ē donatū a deo edi
ficio vniuerso: ⁊ admirabile caput in oculis nostris
qui possumꝰ eū videre oculis. CHRY. sup matth.
Quasi diceret: Quare non intelligitis in cuius edifi
cij angulo proponendus est ille lapis: nō in nostro
quando reprobatus est: sed in alio. Si aūt aliud edi
ficatum ē futuꝝ: g̃ nostra edificatio ē contēnenda
vn̄ subdit: Ideo dico vobis: q2 auferetur a vobis re
gnū dei: ⁊ dabit̄ gētibꝰ facientibꝰ fructū eiꝰ. ORI.
Regnuꝫ dei dicit mysteria regni dei. i. diuinas scri-
pturas quas tradidit dn̄s: primo quidē populo illi
priori cui reddita sūt eloquia dei: secūdo aūt genti-
bus facientibꝰ fructū. nemini eñ datur verbū dei ni
si facienti fructū de eo: et nemini in quo peccatū re-
gnat datur regnū dei: quomodo ergo illis datū ē:
a quo ⁊ ablatum est. Sed considera quō qḋ datur
intelligitur gratis datum. Quibus ergo locauit nō
oīno quasi electis ⁊ fidelibus dedit. quibꝰ aūt do-
nauit cum iudicio electionis donauit. CHRY. su
per matth. Lapis aūt dr̄ christꝰ: non solū ꝓpter fir-
mitatē: sed etiā q2 est inimicoꝝ magna ꝯfractio. vn̄
seq̄tur: Et qui ceciderit sup lapidē istuꝫ. HIE. Qui
peccator est ⁊ tn̄ in illū credit: cadit quidem sup la-
pidē ⁊ ꝯfringitur: sed nō oīno cōteritur. Reseruat̄
eñ ꝑ patiētiā ad salutē: sup quē vō ille ceciderit: h
est cui lapis ille irruerit: ⁊ q̄ christū penitꝰ negaue-
rit: sic ꝯteret eū vt nec testa quidē remaneat in qua
hauriat̄ aque pusilluꝫ. CHRY. sup matth. Aliud
est enim ꝯfringi: ⁊ aliud cōminui. de eo eñ qḋ con
fringitur: aliq̄d remanet. qḋ autē cōminuitur quasi
in puluerē cōuertit̄. qḋ aūt cadit ad lapidē non frā
gitur s̄m q̄ est lapidis virtus: sed m̄gnum fortiter
cadit: aut propter pōdus suū: aut ꝓpter altitudineꝫ
casus: sic ⁊ christianus peccans: non tantum perit

quātū pōt perdere christ⁹: sed quātū ipe se ꝑdit per oꝑa sua: aut ꝓpᵗ magnitudinē peccati: aut ꝓpter altitudinē dignitatis. Infideles aūt pereūt tātū q̄ntū pōt eos ꝑdere christ⁹. CHRY. in ho. Uel hic duas ꝑditiões eoꝝ oñdit: vnam ab eo ꝙ offenderūt ⁊ scādalizati sūt: quā designat dicēs: Qui ceciderit super lapidē. aliā in captiuitate eis superuētura: quam manifestat dicens: Sup quē vo ceciderit. AVG. de que. euā. Uel de his dicit q̄ cadent sup eū q̄ illuz mō ɔtēnūt vel iniurijs afficiūt. Iō nōdū penit⁹ interiūt: sed tñ ɔfringunt vt nō recti ambulēt sup quos cadet: cū veniat desup in iudicio cū pena ꝑditionis: Ideo dixit: Conteret eos: vt sint impij tanq̄ puluis quem ꝓicit ventus a facie terre.

¶ Et cū audissent p̄ncipes sacerdotū ⁊ pharisei ꝑabolas ei⁹: cognouerunt ꝙ de ipsis diceret. Et q̄rentes eum tenere timuerūt turbas: quoniam sicut ꝓphetā eum habebant.

¶ HIE. Quāuis duro corde iudei ꝓpter incredulitatem essent: tñ intelligebāt ɔ̄ se oēs dñi sniās dirigi. vñ dr̄: Et cū audissent p̄n. sacer. ⁊ pha. pa. ei⁹: cogno. ꝙ de ipsis diceret. CHRY. sup matth. Hec ē autē differētia bonoꝝ hoīm ⁊ maloꝝ. Bon⁹ eni ɔp̄hensus in pctō: gemit q: peccauit. mal⁹ aūt fremit: non q: peccauit: sed q: cōprehēsus ē in pctō: ⁊ nō soluz penitentiā nō agit: sed magis aduersus corrigentez irascit. vnde ⁊ isti comp̄hēsi: magis ad maliciā sunt excitati. Seq̄tur eni: Et querentes tenere eū timuerūt turbas: q̄m sicut ꝓphetā eū habebāt. ORIG. Sapiūt quidē aliq̄d de eo qđ verū est: prophetā eū estimantes: nō aūt magnitudinē ei⁹ intelligūt s; ꝙ erat fili⁹ dei. Turbas aūt sic sapientes đ eo: ⁊ paratas ꝓ eo pugnare timēt p̄ncipes: neq; ad eoꝝ scientiaz ꝑtingere pñt: nihil dignū sentientes de eo. Deinde sciendū ē: q̄m volētiū iesū tenere differētia ē. Aliter eni p̄ncipes ⁊ pharisei querebāt eū tenere: aliť sponsa q̄ dicit: Tenui eū: nec dimittam. adhuc eni tētura meli⁹ sicut dicit: Ascēdā in palmā ⁊ tenebo altitudinem ei⁹. Oēs enim nō recte sapientes de diuinitate tenere volūt iesum ⁊ ꝑdere eū. Et alia quidē verba p̄ter verbū christi possibile est cōprehendere ⁊ tenere. Uerbū aūt veritatis nemo pōt comp̄hendere. i. intelligere: neq; tenere. i. vincere: neq; sepāre assensu credētiū: neq; mortificare. i. destruere. CHRY. sup matth. Omnis etiā hō mal⁹ q̄ntū ad volūtatem suā ⁊ manus mittit in deū ⁊ occidit eū. Qui eni p̄cepta dei ɔculcat: q̄ murmurat contra deū: ⁊ turbato vultu aspicit celū: nōne si fieri potuisset man⁹ mitteret in deū ⁊ occideret eū: vt iam licenter peccaret. RABA. S; tñ ꝙ timēt mittere manū in iesū ꝓpᵗ turbā quotidie i ecclia gerit: cū q̄libz solo noīe frat fidei ⁊ pacⁱ vnitatē quā nō diligit: ꝓpter bonos cohabitātes vel erubescit ipugn̄re vel timet. CA XXII.

Et rñdens iesus dixit iterū in ꝑabolis eis dicēs: Simile factū est regnū celorū homini regi: qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos uocare inuitatos ad nuptias: ⁊ nolebant uenire. Iterꝫ misit alios seruos dicens: Dicite inuitatis: Ecce prādiū meū paraui: tauri mei ⁊ altilia occisa sūt: ⁊ oia parata: uenite ad nuptias. Illi aūt neglexerūt: ⁊ abierunt: ali⁹ i uillam suā: ali⁹ uero ad negociationez suaz. Reliqui uero tenuerūt seruos ei⁹: ⁊ ɔtumelijs affectos occiderūt. Rex aūt cū audisset irat⁹ est: ⁊ missis exercitibus suis ꝑdidit homicidas illos: ⁊ ciuitatē illoꝝ succēdit. Tūc ait seruis suis: Nuptie quidē parate sunt: sed qui iuitati erant nō fuerūt digni. Ite ergo ad exitus uiaruꝫ: ⁊ quoscunq; iueneritis uocate ad nuptias. Et egressi serui eius in uias ɔgregauerūt oēs quos inuenerunt malos ⁊ bonos: ⁊ iplete sūt nuptie discūbentiū. Intrauit aūt rex ut uideret discūbentes: ⁊ uidit ibi hoiem non uestitū ueste nuptiali. Et ait illi: Amice quō huc intrasti non hñs uestē nuptialeꝫ? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris: Ligatis manib⁹ ⁊ pedibus eius: mittite euꝫ in tenebras exteriores: ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Multi autē sunt uocati pauci uero electi.

¶ Quia dixerat: Dabitur genti facieti fruct⁹ ei⁹: hic oñdit cui genti. vñ dr̄: Et rñdēs iesus dixit iterꝫ i parabolis eis dicēs: Simile est regnū celoꝝ. GLO. Dicit autē: Rñdens. i. obuians praue cogitationi eorum de morte sua. AVGV. de con. euā. Parabolā aūt istā solus mattheus narrat: simile quidē etiā lucas comemorat: sed nō ē hoc: sicut ⁊ ipse ordo indicat. GRE. i ho. Hic ꝑ nuptias p̄ns ecclesia: illic ꝑ cenā eternū ⁊ vltimū conuiuiuꝫ designat: q: ⁊ in hanc nōnulli exituri intrant: ad aliud quisq̄s semel intrauerit vlteri⁹ nō exibit. At siquis forte ɔtendat hanc eandē eē lectionē: intelligi forsitan pōt: q: de ꝓiecto eo q̄ nuptiali veste nō intrauerat: qđ lucas tacuit Matthe⁹ dixit. ꝙ vo ꝑ illū cena: ꝑ hūc autez prandiū dr̄: neq̄q̄ obsistit: q: cū ad horā nonā apđ āntiquos prandiū fieret: quotidie ipsū quoq; prādiū cena vocabat. ORI. Regnū aūt celoꝝ sile ē s; eū quidē qui regnat hoi regi: s; eū autem q̄ conregnat filio regis: sm ea vo que sunt in regno regis: seruis

⁊ inuitatis ad nuptias. Inter quos est ⁊ exercit⁹ regis. Additū ē aūt: Hoī regi: vt hoīb⁹ quasi hō loquatur: ⁊ dispenset hoīes nō cupiētes dispensari a deo. Sed nūc cessabit regnū celoꝝ eē simile hoī: cū cessāte celo ⁊ otētione ⁊ ceteris passionib⁹ ⁊ pctīs cessauerim⁹ fm hoīem ambulare: ⁊ videbim⁹ eū sicuti ē. Nūc enī videm⁹ eū non sicuti ē: sed sicuti ꝓpt̄ nostrā dispensationē fact⁹ fuerit nobis. GREGO. in ho. Tūc aūt deus pater deo filio nuptias fecit qñ hūc in vtero virginis hūane nature cōiūxit. Sȝ quia ex duabus psonis fieri solet nuptiaꝝ cōiūctio: absit hoc ab intellectib⁹ nrīs: vt psonā redemptoris nrī ex duab⁹ psonis credam⁹ eē vnitā. Ex duab⁹ quippe atqȝ in duab⁹ hūc naturis existere dicim⁹: sȝ ex duabus psonis credere compositū vt nephas vitamus. Securi⁹ ġ dici pōt: qꝛ in hoc rex pr̄ regi filio nuptias fecit ꝙ ei ꝑ incarnationis mysteriū sanctam ecclesiā sociauit. Uter⁹ aūt genitricis virginis huius sponsi thalam⁹ fuit. CHRY. sup matth. Uel alit̄: Cū resurrectio fuerit facta sanctoꝝ tūc suscipiet hominē vita q̄ ē christ⁹: mortalitatē eius sua mortalitate absorbēs. Nunc enī qsi arras futuri piugij spirituscti accipim⁹: tūc aūt ipsū christū pleni⁹ ī nobis habebimus. ORI. Uel cōiūctiōȝ sponsi ad spōsaȝ .i. christi ad aīam verbi susceptionē intellige: partus aūt opera bona. HYLA. Merito aūt a patre iam sūt he nuptie facte: qꝛ eternitatis hui⁹ societas: ⁊ noui corpis despōsata piūctio habet̄ iā pfecta in christo. Sequit̄: Et misit seruos suos vocare iuitatos ad nuptias: ⁊ noluerūt venire. CHRY. sup matth. Ergo qñ misit suos suos iam iuitati ṗus erant. Inuitati sunt enī hoīes a tpe abrae cui christi incarnatio promittebat̄. HIE. Misit aūt seruū suū: nec dubiū qñ moysen ꝑ quē legē inuitatis dedit. Si autē seruos legerim⁹ vt plura hūt exēplaria: ad ꝓphetas referendū ē qui inuitati ꝑ eos venire otēpserūt. Sequitur: Iterū misit alios seruos dicens: Dicite inuitatis. Serui q̄ secūdo missi sunt meli⁹ est vt ꝓphete intelligant̄ q̄ aplī: ita tn̄ si seru⁹ supra fuerit scriptus: sinautē seruos ibidē legas: hic serui secūdi aplī sunt intelligēdi. CHRY. sup matth. Quos misit cū eis dixit: In viam gentiū ne abieritis: sed potius ite ad oues perditas dom⁹ isrl̄. ORI. Uel q̄ ṗmi mittūtur serui vocare inuitatos ad nuptias: hñtur ꝓphete conuertētes ex pplo ꝑ suas ꝓphetias ⁊ restitutionem ecclesie ad christū. Qui autem noluerūt venire in primis inuitati: sunt qui noluerūt audire vba ꝓphetaꝝ. Itez alii trans[illegible]: alia ɔgregatio ꝓphetarū est. HYLA. Uel serui ṗmo missi q̄ inuitatos vocarēt aplī sūt. qui aūt admonent̄ vt veniāt iuitati antea: popul⁹ isrl̄ est. in gloriā enī eternitatis ꝑ legem ē aduocat⁹. Apostoloꝝ ġ erat ꝓpriū cōmonefacere eos quos inuitauerāt ꝓphete. Qui vo iteruȝ cū pceptoꝝ conditiōe mittūt aplici viri: sūt successores eoꝝ. GRE. Sed qꝛ hi qui ṗus inuitati sunt: ad nuptiarū conuiuiū venire noluerūt: in secunda inuitatiōe iam dicit̄: Ecce prandiū meū paraui. HIE. Prandiū paratū ⁊ tauri ⁊ altilia occisa. vel ꝑ metaphorā opes regie describūt̄ vt ex carnalib⁹ intelligant̄ spiritalia: vel certe dogmatū magnitudo ⁊ doctrina de lege plenissima sentire pōt. CHRY. Cū ġ dīs aplīs dixit: Eūtes pdicate dicentes: qꝛ appropinquit regnū celoꝝ: hoc significauit qđ hic dicit̄: Prandiū meū paraui. i. ex lege ⁊ ꝓphetis scripturarū mēsas ornaui. vñ seqtur: Tauri mei ⁊ altilia occisa sūt. GRE. in ho. Per tauros aūt patres veteris testamēti significant̄: q̄ ex ꝑmissiōe legis inimicos suos: virtutis corpe cornu feriebant. Altilia vo saginata dicim⁹: ab eo enī qđ ē alere altilia vel qsi alita vocam⁹. Per altilia ġ pres noui testamēti figurant̄ q̄ dū gratiā pinguedinis interne dulcedinis pcipiūt a terrenis desiderijs ad sublimia otēplatiōis sue pēna subleuāt̄. Dicit ġ: Tauri mei ⁊ altilia occisa sūt. ac si d. Patrū pcedentiū mortes aspicite: ⁊ remedia vite vestre cogitate. CHRY. sup matth. Uel alit̄: Ideo dicit: Et saginata ⁊ tauros. non qꝛ ⁊ tauri nō fuerint saginati: sȝ qꝛ nō oēs saginati fuerūt tauri: ġ saginata tn̄modo dic̄ ꝓphetas q̄ fuerūt spiritusancto repleti: tauros aūt q̄ ⁊ ꝓphete fuerūt ⁊ sacerdotes: sicut hieremias ⁊ ezechiel. vt enī tauri duces sūt gregis: ita ⁊ sacerdotes pncipes sūt ppl̄i. HYLA. Uel aliter: Tauri gloriosa martyꝝ species ē: q̄ ɔfessiōi dei tanq̄ ostia electa sūt imolati. Saginata vo sunt hoīes spiritales tanq̄ celesti pane ad euolādū aues paste: ceteros accepti cibi vbertate expleture.

GRE. Notādū vo ꝙ in piore inuitatōe nil d̄ tauris ⁊ altilib⁹ dr̄. In secunda aūt iam tauri ⁊ altilia ī antea memorant̄: qꝛ oīpotens de⁹ cū vba ei⁹ audire noluim⁹: adiungit exēpla: vt oē qđ impossibile credimus tanto nobis ad sperandū fiat facili⁹ quanto ꝑ hoc transisse ⁊ alios audim⁹. ORI. Uel qꝛ prādiū qđ paꝝ ē eloquiū dei: fortia quoqȝ eloquiorum dei tauri intelligāt̄: suauia vo ⁊ delectabilia eorum sunt saginata. Siqs enī pferat q̄dā dicta modica ⁊ nōfirma: ⁊ nō magnā vtutē rōnis hñtia: videt̄ macra eē q̄ pferūtur. Saginata aūt sūt cū ad vnāquāqȝ ꝓpositōꝝ exēpla multa rōnis ꝓbatiōe repleta induciunt̄: puta si aliqs de castitate smonē loquit̄: recte intelligit̄ turtur. Sȝ cū istū sciatis sermonē cū rōnis ꝓbatiōe de scripturis repletū ꝓtulerit: ita ut delectet ⁊ ɔfirmet aīmū audientis ꝓtulit eū saginatuȝ. CHRY. sup matth. Qđ aūt dr̄: Et oīa para sūt. intelligit̄ qꝛ q̄cq̄d querit̄ ad salutē: iā adimpletū est in scripturis. Qui enī ignorās ē iuenit ibi qđ discat. qui laborat inuenit ibi ꝓmissa: qb⁹ excitet̄ ad opus

GLO. Uel oīa parata sūt. i. introit⁹ regni paratus est ꝑ fidem mee incarnationis qui ante fuerat clausus. CHRY. sup matth. Uel oīa parata dicit que ptinent ad mysteriū dñice passiōis ⁊ nostre redemptiōis. Dicunt autē: Uenite ad nuptias: nō pedibus sed morib⁹. Sequitur: Illi aūt neglexerunt. Quare aūt neglexerunt manifestat cū subditur: Et abierunt alius in villā suā: ali⁹ vo ad negociationē suam.

CHRY. in home. Quāuis aūt videant̄ rōnabiles occasiones esse: sed hinc discim⁹ etiam si necessaria sint que detinent: oībus tn̄ pponere spiritalia oportet. Mihi autē videt̄ ꝙ his occasionib⁹ vsi: negligētie velamina pponebant. HYLA. Ambitione enī seculi tanq̄ villa hoīes occupant̄: plures vo ꝓpt pecunie cupiditatē negociatiōe detinent̄. CHRY. sup matth. Uel alit̄: Cū labore manuū nraꝝ aliqd facimus puta exercētes agrū vel vineā aut opus ligni vel ferri: villā colere videmur. Cū aūt nō labore manuū nraꝝ alia lucra sectmur: totuȝ h̄ negociatio

appellat. O miserrim⁹ mund⁹ ꝛ miseri q̄ eū sequūt. Semp enī mūdialia opera hoīes excluserūt a vita.

GRE. Qui ḡ intent⁹ labori terreno: vel mūdi acti onib⁹ deditus: mysteriū incarnatōis dn̄ice pensare ꝛ fm̄ illud viuere. s. dissimulat q̄si ad villā vel nego ciū pgēs: venire ad regis nuptias recusat. ꝛ plerūqȝ qđ ē grauius nōnulli vocati: grāz nō solū respuūt: sed etiā psequūt. vn̄ subdit: Reliq̄ vo tenu. ser. ei⁹ ꝛ cō tu. affe. occiderūt. CHRY. sup matth. Uel p occu pationē ville populares iudeoꝝ significat quos mū di delectatō separat a xp̄o. Per occupatōz vo nego ciatōis sacerdotes ceterosqȝ ministros tēpli significa uit: quos lucri obtētu veniētes ad ministeriū legis ꝛ tēpli auaritia separauit a fide. De qb⁹ nō dixit ꝙ ma lignati sūt ſȝ neglexerūt. Qui enī odio aut inuidia cru cifixerūt christū: illi malignati sūt. qui aūt negocijs impediti nō crediderūt: illi neglexisse dicūt nō mali gnati. De sua tn̄ morte dn̄s tacet: qꝛ in pori pabola dixerat: ſȝ ostdit mortē discipuloꝝ suoꝝ quos post ascensū ipsi⁹ occiderūt iudei. Stephanū lapidātes ꝛ iacobū alphei occidētes: pp̄t que hierl'm destru cta est a romanis. Et notandū ꝙ ira in deo nō ppe sed trāslatiue dr̄: Tunc enī irasci dr̄ qn̄ vlciscit. vn̄ ꝛ hic dr̄: Rex aūt cū au. irat⁹ est. HIE. Qui inuitabat ad nuptias ꝛ agebat opa clemētie homis nomē ap positū ē. nūc aūt qn̄ ad vltionē venit: hō silet ꝛ rex tm̄ dr̄. ORIGE. Dicant aūt q̄ peccāt in deū legis ꝛ pphetaꝝ ꝛ totius creationis virū iste q̄ ꝛ hō dr̄ ꝛ iratus pponit: ipse ē pater christi. ꝙ si dixerint hunc ipsū esse: cogendi sūt ꝯfiteri qn̄ multa in eo fm̄ pas sibilē hoīm naturā eē dicūtur: non qꝛ ipse passibilis est: sed qꝛ morē gerit passibilis nature hoīm. Et fm̄ hanc ꝯsequētiā suscipe cōuenit ꝛ iram dei ꝛ pn̄iam ꝛ cetera hmōi in pphetis. Sequit: Et missis exerci ti. HIE. Per hoc exercit⁹ romanos intelligim⁹ sub duce vespasiano ꝛ tito: q̄ occisis iudee populis: p̄ua ricatricē incēderūt ciuitatem. CHRY. sup matth. Roman⁹ aūt exercit⁹ dr̄ exercit⁹ dei: nec etiā venis sent romani hierl'm: nisi eos dn̄s excitasset. ORI. Uel angeloꝝ agmina sūt exercit⁹ regis nr̄i. missis ḡ exercitib⁹ extinxisse homicidas dr̄: qꝛ in hoīb⁹ oē iudiciū p angelos exercet. Homicidas ḡ pdit: quia psequētes interimit. Ciuitatē eoꝝ igni succēdit: quia illoꝝ non solū aīe: sed caro quoqȝ in qua habitaue rant eterna gehēne flamma cruciant. ORI. Uel ciuitas impioꝝ est fm̄ vnūqđqȝ dogma ꝯgregatio eoꝝ q̄ cōuenerūt in sapientia pncipū hui⁹ seculi quā succendit rex ꝛ exterminat q̄si ex malis edificationi bus ꝯsistentē. GRE. Sed his q̄ inuitantē se ꝯtēni ꝯspicit. filij sui nuptias vacuas nō habebit. queqȝ. n. sermo dei inuētur⁹ ē vbi requiescat. vn̄ subdit: Tūc ait seruis suis: ORI. i. aplis aut angelis q̄ ppositi erāt in vocatōz gentiū. Nuptie quidē parate sunt.

REMI. i. omne sacramētū humane dispensatōis iā pacti atqȝ cōpletū ē. Sed q̄ inuitati erāt. i. iudei nō fuerūt digni. qꝛ dei iusticiā ignorātes ꝛ suā statuere volētes indignos se iudicauerūt eterne vite. Repro bato ḡ iudaico pplo ad has nuptias gētilis pplus est suscept⁹. vn̄ sequitur: Ite ḡ ad exi. viaꝝ ꝛ quos. inue. vo. ad nuptias. HIE. Gentiliū enī popul⁹ nō erat i vijs: sed exitib⁹ viaꝝ. REMI. Qui sūt errores gēti liū. CHRY. sup matth. Uel vie sūt oēs pfessiōes

huius mūdi. vtputa philosophie militie ꝛ hmōi. dici [illegible] ḡ. Ite ad exit⁹ viaꝝ. vt cuiuslibet ꝯditōis hoīes vocent ad fidē. adhuc sicut castitas via ē que ducit ad deū: sic fornicatio via ē q̄ ducit ad [illegible] sic de alijs virtutib⁹ ꝛ vitijs. iubet ergo vt cuiuslibet [illegible] cō uersationis vel ꝯditōis hoīes inuitēt ad fidem.

HYLA. Per viā etiā tēp⁹ seculi intelligēdū ē: atqȝ iō ad exitus viaꝝ iubent ire: qꝛ oībus retroacta do nantur. GRE. Uel aliter: In scriptura sacra vias actiōes accipim⁹. Exitus viaꝝ intelligim⁹ defectus actionū: qꝛ illi plerūqȝ facile ad deū veniūt quos in terrenis actionib⁹ pspera nulla comitant. ORI. Uel aliter: Puto hāc pmā vocationē fuisse ad nu ptias aliquaꝝ ingenuaꝝ animarū. Principalit enī deus vult venire ad epulationē diuini eloquij: eos q̄ ad intelligēdū sūt ingeniosiores. ꝛ qn̄ q̄ hmōi sūt nolūt ad istā vocationē venire: trāsmittūt alij serui puocantes eos ꝛ pmittentes ꝙ si venerint: pcipiēt prandiū patū a rege. Sicut. n. in corpalib⁹ alia ē que nubit sponsa: alij inuitatores: alij q̄ inuitāt ad nuptu as: sic deus scit diuersos ordines aīaꝝ: earūqȝ vtu tes ꝛ causas. ob quas hi q̄dē in cōstitutione sponse accipiūtur: alij in ordine seruoꝝ vocantū: alij in nu mero inuitatoꝝ ad nuptias. Sed q̄ pncipaliter q̄dem fuerāt inuitati. pmos inuitatores q̄si paupes sensu ne glexerūt ꝛ abierūt sua sequētes: in quib⁹ magis sūt delectati q̄ in his q̄ rex p seruos suos pmittebat: ſȝ hi leuiores sūt his q̄ seruis transmissis iniuriāt ꝛ in terficiūtur: q̄. s. pparatione cōtētiosoꝝ verboꝝ ausi sūt tenuisse seruos missos q̄ nō sūt ppati ad soluēdas q̄ōnes eoꝝ versutas ꝛ cōtumelijs afficiūt vel inter ficiūt ab eis. Seqt: Et egressi serui ei⁹ in vias ꝯgre gauerūt oēs quos inue. ma. ꝛ bonos. ORI. Egredi entes serui siue de iudea ꝛ hierl'm Apl'i christi: siue ab īteriorib⁹ āgeli sancti: veniētes ad vias diuersas diuersoꝝ moꝝ ꝯgregauerūt quoscūqȝ inuenerūt. Et non curāt vtꝝ aliqn̄ an vocatōz mali fuerint aut bo ni. bonos aūt intelligere hic simplicit ꝯuenit humi liores ꝛ rectiores ex eis q̄ veniebāt ad cultū dei: qb⁹ ꝯueniebat qđ apl's ait: Cū gētes q̄ legem nō habēt ea que legis sūt faciūt: ipsi sibi sūt lex. HIE. Inter ipsos enī gētiles infinita ē diuersitas: cū alios scia mus eē pcliuiores ad vitia: alios ad honestatē mo rū vtutib⁹ deditos. GRE. Uel hoc dicit: qꝛ in hac ecclesia nec mali sine bonis: nec boni sine malis esse pn̄t. bon⁹ aūt non fuit q̄ malos tolerare recusauit. Seqtur: Et implete sūt nuptie discūbentiū. ORI. Nuptie. s. chr̄isti ꝛ ecclesie sūt implete: dum restituti deo qui ab aplis sūt inuenti recubuerūt ad epulan dū in nuptijs. sed qꝛ bonos ꝛ malos opꝫtuit q̄dē vocari. nō aūt vt mali pmanerēt mali. ſȝ vt depone rent vestimēta ꝯria nuptijs ꝛ induerēt nuptialia in dumēta. s. viscera mīe benignitatis. Iō rex egredit vt videat discūbētes pus q̄ apponat eis prandiū vt retineat hntes nuptialia vestimenta ꝛ delectet. con demnetqȝ contrarios. vnde sequit: Intrauit aūt rex vt videret discumbentes. CHRYSO. sup matth. Non quia alicubi ipse nō est: sed vbi vult p iudiciū aspicere ibi dicit p̄sens: vbi autē nō vult: absens videt. Dies aūt aspectatōis est dies iudicij: quādo visitatur⁹ ē xp̄ianos. q̄ sup mēsā scripturaꝝ recubāt.

ORI. Ingrediēs aūt inuenit quendā q̄ nō muta

nerat ppłos mores.vñ sequitur. Et vidit ibi hoīez nō vestitū veste nuptiali. Singulariter dixit: qꝛ vni⁹ sūt generis oēs q̄ seruāt maliciā p⁹ fidē quā habuerāt añ fidē. GRE. Quid aūt debem⁹ intelligē p nuptialē vestē: nisi charitatē? qꝛ hāc in se dñs habuit: dū ad sociāde sibi ecclesie nuptias veniret. Intrat ḡ ad nuptias: sed sine veste nuptiali: q̄ in ecclesia fidē habet: sed charitatē nō habet. AVG.ꝯ faustū: Uel si ne veste nuptiali nuptias adit q̄ querit ibi gloriam: non sponsi sed suā. HYLA. Uel vestis nuptialis ē gratia spūsscī ⁊ candor habit⁹ celestis q̄ bone interrogationis ꝯfessione suscept⁹ vsq; in cetū regni celoꝝ imaculat⁹ ⁊ integer ē reseruād⁹. HIE. Uel vestis nuptialis pcepta sūt dñi: ⁊ opa q̄ cōplent̄ ex lege ⁊ euāgelio nouiq; hoīs efficiūt vestimentū ꝙ q̄ in die iudicij inuent⁹ sub noīe christiano nō hꝫ: statim corripitur. vñ sequit̄: Et ait illi: Amice quō huc intrasti non hñs vestē nuptialē? Amicū vocat: qꝛ ē inuitatus ad nuptias: q̄si sit amic⁹ p fidē. Arguit aūt impudentie ꝙ veste sordida mūdicias polluerit nuptiales. ORI. Et qm̄ q̄ peccat ⁊ nō induit dñm iesū christū: nō hꝫ excusationē aliquā. ideo sequtur: At ille obmutuit. HIE. In tpe enī illo nō erit loc⁹ ipudentie: nec negādi facultas cū oēs angeli ⁊ mund⁹ ipse testes sint pctōꝝ. GRE. Non aūt solū reiect⁹ est a nuptijs q̄ iniuriā nuptijs fecit: sed adhuc a ministris regis sup vincula ꝯstitutus ligatus incessiōe qua non ē vsus ad bonū: ⁊ apphēsoria virtute qua nullū op⁹ ad bonū impleuit: cōdēnat⁹ ē in loco ab ol lumine alieno q̄ vocat̄ tenebre exteriores. vñ sequtur: Tūc rex dixit ministris: Liga. ma. ⁊ pe. mit. eū i tene. exteriores. GRE. Ligant̄ tūc pedes ⁊ man⁹ p districtionē sniē: que mō a prauis operib⁹ ligari noluerūt p meliorationem vite: vel tunc ligat pena quos mō a bonis operib⁹ ligauit culpa. AVG. xi. de tri. Prauaꝝ vō atq; distortarū volūtatū implicatio vinculū ē quo alligatur q̄ hoc ait: Ut piciatur in tenebras exteriores. GRE. Interiores aūt tenebras dicim⁹ cecitatē cordis: exteriores vō eternā noctē damnationis. CHRY. sup matth. Uel p h̄ designat̄ differētia tormentoꝝ in pctōrib⁹. Sūt enim pme tenebre exteriores: interiores autez minores: ⁊ nouissimi loci. Seqtur: Ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dentiū

HIE. In fletu oculoꝝ ⁊ stridore dentiū p metaphorā mēbroꝝ corpaliū: magnitudo oñdit̄ tormētorum. Man⁹ quoq; ligatas ⁊ pedes: fletū oculoꝝ ⁊ stridorem dentiū: ad comprobandā resurrectiōis intellige veritatē. GRE. Ut illic dentes strideant q̄ de edacitate gaudebant: illic oculi defleant qui h̄ p illicitas ꝯcupiscentias versabant̄: q̄tenus singula mēbra supplicio subiaceāt q̄ hic singulis q̄busq; vitijs subiecta seruiebant. HIE. Et qꝛ i ꝯuiuio nuptiali nō initiū sed finis querit̄: subdit̄: Multi enim sūt vocati: pauci vō electi. HYLA. In inuitante. n. sine exceptiōe publice bonitatis hūanitas est. in inuitatis vō vocatis de iudicio meritoꝝ pbitatis electio ē. GRE. Nonnulli enī bona nec incipiūt. nōnulli vō in bonis q̄ inceperūt minime psistūt. Tanto ḡ sibi vnusq̄sq; solicite metuat: quanto ignorat q̄ restant. CHRY. sup matth. Uel aliter: Quotiens de⁹ tētat ecclesiam suā ingredit̄ ad eā vt videat discūbentes: ⁊ si inuenerit aliquē nō hñtē vestē nuptialem: interrogat eū vt q̄d fact⁹ ē christian⁹ si hec opa diligebas? Talē ergo christ⁹ tradit ministris suis. i. aliquibus magistris seductionis. ⁊ ligāt man⁹ ei⁹. i. opa: ⁊ pedes. i. mot⁹ aīe: ⁊ mittūt eū in tenebras. i. in errores vel gentiū vel iudeoꝝ vel heresim. ppinquiores. n. sunt tenebre gentiliū: quia veritatez sperņūt quā non audierūt: sed exteriores iudeoꝝ q̄ audierunt: sed non crediderūt: sed magis exteriores hereticoꝝ q̄ audierūt ⁊ didicerūt.

¶ Tunc abeūtes pharisei consilium inierūt ut capent eum in sermone. Et mittūt ei discipulos suos cū herodianis dicētes: Magister scimus qꝛ uerax es ⁊ uiam dei i ueritate doces: ⁊ nō ē tibi cura de aliquo. Nō eni respicis psonā hoim. Dic ergo nob q̄d tibi uidet̄? Licet censū dari cesari an nō? Cognita āt ies⁹ neq̄tia eoꝝ ait: Quid me tētatis hypocrite? Oñdite mihi nūmisma census. At illi obtulerūt ei denariū. Et ait illis iesus: Cui⁹ est imago hec ⁊ supscriptio? Dicūt ei: Cesaris. Tūc ait illis: Reddite ergo q̄ sunt cesaris cesari: ⁊ q̄ sūt dei deo. Et audiētes mirati sūt: ⁊ relicto eo abierunt.

¶ CHRY. sup math. Sicut si aliq̄s claudere voluerit aque currentis meatū si exclusa fuerit p aliquā violentiā aliūde sibi semitā q̄rit: sic iudeoꝝ malignitas ex vna pte ꝯfusa: aliū sibi aditū adinuenit. vñ dr̄: Tū abeū. pha. ꝯsi. inie. vt ca. eū in sermone. Abierūt inquā ad herodianos: Quale ꝯsiliū tales ⁊ ꝯsiliatores. ⁊ iō seqtur: Et mittūt ei disci. su. cū herodianis.

GLO. Tanq̄ ignotis vt facili⁹ deciperēt: ⁊ p eos illū caperēt: cū timētes turbā hoc p se nō psumerēt facē. HIE. Nup quidē sub cesare augusto iudea subiecta romanis: q̄n i toto orbe ē celebrata descriptio stipendaria facta fuerat. Et erat i pplō magna seditio: dicentib⁹ alijs p securitate ⁊ q̄ete q̄ romani p oīb⁹ militarēt: debere tributa psolui. Pharisei vō q̄ sibi applaudebāt i iusticia: ecōtrario nitentib⁹ nō debere pplm dei q̄ decimas solueret ⁊ pmitias daret ⁊ cetera q̄ in lege scripta sūt hūanis legib⁹ subiacere. Cesar aūt august⁹ herodē filiū antipatris alienigenā ⁊ pselitū regē iudeis cōstituerat: q̄ tributis pesset ⁊ romano pareret imperio. Mittūt igit̄ pharisei discipulos suos cū herodianis. i. militib⁹ herodis. seu quos illudētes pharisei qꝛ romanis tributa soluebant: herodianos vocabant: ⁊ non diuino cultui deditos. CHRY. in ho. Propter hoc autez suos discipulos ⁊ herodes milites simul mittūt: vt quodcūq; dixerit rephendat̄. cupiebant enī magis aduersū herodianos eum aliq̄d dicere: qꝛ enim eū detinere timebāt pter turbas: voluerunt ei piculū immittere ex hoc ꝙ esset publicis tributis obnoxi⁹

CHRY. sup matth. Hec ē autē hypocritaꝝ pma simulatio: qꝛ laudāt quos pdē volūt. Et iō i laudē ꝓrumpūt dicētes: Magister scimꝰ qꝛ verax es. Magistruz eū vocant: vt quasi honoratꝰ ⁊ laudatꝰ mysteriū sui cordis simplicit̄ eis aperiat: tanq̄ volens eos habere discipulos. GLO. Tripliciť aūt cōtingit aliquē veritatē nō docere. Primo ex pte ipsius docentis: qꝛ .s. veritatē vel nō nouit: vel nō amat. et ꝯ hoc dicit: Scimꝰ qꝛ verax es. Secūdo ex pte dei: cuiꝰ timore postposito quidā veritatē de eo quam nouerūt: nō pure annūciant. ⁊ ꝯ hoc dicit: Et viam dei in veritate doces. Tertio ex pte ꝓximi: ex cuius timore vel amore aliquis veritatē tacet. ⁊ ad hoc excludēdū dicit: Et nō est tibi cura de aliquo .s. hoīe. non enī respicis ꝑsonā hoīm. CHRY. in ho. Hoc de herode ⁊ cesare occulte insinuabāt. HIE. Blāda quidē ⁊ fraudulēta interrogatio illic ꝓuocat rn̄dentē vt magis deuz q̄ꝫ cesarē timeat. vn̄ dicit: Dic ḡ nobis q̄d tibi videť: licet censū dari cesari an nō? Ut si dicat nō debere tributa solui: statim audiētes herodiani: seditiōis reū ꝯtra romanū pncipē euz teneāt. CHRYSO. in homel. Quia .n. sciebāt ꝙ q̄dam hāc discordiā meditātes occisi erāt: volebant ⁊ ipsū p ſmones hos in talē suspitionē imittere. Sequiť: Cognita aūt ie. neq̄. eoꝝ ait: Quid me tēta. hypocrite. CHRY. sup matth. Non ſm ſmones eorū paciſ cos blāde rn̄dit: sed ſm ꝯsciaꝫ eoꝝ crudelē aspera dixit: qꝛ deꝰ volūtatibꝰ rn̄det: non verbis.

HIE. Prima ḡ vtus ē rn̄dentis: interrogantiū mentes cognoscere: ⁊ nō discipulos sed tētatores vocare. Hypocrita ḡ vocať q̄ aliud ē ⁊ aliud simulat.

CHRY. sup math. Dicit ḡ eis Hypocrite: vt cōsiderātes eū humanoꝝ cordiū cognitorē: qd̄ facere cogitabant perficere nō auderent. Uide ḡ ꝙ pharisei blandiebanť vt pderent: sed iesus ꝯfundebat vt saluaret: qꝛ vtilior est hoī deꝰ iratus q̄ꝫ hō ꝓpitius.

HIE. Sapientia .n. semp sapiēter egit: vt suis potissimū tētatores sermonibꝰ ꝯfuteť. Et iō seq̄tur: Ostēdite mihi nūmisma census. At illi obtulerūt ei denariū. Hoc genus nūmi ē qd̄ ꝓ decē nummis cōputabatur: ⁊ habebat imaginez cesaris. vn̄ seq̄tur: Et ait illis iesus: Cuiꝰ ē imago hec ⁊ suꝑscriptio? Qui putāt interrogationē saluatoris ignorātiā eē ⁊ nō dispensationē: discant ex p̄nti loco ꝙ vtiq̄ꝫ poterat scire iesus cuiꝰ imago eēt in nūmo. Sequiť: Dicūt ei: Cesaris. Cesarē nō putemꝰ augustū: sed tyberiū significari: sub quo ⁊ passus ē dn̄s. Oēs aūt reges romani a pmo cayo cesare qui imperiū arripuerat cesares appellanť. Seq̄tur: Reddite ḡ q̄ sunt cesaris cesari .i. nūmū tributū ⁊ pecuniā. HYLA. Si enim nihil qd̄ cesaris ē penes nos resederit: ꝯditione reddendi ei q̄ sua sūt nō tenebimur. Porro aūt si rebus illiꝰ incūbamꝰ: si iure ptātis sue vtimur: extra q̄relā iniurie ē reddere cesari qd̄ cesaris ē. CHRY. Tu āt cū audieris: Reddite q̄ sūt cesaris cesari: illa scito eū dicere solū: que in nullo pietati nocent: qꝛ si aliq̄d tale fuerit nō adhuc cesaris ē: sꝫ diaboli tributū. Deinde vt nō dicant: qm̄ hoībꝰ nō subijcis subdit: Et q̄ sūt dei deo. HIE. i. decimas: pmitias: oblatiōes: et victimas: sicut ⁊ ipe dn̄s reddidit cesari tributa pro se ⁊ petro: ⁊ deo reddidit que dei sunt: patris faciēs voluntatē. HYLA. Deo etiam que eius sūt reddere nos oportet .i. corpꝰ ⁊ aīam ⁊ voluntatem. Numisma enī cesaris in auro ē in quo est eiꝰ imago depicta. Dei nūmisma hō ē in quo ē dei imago figurata. iō diuitias vr̄as date cesari. deo aūt inocētie vr̄e ꝯsciaꝫ ſuate. ORI. Ex h̄ loco discimꝰ saluatoris exēplo: vt nō his q̄ a multis dicunť: ⁊ ꝓpterea gliosa videnť occasiōe pietatis attēdamꝰ: sꝫ q̄ ꝯueniēt ſꝫ ordinē rōnis dicūť. Possumus aūt ⁊ moraliter intelligē locū istū: qm̄ debemꝰ corpi q̄dā daꝛ q̄si tributū cesari ⁊ necessaria. Quecūq̄ꝫ aūt sūt ꝯueniētia aīarū nature .i. ea q̄ ducūt ad v̄tutē: debemꝰ deo offerre: q̄ ḡ supra modū docēt legē dei: ⁊ de rebꝰ debitꝭ corpi nihil curare ꝑcipiūt sūt pharisei q̄ reddē cesari tributū vetebāt: ꝓhibētes .s. nubē ⁊ abstinē a cibis quos deꝰ creauit. q̄ v̄o supra modū estimat oportē corpibuſ indulgē: ipsi sūt herodiani. Saluator aūt noster vult vt nec virtꝰ minoreť dū supra modū carni ſuimꝰ: nec carnis natura ḡueť dū abūdātiꝰ v̄tutibꝰ adheremꝰ. Uel pnceps mūdi .i. diabolꝰ dr̄ cesar. nō .n. possumꝰ reddē deo q̄ dei sūt: nisi pus reddiderimꝰ pncipi q̄ sūt sua .i. nisi deposuerimꝰ maliciā vniuersā Hoc etiā discamꝰ ex loco p̄nti ꝙ ꝯ tētantes nec oīo tacē debemꝰ nec simplicit̄ rn̄dē: sꝫ circūspecte vt p̄cidamꝰ occasionē q̄rentiū i nobis occasionē: ⁊ doceamus irrephēsibiliter q̄ p̄nt saluare volētes saluari.

HIE. Qui aūt credere debuerāt ad tātā sapiaꝫ mirati sūt ꝙ calliditas eoꝝ insidiādi non inuenisset locū. vn̄ seq̄tur: Et audiēteſ mirati sūt ⁊ relicto eo abierūt. Infidelitatē pariter cū admiratiōe reportātes.

In illa die accesserunt ad eum saducei q dicūt nō esse resurrectionē: ⁊ interrogauerūt euz dicētes: Magister: moyses dixit: Siqs mortuꝰ fuerit non habēs filiū: ut ducat frater eius uxorē illius ⁊ suscitet semē fratri suo. Erāt aūt apud nos septē fratres: ⁊ primꝰ uxore ducta defunctus est: ⁊ non habēs semē reliquit uxorem suam fratri suo. Similiter secūdus ⁊ tertius usq̄ꝫ ad septimuz Nouissime autez omniū: ⁊ mulier defuncta ē. In resurrectione ergo cuius erit de septē uxor: Oēs enim habuerūt eam. Respondens aūt iesus: ait illis: Erratis nescientes scripturas neq̄ꝫ uirtutez dei. In resurrectione eni neq̄ꝫ nubēt neq̄ꝫ nubentur: sed erūt sicut angeli dei in celo. De resurrectione aūt mortuoꝝ nō legistis qd̄ dictum est a deo dicente uobis: Ego sum deus abraā: ⁊ deꝰ isaac: ⁊ deus iacob. Non ē deꝰ mor

tuoꝝ: sed uiuentiū. Et audientes turbe mirabantur in doctrina ei⁹.

CHRY. in ho. Cōfutatis phariseoꝝ discipulis cū herodianis: saducei se immittūt: cū tn̄ ex cōfusiōe priorū eos oporteret effici pigriores: sed psumptio inuerecundū qd est: ꝛ ptinax ꝛ impossibilia tētans. ppt̄ hoc ꝛ euāgelista stupens eoꝝ dementiā: hoc ipsū significat dicēs: In illa die acces. ad eū saducei. CHRY. sup matth. Quū recedebāt pharisei accedebāt saducei: forte tali cōsilio q̄ decertabāt quis eū añ cōprehendere posset: vel si rōne eum non possent supare: saltē p ipsaꝫ frequētiā subuerterēt sensū ei⁹. HIE. Due hereses erāt in iudeis: vna phariseoꝝ: ꝛ altera saduceoꝝ. pharisei traditionū ꝛ obseruationū iusticiā pferebāt: vnde ꝛ diuisi vocabāt a populo. saducei aūt q̄ interptāt iusti: ipi vēdicabāt sibi qḋ nō erāt opib⁹ ꝛ corpis ꝛ aīe resurrectionē credētib⁹ ↄfitentibusq̄ꝫ ꝛ angelos ꝛ spm̄ sequētes iuxta act⁹ aploꝝ: oīa denegabāt. vñ ꝛ hic dr̄: Qui dicūt resurrectiōeꝫ nō esse. ORI. Nō solū aūt carnis resurrectionem negabāt: sed etiam aīe imortalitatem tollebant.
CHRY. sup matth. Uidens enī diabol⁹ q: iusticiā dei oīno extinguere non potuit: introduxit heresim saduceoꝝ q̄ dicerēt nō eē resurrectionē mortuoꝝ: q̄ res omnē ppositū faciende iusticie frangit. q̄s eniꝫ ↄtent⁹ erit aduersus seipsū quotidie luctamina exercere. i. ad spem resurrectionis aspicē. GRE. xiiii. mora. Sūt aūt nonnulli ↄsiderātes qḋ spūs a carne soluit: qḋ caro in putredinē vertit: qḋ putredo i pulnerē reducit: qḋ puluis in elemēta soluit: vt neq̄q̄ꝫ ab humanis oculis videat resurrectionē fieri posse desperāt ꝛ dū arida ossa ispiciūt: hec vestiri carnib⁹: rursusq̄ꝫ ad vitā virescē posse fieri diffidūt. AUG. in enche. Non aūt perit deo terrena materies: de q̄ mortaliū creat caro: sed in quēlibet puluerē cinerē soluatur: in quoslibet halitus aurasq̄ꝫ diffugiat: in quācūq̄ꝫ alioꝝ corpoꝝ substantiā vel in ipsa elemēta vertat: in quoꝝcūq̄ꝫ aīaliū aut etiā hominū cibum cedat: carneq̄ꝫ mutet: anime illi humane i pūcto tpis reddit q̄ eā pmitus vt hō fieret: viueret: cresceret: aīaret. CHRY. sup matth. Ad defensiōꝫ āt sui error i īuenisse se argutissimā rōnē saducei putabāt. vñ seqt: Et int. eū dicētes: magister: moyses dixit: Si q̄s mortu⁹ fuerit. CHRY. in ho. Quia enim imitigabile malū mors erat apud iudeos: q̄ oīa ppūti vita faciebant: in legē deduxit moyses defūcti sine filijs vxorē fratri dari oportere vt defūcto fili⁹ nascerēt ex fratre: ꝛ non excideret nomē ei⁹ qḋ erat quedā mortis mitigatio. nō aūt ali⁹ q̄ꝫ frater vel ppinqu⁹ videbatur accipe vxorē defuncti: qm̄ nō ita putaret qui ex tali cōiūctione erat nascitur⁹ eē fili⁹ ei⁹ q̄ obiit: ꝛ iteꝝ extrane⁹ nō ita haberet necessitatē statuere domū eius q̄ obierat sicut fratres: cui etiaꝫ ex cognitiōe hoc facere iustū erat. Seqnt: Erāt aūt apud nos septem fratres. HIE. Qui resurrectionē corpoꝝ nō credebāt ꝛ aīam putabant interire cum corporib⁹: recte istiusmōi fingūt fabulam q̄ delyramenti arguat eos qui resurrectionē asserant mortuoꝝ. Turpitudinē ergo fabule opponūt: vt resurrectionis denegēt veritatē. vñ cōcludūt: In resurrectione g̃ cui⁹ erit: pōt aūt fieri vt vere in gēte eoꝝ hoc aliqñ acciderit. AUG. de q. euan. Per hos aūt septē frēs mystice intelligunt hoīes impij q̄ fructū iusticie nō potuerūt afferre in terra p oēs. vij. mundi etates: quib⁹ ista terra ↄsistit. postea enī ꝛ ipsa terra trāsiet p quā oēs illi quasi septē steriliter trāsierūt. Seqtur: Rñdens aūt iesus ait illis: Erratis nescientes scripturas neq̄ꝫ vtutē dei. CHRY. sup matth. Sapiēter pmū arguit stulticiā eoꝝ: q: non legebāt secūdo ignorātiā: q: nō cognoscebāt deū. Ex diligētia. n. lectiōis nascit scīa dei: ignorātia āt negligētie filia ē. HIE. Proptea g̃ errāt q: scripturas nesciūt ꝛ q: scripturas nesciūt ↄseqnt igrāt vtutē dei. ORI. Duas āt res dic eos nescire: vnā q̄dē scripturas: alterā āt vtutē dei p quā resurrectio fit ꝛ noua vita i ea. Uel dñs arguēs saduceos nescire vtutē dei se eos nō cognoscere arguebat. ipse enī erat virt⁹ dei ꝛ nō cognoscebāt eū q̄si nescientes scripturas q̄ loquūt de eo: pptera nec resurrectionē credebāt quam facturi⁹ fuerat ipse. Queritur aūt cū saluator dicat: Erratis nescientes scripturas. q̄si dicat: qḋ in q̄busdaꝫ scripturis positū ē qḋ seqtur: In resurrectione neq̄ꝫ nubēt. qḋ i veteri testamēto nō legit scriptuꝫ. Nos aūt dicim⁹: q: scriptū ē nō in ipsis sermonib⁹ manifeste ista dicētib⁹: ſꝫ in mysterio indicantib⁹ fm̄ intellectū moralē: nā cū sit lex vmbra futuroꝝ bonorū dicens qḋlibet de viris ꝛ vxorib⁹: de spūalibus nuptijs pncipalit̄ dicit: Sꝫ nec hoc īuenio alicubi scripturā dicentē scōs post exitū fore sicut angelos dei: nisi forte q̄s ꝛ hoc moralit̄ intelligat fm̄ illud qḋ dicit: Tu aūt ibis ad patres tuos. Itē apposit⁹ est ad populū suū. Dicet aūt aliq̄s: Ideo eos increpabat: q: nō legebāt ceteras q̄ sūt extra legē: ꝛ iō errabāt. Alius āt dicit qḋ nesciebant moysaice legis scripturas: ex eo qḋ diuinū sensū eaꝝ nō scrutabant. CHRY. sup matth. Uel qḋ dicit: In resurrectione neq̄ꝫ nubent: retulit ad hoc qḋ dixerat: Nescitis virtutē dei. Qḋ aūt dixit: Ego sū de⁹ abraam: ad illud qḋ dixit: Nescitis scripturas. Et q̄dē calūniatorib⁹ pmū oportet, in aliqua qōne auctoritatē scripture pferre: deinde rōnē exponere: interrogātib⁹ p ignorātiā pus rōnē exponam⁹: postea auctoritate ↄfirmem⁹: qm̄ calūniatores ↄuincere oportet: iterrogatores aūt docere. iō his interrogantib⁹ p ignorantiā: pus rōnē exposuit dicens: In resurrectōe. HIE. in hoc aūt qḋ dicit: Neq̄ꝫ nubent neq̄ꝫ nubent. Latina ↄsuetudo greco ideomati nō rñdet. Nubere. n. apud latinos pprie dicūt mulieres: ſꝫ nos simplicit̄ dictuꝫ intelligam⁹ qḋ nubē de viris: ꝛ nubi de mulierib⁹ dictū sit.
CHRY. sup matth. In hoc q̄dē sclo q: morimur: iō vxores ducim⁹: vt qḋ moriēdo minuit: nascēdo suppleat. ibi aūt moriēdi necītas tollit: vñ ꝛ nascēdi cā soluta ē. HYLA. Et quidē suffecerat aduersus saduceos opinionē: illecebre corporee recedisse ꝛ officijs cessantib⁹ iania hec corpoꝝ gaudia sustulisse: ſꝫ adiecit: Sꝫ sūt sicut āgeli dei i celo. CHRY. i ho. Per qḋ ad interrogatū ↄueniēt rñdet: q: n. hec erat eis cā estimādi resurrectionē nō eē: q: credebāt eādē fore resurgētiū ↄditionē. Hāc cām remouit: ondēs eos alterius ↄditiōis futuros. Notandū vō qḋ cū de iciunijs ꝛ elemosynis ceterisq̄ꝫ vtutib⁹ spiritalib⁹ locutus fuit: nūq̄ꝫ āgeloꝝ silitudinē introduxit: nisi cū de absolutione ꝛ coitu loqueretur: quoniā sicut oīes

actus carnales opera sunt animaliu: precipue tamē actus libidinis: sic oēs vtutes sunt res angelice: precipue tamē castitas: p quā vincitur natura vtutib⁹.

HIE. Quod ergo infertur: Sed sūt sicut āgeli dei in celo: spiritalis conuersatio repromittit. DIONYSIUS: Tunc eni qñ incorruptibiles ⁊ imortales erimus visibili quidē ipsi⁹ dei apparitione in castissimis contemplatiōib⁹ adimplebimur. intelligibilis aūt luminis datiōe participabim⁹: in impassibili ⁊ in imateriali mēte: sm imitationē supcelestiū mentiū: propter qđ dr̄ q̄ erim⁹ angelis equales. HYLA. Eandē aūt calumniā quā saducei afferunt de cōiugio: afferre plures solent: in quā formā mulieribus sexus resurgat. Sed qualis in scripturis auctoritas ē de angelis: opinando talē in resurrectiōe spei nostre sensum oportet esse de feminis. AVG. xxii. de ciui. dei: Sed mihi meli⁹ videnť sapere qui vtrūq₃ sexū resurrectur͂ non dubitant. Nō eni libido ibi erit: que ɔfusionis causa ē. Nā ṗusq₃ peccassent nudi erant: nā aūt seruabiť: q̄ tūc q̄dē ⁊ a concubitu ⁊ a ptu imunis erit: erūt tñ mēbra feminea nō accōmodata vsui veteri: sed decori nouo: quo nō allicitur aspiciētis ɔcupiscētia q̄ nulla erit: sed dei laudetur sapiētia atq₃ clemētia: q̄ ⁊ qđ non erat fecit: ⁊ liberauit a corruptiōe qđ fecit. HIE. Nemo. n. dicē de lapide ⁊ arbore ⁊ his reb⁹ que nō hñt mēbra genitalia q̄ non nubent neq₃ nubenť: sed de his qui cū pñt nubere: tñ aliqua rōne non nubunt. RABA. Hec aūt que dicta sūt de resurrectionis conditiōib⁹ ṗposite reddidit questioni: de ipsa vō resurrectione ɔtra infidelitatē conuenienter loquiť. CHRY. in ho. Et quia illi interrogando moysen ṗmiserant: p moysen eos ɔfutat. vnde subdit: De resurrectiōe aūt mortuor͂ nō legistis. HIE. Ad cōprobandū resurrectionis veritatē multis aliis exēplis manifestioribus vti potuit: ex quib⁹ est illud: Resuscitabuntur mortui: ⁊ resurgēt qui ī monumētis sūt. ⁊ in alio loco: Multi dormientiū de terre puluere resurgent. Queritur ḡ quid sibi voluerit dñs hoc ṗferre testimoniū qđ videtur ambiguū: vel non satis ad resurrectionis ptinens veritatē: ⁊ quasi hoc plato ṗbauerit quid volebat statim intulerit: Non ē de⁹ mortuor͂: s₃ viuētiū. Supra dixim⁹ aūt saduceos nec angelū nec spm̄ nec resurrectionē corpor͂ ɔfitentes: ⁊ animar͂ quoq₃ interitu₃ ṗdicasse. hi q̄q₃ tñ libros moysi reciepiebant: ṗphetar͂ vaticinia respuentes. Stultū aūt erat inde ṗferre testimonia: cui⁹ auctoritatem nō sequātur. Porro ad eternitatē animarū probandā: de moyse ponit exemplū: Ego sum deus abraam. statimq₃ infert: Nō est de⁹ mortuor͂ s₃ viuentiū: vt cū probauerit animas ṗmanere post mortē. neq₃ eni poterat fieri vt eor͂ eēt deus q̄ nequaq₃ subsisterēt: conuenienter introducereť ⁊ corpor͂ resurrectio que cū animab⁹ bona malaq₃ gesserunt.

CHRY. in ho. Sed qualiter alibi ait: vt viuor͂ ⁊ mortuor͂ dñetur: sed hoc non ē simile ei qđ hic dr̄: mortuor͂. n. ibi dicitur eē dñs: eor͂. s. qui victuri sūt: non aūt eor͂ q̄ semel disparuerūt: ⁊ vltra nō resurgent. HIE. Cōsiderādū etiā q̄ sermo hic ad moysen iam fact⁹ fuerat sanctis istis patriarchis iā ṗdē quiescentib⁹. erāt ergo quor͂ deus erat. nihil eni habere poterāt si nō erant: quia in natura rei est vt eē id necesse sit cui⁹ sit alterū: atq₃ ita habere deū viuētiū est cum deus eternitas sit: ⁊ nō sit eor͂ que mortua sunt habere id qđ eternū est: ⁊ quō esse illi futuri semp negabuntur: quor͂ se eē ṗfiteatur eternitas.

ORIGE. Deus etiam ē qui dicit: Ego sum q̄ sum. Sic ergo impossibile est vt dicať eor͂ deus eē q̄ nō sunt. Et vide quia non dixit: Ego sum de⁹ abraam isaac ⁊ iacob: sed Deus abraam: deus isaac: ⁊ de⁹ iacob. In alio autē loco sic dixit: Deus hebreor͂ misit me ad te. Qui eni pfectissime sūt circa deū: q̄ntū ad cōparationē ceteror͂ hominū totū habēt deū in se. ṗpterea nō cōiter sed singulariter dicť eor͂ deus: vt puta si dicam⁹: Ager ille illorum est: ostendim⁹ q̄ vnusquisq₃ eor͂ nō habet eum ī toto. Si aūt dicim⁹ q̄ ager ille illius ē: demonstram⁹ q₂ totū agr͂ possidet ille. Ubi ergo dicť: De⁹ hebreor͂: imperfectio demonstratur eor͂: quia vnusquisq₃ eor͂ aliqđ modicū de deo habebat. Dicť aūt: Deus abraā: de⁹ isaac: ⁊ deus iacob: q₂ singuli eor͂ totū habebant deū. non aūt ad modicam laudē respicit patriarchar͂ q̄ deo viuebant. AVGV. contra faustū: Oportune itaq₃ eadē voce nūc ɔuinciť manichei: qua tūc cōuicti sunt saducei. nā ⁊ ipsa₃ resurrectionē alio quidem modo: sed tñ etiā ipsi negāt. AVGV. super iohannē: Ideo aūt specialiter de⁹ abraā deus isaac ⁊ deus iacob dicť: quia in istis trib⁹ oēs modi generatiōis filior͂ dei vocanť. Generat eni deus multotiēs de bono ṗdicatore bonū filiū: ⁊ de malo malum: qđ significať p abraam qui de libera vxore fidelem filiū habuit: ⁊ de ancilla infidelē genuit. Aliquādo vō generat p predicatorē bonū ⁊ malū filiū quod significať in isaac q̄ de libera vnū bonū ⁊ alterum malū generauit. Aliquādo generat bonos p bonū ⁊ malū ṗdicatorem: qđ significať p iacob qui bonos filios genuit ⁊ de liber[a] ⁊ ḋ ācilli[s]. CHRY. sup matth. Et vide quō sit infirmior congressio iudeorū contra christū. Prima fuit cum terrore: dicēdo: In qua potestate hec facis? contra quā necessaria fuit con[st]antia cordis. Secunda fuit cū dolo: cōtra quam necessaria fuit acuta sapientia. hec aūt fuit cum ṗsumptione ignara: que ṗcedentib⁹ facilior est. Hominē eni putantē se aliquid scire cū nesciat: viro scienti facile conuincere. Sic ⁊ operatio inimici in primis grauis est: sed siquis forti animo sustinuerit: inueniet eum infirmiorē. Sequiť: Et audiētes turbe mirabantur in doctrina eius. REMI. Non quidē saducei sed turbe miranť. Hoc etiam quotidie agitur in ecclesia. cū eni diuina inspiratione aduersarii ecclesie supanť: turbe fideliū letanť.

¶ Pharisei aūt audientes q̄ silētiū imposuisset saduceis cōuenerunt in unū: ⁊ interrogauit eū unus ex eis legis doctor tētans eum: Magister quod est mandatū magnū in lege? Ait illi iesus: Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ in tota aīa tua: ⁊ in tota mente tua. Hoc est maximū ⁊ primū mandatū. Secūdā au

tem simile est huic: Diliges ꝓximũ tuũ sicut teipsũ. In his duobꝰ mandatis uniuersa lex pēdet ⁊ ꝓphete.

CHIE. Quia supra pharisei in ostēsione denarij fuerant cōfutati: ⁊ aduerse partis viderāt factionē subrutā: debuerant ex hoc moueri ne vltra molirētur insidias: sed maliuolentia ⁊ liuor nutrit impudentiam. vñ dicitur: Pharisei aũt au. ꝙ silen. impo. sadu. cō. in vnũ. ORIGE. Silētiũ aũt saduceis imposuit iesus: volēs oñdere qm̄ mēdacij vocē obmutescē facit claritas veritatis. Sicut. n. ꝓpriũ ē iusti tacere cũ sit tēpus tacēdi: ⁊ loqui cũ sit tempꝰ loquēdi: nō tñ obmutescere: sic propriũ ē oīm q̄ mendacij sũt doctores: obmutescere quidē q̄tũ ad rem: nō aũt tacere. HIE. Pharisei ḡ ⁊ saducei q̄ inter se ꝯtraij sunt ad tētandũ iesũ pari mēte ꝯsentiũt. CHRY. super matth. Uel cōuenerũt in vnũ pharisei vt multitudine vincerent quā rōnibꝰ supare non poterāt. a veritate nudos se professi sũt q̄ multitudine se armauerũt. Dicebant. n. apud se: Unꝰ loq̄tur pro oībꝰ ⁊ oēs loq̄mur ꝑ vnũ: vt siq̄dē vicerit oēs videamur vicisse. si aũt ꝯuictꝰ fuerit: vel solꝰ videaꝛ cōfusus. ⁊ idō sequiꝛ: Et interrogauit eum vnꝰ ex eis legiſ doctor tētans eum. ORI. Oēs ḡ qui nō discendi sed tētādi causa interrogant aliquē doctorꝫ: estimare debemꝰ illius pharisei fratres ſm illud ꝙ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. AVG. de con. euan. Non moueat aũt ꝙ matthēꝰ hic dicit tētantem fuisse: a quo dñs interrogatꝰ est: marcꝰ aũt h̄ tacet: ⁊ in fine ita cōcludit ꝙ ei dñs sapiēter r̄ndenti dixerit: Non longe es a regno dei. Fieri enī pōt vt q̄uis tētans accesserit: dñi tñ r̄nsiōe correctus sit. Aut certe ipsaꝫ tētationē nō accipiamus malā tanq̄ȝ decipe volentis inimicũ: sed tātā potius tāq̄ȝ experiri āplius volētis ignotũ. neq̄ȝ frustra scriptũ ē: Qui facile credit leuis ē corde. q̄d aũt interroget subdiꝛ: Magister qd̄ est mandatũ in lege? ORI. Tētans dicebat: Magister: qm̄ non tanq̄ȝ discipulus christi proferebat hāc vocē. Siquis ḡ nō discit aliq̄d a v̄bo: nec tradit se ei ex toto animo suo: dicit āt ei Magister: frater pharisei ē christũ tētantis. Cũ ḡ ante saluatoris aduentũ legereꝛ lex: forsitan querebaꝛ qd̄ ē mandatũ magnũ in ea. Neq̄ȝ. n. interrogasset hoc pharisēꝰ: nisi diu apud illos de hoc q̄situ fuisset ⁊ nō inuentuꝫ: donec veniēs iesus h̄ doceret. CHRY. sup matth. De magno tñ mādato interrogat: q̄ nec minimũ obseruabat: ille dꝫ interrogare de maiori iusticia q̄ iā minorē cōpleuit. HIE. Uel nō de mandatis interrogat: sed qd̄ sit p̄mũ mādatũ magnũq̄ȝ: vt cũ oīa que deꝰ mandauerit magna sint: quicq̄d ille respondeat occasionem habeat calumniandi CHRYSO. sup matth. Dñs aũt sic ei r̄ndit vt interrogatōis eiꝰ fictā ꝯsciam stati p̄mo r̄nso ꝑcutēt. vñ sequiꝛ: Ait illi iesꝰ Diliges dñm deuꝫ tuũ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ in tota mente tua. Diligeſ inq̄t nō timore qꝛ diligere magis ē q̄ȝ timere. timere enī seruorꝫ est: diligere filiorꝫ. Timor sub necessitate est: dilectio in libertate. Qui in timore seruit deo penā quidē euadit: mercedē v̄o iusticie nō h̄ꝫ: qꝛ iniustꝰ fecit bonuꝫ ꝓpter timorē. Non vult ergo deus vt timeaꝛ seruiliter ab hoībꝰ q̄si dñs. sed vt diligaꝛ q̄ʒ pr̄: q̄ adoptionis spm̄ donauit hoībꝰ. Diligē aũt deũ ex toto corde: est vt cor tuũ non sit inclinatũ ad alicuiꝰ rei dilectionē magis q̄ȝ dei. Diligere aũt deũ in tota aīa: est certissimũ animũ habē in v̄itate: ⁊ firmũ eē in fide. Alius ē. n. amor cordis: ⁊ aliꝰ ē amor aīe. Amor cordis quodāmodo carnalis est: vt etiā carnaliter diligamus deũ: qd̄ facere non possumꝰ: nisi recedamꝰ ab amore mundialiũ reꝝ. Cordis ergo amor sentiꝛ in corde. amor v̄o anime non sentiꝛ sed intelligitur: quia in iudicio anime cōsistit. Qui enī credit apud deũ esse omne bonũ ⁊ nihil boni esse extra ipsũ hic diligit deũ in tota anima. Tota v̄o mēte diligere deum: est vt oēs sensus deo vacent. Cuius enī intellectus deo ministrat: cuiꝰ sapiētia circa deũ est: cuiꝰ cogitatio ea que dei sunt tractat: cuiꝰ memoria q̄ bona sũt recordatur: tota mente diligit deuꝫ. AVG. de doctri. christiana: Uel aliter: Deũ ex toto corde diligere preciperis: vt omnes cogitationes tuas: Ex tota anima: vt omnem vitam tuam: Ex tota mente tua: vt omnē intellectũ tuũ in illũ cōferas. Nullā ergo vite nostre partē reliquit que vacare debeat ⁊ quasi locũ dare vt alia re velit frui. Sed q̄cq̄d aliud diligēdũ venerit in animũ: illuc rapiaꝛ quo totꝰ dilectionis impetus currit: tũc enī est optimus homo cũ tota vita sua pergit ĩ cōmutabile bonũ. GLO. Uel ex toto corde. i. intellectu: Anima. i. voluntate: Mente. i. memoria: vt nihil ei cōtrariũ veliſ: sentias aut recorderis. ORI. Uel aliter: Ex toto corde. i. ſm totā recordationē ⁊ oꝑationē ⁊ cogitationem. Ex tota aīa. i. parati sint eam ponere pro pietate dei. In tota mente: nihil aliud. s. ꝓferentes nisi que dei sunt. Et vide si potes cor quidē accipere ꝓ itellectu: quo intelligibili speculanꝛ: mentē aũt ad ꝓferēdas res. Mente enī ꝓferimꝰ singulas res: ⁊ ꝑ vnũq̄d̄q̄ȝ qd̄ significatur quasi mente nr̄a inambulamꝰ atq̄ȝ proferimus. Si aũt tētāti phariseo dñs nō r̄ndisset: estimare possemꝰ non esse vnũ mādatũ maiꝰ altero Sed dñs r̄ndens subdit: Hoc ē maximũ ⁊ p̄mũ mādatũ. vbi discimus sententiā de mandatis: qd̄ ē magnũ ⁊ sũt inferiora vsq̄ȝ ad minima. R̄ndet aũt dñs nō solũ qd̄ ē magnũ mandatũ: sed etiā primũ: nō ꝑ ordine scripture: sed pro dignitate virtutis. Hi autē soli huiꝰ mandati suscipiũt magnitudinē ⁊ primatũ qui nō solũ diligunt dñm deũ suũ: sed etiā illa tria susceperint. Docuit aũt ꝙ non solũ ē magnũ ⁊ p̄mũ sed etiā ꝙ esset ſm simile priori. vñ sequiꝛ: Secũdũ aũt simile ē huic: Diliges ꝓximũ tuũ sicut teipsũ. Si aũt qui diligit iniquitatē odit aīam suā: manifestuꝫ ꝙ non diligit proximũ sicut seipsũ. cũ nec seipsũ diligat. AVG. p̄mo de doctri. christiana: Manifestũ est autē omnē hominē proximũ eē deputādũ: quia erga neminē oꝑandũ est malũ. Jam v̄o si vel cui p̄bendũ: vel a quo p̄bendũ est nobis officium misericordie recte proximꝰ dicitur: manifestũ est hoc p̄cepto quo tenemur diligere proximuꝫ etiam sanctos angelos ꝯtineri: a quibus nobis tanta misericordie impēdũꝛ officia: quāta nobis in scripturis animaduertere facile ē: ex quo ⁊ ipse dñs nr̄ ꝓximũ se nobiſ dici voluit: qm̄ seipsũ dñs iesus significat opitulatũ eē semiuiuo iacēti in via. AVG. viii. d̄ tri. Qui aũt amat hoīes: aut qꝛ iusti sũt: aut vt iusti sint amaꝛ dꝫ sic. n. ⁊ seipsũ amare dꝫ: aut qꝛ iustꝰ ē: aut vt iustꝰ sit:

sic enim diligit ꝓximū sicut seipsū sine vllo piculo. AVG.i.de doc.christiana: Si aūt teipsū nō nō ꝓpter te debes diligere: sed ppter illū vbi dilectiōis tue rectissim⁹ finis est: nō indigeat aliquis hō: si ꝛ ipsū ꝓpter deū diligis. quisq̄s ḡ recte ꝓximū diligit: hoc cū eo debet agere vt etiā ipse toto corde diligat deum. CHRY.sup matth. Qui aūt hoīem amat sic est sicut q̄ deū amat: q2 imago dei ē hō: in quo deus diligitur: sicut rex in sua imagine honoraẗ. Et ppē hoc dr̄ hoc mandatū simile esse p̄mo. ORI. Uel aliter: Qd̄ mādatū sequēs p̄mo ē sile: significat idē esse officij ꝛ meriti ī vtroq3. neq3 eni dei sine christo aut christi sine deo pōt vtilis eē dilectio ad salutē. Sequiẗ: In his duob⁹ mandatis tota lex pendet ꝛ ꝓphete. AVG.de que.euan. Pendet dixit.i. illo referẗ vbi habet finē. RABA. Ad duo.n.hec p̄cepta ptinet tot⁹ decalog⁹. p̄cepta quidē p̄me tabule ad dilectionē dei: p̄cepta secūde ad dilectionē ꝓximi. ORI. Uel q2 q̄ oīa impleuit q̄ scripta sūt de dei dilectione ꝛ ꝓximi: dign⁹ ē magnas grās a deo pcipe vt intelligat oēm legem ꝛ ꝓphetas. AVG vij.de trini. Cū aūt sūt duo p̄cepta ī quib⁹ pēdet lex ꝛ ꝓphete: dilectio dei ꝛ ꝓximi nō immerito scriptura plerūq3 ꝓ vtroq3 vnū ponit: siue dilectionē dei: sicut ē illud: Scim⁹ enī qm̄ diligentib⁹ deū oīa cooꝑantur ī bonū: siue dilectionē ꝓximi. sicut ē illud: Oīs lex in vno impleẗ: Diliges ꝓximū tuū sicut teipsū. S3 hoc ideo: q2 q̄ ꝓximū diligit ꝯsequēs est vt deū diligat. Ex vna eni eademq3 charitate deū ꝓximūq3 diligim⁹: sed deū ꝓpter deū: nos aūt ꝛ ꝓximū ꝓpter deum. AVG.i.de doctri.christiana: Sed tm̄ qm̄ excellentior ꝛ supra nr̄am naturā ē diuina substantia: p̄ceptū quo diligim⁹ deū a ꝓximi dilectiōe distinctū ē: q̄ si te totū intelligas.i.aīam ꝛ corp⁹ ꝛ ꝓximū tuū.i.aīa3 ꝛ corp⁹: nullū diligēda3 rez gen⁹ ī his duob⁹ p̄ceptis ptermissū ē. Cū enī pcurrat dilectio dei sequitur dilectio ꝓximi eiusq3 dilectōis modus p̄script⁹ sit: vt eū sicut teipsū diligas simul ꝛ tui abs te dilectio ptermissa non est.

¶ Congregatis aūt phariseis interrogauit eos iesus dicēs: Quid uob uideẗ de christo cuius fili⁹ ē? Dicūt ei: Dauid. Ait illis: Quō ergo dauid in spū uocat eū dn̄m dicēs: Dixit dn̄s dn̄o meo: sede a dextris meis. Donec ponā inimicos tuos: scabellū pedum tuoꝝ? Si ergo dauid uocat eū dn̄m: quō fili⁹ eius est? Et nemo poterat ei rn̄dere uerbū: neq3 ausus fuit quisq3 ex illa die cu3 amplius interrogare.

¶ CHRY.in home. Judei estimantes christū eē hominē purū: eū ꝑtabāt: nec eū tētassēt si filiū dei credidissent. Uolēs ḡ christ⁹ ondē q̄ cognoscebat fallaciā cordis eoꝝ: ꝛ q2 de⁹ erat: nec manifeste voluit dicē veritatē: ne occasionē blasphemie inueniētes iudei ampli⁹ insanirēt. Nec oīno tacere: q2 ad h̄ venerat vt veritatē annūciaret: ideo talē interrogationem eis ꝓposuit: vt ipsa interrogatio eis ostenderet quis esset. Unde dicit: Congregatis aūt phariseis interrogauit eos iesus dicens: Quid vobis videtur de christo cu⁹ fili⁹ ē? CHRY.in ho. Discipulos q̄dem p̄mū interrogauit qd alij dicerēt de christo: ꝛ tūc qd ipsi dicerēt: hos aūt non ita. Profecto eni seductorē eū dixissent ꝛ malū. existimabāt aūt: quoniam christus pur⁹ homo erat: ꝛ ideo dixerūt eū esse filiū dauid: ꝛ hoc ē qd̄ subdiẗ: Dicūt ei dauid. Ipse aūt hoc rephendēs: inducit ꝓphetā dominationem ei⁹ ꝛ ꝓprietatē filiationis ꝛ cohonorationē que est ad patrē testātē. Unde diciẗ: Ait illis: Quō ergo dauid in spū vocat eū dn̄m dicēs: Dixit dn̄s dn̄o meo: sede a dextris meis: donec. HIE. Testimoniū hoc de.cix.psalmo sumptum est: Dn̄s ergo filius dauid vocaẗ: non s̄m id qd̄ de eo natus ē: sed s̄m id qd̄ natus est ex patre semp fuit p̄ueniēs ipsum carnis sue patrē: vocat aūt eū dn̄m suū nō erroris incerto: nec ꝓpria voluntate: sed spūsancto. REMI. Qd̄ aute3 dicit: Sede a dextris meis: nō intelligendū ē q̄ de⁹ corporeus sit vt dextrā vel sinistrā habeat: sed a dextris dei sedere ē in honore ꝛ equalitate paterne dignitatis manere. CHRY.sup matth. Puto aute3 hanc interrogationē non solū cōtra phariseos: s3 etiā ꝯtra hereticos posuit. nā s̄m carnē vere fili⁹ erat dauid: dn̄s aūt s̄m diuinitatē. CHRY.in home. Nō aūt in hoc stat: sed vt timeāt subdit: Donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ. vt saltē ita eos inducat. ORI. Deus etiā non ad pditionē solu3 ponit scabellū pedū christi inimicos ipsi⁹: sed ad eoꝝ salutem. REMI. Donec aūt ꝓ infinito poniẗ: vt sit sensus: Sede semp: ꝛ inimici tui in sempiternū subijcientur pedib⁹ tuis. GLO. Qd̄ aūt a p̄re inimici subijciuntur filio: non infirmitatē filij: sed vnitatē nature significat. nam ꝛ filius subijcit inimicos patri: q2 patrē clarificat sup terram. Et ex hac auctoritate ꝯcludit: Si ergo dauid vocat eū dn̄m: quō fili⁹ ei⁹ est?

HIE. Interrogatio hec nobis ꝓficit vsq3 hodie ꝯ iudeos. Et hi eni q̄ ꝯfitenẗ christū eē venturum: hominē simplicē ꝛ sanctū virū asserūt de genere dauid. Interrogem⁹ ergo eos docti a dn̄o si simplex hō ē: ꝛ tamē filius dauid: quō dauid vocat eū dn̄m suū? Judei aūt ad deludendā interrogatiōis veritatē: friuola multa ꝯfingūt: vernaculū abrae asserentes cuius fuit damascus eliezer: ꝛ ex ipsi⁹ psona scriptum psalmū: q̄ post cedē q̄nq3 regu3 dn̄s deus dn̄o suo abraam dixerit: Sede ad dextrā meā donec pona3. Quos interrogemus quō dixerit abrae ea q̄ sequūtur: ꝛ rn̄dere cogam⁹ quō abraam ante luciferū genitus sit: ꝛ quō sacerdos fuit s̄m ordinem melchisedech: ꝓ quo melchisedech obtulerit panē ꝛ vinu3: ꝛ a quo decimas p̄de accepit. CHRY.in ho. Hoc tantū impositū finē ipsoꝝ quasi magnū ꝛ sufficiens ꝯcludere eoꝝ ora. vn̄ sequiẗ: Et nemo poterat rn̄dere ei verbū. Neq3 ausus fuit quisq3 ex illa die eū ampli⁹ interrogare. Siluerūt eni extunc non volētes: sed nō habēdo aliqd dicere. ORIGE. Si aūt interrogatio eoꝝ fuisset ex volūtate discēdi: nūq3 eis talia ꝓposuisset: vt ampli⁹ non essent ausi eū interrogare. RABA. Ex hoc aūt intelligim⁹ venena inuidie superari posse: sed difficile quiescere.

Tunc iesus locutꝰ est ad turbas ⁊ ad discipulos suos dicẽs: Sup cathedrã moysi sedebũt scribe ⁊ pharisei. Omnia ergo quecũqꝫ dixerint uobis suate ⁊ facite: scd̃m opera uero eorũ nolite facere. Dicũt eni ⁊ nõ faciunt. Alligauit aũt onera grauia ⁊ iportabilia ⁊ iponũt in humeros hominuꝫ: digito autẽ suo nolũt ea mouere.

¶ CHRY. sup matth. Postq̃ dñs sacerdotes respõ
sione ꝓstrauit: ⁊ icorrigibilẽ eorũ cõditionẽ ondit:
sicut clerici si malefecerĩt iemẽdabiles sũt: laici vero
delinquẽtes facile emẽdanť: tũc cõuertit sermones
ad apostolos ⁊ ad populũ. vñ dicit: Tũc lo. ẽ iesus
ad turbas ⁊ ad discipu. suos. Infructuosũ nãqꝫ est
verbũ i quo sic alter cõfundiť: vt alter nõ erudiať.
ORI. Sũt ãt meliores discipuli christi reliq̃s tur
bis: ⁊ inuenis in ecclesiis quosdã affectuosiꝰ accedẽ
tes ad verbũ dei esse discipulos christi: ceteros autẽ
populũ esse ipsiꝰ. Et iterdũ quedã discipulis solis di
cit: quedã vero turbis: alia vero turbis simł atqꝫ di
scipulis sicut sũt hec. vñ seqť: Dicẽs sup cathedram
moysi. Qui legẽ moysi ꝓfiteñ ⁊ iterp̃tari gloriant
hi sedẽt sup cathedrã moysi. Qui ergo nõ recedunt
a lrã legis: scribe dicunť. Qui aũt maiꝰ aliq̃d ꝓfitẽ
tes: diuidũt seip̃os quasi meliores a multis pharisei
dicunť: qd̃ interp̃taťr diuisi. Qui autẽ moysen sm̃
spiritalẽ virtutẽ itelligũt ⁊ exponũt: sedẽt quidẽ sup
cathedrã moysi sed nõ sunt scribe ⁊ pharisei: sed his
meliores dilecti christi discipuli. Post aduentũ aũt
christi sedẽt sup cathedrã ecclesie: q̃ ẽ cathedra chri
sti. CHRY. sup matth. Uidendũ ẽ tñ quõ quis su
per cathedrã sedeat: q: nõ cathedra facit sacerdotẽ
nõ locꝰ sanctificat hominẽ: sed hõ locũ. Ideoqꝫ malꝰ
sacerdos de sacerdotio suo crimẽ acq̃rit: nõ digni
tatẽ. Ne aũt aliq̃s dicat: qm̃ ꝓpter h̃ desidior factꝰ
sum ad agẽdũ q: malꝰ est doctor: hãc destruit opini
onẽ: cũ subdit: Oĩa ergo quecũqꝫ dixe. vo. ser. ⁊ faci
te. Nõ eni sua dicũt: sed q̃ dei sũt: q̃ ꝑ moysen deꝰ in
legẽ dedit. Et ituere quãto circa moysen vtiť ho
nore: eã iterũ q̃ ad vetꝰ ẽ testamentũ cõcordiã ostẽ
dens. ORI. Si aũt scribe ⁊ pharisei sedẽtes super
cathedrã moysi sũt iudeorũ doctores: sm̃ lrãm do
cẽtes legis mãdata: quõ iubet nos dñs sm̃ oĩa que
dicũt illi facere? cũ apostoli i actibꝰ vetẽt fideles vi
uere sm̃ lrãm legis spiritaliter nõ itelligẽtes. Que
cũqꝫ ergo dicũt nobis ex lege itelligẽtes sensũ legis
facimꝰ ⁊ seruamꝰ: nequaq̃ faciẽtes sm̃ op̃a eorũ.
Nõ eni sicut lex docet faciũt: nec itelligũt velamen
tẽ sup lrãm legis. Uel cũ oĩa audieris nõ oĩa intelli
gas p̄cepta legis: puta multa q̃ de escis sũt ⁊ que de
hostiis ⁊ similia: sed ea q̃ corrigũt mores. Sed quare
nõ de lege grẽ h̃ mãdauit sed de doctriña moysi? q:
s. nondũ erat tẽpus p̄cepta noue legis añ tempꝰ pas
sionis mãifestare. Mihi aũt videť ꝙ ⁊ aliq̃d aliud
ꝓdispensans hoc dicit. q: eni accusaturꝰ erat scribas
⁊ phariseos i sequẽtibꝰ s̃monibus: ne videreť apud
stultos ex h̃ eorũ principatũ cap̃e vel ꝓpter inimici
tiã hoc facere: p̃imũ a se hãc suspitionẽ remouet: et
tũc eos icipit rep̃hendere: vt turbe nõ in eadẽ vitia
icidãt. ⁊ id̃o ne existimẽ ꝙ q: debẽt eos audire: ideo
eos debeãt i operibꝰ imitari. Subdiť enim: Scd̃m
vero op̃a eorũ nolite facere. Quid ẽ aũt doctore illo
miserabiliꝰ: cuiꝰ vitã discipuli cũ nõ sequũtur saluã
tur: cũ imitanť ꝑdunť. CHRY. sup matth: Sicut
aũt aurũ de terra eligiť: ⁊ terra relinquiť: sic ⁊ audi
tores doctrinã accipiãt: ⁊ mores relinquãt. Frequẽ
ter eni de homĩe malo bona doctrina ꝓcedit. Sicut
aũt sacerdotes meliꝰ iudicant ꝓpter bonos malos
docere q̃ ꝓpter malos bonos negligere: sic ⁊ subdi
ti ꝓpter bonos sacerdotes etiã malos honorent: ne
ꝓpter malos boni etiã contẽnanť. meliꝰ ẽ eni malꝭ
iniusta ꝑstare q̃ bonis iusta subtrahere. CHRY.
i ho. Cõsidera vero vnde icipit eos rep̃hẽdere. Naꝫ
sequiť: Dicũt eni ⁊ nõ faciũt. Maxie eni accusatio
ne dignꝰ ẽ: q̃ doctrine auctoritatẽ habẽs: legẽ trans
gredit: p̃mo quidẽ q: p̃uaricať q̃ alios corrigere de
bet: deide q: peccãs maiore pena dignꝰ ẽ ꝓpter ho
norẽ: tercio q: plꝰ corrũpit velut i ordĩe doctorꝫ pec
cans. Rursus aũt ⁊ aliã eorum rep̃hensionẽ ponit
qm̃ graues sũt sibi subiectis. vñ sequiť: Alligant eniꝫ
onera grauia. In quo duplicẽ eorũ malitiã ostẽdit:
vnã quidẽ ꝙ sine venia expetũt a subiectis summaꝫ
diligẽtiã vite: aliã vero i hoc ꝙ sibiip̃is multã conce
dũt licentiã. Oportet aũt bonũ p̃ncipẽ ecõtrario se
habere. i his eni que sm̃ seip̃m sũt: grauẽ iudicẽ esse
in subiectis aũt mãsuetũ. Intẽde aũt qualiter ⁊ eorꝫ
rep̃hẽsionẽ aggrauat. Nõ eni dixit Nõ possunt: sed
Nolũt. neqꝫ dixit Portare: sed Digito mouere. i. ne
qꝫ ꝓpe fieri neqꝫ tãgere. CHRY. sup matth. Et q̃
dẽ quantũ ad phariseos ⁊ scribas de quibꝰ loquiť:
onera grauia ⁊ iportabilia dicit legis mãdata: de q̃
bus petrꝰ i actibꝰ dicit: Ut q̃d vultis iponere iugũ
sup ceruices discipulorũ: qd̃ neqꝫ nos neqꝫ patres
nostri portare potuimꝰ? Onera eni legis quibusdaꝫ
rationibꝰ fabulosis cõmendãtes: auditoribꝰ q̃si vin
cula sup humeros cordis eorũ alligabãt: vt velut ra
tionis vinculo cõstricti nõ reijcerẽt ea a se. Ipsi autẽ
nec ex modica pte ea implebãt. i. vt nõ dicãt pleno
op̃e: sed nec modico tactu. i. digito. GLO. Uel al
ligãt onera. i. vndecũqꝫ traditiões colligũt que con
sciẽtiã nõ leuãt: sed grauãt. HIERO Humeri au
tẽ ⁊ digitꝰ ⁊ onera ⁊ vincula q̃bus alliganť onera:
spiritaliter sũt itelligẽda. Hic etiã generaliť dñs ad
uersus oẽs magistros loq̃tur q̃ grãdia iubẽt ⁊ mio
ra nõ faciũt. CHRY. sup matth. Tales aũt sũt qui
graue põdus veniẽtibus ad penitẽtiã iponunt: ⁊ sic
dũ pena p̄sens fugiť: contẽniť pena futura. Si eni
fascẽ sup humeros adolescẽtis quẽ nõ põt baiulare
posueris: necesse habet vt aut fascẽ reijciat: aut sub
põdere cõfringaťr: sic ⁊ homini cui graue põdus pe
nitẽtie ponis: necesse ẽ vt aut penitẽtiã reijciat aut
suscipiẽs dũ sufferre nõ põt: scãdalizatꝰ ampliꝰ pec
cet. Deide ⁊ si erramꝰ modicã penitẽtiã iponẽtes: nõ
ne meliꝰ ẽ ꝓpter misericordiã reddere rationẽ q̃ ꝓ
ter crudelitatẽ? vbi paterfamilias largꝰ ẽ: dispensa
tor nõ debet eẽ tenax. Si deꝰ benignus: vt q̃d sacer
dos eiꝰ austerꝰ? Uis apparere sanctꝰ? circa tuã vitã

esto auster⁹: circa alioꝝ benign⁹. audiãt te homĩes pua mãdantẽ ⁊ grauia facientẽ. Talis ẽ autẽ sacerdos q̃ sibi idulget ⁊ alios erigit: queadmodũ malus descriptor tributi in ciuitate qui se releuat ⁊ onerat tribuentes.

Omnia uero opa sua faciũt ut uideant̃ ab hominibus. Dilatãt eni phylateria sua: ⁊ magnificãt fimbrias. Amãt autẽ primos recubit⁹ i cenis ⁊ primas cathedras i synagogis: ⁊ salutationes in foro: ⁊ uocari ab hominib⁹ rabbi. Uos aũt nolite uocari rabbi. Un⁹ est eni magister uester omẽs aũt uos fratres estis. Et patrẽ nolite uocare uobis sup terram un⁹ est eni pater uester q in celis est. Nec uocemini magistri: q2 magister uester un⁹ ẽ christ⁹. Qui maior ẽ uestrũ: erit mister uester. Qui autẽ se exaltauerit humiliabit̃: ⁊ qui se humiliauerit exaltabit̃.

¶ CHRY. i ho. Supra dñs arguerat scribas ⁊ phariseos crudelitatis ⁊ negligẽtie: cõsequẽter autẽ arguit eos inanis glorie q̃ fecit eos a deo recedere. vñ dicit: Omĩa autẽ opa sua fa. vt vide. ab hominibus.

CHRY. i ho. In oĩ re nascit̃ qđ ipam extermĩat: sicut ex ligno vermis ⁊ ex vestimẽto tinea. vñ sacerdotũ misteriũ q̃ positi sũt ad edificationẽ sanctitatis corrũpere diabol⁹ nitit̃: vt hoc ipm bonũ dũ propter homĩes fit fiat malũ. Tolle h̃ vitiũ de clero: ⁊ sine labore oĩa resecabis. ex hoc eni fit: vt difficile clerici peccãtes penitẽtiã agãt. Uult aũt dñs i h̃ ostẽdere cãm pp̃ter quã nõ poterãt credere christo: h̃ ẽ q2 oĩa faciũt vt videant̃ ab hoĩbus: ipossibile eni ẽ vt credat christo celestia pdicãti: q̃ gloriã hominũ cõcupiscit terrenã. Legi eni aliquẽ interpretantem hũc locũ: Supra cathedrã. i. in honore ⁊ gradu quo fuerat moyses cõstituti sũt scribe ⁊ pharisei idigne q̃ legẽ pphetãtẽ de christo vẽturo pdicabãt aliis: ipi aũt nõ recipiebãt psentẽ: pp̃ter h̃ hortat̃ populum audire legẽ quã pdicabãt. i. credere i christũ pdicatũ a lege: ⁊ nõ imitari scribas ⁊ phariseos icredulos. ⁊ reddit cãm quare pdicabãt ex lege christũ vẽturũ: ⁊ nõ credebãt i eũ: q2. s. oĩa opa sua faciũt: vt ab hominib⁹ videant̃. i. q2 nõ pdicabãt christũ venturũ desiderio aduẽtus ei⁹: sed vt doctores legis eẽ ab hominib⁹ viderent̃. ORI. Ad h̃ aũt opa sua faciunt vt ab hominib⁹ videant̃: visibilẽ suscipiẽtes circũcisionẽ: ⁊ visibiliter corporalia fermẽta auferẽtes de domib⁹ suis ⁊ similit̃ his similia agẽtes. christi vero discipuli legẽ i occultis iplẽt quasi i occulto cõstituti iudei: vt apostol⁹ dicit. CHRY. i ho. Uide autẽ hic q cũ quadã itẽtiõe eos icusat. Nõ eni simpliciẽ ait: q faciãt opa sua: vt videant̃ ab homib⁹: sed addidit oĩa. Deinde mõstrat q neq3 i magnis vane glo-

riabant̃: sed i q̃busdã vilib⁹ reb⁹. vñ subdit: Dilatãt eni phila. sua ⁊ magnificãt fimbrias. HIE. Dñs. n. cũ dedisset mãdata legis p moysen: ad extremũ intulit: Ligabis ea i manu tua: ⁊ erunt semp añ oculos tuos. ⁊ ẽ sẽsus: Precepta mea sũt i mãu tua: vt ope copleant̃. sint añ oculos tuos: vt die ac nocte mediteris i eis. Hoc pharisei male iterp̃tantes scribebãt i mẽbranis decalogũ moysi. i. decẽ legis verba: complicãtes ea ⁊ ligãtes i frõte: ⁊ quasi coronaꝝ capitis faciẽtes: vt semp añ oculos mouerent̃. Iusserat quoq3 aliud moyses vt i quatuor angulis pallioꝝ hiacyntinas fimbrias facerẽt ad israel populũ discernẽdum: vt quõ i corpibus circũcisio signũ iudaice gentis daret: ita vestis haberet aliquã differẽtiã. Superstitiosi vero magistri captãtes aurã populare: atq3 ex mulierculis captãtes lucra: faciebãt grandes fimbrias: ⁊ acutissimas i eis spinas ligabãt: vt videlicet ambulãtes ⁊ sedẽtes iterdũ: ⁊ quasi hac cõmotione retraherẽtur ad ministeria fuitutis dei. Pictatiola ergo illa decalogi philateria vocabãt. i. oseruatoria eo q quicũq3 habuissẽt ea: quasi ob custodiã ⁊ munimẽtũ sui haberẽt. Nõ itelligẽtib⁹ phariseis q hec i corde portãda sũt nõ in corpe: alioqn ⁊ armaria ⁊ arce habẽt libros: ⁊ noticiã dei nõ habẽt. CHRY. Illoꝝ aũt exẽplo adhuc multi aliqua noĩa hebraica angeloꝝ cõfingũt ⁊ scribũt: ⁊ alligãt q̃ nõ itelligẽtibus metuẽda videnẽt. q̃dã vero aliquã ptem euãgelij scriptã circa collũ portãt. Sed nõne quotidie euãgeliũ i ecclesia legit̃: ⁊ audit̃ ab oĩbus? Cui ergo i aurib⁹ posita euãgelia nihil psunt: quõ eũ possũt circa collũ suspẽsa saluare? Deide vbi ẽ virt⁹ euãgelij i figuris literaꝝ: an in itellectu sensuũ? si i figuris: hñ circa collũ suspẽdis. si i itellectu: ergo meli⁹ i corde posita psunt: q̃3 circa collũ suspẽsa. Alij vero sic expõnũt hũc locũ: q2 dilatabãt verba sua de ppriis obseruãtijs: quasi philateria. i. cõseruatoria salutis ea populo assidue pdicãtes. Fimbrias aũt vestimẽtorũ magnificatas dicit supeminẽtias eorũdẽ mãdatorũ. HIE. Cũ aũt supflue philateria dilatẽt: ⁊ magnas faciãt fimbrias: gloriã cupiẽtes ab hominibus: cõseqũẽter arguunt̃ i reliqs. vñ dicit̃: Am. t. n. pmos accu. i ce. ⁊ pmas cathe. i synago. RABA. Notãdũ q nõ salutari i foro: nõ pmo sedere vl' discũbere nõ vetat eos: q̃bus h̃ officij ordie cõuenit: sed eos q̃ hec siue habita siue nõ habita idebite amant a fidelib⁹: q̃si iprobos dicit eẽ cauendos. CHRY. Nõ eni vitupat eos q̃ in pmo loco recũbunt: s3 eos q̃ amãt pmos discubit⁹: ad volũtatẽ vitupationẽ referẽs: nõ ad factũ. Sine cã eni loco se hũiliat: q̃ corde se pfert. aliq̃s eni iactator audiẽs laudabile eẽ in vltio loco discũbere: discũbit p⁹ oẽs: ⁊ nõ solũ iactãtiã cordis nõ dimittit: sed adhuc aliã iactãtiã hũilitatis acquirit vt qui vult videri iustus ⁊ humilis videatur. Multi enim supbi corpe quidẽ i nouissimo recũbẽtes: cordis aũt elatiõe vident̃ sibi in capite recũbere. ⁊ multi sũt hũiles i capite recũbẽtes: ⁊ cõsciẽtia se i vltio eẽ existimãt. CHRY. i ho. Intendeãt vbi i eis vana gloria dñabat̃: i synagogis. s. i quos itrabãt: alios directuri. In cenis h̃ pati qualitercũq3 tolerabile erat: quẽ uis doctorẽ i admiratõe esse oporteat: nõ i ecclesia solũ sed vbiq3. Si aũt diligere talia ẽ icusatio q̃3 malũ ẽ studere: vt his aliq̃s petia-

tur. CHRY. sup matth. Primas etiã salutationes amãt: nõ solũ i tẽpore vt eos primũ salutem⁹: sȝ etiã i voce vt clam ĩtes dicam⁹: Aue rabbi: ⁊ in corpe vt flexis capitib⁹ eis ĩcurue nur: ⁊ i loco vt in publico salutent. vñ dicit: Et salutationes i foro. RABA. Cuius ⁊ h̄ culpa nõ careat: si ĩde i foro litib⁹ ĩter eẽ q̄ i cathedra moysi magistri synagoge cupiũt appellari: ⁊ vocari ab homĩb⁹ rabbi. CHRY. sup matthe ũ. i. vocari volũt ⁊ nõ eẽ: nomẽ appetũt: ⁊ officiũ negligũt. ORI. In ecclesia etiã christi inueniuntur mẽsarũ suscipiẽtes pmatũ vt diacones fiãt: cõsequẽter aũt pmas cathedras eorũ q̄ dicunt̄ psbyteri pripere ambiũt. q̄dã aũt machinant̄ vt epi vocent̄ ab hominibus: h̄ ẽ rabbi. christi aũt discipul⁹ diligit q̄dẽ i spũalib⁹ cenis recubit⁹ pmos: vt meliora spũalũ ciborũ mãducet. Diligit etiã cũ apostolis sedẽtibus sup. xii. thronos pmas cathedras: actib⁹ bonis dignũ se pbere sẽ i nãs cathedris huiusmõi. sic aũt ⁊ salutatiões diligit q̄ fiũt i nũdinis celestib⁹. i. celestib⁹ pmitiuorũ cõgregationib⁹. Uocari aũt rabbi neq ab homib⁹ neq ab aliquo alio diligit iust⁹: q: vn⁹ ẽ magister oim. vñ subdit: Uos aũt noli. voca. ri rabbi. CHRY. i ho. Uel aliter: Premissorũ de q̄bus phariseos ĩcusauerat: alia quidẽ sicut pua ⁊ vilia ptermisit: q̄si discipulis de his ĩstrui nõ ĩdigentib⁹: sȝ qđ erat oim malorũ cã. i. thronũ appetere magistralẽ h̄ i mediũ ducit ad discipulos ĩstruendũ. vñ subdit: Uos aũt nolite vo. rab. vn⁹ ẽ ei magister vester. CHRY. sup matth. q. o. Nolite vocari rabbi: ne qđ deo debet̄ vobis psumatis. Nolite ⁊ alios vocare rabbi: ne diuinũ honorẽ homib⁹ deferatis: Un⁹ ẽ eni magister oim q̄ oẽs homies naturaliter doc. Si ei hõ hominẽ erudiret: oẽs homies discerẽt qđ habẽt doctores. nũc aũt q: nõ hõ docet sed de⁹: multi quidẽ docent̄: pauci aũt discũt. Nõ eni hõ ĩtellectũ pstat homini docẽdo: sed a deo pstitũ p admonitionẽ exercet. HYLA. Et vt meminerit discipuli se filios gentis vni⁹: ⁊ p noue natiuitatis generationẽ terreni ori⁹ excessisse pmordia subdit: Omẽs aũt vos fratres estis. HIE. cõtra heluidiũ: Oẽs autẽ homies affectu fratres dici possũt. qđ i duo diuidit̄: i speciale: ⁊ cõe. In speciale: q: oẽs christiani fratres vocant̄. Porro i cõ. nune: q: oẽs hoies ex vno patre nati pari ĩter nos germanitate cõiũgimur. Sequit̄: Et patrẽ noli. vo. ⁊c̃. CHRY. sup matth. In mũdo eni q̄uis hõ hominẽ generat: tñ vn⁹ ẽ pater q̄ oẽs creauit. Nõ eni ĩnitiũ vite habem⁹ ex parentibus: sȝ trãsitũ vite p eos accipim⁹. ORI. Sed quis nõ vocat patrẽ i terris: q̄ p oẽm actũ ſm deũ ĩpletũ dicit: Pater noster q̄ es i celis. GLO. Quia võ apparebat q̄s eẽt oim pr̃ i h̄ q dixerat: Qui es i celis: vult exponere q̄s sit oim magister. vñ pceptũ de magistro iterũ repetit dicẽs: Ne vocemini magistri q: magister vester vn⁹ ẽ christ⁹. CHRY. i ho. Nõ tamẽ dũ dicit̄ christ⁹ magister: excludit̄ pat̄: sicut neq ex hoc q de⁹ pater noster dr̄ hoĩm pater: excluditur christ⁹. HIE. Querit̄ aũt quare aduersum h̄ pceptũ apostol⁹ doctorẽ gẽtiũ se eẽ dixerit: aut quõ i monasterijs vulgato ſmone seniorẽ patres vocãt: Quod sic soluit̄: Aliud ẽ eẽ natura patrẽ vel magistrũ: aliud ĩdulgẽtia. Nos si hominẽ patrẽ vocam⁹ honorẽ etati deferim⁹: nõ auctorẽ nostre oñdimus vite. magister eni dicit̄ ex cõsortio veri magistri: et ne ĩfinita replicẽ quõ vn⁹ p naturã de⁹: ⁊ vn⁹ filius nõ pIudicat ceteris: ne p adoptionẽ dij vocent̄ ⁊ filij: ita ⁊ vn⁹ pater ⁊ magister nõ pIudicat alijs vt abusiue vocent̄ ⁊ patres ⁊ magistri. CHRY. in ho. Nõ solũ aũt oĩs pmat⁹ cupẽ phibet: sed ad contrariũ auditorẽ ĩducit. vñ subdit: Qui maior ẽ vestrũ: erit minister vester. ORI. Uel aliter: Et si ministrat q̄s verba diuina: sciẽs q: christ⁹ i eo fructificat: neq q̄ se magistrũ sed ministrũ pfitet̄. vñ seq̄t̄. Qui maior ẽ vestrũ: erit mĩster vester. qm̃ ⁊ ĩpe christ⁹ cũ eẽt vere magister: mĩstrũ se eẽ pfessus ẽ dicẽs: Ego sum i medio vestrũ quasi q̄ mĩstrat. hĩ aũt p⁹ oĩa q̄b⁹ vane glorie vetauit cõcupiam: addidit dicẽs: Qui aũt se exaltauerit hũliabit̄: ⁊ q̄ se humiliauerit exaltabitur. REMI. Qđ sic ĩtelligit̄: Oĩs q̄ se de suis meritis extollit. apud deũ humiliabit̄: ⁊ q̄ se de benefactis humiliat apud deũ exaltabitur.

¶ Ue autem vobis scribe ⁊ pharisei hypochrite: qui clauditis regnum celorũ ante homines. Uos. n. nõ ĩtratis nec ĩtroeũtes sinitis intrare.

¶ ORI. Christ⁹ quasi vere fili⁹ dei illi⁹ q̄ legẽ dedit ſm similitudinẽ bñdictionẽ q̄ sunt i lege dixit ⁊ ĩpe beatitudines eorũ q̄ saluant̄: ſm similitudinem aũt maledictionũ positarum i lege ponit veh aduersus peccatores dicẽs: Ueh vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: q̄ fatent̄ bonitatis eẽ aduersus peccatores ista pnũciare ĩtelligãt: q: simile ẽ ppositũ dei i maledictiõib⁹ legis. siue aũt illa maledictio siue istud vah nõ ex pnũciante cõtingit peccãti: sed ex peccatis q̄bus dignũ se pbet ad susceptionẽ istorũ q̄ de⁹ disciplinecã pnũciauit: vt cõuertãt homies ad bonũ: sic pater ĩcrepãs filiũ pfert verba maledictiõis: nec tñ vult illũ dignũ fieri maledictiõib⁹ illis: sed magis ab eis diuertere. Dui⁹ aũt veh cãm subdit: Quia clau. reg. celo. añ ho. vos au. nõ ĩtra. nec ĩtroe. sinitis intra. Hec duo pcepta naturaliter ĩsepabilia sũt: qꝛ h̄ ipm suf ficit ad expulsionẽ q alios non permittit intrare. CHRY. sup matth. Regnũ celorũ dicũt̄ scripture: q: i illis ĩnitũ ẽ regnũ celorũ. ianua ẽ ĩtellect⁹ earũ. Uel regnũ celorũ ẽ beatitudo celestis. ianua autẽ ẽ christ⁹ p quẽ ĩtroit̄ i eã. Clauicularij aũt sũt sacerdotes: q̄bus creditũ ẽ verbũ docẽdi ⁊ ĩterptãdi scripturas clauis aũt ẽ verbũ sciẽtie scripturarũ: p quã apit̄ homĩb⁹ ianua vitatis. Aptio aũt ei⁹ ẽ interptatio vera. Uide aũt q: nõ dixit: Ueh vobis q̄ apitis: sed q̄ clauditis ergo nõ sũt scripture clause: lȝ sint obscure. ORI. Pharisei ergo ⁊ scribe nec ĩtrabãt: nec eũ volebãt audire q̄ dixit. Sidq̄s p me ĩtroierit saluabitur. Et nec ĩtrãtes. i. eos q̄ credere poterãt pprea q̄ a lege ⁊ pphetis añ fuerãt declarata de christo: Introire sinebãt. eũ oĩ terrore ianuã claudẽtes adhuc derogabãt doctrine ei⁹: ⁊ subuertebãt oẽm ppheticam scripturã de eo: ⁊ blasphemabãt oẽ op⁹ ipi⁹ q̄si falsum ⁊ a diabolo factũ. Sed ⁊ oẽs q̄ mala cõuersatione suadẽt exẽplũ peccãdi i populo: ⁊ q̄ faciũt iniuriã scãdalizãtes pusillos: claudere vident̄ añ homies regnũ celorũ. Et h̄ peccatũ ĩuenit̄ q̄dẽ i popularib⁹ maxie aũt i doctorib⁹ q̄ docẽt qđ decet ſm iusticiam

euãgelij homies:nõ ãt faciũt qd docẽt. Bñ ãt viuẽ
tes ⁊ bñ docẽtes aperiũt homib⁹ regnũ celoꝝ: ⁊ dũ
ipi itrãt alios ꝓuocãt itroire. Sꝫ ⁊ multi ñ pmittũt
itrare i regnũ celoꝝ itrare volẽtes: qñ ⁊ sine ratiõe
excõicãt quosdã pp aliquẽ zelũ q meliores sũt q̃ ipi
⁊ ipi q̃dẽ nõ pmittũt eos itroire. Illi ãt q sobrij sunt
mẽte: patiẽ sua tyrãnidẽ eoꝝ vicẽtes: q̃uis vetiti: ta
mẽ itrãt ⁊ hereditãt regnũ. Sꝫ ⁊ q cũ multa temeri-
tate seipos dederũt ad ꝓfessionẽ docẽdi priusq̃ di-
scerẽt: ⁊ iudaicas fabulas imitãtes: detrahũt eis qui
ea q sursũ sũt i scripturis requirũt: claudũt quãtum
ad se ante homines regnũ celoꝝ.

Ue uobis scribe ⁊ pharisei hypo
crite q cõeditis domos uiduaꝝ: ora
tiones lõgas orãtes: pp hoc ampli⁹
accipietis iudicium.

CHRY. i ho. De reliquo dñs õ gula eos reph̃ẽdit
⁊ qd deteri⁹ ẽ: qm ñ a diuitib⁹ sꝫ a viduis accipiebãt
vñ vẽtrẽ iplerẽt: ⁊ illoꝝ iopiã aterebãt quã releuarẽ
oportebat. vñ dr: Ue vo. scri. ⁊ pha. hypo. q come.
do. vidua. i. q vestra supstitiõe nihil itẽditis: nisi vt p
dã de subiecta plebe faciatis. CHRY. Sex⁹ ãt mu
lierũ icaut⁹ ẽ: qꝛ ñ oĩa q videt aut audit cũ rõe cõsi-
derat. Mollis ẽt est: qꝛ facile flectit vel de malo ad
bonũ: vel de bono ad malũ. virilis ãt sex⁹ ⁊ cautior
⁊ durior ẽ: ppea simulatores sãctitatis circa mulieres
marie negociãt. Quia nec itelligẽ eoꝝ simulatiões
possũt: ⁊ facile ad eoꝝ dilectionẽ iclinãt religionis
cã. p̃cipue tñ circa viduas negociãt: pmo q̃dẽ qꝛ mu
lier ñ facile decipit habẽs ɔsiliariũ virũ. deide qꝛ nõ
facile de facultatib⁹ suis aliq̃d dãt cũ sint i ptãte vi
ri. ppea g dñs dũ iudaicos sacerdotes ɔfũdit: christi
anos monet ne viduis mulierib⁹ ãpli⁹ ɔmorent q̃
ceteris: qꝛ ⁊ si volũtas mala ñ sit: tñ suspicio mala ẽ.
CHRY. i ho. Deide ⁊ h⁹ rapie mod⁹ erat grauior
addit ei: Oratões lon. orã. Quicũq3 .n. malũ facit di
gn⁹ ẽ pena. sꝫ q a religiõe cãm accipit neq̃cie: graui-
ori ẽ obnoxi⁹ pene. vñ seq̃t: Propt h ãpli⁹ acci. iu.
CHRY. sup matth. Pmũ q̃dẽ p eo qꝛ estis iniq:
alterũ p eo qꝛ figmẽtũ accipitis sanctitatis. auariciã
enĩ vestrã religiõis colore depĩgitis: ⁊ q̃si p̃statis dia
bolo arma dei: vt ametᵣ iniq̃tas dũ pietas estimatᵣ.
HYLA. Uel qꝛ hic ꝓcedebat regni celestis obsta-
tio vt i obeũdis viduarũ domib⁹ retineatᵣ ambitio:
idõ accipiẽt ãpli⁹ iudiciũ: qꝛ penã ꝓprij peccati ⁊ rea
tũ aliene ignorãtie debebũt. GLO. Uel qꝛ fu⁹ sci
ens ⁊ nõ faciẽs vapulabit multis.

Ue uobis scribe ⁊ pharisei hypo
crite: q circuitis mare ⁊ aridã: ut fa
ciatis unũ ꝓselitũ: ⁊ cũ fuerit fact⁹
facitis eũ filiũ gehẽne duplo q̃3 uos.

CHRY. i ho. P⁹ pmissa rurs⁹ eos dñs aliᵗ icusat:
⁊ qꝛ iefficaces sũt ad multoꝝ salutẽ: cũ multo laborẽ
idigeãt: vt ad salutẽ vnũ cõuertãt. Et qꝛ nõ solũ desi
des sũt circa eos quos ɔuertũt: sꝫ eoꝝ ẽt destructo-
res: dũ eos corrũpunt praue vite exẽplis. vñ dr: Ue
vo. scri. ⁊ pha. hypo. q circui. ma. ⁊ ari. vt fa. vnũ ꝓse.
HYLA. Maris ãt ⁊ terre pagratiõe significat in
toti⁹ orbis finib⁹ eos eẽ: christi i euãgelio obtrectato
ros: ⁊ legis iugo ɔ iustificationẽ fidei aliquos subdi
turos. Proseluti eñ sũt ex gẽtib⁹ i synagogã recepti:
quoꝝ futuroꝝ raritas i vno indicatᵣ. Neq3 eñ post
xpi p̃dicationẽ doctrie eoꝝ fides relicta ẽ. sꝫ q̃sq̃s ac
q̃sit⁹ fuerit ad fidẽ iudeoꝝ: fili⁹ fit gehẽne. ORI.
Quicũq3 eñ p⁹ saluatorẽ iudaizãt: docẽt imitari af-
fectũ eoꝝ q dixerũt illo tẽpore: Crucifige: crucifige
eũ. vñ seq̃t: Et cũ fa. fue. faci. eũ fi. gehẽ. du. q̃ vos.
HYLA. Idõ ãt pene duplicate erit fili⁹: q neq3 sit re
missionẽ peccatoꝝ gẽtiliũ cõsecut⁹: ⁊ societatẽ eoꝝ
q christũ psecuti sũt fit secut⁹. HIE. Uel aliᵗ: Scri-
be ⁊ pharisei totũ lustrãtes orbẽ id studij habebant:
de gẽtib⁹ facere ꝓselitũ. i. aduenã icircũcisũ miscere
populo dei. CHRY. sup matth. Nõ ãt pp miserico
diã volẽtes eũ saluare quẽ docebãt: sꝫ aut pp auari
ciã: vt additis i synagoga iudeis sacrificioꝝ addere
tur oblatio: aut pp vanã gloriã. Qui eñ seipm mer-
git in gurgitẽ peccatoꝝ q̃uo alterũ a peccatis velit
eripe: Nũq̃d magis misericors põt alteri aliq̃s eẽ q̃ si
bi: Ex ipis g actib⁹ ondit q pp deũ aliquẽ vult ɔuer
tere aut pp vanitatẽ. GRE. xxi. mor. Quia vo hypo
crite q̃uis p̃uersa sp operent: loq tñ recta ñ desinunt.
Bñ loquẽdo q̃dẽ i fide vel ɔuersatiõe filios pariũt:
sꝫ eos bñ viuẽdo nutrire nõ possũt quãto eñ se libẽ-
ti⁹ terrenis actib⁹ iserũt: tãto negligenti⁹ eos quos
generãt agẽ terrena pmittũt. Et qꝛ obduratis cordi-
b⁹ viuũt: ipos ẽt quos generãt filios nulla pietate
debiti amoris agnoscunt. vñ ⁊ hic de hypocritis dr:
Et cũ fue. fa. faci. eũ fi. gehẽne du. q̃ vos. AVG. ɔ
faustũ: Hoc ãt ñ qꝛ circũcidebatᵣ dixit: sꝫ eoꝝ qꝛ mo
res imitãt. a q̃b⁹ imitãdis suos cohibuerat dicens:
Sup cathedrã moysi. In q̃b⁹ vbis vtrũq3 oꝫ aduer-
ti: ⁊ quãt⁹ honor delat⁹ sit doctrie moysi: i c⁹ cathe
dra ẽt mali sedẽtes: hõa docere cogebãt: ⁊ ide fieret
ꝓselit⁹ fili⁹ gehẽne: nõ q̃dẽ verba legis audiendo: sꝫ
eoꝝ sectã sectãdo. Propterea ãt duplo q̃ illi: qꝛ h
negligebat iplere: qd ꝓpria volũtate susceperat: nõ ex
iudeis nat⁹: sed spõte iude⁹ fact⁹. HIE. Uel qꝛ ãte
dũ eẽt gẽtilis simpliciter errabat: ⁊ erat semel filius
gehẽne. Uidẽs magistroꝝ vitia: ⁊ itelligẽs destrue
re eos ope qd vbo docebãt: reuertit ad vomitũ suũ
⁊ gẽtilis fact⁹ q̃si p̃uaricator maiori pena dign⁹ erat.
CHRY. sup Mat. Uel qꝛ forte sub cultura idolo
rũ cõstitut⁹: vel pp hoĩes iusticiã seruabat: fact⁹ ãt iu
de⁹ maloꝝ magistroꝝ ꝓuocat⁹ exẽplo fiebat peior
magistris. CHRY. i ho. Cũ eñ virtuosus fuerit ma
gister: discipul⁹ imitatᵣ. cũ ãt fuerit mal⁹: superexcedit
Fili⁹ ãt vocatᵣ gehẽne q̃uo fili⁹ pditõis ⁊ fili⁹ hui⁹
seculi. Unusq̃sq3 eñ c⁹ opa facit: hui⁹ fili⁹ appellatᵣ
ORI. Ex h ãt loco discim⁹: qm ⁊ eoꝝ q i gehẽnã
futuri sũt erit differẽtia tormẽtoꝝ: qñ alter ẽ simpli
citer fili⁹ gehẽne: alter vo dupliciter. Sꝫ ⁊ hic videre
oꝫ: ⁊ si generaliter ẽ fieri aliquẽ filiũ gehẽne. vtputa
iudeũ aut gẽtilẽ aut ẽt specialiter vt p singulas spe-
cies peccatoꝝ fiat q̃s fili⁹ gehẽne: vt iustus q̃dẽ sm
numerũ iusticiarũ suaꝝ augeatᵣ i gloria; peccator ãt
sm numerũ peccatoꝝ suoꝝ multiplicet i gehẽna.

Ue uob duces ceci: q dicitis quicũ
q3 iurauerit p tẽplũ nihil ẽ: q ãt iura
uerit i auro tẽpli debitor est. Stulti
⁊ ceci: qd eñi mai⁹ ẽ: aurũ: an tẽplũ?

qḋ sanctificat aurũ? Et qcũqȝ iura
uerit i altari nihil ē: qcũqȝ āt iurauerit
rit i dono qḋ ē sup illḋ dȝ. Ceci qd
eni mai⁹ ē: donũ: an altare qḋ signifi
cat donũ? Qui ergo iurat i altari: iu
rat i eo ⁊ in oibus q̃ sup illud sunt.
Et qcũqȝ iurauerit i tēplo: iurat i il
lo ⁊ in eo q habitat i ipo. Et q iurat
in celo iurat in throno dei ⁊ in eo q
sedet super ipsum.

¶ HIE. Sicut i philaterijs ⁊ fimbrijs dilatatis opi
nio sanctitatis captabat gloriā: ⁊ p occasionē glo
rie q̄rebāt lucra: sic alia traditiōis fraude īnēta ipie
tatis arguit trāsgressores. Siqs ei i cōtēt ōe seu i a
liquo iurgio vel i cause ābiguo iurasset i tēplo ⁊ po
stea cōuict⁹ eēt mēdacij: nō tenebat̃ crīmis re⁹. Et
h̄ ē qḋ dicit: Ueh vo. du. ce. q̃ dici. Quicũqȝ iraue
rit p tem. nihil ē. q. o. Nihil dȝ. Siuāt iurasset i au
ro ⁊ pecunia q̃ i tēplo sacerdotib⁹ offerebat̃: statim
id i quo iurabat cogebat̃ exoluē. vñ seq̃t̃: Qui autē
iura. i au. tem. debet vel debitor ē. CHRY. sup mat
theũ. Tēplũ q̄dē ad gloriā dei ptinet ⁊ ad hoim spi
ritalē salutē. Aurũ āt tēpli ēti ad gloriā dei ptineat:
tñ magis ad delectationē hoim ⁊ ad vtilitatē sacer
dotũ offert̃. Iudei ḡ aurũ quo ipi delectabāt̃: ⁊ do
na q̄b⁹ ipi pascebāt̃ sanctiora dicebāt eē q̄ ipm tē
plũ: vt hoies pmptiores facerēt ad offerenda dona
q̄ ad p̄ces fundēdas i tēplo: vñ ɔueniēter repbēdit
cecos dñs dicēs: Stulti ⁊ ceci: Quid ei mai⁹ ē: aurũ
a i tēplũ qḋ sancti. au. Multi āt nũc christiāi sic li
piētes itelligūt. Ecce ei si aliq̃ cā fuerit: modicũ vide
tur facē q iurat p deũ. Qui āt iurat p euāgeliũ: ma
ius ali ĩd fecisse videt̃. Quib⁹ similr dicēdũ ē: Stul
ti ⁊ ceci. nā scripture p͞p deũ scripte sũt: nō deus p͞p
scripturas. Maior ḡ ē de⁹ q̄ sanctificat euāgeliũ: q̄
euangeliũ qḋ sanctificat̃ ab eo. HIE. Rursus siqs
iurasset i altari: piurij reũ nemo retinebat: si āt iuras
set i dono vel i oblatiōib⁹: h̄ ē i hostia vel i victimis
i similia ⁊ ceteris q̃ offerũt̃ deo sup altare: h̄ studio
sissime repetebāt. Totũ āt faciebāt nō ob dei tiorẽ:
sed ob diuitiarũ cupiditatē. vñ seq̃t̃: Et q̄ iura. i alta
ri nihil ē. Qui āt iura. i dono. qḋ sup illud ē dȝ. Ar
guit ei eos dñs stulticie ⁊ fraudulētie q̄ multo ma
ius sit altare q̄ hostie q̄ sanctificāt̃ ab altari. vñ seq
tur: Ceci: q̄d eni mai⁹ ē: donũ: an altare qḋ sanctifi
cat do. GLO. Et ne forte i tātā isaniā prũperent:
vt dicerēt aurũ sancti⁹ eē tēplo: ⁊ donũ altari: eos a
lia rōne cōuicit: q̄ videlȝ i iuramēto qḋ fit p tēpluȝ
⁊ altare cōtinet̃ iuramētũ qḋ fit p aurũ vel p donũ
Et h̄ ē qḋ subdit: Qui ḡ iurat i alta. iurat i eo ⁊ i oi
b⁹ q̃ sup illud sũt ⁊ q̄ iurauerit. ORI. Similr̃ qm̄
iudei cōsuetudinē habebāt p celũ iurare ad repbēsi
onē eorũ subdit: Qui iurat i celo: iurat i throno dei
⁊ i eo q̄ sedet sup ipm. Nō ḡ sicut arbitrāt̃: euadũt
piculũ i eo q̄ nō p deũ iurāt: sȝ p thronũ dei. i. celuȝ.
GLO. Qui ei p subiectā creaturā iurat: ⁊ per diui
nitatē p̄sidentē creature iurat. ORI. Est āt iuram
tũ cōfirmatio vbi de quo iurat̃. Iuramētũ ḡ intelli
gēdũ ē testimoniũ scripturarũ qḋ pfert̃ ad ɔfirma
tionē vbi qḋ loq̄mur: vt sit q̄dē tēplũ dei scriptura
diuia: aurũ āt posit⁹ sēsus i ea. Sicut āt aurũ qḋ fu
erit extra tēplũ nō ē sanctificatũ: sic ois sēsus q̄ fue
rit extra diuinā scripturā: q̄uis admirabilis videat̃
nō ē sanct⁹. Nō ḡ debem⁹ ad cōfirmādā doctrinā
nostros itellect⁹ assumē: nisi ōnderim⁹ eos eē san
ctos ex eo q̄ i scripturis ɔtinēt̃ diuinis: Altare aũt
ē hoīs cor: qḋ p̄ncipale habet̃ i hoie. Uota aũt ⁊
dona q̃ ponũt̃ sup altare ē oē qḋ supponit̃ cordi: vt
orare: psallere: elemosynas facere: ieiunare. Sanctũ
ḡ facit oē votũ hoīs: cor ei⁹ ex quo votũ ei offert̃. Iō
nō pōt honorabili⁹ eē votũ q̄ cor hoīs: ex quo trās
mittit̃ votũ. Si ergo cōscia hoīs ñ pugnat: fiduciaȝ
hȝ ad deũ: non p͞p dona: sed q̄ vt ita dicā altare cor
dis sui bñ ɔstruxit. Terciũ ē vt dicam⁹: q̄ sup tēplũ
i. sup oēm scripturā ⁊ sup altare. i. sup oē cor ē itelle
ct⁹ q̄dā q̄ dr̃ celũ: thron⁹ ipi⁹ dr̃ dei: in quo ē videre
facie reuelata cũ venerit: qḋ pfectũ ē faciē veritatī.
HYLA. Aduenïēte ēt christo: iutilē docet eē fidu
ciā legis q̄ nō i lege christ⁹: sȝ lex sanctificat̃ in chri
sto i quo veluti sedes thronusq̄ʒ sit positus: atq̄ʒ ita
stulti cecíq̄ʒ sũt q̄ sanctificāte p̄termisso: sanctifica
ta venerāt̃. AVG. de q̄sti. euan. Tēplũ ēt ⁊ altare
ipm christũ itelligim⁹ aurũ ⁊ donũ laudes ⁊ sacrifi
cia: q̃ i eo ⁊ p eũ offerim⁹. Nō eni ille p h̄: sed ista p
illũ sanctificantur.

¶ Ue uobis scribe ⁊ pharisei hypo
crite: q decimatis mentā ⁊ anethuȝ
⁊ cyminũ: ⁊ reliq̄stis q̃ grauiora sũt
legis: iudiciũ ⁊ misericordiā ⁊ fidē.
Hec oportuit facere ⁊ illa nō omit
tere. Duces ceci excolātes culiceȝ:
camelũ aũt glutiētes.

¶ CHRY. i ho. Supra dñs dixit q̄ ligabāt grauiora
onera ⁊ alijs iponebāt: que ipi nec tāgere volebāt.
Hic āt rurs⁹ ōndit: q̄ i puis q̄rētes diligētiā magna
ɔtēnebāt. vñ dr̃: Ueh vo. scri. ⁊ pha. hypo. q̄ deci. mē
tā ⁊ ane. ⁊ cymi. HIE. Pharisei eni q̄ p̄cepat dñs
p͞p alimoniā sacerdotũ ⁊ leuitarũ: quoꝝ ps erat do
min⁹: oim rerũ offerri i tēplo decimas: vt itellectus
mysticos dimittam⁹ h̄ habebāt studiũ: vt q̃ vilia fue
rāt cōportarēt̃: cetera q̃ erāt maiora puipēdebant.
vñ seq̃t̃: Et reli. q̃ grauio. sũt le. iudi. ⁊ misi. ⁊ fi. Ex h̄
capitulo arguit eos auaricie: q̄ studiose ēt viliũ ole
rũ decimas exigāt: ⁊ iudiciũ i disceptatiōe negocio
rũ: miamq̄ʒ i paupes: ⁊ fidē i deũ: q̃ magna sunt p̄ter
mittāt. CHRY. Uel q̄ sacerdotes auaricia pleni:
siqs decias alic⁹ rei: vel mīme nō obtulisset corripie
bāt eũ: q̄si magnũ crimē fecisset. Siqs aũt alterũ le
debat: aut i deũ peccabat: ñ curabāt eũ corripe: ō lu
cro āt suo soliciti: ⁊ de gloria dei ac salute hoim ne
gligētes. Seruare ei iusticiā ⁊ facē miam: ⁊ habere
fidē p͞p suā gloriā de⁹ mādauit. Decias āt offerre p
pter vtilitatē sacerdotũ: vt sacerdotes q̄dē populo
i spiritalib⁹ obsequāt̃: populi āt in carnalib⁹ sacerdo
tib⁹ submistrēt: sic ⁊ mō fit: q̄ omēs de honore suo
sũt soliciti. De honore āt dei nulli portiōes ēt suas
vigilāter defēdũt: sed circa obsequiũ ecclesie curā h

pēdere nō attēdūt. Si popul⁹ decias nō obtulerit: murmurāt oēs. si peccantē populum viderit: nemo murmurat cōtra eos. Sʒ qꝛ scribarū ⁊ pharisеorum ad quos loq̄baꝛ: q̄dā populares erāt: nō ē icōgruū vt aliā expositionē faciam⁹ pp eos q̄ decimā dabāt nā q̄ accipit decimas: recte deciare dr̄: ⁊ q̄ dat. Scribe ḡ ⁊ pharisei minimaꝝ q̄dē rerū decias offereb̄ꝛ: ostēdēde religiōis grā. In iudiciis aūt erāt iniusti in fratrib⁹ sine misericordia: in vitate increduli. ORI. Sʒ qm̄ dirigēs erat vt audiētes q̄dā dn̄m ista loquētē contēnerēt: minimarū rerū deciationē sapienter addidit: ⁊ hec oportuit facē. h̄ ē iudiciū: misericordiā: ⁊ fidē: ⁊ illa non omittē. i. decimationē mēte: anethi ⁊ cymini. REMI. Ostēdit q̄ppe dn̄s his vbis qm̄ oia p̄cepta legis t̄ maxima q̄ minima sūt īpleda. Redarguūt ēt q̄ elemosynas de fructib⁹ terre faciūt putantes se minime posse peccare: quib⁹ nihil psūt elemosyne: nisi a peccatis studeāt cessare. HILA. Et qꝛ minoris piculi ēēt deciationē oleriꝝ q̄ beniuolēcie officiū ptenere: irridet eos dn̄s ⁊ dicens: Duces ceci etc. culi. came. aūt deglu. HIE. Camelū puto eē magnitudinē pceptorū. iudiciū: misericordiā ⁊ fidem. Culicē deciationē mēte: anethi ⁊ cymini ⁊ reliquorū olerū vilium. Hec āt pcepta dei q̄ magna sūt deuoram⁹ atq̄ negligim⁹: ⁊ opationē religiōis in pua q̄ lucrū habēt: cū diligētia demōstram⁹. ORI. Vel excolātes culicē. i. expellētes a se minima delicta que culices nolaut. Camelum āt glutiūt. i. cōmittētes maxima delicta q̄ nolat camelos: aialia videl' tortuosa ⁊ grādia. Scribe āt moraliter sūt: q̄ apl̄'s nihil esse in āt positū i scripturis q̄ simplex s̄mo demonstrat: pharisei āt sūt oēs q̄ iustificāt semetipsos: ⁊ diuidūt se a ceteris dicētes: Noli mihi appropinquare: qm̄ mūdus sū. Mēta āt ⁊ anethū ⁊ cyminū: cibotū condituꝛe sūt: nō pncipales cibi. Sic i querlatiōe nostra q̄dā sūt necessaria ad iustificationē: vt iudiciū. misericordia: ⁊ fides. Alia sūt q̄si cōdiētia actus nostros: ⁊ suauiores eos faciētia: vt abstinētia a risu: ieiuniū: flexio genuū: ⁊ huiusmōi. Quō āt nō estimāt ceci q̄ nō vidēt: quoniā nihil pdest cautū eē dispēsatorē i reb⁹ minimis: cū pncipalia negligūt. Hos ḡ s̄mo pn̄s ꝯfundit: nō quidē leuia pbibēs obsuare: ſʒ pncipalia pcipiens caute custodire. GRE. i. mor. Vel aliter: Culex susurrādo vulnerat. camel⁹ āt spōte se ad suscipienda onera iclinat. Liquauerūt ergo culicē iudei: q̄ seditiosum latronē dimitti petierūt. Camelū vo glutierūt qꝛ eū q̄ ad suscipiēda nostre mortalitatis onera spōte descēderat extiguere clamādo conati sūt.

¶ Ve vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: q mūdatis qd̄ deforis ē calicis ⁊ paropsidis: itus aūt pleni estis rapina ⁊ imūdicia. Pharisee cece: munda pri⁹ qd̄ itus est calicis ⁊ paropsidis ut fiat ⁊ id qd̄ deforis ē mundū.

¶ HIE. Diuersis verbis eodē sēsu q⁹ supra arguit phariseos simulatiōis ⁊ mēdacij: qp aliud ostēdāt hoībus foris: aliud domi agāt. vñ dicit: Ve vo. scri. ⁊ pha. hypo q̄ mūdatis qd̄ deforis ē cali. ⁊ para. Nō h̄ dicit qp i calice ⁊ papside eorū supstitio morāret: ſʒ qp foris hoīb⁹ ondērēt sanctitatē: qd̄ manifestū est ex eo qp addidit dicēs: Int⁹ āt ple. estis rapi. ⁊ imūdicia. CHRY. sup matth. Vel h̄ dicit qꝛ iudei quotiēs ingressuri erāt i tēplū: aut sacrificia oblaturi aut p dies festos seipos ⁊ vestimēta sua ⁊ vtēsilia lauāt: ⁊ a peccatis nemo seipm purgabat: cū de⁹ neq̄ corporis mūdiciā laudet: neq̄ sordes ꝯdēnet. Pone tñ qꝛ deus odit sordes corporū ⁊ vasorū q̄ necesse est vt ipo vsu sordidenꝛ: quāto magis sordes ꝯscie hortet: quā si volum⁹ semp mūdā hēamus. HYLA. Arguit ergo eos q̄ iactātiā inutilis studij sequētes: vtilitatis pfecte misteriū derelinquūt. Calicis nāq̄ vs⁹ interior ē: q̄ si obsorduerit: q̄ pficiet lot⁹ exteri⁹: atq̄ iō interioris cōscie nitor ē obtinēd⁹: vt ea q̄ corporis sūt: forinsec⁹ abluanꝛ. ⁊ iō subdit: Pharisee cece: mūda pri⁹ qd̄ itus ē ca. ⁊ pa. vt fiat ⁊ id qd̄ deforis ē mūdum.

CHRY. sup matth. Nō āt sup h̄ dicit de sensibili calice aut papside: sed de itelligibili: q̄ si nūq̄ tetigerit aquā: mūd⁹ pōt eē apud deū. Si āt peccauerit ⁊ tota aqua pelagi ⁊ fluminū se lauerit: sordid⁹ est ⁊ miser añ deū. CHRY. i ho. Attēde aūt qp vbi de decimis loq̄baꝛ: ꝯuenīēter dixit: Hec oportuit facere ⁊ illa ñ omittē. Decia enī elemosyna q̄daꝫ ē: Quid aūt nocet elemosynā dare: nō tñ h̄ dixit sicut legalē obsuationē īducēs. Hic āt vbi de purgatiōib⁹ ⁊ imūdiciis disputat: ñ ad h̄ addit: sed ostēdit qꝛ de necessitate ad interiorē mūdiciā exterior seq̄ꝛ: qd̄ q̄dē extra calicis ⁊ papsidis corp⁹ vocās: qd̄ āt int⁹ ē aiaꝫ.

ORI. Hic s̄mo nos istruit vt festinem⁹ eē iusti: ñ apparere. Qui enim studet vt appareat iustus. que a foris sunt mūdat: ⁊ que videnꝛ curat: cor autē ⁊ cōscientiam negligit. Qui autē studet ea que intus sunt. i. cogitationes mūdare: cōsequens est vt etiā ea que a foris sunt faciat mūda. Sed omēs falsi dogmatis pfessores calices sunt a foris quasi mūdati pter speciē religionis quā simulāt: abintus āt pleni rapina ⁊ simulatiōe: dū rapiūt homines ad errorem. Calix etiā ē vas ad potū: parapsidis ad cibum. Omis ergo sermo per quē potamur spiritaliter: vel omnis narratio p quā nutrimur: vasa sunt potus ⁊ cibi. Qui ergo studēt compositū pferre sermonem: magis q̄ salutari sensu repletū: calix eius a foris mūdatus ē: abintus autē sordib⁹ vanitatis impletus. Sed ⁊ lr̄e legis ⁊ pphetarū calices spiritalis potus ⁊ parapsides necessariaꝝ escarū sunt. Scribe q̄dem ⁊ pharisei student sensum exteriorē mundū demonstrare. discipuli autē christi: sensum spiritalem mundare festinant.

¶ Ve uobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: qꝛ similes estis sepulchris dealbatis: q̄ a foris parēt hōib⁹ speciosa: int⁹ uero plena sūt ossib⁹ mortuorū ⁊ oi spurcitia. Sic ⁊ uos a foris q̄dē parētis hoibus iusti: int⁹ autē pleni estis hypocrisi ⁊ iniq̄tate.

¶ ORI. Sicut habetur superius: intus pleni rapina ⁊ intemperantia: similiē hic pleni sunt hypocrisi ⁊ iniquitate: que comparantur ossib⁹ mortuorū ⁊ immūdicie uniuerse. vñ dicit: Ve uobis scribe ⁊ pharisei

hypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis.
CHRY.sup matth. Merito quidē iustorū corpo⸗
ra templa dicunt̄:quia anima in corpore iusti dn̄a⸗
tur:sicut deus in templo.vel quia ipse deus ī corpo
ribus habitat iustis. Corpora autē peccatorū sepul
chra dicunt̄ mortuorū:quia anima mortua ē ī cor⸗
pore peccatorū.nec enī viuens putanda ē:que nihil
viuū aut spiritale agit in corpore HIE.Sepulchra
autē forinsecus leuigata sūt calce ⁊ ornata marmo
ribus in auro : coloribusq̄ distinctis: intus autem
plena sūt ossibus mortuorū.vn̄ dicit̄ : Que apparēt
hominibꝰ speciosa:ītus autē plena sunt ossibꝰ mor
tuorū ⁊ omni spurcitia . Sic autē ⁊ puersi magistri
qui alia docēt:⁊ alia faciūt:mundiciā habitu vestis
⁊ verboꝝ humilitate demōstrāt: ītus autē pleni sūt
omni spurcitia ⁊ auaricia ⁊ libidine.⁊ hoc manife⸗
ste exprimit inferens:Sic ⁊ vos a foris quidē appa.
ho.iusti.intus autē pleni estis hypocrisi ⁊ iniquita
te. ORI.Omnis enī iusticia simulata mortua est
que ꝓpter deū non fit:magis autē neq̄ iusticia est
sic mortuꝰ homo nō est hō.Et sicut mimi qui perso
nas suscipiūt aliorū:⁊ nō sunt ipi quos simulāt.Tā
ta ergo sūt ossa in eis ⁊ imūdicie:quāta bona simu⸗
lant ī malo affectu. Vident̄ aūt a foris corā homi⸗
nibus:nō eis quos scriptura appellat deos:sed corā
eis ꝗ sicut homies moriunt̄. GRE.xxvi.moraliū.
Ante districtū vero iudicē excusationē iō de igno⸗
rātia habere nō possūt:q2 dū ante oculos hominū
oēm modū sanctitatis ondunt:ipi sibi sunt testimo
nio:q2 bn̄ viuere nō ignorāt. CHRY.sup mattheū
Dic autē hypocrita si bonū ē esse malū:vt q̄d nō vis
apparere quod vis esse? Nā quod turpe ē apparere
turpius ē esse: quod aūt formosū est apparere:for⸗
mosius est esse.Ergo aut esto quod appares: aut ap
pare quod es.

¶ Ve uobis scribe ⁊ pharisei hypo
crite: qui edificatis sepulchra ꝓphe
tarum ⁊ ornatis monumenta iusto
rum:⁊ dicitis : Si fuissemus in die
bus patrū nostrorū : non essemus
socij eorū in sanguine prophetaꝝ.
Itaq̄ testionio estis uobismetipis:
q2 filij estis eorum qui prophetas
occiderunt.

¶ HIE. Prudētissimo sylogismo arguit eos esse fili
os homicidarū:dū ipsi opinione bonitatis ⁊ glorie
in pupulo edificāt sepulchra ꝓphetarū:quos maio
res eorū interfecerūt.Et hoc ē quod dicit: Veh vo⸗
bis scribe ⁊ pharisei hypocrite qui edificatis sepul⸗
chra ꝓphetarū ⁊ ornatis monumēta iustoꝝ. ORI.
Nō satis rationabiliter cōminari videt̄ : aduersus
eos ꝗ edificāt sepulchra ꝓphetarū . quātū enī ad h
laudabile aliq̄d faciebāt:quō ergo erāt digni susci⸗
pere veh? CHRY.i ho. Nō ergo eos icusat:qm̄ se⸗
pulcra edificāt:sed intētiōi eorū detrahit : cum qua
edificabāt:qm̄ nō ꝑ honorē eorū ꝗ occisi fuerant:
sed sicut pompā sibi statuētes ī occisionibꝰ illorū:⁊
formidātes:ne forte tēpore ꝓcedente sepulchris de

structis:tabescat tante audacie memoria. CHRY.
sup matth.Vel q2 dicebāt apud se:Si bn̄fecerimus
paupibꝰ:nō multi vidēt:⁊ ꝑ tēpore vidēt . Nōne ꝗ
meliꝰ edificia facimꝰ ꝗ oēs aspiciūt:nō solū ī hoc tē
pore:sed etiā ī posterū . O insipiēs hō:q̄d tibi ꝓdest
post mortē ista memoria:si vbi es torqueris: ⁊ vbi nō
es laudaris? Dū aūt iudeos castigat dn̄s:christianos
docet.nā si ad illos solos dixisset hec : dicta fuissent
tm̄ nō etiā scripta:nūc aūt ⁊ dicta sūt ꝓpter illos:⁊
scripta ꝓpter istos. Si ergo iuxta alia bona fecerit
hō edificia sancta:additamētū ē bonis.si aūt sine a⸗
lijs bonis opibus:passio ē glorie secularis . Nō eniꝫ
gaudēt martyres quādo ex illis pecunijs honoran
tur ī q̄bus paupes plorāt.Semꝑ etiā iudei p̄teritoꝝ
sanctorū cultores fuerūt ⁊ p̄sentiū contēptores:ma
gis aūt ⁊ ꝑsecutores. Nō enī sustinētes icrepatiōes
ꝓphetarū suorū:ꝑsequebant̄ eos ⁊ occidebant:po⸗
stea vero nascētes filij itelligebāt culpas patrū suo
rū: ⁊ iō quasi de morte inocētiū ꝓphetarū dolētes.
edificabāt memorias eorū . Et ipi tn̄ similiter perse⸗
quebant̄ ⁊ iterficiebāt suos ꝓphetas:icrepātes eos
ꝓpter peccata sua.⁊ iō subdit̄:Et dicitis : Si fuisse
mus ī diebꝰ patrū nostrorū:nō essemꝰ socij eorū in
sanguine ꝓphetarū. HIE. Hoc aūt ⁊si s̄mone nō
dicāt : ope loquunt̄ ex eo ꝙ ambitiose ⁊ magnifice
edificāt memorias occisorū. CHRY. super matth.
Qualia ergo cogitabāt ī corde: talia loquebāt̄ ⁊ fa
ctis. Naturalē aūt cōsuetudinē oīm malorū homi⸗
num hic christꝰ exponit: q2 alter alteriꝰ culpā cito
itelligit:suā aūt difficile. Hō enī in cā alteriꝰ tranq̄l
lū habet cor:in sua vero turbatū. In cā ergo alterius
de facili possumꝰ oēs iusti iudices eē. Ille aūt vere
iustꝰ ⁊ sapiēs ē:ꝗ sibiipi iudex fieri pōt.Seq̄t̄: Itaq̄
testimonio estis vobismetipis:q2 filij estis eorū ꝗ ꝓ
phetas occiderūt. CHRY.i ho. Qualis aūt ē icusa
tio filiū eē homicide eū ꝗ nō cōmunicat mēti p̄ris:
patet ꝙ nulla.vn̄ manifestū ē ꝙ ꝓpter h dicit:quia
occulte īsinuat malitie similitudinē CHRY.super
matth. Testimonia enī sūt de filijs mores parentuꝫ
si enī pater fuerit bonꝰ ⁊ mater mala:aut ecōuerso:
filij īterdū patrē sequūtur:interdū matrē. Si āt am
bo fuerīt equales:fit quidē aliquando vt de bonis
parētibus mali exeāt filij:aut ecōuerso:ſꝫ raro. Sic
enī hoc ē:sicut cū extra regulā nature nascit̄ hō:aut
sex digitos habēs:aut oculos nō habēs. ORI.Sꝫ
⁊ in ꝓpheticis dictis narratio s̄m historiā ē corpus
spiritalis aūt sensus ē aīa. Sepulchra ipe lr̄e scriptu
rarū ⁊ libri.Qui ergo solā historiā attendunt corpa
ꝓphetarū colūt in lr̄is posita quasi in q̄busdā sepul
chris.⁊ dicunt̄ pharisei.i.precisi:quasi animā ꝓphe
tarū precidētes a corpore.

¶ Et uos implete mensurā patruꝫ
uestrorū. Serpētes genimina uipe
raꝝ:quō fugietis a iudicio gehēne?
Iō dico uobis: Ecce ego mitto ad
uos ꝓphetas ⁊ sapiētes ⁊ scribas:⁊
ex illis occidetis ⁊ crucifigetis:⁊ ex
eis flagellabitis i synagogis uestris

⁊ ꝑsequimini de ciuitate in ciuitatē
ut ueniat sup uos oīs sanguis iustꝰ
q effusus est sup terrā: a sanguine a
bel iusti usqꝫ ad sanguinē zacharie fi
lij barachie: quē occidistis inter tem
plū ⁊ altare. Amē dico uobis ueni
ent hec oīa sup generationē istā.

¶ CHRY. in ho. Quia dixerat ꝯtra phariseos ⁊ scri
bas ꝙ filij essent eoꝝ q occiderūt ꝓphetas: nūc ma
nifestat ꝙ ī malicia eis similes erāt: ⁊ ꝙ fictio erat
hoc ꝙ dicebāt: ꝙ nō cōmunicassent opibus eoꝝ si
fuissent ī tēpore illo. Et iō dicit: Et vos iplete mēsu
rā patrū vestrorū. Nō quidē hoc dicit quasi iniun
gēs: sed quasi pdicēs qḋ futuꝝ erat. CHRY. super
matth. Prophetizat enī vel futuꝝ ē: vt sicut patres
eoꝝ īterfecerūt ꝓphetas: sic ⁊ ipi īterficerēt christū
⁊ apostolos ⁊ ceteros sanctos: vt puta si contra ali
quē litiges aduersariū dicis illi: fac mihi qḋ es factu
rus. nō iubes vt faciat sed ostendis te ītelligere qḋ co
gitat facere. Et quidē quātū ad veritatē excesserūt
mensurā patrū suorū. Illi enī homīes occiderūt: isti
deū crucifixerūt. Sꝫ qꝛ volūtate sua descēdit ī mor
tē: nō īputat illis sue mortis peccatū. īputat autē il
lis mortē apostoloꝝ ceteroꝝq; sanctoꝝ. Et iō di
cit: Implete ⁊ nō supimplete. Nā benigni ⁊ iusti iu
dicis ē suas iniurias contēnere: ⁊ alioꝝ iniurias vī
dicare. ORI. Impleuit etiā mēsurā paterne icredu
tatis: ꝑ hoc ipm ꝙ nō credūt ī christū. Cā āt īcredu
litatis fuit: qm̄ semp animū suū dederūt circa histo
rias corꝑales: nihil spiritale ī eis volētes ītelligere.
HYLA. Quia ergo mēsurā paterne volūtatis im
plebūt: iō ⁊ serpētes ⁊ vipina generatio sūt. vñ seq
tur Serpētes genīmina viperarū quō fugietis a iu
dicio gehēne: HIE. Hoc ipꝫ ⁊ iohānes baptista di
xerat. Sic ergo de viperis inqt nascunt̄ vipere: sic de
homicidis prībꝰ vos nati estis homicide. CHRY.
sup matth. Genimina aūt viparū dicunt̄: qm̄ talis est
viparū natura vt filij rumpāt vterū matris: ⁊ sic ꝓ
cedāt: sic ⁊ iudei semp parētes condēnāt: reꝑhendē
tes eoꝝ facta. Dicit aūt Quō fugietis a iudicio gehē
ne: Nūqḋ sepulchra sanctoꝝ edificātes: Sed pmꝰ
gradꝰ pietatis ē sanctitatē diligere. deinde sanctos:
sine cā ei iustos honorat q iusticiā spernit. Nō pos
sunt sancti amici eē illoꝝ qbus deꝰ ē inimicus: an
forsitan nomē vacuū vos liberabit: qꝛ videmini eē ī
populo dei. puto aūt ꝙ meliꝰ ē inimicꝰ apertus q̄ꝫ
amicꝰ falsus: sicut apud deū odibilior est q seruū dei
se dicit: ⁊ mādata diaboli facit. apud deū quidem q
hominē occidere disponit: añq̄ꝫ occidat: homicida
habet̄. Volūtas enī ē que aut remuneraꝶ ꝓ bono:
aut condēnat̄ ꝓ malo. oꝑa aūt testimonia sunt vo
lūtatis. Nō ergo querit deꝰ oꝑa propter se: vt sciat
quō iudicet: sed ꝓpter alios vt oēs ītelligāt quia iu
stus ē deꝰ. Prouidet autē deꝰ occasioni peccādi ma
lis: non vt peccare faciat: sed vt peccatorē ostēdat: ⁊
bonis pbet occasionē: ꝑ quā ostēdant ꝓpositū volū
tatis sue. Sic ergo scribis ⁊ phariseis dedit occasio
nē ostēdendi volūtatē suā. vñ cōcludit. Iō ecce mit
to vobis ꝓphetas ⁊ sapiētes ⁊ scribas. HYLA. i. a
postolos q de futuroꝝ reuelatiōe prophete sūt: de
christi agnitiōe sapiētes: de legis ītelligētia scribe.
HIE. Vel obserua iuxta apostolū scribentē ad cori
thios varia dona esse discipuloꝝ christi. alios pro
phetas q vētura pdicāt: alios sapiētes q nouerūt qñ
dñt ꝓferre smonē. alios scribas ī lege doctissimos:
ex qbus lapidatꝰ ē stephanꝰ: paulꝰ occisus: petrus
crucifixꝰ. flagellati ī actibꝰ apostoloꝝ discipuli. ⁊ ꝑ
secuti sūt eos de ciuitate ī ciuitatē: expellētes de iu
dea vt ad gentiū populos trāsmigrarēt. ORI. Vel
scribe q mittunt̄ a christo sūt sm̄ euāgeliū quos ⁊
spūs viuificat ⁊ līa nō occidit: sicut līa legis quā se
quētes ī varias supstitiōes īcurrūt. Simplex āt euā
gelij narratio sufficit ad salutē. Scribe aūt legis scri
bas noui testamēti adhuc ꝑ detractionē flagellant
ī synagogis suis sed ⁊ heretici q sūt spūales phari
sei: linguis suis christianos flagellāt ⁊ ꝑsequūtur de
ciuitate ī ciuitatē: interdū corꝑaliter: aliqñ aūt spiri
taliter volētes eos expellere: q̄si de ꝓpria ciuitate le
gis ⁊ ꝓphetarū ⁊ euāgelij ī aliō euāgeliū. CHRY.
sup matth. Deide vt ostēdat qm̄ nō īpune hoc faciūt
ieffabilē eis ex his timorē īcutit. vñ subdit̄: Ut veni
at sup vos oīs sanguis. RABA. i. omīs debita vl
tio ꝓ effuso sanguie iustoꝝ. HIE. De abel quidē
nulla ē ambiguitas qn̄ his sit quē chain frater occi
derit. Iustus aūt nō solū ex dñi nūc snīa: sed ex gene
sis testimonio cōprobat̄: vbi accepta eiꝰ a deo nar
rantur munera. Querimꝰ āt qs fuerit iste zacharias
filiꝰ barachie: qꝛ multos legimꝰ zacharias: ⁊ ne libe
ra nobis tribueret̄ erroris facultas additū ē: Quem
occidistis īter templū ⁊ altare. Alij zachariā filium
barachie dicūt q in. xij. ꝓphetis vndecimꝰ ē: patris
q; in eo nomē cōsentit. sed vbi occisus sit īter tēplū
⁊ altare scriptura nō loquit̄: maxie cū tēporibꝰ eius
vix ruine tēpli fuerit. Alij zachariā patrē iohānis in
telligi volūt. ORI. Venit enī ad nos quedā tradi
tio talis: quasi sit aliqs locꝰ ī tēplo: vbi virginibꝰ q
dem licet adorare deū: ex pte āt earū thoꝝ virilē nō
ꝑmittebāt ī eo cōsistere. Maria aūt postq̄ꝫ genuit
saluatorē: īgrediēs ad orandū stetit ī illo virginū lo
co: ꝓhibētibus aūt eis q nouerāt eā iā filiū genuisse
Zacharias dixit: qm̄ digna ē virginū loco cū adhuc
sit virgo. Ergo quasi manifestissime aduersus legē
agentē occiderūt eū īter templū ⁊ altare viri genera
tionis illiꝰ. HIE. Hoc tñ qꝛ de scripturis nō habet
auctoritatē: eadē facilitate contēnitur q ꝓbat̄. Alij
istū volūt esse zachariā q occisus sit a ioas rege iude
īter templū ⁊ altare. i. ī atrio tēpli. Sed obseruādū
ꝙ ille zacharias nō fuit filiꝰ barachie sed ioiade sa
cerdotis. Sed barachias in lingua nostra bñdicens
deū dicit̄: ⁊ sacerdotis ioiade iusticia hebreo nomi
ne demōstrat̄. In euāgelio vero quo vtunt̄ nazare
ni: ꝓ filio barachie filiū ioiade scriptū reperimus.
REMI. Querendū est aūt quō vsq; ad sanguinē za
charie dixerit: cū plurimoꝝ sanctorum sanguis po
stea fuit effusus: Soluit̄ aūt sic: Abel pastor ouium
fuit ⁊ ī campo occisus. zacharias fuit sacerdos ī atrio
tēpli īterfectꝰ. Iō ergo dñs hos duos cōmemorat:
quoniā ꝑ hos oēs sancti martyres designant̄ laica
lis. s. ⁊ sacerdotalis ordinis. CHRY. in ho. Abel ēt
cōmemorauit: ostēdens qm̄ ex inuidia essent christū
⁊ discipulos eiꝰ occisuri. Zacharie aūt mētionē fe

et: quoniā duplex ꝑsumptio fuit in eiꝰ occisiōe. nō eni solū i sancto hoīe facta est: sed ꝫ in loco sancto. ORI. Zacharias etiā iterpretat memoria dei oīs ergo q̄ memoriā dei dispdere festinat: i eis quos scādalizat zacharie sanguinē videt effundē filij barachie. Per bñdictionē eni dei: memores sumꝰ dei. Ab impiis etiā memoria iterficit dei: qñ ꝫ templū dei a lasciuis corrūpitur: ꝫ altare eiꝰ ꝑ negligentiā orationū sordidarū sordidat. Abel aūt luctꝰ interptatur. Qui ergo nō recipit quod scriptū ē: Beati q̄ lugēt: sanguinē effundit abel: hoc ē veritatē luctus salutaris. Effundūt etiā aliq̄ veritatē scripturarū q̄si sanguinē earū: q: oīs scriptura nisi fm̄ veritatē itelligat: mortua ē. CHRY. in ho. Et vt omnē excusationē illis adimeret: ne dicerēt: qm̄ ad gētes eos misisti: ꝓpter hoc scādalizati sumꝰ: ꝑdixerat ꝙ ad eos essent mittēdi discipuli: ꝫ iō de vltione eorū subdit: Amē dico vobis: veniēt hec omīa sup generationē istā. GLO. Non hos tm̄ ꝑsentes dicit: sed oēm generationē precedentē ꝫ futurā: q: oēs vna ciuitas sunt: ꝫ vnū corpꝰ diaboli. HIE. Regula autē scripturarū ē: duas generatiōes bonorū ꝫ malorū nosse. De generatiōe bonorū dicit: Generatio iustorū benedicet: de malis vero in ꝑsenti loco generatio viperarū. Ergo ꝫ isti q: similia sicut chain. ꝫ ioas ꝯ aplōs gesserūt: de vna generatiōe eē referūt. CHRY. in ho. Uel aliter q: gehēne pena quā eis cōminatꝰ fuerat tardabat. Cōminat etiā eis ꝑntia mala cū dicit: Ueniēt hec oīa sup generatiōē istā. CHRY. sup matth. Sicut. n. oīa bona: q̄ in singulis generatiōibus ꝯstitutiōe mūdi oēs sancti merebāt: illis nouissimis sūt donata: q̄ receperūt christū: sic omīa mala q̄ i singulis generatiōibꝰ a cōstitutiōe mūdi pati meruerūt oēs iniqui: sup nouissimos iudeos venerūt: q: christū repulerūt. Aut ita: sicut oīs iusticia ꝑcedētiū sanctorū imo oīm sāctorū tātū mereri ñ potuit q̄ntū gratie datū est hoībꝰ i christo: sic oīm peccata impiorū tantū mereri nō potuerūt quātū venit sup iudeos vt corporalia paterēt: qualia passi sūt a romanis. ꝫ sic postmodū oēs generatiōes eorū vsq̄ in finē seculi ꝓicerētur a deo: ꝫ ludibriū fierēt gētibꝰ vniuersis. Quid enī peiꝰ pōt fieri q̄ filiū cū misericordia ꝫ pietate veniētē nō suscipe sꝫ tali mō interficere? Uel ita: oīs gens vel ciuitas ñ stati cū peccauerit punit eam deus: sꝫ expectat ꝑ multas generatiōes. quādo aūt placuerit deo: ꝑdere ciuitatē illā aut gētē videt oīm generationū peccata reddere illis: qm̄ que oēs merebāt: hec sola passa est: sic ꝫ generatio iudeorū ꝑ patribꝰ suis videt punita. Uere aūt nō ꝓ illis sed ꝓ se cōdemnati sūt. CRHY. i. ho. Qui. n. mltos iā peccātes vidit ꝫ incorrectꝰ ꝑmāsit: eadē rursus vel grauiora faciēs: maiori ē pene obnoxius.

¶ Hierusalē hierusalē: que occidis ꝓphetas ꝫ lapidas eos q ad te missi sūt: quotiēs uolui cōgregare filios tuos q̄ēadmodū gallina cōgregat pullos suos sb alas: ꝫ noluisti. Ecce reliq̄tur uobis domus ūr̄a deſta. Dico eni uob nō me uidebitis ām̄ donec dicatis: Benedictus q uenit iu nomine domini.

¶ CHRY. i. ho. Post ꝑdicta ad ciuitatem cōuertit oñs ſmonē: et hoc erudire volens auditores. vnde dicit: hierusalē hierusalē. Hec aūt duplicatio miserētis ē: ꝫ valde diligēt. HIE. hierlm āt nō saxa ꝫ edificia ciuitatis sꝫ habitatores vocat: quā ꝑris plāgit affectu. CHRY. sup matth. Preuidēs ruinam ciuitatis illius ꝫ plagā: que a romanis superuentura erat recordabat q̄dē sanguinis scōrū suorū: q̄ effusus erat ab illis ꝫ postmodū effūdēdus. vn̄ addit: Que occidis ꝓphetas: ꝫ lapidas eos qui ad te missi sunt. Missum ad te isaiā occidisti: ꝫ suū meū hieremiā lapidasti. Ezechielē tractū per lapides excerebrasti: quō saluaberis: q̄ ad medicū nō venire ꝑmittis? ꝫ ñ dixit Occidisti aut lapidasti: sꝫ Occidis ꝫ lapidas. i. quasi hoc ꝓpriū ꝫ naturalē cōsuetudinē hñs: vt occidas ꝫ lapides sanctos. Eadē fecit aplis q̄ fecerat aliq̄n ꝓphetis. CHRY. in ho. Deinde cū vocasset eam: ꝫ abominabiles eius occisiones dixisset: q̄si se excusādo dixit: Quotiēs volui cōgregare filios tuos q. d. neq̄ predictis occisionibꝰ me a tua beniuolētia auertisti: sed volui te mihi adiungere: nō semel aut bis sꝫ mltociēs. Magnitudinē aūt amoris sub similitudine galline ostendit. AVG. de questi. euan. Hoc. n. genus animātis magnū affectū in filios hꝫ: ita vt eorū īfirmitate affecta ifirmet ꝫ ipa. Et quod difficile i ceteris aiātibꝰ inuenies: alias suis filios ꝓtegēs cōtra miluū pugnat: sic ꝫ mater nr̄a dei sapiētia: ꝑ carnis susceptionē ifirmata quodamō: fm̄ illud apostoli. Quod ifirmū ē dei: fortius est hominibꝰ: ꝓtegit ifirmitatē nostram: ꝫ resistit diabolo ne nos rapiat. ORI. Filios aūt hierusalē dicit fm̄ ꝙ dicimꝰ semp: ciuiū successores ꝑcedētiū filios. Dicit aūt: Quotiēs volui: cū sit manifestū semel eū docuisse in corpore iudeos. Semp enim christus presens fuit ꝫ in moyse ꝫ in ꝓphetis ꝫ i āgelis ministrātibꝰ saluti humane ꝑ singulas generatiōes. Siquis autē nō fuerit cōgregatus ab eo iudicabit q̄si voluerit ꝯgregari. RABA. Cessent igit heretici christo ꝑncipiū ex virgine dare: omittāt aliū legis ꝫ ꝓphetarū deū ꝑdicare. AVG. in enchendion: Ubi est autē illa oīpotentia qua in celo ꝫ in terra oīa quecūq̄ voluit fecit: si colligere filios hierusalē voluit ꝫ non fecit? An nō potius illa quidem filios tuos ab ipo colligi noluit: sꝫ ea quoq̄ nolēte: filios eiꝰ colligit ipe quos voluit. CHRY. i. ho. Deinde cōminatur penā quā semp formidauerūt. s. ciuitatis ꝫ templi euersionē dicēs: Ecce relīquitur vobis domꝰ vr̄a deserta. CHRY. sup matth. Sicut eni corpꝰ anima recedēte ꝑus q̄dē frigescit: deīde putrescit ꝫ soluit: sic ꝫ tēplū nostrū dei spiritu recedēte ꝑaus seditiōibus ꝫ in disciplinatiōe replebit: deinde veniet ad ruinā. ORI. Semp etiā eis q̄ noluerūt ꝯgregari sub alis eius comminatur christus: Ecce relinquetur vobis domꝰ vestra deserta. i. anima ꝫ corpus. Sed ꝫ siquis ex vobis noluerit congregari sub alis christi: et tempore illo ex quo cōgregatiōem refugit, actu magis q̄ corpore non videbit pulchritudinē verbi: donec penitens a ꝓposito malo dicat: Benedictus qui venit in nomine domini. Tunc eni verbū dei bñdictū

venit super coꝛ hoīs: qñ fuerit q̄s cōuersus ad deū. vñ seq̄tur: Dico enī vobis: non me videbitis ammō donec dicatis: Benedictus qui venit in noīe dñi.

HIE. q. o. Nisi penitētiā egeritis ⁊ cōfessi fueritis ipm eē me: de quo ꝓphete cecinerūt filiū oīpotētis patris: faciē meā nō videbitis. Dāt ergo iudei datuȝ sibi tempus penitētie. Cōfiteātur benedictū qui venit in nomine domini: ⁊ chꝛisti voꝛa conspicient.

CHRY. in. ho. Uel aliter: Per h̄ occulte secūduȝ aduentū significauit: quoniā tūc oīo eū adoꝛabūt. Quod aūt dicit Ammodo: ad tēpꝰ crucis refertur.

.CAPI. XXIIII.

Et egressus iesus de templo ibat. Et accesserūt dicipuli eius: ut ostenderēt ei edificatiōes tēpli. Ipse aūt rñdēs: dixit illis: Uidetis hec oīa? Amen dico uobis: nō relinq̄tur hic lapis sup lapidem: q nō destruaᷓ.

ORI. Postq̄ oīa que sup hierusaleȝ vētura erāt chꝛistꝰ ꝑdixit: exijt de tēplo qui cōseruauerat tēplū ne caderet donec fuit ī eo. vñ dicit: Et egressus iesꝰ de templo ibat. Sed ⁊ vnusq̄sq̧ cū sit templū dei ꝓpter spiritū dei inhabitantē ī se: ipse sit cā sue desertiōis vt aggrediaᷓ chꝛistꝰ. Seq̄ᷓ: Et accesserūt ad eū discipuli eiꝰ vt ondērent ei edificatiōes tēpli. Dignū ē videre q̄ō ostendūt ei structuras tēpli: quasi nūq̄ viderit templū. Ad qđ rñdendū ē: ꝙ cū chꝛistꝰ ꝓphetizasset supius ruinā tēpli futurā: audiētes discipuli mirati sūt talē ac tantā tēpli structurā ad nihilū redigēdā: ꝓpterea ondūt ei: vt flecterēt eum ad misericoꝛdiā loci illiꝰ ne faceret quod fuerat cōminatus. Sed ⁊ cū sit humane nature admirabilis cōstructio facta videlicet tēplū dei: discipuli ceteriq̧ sancti etiā mō mirāda opa dei erga figmētū humanum cōsitētes: ante cōspectū chꝛisti ītercedūt: ne deserat genꝰ humanū ꝓpter peccata ipsoꝛū. Sequitur Ipse autē respondēs dixit eis: Uidetis hec omnia? Amē dico vobis: nō relinq̄ᷓ hic lapis sup lapidē q̄ nō destruaᷓ. RABA. Iuxta histoꝛiā manifestꝰ ē sensus: q2 xlij. anno post passionē dñi: sub Uespasiano ⁊ Tito romanis p̄cipibꝰ ciuitas euersa ē cum tēplo. REMI. Diuinitꝰ aūt ꝓcuratū ē vt reuelata iā luce grē: tēplū cū suis cerimonijs tolleretᷓ: ne foꝛte aliq̄s puulus ī fide dū videret oīa illa que a dño fuerāt īstituta ⁊ a ꝓphetis sanctificata adhuc pmanere: paulatim recedendo a synceritate fidei: ad carnalē iudaismū trāsirēt. CHRY. i ho. Sed qualiter verū ē ꝙ nō māsit lapis sup lapidē? Uel enī desolationē eiꝰ ondens oīmodā h̄ dixit: vel ſm illū locum vbi erat: sūt enī eiꝰ ptes vsq̧ ad fundamēta destructe. Cū his ⁊ illud dicēdū: qm ex his q̄ facta sūt ⁊ de reliquis opoꝛtet credere ꝙ pibūt pfecte. HIE. Mystice aūt recedēte dño de tēplo: oīa legis edificia ⁊ compositio mādatoꝛū ita destructa ē vt nihil a iudeis possit ipleri: ⁊ capite sublato vniuersa īter se mēbra cōpugnēt. ORI. Oīs etiā hō q̄ suscipiēs ī se verbū dei templū ē: si post peccatū adhuc fuat ex pte vestigia fidei ⁊ religiōis tēplū ē ex pte destructū ⁊ ex pte cōsistēs. Qui aūt postq̄ peccauerit curā sui nō habet: paulatiȝ minuiᷓ donec ad plenū recedat a deo viuēte. ⁊ sic nō relinq̄ᷓ lapis super lapidē mādatoꝛū dei qui nō destruaᷓ.

Sedēte aūt eo sup montē oliueti accesserūt ad eū discipuli secreto dicentes: Dic nobis qñ hec erūt: ⁊ qđ signū aduētus tui: ⁊ cōsumatiōis seculi. Et rñdens iesus dixit eis: Uidete ne quis uos seducat. Multi eī uenient in nomie meo: dicentes: ego sum chꝛistꝰ: ⁊ multos seducent.

REMI. Perseuerās dñs ī itinere ꝑuenit ad montē oliueti: ⁊ q̄busdā discipulis ī via ondentibꝰ ⁊ laudātibus edificationē tēpli: ipe palā ꝑdixerat oīa eē destruēda ideirco cū ꝑuenissent ad mōtē oliueti: accesserūt ad eū īterrogātes. vñ dicitᷓ: Sedente aūt eo sup mōtē oliueti. CHRY. Propter h̄ autē secreto accesserūt: q2 de magnis erāt īterrogaturi. Etenī cupiebāt discere diē aduētus eiꝰ q2 vehemēter desiderabāt gloꝛiā eius videre. HIE. Et īterrogāt tria. ꝑmo quo tēpoꝛe hierusalē destruēda sit dicētes: Dic nobis quādo hec erūt: secūdo quo tēpoꝛe chꝛistꝰ venturus sit. vñ dicūt: Et quod signū aduētus tui? tercio quo tempoꝛe cōsumatio seculi sit futura. vñ dicūt: Et cōsumationis seculi? CHRY. Lucas auteȝ aīt vnā esse īterrogationē q̄ ē de hierosolyma. quasi estimātibꝰ discipulis tūc futurū eē chꝛisti aduētum ⁊ finē mūdi: quasi hierosolyma destrueretᷓ: Marcꝰ aūt nō omnes eos de cōsumatione hierosolyme: ſȝ petrū iacobū iohānem ⁊ andreā quasi liberius ⁊ securius chꝛisto loquētes. ORI. Puto aūt monteȝ oliueti mysteriū eē ecclesie que ex gētibus ē. REMI. Mons enī oliueti nō habet īfructuosas arboꝛes: sed oliueta q̄bus lumē nutriᷓ ad fugādas tenebras: ⁊ q̄bus fessis requies īfirmis salꝰ ꝑstaᷓ. Sedēs aūt dominus supꝛa montē oliueti cōtra tēplum: de ruina ipius ⁊ excidio iudaice gētis disputat: vt etiaȝ ipso situ coꝛpis monstret: quia quietus manens in ecclesia impioꝛum superbiam condēnat. ORIG. Agricola enim residens in monte oliueti: verbum dei est in ecclesia confirmatū: chꝛistus. s. qui semper oleastri ramos inserit in bonam oliuam patrū. Qui autem habēt fiduciā ante chꝛistum: discere volunt signum aduētus chꝛisti ⁊ consumationis seculi. Est autē duplex aduētus verbi in anima. Pꝛimus quideȝ stulta pꝛedicatio de chꝛisto: quando pꝛedicamꝰ chꝛistū natum ⁊ crucifixum. Secundus autem aduentus est in viris perfectis: de quibus dicitur: Sapientiam loquimur inter perfectos. ⁊ huic secundo aduētu adiungitur consumatio seculi in viro perfecto cui mūdus crucifixus est. HYLA. Et q2 tria a discipulis quesita sunt: distinctis ⁊ tempoꝛibus ⁊ intelligentie significationibus sepantur. Respondeᷓ ergo pꝛimo de ciuitatis occasu: ⁊ quando confirmatur veritate doctrine: ne quis fallax ignoꝛātibꝰ possit obrepere. vnde sequitur: Et respondens iesus dixit eis: Uidete ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicentes: Ego sum chꝛistus

CHRY. Neqȝ.n. de hierosolyma: neqȝ de secundo aduētu respōdit statim: sed de malis quibꝰ statī obuiandum erat. HIERO. Unꝰ aūt eorū de quibus loquit̄ fuit simon samaritanꝰ: quem in actibꝰ apostolorū legimus: qui se magnā dicebat esse virtutē: hic quoqȝ inter cetera in suis voluminibꝰ scripta dimittens: Ego sum sermo dei: ego omnipotens: ego omnia dei. Sed ꝛ iohānes apostolꝰ in epistola sua loquit̄: Audistis quia antichristꝰ vēturꝰ est: nūc autē antichristi multi sunt. Ego reor omēs heresiarchas antichristos esse: ꝛ sub nomīe christi ea docere: que cōtraria sunt christo: nec mirū si aliquos ab his videamꝰ seduci: cū dominꝰ dixerit: Et multos seducēt. ORIGE. Multi aūt sunt qui seducunt̄: quia larga est porta que ducit ad pditōem: ꝛ multi sunt q̄ intrāt per eam. Hoc aūt solū sufficit ad cognoscendū seditōem antichristorū qui dicūt: Ego sū christꝰ: qd̄ nūqȝ legit̄ xp̄s dixisse: Sufficiebāt.n. ad credēdū q̄ ipe est xp̄s opera dei: et sermo quē docebat: ꝛ virtus ipius. Omis etiā s̄mo qui ꝓfitet̄ expositionem scripturarū s̄m fidē earuȝ et nō habet vītatē a antixp̄us est. Sed ꝛ omēs virtutes inuenimꝰ esse xp̄m: ꝛ omnes simulatas v̄tutes antixp̄m: qm̄ oēs spēs boni quascūqȝ habet xp̄us ī se: in veritate ad edificationem hoim̄ omnes eas habȝ diabulus ī specie ad seductōes sanctoꝝ. Opus ḡ ē nobis deo auxiliatore: ne quis nos seducat vł sermo vel v̄tus. Malum enī iuenire aliquē s̄m mores vite errātem. Multo autē peius arbitror esse non s̄m verissimam regulā scripturaꝝ sentire.

¶ Audituri eī estis prelia ꝛ opiniones p̄lioꝝ uidete ne turbemī. Oportet enī hec fieri: sed nondum ē finis: Cōsurget enī gens in gētē: ꝛ regnū ī regnū: ꝛ erūt pestilētie ꝛ fames: ꝛ terremotꝰ p̄ loca. Hec autē omnia initia sūt doloꝝ.

¶ AVG. Ad esichiū. Interogantibꝰ discipłis ea dominus respondit que iā ex illo tempore fuerāt secutura: siue d̄ excidio hierusalē. vnde orta est ipius interrogatōis occasio: siue de aduētu suo per ecclesiā in qua vsqȝ ad finē venire nō cessat. in suis.n. veniēs agnoscit̄: dum eiꝰ quotidie mēbra nascūtur: siue de ipo fine in quo apparebit viuos iudicaturꝰ ꝛ mortuos. Cum itaqȝ signa dicat que ad ista tria ptinent: qd̄ eoꝝ triū signorū ad aliquid horū referēdū sit diligēter cōsiderādū est: ne forte quod ptinet ad vnuȝ referendū putemꝰ ad alterū. CHRY. Hic aūt loqt̄ de prelus que hierosolymis erant futura cum dicit Audituri.n. estis prelia: ꝛ opiniones p̄lioꝝ. ORI. Qui audit ipas voces que fiūt in p̄liis: audit prelia. qui aūt de prelis longe gestis audit: opiones vel rumores audit p̄lioꝝ. CHRY. in home. Quia vero p hoc turbari etiā discipuli poterant: ideo subdit: Uidete ne turbemini. Deinde quia ei nunciabit post illd bellū quo hierusalē destrueret̄: statim finē mūdi eē vēturū: eos in vera opiniōe stabilit dicēs: Oportet enī hec fieri: sed nondū est finis. HIE. i. nō putemꝰ diez instare iudicij: sed in tempꝰ aliud reseruari: cuiꝰ signū ꝑspicue in cōsequētibꝰ ponit̄: Cōsurget.n. gēs in gentē: ꝛ regnū in regnū. RABA. Uel admonētur apostoli ne his aduenientibꝰ terreant̄: vt hierosolymā iudeāqȝ deserāt: quia nō statim finis: sed in quadragesimū annū desolatio ꝓuincie: vltimūqȝ vrbis ꝛ templi sequet̄ excidiū: de qbꝰ subdit̄: Consurgꝫ enim gens in gentē: ꝛ regnū in regnū. Cōstat autē hic acerbissimos dolores quibꝰ omis vastata est ꝓuincia ad litterā cōtigisse. CHRY. in home. Deinde vt ostēdat quoniā ꝛ ipe preliabit̄ contra iudeos nō solum bella prenūciat: sed ꝛ plagas diuinitꝰ illatas. vnde subdit: Et erunt pestilētie: ꝛ fames: ꝛ terre motꝰ per loca. RABA. Notandū q̄ in hoc q̄ dicit: Cōsurget gens in gentē. ostēdit̄ pturbatio hoīm. Erūt pestilētie: ecce inequalitas corpoꝝ. Erit fames ecce sterilitas. Terre motꝰ p̄ loca: ecce respectꝰ ire desup. CHRY. in home. Et nota simpliciter hec fieri s̄m cōsuetudinē antea in hominibꝰ existentē: sed ex ira que erit desuper. Et ꝓpter hoc nō simpliciter dixit ea esse ventura neqȝ repēte: sed cum quadam significatōe. vnde subdit: Hec aūt omnia sunt initia dolorū. i. iudaicorū malorū. ORIGE. Uel aliter: Sicut egrotāt corpa ante mortē: sic necesse est ante corruptiōem mūdi vt quasi languēs terra frequētibꝰ terre motibꝰ cōquasset̄. Aer.n. vim mortiferā concipiens pestilēs fiat: ꝛ vitalis virtꝰ deficiens: suffocet fructus. Consequēs aūt est vt ꝓpter inopiā ciborū ī auariciā ꝛ bella hoīes excitēt̄: sed q2 insurrectōes ꝛ lites interdū fiūt ꝓpter auariciā: iterdū aūt ꝓpter cōcupiscētiā p̄ncipatꝰ ꝛ gl̄iam vanā: adhuc ꝓfūdiorē dabit aliquis cām eorū que ante finē mūdi sunt vētura. Sicut.n. aduētꝰ christi in pluribꝰ gētibꝰ diuina virtute fecit pacē: sic ɔ̄ńs est vt ꝓpter abūdantiā iniquitatis refrigiuerit charitas multoꝝ: ꝛ id̄ dereliq̄rit illos deꝰ ꝛ christꝰ eius: iterū fieri p̄lia dū nō ꝓhibet̄ a sanctitate opatōes seminatrices bellorū: sed ꝛ aduersarie virtutes dū non vetāt̄ a sanctis: ꝛ a christo absqȝ ꝓhibitōe operabūt̄ in cordibꝰ hominū vt excitent gētes aduersus gentē: ꝛ regnū aduersus regnū. Si autem sicut quibusdā placet: ꝛ fames ꝛ pestilētie ab angelis sathane fiūt: hi etiā tūc inualescēt ab aduersis virtutibꝰ quādo nō fuerint sales terre ꝛ lux mūdi christi discipuli: destruētes que ex demonum malicia semināt̄. Et alqādo quidē in isrł̄ fames et pestilētie fiebāt ꝓpter peccata quas o. ōēs sanctorū soluebāt. Bene aūt p loca. nō.n. insimul vult deus pdere humanū genꝰ: sȝ iudicās p ptes: dat penitētie locū. Si aūt incipiētibꝰ hmōi malis: nō fuerit facta correptio: ꝓficiēt ad peius. vnde sequit̄: Hec autē oia initia sunt dolorū. generaliū. s. in vniuerso mundo: ꝛ eoꝝ qui secuturi sunt aduersus impios vt ī dolorībꝰ acutissimis crucient̄. HIE. Mystice aūt videtur regnū cōtra regnū ɔsurgere: ꝛ pestilētia eorum quoꝝ s̄mo serpit vt cācer: ꝛ fames audiēdi v̄bū dei: ꝛ cōmotio vniuerse terre ꝛ a vera fide sepatio ī hereticis magis intelligi: qui cōtra seinuicē dimicātes: ecclesie victoriā faciūt. ORI. Oportet autē hec fieri anteqȝ videamꝰ pfectōem sapiētie que est in christo sed nō statim erit finis quē q̄rimꝰ. pacificꝰ enī finis lōge est ab hoībꝰ istis. HIE. Qd̄ aūt dixit: Hec oia initia sunt doloꝝ: meliꝰ trāsfert̄ pturitionū: vt q̄i cōceptꝰ quidā aduētꝰ antichristi nō partꝰ intelligitur.

Tūc tradēt uos in tribulatōez et occidēt uos: ⁊ eritis odio oib⁹ genti b⁹ pp nomē meū. Et tūc scandaliza būt mlti: ⁊ inuicē tradēt: ⁊ odio ha bebūt inuicē. Et mlti pseudo ꝓphe te surgēt: ⁊ seducent multos: ⁊ qm̄ abundabit iniqtas: refrigescet cha ritas multorū. Qui autē perseuera uerit usqz in finem: hic saluus erit. Et predicabitur hoc euangeliuz re gni in uniuerso orbe in testimoniuz omnibus gētibus: ⁊ tunc ueniet cō summatio.

¶ RABA. Quo merito bierosolymis ac ꝓuīcie iu deoꝝ vniuerse: tot irrogāda fuerit aduersa dn̄s mā festat subdēs: Tūc tradēt vos CHRY. in bo. Uel alr̄: qr discipuli audiētes ea q̄ de bierosolyma dice bāt: sic dispositi erāt vt ex turbatōem eēnt quasi de alia pena audiētes: sibi vō ꝓspa supuētura spabāt: q̄ aduēire valde desiderabāt: pp h̄ eis grauia ꝓnūci ciat i solitudinē eos statuēs. ⁊ ꝓus q̄dē iusserat eos vigilare ꝯ deceptōes seductoꝝ: nūc aūt tyrānoꝝ vio lētiā eis ꝓdicit dicēs: Tūc tra. vos in tribu. ⁊ oc. vos Opportune. n. eoꝝ mala inꝑposuit: mitigatiōem hn̄ tia a cōib⁹ malis. nec solū ita eos ꝯsolat⁹ ē: sed osn̄dē do tribulatōis cām: adiūgēs q pp nomē ei⁹ h̄ eēnt passuri. vn̄ seq̄r: Et eri. odi. oi. bo. ꝓ. no. meū ORI. Sed quō ēt in vltis ptib⁹ terre cōmorāt. b⁹ gētibus odio hr̄ ppl's xp̄i: nisi forte ⁊ h̄ aliq̄s dicat pp exag gerati ōez positū oib⁹ ꝓ mltis. sed ⁊ h̄ qō dicit: Tūc tradēt vos hꝫ q̄ōem. Nā ⁊ ꝓusq̄ hec fierent tradi ti sunt xp̄iani in tribulatōes: sꝫ aliq̄s r̄ndebit: qm̄ tunc marie tradēt xp̄iani in tribulatiōes quēadmodum vnq̄. Amāt. n. q in calamitatib⁹ sunt: cās eaꝝ discu tiētes inuēire aliq̄d qō loq̄nt. Cōseq̄ns g̊ ē vt q̄i de linq̄ntib⁹ dōib⁹ deoꝝ culturā pp multitudinē xp̄ia noꝝ: dicāt fieri bella fames ⁊ pestilētias: sꝫ ⁊ t̄remo tus cām dicēnt xp̄ianos: pp qō ⁊ ꝑsecutōnes passe sūt eccl'ie. CHRY. i bo. Postq̄ aūt iā duplex ꝑ'lū posuit. s. qō a seductorib⁹ ⁊ qō ē ab inimicis: ōn̄t t'tiū ꝑ'liū pōit: qō ē a fals' frib⁹. vn̄ subdit: Et tūc scā. ml. ⁊ i ui. tra. ⁊ odio ha. inuicē. Unde aūt ⁊ paulū hec plo rātē ⁊ dicētē: Foris pugne: int⁹ timores. ⁊ alibi pi cula i fals' frib⁹. de q̄b⁹ alibi dicit: Tales sūt pseudo apl'i opariij subdoli. vn̄ ⁊ h̄ subdit: Et mul. pseu. pro. sur. ⁊ sedu. mltos. REMI. Imminēte. n. captiuita te bierl'm: mlti insurrexerūt xp̄ianos se eē dicētes: et mltos seduxerūt: quos paul⁹ noiat falsos frēs: iohā nes vō antixp̄os. HYLA. Ut nicola⁹ vn⁹ ex septez diaconib⁹ fuit: qui multos mentita v̄itate peruertit CHRY. i bo. Deīde qō his difficili⁹ ē ostn̄dit: q̄a ta les pseudo ꝓphe nullā mitigatōem a charitate acci piēt. vn̄ seq̄r: Et qm̄ abū. ini. re. cha. mlto. REMI. .i. vera dilectio erga deū ⁊ ꝓxim. Nā q̄tomagis ab vnoquoqz iniq̄tas suscipit: tātomagis in corde ipsi⁹ ardor charitatis extīguit. HIE. Cōsiderādū āt q n̄ negauit oīm futurā eē charitatē: sꝫ mltoꝝ. Nam in apl'is ⁊ eoꝝ silib⁹ ꝑmāsura ē charitas: de q̄ paul⁹ dic̄ Quis nos sepabit a charitate xp̄i: pp qō ⁊ h̄ subdit̄ Qui aūt pse. vsqz in fi. h̄ sal. erit. REMI. Usqz in fi nē dic̄. vsqz ad terminū vite sue in ꝯfessiōe nois xp̄i pseuerauerit: ⁊ in charitate saluꝰ factꝰ ē. CHRY. i bo. Deīde ne dicerēt: q̄l'r g̊ īter tot mala viuemus: qō pl⁹ ē ꝓmittit. q n̄ solū viuerēt: sꝫ ēt vbiqz docerēt vn̄ subdit: Et ꝓdi. h̄ euan. reg. in vni. orbe. REMI. Quia. n. nouerat dn̄s corda discipl'oꝝ ꝯtristāda esse de excidio bierl'm ⁊ ꝑditōne sue gētis: hec ꝯsolatio ꝯsolat' eos: vel q mltoplures credituri erāt de gētibus q̄z ō iudeis ꝑirēt CHRY. in bo. Qō aūt ⁊ an̄ capti onē bierosolyme vbiqz ꝓdicatū ē euāgeliū: audi qō ait paul⁹: In oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ. Et vides eū a bierl'm ad hispaniā currētē. Si aūt vn⁹ tātā porti onē accepit excogita: reliqui q̄ta opati sunt. Unde ⁊ q̄busdā scribēs de euangelio dicit: q fructificat ⁊ crescit in oī creatura que sub celo est. Hoc aūt ē ma ximū signū v̄tutis xp̄i: q in. xxx. ānis l' paꝝ āpli⁹ euāge lij smo fines orbis terraꝝ ipleuit. q̄uis aūt euāgeliū vbiqz ꝓdicatū fuerit: nō tn̄ oēs crediderūt. pp quod subdit: In testi. om. gētib⁹. i. in accusatōem his q nō crediderūt. Qui. n. crediderūt: testabūt' aduersus eos q nō crediderūt: ⁊ ꝯdēnabūt eos. Cōueniēter autez postq̄ ꝓdicatū ē euāgeliū ꝑ orbē terraꝝ tūc bieroso lyma ꝑijt. vn̄ seq̄r: Et tūc ve. ꝯsumatio. i. finis hiero solymoꝝ. Qui. n. viderit xp̄i v̄tutē vbiqz refulgētē: ⁊ in breui tpe orbē terraꝝ supgressā: quā veniā hr̄e de buerūt: in ingratitudine ꝑmanētes? REMI. Pōt aūt ⁊ tot⁹ loc⁹ iste referri ad cōsūmatiōem scl'i. Tūc .n. plurimi scādalizabūt' recedētes a fide: videtes mlti tudinē ⁊ diuitias maloꝝ ⁊ miracla anti xp̄i ⁊ ꝑ'o cuos ꝑsequēt': ⁊ antixp̄o mittet pseudo ꝓphas qui se ducēt mltos: ⁊ abūdabit iniq̄tas: qm̄ numer⁹ malo rū augebit': ⁊ refrigescet charitas: qm̄ numer⁹ bono rū minuet' HIE. Signū eniā dn̄ici aduēt⁹ ē in toto orbe euāgeliū ꝓdicari. vt null⁹ sit excusabil'. ORI. Qō aūt dr̄: Eritis odio oib⁹ h̄ō. b⁹ pp nomē meū: sic saluare q̄s potest. q: nūc q̄dē in vnū ꝯsenserūt oēs gētes aduersus xp̄ianos. Cū aūt cōtigerit q̄ xp̄s ꝓdi xit: tūc fiēt ꝑsecutōes iā nō ex pte sic ante sꝫ genera liter vbiqz aduersus ppl'm dei. AVG. Sꝫ q putāt hoc quod dicit': Predicabit' euangeliū regni in vni uerso orbe per ipsos apl'os factū esse: nō ita eē certis documētis probatū est. Sūt enī in aphrica barba re innumerabiles gētes in quib⁹ nōdū predicatū ē euāgeliū ex his qui ducūt' inde captiui addiscere in ꝓmptu est. Neqz tamen vllo recte dici pōt istos ad ꝓmissiōem dei nō ꝑtinere. Nō enī romanos solū: sed omēs gētes dn̄s semini abrae iurādo ꝓmisit. In quib⁹ ergo gentib⁹ nondū est ecclesia: oportet q sit: vt omnes qui ibi fuerit credāt. quomodo enī ⁊ illō implebitur: Eritis odio oib⁹ gentib⁹ ꝓpter nomen meuꝫ. nisi in omnib⁹ gentibus sint: ⁊ qui oderint: et quos oderint? Non est igit' ab apostolis ꝓdicatio ista cōpleta quādo adhuc sunt gētes: in quib⁹ non dum cepit impleri. quod aūt dixit apostol⁹: In om nem terrā exiuit son⁹ eorū. q̄uis locutus sit preteriti tēporis: verbis tamē quod futuruꝫ erat dixit. nō qō iam factū atqz cōpletū: sicut ⁊ ipe ꝓpheta quo vsus ē teste fructificare ⁊ crescē dixit euāgeliū i vniuerso mūdo: vt ita significaret: vsqz quo crescēdo eēt futuꝝ.

Si ergo latet qñ euãgelio vniuersus orbis iplebit:
pculdubio latet qñdo finis erit: aut quippe non
erit. ORI. Cũ ergo omis gẽs audiuerit euãgelij p
dicatõem: tũc erit seculi finis. ꝛ hoc est qḋ sequitur
Et tũc erit cõsummatio. Multe.n. non solũ barba
roꝝ: sed etiã nrõꝝ gẽtiũ nondũ audierũt christiani
tatis verbũ. GLO. Utrũqꝫ aũt dictoꝝ tueri põt. si
tñ diuerso modo diffusio pdicatõis euãgelij intelli
gat. Si.n. intelligat ꝙtũ ad fructũ pdicatõis: qui ẽ
vt in singulis gẽtib⁹ fundet ecclesia credẽtiũ in chri
stũ: vt augustin⁹ exponit: est signũ qḋ oportet prece
dere ante finẽ mũdi: nõ tñ pcessit añ destructõnem
hierosolyme. Si autẽ intelligat ꝙtũ ad famã pdica
tõis: sic ante finẽ hierosolyme fuit cõpletũ discipl'is
christi p q̃tuor mũdi ptes dispsis. Unde hiero. dicit
Nõ puto aliquã remãsisse gẽtẽ q̃ xpi nomen ignoret:
ꝛ ꝙuis nõ haberet pdicatorẽ: tñ ex vicinis gẽtib⁹ opi
nionẽ fidei nõ potest ignorare. ORI. Moraliter
aũt qui visur⁹ est ẜm verbũ dei aduẽtũ gloriosũ illũ
in aĩam suã: necesse est vt ẜm mẽsurã pfect⁹ sui insi
dias a cõtrarijs opatõib⁹ patiat q̃ magn⁹ athleta: ꝛ
christ⁹ in eo ab oĩb⁹ odiat: nõ tñ a gẽtib⁹ ẜm carnē
ꝙtũ a gentib⁹ spiritaliũ neq̃ciarũ: sed ꝛ in q̃õnibus
pauci erũt veritatẽ pleni⁹ attingẽtes. Plures autẽ
scãdalizabũt ꝛ cadent ab ea pditores ꝛ accusatores
alterutrũ: ppter dissensionẽ dogmatū veritatis: q̃
causa fiet vt odiãt seinuicẽ. Multi etiã erũt non sa
ne tradẽtes de futuris sermonẽ: ꝛ quõ nõ oportet
interptãtes, pphas: quos pseudo pphas dicit: sedu
cẽtes multos ꝛ feruẽtẽ dilectõnem q̃ pus fuerat in
simplicitate fidei refrigescere faciẽt: sed qui potuerit
manere in apostolice traditõis pposito: ipe saluabi
tur: ꝛ sic predicatũ euangeliũ in aĩas oĩm erit in te
stimoniũ omnib⁹ gẽtibus. i. omnib⁹ cogitatõnib⁹ in
credulis animarũ.

¶ Cũ ergo uideritis abominatõnẽ
desolationis: que dicta est a daniele
propheta stantẽ in loco sancto: qui
legit intelligat. Tũc q in iudea sunt
fugiant ad mõtes: ꝛ qui in tecto: nõ
descendãt tollere aliquid de domo
sua. ꝛ qui in agro non reuertant tol
lere tunicã suam. Ue aũt pgnãtib⁹
ꝛ nutrientib⁹ in illis diebus. Orate
autẽ ut non fiat fuga uestra hyeme
uel sabbato. Erit eni tũc tribulatio
magna: qualis nõ fuit ab initio mũ
di usqꝫ modo: neqꝫ fiet. Et nisi bre
uiati fuissent dies illi: non fieret sal
ua omnis caro: sed propter electos
breuiabũtur dies illi.

¶ CHRY. in home. Quia supra occulte insinuauit
hierosolyme finẽ: cõñter idẽ mãifeste oñdit ppheta
inducẽs q̃ destructõem iudeoꝝ credẽ facit. vñ dicit:
Cũ ergo vide. abo. deso. q̃ di. ẽ a danie. stã. in lo. san.
q̃ le. intelligat. HIE. Hoc aũt qḋ dictũ ẽ: Qui legit
intelligat: ponit vt ad intelligentiã mysticã puoce
mur. Legim⁹ aũt in daniele h̄ modo: Et in dimidio
hebdomadis auferet sacrificiũ ꝛ libamina: ꝛ i tẽplo
desolationũ abominatio erit vsqꝫ ad cõsũmatõnem
tpis: ꝛ cõsũmatio dabit sup solitudinẽ. AVG. Lu
cas quidẽ vt oñderet tũc factã fuisse abominatiõē
desolatõis: q̃ a daniele pdicta est qñ expugnata est
hierusalẽ: eodẽ loco hec dñi verba cõmemorat: Cũ
videritis circũdari ab exercitu hierusalẽ: tũc scitote
qꝛ appropinq̃bit desolatio ei⁹. CHRY. in ho. Un
de abominatõem desolatiõis videt exercitũ dicere:
quo. s. desolata est ciuitas sancta hierusalẽ. HIE.
Aut põt intelligi de imagine cesaris: quã pilat⁹ po
suit in tẽplo: aut de hadriani equestri statua: que i
ipo sancta sanctoꝝ loco stetit vsqꝫ in pñtẽ diẽ. Abo
minatio.n. ẜm veterẽ scptură idolũ nũcupatur: ꝛ ic
circo addit desolatõis: qꝛ in desolato tẽplo atqꝫ de
serto idolũ positũ sit. CHRY. in ho. Uel q̇a ille q̇
dissoluit ciuitatẽ ꝛ tẽpliũ: statuã int⁹ posuit. Ut aũt
discãt qñ viuẽtib⁹ quibusdã eoꝝ hec erũt. pp hoc di
xit: Cũ videritis. Ex quo admirare christi virtutẽ: et
discipuloꝝ fortitudinẽ qui in talib⁹ tpib⁹ pdicabãt
in quib⁹ oĩa iudaica ipugnabãt. Apl'i aũt ex iudeis
exñtes leges introduxerũt nouas: aduersus rõanos
tũc dominãtes: infinita milia iudeoꝝ ceperunt ro
mani: ꝛ duodeci viros nõ supauerũt nudos ꝛ iner
mes. Quia vero mltociẽs cõtigerat i grau. b⁹ plis iude
os restauratos fuisse: sicut tpib⁹ sẽnacherib ꝛ ãnochi
ne aliq̇s suspicet tale aliq̇d futurũ: suis fugiẽdũ eẽ p
cepit cũ subdit: Tũc q̇ i iu. sũt: fu. ad mõ. REMI.
Hec.n. oĩa iminẽte desolatiõe hierl'm cõstat fuisse i
pleta. appropiquãte nãqꝫ rõano exercitu: oẽs xpiãi
q̇ in puĩcia erãt: sicut historia eccl'iastica refert diuino
miraculo moniti lõgi⁹ recesserũt: trãseũtes iordanē
veneriũt i pellã ciuitatẽ: ꝛ ibi sub tutela agrippe regi
cui⁹ mẽtio i actib⁹ apl'oꝝ fit aliq̃to tpe mãserũt: ipe
aũt agrippa cũ pte iudeoꝝ q̃ sibi obtẽpabat rõano
subdit⁹ erat ipio. CHRY. in ho. Deĩde oñdẽs ītol
erabilia mala futura eẽ in iudeis: ꝛ īfinitã calamita
tẽ subdit: Et q̇ in tecto ẽ: nõ descẽ. tol. ali. de do. sua.
Eligibili⁹.n. erat nudo corpe saluari: ꝙ intrare do
mũ vt tollẽt vestimẽtũ. pp qḋ ꝛ de eo q̇ ẽ i agro sub
dit: ꝛ q̇ i agro ẽ nõ reuer. tol. tu. sui. Si.n. q̇ i ciuita
te sũt fugiũt: mltomag' q̇ foris sũt nõ dꝫ ad ciuitatẽ
refugẽ. ꝛ q̇dẽ pecunias cõtẽnẽ facile ẽ ꝛ puidẽ sibi in
vestimẽtis ñ difficile. q̃ ãt a nã sũt. q̇l'r al. q̇s fugiet:
Qualr.n. pgnãs fiet leuis ad fugã: aut lactãs poterit
eũ quẽ pepit deserẽ: pp qḋ subdit. Ue ãt pg. ꝛ nu. in
il. dieb⁹. His q̇dẽ qꝛ pigriores sũt: ꝛ qꝛ facile fugẽ nõ
pñt onẽ cõceptõis grauate: his aũt qꝛ cõtinẽt viculo
cõpassiõis filioꝝ: ꝛ ñ pñt sil' saluare eos quos lactãt.
ORI. Uel qñ nõ erit tũc tps miserendi: neqꝫ sup
pgnãtes: neqꝫ sup lactãtes: neqꝫ sup ĩfãtes eaꝝ: ꝛ q̃si
ad iudeos loq̃ns: q̇ arbitrabãt i sabbato ñ oportere
ãbulare viã ăpli⁹ q̃ ẽ sabbati iter subdit: Orate aũt
vt nõ fiat fuga ve. hye. vel sabbato. HIE. Quia. s. i
altero duricia frigoris phibet ad solitudines pgẽ ꝛ
in mõtib⁹ desertisqꝫ latitare: i alt'o ãt trãsgressio leg'
est si fugẽ voluerint: aut mors imminẽs si remãserit
CHRY. in ho. Uide aũt qñ aduersus iudeos ẽ h̄
smo. nõ.n. apl'i sabbatũ erãt obsuaturi neqꝫ ibi mã

suri: cū vespasian⁹ h̄ egit: eteni plures eorū p̄mortui
erāt. Si aūt aliq̄s remāserat in alijs ptib⁹ orbis trax
tūc cōuersabaᷓ. pp q̄d aūt h̄ orādū eē dixerit subdit
Erit.n.tribu.mag.qua.nō fu.ab ini.mū.vsq̄ȝ mo.ne.
fiet AVG.ad esichiū: Apud lucā sic legiᷓ: Erit aūt
p̄ssura magna sup terraȝ: ꝛ ira pplo huic: ꝛ cadēt in
ore gladij: ꝛ captiui ducēᷓ in omēs gētes. Nā ꝛ iose
ph⁹ q̄ iudaicā scp̄sit historiā talia mala dic̄ illi pplo
tūc accidisse: vt vix credibilia eēnt. vn̄ nō immerito
dictū ē: talē tribulatōem nec fuisse a creature initio:
nec futurā: sȝ ꝛ si tpe antixp̄i talis aut maior forsitā
erit: intelligēdū est de illo pplo dictū: q̄ eis tal' am
pli⁹ futura nō erit. Si.n.antixp̄m illi p̄mit⁹ ꝛ p̄cipue
recepturi sunt: factur⁹ ē tūc idē ppl's tribulatōeȝ po
ti⁹ q̄ȝ passur⁹. CHRY.in ho. Interrogo āt iudeos
vnde tā intolerabilis ira diuinit⁹ venit sup eos oib⁹
q̄ an̄ facte sunt difficilior: nā manifestū ē q̄m pp̄ter
crucis manifestatōeȝ. sed adhuc ondit oipotēs gra
uiori pena fuisse dignos in h̄ q̄ dr̄: Et nisi breuiati
fuissent dies illi: nō fieret salua oīs caro. ac si diceᷓ
Si ampli⁹ durasset p̄liū romanoꝝ aduersus ciuita/
tē: vniuersi perissent iudei. Oēm.n.carnē iudaicā di
cit: ꝛ qui foris ꝛ qui int⁹ erāt. nō.n.solū eos q̄ in iu/
dea erāt impugnabāt romani: sed ꝛ eos q̄ vbiq̄ȝ di/
sp̄si erāt p̄seq̄bāᷓ. AVG.ad esichiū: Quidā aūt cō
ueniēter mihi intellexisse videᷓ mala ip̄a significata
noīe dieꝝ: sicut sunt dicti dies mali in alijs scp̄ture
diuine locis. Neq̄ȝ.n.dies ip̄si mali sūt: sed ea q̄ fiūt
in eis. ip̄a.n.dicta sunt breuiari: vt deo tolerātiā do
nāte min⁹ sētirēᷓ: ac sic q̄ magna eēnt: fierēt breuia
CHRY.in ho. Ne vō iudei dicerēt q̄m pp p̄dica/
tōem ꝛ discipulos xp̄i h̄ mala euenerūt. ondit q̄ ni
si illi eēnt: radicit⁹ p̄issēt. vn̄ subdiᷓ: Sȝ p.ele.bre.di.
illi. AVG.ad esichiū: Nō.n.debem⁹ ambigere: q̄m
euersa ē hierusalē fuisse in illo pplo electos dei qui
ex circūcisiōe crediderāt: siue fuerāt credituri: electi
an̄ ɔstitōem mūdi: pp quos breuiarēᷓ dies illi: vt tole
rabilia mala fierēt. Nō autem desūt: q̄ existimāt ita
breuiores dies illos futuros: q̄ curso solis celeriore
breuiēᷓ sic̄ fuit lōgior dies orante iesu naue. HIE.
Nec recordāᷓ illi⁹ scp̄ti: Ordinatōe tua p̄seuerāt di
es: sȝ iuxta tpū q̄litatē. i. abbreuiatos nō mēsura: sed
nūero: ne tpū mora ɔcutiaᷓ credētiū fides. AVG.
ad esichiū: Nō tn̄ putem⁹ hebdomadas daniel': l' pp
dieꝝ breuitatōes fuisse turbatas: vel illo iā tpe non
fuisse cōpletas: sȝ in fine tpū eē cōplēdas. Aptissime
.n.lucas testaᷓ daniel' p̄phetiā tūc fuisse ɔpletā: q̄m
euersa ē hierl'm. CHRY.i ho. Intellige aūt spūsc̄i
dispēsatōem: q̄m nihil hoꝝ scp̄sit iohes: vt n̄ videēᷓ ex
ip̄a eoꝝ q̄ facta sūt historia scribē: eteni p⁹ captiōem
hierl'm vixit mlto tpe. Sed q̄ an̄ mortui sūt: ꝛ nihil
hoꝝ viderūt ip̄si scribūt: vt vndiq̄ȝ fulgeat p̄nūciati/
onis v̄t⁹. HYLA. Uel alr̄: Totū iudiciū aduēt⁹ fu/
turi dn̄s ponit dicēs: Cū videritꝭ abomiatōnem. De
antixp̄i.n.tpib⁹ h̄ locut⁹ ē p̄pha. abomiatio ex eo di
cta ē: q̄ aduers⁹ deū veniēs honorē dei sibi vēdicet.
d̄solatōis aūt abomiatio q̄ bell' ꝛ cedib⁹ terrā deso
latur⁹ sit: atq̄ȝ ob id a iudeis suscept⁹ loco scificatōis
instituiᷓ: vt vbi scōꝝ p̄cib⁹ de⁹ inuocabaᷓ: ibi ab infi
delib⁹ recept⁹ dei honore venerabil' sit: ꝛ q̄ p̄us iste
iudeoꝝ error erit: vt q̄ v̄itatē respuerūt: suscipiāt falsi
tatē: iudeaȝ deseri monet: ꝛ trāsfugē i mōtes: ne ad/
mixtōem plebis illi⁹ antixp̄o credēture vis aut cōta
gio afferaᷓ. q̄ āt ait: Et q̄ i te sunt nō des.tol.ali.de
do.sua sic intell. Tectū ē dom⁹ fastigiū ꝛ hitatōis
toti⁹ excelsa p̄fectio. Qui igiᷓ ɔsūmatiōe dom⁹ sue. i.
cordis sui p̄fectōe ɔstiterit: regnātōe spūs noui cel/
sus nō descēdē in humiliora reꝝ sclariū cupiditate
debebit. Et q̄ i agro erit: nō r̄uertaᷓ tollē tunicā suā
.i. posit⁹ i opatōe p̄cepti: nō ad curas p̄stinas reuer/
taᷓ: ob q̄s veteꝝ exide peccaminū q̄b⁹ antea cōtege/
baᷓ erit tunicā relatur⁹. AVG.ad esich. In tribu
latōib⁹.n.cauēdū ē: ne q̄sq̄ȝ deuict⁹ ad carnalē vitaȝ
de spirituali sublimitate descēdat: aut q̄ p̄fecerāt i an
teriora se extēdens: deficiēdo i posteriora respiciat.
HYLA. q̄ aūt dr̄: Ue p̄gnātib⁹ ꝛ nutriētib⁹ i illis
dieb⁹. nō de fetaꝝ onē dn̄m admonuisse credēdū ē:
sȝ aiaꝝ pctīs repletaꝝ ondisse grauitatē: q̄ neq̄ȝ i te
cto posite: neq̄ȝ i agro manētes reposite ire tēpesta/
tē vitare possint: ill' quoq̄ȝ ve erit qui nutriēt. Infir
mitatē.n. aiaꝝ q̄ ad cognitōem dei tāq̄ȝ lacte educā
tur i his ondit: ꝛ iccirco ve ip̄sis erit. q̄ ad fugiendū
antixp̄m graues ꝛ ad sustinēdū ipire: nec pctā effu
gierūt: nec cibū veri panis accepūt. AVG.de v̄bis
dn̄i: Uel p̄gnās ē q̄ res alienas cōcupiscit. nutriēs ē
q̄ iā rapuit q̄d cōcupiuerat. istis.n. ve erit in die iu/
dicij. q̄ aūt dn̄s dixit: Orate ne fiat fuga v̄ra hyeme
vel sabbato. AVG.de q̄.euā. i. vel in leticia vel tri
sticia rerum tpaliū q̄s inueniaᷓ in die illa HYLA.
Aut vel in pctōꝝ frigore: aut in ocio bonoꝝ opū re/
piamur: q̄ grauis vexatio incūbet: nisi q̄ cā electoꝝ
dei dieb⁹ illis sit breuitas afferēda: vt vim maloꝝ co
artatū tēp⁹ exuper ORI. Mystice aūt in loco scō
oīm scp̄turaꝝ: tā veteris testi q̄ȝ noui: Antixp̄s q̄ est
falsū v̄bū stetit freq̄nter. q̄ aūt h̄ vident ex iudea l̄re:
fugiāt ad sublimes v̄itatis mōtes. Et siq̄s inuēt⁹ fue
rit ascēdisse supra tectū v̄bi: ꝛ stare sup fastigiū ei⁹:
nō descēdat ide occasiōe vt auferat aliq̄d d̄ domo
sua. Et si fuerit in agro in quo abscōdit⁹ ē thesaur⁹
ꝛ reuersus fuerit retro incurret in seditōem v̄bi mē/
dacis: ꝛ maxīe si spoliauerit se v̄bū vet⁹. i. veterē ho/
minē ꝛ iterū cōuers⁹ fuerit tollē ip̄m. tūc aūt aīa in
vtero hn̄s q̄ necdū fructificauit ex v̄bo icurrit i ve.
Proijcit.n. cōceptū: ꝛ euacuaᷓ a spe q̄ ē in actib⁹ ve
ritatis. silr̄ aūt si videaᷓ formatū ꝛ fructificatū v̄bū
nō aūt fuerit enutritū sufficiēter. Orēt aūt q̄ fugiūt
in mōtes: ne fuga eoꝝ fiat hyeme vel sabbato: q̄m i
trāq̄llitate aīe cōstituti: p̄nt ipetrare viā salutis: ꝛ i
sabbato q̄n hō bona opa nō facit: fuga v̄ra nō fiat
Nemo.n. in p̄iculo falsi dogmatis facile supaᷓ nisi
q̄ nud⁹ fuerit ab opib⁹ bōis. Que ē aūt maior tribu/
latio q̄ȝ vidē frēs nr̄os seduci: ꝛ q̄ aliq̄s videat seip̄ȝ
moueri ꝛ ɔturbari: Dies aūt itelligūᷓ p̄cepta ꝛ do/
gmata v̄itatl. oēs āt itellect⁹ a scīa falsi nois vēiētes
additamēta sūt dieꝝ q̄ de⁹ abbreuiauit p quos vult

¶ Tūc siquis vobis dixerit: ecce hic
est christus aut illic: nolite credere.
Surgent enī pseudo christi ꝛ pseu
do p̄phete: ꝛ dabūt signa magna et
p̄digia: ita ut in errorē inducātur si
fieri potest etiā electi. Ecce predixi

uobis. Si ergo dixerint uobis: ecce
in deserto est: nolite exire: ecce in pe
netralibꝰ: nolite credere. Sicut eni
fulgur exit ab oriẽte: ⁊ appar3 usq3
in occidentẽ: ita erit ⁊ aduentus filij
hominis. Ubicũq3 fuerit corpus:
illuc congregabũtur ⁊ aquile.

¶ CHRY. in ho. Cũ cõplesset dñs ea q̃ de hierosoly
mis sunt ad suũ de cetero puenit aduẽtũ: ⁊ dicit eiꝰ
signa nõ illꝭ utilia solũ: s3 ⁊ nobis ⁊ his q̃ pꝰ nos erũt
oibꝰ. vñ dicit: Tũc si qs vo. dix. Ec. h̃ est chri. aut illic
no. credẽ. Sic ãt cũ supra dixit euãgelista: In diebꝰ
illis iohẽs baptista: nõ tps qd̃ immediate ẽ cõis oñ
dit: cũ. xxx. anni in medio eẽnt: ita ⁊ h̃ cũ dic: Tunc
totũ mediũ tps ptermisit: qd̃ futurũ erat a captione
hierosolyme: vsq3 ad initia cõsũmatõis mũdi. dãs ãt
eis signa sui secũdi aduẽtꝰ: de loco eos certificat: et
de seductoribꝰ. nõ. n. sic in p̃ori aduẽtu in bethleem
apparuit: ⁊ in puulo ãgulo orbis t̃rarũ: ⁊ nullo sciẽ
te a p̃nꝰ: ita ⁊ tũc erit: s3 manifeste veniet: ita q̃ nõ
indigeat q̃ aliqs eiꝰ aduẽtũ annũciet pp̃ qd̃ dic: Si
qs vobis dixerit: Ecce h̃ ẽ xps aut illic: nõ credatis.
HIE. In quo oñdit q̃ secũdꝰ aduẽtꝰ nõ in hũilita
te vt p̃us: s3 in glĩa demõstrãdꝰ ẽ. Stultũ ẽ itaq3 eũ i
puo loco vꝫ in abscõdito q̃rere q̃ totiꝰ mũdi lumẽ ẽ
HYLA. Et tñ q2 in magna vexatõe positi erũt hoies
pseudo pphe tãq3 p̃ntẽ in xpo opem sũt iudicaturi
multis in locis xpm eẽ at hñi mẽtiẽt: vt in antixpi fa
mulatũ depssos vexatosq3 deducãt. ⁊ id̃ subdit: Sur
gẽt. n. pseu. xpi ⁊ pseu. pphe. CHRY. in ho. Hic d̃
antixpo loqt ⁊ de q̃busdã eiꝰ ministris: quos pseudo
xpos ⁊ pseudo pphas appellat: q̃les ⁊ tpe aplorum
multi fuerũt: s3 añ aduẽtũ xpi erũt multo p̃oribꝰ amari
ores. vñ subdit: Et da. sig. mag. ⁊ pdigia AVG. Ad
monet ãt hic dñs: vt intelligamꝰ q̃dã miracula etiã
sceleratos hoies facẽ: q̃lia sancti facẽ ñ p̃nt: nec tñ id̃
potioris loci apd̃ deũ arbitrãdi sũt. Nõ. n. acceptio
res erãt deo: q̃3 pplꝰs isrl magi egyptiorũ: q2 ñ potũat
ille pplꝰs facẽ qd̃ illi faciebãt: q̃uis moyses in v̄tute
dei maiora potuerit. Sed id̃ ñ oibꝰ sanctis ista atribu
unt ne pniciosissimo errore decipiant infirmi: existi
mãtes in talibꝰ factis maiora dona q̃3 in opibus iu
sticie: q̃bꝰ vita eterna cõpat. Cũ g̃ talia faciũt magi:
q̃lia nõnũq3 faciũt q̃rẽtes glĩam suã: ⁊ illi faciũt p
q̃dã pt̃atibꝰ cõcessa in ordine suo: q̃si p̃uata cõmercia
vel bñficia: illi aũt publica administratõe iussu eiꝰ cui
cũcta creatura subiecta est. Aliter. n. cogit possessor
equũ dare militi: alr tradit emptori: vel cuilibet do
nat aut cõmodat. Et queãdmodũ plerĩq3 mali mili
tes quos sp̃ialis disciplina cõdẽnat: signis ĩpatoris
sui nõnullos possessores territãt: et ab eis aliq̃d qd̃
publice ñ iubet extorquẽt: ita nõnũq3 mali xpiani vꝫ
scismatici vel heretici: p nomẽ xpi vel v̄ba vel sacra
mẽta xpiana exigũt aliq̃d a pt̃ãtibꝰ: cũ3 aũt malꝭ iu
bẽtibꝰ volũtate cedũt: ad seducẽdos homĩes cedũt:
quorũ errore letãt. Quapropter alr faciũt miracula
magi: alr boni xpiani: alr mali xpiani: Magi p p̃ua
tos cõtractos: boni xpiani p publicã iusticiã: mali
xpiani p signa publice iusticie. nec h̃ etiã os mirari:

q2 oia q̃ visibilr fiũt: etiã p inferiores pt̃ãtes aeris hꝰ
absurde fieri posse credũt. AVG. iii. de tri. Nec id̃
tñ putãdũ ẽ trãgressoribꝰ angelꝭ ad nutũ suire hanc
visibiliũ rerũ mãm: s3 deo potiꝰ a quo eis pt̃ãs dat
nec sane creatores illi mali ãgeli dicẽdi sũt: s3 p sub
tilitate sua semina rerũ istarũ nobis occultiora noue
rũt: ⁊ ea p cõgruas tẽtatões electorũ latẽter spargũt
atq3 ita ⁊ gignẽdarũ rerũ ⁊ accelerãdorũ incremẽtorũ
p̃bẽt occasiões. nã ⁊ multi homĩes nouerũt ex q̃bus
herbis ⁊ carnibꝰ aut succis aut humoribꝰ ita obrutis
vel cõmixtis que aialia nasci soleãt. s3 hec ab hõibꝰ
tãto difficiliꝰ fiũt: q̃to desũt sẽsuũ subtilitates ⁊ cor
porũ mobilitates i mẽbris terrenis ⁊ pigris. GRE.
xv. mo. Cũ g̃ antixps corã carnaliũ oculꝭ mirãda p
digia fecerit: pꝰ se tũc hoies trahet: q2 q̃ hõis p̃ntibꝰ
delectãt: pt̃ãti illiꝰ se absq3 retractõe subijciẽt. vñ seq
tur: Ita ⁊ in erro. indu. si fie. po. etiã electi. ORI.
Exaggeratoriꝰ s̃mo ẽ dicẽs: Si possibile ẽ. nõ. n. pro
nũciauit neq3 dixit: vt in errorẽ mittãt electi: s3 ostẽ
dere vult q̃ñ frequẽter valde psuasorij sũt s̃mones
hẽticorũ: ⁊ cõmouẽ potẽtes etiã eos q sapiẽter agũt
GRE. xxxiii. mo. Uel q2 electorũ cor ⁊ trepida co
gitatõe cõcutit: ⁊ tñ eorũ cõstãtia nõ mouet: vna
sñia dñs vtrũq3 cõplexꝰ ẽ: q̃si. n. id errare ẽ in cogita
tõe titubare. sed si fieri põt subiũgit: q2 fieri nõ põt
vt in errorẽ electi capiãt. ORIGE. Uel nõ ideo
h̃ dicit q̃ electio diuina frustret: s3 q̃ hũano iudicio
electi videbãt illi in errorẽ mittẽt. GRE. in home.
Minꝰ aũt iacula feriũt q̃ p̃uidẽt. ⁊ pp̃ h̃ subdit: Ec
ce p̃dixi vobis. Dñs. n. nr̃ pituri mũdi p̃currẽtia ma
la denũciat: vt eo minꝰ pturbẽt veniẽtia quo fuerit
p̃scita. pp̃ qd̃ cõiter cõcludit: Si g̃ dixerit vobis: Ec.
in deser. ẽ noli. exire: ⁊ ec. in penetra. nolite credere.
HYLA. Nã pseudo pphete de q̃bꝰ supra dixerat:
nunc in desertis xpm esse dicẽt: vt homĩes errore de
prauẽt: nũc in penetralibꝰ asserẽt eũ eẽ: vt hoies do
minãtis antixpi pt̃ãte cõcludãt. sed dñs se nec loco
occultãdũ: nec a singulis seorsum cõtuẽdũ eẽ pfitet
sed vbiq3 ⁊ in cõspectu oim p̃ntẽ se futurũ eẽ denũ
ciat. vnde sequit: Sicut. n. ful. exit ab ori. ⁊ app. vsq3
ad occi. ita erit aduẽ. filij hois. CHRY. in ho. Sic
. n. supra p̃dixit qualr antixps vẽturꝰ est: ita ⁊ p hoc
oñdit qualr ipse sit vẽturus. Sicut. n. fulgur nõ indi
get annũciãte aut p̃cone: sed in instãti momẽto tẽ
poris mõstrat s̃m vniuersum orbẽ terrarũ etiã his q̃
in thalamis sedẽt: ita ⁊ aduẽtꝰ xpi simul apparebit
vbiq3 pp̃ter glorie fulgorẽ. dicq̃ue t̃n aũt dicit ⁊ ali
ud signũ sui aduẽtꝰ cũ subdit: Ubicũq3 fue. corpus:
ibi congrega. ⁊ aquile. per aq̃las multitudinẽ ange
lorũ martyrũ ⁊ sanctorũ oim designans. HIE. De
exẽplo. n. nãli qd̃ quotidie cernimꝰ christi instruimur
sacramẽto. Aquile. n. ⁊ vultures etiã trãsmarina di
cũtur sentire cadauera: ⁊ ad escã huiuscemodi con
gregari. Si ergo irrõnabiles volucres naturali sen
su tãtis terrarũ spacijs sepate: paruũ cadauer sentiãt
vbi iaceat: q̃to magis omis multitudo credẽtiũ de
bet ad christũ festinare: cuiꝰ fulgur exit ab oriẽte: et
patet vsq3 ad occidentẽ. Possumꝰ autẽ per corpꝰ. i.
Joathon quod significãtiꝰ latine dicit cadauer: ab
eo q̃ per mortẽ cadat: passiõem christi intelligere.
HYLA. Uñ vt nec loci in q̊ vẽturꝰ eẽt eẽmꝰ igna
ri dicit. Ubicũq3 fuerit corpꝰ ibi cõgregabũt ⁊ aq̃le

Sanctos de volatu spiritalis corpis aq̄las noiauit quoꝝ cōgregātibꝰ angelꝭ ɔuētū futuꝝ in loco passionis ondit: ꝛ digne illic claritatꝭ aduētꝰ expectabiꝭ: vbi nobis gl̄iam eternitatis passiōe corpee būilitatꝭ opatꝰ ē. ORI. Et vide q2 nō dixit: Ubicūq3 fuerit corpꝰ ibi cōgregabūꝭ vultures aut corui: sed aquile. Volēs ondere magnificos ꝛ regales oēs: q̄ in passione dn̄i crediderit. HIE. Aq̄le.n. appellanꝭ q̄bꝰ iuuentꝰ renouata est vt aquile: ꝛ qui assumūt pēnas vt ad christi veniāt passiōem. GRE. xiiij.mo. Pōt etiā intelligi: Ubicūq3 fuerit corpus. ac si dicat: q2 celesti sedi incarnatꝰ p̄sideo electoꝝ alas cū carne sol uero: ad celestia subleuabo. HIE. Uel alr: Qd̄ hic de pseudo ꝓphetis dr̄ intelligi pōt. Multi.n. tp̄e captiuitatis iudaice p̄ncipes extitere: q̄ christos se esse dicerēt: intm̄ vt obsidētibꝰ romanis tres intꝰ fuerit factōes: sed meliꝰ de ɔsummatōe mūdi dr̄: vt expositū est. Pōt aūt ꝛ tertio de hereticoꝝ cōtra ecclesiā pugna intelligi: ꝛ de istiusmodi antichristis qui sub opione false scie cōtra christū dimicāt ORI. Gnāliter.n. vnꝰ est antichristꝰ: spēs aūt eiꝰ multe: tanq̄ si dicamꝰ: Mēdaciū nihil differt a mēdacio. Sic aūt veri christi fuerūt sancti ꝓphe: sic intellige fm̄ vnūquēq3 pseudo christū: multos eiꝰ falsos ꝓphas q̄ antichristi alicuiꝰ falsos fmones p̄dicāt q̄si veros: quorū dicet aliq̄s: Ecce hic ē christꝰ. ecce illic: q̄si non ex scpturam foris aspiciendū est. Ex lege.n. ꝛ ꝓphetꝭ et apl̄is ꝓferūt q̄ videꝭ defēdere mēdaciū. vel ꝑ h̄ ꝙ dicit: Ecce hic est christꝰ: ecce illic. ondūt nō christū s3 aliquē fictū eiusdē nomis: vtputa fm̄ martionis doctrinā: aut valētini ꝛ basilidis. HIE. Siq̄s ergo ꝓmiserit vobis ꝙ in deserto gētiliū ꝛ phoꝝ dogmate christꝰ moreꝭ: aut in hereticoꝝ penetralibꝰ q̄ dei pollicenꝭ archana: nolite credē: s3 ꝙ ab oriēte vsq3 i occidentē fides catholica in ecclesijs fulget. AVG. de q̄.euā. Oriētis ꝛ occidētis noīe totū orbē voluit significare: ꝑ quē futura erat eccl̄ia. Scd̄m aūt illū sensū quo dixit: Amodo videbitis filiū hoīs venientē in nubibꝰ: cōuenieter etiā nūc fulgur noīauit: qd̄ maxime solet emicare de nubibus. Cōstituta ergo auctē eccl̄ie ꝑ orbē terraꝝ clara atq3 manifesta: cōueniēter discipulos admonet atq3 omēs fideles ne scismaticis atq3 hēticis credāt. Unūq̄d3 scisma aut vnaq̄q3 hēsis locū suū h3: in orbe terraꝝ aliquā tenēs ptē: aut obscuris atq3 occultis cōuēticulꝭ curiositatē hoīm decipit: quo ptinet qd̄ ait: Siq̄s vobis dixerit: ecce hic est christꝰ aut illic. qd̄ significat terraꝝ ptes aut ꝓuinciaꝝ: aut in penetralibꝰ aut in deserto: qd̄ significat occulta ꝛ obscura cōuēticl̄a hēticoꝝ HIE. Uel ꝑ h̄ ꝙ dicit: In deserto ꝛ in penetralibꝰ. ondiꝭ ꝙ ꝑsecutōis ꝛ angustiaꝝ tp̄e sp̄ pseudo ꝓphe decipiēdi inueniūt locū. ORI. Ut q̄n secretas ꝛ n̄ vulgatas scpturas ꝓferūt ad ɔfirmatōe3 mēdacij sui videꝭ dicē: Ecce in solitudine vbū ē vitatis. Quotiēs aūt canonicas ꝓferāt scpturas i q̄bus oīs christianꝰ ɔsētit videꝭ dicē: Ecce in domibꝰ ē verbū vitatis. Sed nos exire nō debemꝰ a p̄ma ecclesiastica traditōe: vel eis fmoneꝭ q̄ sunt oīo extra scpturā ondē volēs dixit: Si dixerit vobis: Ecce in solitudine est: nolite exire de regula fidei. Eos aūt q̄ simulāt diuinas scpturas ondē volēs dixit: Si dixerint vobis: Ecce in penetralibꝰ est: nolite credē. Ueritas .n. sīlis ē fulguri egredīēti ab oriēte: ꝛ apparēti vsq3 ad occidētē. Uel h̄ dic: q̄m vitatis fulgur ex oī scpturaꝝ loco defēdiꝭ. Exit ḡ vitatis fulgur ab oriēte. i. ab initijs christi: ꝛ appet vsq3 ad passiōem ipsiꝰ in q̄ est occasus eiꝰ. vel a p̄mo initio creature mūdi vsq3 ad nouissimā apl̄oꝝ scpturā. Uel oriēs q̄dē est lex: occidēs aūt finis legis ꝛ ꝓphetie. sola aūt eccl̄ia: neq3 subtrahit hꝰ fulguris vbū ꝛ sensū: neq3 addit q̄si ꝓphetiā aliq̄d aliud. vel h̄ dicit: q2 nō debemꝰ attēdē eis q̄ dicūt: Ecce h̄ xp̄s. nō aūt ondūt eū i eccl̄ia: in q̄ tota totꝰ ē aduētꝰ filij hoīs dicētꝭ: Ecce ego vobiscū sū oībꝰ diebꝰ vsq3 ad ɔsūmatōem scl̄i HIE. Prouocamur aūt ad passiōem xp̄i: vt vbicūq3 i scpturꝭ legiꝭ cōgregemur: vt ꝑ illā venire possumꝰ ad vbū dei.

Statim aūt post tribulatōe3 dierū illorū sol obscurabiꝭ: ꝛ luna non dabit lumē suū: ꝛ stelle cadent de celo: ꝛ virtutes celoꝝ cōmouebūꝭ: et tūc appebit signū filij hominis in celo Et tunc plangent omēs tribꝰ terre.

GLO. Postq̄ dn̄s p̄muniuit fideles ɔ̄ seductionē antixp̄i ꝛ ministroꝝ eius: ondēs se māifeste esse venturꝝ: nūc ordinē ꝛ modū sui aduētꝰ demonstrat dicēs: Stati aūt pꝰ tri. die. il. sol obscu. CHRY. in ho. Tribulatōe3 dicit dieꝝ antixp̄i ꝛ pseudo ꝓphaꝝ Tribulatio.n. tūc erit magna: tot existibꝰ deceptoribus: s3 nō extēdeꝭ per tp̄is lōgitudinē. Si.n. iudaicū bellū pp̄ elcōs decurtatū ē: mlt̄o magis pp̄ eos h̄ tribulatio abbreuiabiꝭ. ꝛ pp̄ h̄ n̄ simplr̄ dixit: Pꝰ tribulatōe3. s3 addit stati: ip̄e.n. confesti aderit. HYLA. Gloriā aūt aduētꝰ sui idicat obscuritate solꝭ: ꝛ defectōe lune: ꝛ casu stellaꝝ. nā seq̄ꝭ: Et lu. nō da. lu. suū ꝛ stel. ca. de celo. ORI. Dicet āt aliq̄s sic i magnis ignibꝰ succēdi icipientibꝰ tenebre ex fumo plurimo videꝭ extolli: sic i ɔsūmatōe mūdi ab igne q̄ succēdēdꝰ ē: obscurabūꝭ etiā luīaria magna: marcescēte stellaꝝ luie: reliquū eaꝝ corpꝰ cū exaltari n̄ valeat: sic p̄mu3 cū a luie ip̄o portatu3 extollebaꝭ cadet de celo. His accidētibꝰ dn̄s ē celoꝝ rōabiles vtutes stuporē ꝛ cōmotiōem aliquā pati ꝛ ɔturbari: remotas. s. a p̄mis fūctōibꝰ suis. vn̄ seq̄ꝭ: Et v. ce. cō. ꝛ tūc app. sig. fi. ho. i celo. i quo. s. celestia facta sūt. i. vtꝰ quā opatꝰ ē filiꝰ suspēsus i ligno: ꝛ i celo appebit maxie signū illiꝰ vt hoīes de oībꝰ tribubꝰ q̄ p̄us n̄ crediderūt xp̄ianitati annūciate: tūc recogscētes ꝑ signū illd̄ māifestatu3 plāgēt ꝛ lamētabūt pp̄ igrātiā suā atq3 pctā. vn̄ sequitur: Et tūc plā. se om. tri. terre. Aliꝰ aūt alr̄ arbitrabiꝭ: q̄m sic lucerne paulati defic̄ lumē: sic celestiū luminū deficiēte nutrimēto sol obscurabiꝭ ꝛ luna: ꝛ stellaꝝ lumē defic̄: ꝛ qd̄ remāserit i eis q̄si terrenū cadet de celo. Sed quō pōt dici de sole q̄m obscurabiꝭ lumē eiꝰ: cū isaias ꝓpha ꝑfectū aliquē solꝭ i ɔsūmatōe foꝛe declarat: simil̄r ꝛ de luna Isaias ꝓfert: q̄m erit sicut sol. de stellis aūte3 quidā dicere tentāt: aut omnes aut plures earū maiores esse tota terra. Quō ergo cadēt de celo cū magnitudini eaꝝ n̄ sufficiat t̄ra HIE. Nō ḡ diminutōe lumīs huius mūdi accidēt: alioq̄n solē legimꝰ septuplū habiturū lumīe: sed cōparatōne vere lucis omīa visu appebūt tenebrosa.

RABA. Nihil tñ phibet intelligi veraciter tunc solē et lunā cū ceteris siderib⁹ ad tps suo lumine pua ri: sicut de sole factū cōstat tpe dñice passiōis. vñ et iohel dicit: Sol cōuertet in tenebras: et luna in sanguinē anteq̃ veniat dies dñi magn⁹ et manifestus. Ceterū pacto die iudicii: et clarescēte future glie vita: cū fuerit celū nouū et terra noua: tūc fiet qđ isaias ppheta dic: Erit lux lune sicut lux solis: et lux solis erit septēplr. Qđ aūt de stellis dictū est: Et stelle cadent de celo. i marco ita scptū est: Et stelle celi erūt decidētes. i. suo lumie carētes. HIE. Per virtutes aūt celoꝝ: āgeloꝝ mltitudines itelligim⁹. CHRY. in home. Qui valde decēter cōmouebūtur vel cōcutientur vidētes tantā trāsmutatōem fieri: et cōseruos puniri: et orbē terraꝝ terribili assistētē iudicio. ORI. Sicut aūt in dispēsatōne crucis sole deficiēte tenebre facte sunt sup terrā: sic et signo filij hois appēte in celo: deficiēt lumina solis: lune: et stellaꝝ: q̄si consumpta ex multa virtute signi illi⁹. vñ sequit: Tunc appa. sig. fi. ho. in celo. Signū aūt crucis hic intelligam⁹: vt videāt iuxta zachariā et iohēm iudei quem cōpunxerāt: et signū victorie. CHRY. in ho. Si aūt sol quidē obtenebrat crux nō appereret: nisi mlto solarib⁹ radijs luculentior esset. Ne aūt discipuli verecūdent: et doleāt de cruce: eā signū noiat cū quadā claritate. Appebit aūt signū crucis: vt iudeoꝝ fuere cundiā ɔfutet. adueniet. n. christ⁹ in iudicio nō vulnera solū: sed mortē exprobratissimū ondēs. vñ seqt Et tūc plāgēt se omēs trib⁹ terre. Uisa. n. cruce cōsiderabūt q mortuo eo nihil pfecerunt: et q̄ crucifixerūt eū quē adorari oportebat. HIE. Recte autē dicit: Trib⁹ terre. Hi. n. plāgēt qui municipatū non hñt in celis: sed scpti sunt in terra. ORI. Moralr aūt dicet aliqs obscurādū solē eē diabolū: q̄ in ɔsūmatōe erit arguēd⁹ cū sit tenebre: simulat aūt se solē. Luna aūt q̄ videt illuīari ab hmōi sole ē ois ecclia malignātiū q̄ freq̄nt lumē se hre et dare pmittit. tūc aūt redargutā cū reprobatis dogmatib⁹ suis claritatem suā: sed et quicūq: siue in dogmatib⁹: siue i vtutib⁹ falsis hoīb⁹ q̄dē vitatē pmittebāt: mēdacijs aūt seducebāt: hi cōueniēt dicēdi sūt stelle cadētes ð celo: vt ita dicā suo: vbi erāt i altitudine ɔstitute: extollēte se aduers⁹ sciaꝫ dei. Ad ɔfidatiōeꝫ āt smōis h⁹ vtemur exēplo pvbioꝝ dicēte: Lumē iustoꝝ sp inextīguibile ē: tūc claritas dei appebit in oi q̄ portauit imaginē celestē: et celestes letabūt: terreni āt plāgēt Uel ecclia ē sol luna et stelle cui dictū ē: Speciosa vt luna: electa vt sol. AVG. ad esichiū: Tūc. n. sol obscurabit̄ et luna nō dabit lumē suū: qr ecclia non appebit ipis tūc psecutorib⁹ vltra modū seuiētibus Tūc stelle cadēt de celo: et vtutes celoꝝ ɔmouebūt q̄ mlti q̄ gra fulgē videbāt: pseq̄ntib⁹ cedent et cadēt: et q̄dā fideles fortissimi turbabūt. h āt p⁹ tribulatōeꝫ dieꝫ illoꝝ dr eē futurū: nō qr trāsacta tota illa psecutōe accidāt ista: ꝫ qr pcedꝫ tribulatio⁹ vt seq̄t quorūdā defectio: et qr p oēs dies illos ita fiet: pptera p⁹ tribulatōem dicit illoꝝ: ꝫ tñ in eisdē dieb⁹ fiet.

¶ Et videbūt filiū hois uēiētē i nubib⁹ celi cū uirtute mlta et maiestate

¶ CHRY. i ho. Quia crucē audierāt: ne rursus existimarēt aliqđ turpe eē futuꝝ subiūgit: Et vi. fi. ho. ve. in nu. ce. cū vir. ma. et maiestate AVG. Cuius q̄dē pprior sēsus ē: vt cū h q̄sq̄ audierit vl legerit: ipm eē aduētū accipiat q̄ vētur⁹ ē ad viuos et mortuos iudicādos in corpe suo: i quo sedet ad dextrā pr̄is. i quo etiā mortu⁹ ē et resurrexit: et ascēdit in celū: et sicut i actib⁹ aploꝝ legit. Nubes suscepit eū ab ocul eoꝝ et qr illic dictū ē ab angel: Sic veniet quō vidistis eū eūtē in celū. merito credēd⁹ ē nō solū in eodē corpe: veꝝ et i nube vētur⁹ ORI. Uidebūt ḡ ocul corpalib⁹ filiū hois in spē hūana veniētē in nubib⁹ celi. i. supnis. Sicut. n. q̄ trāsformat⁹ ē vox venit de nube sic cū veniet iterū in spēm trāsformat⁹ gloriosā: et nō sup vnā nubē ꝫ sup mltas q̄ erūt vehiculū ei⁹. Et si quidē vt ne tñ calcaret fili⁹ dei hierosolymā ascendēs: diligētes eū strauerūt vestimēta sua i via: neq; asellū q̄ portabat eū volētes terrā calcare: q̄d mir si pr̄ et deus oim nubes sternat celestes: sub corpe filij descēdētis ad op⁹ ɔsūmatōis. Dicet aūt aliqs: q̄ sicut in factōne hois accepit de limū de terra et fecit hoiem: sic vt appeat glia xpi accipiēs dñs de celo et de celesti corpe: corpauit pmū q̄dē i trāsfiguratiōe i nube lucida. i. in ɔsūmatōe i nubes lucidas: pp qđ nubes celi dicūt: fm q et lim⁹ terre est dict⁹: et decet prēm talia mirāda dare filio suo q̄ se hūiliauit: et ppterea exaltauit illū: nō solū fm spm: sꝫ etiā fm corp⁹: vt sup talib⁹ nubib⁹ veniret: et fortassis sup nubib⁹ rōnalib⁹ ne irrōnabile eēt vehiculū filij hois glorificati. pmū q̄dē venit ies⁹ cū vtute ex q̄ faciebat signa et pdigia i pplo. Ois āt illa vt⁹ ɔpatōe illi⁹ vtutis mlte: cū q̄ i fine vētur⁹ ē modica erat. vt⁹. n. erat exinanēris seipm: dñs ē etiā vt ad maiorē gliaꝫ reformet: q̄ fuit trāsformat⁹ in mōte. tūc. n. pp tres tñmō transformat⁹ ē. in ɔsūmatōne aūt mūdi tot⁹ appebit in glia mlta: vt videāt eū omēs in glia. AVG. ad esichiū: Sꝫ q̄ scpture scrutāde sunt: nec earū supficie debem⁹ eē ɔtēti: diligēt sūt īspiciēda seq̄ntia. p⁹ pauca. n. seq̄t. Cū videritis h oia fieri. scitote q: ppe ē iaꝫ in ianuis. tūc. n. scim⁹ ppe eē: cū aliq̄ videm⁹ eē premissoꝝ. Sꝫ h oia in q̄b⁹ et h ē: q videbit fili⁹ hois veniēs in suis mēbris tanq̄ in nubib⁹: vel in tota ipsa ecclia tanq̄ in nube magna: sic nūc venire nō cessat sed iō cū ptāte magna et maiestate: qr maior ptās et maiestas illi⁹ appebit sanctis q̄b⁹ magnā virtutē dabit: ne tāta psecutōe vincāt. ORI. Uel cū magna virtute venit quotidie ad aīam ois credētis i nubib⁹ a pphetic. i. in scpturis pphaꝝ et aploꝝ: qui vbuꝫ dei sup humanā nām in intellectib⁹ suis declarant: sic etiā eis q̄ itelligūt dicim⁹ appere gliam multaꝫ: q̄ q̄dē videt in secūdo verbi aduētu qđ ē pfectoꝝ. et sic fortasse omia q̄ a trib⁹ euāgelistis dicta sunt: de xpi aduētu diligēti⁹ inter se collata et bñ discussa inueniet ad h ptinere q quotidie venit in corpe suo: qđ ē ecclia. de quo aduētu suo alibi dixit: Ammodo videbitis filiū hois sedentē a dextris virtutis dei: et veniētē in nubib⁹ celi. exceptis his locis: vbi ab eo ille aduent⁹ vltim⁹ in seipo pmittit.

¶ Et mittet angelos suos cū tuba et uoce magna: et ɔgregabūt electos eius a quatuor uentis: a sūmis celorum usque ad terminos eorum.

ORI. Quia de plactu mercedẽ fecerat: q̄ ad h' erit
et spõte ctra se sniam pferãt: ⁊ seipos condẽnẽt: ne
putet q̄ in isto plactu mala eorũ terminẽt subdit:
Et mit. ange. su. cum tu. ⁊ vo. magna. REMI. Hec
aũt tuba nõ reuera corpea est itelligẽda: sed archã-
gelica vox: que adeo magna erit: vt ad clamorẽ illi'
oẽs mortui de terre puluere resurgãt CHRY. So
nus aũt tube ptinet ad resuscitatõnem: gaudiũ ad
repñtãdũ stuporẽ q̄ tũc erit ad dolorẽ illoꝝ q̄ reli
quẽt: ⁊ i nubib' nõ rapiẽt. ORI. Scptũ ẽ autẽ in
numeris: q̄ ex q̄tuor vẽtis cõgregabant sacerdotes
tybicinãtes eos q̄ sũt ex castris isrl': sꝫ quoꝝ cparatio
onẽ de angel' christi cõiter dr: Et cgregabit electos
ei's q̄tuor vẽtis REMI. i. a q̄tuor clymatib' mun
di. i. oriẽte: occidẽte: aq̄lone: ⁊ austro ORI. Et sim
pliciores q̄dẽ opinãt eos tm̃ q̄ tũc inuẽti fuerĩt i cor
pe aggregãdos: sꝫ meli' est dicẽ cõgregãdos nõ solũ
ab angelis christi eẽ oẽs nõ solũ ab aduẽtu christi ⁊
vsq; ad cũmmatõem vocatos atq; electos: sed oẽs
q̄ a a cstõe fuerit mũdi: q̄ viderũt sicut abraã christi
diẽ: ⁊ exultauerũt i illã. Oñ aũt nõ tm̃ illos q̄ i cor
pore fuerit cphẽsi dicit cõgregãdos christi electos:
sed etiã illos qui de corpib' sunt egressi: manifestat
smo dicẽs cõgregatos electos: nõ solũ a q̄tuor ven
tis: sed etiã subdẽt: A summis celoꝝ vsq; ad termios
eoꝝ. Qd nemini sup terrã existẽti arbitror conuenire.
Uel celi sunt scpture diuine: aut auctes eoꝝ in q̄b'
habitat de'. Sũma aũt scpturaꝝ sunt initia illaruꝫ:
termini aũt cõsummatões eaꝝ. Cõgregãt g̃ sancti a
summis celoꝝ. i. ab eis q̄ viuũt in initijs scpturarum
vsq; ad eos q̄ viuũt in csummatiõib' eaꝝ. Cõgrega-
bũt. n. tuba ⁊ voce magna: ⁊ qui audierit ⁊ aduerte
rit parẽt se ad viã pfectõnis: que ducit ad filiũ dei.
REMI. Uel aliter: Ne forte aliq̄s putaret q̄ solũ
modo a q̄tuor ptib' mũdi ⁊ nõ a mediterraneis re-
giõib' ⁊ locis: ideo addit: A sũmis celoꝝ vsq; ad tmi
nos eoꝝ. Per sũmũ. n. celi mediũ orbis intelligitur:
q: medio orbis summũ celi psidet. Per termios aũt
celoꝝ fines terre significat: vbi lõge distãtib' circul'
celi: terre insidere videt'. CHRY. Qd aũt p ãgelos
dñs electos vocat: ad electoꝝ honorẽ ptinet: naꝫ ⁊
paul' dicit q̄ rapiẽt in nubib': q: eos quidẽ q̄ resur
rexẽt cgregabũt ãgeli: cgregatos aũt recipiẽt nubes

¶ Ab arbore autẽ fici discite parabo
lã: cũ iã ram' ei' tener fuerit ⁊ folia
nata: scitis q: prope est estas. Ita ⁊
uos cũ uideritis hec oĩa: scitote: q:
ppe ẽ in ianuis. Amẽ dico uob: q:
nõ pteribit generatio hec: donec oĩa
fiant. Celũ ⁊ terra transibũt: uerba
aũt mea non pteribunt.

¶ CHRY. in ho. Quia dixerat q̄ statim p' tribulatio
nẽ dieꝝ illoꝝ que pdicta sunt cõtigerẽt: ipi aũt que
rere poterãt: Post quãtũ tps: ideo exponit exẽpluꝫ
ponẽs de ficu dicẽs: Ab arbo. fi. disci. pa. cũ iã ra. ei'
te. fue. ⁊ fo. na. sci. q: p. est estas. HIE. q. d. Sic q̃i
teneri fuerit in arbore fic' cauliculi: ⁊ gẽma erũpit i
florẽ: cortexq; folia parturit: intelligitis estatẽ aduẽ
tũ: ⁊ fauonij ac veris introitũ. Ita cũ omia q̄ scpta
sunt videritis: nolite putare iam adesse csũmatõem
mũdi: sed quasi puia ⁊ pcursores quosdaꝫ venire: vt
osñdãt q̄ ppe sit ⁊ in ianuis. vñ seq̃t': Ita ⁊ vos cũ vi
de. hec om. scito. q: p. est ⁊ in ianuis. CHRY. Per
qd osñdit q̄ nõ multũ erit tpis mediũ: sed statim ad
uẽt' christi occurret. Per h' aũt ⁊ aliud q̄ddã pnũci
at: estatẽ spiritalẽ: ⁊ trãquillitatẽ iustis post hyemẽ
esse futurã: pctõrib' aũt ecõtrario hyemẽ p' estatem
ORI. Sicut. n. fic' in tpe q̄dẽ hyemis: vitalẽ ṽtutẽ
habet in se abscõditã postmodũ autẽ cũ virt' ipa vi
talis pdire cepit ad manifestatõem ptereũte hyeme
⁊ ipa valitudine ei' ram' efficit' tener ⁊ folia pducit
sic ⁊ mũd' ⁊ vnusquisq; eorũ q̄ saluant' ante christi
aduentũ quasi in hyeme in se abscõsam hñt vitaleꝫ
virtutẽ. christo aũt inspirãte fiũt teneri: ⁊ non duri
cordis rami: ⁊ que abscõdita erãt in eis pgrediũt' in
folia: ⁊ manifestos fruct' osñdũt. talibus aũt ppe est
estas: ⁊ aduẽt' glorie dei. CHRY. in home. Propt'
hoc etiã istud posuit: vt credere faciat hũc sermonẽ
omnino ita esse vẽturuꝫ. Ubicũq;. n. quod oĩo euẽ
turũ est dicit: naturales necessitates in exẽplũ iduc'
AVGV. ad esichiũ: Qd aũt de signis euãgelicis ⁊
pphecicis que fieri cernim' ppinquũ dñi aduentũ
sperare debeam' quis negat? quotidie q̄ppe magis
magisq; fit prim'. sed q̃to interuallo ppinq̃t: de h'
dictũ est: Nõ est vestrũ scire tpa vel momẽta. Uel
q̃i dixit apl's: Nũc ppior est nostra salus: q̃ cũ cre-
didim'. ⁊ ecce tot anni trãsierũt: nec tamẽ qd dixit
falsum est: q̃tomagis nũc dicendũ est ppinq̃re dñi
aduẽtũ quãdo tãt' fact' est ad finẽ accessus. HY-
LA. Mystice aũt synagoga fic' arbori cõpat'. ram'
igit' fic' antichrist' esse intelligit': diaboli fili': pecca
ti portio: legis assertor: qui cũ senescere cepit ⁊ fron
descere: quadã peccatoꝝ exultãtiũ viriditate: tũc p-
xima est estas. i. dies iudicij sentiet'. REMI. Uel
cũ hec fic' rursum germinabit. i. cũ synagoga ṽbum
sancte pdicatõis accipiet: pdicãtib' enoch ⁊ helia: i-
telligere debem' q: ppe est dies consummatõnis.
AVG. de que. euã. Uel per arborẽ fici itellige ge-
nus humanũ ppter pruritũ carnis. Cũ iam ramus
ei' tener fuerit. i. cũ filij hoĩm p fidẽ christi ad spiri-
tales fruct' pfecerit: ⁊ in eis honor adoptõis filioꝝ
dei emicuerit. HYLA. Ut aũt fides certa eẽt futu
rorũ subiũxit: Amẽ di. vo. q: nõ pte. gen. hec do. oĩa
fiãt. Amẽ aũt dicẽdo pfessiõem veritatis adiunxit.
REMI. Et simplices quidẽ ad destructõem hieru
salem referũt verba: ⁊ de illa generatiõe estimãt di-
cta: que passiõem christi aspexit: q̄ nõ esset transitu
ra priusq; fieret destructio ciuitatis illius. Nescio ãt
si verbũ a verbo exponere possint ab eo q̄ ait: Non
relinquet' hic lapis sup lapidem: vsq; ad illud q̄ ait:
Prope est in ianuis. forsitã. n. in q̄busdã potuerũt:
in alijs autẽ nõ potuerũt oĩo. CHRY. in ho. Hec
ergo omnia que de fine hierosolymoꝝ dicta sunt: ⁊
que de pseudo pphetis ⁊ pseudo christi: ⁊ alia oĩa q̄
diximus vsq; ad christi aduẽtũ futura. Qd autẽ dixit
Generatio hec: nõ de ea q̄ tũc erat dixit: sꝫ de ea q̄ ẽ
fideliũ. cõsueuit. n. scptura generatõem nõ solum
tpe designare: sed a loco: cultu ⁊ cõuersatõe: sic [illegible]
dicit': Hec est generatio querẽtiũ dñm. Ex hoc aũt
dicit: q̄ hierusalẽ peribit: ⁊ amplior pars iudeoru[illegible]

destruet: gnatōem āt fideliū nulla supabit tētatio.
ORI. Gnātio tñ eccłie trāsibit aliqñ tñ totū hoc sc̄lm vt hereditet futuꝝ: tñ donec hec oīa fiāt: ñ trāsibit. Cū aūt oīa hec facta fuerit: trāsibit ñ solū tra: sed etiā celū. vñ sedł: Celū ⁊ terra. i. nō solū homies quoꝝ vita terrena est: ⁊ ꝓpterea terra dicūt: sed illi quoꝝ cōuersatio est in celis: ⁊ ideo celū vocāt. trāsibūt aūt ad futura: vt veniāt ad meliora. Uerba aūt que a saluatore sūt dicta nō trāsibūt: qm̄ q̄ sua ꝓpa sunt opāt ⁊ semꝑ opabūt: pfecti aūt ⁊ qui non recipiūt vt iā meliores efficiāt: trāseūtes qd̄ sunt ad illō qd̄ nō sunt. ⁊ hoc est qd̄ subdit: Uerba aūt mea nō ꝑteribūt. Et forte quidē v̄ba moysi ⁊ ꝓphārū trāsierūt: qm̄ que ꝓphet sabāt ab illis impleta sunt. verba aūt christi semꝑ sunt plena ⁊ quotidie implēt: ⁊ adhuc sunt implēda in sanctis. Aut forte neqꝫ moysi verba aut ꝓphāꝝ dicere debem⁹ impleta oīa. ꝓpe. n. ⁊ illa v̄ba filij dei sunt: ⁊ semꝑ implēt. HIE. Ul' h̄ ꝑ generatōem oē hoīm significat gen⁹: aut spāl'r iudeoꝝ. Deide magis eos ad fidē ꝑmissoꝝ inducit cū subdit: Celū ⁊ ter. trāsi. ver. autē me. nō ꝑteribūt. Ac ſi dicat: Facili⁹ ē fixa ⁊ imobilia destrui: q̄ꝫ ſmoneꝫ meoꝝ aliqd̄ decidē. HYLA. Celū. n. ⁊ terra ex cōditiōe sue creat: ōis nihil hñt in se necessitatis vt nō sint. v̄ba aūt christi ex eternitate deducta: id in se cōtinēt virtutis vt maneāt. HIE. Celū aūt ⁊ t̄ra trāsibūt in mutatōe: nō abolitōe sui: alioqn quō sol obscurabit ⁊ luna nō dabit lumē suū: si celū ī quo ista sunt terraqꝫ nō fuerit. RABA. Celū tñ qd̄ transibit: nō sidereū sed aereū intelligē debem⁹: qd̄ ꝑus dilunio ꝑijt. CHRY. in ho. Elemēta aūt mūdi ī mediū adducit: ōndēs qm̄ ꝑciosior celo ⁊ terra ē ecclesia: sil' etiā ⁊ hinc cōditorē se oīm ōndit.

De die aūt illa ⁊ hora nemo scit: neqꝫ angeli celoꝝ nisi p̄r solus. Sicut aūt ī dieb⁹ noe: ita erit ⁊ aduēt⁹ filij hoīs. Sicut eni erāt ī dieb⁹ añ diluuiū comedētes ⁊ bibētes: nubentes ⁊ nuptui tradētes usqꝫ ad eū diem quo intrauit noe in archā: ⁊ non cognouerūt donec uenit diluuiū: ⁊ tulit omnes: ita erit ⁊ aduent⁹ filij hominis. Tūc duo erūt in agro: unus assumet: ⁊ un⁹ relinquet. Duo molentes in mola: una assumet: ⁊ una relinquet. Duo in lecto uno: unus assumetur: ⁊ unus relinquet.

CHRY. in ho. Cū dixisset dñs oīa q̄ ꝑcedūt christi aduētū ⁊ ad ipas ianuas narratōem duxisset: diē tacere voluit. vñ dicit: De die aūt il. ⁊ ho. ne. scit. ne. an. ce. ni. so. p̄r. HIE. In quibusdā aūt latinis codicib⁹ additū ē: Neqꝫ fili⁹: cum in grecis ⁊ marie Adamātij ⁊ Pierij exēplarib⁹ hoc nō habeat ascriptū: sꝫ quia in nōnullis legit: disserēdū videtur. REMI. Marc⁹ etiā euāgelista nō solū dicit angelos nescire: sꝫ etiā filiū. HIE. In quo gaudēt Arri⁹ ⁊ eunomius. Dicūt. n. Nō pōt eqlis esse: q̄ nouit ⁊ q̄ ignorat. Cōtra quos breuiter ista dicēda sunt: cū oīa tpa fecerit iesus: h' ē v̄bū dei. oīa. n. ꝑ ipm facta sunt: ⁊ sine ipo factū ē nihil. In oīb⁹ aūt tpib⁹ cū dies iudicij sit: q̄ ꝯseqntia pōt ei⁹ ignorare ptē: cui⁹ totū nouit: hoc quoqꝫ dicēdū est: Quid ē magis: noticia p̄ris an noticia iudicij. ſi mai⁹ nouit: quō ignorat qd̄ min⁹ est?
HYLA. Nūquid etiā de⁹ p̄r cognitōnem illi⁹ diei filio denegauit: cū dictū ab eo sit: Oīa mihi tradita sunt a p̄re meo: q̄ nō oīa sunt tradita: ſi est aliq̄d qd̄ negat. HIE. Igit qꝛ ꝓbauim⁹ nō ignorare filiū dei ꝯsummatōis diē: cā reddēda est: cur ignorare dicat. Post resurrectōnem quidē interrogat⁹ ab aplis de hac die manifesti⁹ r̄ndit: Nō ē v̄rm scire tpa ⁊ momēta: q̄ p̄r posuit in sua ptāte. In quo ōndit qꝫ ipse sciat: sed nō expediat nosse aplis: vt sp̄ incerti de aduētu iudicis sic quotidie viuāt: q̄si die alia iudicādi sint. AVG. i. de trini. qꝫ ḡ dicit Nescit: intelligendū est nesciētes facit. i. qꝫ nō ita sciebat: vt tūc discipulis indicaret: sicut dictū est ad abrahā: Nūc cognoui qm̄ times deū. i. nunc feci vt cognosceres: qꝛ ⁊ ipe sibi in illa tētatiōe innotuit. AVG. de ver. do. Qd̄ aūt dixit p̄rēm scire iō dixit: qꝛ in p̄atre ⁊ filius scit. q̄d. n. est in die qd̄ non in verbo factū sit: ꝑ qd̄ fact⁹ ē dies. AVG. Bene aūt accipit qd̄ dictū est: soluꝫ p̄rēm scire ſm ꝑdictū modū sciēdi: qꝛ facit filiū scire: fili⁹ aūt nescire dr: qꝛ nō facit hoīes scire. AVG. in li. lxxxiij. que. Uel aliter: Donec eccl'ia que ē corpus christi: nescit diē illū ⁊ horā: tādiu nec ipe fili⁹ dicit diē illū ⁊ horā scire. Dicit aūt scire ſm ꝓpam significatōem: sicut est in ꝯsuetudine scripturaꝝ. Apl's eī saluatorē dicit nescientē pctm̄: qꝛ nō peccauit. ꝓpat aūt fili⁹ sciam diei illi⁹ ⁊ horā coheredib⁹ sue ꝓmissionis: vt oēs simul sciāt. i. reipa expiant ī illa hora ⁊ die q̄ ꝑpauit de⁹ diligētib⁹ se. RABA. Legi quoqꝫ in cuiusdā libro: filiū hūc nō vnigenitū sed adoptiuū debere intelligi. nō. n. vnigenito filio angelos ꝑposuisset. sic. n. ait: Neqꝫ angeli celoꝝ: neqꝫ filius.
AVG. ad esichiū: Sic ergo euāgeliū dicit: De die illa ⁊ hora nemo scit. Tu aūt dicis: Ego autē dico: neqꝫ mēsem: neqꝫ annū aduēt⁹ ipsi⁹ scire posse. ita ei hoc videt sonare tanq̄ꝫ nō possit sciri quo anno ventur⁹ sit: sed possit sciri q̄ hebdomada annoꝝ vl' qua decade: tanq̄ꝫ dici possit atqꝫ diffiniri: inter illos septē annos aut decē aut cētū vel qd̄libet: seu maioꝝ nūeri seu minoꝛis. ſi aūt hoc te nō cōprehēdisse ꝑsumis: hoc sentis qd̄ ego. CHRY. in home. Ut autē addiscas: qꝫ nō ignorātie sue est qꝫ de die ⁊ hora iudicij tacet: aliud signū inducit cū subdit: Sicut aūt fuit in dieb⁹ noe: ita fiet aduēt⁹ filij hoīs. Hoc autē dixit ōndēs qꝫ repēte venit ⁊ inopinate ⁊ pluribus lasciuiētib⁹. hoc. n. ⁊ paul⁹ dicit: Cū dixerit Pax ⁊ securitas: tūc repētin⁹ eis superueniet interit⁹. vñ ⁊ hic subdit: Sicut. n. erant in dieb⁹ illis ante diluuiū comedētes ⁊ bibētes. RABA. Nō igit iuxta martionis ⁊ manichei errorē: cōiugia vel alimēta dam nant: cū in his successiōis: in illis nature sint posita subsidia: sed immoderat⁹ licitoꝝ esus arguit. HIE. Querit aūt: quō supra scriptū est: Surget gēs cōtra gētē: ⁊ regnū cōtra regnū: ⁊ erūt pestilētie ⁊ fames ⁊ terremotus: ⁊ nūc ea futura memorent que pacis indicia sunt: sed estimandum qꝫ post pugnas ⁊c.

qd⁹ vastaꝫ gen⁹ hūanū: breuis subsecutura pax sit: q̄ quieta oīa repromittit: vt fides credētū ꝓrobeť.

CHRY. in ho. Uel lasciuia erit ⁊ pax his q̄ sensibiliter dispositi sūt. ꝑpter h̄ nō dixit apl̄us: Cū fuerit pax. ſꝫ cū dixerit: pax ⁊ securitas. insēsibilitatē eoꝝ oñdēs: sic illoꝝ q̄ fuerūt ī dieb⁹ noe: qm̄ mali lasciuiebāt: nō aūt iusti: ſꝫ ī tribulatōe ⁊ tristicia ꝑtrāsibāt Hic aūt oñdit: qm̄ cū antichrist⁹ venerit: idecētes voluptates assumēt apud eos q̄ iniq̄ erūt: ⁊ de ꝓpa desꝑabūt salute: ⁊ iō exēplū poīt huic rei ɔueniēs. Cū .n. archa fabricareť: p̄dicabat q̄dē ī medio futura p̄dicēs mala. Mali aūt nō credētes: ac si nullū fuissꝫ futuꝝ malū lasciuiebāt. ⁊ q꞉ futura apud m̄ltos nō creduť: et p̄terit' cred.bilia facit q̄ p̄d.cit. Dei᷑de aliō signū ponit per qō oñdit: ⁊ q̄ īopinabilr̄ dies ille veniet: ⁊ q̄ ipe diē illū nō ignoret dicēs: Tūc duo erūt ī agro: vn⁹ assu. ⁊ al. relinq̄ť. Et qd⁹ v̄bis oñd. ť ⁊ assumūť ⁊ relinquūtur ⁊ ſui ⁊ dñi: ⁊ q̄ ī ocio ⁊ labore.

HYL A. Uel duos ī agro duos ꝑpl̄os fideliū ⁊ īfideliū ī sc̄l'o: tanq̄ ī vite hui⁹ oꝑe dies dñi deꝑhēdꝫ sepabūť tn̄ relicto alio: ⁊ alio assumpto: in quo fideliū ⁊ īfideliū destructio doceť. Dei .n. ira īgrauescēte: sācti ī ꝓmptuario recōdētur: ꝑfidi v̄o ad celestis ignis materiē relīqueť. de molentib⁹ .n. par rō ē. vn̄ seq̄ť: Duo erunt mo. ī mo. vna assu. ⁊ al. reli. Mola .n. oꝑ⁹ leg̃ ē: ſꝫ q꞉ ꝑs iudeoꝝ: vt ꝑ apl̄os credidit: ita ꝑ heliā ē creditura iustificāda ꝑ fidē. ideo vna ꝑ eādē fidē boni oꝑis apꝑhēdiť: alia v̄o īfructuosa legi oꝑe relīqueť molēs īcassū: ⁊ nō factura celestī cibi panē.

HIE. Uel duo ī agro ꝑiter īueniēť eūdē h̄ñtes laboreꝫ ⁊ q̄ſi parē sēmētē: sed fruct⁹ laboris non eq̄ respiciētes. Jn duob⁹ ēt q̄ ꝑiter molūt: vl' sinagoga ī ītelligere debem⁹ vel ecclesiaꝫ q̄ sil' molē videāť ī lege: ⁊ de eisdē scptur̄ sanctī farinā terē p̄ceptoꝝ dei vel ceťas h̄ēs q̄ de vtroq꞉ testō aut altero: vidētur molē farinā doctrinaꝝ suaꝝ. Seq̄ť: Duo ī le. vn⁹ as. al. relinq̄ť.

HYL A. Duo aūt ī lecto: sūt eādē passionis dñice redem p̄dicātes: circa quā h̄eticoꝝ et catholicoꝝ eadē cōfessio ē: ſꝫ q꞉ vnitatē diuinitatī pr̄is ⁊ filii catholicoꝝ fides p̄dicabit: ⁊ h̄eticoꝝ falsitas īpugnabit: fidē ɔfessiōis vtriusq꞉ diuini arbitrij iudiciū cōprobabit: vnū assumēdo ⁊ aliū reliquendo.

REMI. Uel his v̄bis tres ordines ecclesie demōstraťť: ꝑ duos in agro ordo p̄dicatoꝝ qb⁹ cōmissus ē ager ecclesie: ꝑ duos ī mola ordo cōiugatoꝝ q̄ dū ꝑ diuersas curas nūc ad hec: nūc ad illa flectūť: quasi molas ī circuitu trahūt: ꝑ duos ī lecto ordo cōtinētiū: quoꝝ reqes noīe lecti designať. Jn his aūt ordinib⁹ sūt boni ⁊ mali: iusti ⁊ īiusti: ⁊ iō ex eis q̄dā relinq̄ť: ⁊ q̄dā assumeť

ORI. Ul' alr̄: Coꝛp⁹ q̄dē q̄ īfirmū ī lecto ē cārnaliū passionū: aīa āt molit ī gratū mola mūdi: vl' coꝛpus sensus ī agro mūdi oꝑanť.

Uigilate ergo: q꞉ nescitis q̄ hora dns ur̄ uētur⁹ sit. Jllud aūt scitote qm̄ si sciret pr̄familias q̄ hora fur uētur⁹ eēt: uigilaret utiq꞉: ⁊ nō sineret ꝑfodi domū suam. Jdeo ⁊ uos estote parati: quia nescitis qua hora fili⁹ hominis uentur⁹ est.

HIE. Perspicue oñdit dñs q꞉ supra dixit: De die aūt illa nemo nouit nisi pr̄ sol⁹: q꞉ .s. nō expediebat apl̄is scire: vt pēdule expectatōis īcerti: sp̄ credāt eū eē venturū: quē ignorāt qn̄ ventur⁹ sit. ⁊ ideo quasi ex supioꝛib⁹ cōcludēs dicit: Uigi. ergo q꞉ nesci. qua ho. do. ve. ven. sit. Et nō dicit: Quia nescim⁹: sed Nescitī. s. vt oñdat se diē iudicii nō ignorare

CHRY. in home. Uult aūt eos semꝑ in solicitudine esse: ꝑp hoc dicit: Uigilate

GRE. Uigilat q̄ ad aspectū veri luminis oculos apertos tenet. vigilat: q̄ seruat oꝑādo qō credit. vigilat: q̄ a se coꝛpis ⁊ negligētie tenebras repellit.

ORI. Dicit aūt: q̄ simplicioꝛ est: qm̄ de secūdo aduētu ī quo vētur⁹ fuerat: hūc dicebat sermonē: ali⁹ aūt q̄ ītelligibilē ⁊ futuꝝ ī sensū discipuloꝝ v̄bi dicebat aduētū: q꞉ nōdū erat ī sensu eoꝝ quēadmodū erat futur⁹.

AVG. ad esichiū: Nō solū aūt illis dixit vigilate qb⁹ tūc audiētib⁹ ⁊ loq̄bať: ſꝫ etiā illis q̄ fuerūt p⁹ illos annos: ⁊ ad nos ꝑpos: ⁊ q̄ erūt p⁹ nos vsq꞉ ad nouissimū ei⁹ aduētū: q꞉ ad oēs ꝑtinꝫ quodāmō. tūc .n. vnicuiq꞉ vēiet dies ille: cū venerit ei⁹ dies: vt tal' hic exeat: q̄lis iudicād⁹ ē illa die: ac ꝑ h̄ vigilare debꝫ omis christian⁹: ne īpatū eū īueniat dñi aduēt⁹. Jmpatū .n. īueniet ille dies: quē īpatuꝫ īuenerit sue vite vltia dies.

ORI. Uani āt sūt oēs siue qui ɔsūmatōem mūdi scire se ꝑfiteť qn̄ erit: siue q̄ vite ꝓpe finē scire se gloriāť quē nēo cogſcere pōt nisi sp̄ūsancto illumiat⁹.

HIE. Premisso aūt pr̄isfamilias exēplo cur reticeat ɔsūmatōis diē: manifesti⁹ docet cū subdit: Jllō aūt sci. qm̄ si sci. pr̄fa. q̄ ho. fur ve. eē. vigi. vti. ⁊ nō sine. ꝑfo. do. suā.

ORI. Pr̄familias dom⁹ ē sens⁹ hoīs. domus aūt eius est aīa: fur aūt diabolus. Est aūt omis sermo cōtrari⁹ q̄ nō per naturalē introitū intrat ad aīam negligētis: sed quasi qui foderit domū: p̄mū destruēs quedā naturalis edificia anime. i. naturales ītellectus: ⁊ ꝑ ipam dirutōem īgressus spoliat aīam. Aliquotiēs īuenit ds furē in ipa ꝑfossione: ⁊ cōp̄hēdēs eū ꝑcussoreꝫ sermonē immittēs interficit ipm̄. nō aūt in die fur venit: qm̄ illumiata est a sole iusticie aīa hoīs studiosi: sed ī nocte. i. in tpe adhuc malicie ꝑmanētī: in q̄ cū fuerit aliq̄s possibile est ⁊ sī nō habuerit virtuteꝫ solis: q̄ tn̄ illustreť ex aliquo splēdoꝛe verbi: qō ē lucerna adhuc q̄dem manēs in malicia: sed tamē h̄ñs ꝑpositū melioꝝ ⁊ vigilātiū ne ꝑfodiať h̄ eius ꝓpositū: vel in tempe tētationū: vel in quarūcūq꞉ calamitatū: maxime fur solet venire: volēs ꝑfodere aīe domū.

GREGO. Uel nesciēte patrefamilias fur domū perfodit: quia dum a sui custodia sp̄us dormierit: improuisa mors veniēs carnis nostre habitaculū irrūpit: ⁊ eum quē dominū dom⁹ dormiēteꝫ inueñerit necat: quia duꝫ ventura dāna sp̄us minime preuidet: hūc mors ad suppliciū nescientē rapit furi aūt resisteret si vigilaret: quia aduētū iudicī qui occulte aīas rapit p̄cauens ei penitēdo occurreret: ne impenitēs periret. Horā vero vltimā iccirco dñs voluit esse īcognitā: vt semper possit eē suspecta: vt dum illam preuidere mīme possumus: ad illam sine īntermissiōe p̄pemur. ꝑpter quod seq̄ť: Jdeoq꞉ esto. para. q꞉ nesci. qua ho. fili. ho. ventu. est.

CHRY. in home. Hic videť cōfundere eos q̄ non tantū studiū faciunt aīe: quantū studēt circa pecunias qui fureꝫ expectant.

¶ Quisputas ē fidelis seruꝰ ⁊ pru
dēs: quē cōstituit dñs supra familiā
suā: ut det illis cibū i tēpore? Bea
tus ille seruꝰ quē ut uenerit dñs ei
us iuenerit sic faciētē. Amen dico
uobis qm̄ sup oīa bona sua ꝯstituet
eū. Si aūt dixerit malꝰ seruꝰ ille in
corde suo: Morā facit dñs meꝰ ue
nire: ⁊ cepit percutere cōseruos su
os: manducet aūt ⁊ bibat cū ebrio
sis: ueniet dñs serui illiꝰ i die qua n̄
spat: ⁊ hora qua ignorat: ⁊ diuidet
eū parteq̄ꝫ eiꝰ ponet cū hypocritis:
illic erit fletꝰ ⁊ stridor dentium.

¶ HYLA. Quātis dñs supra in cōi nos ad indefes
sam vigilātie curā fuerit adhortatus: speciālē tn̄ po
puli pncipibꝰ.i.episcopis in expectatiōe aduentusq̄ꝫ
suo solicitudinē mādat. Hunc eni seruū fidelē atq̄ꝫ
prudentē ꝑpositū familie significat: cōmoda atq̄ꝫ
vtilitates populi sibi cōmissi curantē. vn̄ dicit: Quis
putas ē fide.ser.⁊ pru.quē cōsti.do.su.fami.suā: vt
det illis cib.in tēpore. CHRY.i hom. Quod aūt
dicit: Quisputas.nō ē ignorātis: inuenit eni ⁊ pat i
terrogādo loquēs: vt cū dic. Adā vbi es? REMI.
Nec eni signat hec iterrogatio ipossibilitatē pficiē
de virtutis sed difficultatē. GLO. Rarꝰ eni ē fide
lis seruꝰ dn̄o ꝓpter dn̄m seruiēs: oues christi nō ad
lucrū: sed ꝓ amore christi pascēs: prudēs qui subdi
torū capacitatē vitā ⁊ mores discutiat: quē consti
tuat dñs qui.s.sit vocatꝰ a deo ⁊ non se iniecerit.
CHRY.i bo. Duo autē expetit ab huiusmōi suo.s.
prudētiā ⁊ fidē. fidelē eni eū dicit: quoniā nihil qđ
dn̄i sui ē: sibi propriū fecit. nihil etiā de rebꝰ sui dn̄i
vane ⁊ inaniter cōsumpsit. Prudentē autē eum vo
cat: quoniā cognouit id: ꝙ oportet dispēsare q̄ da
ta sūt. ORI. Uel q̄ i fide ꝓficit: ⁊ si nōdū i ea pfe
ctus ē: cōiter fidelis vocat: ⁊ q̄ naturalē habet men
tis velocitatē: dicit prudēs. Siq̄s autē cōsideret: in
ueniet fideles multos ⁊ studiū fide exercētes: n̄ aūt
⁊ prudētes: quoniā que stulta sūt mūdi elegit deꝰ.
Et iterū: videbit alios veloces quidē esse ⁊ pruden
tes: modice autē fidei. Cōuenire autē i vnū fidelē
atq̄ꝫ prudētē: rarissimū ē. Ut autē i tempore det ci
bū: necessariā habet quis prudētiā. vt autē nō adi
mat cibos indigentiū: opꝰ ē fides: quoniā ⁊ ſm sim
plicē itellectū opꝰ habemꝰ vt fideles simꝰ ad dispē
sandū ecclesie redditꝰ: ⁊ vt nō deuoremꝰ que sūt vi
duarū: ⁊ vt memores simꝰ pauperū: ⁊ ne occasionē
accipiētes ex eo qđ scriptū ē: Dñs cōstituit his qui
euāgeliū ꝑdicāt de euāgelio viuere: amplius quera
mus q̄ꝫ cibū simplicē ⁊ necessaria vestimēta: ⁊ vt
nec ampliꝰ teneamꝰ nobis q̄ꝫ his q̄ necessitatē pa
tiunt. Prudētes aūt vt prudēter itelligamꝰ idigen
tiū causas: ꝓpter quas sūt idigētes: ⁊ vniuscuiusq̄ꝫ
dignitatē: quo educatꝰ ē: ⁊ quātū necessariū habꝫ.
Multa eni sapiētia opꝰ ē ei q̄ bene vult dispēsare
ecclesiasticos redditꝰ. Sic ⁊ fidelis seruꝰ ⁊ prudens
vt nō effundat rationabilē ⁊ spiritalē cibū quibus
nō oꝫ: volēs ostēdere se eē prudētē: illis.s.q̄ magis
necessariū habēt verbū qđ mores eoꝝ edificet: ⁊ vi
tā cōponat: q̄ꝫ qđ illuminat sciētie lucē: aut vt ne eis
q̄ possūt acutiꝰ audire: piget exponere altiora: ne ex
ponētes vilia contēnantur ab his q̄ naturaliter sūt
igeniosi: aut ꝑ exercitationē secularis sapiētie acu
ti. CHRY.i bo. Adaptat etiā ⁊ ad pncipes secu
lares hec ꝑabola. vnūquēq̄ꝫ eni his q̄ hꝫ ad commu
nē vtilitatē vti oꝫ: nō ad nocumētū cōseruoꝝ neq̄ꝫ
ad ꝑditionē suipsiꝰ: siue hꝫ sapiam siue pncipatū si
ue aliud quodcūq̄ꝫ. RABA. Dñs aūt christꝰ ē. fa
milia autē supra quā cōstituit ē ecclesia catholica.
Difficile ē ergo iuenire i vno ⁊ vt prudēs sit ⁊ fide
lis: nō autē ipossibile: nec eni beatificaret eū q̄ non
pōt eē cū subdit: Beatꝰ ille ser.quē cū vene.do.eiꝰ
iue.sic faciētē. HYLARI.i ꝑcepto dn̄i sui obediē
tem: vt doctrine opportunitate verbū vite eternita
tis cibū alēde familie dispēset. REMI. Notādū
autē ꝙ sicut magna distātia ē meritoꝝ iter bonos
ꝑdicatores ⁊ bonos auditores: ita magna distātia
ē pmiorū. Bonos eni auditores si vigilātes inuene
rit: faciet discūbere vt lucas dicit. bonos autē ꝑdi
catores sup oīa bona sua cōstituet. vn̄ sequit: Amē
dico vo.qm̄ sup oīa bo.sua cōsti.eū. ORI. vt.s.cō
regnet cū christo: cui oīa sua tradidit pater: sic bo
ni patris filiꝰ sup oēm patris substātiā cōstitutꝰ: ꝑ
ticipat huiusmōi dignitatē ⁊ gloriā fidelibꝰ ⁊ pru
dētibꝰ dispēsatoribꝰ suis: vt sint ⁊ ipi sup omnē cre
aturā. RABA. Nō vt soli sed vt ꝑ ceteris eterna
pmia habeāt: tū ꝓ sua vita: tū ꝓ gregis custodia.
HILA. Uel sup oīa bona cōstituetur.i. i dei gloria
collocabit: q̄r nihil est vltra qđ meliꝰ sit. CHRY.
Deide nō solū ab honore q̄ iminet bonis: ſꝫ a pena
quā minat malis erudit auditorē cū subdit: Si aūt
dixe.ma.ser.ille i cor.suo: morā fa.do.me.veni.⁊ ce
pe.ꝑcutere. AVG. ad esichiū: Ex moribꝰ hꝰ serui
apparet animꝰ eius: quos mores licꝫ breuiter magi
ster bonꝰ curauit exprimere.i. supbiā cū dicit: Et ce
perit ꝑcu.cōser.suos. atq̄ꝫ luxuriā cū dicit: Madu
cet autē ⁊ bi.cū ebrio. ne qđ dicebat: Moram facit
dñs meꝰ. desiderio sui dn̄i dicere crederet. Quo eni
ardebat ille q̄ dixit: Sitiuit aīa mea ad deū viuū qm̄
veniā. Dicēdo eni: qm̄ veniā: moras se perpeti mole
ste ferebat: q̄r etiā quod tēpore accelerat: des.derio
tardū videt. ORI. Peccat autē i deū quicūq̄ꝫ epi
scopus q̄ nō quasi cōseruus ministrat sed quasi do
minꝰ: ⁊ frequēter vt amarꝰ dñs ꝑ vim dominat: et
nō esuriētes suscipit sed epulat cū ebriosis: ⁊ semper
somniat: q̄r post multū tēporis vēturꝰ ē dñs. RA
BA. Typice etiā pōt itelligi cōseruos ꝑcutere con
sciētias ifirmorū verbo vel exēplo viciare. HIER.
Quod autē dicit: Ueniet dñs ser.ill.i die qua n̄ spe
rat: ⁊ ho.qua igno. Ad hoc dicit: vt sciat qm̄ nō pu
tatur dñs tūc eū eē vēturū: ⁊ vigilātie ac solicitudi
nis dispēsatores admonet. Porro qđ dicit: Diuidet
eū: nō ē itelligēdū q̄ gladio eū dissecet sed a sancto
rū cōsortio eū sepet. ORI. Uel diuidet eū: qm̄ spūs
eius.i. spiritale donū reuertet ad deū q̄ dedit eum.
Aīa aūt cū corpe suo vadit i gehennā. Iustꝰ autē
nō diuidit: sed aīa eius vadit cū spū.i. spiritali do

no ad regna celestia. Qui aūt diuidunt: nō habent postmodū in se partē spiritalis doni q̄ erat a deo: sz relinquet ps q̄ erat ipsoꝝ .i. aīa que cū corpore puniet. vñ sequit: Et partē ei⁹ ponet cū hypocritis.
HIERO. Cū his videlicet q̄ erāt ī agro: ⁊ qui molebāt: ⁊ nihilomin⁹ derelicti sūt. Sepe enī dixim⁹ hypocritā aliud eē ⁊ aliud ostēdere: sicut ⁊ ī agro ⁊ in mola idē facere videbant: sed exitus diuerse voluntatis aperuit. RABA. Uel cū hypocritis suscipi partē suā .s. duplicē gehēne penā .i. ignis ⁊ frigoris. vñ sequit: Ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dentiū. Ad ignem enī ptinet flet⁹ oculoꝝ: ad frig⁹ stridor dentium.
ORI. Uel flet⁹ erit eis q̄ male ī hoc mūdo ridētes fuerūt: ⁊ his q̄ requieuerūt rationabiliter erit dentiū stridor. nolētes enī dolores materialiter sufferre: cōpulsi tormētis dētibus stridēt: illi .s. q̄ manducauerūt acerbitatē malicie. Ex his autē cognoscere ē: quoniā nō solū q̄ fideles sūt ⁊ prudētes: cōstituit dñs sup familiā suā sed etiā malos: ⁊ q̄ non soluat eos de hoc q̄ cōstituti sūt a dño sup familiā ei⁹: sed illud vt dent ī tēpore cibos: ⁊ vt abstineāt a pcussionib⁹ ⁊ cōmessationib⁹. AVG. ad esichiū: Hoc autē seruo malo remoto q̄ pculdubio dñū suū odit aduentū: cōstituam⁹ ante oculos tres seruos bonos: aduentū dñi desiderātes. Si vn⁹ eoꝝ cui⁹: aliter tardi⁹ dñm suū dicit eē vēturū: terti⁹ de hac re suā ignorātiā cōfitetur. videm⁹ tñ q̄s magis euangelio cōsonet. vñ dicit: Uigilem⁹ ⁊ orem⁹ q: citius vētur⁹ ē dñs. Alter dicit: Uigilem⁹ q: breuis ⁊ īcerta ē vita ista: quāuis tardi⁹ vēturus sit dñs. Terti⁹: dicit: Uigilem⁹ q: breuis ⁊ īcerta ē vita ista: ⁊ nescimus quādo vēturus ē dñs. Quid aūt aliud hic dicit: q̄ q̄ cū audim⁹ euāgeliū dicere: Uigilate q: nescitis q̄ hora vēturus sit dñs. oēs quidē p̄ desiderio regni dei hoc volūt eē verū qđ putat p̄mus: deinde si factū fuerit gaudebit cū illo secūdus ⁊ terti⁹. si aūt factū nō fuerit: metuendū ē ne īter ipās moras pturbēt q̄ crediderāt qđ dixerat p̄mus: ⁊ īcipiāt dñi aduentū nō tardū putare sz nulluz. Qui aūt credit qđ dicit scđus: tardi⁹ dñm eē vēturū: si falsū fuerit nulli turbabunt ī fide: sed īopinato gaudio pfruētur. Qui aūt q̄d horū verū sit ignorare se cōfitet: illud optat: hoc tolerat: in nullo eoꝝ errat: quia nil eoꝝ aut affirmat aut negat. .XXV.

Tunc simile erit regnū celorū decē virginib⁹: q̄ accipiētes lāpades suas exierunt obuiā spōso ⁊ spōse. Quinqz aūt ex eis erāt fatue: ⁊ qnqz prudētes. Sz qnqz fatue acceptis lāpadib⁹ nō sumpserūt oleū secū. Prudentes uero acceperūt oleū ī uasis suis cuz lāpadib⁹. Morā autē faciēte spōso dormitauerūt oēs ⁊ dormierunt. Media aūt nocte clamor factus ē: ecce spōsus uēit: exite obuiā ei. Tūc surrexerūt oēs uirgiues ille: ⁊ ornauerūt lāpades suas. Fatue aūt sapientibus dixerūt: Date nobis de oleo uestro: q: lāpades nostre extiguuntur. Rñderūt prudentes dicentes: Ne forte nō sufficiat nob ⁊ uobis: ite poti⁹ ad uēdētes ⁊ emite uobis. Dū aūt irēt emere: uenit spōsus ⁊ q̄ pate erāt itrauerāt cū eo ad nuptias: ⁊ clausa ē ianua. Nouissime uero ueniūt ⁊ reliq̄ uirgīes dicentes: Dñe dñe: aperi nob. At ille rñdens ait: Amen dico uobis nescio uos. Uigilate itaqz: quia nescitis diem neqz horam.

CHRY. In supiori pabola dñs penā ostēdit ei⁹ q̄ pcutiebat: inebriabat: ⁊ bōa dñi sui dispgebat. In hac aūt pabola punitionē īducit etiā ei q̄ vtilitatē nō affert: neqz copiose hec q̄bus īdiget sibi p̄parat. habebāt enī fatue virgīes oleū: sed non copiose. vñ dicit: Tūc si. erit reg. ce. x. vir. HYLAR. Idō aūt dicit: Tūc: quia de magno die dñi de quo supra agebat oīa hic s̄mo ē. CHRY. Regnū aūt celoꝝ presentis tēporis ecclesia dicit: sicut ⁊ ibi: Mittet fili⁹ hoīs angelos suos: ⁊ colligēt de regno ei⁹ oīa scādala. HIERO. Similitudinē autē .x. viginū fatuarū atqz prudētū quidā simplicit īterptant ī virginib⁹: quarū alie iuxta apostolū in corpe ⁊ mente sūt virgines: alie virginitatē tñ corporū reseruātes: vel cetera opa nō habēt: vel parentū custodia reseruāte nihilomin⁹ mēte nupserunt. Sz mihi videt ex supiorib⁹ ali⁹ eē sēsus q̄ dicit: Et nō ad virginalia corpa sed ad oē hominū gen⁹ habeat p compatione ptinere. GRE. ī homel. In q̄nqz enī corpis sensib⁹ vnusq̄sqz subsistit gemīat⁹: geminat⁹ aūt quinari⁹ denariū pficit. Et q: ex vtroqz sexu fideliū multitudo colligit: sc̄a ecclesia .x. virginib⁹ simul denūciatur: vbi mali cū bōis: reprobi cū electis admixti sūt: recte simile virginib⁹ prudētib⁹ ⁊ fatuis phibet.
CHRY. ī homel. Idō aūt ponit pabolā hāc in virginuz psona: vt ostēdat q̄ lz virginitas magnuz q̄d sit: tñ si ab operib⁹ misericordie sit deserta: cū adulteris foras eijciet. ORIG. Uel sēsus oīm q̄ receperūt verbū dei virgīes sunt. Tale enī ē verbum dei vt de sua mūdicia accōmodet oībus: q̄ p suā doctrinā recesserūt ab idoloꝝ cultura: accesserūt autē p christū ad dei culturā. vñ sequit: Que accipi. lam. suas exierūt ob. spō. ⁊ spōse. Accipiūt .n. lāpades suas .i. organa sua naturalia: ⁊ egrediunt de mūdo ⁊ de erroribus: ⁊ ueniūt obuiā saluatori q̄ semp patus ē venire: vt igrediant simul cū dignis ad beatā spōsam ecclesiā. HYLA. Uel spōsus atqz spōsa dñs noster ē ī corpe de⁹: nāqz spiritui caro spōsa ē. lāpades autē quas acceperūt: aīaꝝ splēdentiū lumē ē que sacramēto baptismi splēduerūt. AVG. de vbis do-

mini: Uel lāpades que manibꝰ gestanť opa sūt. di
ctū ē eni: Luceat opa vestra corā hominibꝰ. GRE.
Qui aūt recte credūt: ⁊ iuste uiuūt: assimilanť qn
qꝫ prudētibus. q̄ aūt ꝓfitenť quidē fidē iesu: nō au
tem preparant se bonis operibꝰ ad salutē: reliqs qnqꝫ
virginibꝰ fatuis. vñ subdiť: Quinqꝫ aūt ex eis erant
fatue ⁊ qnqꝫ prudētes. HIERO. Sūt eni quiqꝫ
sensus q̄ festināt ad celestia ⁊ supna desiderāt. De
visu autē ⁊ auditu ⁊ tactu specialiter dictū est: Qđ
vidimꝰ: qđ audiuimꝰ: quod oculis nostris perspexi
mus: ⁊ manꝰ nostre palpauerūt. De gustu: Gustate
⁊ videte quoniā suauis ē dñs. De odoratu: In odo
re vnguētoꝝ tuoꝝ currimꝰ. Alij aūt sūt qnqꝫ sensus
terrenis fecibꝰ ībuītes. AVG. de ver. do. Uel per
qnqꝫ virgies significať qnqꝫptita cōtinētia a car
nis illecebris: cōtinēdus ē eni aīmi appetitꝰ a volu
ptate oculoꝝ: auriū: olfaciēdi: gustādi: ⁊ tāgēdi. Sꝫ
qꝛ ista cōtinētia ptim corā deo fit vt illi placeať in
teriori gaudio cōsciētie: ptim corā hominibus tm̄: vt
gloria hūana capiať: qnqꝫ dicunť sapiētes: ⁊ qnqꝫ
stulte. vtreqꝫ tñ virgies: qꝛ vtraqꝫ cōtinētia ē: q̄uis
diuerso fomite gaudeat. ORY. Sicut aūt sequū
tur seipas inuicē virtutes: vt q̄ vnā habuerit omēs
habeat: sic ⁊ sēsus oēs alterutrū se subsequūtur: ꝓ
pterea necesse ē: vt aut oēs qnqꝫ sensus sint prudē
tes: aut oēs fatui. HYLA. Uľ absolute ī qnqꝫ pru
dētibus ⁊ qnqꝫ fatuis: fideliū atqꝫ īfideliū ē constitu
tuta diuisio. GRE. Notādū vero ē ꝙ oēs lāpades
habēt: sed oēs oleū habēt. Sequiť eni: Sꝫ qnqꝫ fa
tue accep. lāpa. nō sumpse. oleū secū. Prudētes ve
ro acce. oleū ī va. suis cū lāpadibꝰ. HYLA. Oleū
boni opis fructꝰ ē. vasa hūana sūt corpa īťra quoꝝ
viscera thesaurꝰ bone cōsciētie recōdēdus ē. HIE
RO. Oleū ḡ habēt virgies q̄ iuxta fidē opibus ad
ornātur. nō habēt oleū q̄ videnť simili quidem fide
cōfiteri: virtutū opa negligunt. AVG. de ver. do.
Uel p oleū ipaꝫ leticiā significari arbitror: sm illđ:
Unxit te deꝰ tuꝰ oleo exultatiōis. Qui ergo nō ꝓ
pterea gaudet: qꝛ deo intrīsecꝰ placet nō hꝫ oleū se
cū. gaudiū eni nō habēt dū icōtinēter viuūt nisi in
laudibꝰ hominū. Prudētes autē acce. oleū cū lāpa
dibꝰ. i. leticiā bonoꝝ operū. In vasis suis. i. in corde
atqꝫ cōsciētia posuerūt: sicut apostolꝰ monet: Pro
bet aūt seipm hō. ⁊ tūc gloriā habebit ī seipo nō in
altero. CHRY. i ho. Uel oleū hic vocat charitatē
⁊ elemosynā: ⁊ qđcūqꝫ circa idigētes auxiliū. Lam
pades aūt vocat v̄ginitatis charismata: ꝓpť h̄ ⁊ stul
tas eas vocat: q̄ i maiorē sustinētes laborē ꝓpter
minorē oīa pdiderūt. maior eni labore vinciť car
nis cupido q̄ꝫ pecuniarū. ORIG. Uel oleū ē ver
bū doctrie quo vasa aīarū iplenť. Nihil eni sic cō
fortat sicut moralis smo: q̄ oleū luminis appellať.
Prudētes ergo acceperūt hꝰmōi oleū: qđ satis fit
eis etiā tardāte exitu: ⁊ morāte verbo venire ad cō
sūmationē eoꝝ. Fatue aūt acceperūt lāpades: in p̄
mis quidē accēsas: sed tantū oleū nō acceperūt vt
eis sufficeret vsqꝫ ad finē: negligētes circa suscepti
onē doctrine q̄ cōfortat fidē: ⁊ bonoꝝ actuū lumē
illuminat. vñ sequiť: Morā aūt fa. spō. dor. omēs: ⁊
dormierūt. AVG. de ver. do. Ex vtroqꝫ eni gene
re hominū moriunť h̄ īteruallo tēporis: donec sub
aduētu dñi fiat resurrectio mortuoꝝ. GRE. Dor

mire eteni mori ē. Ante somnū vo dormitare ē āte
mortē a salute lāguescere: qꝛ p pōdus egritudis per
ueniť ad somnū mortis. Uel dormitauerunt. i. mor
tue sūt. Cōsequēter aūt dr̄: Dormierūt. qꝛ postea su
scitāde sūt. Per h̄ aūt ꝙ dicit: Morā aūt faci. spon
so. ośdit ꝙ nō parū tpis iter priorē ⁊ scđm dñi aduē
tū ꝓtergrediť. ORI. Uel spōso tardāte ⁊ nō cito
veniēte verbo ad cōsūmationē vite patiunť aliqđ
sensus dormitātes: ⁊ q̄ñ ī nocte mūdi agētes ⁊ dor
mierūt: vtputa remissiꝰ agētes a sēsu illo vitali: non
tñ lāpades pdiderūt: neqꝫ desꝑauerūt de cōseruati
one olei ille prudētes. vñ sequiť: Media aūt nocte
clamor fac. ē: ecce spon. ve. exite obuiā ei. HIER.
Traditio iudeoꝝ ē: christū media nocte vēturū ī si
militudinē egyptij qñ pascha celebratū ē ⁊ extermi
nator venit: ⁊ dñs sup tabernacula trāsijt: ⁊ sangui
ne agni postes nostrarū frōtiū cōsecrate sūt. vñ re
or ⁊ traditionē apostolicā pmāsisse: vt die vigiliaꝝ
pasche añ noctis dimidiū populū dimittere nō lice
at expectātes christi aduētū. postq̄ꝫ illud tps transi
ret securitate p̄sumpta festū cūcti agāt diē. vñ psal
mista dicebat: Media nocte surgebā ad cōfitēduꝫ
tibi. AVG. de ver. do. Uel media nocte. i. nllo scie
nte: vel aut sperante. HIERO. subito ḡ q̄ñ ī tempesta
nocte: ⁊ securis oībus: qñ grauissimꝰ sopor ē p an
geloꝝ clamorē ⁊ tubas p̄cedētiū fortitudinū christi
resonabit aduētus. qđ significať cū diciť: Ecce spō
sus venit: exite obuiā ei. HYLA. Tuba eni excitā
te spōso tm̄ obuiā ꝓcediť. Erūt eni iā ambo vnū. i.
caro ⁊ deꝰ: qꝛ ī gloriā spiritalē hūilitas carnis trans
formata ē. AVG. de ver. do. Uel qđ dicit sponso
tm̄ obuiā venire virgīes: sic itelligēdum puto: vt ex
ipis virginibꝰ cōstet ea q̄ diciť spōsa tanq̄ꝫ si oibus
christianis ī ecclesia cōcurrētibꝰ filij ad matrē cur
rere dicātur: cū ex ipsis filijs cōgregatis cōstet ea q̄
diciť mater. nūc eni despōsata ē ecclesia: ⁊ virgo ē
ad nuptias pducēda illo tpe quo vniuersa mortali
tate ī ea ꝓtereūte: imortali cōiūctiōe habeať. ORI.
Uel media nocte. i. ī altitudie remissiōis factꝰ ē cla
mor oēs suscitare volētiū sicut existīo angeloꝝ qui
sūt administratorij spūs itus clamātes ī sēsibꝰ omniū
dormiētiū: Ecce spōsus vēit exite obuiā ei. ⁊ sugge
stionē quidē hāc oēs audierūt: ⁊ surrexerūt: nō aūt
oēs decēter iposuerūt lāpadibꝰ suis ornatū. vñ seq
tur: Tūc surre. oēs virgies ille ⁊ orna. lāpa. suas. Or
nanť aūt lāpades sensuū euāgelicis vsibꝰ. Qui aūt
male vtunť sensibꝰ: ornamētū nullū habēt ī sensi
bus. GRE. Uel tūc quidē oēs virgies surgūt: qꝛ ⁊
electi ⁊ reprobi a sōno sue mortis excitanť. Lampa
des ornāt: qꝛ sua secū opa numerāt: p q̄bus eternā
recipe btītudinē expectāt. AVG. de ver. do. Apta
uerūt eni lāpades suas. i. rōnes reddēdas operū su
orū. HYLA. Uel lāpadarū assūptio aīarū ē redi
tus ī corpa eoꝝ: qꝛ lux ē cōsciētia boni opis elucēs:
q̄ vasculis corpoꝝ cōtineť. ORI. Sꝫ lāpades fa
tuarū virginū extinguūtur: qꝛ earū opa q̄ clara ho
minibꝰ foris apparuerūt: ī aduētu iudicis itus ob
scuranť. vñ sequiť: Fatue aūt prudētibus dixerūt:
Date nobis de oleo vestro: qꝛ lāpades nostre extin
guunť. Quid ē aūt ꝙ tūc a prudētibus oleū petūt:
nisi ꝙ ī aduētu iudicis cū se itus vacuas iuenerint:
testimoniū foris querūt: ac si a sua fiducia decepte

ꝓximis dicãt:Quia nos q̃ſi ſine ope repelli cõſpici-
tis:dicite de noſtris opibus qḋ vidiſtis. AVG.ḋ
v̄bis do.De cõſuetudīe enī id ſemꝑ inq̃rit vñ gaude
re aīmus ſolet. Jtaq₃ hominū q̄ corda nõ vidẽt te-
ſtimoniū volũt habere apud deū q̄ cordis aſpector
ē:ſed quoꝝ facta aliena laude fulciunt:eadem ſub
tracta deficiũt:vñ ⁊ earū lãpades extiguunt. Uel
virgines q̄ lãpades ſuas querũt extigui: oſtẽdunt
eas ex pte lucere ⁊ tñ nõ habẽt lumẽ īdeficiẽs: nec
opa ꝑpetua. Si q̄s igit̃ hꝫ animū virginalẽ ⁊ ama-
tor ē pudicitie:nõ debet mediocriter eē cõtent⁹ his
q̄ cito exareſcũt:⁊ orto cauumate areſũt: ſꝫ pfectas
virtutes ſequatur:vt lumẽ habeat ſempiternum.
CHRY.ī ho. Nõ ſolū he virgīes ſtulte erãt:qr̄ hic
receſſerũt miſericordia carẽtes:ſꝫ qr̄ eſtimabãt ibi ſe ac
cepturas vbi īportune queſierunt. Quiuis aũt illis
virginib⁹ prudẽtib⁹ nihil miſericordi⁹ ſit q̄ ꝓpter mi
ſericordiā maxie fuerũt approbate: nõ tñ ſtulte vir
gines ſua petitiõe potite ſũt. Sequit̃: Rñde. prudẽ-
tes dicẽtes: Ne forte nõ ſuffi. nobis ⁊ vobis. Hic au
tem diſcim⁹ q̄ null⁹ noſtrū ad.re poterit niſi operi
bus cū q̄bus iuctꝰ erim⁹. HIERO. Nõ enī h̄ vir-
gines prudẽtes de auaricia ſed de timore reſpõdent:
vñ q̄ſq₃ ꝓ ſuis opib⁹ mercedẽ accipiet: neq₃ poſſũt
ī die iudicij alioꝝ v̄tutes alioꝝ vitia ſubleuare. Dãt
aũt prudẽtes cõſiliū:vt nõ debeãt ſine oleo lãpada
rū ſpõſo occurrere. Et h̄ ē qḋ ſequit̃: Jte potius ad
ven. ⁊ emi. vobis. HYLA. Uendẽtes hi ſũt q̄ miſe
ricordia fideliū īdigẽtes:reddũt ex ſe petita cõmer
tia īdigẽtie ſue ſaturitate boni opis noſtri cõſciẽtiā
venũdantes. Hec ē.n.īdefeſſi humilis copioſa mate-
ria q̄ miſericordie fructib⁹ ⁊ emendãda ē ⁊ recõdẽ
da. CHRY.ī ho. Uides q̄ quãta nobis ſit a paupi̇
bus negociatio pauꝑes aũt nõ ſũt ibi ſꝫ hic: ideo h̄
oleū cõgregare oꝫ: vt illic vtile ſit cū tẽpus nos vo-
cet. HIERO. Uendit̃ etiã h̄ oleū ⁊ multo emit̃
ꝑcio ac difficili laboꝛe cõquirit̃: qḋ ñ ſolū ī elemo-
ſynis:ſꝫ ī cũctis virtutib⁹ ⁊ cõſilijs itelligim⁹ magi
ſtroꝝ. ORI. Uel aliter:Etſi fatue erãt: tñ h̄ intelli
gebãt:qr̄ cū lumine debebãt obuiã ire ſpõſo: oẽs lã-
pades ſēſuū hñtes illuminatas. videbãt ãt ⁊ illḋ qr̄
ex eo q̄ min⁹ habebãt oleū rõnabile:iã ꝓpiquãtib⁹
tenebris lãpades eaꝝ fuerãt obſcurãde. Sꝫ ſapiẽtes
trãſmittũt fatuas ad oleū vẽditores: vidẽtes qr̄ nõ
tñ oleū.i.verbū doctrīe cõgregauerãt: vt ſufficeret
ipſis ad vitã ⁊ illos docerẽt. vñ dicit: Jte potius ad
vẽ.i.ad doctores ⁊ emite vobis.i.ab eis accipite. ⁊
ꝑciū ē perſeuerãtia ⁊ amor diſcẽdi ⁊ diligẽtia: ⁊ la-
bor cupiẽtiū diſcere. AVG.ḋ ver. do. Uel ñ ſunt
putãde dediſſe cõſiliū: ſꝫ crimẽ eaꝝ ex obliquo com
memoraſſe. Uẽdũt enī adulatores oleū: q̄ ſiue falſa
ſiue ignorata laudãdo: aīas ī errores mittunt: ⁊ eis
vana gaudia tãq̃ fatuis ꝯſulãdo: aliquã ḋ his mer
cedẽ cõmodi tꝑalis accipiũt. Dr̄ ḡ: Jte ad vẽ. ⁊ emi.
vobis.i. videam⁹ nũc q̄d vos adiuuẽt q̄ vobis lau-
des vẽdere cõſueuerũt. Dicũt ãt: Ne for ñ ſuffi. no.
⁊ vobis. qr̄ alieno teſtimõio ñ iuuat̃ q̄ſq₃ apḋ deū
cui ſecreta cordis apparẽt: ⁊ vix q̄ſq₃ ſibi ſufficit cui
teſtioniū ꝑhibebat cõſcia ſua. HIERO. Uel qr̄
iã emẽdi tꝑs exceſſerat: ⁊ aduenĩẽte iudicij die loc⁹
ñ erat pnie nõ noua patrare opa. ſꝫ preteritoꝝ rõnes
cogit̃ exoluere. vñ ſeq̄t̃: Cū ãt irẽt eme. ve. ſpon. ⁊ q̄
pate erãt itra. cū eo ad nuptias. HYLA. Nupt̄e
ãt imoꝛtalitatis aſſũptio ē: ⁊ iter corruptionẽ atq₃
icorruptionẽ ex noua ſocietate cõiũctio. CHRY.
ī ho. Per h̄ ãt qḋ dicit: Dū irẽt emere. oñdit qr̄ etſi
miſericordes efficiamur p⁹ moꝛtẽ: nihil lucrabimur
ad effugiẽdū: ſicut nec diuiti ꝓfuit q̄ fact⁹ ē miſeri
cors ⁊ ſollicitus circa eos q̄ ſibi attinebãt. ORI.
Uel dicit: Dū irẽt emere. ē enī iuenire quoſdã q̄ qr̄
debuerũt neglexerũt aliq̄d diſcere: ī ipo ãt exitu vi-
te ſue dū diſponũt diſcere: cõꝑhendũt̃ a moꝛte.
AVG. de ver. do. Uel aliter: Euntib⁹ illis emere.i.īcli-
nãtib⁹ ſe ī ea q̄ foris ſũt: ⁊ ſolitꝰ gaudere querẽtib⁹:
qr̄ gaudia iterna nõ nouerãt: venit ille q̄ iudicat. Et
q̄ pate erãt.i.q̄bus corã deo cõſcia teſtioniū ꝑhibe
bat: intra. cū eo ad nup.i.mūda aīa puro ac ꝑfecto
dei v̄bo fecũda copulat̃. HIERO. P⁹ iudicij aũt
diẽ bonoꝝ operū ⁊ iuſticie occaſio non relinq̄t̃. vñ
ſeq̄t̃: Et clauſa ē ianua. AVG. de ver. do. Receptꝭ
enī illis q̄ ſũt ī ãgelicã vitã cõmutati: claudit̃ adit⁹
ad regna celoꝝ. nõ enī p⁹ iudiciū pꝫ ꝑcū ac merito-
rū loc⁹. HYLA. Et tñ cū iã pnie nullū ē tꝑs: fatue
occurrũt apiri ſibi aditū rogãt. vñ ſeq̄t̃: Nouiſ. aũt
veni. ⁊ reliq̄ v̄gi. dicẽtes: Dñe dñe api nobis. HIE
RO. Egregia ī dñi appellatiõe cõfeſſio īdiciū fidei
ē. Sꝫ q̄d ē voce iuocare: quẽ opib⁹ neges: GLO.
Doloꝛe aũt repulſiõis cõpulſe: appellationẽ īgemi-
nãt dñatiõis iuocãdo patrẽ: c⁹ ī vita ſua miſericoꝛ-
diã cõtẽpſerũt. AVG. de ver. do. Nõ aũt dictū ē
q̄ emerũt oleū. ⁊ iḋ itelligẽde ſũt nullo iã remanen
te de alienis laudib⁹ gaudio: ī ãguſtijs ⁊ magnis af
flictiõib⁹ redire ad iploꝛationẽ dei. ſꝫ magna ei⁹ eſt
ſeueritas p⁹ iudiciū c⁹ añ iudiciū ieffabilis miſericoꝛ-
dia ꝓrogata ē. Propt̃ qḋ ſequitur: At ille rñdens ait:
Amẽ di. vo. neſcio vos. Ex illa ſ.regula: qr̄ nõ hꝫ ars
dei.i.e⁹ ſapia vt irẽt ī gaudiū ei⁹ q̄ ñ corã deo: ſꝫ vt
placerẽt hoīb⁹ conati ſũt aliq̄d ſm̄ ꝑceptia ei⁹ opa-
ri. HIERO. Nouit enī dñs eos q̄ ſũt ei⁹: ⁊ q̄ igno
rat ignoꝛabit̃. ⁊ lꝫ virgies ſint vel corꝑis puritate vł
vere fidei cõfeſſiõe: tñ qr̄ oleū ñ hñt: ignoꝛãt̃ a ſpon
ſo. Ex h̄ aũt q̄ īfert: Uigilate itaq₃ qr̄ neſcitis diem
neq₃ horã. itelligit̃ vniuerſa q̄ dicta ſũt eſſe ꝑmiſſa:
vt qr̄ ignoꝛam⁹ iudicij diẽ ſolicite nobis lumẽ bo-
noꝝ operū ꝑparem⁹. AVG. de ver. do. Nõ aũtẽ
ſolū illi⁹ futuri tꝑis quo ventur⁹ ē ſpõſus: ſꝫ ſue q̄ſq₃
doꝛmitiõis diẽ ⁊ horã neſcit: ad quã q̄ſq₃ pat⁹ ē: etiã
paratus iuenit̃ cū illa vox ſonuerit q̄ oẽs euigilaturi
ſũt. AVG. ad eſichiū: Nõ defuerũt aũt q̄ docere
voluerũt has q̄nq₃ ⁊ q̄nq₃ virgies ad hũc ei⁹ aduẽ-
tū q̄ nũc ſit p eccleſiã ptinere: ſꝫ hec ñ ſũt temer pol
licẽda: ne aliq̄d occurrat quod valide cõtradicat.

Sicut enī hõ pegre ꝓficiſcẽs uo
cauit ſuos ſuos: ⁊ tradidit illis bo
na ſua. Et uni dedit quinq₃ talẽta:
alij aũt duo: alij uero unū: unicuiq₃
ſm̄ ꝓpriã uirtutẽ: ⁊ pfectus ē ſtati.
Abijt autẽ q̄ q̄nq₃ talẽta acceꝑat: ⁊
opat⁹ ē in eis: ⁊ lucrat⁹ ē alia q̄nq₃.
Silr̄ q̄ duo acceꝑat: lucratus ē alia

duo. Qui aūt unū accepat abiēs fodit in terrā: ⁊ abscōdit pecuniā dñi sui. Post mltū uero tp̄is uenit dñs suoꝝ illoꝝ: ⁊ posuit rōnē cum eis. Et accedēs q qnq̄ talēta accepat: obtulit alia qnq̄ talēta dicēs: Dñe qnq̄ talēta tradidisti mihi: ecce alia qnq̄ suplucratꝰ sū. Ait illi dñs eiꝰ: Euge serue bone ⁊ fidelis: q2 sup pauca fuisti fidelis: sup mlta te ꝯstituā: intra in gaudiū dñi tui. Accessit āt ⁊ q duo talēta acceperat ⁊ ait: Dñe duo talēta tradidisti mihi: ecce duo alia lucratꝰ sū. Ait illi dñs eiꝰ: Euge serue bōe ⁊ fidelꝭ: q2 sup pauca fuisti fidelis: sup multa te cōstituā itra i gaudiū dñi tui. Accedēs āt ⁊ qui unū talētū accepat ait: Dñe scio q2 hō durꝰ es: metis ubi n̄ semiasti: et cōgregas ubi nō sparsisti: ⁊ timens abij ⁊ abscōdi talētū tuū i terra. Ecce hēs qđ tuū ē: Rn̄dēs aūt dñs eiꝰ dixit ei: Serue male ⁊ piger: sciebas q2 meto ubi n̄ semino: ⁊ ꝯgrego ubi non sparsi. Oportuit ergo te cōmittere pecuniā meā numularijs: ⁊ ueniēs ego recepissē utiq̄ qđ meū est cū usura. Tollite itaq̄ ab eo talētū: ⁊ date ei q hȝ decē talēta. Oi.n. habēti dabit ⁊ abūdabit: ei aūt q n̄ hȝ ⁊ qđ uidet hr̄e auferet ab eo. Et inutilē seruū eijcite i tenebras exteriores: illic erit fletꝰ ⁊ stridor dentiū.

¶ GLO. In ꝓcedēti ꝑabolā demōstrata ē eoꝝ condēnatio q oleū sibi sufficiēter nō ꝓparauerāt: siue ꝑ oleū nitor operū: siue gaudiū cōscie: siue elemosyna q̄ ē ꝑ pecuniā itelligat. Hec aūt ꝑabola iducit contra eos q n̄ solū pecunijs: ſȝ nec verbo nec alio mō ꝓdesse ꝓximis volūt: ſȝ oīa occultāt. vn̄ dicit: Sicut eni ho. pere. p. vo. ser. su. ⁊ tradidit illis bona sua. GRE. Homo aūt iste q ꝑegre ꝓficiscit redēptor nr̄ ē q i ea carne quā assūpserat abijt i celū. Carnis.n. locꝰ ꝓpriꝰ terra ē: q̄ q̄si ad ꝑegrinādū ducit: cū ꝑ redēptorē nostrum i celo collocat. ORI. Scđm eni diuinitatis sue naturā nō ꝑegrinat ſȝ ſm dispēsationē corꝑis qđ suscepit. Qui eni dicit discipulis suis: Ecce ego vobiscū sū vsq̄ ad cōsumationē seculi: vnigenitꝰ dei ē q nō ē corporeo habitu circūcluſus. hoc aūt dicētes nō soluimꝰ iesū: ſȝ vnicuiq̄ substātie ꝓprietatē eiꝰ saluamꝰ. Possumꝰ ⁊ talia dicere q ꝑegrinat dñs ꝑ fidē ābulātibꝰ ⁊ nō ꝑ spem. ſi āt ꝑegrinātes a corꝑe cū dño fuerimꝰ: tūc ⁊ ipe erit nobiscū. Simul etiā cōsiderata: q nō videt redditio ſmōis ita cōscripta sicut hō ꝑegrinans: ita ego aut filiꝰ hoīs: qm̄ ipe ē q i ꝑabola ꝓponit ꝑegrinās quasi hō: nō sicut filiꝰ dei. HIERO. Uocatis aūt aplis doctrinā eis euāgelioꝝ tradidit: n̄ ꝓ largitate ⁊ parcitate alteri plꝰ ⁊ alteri minꝰ tribuēs: ſȝ ꝓ accipiētiū viribꝰ: quō ⁊ apostolꝰ eos q solidū cibū capere nō poterāt: lacte potasse se dicit. vn̄ sequit: Et vni dedit qnq̄ talēta: alij aūt duo: alij vero vnum: vnicuiq̄ ſm ꝓpriā virtutē. CHRY. In quinq̄ ⁊ duobꝰ ⁊ vno talēto diuersas grās itelligimꝰ: q vnicuiq̄ tradite sūt. ORI. Si qn̄ eni videris eoꝝ q acceperūt a christo dispēsationē eloquioꝝ dei: alios quidē hr̄e āplius: alios aūt minꝰ: ⁊ vt ita dicā: neq̄ i dimidio itelligētes rerū negocia cōꝑatiōe meliorū: alios āt adhuc minꝰ hr̄e videbis differētias eoꝝ q eloq̄a dñi susceperūt a christo: qm̄ alia fuit virtꝰ eoꝝ q̄bus data sūt q̄nq̄ talēta: alia q̄bus duo: alia q̄bus vnū: ⁊ alē alteriꝰ nō capiebat mēsurā: ⁊ q accepit talētū vnū: accepit q̄dē datū nō cōtēptibile. Multū ē eni ⁊ vnū talētū talis dñi: tn̄ tres sūt ꝓprij serui: sicut tria sūt genera eoꝝ q fructū faciunt. ⁊ q̄nq̄ quidē accepit talēta: q oia sēsibilia scripturaꝝ pōt adducere ad sēsus diuiniores: duo aūt q ē corꝑalē doctrinā edoctus. duo eni videt carnalꝭ numerꝰ eē. ſȝ adhuc minꝰ potēti vnū talētū paterfamilias dedit. GRE. Uel alit: Quinq̄ talentis dona q̄nq̄ sēsuū. i. exterioꝝ sciētia exꝓmit: duobꝰ vero itellectꝰ ⁊ oꝑatio designat. vniꝰ aūt talēti noie itellectꝰ tm̄ designat. Seq̄t: Et ꝓfectꝰ ē stati. GLO. Nō locū mutās: ſȝ liberā eis oꝑādi ptātē ꝑmittēs ⁊ suo arbitrio relinquēs. Sequit: Abijt autē q q̄nq̄ talē. acce. ⁊ ope. ē i eis: ⁊ lucratꝰ ē alia quinq̄. HIERO. Acceptis eni terrenis sēsibꝰ: celestiū sibi noticiā duplicauit: ex creaturis itelligēs creatorem ex corꝑalibus icorporalia: ex breuibꝰ sempiterna. GRE. Sūt etiā nōnulli q tn̄ iterna ac mystica penetrare nesciūt: ꝑ itētionē tn̄ superne patrie docēt recta q̄ possūt de ipis exterioribꝰ q̄ acceperūt: dū q se a carnis petulātia: a terrenarū rerū ābitu: atq̄ a visibiliū voluptate custodiūt: ab his etiā alios admonēdo cōpescūt. ORI. Uel q habēt sēsus exercitatos cōuersati salutarit: ⁊ ad maiorē scientiā seipos erigētes ⁊ studiose docētes: lucrati sūt alia q̄nq̄: q2 nemo facile additamētū accipit ꝟtutis alterꝰ nisi eiꝰ q̄m hȝ. ⁊ quāta ipe scit: tāta alterū docet ⁊ n̄ amplꝰ. HYLA. Uel seruus ille q q̄nq̄ talēta accepit: populꝰ ex lege credētiū ē: ex q ꝓfectꝰ meritū ipsius recte iplere euāgelice fidei oꝑatiōe duplicauit. Sequit: Similit ⁊ q duo accepat: lucratꝰ ē alia duo. GRE. Sūt eni nōnulli q dū itelligēdo ⁊ oꝑando alijs ꝓdicāt: q̄si duplicatū de negocio lucrū reportāt: q2 dū vtriusq̄ sexui ꝓdicatio ipendit: q̄si accepta talēta geminant. ORI. Uel lucrati sūt alia duo. i. corꝑalē editionē ⁊ aliā paulo sublimiorē. HYLA. Uel ille seruus cui duo talēta cōmissa sūt: gentiū populꝰ ē. fide atq̄ cōfessione ⁊ filij iustificatꝰ ⁊ patris dñm nostrū iesū christū deū atq̄ hominē ex spiritu

ꝛ carne cõfessus ē.hec ḡ sūt duo talēta. Sed vt po-
pul⁹ iudeorū oē sacramētū qḋ ī qnqꝫ talētis.i.ī le-
ge cognouerat:idipm̄ fide euuangelij duplicauit:ita
iste icremēto duoꝝ talētoꝝ ītellectū atqꝫ opationē
ꝓmeruit. Sequit̄:Qui aūt vnū acce. abiēs fodit in
terrā ꝛ abscō.pec.dn̄i sui. GRE.Talētū qppe ī ter
ra abscōdere:ē acceptū igeniū ī terrenis actib⁹ īpli
care. ORI.Uel aliter:Si qn̄ videris aliquē: q̄ vir
tutē hꝫ docēdi ꝛ aīabus ꝓficiēdi:ꝛ hāc virtutē oc-
cultat:q̄uis habeat quādā religionē cōuersatiōis:
n̄ dubites dicere talē eē:q̄ accepit vnū talētū:ꝛ ab-
scōdit ipm̄ ī terra. HYLA.Uel iste suus q̄ vnū ta
lentū accepit:ꝛ ī terra recōdidit: popul⁹ ē ī lege ꝑsi
stēs:q̄ ꝓpter īuidiā saluādarū gētiū ī terra acceptū
talētū abscōdit. In terra enī talētū abscōdere:ē no
ue ꝑdicatiōis gloriā sub obtrectatiōe corporee paf
siōis occultare. Seq̄t̄:P⁹ mul.vo tē.ve.dn̄s ser.illo
rū:ꝛ posuit ra.cū eis. In rōe āt ponēda iudicij exa-
mē ē ORI.Et obuia ī h loco qm̄ n̄ fui ad dn̄ꝫ va
dūt vt iudicēt̄:ꝫ dn̄s vēit ad eos cū tp̄s fuerit iple-
tū.de quo dicit:P⁹ multū vo tp̄is.i.postq̄ dimisit
aptos ad negociādū aīarū salutē:ꝛ iō nō facile sue
nit̄ q̄s ex eis q̄ apti fuerit ad h⁹mōi op⁹ vt cito trā
seat de hac vita:sicut ē māifestum ex eo q ꝛ apl̄i se
nuerūt. Ex q̄bus dr̄ ad petrū:Cū senueris:extendes
manū tuā.d paulo āt dictū ē ad philemonē: Nūc
āt vt paul⁹ sener. CHRY.ī ho.Uide ꝛ dn̄m vbiqꝫ
n̄ cōfestī expetētē rationē:vt discas e⁹ lōganimita-
tē. Mihi āt videt̄ q resurrectionē occulte ī innuēs
h dixit. HIERO. Iō ergo dicit:P⁹ multū tēpo-
ris:q: grāde tp̄s ē iter ascēsionē saluatoris:ꝛ sm̄ ei⁹
aduētū. GRE.Hec āt lectio h⁹ euāgelij cōsidera-
re nos āmonet:ne q̄ pl⁹ ceteris ī h mūdo accepisse
aliq̄d cernūt:ab autore mūdi grauī⁹ iudicēt̄. Cū.n.
augēt̄ dona:rōnes etiā crescūt donoꝝ. Tāto ḡ hūi-
lior q̄sqꝫ dꝫ eē ex munere:quāto se obligatiorē eē cō
spicit ī reddēda rōe. ORI.Fiducia āt fecit eū qui
q̄nqꝫ talēta accepat audere:vt ad dn̄m pri⁹ accede
ret. Seq̄t̄ enī:Et acce.q̄ q̄nqꝫ talē.accepe.obtu.alia
q̄nqꝫ dicēs:Dn̄e q̄nqꝫ talē.tradi.mihi.ec. alia q̄nqꝫ
suplu.sū. GRE.Seru⁹ ḡ q̄ gemiata talenta rettu-
lit:laudat̄ a dn̄o:ꝛ ad eternā remunerationē ꝑdu-
cit̄.vn̄ subdit̄: Ait illi dn̄s:Euge. RABA. Euge i-
teriectio ē letātis:ꝑ qḋ gaudiū suū dn̄i īsinuat:q̄ bn̄
laborātē seruū ad gaudiū eternū īuitat:de quo pro
pheta ait:Letificabis nos ī gaudio cū vultu tuo.
CHRY.ī ho.Serue bōe.q̄ de bono loq̄t̄ qḋ ē ad ꝓ
ximū. Et fidelis.q: nihil eorū q̄ sunt dn̄i sibi appro-
priauit. HIERO.Dicit āt:Sup pauca fuisti fide-
lis.q: oīa q̄ ī p̄nti hēm⁹: lꝫ magna videāt̄ ꝛ pluria:
tn̄ cōpatiōe futuroꝝ pua ꝛ pauca sūt. GRE. Sꝫ
tūc fidelis su⁹ supra multa cōstituit̄ qn̄ deuicta oī
corruptiōis molestia: de eternis gaudijs ī illa cele-
sti sede gloriat̄. Tūc etiā ad dn̄i sui gaudiū ꝑfecte i-
tromittit̄:qn̄ ī eterna illa patria assūpt⁹:atqꝫ ange
loꝝ cetib⁹ admixt⁹:sic iteri⁹ gaudet de munere vt n̄
sit qḋ exteri⁹ doleat iā de corruptiōe. HIE. Quid
āt pōt mai⁹ dari fideli suo q̄ eē cum dn̄o ꝛ videre
gaudiū dn̄i sui. CHRY.ī ho. Per h.n. verbū oēm
btītudinē ondit. AVG.ꝑmo de trini. Hoc.n.erit
plenū gaudiū nostrū quo ampli⁹ n̄ ē:frui deo:trinita
te:ad e⁹ imaginē facti sum⁹. HIE. Utriqꝫ āt suo
ꝛ q̄ de q̄nqꝫ talētis.x.fecerat: ꝛ q̄ d duob⁹ q̄tuor:idē
patrifamulias sm̄o blādit̄. Utrūqꝫ etiā simili rece-
pit gaudio:n̄ cōsiderās lucri magnitudinē: ꝫ studij
volūtatē.vn̄ seq̄t̄:Accessit aūt ꝛ q̄ duo talē.accepe-
rat. ORI.Qḋ aūt dicit:vl̄ ī eo q̄ q̄nqꝫ talēta acce-
pat:vel ī isto q̄ duo:accedēs:itellige accessū trāsitū
de h mūdo ad illū: ꝛ vide qm̄ eadē dicta sūt ābob⁹:
ne forte ꝛ q̄ minorē hūit v̄tutē ꝛ totā illā quā hūit
sm̄ q oportebat exercuit:nihil min⁹ habitur⁹ sit a-
pud deū:q̄ ille q̄ fuerit ī maiori v̄tute. h enī solū q̄-
rit̄ vt q̄cq̄d habuerit hō ex deo:toto eo vtat̄ ad glo
riā dei. GRE.Seru⁹ āt q̄ opari de talēto noluit:
ad dn̄m cū v̄bis excusatiōis redit.vn̄ subdit̄: Acce.
āt ꝛ q̄ vnū talē.acce.ꝛ ait:Dn̄e scio:q: hō dur⁹ es.
HIE.Uere enī h qḋ scriptū ē: Ad excusādas excu-
satiōes ī peccatis:etiā huic suo cōtigit: vt ad pigri-
tiā ꝛ negligētiā supbie quoqꝫ crimē accederet. Qui
enī debuit simplicit̄ iertiā cōfiteri ꝛ orare patrēfa-
milias ecōuerso calūniat̄: ꝛ dicit se prudēti fecisse
cōsilio:ne dū lucra pecunie q̄reret: etiā de sorte pi-
clitaret̄. ORI. Uidet̄.n.mihi iste suus fuisse īter
credētes q̄dē:nō āt fiducialit̄ agētes:ꝫ latere volen
tes ꝛ oīa faciētes vt n̄ cognoscāt̄ q̄si christiani. ad
huc videt̄ mihi q̄ h⁹mōi sūt tiorē dei hr̄e: ꝛ sape d
eo q̄si de aliquo austero ꝛ īplacabili.h.n. signat cū
dicit:Dn̄e scio q: hō dur⁹ es. Intelligim⁹ āt q vere
dn̄s noster metit vbi nō semiauit:qm̄ iust⁹ semiat ī
sp̄ū:ex quo metet vitā eternā. Metit etiā vbi nō se
mīat: ꝛ cōgregat vbi nō sp̄git:q: sibi cōputat eē col
lata q̄cūqꝫ ī paupib⁹ fuerit seminata. HIE.Et eo
etiā q h suus aus⁹ ē dicere: Metis vbi n̄ semiasti.ī
telligim⁹ etiā ꝛ gētiliū philosophoꝝ bonā vitā reci
pere dn̄ꝫ. GRE.Sūt aūt pleriqꝫ ītra ecclesiā:quo
rū iste suus imaginē tenet:q̄ melioris vite vias ag-
gredi metuūt:ꝛ tn̄ iacere ī sui corpis ignauia nō pti
mescūt. Cūqꝫ se peccatores considerāt: scītatis vias
accipe trepidāt: ꝛ remanere ī suis iniq̄tatib⁹ nō for
midāt. HYLA.Uel ꝑ hūc seruū itelligit̄ ꝑplus iu
deorū ī lege ꝑsistēs q̄ dicit: Timui te:tāqꝫ metu ve-
terū ꝑceptoꝝ ab vsu euāgelice libertatis abstineat:
dicatqꝫ:Ecce qḋ tuū ē.velut ī his q̄ a dn̄o precepta
sūt fuerit īmorat⁹:cū tn̄ scuerit metēdos illic iusti
cie fruct⁹ vbi lex sata nō sit: ꝛ colligēdos ex gētibus
q̄ nō ex abrae sint stirpe dispsi. HIE. Sꝫ qḋ puta-
uerat ꝑ excusatiōe dixisse ī culpā ꝓpriā vertit̄. Un̄
seq̄t̄:Respō.aūt dn̄s e⁹ di.ei:Ser. male ꝛ pi.scie.q̄a
meto vbi n̄ semīo. Seru⁹ āt mal⁹ appellat̄:q: calū-
niā dn̄o fecit:piger q: talētū noluit duplicare: vt ī
altero supbie:ī altero negligētie cōdēnet̄. Si inq̄t
durū ꝛ crudelē me nouerās: ꝛ aliena sectari tu sci-
res me mea diligēti⁹ q̄siturū: ꝛ dares pecuniā meā
siue argētū nūmulariis:vtrūqꝫ enī argyriō grec⁹ ser
mo significat. Eloq̄a īq̄t dn̄i eloq̄a casta:argētū ig-
ne examiātū.pecunia ḡ ꝛ argētū: ꝑdicatio euāgelij
ꝛ sm̄o diuin⁹ ē q̄ dari debuit nūmularijs.i.vel cete
ris doctorib⁹ qḋ fecerūt apostoli ꝑ singulas ꝓuin
cias ꝑsp̄teros ꝛ ep̄os ordinātes:vel cūctis credēti-
bus q̄ possūt pecuniā duplicare ꝛ cū vsuris reddēt:
vt q̄cq̄d sm̄oē didicerāt ope explerēt. GRE. Sic
ḡ piculū doctoꝝ aspicit̄:si dn̄icā pecuniam teneāt:
ita ꝛ auditoꝝ q: cū vsuris ab eis exigit̄ qḋ audierūt
vt. s. ex eo qḋ audiūt:etiā studeāt itelligere nō audi

ta. ORI. Nõ ãt cõfessus ẽ dñs se eẽ durꝫ sicut ille
arbitrabat᷑: ceteris aũt eꝰ ſmõib' cõcessit. Sꝫ ṽe du
rus ẽ q̃ his mĩsicordia dei abutũt᷑ ad negligẽtiã sũ
am ñ ad ↄuersionẽ. GRE. Pigrũ ṽo seruũ q̃ sñia
dñs feriat audiamꝰ: Tollite itaqꝫ ab eo talẽtũ: ⁊ da
te ei q̃ hꝫ decẽ talẽta. ORI. Põt q̃dẽ dñs sue di
uinitatis ṽtute auferre sufficiẽtiã ab eo q̃ pigrꝰ est
ea vsꝰ: ⁊ dare ei q̃ eã multiplicauit. GRE. Oppor
tunũ aũt videbat᷑ vt ei potꝰ q̃ duo q̃ꝫ q̃ q̃nqꝫ talen
ta accepat dare᷑: illi.n. dari debuit q̃ minꝰ habebat:
sꝫ cũ ꝑ q̃nqꝫ talẽta exteriorꝫ sciẽtia designetur: Per
duo aũt itellectꝰ ⁊ opatio: plꝰ hũit q̃ duo q̃ꝫ q̃ q̃n
qꝫ talẽta accepit: q̄ q̃ ꝑ talẽta q̃nqꝫ exteriorꝫ admi
nistrationẽ meruit: ab itellectu eternorꝫ adhuc va
cuꝰ fuit. Unũ ḡ talẽtũ ꝑ qd̃ itellectũ significari di
ximꝰ: illi dari debuit q̃ bñ exteriora q̃ accepat mini
strauit qd̃ quotidie i scã ecclesia cernimꝰ: vt etiã de
iterna itelligẽtia polleãt q̃ exteriora fidelit᷑ admini
strãt. HIE. Uel dat᷑ ei q̃.x. talẽta fecerat vt itelli
gamꝰ lꝫ eq̃le sit dñi gaudiũ i vtriusqꝫ labore: eiꝰ.s. q̃
q̃nqꝫ ⁊ q̃ duo duplicauit: tñ maiꝰ deberi p̃miũ ei q̃
plꝰ i dñi pecunia laborauit. GRE. Generalis etiã
mox sñia subdit᷑ q̃ dr̃: Oi.n. ha. da. ⁊ abũda. ei aũt q̃
nõ hꝫ: qd̃ videt᷑ hr̃e auferet᷑ ab eo. Quisq̃s.n. chari
tatẽ hꝫ: alia etiã dona ꝑcipit. q̃sq̃s aũt charitatẽ nõ
hꝫ: etiã dona q̃ ꝑcepisse videbat᷑ amittit. CHRY.
i ho. Qui etiã gratiã ſmõis ⁊ doctrĩe ad ꝓficiẽdũ
hꝫ: nõ vtẽs ea gratiã ꝑdit: q̃ aũt studiũ adhibet: am
pliꝰ attrahit donũ. HIE. Multi etiã cũ sint sapiẽ
tes naturalit᷑: ⁊ habeãt acumẽ igenij ⁊ fuerĩt negli
gẽtes: ⁊ desidia bonũ nature corrũperit: ad cõpara
tionẽ eiꝰ q̃ paululũ tardior labore ⁊ idustria cõpen
sauit qd̃ minꝰ hũit: ꝑdũt bonũ nature: ⁊ p̃miũ qd̃
eis fuerat repromissũ vidẽt trãsire ad alios. Põt ẽt
sic itelligi: Ei q̃ fidẽ hꝫ ⁊ bonã i dño volũtatẽ: etiã
si q̃d minꝰ vt hõ i ope habuerit: dabit᷑ a bono iudi
ce. Qui aũt fidẽ nõ habuerit: etiã ceteras ṽtutes q̃s
videbat᷑ naturaliter possidere ꝑdet. Elegãter inq̃t:
Qd̃ videt᷑ hr̃e auferet᷑ ab eo. q̃cq̃d eni sine fide chri
sti ẽ: nõ ei dꝫ iputari q̃ male eo vsꝰ ẽ: sꝫ illi q̃ etiã ma
lo suo nature bonũ tribuit. GRE. Uel q̃sq̃s cha
ritatẽ nõ hꝫ: etiã ea que ꝑcepisse videbat᷑ amittit.
HYLA. Hñtibꝰ etiã vsũ euangeliorꝫ ⁊ legis honor
reddit᷑: nõ habẽtibꝰ aũt fidẽ christi etiã qd̃ ex lege si
bi eẽ videbat᷑ honoris auferet᷑. CHRY. i ho. Ser
uus aũt malꝰ nõ solũ dãno punit᷑: sꝫ etiã itolerabi
li pena: ⁊ cũ pena accusabili denũciatiõe. Uñ seq̃t᷑:
Et iutilẽ seruũ eijcite i tenebras exteriores. ORI.
Ubi.s. nulla illumĩatio ẽ forsitã nec corpalis: nec ẽ
respectio dei illuc: sꝫ q̃si idignis speculatiõe dei q̃ ta
lia peccauerũt: cõdẽnant᷑ i his q̃ exteriores tenebre
appellant᷑. Legimꝰ etiã aliquẽ añ nos exponẽtem
de tenebris abyssi q̃ ẽ extra mũdũ: ⁊ q̃si idigni toto
mũdo abyssum illã foras eijciant᷑ i q̃ sũt tenebre ne
mine eas illumĩante. GRE. Et sic ꝑ penam i tene
bras exteriores cadet: q̃ ꝑ suã culpã spõte i iteriores
tenebras decidit. HIE. Quid sit aũt fletꝰ ⁊ stridor
dẽtiũ supra dixĩmꝰ. CHRY. i ho. Uide aũt q̄ nõ
solũ q̃ rapit aliena: aut q̃ mala opatur punit᷑ vltia
pena: sꝫ etiã q̃ bona nõ facit. GRE. Habẽs igit᷑ i
tellectũ curet oĩno ne taceat. habẽs rex affluẽtiã a
mĩsicordia nõ torpescat. habẽs artẽ q̃ regit᷑: vsũꝫ il
liꝰ cũ ꝓximo partiat᷑. habẽs loquẽdi locũ apd̃ diuitẽ
ꝓ paupibus itercedat. Talẽti enĩ noĩe cuilibet re
putabit᷑: qd̃ vel minimũ accipiet. ORI. Si aũt di
splicet tibi qd̃ dr̃: si ꝓpter qd̃ nõ docuit q̃s iudicat᷑
recordare illud apostoli: Ue mihi est: si non euan
gelizauero.

¶ Cũ aũt uenerit filiꝰ hõis i maie
state sua ⁊ oẽs ãgeli cũ eo: tũc sede
bit sup sedẽ maiestatis sue: ⁊ cõgre
gabũt᷑ añ eũ oẽs gẽtes: ⁊ sepabit eos
ab iuicẽ: sicut pastor segregat oues
ab hedis. Et statuet oues q̃dẽ a de
xtris: hedos aũt a sinistris. Tũc di
cet rex his q̃ a dextris eꝰ erũt: Ueni
te bñdicti p̃ris mei: possidete paratũ
uob̃ regnũ a cõstitutiõe mũdi. Esu
riui.n. ⁊ dedistis mihi mãducare.
Sitiui ⁊ dedistis mihi bibere. Ho
spes erã ⁊ collegistis me. Nudꝰ et
opuistis me. Infirmus ⁊ uisitastis
me. In carcer᷑ erã: ⁊ uẽistis ad me.
Tũc rñdebũt ei iusti: dicẽtes: Dñe
q̃ñ te uidimꝰ esuriẽtẽ ⁊ pauimꝰ sitiẽ
tẽ: ⁊ dedimꝰ tibi potũ? Q̃ñ aũt te
uidimꝰ hospitẽ ⁊ collegimus te aut
nudũ ⁊ coopuimꝰ te? Aut q̃ñ te ui
dimꝰ ifirmũ aut i carcere: ⁊ uẽimus
ad te? Et rñdẽs rex dicet ill᷑: Amẽ
dico uobis q̃ꝫdiu fecistis uni de his
frĩbꝰ meis minimis: mihi fecistis. Tũc
dicet ⁊ his q̃ a sinistris erũt: Disce
dite a me maledicti i ignẽ eternũ: q̃
paratꝰ ẽ diabolo ⁊ angel᷑ eiꝰ. Esuri
ui.n. ⁊ nõ dedistis mihi mãducare.
Sitiui: ⁊ ñ dedistis mihi potũ. Ho
spes erã: ⁊ ñ collegistis me. Nudꝰ
⁊ nõ opuistis me. Infirmꝰ ⁊ i carce
re: ⁊ nõ uisitastis me. Tũc rñdebũt
ei ⁊ ipi dicẽtes: Dñe q̃ñ te uidimus
esuriẽtẽ: aut sitiẽtẽ: aut hospitẽ: aut
nudũ: aut ifirmũ: aut i carcere: ⁊ ñ
ministrauimꝰ tibi? Tũc rñdebit illis
dicẽs: Amẽ dico uob̃: q̃ꝫdiu nõ fe
cistis uni de minoribus his: nec mi
hi fecistis.

RABA. Post parabolas de fine mūdi: sequitur ordine modus futuri iudicii. CHRY. in ho. Est autem hec pars de lectissima: quam continue in animo vertentes cum studio audiamus et cum compunctione. Sermonem autem ipse christus terribilius et lucidius hic pertractat sermonem. Ideo non dicit de cetero: simile factum est regnum celorum: sed revelate seipsum ostendit dicens. Cum autem venerit filius ho. in maiestate sua. HIE. Post biduum idest pascha facturus et tradendus cruci et illudendus ab hominibus: recte promittit gloriam triumphantis: ut scandala polliciationis premio compensaret. Et notandum quod qui in maiestate credendus est filius hominis est. AVG. super iohannem. In forma enim humana videbunt eum et impii videbunt et ad dexteram positi. In iudicio enim apparebit in forma quam ex nobis accepit: sed postea futurum est ut videatur in forma dei quam sentiunt omnes fideles. REMI. Destruitur autem his verbis illorum error qui dixerunt dominum non in eadem forma sui manere: maiestatem autem appellat divinitatem que equalis est patri et spiritui sancto. ORI. Vel quia cum gloria huc reuertetur: ut corpus eius sit quale fuit cum transfiguratus fuit in monte. Sedes autem eius aut quedam perfectiores sanctorum dicuntur: de quibus scriptum est: Quoniam illic sederunt sedes in iudicio. aut quedam virtutes angelice: de quibus dicitur: Sive throni sive dominationes. AVG. xx. de ci. dei: Descendit enim cum angelis: quos advocavit de supernis locis ad faciendum iudicium. Unde dicitur: Et omnes angeli eius cum eo. CHRY. in ho. Omnes enim angeli cum ipso aderunt: testantes et ipsi quantum administraverunt missi a domino ad hominum salutem. AVG. de penitentia: Vel angelorum nomine significavit homines qui cum christo iudicabunt. Angeli enim nuncii sunt. Nuncios autem rectissime accipimus omnes qui salutem celestem hominibus nunciaverunt. Sequitur: Et congregabuntur ante eum omnes gentes. REMI. His verbis vera hominis futura demonstratur resurrectio. AVG. xx. de ci. dei: Hec autem congregatio per ministerium angelicum fiet: quibus in psalmo dicitur: Congregate illi sanctos eius. ORI. Vel non localiter intelligamus quod congregabuntur ante eum omnes gentes: sed quia iam non erunt disperse in dogmatibus falsis et multis de eo. Manifesta enim fiet divinitas christi: ut non solum nullus iustorum: sed nec aliquis peccatorum ignoret. Non enim in aliquo loco apparebit filius dei et in altero non apparebit: sicut ipse per comparationem fulguris voluit demonstrare: quamdiu autem iniqui nec se cognoscunt nec christum: vel iusti per speculum in enigmate vident: tamdiu non sunt segregati boni a malis. Cum autem per manifestationem filii dei omnes ad intellectum venerint sui: tunc salvator segregabit bonos a malis. Unde sequitur: Et separabit eos ab invicem sicut pastor segregat oves ab hedis. Et peccatores cognoscent sua delicta: et iusti manifeste videbunt semina iusticie sue ad qualem eos perduxerit finem. Oves autem dicti sunt qui salvantur propter mansuetudinem quam didicerunt ab eo qui dicit: Discite a me quia mitis sum et propter quod usque ad occisionem pati fuerunt venire imitantes christum: qui sicut ovis ad occisionem ductus est. Hedi autem dicuntur mali: qui aspera et dura saxa ascendunt: et per precipicia eorum incedunt. CHRY. in ho. Vel hos vocat hedos: illos autem oves: ut horum infructuositatem ostendat: nullus enim fit ab hedis fructus. Horum autem utilitatem: multus enim est omnium fructus: et a lana et a lacte et a fetibus quos parturiunt. nomine autem ovis in scripturis divinis simplicitas et innocentia solet designari. Pulchre ergo in hoc loco oves electi designantur. HIE. Hedus autem lascivum est animal: et feruens semper ad coitum: et semper pro peccatis offertur in lege: nec dicit capras que possunt habere fetus: et tonse egrediuntur de lavacro. CHRY. in ho. Deinde segregat eos etiam situ. Nam sequitur: Et statuet oves quidem a dextris: hedos autem a sinistris. ORI. Sancti enim qui dextera opera operati sunt: acceperunt pro mercede suorum dexterorum dexteram regis in qua requies et gloria est. Mali vero propter opera sua pessima et sinistra ceciderunt in sinistram idest tristitiam tormentorum. Sequitur: Tunc dicet rex eis qui a dextris eius erunt. Venite. ut quicquid minus fuerit eis cum perfecti unum fuerint christo: consequantur. Addit autem: Benedicti patris mei. ut eminentia benedictionis eorum manifestetur: quia prius benedicti sunt a domino qui fecit celum et terram. RABA. Vel vocantur benedicti quibus pro bonis meritis debetur eterna benedictio. Patris autem sui dicit esse regnum: quia ad eum refert potestatem regni a quo ipse rex est genitus. unde per auctoritatem regiam qua ipse solus exaltabitur in die illa proferet iudicii sententiam. unde signanter dicitur: Tunc dicet rex. CHRY. in ho. Nota autem quod non dixit accipite: sed possidete sive hereditate: sicut familiaria bona sive paterna sicut nostra nobis antiquitus debita. unde dicitur: Para. vo. reg. a consti. mūdi. HIE. Hec autem iuxta presicentiam dei accipienda sunt: apud quem futura iam facta sunt. AVG. xx. de ciui. dei: Excepto autem illo regno de quo in fine dicturus est: Possi. para. vo. reg. licet longe impari modo: etiam presens ecclesia dicitur regnum eius in quo adhuc cum hoste confligitur: donec veniatur ad illud pacatissimum regnum ubi sine hoste regnabitur. AVG. de penitentia. Sed dicet aliquis regnare nolo: sufficit mihi salvum esse. in quo primum eos fallit: quia eorum nec salus est ulla quorum iniquitas perseverat. deinde si est aliqua differentia inter regnantes et non regnantes: oportet tamen ut in uno regno sint omnes: ne in hostium aut aliorum numero deputentur: et ceteris regnantibus ipsi pereant. Omnes enim romani: romanum regnum possident: quamvis non omnes in eo regnent.

CHRY. in home. Pro quibus ergo sancti celestis regni bona accipiant: manifestat cum subditur: Esurivi et dedistis mihi manducare. REMI. Et notandum quod in hoc loco sex opera misericordie a domino commemorantur: quicunque implere studuerit: regnum a constitutione mundi preparatum electus percipere merebitur. RABA. Mystice autem qui esurientem et sitientem iusticia pane verbi reficit: vel potu sapientie refrigerat: et qui errantem per heresim vel peccatum in domum matris ecclesie recipit et qui infirmum in fide assumit: vere dilectionis observat iura. GRE. xxx. moralium: Hi autem quibus iudex veniens in dextera consistentium dicit: Esurivi. etc. sunt qui ex parte electorum iudicantur et regnant: qui vite maculas lachrymis tergunt: qui mala precedentia factis sequentibus redimentes quicquid illicitum aliquando fecerint ab oculis iudicis elemosynarum superductione cooperiunt. Alii vero sunt qui non iudicantur et regnant: qui etiam precepta legis perfectionis virtute transcendunt. ORI. Humilitatis autem causa laude beneficiorum suorum indignos se proclamant: non obliti eorum que fecerunt. Ipse autem eis ostendit suam compassionem in suis. unde sequitur. Tunc respondebunt ei iusti dicentes. Domine quando te vidimus. RABA. Hoc dicunt non diffidentes de verbis domini. sed stupentes de tanta sublimatione et de maiestatis sue magnitudine. Vel quia videbitur eis parum esse bonum quod egerunt secundum illud apostoli. Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que revelabitur in nobis. Sequitur: Et respondens

rec [illegible] dī. vo. q̄diu fe. vni de his fra. meis: mi[illegible] HIERO. Libera q̄dē nobis erit intel[illegible] in oī paupe xp̄s pasceref: sitiēs potaref: et sic de alijs. sed ex hoc qd̄ sequif: q̄diu fe. vni &c. nō mihi videf gnālr dixisse de paupib⁹: sed de his q̄ pauperes spū sūt: ad quos extēdēs manū dixerat: fratres mei sunt q̄ faciūt volūtatē pr̄is mei. RABA. Sz si fratres ei⁹ sunt: q̄re eos minimos vocat: pp h̄ q̄ sūt humiles: q̄ paupes: q̄ abiecti. Nō aūt p hos monachos solū intelligit qui ad mōtes secesserūt: sz vnūquēq3 fidelē: etiā si fuerit sclaris et fuerit esuriēs aut aliud hmōi tulit miē pcurat ōe potiri. Frēm. n. baptisma facit et mysterioz cōmunicatio. Seq̄f: Tūc di. et his qui a sinis. erūt: Disce. a me male. in ig. eter. q̄ pp̄a. ē dia. et ang. ei⁹. ORI. Sicut iustis dixerat: venite: ita et iniustis: discedite. nā ppinq̄ sūt v̄bo qui seruāt dei mādatū: et vocāf vt adhuc ppinq̄ores efficianf. Lōge aūt ab eo sunt etsi videanf ei assistere qui nō faciūt mādata ipi⁹ ppter hoc audiūt: Discedite. vt qui modo vel videnf eē cū eo postea nec videanf. Cōsiderādū est aūt q̄n in sanct⁹ dictū ē: benedicti patris mei. nō aūt nūc dr̄: maledicti pr̄is mei. nā benedictōis q̄ndē ministrator est pr̄: maledictionis aūt vnusquisq3 sibi est auctor: qui maledictōe digna est opat⁹. Qui aūt recedūt a iesu: decidunt i ignē eternū qui alteri⁹ est generis ab hoc igne quē habem⁹ in vsu. Null⁹ enī ignis inter hoīes ē etern⁹ sed nec mlti tp̄is. Et cōsidera q̄n regnū quidē non angelis pparatū dicit: Ignē aūt eternū diabolo et angelis eius. quia q̄ntū ad se hoīes nō ad pditōez creauit: peccātes aūt cōiungūt se diabolo: vt sicut q̄ saluanf sanctis angelis coequāf: sic qui peūt diaboli angelis cōparāf. AVG. xxi. de ci. dei: Ex hoc autē patet q̄ idē ignis erit hoīm supplicio attributus et demonū. si aūt erit corpalis tactu noxius: vt eo possint corpora cruciari: quō in eo erit pena spirituū malignoz: nisi q̄ sunt quedā demonib⁹ corpa: sicut quibusdā visū est ex isto aere crasso et humido. Si aūt aliquis nulla habere demones corpa asserat: nō est de hac re cōtentiosa disputatōe certandū. Cur enī nō dicam⁹ q̄uis miris tamē veris modis etiam spirit⁹ incorporeos posse pena corpalis ignis affligi Si spiritus hoīm etiā ipi pfecto incorpora et nūc potuerūt cōcludi corpalib⁹ mēbris: et tūc poterunt corporū suoz vinculis insolubiliter alligari: Adherebūt ergo demones lz incorpei corpalib⁹ ignibus cruciādi accipiētes ex ignib⁹ penā: nō dātes ignib⁹ vitā. Ignis aūt ille corpore⁹ erit: et cruciabit hmōi corpa cū spiritib⁹: demones aūt spūs sine corpibus.

ORI. Uel forsitan ignis ille talis substātia est vt inuisibilia cōburat: ipe inuisibilis cōstitutus: sm̄ q̄ ait apl's: Que videnf temporalia sunt: que autē nō videntur eterna. Ne autē mireris audiēs esse inuisibilem ignē et punientem: cū videas interi⁹ calorē hoībus accidētem: et nō mediocriter cruciātē. Sequif Esuriui enī et nō de. mi. mā. scriptum est ad fideles: Uos estis corp⁹ christi. sicut ergo aīa habitās i corpore cū nō esuriat q̄ntū ad suā substātiā spiritalem: esurit tamē corpis cibū: quia copulata ē corpi suo: sic et saluator patif que patif corp⁹ ei⁹ ecclīa: cum sit ipe impassibilis. Et h̄ cōsidera: q̄ loq̄ns ad iustos p singulas spēs eoz̄ beneficia dinumerat. Ad iniustos aūt p̄scindēs narratōnem adunauit vtrūq3 dicens: Infir. fui et in car. et nō visi. me: q̄n misericordis iudicis erat benefacta quidē hoīm largi⁹ predicare et ampliare: malefacta aūt eoz̄ trāsitorie memorari et abbreuiare. CHRY. in ho. Intuere aūt q̄ nō i vno tm̄ vel duob⁹ sed in oīb⁹ miam deseruerūt. nō enī esurientē solū nō cibauerūt: sz neq3 qd̄ leui⁹ erat infirmū visitauerūt. Et vide qualif leuia iniūgit: nō enī dixit: In carcere erā: et nō eripuisti me. infirm⁹ erā: et nō curastis me: sed nō visitastis: et nō venisti ad me. In esuriēdo etiā nō p̄ciosam petit mēsam: sz necessariū cibū. Oīa ergo sufficiētia sunt ad penā p̄mo quidē facilitas petitōis: panis enī erat. secundo miseria eius qui petebat: paup enim erat. tertio cōpassio nāe: hō enī erat. quarto desideriū pmissionis: regnū enī pmisit. quīto dignitas ei⁹ qui accipiebat: de⁹ enī erat qui p pauperes accipiebat. sexto superabūdātia honoris: q̄n dignat⁹ est ab hoīb⁹ accipe septimo iusticia datōnis: ex suis enī a nobis accipit: sed cōtra vniuersa hec hoīes p auariciā excecāf.

GRE. xxv. mora. Isti autē q̄bus hoc dr̄: sunt mali fideles q̄ iudicātur et pereūt. nō enī eoz̄ tūc causa discutitur q̄ ad cōspectū districti iudicis iam cū dānatōe sue īfidelitatis accedūt. pfessiōe vero fidei retinētes: sed pfessiōis opera nō habētes redarguūtur vt pereāt. Isti enī saltem verba iudicis audiūt: q̄a eius fidei saltem verba tenuerūt. Illi dānatōne sua etiā iudicis nec verba suscipiūt: q̄ ei⁹ reuerētiā nec v̄botenu⁹ seruare voluerūt: nā et princeps ītenās rē pub. regēs: alr punit ciuē interi⁹ delinq̄ntē: atq3 alr hostē exteri⁹ rebellātē: in illo. n. iura sua cōsulit cōtra hostē v̄o bellū mouet: et de pena ei⁹ q̄d lex hēat nō req̄rit. CHRY. in ho. Uerbis aūt iudicis redargui: cū māsuetudine loquif. Seq̄f. n. Tūc re. ei et ipi di. Dn̄e q̄n te vidim⁹: ORI. Cōsidera q̄ iusti imorāf in vnoquoq3 v̄bo: iniusti aūt nō ita p singula sz cursim dicūt: q̄n pp̄uz ē iustoz hn̄facta sua relata sibi in facie diligēter et p singula refutare ex humilitatis. maloz aūt hoīm ē culpas suas ac excusatōis eē aut nullas eē ondere aut leues et paucas. sz et responsio xp̄i hiptm signat. vn̄ seq̄f: Tunc re. il. di. Amē di. vo. Uolēs. n. iustoz hn̄facta ondere grādia. peccātoz aūt culpas nō grādes: ad iustos q̄dē dicit: Ex eo qd̄ fecistis vni ex minimis meis frīb⁹. ad iniustos aūt nō adiecit frīb⁹: reuera. n. frēs ei⁹ sūt q̄ pfecti sunt. Gratiū⁹ est aūt apud deū op⁹ bonū qd̄ fit a sanctioribus q̄ in minus sanct⁹: et leuior culpa ē negligere min⁹ scōs q̄ sanctiores. AVG. xx. de ci. dei: Nūc aūt de nouissimo iudicio agif q̄n xp̄s de celo ventur⁹ est: viuos et mortuos iudicatur⁹: h̄ diuini iudicii vltimū dicim⁹. i. nouissimū tp̄e. nā p quot dies istud iudiciū ptēdaf incertū ē. sz scripturaz scīt mox dies poni solet p tp̄e. Idō aūt dicam⁹ vltimū iudiciū vel nouissimū: q̄ et nūc iudicat: et ab hūani gener⁹ initio iudicauit: a ligno vite sepās p̄mos hoīes et angelī peccātib⁹ nō pcēs. In illo aūt finali iudicio sil' et hoīes et angeli iudicabūf: fiet. n. v̄tute diuina vt cuiq3 opa sua l' bona l' mala cūcta i mēoriā reuocēf: et mentis intuitu mira celeritate cernāf: vt accuset vel excuset scientia consciam.

Et ibunt hi in suppliciū eternū:

Iusti autẽ in uitam eternã.

AVG. de fide & opib⁹: Nõnulli seipsos seducũt dicẽtes ignẽ etnũ nõ dictũ ipam penã etnã. Hoc p uidẽs dñs sñiam suã ita cõclusit dicẽs: Et ibũt hi in sup. eter. iusti vo in vi. et. ORI. Attẽde qm cũ pꝰus dixisset: Venite bñdicti. deinde: Discedite maledicti. ppterea q ppꝰuꝫ boni dei ẽ pmũ recordari bñfacta bonoꝝ q̃ malefacta maloꝝ: h pꝰus noĩat penã: dei de vitã bonoꝝ: vt pmũ q̃ timoris sũt euitem⁹ mala: postea q̃ honoris sunt appetam⁹ bona. GRE. xv. mora. Si ẽ tãta pena mulctat q̃ nõ dedisse dicit q̃ pena feriẽd⁹ ẽ q̃ redarguit abstulisse aliẽa? AVG. xix. de ci. dei: Est aũt vita etna sũmũ bonũ nrm & finis ciuitat' dei: de q⁹ fine dic apls: Finẽ vo vitã etnã. Sꝫ rursus qꝫ vita etna ab his q̃ familiaritatẽ nõ hñt cũ scripturis sanctis: põt accipi etiã i vita maloꝝ pp aĩe imortalitatẽ: l pp itermiabiles penas ipioꝝ pfecto finis ciuitatis h⁹ in quo sũmũ hẽbit bonũ: l pax in vita etna l vita etna in pace dicẽd⁹ est vt ab oĩb⁹ possit itelligi. AVG. i. de tri. Q̃ñ. n. dixit dñs famulo suo moysi: Ego sũ q̃ sũ. h cõteplabimur cũ viuem⁹ in etnũ. Jta. n. dñs ait: Hec ẽ vita etna: vt cognoscãt te veꝝ deũ. Hec. n. nobis cõteplatio pmittit actionũ oĩm finis: atqꝫ etna pfectio gaudioꝝ: de q̃ dic iohes: Videbim⁹ eũ sicuti ẽ. HIE. Prudẽs ãt lector itẽde q & supplicia etna sũt: & vita ppetua metũ deiceps nõ hẽat ruinaꝝ. GRE. xxxiiii. mora. At iquiũt iõ peccãtib⁹ minat⁹ ẽ vt eos a pctis cõpesceret. q̃b⁹ rñdem⁹ si falsa minat⁹ ẽ vt iniusticiã corrigeret: etiã falsa pmisit vt ad iusticiã puocaret. & sic dũ satagit deũ phibere misericordẽ: nõ veret pdicat fallacẽ. At iquiũt sine fine puniri nõ dꝫ culpa cũ fine. q̃b⁹ rñdem⁹ q recte dicerent: si iudex iust⁹ nõ corda hoĩm: sꝫ facta pẽsaret. Ad districti g iudicis iusticiã ptinet vt nũq̃ careãt supplicio quoꝝ mẽs i hac vita nũq̃ voluit carere pctõ. AVG. Nulli⁹ etiã legis iusticia attẽdat vt tãta mora tpis q̃s puniat: q̃ta vnde puniret admisit. Null⁹. n. extitit q̃ cẽseret tã cito nocẽtũ finiẽda eẽ tormẽta: q̃cito factũ ẽ homicidiũ l adulteriũ. Qui vo p aliquo grãdi crimine morte mlctat: nũq̃d morã q̃ occidit ei⁹ suppliciũ leges extimãt: & nõ q eũ in sẽpitnũ auferat a societate viuẽtiũ? Jã vo dãnũ: ignominia. exiliũ. fuitus cũ plerũqꝫ sic infligũt vt nulla venia relaxet: nõne p h⁹ vite mõ sĩlia penis videt etnis? Jõ q̃ppe etna eẽ nõ pñt: qꝫ nec ipa vita q̃ his plectit porrigit in etnũ. Sꝫ iquiũt: Quõ g̃ veꝝ ẽ qõ ait xps: In q̃ mẽsura mẽsi fueritꝭ remetiet vobis: si tpale pctũ supplicio punit etno: nec attẽdũt vt pp eq̃le tpis spaciuꝫ: sꝫ pp vicissitudinẽ mali. i. vt q̃ mala fecerit mala patiat eãdẽ dictã mẽsurã fuisse. Fact⁹ ẽ autẽ hõ malo dign⁹ etno: q̃ h in se pemit bonũ qõ eẽ possꝫ i etnũ. GRE. xxxv. mora. At iquiũt: Null⁹ iust⁹ crudelitatib⁹ pascit: & delinquẽs fru⁹ a iusto dño iccirco cedi pcipit: vt a neq̃cia corrigat. Iniq̃ ãt gehẽne ignib⁹ traditi: quo fine sp ardebũt? Quib⁹ rñdem⁹: q oĩpotẽs de⁹ qꝫ pi⁹ ẽ miseꝝ cruciatu nõ pascit: qꝫ ãt iust⁹ ẽ ab iiquoꝝ vltõe nõ sedat: & tñ ad aliq̃d iiq̃ sp cremãt: vt. s. iusti tãto i etnũ magnitudine grẽ obitores se esse cogscãt: q̃to in etnũ mala puniri ɔspiciũt: q̃ ei⁹ adiutorio vitare potuerãt. AVG. xxi. lib. de ci. dei: Sꝫ nullũ ẽ iquiũt corp⁹ qõ dolere possit: mori nõ possit. Necesse ẽ ãt vt viuat dolẽs: nõ ẽ necesse vt occidat dolor: qꝫ nec corpa ista mortalia oĩs dolor occidit. Et vt dolor aliq̃s possit occidere illa cã ẽ: qm̃ sic cõneta ẽ aĩa huic corpi: vt sũmis dolorib⁹ cedat atqꝫ discedat. tũc aũt tali corpi aĩa & eo cõnectit mõ vt illõ dĩculũ nullo dolore vicat: nõ g̃ tũc nulla: sꝫ sẽpitna mors erit: qñ nec viuere aĩa põit deũ nõ hñdo: nec dolorib⁹ corpis carere moriẽdo. Jnt hmõi ãt etnitatẽ supplicij negãtes: misericordior fuit origenes q̃ & ipm diabolũ & angelos eius p⁹ grauiora p merit et diuturna supplicia ex illĩ cruciatib⁹ eruẽdos & sociãdos sanctis ãgelis credidit. Sꝫ illũ pp h & pp alia nõnulla non imerito reprobauit ecclia: qꝫ & h q misericors videat amisit faciẽdo veras mĩas q̃b⁹ penas lueret: & falsas beatitudines i q̃b⁹ securũ & sẽpitnũ gaudiũ nõ hẽnt. Lõge aũt alr aliorũ mĩa ab hũano erat affectu: q̃ hoĩm illo iudicio dãnatoꝝ mĩas tpales: hoĩꝫ vo q̃ l citi⁹ vl tardi⁹ liberãt etnã felicitatẽ putãt. Cur ãt hec mĩa ad vniuersã n. im manat hũanã. & cũ ad ãgelicã vẽtũ fuerit: mox arescit. GRE. xxxiiij. mor. At iquiũt: Vbi ẽ q scĩ sũt: si p iimicis suis quos tũc ardere viderit nõ orabũt? Orãt q̃dẽ p iimicis suis eo tpe quo pñt ad fructuosã pnĩam eoꝝ corda ɔuertere: quõ ergo tũc orabit p illis q̃ iã nullaten⁹ pñt ab iiq̃tate ɔmutari? AVG. xxi. de ci. dei: Jtẽ sũt alij ab etno supplicio liberatõeꝫ nõ oĩb⁹ hoĩb⁹ pmittẽtes: sꝫ tñmõ xpi baptismate ablut': q̃ ptcipes sũt corpis ei⁹ quõlibꝫ vixerit: pp illõ qõ ait dñs: Si q̃s mãducauerit ex hoc pane: nõ moret i etnũ. Jtẽ sũt q̃ nõ oĩb⁹ hñtib⁹ xpi sacmẽtũ nõ solũ catholic' q̃uis male viuẽtib⁹ hoc pollicẽt: q̃ nõ solũ sacmẽto sꝫ reipa mãducauerunt corp⁹ xpi: i corpe ei⁹ qõ ẽ ecclia ɔstituti: ẽt si postea i aliquã heresiᵐ l i gẽtiliũ idolatriã fuerit lapsi. Sũt ãt q̃ pp id qõ scptũ ẽ: Qui pseuerauerit vsqꝫ i finẽ h saluꝰ erit: nõ nisi i catholica ecclia pseuerãtib⁹ h pmittũt: q merito fũdamẽti. i. fidei p ignẽ saluẽt: q⁹ igne i vltio iudicio puniẽt mali. Sꝫ oĩb⁹ his ɔ̃dicit apls dicẽs: Mãifesta sũt opa carnis q̃ sũt imũdicia fornicatio & his sĩlia q̃ pdico vobis: qm̃ q̃ tãlia agũt regnũ dei nõ possidebũt. Si q̃s ãt tpalia i corde suo pponit xpo: & si videat hẽre fidẽ xpi: nõ ẽ tñ i eo fũdamẽtũ xps cui alia pponũt: q̃tomagis si ɔmittat illicita: nõ pposuisse sꝫ postposuisse xpm ɔuicit. Cõpi etiã quosdã putare eos solũ arsuros illi⁹ eternitate supplicij: q̃ p pctis dignas elemosynas facere negligũt: iõ iudicẽ ipm noluisse existimãt aliõ ɔmẽorare se eẽ dicturꝫ nisi elemosynas siue factas siue nõ fcãs. Sꝫ q̃ digne p pctis suis elemosynas fac pꝰus eas facere icipit a seipso: indignũ ẽ. n. vt ipe sibi nõ faciat q̃ fac i pxim cũ audiat dicẽtẽ deũ. Diliges pxĩ tuũ sic teipm. Jtẽqꝫ audiat: Miserere aĩe tue placẽs deo. Hãc elemosynã. i. vt deo placeat non faciẽs aĩe sue quõ dignas p pctis suis facere elemosynas dicẽd⁹ ẽ? Propter h g̃ elemosyne faciẽde sũt: vt cũ de preteritis pctis depcamur exaudiamur: nõ vt i eis pseuerãtes licẽtiã malefaciẽdi nos p elemosynas ɔpare credam⁹. Jõ ãt dñs a dextris elemosynas ab eis fcãs i finistris nõ fcãs se iputaturꝫ eẽ pdixit: vt hic oñderꝫ q̃tũ valẽt elemosyne ad priora delẽda: nõ ad ppetua impune ɔmittẽda peccata. ORIG. Vl nõ vnu⁹ tñ

iusticie spēs remuneratur hic existimāt multi. In qlibuscūq. n. causis mādatū xpi qs fecerit: xp̄z cibat et potat q fideliū iusticiā et vitatē manducat et bibit. Itē xpo algēti textum⁹ vestimētū accipiētes sapiētie texturā: a quo vt p doctrinā aliquos doceam⁹ et īduam⁹ eos viscera mie. Qn et ppam⁹ cor nr̄m diuersis virtutib⁹ ad receptaculū ei⁹ l illoȝ q̄ sūt ipi⁹: ip̄m pegrinātē suscipim⁹ in domū pectoris nr̄i. Itē cū frēz infirmū siue in fide siue i bono ope visitauerim⁹: aut p doctrinā aut icrepatōes: aut p ɔsolatōem ip̄z xp̄z visitam⁹. Deīde oē qd̄ h̄ ē: carcer ē xpi et eoȝ q sunt ei⁹ q sūt i h̄ mūdo degētes. qsi ēt i carcere nāe necessitate cōstricti. Cū ergo bonū op⁹ in eis fecerimus: visitam⁹ eos in carcere et xp̄m in eis. Ca.XXVI.

ET factū ē cū cōsūmasset iesus sermōes hos oēs: dixit discipulis suis: Scitis qr p⁹ biduū pascha fiet: et filius hois tradetur ut crucifigatur.

HYLA. P⁹ smonē quo vētuȝ se dn̄s in reditu claritatis ondera: nūc passurū eē se admonet: vt sacmētū crucis admixtū eē glīe eternitatis ɔgsceret. vn̄ dr̄ Fa. ē cū ɔsū. ie. s. hos oēs RAB. de ɔsūmatōe sctī et de die iudicii. Uel qr ab initio euāgelij vsq; ad passionē oīa faciēdo et p̄dicādo ɔpleuerat ORI. Nō simplr aūt dixit oēs: s; hos oēs adhuc. n. oportebat eū etiā alios loq smōes p̄usq; traderetur. Dixit disci. suis Sci. qr p⁹ bi. pas. fiet. RAB. Sicut ex iohis narratōe colligitur: an̄ sex dies pasche vēit iesus i bethaniā: inde vēit hierlz sedēs sup asellū: postea geruntur ea q narrātur hierosolymis gesta. Ex illo g̃ die q° vēit in bethaniā: itelligim⁹ ɔsūmatū qdriduū: vt occurreret dies an̄ biduū pasche. Hoc āt inter pascha et azima distat: q pascha ipe sol⁹ dies appellatur q° agn⁹ dei occidebatur ad vespā: h̄ ē. xiiij. lūa p̄mi mēs. xv. āt luna qn̄ egressus ē ppl's de egypto succedebat festiuitas azimoȝ: vez euāgeliste vnū p alio pōere solēt

HIE. Pascha aūt qd̄ hebraice dr̄ phase: nō a passiōe vt plerīq; arbitrātur: s; a trāsitu noīatur eo q exterminator vidēs sanguinē i forib⁹ isrlitarū ptrāsierit: nec pcusserit eos: vel ipse dn̄s p̄bēs auxilium pplo suo desup āmbulauerit. REMI. Siue qr auxiliante dn̄o ppl's isrl tunc liberat⁹ ab egyptiaca suitute trāsiuit ad libertatē. ORI. Nō aūt dixit: P⁹ biduū pascha erit aut vēiet: ne onderet illō pascha futurū qd̄ fieri solebat s̄m legē: s; pascha fiet: h̄ ē qle nūq; factū fuerat. REMI. Mystice. n. pascha dr̄: siue qr ea die xp̄s trāsiuit de mūdo ad p̄rēm: de corruptione ad incorruptōem: de morte ad vitā. Siue qr salubri trāsitu a demōiaca suitute mūdū redemit.

HIE. P⁹ duos etiā dies clarissimi lumīs veteris et noui testi: vez p mūdo celebratur pascha. trāsit⁹ ēt nr̄ .i. phase ita celebratur si terrena dimittētes ad celestia festinem⁹. ORI. Predicēs aūt discipulis se tradēdū cū subdit: Et fi. ho. tra. vt crucifig. P̄muniēs eos ne p̄usq; audiāt q fuerāt futura: subito videntes tradi mgr̄m ad crucē obstupescerēt. Id aūt ipsonaliter posuit Traderetur: qr de⁹ tradidit eū pp miaz circa gen⁹ humanū. Judas pp auariciā. sacerdotes pp īuidiā: diabolus pp timorē ne auelleretur de māu ei⁹ gen⁹ hūanū p doctrinā ipi⁹ n̄ aduertēs qn̄ mag⁹ fuerat eripiendū genus humanū per mortē ipsius: q̄ ereptū fuerat per doctrinā et miracula.

Tūc ɔgregati sūt p̄ricipes sacerdotū: et seniores ppli i atriū p̄ncipis sacerdotū: q dicebatur cayphas: et cōsiliū fecerūt ut iesuȝ dolo tenerēt et occiderēt. Dicebat aūt: Nō in die festo: ne forte tumult⁹ fiat in pplo.

GLO. Ondit euāgelista appatū et machinatōez dn̄ice passiōis quā xp̄s p̄nūciauerat. vn̄ dicit: Tūc cōgre. sūt p̄n. sa. REMI. Qd̄ aūt dicit Tūc: supioribus vbis ɔiūgitur. i. anq; pascha celebraretur. ORI. Non āt veri sacerdotes et seniores illi⁹ q videbatur ppl's dei vere āt erat populus gomorre nō itelligētes summū sacerdotē dei insidiati sūt ei. et nō cogscētes p̄mogenitū vniuerse creature etiā seniorē oib⁹ ɔsiliati sūt ɔ eū. CHRY. I ho. Iniq̄ vo negocia tētātes ad p̄ncipē sacerdotū vēiūt: inde volētes ptātē accipe vn̄ phiberi oportebat. Multi āt erāt tūc p̄ncipes sacerdotū: lex vo vnū eē volebat. vn̄ māifestū ē q iudaica dissolutio accipiebat p̄ncipiū. Moyses. n. vnū p̄ncipē sacerdotū eē iussit: et eo mortuo alteȝ fieri: postea vo annui facti sūt. Eos igitur aut hic p̄ncipes sacerdotū: q de p̄ncipib⁹ sacerdotū erāt. REMI. Cōdēnātur āt isti et qr ɔdēnati sūt: et qr p̄ncipes et sacerdotes fuerūt. quo. n. plēs ad pagendū aliqd̄ malū ɔueniūt: et quo sublimiores et nobiliores fuerit: eo deteri⁹ hr̄ malū qd̄ ɔmittitur: et eo maior pena illi⁹ ppatur. Ad ondēdū aūt dn̄i simplicitatē et inocētiā addit euāgelista: Ut iesū do. te. et occi. In q° enī nullā mortis cām inuenire poterāt: ɔsiliū fecerūt vt dolo tenerēt et occiderēt. CHRY. in ho. Cōsiliati sūt g̃ vt tenerēt eū occulte et iterimerēt: formidabāt aūt pplm. ideo q; expectabāt festiuitatē p̄terire. pp̄ter qd̄ sequitur. Dice. au. nō in di. festo. Diabol⁹ .n. nolebat i pascha xp̄m pati: vt nō māifestā ei⁹ ɔstitueret passionē. Pricipes aūt sacerdotū nō ea q dei sūt timuerūt: ne. s. pctō in h̄ tpe pacto maior ei⁹ ingnatio fieret: s; vbiq; q hūana sūt cogitabāt. vn̄ sequitur: Ne forte tumul. fi. in pplo. ORI. Propter diuersa studia ppli diligētis xp̄m et odiētis: credētis et nō credentis.

LEO pa. in s. de pas. Prouidētib⁹ g̃ p̄ncipib⁹ ne in scō die tumult⁹ oriretur: nō festiuitati sed facinori studebāt. sed. tōes. n. turbas fieri in p̄cipua solennitate metuebāt: nō vt ppl's nō peccaret: s; ne xp̄us euaderet. CHRY. in ho. S; tn̄ furore feruētes immutati sunt a suo ɔsilio. qa. n. traditorē iuenerūt: i ipa festiuitate xp̄m occiderūt. LEO pa. in ser. de. pas. Diuino aūt intelligim⁹ dispositū fuisse cōsilio: vt iudeoȝ p̄ncipes q seuiēdi in xp̄m occasiōes sepe q̄sierāt: nō nisi in solēnitate paschali exercēdi furoris sui accipēt ptātē. Oportebat. n. vt māifesto iplerentur effectu: q diu figurato fuerāt p̄missa mysterio vt ouē significatiuā vera remoueret ouis et vno explerentur sacrificio variarū differētia victimarū. Ut g̃ vmbre cederēt corpi et cessarēt imagines sub p̄ntia veritatis: hostia in hostiā trāsit: sanguine sanguis auferetur: et legalis festiuitas dū mutatur implet.

Cū aūt eēt iesus in bethania in domo simōis leprosi: accessit ad eū mulier hñs alabastrū unguēti p̄cio si: ⁊ effudit sup caput ipius recumbentis. Uidentes autem discipuli: indignati sūt dicētes: Ut qd pditio hec? Potuit.n.istō uenūdari mlto ⁊ dari paupib⁹. Sciēs aūt iesus ait illis: Quid molesti estis huic mlieri Op⁹.n.bonū opata ē in me. Nā sp paupes hētis uobiscū: me aūt nō sp habebitis. Mittēs.n.hec unguētū hoc in corp⁹ meū: ad sepeliendū me fecit. Amen dico uob: ubicūqz p̄dicatum fuerit hoc euangeliū in toto mundo dicetur: ⁊ q hec fecit in memoriaz eius.

GLO. Ostēso ɔsilio pncipū de christi occisione vult exeq̄ euāgelista ɔpletōem ei⁹: ondēs q̄lr iudas hūit cōuētōem cū iudeis vt christū traderet: s; pus cā; pditōis pmittit. Doluit.n. q: nō erat venūdatu; vnguētū: qō mlr sup caput christi effudit: vt ō p̄cio aliqd tolleret. vñ voluit h dānū pditōne mgri recōpēsare. Dic ḡ: Cū aūt esset ie. in betha. in do. si. leprosi.

HIE. Nō q leprosus illo tpe pmaneret: s; q: ātea leprosus: postea a saluatore mūdat⁹ ē: noie p̄stio pmanēte vt vi⁹ curāti appeat. Seq̄: Acce. ad eū mu. ha. ala. vn. p̄ciosi. RABA. Est aūt alabastrū gen⁹ marmoris cādidi varijs colorib⁹ intincti: qō ad vasa vnguētaria cauare solēt: eo q optie suare ea incorrupta dicat. HIE. Ali⁹ aūt euāgelista p alabastro vnguēti p̄ciosi nardū pisticū posuit. h ē vez ⁊ absq dolo. RA. Pistis n. grece latine dr fides: vñ pisticū. i. fidele. Erat.n. illō vnguētū fidele. i. puz ⁊ non adulteratū. Seq̄: Et effu. su. ca. ip. recūbētis. ORI. Forsitā qs diceret q̄tuor fuisse mulieres de qb⁹ scripserūt euāgeliste. Ego aūt mag⁹ ɔsētio tres fuisse. et vnā qdē de q̄ scripserūt matthe⁹ ⁊ marc⁹: alia; aūt ō q̄ scpsit lucas: aliā de q̄ scpsit iohānes. HIE. Nēo .n. putz eādē eē q̄ sup caput vnguētū: ⁊ q̄ sup pedes effudit. Illa.n. lachrymis lauit: ⁊ crine tersit: ⁊ manifeste meretrix appellat. De hac āt nihil tale scptū ē nec.n. poterat statī capite dñi meretrix digna fieri.

AMB. sup luca: Pōt ḡ nō eadē eē: ne sibi ɔtria dixisse euāgeliste videant. Pōt etiā qō meriti ⁊ tpis diuersitate dissolui vt adhuc illa peccatrix sit: iā ista pfectior. CHRY. i ho. Et s; h apō tres euāgelistas .s. mattheū marcū ⁊ lucā vna ⁊ eadē eē videt. Nō āt absq rōne lep simō. cōmēmīit euāgelista: s; vt ondat vñ fiduciā sumēs h mlr accessit ad xp̄m. q: n. lepra imūda passio eē videbat: vidēs q ies⁹ illū hoiez curauerat apō quē manebat: ɔfidit q ⁊ aie ei⁹ inmundiciā facile expurgabit. ⁊ alijs mulierib⁹ p curatōe corpis ad xp̄m accedētib⁹ sola ipa honoris grā ad xp̄m accessit: ⁊ pp aie curatōem: cū nihil i corpe infirmū hēēt. Quapp marie aliqs eādē admirari dz. Apō iohānē āt nō ē eadē mlr: s; alta q̄dā mirabil lazari soror. ORI. Qm̄ matthe⁹ q̄dē ⁊ marc⁹ i domo simonis leprosi h factū exponūt: iohēs aūt q vēit iesus vbi erat lazar⁹ ⁊ nō simō: s; maria ⁊ martha mīstrabat. Adhuc sm iohēm añ sex dies pasche vēit in bethaniā: qñ fecerūt ei cenā maria ⁊ martha: h āt qñ recūbit i domo simōis: p⁹ biduū pascha erat futuz. Et apō mattheū ⁊ marcū discipuli indignāt ex bono ppositō: apō iohēm āt sol⁹ iudas furādi affectu apō lucā āt murmurat nēo. GRE. in ho. Uel dicēdū q hāc eādē quā lucas peccatricē mlierē: iohēs mariā noiat. AVG. de cō. euā. Lucas āt q̄uis sile factū ɔmēoret eiq qō h dr: nomēq ɔuēiat ei⁹ apō quē ɔuiuabat dñs: nā ⁊ ipm simonē dicit: tñ q: nō ē ɔ nām vel morē vnū nomē hr̄e duos hoies: poti⁹ credibile ē fuisse aliū hoiem simonē nō leprosuz in cui⁹ domo hec i bethania gerebāt. Nihil igit aliud arbitror: nisi q nō qdē aliā fuisse mlierē q̄ peccatrix tūc accessit ad pedes iesu: s; eādē mariā bis h fecisse semel. s. qō lucas narrauit. nā ⁊ iohēs mariā cōmēdās ɔmēorauit añq veniret i bethaniā: Erat inqt languēs lazar⁹ i bethania de castello marie ⁊ marthe sororis ei⁹. Maria āt erat q̄ vnxit dñz vnguēto ⁊ extersit pedes ei⁹ capillis suis. iā itaq h maria fecerat. Qō aūt in bethania rursus fecit: aliō ē qō ad luce narratōem nō ptinet: s; pit narrat a trib⁹: iohē .s. mattheo: ⁊ marco. q aūt mattheus ⁊ marc⁹ caput dñi vnguento illo pfusū dicūt: iohēs aūt pedes dñi dicit nō eē ɔtriū: si accipiam⁹ nō solū caput: s; ⁊ pedes dñi pfudisse mlierē: nisi forte qm̄ marc⁹ fracto alabastro pfusuz caput ɔmēorat. tā q̄sq calūniosus ē vt aliqd in vase fracto neget remanere potuisse vñ etiā pedes dñi pfūderet. Ille aūt q̄ sic calūniat: pus accipiat pfusos pedes añq illō fractū eēt vt i integro remaneret vñ etiā caput pfunderet: vbi fractura illa totū effuderat. AVG. ō doc. chri. Nequaq vllo modo q̄sq fieri crediderit dñi pedes ita vnguēto p̄cioso a mliere pfusos vt luxuriosoz ⁊ nequā hominū solēt. In oib⁹.n. talib⁹ nō vsus rez: s; libido vtētis i culpa ē. Quisqs.n. reb⁹ sic vtit: vt metas ɔsuetudis boz inť quos v̄sat excedat: aut aliqd significat aut flagitiosus ē. Itaq qō i alijs psonis plerq flagitiū ē: i diuina vl ppbetica psona magnū cuiusdā rei signū ē. Odor n. bon⁹ fama bona ē: quā q̄sq bone vite opib⁹ habuerit: dū vestigia xp̄i seq̄t: qi pedes ei⁹ p̄ciosissimo odore pfūdit. AVG. de cō. euā. Sz h videri pōt esse ɔtriū qō matthe⁹ ⁊ marc⁹ postea q̄ dixerūt pascha p⁹ biduū futuz: deide ɔmēorauerūt q erat iesus i bethania: vbi de vnguēto eadē narratur⁹ iohēs dic: Añ sex dies pasche. s; q̄ ita mouēt: intelligūt mattheū ⁊ marcū illō qō i bethania ō vnguēto factū erat recapitulādo posuisse. Nō.n. q̄sq eoz cū dixiss; p⁹ biduū pascha futurū: sic adiūxit vt diceret: P⁹ hec cū eēt bethanie. CHRY. i ho. Sz q: discipli audierāt mgrm dicētē: Miaz volo ⁊ nō sacrificiū. apō se cogitabāt: Si holocausta nō acceptat: mlto min⁹ olei hmōi vsū. vñ seq̄: Uidētes autē discipuli indignati sunt dicētes: Ut qd perditio hec? potuit enī istud venūdari mlt. ⁊ dari paupib⁹.

HIE. Scio quosdā hūc locū calūniari: q̄re iohēs iudā solū dixerit ɔtristatū: eo q loculos tenuerit: ⁊

fur ab initio fuerit: τ matthe⁹ scribat oēs discipłos
indignatos: nesciētes tropū q̄ vocaƚ synodoche: q̄
τ p multis vn⁹: τ p vno multi soleāt appellari. nā τ
paul⁹ in ep̄la ad hebreos dicit: Secti sunt: cū vnū
tm̄modo. i. ysaiā sectū autumet. AVG. de cō. euā.
Pōt etiā intelligi q̄ τ alii discipuli aut senserūt h:
aut dixerūt: aut eis iuda dicēte p̄suasū sit: atq̄ oīm
volūtatē matthe⁹ τ marc⁹ etiā vbis exp̄sserit. sed iu
das p̄pterea dixerat q̄ fur erat: ceteri vō pp̄ paupū
curā. Johes aūt de solo illo id cōmemorare voluit
cu⁹ ex hac occasiōe furādi ɔsuetudinē credidit īnī
tādā. CHRY. in ho. Discipuli ḡ ita existimabāt: s;
dn̄s mētē mulieris vidēs p̄mittit. mlta. n. erat ei⁹ reli
gio τ ineffabile studiū: idcirco ɔdescēdēs ɔcessit su
p caput suū vnguētū effūdi. Sicut. n. pr̄ ei⁹ odorem
victime τ fumū patiebaƚ: ita τ christ⁹ mulierē deuo
te vngētē: ei⁹ discipuli mētē nesciebāt q̄relā facien
tes. vn̄ seq̄ƚ: Sciēs aūt iesus ait il. Quid mo. es. huic
mulieri? REMI. Per qd̄ apte ostēdit q̄ apl̄i q̄d
moleste locuti fuerāt aduersus eā. Pulchre aūt sub
dit: Op⁹ bo. opa. ē in me. Ac si di. Nō est pditio vn
guēti sic vos dicit⁹: s; op⁹ bonū. i. pietatis τ deuotōis
obsequiū. CHRY. i ho. Ideo aūt nō simplr̄ dixit:
Bonū op⁹ opata ē in me. s; p̄us posuit: Quid mole
sti estis huic mulieri? erudiēs nos q̄dcūq; genꝰ bo
nū a quocūq; etsi nō valde diligēter factū fuerit: su
scipe τ augere τ fouere τ nō ex p̄n⁹ oēm diligentiā
expetere. Quisq̄s. n. eū interrogasset anq̄ fecisset hoc
mulier: nō mādasset h fieri: s; p⁹ effusū vnguētū nō
habbat locū discipuloꝝ increpatio. τ iō ip̄e vt nō ob
tūderet desideriū mulieris: oīa hec in ɔsolatōem mu
lieris dixit. Seq̄ƚ: Nā pau. sp̄ ha. vobiscū. REMI.
Ondit. n. dn̄s his vbis q̄ si ex q̄dā rōe: qm̄ nō erāt il
li culpādi q̄ sibi adhuc ī mortali corpe ɔuersāti: ali
q̄d de suis facultatib⁹ ministrarēt: cū paupes sp̄ hn̄
di sunt in eccl̄ia: q̄b⁹ fideles cū vellēt bn̄facere pos
sent: ip̄e vō breui tp̄e corpalr̄ mās⁹ erat cū eis. vn̄
seq̄ƚ: Me aūt nō sp̄ hebit⁹. HIE. Oritur aūt h q̄ō: q̄
re dn̄s p⁹ resurrectōem dixerit ad discipulos: Ecce
ego vobiscū sum vsq; ad ɔsummatōem mūdi. τ nūc
loq̄ƚ: Me aūt nō sp̄ hebit⁹. S; mihi videƚ ī h loco
de p̄ntia dicere corpali: q̄ neq̄q̄; cū eis ita futur⁹ sit
p⁹ resurrectōz quō nūc ī oī familiaritate. REMI.
Uel soluiƚ ita vt intelligaƚ q̄ soli iude dictū sit: sed
iō nō dixit: hebis s; hebit⁹: q̄ ī psona iude oib⁹ imi
tatorib⁹ illi⁹ dictū ē. Iō aūt dicit: Nō sp̄ cū nec ad
tp̄s habebit: q̄ mali videƚ hr̄e christū in p̄nti sclo q̄i
miscēt se mēbris christi: τ accedūt ad mēsam ei⁹: s;
nō sp̄ sic habebūt: qm̄ solis electis dictur⁹ ē: Uenite
bn̄. d. cū p̄ris mei. Seq̄ƚ: Mit. n. h vng. h ī cor. meū:
ad sepe. me fecit. Cōsuetudo erat illi⁹ ppl̄i vt corpa
mortuoꝝ diuersis aromatib⁹ ɔdirēƚ q̄re⁹ diuti⁹ il
lesa ɔseruarenƚ. Et q̄ futurū erat vt h mlr̄ corp⁹ dn̄i
mortuū vellet pūgere: τ tn̄ nō posset: q̄ resurrectiōe
anticiparet. idcirco diuina p̄uidētia actū ē vt viuū
dn̄i corp⁹ pūgeret. h est ḡ qd̄ dicit: Mittēs h. i. cū
hec mlr̄ corp⁹ meū viuū pūgit: me moriturū τ sepe
liendū ostēdit. CHRY. in ho. Quia ḡ sepulchrū τ
mortē cōmemorauerat vt nō videaƚ in tristiciā mit
tere mulierē: rursus eā ɔsolaƚ p ea q̄ ɔseq̄ƚ: Amē
di. vo. vbicūq; p̄dic. fue. RABA. i. ī quocūq; loco
dilatabiƚ eccl̄a p totū mūdū dicetƚ: τ q̄ h fecit. istō
τ appositū notat q̄ sicut iudas ɔdicēs adept⁹ ē p̄si
die infamiā: sic τ ista pie deuotōis gl̄iā. HIE. At
tēde noticiā futuroꝝ q̄ passur⁹ p⁹ biduū τ moritu
rus: sciat euāgeliū suum in toto orbe celebrādum.
CHRY. in ho. Ecce aūt q̄ dixit: factū ē: τ vbicūq;
terrarū abieris: videbis hāc mulierē famosā effectā
qd̄ vt⁹ p̄dicētis efficit. Et regnū q̄dē multoꝝ τ ducū
victorie silenƚ: τ mlti q̄ ciuitates cōstruxerūt: τ gen
tes mltas seruituti subegerūt: neq; ex auditu neq; ex
noīe sunt cogniti. qm̄ aūt hec mlr̄ oleū effudit ī do
mo leprosi cuiusdā. xii. viris p̄ntib⁹: h oēs cōcinūt p
orbē terrarū: τ tp̄s tātū ptrāsiit: τ mēoria ei⁹ qd̄ fcīt
est nō ē labefacta. S; q̄re nihil sp̄ale p̄misit mlieri:
s; sempiternā mēoriā. q: ex his q̄ dixit itelligi potuit.
Si. n. op⁹ bonū fecit: manifestū est q̄ τ mercedē di
gnā accipiet. HIE. Mystice aūt passur⁹ p oī mū
do moraƚ in bethania in domo obediētie: q̄ quōdā
fuit simonis leprosi. Simō quoq; ip̄e obediēs dr̄: q̄
iuxta aliā itelligētiā mūd⁹ iterp̄tari pōt: ī cuius do
mo curata ē eccl̄ia. ORIG. Oleū aūt vbiq; ī scri
ptur⁹ aut op⁹ mīe itelligiƚ: q⁹ lucerna vbi enutri cla
rescit: aut doctrina cui⁹ auditu vbū fidei qd̄ ē accēsū
nutriƚ. Bn̄alr̄ ḡ oē q⁹ q̄s vngiƚ oleū appellaƚ. olei
āt aliud ē vnguētū. itē vnguēti aliud ē p̄ciosum. sic
oīs act⁹ iust⁹ op⁹ bonū dr̄. Opis āt boni aliud ē qd̄
facim⁹ pp̄e hoīes ī fm̄ hoīes: aliud qd̄ pp̄e deū τ s;
deū. Itē h ip̄m qd̄ facim⁹ pp̄ deū. aliud p̄fic ad vsū
hoim: aliud tn̄ ad gl̄iā dei: vt puta aliq̄s bn̄fac hoī
nāli iusticia mot⁹. nō pp̄ deū: quō faciebāt iudei τ
gētes op⁹. illō oleū est vulgare nō magni odoris: τ
ip̄m tn̄ acceptabile apd̄ deū: qm̄ vt dicit petr⁹ apud
clemētē: Opa bona q̄ fiūt ab īfidelib⁹ ī h sclo eis p
sūt: nō ī illo ad ɔseq̄ndū vitā et̄nā. q̄ āt pp̄ deū faci
unt: magl̄ illis ī illo sclo p̄fic: h ē vnguētū hoī odoris
S; aliō fit ad vtilitatē hoiꝝ: vt puta elemosyna τ ce
tera h⁹ i. h q̄ fac in x̄pianos. pedes dn̄i vngit: q: ip̄i
sūt dn̄i pedes: qd̄ p̄cipue solent facere penitētes p
remissiōe petōꝝ suoꝝ. Qui āt castitati studet τ ī ie
iuniis τ orōib⁹ p̄manz: τ ceter⁹ q̄ tn̄ ad gl̄iā dei p̄fi
ciūt: h ē vnguētū qd̄ vngit dn̄i caput. τ h ē vnguē
tū p̄ciosū: ex cui⁹ odore tota repleƚ eccl̄ia. τ h ē op⁹
p̄priū nō penitētiū s; pfectoꝝ: aut doctrina q̄ nccīa ē
hoīb⁹: h est vnguentū quo pedes dn̄i vngiƚ. Agni
tio āt fidei q̄ ad solū ptinet deū ē vnguētū q⁹ vngi
tur caput x̄pi: quo sepelimur x̄po p baptismū ī mor
tē. HYLA. Mlr̄ āt hec ī pfiguratōe plebis gētiū
ē q̄ ī passiōe x̄pi gl̄iā deo reddidit. Caput. n. ei⁹ pu
rit: caput āt x̄pi de⁹ ē. nā vnguētū boni opis ē fru
ct⁹: s; discipuli fauore saluādi israel vēdi h ī vsū pau
pū dicūt debuisse. paupes āt iudeos fide idigētes:
instinctu pphetico nūcupāt: q̄b⁹ dn̄s āt p̄mū eē tē
pis q⁹ hr̄e curā paupū posset. Ceter̄ n̄ nisi ex p̄ece
pto suo salutē gētib⁹ posse p̄stari. q̄ sēcū īfuso mlie
ris h⁹ vnguēto sunt ɔsepulte: q: regnātio nō nisi cū
mortuis in baptismi pfessiōe reddeƚ. τ idcirco vbi p̄
dicabiƚ h euāgeliū narrabiƚ op⁹ ei⁹: q: cessante isrl̄
euangelij gloria fide gētiū predicaƚ.

Tūc abijt un⁹ de duodeci q̄ dice
baƚ iudas scarioth: ad p̄ncipes sacer
dotū: τ ait ill': Quid uultis mihi da

re: et ego vobis eũ tradã. At illi cõstituerũt ei triginta argẽteos. Et ex inde querebat opportunitatẽ ut eũ traderet.

GLO. Posita occasiõe pditõis: osñter de pditione iude agit euãgelista. vñ dicit: Tũc abi. vn⁹ de. xij.
CHRY. in ho. Tũc. s. qñ h̃ audiuit: qm̃ pdicabit h̃ euangeliũ vbiq; timuit eũ: nã ṽtutis ineffabil' erat qd dictũ est. AVG. de cõ. euã. Ita. n. s̃mo dirigit dicẽte dño: Scitis q; p⁹ bi. pas. fi. tũc ɔgre. sunt pn. sacer. Tũc abi. vn⁹ de. xij. Int̃ illõ. n. qd dictũ ẽ: Ne tumult' fieret i pplo. et h̃ qd dr̃: Tũc abi. vn⁹ d. xij. interpositũ ẽ illõ de bethania qd recapitulãdo dc̃z ẽ.
ORI. Abijt aũt aduersus vnũ p̃ncipẽ sacerdotũ q̃ fact⁹ fuerat sacerdos in eternũ ad mltos p̃ncipes sacerdotũ: vt vẽderet pcio volẽtẽ redimere totum mũdũ. RABA. Abijt aũt dicit: q; nõ coact⁹: nõ inuitat⁹. s; spõte sceleratũ init ɔsiliũ. CHRY. in ho. Addit aũt. vn⁹ de. xij. ac si dicer; : de p̃mo choro eorũ q̃ sublimiter electi sunt: et ad designatiõem ei⁹ adiũgit. Qui dr̃ iudas scarioth. Erat. n. et ali⁹ iudas.
REMI. Scariotha nãq; fuit villa vñ ort⁹ est iste iudas. LEO pa. in ser. de pas. Qui nõ timoris perturbatõe christũ deseruit. s; pecunie cupiditate distraxit: amore. n. pecunie vilis est õis affectio et aïa lucri cupida etiã p exiguo perire ñ metuit: nullũq; est iustitie in illo corde vestigiũ. i quo sibi auaricia facit habitaculũ. Hic pfid⁹ iudas inebriat⁹ veneno dũ sitit lucrũ: tã stulte impi⁹ fit: vt et dñz vẽderet et mgr̃z. vñ dixit p̃ncipib⁹ sacerdotũ: Quid vul. mi. da. et ego vo. eũ tradã? HIE. Infelix iudas dãnũ qd ex effusiõe vnguẽti se fecisse credebat: vult magistri pcio cõpẽsare. nec certã tñ postulat summã: vt salutẽ lucrosa videref pditio: s; q̃si vile tradẽs mãcipiũ in ptãte emẽtiũ posuit q̃tũ vellẽt dare. ORIG. Hoc aũt faciũt oẽs q̃ accipiunt aliqd corpaliũ aut mũdialiũ rerũ vt tradant: et eijciãt ab aïa sua saluatorẽ: et v̲bũ v̄itatis qd erat in eis. Seq̃f: At illi ɔsti. ei. xxx. ar. Tãtã mercedẽ cõstituẽtes: q̃tos ãnos saluator cõuersat⁹ fuerat in h̃ mundo. HIE. Joseph aũt nõ vt multi putãt iuxta. lxx. int̃ptes. xx. aureis vẽdit⁹ ẽ: s; iuxta hebraicã veritatẽ. xx. argẽteis. neq; . n. poterat s̃u⁹ pciosior eẽ q̃z dñs. AVG. de cõ. euã. q; aũt dñs. xxx. ar. vẽdit⁹ ẽ. significauit p iudã iudeos iniquosq; q̃ psequẽtes carnalia et tẽpalia que ad q̃nq; ptinẽt sensus corpis: Christũ h̃re noluerũt. et q; sexta mũdi etate fecerũt series q̃nq; eos q̃si pcij vẽditi dñi accepisse signatũ est. et q; eloquiũ dñi argẽtũ est: illi aũt ipam legẽ etiã carnalr̃ intellexerũt tanq; in argẽto impssã sc̃ari p̃ncipat⁹ imaginẽ quã amisso dño tenuerũt. Seq̃f: Et ex. i. q̃ op. vt eũ traderet. ORI. Qualẽ aũt opportunitatẽ q̃rebat iudas. lucas manifesti⁹ explanat dicens: Et q̃rebat opportunitatẽ vt traderet eũ sine turba. i. qñ pp̃ls nõ erat circa eũ s; secret⁹ erat cũ discipul'. qd et fecit tradẽs eũ post cenã qñ secret⁹ eẽt in pdio gethsemani: et inde vsq; nũc opportunitas ista videf his qui volũt pdere dei v̄bũ in t̃pe psecutõis: qñ multitudo credẽtiũ nõ est circa v̄bũ v̄itatis.

Prima aũt die azimo; accesserũt discipli ad iesũ dicẽtes: Ubi vis pe m⁹ tibi comedere pascha? At iesus dixit: Jte in ciuitatẽ ad quẽdã: et dicite ei: Mgr̃ dicit tẽp⁹ meũ ppe est: apud te facio pascha cũ discipul' meis. Et fecerũt discipuli sicut constituit illis iesus: et parauerũt pascha.

GLO. Prosecut⁹ fuerat euãgelista de his q̃ erãt preãbula ad christi passionẽ. s. de p̃nũciatõe passionis: de ɔsilio p̃ncipũ: et de tractatu pditõis: nũc aũt t̃pe et seriẽ passiõis incipit dicẽs: Pria aũt die. az.
HIE. Pria die azimo; . xiiij. dies mẽs p̃mi est: qñ agn⁹ imolaf et luna plenissima ẽ et fermẽtũ abijcif.
REMI. Et notãdũ q; apud iudeos p̃mo die pascha celebrat. reliq̃ do vij. seq̃ntes dies azimo; vocabanf: s; nũc dies azimo; dr̃ p die pasche. CHRY. in ho. Uel hãc p̃mã diẽ azimo; dicit: q; . vij. dies azimo; erãt assueuerũt. n. iudei a vespa sp numerare diẽ. vñ hui⁹ diei facit mẽtõem sm quã in vespa pascha erat imolãdũ qd q̃nta feria fuit. REMI. S; forte dicet aliquis: Si ille typic⁹ agn⁹ figurã hui⁹ veri agni gestabat: q̃re nõ ea nocte passus ẽ christ⁹ qñ solebat agn⁹ imolari? S; sciẽdũ q; eadẽ nocte mysteria sanguis et corpis sui discipul' celebrãda tradidit: et sic tẽt⁹a iudeis et sue imolatiõis. i. passiõis factũ est exordiũ. Seq̃f: Acces. ad ie. di. d. Ubi vis pe. ti. co pa'c? Int̃ eos aũt discipl'os q̃ accesserũt ad iesũ interrogãtes et iudã fuisse estimo pditorẽ. CHRY. in ho. Ex h̃ aũt manifestũ ẽ: qm̃ nõ erat ei domus neq; tuguriũ. Ego aũt estimo neq; discipl'os hũsse pfecto. n. eũ illuc rogassent vẽire. Seq̃f: At ie. dicit Jte in ciui. ad q̃ndã. AVG. de cõ. euã. Eũ. s. quem marc⁹ et lucas dicũt patrẽfamilias vel dñm dom⁹. Qd ẽ iposuit matthe⁹: Ad q̃ndã: tãq; ex psõa sua studio breuitat' illõ ɔpẽdio voluit isinuare: nã neminẽ sic loq̃ vt dicat: Jte ad q̃ndã: qs nesciat? At q̃ h̃ cũ matthe⁹ v̄ba dñi posuisj dicẽt': Jte i ciuitatẽ. int̃posuit ipe: Ad q̃ndã. nõ q; ipe dñs h̃ dixerit sed vt ipe nobis isinuaret tãto noĩe fuisse q̃ndã i ciuitate ad quẽ dñi discipli mittebãf vt ppar̃ẽt pascha manifestũ ẽ. n. discipulos a dño nõ ad quẽlibet: sed ad quendã hoiem. i. ad certum aliquẽ missos eẽ.
CHRY. i ho. Uel dicẽdũ q; h̃ qd dic: Ad quẽdã. ondit q; ad ignotũ hoiem mittit: mõstrãs hic qm̃ poterat nõ pati. Qui. n. mẽti h⁹ psuasit vt eos susciperet qd nõ vtiq; opat⁹ eẽt i his q̃ eũ crucifigebãt. ego aũt ñ h̃ admiror solũ qm̃ eũ suscepit ignot⁹ exñs: s; qm̃ suscipiẽdo christũ mltox odiũ ɔtẽpsit. HYLA. vel iõ hoies eũ q⁹ pascha celebraturus⁹ eẽt ñ nolat nõ. n. xp̃ian⁹ hõs credẽtib⁹ erat pdicat⁹. RAB. Ut nomẽ p̃mittit vt oib⁹ ve; pascha celebraf volẽtib⁹: spẽq; hospitio sue mẽti) suscipe dãda facltas designef.
HIE. In h̃ etiã more veteris testi noua scriptura ɔfuit. Frequẽter enĩ legim⁹: Dixit ille illi: et i loco illo et illo: et tñ nomĩ psonarũ locorũq; nõ ponif. Seq̃f: Et dicite ei. Magister dicit tẽp⁹ meũ ppe est. CHRY. in home. Hoc aũt dixit discipulis passionẽ cõmemorãs: vt ex multiplici passiõis enũciatione exercitati meditarent qd futurũ erat. sil' aute

demōstrās ꝙ volēs ad passiōem venit. Sequitur:
Apud te facio pascha. In quo demōstrat qm̄ vsq₃
ad vltimū diē nō erat cōtrariꝰ legi. Addidit aūt: Cū
discipulis meis. vt sufficiēs fieret ꝑparatio: ⁊ vt ille
ad quē mittebat nō existimaret eū occultari velle.
Sequit̄: Et fece. discip. sicut cōsti. illis iesus: ⁊ para.
pascha. ORIGE. Forsitā aūt aliquis requiret ex
eo ꝙ iesus celebrauit more iudaico pascha: quia cō
uenit ⁊ nos imitatores christi silr̄ facere: nō cōside
rās ꝙ iesus factꝰ est sub lege: nō vt eos qui sub lege
erāt sub lege relinqret: sed vt ex lege educeret: q̄to
ergo magis nō cōuenit illos introire in lege q̄ prius
fuerāt extra legē: sed spiritalr̄ celebrātes q̄ i lege cor
paliter celebrāda mādāt̄: vt in azimis syncerital ⁊
veritatis celebramꝰ pascha s̄m volūtatē agni dicē-
tis: Nisi māducaueritis carnē meā: ⁊ bibe. sangui.
meū: non habe. vitā in vobis.

¶ Vespere aūt sabbati: discūbebat
cū duodeci discipulis suis. Et edē
tibꝰ illis dixit: Amē dico uobis: q₂
unꝰ uestrū me traditurꝰ est. Et con
tristati ualde: ceperūt singl'i dicere:
Nūquid ego sum dn̄e? At ipse rn̄
dēs ait: Qui intigit mecū manū in
papside: hic me tradet. Filiꝰ quidē
hoīs uadit sicut scriptū ē de illo. ue
aūt hōi illi: ꝑ quē filiꝰ hoīs tradetur
Bonū erat ei: si natꝰ nō fuisset hō il
le. Rn̄dēs autē iudas qui tradidit
eum dixit: Nūquid ego sū rabbi?
Ait illi: Tu dixisti.

¶ HIERO. q₂ supra dn̄s de pas. sua p̄dixerat: nūc
etiā de ꝓditore p̄dicit dās ei pnīe locū: vt cū intelli
geret sciri cogitatōes suas ⁊ occulta cordis cōsilia
peniteret eū facti sui. vn̄ dr̄: Vespe aūt fa. discū. cū
xij. disci. suis. REMI. Cū. xij. dicit: q₂ iudas adhuc
erat in numero: q̄ iā recesserat merito. HIERO.
Omīa enī sic agit iudas vt tollat̄ suspicio ꝓditoris.
REMI. Et notādū: q₂ pulchre vespe facto discu-
buisse dr̄: qm̄ ad vespam agnꝰ immolari solebat.
RABA. Ideo etiā vespe discubuit cū discipulis
q₂ in passiōe christi quādo verꝰ sol ad occasum ꝑpa
uit: refectio et̄na oībꝰ fidelibꝰ ꝑpata fuit. CHRY.
in home. Designat aūt euāgelista ꝙ comedētibꝰ ill'
disputat iesus de traditōe iude: vt ⁊ de tpe ⁊ a men
sa ondat maliciā ꝓditoris. ⁊ ideo sequit̄: Et edētibꝰ
illis. d. amē di. vo. q₂ vnꝰ ve. me tra. est. LEO papa
in ser. de pas. In quo notā sibi eē ꝓditoris sui ꝯsciē
tiā demōstrauit: nō aspa ac apta impiū increpatōe
ꝯfundēs: sed leui ⁊ tacita admonitōne ꝯueniēs: vt
faciliꝰ corrigeret penitēdo: quē nulla deformasset
abiectio. ORIGE. Vel dixit gnāl'r: vt testio per-
cussi cordis singulorū q̄litas ꝓbaret̄: ⁊ vt iude ostē
deret maliciā q̄ nec cognitori cōsiliorū suorū crede-
bat: estō q₂ in p̄mis putauit latere quasi hoīem: qui

postq̄₃ vidit cōsciam suā positā in vbis ipiꝰ: quorū
p̄mū infidelitatis erat: secūdū īpudētie ⁊ vt etiam
discipulorū ondēret bonitatē: q₂ plꝰ credebāt vbis
christi q̄₃ cōscie sue. vn̄ sequit̄: Et cō. sunt val. ⁊. cep.
sin. di. Nunq̄d ego sum dn̄e? Unusq̄sq₃ enī discipu
lorū sciebat ex his q̄ docuerat iesus: qm̄ ad malum
ꝯtibilis est humana nā: ⁊ in colluctatōe aduersus
rectores huiꝰ mūdi tenebrarū. ⁊ ꝓpter hāc causam
vnusq̄sq₃ eoꝝ timēs interrogauit: vn̄ ⁊ de oībꝰ futuri
timēdū est nobis infirmis. Uidēs aūt dn̄s de seipis
timētes discipulos: demōstrauit ꝓditorē indicio ꝓ
phetice vocis dicētis: Qui mādūcauit panē mecū
ampliauit aduersum me supplātatōem. vn̄ sequit̄:
At ipe rn̄. ait: Qui inti. me. ma. in pap. h̄ me tradet.
HIERO. O mira dn̄i patiētia. prius dixerat: Unꝰ
vr̄m me tradet. ꝑseuerat ꝓditor in malo. manifestiꝰ
arguit: ⁊ tn̄ nomē ꝓpriū nō designat. Iudas enī ce
teris cōtristatis ⁊ retrahētibꝰ manū ⁊ iterdicētibꝰ
cibos ori suo: temeritate ⁊ impudētia qua ꝓditurꝰ
erat: etiā manū cū magistro mittit in papsidem vt
audacia bonā ꝯsciam mētiret̄. CHRY. in home.
Mihi aūt videt̄ ⁊ hec christū fecisse: q. s. iudas cū
eo in papside intigeret: magis eū ꝯfundēs ⁊ ī amo
rē suū attrahēs. RABA. Qd̄ aūt dicit h̄ matthēꝰ
In papside. marcꝰ dicit: In catino. Parapsis enī ē
vas escarū quadrāgulatū a paribꝰ assibꝰ. i. eq̄s late-
ribꝰ dictū: catinū vō vas fictile aptū ad immittēdū
liquorē: ⁊ potuit fieri vt in mēsa vas fictile quadrā
gulatū cōtineret̄. ORI. Hec est aūt ꝓpa cōsuetu
do hoīm nimis malorū: vt post salē ⁊ panē insidiē
tur hoībꝰ maxie nihil inimicitie ab eis h̄ntibus. Si
aūt ⁊ post spiritalē mēsam abūdātiꝰ videbis: multi
tudinē malicie eiꝰ nō recordatꝰ: nec in corpalibus
bonis magistri dilectōem: nec in spiritalibꝰ doctri
nā. Tales sunt oēs in eccl'ia qui insidiāt̄ fratribus
suis: cū quibꝰ ad eādē mēsam corpis christi frequēt
sil' fuerūt. HIERO. Iudas aūt nec p̄mo nec secū
do correctꝰ: a ꝓditōe retrahit pedē: sed patiētia dn̄i
nutrit īpudētiā suā. ⁊ iō pena p̄dicit̄: vt quē pudor
nō vitiat: corrigāt denūciata supplicia. vn̄ seq̄t̄: Fi
liꝰ quidē hoīs va. si. scrip. est de illo. REMI. Hūs
nitatis nāq₃ est ire ⁊ redire: diuinitatis sꝑ manere
⁊ eē. ⁊ q₂ hūanitas pati potuit ⁊ mori: iccirco pul-
chre dr̄ filiꝰ hoīs abire. Apte etiā dicit: Sic̄ scriptū ē
de eo. qm̄ q̄cūq₃ passus ē: prius a ꝓphetis p̄dicta sūt.
CHRY. in home. Hoc aūt dixit ad ꝯsolādū discī-
pulos: vt nō existimarēt infirmitati id eē qd̄ passu
rus erat: ⁊ vtinā etiā corrigeret ꝓditorē. Quāuis āt
scriptū fuerit passurū eē christū: nihilominꝰ tn̄ incu
sat̄ iudas. Nō enī traditio iude salutē nrā₃ opata ē
s₃ sapiā christi q̄ aliorū neq̄ciis ad id qd̄ nobis expe
diebat vtebat̄. vn̄ seq̄t̄: Ve aūt ho. il. ꝑ quē fili. hoīs
tradet̄. ORIGE. Nō dixit: ve hoī illi a quo tradi
tur: s₃ ꝑ quē tradet̄: ondēs alterū a quo tradebat̄. i.
diabulo: ipm aūt iudā ministrū eē traditōis. Ve āt
oībꝰ traditoribꝰ christi: quicūq₃. n. discipl'os christi
tradit: ipm christū tradit. REMI. Ve etiā erit oi-
bus q̄ maligna ꝯsciā ⁊ polluta ad mēsam christi ac
cēdūt. Quāuis. n. christū nō tradāt iudeis crucifigē
dū: tradēt tn̄ suis iniq̄s mēbris sumēdū. ⁊ ad maiorē
exaggrauatōē₃ subdit: Bonū erat il. si na. nō fu. hō.
ille. HIERO. Nō aūt iō putādus est ante fuisse

q̃ nasceret: q͛ nulli posset esse bene: nisi ei q̃ fuerit sed simplr dictũ est multo meli⁹ esse non subsistere q̃ male subsistere. AVGV. de questi. euã. Etsi q̃s piã contẽdi aliquã vitã esse ante istã: non inde tñ vt nõ nasceret: sed nulli expedire conuicit. An dia bolo dicit nõ expedire nasci. s. ad peccatũ: ante etiã bonũ erat illi vt christo non nasceret p vocatõem nec esset apostata. ORIG. Judas aũt post oĩm aplo͛ interrogatões: ⁊ post christi narratiõem de ipo vix aliquãdo ⁊ ipe introgauit versuto cõsilio vt similia ceteris interrogãdo celaret pditiõis cõsiliũ. Nã vera tristicia nõ sustinet morã. vnde sequitur: Respon. aũt in. qui tradi. eũ dixit: Nũquid ego sũ rabbi? HIERO. In quo blãditiẽs fingit affectũ siue incredulitatis signũ. Ceteri enĩ qui non erãt pdituri dicũt: Nũquid ego sum dñe? Iste q̃ pditur⁹ erat nõ dñm: sed magistrũ vocat: quasi excusatõem habeat si dño denegato saltẽ magistrũ prodiderit.

ORIG. Uel hoc ipsũ quasi subsanięs dicit: quia vocabat magister: cũ nõ eẽt hoc vocabulo dignus.

CHRY. in home. q̃uis aũt domin⁹ poterat dicis se: argentũ es pact⁹ accipe ⁊ adhuc audes interrogare. sed nihil horũ dixit mitissim⁹ iesus: nobis terminos ⁊ regulas prefigẽs. Sequit enĩ: Et ait illi: tu dixisti. REMI. Quod sic potest intelligi: Tu dic sĩue tu dixisti ⁊ nõ ego: vt adhuc loc⁹ penitẽtie cõcederet: dũ nõ aptius eius puersitas manifestatur

RABA: Potuit hoc etiã sic dici a iuda: ⁊ a domino rñderi vt nõ oẽs aduerterẽt qd̃ dictũ erat

Cenantibus autẽ eis: accepit iesus panem ⁊ benedixit: ac fregit: dixitq̃ discipulis suis ⁊ ait: Accipite ⁊ comedite: hoc est corpus meum.

HIERO. Postq̃ typicũ pascha fuerat impletũ ⁊ agni carnes cum apostolis comederat: ad verũ pasche trãsgredit sacramẽtũ: vt quãdo oĩ pfigurati one ei⁹ melchisedech summi dei sacerdos panẽ ⁊ vinũ offerẽs fecerat: ipe quoq̃ in veritate sui corpis ⁊ sanguis repñtaret. vnde dicit: Cenãtib⁹ aũt illi.

AVG. ad ianuariũ: In quo liquido apparet: qñ pmo acceperũt discipuli corp⁹ ⁊ sanguinẽ dñi: non eos accepisse ieiunos. Nũquid tamẽ pterea calũniandũ est vniuerse eccle qd̃ a ieiunis semp accipit. Placuit enĩ spũisancto vt in honorẽ tãti sacramẽti in os christiani pus dñicũ corp⁹ intraret q̃ ceteri cibi. Saluator nãq̃ quo vehemẽti⁹ cõmendaret mysteriũ huius altitudinẽ: vltimũ in hoc voluit infigere cordib⁹ ⁊ memorie discipulorũ a quib⁹ ad passionẽ digressur⁹ erat: ⁊ ideo nõ pcepit quo deinceps ordine sumeret: vt apostolis p quos ecclesiã dispositur⁹ erat suaret hũc locũ. GLO. Sub alia tamẽ specie carnẽ ⁊ sanguinẽ suũ tradidit christ⁹: ⁊ deinceps sumẽdũ instituit: vt fides hrẽt meritũ: que de his est que nõ vident. AMBRO. de sacramẽtis Et vt null⁹ horror cruoris sit: ⁊ pciũ tñ opet redemptionis. AVG. sup iohã. Cõmẽdauit aũt dñs corp⁹ ⁊ sanguinẽ suũ in eis reb⁹ que ad vnũ aliquid redigunt ex multis. Panis nãq̃ in vnũ ex multis granis cõficit: vinũ vero in vnũ ex multis acinis confluit. ita dñs iesus christ⁹ nos signauit: ⁊ mysteriũ pacis ac vnitatis nostre in sua mẽsa consecrauit.

REMI. Apte etiã fructũ terre obtulit: vt per hoc demõstraret q͛ ad hoc venerat: vt illã maledictiõẽ auferret qua maledicta est terra pter peccatũ pmi hoĩs. Congruẽter etiã iussit offerri que de terra nascũt: ⁊ pro quib⁹ hoĩes maxime laborãt: vt non esset difficultas in acquirẽdo: ⁊ hoĩes de labore manuũ suarũ sacrificiũ deo offerrẽt. AMBRO. de sacramẽtis: Ex hoc aũt accipe anteriora eẽ mysteria christianorũ q̃ iudeorũ. Obtulit enĩ melchisedech panẽ ⁊ vinũ similis per oĩa filio dei: cui dicit Tu es sacerdos in eternũ sm ordinẽ melchisedech de quo ⁊ hic dicit: Accepit iesus panem. GLO. Quod de pane frumẽti intelligi debet. grano enĩ frumẽti se cõpauit dñs dicẽs: Nisi granũ frumẽti cadẽs in terrã. Talis etiã panis cõpetit sacramẽto: quia ei⁹ vsus est cõmunior: nam alij panes propter eius defectũ fiũt. Quia. vo christ⁹ vsq̃ ad vltimũ diẽ demõstrauit se nõ esse cõtrariũ legi: vt supra ex verbis chrysos. habitũ est: in vespa vero quãdo pascha immolabat sm legis pceptũ azima comedẽdũ erat ⁊ omne fermẽtatũ abijciẽdũ: manifestũ est q͛ panis iste quẽ domin⁹ accepit vt discipulis traderet azim⁹ fuit. GREGO. in registro: Solet aũt nõnullos mouere: q͛ in ecclesia alij offerũt panes azimos: alij fermẽtatos. Ecclesia nanq̃ romana offert azimos panes pterea q͛ domin⁹ sine vlla cõmixtõe suscepit carnẽ. alie vo ecclesie offerũt fermẽtatũ p eo q͛ verbũ patris indutũ est carne: ⁊ est ver⁹ de⁹ ⁊ verus homo. nam ⁊ fermẽtũ cõmiscet farine: sz tã azima q̃ fermẽtatũ dũ sumim⁹ vnũ corp⁹ domini nr̃i saluatoris efficimur. AMBRO. de sacrmẽtis: Iste aũt panis ante verba sacramẽtorũ panis ẽ vsitat⁹: vbi accesserit cõsecratio: de pane fit caro christi. Cõsecratio aũt quib⁹ verbis est ⁊ quib⁹ sermonib⁹ nisi domini iesu: Si enĩ tanta vis est in ei⁹ sermone vt inciperẽt esse que nõ erãt q̃to magis opatoꝝ ẽ vt sint que erãt: ⁊ in aliud cõmutent. Si enĩ opat⁹ ẽ smo celestis in aliis rebus nõ opat in celestibus sacramẽtis: Ergo ex pane corp⁹ fit christi: ⁊ vinũ fit sanguis cõsecratõe verbi celestis. Modũ requiris: Accipe. Cõsuetudo est vt nõ generet homo nisi ex viro ⁊ muliere: sed q͛ voluit domin⁹ de spũsancto ⁊ virgine nat⁹ est christ⁹. AVGV. de ver. do. Sic ergo p spiritũsanctũ vera caro sine coitu creat: ita ⁊ p eãdẽ substãtia panis ⁊ vini id ẽ corp⁹ christi ⁊ sanguis consecrat. ⁊ ideo q͛ verbo dñi fit pdicta dicno subdit: Benedixit. REMI. Per hoc etiã mõstrauit: quia humanã nãm vna cũ patre ⁊ spũscõ gratia diuine virtutis impleuit: ⁊ eterne immortalitatis munere ditauit. Sed vt modo staret da corpus ei⁹ nõ absq̃ sua volũtate subiectũ erat passiõi subdit: Ac fregit. AVG. in li. sentẽ. Prosp̃i. Cum enĩ frãgit hostia dũ sanguis de calice in ora fideliũ fundit: quid aliud q̃ dñici corpis imolatio i cruce eius quã sanguinis effusio de latere designatur?

DIONY. in eccle hierar. In hoc etiã ostendit q͛ vnũ ⁊ simplũ dei verbũ p humanatõem cõpositũ ⁊ visibile ad nos puenit: ⁊ ad se nostrã societatẽ benigne pagẽs: spiritaliũ bonoꝝ distributor nos participes fecit. vnde sequitur: Deditq̃ discipulis suis.

LEO papa in ser. de passi. Nec ab hoc quidem

mysterio traditore submoto vt ostēderet̄ iudas nulla iniuria exasperatꝰ: q̄ ipietate volūtaria erat ꝑcitus. AVGV. sup Jo. De vno eni pane ⁊ petrꝰ accepit ⁊ iudas: ſ; petrꝰ accepit ad vitā: iudas ad mortē. CHRY. i ho. Et h̄ iohānes ostēdit dicēs: Quoniā pꝰ h̄ itrauit i eū sathanas. Eteni maiꝰ peccatū ē factū: ⁊ qm̄ cū tali m̄te ad mysteria accessit: ⁊ qm̄ cū accessisset: nō factꝰ ē melior: neq; timore: neq; beneficio: neq; honore. christꝰ aūt nō ꝓhibuit eū: q̄uis oīa nouerit: vt discas qm̄ nihil derelīqt eorū q̄ i correptionē cōueniūt. REMI. Jn h̄ etiā facto relīqt exemplū ecclesie: vt nemīnē a societate sui neq; a cōione corporis ⁊ sanguinis dn̄i segreget: nisi pro aliquo māifesto ⁊ publico crimīe. HYLA. Uel sine iuda pascha accepto calice ⁊ fracto pane conficit̄: dignꝰ eni eternorū sacramētorū cōmuniōe n̄ fuerat. Discessisse autē eū hic itelligit̄ q̄ cū turbis reuersꝰ ostēdit̄. Sequit̄: Et ait: accipite ⁊ cōedite. AVG. de ver. do. Jnuitat dn̄s suos vt ꝑparet eis cibū seipm̄. Sed q̄s audeat māducare dn̄m suū? ⁊ quidē qui māducat̄ reficit: ſ; nō deficit. viuit māducatus: q̄ surrexit occisus: nec qn̄ māducat̄ ptes de illo facimꝰ. ⁊ quidē i sacramēto sic fit: Norūt fideles quēadmodū māducēt carnē christi. vnusq̄sq; partē suā accepit. ꝑ ptes māducat̄ i sacramēto ⁊ īteger manet. totꝰ i celo: totꝰ i corde tuo. Jdō aūt ista dicunt̄ sacramēta: q̄ i eis aliud videt̄: ⁊ aliud itelligit̄. qd̄ videt̄ h; speciē corporalē: qd̄ itelligit̄: fructū h; spiritalē. AVG. sup iohānē. Carnē aūt christi n̄ edamus tm̄ i sacramēto: qd̄ ⁊ multi mali faciūt: sed vsq; ad sp̄us ꝑticipationē māducemꝰ: vt i dn̄i corpore tanq̄ mēbra maneamꝰ: vt eiꝰ sp̄u vegetemur. AMBRO. de sacra. Ante eni q̄ cōsecret̄ panis ē. vbi autē verba christi accesserūt dicētis: Hoc ē corpus meū: corpus christi est.

¶ Et accipiēs calicē grās egit: ⁊ dedit illis dicens: Bibite ex hoc oēs. Hic ē eni sanguis meꝰ noui testi: q̄ ꝓ multis effūdet̄ i remissionē pctōrū. Dico āt uobis: nō bibā āmodo de hoc genimine uitis usq; i diem illum: cum illud bibam uobiscum nouū in regno patris mei.

¶ REMI. Quia corpꝰ suū sub specie panis dn̄s discipulis dederat. pulchre etiā calicē sui sanguinis tradit eisdē. vn̄ dicit̄: Et accipiēs calicē gratias egit. Jn quo demōstrat quātū de nostra salute gratulet̄. ꝑ quibus etiā sanguinē suū fūderet. CHRY. i ho. Jdeo etiā gratias egit: vt nos doceret qualiter oporteret nos h̄ mysteriū ꝑficere: ⁊ etiā mōstrauit qm̄ ad passionē nō venit nolēs. Erudiuit eni nos q̄dcūq; patimur cū gratiarū actiōe ferre. ⁊ etiā ex h̄ bonā spem nobis dedit. Si eni figura hꝰ sacrificii. s. immolatio agni paschalis. facta ē liberatio populi ab egyptiaca seruitute: multomagis veritas liberabit orbē terrarū. Sequit̄: Et dedit il. dicēs: Bibite ex hoc oēs. Ne autē hec audiētes turbarent̄: primū ipe sanguinem suū bibit: iducēs eos sine turbatiōe ad cōmunionē mysteriorū. HIERO. cōtra heluidiū: Sic igitur dn̄s iesus fuit cōuiua ⁊ cōuiuiū: ipe comedēs ⁊ qui cōedit̄. Sequit̄: Hic ē sanguis meꝰ noui testamēti.

CHRY. i ho. Hoc ē annūciatiōis legis noue: hoc eni ꝓmittebat vetꝰ testamētū qd̄ cōtinet nouū. Sicut eni vetꝰ testamētū habuit sanguinē vitulorū ⁊ ouiū: ita nouū h; sanguinē dn̄icū. REMI. Sicut eni legit̄: q̄ accepit moyses sanguinē agni ⁊ misit i craterā: ⁊ intīcto fasciculo hisopi aspsit populū dicēs: hic ē sanguis testamēti qd̄ mādauit ad nos deus. CHRY. i ho. Sāguinē aūt nomināns: ⁊ passionē suā ꝓnunciat dicēs: Qui ꝓ multis effundet̄. Et rursus dicit mortis cām cū subdit: Jn remissionem peccatorū vniuersi orbis terrarū. REMI. Et notādū q̄ nō ait: Pro paucis aut pro oībus: ſ; ꝓ multis q̄ nō venerat vnā tm̄ gentē redimere: ſ; multos de oībus gētibꝰ. CHRY. i ho. Hoc autē dicēs ostēdit q̄ passio eiꝰ mysteriū ē salutis hūane: ꝑ qd̄ etiā discipulos cōsolat̄. Etiā sicut moyses ait: Hoc erit vobis memoriale sempiternū. ita ⁊ ipe dixit vt Lucas refert: Hoc facite i meā cōmemorationē. REMI. Nō solū autē panē: sed etiā vinū offerēdū docuit: vt esuriētes ⁊ sitiētes iustitiā his mysteriis doceret eē recreādos. GLO. Sicut eni corporalis refectio fit ꝑ cibū ⁊ potū: ita sub specie cibi ⁊ potꝰ nobis spiritalē refectionē dn̄s preparauit. Cōueniēs etiā fuit ad signādū dn̄icā passionē: vt sub duplici specie h̄ sacramētū istitueret̄. Jn passiōe eni sanguinē suū effudit: ⁊ sic sanguis eiꝰ fuit a corpore sepatꝰ. Oportuit ergo ad dn̄icā passionē repsentandā: seorsū ꝓponi panē ⁊ vinū q̄ sūt corporis ⁊ sanguinis sacramēta. Sciendū tm̄ ē: q̄ sub vtraq; specie totꝰ christꝰ cōtinet̄: sub specie quidē panis simul sanguis cū corpore: ⁊ sub specie vini simul corpꝰ cū sanguīe. AMBRO. i epistola ad corin. Jdeo etiā i duabꝰ speciebus celebrat̄: valet eni ad tuitionē corporis ⁊ anime qd̄ ꝑcipimꝰ. CYPRI. ad cōciliū: Calix vo dn̄i nō ē aqua sola ⁊ vinū solū: nisi vtrūq; misceat̄. nec corpus dn̄i pōt esse farina sola aut aqua sola: nisi vtrūq; fuerit adunatū. AMB. de sacra. Si autē Melchisedech panē ⁊ vinū obtulit: qd̄ sibi vult aque mixtio? Accipe rationē: Tetigit moyses petrā: ⁊ petra vndā maximā fudit: petra aūt erat christꝰ: ⁊ vnꝰ de militibꝰ lācea tetigit latꝰ christi: ⁊ de latere eius aq̄ fluxit ⁊ sanguis: aqua vt mūdaret: sanguis vt redimeret. REMI. Sciendū ē etiā q̄ vt iohēs dic: Aque multi populi sūt. Et q̄ nos oportet semp manere i christo: ⁊ christū i nobis: vinū aque mixtū offert̄ vt ostēdat̄: q̄ caput ⁊ mēbra. i. christꝰ ⁊ ecclesia vnū sūt corpꝰ: vel vt demōstret̄ q̄ nec christus passus ē absq; amore nostre redēptionis: nec nos saluari possumꝰ absq; illiꝰ passione. CHRY. i ho. Quia vero de passiōe ⁊ cruce eis locutꝰ erat. consequēter eū q̄ de resurrectiōe ē sermonē iducit dicēs: Dico aūt vo. nō bibā ammodo de hoc geni. vi. vsq; i di. ill. cū il. bi. vobis. no. i regno pa. mei. Regnū autē resurrectionē suā nomiat. Jdeo autē hoc de resurrectione dixit q̄. s. cū apostolis esset bibiturꝰ: ne aliq̄ existimarēt phātasiā esse resurrectionē. ⁊ idō ꝑsuadētes hominibus de christi resurrectiōe dixerunt: Simul comedimꝰ ⁊ bibimꝰ cū eo: postquā resurrexit a mortuis. ꝑ hoc ergo ostēdit q̄ videbūt eū clare

suscitatū: ⁊ cū ipsis rursus erit. Quod aūt dicit: No
uum. intelligēdū ē noue. i. nouo mō: nō quasi cor
p⁹ passibile habēs: ⁊ idigēs cibo. Nō eni post resur
rectionē comedit ⁊ bibit: q₂ cibo idigeret: s₃ ꝓpter
resurrectōis certitudinē. Quia vero sūt quidā here
tici in sacris mysterijs aqua vtētes nō vino: demō
strat ꝑ hec verba: quoniā ⁊ cū sacra mysteria tradi
dit vinū dedit: qđ ⁊ resuscitat⁹ bibit. ꝓpter h̄ dicit:
Ex hoc genimīe vitis. Uitis enī vinū nō aquā ge
nerat. HIE. Uel aliter: De carnalib⁹ dn̄s transit
ad spiritalia. ꝙ vinea de egypto transplātata popu
l⁹ sit israel: sacra scriptura testat̄. dicit ergo dn̄s se
de hac vinea neq̄q̄ esse bibiturū nisi in regno p̄ris.
Regnū patris fidē puto esse credētiū. ergo cū iudei
regnū receperit patris: tūc de vino eoꝝ dn̄s bibet.
Attēde autē ꝙ dicat Patris: ⁊ nō dei. Dis eni pa
ter nomē ē filij: ac si diceret: cū crediderit ī deū pa
trē: ⁊ adduxerit eos pater ad filiū. REMI. Ul' ali
ter: Nō bibā de geni. vi. hui⁹. i. non vltra synagoge
carnalib⁹ oblationib⁹ delectaboꝛ: in quib⁹ illa pa
schalis agni imolatio ꝑpetuū locū₃ tenere solebat:
Aderit aūt tēpus mee resurrectionis ⁊ dies: in quo
regno patris cōstitutus. i. gloria eterne imoꝛtalita
tis sublimatus vobiscū illud bibā nouū: hoc est de
saluatiōe illius populi iā renouati per aquā bapti
smatis: quasi nouo gaudio letaboꝛ. AVG. de q̄s.
euā. Uel aliter cū dicit: Bibam illud nouū. vult in
telligi hoc vetus esse. Quia ergo de ꝓpagine adam
qui vetus homo appellat̄ corp⁹ suscepit: qđ in pas
sione morti traditur⁹ erat: vn̄ etiā per vini sacramē
tum cōmendauit sanguinē suū: quid aliud nouum
vinū q̄ imoꝛtalitatē renouandoꝛ corpoꝛ intellige
re debem⁹? Quod autē dicit: Uobiscū bibam. ī ipis
resurrectionē corpoꝛ ad videndā immoꝛtalitatē ꝓ
mittit. vobiscū eni nō ad idē temp⁹: sed ad eandem
inouationē esse dictū accipiendū ē. nā ⁊ nos dicit
apostolus resurrexisse cū christo: vt spes rei future
iā leticiā presentē afferat. Quod autē de hoc geni
mine vitis etiā illud nouū esse dicit: significat vtiq̄
eadē corpoꝛa resurrectura s̄m innouationē celestē
que nunc s̄m terrenā vetustatē sūt moꝛitura. HY
LA. Uidetur aūt ex hoc ꝙ iudas cū eo nō biberit:
quia nō erat bibitur⁹ in regno: cū vniuersos tunc
bibētes ex vitis istius fructu bibituros secū postea
polliceret̄. GLO. Sed sustinēdo alioꝝ sanctoꝝ
sententiam: ꝙ. s. iudas sacramenta receperit a chri
sto: dicendū est qđ hic dicit Uobiscū: ad plures eoꝝ
non ad omnes referendum est.

¶ Et hymno dicto: exierūt i mon
tē oliueti. Tūc dicit illis iesus: Oēs
uos scādalū patiemini i me i ista no
cte. Scriptū ē eni: Percutiā pasto
rē: ⁊ dispgent̄ oues gregis. Postq̄₃
āt resurrexero: p̄cedā uos i galileā.
R̄ndens aūt petr⁹: ait illi: Et si oēs
scādalizati fuerit i te: ego nūq̄₃ scan
dalizaboꝛ. Ait illi iesus: Amē dico
tibi: q₂ i hac nocte an̄q̄₃ gall⁹ cātet:
ter me negabis. Ait illi petr⁹: Etiā
si opoꝛtuerit me moꝛi tecū: nō te ne
gabo. Silr ⁊ oēs discipuli dixerūt.

ORI. Discipulos qui acceperāt benedictionis pa
nē: ⁊ biberāt calicē gratiarū actionis: docebat do
minus ꝓ his omnibus hymnū dicere patri. vn̄ dici
citur: Et hymno dic. exierunt in mon. oli. vt de alto
trāsiret ad altū: quia fidelis nō p̄ōt aliquid agere ī
cōualle. CHRY. in home. Audiāt quicunq̄ velut
poꝛci simpliciter manducātes cū ebrietate surgūt:
cū deceret gratias agere ⁊ in hymnū mēsam define
re. Audiāt quicūq̄ vltimā oꝛationē ī sacris myste
rijs nō expectāt. vltima enī oꝛatio illius hymni ē si
gnum. Gratias ergo egit anteq̄ sacra mysteria di
scipulis daret: vt ⁊ nos gratias ageremus. Hymnū
dixit postq̄ dedit: vt nos hipsum faciam⁹. HIE.
Iuxta hoc exemplū saluatoꝛis q̄ pane christi ⁊ cali
ce saturatus ⁊ inebriatus fuerit: potest laudare deū
⁊ cōscendere montē oliueti: vbi laboꝝ refectio do
loꝛisq̄ solatiū ⁊ veri luminis noticia est. HYLA.
Per hoc etiā ondit̄ ꝙ homines consūmati ī vni
uersis diuinoꝝ mysterioꝝ virtutibus: gaudio exul
tationeq̄ cōmuni ī celestē gloꝛiā efferunt̄. ORI.
Apte etiā mons mīsericoꝛdie ē elect⁹ vbi prenūciatu
rus fuit scandalū infirmitatis discipuloꝝ: iā tūc pa
ratus vt nō repelleret discipulos discedētes: sed vt
reciperet reuertētes. vn̄ sequit̄: Tunc dixit il. iesus.
Oēs vos scan. patie. in me ī ista nocte. HIE. Pre
dicit quidē quod passuri sunt: vt cū passi fuerint nō
desperēt salutē: sed agētes penitentiam liberētur.
CHRY. in ho. In quo etiā docet nos quales ante
crucē fuerūt discipuli ⁊ quales post crucē. Etenim
qui neq̄ cū christo dū crucifigebat̄ stare poterāt:
post moꝛtē christi adamante fuerūt foꝛtioꝛes. Fu
ga eni discipuloꝝ ⁊ timoꝛ demōstratio est moꝛtis
christi: vt confundant̄ qui heresi martiōis egrotāt.
Si enī neq̄ ligat⁹ est neq̄ crucifixus: vn̄ petro ⁊ re
liquis apostolis īcussus ē tantus timoꝛ? HIE. Et
signāter addit: In ista nocte. quia q̄m̄o qui inebriā
tur: sic ⁊ qui scandalū patiunt̄: ī nocte ⁊ in tenebris
sustinēt. HYLA. Hui⁹ etiā predictionis fides au
ctoꝛitate ꝓphetie veteris ꝯtinebat̄. vn̄ sequit̄: Scri
ptū ē enim: percu. pasto. ⁊ dispergē. oues gregis.
HIERO. Hoc alijs verbis in zacharia ꝓpheta scri
ptū ē: ⁊ ex persona ꝓphete ad deū₃ dicit̄: Percute
pastoꝛē: ⁊ dispergent̄ oues. ꝑcutit̄ aūt pastoꝛ bo
nus vt ponat animā suā ꝓ ouib⁹ suis: ⁊ de multis
gregib⁹ erroꝝ fiat vn⁹ grex ⁊ vn⁹ pastoꝛ. CHRY.
in ho. Hanc aūt prophetiā īducit: simul quidē sua
dens eis attēdere semꝑ que scripta sunt: simul etiā
ostendēs quoniā s̄m dei consilium crucifigebat̄: ⁊
vndiq̄ monstrās nō alienū se esse a veteri testamē
to qui in eo prenunciabatur. nō autē permisit eos
in tristibus permanere: sed ⁊ leta prenūciat dicēs:
Postq̄ autē resurrexero, precedā vos in galileam.
nō eni cōfestim post resurrectionē in celo eis ap
paruit: neq̄ in longē quandā regionē vt eis appa
reat vadit: sed in ipsa gente ⁊ in ipsis fere regionib⁹

vt ⁊ hic crederent: qm̄ qui crucifixus est: ipse ē qui resurrexit. Propter hoc etiā se in galileam abire dicit: vt a timore iudeorū liberati: crederent ei qđ dicebatur. ORIGE. Predicit etiam hoc eis vt qui ad modicum dispergentur scandalū passi: post cōgregentur a resurgente christo: ⁊ precedente eos in galileam gentiū. HYLA. Sed petrus intantū et effectu ⁊ charitate christi efferebatur: vt ⁊ imbecillitatem carnis sue ⁊ fidē verborū domini non contuetur: quasi dicta eius efficienda nō essent. vn̄ sequitur: Respondens petrus ait illi: Etsi omnes scandalizati fuerint in te: ego nunq̄ scandalizabor.

GHRY. i home. Quid ais o petre? propheta dixit: Dispergentur oues. ⁊ christus cōfirmauit quod dictum est: ⁊ tu dicis: Nequaq̄. Quando dixit: Unus ex vobis me tradet. timebas ne tu esses traditor: q̄uis nihil tibi tale conscius eras. nunc autē manifeste eo dicēte: quoniā omnes scandalizabimini. sed quia erutus erat ab anxietate quā de proditiōe habuerat: confidens de reliquo dicebat: Ego nunq̄ scandalizabor. HIERO. Non tamen est temeritas nec mendaciū: sed fides est apostoli petri ⁊ ardens affectus erga dominū saluatorem. REMI. Quod ergo ille dicit preuidendo: iste denegat amādo: vbi moraliter instruimur vt quantū confidimus de ardore fidei: tantū timeamus de carnis fragilitate. videt tamen accusabilis petrus: ⁊ quoniā contradixit: ⁊ quoniā alijs seipsū preposuit: ⁊ tertiū: quoniā totū sibi attribuit ꝙ fortiter esset perseueraturus. vt hoc igitur in eo sanaret: permisit eius casum: non impellens eum ad negandū: sed eum sibi deserens ⁊ naturā humanā de fragilitate conuincens. ORIGE. vn̄ alij discipuli scandalizati sunt in iesu; Petrus autē non solū scandalizatur: sed abundantius relinquitur vt ter denegaret. vn̄ sequitur: Ait illi iesus: Amen dico tibi: quia in hac nocte anteq̄ gallus cantet: ter me negabis. AVGV. de concor. euange. Potest autem mouere ꝙ tam diuersa nō tm̄ verba: sed etiā sententias euangeliste premittūt: quibus premonitus petrus illā presumptionem preferret vel cū domino vel pro domino moriendi: ita vt cogant intelligibiliter eum expresse presumptionē suā diuersis locis sermonis christi: ⁊ ter illi a domino responsum ꝙ eū esset ante galli cantū ter negaturus: sicut etiā post resurrectionem ter illū interrogat vtrū illū amet ⁊ mandatū de pascendis ouibus ter precepit. Quid enim habent hec verba matthei vel sentētie simile illis quibus scđm iohannē vel quibus scđm lucā petrus protulit presumptionē suā? Marcus aūt pene ipsis vbis hꝰ cōmemorat quibꝰ ⁊ mattheus: nisi ꝙ distinctius quemadmodū futurū esset: expressit dictū esse a domino: Amē dico tibi: quia tu hodie in nocte hac priusq̄ bis gallus vocē dederit ter me es negaturus. vn̄ nō nullis qui parū attendūt: Marcus videtur nō cōgruere ceteris. tota enī negatio petri trina est: que si post primū galli cantū īciperet: falsum dixisse viderentur tres euangeliste qui dicunt dixisse dominum: ꝙ anteq̄ gallus cantaret eum petrus esset negaturus. Rursus si totā trinam negationē ant peregisset q̄ cantare gallus inciperet: superfluo dixisse marcus deprehēderetur ex persona domini; Priusq̄ gallus bis vocē dederit ter me es negaturus. Sed quia ante primū galli cantū cepta est illa trina negacio: attenderunt tres euangeliste nō quando eā completurus esset petrus: sed quando futura esset ⁊ quando inceptura. i. ante galli cantum tota possit intelligi: quoniam ante galli cantū tantus timor obsederat mentē qui eā posset vsq̄ ad tertiam negationē perducere. Multo minus igitur mouere debet: quia trina negatio etiā trinis negātis vocibus ante galli cantū cepta: ⁊ si nō ante primū galli cantū peracta est: tanq̄ si alicui diceretur: Anteq̄ gallus cantet ad me scribes epistolā. in qua mihi ter cōuiciaberis. nō vtiq̄ si etiā ante omnē galli cantū scribere inciperet: ⁊ post primū galli cantū finiret: ideo dicendū erat falsum fuisse predictū.

ORIGE. Quereres autē si possibile erat vt nō scandalizaretur petrus: semel saluatore dicēte: quoniā omnes vos scandalū patiemini in me. Ad quod aliquis respondebat: quoniā necesse erat fieri quod ꝑdictum erat a iesu. Alius autē dicet: quoniā qui exoratus a niniuitis: que predixerat per ionā nō fecit: possibile fuit vt repelleret etiam scandalū a petro deprecāte. Nūc autē promissio eius audax in affectu quidē prompto: sed sine prudenti facta est ei cā: vt nō solū scandalizetur: verū etiam ter denegaret. postq̄ autē cū affirmatiōe iuramēti pronunciauit: dicet aliquis ꝙ nō erat possibile vt nō denegaret. Si enim iuramentū erat christi amen: mentitꝰ fuisset dicēdo: Amē dico tibi. si verū dixisset petrus: q̄a nō te negabo. Uidentur autē mihi ceteri discipuli cogitantes quod primū fuerat dictū: Omnes vos scandalū patiemini. Ad hoc autem quod dictū est petro: Amen dico tibi. promiserūt similiter petro: qz nō erant comprehēsi in illa prophetia. vnde sequitur: Ait illi petrus: Etiam si oportuerit me mori tecum nō te negabo. Similiter ⁊ omnes discipuli dixerunt: hic etiam petrus nescit quid loquatur: Cū iesu enī mori ꝓ omnibus moriēte hominū nō erat: quoniā omnes fuerant in peccatis: ⁊ omnes opus habebant vt pro eis alius moreret: nō ipsi ꝓ alijs.

RABA. Sed quia intellexerat petrus dominū pre timore mortis eū se predixisse negaturū: ob hoc dicebat: ꝙ licz piculū immineret: nullo modo ab eius fide posset auelli: ⁊ similiter alij apostoli ꝑ ardorem mentis nō timuerunt damnū mortis: sz vana fuit presumptio sine protectione diuina. Hinc ergo magnū discimus dogma quod nō sufficit desiderium hominis: nisi diuino aliq̄s potiat auxilio.

> ¶ Tunc uenit iesus cum illis in uillam que dicitur gethsemani. Et dixit discipulis suis: Sedete hic: donec uadam illuc ⁊ orem. Et assumpto petro ⁊ duobus filijs zebedei: cepit cōtristari: ⁊ mestus esse. Tunc ait illis: Tristis est anima mea usq̄ ad mortem. Sustinete hic: ⁊ uigilate mecum.

¶ REMI. Paulo superius euangelista dixerat: q̄a

hymno iam dicto exiit cū discipulis in montē oliueti: et vt ostenderet ad quē locū ipsius montis diuerterit: cōsequenter adiungit: Tunc venit iesus cū illis in villam: que dicitur gethsemani. RABA. Lucas dicit: In montē oliueti. Johānes Transtorrentem cedron. quod idē est quod gethsemani. et ē locus in quo orauit ad radicem mōtis oliueti: vbi ort⁹ est: vbi etiā ecclesia est edificata. HIE. Gethsemani interpretat̄ vallis pinguissima: in qua iussit discipulos sedere paulisper: et expectare redeuntem: donec pro cunctis dominus solus oraret.
ORI. Nō enim cōueniebat vt ibi caperetur: vbi cū discipulis mādu cauerat pascha: cōueniebat autem et priusq̄ proderetur orare: et eligere locū mundum ad orationē. vñ sequit̄: Et dixit discipulis suis Se. hic do. va. il. et orem. CHRY. i homē. Hoc autē dicit: quia discipuli indiuisibiliter sequebantur christum. consuetudo enim ei erat sine discipulis orare: hoc autem faciebat erudiens nos in orationibus quietem nobis constituere et solitudinē querere. DAMA. in lib. iij. Sed cū oratio sit ascensus intellect⁹ ad deū: vel petitio decentiū a deo qualiter domin⁹ orabat? Neque enī ascēsione que ad deū est indigebat intellectus eius: semel fm personam deo verbo vnitus: neq̄ ea que a deo est petitione: vnus enim deus et homo christus est. Sz formās in seipso qḋ nostrū est: docuit nos a deo patre petere: et ad ipm extendi: sicut enī passiones sustinuit vt triumphās nobis aduersus eas victoriā tribueret: ita orat nobis viam faciēs ad eā que ad deū est ascēsione: et p nobis omnē iusticiā implēs: et recōciliās nobis patrem suū et vt principiū ipsum honorās et mōstrās q̄ nō est deo cōtrarius. REMI. Cū autē domin⁹ in monte orauit: docuit nos in oratiōe pro celestibus dominū supplicare. Cū vero i villa orauit nos instruxit vt in oratione semper humilitatē seruare studeamus. RABA. Pulchre autē appropiquās passioni: in valle pinguedinis orasse dicitur: vt demonstraret q̄ per vallē humilitatis et pinguedinē charitatis mortē pro nobis susceperit. Moraliter etiam nos instruxit: vt nō gestemus cor aridū a pinguedine charitatis. REMI. Appropinquās morti dominus in valle pinguedinis orauit: quia p vallem humilitatis et pinguedinē charitatis p nobis mortē subijt. Quia vero fidē discipulorū et constantiam deuote sibi volūtatis acceperat: sed turbādos illos et dispergēdos presciebat: ideo iussit eos in loco sedere. nā sedere requiescētis ē: laboraturi enim erant eū negaturi. Qualiter autē progressus sit manifestat: cū subiungit: Et assum. petro et duobus filijs zebedei: cepit cōtristari et mest⁹ esse. Illos videlicet assumpsit quibus in mōte claritatē sue maiestatis ostēderat. HYLA. Sed quia dicit: Cepit cōtristari et mestus esse. hereticorū omnis hic sensus: vt opinentur metū mortis in dei filiū icidisse: q̄ asserūt nō de eternitate probatū: neq̄ de īfinitate paterne substātie extitisse: sed ex nihilo per eū: qui oīa creauit effectū: et ideo in eo doloris anxietas: ideo metus mortis: vt qui mortem timere potuit et mori possit. qui vero mori potuit: lz in futurū erit: nō tamen per eū qui se genuit ex preterito sit eternus: q̄ si per fidē capaces euangeliorū essent: scirēt verbū in principio deū: et hoc in principio apud deū: et eūdem esse eternitatē gignentis et geniti. Sed si virtutem illā incorrupte substātie imbecillitatis sue forte assumptio carnis infecerit: vt sit ad dolorē infirma: ad mortē trepida iā et corruptioni subdita erit: ac sic eternitate demutata in metū: hoc quod in ea est poterit aliquando nō esse. Deus autē sine mēsura temporū semp est: et qualis est talis semp eternus est. Mori igitur nihil in deo potuit: nec ex se metus deo vllus est. HIERO. Nos autē ita dicimus hominē passibilē a dei filio susceptū: vt deitas impassibilis permaneret. Passus ē enī dei fili⁹ nō putatiue sed vere omnia que scriptura testat̄: scḋm illud: quod pati poterat. scḋm. s. substantiā assumptam. HYLA. i. de trinitate: Puto autē non alia hic ad timendū q̄ passionis et mortis causa a quibusdam pretenditur. Interrogo autē eos qui hoc ita existimāt: an ratione subsistat vt mori timuerit: qui omnē ab apostolis timorē mortis expellens ad gloriam eos sit martyrij adhortatus. quid enim ipse in mortis sacramēto voluisse existimādus est: qui pro se moriētibus vitā rependit? Deinde quē dolorem mortis timeret: potestatis sue libertate moriturus? Si etiam passio honorificatura eū erat: quomodo tristem eum metus passionis effecerat. HYLA. Quia ergo mestum dominū fuisse legimus: causas mesticie reperiamus. admonuerat superius omnes scandalizādos: petrū etiā domin⁹ ter negaturū esse respondit: assumptisq̄ eo et iacobo et iohāne cepit tristis esse: ergo nō ante tristis est q̄ assummit: sed omnis metus illis esse cepit assumptis: atq̄ ita nō de se orta est: sed de eis quos assumpserat mestitudo. HIERO. Cōtristabatur ergo dominus nō timore patiēdi qui ad hoc venerat vt pateret: et petrū temeritatis arguerat: sed propter infidelissimū Judam: et scandalū omniū apostolorū: et reiectionem populi iudeorū: et euersionē misere hierusalē. DAMA. in libro. iij. Uel aliter: omnia que de nō ente ad esse deducta sunt a conditore: existendi naturaliter desideriū habēt: et nō existere naturaliter fugiunt: et deus igitur verbū homo fact⁹ est: habuit hoc desideriū qḋ desiderauit escā et potū et somnū: quibus. s. conseruatur vita desiderās: et naturaliter i experientia hoꝝ fact⁹: et ecōtrario corruptiuoꝝ amotionē. vñ et tempore passionis quā voluntarie sustinuit: habuit mortis timorē naturalē et tristiciā: est enim timor naturalis aīa volens diuidi a corpore. propter eā q̄ ex principio a cōditore imposita ē naturalē familiaritatē. HIE. Domin⁹ ergo noster vt veritatē assumpti pbaret homīs: vere quidē cōtristatus ē: sed ne passio in animo illius dominaret̄: per passionē cepit cōtristari: aliud est enī cōtristari: et aliud icipere ꝯtristari. REMI. Destruūtur autem i hoc loco manichei qui dixerūt illū phātastică corpus assumpsisse: nihilomin⁹ et illi qui dixerūt eū verā animā nō habuisse: sed loco aīe diuinitatē. AVG. in lib. lxxxiij. q̄stionū: Hui⁹mōi enī euāgelistarū narratoēs: p quas christū et natū de beata virgine maria cognouimus: et cōprehēsum a iudeis: et flagellatū et crucifixū atq̄ īterfectū et sepultū i monumēto: que oīa itelligere sine corpore nemo pōt facta: nec figurate accipiēda quisq̄ vel clemētissi-

mus dixerit: cũ dicta sint ab eis q̃ res gestas vt meminerãt narrauerũt. Sic ergo isti corpus eũ habuisse testanť: sicut ⁊ eũ habuisse indicãt animã affectiones ille q̃ nõ possũt esse nisi ĩ aĩa: quas nihilominus eisdẽ euãgelistis narrãtib⁹ legim⁹: Et miratus ẽ iesus: ⁊ iratus: ⁊ cõtristatus. AMBRO. super lucã: Cũ ergo ĩ euãgelio ista referunť: nõ falso vtiq3 referunť. verũ ille hos motus certissime dispẽsatõis gratia ita cũ voluit suscepit aĩo hũano: vt cũ voluit fact⁹ ẽ hõ. Habem⁹ quidẽ ⁊ nos huiusmodi affect⁹ ex humane cõditiõis infirmitate: nõ autem ita domin⁹ iesus: cui⁹ ĩfirmitas fuit ex ptãte. DAMA. in. iij. lib. Quapropter naturales nostre passiones sm naturã ⁊ supra naturã fuerũt ĩ christo. sm naturã eni: q2 permittebat carni pati que ꝓpria. super naturã autẽ: quia nõ precedebãt ĩ eo volũtatez naturalia: nihil eni coactũ in christo cõsiderať: sed oĩa volũtaria. volẽs eni esuriuit: volẽs timuit ⁊ cõtristatus ẽ. Et ideo de manifestatiõe tristitie subditur: Tũc ait illis: tristis ẽ aĩa mea vsq3 ad mortẽ. AMBRO. sup lucã. Tristis autẽ ẽ: nõ ipse sed aĩa Nõ eni tristis sapiã: nõ diuina substãtia: sed aĩa. suscepit eni animã meã: suscepit corp⁹ meum. HIE. Nõ autem propter mortem: sed vsq3 ad mortẽ dicitur cõtristatus: donec apostolos sua liberet passione. Dicãt qui irrationabilẽ iesum sumpsisse animã suspicanť: quomõ cõtristeť ⁊ nouerit tempus tristicie. q̃uis eni ⁊ bruta mereãt animalia: tamen nõ nouerũt nec causas neq3 tẽpus vsq3 ad qd̃ debeant contristari. ORI. Vel aliter: Tristis ẽ anima mea vsq3 ad mortẽ. q. d. Tristis cepta est ĩ me: non semp: sed vsq3 ad temp⁹ mortis: vt cũ mortu⁹ fuero peccato: moriar ⁊ vniuerse tristicie: cui⁹ principiuz tñ fuit ĩ me. Sequiť: Sustinete hic ⁊ vigilate mecũ. ac si dicat: Ceteros quidẽ iussi sedere ibi quasi infirmiores ab agone isto seruãs eos securos. vos ãt quasi firmiores adduxi: vt collaboretis mecũ in vigilijs ⁊ orationib⁹: tamẽ ⁊ vos manete hic vt vnusquisq3 in gradu sue vocatiõis cõsistat: quoniã oĩs gratia q̃uis fuerit magna habet superiorẽ. HIERO. Vel nõ a somno ꝓhibet cui⁹ temp⁹ nõ erat ĩminẽte discrimĩe: s3 a sõno ĩfidelitat] ⁊ corpe inertis.

¶ Et progressus pusillũ: procidit ĩ faciẽ suã orãs ⁊ dicens: Pater mi: si possibile ẽ transeat a me calix iste. Verũtamen non sicut ego uolo sed sicut tu. Et uenit ad discipulos suos ⁊ inuenit eos dormientes: ⁊ dicit petro: Sic nõ potuistis una hora uigilare mecũ? Vigilate ⁊ orate ut nõ intretis in tẽtationẽ. Spirit⁹ quidẽ prompt⁹ ẽ: caro autẽ ĩfirma. Iterũ scd̃o abijt: ⁊ orauit dicens: Pater mi: si nõ potest hic calix trãsire nisi bibaz illũ: fiat uolũtas tua. Et uenit iterũ: ⁊ inuenit eos dormientes. Erãt enim oculi eorũ grauati: Et relictis illis: iterũ abijt ⁊ orauit tertio: eundẽ sermonẽ dicẽs.

¶ ORI. Petrũ magis de se cõfidentẽ ⁊ alios adduxit: vt videãt cadentẽ ĩ faciẽ: ⁊ discãt nõ magna sed humilia de se sapere: nec veloces esse ad promittendũ: sed solliciti ad orandũ. ⁊ iõ dicit: Et progressus pusillũ. Nolebat eni lõge fieri ab eis: sed iuxta eos cõstitutus orare. et qui dixerat: Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. laudabiliter se humilians cadit in faciẽ. vñ sequiť: Procidit ĩ fa. suã orãs ⁊ dicẽs: Mi pater si possi. ẽ: transeat a me calix iste. Manifest⁹ autẽ ĩ oratiõe sua deuotionẽ quasi dilectus ⁊ placẽs dispositõibus patris addidit: Verũ tamẽ nõ sicut ego volo: sed sicut tu. Docẽs vt non oremus fieri nostrã volũtatẽ sed dei. sm autẽ q cepit pauere ⁊ tristari sm hoc orat calicẽ passiõis trãsire: ⁊ nõ sicut ipe vult: sed sicut pater: hoc est ñ sm substantiã eius diuinã ⁊ ĩpassibilẽ: sed sm naturã humanã ⁊ infirmã. suscipiẽs eni naturã carnis humane oẽs ꝓprietates ĩpleuit: vt nõ in phãtasia habuisse carnẽ estimareť: sed ĩ veritate. Propriũ ẽ autem hominis fidelis: primũ quidẽ nolle pati aliq̃d doloris maxime qd̃ ducit: vsq3 ad mortẽ: q2 hõ carnalis est. si autẽ sic voluerit deus acquiescere: quia fidelis ẽ. nam sicut multũ cõfidere nõ debemus ne nostrã virtutẽ videamur ꝓfiteri: sic diffidere nõ debemus: ne dei adiutoris nostri ĩpotẽtiã videamur ꝓnunciare. Notãdũ ẽ autẽ quoniã marc⁹ quidẽ ⁊ lucas hocipsum scripserũt: Iohãnes autẽ orantẽ iesum: vt trãsiret ab eo calix nõ ĩtroducit: q2 hi magis sm humanã naturã ei⁹ exponũt de eo: q̃3 scd̃m diuinã: Iohãnes autẽ magis scd̃m diuinã. Aliť autem iesus vidẽs qualia erãt iudei passuri perẽtes eũ ad mortẽ dicebat: Pater si possibile ẽ: trãseat a me calix iste. HIE. Vñ signãter dicit: Calix iste. hoc ẽ populi iudeoꝝ: qui excusationẽ ignorãtie habere ñ possunt: si me occiderit: habẽtes legẽ ⁊ ꝓphetas q̃ vaticinanť. ORI. Rursus vidẽs quãta vtilitas totius mũdi esset futura: ꝑ passionẽ ipsius dicebat: Sz nõ sicut ego volo: sed sicut tu. i. si possibile ẽ: vt sine passiõe mea oĩa ista bona ꝓueniãt: que ꝑ passionẽ meã sũt ꝓuẽtura: trãseat passio hec a me: vt ⁊ mũdus saluet: ⁊ iudei ĩ passiõe mea nõ pereãt. Si aũt sine ꝑditione quorũdã multoꝝ sal⁹ nõ põt ĩtroduci: q̃tum ad iusticiã tuã trãseat. Calicẽ autẽ hunc q̃ bibiť in multis locis nomĩat scriptura. Bibit autem calicẽ totũ q̃ patiť ꝓ testimonio q̃cq̃d fuerit ei illatũ. Effũdit autẽ accipiẽs q̃ denegat: ne aliq̃d patiať. AVG. Et ne quis eũ putaret patris minuisse potestatẽ: ñ dixit: Si facere põt: sed Si fieri potest. vel si possibile ẽ: ac si diceret: Si vis. fieri enim põt quod ille voluerit. vñ ⁊ lucas hocipsum plani⁹ ĩtimauit. nõ eni ait: Si fieri põt: sed si vis. HYLA. Vel aliter: nõ ait: Trãseat a me calix iste. hec enim eẽt ꝓ se timẽtis oratio. q aũt vt a se trãseat rogat: nõ vt ipse ꝑtereať orat: sed vt ĩ alterũ illud qd̃ ad se trãsit accedat. Totus igiť supra eos q̃ passuri erant

metus ē atq3 iō ꝓ bis orat q̄ passuri post se erāt dicēs: Trāseat calix a me.i.quomō a me bibit: ita ab his bibat sine spei diffidētia: sine sensu doloris: sine metu mortis. Jō autē ait: Si possibile est. qr carni ⁊ sanguini horū terror ē. ⁊ difficile ē eorū acerbitate corpa n̄ vinci hūana. Quod autē ait: Nō sicut ego volo: sed sicut tu. vellet quidē eos nō pati: ne forte ī passiōe diffidāt: n̄ cohereditatis sue gloriā sine passionis sue difficultate mereant. Nō ergo vt nō paciantur rogat dicēs: Non vt ego volo: sed vt tu. ait eo ꝙ pater vult vt bibēdi calicis ī eos ex ipso transeat fortitudo: quia ex volūtate patris nō tam per christū vinci diabolū ꝙ̄ etiā p ei⁹ discipulos oportebat. AVGV. Sic igitur christ⁹ hominē gerens ostēdit priuatā quandā hominis voluntatē: ī qua ⁊ suā ⁊ nostrā figurauit: qui caput nostrū ē: cū dicit: Trāseat a me. Hec enī erat humana volūtas ꝓpriū aliquid tanꝗ̄ priuatū volēs: sed qr rectū vult esse hominē ⁊ ad deū dirigi subdit: Uerūtamē non sicut ego volo: sed sicut tu. ac si diceret: Uidete in me quia potest aliquid propriū velle: ⁊ si deus aliud velit cōceditur hoc hūane fragilitati. hec vox capitis: salus ē totius corporis. LEO. papa: Hec vox omēs fideles īstruxit: oēs cōfessores accēdit: omēs martyres coronauit. Nā quis mūdi odia: quis temtationū turbines: quis posset psecutorū superare terrores: nisi christ⁹ in omnib⁹ ⁊ pro omnibus patri diceret: fiat volūtas tua. Discāt igitur hāc vocē oēs ecclesie filii: vt cū aduersitas violēter alicui⁹ tētationis incūbit: sepato timore formidinis: accipiat tolerantiā passiōis. ORIGE. Pusillū autē ꝓgrediente iesu ab eis: nec vna hora potuerūt vigilare eo absente: ꝑpter qd̄ orem⁹ vt nec modicū aliquando iesus ꝓgrediatur. Sequitur: Et ve. ad discipulos suos ⁊ īuenit eos dormiētes. CHRY. Quia temp⁹ intempeste noctis erat: ⁊ oculi eorū a tristicia erant grauati. HYLA. Postꝗ̄ ergo ad discipulos redit ⁊ dormiētes depʒhēdit: Petrū arguit. vn̄ sequit: Et dicit petro: sic nō potuistis vna hora vigilare mecū: Petrū ideo ex tribus arguit: qr pre ceteris nō se scādalizandū fuerat gloriat⁹. CHRY. in ho. Sed quia ⁊ alii idē dixerūt: omniū etiā īfirmitatē arguit qui enī mori simul cū christo elegerant: neq3 simul cū eo potuerūt vigilare. ORIGE. Jnueniēs aūt eos dormiētes suscitat verbo ad audiendū: ⁊ ꝑcipit vigilare dicēs: Uigilate ⁊ orate ne intretis in tētationem. vt pamū vigilem⁹ ⁊ sic vigilātes orem⁹. Uigilat qui facit opera bona: ⁊ q̄ sollicite agit ne in aliquod tenebrosum dogma īcurrat: sic enī vigilantis exauditur oratio. HIERO. Jmpossibile ē humanam animā nō tētari. Ergo nō ait: Uigilate ⁊ orate ne tēte. sed ne ītretis in tēta. hoc ē ne vos tētatio superet. HYLA. Cur autē ne in tētationē venirent admonere eos voluisset orare oñdit dicēs: Spirit⁹ quidē ꝓmptus ē caro autē īfirma. Nō enī de se h̄ dicit: ad eos enim hic sermo cōuersus ē. HIE. Hoc autē est aduersus temerarios: q̄ quod crediderīt putant se posse cōsequi. Jtaq3 quantū de ardore mentis cōfidim⁹: tantū de fragilitate carnis timeamus.

ORIGE. Hic cōsiderandū ē vtrū sicut omniū caro infirma ē: sic omniū spūs ꝓmptus ē: an omniū quidē caro īfirma est: nō autē ⁊ omniū hominum spūs ꝓmptus est: sed tm̄ sanctorū: infideliū autē ⁊ spūs segnis ē ⁊ caro īfirma. Est autē ⁊ alio mō caro infirma eorū solū quorū spūs ꝓmptus ē: qui cum spū ꝓmpto opa carnis mortificāt. Hos ergo vult vigilare ⁊ orare: vt nō intrēt in tētationē: quoniā qui spiritalior ē: sollicitior debet esse: ne magnū bonum ipsi⁹ grauē habeat lapsum. REMI. Uel aliter his verbis oñdit se verā carnē ex virgīe sūpsisse: ⁊ verā animā habuisse. vn̄ ⁊ nūc dicit spiritū suum promptū esse ad patiendū: carnē vero infirmā timere dolorē passiōis. Sequit: Jterū scd̄o abiit ⁊ orauit dicēs: Pater mi si nō pōt calix iste transire nisi bibā illū fiat volūtas tua. ORI. Estimo ꝙ calix ille passiōis oīno a iesu fuerat trāsiturus sed cū differētia: vt siquidē biberet eū ⁊ ab ipso trāsiret: p⁹ modū ab vniuerso genere hominū. Si aūt non biberet eū: ab ipso quidē forsitā trāsiret ab hominib⁹ autē nō trāsiret. Hūc ergo calicē passiōis volebat quidē a se trāsire: sic vt oīno neq3 gustaret amaritudinem eius si tn̄ possibile eēt: ꝗ̄tum ad iusticiā dei. Si aūt nō poterat fieri magis volebat vt sumeret eū ⁊ sic trāsiret ab eo ⁊ ab vniuerso hominum genere: ꝗ̄ vt cōtra volūtatē paternā bibitionē eius effugeret. CHRY. ī ho. Qd̄ quidē secūdo vel tertio orat: ex affectu. s. humane īfirmitatis quo mortē timebat: certificat ꝙ vere fact⁹ ē hō. Secūdo enī vel tertio aliquid fieri ē maxie demōstratiuū ī scripturis. vn̄ ioseph dixit pharaoni: Qd̄ vidisti scd̄o ad eandē rē ptinēs: somnii firmitatis iudiciū ē. HIE. Uel aliter: Secūdo orat vt si niniue. i. gētilitas aliter saluari n̄ pōt: nisi aruerit cucurbita. i. iudea: fiat volūtas patris: q̄ nō est cōtraria filii volūtati dicēte ipso p ꝓphetā: vt facerē volūtatē tuā de⁹ meus volui. HYLA. Uel aliter: Passuris discipulis oēm ī se corporis nostri īfirmitatē assūpsit: cruciq3 secū vniuersa q̄bus īfirmamur affixit: ⁊ iō trāsire ab eo calix n̄ potest: nisi illū bibat: qr pati nisi ex e⁹ passiōe nō possumus. HIE. Christ⁹ sol⁹ orat ꝓ omnibus: sicut ⁊ solus patit ꝓ vniuersis. Sequit enī: Et ve. iterū ⁊ inuenit eos dor. Erāt enī oculi eorū grauati. Languescebāt enī ⁊ opprimebāt apostolorū oculi negatione vicina. ORI. Puto enīꝙ nō tantū corporū oculi ꝗ̄tū aiarū grauati erāt: nondū. n. erat eis spūs dat⁹. vn̄ nō eos rep̄hendit: sed vadēs iterū orauit docens vt nō deficiamus: sed pmaneam⁹ ī oratiōe: donec ī petrem⁹ ea que postulare iā cepim⁹. vn̄ sequit: Et relictis illis iterū abiit: ⁊ orauit tertio: eundē sermonē dicēs. HIE. Tertio autē orauit: vt in ore duorū vel triū testiū staret oē verbū. RABA. Uel iō tribus vicibus dn̄s orauit: vt nos a peccatis preteritis veniā ⁊ p̄sentib⁹ mali tutelā: ⁊ futuris piculis cautelā orem⁹: ⁊ vt oēm orationē ad patrē ⁊ ad filiū ⁊ ad spiritū sanctū dirigam⁹: ⁊ vt integer spūs noster ⁊ aīa ⁊ corp⁹ seruet. AVG. de questi. euā. Nō absurde etiā itelligit ꝑpter trinā tētationē passionis ter dn̄m orasse. Sicut enī tētatio cupiditatis trina est ita tētatio timoris trina ē. Cupiditati que in curiositate ē opponit timor mortis. sic enī ī illa cognoscēdarū rerū ē auiditas: ita ⁊ ī ista metus amittēde talis noticie. Cupiditati vero honoris vl̄ laudis opponit timor ignominie ⁊ cōtumeliarū. cupiditati autē voluptatis opponit timor doloris. REMI.

Uel ter orat ꝓ apostolis: ⁊ marie ꝓ petro qui ter erat eum negaturus.

¶ Tūc uenit ad discipulos suos: ⁊ dicit illis: Dormite iā ⁊ requiescite. Ecce appropiquabit hora: ⁊ fili⁹ hominis tradet̄ in manus peccatorū. Surgite eam⁹. Ecce appropinquabit qui me tradet.

¶ HYLA. Post orationē frequētē: p⁹ discursus recursusq̧ multiplices metū demit: securitatē reddit: in requiē adhortat̄. vñ dicit̄: Tūc venit ad dis. suos ⁊ ait illis: dor. iā ⁊ requi. CHRY. i ho. Et quidem tūc vigilare oportebat: sꝫ h̄ dixit: vt ostēderet: q᷑ neq̧ visum possēt ferre futurorū maloꝝ: ⁊ q᷑ eoꝝ nō idiget auxilio: ⁊ q᷑ oino tradi eū oportebat. HYLA. Uel hoc dicit: q꞉ volūtatē patris de discipulis iā secur⁹ expectabat: de qua dixerat: Fiat voluntas tua: q̄. s. trāsiturū i nos calicē bibēs īfirmitatē corporis nostri: ⁊ timoris sollicitudinē: ⁊ ip̄m doloꝛꝫ mortis absorbuit. ORI. Uel nō ē ille ipse somn⁹: quē iubet nūc discipulos suos dormire: ⁊ ille q̄ eis supius scribit̄ cōtigisse. Illic eni dormiētes īuenit: nō requiescētes sed grauatos oculos habētes. nūc autē p̄cepit eis nō simplicit̄ dormire: sed cū requie: vt ordo seruet̄: vt primū quidē vigilem⁹ orātes vt nō intrem⁹ i tētationē: vt postea dormiam⁹ ⁊ requiescamus: vt cū aliq̄s īuenerit locū dñō: tabernaculum deo iacob: ascēdat supra lectū stratus sui: ⁊ det somnū oculis suis. Forsitā autē ⁊ aīa nō potēs semper sufferre labores: quasi icarnata remissiōes aliquas sine rep̄hēsiōe cōseq̄t̄: q̄ moraliter dormitiōes dicunt̄: vt vsq̧ aliquātū tēporis habēs remissionē renouata resuscitet̄. HYLA. Quod autēꝫ ad eos reuertēs: dormiētesq̧ repiēs primū reuersus obiurgat: scdo silet: tertio quiescere iubet: rō ista est: q᷑ primū post resurrectionēꝫ disp̄sos eos: ⁊ diffidētes ac trepidos rep̄hendit. secundo omisso sp̄ū pacliti: grauatis ad cōtuendā euāgelij libertatē oculus visitauit: nā aliquādiu legis amore detēti: quodā fidei somno occupati sūt. tertio vero. i. claritatis sue reditu securitati eos quietiq̧ restituet. ORI. Postq̄ꝫ autē resuscitauit eos a somno: vidēs i sp̄ū appropinquantē iudā traditorē: q̄ nondū videbat̄ a discipulis eius dicit: Ecce appropin. hora: ⁊ fili⁹ homi. tradet̄ i man⁹ peccatoꝝ. CHRY. i ho. Per h̄ autem q̄ꝺ dicit: Appropiquauit hora. ostēdit quoniā diuine dispositiōis erat: q̄ꝺ gerebat̄. p h̄ autē quod dicit: In man⁹ peccatoꝝ: demōstrat quoniā illoꝝ neq̄tie h̄ opus erat: nō q᷑ ip̄e delicto eēt obnoxi⁹. ORI. Sed ⁊ nūc i man⁹ peccatoꝝ tradit̄ iesus: q᷑ hi qui vident̄ iesuꝫ credere habēt eū i manib⁹ suis: cū sint peccatores. Sed ⁊ quotiēscūq̧ iust⁹ habēs i se iesū i ꝑtāte fact⁹ fuerit peccatoꝝ: Jesus ē tradit⁹ in manus peccatoꝝ. HIE. Postq̄ꝫ ergo tertio orauerat: ⁊ apostoloꝝ timorē sequentē pniā īpetrauerat corrigendū. secur⁹ de passiōe sua pergit ad p̄secutores: ⁊ vltro se ad iterficiēdū p̄bet. vñ sequit̄: Surgite eamus. q. d. Nō vos īueniāt quasi timētes vltro pgamus ad mortē: vt cōfidentiā ⁊ gaudiū passuri videant. Sequit̄ eni: Ecce appropīquauit q̄ me tradet.

ORI. Nō dicit appropiquauit mihi: nec eni ipsi appropinq̄bat tradito: ei⁹ q̄ se elōgauerat peccatis suis ab eo. AVG de cōcor. eua. Uidet̄ autē hic s̄mo s̄m mattheū sibiipsi esse cōtrari⁹. Quō n. dixit Dormite iā ⁊ req̄escite: cū cōnectat: Surgite eam⁹. q̄ velut repugnātia quidā cōmoti conātur ita pronūciare q̄ꝺ dictū ē. Dormite iā ⁊ req̄escite tanq̄ꝫ ab exprobātē: nō a p̄mittēte sit dictū: q̄ꝺ recte fieret si eēt necesse. Cū vero marcus ita cōmemorauerit: vt cū dixisset: Dormite iā ⁊ req̄escite. adiūgēt: Sufficit: ⁊ deīde īferret: Uenit hora. Ecce tradet̄ fili⁹ hominis vtiq̧ itelligit̄ p⁹ illud q̄ꝺ eis dictū ē: Dormite iaꝫ ⁊ req̄escite. siluisse dñm aliquātū: vt h̄ fieret q̄ꝺ p̄miserat: ⁊ nūc itulisse: Ecce appropīquauit hora. Propt̄ q̄ꝺ s̄m marcū positū ē. Sufficit. i. q᷑ iā req̄euistis.

¶ Adhuc eo loquente: ecce iudas unus de duodecim uenit: ⁊ cuꝫ eo turba multa cū gladijs ⁊ fustibus: missi a p̄ncipibus sacerdotū ⁊ seniorib⁹ populi: Qui autē tradidit eū: dedit illis signū dicēs: Quēcunq̧ osculat⁹ fuero ipse ē: tenete eū. Et cōfestim accedens ad iesum dixit: Aue rabbi. Et osculat⁹ ē eū. Dixit q̧ꝫ illi iesus: Amice ad quid uenisti? Tūc accesserūt ⁊ manus iniecerūt i iesum: ⁊ tenuerunt eum.

¶ GLO. Quia supius dictū ē q᷑ dñs vltro se p̄secutorib⁹ exhibebat: cōsequēter euāgelista ostēdit quō sit a p̄secutorib⁹ detēt⁹. vñ dicit: Adhuc eo loquēte ecce iudas vn⁹ de duodeci venit. REMI. Un⁹ videlicet nūero: nō merito. Hoc aūt dixit ad ostēdendū imane facin⁹ illi⁹ q̄ de apostolica dignitate factus fuerat ꝓditor. Sequit̄: Et cū eo turba mlta cū gladijs ⁊ fustib⁹. Ut autē ostēderet euāgelista iudētie cā illū dep̄hensū subiūgit: Missi a p̄nci. sacer. ⁊ senio. populi. ORI. Pōt dicere aliq̄s quoniāꝫ ꝓpt̄ multitudinē eorū q̄ iā crediderāt multi venerūt aduersus eū. timētes ne multitudo credētiū de manibus eorū tollerēt eū. Ego autē estio etiā alterā cāꝫ: quoniā q̄ putabāt i beelzebub eicere solere demōia arbitrabāt̄ eū ex quibusdā maleficijs posse effugere de medio volētiū eū tenere. Multi etiā nūc spiritalibus gladijs militāt cōtra iesum: varijs. s. ⁊ diuersis de deo dogmatib⁹. Sequit̄: Qui autē tradi. eū dedit eis signū dicēs: Quēcunq̧ osculat⁹ fuero: ip̄e ē tenete eū. Dignū ē autē quare cū s̄m faciē not⁹ esset oībus habitātib⁹ i iudea q̄rere q̄si nō cognoscētib⁹ effigiē ei⁹ dedit eis signū: Uenit autē traditio talis de eo ad nos: quoniā nō solū due forme i eo fuerūt: vna s̄m quā eū oēs videbāt: altera s̄m quā trāsfiguratus ē corā discipulis i mōte: sed etiā vnicuiq̧ apparebat s̄m q᷑ fuerat dign⁹. sicut ⁊ d̄ manna scriptū ē: q᷑ hꝫ saporē ad omnē vsum cōuenientē: ⁊ verbuꝫ dei nō similiter cūctis apparet. Propt̄ hui⁹mōi g̃

transfigurationes eius signo idigebāt. CHRY. in ho. Uel iō signū eis dedit: qꝛ multotiēs deretus ab ipsis ptrāsijt nesciētib⁹ eis: qd̄ ꝛ tūc factū esset: si ipe voluisset. Sequit̄: Et cōfestim accedēs ad iesum dixit: Aue rabbi. ꝛ osculat⁹ ē eū. RABA. Suscipit dn̄s osculū traditoris: nō ꝙ simulare nos doceat: sed ne proditionē fugere videat̄. ORI. Si autē aliquis q̄rat: Cur osculo iudas tradidit iesum? sm̄ quosdā quidē voluit reuerētiā ad magistrū suare: nō audēs māifeste ī eū irruere. sm̄ alios autē h̄ fecit: timēs ne si forte se māifestā aduersarium pbuisset: ipe ei fieret ei euasiō. s; cū posset sm̄ opinionē ei⁹ ef fugere: ꝛ facere se inpericul. Ego aūt puto ꝙ oēs pditores veritatis amare veritatē fingētes: osculo signo vtunt̄. Oēs eni ī heretici sic̄ ꝛ iudas iesu dicunt Rabbi. Jesus aūt placabiliter rn̄det. vn̄ sequit̄: Dixit qꝫ illi iesus: Amice ad quid venisti? Dicit autē amice īproperās simulationē: n̄ eni noīe neminē bonorū ī scripturis cognoscim⁹ appellatū. ad malū.n. dicitur: Amice quo mō huc itrasti? Amice nō facio tibi iniuriā. AUG. ī ser. de pas. Dicit aūt: Ad q̄d venisti? tanꝗ diceret osculans ꝛ isidians. noui q̄re veneris. amicū fingis: cum pditor sis. REMI. Siue Amice ad q̄d venisti h̄ fac: subītelligit̄. Sequit̄: Tūc accesserūt ꝛ man⁹ iniecerūt ī iesū ꝛ tenuerūt eum. Tūc. s. qn̄ ipe pmisit. frequēter eni voluerūt: s; n̄ potuerūt. Exulta christiane ī cōmertio inimicoꝝ tuoꝝ vicisti: quod iudas vendidit: ꝛ quod iudeus emit tu acquisiuisti.

Et ecce unus ex his q̄ erāt cū iesu: extendēs manū exemit gladiū suū: ꝛ percutiēs seruū principis sacerdotū amputauit auriculā eius: Tūc ait illi iesus: Cōuerte gladiū tuū ī locū suū. Oēs eni qui acceperint gladiū: gladio peribūt. An putas qꝛ nō possū rogare prēm meū: ꝛ exhibebit mihi mō plus q̄ꝫ duodecim legiōes angeloꝝ. Quō ergo implebuntur scripture? Quia sic oportet fieri.

CHRY. ī ho. Sicut lucas refert: dn̄s ī cena discipul' dixerat: Qui h; sacculū tollat simil̄r ꝛ perā: ꝛ q̄ n̄ h; vēdat tunicā suā ꝛ emat gladiū. ꝛ discipuli rn̄derūt: Ecce gladii duo hic. Cōueniēs aūt erat illic gladios eē pp agnū. s. paschalē quē cōederāt. Audiētes quoqꝫ qn̄ venirēt psecutores ad christū capiēdū: a cena exeūtes gladiū sūpserūt ī auxiliū aduers⁹ psecutores: q̄si p magistro pliaturi. vn̄ hic dr̄: Et ecce vn⁹ ex his q̄ erāt cū iesu extēdēs manū exemit gladiū suū. HIERO. Jn alio euāgelio scriptum ē: ꝙ petr⁹ h̄ fecerit eodē ardore quo ꝛ cetera fecit. vn̄ sequit̄: Et pcutiēs ser. prin. sacer. ampu. auriculā ei⁹. Seruus pricipis sacerdotū malch⁹ appellat̄. auricula quoqꝫ que amputat̄ dextera ē. transitorie dicendū ē ꝙ malchus. i. rex quondā populi iudeoꝝ seruus fact⁹ est impietatis ꝛ deuoratōis sacerdotū. dextrā qꝫ pdidit auriculā: vt lr̄e vilitatē audiat ī sinistrā. ORI. Nam si videntur legē audire: modo cū sinistro auditu audiūt vmbrā traditiōis de lege nō veritatē. Populus autē ex gentibus significat⁹ per petrū: per hocipsum quod crediderūt in christū: facti sūt causa vt preciderer iudeorū auditio dextera

RABA. Uel petrus nō tollit audiētibus intelligēdi sensum: sed diuino ablato iudicio negligentibus pādit. verū eadē dextera auris in his qui ex eodem populo crediderūt diuina pietate pristino restituta est officio. HYLA. Uel aliter: Seruo principis sacerdotū auricula ab apostolo desecatur: populo. s. sacerdotio serujenti per christi discipulum ī obediens auditus exciditur: ꝛ ad capacitatē veritatis hoc quod erat nō audiens amputatur. LEO papa. in ser. de pas. Dominus autē zelantis apostoli pium motū progredi vltra nō patitur. vn̄ sequit̄: Tunc ait illi iesus: Cōuerte gladium tuū in locum suū. Contra sacramentū erit religiōis nostre: vt qui mori pro omnibus venerat: capi nollet. Dat ergo ī se furētibus licentiā seuiendi: ne dilato gloriose crucis triumpho: ꝛ dominatio diabolica fieret lōgior: ꝛ captiuitas humana diuturnior. RABA. Oportuit etiā vt actor gratie fideles patientiā suo exemplo doceret: ꝛ potius ad sustinendū fortiter aduersa instrueret: qꝫ ad vindicandū puocaret. CHRY. in ho. Ad hoc autē vt populo persuaderetur cōminationē addit dicēs: Omnes eni qui acceperit gladium gladio pibunt. AUGU. cōtra faustū: Jdest ois q̄ vsus fuerit gladio. Jlle autē vtit̄ gladio q̄ nulla supioritate aut legitima ptāte vel iubēte vel cōcedēte ī sanguinē alic⁹ armat̄. Nā vtiqꝫ dn̄s iusserat vt ferrū discipuli e⁹ ferrēt: sed nō iusserat vt ferirēt. Quid ergo īdignū si petr⁹ post hoc peccatū factus ē pastor eccle. sic̄ fecit moyses post percussum egyptū fact⁹ ē rector synagoge. Uterqꝫ eni nō detestabili īmanitate sed emēdabili animositate regulā excessit: vterqꝫ odio īprobitatis alienē: sed ille fraterno: iste dn̄ico l; adhuc carnali tamē amore peccauit. HYLA. Sed nō oībus gladio vtētibus mors solet eē p gladiū: nā plures aut febris aut ali⁹ accidēs casus absumit q̄ gladio aut iudicij officio aut resistendi latronib⁹ necessitate sūt vsi. Et si sm̄ sniam eius ois gladio vtēs gladio pimeret̄: recte ad necē eorū gladi⁹ exigebatur qui eodē vtebant̄ ad facinus.

HIERO. Quo ergo gladio pibit quicunqꝫ gladiū sumpserit? Jllo nempe qui igne⁹ vertit̄ ante paradisum: ꝛ gladio spūs qui in dei describit̄ armatura. HYLA. Recōdi ergo gladiū pcipit dn̄s: quia eos n̄ hūano: sed oris sui gladio esset peremptur⁹. REMI. Uel aliter: Qui gladio vtit̄ ad occidēdū hominē: ipe sue pri⁹ malicie morit̄ gladio. CHRY. in ho. Nō solū autē mitigauit discipulos p cōminationē pene: sed etiā ostēdendo ꝙ volūtarie hoc sustinebat. vnde sequitur: An putas quia non possum rogare patrem meum: ꝛ exhibebit mihi modo plus q̄ꝫ. xij. legiones angeloꝝ? Quia multa humane īfirmitatis ostenderat: non videretur credibilia dicere: si dixisset ꝙ eos perdere posset. Et ideo dicit: An putas quia non possum. HIERON. Quasi diceret: Nō īdigeo duodecim apostoloꝝ auxilio: etiā si oēs me defenderēt: qui possum habere. xij. le

giones angelorū. Una legio apud veteres sex milibus hoim cōplebat̄. de .xij. ergo legiōib⁹ .lxxij. milia angelorū fuit: in quot gētes hoim lingua diuisa est ORIGE. Ex hoc aūt demōstrat̄: qm̄ fm̄ similitudinē legionū militie mūdialis sunt ⁊ angelorꝫ legiones militie celestis militātiū ↄtra legiones demonū. militia enī hoīs omīs ꝑpter aduersarios intelligit̄ cōstituta. Nō aūt quasi indigēs auxilio angelorū hoc dicebat: sed fm̄ estimationē petri volētis ei auxiliū ferre. Magis enī angeli op⁹ habent auxilio vnigeniti filij dei: q̄ ipe illorū. REMI. Possum⁹ etiā intelligere ꝑ angelos romanorū exercitū: cū tyto .n. ⁊ vespasiano omēs līgue aduersus iudeā surrexerūt: ⁊ impletū est: Quia pugnabat ꝑ eo orbis terrarū cōtra insensatos. CHRY. in home. Nō solū aūt ꝑ hoc timorē discipulorū euacuat: sed etiā ꝑ hoc q̄ scripturas in mediū introducit dicēs: Quō ḡ implebunt̄ scripture: q2 sic oꝫ fieri? HIE. Hec sn̄ia ꝓmptū ad patiendū demōstrat animū: q̄ frustra prophete cecinerit: nisi dominus eos vera dixisse sua passione assereret.

¶ In illa hora dixit iesus turbis: Tanq̄ ad latronē existis cū gladijs ⁊ fustib⁹ ↄp̄hēdere me. Quotidie apud nos sedebā docēs in tēplo: ⁊ nō me tenuistis. Hoc aūt totū factuꝫ est ut adiplerēt̄ scripture ꝓphetarꝫ. Tūc discipuli omēs relicto eo fugerūt. At illi tenētes iesū duxerūt ad cayphā p̄ncipem sacerdotū: ubi scribe ⁊ seniores cōuenerāt. Petr⁹ autē seq̄bat̄ eū a lōge: usq3 in atriū p̄ncipis sacerdotū. Et ingressus intro: sedebat cū ministris ut uiderꝫ finē.

¶ ORIGE. Postq̄ dixit petro: Recōde gladium tuū quod est patiētie: postq̄ etiā auriculā restituit amputatā: sicut alter dicit euāgelista: q̄ summe benignitatis initiū fuerat ⁊ diuine virtutis: subditur In illa hora dixit iesus turbis. vt si preterita beneficia nō recordātur vel presentia recognoscāt: Tāq̄ ad latronē existis cum gladijs ⁊ fustib⁹ cōprehēdere me. REMI. Ac si diceret: Latronis officiuꝫ est nocere ⁊ latitare. ego vero nemini nocui: ſꝫ plures sanaui: ⁊ in synagogis semꝑ docui. Et hoc est quod subditur: Quotidie apud vos sedebā in templo docens: ⁊ nō me tenuistis. HIERO. Quasi diceret: Stultū est eū cum gladijs ⁊ fustib⁹ querere qui vltro se vestris tradet manibus: ⁊ in nocte quasi latitantē per proditorē inuestigare qui quotidie in tēplo doceat. CHRY. in home. Ideo autē eum in templo nō tenuerūt: quia nō ausi erāt ꝑpter turbā propter quod ⁊ domin⁹ foras exiuit: vt ex loco ⁊ tēpore daret eis aptitudinē se capiēdi. Ex hoc ergo docet quoniā nisi volūtarius permisisset: nequaq̄ euꝫ capere valuissent. Deinde euāgelista questiōem soluit: propter quid dominus capi voluit: cuꝫ subdit: Hoc autem totum factū est vt adimplerētur scripture prophetarū. HIERO. Foderunt man⁹ meas ⁊ pedes meos. Et alibi: Sicut ouis ad victimam ductus est. Et in alio loco: Ab iniquitatib⁹ populi mei duct⁹ est ad mortē. REMI. Quia enī omnes prophete predixerūt christi passiōeꝫ: ideo nō posuit fixum testimoniū: sed generaliter dicit impleri vaticinia omniū prophetarū. CHRY. in home. Discipuli autē qui quādo detētus est dominus permāserūt: quādo locut⁹ est hec ad turbas: fugerūt. vnde sequitur: Tunc discipuli omnes relicto eo fugerūt. sciebāt enim quoniā iam non erat possibile effugere eo se volūtarie illis tradēte. REMI. In hoc tamen facto demōstratur fragilitas apostolorū. qui enī de ardore fidei promiserat se mori cum eo, iste nūc timore fugiūt immemores sue promissiōis. qō etiā videm⁹ impleri in his qui ꝓ amore dei magna se promittunt facturos: ⁊ postmodū nō implent: non tamē desperare debēt: sed cum apostolis resurgere: ⁊ per penitētiā resipiscere. RABA. Mystice autē sicut petr⁹ qui culpā negatiōis penitētie lachrymis abluit: recupatōem eoꝝ ostēdit: qui a martyrio labunt̄: ita ceteri discipuli fugiētes cautelam fugiēdi docent eos qui se min⁹ idoneos ad tolerandā supplicia sentiūt. Sequit̄: At illi tenētes iesū duxerūt ad cayphan p̄ncipem sacerdotū. AVG. de q̄ne. euā. Sed tamē p̄mo ad annā duct⁹ est socerū cayphe sicut iohānes dicit: Duct⁹ est aūt ligatus cū adessent in illa turba tribun⁹ ⁊ cohors: vt iohānes cōmemorat. HIERO. Refert autē iosephus istum cayphan vnius tm̄ anni pontificatū precio redemisse: cuꝫ tamen moyses deo iubente ꝑcepe rit: vt pontifices patribus succederent: ⁊ generationis in sacerdotibus series texeretur. non ergo mirum est si iniquus pontifex inique iudicet. RABA. Conuenit etiam actōni chaypha .i. inuestigator vel sagax ad implendā suam nequitiam vel vomens ore: quia impudens fuit ad proferendū mendacium: ⁊ ad perpetrādum homicidiū. Ideo auteꝫ illuc eum adduxerūt: vt cum consilio omīa facerēt vnde sequitur: Ubi scribe ⁊ seniores cōuenerant. ORIGE. Ubi cayphas est princeps sacerdotum illic cōgregantur scribe .i. litterati: qui presunt littere occidenti: ⁊ seniores non in veritate: sed in vetustate littere. Sequitur: Petrus autē sequebat̄ eum a lōge. Non enim poterat de proximo eum sequi: sed de lōginquo: nec tamē omnino recedēs ab eo. CHRY. in ho. Mult⁹ enī erat feruor petri: qui cū alios fugiētes vidisset: nō fugit: sed stetit ⁊ intrauit Si aūt ⁊ iohānes intrauit: tamē not⁹ erat p̄ncipi sacerdotū. Longe autē sequebat̄: quia erat dn̄ꝫ negaturus. REMI. Neq3 enim negare potuisset si domino proximus adhesisset. Per hoc etiā significat̄ q̄ petrus dn̄m ad passiōem euntē erat secutur⁹ .i. imitaturus. AVGV. de cōcor. euange. Significatur etiam ecclesiam secuturaꝫ quidem hoc est imitaturam passiōes domini: sed lōge differēter. ecclesia .n. pro se patitur: at ille pro ecclesia. Sequitur: Et īgressus intro sedebat cum ministris: vt videret finem.

HIERONY. Uel amore discipuli: vel humana curiositate scire cupiebat quid iudicaret de domino pōtifex: vtrum eum neci addiceret: an flagellis cesum dimitteret.

Pricipes aūt sacerdotū: ⁊ oē cōsiliū q̄rebāt falsū testimoniū ↄtra iesū: ut cū morti traderēt: ⁊ nō iuenerūt: cū multi falsi testes accessissent Nouissime autē uenerūt duo falsi testes ⁊ dixerūt: Hic dixit: Possū destruere tēplū dei: ⁊ post triduum reedificare illud. Et surgēs p̄nceps sacerdotum ait illi: Nihil rn̄des ad ea q̄ isti aduersū te testificāť? Jesus aūt tacebat. Et p̄nceps sacerdotuz ait illi: Adiuro te p̄ deū uiuū: ut dicas nobis si tu es christ' fili' dei. Dicit illi iesus: Tu dixisti. Uerūtamē dico uobis: āmodo uidebitis filiuz hois sedētē a dextris uirtutis dei: ⁊ uenietē in nubib' celi. Tūc p̄nceps sacerdotū scidit uestimēta sua dicēs Blasphemauit. Quid adhuc egemus testib'? Ecce nūc audistis blasphemiā. Quid uobis uideť? At illi rn̄dētes dixerūt: Reus est mortis. Tunc expuerūt in faciē eius: ⁊ colaphis eū cederūt. alij autē palmas in faciem eius dederūt dicētes: ꝓphetiza nobis christe: qs ē q te p̄cussit?

¶ CHRY. in ho. Cōgregatis p̄ncipib' sacerdotū: ⁊ ota pestilētie ↄuēticula: volebāt suis insidijs iudicij formā iponere. vn̄ diciť: Pri. aūt sacer. ⁊ oē cōsi. quere. fal. testi. cōtra ie. vt eū mor. traderēt. Sed q̄ fictū erat iudiciū: ⁊ oīa tumult' ⁊ turbatōis plena: manifestať p̄ hoc qđ subdiť: Et nō inue. cū mľ. falsi testes accessissēt. ORIGE. Falsa enī testimonia tūc locū habēt: qn̄ cū calore aliquo ꝓferūť. Sz nec color inueniebať qui posset cōtra iesum adiuuare mēdacia: q̄uis eēnt multi grām tribuere volentes p̄ncipib' sacerdotū: qđ maximā laudē exhibet iesu: qui sic oīa irrep̄hēsibiľr dixit ⁊ fecit: vt nullā verisimilitudinē inuenirēt in eo rep̄hēsiōis ⁊ mali ⁊ mľti astuti. Sequiť: Nouissime aūt vene. du. fal. testes ⁊ dixe. hic dixit: pos. destru. tē. dei: ⁊ post tri. ree. illđ. HIERO. Quō aūt falsi testes sunt: si ea dicunt q̄ dn̄m dixisse legim'? Sed falsus testis est qui nō eodē sensu dicta intelligit: quo dicūť. dn̄s enī dixerat de tēplo corpis sui: sed in ip̄is verbis calūniaňť: vt paucis additis vel mutatis quasi iustā calūniā faciant. Saluator dixerat: Soluite tēplū hoc. isti commutāt ⁊ aiūt: Possum destruere templū dei. Uos inquit soluite: nō ego: quia illicitū est vt nobisip̄is inferam' manus. deinde illi vertūt: Et post triduuz reedificare illud: vt prop̄e de tēplo iudaico dixisse videretur. dn̄s autē vt ondēret animale ⁊ spirāis templū dixerat: Et ego in triduo resuscitabo illud. aliđ est edificare aliud suscitare. CHRY. in home. Sz quare nō attulerūt in mediū accusatōem de solutione sabbati? quia multotiēs eos sup̄ hoc cōfutauerat. HIERO. Ira aūt p̄ceps ⁊ impatiēs nō inueniēs calūnie locū: excutit de solio pōtificē: vt vesaniam mētis motu corpis demōstraret. vnde sequiť Et sur. p̄nceps sacer. ait illi: Nihil respōdes ad ea q̄ isti aduer. te testificanť? CHRY. in homeľ. Hoc aūt dixit volēs ab eo inexcusabilē respōsiōem elicere: vt ex ip̄a eum caperet. Jnutilis aūt erat excusationis respōsio: nullo eam exaudiēte. Et ideo sequiť: Jesus aūt tacebat. Etenī solū figura iudicij ibi erat in veritate autē latronū erat incursus sicut in spelunca: ⁊ ideo silet ORIGE. Ex hoc aūt loco discimus cōtēnere calūniantiū ⁊ falsorū testiū voces: vt nec respōsione dignos eos habeam' qui nō conuenientia dicūt aduersus nos: maxime vbi maius est: libere ⁊ fortiter silere: q̄z defēdere sine vllo ꝓfectu.

HIERO. Sciebat enī quasi deus quicqđ dixissz torquēdū ad calūniā. Quāto ergo iesus magis tacebat ad indignos respōsiōe sua falsos testes ⁊ sacerdotes impios: tātomagis pōtifex furore supat' euz ad respōdendū ꝓuocat: vt ex qualibet occasiōe sermonis locū inueniat accusandi. vn̄ sequiť: Et prin. sacer. ait illi: Adiuro te p̄ deū viuū vt di. no. si tu es christ' filius dei. ORIGE. Jn lege quidē adiurandi vsum aliquotiēs inuenim'. estimo autē quoniā nō oportet vt vir qui vult sm̄ euangeliū viuere adiuret alterū. Si enī iurare nō licet nec adiurare: sed ⁊ qui respicit iesum imperantē demonib' ⁊ potestatez dantē discipulis super demonia: dicet q̄ sm̄ potestatē datam a saluatore nō est adiurare demōia. Princeps autē sacerdotū peccatū faciebat insidiās iesu: ⁊ ideo imitabať ꝓpriū patrē: qui bis dubie interrogauit saluatorē: Si tu es christ' fili' dei. vnde quis recte dicere potest quoniā dubitare de filio dei vtrū ip̄e sit christ': opus diaboli est. Non decebat autē dominū ad adiuratōez p̄ncipis respōdere sacerdotū quasi vim passum: ꝓpter quod nec denegauit se filiū dei esse: nec manifeste ↄfessus est. vn̄ sequiť: Dicit illi iesus: tu dixisti. Nō. n. erat dign' christi doctrina: ꝓpterea nō eū docet: sed verbū oris ei' accipiēs: in redargutōem ip̄i' cōuertit. Sequiť: Uerūtamē dico vo. ammo. vide. filiū homi. sedē. a dex. virtutis dei. Uidetur mihi quoniā firmitatē quandam regalez significat sessio filij hominis. iuxta virtutē ergo dei qui sol' est virt' fundat' est qui accepit omnē potestatē a patre sicut in celo ⁊ in terra. Erit aūt quādo hāc fundatōem videbūt etiā aduersarij q̄ a t̄pe dispēsatōnis incepit impleri. Uiderūt enī ei' discipuli eū resurgentē a mortuis ⁊ p̄ hoc viderūt eū fundatū ad dextrā virtutis. Uel q: sm̄ lōgitudinē sempiternā que est apud deū a ↄstōe mūdi vsq̄ ad finē est vn' dies. Nihil ergo mirū q̄ h̄ dicit saluator: Ammodo. spaciū est breuissimū vsq̄ ad finē ostēdēs. ⁊ nō solū sedētē eū ad dextrā virtutis visuros prophetabat: sed etiam venientē in nubib' celi. vnde sequiť: Et veni. in nubibus celi. He nubes sunt ꝓphete ⁊ apostoli christi: quib' mādat pluere cum oportet: ⁊ sunt nubes celi non transeūtes: q̄si

portantes imaginem celestis: ⁊ digne sunt vt sint sedes dei quasi heredes dei ⁊ coheredes christi.

HIERO. Pōtificē autē de solio sacerdotali furor excusserat: eadē rabies ad scindēdū vestes ꝓuocat. vnde sequit̄: Tūc p̄nceps sacerdo. scidit vestimēta sua dicēs: Blasphemauit. Consuetudinis enī iudaice est: ꝙ cū aliquid blasphemiū ⁊ quasi contra deū audierit: scindāt vestimēta sua. CHRY. i home. Hoc igit̄ fecit vt accusatōnem redderet grauiorē: ⁊ quod verbis dicebat: factis extolleret. HIE. Per hoc autē ꝙ scidit vestimēta sua: ostēdit iudeos sacerdotalē gloriā ꝑdidisse: ⁊ vacuā sedē habere pōtificis. Dum enī vestē sibi discidit: ipm̄ quo tegebatur velamētū legis abrupit. CHRY. in homelia: Cum ergo scidisset vestimēta sua: nō fecit sentētiaꝫ a seipso sed ab alijs eam exquirit dicēs: Quid vobis videt̄? Sicut in cōfessis peccatis ⁊ blasphemia manifesta fieri solet: ⁊ quasi cogēs ⁊ violentiā inferēs ad sentētiā ꝓferēdā preuenit auditorē dicēs: Quid adhuc egemꝰ testibus? Ecce nūc audi. blasphemiā. Que aūt fuit illa blasphemia? Etenī ante eis cōgregatis dixerat: Dixit dominꝰ dn̄o meo: sede a dextris meis: ⁊ interp̄tatꝰ est eis ⁊ siluerūt: nec decetero cōtradixerūt: qualiter ergo nūc qđ dictū est blasphemiam vocāt? Sequit̄: At illi respōdētes dixerunt: Reus est mortis. Ipsi accusantes: ipsi discutientes: ipsi īsaniam ꝓferētes. ORIGE. Quātū putas fuit erroris: ipsam p̄ncipalē omniū vitā reā mortis ꝓnūciare: ⁊ ꝑ tantorū resurgētiū testimonia: nō respicere fontē vite de quo in oēs resurgētes vita fluebat.

CHRY. in home. Ut aūt venatōem inuenientes ita suam demōstrabāt ebrietatē: ⁊ insania ferebāt̄. Sequit̄. Tūc expue. in fa. eius ⁊ cola. eū ceciderūt.

HIERO. Ut cōpleret̄ quod dictū est: Dedi maxillā meā alapis: ⁊ faciē meā nō auerti a cōfusione sputorū. Sequit̄: Alij aūt pal. in faci. eiꝰ dede. dicē. Prophetiza no. christe: quis est qui te percussit?

GLO. In cōtumeliā enī hoc dicit̄: qui se ꝓphetā haberi voluit a populis. HIERO. Stultū auteꝫ erat verberātibꝰ respōdere ⁊ ꝓphetare cedētē: cum palam ꝑcutiētis insania videret̄. CHRY. i home. Attēde aūt ꝙ euāgelista cū summa diligētia que vident̄ esse exprobratissima exponit: nihil occultans aut verecūdans: sed gloriā existimās maximā dominatorē orbis terrarū pro nobis talia sustinere. Hoc aūt legamꝰ cōtinue: hoc nostre mēti inscribamus ⁊ in his gloriemur. AVGV. de questi. euāg. Quod autem dictū est: Expuerūt in faciē eius, significauit eos qui p̄sentiā gratie eius respuūt. Item tanq̄ȝ colaphis euꝫ cedūt: qui ei honores suos preferūt. Palmas in faciē eius dant: qui perfidia cecati: eum nō venisse affirmāt: tanq̄ȝ presentiā eius exterminātes ⁊ repellētes.

Petrus uero sedebat foris in atrio: ⁊ accessit ad euꝫ una ancilla dicens: Et tu cū iesu galileo eras. At ille negauit corā omnibꝰ dicēs: Nescio quid dicis. Exeūte autē illo ianuam: uidit eū alia ancilla: ⁊ ait his qui erant ibi: Et hic erat cū iesu nazareno. Et iterū negauit cum iuramēto: quia nō noui hominē. Et pꝰ pusillū accesserūt qui stabāt ⁊ dixerunt petro: Uere tu ex illis es. Nā ⁊ loq̄la tua manifestū te facit. Tūc cepit detestari ⁊ iurare: quia nō nouisset hominē. Et continuo gallus cātauit. Et recordatus est petrus uerbi iesu quod dixerat: p̄usq̄ȝ gallus cātet: ter me negabis. Et egressus foras fleuit amare.

AVGV. de con. euā. Inter p̄dictas dn̄i cōtumelias trina negatio petri facta est: quā nō oēs euangeliste eodē ordine narrāt. Lucas eīȝ explicat prius tētatōem petri: tūc demū cōtumelias dn̄i. Sȝ mattheus ⁊ marcꝰ eas p̄mo cōmemorāt: ⁊ deinde petri tentatōem. Sic enī hic sequit̄: Petrꝰ vero sedebat foris in atrio. HIERO. Foris sedebat vt videret exitū rei: ⁊ nō appropiquabat iesu: ne ministris aliqua suspicio nasceret̄. CHRY. in homel. Et qui quādo detentū magistrū vidit solū: ita efferbuit vt gladiū euaginauerit: ⁊ auriculā absciderit: quando cōtumelias christi audiuit negator efficitur: ⁊ vilis puelle minas non sustinet. Sequit̄ enī: Et accessit ad eum vna ancilla dicēs: Et tu cū iesu gali. eras.

RABA. Quid sibi vult quia p̄ma eū ꝓdit ancilla cū viri magis euꝫ potuerit recognoscere: nisi ꝙ iste sexus peccare in nece dn̄i videret̄: vt eius passiōe redimeret̄. Sequit̄: At ille negauit corā omnibꝰ dicēs Nescio quid dicis. Palā coram omnibꝰ negauit: quia se manifestare expauit qđ dicebat̄ se nescire: respondit: quia pro saluatore adhuc mori noluit.

LEO papa in ser. de pas. Ob hoc aūt sicut apparet hesitare permissus est: vt in ecclesie p̄ncipe remediū penitētie conderet̄: ⁊ nemo auderet de sua virtute confidere: quādo mutabilitatis periculū: nec btūs petrus potuisset euadere. CHRY. in home. Non solum autē semel sed et secūdo ⁊ tertio negat ī breui tempe. vnde sequit̄: Exeūte aūt eo ianuā: vidit eū alia ancilla ⁊ ait his qui erāt ibi: Et hic erat cū iesu nazareno. AVGV. de con. euāge. Intelligit̄ autē ꝙ postq̄ȝ exiit foras cum iam semel negasset gallus cātauit primū quod marcus dicit. CHRY. in home. Ut ostēdat ꝙ neq̄ȝ vox galli eum a negatōe detinuit: neq̄ȝ in memoriā sue promissiōis reduxit.

AVGV. de concor. euange. Non autē foris ante ianuam iterum negauit: sed cum redisset ad focū neq̄ȝ enī iam exierat ⁊ foris eum vidit altera ancilla: sed cum exiret eum vidit. i. cum surgeret ⁊ exiret animaduertit: ⁊ dixit his qui erant ibi. i. qui simul aderāt ad ignem in atrio: Et hic erat cum iesu nazareno. Ille autē qui foras exierat: hoc audito regressus est: vt se quasi purgaret negando. Uel quod est credibilius: non audiuit quod de eo dictum fuerat cum foras exiret: et posteaq̄ȝ rediit quod dictuꝫ est ei quod lucas commemorat. Sequitur: Et iterum

negauit cum iuramēto: quia non noui hominē.

HIE. Scio quosdā pio affectu erga apostolū petrū locū hūc ita interptatos: vt dicerēt petrū hominem negasse: nō deū: ⁊ esse sensum: Nescio hoīem. quia scio deū. Hoc ꝗ̄ friuolū sit: prudēs lector itelligit. si enī iste nō negauit: ergo mētitꝰ est dominus qui dixerat: Ter me negabis. RAB. In hac aūt negatōe petri dicimꝰ nō solū abnegare christū: qui dicit eū non esse christū: sed qui eū scit negat se esse christianū. AVG. de cō. euāg. Nūc iam de tertia negatōne inspiciamꝰ. Sequit enī: Et post pusil. accesserūt qui sta. ⁊ dixe. petro: Uere ⁊ tu ex illis es. Lucas aūt dicit: Interuallo facto quasi hore vniꝰ et cum cōuicit. cō. equēter adiūgit: Nā ⁊ loquela tua manifestū te facit. HIE. Nō quo alteriꝰ sermōis eēt petrꝰ aut gētis externe: omēs quippe hebrei erāt et qui arguebāt: ⁊ qui arguebat: sed quo vnaqueq; puīcia habz ꝓprietates suas ⁊ vernaculū loquēdi sonū vitare nō possit. REMI. Uide aūt ꝗ̄ sint noxia prauorū hoīm colloquia: ipa quippe coegerunt petrū negare dnm: quē prius cōfessus fuerat esse dei filiū. Sequit enī. Tūc cepit detestari ⁊ iurare: quia nō nouisset hoīem. RABA. Nota quia pmū ait Nescio quid dicis. scdo cum iuramēto negat. tertio cepit detestari ⁊ iurare: quia nō nouit hominē. Perseuerare quippe in peccato dat incremētū scelerū: ⁊ quia minima spernit: cadit in maiora. REMI. Spiritaliter aūt per hoc ꝙ petrꝰ ante pmū galli cantū negauit: illi designāt qui ante christi resurrectōem nō credebāt eū esse deū eiꝰ morte turbati. Per hoc aūt ꝙ post galli cantum negauit: illi designātur qui in vtraq; dnī nām ⁊ sm deū ⁊ sm hominē errant. Per primā aūt ancillā designat cupiditas: per secundā carnalis delectatio: per illos qui astabant demones intelligūtur: his enī trahuntur hoīes ad christi negatōem. ORIGE. Uel p pmā ancillā intelligit synagoga iudeorū: qui frequēter compulerūt denegare fideles: per secundā congregatio gentiū: qui etiā persecuti sunt christianos: p tertiā stātes in atrio ministri heresum diuersarū.

AVGV. de que. euan. Ter etiā petrꝰ negauit: nā ⁊ error hereticorū de christo tribꝰ generibꝰ terminatur. Aut enī ex diuinitate: aut humanitate: aut de vtroq; fallunt. RAB. Post tertiā aūt negatōnē sequit galli cantꝰ: ⁊ hoc est quod subdit: Et cōti. gallus cātauit. Per quē doctor ecclesie intelligit qui somnolētos increpans ait: Euigilate iusti: ⁊ nolite peccare. Solet aūt sacra scriptura sepe meritū causarū per statū designare temporū. vnde petrꝰ qui media nocte peccauit: ad galli cantū penituit. vnde sequit: Et recordatꝰ est petrꝰ verbi iesu quod dixerat: Priusq; gallus cantet: ter me negabis. HIERO. In alio euāgelio legimꝰ ꝙ post negatōnem petri ⁊ galli cantū respexit saluator petrū: ⁊ intuitu suo eū ad amaras lachrymas ꝓuocauit: non enī fieri poterat vt in negatōis tenebris pmaneret: quē lux respexerat mūdi. vnde ⁊ hic sequit: Et egressus foras fleuit amare. In atrio enim cayphe sedēs nō poterat agere penitentiā. vnde foras egredit de impiorū cōsilio vt pauide negatōis sordes amaris fletibꝰ lauet.

LEO papa: Felices o apostole sancte lachryme tue: que ad diluendā culpā negatiōis: virtutē sacri habuere baptismatis. Affuit enī dextra domini iesu christi: qui labentē te priusq; deciperis: ⁊ firmitatem standi in ipo cadēdi piculo recepisti. cito itaq; ad soliditatē rediit petra: tanq; recipiēs fortitudinē vt qui tūc in christi expauerat passione: in suo post supplicio nō timeret: sz cōstās pmaneret. XXVII

Mane autē facto: cōsiliū inierūt oēs pncipes sacerdotū ⁊ seniores populi aduersus iesum: ut eū morti traderēt. Et uictū adduxerūt eū: ⁊ tradiderūt pōtio pilato presidi. Tūc uidēs iudas qui eū tradidit ꝙ dānatus eēt: penitētia ductus retulit trigita argenteos pncipibꝰ sacerdotū ⁊ senioribus dicēs: Peccaui: tradēs sanguinē iustū. At illi dixerūt: Quid ad nos? Tu uideris. Et proiectis argēteis in templo recessit: ⁊ abiens laqueo se suspendit.

AVGV. de con. euange. Cōtexuerat superius euangelista narratiōez in his que cū domino acta sunt vsq; ad mane. Sed postea rediit ad narrandā petri negatōem: qua terminata rediit ad mane: vt inde cetera cōtexeret. Et hoc est quod dicit: Mane autē facto consiliū inierunt omnes pncipes sacerdotū ⁊ seniores populi aduersus iesum: vt eum morti traderēt. ORIGE. Putātes per mortem extīguere eius doctrinā ⁊ fidem apud eos qui crediderūt in eum quasi in filiū dei. Talia autē consiliantes: alligauerūt iesum soluentē a vinculis. vnde sequitur: Et vinctū adduxerūt eum: ⁊ tradiderūt pōtio pilato presidi. HIERO. Uide sollicitudinem sacerdotū in malum. tota nocte vigilarūt vt homicidium facerēt: ⁊ vinctum tradiderūt pilato. Habebant enim hunc morem: vt quē adiudicassent morti: ligatū iudici traderēt. RABA. Attamē notandum ꝙ non tūc primū ligauerūt: sed mox comprehensum in orto: vt iohānes declarat. CHRY. in home. Ideo autē eum non occulte interfecerūt: qa nō habebāt eius glorie detrahere. multi enī eū ad mirabātur: ⁊ propter hoc studuerūt publice et coram hominibus eum occidere: ⁊ ideo ad presidē eū duxerūt. HIERO. Uidens autē iudas dominum adiudicasse morti: preciū retulit sacerdotibꝰ: quasi in potestate sua esset persecutorū immutare sententiam. vnde sequitur: Tunc videns iudas qui tradidit eum ꝙ damnatus esset: penitētia ductus: retulit trigita argēteos pncipibꝰ sacerdotū ⁊ senioribus populi dicēs: Peccaui: tradēs sanguinē iustum.

ORIGE. Respōdeant mihi qui de naturis quasdā fabulas introducūt: vnde ē ꝙ iudas cognoscēs peccatū suū dixit: Peccaui tradēs sanguinē iustū: nisi ex bona plātatōe mētis ⁊ seminatōe virtutis: q̄ seminata est in q̄libet rōnali aīa: quā non coluit iudas: ⁊ iō cecidit in tale petū. Si aūt nature parētis

est aliquis hominū: magis huius nature fuit iudas
Et siquidē post resurrectōem christi hoc dixisset iu
das: forsitā erat dicēdū qm̄ cōpulit eū penitere de
peccato ipa virt⁹ resurrectōis. Nūc aūt vidēs eum
traditū esse pilato penituit: forsitan recordat⁹ q̄ fre
quēter iesus dixerat de sua resurrectōe futura. For
sitā ꝛ sathanas qui ingressus in eū fuerat: pñto fuit
ei donec iesus tradereť pilato. Postq̄ꝫ aūt fecit qḋ
voluit recessit ab eo: quo recedēte pniam capē po/
tuit. Sed quō vidit iudas qm̄ cōdēnat⁹ est: nōduꝫ
eni a pilato fuerat interrogat⁹: forsitā dicet aliq̄s
qm̄ ꝯsiderat ōe mētis sue vidit exitū rei ex eo ꝙ tra/
ditū aspexit. Ali⁹ āt dicet: qm̄ qḋ scriptū ē: Uidēs iu
das qꝛ ꝯdēnat⁹ est. ad iudā referť: tūc eni sensit ma/
lū suū: ꝛ intellexit se ꝯdēnatū. LEO pa. Dicendo
eni: Peccaui tradēs sanguinē iustū. in impietate sue
pfidia pstitit: qui iesum nō dei filiuꝫ: sed nr̄e tm̄mō
ꝯditōis hoiem: etiā inter extrema mortis sue picula
credidit: cui⁹ flexisset miam si eius oīpotētiā nō ne
gasset. CHRY. in home. Uide aūt qm̄ pniaꝫ agit
qm̄ cōpletū est ꝛ finē accepit peccatū. Nō eni pmit
tit diabol⁹ eos qui nō vigilāt videre malū anq̄ꝫ pfi
ciāt. Sequiť: At illi dixerūt: Quid ad nos: tu videris
Ac si dicāt: Quid ad nos ptinet si iust⁹ ē: tu videris
.i. op⁹ tuū quale sit manifestabiť. Quidā aūt cōiun
ctim voluerūt legere hec verba vt sit sensus: cui⁹ esti
matōis deputaris apud nos qui eū quē tradidisti:
iustū cōfiteris: ORIG. Recedēte autē ab aliquo
diabolo: obseruat tēpus iterū: ꝛ postq̄ꝫ cognouerit ꝛ
ad scdm̄ peccatū induxerit: obseruat etiā tertie de/
ceptōis locū. Sicut ille qui pmo vxorē pris habuit
de h̄ malo postea penituit. Sed postea diabol⁹ vo
luit hācipaꝫ tristiciā exaggerare vt ipa tristicia abū
dātior facta absorberet tristātē. Silr̄ aliq̄d factuꝫ ē
in iuda. Postq̄ꝫ. n. penituit nō seruauit cor suū: sed
suscepit abūdantiorē tristiciā a diabolo sibi submis
sam: qꝛ voluit eū absorbere. vn̄ sequiť: Et abiēs laq̄o
se suspēd. ē. Si aūt locū pnie req̄sisset: ꝛ tps pnie ob
seruasset: forsitā inuenisset eū qui dixit: Nolo mor/
tē pctōris. Uel forte existimauit puenire magistruꝫ
moriturū: ꝛ occurrere ei cum aīa nuda vt cōfitēs ꝛ
depcās miam mereret: nec vidit qꝛ nō cōuenit ser
uū dei seipm̄ expellere de hac vita: sed expectare dei
iudiciū. RABA. Suspēdit aūt se laq̄o: vt se ondē
ret celo terreq̄ꝫ perosum. AVG. de ques. no. ꝛ ve.
testa. Sed occupatis pncipib⁹ sacerdotū ad necem
dn̄i a mane vsq̄ꝫ ad horā nonā quō iudeis retulisse
preciū sanguinis qḋ accepat ante crucē dn̄i pbať
ꝛ dixisse illis i tēplo: peccaui ꝙ tradideri sanguineꝫ
iustū: cū cōstet oēs pncipes ꝛ seniores aū passiōem
dn̄i nō fuisse in tēplo. Quippe cū in cruce posito in
sultarent ei. Nec. n. fide pōt pbari: qꝛ ante passionē
dn̄i relatū est cū sint mlťa que ante facta pbātur: ꝛ
nouissima ordināť. Sed ne forte post horā nonaꝫ
factū sit: vt vidēs iudas occisuꝫ saluatorē: ꝛ ob hoc
velū tēpli scissum: terrā tremuisse: saxa fissa: elemēta
cōterrita: ipo metu corrept⁹ doluerit. Sed post ho/
ram nonā occupati erāt vt existimo seniores ꝛ pn/
cipes sacerdotū ad celebratōnem pasche. Sabbato
aūt sm̄ legē nō licet nūmos portare: ac p hoc non
ē probabile apud me quo die immo tēpore laqueo
vitam finierit iudas.

Principes autē sacerdotū acce
ptis argēteis dixerūt: Nō licet eos
mittere in corbonā: quia preciū san
guinis est. Cōsilio aūt īito: emerūt
ex illis agrū figuli in sepulturā pere
grinorū: ppter hoc vocat⁹ est ager
ille acheldemach: hoc est ager sāgui
nis: vsq̄ꝫ in hodiernū diē. Tunc im
pletū est quod dictū est p hieremiā
pphetā dicētē: Et acceperūt trigi
ta argēteos pciū appciati quē appre
ciauerūt a filijs isrl̄: ꝛ dederūt eos i
agrū figuli: sicut ꝯstituit mihi dn̄s.

CHRY. in home. Quia pncipes sacerdotū noue
rant ꝙ occisiōem emerāt a propa cōsciētia cōdem
nati fuerūt: ꝛ ad hoc ostēdendū subdit euāgelista.
Pricipes aūt sacerdotū acceptis argēteis dixerunt
Non licet eos mittere in corbonā: quia preciū san
guinis est. HIE. Uere culicē liquētes ꝛ camelum
glutiētes. si eni ideo non mittūt pecuniā in corbo
nā hoc est in gazophylatiū ꝛ dona dei: quia pciuꝫ
sanguinis est: cur ipe sanguis effundiť: ORIG.
Uidebāt autē quoniā circa mortuos magis eaꝫ pe
cuniā cōueniebat expendi que preciū sanguis erat.
Sed quia ꝛ inter loca mortuorū sunt differētie: vsi
sunt precio sanguinis iesu ad cōparationē agri fi/
guli alicuius: vt in eo pegrini sepeliant: non sm̄ vo
tum suū in monumētis paternis. vnde sequiť: Cōsi
lio aūt inito emerūt ex illis agrū figuli in sepulturā
peregrinorū. AVG. in ser. de ce. do. Prouidentia
aūt dei factū puto vt preciū saluatoris nō peccato
ribus sumptū prebeat: sed peregrinis requiē submi
nistret: vt iam exinde christ⁹ ꝛ viuos sanguinis sui
passione redimat: ꝛ mortuos preciosa passiōe susci/
piat. Precio ergo dominici sanguinis ager figli cō
parať. Legim⁹ in scripturis ꝙ toti⁹ generis hūani
salus redempta sit sanguine saluatoris. Ager ergo
iste mundus hic totus est. Figulus autē qui mun/
di possit habere dominatū: ipse est qui vascula cor/
poris nostri fecit de limo. Istius itaq̄ꝫ figuli ager
christi sanguine emptus est: peregrinis inquaꝫ qui
sine domo patria ꝛ toto orbe exules iactabanť: re/
quies christi sanguine prouideť. Istos autē pegri/
nos esse dicimus deuotissimos christianos: qui re/
nunciantes seculo: nihil possidētes in mundo: in
christi sanguine requiescūt. Sepultura enim chri/
sti nihil aliud est q̄ꝫ requies christiani. Consepulti
enim sumus: sicut ait apostolus cuꝫ illo per baptis/
mum in morte. Nos ergo peregrini in hoc mundo
sumus: ꝛ tanq̄ꝫ hospites in hac luce versamur.

HIERO. Qui etiam peregrini eramus a lege et
prophetis praua iudeorꝫ studia suscepimus in salu
tem. ORIGE. Uel peregrinos dicimus qui vsq̄ꝫ
ad finem extranei sunt a deo: nam iusti consepulti
sunt christo i monumēto nouo qḋ excisū ē i petra
Qui aūt alieni sunt: a deo vsq̄ꝫ in finē sepulti sunt

in agro figuli operãtis lutũ: qui precio sanguis est comparatꝰ: ⁊ ager sanguinis nominat᷑. vnde sequitur Propter hoc vocatꝰ est ager ille acheldemach: hoc est ager sanguinis vsq; in hodiernã diem. GLO. Quod referendũ est ad tempꝰ quo euãgelista hꝰ scripsit. deinde cõfirmat idẽ ꝓphetico testimonio di. Tunc impletũ est quod dictũ est per Jsaiã prophetam dicentẽ: Et acceperũt trigĩta argẽteos preciũ appreciati quẽ appreciauerũt a filiis israel: ⁊ dederunt eos in agrũ figuli: sicut constituit mihi dominus. HIERO. Hoc in hieremia penitus non inuenitur: sed in zacharia qui penultimus est duodecim prophetarũ quedã similitudo refertur: ⁊ q̃q̃ sensus non multũ discrepet: tamẽ ordo ⁊ verba diuersa sunt. AVGV. de cõcor. euãge. Siquis ergo putat ideo fidei euãgeliste aliquid derogandũ: primo nouerit non omnes codices euangeliorũ habere: qȯ per hieremiã dictũ sit: sed tm̃modo per ꝓphetam. Mihi autẽ hec non placet defensio: quia et plures codices habẽt hieremie nomen ⁊ antiquiores: ⁊ nulli fuit causa cur adderet᷑ hoc nomẽ: ⁊ mẽdositas fieret. Cur autẽ tolleret᷑ fuit vtraq; causa vt hoc audax imperitia faceret: predicta questiõe turbata. Potuit autẽ fieri vt animo matthei euãgeliũ scribẽtis: pro zacharia hieremias occurreret: vt fieri solet: quod tamẽ sine vlla dubitatõne emẽdaret saltem ab his admonitus: qui ipo adhuc in carne viuente hec legere potuerũt: nisi cogitaret recordationis sue que spiritusancto regebatur: non occurrisse aliud pro alio nomẽ prophete: nisi quia dominus hoc ita scribi cõstituit. Cur autẽ constituerit: prima causa est: quia sic insinuat᷑ ita omnes ꝓphetas vno spiritu locutos: mirabili inter se consensione constare: vt hoc multo amplius sit: q̃ si omniũ verba prophetarũ vno vnius hominis ore demonstrẽtur. ⁊ ideo indubitãter accipi debẽt queciq; ꝑ eos spiritussanctꝰ dixit: ⁊ singula esse omniũ: ⁊ omnia singulorũ. Si enĩ hodie quisq; volẽs alicuiꝰ verba indicare: dicat nomẽ alteriꝰ in quo dicta sunt: qui tamẽ sit amicissimus illius: cuius verba dicere voluit: ⁊ cõtinuo recordatus alium pro alio se dixisse ita se corrigat: vt tamẽ dicat: bene dixi: nihil aliud intuens nisi inter ambos esse concordiã: q̃to magis de prophetis sanctis hoc commẽdandũ fuit Est ⁊ alia causa cur hoc nomẽ hieremie in testimonio zacharie sit manere permissum: vel potius sanctispiritus auctoritate preceptũ sit. Est apud hieremiam: ꝙ emerit agrũ a filio fratris sui: ⁊ dederit ei argentũ: nõ quidẽ sub hoc nomine precii: quod positum est apud zachariã triginta argenteis. ꝙ autẽ prophetiã de triginta argẽteis ad hoc interpretatus sit euangelista: quod modo de domino completũ est: manifestũ est: sed ad hoc pertinere etiã illud de agro empto quod hieremias dicit: hinc potest mystice significari: vt non hic zacharie nomẽ poneret᷑ qui dixit: triginta argenteis: sed hieremie qui dixit de agro empto: vt lecto euangelio atq; inuento nomine hieremie: lecto aũt hieremia: ⁊ non inuento testimonio de triginta argenteis: inuento tamen agro empto: admoneat᷑ lector vtrũq; conferre: ⁊ inde sensum enucleare prophetie: quomodo pertineat ad hoc quod in domino completũ est. Nam illud quod subiecit huic testimonio Mattheus cum ait. Quẽ appreciauerũt a filiis israel: ⁊ dederũt eos in agrũ figuli: sicut constituit mihi dominus. nec apud zachariã: nec apud hieremiam reperit᷑. Unde magis ex persona euangeliste accipiendũ est: ⁊ mystice insertũ: quia hoc ex domini reuelatiõe cognouerit ad hanc rem que de christi precio facta est huiusmodi pertinere prophetiã. HIERO. de optimo genere interpretãdi: Absit ergo de pedisse quo christi ꝙ possit argui de falso: cui cura fuit nõ vba ⁊ syllabas aucupari: sed sentẽtias dogmatũ ponere. CHRY. in home. Legi nuper in quodam hebraico volumine: quod nazaree secte mihi hebreus contulit hieremie apochryphũ: in quo hoc ad verbum scriptũ reperi: sed tamẽ mihi videt᷑ magis de zacharia sumptũ testimoniũ euangelistarũ: ⁊ apostolorũ more vulgato: quo verborũ ordine pretermisso: sensus tamẽ de veteri testamẽto proferunt exemplũ.

¶ Jesus autẽ stetit ante presidem ⁊ interrogauit eum preses dicens: Tu es rex iudeorũ? Dicit illi iesus Tu dicis. Et cum accusaret᷑ a principibus sacerdotũ ⁊ seniorihꝰ: nihil respondit. Tũc dicit illi pilatꝰ: Nõ audis quãta aduersum te dicunt testimonia? Et non respõdit ei ad ullum uerbũ: ita ut miraretur preses uehementer.

¶ AVGV. de con. euange. Finitis his que Mattheus de iuda proditore interposuit ad ordinẽ narratõnis reuertit᷑ dicens: Jesus autẽ stetit ante presidem. ORIGE. Judex totiꝰ creature cõstitutus a patre: vide q̃tũ se humiliauit: vt acquiesceret stare ante iudicẽ tũc terre iudee: ⁊ interrogatꝰ est interrogatõem quam forsitan deridẽs aut dubitãs pilatꝰ interrogat. vnde sequit᷑: Et interrogauit eũ preses dicens: Tu es rex iudeorũ? CHRY. in home. Jd pilatus interrogat quod aduersarii cõtra ipsum cõtinue reuoluebãt. Quia enim sciebant pilatũ nullam curam facientẽ legaliũ ad publicas accusationes rem ducũt. ORIGE. Uel pronũciatiue hoc dixit pilatus. vnde ⁊ alibi scripsit in titulo: Rex iudeorũ. Pricipi autẽ sacerdotũ respõdẽs: Tu dixisti oblique arguit eius dubitatiõem. Pilati vero sententiã cõfirmat pronunciãtis. vnde sequit᷑: Dicit ei iesus: Tu dicis. CHRY. in home. Cõfessus est se esse regẽ: sed celestẽ: vt in alio euãgelio manifestiꝰ legit᷑. Regnũ inquit meũ non est de hoc mũdo: vt neq; iudei neq; pilatꝰ excusatõem habeãt: huic accusatõi insistẽtes. HYLA. Uel interrogãti pontifici: an ipse esset iesus cristꝰ dixerat: Tu dixisti. quia semper futurũ christũ ex lege ipe dixisset: huic vero legis ignaro interrogãti an ipe esset rex iudeorũ dꝛ Tu dicis. quia per fidẽ presentis confessiõis salꝰ gẽtium est. HIERO. Attẽde autẽ ꝙ pilato qui inuitus promebat sentẽtiã aliqua ex parte respõdit:

sacerdotib⁹ aũt ꝛ p̃ncipibus sacerdotũ respondere noluit:indignos eos suo sermone iudicãs. vñ seqꝛ: Et cũ accu.a p̃n.sacer.ꝛ senio.nihil rñdit. AVG. de cõ.euã. Lucas autẽ ipa crimina que accusantes obiecerũt aperuit.dicit enĩ: Ceperunt illũ accusare dicẽtes: Hũc inuenim⁹ subuertẽtẽ gentẽ nostraꝫ et ꝓhibentẽ tributa dari cesari: ꝛ dicentẽ se christũ regem esse. Nihil aũt interest ad veritatẽ quo ordine ista retulerit:sicut nihil interest si alius aliud tacet quod ali⁹ cõmemorat. ORIGE. Accusat⁹ autẽ iesus sicut tũc illis nihil respõdit:sic nec ꝛ modo. nõ fit enĩ verbũ dei:sicut aliquãdo fuerat ad ꝓphetas: sed neqꝫ dignũ erat vt pilato interrogãti respõderꝫ: qui nõ habebat ꝑmanẽs ꝛ firmũ de christo iudiciũ sed ad cõtraria trahebat.vnde sequit: Tũc dicit ei pilat⁹: Nõ audis q̃nta aduer.te dicũt testimonia? HIE. Gẽtilis quidẽ est qui contẽnit iesum:sꝫ causam refert in populũ iudeorũ. CHRY.i homelia. Ideo aũt hoc dicebat:qꝛ volebat eũ liberare:dũ se excusando respõderet. Sequit: Et nõ rñ.ei vl.ỹbuꝫ: ita vt mira.p̃ses vehemẽter. Quia enĩ multas hũtes demõstratões ex ipis reb⁹:virtutis ꝛ mãsuetudinis ei⁹ ꝛ humilitatis tamẽ in ipm indignabãt ꝛ ꝑuerso iudicio agebant cõtra ipm: ꝓpter hoc nihil rñdet. ꝛ si aliquãdo rñdet:breuia quidẽ dicit:ne continua taciturnitate ꝑtinacie opĩo de ipso accipiatur.

HIE. Uel ideo iesus nihil rñdere voluit:ne crimẽ diluẽs dimitteret a p̃side ꝛ crucis vtilitas differret.

ORI. Mirat⁹ est aũt p̃ses cõstantiã eius sciens ꝙ idone⁹ esset ꝓnũciare crimẽ: ꝛ tamẽ videbat eum in trãquilla ꝛ quieta sapiẽtia ꝛ grauitate nõ turbabili stare: sed ꝛ vehemẽter mirat. Dignũ enĩ ei videbat magno miraculo vt exhibit⁹ christ⁹ ad crimĩale iudiciũ:imꝑturbabilis staret ante morẽ: que apud oẽs hoĩes terribilis estimat.

¶ Per diẽ aũt solennẽ cõsueuerat p̃ses populo dimittere unũ uictũ quem uoluisset. Habebat autẽ tũc unũ uinctũ insignẽ qui dicebat barrabas. Cõgregatis ergo illis dixit pilat⁹: Quẽ uultis dimittã uobis? barrabã:an iesum qui dicit christus Sciebat enĩ ꝙ ꝑ inuidiã tradidissẽt eum. Sedẽte aũt illo pro tribunali misit ad eũ uxor eius dicẽs: Nihil tibi ꝛ iusto illi. Multa enĩ passa suꝫ hodie ꝑ uisum ꝓpter eũ. Principes aũt sacerdotũ ꝛ seniores ꝑsuaserũt populis ut peterẽt barrabaꝫ:iesum uero ꝑderẽt. Respõdẽs aũt p̃ses ait illis: Quẽ uultis uob de duob⁹ dimitti? At illi dixerũt: Barrabã. Dicit illis pilat⁹: Quid igit faciam de iesu qui dicit christ⁹? Dicũt oẽs Crucifigat. Ait ill' p̃ses: Quid.n. mali fecit? At illi magis clamabãt dicẽtes: Crucifigat. Uidẽs aũt pilatus qꝛ nihil ꝓficeret sed magis tumult⁹ fieret: accepta aqua lauit manus corã ppl'o dicẽs: Innocẽs ego sum a sanguie iusti hui⁹: uos uideritis. Et rñdẽs uniuersus ppl's dixit Sanguis ei⁹ sup nos: ꝛ super filios nostros. Tũc dimisit illis barrabã: iesum aũt flagellatũ tradidit eis ut crucifigeretur.

¶ CHRY. in home. Quia christ⁹ ad accusatões iudeorũ nihil respõderat:per quod posset eum pilat⁹ ab accusatõib⁹ iudeorũ excusatũ habere: aliud machinatur:per quod eũ liberare possit. vnde dicitur: Per diẽ aũt solẽ.cõsue.p̃se.dimit.po.vinc.vnũ quẽ voluisset. ORI. Sic enĩ quasdã gratias p̃stant gẽtes eis quos subijciũt sibi: donec cõfirmet super eos iugũ ipsorũ: tamẽ cõsuetudo hec aliquãdo fuit apud iudeos. Saul enĩ non interfecit ionathã: omnĩ populo petẽte eũ ad vitã. CHRY. in homelia: Per hãc aũt cõsuetudinẽ christũ eripe tẽtauit: vt ꝛ neqꝫ vmbrã excusatõis iudei sibi derelinquãt: manifestus homicida in cõparatõe christi adducitur: de quo sequit: Habe.aũt tũc vnũ vinctũ insignẽ q̃ dice.barrabas. Non simpliciter dicit latronẽ:sed insignẽ:hoc est in malicia diffamatũ. HIE. Iste barrabas in euãgelio quod inscribit iuxta hebreos: fil⁹ magistri eorum interꝑtat: qui ꝓpter seditõnem ꝛ homicidiũ fuerat cõdẽnat⁹. Offert aũt optõem eis pilat⁹ dimittẽdi quẽ vellẽt:latronẽ: an iesum: non dubitãs iesum poti⁹ eligendũ. vnde sequit: Cõgre. aũt illis dixit pilat⁹: Quẽ vult] dimitti vobis: barrabã an iesum qui vocat christ⁹? CHRY. in home. q.o. Si nõ vultis sicut innocẽtẽ dimittere: saltẽ cũ demnatũ festiuitati dimittatis. Si enĩ oportebat ĩ peccatis manifestis existẽtẽ dimittere: multomagis in dubijs. Uide aũt ordinẽ cõuersum: Petitio pro condẽnatis solet esse plebis: cõcessio aũt principis nũc aũt contrariũ gestũ est. p̃ceps enĩ petit a plebe: ꝛ plebs ferocior reddit. GLO. Quare aũt pilatus ad liberatõem christi laborauit manifestat euãgelista cum subdit: Sciebat enĩ ꝙ per inuidiaꝫ tradidissent eum. REMI. Que aũt inuidia fuerit iohannes manifestat: qui narrat eos dixisse: Ecce mũdus totus post eũ vadit: ꝛ si dimittim⁹ eum sic: oẽs credẽt in eum. Notandũ etiã quia loco eius quod matthe⁹ dicit: An iesum qui dicit christ⁹. Marcus dicit: Uultis dimittã vobis regeꝫ iudeorũ. soli nãqꝫ reges iudeorũ vngebãt: ꝛ ab ipa vnctõne christi vocabant. CHRY. in ho. Deinde subdit aliud quod sufficiẽs erat oẽs a passiõe reuocare. Seqꝛ enĩ: Sedente autẽ eo pro tribunali: misit ad eũ vxor ei⁹ di. Nihil tibi ꝛ iusto illi. Cũ demõstratõe enĩ q̃ erat a reb⁹: sõn⁹ nõ ꝑuũ q̃d erat. RAB. Notãdũ vo qꝛ tribunal' sedes ẽ iudic]: soliũ regũ: cathedre mgr̃oꝝ.

In visionib⁹ aūt ꝛ somnijs gētilis viri vxoꝛ hoc intellexit: qḋ iudei vigilātes nec credere nec intelligere voluerūt. HIERO. Nota etiā ꝙ gētilib⁹ sepe a deo somnia reuelāť: ꝛ ꝙ in pilato ꝛ vxore ei⁹ iustū dominū cōfitētib⁹ gentilis populi testimoniū fit.

CHRY. in home. Sed cui⁹ gratia nō ipse pilatus somnuū videbat: quia illa magis digna erat: vel qꝛ si pilat⁹ vidisset: nō equaliter sibi creditū esset: vel forte neqꝫ dixisset: ꝑpter hoc dispensať a deo ꝙ mulier vidit: vt manifestū omnib⁹ fieret. Et nō simpliciť videt: sꝫ ꝛ patiť multa. Sequiť enī: Multa enī passa sum ho. per vi. propter eū. vt. s. a passiōe que erat ad vxorē: desidioꝛ fieret vir circa occisionē. sed ꝛ tēp⁹ nō parū cōferebat: etenī eadē nocte vidit. AVG. in sermo. de pas. Sic ergo iudex terreť in cōiuge: et vt crimini iudeoꝝ nō prebeat in iudicio cōsensum pertulit in vxoris afflictōe iudiciū. iudicať ipse qui iudicat: ꝛ torqueť anteqꝫ torqueat. RABA. Uel aliter: Nūc demū diabolus intelligēs per christū se spolia sua amissurū: sicut primū per mulierē mortē intulerat: ita per mulierē vult christū de manibus iudeoꝝ liberare: ne per eius mortē: mortis amittat imperiū. CHRY. in home. Nihil aūt premissoꝝ christi aduersarios mouit: quia eos omnino inuidia excecauerat: vnde ex ꝓpria malicia plebē corrūpūt. ꝛ hoc est quod sequiť: Principes aūt ꝛ seni. ꝑsuase. pplo vt pete. barra. Je. vo ꝑderēt. ORI. Et est videre nūc quō ppls iudeoꝝ a seniorib⁹ suis: ꝛ iudaice culture doctorib⁹ suadeť: ꝛ excitať aduersus iesū vt perdāt eū. Sequiť. Respō. aūt ꝑses ait illis: Queꝫ vul. vo. de duo. dimittā? GLO. Respōdisse auteꝫ diciť pilat⁹ hec dicens: siue ad ea que vxoꝛ nūciauerat: siue ad petitiōem populi: qui iuxta ꝯsuetudinē aliquē in die festo sibi dimitti petebāt. ORIGE. Turbe aūt quasi fere que spaciosam ambulāt viā: voluerūt sibi barrabā habere solutū. vnde subditur At illi dixe. Barrabam. Ideo gens illa habet seditiones ꝛ homicidia ꝛ latrocinia ſm quosdā gēt[ı] sue in reb⁹ que foris habenť: ſm aūt oēs int⁹ in anima Ubi enī nō est iesus: illic liteſ ꝛ prelia sunt. vbi aūt est: ibi sunt omīa bona ꝛ pax. Omēs etiā qui iudeiſ sunt similes vel in dogmate vł in vita: barrabā sibi solui desiderāt. Quicūqꝫ enī mala agit: solut⁹ est in corpore ei⁹ barrabas: Christ⁹ aūt vinct⁹. Qui aūt bona agit: christū habet solutū. barrabā vinctū. Uoluit aūt pilat⁹ pudorē tāte iniq̄tatis eis incutere. vnͤ sequiť: Dicit il. pila. Quid igiť faci. de ie. q dr christ⁹ Nō solū aūt hoc: sed ꝛ mēsurā colligere volēs impietatis eoꝝ. Illi aūt nec hoc erubescūt ꝙ pilatus iesum christū esse cōfitebať: nec modū impietat⁹ seruāt. vnde sequr: Dicūt omēs Crucifigať. In quo multiplicauerūt impietatis sue mēsurā: nō solū homicidā postulātes ad vitā: sed etiā iustū ad morteꝫ: ꝛ ad mortē turpissimā crucis. RABA. Pēdētes siquidē in ligno crucifixi: clauib⁹ ad lignū pedibus manibusqꝫ cōfixi: ꝑducta morte necabanť ꝛ diu viuebāt in cruce: nō qꝛ lōgioꝛ vita eligebať: sed quia mors ipa ꝓtendebať: ne doloꝛ citi⁹ finireť. verū iudei de morte pessima cogitabāt: sꝫ a dn̄o sī intelligētibus eis electa erat. ipam enī crucē diabolo superato erat tanqꝫ tropheū in frōtib⁹ fideliū positurus.

HIE. Cū aūt hoc respōderēt: nō statim acquieuit sed iuxta suggestiōem vxoris que mādauerat: Nihil tibi ꝛ iusto illi. Ipse quoqꝫ respōdit. vnde sequitur At illi preses: Quid enī mali fecit: Hoc dicēdo pilat⁹ absoluit iesum. Sequiť: At illi magiſ clamabāt dicentes: Crucifigať. Ut impleret quod in psalmo dicitur: Circūdederūt me canes multi: cōgregatio malignātiū obsedit me. Et illō hieremie: Facta est mihi hereditas mea: sicut leo in silua dederūt super me vocē suā. AVG. de cō. euā. Sepť⁹ aūt pilatus cū iudeis egit: volēs vt dimitteret iesus qḋ paucissimis verbis testať matthe⁹ cū subdit: Uidēs pila. qꝛ nihil ꝓficeret. sed magis tumult⁹ fieret. qḋ nō diceret: nisi multū ille conat⁹ fuisset: q̄uis tacuerit quotiēs hoc tētauit vt erueret iesum furori eoꝝ. Sequitur Accepta aqua lauit man⁹ corā pplo dicēs: Inno. ego sum a san. iusti hui⁹. REMI. Mos enīꝫ erat apud antiquos: vt cū vellet quis se ostēdere immunē ab aliquo crimine: accepta aqua lauaret man⁹ suas corā populo. HIE. Pilat⁹ ergo accepit aquā iuxta illud ꝓpheticū: Lauabo inter īnocētes man⁹ meas. quodāmō ī h̄ cōtestās ꝛ dicēs: Ego qdē innocētē volui liberare. sed qm̄ seditio oriť: ꝛ rebelliōis mihi cōtra cesarē crimē impingiť: innocēs suꝫ a sanguine iusti hui⁹. Judex ergo qui cogiť cōtra dominū ferre sentētiā: nō dānat oblatū sed arguit offerētes: iustū esse pronūciās eū qui crucifigēdus est. Sequiť: Uos videritis. q. d. Ego minister legū sum vox vestra sanguinē fundit. Sequiť: Et respō. vni. po. dixit: San. ei⁹ sup nos ꝛ su. fi. nostros. Perseuerat vsqꝫ in p̄ntē diē hec imp̄catio sup iudeos: ꝛ sanguis domini nō auferť ab eis. CHRY. in homeľ. Intuere autē ꝛ h̄ iudeoꝝ multā ī sania. eoꝝ enī impetus ꝛ ꝑniciosa cōcupiscētia nō ꝑmittit eos que oportet īspicere ꝛ sibi maledicūt di. Sāguis ei⁹ sup nos. quod ad filios maledictiōem attrahūt di. Et super filios nostros. sed tamē misericors de⁹ eoꝝ sententiā nō firmauit: sed ex eis ꝛ eoꝝ filijs suscepit q̄ penitentiā egerūt. etenī ꝛ paul⁹ ex ip̄is fuit: ꝛ multa milia eoꝝ qui in hierosolymis crediderūt. LEO papa: Excessit ergo pilati culpā facinuſ iudeoꝝ: sed nec ipe euasit reatū qui reliquit ꝓpriū iudiciū: ꝛ in crimē trāsiuit alienū. Sequiť enī: Tūc dimi. il. barr. Jesum aūt flagella. tradi. eis vt crucifigereť. HIE. Sciēdū est aūt pilatū romanis legib⁹ ministrasse q̄ bus sancitū est: vt qui ī crucifigiť ꝑus flagellis verberetur. Tradiť igiť iesus militib⁹ verberād⁹: ꝛ illō sanctissimū corp⁹ pect⁹ dei capax flagellis secuerunt.

AVG. in ser. de passi. Ecce dn̄s aptať ad verbera: ecce iam cediť. rūpit sanctā cutē violētia flagelloꝝ repetitis ictib⁹ crudelia verbera scapularū terga cōcindūt. Proh doloꝛ iacet extēsus ante hominē de⁹ ꝛ supplicia patiť rei: in quo nullū peccati vestigiuꝫ potuit inueniri. HIE. Hoc aūt factū est: vt qꝛ scriptum erat: Multa flagella peccatoꝝ. illo flagello nos a verberib⁹ liberemur. In lauacro etiā manuū pilati: gentiliū omnia opera purganť: ꝛ ab impietate iudeoꝝ nos alieni efficimur. HYLA. Hortātibus aūt sacerdotib⁹ popul⁹ barrabā elegit: qui interpretať patris filius: in quo archanū future infidelitatis ostendiť: christo antichristū peccati filiuꝫ preferēdo. RAB. Barrabas etiā qui seditiōes faciebat in turbis: dimissus ē pplo iudeoꝝ. i. diabol⁹

qui vsq; hodie regnat in eis: ⁊ iccirco pacem habere
non possunt.

¶ Tūc milites p̄sidis suscipiētes ie
sū ī p̄torio: ꝯgregauerūt ad eū uni
uersū cohortē: ⁊ exuētes euz: chla
mydē coccineā circūdederūt ei. Et
plectentes coronaz de spinis posue
rūt sup caput ei⁹: ⁊ harūdinem ī de
xtra eius: ⁊ genu flexo añ eū: illude
bāt ei dicētes: Aue rex iudeorum.
Et expuētes ī eū: acceperūt harun
dinē ⁊ p̄cutiebāt caput eius.

¶ AVGV. de ꝯcor. euā. Post accusatōes christi.
ꝯñs est vt ip̄am dñi passionē videam⁹: quā matthe.
sic incipit. Tūc milites p̄sidis suscipiētes iesum ī pto
rio ꝯgregauerūt ad eū vniuersaz cohortē. HIER.
Quia enī rex iudeoꝝ fuerat appellat⁹ ⁊ hoc ei scribe
⁊ sacerdotes crimē obiecerāt: q̄ sibi in populo israel
vsurparet ip̄eriū: illudētes hoc faciūt vt nudatū p̄sti
nis vestib⁹ idutāt chlamydē coccineā p rufo limbo
quo reges veteres vtebant̄: ⁊ p diademate iponāt ei
coronā spineā: p sceptro regali dent calamū: ⁊ ado
rēt q̄si regē. ⁊ hoc ē qꝺ subdit̄: Et exue. eū chlamy.
cocci. circū. ei: ⁊ plectē. coro. de spinis. AVG. de
cō. euā. Per hoc aūt itelligit̄ Marcū dixisse idutuz
purpura. Pro regia enī purpura chlamys illa cocci
nea ab illudētib⁹ adhibita erat: ⁊ est rubra q̄dā pur
pura cocco simillima. Pōt etiā fieri: vt purpurā etiā
marc⁹ cōmemorauerit quā chlamys hēbat: q̄uis
eēt coccinea. CHRY. in ho. Que igit̄ erit nobis cu
ra de reliquo si contumelias ab aliquo patiamur:
postq̄ christ⁹ hoc passus est: Etenī qꝺ fiebat ī xp̄m
vltim⁹ terminꝰ cōtumelie erat: nec vna particula tm̄
sed vniuersum corp⁹ patiebat̄ iniurias: caput p coro
nā ⁊ arūdinē ⁊ colaphos: facies q: inspuebat̄: gene
q: alapis cedebant̄: corp⁹ totū p flagella. Et q: de
nudatū ē p circūdatōez chlamydis ⁊ p fictā adoratō
nez: man⁹ p harūdinē quā dederūt ei p sceptro: ac si
timerēt ne aliq̄d p̄termitterēt grauissime p̄sumptio
nis. AVG. de cō. euā. Appet aūt mattheū recapi
tulādo ista cōmemorasse: nō quo tunc factū sit: cū eū
pilatus crucifigendū tradidisset. Iohānes enī añq̄
diceret: q̄ eū pilat⁹ crucifigendū tradiderit ista com
memorauit. HIERO. Nos aūt oīa hec itelliga
mus mystice. Quō enī caiphas dixit: Oportet vnū
hoīem mori p omnib⁹: nesciēs quid diceret: sic ⁊ isti
quodcūq; fecerūt lȝ alia mēte fecerint: tn̄ nobis q̄ cre
dim⁹ sacra tribuebāt. In chlamyde coccinea: opera
gentiū cruēta sustētat. In corona spinea maledictū
soluit antiquū. In calamo venenata occidit aīalia:
siue calamū tenebat in manu: vt sacrilegiū scriberet
iudeoꝝ. HIERO. Uel aliter: Susceptis oīb⁹ cor
poris nr̄i infirmitatib⁹ a dño: oē deinde nr̄m q̄b⁹ re
gnū secū erat debitū. sanguie cocci colore p̄fundit̄.
Spinis quoq; ꝯpungentiū quondā peccatis gen
tiū coronat̄: est enī acule⁹ in spinis: ex q̄bus christo
victorie corona ꝯtext̄. In calamo vō earūdē gētiuz
infirmitas atq; inanitas manu cōp̄rehēsa firmatur:
q̄netiā capiti ei⁹ illudit̄: vt infirmitas gentiū manu
christi cōp̄rehēsa: etiā ī deū p̄rem q̄ caput eius ē ꝯq
escat. ORI. Uel calam⁹ mysteriū fuit qꝺ p̄rius q̄
crederem⁹ ꝯfidebam⁹ in virga arūdinea egypti: vel
cuiuscūq; regni ꝯtra deo quē accepit: vt triūphet euz
in ligno crucis. Percutiūt aūt eū hoc calamo caput
christi iesu: q̄ semp regnū illud v̄berat deū patrem
caput saluatoris. REMI. Uel aliter: Per chlamy
dem coccineā caro dñi designat̄: q̄ rubra dicit̄ p̄p̄
sanguinis effusionē: p spineā coronā susceptio pec
catoꝝ nr̄oꝝ: q: in similitudie carnis peccati apparu
it. RABA. Calamo igit̄ christi caput p̄cutiūt: q̄
diuinitati ei⁹ ꝯdicētes: errorē suum auctoritate sancte
scripture q̄ calamo scribit̄: ꝯfirmare conant̄. Spu
unt in faciē ei⁹ q̄ p̄ntiā grē illi⁹ v̄bis execrādis respu
unt: ⁊ iesum ī carne venisse denegāt. Falso aūt illuz
adorāt q̄ eū credūt: sȝ puersis actibus despiciunt.
HIERO. de cō. euā. q̄ aūt dñm in passione exuerūt
vestē p̄priā ⁊ iduerūt fucatā: signati sunt heretici: q̄
eū dicūt veꝝ corpus nō habuisse sed fictum.

¶ Et postq̄ illuserunt: exuerunt
eū clamydē ⁊ iduerūt eū uestimētis
ei⁹: ⁊ duxerūt eum ut crucifigerēt.
Exeūtes aūt iuenerūt hoiem cyre
neū noie simonē: hūc angariauerūt
ut tolleret crucē ei⁹. Et uenerūt in
locū q̄ dr̄ golgotha: qꝺ ē caluarie lo
cus. Et dederūt ei uinū bibere cuz
felle mixtum: Et cum gustasset no
luit bibere.

¶ GLO. Postq̄ euāgelista cōmemorauit ea q̄ ad il
lusionē christi p̄tinēt: nūc narrare icipit p̄cessuz cru
cifixionis ipsius. vn̄ dicit̄: Et postq̄ illu. ei exue. eum
chlamydē: ⁊ idue. eū vestimē. suis: ⁊ duxe. eū vt cru
cifigerēt. AVGV. de cō. euā. Hoc aūt in fine factū
eē itelligit̄: cū iā duceret̄ ad crucifigēdū: postq̄. s. pi
latus tradidit eū iudeis. HIER. Notandū autē q̄
qn̄ flagellat̄ iesus: ⁊ cōspuit̄ nō hȝ p̄p̄a vestimenta:
sed ea q̄ p̄pter peccata nr̄a susceperat. cū aūt crucifigit̄
⁊ illusionis pōpā p̄terierit: tūc p̄stinas vestes recipit
⁊ p̄p̄um assumit ornatū: statimq; elemēta turbāt̄. ⁊
creatori dat testimoniū creatura. ORI. Et de chla
myde q̄dē scriptū est: q̄ denuo expoliauerūt eum.
De corona aūt spinea nihil tale euāgeliste scripserūt:
vt iā ñ sint spine nr̄e antiq̄: postq̄ semel eas a nobis
abstulit iesus sup venerabile caput suū. CHRY.
in ser. de passione. Nō aūt voluit dñs pati sub tecto:
nō ī templo iudaico: ne putares p illa tm̄ plebe ob
latū: ⁊ ideo foras ciuitatē: foras muros: vt scias sacri
ficiū esse cōmune qꝺ totius terre ē oblatio: qꝺ cōis
est purificatio: ⁊ hoc signat̄ cū dicit̄: Exeuntes autē
iuenerūt hoiez cyre. noie simonē hūc angari. vt tolle.
crucē ei⁹. HIERO. Ne quis aūt putet huic loco
euāgeliste iohānis historiā eē ꝯtrariā. ille enim dicit
exeuntē dñz de p̄torio portasse crucē suā: Matthe
us aūt refert q̄ iuenerūt hoīem cyreneū cui iposue

runt crucē iesu. Sed hoc itelligendū est: q̄ egrediēs de ꝑtorio iesus ipse portauerit crucē suā: postea obuiā habuerūt simonē: cui portandā crucē iposuerūt.

ORI. Aut egressi q̄dē angariauerūt simonē. appropinquātes aūt ad locū i quo eū fuerāt suspēsuri: iposuerūt crucē ⁊ ipsi: vt ipse eā portaret. Nō fortuito aūt angariat’ est simon: sed ſꝫ dispositionem dei duct’ est ad hoc: vt euāgelica scriptura dignus iueniref: ⁊ ministerio crucis christi. Nō solū autez saluatorē cōueniebat accipere crucē suā: sed ⁊ nos cōueniebat eā portare: salutarē nobis angariaz adimplentes. nec tñ sic ꝓfecisset nobis eā accipere: sicut ipse accepit. HIERO. Mystice christū suscipiunt nationes: ⁊ peregrin’ obediēs portat ignominiam saluatoris. HYLA. Indign’ enim iude’ erat christi crucē ferre: q̄z fidei gentiū erat in reliquū: ⁊ crucē accipere ⁊ cōpati. REMI. Iste eni simō nō erat hierosolymita: sed peregrinus ⁊ aduena. s. cyreneus. Cyrene eni ciuitas est libye. Interꝑtat aūt simon obediēs: cyreneus heres: vñ pulchre p eū designaf popul’ gentiū q̄ peregrin’ erat testamētorum dei: sed credēdo fc̄us est ciuis scōꝝ ⁊ domesticus ⁊ heres dei. GREGO. in ho. Uel aliter: p simonez q̄ crucē dñicā in angariā portat: designāf abstinentes ⁊ arrogātes: q̄z p abstinētiā q̄dē carnē afficiūt: sed fructū abstinētie itern’ nō requirūt. vñ idē simō crucē portat: sed nō morif: q̄z abstinētes ⁊ arrogātes p abstinētiā quidē corp’ afficiūt: ſꝫ p desideriuz q̄dē glorie mūdo viuūt. Seq̄f: Et vene. i lo. q̄ dicif golga. q̄ð est caluarie locus. RABA. Golgatha eni syrū nomē ē: ⁊ iterꝑtaf caluaria. HIER. Audiui quēdā exposuisse caluarie locū: in quo sepult’ est adā: ⁊ iō sic appellatū: q̄z ibi antiq̄ hois sit cōditū caput. Fauorabilis iterꝑtatio ⁊ mulcēs aurē populi: nec tñ vera. Extra vrbem eni ⁊ foris portā loca sunt i quib’ trūcanf capita dānatoꝝ: ⁊ caluarie. i. decollatoꝝ sūpsere nomē. Propterea aūt ibi crucifixus ē iesus: vt vbi ꝑus erat area dānatoꝝ: ibi erigerenf vexilla martyrij. Adā vō sepultū iuxta ebrō ⁊ arbee in iesu filij naue volumie legim’. HYLA. Loc’ aūt crucis talis ē vt posit’ in medio terre ad capescendā dei cognitionē vniuersis gētib’ eēt eq̄lis. Seq̄f: Et dede. ei bi. vinū cū fel. mixtū. AVG. de cō. euā. Hoc marcus ita narrat: Et dabāt ei bibere mirrhatū vinū. Fel q̄ppe ꝓ amaritudie matthe’ posuit: mirrhatū eni vinū amarissimū ē: quāq̄ꝫ fieri possit vt fel ⁊ mirrha vinū amarissimū redderent.

HIERO. Amara vitis amaꝝ vinū facit: quo potāt dñm iesum: vt ipleaf q̄ð scriptū est: Dederūt i cibū meū fel. Et deus loq̄f ad hierusalē: Ego te plātaui vineā verā: quō fc̄ā es in amaritudine vitis aliene? Et cū gustasset noluit bibere. AVG. de cō. euan. Q̄ð aūt marcus ait: Et nō accepit. itelligif: nō accepit vt biberet: gustauit aūt sicut matthe’ testis ē. ⁊ q̄ð idē mattheus ait: Noluit bibere: hoc marc’ dixit: Nō accepit. tacuit etiā q̄ gustauit: q̄ aūt cū gustasset: noluit bibere: hoc idicat q̄ gustauerit q̄dē ꝓ nobis mortis amaritudinē: sed tertia die resurrexit.

HYLA. Uel iō oblatū vinū felle admixtū bibere recusauit. nō eni eterne glorie i corruptioni peccatorum amaritudo miscef.

¶ Postq̄ꝫ aūt crucifixerūt eū diuiserūt uestimēta ei’ sortē mittentes: ut iplerefq̄ð dictū est p ꝓphetam dicentem: Diuiserūt sibi uestimenta mea: ⁊ sup uestem meā miserūt sortem. Et sedentes seruabāt eū. Et iposuerūt sup caput eius cām ipsi’ scriptā: hic est iesus rex iudeorum. Tūc crucifixi sūt cum eo duo latrones: un’ a dextris: ⁊ un’ a sinistris.

GLO. Premisso quomō christ’ ad locū passiōis ē duct’: hic euāgelista ipsā passionē ꝓseq̄f: gen’ mortis exponēs cū dicit: Postq̄ꝫ aūt crucifixerunt eū. AVGV. in libro. lxxxiii. questionum. Sapientia quidem dei hominem ad exemplū quo recte viueremus suscepit. pertinet autem ad vitā rectā ea que nō sūt metuēda nō metuere. Sūt aūt hoies qui quāuis mortē ipsā nō timeāt: gen’ tamē mortis horrescūt. vt ergo nullū mortis genus recte viuēti homini metuēdū eēt: illius hominis cruce ostēdendum fuit. Nihil eni erat iter oīa genera mortis: illo execrabiliu’ ⁊ formidabili’. AVG. in sermone de passiōe: Quantū aūt valeat virtus crucis: aduertat sanctitas vestra: Contempsit adam ꝑceptū accipiēs ex arbore pomū: sed quicquid adam ꝑdidit: christ’ in cruce inuenit. de diluuio aquaꝝ humanū gen’ archa lignea liberauit. de egypto dei populo recedēte: moyses mare virga diuisit: pharaonē ꝓstrauit: ⁊ populū dei redemit. Idē moyses lignū in aquā misit: ⁊ amarā aquā i dulcedinē ɔmutauit. Ex lignea virga de spiritali petra salutaris vnda ꝓfertur: ⁊ vt amelech vinceref circa virgam: Moyses expansis maib’ extēdif: ⁊ lex dei arche testamenti credif ligneę: vt his omnib’ ad lignū crucis q̄si p grad’ quosdam veniaf. CHRYS. i sermōe de passiōe: Ideo ⁊ in excelso ligno nō sub tecto passus ē: vt etiā ipsi’ aeris natura mūdef. sed ⁊ terra simile beneficiū sentiebat decurrētis ō latere sāguinis stillatiōe mūdata. GLO. Lignū etiā crucis significare videf ecclesiā: i q̄tuor mūdi partibus diffusā. RABA. Uel ſm moralē sēsum crux per suā latitudinē significat hylaritatē operātis: q̄z tristitia angustias facit: latitudo enim crucis ē in trāsuerso ligno vbi figuntur manus. per manus aūt opera itelligim’. per altitudinē aūt cui caput adiungif: significaf expectatio retributiōis de sublimi iustitia dei. longitudo autē qua totū corp’ extēdif: tolerātiā designat: vnde lōganimes dicūf q̄ tolerāt. ꝓfundū aūt quod terre ifixū ē: secretū sacramēti ꝑfigurat. HYLA. Sic ergo in ligno vite cunctoꝝ salus ⁊ vita suspendif. vnde dicif: Postq̄ꝫ aūt crucifi. euz. diuise. vesti. eius: sortē mittētes. AVGV. de ɔcor. euangelistaꝝ: Hoc breuiter a matheo dictū ē: Iohānes āt distinctius explicat quemadmodū gestū sit: Milites inquit cū crucifixissēt eū: acceperūt vestimēta ei’: ⁊ fecerūt q̄tuor partes: vnicuiq̄ꝫ militi partē ⁊ tunicā. Erat āt tunica incōsutilis. CHRY. ibo. Notādū ergo q̄ nō ꝑua hec adiectio christi erat: q̄si eni circa dehonorationē ⁊ omniū vilissimū i christo hoc agebāt. i latronib’

aũt nihil tale operati sũt. Diuidere enĩ vestimẽta in condemnatis valde vilib⁹ ꝛ obiectis fit: ꝛ nihil aliud habentib⁹. HIERo. Hoc aũt qd circa christuꝫ gestũ est: ĩ psalmo fuerat ꝓphetatũ. ꝛ iõ sequit̃: Ut adimpleret̃ qd dcm̃ ẽ ꝑ ꝓphetã dicẽtem: Diuiserũt sibi vestimẽta mea: ꝛ sup vestẽ meã miserunt sortẽ. Sequit̃: Et sedentes seruabãt eũ. s. milites. Diligentia militũ ꝛ sacerdotũ nobis ꝓfuit: vt maioꝛ ꝛ apertioꝛ resurgentis ṽtus appareat. Sequit̃: Et iposuerunt sup caput ei⁹ cãm ipsius scriptã: Hic est iesus rex iudeoꝝ. Nõ possum aũt digne admirari pro rei magnitudine ꝙ emptis falsis testib⁹ ꝛ ad seditionẽ clamoꝛẽq; infelici ppl'o cõcitato: nullã aliã ĩuenerũt cãm ĩterfectõis ei⁹ nisi ꝙ rex iudeoꝝ eẽt. ꝛ illi forsitan illudẽtes ridentesq; hoc fecerũt. RABA. Diuinit⁹ aũt ꝓcuratũ fuit: vt talis titulus super caput eius poneret̃: vt ꝑ hoc iudei agnoscerẽt: qꝛ nec ẽt occidẽdo facere potuerũt vt eũ regẽ nõ haberẽt. ꝑ moꝛtis enĩ patibulũ nõ amisit ĩperiũ: sed potius coroboꝛauit. ORIGE. Et ꝑnceps q̃dem sacerdotuꝫ sm̃ lr̃am legis poꝛtabat in capite suo sanctificationem dñi scriptã. Uer⁹ aũt ꝑnceps sacerdotũ: ꝛ rex iesus in cruce q̃dem habet scriptũ: Hic est rex iudeoꝝ. Ascendẽs aũt ad pr̃em ꝓ lr̃is: ꝛ ꝓ noĩe quo nominat̃ habet ipsum pr̃em. RABA. Quia enĩ rex simul ꝛ sacerdos ẽ: cũ sue carnis hostiã ĩ altari crucis offerret: regis quoq; dignitatẽ titulus ꝑtẽdit qui nõ infra: sed supꝛa crucẽ ponit̃: qꝛ lꝫ in cruce ꝓ nobis hõis infirmitate dolebat: sup crucẽ tñ regis maiestas fulgebat: quã per crucẽ nõ ꝑdidit: sed potius cõfirmauit. Sequit̃: Tũc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vn⁹ a dextris: ꝛ ali⁹ a sinistris. HIE. Sicut enĩ ꝓ nobis maledictũ crucis fact⁹ ẽ christ⁹: sic ꝓ omniũ salute ĩter noxios q̃si noxi⁹ crucifigitur.

LEO papa ĩ ser. de passio. do. Duo autẽ latrones vnus ad dexterã ꝛ ali⁹ ad sinistrã crucifigunt̃: vt in ipsa patibuli spẽ monstraret̃ illa q̃ in iudicio ipsius oĩum hominũ est faciẽda discretio. Passio igit̃ christi: salutis nostre cõtinet sacramentũ: ꝛ de instrumẽto quod iniquitas iudeoꝝ parauit ad penã: potẽtia redẽptoꝛis gradũ fecit ad gloꝛiã. HYLA. Uel aliter: Duo latrones leue ac dextere affigunt̃: oẽm humani generis vniuersitatẽ vocari ad sacramentum passionis dñi ostendẽtes. sed quia per diuersitatem fideliũ ac infideliũ fit omniũ sꝫ dexterã sinistramq; diuisio vnus ex duob⁹ ad dexteram eius situs: fidei iustificatione saluat̃. REMI. Uel ꝑ istos duos latrones designant̃ oẽs q̃ artioꝛis vite cõtinentiaꝫ appꝛehendũt. q̃uq; enĩ sola intẽsiõe placẽdi deo hoc faciũt designant̃ per illũ q̃ a dexteris dei crucifixus est. q̃ vero ꝓ appetitu humane laudis: vel aliqua min⁹ digna intensione: designant̃ per illum q̃ a sinistris crucifixus est.

¶ Pretereũtes autem blasphemabant eum: mouentes capita sua: et dicentes: Uah qui destruis tẽpluꝫ dei: ꝛ ĩ triduo illud reedificãs? Salua temetipsuꝫ. si filius dei es descẽde de cruce. Similiter ꝛ principes sacerdotũ illudentes cum scribis et senioꝛibus dicebant: Alios saluos fecit: seipsuꝫ nõ potest saluũ facere. Si rex isr̃l est: descẽdat nunc de cruce et credimus ei. Confidit in deo: liberet nunc eum si uult. Dixit enĩ quia filius dei sum. Idipsum autẽ et latrones qui crucifixi erant cũ eo impꝛoperabant ei.

¶ CHRY. in ho. Cũ christũ denudassent ꝛ crucifixissent: vltra ꝓcedũt: ꝛ in cruce vidẽtes affixũ exprobrant ei. vñ dicit̃: Pretereũtes aũt blasphemabant eũ mouẽtes capita sua. HIERO. Blasphemabãt q̃dem qꝛ ꝑtergrediebant̃ viã: ꝛ in vero itinere scripturarũ ambulare nolebãt. Mouebãt capita autẽ sua: qꝛ iam ante mouerãt pedes: ꝛ nõ stabãt supꝛa petrã. Ad ipsum aũt insultãs dicit fatuus populus quod falsi testes confinxerãt. vñ sequit̃: Et dicẽtes: Uah q̃ destruis templũ dei: ꝛ ĩ triduo illud reedificas. REMIGI. Uach interiectio est insultantis siue irridentis. HYLA. Quid ergo venie erit cuꝫ post triduũ reedificatũ templuꝫ dei in coꝛpoꝛis resurrectione cerneret̃. CHRY. in ho. Ut quasi ꝑoꝛibus signis ĩcipientes detrahere subiungunt: Salua temetipsum. si filius dei es: descende de cruce. CHRY. in ser. de passione: Sed econtrario qꝛ fili⁹ dei est: ideo nõ descendit de cruce: nam ideo venit: vt crucifigeret̃ pro nobis. Sequit̃: Similiter ꝛ pꝛincipes sacerdotum illudẽtes cũ scribis ꝛ senioꝛibus dicebant: Alios saluos fecit: seipsum non põt saluũ facere. HIERO. Etiam nolentes scribe ꝛ pharisei confitentur ꝙ alios saluos fecerit. Itaq; vestra vos condẽnat sententia. qui enĩ alios saluos fecit: vtiq; si vellet ꝛ seipsum saluare poterat. Sequitur Si rex israel est descendat nũc de cruce: ꝛ credim⁹ ei. CHRYSO. in ser. de passione domini: Considera autẽ nunc vocem filioꝝ diaboli q̃uo imitant̃ vocem paternã. Diabolus enim dicebat: Mitte te deoꝛsum si filius dei es. ꝛ iudei dicũt: Si filius dei es: descende de cruce. LEO papa: De quo erroꝛis fõte iudei taliũ blasphemiarũ venena potastis? Quis vobis magister tradidit? que doctrina ꝑsuasit ꝙ illum regem israel: illum dei filiũ credere deberetis qui se aut crucifigi nõ sineret: aut a confixione clauoꝝ liberũ coꝛpus excuteret? non hoc vobis legis mysteria: aut ꝓphetarũ oꝛa cecinerũt. Sꝫ illd̃ vere legistis: Faciẽ meam nõ auerti a ↄfusione sputoꝛum. Et iterũ: Foderunt man⁹ meas ꝛ pedes meos: dinumerauerũt omnia ossa mea. Nũquid legistis: Domin⁹ descendit de cruce? sed domin⁹ regnauit a ligno. RABA. Si autẽ tunc de cruce surgeret insultantib⁹ cedens: virtutẽ nobis patiẽtie non demonstraret: sed expectauit paululũ: irrisionem sustinuit: qui ð cruce surgere noluit: de sepulchro resurrexit. HIERONY. Fraudulenta autẽ est ꝓmissio cum addũt: Et credim⁹ ei. Quid enĩ plus de cruce adhuc viuenteꝫ descendere: an de sepulchro moꝛtuum resurgere? Resurrexit ꝛ non credidistis:

ergo etiã si de cruce descenderet nõ crederetis. Sed mihi videt͛ hoc demones innuttere. statim enim ut crucifixus est dñs: senserũt v͛tutem crucis: ⁊ intellexerunt fractas vires suas eẽ ⁊ hoc agunt: vt de cruce descendat. Sed domin⁹ sciens aduersarioꝝ īsidias ꝑmanet in patibulo: vt diabolum destruat. Sequit͛ Confidit in deo: liberet eũ si vult. CHRY. in ho. O inquinati valde: Nunqd ꝓphete ⁊ iusti nõ erãt: quia eos nõ eripuit a periculis de⁹? Si autẽ illoꝝ glorie nõ obfuit: ꝙ eis pericula īduxistis: multomagis in isto nõ oportebat vos scãdalizari ꝑ ea que patit͛: quia semꝑ per ea que dixit: hanc vestrã remouit suspicionẽ. Sequit͛: Dixit enĩ: qꝛ filius dei sum. Per qḋ ostẽdere volebant eũ pati ob seductoris ⁊ erronei causam: ⁊ sicut superbũ ⁊ vane gloriantẽ in his que dicebat. Sic ergo nõ solũ iudei ⁊ milites desubtus eum deridebant: sed ⁊ desuper latrones cum eo crucifixi. vñ sequit͛: Idipsum autẽ ⁊ latrones q̄ crucifixi erant cum eo improperabãt ei. AVGV. de concor. euã. Põt autem putari lucas repugnare ei: quod hic dicit͛: qui dicit ꝙ vnus de latronibus blasphemabat eum: quẽ alter increpabat: vbi intelligamus mattheũ breuiter restringentem hũc locũ pluralem numerum ꝓ singulari posuisse: sicut in epistola ad hebreos legimus pluraliter dictũ: Clauserunt ora leonũ: cũ solus daniel significari itelligit͛. Quid autem vsitatius ꝙ̃ vt aliquis dicat: En rustici mihi insultant: etiã si vnus insultet. Esset autẽ cõtrarium si mattheus dixisset ambos latrones conuitiatos domino. Cum vero dictum est latrones: nec additum est ambo: potuit vsitato locutionis mõ per pluralẽ numerũ significari. HIERO. Uel potest dici ꝙ ꝓmum vterq; s. blasphemauerit: deinde sole fugiẽte terra cõmota: saxisq; diruptis: ⁊ ingruentib⁹ tenebris vnus crediderit ī iesum: ⁊ priorẽ negationẽ sequenti confessione emẽdauerit. CHRY. in ho. Ut enĩ nõ existimes ex quadã conuenientia id gestũ fuisse neq; latronẽ fuisse: qui latro videbat͛ a contumelia ostendit tibi quoniã etiã in cruce positus latro erat ⁊ inimicus: ⁊ repente transmutatus est. HYLA. Quod autẽ latrones ambo conditionẽ ei passionis exprobrant: vniuersis etiã fidelibus scandalũ crucis futurũ esse significat. HIERO. Uel in duob⁹ latronibus vterq; populus gentiliũ ⁊ iudeoꝝ primo dominum blasphemauit: postea signoꝝ multitudĩe alter exterritus egit penitentiã ⁊ vsq; hodie iudeos increpat blasphemantes. ORIGE. Sed ⁊ latro qui saluatus est põt esse mysteriũ eoꝝ: qui post multas iniquitates crediderunt in christum.

A sexta autẽ hora tenebre facte sunt super uniuersam terram: usq; ad horã nonaz. Et circa horã nonã clamauit iesus uoce magna dicens: Heli: heli: lamazabathani. Hoc ẽ Deus meus: deus meus: ut quid dereliquisti me? Quidam autem illic stantes: ⁊ audiẽtes dicebãt: Heliam uocat iste. Et cõtinuo currẽs unus ex eis acceptaz spongiam impleuit aceto: ⁊ imposuit harundini: et dabat ei bibere. Ceteri uero dicebãt. Sine: uideam⁹ an ueniat helias liberans eum. Jesus autez iterũ clamãs uoce magna: emisit spiritũ.

CHRYSOSTO. in ser. de passione: Nõ poterat ferre creatura iniuriã creatoris: vnde sol retraxit radios suos: ne videret impioꝝ facinora. Et ideo dicitur: A sexta autem hora tenebre facte sunt super vniuersam terram vsq; ad horam nonã. ORYGE. Ab hoc textu quidam calumniant͛ euangelicã veritatem. Defectio enim solis a seculo semꝑ fuit in suo tempore facta. Sed defectio solis que sm consuetudinem temporũ ita currentiũ fieri solet: non in alio tempore fit nisi in conuentu solis ⁊ lune: quãdo luna subtus currens: solis impedit radios occurrẽtis ei. In tempore autẽ quo passus est christus: manifestum est quoniã conuent⁹ non erat lune ad solem: quoniã tempus erat paschale quod consuetudinis est agere quãdo luna plena est. quidã autem credẽtium volentes defensionẽ aliquam inducere cõtra hoc dixerũt: quoniã illa defectio solis conueniẽter sm cetera ꝓdigia noua: contra consuetudinẽ facta est. DIONY. in epistola ad policarpũ: Inopinabiliter enĩ soli lunã incidentem videamus: non enĩ erat conuentus temporis: ⁊ rursus ipsaz a nona hora vsq; ad vesperã ad diametruz solis supernaturaliter restitutam. Eclypsim etiam ipsam ex oriente vidimus inchoatam: ⁊ vsq; ad solarem terminũ venientem: postea regredientem: ⁊ rursus non ex eodez ⁊ defectum ⁊ repugnationem: sed econtrario sm diametrum factam. CHYSO. in home. Tribus etiam horis tenebre permanserũt: cum eclypsis in momento transeat: non enĩ habet moram: vt sciũt illi qui considerauerũt. ORIGE. Sed aduersus hoc filij huius seculi dicunt: Quomodo hoc factum tã mirabile nemo grecorum: aut barbaroꝝ scripsit eorum qui notauerũt: siquid tale nouum factũ est aliquãdo. Et phlegon quidẽ in choronicis suis scripsit in ꝓncipatu tyberij cesaris factum: sed non signauit in luna plena: Arbitror ergo sicut cetera signa que facta sunt in passione ipsius. s. velum scissum: ⁊ terra tremuit: ⁊ cetera in hierusalẽ tantũmodo facta sũt. Aut si latius voluerit quis extendere ad terrã iudeam: sicut in tertio libro regũ dixit abdias ad heliaz: Uiuit deus tuus: si est gens aut regnum: vbi nõ miserit domin⁹ meus querere te: ostendens quoniam satis eum in gentibus quesierat circa iudeam. Est aũt consequẽs intelligere quasdam tenebrosissimas nubes ⁊ multas ⁊ magnas concurrisse super hierusalem: ⁊ terram iudee: ⁊ ideo facte sunt tenebre ꝓfunde a sexta hora vsq; ad nonam. Due enim creature ī sexta die facte fuisse intelligunt͛: ante sextam quidẽ animalia: in sexta autem homo: ⁊ ideo cõueniebat ꝓ salute hominis morientẽ in hora sexta suspẽdi: ⁊ a sexta hora propter hoc tenebras fuisse factas suꝑ omnẽ terrã vsq; ad nonam. Et sicut moyse manus extendente in celũ: facte sunt tenebre super egypti-

os: serttos dei tenentes in seruitute: similiter ⁊ chri-
sto in sexta hora manus extendēte in cruce ad celū
super populū qui clamauerat: Crucifige eum: facte
sunt tenebre: ⁊ ab omni lumine sunt priuati: ī signū
futurarum tenebraꝝ: que comprehensure erant gē
tem iudeam. Item sub moyse facte sunt tenebre su
per omnē terram egypti tribus diebus: omnib⁹ aūt
filiis israel erat lumen. Sub christo autem facte sūt
tenebre super omnem iudeā tribus horis: quoniaꝫ
propter peccata sua priuati sūt a lumine dei patris
⁊ a splendore christi: ⁊ ab illuminatione spirit⁹ san
cti. Lumen autē fuit super omnē reliquam terraꝫ:
quod vbiqꝫ illuminat omnē ecclesiā dei in christo.
Et si vsqꝫ ad horam nonam tenebre facte fuerūt su
per iudeā: manifestum est quoniā iterum eis lumē
refulsit: quia cum plenitudo gentiū intrauerit: tunc
omnis israel saluus fiet. CHRYSO. in ho. Uel
aliter: Hoc admirandum erat: ꝙ in omnem terram
tenebre sunt facte: quod nunqꝫ prius cōtigerat. In
egypto enim solum tenebre facte sunt: quādo pas-
cha perficiendū erat: que enī tunc agebant: horum
typus erant. Et intuere ꝙ fiunt tenebre ī media die
quando vbiqꝫ terrarūꝫ dies erat: vt omnes qui ha
bitabant terram: hoc miraculum cognoscerēt. Hoc
autem est signum quod petentib⁹ promittebat da
re dicens: Gens praua ⁊ adultera: signū querit: ⁊ si
gnum non dabit ei: nisi signum ione prophete cru
cem signans ⁊ resurrectionem. Etenim multo mira
bilius est ī eo qui crucifixus erat hoc fieri: qꝫ ambu
lante eo super terrā. Hoc autem sufficiens erat eos
conuertere: nō solum magnitudine miraculi: sed qꝛ
hoc gestum est postqꝫ omnia locuti fuerāt que vo
luerant: ⁊ satietatem acceperant cōtumeliaꝝ. Qua-
liter autem non admirati sunt vniuersi: neqꝫ estima
uerunt eum esse deum? quia. s. hominū genus tunc
multa malicia ⁊ desidia detinebat: ⁊ hoc miraculū
factum confestim transiuit: ⁊ non nouerāt que esset
causa eius quod gerebat. Et ꝓpter hoc ipse postea
loquit vt ostendat se viuere: ⁊ ꝙ ipse hoc miraculū
fecit. vnde sequit: Et circa horam nonam clamauit
iesus voce magna dicēs: Heli: heli: lamazabathani.
Hoc est: Deus meus deus meus vt quid dereliqui
sti me? HIERO. Principio vicesimi primi psal-
mi vsus ē. Illud vero quod est in medio versiculi:
Respice in me: superfluūꝫ est. legitur enī in hebreo
Deus meus: deus meus: quare me dereliquisti? Er
go impii sunt: qui psalmum ex persona dauid siue
hester ⁊ mardochei dictum putant: cum etiam euā
geliste testimonio ex eo sumpta super saluatore in-
telligant: vt est illud: Diuiserūt sibi vestimenta mea
⁊ Foderunt manus meas. CHRYSO. in home.
Ideo autem emisit ꝓpheticā vocem: vt vsqꝫ ad vlti
mam horam testimonium perhibeat veteri testamē
to: ⁊ vt videant quoniam honorat patrem: ⁊ nō est
deo contrarius: ⁊ ideo hebraicam vocem emisit: vt
eis fieret cognita ⁊ manifesta. ORI. Requirendū
est autem: quid est ꝙ a deo derelictus est christ⁹?
Et quidā: quia nō possunt exponere: dereliq̄ chri-
stum a deo: dicunt ꝙ per humilitatem dictum est.
Sed manifeste itelligere poteris quid sit quod di-
cit: faciens comparationem glorie illius quam ha-
buit apud patrem: ad confusionē quam contēnēs

sustinuit crucem. HYLA. Per hec autē verba in
genia contendunt heretica: ꝙ aut defecisse omnino
deum verbum in animā corporis volūt: dū corpus
officio anime viuificat: aut omnino nec fuerit chri-
stus homo natus: quia in eo dei verbum modo spi
ritus habitauerit ꝓpheticalis: quasi iesus christ⁹ ani
me solum ⁊ corporis homo cōmunis. Hoc habet
sui exordiū: quo esse cepit homo: qui nūc a dei ver-
bo contracta rursum protectione desert⁹ clamet:
Deus meus: quare me dereliquisti? Uel certe ī ani
ma verbi natura mutata: paterno christus in omni
bus vsus auxilio: nunc inops eius mortiqꝫ permis-
sus solitudinē suam conqueratur: relinquentemqꝫ se
arguat. Sed inter has impias infirmasqꝫ sentētias
ecclesie: fides imbuta apostolicis doctrinis: nō par
titur iesum christum: ne filius dei: non ⁊ filius ho-
minis intelligatur: nam querela derelicti morientis ī
firmitas est. Promissio aūt paradisi viuētis dei re
gnum est. Habes in conquerente ad mortē relictū
se esse: quia homo est. Habes eum qui moritur pro
fitentem se in paradiso regnare: quia deus est. Nō
ergo mireris verborum humilitatē ⁊ querimonias
derelicti: cum formam serui sciens: scandalum cru
cis videas. GLO. Dicit autem deus eū deseruis-
se in morte: quia potestati persequentium eum ex-
posuit. subtraxit enim protectionem: sed non soluit
vnionem. ORIGE. Postqꝫ autem vidit sup om
nem terram iudeam tenebras: hoc dixit: ostendere
volens: Dereliquisti me pater: ⁊ talibus exinanituꝫ
calamitatibus tradidisti: vt popul⁹ qui fuerat apud
te honoratus: recipiat que in me ausus est: vt priue
tur a lumine tue prospectionis: sed ⁊ pro salute gē
tium dereliquisti me. Quid autem tam bonum fece
runt: qui ex gentib⁹ crediderūt: vt precioso sanguie
super terram effuso ꝑ eis: emerem eos a maligno?
aut quid tale dignū facturi sunt homines: ꝑ quib⁹
patior ista? Forsitan autem ⁊ videns peccata homi
num ꝑ quibus patiebatur dixit: Quare me dereliqui
sti? vt fierem quasi qui colligit stipulā in messe: ⁊ ra
cemos in vindemia. Non autem estimes humano
more saluatorē ista dixisse: ꝓpter calamitatē q̄ cō-
prehenderat eum in cruce. Si enī ita acceperis: non
audies magnā vocem eius que ostendit aliquid eē
magnum absconditū. RABA. Uel saluator hoc
dixit: nostros circūferens motus. qui ī periculis po
siti a deo deseri nos putamus. Humana enī natura
ꝓpter peccatum a deo fuerat derelicta: sed quia fili
us dei factus est noster aduocatus: quorū suscepit
culpam: deplorat miseriam: in quo ostendit quātū
flere debeant qui peccant: quādo sic fleuit qui nūqꝫ
peccauit. Sequitur: Quidam autē illic stantes ⁊ au-
dientes dicebant: Heliā vocat iste. HIER. Non
omnes: sed quidam quos arbitror milites fuisse ro
manos: non intelligentes hebraici sermonis ꝓprie
tatem: sed ex eo quod dixit: Hely Hely: putabāt he
lyam ab eo inuocatū. Sin autem iudeos qui hoc di
xerint intelligere voluerim⁹: hoc more sibi solito fe
cisse: vt dn̄m imbecillitatis infamerent: qui helye au-
xilium deprecetur. Sequitur: Et continuo currens vn⁹
ex eis: acceptam spongiam impleuit aceto: ⁊ impo-
suit arundini: ⁊ dabat ei bibere. AVGV. in ser.
de passione: Sic ergo ꝓpinator fontiū potatur aceto:

mellis dator cibat felle:flagellat remissio:conden
natur venia:illudit maiestas:ridet virtus: perfūdi
tur largitor imbrū sputis. HILA. Est autē acetū
vinū quod per vitiū aut incurie aut vasis acescit. vi
num autē est honor mortalitatis aut virtus. Cum
igit in adam coacuisset:ipse accepit & potauit ex gē
tibus. In calamo enī & spongia vt potaret offertur
ex corporib⁹ gentiū in se ad cōmunionē imortalita
tis ea que in nobis erāt vitiata trāsfudit. REMI.
Uel aliter:iudei acetum erant degenerātes a vino
patriarcharum & pphetarū. habebant fraudulenta
corda:quasi spongiā cauernosis atq; tortuosis lati
bulis.per arundinē designat sacra scriptura: que i
hoc facto implebat.sicut enī lingua hebrea vel gre
ca dicit loquela que fit per linguā:sic & arūdo dici
posset littera vel scriptura que in hoc facto iplebatur:que fit per arundinē. ORIGE. Et forsitan q̄
cunq; sm doctrinā ecclesiasticā sapiūt: viuūt autē
male:dant ei vinum bibere felle permixtū. Qui au
tem alienas a veritate sententias applicāt christo:
quasi eas dicenti:hi spongiā implētes aceto:impo
nunt calamo scripture:& offerūt ori eius. Sequit:
Ceteri vero dicebant:Sine:videam⁹ an veniat he
lyas liberans eū. RABA. Quia enī milites pra
ue sonum vocis dominice intelligebāt: ideo inanit
aduentū helye expectabant. Deū ergo quem salua
tor hebraico sermone inuocabat:inseparabiliter sem
per secū habebat. AUGU. in ser. de passione: Cū
ergo nil iam christo restaret ex penis:mors morat:
quia suum esse ibi nil sentit. Suspecta est vetustati
nouitas. Hunc primū:hunc solum vidit hominem
peccati nescium:nota liberum:iuris sui legibus nil
debentem. Accedit tamē cōfederata iudaico mors
furori:& desperata vite inuadit auctorē. vnde seqt:
Iesus autem iterū clamās voce magna emisit spm.
Quare autem displicet:si christus de sinu patris ad
nostram seruitutē venit:vt nos sue redderet liber
tati:nostrā mortē suscepit:vt nos eius morte libere
mur:quando nos despectu mortis mortales iude
os retulit:terrenos celestib⁹ estimauit. Quātū enī
diuina virtus operū contēplatione lucebat:tantum
pati p subiectis,p seruis mori insigne est charitatis
imense. Ergo hec pma causa est dominice passiōis
q: sciri voluit q̄tum amaret hominē deus: qui pl⁹
amari voluit q̄ timeri. Secunda causa est: vt sniā
mortis quā iuste declarat: iustius aboleret. Quia
nāq; primus homo adiudicante deo:de reatu icur
rerat mortē:& eā transmisit ad posteros. Uenit de
celo secundus hō peccati nescius vt mors dānaret:
que rapere iussa: reos inocentie ipsū inuadere pre
sumpsit auctorē. Nec mirandū est si p nobis posuit
quod suscepit a nobis. Animā qui ppter nos fecit
tanta & talia largit⁹ est nobis. AUGU. ꝯ felicia
num: Absit enī a fidelibus ista suspicio:vt sic christ⁹
senserit mortē nostrā:vt q̄tum in se est:vita perdat
vitā. Nā si hoc ita esset:quomodo illo triduo potu
isse dicim⁹ aliquid viuere:si vite fons dicit aruisse?
Sensit igit mortē deitas christi participatione hu
mana:siue humani affectus:quē sponte susceperat:
non nature sue potentiā perdidit:per quam cuncta
viuificat. In morte enī nostra sine dubio destitutū
corpus vita aīam nostrā non perimit. dū discedens
anima nō vim suam perdit:sed quod viuificauerat
hoc dimittit.& quantū in se est:alterius morte facit
ipsa non recipit. De saluatoris nunc aīa dicemus: q̄
vt non dicā propter inhabitantē diuinitatē:& pp̄ter
iustitiā singularē:certe propter cōmunē moriendi
sortē corpus illo triduo sic potuit deserere. vt ipsa
non posset penitus interire. Credo enim dei filium
mortuū esse:non sm penā iniusticie quā ex toto nō
habuit:sed s; legē nature:quā pro humani generi
redēptione suscepit. DAMA. Etsi tū mortuus ē
vt hō:& sancta ei⁹ anima ab incontaminato diuisa
est corpore:sed tū deitas inseparabilis ab vtrisq; p
māsit:ab anima dico & corpore. Et neq; vna ita hy
postasis in duas diuisa est: corpus enim & anima s
cut a principio in verbi hypostasi habuerūt existen
tiam etiam in morte. Neq; enī anima neq; corpus
propriā habuerunt hypostasim preter hypostasim
verbi. HIERO. Diuine aūt potestatis indicium
est emittere spiritū & vt ipse quoq; dixerat: Nemo
potest tollere aīam meā a me:sed ego pono eam:&
iterū sumo eā. Spiritū enim in hoc loco pro anima
intelligamus: Sz quod vitale aut spiritale corp⁹
faciat seu q̄ ipsius anime substantia spirit⁹ sit:iuxta
id quod scriptū est. Auferes spūm eorum & defici
ent. CHRYSO. in ho. Propter hoc autē & voce
magna clamauit:vt ostendat quoniā sm eius pote
statē id geritur. Per hoc enī q̄ moriens vocē emi
sit magnā:apertissime se verum deū esse ostendit:
quoniā homines cum moriunt:vix tenuem vocem
emittere possunt. AUGU. de cō. euā. Quid autē
voce magna dixerit:lucas declarauit. dixit enim:Et
clamans iesus voce magna ait: Pater in manus tu
as commendo spiritum meū. HYLA. Uel spiritū
cū clamore magne vocis emisit:dolens non se om
nia peccata portare.

¶ Et ecce uelū templi scissum est i
duas ptes:a summo usq; deorsū:
Et terra mota est:& petre scisse sūt
& monumēta aperta sunt: & multa
corpa scōr q dormierāt surrexerūt
Et exeūtes de monumētis p⁹ resur
rectionē ei⁹ uenerūt i sanctā ciuitatē
& apparuerūt multis. Centurio āt
et q cū eo erāt custodiētes iesū: ui
so terremotu:et his q̄ fiebāt timue
rūt ualde dicētes: Uere fili⁹ dei erat
iste. Erāt aūt ibi mulieres multe a
lōge:q̄ secute erāt iesū a galilea mi
nistrātes ei:inter q̄s erat maria ma
gdalene: et marie iacobi: et ioseph
mr̄:et mater filiorum zebedei.

¶ ORIGE. Magna facta sunt ex eo q̄ magna vo
ce clamauit iesus. vn̄ sequit: Et ecce velū templi scis
sum est in duas ptes a sūmo vsq; deorsū. AUG.
de con. euā. In quo satis ondit tūc esse scissum cū

emisit spm. Si aut nõ addidisset: Et ecce. simpliciter dixisset: Et velũ templi scissum est. incertũ esset vtrũ ipse z marcus hoc recapitulãdo commemorassent: lucas aũt ordinẽ tenuisset: qui cum dixisset: Sol obscuratus est. cõtinuo subiungendũ estimauit. Et velum tẽpli scissum est. An lucas recapitulasset quod illi ordine posuissent. ORIGE. Duo aũt fuisse vela itelligunt: vnũ quod velat sanctascõrũ: aliud exterius siue tabernaculi siue tẽpli. In passione q̃ dñi saluatoris: velũ qd̃ erat a foris cõscissum est: a sursũ vsq; deorsum. Ab initio mũdi vsq; ad finẽ conscisso velamine: mysteria publicant: q̃ vsq; ad aduentum dñi rationabiliter fuerũt occultata. Cum aũt venerit qd̃ pfectum ẽ: tunc auferet etiã secũdũ velum: vt videam etiã q̃ interi sunt occulta. s. verã arcã testamenti. z sicut ipa se habet natura videam cherubin z alia. HYLA. Uel ideo velũ templi scindit: quia exinde populus est diuisus in ptes: z veli honor cũ custodia angeli ptegentis auferf. LEO papa in ser. de passione. Est aũt ad testimoniũ venerãda passionis sufficiẽs signũ elemẽtoz inordinata turbatio vñ sequit: Et terra mota ẽ: z pe. scis. sunt: z monumẽta apta sunt. HIERO. Nulli eñi dubiũ ẽ qd̃ significet iuxta lrãm magnitudo signoz: vt crucifixũ dominũ suũ z celũ z terra z oĩa demõstrarẽt. HYL. Mouet terra: qz capax hui mortui eẽ nõ poterat. petre scisse sunt: oĩa eñi valida z fortia penetrãs dei vbũ z ptãs eterne virtutis irruperat. Et monumẽta apta sunt: erãt eñi mortis clausura reserata. Seqt: Et multa cor. sanc. q̃ dormi. surre. Illuminãs enim mortis tenebras: z ĩfernoz obscura collustrãs: mortis spolia detrahebat. CHRY. in ho. Ipso qdẽ in cruce manente eum irridẽtes dicebãt. Alios saluos fecit: seipsũ nõ põt saluũ facere. z qd̃ in se facere noluit: in seruoz corporib cũ multa supabundãtia demõstrauit. Si eñi quadriduanũ lasaz exurgere magnum fuit: multomagis eos repẽte q̃ olĩ dormierãt apparere viuẽtes qd̃ future resurrectõis erat idiciũ. vt aũt non putaret eẽ phantasma qd̃ factũ est: euãgelista subiungit: Et exeũ. de monu. post resurre. eius: vene. in sanc. ciuita. z appa. multis. HIERO. Quõ aũt lasarus mortu resurrexit: z sic multa corpora sanctoz resurrexerũt: vt dñm ostenderẽt resurgentẽ: z tñ cũ monumẽta apta sunt: nõ añ resurrexerũt: q̃ resurgeret dñs vt eẽt pmogenit resurrectionis ex mortuis. sanctã aũt ciuitatẽ in q̃ visi sũt resurgentes: aut hierusalẽ celestẽ itelligam: aut hãc terrenã q̃ añ scã fuerat. scã eñi appellabat ciuitas hierusalẽ: ppẽ tẽplũ z sanctascõz: z ob distinctionem aliaz vrbiũ: in qbus idola colebãt. Qñ võ dicitur: Appa. multis. oñdit ñ generalis fuisse resurrectõ q̃ oĩbus appereret: sed spãlis ad plurimos: vt hi viderent q̃ cernere merebãt. REMI. Quęret aũt aliqs qd̃ de illis factũ sit q̃ resurgẽte dño surrexerunt: Credendũ q̃ppe ẽ qñ ideo surrexerũt: vt testes eẽnt dñice resurrectõis. Quidã aũt dixerũt: q̃ iterũ mortui sũt: z in cinerẽ cõuersi: sicut z lasar z ceteri quos dominus resuscitauit. Sz istoz dictis nullo mõ est fides accomodãda: qñ mai illis eẽt tormentũ q̃ surrexerũt si iterũ mortui eẽnt: q̃ si nõ resurgerẽt. Incũctanter g̃ credere debem: qz q̃ resurgẽte dño a mortuis resurrexerũt: ascẽdẽte eo ad celos z ipsi parit ascenderũt. Semp aũt hec eadẽ magna quotidie fiũt: velum eñi tẽpli ad reuelãdũ q̃ intus hñtur scindit sanctis. Terra etiã mouet. i. oĩs caro nouo verbo z nouus reb sm nouũ testm̃. Petre aũt scindunt: q̃ mysteriũ fuerũt pphetaz: vt in pfundis eoz posita spũalia mysteria videam. Monumẽta aũt dicũt corpora peccatricũ aĩaz. i. mortuaz deo: cũ aũt p grãm dei anime huiusmõi fuerũt suscitatę: corpora eoz q̃ pus fuerũt monumẽta: fiũt corpa scõz: z videntur a seipsis exire: z sequũtur eũ q̃ resurrexit: z in nouitate vite ambulãt cũ eo. Et q̃ digni sunt hrẽ cõuersationẽ ĩ celis: igrediunt ĩ scãm ciuitatẽ p singula tpa z apparẽt multis vidẽtib opa bona ipsoz. Sequit: Centurio aũt: z q̃ cũ eo er. cust. ie. vi. terremo. z his q̃ fie. ti. val. di. ve. fi. dei er. iste. AVGV. de cõ. euan. Nõ est cõtrariũ q̃ mattheus viso terremotu dic ad miratũ centurionẽ z eos q̃ cũ eo erãt: cũ lucas dicat hoc admiratũ: q̃ emissa magna voce expirasset. In eo eñi q̃ mattheus nõ solũ dixit: Uiso terremotu: sz z addidit: Dis que fiebãt. integrũ locũ fuisse demõstrauit luce: vt diceret centurionẽ ipam dñi mortẽ fuisse miratũ: qz z hoc iter illa est q̃ nũc mirabiliter scã erãt. HIERO. Ex hoc cõsiderandũ q̃ centurio in ipso scandalo passionis vere dei filiũ cõfiteat: z arrius in eccl'a pdicet creaturã. RABA. Uñ merito per centurionẽ fides ecclesie designat: q̃ võ mysterioz celestiũ p mortẽ dñi reserato: cõtinuo iesum z vere iustũ hoĩem z vere dei filiũ synagoga tacente cõfirmat. LEO in ser. de pas. Exẽplo igit centurionis cõtremiscat in redẽptoris sui supplicio terrena substãtia: rũpant infideliũ mentiũ petre: z q̃ mortalitatis grauabant sepulchris: discussa obstaculo: erũpant mora psiliãt: appareãt nunc quoq; in ciuitate scã. i. eccl'a dei future resurrectõis indicia: z qd̃ credẽdũ est in corporib: fiat in cordib. Sequit: Erãt ãt ibi muli. mul. a lon. q̃ secute erãt iesũ a gali. minis. ei.

HIERO. Cõsuetudinis eñi iudaice fuit: nec ducebat in culpã more gẽtis antiq̃: ut mulieres de substantia sua victũ atq; vestitũ pceptorib ministrarẽt hoc qz scãdalũ facere poterat in gentib: paul abiecisse se memorat. Ministrabãt aũt dño de substantia sua: vt meterẽ illarũ carnalia: cui ille metebant spiritalia: non qz indigebat cibis domin creaturaz sed vt typũ oñderet magistroz: q̃ victu atq; vestitu ex discipulis deberẽt esse cõtenti. Sed videam quales comites habuerit. Sequit eñi: Inter quas erat maria mag. z ma. iaco. z ioseph mr̃: z mr̃ filioz zebedei. ORIGE. Apud marcũ aũt tertia illa salome appellat. CHRY. in ho. De aũt mulieres cõsiderabãt q̃ gerebant: que maxime erãt compassibiles: z q̃ sequebant ministrãtes vsq; ad pericula affuerunt: maximã fortitudinẽ oñdentes: qz cũ discipuli fugerũt ipse affuerũt. HIERO. cõtra heluidiũ. Ecce inquit heluidius Jacobus z ioseph: z sunt filij marie mr̃is dñi: quos iudei appellauerũt frẽs christi. Dicit aũt iacobi minoris ad distinctionẽ iacobi maioris: q̃ erat fili zebedei. Impiũ eñi dicit eẽ heluidius hoc sentire de maria: vt cũ alie femine ibi fuerint: mr̃em eius abesse dicam: aut alterã esse mariam nescio quã confingam: presertim cũ euãgeliũ iohannis testet eã illuc fuisse presentẽ. O furore cecus: z in ppriũ exitiũ mens vesana: audi qd̃ iohãnes

euangelista dicat: Stabant iuxta crucē iesu mater eius ⁊ soror mris eius: maria cleophe: ⁊ maria magdalene. Nulli dubiū est duos fuisse aplos iacobi nuncupatos vocabulo: iacobū zebedei: ⁊ iacobū alphei. Iste autē nescio qs minor iacob⁹: quē marie filiū scriptura cōmemorat. Si apostol⁹ ē: alphei filius erit. si nō est apostol⁹: sed terti⁹ nescio qs iacobus: quō putand⁹ est frater dñi: ⁊ quō terti⁹ ad distinctionē maioris minor appellabit: cum maior ⁊ minor nō īter tres: sz īter duos soleāt pbere distantiā. ⁊ frater dñi apls sit: paulo dicēte: Aliū apostolorū vidi neminē: nisi iacobū fratrē dñi. Ne aūt hunc iacobū putes filiū zebedei: lege act⁹ apostolorū: iā ab herode fuerat īteremptus. Restat conclusio: vt maria ista que iacobi minoris scribit mater: fuerit vxor alphei: ⁊ soror marie matris dñi: quā mariam cleophe iohānes euā. cōmemorat. Si aūt inde tibi alia atqz alia videt: qp alibi dicat maria iacobi minoris mr: ⁊ alibi maria cleophe: disces scripture cōsuetudinē eūdē hoiem diuersis nominib⁹ appellari sicut raguel soror moysi ietro dr. Et dr maria cleophe vxor alphei. hec eadē dicta ē maria mr iacobi minoris: q si mr eēt dñi: magis eā vt in oibus locis mrē alteri⁹ voluisset ītelligi. verū etsi alia fuerit maria cleophe: ⁊ alia maria iacobi: ⁊ ioseph mat: hoc tamē constat nō eandem mariam iacobi ⁊ ioseph esse quā matrē domini. AUGU. de cō. euā. Possem⁹ aūt dicere alias mulieres a longe: vt tres euāgeliste dicūt: ⁊ alias iuxta crucem fuisse: vt iohānes dicit: nisi matthe⁹ ⁊ marc⁹ mariā magdalene nominassent. īter stātes lōge: quā. s. iohānis noiauit īter stātes iuxta crucē. Quō aūt hoc intelligit: nisi qr eo interuallo erāt: vt ⁊ iuxta dici possent: qr in conspectu ei⁹ psto aderāt: ⁊ a lōge ī cōparatōe turbe ppinquius circūstātis cū centurione ⁊ militib⁹. possum⁹ etiā intelligere: qp ille q simul aderant cū mre dñi: postqz eā discipulo cōmendauit: abire iā ceperant: vt a densitate turbe se exuerēt: ⁊ cetera que fcā sunt longius īuerent: vt euāgeliste qui post mortē dñi eas cōmemorauerunt: ⁊ lōge stātes cōmemorarēt.

❡ Cū aūt sero fcm̄ eēt uenit qdam hō diues ab arimathia: noie ioseph q ⁊ ipse discipul⁹ erat iesu. Hic accessit ad pilatū ⁊ petijt corpus iesu. Tūc pilat⁹ iussit reddi corp⁹. Et accepto corpore ioseph īuoluit illud ī syndone mūda: ⁊ posuit illud ī monumento suo nouo: qd exciderat in petra. Et aduoluit saxū magnū ad ostiū monumēti ⁊ abijt. Erāt autē ibi maria magdalene ⁊ altera maria sedentes contra sepulchrum.

❡ GLO. Postqz euāge. retulerat ordinē dñice passionis ⁊ mortē: nūc agit de ei⁹ sepultura dicēs: Cū sero aūt fcm̄ eēt: venit qdā hō diues ab arimathia noie ioseph: q ⁊ ipse disci. erat iesu. REMI. Arimathia ipsa est ⁊ ramatha ciuitas helcane ⁊ samuelis: q sita ē in regione chananitica iuxta diospoli. Iste aūt ioseph fm seculi statū magne fuit dignitatis: sz multo maioris meriti apud deū fuisse laudat: siqdē iustus fuisse describit. Decebat qppe eū talē existere q corp⁹ dñi sepeliret: qten⁹ p iusticiā meritorum dignus esset tali officio. HIERO. Diues aūt refert non de iactantia scriptoris: quo virum nobilē atqz ditissimū referat iesum fuisse discipulū. Sed ut ondat cām quare a pilato corpus christi potuerit īpetrare sequit: Hic accessit ad pilatum ⁊ petijt corpus iesu. Pauperes enī ⁊ ignoti non essent ausi ad pilatum presidē romane potestatis accedere: ⁊ crucifixi corpus impetrare. In alio autē euangelio ioseph iste bulites appellat. i. consiliarius: ⁊ de ipso qdam putant pmū psalmū fuisse cōpositū: Btūs vir qui nō abijt ī osilio ipiorū. CHRY. in home. Inspice aūt huius viri fortitudinē: in mortis enim periculū se tradidit: inimicitias ad omnes assumens: ppter beniuolentiā christi. ⁊ nō solum audet corp⁹ christi petere: sed ⁊ sepelire. vñ sequitur: Et accepit corp⁹ iesu ⁊ iuoluit illud in sindone mūda. HIE. Ex simplici sepultura domini ambitio diuitū cōdēnatur: qui nec in tumulis quidez possunt carere diuitijs. Possum⁹ autem iuxta intelligentiā spiritalez ⁊ hoc sentire: qp corpus domini nō auro: non geminis: nō serico: sed linteamine puro obuoluendū sit: quāqz ⁊ hoc significet: qp ille ī sindone mūda inuoluit iesum: q pura mēte eū susceperit. REMI. Uel aliter qr syndon lineus pannus est: linū aūt ex terra pcreat: ⁊ cū magno labore ad candorem producitur: designat qr corpus illius quod ex terra. i. ex virgine sumptū est: per laborem passionis peruenit ad candorem īmortalitatis. RABA. Hinc etiā ecclesie mos obtinuit vt sacrificiū altaris nō ī serico neqz in panno tincto: sed ī lino terreno celebret: vt a beato papa siluestro legimus eē statutum. Seqt Et po. illud in mo. suo no. quod exciderat in petra.

AUGU. in sermone de sabbato sancto: Iō autez saluator in aliena sepultura ponit: qr p alioz moriebat salutē: vt qd q in ppa sepultura qui in se mortem ppriam non habebat: vt quid illi tumulus in terris cuius sedes manebat in celis: vt quid illi sepultura ppa q tridui tm̄ tēporis spacio ī sepulchro non tam mortu⁹ iacuit: qz velut in lectulo cōqeuit. Sepulchrū aūt mortis est habitaculū necessariū: q non erat mortis habitaculū christo: qr vita est: nec opus habebat semp viuēs habitaculo defunctorū.

HIERO. In nouo aūt ponit monumēto: ne p⁹ resurrectionē ceteris corporib⁹ remanētib⁹: surrexisse alius fingeret. Pōt aūt ⁊ nouū sepulchrū marie vginalē vterū demōstrare. In monumēto aut ez exciso in petra condit⁹ est: ne si ex multis lapidib⁹ edificatum fuisset: suffossis tumuli fundamētis ablatus furto diceret. AUGU. ī sermo. de sabbato sancto: Si etiā sepulchrū fuisset in terra: dicere poterant: suffoderūt terrā ⁊ furati sunt eum. Si fuisset lapis paruulus superposit⁹: dicere poterāt: dormiētibus nobis tulerunt eū. vñ sequitur: Et aduol. sax. ma. ad hosti. monu. ⁊ abijt. HIERO. Saxū eniz magnū appositū: ondit non absqz auxilio plurimorum sepulchrū potuisse reserari. HYLA. Mystice

aūt ioseph apostolorum habet speciē: hic ī mūda syndone corpus inuoluit. et quidē in hoc eodē linteo reperimus de celo ad petrum vniuersorum aīantiū genera submissa. ex quo intelligit̄ sub lintei illius nomine cōsepeliri christo ecclesiā. Dñi ḡ corpus infert̄ ī vacuam et nouā requiē lapidis excisi: quia p apostolorū doctrinā impetus duritie gentilis quodā doctrine ope excisū christ⁹ infertur: rude. s. ac nouū: et nullo antea ingressu timore dei puiū. et qz nil p̄ter eum oporteat ī pectora nostra penetrare. lapis ostio aduoluitur: vt qz nullus antea in nos diuine cognitionis auctor fuerat illatus: null⁹ absq3 eo postea inferat̄. ORIGE. Non aūt fortuito scriptū est: qm̄ īuoluit corp⁹ in syndone mūda: et posuit in monumento nouo: et q aduoluit lapidē magnū: qm̄ oīa q̄ sūt circa corpus iesu mūda sunt et noua et oīa magna valde. REMI. Postq3 aūt corp⁹ dñi sepultū est: ceteris ad ꝓpria remeātibus: sole mulieres que eū arti⁹ amauerūt pseuerauerūt: et diligēti cura notauerūt locū in quo corp⁹ dñi poneret̄: qtenus congruo tpe mun⁹ sue deuotiōis ei offerrēt. et iō seq̄t̄: Erant aūt ibi ma. mag. et alīa ma. se. cō. sepulchrum.

ORIGE. Mater aūt filiorum zebedei nō scribit̄ sedere otra sepulchrū: forsitan. n. vsq3 ad crucē puenire potuit. Iste aūt q̄si maiores in charitate: neq3 his q̄ postea gesta sūt defuerūt. HIE. Uel ceteris relinquētibus dñm mulieres in officio pseuerant expectātes qd ꝓmiserat iesus. Et iō meruerūt p̄me videre resurrectōē: qz q̄ pseuerauerit vsq3 in finē hic saluus erit. REMI. Qd vsq3 hodie scē mulieres. i. humiles aīe scōrum in hoc seculo faciūt: et pia curiositate attēdūt queadmodū passio christi cōpleta sit.

¶ Altera aūt die q̄ est post parasceuen: cōuenerūt p̄ncipes sacerdotum et pharisei ad pilatū dicentes: Dñe recordati sumus: quia seductor ille dixit adhuc uiuēs: post tres dies resurgam. Iube ergo custodiri sepulchrū usq3 in diē tertiū: ne forte ueniant discipuli eius et furent̄ eum: et dicant plebi: surrexit a mortuis et erit nouissim⁹ error peior p̄ore. Ait illis pilatus: Habetis custodiā: ite custodite sicut scitis. Illi aūt abeūtes: munierunt sepulchrū signātes lapidem cum custodibus.

¶ HIE. in ho. Non suffecerat p̄ncipib⁹ sacerdotum crucifixisse dñm saluatorem: nisi sepulchrū custodirent et q̄ntū in illis est: man⁹ imponerēt resurgēti. vnde dicit̄: Altera aūt die q̄ est post parasceuen.

RABA. Parasceue dr̄ pparatio. hoc noīe vocat̄ sexta sabbati: in qua pparabant necessaria sabbato vt de manna dictū est. Sexta die colligetis duplū. quia. n. sexta die fact⁹ ē hō: et septima requieuit de⁹: ideo sexto die iesus p homīe moritur: et in sabbato quieuit in sepulchro. HIERO. Principes autem sacerdotum lz immensū facinus in nece dñi ppetrauerint: tamē non sufficit eis: nisi etiā post mortem eius concepte nequitie virus exerceant: famā ei⁹ lacerātes: et quē innocentē sciebant: seductorē vocāt. dicūt: Dñe recordati sumus qz se. ille dixit. sicut aūt cayphas ignorans ante ꝓphetauerat dicens: Expedit vnum hoiem mori pro populo et non tota gens pereat. sic et modo: seductor enī erat christus: nō a veritate in errorē mittēs: sed a falsitate ī veritatē: a vitijs ad v̄tutes: a morte ad vitam ducens. REMI. Ex hoc aūt dicūt eū dixisse q post tres dies resurgā: qz dixerat: Sicut fuit ionas trib⁹ dieb⁹ et tribus noctib⁹ in vētre ceti. Sz vidēdum quomodo post tres dies resurrexerit. Nōnulli voluerūt tres horas tenebrarum vnam intelligi noctem: et lucem q̄ secuta ē tenebras diem: sed hi vim figurate locutionis ignorauerunt. Figurate enī sexta feria qua passus est cōphendit noctē p̄cedentē. Sequit̄ autē nox sabbati cum suo die: nox vo dñici diei cōphendit suū diem ac p hoc verū est q post triduū resurrexit

AUG. i ser. de pas. Ideo aūt post tres dies resurrexit: vt in passione filij totius trinitatis monstraretur assensus. triduū enī legitur in figura: qz trinitas que in p̄ncipio fecerat hoīem: ipsa in fine hoīem p christi reparat passionem. Sequit̄: Iube ḡ custodire sepulchrum vsq3 in ter. diē. RABA. Discipuli enī xp̄i fures spūalit̄ erāt: qz ab ingratis iudeis scripta noui et veteris testamēti ablata in vsum ecclesie cōferebant: et saluatorē qui eis promissus fuerat: illis nocte dormiētibus: hoc est in fidelitate torpentib⁹ abstulerūt: gentibus credendū tradētes. HYLA. Metus furādi corporis et sepulchri custodia atq3 obsignatio: stulticie atq3 infidelitatis testimonium est: q signare sepulchrū eius voluerūt: cuius p̄cepto conspexissent de sepulchro mortuū suscitatum.

RABA. In hoc aūt q dicunt: Et erit nouissim⁹ error peior priore. ignoranter verum dicūt. Peior enim fuit contēptus penitentie in iudeis: q̄3 error ignorātie. CHRY. in ho. Uide etiā qualiter nolētes cōcertant ad demōstrādā veritatē. irrefragabilis enī demōstratio resurrectionis facta est p ea q̄ p̄tenderunt. quia enī custoditū ē sepulchrum: nulla fraus facta ē. Si aūt fraus facta non est: manifeste et irrefragabiliter dñs surrexit. Quid aūt pilat⁹ rñdeat subiūgitur: Ait illis pilatus: habetis custodiā. Ite custodite sic scitis. RABA. q. d. Sufficiat vobis q cōsensi in necē innocētis: de cetero vr̄ error vobiscum pmaneat. Seq̄t̄: Illi āt abeūtes munierūt sepulchrum signantes lapidē cū custodib⁹. CHRY. in home. Non autem pmittit pilatus solos milites sigillare. si enim soli milites sigillassent possent dicere quoniam milites permiserunt q discipuli corpus domini furarentur: et ita resurrectionis infringere fidem: nunc hoc dicere non possunt cum ipsimet sepulchrum sigillassent. ¶ CA. XXVIII.

Vespe aūt sabbati q̄ lucescit in p̄ma sabbati: uēit maria magdalene et altera maria uidere sepulchrū. Et ecce terremotus fact⁹ ē magnus. Angel⁹. n. dñi

descēdit de celo: ⁊ accedēs reuoluit lapidē: ⁊ sedebat sup eū. Erat autē aspectꝰ eiꝰ sicͭ fulgur: ⁊ uestimētum eiꝰ sicͭ nix. Pre timore aūt eiꝰ exterriti sunt custodes: ⁊ facti sūt uelut mortui. Rn̄dēs āt angelꝰ dixit mulieribus: Nolite timere uos. Scio eni ꝗ iesū q crucifixꝰ ē q̄ritis. Nō ē hic surrexit eni: sicͭ dixit. Uenite ⁊ uidete locū: ubi positꝰ erat dn̄s. Et cito eūtes dicite discipulis eiꝰ: quia surrexit: ⁊ ecce p̄cedet uos i galileā Ibi eū uidebitis: ecce p̄dixi uobis.

AVGV. in ser. de resur. Post illusiōes ⁊ vbera: post aceti ⁊ fellis pocula mixta: pꝰ supplicia crucis ⁊ vulnera: ⁊ postremo pꝰ ipsam mortē ⁊ inferos: surrexit de suo funere caro noua. redit ab occiduo latēs vita ⁊ in morte salus reseruata resurgit pulchrior reditura pꝰ funꝰ. AVG. de con. euā. De hora vo qua mulieres venerūt ad monumētū nō contēnenda exoritur questio. Cū eni mattheꝰ hic dicat: Uespe aūt sab. q̄ lu. in p̄ma sab. qđ ē qđ dicit marcus: Et valde mane vna sabbatoꝝ vēit maria mag. ⁊ altera maria videre sepulchꝝ. Apte q̄ppe p̄ma noctis qđ ē vespe: ipsam noctē voluit significare mattheꝰ: cuiꝰ noctis fine venerūt ad monumētū: ꝗ qm̄ sabbato impediebāt: vt nō an̄ facerēt: ab eo tpe nominauit noctē ex quo eis licere cepit: vt facerēt qđcūq3 vellēt tpe eiusdē noctis. Sic itaq3 dictū ē: Uespere sabbati. ac si diceret: nocte sabbati. i. nocte q̄ seqͭ diē sabbati: qđ ipsa vba eiꝰ satis indicant. Sic eni ait: Que lucescit in p̄ma sabbati. qđ fieri nō pōt nisi tm̄mō p̄mā noctis pticulā. i. solū initiū noctis intellexerimꝰ dicto vespe significatū. Neq3 eni ipsū initiū noctis lucescit in sabbati: s3 ipsa nox in luce incipit termiāri. ⁊ vsitatꝰ modꝰ loquēdi ē diuine scripture a pte totum significare. Uespe ꝗ noctē significauit: cuiꝰ extremū ē diluculū: diluculo eni venerūt ad monumētū. BEDA: Uel aliter. Qđ dictum ē: qr scē mulieres vespe sabbati q̄ lucescit in p̄ma sabbati venerūt videre sepulchꝝ: ita intelligēdū: qr vespere q̄dē venire ceperint: s3 lucescēte mane in p̄ma sabbati ad sepulchꝝ puenerūt. i. vespe aromata parauerūt qbꝰ corpꝰ dn̄i vngere desiderabāt: s3 aromata vespe p̄pata: mane ad sepulchꝝ detulerūt. Quod mattheꝰ q̄dē breuitatis cā obscuriꝰ posuit: s3 euāgeliste alij quo ordine factū sit euidētiꝰ ondūt. Sepulto nāq3 sexta feria dn̄o: reuerse a monumēto mulieres: p̄pauerūt aromata ⁊ vnguēta q̄diu opari licebat: ⁊ sabbato q̄dē siluerūt s̄m legis mādatū: sicͭ lucas apte designat. Cū aūt trāsisset sabbatū: vespaq3 adueniēte tēpꝰ opandi redijsset: pmpte ad deuotionē emerūt q̄ minꝰ p̄pauerāt aromata: sicͭ marcꝰ cōmemorat: Ut veniētes vngerēt iesū. ⁊ valde mane venūt ad monumētū. HIE. Uel aliter: ꝙ diuersa tpa istaꝝ mulieꝝ i euāgelijs describūt: nō mēdacij signū ē vt impij obijciūt: s3 sedule visitatiōis officij: dū crebro abeūt ⁊ redeūt: ⁊ nō patiūt a sepulchro dn̄i diu abesse vel lōgiꝰ. REMI. Sciēdū autē q: mattheꝰ mystice loquēs studuit nobis insinuare illa sacratissima nox q̄ntā dignitatē ex honore deuicte mortis ⁊ dn̄ice resurrectōis accepit: iō dixit: Uespere sab. q̄ lu. i p. sab. cū ꝯsuetꝰ ordo tēpoꝝ hēat: vt vespe nō lucescat in diē: s3 potiꝰ obtenebrescat i noctē: ondit his vbis ꝙ dn̄s totā hanc noctē luce sue resurrectōis festiuā ⁊ chorusca reddidit. BEDA i ho. Ab exordio etiā mūdane creatōis vsq3 huc ita tēpꝰ distīguebat vt dies noctē p̄cederet: qr hō a luce padisi peccādo lapsus i huiꝰ scli tenebras erumnasq3 decidit. Aptissime āt nūc dies seqͭ noctē: q̄ñ p fidē resurrectiōis a pcti tenebris ⁊ vmbra mortis ad lucē vite christo largiēte reducimur. SEVE. i ser. pasche: Est āt vespa sabbati q̄ lucescit: qr illuminat p christū. sabbatū nō delet: Nō inqͭ veni soluere legē: s3 adimplere. Illuminat vt in diē dn̄icā luce at: clarescat i ecclia qđ i synagoga iudeis obscurātibus fuscabat. Seqͭ: Uenit ma. mag. ⁊ al. ma. vide. sepulchꝝ. Sero q̄dē mulier currit ad veniā: q̄ mature cucurrit ad culpā: q̄ d̄ padiso pfidiā susceperat. Festinat fidē sumere de sepulchro. ꝯtēdit rape d̄ morte vitā: q̄ d̄ vita rapuerat mortē. nō aūt dixit: Uenerūt: s3 venit sub vno ꝯ noīe: venūt due mysterio nō casu. Uenit ipsa: s3 altera vt mutaret mulier vtute nō sexu. Precedūt āt aplos femine: q̄ ecclaꝝ typū ad dn̄icū deferūt sepulchꝝ: maria. s. ⁊ maria. maternū xp̄i vnū nomē i duas geminat femias: qr h̄ ecclia ex duobꝰ pplis veniēs. i. ex gētibꝰ ⁊ iudeis: vna eē figurat. venit āt maria ad sepulchꝝ: sicͭ ad resurrectiōis vtem: vt itez christꝰ ex sepulchro ꝯ nasceret fidei q̄ carni fuerat generatꝰ ex vētre: ⁊ eū quē clausa vginitas pn̄tē tulerat vitā: redderet sempitnā. Diuinitatis insigne ē clausam vginē reliq̄sse pꝰ ptū. ⁊ d̄ sepulchro clauso exisse cū corpe. Seqͭ: Et ecce terremo. fa. est mag. HIERO. Dn̄s nr̄ vnꝰ atq3 idē filiꝰ dei ⁊ homīs iuxta vtrāq3 naturā diuinitatis ⁊ carnis: nunc magnitudinis sue: nūc hūilitatis signa demōstrat. vn̄ ⁊ in pn̄ti loco quāq3 hō sit q̄ crucifixꝰ ē. q̄ sepultus: tn̄ q̄ foris agūt: ondūt filiū dei. HILA. Motus eni terre resurrectōis ē vtꝰ: cū ꝯcusso mortꝭ aculeo: ⁊ illumiātis illiꝰ tenebris: resurgēte vtuti celestiū dn̄o: inferoꝝ trepidatio cōmouet. CHRY. in ho. Uel iō terremotꝰ factꝰ ē: vt exurgāt ⁊ euigilent mulieres. etenī accesserāt vt vnguentū mitterēt: et qr in nocte hec gerebant: pbabile ē quasdā obdormisse. BEDA in ho. ꝙ etiā terremotus resurgēte dn̄o de sepulchro sicut etiā moriēte in cruce factus est magnꝰ: significat terrena quidē corda p fidem passionis p̄us ac resurrectiōis eiꝰ ad penitentiā concutienda salubri pauore pmota. SEVE. in sermone pasche: Si aūt sic terra tremuit. cū dn̄s ad veniā scōꝝ resurgeret: quō ꝯtremiscet cū noxiorū oīm surget ad penā: dicēte ppha: Terra tremuit cū resurgeret i iudicio deꝰ. Et quō dn̄i pn̄tiam sustinebit: que āgeli pn̄tiā sustinere nō valuit: nā sequit: Angelus dn̄i descēdit de celo. Surgēte siquidem christo: morte pereūte terrenis redditur celeste cōmertiū: ⁊ mulieri cui fuerat cū diabolo letale cōsiliū cū angelo colloquiū fit vitale. HYLA. Mise

ricordie enim dei patris insigne ē resurgente filio
ab inferis virtutū celestiū mysteria mittere: atq; iō
poꝝ resurrectionis ipse ē iudex: vt quodā famulatu
p̄prie volūtatis resurrectio nunciaret. BEDA in
ho. Quia enī christ⁹ de⁹ ⁊ hō ē: inter acta hūanita-
tis semꝑ ei angeloꝝ ministeria deo debita nō desunt.
Seqꝛ: Et accedens reuoluit lapidē. Nō vt egressu-
ro dn̄o ianuā pandat: sed vt egressus ei⁹ iam facti
hoībus p̄stet indiciū: Qui .n. mortalis clauso virgi-
nis vtero potuit nascēdo ingredi mūdū: ipse factus
īmortalis: clauso sepulchro potuit resurgēdo exire
de mūdo. REMI. Significat aūt reuolutio lapi-
dis reserationē sacroꝝ christi q̄ lr̄a legis tegebātur.
lex nāq; ī lapide scripta fuit: ⁊ iō ꝑ lapidē designa-
tur. SEVE. Non aūt dixit: Uoluit. sed Reuoluit
lapidē: q: lapis aduolut⁹ ꝓbauit mortē: ⁊ reuolu-
tus extitit resurrectiōis assertor. Mutat hic ordo
reꝝ: sepulchrū mortē non mortuū deuorat. domus
mortis mā̄sio fit vitalis. vteri noua forma mortuū
recipit: reddit viuū. Sequit: Et sedebat suꝑ eū. Se-
debat inq̄ꝫ cui nulla inerat lassitudo: vt fidei do-
ctor: vt resurrectiōis magister. sedebat supra petrā
vt soliditas sedētis daret credētib⁹ firmitatē: pone
bat angel⁹ suꝑ petrā fundamēta fidei: suꝑ quā chri
stus erat ecclesiam fundatur⁹. Uel ꝑ lapidē monu
mēti pōt designari mors: qua oēs p̄mebant. ꝑ hoc
ḡ ꝙ angel⁹ suꝑ lapidem sedit: significat ꝙ christus
mortē sua virtute subiecit. BEDA in ho. Et recte
stās apparuit āgel⁹ q̄ aduētū dn̄i ī mūdo p̄dicebat:
vt stādo designaret q: dn̄s ad debellādū mūdi prin
cipem veniret. p̄co aūt resurrectiōis sedisse memo-
ratur: vt sedēdo significaret eum supato mortis au
ctore sedē regni iā cōscendisse ꝑpetui. sedebat autē
suꝑ lapidē reuolutū q° ostiū monumēti claudebat
vt claustra inferoꝝ sua ipsū v̄tute deiecisse doceret.
AVG. de con. euan. Pōt autē mouere quō sꝫm
mattheū angel⁹ suꝑ lapidē sedebat reuolutū a mo
numēto: cū marcus dicat mulieres introeūtes ī mo
numētū vidisse iuuenē sedentē in dextris: nisi intel
ligam⁹ aut mattheū tacuisse de angelo: quē intran
tes viderūt: marcū aūt de illo quē viderūt sedētem
suꝑ lapidē: vt duos viderint: ⁊ a duobus sigillatim
audierint que dixerūt angeli de iesu. aut certe ꝙ di
cit: Intrantes in monumentū. in aliq̄ septa macerie
debem⁹ accipe qua cōmunitū locū tūc fuisse credi-
bile ē .i. in aliquo spacio ante petrā: in qua excisa lo
cus fact⁹ fuerat sepulture: ut ipsū viderint in eodē
spacio sedētē a dextris: quē dicit mattheus sedētē
suꝑ lapidē. Seqtur. Erat autē aspe. ei⁹ sic fulgur: ⁊
vesti. ei⁹ sic nix. SEVE. Uult⁹ claritas a vestium
cādore sepat: ⁊ facies fulguri: niui vestis angeli cō
paratur: quia fulgor de celo: nix de terra. vn̄ ꝓpha
Laudate dn̄m de terra: ignis: grādo: nix ⁊c̄. In fa-
cie ḡ angeli claritas celestis seruatur nature. in ve-
ste significat gr̄a cōionis hūane: ⁊ sic tēpat species
angeli colloquētis: vt carnales oculi ⁊ vestiū ferāt
placitā claritatē: ⁊ ex fulgure vultus: nūciū sui tre-
merēt ⁊ reuererētur auctoris. IDEM in alio ser.
Quid aūt facit indumentū vbi tegēdi necessitas nō
habet: sꝫ angel⁹ nr̄m habitū nr̄am formā in resur-
rectiōe p̄figurat: vbi hō ipsa corpis sui claritate ve-
stitur. HIE. In cādido etiā vestitu angel⁹ signifi

cat gloriā triūphantis. GREG. in ho. de pas. Uel
aliter: In fulgure terror timoris ē: in niue aūt blan
dimentū candoris. q: v̄o oīpotēs de⁹ ⁊ terribilis ē
pctōribus ⁊ bland⁹ iustis: recte testis resurrectiōis
ei⁹ angel⁹: ⁊ ī fulgure vultus: ⁊ in cādore habit⁹ de
monstratur: vt de ipsa sua specie: ⁊ terret reprobos
⁊ mulcet pios. vn̄ seqtur: Pre timore aūt ei⁹ exter.
sūt custo. ⁊ facti sūt velut mortui. RABA. Timo
ris anxietate sūt exterriti: q: amoris fiduciā nō ha-
bebāt: ⁊ facti sūt velut mortui q̄ resurrectiōis veri-
tatem credere noluerūt. SEVE. in ser. pasche: Cu
stodiebāt .n. crudelitatis studio nō pietatis obseqo
stare .n. nō pōt quem cōscia destituit: impellit rea-
tus: hinc ē ꝙ āgel⁹ ꝑcellit impios: pios alloqtur: ⁊
solat. Seqꝛ: Rn̄. autē an. dixit mul. HIE. Custo-
des quidē timore pterriti adinstar mortuoꝝ stupe
facti iacent: ⁊ angel⁹ tn̄ nō illos: sꝫ mulieres ꝯsolat
dicens: Nolite timere vos. q. d. Illi timeāt in q̄bus
remanet incredulitas. ceteꝝ vos q: iesū querit] cru
cifixū: audite ꝙ surrexerit: ⁊ ꝓmissa pfecerit. vn̄ seq
tur: Scio .n. ꝙ iesū q̄ crucifix⁹ ē queritis. SEVE.
Adhuc .n. crucifixū ⁊ mortuū requirebant: quaꝝ fi
dē seua passionis ꝓcella turbauerat: ⁊ tētatiōis ita
eas pond⁹ incuruauerat: vt celi dn̄m q̄rerēt ī sepul
chro. Nō ē h̄. RABA. ꝑ p̄ntiā carnis: q̄ tn̄ nusq̄
deest ꝑ p̄ntiā maiestatis. Seqꝛ: Surrex. n. sic dix.
CHRY. in ho. q. d. Et si mihi nō creditis: illi⁹ memē
tote v̄boꝝ: deinde ⁊ alia seqꝛ demōstratio: cū subdi
tur: Ue. ⁊ vi. lo. vbi po. erat do. HIER. Ut si meis
v̄bis nō credit] vacuo credatis sepulchro. SEVE.
Angel⁹ ḡ p̄dicit nomē: crucē dicit: loqꝛ passionem:
sꝫ mox resurrectiōē: mox dn̄m ꝯfitet. ⁊ angel⁹ post
tāta supplicia. p⁹ sepulchrū agnoscit dn̄m suū. Cur
hō aut minoratū deū in carne iudicat: aut in passio
ne existimat defecisse v̄tutē? Dicit aūt crucifixū: et
ondit locū vbi posit⁹ erat dn̄s: ne alter ⁊ nō idē re-
surrexisse crederet ex mortuis. Et si dn̄s in eadē re
dit carne: ⁊ sue resurrectiōis facit indicia: q̄re hō in
alia putat se carne rediturū? aut carnē forte seruus
dedignat suā: cū nr̄aꝫ dn̄s nō mutauit? RABA.
Nō aūt solis vobis hoc gaudiū magnū ꝯcessū ē oc
culto corde tenere: sꝫ sibi amātib⁹ deberis illud pā
dere. vn̄ seqꝛ: Et cito eū. di. dis. e. q: sur. SEVE. q.
d. Reuertere ad viꝝ mulier iā sanata: ⁊ suade fideꝫ
q̄ pfidiā an̄ suasisti: Refer hoī resurrectiōis indiciū:
cui an̄ ꝯsiliū ruine dedisti. Seqꝛ: Et ecce p̄ce. vos ī
gali. CHRY. ī ho. Hoc aūt dic eripiēs eos a ꝑicul
ne timor fidē īpediret. HIE. Mystice aūt p̄cedet
vos ī galileā: hoc ē ī volutabꝛ gētiliū: vbi an̄ error
erat ⁊ lubriciū: ⁊ firmo ac stabili pede vestigiū nō te
nebat. Sequit: Ibi eū videbit]: ecce p̄dixi vobis.
BEDA ī ho. Bn̄ aūt domin⁹ ī galilea videtur a di
scipulis qui iam de morte ad vitā: iam de corrupti-
one ad incorruptionem transierat: Galilea quippe
transmigratio interpretatur. felices femine que triū
phū resurrectionis mūdo annūciare meruerūt. feli-
ciores anime: que ī die iudicij ꝑcussis pauore repro
bis: gaudiū beate resurrectiōis intrare meruerint.

¶ Et exierūt cito de monumento
cū timore ⁊ gaudio magno: curren
tes nūciare discipulis eius. Et ecce

iesus occurrit illis dicens: Auete.
Ille aũt accesserũt ꝛ tenuerunt pe
des eius: ꝛ adorauerũt eum. Tunc
ait illis iesus: Nolite timere: ite nũ
ciate fratribus meis ut eant in gali
leam: ibi me uidebunt.

HIERO. Mulieribus per ãgelũ adhortatis cõ-
festim dominus occurrit vt nunciature expectanti-
bus discipulis: non angeli potius q̃ꝫ christi ore lo-
q̃rẽtur. vnde dicit: Et exierunt cito de monumento
cum timore ꝛ gaudio magno. AVGVS. de con.
euange. Egresse autẽ dicũtur a monumẽto: hoc est
ab illo loco vbi erat orti spaciũ ante lapidem effos-
sum. HIERO. Duplex autem mẽtes mulierũ te-
nebat affectus: timoris ꝛ gaudij: ꝛ altera de mira-
culi magnitudine: altera ex desiderio resurgẽtis: et
tamẽ vtraqꝫ femineũ concitabat gradũ. vnde sequi
tur: Currentes nunciare discipulis eius. Pergebãt
enĩ ad apostolos: vt p illos fidei seminariũ sparge-
retur. Que autem sic querebant: que ita currebant
merebantur obuiaꝫ habere dñm resurgentẽ. vnde
sequitur: Et ecce iesus occurrit illis dicẽs: Auete.
RABANVS. Per hoc ostendit se omnibus iter
virtutũ inchoantibus: vt ad salutẽ ppetuam pueni
re queant adiuuãdo occurrere. HIERO. Prime
mulieres merẽtur audire: Auete. vt maledictũ eue
mulieris: in mulieribus solueretur. SEVERIA.
In istis vero rebus ecclesie figuram manere euiden-
ter ostẽditur: quia discipulos suos christus de re-
surrectione arguit trepidantes. Occurrẽs autẽ istis
nõ ptãte terret: sed preuenit charitatis ardore: chri
stus enĩ in ecclesia se salutat quã suũ recipit in cor-
pus. AVGV. de cõcor. euangelistaꝝ: Colligimꝰ
ꝛ angeloꝝ allocutionem bis numero eas habuisse
veniẽtes ad monumentũ: scilꝫ cum viderant vnum
angelũ de quo narrat mattheus ꝛ marcus: ꝛ cum
postea viderũt duos vt narrant lucas ꝛ iohannes.
Et similiter ipsiꝰ dñi bis: semel scilꝫ illic quãdo ma
ria hortulanũ putauit: ꝛ nũc iteꝝ cum eis occurrit
in via: vt eas ipsa repetitione firmaret: atqꝫ a timo-
re recrearet. SEVERIANVS: Sꝫ ibi marie nec
tangẽdi datur facultas: hic non solũ tangendi sꝫ te
nendi copia tota conceditur. vnde sequit: Ille aũt
accesserũt ꝛ tenuerunt pedes eius: ꝛ adorauerunt
eũ. RABA. Superius quidẽ dictũ est: quia clau
so surrexit monumẽto: vt imortale iam factũ doce
ret esse corpꝰ quod in monumẽto clausum fuerat
mortuũ. Tenendos aũt mulieribus nunc pbuit pe-
des: vt intimaret veram se carnẽ habere que a mor
talibus tangi posset. SEVERIANVS: Iste qdẽ
tenẽt pedes christi que in ecclesie typo euangelice
pdicationis tenẽt ꝛ merentur excursum: ac sic fide
astringunt sui vestigia saluatoris: vt totius deitatis
perueniant ad honorẽ. Illa autem merito audit: No-
li me tangere. que in terris deflent dñm: ꝛ sic in se-
pulchro querit mortuũ: vt in celis eũ nesciat regna
re cũ patre. Quod ergo eadẽ maria nũc in fidei ver
tice constituta tangit christũ: ac tenet toto sanctitat
tis affectu: nunc imbecillitate carnis ꝛ feminea infi

mitate deiecta dubitat. ꝛ tactũ sui non meret aucto
ris: non facit questionẽ. Siquidẽ illud de figura ẽ:
hoc de sexu. illud ẽ de diuina gratia: hoc de huma
na natura: quia nosipsi cum diuina scimus deo vi-
uimus: cũ humana sapimus cecamur ex nobis. Te
nuerunt aũt pedes eius: vt scirent in capite christi
virũ esse: se aũt esse in pedibus christi: ꝛ datum sibi
virũ sequi: non pire ipsũ. Quod aũt dixerat angelus
dicit ꝛ dñs: vt quas firmauerat angelus: christus
redderet firmiores. Sequitur: Tunc ait illis iesus:
Nolite timere. HIERO. Et in veteri ꝛ in nouo te
stamento hoc semp obseruãdũ ẽ qꝫ quãdo aliqua
augustior apparuerit visio: primuꝫ timor pellatur:
vt sic mente placata possint que dicũtur audiri.
HYLA. In contrariũ aũt ordo cause pncipalis est
reditus: vt quia a sexu muliebri cepta mors esset:
ipsi pmũ resurrectiõis glorie ꝛ visus ꝛ nuncius red
deretur. vnde dñs subdit: Ite nũciate fratribꝰ meis
vt eant in galileam: ibi me videbũt. SEVERIA:
Vocat fratres quos corpis sui fecit eẽ germanos:
vocat frẽs quos benignꝰ heres sibi pstituit cohere-
des: vocat frẽs quos patris sui adoptauit filios.
AVGV. de concor. euange. Quod autem dñs nõ
vbi primũ se monstraturus erat: sed in galilea: vbi
postea visus est se videndũ mãdauit: ꝛ p angelum
ꝛ p seipsũ: q̃uis fidelẽ facit intentũ ad querendum
in quo mysterio dictũ intelligit: Galilea nãqꝫ inter
ptat vel trãsmigratio vel reuelatio. Prius itaqꝫ sꝫ
trãsmigratiõis significationeꝫ quid aliud occurrit
intelligẽdũ: nisi qꝛ christi gr̃a ȯ pplo isrl̃ trãsmigra
tura erat ad gẽtes: qbꝰ apl̃i pdicãtes euãgeliũ nul
lo mõ crederẽt: nisi eis ipse dñs viam in cordibus
hoĩm pparet: et hoc intelligitur: Precedet vos i
galileã. Qȯ aũt subdit: Ibi eũ videbitis. sic intelli-
gitur. i. ibi mẽbra eiꝰ inueneritis: ibi viuũ corpus eiꝰ
in his q̃ vos susceperint agnoscetis. Scd̃m autẽ qꝫ
galilea interp̃tatur reuelatio: non iam in forma ser
ui intelligẽdũ est: sꝫ in illa in qua equalis est patri.
Illa erit reuelatio tanq̃ꝫ vera galilea: cũ similes ei
erimꝰ: ꝛ videbimꝰ eũ sicuti ẽ. Ipsa etiã erit beatior
trãsmigratio ex isto seculo in illã eternitatem.

¶ Que cũ abissent: ecce quidã de
custodibus uenerunt in ciuitatem ꝛ
nunciauerunt pncipibus sacerdotũ
omnia que facta fuerãt. Et congre
gati cum senioribus ꝯsilio accepto:
pecuniam copiosam dederũt militi
bus dicentes: Dicite quia discipuli
eiꝰ nocte uenerũt: ꝛ furati sũt eũ nob
dormiẽtibus. Et si hoc auditũ fue
rit a pside: nos suadebimus ei: et se
curos uos faciemus. At illi accepta
pecunia: fecerũt sicut erãt edocti. Et
diuulgatũ est uerbuꝫ istud apud iu
deos: usqꝫ i hodiernum diem.

¶ CHRY. in home. Signoꝝ que circa christũ appa

fuerant: quedā fuerūt orbi terrarū cōmunia: puta
tenebre: quedā propria militibus custodientib⁹: sic
mira angeli apparitio: ⁊ terremotus que ꝓpter mi/
lites facta sūt vt stupefierent: ⁊ ab ipsis fiat testimo
niū veritatis. veritas enī a cōtrariis diuulgata ma/
gis refulget: qḋ ⁊ contigit. vñ dr̄: Que cū abijssent
scꝫ mulieres. Ecce quidā de custodibus venerūt in
ciuitatē: ⁊ nunciauerūt ꝑncipibus sacerdotuꝫ oīa q̄
facta fuerāt. RABA. Simplex quidē animi qua
litas ⁊ indocta hoīm rusticitas: sepe veritatē rei ut
est sine fraude manifestat: at cōtra versuta maligni
tas: falsitatē verisimilib⁹ verbis pro vero cōmēda/
re decertat. HIERO. Principes ḡ sacerdotū qui
debuerāt cōuerti ad pñiam: ⁊ iesum querere resur/
gentē: ꝑseuerant in malicia: ⁊ pecuniā que ad vsus
templi data fuerat vertūt in redemptionē menda/
cij: sicut ⁊ ante. xxx. argenteos iude dederūt ꝓdito/
ri. vnde sequitur: Et congre. cū senio. consi. accepto:
pecu. copio. dederūt militibus dicētes: Dicite qꝛ di
sci. eius nocte vene. ⁊ fura. sunt eū nobis dormienti
bus. SEVERIA. Nō. n. contenti sūt interfecisse
magistrū: imo etiā quō discipulos perdere possint
moliuntur: discipulorum crimē esse faciūt virtutē
magistri: plane amiserūt milites: ꝑdiderūt iudei. sꝫ
discipuli magistrū suū: nō furto sed fide: virtute nō
fraude: sanctitate nō crimine: viuū nō mortuū sustu
lerūt. CHRY. in ho. Qualiter enī furarētur disci/
puli hoīes paupes ⁊ ideote: ⁊ neqꝫ apparere audē/
tes? Si enī adhuc xp̄m viuū vidētes fugerūt: quali
ter mortuo eo nō timuissent tot militū multitudi/
nem? Nūquid ostiū sepulchri poterant euertere?
lapis enī iminebat magnus: multis indigēs mani/
bus. Nunqd etiam non erat sigillū supimpositū?
Propter quid aūt non furati sunt ꝑma nocte: quā/
do nullus sepulchro affuit. Sabbato. n. petierunt a
pilato custodiā: Quid aūt sibi volunt hec sudaria q̄
petrus vidit iacentia? Si enim vellent furari; non
essent nudum corpus furati: non solum ne iniuria/
rentur: sed ne etiam in exuendo tardarent ⁊ tribue
rent militibus se detinendi facultatem: maxime qa
mirrha erat corpori ⁊ vestimentis affixa: ita gluti/
nosa vt nō facile esset a corpore auellere vestimen/
ta: quare non ꝑsuasibilia sunt q̄ de furto dicta sūt.
Vñ ꝑ q̄ resurrectionē obumbrare conant: ꝑ hec eā
faciūt clarere. Dicētes. n. ꝙ discipuli furati sūt: confi
tentur nō esse corpus in sepulchro. furtū aūt osten/
dit eē mendax custodia militū ⁊ discipulorꝫ pauor.
REMI. Sed si custodes dormierunt: quomodo
furtū viderūt? ⁊ si non viderūt: quomodo testes fu
erunt? ⁊ iō quod voluerūt facere non potuerūt.
GLO. Ne autē timore ꝑncipis a timore reuocarē
tur: timentes propter negligētiā puniri subdūt: Et
si hoc auditū fuerit a ꝑside: nos suadebim⁹ ei ⁊ secu
ros vos faciemus. CHRY. in home. Uide omnes
corruptos: Pilatus enim ipse ꝑsuasus est: plebs iu
daica cōmota ē: milites corrupti sūt. vnde sequitur:
At illi accepta pecunia fecerunt sicut erant edocti.
Si pecunia apud discipulū tantam habuit virtutē:
vt eum faceret magistri proditorem: non mireris: si
pecunia milites superātur. HYLA. Emitur ergo
resurrectionis silentiū: ⁊ mendaciū furti argento: qꝛ
honore. s. seculi. qui in pecunia est ⁊ cupiditate: chri

sti gloria denegatur. RABA. Sicut aūt sanguis
reatus quē sibi ⁊ posteris suis ipsi imp̄cabāt: gra/
uis peccatorum sarcina illos ꝑmit: ita emptio men
dacij per quod resurrectiōis denegāt veritatē: rea/
tu eos constringit ꝑpetuo. vnde sequitur: Et diuul/
gatū est verbū istud apud iudeos vsqꝫ in hodiernū
diem. SEVERI. Apud iudeos quidem diuulga
tum est: non apud christianos. quod enī in iudea
iudeus obscurabat auro: fide toto claruit ī mūdo.
HIERO. Omnes aūt qui stipe templi: ⁊ his que
conferūtur ad vsus ecclesie abutūtur: in alijs rebus
qb⁹ suā expleāt volūtatem: similes sunt scribarū ⁊
sacerdotum redimentium mendaciuꝫ ⁊ saluatoris
sanguinem.

Undecim aūt discipuli abierūt i
galileā in montē ubi constituerat il
lis iesus. Et uidētes eum adorauc
runt: quidā autē dubitauerūt. Et
accedens iesus locutus ē eis dicēs:
Data est mihi oīs potestas in celo
⁊ in terra. Euntes ergo docete oēs
gētes: baptizātes eos in noīe patris
⁊ filij ⁊ spūssancti: docētes eos ser
uare omnia quecunqꝫ mandaui uo
bis. Et ecce ego uobiscū sū oib⁹ die
bus: usqꝫ ad ꝯsummationē seculi.

BEDA in home. Postq̄ꝫ dominicā resurrectio/
ab angelo nunciatā beatus mattheus asseruit: visi/
onem dñi etiā a discipulis impletam refert: dicēs:
Undecim aūt discipuli abierūt in galileā in montē
vbi constituerat illis iesus. nam pergēs dñs ad pas
sionē ait discipulis: Postq̄ꝫ resurrexero: precedam
vos in galileā. Angelus quoqꝫ mulieribus ait: Di/
cite discipulis eius: quia precedet vos in galileam.
Quapropter visioni magistri obediētia discipulorꝫ
obsequitur. Recte aūt vndecim discipuli ad adorā
dum pergūt iam enī vnus perierat: q dñm ac magi
strū suū tradiderat. HIERO. Post resurrectiōeꝫ
ergo iesus in galilee monte conspicitur: ibiqꝫ ado
ratur: lꝫ quidam dubitent ⁊ dubitatio eorꝫ nostram
augeat fidem. Sequit: Et vidētes eū adorauerunt:
quidā aūt dubitauerūt. REMI. Hoc autē lucas
euāgelista plenius manifestat. Refert enī qꝛ cū dñs
resurgēs a mortuis ipse apparuisset discipulis: ipsi
cōturbati ⁊ exterriti: existimabant se spm̄ videre.
RABA. In monte quidem apparuit eis dñs: vt si
gnificaret qm̄ corp⁹ qḋ de cōi generis humanū: ter
ra nascendo susceperat: resurgēdo iam sup terrena
omnia subleuauerat: ⁊ vt admoneret fideles: si il/
lic celsitudinem resurrectionis ei⁹ cupiūt videre: h
ab infimis voluptatib⁹ ad supna studeāt desideria
trāsire. Jesus autē discipulos in galileā ꝑcedit: qa
christ⁹ resurrexit a mortuis ꝑmitie dormiētiū. Se/
quūt autem hi q̄ sūt christi: ⁊ suo ordine ad vitā de
morte trāsmigrāt in sua specie diuinitatem cōtēplā
tes. ⁊ huic congruit ꝙ galilea reuelatio interp̄tat:

AVGV. de con. euāge. Sed considerandum est quomodo corporaliter in galilea dñs videri potuerit: quia enim non ipso die quo resurrexit visus est manifestuz est. nam in hierusalē visus est eo die in initio noctis: vt lucas ꝛ iohānes aptissime ꝯsonāt. neqꝫ etiā in sequentibus octo dieb⁹: post quos dicit iohānes discipulis apparuisse dñm: vbi p̄mo eū vidit thomas: q eū non viderat die resurrectionis ei⁹: nisi qs dicat nō illos vndecim q iam tūc apli vocabant: sꝫ discipuloꝝ illic .xi. fuisse ex multo numero discipuloꝝ. Sed occurrit aliud qḋ obsistit: Johēs enī qui cōmemorauit nō in mōte ab vndecim: sꝫ ad mare tyberiadis a septē piscātib⁹ visū eē dñm: Hoc iam tertio inquit manifestauit se iesus discipulis suis. quod intelligendum est ad numerum dierum retulisse: non ad numerum manifestationū. Si autem acceperimus intra illos octo dies anteqꝫ eum thomas vidisset ab .xi. discipulis q̇busqꝫ dominū visum nō erit ad mare tyberiadis tertio manifestū eē sꝫ quarto: ac p hoc cogimur intelligere post oīa factū esse q eū in monte galilee discipuli vndecim viderūt. Inuenim⁹ itaqꝫ apud q̄tuor euāgelistas decies cōmemoratū dñm visū ab hoībus esse post resurrectionē: semel ad monumētū mulieribus: iterū eisdem egrediētibus a monumēto in itinere: tertio petro: quarto duob⁹ eūtibus in castellū: q̄nto pluribus in hierusalem vbi non erat thomas: sexto vbi vidit eum thomas: septimo ad mare tyberiadis: octauo in monte galilee sm mattheum: nono q dicit marcus: nouissime recumbentibus. quia iam nō erāt in terra cū illo ꝯuiuaturi: decimo ī ipso die nō iam in terra: sꝫ eleuatū in nube: cum in celū ascēderat qḋ marcus ꝛ lucas cōmemorāt. sꝫ nō oīa scripta sūt: sicut iohānes fatet: crebra enī erat ei⁹ cū illis cōuersatio p dies .xl. p̄usqꝫ ascēdisset in celum.

REMI. Uidētes ḡ discipuli dñm cognouerūt: ꝛ idcirco dimissis in terrā vultibus adorabāt. ꝛ iō pius ꝛ clemēs magister vt oēm dubietatē auferret a cordibus eoꝝ: accedēs ad eos corroborauit in fide. vñ sequit: Et accedēs iesus locut⁹ ē eis dicēs: Data ē oīs ptās in celo ꝛ in terra. HIERO. Illi aūt potestas data ē q paulo ante crucifixus: q sepult⁹ in tumulo: q postea resurrexit. RABA. Nō .n. hoc de coeterna patri diuinitate: sꝫ de assumpta hūanitate sm quā minorat⁹ ē paulomin⁹ ab āgelis. SEVE. Filius quippe dei: v̄ginis filio: deus hoī. Diuinitas carni cōtulit qḋ sp ipse cū p̄re possedit. HIERO. In celo aūt ꝛ in terra ptās data ē: vt q añ regnabat in celo p fidem credētiū regnet in terris. REMI. Qḋ ḡ psalmista de resurgēte dño dicit: Cōstituisti eum super opa manuū tuarum: hoc nūc dñs dicit: Data est mihi oīs potestas ī celo ꝛ in terra. Et hic sciēdū quia anteqꝫ dominus surrexisset a mortuis nouerant angeli se subiectos hoī christo. Uolēs ḡ christus etiam hominib⁹ notū fieri q data esset sibi omnis ptās in celo ꝛ in terra: p̄dicatores misit: q verbū vite cūctis nationibus p̄dicarent. Uñ sequit: Euntes ergo docete omnes gentes. BEDA ī ho. Qui enī ante passionē suā dixerat: In viam gentiū ne abieritis: surgēs a mortuis dicit: Ite docete oēs gentes. Quapropter cōfundant iudei q dicūt christū tñmō ad suā salutē esse venturū. Erubescant ꝛ donatiste q localiter christū concludere cupientes dixerūt eū tñmō in aphrica esse: nō in alijs regiōbus. HIERO. Primū ḡ docēt omnes gētes: deinde doctas intingūt ī aqua: nō enī pōt fieri vt corpus baptismi recipiat sacramentū: nisi ante omnia fidei susceperit veritatē. baptizantes eos in nomine patris ꝛ filii ꝛ spūssancti. ut quoꝝ est vna diuinitas sit vna largitio: nomenqꝫ trinitatis vnus deus.

SEVERI. Oēs ergo gētes potestas vna eadēqꝫ recreat ad salutem que creauit ad vitam. DIDIMVS in libro de spūsancto: Licꝫ autē quis possit existere mentis aliene: qui ita baptizare conetur vt vnū de p̄dictis nominibus p̄termittat: videlicꝫ contrarius christo legislatori: tamē sine pfectione baptizabit: imo penitus a peccatis liberare non poterit: quos a se existimauerit baptizatos. Ex his autez colligitur q̄ꝫ indiuisa sit substantia trinitatis: ꝛ patrem vere filij esse patrem: ꝛ filiū vere patris filium ꝛ spūsanctū vere patris ꝛ dei filij esse spūm: ꝛ insup sapientie ꝛ veritatis .i. filij dei. Hec est salus credentiū: ꝛ dispensatio ecclesiastice discipline in hac trinitate perficitur. HYLA. Quid enī in hoc sacramēto salutis humane non continet: plena sunt oīa vt a pleno ꝛ pfecto prolata. Habet enī nature sue nomen in patre: sed pater tñ est: non enī humano modo habet aliunde q pater est. Ipse ingenitus: eternus: habens in se semper: vt semper sit soli filio notus. Filius autē est p̄genies ingeniti. vnus ex vno: verus a vero: viuus a viuo: pfectus a pfecto: virtutis virtus: sapientie sapiētia: glorie gloria: imago inuisibilis dei. forma patris ingeniti. Spiritus autē sanctus non pōt a confessione patris ꝛ filii separari. ꝛ quidem vbiqꝫ non deest hoc expectationis nostre solatium. hic in donorum operationibus future spei pignus est. hic mētiū lumē: hic splendor animorum est. Hec igitur licꝫ mutare non possunt heretici: afferūt tamen humana cōmenta: vt sabellius patrem ex quo tendat in filiū: idqꝫ nominibus potius confitendū putat esse q̄ꝫ rebus: cum ipsis filiuz proponat ꝛ patrem: vt ebion omne initiū ex maria concedens: non ex deo hominē: sed ex homine deū pferat: vt arriani qui ex nihilo atqꝫ ex tempore formā ꝛ sapientiā ꝛ virtutē dei producūt. Quid autem mirū est vt de spiritusancto diuersa sentiant: qui in filio largitore eius tam temerarij sunt auctores.

HIERO. Consideratur autem hic ordo p̄ceptius: Iussit aplos vt primū docerent vniuersas gētes: deinde fidei tingerēt sacramēto: ꝛ post fidem ac baptisma que essent obseruanda preciperent. vnde sequitur: Docentes eos seruare omnia quecūqꝫ mandaui vobis. RABA. Quia sicut corpus sine spiritu mortuū est: ita ꝛ fides sine operibus mortua est.

CHRY. in home. Quia vō eis magna iniūxerat: erigens eorum sensus dicit: Et ego vobiscum sum omnibus diebus vsqꝫ ad consūmationē seculi. q.d. ne dicatis difficile esse iniunctum negociū: ego sum vobiscū qui oīa facio leuia. Nō autē cum illis solum dixit se futuꝝ eē: sꝫ ꝛ cū oībus qui post illos credūt nō enī vsqꝫ ad ꝯsūmationē seculi apli mansuri erāt sed sicut vni corpori fidelib⁹ loquit. RABA. Ex h̄ āt intelligit q vsqꝫ ad finē sc̄li nō sūt defuturi in mundo q diuīa mā̄sione ꝛ inhabitatiōe sunt digni.

CHRY. Rememorat aūt eis ꝛ ꝯsūmatiōē: vt eos magis attrahat: ꝛ ne pñtia solū aspiciāt. sed ꝛ futura bona ꝛ sine fine mālura. q. d. Tristicia quā sustinebitis simul cū pñti vita ꝯsūmet: ꝛ totū seculū i consūmationē deueniet: bona aūt qbus potiemini sunt in eternū pmāsura. BEDA in ho: Querit aūt qre hic dicat: Ecce ego vobiscū sū. cū alibi dixisse legat: Uado ad eū qui me misit: sed alia sūt q̄ humanitati ascribuntur: ꝛ alia q̄ diuinitati. Ibit ad patrē p humanitatē: manet aūt cū discipulis in forma qua est patri equalis. Qd aūt dicit: Usq; ad ꝯsūmationem seculi. finitū pro infinito ponitur. nam qui in pñti seculo manet cū electis eos ꝓtegēdo: ipse pᵒ finē eius manebit: eos remunerando. HIERO. Qui g° vsq; ad cōsūmationē seculi cū discipulis se esse promittit: ꝛ illos ondit semp esse victuros: ꝛ se nunq̄ a credētibus recessurū. LEO papa i ser. de pas. Qui eni ascēdit in celos nō deserit adoptatos: ꝛ ipse deorsū cōfortat ad patiētiā: qui sursum inuitat ad gloriā: Cuius glorie participes nos faciat ipse christus rex glorie: qui ē deus benedictus in secula amen.

¶ Incipiunt capitula euangelij matthei ꝑ ordinem.

¶ Primū natiuitas dñi nostri iesu christi.
¶ Secūdum magorū munera: occultatio iesu: Infantes interficiuntur.
¶ Tertium: Regressus iesus ex egypto in nazareth: a iohanne in iordane baptizatur.
¶ Quartum: Jesus in deserto tētatus a diabolo vicit petrum ꝛ andream: iacobū ꝛ iohannem piscatores cōuocat: ꝛ circuiēs varios languores hoīm curat.
¶ Quintum de beatitudine ꝛ ceteris mandatis.
¶ Sextū: Orationem docet: ꝛ inter cetera mandata non esse cogitandū de victu ꝛ vestitu predicit.
¶ Septimū: Nō eē ꝑpropere iudicandū: de margaritis ante porcos nō mittēdis: petendū: querendū: ꝛ pulsandū: a pseudo ꝓphetis cauendū: qꝛ nō oēs q̄ dicūt mihi: dñe dñe intrabunt in regnū celoꝝ. De domo edificata supra petrā vel harenam.
¶ Octauo: Leprosū mūdat: puerū cēturionis paralyticū curat: socꝝ petri a febribus liberat. De primis curis: et ut mortui mortuos suos sepeliāt cuidam dicit. nauigans tempestatem sedat. in terra gerazenorum demonia eiecit.
¶ Nonū: Paralyticᵒ curatᵒ lectū suū baiulat: Mattheū ꝯuocat. dicit phariseis nō esse opᵒ medico validis. parabolā panni ꝛ scissure ꝛ vtriū ꝛ vini ponit Mulierem a profluuio liberat: ꝛ filiam principis cuiusdam mortuā suscitat. cecis oculos aperit. surdum ꝛ mutum demoniū eijcit.
¶ Decimū: Duodecim aplos ꝑmittit cū oī doctrina ac dicit: q̄ non venerit pacem mittere sup terram sed gladium.
¶ Undecimum: Testimoniū ꝓdicit iesus de iohanne: atq; increpat ciuitates que credere noluerunt. Cōfessio domini ad patrē ꝛ iugum dñi leue est.
¶ Duodecimū. Discipuli spicas vellūt. manū aridam habentē sanat. hominē a demonio cecum ꝛ mutū liberat: ꝛ in ꝑncipe demoniorum facere opinātes: destruit. Jone ꝛ niniuitaꝝ signū phariseis tradidit. matrem ꝛ fratres spernit.
¶ Decimūtertiū de nauicula turbis parabolas exposuit. prophetam in patria sua sine honore eē dicit.
¶ Decimūquartū de iohānis capite in disco: de qnq; panibus ꝛ duobus piscibus in qnq; milia viros. iesus supra mare ambulans petꝛ mergentē releuat.
¶ Decimūqntū q̄ ea magis que de corde exeūt coinquinant hominē. Filiā mulieris syrophenisse a demonio liberat: ꝛ multos alios sanat.
¶ Decimūsextū de septē panibus in iiij. milia viros. A fermento phariseoꝝ cauēdū christū dei viui filiū eē petrus confitet. quē q; pᵒ paululū dure īcrepat.
¶ Decimūseptimū: in monte trāsfigurat. pueꝝ lunaticū curat. de statere in ore piscis.
¶ Decimūoctauū: humilitatē docet sicut pueri: ꝛ nec minimū fideliū scandalizādū: quoꝝ āgeli faciē pris semp vidēt: corripiēdos frēs ꝛ sepiᵘ indulgēdū.
¶ Decimūnonū: Silitudo de illo q̄ ꝯseruū suum propter cētū denarios suffocat. De eunuchis infantes non esse arcendos a benedictione. Difficile diuitem intrare in regnū celorum.
¶ Uicesimū de primis nouissimos futuros: parobolā operarioꝝ in vinea conductorum: De petitione filiorum zebedei: ꝛ de primis accubitibus cene: De duobus cecis secus viam curatis.
¶ Uicesimūprimū de asino ꝛ pullo eius: De ficu arefacta. Interrogatus in qua potestate hec faceret: interrogat de iohannis baptismate: subiungēs parabolā duorum filioꝝ in vineā missoꝝ: parabolam de vinee colonis q̄ interficiūt ad se missos.
¶ Uicesimūsecūdū: Parabolā de his qui inuitati ad nuptias venire ꝯtēnunt: De denario cesaris: De muliere q̄ septem viros habuit. Jesus tētatus a phariseis interrogat: cuius filius est christus.
¶ Uicesimūtertiū: Increpans scribas dicit: Ueh vobis scribe ꝛ pharisei. Increpatio ciuitatis hierusalē de occisione prophetarum ꝛ lapidatione.
¶ Uicesimūquartum de signis nouissimoꝝ dierum: De aduentu saluatoris.
¶ Uicesimūquintum de decem virginibus: De talētis: De ouibus a dextris ꝛ hedis a sinistris.
¶ Uicesimūsextum: Judeorum consiliū de comphēdendo iesu: ꝛ cetera que in cena dñi gesta sunt.
¶ Uicesimūseptimū: Petro ꝑdicit q̄ tertio eū abnegaturus esset: oratio iesu ad patrem: ꝛ cetera cū deraderetur. Passio dñi ꝛ sepultura.
¶ Uicesimūoctauū: Resurrectio eiᵘ: Item mādata ꝛ doctrina eius de baptismo.

Finit tabula.

Reuerēdo in Christo p̄ri dn̄o Hanibaldo basilice. xii. aplo℞ venerabili p̄sbytero cardinali frater Thomas de Aquino ordinis fratrū p̄dicato℞ se totū. Rex opifex de⁹ solo sue bonitatis intuitu cūcta in esse ꝓducēs: nāleʒ boni amorē oībus indidit creaturis: vt dū vnaq̄ꝫ res bonū sibi ꝯueniēs nālr̄ amat ꝛ appetit: q̄daʒ ꝯuersiōe mirabili i suū recurrere demōstret auctorē. Sʒ i hoc p̄fert ceteris rōnalr̄ nā: ꝙ ip̄ʒ vniuersalē bonitatis fontē ꝑ sapiaʒ intueri pōt: ꝛ ꝑ charitatis amorē suauitr̄ degustare: vñ fit vt sapie bonū quo ad ip̄ʒ fōtē bonitatis accedim⁹: oīb⁹ hūanis bonis fm recte rōis iudiciū p̄ferat̄. Hec est. n. q̄ fastidiū nescit: ita vt q̄ eā edit adhuc esuriat: ꝛ q̄ eaʒ bibit sitire nō cesset. Hec est q̄ intantū pctō repugnat: vt q̄ fm ip̄aʒ operant̄: nō peccent. Hec est q̄ indeficientē fructū suis mīstris largit̄: vt q̄ eā elucidāt vitā possideāt sempiternā. Precellit itaq̄ voluptates dulcedie: securitate sedes ꝛ regna: vtilitateq̄ꝫ diuitias vniuersas. Huiusmōi igit̄ delectat⁹ munerib⁹ euāgelice sapie a secul' in mysterio abscōdite: quā in lucē ꝓduxit dei sapia icarnata: misteriuʒ expōnis adhibui: sacro℞ docto℞ snias cōpillādo: ad qđ me idurit ꝑmit⁹ felicis recordatōis Urbani pape q̄rti mādatū. Uerū q᷑ eo sūmo pōtifice ex hac vita subtracto: tria euāgelia: Marci Luce ꝛ Johis exponēda restabāt: ne op⁹ qđ obediētia icepat: negligētia impfectū relinq̄ret: cū multo labore diligēs adhibui studiū: vt q̄tuor euāgelio℞ expōneʒ cōplerē: eadē in oīb⁹ forma suata in ponēdis scō℞ auctorib⁹ ꝛ eo℞ noīb⁹ p̄scribendis. Et vt magis integra ꝛ ꝯtinua p̄dicta scō℞ expō redderet̄: q̄sdā expōnes docto℞ greco℞ in latinū feci trāsferri: ex q̄b⁹ plura expōnib⁹ latino℞ docto℞ īterserui: aucto℞ noīb⁹ p̄notatis. Uerū q᷑ cōgruit vt de labo℞ fructib⁹ oblatiōes sacerdotib⁹ offerant̄: expōnis euāgelice op⁹: laboris mei fructū aplo℞ p̄sbytero cēsui offerendū. i quo vr̄a suscipiat auctoritas debitū vt scientis īdustria iudicij cēsurā exerceat: ꝛ antiq̄ dilectōis amoris affcm i offerētis munere ꝯphendat. GLO.

Vocationē gentiū ꝛ cām salutis ea℞ ysaias ꝓpheta manifesto p̄nūciat oraclo dicēs: De⁹ me⁹ fact⁹ est fortitudo mea. ꝛ dixit: Parū est vt sis mihi fu⁹ ad suscitādas trib⁹ Jacob ꝛ feces isrl' ꝯuertēdas. Dedi te in lucē gentiū vt sis sal⁹ mea vsq̄ ad extremū terre. HIE. sup ysaiā. In q̄b⁹ v̄bis ostēdit̄ Christū appellari suū inq̄ntū est format⁹ ex vtero. nam an̄ verba ista p̄mittit̄: Hec dic̄ dn̄s formās me ex vtero suū sibi. Fuerat siqdē volūtas p̄ris vt pestimi vinitores missū suscipent filiū. vñ de ip̄is Christ⁹ ad discipulos loq̄t̄: In viā gentiū ne abieritis: sʒ ite magis ad oues ꝑditas dom⁹ israel. q᷑ igit̄ israel nō est reduct⁹ ad deū: ꝓpterea dei fili⁹ loq̄t̄ iudeis nō credētib⁹ dicēs: De⁹ me⁹ fact⁹ est fortitudo mea: q̄ ꝛ ꝯsolat⁹ ē me sup adiectōe ppl'i mei. ꝛ dixit: ad suscitādas trib⁹ Jacob: q̄ suo vitio corruerūt: ꝛ ad feces siue reliq̄as Isrl' ꝯuertendas. Pro illi. n. dedi te i lucē gētiū eius: vt illumies vniuersuʒ mundū: ꝛ salutē meā per q̄ꝫ hoīes salui fiūt vsq̄ ad extrema t̄re facias puenire. GLO. Ex p̄missꝭ igit̄ v̄bis duo possum⁹ colligere: quo℞ p̄mū est dīna virt⁹ q̄ fuit i Christo: ex q̄ efficax fuit ad gentiū illuminatiōnē: q᷑ dr̄: De⁹ me⁹ fact⁹ est fortitudo mea. De⁹ igit̄ erat i Christo mūdū recōcilians sibi: vt apl's ad corīth. dicit. vñ ꝛ euāgeliū ꝑ qđ credētes saluant̄ virt⁹ dei est i salutē oī credēti: vt idē apl's ad Ro. dic̄. Secundū aūt est illūiatio gētiū ꝛ sal⁹ mūdi ex dispōne p̄ris ꝑ Christū cōpleta: q᷑ dr̄: Dedi te in lucē gentiū. vñ post resurrectionē suā dn̄s vt dispōeʒ p̄ris impleret ad p̄dicandū discipulos misit: dicēs Docete oēs gētes. quo℞ q̄dā ad p̄dicandū iudeis: q̄dā ad p̄dicandū gentib⁹ misteriuʒ acceperūt. Quia v̄o euāgeliū oportuit nō solū p̄dicari ꝓpē p̄ntes: sʒ etiā scribi ꝓpē futuros: eadē distictio ē i scriptorib⁹ euāgelij obsuata. nam Matthe⁹ iudeis euāgeliū hebraico s̄mone scripsit. Marc⁹ aūt p̄mus euāgeliū scripsit i gentib⁹. EVSE. in eccl'astica historia: Cū. n. romane vrbi clarū verbi dei lumē fuissʒ exortū: s̄mo veritatis ꝛ lucis q̄ ꝑ Petrū p̄dicabat̄: vniuerso℞ mētes placido illustrauit auditu: ita vt quotidie audiētib⁹ eū nulla vnq̄ꝫ satietas fieret. vñ neq̄ꝫ eis auditio sola sufficiebat: sʒ Marcū discipulū eius oīb⁹ p̄cib⁹ exorāt: vt ea q̄ ille v̄bo p̄dicabat ad ꝑpetuā eo℞ cōmonitiōeʒ bn̄daʒ scripture traderet: quo domi foribusq̄ꝫ i huiusmōi meditatiōib⁹ v̄bi ꝑmanerēt. nec p̄us ab obsecrādo desistūt q̄ꝫ q̄ optauerāt impetrarēt. ꝛ h̄ fuit cā scribēdi euāgeliū fm Marcū. Petr⁹ v̄o vt ꝑ sp̄m scm religioso se cōpit furto spoliatū: delectat⁹ est fidē eo℞ ꝑ deuotione q̄ ꝯsiderās: factūq̄ꝫ ꝯfirmauit: ꝛ i ꝑpetuā legēdā scripturā eccl'ijs tradidit. HIERO. sup Marcū: Principiū aūt q᷑ a pfcōis etatis Christi p̄dicatōe ichoat: nec laborat in natiuitate īfantuli q̄ loq̄tur de pfectōe filij dei. CHRYSO. Cōpendiosaʒ aūt ac breuē narrationē facit: i quo magistrū imitat⁹ est. s. Petrū breuitati studentē. AVGV. de ꝯsensu euāge. Uñ Matthe⁹ q̄ regiā Christi ꝑsonā narrandā susceperat: habuit marcū sibi tanq̄ꝫ comitē ꝛ abbreuiatorē adiunctū: q̄ sua vestigia quodāmodo seq̄ret̄. Regū. n. est nō eē sine comitū obseq̄o. Sacerdos aūt qm̄ in sancta scō℞ solus intrabat: ꝓptea Lucas cui⁹ circa sacerdotiū Christi erat itentio nō habuit tanq̄ꝫ sociū obsequentē q̄ suaʒ narrationē quodāmodo breuiaret. BEDA. Notandū est etiā ꝙ euāgeliste sācti diuersuʒ narratiōis sue p̄mordiū singuli diuersū statuere terminū. Matthe⁹ nāq̄ꝫ a natiuitate dn̄ica exordiū sumēs: ad t̄ps vsq̄ꝫ dn̄ice resurrectōis seriē sue narratiōis ꝑduxit. Marc⁹ ab initio euāgelice p̄dicatōis incipiēs ꝑuenit vsq̄ꝫ ad t̄ps ascēsiōis dn̄i ꝛ p̄dicatōis disciplo℞ eī⁹ cūctis gentib⁹ ꝑ orbē. Lucas a natiuitate p̄cursoris inchoās euāgeliuʒ t̄minauit in ascēsione dn̄ica. Johānes ab eternitate v̄bi dei p̄ncipiū sumēs: vsq̄ꝫ ad t̄ps dn̄ice resurrectiōis euāgelizādo ptingit. AMBRO. sup Lucā: Quia igit̄ Marc⁹ a potentie cepit exp̄ssiōe diuine: recte sub leonis imagīe figurat̄. REMI. sup Mattheū: Per leonē etiā signat̄ Marc⁹: q᷑ sic leo terribilē vocē in deserto emittit: sic Marc⁹ a voce i deserto incepit: dicēs: Uox clamātis i deserto.

AVGV. de cō. euāge. Quāuis ꝛ de figura alit̄ dici possit: Marc⁹. n. q̄ neq̄ꝫ stirpē regiā vt Matthe⁹ ob hoc ꝑ leoneʒ significat⁹: neq̄ꝫ sacerdotalē vt Lucas signat⁹ ꝑ vitulū: vel cognationē vel ꝯsecrationē narrare voluit: ꝛ tñ in eis v̄sat⁹ ondit̄ q̄ hō Christ⁹

opatus ē p hominis figurā i illis quatuor aīalibus si
gnatus videt. THEOPHRAS. Uel euāgeliū
fm Marcū aqla innuit: a pphetia.n. Johis icepit.
Prophetia vo acute q̄ a lōge sūt speclat et aqla I.

**Initium euāgelij Jesu Chri
sti filij dei.**

¶ HIERO. i plogo Marcꝰ euāgelista sacerdotiū i
Isrl agēs fm carnē: leuita ad dn̄z ɔuersus euāgeliū
in Italia scripsit: ondens i eo qd ꝛ generi suo debe
ret Christꝰ. naz initiū euāgelij in voce pphetice ex
clamatōis istituēs: ordinē leuitice elcōis ondit: pdi
cās Johannē Zacharie filiū in voce angeli emissū
dicens: Initium euangelij Jesu Christi filij dei.
HIERO. Euāgeliū grece dicit: latine bona annū
ciatio pdicat: qd ppe ad regnū dei ꝛ remissionē pti
net peccatoꝝ: eteni euāgeliū p qd venit redēptio fi
deliū ꝛ btitudo sctoꝝ. Quatuor aūt euāgelia vnuz
sūt: ꝛ vnū q̄tuor. In hebreo iesus: i greco sother: i la
tio saluator dicit. Christꝰ aūt grece: messias hebrai
ce: latie vnctꝰ. i. rex ꝛ sacerdos dicit. BEDA. Cō
ferēdū aūt ē hoc euāgelij pncipiuz pncipio mathei
quo ait: Liber generatiōis iesu christi filij dauid: fi
lij abrahā. Hic aūt dicit filij dei. Ex vtroqz n. vnus
dn̄s Jesus christꝰ dei ꝛ hoīs filiꝰ ē itelligēdꝰ. Et ap
te primꝰ euāgelista filiū hoīs eū: secūdꝰ filiū dei no
miat: vt a miorib9 ad maiora paulatiz sēsus noster
assurgeret: ac p fidē ꝛ sacramēta hūanitatis assum
pte: ad agnitionē diuine eternitatis ascēderet. Ap
te etiā q̄ hūanā erat generationē descripturꝰ a filio
hoīs cepit: Dauid. s. siue Abrahā. Apte ēt is q̄ libruz
suū ab iītio euāgelice pdicatiōis ichoabat filiū dei
magis appellare voluit Jesū Christū: q2 hūane erat
nature de pgenie patriarchaꝝ veritatē carnis susci
pere. ꝛ diuie fuit potētie euāgeliū mūdo pdcare.
HYLARI. sup lucā: Nō aūt solo noīe otestatꝰ est
christū filiū dei: sʒ etiā pprietate. Nos filij dei sumꝰ
ʒ nō talis h filiꝰ. Hic. n. verꝰ ꝛ ppriꝰ est filꝰ origine
nō adoptiōe: veritate. non nuncupatione: natiuita
te non creatione.

**Sicut scriptū est i Ysaia ppheta:
Ecce mitto angelū meū ante faciē
tuā q pparabit uiā tuaz aū te. Uox
clamātis in deserto: Parate uiā dn̄i:
rectas facite semitas eius.**

¶ BEDA. Scripturꝰ euāgeliū Marcꝰ. ogrue pmo
ponit testimōia pphetaꝝ: vt eo cūctis sine scrupu
lo dubietatis suscipiēda que scriberet itimaret: quo
hec a pphetis ātea pdicta eē demōstraret. Simlr̄qz
vno eodēqz euāgelij sui pncipio: ꝛ iudeos q̄ legē ac
pphetas suscepāt ad suscipiendā euāgelij gratiā ac
sacra que ipsoꝝ pphete pdixerāt istituit. Et gētiles
q̄ p euāgelij pconia ad dn̄m venerāt: ad auctoritatē
quoqz legis ꝛ pphetaꝝ suscipiēdā venerādāqz puo
cat. vn̄ dicit: Sicut scriptū est i Ysaia ppheta: Ecce
ego mitto āgelū meū ante faciē tuā. HIERO. de
optio genere iterptādi: Hoc aūt nō scribit i Ysaia:
sed i malachia i nouissimo. xii. pphetaꝝ. CHRY.
Pōt aūt dici q falsitas ē scriptoris. Ul' alr dicet q
duas pphetiaꝝ i diuers locis dictas a duobꝰ pphe
tis i vnū ogregās posuit. In Ysaia. n. ppheta post
ezechie describit historiā: Uox clamātis i desto. in
malachia vo: Ecce mitto āgelū meū. Scōs igit euā
gelista duas pphetias posuit vt ab Ysaia dictas: ꝛ
ad vnā lectionē hoc referēs: tacens vo a quo dicat
Ecce mitto angelū meum. AVGV. de q̄stionibꝰ
euāge. Sciēs. n. oīa ad auctorē referēda dcā hec ad
Ysaiā reuocauit q̄ sensū istū pōr itimauerat. Deniqz
pꝰ vba malachie stati subiecit dicēs: Uox clamātis
i deserto vt iūgeret vba vtriusqz pphete ad vnū sen
suz ptinētia sub poris pphete psona. BEDA. Uel
alr itelligēdū ē: q2 ꝛsi nō hec vba ineniūt i Ysaia: sē
sus tn̄ eoꝝ inenit i mltis alijs locis: ꝛ maifestiꝰ i h
q subiūxit: Uox clamātis i deserto. Nā q dixit ma
lachias mittēdū āgelū aū faciē dn̄i q̄ pparet vias
eiꝰ: h ē qd dixit Ysaias vocē clamātis i deserto audi
endā que diceret: Parate viā dn̄i. In vtraqz aūt sē
tētia simlr parāda via dn̄i pdicat. Potuit aūt fieri
vt aīo marci euāgeliū oscribētis p malachia ysaias
occurrerit vt fieri solet: qd tn̄ sine vlla dubitatione
emēdaret: saltē ab alijs admonitꝰ q̄ ipo adhuc i car
ne viuēte legere potuerūt: nisi cogitaret recordatiōi
sue que scō spū regebat: nō frustra occurrisse aliud
p alio nomē pphete. Sic. n. isinuant quecūqz p p
phetas spūsanctꝰ dixit: ꝛ singla eē diuz ꝛ oīa singu
loꝝ. HIERO. Per malachiā g pris vox sonat ad
filiū q̄ est facies pris vn̄ agnitꝰ ē. BEDA. Angelꝰ
aūt vocat Johs: nō nature societate iuxta heresim
Origenis: sʒ officij dignitate. Angelꝰ. n. grece. latine
nunciꝰ dr̄ quo noīe recte appellari potuit hō ille q̄
fuit missus a deo: vt testioniū phiberet de lumie: ꝛ
veniētē i carne dn̄m mūdo nūciaret: cū ostet oēs q̄
sacerdotio fūgūt ob euāgelizādi officiū āgelos pos
se vocari: dicēte ppheta Malachia: Labia sacerdo
tis custodiūt sciam: ꝛ legē reqrūt ex ore eiꝰ: q2 ange
lus ē dn̄i exercituū. THEOPHI. Precursor igit
christi āgelꝰ dr̄ pter vitā āgelicā ꝛ reuerētiā excel
sam. Qd aūt dr̄: Ante faciē tuā. h significat q̄si dice
ret: iuxta te ē nunciꝰ tuꝰ. vn̄ ostēdit ppinqtas pcur
soris ad christū. Eteni iuxta reges ābulant q̄ ppinq
sūt magis. Seqt: Qui pparabit viā tuā āte te. Per
baptismū. n. pparauit aīas iudeoꝝ vt christū suscipe
rēt. HIERO. Uel via dn̄i q̄ ad hoīes igredit pe
nitētia ē p quā deꝰ ad nos descēdit ꝛ nos ad illum
ascēdimꝰ. hic autē initiū pdicatiōis Johis fuit: Pe
nitētiā agite. BEDA. Sicut aūt Johes āgelꝰ po
tuit vocari p eo q faciē dn̄i euāgelizādo puenit: ita
recte appellari ꝛ vox potuit: q2 verbū dei sonādo p
ibat. vn̄ seqt: Uox clamātis i deserto. Cōstat. n. q vni
genitꝰ filiꝰ verbū pris vocat. ꝛ ex ipa nr̄a locutione
cognoscimꝰ: q2 priꝰ vox sonat vt verbū postmoduz
possit audiri. HIERO. Dr̄ aūt vox clamātis: q2 cla
mor ad surdos ꝛ lōge positos siue cū idignatiōe fie
ri solet: que iudaico certū ē populo euenisse: dū lon
ge ē a peccatoribꝰ salꝰ. ꝛ aures suas obturauerūt si
cut aspides surde: ꝛ idignationē ꝛ irā ꝛ tribulatio
nē a christo audire meruerūt. CHRY. Per h aūt
q dr̄: In deserto. maifeste ondit ppheta nō i Hieru
salē diuina fieri dogmata: sʒ in deserto. Qd iplebat ad
litterā Johāne baptista i deserto iordanis vbi dei ap
paritionē salutiferā pdicāte. Ostēdit etiā sermo pro
pheticꝰ pter desertū qd a moyse ostēsuz fuit: vbi semi

tas faciebat aliud eẽ desertũ: ĩ quo p̄sentẽ eẽ salutẽ christi p̄dicabat. HIERO. Uel in deserto fuit vox ⁊ clamor: q2 deserti erãt a spiritu dei: sicut dom⁹ vacãs ⁊ scopata deserti etiã a ꝓpheta rege atq; sacerdote. BEDA: Quid aũt clamaret apit̃ cũ subdit̃: Parate viã dñi: rectas facite semitas ei⁹. Oĩs.n. q̄ fidez rectã ⁊ opa bõa p̄dicat: q̄d aliud q̄ȝ venienti dño ad corda audiẽtiũ viã parat: vt hec.s. corda vis gr̃e penetret ⁊ lumẽ veritatis illustret: Rectas aũt semitas facit dũ mũdas ĩ aĩo cogitatiões p s̃monẽ p̄dicationis format. HIERO. vel aliť: Parate viã dñi: h̄ ẽ penitẽtiã agite ⁊ p̄dicate. Rectas facite semitas eius vt via regia icedẽtes, ꝓximos nr̃os vt nos ⁊ nosmetipos vt ꝓxios diligam⁹. Qui.n. semetip̄z diligit ⁊ nõ diligit ꝓximũ ad dextrã declinat. Nã multi bene agũt ⁊ bñ nõ corrigũt vt fuit Hely. et q̄ semetipsũ odiẽs ꝓximũ diligit ad sinistrã diuertit. Multi enĩ bñ corrigũt s̄ nõ bñ agũt: vt fuerũt scribe ⁊ pharisei. Semitas aũt p⁹ viã sequit̃: q2 mãdata moralia p⁹ penitẽtiaz explanãt̃. THEOPHI. Uel via ẽ nouũ testm̃: semite võ vet⁹ q̄si attritũ. ad viam.n. necesse erat p̄parari.s. ad nouũ testm̃. Ueteris autẽ testamenti semitas rectas fieri oportebat.

¶ Fuit iohãnes ĩ deserto baptizãs ⁊ p̄dicãs baptismũ penitẽtie ĩ remissionez peccatoꝝ. Et egrediebat̃ ad eũ oĩs iudee regio: ⁊ hierosolymite uniuersi: ⁊ baptizabant̃ ab illo ĩ iordanis flumie: cõfitẽtes peccata sua Et erat iohãnes uestit⁹ pilis cameloꝝ ⁊ zona pellicea circa lũbos ei⁹: ⁊ locustas ⁊ mel siluestre edebat: ⁊ p̄dicabat dicẽs: Ueniet fortior me p⁹ me: cui⁹ nõ sũ dign⁹ ꝓcũbẽs soluere corrigiã calciamẽtoꝝ ei⁹. Ego baptizo uos aq̃: ille uero baptizabit uos spiritu sancto.

¶ HIERO. Scdm̃ ꝑmissaz Ysaie ꝓphetiã via dñi a Johe parat̃ p fidẽ ⁊ baptismũ ⁊ pniam. recte semite fiũt p austera iditia vestis cilicine ⁊ zone pellicee: ⁊ cibi locustini: ⁊ mell' siluestri ⁊ hũilime vocis. vñ dr̃: Fuit Johes ĩ deserto. Johes.n. ⁊ Jesus q̄runt qd̄ ĩ deserto amissũ ẽ. vbi vicit diabol⁹ ibi vicit̃. vbi cecidit hõ ibi exurgit. Johes aũt gr̃a dei iterp̄tat̃. a gr̃a aũt narratio icipit. Sequit̃.n. Baptizãs. Per baptismũ.n. gr̃a dat̃ q̄ peccata gratis dimittũt̃. Qd̄ aũt ꝯsummat̃ p spõsũ initiat̃ p paranĩphũ. Unde cathecumi h̄ ẽ istructi: icipiũt p sacerdotẽ ⁊ chrismãt̃ p epm̃. ⁊ ad h̄ designãdũ subdit̃: Et p̄dicãs baptismũ penitẽtie ĩ remissionẽ peccatoꝝ. BEDA: Liquet q2 Johes baptismũ pnie ñ solũ p̄dicauit: verũ etiã q̄busdã dedit: sed baptismũ ĩ remissionẽ peccatoꝝ dare nõ potuit. Remissio etenĩ peccatoꝝ ĩ solo baptismo christi nobis tribuit̃. Dr̃ ergo p̄dicãs baptismũ pnie ĩ remissionẽ peccatoꝝ: q̄m baptismũ qd̄ peccata solueret q2 dare nõ poterat: p̄dicabat vt sicut ĩcarnatũ v̄bũ p̄ri⁹ p̄curebat v̄bo p̄dicatiõis: ita baptismũ pnie quo peccata soluunt̃ p̄curreret suo baptismate quo peccata solui nõ possũt. THEOPHI. Uel aliť: Baptism⁹ Johis eti nõ h̄ẽret peccatoꝝ remissionẽ: tñ hoĩes ad pniaz ĩducebat. Suũ ergo baptismũ pnie p̄dicabat: s̄ hec p̄dicatio pnie ducebat ĩ remissionẽ peccatoꝝ q̄si q̄ penitẽtes christũ reciperẽt: remissionẽ recipẽt peccatoꝝ. HIERO. Per Johez aũt sicut p amicũ spõsi iducit̃ spõsa ad christũ: sicut p puerũ rebecca ad Ysaac. vñ sequit̃: Et egrediebat̃ ad illũ oĩs Ju.re. ⁊ Hie.vni. ⁊ bap. ab illo ĩ iorda. flumie. Cõfessio.n. ⁊ pulchritudo ĩ ꝯspectu ei⁹.s. spõsi. Desilit.n. spõsa de camelo cũ humiliat se. Nũc ecclesiã viso viro ysaac.i. iesu christo. Jordanis aũt descẽsio aliena iterp̄tat̃ vbi peccata abluũt̃ Nos.n. oli alienati a deo p supbiã p baptismi simbolũ hũilitati erigimur ĩ alta. BEDA: Exẽplũ aũt hic sumit̃ cõfitẽdi peccata: ac meliorẽ vitã ꝑmittẽdi eis q̄ baptisma desiderãt p h̄ qd̄ subdit̃: Cõfitentes peccata sua. CHRY. Quia võ Johes pniaz p̄dicabat p̄nie signa gerebat ĩ vestitu ⁊ cibo. vñ seq̄t̃: Et erat Johes vestit⁹ pilis cameli. BEDA: Pilis ĩq̄t vestit⁹ nõ lana: aliud austere vestis ĩdiciũ est: aliud luxurie ẽ mollioris. Zona aũt pellicea q̄ accict⁹ fuit: vt Helias mortificatiõis ĩdicium ẽ. Porro qd̄ seq̄t̃: Et locustas ⁊ mel siluestre edebat: habitatori solitudĩs cõgruũ ẽ vt nõ delicias ciboꝝ s̄ necessitatẽ hũane carnis expleret. HIERO. Uestis autẽ Johis ⁊ cib⁹ ⁊ pot⁹ tota austerã vitã p̄dicãtiũ significat: ⁊ futuras gẽtes ad gr̃az dei que ẽ Johes ĩtus ⁊ foris eẽ ꝯiũgẽdas. Pilis.n. cameli diuites gẽtiũ significãt: ⁊ zona pellicea paupes mũdo mortui: ⁊ locustis errãtib⁹ sapiẽtes hui⁹ mũdi: q̄ stipulas iudeis aridas reliq̄ntes: frumẽta mystica crurib⁹ trahũt: ⁊ ĩ calore fidei salt⁹ ĩ altũ dãt: ⁊ melle siluestri fideles ĩspirati de ĩculta silua saginant̃. THEOPHI. Uel aliť vestis de pilis cameloꝝ doloris erat ostẽsiuũ ĩnuẽte iohe q2 penitẽtẽ dolere oꝫ. Dolorẽ n. facc⁹ significat. zona võ pellicea mortificationez iudaici significat ppl'i. Esca aũt Johis nõ solũ abstinẽtiã notat: s̄ etiã ẽ idicatiuũ itelligibil' esce: q̄ tũc popul⁹ vescebat̃ nõ q̄d altũ itelligẽs: s̄ tñ ĩ alta saliẽs iterũq; se deprimẽs. Talis.n. ẽ locusta ĩ altũ saliẽs ⁊ iterũ cadẽs. Sic igit̃ ⁊ melle quidẽ vescebat̃ popul⁹ qd̄ erat ex apib⁹ natũ.s. ex ꝓphetis: nõ tamẽ cultũ s̄ siluestre. Habebãt.n. scripturas hebrei sicut mel quoddã s̄ nõ bñ itelligebãt. GRE. xxx. moral'. Uel ipa ciboꝝ specie designauit dñz quẽ p̄uenit q2 ĩfructuose gẽtilitatis dulcedinẽ sũpsit mel siluestre edit. Quia võ iudeoꝝ plebẽ ĩ suo corpe ĩ p̄te cõuertit ĩ cibo locustas accepit que subito salt⁹ dãtes ꝓtinus ad terrã cadũt. Salt⁹.n. iudei dabãt cũ precepta dñi se iplere ꝑmitterẽt. S3 ad terrã cadebãt: cũ p praua opa h̄ se audisse denegarẽt. Habebãt ergo saltũ p vocẽ: ⁊ casum p actionẽ. BEDA Põt etiã habit⁹ ⁊ vict⁹ Johis qualitatẽ iterne cõuersatiõis ei⁹ exprimere. Nãq; austeriorib⁹ vtebat̃ indumẽtis: q2 vitã peccãtiũ nõ blãdimẽtis fouit s̄ vigore aspe ĩuectiõis icrepauit. Zonã pelliceã habebat circa lũbos: q2 carnẽ suã crucifixit cũ vitijs ⁊ cõcupiscẽtijs. Locustas ⁊ mel siluestre edebat: q2 dulce quiddã sapiebat turbis p̄dicatio ei⁹ existimãte po

pulo ne ipse esset christus, sed ocius finem sortita est in telligentibus eius auditoribus: quia non ipse christus: sed precursor et propheta esset christi. In melle etenim dulcedo: in locustis est alacer volatus. unde sequitur: Et predicabat dicens: Uenit fortior me post me. GLO. Hoc dicebat ad remouendum turbe opinionem que eum christum esse credebat. fortiorem autem christum esse pronunciat quem remissurus erat peccata quod ipse facere non valebat. HIERO. Quis etiam fortior est gratia quam abluuntur peccata: quam iohannes significat illo qui septies et septuagies dimittit peccata. Gratia quidem prior est: sed semel dimittit peccata per baptismum. misericordia vero ad miseros ab adam usque ad christum per lxxvii. generationes: et usque ad centum. xliiii. milia peruenit. CHRYSO. Ne autem estimaret hoc secundum comparationem sui ad christum dicere subiungit: Cuius non sum dignus procumbens soluere corrigiam calciamentorum eius. Non est autem idem soluere corrigiam calciamentorum eius: quod hic Marcus dicit: et calciamenta portare quod dicit Matheus. Et quidem narrationis ordinem prosequentes euangeliste nec in aliquo fallentes: dicunt utrumque Iohannem dixisse secundum alterum sensum. commentantes vero circa hoc differenter exposuerunt vnumquodque. corrigiam enim vocat ligamen calciamentorum. Ad excellentiam igitur potestatis christi et diuinitatis magnitudinem extollendam hoc dicit ac si diceret neque in ministri ordine deputari sufficiens sum. Magnum enim est in his que sunt corporis christi quasi procumbendo inferius attendere: et imaginem superiorum inferius videre et soluere vnumquodque inexplicabilium que sunt circa mysterium incarnationis. HIERO. Calciamentum enim in extrema parte corporis est. In fine enim ad iusticiam est saluator incarnatus. unde per prophetam dicitur: In idumeam extendam calciamentum meum.

GREGO. in homel. Calciamenta etiam ex mortuis animalibus fiunt. Incarnatus ergo dominus veniens quasi calciatus apparuit: qui in diuinitate sua morticina nostre corruptionis assumpsit. vel aliter: Mos apud veteres fuit ut si quis eam que sibi competeret accipere vxorem nollet: ille ei calciamentum solueret qui ad hanc sponsus iure propinquitatis veniret. Recte ergo se indignum esse ad soluendam corrigiam calciamenti eius denunciat ac si aperte dicat: Ego redemptoris vestigia denudare non valeo: quia sponsi nomen mihi immeritus non vsurpo. THEOPHI. Intelligitur vero et sic omnes qui veniebant et a Iohanne baptizabantur per penitentiam soluebantur a ligamine peccatorum in christum credendo. Igitur omnium aliorum Iohannes sic soluebat corrigiam. id est vinculum peccatorum. Iesu vero non valuit corrigiam soluere quia non inuenit in eo peccatum. BEDA: Sic ergo Iohannes dominum nondum adhuc manifeste dominum aut dei filium: sed tantum vnum se fortiorem predicat. Non enim rudes adhuc auctores tanti capiebant archana sacramenti quod filius dei eternus homine assumpto ex virgine denuo natus esset in mundum: sed paulatim per agnitionem glorificate humilitatis introducendi erant ad fidem diuine eternitatis: quibus tamen latenter deum hunc esse verum declarans subdit: Ego baptizo vos in aqua. ille vero baptizabit vos in spiritusancto. Cui enim dubium est nullum posse alium gratiam spiritussancti nisi deum dare. HIERO. Quid enim interest inter aquam et spiritumsanctum qui ferebatur super aquas: aqua mysterium est hominis: spiritus vero mysterium dei est. BEDA: Baptizamur autem a domino in spiritu sancto: non solum cum in die baptismatis fonte vite in remissionem peccatorum abluimur: verum etiam quotidie per gratiam eiusdem spiritus ad agenda que deo placent accendimur.

¶ Et factum est in diebus illis: uenit iesus a nazareth galilee: et baptizatus est a iohanne in iordane. Et statim ascendens de aqua: uidit celos apertos et spiritum sanctum tanquam columbam descendentem et manentem in ipso. Et uox facta est de celis: Tu es filius meus dilectus: in te complacui.

¶ HIERO. Marcus euangelista sicut ceruus ad fontes aquarum desiderans: saltus in planis et arduis dat: et velut apis melliflua flores summatim degustat. unde a nazareth venientem iesum enarrauit dicens: Et factum est in diebus illis: venit iesus a nazareth galilee et baptizatus est a Iohanne in ior. CHRY. Alterum siquidem baptisma ordinans ad Iohannis venit baptisma quod respectu sui baptismi incompletum erat: a iudaico vero baptismate alienum tamen in amborum medio existens ut per baptismi naturam ostendat: quia non in peccati remissionem baptizatur: aut quasi indigens spiritus sancti acceptione: his enim ambobus baptisma Iohannis carebat. Baptizatus est autem ut notus omnibus fieret et in eum crederent: et ad implendum omnem iusticiam que est obseruatio mandatorum. mandatum siquidem erat hominibus: baptismum subire prophete. BEDA: Baptizatur est et ut baptismate suo Iohannis baptisma comprobaret: et ut iordanis aquam sanctificans per descensionem columbe spiritussancti in lauacro credentium monstraret aduentum. unde sequitur: Et statim ascendens de aqua vidit apertos celos et spiritumsanctum tanquam columbam descendentem et manentem in ipso: Aperiuntur autem celi non reseratione elementorum sed spiritualibus oculis: quibus ezechiel in principio voluminis sui eos apertos esse commemorat. Hoc autem quod apertos celos post baptisma vidit nostri utique gratia factum est: quibus per lauacrum regenerationis ianua panditur regni celestis. CHRY. Uel ut de celis hominibus sanctificatio tribuatur ac terrena celestibus coniungantur. Spiritus autem sanctus super eum descendisse dicitur non tanquam tunc primum ad eum accesserit non enim ab eo unquam fuerat derelictus: sed ut ostenderet christum qui a Iohanne predicabatur tanquam digito quodam fidei omnibus demonstratum.

BEDA Quod etiam in baptismum descendere visus est spiritus sanctus signum erat conferende nobis in baptismo gratie spiritualis. HIERO. Hec est autem unctio christi secundum carnem. s. spiritussanctus de qua dicitur: Unxit te deus deus tuus oleo leticie pre consortibus tuis. BEDA: Bene autem in specie columbe descendit spiritussanctus quod multum simplex est animal atque a malicia fellis alienum: ut figurate nobis insinuaret quia simplicia corda querit nec habitare dignatur in mentibus impiis. HIERO. In specie etiam columbe spiritussanctus descendit: quia in cantico de ecclesia canitur: Sponsa mea: amica mea: dilecta mea: columba mea. Sponsa in patriarchis: amica in prophetis: proxima in ioseph: et mea dilecta in Iohanne baptista. Columba in christo et apostolis quibus dicitur: Estote prudentes sicut serpentes: et simplices sicut columbe. BEDA: Sedit autem columba super caput iesu ne quis putaret vocem patris ad Iohannem factam: non ad dominum. Bene autem addidit manentem in ipso hoc enim est christo speciale ut implens eum semel spiritussanctus nunquam recedat. Nam fidelibus eius ad signa virtutum et miracula facienda aliquando gratia spiritus confertur: aliquando tollitur: quibus tamen ad operationem pietatis et iustitie ad amorem dei et proximi conseruandum nunquam gratia spiritus abest. Ipsum autem qui baptizandus cum aliis ad

Johannē venit: verū esse filiū dei i spiritu sācto ba
ptizare volētez vox patris docuit. vñ sequit: Et vox
facta est de celis: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹: in te cōpla
cui. Nō aūt p hoc ipse fili⁹ qȝ nesciebat docet: sed
nobis q̇d credere debeam⁹ o. idit. AVGV. de cō
se. euā. vñ Matthe⁹ ait dictū eē: Fili⁹ me⁹ dilectus:
q̄ ostēdere voluit ad id valere qȝ dictū ē: Hic ē fi-
lius me⁹. vt illis poti⁹ q̄ audiebāt indicaret q̄ ipse
fili⁹ esset dei. Si aūt queris: q̇d hoꝝ in illa voce so-
nuerit: quodlibȝ accipiēdū dūmō itelligas eos q̄ nō
eandē locutionē retulerūt eādē retulisse sentētiaȝ.
Qȝ aūt de⁹ i filio sibi placuisse videat: admonent
ex eo qȝ dcm̄ ē: i te cōplacui. BEDA: Nos quo-
q̄ vox eadē docuit p aquā ablutiōis ⁊ spm̄ sancti-
ficatiōis dei posse filios effici. mysteriū etiā trinita
tis i baptismate demōstrat. fili⁹ baptizat. spūs de-
scēdit i spē colūbe. p̄ris vox filio testimoniū phibē
tis audit. HIERO. Moraliter ⁊ nos de volubi-
litate mūdi: odore floꝝ mūdicie tracti cū adolescē-
tulis post spōsū curim⁹: ⁊ baptismi sacro de duo-
bus fontib⁹ dilectiōis dei ⁊ p̄ximi gr̄a remissiōis
abluimur: ⁊ ascēdētes spe celestia secreta mūdi cor
dis oculis ītuemur: De hic spm̄ sanctū spū cōtrito
⁊ hūiliato cū simplici corde descēdentē ad mansue
tos: ⁊ cū charitate nūq̄ cadēte manētē suscipim⁹:
Et vox dñi de celis ad nos a deo dilectos dirigit:
Beati pacifici qm̄ filii dei vocabūt. ⁊ tūc in nobis
cōplacet pater cū filio ⁊ spū sancto. s. quando effici
mur vnus spiritus cum deo.

Et statim spirit⁹ expulit eū i de sertū. Et erat i deserto quadragita dieb⁹ ⁊ quadragita noctib⁹: ⁊ tenta bat a sathana. Eratq̄ cū bestijs: ⁊ angeli ministrabant illi.

CHRYSO. Quia christ⁹ oīa ad doctrinā nostrā
opabat ⁊ sustinebat: incepit post baptismū ad ere
mi habitationē ⁊ pugnauit otra diabolū: vt vnus
quisq̄ baptizatoꝝ tentatiōes maiores patiēter su-
stineat p⁹ baptismū: nec turbet tāq̄ p̄ter spem hoc
cōtingēte: ȝ oīa sustinens maneat triūphator. Etsi
enī de⁹ pmittat tentatōes fieri multis alijs modis:
ob hoc etiā pmittit: vt cognoscas q̄ hō tentatus in
maiori honore cōstituit. non. n. accedit diabol⁹: ni
si vbi aliquē i maiori honore viderit cōstitutū. ⁊ iō
dr̄: Et statim expulit eū spūs i desertū. Propter h̄
aūt nō ostdit eū simpliciter euntē i desertū ȝ expul
sum: vt hoc itelligas fieri iuxta diuine dispōnis ver
bū. p qȝ etiā innuit ne hō seipm̄ i tentationē igerat:
ȝ alitūde i tentationē quasi expulsos victores existe
re. BEDA: Uerū ne cui veniret i dubiū a quo euȝ
spū expulsuȝ diceret i desertū: occulte lucas primo
posuit q̄ iesus plen⁹ spū sancto regressus ē a iorda
ne: ac deide itulit: et agebat a spū i desertuȝ: ne qȝ
cōtra eū valuisse spūs putaret imund⁹: q̄ plen⁹ spi
ritu sancto quo volebat digrediēs que volebat age
bat. CHRY. Expulit autē eū spūs i desertū: q̄. n.
diabolū ad tēptandū pu̇ocare p̄ponebat: nō soluȝ
fame: ȝ etiā loco occasionē dedit. Tūc. n. marie dia
bol⁹ se igerit cū videt aliquos solitarios pmanen-
tes. BEDA: Secedit etiā i deserto vt nos doceat
relictis mūdi illecebris: ⁊ societate prauoꝝ: diuinis
p oīa fuire mādatis. Tentat solus a diabolo: vt no
bis isinuet: q̄ oēs q̄ volūt pie viuere i christo psecu
tiōes patiunt. vñ sequit: Et erat i deserto. xl. dieb⁹
⁊. xl. noctib⁹: ⁊ tentabat a sathana. Tentat aūt. xl.
dieb⁹ ⁊. xl. noctib⁹ vt idicet: q̄ quādiu hic viuētes
dño seruim⁹: siue p̄spera blandiant qȝ ad dies pti
net: seu aduersa fiāt qȝ noctis figure cōgruit toto
tēpore aduersari⁹ assit: q̄ iter nostrū tentādo ipedi-
re nō cessat. xl. n. dies ⁊ noctes totū hui⁹ seculi tem
pus isinuāt: q̄ quadripartitus ē mūdus i quo dño fa
mulamur. x. vō sūt p̄cepta p quoꝝ obseruātiā cōtra
hostē certam⁹: decē autē quater ducta. xl. fiūt. Seq
tur: Eratq̄ cū bestijs. CHRY. Hoc aūt dicit vt ostē
dat quale erat desertū: Inuiū. n. erat hoīb⁹ ⁊ bestijs
plenū. Sequit: Et āgeli mīstrabāt ei. Post tentatio
nē. n. ⁊ victoriā cōtra diabolū opatus ē hominū sa
lutē. Et sicut apostol⁹ dicit āgeli i ministeriū mitti
tur p̄pter eos q̄ hereditatē capiūt salutis. Notādū
q̄ ē q̄ vincēti tentationē assistūt āgeli mīstrantes.
BEDA: Cōsiderandū etiā q̄ christ⁹ iter bestias
cōmorat vt hō: ȝ ministerio vtit angelico vt de⁹:
Et nos cū in eremo sancte ɔuersatiōis bestiales ho
minū mores ipoluta mēte toleram⁹: ministeriū an
geloꝝ meremur: a quib⁹ corpe absoluti ad eternaȝ
beatitudinē trāsferemur. HIERO. Ul' tūc bestie
pacate nobiscū sūt sicut i arca aīalia mūda cū imū-
dis: cū caro nō cōcupiscit aduersus spm̄. p⁹ hoc an-
geli mīstri mittunt nobis: vt respōsa ⁊ solatia cor-
dibus vigilantibus dent.

Postq̄ȝ aūt tradit⁹ ē Johannes uēit iesus i galileā p̄dicās euāgeliū regni dei: dicens: Qm̄ ipletū ē tem p⁹: ⁊ appropiquabit regnū dei. Pe nitemini ⁊ credite euangelio.

CHRY. Marc⁹ euāgelista Matheū i ordie seq-
tur: ⁊ iō postq̄ dixit angelos mīstrare subiūgit: P⁹
q̄ aūt tradit⁹ ē Johānes venit iesus i galileā. Post
tentatiōes ⁊ angelos mīstrantes recedit i galileam
instruens nos nō resistere violentijs malignoꝝ.
THEOPHI. Et vt ostēdat nobis q̄ i psecutionib⁹
decet recedere ⁊ nō expectare: cū vero icideri m⁹ de
cet sustinere. CHRY. Recessit etiam vt ad doctri
nas ⁊ sanatiōes seipsum cōseruaret priusq̄ patere-
tur: hisq̄ oībus adimpletis fieret obediens vsq̄ ad
mortē. BEDA: Johāne tradito recte icipit dñs
p̄dicare. vñ sequit: Predicās euāgeliū regni dei. De
finente. n. lege cōsequenter orit euangeliū. HIE-
RO. Cessante vmbra adest veritas: Johāne in car-
cere: lex i iudea: Jesus in galilea: Paul⁹ in gētibus
predicās euāgeliū regni. Regno enī terreno succe-
dit pauptas: pauptati christianoꝝ regnū tribuitur
sempiternū. Honor autē terren⁹ spume aque vl' fu
mo seu somno cōparat. BEDA: Nemo autē pu-
tet traditionē Johānis i carcerē statim post tenta
tionē. xl. dierū ⁊ ieiuniū dñi factā. Quisquis enim
euangeliū Johannis legerit: inueniet dominū ante
traditionē Johānis multa docuisse ⁊ multa mira-
cula fecisse. habes enī i euāgelio ipsi⁹: Hoc fecit ini
tiū signoꝝ iesus. ⁊ postea: Nec dū. n. erat missus Jo

hānes in carcere. Fert' autē q cū legisset Johānes Mathei Marci t Luce volumina: pbauerit quidē textū historie: t vera eos dixisse firmauerit: sed vni' tantū anni i quo t passus ē post carcerē Johānis historiā texuisse. Pretermisso itaq anno cui' acta a trib' exposita fuerāt superioris tēporis anteq clauderetur Johānes i carcere gesta narrauit. cū ergo dixisset Marcus: Quia venit iesus i galileā: pdicās euāgeliū regni dei: t dicēs: Quoniā ipletū ē tēp': t appropiquauit regnū dei. CHRY. Siquidē cōpleto tēpore: quādo scilicet venit plenitudo temporis: misitq de' filiū suū: cōueniēs fuit humanū gen' vltimā cōsequi dei dispēsationē. Et ideo dicit q appropiquauit regnū dei. Regnū autē dei idē ē fm substantiā cū regno celoꝝ: q̄uis differt ratiōe. Regnū enī dei intelligit' quo de' regnat. hoc vero ē i regione viuentiū: quādo facie ad faciē deū vidētes in bonis pmissis existēt. Siue amorē quis velit suscipe illā regionē siue aliquā aliā cōformationē eoꝝ qui imaginē induūt supernoꝝ que p celos itelligunt'. Satis enī apparēs ē q regnū dei neq loco neq tēpore cōcludit'. THEO. Uel cōpletū eē dicit dn̄s tēpus legis: quasi diceret: vsq ad tēpus presens operabat' lex: amodo operabit' regnū dei qd ē fm euangeliū cōuersatio que cōuenienter assimilatur regno celoꝝ. Cū enī vides aliquē carne indutū fm euangeliū viuere. nūquid nō dices quoniā iste habet regnū celorū qd nō ē esca t pot': s iusticia t pax t gaudiū in spiritusctō. Sequit': Penitemini: HIERO. Pniam enī agit q vult eterno bono. i. regno dei adherere. Qui enī desiderat nucleū frangit nucē. Amaritudinē radicis dulcedo pomi compēsat. Periclm maris spes lucri delectat. Dolorē medicine spes salutis mitigat. Preconiā aūt christi illi narrare digne possunt: q ad palmā idulgētie meruerūt puenire. t iō postq dixit Penitemini: subiunxit: Et credite euāgelio. Nā nisi credideritis: nō itelligetis: penitemini. igit' t credite. i. renūciare opibus mortuis. Quid enī prodest credere sine bonis opibus: nō tamē bonoꝝ opeꝝ meritū adducit ad fidem: s fides incipit vt bona opa cōsequant'.

¶ Et preteriēs secus mare galilee: uidit Simonē t Andreā fratrē ei' mittētes retia i mare. Erant. n. piscatores. Et dixit eis iesus: Uenite post me t faciā uos fieri piscatores hominū. Et ptinus relictis retib' secuti sūt eū. Et pgressus inde pusillū uidit Jacobū zebedei t Johānē fratrē ei': t ipos cōponentes retia i naui: t statim uocauit illos. Et relicto patre suo zebedeo i naui cū mercenarijs secuti sunt eū.

¶ GLO. Posita pdicatōe christi ad turbas agit euāgelista de vocatiōe discipuloꝝ quos fecit sue pdicatiōis ministros. vñ sequit': Et pteriēs sec' mare galilee vidit Simonē t Andreā fratrē ei'. THEOPHI. Sicut Johēs euāgelista refert: precursores erāt discipuli Petr' t Andreas. Uidētes vō q Johānes de iesu testimoniū dederat adiūcti sūt ei. post hec dolētes: q Johēs tradit' erat: ad artē ppriā sūt reuersi. vñ sequit': Mittētes retia i mare. Erāt enī piscatores. Uide autē eos de laborib' ppriis enutritos t nō ex iniqtate. Tales enī digni erāt christi pmi discipuli fieri. vñ subdit': Et dixit eis iesus: Uenite post me. nūc scdō illos vocat. Est. n. hec secūda vocatio respectu illi' que legit' i Johe. Ad qd autem vocent': ostēdit' cū subdit': Faciā vos fieri piscatores hominū. REMI. Quia p rete sancte pdicationis pisces. i. homies de pfundo pelagi. i. ifidelitatis ad lucē fidei traxerūt. Admirāda aūt ē ista piscatō. Pisces. n. cū capiunt' mox moriunt'. hoies cū capti sūt vbo pdicatiōis poti' viuificant'. BEDA: Piscatores aūt t illiterati mittunt' ad pdicandū: vt fides credētiū i vtute dei nō i eloquētia atq i doctrina eē putaret'. Sequit': Et ptin' relictis retib' secuti sunt eū. THEOPHI. Nō. n. oportet iteruallū facere: s statī seq dn̄m. Post hos vero piscat' Jacobū t Johānē: q t ibi paupes existētes tn̄ senectutē nutriebāt paternā. vñ seqt': Et pgressus inde pusillū vidit Jacobū zebedei. Reliquerūt aūt patrē: q i seqla christi eos erat ipeditur': Sic t tu cū a parētib' impedieris: relique eos t accede ad deū. Ostēdit' autē q zebede' nō credidit: Mater vō apostoloꝝ credidit que secuta ē christū mortuo zebedeo. Queri autē pōt quomō binos vocauerit de naviculis piscatores: pmo Petrū t Andreā: deinde pgressus paululū alios duos filios zebedei: cū lucas dicat Jacobū t Johānē vocatos fuisse ad adiuuandū petrū t Andreā: et christū Petro tn̄ dixisse: Noli timere ex h iā hoies eris capiēs: simul tn̄ subductis ad terrā nauib' eos fuisse secutos. Uñ itelligendū ē hoc prio eē factū qd lucas isinuat: Et postmodū ad capturā piscīū eos ex more remeasse vt postea fieret: qd Marc' h narrat. Tūc. n. secuti sūt dn̄m nō subductis ad terrā nauib' tanq cura redeūdi: s tanq vocātē ac iubētē vt sequerent'. HIERO. Mystice aūt hac quadriga piscatoꝝ vehimur ad ethera vt Helias. His q̄tuor angulis ostruit' pma ecclesia. his quatuor lrīs hebraicis tetragramaton nomē dn̄i agnoscit' a nobis: quib' simili exēplo pcipit': vt audiamus vocē dn̄i vocātis t obliuiscamur populū vitiorū: et domū paterne ouersatiōis que ē stulticia deo t rete araneaꝝ: i quo nos velut culices pene lapsos tenebat aer q pēdet i nihili: nauē pstine cōuersationis abominātes. Pellib'. n. mortuis tegit' adā q est genitor nr̄ fm carnē: et nūc deposito vetere homie cū actib' suis nouū sequētes hominē pellib' tegamur salomonis: qbus spōsa gloriat' se eē formosam factā. Simō aūt obediēs: Andreas virilis: Jacobus supplātās: Johēs grā i latio sonāt. Quib' q̄tuor nominib' i imaginē dei cōuertimur: obediētia vt audiam': virilitate vt pugnem': supplātatōe vt psenerem': grā vt cōseruemur. Que q̄tuor virtutes cardinales dicunt'. per prudētiā. n. obedim'. p iusticiā viriliter agim'. per tēperātiā serpentē calcam'. p fortitudinē grām dei meremur. THEOPHI. Sciēdū ē etiā h quoniā pmo vocat' actio: deide cōtēplatio qui quidē ē circa Petrū: actionē significat. qui

do circa Johānē cōtemplationē. Petr⁹.n.feruidis/ sim⁹ ꝛ magis solicitus alijs: Johēs vero theologus fuit excellentissimus.

¶ Et igrediūt̄ capharnaū: ꝛ statī sabbatis igress⁹ i synagogā docebat eos. Et stupebāt sup doctria eius. Erat eni docens eos quasi potesta tem habens: et non sicut scribe.

¶ HIERO. Marc⁹ dicta euāgelij i seipo disponēs ordinē histoꝛie nō secut⁹: mysterioꝝ ordinē seruat. vn̄ sabbatis primā v̄tutē narrat dicēs: Et igrediunt̄ capharnaū. THEO. a nazareth recedētes. In die autē sabbati quādo scribe cōgregabant̄: tūc docēs synagogā itrauit. vn̄ sequit̄: Et stati sabbatis igress⁹ i synagogā docēs eos. Etenī lex ad h̄ sabbatis festat̄ iubebat: vt lectiōi studētes cōuenirēt i vnū. Doce/ bat aūt christ⁹ arguēdo nō adulādo sicut pharisei. vn̄ sequit̄: Et stupebāt sup doctria ei⁹. Erat.n. docēs eos q̄si ptātē habēs ꝛ nō sicut scribe. docebat etiā i ptāte trāsmutās hoīes ad bonū: ꝛ p penā nō credē/ tib⁹ minabat̄. BEDA: Scribe etiā docebāt popu los que scripta sūt i moyse ꝛ pphetis. Jesus vō qua si de⁹ ꝛ dn̄s ipsi⁹ moysi libertate volūtatis sue: vł ea que min⁹ videbant̄ addebat i lege: vel cōmutās pre dicabat i populo vt i matheo legim⁹: Dictū ē ātiq̄s ego autem dico vobis.

¶ Et erat i synagoga eoꝝ hō i spiritu imūdo: ꝛ exclamauit dicēs: Quid nob ꝛ tibi iesu nazarene? Uenisti añ pdere nos. Scio q̄ sis sāct⁹ dei. Et cōminat⁹ ē ei iesus dicēs: Obmute sce: ꝛ exi de hoīe. Et discerpēs eum spūs imūd⁹: ꝛ exclamans uoce ma gna: exijt ab eo. Et mirati sūt oēs: ita ut cōqrerēt iter se dicētes: Quid nā ē hoc? Que nā doctria hec noua Quia i ptāte spiritib⁹ imūdis ipat: ꝛ obediūt ei. Et pcessit rumor eius stati in oēm regionē galilee: quoniā inuidia diaboli mors intrauit in or bem terrarum contra ipsum.

¶ BEDA: Mort[i] auctorē prio debuit medicina salu tis opari. ꝛ iō dr̄: Et erat i synagoga eoꝝ hō i spiritu imūdo. CHRY. Spūs quidē āgel⁹ ꝛ aer ꝛ aīa nū cupat̄: ꝛ etiā spūs sanct⁹. Ne igit̄ pter cōmunicā/ ti i noīs i errorē decidam⁹ addit: Immūdo. imūd⁹ aūt dr̄ pter ipietatē ac elōgationē a deo: ꝛ q: oī/ bus imūdis ꝛ prauis opationibus se imiscet. AV/ GV. x. de ciuitate dei: Cōtra supbiā porro demonū quātā v̄tutē habeat dei hūilitas que i forma fui ap paruit: ipi demōes ita sciūt vt eidē dn̄o ifirmitate carnis iduto h̄ exprimerēt. Seq̄t̄ eni: Et exclamauit dicēs: q̄d nobis ꝛ tibi iesu naza. Uenisti pdere nos Clarū ē i his v̄bis q̄ i eis ꝛ scia erat: ꝛ charitas nō erat. Penā q̄ppe suā formidabāt ab illo: nō i illo iu sticiā diligebāt. BEDA: Demōes.n. dn̄m i terris cernētes se otinuo iudicādos cernebāt. CHRY. Uel h̄ ita dicit q̄si diceret auferēs imūdiciā: diui/ nāq̄ ipōnēs cognitionē hominū aīab⁹: nobis locū i hoīb⁹ nō das. THEOPHI. Exire.n. ab hoīe pdi cationē suā dicebat demonū. imificordes.n. existūt demōes: malū aliq̄d pati se existimātes cū hoīes nō molestāt. Sequit̄: Scio q̄ sis sāct⁹ dei. CHRY. q̄ si diceret: Cōsidero aduētū tuū: nō.n. firmā ac cer tā aduēt⁹ dei habebat noticiā. Sāctū aūt dicit eū: nō vnū de plurib⁹: q: ꝛ sanct⁹ erat vnusq̄sq̄ pphe tar: s̄ vnū eū eē denūciat. Per articulū q̄ i greco po nit̄ vnū oñdit. p timorē vō oīum dn̄z recognoscit. AVGV. Tātū.n. eis inotuit quātū voluit. tātū au tē voluit quātū opoꝛtuit. Sz inotuit nō sic angelis sanctis: q̄ ei⁹ sm̄ id q̄d ē v̄bū pticipata eternitate per fruunt̄: sed sicut eis terrēdis inotescēd⁹ fuit: exquo tyrānica ptāte fuerat liberatur⁹ pdestiatos. inotuit ergo demōib⁹ nō p id q̄d ē vita eterna: s̄ p quedā tē poralia sue v̄tutis effecta que āgelicis sensib⁹ i ma/ lignoꝝ spirituū potius q̄ ifirmitati hoīum possint eē cōspicua. CHRY. Nō aūt volebat v̄itas testio nia spirituū imūdoꝝ. vn̄ seq̄t̄: Et cōminat⁹ ē ei iesus: dicēs: obmutesce ꝛ exi de hoīe. Uñ dogma salutife rū nobis dat̄: ne credam⁹ demōib⁹ quātūcūq̄ de/ nūcient v̄itatē. Sequit̄: Et discerpēs eū spūs imun dus: ꝛ exclamās voce magna exiuit ab eo. Quia.n. hō ille tāq̄ sapiēs loquebat̄ ac discrete v̄ba pfere/ bat: ne putaret̄ q̄ nō ex demone s̄ ex corde v̄ba cō poneret: vir discerpi pmisit a demōe: vt oñderet de monē eē q̄ loquebat̄. THEO. Et vt vidētes cer/ nerēt a quo malo liberabat̄ hō ꝛ pp miraculū cre derēt. BEDA: Pōt aūt videri d̄rīū q̄uō discerpēs: vel sicut q̄dā codices: h̄nt cōuerās eū exiuerit: cū ni hil ei nocuerit sm̄ Lucā. s̄ ꝛ ipe Lucas dicit: Et cū piecisset eū: demonū i mediū exijt ab eo nihilq̄ ei nocuit. vn̄ itelligit̄ hoc dixisse marcū: Cōuerās eū siue discerpēs: q̄d lucas dicit: Cū piecisset eū i me dio ꝛ q̄d secut⁹ ait: Nihilq̄ ei nocuit: hoc itelligat̄ q̄ illa iactatio mēbroꝝ atq̄ vexatio nō eū debilita/ uit: sicut solēt demonia exire etiā q̄busdam mēbris amputatis atq̄ euulsis. Uisa autē v̄tute miraculi: nouitatē dn̄ice admirant̄ doctrie atq̄ ad inq̄sitio nē eoꝝ que audierāt p ea que viderāt excidant̄. vn̄ sequit̄: Et mirati sūt oēs ita vt cōquirerēt. Ad h̄.n. fiebāt signa vt p h̄ euāgelio regni dei q̄d pdicabat̄ certi⁹ crederet̄: dū hi q̄ celestia terrigenis gaudia p mittebāt celestia i terris ac diuia opa mōstrabant. Pri⁹ aūt teste euāgelista erat docēs eos q̄si ptātem h̄ns: ꝛ nūc turba attestāte i ptāte impat spiritib⁹ i/ mūdis ꝛ obediūt ei. Seq̄t̄: Et pcessit rumor ei⁹ sta/ tim i oēm regionē galilee. GLO. Ea.n. que hoīes multū mirāt̄ pmpte diuulgāt: q: ex abūdātia cor dis os loq̄t̄. HIERO. Mystice aūt capharnaum villa consolatiōis iterptat̄: sabbatū aūt reqes. hō in spū imūdo reqe ꝛ cōsolatiōe sanat̄ vt loc⁹ ꝛ tēpus cōgruāt saluti. Hō i spū imūdo gen⁹ hūanū ē i quo imūdicia regnauit ab adā vsq̄ ad moysen. nā sine lege peccauerūt: ꝛ sine lege pierūt. Qui sciēs sāctū dei obmutescere iubet̄: dū sciētes q̄dē deū nō sicut deū glorificauerūt: sed fuerūt poti⁹ creature q̄ cre

atori. Spūs discerpēs hominē exiit ab eo. Appropiquāte salute appropinquauit tētatio. pharao dimissus israel psequit israel. diabolꝰ cōtemptus surgit in scandala.

Et ꝓtinus egrediētes de synagoga uenerūt i domū simonis et Andree cū iacobo et Johāne. Recūbebat aūt socrꝰ simonis febricitāns: q statī dicūt ei de illa. Et accedēs eleuauit eā apphēsa manu eiꝰ: ꝛ ꝯtinuo dimisit eā febris: ꝛ mīstrabat eis.

BEDA: Prīo debuit līgua serpētina ne vltra virus spargeret ꝯcludi: deīde femīa que prīo seducta ē a carnalis cōcupīe febre sanari. vñ dr: Et ꝓtinus egrediētes d synagoga venerūt ī domū Simonis ꝛ Andree cū Jacobo ꝛ Johāne. THEOPHI. Recessit. n. vt cōsuetudo erat ī sabbato circa vespaꝫ ad edendū ī discipuloꝝ domū. Que aūt mīstrare debebat febribꝰ tenebat. vñ sequit: Recūbebat aūt socrꝰ simonis febricitāns. CHRY. Discipuli aūt tanq̄ et īde vtilitatē aliquā recepturi non expectātes vesperū Petri sanari pcabant. vñ sequit: Qui stati dicūt ei de illa. BEDA: Jn euāgeꝰ aūt luce scriptū ē q rogauerūt illū ꝓ ea. Modo. n. saluator rogatꝰ vltro curat egrotos: ostēdēs se contra vitioꝝ quoq passiōes ꝛ pcibꝰ semp ānuere fideliū: ꝛ ea nōnunquā que ipi minime ītelligūt vel ītelligēda dare: vel pie petētibꝰ etiā nō ītellecta dimittere: iuxta id qd psalmista postulat: Ab occultis meis mūda me domine. vñ ꝛ hic rogatꝰ sanat. Sequit enī: Et accedēs eleuauit eam apprehēsa manu eiꝰ. THEOPHI. Per h significat q si aliqs īfirmat a deo curabit si sanctis mīstrauerit ob christi amorem. BEDA: Qd aūt sabbatis marie medicie doctrineq sue dona frequētat: docet se nō sub lege esse: ꝫ supra legē nec iudaicū eligere sabbatū: ꝫ verū sabbatum dilectāq dño esse requiē: si saluti studētes aīarū ab ope fuili id ē a cūctis cōtineamꝰ illicitis. Sequit: Et ꝯtinuo dimisit eā fe. ꝛ mīstrabat eis. Sanitas que dñi confert īperio simul tota redit: tāto robore comitante: vt eis ꝯtinuo q se adiuuāt mīstrare sufficiat. Si autem virū a demonio liberatū moraliter animū ab īmūda cogitatiōe purgatū significare dixerimꝰ: conueniēter femīa a febribꝰ ad imperiū dñi curata: carnē ondit a cōcupīe sue feruore p cōtinentie pcepta frenatā. HIERO. Febris. n. intemperanti ā significat: de q̄ nos filij synagoge p manū disciplie desiderij eleuatiōe sanamur: ꝛ huiꝰ q sanat nos ministramus volūtati. THEOPHI. Febricitat aūt q irascit: vt ex ira manꝰ effrenatꝰ extendat: ꝫ si ratio retineat manū eiꝰ surgit: et sic ratio ministrat.

Uespe aūt facto cū occidisset sol afferebāt ad eū omēs male hñtes ꝛ demonia hñtes: ꝛ erat ois ciuitas ꝯgregata ad ianuā. Et curauit multos q uexebāt uarijs lāguoribꝰ: et demonia multa eijciebat ꝛ non sinebat ea loqui: Qm̄ sciebant eum.

THEO. Quia turbe cōsiderabant nemīnē licere die sabbati curare: huiꝰ gra sol' expectabāt occasū: vt curādos ad iesum adducerent. vñ dr: Uespe aūt facto cū occidisset sol. Sequit: Et curauit multos qui vexabant varijs lāguoribꝰ. CHRY. Per h aūt q dicit multos: oēs oꝫ itelligere iuxta scripture cōsuetudinē. THEO. Uel multos dicit. Erāt. n. qdā īfideles q minime curati sūt ꝓpter īcredulitatē eoꝝ. Multos ergo ex oblatis sanauit illos. s. q fidē habebāt. Sequit: Et demonia multa eijciebat: ꝛ nō sinebat ea loq qm̄ sciebant eū. AVG. de q. no. ꝛ ve. te. Sciebāt. n. demōia christū eē q p legē fuerat repromissus. oīa. n. signa videbāt ī eo que dixerāt ꝓphete mysteriū aūt diuinitatis eiꝰ ignorabāt. sicut ꝛ principes eoꝝ. Si. n. cognouissent nūq dñz maiestatis crucifixissent. BEDA: Quē enī dierꝫ. xl. ieiunio fatigatū diabolꝰ hominē cognouerat: nec tētando valuit an dei filꝰ eēt experiri. Jā nūc p signoꝝ potentiā vel itellexit: vel potiꝰ suspicat' ē eē filiū dei. Nō igit iō iudeis eū crucifigere psuasit: q: dei filiū nō eē putauit: ꝫ q: se morte illiꝰ nō puidit eē damnandū. THEOPHI. Jdeo aūt nō sinebat loqui demonia: docēs nos non credere eis etiā si vera dicāt: Si. n. iuenerit aliquos sibi credētes veritati huiꝰ mēdacia miscēt. CHRYSO. Nō ē aūt cōtrariuꝫ ei qd hic dr: hoc qd Lucas dicit: q exibāt demonia a mltis clamātia ꝛ dicētia: q: tu es christꝰ filꝰ dei. Subiūxit enī: Et icrepās nō sinebat ea loq. Marcꝰ. n. multa sub breuitate ptrāsiēs circa finē pdcoꝝ verboꝝ loq̄t. BEDA: Mystice aūt sol' occubitꝰ passionē morteq significat illiꝰ q dixit: Quādiu in mūdo sū lux mūdi sū: ꝛ sole occidēte plures q̄ ante demoniaci ꝛ egroti sanant: q: q tēporaliter ī carne viuēs: paucos iudeoꝝ docuit: oībꝰ p orbē gētibꝰ fidei salutisq dona trāsmisit. HIERO. Janua aūt regni moraliter pnīa ē cū fide q opat salutē lāguoribus varijs. varia eteniꝫ sunt vitia: quibus languescit ciuitas mundi.

Et diluculo ualde surgēs egressus abijt i desertū locū: ibiq orabat. Et psecutꝰ ē eū Simon ꝛ q cū illo erāt. Et cū uenissēt ad eū: dixerūt ei. Quia oēs querūt te. Et ait illis: Eamꝰ i ꝓximos uicos ꝛ ciuitates ut ꝛ ibi pdicem: ad hoc. n. ueni. Et erat pdicans in synagogis eorum i omni galilea: ꝛ demonia eijciens.

THEOPHI. Postq dñs īfirmos curauit: seorsū recedit. vñ dicit: Et diluculo valde surgēs: egressus abijt ī desertū locum. Jn quo docuit nos nō facere aliqd ad apparētiā: ꝫ si boni aliqd opamur nō ꝓpalare. Seqt: Ibiq orabat. CHRY. Nō q: indigeret. Ipse enī erat q hominū oratiōes suscipiebat: ꝫ h quidē dispēsatiue agēs: forma bone opatiōis nobis est factꝰ. THEO. Ostēdit enī nobis q deo oꝫ attribui si aliquid boni facimꝰ: ꝛ ei debemꝰ dicere: Qm̄ oē datū optimū desup est descēdēs a te. Seq

tur Et ꝑsecutꝰ ē illū Simon: ⁊ qui cum illo erant.
CHRYSO. Lucas aūt dicit turbas accessisse ad
christū ⁊ dixisse q̄ð Marcꝰ hic dicit dixisse aposto
los subdēs: Et cū venissēt ad eū dixerūt ei. q: oēs que
rūt te. Nō aūt iuicē cōtradicūt. Susceperūt. n. christꝰ
⁊ post apostolos turbi: cōiugi christi pedibꝰ anhe
litem. gaudēs aūt eos suscipiebat: ſ3 volebat eos di
mittere: vt ⁊ reliq̄ doctrīe eiꝰ ꝑticipes eēnt tāq̄3 nō
multo tp̄e ī mūdo moraturꝰ. Et iō sequitur: Et a. t. ea
mus ī ꝓximos vicos ⁊ ciuitates vt ⁊ ibi predicē.
THEO. Trāsit. n. ad illos magis īdigētes: q: doctri
nā cōcludere nō cōueēit ī vno loco: ſ3 vbiq̄3 radios
eiꝰ extēdere. Seqꝛ: Ad h̄ . n. veni. CHRY. In quo
māifestat exinanitiōis. i. īcarnatiōis mysteriū ⁊ di
uinitatꝭ sue dn̄iū3. dū. s. asserit spōte se ī mūdū venis
se. Lucas v̄o dicit: Ad h̄ missus sū: denūciās dispen
satiōnē ⁊ dei pr̄is bonā volūtatē de filij īcarnatio
ne. Sequit̄: Et erat ꝑdicās ī synagogꝭ eoꝝ ī oī gali
lea. AVGV. de cō. euā. In hac aūt ꝑdicatōe quā
dicit eū habuisse ī oī galilea: ītelligit̄ etiā s̄mo dn̄i
habitꝰ in mōte: cuiꝰ cōmemoratiōnē facit Mathēꝰ
quē Marcꝰ oīno nō cōmemorauit: nec aliq̄d simi
le ei dixit: nisi quasdā s̄nias nō cōtextim ſ3 sparsim re
petiuit: q̄s dn̄s aliis locis dixit. THEOPHI. Do
ctrīe aūt opatiōnē īmiscuit: ꝑdicās. n. postmodum
fugauit demonia. Sequit̄. n. Et demōia eiiciēs. Ni
si. n. ōnderet christꝰ miracula: eiꝰ s̄moni nō credere
tur: sic ⁊ tu post doctrinā opare vt nō sit ī te vacuꝰ
tuꝰ s̄mo. BEDA: Mystice aūt si occasu solꝭ mors
exp̄mit̄ saluatoris: q̄re nō diluculo redeūte resurre
ctio eiꝰ īdicet̄? Cuiꝰ māifesta luce abiit ī desertū gē
tiū: ibiq̄3 ī suis fidelibꝰ orabat: q: corda eoꝝ ꝑ grām
sancti sp̄ūs ad virtutē oratiōis excitabat.

¶ Et uenit ad eū leprosus dep̄cās
eū: ⁊ genu flexo dixit: Si uis potes
me mūdare. Jesus aūt misertꝰ eiꝰ ex
tēdit manū suā: ⁊ tāgens eū ait illi:
Uolo mūdare. Et cū dixisset: stati
discessit ab eo lepra: ⁊ mundatꝰ est.
Et cōminatꝰ est ei: statiq̄3 eiecit illū
⁊ dicit ei: Uide nemini dixeris: sed
uade ostende te ꝑncipi sacerdotū: ⁊
offer ꝓ emūdatōe tua q̄ ꝑcepit moy
ses in testimoniū illis. At ille egres
sus cepit ꝑdicare ⁊ diffamare s̄mo
nē: ita ut iam nō possꝫ manifeste in
troire in ciuitatē: ſ3 foris ī desertis lo
cis eē. Et cōueniebāt ad eū undiq̄3.

¶ BEDA: Postq̄3 lingua serpētina demonū obclu
sa est ⁊ femia q̄ p̄mo seducta ē a febre curata: tertio
vir q̄ male suadētis dicta cōiugis audiuit ab erro
ris sui lepra mūdat̄: vt ipe eēt ordo restauratiōis in
dn̄o q̄ erat ordo casus ī ꝓtoplastis. vn̄ sequit̄: Et ve
nit ad eū leprosꝰ dep̄cās eū. AVGV. De cō. euā.
De h̄ leproso mūdato talia Marcꝰ cōnectit: vt ipe
ītelligat̄ quē Mathēꝰ cōmemorat tūc eē mūdatū:
qn̄ dn̄s pꝰ s̄monē de mōte descendit. BEDA: Et
q: dn̄s ait: Nō veni soluere legē ſ3 adīplere: ille qui
excludebat̄ a lege purgari se dn̄i ꝑtāte ꝑsumēs: nō
ex lege ſ3 supra legē eē grā3 īdicauit: q̄ leprosi macu
lā posset abluere. Uerum sicut ī dn̄o ꝑtātis auctori
tas: ita ī illo fidei cōstātia declaratur. Sequitur. n.
Et genu flexo dixit: Domine si vis: potes me mun
dare. In facie3 procidit: quod hūilitas ē ⁊ pudoris
vt vnusq̄sq̄3 de vite sue maculꭍ erubescat: ſ3 cōfessiōē3
verecūdia nō repressit. ōndit vulnꝰ ⁊ remediū postula
uit: ⁊ ipsa cōfessio religiōis ⁊ fidei plena est. In vo
luntate enim domini tribuit potestatē. THEO
PHI. Nō. n. dixit: si deū dep̄catꝰ fueris: ſ3 si vis: qua
si ip̄m credēs deū. BEDA: De volūtate aūt dn̄i nō
q̄si pietatꝭ īcredulꝰ dubitauit: ſ3 q̄i colluuiōis sue cō
sciꝰ nō presūpsit. Sequit̄: Jesus aūt misertꝰ eiꝰ extēdit
manū suā: ⁊ tangēs eū ait illi: Uolo mūdare. Nō vt
pleriq̄3 latinoꝝ putāt ītelligendū est ⁊ legendū: vo
lo mūdare: sed sepatim dicat volo: deīde iperet: mū
dare. CHRY. Propt̄ hoc aūt leprosū tāgit: ⁊ non
solo v̄bo cōtulit sanitatē: q: ī lege a Moyse dcm̄ est:
Qui leprosū tetigerit: īmundꝰ erit vsq̄3 ad vepeꝝ. Ut
enī ōndat q̄ s̄m nām est hec īmundicia: ⁊ q̄ lex nō
erat ꝓpter eū posita: ſ3 ꝓpt̄ hoīes puros: ⁊ q̄ ipse est
ꝓp̄e dn̄s legꝭ. ⁊ q: nō sic̄ suꝰ infert ſ3 sic̄ dn̄s sanita
tē: leprosū tetigit cōgruent̄: nō tn̄ exn̄te necessario ta
ctu ad curatōis opatiōnē. BEDA: Ideo etiā teti
git vt ꝓbaret q: cōtaminari nō poterat q̄ alios libera
bat: simulq̄3 illud mirabꝭe: q̄ eo sanauit genere quo
fuerat obsecratꝰ: Si vis inq̄t leprosus potes me mū
dare. Uolo inq̄t. ecce hēs voluntatē. Mūdare: ⁊ iā
hēs pietatꝭ effcm̄. CHRYSO. Per hoc aūt nō so
lū opiōne3 leprosi nō destruxit: sed magꝭ cōfirmauit
v̄bo. n. morbū fugat. ⁊ q̄ð leprosus v̄bo dixerat: hoc
ope adīpleuit. vn̄ sequit̄: Et cū hoc dixisset: stati dis
cessit ab eo lepra: ⁊ mundatꝰ est. BEDA: Nihil. n.
mediū īnt̄ opꝰ dei atq̄3 ꝑceptu3: q: ī ꝑcepto ē opꝰ. di
xit. n. ⁊ facta sūt. Sequit̄: Et cōminatꝰ est illi: statiq̄3
eiecit eum: ⁊ dixit ei: Uide nemi dixeris. CHRY.
Quasi diceret: tēpꝰ nondū est mea opa ꝑdicari. tua
non indigeo predicatōe. Per hoc aūt docet nos ex
nostris operibꝰ honorem apud homines pro retri
butōne non querere. Sequit̄: Sed vade ostende te
principi sacerdotū. Propter hoc autem nunc ad sa
cerdotē mittit saluator ad probatiōnē medele: ⁊ ne
extra templū fieret: sed in oratiōe cum populo cō
putet̄. Mittit etiā que sunt legis adimplens: vt iu
deoꝝ linguam maliloquā obturaret. Opꝰ quidē ipe
cōpleuit: ꝓbatiōnē operꝭ illis dimittens. BEDA
Ut. s. ītelligeret sacerdos eū non legis ordine: ſ3 gra
tia dei supra legē esse curatu3. Sequit̄: Et offer pro
emundatōe tua: quod precepit Moyses in testimo
niu3 illis. THEOPHI. Precepit quidem munꝰ
offerre quod habebāt in consuetudine qui munda
bantur offerre: tanqua3 in huiusmodi testimoniu3:
quod non erat cōtra legem: sed magis legem cōfir
mabat: intantū q̄ ipse legis operaretur precepta.
BEDA: Siquē viro mouet q̄uo dn̄s iudaicū videt̄
approbare sacrificiū. cu3 id nō recipiat eccl̄a: memi
nerit q̄ nnodū obtulerat ī passiōe holocaustū suū.
Nō aūt oportebat offerri significātia sacrificia pꝰq̄3

illud qḋ significabat̄ ɔfirmatuȝ eēt ɔtestatiōe apostoloꝝ predicantiū: ⁊ fide credentiū populorum.

THEO. Leprosus aūt q̄uis dn̄s ꝓhibuerit bn̄ficiū patefecit. vn̄ sequit̄: At ille egressus cepit p̄dicare ⁊ diffamare s̄monē. Opoꝛȝ.n. bn̄ficiatū gratū eē ⁊ gr̄as reddere ēt si bn̄faciens nō idigeat. CHRYSO. xix. moral. Merito aūt q̄rit̄: q̇d nam sit ꝙ dn̄s q̄ gessit abscōdi iussit: ⁊ nec ad horā potuerūt abscōdi. Sȝ notandū ꝙ miraculū faciēs taceri iussit ⁊ tn̄ taceri nō potuit: vt videlȝ electi ei⁹ exēpla doctrine illi⁹ sequētes i magnis q̄ faciūt latere quidē in volūtate hēant: sȝ vt p̄sint aliis ꝓdant̄ iuiti. Non ḡ voluit q̇cq̄ꝫ fieri: ⁊ minime potuit: sȝ q̇d velle ei⁹ mēbra debeāt. q̇due de eis etiā volētib⁹ fiat: doctrine magisterio exēplū dedit. BEDA: Uni⁹ aūt p̄fcā saluatio multas ad dn̄m cogit turbas. vn̄ subdit̄: Ita vt iam nō posset manifeste itroire in ciuitatē: sȝ foris i desertis locis eē. CHRY. Leprosus.n. vbiq̄ꝫ p̄dicabat mirabilē curationē: ita vt oēs currerēt ad visuȝ ⁊ fidē curantiꝭ: vt ꝑpter h̄ dn̄s in ciuitatib⁹ euāgelizare nō posset: sȝ i eremis ɔuersaret̄. vn̄ sequit̄: Et ɔueniebant ad eū vndiq̄ꝫ. HIERO. Mystice lepra nr̄a pctīn p̄mi hoīs est q̄ a capite cepit qn̄ regna mundi desiderauit. Radix.n. oīuȝ maloꝝ ē cupiditas. vn̄ Giezi auariciā secut⁹ lepra suffundit̄. BEDA: Extēta v̄o manu saluatoris: hoc est īcarnato dei v̄bo: humanāq̄ꝫ ɔtingēte nām ab erroris p̄sci varietate mūdat̄.

HIERO. Que q̇dē lepra vero sacerdoti s̄m ordinē Melchisedech dn̄sa oblatōe mundat̄: eo dicēte nobis: Date elemosynā: ⁊ oīa munda sūt vobis. Qḋ aūt nō poterat Iesus manifeste i ciuitateȝ introire ⁊c̄. significat̄ ꝙ nō oīb⁹ manifestat⁹ est Iesus q̄ latiꝭ atq̄ꝫ plataneis suiūt laudib⁹ ⁊ ꝓpiis volūtatib⁹: sed his q̄ foris cū petro exeūt: ⁊ i desertis locis sunt: q̄ elegit dn̄s ad orandū ⁊ reficiendū ppl̄m: q̄.s. deserunt delectatōes mūdi: ⁊ oīa q̄ possidēt: vt dicāt: Portio mea dn̄s. Gloria v̄o dn̄i manifestat̄ his q̄ ɔueniunt vndiq̄ꝫ. i. ꝑ plana ⁊ ardua: quos nihil p̄ōt seperare a charitate christi. BEDA: Post fcm̄ etiā in ciuitate miracl̄m secedit dn̄s in desertuȝ: vt ostdat se magis q̇etā ⁊ a seculi curiꝭ remotā diligere vitā atq̄ꝫ ob h⁹ appetitū se sanādis curā adhibere copouib⁹. .II.

ET iteꝝ itrauit capharnaū p⁹ dies octo: ⁊ auditū ē ꝙ i domo eēt: ⁊ ɔuenerūt mlti ita ut nō capet eos dom⁹ neq̄ꝫ ad ianuaȝ: ⁊ loq̄bat̄ eis uerbū. Et uenerūt ad euȝ ferētes paralyticū q a q̄tuor portabat̄. et cū nō possēt offerre eū illi pre turba: nudauerūt tectuȝ ubi erat: ⁊ patefaciētes submiserūt grabatū: in quo paralytic⁹ iacebat. Cū aūt uidisset Iesus fidē illoꝝ: ait paralytico: Fili dimittūt̄ tibi pctā tua. Erāt aūt illic q̇daȝ de scribis sedentes ⁊ cogitātes i cordib⁹ suis: Quid sic loq̄t̄? blasphemat. Quis p̄ōt dimittere pctā nisi sol⁹ de⁹? Quo stati cognito Iesus sp̄ū suo q̄ꝛ sic cogitarēt itra se: dicit illis: Quid ista cogitatis i cordib⁹ uestris? Quid est facili⁹: dicere paralytico dimittunt̄ tibi peccata tua: an dicere: Surge tolle grabatū tuū ⁊ ambula? Ut aūt sciatis: q̄ꝛ fili⁹ hoīs hȝ potestatē in terra dimittēdi pctā: ait paralytico: Tibi dico surge: tolle ḡbatū tuū: ⁊ uade i domū tuā. Et stati surrexit ille: ⁊ sblato grabato abijt iñ coraȝ oīb⁹ ita ut mirarent̄ oēs: ⁊ honorificarēt deum dicētes: q̄ꝛ nunq̄ȝ sic uidimus.

¶ BEDA: Quia nec carnales sup̄na pietas deserit: q̇n etiā his gr̄aȝ sue visitatiōis: ꝑ quā ⁊ ipsi spirituales effici valeāt idulget: post desertū dn̄s redit in ciuitatē. vn̄ dr̄: Et iteꝝ itrauit Capharnaū post dies octo.

AVGV. de cō. euāge. Matthe⁹ aūt hoc miracl̄m qḋ seq̄t̄ ita scribit: tanq̄ꝫ i ciuitate dn̄i fcm̄ sit: Marc⁹ aūt h̄ in capharnaū: qḋ difficili⁹ solueret̄: si Matthe⁹ etiā nazareth noiaret. Nūc v̄o cū potuerit ipsa galilea dici ciuitas christi: q̄ꝛ i galilea erat nazareth: q̇s dubitauerit i ciuitate sua hoc fecisse dn̄ȝ: cū hoc fecerit i capharnaū ciuitate galilee: p̄sertim q̄ꝛ ⁊ ipsa capharnaū ita excellebat i galilea vt tanq̄ꝫ metropolis hēret̄. Uel Matthe⁹ pretmisit q̄ gesta sūt postq̄ꝫ venit in ciuitatē suā donec veniret capharnaū: ⁊ sic adiūgit de sanato paralytico subiūgēs: Et ecce offe. ei paraly. postq̄ꝫ dixerat ꝙ venit in ciuitatē suam.

CHRY. Ul' capharnaū ciuitatē ei⁹ dixit Matthe⁹ eo ꝙ sepi⁹ illuc ibat: ac multa ibidē miracl'a ꝑpetrabat. Sequit̄ Et auditū est ꝙ i domo eēt: ⁊ ɔuenerūt multi ita vt nō capet eos dom⁹ neq̄ꝫ ad ianuā. Laborē.n. accedēdi desideriū audiēdi superabat. Post hoc paralyticū introducūt: de quo ⁊ Matthe⁹ ⁊ lucas dicūt. vn̄ sequit̄: Et venerūt ferētes ad eū paralyticū q̄ a q̄tuor portabat̄. Inueniētesq̄ꝫ multitudine ianuā obturatā: ꝑ eam nō potuerūt aliq̄ten⁹ introire. Sperātes aūt portitores eū q̄ portabat̄ curatōis gr̄am posse ꝓmereri: lectū cū onere subleuātes: nudato tecto itromiserūt cū lecto paralyticū añ faciē saluatoris. Et hoc ē qḋ subdit̄: Et cū nō possent offerre eū. Sequit̄: Cū vidisset aūt Iesus fidē illoꝝ ait paralytico Fili: dimittunt̄ tibi peccata tua. Nō quidē dixit fidē paralytici: sȝ portātiuȝ. Cōtingit.n. aliqñ ꝙ aliq̄s fide alteri⁹ cōualescit. BEDA: Intuendū sane quāti ꝓpria cuiusq̄ꝫ fides apud deū valeat: vbi tantū valuit aliena: vt totus hō repēte interi⁹ exteriusq̄ꝫ saluat⁹ exurgeret: alioꝝ merito aliis relaxarent̄ errata. THEO. Ipsi⁹ etiā paralytici fidē vidit. eteni ille portari nō sineret nisi curatiōis fidē hēret. BEDA: Curatur⁹ aūt hoīeȝ a paralysi dn̄s p̄mo peccatoꝝ vincula dissoluit: vt ostenderet eum

ob necꝰ culpā; artuū dissolutōe fui. Sc dīnat; nec nisi bis relaxatis mēbrorum posse recuperatiōe sanari. Mira aūt humilitas despectū z debilē: totisq; mēbroz dissolutū cōpagibꝰ filiū vocat: quē sacerdotes nō dignabant attīgere aut certe iō filiū: q: dimittunt ei peccata sua. Sequit: Erant aūt illic quidā de scribis sedētes z cogitātes in cordibꝰ suis: Quid hic sic loquit? blasphemat. CYRIL. Arguūt aūt eum blasphemie mortī pcipitātes sniaz. erat. n. ī lege mādatū: q qcūq; blasphemaret in deū morte puniret. Hoc aūt ei īponebāt: q: sibi attribuebat diuinā potestatē remittēdi pctā. vñ subdit: Quis pōt dimittere pctā nisi solꝰ deꝰ? Solꝰ enī iudex oīuz ptātez hēt dimittēdi pctā. BEDA: Qui p eos quoq; dimittit qbꝰ dimittēdi tribuit potestatē. z iō Christꝰ vere deꝰ esse pbat: q: dimittere peccata q̄si deꝰ pōt. Erāt itaq; iudei q̄ cū christū z deū esse z pctā dimittere posse credūt: Jesū tñ christū esse nō credūt. Sz multo demētiꝰ errant arriani q̄ cū Jesum z christū eē z pctā posse dimittere: euangelij vbis deuicti negare nō audeāt: nihilominꝰ deū negare nō timēt. At ipe pfidos saluare desiderās: z occultoz cognitiōe z virtute opez deū se eē manifestat. Nam seqt: Quo statim cognito Jesus ī spūscō: q: sic cogitarēt intra se dicit illis Quid ista cogitatis ī cordibꝰ vestris? in quo ostēdit se deū q̄ pōt cordis occulta cognoscere: z quodāmodo tacēs loquit: Eadē maiestate z potentia q̄ cogitatōes vras ītueor: possuz z hoībꝰ delicta dimittere. THEOPHI. Sz q̄uis fuerīt eoz cogitatōes reuelate: tñ pmanēt īsensibiles: nō ī hoc cōsentiētes q pctā valet dimittere q̄ nouit eoruz corda. vñ dñs certificat de curatōe aīe p curatōez corporis: demōstrās p visibile inuisibile: p id qō est facile difficiliꝰ q̄s uis ipsi nō ita crederent. Pharisei. n. difficiliꝰ credebāt sanare corpꝰ tanq̄ manifestū: aīaz vō curare faciliꝰ: q: inuisibil' est medela: ita vt talia cogitarēt. Ecce corpꝰ curare desinit. z inuisibilē curat aīam. magl aūt si valuisset: corpꝰ iā curassz: z nō ad inuisibile refugisset. Saluator igit ostendens q vtraq; pōt ait: Quid ē faciliꝰ. q. d. Ego quidē p corpis medelaz q̄ fz veritatē facilior ē: difficilior aūt vobis videt: ostēdam vobis aīe sanitatē q̄ difficilior est. CHRYS. Et q: dicere q̄s facere faciliꝰ est: adhuc manifesta erat ōdictio: q: opꝰ nondū erat manifestū. Vñ subdit: Ut aūt sciatis q: ptātez hz filius. q. d. Q̄m de vbo diffiditis: operationē inducā q̄ erat inuisibile ōfirmantē. Signāter aūt dicit: In terra dimittēdi pctā. vt ostēderet q humane nature ptātem diuinitatis vniuit idiuisibili vnione: q: & si factꝰ ē hō. tñ dei verbū pmansit. z si p dispēsatiōne in terrī cū hoībꝰ ōuersaret: nō tñ phibebat miracl'a ppetrare: ac remissionē tribuere pctōz. nō enī hūanitas diminuit aliqd de ppetatibꝰ diuitatꝰ. nec diuitas īpedinit dei verbū incōmutabilit: z veracit in terrī sm carnē fieri filiū hoīs. THEO. Dicit aūt: Tolle grabatū tuū: ad maiorē miraculi certitudinē: ostēdens q nō est fz fantasiā: simulq; vt ostēderet q nō solū curauit: sed z fortitudinē dedit. sic aīas nō soluz a pctō ōuertit: fz eis virtutē tribuit ad opandū mādata. BEDA: Fit igit carnale signū vt pbet spūale: q̄s eiusdē virtutis sit z corporis z aīe vitia dimittere. vñ sequit: Et statī ille surrexit: z sublato grabato abiit corā oībꝰ. CHRY. Priꝰ aūt id qō querere venerat. s. aīam remittēdo pctā curauit: vt cū nō credētes dubitauerūt: tūc opꝰ adducat ī mediū: vt verbū ope ōfirmet: z p manifestū occultū aīe. s. sanitas p medelā corporis ostēdat. BEDA Dat etiā nobis intelligētia ppter peccata plerasq; euenire corpoz debilitates. z iccirco forsitan priꝰ dimittunt peccata: vt causī debilitatī ablatis: sanitas restituat. Quiq;. n. de. causī affligunt hoīes molestiis carnis. aut ppter merita augēda: vt Job z martyres. aut ppter humilitatē ōseruandā: vt paulꝰ ab angelo sathane. aut ob peccata itelligēda z corrigēda: vt maria soror Moysi: z hic paralyticꝰ. aut ad glaz dei sic cecꝰ natꝰ z lazarꝰ. aut ad ītuū dānatōis: sic herodes. Miranda est aūt diuine potētie virtꝰ: vbi nulla tpis interueniēte morula: iussu Saluatoris salꝰ festina comitat. Vñ sequit: Ita vt admirarent. Relinquētes maiꝰ. s. remissionē pctōz: admirant tm̄modo qō apparet corporis. s. sanitatē. THEO. Non est aūt hic paralyticꝰ q̄ a Johāne curatꝰ narrat. ille. enī hoīem nō hēbat: hic vero q̄tuor: ille ī pphetica piscina curat: hic vō in domo. Est aūt vnꝰ q̄ a mattheo z marco curatꝰ narrat. Mystice aūt est z nūc christꝰ ī capharnaū: in domo. s. ōsolatōis. i. in eccl'a q̄ est domꝰ paralytici. BEDA: Predicante aūt dño in domo nō capiunt neq; ad ianuā: q: pdicāte in iudea christo: gētiles ad audiendū nondū itrare voluerūt: ad quos tñ z foris positos doctrine sue vba p pdicatores direxit. HIERO. Paralysis aūt typus est corporis quo piger iacet ī mollicie carnis hñs desiderium salutis. THEO. Si g̃ dissolutꝰ potētus aīe q̄ ī paraliticꝰ inirtuosus habear ad bonū: z attollar a. iiij. euāgelistis ad christuz adducar: audiāq; tūc Fili: z relinquūt mihi peccata. filiꝰ. n. dei fit aliqs ppt mādatoz operationē. BEDA: Seu q: q̄tuor sūt virtutes qbꝰ ad pmerendā sospitatez hō fiducia mētis erigit: q̄s nōnulli prudētiaz: fortitudinē: tēperantiā z iusticiā nūcupāt. Desiderāt aūt paralyticū christo offerre: fz turba īterposita ab oī parte recludunt: q: sepe aīa post īfirmi corporis desidiā supne grē remedio cupiens īnouari: prisce ōsuetudīs obstaculo retardat. Sepe inē ipsas orōnis secrete dulcedies: z q̄si suaue cū dño colloqum turba cogitationū interueniēs aciē mentī ne christꝰ videat: īpedit. Non itaq; est ī infimis vbi turbe cumulant remanendū: sed tectū domꝰ. i. sacre scripture sublimitas est appetēda: lexq; dñi meditanda. THEOPHI. Sz q̄uo ferat ad christū: nisi tectū aperiat. Tectū. n. est itellectꝰ q̄ supponit oībꝰ his q̄ in nobis sūt. hic multū hz terre q̄tū ad lateres fictiles: terenas dico res. fz si hec subleuet virtꝰ: intellectꝰ in nobis exonerat. Post hō submittat. i. humiliet. nō enī decet extolli de hoc q intellectūs est exoneratꝰ: fz magis humiliari. BEDA: Uel patefacto tecto eger submittit: q: reseratī scripturaz mysterijs ad noticiā christi puenit: hoc ē ad eiꝰ humilitatē fidei pietate descēdit. Qō aūt cū grabato deponit infirmus: significat ab hoīe adhuc in ista carne ōstituto christū debere cognosci. De grabato aūt surgere est aīaz se a carnalibꝰ desiderijs vbi egra iacebat abstrahere. Grabatū tollere ē ipsā quoq; carnem p cōtinētie frena correptam spe celestium premioz a delicijs segregare terrenis. Sublato autez grabato domū ire: ad paradisum redire est

Uel san⁹ q̄ lāguerat: domū reportat grabatū: cū aīa
remissiōe accepta peccatoꝝ: cū ipso suo corpore ad
iternā sui custodiā se refert. THEO. Oportet etiā
grabatū .i. corp⁹ tollere ad opatōez boni. tūc .n. ad cō
tēplatōez ptingere valebim⁹: ita vt q̄ in nobis sūt co
gitatōes dicāt: q̄ n̄ nunq̄ sic vidim⁹ .i. nūq̄ sic itelle
xim⁹ sicut nūc paralyti curati. q̄ eiꝫ a peccatis mūdat⁹
est mūdius videt.

Et egressus est rursus ad mare
oīsq̄ turba ueniebat ad euꝫ: ⁊ doce
bat eos. Et cū p̄teriret uidit leui al
phei sedentē ad teloneū: ⁊ ait illi: se
quere me. Et surgēs secut⁹ est euꝫ.
Et factū est cū accūberet i domo il
li⁹: multi publicani ⁊ peccatores sil̄
discumbebāt cū iesu ⁊ discipul̄ ei⁹.
Erāt .n. multi q̄ seq̄bant̄ euꝫ. ⁊ scri
be ⁊ pharisei uidētes q꞉ māducaret
cum publicanis ⁊ peccatorib⁹: dixe
rūt discipul̄ ei⁹: Quare cuꝫ publica
nis ⁊ peccatorib⁹ manducat ⁊ bibit
magr̄ uester? Hoc audito iesus ait
illis: Nō necesse hn̄t sani medico sꝫ
q̄ male hn̄t. Non eniꝫ ueni uocare
iustos: sed peccatores.

BEDA: Postq̄ dn̄s in caphārnaū docuit: egres
sus est ad mare: vt nō solū ciuilē vitā hoīum istrue
ret: verū etiā hītatorib⁹ maris euāgeliū regni p̄dica
ret eosq̄ fluctuagoꝫ reꝝ labentiū mot⁹ ɔtēnere: ac
fidei firmitate supare doceret. Un̄ dr̄: Et egress⁹ rur
sus ad mare: oīsq̄ turba veniebat ad euꝫ ⁊ docebat
eos. THEO. Uel post miracꝫlū ad mare egredit̄:
q̄i solitarie volēs eē. sꝫ turba ɔcurrit iteꝝ vt addiscas
q̄ quantū fugis gloriā tantū ipsa te p̄seq̄t̄. Et siq̄dē
tu ipsā p̄seq̄ris: ipsa te fugiet. Inde aūt trāsiens dn̄s
vocauit Mattheū. vn̄ seq̄t̄: Et cū p̄teriret: vidit leui
alphei sedentē ad teloneū. CHRY. Idē aūt ē pu
blican⁹ a trib⁹ euāgelistis noiat⁹ .s. Matthe⁹ a mat
theo: Leui aūt simplicit̄ a Luca: Leui autē alphei a
Marco: fili⁹ .n. erat alphei. Binomios aūt s̄m scri
pturā ⁊ alios est videre: sic socer Moysi q̄nq̄ ietro:
q̄nq̄ raguel vocat̄. BEDA: Sic ⁊ idē est Leui q̄
⁊ Matthe⁹. Sꝫ Lucas Marcusq̄ ppt̄ verecundiā
⁊ honorē euāgeliste nomē ponere nolunt vulgatū.
Ipse aūt Matthe⁹ iuxta illud qd̄ scriptū est: Iust⁹ ac
cusator est sui: mattheū se ⁊ publicanū noiat: vt dn̄
dat legētib⁹ nullū debere ɔuersū de salute diffidere
cū ipse de publicano in aplm̄ sit repēte mutat⁹. Ad
teloneū aūt .i. ad curā dispēsationēq̄ vectigaliū se
dentē dicit. telos .n. grece latine vectigal noiatur.
THEO. Sedebat .n. i teloneo vt ɔsuetudīs est: aut
aliquos ipetēs aut ēba vendēs aut aliq̄d huiusmōi
faciens: q̄b⁹ in suis māsionib⁹ telonarij vtunt̄: q̄ de
tali statu sic subleuat⁹ est: vt reliquēs oīa christū se
queret̄. vn̄ seq̄t̄: Et ait illi: Seq̄re me. ⁊ sur. se. est eū.

BEDA: Seq̄ aūt imitari est: idēq̄ vt pauperē chri
stū nō tam gressu q̄ꝫ affectu imitari posset reliq̄t p
pria q̄ rape solebat aliena. Nō soluꝫ aūt lucra reliq̄t
vectigaliū: sꝫ ⁊ piculuꝫ ɔtēpsit qd̄ euenire poterat a
p̄ncipib⁹ seculi: q꞉ vectigaliū rōes ipfectas atq̄ incō
positas reliq̄t. Ipse .n. dn̄s q̄ hūc exteri⁹ hūana allo
cutiōe vt seq̄ret̄ vocauit: int⁹ diuina inspiratōe vt mox
vocantē seq̄ret̄ accendit. HIERO. Sic ḡ Leui q̄
appositus interptat̄ a teloneo negocioꝝ seclariū solū
seq̄t verbū qd̄ dicit: Qui nō renūciauerit oīb⁹ q̄ pos
sidet nō pōt me⁹ eē discipul⁹. THEO. Qui aūt p⁹
us alios ipetebat sic fact⁹ est beniuol⁹ vt ad comessati
onē plurimos ɔuocaret. vn̄ seq̄t̄: Et fcm̄ est cū accū.
i. iesus i domo illi⁹ multi publicani ⁊ pctōres sil̄ dis
cūbebāt cū Jesu ⁊ discipul̄ ei⁹. BEDA: Publica
ni aūt appellant̄ hi q̄ vectigalia publica exigūt: siue
q̄ ɔductores sūt vectigaliū fisci vel reꝝ publicaꝝ: nec
nō ⁊ hi q̄ seculi h⁹ lucra p negocia sectant̄ eodē vo
cabl'o cēsent̄. Qui viderāt publicanū a pctis ad me
liora ɔuersū locū inuēisse pnie: ⁊ ob id ēt n̄ desperāt
salutē: neq̄ vō in p̄stinis vitijs pmanētes veniūt ad
Jesū vt pharisei ⁊ scribe murmurāt: sed pniaꝫ agen
tes vt sequēs euāgeliste s̄mo designat dicēs: Erāt .n.
multi q̄ seq̄bant̄ eū. Ibat .n. dn̄s ad ɔuiuia pctōꝝ vt
occasionē hēret docēdi: ⁊ spūales imitatorib⁹ suis
p̄beret cibos: qd̄ in mysterioꝝ figuris ɔgruit. q̄ .n. do
micilio christū recepit iterno. maximis delectatōib⁹
exuberantiū pascit̄ voluptatū. Itaq̄ dn̄s libent̄ igre
dit̄: ⁊ in ei⁹ q̄ crediderit recūbit affcū. ⁊ h̄ est bonoꝝ
opeꝝ spūale ɔuiuiū quo diues pp̄ls eget: ⁊ paup
epulat̄. THEO. Pharisei aūt h̄ arguūt q̄ꝫ i puros
se faciētes. vn̄ seq̄t̄: Et scri. ⁊ phari. vi. q꞉ mā. cū pu. ⁊
pec. di. dis. ei⁹ q̄re cū pu. ⁊ pec. mā. ⁊ bi. ma. vr̄? BE.
Si p matthei elcōnē ⁊ vocatōē publicanoꝝ fides
exp̄mit̄ gentiū q̄ pri⁹ mūdi lucris inhiabāt: pfecto su
perbiā scribaꝝ ⁊ pharisæoꝝ iudeoꝝ īuidiā īsinuat q̄ d̄
gentiū salute torquēt̄. Seq̄t̄: Hoc au. Je. ait ill: Nō
nece hn̄t sa. me. sꝫ q̄ ma. hn̄t. Sugillat scribas ⁊ pha
riseos q̄ iustos se putātes pctōꝝ ɔsortia declinabāt.
Seip̄m medicū dic̄ q̄ miro medicādi genere vulne
rat⁹ est ppt̄ iniq̄tates nr̄as: ⁊ ei⁹ liuore sanati sum⁹.
Sanos aūt ⁊ iustos appellat eos q̄ suā iusticiā nolē
tes statuere. iusticie dei sūt subiecti. Porro male hn̄
tes ⁊ peccatores vocat eos q̄ sue fragilitatis ɔscia de
uicti. nec p legem se iustificari posse videtes Christi
grē penitēdo colla submittūt. vn̄ subdit̄: Nō .n. veni
vo. iu. sꝫ pctōres. Nō quidē vt maneāt pctōres: sꝫ vt
ad penitentiā cōuertantur.

Et erāt discipl'i iohānis ⁊ pharise
oꝝ ieiunātes: ⁊ ueniūt ⁊ dicūt illi:
Quare discipuli iohānis ⁊ pharise
oꝝ ieiunāt: tui aūt discipuli nō ieiu
nāt? Et ait illis Jesus: Nūq̄d pos
sūt filij nuptiaꝝ q̄ꝫdiu sponsus cuꝫ
illis est ieiunare? Quāto tpe hn̄t se
cū sponsū nō pn̄t ieiunare. Ueniēt
aūt dies cum auferetur ab eis spon
sus: ⁊ tunc ieiunabūt in illis dieb⁹.

Nemo assumentũ pãni rudis assu it uestiméto ueteri. Alioqn aufert supplemétũ nouũ a ueteri: ⁊ maior scissura fit. Et nemo mittit uinum nouũ in utres ueteres: alioqn disrũpet uinũ utres: ⁊ uinũ effundet: et utres peribũt. Sed uinuz nouũ in utres nouos mitti debet.

¶GLO. Sicut supiꝰ apud discipulos magr̃ arguebat de ɔsortio peccatoꝝ ĩ ɔuiuiis: ita nũc ecõuerso apud mgr̃m discipuli incusant de ieiunioꝝ omissione: vt sic iter eos mã discidij oriret. vñ dr̃: Et erant disci. Jo. ⁊ phari. ieiu. THEO. Johis. n. discipuli in ĩpfecto positi in ɔsuetudinibꝰ iudaicis pmanebãt AVGV. de cõ. euã. Põt autẽ putari iõ addidisse phariseos: q̃ sil' cũ discipul' Johis hoc qd̃ seqt̃ dño dixerit: cũ Matthęꝰ hoc discipulos Johis tñ dixisse phibeat. ſꝫ ṽba q̃ sequũt magis idicant alios hoc dixisse de aliis. Seqt̃ eni: Et veniũt ⁊ dicũt illi: Quare disci. Jo. ⁊ phari. ieiu. tui aũt disci. non ieiu. Nec eni verba indicãt ɔuiuas q̃ aderãt venisse ad Jesuz ⁊ hoc idẽ discipul' dixisse: ita vt qd̃ ait Veniũt. nõ de ipsis dixerit de qbꝰ iterposuerat Et erãt disci. Jo. ⁊ phari. ieiu. ſꝫ cũ isti eẽnt ieiunãtes veniũt illi quos hoc mouit. vñ ⁊ Matthęꝰ dic̃: Et accesserũt ad eum discipuli Johis dicẽtes. nisi q̃ ⁊ apl'i aderãt: ⁊ oẽs certatim vt q̃sq; poterat hoc obiecerũt. CHRY. Discipuli ḡ Johis ⁊ phariseoꝝ ɔ̃ Christũ zelotipe se hñtes: ipm̃ iterrogãt vtꝝ solꝰ cuz discipul' suis absq; abstinẽtia ⁊ labore pugnas supet passionũ. BEDA: Sꝫ Johẽs ⁊ vinũ ⁊ sicerã nõ bibit: q̃ illi abstinẽtia meritũ auget: cui potẽtia nulla erat nãe. Dominꝰ aũt cui nãliter suppetebat delicta donare: cur eos declinaret: quos abstinẽtibꝰ poterat reddere puriores. ſꝫ ieiunauit ⁊ Christꝰ ne pceptuz declinaret. Mãducauit cũ peccatoribꝰ vt grãz cerneres: agnosceres ptãtez. Seqt̃: Et ait illis Jesus: nũqd̃ pos. filij nup. q̃diu ẽ cũ ill' spõsꝰ ieiunare? AVGV. Marcꝰ h̃ filios nuptiaꝝ appellat: Matthęꝰ aũt filios spõsi. filios. n. nuptiaꝝ non tñ spõsi: ſꝫ etiã spõse itelligimꝰ. CHRYSO. Sponsũ ḡ seipꝫ vocat tanq̃ ecclesiã despõsaturꝰ. Est. n. despõsatio datio arre. s. grẽ spũssci: p quã credidit orbis terre. THEO. Sponsũ etiã seipm̃ vocat: nõ solũ tanq̃ virgĩales aĩas desponsantẽ: ſꝫ q̃ tps p̃mi aduentꝰ eiꝰ non est doloris neq; tristicie his q̃ credũt in eũ: neq; labores ɔtinẽs ſꝫ requiẽ. Est. n. absq; opatõe legali dans reqez p baptismũ: p quẽ facile sine labore salutẽ ɔseqmur. Filij aũt nuptiaꝝ siue spõsi sũt apl'i: q̃ ipi dei grã digni sũt facti oĩ bono celesti: ac oĩ delectatõe pticipes. CHRY. Conuersationẽ aũt suã oĩs angustie dic̃ eẽ alienã: cũ subdit: Quãto tpe hñt se. spõ. nõ pñt ieiu. Jlle tristat' q̃ pñs bonũ nõ hꝫ: q̃ võ in pñti accipit: gaudet ⁊ nõ tristat'. Vt aũt elationẽ illoꝝ destrueret ⁊ oñderet q̃ nõ ad lasciuiã ꝓpos discipulos cõseruabat: subiũgit: Veniũt aũt dies cũ auferet' ab eis spõsus: ⁊ tũc ieiunabũt ĩ illis diebꝰ. q. d. Tps erit in quo suã virilitatẽ demõstrent. qñ. n. subtrahet' ab eis sponsus ieiunabũt: eiꝰ affectãtes aduentũ: vt spũs illi ɔiũgãt p corporales angustias emũdatos. oñdit etiã q̃ nulla necitas est vt sui discipuli ieiunẽt sic ⁊ illi q̃ spõsũ hũane nãe q̃ vbiq; p̃sidet vbis dei: ⁊ qui tribuit semẽ vite secũ hẽbant pñtez. Filij etiã spõsi q̃ ĩfantes sũt nõ pñt p totũ ɔformari pñi ⁊ spõso: q̃ coꝝ ĩfantiã ɔsiderãs dignat' eos nõ tũc ieiunare: recedẽte aũt spõso ꝓpẽ desideriũ ieiunabũt. sed cũ pfecti fuerit: ⁊ spõso ɔiũgent' ĩ nuptijs: regalẽ sp comedent cenã. THEO. Jntelligendũ est aũt ⁊ sic qñ oĩs hõ qui bñ opat' est spõsi filiꝰ: ⁊ spõsuz secũ hꝫ. s. Christũ: ⁊ nõ ieiunat. i. opa penitẽtie nõ oñdit: q̃ nõ peccat. qñ võ aufert' spõsus hoĩe in pctñ labẽte: tũc ieiunat ⁊ penitet: vt curet delictũ. BEDA: Mystico aũt sensu põt sic exponi: q̃ discipl'i Johis ⁊ pharisei ieiunãt: q̃ oĩs q̃ de opibꝰ legis sine fide gloriat' ⁊ q̃ traditões seqt' hoĩm: ⁊ p̃coniũ Christi aure corporis nõ fide cordis pcipit: spiritalibꝰ abstinẽs bõis ieiunio corde tabescit. q̃ võ Christi mẽbris fideli icorporat' amore nõ põt ieiunare: q̃ carne ipiꝰ epulat' ⁊ sanguie. Seqt̃: Nemo assumẽtũ pãni rudis ĩ rou. CHRY. q. d. q̃ hi noui p̃dicatores testi existũt: legibꝰ eas subire veteribꝰ possibile nõ est. vos aũt ɔgrue veteres sequẽtes ɔsuetudies mosaica ieiunia obsuatis. Jsti võ nouas ac mirabiles obsuatões traditurí hoĩbꝰ veteres obsuare nõ est nece: ſꝫ eẽ mẽtibꝰ virtuosos. aliquo võ tpe ieiuniũ cũ ceteris virtutibꝰ obsuabũt. Sꝫ hoc ieiuniũ differt a ieiunio legis: q̃ illõ erat ex necitate. h̃ ex volũtate ꝓpt' feruorẽ spũs cꝰ nõduz sũt capaces. vñ seqt̃: Et nemo mit. vi. no. BEDA: Discipl'os. n. veteribꝰ ɔpat vtribꝰ: quos vino nouo. i. spiritalibꝰ p̃ceptis faciliꝰ disrũpi q̃ posse ɔtineri dic̃. Erunt aũt vtres noui cuz post ascensũ dñi desiderio ɔsolatõis eiꝰ ĩnouabũt: ⁊ tũc nouũ vinũ nouis vtribꝰ adueniet: hoc est spũssci feruor spiritaliũ corda replebit. Doctori ẽt cauendũ est ne aĩe ĩ vetustate malicie pdurãti: nouoꝝ mysterioꝝ secreta cõmittat. THEO. vel alr̃: Discipuli veteribꝰ vestimẽtis assimulati sũt ꝓpt coꝝ mẽtis ĩfirmitatẽ: qbꝰ nõ erat ɔgruũ ĩponere statutũ graue ieiunij. BEDA: Qd̃ est aliqua particl'a doctrine q̃ ad noue vite tẽperantiã ptinet q̃ generale docet ieiuniũ ab oĩ leticia tpaliũ delectationũ: q̃ si hoc fiat: ⁊ doctrina scindit': ⁊ nõ ɔuenit vetustati. Vestimẽto aũt nouo bona opa q̃ foris agũt' insinuãt'. vino aũt nouo feruor fidei spei ⁊ charitatis q̃ intꝰ reformamur exp̃mit'.

¶Et factũ est iterũ cũ dñs sabbatis ambularet p sata: ⁊ discipl'i eiꝰ ceperũt ꝓgredi ⁊ uellere spicas. Pharisei aũt dicebãt ei: Ecce qd̃ faciũt discipuli tui sabbatis qd̃ nõ licet. Et ait illis: Nũq̃ã legistis qd̃ fecerit dauid qñ necessitatẽ habuit: ⁊ esurit ipse ⁊ q cũ eo erãt: qño itroiuit in domuz dei sub abiathar principe sacerdotuz: ⁊ panes propositiõis mãducauit: quos nõ licebat mãducare

nisi solis sacerdotib⁹: ꝛ dedit eis ꝛ q cū eo erāt. Et dicebat eis: Sabbatū ꝓpter hoīem fcm̄ est: ꝛ non hō ꝓpter sabbatū. Itaqꝫ dn̄s est filius hominis etiam sabbati.

¶CHRY. Liberati a figura ꝛ veritate vniti Christi discipuli: figurale sabbati festū nō fuāt. vn̄ dr̄: Et factū est iteꝝ cū sab. am. ꝑ sa. ꝛ disci. ei⁹ ce. ꝑgre. ꝛ vel. spicas. BEDA: Legim⁹ ꝛ ī sequētib⁹ ꝙ erāt q̄ redibāt ꝛ multi: ꝛ nec manducādi q̄deꝫ spaciū hēbant: ꝛ iō quasi hoīes esuriebāt. CHRY. Esuriētes aūt escā simplicē comedebāt: nō ad voluptatē: sꝫ ꝓpter nāe necessitatē. Pharisei aūt figure ꝛ vmbre fruientes discipulos accusabāt tanꝙ̄ iniuste agētes. vn̄ seqtur: Pharisei etiā dicebāt ei: ecce q̄d fa. dis. t. sab. qđ nō licet. AVGV. de opib⁹ monachoꝝ: Pop̄lo siq̄dē Isrl' ꝑ legē scriptā p̄ceptū est: vt ī agris suis furē nulli⁹ teneret: nisi q̄ secū aliq̄d vellet auferre. nam q̄ nihil aliud attigisset ꝙ̄ id qđ comedisset: liberū īpunitūqꝫ abire sineret. vn̄ etiā spicas vellētib⁹ discipl'l dn̄i: de sabbato poti⁹ ꝙ̄ de furto iudei calūniati sūt

CHRY. Dn̄s aūt dauid ī mediū ītroducit: cui aliq̄n ↄtigit nō fm̄ legē comedere: cū sacerdotalē tetigit cibū. vt illi⁹ exēplo accusatiōnē disciploꝝ soluat Seq̄r enī: Et ait illis: nūꝙ̄ legistis q̄d fe. da. THEOPHI. Fugiēs. n. Dauid a facie Saul: ad pricipeꝫ sacerdotū deuenit: ꝛ panes ꝓpōnis comedit: ꝛ gladiū abstulit Golie: q̄ dn̄o erant oblata. Querūt vero aliq̄: q̄līr nūc euāgelista Abiathar principē sacerdotū noīauit: cū liber regū hūc noīet abimelech. BEDA: Hoc aūt nihil hꝫ dissonātie. ambo etenī fuerīt illic: cū veniēs Dauid panes petijt: ꝛ accepit abimelech videlꝫ p̄nceps sacerdotū: ꝛ Abiathar fili⁹ eius. occiso āt abimelech a saule fugit abiathar ad dauid ꝛ comes fact⁹ toti⁹ exilij ei⁹: postea eo regnāte: sūmi sacerdotij ꝛ ipse gradū accepit multoqꝫ maioris excellētie fili⁹ ꝙ̄ pr̄ effect⁹ est. iō dign⁹ fuit cui⁹ memoriaꝫ dn̄s etiā viuēte p̄re q̄si sūmi sacerdotis faceret. Sequit̄: Et dicebat eis: Sabbatū ꝓp̄ hoīeꝫ fcm̄ est: ꝛ non hō ꝓpter sabbatū. Maioꝝ. n. est cura sanitatis ꝛ vite hoīs ꝙ̄ custodia sabbati adhibēda. Sic igit̄ mandatū est sabbatū custodiri: vt tn̄ si necessitas esset: re⁹ nō eēt q̄ sabbatū violasset. iō sabbato circūcidi n̄ ē ꝓhibitū: q2 nece erat fieri. ꝛ machabei necessitate īstāte sabbato pugnabāt. vn̄ discipul' esuriētib⁹ qđ licitū nō erat ī lege necitate famis fcm̄ est licitū sic hodie siq̄s eger ieiuniū corrupit: nulla rōe re⁹ tenet̄. Sequit̄: Itaqꝫ dn̄s est fili⁹ hoīs etiā sabbati. q̄. d. si. Dauid rex sacerdotali cibo past⁹ excusabilis est: q̄ꝫto magis fili⁹ hoīs ver⁹ rex ꝛ sacerdos ꝛ dn̄s sabbati: eulsioꝝ sabbato spicaꝝ noxa n̄ tenet̄. CHRY. Dn̄m quidē sabbati ꝛ filiū hoīs seipm̄ ꝓprie vocat: q̄m quidē dei exn̄s fili⁹: filius hoīs ꝓp̄ hoīes dignat⁹ est dici. Legis aūt latori ꝛ dn̄o lex nō dn̄at̄ pl⁹ eiꝫ licet regi ꝙ̄ legib⁹ statuat̄. Infirmis quidē dat̄ lex: nō p̄fectis ꝛ opantib⁹ sup̄ legē. BEDA: Mystice aūt discipl'i ꝑ sata transeūt: cū doctores sci quos ī fide instituerūt cura pie solicitudīs inspiciūt quos esurire nihil meli⁹ ꝙ̄ salutē intelligim⁹ hoīuꝫ. vellere aūt spicas ē hoīes a t̄rena itētōe eruere. Fricare aūt mūib⁹ ē exēplis vⁱtutū a carnis ↄcupiscētia q̄i a q̄busdā folliculꝭ puritatē mētꝭ exuere. Grana māducare ē emundatū quēqꝫ a sordib⁹ vitioꝝ ꝑ ora p̄dicātiū ecclē mēbris īcorporari. ꝛ bn̄ h̄ discipuli ꝓgredientes an̄ faciē dn̄i fecisse mēorant̄. q2 doctoꝝ nece ē sermo p̄cedat: ꝛ sic cor auditoris subsequēs grā supne visitatōis illustret: Bn̄ sabbatis: q2 ꝛ ipsi doctores ī p̄dicādo ꝓ spe future q̄etis laborāt. ꝛ auditores suos mouēt ꝓ etna requie īsudare laborib⁹. THEO. vel q2 cū hn̄t in passiōib⁹ requiē: tūc alijs ad virtutē ductores fiūt euellētes t̄rena. BEDA: Itē ꝑ sata ambulāt cū dn̄o q̄ eloq̄a sac̄ meditari delectāt̄ esuriūt cū ī eis panē vite īuenire desiderāt: ꝛ h̄ ī sabbatꝭ cū sopita mēte a turbulētis cogitatōib⁹ vacare gaudēt Vellūt spicas: ꝛ ↄtritas purgāt donec ad escā pueniāt cū testimonia scripturaꝝ ad q̄ legētes peruenīūt meditādo assumūt: ꝛ tādiu discutiūt donec ī eis medullā dilcōnis inueniūt. veꝝ hec mentiū refectō stultis displicet sꝫ a dn̄o approbat̄. .III.

Et introiuit iteꝝ in synagogā: ꝛ erat ibi hō hn̄s manū aridā. Et obſuabāt eum si sabbatis curaret ut accusarēt illuꝫ. Et ait hoī hn̄ti manuꝫ aridā: Surge in mediū. Et dicit eis: Licet sabbatis bn̄ facere an male: aīam saluā facere an ꝑdere? At illi tacebāt. et circūspiciēs eos cū ira: ↄtristat⁹ sup̄ cecitate cordis eoꝝ ꝛ dicit homini: Extende manum tuam. Et extendit: ꝛ restituta est manus illi.

¶THEOPHI. Postꝙ̄ dn̄s iudeos q̄ discipulos accusauerāt ꝙ spicas sabbato euellebāt exēplo dauid ↄfudit: nūc ampli⁹ ipsos ad veritatē reducens miraculū in sabbato opat̄: ondens ꝙ si operari sabbato miracula ī salutē hoīuꝫ piū est: nō est malū in sabbato necessaria corporis opari. dicit ḡ: Et introiuit iterū in syna. ꝛ erat ibi hō hn̄s ma. ari. ꝛ obſ. euꝫ si sab. cu. vt accu. eū. BEDA: Quia. n. destructionē sabbati quā in discipul' arguebāt ꝓbabili excusauerat exēplo. nc̄ ip̄s obſuādo calūniari volūt: vt si sabbato curet trāsgressiōis: si nō curet crudelitatꝭ aut ībecillitatis arguāt. Seq̄r: Et ait ho. ha. ma. ari. surge ī mediū. CHRY. Statuit q̄deꝫ illū in medio vt t̄rerēt aspectu: ac viso eo cōpatiant̄ ꝛ maliciaꝫ deponāt. BEDA: Et p̄ueniēs calumniā iudeoꝝ quā ei parauerāt: arguit eos: q2 legis p̄cepta praua tētatiōe violabāt. Vn̄ seq̄r: Et dicit eis: licet sabbato bn̄ facere an male: Hoc aūt q̄rit: q2 estimabāt in sabbato etiā a bonis opib⁹ feriandū: cū lex a malꝭ abstinere iubeat dicēs: Omne op⁹ suile nō facietis ī eo. i. peccatū: q2 q̄ facit peccatū su⁹ est peccati. Ideꝫ aūt est qđ p̄miserat: bn̄ facere an male. ꝛ qđ postea subdit: Aīaꝫ saluā facere an ꝑdere. hoc ē hoīeꝫ curare an nō: non q2 de⁹ sūme bon⁹ auctor ꝑditiōis nobis eē possit: sed ꝙ ei⁹ non saluare scripture cōsuetudie ꝑdere dicat̄.

Siquē vo mouet q̄re dn̄s cū corꝑ⁹ esset curatur⁹ de aīe saluatōe īterrogauerit. intelligat vel aīam more scripturaꝝ ꝑ hoīe positā: sicut dr̄: He sunt aīe q̄ exie rūt de femore Jacob. vl̄ ꝙ illa miracula ꝓpt̄ aīe sa/ lutē faciebat: vel ꝙ ipsa manus sanatio salutē aīe si gnificabat. AVGV. de cō. eu͠a. Sed pōt mouere: q̄ō Matthe⁹ dixerit ꝙ ipsi interrogauerit dn̄m: si licet sabbato curare: cū Marc⁹ illos poti⁹ īterroga tos a dn̄o ꝓhibeat: licet sabbato bn̄facere: an male: Itaqꝫ ītelligendū est ꝙ illi ꝑus īterrogauerūt dn̄m si licet sabbato curare: deinde ꝙ intelligēs cogita/ tiōes eoꝝ aditū accusandi q̄rentiū: ↄstituerit ī medio illū quē fuerat sanatur⁹: ꝛ īterrogauerit q̄ Marc⁹ ꝛ Lucas eū īterrogasse cōmemorāt: ac tūc ill' tacētib⁹ ꝓposuisse similitudinē de oue: ꝛ cōclusisse ꝙ liceat sabbatis bn̄ facere. Seq̄r: At illi tacebāt. CHRY/ SO. Sciebāt. n. ꝙ eū dīno curaret. Seq̄r: Et circū/ spi. eos cū ira. ꝙ eos cū ira circūspicit ac tristat' sup cecitate cordis eoꝝ: hūanitati ↄuenit: quā ꝓ nobis suscipe dignat⁹ est. vbo aūt miraculū ↄiungit vn̄ so la voce hō curat'. Vn̄ sequit': Et extē. ꝛ resti. ē ma. il/ li. ꝑ hec oīa ꝓ discipul' rn̄dens: simulqꝫ on̄dens suā vitā existere s̄ legē. BEDA. Mystice autē hō q̄ manū hēbat aridā humanū gen⁹ indicat ī fecūdita te boni oꝑis arefactū: sꝫ dn̄i miseratiōe curatū: cui⁹ dextera q̄ in p̄mo parēte dū vetite arboris poma de cerperet aruerat: ꝑ redēptoris g̃rā dū insontes ma/ n⁹ in cruce arboris tenderet. bonoꝝ oꝑeꝝ succis ē re stituta saluti. Et bn̄ in synagoga man⁹ erat arida: q2 vbi scīe donū mai⁹ est: ibi grauī⁹ est īexcusabil' nore piculū. HIERO. Vel significāt auaros q̄ valētes dare volūt accipe p̄dari ꝛ nō largiri. qb⁹ dr̄ vt extē/ dant man⁹ suas. i. q̄ furabat' iam nō furet': mag' aūt laboret oꝑans manu sua qd̄ bonū est: vt hēat vn̄ cō municet īdigentib⁹. THEO. Vel aridā dexterā hꝫ manū q̄squis nō oꝑat' q̄ sunt dextre part'. ex quo. n. man⁹ nr̄a ↄstituit' in oꝑib⁹ ꝓhibit': extūc arescit in oꝑatōe boni. Itez vo restaurabit' qn̄ in v̄tute stabit vn̄ Christ⁹ dīc Surge. s. a peccat' ꝛ sta ī medio. ꝛ ne qꝫ ad diminutū neqꝫ ad suꝑhabūdantiā se extēdit.

¶ Exeūtes aūt pharisei statī cū he rodianis ↄsiliū faciebāt aduers⁹ eū q̄ō eū ꝑderent. Jesus aūt cū disci pulis suis secessit ad mare: ꝛ multa turba a galilea ꝛ iudea secuta ē eū: ꝛ ab hierosolymis ꝛ ab idumea ꝛ trās iordanē: ꝛ q circa tyꝝ ꝛ sydonē mul titudo magna audientes q̄ faciebat uenerūt ad eū. Et dixit iesus disci pul' suis: ut ī nauicula sibi deseruirēt ꝓpt̄ turbā: ne cōprimerēt eū. Mul tos. n. sanabat: ita ut irruerēt in eū ut illū tangerēt. Quotquot aūt ha bebāt plagas: ꝛ sp̄us imundi cū illū uidebāt: ꝓcidebāt ei: ꝛ clamabāt di cētes: Tu es fili⁹ dei. Et uehemenť cōminabat' eis: ne manifestarēt eū.

¶ BEDA. Pharisei reputātes in crimē ꝙ ad v̄buꝫ dn̄i saluaꝫ q̄ languebāt extēdit dexterā: de voce sal/ uatoris fecerunt cōsiliū. vn̄ dicit': Exeūtes aūt pha/ risei: statī cū herodi. cō. fa. aduer. eū q̄ō eū ꝑderēt. q̄si nō ipsoꝝ q̄sqꝫ maiora sabbatis ageret: cibos por/ tando: porrigēdo calicē: ꝛ cetera q̄ victui sūt necessa ria exequēdo. Neqꝫ. n. ille q̄ dixit ꝛ facta sūt: sabba/ to laborasse poterat ↄuici. THEO. Herodiani au tē dn̄r milites Herodis regis. heres' nāqꝫ quedā no ua surrexerat: q̄ Herodē christuꝫ esse dicebat. Pro/ phetia. n. Jacob īnuebat ꝙ qn̄ deficerēt p̄ncipes d̄ Juda: tūc Christ⁹ veniret. ꝛ q2 Herodis tp̄e null⁹ su ꝑerat iudaicoꝝ p̄ncipū: sꝫ ipse sol⁹ regnabat alienige na existēs: q̄dam īpm eē Christū putauerūt: ꝛ heresim ↄstituerūt. Isti g̃ cū phariseis Christū īterficere co nabant': BEDA. Vel herodianos Herodis tetrar che mīstros dicit: q̄ ꝓpt̄ inimicitias q̄s eoꝝ dn̄s ad/ uersus Johannē hēbat: etiā saluatorē quem Johēs p̄dicabat insidijs ꝑseq̄bant' ꝛ odijs. Sequit': Jes⁹ aūt cū disci. su. seces. ad mare. q̄si hō fugiēs ꝑsequentiū insidias: q2 neqꝫ adhuc venerat hora passiōis ei⁹: ne qꝫ extra Hierl'm fuit loc⁹ passiōis: vbi ꝛ exemplū de dit suis: si ī vna ciuitate ꝑsecutionē paterent' in al/ terā fugiendi. THEO. Simul etiā secedit vt plu/ rimis bn̄faciat ab īgratis recedēs: etenī multi secu ti sunt eū ꝛ sanauit eos. Seq̄r enī: Et multa turba a ga. tyri ꝛ Sydoni alienige. existes. vtilitatē a Chri/ sto accipiūt: ꝓpinq̄ vo ei⁹ iudei. s. īpm ꝑsequebant': ꝛ sic nulla est ꝓpinq̄tatis vtilitas nisi similitudo bo nitatis existat. BEDA. Illi. n. vidētes oꝑa virtutū ei⁹: ꝛ verba doctrine audiētes: eū ꝑsequebant'. Isti aūt opione tn̄ ducti virtutū ei⁹: ↄgesto agmine ꝓ/ maximo veniūt ad audiendū eū: opēqꝫ salutis flagi tandā. Vn̄ sequit': Et dixit discipul' suis vt ī na. sibi des. THEO. Vide aūt occultatā gloriā ei⁹. eteniꝫ ne lederet euꝫ turba petit nauiculā: vt intrās in eā ↄfueť illesus. Sequit': Quotquot aūt ha. pla. ꝛ spi. īmun. cū illū vide. ꝓci. ei. Plagas aūt dīc īfirmita/ tes. ipse nāqꝫ de⁹ nos vulnerat vt filios pater. BE DA. Procidebant g̃ vtriqꝫ dn̄o: ꝛ q̄ hēbant plagas infirmitatū corporaliū: ꝛ q̄ a sp̄ritib⁹ vexabant' im/ mūdis: sꝫ īfirmi simplici ītentōe obtinēde salutis. de moniaci aūt vl' poti⁹ in eis hītantes demones vi di uini timoris coacti: nō solū ad ꝓcidendū ei: veꝝ eti/ am ad cōfitendū ei⁹ maiestatē cōpulsi. Vn̄ sequit': Et clama. di. Tu es filius dei. vbi miranda est arria/ noꝝ cecitas: q̄ post resurrectiōis gloriā filiū dei ne/ gāt: quē demones adhuc mortali carne indutū fili/ um dei ꝓfitent'. Sequit': Et vehe. cōmi. eis ne ma. euꝫ. Peccatori. n. dixit de⁹: Quare tu enarras iusti/ cias meas: Prohibet' ergo dn̄ꝫ p̄dicare peccator: ne q̄s duꝫ p̄dicantē audit: sequat' errantē. improb⁹. n. magr̄ est diabol⁹ q̄ falsa veris sepe ꝑmiscet: vt sp̄us ve ritatis testimoniū fraudis obtegat. Ceteꝝ non solū demones: sed ꝛ a Christo sanati: ꝛ apostoli an̄ passi onem p̄cipiunt' reticere de illo: ne dīna maiesta/ te p̄dicata passionis dispēsatio differret'. Juxta alle goriaꝫ vo in hoc ꝙ domin⁹ egressus de synagoga se cessit ad mare: gentium saluationem p̄figurauit:

ad q̃s venire ꝑ fidē relicta ob ꝑfidiā iudea dignatꝰ est. Recte.n. diuerſ errorꝝ anfractibꝰ iactate natōes īstabilitati pelagi cōparant̄. Multa aūt turba a diuerſ puincijs secuta est eū: q̄ ꝑdicātibꝰ apl'is m'tas natiōes ad se veniētes benigne suscepit. Nauicula vō dn̄o i mari desuiēs eccl'a ē de gētibꝰ ꝯgregata. ꝓpter turbā aūt ne se cōprimat nauiculā ascendit: q̄ turbidas carnaliū mētes fugiēs ad eos q̄ gl'iaꝫ seculi spernūt venire ⁊ māsionē facere gaudet. Distat aūt int̄ cōprimere dn̄m ⁊ tāgere. cōprimūt.n. eū carnalibꝰ cogitatiōibꝰ aut factis pacē turbant in q̄ veritas manet. tāgit vō q̄ ꝑ fidē ⁊ dilectionē eū suscepit corde. vn̄ q̄ euꝫ tetigerūt saluati eē ꝓhibent̄. THEO. Moral'r aūt herodiani.i. carnales christū interficere volūt: Herodes.n. pelliceꝰ int̄pretat̄. Qui vō de p̄ria sua egrediūt̄.i. a carnali h̄itudine hi sequūt̄ Christū ⁊ eorꝝ plage curant̄.i. peccata q̄ ꝯsciam vulnerāt. Jesus aūt in nobis est rō que ꝑcipit vt nauicl'a n̄ra.i. corpꝰ ei deseruiat ne rōnēꝫ turbatiōes opprimant reꝝ.

¶ Et ascendens in montē uocauit ad se quos uoluit ipse. ⁊ uenerūt ad eū: ⁊ fecit ut essent .xij. cū illo: ⁊ ut mitteret eos ꝑdicare. ⁊ dedit ill' potestatē curādi infirmitates ⁊ eijciēdi demonia. Et imposuit Simoni nomē Petrꝰ: ⁊ Jacobū zebedei: ⁊ Johannē frēꝫ Jacobi: ⁊ iposuit eis noia boanerges: q̄d est filiꝰ tonitrui ⁊ Andreā ⁊ Philippū ⁊ Bartholomeū ⁊ Mattheū ⁊ Thomā ⁊ Jacobū alphei ⁊ Thadeū: simonē chananeū ⁊ Judā iscarioth q̄ tradidit illū

¶ BEDA. Postq̄ꝫ nephandoꝫ sp̄us se ꝑdicare ꝓhibuit: elegit scōs q̄ ⁊ imundos sp̄us eijcerēt: ⁊ euāgeliū ꝑdicaēt. vn̄ dr̄: Et ascē. in mō. vo. ad se quos vo. ipse. THEO. Lucas aūt dic̄ q̄ ascēdit ad orandū. post miracl'orꝫ.n. oſtēsionē orat docēs nos q̄ oꝫ grās agere cū ꝯseqmur aliq̄d boni: ⁊ hoc diuine virtuti approꝑare. CHRY. Prelatos etiā eccl'e instruit i orōnibꝰ ꝑnoctare anq̄ꝫ ordinatiōeꝫ faciāt vt eorꝫ offiīn nō frustret̄. Cū ḡ f̄m Lucā dies factꝰ eēt vocauit quos voluit. Erāt.n. plures q̄ euꝫ seq̄bant̄. BEDA. Nō eni illorꝫ elcōis ac studij: ſꝫ diuine erat dignatōis ⁊ grē: vt in apostolatū vocarēt. Mons etiā ille i quo apl'os dn̄s elegit altitudinē designat iusticie: i qua erāt instituēdi: ⁊ quā erāt hoībꝰ ꝑdicaturi. HIE. Uel Christꝰ spirital'r mons est ex quo aq̄ viue fluūt lac in puulorꝫ salute ꝑparat̄: piguedo spirital' agnoscit̄: ⁊ q̄cquid sūme bonū credit̄: in mōte istiꝰ est grē ꝯstitutuꝫ. Jn montē ḡ vocant̄ excelsi meritis ⁊ v̄bis: vt locꝰ ꝯgruat meritis altis. Seq̄t̄: Et ve. ad eū ⁊ fe. vt eēnt. xij. cū illo: ⁊ vt mit. eos ꝑdicare. Spēꝫ.n. Jacab dilexit dn̄s: vt sint ipi sup thronos. xij. iudicātes. xij. tribꝰ Jsrl': q̄ etiā trini ⁊ q̄terni circa tabernacl'ꝫ dn̄i excubāt: ⁊ scā dn̄i v̄ba humeris operꝫ portāt. Jn B.n. sacro quondā filij Jsrl' circa tabernacl'm castrametabant̄ vt ex oī parte ꝑ q̄dr̄: trine tribꝰ manerēt. Ter aūt q̄tuor. xij. faciūt: ⁊ ter q̄terni ad ꝑdicandū se missi apl'i: vt ꝑ vniuersas q̄drati orbis plagas baptizarēt gētes in noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄uſſci. Seq̄t̄: Et dedit ill' ptātēꝫ cu. isir. ⁊ eijci. de. vt. s. ꝓmissorꝫ celestiūꝫ magnitudīe attestaret̄ magnitudo factorū: ⁊ noua facerēt q̄ noua ꝑdicarēt. THEO. Numerat autē apl'orꝫ noīa: vt ꝓpt̄ falsos apl'os euitādos sint noti ⁊ veri. ⁊ iō seq̄t̄: Et impo. Simoni no. Petrꝰ. AVGVS. de cō. euā. Nullꝰ aūt putet nūc accepisse Simonē nomē vt Petrꝰ vocaret̄: ne fit ꝯtrīuꝫ Johāni q̄ lōge añ dcīn esse illi cōmemorat: Tu vocaberis Cephas: q̄d interꝑtat̄ Petrꝰ. Marcꝰ aūt recapitulādo h̄ cōmemorauit. Cū.n. vellet noīa. xij. apl'orꝫ enūerare: ⁊ nece h̄ēret Petꝝ dicere breuit̄ insinuare voluit q̄ nō hoc antea vocaret̄: ſꝫ hoc ei dn̄s nouū iposuerit. BEDA. Jdeo aūt dn̄s voluit eū ꝑus alit̄ vocari: vt ex ip'a cōmutatōe noīs sacr̄ꝫ cōmendaret̄. idē est ḡ grece siue latine Petrꝰ q̄d syriace Cephas: ⁊ i vtraq̄ꝫ līgua nomē a petra deriuatū est. nec dubiūꝫ q̄n illa de q̄ Paulꝰ ait: Petra aūt erat Christꝰ. nam sic lux vera erat: ⁊ Christꝰ donauit apl'is vt lux mūdi vocent̄: sic ⁊ Simoni q̄ credebat i petrā Christꝰ Petre largitꝰ est nomen. HIERO. De obediētia aūt quā Simō significat ascēdit̄ ad agnitionē quā significat Petrꝰ. Seq̄t̄: Et Jacobū ze. ⁊ Jo. fra. Ja. BEDA. Subaudit̄: a supiorībꝰ vocauit ad se ascēdens in montē. HIERO. Jacobū.s. q̄ supplātata hꝫ tota desideria carnis: ⁊ Johēm q̄ grā accepit: q̄d alij ꝑ laborē tenēt. Seq̄t̄: Et ipo. eis noīa boanerges. CHRYSO. Filios q̄dē Zebedei sic noīat ꝓpt̄ hoc q̄ magna ⁊ clara diuinitatis edicta debebāt orbi t're diffundere. HIERO. Uel ꝑ hoc triū supiorꝫ sublime ostēdit̄ meritū: q̄ in mōte merent̄ audire tonitruum p̄ris ꝑ nubē de filio tonātis: Hic est filꝰ meꝰ dilectꝰ: vt ⁊ ipsi ꝑ nubē carnis: ⁊ in ignē v̄bi q̄si fulgura in pluuiā in terris spargerēt: q̄n dn̄s fulgura in pluuiā fecit: vt extīguat mīa q̄d iudiciū vrit. Seq̄t̄: Et Andreā. q̄ virilit̄ vim fac̄ ꝑditiōi: ⁊ vt r̄nsūꝫ mortis i se semꝑ h̄eat: ⁊ aīa eius sit semꝑ i manibꝰ suis. BEDA. Andreas.n. grecū nomē est: ⁊ īterꝑtat̄ virilis: ab arach q̄d est vir q̄ virilit̄ dn̄o adhesit. Seq̄t̄: Et Philippū. HIERO. Qui est os lāpadis q̄ illuminare pōt ore q̄d corde ꝯcepit: cui dedit dn̄s aptionē oris illumināntis. Scimꝰ hūc modū locutōis ꝓꝑium esse diuinaꝝ scripturaꝝ q̄ hebrea noīa ad aliq̄d mysteriū significatōis sūt posita. Seq̄t̄: Et Bartholomeū. q̄ est filꝰ suspēdētis aq̄s: illiꝰ.s. q̄ dixit: Et mādabo nubibꝰ meis ne pluāt sup eū imbrē. Nomē vō filij dei ꝑ paceꝫ ⁊ dilectionē acq̄rit̄ inimici. Beati eni pacifici: q̄n filij dei sūt. Et diligite inimicos v̄ros vt filij dei sitis. Seq̄t̄: Et Mattheū. q̄ est donatꝰ cui donat̄ a dn̄o: vt nō solū remissiōeꝫ pctōꝝ adipiscat̄ ſꝫ numero ascribat̄ apl'orꝫ. Et Thomā. q̄ est abyssus. m'ta.n. ꝓfunda sciētes dei numīe ꝓferūt. Seq̄t̄: Et Jacobū Alphei. i. docti vl' millesimi: cuiꝰ a latere cadent mille. h̄ alter Jacobꝰ est: cui colluctatio nō est aduersus carnē ⁊ sanguinē: sed aduersus spirituales neq̄tias. Sequit̄: Et Thadeū. is est corculꝰ. i. cordis cultor q̄ ꝯseruat cor suū oī custodia. BEDA. Thadeus aūt ipse est quē Lucas in euāgelio ⁊ i actibꝰ apl'orꝫ iudā iacobi noīat. erat.n. frat̄ iacobi fr̄is dn̄i

et ipse in epistola sua scripsit. Sequit̃: Et Simonẽ chananeũ ⁊ iudã scarioth qui tradidit illũ. Hoc cũ additamẽto posuit distinctionẽ Simonis Petri ⁊ iude Jacobi. Simon autẽ chananeꝰ dicit̃ ab chana vico galilee. Judas autẽ scarioth a vico in quo ortus ẽ aut ex tribu isachar dicit̃. HIERO. Quomodo iter apostolos cõputat̃: vt discamꝰ ꝙ deus nõ repellit aliquẽ ꝓpter futurã maliciã: ꝫ ꝓpter p̃sentẽ v̾tutẽ dignũ facit habere. HIERO. Simõ autẽ ponẽs tristiciã iterp̃tat̃. Beati nãq; qui lugẽt nũc: qm̃ ipsi cõsolabunt̃. Chananeꝰ aũt .i. zelotes dicit̃ quẽ zelꝰ domꝰ dei comedit. Judas aũt scarioth ẽ qui nõ delet peccatũ suũ ꝑ pniam. iudas .n. cõfitens vel gloriosus iterp̃tat̃: scarioth aũt memoria mortis. Sũt autẽ cõfessores multi ĩ ecclesia supbi ⁊ gloriosi: vt simõ magꝰ ⁊ arrius ⁊ ceteri heretici: quorũ memoria mortalis ĩõ ĩ eccl̃ia celebrat̃ vt euitet̃.

Et ueniũt ĩ domũ: ⁊ cõuenit iterũ turba: ita ut nõ possent neq; panẽ mãducare: ⁊ cũ audissent sui: exierũt tenere eũ. Dicebãt .n. quoniã ĩ furorẽ uersus ẽ. Et scribe q ab hierosolymis descenderant dicebant: quoniã beelzebub hẽt: et q: in p̃ricipe demoniorũ eijcit demonia.

BEDA: Electos ĩ mõte apostolos dñs ad domũ reducit quasi eos admonẽs: vt post acceptũ apostolatus gradũ ad cõsciam suã redeãt. vñ dicit̃: Et veniũt ĩ domũ ⁊ cõuenit itez turba: ita vt nõ possent neq; pa. m. ĩ. CHRYS. Ingrate quidẽ erãt principũ multitudies: quos ĩpedit a cognitõe elatio: grata vero populi multitudo vẽit ad Jesũ. BEDA: Quã beata vero frequẽtia turbe cõfluentis cui tantũ fuit cure ad obtinẽdã salutẽ: vt auctori salutꝭ cũ his q̃ secũ erãt: nec vescẽdi quidẽ hora libera maneret: sed quẽ turba frequẽtat externa: hunc ꝓpĩquorũ estimatio paruipẽdit. Sequit̃ enĩ: Et cum audi. sui exi. te. eũ. Quia enĩ altitudinẽ sapiẽtie quã audiebãt capere nõ poterãt: q̃si ĩ alieno eũ sensu locutuz esse credebãt. vñ sequit̃: Dicebãt enĩ quoniã in fur. ver. ẽ. THEOPHI. Id ẽ demoniũ habet ⁊ furit: ⁊ ĩõ eũ tenere volebãt vt ĩcarcerarẽt tãq; demoniacũ. Et quidẽ sui hoc volebãt .i. ꝓpinqui: forte cõpatriote eiꝰ vel fratres eiꝰ. Stulta aũt fuit ĩsania ꝙ tãtorũ miraculoꝝ diuine sapiẽtie factorẽ ĩ furiã v̾ti cõcipiũt. BEDA: Multũ autẽ distat ĩter eos q̃ verbũ dei ꝓ mẽtis tarditate nõ ĩtelligũt: q̃les fuerũt de quibꝰ dictũ ẽ: ⁊ eos q̃ hoc qδ ĩtelligũt de industria blasphemãt: de quibꝰ subdit̃: Et scribe q̃ ab hiero. de. cẽ. dicẽ. q ñ beelze. habet. Que .n. negare nequiuerãt: sinistra ĩterp̃tatione ꝑuertere laborãt: q̃si nõ deitatis oꝑa essent: ꝫ ĩmũdissimi spũs .i. beelzebub: q̃ deꝰ erat acharon: Nã beel quidẽ ipse ẽ baal. zebub aũt musca vocat̃. Beelzebub ergo .i. vir muscarũ ĩterpretat̃. ob sordes ĩmolati cruoris ex cuius spurcissimo ritu p̃ncipẽ demonioꝝ eũ nominabãt cũ subdũt: Et q: ĩ pri. de. eijcit demonia. HIERO. Mystice aũt domꝰ ad quã veniũt p̃mitiña est ecclesia. Turbe q̃ ĩpediũt panẽ mãducari: peccata ⁊ vicia sũt: q: q̃ mãducat ĩ digne: iudiciũ sibi manducat ⁊ bibit. BEDA: Scribe ẽt ab hierosolymis descẽdentes blasphemãt. Turba v̾o ab hierosolymis veniẽs secuta ẽ dñm: ⁊ ab aliis regionibꝰ iudeoꝝ siue gentiũ: q: sic erat passionis tẽpus futuꝝ: vt turba illũ populi iudeoꝝ cũ palmis ac laudibꝰ hierosolymã ꝑduceret: gẽtiles videre desiderarẽt: ꝫ scribe ⁊ pharisei de eius morte tractarent.

Et cõuocatis eis: ĩ ꝑabolis dicebat illis: Quõ põt sathanas sathanã eijcere? Et si regnũ ĩ se diuidat̃: nõ põt stare regnũ illõ. Et si domꝰ supra semetipãz dispartiat̃: nõ põt domꝰ illa stare. Et si sathanas consurrexerit ĩ semetipm̃ dispͣtitꝰ est: ⁊ nõ poterit stare: ꝫ finẽ hꝫ. Nemo põt uasa fortis in domũ ĩgressus diripe nisi p̃us fortẽ alliget: ⁊ tũc domũ eiꝰ diripiet. Amẽ dico uob qm̃ oĩa dimittent̃ filijs hominũ peccata ⁊ blasphemie q̃bus blasphemauerit q aũt blasphemauerit ĩ spm̃ sanctuz nõ hꝫ remissionẽ ĩ eternũ: ꝫ reꝰ erit eterni delicti: quoniam dicebãt: spiritum ĩmundum habet.

CHRY. Posita blasphemia scribaꝝ: dñs ostendit ĩpossibile foꝛe qδ dicebãt: suã ꝓbationẽ exẽplo confirmãs. vñ dicit: Et cõ. eis in pa. di. illis: Quõ põt sa. sat. eijcere? q̃si diceret: Regnũ cõtra se ĩtestino bello diuisum: necesse ẽ desolari. Quod ⁊ ĩ domo ⁊ ĩ ciuitate videt̃. Quo circa ⁊ si sathane regnũ ĩ seipm̃ diuisuz ẽ: ita ꝙ sathanas ab hominibꝰ repellat sathanã. desolatio regni demonũ appropiquauit. regnũ autẽ eoꝝ ẽ ĩ h̃ ꝙ homies subditos teneant. Si igit̃ ab hominibꝰ pellunt̃: hoc nõ ẽ aliud q̃; regnuz eoꝝ dissolui. Si aũt adhuc ĩ hominibꝰ tenẽt ptãtẽ mãifestũ ẽ ꝙ regnũ maligni adhuc stat: ⁊ nõ ẽ cõtra seipsuz diuisum. GLO. Et q: iã ostendit exẽplo ꝙ demõ demonẽ nõ expellit: ostendit quõ posset expelli: dicens: Nemo põt va. for. HIERO. Exemplũ tale ẽ: fortis ẽ demõ. vasa eiꝰ sũt homies ĩ q̃bus recipit̃. Nisi ergo q̃s priꝰ vicat demonẽ ⁊ alliget: quõ vasa eiꝰ .i. demoniacos ab eo diripiet? Sic ⁊ ego q̃ diripio vasa eiꝰ .i. libero homines a demoniaca passiõe: priꝰ alligo demones ⁊ supo eos ⁊ inimicꝰ eoꝝ sum. Quomõ ergo dicitis ꝙ beelzebub habeo ⁊ demonũ amicus exñs demonia eijcio. BEDA: Alligauit etiam dñs fortẽ .i. diabolũ: hoc ẽ electoꝝ seductiõe compescuit: ⁊ ĩgressus ĩ domũ .i. ĩ mũdũ: domuz eiꝰ ⁊ vasa .i. homines diripuit: q: ereptos a diaboli laqueis ecclesie sue adunauit. Uel domũ eiꝰ diripuit: q: omẽs mũdi ptes q̃bus olĩ hostis dominabat̃ antiquus: apostolis eorũq; successoribꝰ distribuit: vt pp̃los ad

vlā vite cōuerterēt. Oñdit aūt dñs q grāde scelꝰ cōmitterēt: q̄ h qḋ dei eē cognouerāt: diaboli eē clamabāt cū subdit: Amē dico vobis: qm̄ oia dimit. fi. ho. pec. ⁊ blas. q̄bus blasphe. Oia q̄dē peccata ⁊ blasphemie nō passim dimittunt̄ oībus hoībus: ſ3 his q̄ dignā p erroribꝰ suis i hac vita pniam egerunt: ⁊ sic neq3 vllū h3 locū. vel nouatꝰ nō penitētibꝰ q̄ in martyrio lapsi sūt: veniā neget eē tribuēdā: vel origenes q̄ asserit post iudiciū vniuersale trāsactis l3 seculoꝝ voluminibꝰ cūctos peccatores veniā peccatorū3 eē cōsecuturos: cuiꝰ errorē sequētia dñi v̄ba redargūt cū subdit̄: Qui aūt blasp. i spiritū sctm̄ nō habet rmissionē i eternū. CHRY. Et quidē blasphemiā que circa eū erat excusationē hr̄e dicit: q2 tunc videbat̄ hō despectꝰ ⁊ īfimi generis: sed iniuria dei remissionē nō h3. Blasphemia aūt i spm̄ sanctū cōtra deū fit. Est. n. spūs sancti opatio regnū dei: ⁊ pp̄ter h irremissibilē dicit eē spūs sancti blasphemiā. Pro eo aūt qḋ hic subdit̄: S3 erit reꝰ eterni delicti aliꝰ euāgelista dicit: Neq3 i h seculo neq3 i futuro. Per qḋ itelligit̄ iudiciū qḋ ē ſm legē ⁊ futur. Cū. n. lex maledicētē deū occidi iubeat i hoc legis scēe excusationē nō h3. oīs aūt q̄ baptizat̄ extra hoc seculū fit. Latebat aūt iudeos remissio que fit p baptismū. Qui ergo miracula ⁊ demonū eiectionē que solū sūt ppria spūs sancti: demoni appropriat: nulla excusatio sibi de blasphemia relinquet̄. Sed neq3 blasphemia talis cū sit cōtra spiritū sanctū i remitti videt̄. vn̄ errorē subdit: Qm̄ dicebāt: Spiritū hēt imūdū. THEOPHI. Est a͛t itelligēdū q veniā nō cōsequent̄ nisi peniteāt. Cū vero i carne christi scādalizarent̄ etiā si nō penituerēt aliqd erat: rōnis habebāt: ⁊ remissiōis aliqd cōsequebāt̄. HIERO. Vel hoc dicit q2 nō merebit̄ pniam agere vt recipiat̄ q̄ christū itelligēs principē demonioꝝ eē dicebat. BEDA. Neq3 tn̄ hi q̄ spm̄ sanctū nō eē deū credūt irremissibilis blasphemie crimie tenent̄: q̄a nō inuidētia diabolica: sed hūana ignorātia ducti h faciūt. AVG. de v̄bis dñi. Vel ipa ipenitētia ē blasphemia spūs sancti que nō remittet̄. Cōtra eni spiritū sanctū quo peccata dimittūt̄: v̄bū dicit siue cogitatiōe siue ligua: q̄ sibi cor ipenitēs thesaurizat. Subiūgit aūt qm̄ dicebāt spm̄ imundū h3: vt oñderet hic fuisse exortā cām vt hoc diceret: eo q dicerēt eū i beelzebub demonē expellere: nō q2 eēt blasphemia q̄ nō remittit̄: cū ⁊ hoc remittat̄ si recta penitētia cōsequat̄: ſ3 hinc cā extitit vt a dño illa sentētia pferret̄ facta mētiōe spūs imūdi quē aduersus seipm̄ diuisum dñs oñdit pp̄ter spiritū sanctū: qui etiā3 quos colligit efficit idiuisos: peccata q̄ aduersus se diuisa sūt dimittēdo: cui dono remissiōis nō resistit: nisi q̄ duritiam cordis ipenitētis habuerit. Nā alio loco dixerūt iudei de dño q demoniū haberet: nec tn̄ ibi aliqd dixit de blasphemia spūssancti: qm̄ nō ita obiecerūt spm̄ imūdū: vt i se diuisus ex ore eoꝝ posset ostendi sicut beelzebub: a quo demones eiici posse dixerunt.

¶ Et uenerūt mater eius ⁊ frēs: ⁊ foris stātes miserūt ad eū: uocātes eu3. Et sedebat circa eū turba ⁊ dicūt ei: Ecce mater tua ⁊ frēs tui foris q̄rūt te. Et rn̄dēs eis ait: Que est mater mea ⁊ frēs mei? Et circūspiciēs eos q i circuitu eiꝰ sedebant ait: Ecce mat̄ mea ⁊ frēs mei. Qui eni fecerit uoluntatem dei: hic frat̄ meus: ⁊ soror mea ⁊ mater mea ē.

¶ THEO. Quia ppinq̄ dñi venerāt tenere eū tanquā ifuriā v̄sum: mater eiꝰ amoris cōpassiōe detēta venit ad ipm̄. vn̄ dr̄: Et venerūt mat̄ eiꝰ ⁊ frēs: ⁊ foris stātes miserūt ad eū vocātes eū. CHRY. Ex h aūt manifestū fit q nō semp cū eo erāt frēs eius ⁊ mater: q2 v̄o dilectꝰ erat ad eū pp̄ter reuerētiā ⁊ affectū veniūt de foris expectātes. vn̄ sequit̄: Et sedebat circa eū turba ⁊ dicūt ei: Ecce mater tua ⁊ frēs tui foris querūt te. BEDA: Frēs dñi nō filij semper v̄gis marie iuxta heluidiū: Nec filij Joseph ex alia vxore iuxta quosdā putādi sūt: ſ3 eiꝰ potiꝰ itelligēdi sūt eē cognati. CHRY. Alter aūt euāgelista dicit: q frēs eiꝰ nōdū credebāt i eū: Cui cōuenit qḋ h dr̄. q eū querebāt de foris expectātes. ⁊ ſm eādē intētionē dñs eoꝝ nō sicut ppinquoꝝ meminit. vn̄ sequit̄: Et rn̄dēs eis ait: Que ē mater mea ⁊ frēs mei? Hoc aūt nō dixit matrē ⁊ frēs oīno reprobando: ſ3 oñdens q sup omnē cognitionē tēporalē o3 ppriā animā3 phonorare. vn̄ conuenięter hoc dr̄ his q̄ vocabāt ad ppiquoꝝ collocutionē q̄si ad aliq̄d vtiliꝰ q̄ sit doctria salutis. BEDA: Rogatꝰ ergo efficio v̄bi dissimulat egredi: nō materne refutās obsequiū pietatis: ſ3 paternis se mysterijs āpliꝰ q̄ maternis debere mōstrat affectibꝰ. Nec iniurio se frēs cōtēnit ſ3 opꝰ spūale carnis cognatiōi preferēs religiosiorē cordiū copulā docet esse q̄ corporū. vn̄ sequit̄: Et circūspic. eos qui i circ. eiꝰ sedebāt ait: Ecce mat̄ mea ⁊ frēs mei. CHRY. Jn quo dominꝰ ostēdit q o3 eos q̄ fidei sūt ppinq̄ p oībus cōsanguineis honorare. Jesu quide3 aliq̄s mat̄ efficit̄ pdicādo: q̄si eni parit dñm quē cordi audiētis ifuderit. HIERO. Sciamꝰ aūt nos eē frēs eiꝰ ⁊ sorores: si volūtatē p̄ris ipleuerimꝰ: vt coheredes simus eiꝰ. vn̄ sequit̄: Qui. n. fecerit volūtatē dei hic frater meꝰ ⁊ soror mea ⁊ mater ē. THEO. Nō ergo negās matrē hoc dixit: ſ3 oñdēs q nō solū ē digna honore pp̄ter hoc q genuit christū: ſ3 ⁊ pp̄ter omnē aliā v̄tutē. BEDA: Mystice aūt mater ⁊ frēs iesu sūt synagoga ex cuiꝰ carne ē editꝰ ⁊ populꝰ iudeorū: q̄ saluatore intꝰ docēte: veniētes itrare nequeūt cū spiritalit̄ itelligere dicta nequeūt. Preoccupās aūt turba igredit̄: q2 differēte iudea: gētilitas fluxit ad christū. foris. n. stātes volūt dñm videre cognati ipsiꝰ: cū iudei se ad custodiā lr̄e foris fixerūt: ⁊ christū potiꝰ ad carnalia docēda cogūt exire q̄ se ad discēda spiritalia ɔsentiūt igredi. Si ergo foris stātes nec ipsi agnoscunt̄ parētes queādmodū nos agnosceinur si foris stemꝰ. intꝰ. n. ē v̄būm: itꝰ ē lumē. IIII.

Et iterū cepit docere ad mare: ⁊ cōgregata ē ad eu3 turba multa: ita ut i naui3 ascēdēs sederet i mari. ⁊ oīs turba circa

mare sup terrā erat: ꝛ docebat eos
i pabolis multa: ꝛ dicebat illis i do
ctria sua: Audite: Ecce exijt semi
nās ad seminādū. Et dū seminat a
liud cecidit circa uiā: ꝛ uenerūt uo
lucres celi ꝛ comederūt illud. Aliō
uero cecidit sup petrosa ubi ñ hūit
terrā multā: ꝛ stati exortū ē: qm̄ ñ
hēbat altitudinē terre: ꝛ qñ exort⁹
ē sol exestuauit: ꝛ eo ꝙ nō hēbat ra
dicē exaruit. Et aliō cecidit i spias:
ꝛ ascēderūt spie ꝛ suffocauerūt illō
ꝛ fructū nō dedit. Et aliud cecidit
i terrā bonā: ꝛ dabat fructū ascēdē
tē ꝛ crescentē: ꝛ afferebat unū trice
simū: ꝛ unū sexagesimū: ꝛ unū cen
tesimū. Et dicebat: Qui hꝫ aures
audiēdi audiat. Et cū esset singula
ris: iterrogauerunt eū hi q cum eo
erāt duodeci pabolam. Et dicebat
eis: Uobis datū ē nosse mysteriū re
gni dei: illis aūt q foris sūt i pabol'
oia fiūt: ut uidētes uideāt ꝛ non ui
deāt: ꝛ audiētes audiāt ꝛ nō intelli
gāt: ne qñ cōuertant ꝛ dimittāt eis
petā. Et ait illis: Nescitis pabolā
hāc? Et quō omēs pabolas cogno
scetis? Qui semiat: uerbū semiat.
Hi aūt sūt q circa uiā ubi semiatur
uerbū: ꝛ cū audierit cōfestim uenit
sathanas ꝛ aufert uerbū qd̄ semina
tū ē i cordib⁹ eoꝝ. Et hi sūt similit
q sup petrosa seminant: q cū audie
rit uerbū: stati cū gaudio accipiunt
illud ꝛ nō hūt radicē i se: sed tēpora
les sunt: deide orta tribulatiōe ꝛ p
secutiōe ꝓpter uerbū cōfestim scā
dalizant. Et alij sunt q i spinis semi
nant. Hi sunt q uerbū audiunt ꝛ
erumne seculi ꝛ deceptio diuitiaꝝ
ꝛ circa reliq cōcupie itroeūtes suffo
cāt uerbū ꝛ sine fructu efficit. Et
hi sūt q sup terrā bonā semiati sunt
q audiūt uerbū ꝛ suscipiūt ꝛ fructi
ficāt: unū tricesimū: ꝛ unū sexa
gesimum: ꝛ unū cētesimum.

¶THEO. Licet matrē dñs supius negligere vide-
ret tñ reueret eā. Propt eā nāqꝫ egredit circa ma-
re vñ dr: Et iterū cepit iesus docere ad mare. BE-
DA: Si n. euāgeliū Mathei ispicim⁹ pꝫ hāc doctri
nā dñi ad mare eadē die qua supiorē i domo cele-
bratū eē smonē. termiato. n. pōo smone continuo
subiūxit matthe⁹ dicēs: In illo die exiēs ō domo se
debat ad mare. HIERO. Cepit aūt docer ad ma
re vt loc⁹ docēdi idicet auditores amaros fuisse ꝛ
istabiles. BEDA: Relicta etiā domo cepit doce-
re ad mare: q: relicta synagoga ad colligēdā p apo
stolos ppli gētilis multitudinē venit. vñ Sequit:
Et cōgre. ē ad eū turba mul. ita vt i nauē ascēdēs se
deret i mari. CHRY. Quod nō sine cā factū ē in
telligit: sꝫ vt post se neminē dimitteret: sꝫ oēs audito
res añ faciē hrēt. BEDA: Prefigurabat aūt hec
nauis ecclesiā i medio nationū edificādā: i q̄ domi
nus dilectā sibi cōsecrat māsionē. Sequit: Et dice
bat illis i para. mul. HIERO. Parabola ē reruꝫ
natura discrepātiū sub aliq̄ similitudie facta com-
patio. Greco. n. vocabulo dr similitudo qñ illud qd̄
itelligi volum⁹: p comptiōes aliqs idicam⁹. Sic. n.
ferreū quēpiā dicim⁹: qñ durū ac fortē desideram⁹
itelligi: cuꝫ velocē vētis aut auib⁹ cōparam⁹. Loq-
tur autē turbis i parabol': more ꝓuidētie sue: vt q̄
celestia cape nō poterāt: p similitudinē terenā au-
dita percipe potuissēt. CHRY. Erigit. n. p para-
bolā audiētiū mentē vt manifestiorē smonē face-
ret res visui ōndēs. THEO. Et vt attētiores face
ret auditores primā parabolā ꝓponit de semie qd̄
ē verbū dei. vñ sequit: Et dicebat ill' i doctria sua ñ
moysi: nō ꝓphetarū: q: suū p̄dicat euāgeliū. Exijt se
minās ad seminādū. Seminās autem christus ē.
CHRY. Nō autē loco exiuit q̄ pñs extitit oib⁹ ꝛ i
plet: sꝫ hītu ꝛ dispēsatiōe q̄ nobis fact⁹ ē ꝓpiquior
p carnis amictū. Quia. n. nō valebam⁹ ire ad eū pec
catis ipediētib⁹ iter nostrum: ipe exijt ad nos. Exijt
autē p̄dicās pietatis semiare smonē quē copiose lo
quebat. Nō aūt iculcat smonē eūdē i eo qd̄ dicit:
Exijt seminās ad seminādū. exit enī aliqñ seminās:
aut vt faciat nouale: aut herbas malas euellat: aut
aliqd aliud opet. Iste aūt exijt ad seminādū. BE-
DA: Uel exijt ad seminādū cū p⁹ vocatā ad fidem
suā partē synagoge electā ad vocationē quoqꝫ gē-
tiū grē sue dona diffudit. CHRY. Sicut autē se-
minās nō discernit terrā subiectā: sꝫ simplicit ꝛ abs
qꝫ discretiōe semē mittit: sic ꝛ ipe oēs alloquit. Et
ad h̄ significādū subdit: Et dū semiat aliud cecidit
circa viā. THEOPHI. Uide q: nō dixit ꝙ ꝓie-
cit illud i via: sꝫ q: cecidit. q̄ enī semiat quātū i se est
i terrā bonā ꝓicit: sꝫ illa si sit mala corrūpit verbuꝫ.
Uia aūt christ⁹ ē. ifideles aūt sūt circa viam. i. extra
christū. BEDA: Uel via ē mēs sedulo malarū co
gitationū motu trita: ne verbi semē i ea germiare
sufficiat. Et iō quicqd boni semis vicinia tal' vie cō
tigerit perit: ꝛ a demonib⁹ rapit. vñ sequit: Et ve-
ne. volu. ce. ꝛ cōme. illud. Recte autē demones vo-

liceres celi dicunt. siue qr celestes spiritales q sut na
ture siue qr i aere habitat. Uel q sut circa viā sūt ne
gligētes τ desides. Sequit: Aliud vō cecidit supra
petrosa. Petrā dicit duriciā ꝓterue mētis: terrā le/
nitatē aīe obediētis: solem feruorē ꝑsecutiōis seuiē
tis. Altitudo ergo terre que semē dei debuerat acci
pere ꝓbitas ē aī disciplinis celest.b⁹ exercitati: atq
ad obediēdū diuinis eloqs regularib⁹ īstituti. Pe
trosa aūt loca q vim radicis suscipiēde nō habēt il
la sūt pcordia que dulcedie tm audīti fmonis ac ꝓ
missis celestib⁹ ad horā delectant ʒ i tpe tētatiōis
recedūt q: par ē i eis salutaris desideri qd semē vi
te cōcipiat. THEOPHI. Uel petrosi sūt q modi
cū adherētes petre.i.christo inqtum ad tēpus ver
bū recipiūt: postmodū abiiciūt recedētes. Sequit:
Et aliud cecidit iter spinas. p qd significant anime
multa curātes: Spine eni cure sūt. CHRY. Ulte
ri⁹ vō ponit terrā bonā dicēs Et aliud cecidit i ter
rā bonā. Scdm eni cōditionē terre ē differētia fru
ctuū. Multa ē aūt dilectio seminātis ad homines
qm τ pmos cōmēdat τ secūdos nō reiicit: τ tertus
tribuit locū. THEOPHI. Uide etiā quomō ma
li sūt plurimi: τ pauci q saluant: quarta eniz ps se/
mīs iuenit saluata. CHRY. Nō tm maior ps semi
nis occasiōe amittit seminātis: ʒ terre recipiētis.i.
aīe audiētis. τ quidē materialis agricola h mō se/
minādo cōgrue icusaret. Nō.n.ignorat lapidē aut
viā aut terrā spinosam: terrā pinguē nō fieri. In ra
tionabilib⁹ vero nō ē sic. Petrā.n. possibile ē fieri
terrā pinguē: τ viā nō cōculcari τ destrui spias: qd
si fieri nō posset: nō ibi seminasset. Per h ergo no/
bis tribuit pnie spem. Sequit: Et dicebat q hz au/
res audiēdi audiat. HIERO. Quotiēs hec admo
nitio i euāgelio aut i apocalypsi Johānis iterponi
tur: mysticū h qd dr atq ad audiēdū discēdūq isi
nuat. Aures.n.audiēdi sūt cordis τ sensus iterioris
aures obediēdi τ faciēdi que iussa sūt. Seqt: Et cū
eēt singularis iterrogabāt eū hi q cū eo erāt.xii.pa/
rabolā exponere. τ dice.eis: Uobis datū ē scire my
steriū regni dei. illis autē q foris sūt i para.oīa fiūt.
BEDA. Quasi diceret: vos q estis digni oīa que ad
pdicationē sūt cōgnita edoceri: parabolarum māifesta
tionē addiscetis. Ad istos aūt pabolis vsus sū: q: di
gni n sūt addiscere pp eoz maliciā. q eni legis quā
acceperāt obediētiā nō tenebāt: iustū fuit vt noui
fmōis pticipationē nō haberēt: ʒ ab vtroq sūt ali
eni. Ondit.n.p discipulor obediētiā q p dniū indi/
gni facti sūt reliq mystice doctrie. Postea vō indu
ctōe vocis ꝓphetice eoz cōfundit neqciā tāq a lō
ge cōfutatā. vñ seqt: Ut vidētes videāt τ nō videāt
τ audiētes audiāt τ nō itelligāt. Quasi.d.vt ꝓphe/
tia ipleat q h pdicit. THEO. De⁹.n.eos fecit vi/
dētes.i.itelligētes bonū. Ipsi vō nō vidēt voluntarie
se fingētes nō videre ne ɔuertāt τ corrigāt se tāq
sue saluti iuiderēt. Seqt: Nequā cōuer. τ di.eis pec.
CHRYSO. Sic ergo vidēt τ nō vidēt: audiūt τ
nō itelligūt. Qd.n.vidēt τ audiūt: cōtigit eis ex gra
dei. ʒ qd vidēt τ nō itelligūt: cōtigit eis: q: gratiā re
cipe nolūt: ʒ oculos claudūt τ fingūt se nō videre:
neq dictis acdūt: τ sic a peccatis nō mutāt p h
qd vidēt τ audiūt ʒ cōtrariū patiūt. THEO. Ul
pōt aliter itelligi q reliqs loqbat i pabolis: vt vidē
tes nō videāt: τ audiētes nō itelligāt. De⁹.n.dat vi/
suz τ itellectū his q petūt: reliquos aūt obcecat: ne i
maiorē redargutionē fit eis: qd cū itelligerēt: nolu/
erūt facere q oz. vñ seqt: Neqn conuer. τ di.e.pec.
AUG de cōcordātia euā. Uel h itelligūt peccatis
suis meruisse vt nō itelligerēt: τ tm h ipm misericor
diter eis factū vt peccata sua cognoscerēt: τ cōuer
si veniā mererēt. HIERO. Illis ergo q foris sūt i
pabolis oīa fiūt: τ facta.s. τ vba saluatoris q neq i
his que opabat vtutib⁹ neq i eis q pdicabat archa
nis eū cognoscere deū valēt. Ideoq ad remissionem
peccatoz attigere nō valēt. CHRY. Qd aūt n loq
bat eis nisi i pabol. nec oīno loq desistebat: demō/
strat q his q bono ꝓpinq sūt: τ si i seipis bonū nō
habeāt: occultū tm eis ondit. Cū aūt aliqs cū reue/
rētia ac recto corde accedit: occultoz reuelationē
cōseqt abūdāter. Cū aūt nō sana sētit: nec his que
multis facilia sūt dign⁹ fiet: nec ēt eoz auditu. Se
quit: Et ait illis nescitis pabolā hāc: τ quō oēs pa/
bolas cognoscetis? HIERO. Oportebat siqdē vt
illi qbus i pabolis loqbat. reqrerēt qd nō itellige/
rēt: τ p apostolos quos cōtēptos habebāt discerēt
mysteriū regni qd ipi nō habebāt. GLO. Et ido
dns hec dicēs: ondit oportere eos τ hāc pmā τ oēs
ɔnītes pabolas itelligere. ppter qd exponēs subdit:
Qui seminat vbū seminat. CHRY. Et qdem ꝓphete
doctrinā ppli plātatōi vinee cōparauit: h vō semina
tiōi: māifestās p h q breuior ē nūc τ facilior obedi
entia τ stati fructū dabit. BEDA: In hac autē
dnī expositiōe oēs eoz q audire vba salutis potue/
rūt si ad salutē puenire nequiūt distātia cōprehen
dit. Sūt nāq q verbū qd audiūt: nulla fide: nullo
itellectu: nulla saltē tētādi vtilitatis occasiōe papi
unt. de qbus dicit: Hi aūt sūt q circa viā. Cordibus
eni eoz mādatū vbū: cōfestim imūdi spūs qi vie tri
te volucres semē eripiūt. Sūt q auditi vbi τ vtilita/
tē ꝓbāt τ desideriū gustāt. sed ne ad id qd ꝓbāt p/
ueniāt: alios h⁹ vite aduersa terrēdo: alios ꝓspera
blādiēdo retardāt. de quor pmis dr: Et hi sūt simi
liter q supra petrosa. De aliis dr: Et alii sunt q i spi/
nis. Spine aūt diuitie vocāt: q: cogitationū suarū
punctiōib⁹ mētē lacerāt: τ cū vsq ad peccatū pertra
hūt: qsi iflicto vulnere cruentāt. Dicit aūt: Et erūne
seculi τ deceptio diuitiar. Quē cūq.n. superuacu⁹ diui
tiar decipit appetit⁹: necesse ē mox curarū erūna
cōtinuar affligat. Addit aūt: Et circa reliq ɔcupie.
q: q mādatis dei contēptis circa reliq cōcupiscens
aberrat: ad gaudiū beatitudis nō pōt attigere. Suf
focāt aūt hui⁹mōi ɔcupie vbū: q: bonū desideriū
ad qd itrare nō sinūt: qsi additū flat⁹ vital necant.
Excipiūt aūt ab his hominū differētiis gētiles qui
nec audire vba vite merēt. THEO. Eoz vō q semē
suscipiūt cōueniēter rursus tres sūt grad⁹. vñ sequit:
Et hi sūt q sup terrā bonā semi. Qui i centū fructifi
cāt: sūt q pfectā τ obediētē hūt vitā vt vgies τ here
mite. Qui aūt i.lx.q mediocriter se hūt vt cōtinētes:
τ q i cenobio sūt. Qui aūt.xxx.q pro qdē sūt fm ꝓ/
priā vtutē fructū ferētes: vt laici τ q in cōiugio sūt.
BEDA: Uel.xxx.fructificat cū aliqs fidē sancte
trinitatis electoz cordib⁹ isinuat. lx.cū pfectionem
docet boē opationis. cētū cū celestis regni pmia de/
mōstrat. Cētū nāq cōputādo i dexterā trāsferūt.

vñ recte i significatiõe ponũt ꝑpetue btitudis. Terra aũt bõa ẽ electoꝝ cõscia que oibꝰ ꝑdictis tribus terris ɔ̃ria facit: qꝛ ⁊ cõmẽdatũ sibi semẽ ṽbi libenẽ excipit: ⁊ exceptũ iter aduersa ⁊ ꝓspa cõstanter ad fructꝰ vsqȝ ad tpa cõseruat. HIERO. Uel fructꝰ terre i tre. e. l. c. ⁊ c̃teri. no cõiuctur. boc e. l. lege ⁊ ꝓphetia ⁊ euãgelio.

¶ Et dicebat illꝭ: Nũqd uẽit lucerna ut sb modio ponat̃ aut sb lecto? Nonne ut sup candelabꝛũ ponat̃? Nõ ẽ. n. aliqd abscõditũ qð nõ manifestet̃: nec factũ ẽ occultũ qð non uẽiat i palã. Siqs hȝ aures audiendi audiat. Et dicebat illꝭ: Uidete qd audiatis: In q̃ mẽsura mẽsi fueritis remetiet̃ uob: ⁊ adijciet̃ uob. Qui eniȝ habet dabit̃ illi: ⁊ qui non habȝ etiam qð habet auferetur ab eo.

¶ CHRY. Post iterrogatiõe discipuloꝝ de parabola ac explanatiõe bñ subiũgit. Et dicebat illꝭ. Nũqd vẽit lucerna vt sub modio ponat̃ aut sub lecto? nõne vt supra cã. po. q̃si. d. pp h̃ ꝑabola dicta ẽ: nõ vt imanifesta maneat aut occulta tã q̃ sub modio aut sub lecto: sȝ vt dignis mãifestet̃. Lucerna i nobis ẽ itellectualꝭ natura q̃ sm ꝓportionẽ illumiationis aut clare apparet: aut obscure. Si. n. meditationes que nutriũt lumẽ: ac recordatiões i qbꝰ lucerna talꝭ accẽdit̃: negligãt̃: mox extiguit̃. HIERO Uel lucerna ṽbũ ẽ de tribꝰ semibꝰ. Modiꝰ aũt lectꝰ auditꝰ ẽ iobediẽtiũ. Cãdelabꝛũ aplĩ sũt quos illumiauit ṽbũ dei. vñ seqt̃: Nõ ẽ. n. aliqd abscõ. Abscõditũ ⁊ occultũ: ꝑabola semĩs ẽ. In palã vo vẽit dũ a dñõ tractat̃. BEDA: Uel h̃ dñs discipulos monet lucidos eẽ scd̃m vitã ⁊ ɔ̃uersatiõnẽ. q. d. Sicut lucerna ad lucẽdũ ponit̃ sic ad vitã n̄ram oẽs respiciẽt. Itaqȝ studete bonã vitã hr̃e ⁊ nõ i angulꝭ sedeatis: sȝ lucerna estote. Lucerna. n. nõ sub lecto: sȝ supra cãdelabꝛ posita lucet. Quã qdẽ lucernã necesse ẽ ponere s̃ cãdelabꝛũ i. i altitudinẽ cõuersatõnis que sm deũ ẽ: vt ⁊ aliis lucere valeat: non sub modio. i. circa gulã: neqȝ sub lecto. i. ocio. Nemo. n. q̃ c̃ria studet ⁊ re quiẽ diligit: põt eẽ lucerna oĩbus lucẽs. THEOPHI. Uel qꝛ tẽpꝰ vite n̄re sub certa diuĩe ꝓuisiõis mẽsura cõtinet̃: recte modio cõpat̃. Lectꝰ vo aĩe corpꝰ ẽ: i quo tẽporaliter habitãs q̃escit. Q̃ui ergo amore vite tẽporalis ⁊ illecebrarũ carnaliũ occultat ṽbũ dei: modio vel lecto lucernã operit. Supra cãdelabꝛũ aũt ponit lucernã: q̃ corpus suũ misterio ṽbi dei subiicit. vñ hꝭ ṽbis typice figurã docet ꝑdicãdi. vñ seqt̃: Nõ. n. aliqd ẽ abscõditũ qð nõ reuelet̃: neqȝ factũ ẽ occultũ qð nõ i palam vẽiat. Quasi d. nolite erubescere euãgeliũ: sȝ iter tenebras ꝑsecutoꝝ lumẽ ṽbi dei supra corpis v̄ri candelabꝛũ leuate: fixa mẽte retinẽtes illũ diẽ quo illuminabit deꝰ abscõdita tenebrarũ. Tũc. n. ⁊ vos laus ⁊ aduersarios pena manet eterna. CHRY. Uel aliter: Nõ ẽ aliqd abscõditũ. q. d. Si vos cũ diligẽtia vitã duxeritis: accusatiões lucernã ṽram nõ poterũt obũbrare. THEO. Unusqsqȝ. n. n̄rm seu bonũ aliqd seu malũ i p̃terito fecerit mãifestat̃ i p̄sentia ⁊ multo magis i futuro. Quid. n. ẽ deo occultꝰ: sȝ tñ ⁊ ipe mãifestatꝰ ẽ in carne. Seqt̃: Siqs hȝ aures au. audi. BEDA: Id ẽ si qs hȝ sensũ itelligẽdi ṽbũ dei: nõ se subtrahat. nõ auditũ ad fabulas conuertat: sȝ his q̃ ṽitas dixit: accõmodet aurẽ scrutandi: manꝰ iplẽdi: liguã ꝑdicãdi. Seqt̃: Et dice. illis: Uidete qd audiatis. THEO. CHRY. Ut. s. nihil eoꝝ que vobis a me dicũt̃ subterfugiatis. In q̃ mẽsura mẽsi fueritis: remetiet̃ vobis. i. quãtãlibet mẽsurã itẽtiõis itroducetis: tãtã recipietis vtilitatẽ.

BEDA: Uel alr̃ si solerẽ oĩa q̃ valetis bona facere ac ꝓxĩs itiare studeritis: aderit diuĩa pietas que vobis ⁊ i p̄senti sensũ altioꝛa capiẽdi ac potioꝛa gerẽdi effectũ cõferat: ⁊ i futuro eternã retributionẽ adijciet. Et iõ subdit̃: Et adijciet̃ vobis. HIERO. Uel alr̃ sm mẽsurã fidei vnicuiqȝ diuidit̃ itelligentia mysterioꝝ: ⁊ sciẽtie etiã adijcient̃ ṽtutes. Seqt̃ Qui. n. hȝ dabit̃ ei. i. q̃ fidẽ: habebit ṽtutẽ: ⁊ q̃ habet opꝰ ṽbi hẽbit ⁊ itelligẽtiã mysterij. Et q̃ nõ hȝ ecõtra fidẽ: deficit ṽtute. ⁊ q̃ nõ hȝ opꝰ ṽbi: eiꝰ itelligẽtia caret. ⁊ q̃ ñ itelligit iã auditũ ꝑdidit. CHRY. Uel alr̃: Qui hȝ. s. affectũ ⁊ volũtatẽ audiẽdi ⁊ petẽdi: dabit̃ ei. Qui vo nõ hȝ diuini auditꝰ desideriũ: ⁊ qð ɔ̃tigit hr̃e scripte legis auferet̃ ab eo. BEDA: Nõnũqȝ eni lector igeniosus negligẽdo se ꝓuat ẽ sapia: qui i tardꝰ igenio studiosꝰ elaborãdo degustat. CHRY. Põt aũt iõ dici q̃ nõ hȝ qꝛ ṽitatẽ ñ hȝ. dicit aũt qð hȝ pp h̃ q̃ mẽdaciũ hȝ. putat. n. aliqd se hr̃e ĩ mẽdacis itellectus existit.

¶ Et dicebat: Sic ẽ rgnũ dei: quẽadmodũ si hõ iactet semen i terraȝ ⁊ dormiat ⁊ exurgat nocte ⁊ die: et semẽ germiet: ⁊ icrescat dũ nescit ille. Ultro. n. terra fructificat p̃muȝ herbã: deide spicã: deide plenũ frumẽtũ i spica. Et cũ ex se ꝓduxerit fructus statim mittit falcem: quoniam adest messis.

¶ CHRY. Posuit supra ꝑabolã de tribꝰ semibꝰ diuersimode ꝑditis: ⁊ vno saluato: cꝰ sm ꝓportionẽ fidei ⁊ opatiõis tres differẽtias ondit. h̃ vo ꝑabolã ponit solũ de saluatis. vñ dicit: Et dicebat: Sic ẽ regnũ dei quẽadmodũ si hõ iactet se. ñ i terrã. HIERO. Regnũ dei ecclesia ẽ que regit̃ a deo: ⁊ ipa regit homies: ⁊ ɔ̃trias ṽtutes ⁊ vicia calcat. CHRY. Uel regnũ dei dicit fidẽ que ẽ i ipm ac dispẽsatiõnẽ hũanitatis: qð qdẽ regnũ ẽ sicut si iaciat hõ. Ipse. n. existẽs deꝰ ⁊ dei filiꝰ hõ icõmutabiliter factꝰ ꝓ nobis terrã seminauit i totũ mũdũ ṽbo diuĩe cognitiõis illumiauit. HIERO. Semẽ. n. verbũ vite ẽ: terra corda hũana: ⁊ dormitio homĩs mors ẽ saluatoris. Exurgit semẽ nocte ac die qꝛ pꝰ somnũ christi: numerꝰ credẽtiũ ꝑ aduersa ⁊ ꝓspa magis magisqȝ germiabat i fide ⁊ crescit i ope. CHRY. Ul' exurgit ipe christꝰ q̃ sedebat e peccãs ꝑ lõganimita

tē q̄ recipiētes semē fructificarēt. Surgit aūt. i. beniuolētie sue vbo ad fructificationē nos erigens p arma iusticie a dextris qb⁹ significat dies: ⁊ a sinistris qb⁹ significat nox psecutionū. p hec. n. se. n̄ germinat nec arescit. THEOPHI. Uel aliter: Christus dormit. i. ascendit in celum; vbi lz dormire videat: surgit tn̄ nocte cū p tētatiōes nos exigit i suā cognitiōe: die vo cū pp orōes nr̄az disponit salutē. HIERO. Qd̄ aūt dicit: Dū nescit ille. tropica ē locutio. i. nescire nos faciat ds fruct⁹ vsq̧ i finē afferat. CHRY. Uel dicit: Nescit ille: vt ondat liberā volūtatē eoꝝ q̄ vbū suscipiūt: volūtati. n. nr̄i cōmittit op⁹: ⁊ nō totū ipe sol⁹ opat: ne bonum iuolūtariū videat. vn̄ subdit: Ultro enī t̄ra fructificat. i. nō necessitate coacta ꝯ ppriā volūtatē: sz volūtate adducit ad fructificādū. Primū herbā. i. HIERO. i. timorē. Initiū. n. sapiē tīoꝛ dn̄i. Deīde spicā. i. penitētiā lacriosā. Deīde plenū fru i spi. i. charitatē: plenitudo. n. legis ē charitas. CHRY. Uel pmo herbā fructificat i lege nature paulati ad pfectū crescēs. p⁹ modū pducit spicas i māipulū colligēdas: ⁊ i altari dn̄o offerēdas i lege. s. moysi. postea plenū fructū i euāgelio. Uel q2 nō solū oꝫ nos frondere p obiam: sz eē pdētes: ⁊ q̄si harūdis spicas erectos psistere de vētis agitātib⁹ nō curātes. Opoꝛtet nos etiā aīam curare p assiduitatē memoꝛie: vt tāq̄ spicas fructū gestem⁹. i. opationē v̄tutis opletā demōstrem⁹. THEO. Herbā. n. germinam⁹ cū pncipiū boni ondim⁹. deīde spicā cū resistere tētationibus possum⁹. deīde fructū cū pfectū ds opat. Sequit: Et cū ex se pduxerit fruct⁹ stati mittit fal. qm̄ adest messis. HIERO. Falx ē moꝛs vl̄ iudiciū: qd̄ secat oīa: messis cōsūmatio seculi. GREGO. Uel alit: Semē hō iactat i terrā: cū coꝛdi suo bonā itētionē iserit. Doꝛmit aūt q̄ iā i spe boni opis qescit. Nocte vo exurgit ac die: q2 iter aduersa ⁊ pspa pficit: dū ille nescit q̄ adhuc metiri icremēta sua nō valet: et tn̄ cōcepta v̄tus ad pfectū ducit. Cū igit desideria bōa cōcipim⁹: semē i terrā mittim⁹. Cū recte opari icipim⁹: herba sum⁹. Cū ad pfectū boni opis crescim⁹ ad spicā puenim⁹. Cū i eiusdē opis pfectiōe solidamur: i plenū frumētū i spica pferimus.

Et dicebat: Cui assimilabimus regnū dei: aut cui pabole cōpabim⁹ illō? Sicut granū synapis qd̄ cū seminatū fuerit i t̄ra min⁹ ē oīb⁹ seminib⁹ q̄ sūt i terra: ⁊ cū natū fuerit ascēdit i arboꝛē: ⁊ fit mai⁹ oīb⁹ olerib⁹: ⁊ facit rāos magnos: ita ut possint sb̄ ūbꝛa ei⁹ aues celi hitare. Et talib⁹ m̄ltis pabolis loq̄bat eis uerbū put poterāt audire. sine pabola aūt nō loq̄bat eis. Seoꝛsū autē discipulis suis disserebat omnia.

CHRY. Post q̄ posuit de fructificatiōe seminis euāgelii: hic ulterius alia pabolā ad ondēdā excellentiā doctrie euāgelice ad oēs alias doctrīas. vn̄ dr̄: Et dicebat: Cui assimilabim⁹ regnū dei? THEO. Paruissimū qdē ē fidei verbū: Crede i deū ⁊ saluus eris. sz sparsa sup t̄rā: pdicatio dilatata ē ⁊ augmentata: ita vt celi volatilia. i. cōtēplatiui homīes ⁊ alti itellectu ⁊ cognitiōe sub eo habitēt. Quāti. n. sapiētes gētiliū reliquētes sapiam sub pdicatiōe euāgelii requieuerūt. oīuz igit maioꝛ pdicatio facta ē. CHRY. Et etiā q2 qd̄ fuit hoīb⁹ i breuib⁹ smonib⁹ nūciatū sapia que iter pfectos dr̄: dilatauit sup oēs smones: q2 nihil mai⁹ est hac v̄itate. THEO. Ramos aūt magnos fecit. qdā. n. aploꝝ i Romā ⁊ qdā i indiā: ⁊ quidā in alias terre ptes sūt diuisi sic rami. HIERO. Uel semē istō mītū ē tīoꝛe: magnū autē i charitate que ē maioꝛ oīb⁹ olerib⁹: q2 deus charitas ē: ⁊ oīs caro fenū. fecit aūt ramos misicoꝛdie ⁊ cōpassiōis: cū sub ūbra paupes christi: qui sūt celi aīalia delectāt hitare. BEDA: Hō aūt q̄ seminat a plerisq̧ saluatoꝛ ipe itelligit: ab aliis autē ipe hō seminās i coꝛde suo. CHRY. Postea vero Marc⁹ breuitate gaudēs: ondēs pabolaꝝ naturā subiūgit: Et talib⁹ multis pabol̄ loq̄bat eis vbū put po. audire. THEO. Quā. n. turbe erāt idocte a comestibilib⁹ ⁊ cōsuetis noībus istruit eas: ⁊ pp h̄ subdit: Sine pabola aūt nō loq̄bat eis: vt. s. mouerent ad accedēdū ⁊ iterrogādū. Sequit: Seoꝛsum aūt discipul̄ suis disserebat oīa. s. de q̄bus iterrogabāt vt ignorātes: nō simpliciter oīa tā māifesta q̄ imanifesta. HIERO. Illi enī digni erāt seoꝛsum audire mysteria i penetrali i tīoꝛe sapiē: q̄ remoti a cogitationū malarū tumultib⁹ i solitudiē virtutū pmanebāt. Sapia. n. in tēpoꝛe ocii percipit.

Et ait ill̄: i illa die cū sero eēt factū: Trāseam⁹ ꝯtra. Et dimittētes turbā assumūt cū ita ut erat in naui ⁊ alie naues erāt cū illo. Et facta ē pcella magna uēti: ⁊ fluctus mittebat in naui: ita ut iplerent nauis. Et erat ipe i puppi sup ceruical dormiens: ⁊ excecitāt cū: ⁊ dicūt illi: Magist: n̄ ad te ptiet q2 pim⁹? Et exurgēs cōminat⁹ ē uēto: ⁊ dixit mari: Tace: obmutesce. Et cessauit uēt⁹. Et fcā ē trāq̄llitas magna. Et ait ill̄: Quid timidi estis? Nedū habetis fidē. Et timuerūt timoꝛe magno: ⁊ dicebant ad alterutꝝ: Quis puetas ē iste: q2 mare ⁊ uēt⁹ obediūt ei?

HIERO. P⁹ doctrinā de hic ad mare venerūt ⁊ fluctib⁹ turbāt. vn̄ dr̄: Et ait ill̄ i illa die cū sero eēt fcā trāseam⁹ ꝯ. REMI. Tria. n. legit dn̄s habuisse refugia. s. nauis: mōtē: ⁊ desti. quotiēs a turbis cōpmebat ad aliqd̄ istoꝝ refugiebat. Cū g̃ vidit dn̄s turbas m̄ltas circa se: eaꝝ ipoꝛtūitatē q̄si hō volēs

declarare iussit discipulos suos trāsfretare. Sequit: Et dimit. tur. assu. e. ita ut erat i naui. CHRY. Discipl'os qdē assūpsit dñs ut visores fierēt futuri miracli: ß solū ipos assumit: ne alii cognoscerēt ipsos eē tā modice fidei. vñ ad ondēdū q separati alij trāsfretabāt: subiungit: Et alie na. e. cū illo. Ne āt supbirēt discipli q eos solos assūpserat: piclitari eos p mittit. Et ut ēt p ß discerēt tētatiōes viriliē sustinere. vñ seqr: Et fa. ē pro. ma. Ut aūt futuri miraculi maiorē eis impmat sēsū: dat tps tiori dormiēdo. vñ seqr: Et erat ip. i pup. su. cer. dor. Si. n. vigilasset: aut ñ timuissēt neqꝫ rogassēt tēpestate orta: aut eū aliqd tale facer nō putassēt. THEO. Dimisit g eos icidere i tiorē piclitatiōis: ut ei9 vtutē i seipis cognoscerēt: q alios ab eo bñficiatos videbāt. Dormiebat aūt sup cer. nauis ligneū scdē. CHRY. Ondens suā hūilitatē: ꝛ ex ß multā sapiam docēs. Nōdū āt discipli q circa eū existebāt ei9 gloriā cognoscebāt. et qdē q surgēs poterat vētis ipare credebāt: ß q descēs seu dormiēs neqꝙ. Et iō seqr: Et excitāt eū ꝛ dicūt ei. Magr ñ ad te ptinet q pim9? THEO. Ipe aūt exurgēs: cōminat pmo qdē vento: q maris tēpestatē ꝛ fluct9 faciebat: ꝛ ß ē qd subdit: Et exurgēs cōmi. ē vēto. deīde vo pcipit mari. vñ seqr: Et dixit mari: tace: obmutesce. GLO. Ex cōmotiōe. n. maris qdā sonit9 cōsurgit: q videt eē qdā maris locutio piculū cōminātis: ꝛ iō cōueniēter sub qdam methaphora trāqllitatē impat taciturnitatis vocabulo: sicut ꝛ i cohibitiōe vētoꝝ q sua violētia mare cōturbāt: cōmiatione nōiauit. Solēt. n. ptātē hñtes eos q violētia pacē hominū cōturbāt: cōminatōe penaꝝ refrenare. Per ß g dat ītelligi: q sicut rex aliqs pōt cōmiatione violētos cōpmere ꝛ suis edictis murmur subiecti ppli mitigare: ita christ9 rex vniuerse creature exīs: sua cōmiatiōe ventoꝝ cohibuit violētiā ꝛ mari taciturnitatē idixit: ꝛ stati ē effect9 secut9. Seqr. n. Et cessauit vē. cui. s. fuerat cōminat9. Et facta ē trāqllitas magna. s. i mari: cui taciturnitatē idixerat. THEO. Cōminat9 ē ēt ꝛ discipul' tāqꝫ fidē ñ hñtib9. Seqr eni: Et ait illr: Quid timidi estis? necdū hētis fidē? Si. n. habuissēt fidē credidissēt q ēt dormiēs fuare eos potuisset icolumes. Seqr: Et timuerūt tiore magno: ꝛ dicebāt ad alterutrū: Quisputas ē iste: q vēti ꝛ mare obediūt ei? Etenī dubie habebāt se erga eū. Inquātū eni iussu mare placuit: nō baculo ut moyses: nō pcib9 ut helise9 iordanē: neqꝫ archā ut iesus naue: ß h vē de9 eis videbat: sm vero q dormiebat hō. HIERO. Mystice eniuero puppis eccle ē initiū: i q dñs corpalit dormit: q nūqꝫ dormit q custodit israel. puppis. n. mortuis pellib9 viuos cōtinet: ꝛ fluct9 arcet: ꝛ ligno solidat. i. cruce ꝛ morte dñi eccla saluatur. Ceruical corp9 dñi ē cui diuinitas sic caput iclinata ē. Uent9 aūt ꝛ mare. demōes ꝛ psecutores sūt: qb9 dicit: tace: qñ cōpescit edicta regnū iniquoꝝ ut voluerit. Trāqllitas magna ē pax eccle p9 pssurā: siue theorica p9 vitā actiuā. BEDA: vl nauicla quā ascēdit passiōis arbor itelligit p quā fideles ad securitatē securi littoris puenīūt. Alie naues q fuisse dicūt cū dño illos significāt q fide dñice crucis ibuti sūt: nō tñ turbīe tribulationū pulsati. Uel p9 tētationū pcellas serenitate pacis vtūt. Discipulis āt nauigātib9 christ9 obdormiuit: q fidelib9 futuri regni qetē meditātib9 tps dñice passiōis aduenit. vñ ß sero factū fuisse phibet: ut veri sol occubitū ñ sola dñi dormitio: ß ipa discedētis lucis hora significaret. Ascēdēte aūt illo puppim crucis. fluct9 blasphematiū psecutoꝝ assurgūt: demoniacis excitati pcellis: qb9 tñ nō ipsi9 patiētia turbat: ß discipuloꝝ imbecillitas cōcutit. Excitāt aūt discipli dñm: q cui9 mortē viderāt: maxis votis resurrectionē qrebant. Uēto exurgēs cōminat9 ē: q resurrectōe celebrata diaboli supbiā strauit. Mare silere pcepit: q iudeorū rabiē resurgēdo deiecit. Discipli aūt arguūt: q p9 resurrectionē exprobrauit eis icredulitatē eoꝝ. ꝛ nos quoqꝫ cū signo dñice crucis ibuti: seculū relinqre disponim9: nauē cū Jesu cōscēdim9: mare trāsire conamur. ß nobis nauigātib9 inter equoris fremit9 obdormit: qñ īter medios vtutū vis9: vel imūdoꝝ spirituū vel hominū prauoꝝ vel ipaꝝ nr̄aꝝ cogitationū ipet9 amoris flāma refrigescit. Uex inter h9mōi pcellas illū sedulo excitemus: mox tēpestatē cōpescet: refundet trāquillitatē: portum salutis indulgebit.

Capitulū .V.

ET venerūt trās fretū maris i regionē gerasenoꝝ. Et exeūti ei de naui stati occurrit ō monumētis hō i spū imūdo: q domiciliū hēbat i mōumētis. Et neqꝫ cathenis iā qsqꝫ potat eū ligar: qm sepe cōpedib9 ꝛ cathēis uict9 dirupisset cathēas ꝛ cōpedes cōminuissꝫ: ꝛ nemo poterat eū domar. Et sp die ac nocte i mōumētis ꝛ i mōtib9 erat clamās: ꝛ cōcidēs se lapidib9. Uidēs aūt iesuꝫ a lōge cucurrit ꝛ adorauit eū: ꝛ clamās uoce magna dixit: qd mihi ꝛ tibi iesu fili di altissimi? Adiuro te p deuꝫ ne me torqas. Dicebat. n. illi: Exi spūs imūde ab hoīe isto. Et iterrogabat eū. Qd tibi nomē ē? Et dicit ei: Legio mihi nomē ē: q mlti sum9. Et depcabat eū mlttū ne se expelleret extra regionem. Erat āt ibi circa mōtē grex porcoꝝ magn9 pascēs i agris. Et depcabāt eū spūs: dicētes: Mitte nos in porcos: ut i eos itroeam9. Et cōcessit eis stati ies9. Et exeūtes spūs imūdi introierūt i porcos: ꝛ magno impetu grex pcipitat9 ē i mari ad duo milia ꝛ suffocati sūt i mari. Qui āt pasce

bāt eos fugerũt: ⁊ nũciauerũt i ciui
tatē ⁊ i agros. Et egressi sũt uidere
qd eēt factũ: ⁊ uenerũt ad iesũ: ⁊ ui
dēt illũ: q a demōio uexabat sedētē
uestitum ⁊ sane mētis: ⁊ timuerũt.
Et narrauerũt ill' q uiderāt q̄liť fa
ctũ eēt ei q demōiũ habuerat: ⁊ de
porcis. Et rogare ceperũt eũ: ut di
scederet ō finibꝰ eoꝝ. Cũq3 ascēde
ret naui: cepit illũ dep̄cari q a dmo
nio uexatꝰ fuerat ut eēt cũ illo: ⁊ nō
admisit eũ: s3 ait illi: Uade i domũ
tuā ad tuos: ⁊ ānũcia ill' quāta tibi
dñs fecerit: ⁊ mĩſtꝰ sit tui. Et abijt
⁊ cepit p̄dicare i decapoli quāta sibi
fecisset iesus: ⁊ oēs mirabantur.

THEO. Quia q̄ i nauicla erāt cōq̄rebāt adinui
cē: Quis putas ē iste: īimicoꝝ testīonio ɔfirmať q̄s
eēt. Accessit.n. demoniacꝰ ɔfirēs ip̄m eē filiũ dei.
Ad qđ narrādũ euāgelista accedēs. di. Et vene. trās
fre. ma. i regi. gerazenoꝝ. BEDA: Geraza ē vrbs i
signis arabie trās iordanē iuxta mōtē galaad: quā
tenuit tribꝰ manasse: nō lōge a stagno tyberiadis: i
qđ porci p̄cipitati sũt. CHRY. S3 tñ neq3 geraze
noꝝ neq3 gerasinoꝝ exq̄sita sc̄ptura ɔtieť: s3 gergesi
noꝝ. geraza.n. ciuitas ē iudee: ⁊ neq̄q̄3 i ea ē mare. ge
rasa vo arabie ciuitas ē: neq3 mare neq3 stagnũ pro
ximũ hñs. Et ne tā euidēs mēdaciũ euāgeliste dixis
se videāť: viri tā diligēť sciētes que circa iudeā erāt:
gergese q̄dē aq̄: gergesei ātiq̄ ciuitas fuit: nũc tyberi
as nũcupata: circa quā p̄cipuũ ē circūpositũ stagnũ.
Seq̄ť: Et exe. ei de na. sta. occur. ei de monu. hō.
AVG. de cō. euā. Cũ Matthęꝰ dicat duos fuisse:
marcꝰ ⁊ lucas vnũ cōmemorāt: vt itelligas vnũ eo
rũ fuisse p̄sone alicꝰ clarioris quē regio illa maxie
dolebat. CHRY. Ul' videť q marcꝰ ⁊ lucas illud
qđ erat miſabiliꝰ narrauerũt: ⁊ pp̄ h̄ diffusiꝰ qđ il
li ɔtigebat enarrāt. Seq̄ť.n. Et neq3 cathe. iam q̄sq3
eũ po. ligare. Dixerũt g̃ simpl'r demoniacũ: nũerũ n̄
ꝗrēdo: vel vt v̄tutē maiorē ondērēt opantis. Nā q̄
vnũ talē curauerat: n̄ erat ei ipossibile mltos alios
curare. nec tñ h̄ dissonātia demōstrať. Nō.n. dixe
rũt q vnꝰ solꝰ erat: qđ si dixisset: Matthęo ɔ̄dicere
videreť. Habitabāt aũt i mōumētis demōes: erro
neũ dogma multi volētes imittere q decedētiũ aīe
i demōes cōuertebāť. GREGO. Nisse. Paraue
rat aũt se cetꝰ demonũ ad resistēdũ diuie ptāti. Cũ
aũt appropinq̄ret q̄ ptātē h3 sup oīa exclamāt emi
nētē eꝰ v̄tutē. vñ seq̄ť: Uidēs aũt iesũ a lon. cucur. ⁊
adora. eũ: ⁊ cla. vo. magna ⁊ di. ei: q̄d mi. ⁊ tibi iesu
fili dei altissimi. CIRYL. Uide demonē duplici
passiōe diuisũ: audacia ⁊ tiore reluctať ⁊ orat. q̄si q̄
stiōem aliq̄3 itētās vult scire q̄d sibi ⁊ iesu cōe. q. d.
q̄ de cā eijcis me ab hōibꝰ cum sint mei? BEDA
Que aũt ipietas ē iudeoꝝ eũ dicere i p̄ncipe demo
nioꝝ eiecisse demōia: quē ⁊ ipa demōia fateāť nihil
secũ hr̄e cōe. CYRIL. deīde orās subiũgit: Adiuro
te p deũ: ne me torq̄as. emissionē.n. reputabat tormē
tũ: vel etiā iuisibiliť torq̄bať. CHRY. Quāuis enī
mali sint demōes: sciũt tñ q ipos pp̄ peccata expe
ctat vltio aliq̄ pēa. q2 vo nōdũ eis tp̄s vltie pene ad
uenerat: firmissime cognoscebāt: maxie cũ p̄missũ
eēt eis hōibꝰ cōmisceri. S3 q2 chūstꝰ comp̄hēderat
eos tāta mala ppetrare: putabāt q pp̄ factoꝝ exces
sum vltimũ punitiōis tp̄s mīme expectarēt: pp̄ hoc
supplicāt ne torq̄anť. BEDA: Magnũ.n. tormētũ
est demōia lesiōe hōis cessare: ⁊ tāto dimittit grauꝰ
q̄nto possidet duriꝰ. Seq̄ť.n. Dice. enī illi: Exi sp̄us
im. ab ho. isto. CYRIL. Attēdas iexpugnabilē vir
tutē xp̄i: cũ q̄ssat sathanā: cui v̄ba christi sũt ignis ⁊
flāma: s̄m q psalmista dicit: Liq̄facti sũt mōtes a fa
cie dei. i. sublimes ⁊ supbe v̄tutes. Seq̄ť: Et it. eũ qđ
tibi nomē ē? THEO. Interrogat q̄dē dñs n̄ vt ip
se sciret: s3 vt ceteri sciāt mltitudinē habitātiũ demo
niũ. CHRY. Ne si ipe diceret q multi sũt, icredi
bile fieret. vult g̃ q ipi cōfiteāť: q mlti erāt. vñ seq̄
tur: Et di. ei: legio mi. no. ē: q2 mul. sumꝰ. Nō dič de
t̄miatũ nũeꝝ s3 multitudinē. nō.n. pdest ad sciā3 ex
q̄sitio nũeri. BEDA. Cōfessa āt publice peste quā
furēs tolerabat: virtꝰ curātis gratioꝝ apparet. S3 ⁊
nr̄i tp̄is sacerdotes q̄ p exorcismi grā3 eicere norũt
solēt diceŕ patiētes n̄ al'r valeŕ curari: nisi q̄ntũ sa
peŕ possũt oē qđ ab imūdis sp̄iritibꝰ visu: auditu: gu
stu: tactu: vel alio quolib3 corpis aut aīe sēsu vigilan
tes dormiētesue ptulerit: ɔfitēdo patenē exponāt.
Seq̄ť: Et p̄ca. eũ ml'. ne se expel. ex regiōe. CHRY.
Aut vt lucas dicit: i abyssũ. Abyssus.n. ē sepatio hꝰ
mūdi. pmereť.n. demōes mitti ad tenebras exterio
res diabolo ⁊ suis āgel' p̄paratas. Hoc āt xp̄s faceŕ
poterat: pmisit tñ eos i hac t̄ra eē ne absētia tētato
ris: hoīes corona victorie priuaret. THEO. Et vt
nobiscũ pugnātes: nos p̄itioꝛes cōstituāt. Seq̄ť ei:
Erat āt ibi cir. mō. grex por. mag. pasceš. AVG. de
cō. euā. Qđ h̄ dicit marcꝰ circa mōtes fuisse gregē:
Lucas āt i m̄ōte: nihil repugnat. Grex eī porcoꝝ
tā magnꝰ fuit vt aliq̄d eiꝰ eēt i mōte: ⁊ aliq̄d circa
mōtē. Seq̄ť: Et dep̄ca. eũ sp̄i. di. Mitte nos i por. vt
i eos itroeamꝰ. REMI. sup matthęũ: Idcirco aũt
itrauerũt i porcos nō spōte: s3 petierũt vt eis conce
dereť: vt demōstrareť q2 nō possũt nocere hōibꝰ:
nisi pmissiōe diuia. Idō aũt n̄ petierũt mitti i hōies:
q2 illũ cuiꝰ v̄tute torq̄banť: hũanā speciē gestare vide
bāt. nec petierũt vt i pecora mittereť: q2 velut mun
da aīalia i tēplo dei offerebāť. Petierũt vt i porcos
mittereť: q2 nullũ aīal ē imūdiꝰ porco: ⁊ demones
semp i spurcicijs delectāť. Seq̄ť: Et cōcessit eis sta
tim iesus. BEDA: Idō q̄dē pmisit: vt p iterfectio
nē porcoꝝ hōibꝰ salutis occasio p̄beať. CHRY.
Uolēs furiā quā ɔ̄ hōies hn̄t demōes oībꝰ demon
strare: ⁊ q multo peiora vellēt hōibꝰ ifligere si pos
sent: v̄tute non ipediti diuina. Et q2 i hōibꝰ hāc de
mōstrationē fieri eiꝰ pietas nō ferebat: ipos i por
cos itrare pmisit: vt i illis v̄tus ⁊ furoꝛ demonũ vi
deať. Sequiť: Et exe. spiritus immundi. TITVS.
Fugā autem arripuerũt pastores: ne cũ porcis peri
rēt: ⁊ huiusmodi terrorē ciuibꝰ itulerũt. vñ sequiť:
Qui aũt pasce. eos. Illos aũt ad saluatorē adduce

dāni necitas.frequent.n.cū deꝰhoīes dānat i rebꝰ
possessis:ꝯfert bñficiū aīabꝰ.vñ seqͬ: Et ve.ad Je.⁊
vi.illū q̄ a de.vexa.se.l.iuꝫ pedes a qbꝰ nactꝰerat sa
lutē:quē ātea nec catbene cōpescere poterāt: vesti
tū ⁊ sane mētis q̄ ꝯtinuo nudꝰerat: ⁊ obstupuerūt.
vñ seqͬ: Et ti.hoc igiͬ miraclm ꝓti visu:ꝓti v̄bis cō-
ꝑiūt.vñ seqͬ: Et nar.illi q̄ vide. THEO. Stupētes
aūt ꝓpͬ miraclm qͦ audierāt timuerūt: ⁊ ꝓpͬ h̄ de
ꝓcant ipm vt ab eoꝝ recedat finibꝰ.⁊ h̄ est qͦ sub-
diͬ: Et rogare eū cepe.vt disce.a fin.eoꝝ.timeb.āt.n.
ne aliqñ tale aliq̄d paterēt. Cōtristati.n.de porcoꝝ
ꝑditōe:ꝑñtiā renuūt saluatoris. BEDA: Ul ꝯsciī
fragilitatꝭ ꝓpe:ꝑñtia dñi se iudicabāt idignos. Seq̄
tur: Cūq; ascē.na.ce.illū dep.q̄ a demo.vexa. fue.vt
et.cū illo. THEO. Timebat.n.ne aliqñ īueniētes
eū demones reitrarēt in eū.dñs v̄o remittit eū i do
mū suā:inuēs ei q̄ ꝗuis ipe p̄ns nō eēt:tñ sua virtꝰ
ipm custodiet:siͬ etiā vt curatꝰalijs ꝓfit.vñ seqͬ: Et
nō admi.eū:ꝫ ait illi:vade i do.tuā ad tu.⁊ nūcia il
lis ꝗta ti.dñs fece.⁊ misͬ.fit tui. Uide saluatoris hu
militatē.nō dixit:denūcia oīa q̄ feci tibi:ꝫ oīa q̄ fec
tibi dñs. sic ⁊ tu cū aliq̄d boni fecerꝭ: nō tibi ꝫ deo
attribuas. CHRY. Licꝫ aūt alijs sanatꝭ ꝓcepit ne
mini dicere:ꝯuēienͬ tñ huic ꝓcepit q̄ annūciet:qñ
oīs illa regio demonibꝰdetēta sine deo manebat.
THEO. Jpe igiͬ ꝓcepit ꝓdicare:⁊ oēs miranͬ.⁊ h̄
est qͦ seqͬ: Et cep.ꝓdicare. BEDA: Mystice aūt
geraza siue gergeze vt q̄dā legūt:colonū eijciēs siue
aduene appropinq̄ns iterꝑtaͬ: q̄ gentiū ppl's ⁊ ho
stē de corde repulit:⁊ q̄ erat lōge factꝰē ꝓpe. HIE
RO. Hic aūt damoniacꝰ:desꝑatissimꝰgentiū ppl's
est:nec lege nāe:nec dei:nec hūano timore alligatꝰ
BEDA: Qui in monumētꝭ hītabat:q̄ i mortuis
opibꝰ:h̄ est i peccatꝭ delectabaͬ. semꝑ nocte ac die
furebat:q̄ i ꝓsperꝭ ⁊ aduersꝭ a suitio malignoꝝ spū
uꝫ nō cessabat:ꝫ ꝑ opeꝝ feditatē q̄i i monumētꝭ iace
bat.ꝑ fcm̄ supbie i mōtibꝰ errabat. ꝑ v̄ba durissime
infidelitatꝭ q̄si lapidibꝰse ꝯcidebat. Dicit aūt: Legio
mihi nomē est: q̄ ppl's gentiū diuersꝭ idolatrie cul-
tibꝰerat mācipatꝰ. Qͦ aūt exeūtes spūs īmundi ab
hoīe intrāt porcos quos i mare ꝓcipitāt: significat
q̄ liberato ppl'o gentiū a dñatiōe demonuꝫ q̄ chri-
sto credere noluerūt:i abditꝭ agūt sacrilegos ritꝰ.
THEO. Uel ꝑ h̄ significaͬ q̄ demones intrāt i ho
mīes ad modū porcoꝝ viuentes:⁊ volutabro volu-
ptatū se inoluētes. ꝓcipitant eos ꝓcipitio i mare vi
te istiꝰ ⁊ suffocāͬ. HIERO. Uel suffocāͬ in ifer-
no sine respcū misicordie ꝑ impetū mature morꝭ a
qbꝰfugiūt multi:q̄ flagellato stulto:sapiēs prudēti
or fit. BEDA: Qͦ aūt dñs volenteꝫ eē cū illo nō
admisit: significat q̄ q̄sq; itelligat post remissioneꝫ
peccatoꝝ igrediendū sibi eē in ꝯsciā bonā:⁊ suien
dū eū igelio ꝓpter alioꝝ salutē:vt deinde cū christo
reqescat. GREGO. vij.moraͬ. Cū.n.quantūlibet
paꝝ de diuina cognitiōe ꝑcepimꝰ:redire iam ad hu
mana nolumꝰ:q̄etē ꝯtemplatiōis q̄rentes.ꝫ dñs ꝓ-
cipit:vt mens ꝑus exudet in opē:⁊ postmodū refici
debeat ꝑ ꝯtemplationē. HIERO. Domo aūt sa-
natꝰ predicabat in decapoli:dum a romano nunc
regno iudei conuertunͬ:qui in littera tñ pendent
decalogi.

¶ Et cū ascēdissꝫ iesus i naui rursus
trās fretū ꝯuenit turba mlta ad eū
⁊ erat circa mare. Et uenit q̄daꝫ de
archisynagogis noīe Jairꝰ: ⁊ uidēs
euꝫ ꝓcidit ad pedes eiꝰ: ⁊ deꝓcabaͬ
eū multū dicēs: qm̄ filia mea i extre
mis ē: ueni ipone manū tuā sup eā:
ut salua sit ⁊ uiuat. Et abijt cū illo
⁊ seq̄baͬ eū turba multa: ⁊ cōprime
bāt eū. Et mlier q̄ erat i ꝓfluuio sā
guis ānis.xij. ⁊ fuerat mlta ꝑpessa
a cōplibꝰ medicis: ⁊ erogauerat oīa
sua: nec q̄cq̄ꝫ ꝓfecerat: ꝫ magis de
teriꝰhēbat: cū audisset de iesu: uenit
i turba retro: ⁊ tetigit uestimētū eiꝰ
Dicebat.n.q̄ si uel uestimētū eiꝰte
tigero: salua ero. ⁊ ꝯfestiꝫ siccatꝰ est
fons sanguis eiꝰ. ⁊ sēsit corpe q̄ sa
nata eēt a plaga. Et stati iesꝰ cogno
scēs i semetipo uirtutē q̄ exierat de
illo: ꝯuersus ad turbā aiebat: Quis
tetigit uestimēta mea? Et dicebāt ei
discipli sui: Uides turbā ꝯprimētē
te: ⁊ dicis: qs me tetigit? Et circū
spiciebat uidere eā que hoc fecerat.
Mulier uero timens ⁊ tremēs: sci
ens qͦ fcm̄ eēt i se: uenit ⁊ ꝓcidit añ
eū: ⁊ dixit ei oēꝫ ueritatē. Jesus au
tē dixit ei Filia fides tua te saluā fec
uade i pace: ⁊ esto sana a plaga tua.

¶ THEO. Post miraclm dmoniaci:aliud miracu-
lū dñs opaͬ:filiā.s.archisynagogi resuscitāͬ: ad cuiꝰ
miraculi narrationē euāgelista accedēs diͬ: Et cuꝫ
ascē.ie in na.rur.trās fretū. AVGV. de cō euāg.
Intelligendū est aūt qͦ de archisynagogi filia sub
diͬ fcm̄ esse cū trāscendisset iesus i naui rursus trās
fretū: ꝫ quantū post nō apparet.nisi.n.fuisset inter-
uallū:nō eēt qñ fieret qͦ narrat matheꝰde ꝯuiuio
domꝰ sue:post qͦ factū nihil aliͦ ꝯtinuo seqͬ q̄ il
lud de archisynagogi filia. sic.n.ipse cōtexit:vt ipse
transitꝰapte idicet hoc ꝯsequenͬ narrari qͦ ꝯseque
ter est fcm̄. Seqͬ: Et ve.q̄dā de archisy.noīe iairꝰ.
CHRY. Nomē posuit ꝓpͬ iudeos q̄ tūc erāt:vt no
mē miraculi fieret ostiuū. Seqͬ: Et vi.eū ꝓci.ad pe.
eiꝰ: ⁊ dep.eū mul.dicēs: Qm̄ filia mea i extremis ē.
Et q̄dē matheꝰ narrat archisynagogū puellā mor-
tuā nūciasse: Marcꝰ v̄o grauiͬ infirmatā:sed post-
modū archisynagogo cū quo dñs ire debebat nun
ciatū fuisse puellā mortuā eē. Matheꝰ ḡ eandē rē
sitͬ significat:q̄.s.mortuā suscitauerit:breuitatis cā

eā dicēs obiisse: quā ɔstat mortuā suscitatā fuisse.
AVGV. de cō. euā. Attēdit. n. nō vbo pris ō filia ſʒ qō est potissimū: volūtatē. ita eiʒ desperauerat: vt poti⁹ eā vellet reuiuiscere: nō credēs viuā posse īueniri quā morientē reliq̄rat. THEO. Fuit aūt hic vir ex parte fidel' inq̄tū cecidit ad pedes iesu. inq̄tū vō deꝑcat' vt veniat: nō quantā oportebat hēre fidē ōndit. Oportebat. n. dicere: Dic vbo: ⁊ sanabit' filia mea. Seq̄t': Et abiit cū illo: ⁊ seq̄. eū tur. m̄lta: ⁊ cōprimebat eū. ⁊ mulier q̄ erat ī. pflu. san. xij. ānis.
CHRY. Mulier ista famosa ⁊ nota oīb⁹: ꝓpē hoc ad saluatorē in manifesto accedere non audebat: neqʒ ante eum venire: quia scdm legē immūda erat ꝓpter hoc retro tetigit ⁊ nō ante: q2 nec hoc facere audebat: ſʒ vestimētoꝝ fimbriā. nō aūt fimbria ſʒ ei⁹ cogitatio eā saluā fecit. Seq̄t': Dicebat. n. q2 si vel vestimēta ei⁹ tetigero: salua ero. THEO. Fidelissima quidē est hec mulier q̄ a fimbriis curatiōē sperauit ꝓpē qō ɔseq̄t' sanitatē. vn̄ seq̄t'. Et ɔfesti sic. est fons sā. ei⁹ ⁊ sēsit corꝑe sa. e. a plaga. CHRY. Dū aūt q̄ fide tangūt christū: vtutes ei⁹ cū eā sua volūtate donāt'. vn̄ seq̄t': Et stati Je. cog ī semetipso vir. q̄ exi. ō eo: ɔuer. ad tur. di. Quis teti vesti meū? Virtutes q̄dē saluator⁹ exeūt ab eo nō local'r aut corꝑal'r: ipm̄ mō aliq̄⁹ relinq̄ntes. īcorꝑalea. n. cū sint ad alios exeūt alijsq3 donāt': neq3 tn̄ ex eo sūt a q⁹ exire dn̄r: sic sciē q̄ a doctore discētib⁹ tribuūt'. Dr̄ g: Cognoscēs ī semet. ꝑ o vtu. q̄ exi. ō eo. vt itelligēt q2 eo sciēte n̄ ignorāte mulier salutē recepit. Interrogabat vō: qs me tetigit: lʒ sciret tāgentē: vt mulierē veniētē manifestet ⁊ ei' publicet fidē: ⁊ ne virt⁹ miracl'osi opis obliuiōi tradat'. Seq̄t': Et dice ei dis. sui: vides tur. cōpri. te ⁊ di q̄s me tetigit. Querebat aūt dn̄s. qs me tetigit. i. cogitatōe ⁊ fide. nō. n. ɔprimētes turbe me tāgūt: q2 nō cogitatu ⁊ fide accedūt. Seq̄t': Et circū'pi. vi. eā q̄ h fecerat. THEO. volebat. n. dn̄s m̄lierē māifestare ꝑmo qdē vt fidē approbet mulier: deinde vt archisynagogū ad ɔfidētiā ꝓuocaret: q2 sic ei⁹ filia curaret': silr vt mulierē soluerē a timore. Etenī timebat mulier: q2 furata fuerat sanitatē. ꝓpē qō seq̄t': Mulier aūt tremēs ⁊ ti. sci. qō fac. eēt ī se. ve. ⁊ pci. an̄ eū ⁊ dixit ei oēm veritatē. BEDA: Ecce quo tēdebat īterrogatio: vt. s. mulier ɔfitea' veritatē diuturne infidelitat': subite credulitat' ⁊ sanatōis. ⁊ ita ipa cōfirmat' in fide ⁊ alijs ꝑbet exēplū. Seq̄t': Ille aūt dixit ei: Filia fi. tua te sal. fec: vade ī pa. ⁊ esto sa. a pla. tua. Nō dixit: fides tua te sal. factura ē: ſʒ te saluā fecit. q. d. in eo q2 credidisti iaʒ salua fca es. CHRY. Filiā vō vocat saluatā fidei rōne. fides. n. christi dei filiatiōē ꝑstat. THEO. Dicit aūt ei: vade ī pace. i. ī reqē. q. d. vade reqesce: q2 hucusq3 fuisti ī angustiis ⁊ turbatōib⁹. CHRY. Vel dic. vade ī pace mittēs eā in finē bonoꝝ. ī pace. n. de⁹ hītat: vt cogscat q2 nō solū corpore curata ē: ſʒ etiā a cau' corporal' passiōis ī. peccat' mutata. HIERO. Mystice aūt post ꝑdicta venit iair⁹ archisynagog⁹: q2 cū intrauerit plenitudo gentiū: tūc oīs isrl' salu⁹ fiet. Jair⁹ siue illumināis siue illūinat⁹ iterptat'. i. iudaic⁹ ppl's vmbra lr̄e deposita: spū illustrat⁹ ⁊ illumināis ꝓcidens ad pedes vbi. i. ad icarnationē Jesu se hūilians: rogat ꝓ filia: q2 q̄ sibi viuit: alios viuere facit. Abraam ēt ⁊ moyses ⁊ samuel rogāt ꝓ plebe mortua: ⁊ seq̄t' Jesus ꝑces eoꝝ. BEDA: Ad puellā aūt sanandā ꝑgens dn̄s a turba cōprimit': q2 gēti iudee salutaria monita ꝑbens: noxia carnaliū ppl'oꝝ est ɔsuetudie grauat⁹. Mulier aūt sanguie fluēs: ſʒ a dn̄o curata eccl'a est ɔgregata de gētib⁹. flux⁹. n. sanguis ⁊ sup idolatrie pollutōe: ⁊ sup his q̄ carnis ac sanguis delectatōe gerūt': pōt recte itelligi. Sʒ dū verbū dei iudeā saluare decerneret: plebs gentiū paratā ꝓmissā aliis ꝑripuit spe certa salutē. THEO. Vel ꝑ mulierē q̄ emorroissa erat itelligas humanā naturā. ꝓfluebat. n. peccatū qō aīaʒ occidēs q̄si sanguinē fudit aīaꝝ nr̄aꝝ. Hec a pluribus medicoꝝ: sapiētū dico hui⁹ mūdi ⁊ leg' ⁊ ꝓphaꝝ curari nō valuit: mox vt fimbriā christi tetigit. i. carnē ei⁹ sanata est. q̄. n. credit filiū dei icarnatū: h est q̄ vestimētoꝝ fimbriā tāgit. BEDA: Vn̄ vna credula mulier dn̄ʒ tāgit: turba cōprimit: q2 q̄ diuers' heresib⁹ siue ꝑuers' morib⁹ grauat': solo eccl'ie catholice corde fidelit' venerat'. Venit aūt eccl'a gentiū retro: q2 pn̄tē ī carne dn̄m nō vidēs: pact' iaʒ sacris incarnatiōis illi⁹: ad fidei ei⁹ grāʒ ꝑuenit: sicq3 dū ꝑticipatōe sacroꝝ ei⁹ saluari a peccat' meruit: q̄si tactu vestimētoꝝ ei⁹ fontē sui sāguis siccauit. Circūspiciebat āt dn̄s videre eā q̄ h fecerat: q2 oēs q̄ saluari merent': suo dignos intuitu ac miseratiōe iudicat.

¶ Adhuc eo loquēte: ueniūt nūcij ad archisynagogū dicentes: q2 filia tua mortua ē: qd ultra uexas magistrū? Jesus aūt audito uerbo qō dicebant: ait archisynagogo: Noli timere: tm̄modo crede. Et nō admisit queq̄ʒ seq se: nisi petꝝ ⁊ iacobuʒ ⁊ iohannē frēʒ iacobi. Et ueniūt in domū archisynagogi. ⁊ uidit tumultū ⁊ flētes ⁊ eiulātes multū. Et ingressus ait illis: Quid turbamini ⁊ ploratis? Puella nō est mortua sed dormit. Et irridebāt eū. Ipse uero eiectis oīb⁹: assumit prēʒ ⁊ mrēʒ puelle ⁊ q secū erāt: ⁊ igrediūt' ubi puella erat iacēs: ⁊ tenēs manū puelle ait illi: Tabitacumi: qō est iterpretatū: puella tibi dico surge. Et ɔfesti surrexit puella ⁊ ambulabat. Erat aūt annoꝝ. xij. Et obstupuerūt stupore magno. Et ꝑcepit ill' uehemēter: ut nemo id sciret. Et iussit illi dare manducare.

¶ THEOPHI. Hi q̄ circa archisynagogū erāt: christū vnū ex ꝓphetis eē credebāt ⁊ ꝓp h eū deꝑcandū putabāt: vt veniēs sup puellā oraret. q2 vō iā expirauerat puella. putabāt nō eē ꝑcādū. et iō dicit:

Adhuc eo loquēte veniūt ad archisynagogū dicentes: q: filia tua mortua ē: qd vltra vexas magistrū? Sz ipe dñs ad cōfitēdū patrē īducit. Seqr̄. n. Jesus aūt vbo qđ dicebaf audito ait archisynagogo: Noli ti. t. fimō crede. AVGV. de cō. euā. nō legif q suis nūciantib⁹ r phibētib⁹: ne iam magr̄ veniret: ille dixerit: ac p h q dñs dixit ei: Noli timere: crede. nō diffidētez rephēdit: sz credentē robusti⁹ cōfirmauit. Si aūt euāgelista archisynagogū cōmemorasset dixisse: q sui a domo veniētes dixerūt q iaz nō vexaret ies⁹: repugnarēt ei⁹ cogitatiōi vba que posuit Matthe⁹ eū dixisse: q. s. puella mortua esset. Seqr̄: Et nō admisit quēq̄ seq̄ se nisi Petrū r Jacobū r Johēm frēm Jacobi. THEO. Nō. n. hūilis christ⁹ ad ostationē voluit aliqd opari. Seqr̄: Et veniūt ī domū archisynagogi: r vidēt tumultū: r flētes r eiulātes multū. CHRY. Jpse aūt iubet nō vlulare tanq̄ puella nō sit mortua sz dormiēs. vñ seqr̄: Et ingres. ait: qd tur. r plo. puel. nō est mor. sz dor. Archisynagogo dr̄: filia tua mor. ē. iesus aūt dixit: Nō ē mor. sz dor. vtrūq̄ verū ē. q. d. mortua ē vobis: mihi dormit. BEDA: Hoib⁹. n. mortua erat q̄ suscitare nequerāt: deo dormiebat: ī c⁹ dispōe r aīa viuebat: r caro resuscitāda qescebat. vñ mos apud christianos obtinuit: vt mortui q̄ resurrecturi n̄ dubitāf dormiētes vocēf: Seqr̄: Et irri. eū. THEO. Deridēt aūt eū tāq̄ vlteri⁹ nō posset aliqd facere: sz īpimet ꝯ se ipos attestātes disputāt. tāq̄ vere mortuā suscitauerit: r iō miraculosū erit si suscitauerit ei. BEDA: Quia ergo vbū resuscitātis irridere q̄ credere malebāt: merito foras excludūf: vtpote indigni q̄ potētiā resuscitātis ac resurgētis mysteriū viderēt vñ seqr̄: Jpe vō eie. oib⁹. CHRY. vt et ostationē auferret pp h n̄ oēs secū eē sinit: vt vō testes p⁹modū hēret diuie vtutis: tres pcipuos ex discipul elegit: r patrē r matrē puelle tāq̄ p oib⁹ magis necessarios. m iu vō r vbo puellā viuificat. vñ seqr̄: Et te. ma pu. ait illi: thabithacumi: qđ est interp̄ puella tibi dico surge. Man⁹. n. iesu viuificatia exñs mortuū corp⁹ viuificat. vox aūt iacētē erexit. vñ seqr̄: Et ꝯfestim surrexit pu. r ambulauit. HIERO. de optīo genere iterp̄. Arguat aliqs euāgeliū ā mēdacii q̄re exponēdo addiderit. tibi dico: cū ī hebraico thabithacumi tm̄ significet puella surge sz vt ēfāsi vocātis r īgantis exp̄meret: addit tibi dico surge Seqr̄: Erat an. xii. GLO. Hoc euāgelista addidit ad ostēdēdū puellā h⁹ etatis eē q poterat ābulare i ābulatiōe ei⁹ n̄ solū suscitata: sz etiā pfecte sanata ōndif. Seqr̄. Et obstu stu. mag. r p̄. ill' vehemen. et ne id sciret. r iussit illi dare mādueare. CHRY. Ad demōstrādū q eā ꝟe suscitauerit: r nō fm phātasiā. BEDA: Mystice āt saluata a pfluuio sāguīs muliere: mox filia archisynagogi mortua nūciaf: quia dū ecclesia gētium a viciox labe mūdata r ob fide meritū filia ē cognomiāta: cōtinuo synagoga pfidie simul r īuidie zelo soluta ē. pfidie qdē: q: ī christo credere noluit. īuidie vō: q: ecclesiā credere doluit. r qđ aiebāt nūcii archisynagogo: qd vltra vexas magistrū: p eos hodie dr̄ q̄ a deo destitutū synagoge statū vidēt: vt restaurari posse nō credāt: iōq̄ p resuscitatiōe illi⁹ supplicādū nō esse estimāt. Sz si archisynagog⁹. i. cet⁹ doctox legis credere voluerit: r subiecta ei synagoga salua erit. q: vō synagoga lencī ī dūce ībitatiōis merito īfidelitatis amisit q̄ī iter flētes r eiulātes mortua iacet. Tenēs aūt puelle manū dñs ei suscitauit: q: nisi p⁹ mūdate fuerit man⁹ iudeox que sanguie plene sūt: synagoga mortua nō resurget. Jn sanatōe aūt emoroisse muliens r suscitatiōe puelle: sal⁹ ōndif generis hūani: que a dño ita disposita ē: vt pmo aliq ex israel ad fidē veīrēt: deide plenitudo gētiū itraret: ac sic ois isra el salu⁹ fieret. ānox aūt. xii. erat puella: r ānis. xii. mulier erat passa: q: peccata nō credētiū apparuerūt ī initio fidei credētiū. vñ dr̄: Credidit abraā deo r reputatū ē ei ad iusticiā. GREGO. iiij. mo. moral'r vō redēptor nr̄ puellā ī domo: iuuenē vō ex̄ portā: ī sepl'chro āt lazap suscitat. adhuc qdē ī domo mortu⁹ iacz q̄ latz ī peccato. iā ex̄ portā educif c⁹ iniqtas vsq̄ ad vecordiā publice ppetratiōis apif. sepulture vō aggere pmif q̄ ppetratōe neqcie etiā vsu cōsuetudis pssus grauaf. BEDA: Et notādū q leuiores r quotidiani errat⁹: leuioris pnīe possūt remedio curari. vñ iacētē ī conclaui dñs facillima voce puellā resuscitat dicēs: Puella surge: vt vō q̄driduanus mortuus sepulchri claustra euadere posset: fremuit spū: turbauit seipm: lachrymas fudit. Quāto igif grauior aīe mors: tāto acrior necesse ē vt penitēti' feruor īstat. Sz r h notandū q: publica noxa publico eget remedio. vñ lazar⁹ de monumēto vocat⁹ ppl'is īnotuit. Leuia aūt peccata: secreta queūt pnīa deleri. vñ puella ī domo iacēs paucis arbitris exurgit: ei⁹ deq̄z vt nemi māifestēt pcipif. Turba etiā foris eiicif vt puella suscitef: q: si nō pri⁹ a secretiorib⁹ cordis expellif seculariū mltitudo curax. aīa q̄ itrisec⁹ iacet mortua: nō resurgit. Bn̄ aūtē surrerit r ābulat: q: aīa a peccatis resuscitata: n̄ solū a sordib⁹ scelerū exurgere: sz r ī bōis pficere debz opib⁹: r mox necesse ē vt celesti pane satief: diuini s. vbi r altaris pticeps effecta. .VI.

Et egress⁹ īde abijt ī patriaz suā r seqbāf eū discipli sui. Et facto sabbato cepit ī synagoga docer r mlti audiētes admirabāf ī doctria e⁹ dicētes: Vn̄ huic hec oia? Et q̄ ē sapia q̄ data est illi r uirtutes tl'es q̄ p man⁹ e⁹ efficiūf? Nōne hic ē faber fili⁹ marie: fr̄ Jacobi r ioseph r iude r Simonis? Nōne r sorores e⁹ hic nobiscū sūt? Et scādalizabāf ī illo. Et dicebat illis ies⁹ q: nō ē pppheta sine honor̄ nisi ī pr̄ia sua: r ī domo sua: r ī cognatiōe sua. et nō poterat ibi uirtutē ullā facere nisi paucos infirmos iposi tis manibus curauit: r mirabantur ppter incredulitatez eorum.

THEO. Post p̄missa miracula dn̄s in p̄riam suā reuertit̄: nō ignorās q̄n sperneret eū: sꝫ vt occasiōez nō hērent vlteri⁹ dicēdi: qꝛ si venisses credidissem⁹ tibi. vn̄ dr̄: Et egres. in̄ obijt i pa. su. ⁊ se. il. disci. sui.

BEDA: Patriā ei⁹ nazareth dic̄: in q̄ erat nutrit⁹. Sꝫ quāta nazareoꝝ cecitas q̄ eū quē v̄bis factisqꝫ illi⁹ christū cog̃scere poterāt: ob solam gētis noticiā ꝯtēnūt. Seqt̄: Et f̄co sab. cepit i syna. do. ⁊ mul. au. admi. in doc. ei⁹ di. vn̄ huic hec oīa: ⁊ q̄ est sa. q̄ da. ē illi: ⁊ vir. ta. q̄ ꝑ ma. ei⁹ efficiūt̄: Sapiāz ad doctrinā virtutes referūt ad sanitates ⁊ miracula q̄ faciebat. Seqt̄: Nōne iste est faber: fili⁹ Marie: AVGV. de cō. euāge. Matthe⁹ q̄dē fabri filiū eū dc̄m eē dic̄ nec mirandū est cū vtrūqꝫ dici potuerit. eo. n. fabrū credebāt quo ⁊ fabri filiū. HIERO. Fili⁹ q̄dē fabri Jesus vocat̄: sꝫ fabri q̄ fabricat⁹ est aurorā ⁊ solē .i. eccl̄aꝫ p̄mā ⁊ sequentē: in q̄ꝛ figura mulier ⁊ puella sanat̄. BEDA: Nā ⁊s̄i hūana nō sint cōparanda diuinis: typ⁹ tn̄ īteger est q̄ p̄r Christi igne opat̄ ⁊ sp̄ū. Seqt̄: Frat̄ iacobi ⁊ ioseph ⁊ iude ⁊ simōis. nōne ⁊ sorores ei⁹ h̄ nobiscū sūt: Frēs ⁊ sorores ei⁹ secū eē testant̄: q̄ tn̄ nō liberi ioseph aut Marie iux̄ hereticos sūt putādi: sꝫ poti⁹ iux̄ morē sacre scripture cognati sūt intelligēdi: q̄uo abraā ⁊ loth frēs appellāt̄: cū eēt loth fili⁹ fratrꝭ abrae. Et scādalizabāt̄ i illo. Scandalū ⁊ error iudeoꝝ sal⁹ n̄ra est: ⁊ hereticoꝝ ꝯdēnatio. Jntantū. n. spernebāt dn̄m Jesū christū: vt eū fabꝝ ⁊ fabri vocarēt filiū. Sequit̄: Et dicebat eis Jesus: Quia nō ē ꝓpha sine hono. nisi i pa. sua ⁊ cogna. sua ⁊ i do. sua. Prophetā dici i scripturis dn̄m Jesū etiā Moyses testis ē: q̄ futurā ei⁹ incarnatiōez p̄dicēs filijs isrl̄ ait: Prophetā vobis suscitabit dn̄s de⁹ vester de fratrib⁹ v̄ris. Nō solū aūt ipse q̄ dn̄s ē ꝓphāꝝ: sꝫ ⁊ helias: hieremias: ceteriqꝫ ꝓphete minores i p̄ria sua q̄ꝫ in exterꝭ ciuitatib⁹ hīti sūt: qꝛ ꝓpemodū nāe est ciues semꝑ ciuib⁹ inuidere. nō eni ꝯsiderāt p̄ntia viri opa: sꝫ fragilē recordāt̄ infantiā. HIERO. Comitat̄ etiā sepe vilitas originē: vt ē illud: Quis ē fili⁹ ysai: qꝛ hūilia dn̄s respicit ⁊ alta a lōge cognoscit. THEO. Siue ēt p̄clarꝯ ꝯsanguineos ꝓpha hēat: ciuēs odiūt eos. ⁊ ꝓpter h̄ dehonorāt ꝓphetā. Seqt̄: Et nō pote. ibi vir. vll i facere nisi pau. ifir. ipo. ma. cura. Nō aūt dic̄. nō potat intelligere oꝫ nō acceptabat: qꝛ nō ipse ipotēs: sꝫ illi īfideles erāt: ḡ ibi nō operat̄ virtutes: parcēs eis ne maiori rep̄hensiōe digni eēnt: etiā factꝭ miracul̄ nō credētes. Uel al̄r: i miracul̄ faciēdis necessaria ē virt⁹ opantꝭ ⁊ recipientiū fides: q̄ ibi deficiebat. vn̄ nō acceptabat Jesus ibi signa facere. Seqt̄: Et mira. ꝓpter icre. illoꝝ. BEDA: Nō q̄si iopinata ⁊ iprouisa mirat̄ q̄ nouit oīa anteq̄ꝫ fiāt: sꝫ q̄ nouit occulta cordis: qō mirandū intimare vult hoībus: mirari se corā hoīb⁹ oñdit. iudeoꝝ. n. mirāda notat̄ cecitas q̄ nec ꝓphis suis credere d̄ christo: nec ipi iter se nato voluerūt credere christo. Mystice aūt Jesus despicit̄ in domo ⁊ i p̄ria sua: h̄ est i ppl̄o iudeoꝝ. ⁊ ideo pauca ibi signa fecit: ne penit⁹ excusabiles ibi fierēt. Maiora aūt signa quotidie i gentiū ppl̄o facit: nō tam i sanitate corpoꝝ q̄ꝫ in aīaꝝ salute.

Et circuibat castella i circuitu docens. Et ꝯuocauit duodecī: ⁊ cepit eos mittere binos: ⁊ dabat illis potestatē sp̄ūū imundoꝝ. Et p̄cepit eis ne q̄d tollerēt i uia nisi uirgā tm̄ nō perā neqꝫ panē: neqꝫ in zona es sꝫ calciatos sandalijs: ⁊ ne iduerēt duab⁹ tunicis. Et dicebat eis: Quocūqꝫ itroieritis i domū illic manete donec exeatis ide. ⁊ qcūqꝫ nō receperit uos nec audierit uos: exeūtes inde excutite puluerē de pedib⁹ ūris in testioniū illis. Et exeuntes p̄dicabāt ut pniāꝫ agerēt. ⁊ demonia multa eijciebant: ⁊ ungebant oleo multos egrotos ⁊ sanabantur.

THEO. Nō solū in ciuitatib⁹ p̄dicabat dn̄s: sꝫ ⁊ i castell̄: vt discam⁹ parua nō spernere: neqꝫ magnas semꝑ q̄rere ciuitates: sꝫ verbū dei i vicis abiectꝭ ⁊ vilib⁹ semīare. Vn̄ dr̄: Et circui. castel. i circuitu do.

BEDA: Benign⁹ aūt ⁊ clemēs dn̄s ac mḡr nō inuidit s̄uis atqꝫ discipul̄ suis v̄tutes suas. ⁊ sic ipse curauerat oēꝫ languorē ⁊ oēꝫ īfirmitatē: apl̄is quoqꝫ suis dedit p̄tātez. vn̄ seqt̄: Et duo. xi. ⁊ ce. eos mit. bi. ⁊ da. ill̄ po. spi. imū. Sꝫ multa distātia ē int̄ donare ⁊ accipe. Jste qōcūqꝫ agit p̄tāte dn̄i agit. illi siq̄d faciūt: imbecillitatē suā ⁊ v̄tutes dn̄i ꝯfitent̄: dicētes Jn noīe Jesu surge ⁊ ambula. THEO. Binos autē apl̄os mittit vt fierēt ꝓmptiores: qꝛ vt ait ecclesiastes: Meli⁹ est sil̄ duos eē q̄ꝫ vnū. Si aūt plures q̄ꝫ duos misisset: nō eēt sufficiēs nūer⁹ vt i plura castella mitterēt̄. GREGO. i ho. Binos etiā in p̄dicationē discipulos mittit: q̄m duo sūt p̄cepta charitatis: dei videlꝫ amor ⁊ ꝓximi: ⁊ min⁹ q̄ꝫ int̄ duos charitas hr̄i nō pōt. ꝑ hoc ḡ nobis innuit: qꝛ q̄ charitatē erga alteꝝ nō hēt: p̄dicatōis offīn suscipe nullaten⁹ dꝫ. Seqt̄: Et p̄ce. eis ne q̄d tol. i via nisi virgā tm̄: nō pe. nō pa. nō i zona es: sꝫ cal. san. ⁊ ne idu. du. tunicꝭ

BEDA: Tāta. n. p̄dicatori i deo debꝫ eē fiducia: vt p̄ntis vite sūpt⁹: q̄uis nō ꝓuideat: tn̄ hos sibi nō deesse cētissime sciat: ne dū mens ei⁹ occupat̄ ad tēporalia: min⁹ alijs ꝓuideat et̄na. CHRY. Hoc etiā eis dn̄s p̄cepit: vt ꝑ hituꝫ oñderet quantū a diuitiarū desiderio distabāt. THEO. Jnstruēs etiā eos ꝑ hoc nō eē amatores muneꝝ: ⁊ vt vidētes eos p̄dicare paupꝑtatē acq̄escant: cū apl̄i nihil hēant. AVGV. Uel qꝛ cū s̄m mattheū dn̄s ꝯtinuo subiecerit: Dign⁹ est. n. operari⁹ cibo suo. satꝭ oñdit cur eos possidere hoc aut ferre noluerit: nō q̄ necaria nō sint necitati h⁹ vite: sꝫ qꝛ sic eos mittebat: vt eis hoc deberi demōstraret ab ill̄ q̄b⁹ euāgeliū credētib⁹ nunciarēt. vn̄ apparet hoc nō ita p̄cepisse dn̄ꝫ tanq̄ꝫ euāgeliste viuere aliūde nō debeāt: q̄ꝫ eis p̄bentib⁹ q̄b⁹ annūciāt euāgeliū: aliodn ꝯ hoc p̄ceptū fec̄ apl̄s q̄ victū de manuū suaꝝ labore trāsigebat: sꝫ p̄tātem dedisse i q̄ sciret sibi ista deberi. Solet itē q̄ri q̄uo matthe⁹ ⁊ lucas cōmemorauerit dixisse dn̄ꝫ discipul̄ vt nec virgā ferrēt: cū dicat Marc⁹: Et p̄cepit eis: ne

q̄d tol.ĩ via:nisi virgã tm̄. Q̄ð ita soluit vt ĩtelliga/
m⁹ sub alia significatiõe dictã virgã:q̄ fm̄ Marcũ
ferẽda ẽ:ꝛ sub alia illã q̄ fm̄ mattheũ ꝛ lucã nõ est
ferẽda. Potuit.n.sic breuit᷑ dici: Nihil necessarioꝝ
vobiscũ feratꝭ nisi virgã tm̄:vt illð qð dictũ ẽ: Nec
virgã:ĩtelligat᷑ nec minimas q̄dẽ res. Q̄ð vero adiun
ctũ ẽ: Nisi virgã tm̄: ĩtelligat᷑ qꝛ ꝑ ptãteꝫ a dño rece
ptã que virge nomĩe significata ẽ: etiã que nõ por/
tant᷑ nõ deerũt. Utrũqꝫ ergo dñs dixit:sed qꝛ nõ v/
trũqꝫ vn⁹ euãgelista cõmemorauit:putat᷑ ille q̄ vir/
gã cũ alia significatiõe positã tollẽdã dixit:ei q̄ vir/
gã rursus aliõ significãtẽ nõ tollẽdã dixit eẽ cõtra
ri⁹:ꝫ iam rõe reddita non putet᷑. Sic ꝛ calciamẽta
cũ dicit Matthe⁹ ĩ via nͣ eẽ portãda: curã ꝓhibet:
qꝛ iõ cogitant᷑ portãda ne desint:h̄ ꝛ de duab⁹ tu/
nicis ĩtelligẽdũ est:ne quisq̄ eoꝝ ꝑter eã q̄ eẽt ĩdu/
tus:aliã portãdã curaret: sollicit⁹ne opus eẽt cũ ex
illa ptãte posset accipe. ꝓinde Marcus dicẽdo cal
ciari eos sandalijs vel soleis:aliq̄d h̄ calciamẽtũ my
stice significatiõis hr̄e admonet:vt pes neqꝫ tectus
sit desup:nec nud⁹ad terrã.i.nec occultet᷑ euãgeliũ:
nec terrenis cõmodis innitat᷑. ꝛ ꝙ nõ haberi vl̓ por
tari duas tunicas: ꝫ expssius ĩdui ꝓhibet: quid eos
monet nisi nõ dupliciter:ꝫ simplr̄ ãbulare. Quisq̄s
aũt putat nõ potuisse dñz ĩ vno fmone q̄dã figura
te q̄daꝫ ꝓprie ponere eloq̄a:cetera ei⁹inspiciat:ꝛ vi/
debit ꝙ h̄ temere ac inerudite arbitret᷑. BEDA:
In duab⁹ aũt tunicis videt᷑ mihi duplex oñdere ve
stimẽtũ:nͣ quo ĩ locis scythie glatiali niue rigẽtib⁹:
vna q̄s tunica debeat eẽ cõtent⁹:sed ĩ tunica vesti/
mentũ ĩtelligam⁹ ne aliud vestitur:aliud vobis futu
roꝝ tiore fuet᷑. CHRYS. Uel alr̄: Matthe⁹ ꝛ lu
cas nõ calciamẽta neqꝫ baculũ portare ꝑmittit:qð
oñdit ꝑfectissimũ eẽ. Marc⁹ ṽo baculũ iubet assu
mere ꝛ sandalijs calciari:qð dictũ ẽ ꝑmissiue. BE
DA: Allegorice aũt ꝑ perã onera secl̄i: ꝑ panẽ deli
cie tẽporales: ꝑ es ĩ zona occultatio sapie designat᷑
quia quisq̄s officiũ doctoris accipit: neqꝫ onerib⁹
seculariũ negocioꝝ depmi: neqꝫ desiderijs carnali/
b⁹ resolui:neqꝫ cõmissũ sibi talentũ ṽbi:sub ocio oꝫ
lẽti corpis abscõdere. Sequit᷑: Et dice. eis quocũqꝫ
ĩtro.ĩ do.ma.illic do.ex.ide. Ubi dat cõstãtie gene/
rale mãdatũ:vt hospitalis necessitudis iura custo/
diãt: alienũ a ꝑdicatore regni celestis astruẽs cur/
sitare ꝑ domos. THEO. Ne.f.de gula cõtingeret
eos repͥhẽdi:ab alijs ĩ alias trãseũtes. Seq̄t᷑: Et q̄cũ
qꝫ nõ re.vos:nec au.vos exe.ide ex.pul.de pe.vestris
ĩ testi.illis. Hoc autẽ dñs ꝑcepit vt oñderet ꝙ lon/
gã ꝓpter eos viã ambulauerũt:ꝛ nihil eis profuit.
Uel qꝛ nihil ab eis acceperũt etiã neqꝫ puluerẽ:sed
ꝛ hũc excutiũt vt h̄ sit ĩ testimoniũ illis.i.ĩ redargu
tionẽ illis. CHRY. Uel vt sit ĩ testimoniũ labo/
ris vie quã sustinebãt ꝓ eis:aut tãq̄ puluis pecca/
toꝝ ꝑdicãtiũ cõuertat᷑ ĩ ipos. Sequit᷑: Et exe.ꝑdi.vt
pniam agerẽt:ꝛ demonia multa eijciebãt ꝛ vnge/
bant oleo multos egrotos ꝛ sanabant᷑. ꝙ oleo vn/
gerẽt solus Marc⁹ enarrat. Jacob⁹ aũt ĩ epl̄a sua
canonica similia dicit. Oleũ.n.ꝛ labores curat:ꝛ lu
minis ꝛ hilaritatis cã existit. Significat aũt oleũ
vnctiõis dei mĩsericordiã:ĩfirmitatis medelaꝫ ꝛ cor/
dis illuminationẽ:qð totũ orõ opat᷑. THEO. Si/
gnificat etiã grãm spũs sancti:ꝑ quã a laborib⁹trãs
mutamur:ꝛ lumẽ ꝛ leticiã spiritalẽ suscipim⁹. BE
DA: Unͣ pꝫ ab ipis apostol᷑ hũc sacre eccl̄ie moreꝫ
eẽ traditũ: vt energumini vel alij q̄libet egroti vn/
gantur oleo põtificali bñdictione cõsecrato.

¶ Et audiuit herodes rex: manife
stũ.n.fcm̄ ẽ nomẽ ei⁹. ꝛ dicebãt: qꝛ
Johãnes baptista resurrexit a mor
tuis: ꝛ ꝑpea opant᷑ uirtutes in illo.
Alij aũt dicebãt qꝛ helias ẽ. Alij ue
ro dicebãt: qꝛ ꝓpheta ẽ q̄si un⁹ ex ꝓ
phetis. Quo audito herodes ait:
Q̄uẽ ego decollaui Johãnes: hic a
mortuis resurrexit.

¶ GLO. Post ꝑdicationẽ discipuloꝝ christi:ꝛ mi/
raculoꝝ opationẽ cõuenienter euãgelista subiungit
de fama que ꝯsurgebat ĩ ppl̓o.vñ dicit: Et audiuit
Hero.rex. CHRY. Herodes iste fili⁹ erat p̄mi he/
rodis sub quo ioseph Jh̄m duxerat in egyptũ. Te/
trarchã aũt Matthe⁹noiat hũc atqꝫ lucas tãq̄ prĩ
cipãtẽ sup q̄rtã ptẽ regni pr̄is sui. Romani.n. post
mortẽ pr̄is regnũ ĩ ptes q̄tuor dimiserũt. Marcus
ṽo regẽ eũ vocat:aut pr̄is ꝯsuetudie: aut qꝛ h̄ loco
ei⁹ cõgruũ existebat. HIERO. Seq̄t᷑: Manifestũ
eñi factũ ẽ nomẽ ei⁹. Lucernã.n.sub modio abscõ
di fas nõ ẽ. Et dicebãt.f.aliq̄ de turba:qꝛ Johes ba
ptista resur.a mor. Et ꝑpea opant᷑ vir.in illo. BE
DA Quãta.n.fuit iudeoꝝ inuidia docemur. Ecce.n.
Johem de quo dictũ ẽ:qꝛ signũ fecit nullũ a mor/
tuis potuisse resurgere:nullo attestãte credebãt. Je
sum aũt approbatũ a deo ṽtutib⁹ ꝛ signis c⁹ resur/
rectionẽ ãgeli:apostoli:viri ac femie ꝑdicabãt: nõ
resurrexisse:ꝫ furti eẽ ablatũ credere maluerũt. qui
cũ dicerẽt Johem resurrexisse a mortuis: ꝛ ꝓpterea
ṽtutes opatas eẽ ĩ illo:bñ de ṽtute resurrectiõis sẽ/
serũt: ꝙ maioris potẽtie futuri sũt sancti cũ a mor/
tuis resurrexerint:q̄ fuerũt cũ carnis adhuc ĩfirmi/
tate grauarẽt᷑. Seq̄t᷑: Alij ãt dice.qꝛ he.ẽ. THEO.
Cõfutabat.n.mltos hoies Johes qñ dicebat: Ge/
nimina vipaꝝ. Seq̄t᷑: Alij aũt dicebãt: qꝛ ꝓpheta ẽ
q̄si vn⁹ ex ꝓphetis. CHRY. Mihi q̄dẽ videt᷑ hũc
ꝓphaꝫ dicere de q⁹ moyses dixit: Prophaꝫ suscita/
bit vobis de⁹ de frib⁹ ṽris. Recte q̄dẽ:ꝫ qꝛ mãifeste
dicere trepidabãt h̄ ẽ christ⁹: Moysi vtebant᷑ voce
ꝓpriã suspicionẽ velãtes ꝑpositoꝝ suoꝝ tiore. Seq
tur: Quo audito: Hero.ait: Quẽ ego de col. Jo.h̄ a
mor.resur. Per ironiã h̄ Herodes expsse ꝓnũciat.
THEOPHI. Uel alr̄: Sciẽs Herodes ꝙ Joheꝫ
iustũ existẽteꝫ sñ cã occiderat:credebat eũ a mortuis
resurrexisse:ꝛ ꝙ ex resurrectiõe suscepisset miracu/
loꝝ opationẽ. AUG. de cõ.euã. In his aũt ṽbis
Lucas Marco attestat᷑:ad h̄ dũtaxat ꝙ alii dixe/
rit nõ Herodes Johem surrexisse:ꝫ hesitãtẽ Lucas
cõmemorauit Herodẽ:ṽbaqꝫ ei⁹ ita posuit dicẽtis:
Johannem ego decollaui: Quis autem est iste de
quo audio talia: Intelligendum est autẽ post hãc
hesitationem confirmasse in animo suo ꝙ ab alijs
dicebat᷑:cum ait pueris suis:sicut Matthe⁹narrat
h̄ est Johãnes baptista:ipse surrexit a mortuis. Aut

ita pnūcianda sūt hec vba: vt hesitantē adhuc indicēt. Post tum qr τ Marcus q̄ supius dixerat ab aliis dictū fuisse q̄ Johēs a mortuis resurrexerit: i extremo tn̄ ipm herodē dixisse: Non tacet quē ego decol. Jo. h a mor. resur. Que itez verba duobus modis pnūciari pñt: vt aut ɔfirmātis: aut dubitātis itelligant.

Ipse. n. herodes misit ac tenuit Johānez: τ uixit eū in carcerē ppt herodiadē uxorez philippi fris sui: qr duxerat eā. Dicebat. n. iohānes herodi: Non licet tibi hēre uxorez fris tui. Herodias aūt isidiabat illi τ uolebat occidere eū nec poterat. Herodes autē metuebat iohannē sciēs eū uiz iustū τ scm̄: τ custodiebat eū: τ audito eo mlta faciebat: τ libent eū audiebat. Et cuz dies opportunus accidissz: herodes natal sui cenā fec̄ pncipib τ tribunis τ pmis galilee. Cumqz itroisset filia ipsius herodiadis τ saltassz τ placuisset herodi: simulqz recumbētib rex ait puelle: Pete a me qd̄ uis τ dabo tibi. et iurauit illi: qr qcqd petieris dabo tibi lz dimidiū regni mei. Que cū exisset: dixit mri sue: Quid petā? At illa dixit: Caput iohānis baptiste. Cūqz itroissz stati cū festinatōe ad regē petiuit dicēs: uolo ut ptinus des mihi i disco caput iohānis baptiste. Et ɔtristatus est rex. Propt iusiurādū τ ppt sil discūbētes noluit eā cōtristare: sz misso spiculatore p̄cepit afferri caput iohānis i disco τ decollauit euz i carcere. Et attulit caput eius i disco: τ dedit illud puelle: τ puella dedit mri sue. quo audito discipuli eius uenerūt τ tulerūt corpus eius: τ posuerūt illud in monumēto.

THEO. Ex pmiss marcus euāgelista occasiōez sumēs: hic de morte cōmēorat pcursoris dicēs: Ipe. n. herodes misit ac tenuit Johez. τ vixit eū in carcerē ppt herodiadē vxorē fratris sui: qr duxit eā. BEDA: Vetus narrat historia philippū herodis maioris filiū sub quo dñs fugit i egyptū: frēz h herodis sub quo passus ē christus duxisse herodiadē vxorē filiā regis arethe: postea vo socez eius exortis qbusdā ɔ generū simultatib tulisse filiā suā: τ i dolorē mariti p̄oris īimici eius nuptiis copulasse. q̄ Johēs baptista arguit herodē τ herodiadē q̄ illicitas nuptias fecerit: τ nō liceat frē viuēte germano illius vxorē ducere. THEO. Lex ēt p̄cipiebat q̄ fr vxorē fris acciperet: cū defūctus plē nō hēret. Ibi aūt erat filia: ppt qd̄ erāt nuptie scelerate. Seqt: Herodias aūt insi. illi: τ vole. oc. eū: τ nō poterat. BEDA: Timebat. n. herodias ne herodes aliqn̄ resipisceret: vel philippo fri suo amicus fieret: atqz illicite nuptie repudio soluerent. Seqt Herodes aūt metu. Jo. qr sciebat eū viz iustū τ scm̄

GLO. Timebat inquā eū reuerēdo. sciebat. n. euz eē iustū quo ad hoies: τ scm̄ quo ad deū. Et custodiebat euz. ne. s. ab herodiade interficeret. Et audito eo multa faciebat. qr putauit eū spūdei loq. Et libent eū audiuit. qr reputabat vtilia q̄ ab eo dicebant.

THEO. Vide aūt quantū opat ɔcupiscētie rabies qr cū herodes tantā circa Johez hēbat reuerētiā τ timorē: hoz fit imemor: vt sue fornicatōi pniderer.

REMI. sup Mattheū: Libidinosa. n. volūtas eum coegit i illū manū mittere: quē sciebat iustū τ scm̄. At p hoc dat itelligi qr minus pctm̄ scm̄ est ei cā maioris peccati: fm illd: Qui i sordibus est: sordescat adhuc. Seqt: Et cū di. oppor. acci. hero. nata. sui ce. fe. pn. τ tri. τ pmis ga. BEDA: Soli mortaliū herodes τ pharao legunt diez natal sui gaudiis festiuis celebrasse. s vterqz rex infausto hospitio natiuitatē suā sanguine fedauit. vez herodes tāto maiore ipietate q̄to scm̄ τ inocentē doctorē veritatis occidit: τ hoc p voto ac petitiōe saltatricis. Seqt eni: Cūqz itro. filia ip. hero. τ sal. τ plac. hero. silqz recū. rex ait: Pete a me qd̄ vis τ dabo tibi. THEO. Dū. n. diuiniū fit: sathanas p puellā saltat: τ iusiurandū pficit sceleratū. Seqt eni: Et iura. illi qr qcqd pet. da. tibi: lz dimi. regni mei. BEDA: Nō excusat ab homicidio p iuramentū. ideo. n. forte iurauit vt occasiōez iueniret occidēdi. τ si pris aut mris interitū postulasset: nō vtiqz ɔcessissz herodes. Seqt: Que cū exis. di. ma. sue: qd petā? At illa di. Ca. Jo. ba. Digno opi saltatōis: dignū postlat sāguis pmiū. seqt. Cūqz itr. stati cū fes. ad re. pe. di. vo. vt p. des mi. i di. ca. io. ba.

THEO. Maligna mulier ptinus sibi caput Johis dari petit. i. stati in illa hora. Timebat. n. ne herodes resipisceret. Seqt: Et ɔtristatus est rex. BEDA: Cōsuetudīs ē scripturaz: vt opiōnez multoz sic narrat historicus: quō eo tpe ab oibus credebat: sic τ Joseph ab ipsa quoqz Maria appellat pr̄ Jesu: ita τ nunc herodes dr ɔtristatus: qr hoc discūbentes putabant. dissimulator. n. mētis tristiciā pferebat i facie: cū leticiā hēret i mēte: scelusqz excusat iuramēto: vt sub occasiōe pietatis impius fieret. Vn̄ seqt: Propt iusiurandū τ ppter sil discūbentes noluit eā ɔtristari.

THEO. Herodes quidē nō fui cōpos s voluptuosus iusiurandū impleuit. τ iustū interimit. Decebat aūt magis i hoc piurare τ nō tantū scelus opari. BEDA: Qd̄ aūt subdit: Et pp sil recūbētes. vult oēs sceleris sui eē ɔsortes: vt i luxurioso ipurioqz ɔuiuio cruēte epule deferent. vn̄ seqt: Sz mis. spi. p. af ca. io i di.

THEOPHI. Spiculator carnifex dicit q̄ constituit ad hōies iterficiēdū. BEDA: Nō aūt herodē puduit caput occisi hōis āte ɔuiuas iferre. Pharao vo nil talis vesanie cōmisisse legit. Ex vtroqz tamen exēplo pbat vtilius eē nobis diē mortis futurę

timēdo: τ caste agēdo sepi⁹ i memoriam reuocare: q̄ diem natiuitatis luxuriādo celebrare. Hō.n.ad laborē nascit̄ i mūdo: τ electi ad requiē p mortē trāseūt e mūdo. Sequit̄: Et decol. eū i carcere: τ attu. caput ei⁹ i disco: τ de. illō puelle: τ puella dedit matri sue. GREGO. iii. moral. Non sine grauissima admiratiōe ppēdo q̄ ille pphetie spū itra mr̄is vterū iplet⁹: quo iter natos mulier̄ nemo maior surrexit ab iniq̄s i carcerē mittit̄. τ p puelle saltatu capite trūcat̄. τ vir tāte seueritatis p vsu turpiū morit̄. Nunqd credim⁹ aliqd fuisse qd̄ i ei⁹ vita: illa sic despecta mors tergeret. Sz qn̄ ille vel i cibo peccauit: q̄ locustas solūmō τ mel siluestre edit: Qn̄ ꝯuersatione sua offendere potuit q̄ de eremo nō recessit: Quid ē q̄ oīpotēs de⁹ sic vehemēter i h̄ sc̄lo despicit: quos sic sublimit̄ an̄ sec̄la eligit: nisi h̄ qd̄ pietati fideliū p̄z: qn̄ icirco sic eos p̄mit i ifimis: q: videt quomō remuneret i sūmis: τ foras vsq; ad despecta deiicit: q: it⁹ vsq; ad icōprehēsibilia pducit. Hic ergo vnusq̄sq; colligat: q̄d illic passuri sint quos reprobat si h̄ sic cruciat quos amat. Seq̄tur: Quo audito discipuli ei⁹ venerūt τ tulerūt corp⁹ ei⁹: τ posuerūt illud i monumēto. Narrat Joseph⁹ victū Johēm i castellū macherōta adductū: ibiq; trūcatū. narrat v̄o eccl̄astica historia sepultū eū i sebaste palestie vrbe que quondā samaria dicta ē. Decollatio aūt Johānis: minoratiōnē fame illi⁹ q̄ christ⁹ a ppl̄o credebat̄ isinuat: sicut exaltatio saluatoris i cruce pfectū designabat fidei: q: τ ip̄e q̄ p̄us a turbis ppheta eē credebat̄: dei fili⁹ a cūctis fidelib⁹ ē agnit⁹. vn̄ Johes quē oportebat minui: cū diuturnū lumen decrescere icipit nat⁹ ē: dn̄s aūt eo tp̄e ān̄i quo dies crescere icipit. THEO. Mystice aūt hero. qui iterp̄tat̄ pollicēs: popul⁹ ē iudeor̄ q̄ habebat vxorē .s. inanē gloriā: cui⁹ filia saltat τ mouet̄ etiā nūc circa iudeos .s. falsus itellect⁹ scripturar̄. decapitauerūt siquidē Johēm .i. verbū ppheticū: τ sine capite christo habēt eū. HIERO. Uel alr̄: Caput legis qd̄ ē christ⁹ de corpe abscidit̄ pprio .i. iudaico populo: τ dat̄ gētili puelle .i. romane ecclesie: et puella dat matri sue adultere .i. synagoge crediture in fine. Corp⁹ Johis sepelit̄. Caput i disco collocatur. Littera hūata tegit̄. spūs i altari honorat̄ τ sumit̄.

Et cōueniētes apl̄i ad iesū: renūciauerūt ei oīa q̄ egerāt τ docuerāt. Et ait illis: Uenite seorsuz i desertū locū: τ req̄escite pusillū. Erāt .n. q̄ ueniebāt τ redibāt multi: τ nec spaciū māducādi hēbāt. Et ascēdētes i naui abierūt i desertū locū seorsuz. Et uiderūt eos abeūtes: τ cognouerūt multi: τ pedestres de oīb⁹ ciuitatib⁹ cucurrerūt illuc τ preuenerūt eos. Et exiēs uidit turbā multā iesus τ miser⁹ ē sup eos: q: erāt sicut oues nō habētes pastorem: τ cepit illos docere multa.

GLO. Postq̄ euāgelista narrauit mortē Johis narrat ea que christ⁹ cū suis discipul̄ p⁹ mortē Johānis egerit dicēs: Et cōue. apo. ad iesū renū. ei oīa que ege. τ docue. HIERO. Ad locū .n. vn̄ exeunt flumia reuertunt̄. deo sp̄ referūt gr̄as missi sup his que acceperāt. THEO. Discam⁹ aūt τ nos cū i ministeriū aliqd̄ mittimur nō elōgari: τ vltra cōmissum officiū nō efferi: s̄z mittētē visitare τ renūciare ei oīa que egim⁹ τ docuim⁹. BEDA: Nō eniz solū os docere s̄z facere. non solū autē que ipsi egerāt τ docuerāt apostoli dn̄o renūciant: s̄z etiā que Johes eis i docēdo occupatis sit passus. τ sui τ Johānis discipl̄i dn̄o renūciāt: sicut Matthe⁹ describit. Sequit̄: Et ait illis: Uenite seorsuz i desertū locū: τ req. pu. AVGV. de cō. euā. Hoc cōtinuo p⁹ Johis passionē factū esse cōmemorat. vn̄ post hec facta sūt illa que p̄mo narrata sūt: q̄bus mot⁹ herodes dixit: Hic ē Johānes bap. quē ego decollaui. THEOPHI. Jn desertū aūt recedit locū p̄p̄ hūilitatē. Quiescere aūt facit christ⁹ suos discipulos: vt addiscāt p̄positi: q̄ q̄ laborāt i ope τ s̄mone requiē p̄merēt: τ q̄ nō debēt ꝯtinue laborare. BEDA: Que aūt necessitas fuerit cōcedēde req̄ei discipl̄is: oñdit cū subdit: Erāt .n. q̄ ve. τ redi. multi: τ nec spaciū māducādi habebāt. vbi magna tp̄is illius felicitas de labore docētū simul τ discentiū studio demōstrat̄. Sequit̄: Et asce. i na. abierūt i desertū locū seorsuz. Nō discipuli soli: s̄z assūpto dn̄o ascēdētes i nauim: locū petiere desertū vt Matthe⁹ demōstrat. Tētat aūt fidē turbar̄. petēdo .n. solitudinē: an seq̄ curēt explorat. Jlle sequēdo τ nō i iumētis aut vehicul̄ diuers̄: s̄z ppo labore pedū quātā salutis sue curā gerāt oñdūt. Seq̄t: Et viderūt eos abeū. τ cog. mlti: τ pedes. de oīb⁹ ciuitatib⁹ cucurrerūt illuc τ p̄ue. eos. Dū pedestres eos p̄uenisse dicūt: oñdit̄ q̄a nō i aliā maris siue iordāis ripā nauigio puenerūt discipl̄i cū dn̄o: s̄z pria eiusdē regiōis loca adierūt quo ēt idigene pedestres poterāt p̄ueire. THEO. Jta tu christū n̄ expectās q̄ ip̄e reuocet: s̄z p̄currēs eū p̄uenias. Seq̄t: Et exiēs vi. tur. ml̄. Jesus τ mis. ē sup eos: q: erāt sic̄ oues n̄ hn̄tes pastorē. Pharisei lupi existes rapaces: nō pascebāt ppl̄z: s̄z deuorabāt pp̄ h̄ ad christū verū cōgregāt̄ pastorē q̄ tradidit illis cibū spiritalē .s. vbi dei. vn̄ seq̄t: Et cepit eos docere ml̄ta. Uidēs .n. eos q̄ miraculor̄ occasiōe eū seq̄bāt̄ p lōgitudie vie fessos eor̄ misert⁹: voluit eor̄ satisfacere volūtati docēdo eos. BEDA: Matthe⁹ dicit q̄ curauit lāguidos eor̄. h̄ ē .n. veraciter pauperū misereri: eis v̄itatis viā docēdo apire: τ molestias corpales auferre. HIERO. Mystice aūt seorsuz ducit dn̄s quos elegit: vt iter malos viuētes: mala nō intendāt: vt loth i sodomis: τ iob in terra hus: τ abdias i domo achab. BEDA: Derelicta etiā iudea i deserto ecclesie p̄dicatores sācti q̄ apō iudeos tribulationū sarcina p̄mebāt̄: de gr̄a fidei gētib⁹ collata requiē nacti sūt. HIERO. Pusilla tn̄ ē h̄ sāctis req̄es: lōg⁹ labor. s̄z p⁹ ea dr̄ ill̄: vt req̄escāt a laboribus suis. Sicut autē in archa noe animalia que itus erāt foris mittebātur: τ q̄ foris erāt itro erūpebāt: sic agit̄ i eccl̄ia. iudas recessit. latro accessit.

ſʒ q̃diu recedit a fide i eccl'a nõ eſt reqes ſine mero re. Rachel.n.plorãs filios ſuos noluit ↄſolari. nõ ẽ etiã h ↄuiuiũ in quo bibit vinũ nouũ: cũ cantabit canticũ nouũ ab hoīb⁹ nouis: cũ mortale hoc idue rit imortalitatẽ. BEDA: Chriſtũ aũt petentẽ deſerta gentiũ: multa fideliũ caterue relictis menib⁹ priſce ↄuerſatiõis ſequunt.

Et cũ iam hora multa fieret: ac ceſſerũt diſcipuli ei⁹ dicẽtes: Deſer t⁹ eſt loc⁹ hic: ⁊ iam hora p̃teriuit: di mitte illos ut eũtes i ꝓximas uillas ⁊ uicos emãt ſibi cibos quos mãdu cent. Et rñdens ait illis: Date illis mãducare. Et dixerũt ei: Euntes emam⁹ ducentis denarijs panes: ⁊ dabim⁹ illis mãducare. Et dicit eis Quot panes habetis? Ite ⁊ uidete Et cũ cognouiſſent dicunt: qnqȝ ⁊ duos piſces. Et p̃cepit illis ut accũ bere facerẽt oẽs ſm ↄtubernia ſup uiride fenũ. Et diſcubuerũt in ptes p centenos ⁊ p qnquagenos. Et ac ceptis qnqȝ panib⁹ ⁊ duob⁹ piſcibus intuẽs i celũ: bñdixit ⁊ fregit panes ⁊ dedit diſcipul' ſuis ut ponerẽt añ eos: ⁊ duos piſces diuiſit oib⁹. Et mãducauerũt oẽs: ⁊ ſaturati ſunt. Et ſuſtulerũt reliqas fragmẽtorũ duodecī cophinos plenos: ⁊ de pi ſcibus. Erant autẽ q manducaue runt quinqȝ milia uirorũ.

THEO. Preponẽs dñs qd vtili⁹ eſt.ſ. cibũ ſmonis dei: deinde etiã corporalẽ cibũ p̃buit turbe: ad cui⁹ narrationẽ euãgeliſta accedit dicẽs: Et cũ iam hora mlta fieret: acceſ. diſci. ei⁹ di. Deſer. lo. eſt hic. BEDA: Horã multã veſptinũ tp̃s dic. vñ Lucas dicit: Dies aũt cepat declinare. THEO. Uide autẽ quõ diſcipuli Chriſti circa hoĩuȝ amorẽ ꝓficiũt. turbaꝝ.n. miſti accedũt ad Chriſtũ: ⁊ ꝓ eis intercedũt. Dñs aũt tẽtauit eos ſi ei⁹ virtutẽ tantã eẽ cogñuerãt q turbas paſcere poſſz. vñ ſeq̃t: Et rñdens ait ill': Date eis man. BEDA: Prouocat etiã apl'os: hoc dicẽs ad fractionẽ panis: vt illis ſe nõ hẽre teſtãtib⁹: magnitudo ſigni notior fieret. THEO. Diſcipuli aũt arguebãt eũ tanq̃ ignorãtẽ qd illis eẽt neceſſariũ ad tantã mltitudinẽ turbaꝝ paſcendã. vñ turbati rñdent. Seq̃t.n. Et dixe. ei: Euntes emam⁹ de. du. pa. ⁊ dabi. ill' man. AVGV. de cõ. euã. Hoc Philipp⁹ apud Iohẽ rñdet. ſʒ Marc⁹ a diſcipul' rñſum eẽ cõmemorat: volẽs itelligi hoc ex ore ceteroꝝ philipp⁹ rñdiſſe q̃ſi ⁊ plurale nũeꝝ ꝓ ſingulari vſitatiſſime ponere potuerit. Seq̃t: Et dic eis: Quot pa habe. ite ⁊ vi. Hoc a dño ſciñ eẽ ceteri euãgeliſte p̃termiſerũt. Seq̃t: Et cũ cog. dicũt: qnqȝ ⁊ du. pi. qd andreas apud Iohẽ de qnqȝ panib⁹ ⁊ duob⁹ piſcib⁹ ſuggeſſerit: hoc ceteri euãgeliſte pluralẽ nũeꝝ ꝓ ſingulari ponẽtes: ex diſcipl'oꝝ ꝑſona retulerũt. Seq̃t: Et p̃ce. ill' vt accũ. fa. om. ſʒ ↄtu. ſup vi. fe. ⁊ diſcu. i ptes p cen. ⁊ qnq̃. Qd aũt Lucas dic quinq̃genos iuſſos eſſe diſcũbere: Marc⁹ v̓o qnquagenos ⁊ cẽtenos: id nõ hic mouet: q: vn⁹ partẽ dic. alter totũ. Qui.n. de cẽtenis retulit: h retulit qd ille p̃termiſit. THEO. Per hoc aũt dat intelligi q ſeq̃ſtrati diſcubuerũt ꝑ ptes ⁊ ptes. in greco.n. qd h dr ſm ↄtubernia duplicat: ac ſi diceret: ꝑ ↄtubernia. Sequit: Et acce. qnqȝ pani. ⁊ duob⁹ piſ. ituens i ce. bñdixit ⁊ fre. pa. ⁊ de. diſ. ſuis vt po. añ eos: ⁊ duos piſces diuiſit oib⁹. CHRY. Decenẽ aũt in celũ aſpexit: q: i deſerto mãna accipiẽtes iudei: de deo dicere attẽtauerũt: Nũq̃d poterit dare panẽ? Ne v̓o hoc ↄtigat an q̃ faceret ad p̃rẽ retulit qd erat factur⁹. THEO. Intuet etiã in celũ: vt nos inſtrueret a deo petere eſcam ⁊ nõ a diabolo: ſicut faciũt illi: qui alienis iniuſte laborib⁹ nutriunt. Ex hoc etiã turbis tũc inuit q nõ eẽt deo ↄ̃rius: ſʒ deũ inuocaret. Dat aũt panẽ diſcipul' apponẽdũ turbis: vt tractãdo panẽ nõ dubiũ ſʒ miraculũ videat. Sequit: Et mã. oẽs: ⁊ ſa. ſũt. ⁊ ſuſtu. reli. frag. xij. cophi. Duodecī cophini ſupabũdant fragmẽtoꝝ: vt quolibȝ apl'oꝝ vnũ cophinũ ſuꝑ hũeꝝ apportãte: ieffabile miraculũ videat. Supabũdantis.n. v̓tutꝭ erat nõ ſolũ tot hoĩes paſcere: ſʒ ⁊ tantã ſupabũdantiã relinq̃re fragmẽtoꝝ. Moyſes .n. ⁊ſi mãna dabat: ſʒ vnicuiuſqȝ nec̃itatẽ illõ largiebat. ſupfluũ v̓o vermib⁹ ſcaturiebat. Helias etiã viduã paſcẽs: q̃tũ ei erat ſufficiẽs tribuebat. ieſus v̓o tanq̃ dñs ſupabũdanẽ opabat. BEDA: Myſtice aũt die declinata turbas ſaluator reficit: q: vel fine ſecl'oꝝ ꝓpinq̃nte: vel cũ ſol iuſticie ꝓ nobis occubuit: a ſpiritalis iedie ſum⁹ tabe ſaluati: ꝓuocat apoſtl'os ad fractionẽ panis: inſinuãs q quotidie ꝑ eos ieiuna ſũt corda nr̃a paſcẽda: eoꝝ.ſ. lr̃is ⁊ exemplis. Per qnqȝ panes qnqȝ moſaice legꝭ libri: ꝑ duos piſces pſalmi ſũt ⁊ ꝓphẽ figurati. THEO. Uel duo piſces ſũt piſcatoꝝ ſmones.ſ. epl'e ⁊ euãgeliũ. BEDA: Quia vero qnqȝ ſunt exterioris hoĩs ſenſus: quiqȝ milia viri dñm ſecuti deſignãt eos q in ſeculari adhuc hitu poſiti: exteriorib⁹ bñ vti nouerũt. GREGO. xv. mora. Diuerſi ↄuiuantiũ diſcubit⁹ diſtinctiões eccl'aꝝ q̃ vnã catholicã faciũt deſignant. Iubilei aũt reqes qnquagenarij nũeri myſterio ↄtinet. ⁊ qnquagenari⁹ bis ducit vt ad cẽtenariũ ꝑueniat. Quia g̊ pri⁹ a malo q̇eſcit ope vt p⁹ aĩa plen⁹ q̇eſcat i cogitatiõe: alij qnq̃genarij: alij centũ diſcũbũt. BEDA: ſup fenũ aũt diſcũbẽtes dñicis paſcũtur alimẽtis: q ꝑ ↄtinẽtiã calcatꝭ ↄcupiſcẽtijs audiẽdis iplendiſqȝ dei v̓bis operã ipendũt. Saluator autẽ nõ noua creat cibaria: quia veniẽs i carne nõ alia q̃ p̃dicata ſũt p̃dicat: ſʒ legꝭ ⁊ ꝓphaꝝ ſcripta q̃ grauida ſint myſterijs g̃re demõſtrat. Intuet i celũ vt ibi lucẽ doceat eẽ q̃rendã. Frãgit ⁊ añ turbas ponẽda diſtribuit diſcipul': q: ſacra ꝓphetie ſactis doctorib⁹ q̇ hec toto orbe p̃dicẽt patefecit. Qd turbis ſupeſt a diſcipul' tollit: q: ſacratiora myſteria q̃ a rudib⁹ capi nequeũt: nõ negligẽt omittẽda: ſʒ ſũt iqui

rēda pfectis. Nā p cophinos .xii. apostoli ꝛ sequentes doctores figurant: foris quidē hoib⁹ despecti: sʒ intus salutaris cibi reliquijs cumulati. Cōstat eni cophinos opa seruilia geri solere. HIERO. Uel duodecī cophini pleni fragmētis colligūt: cū sint sup thronos iudicātes .xii. tribus israel: qui sūt fragmēta abraam: isaac: ꝛ iacob: quando ex israel reliquie salui fient.

¶ Et statiʒ coegit discipulos suos ascēdere naui ut pcederēt eū trans fretū ad bethsaida .i: dū ipe dimitteret populū. Et cū dimisisset eos abijt i mōtē orare. Et cū sero eēt erat nauis i medio mari: ꝛ ipe sol⁹ i terra Et uidēs eos laborātes i remigando: erat .n. uēt⁹ cōtrari⁹ eis: ꝛ circa qrtā uigiliā noctis uenit ad eos ambulās supra mare: ꝛ uolebat pterire eos. At illi ut uiderūt eū ābulāteʒ supra mare putauerūt fātasma esse ꝛ exclamauerūt. Oēs .n. uiderunt eū: ꝛ cōturbati sūt. Et stati locut⁹ ē cū eis: ꝛ dixit eis: Cōfidite: Ego sū. Nolite timere. Et ascēdit ad illos i nauiʒ: ꝛ cessauit uēt⁹. Et plus magis itra se stupebāt. Nō enim i tellexerūt de panibus. Erat .n. cor eorum obcecatuʒ.

¶ GLO. Dn̄s quidē i miraculo panū q eēt cōditor reꝝ ondit: nūc aūt ambulādo sup vndas q haberet corp⁹ ab omniū peccatoꝝ grauedie liberū edocuit i placādo vētos: vndarūqꝫ rabiē sedādo q elementis dn̄aret mōstrauit. vn̄ dicit: Et statim coe. disc. suos asc. na. vt pre. eū trās fretū ad Beth. dū ipe dimit. populū. CHRY. Dimittit quidē populū i bn̄dictiōe ꝛ aliqbus curatiōib⁹. Coegit autē discipulos: q2 nō de facili ab eo poterāt separi: ꝛ h quideʒ tū ppter nimiū affectū quē ad eū habebāt: tū quia sollicitabant qualit ad eos veniret. BEDA: Merito autē mouet quomō Marc⁹ dicat pacto miraculo panū: discipulos venisse trās fretū ad bethsaidam: cū videat lucas dicere q i locis bethsaide factū fuerit miraculū illō. nisi forte itelligam⁹ q lucas ait i desertū locū q ē bethsaida: nō ipsi⁹ intima ciuitatis: sʒ loca deserti ad eā ptinētis esse designata. Marc⁹ autē dicit vt pcederēt eū ad bethsaidaʒ vbi ciuitas notat. Sequit: Et cū di. eos. abijt i mōtem orare. CHRY. Nō decet itelligere de christo sm q ē hō. hoc etiā fecit istruēs nos assiduos esse i oratiōe. THEO. Dimissa autē turba ascēdit orare. requiē eni ꝛ silētiū oratio exigit. BEDA: Nō ōis autē q orat ascēdit i mōtē: sʒ q bn̄ orat: q deum orādo qrit. Qui vō de diuitijs aut honore secli aut de inimici morte obsecrat: ipe i infimis iacēs viles ad deū pces mittit. Quare autē dn̄s dimisso populo i mōtē oratur⁹ abierit: Johēs declarat dicēs: Iesus ergo cū cognouisset q2 vēturi eēnt vt raperent eū: ꝛ facerēt eū regē: fugit iteꝝ i mōtē ipe sol⁹. Sequitur: Et cū sero esset: erat nauis i medio ma. ꝛ ipe solus in terra. THEO. Permisit autē dn̄s piclitari discipulos vt patiētes fierēt. vn̄ nō stati eis astitit: sʒ p totā noctē piclitari pmisit: vt doceret eos patienter expectare: ꝛ nō a pricipio sperare i tribulatiōibus subsidiū. Seqtur eni: Et vidēs eos labo. i remi. erat .n. vētus ɔtrari⁹ eis: ꝛ circa quartā vigi. noctis venit ad eos amb. sup ma. CHRY. Quatuor vigilias noctis dicit sacra scriptura: vnāquāqꝫ diuidēs i tres horas. vn̄ quartā vigiliā dicit: que ē post horā nonā. s. i hora .x. vel posteriori hora. Sequit: Et vo. pte. AVG. de cō. euā. Qūo aūt h itelligere potuerūt: nisi q2 i diuersuʒ ibat: eos volēs pterire tāqꝫ alienos a qbus ita nō agnoscebat: vt fantasma putaret. Sequit: At illi vt vi. eū. am. sup ma. pu. fan. esse: ꝛ exclama. oēs eni eū vide. ꝛ ɔtur. sūt. THEO. Uide autē qn̄ cū christ⁹ debebat eoꝝ picula cōpescere: tūc maiorē eis icutit timorē. Sʒ stati p voceʒ cōfortauit eos. Sequit .n. Et stati locut⁹ ē cū eis. ꝛ dixit eis: Confidite: ego sum. no. timere. CHRY. Stati aūt i voce cognouerūt eū ꝛ timor solut⁹ est. AVG. de con. euā. Quo ergo eos volebat pterire: quos pauētes ita cōfirmat: nisi q2 illa volūtas ptereundi ad eliciēdū illū clamorē valebat: cui subueniri oportebat. BEDA: Scripsit aūt Theodorus faratan⁹ quōdā eps: corpale pōd⁹ nō habuisse dominū sm carnē: sʒ absqꝫ pōdere sup mare ābulasse: sʒ fides catholica pōd⁹ sm carnē hr̄e eū pdicat. Ait .n. Dionysi⁹: Ignoram⁹ qlit nō ifusis pedib⁹ corpale pōd⁹ hn̄tib⁹ ꝛ materiale on⁹: deambulat i hūidā ꝛ istabilē substātiā. THEO. Deide p itroitū i nauiculā dn̄s ɔpescuit tēpestatē. Seqt .n. Et ascē. ad ill. i na. ꝛ cess. vēt⁹. Magnū qdē miraculū ē q ābulat dn̄s sup mare: sʒ tēpestas ꝛ vēti ɔrietas opposita fuerūt pp mai⁹ miraculū. Apl̄i eni ex miraculo qnqꝫ panū n̄ itelligētes christi potētiā: nūc ex maris miraculo pleni⁹ cognouerūt. vn̄ seqt: Et pl⁹ itra se stupeb. it. Nō .n. itelle. de panib⁹. BEDA: Stupebāt quidē carnales adhuc discipuli: vtutū magnitudinē: necdū tn̄ i eo vitatē diuie maiestatis cognoscere valebāt. vn̄ sequit: Erat .n. cor eoꝝ obcecatū. Mystice autē labor discipuloꝝ i remigādo ꝛ vētus cōtrari⁹: labores sancte ecclesie designat: que iter vndas seculi aduersantes: ꝛ imūdoꝝ flat⁹ spirituū: ad quietē patrie celestis puenire conat. Bene aūt dr̄: q2 nauis erat i medio maris: ꝛ ipe sol⁹ i tra: q2 nōnūqꝫ ecclesia tātis gētiliū pssuris afflicta ē: vt redēptor ipsi⁹ eā prius deseruisse videret. Sʒ videt dn̄s suos laborātes i mari: q2 eos ne i tribulatiōib⁹ deficiāt: sue respectu pietatis corroborat: ꝛ aliqn̄ manifesto adiutorio liberat. Quarta aūt vigilia venit ad eos diluculo appropiquāte: q2 hō mētem cū ad supni lumen psidiū erexerit: aderit dn̄s ꝛ tētationū picula sopiet. CHRY. Uel prima vigilia ē vsqꝫ ad diluuiū: secūda vsqꝫ ad moysen tertia vsqꝫ ad aduētū dn̄i. in qrta venit dn̄s ꝛ discipulis locut⁹ ē. BE

DA: Sepe aūt fideles ī tribulatiōe positos: supna
pietas deseruisse visa ē: vt q̄n laborātes ī mari disci
pulos ꝑterire iesus voluisse putaret̄. Adhuc aūt he
retici putāt fantasma fuisse dn̄m: nec verā assūpsis
se carnē de v̄gine. HIERO. Dicit aūt eis: Cōfidi
te: ego sū: q: videbim⁹ eū sicuti ē. Cessauit aūt vēt⁹
ꝛ ꝓcella iesu sedēte. i. regnāte ī naui que ē vniuer
sa ecclesia. BEDA: In quocūq̧ etiā corde ꝑ grāz
sui adest amoris: mox vniuersa vicioꝝ ꝛ aduersātis
mūdi siue spirituū malignoꝝ bella cōpssa q̄escūt.

¶ Et cū trāsfretassēt uenerūt i ter
rā genezareth: ꝛ applicuerunt. Cū
q̧ egressi eēnt d̄ naui ꝯtinuo cogno
uerūt eū: ꝛ ꝑcurrētes uniuersaz re
gionē illā ceperāt i grabatis eos q se
male hēbāt circūferre ubi audiebāt
eū eē. Et quocūq̧ itroiebat i uicos
uel i uillas aut citates: i plateis po
nebāt īfirmos: ꝛ dep̄cabāt̄ eū ut ul̄
fimbri. i uestimenti ei⁹ tangerēt. Et
quotquot tāgebāt eū salui fiebant.

GLO. Quia euāgelista exposuerat ꝑiculū qd̄ di
scipuli i nauigādo sustinuerāt: ꝛ q̄uo fuerāt libera
ti: nūc ostēdit quo nauigādo ꝑuenerit: dicēs: Et cū
trāsfre. ꝑue. in terrā gena. ꝛ applicuerūt. THEO.
Post magnū aūt spaciū tēporis ad p̄dictū locū do
min⁹ trāsfretauit. Et idō euāgelista subdit: Cumq̧
egressi eēnt de naui cōtinuo cognouerūt eū. s. ico
le. BEDA: Cognouerūt aūt eū rūore nō facie vel
ꝑ signoꝝ magnitudīe ꝛ vultu plurimis not⁹ erat.
Uide aūt quāta fides sit hominū t̄re genasaret: vt
nō p̄sentiū tm̄ salute cōtenti sint: s̄ mittāt ad alias
ꝑ circuitū citates: quo oēs currāt ad medicū. vn̄ se
quit̄: Et ꝑcur. vniuer. regi. illā: cepērūt i graba. illos
q̄ se male habebant circūferre vbi audi. eum esse.
THEO. Nō. n. ad domos iuitabāt eū vt curaret: s̄
magis ipi male h̄ntes afferebant̄ ad eū. vn̄ etiā seq
tur: Et quocūq̧ itroi. i vicos aut i vill. aut i ciui. in
plateis ponebāt īfirmos ꝛ dep̄ca. eū: vt vel fimb. ve
sti. ei⁹ tangerēt. Miraculū enī qd̄ circa mulierem
hemorroissam cōtigerat: ad aures multoꝝ deuene
rat: ꝛ multā fidē eis dabat ex q̄ sanabant̄. Sequit̄
enī: Et quotquot tāgebāt eū. salui fiebāt. BEDA:
Mystice aūt fimbriā vestimēti ei⁹ minimū mādatū
itellige: qd̄ quicūq̧ trāsgressus fuerit minim⁹ voca
bit̄ i regno celoꝝ: vel assūptionē carnis ꝑ quā veni
mus ad verbū dei: ꝛ illi⁹ postea fruimur maiestate.
HIERO. Qd̄ āt d̄r: Et quotquot tāgebāt eū: sal
ui fiebāt. iplebit̄ qn̄ fugiet dolor ꝛ gemit⁹. VII.

ET cōuenerūt ad eū pharisei
ꝛ qdā de scribis: uenientes
ab hierosolymis. Et cū ui
dissēt quosdā ex discipul' ei⁹ cōibus
manib⁹. i. nō lotis mādūcare panes
uitupauerūt. Pharisei. n. ꝛ oēs iu
dei nisi crebro lauauerit man⁹ n̄ mā
ducāt: tenētes traditionē senioꝝ: ꝛ
a foro nisi baptizent̄: nō cōedūt: ꝛ
alia multa sūt q̄ tradita sūt illis sua
re: baptismata calicum ꝛ urceoꝝ ꝛ
eramētoꝝ ꝛ lectoꝝ. Et interroga
bāt euz pharisei ꝛ scribe: Quare di
scipli tui n̄ ābulāt iuxta traditionē
senioꝝ: s̄ cōib⁹ manib⁹ māducant
panē? At ille r̄ndēs dixit eis: Bn̄
ꝓphetauit Isaias d̄ uobis hypocri
tis: sicut scriptū ē: Popul' hic labijs
me honorat: cor āt eoꝝ lōge ē a me
In uanū aūt me colūt docētes do
ctrias ꝛ p̄cepta hominū. Relinquen
tes eni mādatū dei tenetis traditio
nes hominū: baptismata urceoꝝ ꝛ
calicuz ꝛ similia his facitis multa.
Et dicebat ill': Bn̄ irritū fecistis p̄
ceptuz dei: ut traditionē u̅ram sue
tis. Moyses. n. dixit: Honora pa
trē tuuz ꝛ matrē tuā: ꝛ q maledixe
rit p̄ri uel matri morte moriatur.
Uos āt dicitis: Si dixerit hō patri
aut m̄ri corban: qd̄ ē donū qd̄cun
q̧ ex me tibi ꝓfuerit: ꝛ ultra nō di
mittitis eū qcq̄z facere p̄ri suo aut
m̄ri: rescidētes uerbū dei ꝑ traditio
nez uestrā quā tradidistis. Et simi
lia huiusmōi multa facitis.

¶ BEDA: Homies t̄re genasareth q̄ min⁹ docti vi
debant̄: nō solū ipi veniūt: s̄ ꝛ suos īfirmos addu
cūt ad dn̄m: vt vel fimbriā ei⁹ mereant̄ cōtigere. At
vō pharisei ꝛ scribe q̄ doctores eē ppl'i debuerāt n̄
ad querēdū medelā: s̄ ad mouēdas questionū pu
gnas ad dn̄m cōcurrūt. vn̄ d̄r: Et cōuenerūt ad eū
pha. ꝛ quidā de scri. ve. ab hiero. ꝛ cū vi. quosdā de
disc. ei⁹ cōibus ma. i. nō lotis mā. pa. vitupauerunt.
THEO. Discipli nāq̧ dn̄i īstructi ea q̄ v̄tutis tm̄
sūt opari n̄ lotis manib⁹ simplicit̄ comedebāt. pha
risei aūt volētes occasionē īuenire: h̄ acceperūt: ꝛ
nō vtiq̧ vitupabāt eos vt legis trāsgressores: s̄ quia
traditiōes senioꝝ trāsgrediebant̄. vn̄ sequit̄: Phari
sei. n. ꝛ oēs iudei nisi crebro lauēt ma. nō mā. re. tra
di. senioꝝ. BEDA: Spiritalia enī ꝓphetaꝝ verba
carnalit̄ accipiētes: q̄ illi de cordis ꝛ opis castigati
one p̄cipiebāt: dicētes: Lauamini ꝛ mūdi estote: ꝛ
mūdamini q̄ fertis vasa dn̄i. isti de corpe solo lauā
do s̄uabāt. Supstitiosa ergo ē hominū traditio: ve

mel lotos ob măducădū panē crebri' lauare: τ a foro nisi baptisent' nō cōcedere. Sȝ necessariū ē eos q̄ panē de celo descēdētē pticipare desiderāt: crebro elemosynis lachrymis τ alijs iusticie fructibus sua opa purgare. Necessariū etiā ē inquinamēta que ex temporalib' negocioꝝ curis quisquā cōtraxerit: subsequēti bonaꝝ cogitationū τ actuū pmūdet instātia. Frustra autē iudei lauāt man' τ a foro baptisant: q̄diu contēnūt fonte ablui saluatoris. inuanum baptisma seruāt vasoꝝ q̄ corpoꝝ suoꝝ τ cordiū negligūt abluere sordes. Seqt̄: Et iter. eū pha. τ scri. di. Quare disc. tui nō am. iuxta tra. se. sed cōmunib' manib' mā. pa. CHRY. sup Mattheū. Mira phariseoꝝ scribarūq̧ stulticia: dei filiū arguūt q̄ re traditiōes hominū τ pcepta nō fuet. Cōe aūt h̄ p imūdo ponit'. popul' eni iudeoꝝ: partē dei se eē iactitās: cōes cibos vocat: q̄bus oēs vtunt'. HIERO. Phariseoꝝ aūt supfluū latratū furca ratiōis obtūdit. i. moysi τ esaie iterptatiōe: vt nos aduersātes hereticos vbo scripture vicam'. vn̄ sequit': At ille rn̄dens ait: Bn̄ prophe. de vobis hypo. Isa. sicut scriptū est: Ppl's hic labijs me honorat: coꝛ aūt eoꝝ lōge ē a me. CHRY. Quia eni nō de legis transgressiōe: sȝ senioꝝ discipulos accusabāt: iniuriose ipsos cōfundit hypocritas vocās: q̄si cōmendātes cū reuerētia quadā id qȝ nō cōueniebat. Supaddit autē Isaie pphete verbū q̄si de eis dictū: ac si diceret: Sicut hi de q̄bus dicit' q̧ deū labijs honorant coꝛ autē eoꝝ ab eo lōge ē: īuanū pietatē custodire se dicunt: doctrīas hominū honorātes: ita τ vos q̄ dereliq̄tis id qȝ iteri' curabile ē: τ iusticiā colētes accusatis. HIERO. Traditio aūt pharisaica ī mēsis τ vasis abscīdēda ē τ radēda. Sepe eni traditionib' hominū mādata dei cedūt. vn̄ sequit': Derelinquētes māda. dei te. tra. hominū: baptisma vrceoꝝ. CHRY. Ut aūt eos arguat tāq̧ dei reuerētiā nō seruātes: ppter traditionē a senioꝛib' factā diuinis scripturis oppositā subiūgit: Moyses eī dixit: honoꝛa patrē τ ma. tu. τ q̄ maledixerit pa. vl' ma. morte moꝛiat'. BEDA: Honoꝛ ī scripturis nō tātum ī salutatiōe τ officijs deferēdis: q̄ītum ī elemosyna ac munerū collatiōe sentit'. honoꝛa inq̄t apostol' viduas q̄ vere vidue sūt. CHRY. Tali aūt existēte diuina lege ac talib' ministris trāsgrediētibus illatis: vos de leui diuinū trāsgredimini pceptū: obseruātes seniorū traditiōes. vn̄ seq̄t': Uos aūt di. Si dixe. hō pa. τ ma. Corbā: qȝ ē donū qȝcūq̧ ex me tibi pderit. supple: liber erit ab obseruatiōe pmissi mādati. vn̄ seq̄t': Et vltra nō dimit. eū q̄c. fa. pa. suo aut matri. THEO. Uolētes eni pharisei que offerebant' cōedere: istruebāt filios q̧ cū peculia aliq̄ habebāt: τ parētes hec peterēt: rn̄derēt illis: Corbā. h̄ ē donū quod a me petis: iā obtuli dn̄o: τ ita hec nō exq̄rerēt: q̄si dn̄o oblata. i. ad salutē parētū pficua: τ sic decipiebāt filios: vt parētes nō honoꝛarent: τ ipi oblata deuoꝛarēt. Hoc ḡ dn̄s exprobrat eis: q̄a pp lucrū legē diuinā trāsgrediebāt'. vn̄ seq̄t': Resci. vbū dei p tradi. vestrā q̄ tra. τ multa similia h'mōi facitis. s. trāsgrediētes pcepta dei: vt obseruetis boiū traditiōes. CHRY. Uel pōt dici q̧ pharisei iuuenes docebāt: q̧ siq̄s p iniuria patri aut matri illata mun' offerat deo: erat imunis: q̄si deo dās munera que patri debent'. τ h̄ dicētes: parētes honoꝛari nō pmittebāt. BEDA: Pōt aūt τ hūc breuiter hr̄e sensū: Mun' qȝ ex me ē tibi pderit. Cōpellitis inq̄t filios: vt dicat parētib' suis: Q̄dcūq̧ donū oblatur' erā deo: ī tuos cōsumo cibos: tibiq̧ pdest o pr̄ τ mat'. q̄si dicat: nō pdest: vt sic illi timentes accipent qȝ deo videbāt mācipatū: iopē magis vellēt vitam ducere q̄ edere de cōsecratis. HIERO. Mystice aūt discipulos nō lotis manib' māducare futurā gētiū cōionē significat. Mūditia τ baptisma pharisaicū sterile ē. cōicatio nō lota apostolica extēdit palmites suos vsq̧ ad mare.

¶ Et aduocās iteꝝ turbā dicebat ill': Audite me oēs τ itelligite. Nihil ē extra hominē itroiēs ī eū quod possit eū coinqnare: sed q̄ de hoie pcedūt illa sūt q̄ coinqnāt hominē. Siq̄s h̄ȝ aures audiēdi audiat. Et cū itroissȝ ī domū a turba: iterrogabāt eū discipli eius pabolā. Et ait illis: Sic τ uos ipzudētes estis: Nō itelligitis: q2 oē extrisec' itroiēs ī hominē nō pōt eū coinqnare: q2 nō intrat ī coꝛ ei': sȝ ī uētreȝ uadit τ in secessuȝ exit purgās oēs escas? Dicebat aūt: q̄m illa q̄ de hoie exeūt illa coinqnāt hoiē. Ab it'. n. de corde hominū male cogitatiōes pcedūt: adulteria: fornicatiōes: homicidia: furta: auaricie: neq̄cie: dol': ipudicitie: ocul' mal': blasphemia: supbia: stulticia. Oia hec mala ab itus pcedūt τ coinqnant hominē.

¶ CHRY. Iudeis cōsiderātib' corpalē mūdiciā legis τ de hac murmurātib': dn̄s cōtrariū vult itroducere. vn̄ dr̄: Et aduo. iterū tur. di. illis: Audite me om. τ itel. Nihil ē extra ho. itro. ī eū. qȝ pos. eū coinqnare: sȝ que de ho. pce. illa sūt que coinq̄. ho. i. ī mūdū faciūt. Ea eni que christi sūt itra hominē cōsiderant'. ea vō que legis sūt: magis cernūtur extra hominē: q̄bus q̄si corpalib' erut christi fiuē ī breui dare debebat. THEO. Hoc aūt dn̄s dicit volēs īstruere homies: q̧ obseruatiōes escarū q̄s lex cōmemoꝛat nō oȝ corpaliter itelligere: τ ex h̄ itentionē legis eis maifestare icepit. CHRY. Subiūgit aūt Siq̄s h̄ȝ aures au. au. Nō. n. māifeste apparuerat q̄ essēt illa q̄ de hoie pcedebāt τ hominē coinq̄nāt τ ppter h̄ verbū apostoli crediderūt q̧ aliq̄ aliud pfundū pdict' dn̄i fmo inueret. vn̄ seq̄t': Et cū intro. ī domū a tur. iter. eū disci. ei' para. Parabolam aūt in māifestū fmonē vocabāt. THEO. Dn̄s aūt pa' icrepat. vn̄ seq̄t': Et ait ill'. Sic τ vos ipru. estis. BEDA: Uiciosus eni ē auditoꝛ q̄ obscura mani

feste: aut manifeste dicta obscure vult itelligere. THEO. Deinde dñs mãifestat id qd erat occultũ di cẽs: Nõ itelli. qꝛ oẽ ex. itro. i ho. nõ põt eũ coinqui nare. BEDA: Judei. n. se patrẽ dei iactãtes cões cibos vocãt qbus oẽs homies vtunt: vt ostrea lepo res ⁊ hmõi aialia: nec etiã idoloticũ iquãtũ cibus ⁊ dei creatura ẽ: sꝫ demonũ iuocatio hꝫ facit imun dũ. Et cãm subdit dicẽs: Quia nõ itroiit i cor eius. Anime loc⁹ pricipalis iuxta platonẽ i cerebro: sꝫ iu xta christũ i corde ẽ. GLO. Dicit ergo i cor ei⁹. i. i mẽtẽ que ẽ pricipal ps aie ex q̃ tota hõis vita de pẽdet. vñ fm eã necesse ẽ hominẽ mũdũ vel imun dũ estiari. ⁊ sic ea que ad mẽtẽ nõ ꝑueniũt nõ pos sũt hõi imũdiciã afferre. Cibi ergo qꝛ ad mẽtẽ nõ ꝑ ueniũt: fm suã naturã hominẽ inqnare nõ possũt. sꝫ iordiat⁹ ciboꝝ vsus q̃ ex iordiatiõe ꝓuenit men tis: ad hõis imũdiciã ꝑtinet. Qd aũt cibi ad mẽtẽ ñ ꝑueniãt: ondit ꝑ id qd subdit: dicẽs: Sꝫ i vẽ. vadit. ⁊ i seces. ex. pur. oẽs escas. Hoc aũt dicit ne itelliga tur ꝙ ide ex cibis i corpe maneat. Manet. n. qd est necessariũ ad corpis nutrimẽtũ ⁊ augmẽtũ. Egredi tur autẽ qd ẽ supfluũ q̃si purgatio quedã iteri⁹ re manẽtis nutrimẽti. AVGV. i libro. lxxxiii. q̃stio nũ: Quidã. n. sic accedũt vt etiã mutẽt ⁊ mutent: si cut ⁊ ipe cib⁹ amittẽs speciẽ suã i corp⁹ nrm vertit ⁊ nos refecti i robur mutamur. Sꝫ ⁊ tenuissim⁹ hu mor cũ i venis ⁊ alijs arterijs cocta fuerit esca ⁊ di gesta: ꝑ occultos meat⁹ quos greci poros vocãt di labit: ⁊ i secessũ vadit. BEDA: Sic ergo cibi ñ fa ciũt hoĩes imũdos sꝫ malicia que opat passiões ab iteriorib⁹ ꝓcedẽtes. vñ sequitur: Dicebat aũt q ñ que de ho exe illa coin. ho. CHRY. Cui⁹ rõnẽ signifi cat cũ subdit: Ab it⁹. n. de cor. ho cogi. ma. ꝓcedũt. Et sic pꝫ ꝙ male cogitatiões ad mẽtẽ ꝑtinẽt: que hꝫ cor nominãt: scdm quã hõ dr bon⁹ vel mal⁹: mun d⁹ vel imũd⁹. BEDA: Hic aũt arguit q̃ cogitati ones a diabolo imitti putãt: nõ ex ꝓpa nasci volũ tate. Diabol⁹ icẽtor ⁊ adiutor malar cogitationũ eẽ põt: ⁊ auctor eẽ nõ põt. GLO. Ex mal aũt co gitatiõ. h⁹ vlteri⁹ mali act⁹ ꝓcedũt: de qb⁹ subdit: Adulteria: q̃ i violatiõe aliem thori cõsistũt. Forni catiões: que sũt illiciti coit⁹ ꝑsonar matrimõio so lutar. Homicidia: qbus i ꝑsonas proximoꝝ nocumẽ tũ ifert. Furta: qb⁹ res subtrahũt. Auaricie: iqntũ aliq̃ iniuste retinet. Neqtie q̃ osistũt i ꝓximoꝝ calum nijs. Dol⁹ i cor deceptiõe. Impudicicia quantũ ad q̃libet corruptionẽ mẽtis l corpis. THEO. Ocul⁹ mal⁹. i. odiũ ⁊ adulatio. nã q̃ odit oculũ malũ ⁊ iui dũ hꝫ ad eũ quẽ odit. ⁊ adulator ñ recto oclo videt q̃ sũt proxim: ad malũ ipm deducit. Blasphemie i i iurie i deũ. Supbia. i. dei otempt⁹: dũ. s. qs bonũ qd opat ñ deo sꝫ sue vtuti ascribit. Stulticia i iniuria i proximũ. GLO. Uel stulticia ẽ cũ ñ recte de deo sẽ tit. Cõtrariat. n. sapie q̃ ẽ diuinar rerũ cognitio. Se quit. Oia hec ma ab it⁹ ꝓce. ⁊ coi. ho. Hoc. n. i cul p hõi iputat qd i sua ptãte extitit. Talia aũt sunt q̃ ꝓcedũt ab interiori voluntate per quam homo est suor. m actuum dominus

Et ide surgẽs abijt i fines tyri ⁊ sidonis. Et igress⁹ domũ neminẽ voluit scire ⁊ ñ potuit latere. Mu lier. n. stati ut audiuit de eo cui⁹ filia habebat spiritũ imũduꝫ itrauit ⁊ ꝓ cidit ad pedes ei⁹. Erat. n. mulier gẽtil syrophenissa genere. Et roga bat eũ: ut demoniũ eyceret de filia ei⁹. Qui dixit illi: Sine pus satura ri filios. Nõ ẽ. n. bonũ sumere pa nẽ filioꝝ: ⁊ mittere canib⁹. At illa rñdit: ⁊ dixit illi: Utiqꝫ dñe. naꝫ et catelli cõedũt sub mẽsa de micis pu eroꝝ. Et ait illi ꝓp hũc smonẽ: ua de: exijt demoniũ a filia tua. Et cũ abisset domũ: iuẽit puellã iacẽtẽ su pra lectũ: ⁊ demoniũ exysse.

THEO. P⁹ꝗ de escis dñs docuerat: vidẽs icre dulos eẽ iudeos: fines igredit gẽtiũ. Judeis. n. i fide lib⁹ existẽtib⁹: sal⁹ ad gẽtes cõuertit. vñ dr: Et ide sur gẽs abijt i fi. ty. ⁊ si. CHRY. Tyr⁹ ⁊ sidõ loca cha naneoꝝ erãt. vẽit igit ad eos dñs: non tãq̃ ad ꝓpi quos: sꝫ tanq̃ ad eos qb⁹ nihil ẽ cõe ad pres qb⁹ ꝓ missio facta ẽ. Et iõ sic vẽit vt aduẽt⁹ su⁹ tyrijs ⁊ si donijs ñ appareret. vñ seqt: Et igres. domũ nemi. vo. scire. Nõdũ eni tps aduenerat vt cũ gẽtib⁹ hitaret: ⁊ eos ad fidẽ adduceret h⁹ eni tps deb. tũ erat p⁹ cru cẽ ⁊ resurrectõꝫ. THEO. Uel iõ clã igredit: ne oc casionẽ iudei sumerẽt ꝯ eum: tãq̃ ad imũdas gẽtes trãsisset. Seqt: Et ñ potuit latere. AVG. de ques. eu. i. Si aũt voluit ⁊ ñ potuit: ifirmata volũtas ei⁹ eẽ videt. Impossibile ẽ aũt vt saluatoris volũtas nõ im pleat: nec põt velle qd sic fieri ñ debet. Iccirco qd factũ ẽ: hꝫ voluisse dicẽd⁹ ẽ. Aduertẽdũ ẽ aũt ꝙ istõ i finib⁹ gestũ ẽ gẽtiliũ: qb⁹ adhuc tps pdicãdi ñ erat: vltro tñ veniẽtes ad fidẽ: ñ suscipe iuidie erat. Sic g̃ factũ ẽ vt saluator a discipul ꝓdi⁹ ñ eẽt ab alijs tñ q̃ igredientẽ domũ viderãt ꝓdit⁹ ẽ: ⁊ cepit sciri ꝙ eẽ set i domo. A suis g̃ noluit pdicari. reqri aũt se vo luit: ⁊ ita factũ ẽ. BEDA: Ingressus etiã domũ p cipit discipul: ne se cuiq̃ i regiõe ignota qs eẽt ap periret: vt exẽplo ei⁹ discerẽt qb⁹ sanãdi ifirmos gra tiã cõferret. In exhibitiõe miraculoꝝ hũani fauo ris gloriã quãtũ possẽt declinare: nec tñ a pio vtutis ope cessare: q̃n hꝫ fieri vl fides bonoꝝ iuste meret: l ifidelitas prauoꝝ necessario cogeret. Ipe eni suũ illo itroitũ gẽtili femie ⁊ q̃buscũq̃ voluit publicauit. AVG. de ques. no. ⁊ ve. test. Deniq̃ mulier chana nea audiẽs de illo itrauit ad eũ que nisi p⁹ subiecis set se deo: iudeoꝝ bñficiũ ꝯsecuta nõ eẽt. de q̃ seqt: Mulier. n. stati vt au. de eo. c⁹ fi. ha. spi. imũ. itra. ⁊ ꝓci. ad pedes ei⁹. CHRY. Per hꝫ aũt voluit dñs di scipulis ondere: ꝙ ẽt gẽtib⁹ apuit hostiũ salutis. vñ ⁊ mulieris genus describit cũ subdit: Erat. n. muli. gẽ. syro. ge. i. de syria phenicis. seqt: Et rogauit eũ vt demoniũ eijceret de filia e⁹. AVG. de ques. euã. Videt aũt afferre aliq̃ repugnãtie q̃stionẽ: qꝛ dicit i domo fuisse dñz: cũ ad illũ vẽit mulier ꝓ filia sua rogãs. Sꝫ q̃n mattheus dicit discipulos dño ita sug

gessisse: Dimitte illā quoniā clamat pꝰ nos. nihil a
liud videt significare q̄ꝫ pꝰ ābulātē dn̄m mulierē il
lā depcatorias voces emisisse. Quō ḡ i domo: nisi qꝛ
itelligēdū ē dixisse qdē marcū: q̄ intrauerit vbi ē Je
sus: cū eū p̄dixisset fuisse i domo. Sꝫ qꝛ matthēꝰ ait
Nō rn̄dit ei v̄bū. dedit agnoscere i eo silētio egressū
fuisse Jesū de domo illa: atq̄ꝫ ita cetera ɔtexunt: q̄
iā i nullo discordāt. Seq̄t: Qui dixit illi: Sine pꝰ sa
turari filios. BEDA: Quasi d. futuꝝ ē vt etiā vos
q̄ de gētibꝰ estis salutē cōsequamini: sꝫ pꝰ oꝫ iudeos q̄
merito āti q̄ dilectiōis filioꝝ dei solēt nōie cēseri: pa
ne celesti refici: ⁊ sic tādē gētibꝰ vite pabula mīstra
ri. Seq̄t: Nō est ei bonū sumere pa. fi. ⁊ mit. ca.
CHRY. Hoc āt v̄bū dixit: nō q̄ i eo sit defectꝰ v̄
tutis ad bn̄faciēdū oībꝰ: sꝫ qꝛ bn̄ficiū eꝰ distributuꝫ
iudeis ⁊ gētibꝰ: cōionē int̄ se n̄ hn̄tibꝰ: p̄uocationē
magis oparet. THEO. Canes vocat gētiles: tāq̄ꝫ
a iudeis sceleratos reputatos. Panē v̄o dicit bn̄fi
ciū: qđ filijs. i. iudeis dn̄s p̄misit: Est ḡ sēsus: q̄ nō
decet gētiles bn̄ficij p̄io esse p̄ticipes: qđ iudeis p̄n
cipalit̄ p̄missū ē. Jđ aūt dn̄s nō stati exaudit: sꝫ gra
tiā differt vt etiā ondat mulieris fidē cōstātē: et vt
discamꝰ nō stati deficere cū oramꝰ; sꝫ vt isistamus
donec recipiamꝰ. CHRY. Similit̄ ēt vt iudeis ōn
deret: q̄ n̄ eq̄lit̄ eis dabat ⁊ alienigēis sanitatē: ⁊ vt
patefacta mulieris fide: magis patefieret ifidelitas
iudeoꝝ. Mulier. n. n̄ grauit̄ tulit: sꝫ vocē dn̄i cū mł
ta reuerētia ɔfirmauit. vn̄ seq̄t: At illa rn̄dit ⁊ dixit
ei. Utiq̄ꝫ dn̄e. nā ⁊ catel cō. sub mē. de micis puero
rū. THEO. Quasi d. Judei panē totū hn̄t. s. descē
dētē de celo ⁊ tua ēt bn̄ficia. ego micas postulo. s.
modicā bn̄ficij p̄tē. CHRY. Qđ ḡ i ordie canū se
reputat reuerētie ē: q̄si dicat: p̄ gr̄a habeo etiā i nu
mero canū eē ⁊ nō ab aliena: sꝫ a p̄pa mēsa cōede
re dn̄antꝰ. THEO. Quia ḡ mulier sapiētissime rn̄
debat: obtinuit qđ optabat. vn̄ seq̄t: Et ait illi. Nō
dixit: fidꝰ mea te saluā fecit: sꝫ pp̄ huc s̄monē. i. pp̄ fi
dē tuā q̄ h̄ s̄mōe demō. trat. Uade: exit demo. a fi
lia tua. Seq̄t: Et cū abijsset i do. su iue. pu. ia. su. le. ⁊
demo. exisse. BEDA: Propt̄ hūileꝫ. n. mr̄is fidelē
q̄ꝫ s̄monē filiā deseruit demoniū: vbi dat̄ exēpluꝫ ca
thetizādi: ⁊ baptizādi ifātes: qꝛ videlicet p̄ fidē ⁊ cō
fessionē p̄entū i baptismo liberāt̄ a diabolo p̄uuli
q̄ nec de se sapere: vel aliq̄d agere bōi possūt vel ma
li. HIERO. Mystice āt mulier gētil' q̄ p̄ filia ro
gat: ē mat̄ n̄ra rōana ecclesia. Nata eꝰ demoniaca
barbarica ē occidental' natio: cꝰ fides fecit de cane
ouē. Micas āt spiritalis itellectꝰ: nō panē ifractuꝫ
l̄re sumere cupit. THEO. Unusq̄sq̄ꝫ etiā n̄rm cuꝫ
peccat: mulier ē aīa eiꝰ. Infirmā v̄o filiā hꝫ hec aīa
actꝰ prauos: que filia demoniū hꝫ. nā actꝰ praui de
moniū sūt. Peccatores āt existes nūcupāt̄ catuli i
pleti imūdicijs. Propt̄ qđ n̄ sumꝰ digni panē dei re
cipe aut p̄ticipes fieri imaculatoꝝ mysterioꝝ dei.
Si v̄o cognoscētes nosmetipos p̄ hūilitatē eē catu
los: cōfiteamur peccata nostra tunc sanabitur fi
lia. s. operatio praua.

Et iterū exiēs de finibꝰ tyri uēit p̄
sidonē ad mare galilee iter medios
fines decapoleos. Et adducunt ei
surdū ⁊ mutū. Et depcabāt eū ut i
ponat illi manū. Et apphēdēs eū d
turba seorsū misit digitos suos i au
ricula eiꝰ: ⁊ expuēs tetigit liguā eiꝰ.
⁊ suspiciēs i celū igemuit ⁊ ait illi:
Effeta qđ ē adapire. Et stati apte
sūt aures eiꝰ: ⁊ solutū ē uiculū ligue
eiꝰ: ⁊ loqbat̄ recte. Et p̄cepit ill' ne
cui diceret. Quāto āt eis p̄cipiebat
tāto magis plꝰ p̄dicabāt ⁊ eo āplius
admirab. it dicētes: Bn̄ oia fecit: ⁊
surdos fecit audir̄: ⁊ mutos loq.

THEO. In gētiliū locis morā dn̄s facere nō vo
lebat: ne occasionē iudeis daret: vt trāsgressorē le
gis eū estiarēt: q̄ se gētibꝰ admiscebat: ⁊ iđ cōfestiꝫ
reuertit̄. vn̄ dr̄: Et iteruꝫ exi. de fi. Tyri ve. p̄ sido. ad
ma. gali. iter me. fi. decapoleos. BEDA: Decapo
lis ē regio. x. vrbiū trās iordanē ad oriētē ɔ̄ galileā.
Qđ ḡ dr̄ q̄ dn̄s venit ad mar̄ galilee iter medios fi
nes decapoleos: nō ipos fines decapolis itrasse si
gnificat. neq̄ꝫ eni mare nauigasse dr̄: sꝫ potiꝰ ad ma
re vsq̄ꝫ vēisse atq̄ꝫ ad ipm̄ p̄uenisse locū: q̄ medios fi
nes decapol' lōge trās mar̄ positos respiciebat. Se
quit̄: Et addu. ei. sur. ⁊ mu. ⁊ depca. eū vt ipo. illi ma
nū. THEO. Qđ recte pꝰ demoniace liberationē
ponit̄: ex demonio ei tal' passio erat. Seq̄t: Et app̄.
eū, de tur. seor. misit di. su. i auri. eiꝰ. CHRY. Seor
sū a turba oblatū surdū ⁊ mutū apphēdit: vt diuia
miracula nō faceret māifeste: instruēs nos vanam
gloriā eijcer̄ ⁊ tumorē. nihil ei ē ex quo aliq̄s mira
cula oper̄: sicut si hūilitatē colat: ⁊ modestiā seq̄t.
Misit v̄o digitos i auriculā potēs verbo sanare: vt
ōnderet q̄ diuia v̄tute dicatū erat corpꝰ diuinitati
vnitū: ⁊ opatio eiꝰ. Quia ei pp̄ trāsgressionem ade:
natura hūana multā icurrerat passionē: ac mēbro
rū ⁊ sensuū lesionē: veniēs christꝰ i seipo p̄fectionē
demōstrauit hūane nāe: ⁊ pp̄ hoc digitis aures ap
puit: ⁊ sputo loq̄lā dedit. vn̄ seq̄t: Et expu. te. lin. eꝰ.
THEO. Ut. s. ōnderet q̄ oia mēbra sacri corpis
eꝰ diuia existūt ⁊ s̄cta: sicut ⁊ sputū qđ viculū lin
gue dissoluit. Eteni oē sputū sup̄fluitas ē: sꝫ in dn̄o
oia diuia fuerūt. Seq̄t: Et suspiciēs i celū igemuit
⁊ ait: Effeta: qđ ē adapire. BEDA: Suspexit q̄dē
i celū: vt īde mutis loq̄lā: īde auditū surdis: īde cun
ctis ifirmātibꝰ medelā doceret eē q̄rēdā. Ingemuit
āt: nō qꝛ ipi opꝰ eēt cū gēitu aliq̄d peter̄ a p̄re: q̄ cū
cta petētibꝰ donat cū p̄re: sꝫ vt nobis gemēdi darꝫ
exēpla: cū vel p̄ n̄ri: vel p̄ n̄roꝝ erratibꝰ prioꝝ sup
ne pietatis p̄sidia iuocamꝰ. CHRY. Simul ēt in
gemuit: n̄ram cām suspiciēs i seipo: ⁊ nature mis̄tꝰ
hūane: vidēs miseriā i quā hūanū genꝰ inciderat.
BEDA: Qđ āt ait. Effeta. i. adapire: ad aures p̄p̄e p̄
tinet. aures. n. ad audiēdū apiēde: ligua v̄o vt loqui
posset a retiaculis erat sue tarditatis soluēda. vn̄ se
quit̄: Et stati ap. sūt au. eiꝰ. ⁊ solu. ē vin. lin. eiꝰ: ⁊ lo
que. recte. Ubi vtraq̄ꝫ natura vniꝰ ⁊ eiusdē. Christi
māifeste distincta ē. Suspiciēs q̄dē in celū: q̄si hō

deū depcatur⁹ igemuit: ſ; mox vno ſmōe q̄ſi potēs diuīa maieſtate curauit. Seq̄ᷓ: Et pcepit eis ne cui dicerēt. HIERO. Per qḋ nō ī vtutib⁹ gloriādū eē docuit: ſ; ī cruce ⁊ būiliatiōe. CHRY. Precepit etiā miraculū occultare ne āte tps accēderet iudeos ad homicidiū p inuidiā ppetrādū. HIERO. Ciuitas āt in mōte poſita vndiq; circūſpecta abſcōdi n̄ pōt ⁊ būilitas ſemp pcedit gloriā. vn̄ ſeq̄ᷓ: Quāto autē eis pcipiebat tāto magis pl⁹ predicabāt. THEO. Docemur āt ex h̄ cū alicui bn̄ficia elargimur: mīme applauſ⁹ ⁊ laudes peter̄: cum vō accipim⁹ bn̄ficia bn̄factores pdicare ⁊ laudare q̄uis nolit. AVG. de cō. euā. Si āt ſciebat eos ſicut ille q̄ notas hēbat ⁊ p̄ſētes ⁊ futuras hominū volūtates tāto magis pdicaturos: q̄nto magis ne pdicarēt eiſ pcipiebat: vt qd h̄ pcipiebat: niſi pigris volebat oñdere q̄nto gaudioſi⁹: q̄nto ferueti⁹ eū pdicare debeant: qb⁹ iubet vt pdicēt: qn̄ illi q̄ phibebāt tacere n̄ poterāt. GLO. Ex pdicatōe āt ſaluatoꝝ a xpo: creſcebat admiratio turbaꝝ ⁊ cōfeſſio bn̄ficioꝝ xpi. vn̄ ſeq̄ᷓ: Et eo āpli⁹ admira. di. Bn̄ oīa fecit. h. ſ. ſurdoſ fecit audi. re ⁊ mutos loq̄. HIERO. Myſtice aūt tyr⁹ īterptat̄ āguſtia: ⁊ ſignificat iudeā: cui dn̄s dic̄ Coāguſtatu; ē ſtratū a q̄ trāſſert ſe ad gētes alias. Sidō vēatio īterptat̄. Fera āt īdomita nr̄a natio ē ⁊ mare: qḋ fluctuoſa volubilitaſ ē. Int̄ medios āt fines decapoleos: qḋ interptat̄ decalogi mādata: ſaluator ad ſaluādas gētes venit. Gen⁹ āt būanū p multa mēbra: q̄ſi vn⁹ hō varia peſte abſūpt⁹ enūerat̄ ī ptoplaſto: cecat̄ dū male vidit: ſurd⁹ fit cū audit: obmuteſcit cū loq̄ᷓ. Depcant̄ āt eū vt īponat illi manū: q̄ īcarnatū fore dn̄m multi iuſti ⁊ p̄riarche cupiebāt ⁊ optabāt. BEDA: Uel ſurd⁹ ⁊ mut⁹ ē q̄ nec aures audiēdi vba dei h;: nec os apit proloq̄ndis: q̄les nec̄e ē vt hi q̄ loq̄ iā ⁊ audir̄ dīna eloq̄a didicerūt: dn̄o ſanādos offerāt. HIERO. Seorſu; āt ſemp a turbulētis cogitatiōib⁹ ⁊ actib⁹ inordīatis ſmonibuſq; icōpoſitis educit̄: qui ſanari meret̄. Digiti āt q̄ ī aures mittūt̄: vba vl̄ dona ſpiritus ſūt. de quo dr̄: Digit⁹ dei ē h̄. Sputū āt diuīa ſapiētia ē q̄ ſoluit vīculū labioꝝ būani generis: vt dicat: Credo ī deū patrē omni. ⁊ reliq̄. Suſpiciēs aūt ī celū īgemuit. i. gemer̄ nos docuit ⁊ ī celū thezauros cordis nr̄i erigere: q̄ p gemitū cōpūctiōis intime friuola leticia carnis purgat̄. apte ſunt aūt aures ad imnos ⁊ cātica ⁊ pſalmos. Soluit linguā vt eructet vbū bonū: qḋ nō poſſūt nec vbera cohiber̄.

¶ Capl̄m. VIII.

IN dieb⁹ ill̄ itez cu; turba m̄lta eēt cū ieſu nec hērent qḋ mādu carēt pucatis diſcipul̄ ait ill̄: Miſeror ſup turbā: q̄ ecce iā triduo ſuſtinent me: nec hn̄t qḋ māducēt. ⁊ ſi dimiſero eos ieiunos ī domū ſuā deficiēt ī uia. Quidā ei ex eis de lōge uenerūt. Et rn̄derūt ei diſcipl̄i ſui: Un̄ illos q̄s poterit hic ſaturare panib⁹ ī ſolitudīe? Et iterrogauit eos: quot panes habetis? Qui dixerūt: Septe;. Et p̄cepit turbe diſcūbere ſup tr̄ā. Et accipiēs vij. panes gr̄as agēs fregit: ⁊ dabat diſcipl̄is ſuis ut apponerent ⁊ appoſuerūt turbe. Et hēbāt piſciclos paucos ⁊ ipos bn̄dixit: ⁊ iuſſit apponi. Et māducauer̄t ⁊ ſaturati ſūt. Et ſuſtulerūt qḋ ſuperat de fragm̄tis vij. ſportaſ. Erāt āt q māducauerāt q̄i. iiij. milia: ⁊ dimiſit eos.

THEO. Poſtq̄ dn̄s ſupi⁹ miraculū de multiplicatiōe panū ppetraſſet: nūc iterū occaſiōe hīta cōgrueti adducit ſimile miraculū opari. vn̄ dr̄: In di. ill̄ itez cū tur. mul. eſ. cū Jeſu: nec haberēt qḋ man. cō. diſc. ait illis: Miſe. ſu. tur. q̄n ecce iā tri. ſuſt. me. nec ha. qḋ mā. Nō. n. ſemp circa alimēta miracula faciebat: ne pp cibū ipm ſequerēt̄. Et nūc igit̄ h̄ miraculū nō feciſſet niſi q̄ videbat turbis pculū imminer̄. vn̄ ſeq̄ᷓ: Et ſi dimi. eos ie. ī do. ſu. defi. in via. Quidā. n. ex eis de lō. ve. BEDA: Quar̄ triduo ſuſtinēt de lōge veniētes: matthe⁹ pleni⁹ dicit ſic: Et aſcēdēs ī mōtē ſedebat: ⁊ acceſſerūt ad eū turbe m̄lte: hn̄tes multos īfirmos ⁊ piecerūt eos ad pedes ei⁹: ⁊ curauit eos. THEO. Diſcipuli adhuc nō itelligebāt nec vtuti ei⁹ pp priora miracl̄a credebāt. vn̄ ſeq̄ᷓ: Et rn̄derūt ei diſci. ſui. vn̄ iſtos q̄s pote. hic ſatu. pa. ī ſoli. Ipſe āt dn̄s nō eos vitupat: ex h̄ iſtruens nos q̄ n̄ debem⁹ ignorātib⁹ ⁊ nō ītelligētibus grauit̄ iraſci: ſ; eoꝝ ignorātie cōpati. Un̄ ſeq̄ᷓ: Et inter. eos: Quot pa. ha. Qui dix. vij. REMI. ſuper mattheū: Nō iō īterrogauit q̄ ignoraret quot haberēt: ſ; vt dū illi rn̄dent. vij. quo pauciores eēnt: eo magis miraculū diffamaret̄. ⁊ notius fieret. Seq̄ᷓ: Et pce. tur. diſc. ſup terrā. In ſupiori refectōe ſupra fenū diſcubuiſſe dicūt̄: hic vō ſup tr̄ā. Seq̄ᷓ: Et acci. vij. pa. gra. agēs fre. In eo q̄ gr̄as egit: nobis reliq̄t exēplū: vt de oīb⁹ donis nobis celit⁹ collatis illi gr̄as referam⁹. Et notādū q̄ dn̄s panes nō dedit turbe: ſ; diſcipul̄. diſcipuli āt dederūt turbiſ. Seq̄ᷓ. n. Et da. diſc. ſu. vt appo. ⁊ appo. turbe. Nō ſolū panes: ſ; ⁊ piſciculos bn̄dicēs iuſſit apponi. Seq̄ᷓ. n. Et habe. piſc. pau. ⁊ ipos bn̄dixit. ⁊ iuſſit ap. Et mādu. ⁊ ſat. ſūt. BEDA: In hac ergo lectiōe cōſiderāda ē ī vno eodēq; redēptore nr̄o diſticta opatio diuinitatiſ ⁊ būanitatiſ atq; eutice tiſ error q̄ vnā⁹ tm̄ ī chriſto opationē dogmatizare pſumit: pcl̄ a chriſtianis finib⁹ expellēd⁹. Quis. n. nō videat h̄ q̄ ſup turbā miſeret̄ dn̄s: affectū eē ⁊ cōpaſſionē būane fragilitatis. Qḋ āt ſeptē panib⁹ ⁊ piſcicul̄ paucis quatuor milia hoīm ſatiauit: diuie op⁹ eē vtutiſ. Seq̄ᷓ: Et ſu. qḋ ſupe. de fra. vij ſpor. THEO Turbe cōedētes ⁊ ſaturate nō ſecū tollūt panū reliq̄as: ſ; ipas diſcipuli ſuſtulerūt: ſicut ⁊ ſupi⁹ cophios. In quo ſm hiſtoriā diſcim⁹: q̄n oz nos hiis q̄ ſufficiūt eē cōtētos: ⁊ nō q̄rere vltra. Deīde nūer⁹ māducātiū deſcribit̄ cū dr̄: Erāt āt q̄ mā. q̄ſi q̄tuor milia. ⁊ dimi.

cos. Ubi cōsiderādū ē: q̄ christ⁹ neminē ieiunū dimittit: oēs eī vult sua grā enutriri. BEDA: Hoc ēo typice īt hāc refectionē: ⁊ illā qnq₃ panū ac duoꝝ piscīū distat: q̄ ibi lr̄a veteris īstrumēti spiritali grā plena significata ē. h̄ āt vitas ⁊ grā noui testamēti fidelib⁹ mīstrāda mōstrata ē. Turba āt triduo dn̄m sustinet: ꝓpt̄ sanatōēȝ īfirmoꝝ: vt matthe⁹ narrat: cū electi ī fide scē trinitatis ꝓ pctīs pseuerāti īstātia supplicāt. Uel q̄ ad dn̄m se ope locutiōe atq₃ cogitatiōe cōuertūt. THEO. Uel p eos q̄ p triduū expectāt: significat baptizatos. Baptism⁹ eī illumīatio dr̄: ⁊ tria submersiōe pficit̄. GREGO. Nō vult āt eos ieiunos dimittere ne deficiāt ī via. oꝫ eī q̄ ī pdicatiōe v̄bū cōsolatōis accipiāt: ne a veritatis pabulo ieiuni remanētes ī h⁹ vite labore succūbāt. AMBRO. sup lucā: Bon⁹ q̄dē dn̄s studia exigit: vires mīstrat: nō vult ieiunos dimittere ne deficiāt ī via. h̄ ē vel ī isti⁹ cursu vite: vel āteq₃ ad caput vie pueniāt. s. patrē: ⁊ ītelligāt q̄ ex patre christ⁹ ē: ne forte cū acceperit q̄ nat⁹ ex v̄gie ē: īcipiāt n̄ dei v̄tutē: s₃ hōīs estiare. Diuidit ḡ escas dn̄s iesus ⁊ ille q̄dē vult dare oīb⁹: negat nemini: dispēsator ē oīm. s₃ cū ille panes frāgat ⁊ det discipul': si tu man⁹ tuas n̄ extēdas vt accipias tibi escas: deficies in via: nec poteris ī eū culpā referre q̄ miseret̄ ⁊ diuidit. BEDA: Qui v̄o p⁹ carnis flagitia: p⁹ furta: violētias: ⁊ homicidia: ad pn̄iam redeūt: ad dn̄m de lōginquo veniūt. Quāto eī q̄sq₃ pl⁹ ī prauo ope errauit: tāto ab oīpotēte deo lōgi⁹ recessit. ⁊ credentes de gētib⁹ de lōge venerūt ad christū: iudei v̄o de ꝓpe: q̄ legis ⁊ ꝓphetaꝝ erāt lr̄is edocti ex illo. Supra āt ī refectiōē qnq₃ panū turbe sup fenū viride discūbebant: h̄ āt sup terrā: q̄ p scripturā legis desideria carnis ꝯpmere iubemur. In nouo āt testamēto ipsam quoq₃ terrā ac facultates tēporales relinq̄re ꝓcipimur. THEO. Septē āt panes sūt spiritales s̄moēs. nā septenari⁹ nūer⁹ sp̄ūs scti significatiu⁹ ē: q̄ pficit oīa. in septenario eī nūero dierū nr̄a vita pficit̄. HIERO. Uel septē panes dona sūt sp̄ūs sancti. fragmēta panū mystici ītellect⁹ sūt h⁹ septiane.

BEDA: Q̄ eni dn̄s panes fregit: apertionē significat sacroꝝ. q̄ grās egit: ōndit q̄ntū de salute humani generis cōgaudeat. q̄ panes discipul' dedit vt turbe apponerēt: significat q̄ spiritalis dōa sciētie tribuit ap̄lis: ⁊ p eoꝝ ministeriū voluit ecclesie sue vite cibaria distribui. HIERO. Pisciculi b̄ndicti libri sūt noui testamēti: qm̄ piscis assi ptē dn̄s resurgēs postulat: vel ī piscicul' sctos accipim⁹ quoꝝ scriptura noui testamēti fidē vitā ⁊ passiōes continet: q̄ turbulētis h⁹ seculi fluctib⁹ erepti: refectionē nobis īternā exēplo suo ꝓbuerūt. BEDA: Q̄ āt turbis saturatis superat: ap̄li tollūt: q̄ altiora pfectiōis ꝓcepta que turba neq̄t attīgere: ad illos ptinēt q̄ generalē ppl'i dei cōuersatione trāscēdūt. ⁊ tn̄ turba saturata esse memorat̄: q̄ ⁊si sua relinq̄re neq̄āt neq₃ explere q̄ d̄ v̄ginib⁹ dr̄: tn̄ audiēdo mādata legis dei: ad vitā pueniūt eternā. HIREO. Septē āt sporte. vii. ecclesie. Quatuor milia ān⁹ est noui testamēti: cū q̄tuor tēporib⁹. Bn̄ ēt q̄tuor milia sūt: vt ī ipo nūero docerēt euangelicis se pastos eē cibariis. THEO. Uel q̄tuor milia sunt. i. q̄tuor v̄tutib⁹ pfecti: ⁊ pp h̄ veluti fortiores plura cōedētes: pauciora reliq̄rūt. In isto eī miraculo. vii. sporte remanēt: in miraculo āt qnq₃ panū. xii. cophini: q̄ qnq₃ milia erāt. i. qnq₃ sēsib⁹ fulētes. ⁊ pp h̄ nō potuerūt cōedere: s₃ paucis contenti: multe superabūdāt reliquie fragmentorum.

¶ Et stati ascēdēs naui cū discipul' suis: uēit ī ptes dalmanitha. Et exierūt pharisei ⁊ ceperūt cōqrere cū eo: q̄rētes ab illo signū de celo tētātes eū. Et igemiscēs sp̄ū ait: Quid generatio ista signū q̄rit? Amen dico uob si dabit̄ generatōi isti signū. Et dimittēs eos ascēdit iteꝝ naui: ⁊ abijt trās fretū. Et obliti sunt panē sumere: ⁊ nisi unū panē n̄ hēbāt secū ī naui. Et ꝓcipiebat eis dicens: Uidete ⁊ cauete a fermēto phariseoꝝ: ⁊ fermēto herodis. Et cogitabāt ad alterutrū dicētes: q̄ panes n̄ hēm⁹. Quo cognito: ait ill' iesus: Quid cogitatis: q̄ panes n̄ hētis? Nōdū cognoscitis nec ītelligitis? Adhuc cecatū hētis cor ur̄m? Oculos h̄ntes n̄ uidetis: ⁊ aures h̄ntes n̄ auditis: Nec recordami q̄n qnq₃ panes fregi in qnq₃ milia ⁊ quot cophinos fragmentoꝝ plenos sustulistis? Dicunt ei: Duodeci. Q̄n ⁊ septē panes in q̄tuor milia: quot sportas fragmētoꝝ tulistis? Et dicunt ei: Septem. Et dicebat eis: Quomodo nondum intelligitis?

¶ THEO. Postq₃ dn̄s opat⁹ ē miraculū panū: statim ī aliū secedit locū ne pp miraculū ipm turbe caperēt: vt facerēt regē. vn̄ dr̄: Et sta. ascē. na. cū disci. su. ve. ī par. dal. AVG. de cō. euā. In mattheo āt legit̄: q̄ vēit ī fines magedā. Nō āt dubitādū ē eundē locū eē sub vtroq₃ noīe. Nā pleriq₃ codices nō h̄nt etiā s̄m marcū nisi magedā. Seq̄t: Et exi. pha. ⁊ cepe. conq̄. cū eo q̄ren. ab il. sig. de ce. tēp. eū. BEDA: Pharisei siq̄dē signū q̄rūt de celo: vt q̄ multa hominū milia secūdo de paucis panib⁹ saturauit: nūc ī exēplo moysi māna celit⁹ missa: ⁊ p oīa passiꝫ dispsa: pplm oēm ī vltio tpe reficiat: q̄ ī euāgelio Johis q̄rūt dicētes: Q̄ sig. fa. vt vide. ⁊ cre. ti.? Patres nr̄i mā. māna ī deserto. sicut scriptū ē: Panē de celis de. eis mādu. THEO. Uel q̄rūt signū de celo. s. vt solē ⁊ lunā sisteret: grādinē peteret: ⁊ aerē īmutaret. Credebāt eī q̄ de celo signa facere n̄ poterat: s₃ q̄ ī beelzebub solū poterat facere signū ī terra.

BEDA: Sicut ãt turbã supra credētē refectur⁹
grãs agebat:ita nūc ob stultã phariseoꝝ petitionē
gemit:qꝛ hūane nature circūferēs affectus:sicut de
hominū salute letat̃:ita sup eoꝝ dolet erroꝛib⁹. vñ
seq̃t̃:Et īge.spū ait:Quid generatio ista sig.querit:
Amē dico vo.si dabi.gene.isti signū.i.nō dabit̃:iu/
xta illō ī psalmo:Semel iuraui ī sctō meo:si dauid
mētiar.i.nō mētiar dauid. AVG.de cō.euã. Nō
aūt moueat ꝙ marc⁹ nō dicit rñsum eē q̃rētib⁹ si/
gnū de celo idē qd matthe⁹ de iona: ſʒ ait dñm rñ/
disse:Signū ñ dabit̃ ei. ītelligēdū ē ei q̄le petebãt:
hᷓ ē de celo. Pretermisit aūt dicere de iona qd mat
the⁹ cōmemorauit. THEO. Jdō ãt eos dñs nō ex
audit:qꝛ aliᷓ ē tps signoꝝ celestiū.s.tps aduēt⁹ secū
di cū v̄tutes celoꝝ cōmouebūt̃:ꝛ luna nō dabit lu
mē suū. Tēpore aūt p̄mi aduēt⁹ nō fuīt talia:ſʒ oia
mãsuetudīe plena. BEDA: Nō ēt dādū erat cele
ste signū generatiōi tētãtiuʒ dñm. Ceteꝝ generatio
ni q̃rētiū dñm signū de celo oñdit: qñ cernētib⁹ a/
postol' ascēdit ī celū. Seq̃t̃:Et dimit.eos.asc.ite.na.
ꝛ abijt trãs fretū. THEO. Dimittit q̃dē dñs pha/
riseos q̄si īcorrectos. nam vbi spes ē correctiōis:ibi
morãdū ē. vbi v̄o malū īcorrigibile ē: īde recedēdū.
Seq̃t̃:Et ob.sūt pa.su.ꝛ nisi vnū pa.ñ ha.secū ī na/
ui. BEDA: Querit aūt aliq̃s:Quō panes ñ hēbãt
q̄ statī īpletis septē sportis ascēderūt ī nauiculam:
Sʒ scriptura testat̃ ꝙ obliti sūt eos secū tollere:qd
īdiciū ē q̄ʒ modicã carnis curã haberēt ī reliq̃s:q̄/
b⁹ ipa reficiēdi corpis necessitas ītētōe dñici comi
tat⁹ mēte excesserat. THEO. Dispēsatiīe ēt panes
sumere discipl'i sūt obliti: vt rephēsi a xp̄o fierēt me
lioꝛes:ꝛ ad v̄tutꝭ xp̄i noticiã pueīrēt. Seq̃t̃.n.Et p̄.
eis di. Ui.ꝛ ca.a fer.pha.ꝛ fer.hero. CHRY. Ma
the⁹ dicit a ferm̄to phariseoꝝ ꝛ saduceoꝝ: Lucas v̄o
phariseoꝝ solū. tres ĝ phariseos nōiant q̄si p̄ncipa
les. Matthe⁹ v̄o ꝛ marc⁹ sibi secūdarios diuiserūt.
Cōgrue ãt marc⁹ posuit:herodis:q̄i r̄lict⁹ a matheo
herodiãis ī supplemētū narratōis ip̄i⁹. Hoc ãt dicēs:
paulatī īduc̃ discip'los ad sēsū ꝛ f.dē THEO. Fer
m̄tū phariseoꝝ ꝛ herodianoꝝ vocat doctrinã eoꝝ q̄
ñ dānosã ꝛ corruptiuã ꝛ malitia veteri plenã. hero
diãi.n. doctores erãt q̄ herodē xp̄ʒ eē dicebãt. BE
DA: Ul' ferm̄tū phariseoꝝ ē d̄creta legꝭ diuīe tra/
ditiōib⁹ hoīm p⁹ponerẽ:legē v̄bis p̄dicar̃:ꝛ factꝭ ipu
gnar̃:dñʒ tētar̃:doctrīe e⁹ aut op̄ib⁹ ñ creder̃. Fer/
m̄tū ãt herodis ē adulteriū:hōicidiū: temeritas iu/
rãdi:simulatio r̄ligiōis:ꝛ odiū ī xp̄m ꝛ p̄cursorē e⁹.

THEO. Jp̄i ãt discipl'i d̄ ferm̄to panū dixisse do
minū putauerūt. vñ seq̃t̃:Et cog.ad al.di.qꝛ pa. nō
ha. Hoc ãt dicebãt:q̄si ñ ītelligētes xp̄i v̄tutē:ꝙ po
tat pães facer̃ ex ñ ente. vñ dñs eos rephēdit:Seq.
tur.n.Quo cog.ies⁹ ait il.Quid cogi. qꝛ pa.ñ hētꝭ.
BEDA: Per occasionē ãt p̄cepti qd saluatoꝛ iusse
rat dicēs:Lauete a fermēto phari.ꝛ fer.hero.docet
eos q̄d significēt q̄nq̄ʒ pães ꝛ septē: de q̄b⁹ subdit:
Nec recorda.qñ q̄nq̄ʒ pães fregi:Si.n.ferm̄tū p̄di/
ctū traditōes p̄uersas significaret:q̄re cibi q̄bus nu
trit⁹ ē populꝰ dei:non verã doctrinã significet:

Et ueniūt bethsaida:ꝛ adducūt
ei cecum:ꝛ rogabant eum ut illum
tangeret. Et apprehensa manu ce
ci eduxit eum extra uicum: ꝛ expu
ens in oculos eius impositis mani
bus suis: interrogauit eum si aliq̄d
uideret. Et aspiciens ait: Uideo ho
mines uelut arbores ambulantes.
Deinde iteruʒ imposuit manus su
per oculos eius ꝛ cepit uidere:ꝛ re
stitutus est:ita ut clare uideret om
nia. Et misit illum in domuʒ suam
dicens: Uade in domuʒ tuam: ꝛ si
in uicuʒ introieris:nemini dixeris.

GLO. P⁹ refectōeʒ turbaꝝ euãgelista d̄ illūinati
one ceci subiūgit dicēs: Et vēiūt bethsaida ꝛ addu.
ei cecū ꝛ roga.eū vt illū tãgeret BEDA: sciētes qꝛ
tact⁹ dñi sic leprosū mūdar̃:ita cecū illūinar̃ valeret
Seq̃t̃:Et app̄.ma.ce.edu.eū ex̄ vicū. THEO. Ur
nãq̄ʒ bethsaida m'ta īfidelitate fuisse īfecta. vñ dñs
exprobrat ei: veh tibi bethsaida qꝛ si ī tyro ꝛ sidone
ꝛc̃. Jn hac ĝ adductū cecū ex̄ vicū educit. nō.n.erat
v̄a adducētiū fides. Seq̃t̃:Et expu.ī ocu.e⁹.ipo.mã.
suis īterro.eū si ali.vide. CHRY. Spuit q̃dē ꝛ ma
nus īponit ceco:volēs oñder̃ ꝙ v̄bū diuinū opatio
ni adductū mirabilit̃ p̄ficit. Man⁹.n. opatiōis est
dñica:sputū v̄o s̄mōis ex ore p̄lati. Jnterrogat ãt
si aliq̄d videret:qd ī alijs sãctis ñ fecit:significãs p̄p
impfectã adducētiū fidē:ac ip̄i⁹ ceci oc'los e⁹ ñ esse
oīno aptos. vñ seq̃t̃:Et aspi.ait:Uideo ho.ve.arbo.
am. Quia.n.ī īfidelitate adhuc detinebat̃: obscure
se vider̃ hoīes declarabat. BEDA: Formã q̃dem
corpoꝛ int̃ vmbras aspiciēs:ſʒ nulla mēbroꝛ linia/
mēta visu adhuc caligãte discernere valēs: q̄les cō/
dēse arbores a lōge spectãtib⁹:l' ī luce nocturna so
lēt apparer̃:ita vt non facile:arboꝛ an hō sit possit
dinosci. THEO. Jdō aūt ñ statī eū p̄fecte facit vi/
der̃:ſʒ ī p̄te qꝛ nō p̄fectã fidē hēbat. Nã s̄m fidē da
tur medela. CHRY. Deducit aūt eū ab initio sen
sus redditi ī fidei apphēsionē:ꝛ sic fecit eū p̄fecte vi
dere. vñ seq̃t̃:Deīde iteꝝ ipo.ma.sup ocu. e⁹ ꝛ cepit
videre. et postea subiūgit:Et resti.ē ita vt vi.cla.oia.
sensu.s.ꝛ ītellectu p̄fecte curat⁹. Sequit̃: Misit eū
ī do.su.di. Uade ī domū tu.ꝛ si ī vicū ītro.ne dix.
THEO. Hoc q̃dē p̄cepit ei qꝛ īfideles erãt vt dictū
ē:ne forte ab eis ī aīa lederet̃:ꝛ ip̄i nō credētes gra
ui⁹ crimē īcurrãt. BEDA: Ul' exēplū suis tribuit
ne d̄ his q̄ faciūt mirãdis:fauorē vulgi req̄rãt. My
stice aūt bethsaida dom⁹ vallis īterp̄tat̃.i.mūd⁹ q̄
ē vallis lachrymaꝝ. Adducūt aūt ad dñm cecuʒ.i.q̄
nō videt quid fuit:q̄d ē:ꝛ q̄d erit. Rogãt illū vt euʒ
tãgeret. Quis enī est qui tangit̃:nisi qui cōpungit̃.

BED. Tãgit eī nos dñs cū mētē afflatu sui sp̄us
illustrat:atq̄ʒ ad agnitōem nos p̄p̄e īfirmitatꝭ stu/
diūq̄ʒ bone actōis accēdit. Apphēdit manū ceci:vt
eū ad executōem bone opatōnis ꝯfortaret. HIE.
Et duc̃ eū ex̄ vicū.i.ciuitatē maloꝝ. Expuit ãt ī ocu
los ei⁹ vt videat volūtatē dñi p̄ flatū sp̄ūsci. Jmpo

fit: āt māibꝰ interrogat eũ ſi videret: q2 ꝑ opa dñi vĩ maieſtas eiꝰ. BED. Uel expuẽs in oclos ceci īpo nit manꝰ ſuas vt videat: q2 cecitatẽ hũani generꝭ et ꝑ inuiſibilia dona: ⁊ ꝑ ſacmẽta aſſũpte hũanitatis exterſit. Sputũ eĩ qd̕ de capite hoĩs ꝓcedit: gratiã ſpũſſancti deſignat. Sed quẽ vno v̕bo totũ ſimꝉ cu rare poterat: paulatĩ curat: vt magnitudinẽ hũane cecitatꝭ oñdat: q̃ vix ⁊ q̃ſi ꝑ gradꝰ ad lucẽ redeat. Et grãm ſuã nobis īdicat: ꝑ quã ſinglã ꝑfectõis incremẽta adiuuat. Quiſq̃ aũt ita lõgi t̃pis obſcuritate depſſus ẽ: vt int̃ bonũ ⁊ malũ diſcernere neſciat: q̃i ãbulantes hoĩes inſtar arbo2ũ cernit: q2 fcã m̃ltitu dine abſq̃ luce dilectõis videt. HIE. Uel vid3 ho mines velut arbores: q2 oẽs hoĩes exiſtimat ſe ſupi ores. Iter3 āt manꝰ poſuit ſuꝑ oclos eiꝰ vt vider3 cla re oĩa. i. ꝑ opa viſibilia īuiſibilia ītelligeret: ⁊ q̃ ocl̕s nõ vidit: ⁊ cla2 aĩe ſue ſtatũ pꝰ rubiginẽ pcĩ mũdi cordis oculo cõtẽplet̃. Miſit eũ in domũ ſuã. i. in co2 ſuũ: vt videret in ſe qd̕ añ nõ vidit. Nõ eĩ putat hõ deſperãs de ſalute oĩno poſſẽ qd̕ illũiatꝰ facile põt ꝑficere. THE. Uel poſtq̃ ſanauit mittit ĩ do mũ: nã domꝰ vniuſcuiuſq̃ nr̃m celũ ẽ: ⁊ mãſiões q̃ ſunt ĩ eo. HIERO. Dicit autẽ ei: Et ſi in vicũ in troi. nemini dixeris. i. vicinis cecitatẽ tuam ſemper enarra: non virtutem.

¶ Et ingreſſus eſt ieſus ⁊ diſcipuli eius caſtella ceſaree philippi: ⁊ ĩ uia interrogabat diſcipulos ſuos dicẽs eis: Quem me dicũt eſſe homĩes? Qui reſponderũt illi dicentes: Alij iohannẽ baptiſtam: alij heliam: alij uero quaſi unum de ꝓphetis. Tũc dicit illis: Uos uero quem me eſſe dicitis? Reſpondens petrus ait ei: Tu es chriſtus. Et comminatꝰ eſt eis: ne cui dicerent de illo. Et cepit docere eos: quoniam oportet filiũ hominis pati multa: ⁊ rep2obari a ſenio2ibꝰ ⁊ a ſummis ſacerdotibꝰ et ſcribis occidi: ⁊ poſt tres dies reſur gere: ⁊ palam uerbu3 loquebatur. Et app2ehendẽs eum petrus: cepit increpare eum: Domine ꝓpiciꝰ eſto tibi: nam hoc non erit. Qui conuer ſus ⁊ uidens diſcipulos ſuos cõmi natus eſt petro dicens: Uade retro me ſathana: q̃m non ſapis que dei ſunt: ſed que ſunt hominu3.

¶ THEO. Poſtq̃ eduxit lõge a iudeis diſcipulos ſuos: tũc de ſeipo interrogat: vt nõ timẽtes iudeos reſpõdeãt veritatẽ. vnde dr̃: Et ingreſſus eſt ieſus ⁊ diſci. eius in caſtel. ceſa. ꝑhi. HIERO. Philippꝰ iſte fuit frater herodis de quo ſupra dixĩmꝰ: qui in hono2ẽ tyberij ceſaris ceſareã philippi: q̃ nũc pane as dicit̃ appellauit. Sequit̃: Et in via int̃. diſci. di. Quẽ me dicũt eẽ hoĩes? CHRY. Sciẽs q̇dẽ inter rogat: q2 decebat vt diſcipuli q̃nq̃ eũ melius lauda rẽt q̃ turbe. BEDA: Unde p̃mũ hoĩm ſñiam int̃ rogat: diſcipulo2 fidẽ exploraturꝰ: ne illo2 cõfeſſio vulgi videret̃ opiõne firmata. Sequit̃: Qui reſ. illi dicẽ. Alij io. ba. alij heliã: alij v̕o q̃ſi vnũ de ꝓphetis. THEO. Multi nãq̃ putabãt q̃ iohãnes a mo2 tuis reſurrexiſſet: ſicut ⁊ herodes credebat: ⁊ poſt reſurrectõnem ſuã miracula ꝑpetraſſet. Poſtq̃ v̕o ab eis ſciſcitatꝰ ẽ alio2 ſuſpitõem: ipos int̃rogat q̇d de h̕ in eo2 mẽte cõſiſtat. vñ ſeq̃t̃: Tunc dicit illis: Uos v̕o quẽ me eẽ dicitis? CHRY. Ex ipo aũt int̃ rogatõis modo: in maio2ẽ eos reducit ſenſũ ad ma ius aliquid eſtimãdũ de eo: ne cũ turbis cõueniãt. Quid v̕o vertex diſcipulo2ũ os apl̕o2u3 int̃rogatis oĩbꝰ reſpõderit: manifeſtat̃ cũ ſubdit̃: Reſpõdit pe trus ait ei: Tu es chriſtꝰ. THEO. Confitet̃ quidẽ illũ eſſe chriſtũ a ꝓphetis denũciatũ. Sed quid ad cõfeſſiõem petri reſpõderit dominꝰ qualiter ipſum beatificauit: Marcꝰ euãgeliſta ꝑtrãſit: ne huiuſmo di narrãdo: petro ſuo magiſtro gratiã ꝓſtare vide retur. Matthꝰ aũt hoc plane ꝑtractat. ORIG. ſuꝑ matth. Uel quia marcꝰ ⁊ lucas ſcripſerũt petrũ reſpõdentẽ: Tu es chriſtꝰ: nõ adijciẽtes qd̕ poſitu3 eſt in mattheo: Filiꝰ dei viui. ꝓpterea nõ ſcripſerũt ad cõfeſſiõem relatã beatitudinẽ. Et cõmi. eſt illis ne cui dicerẽt de illo. THEO. Uolebat enĩ inte rim ſuã gloriã occultare: ne multi ſcandalizarẽt̃ de eo: ⁊ penã mererent̃ maio2ẽ. CHRY. Uel vt ſcan dalo crucis cõpleto purã inſigat fidẽ in mẽte eo2ũ poſt enĩ paſſiõe ꝑfecta: circa aſcenſiõem dixit eis: Eũtes docete oẽs gẽtes. THEO. Poſtq̃ aũt do minꝰ cõfeſſiõem diſcipulo2ũ acceptauit dicẽtiũ ve rum deũ: tũc ipis reuelat crucis myſteriũ. Unde ſe quit̃: Et cepit docere eos: q̃m o3 filiũ hoĩs multa pati: ⁊ rep2o. a ſeni. ⁊ a ſum. ſacer. ⁊ ſcri. ⁊ occi. ⁊ pꝰ tres dies reſur. Et pala3 verbũ loquebat̃. ſ. de futu ra paſſiõe. Non autẽ intelligebãt diſcipuli o2dine3 veritatis: neq̃ reſurrectiõem cõp2ehẽdere poterãt. ſed putabant eſſe melius q̃ non pateret̃. CHRY. Predixerat tamẽ hoc eis dominꝰ hac occaſione: vt oſtenderet q̃ opo2teret poſt crucẽ ⁊ reſurrectiõem chriſtũ a teſtibus predicari. Rurſus petrus exiſtens feruidus ſolus de his ſumit audaciã diſputandi. Unde ſequitur: Et app2ehẽdens eum petrus: cepit increpare eum: Domine p2opitius eſt mihi: nã hoc non erit. Hoc autem amantis affectu ⁊ optantis dixit: quaſi diceret: Hoc non poteſt fieri: nec recipi unt aures mee vt dei filius occidẽdꝰ ſit. CHRY SOST. Quid eſt autem hoc: q̃ petrus qui reuela tione patris potitus erat ſic velociter cecidit ⁊ in ſtabilis eſt effectus? Sed dicimus non eſſe mirum ſi hoc igno2auit qui de paſſione reuelatiõem non accepit. Quod enim chriſtus filius dei viui eſſet: re uelatõne didicerat: myſteriũ vero crucis ⁊ reſurre ctõnis nondũ ei fuerat reuelatũ. Ipſe vero oſten dẽs q̃ opo2tere3 ad paſſionẽ vẽire: petrũ ĩcrepauit.

vñ seqꝉ: Qui ↄuer.vi.ꝺi.ſu.ↄmi.ē pe.ꝺi. Uade retro me ſatha. THE. Dñs nãqꝫ volēs oñdere ꝙ pp ſalutē hoim ꝺēbat ei⁹ paſſio fieri: ꝛ ꝙ ſoluſ ſathanas chriſtū pati nolebat: vt gen⁹ nō ſaluareꝉ hũanũ: petrũ ſathanã noīauit: eo ꝙ ſapet q̄ ſunt ſathane: nolēs chriſtũ pati: ſꝫ aduerſãs eidē. Sathanas eni aduerſari⁹ interptaꝉ. CHRY. Demoni āt ipm tētāti nō ait: Uade p⁹ me: ſꝫ petro ꝺiꝉ: Uade retro me.i. ſeq̄re me: ꝛ volūtario mee paſſiōis ↄſilio ñ r̄ſiſtas. Seqꝉ: Qm̄ nō ſa.ea q̄ ꝺei ſūt: ſꝫ q̄ hoīuꝫ. THEO. Que hominū ſunt ꝺicit petrū ſape ſm ꝙ affectōnes carnales quodāmodo ſapiebat: volebat eni petr⁹ ꝙ ſibi chriſtus p̄ſtaret requiē ꝛ nō crucifigereꝉ.

Et ↄuocata turba cū ꝺiſcipulꝭ ſuis: ꝺixit eis: Siq̄s uult me ſeq: ꝺeneget ſemetipm̄: ꝛ tollat crucē ſuaꝫ ꝛ ſeqꝉ me. Qui eñ uoluerit aiam ſuã ſaluã facere pdet eaꝫ. Qui āt pdiderit aiaꝫ ſuã pp me ꝛ euãgeliũ: ſaluã faciet eaꝫ. Quid eni pderit hōi ſi lucreꝉ totũ mũdũ ꝛ ꝺetrimētũ aīe ſue faciat? Aut qd hō ↄmutatōnis ꝺabit p aīa ſua? Qui eñ me ↄfeſſus fuerit ꝛ uerba mea i gnãtōne iſta adultera ꝛ peccatrice: ꝛ fili⁹ hoīs ↄfitebitur eū cū uenerit i glīa pr̄is ſui cum angelꝭ ſcis. Et ꝺicebat illꝭ: Amē ꝺico uob: q2 ſūt qdã ꝺe hic ſtãtib⁹ qui nō guſtabūt mortē ꝺonec uideãt regnũ ꝺei ueniētis i uirtute.

BED. Poſtq̄ꝫ ꝺiſcipulꝭ myſteriū ſue paſſiōis ꝛ reſurrectōis oñdit: hortaꝉ eos vna cū turba ad ſequēdũ ſue paſſiōis exēplū. vñ ſeqꝉ: Et cō.tur.cū ꝺiſc.ſu. ꝺixit eis: Siq̄s vult poſt me ſeq: ꝺeneget ſemetipm. CHRY. Quaſi ꝺiceret ad petrū: Tu q̄dem icrepas me paſſionē ſuſtinere volētē: ego āt ꝺico tibi ꝙ nō ſolū phibere me pati nociuū ē: ſꝫ neqꝫ ſaluari poteris niſi ip̄e moriarꝭ. Diꝉ āt: Siq̄s vult p⁹ me ſeq. q.ꝺ. ad bona voco q̄ q̄s velle ꝺꝫ: ñ ad mala ꝛ grauia vt cogarꝭ. Qui eñ iſert violētiã freq̄nꝉ ipedit: q̄ v̄o auditorē i libertatē ꝺimittit: magꝭ attrahit ipm. Aliq̄s āt abnegat ſeip̄ꝫ: cū nullã ſui corpis curã hꝫ: vt ſiue flagelleꝉ: ſiue aliq̄d ſile patiaꝉ: ſuſtineat patienter.

THE. Nã ſic q̄ abnegat alteꝝ frēm aut pr̄ēm: q̄ꝫuis vulnereꝉ ꝛ moriãꝉ nō ↄpatiꝉ nec imitatur: ſic ꝛ nos ꝺēm⁹ ſpnere corp⁹ nr̄m: vt ſi vulnerari ↄtigat: ꝉ aliq̄d ſile pati: nō curem⁹. CHRY. Nō āt ait ꝙ pcat ſibip̄i: ſꝫ qꝺ āpli⁹ ē ꝙ abnegꝫ ſemetipm: q̄ſi nihil cōe ad ſe hēat ſꝫ piculꝭ expōat: ꝛ circa ea ſic ꝺiſpōaꝉ ac ſi ali⁹ pateretꝉ: ꝛ h̄ ē ſ. hūpi pcere: q2 pr̄ēs tūc liberis ſuis iſcūt: cū tradētes eos ꝺoctorib⁹ illꝭ iubeat nō pci. Uſqꝫq° aūt oporteat ſeipm abnegare oñdit cū ſubdit: Et tol.cru.ſu. q.ꝺ. vſqꝫ ad mortē exprobrabiliſſimã. THE. Nã tūc crux exprobrabilꝭ videaꝉ: q2 in ea malefici agebãꝉ. HIE. Uel aliꝉ: Sicut gubernator pit⁹ tēpeſtatē i trãq̄llitate pcauēs: nautaſ ſuos vult eē patos: ita ꝛ ꝺñs ꝺiꝉ: Siq̄s vult me ſeq: ꝺene. ſemet. i. aliꝉ ex alio fiat. BED. Tūc eiꝫ noſipſos abnegam⁹ cū vitam⁹ qꝺ p vetuſtatē fuim⁹: ꝛ ad h̄ nitimur qꝺ p nouitatē vocamur. Crux āt tolliꝉ: cū aut p abſtinētiã afficiꝉ corp⁹: aut p ↄpaſſionē pximi affligiꝉ anim⁹. THE. Quia v̄o p⁹ crucē v̄tutē aliã nos hr̄e oꝫ: adiecit: Et ſeqꝉ. CHRY. Hoc aūt ꝺiꝉ: q2 ↄtigit aliquē patiētē nō ſeq chriſtū: cū ſ. al. q̄ſ nō patiꝉ pp chriſtū. Seqꝉ eñ chriſtū q̄ p⁹ eū ãbulat: q̄ morti ei⁹ ſe ↄformat: pncipes ēt ꝛ ptãtes ↄtēnens ſub q̄b⁹ añ chriſti aduētū peccabat. Seqꝉ: Qui vo. ani.ſu.ſal.fa.p.eã. Qui āt p.ani.ſu. pp.me: ꝛ pp euã. ſal.fa.eã. q.ꝺ. Hec vobis mãdo q̄ſi vobis pcēs: eteni q̄ filio ſuo pcit: pdit eū. q̄ v̄o ñ pcit: ſaluat. Oꝫ ḡ nos eē ad mortē ↄtinue p̄patos. Si eñ i mãlib⁹ pliis q̄ paratus ē ad mortē melior ē aliis: nullo p⁹ mortē eū r̄ſuſcitare valēte: mlto magꝭ i ſpūalib⁹ pliis cū ſpes tãta reſurrectōis exiſtit: ꝙ q̄ pōit aiaꝫ ſuã i mortē: ſaluã faꝉ eã. REMI. Aīa āt h̄ loco itelligēda ē vita p̄ñs: nō āt ip̄a ſubſtãtia aīe. CHRY. Quia ḡ ꝺixerat: Qui vo.ani.ſu.ſal.fa.p.eã. ne q̄s pditōem hāc et ſalutē illã eſſiet eq̄lē: ſubiūgit: Quid eni p.ho.ſi lu. to.mū. ꝛ ꝺeꝉ.fa.aīe ſue? Aut quã ꝺa.hō ↄmu. p aīa ſua? q.ꝺ. ne ꝺicaſ qm̄ aiam ſuã ſaluauit: q̄ cruceſ effugit picula. Qm̄ eñ cū aīa ſua. i. vita iſta lucraꝉ aliquis orbē t̄re: q̄d āpli⁹ erit ei aīa peūte? Nūq̄d aliã habet aiam p aīa ꝺare? Preciū. n. p ꝺomo pōt aliq̄s cōmutare: aiaꝫ v̄o pdēs: aliã aiaꝫ ꝺare nō pōt. Caute āt ꝺiꝉ: Aut quã ↄmu.ꝺa.ho? De⁹. n. pp nr̄ãꝫ ſalutē ꝺedit ↄmutatōem p̄cioſū ſãguinē ieſu chriſti. BEDA: Uel h̄ ꝺiꝉ: q2 pſecutōis tpe ponēda ē aīa: pacis āt tpe frãgēda ſūt ꝺeſideria t̄rena: qꝺ ſignificat cū ꝺiꝉ: Quid. n. pderit hōi ꝛc̄. Pleꝝqꝫ āt verecūdie viſu p̄pedimur: vt rectitudinē quã huam⁹ i mēte: nō exp̄mere valeam⁹ i voce. Et iꝺ ſubdiꝉ: Qui eñ me cō. fu. ꝛ v̄.me.in gene.iſta adul. ꝛ pec. ꝛ fi.ho.ↄfi.eū: cū ve.in glo.pa.ſu.cū ang.ſu. THEO. Nō. n. ē ſufficiens fides q̄ ſolū in mente ↄſiſtit: ſꝫ ꝛ oris ↄfeſſiōem ꝺñs req̄rit: ſanctificata. n. p fidē aīa: ꝺꝫ ꝛ corp⁹ p cōfeſſionē ſanctificari. CHRY. Qui āt h̄ ꝺidiꝉ ſubiicit ſe cū ꝺeſiderio ad h̄ ꝙ ſine ↄfuſiōe ip̄ꝫ cōfiteaꝉ. Dr̄ āt adultera gnã° q̄ ꝺeū veꝝ aīe ſpōſū ꝺereliq̄t: ꝛ nō ē ſecuta chriſti ꝺoctrinã: ſꝫ ꝺemōib⁹ pſtrata: ſemina ipietatꝭ ſuſcepit: pp qꝺ ꝛ peccatrix ꝺr̄. Qui ḡ int̄ hos chriſti ꝺñatōem negauerit ꝛ v̄ba ꝺei i euãgelio reuelata: ꝺignã ipietatꝭ penã ſuſcipiet: audiēs i ſecūdo aduētu: Nō noui vos. THE. Qui ḡ confuſus fuerit crucifixū eē ſuū ꝺeū: ꝛ ip̄e ↄfūdet illū: ñ h̄ vbi reputaꝉ chriſt⁹ paup ꝛ miſ: ſꝫ i glīa ꝛ cuꝫ mltitudine angloꝝ. GRE. Sūt aūt nōnulli q̄ chriſtū iꝺ ↄfitēꝉ: q2 cūctos chriſtianos eſſe ↄſpiciūt. Nō ḡ ad pbatōem fidei vox ſuffiꝉ quã ꝺefēdit a verecundia pfeſſio gnãlitatꝭ. Pacis ḡ tpe ē aliud vbi oñdã vobis. veremur ſepe a pxīs ꝺeſpici: ꝺedignamur iniurias v̄bi tolerare. Si ↄtigerit iurgiū fortaſſe cū pximo: erubeſcim⁹ p̄ores ſatiſfacere. Cor q̄ppe carnale ꝺū h⁹ vite glīaꝫ q̄rit: hūilitatē reſpuit. THE. Quia v̄o ꝺe ſua glīa ꝺixerat: volēs oñdere ꝙ nō īania pmittebat: ſubdiꝉ: Et ꝺic. il. Amē ꝺi.vo. q2 ſūt q̄dã ꝺe hic ſtantibus: qui non guſta.mor.ꝺo.vid.re.ꝺei veniē.in v̄tute. Ac ſi ꝺiceret: quidã. i. petrus et iacob⁹

τ iohānes nō gustabūt mortē: donec eis ostēdam
in trāsfiguratōe cū q̄ glīa vētur⁹ sim in secūdo ad-
uētu. Nō eī erat aliud trāsfiguratio: nisi secūdi ad-
uēt⁹ pnūciatio: in quo τ ipe christ⁹ τ scī lucebunt.
BEDA: Pia vō puisiōe factū ē: vt ɔtēplatiōe sp
manētis gaudii ad breue momētū delibata: forti⁹ adv
satolerarēt. CHR. Nō āt eoꝝ q̄ ascēsuri erāt noīa
declarauit: ne reliq̄ discipli aliqd paterēt hūanū. pdi-
cit autem vt dociliores circa hmōi ɔtēplatōeȝ fiāt.
BED. Uel regnū dei pn̄s ecclīa vocat̄. Aliq̄ autē
et discipul᷑ vsqadeo ī corpe victuri erāt: vt ecclesiā
ɔstructā ɔspicerēt: τ ɔ̄ mūdi gloriā erectā. Discipul᷑
eī rudib⁹ de pn̄ti vita aliqd pmittēdū fuit: vt possēt
robusti⁹ ī futuro solidari. CHRY. Mystice āt vi-
ta christ⁹ ē: mors vō diabol⁹. Gustauit aūt mortē q̄
pctis īmorat̄: adhuc oīs hō habēs dogmata bona
aut praua: mortꝫ aut vite panē degustat. Et qdem
min⁹ malū ē videre mortē: malū āt ē eā gustare: sed
adhuc peius eā seq̄: pessimū āt ei suppōi. Ca. IX.

Et p⁹ dies sex assūpsit iesus
petrū τ iacobū τ iohannē: τ
ducit illos ī montē excelsū
solos: τ trāsfigurat⁹ ē corā ipīs. Et
uestiméta ei⁹ fcā sūt splēdētia τ can
dida nimis uelut nix: q̄lia fullo nō
pōt sup terrā cādida facere. Et ap
paruit ill' helias cū moyse: τ erāt lo
q̄ntes cū iesu. Et rn̄s petr⁹ ait iesu:
Rabbi: bonū ē nos hic eē: τ faciam⁹
tria tabnacl'a: tibi unū: τ moysi unū
τ helie unū. Nō eni sciebat qd dice
ret. Erāt eī timore extriti. Et fcā ē
nubes obūbrās eos: τ uēit uox de
nube dicēs: Hic ē fili⁹ me⁹ carissim⁹
audite illū. Et stati circūspiciētes:
neminē āpli⁹ uiderūt nisi iesū tm̄ secū

HIE. Post ɔfirmatōem cruc̄s glīa resurrectiōis
ōndit̄: vt nō timerēt obprobria crucis: q̄ ocul᷑ suis vi-
suri erāt gloriā resurrectiōis future. vn̄ dr̄: Et p⁹ di.
sex as. ie. pe. τ ia. τ io. τ du. il. in mō. exce. so. τ trā. est
co. ip. CHRY. Qō āt lucas dic̄ p⁹ octo dies: n̄ ɔ̄-
riat huic. Lucas eī τ diē q⁹ christ⁹ pdicta locut⁹ fue-
rat: τ diē in q⁹ eos assūpsit nūerauit. Jō āt p⁹ sex di-
es eos assūpsit: vt vehemētiori repleti desiderio ī ho-
rū dieꝝ spacio vigilāti τ solicita mēte ea q̄ videbāt
attēderēt. THE. Assumit āt tres vtices aplōꝝ: pe-
trū tāq̄ ɔfitētē τ diligētē: iohānē tāq̄ dilectū: iaco-
bū vō tāq̄ altiuocū τ theologū. Jntm̄ eī grauis eāt
iudeis: vt herodes volēs iudeis placere: ipm occide-
rit. CHRY. Nō āt in domo suā glīaȝ demōstrat:
sȝ in mōtē excelsū illos assumit: qm̄ mōtis sublimitas
cōueniēs erat ad glīe sublimitatē ōndēdā. THE.
Seorsū aūt eos duc̄: qꝛ debebat eis mysteria reue-
lare. Trāsfiguratiōeȝ aūt oȝ intelligere: nō figure i-
mutatōem: sȝ qꝛ manēte vt pn̄s erat figura: apposi-
tio fcā ē cuiusdā inenarrabilis claritatꝫ. CHRY.
Neq̄ q̄ decet aliquā figure trāsformatōem ī regno
dei eē futurā: aut circa ipm saluatorē: aut circa eos
q̄ assimilabūt: sȝ appōem claritatꝫ. BED. Trans-
figurat⁹ igit̄ saluator nō substātiā vere carnis ami-
sit: sȝ glīaȝ future l' sue l' n̄re resurrectōis ōndit: q̄ q̄l'
tūc aplīs appuit: tal' p⁹ iudiciū cūctꝫ appebit electis.
Seq̄t̄: Et vest. e. fa. sūt splē. GRE. xxxij. mor. Quia
in supne claritatis culmine ei vite iusticia fulgētes
adherebūt: vestū ei noīe iustos quos sibi adiūgit i-
sinuat. Seq̄t̄: Et appa. il. he. cū moy. τ erāt lo. cū ie.
CHRY. Moysen τ heliā in me⁹ introduc̄: p⁹ q̄dē
qꝛ turbe dicebāt christū heliā aut vnū pphaꝝ: aplīs
se cū eis ōndit: vt differētiā suoꝝ τ dn̄i cernerēt. Et
ēt qꝛ de trāsgressiōe legꝫ iudei christū accusabāt: et
blasphemū eū putabāt: tāq̄ sibi glīaȝ pr̄is atribuētē
eos q̄ in vtroq̄ fulserūt in mediū duc̄. Etei moyses
legē dedit: τ helias glie dei zelator fuit. vn̄ ei nō assi-
sterēt: si deo τ legi ei⁹ ɔ̄rij essent. Et vt sciret q̄ vite
ptātē τ mortis hꝫ: pp h̄ τ moysen q̄ mortu⁹ erat: et
heliā q̄ nōdū mortē passus fuerat: in mediū intro-
ducit. Jtē p h̄ significauit q̄ doctrine legꝫ christi p-
phaꝝ doctrina pedagog⁹ fuit. Significat ēt ɔiūcti-
onē noui τ veterꝫ testi. Et qm̄ in resurrectōne cū p-
phīs apli ɔiūgēt̄: τ vna erit obuiatio regi cōi. Seq-
tur: Et res. pe. ait ie. Rabbi: bonū ē nos h̄ eē: τ facia-
m⁹ hic tria ta. ti. vnū: mo. vnū: τ he. vnū. BED. Si
tm̄ trāsfigurata christi hūanitas: duoꝝq̄ societas
scōꝝ ad pūctū visu delectat: vt eos ne discedāt etiā
obseq̄o petr⁹ sistere velit: q̄ta erit felicitas visiōi dei-
tatꝫ int̄ angl'oꝝ choros adeē ppetuo. Seq̄t̄: Nō ei
scie. qd̄ dice. Etsi eī petr⁹ p stupore hūane fragilita-
tis nesciat qd dicat: insiti tm̄ sibi dat effect⁹ indiciū
nesciebat eī qd diceret: qꝛ oblit⁹ ē regnū sācꝫ a dn̄o
nō alicubi terraꝝ: sȝ in cel' eē pmissū: nec recordat⁹
ē se suosq̄ coapl'os mortali adh̄ carne circūseptos
īmortal' vite statū subire nō posse: cui etiā mēte ex-
cesserat: qꝛ in domo pr̄is q̄ in cel' ē: dom⁹ manufcā
necaria nō sit. Sȝ τ vsq̄ nūc ipitie notat̄ q̄sq̄s legi
pphetꝫ τ euāgelio sa tabernacl'a facere cupit: cū h̄
ab inuicē nullaten⁹ valeāt separi. CHRY. Nō ēt
intellexit petr⁹ q̄ ad demrātōem vere glīe trāsfigu-
ratōem dn̄s ē opat⁹: neq̄ q̄ pp doctnā hoīm h̄ fa-
ciebat. nā plūmi erāt relicturi mltitudinē in eremo
habitātes. Seq̄t̄: Erāt ei tio. ext. Erat āt h̄ tior: sm
quē de cōi mēte in statū eleuabāt̄ meliorē: qō. n. in-
exterior⁹ videbat̄ moyses τ helias erat. Ducebat̄
āt aia ad quēdā diuinū affectū q̄si ex diuina visiōe
ab hūano sensu abstracta. THEO. Uel aliter pe-
tr⁹ timēs a mōte descēdere: qꝛ iā pn̄s erat q̄ christ⁹
crucifigi debebat dixit: Bonū ē nos h̄ eē: τ nō illuc
descēdere in mediū. s. iudeoꝝ. Si āt huc venēt fure-
tes ɔ̄ te: hmōi moysen q̄ egyptios debellauit hēm⁹:
τ heliā q̄ ignē eduxit de celo τ q̄nq̄genos destruxit
ORIGE. sup mat. Marc⁹ āt ex psona sua dicit:
Nō. n. sciebat qd diceret. Ubi ɔsiderādū ne forte p
excessū mētis hec loq̄bat̄: mot⁹ quodā spū aliēo: ne
forte. s. ille spūs q̄ voluit q̄tū ad se christū scādaliza-
re: vt recederet a passiōe oīb⁹ hominibus salutari.
Jpse operās etiam hic se ductorie vult euellere chri-
stum sub colore boni: vt non condescēdat homini-
bus: nec veniat ad eos: nec suscipiat mortē pro eis.

BEDA: Quia vo petrꝰ mãle q̃siuit tabernaculũ nubis accepit vmbraculũ: vt discat in resurrectiõe nõ tegmine domoꝝ ꝫ spũs sci gl'ia eos eẽ ptegẽdos vñ seq̃r: Et fcã ẽ nubes obũ. eos. Quia vo ĩprudenẽ introgauerũt ꝓptea rñsionẽ dñi nõ merẽt: ꝫ pr̃ rñdet p filio. vñ seq̃r: Et vẽit vox de nube dicẽs: Hic ẽ filiꝰ meus charis. ipm au. CHRY. Nube q̃dẽ vox emittit in q̃ deꝰ appere ↄsueuit vt crederẽt q̃ vox illa ferret a deo. In hoc ãt q̃ dicit: Hic ẽ fi. me. charis. vnã volũtatẽ pr̃i ⁊ filio ptestat: ⁊ q̃ salua filiatiõe q̃stũ ad oĩa cũ eo q̃ genuit vnũ eẽ. BED. Quẽ ãt moyses cũ venerit in carne audiẽdũ ab oĩ aĩa que saluari vellet p̃dixit hũc iã veniẽtẽ in carne deꝰ pr̃ audiẽdũ discipul' oñdit. Seq̃r: Et sta. cir. ne. am. vi. nisi ie. tm̃ secũ. Ubi enĩ cepit filiꝰ designari mox sui discesserũt: ne ad illos pr̃na vox emissa putaretur.

THEO. Mystice ãt pꝰ ↄsũmatiõem hꝰ scl'i q̃d in sex diebꝰ factũ ẽ: assumet nos iesus si eiꝰ sumꝰ discipuli in mõtẽ excelsũ. i. in celũ: ⁊ tũc videbimꝰ eiꝰ gl'iaꝫ singl'arẽ. BED. Uestimẽta aũt dñi rõe sci eiꝰ accipiũt q̃ nouo cãdore fulgebũt. Fullo ãt ĩtelligẽdꝰ ẽ cui psalmista loq̃t: Ampliꝰ laua me ab iniq. mea: ⁊ a deli. meo mũ. me. q̃ nõ põt suis fidelibꝰ dare claritatẽ in terra: q̃ eis ↄsuata manet in celis. REMI. sup matt. Uel p fullonẽ sci designant p̃dicatores: ⁊ aĩaꝝ purgatores: quoꝝ in hac vita nullꝰ ita viuere valet vt alicꝰ pctĩ macul' nõ obfuscet. In futura eĩ resurrectõe sci ab oĩ macula pctĩ purgabũt. Tales g̃ eos faciet dñs: q̃les nec ĩpi mẽbra sua castiganda nec vllꝰ p̃dicatoꝝ suo l' exẽplo l' doctrina facere pt.

CHRY. Uel vestimẽta alba euãgelica sũt ⁊ apl'ica scpta oĩm clarissima q̃bꝰ sil'ia nullꝰ expositoꝝ facere põt. ORIGE. sup mat. Uel forsitã fullones sup t̃rã possumꝰ moral'r existimare sapiẽtes scl'i hꝰ: q̃ putãt ornare etiã turpes ĩtellc̃s ⁊ dogmata falsa fullonitatõe ingenij sui: sed illoꝝ ars fullonica põt facere aliq̃d sil'e simoni q̃ oñdit spiritaliũ ĩtellectuũ splẽdorẽ in dict' scpturaꝝ ĩpiꝰ: q̃ a pl'imis ↄtẽnũt.

BED. Moyses ⁊ helias quoꝝ vnũ mortuũ ⁊ aliũ in celis raptũ legimꝰ: futurã oĩm scõꝝ gl'iaꝫ significat q̃ vide. tpe iudi. cu. vel viui in carne repiẽdi vel ab oĩi gustata morte resuscitãdi ⁊ pit sũt regnaturi cũ illo. THEO. Uel hꝰ significat q̃ in gl'ia videbimꝰ ⁊ legẽ ⁊ ꝓphas cũ ĩpo loq̃ntes. i. q̃ p eũ fuerunt dc̃a p moysen ⁊ alios ꝓphas: tũc videbimꝰ eẽ cõsona rebꝰ: ⁊ tũc audiemꝰ vocẽ pr̃nã. s. reuelãtẽ. s. nobis filiũ pr̃is ⁊ dicẽtẽ: qm̃ hꝰ ẽ filiꝰ meꝰ: obũbrante nube. i. spũ scõ q̃ ẽ sapientie fõs. BED. Et notãdũ sicut dño in iordane baptizato: sic ⁊ in mõte clarificato totiꝰ scẽ t̃nitatis mysteriũ declarat: q̃ gloriã eiꝰ quã in baptismo credẽtes ↄfitemur: in resurrectõe vidẽtes collaudabimꝰ. Nec frustra spũs scũs hꝰ ĩ lucida nube: illic appuit in colũba: q̃ nũc simplici corde fidẽ quã p̃cepit suat: tũc luce apte visiõis q̃d crediderat ↄtẽplabit. Cũ ãt fieret vox sup filiũ inuẽtꝰ ẽ ĩpe solꝰ q̃ cũ mãifestauerit seipm electis: erit deꝰ oĩa ĩ oĩbꝰ: immo cũ suis p oĩa christꝰ caput cũ corpe splẽdebit.

Et descẽdẽtibꝰ ill' de mõte p̃cepit ill' ne cuiq̃ꝫ q̃ vidissẽt narrarẽt: nisi cũ filiꝰ hoĩs a mortuis resurrexerit ⁊ uerbũ ↄtinuerũt apud se ↄq̃rẽtes q̃d esset cũ a mortuis resurrexerit. Et introgabãt eũ dicẽtes: Quid ergo dicũt pharisei ⁊ scribe: q̃ heliaꝫ oꝫ uẽire p̃mũ? Qui rñs ait ill': Helias cũ uenerit p̃mo restituet oĩa: ⁊ quõ scptuꝫ ẽ ĩ filiũ hoĩs: ut mlta patiat ⁊ ↄtẽnat. Sed dico uobis: q̃ ⁊ helias uenit: ⁊ fecerunt illi q̃cunq̃ꝫ uoluerũt: sicut scptuꝫ est de eo.

ORI. sup Mat. Pꝰ mysteriũ ↄsũꝫ in mõte descẽdẽtibꝰ de mõte discipulis: p̃cepit vt eiꝰ trãsfiguratio nõ manifestet añ gl'iaꝫ passiõis ⁊ resurrectõis ĩpiꝰ vñ dr̃: Et desc. il. de mõ. p̃. il. ne cu. q̃ vi. nar. nisi cum fi. ho. a mor. resur. CHRY. Ubi nõ simpl'r silere iubet: ꝫ passiõeꝫ ĩsinuãs: cãꝫ insinuat ꝑp' quã silere debebũt. THE. Ne. s. homĩes scãdalizẽt: audiẽtes de christo tã gl'iosa q̃ eũ crucifixũ erat visuri. Nõ igit̃ erat cõgruũ talia de christo dicere añq̃ꝫ pateret: pꝰ resurrectõeꝫ vo credibile videbat. CHRY. Illi vo resurrectõis mysteriũ ignorãtes: vbũ q̃dẽ retinẽtes inuicẽ disputabãt. vñ seq̃r: Et v. cõ. apd se cõ. q̃d eẽt cuꝫ a mor. re. HIE. Hoc q̃d ꝓpe marci est: id significat q̃ cũ absorpta fuerit mors ĩ victoriã: ñ erit ĩ mẽoria p̃ora. Seq̃r: Et it̃. eũ di. Quid g̃ di. pha. ⁊ scri. q̃ he. oꝫ ve. p̃. CHRY. Intẽtio q̃dẽ discipl'oꝝ sup hac interrogatõe tal' mihi eẽ vr̃: Nos q̃dẽ heliã tecũ vidimꝰ ⁊ p̃us te vidimꝰ q̃ꝫ heliã. Scribe vo p̃us heliã vẽire docẽt: credimꝰ itaq̃ꝫ eos mẽdaciũ ꝓtulisse. BED. Uel ita estiabãt discipl'i trãsformatõeꝫ gl'ie hãc esse quã ĩ mõte viderãt: ⁊ dicũt: Si iã vẽisti ĩ gl'ia: quõ p̃cursor tuꝰ nõ appꝫ: maxie q̃ heliã viderãt recessisse.

CHRY. Quid aũt ad hꝰ christꝰ rñderit: appꝫ per hꝰ q̃d subdit: Qui rñs ait: He. cũ ve. p̃. re. om. In q̃o oñdit q̃ helias veniet añ secũdũ aduẽtũ. Scpture eĩ duos aduẽtꝰ christi p̃dicãt: vnũ. s. q̃ factꝰ ẽ: ⁊ aliũ q̃ venturꝰ ẽ. Dñs ãt secũdi aduẽtꝰ heliã asserit p̃cursorem.

BED. Restituit aũt oĩa: vtiq̃ꝫ illa q̃ malachias oñdit dicẽs: Ecce ego mittã vobis heliã ꝓphaꝫ: vt cõuertat cor pr̃m ad filios: ⁊ cor filioꝝ ad prẽs eoꝝ restituet: ⁊ ĩ hꝰ q̃ morti debet ac diu viuẽdo distulit.

THEO. Preponit ãt hꝰ dñs ad resistẽdũ opioni phariseoꝝ: q̃ tenebãt q̃ p̃mi aduẽtꝰ p̃cursor erat helias: q̃si ad ĩcõueniẽs ducẽs. vñ subdit: Et quõ scriptũ est in fi. ho. vt mul pa. et cõ. Ac si dicat: Helias thesbytes cũ venerit pacificabit iudeos: ⁊ ad fidem adducet ĩpos: ita vt sit secũdi aduentꝰ p̃cursor. Si g̃ p̃mi aduẽtꝰ helias est p̃cursor: quõ scptũ ẽ q̃ filius hoĩs oꝫ pati. et his g̃ duobꝰ vnũ erit: aut q̃ ñ sit primi aduẽtꝰ helias p̃cursor: ⁊ scpture erũt ve. aut p̃cursor p̃mi aduẽtꝰ: ⁊ scpture nõ erũt vere q̃ dicũt q̃ o christũ pati: cum helias debeat omnia restituere: et non debeat esse iudeus aliq̃s incredulus: sed omẽs credere debeãt ad predicatiõem eius quicũq̃ꝫ audient eũ. BED. Uel ita ⁊ quõ scptũ ẽ. i. quõ de christi passiõe multifarie ꝓphete multa scpserũt: sed et helias cũ venerit multa passurꝰ ẽ ⁊ ↄtẽnẽdꝰ ab ĩpis

CHRY. Sic̃ at̃ dñs scd̃i aduẽtꝰ helia͂ asseruit p̃cursorẽ: sic ⁊ nũc asserit iohãnẽ eẽ p̃cursorẽ p̃mi aduẽtꝰ. vñ subdit: Sʒ di. vo. qȝ ⁊ helias ve. GLO. Johãnẽ vocat helia͂: nõ qȝ helias erat ĩ p̃sona: sʒ qȝ helie misteriũ adimplebat. sic̃ enĩ ille p̃cursor erit scd̃i aduẽtꝰ: sic iste factꝰ ẽ p̃mi. THEO. Erat ẽt iohannes redargutor zelotes ⁊ eremita vt helias: non tñ audiuerũt illũ sic̃ helia͂ audiẽt. nefario v̾o ludo euȝ occiderũt: caput illiꝰ a͂putãtes. vñ seq̃r: Et fe. il. q̃. vo. sic̃ sc̾ptũ ẽ de eo. CHRY. Uel aliť interrogabant discipli iesũ: quõ sc̾ptũ ẽ pati filiũ hoĩs. Ad h̾ at̃ q̃si rñs dicit: Sic̃ ad similitudinẽ helie iohãnes venit ⁊ ei mala intulerũt: sic sm̃ sc̾pturas oȝ filiũ hoĩs pati.

¶ Et ueniẽs ad discipl'os suos uidit turbã magnã circa eos: ⁊ scribas cõq̃rẽtes cũ illis. Et ꝯfesti oĩs ppl's uidẽs iesũ stupefactꝰ est ⁊ expauerũt: ⁊ accurrẽtes salutabãt eũ. Et interrogauit eos: Quid int̃ uos ꝯq̃ritis? Et rñdens unꝰ d̾ turba dixit: Magr̃ attuli filiũ meũ ad te hñtẽ spm̃ mutũ q ubicũq; eũ app̾hẽderit allidit illũ ⁊ spumat ⁊ stridet dẽtibꝰ: ⁊ arescit. Et dixi discipul's tuis ut eijcerẽt illũ ⁊ nõ potuerũt. Qui rñdens eis dixit O gñãtio icredula: q̃ȝdiu apud uos ero? Q̃ȝdiu uos patiar? Afferte illũ ad me. ⁊ attulerũt eũ. Et cũ uidissẽt eũ stati spũs ꝯturbauit illũ: ⁊ elisus in t̾rã uolutabat̃ spumãs. Et interrogauit prẽȝ eiꝰ: Quãtũ tp̃is ẽ ex quo ei hoc accidit? At ille ait: Ab ĩfãtia Et frequent̃ eũ ĩ ignẽ ⁊ ĩ aq̃m misit ut eũ p̾deret. Sʒ siq̃d potes adiuua nos mis̾tꝰ nr̃i. Jesus a͂t ait illi: si potes credere: oĩa possibilia sũt credẽti Et ꝯtinuo exclamãs p̾r pueri cũ lachrymis aiebat: Credo dñe: adiuua icredulitatẽ meã. Et cũ uidisset iesꝰ ꝯcurrentẽ turbã cõminatꝰ ẽ spũi immũdo dicẽs illi: Surde ⁊ mute sp̃s ego p̃cipio tibi: exi ab eo: ⁊ ãplꝰ ne introeas ĩ eũ. Et exclamãs ⁊ m'ltũ discerpẽs eũ: exijt ab eo: ⁊ factꝰ est sic mortuꝰ: ita ut m'lti dicerẽt: qȝ mortuꝰ ẽ. Jesus a͂t tenẽs manũ eiꝰ eleuauit eũ ⁊ surrexit. Et cũ introisʒ ĩ domũ: discipuli eiꝰ secreto int̾rogabãt eũ: Quare nos nõ potuimꝰ eijcere? Et dixit ill's: Hoc genꝰ in nullo põt exire: nisi in oratione ⁊ ieiunio.

¶ THEO. Postq̃; gl'aȝ suã tribꝰ discipulis in mõte ondẽderat: reuertit̃ ad alios discipulos q̃ cũ eo ñ ascẽderãt ĩ mõtẽ. vñ dr̃: Et ve. ad di. su. vi. tur. mag. circa eos: ⁊ scri. cõ. cũ il. Pharisei nãq; captãtes hor̃ ĩ cũ p̾ñs ñ extiterat christꝰ: accesserũt vt ip̃os ad se attraherẽt. HIER. Nõ ẽ at̃ hõi req̃es sub sole: p̾ paruulos occidit inuidia. magnos p̾cutiũt fulgura mõtes alij discẽtes cũ fide vt turbe: alij inuidẽtes cũ fastu vt scribe ad ecclesiã ꝯueniũt. Seq̃r: Et ꝯfe. õ. po. vi. ie. stu. ẽ ⁊ ex. BED. Not idũ ĩ oĩbꝰ locis distãtiã mẽtis scribar̃ ⁊ turbe. Scribe ei nihil deuotõis. fidei: humilitatis: ⁊ reuerẽtie ei exhibuisse narrãt̃: sʒ veniẽte dño mox omis turba stupefacta expauit: eũq; salutãs accurrit. vñ seq̃r: Et ac. sa. eũ. THEO. Affectabãt. n. turbe eũ videre: ita vt eũ veniẽtẽ a lõge salutarẽt. Quidã v̾o dicũt q̾ aspectꝰ eiꝰ ex trãsfiguratõe speciosior factꝰ: turbã ad salutatõeȝ eiꝰ attrahebat.

HIE. Ppl's a͂t vidẽs: stupefactꝰ ẽ ⁊ expauit: nõ discipuli: qȝ nõ ẽ tior ĩ charitate. tior ẽ huior̃: stupescere stultor̃. Seq̃r: Et int̃. eos. Quid int̃ vos cõ. Quid .s. dñs interrogat: vt cõfessio pariat salutẽ: ⁊ murmur cordis nr̃i s̾mõibꝰ pijs soluat̃. BED. Põt v̾o: nisi fallor: itelligi d̾ h̾ q̃õnẽ fuisse motã: q̃re ip̃i cũ eẽnt discipuli saluatoris: saluare demoniacũ q̃ ĩ medio erat positꝰ nõ possẽt: qd̾ ex seq̃ntibꝰ põt duici cũ dr̃ Et rñs vnꝰ de tur. di. Mgr̃. attu. fi. me. ad te. ha. spi. mu. CHRY. Hũc hoĩeȝ sc̾ptura infirmũ ĩ fide ondit: ex h̾ qd̾ christꝰ dic̃: O gñãtio icredula. ⁊ p̾ h̾ qd̾ subdit: Si potes credere. Sʒ tñ infidelitas eiꝰ occasio extiterit demonẽ nõ pellẽdi: incusat tñ discipulos. vñ subdit̃: Et dixi dis. tu. vt ei. ⁊ nõ po. Uide at̃ istiꝰ insipiẽtiã. Jesũ ĩ medio turbar̃ p̾cat̃ discipulos incusãs. vñ ⁊ dñs corã plebe m'lto magis h̾ ei ĩputat nõ solũ ĩ p̾sonã eiꝰ accusatõeȝ itẽdẽs: sʒ ĩ p̾sonã oĩuȝ iudeor̃. p̾babile ei ẽ m'ltos p̾ñtiũ scãdalizatos: ea q̃ nõ cõueniebãt de discipulis cogitasse. vñ seq̃r: Qui eis rñs dixit: O gnãt̃o icre. q̃ȝdiu apd̾ vos ero? q̃ȝdiu vos patiar? In q̊ ondit: ⁊ mortẽ se desiderare: ⁊ graue ei eẽ cũ ill's cõuersari. BED. Jntm̃ aũt nõ ẽ hõi iratus: sʒ vitio vt stati intulerit. Afferte illum ad me: ⁊ at. eũ. Et cũ vidis. il. sta. spi. cõtur. illũ: ⁊ eli. in terrã volu. CHRY. Hoc a͂t dñs p̾misit p̾p̾ prẽȝ pueri: vt cũ vexãtẽ demonẽ videret: ad fidẽ futuro miraclo traheret̃. THE. Permittit etiã vexari puer̃: vt ex h̾ scieremꝰ demõis ĩpietatẽ: q̃ occidissʒ eũ nisi fuissʒ a dño adiutꝰ. Seq̃r: Et int̃. pa. eiꝰ. Quãtũ tẽ. ẽ ex q̊ h̾ ei acci? At ille ait: Ab infan. ⁊ freq. eũ in ig. ⁊ aq. mi. vt eũ p̾. BEDA: Erubescat iulianꝰ q̃ dicere audet oẽs hoĩes absq; p̾cti cõtagiõe nasci in carne tãq; ĩnocẽtes p̾ oĩa: vt fuit adã q̃n creatꝰ ẽ. Quid ei hũit iste puer vt ab infãtia demõio vexaret̃ acerbissimo si nullo originał p̾cti vicło tenebat̃: qȝ ꝯstat illũ adhuc p̾p̾ũ nõ hr̃e potuisse p̾ctũ. GLO. Exp̃mit at̃ in v̾bis sue petitõis fidei defectũ. vñ subdit: Sed si quid po. adiuua nos mi. no. Cũ enĩ dicit: Siq̃d po. manifestat se de eius potentia dubitare: qȝ viderat

filiū suū a discipul' christi curatū nō eē. Dicit autē Miftus nostri. vt designaret miseriā filij qui patie bat: ⁊ pūs q̄ ꝑpatiebat. Seq̄t: Jesus aūt ait illi: Si po. cre. om. pos. sunt cred. HIER. Libertatē arbi trij h̄ idicat qđ dic: Si potes. Que āt sūt oīa q̄ possi bilia sūt credēti: nisi q̄ in noie iesu. i. salut' postulāt cū lachrymis. BEDA: Aptū aūt risum dñs dedit petēti. Jpe ei ait: Si qđ potes adiuua nos. Et dñs: Si potes inq̄t credere. At contra leprosus q̄ fideliē clamabat: Dñe si vis potes me mūdare: cōgruū sue fidei accepit rñsū. Volo: mūdare. CHRY. Qđ aūt dicit: tale ē: Tāta ē v̄tutis apud me supabūdātia: vt nō solū h̄ possim: s̄ ⁊ alios h̄ faciā opari. q̄re si cre diderit vt oportet: ⁊ hūc ipe curare poterris: ⁊ alios mltos. Sic g̈ eū ad fidē reducebat: qui adhuc de infi delitate loq̄t. vñ sequit': Et cō. excla. pa. pu. cū la. aie bat: Credo dñe adiu. incredu. meā. Sed si credide rat dicēs: Credo. quō subdit: Adiuua incredulitatē meā: Dicam⁹ igit' qm̄ mltiplex ē fides: itroductoria .s. ⁊ pfecta. Hic igit' incipiēs credere: saluatorē dep̄ cabat: vt apponeret reliquū ad suam virtutē. BEDA: Nemo eni repēte fit summ⁹: sed in bona con uersatōe a minimis quisq̄ inchoat: vt ad magna p ueniat. Alia nāq̄ sunt virtut' exordia: aliud, pfect⁹: aliud pfectio. Quia igit' p occultā inspiratiōem grē meritoꝝ suoꝝ gradib⁹ fides crescit: vno eodēq̄ tpe is qui necdū pfecte crediderat: simul ⁊ crediderat: ⁊ incredul' erat. HIERO. Per hoc etiā mōstrat' q̄ credulitas nostra infirma est: nisi innixa subsistat adiutorio subsidij dei. Fides aūt cū lachrymis opta ta vota capit. vnde sequit': Et cū vi. iesus cōcur. tur. cōmi. est spi. immū. di. illi: Surde ⁊ mu. spi. ego tibi p̄cipio: exi ab eo: ⁊ ampli⁹ ne intro. in eū THEO. Ideo aūt cū videret turbā cōcurrere: cōminat⁹ est spūi immūdo. nolebat eni corā turba curare: vt dñ tatiōnē fugere doceret. CHRY. Quod aūt cōmi nat' ⁊ dixit: Ego tibi p̄cipio: diuine attribuit' ptāti. Quod vō dicit nō solū: Exi ab eo. s̄: Et ampli⁹ noli introire in eū. ostēdit quia ad reintrādū. pmpt⁹ erat quia ille nōdū erat in fide pfectus: sed h̄ dñi iussio inhibebat. Seq̄t: Et exclama. ⁊ mul. dis. eū exijt ab eo: ⁊ fact⁹ ē sicut mor. ita vt mul. di. q̄r mor. ē. Nō ei valuit mortē diabol⁹ iponere pp vere vite aduentū

BEDA: Quē aūt hostis ipi⁹ morti silem reddidit hūc pi⁹ saluator pie dextere tactu saluauit. vñ seq̄t: Jesus aūt te. ma. ei⁹ ele. il. ⁊ sur. Ex quo sicut verū se esse deū potētia saluādi docuit: ita ⁊ verā se habuis se carnis naturā more tact⁹ hūani declarauit. Ne gat nāq̄ Manes insan⁹ veraciē eū carnē idutū fuis se: sed ipe cū tot lāguētes suo tactu exerit mūdauit: illūinauit heresim illi⁹: ⁊ anteq̄ nata eēt dānauit. Sequit': Et cū intro. in do. dis. ei⁹ se. inē. eum: Quare nos nō po. ei. CHRY. Timebāt ei ne forte colla tā sibi grām amisissent. recepāt ei ptātē iā spirituū immūdoꝝ. Seq̄t: Et dixit illis: Hoc gen⁹ in nullo pōt exire: nisi in orōne ⁊ ieiunio. THEO. s. luna ticoꝝ: vel simpl'r oim demonioꝝ gen⁹. Oportꝫ nāq̄ ieiunare eū qui curari debet: ⁊ illū qui curat. Sic ei vera orō pficit': cū cōiugit' orōni ieiuniū: qm̄ nō gra uat' qui orat ex sumptōe ciboꝝ: s̄ sobri⁹ ē. BEDA: Mystice aūt dñs sursū discipul' mysteria regni re serat: deorsū turbis peccata infidelitat' exprobrat: et spūs malos ab his qui ꝑferant expellit. Nā carnales adhuc ⁊ insipiētes ꝯfortat: docet: castigat: et pfcōs liberi⁹ de eternis instruit. THEO. Demō aūt iste surd⁹ ⁊ mut⁹ ē. surd⁹ inq̄tū nō vult dei s̄mones au dire: mut⁹ vō inq̄tū nō vult alios qđ cōdecēs ē do cere. CHRY. Peccator aūt spumat stulticia: stri det iracūdia: arescit ignauia. Discerpit aūt spūs ap propīquātē ad salutē: ⁊ sil'r quos vētrē suū trahere desiderat: discerpit p terrores ⁊ dāna: vt fecit iob.

BEDA: Sepe ei dū cōuerti ad deū post peccata conamur: maiorib⁹ nouisq̄ antiq̄ hostis pulsamur insidijs: qđ facit: vt vel odiū v̄tut' incutiat: vl' expul siōis sue vidicet iniurā. GRE. x. mora. Velut mor tu⁹ aūt ōndit' q̄ a maligni spūs ptāte liberat': q̄r q̄s q̄s iā t̄rena desideria subegit. vitā in se carnalis con uersatōis extīguit: ⁊ mūdo mortu⁹ appet: quē multi mortuū dicūt. q̄r q̄ spiritual'r viuere nesciūt eū q̄ car nalia opa bona nō sequit' extīctū fūdit⁹ arbitrant'.

HIERO. Per h̄ aūt q̄ ab infātia vexat⁹ ē: signi ficat' gētilis ppl's: cui⁹ a natiuitate creuit cult⁹ inu tilis idoloꝝ: vt stulte imolaret filios suos demonijs Vñ dr̄: q̄ in ignē ⁊ aquā eū misit. Alij ei de gētib⁹ ignē venerabāt': alij aquā. BEDA: Vel i h̄ demo niaco significat' q̄ original' culpe reatu astricti: ueni unt in mūdum rei: s̄m grām saluādi. Ignis aūt ad feruorē iracūdie referēd⁹ ē: aq̄ ad voluptates carnis q̄ dissoluere mētē p delicias solēt. Nō aūt puero q̄ vim patiebat': sed demoni q̄ inferebat cōminat⁹ est q̄r q̄ peccātē emēdare desiderat: vitiū vtiq̄ increpā do ⁊ execrādo exterminare: sed hoiem amādo re fouere. HIERO. Imputat aūt dñs spūi qđ hoī p stat dicēs: Surde ⁊ mute spūs: q̄r ille nunq̄ audiet nec loq̄t': qđ peccator penitēs audit ⁊ loq̄t'. Exiens aūt demō ab hoīe: nūq̄ reuertit': si hō cor suū sera uerit clauib⁹ hūilitat' ⁊ charitat': ⁊ hostiū obtinue rit immunitatis. Fact⁹ ē hō saluat⁹ velut mortuus. Sanat' eteni dr̄: Mortui estis: ⁊ vita vestra abscō dita ē cum christo in deo. THEO. Sed si iesus. i. euāgelic⁹ s̄mo teneat manū. i. virtutē actiuā: tunc a demone liberabimur. Vide etiā q̄ p̄mo de⁹ nos iu uat: deinde req̄rit' a nobis q̄ bonū opemur. Vñ dr̄ q̄ iesus eleuauit illū: in quo ōndit' dei auxiliū. ⁊ sur rexit: in quo mōstrat' hoīs studiū. BEDA: Dū āt docet dñs aplos quō demō neq̄ssim⁹ dēat expelli: oēs instituit ad vitā: vt. s. nouerim⁹ grauiora queq̄: l' imūdoꝝ spūū: vel hoīm tētamēta: ieiunijs ⁊ orōi bus eē supāda. Irā quoq̄ dñi cū in vltionē scelerū nr̄oꝝ fuerit accēsa: h̄ remedio singlari posse placari Ieiuniū āt gnāle ē n̄ solū ab escis: s̄ ⁊ cūctis illecebr' abstinere carnalib⁹: imo ab oib⁹ vicioꝝ passiōibus. Sic ⁊ orō gnāl' nō solū i v̄bis ē qb⁹ diuinā clemen tiā inuocam⁹: veꝝ ēt i oīb⁹ q̄ i obsequiū nr̄i cōditor' fidei deuotōe gerim⁹: teste aplo q̄ ait: Sine intermis siōe orate. HIERO. Vel stulticia que ad luxuriā carnis ptinet sanat': Ira ⁊ ignauia occasiōe depelli tur. Medicina cuiusq̄ vulner' adhibēda ē ei. Non sanat oculū: qđ calcaneo adhibet'. Jeiunio passio nes corpis: ⁊ orōe pestes sanāde sunt mētis.

Et inde profecti pretergrediebā tur galileam: nec uolebāt quēq̄ sci re. Docebat autē discipulos suos

ꝛ dicebat illꝰ: Qm̃ filiꝰ hoīs tradeť i
manꝰ hoīuz ꝛ occidēt eū: ꝛ occisus
ťtia die resurget. At illi ignorabant
uerbū: ꝛ tīebāt īterrogāre eū. Et uene
rūt capharnaū. Qui cū domi eēnt i
terrogabat eos: Quid in uia tracta
batis? At illi tacebāt. Siqdē in uia
inť se disputauerāt. qs eoꝝ maior eſ
ſet. Et resīdēs uocauit. xij. ꝛ ait illꝰ:
Siqs uult pm̄ eē: erit oīuz nouiſſi
mꝰ ꝛ oīuz minister. Et accipiēs pue
rū statuit eū i medio eoꝝ: quē cū cō
plexꝰ eēt ait illꝰ: Quisqs unuz ex hꝰ
mōi pueris receperit: i noīe meo: me
recipit. ꝛ qcūqz me suscepit: nō me
suscipit: sed eū q misit me.

¶ THEO. Post miracula interponit dn̄s ſmonē
de paſſiōe: ne putareť ꝙ inuolūtarie paſſus eſt. Un̄
dr̄: Et inde pfe. preter. in ga. nec vo. quē. scire. i. se ibi
eē. Docebat aūt disci. suos ꝛ dice. illis: qm̄ fi. ho. tra.
in ma. ho. ꝛ occi. eū. BEDA: Semp pſpis miscet
triſtia: vt cū repēte venerit: nō terrerēt aplos: ſz pme
ditatis aīs ferāt. THEO. Postqꝫ v̓o dixerat qd̓
triste erat: tūc adiūgit qd̓ letificare dꝫ. Un̄ seqť: Et
occisus: ter. die resur. vt disceremꝰ ex h̓ ꝙ post angu
stias leticie subsequūť. Seqť: At illi ig. ver. ꝛ ti. eum
inť. BEDA: Hec ignorātia discipuloꝝ: nō tam de
tarditate ingenij: qꝫ de amore nascit̄ saluatoris: qui
carnales adhuc ꝛ mysterij crucis ignari: quē deum
veꝝ cognuerāt: mortuū credere neqͣnt. ꝛ qꝛ p figu
ras eū loqͣ. tē sepe audire cōsueuerāt horrētes euē
tū mortis eiꝰ: etiā in eis q̄ de sua traditōe ac paſſio
ne apte loqbať: figurate aliqd significari volebant
Seqť: Et venerūt capharnaū. HIERO. Caphar
naū dr̄ villa cōsolatiōis. ꝛ ꝯgruit interptatio ad p̄
dictā sniam q̄ dixerat: Et occisus: ter. die resur. Se
quiť: Qui cū domi eēnt: inte̓ro. eos: Quid in via tra
ctabatis? ꝛ illi taceb āt. CHRY. Mattheꝰ aūt dic̄
ꝙ acceſſerit ad iesum discipuli dicētes: Quis putas
maior ē in regno celoꝝ? Nō. n. ab initio narratōez
incepit: sed tacuit de intelligentia saluatoris circa
discipuloꝝ cogitatōes ꝛ dicta: qꝫuis poſſet itelligi
ꝙ ea etiā q̄ seorsum cogitabāt aut dicebāt: dicebāt
ad eū: qm̄ omīa erāt ei ita cognita: ac si ad eū dicta
fuiſſent. Seqť: Siqdē inť se in via disputauerūt: qs
eēt illoꝝ maior. Lucas autē dicit: ꝙ cogitatio in
trauit in discipulos: qs eēt illoꝝ maior. Cogitatio
nē ei ꝛ intētōem eoꝝ dn̄s ex illoꝝ c̄dis mātfestauit
ſm historiā euāgelicā. HIERO. Recte aūt in via
tractabāt de p̄ncipatu. Similis ei ē h̓ tractatio loco.
Pncipatꝰ eñ sicut igrediť: sic deseriť: ꝛ qꝫdiu teneť:
labiť: ꝛ incertū ē in q̄ mānsiōe. i. in q̄ die finiať. BE
DA: Inde aūt videť orta disputatio discipuloꝝ de
p̄matu: qꝛ viderāt petrū iacobū ꝛ iohānē seorsū du

ctos in mōtē: secretūqꝫ eis ibi aliqd eē creditū. ſz et
petro ſm Mat. claues regni celoꝝ eē pmiſſas. Ui
dēs aūt discipuloꝝ cogitatōes dn̄s: curat desideriū
glorie hūilitate sanare: p̄matū nō eē q̄rēdū: ꝛ prius
simplici hūilitatis cōmonet īpio. vn̄ seqť: Et resīdēs
vocauit. xij. ꝛ ait illꝰ: Siqs vult pm̄ꝰ eē: erit oīm no
uiſſimꝰ: ꝛ oīm mīster. HIERO. Ubi notādū ꝙ il
li eūtes disputabāt de p̄ncipatu: ipe sedēs docꝫ hūi
litatē. Pncipes eñ laborāt: hūiles q̄escūt. CHRY.
Appetebāt qdē discipuli honorē hr̄e a dn̄o. deside
riū etiā eis inerat vt magnificarēť a christo. Quāto
enī qs maior ē: tāto maiorib' honorib' dignꝰ existit
pp̄ h̓ nō eoꝝ desideriū īpediuit: ſz hūilitatē itrodu
xit. THEO. Nō eñ vult vt vsurpemꝰ nobis p̄matꝰ
ſz p hūilitatē altitudinē ꝯseq̄mur. Mox āt monet
eos inocētie puerilꝰ exēplo. vn̄ seqť: Et ac pu. sta. eū
in me. eo. CHRY. Ipo visu eis psuadēs hūiles eē
ꝛ simplices. Etenī ab inuidia ꝛ vana gl̄ia puulꝰ mun
dus existit: et a cōcupiscēdo p̄matū. Nō solū āt ait
si tales efficiami: mercedē magnā accipietis: ſz ꝛ si ali
os tales honorabitis ppt̄ me. vn̄ seqť: Quē cū ꝯplexꝰ
eēt: ait illꝰ: Quisqs vnū ex hmōi pu. re. i no. meo: me
recipit. BEDA: In quo vel simplr̄ paupes christi
ab his q̄ volūt eē maiores: p eiꝰ ondit honore reci
piēdos: vel in malicia puulos eē suadet: vt simplici
tatē sine arrogātia: charitatē sine inuidia: deuotio
nē sine iracūdia ꝯseruent. Quod aūt cōplectiť puerū
significat humiles suo dignos eſſe cōplexu ac dile
ctōne. Addidit aūt: In noīe meo. vt formā virtutis
quā natura duce puer obſuat: ipi p noīe christi ra
tōis industria sequāť. Sed qꝛ se in pueris recipi do
cebat: ne putareť hoc eē solū qd̓ videbať: subiunxit:
Et q̄cūqꝫ me susce. nō me su. sed eū qui me misit. Ta
lē se vtiqꝫ ac tantū credi volēs: qualis ꝛ quātꝰ ē pr̄.
THEO. Uide quātū valꝫ humilitas: patris nāqꝫ
ꝛ filij inhabitatōem mereť ꝛ etiā spūs sancti.

Rn̄dit illi Johānes dicēs: Ma
gister uidimꝰ quēdam i noīe tuo eij
cientē demonia q nō seqť nos: ꝛ pro
hibuimꝰ eū. Jesus aūt ait: Nolite
p̄hibere eū. Nēo ē. n. q faē uirtutē
i noīe meo: ꝛ poſſit cito male loq de
me. Qui. n. n̄ ē aduersū uos: p uo
bis ē. Quisqs. n. potū dederit uob
calicē aq frigide in noīe meo: qꝛ chri
sti estis: amē dico uob n̄ pdꝫ merce
dē suā. Et qsqs scādalizauerit unū
ex his pusillis credētibꝰ in me: bonū
est ei magis si circūdareť mola asina
ria collo eius ꝛ in mare mittereť

¶ AVGV. Johānes p̄cipua deuotōe dn̄m amās
excludēdū bn̄ficio putauit eū q̄ n̄ recte vtať officio.
Unde dicitur: Respondit illi iohannes dicēs: Ma
gister: Uidi quēdam in nomi. tuo eijce. demo. q̄ nō
sequitur nos: ꝛ prohi. eum. CHRY. Multi enīꝫ
credētiū charismata receperūt: nec tn̄ cum christo

erāt:qualis erat hic qui demones eiiciebat. nō eni
oēs ad oīa ordinate se habebāt. Alij eni erant pure
vite:fidē aūt tā ꝑfecte nō habebāt. alij vō ecōtrario
THEO. Uel etiā quidā increduli vidētes nomē
iesu virtuosū:dicebāt ⁊ ipi hoc nomē:⁊ signa facie-
bāt:lꝫ diuina gratia eēnt indigni. volebat.n. dñs ēt
ꝑ indignos nomē suū ampliare. CHRY. Nō aūt
zelo seu inuidia mot⁹ iohānes ꝓhibebat illū qui de-
mones expellebat: sed volebat ꝙ oēs q̇ nomen dñi
inuocabāt:sequerēt christū:⁊ eēnt cū discipul' vnū.
Sed dñs ꝑ hos qui miracula faciūt:lꝫ sint indigni:
alios ꝓuocat ad fidem:⁊ ipsosmet ꝑ hanc ineffabilē
gratiā inducit:vt fiāt meliores. Unde sequit: Jesus
aūt ait: Noli ꝓ.eū. BEDA: In quo docet nemi-
nē a bono qđ ex ꝑte hꝫ eē arcēdū: sed ad hoc poti⁹
qđ nōdū habet eē ꝓuocādū. CHRY. Decēter aūt
eū nō esse ꝓhibēdū ostēdit ꝯsequēter dicēs: Nemo
est enim qui fa.vir.in nomi.meo. ⁊ pos.ci.ma.lo.de
me. Hoc aūt dicit ꝓpter eos qui in heresim ceciderūt
q̄les erāt simō ⁊ menāder ⁊ cherīt⁹. neq꜄ ei illi ī no
mīe christi miracula faciebāt:sꝫ deceptiōib⁹ q̄busdā
facere videbant. Isti vero ⁊si nō sequūt nos:nō tñ
cōtra nos aliquid firmiter dicere valebūt:eo ꝙ ho-
norāt in opādo virtutes nomen meum. THEO.
Qualiter eni male de me loquat: qui ex noīe meo
occasionē glorie hꝫ:⁊ ꝑ hoc ꝙ ipm īuocat:miracu-
la opat. Sequit: Qui eni non est aduer.nos:ꝓ no.
est. Aug⁹.de cō.euā. Uidendū est:ne hoc illi sentē
tie dñi videat cōtrariū:vbi ait: Qui mecū non ē:ad-
uersum me est. an hoc interesse aliquis dicit:'q: hic
discipulis ait: Qui nō est aduer.nos:pro no.est. Ibi
aūt de seipo locut⁹ est: Qui mecū nō est: aduersum
me est. quasi nō possit cum illo nō esse:qui discipu
lis eius tanq̄ mēbris eius sociat. Alioq̄n quō verū
erit: Qui vos recipit:me recipit. Aut pōt etiā nō eē
aduersus eum:qui fuerit aduersus discipulos suos.
nam vbi erit illud: Qui vos spernit:me spnit. Sꝫ ni
mirū hoc vult intelligi tñ cū illo non esse aliquē:
inq̄tū est aduersus illū:⁊ cū illo esse inq̄tū cuꝫ illo
est. Exempli gratia: sicut iste qui in noīe christi vtu-
tes faciebat:⁊ in societate discipulorū nō erat:inq̄-
tū opabat virtutes in illo noīe:intātū cū ipis erat:
⁊ aduersus eos nō erat. Inq̄tū vō eoꝝ societati nō
adherebat:intantū cū ipis nō erat: ⁊ aduersus eos
erat. Sed quia illi hoc eū facere ꝓhibuerūt:in quo
cū ipis erat:dixit eis dñs: Nolite ꝓhibere. Illud.n.
ꝓhibere debuerūt:quod extra eoꝝ erat societatē: vt
illi vnitatē ecclesie suaderēt:nō illud in quo cū illis
erat nomē.s.magistri ⁊ dñi eoꝝ in expulsiōe demo
nū cōmendās:sicut ecclesia catholica facit:nō impro
bans ī hereticis sacramēta cōmunia: sed diuisionē
vel aliquā aduersam paci veritatiq꜄ sententiā. In B
eni aduersus nos sunt. CHRY. Uel aliter:hoc di
citur de credētibus in eū: qui tamē ipm nō sequūt
ꝓpter vite laxatōem. Illud aūt de demonib⁹ dicit:
qui a deo oēs studēt separe ⁊ cōgregatōnem eius
dispgere. Sequit: Quisquis.n.po.de.vo.ca.aq̄ fri.ī
no.meo.quia christi estis: amen dico vobis:non ꝑ.
mer.su. THEO. Quasi.d. Non solū hūc q̇ ī noīe
meo miracula opat nō ꝓhibeo:sed ⁊ q̇sq̇s minimuꝫ
q̇d dederit vobis ꝓpter nomē meum: ⁊ recepit vos
ꝓpter me:non ꝓpter humanā gratiā ⁊ mundanā:
non ꝑdet mercedē suā. AVG. de con.euā. Unde
ostēdit ꝙ ⁊ ille de quo iohānes suggesserat: nō ita
sepabat a societate discipulorū:vt eā tanq̄ heretic⁹
improbaret:sed sicut solēt hoīes nōdū audere chri-
sti suscipe sacramēta: ⁊ tamē nomini fauere christi
ano:ita vt christianos etiā suscipiāt: ⁊ nō ob aliud
eis nisi ꝙ christiani sunt obsequūt. de quibus dicit
ꝙ nō ꝑdent mercedē suā: nō quia iā tuti atq꜄ secu-
ri sibi debeāt videri ex hac beniuolētia quam erga
christianos habēt:etiā si christi baptismo nō abluā
tur:nec vnitati eius incorporent: sed quia ita iam
dei misericordia gubernēt vt ad ea quoq꜄ ꝑueniāt:
atq꜄ ita securi de hoc seculo abscedant. CHRY.
Et ne quis pauꝑtatē alleget: ponit illud quo non
cōtingit egere.s.calicē aque frigide:pro quo etiā cō
sequet mercedē. Nō eni pciū dati:sꝫ dignitas recipi
entiū ⁊ affectus dantiū facit opus dignū mercede.
Non solū aūt recipiēdos discipulos verbo ostēdit
ex mercede quā aliquis sequit: sed etiā q: retrahit
a tormēto. Sequit: Et qui s.scan.vnū ex his pu.cre.
in me:bonū est ei mag.si cir.mo.asi.col.ei⁹ ⁊ in ma.
mit. Quasi d. Siqui vos ꝓpter me honorāt: merce-
dē habēt:sic ⁊ inhonorātes.i. scandalizātes vltimā
accipiēt vltionē. Ex manifestis aūt nobis tormētū
describit intolerabile:faciēs mentiōem mole ⁊ sub-
mersionis. ⁊ nō ait:mola suspēdat in collo:sꝫ bonū
est ei hoc sustinere:demonstrās qm̄ eū grauī⁹ aliq̄d
malū expectat. Pusillos aūt in se credētes dicit eos
qui inuocāt nomē eius: nō solū sequētes etiā eos
qui calicē frigidū offerunt:⁊ nō opant alia maiora
Istorū aūt neminē vult scādalizari neq꜄ supplātari
Hoc eni est ꝓhibere nomē ei⁹ inuocare. BEDA:
Recte aūt qui scādalizari pōt:pusillus appellatur.
Qui eni magn⁹ est:quodcūq꜄ passus fuerit:non de
clinat a fide. qui aūt pusill⁹ est aīo ⁊ pu⁹:occasiōes
querit quo scādalizet. ꝓpterea oportet nos maxie
his cōsulere qui parui sunt in fide:ne occasiōe nrī
offendantur ⁊ recedāt a fide:ac decidant a salute.
GRE. sup eze. Notandū tamē ꝙ in nostro bono
ope aliquādo cauendū est scādalū ꝓximi. aliquādo
autem ꝓ nihilo cōtēnēdū. Inq̄tū eni sine peccato
possūm⁹ vitare ꝓximi scādalū debem⁹. Si aūt de ve
ritate scādalū ponit:vtili⁹ ꝑmittit scādalū nasci q̄
veritas relinquat. GREG. i pasto. Mystice aūt ī
mola asinaria secularis vite circuit⁹ ac labor exꝓmi
tur:⁊ ꝑ ꝓfundū maris extrema dānatio designat.
Qui ergo ad sanctitatis spēm deduct⁹:vel verbo ce
teros destruit:vel exēplo. Melius profecto erat:vt
hūc ad mortē sub exteriore habitu terrena acta cō-
stringerēt:q̄ sacra officia in culpa ceteris imitabi-
lē demōstrarent: quia nimirū si sol⁹ caderet:vtrūq꜄
hūc tolerabilior inferni pena cruciaret.

Et si scādalizauerit te man⁹ tua:
abscide illā. Bonū est tibi debilē in
troire ī uitā q̄ꝫ duas man⁹ hñtē ire
in gehēnā: in ignē inextinguibilē:ubi
uermis eoꝝ nō morit: ⁊ ignis nō ex
tinguit. Et si pes tu⁹ te scandalizat

amputa illū. Bonū ē tibi claudū introire ī uitā eternā: q̄z duos pedes habentē mitti ī gehēnā ignis inextinguibilis ubi uermis eoꝝ nō moriť: ⁊ ignis nō extinguiť. Q̄ȯ si oculꝰ tuꝰ scādalizat te eyce eū. Bonum ē tibi luscū itroire in regnū dei: q̄z duos oculos habētē mitti ī gehēnā ignis: ubi uermis eoꝝ nō moriť: ⁊ ignis nō extinguiť. Oīs enim igne saliet: ⁊ ois uictia sale saliet. Bonum ē sal: Q̄ȯ si sal isulsum fuerit: ī quo illud cōdictis? Hēte in uobis sal: ⁊ pacē habete inter uos.

¶ BEDA: Quia supra docuerat dn̄s ne scandalizaremꝰ eos q̇ credūt ī eū: nūc cōsequēter admonet q̄tū cauere debeamꝰ eos q̇ scādalizare nos. i. verbo vł exēplo suo ad ruinā peccati ꝓpellere certāt. vn̄ dicit: Et si scā. te ma. tu. absc. ill. CHRY. Nō de mēbris h̄ dicit: s̄ȝ de ꝓpinquis amicis: quos q̄tum ad necessaria ī mēbroꝝ ordīe nos habemꝰ. Nihil eniȝ tā nociuū vt pniciosa societas. BEDA: Manū q̇ppe nostrā appellat necessariū amicū: cuiꝰ auxilio quotidiano opꝰ habemꝰ. s̄ȝ si talis nos ledere in cā aīe voluerit: excludēdꝰ ē a nostra societate: ne si cū pdito ī hac vita partē habere volumꝰ: simul ī futuro cū illo peamꝰ. vn̄ sequiť: Bo. ē ti. de. itro ī vi. q̄z du. ma. ha. ire ī ge. ī ig. inex. GLO. Debilē dicit adiutorio alicꝰ amici puatū. Nā meliꝰ ē absq̧ amico ire ī vitā: q̄z cū eo ire ī gehennā. HIERO. Uel aliť: Bonū ē tibi debilē īgredi ī vitā. i. sine pncipatu: q̄z duas manꝰ habentē. Due manꝰ principatus sūt hūilitas ⁊ supbia. abscide supbiā tenēs humileȝ principatū. CHRY. Deide testimoniū ꝓpheticuȝ ex ysaia ꝓpheta īducit dicēs: Ubi ver. eo. nō mo. et ig. nō ex. Nō de sensibili verme h̄ dicit: s̄ȝ vermē cōscientiā vocat mordentē animā ꝙ nō sit opata bonū. Unusq̇sq̧ n. sinipsiꝰ accusator fiet. rememorās q̄ gessit ī vita mortali: ⁊ sic eoꝝ vermis īmortalis pmanet. BEDA: Sicut aūt vermis ē doloꝛ īteriꝰ accusans: sic ignis ē pena extrīsecꝰ seuiēs. Uel ī verme putredinē gehēne sicut ī igne ardoꝛē designat. AVG. xxi. de ciui. dei: Utrunq̧ aūt hoꝝ ignē. s. ac vermē q̇ volūt ad aīe penas nō ad corpis ptinere: dicūt etiā vri dolore aī sero ac īfructuose penitentis eos q̇ fuerīt a regno dei sepati. Et iō ignē ꝓ isto dolore vrēte nō īcongrue poni posse cōtendūt: s̄m illud apostoli: Quis scādalizať ⁊ ego nō vroꝛ? Eundē etiā vermē putāt itelligēdū esse: s̄m illud: Sicut tinea vestimētuȝ ⁊ vermis lignū: sic meroꝛ excruciat coꝛ viri: q̇ si penas ⁊ aīe ⁊ corpis ī illo supplicio futuras eē nō dubitāt: igne vri corpꝰ: animā vero rodi quodāmodo verme meroꝛis affirmāt. ꝙ etsi credibilius est. q: absurdū est ibi doloꝛē aut corpis aut aīe defuturū. Ego tn̄ faciliꝰ estimo vt ad corpꝰ vtrūq̧ dicā ptinere q̄z neutrū: ⁊ iō tacitū eē in istis diuine scripture verbis aī doloꝛē: q: cōsequēs eē intelligiť vt corpe dolēte animꝰ quoq̧ cruciet. Eligat ḡ quisq̧ qȯ placet: aut ignē tribuere corpi: aīe vermē. h̄ ꝓprie: illud tropice: aut vtrūq̧ ꝓprie corpi. Possūt enī aīalia etiā ī ignibꝰ viuere. ī vstione sine cōsūptione: in dolore sine morte p miraculum potētissimi creatoris. Seq̇ť: Et si pes tu. scā. te. BEDA: Pes amicꝰ dr̄ pp ministeriū discursus q̄si ī nostris vsibus accōmodatos. Seq̇tur: Quod si ocu. tu. scāda. te. Oculꝰ dicť amicꝰ vtilis atq̧ sollicitꝰ ⁊ accutus ad pspiciendū. AVG. de cō. euā. Hic ꝑfecto apparet: ꝙ illi q̇ noīe christi sūt deuoti: ⁊ priusq̄ christianoꝝ numero socient: vtilioꝛes sūt q̄z hi q̇ cū iaȝ christiani appellent: ⁊ christianis sacramētis ībuti sūt talia suadēt: vt q̇bus ea psuaserit: secū in eternā penā ptrahāt: quos mēbroꝝ corporaliū noīe tanq̄ manū vel oculū scādalizantē iubet erui a corpe: h̄ ē ab ipa vnitatis societate vt sine his potiꝰ veniať ad vitā: q̄z cū eis eať in gehēnā. Hoc ipso aūt sepantur a q̇bus sepantur: ꝙ eis mala suadētibus h̄ ē scādalizātibus nō cōsentiť. Et siquidē oībus bonis cū q̇bus eis noticia ē de hac pu̇ersitate īnotescunt: ab oī penitꝰ societate atq̧ ab ipsa diuinoꝝ sacramentoꝝ pticipatiōe sepenť. Si aūt quibusdā ita noti sūt: pluribꝰ aūt ista eoꝝ ē ignota pu̇ersitas: ita tolerādi sūt: vt neq̧ illis ad iniq̇tatis cōionē cōsentiať: neq̧ ꝓpē illos bonoꝝ societas deserať. BEDA: Quia vero dn̄s tertio mentionē vermis ⁊ ignis fecerat: ⁊ h̄ valeamꝰ euitare tormētū: subdit: Omnis eñ igne saliet. Fetoꝛ enī vermiū de corruptiōe solet nasci carnis ⁊ sanguinis. iōq̧ caro recēs sale condiť: vt exiccato humoꝛe sanguineo: vermescere neq̇ant. Et q̇dē qȯ sale saliť: vermis putredineȝ arcet. quod v̄o igne saliť. i. ignibꝰ sale aspsis recōditur: nō solū vermes abiicit: sed ipsam quoq̧ carnē cōsumit. Caro ergo ⁊ sanguis vermes creat: q: delectatio carnalis cui cōdimentū cōtinentie nō resistit: penā luxuriosis generat eternā: cꝰ fetoꝛē quisq̇s vitare desiderat: ⁊ corpꝰ sale cōtinentie ⁊ mentē studeat cōdimēto sapīe ab erroꝛis ⁊ vicioꝝ labe castigare. Sal enī dulcedinē sapīe: ignis spūs scti grāȝ designat. Dicit ergo: Oīs igne saliť: q: oīs electꝰ sapīa spūali debet corruptiōe cōcupīe carnalis expurgari. Uel ignis ē tribulatiōis: quo patiētia fideliū vt pfectū opus habere possint exerceť. CHRY. Simile aūt est huic qȯ dicit apostolꝰ: Uniuscuiusq̧ opꝰ quale sit ignis ꝓbabit. Postea a leuitico testimoniū introducit di. Et oīs victia saliet. HIERO. Uictima dn̄i ē genꝰ humanū: qȯ hic ratiōe sapiētie saliť: dū corruptio sanguinis custodia putredinis ⁊ mater vermiū cōsumeť: ⁊ illic purgatorio igne examinabiť. BEDA: Possumꝰ ⁊ ita itelligere ꝙ altare dei sit coꝛ electoꝝ. hostie vero ⁊ sacrificia ī h̄ altari offerēda. bona sūt opa fideliū. In omnibus aūt sacrificiis sal debet offerri: q: nullū ē opꝰ bonū qȯ nō sal sapiētie: ab oī corruptōe vane laudis: ceterisq̧ prauis siue supfluis cogitatiōibꝰ expurgat. CHRY. Uel h̄ dicť q: oē munꝰ victie nostre: q̄ ē s̄m orationem ⁊ pximi subuētiōnē saliť igne diuino de quo dr̄: Ignē veni mittere ī terrā. de quo subdiť: Bonū ē sal. i. ignis dilectiōis. Qȯ si sal isulsum fuerit. i. seipso puatū: ⁊ ꝓpa q̄litate p q̄m oē bonū ī quo illō cōdie

tis: Sūt enī sales sal hñtes.q.s. hñt grē plenitudinē. ⁊ sūt sales sal nō habētes.q enī nō sunt pacifici: tal sūt isulsum. BEDA: Uel bonū ē sal: bonū est dei verbū audire frequēti⁹: ⁊ sale sapiētie spiritalis cordis archana cōdire. THEO. Sicut enī sal carnes ɔseruat: ⁊ vermes eas nō sinit generare: sic ⁊ smōe doctoris si desiccatiu⁹ erit: carnales homies cōstrigit: ⁊ i eis inextinguibilē vermē nō sinit generari. Si vero sit isulsus.i.si virtutē desiccatiuā ⁊ cōseruatiuā nō habeat: in quo cōdiatur? CHRY. Ul' fm mattheū discipuli christi sūt sal: q totū orbē conseruāt: resistētes putredini q ē ab idolatria ⁊ fornicatione peccatoꝝ. Pōt etiā itelligi ꝙ vnusquisq3 nostrū habeat tantū salis: qtū capax ē dei gratiaꝝ. vn̄ ⁊ apostol⁹ cōiungit gratiaꝫ sali. di. Sermo vr̄ sit in gratia sale cōditus. Sal etiā ē dñs Jesus christus q fuit sufficiēs totā terrā cōseruare: ⁊ multos i terra fecit sales: quoꝝ si aliq marcescat: possibile est enī ⁊ bonos i putredinē trāsmutari: dignū ē vt foras mittanť. HIERO. Uel aliter: Sal isulsum ē q amat pricipatū: ⁊ icrepare nō audet. vn̄ seqť: Habe.i vo. sal. ⁊ pa.ha.iter vos.vt.s.salsedinē correptiōis amor ꝓximi tempet: ⁊ dilectionē ꝓximi sal iusticie odiat GREG. sup Ezechie. Uel h dicit ɔ quosdā quos dū maior cōsciētia erigit: a ceteroꝝ societate disiungit: ⁊ quo plus sapiūt: eo a cōcordie vtute resipiscūt GREG. i pasto. Qui ēt loq sapiēter nitiť: magno ope metuat ne ei⁹ eloquio audientiū vnitas cōfundatur: ne dū sapiēs videri desiderat: vnitatis compagē isipienter abscidat. THEO. Uel q cōstrigit se vīculo dilectiōis ad ꝓximū: hic salē habet: ⁊ ex h pacē cū fratre suo. AVG. de cō. euā. Hec Marc⁹ dñm locutū fuisse cōtextim cōmemorat: ⁊ aliq posuit q nullus alius euāgelistarū posuit: alia vero q matthe⁹ quoq3 posuit: ⁊ aliq que matthe⁹ ⁊ lucas. sed illi ex aliis occasionib⁹: ⁊ i alio rerū ordine. vnde mihi videť etiā hoc loco dñz dixisse que aliis locis dixit: qr satis pertinebāt ad hāc ipam ei⁹ sententiam: qua vetuit ꝓhiberi virtutes i noie suo fieri: et ab illo q cū discipul' eū nō sequebať. .X.

Et inde exurgēs uenit i fines iudee ultra iordanē ⁊ ɔueniūt iterū turbe ad eū: ⁊ sicē ɔsueuerat iteꝝ docebat illos. Et accedētes pharisei iñrogabāt eū: si licet uiro uxorē dimittere tētātes eū? At ille rñdēs dixit eis: Quid uobis ꝑcepit moyses? Qui dixerūt: Moyses ꝑmisit libellū repudij scribere ⁊ dimitteř. Quibus rñdens Jesus ait: Ad duritiā cordis ur̄i scripsit uob ꝑceptū istud Ab initio aūt creature masculuꝫ ⁊ feminam fecit eos de⁹. Propť hoc relinquet hō patrē suū ⁊ matrē: ⁊ adherebit ad uxorē suā: ⁊ erūt duo in carne una. Itaq3 iā nō sunt duo: s3 una caro. Qđ ergo de⁹ ɔiunxit: hō nō separet. Et i domo iteꝝ discipuli ei⁹ de eodē iterrogauerūt eū. Et ait ill': Quicūq3 dimiserit uxorē suam ⁊ aliā duxerit: adulteriū cōmittit sup ea. Et si uxor dimiserit uiꝝ suū ⁊ alij nupserit mechatur.

¶ BEDA: Huc usq3 marc⁹ ea narrauit de dño que in galilea fecit ⁊ docuit: Hic icipit enarrare que in iudea fecit ⁊ docuit siue passus ē: ⁊ pmo quidē trās iordanē ad orientē. Et h ē qđ dicit: Et ide exur. ve. in fi.iu.vl.ior. Deide etiā citra iordanē quādo veit iericho: bethaniā: ⁊ hierosolymā. Et cū oīs iudeoꝝ ꝓuincia generalit̄ ad distinctionē aliarū gentiū iudea sit dicta: speciali⁹ tñ meridiana ei⁹ plaga appellabať iudea ad distinctionē samarie: galilee: decapolis: ⁊ ceterarū i eadē ꝓuīcia regionū. THEO. Uisitat aūt regionē iudee: quā sepe ꝓpter iudeoꝝ emulationē reliqrat: qr passio i ea erat futura: non tamē ascēdit tūc hierosolymā: s3 iudee confinia vt turbe nō maliciose ꝓficeret. Hierosolyma enī erat operatrix oīs neqcie ob maliciā iudeoꝝ. vn̄ sequitur: Et cōue.ite.tur.ad eum: ⁊ sicut cō.ite.doce.illos. BEDA: Notāda ē mentiū distātia i turbis ⁊ phariseis. he cōueniūt vt doceanť: ⁊ sui sanenť ifirmi: sicut matthe. cōmemorat. illi accedūt vt saluatorē tētando decipiāt. vn̄ sequiť: Et acce pha.iter. eū si li.uiro vx.di.tē.eū. THEO. Accedūt quidē nō deserētes eū. ne turbe in eū crederēt: sed cōtinue accedētes credebāt eū in dubitationē iducere: ⁊ eū per iterrogatiōes cōfundere: Proposuerūt aūt ei questionē ex vtraq3 pte ꝑcipitiū habentē: vt si dicat ꝙ licet viro vxorē dimittere: vel nō licet: accusarēt ipsum cōtradicētes eidē ex dogmatib⁹ moysi. Christ⁹ igitur sapia ipa rñdit eis respōsionē: illoꝝ laqueos fugientē. CHRY. Interrogat⁹.n.si licet: nō stati rñdit: nō licet: ne tumultuenť: s3 pmo eos legis sententiā voluit rñdere: vt qđ eū dicere oportebat h illi respōderēt. vn̄ sequiť: At ille respō. ait: Quid vobis pce. moyses? Sequiť: Qui dixerūt. Moyses permisit libellum repudij scribere ⁊ dimittere. Proponūt quidē moysen hoc dixisse: aut ꝓpter iterrogationē saluatoris: aut volētes in eū viroꝝ multitudinem icitare. Etenī hoc iudeis erat idifferēs ⁊ omēs hoc opabanť tanq3 a lege pmissuꝫ. AVG. de cō. euā. Nihil aūt ad rei veritatē interest: vtrū dño separationē ꝓhibēti: ⁊ sententiā suā de lege firmanti: ipsi turbe vt Mattheus narrat intulerit questionem de libello repudij per eundē moysen sibi pmisso: an hoc quidē illi de ꝑcepto moysi illos iterrogāti respōderit: vt Marcus hic dicit. naꝫ ⁊ voluntas eius ita se habebat: vt nō eis redderet rationē: cur illud Moyses pmiserit: nisi pri⁹ ipsi hoc cōmemorassent. Cū ergo volūtas loquentiū: cui debēt vba seruire ab euāgelista vtroq3 mōstrata sit: nihil interest iā: licet diuersus inter ambos fuerit mod⁹ narrādi. Potest etiā hoc itelligi: ꝙ sicut dicit Marc⁹:

prius eos de vxore dimittēda iterrogātes: dn̄s vicis sim iterrogat: quid eis p̄cepit moyses: q̄ cū respōdissent Moysen pmisisse libellū repudij scribere: ⁊ dimittere: rn̄dit eis de ipsa lege p moysen data: quomodo deus instituerit cōiugiū masculi ⁊ femīe: dicens ea que ponit Mattheus: quib⁹ auditis: illi id quod ei primo iterrogāti responderāt repetierūt: dicētes: Quid ergo mādauit moyses. AVG. contra faustū: Nolebat aūt dimitti vxorē a viro qui hanc iterposuit morā: vt in discidiū anim⁹ p̄ceps libelli cōscriptione refract⁹ absisteret: p̄sertim q: vt perhibent: apud hebreos scribere lr̄as hebreas nulli fas erat: nisi solis scribis. Ad hos igit̄ quos oporteret esse prudētes legis interp̄tes: ⁊ iustos discidij dissuasores: lex mittere voluit eū quē iussit libellū dare repudij si dimisisset vxorē. Nō eni poterat ei scribi libellus nisi ab ipsis quē p hāc occasionē ⁊ necessitatem venientē quodāmō i manus suas bono consilio regerēt: atq̄ inter ip̄m ⁊ vxorē pacifice agendo dilectionē cōcordiāq̄ suaderēt. q̄ si tantū itercideret odiū vt extingui emēdariq̄ nō posset: tūc vtiq̄ scriberet̄ libellus: q: frustra non dimitteret: quā sic odisset vt ad debitā cōiugio charitatē nulla prudētiū suasione reuocaret̄. ꝓpter hoc subdit̄: Quibus re. iesus ait: Ad dur. cor. ve. scri. ē vo. pre. istud. Magna .n. duritia erat: que nec p libelli iterpositionē: vbi dissuadēdi loc⁹ iustis ⁊ prudētibus tribuebat̄: solui vel flecti posset ad recipiēdā vel reuocandam cōiugij charitatē. CHRY. Uel dicit̄: Ad duritiā cordis vestri: q: si anima fuerit purgata desiderijs ⁊ ira possibile ē mulierē nequissimā tolerare. Multiplicatis aūt in aīa passionib⁹ p̄dictis: multa mala cōtingēt circa odiosum cōnubiū. sic igit̄ ab incusatione eoꝝ moysen eripit qui dederat legē: ⁊ totū in eoꝝ caput cōuertit. Sed q: graue erat quod dictū est: statī ad antiquā legem sermonē reducit dicēs: Ab initio aūt creature masculū ⁊ feminā fecit eos deus. BEDA: Nō ait masculū ⁊ feminas. qd̄ ex prioꝝ repudio querebat̄: sed masculū ⁊ feminā: vt vnius cōiugis cōsortio necterent̄. CHRY. Si autem voluisset hāc quidē dimitti ⁊ alterā itroduci: creasset plurimas mulieres. Nec solū homini deus mulierē cōiunxit: sed ⁊ relinquere parētes p̄cepit ⁊ mulieri adherere. vn̄ sequit̄: Et dixit. s. deus p adā: Propter hoc re. ho. pa. su. ⁊ ma. su. ⁊ adhe. ad vxo. suā. Ex ipso mō locutiōis insepabilitatē matrimonij demōstrās: q: dicit: Adherebit. BEDA: Et similiter q: dicit: adherebit ad vxorē suā; nō ad vxores. Sequit̄: Et erūt duo i carne vna. CHRY. i. ex vna radice facti: i vnū corp⁹ cōuenient. Sequit̄: Itaq̄ iā nō sūt duo sed vna caro. BEDA: Primum igit̄ nuptiarū ē ex duab⁹ vnā carnē fieri. Castitas iūcta spū: vnus efficit̄ spūs. CHRY. Post h̄ terribile faciēs argumētū nō dixit: ne diuidatis: sꝫ cōclusit: Quod ergo deus cōiunxit: hō n̄ sepet. AVGV. cōtra faustū: Ecce iudei ex libris moysi cōuincuntur: nō esse vxorē dimittendā: qui scd̄m voluntatē legis moysi arbitrant̄ se facere cū dimitterēt. Similiter ⁊ illō hinc ip̄o christo attestāte cognoscimus deū fecisse ⁊ cōiunxisse masculū ⁊ feminā: quod manichei negādo damnātur: nō iā moysi libris: sed christi euāgelio resistētes. BEDA: Quod ergo deus cōiunxit vnā faciēdo carnē viri ⁊ femie h̄ hō nō pōt separe: sed sol⁹ deus. Hō sepat: quando ꝓpter desideriū scd̄e vxoris primā dimittim⁹. Deus sepat: quādo ex cōsensu ꝓpter seruitutē dei sic habemus vxores: quasi nō habētes. CHRY. Si aūt duo quos de⁹ cōiunxit separi nō debēt: multo magis ecclesiā quā de⁹ christo cōiunxit: ab eo nō conuenit separe. THEO. Quia vero scādalizabantur discipuli: tanq̄ ex p̄dictis nō plene eis fuerit satisfactū: ꝓpter hoc eni iteꝝ interrogāt. vn̄ sequit̄: Et ite. i do. disc. ei⁹ de eodē iter. eū. HIERO. Scd̄a iterrogatio ab apostolis iterū dicta ē: quia de eadē re de qua pharisei eū iterrogauerūt. i. de cōiugij statu ⁊ hoc ꝓprie. Iterata eni verbi snīa: nō fastidiū sed esuriē ⁊ sitim p̄stat. vn̄ qui me comedūt: adhuc esurient: ⁊ q̄ me bibūt adhuc sitiēt. Melliflua eni sapiētie eloquia gustata: diligētibus multimodū saporē reddūt. vn̄ dn̄s iterato discipulos īstruit. nam sequitur: Et dixit ill̄: Quicūq̄ dimi. vx. su. ⁊ al. dux. adul. com. su. eā. CHRY. Adulteriū vocat nō cū sua simul esse: Nō eni ē sua quā accepit priā derelicta: ⁊ ꝓpter hoc cōmittit adulteriū sup eam. i. sup scd̄am quā itroducit. Idē aūt est ⁊ de muliere. vn̄ sequit̄: Et si vx. di. virū suū: ⁊ alij nup. mechat̄. Nō eni alteri vt ꝓprio viro pōt cōiungi: si ꝓpriū derelinquat. Et quidē lex ꝓhibuit adulteriū manifestū: saluator hoc nō manifestū: neq̄ ab oībus notū: nature contrariū. BEDA: In mattheo vero scriptū est plenius: Quicūq̄ dimiserit vxorē suā nisi ob fornicationē. Una ergo solūmō carnalis est causa: fornicatio. Una spiritalis: timor dei: vt vxor dimittat̄: sicut multi religiōis cā fecisse legunt̄. Nulla aūt cā est dei lege p̄scripta: vt viuēte ea que relicta ē alia adducatur. CHRY. Quod aūt Matthe⁹ dicit pharifeis hec verba dixisse: Marcus vero discipulis: n̄ est cōtrariū. cōtingit enim hec ⁊ his ⁊ illis dcā eē.

¶ Et offerebāt illi puulos: ut tāgeret illos. discipuli aūt cōminabant̄ offerētibus. Quos cū uideret Iesus: idigne tulit. Et ait illis: Sinite puulos uenire ad me: ⁊ ne prohibueritis eos: taliū eni ē regnū dei. Amē dico uobis: q̄sq̄s nō receperit regnū dei uelut puulus nō itrabit i illud. Et cōplexās eos ⁊ imponēs manus super illos: bn̄dicebat eos.

THEO. Ostēsa sup̄ius nequitia phariseoꝝ christū tētantiū: nūc ostēditur multa fides turbaꝝ: que tm̄ manuū impositiōe putabant christū bn̄dicere puulos quos illi offerebāt. vn̄ dicit̄: Et offe. illi paruu. vt tā. eos. CHRY. Sed discipuli ꝓhibebāt offerētes ꝓpter christi dignitatē. Et hoc ē quod subditur: Disci. aūt cō. offe. Saluator aūt erudiēs discipulos sapere moderata: ⁊ timorē cōculcare mūdanum: accipit pueros ⁊ eis p̄nunciat regnū dei. vn̄ sequit̄: Et dixit illis: Sinite paruu. ve. ad me. ⁊ ne ꝓhi. eos. ORIGE. Siquis ergo eoꝝ q̄ doctrinā

ecclesiasticā ꝓfitentur: videat aliquē offerētē quosdā stultos mūdi ꝛ ignobiles ꝛ infirmos: q̄ ꝓpter h̄ appellati sūt pueri ꝛ īfantes: nō ꝓhibeat quasi sine iudicio facientē eū qui offert talē saluatori. Post hec exhortat̄ discipulos suos iā viros cōstitutos cōdescēdere vtilitatibus puerorū: vt fiāt pueris quasi pueri: vt pueros lucrētur. Nam ꝛ ipse cū in forma dei esset: humiliās se fact⁹ est puer. vñ subdit: Taliū ē eni regnū. CHRY. Eteni ab oibus passionibus pura existit aia pueri: ꝓpter hoc oꝫ vt hec ex voluntate opemur: que pueri habēt ꝑ naturā. THEO. Unde nō dixit: horū ē regnū dei: sed Taliū. s. habentiū ꝛ studio ꝛ labore innocētiā ꝛ simplicitatē quā habēt pueri ex natura. Puer eni nō odit neqꝫ maliciose aliq̄d opatur: neqꝫ verberat⁹ a matre discedit. sed ꝛ̄si eū vilibus īduat vestimentis p̄fert ea regalib⁹ indumētis: sic ꝛ ille q̄ viuit fm virtutē ecclesie matris sue nihil huic p̄honorat: neqꝫ etiā reginā multorꝫ voluptatē. vñ ꝛ dñs subdit: Amē dico vobis: Quisq̄s nō rece. reg. dei velut puu. nō intrabit illud. BEDA. i. nisi talē habueritis innocentiā ꝛ animi puritatē sicut puulus hꝫ: regnū celorꝫ nō poteritis itrare. Aliter: regnū dei. i. doctrinā euangelij: sicut puul⁹ recipere iubemur: q꞉ quomō paruulus in discēdo nō cōtradicit doctorib⁹: neqꝫ rōnes cōponit ꝛ verba eis resistēs: sed fideliter suscipit q̄ docet̄: ꝛ cū metu obturpat ꝛ discit: ita ꝛ nos obediēdo simpliciter ꝛ sine vlla cōtradictiōe verbū domini suscipe debem⁹. Sequit̄: Et cō. eos. ꝛ im. ma. sup il. bñ. illos. CHRY. Bñ aūt amplexat̄ eos ad benedictionē tāq̄ꝫ i ꝓpriū sinū eleuās ꝓpiciat⁹ facturā suā ab eo cadentē ab initio ꝛ diuisa. Impōit aūt puulis man⁹ docēs diuine virtutis opationeꝫ. Et quidē fm cōsuetudinē aliorꝫ man⁹ iponit: ꝫ nō fm cōsuetudinē opatur. De⁹ eni existēs: hūanum modū suabat tāq̄ꝫ ver⁹ hō fact⁹. BEDA: Cōplexus etiā bñdixit puulos: vt hūiles spū sua bñdictione ꝛ grā ꝛ dilectiōe dignos esse significet.

¶ Et cū egressus eēt ī uia ꝓcurrēs quidā genuflexo āñ eū: rogabat eū dicēs: Magister bone: qd faciaꝫ ut uitā eternā pcipiā? Jesus aūt dixit ei: Quid me dicis bonū? Nemo bonus nisi un⁹ de⁹. Precepa nosti Ne adulteres: ne occidas: ne fureris: ne falsum testimoniū dixeris: ne fraudē feceris. honora patrē tuuꝫ ꝛ matrē. At ille rñdens ait illi: Magist: hec oia obsuaui a iuuētute mea. Jesus aūt intuit⁹ eū dilexit eū: ꝛ dixit ei: Unū tibi deest: Uade quecunqꝫ habes uēde ꝛ da paupibus: ꝛ habebis thesaurū i celo: ꝛ ueni seq̄re me Qui cōtristat⁹ i uerbo: abijt merēs. Erat eni habēs mltas possessiōes. Et circūspiciēs iesus: ait discipulis suis: Q̄ difficile q pecunias hñt in regnū dei itroibūt. Discipli aūt obstupescebāt i uerbis ei⁹. At Jesus rursus rñdēs ait illis: Filioli: q̄ꝫ difficile ē cōfidētes i pecunijs i regnū dei itroire. Facili⁹ ē camelū p foramen ac⁹ trāsire: q̄ꝫ diuitē itrare i regnuꝫ dei. Qui magis admirabant dicentes ad semetipos: Et qs pōt saluu⁹ fieri? Et ituēs illos Jesus ait: Apud hoies ipossibile ē: ꝫ non apud deum. Omnia enim possibilia sunt apud deum.

¶ BEDA: Audiuerat quidā a dño tm̄ eos qui paruulorū volūt esse similes: dignos esse itroitu regni celorꝫ: iō poscit sibi exponi nō ꝑabolis: ꝫ apte: quibus operū meritis vitā eternā cōsequi possit. vñ dr̄: Et cū egressus eēt ī via ꝓcur. q̄. genu. ante eū. roga. eū: dicēs: Ma. bo. quid fa. vt vi. eter. ꝑci. THEO. Mirorꝫ de hoc iuuene q̄ oibus alijs ꝓ ifirmitatib⁹ ad christū accedētib⁹: hic vite eterne possessionem postulat cū maligna sit passio auaricie ꝓpter quaꝫ postmodū cōtristat⁹ ē. CHRY. Quia v̄o accesserat ad christū: tāq̄ꝫ ad hominē ꝛ ad vnū iudaicorū doctorꝫ: christ⁹ tāq̄ꝫ hō rñdit eidē. vñ sequit̄: Jesus aūt dixit ei: Quid me di. bo. Nemo bo. nisi vn⁹ de⁹. Hec aūt dicēs: nō excludit hoies a bonitate: ꝫ a cōpatiōe bonitatis diuine. BEDA: Un⁹ aūt de⁹ bonus: nō pr̄ sol⁹ itelligēd⁹ ē: ꝫ ꝛ fili⁹ q̄ dicit: Ego suꝫ pastor bon⁹: sed ꝛ spūssanct⁹: q꞉ dr̄: Pr̄ de celis dabit spm̄ bonū petētib⁹ se. Ipa eni vna ꝛ indiuidua trinitas pr̄: fili⁹: ꝛ spūssanct⁹: sol⁹ ꝛ vn⁹ de⁹ bon⁹ ē. Nō igit̄ bon⁹ se bonū negat: ꝫ eē deū significat: nō se magister bonū nō eē: sed magistrū absqꝫ deo nullū bonū eē testat̄. THEO. Uoluit igit̄ dñs ꝑ hec verba mentē iuuenis facere altiorē: vt ipm cognosceret tāq̄ꝫ deū. Sed ꝛ aliud quidē īnuit ī his v̄bis: vt quādo debes cōferre cū aliquo: nō adulādo cuꝫ eo cōferas: sed respicias radicē bonitatis ꝛ fontem deū: ꝛ ei p̄stes honorē. BEDA: Notādū aūt q̄ iusticia legis suo tpe custodita: nō solū bona terrena verū etiā suis electorib⁹ vitā cōferebat. Eterna querēti cōsequēter dixit: Precepta nosti: Ne adulteres: ne occi. Hec eni pueril̄ inocētia q̄ nobis imitāda ꝓponit̄: si regnū dei volum⁹ itrare. vñ sequit̄: Et ille rñdēs ait: Magister hec oia ob. a iuuē. mea. Nō ē putādus hō iste vel voto tētantis vt quidā putauerūt dñm iterrogasse: vel de sua vita esse mētit⁹: ꝫ simpliciter vt vixerat eē cōfessus: qd̄ patet ex h̄ qd̄ subdit̄: Jesus aūt ituitus eū: dilexit eū: ꝛ dixit ei. Si aut mēdacij aut simulatiōis noxa re⁹ teneretur: nequaq̄ꝫ intuit⁹ archana cordis ei⁹ diligere diceretur Jesus. ORIGE. sup mat. In hoc eni q̄ dilexit eū

vel osculatꝰ ē eū: videt̄ affirmasse ꝓfessionē eiꝰ qui dixit se oīa ista īplesse. Intēdēs enī mēte in eum vidit hominē ex bona cōsciētia cōfitentē. CHRY. Dignū tn̄ ē inquirere q̄liter hūc dilexit: q̄ eū n̄ erat secuturꝰ? Est aūt h̄ dicere q̄m quantū ad priora dignus erat amore: que legis sūt obseruās a iuuētute. circa finē vero neq̄ diminutionē p̄oris dilectionis cōsecutꝰ ē: sicut neq̄ ꝑfectionē suscepit. Etsi enī nō excesserat mensurā humanā christi ꝑfectionē nō sequēs: nullo tn̄ crīmīe existebat reꝰ: iuxta possibilitatē hoīs legē obseruās ⁊ ī hac obseruatiōe christꝰ eū dilexit. BEDA. Diligit enī dn̄s eos q̄ mādata legis q̄uis miora custodiūt: sed nihilominꝰ que in lege minꝰ fuerāt his q̄ ꝑfecti eē desiderāt ondit: q̄a nō venit soluere legē sed adīplere. Vn̄ sequit̄: Et dixit ei: Vnū tibi deest. Vade quecūq̄ ha. vende ⁊ da paupibus ⁊ ha. thesau. ī celo. ⁊ veni ⁊ se. me. Quicūq̄ enī ꝑfectꝰ eē voluerit debet vēdere que h̄z: nō ex pte: sicut ananias fecit ⁊ saphira: s̄z totū. THEO. Et cū vēdiderit dare paupibꝰ: nō histrionibꝰ ⁊ luxuriosis. CHRY. Bn̄ aūt nō fecit eterne vite mētionē sed thesauri: dicēs: Et habe. thesa. ī celo. Quia. n. de pecunijs erat s̄mo: ⁊ de abrenūciatiōe oīuz: ostēdit ꝙ reddit plura his que p̄cepit relinquere: quanto maiꝰ ē celū q̄ terra. THEO. S̄z q̄r multi sūt pauperes nō humiles: sed ebrij aut aliquā aliā habētes maliciaz. ꝓpter h̄ dicit: Et veni sequere. BEDA: Sequit̄ enī dn̄m qui imitator eiꝰ ē: ⁊ ꝑ vestigia eiꝰ gradit̄. Sequit̄: Qui cōtristatꝰ ī verbo abijt merēs.

CHRY. Et cām tristicie subdit euāgelista dicēs: Erat enī possessiōes habēs multas. Nō enī eodem mō afficiunt̄ q̄ pauca habēt ⁊ q̄ multa. Adiectio. n. acquisitarū diuitiaꝝ maiorē flāmā cupiditatis accēdit. Sequit̄: Et circū. Jesus ait disci. suis: Quādiffi. qui pecu. ha. ī reg. dei ītroi. THEO. Non h̄ dicit ꝙ diuitie male sint: sed hn̄tes ipsas vt custodiāt. docet enī nō ipsas habere. i. retinere ⁊ custodire: s̄z eis ī necessarijs vti: ⁊ in s̄uitio hoīs eē. CHRY. Dixit aūt hoc dn̄s discipulis paupibus existibus ⁊ nihil possidētibꝰ: instruēs eos inopiā nō erubescere: ⁊ quasi excusando eis rn̄dēs ꝓ eo ꝙ nihil eos habere cōcesserat. Sequit̄: Discipuli aūt obstu. in verbis eiꝰ. Manifestū ē enī quoniā īopes existes pro alioꝝ salute dolebāt. BEDA: Sed q̄r īter pecunias habere ⁊ amare multa distātia ē. vn̄ ⁊ salomō n̄ ait: Qui habet: sed Qui amat diuitias: fructū nō capit ex eis. iō dn̄s obstupescētibꝰ discipulis verba p̄misse s̄nīe exponit. vn̄ sequit̄: At Jesus rur. rn̄dens ait illis: Filioli: q̄ difficile est cōfi. in pe. regnū ītroire. Vbi notandū ē ꝙ nō ait q̄ īpossibile ē: s̄z q̄ difficile ē. quod enī īpossibile ē: oīno fieri nō potest.

CHRY. Vel dicēs difficile ondit eē īpossibile: ⁊ n̄ simpliciter s̄z cū quadā intētione. ⁊ hoc ondit exemplo. di. Faciliꝰ ē came. ꝑ fora. acus trāsire q̄ diuitē ītra. in regnū dei. THEO. Camelū siquidē oz intelligere aut ip̄m aīal aut funē illū grossuz quo naues magne vtūt̄. BEDA: Quomō ergo vel ī euāgelio mattheꝰ ⁊ ioseph: vel in veteri testamēto q̄plurimi diuites ītrauerūt in regnū dei: nisi forte q̄r diuitias vel ꝓ nihilo habere vel ex toto relinquere dn̄o inspirāte didicerūt. Altiore aūt sensu faciliꝰ ē christū pati ꝓ dilectorībꝰ suis: q̄ dilectores seculi ad christū posse cōuerti. Cameli enī noīe se ītelligi voluit: q̄r īfirmitatis nostre onera sustulit. ꝑ acū autē significat dolores ī passione susceptos. Foramen ergo acus dicit angustias passiōis: qua scissa nostre quasi vestimēta nature quodāmō resarcire dignatꝰ ē. Sequit̄. Qui mag. admira. dicē. ad īuicē ipsos: Et q̄s pōt saluꝰ fieri? cū incōꝑabiliter maior sit turba pauperū: que diuitibꝰ ꝑditis pōt saluari. ītellexerūt tamē cūctos q̄ diuitias amāt etiā si ad. pisci neque. it. ī diuitū numero deputari. Sequit̄: Et intuēs eos Jesus ait: Apud homi. īpossi. est: s̄z non apud deū. Quod nō ita ītelligendū ē quasi cupidi ⁊ supbi in regnū celorū sint intraturi: cū cupiditate ⁊ supbia: sed possibile ē deo vt a cupiditate ⁊ supbia ad charitatē ⁊ humilitatē ꝯuertāt̄. CHRY. Jdeo aūt hoc opus dei esse dixit: vt onderet ꝙ multa opus ē illi gratia: qui ad hoc a deo dirigit̄. vnde mōstrat̄ ꝙ nō pua merces ē diuitibꝰ valētibꝰ christi philosophiā seq̄. THEO. Vel ītelligendū ē q̄ dicit: Apud hoīes īpossibile ē: s̄z nō apud deū. q̄r cū deū audimꝰ: hoc fit possibile. cū vero hūana sapimus: īpossibile. Sequit̄: Omia enī possibilia sunt apud deū. Cū oīa dicit: entia subītelligas. peccatū enī nō est ens. Est enī res absq̄ essentia ⁊ hypostasi peccatū. Vel aliter: Peccatū nō virtutis sed infirmitatis ē. ⁊ iō peccatū sicut ⁊ infirmitas īpossibile ē apud deū. Sed nūquid deꝰ facere pōt vt id quod factū est: nō sit factū? Ad q̄ dicit̄ ꝙ deus est sūma veritas. facere aūt quod factū est vt nō sit factū: falsum ē. Qualiter ergo veritas faciet falsum? Prius igit̄ destruet ꝓpriā naturā: vt quidā dicūt. Nunq̄d pōt deꝰ nō eē deꝰ? hoc enī ridiculū est.

¶ Et cepit ei Petrus dicere: Ecce nos dimisimꝰ oīa: ⁊ secuti sumꝰ te. Rn̄dens Jesus ait: Amē dico uob̄ nemo ē q reliquerit domū aut frēs aut sorores aut patrē aut matrē aut filios aut agros ꝑꝑ me ⁊ ꝓpter euāgeliū: q nō accipiet cēties tn̄ nūc in tpe hoc domos ⁊ frēs ⁊ sorores ⁊ matres ⁊ filios ⁊ agros cū ꝑsecutionibꝰ ⁊ in seculo futuro uitā eternā. Multi aūt erunt primi nouissimi: ⁊ nouissimi primi.

GLO. Quia iuuenis audito cōsilio saluatoris de rerū dimissiōe: tristis abscesserat. Discipuli aūt christi p̄missum cōsiliū iā adimpleuerāt: sollicitare ceperūt de p̄mio: estimātes se magnū aliq̄d fecisse: cū iuuenis q̄ p̄cepta legis īpleuerat: hoc sine tristicia nec audire potuerit. vn̄ Petrꝰ ꝓ se ⁊ alijs dn̄m iterrogat. Et h̄ ē q̄ dicit̄: Et cepit ei petrꝰ dicere: Ecce nos dimisimꝰ oīa: ⁊ secuti sumꝰ te. HIERO. Petrꝰ ⁊ si pauca dimisit. tn̄ hec oīa vocat. Nā ⁊ pauca habēt vinculū passiōis: ita vt beatificet̄ ille qui pauca relinq̄t. BEDA: Et q̄r nō sufficit tn̄ dimittere: iūgit q̄ ꝑfectū ē: Et secuti sumꝰ te. q. d. fecimus

quod iussisti. Quid igiť dabis nobis pmij? Petro
autē de discipulis tñ iterrogāte dñs vniuersalē re-
spōsionē facit. vñ sequiť: Rñdens Jesus ait: Amen
dico vobis: nemo est q̄ re. do. aut frēs. Hoc aūt di-
cēs: nō innuit vt patres relinquam⁹: nō adiuuantes
eos: neq̧ vt ab vxorib⁹ sepemur: ſʒ nos īstruit pfer-
re honorē dei secularib⁹ reb⁹ CHRY. Mihi āt vi
deť: φ i hoc ītēdebat psecutiōes futuras occulte p-
nūciare: q: futurū erat vt multi patres ad pietatem
filios īducerēt: ⁊ vxores viros. Nō aūt differt dice
re: Propť nomē meū aut euangeliū: vt Marc⁹ di-
cit: aut ꝑpter regnū dei: vt ait lucas. Etenī nomen
christi virt⁹ euāgelij ē ⁊ regni. Euāgeliū enī recipiť
ī nomie iesu christi: ⁊ regnū dei p nomē ipi⁹ cogno
scitur ⁊ venit BEDA: Quidā aūt ex occasione h⁹
snīe qua diciť: Accipiet cēties tantū: nūc ī tpe hoc
iudaicā mille annoꝝ fabulā post resurrectionē iu-
storū dogmatizāt: quādo oīa que ꝑpter deū dimisi
mus multiplici sūt fenore reddēda: īsup ⁊ vita eter
na donāda. Nec vidēt φ ⁊si ī ceteris digna sit pro-
missio: in vxorib⁹ tñ centenis iuxta alios euangeli-
stas appareat turpitudo: psertiʒ cū dñs ī resurrecti-
one nubēdū nō eē testeť. ⁊ ea que ꝑpter se dimissa
fuerit: recipiēda in h̄ tēpore cū psecutiōib⁹ asseue-
ret: quas mille ānis suis abesse affirmat. CHRY.
Est quidē igiť centies tantū merces scdm cōmuni
cationē ⁊ non scdm possessionē. h̄ enī adimpleuit
eis dñs ñ corpaliť: sed alio quodāmō. HIERO.
Uxor enī ī domo circa viri cibū negociať ⁊ vesti-
mēta. Uide igiť h̄ ⁊ in apl'is. Multe enī mulieres
sollicite erāt de eorū cibo ⁊ vestimētis ⁊ ministra-
bāt eis. Similiter ⁊ patres ⁊ matres plurimas apo
stoli habuerūt. s. eos q̄ ipos diligebāt: ſʒ ⁊ petr⁹ vnā
relinquēs do mū postea omniū discipuloꝝ domos
habebat. Et mai⁹ ē: q: cū psecutiōib⁹ hec oīa possi-
debunt sancti: si psecutionē sint passi ⁊ angustiati.
ꝑpť qḋ sequiť: Mlti aūt erūt pmi nouissimi ⁊ no-
uissimi primi. Pharisei enī primi existētes facti sūt
nouissimi. Qui vero oīa reliquerūt: ⁊ christū secuti
sunt fuerūt nouissimi ī seculo isto p angustias ⁊ p-
secutiōes: ſʒ erūt pmi p spem q̄ est ī deū. BEDA:
Pōt sane h̄ qḋ ait Accipiet cēties tantū. alti⁹ ītel
ligi. Cētenari⁹ quippe numer⁹ de leua trāslat⁹ ī de
xterā: lʒ eandē īflexu digitoꝝ videať habere figurā:
quā habuerat denari⁹ ī leua: tñ quātitatis magni-
tudine sursum crescit: q: videlicet oēs qui ꝑpter re
gnū dei tēporalia spreuerūt: ⁊ ī hac vita psecutioni
bus plenissima eiusdē regni gaudiuʒ fide certa de-
gustāt: atq̧ ī expectatiōe patrie celestis q̄ significa
tur ī dextera omniū electoꝝ delectatōe fruiť. Ue
rū q: multi virtutū studia nō eadē qua īcipiūt intē
tione pietatis cōsumāt mox subinferť: Multi aūt
erūt ⁊c̄. Quotidie enī videm⁹ multos ī laico habi-
tu cōstitutos: magnis vite meritis excellere: ⁊ alios
a pma etate spiritali studio feruentes: ad extremum
ocio torpēte lascescere: atq̧ inerti stulticia qḋ spiri
tu cepere carne consummare.

Erāt aūt ī uia ascēdētes hieroso
lymā: ⁊ pcedebat illos iesus. Et stu
pebāt: ⁊ sequētes timebāt. Et assu
mēs iteʒ duodeci cepit ill' dicere q̄
eēnt ei uētura: Quia ecce ascēdim⁹
hierosolymā. ⁊ fili⁹ hois tradeť pn
cipib⁹ sacerdotū ⁊ scrib ⁊ seniorib⁹:
et dānabūt eū mōte. Et tradēt eū
gentib⁹: ⁊ illudēt ei ⁊ cōspuent euʒ
et flagellabūt euʒ: et interficiēt eū:
et tertia die resurget.

BEDA: Meminerāt discipuli sermōis quo dñs
se passurū multa a sūmis sacerdotib⁹ ⁊ scribis pdi-
xerat: ⁊ idō hierosolymā tēdentes stupebāt. Et hoc ē
qḋ diciť: Erāt aūt ī via ascēden. hiero. ⁊ pce. illos ie
sus. THEO. Ut oñdat φ ad passionē pcurrit: ⁊
φ nō refugit mortē ꝑ nostra salute. Et stupe. ⁊ se-
quē. time. BEDA: Ne vel ipi cū eo occidereńť:
vel saltē ille cui⁹ vita ⁊ magisterio gaudebāt: inimi
corū manib⁹ occūberet. Preuidēs aūt dñs ex passi
one sua discipuloꝝ aīos ptur bādos: eis ⁊ passiōis su
penā ⁊ resurrectiōis sue gloriā pdicit. vñ sequiť: Et
assumēs iterū. xij. cepit illis dicere que essent ventu
ra. THEO. Ut. s. discipuloꝝ corda cōfirmaret: vt
cū hec pauditēt leui⁹ postmodū sustinerēt: ⁊ repen
tinis nō formidarēt: ⁊ etiā vt oñderet φ volūtarie
patiť. Qui enī pnoscit ⁊ pōt fugere ⁊ nō fugit: ma
nifestū ē φ volūtarie seipm passionib⁹ tradit. Seor
sum aūt assummit discipulos: nāq̧ cōueniēs erat
passiōis mysterium propinquiorib⁹ sibi reuelare.
CHRY. Cōmemorat aūt singula que passur⁹ erat
ne si aliqd ptermissuʒ remaneret: cernētes postmo-
dū illō subito turbarenť. vñ subdit: Quia ecce ascē-
dim⁹ hierosolymā. GLO. Ad quē. s. pertinet pati:
naʒ diuinitas pati nō pōt. Tradeť. s. a iuda princi.
sa. ⁊ scri. ⁊ seniorib⁹: ⁊ cōdem. eū morte iudicantes
eū eē reū mortis. Et tradēt eū gētib⁹. s. pilato gētili.
Et illudēt ei. milites ei⁹. Et cōspuēt eū ⁊ fla. eū ⁊ in
terfi. eū. CHRY. Ut aūt cū fuerit cōtristati ꝑpter
passionē ⁊ mortē tūc ⁊ resurrectionē expectēt: sub
dit: Et tertia die resurget. Cū enī tristicias ⁊ obpro-
bria que cōtigerūt nō occultauerit: conueniēs erat
vt ei ⁊ de reliquis crederent.

¶ Et accedūt ad eū iacob⁹ et iohā
nes filij zebedei dicētes: Magister
uolum⁹ ut qḋcūq̧ petierim⁹ facias
nob. At ille dixit eis: Quid uultis
ut faciā nob? Et dixerūt: Da nob
ut un⁹ ad dexteraʒ tuā: ⁊ alt⁹ ad sinis
trā tuā sedeam⁹ ī glīa tua. Jesus āt
dixit eis: nescitis qd petatis. Pote
stis bibere calicē queʒ ego bibo: aut
baptismo quo ego baptizor baptiza
ri? At illi dixerūt ei: Possum⁹. Je
sus āt ait eis: Calicē qdē quē ego bi
bo bibetis: ⁊ baptismo quo ego ba

ptizoꝛ baptizabimini: ſedere aũt ad dexterã meã uł ad ſiniſtrã nõ ẽ meũ dare uobis: ſed q̄bus paratũ eſt.

CHRY. Audiẽtes diſcipuli chriſtum freq̄ẽter d̄ ſuo regno loquẽtem putabãt ꝙ hoc regnũ poſt ei⁹ morte nõ eſſet: et iõ nũc ꝑnunciata chriſti morte: acceſſerũt ad eũ vt honoꝛib⁹ regni ſtatim fierẽt digni. vñ dr̄. Et acceſ. ad eũ ia. ⁊ io. fi. ze. di. Magiſter vo. vt quodcũq̄ꝫ pe. fa. nobis. Erubeſcẽtes eni ꝙ aliquid humanũ paſſi erãt: acceſſerũt ad chriſtũ ſeoꝛſum eũ a diſcipulis aſſumẽtes. Saluatoꝛ vero non ignorãs quid petere debebãt: ſed ad reſpõdendum eos idncẽs iterrogationẽ ſubiũgit: At ille dixit eis: Quid vultis vt faciã vobiſ? THEO. Credebãt autem ꝑdicti diſcipuli ꝙ ꝓpter hoc hieroſolymã aſcẽderet vt regnaret: ⁊ poſtmodũ patereť: que ſe paſſurũ ꝑdixerat: ⁊ hoc cogitãtes dexterã ⁊ ſiniſtrã ſedẽ appetebãt. vñ ſequiť: Et dixerũt: Da nobis vt vnus ad dexterã, ⁊ ali⁹ ad ſiniſtram ſedeat ĩ gloꝛia tua. AVG. de cõ. euã. Hoc ab eis nõ ꝑ eoſ ipos: ſꝫ ꝑ matrẽ dictũ eẽ matthe⁹ expſſit: cũ illa eoꝛũ volũtatẽ attuliſſet ad dñm. vñ magis ipos q̄ꝫ illã dixiſſe quod dictũ ẽ Marc⁹ breuiť itimauit. CHRY. Uel cõueniẽter dici põt vtrũq̄ꝫ factũ eẽ. Uidẽtes eni ſe ꝑ alijs honoꝛatos: ꝑdictã petitionẽ ſe cõſeq̄ eſtiabãt: ⁊ vt facili⁹ petitionẽ obtinerẽt: matrẽ aſſũpſerunt: vt cũ hac ſimul chriſtũ ꝑcareť. AVG. d̄ cõ. euã. Deniq̄ꝫ ⁊ dñs etiã ſcḋm Marcũ ⁊ ſcḋm Matheũ ipſis poti⁹ q̄ꝫ matri rn̄dit. Nã ſequiť: Jeſus aũt dixit eis: Neſcitis q̄d pe. THEO. Quaſi d. Nõ eſt h̄ qḋ creditis ꝙ ſim tpaliter ĩ hieruſalẽ regnatur⁹: ſed oĩa hec que. ſ. ad regnũ meũ ptinẽt ſupra itellectuꝫ ſũt. Eteni ſedere a dexteris meis tã magnuꝫ q̄d ẽ: vt excellat oꝛdines angeloꝝ. BEDA: Uł neſciũt q̄d petãt q̄ ſedẽ gloꝛie a dño quã nondũ merebanť, inquirũt. CHRY. Uel dicit: neſcitis q̄d petatis: ac ſi diceret: Uos de honoꝛe loq̄mini: ego vero de agonib⁹ ⁊ ſudoꝛib⁹ diſputo. Nõ eni ẽ hoc ꝑmioꝛũ tempus ſed occiſiõis: ꝑlioꝝ ⁊ ꝑiculoꝝ. vñ ſubdit: Poteſtis bibere ca. quẽ ego bi. aut bap. quo ego bapti. baptizari? Per modũ iterrogatiõis attrahit eos: vt ex cõmuniõe que ẽ ad ipꝫ auidioꝛes fierẽt. THEO. Calicẽ autẽ ⁊ baptiſmũ crucẽ nomiat: calicẽ q̄deꝫ tanq̄ꝫ potũ dulciter ab ipo ſuſceptũ: baptiſmũ vero tanq̄ꝫ emũdationẽ noſtroꝝ facientẽ peccatoꝝ: qui nõ itelligẽtes qḋ dixerat: rn̄derũt. vñ ſequiť: At illi dixerũt: poſſum⁹. Credebãt eni ꝙ de calice ſenſibili ⁊ baptiſmo quo iudei baptizari ſolebãt lauantes ſ. ſe anteq̄ꝫ cõederẽt loquereť. CHRY. Rn̄derunt aũt tã ꝓmpte expectãtes ĩ eo qḋ petierũt exaudiri. Sequiť: Jeſus aũt ait eis: Calicẽ quidẽ quẽ ego bibo bi. ⁊ bapt. quo ego bapti. baptizabimini. i. martyrio digni eritis ⁊ patiemini ſic ⁊ ego. BEDA: Quereť autẽ quomõ calicẽ martyrij iacob⁹ ⁊ iohãneſ biberũt: aut quomõ baptiſmo dñi fuerũt baptizati: cũ ſcriptura narret iacobũ tm̄ apoſtolũ ab herode capite trũcatũ: Johãnes aũt ꝓpꝛia moꝛte finiuit vitã. Sꝫ ſi legam⁹ eccleſiaſticas hiſtoꝛias ĩ q̄buſ fereť ꝙ ⁊ ipe ꝓpter martyriũ ĩ feruẽtis olei dolium miſſus ſit: ſtatiq̄ꝫ relegat⁹ ĩ pathmos ĩſula: ſic videbim⁹ martyriũ aio nõ defuiſſe: ⁊ bibiſſe iohãnẽ calicẽ cõfeſſiõis: quẽ ⁊ tres pueri in camio ignis biberũt: lꝫ ꝑſecutoꝛ nõ fuderit ſanguinẽ. Sequiť: Sedere aũt ad dex. me. vel ad ſi. nõ ẽ me. da. vo. ſed q̄bus paratũ ẽ. CHRY. Ubi duo querũtur. vnũ ẽ: ſi paratũ ẽ alicui ſedere a dextris ei⁹. Alterũ aũt: ſi oĩum dñs his q̄bus paratũ ẽ poteſtatẽ tribuẽdi non hꝫ. Ad pꝛimũ ergo dicim⁹ ꝙ null⁹ a dextris neq̄ꝫ a ſiniſtris ſedet: iuuius eni ẽ oĩ creature thꝛonus ille. Quomõ ergo dixit: Sedere ad dexterã meã vel ad ſiniſtrã nõ ẽ meũ dare vobis: quaſi q̄buſdã ſeſſuriſ. Ad ſuſpitionẽ quidẽ iterrogãtiũ rn̄dit eoꝝ intẽtioni cõdeſcẽdẽs: neq̄ꝫ eni nouerãt illũ thꝛonũ excelſum ⁊ cathedꝛã que ẽ a dextris patris: ſꝫ vnũ ſolum petebãt. ſ. potiri ꝑmatu ⁊ alijs ꝑeſſe. Quidã eni audiuerãt dictũ de apoſtolis ꝙ ſup. xij. thꝛonos eẽnt ſeſſuri: q̄d eſſet qḋ dictũ ẽ ignoꝛãtes: iter ceteros petierũt ꝑmatũ. Ad ſecũdũ dicẽdũ ẽ ꝙ tale donũ ptãtem filij nõ trãſcẽdit: ſed qḋ ĩ mattheo dr̄: Paratũ ẽ a p̄re meo. idẽ ẽ ac ſi diceret: a me. vñ ⁊ marc⁹ nõ dixit hic: a patre meo. Qḋ ergo hic chꝛiſt⁹ dicit tale ẽ: Moꝛiemini inq̄ꝫ ꝓpter me: nõ tamẽ h̊ ſufficit ad hoc ꝙ vos pꝛimũ oꝛdinẽ obtineatis. Si eni aliquiſ ali⁹ cũ martyrio venerit: omnẽ aliã v̄tutẽ poſſidẽs multa vobis maioꝛa poſſidebit. his eni parať ꝑmatus q̄ ꝑ opa poſſunt fieri ꝑmi. Sic igiť dñs ſua rn̄ſione eos iſtruxit vt ñ vane ⁊ inaniť ꝓ ꝑmatib⁹ moleſtenť: ſimł autẽ ⁊ eos noluit cõtriſtare. BEDA Uel non ẽ meũ vobiſ dare. i. ſupbis: hoc eni adhuc erãt. Alijs paratũ ẽ: ⁊ vos alij eſtote. i. humiles: ⁊ vobis paratuꝫ eſt.

¶ Et audientes decẽ idignati ſunt de iacobo ⁊ iohãne. Jeſus autẽ uocãs eos: ait ilł: Scitis q̄ꝛ hi q̄ uidẽtur pꝛicipari gẽtib⁹ dominanť eiſ: ⁊ pꝛicipes eoꝝ ptãtẽ hñt ipoꝝ. Nõ ita ẽ aũt ĩ uob: ſꝫ q̄cũq̄ꝫ uoluerit fieri maioꝛ erit uř miniſter. Et q̄cũq̄ꝫ uoluerit ĩ uob ꝑm⁹ eẽ: erit oĩuꝫ ſeruus. Nã ⁊ fili⁹ homis nõ uenit ut miſtrareť ei: ſꝫ ut miſtraret: ⁊ daret aĩam ſuã redẽptionem pꝛo multis.

¶ THEO. Quia reliq̄ apoſtoli videẽt iacobũ ⁊ iohãnẽ honoꝛẽ petere: patiẽter ferre nõ poſſũt. vñ dicitur: Et audiẽ. decem idignati ſũt de iacobo ⁊ iohẽ. Patiẽtes eni hñana iuidia moueбanť: ſꝫ tũc ꝑmo idignati ſũt: cũ viderũt ipſos a dño non ſuſceptos. nõ aũt pꝛi⁹ idignabanť: q̄ꝛ videbãt ipos alijs ꝑhonoꝛari. tũc igiť ſic ipfecte ſe habebãt apoſtoli: ſꝫ poſtea ĩ ꝑmatib⁹ ſibi cedebãt adiuuicẽ. chꝛiſt⁹ aũt eoſ ſanat: ꝑmo quidẽ ad eoꝝ conſolationẽ eos iuxta ſe adducẽdo: ⁊ h̄ ſignificať cũ diciť: Jeſus aũt vocãs eoſ. deide demõſtrãdo ꝙ vſurpare honoꝛẽ ⁊ deſiderare pꝛimatũ gẽtiliũ ẽ. vñ ſequiť: Ait illis: Scitis q̄ꝛ hi q̄ videnť ꝑn. gen. do. eis: ⁊ pꝛin. eoꝝ po. ha. ipſoꝝ. Gentiliũ pꝛicipes tyrãnice ⁊ dñabiliter ad pꝛicipatũ ſe igerũt. Seq̄ť: Nõ ita ẽ aũt ĩ vobis. BEDA: Jn quo docet eũ maioꝛẽ eẽ q̄ minoꝛ fuerit: ⁊ illum

dñm fieri q̄ omniũ seruꝰ sit. frustra igiť aut illi im-moderata quesierãt: aut isti dolẽt sup maiorũ desi-derio: cũ ad summitatẽ virtutũ nõ potẽtia ꝫ humi-litate veniať. Deide pponit exemplũ vt si dicta par-uipẽderẽt: erubescerẽt ad opa. ⁊ dicit: Nã ⁊ fili. ho-mi. nõ ve. vt ministra. ei: sed vt mini. ⁊ da. ani. suam. redem. p multis. THEO. Quod maiꝰ ẽ q̃ꝫ mini-strare. Cũ enĩ aliq̃s p eo cui mĩstrat moriť: q̃d isto põt eẽ maiꝰ ⁊ mirabiliꝰ: ꝫ tñ ista ministratio ⁊ hu-militatis descẽsus gloria eiꝰ erat ⁊ omniũ. Ante .n. q̃ꝫ hõ fieret: solũ ab angelis notꝰ ẽ. Cũ aũt factꝰ est hõ ⁊ crucifixꝰ ẽ: nõ tñ ipse gloriã hꝫ: sed ⁊ alios in pticipatiõe sue glorie suscepit: ⁊ dñatus ẽ p fidẽ or-bis terre. BEDA: Nõ autẽ dixit animã suã redẽ-ptionẽ dare pro omnibus: sed pro multis. i. qui cre-dere voluerunt.

Et ueniũt hierico. Et pficiscen-te eo de hierico ⁊ discipuľ eiꝰ ⁊ pluri-ma multitudie: filiꝰ thimei barthi-meus cecꝰ sedebat iuxta uiã mendi-cãs. Qui cũ audisset q2 iesus naza-renꝰ ẽ: cepit clamare ⁊ dicere: Jesu filij dauid miserere mei. Et cõmia-banť illi mľti ut taceret. At ille mľ-to magis clamabat: fili dauid mise-rere mei. Et stãs iesꝰ p̃cepit illũ uo-cari. Et uocãt cecũ: dicẽtes ei: Ani-mequor esto: surge uocat te. Qui pie-cto uestimẽto suo: exiliens uenit ad eũ. Et rñdẽs iesus dixit illi: Quid tibi uis faciã. Cecꝰ aũt dixit ei: Ra-boni ut uideã. Jesus aũt ait illi: ua-de: Fides tua te saluũ fecit. Et con-festim uidit: ⁊ seq̃bať eũ in uia.

HIERO. Passiõi dñi appropinquãti: ciuitatis nomẽ rñdet. dr̃ enĩ: Et veniũt hiericho. Hiericho lu-na siue anathema iterp̃taľ. Defectꝰ autẽ carnis chri-sti p̃paratio ẽ hierusalẽ celestis. Seq̃ť: Et pficiſ. eo de hieri. ⁊ disci. eiꝰ ⁊ plu. multitu. filiꝰ timei barthi-meꝰ cecꝰ: sedebat iuxta viã mẽdicãs. BEDA: Ma-theꝰ duos iuxta viã sedẽtes ⁊ ad dñm clamãtes: ce-cos dicit esse illũiatos. Lucas aũt cũ appropinq̃ret hiericho pari ordie illumiatũ ab eo cecũ eẽ phibet: vbi nemo saltẽ sapiẽs putet euãgelistas sibimet cõ-traria scribere: ꝫ aliũ pleniꝰ scribeř q̃ alť omisit. In-telligẽdũ ẽ g̃ vnũ eoꝝ fuisse potissimũ: qõ ex h̃ ap-paret: ⁊ q̃ nomẽ eiꝰ ⁊ nomẽ pr̃is eiꝰ Marcꝰ cõme-morauit. AVG. de cõ. euã. Hic ẽ g̃ q̃ ipm solũ vo-luit cõmemorare marcꝰ: cꝰ illumiatio tã claram fa-mã huic miraclo cõpauit: q̃ꝫ erat nota calamitas. lucas v̾o q̃uis oĩno eodẽ mõ factũ: tñ ĩ alio ceco ĩ-telligẽdꝰ ẽ par cõmemorare miraculũ: ⁊ eꝰdẽ mira-culi modũ parẽ seq̃ť. Qui cũ audisset q̃ iesus naza. ẽ: cepit clama. ⁊ dicere: Fili dauid iesu miserere mei

CHRY. Filiũ dauid vocat cecꝰ dñm: ptereuntis turbe laudẽ audiẽs: ac pphetarũ expectatiõe cõple-ta certificatꝰ. Sequiť. Et cõminabanť ei mul. vt ta-ceret. ORIGE. Tãq̃ꝫ si dicat: Qui p̃mi crediderãt ĩcrepabãt ei clamãti: Fili dauid: vt taceret ⁊ nõ ap-pellaret eũ contẽptibili noĩe ꝫ diceret: Fili dei mi-serere mei. ille aũt nõ destitit. vñ sequiť: Ille autem magis clama. fili dauid mise. mei. Cuiꝰ clamorẽ do-minꝰ exaudiuit. vñ sequiť: Et stãs iesus p̃. illũ voca-ri. Uide aũt q̃ ĩferior ẽ cecꝰ de quo lucas loq̃ť: naꝫ nec iesus eũ vocauit vt mattheꝰ dicit: nec iussit euꝫ vocari vt h̃ dr̃: ꝫ iussit eũ ad se adduci: q̃si nõ potẽ-tẽ p se venire. Iste aũt cecꝰ ad ĩperiũ dñi vocaľ. vñ se-quiť: Et vocãt eũ dicentes ei: Animequor esto: surge vocat te. Ille aũt abijciẽs vestimẽtũ venit ad eũ. Se-quiť: Qui piecto vesti. suo venit ad eũ. Forte vesti-mẽtũ ceci ⁊ medicãtis velamẽtũ ĩtelligiť cecitatis ⁊ mẽdicitatis quo fuerat circũdatus: qõ abijciens venit ad ihm quẽ appropinquãtẽ dñs iterrogat. vñ sequiť: Et rñdẽs iesus ait illi: Quid tibi vis faciã. BEDA: Nũquid q̃ lumẽ reddere poterat: q̃d vellꝫ cecꝰ ignorabat? Ad h̃ ergo req̃rit vt petať: ad h̃ re-quirit vt cor ad orationẽ excitet. CHRY. Uel q̃-rit: ne. s. aliq̃s estimaret q̃ aliud volenti accipe aliõ daret. Etenĩ cõsuetudo erat eiꝰ volũtatẽ curadorũ vniuersis facere manifestã: ⁊ tũc medelã ĩducere vt alios duceret ĩ celũ: ⁊ vt ondẽderet eũ q̃ curãdus erat gratie dono digne potiri. Sequiť: Cecꝰ aũt dixit ei: Raboni vt videã. BEDA: Paruipẽdit enĩ extra lucẽ cecꝰ aliq̃d q̃rere: q2 ẽ̃i habere cecꝰ qõlibet põt sine luce nõ põt videre qõ hꝫ. HIERO. Conside-rãs autẽ iesus pmptã volũtatẽ: cõpletiõe desiderij remunerat. ORIGE. sup mattheũ: Digniꝰ autẽ ẽ dicere Raboni: vel sicut ĩ alijs dr̃ dñe: q̃ꝫ fili dauid. vñ pp illõ qõ dixit: fili dauid: nõ p̃stitit ei sanitatẽ: ꝫ pp h̃ qõ dicit: Raboni. vñ seq̃ť: Jesus aũt dixit ei: Uade fides tua saluũ te fecit. Et cõfestim vidit: ⁊ se-q̃bať eũ in via. THEO. Grata enĩ ẽ anima ceci in eo q̃ sanus effectꝰ iesum nõ reliq̃t: ꝫ secutꝰ est eũ. BEDA: Mystice aũt hiericho que ĩterp̃tari dr̃ lu-na: defectũ nostre mutabilitatis designat. appropi-quãs dñs hiericho lumẽ ceco reddidit: q2 veniens ĩ carne ⁊ passiõi appropiquãs: mľtos ad fidẽ addu-xit. Nõ. n. p̃mis ĩcarnatiõis sue tẽporibꝰ: ꝫ paucis anteq̃ꝫ pateretť ãnis: mysteriũ v̾bi mũdo exhibuit. HIERO. Cecitas etiã ex pte facta iudeis illustraľ ĩ fine q̃ñ eis mittet heliã pphetã. BEDA: Quod aũt appropiquãs hiericho vnũ illumiauit: ac pfici-scẽs de hiericho duos: h̃ ĩtimauit q̃ ãte passionem suam vni tñ populo iudeoꝝ p̃dicauit: post resurre-ctionem vero atq̃ꝫ per ascensionẽ suã p apostolos ⁊ iudeis ⁊ gentibus diuinitatis ⁊ humanitatis sue archana patefecit. q̃ vero Marcus vnũ illumina-tum scribit ad gentium salutẽ respicit: vt eorũ quos instituebat ad fidem saluationi figura congrueret. Mattheus vero qui credẽtibus ex hebreis suũ scri-bebat euãgeliũ: quod in gentiũ quoq̃ꝫ noticiã erat peruenturũ: recte duos dicit illumiatos: vt ad vtrũ-q̃ꝫ pplm fidei gr̃am ptinere doceret. Proficiscente igiť dño ⁊ discipulis eiꝰ ⁊ pluria mľtitudie de hieri-cho: cecꝰ sedebat iuxta viã mẽdicãs: q̃ ascẽdente ad celos dño ⁊ mľtis fideliũ seq̃ntibꝰ: imo cũctis ab ini-

tio mūdi elect]: vna cū illo ianuā regni celest] igre
dietib⁹: mox gētiū ppl's cepit sue illūiatōis spē hr̄e:
q̄ mdicat iuxta viā sedēs: q: necdū ir̄ vitat] igrediēs
ad hoc ꝑuenire ↄtēdit. HIERO. Popul⁹ etiā iu-
deoꝝ q̄ scripturā ↄſuat nec ↄplet: iuxta mēsurā mē
dicās esurit. Clamat aūt: Fili dauid misere mei. q̄a
ꝑ merita patriarchaꝝ iudaic⁹ ppl's illūiat. Cōminā
tur aūt ei multi vt taceat: q: pctā ꝛ demonia cōpe-
scūt clamorē paupis: ſ; ille magis clamabat: q: igra
uescēte bello: man⁹ ad lapidē adiutorii ꝭ est iesum
nazarenū cū clamore leuāde sunt. BEDA: Ppl's
etiā gētiū agnita fama nois christi ꝑticeps ei⁹ fieri
q̄rebat: cui cōtradicebāt multi: p̄mo iudei: deīde et
gētiles: ne illuminād⁹ mūd⁹ christū īuocaret: nec tñ
īpugnātiū furor eos q̄ ad vitā erant p̄ordinati vale
bat salute p̄uare. Clamātē aūt cecū trāsiēs audiuit:
q: ꝑ humanitatē suā misr⁹ ē: q̄ ꝑ diuinitat] potētiaꝫ
mētis nr̄e tenebras exclusit. q̄ enī ꝑpter nos nat⁹ ꝛ
passus ē iesus q̄si trāsiit: q: hec actio tpal' est. Stare
aūt dei ē īmutabilit' cūcta disponere. clamātē autē
cecū dn̄s vocat: cū ppl'o gētiū ꝑ p̄dicatores vbū fi-
dei mittit: qui vocātes cecū animeq̄orē ee ꝛ surge-
re atq; ad dn̄m venire p̄cipiūt: cū p̄dicādo indoctis
spem eos salutis hr̄e: ac de corpe viciorūꝫ erigi: atq;
ad v̄tutū studia se accīgere iubent. ꝑiecto aūt vesti
mēto exilit: q̄ abiect] mūdi retinacul' expedito mēt]
gressu: ad largitorē et̄ne lucis ꝑꝑat. HIE. Uenit
etiā iudaic⁹ ppl's exiliēs nud⁹ veteri hoīe vt hinul⁹
saliēs sup mōtes: q: segniciē deponēs ꝑphas ap'los
in alt] ↄsiderās ad supna se extēdit. q̄ ↄueniēs aūt ē
ordo salut]: audiuim⁹ p̄mo ꝑ ꝑphetas: deīde clama
m⁹ ꝑ fidē: postea vocamur ꝑ ap'los: surgim⁹ ꝑ pniaꝫ
exuimur ꝑ baptismū: inīrogamur ꝑ volūtatē. Cec⁹
autē inīrogat⁹ ꝭ reqrit: vt videat volūtatē domini.

BEDA: Imitemur ḡ ꝛ nos eū: nō diuitias: non
terrena bona: nō honores a dn̄o sed lucē q̄ramus:
quā videre cū solis angelis possumus ad quā via fi
des ē. Un̄ ꝛ ceco rn̄det: Fides tua te saluū fecit. vi-
det aūt. ꝛ seq̄t: Qui bonū qd̄ itelligit opat'. Jesū. n.
sequit': q̄ bonū qd̄ itelligit opat': q̄ imitat': q̄ ꝑspari
ꝭ mūdo noluit: obprobria ac irrisiōes tolerauit. Et
q: rex corpaliū delectatōne a gaudio inīno cecidi
m⁹: cū q̄ amaritudie illic redeat' ōn̄dit. THE. Dic̄
aūt q̄ secut⁹ ē dn̄m i via. s. i hac vita: q: p⁹ hāc exclu
dūt' oēs q̄ ꝭ eū nō sequūt' ad opāda mādata eius.

HIE. Uel via ista ē q̄ dixit: Ego sū via vitas ꝛ vi-
ta. Hec est via angusta q̄ ducit ad ardua hierosoly-
me ꝛ bethanie ad mōtē oliuarū qui est mōs lumis
ꝛ consolatiōis.

Capl'm. XI.

Et cū appropinq̄rent hiero
solyme ꝛ bethanie ad mōtē
oliuaꝝ mittit duos ex disci
pulis suis: ꝛ ait illis: Jte i castelluꝫ
qd̄ cōtra uos ē: ꝛ stati introeūtes il
luc inuenietis pullū ligatū: sup quē
nemo adhuc hoim sedit: Soluite il
lū: ꝛ adducite. Et siqs uob dixerit:
qd facitis? dicite q: dn̄o necessari⁹ ē
ꝛ ↄtinuo illū dimittet huc. Et abe
untes inuenerūt pullū ligatū āte ia
nuā foris in biuio: ꝛ soluūt eū. Et
q̄dā de illic stātib⁹ dicebāt ill': Quid
facitis soluētes pullū? Qui dixerūt
eis: sic̄ p̄cepat illis iesus: ꝛ dimiserāt
eis. Et duxerāt pullū ad iesū: et ipo
sūt illi uestimēta sua: ꝛ sedit sup eū.
Multi aūt uestimēta sua strauerūt
in uia: alij aūt frōdes cedebāt de ar
borib⁹: ꝛ sternebāt i uia. Et q̄ p̄ibāt
ꝛ q̄ seq̄bāt' clamabāt dicētes: Osāna
benedictus qui uenit in noīe domini
benedictū quod uenit regnū patris
nostri dauid: osanna in excelsis.

CHRY. Postq̄ dn̄s sue v̄tutis sufficiētē expien
tiā declarat: ꝛ crux instabat in ianuis: oia cū iā ma
iori agit claritate q̄ aduersarios inflāmatura erant
ꝛ ideo q̄uis multotiēs p̄us ascēderit hierosolymā:
nūq̄ tñ cū tāta excellētia sicut modo. THE. Ut
si velīt valeāt glīam ei⁹ agnoscere ꝛ ꝑ ꝑphetias de
eo ↄpletas sciret q̄ ē ver⁹ de⁹. Si v̄o noluerit mai⁹
fieret eis iudiciū: q: tot claris miraculis nō credide
rūt. hui⁹ igit' aduēt⁹ claritatē euāgelista describens
dicit: Et cū appropi. hiero. ꝛ betha. ad mon. oli. mit
tit duos ex disci. suis. BEDA: Bethania villula
est siue ciuitas in latere mōtis oliueti: vbi lazar⁹ est
suscitatus a mortuis. Quomodo autem discipulos
miserit ꝛ ad quid: ostendit subdens: Et ait illis: Jte
in castellum quod est contra vos. THEOPHI.
Considera vero quāta dominus discipulis predixe
rit: scil; q̄ inuenirēt pullum. vn̄ sequit': Et stati in-
troeuntes illic inuenietis pullū ligatū sup queꝫ ne
mo adhuc hominū sedit: soluite illum ꝛ adducite.
et q̄ impedirentur ab accipiendo. Unde sequitur:
Et siquis vobis dixerit: quid facitis? dicite quia do
mino necessarius est. ꝛ q̄ hoc dicto permitterētur
accipere. Unde sequitur: Et continuo illum dimit-
tet huc. Et sicut dominus predixerat: ita impleret'.
Unde sequitur: Et abeūtes inuenerūt pullum liga-
tum ante ianuaꝫ foris in biuio: ꝛ soluunt eum.

AUGUSTI. de concor. euangelistarū: Matthe
us asinam dicit: ꝛ pullum: Ceteri autem de asina
tacent. vbi ergo vtrūq; factum potest intelligi: nul
la repugnantia est: nec si alius vnum: alius alium
commemoraret: q̄to minus moueri oportet si ali-
us vnum: alius vtrūq; commemoraret. Sequitur:
Et quidam de illic stantibus dicebant illis: Quid
facitis soluentes pullum? Qui dixerunt eis: sicut
preceperat eis iesus: ꝛ dimiserūt eis. scil; pullum.

THEO. Non autem hoc permitterent: nisi diui
na virtus eis incumberet cogens illos: presertim:
quia rurales existentes ꝛ coloni permiserūt pullū
auferre. Sequitur: Et duxerunt pullum ad iesū: et
imponunt illi vestimenta sua: et sedit super eum.

CHRY. Nō quidē q ex necessitate a mōte oliueti vsq hierusalē sup pullū ire dñm oportebat: cū iudeā ⁊ oēm galileā pedes pambulauerat: sed signū erat qđ fiebat. Seq̄r: Mlti aūt vestimēta sua strauerūt in via. HIERO. Sub pedibus pulli asine. Alij aūt fron. cede. de arbo. ⁊ sterne. in via. Magis aūt ad ornatū ⁊ ad sacramētū ptinet: q̄ ad necitatē. Sequit: Et qui prei. ⁊ qui seque. clama. dicē. Osanna bene. qui ve. in no. dñi. Multitudo eni donec corrupta nō fuit cognouit qđ cōgruū erat: ppē qđ honorificauit iesum vnusquisq sm ppam virtutē. vñ laudātes ipm hymnū leuiticū assumpserūt dicētes: Osanna. qđ sm quosdā idē est q saluū me fac: sm vo quosdā idē q hymn⁹. Estimo aūt pmū eē verius: nā in cētesimo decioseptio psalmo habetur: O dñe saluū me fac. qđ in hebraico scriptū est: Osanna. BEDA: Est aūt osanna verbū hebraicū cōpositū ex duob⁹: corrupto ⁊ integro. Salua nāq siue saluifica apud eos dicit osi: at vo anna interiectio est depcātis quō apud latinos est dolentis heu.

HIERO. Osanna igit. i. saluifica dicūt: vt hoīes saluent ab eo bñdicto vincēte ⁊ veniēte in nomine dñi. i. patris sui: qm fili⁹ de patre nomen suscepit: ⁊ pr de filio. CHRY. Sic ergo dāt deo gl'iam dicētes: Bñdict⁹ qui venit in noīe dñi. Bñdicūt etiā regnū christi dicētes: Bñdictū qđ venit regnū patris nostri dauid. THEO. Regnū aūt dauid: regnū christi dicebāt: ⁊ q: de semine dauid christ⁹ descēderat: simulq q: dauid interptat manufortis. Quis eni fuit manufortis nisi dñs cui⁹ man⁹ tot ⁊ talia miracula opata est. CHRY. Vñ ⁊ mltotiēs pphete dauid christū nūcupant: pp originē christi ex dauid sm carnē. BED. Legim⁹ aūt in euāgelio iohānis: q: ne facerēt eū regē i mōtē fugit. Nūc aūt vbi passur⁹ hierosolymā venit: nō refugit eos q se regē nūcupāt: vt apte doceret q: nō tpalis ⁊ terreni: sed eterni in celis rex eēt imperij: atq ad regnū p cōtēptū mortis pueniret. Notādū aūt q̄ta sit osonātia turbe cū voce gabrielis q ait: Dabit illi dñs de⁹ sedē dauid pris sui: vt. s. gētē cui dauid quōdā tpalia regni gubernacula pbuit: hāc ipe vbis ⁊ factis ad regnū celeste vocaret. CHRY. Et vlterius dāt gl'iā deo cū subdūt: Osanna i excels. i. hymn⁹ ⁊ gloria sit vniuersor deo q est i excels. HIERO. Vl osanna. i. saluifica i excels ⁊ ima. i. vt iusti edificēt i ruinā angelor ⁊ celesti ⁊ subterranea etiā saluēt. Mystice aūt appropinq̄t dñs hierosolyme. q ē visio pacis. In q̄ manet sita imobilisq felicitas q sm aplm ē oīm credētiū. BED. Bethania aūt dom⁹ obediētie dr: q: mltos añ passiōem suā docēdo domū sibi obedientie effecit: ⁊ i mōtē oliueti posita eē dr: q: ecclīā vnctiōe spūaliū charismatū ⁊ sciētie pietatisq luce refouet. Misit aūt discipulos i castellū qđ ō eos erat: h ē doctores q idocta orbis loca q̄si cōtrapositi castelli menia euāgelizādo penetrarēt destinauit.

HIER. Bini vocat ⁊ bini mittūt discipuli christi qm charitas nō osistit cū vno vt dr: Ve soli. Duo educūt hebreos de egypto. Duo deportāt botrū de terra sancta vt sp ppositi iūgāt op⁹ et sciam: ⁊ duo mādata de duab⁹ tabul pferāt: ⁊ duob⁹ fōtib⁹ abluant: ⁊ de duob⁹ vectib⁹ archā dñi portēt: ⁊ iter duos cherubin deū cogscāt spiritu ⁊ mēte psallētes.

THE. Nō aūt erat ei necessari⁹ pull⁹: s; eū q̄siuit ondēs q debebat se ad gētilē pplm trāsferre. BEDA: Pull⁹ eni asine lasciu⁹ ⁊ liber pplm nationū significat: sup quē nemo adhuc hoīm sedit: q: neo rōnabiliū doctor frenū correctiōis quo vel linguā cohibere a malo: vel i artā vite viā ire cogeret vtilia suadēdo otulerat. THE. Inuenerūt aūt pullū ligatū añ ianuā foris: q: ppls gētil ligat⁹ erat vinculis pctōr suorū añ ianuā fidei. i. extra ecclīam. AMBRO. sup lucā: Vel inuenerūt eū ligatū añ ianuā: q: extra christū q̄cūq est. foris est i via. qui autē in christo ē: foris nō est i trāsitu siue in biuio. addidit vbi null⁹ certa possessio: nō psepe: nō alimēta: non stabulū: misera fuit⁹ cui vagū ius ē. Plures eni dominos hz q vnū nō hz. Alieni alligāt vt possideant iste soluit vt teneat. Vehemētiora eni dona nouit esse q̄ vincula. BED. Vel recte i biuio stabat: q: ñ viā certā vite fideiq tenebat s; plēs dubiosq sectarū calles seqbat errone⁹. HIE. Vel i biuio. i. in libertate arbitrij dubitās iter vitā ⁊ mortē. THE. Vel i biuio. i. i vita hac. solut⁹ ē aūt a discipul p baptismū ⁊ fidē. HIE. Quidā aūt dicebāt: qd facitis: ac si dicerēt: Quis pōt dimittere pctā? THEO. Vel phibētes sūt demōes qb⁹ fuerūt apli fortiores.

BED. Vel magistri error q veniētib⁹ ad salutē gētiū doctorib⁹ obsistebāt: at postq̄ fidei diuīe potestas appuit credētib⁹ aduersarior q̄relis: liber credētiū ppls ad dñm quē corde portaret adducebat. Vestimēta aūt aplor q illi iponūt: vel doctrina virtutū vel discretio scripturarū vel ecclīasticor dogmatū varietates itelligi pñt: qb⁹ illi corda hoīm añ nuda ⁊ frigida q christo cessore digna fiant operiunt.

HIE. Vel iponūt vestimēta sua i stolā primā immortalitat p baptismi sacramēta afferūt. Sedit aūt iesus sup eū. i. in eis regnare cepit: vt ñ regnet pctm i lasciua carne: s; iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiū i spūsctō. Mlti aūt strauerūt vestimēta sua i via sub pedib⁹ pulli asine. Qui sūt pedes: nisi extremi q portāt qđ ad iudicādū ostituit apls: q ⁊ ipi etsi nō sūt decoris i quo sedit dñs: tñ cū militib⁹ a iohāne instruūtur. ¶ BEDA: Vel mlti vestimēta sua i via sternūt: qa sācti martyres ppe se carnis amictu exuētes simplicioribus dei famul viā suo sanguie parāt. Mlti etiā vestimēta sua i via sternūt: q: corpa sua p abstinētiā domāt: vt dei ir ad mōtē parēt: vl exēpla bona sequētib⁹ pbeāt. Frōdes aūt l ramos de arborib⁹ cedūt q i doctrina vitat semina patrū de eor eloqo rapiūt. ⁊ h i via dei ad audiētiū aīm veniētiū hūili pdicatōe submittūt. THE. Sternam⁹ ⁊ nos viā vite nre: cedētes ramos de arborib⁹ scōs imitātes. Nā arbores sci sūt: de qb⁹ ille ramos cedit: q virtutē imitat eor. HIERO. Iusti eni vt palma florebūt: angusti radicib⁹: lati in florib⁹ ⁊ fructibus: qm bonus odor christi sunt. Sternūt viā mādator dei bona fama. qui preibūt pphe sunt: ⁊ qui sequebāt apli.

BED. Et quia omnes electi: siue qui in iudea eē poterant: siue qui nūc in ecclesia existūt: in mediatorem dei ⁊ hominum crediderunt ⁊ credunt. Qui preeunt ⁊ qui sequuntur Osanna clamabant.

THEO. Sed ⁊ qui preeunt: ⁊ qui sequuntur nostrorum actuum ad laudem sint dei. Quidā enim in preterita vita bonum fecerūt initiū: sequēs vero

non est vt prior: Neqꝫ in laudem dei finita.

¶ Et introiuit hierosolymā i templū: ⁊ circūspectis oibꝰ cuꝫ iā vespa esset hora: exijt in bethaniā cū duodeci. Et alia die cum exirēt a bethania esurijt. Cūqꝫ vidisset a longe ficū hñtē folia: venit siquid forte inueniret in ea. Et cū venisset ad eaꝫ: nihil inuenit pter folia. Non eni erat tempꝰ ficorū. Et respōdēs dixit ei: Jam nō amplius in eternum ex te quisqꝫ fructū manducet. Et audiebāt discipuli eius.

¶ BEDA: Appropinquāte tpe passiōis: appropinquare voluit dñs loco passiōis: vt p h intimaret q suam spōte mortē subiret. vnde dicit: Et introiuit hierosolymā in templū. Quod aūt ingressus ciuitatem pmo templū adijt: formā nobis religiōis quaꝫ sequimur pmōstrat: vt cū forte quēlibet locū in quo sit domꝰ oratōis intramꝰ: pmo ad hāc diuertamus Hoc quoqꝫ intelligēdū est: q tāte dñs fuerit paupertatis ⁊ ita nulli fit adulatꝰ: vt in vrbe maxia nullum hospitē: nullā inuenerit māsiōem: sed in agerulo paruulo apud lazarū sororesqꝫ eiꝰ habitaret. eorū q̄ppe vicꝰ bethania est. vnde seq̄r: Et circūspectis omnibꝰ. siquis eū hospitio susciperet. Cuꝫ iam vespa eēt hora exiit in bethaniā cū duodeci. Nō h semel fecit: sed per omnes q̄nqꝫ dies: exquo hierosolymā ascenderat vsqꝫ ad tempꝰ passiōis hocipm semp agere solebat: vt p diē in tēplo doceret: noctē vō exiēs moraret in mōte oliueti. Seq̄r: Et alia die cū exiret a bethania esurijt. CHRY. Qualiter aūt mane esuriebat vt matthēꝰ dicit: nisi q dispēsatiue h carni sue cōcessit. Sequit: Cūqꝫ vidisset a lōge ficū habentē folia venit siquid forte inueniret in ea. Manifestū est aūt q h fm suspitiōeꝫ discipulo dr q estimabāt pter h christū ad ficulneā accessisse: ⁊ pp h ficulneā ipam maledictā eē: q in ea fructū nō inuenit. Nā sequit: Et cū venisset ad eā: nihil inuenit pter folia. Nō enī erat tēpꝰ ficorū. Et rñdēs dixit ei: Jaꝫ nō amplꝰ in eternū quisqꝫ ex te fructū manducet. Maledicit ergo ficulneā pter discipulos vt cōfidāt. Quia enī vbiqꝫ beneficia tribuebat: nullumqꝫ puniebat: oportebat aūt eiꝰ punitiue virtutis demōstratōem pbere: vt discerēt q posset etiā iudeos psequētes siccare: noluit h demōstrare in hoībꝰ. vnde in plāta sue punitiue virtutis pbuit signū. vñ ostēdit q pncipaliter pter h ad ficulneā venit: nō pp esuriē. Quis enī tam insciꝰ est q matutino tempe tali stimularet esurie: aut quid est qd impediret eū comedere anqꝫ domū exiret. Neqꝫ pōt dici q visio fructꝰ excitauit in esuriē appetitū: nō eni erat ficorū tempꝰ. Sed si esuriebat: cur de alio comedere nō querebat: sed de ficu fructꝰ ante tēpꝰ tribuere nō valente. Qua etiā pena erat dignū ficū fructū nō habere ante tempꝰ. Ideoqꝫ ex his sufficiēter syllogizari potest q ppam volebat demōstrare virtutē: vt ñ frangerent animis in eiꝰ passiōe. THEO. Volēs ostendere discipulis q si vellet hos qui crucifixuri erant ipsum: in momēto posset exterminare. Mystice aūt dominꝰ introiuit in templū: sed rursus exiuit ostēdēs q ipm relinqueret desertū ⁊ in rapinam

BEDA: Circūspicit aūt omnia corda: ⁊ in cōtradicētibꝰ veritati: ⁊ nō inueniens vbi caput reclinet secedit ad fideles: ⁊ in eis qui obediūt māsiōem fac. Bethania nāqꝫ domꝰ obediētie dicit. HIERO. Mane aūt ad iudeos venit: atqꝫ nos in vespa mūdi visitat. BEDA: Sicut aūt parabolas loquitur ita ⁊ operat: ideo esuriēs in vicu fructū querit: cuiꝰ nōdū tempꝰ esse nouit: ⁊ tamen eam ppetua sterilitate dānauit: vt ostēderet plebē iudeo pter folia .i. vba iusticie que habebat sine fructu .i. bono ope nō posse saluari: sed scindi ⁊ in ignē mitti. Esuriēs ergo .i. salutē humani generis desiderās: vidit ficuꝫ .i. iudeā habētē folia .i. eloquia legis ⁊ pphetarū: et quesiuit in ea fructū boni opis: docēdo: corripiēdo miracula faciēdo: ⁊ nō inuenit: ⁊ ideo damnauit. Tu quoqꝫ si non vis damnari a christo in iudicio: arbor sterilis esse caueto: sed potiꝰ pauperi christo fructū pietatis quo indiget offer. CHRY. Est aūt ⁊ aliter dicere q dñs ante tempꝰ fructū quesiuit in ficu: ⁊ nō inueniēs maledixit: quia omnes qui mādata legis adimplēt: isti suo tpe fructificare dicunt sicut est illud mādatū: nō mechaberis. Qui aūt nō solū nō mechat sed pmanet virgo: quod est magis virtutibus excedit. Dominꝰ autem a perfectis non solum exigit vt virtutes obseruent: sed supra mādata fructificent.

¶ Et veniūt iterū hierosolymā. Et cū itroisset i tēplū cepit eijcere vēdētes ⁊ emētes i tēplo: ⁊ mēsas nūmulario ⁊ cathedras vēdētiū colūbas euertit. Et ñ sinebat ut q̄sqꝫ trāsferret vas p tēplū. Et docebat eos dicēs: Nōne scriptū ē: q domꝰ mea: domꝰ orōnis vocabit oibꝰ gētibus? Vos aūt fecistis eā speluncā latronū Quo audito pncipes sacerdotuꝫ ⁊ scribe q̄rebāt quō eū pderēt. Timebant eni euꝫ: qm vniuersa turba admirabat sup doctrina eiꝰ.

¶ BEDA: Quia maledicēdo ficū infructuosam p figurā dominꝰ fecit: hoc idē mox apertiꝰ ostēdit eijciendo improbos de tēplo. Ficus enī nō peccauit si ante tēpꝰ fructū nō habuit: sꝫ sacerdotes. vnde dr Et veniūt hierosolymā. Et cū introissꝫ i tēplū cepit eijcere venden. ⁊ emen. in templo. Et quidē credendum est q ea tm vendi vel emi repperit i templo: q ad ministeriū templi necessaria essent. Si ergo ea que alibi libere geri poterāt: dominꝰ in domo sua temporalia negocia geri non patit: q̄tomagis per ea que nunqꝫ fieri licet: plus celestis ire merentur: si in edibus deo sacratis aguntur. Sequit: Et mensas nūmulariorū. THEOPHI. Nūmularios vo

cat campsores nũmorũ. Numm⁹ enim genus eris minuti est. Sequitur: Et cathe. venden. colũ. euertit. BEDA: Quia spiritussanctus in colũba sup dominũ apparuit: recte per colũbas spiritussancti charismata designãtur. Columba igitur venditur: quãdo manus impositio per quam spiritussanctus accipitur: ad preciũ prebetur. Cathedras autẽ vendentiũ columbas euertit: quia qui spiritalẽ gratiaꝫ venũdant: vel ante homines vel ante dei oculos sacerdotio priuãtur. THEOPHI. Sed ⁊ siquis baptismatis gratiã ⁊ puritatẽ tradiderit demoni per peccatũ: suam columbã vendidit: ⁊ propter hoc foras de tẽplo eijcitur. Sequitur: Et non sine. vt quisquis transfer. vas per templũ. BEDA: De vasis illis dicit: que mercãdi gratia inferebãtur. Ceterum absit vt vasa deo dedicata domin⁹ eijceret de templo: vel introferre prohiberet in templũ: vbi futuri examinis pretẽdit exemplũ: quia de ecclesia repellit reprobos: ⁊ ne vltra ad interturbandã ecclesiaꝫ intrent: eterno eos verbere compescit. Sed ⁊ peccata que cordibus fideliũ inerant: diuinitus immissa cõpunctio tollit: ⁊ ne vltra repetãtur: diuina in eis gratia adiuuat. Sequitur: Et docebat eos dicens: Nonne scriptũ est: quia domus mea domus orationis vacabitur cũctis gentibus. HIERO. Iuxta ysaiam: Uos autẽ fecistis eam speluncã latronum. iuxta hieremiã. BEDA: Omnib⁹ inquit gentib⁹ non vnigeniti iudee: nec in vno hierosolyme vrbis loco: sed in toto orbe terrarũ: Et nequaqꝫ thaurorũ ⁊ hircorũ ⁊ arietũ: sed oratõnis. THEO. Speluncam autẽ latronũ templũ nominat propter lucrũ. Genus nãqꝫ latronũ ad lucrũ se congregat. Quia ergo illa animalia que ad sacrificium oblata erant causa lucri vendebãt: latronos ipos dixit. Ad hoc enim in templo erant: vel vt non dantes corporaliter persequerẽtur: vel dantes spiritaliter necarent. Templũ etiã et domus dei mens est ⁊ conscientia fideliũ: que si in lesione proximi peruersas cogitationes profert: quasi in spelũca latrones residẽt. Ergo mens fideliũ spelũca latronis fit: quãdo relicta simplicitate sanctitatis illud conaẽ agere: quo valeat proximis nocere AVGVSTI. de con. euan. Iohannes autẽ longe diuerso ordine hoc narrat. vnde manifestũ est non semel sed iterũ hoc eẽ a domino factũ: sed illud primũ cõmemoratũ a iohãne hoc vltimũ a ceteris tribus. THEO. Quod etiaꝫ est in maiorẽ redargutõem iudeorũ: quia cũ dominus hoc totiẽs fecerit: ipsi minime se correxerunt. AVG. de con. euan. In hoc etiã marc⁹ non eundem ordinẽ tenet cũ mattheo: sed quia matthe⁹ ita cõnectit: Et relictis illis abiit foras extra ciuitatem in bethaniã. vnde mane reuertẽtẽ in ciuitatẽ: arbori maledixisse cõmemorat: probabili⁹ crediẽ ipse potius tenuisse ordinẽ tẽporis de vendẽtib⁹ ⁊ ementibus ⁊ eiectis de tẽplo. Pretermisit ergo marc⁹ qđ prima die factũ est: cũ intrauit in tẽplo: ⁊ recordatũ interposuit cũ dixisset ꝙ nõ inuenit aliqđ in ficulnea pter folia: qđ secũdo die factũ est sicut ãbo testanẽ. GLO. Quẽ autẽ effectũ correctio dñi in ministris tẽpli habuerit: oñdit euãgelista cũ subdit Quo audito pnci. sacer. ⁊ scri. que. quõ eũ pderent. Scđm illud Amos: Odio habuerũt corripientẽ in porta: ⁊ loquẽtẽ pfecte abominati sunt. Ab h autẽ tam iniquo pposito ad tẽp⁹ solo timore retrahebãẽ vnde subdiẽ: Timebãt enĩ eũ quoniã vniuersa turba admirabaẽ sup doctrina ei⁹. Erat enĩ docẽs eos sicut potestatẽ habẽs: ⁊ nõ sicut scribe eorũ ⁊ pharisei vt alibi diciẽ.

Et cum uespera facta esset: egrediebatur de ciuitate. Et cum mane transirent: uiderũt ficum aridaꝫ factam a radicibus. Et recordat⁹ petrus dixit ei: Rabbi: ecce fic⁹ cui maledixisti aruit. Et respõdens iesus ait illis: Habete fidem dei. Amen dico uobis: quia quicũqꝫ dixerit huic monti tollere: ⁊ mittere in mari: ⁊ non hesitauerit in corde suo: sed crediderit quia quodcũqꝫ dixerit fiat: fiet ei. Propterea dico uobis: omnia quecũqꝫ orantes petitis credite quia accipietis: ⁊ eueniẽt uobis Et cum stabimus ad orandum: dimittite siquid habetis aduersus aliquem: ut ⁊ pater uester qui in celis est dimittat uobis peccata uestra. Qꝫ si uos non dimiseritis: nec pater uester qui in celis est dimittꝫ uobis peccata uestra.

HIERO. Relinquens domin⁹ post se tenebras in iudeoꝝ cordibus: vt sol egrediebatur de ciuitate ad aliam que est beniuola ⁊ obediẽs. Et hoc significatur cum diciẽ: Et cum vespera esset facta egrediebaẽ de ciuitate. Sed occidit sol: ⁊ oritur sol. Lux enĩ ablata a scribis: lucet in apostolis. vnde in ciuitatem reuertitur: propter quod subdiẽ: Et cũ mane transirẽt scilicet in ciuitatẽ eũtes: viderũt ficum aridam factam a radicibus. THEO. Quod miraculum magnũ videẽ in hoc ꝙ tam humidã ⁊ viridem arborẽ siccauerit. Quãuis autẽ mattheus dicat ficulneaꝫ cõtinuo arefactã: ⁊ ꝙ vidẽtes discipuli admirati sunt: non admireris si nũc a marco audis sicum in crastinũ arefactã vidisse discipulos. Nam sic intelligendũ est hoc quod diciẽ a mattheo. s. ꝙ non statim viderũt sed in crastinũ. AVGVSTI. de con. euange. Intelligiẽ autẽ nõ tũc aruisse quãdo viderũt: sed cõtinuo quãdo maledicta est: neqꝫ enim arescentẽ: sed penitus arefactã viderunt: ac si eam cõtinue in verbo domini aruisse intellexerũt. HIERO. Ficus autẽ arida a radicibus: synagoga ẽ achan: ⁊ a ceteris a quib⁹ oĩs sanguis ab abel vsqꝫ ad zachariã reqriẽ. BED. A radicib⁹ aũt arefacta est ficus: vt ostendereẽ gens impia: nõ ad tempus vel ex pte corripiẽda externorũ incursib⁹: ⁊ per penitentiã liberanda sicut sepe factũ est: sed eterna

dānatōe feriēda vel arefacta est a radicib⁹: vt ostē/daṫ nō solū humano extrīsec⁹: sed diuino int⁹ fauore fundit⁹ destituēda. Nā ꝛ vitā ꝑdit in celis: ꝛ patriā in terris. HIERO. Petr⁹ aūt agnoscit aridā ꝛ abscisam radicē: cui succedit oliua fructifera pulchra vocata a dño. vn̄ sequitur: Et recor. pe. dixit ei Rabbi: ecce fi. cui male. aruit. CHRY. Qḋ aūt petr⁹ ꝛ alij discipuli mirati sūt: nō erat pfecte fidei: nō enī magnū erat h̄ deo. Quia ergo nō manifeste nouerāt ei⁹ virtutē: eorū ignorātia fecit eos in admiratōem prorūpe. ꝛ iō subdiṫ: Et rn̄dēs iesus ait illis: Habetis fidē dei: Amē di. vo. qꝛ qui di. huic mōti. q. d. nō solū lignū siccare poterit: sed ꝛ mōtē iussu ac ꝑcepto trāsmutare. THEO. Mirare aūt diuinam misericordiā: qualiter nobis appropiquātib⁹ ad eū per fidē: miraculorū virtutē cōdonat quā ipe possidet ꝑ nām: intm̄ vt etiā mōtes trāsmutare possum⁹.

BEDA: Solēt aūt gētiles q̄ cōtra ecclesiam maledicta scripsere iproperare nostris: q̄a nō habuerūt plenā fidē dei: qui nūq̄ mōtes trāsferre potuerūt. Quib⁹ rn̄dēdū est: nō oīa scripta eē q̄ in eccl'ia sunt gesta: sicut ꝛ de factis ipi⁹ christi scriptura testatur. Fieri autē potuit: si necessitas id fieri poposcisset: quō factū legim⁹ ꝑ beatū gregoriū neocesariēsis: cuius ꝑcib⁹ mōs tāti spacij reliq̄t structorib⁹ ecclie: q̄ntū op⁹ habuerat. CHRY. Uel aliṫ: Sicut ficū nō ꝓpter se siccauit: sed in signū hierusalē ad arefactionē puēture: ꝛ ad demōstratōem virtutis sue: sic itelligēdū est ꝛ de ꝑmissiōe q̄ est circa montē: q̄uis hmōi trāsmutatio nō fit impossibilis sm̄ dei v̄tutē.

HIERO. Christ⁹ igiṫ qui est mōs crescēs de lapide absciso sine manibus: tolliṫ ꝛ mittiṫ in mare: qn̄ apli dicūt: Digne trāsferamur ad gētes alias: q̄a vos indignos iudicastis audiētes verbū dei. BEDA: Uel quia mōtis noīe diabol⁹ significaṫ ꝑ̄ supbiam: mons ad ꝑceptū eorū qui fortes sunt in fide tolliṫ de terra. ꝛ in mare ꝓiciṫ cū ꝑdicātib⁹ verbū dei doctorib⁹ sanctis: immūd⁹ sp̄us ab eorū corde repelliṫ qui ad vitā sunt ꝑordinati: ꝛ in turbulētis amarisq̄ infideliū mētib⁹ vesaniā sue tyrānidis exercere permittiṫ. In quo tāto acri⁹ deseuit: q̄to ampli⁹ se dolet a lesiōe pioꝝ fuisse depulsū. Seq̄ṫ: Propterea di. vo. oīa que. orā. pe. cre. qꝛ acci. ꝛ ve. vob. THEO. Qui .n. ex affectu credit: manifestū est q̄ in deū erigit cor suū ꝛ illi ꝯiūgiṫ: ꝛ certificaṫ cor ei⁹ calefactū quasi suā petitōem iam ꝯsecutū: qḋ quidē intelligibile est ei qui passus est h̄: ꝛ mihi quidē videṫ illos h̄ pati qui mēsurā ꝛ modū attēdūt. ꝓpṫ h̄ dñs diċ q̄ oīa accipietis que cū fide petieritis. Qui. n. credit se totū disponi a deo: cū lachrymis intercedēs: ꝛ q̄si dn̄i pedes in orōne tenere se cogitās: que iuste postulat cōsequeṫ. Uis aūt ꝛ aliṫ que petis accipere: dimitte siquid cōtra te peccauerit fraṫ tu⁹. Et h̄ est qḋ subdiṫ: Et cū sta. ad orādū di. siquid ha. aduer. aliquē: vt ꝛ pr̄ vester qui in celis est di. vo. pec. v̄ra.

HIE. Septē versus orōnis dñice marc⁹ suo more in vna orōne ꝯphēdit. Js aūt cui dimissa sunt oīa peccata q̄d ampli⁹ rogabit: nisi vt pseueret in eo qḋ obtinuit? BED. Notāda est aūt distinctio deꝑcātiū. q̄ pfectā hn̄t fidē q̄ ꝑ dilectōe opaṫ: ille orādo vel etiā iubēdo pōt trāsferre mōtes spūtales: quō fecit paul⁹ de helima mago. qui vō tāte vestigiū pfectionis necdū cōdescēdere queūt: postulēt sibi peccata dimitti ꝛ ipetrabūt: si tn̄ in se peccātib⁹ alijs primo ipi dimittāt. Sin aūt h̄ facere ꝯtēnūt: nō solū orando v̄tutes facere: sed nec suorū pn̄t veniā consequi petōꝝ. Et h̄ ē qḋ subdiṫ: Qḋ si vos non dimiseritis nec pr̄ vester q̄ in celis ē: di. vo. pec. vestra.

Et uenit rursus hierosolymā. Et cum ambularet in templo: accedunt ad eum summi sacerdotes et scribe ꝛ seniores: ꝛ dicunt ei: In q̄ potestate hec facis? ꝛ quis dedit tibi hanc potestatē ut ita facias? Jesus autē respōdens ait illis: Interrogabo uos ꝛ ego unum uerbū: et respōdete mihi: ꝛ dicam uobis in q̄ potestate hec faciam. Baptismum iohannis de celo erat: an ex hominibus? Respōdēte mihi. At illi cogitabant secū dicētes: Si dixerimus de celo: dicet nobis: Quare ergo n̄ credidistis ei? Si dixerimus ex hominibus: timem⁹ populū. Omnes enim habebāt iohannē quia uere ꝓpheta esset. Et respōdentes dicunt iesu: Nescimus. Et respōdens iesus ait illis: Neq̄ ego dico uobis i qua potestate hec faciā.

HIERO. Quia domin⁹ de tēplo eiecerat eos q̄ templū quasi tabernā rerū venaliū faciebant: irati fuerant: ꝛ iō accedūt vt interrogēt ꝛ tētēt. vn̄ dr̄: Et veni. rur. hiero. ꝛ cū ābu. in tē. ac. ad eū sū. sa. ꝛ scri. ꝛ se. ꝛ di. illi: In q̄ po. h̄ fac. ꝛ q̄s de. ti. po. vt ista facias: q. d. Quis es tu q̄ talia fac. Nūq̄d doctorē te ꝯstituis: ꝛ te ordinas ꝑncipē sacerdotū? BEDA: Et q̄dē qn̄ dicūt: In q̄ ptāte h̄ facis: de dei dubitabāt ptāte: ꝛ subītelligi volūt diaboli esse qḋ faciat. Addētes quoq̄: Quis dedit tibi hāc ptātē: manifestissime dei filiū negāt: quē putāt nō suis: s̄ alienis virib⁹ signa facere. THE. Hec aūt dicebāt: credētes ipm in iudicatōem reducere: vt si diceret: In ptāte mea: ipm tenerēt. Si aūt diceret: In ptāte alteri⁹: ab eo discedere pplm ꝓcurarēt: q̄ ipm deū eē credebāt. Dñs vō illos interrogat de iohāne: nō frustra neq̄ sophistice: s̄ qꝛ de eo iohānes phibuerat testimoniū. vn̄ seq̄ṫ: Jlle aūt rn̄deṫ ait illis: Inṫ. vos ꝛ ego. BEDA: Poterat quidē dñs apta rn̄sione tētatoꝝ calūnias cōfutare: sed prudēter interrogat vt suo vel silētio vel sentētia condēnenṫ: quod apparet ex eo qḋ subdiṫ: Et illi cogi. secū di. Si dixerim⁹ de celo. di. no. Quare ḡ nō creditis ei: Quasi quē ꝯfitemini de celo habuisse ꝓphetiam: mihi testimoniū ꝑhibuit: ꝛ ab illo audistis: in qua ista facio ptāte. Sequiṫ: Si dixerim⁹: ex hoīb⁹. Uiderūt ḡ qolib3

boꝝ respõdissent: in laqueũ se casuros: timẽtes la-
pidatõem: sed magis timẽtes veritatis cõfessiõem.
vnde sequit: Et respõdẽtes: dicũt iesu: Nescimus.

BEDA: De lucerna inuidi obscurat vt dicit: Pa
raui lucernã christo meo: inimicos eiꝰ induã cõfu-
sione. Sequit: Respõdens iesus ait illis: Neqꝫ ego
dico vobis in qua ptãte hec faciã. Quasi. d. Nõ vo
bis dico qđ scio: qꝛ nõ vultis fateri qđ scitis. Notã
dũ aũt ꝙ duas ob causas marie sciẽtia veritatis est
occultãda querentibꝰ. s. cũ is qui querit: aut minus
capax est ad intelligẽdũ qđ querit: aut cõtẽptu ve-
ritatis: aut aliquo alio indignꝰ est cui debeat aperi-
ri quod querit.

Caplm. XII.

ET cepit illis in pabolis loq
Vineã pastinauit hõ: ꝛ cir
cũdedit sepẽ ꝛ fodit lacum
ꝛ edificauit turri ꝛ locauit eã agri
colis: ꝛ pegre pfectꝰ ẽ. Et misit ad
agricolas i tpe suũ: ut ab agricolis
accipet de fructu uinee. Qui appre
hẽsum eũ ceciderũt: ꝛ dimiserũt ua
cuũ. Et iterꝫ misit ad illos aliũ suũ
ꝛ illũ in capite uulnerauerũt: ꝛ ꝯtu
melijs affecerũt. Et rursum alium
misit: ꝛ illũ occiderũt: ꝛ plẽs alios
quosdã cedẽtes: alios uero occiden
tes. Adhuc ergo unũ hñs filiũ cha
rissimum ꝛ illũ misit ad eos nouissi
mũ dicẽs: qꝛ reuerebũt filiũ suũ. Co
lõi ãt dixerũt ad inicẽ: Hic ẽ heres
uenite occidamꝰ eũ: ꝛ nostra erit he
reditas. Et apprehendẽtes eũ occi
derũt: ꝛ eiecerũt extra uineã. Quid
ergo faciet dominꝰ uinee? Veniet ꝛ
pdet colonos: ꝛ dabit uineam alijs
Nec scpturã hãc legistis: Lapidẽ
quẽ reprobauerũt edificãtes: hic fa
ctus est in caput anguli. a dño factũ
est istud: ꝛ est mirabile in ocul' nris
Et qrebãt eũ tenere: et timuerunt
turbã. Cognouerũt. n. qm̃ ad eos
parabolã hãc dixerit. Et relicto eo
abierunt.

GLO. Postq̃ dñs prudẽti interrogatõne tẽta
toꝝ ora cõcluserat: cõsequẽter eoꝝ maliciã pabo-
lice demõstrat. vnde dicit: Et cepit illis in pabolis
loqui: Vineã pasti. hõ. HIERO. Domo deꝰ pat
dr̃ hũano affectu. vinea domꝰ isrl' est. Sepis est cu
stodia angeloꝝ. Lacꝰ est lex: turris templũ: agricole
sacerdotes. BEDA: Vel sepis murꝰ est orbis: lacꝰ
siue torcular altare: aut illa torcularia quoꝝ tres
psalmi pnotant titulo. THEO. Vel sepis est lex:
phibẽs eos alienigenis ꝯmisceri. Sequit: Et pegre
pfectꝰ est. BED. nõ loci mutatõe: sed abire videt
a vinea: vt vinitoribꝰ liberũ opandi arbitriũ dereli-
quat. Sequit: Et misit ad agri. in tpe ser. vt ab agri.
ac. de fructu vinee. Serui missi pphete: fructꝰ vinee
obediẽtia est. De pphetis alij cesi: alij vulnerati: alij
occisi sunt. vñ seq̃t: Qui appre. eũ ce. ꝛ dimi. eũ vac.

BED. Seruꝰ qui pmo missus ẽ: ipe legifer moyses
intelligit. Sed cesũ eũ dimiserũt vacuũ: irritauerũt
eñi moysen in castris. Seq̃t: Et iterꝫ misit ad il. aliũ
suũ: ꝛ illũ in capite vul. ꝛ cõtu. affe. Seruꝰ alter da-
uid regẽ ꝛ ceteros psalmistas significat: sed hũc af-
fectũ cõtumelijs in capite vulnerauerũt: q̇ psalmi-
starũ carmina puipẽdẽtes: ipm dauid adiecerũt di
cẽtes: Que nobis ps cũ dauid? Seq̃t: Et rur. ali. mi.
ꝛ il. occi. ꝛ plures alios quosdã cedẽtes: alios vero oc
occi. Tertiũ cũ suis socijs seruũ: pphetaꝝ choꝝ intel-
lige. Sed quẽ pphetaꝝ non sunt psecuti? His sane
tribꝰ seruoꝝ gradibꝰ: oĩm sub lege doctoꝝ figuram
posse cõprehẽdi dominꝰ alibi pnũciat dicẽs: qm̃ ne
cesse est impleri omnia que scripta sunt in lege ꝛ p
phetis ꝛ psalmis de me. THEO. Vel aliter: Per
primũ seruũ intellige pphetas qui circa tempꝰ helie
fuerunt: qm̃ micheã verberauit sedechias pseudo
propheta. Secũdũ vero seruũ quẽ in capite vulne-
rauerũt. i. affecerũt iniuria: intellige pphetas q̇ fue-
rũt circa tempꝰ osee ꝛ ysaie. Tertiũ vero seruũ intel
lige prophetas qui fuerũt circa tempus danielis ꝛ
ezechielis. Seq̃t: Adhuc ergo vnũ ha. fi. charissimũ
ꝛ illũ misit ad eos nouissi. dicẽs: qꝛ forte verebũtur
filiũ meũ. HIERO. Filiꝰ charissimꝰ, ꝛ nouissimꝰ
vnigenitꝰ. Qđ aũt dicit: Verebũt fi. me. p ironiã h
dicit. BED. Vel aliter ꝙ ait: qꝛ forte vere. fi. meũ
nõ de igrãtia dr̃: sꝫ ãbigere dr̃ deꝰ: vt libera volũtas
hõi resuet. THEO. Vel alit: Nõ igrãs qđ futuꝝ
erat: h dixit: sꝫ ostendẽs qđ erat decẽs ꝛ ꝯgruũ eos
opari. Coloni aũt di. ad inui. h ẽ heres ve. ꝛ oc. eũ:
ꝛ nos. erit here. BED. Manifestissime dñs pbat
iudeoꝝ pncipes nõ p igrãtiã: sꝫ p inuidiã crucifixisse
filiũ dei. Intellexerũt. n. hũc eẽ cui dictũ ẽ: Dabo ti
bi gẽtes hereditatẽ tuã. Hãc occisionẽ eiꝰ mali co-
loni ꝑripe moliebãt: cũ crucifigẽtes eũ iudei: fidẽ q̃
p eũ ẽ extiguere: ꝛ suã magꝰ q̃ ex lege ẽ iusticiã pfer-
re: ac gẽtibꝰ ĩbuẽdis conabãt infere. Seq̃t: Et app.
eũ. occ. ꝛ eie. ex. vi. THE. Sez extra hierusalẽ: extra
ciuitatẽ qppe crucifixꝰ ẽ dñs. HIE. Vl' eiecerũt eũ
extra vineã. i. extra plebẽ dicẽtes: Samaritanꝰ es: et
demoniũ habes. Vel qꝛ q̃tũ i se erat: ex suis. n. fini
bus excludẽtes: gẽtibꝰ suscipiendũ dederũt. Seq̃t:
Quid ḡ faciet dñs vinee? Ve. ꝛ p. co. ꝛ da. vi. alijs.

AVG. de cõ. eũã. Et qdẽ matthęꝰ illos rñdisse sub
iũgit atqꝫ dixisse: Malos male pdꝫ. qđ marcꝰ h nõ
ab ipis rñsũ eẽ cõmẽorat: sꝫ dñm pꝰ interrogatõez suã
ipm sibi quodãmõ rñdisse. Sꝫ facile põt itelligi vel
illoꝝ vocẽ ita subiũctã vt ñ interponeret: illi rñderũt
aut illi dixerũt: sed tamẽ intelligeret: aut iđ respon
sionẽ istã domino potiꝰ attributã: qꝛ cũ verũ dixe-
rũt: etiã de illis hoc ipe respõdit qui veritas est.

THEO. Dñs ergo vinee est pater filij interẽpti:

& ipse fili⁹ interēpt⁹ qui pdet colonos: tradēs ipos romanis: & populū dabit aliis colonis. i. apostolis. perlegas act⁹ apostolorū & inuenies tria milia et quinq; milia repēte credētiū & fructificantiū deo.
HIERO. Uel datur vinea aliis. i. ab oriēte & occidente & austro & ab aquilone venientibus: & recūbētibus cū abraā ysaac & iacob in regno dei. BEDA: Hoc autē ita diuinit⁹ fuisse pcuratū pphetico statim affirmauit exemplo: subiiciēs: Nec scrip. hāc le. La. quē repro. edi. hic fac. est in cap. anguli. q. d. Quomodo implebit̄ hec pphetia: nisi quia christus a vobis reprobat⁹ & occisus: tradit⁹ est gentib⁹ pdicandus: vt quasi lapis angularis duos populos cōdat in semetipm: atq; ex vtroq; populo vnā sibi fideliū ciuitatē: vnū templū edificet. Eosdē enī synagoge magistros quos supra colonos dixerat: nunc edificātes appellat: quia subitā sibi plebē ad ferendos vite fructus quasi vineā videbant̄ excolere: ipi quoq; hāc deo inhabitatore dignā quasi domū cōstruere atq; ornare pcipiebant̄. THEO. Lapis ergo quē reprobauerūt doctores: hic fact⁹ ē in caput anguli. i. in caput ecclesie. Angul⁹ nāq; ecclesia est: quasi coniūgēs iudeos & gētiles: hic autē angulus. s. ecclesia a domino fact⁹ est: & est mirabilis in oculis nostris. s. fideliū: nā ab infidelib⁹ miracul̄ detrabitur. Mirabilis quidē est ecclesia quasi miraculis fultens dn̄o coopante apostolis & smonē cōfirmāte sequētib⁹ signis. & hoc est quod dicit̄: A domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris.
HIERO. Uel aliter: hic lapis reprob⁹ quē gestat angul⁹ cōiungēs in cena agnū cū pane: finiēs vet⁹: nouū inchoās testamētū: pstās mira in ocul̄ nris: vt topazion. BED. Pricipes autē sacerdotū ostēdebāt vera esse que dn̄s dixerat: quod patet ex hoc quod subdit̄: Et querebāt eū tenere. Ipe enī est heres cui⁹ iniustā necē dicebat esse vndicādā a patre. Moraliter autē cuiq; fideliū cū mysteriū baptismi cōmittit̄: quasi vinea quā excolat locat̄. Sz missus suus cōtumeliis affect⁹ vel cesus eiicit̄ cū sermo auditus vel contēnit̄: vel qđ pei⁹ est etiā blasphemat̄. Missum insup heredē quātū in se est occidit: qui filium dei cōculcauit. Perdito malo cultore vinea dat̄ alteri: cū dono gratie quod sugb⁹ spreuit: humilis quisq; ditabit̄. Sed & hoc q pncipes sacerdotū manū mittere querētes in iesum: timore turbe retinent̄: quotidie gerit̄ in ecclesia: cū quib⁹ solo noīe sup eā quā non diligit: ecclesiastice fidei & paci vnitatē, pter cohabitātiū fratrū bonoz multitudinē aut erubescit aut timet impugnare.

¶ Et mittūt ad eū quosdā ex phariseis & herodianis ut eū caperēt in uerbo. Qui uenietes dicūt ei: Magister scim⁹ q: uerax es: & nō curas quēq;. Nec eni uides in faciē hoīz sed in ueritate uiam dei doces: Licet dari tributū cesari: an non dabimus? Qui sciens u ersuti. i illorum ait illis: Quid me tētatis? Afferte mihi denariū ut uideam. At illi tulerunt ei. Et ait illis: Cui⁹ est imago hec & inscriptio? Dicūt ei: Cesaris. Respōdens autē iesus dixit illis: Reddite igit̄ que sunt cesaris cesari: & que sunt dei deo. Et mirabantur sup eo.

¶ BEDA: Querētes eūm cōphēdere summi sacerdotes: timuerūt turbā: atq; ideo qđ p se non potuerūt: terrenus ptātib⁹ efficere tētabāt: vt vel ipsi a morte eius viderent̄ immunes. Et ideo dicitur: Et mit. ad eū quosdā ex phari. & hero. vt eū caperēt in verbo. THEO. Dixim⁹ alibi de herodianis: q heresis quedā noua erat dicētiū christū esse herodem pter hoc q defecerāt successiōes regni iudeorū. Alii vero dicunt herodianos milites fuisse herodis quos pharisei p testib⁹ inducebāt de his que dicebant̄ a christo: vt eū caperēt & adducerēt. Uide aūt eorū maliciā: qualit̄ cū adulatōe christū decipe volebāt. Nā sequit̄: Qui ve. di. ei: Magister: sci. q ve. es. HIERO. Mellitis enī vbis eū interrogabāt: & circūdabāt eū sicut apes mel portātes in ore: aculeum in tergo. BEDA: Blāda aūt & fraudulēta interrogatio illuc puocat respōdentē: vt magl deū q̄ cesarē timeat: & dicat nō debere tributa solui: vt statim audiētes herodiani: sedit ōis cōtra romanas auctorē habeāt. Et ideo subdūt: Et nō curas quēq;. nec enī vides fa. hoim. THEO. Ita vt cesarē nō honores. s. cōtra veritatē. Ideo subdūt: Sed l veri. viā dei do. Licet tri. dari ce. an nō dabim⁹? Totum enī artificiū eoz erat vndiq; pcipitiū habēs: vt si diceret: q licet cēsum cesari dari: puocēt cōtra eum plebē quasi in seruitutē reducētē ipsum populum. Si vo dicerz q nō licet dari: sic accusarēt eū tanq̄ excitaret populū cōtra cesarē: sed sapiētie fons fugit dolos eorū. vnde sequit̄: Qui sciēs ver. eorū: ait illis: Quid me ten. Afferte mihi denariū vt vi. at illi attu. BEDA: Denari⁹ est gen⁹ nūmi: quod pro. x. nūmis imputabat̄: & habebat imaginē cesar], vnde sequit̄: Et ait illis: Cui⁹ est imago hec & inscriptio? Dicūt ei: Cesaris. Qui putāt interrogatōem saluatoris ignorātiā esse nō dispēsatiōem: ex hoc discāt q potuit scire cui⁹ imago esset: sed interrogat: vt ad smonē eorū cōpetēter respōdeat. vnde sequit̄: Rūdens aūt iesus dixit illis: Reddite igit̄ que sūt ce. cesari: & que sūt dei deo. THEO. Quasi. d. Date qđ imaginē habet imaginato. i. denariū. Potestis enīz & cēsum cesari dare: & deo propa offerre. BEDA Idest decimas & pmitias & oblatōnes & victimas: quomodo & ipe reddidit que dei sunt: patris faciēs volūtatē. HIREO. Uel aliter: Nūmū habētē cesaris: imaginē reddite cesari: vosipos libēt̄ deo reddite. Signatū est enī super nos lumē vult⁹ tui dn̄e: nō cesaris. THE. Quasi cesar etiā ē vniuscuiusq; nostrū corporū ineuitabilis necessitas. Iubet ergo domin⁹ dari corpori cibaria, ppria & vestitū: & que sunt dei deo. Sequit̄: Et mirabant̄ sup eo. Qui credere debuerāt: ad tantā sapientiam sunt mirati: q calliditas eorū nō inuenisset locū.

¶ Et uenerūt ad eū saducei qui dicūt resurrectōem nō esse: ꝛ interrogabāt eum dicētes: Magister moyses nobis scripsit: ut si frat̄ mortuꝰ fuerit ꝛ dimiserit uxorē: ꝛ filios nō reliquerit: accipiat frater eiꝰ uxorē ipsius: ꝛ resuscitet semē fratri suo. Septē ergo fratres erāt: ꝛ primus accepit uxorē: ꝛ mortuꝰ est ñ relicto semine. Et secūdꝰ accepit eā ꝛ mortuus est: et nec iste reliquit semen. Et tertiꝰ similit̄. Et acceperūt eam silr̄ septē: ꝛ non reliquerūt semen. Nouissime oīuꝫ defuncta est ꝛ mulier. In resurrectōne ergo cū resurrexerint: cuius de his erit uxor. Septē eni habuerūt eā uxorē. Et rn̄s iesus ait illis: Nōne ideo erratis: ñ sciētes scripturas neqꝫ uirtutē dei? Cum eni a mortuis resurrexerint: neqꝫ nubēt neqꝫ nubent̄: sed erūt sicut angeli dei in celis. De mortuis autē ꝙ resurgāt nō legistis in libro moysi sup rubū: quō dixerit illi deus inquiēs: Ego sum deꝰ abraam ꝛ deꝰ ysaac ꝛ deꝰ iacob. Non est deus mortuorū: sed uiuorū. Vos ergo multū erratis.

¶ GLO. Postq̄ dn̄s sapiēter phariseorū calliditatē tētatiōem euitauit: ostēdit̄ quō etiā saduceos tētātes cōfundit. vnde dicit̄: Et ve. ad eū sadu. qui dī. resur. nō esse. THEO. Heresis q̄dā iudeorū erat: qui dicebant̄ saducei: ꝛ hi resurrectōem negabant: ꝛ dicebāt ꝙ nō sit angelꝰ neqꝫ spiritꝰ. Hi ergo accedētes ad iesū: dolose narratōem quādā inquisierūt per quā ostēderēt resurrectōnem nō esse nec factā nec fiēdā. Et ideo subdit̄: Et inter. eū di. Magister. In qua quidē narratōe septē ponūt qui mulierem acceperāt: vt magis rem trahant a resurrectōne.
BEDA: Recte eni istiusmodi fingūt fabulā que delyramēti arguat eos qui resurrectiōem asserunt corporū. Potest autē fieri vt vere in gēte eorū aliquādo hoc acciderit. HIERO. Mystice aūt mulier sterilis nō relinquēs semē ex septē fratribꝰ nouissime moriēs: quid aliud significat q̄ iudaicā synagogā relictā a spū septiformi: qui. vij. patriarchas impleuit: qui nō reliquerūt ei semē abrae: qd̄ est iesus christꝰ. licet eni puer natꝰ est illis: nobis tn̄ gentibꝰ datꝰ est: que mulier mortua erat christo: nec cuiq̄ patriarche de. vij. in resurrectōe cōiūget̄. Septenario naq̄ numero vniuersitas pfectorū significatur vt versauice p ysa. dicit̄: Apphendēt. vij. mulieres virum vnū. i. vij. ecclesie quas dn̄s amat arguit ꝛ castigat: cū vna fide adorāt. vnde sequit̄: Et respōdens iesus ait illis: Nōne ideo er. non sci. scrip. neqꝫ vir. dei? THEO. Quasi. d. Vos nō intelligitis qualē resurrectōem scriptura annūciet. Creditis eni ꝙ restauratio corporū taliū sit futura: qualia nūc sunt: non aūt sic erit. Sic igit̄ ignoratis scripturā: ſꝫ etiā virtutē ignoratis diuinā. Vos eni cōsideratis quasi difficile dicētes: Qualiter poterūt mēbra dissoluta cōiūgi ꝛ aīabꝰ adunari? hoc eni respectu diuine potētie quasi nihil est. Sequit̄: Cū eīꝫ a mor. resur. neqꝫ nubēt neqꝫ nubent̄: sed sunt sicut angeli dei i celis. Quasi. d. Diuina quedā erit vite restauratio ꝛ angelica cum vlteriꝰ non corrūpemur: sed eodem modo manebimꝰ: ꝛ ppter hoc nuptie auferēt̄. Nā nuptie quidē nūc sunt ppter corruptōem: vt p successiōem generis psistamꝰ ꝛ non deficiamꝰ: tūc vo sicut angeli erimꝰ: qui sunt sine successiōe nuptiali ꝛ nunq̄ desinūt. BEDA: Considerādū est hic ꝙ latina cōsuetudo hic greco idiomati non respōdet Nubere eni ppe dicūt̄ mulieres: ꝛ viri vxores ducere: sed nos simplr̄ dictū intelligamus: vt nubere de viris: ꝛ nubi de vxoribꝰ scriptuꝫ sit. HIERO. Sic igit̄ errāt non intelligētes scripturas: quia in resurrectiōe hoīes erūt sicut angeli dei. i. nemo ibi moritur: nemo ibi nascitur: nec infans est ibi nec senex.
THEO. Et aliter etiā decipiūt̄ non intelligentes scripturas. Si enim has intellexissent: intelligerēt quomodo p scripturas resurrectio mortuoꝝ possit probari. vnde subdit: De mortuis ꝙ resur. non le. i libro moy. su. ru. quō dixit illis deus inquiens: Ego sū deꝰ abra. deꝰ ysa. ꝛ deꝰ iacob. Dico aūt sup rubuꝫ in quo est similitudo vestra: in quo ignis ardebat: sed non eius spinas cōsumebat: sic vos inflammat eloquiū meū: nec spinas vestras sub maledicto germinatas absumit. Dicit autē: Ego sum deus abra. deus ysa. ꝛ deus iacob. Quasi. d. deꝰ viuentiū vnde subdit: Non est deꝰ mortuorū sed viuorū. Non eni dixit: ego fui: sed ego sum: tanq̄ illi pn̄tes existant. Sed forte aliquis dicet ꝙ hoc dixit solū deꝰ de aīa abrae: non de corpore ad quod dicimus: ꝙ abraaꝫ vtrūq̄ importat. s. corpꝰ ꝛ animā: vt ꝛ corpis ipe sit deus: ꝛ corpus viuat apud deū. i. in dei ordinatiōe.
BEDA: Vel quia cū pbauit aīas pmanere post mortē: neqꝫ eni poterat fieri: vt eorū esset deus qui nequaq̄ subsisterēt: consequēter introduceretur ꝛ corporū resurrectio: que cum aīabus bona maliq̄ gesserūt. HIERO. Cum autē dicit: Deꝰ abraam deꝰ ysaac: ꝛ deꝰ iacob: ter deū nominādo: trinitateꝫ intimauit. Cum autē dicit: Non est deꝰ mor. vnuꝫ deū iterās: vnā substantiā significauit. Viuūt autē qui nec vendicāt portōem quā elegerant. Mortui autē sunt: qui quod vendicauerūt pdiderūt. Vos g multū erratis. HIERO. Quia videlꝫ ꝛ scripturis cōtradicebāt: ꝛ virtuti dei derogabāt.

¶ Et accessit unꝰ de scribis: qui audierat illos ꝯquerētes: ꝛ uidēs qm̄ bene illis respōderit iterrogauit eū

quod esset primũ oium mandatoꝝ. Jesus autẽ rñdit ei: qꝛ primũ oim mãdatuꝫ est: Audi isrl' dñs deꝰ tuꝰ deꝰ unꝰ est: ⁊ diliges dñm deũ tuuꝫ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aia tua ⁊ ex tota mẽte tua: et ex tota uirtute tua. hoc est ꝑmũ mãdatũ. Secũdũ aũt sil'e est illi: Diliges ꝓximum tuũ tanq̃ȝ teipm̃. Maiꝰ hoꝝ aliud mãdatũ nõ ẽ. Et ait illi scriba: Bñ mgr̃ in ueritate dixisti: qꝛ unꝰ ẽ deꝰ ⁊ nõ est alꝰ ꝑter eũ. Et ut diligatur ex toto corde: ⁊ ex toto itellectu: et ex tota aia: ⁊ ex tota fortitudine: et diligere ꝓximuꝫ sicut seipm̃: maius est oibꝰ holocaustomatibus ⁊ sacrificijs. Jesus aũt uidẽs q' sapiẽter rñdisset dixit illi: Nõ es lõge a regno dei. Et nẽo iã audebat eũ itrogare.

GLO. Postq̃ȝ dñs ꝯfutauit phariseos ⁊ saduceos tẽtãtes: hic ondit' quõ satisfecit scribe querẽti. vñ dr̃: Et acce. vnꝰ de scri. qui au. il. cõ. ⁊ vi. q̃m bñ illis rñdit: iter. eũ qõ eẽt ꝑmũ oim mãdatoꝝ. HIERO. Que est hec qõ ꝓbleumatis qõ ẽ cõe oibꝰ peritis i lege: nisi q' diuersa in exodo ⁊ leuitico ⁊ deuteronomio ordinãt' mãdata. vñ nõ vnũ: sed duo intulit mãduta: qbꝰ q̃si duobꝰ vberibꝰ sup pectꝰ spõse eleuatis nr̃a alit' infantia. Et iõ subdit': Primũ oim mandatũ est: Audi isrl' dñs deꝰ tuꝰ vnꝰ est. Primum oim maxim mãdatũ dicit hoc est qõ ante oia debemꝰ i corde singl'i q̃si vnicũ pietatis fundamẽtũ locare. i. cognitio atq̃ꝫ ꝯfessio diuine vnitatis cũ executõne bone opatõis q̃ in dilectõe dei ⁊ ꝓximi ꝑfici't. vnde subdit: Et dili. do. de. tu. ex to. cor. tu. ⁊ ex to. ani. tu. ⁊ ex to. mẽ. t. ⁊ ex to. vir. tu. hoc ẽ ꝑmuꝫ mã. THE. Attẽde qualit' oẽs aĩe vires enumerauit. Est. n. vtꝰ aĩe aĩalis quã expedit in dicendo: Ex tota aĩa tua: ad quã ꝑtinet ira ⁊ desideriũ: q̃ oĩa tribui vult diuino amori. Est ⁊ alia vis que dr̃ nãlis: ad quã ꝑtinet nutritiua ⁊ augmẽtatiua. ⁊ ista ẽ etiã dãda dño tota: ꝓpter qõ dicit: Ex toto cor. Est ⁊ alia vis rõnal' quã mẽtem vocat: ⁊ ista etiã est danda deo tota.

GLO. Qõ autez subdit: Ex tota fortitudine. ad vires corꝑales referri põt. Sequit': Secũdũ autẽ sil'e est huic: Diliges ꝓximũ tuũ sicut teipm̃. THEO. Propt' hoc dicit eẽ simile: qꝛ hec duo mãdata alternatim sunt sibi cõsona: ⁊ reciproce cõuertũt'. nã q̃ diligit deũ: diligit ⁊ facturã suã. ꝑncipale aũt factorũ eiꝰ est homo. vnde qui diligit deũ: diligere debet oẽs hoies. qui vero diligit ꝓxim: qui multotiẽs dat cãm scãdali: mltomagis eũ debet diligere q̃ sp ꝑstat beneficia: ⁊ iõ ꝓpt' coherẽtiã hoꝝ mãdatoꝝ subdit: Maiꝰ hoꝝ aliud mãdatũ nõ est. Sequit': Et ait illi scri. Bene magister in veri. dixisti. BEDA: Ostendit ex hoc qõ dicit: Maiꝰ ẽ oibꝰ holocaustomatibꝰ ⁊ sacrificiis. grauẽ sepe int' scribas ⁊ phariseos qõnẽ esse versatã qõ esset mãdatũ ꝑmũ siue maxim diuine legis: q̃busdã videlꝫ hostias ⁊ sacrificia laudãtibꝰ: aliis v̈o fidei ⁊ dilectõis opa ꝓferẽtibus: eo q' plurimi patrũ ante legẽ ex fide tñ q̃ ꝑ dilectõnem opa' placerent deo. In hac sñia scriba iste se fuisse declarat. Sequit': Jesus autẽ vi. q' sapi. rñ. dixit illi: Nõ lõge es a regno dei. THEO. In quo nõ euꝫ esse ꝑfectũ testat'. nõ enĩ dixit: Intra regnũ celorũ es: sed nõ lõge es a regno dei. BEDA: Jdeo autẽ nõ fuit lõge a regno dei qꝛ sentẽtie illius q̃ noui testamẽti ꝑ euãgelicã ꝑfectõem est ꝓpria: fautor exti tisse ꝓbatꝰ est. AVGV. de con. euã. Nec moueat qõ matth. dicit tẽtãtẽ fuisse: a quo dñs itrogatꝰ est. Fieri enĩ põt vt q̃uis tẽtãs accesserit: dñi tñ rñsiõe correctꝰ fit. Aut certe ipam tẽtatõeꝫ nõ accipiamꝰ malã tanq̃ȝ decipe volẽtis inimicũ: sꝫ cautã potius tanq̃ȝ expiri amplius volẽtis ignotũ. HIER. Uel nõ est lõge qui venit callide. Longior nãq̃ȝ est ignorãtia a regno dei q̃ȝ sciẽtia. vñ supra saduceis: Erratis inquit nesciẽtes scripturã neq̃ȝ virtutẽ dei. Sequit': Et nemo aude. iaꝫ eũ interroga. Quia enĩ in sermonibꝰ cõfutati sunt: vltra non interrogant: sed aptissime cõprehẽsum ratõne tradant ꝑtãti. Ex quo intelligimꝰ venena iuidie posse quidẽ supari: sed difficile cõquiescere.

Et rñdẽs iesus dicebat docens in tẽplo: Quõ dicũt scribe christuꝫ filiũ esse dauid? Ipe. n. dauid dic' i spiritu scõ: Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis: donec ponaꝫ inimicos tuos scabellũ pedũ tuoꝝ. Ipe ergo dauid dicit ipm̃ dñm: et unde est filius eius? Et ml'ta turba eum libenter audiebat.

THEO. Quia christꝰ ad passiõem vẽturus erat: opinionẽ falsam corrigit iudeoꝝ q̃ christũ filiũ Dauid esse dicebãt non dñm eiꝰ. vñ dr̃: Et rñdẽs iesus di. do. i tẽplo. HIE. i. palã eis de se loq̃t' vt inexcusabiles sint. Sequit'. n. Quõ dicũt scribe christũ filiũ dauid eẽ. THEO. Ondit v̈o christꝰ se eẽ dñm per verba dauid: Nã sequit' Ipe. n. dicebat in spũsãcto: Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. q. d. Nõ potestis mihi dicere q' dauid absq̃ȝ gr̃a spũssancti hoc dixerit: sed in spũsancto vocauit eum dñm. Et q' sit dñs ondit ꝑ hoc qõ subdit: Donec po. ini. tu. sca. pedũ tuoꝝ. Ipsi enĩ erãt inimici eiꝰ quos deꝰ paĩ posuit scabellũ christi. Qõ aũt a pr̃e subiciũt' ei inimici: nõ infirmitatẽ filij sꝫ vnitatẽ nãe q̃ in altero alter opa' significat. Nã ⁊ filiꝰ subijcit inimicos patri: q̃a patrẽ clarificat super terrã. GLO. Sic ergo dñs ex ꝑdictis cõcludit dubitabilẽ questionẽ. nam ex verbis dauid ꝑmissis habet' q' christꝰ sit dñs dauid: ex dicto aũt scribarũ habet' q' sit filiꝰ eius. Et hoc ẽ quod subdit': Ipse ergo dauid dicit eum dominũ; ⁊ vnde est filius eius? BEDA: Interrogatio iesu nobis ꝓfuit vsq̃ȝ hodie cõtra iudeos. ⁊ hi enim qui

confitent christũ esse venturũ hominẽ simplicẽ et sanctũ virũ asserũt de genere dauid. Interrogem⁹ ergo eos docti a domino: si simplex homo est: ꝛ tñ filius dauid: quõ vocet eũ dauid dominũ suũ ĩ spũ sancto. Nõ aũt reprehẽdunt ꝙ dauid filiũ dicunt: sed ꝙ dei filiũ eũ esse nõ credũt. Seqr: Et mlta tur. libẽ. eũ au. GLO. Quia .s. videbãt eũ sapiẽter rñdẽtem ꝛ interrogantẽ.

¶ Et dicebat eis in doctrina sua: Cauete a scribis: q uolũt ĩ scholis ambulare: ꝛ salutari in foro: ꝛ ĩ primis cathedris sedere in synagogis: ꝛ p̃mos discubit⁹ in cenis. Qui deuorãt domos uiduaꝝ sub hotentu ꝓlixe orõnis: hi accipient prolixius iudicium.

¶ HIERO. Cõfutatis scribis ꝛ phariseis: et ignia eorũ arida exẽpla incẽdit. vnde dicit: Et dice. eis in doc. sua: Ca. a scri. qui vo. in sch. am. BED. Ambulare in scholis: cultiorib⁹ vestimẽtis indutos ad publicũ ꝓcedere significat: in quo inẽ cetera diues ille qui epulabat quotidie splẽdide peccasse describit. THEO. In scholis autẽ venerabilib⁹ ambulant ex hoc volẽtes p̃ honorari: ꝛ siliter alia appetebant que cedũt ad gl'iam. Nam sequit: Et salutari in foro: ꝛ in pri. cathe. sede. in syna. ꝛ p̃mos discubi. in ce. s. volũt. BEDA: Notãdũ aũt ꝙ nõ salutari in foro: nõ p̃mos sedere vel discũbere vetat eos q̃bus hoc officii ordine cõpetit: sed eos qui hec siue habita siue nõ habita indebite amãt: a fidelib⁹ quasi improbos docet esse cauẽdos: animũ videlicꝫ nõ gradũ redarguẽs: lꝫ culpa nõ careat: si iidẽ in foro litib⁹ interessent: qui in cathedra moysi synagoge magistri cupiũt appellari. Duplici sane rõne vane glorie cupidis attẽdere iubemur: ne scilꝫ eorum vel simulatõe seducamur: estimãtes bona esse que faciunt: vel emulatõe inflãmemur frustra gaudẽtes in bonis que laudari simulant. THEO. Spãlr etiã ap'los docet vt nullã cũ scribis habeãt cõuersatõeꝫ sed ipm christũ imitent: ordinãsqꝫ ipos magistros in his que sunt circa vitã agẽda: alios eis suppõit.

BEDA: Nõ solũ aũt laudes ab hõib⁹: verũ etiaꝫ pecunias querũt. vnde sequit: Qui deuo. do. viduarũ sub obtẽ. ꝓlixe orõis. Sũt enĩ qui se iustos simulãtes a peccatorũ suorũ cõsciẽtia turbatis: quasi patroni ꝓ eis in iudicio futuri pecunias accipere nõ dubitãt: ꝛ cũ porrecta man⁹ paupi p̃ces iuuare soleat: illi ob hoc maxime in p̃cib⁹ ꝑnoctãt vt paupi nummũ tollãt. THEO. Accedebãt aũt scribe ad has mulieres: que sine ꝓtectõe viri manebãt: quasi earũ fierẽt ꝓtectores: ꝛ simulatõe orõis ꝛ habitu reuerẽtie ꝛ hypocrisi viduas decipiebãt. et sic etiã deuorabãt diuitũ domos. Seqr: Hi acci. ꝓlix. iudiciũ .s. qꝫ ceteri iudeorũ peccãtiũ.

¶ Et sedẽs iesus cõtra gazophylatiũ aspiciebat quõ turba iactaret es in gazophylatiũ: ꝛ multi diuites iactabãt multa. Cũ uenisset aũt una uidua paup: misit duo minuta: qđ est quadrãs. Et cõuocãs discip'los suos ait illis: Amẽ dico uobis qm̃ uidua hec paup pl⁹ oĩb⁹ misit qui miserũt in gazophylatiũ. Oẽs eni ex eo quod abũdabat illis miserũt: hec uero de penuria sua oĩa que habuit misit totũ in uictũ suum.

¶ BEDA: Domin⁹ qui appetituros p̃mat⁹ ꝛ vane glorie cauẽdos esse monuerat: etiã dona ferẽtes in domũ dñi certo examine discernit. vñ dr: Et sedens iesus cõtra gazo. aspi. quõ tur. iac. es in gazop. Sermone greco philaxe seruare dr: ꝛ gaza ꝑsica lingua diuitie vocant. vnde gazophilatiũ loc⁹ appellari solet quo diuitie seruant: quo nõie ꝛ arca in qua donaria populi cõgregabãt ad vsus tẽpli necessarios ꝛ portic⁹ in quib⁹ fuabant appellabant. Habes exemplũ de porticib⁹ in euãgelio: Hec inquit vba locut⁹ est in gazophylatio docens in tẽplo. Habes ꝛ de arca in libro regũ: Et attulit ioiada põtifex gazophylatiũ vnũ. THEO. Erat aũt laudabilis consuetudo apud iudeos: vt scilꝫ habẽtes ꝛ volẽtes aliquid in gazophylatio ponerẽt qđ esset ꝓ sacerdotibus ꝛ paupib⁹ ꝛ viduis vt ex inde nutrirẽt. vñ subdit: Et multi di. iac. mlta. Mult' aũt hoc faciẽtib⁹ accessit ꝛ vidua: ondẽs affectũ in oblatiõe pecunie fm ꝓp̃am ṽtutẽ. vñ subdit: Cũ ve. aũt vna vi. paup misit duo mi. qđ ẽ quadrãs. BEDA Quadrãteꝫ vocant calculatores q̃rtã ptẽ cuiuslibet rei videlicꝫ ꝛ loci: aut tpis aut pecunie. Forsit ĩ ergo hoc loco q̃rtã ptẽ sicli .i. duos obolos significat. Seqr: Et cõ. disci. su. ait illis: Amẽ di. vo. qm̃ vi. hec pau pl⁹ oĩb⁹ misit q̃ mise. in gazo. De⁹ enĩ nõ substãtiã offerẽtiũ sed ↄsciam pẽsat: nec ꝑpẽdit q̃tũ in ei⁹ sacrificio: ſꝫ ex q̃to ꝓferat. vñ subdit: Oẽs enĩ ex eo qđ abũda. illis mi. hec ṽo in pe. sua oĩa q̃ ha. mi. to. victũ suum

HIERO. Mystice aũt diuites sunt q̃ ꝓferũt de thesauro cordis sui noua ꝛ vetera. q̃ sunt incerta ꝛ occulta sapie diuine vtriusqꝫ testi. paupcula aũt q̃ est vt ego ꝛ mei similes: qui mitto quod possum: ꝛ desidero quod non possum vobis explanare: nam non quãtum vos audistis: sed ex quanto considerat deus. Unusquisqꝫ autem quadrãtẽ põt offerre q̃ est volũtas ꝓmpta que dr quadrãs: quia cum trib⁹ cõsistit .s. cogitatu: verbo: ꝛ facto. Quod dicit: Totũ victũ suũ misit: hoc significat: qꝛ tota voluntas corpis in victu cõsistit. vñ dr: Tot⁹ labor hoĩs ĩ ore suo est. THEO. vel aliter: Uidua ista anima hoĩs est: relinq̃ns sathanã cui fuerat adiũcta: que mittit in tẽpli erario duo minuta: carnẽ .s. ꝛ mentẽ carnẽ quidẽ ꝑ abstinentiã: mentẽ ṽo ꝑ humilitatẽ: vt sic audire valeãt ꝙ totũ victũ suũ posuit ꝛ sacrũ fecit: nihil de suo mũdo relinquẽs. BED. Allegorice aũt diuites qui in gazophylatiũ munera mittebãt iudeos de iusticia legis elatos designãt. Uidua paup: eccl'ie simplicitatẽ designat. paup quidẽ: qꝛ spũ supbie vel cõcupiscẽtias tpaliũ abiecit. vidua

do q vir eius p ea morte ptulit. Hec in gazophylatiu duo minuta mittit: q dilectonem dei & proximi seu fidei & oronis munera defert: q osideratu pprie fragilitatis minuta: s merito pie intentionis accepta: cunctis supbientibus iudeoru opibus pstat. ex abundanti sibi inde mittit in munera dei q de iusticia sua psumit. Omem aut victu suu in dei munera mittit ecclesia: q omne qd viuit: non sui meriti sed diuini muneris esse intelligit. Caplm. XIII.

ET cu egrederet de templo ait illi unus ex discipulis suis Magister aspice qles lapides: & qles structure. Et respondens iesus ait illi: Uides has omnes magnas edificatoes? No relinqtur lapis sup lapide q no destruat.

BEDA: Quia fundata ecclia christi Judea dignas sue pfidie penas erat luitura: apte dns post laudata in paupe vidua deuotoem ecclie egreditur de teplo: ruinaq eius futura atq edificia nuc admirandano multo post cotemneda ee pdixit. vn dr: Et cum egre. de tep. ait illi vnus ex di. su. Magr aspi. qles la. & q. structure. THEO. Quia eni multa circa destructoem hierusale dns locutus fuerat: discipuli eius mirabant q tam magna & pulchra edificia destrui debeat. & ppter h ondut ei tepli decore: q no solu ait hec destrueda fore; sed & q in eis lapis sup lapidem no relinqret. vn seqt. Et rn. iesus ait illi. Uides has oes mag. edifica. No relin. la. su. lapi. q n destruat. Si diceret aliq q multe reliquie mansert: vt christu medace nitant ondere: sed nequaq est h. Etsi enim alique reliquie remansissent. tn vsq ad vile osummatione no relinqt lapis sup lapide. Preterea narrat q belius hadrianus ciuitate & teplu a fudameto euertit: ita q verbu dni qd hic dr sit impletu. BEDA: Diuinitus aut pcuratu est: vt patefacta p orbem fidei euagelice gra teplu ipm cu cerimoniis tolleret: ne qs forte puulus in fide si videret illa pmanere que a deo sunt instituta: paulati a synceritate fidei que e i christo iesu ad carnale laberet iudaismu. HIE. In h etia enumerat dns clade nouissimi tpis. i. destructoem tepli cu plebe & littera sua: de qua lapis sup lapide no relinqt. i. testimonia pphaz sup eos in quo iudei retorqbat ea vt in esdra & zorobabel & machabeos. BEDA: Recedete etiam dno a teplo oia legis edificia, & copositio mandatoru ita destructa e vt nihil a iudeis impleri possit: & capite sublato vniuersa inter se mebra opugnat.

Et cu sederet in mote oliuaz contra teplu interrogabat cum separati petrus & iacobus & iohanes & andreas: Dic nobis qn ista fiet: & qd signum erit qn hec oia incipiet cosummari. Et rndes iesus cepit dicere ill: Uidete ne qs uos seducat. Multi eni uenient in noie meo: dicentes q ego sum: & multos seducet. Cum audieritis aut bella & opiones belloz ne timueritis. Oz eni hec fieri: sed no du finis. Exurget ei ges otra gete & regnu sup regnu: & erut tremotus p loca & fames: initium doloru hec.

BEDA: Quia laudatibus quibusda edificatones tepli: dns pala rnderat hec ee oia destrueda: discipuli secreto tepus & signa pdicte destructois interrogat. vn dr: Et cu sederet in mote oli. otra te. int. eu. Sedet dns in mote oliuaru cotra teplu: cu de ruina & excidio templi disputat: vt etia ipo corpis situ vbis q loquit ogruat: mystice designas q qetus manes in sanctis: supboru detestat amentia. Mos enim oliueti fructiferaz desig nat sacre ecclie celsitudine.

AUG. Interrogatibus aut eu discipul: ea rndit dns q ia ex illo tpe fuerat secutura: siue d excidio hierusale vn orta e ipius interrogatois occasio: siue de aduentu suo p eccliam in q vsq ad fine venire n cessat In suis eni venies agnoscit: du eius quotidie mebra nascut: siue de ipo fine in quo appebit viuos iudicaturus & mortuos. THEO. Sz anteq eis ad interrogata rndeat. mete eoru cofirmat vt no seducant vn sequit: Et rn. iesus cepit di. il. Uide. ne quis vos seducat. Hoc aut dicit quia incipietibus circa iudea passoibus: insurrexerut quida q se doctores esse dicebat. vn sequit: Multi eni ve. in noie meo di. q: ego sum. BED. Multi eni iminete hierosolymoru excidio extitere qui se esse christos dicerut: tepusq libertatis iam appropinqre. Multi etia in ecclesia ipis etia tpibus aploru heresiarche pdiere. Multi etia in noie christi venere antichristi: quoru pmus e simo magus: cui sicut in actibus aploru legimus auscultabat q in samaria erat dicetes: Hec est virtus dei q vocat magna. vn & hic subdut: Et mul. sedu. Ab tpe aut dnice passionis in populo iudeoru qui latrone seditiosum elegerut: & christu saluatore abiecerut: nec hostiu: nec seditoes ciuiu cessauerut. vnde sequit: Cum aut au. bella & opi. bel. ne ti. Sed his aduetatibus: apostoli ne terreant: ne hierusale iudeaq deserant admonetur: quia videlicz no statim finis: qnpoci in quadragesimu differedu sit annu. Et hoc qd subditur: Oportet eni hec fie. sed nondu finis. i. desolatio, puniue vltimuq: vrbis ac tepli excidiu. Seqt: Exurget aut gens cotra gente: & reg. cotra regnu.

THEO. Id est romani cotra iudeos: qd iosephus narrat ante destructoem hierusale factu. Cum eni gens iudeoru tributu no redderet: romani venerut turbati. Sed quia tunc tepozis romani misericordes erant: cepissent quidem eorum spolia: no fuissz tamen destructio hierusale. sed q deus contra iudeos preliaret: ostendit per id quod subdit: Et erut terremotus per loca & fames. BEDA: Constat aute hoc tempore iudaice seditonis ad littera contigisse. Potest vero regnum super regnu: & pestilentia eoruz quoru sermo serpit vt cancer: & fames audiendi verbum dei: & comotio vniuerse terre: & a vera fide separatio in hereticis magis intelligi qui otra seinuice dimicantes; ecclesie victoria faciut.

Uidete autē uosmetipsos: tradēt
enīꝫ uos in cōciliis: ⁊ in synagogis
uapulabitis: ⁊ añ p̄sides ⁊ reges sta
bitis ꝓpt̄ me i testimoniū illis. Et i
oēs gētes p̄mū oꝫ p̄dicari euāgeliū
Et cū duxerit uos tradētes: nolite
p̄cogitare quid loq̄mini: sꝫ qḋ datū
fuerit uobis in illa hora id loq̄mini
Nō enī uos estis loquētes: sꝫ spūs
sanctꝰ. Tradꝫ aūt fr̄ fratrē i mortē:
⁊ pater filiū: ⁊ cōsurgēt filii in parē
tes: ⁊ morte afficiēt eos. Et eritis
odio oibꝰ ꝓpter nomē meū. Qui āt
sustinuerit in finē: hic saluꝰ erit.

BEDA: Quo merito hierosolymis ac ꝓuincie iu
deoꝝ vniuerse irrogāda tot fuerūt aduersa dñs ma
nifestat cū dicit: Uidete aūt vosmetipsos. Tradent
enī vos in cōci. ⁊ i syna. vapu. Ea q̄ppe iudaice genti
maxia causa erat excidii: ꝙ post occisiōeꝫ saluatoris
nōis quoq3 ac fidei eiꝰ p̄cones ipsa crudelitate ve
xabāt. THEO. Cōueniēter aūt p̄posuit narratio
nē de his q̄ circa aplos erāt: vt in ꝓpriis tribulatiōi
bus aliqualē ꝯsolatōem hērent ex cōibꝰ tribulatōi
bus ⁊ passiōibꝰ. Sequit̄ enī: Et añ re. ⁊ pre. sta. ꝓpt̄
me: in testi. illis. Reges aūt ⁊ p̄sides dicit: sic agrip
pā neronē ⁊ herodē. Qḋ aūt dicit: Añ re. ⁊ p̄. sta. ꝓ.
me. nō modicā eis ꝯsolatiōem dedit: q̄r. s. ꝓpter euꝫ
erant passuri. Qḋ aūt dicit: In testimoniū illis. sic
intelligit̄. i. in p̄iudiciū eoꝝ vt. s. eēnt inexcusabiles
ꝙ. s. aplis laborātibꝰ illi nō potuerūt vitati cōiugi.
Deinde vt crederēt ꝙ ꝓpter tribulatōes ⁊ picula p̄
dicatio impediret̄ subdit: Et in om. gē. p̄mū oportet
p̄dicare euā. AVGV. de con. euan. Matthēꝰ ad
dit: Et tūc veniet ꝯsummatio. Sed h̄ qḋ marcꝰ ait:
Primū signat vtiq3 anteq̄ꝫ veniat cōsummatio.

BEDA: Hoc ita fuisse cōpletū ecclastice testat̄
historie: in quibꝰ refert̄ ꝙ apli oēs mlto añ excidiuꝫ
iudee ꝓuincie ad p̄dicādū euāgeliū toto orbe fuerūt
dispsi. excepto iacobo zebedei: ⁊ iacobo fratre dñi q̄
in iudea ꝑ verbo dñi p̄us sanguinē fuderāt. Qm̄ g
nouerat dñs corda discipuloꝝ de excidio ac pditi
one sue gētis esse ꝯtristāda: hoc eos solatio alleuat
vt nossent sibi etiā iudeis abiectis socios nō deesse
gaudii regniq3 celestis: imo mltoplures q̄ꝫ de iudea
perirēt ex oibꝰ toto orbe hōibꝰ esse colligendos.

GLO. Poterat etiā alia sollicitudo in discipłoꝝ
cordibꝰ oriri. quia enī audierāt ꝙ ante reges ⁊ presi
des essent ducēdi: ne dubitarēt ꝙ ex defectu ꝓprie
sciētie ac facūdie ad respōdēdū insufficiētes essent:
dñs eos cōsolat̄ cū subdit: Et cū dux. vos tra. no. p̄
co. quid loqua. sed quod da. fu. vo. in illa ho. id loq̄
mini. BEDA: Cū enī ꝓpter christū ducimur ad
iudices: volūtatē tm̄ nostrā ꝑ christo debemꝰ offer
re. Ceterū ipe christꝰ q̄tū in nobis habitat loquit̄:
⁊ spūssancti in rūdēdo gratia dabit̄. vn̄ sequit̄: Nō
enī vos estis lo. sed spūssanctꝰ. THEO. Predicit
etiā eis quod erat grauius: ꝙ. s. a ꝓpīquis psecutōes
patient̄. vnde sequit̄: Tradet aūt frater fra. in morꝫ
⁊ pater fi. ⁊ cōsur. fi. in parētes: ⁊ mor. affici. eos.

BEDA: Hoc in psecutiōibꝰ fieri crebro vidimus:
nec vllꝰ est inter eos fidꝰ affectꝰ quoꝝ diuersa fides
ē. THEO. Hoc aūt dicit: vt audito h̄ prepararēt se
vt psecutōes ⁊ mala patiētiꝰ sustinerēt. Deinde ꝯso
latōem inducit dicēs: Et eritis odio oībꝰ hōibꝰ ꝓp
nomē meū. ꝙ enī habeamur odio ꝓpter christū: eā
est sufficiēs patiēter psecutōes sustinēdi: nō enim
martyrē facit pena sed causa. Sed in hoc etiam qḋ
sequit̄: Qui aūt susti. in fi. hic saluꝰ erit. ⁊ nō modi
ca ꝯsolatio eē videt̄ inter psecutiōes.

Cū aūt uideritis abominatōem
desolatōis stātē ubi nō debet: qui le
git intelligat: tūc qui in iudea sūt fu
giant in mōtes: ⁊ qui sup tectū: ne
descēdāt in domuꝫ: nec introeat ut
tollat quid de domo sua: ⁊ q i agro
erit non reuertat̄ retro tollere uesti
mētū suū. Ue aūt p̄gnātibꝰ ⁊ nutri
entibꝰ in illis diebꝰ. Orate ergo: ut
hyeme nō fiāt. Erūt enī dies illi tri
bulatōis tales quales nō fuerūt ab
initio creature: quam cōdidit deus
usq3 nūc: neq3 fiēt. Et nisi breuiasꝫ
set dominꝰ dies: nō fuisset salua ois
caro. Sed ꝓpter electos quos ele
git breuiauit dies.

GLO. Premissis his que ante excidiū ciuitatis
erant futura: nūc dominꝰ predicit ea q̄ circa ipam
ciuitatis destructōem contigerūt dicēs: Cum autē
vide. abomi. deso. stantē vbi nō debet: qui legit itel
ligat. AVGV. de cō. euan. Matthēꝰ dicit: Stan
tem in loco sancto. in hac aūt mutatōe verbi mar
cus exposuit eandē sententiā. Ideo quippe: Ubi nō
debet. s. in loco sancto: vbi non debet. BEDA:
Quādo aūt ad intelligentiā ꝓuocamur: mysticum
mōstrat̄ esse qḋ dictū est. Potest autē simpliciter
aut de antichristo accipi: aut de imagine cesaris:
quā pilatꝰ posuit in tēplo: aut de hadriani equestri
statua que in ipso sanctosanctoꝝ loco mlto tem
pore sterit Abominatio quoq3 sm̄ veterē scripturā
idolū nūcupat̄: ⁊ icirco addidit Desolatiōis: ꝙ in
desolato templo atq3 deserto idolum positum sit.

THEO. Uel abominatōem desolatiōis dicit in
gressum hostiū in ciuitatē ꝑ violentiā. AVGV.
ad esichiū: Lucas vo vt ostēderet tūc factam fuisse
abominatōeꝫ desolatōis: aut expugnatōeꝫ hierusalē
hoc eodē loco dñi v̄ba cōmemorat: Cū videritis cir
cūdari ab exercitu hierusalē: tūc scitote ꝙ appropi
quauit desolatio eiꝰ. Sequit̄: Tūc qui in iudea sūt
fu. in mōtes. AVG. Hec iuxta litterā facta eē cō
stat: cū appropinquāte romano bello: ⁊ exterminio
iudaice gētis: oraculo admoniti oēs qui erant in

pnicia christiani: longiꝰ discesserūt vt ecclesiastica
narrat historia: ⁊ trās iordanē secedētes:manebāt
ad tēpus in ciuitate Pella sub tutela agrippe regi
iudeorū:cuiꝰin actibꝰ aplorū mētio est: q̄ cū ea que
sibi obtēpare volebat pte iudeorū : semp impio ro-
manorū subditꝰagebat. THEO. Bene aūt dixit :
Qui in iudea sunt:qꝛ apli in iudea adhuc nō erant
sed ante prelīū fugati sunt a hierusalē. GLO. Uel
magis ipsi exierunt:spū ducti diuino. Sequit̄: Et q̄
sup tectū:nō descē.in do.nec intro.vt tol. quid de
do.sua.Desiderabile eni erit etiā nudo corpe de tā-
ta tribulatōe saluari. Sequit̄: Ueh aūt preg. ⁊ nut.
in illis diebꝰ. BEDA:Quarū.s.vteri vel manꝰfili
orū sarcina pgrauate: fuge necessitatē nō minime
impediēt. THEO. Mihi aūt videt̄ qꝫ filiorū esuꝫ
in his ostēdat:nā fame ⁊ pestilētia afflicti manus
filijs iniecerūt. GLO. Postq̄ꝫ aūt fecerat mētōeꝫ
de duplici impedimēto fuge:quod.s.posset esse vel
ex cupiditate rerū asportandarū:vel ex deportatōe
natorū tangit tertiū impedimētū: qđ.s.est ex parte
tpis dicēs:Orate ergo vt hyeme nō fiat. THEO.
Ne scilicet ex difficultate tpis impediant̄ q̄ fugere
cupiūt.Causam aūt tante necessitatis ad effugien-
dū cōuenieēter assignat cū dicit:Erūt eni in diebus
illis tribula.ta.qua.nō fue.ab initio crea. quā cdi.
deꝰvsqꝫ nūc neqꝫ fiet. AVG.ad esichiū: Josephꝰ
eni qui iudaicas scripsit historias : talia mlta dicit
illi populo tūc accidisse:vt vix credibilia videantur
vnde nō immerito dictū est talē tribulatiōem nec
fuisse a creature initio nec futurā.Sed etsi tpe an-
tichristi talis aut maior forsitan erit:intelligēdū est
de illo pplo dictū:qꝫ eis talis ampliꝰfutura nō erit.
Si eni antichristū illi pmi ⁊ pcipui recepturi sunt
facturꝰest tūc idē ppls tribulatōem potiꝰq̄ꝫ passu-
rus. BEDA: Hoc aūt solū est in tātis malis refu
giū:vt deꝰqui dat virtutē patiēdi: breuiet potentiā
psequēdi.vnde seqt̄:Et nisi breui. do.di.il. THE.
Id est nisi in breui spacio bellū romanorū fuisset:
non fuis.sal.omnis caro.i.nullꝰ euasisset iudeꝰ: sed
ppter electos quos elegit.i.ppter iudeos credētes
aut in posterū credituros breuiauit dies.i. cito bel
lum est terminatū.nā pscieбat deꝰqꝫ multi pꝰdeso
latōem ciuitatis crederēt iudeorū: huiꝰgratia eorū
genꝰex toto destrui nō pmisit. AVG. ad esichiū:
Quidā aūt cōuenientiꝰintellexisse mihi videt̄ mala
ipsa significata noīe dierū:sicut dicti sunt dies ma
li in alijs scripture diuine locis.neqꝫ enim dies ipsi
mali sunt:sed ea que fiunt in eis.Ipsa ḡ dicta sunt
breuiari:vt deo donāte tolerantiā minus sentirēt:
ac sic que magna essent:breuia fierēt BEDA:Uel
aliter hec que dicit ab illo loco:Erūt dies tribulati
onis.tpibꝰantichristi ppe cōgruūt: qr̄ nō solū tor-
mēta crebriora ⁊ acerbiora q̄ꝫ prius cōsueuerāt inge
renda sunt fidelibꝰ:sed qđ grauiꝰest signorū quoqꝫ
opatio eos qui tormēta ingerūt comitabitur. Hec
aūt tribulatio q̄to ceteris que pcessere psuraꝫ pō-
dere grauior fuit:tāto est tpis breuitate moderatior
futura. Nāqꝫ tribꝰ annis ⁊ dimidio q̄tū de pphe-
tia danielis ⁊ apocalypsi iohānis cōijci pōt:ecclia
per orbē impugnanda esse credit̄. Iuxta vō sensus
spūales: cum viderimꝰ abominatiōeꝫ desolatiōis
stare vbi nō debet:hoc est hereses ⁊ flagitia regna-
re inter eos qui celestibꝰmysterijs videbāt̄ esse cōse
crati:tūc quicūqꝫ in iudea hoc est in cōfessiōe vere
fidei psistimus:tāto altiꝰvirtutū culmen debemus
ascēdere:q̄to plures ampla viciorū itinera sequi vi
demus. HIERO. Fuga eni in mōtes est: vt non
descēdat ad ima qui ascēdit ad alta. BED. Tunc
qui sup tectū est: hoc est qui excedēs animo carna
lia facta tanq̄ꝫ in aura libera spūalr̄ viuit: ne de-
scēdat ad infimos terminos pstine cōuersatōnis :
neqꝫ ea que reliquerit mundi carnisue desideria re
petat. Domꝰ nāqꝫ nostra vel mūdꝰhic: vel ipsa qua
degimꝰnostra intelligēda est caro . HIERON.
dicit eni:Orate vt hyeme nō fiat fuga vestra vl̄ sab
bato.i.ne finiant̄ fructꝰnostri opis cū fine tēporis.
hyeme eni finitur fructus:sabbato vero tempus.
BEDA:Si aūt de cōsummatōe mūdi intelligatur
hoc pcipi:vt nō refrigescat fides nostra ⁊ ī christū
charitas:neqꝫ vt otiosi in opere dei torpeamꝰvirtu
tū sabbato. THEO. Oportet etiā nos a peccato
fugere cū feruore: ⁊ nō frigide ⁊ quiete HIERO.
Tribulatio aūt erit ingēs ⁊ dies breues ppter ele-
ctos:ne malicia huiꝰtpis mutet intellectū eorū.

¶ Et tūc siquis uobis dixerit: Ec
ce hic est christus:ecce illic:ne credi
deritis. Exurgēt eni pseudo christi
⁊ pseudo pphete: ⁊ dabunt signa et
portēta ad seducēdos si fieri potest
etiā electos. Uos ergo uidete : Ec
ce pdixi uobis oīa . Sed in illis die
bus post tribulatōem illā sol ɔtene
brabit̄ : ⁊ luna n̄ dabit splēdorē suū
Et stelle celi erūt decidentes: ⁊ uir
tutes que in celis sunt mouebūtur
Et tūc uidebūt filiū hois uenientē
in nubibꝰ cū uirtute multa ⁊ gloria
Et tūc mittet angelos suos: ⁊ con
gregabit electos suos a q̄tuor uen
tis a sūmo terre usqꝫ ad sūmū celi.

¶ THEO. Postq̄ꝫ ea que ad hierusalē ptinebant
dn̄s cōpleuit:nūc de aduētu loquit̄ antichristi di-
cens: Et tūc siquis vobis dixerit:ecce hic est christꝰ
ecce illic:ne credideritis. Hoc aūt qꝫ dicit Tūc : nō
sic intelligas.i.statim cū cōpleta fuerit supradicta
circa hierusalē:sicut ⁊ matthēꝰpost christi generati
onē dicit: In diebꝰillis venit iohānes:nūquid īme
diate post christi natiuitatē:nō : sed indetermina-
te vel indistincte.sic ⁊ in hoc loco Tūc: accipi pōt :
nō.s.quādo hierusalē desolabit̄:sed circa tēpus ad
uentꝰantichristi. Sequit̄: Exurgēt eni pseudo chri
sti: ⁊ pseu.pphe. ⁊ da. si. ⁊ por. ⁊ pro.ad se.si fieri po
test etiā electos. Multi eni christi nomē suscipiēt:
ita vt etiā fideles seducāt. AVG.xx.d̄ ci.dei: Sol
uet̄ eni tunc sathanas: ⁊ p antichristū in oī virtute
sua mirabiliter quidē:sed mēdaciter operabit̄. So-
let aūt ambigi:vtrū.i.ppterea dicta sint ab apo.tolo

signa τ pdigia mēdacij: quoniā mortales sensus p fantasmata deceptur⁹ est: vt quod nō facit facere videat: an qui illa ipa etiam si erūt vera pdigia: ad mēdacia ptrahēt crediturus nō ea potuisse nisi di uinit⁹ fieri: virtutē diaboli nesciētes: maxie quādo tantā qtā nūq̄ habuit accepit ptātē: sed ppē qdlibet horū dictū sit. seducēt eis signis atq̄ pdigiis q̄ seduci merebūt. GREGO. Cur aūt sub dubitati one dr: Si fieri pōt: cū quid futurū sit a dño pscia tur: Unū vero ex duob⁹ est: quia si electi sunt fieri nō pōt. si aūt fieri pōt: electi nō sunt. Ista ergo do minici smonis dubitatio in electis expmit trepida tōem mētis: quos τ electos noiat: qz cernit q̄ in fi de τ bono ope psistēt: quia qui electi sunt ad psistē dū per signa pdicatorū antichristi tētabūt ad cadē dū. BEDA: Quidā aūt hoc ad captiuitat iudai ce tempus referūt: vbi multi christos se esse dicētes deceptas post se cateruas populi trahebāt: sed in il la ciuitatis obsidione null⁹ erat fidelis: ad quem di uina exhortatio ne falsos magistros sequeret fieri deberet. vnde meli⁹ de hereticis accipiendū est: qui cōtra ecclīam veniētes christos se esse mētirentur: quorū prim⁹ simō mag⁹ fuit: extrem⁹ aūt ille maior ceteris est antichrist⁹. Sequit: Uos ergo vi. ec. pre. vo. omia. AVG. ad plebē hippo. Nō enī solū bo na que sanctis τ fidelib⁹ suis est redditur⁹: verū etiā mala quib⁹ erat hic mūdus abūdatur⁹: aut prediris vt bona post seculi finē secutura certiores expecta remus: quādo mala similiter pnūciata ante seculi finē precedētia sentiremus. THEO. Post anti christi autē aduentū alterabit τ mutabit machina mūdialis obscuratis sideribus: ppter abūdātiā cla ritatis christi. vnde sequit: Sed in diebus illis post tribulatōem illā sol cōte. τ lu. nō da. splē. su. τ stel. ce. erūt deci. BEDA: Sidera enī in die iudicij vi debūtur obscura: nō diminutōe sue lucis accidēte: sed superueniēte claritate veri luis: hoc est summi iudicis: q̄uis nil phibeat intelligi veraciter solem: tūc τ lunā cū siderib⁹ ceteris ad temp⁹ sui luie puari: quomodo de sole factū cōstat tempe dñice pas sionis. Ceterū pacto die iudicij cū fuerit celū nouū τ terra noua: tūc fiet quod ysa. dicit: Erit lux lune sicut lux solis: τ lux solis septēplicit. Sequit: Et vir. que sunt in celo mouebūtur. THEO. Idest vir tutes angelice stupebūt tāta magnalia vidētes fie ri: τ eorū iudicari cōseruos. BEDA: Quid mirū homies ad hoc iudiciū pturbari: cui⁹ aspectū τ ipse angelice tremūt potestates: Quid faciūt ibi tabule quādo tremūt colūne: Quid virga deserti patit: cū cedr⁹ paradisi cōcutit: HIERO. Uel aliter: Sol obtenebrabit ad gelida corda vt hyeme. Et luna n dabit splēdorē suū. serena tēpestate dissensionum. Et stelle celi erūt decidētes. i lumine qsi pene dee rit semē abrae: cui sunt simulate. Et virtutes q̄ sunt in celis mouebūtur. ad iram vidicte quādo mittet a filio homis veniēte: de cui⁹ aduētu subdit: Et tūc vi. fi. ho. ve. in nu. cū virtu. mag. τ gloria. qui. s. prius sicut pluuia in vellus gedeon descēdit cū hūilitate

AVG. ad esichiū: Quia enī dictū est apostolis ab angelis: Sic veniet quomodo vidistis eū euntē in celum. merito credēdus est nō solū in eodē corpe: verū etiā in nube vēturus: quoniā sic veniet sicut abijt: τ nubes suscepit eum abeuntē. THEO. Ui debūt aūt dominū tanq̄ filiū homis. s. in corpore: quod enī videt corpus est. AVG. pmo de trinita te: Uisio quippe filij homis exhibet etiā malis: naz visio forme dei nō nisi mūdis corde: quia ipsi deū videbūt. Et quia filiū dei sm id quod in forma dei equalis est patri: iniqui videre nō possunt: oportet autē vt iudicē viuorū τ mortuorū corā quo iudica būtur τ iusti videāt τ iniqui: ideo oportebat vt fili us hominis accipet iudiciariā potestatē: de cuius executōe mox subditur: Et tūc mittet angelū suū.

THEO. Uide q̄ christ⁹ iesus mittit angelos sicut τ pater. Ubi ergo sunt qui dicūt q̄ patri nō est eq lis: Egredient nāq̄ angeli congregare fedeles ele ctos: vt in aera rapti obuiāt iesu christo. vnde seq Et cōgre. elect. suos a quatuor vētis. HIERON. Ut triticū ventilatū de area toti⁹ terre. BEDA: A quatuor aūt ventis a quatuor mūdi partib⁹ dic oriēte: occidēte: aquilone: τ austro. Et ne quisq̄ pu taret a quatuor solūmodo plagis terre: τ nō poti⁹ a cūctis eius finib⁹ simul τ mediterraneis regiōib⁹ electos esse cōgregandos apte subiūxit: A summo terre vsq̄ ad summū celū. i. ab extremis terre finib⁹ vsq̄ ad vltimos terminos eius: vbi lōge aspectanti bus circul⁹ celi terre finib⁹ insidere videtur. Null⁹ ergo in die illa remanebit electus: qui nō venienti ad iudiciū domino in aera occurrat. Ueniūt ad iu diciū τ reprobi: vt peracto iudicio dissipētur τ pe reant a facie dei.

A ficu aūt discite parabolā. Cū iam ram⁹ ei⁹ tener fuerit τ nata fue rit folia: cognoscitis quia in primo sit estas. Sic τ uos cum uideritis hec fieri: scitote q̄ in proximo sit in ostijs. Amē dico uobis: quoniā nō trāsibit generatio hec: donec omia ista fiāt. Celū τ terra trāsibūt: uer ba aūt mea non transient.

BEDA: Sub exemplo arboris docuit dñs con summatōis exemplū dicēs: A ficu aūt discite para bolā. Cū iā ra. ei⁹ te. fue. τ na. fue. folia. cog. quia in proximo sit estas. Sic τ post angustias antichristi statim nullo sequēte medio: christi erit aduēt⁹ qui estas erit iustis ex hyeme: peccatorib⁹ vero hyemps ex estate. AVG. ad esichiū. Uel aliter: Omia que a trib⁹ euāgelistis dicta sunt de dñi aduētu: diligen tius inter se collata atq̄ discussa fortasse inueniūt ad hoc ptinere: qd quotidie venit in corpe suo qd est ecclīa: exceptis his locis vbi ille aduēt⁹ vltimus ita pmittit: vt ppiquare dicat: τ q̄ in vltimo smo nis sm mattheū ipe aduent⁹ euidēter exprimit: vbi dr: Cū vene. fi. homi. in ma. sua. Quid enī est Cum videritis hec fieri: nisi ea que supra dixit in quib⁹ ē etiā id quod ait: Et tūc videbūt filiū hois venientē in nubib⁹. Nō itaq̄ tūc erit finis: sz tūc erit i pxio. an dicēdū nō oia q̄ supra cōmemorata sunt eē in telligēda: sed aliq̄ eorū q̄ videlicet excepto qd dictū est: Et tūc vide. fi. ho. veniētē. Ipe q̄ppe finis erit: n

tūc primus erit: sed mattheꝰ aperuit nullis exceptꝭ esse accipiēdū dicēs: Cū vide. hec oīa: scitote qꝫ ppe est in ianuis. Intelligit̄ ergo quod supra dictū ē sic: Et mittet angelos suos de quatuor mūdi partibus .i. de toto orbe terrarū congregabit electos suos: q̄ tota hora nouissima facit veniēs in suis membris tanq̄ in nubibus. BEDA: Potest aūt hec fructificatio fici mystice itelligi sup statu synagoge: que veniēte ad se dño qꝛ fructū iusticie nō habebat in eis qui tūc increduli erāt eterna sterilitate dānata est. Sed qū dixit apl's qꝙ cū plenitudo gētiū intrauerit: oīs isrl' saluꝰ erit. Quid est hꝰ: nisi qꝙ diu steril' arbor: fici fructū quē negauerat reddet: quod vbi factū fuerit estatē vere pacis cē in pꝛio nō ābiges.

BEDA: Uel folia fici nata verba sūt p̄ntia: estas prima dies est iudicij in q̄ vnaq̄q; arbor māifestabit que intꝰhabuit: aridū ad cōburēdū: an viride ad plātandū cū ligno vite. Seq̄: Amē di. vo. qꝛ nō trāsi. gene. hec: donec hec oīa fiāt. BEDA: Noie generatōis aūt oē hoīm significat genꝰ: aut spāliť iudeorū. THEO. vel aliter: Nō trāsib gene. hec. s. christianorū donec oīa fiāt q̄ circa hierusalē ⁊ antichristi aduentū dicta sunt. Nō eni dicit generatiōnē aplorū: qꝛ maior ps aplorū nō puenit vsq; ad hierusalē ɔsummatōez. Dicit aūt hoc de generatōe christianorū: volēs discipulos ɔsolari ne crederent qꝙ in illis tpibꝰ fides deficeret. pꝰus eni elemēta immobilia deficiēt q̄s verba christi. vn̄ subdit̄: Celū ⁊ terra trāsibūt: verba aūt mea nō trāsiēt. BEDA: Celū quod trāsibit nō ethereū siue sidereū: ſ; aereū itelligere debemꝰ. Quocūq; eni puenire potuit aq̄ diluuij: eo iuxta bti petri sniam ignis iudicij pueniet. Trāsiēt aūt celū ⁊ terra p eā quā nūc hñt imaginē: qn̄tū p eēntiam sine fine subsistēt.

De die autē illo uel hora nemo scit: neq; angeli in celo: neq; filius: nisi pater. Uidete: uigilate: ⁊ orate Nescitis eni quādo tēpus sit. Sic homo qui pegre pfectꝰ reliquit domū suā: ⁊ dedit seruis suis ptātem cuiusq; operis: ⁊ ianitori p̄cepit ut uiglet. Uigilate ergo. Nescitis. n. quando dominꝰ domꝰ ueniat: sero: an media nocte: an galli cantu: an mane: ne cū uenerit repēte inueniat uos dormiētes. Quod autē uobis dico: oibus dico. Uigilate.

THEO. Uolēs dn̄s discipulos ipedire ab iterrogatōe illꝰ diei ⁊ hore dixit: De die aūt illo ⁊ hora ne. scit: ne. an. in ce. ne. fi. nisi pr̄. Si eni dixisset: qa scio: tn̄ nolo vobis reuelare: ipos nō modicū cōtristasset. Nūc vo sapiētiꝰ egit: ⁊ ipos excludit ab huiusmodi iterrogatiōe: ne ei molesti fierēt in hoc qꝙ dixit: Neq; angeli sciūt: neq; ego. AVGV. ix. de trini. Ignoratio aūt diei atq; hore obiicit̄ vnigenito deo: vt deꝰ ex deo natꝰ nō sit in ea nāe pfectōe qua deus est. Sed primū sensu cōis iudicij sentiēdū est: credibile esse possit vt aliqd ex oibꝰ nesciat: q̄ oibus ad id quod sunt atq; erūt auctor est. Quomodo. n. extra eiꝰ nature sciam est p quā ⁊ in qua id qđ efficiēdū sit cōtinet̄. Hāc aūt ille diē ignorat q̄ aduētꝰ sui dies est humane nature quod agere diffiniunt: q̄tū in se est presciūt: ⁊ sequit̄ gerēdi cognitio volūtatem agēdi. Quomodo ergo dn̄s glorie aduētꝰ sui ignorata die nature esse impfecte credit̄: que ⁊ necessitatē habeat adueniēdi: ⁊ sciam aduētus sui nō adepta sit. Iam vero q̄ta impietatis geminat̄ occasio: si deo patri deputabit̄ indignitatis affectꝰ: si ei ademerit beatitudinis cognitōem cui mortis induxerit presciētiā. qꝙ si in eo omēs sciētie thesauri sūt: diem hūc nō ignorat: sed meminisse nos cōuenit occultos in eo sciētie thesauros esse. Ignoratio igitur eius est fm qꝙ thesauri sciētie in eo latēt. In oibus eni que deus ignorare se loquit̄ ignoratōe nō detinet̄: sed aut tempꝰ est nō loquendi: aut dispēsatio ñ agēdi. Si aūt tūc cognouisse deꝰ dr̄: qꝙ abraaz eū amauerit cū hoc nō celauit abrae: necesse ē et vt pater ob id diē scire dicat̄: qꝛ nō celauerit filio. Si itaq; diem filꝰ nescit: sacramētū est vt taceat. econtrario pater solꝰ ōndit̄ scire: quia nō tacz. Absit aūt corpaliū mutationū nouitates in patre ⁊ filio extimari. Deniq; ne p infirmitatē ignorare dicat̄ cōtinuo subiecit: Uidete vigilate ⁊ orate: nescitis eni qn̄ tempꝰ sit. HIERO. Uigilia eni opꝰ est mētis ante mortē corpis. THEO. Docet aūt vigilare et orare: duo hec. Multi nāq; vigilamꝰ: ſ; noctes ducētes in prauitates. ad hꝰ aūt dn̄s silitudinē inducit dicēs: Sicut hō q̄ pe. pfec. re. do. su. ⁊ de. ser. su. po. cu. op. ⁊ ia. p̄ce. vt vigilet. BEDA: Homo q̄ pegre pfectꝰ reliqt domū suā christꝰ est: q̄ ad prēm post resurrectōem victor ascēdēs: ecclīam corpalr̄ reliqt: quā tn̄ nūq̄ diuine p̄ntie p̄sidio destituit. GRE. in home. Carnis eteni locꝰ ppe terra est: que velut ad pegrinādū ducta est: cū p redēptorē nr̄m est in celis collocata. Dedit aūt seruis suis ptātē cuiusq; opis: qꝛ fidelibꝰ suis cōcessa sancti spūs grā: facultatem tribuit bonis opibus seruiēdi. Ianitori quoq; p̄cepit vt vigilaret: qꝛ ordini pastorū ɔmisse sibi ecclīe curā iubet ipēdere. Nō solū aūt rectores: ſ; ecclīe oēs vigilare p̄cipimur: ianuas cordiū custodiētes ne antiq̄ hostis mala suggestio subintret: ne nos dn̄s dormiētes ueniat. vn̄ ex hac silitudīe ɔcludēs subdit: Uigilate ergo. nescitꝭ eni qn̄ dn̄s do. ve. sero: an me. no. an gal. can. an ma. ne cū vene. re. iue. vos dormiētes. HIERON. Nam q̄ dormit: nō corpa vera sed phātasmata itēdit ⁊ vacuus vigilat ò bis q̄ viderat: sic nimirū sunt q̄ quos mūdi amor rapit i vita: deserūt post vitā qđ sōniabant p certo

THEO. Uide aūt qꝛ nō dixit: Nescio qn̄ tēpus erit: sed Nescitꝭ. Propter hꝰ eni hoc occultauit: qꝛ nobis expediebat. nā si nūc igrātes finē nō curamꝰ q̄d faceremꝰsi finē scaremꝰ: malicias nāq; nr̄as differemꝰ vsq; ad vltimū. Attēdamꝰ etiā dictiōes. sero nāq; finis existit: cū q̄s morit̄ senectute. media nocte: cū q̄s morit̄ i medio iuuētutꝭ. galli cātu vo: cū rō cōplet̄ in nobis. Cū eni icipit puer fm rōnem viuere: tūc gallꝰ in eo vociferat̄ excitās a sōno sensualitatꝭ. mane aūt puerilis ē etas. Oꝫ eni omēs istos

finē pſcire: nā ⁊ puero cauēdū ne ibaptizat⁹ ptranſeat. HIERO. Hoc aūt fine cōcludit ſermonē vt cōmune oīm pceptū nouiſſimi p primos audiant. vñ ſubdit: Qđ aūt vobis dico: oīb⁹ dico vigilate.

AVGV. Nō ſolū enī illis dixit quib⁹ tūc audiētib⁹ loquebat: ſed etiā illis qui fuerūt poſt illos āte nos ⁊ ad noſtros: ⁊ q̄ erūt poſt nos vſq₃ ad nouiſſimū ei⁹ aduētū. Nūquid aūt oēs inuētur⁹ ē dies ille in hac vita: aut quiſq₃ dictur⁹ ē ꝙ ad defūctos etiā ptineat qđ ait: Uigilate: ne cū vene. repē. inue. vos dormiētes. Cur itaq₃ oīb⁹ dicit ꝙ ad eos ſolos ptineat: q̄ tūc erūt: niſi q: ad oēs ptinet quđ dixi. Tūc enī vnicuiq₃ veniet dies ille cū venerit eius dies: vt talis hinc exeat q̄lis ē iudicād⁹ illo die: ac p h̄ vigilare debet omnis chriſtianus: ne imparatū eū inueniat dñi aduent⁹. Imparatū aūt inueniet dies ille quē īparatū inuēiet ſue vite h⁹ vltim⁹ dies. XIIII

Erat autē paſca ⁊ azima p⁹ biduū: ⁊ querebāt ſummi ſacerdotes ⁊ ſcribe quō eū dolo tenerēt ⁊ occiderēt. Dicebant enī: Nō in die feſto: ne forte tumultus fieret in populo.

HIERO. Nūc aſpgam⁹ librū noſtrū de ſanguie ⁊ limina domorū: ⁊ funē coccineū circūdemus domui orōis noſtre: ⁊ coactū in manu nr̄a vt ⁊ aree ligem⁹ vaccā ruffam in valle occiſam enarrare poſſimus. De chriſti enī occiſiōe narratur⁹ euangeliſta pmittit: Erat aūt paſca ⁊ azima p⁹ biduū BEDA: Paſcha quidē hebraice dr̄ phaſe: nō a paſſione vt pleriq₃ arbitrant: ſed a trāſitu noiat: eo ꝙ extermiātor vidēs ſanguinē in forib⁹ iſraelitarū ptrāſierit eos: vel ipe domin⁹ prebens auxiliū populo ſuo deſup ambulauit. HIERO. Uel paſcha trāſitus interptat: phaſe vō immolatio. De imolatōne agni ⁊ trāſitu populi per mare vel per egyptū. Prefiguratur aūt paſſio chriſti ⁊ redēptio populi de inferno: quādo nos poſt biduū viſitat. i. pleniſſima luna etate chriſti pfecta: vt nec cum aliqua pte tenebroſa carnes agni immaculati qui tollit pctā mundi i vna domo que eſt ecclia catholica calciati charitate ⁊ armati virtute comedam⁹. BEDA: Hoc aūt iuxta veteris inſtrumenti ſcripturā inter paſcha et azima diſtat: ꝙ paſcha ipe ſol⁹ dies appellat: i quo agn⁹ occidebat ad veſpā: hoc eſt. xiiii. luna menſis pmi. xv. aūt luna quādo egreſſuȝ eſt de egypto ſuccedebat feſtiuitas azimorū: que ſeptē diebus. i. vſq₃ ad. xxi. diē eiuſdē mēſis ad veſpā eſt ſtatuta ſolēnitas. verū euāgeliſte indifferēter ⁊ diē azimorum et paſcha ponere ſolēt. vnde ⁊ marcus hic dicit: Erat aūt paſcha ⁊ azima poſt biduū. quia ⁊ paſche dies in azimis panibus eſt celebrari preceptus: ⁊ nos quaſi paſcha ppetuū faciētes: ſemp ex h̄ mūdo trāſire pcipimur. HIERO. A pncipib⁹ aūt egreſſa ē iniquitas in babylone: qui templū ⁊ vaſa ⁊ ſe purificare ſm legē ad eſum agni debuerāt. vñ ſequitur: Et quere. ſum. ſacer. ⁊ ſcri. quō eū dolo. tene. ⁊ occiderēt. Occiſo aūt capite totū corp⁹ inmerme efficit: vnde miſeri faciūt ꝙ caput moriat. Uitāt aūt dieȝ feſtū qui euenit illis: nō enī eſt feſtiuitas his q̄ vitā ⁊ miam pdiderūt. vñ ſequit. Dicebāt aūt: Nō i die feſto ne forte tumult⁹ fieret in pplo. BEDA Nō quidē metuētes ſeditōem vt ſimplex ſmo demōſtrat ſed cauētes ne auxilio ppli de ſuis manib⁹ tolleret. THEO. Ipe tū chriſt⁹ temp⁹ ſibi cōſtituerat paſſiōis: voluit enī in paſchate crucifigi: quia ipſe verū erat paſcha.

Et cum eēt bethanie in domo ſimonis leproſi ⁊ recūberet: uēit mulier habēs alabaſtrū unguēti nardi ſpicati pcioſi: et fracto alabaſtro effudit ſup caput ei⁹. Erāt āt qdā idigne ferētes intra ſemetipos: ⁊ dicētes: Ut qd pditio iſta unguēti facta eſt? Poterat. n. unguētū iſtō uenū dari pl⁹ q̄ȝ trecētis denarijs: ⁊ dari paupib⁹. Et fremebāt in eā. Jeſus aūt dixit: Siniteeaȝ. Quid illi moleſti eſtis? Bonū op⁹ opata ē in me. Semp. n. paupes habetiſ uobiſcū: ⁊ cū uolueritis poteſtiſ ill' bñ facere me aūt nō ſemp habebitis. Qđ habuit hec fecit: puenit ungere corp⁹ meū in ſepulturā. Amē dico uobis ubicūq₃ pdicatū fuerit euāgelium iſtō in uniuerſo mūdo: ⁊ ꝙ fecit hec narrabit in memoriā eius.

BEDA: Paſſur⁹ dñs p toto mūdo ⁊ vniuerſas natiōes ſuo ſanguie redēptur⁹: morat in bethania. i. in domo obediētie. vñ dr̄: Et cū eſſet be. in do. ſi. lepro. ⁊ recū. venit mulier. HIERO. Hinnul⁹ enī ceruorū ſemp ad lectū ſuū redit. i. fili⁹ pr̄i obediens vſq₃ ad mortē: a nobis obediētiā petit. BED. Dicit aūt: Simonis leproſi: nō ꝙ illo tpe pmaneret: ſ₃ ꝙ antea leproſus: poſtea a ſaluatore mūdat⁹ ē nomie pſtino pmanēte: vt vt⁹ curātis appareat. THEO. Quāuis aūt q̄tuor euāgeliſte vnguētū mulieris cōmēorarēt: nō ē tū vna ſ₃ due. vna q̄dē q̄ deſcribit a iohāne: q̄ ſoror ē lazari: q̄. ſ. añ ſex dies paſche vnxit pedes ieſu: alia vero que a reliquis trib⁹ euāgeliſtis deſcribitur. Adhuc aūt ſi attēdas: inuēies has tres eſſe. A iohanne enim vna deſcribitur: altera vero a Luca: a duobus vero reliquis altera. Que enim a luca deſcribit meretrix eſſe: dicit in medio pdicatiōnis tpe ad ieſum veniſſe. Hec vō que a mattheo et marco deſcribit: dr̄ in tempe paſſiōis veniſſe nō cōfitētem ſe peccatricē. AVG. de cō. euā. Ego autē nihil aliud itelligēdū arbitror: niſi ꝙ nō aliā q̄dem fuiſſe mulierē: q̄ peccatrix tūc acceſſit ad pedeſ ieſu ſ₃ eādē mariā bis h̄ feciſſe: ſemel. ſ. qđ lucas narrauit cū p⁹ accedēs cū hūilitate ⁊ lachrymis: meruit peccatorū remiſſionē. nā ⁊ h̄ iohes cōmemorauit: cū

de lazaro resuscitando cepisset loq̄: anteq̄ veniret in bethaniā dicēs: Maria aūt erat que vnxit dn̄m vnguēto: ⁊ extersit pedes ei⁹ capillis suis: cui⁹ frat lazarus īfirmabat. Qđ aūt ī bethania rursus fecit: aliđ ē qđ ad luce narrationē nō ꝑtinet: ſ; parit narrat a reliqs trib⁹. Qđ ergo matthe⁹ ⁊ marc⁹ caput dn̄i vnguēto illo ꝑfusum dicūt: Johēs aūt pedes: accipiam⁹ nō solū caput: ſ; etiā pedes dn̄i ꝑfudisse mulierē: nisi forte quoniā marc⁹ fracto alabastro ꝑfusum caput cōmemorat. tā q̄s calūniosus ē vt ī vase fracto neget aliq̄d remanere potuisse vn̄ etiā pedes dn̄i ꝑfunderet. ſ; religiosi⁹ cōtēdet aliqs nō ita fractū eē: vt totū effūderet. vel pri⁹ accipiat ꝑfusos pedes: anteq̄ illud fractū eēt: vt ī itegro remaneret vn̄ etiā caput ꝑfunderet. BEDA: Est aūt alabastrū gen⁹ marmoris cādidi: variis colorib⁹ intertinctū: qđ ad vasa vnguētaria cauare solēt: eo q̄ optime seruare ea icorrupta dicat. Nard⁹ vero ē frutex aromatic⁹ grādi vt aiūt ⁊ crassa radice: ſ; breui ac nigra fragiliq̄. Quāuis autē pīguis sit: tn̄ redolet vt cipersus aspo sapore: folio puo dēsoq̄: cui⁹ cacumina ī aristas se spargūt: ideoq̄ gemina dote pigmētarij nardi spicas ac folia celebrāt. Et h̄ ē qđ ait marc⁹: Vnguētū nardi spicati ꝑciosi. q: videlicet vnguētū illđ qđ attulit maria dn̄o: nō solū de radice cōfectū est nardi: verū etiā q:o ꝑciosi⁹ eēt: spicarū quoq̄ foliorū ei⁹ adiectiōe odoris ac v̄tutis illi⁹ erat accumulata gr̄a. THEO. Vel sicut ī greco dr̄: Nardi pistici. i. fidelis: eo q̄ vnguentū nardi erat absq̄ dolo cū fide cōfectū. AVG. de cō. euā. Pōt aūt videri cōtrariū q̄ matthe⁹ ⁊ marc⁹ postea q̄ dixerūt: pascha ⁊ biduū: deīde cōmemorauerūt q̄ erat iesus ī bethania: vbi de illo ꝑcioso vnguēto dr̄. Johānes aūt an̄ sex dies pasche dicit iesum venisse ī bethaniam: de eodē vnguēto narratur⁹. Sz q̄ ita mouent: nō itelligūt mattheū ⁊ marcū illđ qđ ī bethania đ vnguēto factū erat: nō p⁹ illā ꝑdicationē de biduo ſ; adhuc cū sex dies essēt an̄ pascha recapitulando posuisse. HIERO. Mystice aūt simō lepros⁹ mūdū infidelez p̄mo: ⁊ postea fidelē significat: mulier aūt cū alabastro ecclesiasticā fidē q̄ dicit: Nardus mea dedit odorē suū. Pistica nard⁹ dr̄. i. mystica ⁊ ꝑciosa. Dom⁹ ipleta odore celū ⁊ terra ē. Fractū alabastrū carnale desideriū ē: qđ frāgit ad caput ex quo oē corp⁹ cōpaginatū ē: recūbēte ipo. i. humiliāte se vt eū tāgeret fides peccatricis: q̄ de pedib⁹ ascēdit ad caput: ⁊ ad pedes a capite descendit ꝑ fidē. i. ad christū ⁊ ad mēbra ei⁹. Sequit: Erāt aūt quidaz īdig. feren. itra semetip. dicē. vt qđ ꝑdi. ista? Per synodochen dr̄ vn⁹ ꝓ multis: ⁊ multi ꝓ vno. Perditus eni iudas: de salute ꝑditionē iuenit: ⁊ ī vite fructifera mortis laque⁹ nascit. Sub p̄textu aūt auaricie mysteriū fidei loquit. Eteni nostra fides trecentis emit denarijs ī decē sensib⁹: iterioꝛib⁹. s. ⁊ exterioꝛib⁹. s. ꝑ corp⁹ ⁊ animā ⁊ spiritū triplicatis. BEDA: Qđ aūt dicit: Et fremuerūt ī eā. nequaq̄ debemus de diligētib⁹ christū apostolis dictū credere: ſ; de iuda poti⁹ sub nūero plurali. THEO. Vel cōueniēter videt innui q̄ discipuli plures mulierē arguerūt: eo q̄ sepe christū audierāt de elemosyna docentē. Judas vero nō eadē intētione īdigne tulit: ſ; ꝓpter amorē pecunie ⁊ turpe lucruz. vn̄ ⁊ iohēs ipm solū cōmemorat tanq̄ fraudulēta ītētiōe mulierē arguentē. Dicit autē: Et fre. ī eā. i. molesti erāt ei exprobrātes ⁊ iniurias inferētes. Arguit autē dominus discipulos eo q̄ desideriū ipediūt mulieris. vn̄ sequit: Jesus autē dixit: Sinite eā: quid illi molesti estis? Postq̄ eni mun⁹ obtulerat: illā per obprobria ꝑuertebāt. ORIGE. Doluerūt eni de ꝑditione vnguēti: quod poterat venūdari multo ꝑcio ⁊ dari paupibus: tamē nō debebat fieri hoc: q: cōueniēs erat vt sup caput christi funderet sancta ⁊ decenti ifusione. vn̄ sequit: Bonū opus opata ē in me. Vsq̄adeo autē efficax est laus hui⁹ operis boni: vt exhortetur nos oēs odoriferis ⁊ ꝑciosis operibus implere domini caput: vt de nobis dicat: Quia bonū opus fecimus super caput christi: quia semper quidem habemus q̄diu in hac vita sumus pauperes nobiscū ⁊ opus habentes cura eorum q̄ profecerunt in verbo ⁊ diuites facti sunt in sapientia dei. Non autē possūt sufficere vt semper dieb⁹ ⁊ noctibus habeant secū filium dei. i. verbum ⁊ sapientiam dei. Sequitur enim: Semper eni pauperes habetis vobiscū: ⁊ cum volueritis potestis illis bn̄facere. me autē nō semper habebitis. BEDA: Mihi quidem videt in hoc loco de presentia corporali locut⁹: q̄ nequaq̄ cum eis ita futurus sit p⁹ resurrectionē quomodo tunc in omni conuictu ⁊ familiaritate. HIERO. Dicit etiā: Bonum opus operata est in me. quia qui credit in deum: reputatur ei ad iusticiam. Aliud est enim credere ei: ⁊ aliđ credere in eum: id est totū eijcere te in illū. Sequitur: Quod habuit: id est quod potuit hoc fecit. preuenit vngere corpus meum in sepulturam. BEDA: Quasi diceret: Vos putatis perditionem esse vnguenti: officiū sepulture est. THEO. Preuenit eni quasi a deo ducta vngere corpus meuz ī signū sepulture future: in quo proditorē cōfundit: ac si ei diceret: Qua consciētia mulierem cōfundis que in sepulturā corpus meū vngit: teipsum vero nō confundis qui me in mortē trades? Prophetizat autē dn̄s cōsequēter duas ꝓphetias. s. q̄ euāgeliū e⁹ ꝑdicabit ī vniuerso mūdo: ⁊ q̄ op⁹ mulieris laudabit. vn̄ seq̄t: Amē dico vobis: vbicūq̄ ꝑdicatū fu. BEDA: Notādū āt q̄ sic maria gloriā adepta ē ī toto orbe đ obseq̄o qđ dn̄o exhibuit: ita ecōuerso ille q̄ obsequio eius detrahere non timuit longe lateq̄ ifamat⁹ ē. ſ; dn̄s bonū laude digna remunerās: futuras impij cōtumelias tacendo preterijt.

¶ Et Judas scariothes unus de duodecim abijt ad sūmos sacerdotes: ut ꝓderet cū illis. Qui audientes gauisi sunt: ⁊ ꝓmiserūt ei pecuniā se daturos. Et q̄rebat quomodo illum oportune traderet.

¶ BEDA: Infelix iudas damnū quod ex effusione vnguēti fecisse credebat: vult magistri ꝑcio cōpēsare. vn̄ dicit: Et iu. sca. vn⁹ de duo. abijt ad sum. sa. vt ꝓderet eū ill. CHRY. ī s. de pas. Quid mihi e⁹ patriā dicis: vtinam ipsuz quoq̄ nescire licuisset. sed alter erat discipulus qui iudas iacobi zelotes voca

batur: et ne appellatiõe cognomis fiat cõfusio psonarum. ppterea hunc ab illo separauit. Nõ aũt dixit: Judas pditor: vt doceat detractiões nescire et accusatiões declinare. Quod aũt dicit: Un⁹ de. xij. auget detestabilitatem proditoris. nam et alij discipuli erãt: q̃ fuerãt numero. lxx. sed illi nõ tantũ: nõ tãta cõfidẽtia sociati sũt. isti autẽ. xij. fuerũt cõprobati. hec erat caterua legalis de q̃ pditor malignus exiuit. HIERO. Un⁹ tñ erat de. xij. numero: non vn⁹ merito: vn⁹ corpe: nõ vn⁹ aĩo. Abijt autẽ ad pñcipes postq̃ exijt et intrauit i eũ sathanas: vnũqđq̃ aĩal ad simile sibi iungit. BEDA: Qđ autẽ dixit: Abijt. oñdit eũ nõ a pñcipib⁹ inuitatũ: nõ vlla necessitate cõstrictũ: sed spõte ppria scelerate mẽtis inisse cõsiliũ. THEO. Dicit autẽ vt pderet eũ illis. i. vt annũciaret illis qñ sol⁹ existeret. Timebãt aũt i eũ irruere qñ docebat ppt turbã. HIERO. Promittit autẽ se tradere vt magister ei⁹ diabol⁹ añ dicebat: Tibi dabo ptãtẽ hãc vniuersã. Sequit. Qui audiẽtes gauisi sunt: et pmi. ei pecu. se da. Promittũt quidẽ pecuniã: et amittũt vitã quã ipse recipit cũ vitã amittit. CHRY. i ser. de pas. O dementiã: imo cupiditatẽ pditoris. cũcta enĩ mala cupiditas pcreauit: nã cupiditas captas aĩas retinet: et omibus modis alligatas cõstrigit: et rerũ obliuionẽ imponit: et alienationẽ mẽtis oñdit. Ab hac iudas captiuus cupiditatis isania: cõuersatiõis: mẽse: discipulat⁹: admonitiõis: suasiõis: oblit⁹ ẽ. Nam sequit: Et q̃rebat quõ eũ oportũe traderet: HIERO. Sz oportunitas doli nũq̃ inuenit: vt nõ vindicet h aut illic. BEDA: Multi hodie scelus iude q dñm ac magistrũ deũq̃ suũ pecunia vẽdiderit: velut immane et nephariũ exhorrẽt: nec tñ cauẽt: nã cũ p mũeribus charitatis et veritatis iura spernũt: deum qui est charitas et veritas produnt.

Et pmo die azimoꝝ qñ pascha imolabãt dicũt ei discipuli: Quo uis eam⁹ et parem⁹ tibi ut mãduces pascha? Et mittit duos ex discipulis suis: et dicit eis: Jte i ciuitatẽ: et occurret uob hõ lagenã aque baiulãs. Sequimini eũ: et quocũq̃ itroierit dicite dño domus: q: magister dicit: Ubi ẽ refectio mea: ubi pascha cum discipul' meis mãducẽ? Et ipse uobis demõstrabit cenaculum grãde stratũ: et illic parate nobis. Et abierũt discipuli ei⁹: et uenerũt in ciuitatẽ: et iuenerunt sicut dixerat illis: et parauerunt pascha.

CHRY. in smone de pas. Quãdo iudas de traditione tractabat: alij discipuli sũt de pparatione pasche solliciti. vñ dicit: Et pmo die azi. qñ pascha im. di. ei disci. Quo vis eam⁹ et parem⁹ tibi com. pascha BEDA: Primũ diẽ azimorũ. xiiij. diẽ pmi mẽsis appellat: quãdo fermẽto abiecto imolare agnum occidere solebãt ad vesperã: quod exponẽs apostolus ait: Pascha nostrũ imolatus est christ⁹. qui licz die sequẽti. i. xv. luna sit crucifixus: attamen nocte qua agnus immolabat: et corporis sanguinisq̃ sui tradens mysteria celebranda et a iudeis tentus ac ligatus: ipsius imolationis hoc est passiõis sue sacrauit exordiũ. HIERO. Azima vero q̃ cũ amaritudine. i. lactucis agrestibus mãducantur redẽptio nostra est: amaritudo võ passio domini THEO. Ex hoc autẽ q dicunt discipuli: Quo vis eam⁹. manifeste videt q christus hospitiũ aliquod non habebat: sed neq̃ discipuli pprias domos: si enim habuissent: duxissent eũ ad illas. HIERO. Dicũt ẽt Quo vis eamus: vt cũ volũtate dei dirigamus gressus nostros. domin⁹ autẽ indicat cũ quo mãducat pascha: et more suo mittit duos: qđ supra exposuimus. vñ sequitur: Et mittit du. ex disci. suis et di. eis. Jte i ciui. THEO. Mittit quidẽ ex discipul' suis petrũ. s. et iohãnẽ. vt lucas dicit ad ignotũ hominẽ: innuẽs ex h q posset nõ pati. Nã q̃ mentẽ ignoti nouit vt ipos recipet: qđ nõ opet in alijs: Dat etiã eis signũ vt domũ. s. iuenirẽt cũ subdit: Et occurret vobis hõ la. aq̃ baiulãs. AVG. de cõ. euã. Marcus lagenã dicit quã lucas amphorã. ille vasis genus: iste modũ significauit. vterq̃ veritatẽ înie custodiuit. BEDA: Indiciũ aũt psentie diuinitatis ẽ: q cũ discipulis loquẽs qđ alibi futurũ sit nouit. vñ sequit: Et abi. disci. ei⁹ et ve. i ciui. et iue. sicut dix. illis et pa. pasc. CHRY. i ser. de passi. Nõ illud qđ nostrũ: sz iterim iudeoꝝ: illud autẽ qđ nostrũ ẽ non solũ cõstituit: sz ipe fact⁹ ẽ pascha. Sz et cur illđ mãducauit. q: fact⁹ ẽ sub lege: vt eos q̃ sub lege erãt redimeret: et ipi legi requiẽ daret: et vt nemo dicat: q iđ eã euacuauerit: q: eã iplere vt molestã et arduã nõ valuit: ipe pri⁹ eã cõpleuit: et sic fecit eã reqescere HIERO. Mystice aũt ciuitas ecclesia ẽ: q̃ muro fidei cingit. hõ occurrẽs populus primitiuus ẽ: amphora aque lex littere. BEDA: Uel aqua: lauacrum grece. lagena fragilitatẽ designat eorũ p quos eadem erat gratia mundo monstranda. THEO. Lagenã aque portat qui baptizatus est. qui aũt baptisma baiulat: venit ad requiẽ sm rationẽ viuẽs: et sicut in domo requie potitur. vñ subdit: Sequimini eum. HIERO. Qui. s. ducit in altũ vbi est refectio christi. dominus domus petrus apostolus ẽ: cui domin⁹ domũ suã credidit: vt sit vna fides sub vno pastore. Cenaculũ grande ecclesia magna est: in qua narratur nomẽ domini strata varietate virtutum et linguaꝝ. BEDA: Uel cenaculũ magnũ spiritaliter lex est: q̃ de angustijs littere egrediens et sublimi loco. i. in alto solario recipit saluatorẽ. Consulte autẽ siue aque baiuli siue domini domus sũt pretermissa vocabula: vt omnibus verũ pascha celebrare volẽtibus: hoc est christi sacramẽtis imbui: eumq̃ sue mẽtis hospitio suscipere querẽtibus: facultas danda signetur. THEO. Uel domin⁹ domus itellectus est: qui ostendit cenaculum grande. i. altitudinẽ itelligentiarũ: quod etsi altum sit: tamẽ nihil habet vane glorie et tumoris: sed sternit et planum fit humilitate. Jbi autem. i. in tali mente pascha christo patur: a petro. s. et iohãne. i. ab actione et contemplatione.

¶ Uespe aũt factõ: uẽit cũ duodeci. Et discũbẽtib⁹ eis ꝛ mãducãtibus ait iesꝰ: Amẽ dico uob: qꝛ un⁹ ex uobis tradet me q mãducat mecũ. At illi ceperũt cõtristari ꝛ dicere ei singulatim. Nũqd ego? Qui ait illis: Un⁹ ex duodeci q itigit mecũ manũ i catino. Et filiꝰ qdẽ hois uadit: sicut scriptũ ẽ d eo. Ue aũt hõi illi: p quẽ filiꝰ hõis tradeť. Bonũ erat ei si nõ esset natus homo ille.

¶ BEDA: Dñs q̇ de sua passiõe pdixerat: etiã de pditore pdicit: dãs locũ pnie: vt cũ itellexisset sciri cogitatiões suas peniteret eũ facti sui. vñ dicit: Uespe aũt fac. ve. cũ. xii. ꝛ discũ. eis ꝛ mã. ait iesꝰ: Amẽ dico vobis qꝛ vn⁹ ex vobis me tradet: q̇ mãducat mecũ. CHRY. i ser. de passi. Ubi pꝫ ꝙ nõ apte eũ oĩbus publicabat: ne ĩpudẽtiorẽ eũ faceret. nec etiam penit⁹ silẽtio pteribat: ne celari arbitratꝰ: audacter ad pditionẽ ppearet. THEO. Sꝫ qũo discũbentes cenabãt: cũ lex pcipet: ꝙ stãtes erecti deberẽt pascha cõedere? Probabile aũt ẽ pri⁹ eos adiplesse pascha legale: deĩde discubuisse: icipiẽte eo pprũ tradere pascha. HIERO. Uespa aũt diei: vesperã indicat mũdi. Circa vndecimã nãqꝫ horã veniũt nouissimi: q̇ pmi denariũ eterne vite accipiũt. Oẽs igitur discipuli tãguntˀ a dño: vt fiat armonia cithare: oẽs nerui bñ suspẽsi cõsona voce respõdẽt. Naꝫ seqť: At illi ceperũt cõtristari: ꝛ dicere ei singłatim: Nũquid ego? Un⁹ autẽ remissus ꝛ pecunie amore madefactꝰ dixit: Nũqd ego sũ rabi? sicut ĩ mattheo legiť. THEO. Ceperũt autẽ alii discipuli cõtristari pter dñi verbũ. Nã ꝛ si extra hãc existerẽt passionẽ magis tñ credũt illi q̇ omniũ nouit corda q̃ sibi. Sequiť: Qui ait illis: vn⁹ ex duodeci: q̇ itigit mecũ manũ i catio. BEDA: Judas. s. q̇ ceteris cõtristatis ꝛ retrahẽtib⁹ manũ. cũ magistro manũ mittit i catinũ. Et qꝛ pri⁹ dixerat: Un⁹ ex vobis me tradet: pseuerat pditor i malo: manifesti⁹ arguit: ꝛ tñ nomẽ pprũ nõ designat. HIERO. Dicit autem: Un⁹ de duodeci: q̃ i ab eis sepatꝰ: sepat. n. corpꝫ lupus oĩe qui i cap. t. Ouis q̃ de ouili egredit: lupi morsib⁹ pz Judas aũt nec pmo nec scdo correptꝰ a pditiõe retrahit pedẽ. vñ pena pdiciť: vt quẽ pudor nõ vicerat: corrigãt denũciata supplicia. ꝛ h̃ ẽ qd̃ subdiť. Et filiꝰ quidẽ ho va. sicut scriptum est de eo. THEO. Per h̃ qd̃ dr̃ Uadit: ostẽdiť ꝙ mors christi fuit voluntaria ꝛ nõ necessaria. HIERO. Sed quia illud bonũ et iudas faciũt: sꝫ oĩno illis nõ psũcit: recte subdiť: Ue aũt ho. illi p quẽ fi. ho tradeť. BEDA. Sꝫ ꝛ hodie quoqꝫ i sempiternũ ve illi homini q̇ ad mensam dñi malignꝰ accedit. Etenĩ ille in corpꝰ iudas filiũ hois tradit: nõ qdẽ iudeis peccatoribꝰ sꝫ sui peccati mẽbris. Sequiť: Bonũ erat ei si nõ eẽt natꝰ hõ ille. HIERO. Scilicet in utero latẽs vtero matris: meliꝰ enĩ ẽ nõ eẽ: q̃ ad tormẽta eẽ. THEO. Quãtũꝫ enĩ ex fine meliꝰ fuisset ei ꝙ eẽt: si nõ pditor existeret: nam deꝰ fecit ipm ad opa bona: sed postq̃ ad tantã deuenit maliciã melius fuisset ei si natus non fuisset.

¶ Et mãducãtib⁹ illis: accepit iesꝰ panẽ: ꝛ bñdicẽs fregit: ꝛ dedit eis: ꝛ ait: sumite: hoc ẽ corp⁹ meũ. Et accepto calice grãs agẽs dedit eis. Et biberũt ex illo oẽs. Et ait illis: Hic est sanguis meꝰ noui testi: q pmltis effũdeť. Amẽ dico uob q iaꝫ nõ bibã de genimie uitis: usqꝫ i diẽ illũ cũ illd bibã nouũ in regno dei.

¶ BEDA: Finitis pasche veteris solẽniis trãsit ad nouũ: vt. s. p carne agni ac sanguine sui corpis sanguinisqꝫ sacramẽtũ substitueret. vñ dr̃: Et mã. ill. acce. iesus panẽ. vt. s. ipꝫ se eẽ mõstraret: cui iurauit dominꝰ: Tu es sacerdos i eternũ fm ordinẽ melchisedech. Sequiť: Et bñ. fre. THEO. Jd ẽ grãs agẽs fregit: qd̃ ꝛ nos facimꝰ oratiões supaddẽtes. BEDA: Frãgit etiã ipe panẽ quẽ disciplˀ porrigit: vt ondat corpis sui fractionẽ nõ absqꝫ sua spõte vł pcuratiõe futurã quẽ etiã bñdixit: qꝛ naturã humanã quã passurꝰ assũpsit: ipe vna cũ patre ꝛ spũscõ grã diuie ṽtutis ipleuit. Bñdixit panẽ ac fregit: qꝛ hominẽ assũptũ ita morti subdeř dignatꝰ ẽ: vt ei diuie imortalitat] iesse potẽtiã demõstraret: Jdeoqꝫ velociꝰ eũ a morte resuscitãdũ eẽ doceret. Seqť: Et dedit eis ꝛ ait: Sumite: h̃ ẽ corp⁹ meũ. THEO. Hoc. s. qd̃ nũc do: ꝛ qd̃ nũc sumit]. Nõ aũt pãis figura tñ corpis christi ẽ: sꝫ i pprũ christi corpꝰ trãsmutatur. nã dñs ait: Panis quẽ ego dabo caro mea ẽ. sꝫ tñ caro christi nõ videť pp nr̃am ĩfirmitatẽ: panis n. ꝛ vinũ de nr̃a cõsuetudie ẽ. si ṽo carnẽ ꝛ sãguinẽ cernerem⁹: sumere ñ sustĩerem⁹. pp h̃ dñs nr̃e ĩfirmitati cõdescẽdẽs: spẽs panis ꝛ vini cõsuat: sed panẽ ꝛ vinũ ĩ ṽitatẽ ɔuertit carnis ꝛ sãguis. CHRY. i ser. d pas. Et nũc etiã ille psto ẽ christꝰ: q̇ illã ornauit mẽsã ipe istã quoqꝫ cõsecrat. Nõ. n. hõ ẽ q̇ pposita corpꝰ christi fac ꝛ sãguinẽ: sꝫ ille q̇ p nobis crucifixꝰ ẽ christꝰ. sacerdotis ore ṽba pferũť: ꝛ dei ṽtute cõsecrãť ꝛ grã h̃ ṽbo qd̃ dicit: Hoc ẽ corp⁹ meũ. pposita cõsecrãť: ꝛ sicut illa vox q̃ dicit: Crescite et mltiplicami ꝛ replete ťrã. semel qdẽ dcã ẽ: sꝫ oĩ tpe sentit effectũ ad generationẽ operante natura: ita ꝛ vox ista semel qdẽ dcã ẽ: sꝫ p oẽs mẽsas ecclesie vsqꝫ ĩ hodiernũ diẽ ꝛ vsqꝫ ad eiꝰ aduẽtuꝫ pstat sacrificio firmitatẽ. HIERO. Mystice aũt i pane trãsfigurat dñs corpꝰ suũ: qd̃ ẽ ecclesia pñs: q̃ accipiť i fide: bñdiciť ĩ nũero: frãgiť ĩ passiõib⁹: dať i exẽplis: sumiť i doctriĩs: formať i sãguinẽ suũ i calice vino ꝛ aq̃ cõmixtũ: vt alio purgemur a culpis: alio redimamur a pẽis. Sãguie nãqꝫ agni seruanť dom⁹ a percussiõe angeli: ꝛ aq̃ maris rubri extigunť inimici: que sunt mysteria ecclesie christi. Unde sequitur: Et acce. ca. grãs agẽs de eis. Gratia enĩ ꝛ nõ merit] saluati sum⁹ a deo. GREGO. ij. moral. Cũ appropinquaret etiã passiõi accepto pane gratias egisse phibeť. grãs itaqꝫ egit q̇ flagella aliene iniq̇tatis suscepit: ꝛ qui nil pcussione dignũ exhibuit: humiliť i

passiõe benedicit: vt hic ostẽdat qd vnusquisq3 in fla/
gello culpe facere debeat: si ipse equanimiter flagel
la culpe portat aliene. vt hinc etiã ostẽdat qd i cor
rectione faciat subditꝰ: si in flagello positꝰ patri gra
tias egit equalis. BEDA: Quia & nos i christo &
i nobis christũ manere oportet: vinũ dñici calicis
aqua miscet. Attestãte enĩ iohãne aque populi sũt
& neq3 aquã solã neq3 solũ vinũ cuiq3 licet offerre:
ne talis oblatio caput a mẽbris secernẽdũ eẽ signi/
ficet: & vel christũ sine nostre redẽptionis amore pa
ti potuisse: vel nos sine illiꝰ passiõe saluari ac pati
posse offerri cõtingat. Sequitur: Et biberũt ex illo
oẽs. HIERO. Ebrietas felix: satietas salutaris: q̃
quãto copiosiꝰ sumit. tãto sobrietatẽ mẽtis dona/
re dignat. THEO. Quidam autẽ dicũt iudã my/
steriorum nõ fuisse participẽ: sed q3 exiuerit anteq3
dominꝰ mysteria largiretur. Alij etiam dicũt q3 illi
tradidit de illo mysterio. CHRYS. in ser. de pas.
Christꝰ ei3 sanguinẽ ei qui eũ vendidit offerebat: vt
haberet remissionẽ peccatorũ: si tamẽ impius esse
stere noluisset. HIERO. Bibit ergo iudas: s3 nõ
saturatꝰ: nec sitim extinguit ignis eterni: quia i igne
sumit mysteria christi: cuius sacrificiũ nõ emũdat.
sed eos cogitatio ĩsipiens pducit ad culpas: qui se
scenosis crudelitatis fetoribꝰ miscuerũt. CHRY.
in ser. de passi. Nullus ergo sit iudas i dñi mensa. h
sacrificiũ cibus spiritalis ẽ. nam sicut corporalis ci
bus cũ ventrẽ inuenerit aduersis humoribus occu
pari ampliꝰ ledit: ita est & iste spiritalis cibus: si ali/
quẽ reperit malignitate pollutũ: magis eũ perdit nõ
sua natura: sed accipientis vicio. Pura igit sit mẽs
in omnibꝰ: pura cogitatio: quia & sacrificiũ purum
est. Sequit: Et ait illis: hic ẽ san. meꝰ noui testamẽ
ti. BEDA: Hoc ad distinctionẽ recipit veteris te/
stamẽti quod hircoꝝ & vitulorũ est sanguine dedi/
catũ: dicẽte inter aspergentẽ legislatorem: hic est san
guis testamenti quod mãdauit ad nos deus. Seq/
tur: Qui pro mul. effundetur. HIERO. Nõ eni3
omnes emũdat. Sequit: Amẽ dico vobis q3 ia3 nõ
bi. ex hoc geni. vi. vsq3 in diẽ illũ cũ illud bi. no. i re
gno dei. THEO. Quasi diceret: Nõ bibã de vino
vsq3 ad resurrectionẽ: regnũ enĩ resurrectionem vo
cat: quasi tũc regnauerit cõtra mortẽ. Post resur/
rectionem vero bibit cũ discipulis: & comedit: ostẽ/
dens q3 idẽ ipse esset qui passus ẽ. Nouũ autẽ bibit
illud. i. nouo quodãmõ & alieno. Nõ enim corpus
habebat passibile indigẽs cibo: sed imortale & icor/
ruptibile. Intelligẽdũ est autẽ & sic: Uitis ẽ ipe do/
minus: genimen vitis mysteria & itellectus occultꝰ
quẽ ipse generat: qui docet hominẽ scientiã. In re
gno autẽ dei. i. in futuro seculo bibet cũ suis disci/
pulis mysteria & sapientiã: noua quedã nos docẽs:
& reuelãs q̃ nunc occultat. BEDA: Uel alit: Ui/
tem siue vineã domini appellatã esse synagogã ysa
ias testat dicẽs: Uinea dñi sabaoth domꝰ israel ẽ.
Iturꝰ ergo dominꝰ ad passionẽ ait: Iã non bibam
de ge. vi. ac si aperte dicat: Nõ vltra carnalibus sy/
nagoge cerimonijs delectabor: in q̃bus etiã ista pa
schalis agni sacra locũ tenuere precipuũ. Aderit. n.
tẽpus mee resurrectiõis: aderit dies illa cũ in regno
dei positus. i. gloria vite imortalis sublimatꝰ: de sa/
lute eiusdẽ populi fonte gratie spiritalis regnãti vo
biscũ gaudio pfundar. HIERO. Considerandu3
autẽ q3 hic dñs mutat tm̃ sacrificiũ: sed non mutat
tempꝰ: vt nos nunq3 cenã dñi ante quartãdecima3
lunã faciamꝰ. qui facit in. xiiii. resurrectionẽ. i. xj.
luna cenã dñi faciet: quod nũquã i veteri testamẽ
to nec in nouo factum est.

**Et hymno dicto: exierũt in mõ
tem oliuarũ. Et ait eis iesus: Oẽs
scãdalizabimini in nocte ista: q2 scri
ptũ ẽ: pcutiã pastorẽ & dispgentur
oues. Sed postea q3 resurrexero p
cedã uos i galileã. Petrꝰ aũt ait illi:
Etsi oẽs scãdalizati fuerit: sed non
ego. Et ait illi iesus: Amẽ dico tibi
q2 tu hodie i nocte hac priusq3 gallꝰ
uocẽ bis dederit: ter me es negatu
rus. At ille ampliꝰ loquebat. Etsi
oportuerit me simul cõmori tibi: nõ
te negabo. Silr ãt & oẽs dicebant.**

HILAR. Sicut grãs egerũt anq3 biberẽt: ita etiã
grãs agũt & postq3 biberũt. vñ dr: Et hymno dicto
exi. in mon. oli. vt. s. adiscas & añ cibũ & post cibũ
gratiarũ reddere actiões. HIERO. Hymnũ. n. di
cit laudẽ dñi vt ẽ i psalmo: Edẽt pau. & sa. & lau. do
mi. q̃ req. eũ. Et adorauerũt & mãducauerũt oẽs pĩ
gues terre. THEO. Simil etiã & hic ondit qd am
plectibile erat sibi p nobis mori: q2 cum tradẽdus
erat deũ laudare dignatꝰ ẽ. Docet etiã nos cũ i an
gustias icidimꝰ ppter multorũ salutẽ nõ cõtrista/
ri: sed deo grãs agere q̃ i nostra tribulatiõe opatur
multoꝝ salutẽ. BEDA: Põt etiã hymnꝰ ille itel/
ligi quẽ dñs sm Iohãnẽ patri grãs agẽs decanta/
bat: in quo & p seipo: & p discipulis: & p eis q̃ p ver
bũ ipsoꝝ credituri erãt: eleuatis sursum ocul pcaba
tur. THEO. Exiuit aũt i montẽ: vt ad eũ solitariũ
existẽtẽ exeũtes: ipm caperẽt absq3 tumultu. Si enĩ
accessisset cũ i ciuitate manebat: forte fuisset mul/
titudo populi cõturbata: & tũc mãifeste occasionẽ
inimici captãtes: viderent iuste iterficere tanq3 po
pulũ concitantẽ. BEDA: Pulchre etiã dñs disci
pulos sacramẽtis ibutos i montẽ educit oliuaꝝ: vt
typice designet nos p acceptionẽ sacramentoꝝ ad
altiora ṽtutũ dona & chrismata sancti spũs q̃bus i
corde pungamur ascẽdere debere. HIERO. In
mõte etiã oliueti iesus tenet vñ ad celos ascendit:
vt nos sciamꝰ q2 ĩde ascẽdimus ad celos vñ vigila
mus & oramꝰ & ligamur: nec repugnamꝰ i terra.
BEDA: Predicit aũt dñs discipul qd passuri sũt
vt cũ passi fuerit: nõ desperẽt salutẽ: s3 agẽtes peni
tẽtiã liberent. vñ seqt: Et ait illis iesus: Oẽs scãda/
lizabimini i me i nocte ista. HIERO. Oẽs q̃dem
cadũt: sed nõ oẽs iacẽt: Nunq̃d enĩ q̃ dormit non
adijciet vt resurgat: Carnale ẽ cadere: sed diaboli/
cũ ẽ iacere. THEO. Permisit aũt eos dñs cade/
re: vt nõ i seipsis ɔfidãt: & ne viderent hqd pdixerat ex
quodã argumẽto apparẽti pdixisse: iducit testimo/

niū zacharie pphete. vñ sequit̃: Percuciā pastorē ⁊ dispergent̃ oues gregis. BEDA: Hoc aliis verbis i zacharia pphera scriptū ē ⁊ ex psona pphete ad dñm dicit̃: Percute pastorem ⁊ dispgent̃ oues. Propheta eñi postulat passionē dñi: pater rñdet: Percuciā pastorē pcibus iferiorū. Fili⁹ a patre mittitur ⁊ pcutit̃. i. incarnat̃ ⁊ patit̃. THEO. Dicit aūt pater: Percuciā pastorē: qz ipsū pcuti dimisit. Oues discipulos dicit quasi innocētes ⁊ quasi absqz malicia. Ultiō ɔsolationē īducit dicēs: Sz postqz resurrexero precedā vos i galileā. HIERO. In quo vera promittit̃ resurrectio: vt spes nō extiguatur. Petr⁹ aūt ait ei: Et si oēs scan. fu. sed non ego. Ecce auis sine pēnis in altū volare nitit̃: sz corpus aggrauat animā: vt timore hūane mortis timor domini superet̃. BEDA: Et petr⁹ ergo de ardore fidei pmittebat: ⁊ saluator quasi deus futura nouerat. vñ sequit̃: Et ait illi iesus: Amē dico tibi in nocte hac priusqz gall⁹ bis vo. de. ter me es negatur⁹.

AVG. de cō. euā. Cū oēs euāgeliste dicāt pdixisse dñm: qꝫ eū petr⁹ esset negatur⁹: anteqz gall⁹ cātaret: Marcus hoc solū narrauit expssius. vñ nōnullis videt̃ nō cōgruere ceteris quia parū attendunt. Tota eñi petri negacio trina ē: que si tota post primum galli cantū inciperet. falsum dixisse viderent̃ tres alii euāgeliste: qꝫ. s. anteqz gallus cātaret: ter eū esset negatur⁹. Rursus si totā trinā negationē ante peregisset qz cātare gallus incipet: superfluo dixisset marc⁹ ex psona domini: Priusqz gallus bis vocē dederit: ter me negatur⁹ es. Sed qz ante pmū galli cantū cepta ē illa trina negatio: attenderunt illi tres nō quādo eā cōpleturus esset petr⁹: sz quāta futura esset. i. trina: ⁊ quādo ceptura. i. ante galli cantū: quanqz ī animo eius ⁊ ante primū galli cātum tōta cōcepta est. Marc⁹ autē de ipsaꝝ vocuꝫ īteruallō plani⁹ locut⁹ ē. THEO. Quod sic itelligitur: Petr⁹ semel negauit: deide gallus cātauit. negāte vero eo duab⁹ aliis negatiōibus: tūc gallus secūdo vocē emisit. HIERO. Gall⁹ lucis nunci⁹ quis ē nisi spūs sanct⁹: cui⁹ voce in pphetia ⁊ ī apostolis nos de trina nagatiōe excitamur ad amarissimos post lapsū flet⁹: q̄ male cogitauim⁹ de deo: ⁊ male locuti sumus ad pximos: ⁊ male fecim⁹ ad nosmetipsos. BEDA: Fides autē apostoli petri: ⁊ ardēs affectus ad dominū cōsequenter ostenditur. Sequit̃: Et ille āpli. loque. Et si opor. me si. cōmo tibi te nō negabo. THEO. Feruorē etiā intrepidum ⁊ alii ostēderūt. Nā sequit̃: Similiter autē ⁊ oēs dicebāt: sed tamen resistebant veritati: quam christus predixerat.

¶ Et ueniunt i pdium cui nomē gethsemani: ⁊ ait discipulis suis: Sedete hic donec orem. Et assumit Petrum ⁊ Jacobum ⁊ Johānem secum: ⁊ cepit pauere ⁊ tedere. Et ait illis: Tristis ē anima mea usqz ad mortem. Sustinete hic ⁊ uigilate. Et cum processisset paululum: procidit super terram: ⁊ orabat ut si fieri posset transiret ab eo hora: ⁊ dixit: Abba pater: omnia tibi possibilia sunt: transfer calicē hūc a me. Sed non quod ego uolo: sed quod tu. Et uenit ⁊ īuenit eos dormientes. Et ait petro: Simon dormis? Non potuisti una hora uigilare? Vigilate ⁊ orate: ut nō intretis in tētationē. Spiritus quidē pmptus est: caro uero infirma. Et iterum abiens orauit: eūdē sermonē dicēs. Et reuersus denuo: inuenit eos dormiētes. Erāt .n. oculi eorū grauati: ⁊ ignorabāt quid responderent ei. Et uenit tercio: ⁊ ait illis: Dormite iā: ⁊ reqescite. Sufficit. Vēit hora: ecce fili⁹ hois tradetur i manus peccatorū. Surgite eam⁹: Ecce q me tradet ppe est.

¶ GLO. Postqz domin⁹ scandalū discipulorum pdixerat: nūc euangelista narrat de oratione ipsius: in qua pro discipulis credit̃ orasse: ⁊ primo describens locū orationis dicit: Et veniūt in prediū: cui nomē gethsemani. BEDA: Monstrat̃ vsqz hodie locus gethsemani: in quo dñs orauit ad radices montis oliueti. Interpretatur autē gethsemani vallis pinguiū siue pinguedinū. Cū autem dominus ī monte orat: nos docet sublimia orando inquiri debere. At cum ī valle pinguedinis orat insinuat nobis humilitatē semp in orationib⁹: ⁊ interne pinguedinem dilectiōis esse seruandā. Ipse etiā per vallē humilitatis ⁊ pinguedinē charitatis p nobis mortem subiit. HIERO. In valle etiā pinguedinum thauri pingues obsederūt eū. Sequitur: Et ait discipulis suis. Sedete hic donec orem. Separant̃ i oratione qui separant̃ in passione: qz ille orat: illi dormiunt: pinguedine cordis oppressi. THEO. Singulariter etiam erat consuetudo illi semper orare: formam nobis tradēs vt silentiū ⁊ solitudinem in orationibus requiramus. Sequitur: Et assumit petrum ⁊ Jacobū ⁊ Johannē secū. Illos tres tm̄ assumit qui glorie eius in monte thabor inspectores extiterāt: vt qui gloriosa viderāt: viderent ⁊ tristia: ⁊ addiscerent qꝫ verus erat homo in hoc qꝫ tristat̃. Unde sequitur: Et cepit pauere ⁊ tedere: quia eniꝫ totum assumpserat hominē: assumpsit ⁊ naturales proprietates hominis: pauere ⁊ tedere ⁊ contristari naturaliter: nam homines naturaliter inuiti tendunt ad mortem. vnde sequitur: Et ait illis: Tristis ē anima mea vsqz ad mortem. BEDA: Quasi de⁹ in corpe constitutus fragilitatem carnis exponit: vt eorum qui sacramentum icarnatiōis obiurgant

excluderet ĩpietas: nam qui corpus suscepit omnia
debuit suscipe q̃ corporis sũt: vt esuriret: sitiret: angere
tur: cõtristaret. Diuinitas enĩ p hos cõmutari ne-
scit affect⁹. THEO. Quidã aũt h̃ sic ĩtellexerũt. q.
d. Tristor. n. q mori debeo: s; q israelite ꝓpinqui
mei me crucifixuri sũt: ac p h̃ a regno dei dĩit exclu
di. HIERO. In h̃ etiã pauere ꝛ tristari docemur
ad iudiciũ mortis: q nõ possum⁹ p nos dicere: sed
p illũ: Uenit p̃nceps mũdi h⁹ ꝛ ĩ me nõ h; q̃cq̃;. Se
quit: Susti. hic ꝛ vigilate. BEDA: Nõ a somno
dormitiõis ꝓhibet: c⁹ tp̃s nõ erat iminẽte discrimi
ne: s; a sõno ĩfidelitatis ꝛ torpore mẽtis. Paululũ
aũt ꝓcedẽs ruit ĩ faciẽ suã: ꝛ humilitatẽ mẽtis ha-
bitu carnis oñdit. Unñ sequit: Et cũ pces. pau. proci.
sup ter. ꝛ ora. vt si fieri possit trãsi. ab eo hora. AV
GV. de cõ. euã. Nõ dixit si facere posset: sed si fieri
posset: fieri enĩ põt qđ ille voluerit. Sic itaq̃ dictũ
ẽ: Si fieri põt: ac si diceret: si vellet. Ac ne q̃s puta-
ret eũ patris minuisse p̃tãtẽ: manifestauit quo ĩtellẽ
ctu accipiendũ sit qđ dictũ ẽ. Nã sequit: Abba pa-
ter: oĩa tibi possibilia sũt. In quo satis oñdit nõ ex
ĩpossibilitate: s; ex volũtate patris dictum eẽ. si fieri
põt. q aũt marc⁹ nõ solũ pater: s; abba pater eũ di-
xisse cõmemorat: h̃ ẽ abba hebraice qđ latie pater.
Et fortasse dñs ꝓpter aliqđ sacramẽtũ vtrũq̃ dixit:
volẽs oñdere se illã tristiã psonã ij sui corporis. i. ec
clesie suscepisse: cui fact⁹ ẽ ãgularis lapis. veniẽti ad
eũ ptim ex hebreis: ad quos ptinet qđ ait abba: par
tim ex gẽtibus: ad quos ptinet qđ ait pater. BE-
DA: Orat autẽ trãsire calicem: vt oñdat vere q hõ
erat. vñ subdit: Trãsfer calicẽ hũc a me. Reminiscẽs
aũt ꝛ pp qđ missus ẽ. pficit dispẽsationẽ ad quã mis-
sus ẽ ꝛ clamat: Sed nõ qđ ego volo: s; qđ tu. Qua-
si. d. Si morit mors mẽ nõ moriẽte scđm carnẽ: trã-
seat calix: verũ q̃ nõ aliter h̃ fiet: nõ qđ ego volo: s;
qđ tu. Multi adhuc cõtristant futura morte: s; ha-
beãt rectũ cor: vitẽt mortẽ quã põt: s; si non põt di
cãt id qđ ꝓpter nos dñs dixit. HIERO. Ex quo
etiã vsq̃ ĩ finẽ nõ cessat nos docere patrib⁹ obedi-
re: ꝛ volũtatẽ eorũ volũtati nostre p̃ponere. Sequi-
tur: Et venit ꝛ ĩuenit eos dor. Sicut enĩ dormiunt
mẽte: sic ꝛ corpe. P⁹ orationẽ aũt dñs veniẽs ꝛ vi-
dẽs discipulos dormiẽtes petrũ solũ ĩcrepat. vñ seq
tur: Et ait petro: Simõ dormis: nõ po. vna hora vi
gi. mecũ. Quasi. d. Qui vna hora nõ potuisti mecũ
vigilare: quõ mortẽ spnis tu q̃ crẽdes mori mecũ:
Sequit: Uigilate ꝛ orate vt nõ ĩtre. ĩ tẽta. s. negan
di me. BEDA: Nõ ait: Orate ne tẽtemini: q̃ ĩpos-
sibile ẽ humanã animã nõ tẽtari: sed ne ĩtretis ĩ tẽ-
tationẽ: h̃ ẽ ne vos tẽtatio supet. HIERO. In tẽ
tationẽ aũt intrare dicit q̃ orare negligit. Sequit:
Spũs quidẽ ꝓmpt⁹ ẽ: caro aũt infirma. THEO.
Quasi. d. spũs quidẽ vester ꝓmpt⁹ ẽ ad me nõ ne-
gandũ: ꝛ ꝓpterea h̃ pmittit⁹: sed caro vr̃a ĩtantũ in
firmata ẽ: q nisi dñs p orationẽ virtutẽ carni dede
rit: ĩ tẽtationẽ ĩtrabitis. BEDA: Temerarios hic
reprimit q̃ quicq̃d crediderit: putãt se cõsequi posse:
s; q̃stũ ex mẽtis ardore cõfidim⁹: tantũ ex fragilita-
te carnis timeam⁹. Facit etiã hic loc⁹ aduersus eos
q̃ dicũt vnã ĩ dñõ operationẽ ꝛ vnã volũtatẽ fuis-
se. Duas enĩ volũtates oñdit: humanã. s. que ꝓpter
ĩfirmitatẽ carnis recusat passionẽ: ꝛ diuinã q̃ pm-
ptissima ẽ. Sequit: Et iterũ abi. ora. eũdẽ s̃monẽ
dicẽs. THEO. Ut. s. p secundariã orationẽ q ve-
rus hõ esset affirmaret. Sequit: Et reuersus denuo
ĩue. eos dor. tamẽ nõ vehemẽter redarguit. Erãt eñ
oculi eorũ grauati. s. somno. Et igno. qđ responderẽt
ei. p hoc infirmitatẽ humanã addiscas: ne. s. grauati
somno ꝓmittamus ea que nobis nõ possibilia sũt.
Ideo tercio abijt ad orandũ ratiõe p̃dicta. vñ sequi
tur: Et venit tercio. ꝛ ait illis: Dormi. iã ꝛ requi. Nõ
turbat cõtra illos cũ post redargutionẽ pa⁹ fece-
runt: sed ironice dicit illis: Dor. iã ꝛ req. q̃ iã sciebat
q ꝓditor appropinquabat. Et q ironice dixerit ap-
paret per hoc qđ subdit: Sufficit. venit hora: ecce
tra. fi. ho. in ma. pec. Hoc dicebat deridẽs somnum
eorũ: quasi diceret: nunc temp⁹ ẽ vt dormiatis quã-
do inimicus appropinquat. Deinde subiũgit: Sur-
gite eamus: ecce qui me tradet ꝓpe est. Non vt fu
gerent hoc dixit: sed vt inimicis obuiarent. AV-
GV. de con. euan. Uel aliter: Per hoc q cũ dixis-
set Dor. iam ꝛ requi. adiungit: Sufficit. ꝛ deinde in
fert: Uenit hora: ecce tra. fili. ho. vtiq̃ intelligendũ
est post illud: Dor. ꝛ req. siluisse dominũ aliquan-
tum: vt hoc fieret quod permiserat: ꝛ tunc intulis-
se: Uenit hora. et ideo interponit: Sufficit. s. q re-
quieuistis. HIERO. Trina autem discipulorum
dormitio tres mortuos quos dominus suscitauit
significat: primus in domo: secũdus ad sepulchrũ:
terti⁹ de sepulchro. Trina autẽ domini vigilia do
cet nos orando ꝛ de preteritis ꝛ de futuris ꝛ de p̃-
sentibus veniam rogare.

¶ Et adhuc eo loquente uenit iu
das scharioth unus de duodecim:
ꝛ cũ eo turba multa cũ gladijs ꝛ li
gnis: missi a summis sacerdotib⁹ ꝛ
scribis ꝛ senioribus. Dederat autẽ
traditor eis signum dicens: Quem
cunq̃ osculatus fuero ipse est tene
te eum: ꝛ ducite caute. Et cum ue
nisset statim accedens ad eum ait:
Rabbi. Et osculatus est eũ. At il
li manus iniecerunt in iesũ: ꝛ tenue
runt eum. Unus autem de circum
stantibus educens gladium percus
sit seruum summi sacerdotis: ꝛ am
putauit illi auriculam. Et respon
dens iesus ait illis: Tanq̃ ad latro
nem existis cum gladijs ꝛ lignis cõ
prehendere me. Quotidie eram a
pud uos in templo docens: ꝛ ñ me
tenuistis: sed ut impleantur scriptu
re. Tunc discipuli e⁹ relinquẽtes eũ
oẽs fugerũt. Adolescẽs aũt qdã se

quebatur illum: amictus syndone sup nudo: et tenuerunt eū. At ille relicta syndone: nud' pfugit ab eis.

¶BEDA: Postq̄ tertio dñs orauerat: et apostolorū timorē sequēte pnia ipetrauerat corrigēdū: securus de passiōe sua pgit ad psecutores: de quoꝝ aduētu euāgelista dicit: Et adhuc eo loquēte ve. iudas scarioth vn' de. xii. THEO. Hoc ñ frustra ponit: sȝ ad maiorē pditoris redargutionē q cū de pmo choro discipuloꝝ extiteret: cōtra dñm i rabiē vsus est. Sequit: Et cū eo tur. mul. cū gla. et lignis missi a sum. sa. et scri. et senio. HIERO. Incūbit. n. virtuti seculi: q despat de adiutorio dei. BEDA: Adhuc tñ hȝ aliqd iudas de verecūdia discipuli: cū eū nō palā tradidit psecutorib': sȝ p signū osculi. vñ sequit: Dederat āt tra. eis signū dicēs: Quēcūq osculatus fu. ipe ē te. eū. THEO. Uide ei' isensibilitatē: quomō credebat i osculo christū decipe: vt q̄si amicus estiaret. Si aūt amic' eras o iuda: cui' grā cū inimicis accessisti: sȝ oīs prauitas sine puidētia ē. Sequit: Et cū ve. stati ac. ad eū ait: Rabbi: et oscu. ē eū. HIERO. Dat iudas signū osculi cū veneno dolis: sic chayn obtulit sacrificiū subdolū et reprobatū. BEDA: Inuidēs aūt et scelerata confidētia magistrū vocat: et osculū ifert ei quē tradit. Suscipit aūt dñs osculū traditoris: ñ quo simulare nos doceat: sȝ ne pditionē fugere videat: simul et illud psalmi cōplēs: Cū his q oderūt pacē erā pacific'. Sequit: At illi ma. inie. in eū. et tenue. eū HIERO. Hic ad est ioseph vēditus a fratrib' et ferrū ptrāsiuit aīam ei'. Sequit: Un' aūt de circū. edu. gla. pcus. ser. sū. sa. et am illi auri. BEDA: Petr' hȝ fecit vt iohannes declarat eodē mentis ardore quo cetera faciebat. Sciebat enī q̄ō phinees puniēdo sacrilegos: mercedē iusticie et sacerdotij perennis acceperit. THEO. Tacet aūt nomē ei' marc': vt nō videret suū laudare magistrū q̄si zelātē p christo. Innuit aūt petr' et hȝ q iobediētes erāt et icreduli spernentes scripturas: nā si habuissēt aures audientes scripturas: nō crucifixissēt dñm glorie. Amputauit autē auriculā sui sūmi sacerdotis: nā sūmi sacerdotes pmo pteribāt scripturas: q̄si sui nō audiētes facti. Sequit: Et rñdēs iesus ait ill': Tāq̄ ad latro. exi. cū gla. et lignis. BEDA: Quasi. d. Stultū ē cū gladijs et fustib' q̄rere eū q vltro se vr̄is tradidit manibus: et i nocte q̄si latitātē p pditorē iuestigare: q quotidie i tēplo docebat. THEO. Istō aūt diuinitatē ei' oñdit. qñ enī i tēplo docebat nō valuerūt ipsū cape: q̄uis i manib' eoꝝ eēt: q nōdū tps aduenerat passiōis. qñ aūt ipe voluit: tūc tradidit seipm vt adimplerent scripture: q tāq̄ agn' ad occisionem duct' ē: ñ clamās neq vociferās: sȝ volūtarie patiēs. Seq': Tūc disci. ei' re. eū oēs fugerunt. BEDA: Inh iplet smo: quē dñs dixerat: q oēs discipuli scādalizarēt i illo i ipa nocte. Seq': Adoles. aūt q d i sequebat illū. amic. syn sup nudo. subaudit corpore: q nō aliō idumēti q̄ solū habebat syndonē. Seq': Et tenuerūt eū. At ille re. syn. nu. pfu. ab eis. quoꝝ. s. psentiā detestabat et facta nō a dño: cuius amorē et absēs corpe firū suauit i mte. HIERO. Sicut etiā ioseph relicto pallio nud' de manib' ipudice femie aufugit. q vult effugere man' iniquorū: reliquēs mēte que mūdi sunt fugiat p' iesum. THEO. Probabile aūt videt q hic adolescēs erat de illa domo: i q pascha cōederat. Quidā vo dicūt hūc adolescētē fuisse iacobū fratrem dñi: q dicebat iust': q ab apostol' p' christi ascēsionē cathedrā hierosolymoꝝ accepit. GREGO. iiii. mor. Uel hȝ de iohāne dr: q etsi p' vt vba redēptoris audiret ad cutē redijt: pa' tñ territ' fugit: naȝ et illū eo tpe fuisse adolescētē lōga p' hȝ i carne vita ei' iudicio ē. Potuit enī fieri vt ad horā tenētiū manib' elaps': mox resūpto idumēto redierit: et sub dubia lucis nocte: se turbis ducētiū iesum q̄si vn' de ipis imiscuerit: donec ad atriū pōtificis cui erat not' pueniret: vt ipe i suo euāgelio cōmemorat. Sicut aūt petr' qui culpā negatiōis pnie lachrymis abluit: recupationē oñdit eoꝝ q i martyrio labunt: ita ceteri discipuli q articulū cōphēsiōis fugiēdo puenerūt: cautelā fugiēdi docēt eos qui se minus idoneos ad tolleranda supplicia sentiunt.

¶ Et adduxerūt iesuȝ ad summuȝ sacerdotē: et cōuenerūt oēs sacerdotes et scribe et seniores. Petr' aūt a lōge secut' ē eū usq itro in atriū sūmi sacerdotis: et sedebat cū mīstris ad ignē et calefaciebat se. Sūmi uero sacerdotes et oē cōciliū q̄rebant aduers' iesuȝ testioniū: ut eū morti traderēt: nec iueniebāt. Multi aūt testimoniū falsū dicebāt aduersus eū: et cōueniētia testimonia ñ erāt. Et qdā surgētes: falsuȝ testimoniū ferebāt aduersus euȝ dicētes: Qm̄ nos audiuim' euȝ dicētē: Ego dissoluā tēpluȝ hoc manu factuȝ: et p' triduū aliō ñ māu factū edificabo. Et ñ erat cōueniēs testioniū illoꝝ.

¶GLO. Narrauerat euāgelista superi': q̄ō dñs a ministris sacerdotū fuerāt capt': nūc narrare incipit quomō i domo pricipis sacerdotū morti adiudicatus fuit. vñ dicit: Et addux. iesum ad summū sacer. BEDA: Sūmū sacerdotē significat cayphā: qui sicut iohes scribit erat pōtifex anni illi': de quo testat Iosephus: q pontificatū sibi emerit a principe romano. Sequit: Et cōuenerunt in vnū oēs sacerdotes: et scribe et seniores. HIERO. Tunc fcā est cōgregatio thauroꝝ in vaccis populoꝝ. Sequitur: Petrus autē a longe sequebat eū vsq itro in atriū summi sacerdotis. Timor enī retrahit: sȝ charitas trahit. BEDA: Merito autē a lōge sequebatur: qui iā erat proxie negaturus. Neq enim negare posset: si christo proximus adhesisset. Sequit: Et sede. cum ministris et calefaciebat se ad ignem. HIERON. In atrio cum ministris calefacit se

ad ignē. Atriū sacerdotis ē secularis circuitꝰ. ministri
demonia sūt: cū qbus q̄ manet: flere peccata nō po
test: ignis desideriū carnale. BEDA: Est. n. ignis
charitas: de quo dicit᷑: Ignē veni mittere ī terrā: q̄
sup credētes descēdēs: varijs liguis eos laudare do
minū docuit. Est ⁊ ignis cupiditatis: de quo dicit᷑:
Oēs adulterātes velut clybanꝰ corda eoꝝ. hic ignis
ī atrio caypbe īstinctu maligni spūs accēsus: ad ne
gandū: ad blasphemādū dn̄m pfidoꝝ liguas arma/
bat. Qd̄ eni itus ī domo maligna synodꝰ gerebat: h̄
ignis ī atrio īter frigora noctis accēsus figurabat.
Quoniaꝫ eni abundat iniq̄tas: refrigescit charitas
multoꝝ. h̄ frigore torpēs ad horā petrꝰ: q̄si p̄mꝰ pru
nis ministroꝝ caypbe calefieri cupiebat: q2 tpalē cōmo
di solaciū pfidoꝝ societate q̄rebat. Sequit᷑: Sūmi
vō sacer. ⁊ oē cō. que. aduersus ie. te. vt eū mor. tra/
derēt. THEO. Lege p̄cipiēte q̄ vnꝰ existeret sum
mus sacerdos: tūc multi erāt substituti: ⁊ destituti
ānis singulis p pncipē romanoꝝ. Sūmos g̃ sacer/
dotes dicit illos: q̄ determiatū eis tēpus cōplentes
iā cōpleuerāt: a sacerdotio destituti erāt. Figuram
aūt iudicij: qd̄ ī p̄iudiciū agebāt operant᷑: testīonia
querētes vt videant᷑ iesum iuste dānare ⁊ pdere.
HIERO. Sꝫ mētita ē iniq̄tas sibi: vt regina aduer
sus Joseph: ⁊ sacerdotes aduersus susannā. sꝫ ignis
sine materia deficit. vn̄ sequit᷑: Nec īueniebāt. Mul/
ti eni fal. testi. di. aduersus eū. ⁊ cōue. testi. nō erāt.
Quod eni variat᷑: īcertū habet᷑. Sequit᷑: Et quidaꝫ
sur. fal. testi. ferebāt. Moris ē hereticoꝝ vmbrā de
veritate trahere. nō ille dixit qd̄ illi dicunt: sꝫ simile
verbū de tēplo corpis sui: qd̄ post biduū resuscita/
uit. THEO. Nō eni dn̄s dixerat: Ego dissoluā il/
lud: sꝫ soluite. neq3 manufactū dixit: sꝫ simplicit᷑ tem
plū. HIERO. Dixit etiā: Suscitabo viuum aīal si
gnificās ⁊ spirās tēplū. Falsus testis ē q̄ in eo sēsu
dicta itelligit: quo nō dicuntur.

Exurgēs autē summꝰ sacerdos
in mediū interrogauit iesum dicens:
Nō rn̄des q̄cq̄ꝫ ad ea q̄ tibi obijciū
tur ab his? Ille aūt tacebat: ⁊ nihil
rn̄dit. Rursum summus sacerdos
interrogabat eum: et dixit: Tu es
christus filiꝰ dei bn̄dicti. Jesus au
tē dixit illi: Ego sū. Et uidebitis fi
liū homis sedētē a dextris uirtutis
dei: ⁊ uenietē cū nubibꝰ celi. Sum
mꝰ aūt sacerdos scidēs uestimenta
sua ait: Quid adhuc desideramꝰ te
stes? Audistis blasphemiā: Quid
uob᷑ uidet᷑? Qui oēs cōdēnauerūt
eū eē reū mortis. Et ceperūt quidā
cōspuere eū ⁊ uelare faciē eiꝰ: ⁊ cola
phis eū cedere ⁊ dicer᷑ ei: pphetiza.
Et ministri alapis eum cedebāt.

BEDA: Quāto iesus tacebat ad indignos respō
one sua falsos testes ⁊ sacerdotes īpios: tāto magi
pōtifex furore supatus eū ad rn̄dēdū pupocat: vt ex
qualibet occasiōe s̄monis: locū īueniat accusandi.
vn̄ dicit᷑: Et exur. sum. sa. ī mediū iter. ipm di. Nō re
spōdes quicq̄ꝫ ad ea que tibi obijciūt ab his? Iratus
quidē pnceps: ⁊ īpatiēs nō īueniēs calūnie locuꝫ
exurgit de solio vt īsaniā mētis motu corpis demō
straret. HIERO. Sed ip̄e deꝰ ⁊ saluator noster q̄
mūdo salutē ɔtulit: ⁊ hūano generi sua pietate sub
uenit: sicut ouis ad occisionē sine voce ducit᷑: ⁊ ob/
mutuit ⁊ siluit a bonis. Vn̄ sequit᷑: Ille aūt tacebat
⁊ nihil rn̄dit. Taciturnitas christi apologiā. i. excu/
sationē ade absoluit. THEO. Tacebat aūt sciens
q̄ nō attēderēt verbis eiꝰ. vn̄ scd̄m lucā rn̄dit: Si di
xero vobis: nō creditis mihi. vn̄ sequit᷑: Rursꝰ sum.
sacer. iter. eū. ⁊ dix. ei: Tu es christꝰ filiꝰ dei bn̄dicti?
Interrogat quidē h̄ summꝰ sacerdos: nō vt addi/
scēs crederet: sed vt ex hoc aliquā occasionē capta
ret. Querit aūt: Tu es christꝰ filiꝰ dei bn̄dicti? Mul
ti nāq3 erāt christi. i. vncti: sicut reges ⁊ sūmi sacer/
dotes: sed nullꝰ eoꝝ dicebat᷑ filiꝰ dei bn̄dicti: quasi
semp collaudati. HIERO. Hūc aūt expectabant
de lōge: ī pp̄e nō vidēt: sicut isaac caligātibus ocu/
lis iacob sub manibꝰ nō agnoscit: sꝫ lōge de eo futu
ra canit. Jesus aūt dixit illi: Ego sum. vt. s. iexcusabi
les sint. THEO. Sciebat nāq3 quoniā nō crede/
rēt: tn̄ rn̄dit: ne postea dicerēt: si audissemꝰ aliq̄d ab
eo: credidissemꝰ ei. hoc aūt ē in eoꝝ p̄iudiciū: q2 au/
dierūt ⁊ nō crediderūt. AVG. de con. euā. Mat/
theꝰ aūt nō dixit respōdisse iesum: Ego sum: sꝫ tu di/
xisti. sed marcꝰ tantū valere ondit quod ei dicit Je
sus: tu dixisti: quantū si diceret: ego sum. Sequit᷑:
Et vide. fi. ho. se. a dex. vir. dei: ⁊ ve. cū nubibꝰ celi.
THEO. Ac. si. d. Uidebitis me tanq̄ꝫ filiū hominis
a dextris patris sedentē. Uirtutē nāq3 hic patrē di
cit: non autē sine corpe veniet: sed qualis apparuit
crucifigētibꝰ in iudicio eis apparebit. BEDA: Si
ergo tibi ī christo o iudee: o pagane: ⁊ heretice con
tēptus ifirmitas: ⁊ crux cōtumelia ē: vide q2 p hoc
filiꝰ homis ad dextrā dei p̄ris sessurꝰ: ⁊ ī sua cū nu
bibꝰ celi ē maiestate futurꝰ. HIERO. Equidē sa
cerdos iterrogat filiū dei: Jesus aūt rn̄dit filiū ho/
minis: vt hic itelligamꝰ dei filiū idē eē ⁊ filiū homi
nis: ⁊ ne quaternitatē faciamꝰ ī trinitate: sed hō in
deo: ⁊ deꝰ ī homīe sit. Dicit aūt a dextris virtutis se
dentē. i. ī vita regnantē sempiterna: ⁊ virtute diui/
na. Et veni. in nu. celi. In nube ascēdit: cū nube ve
niet. i. in corpe suo solo qd̄ sumpsit a virgīe ascēdit:
⁊ cū multiformi ecclesia q̄ corpꝰ ipsiꝰ ⁊ plenitudo
eiꝰ ad iudiciū vēturus est. LEO papa: Caypbas
aūt ad exaggerādā auditi s̄mōis īuidiā: scidit vesti/
mēta sua: ⁊ nesciēs q̄d hec significaret īsania: sacer/
dotali se honore p̄uauit: oblitꝰ p̄cepti illiꝰ: qd̄ legit᷑
de pncipe sacerdotū: De capite suo cidarim nō de
ponet: ⁊ vestimēta sua nō disrūpet. Nā sequit᷑: Sū.
aūt sa. scin. vesti. sua ait: Quid adhuc desi. testes? au
di. blas. q̄d vobis videt᷑? THEO. Adimplet q̄dem
sacerdos cōsuetudinē iudaicā. Cū eni aliq̄d itolera
bileꝰ ⁊ triste illis occurrebat: vestimēta scidebāt. Ut
ergo mōstraret: q̄ christꝰ magnā ⁊ itolerabilē blas
phemiā dixerit: vestimēta scidit. BEDA: Altiori

Et mysterio factū est: vt in passiōe dñi pōtifex iudeorū sua ipse vestimēta discinderet: hoc est ephot cū tunica dñi: nec ab ipis q̄ eū crucifixere militib⁹ scīdi potuit. Figurabat enī: q̄ sacerdotiū iudeorū p scelerib⁹ ipsorū pōtificū esset scindēdū. Soliditas vero ecclie que vestis sui redēptoris solet appellari nunq̄ valet dirūpi. THEO. Et eo aūt sacerdotiū iudeoꝝ scindēdū erat: q̄ cōdēnauerūt christū eē reū mortis. vnde sequit̄: Qui oēs cōdē. eū eē reū mort'.

HIERO. Condēnāt quidē eū esse reū mortis: vt reatu suo reatū nostrū solueret. Sequit̄: Et ceperūt quidā cōspuere eū. vt. s. sputaminib⁹ susceptis faciē anime nostre lauaret: ꝛ velamie faciei sue velamē cordiū nr̄oꝝ auferret: ꝛ colaphis quib⁹ in caput p cussus ē caput humani generis qđ est adā sanaret ꝛ alapis quib⁹ expalmat⁹ est: maxima laus ei⁹ nr̄is manib⁹ labijsq̄ plauderet: vt dicit̄: Omnes gentes plaudite manib⁹. BEDA: q̄ vo dicūt ei: Prophe tiza: quis est qui te pcussit? quasi in cōtumeliā faci unt eius qui se a populis pphetā haberi voluit.

AVGV. de con. euan. Hoc aūt intelligit̄ passus dñs vsq̄ ad mane in domo pncipis sacerdotū: quo pus adductus est.

¶ Et cū esset petr⁹ in atrio deorsū: uenit una ex ancillis sūmi sacerdo tis: ꝛ cū uidisset petrū calefacientē se: aspiciēs illū ait: Et tu cum iesu nazareno eras? At ille negauit di cens: Neq̄ scio neq̄ noui quid di cas. Et exijt foras ante atriū: ꝛ gal lus cātauit. Rursus aūt cū uidisset illū ancilla cepit dicere circūstātib⁹: quia hic ex illis est. At ille iterū ne gauit. Et post pusillū rursus q̄ asta bant dicebāt petro: Uere ex illis es nā ꝛ galile⁹ es. Ille autē cepit ana thematizare ꝛ iurare: q̄a nescio ho minē istū quē dicitis. Et stati gall⁹ iterū cātauit: Et recordat⁹ est petr⁹ uerbi quod dixerat ei iesus: pus q̄z gallus cantet bis: ter me negabis. Et cepit flere.

¶ AVGV. de cō. euā. De petri tētatōne que inter pdictas dñi cōtumelias facta est; nō eodē ordine omēs euāgeliste narrāt. Nā lucas explicat pus ten tatōem petri: tū demū has dñi cōtumelias. Iooan nes aūt incipit petri tētatōem dicere: ꝛ iterposuit quedā de cōtumeliis dñi: ꝛ adiunxit q̄ inde missus est ad cayphā pōtificē: ꝛ inde recapitulat vt expli cet quā cepat tētatōem petri. Matthe⁹ aūt ꝛ mar cus pmo cōmemorāt christi cōtumelias; deide pe tri tētatōez: de qua dr̄: Et cū eēt petr⁹ in atrio deor. ve. vna ex ancil. sum. sacer. BEDA: Quid aūt sibi vult q̄ pma eū pdit ancilla: cū viri vtiq̄ eū magis potuerūt recognoscere: nisi ꝛ iste sex⁹ peccasse i necē videret dñi: ꝛ iste sex⁹ redimeret p dñi passiōem. Se quit̄: At ille nega. di. Neq̄ scio neq̄ noui q̄d dicas

HIERO. Petr⁹ sine spū voci ancille cessit: cū spū nec pncipib⁹ nec regib⁹ cedit. THEOP. Hoc aūt eū pati dispēsatiue pmisit dñs: ne. s. extolleret se: si mulq̄ vt peccātib⁹ misericors ōndat: tanq̄ et seipo instruct⁹ humane infirmitatis euētū. Sequitur: Et exi. fo. ante atri. ꝛ statim gal. cātauit. BEDA: De hoc galli cātu ceteri euāgeliste tacēt: nō tn̄ factum negāt: sicut ꝛ multa alia alij silētio ptereūt que alij narrāt. Sequit̄: Rursus aūt cū vide. eū an. cepit di cere circū. quia hic ex illis est. AVG. de cō. euāge. Hec ancilla n̄ eadē sed alia est: sicut dicit matthe⁹ Sane hoc quoq̄ itelligit̄ quia in secūda negatōne a duob⁹ cōpellat⁹ est: ab ancilla. s. quā cōmemorāt matthe⁹ ꝛ marcus: ꝛ ab alio quē cōmemorat lucas Sequit̄: At ille iterū negauit. Jam petrus redierat vt queadmodū dicit iohānes ad focū stās iterū ne garet. vnde ancilla dicebat quod supra dictū ē: nō illi. s. petro: sed his qui illo exeūte ibi remāserāt: sic tamē vt ille audiret. vn̄ rediēs ꝛ rursus ad ignē stās resistebat negādo verbis eoꝝ. Liquido enī colligi tur: collatis de hac re omnib⁹ euāgelistarū testimo nijs: nō ante ianuā secūdo petrū negasse: s; intus i atrio ad ignē: Mattheū aūt ꝛ marcū qui cōmemo rauerūt exisse eū foras: regressum eius breuitati cā tacuisse. BEDA: In hac aūt negatōe petri disci mus nō solū abnegari christū: ab eo q̄ dicit eū nō eē christū: sed ab illo etiā qui cū sit negat se eē chri stianū. Domin⁹ enī nō ait petro: Discipulū meū te negabis: sed me negabis. Negauit ergo christū cū se negauit eius discipulū. Sequit̄: Et post pusi. rur. qui asta. di. pe. vere ex illis es: nam ꝛ gali. es. Nō q̄ alia ligua galilei q̄ hierosolymite loquerētur: qui vtiq̄ fuerūt hebrei: sed q̄ vnaqueq̄ puīcia et regio suas habet pprietates ac vernaculū loquēdi sonū vi tare nō pñt. THEO. Igit̄ timore petr⁹ pterritus ꝛ dñi sermone oblitus dicētis: Qui me cōfessus fu erit corā hōībus: cōfitebor ꝛ ego eū corā pr̄e meo: dñm abnegauit. vn̄ sequit̄: Ille autē cepit anathe. ꝛ iura. q̄ nesci. ho. istū quē di. BEDA: Quānoxia sunt prauoꝝ cōsilia: iter infideles hoīem nega uit se nosse: quē inter discipulos deū fuerat cōfes sus. Solet autē scriptura sacra meritū causarū per statū designare tempoꝝ. vnde Petrus qui media nocte negauit: ad galli cantū penituit. vnde subdit̄ Et statim iterū gal. can. Et recor pe. ver. qđ dixit ei iesus: priusq̄ gal. cātet bis: ter me negabis. Et cepit flere. THEO. Lachryme enī petrū christo p peni tentiā adduxerūt. Cōfundant̄ itaq̄ nouatiani qui dicūt q̄ qui post susceptiōem baptismatis peccaue rit: nō suscipit̄ vt sibi delictū remittatur. Ecce enim petr⁹ qui ꝛ christi corp⁹ sumpsit ꝛ sanguinē: p peni tētiam est suscept⁹. Etenī sanctoꝝ defect⁹ ppter h̄ scripti sunt: vt ꝛ nos si p incautelā deciderimus: re cursum haberem⁹ per eoꝝ exemplū: ꝛ speren⁹ p pe nitētiā subleuari. HIERO. Mystice aūt pma an cilla titubatio est: secūda cōsensio: terti⁹ vir act⁹ est. Hec trina negatio quā abluit p fletus verbi christi recordatio⁹: tūc nobis gall⁹ cātat: qn̄ pdicator: d̄sq̄ p penitētiā corda nr̄a ad cōpūctōez excitat. Tūc ici

F

pimus fieri: qui ꝯ tamur vitia p scādalū scie ꝛ foris eximꝰ cū extra eijcimꝰ qđ intꝰ fuimꝰ. ¶ Ca. XV.

ET cōfestim mane cōsilium faciētes summi sacerdotes cū seniorib ꝰ ꝛ scribis ꝛ vniuerso cōcilio: vinciētes iesum duxerūt ꝛ tradiderūt pilato. Et interrogauit eū pilatꝰ: Tu es rex iudeoꝝ? At ille respōdēs: ait illi: Tu dicis. Et accusabāt eū summi sacerdotes in multis. Pilatꝰ aūt rursum interrogauit eū dicēs: Nō rñdes qcq̃ȝ? Vide in quātis te accusant. Jesus aūt nihil amplius rñdit: ita ut miraretur pilatus.

¶ BEDA: Habebāt iudei hūc morē: vt quē adiudicassent morti: ligatū iudici traderēt. vñ post ꝯdēnatōem christi subiūgit euāgelista: Et cōfest. mane ꝯsi. faciē. sum. sacer. cū senio. ꝛ scri. ꝛ vni. cōci. vinci. iesum duxe. ꝛ tradi. pilato. Attamē notādū ꝙ non tūc primū ligauerūt eū: sed mox cōprehēsum nocte in orto vt iohānes declarat: ligauerunt. THEO. Tradiderūt itaq̃ȝ iesuȝ romanis: sed ꝛ ipsi a deo traditi fuerūt in manibꝰ romanoꝝ: vt adimplerent scripture dicētes: Scđm opa manuū eoꝝ retribue ill. Et inter. eū pila. Tu es rex iudeoꝝ? BEDA: Pilato nihil aliud criminis īterrogāte nisi vtrū rex iudeoꝝ sit: arguūt impietatis iudei: ꝙ nec falso quidē inuenire potuerūt qđ obijcerēt saluatori. Sequit: At ille rñdēs ait illi: Tu dicis. Sic rñdet: vt verū diceret: ꝛ sermo eiꝰ calūnie nō pateret. THEO. Dubiā enī rñsionē emisit. nā: Tu dicis: pōt sic intelligi Tu dicis hoc: sed ego nō dico. Et nota ꝙ pilato q̄ inuitꝰ fert sniam aliqua in pte rñderit: sacerdotibꝰ aūt ꝛ pncipibꝰ rñdere noluerit: indignosq̃ȝ smone suo iudicauerit. Seqꝛ: Et accusabāt eū sum. sacer in multis. AVG. de cō. euā. Lucas etiā ista crimina q̄ falso obiecerūt apuit: sic enī narrat: Ceperunt accusare eū dicētes: Hūc inuenimꝰ subuertētē gētē nostram: ꝛ phibētē tributa dari cesari: ꝛ dicentē se christū regē eē. Sequit: Pilatꝰ aūt rursus interrogabat eū dicēs: Nō rñdes qcq̃ȝ: vides in q̄tis te accusant. BEDA: Ethnicꝰ quidē est qui condēnat iesum: sed cām refert in pplm iudeoꝝ. Seqꝛ: Jesus aūt ampliꝰ nihil resp. ita vt mira. pilatꝰ. Nihil quidē rñdere voluit: ne crimē diluēs dimitteret a preside ꝛ crucis vtilitas differet. THEO. Mirabat aūt pilatꝰ: quia cū legis doctor esset ꝛ eloquēs ꝛ potēs rñsiōe sua eoꝝ accusatōes infringere nō respōdebat qcq̃ȝ: sȝ magis accusatōes viriliter sustinebat.

¶ Per diē autē festū solebat dimittere illis unum ex uinctis quēcūq̃ȝ petissent. Erat aūt qui dicebat barrabas: qui cū sediciosis erat uinctus qui in seditōe fecerat homicidium. Et cū ascēdisset turba: cepit rogare sicut semp faciebat illis. Pilatꝰ aūt rñdit eis ꝛ dixit: Uultis dimittam uobis regē iudeoꝝ. Sciebat eni ꝙ p inuidiā tradidissent eū summi sacerdotes. Pōtifices aūt concitauerūt turbā: ut magis barrabā dimitteret eis. Pilatꝰ aūt iterū rñdēs ait illis: Quid ergo uultis faciam regi iudeoꝝ? At illi iterū clamauerūt: Crucifige eū. Pilatꝰ uero dicebat illis: Quid ei mali fecit? At illi magis clamabāt crucifige eū. Pilatus aūt uolens populo satisfacere dimisit illis barrabā: ꝛ tradidit iesuȝ flagellis cesum ut crucifigeret.

¶ BEDA: Multas liberādi saluatorē pilatꝰ occasiōes dedit: pmo latronē iusto cōferēs. vñ dr: Per diē aūt festū dimit. sole. il. vnū ex victis quēcūq̃ȝ petissent. GLO. Qđ quidē solitꝰ erat facere vt grāȝ populi captaret: ꝛ pcipue in die festo qñ de tota puincia iudeoꝝ ppls hierosolymā cōfluebat. Et vt maior iudeoꝝ īprobitas appareat: describit̃ diligenter enormitas culpe latronis quē iudei christo ptulerūt. vñ seqꝛ: Erat aūt q̄ dice. barr. q̄ cū sedi. vin. erat q̄ in sedi. fece. homicidiū. In quo ostēdit̃ ꝛ ex grauitate culpe notabilis ꝙ homicidiū fecerat: ꝛ ex modo faciēdi qꝛ cū pturbatōe ciuitatis hoc fecerat seditiōem cōcitādo: ꝛ etiā quia culpa eius manifesta erat: nā ꝛ cū sediciosis victꝰ erat. Seqꝛ: Et cū ascen. tur. cepit ro. sicut sem. facie. illis. AVGV. de con. eu. li. Nulla questio est ꝙ mattheꝰ tacet ipsos petisse vt aliquis eis dimitteret: qđ marcꝰ hic dicit. Nihil enī interest si aliꝰ aliud tacet: qđ alius cōmemorat. Seqꝛ: Pilatꝰ ergo rñ. eis ꝛ dixit: Uul. di. vo. re. iud. Scie. n. ꝙ p inui. tradi. eum sum. sacer. Queri pōt q̄ vba pilatꝰ dixerit: vtruȝ q̄ a mattheo: an q̄ a marco referūt. Aliud enī videt̃ eē: Quē vultis dimittā vobis barrabā: an iesum q̄ dr christꝰ vt mattheꝰ refert: aut: Uultis vobis dimittā regē iudeoꝝ: vt hic dicit. Sed qꝛ christos reges dicebāt: ꝛ q̄ dixit illū aut illū: manifestū est eū dixisse an vellēt dimitti regē iudeoꝝ. i. christū. Nihil aūt interest snie ꝙ hic tacuit marcus de barraba: hoc solū volēs dicere qđ ad dñm ptinebat: qñquidē in eoꝝ rñsiōe satis ꝛ ipse ostendit quē sibi dimitti voluerit. Nā seqꝛ: Pōti. aūt cōci. turb. vt mag. barra. dimitteret eis. BEDA: Heret iudeis vsq̃ȝ hodie sua petitio: quā tāto labore impetrarūt: qꝛ enī data sibi optiōne p iesu latronē: p saluatore interfectorē elegerūt: merito salutē pdiderūt ꝛ vitā: ꝛ latrocinijs ac sedicōibꝰ se intm̄ subdiderūt vt patriā regnūq̃ȝ suū qđ plꝰ christo amauerūt pdiderit: ꝛ libertatē corpꝰ ꝛ aīam nūq̃ȝ recepit. Deinde

aliā occasiōem dat pilat⁹ liberādi saluatorē cū seqᵗ. Pila. aūt ite. rñ. ait il. Quid ḡ vul. fac. regi iudeorū: AVG. de cō. euā. Jam satis appet q̄ id marc⁹ velit ondere: dicēdo regē iudeorū: qđ matthe⁹ dicēdo christū. Non enī dicebāt christi reges nisi iudeorū. In hoc. enī loco fm mattheū dr: Quid igit faciam de iesu q̄ dr christ⁹? Sequit: At illi clamabāt: Crucifige eū. THEO. Uide aūt iudeorū prauitatē: et pilati cōmēsuratōem: q̄tuis ⁊ ipe dign⁹ fit cōdēnatōe p eo q̄ pplo nō resistebat. Illi nāq₃ clamabāt: Crucifige. hic tētat humiliter ab illo p iudicio eruere iesum: ⁊ ideo rursus īterrogat. vñ sequit: Pila. aūt dice. eis: Quid enī ma. fecit: Occasionē nāq₃ ex hoc sumere volebat: vt christū solueret innocentē. Judei vo insanie sue satisfaciētes: interrogatiōi p̄si dis nō r̄ndēt. vñ sequit: At illi magis clamabāt: Crucifige eū. vt impleret illud hieremie: Facta ē mihi hereditas mea: sicut leo in silua dederūt sup me vocē suā. Sequit: Pila. aūt vo. satis. po. dimi. il. bar. ⁊ tradi iesum fla. ce. vt crucifigeret. THEO. Uolebat quidē satisfacere pplo. i. eorū facere volūtatē: ⁊ nō qđ erat placitū iusticie ⁊ deo. HIERO. Hic duo hirci assunt: vn⁹ apōpeius. i. emissari⁹ cū pctō ppli in desertū inferni absolut⁹ dimittit: alter p peccatis absolutorū vt agn⁹ occidit. ps dñi semp mactatur: ps diaboli qui est magister eoꝝ qđ sonat barrabas effrenata in tartarū p̄cipitat. BEDA: Jesus aūt flagellat⁹ nō ab alio q̄ ab ipo pilato intelligēd⁹ est Scribit nāq₃ iohēs: Apprehēdit pilat⁹ iesum ⁊ flagellauit. qđ q̄dē iō fecisse credēd⁹ ē. vt satiati penis ac obprobrijs ei⁹ iudei mortē ei⁹ vlt̄ sitire desisterēt.

¶ Milites aūt duxerūt eū i atriū p̄torij: ⁊ ꝯuocāt totā cohortē: ⁊ induūt eū purpura: ⁊ imponūt ei plectētes spineā coronā: ⁊ ceperunt salutare eū: Aue rex iudeoꝝ. Et percutiebāt caput ei⁹ harūdine: ⁊ ꝯspuebāt in eu₃: ⁊ ponētes genua adorabāt eu₃. Et postq̄₃ illuserūt ei exuerūt illū purpura: ⁊ induerunt eum uestimentis suis.

¶ THEO. Militaris vana gloria q̄₃ inordinatis gaudēs ⁊ obprobrijs sibi ppa ondebat. vñ dr: Mili. aūt duxe. eū in atri. p̄to. ⁊ cōuo. to. cohor. i. totū ordinē milite. Et indu. eū pur. sicut regem. BEDA: Quia enī rex iudeoꝝ fuerat appellat⁹: ⁊ h ei scribe ⁊ sacerdotes crimē obiecerāt: q̄ sibi i pplo isrlitico vsurparet īpiū: illudētes h faciūt: vt nudatū p̄stinis vestib⁹ induāt purpura: q̄ reges veteres vtebantur. GRE. de cō. euā. Intelligit aūt qđ mattheus ait: Chlamydē coccineā circūdederūt ei: hic marcū dixisse idutū purpura. pro regia ei purpura chlamys illa coccinea ab illudētib⁹ adhibita erat: ⁊ est rubra quedam purpura cocco simillima. potest enim fieri vt purpurā etiā marcus cōmemorauerit: quam chlamys hēbat: q̄uis eēt coccinea. BEDA: Pro diademate aūt ponūt ei coronā spineā. vñ seqtur: Et impo. ei plec. spi. coronā. Pro sceptro aūt regali dāt calamū vt matthe⁹ scribit: ⁊ adorāt q̄si regē. vñ seqt: Et cepe. salu. eū. Aue rex iudeorū. Et q̄ milites eū q̄si q̄ deū seipm falso dixisset adorabāt illudētes patet ex h qđ subdit: Et pcu. ca. ei⁹ harū. ⁊ ꝯspu. eū. Et ponē. genua ado. eū: q̄si falso se dixisset deum. HIERO. Obprobria aūt eius nr̄m abstulere obprobriū. Uincula ei⁹ nos liberos fecerūt. Corona spinea capitis ei⁹ diadema regni adepti sum⁹. Uulnerib⁹ ei⁹ sum⁹ sanati AVGV. de cō. eu. i. Appet aūt mattheū ⁊ marcū recapitulādo ista posuisse: nō q° tūc factū sit: cū eū pilat⁹ iā crucifigēdū tradidisset. Johānes enī apud pilatū dicit hec gesta: h aūt qđ seqt: Et postq̄ illuse. ei: exu. eū pur. ⁊ indu. eū vesti. suis. in fine factū itelligit: cū iā adduceret ad crucifigēdum. HIERO. Mystice aūt vestimētis suis nudat iesus. i. iudeis. purpura induit. i. gētili eccl'ia q̄ de scopulis collecta ē. Itē ea exut⁹ in fine scādalizāte: iudaica rursum induit plebe. Cū enī itrauerit plenitudo gētiū: tūc oīs isrl' salu⁹ erit. BED. Uel in purpura q̄ indut⁹ ē dñs: ipa ei⁹ caro quā passiōibus obiecit insinuat: in corona vo quam portabat spinea: nr̄oꝝ susceptio pctōꝝ. THEO. Induam⁹ ⁊ nos purpurā stolā regalē: q̄ vt reges ābulare debem⁹ calcātes sup serpētes ⁊ scorpiones: ⁊ suppeditātes pctm. Christiani nāq₃ dicimur. i. vncti: sicut ⁊ tūc reges vncti dicebāt. Sumam⁹ ⁊ coronā spineā. i. festinem⁹ coronari vita arta: ⁊ abstinētijs ⁊ puritate. BEDA: Caput aūt christi pcutiūt: q̄ eū verū deū eē negāt. Et q̄ p harūdinē scriptura solet cōfici: q̄si harūdine caput christi feriūt: q̄ diuinitati illi⁹ ꝯtradicētes errorē suū ꝯfirmare auct'e sacre scri scripture conāt. Spuunt in faciē ei⁹ q̄ grē p̄ntiam v̄bis execrādis respuūt. Sūt ⁊ hodie q̄ eū certa fide vt deū verū adorāt: sed puers actib⁹ v̄ba ei⁹ q̄si fabulosa despiciūt: ac p̄missa verbi illi⁹ tpalib⁹ illecebris postponūt. Sicut aūt cayphas nesci⁹ dixit: Oꝫ vnū hoiē₃ mori p pplo: sic milites nesciētes faciūt.

¶ Et educūt illum ut crucifigerēt eu₃. Et angariauerūt p̄tereūtē quēpiā simonē cyreneū uenientē de uilla: patrē alexādri ⁊ ruffi: ut tolleret crucē ei⁹. Et pducūt illū i golgatha locū qđ est interp̄tatū caluarie loc⁹ Et dabāt ei bibere myrrathū uinū ⁊ nō accepit. Et crucifigētes eū: diuiserūt uestiméta ei⁹: mittentes sortē sup eis qs qd tolleret. Erat autē hora tertia: ⁊ crucifixerūt eum. Et erat titul⁹ cause ei⁹ inscriptus: rex iudeorū. Et cū eo crucifigūt duos latrones: unū a dextris: ⁊ aliu₃ a sinistris eius. Et impleta est scriptura que dicit: Et cū iniqs reputat⁹ est.

¶ GLO. Post cōdēnatiōem christi ⁊ cōtumelias

odēnato illatas:ad crucifixionē ei⁹ narrādā euāgelista accedit dicēs: Et cū edu. eū: vt crucifige. illū.

HIERO. Hic educit abel in agrū a fratre vt perimat. Hic adest isaac cū lignis: ꝛ abraā cū ariete vepub⁹ herēte. hic etiā ioseph cū fasce somniato ꝛ tunica talari ... Hic adest moyses cū virga ꝛ serpēte suspēso in ligno. Hic ē botr⁹ in ligno portat⁹. Hic adest helise⁹ cū ligno ad qrēdā securī q in imo demersa ē: ꝛ natauit ad lignū. i. gen⁹ hūanū qd a ligno vetito in infernū decidit: p lignū crucis christi ꝛ p baptismū aq̄ ad padisum natauit. Hic adest ionas de ligno sorti in mare vētreq̄ ceti triduo missus. Seqt: Et angari. quēpiā pte. simo. cyre. veni. de villa pa. alex. ꝛ ruf. vt tol. cru. ei⁹. THEO. Johannes aūt ait q ipemet baiulabat sibi crucē. vtrūq̄ eī fuit: nā ipe qdē pmo baiulauit sibi crucē donec pterūt qdā q ē angariauerūt: ꝛ tūc ille portabat. Dixit aūt quoꝝ filioꝝ erat pr̄: ad maiorē fidē ꝛ affirmatōem nā hō ille adhuc viuebat q poterat oia q circa crucē facta sūt enarrare. HIERO. Cū autē alij p merita prm suoꝝ ɔmeōrēt: alij p merita filiorū suoꝝ: hic simō q crucē in angaria portat meritis filioꝝ suoꝝ q erāt discipuli ɔmemorat. De h nos i pn̄ti vita admonemur pentes adiuuari: per natoꝝ suoꝝ sapiētiā vel merita: vt ppl's iudaic⁹ pp patriarcharū ꝛ pphaꝝ ꝛ aploꝝ merita sp ɔmeōrat. Simō aūt iste q portat crucē in angaria: ipe ē q laborat p laude humana. Cogūt enī hoīes hūc laborare quē nō cogit timor ꝛ dilectio dei. BEDA: Uel quia simō iste nō hierosolymita: sz cyrene⁹ esse phibetur Cyrene enī libye ciuitas ē: recte p eū ppli gētiū designāt: q quōdā pegrini ꝛ hospites testōꝝ: nūc obediēdo heredes sunt dei: coheredes aūt christi. Unā apte simō obediēs: cyrene heres interptat. De villa aūt venisse refert: villa eī grece pag⁹ dr. vn̄ pagāos appellam⁹ eos quos a ciuitate dei alienos videm⁹ De pago igit egrediēs simō crucē portat post iesū: cum ppl's nationū paganis ritibus derelictis: vestigia dn̄ice passiōis obediēter āplectit. Sequit: Et p du. eū in gol. lo. qd est interp. cal. locus. Extra vrbē ꝛ foris portā loca sunt in qb⁹ trūcāt capita dānatorū: ꝛ caluarie. i. decollatoꝝ sūpsere nomē. Propterea aūt ibi crucifix⁹ est dn̄s: vt vbi pus erat area dānatorū: ibi erigerēt vexilla martyrii. HIERO. Tradūt aūt iudei q in h mōtis loco imolat⁹ ē aries p isaac: ꝛ ibi decaluat christ⁹. i. a carne sua: carnali videlicet iudea sepat. Seqt: Et da. ei bi myrra. vinū.

AVGV. de cō. euā. Hoc intelligēdū ē mattheū dixisse cū felle mixtū. fel qppe p amaritudie posuit ꝛ myrrathū vinū amarissimū ē: q̄q̄ fieri possit: ut ꝛ fel ꝛ myrrha vinū amarissimū redderēt. THE. Uel ordinatōe quadā exiit alij alia offerebāt. qdā acetū ꝛ fel: qdā vinū myrrhatū. HIER. Uel myrrhatū vinū hoc est acetū: p hoc succus letalis pomi abstergit. BEDA: Amara vitis amarū vinū fecit quo ppl'm ... vt impleat quod scriptū ē: Dederūt in cibū meū fel: ꝛ in siti mea potauerūt me aceto. AVG. de cō. euā. Qd aūt subdit: Et nō accepit. intelligit nō accepit vt biberet: gustauit aūt vt matthe⁹ testis est: ꝛ sicut idē matthe⁹ ait: Noluit bibere: h marc⁹ dixit: Et non accepit. tacuit aūt q gustauit HIERO. Nō accepit ēt id p quo patit. vn̄

de eo dr: Que nō rapui: tūc exoluebam. Sequit: Et crucifi. eū ꝛ diuise. vesti. sua mittē sortē sup eis: quis quid tolleret. Hoc loco figurat salus. lignū pmū lignū scie boni ꝛ mali fuit. secundū lignū boni tm̄ nobis ꝛ vite lignū ē. Extē⁹ man⁹ pme ad lignū mortem apphēdit. Extēsio aūt secūde: vitā que perierat inuenit. Ligno hoc vehimur p mare vndosum ad terrā viuentiū. cruce enī sua christ⁹ cruciatū nostꝝ absoluit: ꝛ morte sua mortem nrām necauit. Cum forma serpentis serpētem necat: quia serpente de virga facto alij absorbentur serpentes. Ipa autem spēs crucis qd est nisi forma quadrata mūdi: Oriens de vtice fulget. Arctos dexterā tenet. Auster lena ɔsistit. Occidēs sub plāta firmat. Unde aplus ait sciam⁹ q sit altitudo ꝛ latitudo. lōgitudo ꝛ pfundū Aues qn̄ volāt ad ethera. formā cruc' sumūt. hō natās p aqs: forā crucis vehit. Nauis marina attēna cruci simlata sufflat. Tau littera: signū salutis ꝛ crucis describit. BEDA: Uel in trāuerso ligno crucis vbi figūt man⁹ gaudiū spei signat. Per manus enī opa: p latitudinē hilaritatē opāris intelligim⁹: quia tristicia facit āgustias p altitudinē cui caput adiūgit: expectatōem retributiōis de sublimi iusticia dei: p lōgitudinē q totū corp⁹ extēdit tolerātiā. vn̄ lōganimes dicūt p pfundū qd terre est infixū ipm sacramentū secretū. Quādiu ergo hic agūt corpora nr̄a: vt destruat corp⁹ pctī: temp⁹ nobis ē crucis. THEO. q aūt ponebāt sortē sup vestimenta ei⁹: ꝛ hoc illudētes fecerūt qsi regis vestimēta diuidētes: etenī vilia erāt ꝛ nō valde pciosa. Hoc autē iohānes euāgelista pleni⁹ exponit: q. s. milites cetera in qtuor ptes iuxta suū numeꝝ diuidētes: de tunica que inconsutilis erat desup ɔtexta p totū sortē miserūt. HIERO. Uestimēta aūt dn̄i ei⁹ mādata sunt. quib⁹ regit corp⁹ ei⁹. i. eccl'ia q diuidit inter se milites gentiū vt sint qtuor ordines cū vna fide. i. cōiugati ꝛ viduati: ppositi ꝛ sepati. Sortiti sūt tunicā indiuisam: q est pax ꝛ vnitas. Seqt: Erat autē hora tertia ꝛ cruci. eū. Hoc vere ꝛ ppe marc⁹ tulit: nā sexta hora tenebre suffuderūt terrā: vt non qsq̄ potuisset mouere caput. AVG. de cō. euāge. Si hora qsi sexta pilato sedēte p tribunali traditus est iesus crucifigend⁹ iudeis: vt iohēs refert: quō hora tertia crucifix⁹ ē: sic vba marci nō intelligētes qdā putauerūt. Prius g q hora crucifigi potuerit videamus: deīde videbim⁹ cur hora tertia crucifixū dixerit marc⁹. Hora erat qsi sexta cū tradit⁹ ē crucifigēdus a pilato sedēte p tribunali: vt dictū ē. non eī iā plena sexta erat: sed qsi sexta. i. pacta qnta: ꝛ aliqd ēt de sexta cē ceperat: vt pacta qnta: ꝛ inchoāta sexta gererēt hec que narrata sunt in crucifixiōe dn̄i nr̄i donec cōpletā sexta: illo pēdēte fierēt he q dicunt tenebre. Queram⁹ aūt iā cur dixerit marc⁹: Erat autē hora ter. ꝛ cru. eū. Jam certe dixerat: Et crucifigētes eū: diui. vesti. ei⁹. sic etiā ceteri attestāt: q eo crucifixo vestimēta diuisa sunt. Si enī rei geste tēpus voluit ɔmeōrare marc⁹ sufficeret dicere: Erat autē hora tertia. vt qd adiūxit. Et crucifixerūt eū: nisi qa voluit aliqd recapitulādo significare qd qsitū inueniret: cū scriptura ipa illis tpib⁹ legeret: qb⁹ vniuerse eccl'ie notū erat q hora dn̄s ligno suspēsus ē: vn̄ posset hmōi vel error tolli: vel mēdacium refutari.

Sed qꝛ sciebat a militib⁹ suspēsuȝ dn̄m: nō a iudeis sicut iohānes aptissime dicit: occulte ondere voluit eos magis crucifixisse: qꝛ clamauerūt vt crucifigeretur: q̄ȝ illos qui ministeriū pncipi suo sm̄ suū officiū pbuerūt. Intelligit̃ ergo fuisse hora tertia cum clamauerūt iudei vt dn̄s crucifigeretur: ⁊ verissime demōstrat̃ tūc eos crucifixisse: qn̄ clamauerūt. In conatib⁹ aūt pilati ad excipiēdū dn̄m: ⁊ in tumultu iudeoꝝ ↄdicētiū: cōsumptū temp⁹ duarū horarū intelligim⁹: ⁊ circa horā fuisse sextā: q̄ nōdū terminata gesta sunt que ab eo tp̄e quo pilat⁹ dn̄ȝ tradidit vsq̄ȝ ad tenebras factas narrāt̃. Facile aūt videbit q̄ sine impietatis duricie voluerit attēdere: q̄ȝ oportuno loco marc⁹ hoc de tertia hora posuerit: vbi. s. factū ministroꝝ multū commemoratū est. Ergo nequisq̄ȝ cogitatiōem tāti criminis aversus a iudeis i milites illos ↄuerteret: Erat inq̄t hora tertia: ⁊ crucifixerūt eū: vt illi eū poti⁹ crucifixisse inueniant̃: quos hora tertia vt crucifigeret̃ clamare potuisse diligēs inquisitor inueniet: cū aduerterit h̄ qd̄ a militib⁹ factū ē hora sexta factū esse. AVG. de quest. ve. ⁊ no. testi. Iudeorū g̊ sn̄iam de crucifixiōe christi: tertia hora datā vult intelligi. Oīs enī qui morti addicit̃: ex eo iā mortu⁹ cōputat̃ quo sn̄iam excepit. Manifestauit g̊ marc⁹: qꝛ nō iudicis sn̄ia saluator crucifix⁹ est. difficile est enī innocētē pbare eū: qui sn̄ia iudicis punit̃. AVG. de cō. euā. Quāq̄ȝ nō desinit: qui pasceue quā iohānes ↄmemorat dicēs: Erat autē pasceue hora q̄si sexta: horā diei tertiā velit intelligi. dicūt eni: Die q̄dē illo: quē dies sabbati seq̄bat̃ pasceuē fuisse pasche iudeorū: q̄ ab eodē sabbato iā inciperet azima: sed tn̄ vex pascha qd̄ iā i passione dn̄i celebrat̃ nō iudeoꝝ: sed christianoꝝ cepisse p̄parari. i. pasceuen h̄re ab ea hora noctis. ix. in eo q̄ dn̄s a iudeis occidēd⁹ p̄pabat̃. Parasceuen quippe interp̄tat̃ p̄patio. Ab illa g̊ hora noctis vsq̄ȝ ad eius crucifixionē occurrit hora pasceuē sexta sm̄ iohannē: ⁊ hora diei tertia sm̄ marcū. Quis fidel' n̄ huic faueat solutōi q̄ōis? Si modo possit aliq̄s articul⁹ cōijci vn̄ ab hora nona noctis cepisse pasceuen pasche nr̄e. i. p̄patōem mortis christi cōgruēter intelligam⁹. Si. n. dicam⁹ eā cepisse qn̄ a iudeis app̄hēsus est dn̄s: adhuc noctis p̄tes p̄me erāt: ſȝ qn̄ ad domū pduct⁹ ē soceri cayphe: vbi ⁊ audit⁹ ē a pncipib⁹: adhuc gall⁹ nō cātauerat. Si aūt qn̄ pilato tradit⁹ est: iā mane fuisse aptissime scriptū ē: restat g̊ vt intelligam⁹ tūc cepisse p̄patōem mortis dn̄i: qn̄ oēs pncipes sacerdotū dixerūt: re⁹ ē mortis. Nō. n. absurde cōijcit̃ eo tp̄e nonā horā noctis eē potuisse: vt recapitulādo intelligat̃ de petri negatiōe postea dictū esse qd̄ antea factū erat. Seq̄t̃: Et erat. n. cau. ei⁹ in scrip. rex iudeoꝝ. THE. Scripserūt aūt hūc titulū. s. cām pp̄ quā crucifix⁹ est: q̄si vitupātes ei⁹ opionē q̄ regē seipm̄ faciebat: vt sic p̄tereūtes miserert n̄ valerēt: sed magis ei ip̄roperarēt tāq̄ȝ tyrāno. HIE. Scripserūt aūt h̄ trib⁹ liguis: Hebraice Malch⁹ iudeoꝝ: Grece basilios exomoloseō: Latine rex ↄfessorū. Hę tres ligue ad pncipatū in crucis titulo cōsecrate sunt: vt ois ligua cōmemoret p̄fidiā iudeorū. BEDA: Titul⁹ aūt hic posit⁹ supra crucē illd̄ ondit: qꝛ nec occidēdo potuerūt efficere vt eū regē nō h̄rēt: q̄ eis sm̄ sua opa redditur⁹ ē. Seq̄t̃: Et cū eo cru. du. latro. vnū a dex. ⁊ vnū a sini. ei⁹. THEO. Ut. s. hoies prauā opionē ↄ eū cōcipēt: q̄ ⁊ ipse latro ⁊ malefic⁹ eēt. h̄ aūt dispēsatiue factū ē ad iplēdū scripturā. vn̄ seq̄t̃: Et impleta est scrip. q̄ dicit: Et cū iniq̄s deputat⁹ ē. HIERO. Cū iniq̄s xp̄s deputata vnū reliq̄t sinistrū: alterū assumit dexterū: sicut in die iudicij faciet. ⁊ sibi crimine tā dissiles sortiunt̃ vias: alter añcedit petrū in padisuȝ: alter iudā in infernū. Cōfessio breuis vitā acq̄siuit longam: ⁊ blasphemia finita pena plectit̃ eťna. BED. Mystice aūt latrones q̄ cū dn̄o crucifixi sūt: significāt eos q̄ sub fide ⁊ ↄfessiōe christi: l' agonē martyrij l' q̄libet artioris discipline instituta subeūt. Sȝ q̄ h̄ p eterna gl̄ia gerūt: dextri latronis fide designāt̃: qui vo humane laudis intuitu sinistri latronis mentē imitāt̃ ⁊ act⁹. THEO. vl' alr̃: Indicāt erāt duo latrones duoꝝ pp̄loꝝ. s. iudaici ⁊ gētilis: ābo nāq̄ȝ iniqui: gētilis q̄dē tāq̄ȝ legē nālē p̄tergrediēs: iudaic⁹ vo scp̄tā legē quā ei tradiderat dn̄s: ſȝ gētil' penitēs iudaicus vsq̄ȝ in finē blasphemus: in quorū medio crucifigitur dominus: ipse enim ē lapis angularis nos cōiungens.

Et p̄tereūtes blasphemabāt eū: mouētes capita sua ⁊ dicētes: Uah qui destruis tēplū dei: ⁊ in trib⁹ diebus reedificas. Saluum fac temet ip̄m descēdēs de cruce. Silr̃ ⁊ summi sacerdotes illudentes ad alterutrū cū scribis dicebāt: Alios saluos fecit: seip̄m nō potest saluuȝ facere. Christus rex israel: descēdat nunc de cruce: ut uideam⁹ ⁊ credamus. Et qui cum eo crucifixi erant: conuiciabantur ei.

HIE. Pullo iude ligato ad vitē ⁊ ei⁹ pallio i sanguiñe vue intincto: lacerāt hedi vineā blasphemātes christū: ⁊ mouētes capita sua. vn̄ dr̄: Et p̄te. blas. eū mo. ca. sua: ⁊ di. vah q̄ des. tē. THEO. Trāseūtes. n. christū blasphēabāt: exprobrātes ei tāq̄ȝ seductori. Diabol⁹ aūt mouebat illos ad dicēdū q̄ ď cruce descēderet. qꝛ. n. nouerat q̄ sal⁹ fiebat p crucē: rursus igerebat se ad tētādū christū: vt si a cruce descēderet: certus fieret q̄ non est vere filius dei: ⁊ sic salus que per crucem est destruet̃. sed ip̄e dei verus existens filius nō descendit. Si enim descēdere debuisset non illuc a pncipio ascendisset: sed quia videbat q̄ per hunc modū salutē fieri oportebat: sustinuit crucifigi ⁊ multa alia pati: ⁊ perficere opus suum. Sequit̃: Similiter ⁊ summi sacerdo. illu. ad alter. cum scri. dice. Alios saluos fecit: seip. non po. saluū facere. Hec dicebāt eius miracula abolentes quasi ab eo sm̄ apparētiaȝ perpetrata fuissent: operans nanq̄ȝ miracula multos saluabat. BEDA: Sic etiam nolētes confitētur q̄ alios saluos fecerit. Itaq̄ȝ vos vestra condēnat sententia: qui enim alios saluos fecit: seipsum saluare poterat. Sequit̃

Christus rex isrl' descēde nūc de cruce: vt videam⁹ ꝛ credamus. HIERO. Et viderūt postea resurgētem de sepulchro: quem de crucis descēdere nō credebant posse patibulo. Ubi est o iudei infidelitas vestra: vosipos cōsulo: vosipos iudicū peto. Quāto mirabilius est mortuū posse resurgere: ꝙ adhuc viuū de cruce velle descēdere. Parua petistis: dum maiora prouenerīt: sed infidelitas vestra nō potuit sanari signis multo fortioribus ꝙ petistis. hic omnes declinauerūt simul inutiles facti sunt. vnde sequitur: Et qui cum eo crucifi. erant: conuicie. ei.

AVGVSTI. de concor. euange. Quomodo hoc verū est: quandoquidē vnus eorū conuiciatus est ſm luce testimoniū: alter ꝛ compescuit eum: et in deum credidit: nisi intelligamus Mattheū ꝛ Marcum breuiter perstringētes hūc locum: pluralē numerum pro singulari posuisse. THEOPHI. Uel duo a principio conuiciabant ei: deinde vnus cognoscens ipm īnocētē: increpat alterꝫ blasphemātē

Et facta hora sexta: tenebre facte sunt super totam terraꝫ usqꝫ in horam nonaꝫ. Et hora nona exclamauit iesus uoce magna dicens: Heloy: heloy: lamazabatani. Qđ est interpretatū: Deus meus: deus meus: ut quid dereliquisti me? Et quidam de circūstantibus audiētes dicebant: Ecce heliam uocat. Currens autēꝫ unus ꝛ implēs spongeā aceto: circūponensqꝫ calamo potū dabat ei dicēs: Sinite: uideamus si ueniat helias ad deponendū eum. Jesus autem emissa uoce magna: expirauit.

BEDA: Clarissimū lumen mundo retraxit radios suos: ne aut pendētem viderent dominū: aut impij blasphemātes sua luce fruerētur. vnde dicit: Et facta hora sexta tenebre facte sunt per totā ter. vsqꝫ in horam nonam. AVGVSTI. de con. euā. Addidit autē lucas: Unde facte sunt tenebre. i. solē obscuratū. THEOP. Si autem tempus eclypsis fuisset: posset qs dicere ꝙ naturalis fuisset hec passio: sed tūc. xiiij. erat luna: cum naturalis eclypsis fieri non posset. Sequit: Et hora nona exclamauit iesus voce magna dicēs: Heloy: heloy. HIERO. Nona hora inuenit euersa domo: decima dragma que perierat. BEDA: Nam ꝛ adam peccāte scriptum est ꝙ audiuerit vocem domini dei ambulantis in paradiso ad auram post meridiē: ꝛ qua hora primus adam peccādo mortem huic mūdo inuexit eadem hora secūdus adam mortē moriēdo destruxit. Et notādū ꝙ recedēte a centro mūdi sole crucifix⁹ est dñs: oriēte aūt sole: resurrectōnis sue mysteria celebrauit: q: mortu⁹ est ꝑpter peccata nr̄a: ꝛ resurrexit ꝑpter iustificatōem nrām. Nec mirer] verbū hūilitatē ꝗrimonias derelicti: cū formā serui sciēs scādalū crucis videas. Sicut. n. esurire ꝛ sitire ꝛ fatigari nō erāt ꝑpa deitatis: ſꝫ corꝑales passiones: ita qđ dr: Ut qd dereliqsti me: corꝑalis vocis erat ꝑpriū: q: solet ſm nām corꝑ⁹ nullaten⁹ velle a sibi diūcta vita fraudari. Licet enī ipse saluator dicebat hꝫ: sed ꝑpe ondebat corpis fragilitatē: vt hō ꝗ loqꝭ in eos circūferēs mot⁹: ꝙ i ꝑicul' positi a dño deseri nos putam⁹. THEO. Uel hoc loqꝭ hō crucifix⁹ deo ꝑ me: nos eī homines sum⁹ derelicti: ipse nūqꝫ a patre derelict⁹ fuit. Audi enī qd dicit: Nō sū sol⁹: ſꝫ q: pr̄ mecū est. Etsi etiā hꝫ ꝑ iudeis dixerit: ꝗsi ꝛ ipse ſm carnē iude⁹ existens: ac si diceret: Ut qd hebraicū pplm dereliqsti: vt tuū crucifigerent filiū: Sicut enī aliqñ dsueuim⁹ dicere: De⁹ induit me. i. meā nām. s. humanā: sic ꝛ hꝫ: dereliqsti me: oꝫ intelligere humanā nām vel iudaicū pplm. Seqꝭ: Et qdā de cir. au. di. Ecce heliā vocat. BED. Sꝫ quos arbitror milites fuisse romanos: nō intelligētes ſmonis hebraici ꝓpetatē: ſꝫ ex eo ꝙ dixit heloy putātes ab eo heliā vocatū. Si aūt iudeos ꝗ hoc dixerūt intelligere volueris: hꝫ faciūt vt eū imbecillitatis infamēt ꝙ helie auxiliū depcet. Seqꝭ: Currēs aūt vn⁹ ꝛ im. spō. ace. Quā ob cāꝫ dño acetū sit potui datū iohānes pleni⁹ ondit dicēs: ꝙ iesus vt dsummaret scriptura dixit: Sitio. Illi aūt spongiā plenā aceto obtulerūt ori ei⁹. HIERO. Inuenit aūt hꝫ iudeorū sil'itudinē: spōgiā. s. cānā infirmā aridā: ignibus aptā iplet aceto: hꝫ ē malicia ꝛ dolo. AVG. đ cō. euā. De helia vo nō ipm ꝗ obtulit spōgiā cū aceto: ſꝫ ceteros dixisse matthe⁹ narrauit. vñ itelligim⁹ ꝛ illū: ꝛ ceteros hꝫ dixisse. HIE. infirmata aūt carne vox inualuit diuina: ꝗ dicit: Apite mihi portas iusticie. vñ seqꝭ: Jesus aūt emi. vo. mag. expirauit. Cū ima voce siue sine voce nos morimur: ꝗ đ tra sum⁹ Ille vero cū exaltata voce expirauit ꝗ đ celo descēdit. THEO. Et ꝗ morti dñaꝭ ꝛ ꝑcipit: sic dñs ptātiue expirat. Qualis aūt hec vox fuerit lucas declarat. Pr̄ inqt: in man⁹ tuas cōmēdo spm̄ meū. Etenī christ⁹ extūc ꝑ hꝫ nobis voluit declare: ꝙ scōꝝ aie in man⁹ dei ascendūt. Nā ꝑus ab iferis oīuꝫ aie tenebāꝭ donec venit ꝗ ꝑdicauit captiuis remissionē.

Et uelū tēpli scissum ē in duo: a summo usqꝫ deorsū. Uidēs aūt cēturio q ex aduerso stabat: qa sic clamās expirassꝫ ait: Uere hic hō fili⁹ dei erat. Erāt aūt ꝛ mulieres de lōge aspiciētes: iter ꝗs erat maria madalene ꝛ maria iacobi minoris ꝛ ioseph mr̄: ꝛ salome. Et cū eēt in galilea seqbāꝭ eū: ꝛ mistrabāt ei: ꝛ alie multe que simul cuꝫ eo ascenderāt hierosolymam:

GLO. Postꝗ narrauit euāgelista passioneꝫ et mortē christi: nūc ꝑsequiꝭ de his que post mortem dñi cōtigerūt. vnde dicit: Et velū tē. scis. ē in duo a sū. vsqꝫ de. HIE. Uelū tēpli scindiꝭ. i. celū aperiꝭ.

THEO. Scissum est etiã velum innuente deo: q spiritus sancti gratia a templo recedit: et scindit ut sancta sanctorũ ab omnibus videnda essent: et q templum lugebit in iudeis cũ calamitates deplorabũt et vestimẽta scindent. Hoc etiã et templũ animatum s. corpus christi ostendit: in cuius passione vestimẽtum eius laceratũ ẽ. s. caro. et aliud etiam significat. Caro nãq velũ est nostri templi. s. mentis nostre. Uirtus autẽ carnis scissa est in christi passionibus a summo usq deorsum. s. ab adã usq ad ultimos homines. Nã et adã effectus est sanus per passionem christi: et ei⁹ caro nõ manet sub maledicto: neq digna est corruptiõe: sed oẽs icorruptiõe honorati sumus. Uidẽs autẽ cẽturio. Centurio dicit centum militũ princeps. Uidẽs autẽ q ita potestatiue: et dominabiliter expirasset: mirat⁹ ẽ et cõfessus ẽ. BEDA: Manifesta autẽ causa miraculi cẽturiõis exponit. q vidẽs dominũ sic expirasse. i. spiritũ emisisse dixit: Uere hõ hic filius dei erat. Null⁹ eni habet potestatẽ mittẽdi spiritũ: nisi q animarũ conditor ẽ. AUG. iiii. de trini. Et hoc maxime mirat⁹ ẽ q post illã vocẽ i qua figurã peccati nostri edidit: cõtinuo tradidit spiritũ. demõstrauit enĩ spirit⁹ mediatoris q nulla pena peccati usq ad mortẽ carnis eius accesserit: quia nõ eũ deseruit inuitus: sed quomodo voluit: quippe dei verbo ad unitatẽ persone cõiunctus. HIERO. Nouissimi autẽ nũc primi efficiũtur. Gẽtilis cõfitetur populus. Iudea cecata negat ne fiat eis error peior priore. THEO. Et sic ordo cõuertitur: dũ iudei occidũt: et gẽtilis cõfitet: et discipuli fugiũt: et mulieres expectãt. Sequit. n. Erant autẽ et mulie. de lõge aspici. iter q̃s erat ma. mag. et mar. ia. mi. et ioseph mater et salome. Salome dicta ẽ mater filiorũ zebedei. ORIG. Opinatus autẽ sum hoc vidẽs apud mattheũ et marcum: hic tres pcipuas mulieres nomiatas: et duas quidẽ utreq euãgelista exponit. Mariã magda. et mariam ia. Tertia autẽ a mattheo dicit mater filiorum zebedei: a Marco autẽ tertia illa salome appellatur. BEDA: Iacobũ autẽ minorẽ dicit iacobũ alphei: qui et frater domini dicebat: eo q esset filius marie matertere dñi: cui⁹ meminit iohẽs dicẽs: Stabãt iuxta crucẽ iesu mat ei⁹: et soror matris ei⁹ maria cleophe: et maria magda. Mariã aũt cleophe videt eam dicere a patre sue cognatiõe. Uocabat aũt minor iacob⁹ ad distĩctionẽ maioris iacobi: videlicet filij zebedei: q iter pmos apostolos vocat⁹ ẽ a domino. Cõsuetudis aũt iudaice fuit: nec inducebat in culpã more gẽtis antique: ut mulieres de sua substãtia victũ atq vestitũ pceptoribus ministrarẽt. vñ sequitur: Et cũ esset i galilea seque. eũ et mi. ei. Ministrabãt dño quidẽ de substãtia sua: ut meterẽt earum carnalia cui⁹ ille metebãt spiritalia: et ut typũ ondẽderet magistrorum: q victu atq vestitu ex discipulis deberẽt eẽ contẽti. Sed videam⁹ quales comites habuerit. Sequit. n. Et alie multe q simul cũ eo ascẽ. hierosolymã. HIERO. Sicut nõ excludit muliebris sex⁹ a salute p mariã virginẽ: ita ñ repellit a mysterij crucis sciẽtia et resurrectiõis p viduã Magdalenã: Mariã: et ceteras matres.

¶ Et cũ iã sero eẽt fcm: q erat parasceue qd ẽ añ sabbatũ: uenit ioseph ab arimathia nobil' decurio: q et ipse erat expectãs regnũ dei. Audacter itroiuit ad pilatũ: et petijt corpus iesu. Pilat⁹ aũt mirabat si iã obijsset. Et accersito cẽturiõe itrogauit eum si iã mortu⁹ eẽt. Et cũ cognouisset a cẽturiõe dõauit corp⁹ ioseph. Ioseph aũt mercat⁹ syndonẽ: et deponẽs eũ iuoluit syndõe: et posuit eum i mõumẽto qd erat excisũ d petra: et aduoluit lapidẽ ad ostiũ mõumẽti. Maria ãt magdalene et maria ioseph aspiciebãt ubi poneret.

GLO. P⁹ passionẽ et mortẽ christi euãgelista sepulturã e⁹ enarrat dicẽs: Et cũ iã sero eẽt fac. quia erat pas. qd ẽ añ sabba. ve. io. ab. ar. BEDA: Parasceue grece: latie pparatio dr: quo noĩe iudei q iter grecos morabant sextã sabbati appellabãt: eo q in illo ea q requiei sabbati necessaria eẽnt: pparare solerẽt. Quia g sexta die hõ fact⁹ ẽ: septia autẽ die cõditor ab oĩ opere suo requieuit: recte saluator sexta die crucifix⁹ hũane restauratiõis ipleuit archanũ. Sabbato aũt i sepulchro qescẽs: resurrectiõis que octaua die vẽtura erat expectabat euẽtũ. Sic et nos i hac quidẽ seculi etate mũdo necesse ẽ crucifigi in octaua die. i. cũ mortis q debitũ soluit: corpa quidẽ i tumul: aĩas aũt secreta i pace cũ dño p⁹ bona opa nostra qescer: donec octaua etate etiã corpa ipa resurrectiõe glorificata cũ aiab⁹ icorruptionẽ accipiant. Talẽ aũt eẽ decebat q corp⁹ dñi sepeliret: q etiã p iusticiã meritorum tali misterio dign⁹ esset: et p nobilitatẽ potẽtie secularis facultatẽ posset obtinere mĩstrãdi. et iõ dicit q erat nobilis decurio expectãs regnũ dei. Decurio vocat q sit de ordĩe curie et officiũ curie admĩstraret: q etiã curialis a pcurãdo munera ciuilia solet appellari. Arimathia aũt ipa ẽ ramathaim ciuitas helchane et samuelis. HIERO. Que iterptat deponẽs: d qua fuit ioseph q vẽit ad deponẽdũ corp⁹ christi de cruce. Sequit: Et auda. itro. ad. pi. et pe. cor. iesu. THEO. Audet ausũ laudabilẽ. nõ enĩ excogitauit: a diuicijs decidã: et expellar a iudeis si corp⁹ petã ei⁹ q ẽ blasphem⁹ condemnat⁹. Sequit: Pilat⁹ autẽ mira. si iã obijsset. Putabat. n. q diu viueret i cruce: sicut et latrões i patibulo viuebãt diu. Seqt: Et accer. cẽtu. int. eũ si iã mortu⁹ eẽt. s. añ horã q ceteri mori ɔsueuerũt. Seqt: Et cũ cog. a cẽ. s. q mortu⁹ eẽt dõauit corp⁹ ioseph. BEDA: Nõ ãt qlibz ignot⁹ aut mediocris ad psidẽ accedet et crucifixi corp⁹ poterat ipetrare. Seqt. Ioseph ãt mer. syn. et dpo. eũ iuol. i syn. THEO. Preciosũ corp⁹ pciose sepeliẽs: cũ enĩ eẽt discipul⁹ dñi sciebat qlit corp⁹ dñi honorari deberet. BEDA Possum⁹ aũt sm itelligẽtiã spiritalẽ h sentire: q corpus dñi nõ auro: nõ gemis et serico sed linteamine puro obuoluendum sit: hinc ecclesie mos obtinuit: ut sacrificium altaris non in serico neq in pan-

no ticto:ſed ĩ lino terreno celebretur:ſicut corpus
ē dn̄i ĩ ſyndone mūda ſepultū:iuxta qđ ĩ geſtis pō-
tificalibꝰ a b.ſilueſtro legimꝰ eē ſtatutū:quāq̃ᵹ ⁊ h̄
ſignificet ꝙ ille ĩ ſyndone mūda ĩuoluit ieſuᵹ q̇ pu
ra eū mēte ſuſcepit. Sequit̃: Et po.eū ĩ mo. qđ erat
exci.ĩ pe. ⁊ aduol.la.ad oſti.mo. Dicit̃ ꝙ monumē-
tū dn̄i domꝰ rotūda fuit: de ſubiacēte rupe exciſa:
tāte altitudīs vt hō rectꝰ exiſtēs vix extēta māu cul
mē poſſet attīgere: ⁊ hᵹ ĩtroitū ab oriente:cui lapis
magnꝰ ĩuolutꝰ atq̃ᵹ ĩpoſitꝰ ē.ĩ eiꝰ pte aq̇lonarī ipſ
ſepulchrū.i.locꝰ dn̄ici corpis de eadē petra factū ē:
ſeptē hn̄s pedes lōgitudīs:triū palmorū menſura a
pauimēto altiꝰ emīnēs:q̇.ſ.locꝰ n̄ deſup: ſᵹ a latere
meridiano ꝑ totū pᵹ.vn̄ corpꝰ īferebat̃. Color autē
monumēti ⁊ loculi albo ⁊ rubeo dr̃ eē ꝑmixtus.
HIERO. Sepultura aūt chriſti reſurgimꝰ: deſcēſi-
one eꝰ ad īferos nos aſcēdimꝰ ad celos. hic īuenit̃
mel ĩ ore leonis mortui. THEO. Imitemur aūt ⁊
nos ioſeph recipiētes chriſti corpꝰ ꝑ vnitatē: ⁊ po-
namꝰ illō ĩ monumēto exciſo de petra.i. ĩ aīa me-
morāte ⁊ n̄ obliuiſcēte deū:illa enī aīa ex petra ex-
ciſa.i.ex chriſto q̇ ē petra q̇ cōtinet firmitatē. Inuol
uere etiā debemꝰ ipm ĩ ſyndone.i. ĩ corpe puro ſu-
ſcipe. Syndon nāq̃ᵹ ē corpꝰ qđ ē aīe īdumētū. De-
cet enī n̄ ſolū pura aīa corpꝰ chriſti ſuſcipe: ſᵹ ĩ cor-
pore puro. Inuoluere aūt oꝫ: ſᵹ nō apire: nā ſecretū
clauſū ē ⁊ occultū. Sequit̃: Maria aūt magda. ⁊
maria ioſeph aſpiciebāt vbi poneret̃. BEDA: In
luca legimꝰ ꝙ ſtabāt noti eꝰ a lōge ⁊ mulieres q̇ ſe-
cute erāt eū. His ĝ notis ieſu pꝰ depoſitū eꝰ corpus
ad ſua remeātibꝰ ſole mulieres q̇ artiꝰ amabāt̃ funꝰ
ſubſecute qūo poneret̃ reſpicere curabāt: vt ei tēpo
re cōgruo munꝰ poſſēt deuotiōis offerre. Hic autē
paſceues ſacte mulieres. Laīe hūiles idē faciūt: cum
amore ſaluatoris feruētes paſſiōis eꝰ veſtigijs ĩ h̄ ſe
culo quo ꝑparāda ē reqes futura diligēter obſequū
tur: ⁊ ſi forte valeāt imitari pia curioſitate quo or-
dine ſit eꝰ paſſio cōpleta ꝑpendūt. HIERO. Hec
etiā cōgruūt ad populū iudaicū ĩ fine credētē: q̇ no
bilitat̃ fide vt abrae ſit filiꝰ: deponit deſꝑationē: ex
pectat regnū dei. Intrat ad chriſtianos vt baptize-
tur: qđ ſignificat nomē pilati.i. malleatoris qui do
mat ferreas gētes: vt regat eas in v̄ga ferrea: ⁊ petit
ſacrificiū qđ donat̃ penitētibꝰ ĩ fine viaticū: ⁊ cor-
de mūdo ⁊ peccatis mortuo voluit ĩ vnū miſericor
die fide ſtabilitū opculo ſpei ꝑ opa charitatis oclu-
dit. Finis.n. ꝑcepti ē charitas: aſpiciētibꝰ a lōge ele
ctis q̇ ſunt ſtele maris: quando ſi fieri poteſt ſcāda
lizabuntur etiam electi. ¶ XVI

Et cū trāſiſſet ſabbatū: ma
ria magdalene ⁊ maria Ja
cobi ⁊ ſalome emerunt aro
mata: ut uenīētes ungerēt ieſū. Et
ualde mane una ſabbatoꝝ ueniunt
ad monumētū: orto iā ſole. Et di
cebāt ad inuicē: Quis reuoluet no
bis lapidē ab oſtio monumēti? Et
reſpicīētes uiderūt reuolutū lapidē.
Erat qppe magnꝰ ualde. Et intro
euntes ĩ monumētū uiderunt iuue
nē ſedentē ĩ dextris cooptum ſtola
cādida: ⁊ obſtupuerūt. Qui dicit il
lis: Nolite expaueſcere. Ieſuᵹ q̄ri
tis nazarenū crucifixū: ſurrexit nō
ē hic. Ecce locꝰ ubi poſuerūt eum.
Sᵹ ite dicite diſcipulis eiꝰ ⁊ petro:
q: ꝑcedet uos ĩ galileā. Ibi eū uide
bitis: ſicut dixit uobis. At ille exeū
tes fugerūt de monumēto. Inua
ſerat.n.eas tremor ⁊ pauor: ⁊ nemi
ni q̇cq̄ᵹ dixerūt. Timebant eniᵹ.

HIERO. Pꝰ ſabbati triſticiā felix irradiat dies: q̇
ꝑmatū ĩ diebꝰ tenet: luce ꝑma ĩ eo luceſcēte: ⁊ dn̄o
ĩ eo cū triūpho reſurgēte. vn̄ dr̃: Et cū trāſiſ.ſab.ma.
magd. ⁊ ma.ia. ⁊ ſa.eme.aro.vt ve.vn.ieſū. GLO.
Religioſe.n. mulieres ſepulto dn̄o cū licuit opari.i.
vſq̃ᵹ ad ſolis occaſū vnguēta parauerūt vt lucas dic̃.
Et q: ꝑ āguſtia tpis n̄ poterāt explere: mox trāſacto
ſabbato.i. occidēte ſole vt opādi licētia redit: feſtia
uerūt emer̃ aromata: ſic̃ marcꝰ dicit h̄: vt venientes
mane vngerēt corpꝰ ieſu. neq̃ᵹ veſpe ſabbati ꝑocu
pāte iā noctis articulo monumētū adire valuerūt.
vn̄ Seq̇t̃: Et valde ma. vna. ſab. ve. ad monu. or. iam
ſole. SEVE. Mulieres h̄ loco feminea deuotiōe
diſcurrūt: q̇ n̄ vt viuēti fidē: ſᵹ vt mortuo vnguēta ꝯ
ferūt ad ſepulchrū: ⁊ vt ſeplto parāt merorīs obſeq̄a
n̄ vt reſurgēti ꝑparāt diuiorū gaudia triūphorū.
THEO. Nō.n. magnitudinē atq̃ᵹ dignitatē diui-
nitatis chriſti ſapiūt. Venerāt āt iuxta ꝯſuetudinē
iudeoꝝ vnger̃ corpꝰ ieſu: vt.ſ. maneret odoriferū: et
ne hūiditate ſcaturiret. nā aromata v̄tutē hn̄t deſic
catiuā hūiditatē corpis abſorbētia. vn̄ ĩcorruptum
corpꝰ ꝯſuāt. GREG. ĩ ho. Nos āt ĩ eū q̇ ē mor-
tuꝰ credētes: ſi odore v̄tutū refecti cū opiniōe bono
rū operū dn̄m q̄rimꝰ: ad monumētū illiꝰ cū aroma
tibꝰ venimꝰ. Seq̇t̃: Et valde ma. vna ſab. ve. ad mo.
orto iā ſole. AVG. ꝺ cō. euā. Qđ Lucas dicit: val
de diluculo ⁊ Johes: Māe cū adhuc tenēbre eēnt
h̄ ĩtelligit̃ Marcꝰ dicere: Valde mane: oriēte iā ſo
le.i. cū celū ab oriētis pte albeſceret: qđ fit vtiq̃ᵹ ſol̃
oriētis vicinitate. Eiꝰ.n. ē ille fulgor q̇ noīe aurore
appellari ſolet: iō n̄ repugnat ei q̇ ait: Cū adhuc te-
nebre eēnt. Dic q̄ppe ſurgēte aliquē reliq̄e tenebrarꝫ
tāto minꝰ ſūt: quāto magꝭ orit̃ lux: nec accipiēduᵹ
ē qđ ait: Valde māe orto iā ſole. tāquā ſol ipe iā vi
deret̃ ſup t̃rās: ſᵹ de ꝓpīq̇ aduenīēte ĩ has ptes ſole i.
ortu ſuo iā celū illūīare ĩcipiēte. HIERO. Valō
ĝ māe dicit: qđ aliꝰ euāgeliſta dicit: diluculo. Dilu-
culū aūt ē int̃ tenebras noctis ⁊ diei claritatē. In
qua ſalꝰ hūani generis ꝓuenit: felici vicinitate ĩ ec
cleſiā declarandā more ſolis qui ꝓprima luce cōſur
gēs roſeā ꝑmittit aurorā: vt gratiā ꝑclari ſplēdoris
ꝑparatis ocul̃ poſſit ĩtueri: qn̄ tēpus dn̄ice reſurre-
ctiōis illuxit: vt tūc laudes chriſti tota caneret ſin

exéplú femiarú ecclesia: qñ gen⁹ húanú exéplo sue resurrectiõis ailuit: qñ vitã p̃stiuit ꝛ lumé credulitatis ĩfundit. BEDA: Sicut aũt ꝙ valde mane mulieres venerũt ad monumẽtũ iuxta historiã magnus feruoꝛ charitatis ostẽditur: ita iuxta ĩtellectũ mysticũ nobis daĩ exemplũ vt illuminata facie: discussisq₃ viciorũ tenebris: odoꝛẽ bonorũ operũ dño ꝛ oꝛationũ suauitatẽ studeam⁹ offerre. THEO. Dicit autẽ: Una sab. i. pᵐa dieꝝ hebdomade. Sabbata naq₃ dies hebdomade nũcupãt: vna vero dicitur pᵐa. BEDA: Uel pᵐa sabbatorũ pᵐa dies ẽ a die sabbatoꝝ. i. requietõnũ q̃ in sabbatis custodiebanĩ. Sequiĩ: Et di. ad in. q̃s re. no. la. ab ho. mo. SEVERI. Obscuratũ erat vestrũ pect⁹: oculi clausi: ꝛ iõ patefacti sepulchri gloriã pius nõ videbatis. Sequiĩ. n. Et respi. vi. re. la. BEDA: Quõ lapis ꝑ angelũ euolut⁹ sit: Matthe⁹ sufficienter exponit. Hec reuolutio lapidis mystice reseratione sacramẽtorũ christi q̃ velamie lr̃e legalis tenebanĩ ĩsinuat: lex enĩ₃ lapide scripta ẽ. Sequiĩ: Erat q̃p. mag. val.

SEVE. Et pl⁹ iã magn⁹ merito q̃₃ forma: q̃ creatoꝛis mũdi coꝛp⁹ ꝛ claudere ꝛ opire suffiẽ. GRE. Mulieres aũt angelos vidẽt q̃ cũ aromatib⁹ venerũt: q₂ ille mẽtes supnos ciues aspiciunt. vñ sequiĩ: Et itro. ĩ mo. vi. iuue. se. ĩ dex. coop. stola. cãdi. ꝛ obstu. THEO. Si matthe⁹ dicit angelũ sedere sup lapidẽ: Marc⁹ vero ꝙ mulieres ĩtroeũtes monumentũ viderũt sedentẽ iuuenẽ: nõ mireris: nã queꝫ viderũt pri⁹ sedentẽ sup lapidẽ: ipm etiã itus in monumẽto postmodũ viderũt. AVG. de cõ. euãge. Aut ĩtelligam⁹ mattheũ tacuisse de illo ãgelo quẽ intrãtes viderũt: marcũ vero de illo queꝫ foꝛis sup lapidẽ sedẽtẽ viderũt: vt duos viderĩt: ꝛ a duob⁹ sigillatim audierĩt q̃ dixerũt angeli de iesu: aut certe intrãtes ĩ monumẽtũ ĩ aliq̃ septa macerie debem⁹ accipe q̃ cõmunitũ locũ tũc fuisse credibile ẽ ĩ aliquo spacio ante petrã: q̃ excisa loc⁹ fact⁹ fuerat sepulture: vt ip₃ viderĩt ĩ eodẽ spacio sedẽtẽ a dextris quẽ dicit matthe⁹ sedentẽ sup lapidem. THEO. Quidã aũt dicũt ꝙ alie fuerũt mulieres q̃ dicunĩ a mattheo: alie q̃ a marco: ſ₃ maria magda. sequebaĩ oẽs feruidi festinationẽ habẽs ꝛ ardentẽ affectũ.

SEVE. Introierũt ergo mulieres sepulchrum vt cõsepulte christo: christo cõsurgerẽt de sepulchro. vidẽt iuuenẽ vt cernerẽt nostre resurrectiõis etatẽ: q₂ nescit resurrectio senectutem: ꝛ vbi nasci moriq₃ nescit. ibi etas nec admittit detrimẽta: nec ĩdiget incremẽtis. vñ iuuenẽ nõ senẽ: nõ infãtẽ: ſ₃ iocũdam etatẽ viderũt. BEDA: Uiderũt aũt iuuenẽ sedendẽ ĩ dextris. i. ad meridianã partẽ loci illi⁹ vbi positũ erat. coꝛp⁹ enĩ qõ supinũ iacens: caput habebat ad occasum: dextrã necesse erat habere ad austruꝫ.

GRE. in home. Quid aũt ꝑ sinistrã: nisi vita p̃ns: Quid võ ꝑ dextrã. nisi vita ꝑpetua designaĩ: Quia igiĩ redẽptoꝛ noster iã p̃ntis vite coꝛruptionẽ transierat: recte angel⁹ q̃ nũciare ꝑhennẽ eius vitã venerat: ĩ dextra sedebat. SEVE. Uidẽt etiã iuuenem sedentẽ a dextris: q₂ resurrectio recipit nil sinistrũ. Uidẽt etiã coopertũ stola cãdida. Stola ista nõ ẽ ex moꝛtali vellere: sed ex ṽtute vitali splẽdẽs celesti lumie: nõ coloꝛe terreno dicẽte ꝓpheta: Amict⁹ lumie sicut vestimẽto. ꝛ de iustis: Tũc iusti fulgebũt sicut sol. GRE. ĩ homel. Uel stola cãdida coopt⁹ apparuit q₂ festiuitatis nostre gaudia nũciauit. candoꝛ etenĩ vestis: splẽdoꝛẽ nostre denũciat solẽnitatis. HIERO. Uestis etiã cãdida vera leticia ẽ hoste depulso regnoq₃ adepto: rege pacis q̃sito ꝛ iuẽto ꝛ nũq₃ dimisso. Hoc igiĩ innuẽs: foꝛmã resurrectiõis timẽtib⁹ moꝛtẽ oñdit. Qõ autẽ obstupuerũt. i. qõ ocul⁹ nõ vidit. nec auris audiuit. nec ĩ coꝛ hoĩs ascẽdit que p̃parauit de⁹ diligẽtib⁹ se. Sequiĩ: Qui dicit illĩ: no. expa. GRE. ĩ homel. Ac si dicat: Paueãt illi q̃ nõ amãt aduẽtũ supnoꝝ ciuiũ. pertimescãt q̃ carnalib⁹ desiderijs p̃ssi: ad eorũ societatẽ ꝑtingere se posse desperãt. vos autẽ cur ꝑtimescitis: q̃ vestros cõciues videtis? HIERO. Nõ enĩ ẽ timoꝛ ĩ charitate. Quid expauescerẽt q̃ iuenerũt quẽ quesierũt. GREGO. ĩ homel. S₃ iã qõ angelus subiũgit audiam⁹: Jesum q̃ritis nazarenũ. Jesus latino elo q̃o salutaris. i. saluatoꝛ iterp̃taĩ. at vero tũc multi Jesus dici poterãt: nec tñ substãtialiter ſ₃ nũcupatiue: iõ ꝛ loc⁹ subiũgiĩ: vt de quo iesu dictũ sit manifesteĩ: nazarenũ. Et cãm ꝑtin⁹ subdit: Crucifixũ. THEO. Nõ enĩ erubescit crucẽ: ĩ hac naq₃ sal⁹ hominũ ẽ beatorũ p̃ncipiũ. HIERO. Radix aũt amara crucis euanuit. Flos vite cũ fructib⁹ erũpit. i. q̃ iacuit ĩ moꝛte: surrexit ĩ gloꝛia. vñ addit: Surrexit: nõ ẽ hic. GRE. ĩ homel. Nõ ẽ hic: diĩ ꝑ p̃sentiã carnis: q̃ tñ nusq₃ deerat ꝑ p̃sentiã maiestatis.

THEO. Et q̃si. d. Uultis certificari de ei⁹ resurrectiõe subdit: Ecce loc⁹ vbi posuerũt eũ. Propẽ hoc n. ꝛ reuoluerat lapidẽ vt locũ oñderet. HIERO. Oñditur aũt ĩmoꝛtalitas moꝛtalib⁹ ad gratiarũ actionẽ debitã: vt ĩtelligam⁹ q̃d fuerim⁹: ꝛ sciamus q̃d futuri erim⁹. Sequiĩ: S₃ ite di. dis. ei⁹ ꝛ pe. q₂ p̃ce. vos ĩ galileã. Mulierib⁹ diĩ vt nunciẽt apostolis: q₂ ꝑ mulierẽ moꝛs annũciata ẽ: ꝑ mulierẽ vita resurgẽs. Dicit aũt specialiter: Et petro: q₂ se ĩdignũ iudicauit discipulatu: cũ ter negauit magistrũ: sed peccata p̃terita nõ nocẽt qñ nõ placẽt. GREG. in homel. Si aũt hũc angel⁹ nõ nominatĩ exp̃meret q̃ magistrũ negauerat: venire inĩ discipulos ñ auderet. vocaĩ ḡ ex nomie ne desparet ex negatiõe.

AVG. de cõ. euã. Qõ aũt dicit: P̃ce. vos ĩ ga. ibi eũ vi. si. di. vo. videĩ h̃ sonare ꝙ Jesus nõ erat demonstratur⁹ se discipul' p⁹ resurrectionẽ nisi in galilea: quã demõstrationẽ nũc ipe marc⁹ cõmemoꝛauit. Qõ enĩ dixit: Mane pᵐa sabbati apparuit marie magdalene. p⁹ h̃ duob⁹ euntib⁹ ĩ villã. factũ ẽ ĩ hierusalẽ ipo die resurrectiõis. deide venit ad vltimã manifestationẽ: quã factã scim⁹ ĩ mõte oliueti ñ lõge a hierusalẽ. Nunq̃₃ igiĩ cõmemoꝛat marc⁹ impletũ qõ ab angelo p̃nunciatũ eẽ testaĩ. Matthe⁹ võ nullũ aliũ locũ oĩno cõmemoꝛat: vbi discipuli p⁹ q̃₃ surrexit viderĩt dñm: nisi ĩ galilea sm ãgeli p̃dictionẽ. Sꝫ cũ nõ sit expssum qñ id futurũ eẽt. vtrũ prımũ añq̃₃ alibi ab eis visus eẽt: idq₃ ipm ꝙ discipulos matthe⁹ dicit isse ĩ galileã ĩ mõtẽ: nõ exp̃mit diẽ nec narrãdi ordinẽ nõ aduersaĩ q̃dẽ mattheus narratiõ. h⁹ coetero₃ ſ₃ dat eis ĩtelligẽdi atq₃ accipiendi locũ. Ueruntñ ꝙ dñs nõ ibi pᵐã se demonstraturus erat: sed ĩ galilea vbi postea visus est se videndum mãdauit. q̃uis fidelem faciat ĩtẽtũ ad q̃rẽdũ ĩ quo mysterio dictum ĩtelligaĩ. GREG. ĩ homĩ.

Galilea nāq; trāsmigratio īterptat̄.iā ꝗppe redem/
ptor noster a passione ad resurrectionē:a morte ad
vitā trāsmigrauerat: ⁊ nos resurrectiōis ei⁹ gloriaꝫ
post leti videbim⁹: si mō a vicijs ad virtutū celsitu/
dinē trāsmigram⁹. Qui ergo i sepulchro nunciat̄ in
trāsmigratione ōnditur:q2 is q̄ in mortificatōe car
nis agnoscit̄ i trāsmigratiōe mētis videtur. HIE/
RO. Breuis ergo snīa i syllabis: ꝫ ingēs i quātita/
te ꝓmissio. Ibi ē gaudij nostri fōs ⁊ salutis eterne
origo ꝑparata. Ibi cōgregant̄ dispsiones ⁊ sanant̄
cōtriti corde. Ibi inq̄t eū videbitis: ꝫ nō sicut vidi/
stis. AVG. de cō. euā. Significat̄ etiā ꝙ grā chri/
sti de populo israel erat trāsmigratura ad gentes:a
q̄bus apostoli nullo mō ꝑdicātes suscipient̄:nisi eis
viā dn̄s i eoꝝ cordib⁹ ꝑueniēs ꝑparasset. ⁊ Be: Pre.
vos i ga. ibi eū vi. i. ibi mēbra ei⁹ īuenietis. Sequit̄:
At ille exeūtes fugierūt de monumēto. Inuaserat
enī eas tremor ⁊ pauor. THEO. Id ē stupor pro
pter visionē angeli ⁊ admirationē resurrectiōis.
SEVERI. Angel⁹ q̄dē sedet i monumēto: de mo/
numēto fugiūt mulieres:q2 ille de celesti substātia
ōfidit: turbant̄ iste de cōditiōe terrena. Supulchꝝ
q̄ mori nō pōt:timere nescit. mulieres aūt ⁊ de p̄nti
facto tremūt ⁊ sepulchrū vt mortales adhuc mor/
taliter expauescūt. HIERO. Hoc etiā dr̄ de futu
ra vita i q̄ fugiet dolor ⁊ gemit⁹. Imitant̄. n. mulie
res an̄ resurrectionē oīaq; faciūt: post resurrectio/
nē fugiētes mortē ⁊ pauorē. Sequit̄: Et ne. quicq̄
dix. time. enī. THEO. Aut ꝓpter iudeos: aut tio/
re visiōis detēte tacebāt h̄ q̄ audierāt. AVG. de
cō. euā. Queri aūt pōt quēadmodū h̄ dicat marcus
cū dicat matthe⁹: Et exierūt cito de monumēto cū
timore ⁊ gaudio magno: currētes nūciare discipul̄
ei⁹. nisi ītelligam⁹ ipsorū angeloꝝ nemini ausas fu
isse aliq̄d dicere. i. r̄ndere ad ea q̄ ab illis audierant:
aut certe custodib⁹ quos iacētes viderūt. nam illō
gaudiū q̄d matthe⁹ cōmemorat: nō repugnat timo
ri de quo marc⁹ dicit: Debuim⁹. n. vtrūq; i illarū aī
mo factū ītelligere: etiā si matthe⁹ de tiore nō di/
ceret. Cū vero ⁊ ipe dicat: Exierūt cito de monumē
to cū tiore ⁊ gaudio magno. nihil ex hac re q̄stiōis
remanere ꝑmittit. THEO. Signāter etiā dicit̄ ꝙ
nemini quicq̄ dixerūt:q2 mulierib⁹ audire non lo
qui datū est: discere non docere.

Surgēs aūt iesus: mane p̄ma sa
bati apparuit p̄mo marie magdale
ne de qua eiecerat septem demōia.
Illa uadēs nūciauit his q cū eo fue
rāt lugētib⁹ ⁊ flentib⁹. Et illi audiē
tes: q2 uiueret ⁊ uisus eēt ab ea: nō
crediderūt: P⁹ hec āt duob⁹ ex his
ambulātib⁹ ostēs⁹ ē i alia effigie eūti
b⁹ i uillā: ⁊ illi euntes nūciauerunt
ceteris: nec illis crediderunt.

AVGV. de con. euā. Iā post resurrectionē quē/
admodū apparuit domin⁹ cōsiderandūꝫ est. Dicit
enim Marc⁹: Surgēs autē mane prima. sab. app.
pri ma. mag de qua eie. septeꝫ demonia. BEDA:
Hec apparitio quomodo ⁊ vbi facta sit: Iohannes
plenissime docet. Surrexit autē domin⁹ mane de
monumēto: in quo sero iam facto erat deposit⁹: vt
adimpleretur illud psalmiste: Ad vesperā demora/
bitur fletus: ⁊ ad matutinū leticia. THEO. Uel
aliter quod dicit: Surgens iesus. ibi puncta. deide
dicas: Mane pri. sab. ap. primo Marie magda.
GRE. in homel. Ut enim sampson media nocte n̄
solū de gaza exijt: sed etiam portas tulit: sic ⁊ redem
ptor noster ante lucē resurgēs nō solū liber de īfer
no exijt: sed ipsa etiam īferni claustra destruxit. De
Maria autē hic marcus septē demonia eiecta fuis
se testat̄: ⁊ quid septē demonia nisi vniuersa vicia
significāt: quia enī septē dieb⁹ omne temp⁹ cōpre/
hēditur recte septenario numero vniuersitas figu
ratur. THEO. Septē ergo demonia Maria hūit
que vniuersis vicijs plena fuit. aut septē demonia
septē virtutibus spūs cōtrarios dicit: vt spirit⁹ abs
q; timore: absq; sapiētia: absq; ītellectu: ⁊ queciiq;
alia donis spiritussancti opponuntur. HIERO.
Ei autē de qua eiecerat septē demonia primo ostē/
ditur: quia meretrices ⁊ publicani precedent syna
gogā i regnū dei vt latro precessit apostolos. BE
DA: In pncipio etiam mulier īductrix culpe viro
fuit: nunc que mortē primo gustauit resurrectionē
primo videt: ne perpetui reatus apud viros oppro/
brium sustineret. ⁊ que viro culpā trāsfuderat: trās
fudit ⁊ gratiā. Nā sequitur: Illa va. nū. his qui cū
eo fu. lu. ⁊ flē. HIERO. Flēt ⁊ lugent q̄ nondū
viderūt: sed non post multū ōsolabunt̄. Bti. n. q̄ lu
gēt nunc: quoniam ipi consolabuntur. BEDA:
Recte autē hec mulier q̄ leticiā dominice resurre/
ctionis prima nūciauit: a septē demonib⁹ curata es
se memorat̄: ne quisquā digne penitēs de admisso
rum venia desperaret: ⁊ vt vbi abundauit peccatuꝫ
superabūdasse ⁊ gratia monstraretur. SEVERI.
Nunciat autē Maria: sed iā nō femina sed eccle/
siā gestās: vt supra sicut femina tacebat: hic in eccle
sia ⁊ nūciet ⁊ loquat̄. Sequit̄: At illi au. q2 viue. ⁊
vi. esset ab ea: nō cre. GRE. in homel. Q̄d resurre
ctionē dominicā discipuli tarde crediderūt: n̄ tam
illorū īfirmitas q̄ nostra vt ita dicaꝫ tarditas fuit.
Ipsa naq; resurrectio illis dubitātibus p multa ar
gumēta mōstrata ē: que dū nos legentes agnosci/
mus: quid aliud q̄ de eorū dubitatiōe solidamur?
Sequit̄: Post hec autē du. ex eis am. osten. est in a
lia effi. eun. in vil. AVG. de cō. euā. De istis duo/
bus quorū vn⁹ erat cleophas Lucas totū narrat:
sed Marcus hic breuiter ꝑstringit. Castelluꝫ quip/
pe illud de quo lucas loquitur: non absurde acci/
pimus etiā villā potuisse appellari. ⁊ in codicibus
quidem grecis magis agrū īuenimus q̄ villā. Agri
autē nomie nō castella tm̄: verū etiaꝫ municipia ⁊
colonie solēt vocari extra ciuitatē: q̄ quasi caput ⁊
mater est ceterarū. Quod autē ait Marc⁹ eis i a/
lia effigie dominū apparuisse hoc lucas dicit ꝙ eorꝫ
oculi tenebantur: ne agnoscerēt eū. Oculis. n. eorꝫ
acciderat aliq̄d q̄d ita manere ꝑmissū ē vsq; ad fra
ctionem panis. SEVERI. Nemo aūt putet xp̄m
sua resurrectiōe sui vult⁹ effigiē cōmutasse: ꝫ muta
tur effigies dū efficit̄ ex mortali īmortal̄: vt h̄t ac

q̄sisse vultꝰ gloriā: nō vultꝰ substātiā ꝑdidisse. Duobꝰ aūt visꝰ ē ꝙ duobꝰ ꝑplis .i. gētibꝰ ⁊ iudeis resurrectiōis fides ꝑdicāda mōstrat̄. Seq̄t̄: Et illi ex .nū. cete. nec il. cre. Qđ marcꝰ dicit: Nūciauerunt ceteris: nec illis crediderūt. cū Lu. dicat ꝙ iā ide loquebant̄ vere resurrexisse dñz: ⁊ Simōi apparuisse: q̄d ītelligēdū ē nisi aliquos ibi fuisse q̄ nollēt credere.

HIERO. Nō .n. de .xi. apostolꝭ h̄ dicit: sꝫ de q̄busdā aliis quos ceteros noīat. HIERO. Mystice autē ītelligit̄ ꝙ fides hic laborat agēs actuā vitā: illic cōtēplatiā secura visiōe regnat. Hic ꝑ speculum cōtuemur imaginē: illic facie ad faciē videbimꝰ veritatē. Uñ ābulātibꝰ .i. laborātibꝰ ostēsus ē ī alia effigie ⁊ nūciātibꝰ nō ē creditū: dū sicut Moyses viderūt ꝙ ñ sufficiebat eis q̄ dicit: Oñde mihi temetipm. Oblitꝰ enim carnis sue postulat ī vita ista qđ speramus in futura.

¶ Nouissime aūt recūbētibꝰ illꝭ undeci apparuit: ⁊ exprobrauit īcredulitatē eoꝝ: ⁊ duritiā cordis: q꞉ his q uiderāt eū resurrexisse ñ crediderūt: Et dixit eis: Eūtes ī mundū uniuersū: ꝑdicate euāgeliū oī creature: Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit: saluꝰ erit: q uero nō crediderit condēnabitur. Signa aūt eos q crediderit. hec sequent̄: In nomie meo demonia eiiciēt: liguis loquentur nouis: sꝑētes tollēt. Et si mortiferū qd biberit: ñ eis nocebit. Super egros manꝰ iponēt: ⁊ bñ hēbūt.

GLO. Cōplecturꝰ euāgelicā narrationē Marcus nouissimā apparitionē qua christus pꝰ resurrectionē discipulis apparuit: cōmemorat di. Nouissime autē recū. illis .xi. appa. GREG. ī homel. Notandū autē q̄d lucas ī actibꝰ referat dicēs: Conuescēs ꝑcepit eis ab hierosolymis ne discederēt: ⁊ post pauca: Uidētibꝰ illis eleuatꝰ ē. Comedit .n. ⁊ ascēdit: vt videlꝫ ꝑ affectū comestiōis veritas patesceret carnis. vñ ⁊ h̄ dr̄ ꝙ recūbētibꝰ illis nouissime apparuit. HIERO. Apparuit aūt .xi. simul cōgregatis: vt oēs testes sint ⁊ enarrarēt oībus qđ cōiter viderūt ⁊ audierūt. Seq̄tur: Et expro. īcre. illoꝝ ⁊ du. cor. eoꝝ: q꞉ his q̄ vi. eū re. nō cre. AVG. de cō. euā. Quō aūt nouissime h̄ factū ē: Nouissimū q̄ppe illud ē: ꝙ dñm ī terra apl̄i viderūt: qđ factū ē .xl. die post resurrectionē eiꝰ. Nūq̄d nā tūc exprobraturꝰ erat: ꝙ nō credidissēt eis q̄ eū viderant resurrexisse: qñ iā ⁊ ipi post resurrectionē totiēs eū viderāt. Restat igit̄ vt ītelligamꝰ nūc marcū breuit̄ cōmemorare voluisse: ⁊ iam dixisse: Nouissime. q꞉ ipo die h̄ nouissimū fuit iā īcipiēte nocturno tp̄e: postea q̄ꝫ discipuli de castello redierūt ī hierusalē: ⁊ īuenerūt sicut dicit lucas .xi. ⁊ q̄ cū illis erāt colloquētes de resurrectiōe dñi. Sꝫ erāt ibi vtiq꞉ nō credētes. His ḡ sicut marcꝰ dicit discūbētibꝰ: ⁊ adhuc ide sicut dicit loquētibꝰ: stetit ī medio eoꝝ dominꝰ: ⁊ ait illis: Pax vobis. sicut lucas ⁊ iohēs dicūt. Uerbis itaq꞉ dñi q̄ tūc eū locutū eē discipl̄is lucas iohānesq꞉ dixerūt: īterponit̄ ⁊ illa exprobratio de q̄ marcꝰ h̄ dicit. Sꝫ hic rursus mouet: quō di. cūbētibus .xi. dicit apparuisse marcꝰ: si illō tp̄s ē diei dñici iā noctis initio: cū apte iohānes dicat nō cū eis fuisse thomā: quē credimꝰ exiisse ide anteq̄ꝫ dñs ad eos intraret: postea q̄ꝫ illi duo redeūtes de castello cū ipis .xi. collocuti sūt: sicut apō lucā īuenit̄. Sꝫ lucas ī sua narratiōe dat locū: quo possit ītelligi dū hec loq̄ret̄ ꝑus ide exisse thomā: ⁊ postea dñm ītrasse. Marcꝰ aūt q̄ dicit: Nouissime discūbētibꝰ illis .xi. apparuit etiā thomam illic fuisse cogit fateri: nisi forte q̄ꝫuis vno absente .xi. tñ voluit appellare: q꞉ eadē tūc apostolica societas h̄ nūero nūcupabat̄: anteq̄ꝫ matthias in locū iude subrogaret̄. Aut si h̄ durū ē accipe: illud accipiamꝰ pꝰ multas demōstratiōes eiꝰ eū nouissime recūbētibꝰ .xi. apparuisse .i. ipo .xl. die. Et qñ iā erat ab eis ascēsurꝰ ī celū: h̄ eis illo die magis exprobrari voluisse: q꞉ his q̄ audierāt eū resurrexisse ñ crediderāt anteq̄ꝫ ipsi eū viderēt: cū vtiq꞉ pꝰ ascēsionē suā ꝑdicātibus euāgeliū etiā gētibꝰ q̄ nō viderūt fuerāt credidure. post illā q̄ppe exprobrationē ait idē marcꝰ. Et dixit eis: Eūtes ī mūdū vniuer. Et īfra: Qui vo nō cre. condē. Hoc ḡ ꝑdicaturi: nōne ipi ꝑmitꝰ fuerāt obiurgādi q̄ anteq̄ꝫ dñm vidissēt nō crediderūt eis q̄bus prius apparuisset. GREGO. in homel. Iccirco etiā tūc dñs discipulos increpauit: cū corpaliter reliq̄t: vt v̄ba q̄ recedēs diceret: ī corde audiētiū artiꝰ impssa remanerēt. HIERO. Exprobrat aūt īcredulitatē vt succedat credulitas. Exprobrat duriciā cordis lapidei: vt succedat cor carneū charitate plenū. GRE. ī homel. Increpata igitur eoꝝ duricia: q̄d admonēdo dicat audiamus. Seq̄t̄ enī: Eūtes ī mū. vni. ꝑdi. eu. ī. oī crea. Omis creature noīe signat̄ hō. Oīs .n. creature aliq̄d hꝫ hō. hꝫ nāq꞉ cōe eē cū lapidibꝰ: viuere cū arboribꝰ: sētire cū aīalibus: ītelligere cū āgelis. Oī .n. creature ꝑdicat̄ euāgeliū: cū soli homi ꝑdicat̄ q꞉ ille videlicet docet̄: ꝑp quē ī terra cūcta creata sūt: ⁊ a quo oīa ꝑ quādā similitudinē aliena nō sūt. Pōt etiā oīs creature nomie oīs natio gētiū designari. añ enī dictū fuerat: In viā gētiū ne abieritꝭ. nūc aūt dr̄ Predicate euā. omi creature. vt .s. ꝑus a iudea apl̄oꝝ repulsa ꝑdicatio: tūc nobis ī adiutoriū fieret: cū hāc illa ad dānatiōis sue testioniū suꝑbe repulisset. THEO. Uel oī creature .i. credēti ⁊ nō credēti. Sequit̄: Qui cre. ⁊ bap. fu. sal. erit. Nō .n. sufficit credere: nā q̄ credit ⁊ nondum est baptizatus: sed cathecuminus nondum est perfecte salutem adeptus. GREGO. in homel. Forstasse aūt vnusq̄sq꞉ apō semetipm dicat: Ego iam credidi: saluus ero. verum dicit si fidem operibꝰ teneat. Uera eteni fides est que in hoc qđ verbis dicit: operibus nō cōtradicit. Sequit̄: Qui vero nō cre. condē. BEDA: Quid adhuc hic dicemus de paruulis q̄ per etatē adhuc credere non valent: nā de maioribꝰ nulla questio ē: In ecclesia ei saluatoris ꝑ alios ꝑuuli credūt sicut ex aliis ea que illis in baptismo peccata remittunt̄ ꝯtraxerūt. Sequitur: Signa autē eos qui cre. hec sequen. In no. meo demo. eiiciēt. lin. lo. no. serp. tollent. THEO.

Id ē dispergēt itellectuales:sicut illud: Calcabitis sup serpētes ꝛ scorpiões.itellectualiť itelligiť. Pōt aūt itelligi de sensibilib⁹ serpētibus:sicut etiā paulus a vipa nullū habuit nocumentū.Sequiť: Et si morti.quid bi.nō eis no. Multa talia facta i histo rijs legim⁹. Multos nāqꝫ venena bibita christi munita signaculo ledere nō valebant.Sequiť:Super egros ma.ipo.ꝛ bñ habebūt. GREGO.i ho. Nūquid aūt qꝛ ista signa nō facim⁹ minime credim⁹? Sꝫ hec necessaria ī exordio ecclesie fuerūt: vt eni fides cresceret credētiū:miraculis fuit nutriēda:qꝛ ꝛ nos cū arbusta plātam⁹: tādiu eis aquā fundim⁹: quousqꝫ ea i terra coualuisse videam⁹:at si semel radicē fixerit a rigādo cessam⁹. Habem⁹ de his signis atqꝫ virtutib⁹ q̄ adhuc subtili⁹ cōsiderare debeam⁹ sancta q̄ppe ecclesia quotidie spiritaliter facit: qȯ tūc p apostolos corpaliter faciebat. Nā sacerdotes ei⁹ cū p exorcismi gratiā manū credētib⁹ imponūt: habitare malignos spūs in eorū mētibus contradicūt:q̄d aliud faciūt:nisi demonia eijciūt? Et fideles quiqꝫ qui iā secularia verba derelinquūt:sancta autē mysteria insonāt:liguis loquūtur nouis: q̄ dum bonis suis exhortatiōib⁹ maliciā de alienis cordibus auferunť:serpētes tollūt: ꝛ dū pestiferas suasiones audiūt:sed tñ ad opationē prauā mīme ptrahunť:mortiferū ē qȯ bibūt:sed nō eis nocebit: qui quotiēs pximos suos i bono ope īfirmari conspiciūt:dū exēplo sue opationis illorū vitā roborant: sup egros man⁹ imponūt vt bñ habeāt.Que nimirꝫ miracula tāto maiora sūt:quāto spiritalia: ꝛ quāto p hec nō corpa:sed anime suscitanť.

¶ Et dñs quidē iesus postq̄ȝ locutus ē eis:assūptus ē in celū: ꝛ sedet a dextris dei. Illi aūt pfecti p̄dicauerūt vbiqꝫ:dño coopante: ꝛ sermonē cōfirmāte:sequentib⁹ signis.

¶ HIERO. Dñs iesus qui de celo descēderat ad liberandā īfirmitatis nostre naturā:ipse etiam sup celos ascēdit.vñ diciť: Et dñs quidē iesus postq̄ȝ lo.ē eis.ass.ē in celū. AVG.de cō.euā. In quo satis videť ostēdere nouissimū cū illis i terra p̄missum habuisse sermonē: q̄uis nō oīmodo ad id coartari videať.nō enī ait: Postq̄ȝ hec locut⁹ ē eis. vñ admittit si necessitas cogeret:nō illā fuisse nouissimā locutionē:ꝫ ad oīa que cū eis oībus illis dieb⁹ locutus ē posse ptinere qȯ dictū ē: Postq̄ȝ locut⁹ ē eis. ass.ē in celū. Sed qꝛ ea que supra dixim⁹ magis suadēt nouissimū die fuisse:ideo post p̄missam locutionē quā marc⁹ cōmemorauit:adiūctis etiam illis verbis que cōmemoranť i actib⁹ apostolorꝫ:credendū est assumptū eē dñm i celū. GREGO. in ho. In veteri testamēto cognouim⁹ ꝙ helias sit rapt⁹ in celū. Sed aliud ē ethereū:aliud celū aereū. Celuꝫ quippe aereū terre ē pximū. In celū itaqꝫ aereū helias subleuat⁹ ē:vt secreta quadā regiōe terre repēte duceret: vbi i magna iā carnis ꝛ spūs q̄ete viueret quoadusqꝫ ad finē mūdi redeat: ꝛ mortis debitū soluat. Notādū quoqꝫ ē ꝙ helias i curru legitur ascēdisse:vt videlicet apte demōstreť: qꝛ hō purus adiutorio īdigebat alieno. Redēptor aūt noster nō curru:nō angelis subleuat⁹ legiť:qꝛ q̄ fecerat oīa sup oīa sua virtute ferebať. Cōsiderandū vero nobis ē ꝙ marc⁹ subdit: Et sedet a dextris dei. cū Stephan⁹ dicat: Uideo celos aptos ꝛ filiū hoīs stantem a dextris dei.sed sedere iudicātis ē:stare do pugnātis vel adiuuātis. Stephan⁹ ergo i laboris certamine posit⁹ stantē vidit quē adiutorē habuit: ꝫ hūc post assūptionē marc⁹ sedere describit: qꝛ post assūptionis sue gloriā:iudex in fine videbiť. AVGV.de symbolo: Sessionē igiť istā nō accipiam⁹ quasi sit i humanis mēbris posit⁹:tāqꝫ pater sedeat i sinistra vt fili⁹ sedeat a dextris:sed ipam dextrā intelligim⁹ potestatē quā accepit ille hō a deo: vt veniat iudicatur⁹ q̄ p̄mo venerat iudicādus. Sedere enī habitare itelligiť: quomō dicim⁹ de quocunqꝫ homine: In illa patria sedit p tres ānos. Sic ergo credite habitare christū i dextra dei patris. Beatus enī est: ꝛ habitat i beatitudie que dextra patris vocatur. Ibi enī oīs dextra est: qꝛ nulla ē ibi miseria. Sequiť: Illi autē pfecti p̄di. vbiqꝫ dño coop. ꝛ ser. cōfir.seq̄.signis. BEDA: Nota ꝙ Marc⁹ quā gelista euāgeliū suū q̄to īchoauit tardi⁹: tāto in lōginquiora tēpora scribēdo pcessit. ab initio enim euāgelice p̄dicatōis qȯ a iohāne factū ē cepit: ꝛ ad illud vsqꝫ tēpus narrādo puenit quo apostoli eiꝫ euāgelii verbū p totū orbē seminauerūt. GREGO. in homel. Quid autē i his cōsiderandū ē:nisi ꝙ preceptū obediētia:obedientiā vero signa secuta sunt. Preceperat enī dñs: Euntes ī mundū vniuersum p̄dicate euāgeliū. ꝛ i actibus: Eritis mihi testes vsqꝫ ad extremū terre. AVG.de cō.euā. Quo autē pacto ab apostolis ē p̄dicatio ista cōpleta: quādo vsqꝫ adhuc sūt gētes ī q̄bus modo cepit: ꝛ in quibus nōdū cepit ipleri. Nō vtiqꝫ hoc a dño sic mandatū ē apostolis:tanqꝫ ipsi soli q̄bus tūc loquebatur tantū mun⁹ fuerit ipleturi:sed sicut eis solis videť dixisse: Ecce ego vobiscū sum vsqꝫ ad cōsummationem seculi.qȯ tamē eū vniuerse ecclesie pmisisse q̄ alijs morietibus alijs nascētibus hic vsqꝫ ī seculi cōsummationē futura ē quis nō itelligat? THEO. Sciendū ē autē ꝛ hic ꝙ sermo p opera confirmať: sicut in apostolis tūc opationes cōfirmabāt sermonem sequētibus signis. Fiat autē o christe vt nostri sermones quos de virtute dicim⁹ p opera cōfirmentur ꝛ actus: vt tandē sim⁹ pfecti te cooperāte i oīb⁹ verbis ꝛ opib⁹: qꝛ te decet sermonū ꝛ operꝫ gloria.

AMEN.

¶ Super euangelio sancti Luce Continuum sancti thome.

Nter cetera incarnationis christi mysteria q̄ ysaias propheta diligenter ꝛ aperte prenunciat dicit: Induā celos tenebris: ꝛ saccū ponā operimentū eoꝝ. dominus dedit mihi linguā eruditā vt sciā sustētare eū q̄ lapsus ē verbo. Erigit mane: mane erigit mihi aurē: vt audiā quasi magistrū. Ex quib⁹ verbis ꝛ accipere possum⁹ euāgelij sm Lucā materiā: modū scribēdi: finē: ꝛ cōditionē scriptoris. AVG. de cō. euan. Lucas enī circa sacerdotalē dn̄i stirpē atq̄ ꝑsonā magis occupat⁹ videt. vn̄ ꝑ vitulū significat⁹ est: ꝓpt maximā victoriā sacerdotis. AMBRO. Vitul⁹ enī sacerdotalis ē victima. vn̄ bn̄ cōgruit vitulo hic euāgelij liber q̄ a sacerdotibus īchoauit: ꝛ cōsūmauit ī vitulo: q̄ oīm peccata suscipiēs ꝓ toti⁹ mūdi vita ē īmolat⁹: ꝛ ipam vituli imolationem lucas stilo quodā pleniore diffudit. GLO. Quia igitur passionē christi ꝑncipalit̄ exponere lucas intendit: h⁹ euāgelij materia significari pōt in eo q̄ dicit: Induā celos tenebris: ꝛ saccū ponā operimentū eoꝝ. Nā ad litterā ī passiōe christi tenebre facte sūt: ꝛ ī discipulis fides obscurata ē. HIE. sup ysaiā: Et christ⁹ despect⁹ erat ꝛ ignobilis qn̄ pēdebat in cruce: ꝛ abscōdit⁹ ē vultus ei⁹ atq̄ despect⁹: vt hūano corpe diuia potētia celaret. HIE. Sermo aūt luce tā ī euāgelio q̄ ī actib⁹ apostoloꝝ cōptior ē: ꝛ seculari redolet eloquētia. vn̄ subdit: Dn̄s dedit mihi linguā eruditā. AMBRO. Nā lʒ scriptura diuina mūdane euacuet sapīe disciplinā: q̄ ī maiore fucata verborū ambitu: q̄ rerū rōe subnixa sit: tamē siquis ī scripturis diuīs etiā illa q̄ imitanda illi putāt q̄rat: īueniet. Sanct⁹ enī lucas velut quendā historicū ordinē tenuit: ꝛ plura nobis gestoꝝ dn̄i miracula reuelauit: ita tamē vt oēs sapīe virtutes euāgelij ipsi⁹ cōplecteret historia. Quid enī ꝑcellētius ad sapiam naturalē: q̄ q̄ spiritū sanctū creatorē ēt dn̄ice īcarnatiōis extitisse reserauit: Docet moralia ī eodē libro: quēadmodū. s. amare inimicū debeam. Docet etiā rationalia cū lego: quoniā q̄ fidelis ē in minimo: ꝛ ī magno fidelis ē. EVSE. ī ecclesiastica historia: Is ergo genere quidē antiochen⁹: arte medic⁹: sm hāc medicinā quā ex apostoloꝝ vel societate vel traditōe susceperat: duos nobis medicinales libros q̄bus nō corpa sed aīe curent explicuit. vn̄ sequit: Vt sciā sustētare eū q̄ lapsus ē verbo. HIE. sup ysaiā: Dicit enī se a dn̄o accepisse sermonē: quoniā lapsū errantēq̄ populū sustētet ꝛ reuocet ad salutē. GRECVS expositor: Cū aūt lucas hone idolis eēt ꝛ capacitatis strēnue ꝛ grecoꝝ sciētiam cōsecut⁹ ē. Grāmaticā siquidē atq̄ poesim ad ꝑtus ꝑfecte: Rethoricā autē ꝛ persuadendi leporē assecut⁹ ad plenū: neq̄ philosophie muneribus caruit: deniq̄ ꝛ medicinā acq̄rit. Et quoniā nature velocitate satis de humana gustauerat sapia: ad altiorē cōuolat. Accelerat igit ad iudeā ꝛ visibiliter ꝛ verboten⁹ christū adit. Cunq̄ veritatē cognosceret ver⁹ efficit christi discipul⁹: plurimū magistro commorat⁹. GLO. vn̄ subdit: Erigit mane quasi a iuuētute ad secularē sapiam. Mane erigit mihi aurē ad diuina: vt audiā q̄si magistrū. i. ipm christum. EVSE. in eccle. historia: Tradit autē q̄ euāgeliū suū ex pauli ore cōscripserit: sicut ꝛ marc⁹ que ex petri ore fuerāt ꝑdicata cōscripsit. CHRY. sup matheū: Vterq̄ autē eoꝝ magistrū imitat⁹ ē: hic q̄dem paulū sup flumina fluentē: ille autē petrū breuiloquio studentē. AVG. de cō. euan. Eo autē tēpore scripserūt quo nō solū ab ecclesia christi: verū etiam ab ipsis adhuc ī carne manētibus apostolis ꝓbari meruerūt. Et hec proemialiter dicta sufficiāt.

Uoniāquidē multi conati sūt ordinare narrationē q̄ in nobis cōplete sūt rerū: sicut tradiderūt nobis q̄ ab initio ipi viderūt: ꝛ mīstri fuerūt smonis. Visum ē ꝛ mihi assecuto a pn̄cipio oīa diligēter ex ordie tibi scribere optie theophile: vt cognoscas eorum verborū de q̄bus erudit⁹ es veritatē. EVSE. ī ecclesiastica historia: Lucas ī initio euāgelij sui cām cur scripserit īdicauit: videlʒ quoniā multi alij temere ꝑsumpserāt enarrare res q̄ sibi magis erāt ad liquidū cōperte. Et hoc ē q̄ð dicit: Quoniāquidē multi conati sūt ordiare narraōeꝫ rerū. AMBR. Nam sicut multi ī iudeoꝝ populo diuino īfusi spū prophetauerūt: alij autē pseudo ꝓphete erāt poti⁹ q̄ prophete: sicut ꝛ nūc ī nouo testamēto multi euāgelia scribere conati sūt que boni nūmularij nō ꝓbarūt. ꝛ aliud quidē fert euāgeliū quod duodeci scripsisse dicitur. Ausus ē etiā basilides euāgeliū scribere. Fert aliud sm thomā: ꝛ aliud sm matthiā. BEDA: Multos ergo eos nō tā numerositate q̄ hereseos multifarie diuersitate cōmendat: q̄ nō spiritus sancti munere donati: sed vacuo labore conati magis ordinauerūt narrationē q̄ historie texuerūt veritatē. AMB. Qui enī conat⁹ ē ordinare: suo labore conat⁹ ē: nec ipleuit sine cōatu. Sūt enī ꝛ donationes: ꝛ grā dei: q̄ vbi se īfuderit rigare cōsueuit: vt nō egeat: sed rn̄det scriptoris ingeniū. Et iō bene dicit: Rerū que ī nobis cōplete sūt: vel q̄ ī nobis redundāt: q̄ð enī redūdat nulli deficit: ꝛ de cōpleto nemo dubitat: cū fidē effect⁹ astruat: exitus ꝓdat. ORI. Dicit autē Rerū: quia nō sm phantasiā iuxta hereticos exercuit iesus carnalē ipsi⁹ aduentū: sed cū veritas esset reuera negociū ꝑsecut⁹ ē. Affectū autē suū idicat ex hoc q̄ð ait Que ī nobis complete sūt. i. que ī nobis māifestissime sūt ostense: certa enī fide ꝛ ratiōe cognouerat: neq̄ ī aliq⁹ fluctuabat. CHRY. Euāgelista autē nō solū testimonio cōtentus ē ꝓprio: sed ad apostolos totū refert: īde robur venat sermoni: ꝛ ideo subdit: Sicut tradiderūt nobis: q̄ ab initio ipsi viderūt. EVSE. ī eccle. histo. Cert⁹ ē q̄ veritatē vel paulo exponēte: vel alijs apostolis q̄ ab initio ipi viderāt vel sibi tradiderāt cōsecutus sit. CHRY. Dicit aūt: Viderūt: quia hic maxime robur nanciscit credulitatis: q̄ð addiscit ab his q̄ ꝑsentialiter viderūt. ORI. Palā ē autem q̄ cuiusdā doctrie finis ē in ipsa doctria: sicut geometrice. alter⁹ vero doctrine finis ī opere cōputat: sicut medicie: ꝛ ita ē ī sermōe dei. Et iō postq̄

b

significauerat sciẽtiã ex hoc qđ dixerat: Ipsi viderũt. demõstrat opera: ex hoc qđ sequit᷑: Et ministri fuerũt sermõis vel verbi. AMBRO. Nã cõguit ista locutio vt maiꝰ mysteriũ verbi q̃ȝ auditũ eẽ credamus: sed q̃ꝛ nõ prolatiuũ verbũ sed substãtiale significat᷑: nõ vulgare verbũ sed celeste ĩtelligamus: cui apostoli ministrarũt. CYRIL. Quod autẽ dicit huiꝰ verbi visores fuisse apostolos cõcordat cuȝ iohãne q̄ dicit: Uerbũ caro factũ ẽ ꝛ habitauit ĩ nobis: ꝛ vidimꝰ gloriã eiꝰ. Uerbũ nãq̧ mediãte carne visibile factũ ẽ. AMB. Nõ solũ autẽ sm corpꝰ viderũt dñm: sed etiã sm verbũ. Uiderũt enĩ verbum q̄ cũ moyse ꝛ helia viderũt gloriã verbi. alii nõ viderũt q̄ corpꝰ tñmodo videre potuerũt. ORI. Et in exodo quidẽ scriptũ ẽ: Populus videbat vocẽ dñi: vox autẽ audit᷑ potiꝰ q̃ȝ videt᷑. Sed ꝓpterea ita scriptũ ẽ: vt ostẽderet᷑ nobis aliis videre oculis vocem dñi qbus illi aspiciũt q̄ merent᷑. Porro ĩ euangelio nõ vox cernit᷑: sed sermo q̄ voce p̄stãtior ẽ. THEO. Ex hoc enĩ manifeste innuit᷑: q̧ lucas nõ fuit discipulus ab initio: sed ꝓcessu tẽporis. Alii autẽ fuerũt discipuli ab initio: vt petrꝰ ꝛ filii zebedei. BEDA: Et tamẽ mathæꝰ quoq̧ ꝛ iohãnes ĩ multis q̄ scriberẽt ab his q̄ infantiã: pueritiã genealogiãq̧ eius scire ꝛ gestis ĩteresse potuerãt audire opꝰ habebãt. ORIGE. Deĩde facultatẽ scribẽdi replicat: qm̃ ea q̄ scripsit nõ rumore cognouit: sed ab initio fuerat ipe sub ecutꝰ. vñ sequit᷑: Uisum ẽ ꝛ mihi assecuto a p̄ncipio oĩa diligẽter ex ordie tibi scribere optime theophile. AMBRO. Cũ dicit: Uisũ ẽ ꝛ mihi non negat deo visũ. a deo enĩ p̄parat᷑ volũtas hominũ. Prolixiorẽ aũt hũc euãgelii librũ q̃ȝ ceteros eẽ nemo dubitauerit. ꝛ iõ nõ ea q̄ falsa sunt: ſȝ q̄ vera sibi vẽdicat. Et iõ dicit: Assecuto quidẽ oĩa visũ ẽ scribere. nõ oĩa: sed ex oĩbus: q̄ꝛ q̄ fecit iesus si scribãt᷑ oĩa: nec ipm̃ mundũ capere arbitror. cõsulto autẽ q̄ ab aliis sũt scripta p̄teriit: vt ꝓpriis qbusdã singuli euãgelioꝝ libri mysterioꝝ gestorũq̧ miraculis emineret. THEO. Scribit aũt ad theophilũ virũ iclytũ fortassis ꝛ p̄ncipẽ: q̄ꝛ qđ dicit Optĩe: nõ dicebatur nisi p̄ncipibꝰ ꝛ p̄sidibꝰ: sicut ꝛ paulꝰ festo p̄sidi dixit: Optĩe feste. BEDA: Theophilꝰ aũt ĩterpretatur amãs deũ: vel amatꝰ a deo. qsq̄s ergo amat deũ siue a deo se desiderat amari: ad se scriptũ putet euãgeliũ: ꝛ vt sibi datũ munꝰ sibiq̧ cõmendatũ pignus cõseruet. Nõ aũt nouoꝝ quorũlibet eidẽ theophilo ẽ velut ignotoꝝ rõ pãdenda: ſȝ eoꝝ de qbus eruditus ẽ verborũ ꝓmittit᷑ veritas expriměda cũ subdit᷑: Ut cognoscas eoꝝ verborũ de qbus eruditꝰ es veritatẽ. i. vt quo qđ ordie a dño gestũ dictũve sit: agnoscere queat. CHRY. Uel aliter: vt certitudinẽ habeas ꝛ securꝰ existas: que auditu precepas ꝓspicies ĩ scriptura. THEO. Plerũq̧ enĩ cum sine scripto aliqđ dicit᷑: calũniant᷑ illud quasi falsũ. cuȝ vero qs q̄ dicit scripserit: tũc magis credimꝰ: q̃si nisi putaret vera non scriberet. CHRY. Uel aliter: Totũ euãgeliste ꝓemiũ duo cõtinet: cõditionẽ eorũ q̄ ãte eũ euãgeliũ scripserãt: puta matthei ꝛ marci: ꝛ rursũ cur ꝛ ipe scribere ꝓposuit. Cũ vero dixisset: Conati sũt. vocabulũ potens applicari ꝛ ad presũptuose aggrediẽtes materiã ꝛ ad honeste pertractãtes illã. Duabꝰ additiõibꝰ dubiã sniam certificat: p̄mo quidẽ q̄ꝛ dixit: Que ĩ nobis cõplete sunt rerũ. secũdo q̄ꝛ dixit: Sicut tradiderunt nobis q̄ ab initio ipsi viderũt. Simul aũt hꝰ quod dico Tradiderũt: indicare mihi videt᷑ q̧ ꝛ ipsi moneãt᷑ ꝓpagare: velut enĩ illi tradiderũt: ipsos quoq̧ oportebit accipientes seriatim adinuicẽ ꝓmulgare. Nõdũ aũtẽ cõmẽdãtes scripture q̄ tradita fuerãt: cõtingebãt ĩconueniẽtia plurima ꝓuenire diuturnitate tẽporis. vnde merito qui de primis visoribꝰ verbi ꝛ ministris vbi aceperãt in scriptis vniuerso mũdo traditionẽ p̄stiterũt: ꝛ calũnias ꝓpellẽtes: ꝛ obliuionẽ destruẽtes ꝛ ex ipsa traditiõe integritatẽ accõmodãtes. .I.

Fuit ĩ diebꝰ herodis regis iude sacerdos qdaȝ noie zacharias d̄ uice abia: ꝛ uxor illiꝰ de filiabꝰ aaron: ꝛ nomẽ eiꝰ elisabeth. Erãt aũt iusti ambo añ deũ: incedẽtes in oĩbꝰ mãdatis ꝛ iustificationibꝰ dñi sine q̄rela. Et nõ erat illis filiꝰ: eo q̧ esset elisabeth sterilis: ꝛ ambo processissent in diebus suis.

CHRY. Euãgelice narrationis exordiũ a zacharia sumit ꝛ natiuitate iohãnis: mirũ ãte mirũ edisserẽs: minꝰ añ maiꝰ. nã qm̃ virgo paritura erat: preparauit gr̃a vt vetꝰ priꝰ cõciperet. Declarat autẽ tẽpus cum dicit: Fuit ĩ diebꝰ herodis. et adiicit dignitatẽ cum subdit: Regis iude. Aliꝰ autẽ herodes fuit q̄ iohãnẽ occidit: sed ille tetrarcha fuit: hic autẽ rex. BEDA: Tẽpus autẽ herodis alienigene regis dñico attestat᷑ aduẽtui. Predictũ nãq̧ fuerat: q̄ꝛ nõ deficiet p̄nceps de iuda: neq̧ dux de femore eiꝰ donec veniat q̄ mittẽdus ẽ. Ex quo enĩ patres ex egypto exierũt sue gẽtis iudicibꝰ vsq̧ ad samuel ꝓphetã: ac deĩde regibꝰ vsq̧ ad trãsmigrationẽ babylonie regebãtur. Post redditũ vero babylonie p põtifices reruȝ sũma gerebat᷑: vsq̧ ad hircanũ regẽ simul ꝛ pontificẽ: quo ab herode ĩterempto: iudee regnũ ipsi herodi alienigene iussu augusti cesaris tradit᷑ gubernãdum: cuiꝰ. xxxi. ãno iuxta ꝓphetiã supradictã. q̄ mittẽdus erat aduenit. AMBRO. Docet aũt nos diuina scriptura nõ solũ mores ĩ his q̄ p̄dicabiles sũt: sed etiã parẽtes oportere laudari: vt veluti trãsmissa ĩmaculate puritatis hereditas: in his quos volumus laudare p̄cellat. Nõ solũ igit᷑ a parẽtibus sed etiã a maioribꝰ sancti iohãnis nobilitas ꝓpagatur nõ seculari ptãte sublimis: sed religiõis successione venerabilis. Plena ẽ igit᷑ laudatio q̄ genꝰ: mores: officiũ: factũ: iudiciũ cõprehẽdit. officiũ ĩ sacerdotio. vñ dicit: Sacerdos quidã nomie zacharias. BEDA ĩ ho. De sacerdotali enĩ prosapia Iohãnes ortꝰ: vt eo potẽtius imitationẽ sacerdotii p̄conizaret quo ipe ad sacerdotale genꝰ ptinere clarescerẽt. AMBRO. Genꝰ autẽ cõprehẽdit ĩ maioribus. vñ sequit᷑: De vice abia. i. nobilĩ iter familias. BEDA: Erãt enĩ p̄ncipes sanctuarii. i. sũmi sacerdotes tã d̄ filiis eleazar q̃ȝ de filiis ithamar: quoꝝ vices sm ministeria sua vt ĩgrederent᷑ domũ dei. xxiiii. sortibus dauid distribuit: in quibus familie abia de qua zacha

rias ortus ē: sors cōtigit octaua. Nō autē frustra p̄mus noui testamēti pco ī octaue sortis iure nascitur: quia sicut septenario sepenūero ,ppter sabbatū vet⁹ testamentū: sic nouū aliquotiēs p octonariuz ,ppter sacramētū dñice vel nostre resurrectiōis exprimitur. THEO. Uolēs etiā ondere q legaliter ex sacerdotali genere erat subdit: Et vxor illi de filiab⁹ aaron: et nomē ei⁹ elizabeth. Leuitici. xxi. Nō eniz pmittebat de alia tribu vxorē accipe: sed de sua. Elizabeth interpretat requies: zacharias vero memoria dñi. BEDA i ho. Justis eni parētibus iohānes ē genit⁹: vt eo cōfidētius iusticie pcepta populis daret: quo hec ipsa nō quasi nouitia didicisse: sed velut hereditario iure a progenitorib⁹ accepta seruaret. vñ sequit: Erāt autē ambo iusti añ deū. AMBRO. Et sic mores i equitate cōprehēdit. Bñ aūt dicit añ deū. fieri eni pōt vt aliqs affectata bonitate populari iust⁹ videat mihi: iustus aūt añ deū nō fit: si iusticia nō ex mētis simplicitate formet: sz adulatiōe simulet. Perfecta igit laus ē añ deū iustū esse: sol⁹ eni pfectior ē q ab eo ,pbatur: q nō pōt falli. Factū autē cōprehēdit i mādato: i iustificatione iudiciū. vñ sequit: Incedētes i oībus mādatis et iustificatiōibus dñi. Cū eni mādatis celestib⁹ obedimus: i mādatis dñi icedim⁹. cū cōgrue iudicamus: tenere dñi iustificatiōes videmur. Prouidere autē oz bona nō solū corā deo: sed etiā coram hominibus. vñ sequit: Sine querela. Nulla eni querela ē vbi et mētis bonitas cōcordat et facti: et plerunqz iusticia durior hominū querelā excitat. ORI. Pōt etiaz aliqd iustū iniuste fieri: vt si iactātie cā quis pauperi elargiat qd nō ē sine qrela. Sequit: Et nō erat illis fili⁹: eo q erat sterilis elizabeth et ambo ,pcessissent in dieb⁹ suis. CHRY. Nō solū autē elizabeth erat sterilis: sed et patriarcharū cōiuges: Sara: Rebecca: Rachel: quod dedec⁹ erat antiqs. nō possumus dicere q peccati effect⁹ esset sterilitas. cūcti insti: cūcti virtuosi. Hec aūt fuit sterilitatis cā: vt cū videris virginē parientē dñm: nō sis icredul⁹ exercitās mentē tuā i aluo sterilū. THEO. Et vt etiā tu addisceres q lex dei multiplicationē filioz non appetit corporalē: sed magis spūalem. Processerāt autē ambo: nō solū sm corp⁹: sed sm spiritū ascēsiones in corde ponētes: et vitā suā vt diē et nō vt noctem habētes: quasi i die honeste ambulātes.

¶ Factū ē aūt cū sacerdotio fungeret zacharias i ordie uicis sue añ deum sm cōsuetudinez sacerdotij sorte exijt ut incēsum poneret: igressus i templū dñi. Et oīs multitudo populi erat orās foris hora incēsi.

¶ BEDA: Per moysen dñs vnū cōstituit summuz sacerdotē: cui mortuo vnū succedere iussit: et h̄ vsqz ad dauid tēpora seruatū ē: a quo plures fieri domino agēte decretū ē. vñ nūc zacharias in ordie vicis sue sacerdotio funct⁹ esse asserit cū dicitur: Factuz ē aūt cū sacerdotio fungeret zacharias i ordie vicis sue ante deū sm cōsue. sacer. sorte exijt vt icēsū poneret igrē. i tem. dñi AMBRO. Uidet aūt hic zacharias summ⁹ designari sacerdos: q: semel in āno sol⁹ sūmus sacerdos i secūdo sanctuario itrabat: nō sine sanguie quē offerret ,p se et ,p populi delictis.

BEDA: Nō aūt nūc noua sorte elect⁹ ē cū incēsum esset adolēdū: sz prisca sorte cū ex ordie sui pontificat⁹ i vicē abia succederet. Sequit: Et oīs multi. po. erat orās foris hora incēsi. Incēsum i scā sanctoz a pōtifice deferri expectāte foris templū oī populo decio die septimi mēsis ē iussū: et hāc diē expiationis siue ,ppitiatiōis vocari: c⁹ diei mysteriuz apostol⁹ ad hebreos pandēs: iesū ondit pōtificē esse verū: q i sanguīe ,ppio celi secreta subiit: vt ,ppitiuz nobis faceret patrē: et iterpellaret ,p peccatis eoruz q adhuc ,p forib⁹ orātes expectāt AMBR. Hic ē autē ille sūmus sacerdos q adhuc sorte querit: qa ver⁹ adhuc ignorat. q eniz sorte eligit: humano iudicio nō cōprehēdit. Ille igit querebat: et ali⁹ figurabat. ver⁹ in eternū sacerdos q nō hostiarū cruore: sz ,ppio patrē deū generi recōciliaret humano: et tūc quidē vices erāt: nūc aūt ē perpetuitas.

¶ Apparuit autē illi angel⁹ dñi stās a dextris altaris incensi. Et zacharias turbat⁹ ē uidēs: et tior irruit super eū. Ait aūt ad illū angel⁹: Ne timeas zacharia: qm exaudita ē depcatio tua. Et uxor tua elizabeth pariet tibi filiū: et uocabis nomē ei⁹ iohānē: et erit gaudiū: et tibi exultatio: et mlti i e⁹ natiuitate gaudebūt.

CHRY. Ingressus zacharias i templū vt pces ferret ,p cūctis ad deū: et qsi dei et hominuz mediator: vidit angelū itus stantē. vñ dr: Apparuit aūt illi angel⁹ dñi stās a dextris altaris incensi. AMB. Bñ apparuisse dicit ei q eū repēte cōspexit: et h̄ specialiter: aut de angelis aut de deo scriptura diuia tenere cōsueuit: vt qd non pōt puideri: apparere dicat. Nō eni similiter sēsibilia vident: et is cui⁹ i volūtate situ ē videri: et c⁹ nature ē nō videri. ORI. Et hoc tm̄ i psenti seculo dicim⁹: sz et i futuro cū migrauerim⁹ a mūdo: nō oībus vel de⁹ vel āgeli apparebūt: sed ille tm̄ videbit q mundū habuit cor. Locus āt nec nocere poterit quēqz nec iuuare. CHRY. Māifeste autē apparuit: nō i somnis: eo q nimis arduū annūciabat. vñ māifestiori et mirabiliori visione egebat. DAMA. Hi angeli nō vt sūt hominib⁹ patefiūt: sed trāsfigurati ,put possūt visores aspicere i quodcūqz iusserit dñs. BASI. Dicit autē Altaris incēsi. eo q alterū erat altare deputatuz ad holocausta. AMB. Nō imerito autē āgelus videtur i téplo: q: veri sacerdotis annūciabat iā aduentus: et celeste sacrificiū parabat: i quo angeli ministrarēt: nō eni dubites assistere angelū qñ christ⁹ imolatur. Apparuit autē a dextris altaris incēsi: quia diuie isigne misicordie deferebat. Dñs eni a dextris ē mihi: ne cōmouear CHRY. Nō pōt aūt hō quātūcunqz sit iust⁹ absqz timore cernere angelū. vñ et nūc zacharias aspectū nō tolerās presentie angeli:

nec fulgorē illū valēs sufferre turbat᷑. Et h̄ ē qđ sub
dit᷑: Et zacharias turbat⁹ ē vidēs. Sicut aūt auriga
pterrito: lorāqȝ dimittēte corruūt eq̄ p̄cipites: totaqȝ
q̄driga puertit᷑: sic accidere cōsueuit aīe quotiēs ab
aliquo stupore vel solicitudīe deprimit᷑. vñ ꝛ h̄ sub
dit᷑: Et timor irruit sup eū. ORI. Noua q̄ppe faci
es hūanis se obtutib⁹ p̄bens turbat mentē animūqȝ
cōseruat. vñ angel⁹ sciēs hāc humanā eē naturā
primū pturbatōi medet᷑. Nā sequit᷑: Ait aūt ad illū
angel⁹: ne timeas zacharia. ATHANA. i vita an
tonij. vñ nō difficilis ē bonoꝝ spirituū maloꝝūqȝ di
scretio. si eni p⁹ timorē successerit gaudiū: a dño ve
nisse sciam⁹ auxiliū: qꝛ securitas aīe p̄sentis maiesta
tis iudiciū ē. si autē icussa formido pmāserit: hostis
ē q̄ videt᷑. Nō solū autē trepidantē refocillat: ſȝ etiā
nouo letificat nūcio subdēs: Quoniā exaudita ē de
p̄catio tua: ꝛ vxor tua elizabeth pariet tibi filiū.
AVG. de quest. euā. Ubi p̄mo hoc attendēdum ē:
qꝛ nō ē verisimile vt cū ꝓ peccatis populi vel salu
te vel redēptione sacrificiū ille offerret: qđ potuerit
publicis votis relictis hō senex vxorē habēs ꝓ acci
piēdis filijs orare p̄sertim: nā nemo orat accipe qđ
accepturū eē despat. Usqȝ adeo autē ille iā se habi
turū filios despabat: vt hoc angelo ꝓmittēti ñ cre
deret. Ergo qđ ei dicit᷑: Exaudita ē dep̄catio tua. ꝓ
populo itelligēdū ē: cui⁹ populi qm̄ sal⁹ ꝛ redēptio
ꝛ peccatoꝝ abolitio p christum futura erat: adhuc
nūciat᷑ zacharie nascitur⁹ fili⁹: qꝛ p̄cursor christi de
stinabat᷑. CHRY. Uel ꝙ sit exaudita ei⁹ dep̄catio
ꝓbat p hoc: ꝙ gignēdus erat ei fili⁹ clamans: Ecce
agn⁹ dei q̄ tollit peccata mūdi THEO. Quasi ipo
dicēte: vñ erit mihi h̄ māifestū: ait angel⁹ ex hoc ꝙ
elisabeth pariet: credes ꝙ peccata populo sūt remis
sa. AMB. Uel aliter: Plena semp ꝛ redūdātia sunt
diuīa bñficia nō exiguo ꝯstricta munere: sed vberi
bonorū coacervata cōgestu: vt hic primū p̄catiōis
fruct⁹ ꝓmittit᷑: deide sterilis part⁹ vxoris: Cui⁹ no
mē p̄nunciat subdēs: Et vocabis nomē ei⁹ iohānē.
BEDA: Singularis meriti idiciū dat᷑: quotiens
hominibus a deo vel iponitur nomē vel nūciatur.
CHRY. sup iohānē: Illud quoqȝ oꝫ exprimere: qm̄
i q̄bus ab ipsa teneritate ifantie virt⁹ refulgere de
bebat: a pricipio diuinit⁹ sumebāt nomīa. His ve
ro q̄ postea debebāt excrescere: nomē postea ipone
bat᷑. BEDA: Iohānes ergo iterp̄tat᷑ i quo ē gr̄a:
vel dñi gr̄a: quo nomīe declarat᷑ prio pentibus eius
gr̄am q̄bus decrepitis nasceret᷑ fili⁹ esse donatā: de
īde ipsi iohāni q̄ magn⁹ corā dño erat futurus: po
stremo etiā filijs israel quos ad dñm erat cōuersu
rus. vñ sequit᷑: Et erit gau. tibi ꝛ exul. ORI. Qñ. n.
iustus orit᷑ i mūdo: mīstri natiuitatis ei⁹ letant᷑. qñ
vero ille nascit᷑ q̄ quasi ad penas ꝛ ergasculum rele
gatur: mīster cōsternat᷑ ꝛ cōcidit. AMB. Sāctus
aūt nō solū parentū gr̄a: sed etiā sal⁹ ē plurimoꝝ.
vñ sequit᷑: Et multi i natiuitate e⁹ gaudebūt. Admo
netur h̄ loco sanctoꝝ generatiōe letari: admonent᷑
pentes gr̄as agere. nō eni mediocre mun⁹ ē dei: da
re liberos ꝓpagatores generis successiōis heredes.

Erit eni magn⁹ corā dño: ꝛ uinū
ꝛ siceram nō bibet. Et spū scō reple
bit᷑ adhuc ex utero matris sue: ꝛ mltos filiorū isrl̄ cōuertet ad dñm de
um ipoꝝ. Et ipe p̄cedet añ illū in
spū ꝛ uirtute helie: ut cōuertat cor
da patrū i filios ꝛ icredulos ad pru
dentiā iustoꝝ: parare domino ple
bem perfectam.

AMB. P⁹ leticiā plurimoꝝ magnitudo virtutis
ꝓmittit᷑ cū dicit᷑: Erit eni magn⁹ corā dño. Nō cor
poris sed aīe magnitudinē declarauit. Est corā do
mīo magnitudo aīe: magnitudo v̄tutis. THEO.
Multi nāqȝ magni dicūtur: ſȝ corā hominibus: ñ co
rā deo sic hypochrite. ita aūt ꝛ parētes iohānis iu
sti corā dño dicti sūt. AMB. Deniqȝ nō fines ali
cui⁹ ꝓpagauit iperij: nō triūphos bellici certamis
reportauit: ſȝ qđ ē āplius p̄dicās i deserto: delicias
hominū corporisqȝ lasciuiā magna animi v̄tute de
p̄ssit. vñ sequit᷑: Et vinū ꝛ siceram nō bibet. BEDA:
Sicera iterp̄tat᷑ ebrietas: quo vocabulo hebrei oē
qđ iebriare pōt poculū siue de pomis siue de frugi
bus: seu de qualibet alia materia cōfectū significāt.
Propriū vero i lege nazareoꝝ erat vino ꝛ sicera tē
pore obsecratiōis abstinere. vñ iohānes ceteriqȝ ta
les vt semp nazarei. i. sancti manere possint: semper
his abstinere satagūt. nō eni decet vino i quo ē lu
xuria inebriari eū q̄ musto spūs sancti desiderat im
pleri. vñ recte cui vini ebrietas tollit᷑: spūs gr̄a cu
mulat᷑. Sequit᷑ aūt: Et spū sācto replebit᷑ adhuc ex
vtero matris sue. AMB. Cui spūs sanct⁹ ifundit᷑:
magnarū ē plenitudo virtutū. Siquidē sanct⁹ Io
hānes anteqȝ nasceret᷑: matris adhuc i vtero posit⁹
spūs accepti gr̄am designauit: cū i vtero parētis exi
liēs dñi euāgelizauit aduentū. Alius ē spūs vite h⁹:
ali⁹ gr̄e. Ille nascēdo sumit exordiū: moriēdo defe
ctū. Iste nō etatib⁹ coercet᷑: nō obitu extiguit᷑: non
aluo matris excludit᷑. GRECVS: Quod aūt erat
op⁹ iohānis: q̄d ve p spiritū sanctū pageret: ondit sub
dēs: Et multos filioꝝ israel cōuertet ad dñm deum
ipoꝝ. ORI. Iohēs quidē plurimos cōuertit: dñi
autē op⁹ ē vt oēs ad deū patrē cōuertat. BEDA:
Cū aūt iohānes q̄ christo testimoniū phibēs: i ei⁹ fi
de populos baptizabat: dr̄ filios israel ad dñm deū
ipoꝝ cōuertisse: pꝫ christū dñm deū eē israel. vñ desi
nāt arriani christū dñm deū eē negare. Erubescant
fotiniani christo ex virgīe p̄ncipiū dare. Cessēt ma
nichei aliū populi israel atqȝ aliū christianoꝝ deuꝫ
credere. AMB. Nō aūt egem⁹ testimōio: ꝙ pluri
moꝝ sanct⁹ iohānes corda cōuertit: i quo nobis ꝓ
phetice scripture ꝛ euāgelice suffragant᷑. Uox eniꝫ
clamātis i deserto: Parate viā dño. Nō eni de se: ſȝ
de dño p̄dicabat p̄nūcius christi. ꝛ iđ sequit᷑: Et ipe
p̄cedet añ illū i spū ꝛ virtute helie. Bñ p̄cedet añ il
lū q̄ p̄nūcius nat⁹ ꝛ p̄nūcius mortu⁹ ē. Bñ etiā iu
gitur: In spū ꝛ virtute helie. ORI. Nō dicit i aīa
helie: ſȝ i spū ꝛ v̄tute. Spūs eni q̄ fuerat i helia venit
i iohāne: ꝛ similit᷑ virt⁹ eius. AMB. Nūqȝ. n. sine
v̄tute spūs vel sine spū virtus: ꝛ iđ in spū ꝛ virtute:
qꝛ sāctus helias ꝛ virtutē habuit magnā ꝛ gr̄aꝫ: vir
tutē vt ad fidē aīos populoꝝ a pfidia retorqueret:
v̄tutē abstinētie atqȝ patiētie ꝛ spūm ꝓphetādi. in

deserto helias: in deserto iohānes. Ille achab regis
iram nō ꝗsiuit: hic spreuit herodis. Ille iordanē di
uisit: hic ad lauacrū salutare cōuertit. Ille prioris h
sequētis dñici ꝑcursor aduētus. BEDA: Qd aūt
de helia ꝑ malachiā ꝓdictū ē: hoc ꝑ angelū de iohā
ne dicit: cū subdit: Ut cōuertat corda patrū i filios
spūalē antiquor̄ sanctor̄ sciam populis ꝓdicā
do infundēs. Et icredulos ad prudētiā iustor̄: q̄ est
nō de legis opibus iustitiā ꝓsumere: s; ex fide salutē
q̄rere. GRECUS: Uel alit: Parētes iohis ⁊ apo
stolor̄ iudei fuerūt: sed tñ cōtra euāgeliū ex supbia
⁊ īfidelitate seuiebāt. Itaq; tanq̄ benigni filij iohā
nes pri⁹ ⁊ apostoli cōsequēter eis veritatē monstra
bāt ꝓpriā iusticiā ⁊ prudētiā eos attrahētes. Sic
etiā helias reliq̄as hebreor̄ cōuertit ad apostolorū
veritatē BEDA: Quia vero zachariā ꝓ plebe sup
plicātē dixerat exauditū: subiūgit: Parare dño ple
bē ꝑfectā. i quo docet quo ordie plebs eadē saluari
⁊ ꝑfici debeat: ad ꝓdicationē. s. iohānis penitēdo ⁊
credēdo ī christū. THEO. Uel alit: Iohānes ple
bē parauit: nō icredulā: s; ꝑfectā. i. preparatā ad susci
piendū christū. ORI. Sacramētū aūt iohānis vs
q; nūc explet ī mūdo. Quicūq; eni crediturus ē ī ie
sum christū: antea spūs ⁊ virt⁹ iohānis ad animā il
li⁹ venit: ⁊ prepat dño populū perfectū.

¶ Et dixit zacharias ad angelum:
Unde hoc sciā? Ego. n. sū senex:
⁊ uxor mea ꝓcessit i dieb⁹ suis. Et
rñdens angel⁹ dixit ei: Ego sū ga
briel q asto añ deū: ⁊ missus sū loq
ad te: ⁊ hec tibi euangelizare. Et ec
ce eris tacēs ⁊ nō poteris loq usq; i
diē quo hec fiāt: ꝓ eo ꝙ nō credidi
sti uerbis meis q̄ iplebūt i tpe suo.
Et erat plebs expectās zachariā: ⁊
mirabant ꝙ tardaret ipse i templo.
Egressus autē nō poterat loq ad il
los. Et cognouerūt ꝙ uisionē uidis
set in tēplo: ⁊ ipse erat innuēs illis:
⁊ ꝑmansit mutus.

¶ CHRY. Habito respectu zacharias ad ꝓpriā eta
tē: ꝗnetiā cōiugis sterilitate cōspecta diffisus ē. vñ
dicit: Et dixit zacharias ad angelū: vñ h sciā: q̄si di
cat: quō h fiet: Et cā; dubitatōis subdit: Ego eni sū
senex: ⁊ vxor mea ꝓcessit ī dieb⁹ suis. q. d. Etas item
pesta: natura iepta: ego generās debilis: terra steril.
Nō aūt censet ꝑp h dign⁹ eē venia sacerdos: dū se
riē rerū expostulat. q̄ncūq; eni de⁹ aliquē idicat os
ī fide suscipe: nā sup h⁹mōi disceptare cōtumacis ē
aīe. vñ sequit: Et respō. ange. dixit ei: Ego sū gabriel
q̄ asto añ deū. BEDA. q. d. Si hō talia signa pro
mitteret: ipune sig nū flagitare liceret: at cū angelus
ꝓmittat iā dubitare ñ decet. Sequit: Et missus sū
loq̄ ad te ⁊ hec tibi euāgelizare. CHRY. Ut cū au
dias me a deo missū fore: nihil hūanū estimes ex his

q̄ tibi dicunt. Neq; eni ex me loquor: s; mittētis re
lata denūcio. hec ē eni nūcij bonitas: vt nihil ex se
referat. BEDA: Ubi notādū ē ꝙ angel⁹ ie ⁊ ante
deū stare ⁊ ad euāgelizādū zacharie missū testatur.
GRE. i ho. Quia ⁊ cū ad nos veniūt angeli: sic exte
ri⁹ implēt ministeriū: vt tñ nūq̄ iteri⁹ desint ꝑ cōtem
plationē: q: ⁊ si circūscript⁹ ē angelic⁹ spūs: sūmus
tñ spūs q̄ de⁹ ē: circūscript⁹ nō ē. Angeli itaq; etia;
missi añ ipm sūt: q: q̄uolibet missi veniāt: itra ipsu;
currūt. BEDA: Dat autē ei signū: qd rogat: vt qd
discredēdo locut⁹ ē: iā tacēdo credere discat. vñ seq
tur: Et ecce eris tacēs: ⁊ non poteris loq̄. CHRY.
Ut a vi generatiua ad organa vocalia vincula trans
ferant: nec ituitu sacerdotij ei parcit: s; ob h plecte
bat ampli⁹ q: circa fidē ceteris preesse debebat.
THEO. S; q: verbū qd iugi aīo habet pōt ēt sur
dū significare: q: hñ tal' eris surd⁹ ⁊ ñ poteris loq̄. Cō
ueniēter eni hec duo passus ē: tāq̄ eni iobediēs sur
ditatē icurrit: ⁊ tanq̄ cōtradictor taciturnitatē.
CHRY. Dicit autē: Et ecce. q. d. ī h instāti. S; cōsi
dera miseratiōnē dñi ī h qd sequit: Usq; ī diē quo
hec fiēt. q. d. Cū ꝑ euētus rerū qd dico ondo: ⁊ no
ueris te iure punitū tūc te de pena eripiā. Et cā; pe
ne ondit cū subdit: Pro eo ꝙ nō credidisti verbis
meis. q̄ iplebunt ī tēpore suo: nō attēdēs virtutem
ei⁹ q̄ misit me: cui ego assisto. Si autē his q̄ erga na
tiuitatē mortalē icredul⁹ erat punit: qualit q̄ cele
stē ⁊ ieffabilē calūniatur vitabit vltionē? GRE
CUS: Dū aūt hec itrinsec⁹ agerētur: dilatio tēporis
admirari cogebat expectantē forisec⁹ multitudinē.
vñ sequit: Et erat plebs expec. zacha. ⁊ mira. ꝙ tar.
ipe ī tēplo. Cūq; ꝑ diuersa vagaret suspicio: q̄libet
dictabat ad libitū donec zacharias egrediēs docuit
silēdo qd latēdo ꝑpessus ē. vñ sequit: Egressus aūt
nō poterat loq̄ ad illos: ⁊ cogno. ꝙ visionē vidisset
in tēplo. THEO. Innuebat autē populo zacha
rias forte cām taciturnitatis iterrogāti: quā loq̄ ñ
valēs: ꝑ nutū declarabat. vñ sequit: Et ipse erat in
nuens illis ⁊ ꝑmāsit mut⁹. AMB. Est aūt mutus
quidē sine verbo corporales act⁹ indicare moliēs:
nec exprimens eius voluntatem.

¶ Et factū ē ut ipleti sunt dies offi
cij ei⁹ abijt in domū suā. Post hos
aūt dies cōcepit elizabeth uxor eius
⁊ occultabat se mēsib⁹ q̄nq; dicens:
Quia sic fecit mihi dñs in dieb⁹ qui
bus respexit auferre obprobrium
meum inter homines.

¶ BEDA: Uicis sue tēpore pōtifices tēpli tm̄ offi
cijs mācipati nō solū a cōplexu vxorum: s; ab ipo
quoq; domor̄ suarū abstinebāt igressu. vñ dicit: Et
factū ē vt ipleti sūt dies officij ei⁹: abijt ī domū suā.
Quia eni tūc sacerdotalis ex stirpe aaron successio
querebat: necessario tēpus substituēde soboli ꝑcu
rabatur. At q: nūc nō carnalis successio s; ꝑfectio
spūalis iquirit: sacerdotib⁹ vt semꝑ altari queant
assistere: semꝑ castitas obseruāda ꝑcipit. Sequitur:
Post hos autē dies cōcepit elizabeth vxor ei⁹. P⁹
dies. s. officij zacharie cōpletos. Sexta fuit autē; hec

m[illegible] i.calendas octobris: qñ opoꝛtebat [illegible]enophegie celebrare: inunẽte equinoctio ĩ quo ĩcipit nox eẽ maioꝛ q̃ dies: q2 chꝛistũ [illegible] iohãnẽ autẽ minui. Nec frustra tũc dies [illegible] erat: q2 ꝑ iohannẽ erat hominibus afflictio pñie ꝓdicãda. Sequit᷑: Et occultabat se mẽsibꝰ quinq3. AMBRO. Que cã occultationis nisi pudoꝛ? Sũt enĩ quedã tempoꝛe ꝑscripta cõiugio: qñ dare operã ꝓcreãdis liberis fit decoꝛũ: dũ ãni vigẽt: dũ3 suscipiendoꝝ liberoꝛũ spes ẽ. At vbi ⁊ matura eui senectꝰ successerit: ⁊ etas ẽ regẽdis liberis habilioꝛ q̃ creãdis pudoꝛ ẽ legittimis l3 fetus gestare ĩdicia: ⁊ grauari aliene etatis onere: ⁊ tumescere aluũ nõ sui tẽpoꝛis fructu. Pudebat ergo ꝑꝑ etatẽ: vñ intelligi põt cã q2 iã nõ cõueniebãt ĩter se cõcubitu cõiugali. neq3 enĩ ea q̃ senilẽ nõ erubesceret coitũ: erubesceret partũ: hec tñ erubescit onꝰ parẽtis: q̃diu nescit mysteriũ religiõis. S3 que occultabat se q2 cõceperat [illegible] iactare se cepit q2 generabat ꝓphetam. ORI. Et iõ dicit: Mẽsibꝰ q̃nq3. i. donec maria cõciperet: ⁊ fetꝰ eiꝰ exultãs cum gaudio ꝓphetaret. AMBRO. Et q̃uis partꝰ sui erubesceret etatẽ: rursus caruisse se gaudebat obpꝛobꝛio dicẽs: Quia sic fecit mihi dñs. GHRY. Salz soluit sterilitatẽ: donu3 supꝛa naturã cõcessit. ⁊ petra ĩfructuosa spicas virẽtes ꝓduxit. ⁊ abstulit dedecꝰ dũ genitricem fecit. vñ sequit᷑: In die. q̃. re. auf. ob. meũ inter ho. AMBRO. Pudoꝛ enĩ ẽ femĩs nuptiarũ pmia nõ habere: q̃bus hec sola ẽ cã nubẽdi. CHRY. Dupliciter igit᷑ gaudet dũ ⁊ a nota sterilitatis ĩpa3 eripuit dominꝰ: ⁊ qm̃ illustrẽ partũ enixa ẽ. Nõ enĩ vt ĩ ceteris gignẽtium solꝰ cõcubitꝰ ĩteruenit: sed grã celestis hꝰ ortꝰ fuit exoꝛdiũ. BEDA: Mystice autẽ ꝑ zachariã sacerdotiũ iudeoꝝ: ꝑ elizabeth põt lex ĩpa designari: q̃ sacerdotũ doctrinis exercitata spũtales deo filios gignere debebat: sed nõ valebat: q̃uia neminẽ ad ꝑfectionẽ adduxit lex. Erãt ambo iusti. q2 bona ẽ lex ⁊ sacerdotiũ ꝓ illo tẽpoꝛe sanctum. Ambo processerãt ĩ diebus suis: q2 adueniente chꝛisto iã [illegible] ad senĩ. Ingredit᷑ zacharias templũ: q2 sacerdotũ ẽ ĩtrare ĩ sanctuariũ mysterioꝛum celestiũ. Foris oꝛat multitudo q2 mystica penetrare neq̃t. Dũ altari thimiama ĩponit: nasciturũ iohãnẽ agnoscit: q2 dũ doctoꝛes flãma diuine lectionis ardẽt: grãm dei ꝑ iesum ꝓditurã reperiũt. ⁊ h̃ ꝑ angelũ: q2 lex ꝑ angelos oꝛdĩata est. AMB. In vno autẽ vox totiꝰ plebis obmutuit: q2 ĩ vno totꝰ ad deum loquebat᷑ populꝰ. trãsiuit enĩ ad nos dei verbũ ⁊ ĩ nobis nõ tacet. Mutꝰ ẽ q̃ nõ ĩtelligit legẽ. Cur enĩ tibi magis videat᷑ mutꝰ eẽ q̃ somnũ q̃ qui mysteriũ nescit. Innuẽti similis ẽ populꝰ iudeoꝛũ: qui actuũ suoꝛũ ꝑstare nõ põt rationẽ. BEDA: Et tamen elizabeth cõcipit iohãnẽ: q2 ĩterioꝛa legis sacramẽtis chꝛisti abundãt. Conceptũ quinq3 mẽsibꝰ occultat: q2 moyses quinq3 libris mysteria chꝛisti designat. seu quia chꝛisti dispẽsatio in q̃nq3 mũdi etatibus per sanctoꝛũ dicta vel facta figurat᷑.

In mẽse aũt sexto: missus est angelꝰ gabriel a deo in ciuitatẽ galilee cui nomẽ nazareth: ad uirginem desponsatam uiro: cui nomen erat ioseph de domo dauid: ⁊ nomẽ uirginis maria.

BEDA: Quia chꝛisti ĩcarnatio vel sexta etate seculi futura: vel ad ĩpletionẽ legis erat ꝓfutura: recte sexto mẽse cõcepti iohãnis missus ad mariã angelꝰ nasciturũ nũciat saluatoꝛẽ. vñ dicit᷑: In mense autẽ sexto. Mense3 sextũ martiũ ĩtellige: cuiꝰ. xxv. die dñs noster ⁊ cõceptus tradit᷑ ⁊ passus: sicut ⁊ xxv. die mẽsis decẽbꝛis natꝰ. ꝙ si vel hoc die vt nõnulli arbitrant᷑ equinoctiũ vernale: vel illo solstitium bꝛumale fieri credamꝰ: cõuenit cũ lucis incremẽto cõcipi vel nasci eũ q̃ illumiat omnẽ hominẽ venientẽ ĩ hũc mundũ. At siquis añ dñice natiuitatis ⁊ cõceptiõis tẽpus cõsiderat lucẽ vel crescere vl tenebꝛas supare cõuicerit: dicimꝰ ⁊ nos q2 iohannes añ faciẽ aduẽtus eiꝰ regnũ celoꝝ euãgelizabat. BASI. Adeũt autẽ nos celestes spũs: non q̃si ex seipsis: sed ex eo ꝙ diuine sapie decoꝛẽ cõspiciũt. vñ sequit᷑: Missus ẽ angelꝰ gabriel a deo. GRE. ĩ ho. Ad mariã enĩ virginẽ nõ quilibet angelꝰ: s3 gabriel archãgelꝰ mittit᷑. ad hoc q̃ppe ministeriũ summum angelũ venire dignũ fuerat: q̃ summũ omniũ nũciabat: Qui iccirco priuato nomie cẽset᷑: vt signet᷑ ꝑ vocabulũ ĩ opatione q̃d valeat. Gabriel enĩ dei foꝛtitudo noiatur. ꝑ dei ergo foꝛtitudinẽ nũciandꝰ erat: q̃ virtutũ dñs ⁊ potẽs ĩ ꝑlio ad debellãdas ptãtes aereas veniebat. GLO. Addit᷑ autẽ ⁊ locꝰ quo mittit᷑ cũ subdit᷑: In ciui. gali. cui no. nazareth. Nazareꝰ. n. i. sanctꝰ scõꝝ nũciabat᷑ vẽturꝰ. BEDA ĩ ho. Aptũ aũt hũane restaurationis pncipiũ: vt angelꝰ a deo mitteret᷑ ad virginẽ ꝑtu cõsecrãdũ diuino: q2 pꝛima ꝑditiõis hũane fuit cã cũ serpẽs a diabolo mittebat᷑ ad mulierẽ spũ supbie decipiẽdam. vñ seq̃tur: Ad virginẽ. AVG. de sancta ṽginitate: Illũ enim solũ ṽginitas decẽter parere potuit: q̃ ĩ sua natiuitate parẽ habere ñ potuit. Opoꝛtebat enĩ caput nostrũ ꝑꝑ ĩsigne miraculũ sm̃ coꝛpꝰ nasci de virgine: q̃õ significaret mẽbꝛa sua de virgĩe etiã sm̃ spiritũ nascitura. HIE. ĩ smõe assũ. Et bñ angelꝰ ad virginẽ mittit᷑: q2 semꝑ ẽ angelis cognata ṽginitas. Pꝛofecto ĩ carne ꝑter carnẽ viuere ñ ẽrena vita ẽ: sed celestis. CHRY. Nõ ãt angelꝰ pꝰ partũ ãnũciat virgini: ne nimiũ exĩde turbaret᷑. Et iõ añ cõceptionẽ illã alloq̃t᷑: ñ ĩ sõnis: ĩmo visibilit᷑ assistit. nã q̃si magnã valde relationẽ accipiẽs: egebat añ rei euẽtũ visiõe solẽni. AMB. Bñ ãt vtrũq3 posuit scriptura: vt ⁊ despõsata eẽt ⁊ ṽgo. Seq̃t᷑. n. Desponsatã viro. Uirgo: vt exps viril᷑ cõsoꝛtij videret᷑. Despõsata: ne temerate ṽginitatis adureret᷑ ĩfamia: cui grauis aluus coꝛruptele videret᷑ ĩsigne ꝑferre. Maluit autẽ dñs aliquos de suo oꝛtu q̃ de matris pudoꝛe dubitare. sciebat. n. tenerã eẽ virgĩs verecũdiã ⁊ lubꝛica3 famã pudoꝛis: nec putauit oꝛtꝰ sui fidẽ matris iniurijs astruẽdã. Seruat᷑ itaq3 sãcte marie sicut pudoꝛ ĩtegra: ita ⁊ ĩuiolabil᷑ opiniõe ṽginitas. nec decuit sinistra virginibꝰ opiniõe viuẽtibꝰ velamẽ excusationis relinq̃: ꝙ ĩfamata mr̃ quoq3 dñi videret᷑. Quid aũt iudeis: q̃d herodi posset ascribi: si natũ videret᷑ ex adulterio ꝑsecuti? Queadmodũ aũt ĩpe diceret:

Nō veni legē soluere: sꝫ adīplere ñ videref cepisse a
legis īiuria: cū ꝑtus īnupte lege dānef. Quid ꝙ ēt
fides marie v̄bis magl adiciscif: ⁊ mēdacij cā remo
nef: videf.n.culpā obūbrare noluisse mēdacio īnu
pta ꝑgnās. Cām āt mētiēdi despōsata ñ hūit: cū cō
iugii p̄miū ⁊ gr̄a nuptiaꝝ partꝰ sit femiarū. Nō me
diocris quoqꝫ cā ē vt v̄ginitas marie falleret p̄ici
pē mūdi. q̄ cū desp̄ōsatā viro cerneret: partū nō po
tuit habere suspectū. ORI. Si.n. nō habuisset sp̄ō
sū: statī cogitatio tacita diabolū subrepsisset: quō q̄
nō accubuit cū viro ꝑgnās eēt: ꝯ iste cōceptꝰ esse
diuīnꝰ: ꝯ aliqd hūana natura eē sublimꝰ. AM
BRO. Sed tñ magis refellet p̄ncipes seculi: demo
num enī malicia facile ēt occulta dep̄hēdit. At v̄o
q̄ secularibꝰ vāitatibꝰ occupāf: scire diuīa ñ possūt
q̄ñetiā locupletior testis pudoris mariꝰ adhibef:
q̄ posset ⁊ delere īiuriā ⁊ vīdicare obprobriū: si non
agnosceret sacramētū. de qᵒ subdif: Cui nomē erat
ioseph de domo dauid. BEDA ī ho. Qō ñ tm̄ ad
ioseph: sꝫ ēt ꝑtinet ad mariā. Legl nāqꝫ erat p̄ceptū:
vt de sua q̄sqꝫ tribu aūt familia acciperet vxorē. Seq̄
tur: Et nomē virgīs maria. BEDA sup lucā: Ma
ria hebraice stella maris: syriace v̄o dn̄a vocatur: ⁊
merito qꝛ hec totiꝰ mūdi dominum lucē seculis me
ruit generare perennem.

¶ Et igressꝰ āgelꝰ ad eā dixit: Aue
gr̄a plena dn̄s tecū: bn̄dicta tu ī mu
lieribꝰ. Que cū audisset turbata est
in sermone eius: ⁊ cogitabat qualis
esset ista salutatio.

¶ AMB. Disce virginē moribꝰ: sola ī penetralibus
quā nemo viroꝝ videret: solꝰ āgelꝰ repiret. vñ dr̄: Et
īgress. ange. ad eā. Et ne q̄dē degeneri depraueref af
fatu: ab āgelo salutaf. GRECVS: Cōtra vocē p̄
us editā mulieri dirigif nūc s̄mo ad v̄ginē. In illa
doloribꝰ ꝑtus ē cā peccati pūita. ī hac ꝑ gaudiū me
sticia pellif. vñ iocūditatē ñ absurde p̄nūciat āgelꝰ
v̄gini dicēs: Aue. Qō āt digna cognosceref sp̄ōsaluū
attestaf: cū dicit: Gr̄a plena. q̄si.n. q̄dā arra aut dos
sp̄ōsi ondif ꝙ fecūda sit gratiis. Hoꝝ.n. q̄ dicit: hec
sūt sp̄ōse: alia sp̄ōsi. HIE. ī s̄mōe de assū. Et bn̄ gr̄a
plēa: qꝛ ceteris ꝑ ꝑtes p̄staf: Marie v̄o simul se to
tā īfudit gr̄e plenitudo. Uere gr̄a plēa: ꝑ quā largo
sp̄ūs sc̄i ībre supfusa ē oīs creatura. Iā aūt erat cū
virgie: q̄ ad v̄ginē mittebat āgelū: ⁊ p̄cessit nūciū su
um dn̄s: nec teneri potuit locis q̄ oībꝰ habef in lo
cis. vñ seq̄f: Dn̄s tecū. AVG. ī ser. de nati. Magis
q̄ mecū: ipe.n. ī tuo ē corde: in tuo fit vtero: adīplet
mētē: adīplet vētrē. GRECVS: Hoc āt ē totū le
gatiōis cōplemētū. dei.n. verbū vt sp̄ōsus supra rō
nē vnionē efficiēs tāqꝫ ipe germināis: idē ꝙ germīā
tus totā naturā hūanā sibiipi cōformauit. Ultimū
v̄o ponif tāqꝫ ꝑfectissimū ⁊ cōpēdiosū. Bn̄dicta tu
ī mulieribꝰ. Una. s. p̄ cūctis mulieribꝰ: vel ēt bn̄dicā
tur ī te mulieres: sicut mares ī filio: sꝫ magis vterqꝫ ī
vtrisqꝫ. Uelut.n. ꝑ vnā ⁊ vnū feminā ⁊ marē pecca
tū siml ac tristicia ītrauit: sic ⁊ nūc ꝑ vnā ⁊ vnū bn̄
dictio reuocata ē ⁊ leticia: ⁊ ad singulos ē ꝑfusa.
AMB. Disce āt virginē verecūdia: qꝛ pauebat. nam
seq̄f: Que cū audisset. turbata ē ī sermōe eiꝰ. Trepi
dare virginū ē: ⁊ ad oēs igressꝰ viri pauere: oēs viri
affatꝰ vereri. Disce v̄go verboꝝ vitare lasciuiā: Ma
ria etiā salutationē āgeli verebaf. GRECVS: Cū
assueta foret his visionibꝰ: Euāgelista ñ visiōi: sꝫ re
latibꝰ turbationē attribuit dicēs: Turbata ē ī s̄mo
ne eꝰ. Attēde āt virgīs ⁊ pudicā ⁊ prudētē ⁊ animā
simul ⁊ vocē. audita leticia dictū examinauit: ⁊ ne
qꝫ māifeste obstitit ꝑ īcredulitatē: nec statī paret ex
leuitate: eue leuitatē euitās simul ⁊ duriciam zacha
rie. vñ seq̄f: Et cogitabat q̄lis eēt ista salutatio. Nō
cōceptio: nā adhuc ignorabat īmēsitatē mysterii: sꝫ
salutatio: nūq̄d libidiosa: vt a viro ad virginē: an di
uina dū dei faceret mētionē dicēs: Dn̄s tecū. AM
BRO: Bn̄dictiōis ēt nouā formulā mirabaf: que
nusqꝫ ē añ cōperta: soli marie hec s̄uabaf. ORI.
Si.n. sciuisset maria ad aliū quēpiā similē factū eē
s̄monē: vtpote q̄ hēbat legis sciam: nūqꝫ eā q̄si pere
grinā talis salutatio exterruisset.

¶ Et ait angelꝰ ei: Ne timeas ma
ria: iuenisti.n. gr̄am apō deū. Ecce
cōcipies ī utero ⁊ paries filiū: ⁊ uo
cabis nomē eꝰ iesū. Hic erit magnꝰ
⁊ filꝰ altissimi uocabif. Et dabit il
li dn̄s deꝰ sedē dauid p̄ris eius: ⁊ re
gnabit ī domo iacob ī eternum: ⁊ re
gni eiꝰ non erit finis.

¶ BEDA: Quia salutatiōe īsolita virginē turbataꝫ
viderat: q̄si familiarꝰ notā vocās ex noīe: ne timef
debeat iubet. vñ dr̄: Et ait ei āgelꝰ: ne timeas maria.
GRECVS. q. d. Nō accessi deceptorꝰ, imo dece
ptiōis absolutionē depromere. Nō veni p̄daturus
īuiolabilē tuā virginitatē: sꝫ conditoris puritatis ⁊ cu
stodis cōtubernia reserare. Nō sū serpētis minister: sꝫ
ꝑimētis serpētē legatꝰ. sp̄ōsaliū tractator: nō īsidia
rū molitor. Sic ḡ nequaqꝫ distrahētibꝰ ipam consi
deratiōibꝰ vexari ꝑmisit: ne diiudicaref īsidꝰ mini
ster negocii. CHRY. Qui āt apō deū meref gr̄aꝫ
ñ hꝫ q̄d timeat. vñ seq̄f: Inuenisti enī gr̄am apō de
uꝫ. Qualif āt illā q̄sqꝫ repiet: nisi hūilitate mediāte?
Hūilibꝰ enī dat deus gr̄am. GRECVS: Inuenit
n. gr̄am v̄go corā deo: qꝛ splēdore pudicitie ꝑpriaꝫ
exornās aīam gratū deo se habitaculū p̄parauit: nec
solū celibatū īuiolabilē cōseruauit: sꝫ ēt īmaculatā
cōsciam custodiuit. ORI. Inuenerāt enī plures
gr̄am añ eā: Et iō subdit qō ꝑpriū ē dicēs: Ecce cō
cipies ī vtero. GRECVS: Qō dr̄ ecce: celeritateꝫ
⁊ p̄sentiā denotat: īsinuās cū eꝰ v̄bo celebratā eē cō
ceptionē. Dicit āt: Cōcipies ī vtero: vt demonstret
dn̄m ab ipo vtero virgiali ⁊ de nostra substātia car
nē suscipe. Uenit.n. diuinū v̄bū emūdaturū naturā
hūanā ⁊ ꝑtum: ⁊ nr̄e generatiōis p̄mordia. Et iō si
ne peccato ⁊ hūano semie ꝑ singula sicut nos ī car
ne cōcipif: ⁊ nouē mēsiū spacio gestaf in vtero.
GRE. Sꝫ qm̄ cōtigit specialē diuinū cōcipi spiri
tū: ⁊ spiritū parere salutarē s̄m ꝑphet i. iō addidit:
Et paries filiū. AMB. Nō āt oēs sūt sicut maria:
vt dū de sp̄ū scō cōcipiūt: verbū pariāt. Sūt āt q̄ ab
ortiuū excludāt verbū anteqꝫ pariāt. Sūt q̄ ī vtero

christū habeāt: sʒ nōdū formauerit. GRE. Cū aūt expectatio ptꝰ mulieribꝰ tiorē icutiat: sedeat timorē metū dulcis ptus relatio: cū subdit: Et vocabis nomē eiꝰ iesū. Saluatoris enī aduētus ē cuiuslibet tioris ꝓpulsio. BEDA: Jesus āt saluator siue salutaris iterptat. GRECVS: Dicit āt: tu vocabis ñ pater: pr̄e. n. caret q̄tū ad īferiorē generationē: sicut ꝛ matre respectu supne. CIRYL. Hoc āt nomē de nouo fuit v̄bo īpositū: natiuitati congruēs carnis: s̄m illud ꝓpheticū: Uocabit̄ tibi nomē nouū qd̄ os dn̄i nominauit. GRECVS: Uerū qꝛ h̄ nomē cōmune ē sibi cū successore moysi: Jccirco innuēs angelꝰ q̄ nō erit s̄m illiꝰ similitudinē subiūgit: Hic erit magnꝰ. AMB. Dictū ē quidē ēt de iohāne qꝛ erit magnꝰ: sʒ ille q̄si hō magnꝰ: hic q̄si deꝰ magnꝰ. Late enī fundit̄ dei virtꝰ: late celestis substātie magnitudo porrigit̄. nō loco claudit̄: nō opiniōe cōprehēdit̄: nō estiatiōe cōcludit̄: nō etate variat̄. ORI. Uide ḡ magnitudinē saluatoris quō in toto orbe diffusa sit. ascēde ī celos: quo celestia repleuerit. descēde cogitatiōe ad abyssos: ꝛ vide eū illuc descēdisse. si h̄ videris: pariter ītueberis ope cōpletum: hic erit magnꝰ. GRECVS: Neq̄ carnis assūptō deitatis derogat celsitudini: imo potiꝰ hūanitatis hūilitas sublimat̄. vn̄ sequit̄: Et filiꝰ altissimi vocabit̄. Nō vtiq̄ tu īpones vocabulū: sʒ ip̄e vocabit̄. a quo: nisi a cōsubstātiali gēitore: nullꝰ. n. filiū nouit nisi p̄r. Penes quē v̄o īfallibilis ē noticia gēiti: nec verꝰ iterpres ē erga īpositionē ɔgruā nomīs. pp̄ qd̄ dicit: Hic ē filiꝰ meꝰ dilectꝰ. ab eterno fidē ē q̄uis nūc ad nostrā doctrinā nomē eꝰ patuerit. Et iō ait: vocabit̄: ñ fiet vl̄ generabit̄. nā ꝛ añ secla fuerat cōsubstātial p̄ri. Hūc ḡ cōcipies. hꝰ m̄r efficieris. hūc virgīalis cella ɔcludet: cꝰ celeste spaciū capax ñ extitit. CHRY. Ceterū fidē enorme q̄busdā videtur: deū habitar̄ corpꝰ. Nōne sol cꝰ ē corpꝰ sēsibile quocūq̄ radios mittit: ñ ledit̄ ī ꝓpa puritate: Multo ḡ magis iusticie sol ex vtero virgīali mūdissimū corpꝰ assumēs: nō tm̄ cōtamīatꝰ ñ ē: imo etiā ip̄az matrē sanctiorē ōndit. GRECVS: Et vt virginē redderet memorē ꝓphetarū subdit: Et da. ei. do. deꝰ se. dauid p̄ris eꝰ. vt noscat liq̄do: qm̄ q̄ nasciturꝰ ē ab ea ip̄e ē christꝰ quē illi ꝓmiserāt ex dauid semie nasciturū. CIRYL. Nō tm̄ ex ioseph ē editū corpus christi nūdissimū: s̄m. n. vnā lineā cognatiōis ꝓfluxerāt ioseph ꝛ virgo ex q̄ formā hūanitatis vn̄genitus suscepit. BASI. Nō aūt ī materiali sede dauid sedit dn̄s trāslato iudaico regno ad herodē: sʒ sedē appellat dauid. ī q̄ resedit dn̄s īdissolubile regnum. vn̄ seq̄t: Et regna. ī do. iacob ī eternū. CHRY. Dicit aūt ad p̄ris domū iacob eos q̄ de nūero iudeoꝝ crediderūt ī illū. Ut. n. paulꝰ dicit: Nō oēs q̄ ex isrl̄ sūt: hii sūt israelite. s; q̄ sūt filii ꝓmissiōis cōputant̄ ī semie. BEDA: Uel domū iacob totā ecclesiā dicit: vel q̄ de bona radice nata: vl̄ cū oleaster eēt: merito tm̄ fidei ī bonā ē īserta oliuā. GRECVS: Nullius aūt ē īeternū regnar̄ nisi dei soliꝰ: quo fit vt ꝛ si pp̄ īcarnationē dicat̄ dauid sedē accipe: tn̄ idē ip̄e inquātū deꝰ rex eternꝰ agnoscit̄. Seq̄t: Et regni eiꝰ nō erit finis. nō solū inq̄tū deꝰ ē: sʒ etiā ī eo q̄ hō. ꝛ ī p̄nti quidē h̄ʒ regnū multoꝝ: finalit̄ vero vniuersorū: cū ei oīa subiciant̄. BEDA: Omittāt ergo nestoriꝰ dicere hominē tm̄ ex virgine natū: ꝛ hunc a verbo dei nō ī vnitate p̄sone esse receptū. Angelus enī q̄ eundē ip̄sum patrē habere dauid: quē filiū altissimi vocari ꝓnūciat: in duabus naturis vnā christi personā demōstrat. Nō aūt ideo futuri tēporis verbis angelus vtitur: qꝛ s̄m hereticos christꝰ ante mariā nō fuerit: sed qꝛ sʒ eandē personā hō cū deo idē filii nomen sortitur.

¶ Dixit aūt maria ad āgelū: Quō fiet istud qm̄ uirū ñ cognosco? Et rn̄dēs angelꝰ dixit ei: Sp̄us sanctꝰ superueniet ī te: ꝛ uirtꝰ altissimi obumbrabit tibi: Jdeoq̄ ꝛ qd̄ nascet̄ ex te sanctū: uocabitur filius dei.

¶ AMB. Neq̄ nō credere angelo maria debuit: neq̄ tam temere vsurpare diuina. vn̄ dicit: Dixit autē maria ad angelū: Quomō fiet istud. Temperatior ē ista respōsio q̄ verba sacerdotis. Hec ait: Quomodo fiet istud. Jlle respōdit: vn̄ hoc sciā? Negat ille se credere: ꝛ quasi fidei adhuc aliū querit auctorē. Jsta se facere profitet̄: nec dubitat esse faciendū: quod quomodo fiat inq̄rit. Legerat maria: Ecce cōcipiet ī vtero: ꝛ pariet filiū. iō credidit futurum: sed quomodo fieret ante nō legerat. nō enī quēadmodum fieret: vel ꝓphete tanto fuerat reuelatū. tantū enī mysteriū nō homīs fuit: sed angeli ore ꝓmerendum. GRE. nisenus: Attēde etiā munde virginis vocē: partū annūciat angelus: ip̄sa vero virginitati innititur: prestantiorē incorruptibilitatē angelica visione diiudicans. vn̄ dicit: Quoniā virum nō cognosco. BASI. Cognitio multifarie dicitur. dicitur enim cognitio nostri cōditoris sapientia: ac magnalium suoꝝ noticia: necnon mandatoꝝ custodia: ꝛ que fit apud eum appropinquatio ꝛ copula nuptialis: et hic accipit̄. GRE. nisenus: Hec īq̄tur marie verba indiciū sunt eoꝝ que tractabat ī mentis archano: nam si causa copule cōiugalis ioseph desp̄osari voluisset: cur admiratiōe ducta est eū sibi narratur conceptio: cuꝫ numinū ip̄sa p̄cessolaretur ad tēpus mater effici iuxta legē naturā. Uerum: quia oblatū corpus deo quasi quoddā et sacrū inuiolabile reseruari decebat. ꝛ ideo dicit: Quoniā virū nō cognosco. q. d. Etsi sis angelus: tamen q̄ virum cognoscam: ex impossibilibus cernit̄. qualiter igitur mater ero carens cōiuge: ioseph quidē ī sp̄ō. sum agnoui. GRECVS: Sed considera qualiter virgini soluit dubium angelus: ac explanat intemeratum connubiū ꝛ ineffabilē partum. Sequit̄ enī: Et respōdens angelus dixit ei: Spiritussanctus superueniet in te. CHRY. q. d. Non queras ordinē naturalem: vbi naturam transcendunt ꝛ superant que tractantur. Dicis: quomodo fiet istud: quoniam virum non cognosco? quinimmo eoipso continget q̄ es coniugis inexperta: nam si virum experta fuisses: non digna censereris hoc mysterio: non quia reprobanū sit coniugium: sed qꝛ virginitas potior. Decebat enim cōmunem omniū dominū ꝛ in natiuitate nobiscum participare: ꝛ ab ea discrepare. qꝛ tm̄ ex vtero nasceret̄ habuit commune nobi-

sciū. ꝙ aūt absq; cōcubitu nasceref pl⁹a nobis obtinuit ꝗ̄ beatū corp⁹ illō qō ob exuberātē mundiciā virginis marie vt videf donū aīe ad seipm allexit. In singulis.n. ceteris vir vtiq; aīa syncera sci spūs impetrabit pñtiā: ꝫ nūc caro receptaculuȝ efficitur spūs: GRE.nisen⁹: Tabulas.n. nr̄e nāe ꝗs culpa ꝯfregerat: denuo ver⁹ legislator de terra nr̄a sibi dolauit: absq; ꝯcubitu diuinitatis sue corp⁹ suscepti bi le creās: qō diuin⁹ digit⁹ sculpsit.s. spūs superueniens virgini. CHRY. Insup ꝛ virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. Altissimi regis virt⁹ christ⁹ est: qui ꝑ aduētū spiritussancti formaf in virgie. GRE.xviij.moraliuȝ. Per obūbratōis.n. vocabulū incarnādi dei vtraq; natura significaf: vmbra.n. a lumie formaf ꝛ corpe. Dō aūt per diuinitatē lumē est: qꝛ ḡ lumē icorpeuȝ in eius erat vtero corpandū: recte ei dr̄: Uirt⁹ altissimi obūbrabit tibi.i. corp⁹ in te humanitatis accipiet incorpeū lumē diuinitatis: h̄.n. marie dr̄ ꝑpter mētis refrigeriū celit⁹ datū. BEDA: Nō ergo virilē qō cognoscis semine: sed spūssancti quo ipleris ope ꝯcipies. cōcupiscētie in te nō erit estus: vbi vmbrā faciet spūssanct⁹. GREGO.nisen⁹: Uel dicit Obūbrabit tibi. qꝛ sicut corpis vmbra ꝑcedētiū charactere cōformaf: ita indicia deitatis filii ex virtute generādi patebūt. Sicut.n. in nobis quedā viuifica virt⁹ in materia corpali cōspicif ꝗre hō formaf: sic in virgine altissimi virt⁹ ꝑ viuificātē spm̄ pariter corpori viuificā materiā carnis ex vgineo corpe ad formādū nouū hoiem assumpsit. vnde sequif: Ideoq; ꝛ quod nascef ex te sanctū. ATHANA. Profitemur.n. qm̄ nāe humane assumptū ex maria corpus verissimū extitit: ꝛ ideȝ fm nām corpi nostro: soror naq; nr̄a maria: cū omēs ab adā descēderimus.

BASILI. Unde ꝛ paul⁹ dicit: Qm̄ misit de⁹ filiuȝ suū natū nō per mulierē: sed ex muliere. Nam hoc quod dico per mulierē trāsiturā poterat indicare natiuitatis sentētiā. quod aūt dicif: ex muliere: manifestat cōmunionē nature geniti respectu parēt].

GREGO.xviij.mora. Ad distinctōem autē nostre sanctitatis iesus singulariter sanct⁹ nasciturus asserif. nos quippe ꝛsi sancti efficimur: non tamē nascimur: quia ipa nature corruptibilis cognatiōe cōstringimur. ille autē solus veraciter sanct⁹ est: ꝗ ex coniūctōne carnalis copule cōcept⁹ non est: quinō sicut heretic⁹ desipit: alter in humanitate: alter in deitate est: vt pur⁹ homo cōcept⁹ atq; editus: et post per meritū vt deus esset accepit. Sed nūciāte angelo ꝛ adueniēte spū: mox vbū in vtero: mox intͣ vterū vbū caro. vn̄ sequif: Uocabif fili⁹ dei. GRECVS: Tu aūt attēde ꝗliter virgini angel⁹ totā trinitatē edidit: dū spūscm̄ ꝯmemorat virtutē ꝛ altissimi: trinitas enī indiuisibilis est.

¶ Et ecce elisabeth cognata tua: ꝛ ipsa concepit filiū in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi: que uocatur sterilis: quia non erit impossibile apud deum om̄e uerbū. Dixit autem maria: Ecce ancilla domini fiat mihi fm uerbum tuum. Et discessit ab illa angel⁹.

¶ CHRYSO. Quoniā pcedēs dictum superabat virginis mētem ad humiliora declinauit sermonem per sensibilia ipi suadens. Unde dicit: Et ecce Elizabeth cognata tua. Animaduerte Gabrielis industriam: non memorauit eam Sare vel Rebecce vel Rachelis: quia antiquiora erant exempla: sed imminens factum inducit: vt eius mētem corroboret: ꝛ ob hoc ꝛ etatem commemorauit: cum dicit: Et ipa concepit filium in senectute sua. Et defectū nature. Sequitur enim: Et hic mensis est sextus illi que vocatur sterilis: Non enī a principio conceptus Elisabeth statim annunciauit: sed acto⁹ sex mēsium spacio: vt tumor vētris perhibeat argumentū. GREGO.nazazen⁹. Sed queret aliquis: Qualr ad dauid christ⁹ referf: Siquidē maria de sanguie manauit aarō: cui⁹ cognatā angel⁹ elisabeth asseruit: ꝫ h̄ nutu sup̄no cōtigit vt regiū gen⁹ sacerdotali stirpi iūgeref vt christ⁹ qui rex ē ꝛ sacerdos ab vtrisq; fm carnē nasceref. Legif ꝛ ī exodo: Qm̄ aarō prim⁹ fm legem sacerdos duxit ex tribu iude ꝯiugem elisabeth filiā aminadab: ꝛ attēde sacratissimā spūs administratiōem: dū ꝛ hāc zacharie cōiugē statuit elisabeth vocari: reducēs nos ad illā elisabeth quā duxerat aaron. BEDA: Sic ḡ ne virgo se parere posse diffidat: accepit exēpluȝ sterilis an⁹ pariture: vt discat oīa deo possibilia: etiā ꝗ nāe ordine videf eē ꝯtra. vn̄ sedꝫ: Quia nō erit impossibile apud deū oē verbuȝ. CHRY. Ipe naq; cū sit nāe dn̄s cūcta potest cū velit: qui cūcta pagit ꝛ dispōit: vite mortisq; loca gubernās. AVGV.ꝯ faustū: Quisquis autem dicit: Si om̄ipotēs deus est: faciat vt ea que facta sunt facta non fuerint: non percipit se dicere et ea que vera sunt: eoipso ꝙ vera sunt falsa sint. Potest enim facere ꝙ aliquid nō sit qō erat: velut cū aliquē ꝗ cepit eē nascēdo: faciat nō eē moriēdo. Quis aūt dicat: vt id qō iā nō est: faciat ñ eē: qcqd.n. pteritū ē: iā nō est: si de ipo fieri aliqd pōt: adhuc est de quo fiat. Et si ē: quō pteritū ē: nō ḡ est qō vere diximus fuisse: ꝫ iō verū ē illud fuisse: qꝛ in nostra snia verū ē: nō in ea re ꝗ iā nō ē: hāc aūt sniam de⁹ falsā facere nō pōt. Oipotētem aūt deū nō ita dicim⁹ ac si eū etiā mori posse credam⁹. Ille plane oipotēs verē sol⁹ dr̄: qō vere ē: etiā a quo solo ē qcqd aliquo modo ē. AMBRO. Uide aūt hūilitatē vgīs vide deuotōem. Seqf.n. Dixit au.ma. Ecce an.dn̄i. Ancillā se dicit ꝗ mr̄ eligif: nec repētina exaltata ꝑmissiōe est. Mitē.n. humilēq; paritura: humilitatē debuit etiā ipa pferre. fit etiā ancillā se dicēdo: nullā sibi ꝑrogatiuā tāte grē vendicauit: ꝗn faceret qō iubereꝫ. vn̄ sequif: Fiat mihi fm verbū tuū. Habes obsequiū: vide votū. Ecce ancilla dn̄i: appat⁹ officij est: Fiat mihi fm vbū tuū. cōcept⁹ ē voti. EVSE. Ali⁹ aliud quiddā in pñti sermone vginis extollet apicib⁹. hic quidē ꝯstātiā hic obediētie pmptitudinē: ali⁹ ꝙ ñ allecta ē tā splēdidis ꝛ arduis ꝑ magnū archāgelū pmissis pollicit]: ali⁹ ꝙ nō excessit modū in dādo instātias: ꝫ eqlr cauit ꝛ eue leuitatē et zacharie iobediētiā: mihi aūt hūilitatꝭ pfūditas ñ min⁹ ꝯspicif admirāda. GRE.xviij.mo. Per ieffabile naq; sacramētū cōcepto sancto ptu inuiolabili fm

veritatē vtriusq; nāe eadē virgo ancilla dñi fuit et mater. BEDA: Accepto aūt virginis ꝯsensu mox angel⁹ celestia repetit. vñ sequit̃: Et discessit ab illa angel⁹. EUSE. Nō solū impetrās qḋ optabat: ſ; stupēs in virginea forma ⁊ virtutis plenitudine.

Exurgēs aūt maria in dieb⁹ illis abijt in mōtana cū festinatōe in ciuitatē iuda: ⁊ intrauit in domū zacharie: ⁊ salutauit elisabeth. Et factū ē ut audiuit salutatōnem marie elizabeth: exultauit infans in utero eius Et repleta est spūsancto elisabeth: ⁊ exclamauit uoce magna ⁊ dixit: Bñdicta tu int̄ mulieres: ⁊ bñdict⁹ fruct⁹ uētris tui. Et unde hoc mihi ut ueniat mr̄ dñi mei ad me? Ecce enim ut facta ē uox salutatōnis tue in aurib⁹ meis: exultauit in gaudio infans i utero meo. Et beata que credidisti: quoniam perficiētur ea que dicta sunt tibi a domino.

AMBRO. Angel⁹ cū abscōdita nunciaret vt fides astrueret: exēplo femine sterilis ꝯceptū v̄ginis nūciat. Ubi h̄ audiuit maria: non q̄si incredula de oraculo: nec q̄si incerta de nūcio: nec quasi dubitās de exēplo: ſ; quasi leta ꝓ voto: religiosa ꝓ officio: festina pre gaudio in mōtana ꝑrexit. vñ dr̄: Exur. aūt ma. in die. il. abi. in mōtana. Quo enī iā deo plena: nisi ad supiora cū festinatiōe conscēderet. ORI. Jesus enī qui in vtero illi⁹ erat festinabat adhuc ī vētre mr̄is iohānē positū sanctificare. vñ seq̄t: Cū festinatōne. AMBRO. Nescit tarda molimina spūssancti gr̄a: Discite v̄gines non demorari in plateis: nō aliquos ī publico miscere s̄mones. THE. Propt̄ h̄ abijt in mōtana: q: zacharias in mōtanis habitabat. vñ seq̄t: In ci. iu. ⁊ intra. do. zacharie.

AMBRO. Discite vos s̄ācte mulieres sedulitatē quā ꝑgnātib⁹ debeatis exhibere cognatis. Mariā aūt que sola in intimis penetrabilib⁹ v̄sabat̃: non a publico v̄ginitatis pudor: nō a studio aspitas montiū: nō ab officio ꝓlixitas itineris retardauit. Discite etiā virgines humilitatē marie: venit ꝓpinq̄ ad ꝓximā: iunior ad seniorē: nec solū vēit: sed ⁊ ꝑor salutauit. vñ seq̄t: Et salu. elisab. Decet. n. vt q̄nto castior v̄go tāto humilior sit: nouerit q; deferre senioribus. Sit mg̃ra humilitatis in q̄ ē ꝓfessio castitatis. Est etiā cā pietatis: q: supior venit ad inferiorē: vt inferior adiuuet̃: maria ad elisabeth: christ⁹ ad iohānē.

CHRY. sup Mat. Uel al̄r celabat q̄ supradicta sunt in se virgo: nec cuiq; hoīm pādit: nō enī credebat ab alijs posse fidē adhiberi mirādis relatib⁹: immo magis putabat se pati ꝯuitia: si diceret: q̄si volēs scel⁹ ꝓpriū palliare. GRECUS: Ad solā autē refugit elisabeth: sic enī ꝯsueuerat ꝑ cognatiōes ⁊ ꝑ ceterā hm̄oi ꝯiūctōem. AMB. Cito aūt euēt⁹ marie ⁊ p̄ntie dñice bñficia declarāt̃. nā sequit̃: Et fac. est vt audi. salu. ma. eli. exul. inf. in vte. ei⁹. Unde distinctōem singuloꝵq; v̄boꝵ ꝓꝑetates: vocem ꝑor elisabeth audiuit: sed iohēs ꝑor grām sensit. illa nāe ordine audiuit: iste exultauit rōne mysterij. illa marie: iste dñi sensit aduētū. GRECUS. Propha. n. parēte acuti⁹ vidz ⁊ audit: salutat q; ꝓphetat: ſ; q̄m verbis nō poterat: saltat in vtero: qḋ maximū existit in gaudio. Quis vnq; nouit tripudiū natitate āti⁹ qui⁹? Insinuauit gr̄a q̄ nāe ignota extiterāt: redusus vētre miles agnouit dñm ac regē orituꝝ: vētris tegmine nō obstāte mystice visiōi. inspexit. n. ñ palpebris: sed spū. ORIGE. Nō aūt antea replet⁹ fuerat spū donec assisteret q̄ christū gerebat in vtero. tūc autē ⁊ spū erat plen⁹: ⁊ resultabat in parēte. vñ sequit̃: Et reple. ē spūscō elisabeth. Nō aūt dubiū ē: q̄n que tūc repleta est spūscō: ꝑꝑ filiū sit repleta.

AMB. Jlla aūt que se occultauerat ⁊ cōcepat filiū: iactare se cepit q: generabat ꝓphā: ⁊ q̄ erubescebat ante benedicit. vñ seq̄t: Et excla. vo. mag: ⁊ dixit Bñdi. tu in. mulieres. Magna voce clamauit: verbi dñi sensit aduētū: q: religiosū credidit ꝑtū. ORI. Dicit aūt: Bñdicta tu īter mulieres. Nulla. n. vnq; tāte fuit gr̄e ꝑticeps aut esse poterit: vni⁹. n. diuini germinis parēs est vnica. BEDA: Eadē aūt voce ab elisabeth q̄ a gabriele bñdicit̃: q̄ten⁹ ⁊ angelis et hōīb⁹ venerāda mōstret̃. THEO. Quia vo alie sancte mulieres fuerūt q̄ tñ genuerūt filios pctō inquinatos. subiūgit: Et bñ. fru. vē. tui. Uel alit̃ intelligit̃ dixerat: Bñdicta tu inter mulieres. deīde q̄si iterogāte aliquo q̄re subiūgit: Et bñ. fru. vē. tui. sic dicit̃ ī psalmo: Bñdict⁹ q̄ venit in noīe dñi de⁹ dñs ⁊ illuxit nobis. Cōsueuit. n. sacra scriptura: ⁊: ꝓ q: r̄cipe

ORI. Fructū aūt vētris dei genitricis dñm dixit. q: nequāq; ex viro: sed ex sola maria ꝓcessit: nā qui semē suꝑfert a prib⁹ fruct⁹ eoꝝ existūt. GRECUS Sol⁹ ergo hic fruct⁹ bñdictus: q: absq; viro ⁊ absq; pctō ꝓducit̃. BED. Jste ē fruct⁹ q̄ dauid ꝓmittit: De fructu ventris tui ponā sup sedē tuā. SEVE. Jn q̄ pte emergit eutychis redargutio: dū fruct⁹ ventris christ⁹ asserit̃. Oīs. n. fruct⁹ est eiusdē nature cū plāta. vñ ⁊ virginē relinq̄t̃ eiusdē fuisse nāe cū secūdo adā qui tollit pctā mūdi. Sed ⁊ qui fantasticā opiōnē de carne christi ꝯfingūt: in vero dei genitricis ꝑtu erubescāt: nā ipe fruct⁹ ex ipa substātia ꝓcedit arboris. vbi sunt etiā dicētes: quasi ꝑ aq̄ductū christū transisse per virginē aduertāt ex dictis elisabeth: quā repleuit spūs christū fructū fuisse ventris Sequit̃: Unde hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me? AMBRO. Non quasi ignorās dicit: scit enī esse sancti spūs grām ⁊ operatōem: vt mater domini mrēm ꝓphete ad ꝓfectū sui pignoris salutz: ſ; quasi ñ humani hoc meriti: sed diuine gratie mun⁹ esse cognoscat. Jta dicit: Unde hoc mihi. hoc est q̄ iusticia: quib⁹ factis: ꝓ quib⁹ meritis? ORYGE. Cōuenit aūt hoc dicēs cū filio: nā ⁊ iohānes indignū se sentiebat aduētu christi ad ipm. Matrē aūt dñi nūcupat adhuc virginē existē: ꝓccupās euētū ex dicto ꝓphetico. Diuina aūt ꝓmissio duxerat mariā ad elisabeth: vt iohis testimoniū ab vtero pueniret ad dñm. ⁊ tūc. n. iohānē domin⁹ in prophetā cōstituit. vñ sequit̃: Ecce. n. vt fa. est vox salu. tue in

tari.me.exul.in.in vte.meo. AVG. ad dardanū: Hoc aūt vt diceret sicut euāgelista ꝑlocut⁹ est repleta est spūsctō: quo ꝑculdubio reuelāte cognouit qd illa exultatio significasset infantis eni illius ve ipse mrēm: cui⁹ ipe ꝑcursor ꝛ demōstrator eēt futurus. Potuit ergo eē ista significatio rei tāte a maiorib⁹ cognoscēde nō a puulo cognite. nō eni dixit: Exultauit i fide infans in vtero meo: sed exultauit i gaudio. Uidem⁹ aūt exultatōem nō solū puulorꝫ: ꝫ etiā pecorū. nō vtiqꝫ de aliqua fide vl' religiōe vl' q̄cūqꝫ rōnabili cognitōe venientē: sed hec inusitata ꝛ noua extitit: quia in vtero ꝛ ei⁹ aduētu que oīm saluatorē fuerat paritura. Ideo hec exultatio ꝛ tāqꝫ mrī dñi reddita resalutatio sicut solēt miracula fieri: facta est diuinit⁹ in infante: nō humanit⁹ ab infante qꝫqꝫ etiā si vsqꝫ adeo in illo puero est accelerat⁹ vsus rōis ꝛ volūtatis: vt intra viscera materna iā posset agnoscere credere ꝛ ꝯsentire. Etiā hoc in miraculis habēdū diuine potētie: nō ad humane trahēdū exemplar nature. ORIGE. Uenerat aūt mater dñi visura elisabeth miraculosum ꝯceptū quē retulerat angelus: vt p hoc sequat credulitas potioris ād virginē manaturi. Et ad hāc fidē facit sermo elizabeth dicētis: Et beata que credidisti: q᷑ ꝑficient ea que dicta sunt tibi a dño. AMBRO. Uides minime dubitasse mariā: sed credidisse: ꝛ iō fructū fidei ꝯsecutā. BED. Nec mirū si dñs redēptur⁹ mūdū: opatōem suā inchoauit a mr̄e: vt p quā sal⁹ omnib⁹ parabat: eadē ꝑsona fructū salutis hauriret ex pignore. AMBRO. Sed ꝛ vos beati q̄ audiuistis ꝛ credidistis. quecūqꝫ eni crediderit aīa ꝛ ꝯcipit ꝛ generat dei verbū ꝛ opa ei⁹ agnoscit. BED. Omis aūt aīa que verbū dei mēte ꝯcepit: virtutū statim celsa cacumina gressu ꝯscēdit amoris: quaten⁹ ciuitatē iuda. i. ꝯfessiōis ꝛ laudis arcē penetrare ꝛ vsqꝫ ad ꝑfectōem fidei spei ꝛ charitatis: quasi trib⁹ in ea mēsib⁹ valeat cōmorari. ORI. sup ezech. Simul ꝛ de p̄terito ꝛ de p̄nti ꝛ de futuro p ꝓphetie spm̄ tacta est: que ꝛ eā pmissiōib⁹ angeli credidisse cognouit ꝛ mrēm nominās q: redēptorē humani generis in vtero portare intellexit: etiā cū oīa ꝑficiēda p̄diceret: qd etiā de futuro seq̄ret aperit.

¶ Et ait Maria: Magnificat anima mea dominum.

¶ AMBRO. Sicut pctm̄ a mulierib⁹ cepit: ita et bona a mulierib⁹ inchoāt. vn̄ nō ociosum videt q ꝛ ante iohānē elisabeth ꝓphetizat: ꝛ maria ante dñi gnātōem. Sequit aūt vt marie quo ꝑsona melior: eo ꝓphetia fit plenior. BASI. Uirgo eni intētōe sublimi ac speculatōe ꝑfunda immēsitatē cōtēplās mysterij quasi ꝑfūdi⁹ gradiēs magnificat deū vn̄ dr: Et ait maria: Magni. ani. me. dñm. GRECVS: quasi diceret: Mirabilia que de⁹ p̄nūciauit in meo corpe exercebit: ꝫ aīa mea infructuosa apō deū nō erit. Cōuenit aūt mihi ꝛ volūtatis fructum afferre: nā q̄tū amplo doceor miraculo: tātū teneor glorificare in me mirabilia opātē. ORI. Si aūt dñs nec augmētū nec detrimētū recipe pōt: qd est qō maria loq̄t: Magnificat aīa mea dñm: Sed si ꝯsiderē dñm saluatorē imaginē eē inuisibilis dei et aīam factā ad ei⁹ imaginē vt sit imago imaginis: tē videbo q᷑ in exēplo eoꝝ q̄ solēt imagines pīgere: q᷑ magnificauero aīa; meā ope. cogitatōe: smone tūc imago dei grādis efficit: vt ipse dñs cui⁹ imago est in aīa mea magnificat.

¶ Et exultauit spiritus meus: in deo salutari meo.

¶ BASI. Prim⁹ spūs fruct⁹ est pax ꝛ gaudiū. Quia ergo virgo sancta totā sibi hauserat spūs grām: merito subiūgit: Et exul. spi. me. in de. salu. meo. Idem aīam dicit ꝛ spm̄. Cōsueta aūt in scripturis exultatōis platio: insinuat alacrē quēdā ꝛ iocosū habitū aīe in his qui digni sūt. Proīde ṽgo exultat i dño ineffabili cordis tripudio: ꝛ resultatōne in strepitu honesti effect⁹. Seqt: In deo salu. meo. BEDA: Quia eiusdē iesu. i. saluatoris spūs ṽginis: eterna diuinitate letatur: cui⁹ caro tpali ꝯceptōne fetatur.

AMB. Magnificat ergo aīa marie dñm: ꝛ exultat spūs ei⁹ in deo: eo q aīa ꝛ spū p̄re filioqꝫ deuota vnū deū p quē oīa pio venerāt affectu. Sit autē in singulis marie aīa vt magnificet dñm. Sit i singul' spūs marie vt exultet in dño. Si fm carnē vna mr̄ est christi: fm fidē tn̄ oīm fruct⁹ ē christ⁹. Ois enim aīa accipit dei ṽbū: si tn̄ immaculata ꝛ immunis a vitiis intemerata castimoniū pudoris custodiat.

THEO. Ille aūt deū magnificat: q̄ digne sequit christū: ꝛ dū christian⁹ vocat: christi nō minuit dignitatē: magna ꝛ celestia opādo: ꝛ tūc spūs eius. i. spiritale crisma exultabit. i. ꝑficiet: ꝛ nō mortificabitur. BASI. Si q᷑ ṽo lux i cor suum irrepsit ꝛ ad deū diligēdū ꝛ ꝯtēnēda corpea: p illi i obscurā ꝛ breuē imaginē ꝑfectā pcipe iustoꝝ ꝯsciam absqꝫ vlla difficultate ꝯsequētū i dño gaudiū. GRE. Prius aūt aīa magnificat dñ; vt postea exultet in deo: nisi eni antea crediderim⁹ exultare nō possumus.

¶ Quia respexit humilitatē ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

¶ GRECVS expositor: Iā mā̄festat cur se magnificare deū deceat: ac exultare in illo dicēs: Quia respexit hūilitatē ancille sue. q. diceret: Ipse ꝑuidit non ego expectaui: humilibus erā contenta. Nunc autem ad ineffabile ꝯsiliū eligor: ꝛ exaltor de terra ad sidera. AVG. in s. de assū. O vera hūilitas: que deū hōib⁹ pepit: vitā mortalib⁹ edidit: celos innouauit: mūdū purificauit: paradisū apuit: ꝛ hoīm aīas liberauit. Facta ē marie hūilitas scala celestis: per quā de⁹ descēdit ad terras. Quid. n. ē dicere respexit nisi approbauit: Multi. n. videt in ꝯspectu hoīꝫ hūiles eē: ꝫ eoꝝ hūilitas a dño nō respicit. Si. n. veraciter hūiles eēnt: deīde ab hōib⁹ nō se laudari vellent nō in h̄ mūdo: ꝫ in deo spūs eoꝝ exultaret. ORI. Sed qd hūile atqꝫ deiectū q̄ dei filiū gestabat i vtero: Sꝫ ꝯsidera q᷑ hūilitas in scripturis vna de ṽtutib⁹ ꝑdicat: q̄ a phis modestia dr. Sꝫ ꝛ nos eā possum⁹ appellare quodā circuitu: cū aliqs nō ē inflat⁹: ꝫ ipe se deiecit. BED. Cui⁹ aūt hūilitas respicitur recte beata ab omnib⁹ cognominat. vnde sequitur Ecce eni ex hoc beatā me dicent oēs generatōnes.

ATHANA. Si eni fm ꝓphetaꝫ beati sunt qui hūt semē in syon: ꝛ primos in hierusalē: q̄tū debet

esse pconiũ diuine ac sacrosancte virginis marie:q̃ sm carnẽ verbi genitrix est effecta. GRECVS: Non aũt se beatã appellat inani vexata gloria. vñ enĩ soc' in ipa supbie que se ancillã dñi nũcupauit sed sacro tacta spũ que futura sunt psciuit. BED. Decebat enĩ vt sicut p supbiã pmi parẽtis mors in mundũ intrauit:ita p humilitatẽ marie vite itroit' videref. THEO. Et iõ dicit:Oẽs gnãtõẽs. nõ solũ elisabeth:sz etiã oẽs credẽtiũ natiões.

¶ Quia fecit mihi magna q̃ potẽs est: ꝛ sanctum nomẽ eius.

¶ THEO. Ostẽdit virgo nõ p suã virtutẽ se btãm predicãdã:sed cãm assignat dicẽs:Quia fe.mi.mag. qui po.ẽ. Que tibi magna fecit? Credo vt creatura ederes creatorẽ:famula dominũ generares: vt p te mũdũ de' redimeret:p te illuminaret:p te ad vitã reuocaret. TYTVS: Quomodo võ magna nisi q̃ manẽs illibata cõcipio superãs nutu dei nãm? Digna reputata sum viro: nõ quomodocũq; genetrix effici:sed vnigeniti saluatoris. BEDA: Respicit aũt hoc ad initiũ carminis vbi dictũ est: Magnificat aĩa mea dñm. Sola enĩ aĩa illa cui dñs magna facere dignaf dignis eũ pconijs magnificare potest. TYTVS: Dicit aũt:Qui potẽs est:vt siq̃s diffidat in cõceptõis negocio:dũ virgo manẽs cõcepit: retorqueat miraculũ ad potentiã operãtis. Nec quia vnigenit' accessit ad feminã:ex hoc inquinaf:quia sanctũ est nomẽ ei'. BASILI. Sanctũ võ dr nomẽ dei:nõ q: in syllabis quãdã significatiuã vtutẽ otineat:sed quia quomodolibet dei speculatio sancta dinoscif ꝛ syncera. BEDA: Singularis.n.potẽtie diuine trãscẽdit oẽm creaturã ꝛ ab vniuersis que fecit lõge segregaf:quod greca locutõe melius intelligif. In quo ipm verbũ quod dicit agion: q̃si extra terrã esse significat.

¶ Et misericordia eius a progenie in progenies:timentibus eum.

¶ BEDA: A specialib' se donis ad gnãlia dei iudicia cõuertens:toti' humani generis statũ describit subdẽs:Et mĩa ei' a pge.i.pge.timẽ.eũ.q.d. Nõ solũ mihi fecit magna qui potẽs est: sed ꝛ in omni gẽte qui timet deũ accept' est illi. ORIGE. Mĩcordia enĩ dei vt dicit aug':nõ in vna gnãtõe sz i sempiternũ extenditur a generatiõe in generatiõem.

GRECVS: Et mĩa eius quã habet in generatõe generationũ:ego concipio:ac ipe corpori animato cõiungif:nostrã tractãs salutẽ soli' intuitu pietatis. Miseref aũt nõ qualitercũq; sz his quos timor ei' cõpescuit in qualibet natõe.vñ dicit: Timẽtib' eũ. qui.s.penitẽtia ducti ꝛ ad fidẽ ꝛ penitẽtiã ouertũf nam qui obstinati sunt:incredulitatis vicio clauserũt sibi ianuã pietatis THEO. Uel per hoc innuit q̃ timẽtes misericordiã cõsequẽf in generatiõe ista .i.in pñti seculo ꝛ futurã.i.i seculo futuro. In hoc seculo cẽtuplũ accipiẽtes:in illo võ multo maiora.

¶ Fecit potentiã in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.

¶ BEDA: Humani generis statũ describẽs q̃d superbi ꝛ quid humiles mereãf oñdit dicẽs:Fecit potẽ.in bra.suo.i.in ipo dei filio.sicut enĩ tuũ brachiũ est quo operaris:sic brachiũ dei dictũ est ei' verbũ: per quod opat' est mũdũ. ORIGE. Timẽtib' aũt se fecit potẽtiã in brachio suo:quia lz infirm' ad deum accesseris:si timueris eũ:promissam virtutẽ cõsequeris. THEO. In brachio suo.i.ei' filio incarnato potẽtiã fecit: quia natura deuicta est virgine parẽte: ꝛ deo humanato. GRECVS: Uel dicit: Fecit p faciet potẽtiã:nõ vt dudũ per moysen contra egyptios:nec p angelũ:puta quãdo mlta milia rebelliũ pstrauit assyriorũ. nec quoq; alio mediãte nisi in ppo brachio triumphũ docuit intelligibiles hostes supãdo.vñ sequif: Disp'sit sup.mẽ.cordis sui .s.quãlibz mẽtẽ elatã:nõ parẽtẽ ei' aduẽtui: q̃netiã aperuit ꝛ vitiosas ostẽdit supbas cogitatiões eorũ.

CIRYL. Magis autẽ ppe demonũ hostili catua intelligẽda sunt hic:hos enĩ seuiẽtes in t̃ra dissipauit aduẽiẽs dñs: ꝛ cõpeditos ab eis obediẽtie sue restituit. THEO. Põt hoc etiã de iudeis itelligi: quos in oẽm disp'sit regionẽ:sic nũc disp'si sunt.

¶ Deposuit potentes de sede: ꝛ exaltauit humiles.

¶ BEDA: Quod dixit:Fecit potentiã in brachio suo. ꝛ q̃d pmiserat:Et misericordia ei' a pge.in pge. his versiculis per singula cõtinuata est annectẽdũ quia.s.p omẽs seculi generatões ꝛ perire superbi ꝛ humiles exaltari:pia iustaq; diuine potẽtie dispẽsatõe nõ cessant.vñ dr:Depo.potẽ.de se.ꝛ ex.hũiles.

CIRYL. Magna sapiebãt demones ꝛ diabolus: gẽtiliũ sapiẽtes: pharisei ꝛ scribe:hos tñ deposuit: erexitq; humiliãtes se sub potẽti manu dei: dãs ill' virtutẽ calcãdi serpẽtes ꝛ scorpiões:oẽmq; ptãtem inimici. Erãt ꝛ q̃nq; iudei ptãte supbi: sed pstrauit hos incredulitas:ex gẽtib' aũt ignobiles ꝛ hũiles p fidẽ ad apicẽ ascẽderũt. GRECVS: Deitatis enĩ tribunal nr̃ intellect' eẽ cogscif:sz iniq̃ vtutes post trãgressionẽ icubuerũt pcordijs pthoplasti tãq; in ppo solio. Ob hoc ğ veit dñs:spũs iiquos eiecit a sedibus volũtatũ ꝛ pstratos a demõijs exaltauit: eoꝝ cõsciẽtias purgãs ꝛ eoꝝ mẽtẽ statuẽs ppriã sedẽ.

¶ Esurientes impleuit bonis: ꝛ diuites dimisit inanes.

¶ GLO. Quia hũana pspitas pcipue in honorib' potẽtatuũ: ꝛ in abũdãtia diuitiaꝝ osistere videf:p' deiectõẽ potẽtũ ꝛ exaltatõem hũiliũ õ diuitũ etiã nitõẽ ꝛ paupũ repletõe mẽtõẽ facit di.Esu.ip.bo.ꝛ di.di.ina. BASI. Dispõit q̃dẽ nos pñs vbũ etiã q' ad sensibilia edocẽs reꝝ mũdanaꝝ icertitudinẽ. Caduca siq̃dẽ sunt h:sic vnda q̃ ab ipetu vẽtoꝝ hicinde diffũdif. Intellectualr aũt sumẽdo esuriebat gen' humanũ exceptis iudeis: hos nãq; ditauerat legis traditio ꝛ scõꝝ dogmata pphaꝝ. Quia võ nõ hũilr deserũt vbo hũanato dimissi sũt inanes: nihil deferẽtes:nõ fidẽ:nõ sciam: ꝛ spe bonoꝝ puati sunt: ꝛ a terrena hierusalẽ ꝛ a vita futura exclusi. Quos võ de gẽtib' fames ꝛ sitis cõtriuerat: cũ hesissent dño repleti sũt spũtalib' bonis. GLO. Qui etiã eiña toto studio q̃si esuriẽtes desiderãt saturabũf: cum christ' appuerit in gl̃ia:sed qui terrenis gaudẽt in fine toti' beatitudinis inanes dimittenf.

Suscepit isrl̃ puerū suū: recordatꝰ mīe sue. Sicut locutꝰ ē ad prēs nrōs abraā: ⁊ semini eius in secula.

GLO. Post generalē diuine pietatis ⁊ iusticie cōmemoratōem ad singularē noue incarnatōis dispēsatōem cōuertit verba dicēs: Susce. isra. pu. suū. q̄si medicꝰ egrū: visibilis in hoīes factꝰ vt facerꝫ isrl̃ .i. videntē deū puerū suū. BEDA: Obedientē .s. ⁊ humilē: nā qui cōtemnit humiliari: nō pōt saluari. BASI. Israel. n. dicit nō māsem quē sola nobilitabat appellatio: sed spiritalē qui nomē fidei retinebit: hīs oculos tendētes ad deū videndū per fidē. Potest eciā ad isrl̃ carnalē hoc adaptari: cū ex eo infiniti crediderūt. Hoc aūt fecit recordatꝰ misericordie sue. hoc. n. impleuit qd̄ abrae pmisit di. Qm̄ benedicent in semine tuo oēs cognatōnes terre. Huius ḡ pmissiōis dei genitrix recordata dicebat: Sicut locu. est ad pa. no. abra. ⁊ se. eiꝰ in scl'a. Nā ⁊ abrae dicū est. Statuā pactū meū inter me ⁊ te: ⁊ inter semen tuū post te in gnātōibꝰ suis federe sempiterno vt sim deꝰ tuꝰ ⁊ seminis tui post te. BED. Semen aūt dicit nō tā carne pgenitꝰ q̄ꝫ fidei eiꝰ vestigia secutus: quibꝰ aduentꝰ saluatoris in secula pmissus ē. GLO. Quia ipa promissio hereditatis nullo fine claudet: ⁊ vsqꝫ in finē seculi credētes nō deerūt: et beatitudinis gloria erit perennis.

Mansit aūt maria cū illa q̄si mensibus tribꝰ: ⁊ reuersa ē i domū suā.

AMBRO. Tādiu mansit maria: q̄diu elisabeth pariēdi tempꝰ impleret. vnde dicit: Mansit au. ma. cū illa qua. mē. tri. HIERO. In sexto. n. mēse cōceptōis pcursoris venit angelꝰ ad mariā que mansit cū elisabeth mēsibꝰ tribꝰ: ⁊ sic nouē mēses implent. AMBRO. Nō aūt sola familiaritas ē cā q̄ diu mansit: sed eciā tāti nati pfectio. nā si pmo ingressu tātus pgressus extitit vt ad salutatōem marie exultaret infans in vtero: repleret spūsancto mr̄ infātis q̄tū putamꝰ vsu tāti tpis sancte marie addidisse pñtiā? Bene ergo inducit exhibuisse officiū: ⁊ mysticū numerū custodisse. BEDA: Anima eni casta que spiritalis verbi desideriū cōcipit: necesse est vt alta celestis exercitꝰ iuga subeat: ⁊ quasi triū mēsiū dies ibi demorata: quousqꝫ fidei ⁊ spei ⁊ charitatis luce radiet: pseuerare nō desistat. THEO. Quādo vero elisabeth paritura erat virgo recessit. vnde seq̄t: Et re. est in do. suā. s. ppter multitudinē que ad ptū cōgregari debebat. incōueniēs aūt erat in talibꝰ virginē esse pñtē. GRECVS: Mos eni est virginibꝰ cedere: quotiēs pregnās parit. Ut aūt ppriā applicuit domū: alio quidē nullatenꝰ abiit. ibi vero manebat vlteriꝰ donec adesse partꝰ horā cognuit: ibiqꝫ ioseph dubitās ab angelo edocet.

Elisabeth aūt impletū est tēpus pariēdi: ⁊ pepit filiū. Et audierunt uicini ⁊ cognati eiꝰ q2 magnificauit dominus misericordiā suam cum illa: ⁊ congratulabantur ei.

AMBRO. Si diligēter aduertas plenitudinis verbū: nusq̄ꝫ inuenies positū nisi in gnātōe iustorū. vnde ⁊ nūc dicit: Eli. aūt imple. est tem. pari. Plenitudinē eni hꝫ iusti vita: inanes aūt sunt dies ipiorū. CHRY. Iccirco aūt deꝰ elizabeth partū retardauit: vt gaudiū augeret ⁊ famosiorē faceret mulierē. vnde sequit: Et audi. vici. ⁊ cog. eiꝰ: q2 mag. do. mis. suā cū illa: ⁊ cōgra. ei. Naꝫ qui sterilitatē eiꝰ cognouerant: testes diuine gr̄e sunt effecti. Nemo aūt viso infante cū silētio discedebat: sed deū qui illū ex insperato cōcesserat collaudabat. AMBRO. Habꝫ eni sanctorū editio leticiā plurimorū: qm̄ cōmune est bonū. iusticia. n. cōmunis est virtꝰ: ⁊ ideo in ortu iusti future vite insigne pmittit: ⁊ gr̄a secuture virtutis exultatōe vicinorū pfigurate designat.

Et factū est: in die octauo uenerūt circūcidere puerū: ⁊ uocabant cū nomine patris sui zacharia. Et respōdēs mater eiꝰ dixit: Nequaq̄ꝫ sed uocabit iohānes. Et dixerūt ad illā: Quia nemo ē in cognatiōe tua qui uocet hoc noie. Innuebāt autē pri eiꝰ: quē uellet uocari eū. Et postulās pugilarē scripsit dicēs: Iohānes est nomē eius. Et mirati sunt uniuersi. Apertū ē āt ilico os eiꝰ: ⁊ ligua eiꝰ: ⁊ loquebat benedicēs deū.

CHRY. Circūcisionis norma primo tradita est abrae in signū distictiōis: vt genꝰ patriarche ipmixtū conseruetur: et sic promissa bona consequi valeant. Ubi autem pacti consumatur negociū: appositum signū de medio tollit. sic igit ⁊ p christū circūcisiōe cessante baptismꝰ succedit: sed antea iohānē circūcidi decebat. vnde dicit: Et fa. est in die octa. vene. circū. puerū. Dixerat eni dn̄s: Infans. viij. dierū circūcidat in vobis. Hāc aūt tpis mēsurā a diuina clemētia cōstitutā autumo duplici de cā. pmo quidē vt in tenerrima etate leuiꝰ patiat dolorē sectōis carnis. Secūdo vt ex ipis opibꝰ moneamur, qm̄ h[illegible] bat in signū. tener eni puer minime discernit q̄ circa ipm̄ fiūt. Post circūcisionē aūt nomē iponebat vn̄ sequit: Et vo. eū no. pa. sui zacharia. Hoc aūt iō fiebat: quia pus oportet sumere signaculū dn̄i: ⁊ postea nomē hūanū. vel q2 nullꝰ nisi pus abiiciat carnalia qd̄ significat circūcisio dignꝰ est q̄ i libro vite nomē eiꝰ scribat. AMBRO. Mire aūt sanctꝰ euāgelista pmittēdū putauit q̄ plurimi infātē pris noīe zachariā appellādū putarūt: vt aduertas mr̄i nō nomē alicuiꝰ displicuisse degeneris: sꝫ id scō ifusum spū: qd̄ ab angelo añ zacharie fuerat pnūciatū. Et quidē ille mutꝰ itimare vocabulū filij neq̄t vxori sꝫ p. pphetiā elisabeth didicit: qd̄ nō [illegible] marito. vn̄ sequit: Et rn̄. mr̄ eiꝰ dixit. Neq̄ꝫ [illegible]. Nec mirer si nomē mr̄ qd̄ nō audi[illegible] spūs ei scūs q̄ angelo mādauerat reuela[illegible] poterat dn̄i igrare pnūciū: q̄ pphauerat [illegible] quit: Et dix. ad il. q2 ne. ē in cog. tua: qui vo. hoc nomine. vt intelligas nomē non generis esse sꝫ vatis.

Zacharias quoq; nutu interrogauit. vnde sequit: Innuebāt aūt patri ei⁹ quē vellz vocari eū. Sed q: incredulitas ei affatū eripuerat ⁊ auditū: qd voce n̄ poterat: manu litteris est locut⁹. vn̄ seq̄t: Et postu. pugil. scri. dicēs: Johā. est no. ei⁹. Hoc est: nō ei nos nomē imponim⁹ qui iam a deo nomen accepit.

ORIGE. Zacharias quidē interp̄tat memor dei Johānes aūt significat demōstrātē. ceterū ⁊ absentis memor ⁊ p̄ntis demōstratio est. Debebat aūt iohānes nō memoriā dei vt absentis exp̄mere: immo digito demōstrare presentē dicēs: Ecce agnus dei.

CHRY. Quietiā hoc nomē iohānes gratia dei interp̄tat. q: ergo gratia diuina fauēte nō natura elisabeth hūc filiū cepit: beneficij memoriā in nomine pueri conscripserūt. THEO. Quia vo cū muliere circa h̄ nomē pueri pater mut⁹ ɔcordauit Sequit: Et mirati sunt vniuersi. Nemo enī hui⁹ nois erat i cognatōe eoꝝ vt aliq̄s diceret: q: antea h̄ ambo cogitassent. GRĒ. nazanzen⁹: Edit⁹ ergo iohānes zacharie soluit silentiū. vn̄ seq̄t: Aptū est aūt illico os ei⁹: ⁊ lingua eius. Absurdū. n. erat vt cū vox vbi progressa fuisset: pater maneret eliguis AMB. Merito etiā cōtinuo resoluta est lingua ei⁹: q: quā vinxerat incredulitas soluit fides. Credam⁹ igit ⁊ nos vt lingua nr̄a que incredulitatis viculis est ligata: rōis voce soluat. scribam⁹ sp̄ū mysteria: si volumus loq̄. Scribam⁹ p̄ nūciū christi: s; nō in tabul' lapideis: sed in tabulis cordis carnalib⁹. Etenī qui iohānē loquit: christū ,pphetizat. Sequit. n. Et loq̄. bn̄. deū.

BED. Allegorice aūt iohānis celebrata natiuitas gr̄a noui testi est inchoata: cui vicini ⁊ cognati nomē p̄ris q̄; iohānis īponere mallebāt: q: iudei q̄ legis obseruatōe quasi affinitate iūcti erāt: magis iusticiā q̄ ex lege est sectari: q̄; fidei grām suscipe cupiebāt. sed iohānis: h̄ est gr̄e dei vocabulū: mat verbis p̄r litteris nunciare satagunt: q: ⁊ lex ip̄a psalmiq; ⁊ ,pphete aptis sn̄arū vocib⁹ grām christi p̄dicāt et sacerdotiū illud vet⁹ figurās cerimoniarū ac sacrificioꝝ vmbris eidē testimoniū p̄hibet. Pulchreq; zacharias. viii. die p̄lis edite loquit: q: p̄ dn̄i resurrectionē q̄ octaua die hoc ē post septimū sabbati facta est: occulta legalis sacerdotij archana patuerūt.

Et fact⁹ est timor sup omnes uicinos eoꝝ: ⁊ sup oīa mōtana iudee diuulgabant oīa uerba hec: ⁊ posuerunt oēs qui audierāt in corde suo dicētes: Quis putas puer iste erit? Eteni manus dn̄i erat cum illo.

THEO. Sicut in taciturnitate zacharie mirat⁹ est pp̄ls: ita ⁊ cū locut⁹ ē. vnde dr̄: Et fa. est ti. su. oēs vici. eo. ⁊ su. om. mō. iu. diuul. om. ver. hec. vt pp̄ hec duo magnū aliq̄d circa natū puerū vniuersi existimēt. hec aūt oīa dispēsatiue fiebāt: vt qui testis esse christi debebat existeret fidedign⁹. vnde sequit: Et posue. oēs qui au. in cor. su. di. Quis. puer iste erit?

BED. Precurrētia. n. signa prebent iter p̄cursori veritatis: ⁊ futurus ,ppheta p̄missis cōmēdat auspicijs. vnde sequit: Etenī ma. do. erit cū illo. GLO. Prodigia. n. de⁹ in illo pagebat que nō faciebat iohannes: sed dextra diuina. GRECVS: Mystice aūt tpe diuine resurrectōis p̄dicata gr̄a christi salubris timor nō solū iudeoꝝ q: erāt vicini vel situ loci vel sciā legis: sed etiā exteroꝝ gentiū corda ɔcussit: nec tm̄ mōtana iudee sed oīa mūdani regni mā达 danteq; sapiētie culmina christi fama trāscēdit.

Et zacharias p̄r ei⁹ replet⁹ ē sp̄ū scō: ⁊ ,pphetauit dicēs: Bn̄dict⁹ dominus de⁹ israel: q: uisitauit ⁊ fecit redēptionez plebis sue.

AMBRO. Bon⁹ de⁹ ⁊ facilis indulgere peccatis nō solū ablata restituit: sed etiā insperata cōcedit. Nemo ergo diffidat: nemo veteꝝ cōsci⁹ delictorū p̄mia diuina despet. Nouit de⁹ mutare sn̄iam: si tu noueris emēdare delictū. Ille siquidē dudū mut⁹ ,pphetizat. vnde dicit: Et zacha. pa. ei⁹ reple. est spi. sancto. CHRY. Scilz opatōe sancti sp̄us: ne quocūq; modo grām sp̄us sancti nactus: sed ad plenū. ⁊ fulgebat in eo ,pphetie donū. vnde sequit: Et prophetauit. ORIGE. Plen⁹ aūt sp̄ūsācto zacharias duas ,pphetias gn̄aliter nūciat: p̄mā de christo: alterā de iohāne: quod manifeste de verbis illi⁹ p̄bat in quib⁹ quasi de p̄nti: ⁊ quasi iam versarent in mūdo loquit de iohāne: ⁊ p̄mo de saluatore dicēs: Bn̄di. dn̄s de. is. q: vi. ⁊ fe. re. ple. sue. CHRY. Dū deū benediceret zacharias: visitatōem dicit esse factam ab eo erga pp̄lm suū: siue māles israelitas quis velit accipe: venit. n. ad oues q̄ p̄ierāt dom⁹ isrl': siue spiritales. i. fideles q̄ digni fuerūt hac visitatōe: efficacē erga se diuinā p̄uisionē faciētes. BED. Uisitauit aūt dn̄s plebē suā quasi lōga infirmitate tabescētē ⁊ q̄si venditā sub pctō vnici filij sui sāguie redemit. Qd q: zacharias prio faciēdū cognerat: ,pphetico more quasi iā factū viderat. Dicit aūt: Plebē suā. n̄ q: veniēs suā inuenit: s; q: visitādo suā fecit.

Et erexit cornu salutis nobis in domo dauid pueri sui.

THEO. Uidebat de⁹ dormire peccata multa recipiēs: sed in nouissimis incarnat⁹ tpib⁹ excitat⁹ est ⁊ cōtriuit demonēs qui nos oderāt. vn̄ dr̄: Et erex. cor. sa. no. in do. da. pue. sui. ORIGE. Quia de semine dauid sm̄ carnē nat⁹ est christ⁹. vnde dicitur: Cornu salutis nobis in domo dauid. sicut ⁊ alibi dictū est: Uinea facta est in cornu. i. in iesu christo.

CHRY. Cornu aūt nominat potestatē: gloriā: et famā: metaphorice a brutis aīalib⁹ illud accipiēs q̄ h̄ loco munimīs ⁊ glīa cornua de⁹ dedit. BED. Cornu etiā salutis regnū saluatoris christi vocat. Ossa siquidē oīa carne inuoluta sunt. Cornu excedit carnē: ⁊ iō cornu salutis regnū christi vocat q⁹ mūd⁹ ⁊ carnis gaudia supant: in cui⁹ figurā dauid ⁊ salomō cornu olei sunt in regni gloriā cōsecrati.

Sicut locut⁹ est p̄ os scōꝝ qui a seculo sunt prophetarum eius.

THE. Qd de domo dauid xp̄s nasceret: micheas mentōem facit dicēs: Et tu bethleē t̄ra iuda neq̄; minima es: ex te enī exiet dux: qui reget pp̄lm meū isrl'. Sed ⁊ omēs ,pphete de incarnatiōe dixerūt. Et

ideo dicit: Sicut locu. est ꝑ os sanctorũ ꝓphetarũ.
GRECVS: Per quod innuit deũ per illos esse lo
cutũ: ⁊ nõ esse humanũ quod dixerunt. BEDA:
Dicit autẽ: Qui a seculo sunt. quia tota veteris testi
scriptura ꝓphetice de christo ꝓcessit: nã ⁊ ipse pater
adam ⁊ ceteri patrũ: factis suis eius dispẽsatõi testi
moniũ reddũt.

Salutem ex inimicis nostris: et de manu omnium qui oderũt nos.

BEDA: Cuʒ p̃mo breuiter p̃misisset. Erexit cornu
salutis nobis: ꝯtinuo explanãs quid dixerit subdit
Salutẽ ex inimicis. quasi diceret: erexit nobis cor/
nu. i. erexit nobis salutẽ ex inimicis nostris: Et de
manu omniũ qui oderũt nos. ORIGE. Nõ aũt
putem⁹ nũc de corꝑalib⁹ inimicis dici: ſʒ de spirita/
libus. Uenit eniʒ dñs iesus fortis in p̃lio destruere
oẽs inimicos nostros: vt nos de eorũ insidiis ⁊ ten
tationibus liberos faceret.

Ad faciẽdã miam cũ patrib⁹ nostris: ⁊ memorari testamẽti sui sancti. Jusiurãdũ qđ iurauit ad abraã patrẽ nostrum daturum se nobis.

BEDA: Dixerat dñm iuxta eloquiã ꝓphetarũ ĩ
domo dauid nasciturũ: dicit eundẽ ad explẽdũ te/
stamẽtũ qđ abrae disposuit nos eẽ liberaturũ: quia
his p̃cipue patriarchis de suo semine: vel ꝯgregatio
gentiũ: vel christi est incarnatio ꝓmissa. p̃mittitur
aũt dauid: quia abrae sanct⁹ ecclie cet⁹ est ꝓmissus:
dauid aũt ꝙ ex eo christ⁹ nascitur⁹ esset: audiuit. Et
ideo post id qđ dictũ est de dauid: subdit de abraaʒ
dicẽs: Ad faciẽdã miam cũ pa. nostris. ORIGE.
Ego puto ꝙ in aduẽtu dñi saluatoris ⁊ abraam et
Jsaac ⁊ iacob functi sunt mĩa eius. Nõ ẽ eiʒ credi/
bile vt qui p̃us viderũt diẽ illi⁹ ⁊ letati sũt: ⁊ postea
in aduẽtu ipsius nihil vtilitatis acciperẽt: cũ scriptũ
sit: Pacẽ faciẽs ꝑ sanguinẽ crucis sue: siue sup̃ traʒ
siue in celis. THEO. Christi etiã gratia se vsqʒ ad
illos extẽdit: q̃ mortui extiterũt: quia ꝑ eũ resurge/
mus nõ solũ nos: sed ⁊ qui fuerũt ante mortui. Fe
cit ⁊ misericordiã cũ patrib⁹ nostris: sm̃ ꝙ eorꝫ speʒ
⁊ desideriũ impleuit. vnde sequit̃: Et memorari te/
stamẽti sui sancti. illi⁹. s. de quo dicit̃: Bñdicẽs bñ/
dicã tibi: ⁊ multiplicabo te. Multiplicat⁹ est enim
abraã in oĩb⁹ gentib⁹ ꝑ imitatõem fidei ei⁹ adoptati
in filios: sed etiã patres vidẽtes suos filios talia be
nefacere cepisse cõgaudẽt ⁊ recipiũt misericordiã in
seipis. vnde sequit̃: Jusiurãdũ qđ iu. ad abra. pa. no.
datu. se nobis. BASILI. Nemo aũt audiẽs ꝙ iu/
rasset dñs abrae: ad iurãdũ sit ꝓmpt⁹: sicut. n. furor
de deo dictus nõ significat passiõem sed punitio/
nẽ: sic neqʒ de⁹ iurat vt hõ: sed verbũ eius loco iura
mẽti nobis ad veritatẽ exprimit̃: immutabili sentẽ
tia quod promissum est approbans.

Ut sine timore de manu inimicorum nr̃orũ liberati seruiamus illi.

CHRY. Quia exortũ nobis cornu salutis ex do-
mo dauid: dixerat ꝙ ꝑ ipm̃ ⁊ gloriã ꝑticipam⁹ ⁊ di
spẽdia inimici vitauim⁹. vñ dicit: Ut sine ti. de ma.
inimi. no. li. sui. illi. Duo p̃dicta nõ facile repiet ali
quis sese comitãtia. plures. n. euitãt ꝑicula: sed vita
gloriosa priuãt̃: sicut sceleris patratores q̃ de carce/
re ex indulgẽtia regia absoluũt̃. ecõtra gaudẽt ãge/
li gloria: sed ob hãc ꝑiclitari cogũt̃: sicut milites bel
licosi vitã inclytã amplexãtes securitate multotiẽs
caruerũt. Sed h̃ cornu ⁊ saluat ⁊ glorificat. saluat
quidẽ eripiẽs a manib⁹ hostiũ: nõ leuit̃ sed verifice:
vt nõ sit vltra timẽdũ. Et h̃ est qđ dicit̃: Ut sine tiore
ORI. Uel ait crebro de hostiũ manu aliq̃ liberã/
tur: sed nõ absqʒ timore. Cũ. n. met⁹ ⁊ discrimẽ ãte
p̃cesserit: ⁊ sic de inimicorꝫ manu q̃s eruat̃: liberat⁹
est quidẽ: sed nõ sine timore: iđ dixit ꝙ christi aduẽ
tus sine timore nos a manibus hostium eripi fecit.
Non. n. eorũ insidias sensimus: sed repente ab eis
nos segregans: eduxit ad fortis proprie mansionẽ.

Jn sanctitate ⁊ iusticia corã ipso omnibus diebus nostris.

CHRY. Glorificat zacharias dñm: q2 fecit nos
sibi suire cũ plena fiducia: nõ carnalr̃ vt iudei ĩ san
guine victimarũ: ſʒ spiritalr̃ in bonis oꝑib⁹. Et h̃ ẽ
qđ dicit: Jn sancti. ⁊ iusti. Est. n. sanctitas apta cir/
ca deũ eq̃tas. Justicia v̾o q̃ est circa hoĩes: puta ꝙ
aliq̃s reuerẽter exeq̃t̃ diuina: ⁊ quo ad hoĩes lauda
bilr̃ cõuerset̃. Dicit aũt: nõ corã hõib⁹ vt hypocrite
volẽtes hõib⁹ placere ſʒ corã deo: sic hi quorũ cõmẽ
datio nõ est ab hõib⁹ sed a deo: ⁊ hoc nõ semel aut
ad tp̃s sed singulis dieb⁹ ⁊ q̃diu vixerit. vnde dicit:
Oĩb⁹ dieb⁹ nr̃is. BEDA: Nã q̃ vel ante mortẽ ab
ei⁹ suitio discedit: l' imũdicia q̃libʒ siue ĩiusticia fi/
dei sue sinceritatẽ cõmaculat: vel corã hõib⁹ tñ et
nõ corã deo: sanct⁹ ⁊ iust⁹ esse cõtẽdit: nõdũ ꝑfecte
đ manu spiritaliũ inimicorũ liberat⁹ dño suit: ſʒ ex
ẽmplo veterũ samaritanorũ diis gẽtiũ pariter ⁊ de/
monio seruire conatur.

Et tu puer ꝓpheta altissimi uocaberis: p̃ibis enĩ ante faciẽ domini parare uias eius.

AMBRO. Pulchre cũ de dño ꝓph̃aret: ad pro
phetã sua v̾ba conuertit: vt h̃ quoqʒ bñfactũ eẽ dñi
designaret: ne cũ publica numeraret: sua q̃si ĩgrat⁹
tacuisse videret̃. vñ dr̃: Et tu pu. ꝓ. al. voca. ORI.
Jđ reor zachariã festinasse vt loq̃ret̃ ad puerũ: q̃a
sciebat eũ p⁹ paululũ in eremo moraturũ: nec se ei⁹
posse hr̃e p̃ñtiã. AMBRO. Sed fortasse ꝙ octo
dierꝫ infantẽ alloq̃t̃: verꝫ si tenem⁹ supiora: intelligi
m⁹ ꝑfecto ꝙ potuit vocẽ p̃ris nat⁹ audire: q̃ marie
salutatõem anteq̃ nasceret̃ audiuit. sciebat ꝓpha ali
as eẽ aures ꝓph̃e: q̃ spũ dei nõ corꝑis etate reseruãt̃:
hẽbat intelligẽdi sensũ: q̃ exultãdi hẽbat affectũ:

BEDA: Nisi forte putãd⁹ ẽ zacharias ꝑꝑ eos qui
aderãt potius instruẽdo futura sui filij q̃ dudũ per
ãgelũ didicerat: mox vt loq̃ potuit p̃dicare voluisse
Audiãt arriani ꝙ christũ quẽ iohes ꝓphetãdo p̃ei
bat altissimũ vocat: sic in psalmo dr̃: Hõ nat⁹ ẽ ĩ ea:
⁊ ipse fũdauit eã altissim⁹. CHRY. Sic aũt regib⁹
cõmilitones sunt q̃ eis viciniores existũt: sic iohan
nes cum esset amicus sponsi deprope eius aduentũ
p̃cessit. ⁊ hoc est quod subdit̃: Preibis enĩ ante fa/
ciem domini parare vias eius. Alii enĩ ꝓphete emi
nus christi mysteriũ predicauerũt: hic vero propius

predicauit vt eũ ceteris indicaret GRE.xix.moral. Quisqs aũt pdicãdo a sordib⁹ vitiorũ corda audientiũ mũdat: venientis sapiẽtie ad cor viam preparat.

Ad dandã scientiã salutis plebi eius: in remissionẽ peccatorũ eorum.

Qualiter precursor viã dñi preparauit exponit subdens: Ad dan. sciam salu. ple. ei⁹. Sal⁹ dñs iesus est data est aũt plebi scia salutis. i. christi a iohãne: qui testimoniũ phibebat de christo. BEDA: Qui eniz iesu. i. saluatoris nomẽ exponere desiderãs salutis mẽtiõem frequẽtat: sed ne tpalẽ salutẽ pmitti putarent subdit: In remissiõem peccatorũ eorũ. THEO. Nõ enĩ aliter cognitus esset de⁹: nisi plebi peccata dimisisset. Dei enĩ est peccata dimittere. BEDA: Uerũ iudei christũ suscipe: sed antichristũ malunt expectare: qr nõ int⁹ a peccati dñio: sed foris ab humane seruitutis iugo cupiũt liberari.

Per uiscera misericordie dei nostri: in qb⁹ uisitauit nos oriẽs ex alto

THEO. Quia de⁹ peccata nobis dimisit: nõ pp opa nostra sed pter miam suã: ideo cõuenienter addidit: Per visce. mise. dei nři. CHRY. Quã quidẽ misericordiã nõ ipi met inquirẽtes inuenim⁹: sed desuper nobis de⁹ aperuit. vnde sequit: In quib⁹. s. misericordie opib⁹: Uisitauit nos. assumpta carne: Oriẽs ex alto. GRECUS: In altis pmanẽs tñ i terrenis pñs: nõ diuisionẽ patiẽs: neqz circũscriptionẽ qd intellect⁹ noster cõprehẽdere non põt: nec vlla serie verborũ exprimere.

Illuminare his qui in tenebris ꝛ in umbra mortis sedẽt: ad dirigẽdos pedes nostros in uiã pacis.

BEDA: Recte christ⁹ oriens vocat: qr nobis ortum vere lucis aperuit. vnde sequit: Illuiare his q in tene. ꝛ in vm. mor. sedẽt. CHRY. Tenebras hic appellat nõ materiales: sed errorẽ ꝛ a fide distãtiã. BASI. Tenebrosa enĩ erat plebs gẽtilis q idolorũ cultu grauabat: donec lux orta dispsit caliginẽ et splẽdorẽ veritatis expandit. GREGO. iiii. mora. Umbra vero mortis obliuio mẽtis accipit. Sic enĩ mors hoc quod interficit agit: vt nõ sit in mẽoria. vnde iudeorũ ppls qui dei oblit⁹ fuerat: dicitur in vmbra mortis sedere. Umbra etiã mortis mors carnis accipit: qr sicut vera mors est qua anima separat a deo: ita vmbra mortis est qua caro separat ab aia vnde voce martyrũ dicit: Operuit nos vmbra mortis. Per verbũ etiã mortis imitatio diaboli q mors i apocalypsi dicit designat: quia sicut vmbra iuxta qualitatẽ corpis ducit: ita actiões iniquorũ de specie imitatõis eius exprimũt. CHRY. Recte autẽ dicit: Sedẽt. nõ enĩ ambulam⁹ in tenebris: sed sedebamus. THEO. Nõ solũ aũt oriẽs dñs his qui i tenebris sedẽt illuminat: sed aliquid amplius facit vnde sequit: Ad dirigẽdos pedes nrõs in viã pacis Uia pacis est via iusticie ad quã direxit pedes. i. affect⁹ animarũ nostrarũ. GREGO. in home. Tũc enĩ gressus nrõs in viã pacis dirigim⁹: quando p illud actionũ iter pgim⁹: in quo ab auctoris nři grã nõ discordem⁹. AMBRO. Simul ꝛ illud aduerte q paucis helizabeth: q multis zacharias pphetet: ꝛ vterqz sancto impler⁹ spiritu loquebat: sz disciplina seruat: vt mulier discere magis q diuina sic studeat q docere.

Puer aũt crescebat ꝛ cõfortabatur spũ: ꝛ erat in desertis usqz i diẽ ostensiõis sue ad israel.

BEDA: Predicator penitẽtie futur⁹: vt liberi⁹ auditores suos a mũdi illecebris erudiẽdo sufferat primeuã in desertis trãsigit vitã. vnde dicit: Puer aũt crescebat. THEO. Scdm corpalẽ etatẽ: ꝛ cõfortabat spũ. Simul enĩ cũ corpe spũale donũ crescebat: ꝛ spũs operatões in eo magis ac magis osdebant. ORIGE. Uel crescebat spũ nec in eadẽ pmanebat mẽsura qua cepat: sed semp crescebant spũs in eo: semp volũtas ei⁹ ad meliora tẽdẽs habebat pfect⁹ suos: ꝛ mens diuini⁹ aliquid cõtẽplabat Exercebat se memoria: vt pura in thesauro suo recõderet. Addit autẽ: Et cõfortabat. Infirma. n. est humana natura. Legim⁹ enĩ: Caro autez infirma. Cõfortãda est itaqz spũ: spũs enĩ pmpt⁹. Multi cõfortant carne: athleta dei spiritu roborãd⁹ est: vt sapientiã carnis elidat. vnde recessit fugiẽs tumultũ vrbiũ, pter frequẽtiã. Sequit. n. Et erat in desertis vbi purior aer est: celũ aperti⁹: ꝛ familiarior de⁹: vt qr nõdũ baptismi ꝛ pdicatõis temp⁹ aduenerat: vacaret orõib⁹ ꝛ cũ angelis cõuersaret: appellarz dñz: ꝛ illũ audiret dicẽtẽ: Ecce assuz. THEO. Ut erat in desertis vt extra multorũ maliciã nutriret: ꝛ vt neminẽ vereret arguere. Si. n. fuisset in mũdo: forte fuisset amicitia ꝛ cõuersatõe hoim deprauatus; simul etiã vt eẽt fidedign⁹ qui pdicatur⁹ erat christũ Occultabat aũt in desertis: donec placuit deo ipm israelitico pplo demõstrare. vñ sequit: Usqz ad diem ostẽsiõis sue ad isrl. AMBRO. Pulchre aũt tẽp⁹ quo fuit in vtero, ppha describit: ne marie psentia taceat: sed tps silet infantie: eo q pñtia mris dñi in vtero roborat: q infantis ipedimẽta nescuit. .II.

Factũ est aũt in diebus illis exijt edictuz a cesare augusto: ut describeret uniuers⁹ orbis. Hec descriptio prima facta est a preside syrie cyreno. Et ibant omnes ut profiteret singuli in suaz ciuitatẽ. Ascẽdit aũt ꝛ ioseph a galilea de ciuitate nazareth i iudeã ciuitatẽ dauid que uocat bethleẽ: eo q esset de domo ꝛ familia dauid: ut pfiteretur cum maria desponsata sibi uxore pregnante.

BEDA: Nascitur⁹ in carne dei fili⁹: sicut de virgine nat⁹ virginitatis sibi dec⁹ oñdit eẽ gratissimũ: ita pacatissimo tpe seculi, pereat: qr pacem querere docuit: ꝛ pacis sectatores inuisere designat. Nullũ aũt potuit mag' esse pacis indiciũ q vna totũ orbẽ

descriptiōe cōcludi: cui⁹ moderator august⁹: tanta duodecim ānis circa tēpus dñice natiuitatis pace regnauit: vt bellis toto orbe sopitis ꝓphete psagiū ad lrām videat̄ iplesse. vñ dicit̄: Factū ē aūt in diebus illis: Exijt edic. a cesa. augusto vt descri. vniuersus orbis. GRECVS: Tūc etiā nascit̄ christ⁹: cū pricipes iudeorū defecerāt: ⁊ ad romanos pricipes trāslatū erat imperiū: qbus iudei tributa soluebāt. ⁊ sic iplet̄ ꝓphetia predicēs nō deficere ducē de iuda nec pricipē femorib⁹ e⁹: donec veniat q̄ mittendus ē. Ja vero cesare augusto. xlii. annū iperii peragēte: exijt ab eo edictū totū orbē cōscribi ad tributa soluēda qd̄ cuidā noīe cyrino cesar cōmiserat: quē iudee ⁊ syrie presidē statuit. vñ seq̄t: Hec descriptio p̄ma facta ē a pside syrie cyrino. BEDA: Signat hic descriptionē vel p̄mā eē earū q̄ totū orbē cōscriberit: q2 plereq̄ iā ptes terrarū sepe legunt̄ fuisse descripte: vel p̄mo tūc cepisse qn̄ cyrin⁹ i syriā missus ē. AMBRO. Pulchre aūt psidis nomē addidit: vt seriē tēporis designaret. nā si cōsules ascribūtur tabulis emptiōis: quātomagis redēptionis oīm debuit tēpus ascribi. BEDA: Supna aūt dispēsatiōe ꝓfessio cēsus ita descripta ē: vt in sua quisq3 patriā ire iuberet̄: fm q̄ seq̄t: Et ibāt oēs vt ꝓfiterent̄ singuli i ciuita. sua. Quod iō factū ē: vt dñs alibi cōcept⁹: alibi nat⁹: insidiātis herodis furorē facilius euaderet. vñ seq̄t: Ascē. au. ⁊ ioseph a galilea de ciui. naza. i iudeā. CHRY. Dño āt dirigēte august⁹ h̄ edictū cēsuit: vt vnigeniti psentie famulet̄. nā3 h̄ edictū matrē attrahebat i patriā: quā ꝓphete predixerāt. s. i bethleē iude. vñ dicit: ciuitatē dauid q̄ vocat̄ bethleē. GRECVS: Jō autē addidit ciuitatē dauid: vt ꝓmissionē factā dauid a deo ex fructu vētris e⁹ rex ꝑpetu⁹ adueniret: eē cōpletā annunciet. vñ sequit̄: Eo q̄ eēt de domo ⁊ familia dauid. Per h̄ autē q̄ ioseph erat de cognatiōe dauid: cōtentus fuit euāgelista ipam quoq3 virginē de cognatione dauid ꝓmulgare: cū lex diuina pciperet cōiugales copulas ex eadē ꝓgenie cōtrahi. vñ sequit̄: Cū maria despōsata sibi vxore pregnante. CIRYL. Dicit aūt eā fuisse despōsatā innuēs q̄ solis spōsalib⁹ p̄cedētibus ē cōceptio subsecuta: neq3 enī ex virili semie sancta virgo cōcepit. GRE. i ho. Mystice āt nascituro dño mūdus describit̄: q2 ille apparebat i carne q̄ electos suos ascriberet i eternitate. AMBRO. Et dū ꝓfessio singularis ōdit̄: spiritalis implicat̄: nō terrarū regi dicāda sed celi. ꝓfessio ista fidei cēsus aiorū ē. Abolito enī synagoge censu vetusto: nou⁹ cēsus ecclesie parabat̄. deniq3 vt scias censum nō augusti eē sed christi: tot⁹ orbis ꝓfiteri iubet̄. Quis aūt poterat ꝓfessionē toti⁹ orbis exigere: nisi q̄ tot⁹ orbis habebat iperiū? Nō enī augusti sed dñi ē terra ⁊ plenitudo e⁹. BEDA: Qui etiam vocabulū augusti pfectissime cōpleuit: vtputa suos ⁊ augere desiderās: ⁊ augere sufficiēs. THEO. Cōueniēs erat i terra: vt p christū cult⁹ multorū deorū deficeret: ⁊ vn⁹ deus coleret̄: vñ vnus rex orbi iperasse describit̄. ORI. Diligētius autē intueri sacramentū quoddā i videt̄ figura: qd̄ i toti⁹ orbis ꝓfessione de orbi oportuit christū: et cū oībus script⁹ sanctificaret oēs: ⁊ cū orbe relat⁹ in cēsum cōmunionem sui pberet orbi. BEDA. Sicut autē tūc imperante augusto ⁊ psidēte cyrino ibāt singuli i suā ciuitatē vt ꝓfiterent̄ cēsum. sic nō imperante christo p doctores ecclesie psides ꝓfiteri debem⁹ cēsum iusticie. AMB. Nec ē ergo p̄ma ꝓfessio mētium dño cū oēs ꝓfitent̄: nō pconis euocatōe sed vatis dicētis: oēs gētes plaudite manibus. deniq3 vt sciāt cēsum esse iusticie: veniūt ad cū ioseph ⁊ maria: h̄ ē iustus ⁊ virgo. Jlle q̄ verbū seruaret: ista que pareret. BEDA: Ciuitas nostra ⁊ pria ē beata ad quā crescētibus quotidie virtutib⁹ ire debem⁹. Quotidie autē sancta ecclesia suū comitata doctorē de rota mūdane cōuersatiōis qd̄ galilea sonat: sanctitatē iuda. s. cōfessionis ⁊ laudis ascēdēs: cēsum sue deuotionis regi eterno psoluit: que i exēplo beate virgis marie cōcepit nos virgo de spū: que alij quidē despōsata ab alio fecundat̄: dū pposito sibi pōtifici visibiliter iungit̄: sed inuisibilis spūs virtute cumulat̄ idicans ipso nomie q̄ instātia loquētis magistri nil valz: nisi augmētū supni iuuaminis vt audiat̄ accepit.

¶ Factū ē aūt cū eēnt ibi: ipleti sūt dies ut pareret. Et pepit filiū suū p̄mogēitū: ⁊ pānis cū inuoluit: et reclinauit cū i psepio: q2 nō erat ei locus in diuersorio.

¶ AMBRO. Breuiter sanct⁹ lucas ⁊ quō ⁊ quo tēpore ⁊ quo loco fm carnē christ⁹ nat⁹ sit: explicauit dicēs: Factū ē aūt cū essent ibi: ipleti sūt dies vt pareret. Dño quidē q2 nupta cōcepit: sed virgo generauit. GRE. nisenus: Apparēs enī vt hō non p oīa legi hūane nature subijcit̄. nā qd̄ ex muliere nascitur: humanitatē redolet. Uirginitas vero q̄ ortui deseruiuit: ōdit q̄ trāscēderet hominē. Hui⁹ ergo iocūda portio: ort⁹ imaculat⁹: ptus facil: absq3 corruptela natiuitas: nec ex luxu icipiens: nec doloris edita: q2 nāq3 ea que nature nostre mortē p culpā isseruit dānata ē: vt cū dolorib⁹ pareret: oportebat parentē vite cū gaudio partū pficere. Eo autē tēpore p icorruptionē virgineā ad vitā trāsmigrat mortaliū. i quo diminui incipiūt tenebre: ⁊ nocturna imēsitas exuberātia deficere cogit̄. Mors enī peccati finē prauitatis attigerat: s3 decetero tēdit ad nihilū ꝑpter lucis pñiam que radijs euāgelicis totū orbē lustrauit. BEDA: Eo etiā tēpore dignat⁹ est icarnari: quo mor nat⁹ cēsu cesaris ascriberet̄: atq3 ob nostri liberationē ipe seruitio subderet̄. vñ etiā nō solū ꝑpter indiciū regij schematis: sed etiā ꝑpt nominis sacramentū dñs i beethleem nascit̄. GRE. Bethleem q̄ppe dom⁹ panis interptatur. Jpe nāq3 ē q̄ ait: Ego sū panis viu⁹ q̄ de celo descēdi. Locus ergo i quo dñs nascit̄ dom⁹ panis antea vocabat̄ q2 futurū erat vt ibi ille p naturā carnis appareret: q̄ electorum mētes iterna satietate reficeret. BEDA: Sed ⁊ vsq3 ad cōsummationē seculi dñs i nazareth cōcipi: in bethleem nasci nō desinit: cū quilibet audientiū verbū flore suscepto domū i se eterni panis efficit: quotidie i vtero virginali hoc ē in aīo credentiū p fidē concipit̄: per baptismū gignit̄. Sequitur: Et peperit filiū suū primogenitū. HIE. cōtra heluidiū: Ex hoc heluidius nititur approbare p

mogenitū dici nō posset: nisi eū qui habeat ⁊ frēs: sicut vnigenitus ille vocat᷑ q̇ parētibꝰ sit solꝰ filius. Nos autē ita diffinimꝰ: Unigenitꝰ ē p̄mogenitꝰ nō oīs primogenitꝰ ē vnigenitꝰ. P̄mogenitū nō esse dicimꝰ eū quē alij subsequūtur: sed ante quē nullus: alioquin si nō ē p̄mogenitꝰ nisi is quē sequātur ⁊ fratres tādiu sacerdotibꝰ primogenita nō debentur: quādiu ⁊ alij fuerit procreati: ne forte partu postea nō sequēte vnigenitꝰ sit ⁊ nō primogenitus. BEDA: Est etiā vnigenitꝰ ī substātia diuinitatis: primogenitꝰ susceptiōe hūmanitatis: primogenitus ī grā: vnigenitꝰ in natura. HIE. cōtra heluidiū: Nulla autē ibi obstetrix: nulla mulierculārū solicitudo ītercessit. Ipsa pānis inuoluit infantem ipsa mater ⁊ obstetrix fuit. vñ sequit᷑: Et pānis eum īuoluit. BEDA: Qui totū mundū vario vestit ornatu: pānis vilibꝰ īuoluit᷑: vt nos stolā primā recipere valeamus: ꝑ quē oīa facta sūt: manus pedesqꝫ astringere: vt nostras manus ad opus bonū exercitet pedesqꝫ sint in viā pacis directi. GRECVS: O admirabilē coartationē ⁊ peregrinationē quam subiit q̇ cōtinet orbē: ab initio captat penuriā: ⁊ eā in seipo decorat nimirū si voluisset venire poterat mouēdo celū: cōcutiendo terrā: emittēs fulmīa: nō autē sic processit. nō eniꝫ ꝑdere sed saluare volebat: ab ipsis primordijs humanā cōculcare superbiā: atqꝫ iō nō tm̄ homo fit: sed etiā hō paup: ⁊ pauperem matrē elegit: que caret his q̄bus natū infantē reclinet. Sequit᷑ eni: Et reclinauit in p̄sepio. BEDA: Dum p̄sepis angustia cōtinetur cui celū sedes est: vt nos ꝑ celestis regni gaudia dilatet. Qui panis ē angeloꝝ in p̄sepio reclinat᷑: vt nos quasi sancta animalia carnis sue frumēto reficiat. CIRYL. Reperit etiā hominē factū bestialē ī aīa: ⁊ ideo ī p̄sepio loco pabuli ponit᷑: vt vitā bestialē mutātes: ad cōsonam homini ꝑducamur scientiā: pertingētes nō fenum: sed panē celestē vite corpꝰ. BEDA: Qui autem ad dextrā patris sedet: in diuersorio loco eget: vt nobis ī domo patris sui multas māsiones prepararet. vñ sequit᷑: Quia non erat ei locus in diuersorio. Nascit᷑ nō in parentū domo: sed in diuersorio ⁊ in via: quia ꝑ īcarnatiōis mysteriū via factus est: qua nos ad patriā vbi veritate ⁊ vita fruemur adduceret. GRE. in ho. Et vt ostēderet: qꝛ per humanitatē quā assūpserat: quasi ī alieno nascebat᷑ nō sm̄ potestatē: sed sm̄ naturā. AMB. Propter te ergo īfirmitas: in se potētia: ꝓpter te inopia: in se opulētia. noli hoc estimare quod cernis: sed quod redimeris agnosce. Plus dn̄e iesu iniurijs tuis debeo qꝫ redēptus sum: qꝫ operibus qꝫ creatꝰ. Nō prodesset nasci: nisi etiam redimi profuisset.

¶ Et pastores erāt in regiōe eadē vigilātes: ⁊ custodiētes vigilias noctis sup gregē suū. Et ecce āgelꝰ dn̄i stetit iuxta illos: ⁊ claritas dei circūfulsit illos: ⁊ timuerūt timore magno. Et dixit illis āgelꝰ: Nolite timere. Ecce. n. euāgelizo vobis gaudiū magnū qd̄ erit oī ppl'o: qꝛ natus est vobis hodie saluator q ē xp̄s dn̄s in ciuitate dauid. Et hoc vobis signū Inuenietis infantē pannis inuolutum: et positū in presepio.

¶ AMB. Uidete quēadmodū diuina curia fidem astruat. Angelus mariā: angelꝰ ioseph: angelus pastores edocet. de q̄bus dr̄: Et pastores erāt ī regiōe eadē vigilātes ⁊ custodiētes vigilias noctis sup gregē suū. CHRY. Ioseph quidē ī somnis apparuit angelꝰ. pastoribꝰ autē visibiliter q̄si rudioribꝰ: nō autem angelꝰ iuit hierosolymā: nō requisiuit scribas ⁊ phariseos erāt eni corrupti ⁊ ꝑ inuidia cruciabant᷑. Sed hi erāt syncere: antiquā cōuersatiōnē patriarcharū ⁊ moysi colētes. Est aūt semita quedā ad philosophiā ꝑducēs. īnocētia. BEDA in ho. Nusq̄ autē ī tota veteris testamēti serie reperimꝰ angelos qui tā sedulo apparuere patribꝰ: cū luce apparuisse. Sed hoc priuilegiū recte huic tēpori ē seruatū. quādo exortū eī ī tenebris lumē rectis corde vnde sequit᷑: Et claritas dei circūfulsit illos. AMB. Et vtero fund. sed coruscat a celo: terreno in diuersorio iacet: sed celesti lumīe viget. GRECVS: Uerū pauidi facti sunt ī miraculo. vñ sequit᷑: Et timuerūt timore magno. Sed angelꝰ cū pauor ingruerit: fugat ipm̄. vñ sequit᷑: Et dixit illis angelus: nolite timere. nō solū sedat terrorē sed etiā alacritatē infundit. Sequit᷑ eni: Ecce eni euā. vo. gau. ma. quod erit oī populo. Nō soli populo iudeorū: sed etiā oībus. Causa autē gaudij ostēditur: nouꝰ ⁊ admirabilis partus manifestat᷑ ex ipsis noibꝰ. Nā sequit᷑: Quia natus est nobis hodie saluator qui ē christꝰ dn̄s. quorum primū. i. saluator ē actiōis: tertiū autē. s. dominus maiestatis. CIRYL. Sed id qd̄ in medio ponitur. s. christus nō naturā significat: sed hypostasim ꝯpositā. In christo eni saluatore vnctionē fore celebratā fatemur: nō tamē figuralē sicut olim ī regibus ex oleo quasi ex ꝓphetica grā: neqꝫ ad ꝑfectionē alicꝰ negocij: iuxta illud ysaie: Hec dicit dominus christo meo cyro. Qui quāqꝫ esset idolatra: dictus christꝰ vt celesti cēsura totā occuparet babyloniorū ꝓuinciā. Fuit aūt vnctꝰ saluator spū sancto hūanitus ī forma serui. vngēs aūt vt deꝰ spū sancto credētes in eū. GRECVS: Huiꝰ autē natiuitatis ⁊ tēpus ostēdit: cū dicit: Hodie. ⁊ locū cū subdit: In ciuitate dauid. ⁊ signa cū subiūgit: Et h' vobis signū Inuenietis infantē pānis inuolutū: ⁊ positū ī p̄sepio. Ecce pastoribꝰ angeli pastorū p̄cipuū predicāt: tanqꝫ agnū ī antro māifestatū ⁊ editū. BEDA: Crebris autē īfantia saluatoris ⁊ angelorū p̄conijs ⁊ euāgelistarū nobis ē cōculcata testimonijs: vt nostris altiꝰ cordibus qd̄ ꝓ nobis factū sit īfigat᷑. Et notandū qꝫ signū nati saluatoris dat᷑ nō tyrio excoctum ostro: sed pānis squalētibus īuolutū: nō ī ornatis auro stratorijs: sed ī p̄sepibꝰ īueniēdū. MAXIMVS ī ser. natiui. Sed si tibi pāni fortassis vilescūt: angelos collaudātes admirare. Si p̄sepe despicis: erige parūper oculos: ⁊ nouā ī celo stellā protestantē mūdo natiuitatē dominicā cōtuere. Si cre-

dis vilia: crede mirifica. Si de his que humilitatis sunt disputas: q̄ alta sūt celestia venerare. GRE. in ho. Mystice autē q̄ vigilātibus pastorib⁹ angelus apparet: eosq̄ claritas dei circūfulsit: hoc ē q̄ illi p̄ ceteris videre sublimia merent᷑: q̄ fidelib⁹ gregibus preesse sollicite sciūt. Dūq̄ ipsi pie sup gregē vigilāt: diuina sup eos lati⁹ grā coruscat. BEDA i home. Significāt eni mystice pastores isti gregum doctores quosq̄ ac rectores fideliū animarū. Nocturnas vigilias custodiebāt sup gregē suū p̄icula tētationū idicat q̄bus se suosq̄ subiectos custodire nō desistūt. Et bn̄ nato dn̄o pastores sup gregē vigilāt: q̄ natus ē q̄ dicit: Ego sum pastor bonus: sed ⁊ tēpus iminebat quo idē pastor oues suas que dispersę erāt ad vite pascua reuocaret. ORI. Ceterū si ad secretiorē oportet ascēdere intellectū: dicā quosdam fuisse pastores angelos q̄ res humanas regerent. Et cū horū vnusquisq̄ suā custodiā conseruaret: venisse angelū nato dn̄o: ⁊ annunciasse pastoribus q̄ ver⁹ esset pastor exortus. Angeli eni ante aduentū saluatoris: parū poterāt cōmissis sibi vtilitatis afferre. Uix eni aliquis vnus ex singulis gētibus credebat i deū: nūc autē p̄pl̄i accedūt ad fidē i esu.

Et subito facta ē cū angelo multitudo militie celestis: laudātiū deū ⁊ dicētiū: Gloria i altissimis deo: ⁊ i t̄ra pax hōib⁹ bone uolūtatis.

Beda: Ne parua vnius angeli videret᷑ auctoritas: postq̄ vnus sacramētū noue natiuitatis edocuit: stati multitudo celestiū agminū affuit. vn̄ dicit᷑: Et subito facta ē cū angelo multitudo militie celestis. Bn̄ chorus adueniēs angelorū militie celestis vocabulū accipit. Qui ⁊ duci illi i p̄lio q̄ ad debellandas aereas p̄tātes apparuit humiliter obsecūdat: ⁊ ipse potestates easdē cōtrarias ne mortales tm̄ tētare valeāt: quantū volūt fortiter armis celestib⁹ perturbat. q̄ vero deus ⁊ hō nascit᷑: iure hominibus pax ⁊ deo gloria canit᷑. vn̄ sequit᷑: Laudātiū deū ⁊ dicētiū: Gloria i altissimis deo. vno angelo: vno euangelizāte nūcio natū i carne deū mox multitudo militie celestis in laudē creatoris ꝓrumpit: vt ⁊ christo deuotionē impēdat: ⁊ nos suo istruat exēplo: quotiens aliquis fratrū sacre eruditiōis verbū isonuerit: vel ipi que pietatis sūt: ad mētē reduxerim⁹: deo statim laudes corde ore ⁊ ope reddam⁹. CHRY. Et oli quidē angeli ad puniendū mittebant᷑: puta ad israelitas: ad dauid: ad sodomitas: ad gemit⁹ cōuallem: nūc ecōtra canūt i terra grās agētes deo: eo q̄ suū descensum ad homines eis reseruauit. GRE. xxviii. moraliū. Simul etiā laudāt quia redēptioni nostre voces sue exultatiōis accomodāt: simul etiā q̄ dū nos cōspiciūt recipi: suū gaudēt numerū ipleri. BEDA: Optāt etiā pace homib⁹ cū subdūt: Et in terra pax hominibus: q̄ quos infirmos prius abiectosq̄ despexerāt: nascēte in carne domino iā socios venerātur. CIRYL. Hec autem pax ꝑ christū facta ē. Recōciliauit eni nos per se deo ⁊ patri: culpā hostilē de medio auferēs: duos populos i vnū hominē pacificauit: ac celicolas ⁊ terrenos in vnū gregē cōposuit. BEDA: Quibus autē hominib⁹ pacē poscāt: exponūt dicētes: Bone volūtatis: eis. s. qui suscipiūt natū christū. nō eni ē pax impiis: sed pax multa diligētibus nomen. ORI. Sed diligēs lector inquirat quomō saluator dicat: Nō veni pacē mittere sup terrā: ⁊ nūc angeli de e⁹ natiuitate cantāt: In terra pax hominibus. sed h̄ qđ pax esse dicit᷑ i hominibus bone volūtatis soluit questionē. pax eni quā nō dat dn̄s sup terrā: nō est pax bone volūtatis. AVGV. xiii. de trinitate. Pertinet eni iusticia ad bonā volūtatē. CHRY. Aspice autē mirandū ꝓcessum. angelos ad nos deduxit p̄us: ac deīde duxit hominē ad superna. factū ē celū terra: cū terrena debet recipere. ORI. Mystice autem videbāt angeli se opus qđ eis creditū fuerat iplere nō posse absq̄ eo qui vere saluare poterat: et medicinā suā iferiorē eē q̄ hoim cura poscebat. vn̄ sicut si veniat aliquis q̄ habeat summā i medicina notitiā: ⁊ illi q̄ prius sanari nequiuerant: cernētes ad magistri manus putredines cessare vulnerū: nō inuideāt: sed in laude medici erūpant: ⁊ dei qui sibi egrotātibusq̄ tāte sciētie hominē miserit: multitudo angelorū aduentu christi deum laudent.

Et factū est ut discesserūt ab eis angeli in celū: pastores loq̄bant᷑ ad iuicē: Trāseam⁹ usq̄ bethleē: et uideam⁹ hoc uerbū qđ factū ē: qđ fecit dn̄s ⁊ ostēdit nobis. Et uenerūt festinātes: ⁊ inuenerūt mariam et ioseph: ⁊ īfātē positū ī p̄sepio. uidētes aūt cognouerūt đ uerbo: qđ dictū erat illis de puero hoc. Et oēs qui audierūt mirati sūt: et đ his q̄ dicta erāt a pastorib⁹ ad ipos. Maria āt ꝯseruabat oia uerba hec: ꝯferēs i corde suo. Et reuersi sunt pastores glīficātes ⁊ laudātes deū i oib⁹ q̄ audierāt ⁊ uiderāt: sicē dcm̄ ē ad illos.

GRECVS: Que visa sunt ⁊ relata stuporē igesserūt pastoribus: ⁊ sic ouilia sua omiserūt: ⁊ ꝓfecti sunt nocte bethleem: lucē indagātes saluatoris. vn̄ dicitur: Et factū ē vt discesserūt ab eis angeli in celum: pastores loquebant᷑ adinuicē: Trāseamus vsq̄ bethleē ⁊ vi. hoc ver. quod fa. ē. BEDA: Uere quasi vigilātes: nō dixerūt videam⁹ puerū: sed verbū quod factū ē. i. verbū quod semp erat videamus quomō ꝓ nobis caro factū ē: siquidē hoc ip̄m verbum dn̄s est. Sequit᷑ eni: Quod fecit dn̄s: ⁊ ostendit nobis. i. videamus quomō verbū ipsū ip̄se se fecerit: ⁊ ostēdit nobis carnem suā. AMB. Uide q̄ singulariter scriptura singulorū libret momēta verborū. Eteni cū caro domini videt᷑: videt᷑ verbū: qđ ē filius nō mediocre fidei tibi h̄ videat᷑ exemplū: nō vilis p̄sona pastorū. simplicitas eni querit᷑: nō ambitio desiderat᷑. Et venerūt festinātes. nemo eni cū desidia christū requirit. ORI. Quia vero festinan

tēs venerūt: ⁊ nō pedetētim: Jō sequitᷣ: Et inuene-
rūt mariā. que.s. fudit iesum i ptu. Et ioseph.s. dispē
satorē ortus dominici. Et infantē positū i presepio
s. ipm saluatorē. BEDA: Est autē iusti ordinis: vt
honore digno celebrata verbi īcarnatiōe: ad ipam
quādoqꝫ verbi gloriā intuendā pertingatᷣ. vñ sequi
tur: Uidētes autē cogno. de verbo qđ dictū erat il
lis de puero hoc. GRECVS: Occulta.s. fide feli-
cia relata cōtinentes: nec contēti de veritate: stupe
re qui primitus viderāt ⁊ perceperāt angelo nuncian
te: nō solū marie ⁊ ioseph promebāt: ꝫ etiā ceteris: ⁊
quod ē ampl⁹ eorꝫ mētib⁹ infigebāt. vñ sequitᷣ: Et
oēs qui audierūt mirati sunt: ⁊ de his q̄ dicta erāt
a pastorib⁹ ad ipsos. Quomō eni nō erat mirandū
videre celicolā i terrenis: ⁊ terrā pace cōciliari cele
stibus ⁊ ineffabilē illū infantulū numine quidē ce
lestia: hūanitate vero terrestria connectentē adin-
uicē: ⁊ sui cōpagine fedus mirandū prestantem.
GLO. Nec solū miranᷣ de incarnatiōis mysterio:
sed etiā de tanta pastorū attestatiōe: qui fingere in
audita nescirēt: sed simplici facūdia vera pdicarent.
AMBRO. Nec contēnenda putes quasi verba
vilia propheta a pastorib⁹: ⁊ maria colligit fidem.
vñ sequitᷣ: Maria autē ꝯseruabat oīa verba hec cō
ferens in corde suo. Discam⁹ sancte virginis in oī-
bus castitatē: que nō minus ore pudica q̄ꝫ corpore:
argumēta fidei cōferebat in corde. BEDA in ho
melia: Uirginalis eni pudicicie iura custodiens: se-
creta christi que nouerat nemini diuulgare vole-
bat: sed cōferebat ea que facienda legerat cū his q̄
iā facta cognouit: nō ore promēs: sed clauso in cor
de custodiēs. GRECVS: Quicquid etiā ei retule
rat angel⁹: quicqđ a pastorib⁹ audierat: cūcta ꝯgre-
gabat in mēte ⁊ ad inuicē cōparans: vna i omibus
mater sapie cernebat concordiā: vere deus erat qui
nat⁹ erat ex ea. ATHANA. Singuli autē i chri
sti natiuitate exultabāt nō hūanitus: sicut i puero
nato soliti sunt homines cōgaudere: sed in christi p̄
sentia ⁊ lucis diuine fulgore. vñ sequitur: Et reuersi
sunt pastores glorificātes ⁊ laudātes deū in omni-
bus que audierāt. BEDA.s. ab angelis. Et vide-
rāt.s. in bethleem sicut dictū ē ad illos.i. in hoc glo
rificāt ꝙ nō aliud veniētes inuenerāt q̄ꝫ dictū est
ad illos: siue sicut dictū ē ad illos gloriā deo laudesᷣ
qꝫ referūt: eteni hoc illis facere dictū est ab angelis
nō quidē verbo iperātibus: sed formā sue deuotio-
nis offerētibus: cū deo in excelsis gloriā resonarēt.
BEDA: Mystice autē itellectualiꝫ pastores gre-
gum. imo cūcti fideles exēplo horū pastorū transe-
ant cogitatione vsqꝫ in bethleem: ⁊ incarnationeꝫ
christi dignis celebrēt honorib⁹. Trāseamus autem
abiectis cōcupiscētiis carnalib⁹ toto mētis deside-
rio: vsqꝫ ad bethleem supernā.i. domū panis viui: vt
quē illi in presepio videre vagientē: nos i patris so-
lio mereamur videre regnantē. Nō est aūt tāta bea
titudo cū desidia ac torpore quereda: sed alacriter
sūt christi sequēda vestigia. Uidētes autē cognoue
rūt. Et nos que dicta sunt de saluatore nostro ple
na dilectiōe [illegible] amplecti: vt hoc i futuro p-
fecte cognitiōis visu cōprehēdere valeamusᷣ. BE-
DA sup lucā: Dñici etiā gregis pastores precedētiū
patrū vitā in qua panis vite seruatᷣ quasi bethleem

port⁹ contemplādo subeūt: nihilqꝫ i hac aliud repe
riunt: q̄ꝫ virginalē ecclesie pulchritudinē quasi ma
riā: virilē spiritaliū doctorꝫ cetū: quasi ioseph: ⁊ hu
milē christi aduentū scripture paginis sacre inser-
tū quasi in p̄sepio positū christū infantem. ORI.
Uel presepe illud israel erat sm illud ysaie: Cogno
uit bos possessorē suū: ⁊ asinus p̄sepe dñi sui. BE-
DA in home. Nō celauere autē silētio pastores q̄
agnouerāt: qꝛ ecclesie pastores i hoc ordinati sunt:
vt que in scripturis didicerūt: auditorib⁹ ōndant.
BEDA sup lucā: Magistri etiā spiritaliū gregum
mō ceteris dormiētibus cōtemplando celestia sub
eunt: modo fideliū exempla querēdo circueunt: mō
ad publicū pastoralis officij docēdo reuertuntur.
BEDA in ho. Unusquisqꝫ etiā qui priuatus viue-
re creditᷣ: pastoris officiū tenet: si bonorū actuū co-
gitationūqꝫ mundarū aggregās multitudinē: hanc
iusto moderamie gubernare scripturarū pastu nu
trire: ⁊ cōtra demonū isidias seruare contēdit.

Et postquā consumati sūt dies octo: ut circūcidereᷣ puer: uocatū nomen eius iesus. Qđ uocatū ē ab angelo pus q̄ꝫ in utero cōciperetᷣ.

BEDA in ho. Exposita natiuitate dñica: subiun
git euāgelista atqꝫ ait: Et postq̄ꝫ cōsumati sunt dies
octo vt circūcidereᷣ puer. AMBRO. Quis puer
nisi ille de quo dictū est. Puer natus ē nobis ⁊ fi-
lius datus ē nobis: factus ē eni sub lege: vt eos qui
sub lege erāt lucrifaceret. EPIPHA. Dicūt autē
hebiōis ⁊ cherinthi sequaces sufficit discipulo: si sit
sicut magister ei⁹. Circūcidit autē se christ⁹: tu ergo
circūcidaris. Fallūt autē destruētes sua pricipia. si
enim fateretᷣ hebion christū deū celit⁹ descendentē
octauo die fuisse circūcisum: tūc pberet circūcisiōi
materiā argumēti: sed cū nudū hūc asserit hominē:
nō puer est cā vt circūcidatur sicut nec īfantes sūt
sue circūcisionis auctores. Nos eni deum ipm fate
mur celitus descendentē ⁊ i claustro virgineo mo-
ram debitā fetib⁹ ptraxisse: quoadusqꝫ sibi ex vtero
virgineo hūanitatis carnē pfecte cōponeret. q̄ cir-
cūcisus ē veraciter: nō apparēter octauo die: quate
nus cū ad spiritalē effectū figure puenerint: taꝫ ab
ipo q̄ꝫ a suis discipulis diuulgētur nō vltra figure:
sed veritas. ORI. Sicut eni mortui sum⁹ cū illo
moriēte: ⁊ cōsurrexim⁹ resurgēti: sic cuꝫ eo circūcisi
sumus. vñ nequicq̄ꝫ nūc idigem⁹ circūcisiōe carna-
li. EPIPHA. Plurib⁹ autē ex causis circūcisus
est christ⁹. Et primo quidē vt ōndat carnis veritatē
cōtra manicheū: ⁊ illos q̄ apparēter eū dicūt pdiis-
se. Deīde vt pateat ꝙ nequaq̄ꝫ deitati cōsubstātiale
corp⁹ extiterit: vt fatur apolinaris. neqꝫ celitus de-
tulit illud: vt asserit valētinus: ⁊ vt cōfirmet circū
cisionē: quā olim istituerat eius aduētui seruientē:
q̄ etiā vt nulla sit iudeis excusatio. nā nisi circum-
cisus fuisset: obiicere poterāt: ꝙ nō possent incircū
cisum christū recipe. BEDA in ho. Ut etiā nobis
obediēdi virtutē cōmēdaret exemplo: ⁊ vt eos qui
sub lege positi legis onera portare nequiuerāt: sua
cōpassiōe iuuaret: vt q̄ in similitudie carnis pecca-
ti aduenit: remedium quo caro peccati cō. ueuerat

mūdari nō respuit. Idē eni salutifere curatiōis au xiliū circūcisio in lege cōtra originalis peccati vulnus agebat: qđ nūc baptismus reuelate grē tēpore cōsueuit: excepto ꝙ regni celestis ianuā nōdū itrare poterāt: tñ ī sinu abrae post mortē beata requie cōsolati superne pacis igressū spe felici expectabāt.
ATHANA. Nihil eni aliud exprimebat circūcisio: nisi generatiōis vetuste spoliationē ꝑ h̄ ꝙ circūcidebat̄ ps corporis: q̄ corpal̄ natiuitatis cā existit. Hoc autē tūc tēporis agebat̄ ī signū futuri ꝑ christū baptismatis: Idcirco postq̄ venit signatū cessauit figura. vbi nāq̄ tota vetustas tollit̄ ꝑ baptismū supfluū ē qđ ptis sectio pfigurat. CIRYL. Octauo autē die cōsuetū erat carnalē celebrari circūcisionē: octauo eni die christꝰ a mortuis resurrexit: ⁊ insinuauit nobis spiritalē circūcisionē dicēs: Euntes docete oēs gētes baptizātes eos. BEDA: In eius autē resurrectiōe pfigurata ē vtraq̄ nostra resurrectio ⁊ carnis ⁊ spūs. christꝰ eni circūcisus nostram docuit: ⁊ nūc ꝑ ipm a vitiorū labe purgandā: ⁊ in nouissimo die a mortis peste restaurādā. ⁊ sicut dominꝰ octaua die h̄ ē pꝰ septimā sabbati resurrexit: ita ⁊ ipi post sex hꝰ seculi etates: ⁊ septimā sabbati aiarū q̄ nūc interi ī alia vita gerit̄: q̄si octauo tēpore surgemꝰ. CIRYL. Scđm aūt legis pceptū eodē die ipositionē nomīs recepit. vñ sequit̄: Uocatū ē nomē eiꝰ iesus. qđ itꝑtat̄ saluator. editꝰ eniz fuit ad totꝰ orbis salutē: quā sua circūcisiōe pfigurauit: fm ꝙ apostolꝰ dicit: Circūcisi estis circūcisiōe nō māufacta ī expoliatiōe corꝑis carnis. Ci circūcisiōe christi. BEDA: Sed ⁊ h̄ qđ eodē die sue circūcisionis nomē accepit: ad imitationē prisce obseruationis fecit. Abraā eni q̄ primū circūcisiōis sacramētū accepit: ī die sue circūcisionis āplificatiōe nois bñdicti ꝓmeruit. ORI. Nomē autē iesu gloriosū oīq̄ cultu dignissimū: nomē qđ ē sup oē nomē: nō decuit primū ab hominibus appellari: neq̄ ab eis afferri ī mūdū. vñ signāter euāgelista subdit: Qđ vocatū ē ab angelo priusq̄ ī vtero cōciperet̄. BEDA: Huiꝰ aūt nois etiā electi sua spiritali circūcisione ꝑticipes existere gaudēt: vt sicut a christo christiāi: ita etiā a saluatore saluati vocētur: qđ illis a deo vocabulū nō solū priusq̄ ī vtero ecclesie ꝑ fidē conciperēt: sed etiā añ tēpora secularia vocatū est.

Et postq̄z ipleti sūt dies purgatōis eiꝰ fm legē moysi: tulerūt illū i hierl'm: ut sisterēt eū dño: sicut scriptū est i lege dñi: Quia oē masculinū ad aperiēs uuluā scm̄ dño uocabitur. Et darent hostiam fm ut dictum est i lege dñi: par turtuꝝ aut duos pullos colūbaꝝ.

CIRYL. Post circūcisionem rursus expectatur purgatiōis tēpus. vñ dicit̄: Et postq̄ ipleti sūt dies purgatiōis eꝰ fm legem moysi. BEDA: Si legis ipsiꝰ verba diligētiꝰ ispexeris: pfecto reperies quod ipsa dei genitrix sicut a cōmixtione virili: sic a legali fit iure imunis. Nō eni ōis mulier pariēs: sed ea q̄ suscepto semie pepit designat̄ imunda: rituq̄ legis docet̄ eē mūdāda: ad distinctionē. illiꝰ que vgo cōcepit ⁊ pepit. Sed vt nos a legis vīculo solueremur sicut christꝰ: ita ⁊ beata maria legi ē spōte subiecta.
TYTUS. Uñ elegāter euāgelista ꝓtulit ꝙ cōpleti sūt dies purgatiōis eꝰ fm legē: nā reuera nō incūbebat necessitas virgini sacre: vt dies purgatiōis eꝰ expectaret̄: que cū ex spū sancto ꝯcepisset caruit cōiugio. Sequit̄: Tulerūt illū ī hierusalē vt sisterēt eū dño. ATHANA. Sꝫ qñ a paternis aspectibꝰ latuit dñs: aut q̄s locꝰ excipit̄ ab eius iperio: vt ibi existēdo semotꝰ a patre sit: nisi afferat̄ hierosolymā: et itroducat̄ ī templū? Sꝫ forte causa nostri huiꝰmodi scripta sūt. Sicut eni nō grā sui hō factꝰ ē: ⁊ circūcisus ī carne: sed vt nos ꝑ grāꝫ faceret deos: ⁊ vt spiritaliter circūcidamur: sic ꝓpter nos sistit̄ dñs: vt discamꝰ deo psentare nosipsos. BEDA: Post tricesimū autē ⁊ tertiū circūcisiōis diē dño sistitur: mystice isinuās neminē nisi circūcisum vitijs: dñicis dignū eē cōspectibꝰ: neminē nisi mortalitatis nexibus absolutū supne ciuitatis gaudia posse pfecte subire. Sequit̄: Sicut scriptū ē in lege dñi. ORI. Ubi sūt qui deū legis negāt a christo fuisse ī euangelio pdicatū? An putandū ē ꝙ filiū suū bonꝰ deꝰ sub lege inimici fecit: quā ipe nō dederat? In lege eni moysi scriptū ē qđ sequit̄: Quia oē masculinuꝫ adaperiēs vuluā sanctū dño vocabitur. BEDA: Quod dicit: Adaperiēs vuluā. ⁊ hominis ⁊ pecoris pmogenitū significat: qđ vtrūq̄ sanctū dño vocari: atq̄ iđ sacerdotis eē pceptū ē: ita dūtaxat vt ꝑ hominis pmogenito pciū accipe: ⁊ oē aīal imundū redimi faceret. GRE. nisenꝰ: Hoc aūt legis decretū ī solo icarnato deo singularit̄: ⁊ ab aliis differēter iṗleri videt̄. Ipe nāq̄ solꝰ ieffabilit̄ cōceptꝰ: ac incōphēsibiliter editꝰ: virginalē vterū aperuit: non añ a cōnubio reseratū: seruās ⁊ post partū mirabile iuiolabiliter signaculū castitatis. AMB. Nō eni virilis coitꝰ vulue virginalis secreta reserauit: sꝫ imaculatū semē iuiolabilē vtero spūs sanctꝰ ifudit. Qui g̊ vuluā sanctificauit alienā vt nasceret̄ ꝓpheta: hic ē q̄ aperuit matri sue vuluā: vt imaculatꝰ exiret.
BEDA: Quod g̊ ait: Adaperiēs vuluā. cōsuete natiuitatis mox loquit̄: nō ꝙ dñs sacri vētris hospitiū qđ igressus sanctificaret: egressus deuirginasse credēdus sit. GRE. nisenꝰ: Solꝰ aūt hic ꝑtus masculinꝰ spiritaliter eē cōspicit̄: q̄ nil de feminitate culpe portauit. vñ reuera sanctꝰ vocatꝰ ē. vñ ⁊ gabriel q̄si h̄ decretū ad ipm solū ꝑtinere memorans dicebat: Qđ ex te nascet̄ sanctū: vocabit̄ filiꝰ dei. Et ī ceteris quidē pmogenitis sanctos illos vocari euāgelica solertia statuit: tāq̄ oblatiōe diuia fortitos huiusmōi nomē: at ī totiꝰ pmogenito creature qđ nascit̄ sanctū ꝓnūciat angelꝰ q̄si ꝓprie sanctū existēs. AMB. Solꝰ eni ꝑ oīa ī natis de femia sanctus dñs iesus q̄ terrene cōtagia corruptele imaculati partꝰ nouitate nō senserit: ⁊ celeste depulerit: nā si lrām seq̄mur: quō sanctꝰ ōis masculꝰ: cū multos sceleratissimos fuisse nō lateat? Sꝫ ille sanctꝰ ꝑ quē figurā futuri mysterij legis diuine pscripta signabāt: eo ꝙ solꝰ sanctꝰ ecclesie virgīs ad generandos populos apiret genitale secretū. CIRYL. O ꝓfūditas sciētiarū sapīe ⁊ sciētie dei offert hostias

qui p singulas hostias honorat̃ cũ patre:figuras le
gis custodit veritas:q̃ legis ē cõditor sicut de⁹ legē
custodiuit vt hõ.vñ sequit̃:Et vt darent hostiã fm
q̄ dictũ erat ĩ lege dñi:Par turturũ:aut duos pul/
los colũbar. BEDA ĩ ho.Hostia autē hec paupe
rũ erat.p̃cepit qppe dñs ĩ lege:vt qui possēt agnum
p filio aut filia:simul ⁊ turturē siue colũbaʒ offer/
rent.Qui vero nõ sufficiebãt ad offerendũ agnum:
duos iã turtures vel duos colũbe pullos offerrēt:
ergo dñs cũ diues esset:paup fieri dignat⁹ ē:vt nos
sua paup̃tate diuitiarũ suarũ donaret eē p̃ticipes.
CIRYL.Uidendũ aũt q̃d hec oblata ĩsinuãt:-Ni/
mirũ loquacissima ē turtur ĩ auib⁹:at colũba ē aĩal
mãsuetũ.Talis autē sanct⁹ ē erga nos saluator mã
suetudinē p̃fecte colēs:⁊ turt̃ orbē allexit:replēs or
tũ suũ p̃prijs melodijs.Occidebat̃ ergo turt̃: at co
lũba vt ip̃e p figuras nobis pãdat passur⁹ ĩ carne p
vita mũdi. BEDA ĩ ho.Uel colũba simplicitatē:
turt̃ ĩdicat castitatē:q: ⁊ colũba simplicitatis: ⁊ ca
stitatis amator ē turt̃:ita vt si cõiugē casu p̃diderit
nõ vltra aliã q̃rere curet.Merito ergo turt̃ ⁊ colũ
ba dño offerunt̃ ĩ hostiã:q: simplex ⁊ pudica fide/
liũ ꝯuersatio ē illi iusticie sacrificiũ gratũ ATHA
NA.Jõ vero bina iussit offerri: q: homie cõsistēte
ex aĩa ⁊ corpe:duplũ a nobis poscit de⁹: castitatē ⁊
mãsuetudinē:nõ solũ corpis sed etiã aĩe:alioq̄n erit
hõ fictor ⁊ hypocrita:gerēs ĩ tegumētũ occulte ma
licie ĩnocētiã apparentē. BEDA ĩ ho.Cum vero
vtraq̄ auis p̃pter cõsuetudinē gemēdi p̃sentes san
ctoꝝ luct⁹ designat:in h̃ tamē differũt q̄ turt̃ soli/
uagus:colũba aũt gregatim volare ꝯsueuit: ⁊ ob id
iste secretas orationũ lachrymas:illa publicos eccle
sie cõuent⁹ ĩsinuat.BEDA sup lucã: Uel colũba
que gregatim volat:actiue vite frequētiam demon
strat.Turtur q̄ singularitate gaudet:speculatiue vi
te culmia denũciat.Et q: eque vtraq̄ cõditori acce
pta ē hostia:ꝯsulte lucas vtrũ turtures an pulli co/
lũbarũ p dño sint oblati nõ dixit: ne vnũ alteri vi/
uēdi ordinē p̃ferret:sed vtrũq̄ sequēdũ doceret.

Et ecce hõ erat in hierusalē cui
nomē symeõ . Et hõ iste iust⁹ ⁊ tio
ratus expectãs consolationē isrl̃: ⁊
spũssanct⁹ erat i eo. Et rñsum acce
perat a spũ scõ:nõ uisurũ se morteʒ
nisi pri⁹ uideret christũ dñi . Et ue
nit i spũ i tēplũ. Et cũ iducerēt pue
rũ iesũ parētes ei⁹: ut facerēt fm cõ
suetudinē legis p eo: ⁊ ipse accepit
eum in ulnas suas.

AMB Nõ solũ ab ãgelis ⁊ p̃phetis a pastorib⁹
⁊ a parētibus:sed etiã a seniorib⁹ ⁊ iustis generatõ
dñi accepit testimoniũ. vñ dicit̃: Et ecce hõ erat in
hierusalē cui nomē symeon : ⁊ hõ iste iust⁹ ⁊ timo/
rat⁹. BEDA: Quia difficulter iusticia sine timo/
re custodit̃:nõ illũ dico timorē q̄ tēporalia sibi bo/
na subtrahi p̃horrescit: quē perfecta dilectio foras
mittit:sed timorē dñi sanctũ q̄ manet ĩ secula: quo
iust⁹ deũ quãto ardētius diligit:tãto solerti⁹ offen
dere cauet. AMB.Et bñ iust⁹ q̄ nõ suã sed populi
grãm requirebat.vñ sequit̃:Expectãs cõsolationeʒ
israel. GRE.nisen⁹.Nõ vtiq̄ mũdanã felicitateʒ
ĩ ꝯsolationē israel prudēs symeõ expectabat: sed ve
rã trãslationē ad veritatis decorē p separationeʒ a
legis vmbra:habuerat naq̄ p oracula q̄ visur⁹ esset
christũ dñi paulisq̄ de seculo p̃nti transmigraret: vñ
sequit̃:Et spũs sanct⁹ erat ĩ eo. a quo.s.iustificabat̃
Et respõ.ac. a spũ san.nõ vi.se mor. nisi p̄us videret
christũ dñi. AMB.Cupiebat ipse quidē corporee
vinculis fragilitatis absolui: sed expectabat videre
p̃missũ:sciebat eñi q: beati oculi q̄ viderēt. GRE.
xviij.mora.Jn quo etiã discim⁹ quãto desiderio ex
plebe israelitica sancti viri ĩcarnatiõis ei⁹ mysteriũ
videre cupierũt. BEDA: Uidere aũt mortē expe/
riri eã significat:multũq̄ felix mortē videbit carnis
quicũq̄ christũ dñi pri⁹ oculis carnis videre satage
rit:cõuersationē habēdo ĩ celesti hierusalē.tēpli dei
limĩa frequētãdo:h̃ ē sanctoꝝ ĩ q̄bus deus habitat
exēpla sectãdo:Eadē autē spũs grã q̄ olim venturũ
p̃cognouerat ⁊ nũc veniētē cognouit.vñ sequit̃:Et
venit ĩ spũ ĩ templũ. ORI.Et tu si vis tenere iesuʒ
⁊ amplexari manib⁹:oĩ labore nitere: vt ducē habe
as spiritũ:veniasq̄ ad tēplũ dei.Sequit̃ eñi:Et cuʒ
indu.pue. iesum parē.ei⁹.s.maria mat̃ ⁊ ioseph qui
putabat̃ pater.Ut facerēt fm cõsuetudinē legis p
eo: ⁊ ip̃e accepit eũ ĩ vlnas suas. GRE.Quã bea
tus ille sacer ad sacra ĩtroit⁹:p quē ad vite terminũ
maturauit. Beate man⁹ q̄ verbũ vite palpauerũt:
⁊ vlne quoq̄ quas ad susceptionē pauit BEDA:
Accepit aũt iust⁹ fm legē puerũ iesum ĩ vlnas suas
vt significet iusticiã operũ q̄ ex lege erat p man⁹ ⁊
brachia figuratorũ:humili quidem: sʒ salutari fidei
euãgelice grẽ imitãdũ.Accepit senior ĩfantem chri
stũ:vt ĩsinuet h̃ seculũ q̄si senio iã defessũ ad ĩfan/
tiam ⁊ innocētiã christiane cõuersatiõis rediturũ.

Et bñdixit deũ ⁊ dixit: Nũc di
mittis suũ tuũ dñe fm uerbũ tuuʒ
i pace. Quia uiderũt oculi mei salu
tare tuũ. Qđ parasti añ faciem oim
populoꝝ. Lumē ad reuelationē gē
tiũ: ⁊ gloriã plebis tue isrl̃.

ORI.Si ad tactũ fimbrie vestimēti mulier sana/
ta ē:q̃d putãdũ ē de symeone q̄ ĩ suas vlnas accepit
ĩfantē:⁊ gaudebat vidēs puulũ a se gestari: q̄ vene/
rat ad victos resoluēdos: sciēs nēminē eũ posse de
claustro corpis emittere cum spe future vite: nisi is
quē ĩ brachijs cõtinebat.vñ dicit̃:Et benedi.deũ:et
dixit: Nũc dimit.ser.tuum dñe. THEO.Qđ dicit
p̃ñe cõfitētis ē:q̄ ip̃e mortis ē ⁊ vitē dñs:⁊ sic pue/
rũ quē suscepit deũ cõfitet̃. ORI.q.d. q̄diu chri/
stũ nõ tenebã:clausus erã: ⁊ de vĩculis exire nõ po/
terã. BASI.Si aũt voces iustorũ ĩquiras:oēs su/
per h̃ mũdo ⁊ ei⁹ flebili mora ĩgemiscũt. Heu mihi
dicit dauid:q: ĩcolat⁹ me⁹ p̃longat⁹ est. AMB.
Uide ergo iustũ velut corporee carcere molis ĩclu/
sum velle dissolui:vt ĩcipiat eē cũ christo. sed q̄ vult
dimitti:veniat in templũ:veniat ĩ hierusalem:expe/

cret christũ dñi: accipiat ĩ mãibus verbũ dei: ⁊ com plectaꝛ velut quibusdã fidei sue brachiis: tũc dimit tĩ: vt ñ videat mortẽ q̃ viderit vitã. GRECVS: Symeon aũt bñdicebat deuꝫ ĩter cetera: ꝙ ꝓmissa sibi facta sortita erãt efficacie veritatẽ: nã cõsolatio nẽ israel oculis ↄspicere meruit: ⁊ manibꝰ portare. ⁊ idõ dicit: Secũdũ verbũ tuũ.i.cũ finẽ obtinuerim ꝓmissorũ. at vbi visibiliter sensi qđ desiderabã: nũc soluis tuũ seruũ: nec gustu mortis attonitũ: nec he sitatiõis cogitatiõibꝰ cõturbatũ. ⁊ idõ subdiꝛ: In pa ce. GRE.nisenꝰ: Quia postq̃ christꝰ culpã hosti lẽ destruxit: nos quoq̧ patri recõciliauit: facta est trãslatio sanctorũ ĩ pace. ORI. Quis ẽ aũt q̃ de se culo isto recedit ĩ pace: nisi is q̃ ĩtelligit ꝙ deꝰ erat in christo mũdũ recõcilians sibi: nihilq̧ habẽt inimi cũ deo: sed oẽm pacẽ bonis ĩ se operibꝰ assumpsit.

GRECVS: Fuerat autẽ sibi repromissum ñ visuꝝ se mortẽ: nisi priꝰ videret christũ dñi: ⁊ idõ ĩpletũ dñi dens subdit: Quia viderũt oculi mei salutare tuũ.

GRE.nisenꝰ: Beati oculi tui ⁊ ĩ aĩe q̃ corporis: hi q̧ dem visibiliter deũ suscipientes: illi vero nõ solũ que vtũ sunt attẽdẽtes: imo illuminati fulgore spũs dñi verbũ ĩ carne cognoscẽtes. salutare nãq̧ quod tuis oculis percepisti: ipe iesus ẽ: quo nomĩe salꝰ declara tur. CIRYL. Fuerat aũt christi mysteriũ qđ pa tur ĩ vltimis tẽporibꝰ seculi preparatũ añ mũdi origi nẽ. vñ sequiꝛ: Qđ parasti añ faciẽ oĩm populorũ.

ATHANA.s.cõfectũ toti mũdo ꝑ christũ salutẽ. qualiter q̃ supradictũ ẽ ꝙ expectabat israel cõsola tionẽ: eo ꝙ.s.tũc futurã eẽ cõsolationẽ israel agno uit ĩ ꝓpĩ cũ ⁊ oĩbus populis paratum ẽ salutare.

GRECVS: Attẽde etiã sagacitatẽ digni ⁊ venerã di senis: anteq̃ dignꝰ videreꝛ beate visiõis: ꝑstola baꝛ solamẽ israel. Ut aũt qđ sperabat obtinuit: ex clamat se vidisse salutẽ oĩm populorũ: adeo ei infan tis ineffabile iubar illustrauit eũ: vt ꝓcessu tẽporis sequtura mox sibi fuerẽt nota. THEO. Signanter aũt dicit: Añ faciẽ: vt.s.oĩbus eiꝰ incarnatio appare ret hoc autem salutare dicit eẽ gentiũ lumẽ: ⁊ glo riã israel. vñ sequiꝛ: Lumẽ ad reuelationẽ gẽtiuꝫ.

ATHANA. Gẽtes eni añ christi aduentum ĩ vlti mis tenebris erãt cõstitute: cognitiõe diuiã ꝓuate.

CIRYL. Sed christꝰ adueniẽs factꝰ ẽ lux tenebro sis ⁊ erraticis: quos diabolica manꝰ pressit. Uoca ti sũt autẽ a deo patre ad notitiaꝫ filij: q̃ ẽ lux vera.

ATHANA. Israel aũt lꝫ tenuiter lege illumina baꝛ: ⁊ idõ nõ dicit ꝙ lumẽ illis ꝓtulerit: sed subdit: Et gloriã plebis tue israel. Memorãs antiquam hi storiã: ꝙ sicut olim moyses dñm alloquẽdo glorio sam retulit faciẽ: sic ⁊ ipi diuinã hũanitatis lucẽ ꝑ tingẽtes: vetꝰ abijciẽtes velamẽ: ĩ eandẽ imaginem trãsformarenꝛ de gloria ĩ gloriã. CIRYL. Nã ⁊ si quidã eorũ ĩobediẽtes fuerũt: tñ reliquie salue facte sũt: ⁊ ꝑ christũ ꝑuenerũt ad gloriã. Harũ ꝑmitie fue re diui apostoli: quorũ fulgores vniuersũ orbẽ illu minãt. fuit etiã christꝰ singulariter israel gloria: q̃a sm carnẽ ex eis ꝓcessit: q̃uis cũctis vt deꝰ ꝑesset ꝑ secula bñdictꝰ. GRE. nisenꝰ: Et idõ signãter dixit: Plebis tue: q: nõ ab eis tñ ẽ adoratꝰ: ſꝫ insup ex eis ẽ sm carnẽ natꝰ. BEDA: Et bñ reuelatio gẽtium israelis glorie ꝑferꝛ: q: cũ plenitudo gentiũ introie rit: tũc omnis israel saluus erit.

¶ Et erãt pr̃ eiꝰ ⁊ mr̃ eiꝰ mirantes sup̄ his q̃ dicebanꝛ de illo. Et bñdi xit illis symeon: ⁊ dixit ad mariam matrẽ eiꝰ. Ecce positꝰ ẽ hic ĩ ruinaꝫ ⁊ ĩ resurrectionẽ multorꝫ ĩ isrl': ⁊ in signũ cui cõtradiceꝛ. Et tuã ipsius aĩaꝫ ꝑtrãsibit gladiꝰ: ut reuelentur ex multis cordibꝰ cogitatiões.

¶ GRECVS: Trãscẽdentiũ rerũ noticia. quotiens ĩ memoriã venerit: totiẽs renouat ĩ mẽte miraculũ vñ dr̃: Et erãt pater eiꝰ ⁊ mater mirãtes sup̄ hiſ que dicebanꝛ de illo. ORI. Tã ab angelo q̃ a multi tudie celestis exercitꝰ: necnõ ⁊ a pastoribꝰ ⁊ ipo sy meone. BEDA: Patrẽ saluatoris appellat: nõ ꝙ vere pr̃ fuerit ei: sed quo ad famã marie cõseruãdaꝫ pr̃ sit ab oĩbus estiatus. AVG. Quãuis ⁊ eo mõ pr̃ illiꝰ valeat dici quo ⁊ vir marie recte ĩtelligiꝛ si ne cõmixtiõe carnis: ipa copulatiõe cõiugij multo videlꝫ cõiunctiꝰ q̃si eẽt aliũde adoptatꝰ. neq̧ enim ꝓpterea nõ erat appellãdꝰ ioseph pr̃ christi: q: non eũ cõcũbendo genuerat: q̃nquidẽ pr̃ eẽt: ⁊ ei quẽ ñ ex sua cõiuge ꝓcreatũ aliunde adoptasset. ORI. Qui aũt altiꝰ aliq̃d inq̃rit: põt dicere q̃n generatio nis ordo a dauid vsq̧ ad ioseph deduciꝛ: ne videre tur frustra ioseph nomiari: q: pr̃ nõ fuerat saluato ris: vt generatiõis ordo haberet locũ: pr̃ dñi appel latus ẽ. GRE. Laudibꝰ aũt diuinis exhibitis: ver tit se symeon ad bñdictionẽ adducẽtiũ puerũ. vnde sequiꝛ: Et bñdixit illis symeon. Bñdictiõe igiꝛ vtrũ q̧ donat: occultorũ vero ꝑsagia dirigit tñ ad ma trẽ: q̃tenus ꝑ cõmunẽ bñdictionẽ nõ puteꝛ ioseph si militudie patris: ꝑ ea võ q̃ dicit mr̃i seorsũ a ioseph: verã eã ꝑdicit genitricẽ. vñ sequiꝛ: Et di. ad ma. ma trẽ eiꝰ: ecce posi. ẽ hic ĩ rui. ⁊ resurrec. mul. ĩ israel.

AMB. Uide vberẽ ĩ oẽs grãm dñi ĩ generatiõe dif fusam: ⁊ ꝓphetiã ĩcredulis negatã eẽ: nõ iniustis. Ecce ⁊ symeon ꝓphetizat ĩ ruinã ⁊ resurrectioneꝫ multorũ venisse christũ iesum. ORI. Qui simplici ter exponit: põt dicere ĩ ruinã eũ venisse ĩfideliũ: ⁊ ĩ resurrectionẽ credẽtiũ. CHRY. Sicut eni lux ⁊ si oculos debiles turbet lux ẽ: hꝫ mõ saluator perseue rat: ⁊ si corruãt plurimi: neq̧ eni ẽ eiꝰ officiũ destru ctio: sed eorũ vesanie. quãobrẽ nõ solũ ex salute bo norũ: sed etiã ex malorꝫ dissipatiõe v̄tus eius ondiꝛ: nã sol quoniã multũ radiat: ꝓpterea visus debiles ꝑcipue ꝑturbat. GRE.nisenꝰ: Attẽde aũt distincti onis exquisitã prolationẽ: preparatio q̧ppe salutis di citur corã oĩ populo: sed casus ⁊ subleuatio pluriũ. Diuinũ eni propositũ ẽ salus ⁊ nõ deificatio singu lorũ: casus aũt ⁊ subleuatio cõsistit in pluriũ inten tione credẽtiũ ⁊ nõ credentiũ. Quod aũt iacẽtes ⁊ ĩcreduli subleuẽtur: nõ ẽ absurdũ. ORI. Qui aũt curiosus ĩterpres ẽ: dicit nequaq̃ eũ cadere q̃ ante nõ steterit. Da mihi igiꝛ qui fuerit ille q̃ stetit: in cꝰ ruinã saluator aduenerit. GRE. Sed ꝑ hoc desi gnat ruinã ad ĩfima: q̃si nõ puniẽdꝰ equaliter añ ĩcarnatiõis mysteriũ ⁊ post datã dispẽsationẽ ⁊ ꝑ dicationẽ. Et maxime hi sunt ex israel. quos neces

se erat et pristinis bonis carere et penas luere grauiores q̃ oẽs alie gẽtes.eo q̄ diuidũ ꝓphetarũ in eis et adoratũ et ex eis productũ minime susceperũt. Jcirco specialiter eis minat̄ ruinã:nõ solũ a spiritali salute:sed etiã ꝓpter destructionẽ vrbis et habitãtiũ ciuitatẽ. Resurrectio vero ꝓmittit̄ credẽtibus: partim quidẽ velut sub lege iacẽtibus et ab eius seruitute subleuãdis:partim vero velut cõsepultis cũ christo et ei cõsurgẽtibus. His aũt verbis itellige p concordiã itellectũ:ad dicta ꝓphetica vnũ et eũdẽ deũ et legislatorẽ:et in ꝓphetis in nouo testamẽto locutum esse. lapidẽ nãq̧ ruine et petrã scãdali futurũ: ne cõfundantur credẽtes in eũ sermo propheticus declarauit. ORI. Est autẽ et altius quid intelligẽdum aduersus eos qui cõtra conditorẽ latrãt dicẽtes: Ecce deus legis et prophetarũ: videte qualis sit: ego inquit occidam: et ego viuificabo. Si propterea cruẽtus ẽ iudex et crudelis cõditor manifestissimũ est et iesum esse illius filiũ.eadẽ siquidẽ de eo h̄ scripta sunt:q̄ veniat in ruinã et resurrectionẽ multorum. AMB. Ut.s. iustorũ iniquorũq̧ merita discernet: et pro nostrorũ qualitate factorũ iudex verus et iustus aut supplicia decernat: aut premia.
ORI. Uidendũ est aũt ne forte saluator nõ aliis atq̧ aliis in ruinã venerit et in resurrectionẽ: quia.n. peccato stabã:primo mihi vtilitas fuit vt caderem: et peccato morerer. Deniq̧ et sancti prophete quando angustius aliquid contẽplabant̄ cadebãt in faciem suã:vt peccata per ruinã plenius purgarent̄. hocipsum et saluator tibi primũ concedit. peccator eras:cadat in te peccator:vt possis dehinc resurgere et dicere: Si commortui sumus: et conuiuem⁹.
CHRY. Resurrectio quidem est cõuersatio noua. cũ enim lasciuus castus efficit̄:auarus misericors: atrox mansuescit:resurrectio celebrat̄: mortuo quidem peccato:resurgẽte vero iusticia. Sequitur: Et i signum cui cõtradicetur. BASIL. Signũ contradictionẽ accipiẽs proprie crux dicit̄ a scriptura. Fecit enim inquit moyses serpentẽ eneũ et posuit pro signo. GRE. Miscet aũt dedecus glorie. Hui⁹.n. rei nobis christicolis ẽ hoc signũ idiciũ: cõtradictionis vero dũ ab his quidẽ accipit̄ vt ridiculosũ et horribile:ab his vero admodũ ad venerandũ. Uel forsan ipm̃ christũ nominat signũ:tãq̃ supra naturam existentẽ et signorũ auctorẽ. BASI. Est enĩ signũ alicui⁹ rei mirabilis et occulte indicatiuũ:visũ quidẽ a simplicioribus:itellectũ vero ab habẽtib⁹ exercitatũ itellectũ. ORI. Omnib⁹ aũt q̃ de christo narrat historia cõtradicit̄:nõ q̄ cõtradicãt hi q̃ credebãt i eũ. Nos quippe scim⁹ oĩa vera esse que scripta sũt:sed q̄ apud icredulos vniuersa q̃ de eo scripta sũt:signũ sũt cui contradicet̄. GRE. nisenus: Hec siquidẽ de filio dicũtur: spectãt tñ ad ei⁹ genitricẽ:dũ singula sibi assumit simul periclitata et glorificata: nec tamẽ prospera:sed illa denũciat etiam dolorosa. nã sequit̄: Et tuã ipsi⁹ animã pertrãsibit gladi⁹. ORI. Nulla docet historia beatã mariam ex hac vita gladij occisione migrasse presertim cum nõ aĩa:sed corp⁹ ferro soleat interfici. vñ restat itelligi gladiũ illũ de quo dicit̄: Et gladi⁹ in labiis eorũ h̄ est dolorẽ dñice passiõis animã ei⁹ ptransisse:q̃ et si christũ exptore dei filiũ spõte ꝓpria morĩ:mortẽq̧ ipaẽ nõ dubitaret esse deuicturũ:et sua tñ carne procreatã nõ sine doloris affectu potuit videre crucifigi. AMB. Uel prudentiã marie nõ ignarã mysterij celestis ostẽdit. viuum ẽ enim verbũ dei et validũ: et acutius omni gladio acutissimo. AUGU. de questi.no. et ve. testamẽti: Uel per hoc significauit q̄ in maria per quã gestũ est incarnationis mysteriũ in morte domini stupore quodã dubitauit: vidẽs filium dei sic humiliatũ vt vsq̧ mortẽ descenderet. Et sicut gladi⁹ pertrãsiens iuxta hominẽ timorem facit:nõ percutit: ita dubitatio mesticiã fecit: nõ tamen occidit:quia nõ sedit in animo:sed ptrãsiit quasi per vmbram. GRE. nisenus: Sed nec ipsam solam in ea passione occupari significat cũ subditur: Ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes: quod dicit vt euentum designat:non autẽ causaliter ponitur. His enĩ omnibus euenientib⁹: secuta est erga multos intentionũ directio. Quidã enim deum fatebantur in cruce: alij ne sic ab infamijs et criminatiõibus desistebant. Uel hoc dictũ est:quatenus tempore passiõis pateãt ex pluribus cordibus meditatiões: et emendent̄ per resurrectionem. velox enĩ illis post ambiguitatẽ certitudo superuenit:nisi forte reuelationẽ illuminationẽ quis estimet:vt solitũ est scripture. BEDA: Sed et vsq̧ ad cõsummationẽ seculi p̄sentis ecclesie animã gladius durissime tribulatiõis ptransire nõ cessat: cũ signo fidei ab improbis cõtradici:cũ audito dei verbo multos cũ christo resurgere:sed plures a credulitate ruere gemebũda pertractat: cũ reuelatis multorum cordiũ cogitatiõib⁹: vbi optimũ euãgelij seuit semẽ:vbi zizania viciorũ vel plus iusto preualere vel sola germinare cõspicit. ORIGE. Cogitationes etiã male i hominibus erant:que propterea reuelate sunt vt occideret eas ille qui ꝓ nobis mortuus est. Quãdiu enĩ abscõdite erãt: ĩpossibile erat eas penit⁹ iterfici. vñ et nos si peccauerim⁹: debem⁹ dicere: Jniqtatẽ meã nõ abscõdi. Si.n. reuelauerim⁹ peccata nostra:nõ solũ deo:sz his q̃ possunt mederi vulnerib⁹ nostris delebunt̄ peccata nostra.

Et erat anna ꝓphetissa filia phanuel de tribu azer: hec ꝓcesserat in diebus multis: et uixerat cum uiro suo annis septem a uirginitate sua. Et hec uidua usq̧ ad annos octogintaquatuor q̃ nõ discedebat de tẽplo: ieiunijs et obsecratiõibus seruiens nocte ac die. Et hec ipa hora superueniẽs ꝯfitebat̄ dño: et loq̄bat̄ d̄ illo oib⁹ q expectabãt redẽptiõem isrl̄.

AMB. Prophetauerat symeõ: ꝓphetauerat copulata virgo: ꝓphetauerat virgo: debuit et vidua ꝓphetare: ne q̃ ꝓfessio deesset aut sex⁹. et iõ dr̄: Et erat ãna ꝓphetissa filia phanuel d̄ tribu azer. THEO. Jmmorat̄ euãgelista circa anne descriptionẽ: et prẽz et tribũ enarrãs: testes q̃si multos adducẽs q̃ prẽz et tribũ viderũt. GRE. nisen⁹: Ul' q: tũc tpis cũ hac a-

lie q̄dā eodē noīe nūcupabāť. Ut igiť ad eā māife/
sta discretio fieret: patrē eius cōmemorat: ⁊ gene/
ris qualitatem describit. AMBRO. Antea ve/
ro ⁊ stipendijs viduitatis ⁊ moribus talis indu/
citur vt digna fuisse credať que redēptorē omniū
nūciaret. vnde sequiť: Hec pcesserat in dieb⁹ multi
⁊ vixerat cū viro suo annis septē a v̄ginitate sua: ⁊
hec vidua vsq₃ ad annos octuagītaq̄tuor. ORI.
Neq₃.n. spūssanct⁹ fortuitu habitauit in ea: bonū
enim est primū: siqua potest virginitatis grām pos
sidere. Si autē hoc non potuerit: sed euenerit ei vt
perdat virum: vidua pseuerz. quod quidē non solū
post mortē viri sed etiā cum ille viuit debet habere
in animo: vt etiā si nō euenerit: volūtas ipi⁹ ⁊ ppositum
a domino coronetur: ⁊ dicat: Hoc voueo: hoc
promitto: si mihi humanū aliquid quod nō opto
cōtigerit: nihil aliud faciam q̄ȝ incōtaminata ⁊ vi/
dua pseuerē. Iuste ergo sancta mulier spiritū pphe
tandi meruit accipere: quia longa castitate: longis
etiā ieiunijs ad hoc culmē ascēderat. vnde sequiť:
Que non discedebat de templo ieiunijs ⁊ obsecra/
tōnibus seruiens die ac nocte. GREGO. In quo
liquet q̄ ceterā v̄tutū inerat ei congeries: ⁊ aspice
conformē symeoni v̄tutibus: simul enī erāt in tem/
plo: simul etiā digni reputati sunt pphetica gratia.
vnde sequiť: Et hec ipa hora supueniēs confitebať
domino. GRE. nisenus: Hoc est regratiabať vidē
do mūdi salutē in isrl': ⁊ confortabať de iesu: quo/
niam ipe esset redēptor: idemq₃ saluator. vnde seq̄ť
Et loquebať de illo omnib⁹ qui expectabāt redem/
ptōem isrl'. Uerum quia anna prophetissa modicū
aliquid ⁊ non nimis clarē de christo disseruit euan
gelium: non seriatim induxit que ab ea sunt dicta.
Forsan aūt ob hoc aliquis symeonē pueniisse fate/
bitur: eo q̄ is quidem formā legis gerebat. nam ⁊
ipsū nomē notat obediētiā: illa vero gratie: quod
interpretatio nominis manifestat: inter quos chri
stus medius erat. iccirco illum quidē dimisit cum
lege morientem: hanc vero fouet vltra viuentem per
gratiam. BEDA: Iuxta intellectū etiam mysticū
anna ecc'iam significat: que in presenti sponsi sui
est morte q̄si viduata. Numer⁹ etiā annoꝝ viduita/
tis ei⁹ tp̄s eccl'e designat: quo i corpe ↄstituta pegri/
naťa dño. septies q̄dē duodeni .84. faciūt: ⁊ .7. q̄deȝ
ad h⁹ scl'i cursū q̄ dieb⁹ .7. voluiť. xij. v̄o ad pfcōeȝ do
ctrine aplīce ptinēt. Ideoq₃ siue vniuersalis eccle/
sia: seu quelibet anima fidelis que totū vite sue tem
pus apostolicis curat mancipare institutis: octogi
taquatuor annis domino seruire laudatur. Tem/
pus etiam septem annorū quo cum viro suo man/
serat congruit: nā propter dominice priuilegiū ma
iestatis quo in carne versatus docuit: in signū per/
fectionis simplex septem annorū est numerus ex/
pressus. Arridet etiam ecclesie mysterijs ⁊ anna: et
gratia eius interp̄tabatur: ⁊ filia est phanuelis: qui
facies dei dicitur: ⁊ de tribu aser. i. beati descēdit.

Et ut pfecerunt oia s̄m legē dñi reuersi sūt in galileā in ciuitatē suā nazareth. Puer aūt crescebat: ⁊ cō fortabať plen⁹ sapiētia: ⁊ gratia dei erat i illo. Et ibāt parētes ei⁹ p oēs annos in hierl'ȝ i die solēni pasche.

BEDA: Pretermisit hoc loco lucas que a mat
theo satis exposita nouerat: dominū videlicet post
hoc ne ab herode necandus inueniretur: in egyptuȝ
a parētibus esse delatuȝ: defunctoq₃ herode sic de/
mum in galileam reuersum: nazareth ciuitatē suaȝ
inhabitare cepisse. Solent enim euangeliste singu/
li sic omittere quedam: que vel ab alijs commemo/
rata viderunt: vel ab alijs commemorāda in spiri/
tu preuiderūt: vt continuata sue narratōnis serie:
quasi nulla pretermisisse videātur: que tamen alte/
rius euāgeliste considerata scriptura quo loco trā
sita fuerint: diligens lector inueniat. Unde multis
pretermissis lucas dicit: Et vt perfecerūt omīa s̄m
legem domini: reuersi sunt in galileā ciuitatē suam
nazareth. THEO. Erat quidem eorū ciuitas beth
leem sicut patria: nazareth vero tanq̄ȝ habitaculuȝ
AVGV. de cōcor. euāge. Forte autem hoc mo/
uet: quomodo dicat mattheus pptere a cum puero
parentes eius isse in galileā: quia metu archelai in
iudeam ire noluerūt: cum propterea magis isse in
galileam videanť: quia ciuitas eorūȝ erat nazareth
galilee: sicut lucas hic non tacet. Sed intelligendū
est: vbi angelus in somnis in egypto dixit ad ioseph
Surge ⁊ accipe puerum ⁊ matrem eius: ⁊ vade in
terram isrl': sic intellectū p̄mo esse a ioseph: vt puta
ret iussum se esse pgere in iudeam: ipsa enī intelligi
p̄mitus potuit terra isrl'. porro aūt postea quoniaȝ
cōperit illic regnare filiū herodis archelaū: noluit
obijcere se illi piculo: cum posset terra isrl' etiam sic
intelligi: vt etiā galilea illi deputareť: quia ⁊ ipam
popul⁹ isrl' incolebat. GRECVS: Uel aliť: Enu/
merat hic lucas temp⁹ ante descēsum in egyptum:
neq₃.n. ante purgatōem eam ioseph duxissȝ. Aū
v̄o q̄ȝ in egyptū descēderēt: nō receprant p oracula
vt nazareth pgerēt: immo quasi libēti⁹ in patria cō/
uersantes illuc vltro pgebant. Cū.n. ad nihil aliud
ascēsus in bethleē euenisset: nisi causa descriptiōis
expedito eo cui⁹ causa ascēderāt: descēdūt in naza/
reth. THEO. Poterat aūt s̄m corp⁹ ex ipo vtero
in mēsura mature etatis pdire: sed videreť hoc s̄m
phātasiā: pptere a paulatim crescit. vnde sequitur:
Puer aūt cresce. ⁊ cōfortabať. BEDA: Notāda
est distinctio v̄boꝝ: q: dñs iesus christ⁹ in eo q̄ puer
erat. i. habitū hūane fragilitatis iduerat: crescere ⁊ cō
fortari habebat. ATHA. Ceterū si s̄m quosdam
caro in diuinā nāȝ mutata ē: quō capiebat augmē
tū: increato.n. augmētū attribuere nefariū est. CI
RYL. Decēter v̄o etatis incremēto sapiē diuīt au
gmētū cū dicit: Et ↄfortabať. i. spū. nā iuxta mēsuraȝ
etatis corpee. nā diuina sapiam ppam reuelabat.

THEO. Si.n. dū pu⁹ etate erat oēm sapiam de/
mōstrasset. videreť pdigiū: sȝ p pfectū etatis seipm
ostēdebat: vt totū impleret orbē. Nō aūt q̄si suscipi/
ens sapiam spū ↄfortari ē: q̄ȝ.n. ab initio pfectissi/
mū ē. quō pōt deīde pfecti⁹ fieri: vn̄ seq̄ť: Ple sapi.
⁊ grā dei erat in illo. BED. Sapia q̄dē: q: in ipso
habitat oīs plenitudo diuinitat' corpalr. grā autē
q: homini iesu christo magna grā donata est: vt ex
quo hō fieri cepisset: pfectus esset ⁊ de⁹: multo aūt

magis in eo q̄ verbū dei ⁊ deus erat. nec ꝯfortari i/
digebat: nec hēbat augeri. Adhuc aūt cū puul⁹ esset
hēbat grām dei: ⁊ quō in illo oīa mirabilia fuerāt
ita ⁊ pitia mirabilis cēt: vt dei sapia ꝯpleret. Seqꝰ:
Et ibāt parētes eius p oēs annos in hie. in die solēni
pasche. CHRY. In hebreoꝝ solēnitatib⁹ nō soluꝫ
temp⁹ sed cū i locū obsuare lex iusserat: ⁊ ideo nec
dn̄i parētes extra hierosolymā celebrare pascha vo
lebāt. AVGV. de con. euā. Quō aūt ibāt parētes
eius p oēs annos pueritie christi in hierusalē: si ar/
chelai timore illuc ꝓhibebāt accedere: hoc mihi dis
soluere nō esset difficile: nec si aliquis euāgelistarū
expssisset q̄ diu regnet archila⁹. Fieri. n. poterat vt
p diē festū inter tam ingētē turbā latēter ascende/
rēt mox reuersuri: vbi tamē aliis dieb⁹ habitare me
tuerūt: vt nec solēnitate ꝑtermissa eēnt irreligiosi:
nec cōtinua māsiōe ꝯspicui. cuꝫ vō etiā de regno ar
chelai oēs q̄ fuerit diuturnū tacuerit. Iste quoq; i
tellect⁹ pꝫ: q̄ lucas dicit: p oēs annos eos ascēdere
solitos in hierusalē: tūc accipim⁹ factū: cum iā non
timeret archela⁹.

Et cuꝫ fact⁹ esset annorū duode
cim: ascēdētib⁹ illis in hierosolymā
ſm cōsuetudinē diei festi: consūma
tisq; dieb⁹ cū redirēt: remāsit puer
iesus in hierl'm: ⁊ nō cognouerūt pa
rētes eius. Existimātes aūt illū eē
in comitatu: uenerūt iter diei: et re
quirebāt eū inter cognatos ⁊ notos
Et non inueniētes: regressi sunt in
hierl'm: requirētes eū. Et factū ē post
triduū inuenerūt illū in tēplo sedētē
in medio doctoꝝ audiētē illos: ⁊ in
terrogātē eos. Stupebāt autē oēs
qui eū audiebant sup prudētia ⁊ rn̄
sis eius. Et uidētes ammirati sunt
Et dixit mr̄ eius ad illuꝫ: Fili qd fe
cisti nobis sic? Ecce pr̄ tu⁹ ⁊ ego do
lētes querebam⁹ te. Et ait ad illos
Quid ē q̄ me q̄rebatis? Nescieba
tis qa in his q̄ pris mei sunt oꝫ me
esse. Et ipi non intellexerūt uerbū
quod locutus ē ad eos.

CIRYL. Quia dixerat euāgelista q̄ puer cresce/
bat ⁊ cōfortabat: ꝓprium sermonē viuificat: indu
cens iesum vna cū sacra virgine in hierusalē ascen/
dentē. vn̄ dr̄: Et cū fact⁹ eēt ie. an. xii. ascē. illi hiero.
GRECVS: Non enī indiciū sapiētie trāscēdit e/
tatis mensurā: sed quo tpe penes nos discretōis rō
pfici cōsueuit. xii. s. anno christi sapiētia demōstra/
tur. AMBRO. Uel a. xii. anno dominice sumitur
disputatōnis exordiū: hic enī predicāde fidei euan/
gelizantiū numerus debebat. BASI. Possumus
⁊ hoc dicere: quia sicut septenario numero sic duo
denario qui multiplicatis inter seinuicē septenarii
partib⁹ constat: vel rerū vel tempoꝝ vniuersitas ac
pfectio designet: atq; ideo quo omia loca vel tem/
pora doceat occupari: recte a duodecimo numero
iubar christi sumit exordiū. BEDA: in homelia:
Quod aūt domin⁹ per omnes annos cū parētibus
in pascha hierosolymā venit: humilitatis est huma
ne indiciū: homīs nāq; est ad offerēda deo sacrifi/
cia cōcurrere: ⁊ eum oratiōib⁹ cōciliare. Fecit ergo
domin⁹ inter homines homo natus: quod faciēdū
hominib⁹ per angelos imperauit deus. vnde dicitur:
Scdm ꝯsuetudinē diei festi. Sequamur igitur iter
humane cōuersatōis eius: si deitatis gloriā delecta
mur intueri. GRECVS: Celebrato aūt festo aliis
remeantib⁹ iesus latēter remāsit. vnde sequit: Con/
summatisq; dieb⁹ cū redirēt: remāsit puer iesus i hie
rusalē: ⁊ nō cognouerūt parētes eius. Dicit autem
cōsummatis dieb⁹: quia septem dieb⁹ durabat solē
nitas. Ideo aūt latēter remanet: ne parentes impe
dimēto essent disputatōni pagēde cum legispitis:
vel forsitan hoc euitās videat parētes contēnere: si
mādantib⁹ nō pareret. Latenter ergo remanet: ne
aut retrahatur: aut sit inobediēs. ORIGE. Non
aūt miremur parētes vocatos: quoꝝ alter ob par/
tum: alter ob obsequiū patris ⁊ matris meruerunt
vocabula. BEDA: in home. Sed queret aliquis:
Quomodo dei fili⁹ tāta parētū cura nutrit⁹ potue
rit obliuiscēdo relinqui? Cui respōdēdū: Quia filiis
isrl' moris fuit vt tempib⁹ festis vel hierosolymā cō
fluētes: vel ad ꝓpria redeūtes: seorsum viri seorsū fēie
incederēt: infantesq; vel pueri cū quolibꝫ parēte in
differēter ire potuerint: ideoq; mariā vel ioseph vi/
cissim putasse puerū iesum quē secū nō cernebant:
cū altero parēte reuersū. vnde seqꝰ: Existi. au. il. eē i
comi. vene. iter diei: ⁊ req. eū inť cognatos ⁊ notos
ORI. Sicut aūt qn̄ insidiabāt ei iudei: elapsus est
de medio eoꝝ ⁊ nō appuit: sic ⁊ nūc puto remāsisse
pueꝝ iesum: ⁊ parētes eius vbi remāserit ignorasse.
Seqꝰ. n. Et nō inue. re. sunt in hie. req. eū. GLO.
Una q̄dē die reuersi sūt a hierl'm: secūda q̄runt iter
cognatos ⁊ notos: ⁊ nō inueniētes tertia die regressi
sunt in hierusalē: ⁊ ibi iuenerūt. vn̄ sequit: Et factū
est p⁹ tri. inue. eū in tēplo. ORI. Nō stati vt q̄rit
inuenit: nō. n. inter cognatos ⁊ carnis ꝓpinquos in
uenit iesus: neq;. n. poterat humana cognatio dei fili
um cōtinere. Nō inuenit inť notos: q: maior ē mor
tali noticia. in multoꝝ comitatu nō pōt inueniri:
nec vbiq; iuenerūt: sed in tēplo. Et tu ergo q̄re iesū
in tēplo dei: q̄re in ecclīa vbi christi sermonē atq; sa/
pietiā. i. filiū dei repies. AMB. Post triduū repe
rit in tēplo: vt eēt indicio q: post triduū triūphalis
passiōis in sede celesti ⁊ honore diuino fidei nr̄e se
ostēderet resurgens qui mortu⁹ credebat. GLO.
Uel q: quesit⁹ aduent⁹ christi a patriarchis ante le
gē nō est inuēt⁹: q̄sit⁹ a ꝓphetis ⁊ iustis sub lege nō
est inuēt⁹. q̄sit⁹ a gentilib⁹ sub grā inuenit. ORI.
Quia vō puul⁹ erat: inuenit in medio ꝑceptoꝝ san/
ctificās ⁊ erudiēs eos. vnde dicit: Sedētē in medio
doctoꝝ audiētē illos ⁊ interrogātē. ⁊ hoc pietatis
officio vt nos doceret quid pueris q̄uis sapiētes ⁊
eruditi sunt cōueniret: vt audiāt potius magistros

q̃ docere desideret: τ se varia ostẽtatõe nõ iactent Interrogabat aũt nõ vt addisceret: sed vt introgãtus erudiret. ex vno quippe doctrine fonte manat τ interrogare τ respõdere sapiẽter. vnde seqꝛ: Stupe.au.om.qui eũ audie.su.pru.τ rñ.suis. BEDA: Ad ostẽdẽdũ.n.quia homo erat: hoĩes mgr̃os hũiliter audiebat. ad ꝓbandũ võ quia de⁹erat: eisdẽ loquẽtib⁹ sublimiter respõdebat. GRECVS: Querit.n.rõnabilr̃: audit prudẽter: respõdetq̧ prudẽti⁹ quod stuporẽ faciebat. vnde sequiẽ: Et vi.admi.sũt. CHRY. sup iohem: Nullũ quippe miraculũ egit dñs in pueritia: hoc tamẽ vnũ ꝓdit lucas: ꝑ qđ mirabilis videbaẽ. BEDA: Diuina siquidẽ ligua sapiẽtiã ꝓdebat: sed infirmitatẽ etas ꝑtẽdebat hũanã vnde iudei inter alta que audiũt: τ infirma q̃ vidẽt dubia admiratõe turbaẽ. nos aũt neq̃q̃ miremur: si sciẽtes fm ꝓphãm ꝙ sic puul⁹ natus est nobis: ꝙ ꝑmanet de⁹ fortis. GRECVS: Miranda võ dei genitrix maternis affecta viscerib⁹: q̃si cũ lamentis inquisitõem dolorosam oñdit: τ omĩa sicut maẽ et fiducialiter τ humilr̃ τ affectuose exꝑmit. vñ seqꝛ: Et dixit mr̃ ei⁹ ad illũ: Fili quid fecisti nobis sic: Ecce pa.tu. τ ego do.quere.te. ORI. Nouerat virgo sacrata hũc nõ esse filiũ ioseph: τ tamẽ p̃rẽm vocat illi⁹ spõsum suũ: ꝓpter iudeoꝝ suspicionẽ estimãtiũ ipm vulgo fore cõceptũ. Diceẽ aũt forte simplici⁹ ꝙ eũ honorauit spũssanct⁹ p̃ris noĩe: eo ꝙ puerũ iesuꝫ educauit. artificiosi⁹ võ eo ꝙ genealogiã ioseph ex dauid ꝓduxit: ne sup̃flua cẽsereẽ. Cur autẽ dolẽtes eum querebãt: an ex eo ꝙ periret puer: an errauerit: Absit: Nũq̃d eni fieri poterat vt ꝑditũ formidarẽt infantẽ: quẽ dñm esse cognouerãt: sed quõ tu siq̃n scripturas legis queris in eis sensuꝫ cũ dolore: nõ ꝙ scripturas errasse arbitreris: sed veritatẽ quã itrisec⁹ hñt queris inuenire. ita illi querebãt iesuꝫ: ne forte relinquẽs eos reuersus esset ad celos: cũ illi placuisset iterũ descẽsur⁹. Oportet ergo eũ qui q̃rit iesũ nõ negligẽter τ dissolute trãsire sicut multi querũt: et nõ inueniũt: sed cum labore τ dolore. GLO. Uel metuebãt ne qđ herodes in infantia ei⁹ patrasse q̃si erat: tũc iã in pueritia positũ iuẽta opportunitate aliĩ interficerent. GRECVS: Sed ip̃e dñs rñdet ad omĩa τ corrigẽs quodãmodo dictũ ei⁹ de eo qui putabaẽ pater. verũ p̃rẽm manifestat docẽs nõ ꝑ infima gradi: sed in altũ extolli. vnde sequiẽ: Et ait ad illos: Quid est ꝙ me querebatis: BED. Et qđ potius debebat ei cui est etern⁹ fili⁹: mẽtis oculos attollere cogit. vnde sequiẽ: Nescie.q꞉ in his que pa.mei sunt opor.me esse: AMBRO. Due sũt ĩ christo generatões: vna est p̃rna: altera mr̃na: p̃rna diuinior: mr̃na võ que ĩ nr̃m laborẽ vsumq̧ descẽdit CIRYL. Hoc igiẽ dicit ostẽdẽs se mẽsurã hũanã trãscẽdere: τ innuẽs ꝙ sacra virgo effecta sit ministra negocii cũ pepit carnẽ. ip̃e võ natr̃ τ vere deus erat: τ fili⁹ p̃ris excelsi. Hinc aũt valentini seq̃ces audiẽtes ꝙ tẽpluꝫ erat dei pudeãt dicere ꝙ creator τ legis de⁹ τ tẽpli nõ ip̃e p̃r est christi. EPIPHA. Attẽdat τ hebion ꝙ post annos.xii. τ nõ post tricesimũ annũ christ⁹ repit stupẽd⁹ in sermonib⁹ gratie. quãobrẽ nõ est dicere ꝙ postq̃ venit ad eũ spũs in baptismo: fact⁹ fuit christ⁹: sed ab ipa pueritia τ tẽplũ agnouit τ p̃rẽm. GRECVS: Hec est demonstratio p̃ma sapiẽtie τ virt⁹ pueri iesu. que nãq̧ puerilia ei⁹ vocãt: diabolice putam⁹ esse õsideratõis: nisi quis ea sola velit acceptare nequaq̃ his q̃ tenemus oppugnãtia: sed magis õsona ꝓpheticis dictis quia speciosus ꝑ filiis hoĩm: τ matri obediẽs: τ morib⁹ facet⁹: τ visu nõ modicũ venerãd⁹ τ placid⁹: ad loquẽdũ facũd⁹: dulcis τ ꝓuid⁹: τ multũ strẽnuitate cognit⁹ tanq̃ qui replet⁹ sapĩa fuerat: τ sic ĩ aliis sic cõuersatõis humane atq̧ locutiõis q̃uis supra hoĩem termin⁹ τ rõ: m.ãsuetudo eni sibi ꝑcipuũ. Super hec aũt omĩa vbi ascẽdit sup verticem eius nec humana man⁹ excepta mr̃na. hinc aũt possum⁹ vtilitatẽ õsequi. Dũ eni mariã increpat dñs querenteꝫ ipm inter ꝓpinquos: omissionẽ vinculoꝝ sanguinis aptissime suggerit: oñdẽs ꝙ nõ cõtigit metã perfectõnis attingere eũ qui adhuc vagaẽ in his q̃ corpi cõferũt: τ ꝙ hõ deficit a pfectõne ꝑ affectũ cognatorũ. Sequiẽ: Et ipi nõ intel.ver.qđ locu. ẽ ad illos BEDA: Quia.s. de sua diuinitate ad eos loq̃baẽ. ORI. Uel nesciebãt vtrũ dicẽs in his que patris mei sunt: significaret in tẽplo: an aliquid alti⁹ τ qđ magis edificat. Unusq̃sq̧.n.nr̃m si bon⁹ fuerit: posti⁹ sessio dei p̃ris est. Siq̃s aũt nr̃m sessio dei p̃ris est hꝫ in medio sui iesum.

¶ Et descendit cũ eis: et uenit nazareth τ erat sb̃dit⁹ illis. Et maẽ eius cõseruabat omnia uerba hec i corde suo. Et iesus ꝓficiebat sapientia τ etate τ grã apud deũ τ hoĩes.

GRECVS: Totã intermediã christi vitã que est inter ostẽsionẽ etatis τ temp⁹ baptismatis velut immunẽ alicui⁹ famosi τ publici miraculi τ doctrine euãgelista sub vno verbo colligit dicẽs: Et descen. cũ eis: τ venit nazareth. ORI. Crebro iesus descẽdit cum discipulis suis nec semp versaẽ in mõte: q꞉ nõ valebãt qui variis morbis laborãt ascendere in mõtem: iccirco τ nũc descẽdit ad illos qui deorsuꝫ erãt. Seqꝛ: Et erat subdit⁹ illis. GRECVS: Quãdoq̧ eni verbo p̃m⁹ legi instituẽs: ip̃e secũdario ope cõprobabat: sicut illud: Bon⁹ pastor animã suã ponit pro ouib⁹ suis. Ip̃o nãq̧ paulo post nostraꝫ salutem exquirẽs aĩam exposuit ꝓpriam. aliquãdo võ ꝑus viuẽdi ꝓponit exemplar: τ postea ꝓmebat verbotenus sanctionẽ: sicut hic: hec tria pre ceter⁹ ope monstrãs: diligere deuꝫ: honorare parẽtes: deũ võ τ ipis ꝑferre parẽtibus. Cum eni rep̃hẽdereẽ a parentib⁹ minoris cure cetera reputat q̃ que sunt dei deniq̧ ipis quoq̧ parẽtibus obedientiã prestat. BED. Quid eni mgr̃ virtutis nisi offiñ pietatis impleret: Quid inter nos aliud q̃ quod agi a nobis vellet ageret: ORIGE. Discamus ergo τ nos fili parentib⁹ nostris esse subiecti. ꝙ si patres non fuerint: subiciamur his qui patrũ habent etatẽ. Jesus filius dei subiicitur ioseph τ marie: ego vero subiiciar episcopo qui mihi constitut⁹ est pater: puto ꝙ intelligebat ioseph quia maior se erat iesus: et trepidus moderabatur imperiũ. Uideat ergo vnusq̃sq̧ ꝙ sepe qui subiectus est maior fit: quod si intellexerit: nõ eleuabitur superbia qui est sublimior dignitate: sciẽs sibi meliorẽ esse subiectũ. GRE.nissen⁹:

Amplius qm̄ impuberibus adhuc ē ipfecta discretio: egetq̧ p̄ puectos ad statū pueri pfectiorē: iō cū pertigisset duodecimū anū: paret parētibꝰ vt ostēdat q̄ quicq̄d per pmotiōez pficit: anq̄ȝ ad finē pueniat: obediētiā tāq̄ȝ pducētē ad bonū vtilr̄ āplerat̄.

BASI. in libro religionū: Ab ipa autē pmeua etate parētibꝰ obediēs quēlibet laborē corpeū hūilr̄ et reuerēter sustinuit. Cū eni hoīes eēnt honesti ꝛ iusti: egeni tñ nec̄ior penuriā patiētes: teste psepi ptꝰ venerādi ministro: māifestū est q̄ sudores corpeos cōtinuo frequētabāt: nec̄cia vite sibi quetētes. iesus aūt obediēs illis vt scriptura testat̄: etiā in sustinēdo labores subiectōem plenariā sustiebat. AMB. Et miraris si pr̄i defert qui subdit̄ mr̄i: nō vtiq̧ īfirmitatis: sed pietatis est ista subiectio: attollat lȝ caput hereticꝰ vt alienis auxilijs asserat eū q̄ mittit̄ indigere. Nunquid ꝛ humano egebat auxilio: vt materno seruiret impio: deferebat ācille: deferebat simulato pr̄i: ꝛ miraris si deo detulit: an hōi deferre pietatis est: deferre deo infirmitatis: BED. Uirgo aūt siue q̄ intellexit siue q̄ nondū intelligere potuit oīa sua pit̄ in corde quasi rumināda ꝛ dilgētiꝰ scrutāda recōdebat. vnde sequit̄: Et mr̄ eiꝰ cō. omia ver. hec cōse. in corde suo. GRECVS: Cōsidera prudētissimā mulierē mariā: vere sapie mrēm: q̄lit̄ scholaris fit pueri. Nō eni vt puero: neq̧ vt viro: ſȝ vt deo vacabat: vlteriꝰ ꝛ illiꝰ voces diuinas ꝛ opera reputabat. iccirco nil ex dictis aut actis ab eo īcassum illi patebat: sed sicut ipm̄ verbū pus ī viscer ibꝰ ita nūc eiusdē modos ꝛ dicta cōcipiebat: ꝛ ī corde suo quodāmodo fouebat. ꝛ hoc quidē iā secū ī pn̄ti cōtēplabat̄: hoc aūt expectabat in futurū clarius reuelādū. ꝛ hac quidē tanq̄ȝ regula ꝛ lege ꝛ p totaȝ vitā vtebat̄. vnde sequit̄: Et iesus pficiebat etate et sapia ꝛ gr̄a apud deū ꝛ hoīes. THEO. Sȝ inquiunt: Quomodo pōt eq̄lis pr̄i esse in substātia: qui. s. impfectꝰ crescere dr̄: nō aūt in eo q̄ est verbū dr̄ incremētū suscipe: sed in eo q̄ factꝰ est homo. Si eniȝ vere pfecit: postq̄ȝ factū est caro qui an̄ impfectꝰ extiterat: quid ergo gr̄ās agimꝰ ei velut incarnato p nobis: Qualr̄ aūt si ipe est vera sapia: in sapia pōt augeri: vel q̄liter qui ceteris largit̄ gr̄ām: ipe in gr̄a pmouet̄: Ampliꝰ si nemo scādalizat̄ cū audit q̄ verbū seipm̄ humiliauerit: infima quedā de deo verbo sentiēs: sed potiꝰ mirat̄ miam eius: quō nō est superuacaneū scādalizari audiēdo q̄ pfecit: Nam sicut p nobis humiliatꝰ est: sic p nobis pfecit vt nos ī eo pficiamꝰ qui lapsi fuimꝰ p pctm̄. nā q̄cquid spectat ad nos ipe vere p nobis christꝰ suscepit: vt cūcta reformet in meliꝰ. CIRYL. Et attēde q̄ nō dixit pficere verbū sed iesum: ne simplex verbū pficere ītelligas: sed verbū caro factū. THEO. Et sic v̄buȝ in carne passum fatemur: q̄uis sola caro fuit passa quia caro verbi erat que patiebat̄: ita pficere dr̄ ex eo q̄ hūanitas pficiebat ī ipo. GRE. nazāzenus. Dicit̄ aūt sm̄ humanitatē pficere: nō q̄ ipa suscipiat augmētum que ab initio fuit pfecta: sed ex eo q̄ paulatim manifestabat̄. HEO. Nālis eni lex respuit hoīem sensu maiore vti q̄ȝ etas corpis patiat̄. erat itaq̧ verbū factū hō pfectū: cū sit virtꝰ ꝛ sapia pr̄is verū quia dādū erat aliquid nr̄e nāe moribus ne aliq̄d extraneū a vidētibꝰ reputet̄ tanq̄ȝ hō paulatī crescēte corpe manifestabat seipm̄: ꝛ quotidie sapiētior ab audiētibꝰ ꝛ vidētibꝰ censebat̄. GRECVS. Proficiebat ergo sm̄ etatē quidē corpe ī virilē statū pmoto: sapiētia aūt per eos qui ab eo diuina docebāt: gr̄a v̄o qua cuȝ gaudio pmouemur: credentes in fine obtinere que ab ipo pmissa sunt: vt hoc quidē apd̄ deū ex eo q̄ assumpta carne paternū opus pegit: apud hoīes v̄o per cōuersatōem eorum a cultu idolor ad summe trinitatis noticiā. THEO. dicit eni: Apud deū ꝛ hoīes: q̄ pus decet placere deo ꝛ postea hōibꝰ. GRE. nisenꝰ: Differēter etiā pficit verbū in his qui ipm̄ suscipiūt: sm̄. n. mēsurā illius apparet: aut infans: aut adultus: aut perfectus.

Ca. III.

Anno āt q̄ndecio iperij tyberij cesaris pcurante pontio pilato iudeā: tetrarcha aūt galilee herode: philippo aūt fratre eiꝰ tetrarcha iturce ꝛ traconitidis regionis: ꝛ lysania abiline tetrarcha: sub pncipibus sacerdotū āna ꝛ cayphā: factum est uerbuȝ domini sup iohanne zacharie filium in deserto.

GRE. in home. Redēptoris pcursor quo tempe verbū pdicatōis accepit: memorato romane reipu. pncipe ꝛ iudee regibꝰ designat̄ cū dicit̄: Anno autē .xv. imperij tyberij cesaris. quia eni illū pdicare veniebat qui ex iudea quosdā ꝛ multos ex gētibus redēpturꝰ erat: per regē gentiū ꝛ pncipes iudeor pdicatōis eiꝰ tp̄a designant̄. Quia aūt gētilitas colligēda erat in romana republica: vnꝰ pfuisse describit̄ cū dr̄: Imperij tyberij cesaris. GRECVS: Mortuo eni augusto monarcha a quo romani pncipes nomē augusti adepti sunt: tyberiꝰ post illū ad iura monarchie succedēs. xv. annum suscepti pncipatꝰ agebat. ORIGE. Et in pphetico quidē sermone solis iudeis predicato: solū iudeorū regnū describit̄ Uisio inquit Isaie in diebꝰ ozie ioathan achas regum iuda. at in euāgelio quod erat pdicādum vniuerso mūdo dn̄iū describit̄ tyberij cesaris: qui totꝰ orbis dominꝰ videbat̄. verū si solū hi qui sunt de gētibꝰ essent saluādi: satis erat soliꝰ tyberij facere mentionē. Sed q̄ oportebat ꝛ iudeos credere: ob hoc etiā iudeorū regna describūtur: seu tetrarchie cum subdit̄: Procurāte pōtio pilato iudeā: tetrarcha āt galilee herode: philippo autē fratre eius tetrarcha ituree: ꝛ traconitidis regiōis: ꝛ lysania abiline tetrarcha. GRE. in home. Quia eni iudea erat pro culpa pfidie dispgēda: in iudee regno per partē et partē plurimi pncipabāt̄: ſȝ illud: Omne regnū in seipm̄ diuisum desolabit̄. BEDA: Pilatꝰ quidem xij. anno tyberij cesaris in iudeā missus pcuratiōeȝ gētis suscepit: atq̧ ibi per decē cōtinuos ānos vsq̧ ad ipm̄ pene finē tyberij pdurauit. Herodes aūt et philippꝰ ꝛ lysanias filij sunt herodis illiꝰ: sub q̄o dominus natus est: inter quos ꝛ ipe herodes archelaus frater eorum decem annis regnauit: qui a iudeis apud augustū criminatus: apud viennā exilio

perit. Regnū aūt iudee quo minus validum fieret idē augusti⁹ p tetrarchias diuidere curauit. GRE. in home. Et q: iohānes illū p̄dicauit: qui simul rex ⁊ sacerdos existeret: lucas euāgelista p̄dicatiōis ei⁹ tpa non solū per regnū: sed etiā per sacerdotiū designauit. vñ subdit: Sub p̄nci. sacer. anna ⁊ caypha.
BED. Ambo q̄dē īcipiēte p̄dicatōne iohis. s. annas ⁊ cayphas p̄ncipes fuere sacerdotū. sed annas illū annū: cayphas vō eū quo crucē dñs ascēdit administrabat: trib⁹ aliis in medio pōtificatu pfunctꝭ vez hi maxime q̄ ad dñi passiōem ptinēt: ab euāgelista cōmemorāt. Legalib⁹ nāq3 tūc p̄ceptꝭ vi ⁊ ambitōe cessantib⁹: nulli pontificat⁹ honoz vite vel generis merito reddebat: s3 romana ptāte sūma sacerdotij p̄stabat. Joseph⁹. n. refert q valeri⁹ gracchus āna a sacerdotio deturbato ismahelē pōtificē designauit filiuz baphi: s3 etiā hūc n̄ multo p⁹ abijciēs: eleazarū anauie pōtificis filiū subrogauit. p⁹ annuz vō ⁊ hūc arcz officio ⁊ simoni cuidā caphi filio pōtificat⁹ tradidit ministeriū: quo nō āpli⁹ ip̄e q̄3 vni⁹ anni spacio pfūct⁹ iosephū cui ⁊ cayphas nomē fuit ita ccepit successorē: p h̄ oē tp̄s q° dñs nr̄ docuisse describit: intra q̄driennij spacia coartat. AMB. Cōgregatur⁹ aūt ecclīam dei fili⁹ añ opat in fuulo. Et ideo bñ dr̄: Factū est verbū dñi sup iohē zacharie filiū. vt eccl'ia nō ab hoīe cepit s3 a verbo: bñ aūt lucas cōpēdio vsus ē: vt iohem declararet pphaz di. Factū est sup eū v̄bū dei: alia nō adderet. null⁹. n. eget iudicio sui. q̄ vō dei abūdat: vnum itaq3 dicēs: oīa declarauit. At vō matthe⁹ ⁊ marc⁹ vestitu ⁊ cinctu ⁊ cibo pphetā declarare voluerunt. CHRY. Uerbū aūt dei hic mādatū esse dr̄: q: nō a se vēit zacharie fili⁹ s3 deo ip̄m mouēte. THEO. Per totuz aūt tp̄s p̄teritū vsq3 ad sui ostēsionē occult⁹ fuit in desto. ⁊ h̄ est quod subdit: In desto. vt nulla suspicio innascat hoīb⁹ vt gr̄a affinitatis ad christum vel cōuersatōis a teneris annis: talia de ip̄o testaretur vñ ip̄e testificās dicebat: Ego nesciebā illū. GRE. nisen⁹: Simul etiā qui ī spū ⁊ v̄tute helie hāc vitā īgressus est: amot⁹ a cōuersatōe humana inuisibiliū speculatōi vacās: ne hmōi fallacias q̄ p sensus ingerunt: assuet⁹ q̄dā ɔfusiōe ac errorē īcurreret erga viri boni discretōem. Et iō ad tātā diuinaz gr̄aꝝ eleuat⁹ est apicē: vt plusq̄ pphetꝭ sibi gr̄a infunderet: q mūd⁹ ⁊ exps cuiuslib3 nālis passiōis desideriū suū a p̄n° vsq3 ad finē diuinis aspectib⁹ obtulit. AMBRO. Desrtū etiā ē ip̄a ecclīa: q: plēs filij deserte magis q̄3 ei⁹ q̄ h3 viz. Factū ē g̃ v̄bū dñi vt que erat āte deserta: fructū nobis terra generat.

Et uenit in oēz regionē iordāis predicās baptismū pnie in remissionē peccatoꝝ: sicut scriptū est ī libro sermonū ysaie pphete: Uox clamātis in deserto: parate uiā dñi: rectas facite semitas eius. Omis uallis implebit: ⁊ oīs mōs ⁊ collis humiliabitur. Et erunt praua in directa et aspera in uias planas: ⁊ uidebit omnis caro salutare dei.

AMBRO. Factū v̄bū vox secuta est. Uerbū. n. p̄us int⁹ opat: seq̄t nobis offm̄. vñ dr̄: Et ve. in oēm regi. iordanis. ORI. Jordanis idē ē qd̄ descēdēs: descēdit eni dei fluui⁹ aqua salubris. Que autē loca decebat pābulare baptistā: nisi iordani circūadiacētia: vt siquē penitere cōtingeret ptin⁹ occurreret fluēti humilitas ad recipiēdū pnie baptismū. Subdit. n. Predi. bapti. peni. in remis. pctoꝝ. GRE. in home. Cūctis legētib⁹ liq̄t: q: iohānes baptismū penitētie nō solū p̄dicauit: vez etiā quibusdā dedit: tñ baptismū suū in remissionē pctoꝝ dare nō potuit.
CHRY. sup iohem: Cū eni nōdū oblata esset hostia: nec descēdisset spūs: q̄liter erat fiēda remissio? Quid ē ergo qd̄ lucas dicit: In remissionē pctoꝝ? Erāt siq̄dē iudei ignari: nec culpas p̄pas ppēdebāt. Qm̄ igit hec erat cā maloꝝ vt pctā agnoscerēt ad redēptorē querēduz: venit iohēs hortās illos pniam agere: vt p pniam effecti meliores atq3 cōtriti ad recipiēdā veniā satagāt. Apte ergo cū dixisset: q vēit p̄dicās baptismū pnie in remissionē pctoꝝ. q. d. Jdcirco suadebat illis penitere: vt subsequētē veniam facili⁹ impetrarēt: credētes in christū. naz nisi pnia ducerēt: nequaq̄3 exposcerēt gr̄az. vñ baptisma illō nullā aliā h3 cām: nisi q p̄paratoriū erat ad fidē christi. GREGO. in home. Uel iohēs dr̄ p̄dicās baptismū pnie in remissionē pctoꝝ: qm̄ baptismū qd̄ pctā solueret: q: dare nō poterat p̄dicabat: vt sicut incarnatū v̄bū p̄ris p̄currebat v̄bo p̄dicatōis: ita baptismū pnie quo pctā soluūt: p̄curreret suo baptismate quo pctā solui nō p̄nt. AMBRO. Et ideo plerīq3 sancto iohāni typū legis imponūt: eo q lex pctm̄ denūciare potuit: donare nō potuit. GRE. nazāzen⁹: Et vt aliquaten⁹ d̄ baptismatū differētia disseram⁹ baptisauit moyses: s3 in aqua nube ⁊ mari: h̄ aūt figuralr agebat. Baptisauit quoq3 iohēs nō vtiq3 ritu iudeoꝝ. nō solū in aqua: sed etiā in remissionē peccatoꝝ: nō tamē oīo spiritalr: neq3 eni addit in spū. Baptisat iesus: sed in spū: ⁊ hic est pfectio. Est quoq3 quartū baptisma: qd̄ fit p martyriū ⁊ sanguinē: quo etiā ip̄e christ⁹ est baptisat⁹: qd̄ ceteris est venerabili⁹ nimis eaten⁹ quaten⁹ iteratis cōtagijs nō fedat. Est etiā q̄ntū ex lachrymis: laboriosius tamē iuxta quod quidē singulis noctib⁹ suū rigāt cubile ⁊ stratū in lachrymis. Sequit: Sic scriptū est in libro Jsaie pphete: Uox clamātis in deserto. AMBRO. Bñ vox dicit iohānes v̄bi p̄nūcius: quia vox p̄cedit īferior: verbū sequit qd̄ p̄cellit quia derelicte ac destitute iudee solatiū redēptiōis annūciat. Quid autē clamaret apit: cū dr̄: Parate viā dñi: rectas facite semitas eius. Omis eni q̄ fidez rectā ⁊ bona opa p̄dicat: quid aliud q̄3 venienti dño ad corda audiētiū viā parat: vt rectas deo semitas faciat: dū mūdas in animo cogitatōes p s̄monē bone p̄dicatōis format. ORIGE. Uel in corde nr̄o via p̄pāda est dño. magnū eni est coz hoīs ⁊ spaciosum: si tamē fuerit mūdū: neq3 in corpis quātitate: s3 in v̄tute sensuū magnitudinē ei⁹ itellige: q̄ tātam sciaz capiat v̄itatꝭ. Prepa g̃ in tuo corde viā dño p ɔuersatōez bonā: ⁊ egregijs l' pfectꝭ opib⁹ dirige semitā vite: vt in te sermo dei absq3 offensa pābulet.
BASI. Et q: semita ista via quā p̄cedentes calca

uerāt ꝛ quā ꝑores hoīes contēpserūt eā iterato diri gere iubet sermo illis qui a ꝑcedētiū zelo recedunt. CHRY. Clamare aūt: Parate viam dñi: nō regis erat sed ꝑcursoris officiū. Et ideo eū vocauerat vocē: quia verbi erat ꝑcursor. CIRYL. Sed q̄si quis respōderet ꝛ diceret: Qualiter viā ꝑpabim⁹ dño: vel qualiter ei⁹ semitas rectas faciem⁹: cū plura sint impedimēta honestā vitā volētib⁹ ducere: Ad hoc ꝓpheticus sermo respōdet: Sūt eni vie quedā ꝛ semite nequaq̄ ad eūdū habiles: adeo vt alicubi ad tumulos ꝛ iuga tollant: alicubi decliues sint. ꝛ ad hoc remouēdū dicit: Omīs val. imple. ꝛ om. mōs ꝛ col. hūiliabit. Quedā viaꝝ ineq̄liter disposite sunt: ꝛ dum nūc sursū erigūt: nūc vergūt deorsū: valde sunt ad eūdū difficiles. ꝛ q̄tū ad h̄ subdit: Et erūt praua in directa: ꝛ aspa in vias planas. Hoc aūt intelligitur actū esse: p nr̄i saluatoris potētiā: quōdā. n. euāgelice cōuersatōis ꝛ vite iter erat ad eundū difficile: eo q̄ ꝛ mētes singuloꝝ mūdane voluptates opp̄ssērāt: vt aūt de⁹ fact⁹ homo pctm̄ dānauit in carne: explanata sunt oīa: ꝛ reddita sunt ad eūdū facilia: ꝛ nec coll̄ nec vall̄ ꝑficere volētib⁹ obuiat. ORI. Qn̄ eni venit iesus ꝛ spm̄ suū misit: oīs vallis repleta est opib⁹ bonis ꝛ fructib⁹ spūssancti: quos si habueris nō solū vallis esse desistis: sed etiā mons dei esse incipies. GRE. nisen⁹: Uel quietā in v̄tutib⁹ cōuersatiōem significat p conualles: s̄m illud psalmi. Ualles abūdabūt frumēto. CHRY. Elatos antē supbos noīe mōtis denūciat: quos christ⁹ hūiliauit Colles aūt desperatos appellat: nō solū ob supbiam mētis sue: sed ꝑpter desperatōis sterilitatē: collis eni nullos fruct⁹ producit. ORI. Uel intelligas qm̄ mōtes ꝛ colles qui fnnt aduersarie ptātes: p aduētū christi ꝓstrati sunt. BASI. Sicut aūt colles respectu mōtiū magnitudine differūt: in alijs sūt idē: sic ꝛ aduerse ptātes ꝓposito quidē cōformes sunt: inanitate tamē offensionū secernūt. GRE. in ho. Uel vallis impleta crescit: mōs aūt ꝛ collis humiliatus decrescit: quia in fide christi ꝛ gētilitas plēitudinē gratie accepit: ꝛ iudea p errorē ꝑfidie h̄ vnde timebat ꝑdidit. Humiles. n. donū accipiūt quod a se corda supbientiū repellūt. CHRY. Uel p h̄ declarat legis difficultatē in fidei facilitatē cōuersaꝝ: ac si dicat: nō vlteri⁹ sudores ꝛ dolores inueniēt: s; gratia ꝛ remissio pctoꝝ facilē viā pariūt ad salutē. GRE. nisen⁹: Uel iubet valles impleri: deiici vō colles ꝛ mōtes: volēs ostēdere q̄ nec ob defectum virtutis ordo sit cōcau⁹: nec discrepet ob excessum. GRE. in ho. Praua aūt directa fiūt: cū maloꝝ corda p iniusticiā detorta ad iusticie regulā dirigūtur Aspa aūt in vias planas immutāt: cū immites atq̄ iracūdie mētes p infusionē supne grē ad lenitatem māsuetudinis redeūt. CHRY. Deīde hoꝝ subiicit cām dicēs: Et vide. om. ca. salu. dei. ostēdēs qm̄ vsq̄ ad fines mūdi diffūdet euāgelij virt⁹: atq̄ cognitio ex more ferino ꝛ obstinata volūtate: ad mansuetudinē ꝛ lenitatē humanā gen⁹ cōuertēs. Nō autē solū iudei ꝛ ꝓseliti: imo tota humana nā̄ salutare dei videbit. CHRY. i. patris qui filiū misit vt nostrū saluatorē. Caro aūt ad p̄ns accipit ꝓ toto homine GRE. in home. vel aliter: Omis caro. i. oīs hō salutare dei videl; christū ī hac vita videre nō potuit ꝓpheta ergo oculū ad extremū iudicij diē tēdit: q̄ hūc oēs ꝛ electi ꝛ reprobi pariter videbūt.

¶ Dicebat ergo ad turbas que exiebāt ut baptizarent ab ip̄o: Genimina uiperarū: qs ostēdet uobis fugere a uētura ira? Facite ergo fructus dignos pnie: ꝛ ne cepitis dicere: patrē habem⁹ abraā. Dico eni uob: q2 potēs est de⁹ de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. Iā eni securis ad radicē arboris posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructū bonū excidetur: ꝛ in ignem mittetur.

¶ CHRY. Manēs aliquis in p̄stino statu ꝛ mores suos ꝛ ↄsuetudinē nō relinquēs: neq̄q̄ rite ad baptismū venit. Sicq̄ q̄ velit baptizari: egrediat. vn̄ signāter dicit: Et dice. ad tur. que exi. vt bap. ab eo. Egrediētib⁹ itaq̄ ad lauacrū turbis loq̄t q̄ sequunt Si eni iam egressi essent: neq̄q̄ ad eos diceret: genimina viperaꝝ. CHRY. Ille itaq̄ cultor deserti videns oēs incolas palestine cōstātes ip̄m ꝛ admirātes: nō flectebat ꝓ tāta reuerētia s; insurgēs ip̄os arguebat. Sacra aūt scriptura s̄m stimulātes passiones plerūq̄ feraꝝ noīa īponit hoīb⁹. Inidū canes eos nominās cā ꝓcacitat̄: equos ad luxū: asinos ꝓpter dementiā: et leones ꝛ pardos cā rapacitat̄ et petulātie: aspides causa doli: serpētes ꝛ vipas causa veneni ꝛ calliditat̄. Unde ꝛ nunc iohes iudeos audacter genimina vipaꝝ vocat. BASI. Oꝫ autē scire q̄ hec noīa nat⁹ ꝛ fili⁹ de aīalib⁹ dicūt. genimē vō pōt dici fet⁹ anteq̄ effigiet: fruct⁹ etiā palmarū genimina dicūt: raro aūt in aīalib⁹ accipiūt ꝛ s̄p in malo. ORI. Ferūt aūt viperā marē coeūdo necare: cui⁹ semē excrescēs perimit matrē: ꝛ sic ꝓdit ī lucē scisso parētis vtero in vindictā quodāmō parentis genitoris: ita parricida est ꝓles vipa. Tales erāt iudei qui p̄es spiritales eoꝝ atq̄ doctores occidebāt. Quid autē si iuenit eos peccātes sed incipiētes cōuerti: nō debebat eis cōuitiari s; ꝑmulcere: Dicendū q̄ nō adhibebat mētē his q̄ fiebāt exteri⁹: mētis eni eoꝝ archana cognouerat dño reuelāte. nimis eni se iactabat in ꝓgenitorib⁹. Hāc ḡ radicē scīdēs nominat illos genimina vipaꝝ: s; quidē vituperās patriarchas: aut eos vipas nominās. GRE. S; q̄ ꝑ h̄ q̄ bonis inuidēt eosq̄ ꝑsequunt: patrū suoꝝ carnaliū vias sequētes: q̄si venenati filij de venefic̄ parētib⁹ nati sunt. Quia vō supradicta snīa ītendit q̄ extremo christ⁹ examine ab oī carne videbit: recte subdit: Quis ondit vobis fugere a vētura ira? Uentura ira ē aīaduersio vltōis extreme. AMBRO. Ondit aūt his dei miseratōe infusa prudētia: vt gerāt ſtoꝝ pniam delictoꝝ: futuri terrorē iudicij prudēda deuotōe metuētes: aut fortasse iuxta q̄d sc̄ptū ē Estote prudētes sic s̄pētes. ondūt h̄re prudētiā nālē q̄ ꝓfutura videāt ꝛ spōte dposcāt: s; adhuc noxia nō relinquāt GRE. i home. Quia vō tūc fugere ab ira pctoꝝ nō valet: q̄ nūc ad lamēta pnie n̄ recurrit.

Subdit: Facite ergo fructus dignos penitentie.
CHRY. Nō enī satis est penitētibus peccata dimittere sed op⁹ est ei⁹ fruct⁹ ferre fm illud: Declina a malo: ꝛ fac bonū. sicut nō sufficit ad sanatōem sagittā euellere: ꝫ oꝫ vlceri medicamētū appōere. Nō aūt dicit fructū: sed fruct⁹ copiā designās. GRE. in home. Nec solū fruct⁹ pnie: sed dignos pnie admonet esse faciēdos. Quisqꝫ enī illicita nulla cōmisit: huic concedit᷑ vt licitis vtat᷑: ac siqs in culpā lapsus ē: tāto a se licita debet abscidere: q̄to meminit se ꝑpetrasse illicita. Neqꝫ enī par fructus esse boni opis debet ei⁹ qui min⁹ ꝛ qui ampli⁹ delīqt: aut ei⁹ q̄ in nullis: ꝛ ei⁹ qui in quibusdā facinoꝛib⁹ cecidit. ꝑ hoc ergo cuiuslibet cōscia cōuenit᷑: vt tāto maioꝛa querat bonoꝝ operū lucra ꝑ pniam: q̄to grauioꝛa sibi intulit dāna ꝑ culpā. MAXI. Pnie fruct⁹ est īpassibilitas aīe q̄ plenarie nō fruimur: dū interdū passiōib⁹ instigamur: nondū.n. fruct⁹ pnie dignos pegim⁹. peniteam⁹ ḡ veracit᷑: vt a passiōib⁹ expediti pctōꝝ veniā ꝯseq̄mur. GRE. ī ho. Sꝫ iudei de generis nobilitate gl'iantes: iccirco se agnoscere pctōres nolebāt: qꝛ de abrae stirpe descēderāt: qb⁹ rc̄e dr̄ Et ne ceperit᷑ dicere: patreꝫ hēm⁹ abraā. CHRY. Nō h̄ indicās ꝙ ab abraā nāli origine nō descēderāt: sed qꝛ nihil ꝓdest ab abraā descēdisse: nisi ꝫ virtutē cognatōem obtinuēt. Cognatōis nāqꝫ leges cōsueuit scriptura vocare: nō eas q̄ fm nām ꝯsistūt: ꝫ que deriuāt᷑ a v̄tute vel vitio. Quib⁹ nāqꝫ se qsqꝫ cōformē statuit: hoꝝ fili⁹ vel frater vocat᷑. CIRYL. Quid.n. ꝯfert carnalis generositas: nisi ꝯsilibus studijs fulciat᷑? Uanū est igit᷑ extolli de bonis ꝓdecessoꝝ: ꝛ deficere ab eoꝝ v̄tutib⁹. BASI. Neqꝫ enī equū velocē eē facit pr̄is erga cursū strēnuitas: sed veluti ceteroꝝ aīaliū ꝓbitas ꝯsiderat᷑ in singulis: sic quoqꝫ laus ꝓpa viri discernit᷑ quā p̄ntiū bonoꝝ ī se ꝓbat argumētū. Turpe nāqꝫ ē alienis oꝛnari decoꝛib⁹: quē v̄t⁹ ꝓpa non venustat. GRE. nisenus Sic igit᷑ iudeoꝝ ꝓmulgato exilio: ꝯiter ingerit ꝯuocatōem gentiliū: quos lapides appellat. vñ seq̄t᷑: Dico.n. vobis qꝛ pōt de⁹ de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. CHRY. q.d. Ne putetis ꝙ si vos perieritis filijs ꝑuet᷑ patriarcha. pōt.n. de⁹ etiā ex lapidib⁹ homīes illi ꝑbere: ꝛ ad illū ꝑducere sanguinē: nā ꝛ ab ipo ꝑncipio sic euenit. Et nāqꝫ qđ ē ex lapidibus hoīes fieri: eqpollet exit⁹ filij ab illo emoꝛtuo vtero sare. AMBRO. Sed lꝫ de⁹ possit diuersas cōuertere ꝛ mutare nās: tn̄ mihi pl⁹ mysteriū: q̄ miraculū ꝓdest. Quid.n. aliud q̄ lapides habebāt: q̄ lapidibus fuīebāt: siles vtiqꝫ his q̄ fecerāt eos. Ꝓpheat᷑ igit᷑ saxosis gētiliū fides infundēda pctōꝛib⁹ ꝛ futuros ꝑ fidē abrae filios oꝛaculo pollicēt᷑. Ut aūt scias qꝛ lapidib⁹ ꝯpati sunt hoīes: arboꝛib⁹ quoqꝫ homines ꝯpauit cū subdit: Jā.n. securis posita ē ad radicē arboꝛis. Exēpli aūt ideo facta ē mutatio vt illo ꝯpatōis ꝓcessu q̄dā intelligat᷑ hōi clemētioꝛ iā ꝓfectus. ORI. Et quidē si iā vigeret ꝯsūmatio: ꝛ temporū finis instaret: nulla mihi qđ nasceret᷑. dicereꝫ .n. ꝓpterea h̄ ꝓphetatū eē: qꝛ illo tp̄e cōplebit᷑. Cū aūt tanta post secula fluxerit quo spūsc̄us h̄ dicit ego puto isrl'itico ppl'o ꝓphetari ꝙ ꝑcisio ei⁹ vicina sit. Dis.n. q̄ egrediebāt᷑ ad eū vt baptizarēt: hec īter cetera loq̄bat᷑. CIRYL. Securi ergo ī p̄nti noīat mortiferā irā: q̄ diuinit⁹ irruit in iudeos ꝓpter exercitā impietatē in chr̄istū: nō tn̄ desisse radici. securī ꝑnūciat: sed ad radicē. i. iuxta radicē positā. Decisi nāqꝫ fuerūt rami: nec radicit⁹ extirpata ē plāta: reliquie enī isrl' salue fiēt. GRE. in home. vel aliter: Arboꝛ hui⁹ mūdi est vniuersū gen⁹ humanū. Securis vō est redēptoꝛ noster: qui velut ex manubꝛio ꝛ ferro tenet᷑ ex humanitate: sed incidit ex diuinitate que videlꝫ securis iā ad radicē arboꝛis posita est: q̄ ꝛ tn̄ ꝑ patiētiā expectat: videt᷑ tn̄ quid factura est. Et notādū ꝙ nō iuxta ramos securim positā: ꝫ ad radicē dicit. Cū.n. maloꝝ filij tollūt᷑: q̄d aliud q̄ rami infructuose arboꝛis abscidūt᷑? Cū vō tota simul ꝓgenies cū parēte tollit᷑: infructuosa arboꝛ a radice abscisa ē. Unusqsqꝫ aūt ꝑuersus paratā citi⁹ gehenne cōcrematōem inuenit q̄ fructū boni opis ꝯtēnit vñ seq̄t᷑: Oīs ḡ ar. q̄ nō fa. fru. bo. exci. ꝛ in ig. mittet᷑
CHRY. Elegāter dictū ē: Nō faciēs fructū. ꝛ adiicit᷑ Bonū. officiosū enī hoc aīal de⁹ ꝛ creauit ꝛ nālis est sibi exercitioꝝ instātia: ociū vō innāle. Obest enī inertia cūctis coꝛpis membꝛis: nulli aūt vt aīe. Ea nāqꝫ cū cōtinuo sit nāl'r mobilis: ociari nō patit᷑. sicut aūt ociū malū est: ita ꝛ indecēs exercitium Ex eo aūt ꝙ ꝓmisit pniam: ꝑdicat ꝙ securis adiacꝫ: non quidē incidēs: sed terroꝛē incutiēs. AMB. Faciat ergo fructū qui pōt gr̄e: q̄ debet pnie: adest dn̄s qui fructū req̄rat: fecūdos viuificet: steriles reprehendat.

Et interrogabant eum turbe dicentes: Quid ergo faciemus? Rñdens aūt dicebat illis: Qui hꝫ duas tunicas det nō habēti: ꝛ qui habet escas sil'r faciat. Uenerūt aūt ꝛ publicani ut baptizarēt᷑: et dixerūt ad illū: Mḡr: quid faciem⁹? At ille dixit ad eos: Nihil ampli⁹ q̄ꝫ qđ ꝯstitutū est uobis faciatis. Interrogabāt aūt eū ꝛ milites dicētes: Quid faciem⁹ ꝛ nos? Et ait illis: Neminem concutiatis neqꝫ calūniā faciatis: ꝛ ꝯtēti estote stipēdijs uestris.

GRE. in home. In ꝑmissis v̄bis baptiste iohannis ꝯstat ꝙ audiētiū coꝛda turbata sunt q̄ cōsiliuꝫ q̄rebāt: cū subinfert᷑: Et īter. eū tur. di. Quid ḡ faciem⁹? ORI. Tres oꝛdines inducūt᷑ suscitātū ioheꝫ sup salute sua: vn⁹ quē scriptura appellauit turbas: ali⁹ quē publicanos noīat: terti⁹ q̄ militū appellatione cēset᷑. THE. Et q̄dē publicanis ꝛ militibus a malo abstinere ꝑcipit. Turbis aūt q̄si nō maliciosis existētib⁹ bonū aliquod ꝑcipit obseruari. vnde seq̄tur Rñdēs aūt di. il. q̄ ha. du. tu. det non hn̄ti. GRE. in home. Propter h̄ ꝙ tunica pl⁹ est necessaria vsui nostro q̄ palliū: ad fructum dignū penitētie pertinet: vt nō solū exterioꝛa quecūqꝫ: sed ipa nobis valde necessaria diuidere cum ꝓximis debeam⁹. s. vel tunicā qua vestimur: vel escā qua carnaliter viui

mus. vnde sequit: Et qui habz escas similiter faciat. BASI. Dic aut docemur q ex oi eo qd affluit su pra ppu vict' necessitate: tenemur erogare illi qui no habet ppter deu: qui qcuq possidem' largit' est. GREGO. in home. Quia. n. in lege scriptu e: Di liges pximu tuu sicut teipm. min' pximu amare co uincit qui no cu eo in necessitate illi' etia ea q sunt sibi necessaria ptit. iccirco de diuidedis cu pximo duab' tunicis dat pceptu: qm si vna diuidit nemo vestit. Inter hec autem sciendu est qtum mie opa valeat: cu ad fruct' dignos penitetie ipa pre ceteris pcipiut. AMBRO. Alia. n. officia pcepta ppria sunt singuloru: mia cois est vsus: ideo coe pceptu e oib' vt oferat no habeti. Misericordia est plenitu do virtutu: mie tame ipi' p possibilitate oditoi hu mane mesura seruat: vt no sibi vnusquisq totu eri piat: sed qd hz cu paupe ptiat. ORIGE. Profun diore aut loc' iste recipit intellectu: Quo. n. no de bem' duob' fuire dnis: sic nec duas hre tunicas: ne sit vnu indumetu veteris hois z alteru noui: sed de bem' nos exuere vetere hoiem z ei dare q nud' est. Ali'. n. habet vnu: ali' vo oino non habet. Cotraria .s. fortitudo: z quo scriptu est vt in pfundu mari pcipitem' nra delicta. sicut piici a nobis opoz vitia atq pcta: z iacere sup eu qui eoru nobis ca extitit. THEO. Quida aute tunicas duas esse dixit spm scripture z lram. hnte vo duo hec monet iohanes: vt instruat ignorate z det ei ad min' lram. BED. Quata aut baptiste sermo virtute habuerit: hinc pbat: cu z publicanos z milites ad osiliu salutis sue coegerit inquirendu. vn sequit: Uenerut aut publi cani vt baptizaret z dixerut: Mgr quid faciemus? CHRY. Magna est virtutis fortitudo dum feli citatis viam inquirut ab indigno locupletes. BEDA: Precepit ergo eis ne vltra prescriptu erigant. vn sequit: Et ille dixit ad eos: Nihil amplius q qd vobis costitutu est faciatis. Publicani vo appella tur hi qui vectigalia publica exigut: siue q coducto res sunt vectigaliu fisci: vel reru publicaru: necnon z hi qui seculi hui' lucra p negocia sectant. Eodez vocabulo censent: quos oes parit in suo queq gra du ab ageda fraude coercet: vt du pmo se ab alieo ru tetaret appetitu: tande ad ppria cu pximis com municada ptingeret. Sequit: Interro aut eu z mi. di. Quid faciem' z nos? Iustissimo aut moderami ne pmonet: ne ab eis calumniando preda requirat: q bus militado pdesse debuerat. vn sequit: Et ait ill: nemine cocutiatis. s. p violentia. Neq calumniaz fa ciatis. s. p fraudulenta malicia. Et cotenti estote sti pedus vestris. AMBRO. Doces iccirco stipedia militie costituta: ne du sumpt' querit: pdo crasset. GRE. nazazen': Stipedui. n. appellat impiale p uisione z deputata p lege dignitatib' munera. AVGV. cotra faustu: Sciebat eni eos cu milita rent no esse homicidas: sed mistros legis. z no vlto res iniuriaru suaru: sed salutis publice defensores: alioquin responderet eis: Arma abijcite: militiam istam deserite: neminem percutite: vulnerate: pro sternite. Quid enim culpatur in bello: an quia mo riunt quadoq morituri: vt domenet in pace victuri hoc reprehedere timidoru est no religiosoru: noce di cupiditas: vlciscedi crudelitas: impacat' atq im placabilis anim' feritas rebellad libido dominadi z siqua silia. Hec sunt que in bellis iure culpant: q pleruq vt etia inde puniant aduersus violetia resi stentiu: siue deo siue aliquo legitimo impio iuben te: gereda ipa bella suscipiut a bonis: cu in eo reru humanaru ordine inueniut: vbi eos vel iubere tale aliquid vel in talib' obedire iuste ipe ordo ostrigit. CHRY. sup Mat. Uolebat aut iohanes quado publicanis z milutib' loquebat: ad alia maiore phi losophia ipos traducere: sed qm nodu erat ad illa idonei: minora referat: ne si potiora pferret neqq illis intederet: z his etia priuaret.

Existimate aute poplo z cogita tibus oib' in cordib' suis de iohane ne forte ipe esset christus. Respodit iohanes dices oib': Ego quide aq baptiso uos. Ueniet aut fortior: cu ius no sum dign' soluere corrigiam calciametoz eius: ipse uos baptiza bit in spusancto z igni. Cu' uentila hru in manu eius: z purgabit areaz sua: z cogregabit triticuz in horreu suum: paleas autez comburet igni inextinguibili.

¶ ORIGE. Dignu erat vt pl' iohani q ceteris ho minib' deferretur: qui aliter q cucti mortales vixe rat: qua ob cam diligebat quide eu iustissime: sz no seruabat in charitate modu. vnde dr: Existi. au. po. z cogi. omni. in cor. su. de ioha. ne for. eet christ'. AMBRO. Quid aut inepti': q q is qui in alio estimat: in seipo esse no credit? que pmuliere venturu putabat: p virgine venisse no credut: z vtiq diui ni aduetus signu in virginis partu no in mulieris costitutu est. ORIGE. Habz aut pculu dilectio si modu traseat: debz eni qui aliqua diligit natura: z causas cosiderare diligedi: z non plus diligere q meret. na mesura charitatis moduq si trasceder it: z qui diligit z qui diligit in pcto erut. GREGO. Unde iohanes no fuit gloriat' in habita opioe de ipo ab oibus: nec aliquaten' visus est pmatu appe tere: sed infima humilitate ampler' e. vnde sequit: Respo. ioha. di. oi. Ego qdem bapti. vos in aqua. BEDA: Quo aut respodit eis qui in decreto cor dis qui christ' esset cogitabat? nisi quia no soluz co gitabat: sed etia sicut ali' euagelista declarat: missis ad eu sacerdotib' ac leuitis an eet christ' inqrebat. AMBRO. Uel videbat iohanes cordis occulta Sed cosiderem' cui' gratia: dei eni mun' est q reue lat: no virt' hois qui diuino magis adiuuat benefi cio q naturali cernit officio. Cito aut respodes p baut non esse se christu qui visibili operat officio: na cu ex duab' naturis. i. ex aia homo subsistit z corpe: visibile p visibilia: inuisibile p inuisibilia mi steriu co.. t. aqua eni corp' abluit: spu aie delicta mudant: sz etia in ipo fonte sanctificatio diuinita tis aspiret: z ideo aliud fuit baptisma pnie: aliud est gre. Illud baptisma ex vtroq: illud ex vno. Opus

hominis ē gerere penitentiā delictorū: dei munus
est grām iplere mysterij. Declinās ergo maiestatis i
uidiā nō verbo sed ope declarauit nō esse se christū
vñ sequit: Venit eni fortior me post me. In hoc ꝙ
dicit fortior me: compationē nō fecit. neqꝫ eni iter
dei filiū ⁊ hominē vlla poterat esse compatio: sȝ qꝛ
multi fortes fortior nemo nisi christ⁹. Deniqꝫ nō fe
cit compationē eo ꝙ addiderit: Cui⁹ nō sum dign⁹
soluere corrigiā calciamentorū ei⁹ AVG. de con.
euan. Matthe⁹ quidem dicit: Cuius nō sum dign⁹
calciamēta portare. Itaqꝫ si ad rē ptinet ad aliqd
aliud itelligere in eo ꝙ dictū ē: Calciamēta porta-
re: ⁊ corrigiā calciamētorū soluere: vt vnus euāgeli
starū hoc alii aliud diceret: oēs verū narrauerunt.
Si autē nihil itēdit iohānes cū de calciamētis dñi
diceret: nisi excellētiā ei⁹ ⁊ humilitatē suā: quodli-
bet horū dixerit: siue de soluēda calciamētorū corri
gia: siue de portādis calciamētis: eandē tñ sniām te
nuit. Quisqs etiā verbis suis p calciamētor memo
riā eandē significationē hūilitatis expssit. AM-
BRO. Per hoc etiā ꝙ dicit: Cui⁹ nō sum dignus
calciamēta portare; euāgelice predicatiōis ondit i
apostolos grām esse collatā: q̄ sūt calciati i euange
liū. videt tñ iō hoc dicere: ꝙ plerūqꝫ iohes psonam
accipit populi iudeor. GRE. Sed ⁊ iohānes se i-
dignū eē ad soluendū corrigiā calciamēti ei⁹ denū
ciat: ac si apte dicat: Ego redēptoris vestigia denu-
dare nō valeo: q̄ sponsi nomē mihi imerit⁹ nō vsur-
po. Mos eni apud veteres fuit: vt siquis eā que si-
bi cōpeteret accipe nollet vxorē: ille ei calciamētū
solueret: qui ad hāc sponsus iure ppinquitatis veni
ret. Vel qꝛ calciamēta ex mortuis aīalibus fiūt: icar
natus dñs quasi calciat⁹ apparuit: q̄ morticina no
stre corruptiōis assumpsit. Corrigia ḡ calciamenti ē
ligatura mysterij. Iohānes itaqꝫ soluere corrigiā cal
ciamēti ei⁹ nō valet: qꝛ icarnatōis mysteriū nec ipe
inuestigare sufficit: q̄ hāc p pphetie spiritū agnouit.
CHRY. Et qꝛ dixerat ꝙ suū baptisma nil plus ha
beret q̄ aquā: cōsequēter ondit excellētiā exhibiti p
christū baptismatis cū subdit: Ipse vos baptizabit i
spū sancto ⁊ igne. p ipam dicti metaphorā ostēdēs
abundantiā grē. nō eni ait: Dabit vobis spiritū san
ctū: sed Baptizabit. ac rursus p id qd de igne subij-
cit: ondit virtutē grē: ⁊ sic christus aquā vocat spūs
grām: ondens p vocabulū aque nitorē q̄ contingit
ex ea: ⁊ cōsolationē imensam q̄ mētibus capacibus
illi⁹ ingerit. sic ⁊ iohānes p ignis vocabulū expmit
feruorē ⁊ rectitudinē grē: necnō ⁊ peccator cōsum-
ptionē. BEDA: Pōt ⁊ spūs sanct⁹ noīe ignis san
ctificat⁹ itelligi: qꝛ incēdit p amorē: ⁊ p sapiam cor
da q̄ replet illuminat. vñ ⁊ apostoli baptisma spūs in
ignis visione pceperūt. Sūt q̄ ita exponūt: ꝙ in psen
ti i spū ⁊ i futuro baptizaremur i igne: vt videlicet si
cut i remissionē oim peccatorū ex aqua ⁊ spū rena
scimur: ita ⁊ tūc de leuib⁹ qbusdā peccatis purgato
rii ignis baptismate mundemur. ORI. Et quō io
hānes iuxta iordanē fluuiū veniētes ad baptismū
expostulabat ⁊ alios abigebat dicēs: Generatio vipera
rum. eos vero q̄ cōfitebant peccata: suscipiebat. sic
stabit i igneo flumie dñs iesus iuxta flāmeā rūpheā:
vt quicūqꝫ post exitū vite h⁹ ad paradisū trāsire de-
siderat: ⁊ purgatiōe idiget: hoc eū lauamie baptizet:
⁊ ad padisum trāsmittat: eū vero q̄ nō habet signū
priorū baptismatum lauacro igneo nō baptizet.
BASI. Nō aūt pter hoc qd dicit: Baptizabit vos
i spū sancto. integrū qs eē baptisma fatebit: in quo
nomē soli⁹ spūs iuocatū ē. oportet eni semp illiba-
tā manere assignatā traditionē i vinificāte gratia:
nā addere vel minuere quicqꝫ excludit a vita perpe
tua. sicut eni credim⁹ sic ⁊ baptisma suscipim⁹ i no
mie patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti. ORI. Per h ergo
qd dicit: Baptizabit i spū sancto. ondit abūdantiā
grē ⁊ bñficij copiā. Ne autē aliq putēt ꝙ dona lar
giri ⁊ ptās ⁊ volūtas ē creatori: punire vero inobe-
diētes nullā sibi fore cām: ob hoc subdit: Cui⁹ ven-
tilabrū i manu ei⁹: ondens ꝙ nō solū munific⁹ ē di
gnis: sed etiā puaricationū vltor. Vētilabrū autem
pmptitudinē iudicij expmit: nō eni cū inducijs: sed
i istanti ⁊ absqꝫ quolibet itervallo sepat dānandos
a collegio saluādorū CIRYL. Per h autē qd sub
dit: Et pmūdabit areā suā. designat baptista ecclesiā
ptinere ad christū qsi ad dñm. BEDA: Per areā
eni psens ecclesia figurat: i qua multi sunt vocati:
pauci vero electi. cui⁹ aree purgatio ⁊ nūc viritim
gerit: cū quisqꝫ puersus vel ob maifesta peccata de
ecclesia sacerdotali castigatiōe eijcit: vel ob occul-
ta post mortē diuina districtiōe dānat. Et vniuer-
saliter i fine pficiet: qn mittet fili⁹ hoīs angelos
suos ⁊ colligēt de regno ei⁹ oīa scandala. AMB.
Vētilabri ergo idicio discriminādorū dñs declara
tur ius habere meritorū: eo ꝙ dū frumēta vētilant
in area: plena a vacuis velut quodā aure spirantis
examine separant. vñ sequit: Et cōgre. tri. in hor. su
um: pale. aūt cōbu. igne inexting. Per hāc compati
onē dñs ondit ꝙ iudicij die solita merita: fructusqꝫ
virtutis ab inanis iactātie exilisqꝫ factorū ifructuo-
sa leuitate discernat: pfectioris meriti viros locatu
rus i mansione celesti. Ipse eni pfectior fruct⁹ ē qui
meruit ei⁹ eē cōformis: q̄ sicut granū tritici excidit:
vt plurimos fructus afferret. CIRYL. At palee lē
tos ⁊ inanes signāt: ⁊ quolibet vēto peccati vētila
tos ⁊ volubiles. BASI. Conferūt autē his qui di
gni sunt regno celor velut palee tritico: nō tñ itui
tu diuine charitatis ⁊ pximor hoc faciūt: siue spi-
ritalibus donis siue corpalib⁹ bñficiis. ORI. Vl
qꝛ absqꝫ vēto nō possūt triticū ⁊ palee separi: iō hȝ
vētilabrū i manu sua qd alios paleas: alios triticū
esse demōstrat. Cū eni esses palea leuis. i. icredulus:
ondit te eē tētatio quod latebas. Cū aūt fortiē tē-
tamēta toleraueris: nō te facit fidelem tētatio atqꝫ
patientē: sed virtutē que i te latebat pfert i mediū.
GRE. nisen⁹: Expedit autē scire ꝙ nec bona que
p repromissiōes reposita sūt honeste viuentibus ta-
lia sūt: vt verbo valeat explicari: quia nec oculus vi
dit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascēderūt.
Nec peccator pene ad aliquid eor q̄ in psenti sen-
sum afficiūt pportionē habēt. ⁊ qūis aliqua illar
penarū per nostra nominētur vocabula: differt ta-
men nō modicū. Cū eni audis ignē: aliud quidā cō
ijcere doceris: ex eo ꝙ addit: Inextinguibili. quod
in istū ignē nō cadit. GRE. xv. mora. Miro mō ex
pressus ē ignis gehēne. ignis nāqꝫ noster corpore⁹
per cōgesta ligna nutrit: nec valet nisi fot⁹ subsiste
re. at cōtra gehēne ignis cū sit corporeus: ⁊ in se mis

sos reprobos corporaliter exurat. lignis nõ nutrit: sed creatus semel inextinguibilis durat.

Multa qdẽ ⁊ alia exhortãs euã gelizabat populo. Herodes aũt tetrarcha cũ corriperet ab illo de herodiade uxore fratris sui: ⁊ de omibus malis q̃ fecit herodes: adiecit ⁊ hoc sup oia: ⁊ iclusit iohãnẽ i carcerẽ.

ORI. Annũciauerat iohãnes christũ: baptismũ spũssancti p̃dicabat: ⁊ cetera q̃ euãgeliũ tradit historia. Exceptis g̃ his alia annũciasse mõstrat i eo qd̃ dicit: Multa quidẽ ⁊ alia exhortãs euangelizabat populo. THEO. Exhortatio eni eiꝰ erat bona doctrina: ⁊ id cõuenienter euãgeliũ dicit. ORIG. Et quõ in euãgelio sm̃ iohãnẽ de christo refert: q̃ multa ⁊ alia locutꝰ ẽ: sic ⁊ in p̃senti loco itellige quod lucas hic dixit: qm̃ maiora quedã a iohãne annunciabant: q̃ vt deberẽt lr̃is credi. Miramur aũt Johannẽ quo iter natos mulierũ maior nemo fuerit: q̃ in tantã opinionẽ meritis virtutis ascẽderit: vt a plerisq̃ christꝰ putaret: Sed illud multo mirabiliꝰ q̃ nõ timuit herodẽ: nõ formidauit iteritũ. vñ seq̃t: Herodes autẽ tetrarcha cũ corriperet ab illo. EVSE. Dicit aũt Tetrarcha ad differẽtiã alteriꝰ herodis quo regnãte natꝰ ẽ christꝰ. erat eni ille rex: hic aũt tetrarcha. Erat aũt illi cõiunx arethe regis arabũ filia: quã cũ cõiunx eẽt fratris sui philippi more sacrilego duxit: q̃uis p̃lem haberet a fratre. his eni solũ licebat hoc agere: quorũ fratres sine p̃le vitam cõpleuerãt. Sup hoc herodẽ rep̃hẽderat baptista. primo quidẽ diligẽter eiꝰ audiebat s̃mones: cũ sciret eos põderosos ⁊ cõsolatiõe plenos: s̃ herodiadis ocupia cogebat eũ aspernari verba iohãnis: vñ ⁊ eũ detrudit i carcerẽ. Et h̃ est qd̃ dicit: Adiecit ⁊ hec sup om. ⁊ iclu. iohã. i car. BEDA: Nõ autem his diebꝰ captꝰ ẽ iohãnes: sed iuxta euãgeliũ iohannis post aliqua gesta signa a dño: ⁊ post eius baptismũ diffamatũ: s̃ a luca p̃pter exagerãdã maliciã herodis p̃occupatũ ẽ: q̃ cũ videret ad p̃dicationẽ iohãnis multos cõfluere: milites credere: publicanos penitere: totũ vulgus baptisma suscipe: ipse ecõuerso nõ solũ iohannẽ contẽnit: sed vĩculat ⁊ occidit. GLO. Ideo etiã q̃ lucas aliq̃d narret de actibꝰ iesu: dicit iohãnẽ ab herode captũ: vt oñdat se solummõ eadẽ facta p̃cipue descripturũ: que eo anno gesta sũt quo iohãnes captus ẽ vel punitus.

Factũ ẽ autẽ cũ baptizaret oĩs populꝰ: ⁊ iesu baptizato ⁊ orante apertũ ẽ celũ: ⁊ descẽdit spũs sanctꝰ corporali specie sicut columba i ip̃m: ⁊ uox de celo facta ẽ: Tu es filiꝰ meꝰ dilectꝰ in te cõplacuit mihi.

AMB. Pulchre i his que a ceteris dicta sunt: lucas cõpendiũ sumpsit. Et itelligendũ magis q̃ a iohãne dñs baptizatꝰ ẽ: q̃ expressũ relict. vñ dicit: Factũ ẽ autẽ cũ baptizaret oĩs populꝰ: ⁊ iesu baptizato ⁊ orãte: apertũ est celũ. Baptizatꝰ ẽ aũt dñs non mũdari volẽs: sed mũdare aquas: vt ablute p̃ carnẽ christi que peccatũ nõ cognouit: baptismatis ius haberẽt. GRE. nazanzenus: Accedit etiã christus ad baptismũ forsan sanctificãs baptistã: qd̃ aut nulli dubiũ ẽ vt totũ veteranũ adã imergat aque. AMB. Que etiã sit offici cã baptismatis: ⁊ dñs ip̃e declarat dicẽs: Sic decet iplere iusticiã. q̃ ẽ ergo iusticia nisi q̃ quod alterũ tibi facere velis prior ipse incipias: ⁊ tuo alios horteris exẽplo: Nemo igit refugiat lauacrũ g̃re: quãdo christꝰ lauacrũ p̃nie nõ refugit. CHRY. Fuerat autẽ baptisma iudaicũ: qd̃ sordes carnis amouebat: nõ cõsciẽtie crimĩa. Nostrũ aũt baptisma sep̃at a peccatis: lauat animã: ⁊ spũs copiã elargit. baptisma vero iohãnis iudaico p̃stantiꝰ fuit. neq̃ eni ad obseruãtiã corporaliũ mũdificationũ iducebat: sed monebat a vitio i virtutẽ cõuerti. Nostro v̄o baptismate minꝰ: eo q̃ nec spũsanctũ administrabat: nec remissionẽ que p̃ gratiã fit exhibebat: cũ quasi finis quidã eẽt vtrorũq̃ baptismatũ. Sed neq̃ iudaico baptismate nec nostro baptizatus ẽ christꝰ: q̃ nec idulgẽtia peccatorum egebat: nec illa caro expers erat spũs sancti: q̃ p̃ spiritũ sanctũ ab ipso p̃ricipio cõcepta ẽ: sed baptizatꝰ ẽ iohãnis baptismate: vt ex ip̃a natura baptismatis scias quia neq̃ cã peccati neq̃ p̃pter indigẽtiã doni baptisatꝰ ẽ. Dicit aũt: Baptizato ⁊ orãte. vt p̃pendas q̃ suscepto baptismate oportuna sit ingis oratio. BEDA: Quia ⁊ si peccata sũt oĩa i baptismo laxata: nõ adhuc terrene carnis est fragilitas solidata. nã quasi trãsito mari rubro gratulamur submersos egyptios: sed i deserto mũdane cõuersatiõis hostes occurrũt aliĩ: q̃ duce christi gratia nostro sudore vincant: donec p̃ueniamus ad patriã. CHRY. Dicit autẽ apertũ ẽ celũ: tanq̃ hactenꝰ reclusũ fuisset. Jã autẽ ouili supno ⁊ infimo i vnũ redacto: ⁊ vno existẽte oiũ pastore: celũ patuit: ⁊ hõ terricola aggregatus ẽ angelis. BEDA. Nõ eni ei celũ tũc apertum ẽ, cuiꝰ oculi celor̃ iteriora cernebãt: sed virtus ibi baptismatis oñditur: de quo q̃sq̃ cũ egredit: regni celestis ei ianua aperit: dũq̃ caro inoxia frigẽtibus tãgit aquis opposita quondã noxijs rũphea extinguit ignea. CHRY. Descẽdit etiã spũs sanctus ad christũ tanq̃ ad generis nostri p̃ncipiũ: vt i christo sit p̃mo qui nõ sibi sed nobis potiꝰ illũ suscepit. vñ sequit: Et descẽdit spũssanctꝰ corporali specie sicut colũ. in ipsũ. Nõ existimet aliq̃s q̃ cũ nõ habuit eũ suscepit ip̃m: nãq̃ illũ desursũ tanq̃ deus mittebat: at idẽ vt hõ recipiebat iferius. Igit ex eo deuolauit in eũ: ex ipsiꝰ deitate ad eius humanitatem. AVG. xv. de trini. Absurdissimũ aũt ẽ cũ iã xxx. annor̃ eẽt accepisse spiritũ sanctũ: sed venit ad baptismũ sicut sine peccato ita nõ sine spũ sancto. Si eni de iohãne scriptum ẽ: spũsancto replebit ab vtero matris sue: q̃d de homĩe christo credẽdũ est: cuiꝰ carnis ip̃sa deceptio nõ carnalis sed spiritalis fuit: Nũc ergo corpꝰ suũ i. ecclesiã p̃figurare dignatus ẽ: in qua baptizati p̃cipue accipiũt spiritumsanctũ. CHRY. Redolebat illud baptisma aliq̃d vetustatis: ⁊ p̃tim sapiebat nouitat ẽ. q̃ eni baptisma susciperet a p̃pheta: ostẽdebat aliq̃d vetustatis. q̃ aũt spũs descẽderit: nouũ aliq̃d designabat. AMB. Merito aũt spũs se i corpore demõstrauit: q̃ i ca

uinitatis subst ātia nō videt. Aduertam⁹ mysteriuʒ quare sicut colūba: simplicitatē eni lauacri requirit gra: qr̄ i typo veteri colūba quondā ad illā archaʒ que sola fuit diluuij imunis reuersa ē. CHRYS. Uel nūc vt māsuetudinē magistri declaret: i specie colūbina apparet: i pēthecoste aūt queādmodum ignis: vt oñdat penā. Cū eni oportebat delictꝭ igno scere: māsuetudo necessaria erat: sed vt adepti sum⁹ grām: restat examinis ꝛ iudicij tēpus. CYPRIA. de vnitate ecclesie: Est autem colūba simplex ꝛ letū aīal nō felle amarū: nō morsib⁹ seuū: nō vngule laceratiōe violentū: hospitia hūana diligere: vni⁹ domus nosse cōsortiū: cū generant filios simul sedere cōmeāt: volatu inuicē coherere: cōuersatiōe cōmuni vitā suā degere: oris osculo cōcordiā pacis agnoscere: legē circa oīa vnanimitatis iplere. CHRY. Et quidē christ⁹ in ortu suo per plurima se māifesta uerat oracula: verū qr noluerūt aduertere: cum medio latuerit tēpore: rursum se ab alio clariore patefecit pricipio: nō stella sed desup idicabat pater in vndis iordanis: ꝛ spūs deuolabat ꝑtrahēs illā vocez sup verticē eius q̄ baptizabat. vn̄ sequit: Et vox de celo fa. ē: Tu es fili⁹ me⁹ dile. in te cōpla. mihi. AMB. Uidim⁹ spiritū sed i specie corporali. Et patrē quē videre nō possum⁹: audiamus. Inuisibilis eni ē pater: ſʒ ꝛ fili⁹ inuisibilis ſm diuinitatē: sed demōstrare se voluit i corpore. ꝛ qr pater corp⁹ nō gerebat: iō ꝓbare voluit nobis i filio sese ꝓsentem dicēs: Tu es fili⁹ me⁹. ATHANA. Sacra quidem scriptura ex noīe filij duplicē itellectū oñdit. vnuʒ quidē vt i euāgelio dicit: Dedit eis ꝑtātē vt fiant filij dei. alterū aūt itellectū iuxta quē isaac ē fili⁹ abrae. Christ⁹ ergo nō simplicit dicit dei fili⁹: sed cuʒ articulari additiōe: vt cōprehēdam⁹ qr̄ ipse solus ē q̄ reuera ꝛ ſm naturā ē fili⁹: quāobrē ꝛ vnigenit⁹ dicit: nā si ſm isaniā arrij dicit fili⁹: sicut q̄ h̄ nomē ꝑ gratiā assequunt: i nullo a nobis differre videbitur. Restat ergo ſm aliū itellectū fatēdū eē christū filiū dei: ſm quē isaac fili⁹ abrae esse cognoscit. qd̄ eni ab alio naturalit gignit: nō aūt ab extrīseco sumit exordiū. filiū natura recēset: sed dicit: Nūquid vt homīs ē passibilis natiuitas filij: minime. sed deus cū sit iduisibilis ipassibilit pater ē filii. vn̄ verbū patris dicit: qr nec ipm vt humanū passibilit ꝓducit: ꝛ cū simplex sit natura diuina: vni⁹ soli⁹ filij pater ē: ꝛ ꝓpter h̄ addit: Dilect⁹. CHRY. Cū enīʒ quis vnū solū possidet maxie diligit. si vero pr̄ factus sit pluriū: dispartit⁹ affect⁹ remittit. ATHA. Cum autē antea ꝓpheta ꝓtulerit dei promissa dicentis: Mittā christū filiū meū nūc apud iordanē: q̄si consūmato ꝓmisso decēter subiūgit: In te cōplacui mibi. BEDA: Ac si dicat: in te placitū mihi cōstitutū. i. hoc ꝑ te gerere qd̄ mihi placet. GRE. Uel aliter: oīs q̄ penitēdo corrigit aliqua q̄ fecit: eoipso qꝛ penitet se sibi displicuisse idicat: qr emēdat qd̄ fecit. ꝛ oīpotēs pr̄ hūano mō de peccatorib⁹ locut⁹ ē dicēs: Pēitet me fecisse hominē: q̄si sibimetipi displicuit i peccatorib⁹ quos creauit. i solo aūt christo sibi cōplacuit: qr i solo eo nō iuenit culpā: i qua se repreheādat quasi ꝑ penitētiā. AVGV. de cō. euan. Quod āt matthe⁹ dicit: Hic ē fili⁹ me⁹: Lucas aūt: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹. ad eandē sniam explicandā valet. vox eni celestis vnū horū dixit: sed matthe⁹ oñdere voluit ad id valere quod dictū ē: hic ē filius me⁹: vt illis q̄ poti⁹ audiebāt: idicaret qꝛ ipse esset filius dei. nō eni christo idicabat q̄ sciebat: ſʒ audiebāt qui aderāt: ꝑp quos etiā ipa vox facta est.

¶ Et ipse iesus erat icipiens quasi ānorū trigīta ut putabat fili⁹ ioseph q fuit heli: qui fuit mathat: q fuit leui: q fuit melchi: q fuit ianne: q fuit ioseph: qui fuit mathathie: qui fuit amos: q fuit naum: q fuit hesli: qui fuit nage: q fuit maath: qui fuit mathathie: q fuit semei: q fuit ioseph: q fuit iuda: q fuit iohanna: q fuit resa: q fuit zorobabel: q fuit salathiel: q fuit neri: qui fuit melchi: q fuit addi: q fuit thosan: q fuit helmadā: q fuit her: q fuit iesu: q fuit heliezer: q fuit iorīʒ: q fuit mathat: q fuit leui: q fuit symeon: q fuit iuda: q fuit ioseph: q fuit iona: q fuit heliachiʒ: qui fuit melcha: qui fuit mēna: qui fuit mathatha: qui fuit nathan: qui fuit dauid: q̄ fuit iesse: q fuit obeth: qui fuit hooʒ: qui fuit salmon: qui fuit naason: qui fuit aminadab: qui fuit arā: qui fuit esrō: qui fuit phares: qui fuit iude: qui fuit iacob: qui fuit isaac: qui fuit abrahe: q̄ fuit thare: qui fuit nachor: qui fuit saruch: qui fuit ragau: qui fuit phalech: qui fuit heber: qui fuit sale: q fuit chaynā: qui fuit arphaxat: qui fuit sem: qui fuit noe: qui fuit lamech: qui fuit mathusale: qui fuit enoch: qui fuit iareth: qui fuit malalehel: qui fuit chaynā: qui fuit enos: q fuit seth: qui fuit adā: qui fuit dei.

¶ ORI. Cū aūt baptizatū dn̄m dixisset: generationē dn̄i exponit n̄ a supiorib⁹ ad iferiora deducēs: ſʒ a christo vsq ad ipm puenit deū. vn̄ dicit: Et ipe iesus erat icipiēs q̄si ānorū. xxx. Qū eni baptizat⁹ ē ꝛ mysteriū secūde generatiōis assūpsit: tūc dicit incepisse: vt tu quoqꝫ porē natiuitatē destruas: ꝛ i secūda regeneratiōe nascaris. GRE. Naziʒen⁹: Est ergo cōsiderādū qs eēt q̄ baptizat⁹ est: ꝛ a quo ꝛ qn̄. Mūd⁹ siquidē ꝛ a iohāne ꝛ tū iceptis miraculis. vt ꝛ hic suscipiam⁹ doctrinā nos ꝓmūdādi ꝛ hūilitatē

amplecrādi: qn̄ ⁊ ī ꝑfectiōe ⁊ spiritalis ⁊ carnalꝭ etatis p̄dicādi: quoꝝ p̄mū dictū sit baptisma suscipiētibus ⁊ nō p̄muniētibꝰ se ꝑ habitū bonū: nā ⁊sī relaxationē peccatoꝝ faciat donū baptismi: verēdū tn̄ ē: ne ad eundē vomitū reuertamur. Scōm dictū est aduersus īsurgētes cōtra dispēsatores mysterij: si q̄dē ipi dignitate p̄cellūt. Tertiū editū ē illis q̄ de iuuēta cōfidūt: ⁊ quodlibet tēpus arbitranꝭ ad p̄lationē vel doctrinā spectare. Purgaꝭ iesus: ⁊ tu purgationē cōtēnis a iohāne: ac tu ī tuū monitorē īsurgis tricenariꝰ: tu aūt docēdo seniores lanuginē preuenis. Sed assūt danielis ⁊ similiū exēpla ī ore: nā q̄libet noxiꝰ ad rn̄dendū paratus ē. Nō ē aūt lex ecclesie qd̄ raro cōtingit: eo ꝙ nec vnica hirundo ver statuit. CHRY. Uel iccirco vsq3 ad illā etatē que cūcta peccata recipit: expectat totā legē ꝑficiēs: ne q̄s dicat ꝙ iō legē soluit ꝙ eā nō poterat consumare. GRECVS: Ob h̄ etiā tricenariꝰ accedit ad baptisma: vt ōndat ꝙ spiritalis regeneratio viros parit ꝑfectos ſm spiritalē etatē. BEDA: Pōt etiā tricenalis baptizati saluatoris etas: nostri etiā baptismatis semiare mysteriū ꝓpter fidē3.s. trinitatis ⁊ operationē decalogi. GRE. Baptizādū ē tn̄ infantulos si necessitas vrgeat: nā vtiliꝰ ē īsensibiliter sanctificari q̄3 nō signatos trāsmigrare. Sed dices: Christꝰ tricenariꝰ baptizaꝭ cū deꝰ eēt: tu vero iubes accelerare baptisma. cū dixisti deꝰ: ad obiectū soluisti. Ipse nō īdigebat purgamīe: nec aliqd̄ īminebat ei ꝑiculū dū differret baptisma. at tibi ī paruū n̄ redūdat piaculū: si trāsmigres ī corruptiōe natꝰ: non aūt īcorruptōis veste īdutꝰ. Et quidē bonū ē baptismi mūdiciā custodire: sed potiꝰ ē īterdū paulisꝑ maculari q̄3 gr̄a carere oīno. CIRYL. Licȝ tn̄ christus ſm carnē careat patre: suspicabanꝭ aliq̄ eū patrē hr̄e. vn̄ sequiꝭ: Ut putabaꝭ filiꝰ ioseph. AMB. Bn̄: Ut putabaꝭ: q̄ vere nō erat. sed iō putabaꝭ: q2 eū maria q̄ ioseph viro suo erat despōsata genuerat. Cur aūt ioseph magis q̄3 marie generatio describitur: cū maria de spū sancto genuit christū: ⁊ ioseph a generatiōe dn̄i videaꝭ alienꝰ dubitare possemꝰ: nisi cōsuetudo nos īstrueret scripturaꝝ: q̄ semꝑ viri originē querat: marie cū ī ioseph etiā origo sit marie: nā cū vir iustꝰ fuerit ioseph: vtiq3 ex tribu sua: ⁊ ex patria sua accepit vxorē. ita ⁊ cēsus tēpore ascendit ioseph de domo ⁊ de patria dauid vt ꝓfiteretur cū maria vxore sua: q̄ ex ea domo ⁊ ex eadē patria ꝓfessionē defert: vtiq3 eiusdē tribꝰ ⁊ eiusdē patrie se eē designat. vn̄ generationē ioseph explicās subdit: Qui fuit hely. Illud aūt aduertamus ꝙ sanctus mattheꝰ iacob q̄ fuit pater ioseph filiū nathā eē cōmemorat: lucas vero ioseph cui despōsata fuit maria filiū hely eē descripsit: quomō vniꝰ duo patres s. hely ⁊ iacob eē potuerūt? GRE. nazan. Dicunt aūt q̄dā ꝙ vnica ē successio a dauid vsq3 ad ioseph: ȝ diuersis nominibus ab vtroq3 euāgelista narratur. Sed h̄ absurde fatenꝭ: qm̄ initiū huiꝰ generatiōis duos fratres obtinuit: nathā. s. ⁊ salomonē. vn̄ generatiōes diuersimode ꝓfluxerūt. EVSE. Ipsoꝝ ergo verboꝝ sn̄ie ītellectū attētius explicemꝰ. si eni approbāte mattheo ioseph esse filiū iacob: lucas similiter approbasset ioseph esse filiū hely: esset aliq̄ controuersia. Ceterū cū approbāte mattheo lucas pluriū opinionē declararet: nō ꝓpriā dicēs vt putabatur: nō arbitror aliquod relinq̄ dubiū. Cū eni eēnt īter iudeos diuerse opiniones de christo: ⁊ oēs reducerēt ipm̄ ad dauid: ꝓpter ꝓmissiones ei factas: plurimi autē assererēt christū a dauid eē futurū: ꝑ salomonē ⁊ alios reges: quidā hāc opinionē vitabant: eo ꝙ plurima de regibus dicunꝭ enormia. Et q2 de iechonia hieremias dixit: ꝙ nō orieꝭ semē ex eo collocandū ī sede dauid: quoꝝ opinionē cōmemorat lucas sentiēs enarrare mattheū qualis esset veritas generatiōis. ⁊ hec ē p̄ma rō. Est ⁊ alia profundior: Mattheꝰ eni cū inciꝑet scribere an̄ cōceptionē marie ⁊ carnalē natiuitatē iesu: opportune velut in historia p̄mittit carnalē ꝓgeniē: vn̄ ⁊ generationē a superioribꝰ deriuat descēdēs. Cū eni verbū dei carnē acciꝑet descēdebat: sed lucas ad factā ꝑ lauacrū regenerationē ꝓsilit: ⁊ ibi aliā generū successionē exponit: ⁊ ab imis ad prima subleuās ⁊ paxiꝭ. ⁊ peccatoꝝ quos narrauit mattheꝰ memoriā abdicat: eo ꝙ quicūq3 ī deo renasciꝭ: fit alienꝰ a criminosis parētibus dei filiꝰ factꝰ: ⁊ eoꝝ q̄ ſm deū vitā duxerūt honestā. Sic eni abrae dictū ē: Tu ꝓficisceris ad patres tuos: nō quidē carnales sed ī deo patres: ꝓpter similitudinē honestatis. Igiꝭ ei q̄ ī deo nascitur ascribit parētes qui sūt ſm deū ꝑ equiꝑantiā moꝝ. AVG. de que. no. ⁊ ve. testamēti: Uel aliter: Mattheꝰ a dauid ꝑ salomonē descēdit ad ioseph: lucas vero ab hely q̄ tēpore fuit saluatoris ascendit ꝑ traducē nathā filij dauid ⁊ hely: ⁊ ioseph iūxit tribum ōndens vniꝰ generis eē vtrūq3: ac ꝑ hoc nō solū ioseph filiū eē saluatorē: sed ⁊ hely. Ipsa eni ratione qua ioseph filiꝰ diciꝭ eē saluator: ipa etiā ē ⁊ hely filius ⁊ ceteroꝝ omniū q̄ de eadē tribu sūt. hinc ē qd̄ dicit apostolus: Quoꝝ patres ⁊ ex q̄bus christꝰ ſm carnē. AVG. de questi. euā. Uel tres cause occurrūt: quarū aliquā euāgelista secutꝰ sit. aut. n. vnꝰ euāgelista patrē eiꝰ a quo genitꝰ ē nomīauit: alter vero vel auū maternū vel aliquē de cognatis maioribus posuit. aut vnꝰ erat ioseph naturalis pater: ⁊ alter eū adoptauit. aut more iudeoꝝ cū sine filijs vnus decessisset: eius vxorē ꝓpinquus recipiēs filiū quē genuit ꝓpinquo mortuo deputauit. AMB. Tradiꝭ eni nathā q̄ a salomone genꝰ duxit: iacob generasse filiū: ⁊ vxore supstite decessisse: quam postea melchi accepit vxorē: ex qua generatꝰ est hely. Rursus hely fratre iacob sine liberis decedente: copulatꝰ ē fratris vxori ⁊ generauit filiū ioseph: q̄ iuxta legē iacob filiꝰ diciꝭ: qm̄ semē fratris defuncti iuxta legis veteris seriē suscitabat. BEDA: Uel aliter: Jacob fratris hely sine liberis defuncti vxorē de mādato legis accipiēs genuit ioseph: natura q̄dem germinis filiū suū: ſm vero legis p̄ceptū efficiꝭ filiꝰ hely. AVG. de cō. no. ⁊ ve. testi: Probabilius eni ītelligimꝰ lucā adoptātis originē tenuisse: q̄ noluit ioseph genitū dicere ab illo cuiꝰ filiū esse narrauit. cōmodiꝰ eni filiꝰ dictꝰ ē a quo fuerat adoptatus q̄3 diceretꝭ ab illo genitꝰ cuius carne nō erat natus. Mattheꝰ aūt dicēs: Abraā genuit isaac. Isaac autē genuit iacob: atq3 in h̄ verbo qd̄ est genuit ꝑseuerās donec ī vltimo diceret: Jacob aūt genuit ioseph: satis expssit ad eū se patrē ꝑduxisse originē generātiū a quo ioseph n̄ adoptatꝰ sed genitꝰ erat.

ẽẽ ſi etiā genitū lucas diceret ioſeph ab hely: nec
ſic nos h̄ verbū pturbare deberet:neq; enī abſurde
quiſq; dr̄ nō carne ſed charitate genuiſſe quē ſibi fi
liū adoptauit. Merito aūt lucas adoptatiōis origi
nē ſuſcepit:q: p adoptationē efficimur filii dei. per
carnalē vero generationē fili⁹ dei poti⁹ ꝓpter nos
fili⁹ hominis fact⁹ ē. CHRY. Quia vero hec ps euā
gelii cōſiſtit ī ſerie nominū. nihil p̄cioſū erit de accipi
exiſtimāt. Ne igit̄ h̄ patiamur: expiamur etiā hunc
paſſū ſcrutari. Eſt eniz ex nudis noībus copioſum
haurire theſaurū: q: pluriū rerū idicatia ſūt nomia:
nā ⁊ diuinā clemētiā ⁊ oblatas a mulierib⁹ gratiaꝝ
actiōes ſapiūt. cū enī filios ipetrabāt: nomē ipone
bāt a dono. GLO. Interp̄tat̄ igit̄ hely de⁹ meus
vel ſcādēs. Qui fuit mathat. i. donans peccata. Qui
fuit leui. i. addit⁹. AMB. Pulchre lucas qñ filios
iacob nō poterat plures cōprehēdere: ne extra gene
ratiōes euagari ſuꝑflua ſerie videret̄: lʒ ī aliis. i. lōge
poſteriorib⁹: patriarcharū tñ antiq̄ noīa n̄ p̄termit
tēda arbitrat⁹ ē: ioſeph: iude: ſymeonis: ⁊ leui. Qua
tuor enī genera ī his cognoſcim⁹ fuiſſe virtutū; in
iuda paſſiōis dñice p figurā myſteriū ꝓpheratū: in
ioſeph p̄ceſſiſſe caſtitatis exēplū: in ſymeōe vindictā
pudoris: ī leui officiū ſacerdotii. vñ ſequit̄: Qui fuit
melchi. i. rex me⁹. Qui fuit iane. i. dextra. Qui fuit io
ſeph. i. accreſcēs. fuit āt ali⁹ iſte ioſeph. Qui fuit ma
thathie. i. donū dei vel aliq̄ñ. Qui fuit amos. i. one
rās vel onerauit. Qui fuit naū. i. cōſolatio vel cōſo
lator. Qui fuit eſly. i. adiuua me. Qui fuit nagge. i.
meridies vel meridianū. Qui fuit naat. i. deſideriū.
Qui fuit mathathie. vt ſupra. Qui fuit ſemei. i. obe
diēs. Qui fuit ioſeph. i. augmētū. Qui fuit iuda. i. cō
fitēs. Qui fuit iohāna. i. dñs vel gr̄a ei⁹ vel dñs mi
ſericors. Qui fuit reſa. i. miſericors. Qui fuit zoroba
bel. i. pīceps vel magiſter babylonis. Qui fuit ſala
tiel. i. petitio mea de⁹. Qui fuit neri. i. lucerna mea.
Qui fuit melchi. i. regnū meū. Qui fuit addi. i. robu
ſtus vel violētus Qui fuit coſā. i. dominās. Qui fu
it helmadi. qđ ē dei mēſura. Qui fuit her. qđ ē vigi
lis vel vigilia vel pellice⁹. Qui fuit ieſu. qđ ē ſalua
tor. Qui fuit eliezer. i. de⁹ me⁹ adiutor. Qui fuit iorā
i. dñs exultās vel exaltās. Qui fuit mathat vt ſupra.
Qui fu. leui. vt ſupra. Qui fuit ſymeō. i. audiuit triſti
tiā vel ſignū. Qui fuit iuda. vt ſupra. Qui fuit ioſeph
vt ſupra. Qui fuit iona. i. colūba vel dolēs. Qui fuit
eliachi. qđ eſt dei reſurrectio. Qui fuit melcha. i. rex
ei⁹. Qui fuit mēna. qđ eſt viſcera mea. Qui fuit ma
thathia. i. donū. Qui fuit nathā. i. dedit vel datus.
AMB. Per nathā aūt expreſſā aduertim⁹ ꝓphetie
dignitatē: vt q: vn⁹ oīa chriſt⁹ ieſus: ī ſingulis quo
q; maiorib⁹ genera virtutū diuerſa p̄cederēt. Seq̄
tur: Qui fuit dauid. ORI. Dñs deſcēdēs ī mūdū
aſſūpſit peccatorū hoīm pſonā: ⁊ naſci voluit d̄ ſtir
pe ſalomōis: vt refert matthe⁹ cui⁹ peccata ſcripta
ſūt: ⁊ ceteroꝝ ex q̄bus mali fecerūt malū ī cōſpectu
dei. Qui vero aſcēdit ⁊ ſecūdo p baptiſmū ort⁹ eſſe
deſcribit̄: vt refert lucas: nō p ſalomonē ſed per na
thā naſcit̄: q̄ arguit patrē ſup vrie morte ortuq; ſa
lomonis. AVG. ī libro retracta. Dicēdū aūt q̄ h⁹
mōi nomis ꝓpheta arguit dauid: ne putet̄ idē fuiſ
ſe hō cū alter fuerit. GRE. nazan. Sʒ ad dauid vl
tra ſm vtrūq; euāgeliſtā ē generis p̄ceſſus ī dauid ſibi

lis. vñ ſequit̄: Qui fuit ieſſe. GLO. Interp̄tatur da
uid manu fortis: Ieſſe incēſum. Sequit̄: Qui fuit o
beth. qđ ē ſeruit⁹. Qui fuit booz. quod ē fortis. Qui
fuit ſalmō. qđ ē ſenſibilis vel pacific⁹. Qui fuit na
aſon. qđ ē augurīū l' ſpētin⁹. Qui fuit aminadab. i.
popul⁹ volūtari⁹. Qui fuit arā. qđ ē erect⁹ vel excel
ſus. Qui fuit eſrō. i. ſagitta. Qui fuit phares. qđ ē di
uiſio. Qui fuit iude. i. cōfitēs. Qui fuit iacob. qđ eſt
ſupplātator. Qui fuit iſaac. qđ ē riſus vel gaudiū.
Qui fuit abraā qđ ē pater multarū gētiū vel vidēs
populū. CHRY. Matthe⁹ quidē tanq̄ q̄ iudeis
ſcribebat: nihil ſtuduit vlteri⁹ ſcribere: niſi q̄ ab ab
raam ⁊ dauid chriſt⁹ p̄ceſſerat: hoc enī mariē pla
cabat iudeos. Lucas vero ſicut q̄ oībus cōiter loq̄
bat̄ vlteri⁹ ꝓtendit ſmonē attigēs vſq; ad adā. vñ
ſequit̄: Qui fuit Thare. GLO. Qđ īterp̄tat̄ explo
ratio ſiue neq̄tia. Qui fuit nachor. qđ ē requieuit lux.
Qui fuit ſeruth. qđ ē corrigia vel cōprehēdēs lorū
vel pfectio. Qui fuit ragan. qđ ē egrot⁹ vel paſcens.
Qui fuit phales. qđ ē diuidēs vel diuiſum. Qui fuit
heber qđ ē trāſit⁹. Qui fuit ſale. quod ē tollēs. Qui
fuit chynan: qđ ē lamētatio vel poſſeſſio eorum.
BEDA: Nomē ⁊ generatio chaynan iuxta hebrai
cā veritatē neq; ī geneſi neq; ī verbis dierū īuenit̄.
ſed arfaxat ſcla vel ſale filiū nullo īterpoſito genu
iſſe phibet̄. Scito ḡ lucā hāc generationē de. lxx. in
terpretū editōe ſumpſiſſe: vbi ſcriptū ē q̄ arphaxat
cxxxv. annorum genuerit cainan: ⁊ ipſe cainan cum
cxxx. fuerit annorū genuerit ſcla. Sequit̄. Qui fuit
arfaxat. GLO. Qđ ē ſanās depopulationē. Qui
fuit ſem. qđ ē nomē vel nominatus. Qui fuit Noe.
qđ ē requies. AMB. Noe quidē iuſti īter dñicas
generatiōes cōmemoratio non debuit p̄termitti: vt
q: edificator eccleſie naſcebat̄: cū ſui generis aucto
rē pmiſiſſe videat̄: q: eā ī typo añ fundauerat. Qui
fuit lamech GLO. qđ ē humiliatū vel pcutientem
pcuſſū vel humilē. Qui fuit mathuſale. qđ ē mortis
emiſſio vel mortu⁹ ⁊ īterrogauit. AMB. Hui⁹ vl
tra diluuiū numerāt̄ anni: vt qm̄ ſol⁹ ē chriſt⁹ vn⁹
cui⁹ vita nullā ſentit etatē: ī maiorib⁹ quoq; ſuis n̄
ſenſiſſe diluuia videret̄. Qui fuit enoch. ⁊ hic pieta
tis dñice ⁊ diuinitatis māifeſtū īdiciū eſt: eo q̄ nec
mortē ſēſerit dñs: ⁊ ad celū remeauerit: cui⁹ generi
auctor rapt⁹ ad celū ē. vñ māifeſtū ē chriſtū potuiſ
ſe nō mori: ſed voluiſſe vt nobis mors illa ꝓdeſſet. ⁊
ille quidē rapt⁹ ne malicia mutaret cor ei⁹: dñs au
tem quē malitia ſeculi mutare nō poterat: eo vñ ve
nerat: nature ſue maieſtate remeauit. BEDA:
Pulchre aūt a baptizato dei filio vſq; ad deū prē
aſcendēs. lxx. gradu enoch ponit: q̄ dilata morte trā
ſlatus ē ī paradiſum: vt ſignificet eos q̄ ī gratiā ado
ptionis filiorū ex aqua ⁊ ſpū ſancto regenerant̄: in
terim poſt corporis abſolutionē eternā ſuſcipiēdos
ī requiē. Septuagenari⁹ enī ꝓpter ſeptimā ſabbati
illoꝝ requiē ſignificat q̄ iuuāte dei gratia decalogū
legis īplerūt. GLO. Interp̄tatur aūt enoch dedi
catio. Qui fuit iared. qđ ē deſcendēs ſiue continens.
Qui fuit malaleel. qđ ē laudat⁹ dei vel laudās deū.
Qui fuit caynan. vt ſupra. Qui fuit enos. i. hō deſpe
rās vel violētus. Qui fuit ſeth. qđ ē poſitio ſiue po
ſuit. AMB. Seth poſterior fili⁹ ade nō ſiletur: vt
cū due ſint populi generatiōes ſignificarent̄ ī typo

i posteriore potiꝰ q̃ i pore generatiōe christum numerandū. Sequit: Qui fuit adā. GLO. Quod est hō vel terrenꝰ vel idigēs. Qui fuit dei AMBRO. Quid pulchriꝰ potuit cōuenire: q̃ vt sancta generatio a dei filio inciperet ⁊ vsq̃ ad dei filiū duceretur: creatusq̃ pcederet i figura vt natꝰ i veritate sequeret: ad imaginē factus piret: ppter quē dei imago descēderet. Putauit etiā lucas ad deū christi originē referendā: q ferꝰ christi generator deꝰ sit: vł sm generationē verā pater: vel sm lauacrū ⁊ regenerationē mystici auctor muneris. Et iō nō a pmo generationē eiꝰ cepit describere: s postea q̃ baptisma eꝰ explicuit: vt ⁊ s naturā ⁊ sm gratiā dei filiū demōstraret. Quod aūt euidētius diuie generatiōis indiciū: q̃ qō de generatiōe dicturꝰ patrē pmisit loquētem: Tu es filiꝰ meꝰ dilectꝰ. AVG. de con. euan. Satis etiā p hoc demōstrauit: nō se iō dixisse ioseph filiū hely q de illo genitꝰ: s q ab illo potiꝰ illi fuerit adoptatꝰ: cū etiā ipm adā filiū dixit cū sit factus a deo: sed p gratiā quā postea peccādo amisit tanq̃ filiꝰ i padiso cōstitutꝰ sit. THEO. Ideo etiā generationē finit i deū: vt addiscamꝰ q q̄ i medio sunt patres christꝰ ad deū eriget: ⁊ filios dei faciet: vt ēt crederet christi generatio sine semie fuisse. q. d. Si nō credis q secūdus adā factꝰ sit sine semine: deuenias ad primū adā: iuenies eū absq̃ semie factum a deo. AVG. de con. euā. Et matthēꝰ quidē significare voluit dñm descēdentē ad nostrā mortalitatē iō generatiōes ab abraā vsq̃ ad christi natiuitatem descēdēdo cōmemorauit ab initio euāgelij sui. Lucas autē nō ab initio: sed a baptismo christi generationes narrat: nec descēdendo sed ascendēdo tāq̃ sacerdotē expiādis peccatis magis assignās: vbi testimoniū phibuit dicēs: Ecce q̄ tollit peccata mundi. Ascēdendo aūt puenit ad deū cui mūdati ⁊ expiati recōciliamur. AMB. Nec sic euāgeliste discrepare videant: q̄ veterē ordinē sūt secuti. Nec mireris si ab abraā plures sm lucā successiōes vsq̃ ad christū sūt pauciores sm mattheū: cū p alias psonas generationē fatearis eē decursam. Pōt enī fieri vt alij longeuā trāsegerit vitā: alteriꝰ vero generatiōis viri i matura etate decesserit: cū videamꝰ q̃plures senes cū suis nepotibꝰ viuere: alios vero viros stati filijs obire susceptis. AVG. de cō. euā. Cōuenientissime autē lucas baptizato dño generatiōes per lxxvi. psonas sursum versus numerat: nā ⁊ ascēdēs ad deū cui p peccator obliuionē recōciliamur expssus ē: ⁊ p baptismū sit homini omniū remissio peccatorū que illo numero significat: naz vndecies septē. lxx. ⁊ septē sūt. In denario aūt pfectio beatitudinis ē: quod trāsgressio denarij designat peccatum p superbiā plus aliqd haberi cupiētis. hoc aūt septies ppterea ducit: vt motu homis facta significetur illa trāsgressio. Ternario enī numero icorporea ps homis significat: quaternario vero corpꝰ. motꝰ autem i numeris nō exprimit cū dicimꝰ: vnū duo tria sed cū dicimꝰ: semel bis ter. vñ p septies. xi. significatur motu hominis facta trāsgressio. ¶CA. IIII.

Iesus aūt plenꝰ spū scō regressus ē a iordane: ⁊ agebatur i spū i deserto diebꝰ q̄dragita: ⁊ tētabat a diabolo. Et nihil māducauit i diebꝰ ill': ⁊ cōsūmatis illis esuriit. Dixit aūt illi diabolus: Si filiꝰ dei es: dic lapidi huic ut panis fiat. Et rñdit ad illū iesꝰ: Scriptū ē: qr nō in pane solo uiuit hō: sed in omni uerbo dei.

¶THEO. Pꝰ baptismū christꝰ tētat: inuēs nobis q postq̃ erimꝰ baptizati tētatiōes iminent nobis. vñ dicit: Iesus aūt ple. spi. san. regre. ē a iordane. CIRYL. Hudū dixit deꝰ: Nō pmanebit spūs meꝰ i hominibus istis: eo q sūt caro. vbi vero regeneratiōe p aquā ⁊ spiritū ditati sumus: facti sumꝰ diuie nature pticipes. p spūs aūt pticipationē pmogenitus est i multis fratribꝰ pmus. Recepit spiritū q̄ ⁊ spūs dator ē: vt etiā ad nos p ipm perueniat grã spūs sancti. ORI. Qū igit legis iesum plenū spū sancto: ⁊ i actibꝰ scribit de apostolis: q repleti fuerūt spiritu sancto: vide ne equales putes eē apostolos saluatori. Qūo enī si volueris dicere: Hec vasa plena sūt vino vel oleo: nō stati dices q equali mēsura sūt plena: sic ⁊ iesus ⁊ paulꝰ pleni erāt spū sancto: sed vas pauli multo minꝰ erat q̃ iesu: ⁊ tñ erat sm mensurā suā vtrūq̃ repletū. accepto itaq̃ a saluatore pleno spū sancto baptismo q̄ sup eū i specie colūbe de celo venerat: ducebat a spū: qr quotquot spiritu dei ducunt: hi filij dei sūt. iste aūt supra oēs ppue filius dei erat. BEDA: Ne cui autē veniret i dubium a quo spū ductū siue expulsū: alij euāgeliste dicerent: i desertū: cōsulte lucas demū itulit: Et agebat i desertū spū. xl. dieb. ne qd cōtra eū valuisse spūs putaretur imūdus: q̄ plenꝰ spū scō quecunq̃ volebat agebat. GRECVS: Si vero nos arbitrio pprio nostrā vitā disponimꝰ: qūo ipe trahebat fuitꝰ: Quod g dicit agebat spū. huiusmōi hz itellectum: Spōte spiritalē duxit cōuersationē: vt locū exhiberet tētāti. BASI. Nō enī verbo puocās inimicū. sed opere vsitās q̄rit desertū: delectat enī diabolꝰ i deserto: nō patit eē i vrbibꝰ: cōtristat ipm cōcordia ciuium. AMB. Agebat igit i desertū cōsilio vt diabolū prouocaret: nā nisi ille certasset: non mihi iste vicisset. Mysterio: vt illū adā de exilio liberaret: q̄ de padiso i desertū eiectꝰ ē. Exēplo: vt ostēderet nobis diabolū ad meliora tendētibꝰ iuidere: ⁊ tūc magis eē cauendū ne mysterij grãm deserat mētis ifirmitas. vñ sequit: Et tētabat a diabolo. CIRYL. Ecce factꝰ ē i athletis iubēs agones deꝰ i his q̄ coronat scōrū vertices. GRE. iij. mo. Hostis tñ noster mētē mediatoris dei ⁊ hoim tētatiōe quassare nō valuit: sic enī dignatꝰ ē tētatiōes exteriꝰ suscipe: vt tñ eiꝰ mēs iteriꝰ diuinitati iherēs icōcussa pmaneret. ORI. Tētatur aūt iesus a diabolo. xl. diebꝰ: ⁊ q̄ fuerūt temtamēta nescimꝰ: q̄ iō forsitā ptermissa sūt: qr maiora erāt q̃ vt lrīs crederent. BASI. Uel dñs per q̄dragenā intētatꝰ māsit: nouerat enī diabolꝰ q ieiunabat: ⁊ nō famescebat: ⁊ iō nō audebat accedere. vñ sequit. Et nihil mādu i il die. Ieiunanti [illegible] ostēdēs q illi q̄ se vult ad pugnas tētatio[nis] [illegible] re sobrietas ē necessaria. AMB. Euāgel[illegible]

ad vſū ꝓficiūt ſalutis hūane:ſacramētū:deſertuꝫ: ie
iuniū. Nemo niſi q̄ legitie certauerit:coronat᷑. ne
mo aūt ad certamē virtutis admittit᷑:niſi prīꝰ ab oī
bus ablutꝰ maculis delictoꝝ grē celeſtis munere
cōſecret᷑. GRE. xl. ſiquidē diebus ieiunauit nihil
mādicās:erat enī deꝰ. nos aūt ieiuniū poſſibilitati
ꝓportionamꝰ:lꝫ zelꝰ aliq̄bus ꝓgredi ſuadeat vltra
poſſe. BASI. Sed tñ ñ ſic vtēdū ē carne:vt ꝑ ege
ſtatē alimēti naturalis vigor eiꝰ ſoluat᷑: neq̄ꝫ vt ad
vltimatū torporē ītellectꝰ vrgeat᷑ ꝑ diſſolutiōis ex
ceſſū. vñ dñs noſter ſemel hͦ pegit:ſꝫ ꝑ totū ꝯſequēs
tēpꝰ ſordie debito gubernauit corpꝰ:ꝛ ſimilr̄ moy
ſes ꝛ helias. CHRY. Ualde aūt prudēter factuꝫ ē
ꝙ ī ieiunādo eoꝝ nō exceſſit numerū:ne. ſ. putaret᷑
apparēter veniſſe:nō aūt recepiſſe verā carnē:aut ꝑ
ter hūanā eē naturā. AMB. xl. aūt dierū myſticū
numerū recognoſcis:tot enī diebꝰ aquas abyſſi ef
fuſas eē meminiſti:ꝛ tot ieiunio dierū ſanctificato
refuſā celi ſerenioris oñdit clemētiā. tot ieiunio die
rū moyſes ꝑceptionē legis emeruit. tot annos in e
remo cōſtituti patres panē angeloꝝ cōſecuti ſūt.
AVG. de cō. euā. Numerꝰ aūt iſte laborioſi hꝰ tem
poris ſacramētū:quo ſub diſciplina regis chriſti ad
uerſus diabolū dimicamꝰ. Hic enī numerꝰ tēpora
lē vitā ſignificat:tpa enī ānoꝝ quadripartitis vicibꝰ
currūt. xl. aūt quater habēt decē. Porro ipa decem
ab vno vſq̄ꝫ ad quatuor ꝓgrediēte numero cōſum
mant᷑:qḋ declarat ꝙ. xl. dierū ieiuniū: hͦ ē humilia
tionē aīe cōſecrauit ꝛ lex ꝛ ꝓphete ꝑ moyſen ꝛ he
liā:ꝛ euāgeliū ꝑ ipſiꝰ dñi ieiuniū. BASI. Uerū q̄a
nō eſurire ſupra hominē ē. aſſūpſit dñs paſſionē fa
mis īdicās eā nō eē peccatū:ꝛ cōceſſit cū voluit na
ture hūane q̄ ſua ſūt pati ꝛ agere. vñ ſequit᷑: Et con
ſūmatis illis eſuriit. Nō coactꝰ ad neceſſitatē q̄ pre
eſt nature. ſed q̄ſi ꝓuocās diabolū ad duellū. Sen
tiēs enī diabolꝰ q̄ꝛ vbi fames ibi ībecilitas. aggredi
tur ad tētandū. ꝛ q̄ſi tētationū excogitator famem
chriſto patiēti. ſuadebat lapid. hꝰ appetitū ſedare. vñ
ſequit᷑: Dixit aūt illi dia. ſi filiꝰ dei es: dic lapidi huic
vt panis fiat. AMB. Tria ꝑcipue docemur tela eſ
ſe diaboli:q̄bus ad cōuertēdā mentē hoīs cōſueuit
armari:gule vnū:aliud iactantie:tertiū ābitiōis. In
de ergo cepit vñ iā vicit. ſ. adā. Diſcamꝰ igit᷑ cauere
gulā caueā luxuriā:q̄ꝛ telū ē diaboli. Sꝫ q̄d ſibi vult
talis ſmo: Si filiꝰ dei es:niſi q̄ꝛ cognouerat dei fi
liū eē venturū:ſed veniſſe ꝑ hāc īfirmitatē corporis
nō putabat? Aliud exploratis:aliud tātantis: iō ꝓ
fitet᷑ ſe credere:ꝛ homi conat᷑ illudere. ORI. Ro
gato autē patre a filio panē:nec dāte lapidē ꝓ pa
ne:iſte quaſi aduerſariꝰ ꝛ fallax:ꝓ pane dat lapidē
BASI. Suadebat quidē lapidibꝰ appetitū ſeda
re:hͦ ē ꝑmutare deſideriū ab alimēto naturali ad exi
ſtētiā ꝑter naturā. ORI. Puto etiā ꝙ vſq̄ꝫ hodie
lapidē diabolꝰ oñdit:ꝛ hortet᷑ ſingulos ad loquen
dū:dic vt lapis iſte panis fiat. Si videris hereticos
dogmatū ſuoꝝ mēdaciū ꝓ pane cōedere:ſcito lapi
dē eoꝝ eē ſmonē quē mōſtrat ei diabolꝰ. BASI.
Diſſipator aūt tētationū chriſtꝰ:nō repellit a natu
ra famē. vñ ſequit᷑: Et rñdit ad illū ieſus: ſcriptū eſt
ꝙ nō ī ſolo pa. vi. hō. ſed ī oī verbo dei THEO. q.
d. nō ſolis panibꝰ hūana natura ſuſtētat᷑. īmo ſuffi
cit verbū dei ad nutriendā vniuerſā naturā hūanā.

Taliter paſtꝰ ē iſrahelīticꝰ populꝰ colligens annis
xl. māna:ꝛ gaudēs volatiliū ꝑda. Diuino cōſilio he
lias cōuiuas habuit coruos. Heliſeꝰ herbis agreſti
bus ſocios nutriuit. CIRYL. Uel aliter: Terrenis
cibis terrenū noſtrū alit᷑ corpꝰ:aīa vero rōnalis di
uino verbo vigorat᷑ ad bonā habitudinē ſpūs:non
enī naturā īcorporeā corpꝰ alit. GRE. Uñ ñ alit᷑
ꝟtus pane:nec ꝑ carnes hñ ſe hꝫ aīa ꝛ pigueſcit. a
liis epulis vita ſublimis educat᷑ ꝛ creſcit nutrimen
tū boni caſtitas panis:ſapīa pulmentū:iuſticia po
tus:īpaſſibilis ſtatꝰ delectatio hñ ſapere. AMB.
Uides igit᷑ quo genere vtat᷑ armoꝝ quo hoīem a
ſpiritalis nequitie īcurſiōe defēdat aduerſum īcita
mēta gule. nō enī quaſi deꝰ vtit᷑ ptāte: q̄d enī mihi
ꝓderat? Sꝫ quaſi hō cōi ſibi accepit auxilio vt diui
no pabulo lectiōis intentus famē corpis negligat:
alimētū verbi acq̄rat. nō enī pōt q̄ verbū ſequit᷑ pa
nē deſiderare terrenū:hūanis enī diuina ꝑſtare nō
dubiū ē. ſimul cū dicit: Nō ī ſolo pane viuit homo.
oñdit hominē eſſe tētatum hoc eſt ſuſceptionē no
ſtram:non ſuam diuinitatem.

¶ Et duxit illū diabolꝰ: ꝛ oñdit il
li oīa regna orbis terre ī momēto tē
poris: ꝛ ait illi: Tibi dabo ptātē hāc
uniuerſā ꝛ gloriā illoꝝ: q̄ꝛ mihi tra
dita ſūt: ꝛ cui uolo do illa. Tu ergo
ꝓcidēs ſi adoraueris corā me: erūt
tua oīa. Et rñdens ieſus dixit illi:
Scriptū ē: Dominū deū tuuꝫ ado
rabis: ꝛ illi ſoli ſeruies.

¶ THEO. Primo inimicꝰ chriſtum de gula tētaue
rat:ſicut ꝛ adā:deīde de cupiditate ſiue auaricia:in
hͦ ꝙ oñdit ei oīa regna mūdi. vñ ſequit᷑: Et du. illuꝫ
diabolꝰ ꝛ oñdit ei oīa reg. or. ter. in mo. temporis.
GRE. ī ho. Quid mirū ſi ſe ꝑmiſit ab illo ī monteꝫ
duci:q̄ ſe ꝑtulit ēt a mēbris ipſiꝰ crucifigi. THEO.
Sed qualr̄ oñdit ei oīa regna orbis terre? Quidaꝫ
dicūt ꝙ mēte hec ei oñdit. ego aūt dico ꝙ ſenſibilr̄
ꝛ ī phātaſia apparere fecit. TYTVS: Uel deſcri
pſit orbē ꝟbo ꝛ velut quandā domū intētiōi eiꝰ ma
nifeſtat vt exiſtimabat. AMB. Hñ aūt ī momēto
tēporis ſecularia ꝛ terrena mōſtrant᷑. nō enī tā cō
ſpectus celeritas īdicat᷑:q̄ꝫ caduce fragilitas ptātis
exprimit᷑. In momēto enī cūcta illa ꝑtereūt: ꝛ ſepe
honor ſeculi abiit anteq̄ꝫ venerit. Sequit᷑: Et ait illi
Tibi da. pote. hāc vniuerſam ꝛ gloriā illoꝝ:q̄ꝛ mihi
tradita ſūt:ꝛ cui volo do illa GRECVS: In vtro
q̄ꝫ mētiebat᷑:neq̄ꝫ enī habebat: nec cōferre poterat
quo carebat. nullꝰ enī obtinet poteſtatē:ſed ad pu
gnā ē aduerſariꝰ derelictꝰ. AMB. Alibi enī legis:
q̄ꝛ oīs ptās a deo ē. itaq̄ꝫ a deo ē poteſtatū ordina
tio:a malo ambitio ptātis:nec ē poteſtas mala: ſed
is qui male vtit᷑ ptāte. Quid ergo bonū ē vti pote
ſtate? ſtudere honori? bonū ſi deferat᷑ non eripiat᷑.
Diſtingue tñ hͦ ipſum bonū: aliꝰ enī honꝰ in ſeculo:
aliꝰ ꝑfecte virtutis vſus. Bonū ē enī deū querere:ꝛ
cognoſcēde diuinitatis ſtudiū nullis occupationi
bus impediri. ꝙ ſi is q̄ deū querit ꝓpter fragilitatē

carnis ⁊ mẽtis angustias sepe tẽtat᷑: q̃tomagis qui seculũ querit: obnoxi⁹ ẽ. Docemur ergo ambitionẽ despicere: eo ꝙ diabolice subiecit potestati. TYTUS: Habet aũt forẽsis gratia domesticũ ꝑiculuȝ: ⁊ vt dominet᷑ aliis ꝑus seruit. curuat᷑ ad obsequiũ vt honore donet᷑: ⁊ dũ vult esse sublimior: simulate humilitate fit vilior. vnde subdit: Tu ergo si adoraueris corã me: erũt tibi oĩa subdita. CIRYL. Quõ tu cuius sors ẽ iextinguibilis flãma: qualiter oĩum domino que sunt spõdes: putasti cultorem habere cui⁹ metu tremũt vniuersa. ORI. Uel aliter: Totũ duo reges certatim regnare festinãt. peccati rex peccatoribus diabol⁹: ⁊ iusticie rex iustis christus: sciensq̄ȝ diabol⁹ ad hoc venisse christũ: vt regnũ ei⁹ tolleret: oñdit ei oĩa regna mũdi. Nõ quidẽ regnuȝ persarũ: medorũ: sed regnũ suũ quomodo regnaret in mũdo: quõ. s. alij regnentur a fornicatiõe: alij ab auaricia. Et oñdit ei in pũcto temporis. hoc ẽ ĩ presenti temporũ cursu: quia ad compationẽ eternitatis: puncti obtinet ĩstar: neq̄ȝ enĩ necessarium habebat saluator: vt ei diuti⁹ hui⁹ seculi negocia mõstrarentur: sed statim vt aciẽ luminũ suorũ ad contemplandũ vertit: ⁊ peccata regnãtia ⁊ eos qui regnarent᷑ a vitijs cõsperit. dicit ergo ad eum: Uenisti vt aduersus me de ĩperio dimices: adora me ⁊ accipe regnũ quod teneo. Uerũ dñs vult quidẽ regnare: ⁊ quasi iusticia vt absq̄ȝ peccato regnet. vult gentes sibi eẽ subiectas: vt seruiãt veritati: nec sic vult regnare ceteris: vt ipse regnet᷑ ab alio. vñ sequit᷑: Et respõdens iesus ⁊ dixit illi: scriptũ ẽ: Dominũ deũ tuum adorabis: ⁊ illi soli seruies. BEDA: Dicẽs diabol⁹ saluatori: Si ꝓcidẽs adoraueris me. ecõtrario audit: ꝙ ipse magister adorare eũ debeat quasi dominum ⁊ deũ suũ. CIRYL. Qualiter autẽ si ſm hereticos fili⁹ ẽ creatura adorator: qđ crimẽ ĩferret᷑ aduersus eos: q̃ seruierũt creature ⁊ nõ creatori: si filiũ ſm eos creaturã existentẽ colim⁹ tãq̄ȝ deũ. ORI. Uel aliter: h̃ inq̃t oẽs ꝓpterea mihi volo esse subiectos: vt dñm deũ adorẽt: ⁊ ipi soli seruiãt: tu autẽ a me vis incipe peccatũ qđ ego dissolutur⁹ huc veni.

CIRYL. Hoc aũt mãdatũ ei⁹ tetigit ĩtima: añ aduentũ enĩ ei⁹ ipe vbiq̄ȝ colebat᷑. lex autẽ diuina eijciens ipm a dominio vsurpato adorare statuit solũ eũ: q̃ naturaliter de⁹ ẽ. BEDA: Querat aũt aliq̃s quõ cõueniat qđ hic ꝑcipit᷑: soli dño seruiendũ apostoli verbo q̃ dicit: Per charitatem suite inuicem. Sed ĩ greco dulia ĩtelligit᷑ seruit⁹ cõis h̃ ẽ siue deo siue homini exhibita: ſm quã iubemur suire inuicẽ. Latria autẽ vocat᷑ seruitus diuinitatis cultui debita: qua iubemur soli deo seruire.

¶ Et duxit illũ ĩ ir̃lm: ⁊ statuit eũ sup pinnã templi: ⁊ dixit illi: Si filius dei es: mitte te hinc deorsum. Scriptũ ẽ enĩ ꝙ angelis suis mãdauit de te: ut cõseruẽt te: ⁊ q̃ȝ in mãibus tollẽt te: ne forte offendas ad lapidẽ pedẽ tuuȝ. Et rñdens iesus ait illi: Dictũ est: Nõ tẽtabis dñm deũ tuum. Et consũmata omni tẽtatione: diabolus recessit ab illo usq̄ȝ ad tempus.

¶ AMB. Sequit᷑ iactãtie telũ: quo in ꝓcliue delinquit᷑: q̃ȝ dũ homines gloriã virtutis sue iactare desiderãt: de loco meritorũ ⁊ statiõe recedunt. vñ dicit᷑: Et du. il. ĩ hieru. ⁊ sta. eũ supra pinnaculũ templi.

ORI. Sequebat᷑ plane quasi atbleta ad tẽtationẽ spõte ꝓficiscẽs: ⁊ quodãmõ loquebat᷑: Duc quo vis ⁊ iuenies me ĩ omnibus fortiorẽ. AMB. Ista ẽ autẽ iactãtia vt dũ se putat vnusquisq̄ȝ ad altiora cõscẽdere: sublimiũ vsurpatiõe factor ad ĩferiora trahatur. vñ sequitur: Et dixit illi: si fili⁹ dei es: mitte te hic deorsũ. ATHANA. Nõ aũt cõtra diuinitatẽ certamẽ diabol⁹ iniit: neq̄ȝ enĩ audebat. ⁊ iđ dicebat: Si fili⁹ dei es. sed cũ hoĩe certamẽ iniit quem quondã seducere potuit. AMB. Uere aũt diabolica vox ẽ: q̃ mentẽ hoĩs de gradu altiori meritor ꝑcipitare contẽdit: simul ĩfirmitatẽ suã diabol⁹ maliciãq̄ȝ designat: q̃ȝ nemini põt nocere nisi deorsuȝ se miserit. nã qui relictis celestib⁹ terrena elegit: voluntariũ quoddã precipitium vite labẽtis ĩcurrit: simul quoniã telũ suũ diabolus vidit obtusum: qui omnes homines ꝓprie subiecerat potestati: plus cepit q̃ȝ hominẽ iudicare. Trãsfigurat autem se sathanas velut angeluȝ lucis: ⁊ de scripturis sepe diuinis laqueũ fidelib⁹ parat. vñ sequitur: Scriptum est. n. quoniam angelis suis mandauit de te: vt cõseruẽt te: ⁊ quia in manibus tollent te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. ORI. Unde tibi diabole scire ꝙ ista scripta sunt: nunquid legisti prophetas vel diuina eloquia: legisti quidem: non vt ipse ex lectiõe eorũ melior fieres: sed vt de simplici litera eos qui amici sunt lr̃e interficias. scis qui si de alijs eius voluminibus loqui volueris: non decipies.

AMB. Ergo nõ te capiat hereticus: q̃ȝ põt de scripturis aliqua exempla ꝓferre. vtit᷑ ⁊ diabol⁹ testimoniis scripturarũ: nõ vt doceat: sed vt fallat. ORI. Uide aũt quõ ⁊ ĩ ipsis testimonijs versipellis ẽ: vult enĩ minuere gloriã saluatoris: q̃si angelor indigeat auxilio offensur⁹ pedẽ nisi eor manib⁹ subleuetur. Hoc enĩ testimoniũ nõ de christo: ſȝ de sanctis generaliter scriptũ ẽ. neq̄ȝ enĩ idiget angelor auxilio q̃ maior ẽ angelis: q̃npoti⁹ disce diabole: ꝙ nisi de⁹ adiuuaret angelos: offenderẽt pedẽ suũ: ⁊ tu ꝓpterea cũ fulgure cecidisti: q̃ȝ credere ĩ iesũ xp̄ȝ dei filiũ noluisti. Quare aũt filesq̄ȝ qđ sequit᷑: Sup aspideȝ ⁊ basiliscũ ambulabis: nisi q̃ȝ tu es basilisc⁹: tu draco: tu leo. AMB. Sed dñs rursus neq̄ȝ q̃ de se fuerãt prophetizata ad arbitriũ diaboli putauit esse faciẽda: sed diuinitatis proprie auctoritate seruata versutie eius occurrit: vt quia scripturarum exempluȝ ꝓtenderat: scripturarum vinceretur exemplis. vnde sequit᷑: Et respondens iesus ait illi: Dictum est quia non tẽtabis dominum deum tuum. CHRY. Diabolicum enim est seipsum inijcere ad pericula: ⁊ tẽtare si eripiat. CIRYL. Nõ enim tẽtantibus largitur deus auxilia: sed credentibus in euȝ. vnde christus tẽtantibus eum non ostendebat miracula: q̃bus dicebat: Generatio praua signum querit ⁊ non dabitur ei. CHRYSO. Aspice autem quomodo non turbatus est dominus: imo de scripturis hu-

nullime cū iniquo disceptat: et conformeris christo ꝓ posse. Nouit diabol⁹ arma christi quib⁹ succubuit: et mãsuetudine eū cepit: ex humilitate deuicit. Tu quoqꝫ cū videris hoīem effectū diabolum: et tibi obuianté eo modo deuicas. doceas aīaꝫ tuā formare os cōdecēs ori christi: sicut enī cū romanis forsan resider iudex: nō exaudiet respōsum ignorāt: eo mō loqui quo ipe: sic et christ⁹ nisi suo modo loquaris: nō exaudiet te: nec vacabit tibi GREGO. nisen⁹ Legitime aūt pugnāti agonū regꝰ termin⁹: vel qꝫ aduersari⁹ sua spōte cedat vicētī: vel trino casu deponif ſm pugnatoꝛe artis decretū. vnde sequif: Et cōsum. om. tēta. dia. recef. vsqꝫ ad tē. ab illo. AMBRO. Nō dixisset sc̄ptura oēm tētatōnem cōsummatā: nisi in trib⁹ pmissis esset oīm mā delictoꝝ: qꝛ cause tentationū cause cupiditatū sunt. s. carnis oblectatio: spes glorie: auiditas potētie. ATHA. Accesserat qdē ad eū hostis vt ad hoīem: nō īueniens aūt in ipo antiq̄ sui semīs signa discessit. AMB. Uides ergo ipm diabolū ī studio nō esse ptinaceꝫ: cedere vere solere v̄tuti: et si īuidere nō desinat tamē instare formidat: qꝛ frequēti⁹ refugit triūphari. audito itaqꝫ dei noīe recessit inquit vsqꝫ ad temp⁹: postea enī nō tētatur⁹: sed apte pugnaturus venit.

THEO. Uel qꝛ de voluptate tētauerat in deserto recessit ab eo vsqꝫ ad tēp⁹ crucis: in quo eū erat de tristicia tētatur⁹. MAXI. Uel diabol⁹ in deserto christo suggesserat pferre mūdi mām diuino amori quē dn̄s retrocedere iussit: qd̄ erat indiciū diuini amoris. vn̄ postea satagebat puaricatiōem eū facere dilectōis ad primoꝝ. et ideo docēte eo semitas vite: puocabat ad illi⁹ insidias phariseos et scribas: vt ad eorū odiū puertāf: sed dn̄s dilectōis intuitu quem habebat in eos monebat: arguebat: beneficia pferre nō cessabat. AVGV. de cō. euā. Totū aūt hoc similiſ matthe⁹ narrat: sed nō eodē ordine. vnde incertū est quid p̄us factū sit: vtrū regna terre p̄us demōstrata sint ei: et postea in pinnā tēpli leuat⁹ sit: an h̄ prius et illud postea: nihil tn̄ ad rē dū oīa facta esse manifestū sit. MAXI. Ob hoc aūt euāgelistaruꝫ: hāc iste: illā v̄o ille pmittit: qꝛ inanis gloria et auaricia adinuicē sese gignūt. ORI. Johānes aūt quia a deo exoꝛdiū fecerat dicēs: In p̄ncipio erat verbum tētatōem dn̄i nō descp̄sit: qꝛ deus tētari nō pōt: de quo ei erat sermo: qꝛ v̄o in matthei euāgelio et ī luca generatio hoīs scribif et in marco: hō aūt ē qꝛ tētatur: ideo matthe⁹ lucas et marcus tentationē dn̄i descripserūt.

¶ Et regressus est iesus in uirtute spūs in galileā: et fama exijt per uniuersam regionē de illo. Et ipse docebat in synagogis eoꝝ: et magnificabaf ab om̄ib⁹: Et uenit nazareth ubi erat nutrit⁹: et intrauit ſm cōsuetudiné suā die sabbati in synagogā: et surrexit legere. Et traditus ē illi liber Jsaie pphete: et ut reuoluit librū inuenit locū ubi scriptum erat: Spūs domini sup me: ppter quod unxit me: euāgelizare pauperib⁹ misit me: sanare cōtritos corde: predicare captiuis remissioné: et cecis uisum: dimittere cōfractos in remissioné: p̄dicare annū dn̄i acceptū: et diem retributōnis. Et cum plicuissꝫ libꝛuꝫ reddidit ministro et sedit. Et omniū in synagoga oculi erāt intendétes in eū. Cepit autem dicere ad illos: quia hodie impleta est hec scriptura in auribus uestris.

ORI. Quia domin⁹ tentatoꝛē vicerat: virt⁹ ei addita est: quātū. s. ad manifestatiōem. vnde dicif: Et regressus est iesus in virtute spūs in galileā BED. Uirtutē spirit⁹ signa miraculoꝝ dicit. CIRYL. Agebat aūt miracula: nō ab extrīseco et quasi acq̄sitam hn̄s spūsancti grām sicut alij sancti: sed potius cū essꝫ nāl̄r dei fili⁹ et cōsoꝛs omniū que sunt patris tanq̄ ppa virtute et operatōe vtif ea que ē spūsancti. Decebat aūt extūc eum notū fieri: et humanationis fulgere mysteriū apud eos qui erāt de sanguine isrl̄. ideo sequif: Et fama exijt p vniuersam regionem de illo. BEDA: Et quia sapiētia pertinet ad doctrinā: virt⁹ vero referf ad opa: vtraqꝫ hic coniūgunf. vnde sequif: Et ipe docebat in synagog̃ eoꝝ Synagoga grece: latine dr̄ cōgregatio: quo noīe n̄ solū turbarū cōuētū: sed et domū in qua ad audiēdū verbū dei cōueniebāt iudei appellare solebāt: sicut nos ecclesias et loca et choros fideliū vocam⁹. veruꝫ differt inter synagogā que cōgregatio: et ecclesiaꝫ q̄ cōuocatio interptaf: qꝛ. s. et pecoꝛa et queqꝫ res cōgregari in vnū pn̄t: cōuocari nō pn̄t: nisi rōne vtentia. Jdeo noue grē populū quasi maioꝛe dignitate p̄ditū: recti⁹ ecclesiā q̄ synagogā nominare apostolicis doctrinis visum est. Merito aūt et magnificatus a p̄ntib⁹ asseueraf p̄cedētib⁹ factoꝝ dictoꝝue īdiciis cum sequif: Et magnifica. ab omnib⁹. ORIGE. Caue aūt ne beatos tn̄ illos iudices: et te arbitreris p̄uatū esse christi doctrina: quia nūc etiā in toto oꝛbe docet p oꝛgana sua: et nūc magis gloꝛificaf ab oībus q̄ illo tpe quo tn̄ in vna puīcia cognoscebaf.

CIRYL. Largif aūt sui noticiā illis inf quos educat⁹ est ſm carnē. vnde seq̄f: Et venit naza. vbi erat nutrit⁹ THEO. Ut et nos doceat p̄us ppos bn̄ficiare et docere: deinde et ad reliquos amicitiā ṗgere.

BEDA: Cōsuebāt aūt die sabbati in synagogis: vt feriatis mūdi negocijs ad medicāda legꝫ monita q̄eto coꝛde residerēt. vn̄ seq̄f: Et intra. ſm cōsue. suaꝫ die sab. in synagogā. AMB. Jta autē dn̄s ad oīa se curuauit obseq̄a: at ne lectoꝛis quidē aspnaref officiū. vnde sequif: Et surrexit legere: et traditus est illi liber Jsaie. Accepit quidē librū: vt ostēderꝫ seipsum esse qui locut⁹ est in pphetis: et remoueret sacrilegia pfidoꝝ: qui aliū deum dicūt veteris testamēti aliū noui: vel qui initiū christi dicūt esse de v̄gine. Quō eniꝫ cepit ex virgine: qui ante virginē loquebatur?

ORIGE. Nō aūt fortuitu reuoluit libꝛ: ⁊ caput de se vaticinās reppit lectōis: sed hoc ꝓuidentie dei fuit. vnde sequit̄ Et vt reuol. li. inue. lo. vbi scri. erat: spūs dñi sup me. christ⁹ enī est qui ita cōmemorat.
ATHA. Explicās enī nobis cām facte in mūdo reuelatōis ⁊ sue humanatōis hoc dicit: sicut. n. fili⁹ cū sit spūs dator: nō recusat fateri tanq̄ homo ꝙ i spū dei eijcit demonia: ita nō recusat dicere: spirit⁹ dñi sup me: ꝓ eo ꝙ fact⁹ est hō. CIRYL. Similit̄ aūt fatemur eū vnctū fuisse inquātū carnē suscepit vnde sequit̄: Propter qđ vnxit me. nō enī vngit̄ diuina natura: sed qđ nobis cognatū extitit: sic etiā ⁊ ꝙ dicit se missum: imputādū est humanitati. nā seq̄tur: Euāgelizare paupe. mi. me. AMBRO. Uides trinitatē coeternā atq̄ pfectā: ipm loquit̄ scriptura iesum deū hoīemq̄ in vtero perfectū: loquit̄ ⁊ prēꝫ ⁊ spm̄sanctū qui cooperator ondit̄: qn̄ corpali specie sicut colūba descēdit in christū. ORI. Pauperes aūt natōes dicit: isti aūt erāt paupes nihil oīo possidētes: nō deū: nō legē: nō ꝓphetas: nō iusticiā: reliquasq̄ virtutes. AMBRO. Uł vniuersalr vngit̄ oleo spirituali ⁊ virtute celesti: vt pauptatē cōditōis humane thesauro resurrectōnis rigaret etnō. BEDA: Mittit̄ etiā euāgelizare paupib⁹ dicēs: Beati paupes: qꝛ vestrū est regnū celoꝝ. CIRYL. Forsitan enī paupib⁹ spū in his ostēdit exhibitū liberale donū iter omia dona que ꝑ christū obtinēt̄. Seq̄t̄ Sanare cōtritos corde. vocat cōtritos corde debiles: fragilē mentē hn̄tes: ⁊ resistere nequeūtes insultib⁹ passionū: quibus remediū sanitatis ꝓmittit.
BASI. Uel ↄtritos corde venit sanare. i. remediū dare hn̄tib⁹ cor cōtritū a sathana ꝑ peccatū: eo ꝙ p̄ ceteris peccatū cor hūanū ꝓsternit. BEDA: Uel qꝛ scriptū est: Cor cōtritū ⁊ humiliatū de⁹ nō spnit ideo missum se dicit ad sanādū cōtritos corde fm illud psalmi: Qui sanat cōtritos corde. Seq̄t̄: Et predicare captiuis remissionē. CHRY. Captiuatōis vocabulū multiplex est. Est enī captiuatio bona: sicut paul⁹ dicit: Captiuātes oēm intellectū ad obedientiā christi. Est ⁊ praua ⁊ sensibilis que est a corpalib⁹ hostib⁹: sed deterior est itelligibilis de q̄ h̄ dicit: Fungit̄ enim peccatū pessima tyrānide: ꝑcipiēs mala ⁊ obediētes cōfundēs: ab hoc intelligibili carcere nos christ⁹ eripuit. THEO. Pn̄t aūt ⁊ hec ꝺ mortuis intelligi: qui captiui exn̄tes soluti sunt ab inferni dñio ꝑ christi resurrectōem. Sequit̄: Et visū cecis. CIRYL. Profluētes ei a diabolo tenebras in corda humana: Christ⁹ quasi sol iusticie remouit faciēs hoīes filios nō noctis ⁊ tenebrarū sed luci ⁊ diei. Qui enī aliquādo errabāt: ꝑceperūt iustoꝝ semitas. Sequit̄: Dimittere cōfractos in remissiōem.
ORI. Quid enī ita fractū atq̄ collisum fuerat vt homo: qui a iesu dimissus est ⁊ sanatus. BEDA: Uel dimittere cōfractos in remissiōem. i. eos qui legis pōdere iportabili fuerāt depssi releuare ORI. Ista aūt oīa ꝑdicta sunt: vt post visiōem ex cecitate post libertatē ex vinculis: post sanitatē a diuers vulnerib⁹ veniam⁹ ad annū dñi acceptū. vnde sequit̄: Predicare annū dñi acceptū. Aiūt aūt quidā iuxta simplicē intelligētiā anno vno euāgeliū saluatorē in iudea ꝑdicasse. ⁊ hoc est qđ dr̄: Predicare annuꝫ dñi acceptū. Uł ann⁹ dñi accept⁹ est totū tp̄s ecclie quo dū versat̄ in corpe pegrinat̄ a dño. BEDA: Neq̄ enī sol⁹ ille ann⁹ quo dñs ꝑdicabat fuit acceptabilis: sed etiā iste quo ꝑdicat apl's dicēs: Ecce nūc tp̄s acceptabile. Post annū sane dñi subdit: Et dieꝫ retributiōis. s. extreme. qn̄ reddet vnicuiq̄ fm opus suū. AMBRO. Uel diē hūc annū dñi acceptū dicit ꝑpetuis diffusum tpib⁹: qui redire in orbē laboris nesciat: cōtinuatōeꝫ fruct⁹ hōib⁹ ⁊ q̄et' idulgeat. Sequit̄: Et cū pli. li. red. mini. ⁊ sedit. BED. Librū audiētib⁹ illis qui aderāt legit: sed lectū mīstro reddidit: qꝛ dū esset in mūdo palā locut⁹ est docēs i synagogis ⁊ tēplo: sed ad celestia reuersus⁹ his qui ab initio viderāt: ⁊ ministri sermonis fuerāt euāgelizādi offim̄ tradidit. Stās legit: qꝛ nobis scpturas q̄ de ipo erāt aperuit: qꝛ in carne dignat⁹ est opari. s redito libro residet: qꝛ se supne quietis solio restituit. Stare enī opātis est: sedere aūt quiescētis vł iudicātis: sic ⁊ ꝑdicator verbi surgat legat. i. opet̄ ⁊ ꝑdicet ⁊ residat. i. pmia quietis expectet. Reuolutū aūt librū legit: qꝛ ecclīam misso spū oēm veritatē docuit plicatū ministro reddidit: qꝛ nō oīa oīb⁹ dicēda sꝫ ꝓ captu audiētū cōmittit doctor dispēsandū vbū. Sequit̄: Et oīm in syna. ocu. erāt intē i eū. ORI. Et nūc etiā si volum⁹: oculi nostri pn̄t intēdere saluatorē. Cū enī pncipale cordis tui direxeris ad sapientiā: veritatē deiq̄ vnigenitū cōtēplādū: oculi tui intuent̄ iesum. CIRYL. Tūc aūt aīm oculos conuertebat ad se: quodāmodo stupētiū qualr litteras nouit q̄s nō didicit: sed qm̄ mos erat iudeis: ꝓmulgatas de christo ꝓphetias dicere ↄsūmari: vel i quibusdā eoꝝ ꝑpositis: vel in aliquib⁹ factis ꝓphetis dñs hoc ꝑdicauit. vnde sequit̄: Cepit aūt di. ad il. qꝛ ho. imple. est hec scp̄. in au. vestris. BEDA: Quia. s. sicut illa scriptura ꝑdixerat: ⁊ magna faciebat: et maiora dñs euāgelizabat.

Et oēs testimoniū illi dabant: ⁊ mirabant̄ in uerbis grē: q̄ ꝓcedebāt de ore ipi⁹ ⁊ dicebāt: Nōne hic ē filius ioseph? Et ait illis: Utiq̄ dicetis mihi hāc silitudinē: Medice cura teipm̄. Quāta audiuim⁹ facta in capharnaum: fac ⁊ hic in patria tua Ait aūt: Amē dico uobis: qꝛ nemo ꝓpheta accept⁹ ē i patria sua. In ueritate dico uobis multe uidue erāt in dieb⁹ helie in israel quādo clausū est celū annis trib⁹ ⁊ mēsib⁹ sex: cuꝫ facta esset fames magna in oī terra ⁊ ad nullā illarū missus est helias: nisi in sarepta sidonie ad mulierē uiduā. Et multi leprosi erāt in israel sub heliseo propheta: ⁊ nemo eoꝝ mundat⁹ est nisi naaman syr⁹.

CHRY. Cū venisset i nazareth dñs a miraculis

abstinet: ne prouocaret eos ad maiorē liuorē. Pretē
dit aūt etiā doctrinā nō minꝰ admirādā miraculis.
erat .n. quedā diuina grā ineffabilis in dictis salua
toris occurrēs: aīas pmulcēs auditoꝝ. vñ dr̄: Et oēs
testi. il. da. ꝛ mira. in v̄. gr̄e q̄ pce. de ore ipiꝰ BED.
Testimoniū illi dabāt attestādo illū vere eē vt dire
rat: de quo ppha cecinerat. CHRY. Sȝ stulti ad
mirātes sermonis v̄tutē puipēdūt ipm ab eo q̄ puta
baf pr̄. vñ seqt̄: Et dice. Nō. hic ē filius ioseph: CI
RYL. Sed qd̄ impedit vt venerabilis ꝛ admirabilis
sit: si filiꝰ eēt vt putabaf ioseph: Nōne vides diuina
mira: sathanā iā pstratū: nonnullos ab his egritu
dinibꝰ liberatos: CHRY. Pꝰ multū enī tēpꝰ ꝛ si
gnoꝝ ostēsiōez pfectꝰ est ad eos: nec eū sustinuerūt:
sed iterū se succēdebāt inuidia. vñ seqt̄: Et ait illis:
vtiqȝ dice. mi. hāc simi. Medice cu. teipm. Quāta au
diuimꝰ facta in capharnaū: fac ꝛ hic in patria tua.

CIRYL. Cōmune quidē pūerbiū apud hebreos
ad impropiū excogitatū: clamabāt enī aliq̄ ɔtra me
dicos infirmos: Medice sana teipm. GLO. Qua
si dicerēt: Quā in capharnaū pl̄es te curasse audiui
mꝰ: cura etiā teipm .i. fac silr̄ in tua ciuitate: vbi ɔce
ptꝰes ꝛ nutritꝰ. AVGV. de q̄. euā. Cū aūt iā ma
gna ab illo facta fuisse cōmemorāt: q̄ se nōdū nar
rasse scit: qd̄ euidētiꝰ q̄ hoc cū sciēter poccupasse nar
rādū: Neqȝ enī tātū ab eiꝰ baptismo pgressus ē vt
oblitꝰ putet: nōdū se aliqd̄ cōmemorasse de his q̄ in
capharnaū gesta fuerāt. AMBRO. Non ociose
autē saluator se excusat q̄ nulla in patria sua mira
cula v̄tutis opatꝰ sit: ne fortassis aliqs viliorē patrie
nobis esse debere putaret affectū. Nā seqt̄: Ait āt
Amē di. vo. q: pphe. ne. acce. ē in pa. sua. CIRYL.
q. d. Vultis multa pdigia iter vos a me fieri: penes
quos sum nutritꝰ: sed nō latet me quedā cōis q̄ mł
tis accidit passio. cōtēnūt enī quodāmō semp etiā
optima queqȝ quādo nō raro cōtingūt alicui: sed
suppetūt ad velle: ꝛ sic etiā ɔtigit in hōibꝰ: familia
ris enī q: semp presto est: debita reuerētia priuaf a
notis eius. BEDA: Prophamaūt dici in scriptur
christū ꝛ moyses testis est qui dicit: Prophetā vo
bis suscitabit deꝰ de fratribus vestris. AMB. Hoc
aūt exemplo declaraf q̄ frustra opē mīe celestis ex
pectes: si aliene fructibꝰ virtutis inuideas. Aspnator
enī deꝰ iudeoꝝ est: ꝛ ab his qui diuina beneficia in
aliis psequunt: miracula sue ptātis auertit. Dñice
quippe carnis actꝰ diuinitatis exēplū est: ꝛ inuisibi
lia eiꝰ nobis p ea que sunt visibilia demōstraf. Vi
dete igit̄ quid mali inuidia afferat: indigna pp inui
diā patria iudicaf: in qua ciuis opef q̄ digna sunt:
in q̄ dei filiꝰ nasceref. ORI. q̄tū ad luce historiā
ptinet: nedū i capharnaū fecisse aliqd signū descri
bif: nā anteq̄ veniret in capharnaū in nazareth di
xisse legit̄ quecūqȝ audiuimꝰ facta i capharnaū. vñ
puto in pn̄ti sermone aliqd latitare mysterii: ꝛ naza
reth esse typū iudeoꝝ: capharnaū typū gētiū. Erit
enī tpā qñ dicturꝰ est populꝰ isrl̄ q̄ ostēdisti vniuerso
orbi: ostēde ꝛ nobis. pdica sermonē tuū pplo tuo isrl̄:
vt saltē cū subintrauerit plenitudo gētiū tūc oīs isrl̄
saluꝰ fiat. Quāobrē videf mihi ɔuenienter rñdisse sal
uator: Nemo ppha acceptꝰ est in patria sua. plꝰ iux
ta sacramētū q̄ iuxta lr̄ām. ꝛ hieremias in ana
thoth patria sua nō fuerit acceptꝰ: ꝛ reliq̄ pphete.
sed magis videf mihi intelligi vt dicamus patriam
oīm pphetarū fuisse populū circūcisiōis. Et nā cēs
quidē susceperūt vaticiniū iesu christi. magis hītes
moysen ꝛ pphetas de christo pdicātes: q̄ illi qui ex
his nō susceperūt iesum. AMB. Pene autē apto
cōparatōis exemplo: arrogātia ciuiū retūdif inuidos
diuiciqȝ factū scripturis docet veteribus cōuenire
Nam sequit̄: In veri. di. vo. mul. vi. erāt in isrl̄ i die.
helie. Nō q: helie dies fuerūt: sed in quibus helias
opatꝰ est. CHRY. Ipe q̄dē terrestris angelꝰ cele
stis homo: qui nec tectū nec mēsam nec amictū ha
bebāt vt multi: clauē celoꝝ gerit in ligua. Et hoc est
quod sequit̄: Quādo clau. est celū an. tri. ꝛ mēs. sex.
Postq̄ aūt celū serauit: terrāqȝ reddidit sterilē: re
gnabat fames ꝛ cōsumpta sunt corpa. vnde sequit̄:
Cū facta esset fames in terra. BASI. Ut enī aspe
rit ex saturitate non modicū generari approbriū: p
famē illis ieiuniū attulit: quo culpā eoꝝ que i im
mēsum crescebat cohibuit. Corui aūt facti sunt iu
sto cibi ministri: qui cōsueuerūt alioꝝ pabula vsur
pare. CHRY. Sed quoniā exiccatꝰ est fluuius ex
quo pocula iuste dabātur: vade inquit deus in sa
reptā sidonie: illic mādabo mulieri vidue vt pascat
et. vnde ꝛ hic sequit̄: Et ad nullā earū missus est he
lias nisi in sarepta sidonie ad mulierē viduā. Quod
ex quadā dei dispēsatōe factū est: fecit enī deus eū
per longū iter pgere vsqȝ in sidonē: vt visa mūdi pe
ste poscat a domino pluuias. Multi aūt tūc tēpis
opulēti erāt: sed nullus tale aliquid fecit vt vidua.
reuerentiā enī mulieris ad prophetā: non prediorū
sed volūtatis fiebant diuitie. AMBRO. Mysti
ce aūt dicit: In diebus helie. quia dies faciebat illis
qui in eiꝰ opibꝰ lucē videbāt grē spūalis. ꝛ iō apie
baf celū vidētibꝰ diuina mysteria: claudebaf qñ fa
mes erat: q: nulla erat cognoscēde diuinitatis vbertas
In vidua aūt illa ad quā helias directꝰ est: typꝰ ec
clesie premissus ē. ORIGE. Occupāte enī fame
pplm isrl̄. s. audiēdi sermonē dei: venit propheta ad
viduā: de qua dr̄: Multi filii deserte magis q̄ eius q̄
habet virū. ꝛ cū venisset: panē illiꝰ ꝛ alimēta multi
plicat. BED. Sidonia aūt venatio inutilis: Sare
pta incēdiū vel angustia panis interptat̄. Quibus
omnibꝰ gentilitas exprimit̄: que inutili venatōi de
dita .i. lucris ꝛ negociis seculi seruiens: incendiū car
nalium cupiditatū: panisqȝ spiritalis angustias pa
tiebatur: donec helias .i. propheticus sermo cessāte
scripturarū intelligētia: pro perfidia iudeoꝝ venit
ad ecclesiam vt receptus pasceret ꝛ reficeret corda
credentiū. BASI. Quelibet etiā anima viduata
ꝛ priuata virtute ꝛ diuina noticia: postq̄ diuinum
verbum recipit propria delicta cognoscēs: docetur
nutrire verbū virtutū panibꝰ: ꝛ irrigare fonte vite
doctrinā veritatis. ORIGE. Sed ꝛ aliud ad eū
dem sensum pertinēs loquit̄ cum subdit: Et multi
leprosi erant in israel sub heliseo propheta: ꝛ nemo
eoꝝ mundatꝰ est nisi naaman syrus: qui vtiqȝ non
erat ex israel. AMB. Mystice autē ppl's ecclesiā
contingit vt sequatur populus ille ex alienigenis
congregatus: ante leprosus pus q̄ mystico baptiza
ret in flumine .i. post sacramēta baptismatis: macu
lis corporis ꝛ mētis ablutis immaculata virgo ce
pit esse sine ruga. BED. Naamā enī qui decorus

interp̄tat̃ populū significat nationū: qui septies lauari iubet̃: q꞉ illud baptisma saluat qđ septiformis spūs regenerat. Caro eiꝰ post lauacrū sic̄ pueri apꝑ q꞉ mr̄ grã oēs in vnā parit infātiā. vel q꞉ christo cōformat̃ de quo dr̄: Puer natꝰ est nobis.

Et repleti sunt oēs in synagoga ira hec audiētes. Et surrexerunt ⁊ eiecerunt illū extra ciuitatē: ⁊ duxerūt illū usqꝫ ad supciliū mōtis: sup quē ciuitas illoꝝ erat edificata: ut p̄cipitarēt eum. Ipse autem transiens: per medium illorum ibat.

GRECVS: Quia prauā eorū intētōnem redarguerat: iđ indignāt̃. ⁊ hoc est qđ dr̄: Et repleti sunt oēs in synagoga ira. ꝓ eo etiā qđ dixerat: hodie cōpleta est hec ꝓphetia. arbitrati sunt ꝙ seipꝫ cōparet ꝓphetis: ⁊ iđ indignāt̃ ⁊ fugāt eū extra ciuitatē. vñ sequit̃: Et surre. ⁊ eiece. il. ex. ciuitatē. AMBRO. Nec mirū si ꝑdiderūt salutē: qui eiecerūt de suis finibꝰ saluatorē. Dñs aūt qui docuerat apl̄os exēplo sui oībꝰ oīa fieri: nec volētes repudiat: nec inuitos alligat: nec eiciētibꝰ reluctat̃: nec rogātibꝰ deest: nō mediocriter aūt inuidia ꝓdit̃: q̄ charitatis oblita ī acerba odia causas amoris inflectit. Cū eñ ipse dominꝰ ꝑ populos beneficia diffunderet: illi iniurias irrogabāt. vñ sequit̃: Et duxe. il. vsqꝫ ad supci. mōtis sup quē ciuitas illoꝝ erat edificata: vt p̄cipitarēt eū. BEDA: Peiores sūt iudei discipuli: diabolo magistro. Ille vō ait: Mitte te deorsum. isti facto mittere conāt̃: sed illoꝝ mēte mutata subito vel obstupefacta descēdit: q꞉ adhuc illis penitētie locū reseruat. vnde sequit̃: Ipse au. trāsi. ꝑ mediū illoꝝ ibat.

CHRY. In quo ⁊ que sunt humanitatis: ⁊ que sunt diuinitatis ostēdit. stare eñ in medio insidiātiū ⁊ nō apprehēdi: diuinitatis eminētiā ostēdebat: discedere vō dispensatōnis approbat mysterium.

AMBRO. Simul intellige nō ex necessitate fuisse: sed voluntariā corporis passiōem. etenī qñ vult capit̃: quādo vult labit̃. Nā quēadmodū a paucis teneri potuit qui a populo nō tenet̃: sed voluit sacrilegiū esse multoꝝ. vt a paucis quidē affligeret̃: sed pro toto orbe moreret̃. Quinetiā malebat iudeos adhuc sanare ꝗ̃ ꝑdere: vt efficaci furoris exitu desinerēt velle qđ implere nō possent. BEDA: Nondū etiā venerat hora passiōis: que in parasceue pasche futura erat: necdū locū passiōis adierat qui nō in nazareth: sed hierosolymis hostiarū sanguine figurabat̃: nec hoc genꝰ mortis elegerat: qui crucifigendū se a seculo p̄conabat̃.

Et descēdit in capharnaū ciuitatē galilee: ibiqꝫ docebat illos sabbatis. Et stupebāt in doctrina eiꝰ: q꞉ in ꝑtāte erat sermo ipiꝰ. Et in synagoga erat hō hñs demoniū imūdū et exclamauit uoce magna dicens: Sine: quid nobis et tibi iesu nazarene? Venisti ꝑdere nos. Scio te q̇ sis sanctꝰ dei. Et increpauit illū iesus dicēs: Obmutesce: ⁊ exi ab eo. Et cum ꝓiecisset illud demoniū in mediū exit ab illo: nihilqꝫ illum nocuit. Et factꝰ est pauor in omnibus ⁊ colloquebant̃ ad inuicē dicentes: Quod est hoc uerbū: quia in ꝑtāte ⁊ uirtute imꝑat immūdis spiritibꝰ ⁊ exeūt. Et diuulgabatur fama de illo in omnē locū regionis.

AMBRO. Nō indignatōe commotꝰ dñs: nec scelere offensus iudeā deseruit: qn̄ etiā immemor iniurie: memor clemētie: nūc docēdo: nūc sanādo infide plebis corda demulcet. vñ dr̄: Et descēdit ī capharn. ciui. gali. ibiqꝫ doce. illos sabbatis. CIRYL. Quāuis eñ sciret ꝙ inobediētes eēnt ⁊ duri cordis tñ visitat illos sicut bonꝰ medicꝰ illos qui vltima laborāt egritudine tentat sanare. Docebat aūt in synagogis cōfidenter fm̄ illud Isaie: Neqꝫ̃ occulte locutꝰ sum: nec in obscuro loco terre. In sabbato quoqꝫ disputabat cū eis: q꞉ vacabāt. Mirati sunt ergo de doctrine virtute in ꝑtātis magnitudine. vñ sequit̃: Et stupe. in doctri. eiꝰ q꞉ in ꝑtā. erat s. ipius. i. nō blādꝰ sed impiosus ad salutē. Judei aūt putabāt esse christū: sicut aliquē sanctoꝝ aut ꝓphetarū. Ut aūt maiorē de eo opiōnē accipiāt trāscēdit mēsurā ꝓpheticā. nō n. dicebat: Hec dic̄ dñs. ut ꝓphe ꝯsueuerāt dicere: sꝫ sic̄ dñs legis q̄ sunt supra legem ꝓferebat: trāsferēs litterā ad veritatē: ⁊ figuras ad spūalē intelligētiā. BEDA: Sermo etiā doctoris ī ꝑtāte fit: cū ea q̄ docet opat̃: q̄. n. facto destruit qđ p̄dicat cōtēnit̃. CIRYL. Opportune aūt dogmatibꝰ plerūqꝫ ardua miscet opa: quos. n. nō disponit rō ad cogñscēdū: hos instigat signoꝝ oñsio. vñ seq̄t̃: Et in syna. erat hō ha. demo. imūdū. AMB. Sabbato medicine diuine opa cepta significat: vt inde noua creatura cepit vñ vetꝰ creatura añ desinit: ne sub lege eē dei filiū: sꝫ supra legē in ipo p̄nꝰ designaret. Bene etiā sabbato cepit: vt ipm̄ se oñderet creatorē: q꞉ opa opibꝰ interserit: ⁊ ꝓseq̄t̃ opꝰ qđ ipe ante iā cepat: vt si domū faber renouare disponat: nō a fundamētis sꝫ a culminibꝰ incipit soluere vetustatē ita ibi p̄us manū admouet vbi añ desiderat. Deide a minoribꝰ incipit: vt ad maiora ꝑueniat. liberare a demone etiā hoīes sꝫ in vbo dei p̄nt: resurrectiōem mortuis imꝑare diuine solꝰ ē ꝑtātis. CIRYL. Calūniabāt̃ aūt iudei gl̄iam christi dicētes: Hic nō eijcit demones nisi in beelzebub p̄ncipe demonioꝝ: ad qđ remouēdū cū rep̄sentarēt̃ demones inuicte ꝑtāti eiꝰ: nec tolerarēt ꝯgressū deitatis: seuā vocē emittebāt. vñ ⁊ h̄ seq̄t̃: Excla. vo. ma. di. Sine q̄d no. ⁊ tibi iesu naza. ve. ꝑ. nos. BED. q. d. Paululū a me versādo disce: cui nulla ē societas cū nr̄a fraude.

AMB. Nec quēqꝫ̃ mouere dꝫ: ꝙ iesu nazareni nomē ī h̄ libro diabolꝰ dixisse p̄mꝰ īducit̃: nec. n. ab eo christꝰ nomē accepit: qđ de celo angelꝰ ad vginē detulit. Est huiꝰ impudētie diabolꝰ: vt inter homines

aliquid primus vsurpet: et ad homines quasi nouum deferat: quo terrorem sue potestatis incutiat. vnde sequitur: Scio enim te: quia sis sanctus dei. ATHA. Non dicebat eum sanctum dei: quasi aliis sanctis filiis: sed quasi eo singulariter sancto existente cum articuli adiectione. Ipse est enim naturaliter sanctus cuius participatione omnes alii sancti vocantur. neque tamen hoc dicebat quasi eum veraciter nosset: sed se cognoscere fingebat. CIRYL. Putauerunt enim demones quod per huiusmodi laudem facerent ipsum inanis glorie amatorem: vt abstineret ab eorum contrarietate: vtpote pro gratia gratiam recompensans.

CHRY. Voluit etiam demon perturbare ordinem rerum: et apostolorum rapere dignitatem: et suggerere multis vt ei obedirent. ATHA. Quamuis igitur vera fateretur: compescebat tamen eius sermonem ne simul cum veritate etiam suam iniquitatem promulget: vt nos etiam assuefaciat ne curemus de talibus: etsi vera loqui videantur. Nefas est enim vt cum assit nobis scriptura diuina: instruamur a diabolo. vnde sequitur: Et increpa. il. di. obmutesce. et exi ab illo. BEDA: Diuina autem permissione liberandus a demone homo proiicitur in medium: vt virtus patefacta saluatoris: plures ad viam salutis inuitet. vnde sequitur: Et cum pie. il. demo. in me. exiit ab illo: nihilque illi nocuit. Videtur autem repugnare quod hic dicitur Marco: qui ait: Et discerpens eum spiritus immundus: et exclamans voce magna exiuit ab eo. Nisi intelligamus hoc dixisse marcum: discerpens eum: quod hic lucas dicit: Et cum proiecisset illum in medium: vt quod secutus ait: Nihilque illi nocuit. intelligatur quia iactatio illa membrorum atque vexatio non eum debilitauit: sicut solent exire demonia etiam quibusdam membris amputatis et euulsis. vnde merito pro tam integra restitutione sanitatis mirantur. nam sequitur: Et factus est pauor in om. et colloq. ad in. dicen. Quod est hoc ver. quod in pota. et vir. ipe. immu. spiri. et exeunt. THEO. Quasi dicat: quale est preceptum hoc quod precepit: Exi ab eo: et exiit. BEDA: Expellere quidem demonia et homines sancti: sed in verbo dei possunt: ipsum autem dei verbum propria potestate virtutes operatur.

AMBRO. Mystice autem qui in synagoga spiritum habebat immundum populus est iudeorum qui innodatus diaboli laqueis: simulatam corporis mundiciam interioris mentis sordibus inquinabat: et bene spiritum immundum habebat: quia spiritum sanctum amiserat: introierat enim diabolus vnde christus exierat. THEO. Sciendum est etiam quod multi nunc demonia habent, scilicet qui demoniorum desideria implent: vt furiosi habent demonium ire: et sic de ceteris: sed dominus in synagogam venit cum mens hominis fuerit congregata: et tunc dicit demoni inhabitanti: obmutesce. et statim eiiciens eum in medium: egreditur ab eo. non enim decet hominem semper iracundum esse: bestiale namque hoc est: nec semper absque ira: insensibile namque hoc est: sed medium iter ambulare oportet: et iram contra mala habere: et sic proiicitur homo cum immundus spiritus ab eo egreditur.

¶ Surgens autem iesus de synagoga introiuit in domum simonis. Socrus autem simonis tenebatur magnis febribus: et rogauerunt illum pro ea. Et stans super illam imperauit febri et dimisit illam: et continuo surgens ministrabat illis.

¶ AMBRO. Post quam lucas virum a spiritu nequitie liberatum ante premisit: substituit femine sanitatem. Vtrumque enim serum dominus curaturus aduenerat: et prior sanari debuit qui prior creatus est. vnde dicitur: Surgens autem de synagoga introiuit in domum simonis. CHRY. Manebat enim apud discipulos honorans ipsos: et ob hoc animosiores reddens. CIRYL. Aspice autem quomodo manet penes viros inopes christus: qui spontaneam paupertatem pro nobis passus est vt discamus cum pauperibus conuersari: nec spernere depressos et pauperes. Sequitur: Socrus autem simonis tenebatur magnis febribus et rogauerunt illum pro ea. HIERO. super Mat. Modo saluator rogatus: modo vltro curat egrotos ostendens se contra peccatorum quoque passiones et precibus semper annuere fidelium: et ea que ipsi minime in se intelligunt vel intelligenda dare: vel non intellecta dimittere secundum illud: Delicta quis intelligit: ab occultis meis munda me domine. CHRY. Quod autem mattheus hic reticuit non differt. illud enim est breuitatis. hoc autem exquisite interpretationis. Sequitur: Et stans super illam: imperauit febri et dimisit illam.

BASI. In quo lucas figurauit sermonem tanquam de precepto animali sensibili facto sic dicens febri imperatum: et quod febris non omisit imperantis operationem vnde sequitur: Et continuo surgens ministrabat illis.

CHRY. Quia enim morbus curabilis erat: per modum medendi potestatem suam declarauit: faciens quod minime ars medicine facere potuisset. Post febris enim sedationem multo tempore patientes egent: vt pristine restituantur sanitati: tunc autem simul omnia facta sunt. AMBRO. Si autem altiori consilio ista perpendamus: animi debemus intelligere et corporis sanitatem: vt prius animus qui serpentis laborabat insidiis absolutus sit. Denique non prius eua esuriit quam serpentis eam versutia temptauit: et ideo aduersus ipsum auctorem peccati prius debuit medicina salutis operari. Fortassis etiam in typo mulieris illius variis criminum febribus caro nostra languescebat: nec minorem febrem amoris esse dixerim quam caloris. BEDA: Si enim virum a demonio liberatum moraliter animum ab immunda cogitatione purgatum significare dixerimus: consequenter femina febribus temptata sed ad imperium domini curata: carnem ostendit a concupiscentie sue feruore per continentie precepta frenatam.

CIRYL. Et nos ergo suscipiamus iesum. cum enim visitauerit nos: et portamus eum in mente et corde: tunc enormium voluptatum estum extinguet: et incolumes faciet vt ministremus ei: hoc est ei beneplacita pagamus.

¶ Cum autem sol occidisset omnes qui habebant infirmos variis languoribus ducebant illos ad eum: at ille singulis manus imponens curabat eos. Exiebant autem demonia a multis clamantia et dicentia: quia tu es filius dei. Et increpans non sinebat ea loqui: quia sciebant ipsum esse christum.

¶ THEO. Considerandum est turbe desiderium: nam cum sol occidisset: adducunt ad eum infirmos: non a tempore impediti. vnde dicitur: Cum autem sol occi. omnes qui

habebant infirmos varijs languorībꝰ ducebāt illos ad eū. ORIGE. Ideo quidē circa solis occasuȝ. i. elapsa die illos educebāt: qꝛ verecundabāt vel timebāt phariseos: vel qꝛ de die intēti erāt circa alia: vel qꝛ putabāt nō licere sanare in sabbato: ipe aūt sanabat eos. vnde sequit: At ille singu. ma. impo. cu. oēs

CIRYL. Quāuis aūt vt deꝰ potuisset oēs v̄bo pellere morbos: tñ tāgit eos: ostendēs ꝓpriā carnē efficacē ad prestāda remedia: nā caro dei erat. Sic̄ eniȝ ignis appositꝰ vasi eneo imp̄mit ei ꝓp̄e caliditatis effectū: sic omnipotēs dei verbū cū vniuit sibi veraciter assumptū templū ex virgine animatū ⁊ intellectū particeps sue ptātis eiꝰ effectū inseruit. Tāgit et nos: immo potiꝰ nos illā tāgamꝰ: q̄tenus ⁊ nos ab aīarū infirmitatibꝰ liberet: necnō a demonū impugnatiōe ⁊ sup̄bia. Sequit enī: Exie. au. demo. a mł. cla. ⁊ dicē. qꝛ tu es fi. dei. BED. Demonia filiū dei cōfitent. ⁊ sicut postea dicit: Sciebāt ipȝ eē christū qꝛ cū ieiunio fatigatū eū diabolꝰ videret: veꝝ hoīeȝ intellexit: sed qꝛ tētādo nō p̄ualuit: vtrū filiꝰ dei eēt dubitabat. nūc aūt per signoꝝ potētiā vel itellexit vel potiꝰ suspicatꝰ est esse filiū dei. Nō igit iō iudeis eū crucifigere ꝑsuasit: quia christū siue dei filiū non esse putauit: sed qꝛ se morte illiꝰ nō vidit eē dānādū De hoc. n. mysterio a seculis abscōdito dicit apl̄us: q̄ nemo p̄ncipū hꝰ seculi cognouit. Si enī cognouissent: nunq̄ dñm glorie crucifixissent. CHRY. In hoc aūt q̄ seq̄t: Et increpās nō sinebat ea loq̄. ꝑcipe christi humilitatē. Nō sinebat vt demones i mūdi eū manifestarēt. nō enī oportebat eos subripe officij ap̄lici gl'iam: nec decebat christi mysteriū ligua feda publicari. THEO. Quia nō ē speciosa laus in ore p̄ctōris: vel qꝛ nolebat inuidiā accēdere iudeoꝝ: ex h̄ q̄ ab oībꝰ laudaret. BED. Ipi āt ap̄li ꝑcipiunt reticere de illo: ne diuina maiestate p̄dicata: passiōis dispensatio differret.

Facta aūt die egressus ibat in desertū locū: ⁊ turbe requirebāt eum ⁊ uenerūt usq̄ ad ip̄m: ⁊ detinebāt illuȝ ne discederet ab eis. Quibꝰ ille ait: Quia ⁊ alijs ciuitatibꝰ oportet me euangelizare regnū dei: qꝛ ideo missus sum. Et erat predicans in synagogis galilee.

CHRY. Postq̄ satis vtilitatis populis ꝑ miracula est colatū oportebat eū abesse: maiora nanq̄ putant miracula post absentiā opantis: dū ipa magis exclamāt ⁊ vice vocis fruunt. vnde dicit: Fa. āt die egres. ibat in des. locū. GRECVS: Abijt etiaȝ in desertū vt marcꝰ dicit ⁊ orabat: nō q̄ ipe orōe indigeret: sed vt nobis bone operatiōis fieret forma.

CHRY. Pharisei quidē ipis ꝓdigijs p̄dicātibꝰ potentiā christi scādalizabāt. Populi v̄o eloquia audiētes acquiescebāt ⁊ sequebāt. vnde sequit: Et turbe requirebāt eū ⁊ venerūt vsq̄ ad ip̄m ⁊ detinebāt illū ne discederȝ ab eis: nō quidē aliqui p̄matū aut scribaꝝ sed quoscūq̄ malicie fucꝰ nō denigrauerat ⁊ illesam hebāt ꝯsciam. GRECVS: Qd̄ aūt marcus dicit ap̄los ꝑuenisse ad eū dicētes: q̄ oēs q̄rūt te: Lucas v̄o dicat ppl'os ꝑuenisse: nō discrepant ab inuicē. Applicuerāt enī ad ip̄m populi: apostoloꝝ sequētes vestigia. Dñs aūt gaudebat detētꝰ sed mādabat vt eū dimitterēt: vt etiā alij ꝑcipes forēt eiꝰ doctrine: quasi tp̄e sue p̄ñtie non multū duraturo. vnde sequit: Quibꝰ ait: Quia ⁊ alijs ciui. oȝ me euā. reg. dei: qꝛ ideo missus sum. Marcus dicit: Ad hoc veni. ostēdēs diuinitatis eiꝰ celsitudinē ⁊ volūtariā exinanitōem. Lucas v̄o dicit: Ad hoc missus sum. i. incarnatōem ośdēs: necnō bn̄placitū p̄ris; missionē appellās. ⁊ ille quidē simpl'r dic̄: Ut p̄dicē. iste v̄o regnū dei adiūgit q̄d est ipe christus. CHRY. Simul etiā ꝯsidera q̄ poterat in eodē loco manendo oēs attrahere ad se: nō tamē hoc fecit: p̄bēs nobis exemplū vt ꝑambulemꝰ ⁊ requiramꝰ ꝑeūtes: sic̄ pastor ouē ꝑditā: ⁊ medicꝰ accedit ad infirmū. vna enī aīa recupata: poterit aliquis mille delicta abolere. vnde ⁊ hic sequit: Et erat p̄dicās in synagogis galilee. frequētabat quideȝ synagogas: docēs illos q̄ nō eēt seductor: nā si iugiter inhabitata coleret: diffamarēt eū velut latitantē. BEDA: Si aūt occasus solis mors dñi exp̄mitur: die redeūte resurrectio illiꝰ indicat cuiꝰ manifesta luce a credētiū turbis requirit: ⁊ in gentiū deserto inuētꝰ: ne abeat detinet: maxime cum hoc cōtigerit p̄ma sabbati quo resurrectio celebrata est.

Ca. V.

FActū est aūt: cū turbe irruerēt in eū ut audirēt uerbū dei: ⁊ ip̄e stabat secꝰ stagnū genezareth. Et uidit duas naues stātes secus stagnū: piscatores aūt descēderāt ⁊ lauabāt rhetia. Ascendens autē in unā nauim que erat simonis: rogauit eū a terra reducere pusillum. Et sedens docebat de nauicula turbas.

AMBRO. Ubi dominꝰ impt̄iuit multis varia genera sanitatū: nec tempe nec loco cepit a studio sanandi turba cohiberi. vespera incubuit: sequebātur stagnum ⁊ turbe vrgebāt. vnde dicitur: Factuȝ est autē cum turbe irruerēt in eum. CHRY. Erāt enim ei cōnexi diligentes eum ⁊ mirātes: tenere cupientes. Quid enim discessisset dum huiusmodi miracula faciebat: qui voluisset solam ꝑspicere faciem ⁊ os talia loquēs? Neq̄ enim in agēdo miracula solum admirabilis erat: sed ⁊ visus eius abūdabat plurima gratia. vnde ⁊ loquentē eum audiunt in silentio: seriem locutōis non irrumpētes. dicit enim Ut audirent verbū dei: ⁊ ip̄e stabat secus stagnum genezareth. BEDA: Stagnū genezareth idem dicunt esse quod mare galilee vel mare tyberiadis. sed mare galilee ab adiacente prouintia dicitur: mare autem tyberiadis a proxima ciuitate. Porro genezareth a laci ipius natura: que crispātibus aquis de seipo sibi excercitare aura perhibetur: greco vocabulo quasi generās sibi aurā dicit. neq̄ enī in stagni morem sternit aqua: sed frequētibus auris spirātibꝰ agitat: hausto dulcis ⁊ ad potandum abilis. Sed

debret lingue cõsuetudine oĩs aq̃ꝝ cõgregatio siue dulcis siue salse mare nũcupatur. THEO. Fugit aũt dñs gl'iam q̃tomagis ipa eũ sequebat̃: ⁊ ideo a turbis se sepans ascẽdit in nauẽ: Et vidit du. na. stãtes sec9stã. pisca. au. descẽ. ⁊ laua. rhetia. CHRY. Quod signũ erat vacatõis. Scðm vo mattheũ inuenit eos reficiẽtes rhetia: tãtꝰ enĩ erat pauptatis excessus: vt laniata repararẽt: noua nequeuntes bre: volẽs aũt diligẽter cõgregare spectaculũ: vt nemo remanerꝫ post tergũ: ꝫ oẽs facie ad faciẽ cernerẽt: ascẽdit in nauim. vnde dicit̃: Ascẽ. au. in vnã na. q̃ erat simo. roga. eũ a ter. redu. pusillũ. THEO. Uide aũt christi mãsuetudinẽ: quõ rogat petrũ: ⁊ petri obediẽtiã: quõ in oĩbus fuit obediẽs. CHRY. Postq̃ vo multa pegerat miracula iterũ doctrinã pponit: ⁊ existẽs in mari piscat̃ existes in terra. vñ sequit̃: Et sedẽs do. tur. de nauicula. GRE. nazanzenus: Cũctis condescẽdens vt a pfundis extrahat piscẽ: hoĩem. s. natãtẽ in mobilibꝰ rebꝰ ⁊ a mari huius vite pcellis. BEDA: Mystice aũt due naues circũcisionẽ ⁊ pputiũ figurãt: quas videt dñs: q2 in vtroq; pplo nouit qui sunt eiꝰ: ⁊ ad future vite trãquillitatẽ quasi ad littꝰ videndo: hoc est mĩaicordiẽ visitãdo puehit. Piscatores sunt eccl'ie doctores: q̇ nos p rhete fidei ꝯphẽdũt: ⁊ quasi littori sic t're viuentiũ aduehũt. Sed hec rhetia modo laxãt̃ in capturã: modo lota plicãt̃: q2 nõ oẽ tp̄s est habile doctrine: sed nũc exercẽda est lingua doctoris: ⁊ nũc sui met cura gerẽda. Nauis simonis est eccl'ia pmitiua: de qua paulꝰ dicit: Qui opatꝰ est petro in apl'atũ circũcisiõis. bene vna dicta q2 multitudinis credentũ erat cor vnũ ⁊ aĩa vna. AVGV. de cõ. euã. De qua docebat turbas: q2 de auctẽ eccl'ie docet gẽtes. q aũt dñs ascẽdẽs in nauim rogat eum a terra reducere pusillũ: significat tẽpate vtẽdũ vbo ad turbas: vt nec terrena eis pcipiat̃: nec a terrenis in pfũda sacramẽtorũ recedat̃. Uel pus in primis regiõibus gentibꝰ pdicãdũ. vt qð postea dicit: Duc i altũ: ad remotiores gẽtes postea pdicãdũ pcipiat.

Et cessauit aũt loqui: dixit ad simonẽ: Duc i altum: ⁊ laxate rhetia ṽra in capturaꝫ. Et rñdens simon dixit illi: Preceptor p totã noctem laborãtes nihil cepimꝰ: in uerbo ãt tuo laxabo rhete. Et cũ hoc fecissẽt concluserũt pisciũ multitudineꝫ copiosam. Rũpebat̃ ãt rhete eoꝝ. Et annuerũt socijs q erãt in alia naui: ut uenirẽt, ⁊ adiuuarẽt eos. Et uenerũt ⁊ ipleuerũt ãbas nauiculas: ita ut pene mergerentur.

CIRYL. Postq̃ sufficiẽter populũ docuerat: regredit̃ iterũ ad magnificẽtias pprias ⁊ p piscatoria ministeria piscat̃ discipulos. vnde sequit̃: Ut au. cessa. loqui: dixit ad simonẽ: Duc in altũ: ⁊ laxate rhe. ve. in capturã. CHRY. Cõdescẽdẽs enĩ hoĩbꝰ sic magos p sidꝰ vocauit: sic ⁊ piscatores p piscatoriam artẽ. THEO. Petrꝰ aũt nõ distulit. vnde sequit̃: Et rñ. simõ di. illi: Prec. p to. no. labo. ni. cepimus. Nõ aũt addidit: Nõ te audiã, nec secũdis laboribꝰ me exponam: sed magis subdidit: In verbo aũt tuo laxabo rhete. Quia vo turbã de nauicula dñs istruxerat: non sine mercede nauicule dñm dereliquit: dupliciter beneficiãs ipm: quia pmo dedit ei multitudinẽ pisciũ: ⁊ deinde discipulũ ipm fecit. vnde sequit̃: Et cũ hoc feci. cõclu. pisci. mul. copiosaꝫ. Tot aũt pisces cepit: vt nõ posset eos foras educere: sed a socijs auxiliũ peteret. vnde sequit̃: Rũpe. au. rhete eo. ⁊ annue. so. qui erãt in alia naui vt veni. ⁊ adiu. eos. Per nutũ ipos vocat: quia ex stupore propter capturã pisciũ loqui nõ poterãt. ⁊ sequit̃ de eoꝝ auxilio cũ dicit̃: Et vene. ⁊ imple. am. naui. ita vt pene mergerent̃. AVGV. de con. euã. Johãnes q̇dem videt̃ simile miraculũ dicere: sed illud lõge aliud est quod factum est post resurrectõnem dñi ad mare tyberiadis: ibi enĩ nõ solũ ipm tẽpꝰ valde diuersuꝫ ẽ sed etiã res ipa plurimũ distat. nã rhetia illic i dexterã partẽ missa: cẽtũ quinquagĩtatres pisces ceperũt: magnos quidẽ: sed ptinuit ad euãgelistã dicere: q cũ tam magni essent: rhetia nõ sunt disrupta: respiciẽtẽ. s. ad hoc factũ qð lucas cõmemorat: vbi pre multitudine pisciũ rhetia rũpebãtur. AMBRO. Mystice aũt nauis petri scðm mattheũ fluctuat: scðm lucã replet̃ piscibꝰ: vt ⁊ pncipia eccl'ie fluctuãtis: et posteriora exuberãtis agnoscas. Non turbat̃ ista q̃ petrũ habet: turbat̃ illa que iudã habꝫ. in vtraq; petrus: sed qui suis meritis firmꝰ est: turbat̃ alienis. Caueamꝰ igit̃ pditorẽ: vt p vnũ plurimi fluctuemꝰ. Illic turbatio vbi modica fides: hic securitas vbi pfecta dilectio. deniq; ⁊ si alijs impat̃ vt laxẽt rhetia sua soli tamẽ petro dicit̃: Duc in altũ: hoc ẽ in pfundũ disputationũ. Quid est tam altũ q̃ scire dei filium? Que sunt aũt apostolorũ que laxari iubent̃ rhetia? nisi verborũ ꝯplexiões: ⁊ quasi quidã orõis sinus et disputationũ recessus: qui eos quos ceperit non amittãt. Et bene apostolica instrumẽta piscãdi rhetia sunt: que nõ captos pimũt sed reseruãt: ⁊ fluctuantes de infimis ad supna trãsducũt. Dicit autem: Preceptor p totã noctẽ laborãtes nihil cepimꝰ. q̇a nõ hoc humane facũdie opus: sed supne vocatiõis est munꝰ. Qui aũt nihil ante ceperãt: magnã i vbo dñi ꝯcludũt pisciũ multitudinẽ. CIRYL. Hoc autem fuit figura futuri: nõ. n. incassũ laborabũt euãgelice doctrine rhete tẽdẽtes: sed greges gentiũ aggregabũt. AVGV. de cõ. euã. q aũt rhetia rũpebant̃ pisciũ copia ⁊ nauicule implete sunt: ita vt pene mergerent̃: significat hominũ carnaliũ multitudinẽ tãtã futurã in eccl'ia vt etiã disruptõe pacis p hereses ⁊ scismata scinderent̃. BEDA: Rumpit̃ aũt rhete: sed nõ labit̃ piscis: q2 suos dñs inter persequẽtiũ scãdala seruat. AMBRO. Alia aũt nauis est iudea: ex q̃ iohãnes ⁊ iacobꝰ eligũt̃. Di igit̃ de synagoga ad nauim petri: hoc est ad ecclesiã cõuenerũt vt implerent ãbas nauiculas: oẽs enĩ in noĩe iesu genu flectũt: siue iudeꝰ siue grecꝰ. BEDA: Uel alia nauis est ecclesia gentiũ: que ⁊ ipa vna nauicula nõ sufficiẽte piscibus implet̃ electis: Quia nouit dñs qui sunt eius: ⁊ apud ipm certꝰ est suorũ numerus electorũ. cũq; tot in iudea credituros n̄ inuenit

quot ad fidē vitāq3 predestinatos nouit eternā: q̄si alteri⁹ nauis receptacula piscib⁹ querēs suis. corda quoq3 gentiū fidei grā replet: ⁊ bene rupto rheti so cia nauis aduocat᷑. Quādo aūt iudas ꝓditor: simō mag⁹: ananias: ⁊ saphira: ⁊ multi discipl'oꝝ abiert retro: ac deinde barnabas ⁊ paul⁹ a gētiū sunt apo stolatu segregati. AMBRO. Possum⁹ tñ ⁊ aliaȝ eccl'iam intelligere nauim alteri⁹: ab vna enī pl'es eccl'ie deriuant᷑. CIRYL. Innuit aūt socijs vt au xiliarent᷑ eis. Multi enī sequūt᷑ apl'oꝝ labores: ⁊ p̄ us illi qui euāgelioꝝ ediderūt scripturas: post quos alij p̄sides ⁊ ppl'oꝝ pastores: ⁊ in deitatis doctrina periti. BED. Parū aūt impletio nauiū in fines se culi crescit: sed ꝙ implete mergūt᷑: hoc est ī submer sione premūt᷑: nō enī sunt submerse sed periclitate. Apl's exponit: In nouissimis dieb⁹ erūt tp̄a piculo sa: ⁊ erūt hoīes seipsos amātes: ⁊ cetera. nam mergi naues est homīes in seculo ex quo electi p fidē fue rant moꝝ prauitate relabi.

¶ Quod cū uideret simō petr⁹ ꝓci dit ad genua iesu dicens: Exi a me dn̄e: q2 homo pctō2 sum. Stupo2 enī circūdederat eū: ⁊ oēs qui cum illo erāt in captura pisciuȝ quā cepe rant. Silr autē iacobū ⁊ iohānē fili os zebedei: qui erāt socij simonis. Et ait ad simonē iesus: Noli time re: ex hoc iā hoīes eris capiens. Et subductis ad terrā nauib⁹: relictis omnibus secuti sunt eum.

¶ AMBRO. Admirabat᷑ petr⁹ dona diuina: ⁊ q° pl⁹ metuerat p̄sumebat magis. vnde dicit᷑: Qđ cum vide. simō petr⁹ ꝓci. ad ge. ie. di. Exi a me dn̄e: q2 hō pec. sum. CIRYL. Reducēs enī ad ꝯsciam patra ta delicta: tremit ⁊ trepidat ⁊ velut immūd⁹ mūdū nō credat se posse suscipe: acceperat enī a lege distin guēdū esse inter maculatū ⁊ sanctū GRE. nisen⁹ Cum enī mādasset demergere rhetia: tota copia pi sciū capta est: q̄tū ip̄e maris dn̄s ⁊ terre voluerat. Vox enī verbi semp est vox virtutis: cui⁹ p̄cepto in origine mundi lux ⁊ cetere creature ꝓdibāt. In his admirat᷑ petr⁹. vnde sequit᷑: Stupo2 enī circū. eū: ⁊ om. qui cū illo erāt in captu. pis. quā cepe. silr autē iaco. ⁊ iohā. fili. zebe. qui erāt so. simonis. AVG. de cō. euā. Andreā nō noīat: qui tamē intelligit᷑ in ea naui fuisse s̄m matthei ⁊ marci narratōnem. Et ait ad simonē iesus: Noli timere. AMBRO. Dic ⁊ tu: Exi a me dn̄e: q2 pctō2 sum. vt respōdeat deus Noli timere. Indulgēti dn̄o peccatū fatere. Uides q̄ȝ bon⁹ dn̄s qui tantū tribuit hōib⁹: vt viuificandi habeāt ptātē. vnde sequit᷑: Ex h̄ iā hoīes eris capiēs BEDA: Hoc ad ip̄m petrū sp̄ālr ptinet. exponit enī ei dn̄s quid hec captura piscium significet: q. d. ip̄e sicut nūc p rhetia pisces: sic aliquādo p verba sit captur⁹ hoīes: totusq3 facti hui⁹ ordo quid in eccl'ia cui⁹ ip̄e typū tenet quotidie gerat᷑ ostēdit CHRY. Cōsidera aūt eoꝝ fidē ⁊ obediētiā. būtes enī opus p2e manibus appetibilis piscatōis cū audissent mā dantē: nō distulerūt: sed relictis oīb⁹ sequebāt᷑. Ta lem enī obediētiā requirit a nobis chr̄st⁹: vt eā nō p̄termittam⁹: etiā si aliquid valde necessariū vrgeat. Unde ⁊ sequit᷑: Et subductis ad terrā nauib⁹: relic. om. secu. sunt eū. AVGV. de cō. euā. Mattheus ⁊ marc⁹ breuiter hoc ꝯstringūt: queadmodū gestuȝ sit quod lucas hic apti⁹ explicauit. Hoc tamē vide tur distare ꝙ tñ petro a dn̄o dictū cōmemorat: Ex hoc iam hoīes eris capiēs: qđ illi amboh⁹ fratribus dictū esse narrauerūt. Sed potuit vtiq3 p̄us hoc pe tro dici: cū de capta ingēti multitudine pisciū mira ret᷑: qđ insinuat amboh⁹ postea: qđ illi duo cōmē rauerūt. vel intelligēdū est hoc p̄mo fuisse factū qđ lucas cōmemorat: nec tunc eos a dn̄o vocatos: sed tñ fuisse p̄dictū petro: ꝙ hoīes esset captur⁹: nō aūt ꝙ nunq̄ȝ pisces eēt captur⁹. vnde dat᷑ loc⁹ intellige re eos ad capturā pisciū remeasse: vt postea fieret qđ matthe⁹ ⁊ marc⁹ narrāt: tūc nō subductis ad terraȝ nauib⁹ tanq̄ȝ cura redeūdi: sed ita eū secuti sūt: tāq̄ȝ vocātē aut iubentē. Sed si s̄m iohānē iuxta iorda nē secuti sunt eū petr⁹ ⁊ andreas: quō ab alijs euan gelistis dicit᷑ ꝙ eos in galilea piscātes inuenit: ⁊ ad discipulatū vocauit: nisi q2 intelligēdum est nō sic eos vidisse dn̄m iuxta iordanē: vt ei insepabilr cohe rerēt: sed tñ cognouisse quis eēt: eūq3 miratos ad ꝓ pria remeasse. AMBRO. Mystice aūt quos pe trus in verbo capit: in verbo credidit: negat suā p2e dā: negat suū mun⁹: Exi inq̄t a me dn̄e. Noli timere ⁊ tu que tua sunt dn̄o deferre: q2 que sua nobis il le cōcessit. AVGV. de que. euā. Uel aliter ex p̄so na eccl'ie carnalib⁹ hōib⁹ plene petr⁹ dicit: Exi a me q2 homo peccato2 sum. tanq̄ȝ eccl'ia turbis carnaliū impleta ⁊ eoꝝ morib⁹ pene submersa: regnū sp̄ūta liū in quib⁹ maxime p̄sona christi eminet: a se quo dāmodo repellit. Nō enī hoc voce lingue dicūt ho mines bonis ministris dei vt eos a se repellāt: s̄ȝ vo ce moꝝ ⁊ actuū suadēt a se recedi: ne p bonos mer gant᷑: ⁊ eo vehemēti⁹ quo deferūt eis honorē vt ho norificētiā eoꝝ significauerit. petr⁹ cadēs ad pedes dn̄i: mores autē in eo ꝙ dixit: Exi a me. BEDA: Cōfortat autē dn̄s timorē carnaliū: ne quis vel de sua ꝯscia culpe tremēs: vel de alioꝝ innocētia stu pens sanctitatis iter formidet aggredi. AVG. de que. euā. Dn̄s aūt dū nō recessit ab eis: significat in bonis ⁊ sp̄ūalib⁹ viris nō eē oportere hāc volūtatē: vt peccatis turbarū cōmoti: quo quasi securi⁹ tran quilliusq3 viuāt: mun⁹ eccl'iasticū deserāt. ꝙ aūt sub ductis ad terrā nauib⁹: relictis oīb⁹ secuti sunt eū: pōt significare finē tp̄is quo ab hui⁹ mūdi salo: qui christo inheserūt penit⁹ recessuri sunt.

¶ Et factū est: cū eēt in una ciuita tū: ⁊ ecce uir plen⁹ lep2a uidēs iesuȝ ⁊ ꝓcidēs in faciē suā: rogauit euȝ di cens: Dn̄e si uis potes me mūdare Et extendēs manū tetigit eū dicēs Uolo: Mūdare. Et ꝯfestim lep2a discessit ab illo. Et ip̄se p̄cepit illi ut nemini diceret: sed uade ostende te

saceꝛdoti: ⁊ offer pꝛo emundatione
tua sicut pꝛecepit moyses i testimo
nium illis. Perambulabat autē ma
gis smo de illo: ⁊ cōueniebāt turbe
multe ut audirēt: ⁊ curarent̄ ab in
firmitatibꝰ suis. Ipse autem sece
debat in desertum: ⁊ oꝛabat.

¶ AMB. Quarto signo ex quo in capharnaū dn̄s
venit: leprosus sanat̄. Si autē quarto die solem illu
minauit: ⁊ clarioꝛē ceteris fecit: hoc clariꝰ opus esti
mare debemꝰ de quo dicit̄: Et factū ē cū esset i vna
ciui. ⁊ ecce vir plenꝰ lepra. Bene vbi leprosus mūda
tur: certꝰ nō exprimit̄ locꝰ: vt oñdatur nō vnuz po
pulū specialis alicuꝰ ciuitatis: sʒ oēs populos fuis
se sanatos. ATHANA. Adoꝛauit autē leprosus
dn̄m deū existentē i coꝛpe: ⁊ neqꜫ ꝑpter carnē puta
uit eē creaturā verbū dei: nec ꝑ eo ꝙ verbū erat vi
lipēdit carnē q̄ꝫ vestiebat: imo vt i tēplo creato ad
oꝛabat oim̄ creatoꝛē i faciē ꝓcidēs. Sequit̄ enī: Et
vidēs iesum ⁊ ꝓcidēs i faciē rogauit eum. AMB.
Quod i faciē ꝓcidit: humilitatꝭ ē ⁊ pudoꝛis: vt vnꝰ
quisqꜫ de vite sue maculis erubescat: sʒ cōfessionem
verecūdia nō repressit: oñdit vulnus, remedium po
stulauit dicēs: Dn̄e si vis potes me mūdare. De volū
tate dn̄i nō quasi pietatis icredulꝰ dubitauit: sed q̄
sī iniquitatis sue cōscius nō ꝓsumpsit. religiōis aūt
⁊ fidei plena cōfessio ē. I volūtate dn̄i tribuit pote
statē. CIRYL. Nouerat enī leprā experimētis me
dicoꝝ nō cedere: sed vidit diuina maiestate pelli
demones: ⁊ ceteros ab aliis valitudinibus curari: q̄
cōiecit diuina dextra fieri. TYTVS: Addiscamus
etiā ex verbis leprosi coꝛpoꝛaliū infirmitatū mede
lam nō querere: sed diuino bn̄placito totū cōmitte
re: qui nouit oppoꝛtuna ⁊ oīa iudicio disposuit.
AMB. Eo autē sanat genere quo fuerat obsecratꝰ.
vn̄ sequit̄: Et extēdens iesus manū tetigit illū. Lex
tangi leprosos ꝓhibet: sed q̄ dn̄s legis ē nō obsequi
tur legi: sed legē facit. Nō ergo tetigit: q꞉ sine tactu
mūdare nō poterat: sed vt ꝓbaret q꞉ subiectꝰ non
erat legi nec contagiū timebat vt homīes: sed quia
cōtaminari nō poterat: q꞉ alios liberabat. simul eō
no vt lepra tactu dn̄i fugaret̄: que solebat cōtamīa
re tangentē. THEO. Ipsiꝰ enī sacra caro ē pur
gatiua ⁊ vitā tribuēs: sicut existēs verbi dei caro.
AMB. In hoc aūt qđ subdit: Uolo mūdare habes
volūtatē: habes ⁊ pietatis effectū. CIRYL. A ma
iestate aūt ꝓcessit imperiosū mādatū: qualiter igit̄
i seruis cōputat̄ vnigenitꝰ filiꝰ q̄ volēdo tantūmō
cūcta pōt? Legit̄ de deo patre ꝙ oīa quecunqꜫ vo
luit fecit. Qui vero sui patris ptāte fungit̄: quo di
uersificabit̄ i natura ab eo? Solēt etiā quecūqꜫ sūt
eiusdē virtutis: eiusdē eē substātie. Mirare tn̄ i his
chꝛistū diuie ⁊ coꝛpoꝛalit̄ operantē. diuinū enim ē
ita velle vt ꝓsto fiāt oīa: hūanū aūt extēdere dexte
rā. Unus itaqꜫ chꝛistꝰ ex vtrisqꜫ ꝑficit̄: eo ꝙ verbuz
caro factū ē. GRE. nisenꝰ: Et q꞉ cū vtraqꜫ homīs
particula aīa. s. ⁊ coꝛpe vnita est deitas: ꝑ vtraqꜫ pate
bāt supne nature idicia. Coꝛpꝰ enī recōditū i se lu
men declarabat: cū palpādo ꝓstabat remedio: sʒ aīa
ꝑpotenti volūtate diuinā oñdebat virtutē: velut. n.
sensus tactꝰ ꝓpꝛius coꝛpis ē: sic ⁊ aīe volūtariꝰ mo
tus: vult aīa: tāgit coꝛpus. AMB. Dicit ergo volo
ꝓpter photinū. impat ꝓpter arriū tangit ꝓpter ma
nicheū. Nihil aūt mediū ē iter opꝰ dei atqꜫ ꝑceptū:
vt itelligas medētis affectū: virtutē opis. vn̄ sequit̄:
Et cōfestim lepra discessit ab illo. Sed ne lepra trā
sire possit i medicū: vnusqꜫqꜫ dn̄ice humilitatis exem
plo tactātiā vitet. nā sequit̄. Et ꝑcepit illi vt nemini
diceret. vt. s. doceret nō vulgāda nostra bn̄ficia sed
ꝓmēda: vt nō solū a mercede abstineamꝰ pecunie: sʒ
etiā gratie aut foꝛtasse illa silētij cā ē impati ꝙ meli
oꝛes putabat: q̄ fide magis spōtanea q̄ꝫ spatis bene
ficiis credidissēt. CIRYL. Leproso etiā silēte suffi
ciebat ipa negocij vox ad narrandū oībus agnoscē
tibus ꝑ eū potestatē curātis. CHRY. Et q꞉ vt plu
rimū homīes dū egrotāt dei sūt memoꝛes: vt aūt cō
ualescūt hebetant̄. mandat vt deū ꝑ oculis habeat:
dās gloꝛiā deo. vn̄ sequit̄: Sed vade: oñde te sacer
doti. vt. s. mūdatus leprosus cōmitteret se sacerdotꝭ
aspectui: ac sic ꝑ illiꝰ censurā numeraret̄ iter sanos.
AMB. Et vt etiā itelligeret sacerdos nō legis oꝛ
dine sʒ gr̄a dei supra legē eē curatū: vt dū mādatur
sacrificiū s̄m ꝑceptū moysi oñderet dn̄s q꞉ legē nō
solueret: sed ipleret. vn̄ sequit̄: Et offer ꝑ emū. tua si
cut ꝑcepit moyses. AVG. de questi. euā. Uidet̄ h̄
approbasse sacrificiū qđ ꝑ moysen ꝑceptū ē: cū id nō
recipiat ecclesia: qđ iō iussisse itelligi pōt: q꞉ nōduz
ceperat eē sacrificiū sanctū sanctoꝝ qđ coꝛpꝰ eiꝰ ē:
non enī opoꝛtebat auferri significatiua sacrificia p̄ri
usqꜫ illud qđ significabat̄ cōfirmatū esset cōtestati
one apostoloꝝ ꝓdicantiū ⁊ fide credētiū populoꝝ.
AMB. Uel q꞉ lex spiritalis ē: videt̄ sacrificiū mā
dasse spiritale. vn̄ dixit: Sicut ꝑcepit moyses. Deni
qꜫ addidit: In testimoniū illis. TYTVS: Heretici
ꝑperā h̄ acceperūt: dicētes i obpꝛobꝛiū legis eē dictū.
Qualiter aūt iuberet offerre ꝑ emūdatiōe s̄m ꝑce
ptū moysi. CHRY. Dicit ḡ: In testimoniū illis q꞉
ex hoc facto oñditur chꝛistū icōpabili excellentia
moysi ꝑferri: q꞉ enī moyses isufficiēs erat a soroꝛe
lepre pellere moꝛbū: oꝛabat dn̄z vt eā liberaret. sʒ sal
uatoꝛ in ptāte diuina ꝓtulit Uolo. mūdare. CI
RYL. Uel i testimoniū illis: h̄ ē ad rephensionē eo
rū ⁊ ad ꝓbationē ꝙ legē reuereoꝛ. Cū enī te cura
uerim: mitto te ad sacerdotū experientiā: vt attestetꝭ
mihi ꝙ nō sū ꝑuaricatꝰ i legē. ⁊ q̄uis dn̄s ipendēs
remedia moneret nemini dicere: istruēs nos euita
re superbiā: fama tn̄ eiꝰ volabat vndiqꜫ istillās au
ditui cūctoꝝ miraculū. vn̄ sequit̄: Perambu. autē
ma. ser. de illo. BEDA. Uniꝰ aūt ꝑfecta saluatio
multas ad dn̄m cogit turbas. vn̄ sequit̄: Et cōueni.
tur. mul. vt audi. ⁊ cura. ab ifirmita. suis. Ut enim
leprosus exteriꝰ ⁊ iterius se sanatū doceret: ꝑceptuz
bn̄ficiū vt marcꝰ ait etiā iussus non tacet. GRE.
vi. moꝛa. Redēptoꝛ aūt noster ꝑ diē miracula i vrbi
bus exhibet: ⁊ ad oꝛatiōis studiū in nocte ꝑnoctat.
vn̄ sequit̄: Ipse aūt sece. in deser. ⁊ oꝛabat. vt ꝑfectꝭ
videlʒ ꝓdicatoꝛibꝰ innuat quatenꝰ nec actiuā amoꝛe
speculatiōis funditꝰ deserāt: nec cōtemplatiōis gau
dia opatiōis nimietate contēnāt sʒ q̄eti: nec contē
plātes soꝛbeāt ꝙ occupati erga ꝓximos loquētes
ꝓfundāt. BEDA: Quod autē secedit oꝛare: non

ei nature tribuas q̃ dicit: Volo mũdare. sed ei que extendẽs manũ tetigit leprosum: nõ φ iuxta nestoriũ gemina sit filij ꝑsona: sed eiusdẽ ꝑsone sicut nature: sic ⁊ oꝑatiões sunt due. GRE. nazanzen⁹: Et oꝑa quidẽ i populo: oratiões autẽ i deserto ꝑagebat: vt plurimũ sanciẽs φ liceat parũ q̇escere: vt mẽte syncera cũ deo colloquamur. Neq3 enĩ ipẽ indigebat remotiõe: q2 nõ erat i eo qđ remitteret̃ cũ deus eẽt: ꝫ vt pateat nobis ⁊ oꝑatiõis hora ⁊ altioris solertie. BEDA: Typice aũt leprosus hũanũ gen⁹ languidũ peccatis designat: plenũ lepra: q2 oẽs peccauerũt ⁊ egẽt grã dei: vt. s. extẽta manu. i. verbo dei humanã cõtingẽte naturã: a ꝑrisci erroris varietate mũdent̃: ⁊ offerãt ꝓ emũdatiõe corpora sua hostiã viuã. AMB. Si aũt lepre medicĩa verbũ ẽ: cõtẽptus verbi lepra mẽtis ẽ. THEO. Vide autẽ φ postq̃3 mũdatus ẽ aliq̇s tũc dign⁹ ẽ offerre hoc munus. s. corp⁹ ⁊ sanguinem domini: quod est diuine vnitum nature.

¶ Et factũ ẽ i una dierũ: ⁊ ipẽ sedebat docẽs. Et erãt pharisei sedẽtes ⁊ legis doctores q uenerãt ex oĩ castello galilee ⁊ iudee ⁊ hierl'ꝫ: ⁊ uirt⁹ dñi erat ad sanãdũ eos. Et ecce uiri portãtes i lecto hominẽ q erat paralytic⁹. Et querebãt eũ inferre ⁊ ponere añ eũ. Et nõ iueniẽtes q̃ ꝑte illũ iferrẽt ꝑ turba: ascenderũt supra tectũ: ⁊ ꝑ tegulas sũmiserũt eũ cuꝫ lecto i mediũ añ iesũ. Quoꝝ fidem ut uidit dixit: Hõ remittunt̃ tibi pctã tua. Et ceperunt cogitare scribe ⁊ pharisei dicẽtes: Quis ẽ hic q loqtur blasphemias? Quis põt dimittere peccata: nisi sol⁹ de⁹? Vt cognouit aũt iesus cogitatiões eorũ: rñdens dixit ad illos: Quid cogitatis i cordib⁹ uestris? Quid ẽ facil⁹ dicere: dimittũt̃ tibi peccata: an dicere surge ⁊ ãbula? Vt autẽ sciatis q2 fili⁹ hois hꝫ ꝑtãtẽ i terra dimittẽdi peccata: ait paralytico: Tibi dico surge: tolle lectũ tuũ: ⁊ uade in domuꝫ tuã. Et cõfestiꝫ cõsurgẽs corã ill' tulit lectũ i quo iacebat: ⁊ abijt in domũ suã magnificãs deũ. Et stupor apprehẽdit oẽs ⁊ magnificabãt deũ. Et repleti sũt tiore dicẽtes: q2 uidimus mirabilia hodie.

¶ CIRYL. Scribe ⁊ pharisei q facti fuerãt ꝓdigiorũ christi visores: audiebãt ipm quoq3 docenteꝫ: vñ dicit̃: Et factũ ẽ i vna dierũ: ⁊ iesus sede. do. ⁊ erant phari. sedẽ. ⁊ legis doc. q vene. ex oĩ castel. gali. ⁊ iu. ⁊ hierusalẽ. ⁊ vir. dñi erat ad sanan. eos. Nõ q̄si mutuo acciperet ꝑtãtem alteri⁹: sed q̄si de⁹ ⁊ dñs ꝓpria operabat̃ virtute. Fiũt autẽ homiẽs sepe donoꝝ spiritaliũ digni: sed plerũq3 deficiũt ea rõne quam nouit donoꝝ largitor: qđ i christo ñ accidit: affluebat enĩ i prestãdis remedijs virtus diuĩa. Quia vero necessariũ erat: vbi tãta scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ turba cõuenerat: aliq̇d fieri ex his q̃ virtuti attestarent̃ ipsi⁹ corã eis q eũ paruipẽdebãt factũ ẽ quoddã miraculũ i ꝑalytico. in quo q2 defecisse videbat̃ medicinalis ars: portabat̃ a ꝓximis ad supernũ ⁊ celestẽ medicũ. vñ sequit̃: Et ecce viri por. i lec. homi. q erat paralytic⁹ ⁊ querebãt eũ ifer. ⁊ po. añ eum. CHRY. Mirãdi vero sũt q ꝑalyticũ adduxerũt: qualit̃ cum nequissẽt itrare ꝑ ostiũ: nouũ aliq̇d ⁊ alienũ attẽtarũt. vñ seq̇t̃: Et nõ iue. q̃ ꝑte eũ ifer. ꝑ tur. ascẽ. supra tec. detegẽtes aũt tectũ deponũt grabatũ ⁊ ponũt i medio ꝑalyticũ. vñ sequit̃: Et ꝑ tegu. submise. illũ cũ lec. i me. añ iesum. Dicet aliq̇s demissum fuisse locũ a quo ꝑ tegulas deposuerũt ꝑalytici lectum. BEDA: Hominẽ aũt dñs a ꝑalysi curatur⁹ ꝑmo peccatoꝝ vincula dissoluit vt osderet eũ ob nexus culparũ artuũ dissolutiõe dãnari: nec nisi his relaxatis mẽbroꝝ posse recuꝑatione sanari. vñ sequit̃: Quorũ fidẽ vt vi. dixit: Homo: remit. ti. pec. tua. AMB. Magn⁹ dñs q alioꝝ merito ignoscit alijs: ⁊ dum alios ꝓbat: alijs relaxat errata. Cur apud te hõ collega nõ valeat: cũ apud deũ seru⁹ ⁊ iteruenĩẽdi meritũ ⁊ ius habeat ipetrãdi: si grauiũ peccatoꝝ diffidis veniã: adhibe ꝑcatores: adhibe ecclesiã q̃ ꝓ te ꝑcetur: cui⁹ cõtemplatiõe qđ tibi dñs negare posset: ignoscat. CHRY. Occurrebãt aũt ⁊ i hoc ipi⁹ patiẽtis fides: nõ enĩ sustinuisset se iferius submitti: nisi credidisset. AVG. de questi. euã. Quod aũt dicit: Hõ: dimittunt̃ tibi peccata. ad h' isinuandũ valet: q2 homĩ dimittebant̃ peccata: q hoc ipo φ hõ erat ñ posset dicere: Nõ peccaui. simul etiã vt ille φ homini dimittebat itelligeret̃ de⁹. CHRY. Nos autẽ si corꝑaliter patimur: satagim⁹ nociuuꝫ abijcere. cũ vero male sit aie ⁊ differim⁹: atq3 iõ nec a corporis nociuis curamur. Abscidam⁹ igit̃ fontẽ maloꝝ: ⁊ cessabũt egritudinũ fluxus. Metu aũt multitudinis suã intẽtionẽ apire pharisei nõ audebãt: sed solũ i cordibus suis meditabant̃. vñ sequit̃: Et cepe. cogitare scri. ⁊ pha. dicẽtes: Quis ẽ hic qui lo. blasphemiam? CIRYL. In quo mortis ꝑcipitãt sniam. Erat enĩ mãdatũ i lege. φ quicũq3 blasphemaret in deũ: morte puniret̃. AMB. Itaq3 ab ipsis ex oꝑib⁹ suis dei fili⁹ accipit testimoniũ: nã ⁊ validi⁹ est ad fidẽ qđ cõfitent̃ inuiti: ⁊ ꝑnitiosi⁹ ad culpã qđ negãt: q suis assertiõibus relinquunt̃. vñ sequitur: Quis põt peccata dimittere nisi sol⁹ de⁹? Magna i fide plebis amẽtia: vt cũ cõfessa fuerit soli⁹ dei esse donare peccata: nõ credat deo peccata donãti. BEDA: Verũ enĩ dicit: q2 nemo peccata dimittere nisi de⁹ põt: q ꝑ eos quoq3 dimittit q̇b⁹ dimittẽdi tribuit ꝑtãtem. Et iõ christ⁹ vere deus esse ꝓbat̃: q2 dimittere peccata q̄si deus põt. AMB. Dñs autẽ

saluos volēs facere peccatores: et occultorū cognitiōe deū se esse demōstrat. vñ sequit: Ut autem cognouit deꝰ cogita. eorꝫ: rñdens di. ad illos: Quid cogi. i cor. vestris? CIRYL. q. d. O pharisei qꝛ dicitis: Quis pōt peccata dimittere nisi solꝰ deus? Rñdeo vobis: Quis pōt secreta cordis scrutari nisi solꝰ deꝰ? qui ꝑ ꝓphetas dicit: Ego dñs: scrutās corda ⁊ ꝓbans renes. CHRY. Si ergo icreduli estis erga primuꝫ s. remissionē peccati: ecce aliud adijcio dū itima vestra patefacio: qn etiā aliud: dū palytici corpꝰ cōsolido. vñ subdit: Quid ē facilius dicere: dimit. ti. pec. an dicere sur. ⁊ am. Palā quidē ē qꝛ cōsolidare corpus facilꝰ ē: quāto nāqꝫ nobilior ē aīa corpe: tāto ē excellētior absolutio criminū. verū qꝛ illud ñ credīstis: eo ꝙ lateat: adijciā qđ minꝰ ē: aptius tñ: quatenꝰ qđ ē magis occultū ꝑ h' demōstret. Et quidē cū alloqutꝰ ē ifirmantē: nō dixit: dimitto tibi peccata: ꝓpriā exprimēs ptatē: sed Remittuntur tibi peccata. Cogētibus aūt illis euidētiꝰ ꝓpriā declarat potestatē dicēs: Ut āt scia. qꝛ fi. ho. pote. hꝫ i ter. dimit. pec.

THEO. Uide ꝙ ī terra dimittit peccata. dū eniꝫ sumus i terra: peccata nr̄a delere possumus. postq̄ꝫ vero a terra tollimur: nō valebimꝰ cōfiteri: claudit eni ianua. CHRY. Demōstrat aūt peccatorum veniā ꝑ corpis sanationē. vñ sequit: Ait palytico ti. dico sur. Ipam vero corpis sanationē demōstrat ꝑ lecti portationē: vt sic nō reputet fantasia qđ factuꝫ ē. vñ sequit: Tol. graba. tuū. ⁊ va. i do. tuā. q. d. Ego volebā ꝑ tuā passionē curare illos q̇ sani videnť: infirmanť aūt i aīa: sed qꝛ nolūt: vade tuā correcturꝰ familiā. AMB. Nec mora vlla sanitas iteruenit: vnū dictorꝫ remediorūqꝫ momētū est. vñ sequit: Et cōfe. sur. corā illis tulit lec. i quo iace. ⁊ abijt in do. suā magni. deū. CIRYL. Quo facto patuit ꝙ filiꝰ hominis pōt i terra relaxare peccata qđ ꝓ se ⁊ ꝓ nobis dixerat: ipe nāqꝫ vt deꝰ factꝰ hō tāq̄ꝫ dñs legis peccata dimittit. Sortiti sumꝰ etiā nos ab eo tā mirabilē gratiā. Dictū ē. n. discipulis: Quorū remiseritis peccata: remittunť eis. Quō aūt non magis ipse peccata dimittit: q̇ ceteris ptātē faciēdi h' tradidit?

CHRYS. Reges aūt terreni ⁊ principes homicidas absoluētes a pena p̄senti liberāt: a crimibus expiare aūt nō possūt. AMB. Spectāt aūt surgētē icreduli: miranť abeuntē. vñ sequit: Et stupor apprehēdit om. ⁊ magnifi. deū. CHRY. Paulatī serpūt iudei magnificātes deū: nō tñ putāt eū deū esse. obstabat eni eis caro: nec tñ erat modicū estiare eū p̄cipuū eē mortaliū: ⁊ a deo ꝓcessisse. AMB. Diuini aūt opis miracula malūt timere q̄ꝫ credere. vñ sequit: Et reple. sūt ti. dicēt. ꝙ: qꝛ vidimꝰ mir abi. bodie. Si aūt credidissēt: nō timuissēt vtiqꝫ ſꝫ dilexissent. pfecta eni dilectio foras timorē excludit. Nō ociosa aūt huiꝰ palytici nec angusta medicia ē: qm̄ orasse ꝑmittit: nō ꝓpter suffragiū: ſꝫ ꝓpter exemplū.

AVG. de questi. euā. De palytico. n. pōt itelligi animā dissolutā mēbri: h' ē opatiōibꝰ christū q̄rere. i. volūtatē verbi dei. Impediri aūt a turbis. s. cogitationū: nisi tecta. i. opta scripturarū apiat: ⁊ ꝑ hoc ad noticiā christi pueniat: h' ē ad eiꝰ hūilitatē fidei pietate descēdat. BEDA: Et bñ domꝰ iesu tegul' cōtecta describit: qꝛ sub tētibili literarū velamie spiritalis grē virtꝰ iuenit. AMB. Unusq̄sqꝫ aūt eger petēdo peccatores salutis dꝫ adhibere: ꝑ quos nostre vite cōpago resoluta actuūqꝫ nostrorꝫ clauda vestigia verbi celestis remedio reformētur. Sit igiť aliq̇ monitores mētis q̇ animū hoīs q̄uis exterioris corpis debilitate torpētē ad supiora erigāt: quorū rursus adminiculis ⁊ attollere ⁊ hūiliare se faciľ añ iesum loceť: dñico videri dignꝰ aspectu: hūilitatē. n. respicit dñs. AVG. de questi. euan. Hi ergo a q̇bus deponiť: doctores ecclesie pñt significare. ꝙ aūt cū lecto deponiť: significat ab homie i ista carne adhuc cōstituto christū debere cognosci. AMBRO. Dñs aūt plenā spē resurrectiōis ondens: peccata donat animorꝫ debilitatē carnis excludit: hoc est. n. totū hominē eē curatū. Quāuis igiť magnuꝫ sit homibus peccata dimittere tñ multo diuiniꝰ ē resurrectionē donare corpibus: qñquidē deꝰ resurrectio ē. lectꝰ aūt q̇ tolli iubeť: nihil ē aliud q̄ꝫ corpus humanū. AVG. de questi. euā. Ut ñ iā ī carnalibus gaudijs tanq̄ꝫ i lecto req̇escat īfirmitas anime: ſꝫ magis ipa cōtineat affectiōes carnales: ⁊ tendat ad domū suā. i. requiē secretorum cordis sui.

AMB. Uel domū repetere suā: hoc ē ad ꝑadisū redire. ea. n. est vera domꝰ: q̇ hominē p̄ma suscepit: nō iure amissa sed fraude. Merito g̊ restituiť qm̄ venerat q̇ nexū fraudis aboleret iusqꝫ reformaret.

¶ Et post hec exijt: ⁊ uidit publicanū noīe leui sedentē ad teloniū: ⁊ ait illi: Sequere me. Et relictis oībus: surgēs secutꝰ ē euꝫ. Et fecit ei cōuiuiū magnū leui in domo sua. ⁊ erat turba mlťa publicanorꝫ ⁊ aliorū q cū ilľ erāt discūbētes. Et murmurabāt pharisei: ⁊ scribe eoruꝫ dicētes ad discipulos eiꝰ: Quare cum publicāis ⁊ peccatoribꝰ māducatis ⁊ bibitis? Et rñdens iesus dixit ad illos: Nō egēt q sani sūt medico: ſꝫ qui male habent. Nō. n. ueni uocare iustos: sed peccatores ad pniam.

¶ AVG. Pꝰ palyticū sanatū de cōuersiōe publicani subiūgit. dicēs: Et pꝰ hec exijt ⁊ vidit publicanuꝫ noīe leui: sedentē ad teloneū. Ipe ē mattheꝰ q̇ ⁊ leui. BEDA: Sꝫ lucas ⁊ marcꝰ ꝓp honorē euāgeliste nomē tacēt vulgatū. Mattheꝰ āt i ſmōis pricipio accusator sui factꝰ: mattheū se ⁊ publicanū nomiat: ne q̇s a salute desperet ꝓ imanitate peccatorꝫ cū ipe de publicano ī aplm̄ sit mutatus. CIRYL. Publicanꝰ eni fuerat leui: vir auarus: effrenis erga supflua: alieni amator. Hoc. n. ē. publicanorꝫ officium: ſꝫ ab ipis officinis malicie detrahiť: Christo eū vocēte. vñ seq̇ť: Et ait illi: Seq̄re me. AMB. Seq̇ iubet ñ corpis gressu: ſꝫ mētis affectu. Itaqꝫ ille verbo vocatꝰ: ꝓpria dereliq̇t q̇ rapiebat aliena. vñ seq̇ť Et relictis oībus surgēs secutꝰ ē eū. CHRY. Ubi ⁊ vocātis v̄tutē ⁊ vocati obediētiā cōsidera. Neqꝫ. n. obstitit: neqꝫ facillauit: ſꝫ ꝓtinꝰ paruit: nec ī pro-

pziā domū ire voluit vt suis h' iciaret: sic nec piscatores. BASI. Nec solū fenora telonei postposuit sed etiā contēpsit picula q̄ sibi ac suis accidere poterāt: dū calculos telonei dimitteret ipfectos THE. Et sic ab accipiēte cēsū a trāseūtib': christ' cēsū accepit: n̄ q̄dē e' accipiēs pecuniā: s; totalit' eū trāsferēs ad suū cōsortiū. CHRY. Uocatū āt leui dn̄s honorauit: dū cū eo cōfestī epulat' ē. h.n. ei maiorē p̄stabat fiduciā. vn̄ seq̄t: Et fecit ei cōui. mag. leui i do. sua. Nec solū cū eo discūbit: imo cū plurib'. vn̄ seq̄tur. Et erat tur. mul. publica. z alio. q̄ cū il. erāt discūbē. Cōuenerāt.n. publicani ad eū sic ad collegam z hominē eiusdē officii. s; z ipe gloriās de p̄sētia christi cōuocauit oēs. Christ' ēt q̄libet gen' remedii exhibebat: z n̄ solū disputādo z p̄stādo sanitatis remedia: vel ēt redarguēdo emulos: s; ēt cōcedēdo nōnullos errātiū corrigebat: īde nos īstruēs q̄ q̄libet op' z tps pōt nobis vtilitatē afferre. S; nec publicanoꝝ p̄ticipationē vitauit pp vtilitatē sequētē more medici: q̄ nisi tāgeret saniē: n̄ liberaret a morbo AMB. Cū peccatorib'. n. mādu cādo ēt cū gētibus n̄ p̄hibet nos inire cōuiuiū. CHRY. S; tn̄ dn̄s in culpat' ē ide a phariseis iuidētib' z volētib' a christo discip'los separe. vn̄ seq̄t: Et murmu. phari. z scribe dicē. ad disci. e': Quare cū publi. z pecca. mādu. z bibitis? AMB. Serpētina vox ē: hāc p̄mā vocē serpēs emisit dicēs eue: Quid dixit de'? nolite mādu care. zc. g̃ patris sui venena diffūdūt AVG. de cō. euā. Uidet' aūt lucas h' aliquāto differēti' ab aliis euāgelistis cōmemorasse. n̄.n. dicit tn̄ dn̄o obiectū eē q̄ cū publ. c. ii' z phariseis mādu caret z biberet: s; discipul' q̄ de ipo ac de ipis accipet'. Propterea. n. matthe' z marc' ō christo discipul' obiectū narrāt: q2 q̄ discipuli cū publicanis z peccatorib' mādu cabāt: magistro mag' obiiciebat': quem sectādo imitabāt'. vna g̃ snia ē tāto meli' īsinuata: q̄nto q̄buidā vbis manēte vitate variata. CHRY. Ipe āt dn̄s i cōtrariū eoꝝ s̄monē cōuertit: on̄dēs n̄ eē culpā cū peccatorib' cōuersari: s; ēt cōsonū misicordie p̄pe. vn̄ seq̄t: Et r̄ndēs iesus dixit ad il. Nō eget medico q̄ sa. sūt: s; q̄ male h̄nt. In quo cōmemorat eos cōis īfirmitatis: z de numero lāguētiū eos esse on̄dit. se vo medicū eē latēter subiūgit: Nō eni ve. vo. iu. sed peccatores. GRE. nisen'. q. d. Adeo peccatores n̄ abominor: q2 eoꝝ tn̄ gr̄a veni n̄ vt maneāt peccatores: s; vt cōuertāt': z boni fiāt. AVG. de cō. euā. Un̄ addidit: In pniam. q̄d ad explanandā sniam valet: ne q̄sq̄ peccatores i hipo q̄ peccatores sunt: diligi arbitret' a christo: cū illa similitudine de egrotis. vn̄ bn̄ iumet q̄d velit de' vocādo peccatores tāq̄ medic' egrotos: vt ab iniq̄tate t̄q̄ ab egritudie salui fiant AMB. S; q̄uō dn̄ iusticias dilexit: neq2 vidit dauid iu[...] derelictū: n̄ iust' dereliq̄t: peccatores asci[...] nō [...] q̄ eos iustos dicit q̄ ex lege p̄sumāt z eu[...] gr̄am n̄ req̄rāt. Nemo aūt iustificat' ex lege: s; red[...] ex gr̄a. n̄ vocat g̃ eos q̄ se iustos dicūt: v[...] peccatores. n. iusticie nō vocāt' ad gr̄am. nā si gr̄a ē ex p[...] vtiq2 q̄ fastidit pniam abdicat gr̄a; . BEDA: Peccatores āt vocat eos q̄ sua mala attēdentes: nec p legē iustificari se posse putātes: christi gr̄e se penitēdo despiciūt. CHRY. Ironice aūt dicit illos iustos: sicut q̄n̄ d̄r: Ecce adā fact' ē q̄si vn' nostrū. q̄ aūt null' erat iust' sup terrā: on̄dit paul' dicēs: Oēs peccauerūt: z egēt gr̄a dei. GRE. nisen': Uel dicit n̄ egere sanos z iustos medico. s. angelos: s; male h̄ntes z peccatores i nos q2 morbū peccati icurrim': q̄ i celis n̄ ē BEDA: Per matthei āt electionē fides gētiū exp̄mit': q̄ p̄ri' mūdanis ībiabāt: s; nūc christi corp' sedula deuotiōe cō sciūt THE. Uel publican' ē, q̄ p̄ncipi mūdi seruit z debitū carni reddit: cui gulos' reddit escas: adult' voluptatē: z ali' aliō. Cū āt viderit eū dn̄s sedētē i teloneo. i. nō mouētē se ad maiorē neq̄ciā: tūc a malo erigit': z sequet' iesū: z suscipiet i domo aie dn̄z. AMB. Qui āt domicilio christū recipit īterio: maximis delectatiōib' exuberātiū pascit' voluptatū: itaq2 libēt' dn̄s īgredit' z i ei' recūbit affectu: s; rurs' accēdit' iuidia p̄fidoꝝ: z future pene īpēs p̄figurat': epulātib'. n. fidelib' i regno celoꝝ p̄uidia ieiuna torquebit'. BEDA: Uel p h designat' iudeoꝝ iuidia q̄ de gētiū salute torq̄t'. AMB. Simul ēt on̄dit' quātū sit inter emulos leg' z gr̄e q̄ illi q̄ legē sequūt' mētis famē patiet' etnā. Qui vo vbū i iterorib' aie receperunt: alimēti celestis z fōtis vbertate recreati esurire z sitire n̄ p̄nt. Et iō q̄ aīo ieiunabāt. murmurabāt.

¶ At illi dixerūt ad eū. Quare discipl'i iohānis ieiunāt frequenter: z obsecratōes faciūt: sil'r z phariseoꝝ: tui āt edūt z bibūt? Quib' ipe ait: Nūq̄d potestis filios spōsi: dū cū illis ē spōs' facere ieiunare? Uenient āt dies: z cū ablat' fuerit ab illis spōsus: tūc ieiunabūt i ill' diebus. Dicebat āt z similitudinē ad illos: Quia nemo cōmissurā a nouo uestimēto mittit i uestimētū uetus: alioqn z nouuz rūpit: z ueteri n̄ cōuēit cōmissura a nouo. Et nemo mittit uinū nouuz i utres ueteres: alioqn rūpit uinuz nouū utres: z uinū effundet' z utres p̄ibūt. S; uinū nouū i utres nouos mittēdū ē: z utraq2 cōseruātur. Et nemo bibēs uet' stati uult nouū: dicit eniz: Uetus melius est.

¶ CIRYL. Postq̄ p̄mū vbū acceperūt a christo ab aliis ad alia se trāsferūt: volētes on̄dere sacros discipulos z ip̄z cū eis iesū mīme curasse de lege. vn̄ d̄r: At illi dixerūt ad eū: Quare disci. iohā. ieiu. frequē. z obsecra. faci. simil'r z phari. tui āt edūt z bibunt? Quasi. d. cōeditis cū publicanis z peccatorib': cū iubeat lex imūdo n̄ cōicare: s; i excusationē p̄uaricatōis vobis accedit misicordia. Cur g̃ n̄ ieiunatis: vt mos ē s̄m legē volētib' viuere? S; sicti q̄dē iccirco ieiunāt. vt corp' affligētes detēt passiōes ipi'. Sed christ' n̄ egebat ieiunio ad p̄fectionē v̄tutis: cū tāq̄ de' absolut' eēt a quolibet piculo passiōis: s; nec e'

comitiã ieiunio egebat:ſꝫ ꝑticeps grẽ eius: ſine ieiu
nio decorata v̄tuoſe cõuerſabaꝛ.ꝙ ſi chriſt⁹.xl.die
b⁹ ieiunauerat:nõ h̄ fuit vt ĩ ſe paſſionẽ mortifica
ret:ſꝫ vt normã abſtinẽtie oñdat carnalib⁹ AVG.
de cõ.euã.Euidẽter aũt lucas alios de alijs h̄ dixiſ
ſe narrauit.vñ ꝗ̃ matthe⁹ dicit:Tũc acceſſerũt ad eũ
diſcipuli iohãnis dicẽtes : Quare nos ⁊ phariſei ie
iunam⁹:niſi qꝛ ⁊ ipi aderãt:⁊ oẽſ certatĩ vt quiſqꝫ po
terat h̄ obiecerũt. AVG.ĩ eodẽ: Eſt aũt duplex ie
iuniũ:vnũ ĩ tribulatiõe ad ꝓpiciãdũ deũ ĩ peccatis
aliud ĩ gaudio:cũ tãto min⁹ delectãt carnalia:quã
to ſpiritaliũ maior ſarcia ẽ.Interrogatus ergo dñs
cur diſcipli ei⁹ ñ ieiunarẽt.de vtroqꝫ ieiunio rñdit.
⁊ p̃mo de ieiunio tribulatiõis.Seq̄ꝛ.n.Quibus ipe
ait: Nũq̄d po.fi.ſpõ.dũ cũ il.ẽ ſpon.fa.ieiunare?
CHRY.Quaſi.d.Preſẽs tẽp⁹ leticie ẽ ⁊ alacritatis
nõ igiꝛ ĩmiſcẽda ſũt triſtia CIRYL.Saluatoris ei
nr̃i ĩ h̄ ſeculo demõſtratio nihil aliud fuit q̄ꝫ q̄daꝫ
feſtiuitas: ĩtelligibiliꝛ q̄ſi quãdã ſpõſã copulãs illi
noſtrã naturã:vt quõdã ſterilis fecũda fieret. Igiꝛ
filij ſpõſi eẽ noſcũꝛ q̄cũqꝫ vocati ſũt ab eo ꝑ nouam
⁊ euãgelicã diſciplinã : nõ aũt ſcribe cũ phariſeis q̄
ſolã legi vmbrã cõſiderãt. AVG.de cõ.euã . Per
h̄ autẽ ꝙ ſol⁹ lucas dicit: Nõ poteſtis filios ſpõſi fa
cere ieiunare.ĩtelligiꝛ eos ipos q̄ loq̄bãꝛ fuiſſe fa
cturos vt lugẽtes ieiunarẽt filij ſponſi : qm̄ ipi eẽnt
ſpõſũ occiſuri. CIRYL.Ubi v̄o ꝯceſſerat fili⁹ ſpõ
ſi ꝙ ñ decebat eos laborare tãq̄ꝫ q̄ ſpiritalẽ ſolẽni
tatẽ habebãt:ne iter nos ãnullareꝛ ieiuniũ diſpẽſa
tiue ſubiũgit dicẽs:Ueniẽt aũt dies cũ ablat⁹ fue
rit ab eis ſpõſ⁹:tũc ieiunabũt ĩ illis dieb⁹. AVG.
de q̄ſti.euã.q.d. Tũc deſolabũꝛ ⁊ ĩ merore ⁊ luctu
erũt:donec eis ꝑ ſpiritũſanctũ gaudia ꝯſolatoria re
tribuanꝛ. AMB.Uel aliꝛ: Nõ h̄ ieiuniũ relegaꝛ
quo cõficiꝛ caro:⁊ corꝑis luxuria caſtigaꝛ: h̄ ieiu
niũ nos cõmẽdat deo.ſꝫ ñ poſſum⁹ ieiunare q̄ xp̄m
hẽm⁹ ⁊ chriſti carnẽ epulamur ⁊ ſãguinẽ BASI.
Filij etiã ſpõſi ieiunare neq̄unt:h̄ ẽ aĩe nutrimẽtũ
ñ ſumere:nec viuere ĩ oĩ v̄bo qđ de ore dei ꝓcedit.
AMB.Sꝫ q̄ ſũt illi dies q̄bus nobis chriſt⁹ aufe
reꝛ:cũ ipe dixerit: Uobiſcũ ero vſqꝫ ad cõſũmatio
nẽ mũdi.ſꝫ nemo tibi chriſtũ põt auferre:niſi te illi
ipe auferas. BEDA: Quãdiu enĩ ſpõſ⁹ nobiſcũ ẽ
ĩ leticia ſum⁹:nec ieiunare poſſum⁹ nec lugere. Cũ
aũt ꝑ peccata ille recedit:tũc ĩdicẽdũ ẽ ieiuniũ: ⁊ re
q̄rend⁹ luct⁹. AMB.Deniqꝫ de aĩ dictũ ẽ ieiunio
vt ſequẽtia declarãt:Seq̄ꝛ enĩ : Dicebat aũt ſimili
tudinẽ ad illos:Qđ nemo cõmiſſurã.i.ꝑticulã abla
tã a veſtimẽto nouo immittit ĩ veſtimẽtũ vet⁹.Appel
lauit vet⁹:qđ eruẽdũ apoſtol⁹ eſtimauit dicẽs:Spo
liate vos veterẽ hominẽ cũ actib⁹ ſuis.In eadẽ igiꝛ
forma ſeries cõuenit p̄ceptorũ:ne act⁹ veteris ⁊ no
ui hoĩs miſceam⁹. AVG.de q̄ſti.euan.Uel aliter:
Dono ſpũſſancti ꝑcepto.Hex⁹ aũt ieiunij qđ fit ꝑ le
ticiã ĩ renouati ĩ vitã ſpiritalẽ cõuenientiſſime cele
brãt:qđ añq̄ꝫ accipiãt dicit eos eẽ tãq̄ꝫ vetera veſti
mẽta:q̄b⁹ ĩcõuenienter pãn⁹ nou⁹ aſſuiꝛ.i.aliq̄ ꝑti
cula doctrie q̄ ad noue vite tempantiã ꝑtinet : qꝛ ſi
h̄ fiat ⁊ ipa doctrĩa quodãmõ ſcidiꝛ:q̄ docet gene
rale ieiuniũ ñ a cõcupiſcẽtia ciboꝝ tm̄:ſꝫ ab oĩ leticia tẽ
poraliũ delectationũ:c⁹ ꝑticulã q̄ ad cibos ꝑtinet:
dicit nõ oportere hoĩbus adhuc veteri cõſuetudini
dedit is ĩpartiri:qꝛ ⁊ illic q̄ſi cõciſio videꝛ fieri: ⁊ ipi
vetuſtati nõ cõuenit.Dicit ẽt eos eẽ ſimiles veteri
b⁹ vtrib⁹.vñ ſeq̄ꝛ:Et nemo mit.vinũ no.ĩ vtres vete
res. AMB.Fragilitas humane cõditiõis apiꝛ:cum
corꝑa noſtra erumnis defũctoꝝ aĩaliũ comparanꝛ.
AVG.de q̄ſti.euã.Ueterib⁹ aũt vtribus compãꝛ
apl̄i q̄ vino nouo q̄ſi ſpiritalib⁹ p̄ceptis facili⁹ diſrũ
puntꝛ q̄ꝫ cõtinerẽt.vñ ſeq̄ꝛ:Alioq̄n rũpit vinũ nouũ
vtres: ⁊ ipm̄ effũdeꝛ: ⁊ vtres ꝑeũt.Erũt ãt noui vtres
cũ p⁹ aſcẽſionẽ accepto deſiderio cõſolatiõis eius.
orãdo ⁊ ſꝑando ĩnouabũꝛ.vñ ſeq̄ꝛ:Sꝫ nouũ vinũ
ĩ vtres nouos mittẽdũ ẽ.⁊ vtraqꝫ ꝯſuaꝛ. BEDA:
Uino fidẽ intus reficimur:veſte aũt foris tegimur.
Ueſtis ꝗ̃ ſũt bõa oꝑa q̄ foris agim⁹:q̄bus corã hoĩ
bus lucem⁹:vinũ feruor fidei ſpei ⁊ charitat⁹. Aliꝛ:
Veteres vtres ſũt ſcribe ⁊ phariſei:nou⁹ pãn⁹: ⁊ no
uũ vinũ p̄cepta euãgelij. GRE.niſen⁹: Uinũ enĩ
de nouo elicitũ:ꝓpter feruorẽ naturalꝛ humidi fumo
ſũ ẽ deſpumãs naturali agitatiõe a ſe materialẽ im
mũdiciẽ.Tale nouũ teſtamẽtũ ẽ:qđ antiq̄ vtres q̄ ꝓ
pter icredulitatẽ iueterati ſũt:nõ capiũt:imo ſcidũ
tur excellẽtia doctrie: necnõ ⁊ grãm ſpũs ĩ caſſum
fluere faciũt:qꝛ ĩ maliuolã aĩam ñ introibit ſapiã.
BEDA:Sꝫ cuicũqꝫ aĩe nõdũ ĩ nouitate ſed ĩ vetu
ſtate malicie ꝑſeuerãti:nouoꝝ myſterioꝝ ſacramen
ta ñ dñt cõmitti:q̄ etiã p̄ceptis euãgelicis p̄cepta le
gis miſcere volũt:vt galathe vinũ nouũ ĩ vtres vete
res mittũt.Seq̄ꝛ:Et nemo bibẽs vet⁹ ſtatĩ vult no
uũ.dicit.n.vet⁹ meli⁹ ẽ:qꝛ iudeis vite veteris ſalua
ĩbutis:noue grẽ p̄cepta ſordebãt:qꝛ maioꝝ traditio
nib⁹ cõmaculati dulcedinẽ ſpiritaliũ v̄boꝝ perci
pere non valebant. CA.VI.

Factũ ẽ ãt ĩ ſabbato ſecũdo
p̄mo cũ trãſiret ꝑ ſata uelle
bãt diſcipuli ei⁹ ſpicaſ: ⁊ mã
ducabãt cõfricãtes maĩb⁹: Quidaꝫ
aũt phariſeoꝝ dicebãt illiſ: Quid fa
citis qđ nõ licꝫ ĩ ſabbatis? Et reſpõ
dẽs ieſus ad eos dixit: Nec hoc le
giſtis qđ fecit dauid:cũ eſuriſſet ipe
⁊ q cũ illo erãt:q̃o intrauit ĩ domũ
dei: ⁊ panes ꝓpoſitiõis ſũpſit ⁊ mã
ducauit: ⁊ dedit hiſ qui cũ ipo erãt:
quos nõ licet mãducare niſi tãtũ ſa
cerdotib⁹. Et dicebat illis:qꝛ dñſ ẽ
filius hoĩs etiã ſabbati.

¶AMB. Nõ ſolũ cõprehẽſiõe verborũ:ſed etiã ipo
viſu ſpecieqꝫ geſtoꝝ icipit hominẽ dñs veteris obſer
uatiõe legis exuere.vñ dꝛ:Factũ ẽ autẽ ĩ ſab.ſcđo p̄
mo cũ trãſiret ꝑ ſata:velle.diſci ei⁹ ſpicas ⁊ mandu
cabãt cõfricã.manib⁹ ſuis. BEDA . Nõ habẽtes
enĩ diſcipuli ſpaciũ manducãdi ꝓpter ĩportunita
tẽ turbarũ:eſuriebãt vt homĩes:ſed vellentes ſpicas
inediã cõſolabanꝛ:qđ ẽ indiciũ auſterioris vite:nõ
p̄paratas eſcas ſed ſimplices querere cibos. THE.
Dicit autẽ ĩ ſabbato ſecũdo p̄mo:qꝛ iudei oẽm feſti

nitatē sabbatū nūcupabāt: reqes enī dr̄ sabbatum. Multotiēs ḡ cōtigebat ī pasce festiuitas: ⁊ voca bāt pascœuē festū ꝓpter sabbatū. ocide ꝑncipale sab batū secūdū ꝑmū dicebāt: qđ scđm erat a ꝑcedētis diei festiuitate. CHRY. Duplex enī erat festum ⁊ pꝛīcipal' festi ⁊ alteri⁹ solēnitatis sabbati ISIDO. Uel dicit secūdo ꝑmo: qꝛ scđm erat pascha: ꝑmū au tē azimoꝝ: cū imolarēt enī pascha ī sero: sequēti die festū azimoꝝ celebrabāt. ꝙ aūt ita sit: patet ex h' ꝙ apostoli vellebāt spicas: ⁊ māducabāt: ī illo nāq3 tē poꝛe spice flectūt a fructu. EPIPHA. Die igitur sabbati visi sūt trāseūtes p segetes ⁊ spicas edebāt: ōndentes qm̄ dissolutū ē vīculū sabbati: vbi magnū aduenit sabbatū: h' ē chꝛistus q̄ fecit nos qescere ab ope delictoꝝ nostroꝝ. CIRYL. Pharisei aūt ⁊ scri be ignari sacrarū scripturarū. ī vnū cōspirauerāt ad repꝛehēdēdū chꝛisti discipulos. vn̄ seq̄t: Quidā aūt phariseoꝝ dice. ill. Quid fa. qđ n̄ l3 in sabbatis: Dic mihi tu cū ī sabbato tibi mēsa ꝑponit: nōne frāgis panē: Quid igit' alios repꝛhēdis: BEDA: Alij vo dicūt ipi dn̄o hec fuisse obiecta. sed a diuersis: ⁊ ipi dn̄o: ⁊ discipulis potuerūt obijci. ⁊ cuicūq3 obiectū ad ipm marie respicit. AMB. Dn̄s aūt defēsores legis arguit nescire q̄ legis sūt: exēplū idućēs dauid vn̄ sequit': Et respō. iel⁹ ad eos di. Nec h' legistis qđ fecit dauid: ⁊. q̄ cū eo erāt. CIRYL. Quasi. d. Lux expꝛsse dicat lex moysi: Judicate iustū iudicium: nec cōsiderabis ꝑsonā ī iudicio: q̄liter īcrepatis discipu los q̄ vsq3 ī hodiernū diē extollitis dauid vt sanctū ⁊ ꝓphetā: cū moysi ꝑceptū n̄ seruauerit: CHRY. Et attēde ꝙ qn̄cūq3 dn̄o fit fmo ꝓ suis. i. discipu lis: seruos ducit ī mediū. s. dauid ⁊ sacerdotes. qn̄ ve ro ꝓ se ītroducit patrē sicut ibi: Pater me⁹ vsq3 mō operat': ⁊ ego opoꝛ. THEO. Aliter aūt eos repri mit cū subdit': Et dicebat illis. qꝛ dn̄s ē fili⁹ hoīs ēt sabbati. q. d. Ego sū dn̄s sabbati tāq3 dispositoꝛ: ⁊ hōc legislatoꝛ ptātē habeo soluere sabbatū. fili⁹ enī ho minis vocat⁹ ē chꝛist⁹: q̄ dei exīstēs fili⁹ miraculose dignat⁹ ē fili⁹ hoīs ꝓpter hoīes fieri ⁊ vocari.

CHRY. Marc⁹ aūt de cōi natura hōīm ꝓtulis se fatet'. dicebat enī: ꝓpter hoīes sabbatū factū ē: nō hō ꝓpter sabbatū. Expedit igit' poti⁹ sabbatum hoīi subijci ꝙ̄ huic colla subijcere sabbato. AM BRO. Nō mediocre aūt mysteriū h' ē. Ager enī est hic mūdus: agri seges ī satiōe hūani generis fecūdi tas numerosa sanctoꝛum. Spice agri fruct⁹ ecclesie quos opibus discutiētes suis apostoli pascebāt': no stro se alētes ꝑfectu: ⁊ tāq3 folliculis coꝛpoꝝ men tiū fruct⁹ ad fidei lucē ꝑelaris operū suoꝝ miracul' eruebāt. BEDA: Spicas enim cōfricāt: qꝛ ī illis quos ī coꝛp⁹ chꝛisti volūt traijcere: moꝛtificāt vete rē hoīnē: cū actib⁹ suis a terrena intētiōe extrahē do. AMB. S3 h' putabāt iudei sabbato nō licere: chꝛist⁹ aūt noue grē munere designabat otiū legis opus grē: mire tn̄ secūdo ꝑmū: nō ꝑmo secūdū sab batū dixit: qꝛ sabbatū illud ex lege solutū ē qđ erat pꝛimū: ⁊ h' pꝛimū factū ē quod secūdo cōstitutū est Sabbatū igitur dicit' secūdū iuxta numerū: pꝛimu3 iuxta operatiōis grām. meli⁹ est enim sabbatū quo impunitas dat': ꝙ̄ quo pena pꝛescribit'. Hoc foꝛte ꝑ mum ē: hoc ī pꝛedestinatiōe cōsilij ⁊ scđm ī sanctio ne decreti. Deīde ꝙ dauid cū socijs fugit: hic pꝛefi guratus ī lege chꝛistus ē: q̄ cū apostolis pꝛincipem mundi lateret. Quomodo aūt ille obseruatoꝛ legis atq3 defensoꝛ: panes ⁊ ipe māducauit: ⁊ dedit his q̄ secū erāt: quos nō licebat manducare nisi sacerdo tibus: nisi vt p illā demōstraret figurā sacerdotalē cibū ad vsū trāsire populoꝝ: siue ꝙ oēs vitā sacerdo talē debem⁹ imitari: siue qꝛ omnes filij ecclesie sacer dotes sūt. vngimur enī ī sacerdotiū sanctū offeren tes nosmetipos deo hostias spirituales. Si aūt sabba tū ꝓpter hoīes factū ē: vtilitas aūt hoīnū postu labat esurientē hoīnē qui diu fuerit terre fructi bus abdicatis veteris panis vitare ieiunia: non vti q3 lex soluitur: sed impletur.

Factū ē aūt ⁊ ī alio sabbato: ut ī traret ī synagogam ⁊ doceret. Et erat ibi hō ⁊ man⁹ e⁹ dextra erat ari da. Obsuabāt āt scribe ⁊ pharisei: si ī sabbato curaret: ut īuenirēt ūde ac cusarēt eū. Ipe vero sciebat cogita tiōes eoꝝ: ⁊ ait hōi q hēbat manu3 aridā. Surge ⁊ sta ī mediū. Et sur gēs stetit. Ait āt ad illos iel⁹. Inter rogo uos si l3 sabbatis bn̄ facere: an male: aīa3 saluā facere an ꝑdere: Et circūspectis oīb⁹ dixit hōi: Extēde manū tuā. Et extēdit: ⁊ restituta ē man⁹ ei⁹. Ipsi autē repleti sūt īsipiē tia: ⁊ colloquebant' adinuicē3 quid nam facerent de iesu.

AMBRO. Hic ad alia progreditur domin⁹: na3 qui totū hoīnē saluum facere disposuerat: per sin gula membra currebat. vn̄ dicitur: Factū est autem in alio sabbato vt intraret in synagogā ⁊ doceret. BEDA: Sabbatis maxime curat ⁊ docet: nō solū propter insinuandum spiritale sabbatum: sed etia3 propter celebrioꝛē populi conuentū. CIRYL. Do cebat autē reuera trāscendentia intellectū: ⁊ que sa lutis future. per eū referabant audientibus semita3. deinde pꝛecedēte doctrina. subito diuinā ostende bat virtutē. vn̄ sequitur: Et erat ibi homo ⁊ manus eius dextra arida. BEDA: Quia vero destructio nem sabbati quā in discipulis arguebant: pꝛobabi li magister excusauerat exemplo: nūc ipsum obser uando magistrū calūniari volunt. vn̄ sequitur: Ob seruabant autē scribe ⁊ pharisei si in sabbatis cura ret: vt. s. si non curet: crudelitatis vel imbecillitatis: si curet trāsgressiones vicio arguāt. vn̄ sequitur: Ut inuenirent vn̄ accusarent illū. CIRYL. Hic enim est mos aduersarii: pascit in se doloꝛis moꝛbū alioꝛ pꝛeconiis: sed domin⁹ nouit omnia. ⁊ coꝛda rimat'. vn̄ sequit': Ipse autem sciebat cogitatiōes eoꝛum. ⁊ ait homini qui habebat manū aridā surge ⁊ sta in medio. Et surgens stetit: vt foꝛsan inclinaret ad pie tatem crudelē pharisēū. ⁊ ipsa passio flammam mi tigaret liuoꝛis. BEDA: Pꝛeueniēs autē dominus

calūniam quā sibi preparabant: arguit eos qui precepta legis male interpretādo: etiam a bonis operibus sabbato estimabant feriandum: cuȝ lex a seruili opere. i. a malis abstinere precipiat in sabbato. vñ sequitur: Ait autem ad illos iesus: Interrogo vos: si licet sabbato bene facere an male? CIRYL. Nimis ē idonea questio: nam si licet in sabbato bene facere: nec aliquid obstat vt laborantes a deo misericordiam cōsequantur: desinas colligere aduersus christum calūniam. Si autē nō licet in sabbato benefacere: ⁊ lex prohibet animarū saluteȝ: factus es legis accusator. Ipsam quoqꝫ sabbati sanctioneȝ si velimus discutere: ad opus pietatis ītroductū fuisse reperiemus. Iussit enī in sabbato feriari: vt quiescat inquit puer tu⁹: ⁊ ancilla tua: bos tuus ⁊ qōlibet pecus tuū. q̄ vero bouis miseret̃ ⁊ ceterorū pecorū: quomodo nō miserebit̃ hominis graui morbo perplexi? Lex aūt in p̄sentibus formā p̄figurauit futurorū: in quibus vtiqꝫ malorū ferie sunt non bonorꝫ: nā licet secularia opera conquiescāt: nō ociosus tamen boni operis actus est: ī dei laudes requiescere.

AVG. de questi. euā. Cū aūt domin⁹ corp⁹ curauerit: sic īterrogauit: Animā saluā facere an ꝑdere? Uel qꝛ illa miracula ꝓpter fidē faciebat: vbi sal⁹ ē aīe. vel qꝛ ipsa sanatio man⁹ dextre salutē aīe significabat: q̄ a bonis operib⁹ cessans: aridā quodāmō dexterā habere videbat̃. vel aīam ꝓ homīe posuit: sicut dici solet: Tot aīe ibi fuerūt. AVG. de cō. euā. Sed pōt mouere qūo matthe⁹ dixerit: ꝙ ipi īterrogauerūt dñm si licet curare sabbato: cū lucas hic illos poti⁹ a dño īterrogatos eē ꝓhibeat. itaqꝫ intelligendū ē ꝙ illi p̄us īterrogauerūt dñm: si licet sabbato curare. Deīde ītelligēs cogitatiōes eorū: aditū accusandi q̄rentiū: cōstituit ī medio eū quē fuerat sanatur⁹: ⁊ īterrogauit q̄ marc⁹ ⁊ lucas eū īterrogasse cōmemorāt. Sequit̃: Et circūspectis oībus. TYTVS: Quasi collectis oīm oculis: q̄netiam īcitata mēte eorꝫ ad cōsiderationē nēgocij dixit homi: Extēde manū tuā: Ego tibi mādo q̄ creaui hominē. audit aūt q̄ lesam habebat manū: ⁊ san⁹ fit. vñ sequit̃: Et extēdit ⁊ restituta ē sani. man⁹ ei⁹. Quos āt oportebat ī miraculo stupere augēt malitiaȝ. vñ sequit̃: Ipsi autē repleti sūt īsipiētia ⁊ colloquebant̃ adinuicē: q̄d nā facerēt de iesu. ORI. Et vt narrat matthe⁹: Exeūt: ⁊ cōsiliāt̃: vt occidāt eū. CIRYL. Cernis o pharisee operātē diuīe ac sup̄na maiestate liberātē languētes: ⁊ mortem portas ex liuore. BEDA: Hō aūt iste hūanū gen⁹ significat ī fecūditate boni opis arefactū: ꝑ manū ī p̄mo parēte ad pomū extēsā: sanauit īnocēs man⁹ ī cruce extēsa. ⁊ bñ manus ī synagoga erat arida: qꝛ vbi mai⁹ donū sciētie: ibi trāsgressor maiori subiacet culpe. AMB. Audisti igit̃ verba dicētis: Extēde manū tuā. Cōmunis ista generalisqꝫ medicīa ē: ⁊ tu q̄ putas manū habere te sanā: caue ne auaricia vel sacrilegio cōtrahat̃. Extēde sepi⁹ eā: vt ꝓximū iuues: vt vidue p̄sidiū feras: eripias iniurie quē vides iniuste cōtumelie subiacere. extēde ad pauperē: q̄ te obsecrat. extende ad dñm ꝓ peccatis tuis: sic man⁹ extēdit̃: sic sanat̃.

¶ Factū ē aūt: ī illis dieb⁹ exijt ī mōte orare: ⁊ erat ꝑnoctās ī orōne dei. Et cū dies fact⁹ eēt uocauit discipulos suos: ⁊ elegit duodeciȝ ex ipsis quos ⁊ apostolos noīauit: simoneȝ quē cognomīauit petrū: ⁊ andream fratrē e⁹: iacobū ⁊ iohānē: philippū ⁊ bartholomeū: matheū ⁊ thomā: iacobū alphei: ⁊ simonē q̄ uocat̃ zelotes: ⁊ iudā iacobi: ⁊ iudā scarioth qui fuit proditor.

¶ GLO. In surgētib⁹ aduersariis cōtra christi miracula ⁊ doctrinā: apostolos elegit q̄si defēsores veritatis ⁊ testes: quorꝫ electiōi oratione p̄mittit. vñ dicit̃: Factū ē aūt ī illis dieb⁹: exijt ī montem orare. AMB. Noli īsidiatrices ap̄ire aures: vt putes filiū dei q̄si infirmū rogare vt īpetret: qd̄ īplere nō posset. p̄tātis enī autor obediētie magister ad p̄cepta v̄tutis suo nos īformat exemplo. CIRYL. Scrutemur igit̃ ī his q̄ christ⁹ egit: q̄liter nos doceat orationibus diuinis īsistere: semotim. s. ⁊ secreto: nemine vidēte. amota quoqꝫ mūdana sollicitudīe: vt sursuȝ ad diuīe speculatiōis ītuitū erigat̃ intētio: qd̄ designat̃ ī h̄ ꝙ semotiȝ orabat iesus exiēs ī montem. AMB. Ubiqꝫ etiā sol⁹ obsecrat: dei enī cōsiliū hūana vota nō capiūt. Nec q̄sq̄ iterior pōt eē ꝑticeps christo: nō aūt oīs q̄ orat: ascēdit ī mōtē: sed q̄ orat a terrenis ad supiora ꝓgrediēs: sed nō ille q̄ de seculi diuitijs aut de honore sollicit⁹ ē. Oēs sublimes in montē ascēdūt. q̄re ī euāgelio: īuenies solos ī montem cū dño ascēdisse discipulos. Spēs aūt tibi christiane dat̃: forma p̄scribit̃ quā debeas emulari: cuȝ sequit̃: Et erat ꝑnoctās ī oratiōe dei. Quid. n. te pro salute tua facere oꝫ: q̄n ꝓ te christ⁹ in oratiōe ꝑnoctat? CHRY. Et surge igit̃ tu tēpore noctis. Purior ē tūc tēporis aīa: ipe tenebre silētiū nimiū possūt sufficiēter ad cōpunctionē ꝑducere. Ceterum si ipm quoqꝫ celū īspicias pūctatū stellis q̄si infinitis lumibus. si ꝯsideres ꝙ q̄ ꝑ diē saltāt: iniuriantuqꝫ: hi tūc nihil a mortuis discrepāt: detestaberis quēlibet ausum hūanū. Hec oīa sufficiūt ad aīam erigēdā: tūc nō vexat inanis gloria: nō accidia: nō cōcitatio occupat: nō sic ignis ferri sequestrat rubigineȝ velut nocturna oratio eruginē peccatorꝫ. Queȝ die sol ꝑussit: nocte refrigerat̃: quēlibet rorē superant nocturne lachryme: ⁊ cōtra cōcupiam valēt ⁊ quēlibet timorē: si vero p̄dicto rore non foueat̃ hō: arescit sub die. Quapropter licȝ nō multū ores noctu: semel ora vigilādo: ⁊ sufficit. vñde ꝙ nō solū ad corp⁹ nox ꝑtinet: sed etiā ad animā. AMB. Quid auteȝ te facere cōuenit cū vis aliq̄d officiū pietatis adoriri: q̄n christ⁹ missur⁹ ap̄los p̄us orauit? Seq̄t̃. n. Et cū dies fa. eēt voca. disci. su. ⁊ elegit. xij. ex ip̄is: quos ⁊ apo. noīauit. Quos. s. ad ꝓpagādū auxiliū salutis hūane ꝑ terrarū orbē satores fidei destinauit. Simul aduerte celeste cōsiliū: nō sapiētes aliquos nō diuites: nō nobiles: sed piscatores ⁊ publicanos quos dirigeret elegit: ne diuitijs aut potētie nobilitatisqꝫ auctoritate traxisse aliquos ad suā grām videretur: ⁊ veritatis rō nō disputationis grā p̄ualeret. CI-

RYL. Attēde aūt maximā euāgeliste sedulitatē. nō solū dicit electos fuisse sacros apostolos: imo noīa tim eos enumerat: ne quisq̄ audeat alios īscribere apostolorū catalogo. Simonē quē cognominauit petrū: ꝛ andreā fratrē ei⁹. BEDA: Nō mō primū cū cognomiauit: sed lōge ꝑus cum ab andrea addu cto dicit: Tu vocaberis cephas: qḋ īterp̄tatur petr⁹ Sꝫ volēs lucas noīa apostoloꝝ enumerare: cū neces se h̄ret petrū dicere: breuit̄ voluit innuere q̄ n̄ h̄ ātea cognoīaret: ſꝫ ita diū cognoīauerit. EVSE. Se cūda āt obłatio ē iacobi ꝛ iohis. vn̄ seq̄t: Jacobū ꝛ Johānē. āboꝫ. s. filios zebedei: q̄ et piscatores fuerūt P⁹ hos āt dicit: Philippū ꝛ bartholomeū. Philip pū dicit iohānes fuisse de bethsaida: cōciuē andree ꝛ petri. ip̄e quoq̄ bartholome⁹ vir simplex ꝛ expers sciētie mūdane ꝛ amaritudīs. Matthe⁹ vō ex his q̄ ꝑus cēsus exigebāt vocatus ē. de quo subdit: Mat theū ꝛ thomā. BEDA: Matthe⁹ cōpari suo tho me ī ordīe: hūilitat] cā se supponit: cū a ceteris euā gelistis ꝑlat⁹ sit. Seq̄t: Jacobū alphei ꝛ simonem q̄ vocat̄ zelotes. GLO. Quia. s. fuit de chana galilee q̄ īterp̄tat̄ zel⁹: qḋ addit̄ ad differētiā simōis petri. Seq̄t: Judā iacobi ꝛ iudā scarioth q̄ fuit ꝓditor. AVG. de cō. euā. In noīe iude iacobi lucas videt̄ discrepare a Mattheo q̄ cū thadeū appellat. Sed q̄s vnq̄ ꝓhibuit duob⁹ vel trib⁹ noīb⁹ vnū hoīem vocari? Eligit̄ āt iudas ꝓditor n̄ ꝑ īprudētiā: ſꝫ ꝑ ꝓ uidētiā. susceꝑat q̄dē hoīs fragilitatē: ꝛ iō nec has ꝑ tes recusauit īfirmitatis hūane. voluit ab ap̄lo suo tradi: vt tu a socio ꝓdit⁹ moderate feras: tuū erras se iudiciū ꝑisse b̄nficiū. BEDA: Mystice āt mōs ī quo ap̄lo͛s elegit: altitudinē designat iustitie: q̄ in stituēdi erāt ꝛ eā predicaturi: sic ꝛ lex in mōte data fuit. CIRYL. Qḋ si libet īterp̄tationē ap̄licoꝝ no minū scire: scito q̄ petr⁹ dr̄ dissoluēs vel agnoscēs: andreas decora potētia vel rńdēs: iacob⁹ āt supplā tator doloris: iohēs dn̄i gr̄a: matthe⁹ donat⁹: philip pus os magnū vel orificiū lāpadis: bartholome⁹ fi li⁹ aq̄s suspēdētis: thomas abyss⁹ vł gemin⁹: iacob⁹ alphei supplātator gress⁹ vite: Judas confessio: ꝛ si mon obediētia.

¶ Et descēdēs cū illis stetit ī loco cāpestri: ꝛ turba discipuloꝝ ei⁹ ꝛ mł titudo copiosa plebis ab oī iudea ꝛ hierusalē: ꝛ maritima: ꝛ tyri: ꝛ sido nis: q̄ uenerāt ut audirēt etiā eū: ꝛ sanarent̄ a lāguorib⁹ suis. Et q̄ ue xabāt̄ a spiritib⁹ īmūdis curabant̄. Et oīs turba querebāt eū tangere: q̄ꝛ uirt⁹ d̄ illo exibat: ꝛ sanabat oēs.

¶ CIRYL. Celebrata ordiatiōe ap̄loꝝ: plurib⁹ ogre gatis ꝛ d̄ regiōe iudeoꝝ: necnō a maritiā tyri ꝛ sido nis q̄ erāt idolatre: ꝯstituit eos toti⁹ orbis doctores: eo tpore q̄ euocarēt iudeos a legis seruitute: cultores āt demonū ab errore gētilī ad v̄itatis cognitionē. vn̄ dr̄: Et descē. de mō cū il ste ī lo cam. ꝛ tur. disci. ei⁹: ꝛ mul. copi. ple. ab oī iu. ꝛ hierusalē ꝛ maritima. BEDA: Nō a ꝓximo mari galilee maritimā di citur: q̄ꝛ h̄ nō miraculi loco poneret̄: ſꝫ a mari magno cognomiat̄: i quo etiā tyr⁹ ꝛ sidon cōp̄rehēdi pote rāt. de q̄bus sequit̄: Et tyri ꝛ sidonis. Que q̄ꝛ ciuita tes gentiū sūt: cōsulte nomiatim ponunt̄: vt quāta sit fama virtutisq̄ saluatoris īnuet̄: q̄ externas quoq̄ ad sanitatē doctrināq̄ capessendā ciuitates accer sat. vn̄ sequit̄: Qui venerāt vt audirēt eū. THEO. Hoc ē ad animarū medelā vt sanarent̄ a lāguorib⁹ suis: h̄ ē ad medelā eorū corporū. CIRYL. Post q̄ aūt sacerdos publicauit apostolos: plurima ar dua fecit miracula: vt q̄ cōuenerāt iudei ꝛ gentiles: scirēt eos decoratos esse a christo dignitate aposto latus: ꝛ q̄ ipse nō erat sicut vn⁹ alioꝝ hoīm: magis aūt de⁹: vt verbū īcarnatū. vn̄ sequit̄. Et oīs turba q̄ rebat eū tan. q̄ꝛ vir. de illo exi. ꝛ sana. oēs. Neq̄. n. alienā virtutē accipiebat christ⁹: ſꝫ cū naturalit̄ essꝫ de⁹: ꝓpriā virtutē sup īfirmos emittēs sanabat oēs.

AMB. Aduerte aūt oīa diligēter: q̄uō ꝛ cū apo stolis ascēdat ac descēdat ad turbas: q̄uō eū turba sequit̄ ad excelsa. deniq̄ vbi descēdit īuenit īfirmos in excelsis eni īfirmi eē nō possūt. BEDA: Raro h̄ quoq̄ vspiā vel turbas dn̄m ad altiora sequi: vel quempiā debilē īuenies ī mōte curari: sed extīcta fe bre libidinū: accēsaq̄ scientie luce pedetētim queq̄ ad culmē subire virtutū. Turba aūt que dn̄m tange re potuit: sp̄us illius virtute sanat̄ vt supra leprosus dn̄o tangēte mūdat̄. Tact⁹ ergo saluatoris: op⁹ ē sa lutis: quē tāgere ē fideliter ī eū credere: a quo tangi est eius munere sanari.

¶ Et ip̄e eleuatis ocul' ī discipulos suos dicebat: Bti paupes: q̄ꝛ uestrū ē regnū dei. Bti q̄ nūc esuritis: q̄m saturabimi. Bti q̄ nunc fletis: q̄ꝛ ri debitis. Bti estis cū uos oderit ho mies: ꝛ cum sepauerit uos ꝛ expro brauerit: ꝛ eiecerit nomē uestrūꝫ tā q̄ꝫ malū ꝑp filiū hoīs. Gaudete ī il la die: ꝛ exultate: ecce eni merces ue stra multa ē ī celo. Scdm̄ hec. n. fa ciebāt ꝓphetis patres eorum:

¶ CIRYL. P⁹ ap̄loꝝ ordiationē ad euāgelice vite nouitatē: saluator suos discip̄los rectificauit. AM. Diuinitat] āt ꝓmptur⁹ oracl'a īcipit esse sublimior: ꝛ n̄ ī hūili stabat: tn̄ oculos eleuauit. vn̄ dr̄: Et ip̄e ele uat] ocul'. Quid ē leuar̄ oculos: nisi īteri⁹ lum̄ apire? BE. Et q̄uis generalr̄ oīb⁹ loq̄t̄. specualit⁹ tn̄ oclos ī discip̄los leuat. Seq̄t. n. In discip̄los suos. vt his q̄ v̄bū īteta cordis aur̄ pcipiūt: lati⁹ sapor] ītimi lum̄ apiat. AM. Quatuor āt tn̄ b̄titudies lucas posuit: octo vō matthe⁹. ſꝫ ī istis octo ille sūt q̄tuor: ꝛ ī istis q̄tuor ille octo. Hic. n. q̄tuor velut v̄tutes āplex⁹ est cardīales. ille ī ill' octo mysticū ordinē reseruit. sic. n. spei n̄re octaua ꝑfectō ē: ita octaua sūma v̄tutū ē. Primā āt b̄titudinē paupṫat] v̄eq̄ euāgelista posu it. ordīe. n. p̄ria ē: ꝛ parēs q̄dā v̄tutū: q̄ꝛ q̄ otēp̄sit se cularia: ip̄e merebit̄ sempit̄na. Nec pōt q̄sq̄ meritū re gni celest] adipisci: q̄ mōi cupiditatē p⁹ se emergēdi

nō hʒ facultatē. vñ seq̄r: Dicebat: Bti paupes. CIRYL. In eu ige° qđ ē qđ ē ſm matthəū btos fieri oi rit paupes spū: vt itelligam° esse pauperem spiritu hñtē intellectū modestū ꝛ quodāmodo remissum. vñ dicit saluator: Discite a me: qꝛ mitis sum ꝛ hūilis corde. Hic aūt beatos asserit paupes nō addito spū paupes appellās diuitias ɔtēnētes. decebat enī vt cū ꝓnūciaturi eēnt salut. feri eu īgelii dogma. mētē nō gererēt cupidā: sed ꝓaupꝫ affectū haberēt erga maiora. BASI. Nō aūt oīs quē paupertas ꝑmit beat° est: ſʒ qui christi ꝑceptū mūdanis ꝓtulerit opib°. Plures eni paupes sunt in substātia: auarissimi tñ ſm affectū: quos nō soluat paupertas: ſʒ affect° dānat. Nihil. n. inuolūtarioꝝ beatificabile est: eo ꝙ omis virt° libero deſignaꝛ arbitrio. Beat° ḡ paup: q̄ſi xpi discipul° q ꝑ nobis paupertatē sustinuit. nā ipse dñs q̄libet op° impleuit: qđ ad btitudinē ducit se ꝑbēs exēplar discētib°. EVSE. Sed cū celeste regnū in multis gradib° bonoꝝ ɔſideret: ꝑm° grad° scādētiū est eoꝝ qui diuino intuitu colūt paupertatē: tales aūt fecit eos q ꝑmo facti sunt ei° discipuli. Ob h̄ in eoꝝ ꝑsona dicit: Quia vrm̄ ē regnū dei. q̄ſi demōstratiue hoc ꝓferēs ad ꝑñtes ad quos etiā oculos eleuauit.

CIRYL. Postq̄ igr mādauit paupertatē colere: ea que ɔsequūr inopiā: coronat honorib°. Cōtigit aūt paupertatē colentes necessarioꝝ incurrere defectū: ꝛ vix acqrere victū: iccirco nō sinit discipulos pusillanimes sup hoc fieri dicēs: Beati q nūc esuritis. i. btī q castigatis corp° vrm̄: ꝛ futuri subicitis: q in fame ꝛ siti ꝟbo op̄ī datis: qꝛ celestiū tūc gaudioꝝ hēbitis vbertate ꝑfrui. GRE. nisen°: Alti° aūt siue ſm sensibilē esē ī diuers̄ ficat ꝑticipantiū appetit° ad comestibiliū ſpē: sic ꝛ ī cibo aie: ab his quidē opinabile ab his aūt appetit qđ naturalr̄ est bonū. vñ hic ſm mattheū beatificat: q iusticiā loco cibi ꝛ pot° reputāt. nō īnq̄ ꝑticularē: sed vl'em virtutē quā q esurit beatificādū dicit. BED. Aptissime nos instruens nūq̄ nos satl iustos estimare debere: ſʒ quotidianū iusticie semꝑ amare ꝑfectū: ad cui° ꝑfectā saturitatē nō in h̄ sclo ſʒ in futuro possum° ꝑuenire p'almista ondit dicēs: Satiabor cū manifestabit glia tua. vñ seq̄r: Quia saturabimi. GRE. Auidis. n. iusticie desideratoꝝ copiā spōdet. Nihil. n. eoꝝ q ſm voluptatē in vita q̄rant satiat inq̄rētes. Solū aūt ꝟtutis studiū subseq̄r ꝑmiū qđ indeficiēs gaudiū inserit aie.

CIRYL. Conseq̄r aūt inopiā nō solū defect° rerū ad delectatōes faciētiū: ſʒ etiā depsius vult° pp mesticiā. vñ seq̄r: Bti q nūc fletis. Beatificat fletes: nō eos q simplr̄ ab oculis lachrymas emittūt. Cōe eni est h̄ tā fidelib° q̄ infidelib° ſi quod tristiū accidat. Magis aūt illos beatos asserit. q leuē vitā ꝛ implicitā carnalib° voluptatib° deditā vit [illegible] delitias ꝛ pene lachrymātes ꝑpt̄ odiū mūdanorum.

CHRY. Magnū qđ ꝟo ſm deū tristicia ē: ꝛ impetrat ei pniam in salutē. vñ paul° cū nō hēret suos defect° flere: ꝑ alieīs lugebat: tal' luct° ē alacritat' mā vñ seq̄r: Quia ridetis. Eteni si nihil ꝑsum° his ꝑ q̄b° flem°. tñ ꝑficim° nobismetipsis: nā q sic aliena deflet mltomagis nō ɔtenbit inflebilr̄ sua delicta. Magl aūt nec facile labeꝛ in scel°: nō. dissoluamur in hac breui vita: ne suspirem° in infinita. Nō q̄ram° delecias a q̄b° manat luct° ꝛ dolor nimi°: sed tristemur

trustitia q germinat bonū. Est etiā dñs qui reprit lugētē ridētē neq̄ ḡ. BASI. Promittit aūt flētib° risū nō qđē emissū ꝑmiā. oalas [illegible] merā ꝛ ipmixtā cuilibʒ tristicie alacritatē. BE. Qui ḡ ꝓp diuitias hereditatē christi: ꝓp panē vite eīne: ꝓp ipē celestiū gaudioꝝ: flet°: esuriē: paupertatēq̄ pati desiderat beat° est. Multo aūt beatioꝛ q has ꝟtutes inter aduersa seruare nō trepidat. vñ sequit: Beati eri. cum vos ode. hoīes. Lʒ. n. hoīes odiāt corde nephādo: dilectū coꝛ christo ledere nequeūt. Sequit: Et cū separa. vos: separēt ꝛ a synagoga expellūt. christ° īuenit ꝛ ɔfirmat. Sequit: Et exprobrauerit. exprobrāt nomē crucifixi. Ipse cōmortuos sibi corresuscitat: ꝛ cōsedere facit in cele. tib°. Sequit: Et eiece. no. vestrū tanq̄ malū. vbi nomē christianoꝝ significat q° a gētilib° iudeisq̄ sepissime q̄tū ad ipos mēorie abrasū ꝛ ab hoīb° est abiectū: nulla exīte cā odii: nisi ꝓpter filiū hoīs q. s. credētes nomē christi: suū cognomē facere voluerūt. Docet ḡ eos ab hoīb° insectādos: ſʒ vltra hoīes esse beandos. vñ sequit: Gau. in il. die et exul. ec. n. mer. ve. ml' est in celo. CHRY. Multū ꝛ paucū mēsurat dignitate ꝑferētis. Queram° igit q̄ʒ mltā ꝓmisit mercedē: siq̄dē ꝓpha vel apls velut hō paucū esse mltū existimauit. nūc aūt dñs q possidet perennes thesauros: opes q quelibʒ intellectū trāscēdūt: mltā pollicit° est mercedē. BASI. Rursus magnū aliq̄ absolutā hʒ intētōeꝫ: sic magnū ē celū ꝛ magna ē terra: aliq̄ ꝟo ad aliqđ hʒ relatiōe: vt magn° equ°: ꝛ bos in ɔpatōe filiū. sic arbitroꝛ mltā fore mercedē repositā patiētib° obprobria pp christū: nō tā q̄ ɔpatā ad ea q penes nos sūt: ſʒ in se multaʒ exītē ꝛ tāq̄ a deo donatā. DAMA. Illa etiā q mēsurari vel nūerari ꝑnt: īminate ingerūt. qđ āt ex q̄dā excellētia oēm trāscēdit mēsurā ꝛ nūer: indeterminate ꝺr magnū ꝛ mltū puta q̄n dicim° mltā esse dei miaʒ. EVSE. Deīde muniēs discipl'os ad pugnā aduersarioꝝ quā passuri erāt ꝑ totū orbē ꝑdicātes subdit: Scdm h̄. n. facie. ꝑ. pa. eoꝝ. AMB. Quia ꝓphas iudei vsq̄ ad mortē corpis ꝑsecuti sūt

BED. Quia vera dicētes solēt ꝑsecutōeʒ pati: nec tñ iō ꝓphe antiq̄ tiore ꝑsecutōis a ꝟitat' ꝑdicatōne defecerūt. EVSE. Hoc aūt dicebat muniēs discipulos ad pugnā aduersarioꝝ: ꝑdicātes ꝑ totū orbē.

AMB. In h̄ ḡ qđ dicit: Bti paupes. habes tēpātiā q te a pctō abstinet seculū calcat: illecebrosa nō q̄rit. Bti q esurit: habes iusticiā. q. n. esurit: esurienti ɔpatit. cōpatiēdo largit: largiendo fit iust°: qꝛ iusticia ei° manet in eternū. Bti q nūc fletis. hēs prudētiā: cui° est flere quotidiana: ꝛ ea q eterna sunt querere. Bti eritis cū vos oderit hoīes. hēs fortitudinē: sed eā q nō odii meret ex crimie: ſʒ ꝑsecutōem patiaꝛ ex fide. Sic. n. ad passiōis ꝑuenit coronā. si grām hoīm negligas: diuinā seq̄r° ḡ tēpātia cordis hʒ mūdiciaʒ: iusticia pacē. miam prudētia: mansuetudinē fortitudo. Cōnexe sibi sunt ꝛ cōcathenate ꝟtutes: vt q vnā hʒ plēs hēre videaꝛ. ꝛ sanctis vna cōpetit virt°: ſʒ eius que fuerit vberioꝛ est ꝑmiū. Qui ita hospitalitas ī abraam: q̄ta humilitas: sed quia fide ꝑstitit: fidei ꝑ ceteris meruit pncipatū. Ergo cuicunq̄ plura ꝑmia quia plurima incētiua virtutū: sed quo in aliq° merito copiosius: hoc etiā in ꝑmio redūdātius:

¶ Verūtamē ue uob diuitibus qui

habetis ꝯsolatõem uestrã. Ue uob
q saturati estis: qꝛ esurietis. Ue uo
bis qui ridetis nunc: qꝛ lugebitis ⁊
flebitis. Ue cũ bñdixerint uob oẽs
homies: Scdm hec enim faciebant
prophetis patres eoꝝ.

¶ CIRYL. Predicto ꝙ paupertas ꝓpter deũ causa
sit cuiuslibet boni: ⁊ ꝙ esurire ⁊ flere non vacabit
mercede sanctoꝝ: trãsfert sermonẽ ad opposita: et
inuit ipa damnatõis ⁊ supplicij fore materiã. vnde
dicit: Uerũtamẽ ve vobis diuitib' qui ha. ꝯso. vrãm
CHRY. Hec enĩ dictio ve: semꝑ in scripturis dicit
his qui nõ possunt euadere a futuro supplicio.
AMBRO. Licz autez pecuniarijs copijs multa
sint lenocinia delictoꝝ: pleraqꝫ tñ sunt incentiua
virtutũ. Qꝫ qꝫ virt' subsidia nõ reqrãt: et cõmẽdatioꝛ
sit collatio paupis: qꝫ diuitis liberalitas: tñ nõ eos
q̃ hñt diuitias: sed eis q̃ vti his nesciãt: snĩe celesti
auctẽ odẽnat. Nã vt ille paup laudabilioꝛ ẽ q̃ ꝓm
pto largit affectu: ita criminosioꝛ diues est: q̃ de eo
cõferre grãm deo debuit qd accepit: nec cẽsum ad
cõem vsum datũ sine vsu abscõdere. Nõ cẽsus igit
sed affect' in crimie est. Et qꝫqꝫ nulla pena grauioꝛ
sit qꝫ successoꝝ ꝓfutura cõpẽdijs anxio timore fua
re: tñ qm̃ auaritie desideria ꝯgerẽdi q̃dã voluptate
pascũt: q̃ cõsolatõem vite p̃ntis habuerũt: remune
ratõem ꝑpetuã ꝑdiderũt. Possum' tñ hic diuitẽ in
telligere populũ iudeoꝝ vel hereticos vel certe pha
riseos: qui vbertate vboꝝ ⁊ quodã ambitiose facũ
die primonio delectati: simplicitatẽ vere fidei super
gressi: thesauros inutiles cõdiderũt. Seq̃t: Ue vo. q̃
satu. estis: qꝛ esurietis. BED. Diues ille purpurat' sa
turabat epulis quotidie splẽdide: sed dirũ ve sustie
bat esuriẽs: qñ de lazari quẽ despexerat digito gut
tã aq̃ q̃rebat. BASI. Qd autẽ necessaria sit absti
nẽtie rõ palã est ex eo ꝙ apl's eã inter fruct' spirit'
enumerauit. Subiectio. n. corporis ꝑ nihil aliud sic
obtinet: sicut ꝑ abstinẽtiã q̃ sicut quodã freno de
cet cõpescere iuuẽtutis feruorẽ. Est igit abstinentia
interẽptio crimis: amotio passionũ: vite spiritalis
initiũ: obtũdẽs in se illecebraꝝ aculeũ. Ne aũt coici
dẽtia fiat cũ inimicis dei: docet accipi quodlibꝫ cũ
exigit tp̃s: ad ostẽdẽdũ ꝙ mũdis omia mũda. Pro
cedẽdo quidẽ ad necessaria vite: abstinẽdo aũt oĩo
ab his que faciũt ad voluptatẽ. Attamẽ nec eandẽ
horã sibi cũctis sancire possibile nec modũ nec mẽ
surã. Sit aũt cõmunis intẽtio nõ expectare repleti
onẽ. Replere nãqꝫ vẽtrẽ: ipm quoqꝫ corp' inutile fa
cit erga ꝓprias opatiões: somnolẽtũ ⁊ ad nocumẽta
dispositũ. BED. Aliter: si beati sunt illi qui iusticie
semꝑ esuriũt opa: infelices ecõtra estimãdi sunt: q̃ si
bi in desiderijs placẽtes nullã viri boni famẽ patiũ
tur. Seq̃t: Ue vo. qui ride. nũc: qꝛ luge. ⁊ flebitis.
BASI. Cũ dñs ridẽtes nũc arguat: palã ẽ ꝙ nũqꝫ
erit fideli tp̃s risus: ⁊ p̃cipue in tãta multitudie eoꝝ
qui in pctõ moriũt: ꝓ quib' oportet lugere. Super
flu' aũt risus est imoderãtie signũ ⁊ effrenis aĩe mo
tus: sed vsqꝫ ad vult' iocũditatẽ exp̃mere passionez
anime nõ decet. CHRY. Dic aũt mihi: cur ꝯcute

ris ⁊ defluis qui debes assistere terribili iudicio: et
ponere rõez de omnib' sic opatis? BEDA: Quia
vo ipa peccati nutrix adulatio: sicut oleũ flãmis: sic
in culpa ardẽtib' solita est ministrare fomẽtũ sub
dit: Ue cũ bene. vo. om. hoies? CHRY. Nõ aũt cõ
trariũ est quod h̃ dr̃ ei quod alibi dñs dicit: Luce
at lux vestra corã hoibus. vt. s. manifestem' bñ agere
ad gl'iam dei: nõ ad ꝓpriam. Perniciosum enĩ qd est
inanis gl'ia: ⁊ inde sumit ortũ iniq̃tas atqꝫ despera
tio: ⁊ mat malorꝫ auaricia. ꝙ si viã queris diuertẽdi
ab hoc: dirigas aspectũ semꝑ ad deũ: ⁊ esto cõtent'
ea que apud eũ est gl'ia. nã si in q̃libet facultate do
ctiores eligere oportꝫ in arbitros: quõ ṽtutis experi
mẽtũ plurib' credis? nõ aũt illi qui p̃ oib' eã nouit
⁊ dare ⁊ coronare potest? a quo si gl'iam cupis: vita
laudẽ humanã. De nullo. n. alio magis ꝯsueuimus
admirari: qꝫ qꝫ respuẽte gl'iam. ꝙ si nos mltomagis
dñs oĩm. Deinde illud cõsideres: ꝙ hoim gl'ia cele
leriter deficit: qꝛ ꝑ cursum tp̃is obliuiõi tradit. Se
quit: Scdm hec faciе. ꝓphe. pa. eoꝝ. BED. Pseu
do ꝓphete significãt: eo ꝙ ad captãdũ vulgi fauo
rẽ futura p̃loqui conẽt. Itaqꝫ dñs in mõte btitudi
nes solũmodo ꝓboꝝ: in cãpo vo etiã ve describit re
proboꝝ: qꝛ rudes adhuc auditores necesse ẽ t̃roꝛib'
ad bona cõpelli: ꝑfectos aũt satis ẽ p̃mijs inuitari.
AMB. Et attẽde ꝙ matthe' p̃mijs ad ṽtutẽ ⁊ fidẽ
ppl'os ꝓuocauit: h̃ aũt etiã a crimib' atqꝫ pctis fu
turoꝝ suppliciorꝫ denũtiatõe deterruit.

¶ Sed uob dico q auditis: Diligi
te inimicos urõs: bñ facite his qui
uos oderũt. Bñdicite meledicẽtib'
uob: ⁊ orate ꝓ calũniãtib' uos. Et
qui te ꝑcutit i maxillã: p̃be ⁊ alterã
⁊ ab eo qui aufert tibi uestimẽtũ: et
tunicã noli ꝓhibere. Oi aũt petenti
te retribue: ⁊ qui aufert q̃ tua sunt:
ne repetas. Et ꝓut uultis ut faciant
uob hoies: ⁊ uos facite ill' simılit.

¶ BED. Quia dixerat supra q̃d ab inimicis pati pos
sent: nũc q̃lr cũ eisdẽ inimicis agere debeãt: ostẽdit
dicẽs: Sꝫ vo. di. q̃ auditis. AMB. Nõ ociose pluri
moꝝ factoꝝ celestiũ enumeratõe ꝓgressus: ad hũc
locũ serm' venit: vt ppl's diuinis miracul' roboratus
vltra legis tramitẽ ṽtutũ vestigijs ꝓgredi edoceret.
Deniqꝫ inter tria maria spẽ. fidẽ: ⁊ charitatẽ: maioꝛ
ẽ charitas q̃ ordinat cũ dr̃ Dili. ini. vrõs. BASI
Inimici q̃dẽ ꝓpriũ ẽ obẽe ⁊ insidiari. Ois igit q̃ qlu
cũqꝫ nocet alicui dr̃ inimic'. CIRYL. Cõueniẽs āt
erat hmõi ꝯuersatio doctorib' scis q̃ p̃dicaturi erãt
vbiqꝫ t̃raꝝ salutarẽ smonẽ: quos si ꝯtigeret velle re
cipe de p̃seq̃ntib' vĩdictã: omisissẽt eos ad cognitio
nẽ ṽitatis vocare. CHRY. Nõ āt dic: Ne odio he
as: sꝫ Diligas: neqꝫ simplr mãdauit diligere: sꝫ ẽt bñ
facere. vñ seq̃t: Bñ faci. his q̃ ode. vos. BASI. Ue
rũ qꝛ hõ ex corpe ꝯsistit ⁊ aĩa: sm aĩaz q̃dẽ bñ faci
m' hmõi arguẽtes ⁊ ꝯmonẽtes eos: ⁊ oĩo ad ꝯuersi
onẽ manuducẽtes: sm corp' aũt bene faciẽtes eis i
necessarijs victui. Seq̃t: Bñdicite maledicẽ. vobis

CHRY. Qui. n. pcutiūt ṗprias aīas: digni sunt lachrymis ⁊ fletib⁹ nō maledictōib⁹. Nihil. n. detestabili⁹ est aīa maledicta: nec immūdi⁹ ligua que maledictões offert. Homo es: aspidū venena ñ euomas: nec vertaris ĩ beluā. Est tibi datū os ñ vt mordeas: sed vt alioꝝ vulnera sanes. Inimicos aūt mādauit nobis annumerare gradui amicoꝝ. nō quoꝝcūqꝫ: sed p̄cipuoꝝ p quib⁹ orare solem⁹. vnde seq̄t: Orate p psequētib⁹ vos. Pleriqꝫ aūt ecōtra procūbētes: ⁊ frōte sup terrā pcutiētes: ⁊ man⁹ expādētes: non p suis criminib⁹ orāt deū: sed aduersus ĩimicos q̄ꝺ nihil aliud est q̄ꝫ seip̄m trāsfodere. Cū ꝗ phibuit ꝺtra inimicos orare: p̄caris vt te maledicētē inimicis exaudiat: quō possibile est audiri qñ puocas: exauditurū verberādo inimicū corā rege: ⁊ si nō manibus: verbis tamē. Quid facis hō: ⁊stas vt veniā impetres pctōꝝ: ⁊ imples os amaritudine. Mitigationū ē tēpus orōis ⁊ gemit⁹: nō furoris. BED. Sꝫ merito monet̄ q̄ꝺ: quō in pphetis inueniūt̄ multe imp̄cationes aduersus inimicos: Ubi vidēdū est: qꝛ pphete p imp̄catōꝫm quid eēt futurū cecinerūt: nō optātis voto: sed spū puidētis. CIRYL. Uet⁹ aūt lex mādabat nō offendere alios: vel si p̄us fuerim⁹ lesi: nō vltra pportōes ledētū iras ptēdere. sed pfectio legis in christo est ⁊ in suis mādatis. vnde sequit̄: Et ꝗ te pcusserit in maxillā: p̄be ei ⁊ alterā. CIRYL. Naꝫ ⁊ medici cū calce feriunt̄ ab insanis: tūc maxie miserēt eis: ⁊ accīgūt se ad eoꝝ remedia. Tu quoqꝫ filiꝫ habeas dicturā erga psequētes. Ipi nāqꝫ sunt qui p̄cipue infirmant̄: nec p̄us desistam⁹ q̄ꝫ totā amaritudinē euomuerit: tūc vberes grās aget tibi: ⁊ ip̄e de⁹ te coronabit: eo q̄ꝺ frēm tuū a pessima egritudie liberasti. BEDA: Fere aūt cūcti ꝫ hoc mādatū pcedim⁹: ⁊ p̄stim potētes vel p̄ncipes: nō solū si passi fuerint cōtumelias: sed ⁊ si p̄stita eis nō sit reuerētia aduersarios reputātes quicūqꝫ eos minus reueriti sunt q̄ꝫ se reputauerīt dignos. Est aūt magna infamia p̄ncipis esse pmptū ad vindictā: nā ⁊ qualiter aliū docebit nil mali p malo rep̄dere: qui nocenti retribuere satagit: CIRYL. Uult autē dñs insup esse cōtēptorē rerū. vnde sequit̄: Et ab eo ꝗ aufert tibi vestimētū: etiā tunicā noli phibere. Hec est. n. vt⁹ anime que omnino auersa est a passione cupiditatis diuitiarū. Decet. n. eū qui pi⁹ ē: ⁊ obliuisci maloꝝ vt ⁊ ea quib⁹ caros amicos iuuam⁹ psequētib⁹ cōferam⁹. CHRY. Nō aūt dixit: Fer humilr iniuriātis impetū: sed pcedas p sapientiā: ⁊ vlteri⁹ te disponas ad patiēdū que ille cupiat facere: supās insolētiā ei⁹ vbertate prudētie. vt babaro pudore i excellēti patiētia tua discebat. Sed dicet aliqs: Quō pōt h̄ fieri cū videris deū factū hoiem tot passum p te: adhuc queris ⁊ dubitas: quō possibile sit neq̄tiis igsce re ꝺsuorū: q̄s tale passus ē q̄le dñs tu⁹ dū ligaret̄. flagellaret̄: sputa pferēs: mortē patiēs: vñ seq̄t̄: Oi aūt petēti te tribue. AVGV. Nō dicit oīa petēti: sꝫ vt id des q̄ꝺ iuste ⁊ honeste potes. i. q̄ꝺ nec tibi nec alteri noceat q̄ꝫtū sciri aut credi ab hoie pōt: ⁊ cui iuste negaueris q̄ꝺ petit: iudicāda est iusticia: ⁊ aliqñ meli⁹ aliq̄d tribues: cū petētē iniusta correxeris.

CHRY. In h̄ tamē peccam⁹ nō modicū: nō soluꝫ non dādo potētib⁹: sꝫ ⁊ eos increpādo. Cur inquit nō laborat: cur ociosus alit̄ dic mihi ⁊ tu laborādo possides: sꝫ ⁊ si laboras: ad h̄ laboras vt vitupes aliū pter vnicū panē ⁊ tunicā appellās cupidū ⁊buas nec cōmiseris. Cur nec tu misereris: ⁊ volētib⁹ dissuades: Si cūctis indriter erogauerim⁹: semp miserebimur. Quia. n. abrā cunctos rec piebat recepit ⁊ angelos. Nam ⁊ si homicida fit ⁊ p̄do: nōne tibi dign⁹ videt̄ panis hūdi. Nō igit̄ sim⁹ seueri alioꝝ cēsores: ne nos quoqꝫ exq̄site iudicemur. Seq̄t̄: Et ꝗ aufert que tua sunt: ne repetas CHRY. A deo pcipim⁹ omīa: q̄ꝺ aūt dicim⁹ meum ⁊ tuū: nuda tm̄ sunt verba. si nāqꝫ domū tuā asseris: emisisti v̄bū carens subsistētia rei: nā ⁊ aer ⁊ solū ⁊ cemētū creatoris sūt. Tu etiā ip̄e qui domū destruxisti: sed ⁊ si tu⁹ sit vsus dubitat̄: nō solū pp̄t mortē: sed etiā pp̄t reꝝ euētus aīa tua nō possidet̄ a te: ⁊ quo pacto tue reputabūt̄ opes: Uult aūt de⁹ tua fore: ꝗ tibi p frībus credita sunt. fiēt aūt tua: si p aliis dispēsaueris. Sin v̄o tibi affluēter expēderis: ꝗ sunt tua iā facta sunt aliena. Sꝫ pp nefandā opū cupidinē hoīes in curiis contrant̄: ꝫ q̄ꝺ christ⁹ ait: Et ꝗ aufert q̄ tua sunt: ne r̄petas AVGV. de ver. do. in mō. Q̄ꝺ de veste: domo fundo: iumēto: ⁊ gnālr oī pecunia dicit. Nō auteꝫ christianū oꝫ sic possidere seruū quō equū aut argētū. seru⁹ si honesti⁹ a te regeret̄: q̄ꝫ ab illo qui eū tibi cupit auferre: nescio vtrū q̄sq̄ꝫ dicere audeat euꝫ debere ꝺtēni. CHRY. Est aūt nobis insita lex nālis p quā dinoscim⁹ q̄ꝺ sit virt⁹ ⁊ vitiū. vnde seq̄t̄: Et put vul. vt fa. vo. ho. ⁊ vos fa. il. silr. Nō ait: Quecūqꝫ nō vultis vt faciāt: nec vos faciatis. Cū enī due sint vie que ducūt ad virtutē. s. abstinētia mali: ⁊ opatio boni: hāc ponit p istā ⁊ p illā significās: ⁊ siq̄deꝫ dixisset: Ut sitis hoīes: diligite bestias: esset mandatū difficile. si v̄o hoīes diligere iussit: ad q̄ꝺ nālis monitio est: quā difficultatē res cōtinet: quā leones ⁊ lupi seruāt: in quib⁹ nālis cognatio amicitiā cogit Ostēdit̄ igit̄ q̄ꝺ christ⁹ nihil statuit nostrā trāscēdēs nām: sed quod dudū inseruit cōsciētie nostre: docꝫ vt propa volūtas pro lege sit tibi: vt si vis bene tibi: bene facias aliis: si vis vt alius tui misereatur: proximi miserere.

Et si diligitis eos qui uos diligūt q̄ uob est grā: Nā ⁊ pctōres diligētes se diligūt. Et si bñfeceritis his q uob bñfaciūt: que uob est grā: Siqdem ⁊ pctōres hoc faciūt. Et si mutuū dederitis his a qb⁹ spatis recipe q̄ grā est uob: Naꝫ ⁊ pctōres pctōrib⁹ fenerāt ut recipiāt eq̄lia. Uerū tñ diligite inimicos urōs: bñfacite: ⁊ mutuū date: nihil inde sperātes: ⁊ erit merces uñā mlta: ⁊ eritis filij altissimi: qꝛ ip̄e benign⁹ ē sup ingtos ⁊ malos. Estote ergo misericordes sicut ⁊ pater uester misericors ē.

CHRY. Dixerat dñs diligēdos esse inimicos: ne aūt putares hyp̄bolice esse dictū: estimās solum ad

terrore eis dici: adijcit rōem dicēs: Etsi diligi. si. qui vos dili. que vo. est grā: plures quidē cause sunt q̄ dilectōes ɔstituūt. Dilectio vo spiritalis vniuersas p̄cellit. nihil enī terrenū eā parit: nō vtilitas: nō bn̄ficiū. nō natura: nō tēpus: sȝ de celo descēdit. Quid aūt miraris si nō indiget beneficio vt ɔsistat: q̄ndo nec ex casu malorū p̄uertit. pater quidē passus iniurias: rūpit fedꝰ amoris: coniux post iurgia virū relinquit. filiꝰ si longeuū videat prēm grauaſ. at paulus ibat ad lapidātes: benefacturꝰ eis moyses lapidaſ a iudeis: ⁊ orat ꝑ eis. Ueneremur itaq̄ spiritales amicitias: quia sunt insolubiles. vnde arguēs volentes pigrescere subdit: Nam ⁊ peccatores diligētes se diligūt. q. d. Quia volo vos his amplius aliquid possidere nō moneo amicos diligere: sed etiā inimicos. Benefaciētibꝰ etiā benefacere cōmune est omnibꝰ. Ostēdit aūt se parū plꝰ petere q̄ꝫ sit moris pctōꝝ qui benefaciūt amicis. vnde sequiſ: Etsi benefa. his qui vo. bene fa. que vo. est grā: siquidē ⁊ peccato. h̄ faciūt. BEDA: Non solū aūt dilectōem vel beneficiū peccatorū quasi infructuosam redarguit: sed etiā mutuū. vnde sequiſ: Etsi mutuū dederitis his a quibꝰ speratis recipe: que grā est vobis: Nā ⁊ peccatoribꝰ feneranſ. i. mutuāt vt recipiāt equalia.

AMBRO. In tres autē ptes philosophia sibi videſ diuisisse iusticiā: vnā in deū que pietas vocatur: alterā id parētes vel reliquū genꝰ humanū: tertiā in mortuos vt his exequiarū iura soluanſ: at dominꝰ legis oraculū ac ꝓphetie fastigiū supgressus in eos quoq̄ qui leserūt pietatis conferit officiū cū subdit Uerūtamē diligite inimicos vestros. CHRY. In quo plꝰ tibi q̄ꝫ illi cōferes: ille enī diligiſ a cōseruo: tu vo efficieris similis deo. est aūt maxime virtutis quādo nocere volētes beneficiis ɔplectimur. vnde subdiſ: Et benefacite. sicut enī fornacē succēsam aq̄ proiecta extinguit: sic iram ratio cū lenitate. quod enī est aqua igni: hoc est ire humilitas: ⁊ mansuetudo. Et sicut nō extinguiſ ignis ꝑ ignē: sic nec ira per iram mitigaſ. GREGO. nisenꝰ: Debet aūt homo vitare dānosaꝝ sollicitudinē: ne querat ab inope diuitiarū augmēta eris ⁊ auri metallorū sterilium exigens fructū. vnde subdit: Et mutuū date nihil sperātes. Malignā fenorū excogitatōnem siquis appellet furtū ⁊ homicidiū: nō peccabit. nam quid refert suffosso pariete quenq̄ꝫ erepta possidere: ac fenorū necessitate possidere illicita. BASI. Taſ aūt auaricie modꝰ tollcos merito nūcupaſ in greco: a pariendo pp mali fecūditatē. Aīalia siddē fetu tpis adolescūt ⁊ pariunt: ⁊ fenꝰ statī cū oriſ incipit procreare. Aīaliū que citiꝰ pariūt: citiꝰ a generatōe desistūt. Sed nummus auarorū cū tempe ꝓpagaſ: animalia trāfferentia partū ad ꝓpos alūnos: ipa parere cessant. es aūt auarorū ⁊ supueniētia pcreat: ⁊ p̄cedētia renouat: Nō attētes igiſ mortiferā beluā. Que nāq̄ꝫ vtilitas que caueſ: hodierna paupies que iterato irruet: augmētata iam meditare vnde restituas. vnde intātū multiplicabiſ cēsus: vt tuā partim releuet egestatē: ptim integret capitale: ⁊ insup pariat fenꝰ. Sed ais Qualiter ergo victū acquirā: Labora: serui: tādē mēdica. vnūquodq̄ꝫ tolerabiliꝰ est fenoris mutuo. Dicis aūt: Qōnā est illud mutuū cui spes retributiōis nō heret: Cōsidera virtutē sermonis: ⁊ mirabeꝛ̄ pietatē auctoris. Cū datur es paupi diuine charitatis intuitu: idipm ad mutuū est ⁊ donū: donū quidem ob insperatā retributōem: at mutuū ob munificentiam dn̄i qui vice illius restituit. vnde sequiſ. Et erit merces vrā multa. Nō vis oīpotentē tibi obligari ad restitutiōem: an quēq̄ꝫ opulentiū ciuiū si fideiubeat acceptas: deū aūt ꝑ pauperibꝰ fideiubētē repudias: CHRY. Attēde mutui naturā mirabilē: aliꝰ recipit: ⁊ aliꝰ obligat se ꝑ debitis cētuplū in presenti reddēs: in futuro vo vitā eternā. AMBRO. Quāta misericordie merces que filiis diuine mīe ascisciſ Sequiſ enī: Et eritis filij altissimi. sequere igiſ misericordiā: vt merearis grām. late patȝ benignitas dei: sup ingratos pluit: malis fecūda nō negat terra prouentꝰ. Sequiſ: q̄ ipe benigniꝰ est super ingratos ⁊ malos. BED. Uel tpalia bona largiēdo: vel celestia dona singulari grā inspirādo. CIRYL. Magnū est ergo p̄conū pietatis. reddit enī hec virtus nos deo cōformes: ⁊ quasi quedam signa sublimis nature nris imprimit aīabꝰ. vnde sequiſ: Estote ergo misericordes sicut ⁊ pr̄ vr̄ misericors est. ATHA. Ut. s. a p̄cietes bn̄ficia eiꝰ bona que facimꝰ non hominū: sed eius intuitu faciamꝰ quatenꝰ a deo nō ab hominibꝰ p̄mia consequamur.

Nolite iudicare ⁊ nō iudicabimini. Nolite cōdēnare ⁊ nō cōdēnabimini. Dimittite: ⁊ dimittemi. Date: ⁊ dabiſ uob. Mēsurā bonā ⁊ cōfertā ⁊ coagitatā ⁊ supeffluentē dabūt in sinū uestꝛ. Eadē q̄ppe mēsura q̄ mēsi fueritis: remetieſ uob.

AMB. Addidit dn̄s nō temere iudicādū: ne cui cōsciꝰ ipe delicti in alteꝛ cogaris ferre sniam. vn̄ dic. Noli. iudi. CHRY. Nō iudices p̄cedētes te. i. q̄ discipulꝰ es mgr̄m: pctōr innocētē. quos n̄ oȝ icrepare sed monere ⁊ charitatiue corrigere. nec etiā iudicādū ē in icertis ⁊ q̄libuscūq̄ꝫ q̄ nec silitudinē hn̄t pcti aut q̄ n̄ sūt grauia siue ꝓhibita. CIRYL. Sedat g̃ h̄ pessimā passionē nraꝝ ɔsciaꝝ otēptꝰ p̄ncipiū. q̄ꝫuis. n. deceat aliquos se circūspicere ⁊ fm deū querſari: hoc n̄ faciūt: sȝ examināt aliena. Et si videāt aliquos infirmari: tāq̄ꝫ ꝓpraꝝ passionū obliti faciūt h̄ detractōis mām. CHRY. Nec facile repies quēq̄ꝫ neq̄ꝫ prēmfamilias neq̄ꝫ claustralē exptē hꝰ erroris Sūt aūt ⁊ he diabolice tētatōis insidie: nā q̄ seuere discutit aliēa: nūq̄ꝫ ꝓpter reatū merebiſ veniā. vn̄ seq̄ſ: Et n̄ iudicabimi. Sic. n. piꝰ ⁊ mitis repmit pctōrū tiorē: sic seuerꝰ ⁊ dirꝰ adiiciē criminibꝰ ꝓpis. GRE. nisenꝰ: Nō igiſ cū acrimōia p̄cipiteris in suos sniaꝝ: ne silia patiami: vocat. n. iudiciū a'spiorē dānatiōe: vn̄ seq̄ſ: Noli. odē. ⁊ n̄ odē. Nō. n. iudiciū cū vēia ꝓhibȝ. BED. Breui aūt snia cūcta q̄ de cōuersādo cū inimicis mādauerat: ɔphēdēdo cōcludit dicēs: Dimit. ⁊ dimit. vo. Da. ⁊ da. vobis. Ubi dimittere nos iniurias ⁊ dare bn̄ficia iubȝ: vt ⁊ nobis pctā dīttēſ ⁊ vita deferna. CIRYL. q̄ āt ápliorē mān recōpēsatōez accipiemꝰ a deo q̄ largiflue donat diligētibꝰ eū ostendit subdēs: Mēsurā bonā ⁊ confertā ⁊ coagitatam: ⁊ supereffluentē dabūt in sinū vestrum.

THEO. q. d. Sicut si farinã sine pcitate mẽsurare velles: cõferres eã: coagitares: τ superfunderes abũde: sic dñs mẽsurã magnã τ supeffluẽtẽ dabit ĩ sinũ vestrũ. AVGV. de cõ. euã. Dicit aũt: Dabũt. quia p illorũ merita quib⁹ vel calicẽ aque frigide in nomine discipuli dederũt: mercedẽ celestẽ recipe merebunt. Sequit: Eadẽ quip. mẽ. qua mẽ. fue. re. vobis.

BASI. Qua enĩ mẽsura vnusquisq; vestrũ mẽsurat in bene opando aut peccãdo: eadẽ vel pmia vel penas feret. THEO. Interrogabit autẽ fortassis aliquis subtili⁹: Si enĩ supeffluẽter reddit: quõ eadem est mẽsura? Ad qõ dicim⁹ φ nõ dixit: In tãta mensura remetiet vobis: s; in eadẽ. Qui enĩ bñ fecit bene fiet ei: qõ est remetiri eadẽ mẽsura. Sed supeffluentẽ mẽsurã dicit: quia millies benefiet ei: sic τ ĩ iudicãdo. Qui enĩ iudicat: τ deinde iudicat: accipit eandẽ mẽsurã. sm vo φ ad pl⁹ diiudicabat: quia sibi silem iudicauit: sm hoc supeffluẽs est mensura.

CIRYL. Hoc aũt soluit aps̃ dicẽs: Qui pce seminat: hoc est modice τ manu tenaci: pce τ metet: h̃ ẽ nõ copiose. τ qui seminat in bñdictõib⁹: in bñdictionib⁹ τ metet: hoc est copiose. Siquis aũt nõ habz si nõ faciat: nõ deliquit. In eo enĩ qõ habz accepta tur: nõ ĩ eo quo caret.

Dicebat aũt illis τ silitudinem: Nunqd põt cec⁹ cecũ ducere? Nõne ambo in foueã cadũt? Nõ est discipul⁹ supra mgr̃m: pfect⁹ autẽ ois erit: si sit sicͤ magister ei⁹. Quid aũt uides festucaz in oculo fris tui: trabem aũt φ in oculo tuo est nõ õsideras? Aut quõ potes dicere fr̃i tuo Frater sine eijciã festucã d ocl'o tuo ipe in oculo tuo trabem nõ uides? Hypochrita eijce pmũ trabem de oculo tuo: τ tunc perspicies ut educas festucã de oculo fratris tui.

CIRYL. Addidit dñs pdictis pabolã valde necessariã. vnde dr: Dice. au. il. τ simi. Erãt enĩ ei⁹ discipuli futuri mũdi doctores: vnde docebat eos scire viã cõuersatõis honeste quasi illustratã mentẽ hñtes diuino fulgore ne ceci cecos ducerent. τ iõ subdit: Nũquid po. ce. ce. duce. nõne am. in fo. cadũt? Etsi cõtingat aliquos hoc attigere: vt equalẽ v̾tutẽ docẽtiũ virtute possideãt: sistãt in mẽsura docẽtiũ τ illorũ sequãt vestigia. vnde sequit: Nõ est dis. sup ma. pfec. au. om. erit. s. discipul⁹: si sit sicut mgr̃ eius. Unde τ paul⁹ dicit: Imitatores mei estote sicͤ τ ego christi: christo ergo nõ iudicãte cur tu iudicas? neq; enĩ venit iudicare mũdũ: sed misereri. THEO. vel aliter: Si tu aliũ iudicas: τ ipe in eisdẽ peccas: nonne assimularis ceco cecũ ducẽti: quõ enĩ ille a te ducet ad bonũ: cũ τ tu pecces? Nõ est enĩ discipulus sup mgr̃m? Si igit tu peccas qui te mgr̃m τ doctorẽ putas: vbi erit qui a te disciplinat τ ducit? Perfect⁹ enĩ erit discipul⁹: si sit sicut mgr̃ ei⁹. BEDA: Uel sensus huius sentẽtie pẽdet ex supioribus: vbi dãda elemosyna τ iniuria dimittẽda pcipit. Si te inquit ira cõtra violẽtũ τ contra petentẽ auaricia cecauerit: nũquid tu mẽte vitiata vitiũ eius curare poteris? Sic etiã magister christ⁹ qui quasi de⁹ potuit suas vlcisci iniurias: maluit psecutores reddere mitiores: eandẽ necesse est φ discipuli qui puri homines sunt regulã pfectõis sequãt. AVG. de cõ. euã. Uel qõ dicit: Nũquid põt cec⁹ cecũ ducere: iõ subiũxit: vt nõ sperarẽt a leuitis se accepturos mensurã illã de qua dixit: Dabũt in sinũ vestrũ. qm̃ decimas dabãt eis quos cecos dixit: qr euãgeliũ nõ tenerẽt vt illã remuneratõem p discipulos dñi poti⁹ plebs incipet iam sperare: quos imitatores suos volens õndere addidit: Nõ est discipul⁹ sup magistrũ.

THEO. Inducit aũt dñs τ aliã pabolã de eodez subdẽs: Quid aũt vides festucã. i. modicũ criminis in oculo fratris tui: Trabẽ aũt que ĩ oculo tuo ẽ τc̃. i. peccatũ tuũ maximũ nõ cõsideras. BED. Hoc aũt ad supiorẽ sensum respicit: vbi cecũ a ceco duci. i. peccãtẽ a peccatore castigari nõ posse pmonuit. vnde dicit: Aut quõ potes dicere fratri tuo: Frat̃ sine eijciã festucam de oculo tuo: ipe in oculo tuo trabẽ nõ vidẽs. CIRYL. q. d. Qui grauib⁹ obnoxius est peccatis que trabẽ vocat: qualr̃ dãnat eũ φ pauca vel qñq; nil mali cõmisit: hoc enĩ festuca significat. THEO. Cõuenit aũt hoc oib⁹ τ maxie doctorib⁹ qui subditor̃ cũ mĩma peccata puniant: ppa impunita relinquũt: pp hoc eos dñs hypochritas vocat: qui ex hoc aliorũ peccata iudicãt vt iusti videãt. vñ seqt: Hypochrita eijce pmũ tra. de oculo tuo: τ tũc pspi. vt edu. festu. de oculo fratris tui.

CIRYL. Uidelz teipm pmũ mũdum õndas a magnis pctĩs: õñter õsules pxio modica õfitẽti. BASI. Uidet enĩ reuera cognitio suiipi⁹ grauissimũ oiz neq; enĩ sol⁹ ocul⁹ exteriora vidẽs sup se visu ñ vtit sed τ ipe noster intellect⁹ cũ alienũ velocit cõiectat pctm̃: lẽt⁹ est erga ppoz pceptõem defectũ.

Nõ ẽ enĩ arbor bona φ facit fruct⁹ malos: neq; arbor mala faciens fructũ bonuz. Unaqq; n. arbor de fructu suo cognoscit. Neq; n. de spinis colligũt fic⁹: neq; de rubo uindemiãt uuã. Bon⁹ hõ de bono thesauro cordis sui pfert bonũ: τ mal⁹ hõ de malo thesauro pfert malum. Ex abundãtia enĩ cordis os loqt.

BED. Cõtra hypochritã φ cepat dñs ereqt dicẽs Nõ ẽ. n. ar. bo. φ fa. fru. ma. ne. ar. ma. fa. fru. bonũ. q. d. Si verã τ nõ fictã vis hr̃e iusticiã: φ v̾bis ostẽtas etiã facto opẽsa: qr τñ se bonũ fingat hypochrita: ñ ẽ bon⁹ φ facit opa mala: τñ rephẽdat iñsõtẽ: nõ iõ mal⁹ ẽ φ facit opa bõa. TYTVS: Hoc aũt audiẽs nõ sumas inde tibi fautorẽ inertie. nãlr̃ enim arbor mouet: tu v̾o libero arbitrio fungeris. τ oĩs arbor sterilis ad aliquid ordinata est: tu vero fact⁹ es ad opera virtutũ. THEO. abbas: Non ergo penitentiam sed ptinaciã mali excludit: cũ enĩ mala sit nõ potest fructus bonos pducere: in virtutẽ vero con

uersa fructificat. Quod aūt est arboribꝰ natura: hoc est nobis affectio. ⁊ si ergo arbor mala non pōt fructum bonū pducere poterit tamē. CHRY. Quāuis aūt fructꝰ causet ex arbore: facit tamē noticiam arboris eo ꝙ arboris distinctio per fructū apparet. vnde sequit. Unaq̄q̄ eni arbor de fru. suo cogscit.

CIRYL. Sed ⁊ vita morū vniuscuiusq̄ erit significatiua: neq̄ eni extrīsecis ornamētis ⁊ fictis humilitatibꝰ: vere felicitatis apphēdit decor: sed ⁊ ex his que aliquis opat: cuiꝰ rei exemplū ponens subdit: Neq̄ enī de spinis colligūt ficus. AMBRO. In spinis istiꝰ mūdi ficꝰ illa repiri nō potest: que fecundis fructibus melior est: bone spes ei resurrectōnis aptat. Uel quia vt legisti: Ficꝰ dederūt grossos suos: ꝙ immaturꝰ ⁊ caducꝰ ⁊ inutilis in synagoga fructus ante pcessit. vel quia immatura nostra vita est in corpe: matura in resurrectōne: ⁊ ideo pcul a nobis debemꝰ seculares solicitudines abdicare q̄ mordent aīm: mentēq̄ adurāt: vt maturos fructꝰ culture diligētis possimꝰ adipisci. hoc ergo ad mūdū ⁊ resurrectōem: alterū ad aīam ⁊ corpꝰ refert cū subdit Neq̄ de rubo vindemiāt vuā. vel quia nemo peccatis fructū acquirit aīe sue: que sicut vua prima fris corrūpit: in supioribꝰ maturat. vel quia nemo pōt dominatōem carnis euadere. nisi quē christus redemerit qui sicut vua pepēdit in ligno BEDA: Uel spinas ⁊ rubū seculi curas ⁊ pūctōes puto eē viciorū: ficꝰ vo ⁊ vuā nouā cōuersatōnis in seruorē dilectōis. nō autē de spinis ficꝰ: neq̄ vua de rubo colligitur: quia mens adhuc veteris homis cōsuetudine depssa simulare pōt: sed fructꝰ noui hois ferre n̄ pōt Sed sciendū ꝙ sicut ferax palmes sepi inuolutꝰ recūbit: portāsq̄ fructū spina nō suū vsibꝰ seruat huanis: sic dicta vel acta malorū si quādo psunt bonis nō hoc ipi faciūt mali: sed fit de illis dei cōsilio.

CIRYL. Postq̄ aūt ondit ꝙ ex opibꝰ pōt discerni homo bonꝰ ⁊ malꝰ: sicut ex fructibꝰ arbor: nunc idē ostēdit p aliud signū dicēs: Bonꝰ ho. de bo. thesau. cor. sui p. bo. ⁊ ma. ho. de ma. p. malū BEDA: Idē est thesaurꝰ cordis quod radix est arboris. Qui ergo in corde thesaurū patiētie pfectiq̄ hʒ amoris: optimos fructus effundēs diligit inimicū: ⁊ cetera facit que supra edocuit. at qui thesaurū nequā corde seruat: cōtraria facit. BASI. Uerbi etiā cōditio cor a quo pcessit manifestat: euidēter ostendēs dispositōem pcordiorū nostrorū. vnde sequit: Ex abūdātia enī cordis os loquit. CHRY. Naturalis. n. cōsequētia est vt cū intꝰ abūdet neq̄tia: effluāt orete nus verba nequā. vnde cū audiueris hoīem inhonesta pferentē: nō tantā in eo putes latere maliciam: q̄ta vbis exprimit: sʒ cōiecta fontē intꝰ eē vberiorē

BED. Per oris etiā locutōem dn̄s vniuersa q̄ dictu vel factu vel cogitatu de corde pferimꝰ insinuat: moris enī est scripturarū verba p rebꝰ ponere.

¶ Quid autē uocatis me domine domine: ⁊ nō facitis que dico? Omnis qui uenit ad me: ⁊ audit sermones meos: ⁊ facit eos: ostēdā uobis cui similis sit. Similis est hōi edificanti domū qui fodit i altū: ⁊ posuit fundamētū supra petraȝ. Inūdatione aūt facta illisum est flumē domui illi: ⁊ nō potuit eā mouere. Fūdata eni erat supra petrā. Qui autē audit ⁊ nō facit similis est hōi edificāti domū suā supra terrā sine fundamēto: in quaȝ illisus est fluuius: ⁊ continuo cecidit: ⁊ facta est ruina domus illiꝰ magna.

¶ BEDA: Ne aliquis sibi frustra blandiret ex eo ꝙ dictū est: Ex abūdātia cordis os loquit. q̄si verba solū ⁊ nō magis opa veri christiani querant: ōnter dn̄s adiūgit: Quid aūt vocatis me dn̄e dn̄e: ⁊ nō fa. que dico? q. d. quid folia recte ɔfessiōis vos germiare iectatis: qui nullos opis boni fructus ostēditis?

CIRYL. Cōuenit aūt soli supme oīm nature dominatiōis ⁊ nomē ⁊ res. ATHA. Nō est ergo h' verbū homis sed dei ostendētis pprium ortū a patre: dn̄s eni est qui natꝰ est a solo dn̄o: nō timeas autem dualitatē: nō enī sm naturā separant. CIRYL. Que aūt sit vtilitas in mandatorū obseruatōe: q̄ue dānū accidere possit ex inobediētia ostēdit subdēs Omnis qui ve. ad me: ⁊ au. sermo. meos: ⁊ facit eos ostēdaȝ vobis cui silis sit. Silis est hōi edifi. do. qui fo. in altū: ⁊ po. funda. supra petrā. BED. Petra aūt christꝰ qui fodit in altū: qui preceptis humilitatis terrena omnia de cordibꝰ fideliū eruit ne propter commodū tempale seruiāt deo. BASI. Ponere aūt fundamentū supra petrā hoc ē inniti fidei christi: vt immobilis pseueret in aduersis siue humanitus siue diuinitꝰ accidāt. BEDA: Uel fundamentū domꝰ ipa est intētio bone cōuersatōnis: que pfectus verbi auditor in adimplēdis christi mādatis firmiter inserit. AMBRO. Uel oīm fundamētū docet esse virtutū: obediētiā celestiū pceptorū: p quaȝ domꝰ hec nostra nō in pluuio voluptatū: nō neq̄tie spiritalis incursu: nō imbre mūdano: nō hereticorū possit nebulosis disputatōibꝰ ɔmoueri. vn̄ seq̄t Inunda. au. fa. illi. ē flu. do. il. ⁊ nō po. eā mouere.

BED. Inūdatio tribꝰ modis fit: vel immūdorū spirituū: vel improborū hoim: vel ipa mētis aut carnis inq̄etudine. ⁊ q̄tū ppis viribꝰ hoies fidūt: inclinant q̄tum vo inuictissime illi petre adherēt: etiā labefactari nequeūt. CHRY. Ostēdit etiā nobis dn̄s ꝙ nullā parit fides vtilitatē: si feda sit ɔuersatio. vn̄ sequit: Qui aūt au. ⁊ non fa. silis est hōi edi. do. su. su. ter. sine fundamēto. BEDA: Domꝰ diaboli mūdꝰ q̄ in maligno positꝰ est: quē sup terrā edificat: q̄r obsequētes sibi de celis ad terrena detrahit. sine fūdamēto edificat: q̄r oē peccatū fundamentū nō hēt: nō ex ppa subsistit: malū q̄ppe sine substātia est: q̄ tn̄ q̄dcūq̄ fit: in boni nā ɔualescit. Quia vo a fūdo dr̄ fundamētū: possumꝰ etiā fundamētū p fūdo positū nō incōueniēt accipe: sic q̄ in puteo mergit: puteo fundo retinet: sic aīa corruēs. q̄si in quodā fūdi loco ɔsistit: si se in aliqua peccati mēsura continet. Sed cū peccato in quo labit nō pōt eē contenta. dū quotidie ad deteriora deicit: q̄si in puteo i quo cecidit: fundū nō inuenit quo figat. Ingruēte aūt

qualibet tētatōe: ⁊ vere mali ⁊ ficte boni peiores fiunt: donec ad extremū ppetuā labāt in penā. vnde sequit: In quā illi. est fluui. ⁊ conti. ceci. ⁊ facta est ruina domus illius magna. Potest etiā per impetū fluminis extremi iudicij discrimen intelligi: quādo vtraq₃ domo consummata: ibunt impij in supplicium eternum: iusti autem in vitam eternam.

CIRYL. Uel sup terrā sine fundamēto edificat: qui sup harenā dubietatis que fm opionē est pōit fundamētū spiritualis fabrice. qō pauce stille tētationū dissiparūt. AVGV. de cō euā. Hūc aūt fmonē dñi plitū sic exorsus est lucas sic ⁊ matthe⁹. vterq₃ enī dixit: Beati paupes. deīde multa que sequūt in vtrisq₃ narratōne silia sunt: ⁊ ad extremū sermonis ipa cōclusio. prius eadē repit. s. de hoīe qui edificat supra petrā ⁊ sup harenā. posset ergo facillime credi eūdē lucas dñi interposuisse fmonē: aliq₃ tñ preter misisse sentētias q₃ matthe⁹ posuit. Itē alias posuisse q₃ matthe⁹ nō dixit: nisi moueret ꝙ matthe⁹ in mōte dicit habitū fmonē a dño sedēte: lucas autē i loco cāpestri a dño stāte: nō tñ istos duos fmones lōga tpis distātia separi īprobabiliter creditur: ꝙ ⁊ ante ⁊ postea quedā silia vel eadē ambo narrarūt: q₃q₃ illud possit occurrere in aliqua excellētori pte mōtis pmo cū solis discipulis fuisse dñm: quando ex eis illos. xij. elegit: deinde cū eis descēdisse de mōte. s. de ipa mōtis celsitudine in cāpestrē locū. i. i aliquā eq̄litatē que in latere mōtis erat: ⁊ multas turbas cape poterat: atq₃ ibi stetisse donec ad eū turbe cōgregarēt: ac postea cū sedisset accessisse ppinquius discipulos suos atq₃ illis ceterisq₃ turbis presentib⁹ vnū habuisse fmonē. CA. VII.

Cum autē iplesset oīa uerba sua in aures plebis: ītrauit capharnaū. Cēturiōis aūt cuiusdā fu⁹ male hñs erat moriturus: q illi erat pciosus. Et cū audisset de iesu: misit ad eū seniores iudeorū: rogās eū ut ueniret ⁊ saluaret seruū ei⁹. At illi cū uenissēt ad iesū rogabāt eū sollicite dicētes ei: quia dign⁹ ē ut hoc illi pstes. Diligit enī gētē nostrā: ⁊ synagogā ipse edificauit nobis. Iesus aūt ibat cum illis. Et cū iam nō lōge ess₃ a domo: misit ad eū cēturio amicos dicēs: Dñe noli uexari. Nō. n. sum dign⁹ ut sb tectū meū intres: pp qō ⁊ meipm nō su₃ dignū arbitrat⁹ ut uenirē ad te: s₃ dic uerbo ⁊ sanabit puer me⁹. Nā ⁊ ego hō sū sb ptāte ɔstitut⁹ habēs sb me milites: ⁊ dico huic uade ⁊ uadit: ⁊ alio ueni ⁊ uenit: ⁊ seruo meo fac hoc ⁊ facit. Quo audito iesus mirat⁹ est ⁊ ɔuersus sequētib⁹ se turbis dixit: Amē dico uob: nec in isrl' tātā fidē inueni. Et reuersi qui missi fuerāt domum inuenerūt seruum qui languerat sanu₃.

AVGV. de con. euan. Hic intelligēdū est: quia non anteq₃ hec verba terminauit intrasset: sed non esse expressum post quātū tēporis internallū cum istos sermones terminasset intrauerit capharnau₃. ipso quippe interuallo leprosus ille mundatus est: quē suo loco mattheus interponit. AMBRO. Pulchre aūt vbi precepta cōpleuit: forma docetur suorū preceptorū exequi. nam statim gētilis cēturionis seruus domino curādus offert. vnde sequitur Centurionis autē cuiusdā seruus male habēs erat moriturus: qui illi erat pciosus. ꝙ moriturū dixerit euāgelista non fefellit: moritur⁹ enim erat nisi fuisset sanatus a christo. EVSE. Strēnuus siquidē i becillis erat iste cēturio: ⁊ militib⁹ romanis pfectus Quia vero specialis seruiēs eius domi languēs iacebat: considerās quales saluator erga ceteros virtutes agebat sanādo languidos: ⁊ iudicās ꝙ non fm vires humanas hec agebant miracula mittit ad eū: vt ad deum: non habito respectu ad apparēs organum: quo cum hominib⁹ cōuersabat. vnde sequit: Et cum audisset de iesu: misit ad eum seniores iudeorū rogās eum vt veniret: ⁊ saluaret seruū suum.

AVGV. de cō. euāge. Quomodo ergo veru₃ erit quod mattheus narrat: Accessit ad eum quidā centurio: cum ipe non accesserit: vbi diligēter aduertētes intelligam⁹ mattheū non deseruisse vsitatū modum loquēdi. si enim ipa peruētio vsitate dicit per alios fieri: quātomagis accessus per alios fieri pōt. Non ergo absurde mattheus per alios facto accessu cēturionis ad dominū: compēdio dicere voluit: ipm poti⁹ accessisse ad christū: q₃ illos p quos verba sua misit: quia quo magis credidit: eo magis accessit

CHRY. Qualr etiā matthe⁹ dicit ꝙ ipe dixit: Nō sum dign⁹ vt intres sub tectū meū. lucas aūt h dicit Quoniā rogat vt veniat. Sed mihi videt: ꝙ lucas significat nobis iudaicas blādicias. Credibile enī est vt cum vellet abire cēturio: retraheret a iudeis blādientib⁹ ⁊ dicētib⁹: quia nos eūtes ducem⁹ eū. vnde ⁊ eorū preces adulatōib⁹ plene sunt. Sequit enim: At illi cum venis. ad iesum: roga. eum solli. dicētes: quia dign⁹ est vt hoc illi prestes: dili. enim gentē nostram: ⁊ synagogā ipe edificauit nobis. Decebat siquidē ipsos dicere: quoniā ipe volebat venire ⁊ supplicare: nos autē detinuimus calamitatē videntes ⁊ cadauer quod in domo iacebat: aut pmere fidei eius immensitatē: sed nolebāt ppter inuidiā fidem viri detegere: ne magn⁹ aliquis esse videret cui preces porrigunt. ꝙ autē mattheus significat ipm israelita₃ non esse: lucas vero dicit: Quoniā edificauit synagogam: non est cōtrariū. Potuit eni ⁊ iudeus non esse: ⁊ synagogam cōstruxisse. BEDA: In hoc autem ostendunt: quia sicut nos ecclesiam: sic etiam illi synagogā non cōuentū solummodo fidelium:

sed eti i locū quo cōueniebāt sint soliti appellare. EVSE. Et seniores quidē iudeorum p modic⁹ sum⁹ ptib⁹ ad op⁹ synagoge datis grām poscūt: sed dñs nō ppter hoc sed p maiorem volēs sī generare credulitatē in cūctis mortalib⁹ p sui virtutē semetipm exhibuit. vnde sequit: Jesus autē ibat cū illis. AMB. Nō vtiqz nō ideo faciebat qz absens curare nō poterat. sed vt formā tibi daret humilitatis imitande: ad reguli filiū noluit pgere ne videret magis diuitis detulisse hic ipe pcessit: ne videret in cēturionis famulo cōditōem despexisse seruilē. cēturio vō militari tumore deposito reuerētiā sumit: τ ad fidē facilis: τ ad honorificētiā pmpt⁹. vñ seqt: Et cū lō. cēt a domo: misit ad eum cētu. ami. di. dñe noli vexari. Nō. n. hoīs sed dei ptāte cōiecit dari a christo hoībus sanitatē. Judei qdē dignitatē ei⁹ ptēderāt: iste vō indignū se asseruit: nō solū beneficij: sed etiā susceptōis dñi: Nō. n. dign⁹ sū: vt sub tectū meū itres. CHRY. Postqz. n. liberat⁹ ē a iudeorū tedio: tunc mittit dicēs: Ne putes pre tedio me nō venisse: sed indignū reputauit ei domi recipe. AMB. Bn̄ aūt lucas in occursum amicos dicit esse a cēturiōe trāsmissos: ne psētia sua: τ generare dñi verecūdiā videret: τ officio puocasse. vnde sequit: Propt quod et meipm nō sum dig. arbi. vt veni. ad te: sed dic tm̄ v. τ sana. pu. meus. CHRY. Ubi attēde cēturionē debitā opinionē hn̄tē de dño. nō enī dixit: Ora: sed tm̄modo iube: dubitās ne se humiliando rēnueret. Subdit: Nā τ ego homo sum sub ptā. cōsti. ha. sub me mili. τ di. huic va. τ va. τ alio ve. τ ve. τ s. me. fac hoc τ facit. BED. Hoiem se vt ptāti vel tribuni vl̄ psidis subditū dicit: imparē tm̄ minorib⁹: vt subaudiatur eū multomagi qui de⁹ sit: nō p aduētū tm̄ corporis: sed p angelorum ministeria posse implere quod vellet. repellēde enī erāt vel infirmitates corpū vel fortitudines cōtrarie: τ verbo dñi: τ ministerijs angelorū. CHRY. Est aūt hic notādū qz h̄ vbū Fac impiū designat dictū seruo: ob hoc de⁹ cū hoiē vellet creare: nō ait vnigenito: Fac hoiem: sed faciam⁹ hoiem: vt per formā consensus verborū declararet equipantiā. Quia ergo in christo cōsiderabat excellentiā dñi: ob hoc ait: Dic verbo. nā τ ego dico suo meo τc. christ⁹ aūt nō eū rephēdit: sed ei⁹ intētiōem roborauit. vnde sequit: Quo audito iesus mirat⁹ est. BED. Sed quis in illo fecerat ipam fidē: nisi ille qui admirabat: sed τsi ali⁹ eā fecisset quid miraret: qui psci⁹ erat: qz ergo mirat dñs: nobis mirādū esse significat. oēs enī tales mot⁹ cū de deo dicit: nō pturbati animi signa sunt s3 docēt mgri. CHRY. Ut aūt liqueat tibi qz dñs hoc ideo dixit: vt alios istruat. prudēter enī euāgelista hoc aperiēs subdit: Amē di. vo. nec in isrl̄ tan. fi. inueni. AMBRO. Et quidē si sic legas: Jn nullo tantā fidē inueni in isrl̄. simplex intellect⁹ τ facilis est. si vō iuxta grecos nec in isrl̄ tantā fidē inueni: fides hmōi etiā electorib⁹ τ deū vidētib⁹ antefert. BED. Nō aūt de oībus retro patriarchis τ pphetis: sed de psētis eui loquit hoīb⁹: quib⁹ ideo cēturiōis fides antefert: quia illi legis, pphetarūqz monitis edocti: hic aūt nemie docēte spōte credidit. AMBRO. Probat autē fides dñi: τ serui sanitas roborat. vnde sequit: Et re. qui mis. fue. do. inue. ser. qui lang. sanū. Pōt g̃ meritū dñi τ famulis suffragari: nō solū fidei merito: s3 τ studio discipline. BEDA: Plenius autē hec explicat matthe⁹: qz dicēte dño cēturioni: Uade sicut credidisti fiat tibi: sanat⁹ sit puer ex illa hora. Sed beato luce moris est que plene viderit ab alijs euāgelistis exposita abbreuiare: vl̄ etiā de industria pterire: que vō ab eis omissa vl̄ breuiter cognerit tacta dilucidare solerti⁹. AMB. Mystice aūt seruo cēturionis ppl̄s natiōnū qui mūdane seruitut; vinculis tenebat: eger letalib⁹ passiōib⁹: bn̄ficio dñi sanādus exprimit. BED. Cēturio aūt cui⁹ fides israeli pfert: electos e gētib⁹ ondit: q̄ q̄si cētenario milite sti pati virtutū spiritaliū sunt pfectōe sublimes. nūer⁹ enī cētenari⁹ q̄ de leua trāsfert ad dexterā in cel vite significatōe poni cōsueuit. Tales g̃ p his necesse est dño supplicēt: q̄ adhuc spū seruitutis pmūt. nos aūt q̄ de gētib⁹ credim⁹: nō ipi ad dñm venire possum⁹ quē in carne videre nō valem⁹: sed ad eū accedere debem⁹ p fidē. Seniores aūt iudeorum mittere: h̄ est summos ecclie viros qui nos ad dñm pcesserūt: suppliciter obsecrādo patronos acqrere: qui nobis testimoniū reddētes qz ecclīam edificare curemus: p nr̄is pctis intercedāt. Pulchre aūt dr: qz iesus nō lōge erat a domo: qz ppe timētes eū salutare ipius. τ q̄ nāli lege recte vtit: quo bona q̄ nouit opat: eo illi qui bon⁹ ē apiat. AMB. Nō vult aūt iesum vexari cēturio: qz quē iudeorum ppl̄s crucifixit: inuiolatū ab iniuria manere desiderat ppl̄s natiōnū. τ qd̄ ad mysteriū spectat: vidit in pectora adhuc gētiluz nō eē penetrabilē christū. BED. Milites autē τ serui q̄ cēturioni obediūt: vtutes sunt nāles: qr̄ū copiā multi ad dñm veniētes deferūt secū. THEO. vel aliter: Cēturio est intellect⁹ q̄ multorum in militia pnceps existit: dū ml̄tas in hac vita res h3. H3 autē seruū infirmū: irrōnabilē aie ptē irascibilē τ cōcupiscibilē dico. Et mittit ad iesum mediatores iudeos .i. ofessiōis cogitatōes τ verba: τ confestum suscipit seruū sanum.

Et factū est: deinceps ibat iesus in ciuitatē que uocat naym: τ ibant cū eo discipuli eius: τ turba copiosa. Cū aūt appropiquaret porte ciuitatis: ecce defunct⁹ efferebat fili⁹ unic⁹ matris sue. Et hec uidua erat τ turba ciuitatis ml̄ta cū illa. Quā cū uidisset dñs: mia mot⁹ sup e. i dixit illi: Noli flere. Et accessit et tetigit loculū. Hi aūt qui portabant steterūt. Et ait: Adolescēs: tibi dico surge. Et resedit q erat mortu⁹ τ cepit loqui: τ dedit illū matri sue. Accepit autē oēs timor: τ magnificabāt deum dicētes: Quia ppheta magn⁹ surrexit in nobis: τ quia de⁹ uisitauit plebem suam. Et exijt hic

sermo in uniuersam iudeā de illo: ⁊ i oēm circa regionem.

CIRYL. Mira dominꝰ miris annectit: ⁊ supra q̄ dem accersitus occurrit: hic vero non vocatꝰ accedit. vñ dicit: Et fa. ē dein. ibat ī ciui. q̄ vocat naym. BEDA: Nayꝫ ē ciuitas galilee ī secūdo miliario montis tabor. diuino aūt nutu multa turba dominum comitat: vt multi essent tāti miraculi testes. vñ sequit: Et ibāt cū illo discipuli eius ⁊ turba copiosa. GRE. nisenus: Resurrectionē autem experimentū nō ita verbis sicut operibꝰ a saluatore didicimus: q̄ ab iferioribꝰ inchoās opꝰ miraculi: fidem nostrā assuefacit ad maiora. Primo quidē ī egritudine desꝑata serui cēturionis: resurrectiōis incepit potestatē. post hec altiori ꝑtāte ducit homies ad fidem resurrectiōis: dū suscitauit filiū vidue: q̄ ferebatur ad monumētū. vñ sequit: Cum autē appropin. por. ciui. ecce defun. effere. fi. vni. matris sue. Diceret enī aliq̄s de puero cēturionis: ꝙ moritur⁹ nō erat vt igit temerariā linguā ꝯpesceret: iā defūcto iuueni: christū obuiare fatet vnico filio vidue. nā sequitur: Et hec vidua erat: ⁊ tur. ciui. mul. cū illa. Erūne molē breuibꝰ verbis explicuit. Mater vidua erat ⁊ nō sperabat vlteriꝰ filios ꝑcreare: nō hēbat ī quem aspectū dirigeret vice defūcti. hūc solū lactauerat: solꝰ aderat alacritatis cā ī domo: q̄cquid matri dulce ac ꝑciosum hic solꝰ extiterat. CIRYL. Miserāda passio ⁊ ad fletū ⁊ lachrymas potēs ꝓuocare. vñ sequit: Quā cū vidis. do. mise. motꝰ sup eā dixit illi: noli flere. BEDA. q. d. Desiste quasi mortuū flere quē mox viuū resurgere videbis. CHRY. Jubens aūt cessare a lachrymis: q̄ cōsolatur mestos: monet nos p̄sentibꝰ defunctis cōsolationē recipe resurrectionē sperātes: tenet autē feretrū vita obuiās morti. vñ sequit: Et accessit ⁊ tetigit locu. hi au. q̄ porta. steterūt. CIRYL. Jō autē nō solo verbo peragit miraculū: sed ⁊ feretrū tāgit: vt cognoscas efficax esse sacrū christi corpꝰ ad humanā salutē: ē enī corpꝰ vite ⁊ caro verbi omnipotētis cuiꝰ habet virtutē. sicut enī ferrū adiunctū igni ꝑficit opꝰ ignis: sic postq̄ caro vnita ē verbo qd̄ viuificat omīa: ipsa quoq̄ facta ē viuificatiua ⁊ mortis. TYTVS. Nō autem saluator similis ē helie defleūti filiū sarаptane. nec q̄lis helisēꝰ: q̄ ꝓpriū corpꝰ applicuit corpori defūcti: nec qualis ē petrus: q̄ ꝓ thabita orauit: sed ipse q̄ nō entia velut entia vocat: q̄ mortuos vt viuos alloq̄ pōt. vñ sequitur: Et ait: adolescēs tibi dico surge.

GRE. nisenꝰ: Qui dixit adolescentē: florētis significauit tēporis horā: primā producentē lanuginem: q̄ paulo ante mulcebris erat maternoꝝ oculoꝝ aspectui: iā aspirās ad tēpus spōsaliū virga generis: successiōis ramus: baculꝰ senectutis. TITVS. Incōtanter autē erectꝰ ē cui sunt mādata directa. diuina enī potestas ē irrefragabilis: nulla mora: nulla orationū istantia. vñ sequit: Et resedit q̄ erat mor. ⁊ ce. lo. ⁊ dedit illū matri sue. Jndicia sūt hec vere resurrectiōis: corpꝰ enī exanime loq̄ nō pōt. nec reportasset mulier ad domū defunctū filiū inanimatum.

BEDA: Pulchre aūt euāgelista dñm prius misericordi ā motū eē sup matre: ac sic filiū resuscitare testatur: vt in vno nobis exēplū imitāde pietatis oñderet: in altero fidē mirāde potestatis astrueret. vñ sequit: Accepit au. oēs ti. ⁊ magnificabāt deū dicētes: q2 ꝓpheta mag. sur. ī nobis: ⁊ q2 deus visitauit plebē suā. CIRYL. Hoc magnū fuit in populo īsensibili ⁊ īgrato: post modicū enī nec ꝓphetā: nec ad vtilitatē populi ꝓcedere ipm existimauit. Neminē autē habitātium iudeā hoc miraculū latuit. vñ sequit: Et exiit hic sermo ī vniuersam iudeā: ⁊ ī oēm circa regionē. AMBRO. Jdoneū aūt ē dicere: ꝙ septē resurrectiōes añ dominicā narrant: quaꝝ prima est filij saraptene: secūda filij sunamitis: tertia q̄ facta ē in reliquijs helisei: quarta q̄ facta ē in naym: q̄nta filie archisynagogi: sexta lasari: septima ī christi passiōe: multa nāq̄ corpora sanctoꝝ surrexerūt. octaua ē christi q̄ expers mortis remāsit vlteriꝰ ī signū ꝙ cōis resurrectio q̄ morte futura ē in octaua etate: nō tollet morte: sed īdissolubilis ꝑmanebit.

BEDA: Defunctꝰ autē q̄ extra portā ciuitatis multis ē ītuētibꝰ elatꝰ. significat hominē letali funere criminū soporatū: ⁊ aīe morte nō cordis adhuc cubili tegentē: sed ad multoꝝ noticiā ꝑ locutiōis operisue indiciū quasi ꝑ ciuitatis hostia ꝓpalantem. Portā enī ciuitatis puto aliquē de sēsibus esse corporalibꝰ: qui hūc filiꝰ vnicꝰ matris sue fuisse ꝓhibet: q2 vna ē ex multis ꝑsonis collecta mater ecclesia. viduā aūt esse ecclesiā: oīs aīa q̄ se dñi morte redēptā meminit agnoscit. AMB. Hāc enī viduā populorū turba circūseptā plus video esse q̄ feminam q̄ resurrectionē vnici adolescētis filii a pōpa funeris reuocat: ad vitā suarū cōtemplatiōe lachrymarū: q̄ flere ꝓhibet eū cui resurrectio debebatur. BEDA: Uel nouati dogma cōfundit: q̄ dū penitētiū mundationē euacuare conat: matrē ecclesiā de natorum suoꝝ spiritali extinctiōe plorantē spe vite reddende negat cōsolari debere. AMBRO. Hic aūt mortuus ī loculo materialibꝰ quatuor ad sepulchrū ferebatur elemētis: sed spem resurgēdi habebat: q2 ferebatur ī ligno: qd̄ etsi nobis ante nō ꝓderat: tamen posteaq̄ christꝰ id tetigit: ꝓficere cepit ad vitā: ⁊ ē indicio salutē populo ꝑ crucis patibulū refundendā. Jn secreto. n. iacemꝰ exanimes: cū vel ignis ī modice cupiditatis exestuat: vel frigidꝰ humor exūdat: ⁊ pigra quadā corpis habitudine vigor hebetat animorū. BEDA: Uel loculus in quo mortuꝰ effert male secura desperati corporis cōsciētia est. q̄ vero sepeliendū portāt: vel īmunda desideria: vel blandimenta sunt socioꝝ: qui dño loculū tangente steterūt: q2 superni formidine iudicij tacta ꝯscientia: carnales sepe voluptates ⁊ iniuste laudātes coercens ad se reuertit: vocātiq̄ ad vitā respōdet saluatori.

AMB. Si ergo graue peccatū ē: qd̄ penitentie tue lachrymis ipe lauare nō possis: fleat ꝓ te mater ecclesia: assistat ⁊ turba iā resurgēs a funere: ⁊ īcipies alia vita loqui timebūt oēs: vniꝰ enī exēplo omnes corrigunt. Laudabūt etiā deū q̄ tanta nobis remedia vitāde mortis īdulsit. BEDA: Uisitauit autē deus plebē suā: nō solū semel verbū suū incorporando: sed semꝑ ī corda mittēdo. THEO. Uiduā etiā potes ītelligere animā virū amittentē. i. diuinū sermonē: filius enī ē ītellectus q̄ extra ciuitatē effert viuentiū. Loculꝰ eiꝰ ē corpꝰ eius qd̄ quidā dixerūt esse per sepulchrū. Tangēs autē eū dñs eleuat ipsum

iuuenescere faciẽs eũ qui surgẽs a peccato icipit loqui: ⁊ alios edocere. Nõ eni pri⁹ ei crederet.

¶ Et nunciauerũt iohãni discipuli ei⁹ de oĩbus his. Et cõuocauit duos de discipulis suis iohannes. Et misit ad iesũ dicẽs: Tu es q uentur⁹ es: an aliũ expectam⁹? Cũ autẽ uenissent ad eũ uiri dixerũt: Johãnes baptista misit nos ad te dicens: Tu es q uẽturus es: an aliũ expectam⁹ Jn ipsa autẽ hora multos curauit a languorib⁹ suis ⁊ plagis: ⁊ spiritibus malis: ⁊ cecis multis donauit uisuz. Et respõdẽs dixit illis: Euntes renũciate iohãni q̃ audistis ⁊ uidistis. Quia ceci uidẽt: claudi ambulãt: leprosi mũdantur: surdi audiũt mortui resurgũt: paupes euãgelizãtur: ⁊ beatus est quicũqz non fuerit scandalizatus in me.

¶ CIRYL. Miraculũ qđ omnes ĩhabitãtes iudeam ⁊ galileã sciuerãt: referũt sancto baptiste q̇dam ex eius discipulis. vñ sequit᷑: Et nũciauerũt iohãni discipuli ei⁹ de oĩbus his. BEDA: Non simplici corde vt oppinor: sed ĩuidia stimulãte. nã ⁊ alibi cõquerunt᷑ dicẽtes: Rabbi: q̇ erat tecũ trãs iordanẽ: ecce hic baptizat: ⁊ oẽs veniũt ad eũ. CHRY. Tunc autẽ magis ad eũ erigimur: cũ incũbit necessitas: ⁊ idõ iohãnes detrusus in carcerẽ qñ magis discipuli ei⁹ ĩdigebãt iesu: tũc mittit eos ad christũ. Sequit᷑ eni: Et cõuo. duos disci. iohãnes: ⁊ misit eos ad iesũ dicẽs: Tu es q̇ vẽturus es: an aliũ expectam⁹? BEDA: Nõ ait: Tu es q̇ venisti: sed Tu es q̇ vẽtur⁹ es. Et ẽ sensus: Mãda mihi: q꞉ ĩterficiẽdus ab herode ⁊ ad ĩferna descẽsurus sum: vtrũ te ⁊ infimis debeã nunciare q̇ superis nũciaui: an hoc nõ cõueniat filio dei: ⁊ aliũ ad hec sacramenta missurus es? CIRYL. Sed oĩno reprobãda ẽ talis opinio: nũq̃z eni reperim⁹ sacramẽta scripturã dicere: ꝙ infernalibus p̃nunciauerit baptista iohãnes saluatoris aduentũ. Jllud ⁊ verũ ẽ dicere: ꝙ nõ ignorauit baptista virtutẽ mysterij ĩcarnatiõis vnigeniti. vñ ⁊ hoc cũ alijs nouerat: ꝙ illumĩaturus erat in ĩferno manẽtes: cũ ꝓ oĩbus gustauerit mortẽ tã viuus q̃z mortuis. Sz qñ s̃mo sacre scripture hũc quidẽ predixit venturũ tãq̃z deũ ⁊ dñm: alij vero missi sũt sicut famuli ante christũ. idõ oĩm saluator ⁊ dñs a ꝓphetis nomĩabatur: q̇ venit: vel q̇ vẽtur⁹ ẽ: sz illud psalmi: Bñdictus q̇ venit ĩ noĩe dñi. ⁊ ĩ Abacuc: Post modicũ q̇ vẽturus ẽ: veniet: ⁊ nõ tardabit. Jgit᷑ diuin⁹ baptista quasi nomẽ accipiẽs a sacra scriptura: misit quosdã discipulorũ suor̃ q̃situros: an ĩpe sit q̇ venit: vel qui vẽturus ẽ. AMB. Sed q̃uo fieri possz vt õ quo dixerat: Ecce q̇ tollit peccatũ mũdi: adhuc eũ dei filiũ eẽ nõ crederet? aut eni insolẽtie ẽ ei tribuere diuina que nescit: aut de dei filio dubitasse ꝑfidie ẽ. Nõnulli aũt de ĩpo iohãne ĩtelligũt magnũ quidẽ ita ꝓphetã vt christũ agnosceret: sed tñ non tãq̃z dubiũ sed tãq̃z piũ vatẽ quẽ vẽturũ crediderat: nõ credidisset moriturũ. Nõ igit᷑ fide sz pietate dubitauit: sicut ⁊ petr⁹: ꝓpiti⁹ tibi esto dñe: nõ fiet h̃.

CIRYL. Uel ex dispẽsatiõe ĩterrogat: nouerat. n. vt p̃cursor passiõis christi mysteriũ: sed vt discipulis suis cõstet: quãta sit excellẽtia saluatoris: ex ꝓprijs discipulis prudẽtiores misit: quos p̃cepit sciscitari: ⁊ viua saluatoris voce conijcere: si ĩpe ẽ q̇ expectabatur. vñ subdit᷑: Cũ ãt ad eũ venis. viri dix. Johãnes baptista mi. nos ad te di. Tu es q̇ vẽtu. es: an alium expectam⁹? Sciẽs aũt vt deus quo aĩo misisset eos iohãnes: ⁊ cãm aduẽtus eor̃: tũc tẽporis egit vberiora miracula. vñ sequit᷑: Jn ipsa autẽ hora curauit multos a lãguorib⁹ ⁊ plagis ⁊ spiritib⁹ malis: ⁊ cecis multis donauit visũ. Nõ dicit eis expsse: Ego sũ. sed ducit eos magis ad rei certitudinẽ: vt cõgrua ratione sumẽtes fidẽ ipsi⁹ reuertant᷑ ad eũ q̇ misit eos. vñ nõ ad verba: sz ad ꝓpositũ mittẽtis r̃nsum exhibuit: nã sequit᷑: Et r̃ndens di. ill. Eũtes renũciare iohãni q̃ vidi. ⁊ audistis. q. d. narrate iohãni: q̃ quidẽ audistis ꝑ ꝓphetas: cõsũmari vero vidistis a me. Ea eni tũc agebat: q̃ p̃dixerãt ꝓphete eũ facturum. de q̇bus subdit᷑: Quia ceci vidẽt: claudi ambulãt: leprosi mũdant᷑: surdi audi. mor. resurgũt. AMB. Plenũ sane testimoniũ: quo dñm ꝓpheta cognosceret: de ipso eni fuerat ꝓphetatũ: Quia dñs dat escã esuriẽtibus: erigit elisos: soluit cõpeditos: illumiat cecos. ⁊ q̇ ista facit regnabat in eternũ. Ergo nõ humane ista: sed diuine virtutis ĩsignia sũt. Qui⁹ aũt euãgelij exẽpla vel rara vel nulla ĩueniant᷑. vnus thobias oculos recepit: ⁊ hec fuit angeli nõ hoĩs medicina. helias mortuũ suscitauit: ipse tamẽ rogauit ⁊ fleuit: hic iussit. helise⁹ leprosum mũdari fecit: nõ tam ibi valuit precepti auctoritas: sed mysterij figura. THEO. Sũt etiã hec verba Jsaie dicẽtis: De⁹ ipse veniet: ⁊ saluabit nos: tũc aperient᷑ oculi cecor̃: ⁊ aures surdor̃ patebũt. tũc saliet sicut ceru⁹ claud⁹.

BEDA: Et qđ his nõ min⁹ ẽ subdit: Paupes euãgelizant᷑ paupes. s. spũ vel opib⁹ ĩtus illuminant᷑: vt ĩter diuites ⁊ egenos: ĩ p̃dicatiõe nulla distãtia sit. h̃ magistri cõprobauit veritatẽ qñ oĩs q̇ apud eum saluari põt equalis est. AMB. Sed tñ pua adhuc ista dñice testificationis exempla: plenitudo fidei: crux dñi: obitus sepultura ẽ. vñ addidit: Et beatus ẽ q̇ nõ fuerit scãdalizat⁹ ĩ me. Crux eni etiã electis scãdalũ posset afferre: sed nullũ h̃ maius diuine ꝑsone ẽ testimoniũ. Nihil eni ẽ qđ magis esse vltra humana videat᷑: q̃z totũ se obtulisse ꝓ mũdo. CIRYL. Uel ꝑ hoc volebat õndere ꝙ quecũq̃z versabantur in cordib⁹ eor̃: ab oculis ipsi⁹ effugere nequiuerũt: ipsi eni erãt q̇ scãdalizabant᷑ de ĩpo. AMB. Mystice autẽ ĩ iohãne supra dixim⁹ typũ esse legis q̇ p̃nuncia fuit christi. Mittit ergo iohãnes discipulos suos ad christũ: vt supplemẽtũ sciẽtie cõsequantur: q꞉ plenitudo legis ẽ christ⁹. Et fortasse isti discipuli sũt duo populi: quorũ vnus ex iudeis credidit: alter ex gẽtibus: q̇ idõ credidit q꞉ audiuit. Uoluerũt ergo ⁊ isti videre: q꞉ beati oculi qui vidẽt. Cũ aũt venerũt

ad euãgeliũ ꝛ cognouerit illuminari cecos: ambulare claudos: tũc dicẽt: Oculis nostris perspexim⁹. videmur enĩ nobis vidisse q̄ legim⁹: aut forsitan in parte quadã corporis nostri: omẽs videmur inuestigasse dñice seriẽ passiõis: fides enĩ p paucos ad plures puenit. Lex ergo christũ venturũ annunciat: euangelij scriptura venisse confirmat.

¶ Et cũ discessissẽt nũcij iohãnis: cepit de iohanne dicere ad turbas: Quid existis i desertũ uidere? Arũdinẽ uẽto agitatã? Sz quid existis uidere? Hominẽ mollib⁹ uestimentis idutũ? Ecce qui in ueste p̄ciosa sũt ꝛ delitijs: in domib⁹ regũ sũt. Sed qd existis uidere? Prophetã. Utiq3 dico uobis: ꝛ plusq̃3 prophetam. Hic ẽ de quo scriptũ ẽ: Ecce mitto angelũ meũ añ faciẽ tuã: qui preparabit uiã tuã añ te. Dico.n. uobis maior iter natos mulierũ ꝓpheta iohãne baptista nemo ẽ. Qui aũt minor ẽ i regno dei maior ẽ illo.

¶ CIRYL. Cõiecit dñs tãq3 hominũ secreta cognoscẽs aliquos dicturos: si vsq3 hodie ignorat iohannes iesum: qualiter eũ ondebat nobis dicens: Ecce agn⁹ dei q̄ tollit peccatũ mũdi. vt igit̃ sanaret hãc passionẽ q̄ eis acciderat: dãnũ quod ex scãdalo procedebat exclusit. vñ dicit̃: Et cũ disces. nuncij iohannis: cepit di. de iohãne ad tur. Quid existis in desertũ videre? arundi. vẽto agitatã? q.d. mirati estis de iohãne baptista ꝛ pluries prexistis ad eũ percurrẽtes tã lõga deserti itinera. frustra siquidẽ si sic leuez ipm existimat[i]: vt similis sit arũdini declinãtis quocũq3 agitat vẽtus. Talis enĩ esse videt̃: si que cognouit ex leuitate se ignorare fatet̃. TYTUS. Nõ aũt existis in desertũ: vbi nulla iocunditas: ciuitatibus omissis: nisi de hoc viro curã gerẽtes. GRECUS: Hoc aũt post recessũ discipulorũ iohãnis dñs dixit: Nõ enim eis ꝓferre volebat baptiste preconia: ne blãdientis verba esse putarent̃. AMB. Nõ ociose autẽ iohãnis hic ꝑsona laudat̃: q̄ vite amore post habito iusticie formã nec mortis terrore mutauit. Deserto enĩ mũdus hic cõparari videt̃: adhuc sterilis: adhuc icultus: in quẽ negat nobis dñs ita prodeundũ: vt mẽte carnis iflatos natosq3 virtutis iterne viros ꝛ fragilis glorie secularis sublimitate iactãtes: exemplari quodã ꝛ imagine nobis putem⁹ imitandos: quos ꝓcellis hui⁹ mũdi obnoxios vita mobilis inquietat: iure arundini comparandos. GRECUS: Est etiã ifallibile testimoniũ vite iohãnis vestitus cũ carcere: in quẽ detrusus nõ fuisset: si sciuisset fauere pricipibus. vñ sequit̃: Sed q̃d existis videre? ho. molli. vestimẽtis idutũ: ecce q̄ in ve. p̄cio. sũt: ꝛ in delitijs i domi. regũ sũt. Molli. vestimẽtis idutos viuẽtes i delitijs significat. CHRY. Mollis autẽ vestis dissoluit rigidã animã: ꝛ si rigidũ corpus assumat ꝛ a ꝑeriũ: facile per huiusmõi mollitiẽ delicatũ reddit ꝛ fragile. Facto vero corpe molliori necesse ẽ ꝛ aĩam ꝑticipare lesionẽ: nã vt plurimũ operationes ipsi⁹ cõsonant dispositiõibus corpis. CIRYL. Qualiter ergo tanta sedulitas religiõis vt carnales passiões subijceret: ad tantã ignorantiã deueniret: nisi ex mẽtis leuitate quã nõ asperitates: sed illecebre mũdane delectãt? Igitur si velut nõ colentem deliciosa iohannẽ imitamini: date ei robur cõtinẽtie competẽs. si vero nihil ampli⁹ debet̃ honeste cõuersatiõi: quid omissa reuerẽtia delicatorũ incolã deserti: vileq3 tegumẽ ꝛ camelorũ vellus miramini? CHRY. Per vtrũq3 aũt dictorũ designat: q̄ Johannes nec naturaliter nec facile mobilis erat: nec vlla voluptate flecteret̃. AMB. Et q̃uis plerosq3 molliores cura vestis effeminet: tamẽ alia videtur hic indumẽta significare: hũana.s. corpa: quibus aĩa nostra vestit̃: Sũt aũt mollia indumẽta deliciosi actus ꝛ mores. hi vero quibus fluida delitijs mẽbra soluunt̃: regni celestis exteriores sunt: quos rectores mũdi huius atq3 tenebrarũ ceperũt. hi sunt enĩ reges q̄ dominant̃ suorũ operum emulos. CIRYL. Sed forte incõueniens ẽ circa hoc excusare iohannẽ: fatemini enĩ eũ imitabilem esse. vnde subdit: Sed quid existis videre ꝓphetã? vtiq3 dico vobis plusq3 ꝓphetã. ꝓphete nãq3 predicabãt venturũ. hic aũt nõ solũ venturũ p̄dicauit: sed ꝛ presentẽ indicauit dicẽs: Ecce agn⁹ dei. AMB. Maior sane ꝓpheta: in quo finis ẽ ꝓphetarũ: quia multi cupierũt videre quẽ iste cõspexit: quẽ iste baptizauit. CIRYL. Cũ igit̃ ꝛ a loco ꝛ a vestib⁹ ꝛ ex cõcursu hominũ morẽ ei⁹ descripserit: itroducit ꝓphete testimoniũ dicẽs: Hic est de quo scriptũ ẽ.s. i malachia: Ecce mitto angelũ meũ. TYTUS: Angelũ appellat hominẽ: nõ q2 natura esset angel⁹: hõ enĩ naturaliter erat: sed q2 opus angeli exercebat nunciãdo christi aduẽtũ. GRECUS: Quod aũt subdit: Ante faciẽ tuã. ꝓpinquitatẽ designat: apparuit enĩ hominibus ꝓpe christi aduentũ. qua propter ꝛ plusq3 prophetã ipm esse existimandũ ẽ. nã ꝛ hi qui in militijs collaterales sunt regibus digniores ꝛ familiores sunt. AMB. Uiã autẽ dño nõ solum nascẽdi s̃m carnẽ ordine fideiq3 nũcio: sed etiã p̄cursu quodã parauit passiõis. vñ sequit̃: Qui preparabit viã tuã ante te. AMB. Si autem ꝛ christus ꝓpheta: q̃o maior hic oĩbus? sed iter mulieris non virginis natos: maior enĩ his fuit: q̃bus equalis poterat esse sorte nascẽdi. vñ sequit̃: Dico enĩ vobis: maior iter natos mulierũ ꝓpheta iohãne bapti. nõ ẽ. CHRY. Sufficit quidẽ domini vox prebẽs testimoniũ preeminẽtie iohãnis iter homĩes: repiet aũt qui vult ꝛ rei veritatẽ consonã: si mẽsam eius cõsiderauerit: si vitã: si mẽtis excellẽtiã. velut enĩ q̄ celitus descẽdisset: degebat i terra: fere nullã gerẽs curã de corpe intellectualiter erect⁹ i celũ: ꝛ soli deo cõiunctus: de nullo mũdanorũ solicitus: sermo seuer⁹ ꝛ lenis. nã cũ populo iudeorũ viriliter ꝛ feruẽter: cũ rege audacter: cũ ꝓprijs discipulis leniter conferebat: nil frustra vel leuiter: sed oĩa cõuenient̃ agebat. ISIDO. abbas: Maior etiã iter natos mulierũ iohãnes: eo q̄ ab ipso matris vtero ꝓphetauit: ꝛ positus in te

nebris lumē qđ iā venerat nō ignorauit. AMB. Deniq3 cosq3 cū dei filio nō poterit iohānis esse vlla collatio: vt ⁊ infra angelos estimet. vñ sequitur: Qui autē minor ē in regno dei: maior ē illo. BEDA: Hec sentētia duob⁹ modis pōt itelligi. aut n. regnū dei appellauit: quod nondū accepim⁹. i quo sunt angeli: ⁊ quilibet in eo minor: maior ē quolib3 iusto portāte corpus: quod aggrauat animā. aut si regnū dei itelligi voluit hui⁹ tēporis ecclesiā: seipm dñs significauit ꝙ nascēdi tēpore minor erat iohāne. maior autē diuinitatis auctoritate ⁊ ptāte dñica. pinde fm primā expositionē ita distinguit: Qui aūt minor ē in regno dei. ac deide subinfert: Maior ē illo. fm posteriorē vero ita: Qui autē minor ē. ac deide subinfertur: In regno dei maior est illo. CHRY. Ut enī copia laudū iohānis occasionē iudeis nō daret preferēdi iohānē christo h̄ subdidit: Ne aūt putes ꝙ compatiue se dixerit maiorē iohāne. AMB. Alia enī ē ista natura: nec cū humanis generatiōibus companda. Nō pōt er i hominu. cu3 deo vlla esse collatio. CIRYL. Mystice autē cu3 iohānis pererogatiuā ōndit: iter natos mulierū posuit ex opposito aliquid maius eo. s. qui p spiritum sanctū nat⁹ est filius dei. regnū enī donu3 dei ꝑus est. Quamuis ergo fm operationem ⁊ sanctitate3. minores sumus his qui legis mysteriū sunt assecuti: quos iohānes significat: tamē maiora per christū attigimus pricipes facti diuine nature.

Et ois popul⁹ audiēs: ⁊ publicani iustificauerunt deū: baptizati baptismo iohannis. Pharisei aūt ⁊ legispiti cōsiliū dei spreuerūt i semetipsos: nō baptizati ab eo. Ait aute3 dñs: Cui ergo similes dicā homies generatiōis hui⁹? ⁊ cui similes sunt? Similes sūt pueris sedētibus in foro ⁊ loquētib⁹ adinuicē ⁊ dicētibus: Cantauim⁹ uobis tybijs ⁊ nō saltastis: lamētauimus ⁊ nō plorastis. Uenit autē iohānes baptista: neq3 manducās panē: neq3 bibēs uinū: ⁊ dicitis Demoniū h3. Uenit filius homis māducās: ⁊ bibēs: ⁊ dicitis. Ecce hō deuorator: ⁊ bibēs uinu3 amic⁹ publicanorum ⁊ peccatoru3. Et iustificata est sapientia ab omnibus filijs tuis.

CHRY. Premissa cōmēdatiōe iohānis: magnu3 phariseorū ⁊ legisperitorū pdidit crimē: ꝙ nec post publicanos baptisma iohānis acceperūt. vñ dicit: Et ois po. au. ⁊ publi. iustifica. deu3 bapti. bapti. iohānis. AMB. Justificat de⁹ p baptismū: dū se homines peccata ppria cōfitēdo iustificāt. ꝙ enī peccat ⁊ ɔfitet deo peccatū: iustificat deū credēs ei vincenti: ab eo ꝙ gratiā sperās. J. i baptismate igit iustificat de⁹: i quo ē ⁊ cōfessio ⁊ venia peccatoꝝ. EUSE. Quia etiā crediderūt: iustificauerūt deū. apparuit enī eis iust⁹ i oībus ꝙ fecit. pharisei aūt repellēdo iohānē tāꝙ inobediētes: nō cōsonabāt prophete dicēti. Ut iustificeris i sermonib⁹ tuis. vñ sequit Phari. aūt ⁊ legispe. cōsiliū dei spreue. i semetipsis nō bapti. ab eo. BEDA: Hec verba siue ex psona euāgeliste siue ex psona saluatoris vt quibusdā placet dicta sūt. ꝙ autē dicit: In semetipis. vel cōtra semetipsos: significat ꝙ ꝙ gratiā dei respuit: cōtra semetipm facit. vel ad semetipos missum dei cōsilium stulti ⁊ igrati vituperantur noluisse recipe. Cōsilium ergo ē dei ꝙ p passionē ⁊ mortē christi saluare decreuit: quod pharisei ⁊ legispiti spreuerūt. AMB. Nō condēnam⁹ ergo sicut pharisei cōsiliū dei qđ est i iohānis baptiste. hoc ē cōsiliū qđ magni cōsilij angel⁹ reperit. Johānis cōsiliū nemo contēnit: dei cōsiliū quis refutet? CIRYL. Erat autē quidam mod⁹ ludēdi talis cōsuetus apud filios iudeorū. hi partiebat puerorū caterua: ꝙ rerū psentis vite deridētes repentinā trāsmutationē: hi quidē canebāt: hi vero merebāt. sed nec gaudētib⁹ cōgaudebāt merētes: nec qui gaudebāt cōformabāt se flētib⁹. deinde arguebāt seinuicē iproperātes icōpassiōis maliciā. tale qđ passam fuisse iudeorū plebē vna cū pricipibus christ⁹ innuebat. ide ex psona christi subdit: Cui ergo di. similes ho. gene. hui⁹ ⁊ cui si. sūt? Similes sūt pue. sedē. i foro. ⁊ loquē. adinui. ⁊ dicē. Cātauim⁹ vobis tybijs ⁊ nō salta. lamēta. ⁊ nō plorastis.

BEDA: Generatio iudeoꝝ cōparat pueris: quia doctores olī pphetas habebāt: de ꝙbus dicitur: Ex ore infan. ⁊ lactē. pfe. laudē. AMB. Cātauerunt autē pphete spirtalib⁹ modulis publice salutis oracula resultātes: fleuerūt threnis flebilib⁹ iudeorū dura corda mulcētes. Hoc cāticū nō i foro: nō in plateis canebat: sed i hierusalē. ipsa ē enī dñicū forū: in quo pceptorū celestiū iura cōdunt. Canticū aute3 ⁊ lamēto nil aliud ē ꝙ̄ excessus. h̄ quidē gaudij: illud vero meroris. Resonat autē quedā cōsona melodia ex organo musico: fm quā dū hō pede ⁊ motu cōsono corpis cōmouet: intrisecā dispositione3 maifestat: ⁊ iō dicit: Lamētauim⁹. ⁊c. AUG. de ꝙstio. euā. Hec aūt ptinent ad iohānē ⁊ christū. Qđ enī dicit: Lamētauimus: ⁊ nō plorastis. ad iohānē ptinet cui⁹ abstinētia a cibis ⁊ potu luctū penitentie significabat. vñ exponēdo subdit: Uenit eni3 iohānes baptista neq3 māducās panē: neq3 bibēs vinum ⁊ dicitis: Demoniū h3. CIRYL. Presumunt criminari virū qualibet admiratiōe dignum. Demoniū habere dicūt mortificātē legē peccati. ꝙ lat3 in mēbris. AUG. de que. euā. Quod aūt dixerat: Cātauim⁹ tybijs: ⁊ nō saltastis. ad ipm dñm ptinet: ꝙ vtēdo de ceteris cibo ⁊ potu: letitiā regni significabat. vñ sequit: Uenit filius ho. man. ⁊ bi. ⁊ di. Ecce hō deuo. ⁊ bibēs vinū. TITUS: Noluit enī christus abstinere ab huiusmōi cibis ne occasione3 daret hereticis: ꝙ dicūt creaturas esse malas ⁊ vituperāt carnes ⁊ vinū. CIRYL. Ubi autē potuerūt ōndere dñm voratorē: inuenit enim christ⁹ vbiꝙ reprimere imoderātiā ⁊ ad modestiā ducēs. Cōuersabatur autē cū publicanis ⁊ peccatorib⁹. vñ cōtra eum

dicebãt:Amic⁹ publicanorũ ꝛ peccatorũ:cũ tñ nullatenus ipse posset i peccatũ i icidere:sed ecõtra fiebat eis cã salutis:nõ eni coinquinaẽ sol radiis sup totã terrã ꝛ frequẽter supueniẽs imundis corporibus:nec sol iusticie lederẽ cõuersando cũ prauis. Nemo aũt conetẽ cõparare propriã mensurã dignitatibus christi:sed qlibet propriã fragilitatẽ cõsiderans vitet cõsortia taliũ.praua nãq3 colloqa mores corrumpũt bonos.Sequiẽ:Et iustificata ẽ sapia ab oibus filiis suis. AMB. Sapia dei fili⁹ ẽ p naturã: nõ p ꝓfectũ que iustificatẽ p baptisma: i eo ꝙ nõ p cõtumaciã refutatẽ:sed p iusticiã dei mun⁹ agnoscitur.In eo ergo iustificatio dei ẽ:si non ad idignos ꝛ obnoxios : sed p inocẽtes p ablutionẽ sanctos ꝛ iustos videatẽ sua munera trãstulisse. CHRY.Filios autẽ sapie dicit sapiẽtes. cõsueuit eni scriptura malos magis ex peccato ꝙ ex noie iudicare:bonos autẽ filios appellare iformãtis eos ꝟtutⁱ. AMB. Bene autẽ dicit:Ab oibus qꝛ circa oẽs iusticia reseruatẽ:vt susceptio fiat fideliũ ꝛ eiectio perfidorũ. AVG.de questi.euã.Vel dicit: Iustificata ẽ sapia ab oibus filiis suis.ondit filios sapiẽtie intelligere: nec i abstinẽdo nec i mãducãdo esse iusticiã:sed in equanimitate tolerãdi inopiã.nõ enim vsus sed cõcupiscẽtia reprehẽdenda ẽ:dũmõ cõgruas i generibus alimentorũ his cũ qbus tibi viuendũ est.

¶ Rogabat aũt illũ quidã de pharisçis ut mãducaret cũ illo. Et ingressus domũ pharisei discubuit. Et ecce mulier que erat in ciuitate peccatrix ut cognouit ꝙ iesus accubuit i domo pharisei : attulit alabastrum unguẽti: ꝛ stãs retro sec⁹ pedes eius lachrymis cepit rigare pedes ei⁹:et capillis capitis sui tergebat : ꝛ osculabatẽ pedes ei⁹: ꝛ unguẽto ungebat Videns aũt pharise⁹ q uocauerat eũ ait itra se dicẽs : Hic si eẽt ꝓpheta sciret utiq3 que ꝛ q̃lis ẽ mulier q̃ tãgit eũ:qꝛ peccatrix ẽ. Et rñdens iesus dixit ad illũ:Simon habeo tibi aliqd dicere. At ille ait : Magister dic. Duo debitores erãt cuidã feneratori : un⁹ debebat denarios qngẽtos:ꝛ ali⁹ qnquagita. Nõ habentibus illẽ unde redderẽt : dõauit utrisq3. Quis ergo eũ pl⁹ diligit? Rñdẽs simõ dixit: Estimo:qꝛ is cui pl⁹ donauit. At ille dixit ei : Recte iudicasti. Et cõuersus ad mulierẽ:dixit simoni: Vides hãc mulierẽ. Intraui i domũ tuã: aquã pedib⁹ meis nõ dedisti. Hec aũt lachrymis rigauit pedes meos: ꝛ capillẽ suis tersit. Osculũ mihi nõ dedisti:hec aũt ex quo intraui nõ cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meũ nõ unxisti:hec aũt unguento unxit pedes meos. Propter qd dico tibi : Remittunẽ ei peccata mlta : qm dilexit multũ. Cui aũt min⁹ dimittiẽ min⁹ diligit. Dixit aũt ad illã:Remittũẽ tibi peccata. Et ceperũt q simẽ accũbebant dicere itra se: Quis ẽ hic q etiã peccata dimittit? Dixit autẽ ad mulierem: Fides tua te saluam fecit. Vade in pace.

¶ BEDA:Quia superi⁹ dictũ fuerat: Et ois populus audiẽs ꝛ publicani iustificauerũt deũ baptizati baptismate iohãnis. Idẽ euãgelista q̃ verbis ꝓposuerat etiã factis astruit:iustificatã.s.sapiam a iustⁱ ꝛ penitẽtibus dicẽs: Rogabat autẽ illũ quidã phariseus vt mãducaret cũ illo. GRE.nisen⁹: Hec cõscriptio quendã vtilẽ itellectũ sapit.Sũt eni plerique eorũ q̃ se iustificãt iflati suspitiõe vani sensus:priusq̃ veniat verũ iudiciũ:sepantes seipsos velut agnos ab hedis:nec tecto nec escis cũ plerisq3 cõmunicare volẽtes: abominãtes oẽs quicũq3 nõ extremum sed mediũ tenẽt callẽ i vita. Lucas ergo plus medicus animarũ ꝙ corporũ ondit ipm deũ ꝛ saluatorẽ nostrũ pijssime alios visitantẽ.vñ sequiẽ:Et ingressus domũ pharisei discubuit. Nõ vt aliqd de viciis eius sortiaẽ: sed vt ipartiaẽ de iusticia ꝓpria. CIRYL. Mulier autẽ ihoneste vite:promẽs autem fidelẽ affectũ:venit ad christũ quasi potentẽ veniam cõmissorũ largiri. Sequẽ eni:Et ecce mulier que erat i ciuitate peccatrix:vt cogno.ꝙ iesus accubuit in domo pharisei:attulit alabastrũ vnguẽti. BEDA:Alabastrũ est gen⁹ marmoris cãdidi variis colorib⁹ intercicti:qd ad vasa vnguẽtaria cauari sole3: eo ꝙ optie fuare ea icorrupta dicaẽ GRE.in ho. Quia eni hec mulier turpitudis sue maculas aspexit:lauãda ad fontẽ misericordie cucurrit: cõuiuantes nõ erubuit.nã qꝛ semetipam grauiter erubescebat it⁹:nihil eẽ credidit qd verecũdaretẽ foris.Discite quo dolore ardet:que flere ꝛ iter epulas nõ erubescit. GRE.nisen⁹: Indignitatẽ autẽ suã ondẽs stabat post tergũ deiectis luminibus ꝛ effusa coma pedes amplectẽs:lachrymisq3 eius ꝓfundẽs : rebus tristẽ animũ ostẽdebat veniã implorãs. Sequẽ.n. Et stans retro secus pe.eius:lachrymis cepit rigare pedes ei⁹. GRE.in ho. Oculis eni terrena cupierat:sed hos iã p penitẽtiã conterẽs flebat. Capillos ad cõpositionẽ vultus exhibuerat:sed iã capillis lachrymas tergebat.vñ sequiẽ : Et capillis capitis sui tergebat.ore superba dixerat:sed pedes dñi osculãs

hoc in redēptoris sui vestigia figebat. vñ sequiť: Et
osculabatur pedes eius. Unguentū sibi pro odore
sue carnis exhibuit. Quod ergo sibi turpiter exhibu
erat: hoc iā deo laudabiliť offerebat. vñ sequitur: Et
vnguēto vngebat. Quot ergo ī se habuit oblectamē-
ta: tot de se īuenit holocausta. Cōuertit ad virtutū
numerū: numerū criminū: vt totū deo seruiret ī pa-
tientia. q̄cquid ex se deū contēpserat in culpa. Sic
igitur meretrix effecta ē honestior virginibꝰ. Post-
q̄ꝫ enī accēsa ē penitētia: exarsit in christi amore: et
hec quidē que dicta sunt agebanť exteriꝰ. que vero
reuoluebat eius intētio multo feruētiora his erāt.
que solus deꝰ inspiciebat. GRE. in ho. Hec autē
phariseus intuēs despicit: ⁊ nō solū venientē pecca-
tricē mulierē: sed etiā suscipientē dominū reprehen-
dit. vidēs autē phariseus qui vocauerat eū: ait itra
se dicēs: Si hic esset ꝓpheta: sciret vtiqꝫ que ⁊ qua-
lis mulier ē que tāgit eū. Ecce pharisēꝰ veraciť apd̄
se supbus ⁊ fallaciter iustꝰ: egrū reprehēdit de egritu
dine: medicū de subuētiōe: q̄ profecto mulier si ad
pharisei pedes vēisset: calcibꝰ repulsa discederet. In
quinari enī se alieno peccato crederet: q̄ hunc vera
sua iusticia nō replebat. Sic ⁊ quidā sacerdotali of-
ficio p̄diti: siq̄d fortasse iuste exteriꝰ vel tenuiter ege
rint: ꝓtinus subiectos despiciūt: ⁊ peccatores quo-
qꝫ ī plebe positos dedignanť. Necesse est autē vt cū
peccatores quosqꝫ cōspicimꝰ: nosmetipos priꝰ ī eo
rū calamitate defleamꝰ: q̄ fortasse ī similibꝰ aut la-
psi sumꝰ aut labi possumꝰ. Oportꝫ aūt vt solicite di
scernamꝰ: q̄ districtionē debemꝰ vicijs: cōpassionē
nature. Si enī feriēdꝰ ē peccator nutriēdꝰ ē ꝓximꝰ
cū vero iā ꝑ penitentiā ꝑcutit ipe q̄d fecit: iā noster
ꝓximꝰ peccator nō ē: q̄ hic ī se punit q̄d iusticia di
uina reprehēdit. Inter duos ḡ egros medicꝰ aderat: ſꝫ
vnꝰ ī febre sensū tenebat: aliť sensū ꝑdiderat mentis.
Illa q̄ppe flebat q̄d fecerat: pharisēꝰ aūt de falsa iu
sticia elatꝰ: vī sue valitudīs exaggerabat. TYTVS:
Dñs aūt nō v̄ba eiꝰ audiēs ſꝫ cogitatiōes īspiciens:
dn̄m se ꝓphetarū ondit. vñ sequiť: Et rn̄dēs iesꝰ di-
xit ad illū: Simon habeo tibi aliq̄d dicere. GLO.
Nō quidē dixit eiꝰ cogitatiōi rn̄dēs. Pharisēꝰ autē
ex verbis dn̄i attētior ē factꝰ. vñ dicitur: At ille ait:
Magister dic. GRE. De duobꝰ aūt ei debitoribꝰ
paradigma opponiť: quoꝝ vnꝰ minꝰ: aliꝰ amplius
deꝫ. vñ sequiť: Duo debitores erāt cuidā feneratori:
vnꝰ debebat denarios q̄ngētos: ⁊ aliꝰ q̄nquagīta.
TYTVS. q. d. Neqꝫ tu absqꝫ debito es: q̄d igiť si ī
paucioribꝰ teneris: nō supbias: q̄ tu quoqꝫ venia
eges. vñ de venia subdit dicēs: Nō haben. aūt il. vñ
red. donauit vtrisqꝫ. GLO. Nullꝰ enī pōt ꝑ seipꝫ
a debito peccati liberari: nisi diuīa gr̄a veniā conse
quať. GRE. ī ho. Utroqꝫ aūt debito dimisso q̄s
ampliꝰ largitorē debiti diligat pharisēꝰ īterrogať.
Sequiť enī Quis ergo plꝰ eū diliget: Cuibꝰ verbis
ꝓtinus ille rn̄dit: Estīo q̄ is cui plꝰ donauit. Qua
ī re notādū ē: q̄ dū sua snīa pharisēꝰ cōuinciť: qua
si freneticꝰ funē portat ex quo ligeť. vñ sequiť: At il
le dixit ei: Recte iudicasti. Enumeranť aūt ei bona
peccatricis: enumeranť ⁊ mala falsi iusti. vñ sequiť
Et cōuer. ad muli. di. simoni: vides hāc mulierē. itra
ui ī do. tu. ā. AMB. q. d. facilis ē vsus aquarū: nō
ē facilis lachrymarū effusio: tu ꝓmptis nō es vsus

hec effudit nō ꝓmpta lauās lachrymis pedes meos
lauit maculas ꝓprias: tersit comis: vt ꝑ eas sibi assu
mat sacros sudores: ⁊ q̄bus venata ē ad peccatū iu
uentutē: venata ē sanctitatē. CHRY. Sicut autē
vbi vehemēs imber ꝑrumpit: fit serenitas: sic lachry-
mis effusis apparet trāquillitas: ⁊ perit caligo rea-
tuū ⁊ sicut ꝑ aquā ⁊ spiritū: sic ꝑ lachrymas ⁊ cōfes-
siōnē denuo mūdamur. vñ sequiť: Propter quod
dico tibi: remittunť ei peccata multa: q̄m dile. mul.
Nā q̄ vehemēter se igressi erūt malis: rursus ⁊ bonis
vehemēter insistēt: cōscij ad quot debita se obliga-
uerīt. GRE. Tāto ergo ampliꝰ peccati rubigo cō
sumiť: quāto peccatoris cor magno charitatis igne
cōcremať. TYTVS: Contigit aūt sepiꝰ eū q̄ mul-
tū peccauit: ꝑ cōfessionē purgari. Pauca vero pec-
cantē: ex arrogātia nō venire ad ꝯfessiōis remediū.
vñ sequiť: Cui aūt minꝰ dimittitur: minus diligit.
CHRY. Opꝰ ē ergo nobis feruēti aīa: q̄ nihil impe
dit hominē fieri magnū. Nullꝰ ergo cōstitutorū in
peccatis desperet. nemo virtuosus dormitet: nec hic
cōfidat. Sepe enī meretrix p̄cedet eū: nec ille diffi-
dat: possibile nāqꝫ ē eū etiā primos supare. vñ ⁊ hic
subdiť: Dixit āt ad illā: Remit. tibi pec. tua. GRE.
Ecce q̄ ad medicū venerat egra sanata ē: sed de salu
te eiꝰ adhuc alij egrotāt. Sequiť enī: Et cepe. q̄ simľ
accū. dicere itra se: q̄s ē hic q̄ etiā pec. dimittit: ſꝫ ce
lestis medicꝰ egros nō respicit: quos etiā de medica
mēto fieri deteriores vidit: eā autē quā sanauerat: ꝑ
pietatis sue snīam cōfirmat. vñ sequiť: Dixit autem
ad muli. fi. tua te sal. fecit. q̄ s. hoc q̄d petiit: posse se
accipe nō dubitauit. THEO. Postq̄ꝫ aūt ei pecca
ta dimisit: nō sistit ī remissionem peccati: sed adijcit
operationē boni. vñ subdiť: Uade ī pace. i. in iusti-
cia: q̄ iusticia ē pax hominis ad deū: sicut peccatū est
inimicitia iter deū ⁊ hominē. q. d. operare oīa q̄ ad
pacē dei te ducunt. AMB. Hoc autē loco pleriqꝫ
pati videnť scrupulū questiōis: vtrū videanť euan-
gelistē discordasse de fide. GRECVS: Quia enī
quatuor euāgeliste dicūt christū vnctum fuisse vn-
guēto a muliere: tres puto fuisse mulieres ex perso-
narū qualitate: ex modo agēdi: ex differētia tempo-
rum. Iohānes quidē narrat de maria sorore lazari
quoniā sex diebꝰ ante pascha vnxit pedes iesu ī pro
pria domo. At matthēꝰ: Postq̄ꝫ dn̄s dixerat: Scit.
q̄ post biduū fiet pascha. subdit q̄ ī bethania ī do-
mo simonis leprosi mulier fudit vnguentū sup dn̄i
caput: nō autē vnxit pedes vt maria. Marcꝰ etiam
mattheo similiter: lucas autē nō circa tempus pa-
sche: sed ī medio euāgelij hoc refert. chrisostomꝰ aūt
binas asserit has mulieres fuisse: vnā quidē q̄ conti
netur ī iohāne: alterā vero cuiꝰ mentio fit a tribus.
AMB. Hanc ergo mulierē iducit matthēꝰ supra
caput christi effudentē vnguentū: ⁊ īō noluit dice-
re peccatricē. nā peccatrix s̄m lucā supra christi pe-
des effudit vnguentū. Pōt ergo nō eadē esse: ne si-
bi contrariū euāgeliste dixisse videanť. Pōt etiam
questio meriti ⁊ tēporis diuersitate dissolui: vt ad-
huc illa peccatrix sit: iā ista pfectior. AVG. de cō.
euā. Eandē enim mariā bis hoc fecisse arbitror: itel
ligendū: semel. s. q̄ lucas narrauit cū primo accedēs
cū humilitate ⁊ lachrymis meruit remissionē pec-
catorū. vñ iohānes cū de lazaro resuscitādo cepisset

loqui:anteꝙ̃ veniret ĩ bethaniã dicit: Maria autẽ erat que vnxit dñm vnguẽto: ꝛ tersit pedes eius capillis suis:cuiꝰ frater lazarus infirmabatur. Jaȝ ita ꝙ hoc maria fecerat. Quod autẽ in bethania rursũ fecit:aliud ẽ:quod ad luce narrationẽ non ꝑtinet sed pariter narrat̃ ab alijs tribus. GRE. ĩ home. Mystico autẽ ĩtellectu phariseus de falsa iusticia presumẽs iudaicũ populũ. peccatrix mulier: sed ad vestigia domini veniẽs ꝛ plorãs cõuersam gentilitatem designat. AMB. Uel princeps huius seculi quidã leprosus est. domꝰ autẽ simonis leprosi terra ẽ:ergo dominꝰ ex illis superioribꝰ locis descẽdit in terrã. neqꝫ enĩ sanari potuisset hec mulier ꝗ̃ speciem habet aĩe vel ecclesie nisi christꝰ venisset in terram. Merito autẽ speciẽ accipit peccatricis:qꝛ christus quoqꝫ formã peccatoris accepit: itaqꝫ si consti tuas animã fideliter appropinquantẽ deo: nõ peccatis turpibus ꝛ obscenis:sed pie seruientẽ dei verbo:habentẽ imaculate fiduciã castitatis: ad ipsum christi caput ascẽdit. Caput autẽ christi deus ẽ. sed ꝗ̇ caput non tenet ipsi:ille pedes teneat. Peccator ad pedes:iustus ad caput:habet tamẽ etiã ea ꝗ̃ peccauit vnguentũ. GRE. Quid aliud vnguento nisi bonus odor opinionis exprimit̃: si igit̃ recta opera agimꝰ:qbus opinione boni odoris ecclesiã respergamus: quid in corpe dñi nisi vnguentũ fundimꝰ. Sed secꝰ pedes mulier stetit:cõtra pedes enĩ domini stetimꝰ: cũ in peccatis positi eius itineribꝰ retinebamur. sed si ad verã pniam post peccata conuertimur:iã retro secus pedes stamus:qꝛ eiꝰ vestigia sequimur que ĩpugnabamꝰ AMB. Defer ꝛ tu post peccata pniam:vbicũqꝫ audieris christi nomẽ accurre In cuiuscũqꝫ ĩteriorẽ domũ iesum ĩtrasse cognoueris:ꝛ ipe festina cũ reppereris sapiam cũ reppereris iusticiã ĩ aliquibus penetralibꝰ recũbentẽ: accurre ad pedes:hoc ẽ vel extremã partẽ querere sapiẽ: lachrymis cõfitere peccata. Et fortasse iõ nõ lauit pedes suos christꝰ:vt eos lachrymis nos lauemꝰ. Bone lachryme que nõ solũ nostrũ possunt lauare delictũ:sed etiã verbi celestis rigare vestigiũ:vt gressus eius nobis exuberẽt. bone lachryme ĩ qbus nõ solũ redẽptio peccatorũ:sed etiã iustorum refectio est. GRE. Lachrymis enĩ dñi pedes rigamꝰ:si quibusli bet vltimis mẽbris domini cõpassiõis affectu inclinemur. Capillis pedes dñi tergimꝰ:quãdo sanctis eius qbus ex charitate cõpatimur:ex his que nobis superfluũt miseremur. AMB. Expande etiã capillos:sterne ante eũ oẽs corporis tui dignitates. non mediocres capilli sunt ꝗ̇ possunt pedes tergere christi. GRE. Osculat̃ mulier pedes quos tersit:quod nos quoqꝫ plene agimꝰ si studiose diligimus:quos ex largitate cõtinemꝰ. Põt quoqꝫ per pedes ipȝ mysteriũ ĩcarnatiõis eius ĩtelligi. osculamur igit̃ redẽptoris pedes cũ mysteriũ ĩcarnatiõis eiꝰ ex toto corde diligimꝰ. Unguẽto pedes vngimꝰ: cũ ipam huĩlitatis eiꝰ potentiã sacri eloquij bona opinione ꝑdicamꝰ. sed hoc etiã pharisꝰ vidit: ꝛ vidit qꝛ cũ iudaicus populꝰ gentilitatẽ deũ ꝑdicare cõspicit: sua apud se malitia tabescit:sic autẽ pharisꝰ retundit̃: vt per eũ ꝑfidus ille populꝰ ostẽdatur: qꝛ videlȝ infidelis ille populꝰ:nec ea que extra se erãt: nunꝙ̃ ꝓ dño tribuit. Cõuersa autẽ gẽtilitas ꝓ eo nõ solum rerũ substãtiã:sed etiã sanguineȝ fudit. vñ pharisco dicit: Aquã pedibꝰ meis non dedisti. hec aũt lachrymis riga. pe. meos. Aqua quippe extra nos ẽ:lachrymarũ humor ĩtra nos ẽ. Infidelis etiã ille populus deo osculũ nõ dedit:quia ex charitate eũ amare noluit:cui ex timore seruiuit. osculũ quippe dilectiõis ẽ signũ:vocata autẽ gẽtilitas redẽptori sui vestigia osculari nõ cessat:qꝛ ĩ eius ꝯtinuo amore suspirat.

AMBRO. Nõ mediocris autẽ hec meriti est de qua dicitur: Intraui exquo nõ cessauit osculari pedes meos. vt aliꝗ̇s nisi sapiam loqui nesciat:nisi iusticiam diligere:nisi castitatẽ librare:nisi pudicitiaȝ osculari. GRE. Phariseo aũt dicitur: Oleo caput meũ nõ vnxisti:qꝛ ipam quoqꝫ diuinitatis potẽtiã in qua se iudaicꝰ populꝰ credere spopondit: digna laude ꝑdicare neglexit. Hec autẽ vnguẽto vnxit pedes meos:qꝛ dũ incarnatiõis eiꝰ mysteriũ gẽtilitas credidit:summa laude eiꝰ etiã ima ꝑdicauit. AMBRO. Beatꝰ ꝗ̇ põt ꝛ oleo vngere pedes christi:sed beatior ꝗ̇ vngit vnguẽto:multorũ enĩ florũ in vnuȝ collecta sparsit. ꝛ fortasse istud vnguentũ nõ possȝ alius nisi ecclesia sola deferre que diuersi spiramis inumerabiles habet flores: ꝛ iõ nemo põt tantũ diligere quantũ illa que ĩ pluribus diligit. In domo autẽ pharisei. i. in domo legis ꝛ ꝓphete:non phariseus sed ecclesia iustificat̃. Pharisꝰ enĩ nõ credidit ista credebat. lex mysterium nõ habet:quo occulta mundant̃. ꝛ iõ qđ ĩ lege minꝰ ẽ:cõsummat̃ ĩ euangelio. Duo aũt debitores duo populi sũt feneratori illi thesauri celestis obnoxij. Nõ materialẽ autẽ feneratori huic debemꝰ peccuniã:sed meritorũ ex aĩa era virtutũ:quarũ merita grauitatis pondere: iusticie specie:sono cõfessionis expendunt̃. Nõ mediocris aũt ẽ iste denariꝰ ĩ quo regis imago formatur, veh mihi si nõ habuero qđ accepi: aut quia difficile quisꝙ̃ ẽ:qui feneratori huic debitũ integrum possit exoluere. veh mihi si nõ petiero cõcedi mihi debitum. Sed quis ẽ populus iste ꝗ̇ amplius debet: nisi nos qbus amplius creditũ est. Illis credita sũt eloquia dei. nobis creditur virginis partus emanuel. i. nobiscũ deꝰ: domini crux:mors: resurrectio. itaqꝫ nõ ẽ dubiũ ꝙ plus debet qui plus accipit ſm homines. plus fortasse offendit:qui plus debuerit. Sȝ ꝑ misericordiã dñi cã mutatur: vt amplius diligat ꝗ̇ amplius debuit:si tamen gratiã consequatur. Et iõ quoniã nihil est quod digne deo referre possimus. veh mihi ꝛ si nõ dilexero. Reddamus ergo amorem pro debito: amplius enĩ diligit cui donat̃ amplꝰ.

CAP. VIII.

ET factum est deinceps ꝛ ipse iter faciebat per ciuitates ꝛ castella predicãs ꝛ euangelizans regnũ dei: ꝛ duodecim cũ illo: ꝛ mulieres alique ꝗ̃ erãt curate a spiritibus malignis ꝛ infirmitatibus: maria ꝗ̃ uocat̃ magdalene de qua septẽ demonia exierãt: ꝛ iohanna uxor chuze ꝓcuratoris herodis

τ susanna τ alie multe que ministra
bant ei de facultatibus suis.

THEO. Qui celitus descēdit vt exemplum fieret nobis τ forma: instruit nos nō pigritare in docendo. vñ dicif: Et factū est deinceps τ ipse iter faciebat per ciuitates τ castella pdicans τ euāgelizās regnū dei. GRE. nazāzen⁹: Uadit quippe de loco in locum: nō solū vt plures lucref: sed etiā vt multa dedicet loca. Dormit: laborat: vt somnū τ laborē sanctificet. plorat vt det preciū lachrymis. pdicat celestia: vt audiētes exaltet. TYTVS: Qui enim de celo ad terrā descēdit: annunciat habitātibus terraꝫ regnū celeste: vt terrā in celū cōuertat. Quis autem pdicare debebat regnū dei: nisi filius dei cui⁹ est regnū? venerūt plures prophete: nō tamen predicauerūt regnū celorū. nam qualiter eorū que nō viderūt sermonē pretenderēt? ISIDO. abbas: Hoc auteꝫ regnū dei aliquib⁹ videf alti⁹ τ meli⁹ regno celesti Quibusdā vero vnū τ idē fm essentiā ſꝫ diuersimode nominari: aliquando quidem regnum dei a regnante aliquando autem regnum celorum a subditis angelis τ sanctis qui celi dicuntur. BEDA: More autē aquile prouocantis ad volandum pullos suos dominus pedetentim discipulos suos ad sublimia erigit. Siquidem primo docet in synagogis τ miracula facit: ex his duodecim quos apostolos nominat elegit: postmodum omnes predicans secum ducit. vñ sequitur: Et duodecim cum illo.

Non docentes aut predicantes: sed instruendi ab eo. Ne autem femineus sexus prohiberi videretur sequi christum subditur: Et mulieres alique q̄ erāt curate a spiritibus malis τ infirmitatibus: Maria que voatur magalena de qua septem demonia exierant. BEDA: Maria magdalena ipsa est cuius tacito nomine proxima lectio penitentiam nominat. Nam pulchre euangelista vbi eam cum domino iter facere cōmemorat: noto hāc vocabulo manifestat. vbi vero peccatricē sed penitentē describit mulierē generaliter dicit. ne nomen tante fame prisci erroris nota fuscaret: de qua demonia septē exisse referuntur. GRE. in ho. Quid enī per septē demonia nisi vniuersa vitia itelligūf? Quia enī septē dieb⁹ oē tēpus cōprehēdif: recte septenario numero vniuersitas figuraf. Septē ergo demonia maria habuit. que vniuersis vitijs plena fuit. Sequitur: Et iohāna vxor chuze procur. hero. τ susanna: τ alie multe que ministra ei de facultatib⁹ suis. HIE. cōtra vigilantiū: Cōsuetudis iudaice fuit: nec ducebaf in culpā more gētis antiquo: vt mulieres de substātia sua victū atqꝫ vestitū pceptorib⁹ darēt: hoc qꝛ scandalū facere poterat in natiōib⁹ paul⁹ se abiecisse cōmemorat. Ministrabāt autē dño de substātia sua: vt meteret earū carnalia: cui⁹ ipse metebant spiritalia: nō qꝛ īdigeret cibis dñs creaturarū: sed vt typuꝫ ōnderet magistrorū. qꝛ victu atqꝫ vestitu de discipulis deberēt eē cōtenti. BEDA: Interptatur autē maria amarum mare ppter penitētie rugitū: Magdalene turris: vel meli⁹ turrēsis: a turre de qua dr: Fact⁹ es spes mea turris fortitudis: a facie inimici. Iohāna dom⁹ ei⁹ vel dom⁹ misericors iterptaf: videlicet: qꝛ eius est oē quod viuimus. Si autem maria mundata a sorde vitiorū ecclesiam de gentibus insinuat: cur non iohanna eandem designat ecclesiam: quondam idolorum cultui subditā? Naꝫ quilibet malignus spiritus dum pro regno diaboli facit: quasi herodis procurator existit. Interpretaf susanna liliū: aut grā ei⁹: ppter odoriferū celestis vite cādorē aureūqꝫ eterne dilectiōis ardorē.

Cū aūt turba plurima conueniret τ de ciuitatib⁹ properarēt ad euꝫ: dixit per similitudinē: Exijt q seminat: seminare semē suū. Et dū seminat: aliud cecidit sec⁹ uiā: τ cōculcatū ē: τ uolucres celi comederūt illō. Et aliō cecidit supra petrā: τ natū aruit: qꝛ nō hēbat hūorē. Et aliō cecidit iter spinas: τ simul exorte spine suffocauerūt illud. Et aliud cecidit i terrā bonā: τ ortū fecit fructū centuplū. Hec dicens clamabat: Qui hꝫ aures audiēdi audiat. Interrogabāt aūt eū discipuli ei⁹: q̄ eēt hec pabola? Quib⁹ ipe dixit: Uobis datū ē nosse mysteriū regni dei: ceteris aūt i pabolis: ut uidētes nō uideāt: τ audiētes nō itelligāt. Est aūt hec pabola: Semē ē uerbū dei. Qō aūt sec⁹ uiā: hi sūt q audiūt: deide uenit diabol⁹ τ tollit uerbū ō corde eorꝫ: ne credētes salui fiāt. Nā qō supra petrā: q cū audierit cū gaudio suscipiūt uerbū: Et hi radices ñ hñt: qꝛ ad tēpus credūt: τ i tpe tētatiōis recedūt. Qō autē in spinas cecidit: hi sūt q audierūt: τ a solicitudinibus τ diuitijs τ uoluptatib⁹ uite euntes suffocātur: τ ñ referūt fructū. Qō autē in bonā terrā: hi sūt q in corde bono τ optimo audiētes uerbū retinēt: τ fructū afferūt in patiētia.

THEO. Qō dauid i psona christi pdixerat: aperiam i pabolis os meū: hic domin⁹ implet. vñ dicif: Cū aūt tur. plu. cōue. τ de ciuita. ppe. ad eū: dixit p similitudinē: Loquif autē dñs p similitudinē: pmo quidē vt attētiores faceret auditores: cōsueuerunt enī homies i obscuris se exercitare: τ spnere manifesta. deide vt nō caperēt īdigni que mystice dicebantur. ORI. Et iō signāter dicif: Cum turba plurima cōueniret. Nō. n. sunt mlti: ſꝫ pauci qui per artam

piā incedūt: ꝛ qui inueniūt viam que ducit ad vitā. vnde mattheus dicit ꝙ extra domū docebat ꝑ parabolas: sed intra domū parabolā discipulis exposuit

EVSE. Satis aūt cōgrue christus palā ꝑponit parabolā multitudini: nō solū tūc astantiū: sed etiā futuroꝝ post illos inducentē ad audiētiā verboꝝ suoꝝ cū dicit: Exijt qui seminat seminare semē suū

BED. Satorē istum nullū melli⁹ ꝙ̄ filiū dei intelligere possumus: qui de sinu patris qua creature nō erat accessus egrediens: ad hoc venit in mundū: vt testimoniū perhiberet veritati. CHRY. Exijt aūt qui vbiqꝫ nō localiter: sed per amictū carnis nobis appropiquauit. Decēter autē aduentū propriū christus exitū nominat: eramus enī exclusi a deo: ꝛ sicuti cōdemnati ꝛ rebelles regi eiecti sunt: qui vō cuꝫ recōciliare vult eos exeūdo ad ipos extra cū eis loquitur: donec dignos iaꝫ factos aspectu regio eos introducat: sic etiā christus fecit. THE. Exijt autē nūc nō vt agricolas perderet aut cōbureret terraꝫ: sed exijt seminare. sepe enī agricola qui seminat ob aliam causam exijt: nō solum vt seminet. EVSE. Exiuerūt autē nōnulli a patria celesti ꝛ ad homies descenderūt: nō tamē vt sererēt: neqꝫ enim satores erant: sed administratoꝝ spiritus in ministeriū missi. Moyses etiā ꝛ prophete post eum nō inseruerūt hominib⁹ mysteria regni celoꝝ: sed retrahēdo insipientes ab errore nequicie ꝛ idoloꝝ cultu: quasi colebāt animas hominū ꝛ in noualia redigebāt. Solus autē omniū sator verbum dei exiuit euangelizaturus noua semina. s. mysteria regni celoꝝ THE. Non cessat autē dei filius semꝑ in nostris animabus seminare: nō solum cum docet sed etiā cū creat in nostris animab⁹ seminat semina bōa. TYTVS: Exijt autē vt seminaret semē suum: nō autē accepit verbum quasi mutuatū: cum ipe naturaliter sit verbum dei viui. Nō est igitur suum ꝑpum semē pauli vel iohānis: sed habēt cum acceperint. Christ⁹ autē habet ꝑpriū semē proferēs doctrinā ex sua natura. vnde ꝛ iudei dicebāt: qualiter hic litteras nouit ꝙ̄ nō didicit. EVSE. Docet igit duos esse grad⁹ eoꝝ qui recipiūt semina: primū quidē eoꝝ qui digni facti sunt vocatōe celesti: sed labūtur a gratia ꝑpter negligentiā ꝛ torporē: secūdum vō multiplicātium semen in bonis fructibus. Ponit autē ſm mattheum tres differētias in quolibet gradu. Naꝫ qui corrumpūt semē: nō similē habēt perditōis modum: ꝛ qui ab eo fructificāt: nō eqlitam recipiūt copiā. Sane actiones perdentiū ostēdit semen. Quidam eniꝫ cum nō peccauerit: suis animabus insita sibi semina salubria perdiderūt: subtracta ab intētōne ꝛ memoria eoꝝ per spiritus malignos ꝛ demones: qui volant per aerem vel viros fallaces ꝛ callidos que volatilia nūcupauit. vnde subdit: Et dum seminat: aliud cecidit secus viam. THEO. Non dixit ꝙ seminās proiecit aliud secus viam: sed ꝙ semē cecidit Qui enim seminat docet rectū sermonē: sed sermo diuersimode cadit in audiētes: vt quidā eoꝝ via dicātur. Et cōculcatū est: ꝛ volucres celi comede. illō.

CIRYL. Arida enī est ꝛ inculta quod ammodo omis via: eo ꝙ a cūctis cōculcaī: ac nihil ex seminibus humaī in ea. Sic igiī habētes coꝛ indocile non penetrat diuina monitio vt possit laudē germiare virtutū: sed tales sunt via frequētata immūdis spiritib⁹. Sūt iterū aliqui leuiter gerētes fidē in se ꝙ̄ in verboꝝ simplicitate: hoꝝ fides caret radice. de qb⁹ subdiī: Et aliud ceci. supra petrā ꝛ natū aruit: qꝛ nō habe. humo. BED. Petrā dicit durū ꝛ indomitū coꝛ: hoc est aūt humoꝛ ad radicē seminis: qō iuxta aliā parabolā oleū ad lāpades virginū nutriēdas. i. amoꝛ ꝛ ꝑseuerātia virtutis. EVSE. Sūt etiā aliq̄ qui per auariciā ꝛ appetitū voluptatū ꝛ mūdanas solicitudines quas quidā spinas nūcupāt imissum sibi semē suffocari fecerūt. de quib⁹ subdiī: Et aliud ceci. inter spi. ꝛ simul exoꝛ. spine suffocauerūt illud.

CHRY. Sicut enī spine nō permittūt oriri semē sed ex cōdensatōe suffocāt immissum: sic solicitudines vite ꝑntis semē spiritale fructificare nō sinunt increpādus autē esset agricola qui sup sensibiles spinas ꝛ petrā ꝛ viā seminaret. Nō. n. possibile est petrā terrā fieri: nec viā nō esse viam: nec spinas non esse spinas: in rōnal. h⁹ aūt sec⁹ est. Possibile est enī petrā cōuerti in terrā pinguē: ꝛ viā nō cōculcari: ꝛ spinas dissipari. CIRYL. Sūt aūt terra pinguis ꝛ ferax: anime honeste ꝛ bone: que in ꝑfundo suscipiūt verbi semina ꝛ retinēt ꝛ fouēt. Et ꝙ̄tū ad hoc subdiī: Et aliud cecidit in terrā bonā: ꝛ ortū fec̄ fructum centuplum. Cum enim in mentē mundā ab omnib⁹ ꝑturbantib⁹ verbū diuinū infundiī: tūc immittit radices in ꝑfundū: ꝛ germinat tanꝙ̄ spica: ꝛ cōueniēter ꝑficiī. BED. Fructū enī cētuplū fructum ꝑfectū dicit. nam denari⁹ numer⁹ ꝑ ꝑfectōne semꝑ accipiī: quia in decem p̄ceptis legis custodia continetī. Denari⁹ aūt numer⁹ ꝑ semetipm multiplicatus: in cētenariū surgit: vnde cētenari⁹ magna ꝑfectio significaī. CIRYL. Que aūt sit sniā pabole accipiam⁹ per eum qui eam cōposuit. vnde sequiī: Hec dicēs clamauit: Qui hꝫ au. audi. audiat. BASI. Audire ꝑtinꝫ ad intellectū. vnde ꝑ hoc domin⁹ excitat ad exaudiēdū attēte mētōem eoꝝ q̄ dicūī.

BEDA: Quotiēs enī hec admonitio vel in euangelio vel in apocalypsi iohānis interponiī: mysticū esse quod dicit: querēdūqꝫ a nobis intēti⁹ ostēdiī. vnde discipuli ignorātes saluatorē interrogāt. Sequitur enim: Interrogabāt aūt discipuli eius que esset hec parabola. Nemo tamē putet finita mox parabola discipulos hoc interrogasse: sed vt marcus ait cū eēt singularis interrogauerūt eū ORI. Est aūt parabola sermo quasi factū non aūt factū: iuxta qō diciī: possibil aūt fieri rerū significatiu⁹: ꝑ trāssum ꝑtōem earū que in parabola dicunī. Enigma vero est ꝑcessus sermonis in his que tradūī quasi facta: que tñ nō sunt facta: nec possibilia fieri: significāt vō aliq̄d in occulto: sicut qō diciī in libro iudicū ꝙ ligna iuerūt vt vngerēt sibi regē. Nō ē aūt ad lraꝫ factum quod diciī: Exijt qui seminat sicut ea q̄ narrat historia: possibile tñ fuit fieri. EVSE. Dñs vō docuit eos cām quare turbis ꝑ pabolas loquebaī. vnde subdiī: Quib⁹ ipe dixit: Uobis est datū nosse mysteriū regni dei. GREGO. nazāzen⁹: Cū h̄ audis: nō introducas diuersas nās ſm quosdā hereticos: qui putāt hos quidē eē ꝑeūtis nāe: hos vō salubris: quosdā vō sic se habere vt eoꝝ voluntas eos ducat ad peius vel melius. Sed addas ei quod dr̄: Uobis datum est. i. volentibus ꝛ similiter dignis.

THEO. Dis aũt qui sunt indigni tãtis mysterijs
obscure dicũť. vñ seqť: Ceteris aũt in pabolˀ:vt vi/
dentes nõ videãt:⁊ audiẽtes nõ intelligãt. Uidere
eni se putãt:nõ vident aũt:⁊ audiũt quidẽ: sed non
intelligũt. Duiꝰ ergo gratia hoc eis christꝰ abscõdit:
ne maiꝰ eis preiudiciũ genereť si postq̃ nouerint:
christi mysteria contẽpserint. Qui eni intelligit: et
postea spernit:grauiꝰ punieť. BED. Recte igiť in
parabolis audiuerũt:quãdo clausis sensibꝰ cordis:
nõ curãt cognoscere veritatẽ: obliti eni quod dñs
dixerat:Qui habet aures audiendi audiat. GRE.
in home. Dominꝰ aũt dignatꝰ est exponere quod di
cebat:vt sciamꝰ rerũ significatões querere etiã i his
que per semetipm voluit explanare. Sequitur enĩ:
Est aũt hec parabola:Semẽ ẽ verbũ dei. EVSE.
Destructiuũ autẽ immissa semina suis animabꝰ tres
dicit esse causas. Quidã eni destruũt in se semen re
conditũ:dantes leuiter auditũ volẽtibus fallere:de
quibꝰ subdit:Quod aũt secꝰ viam: hi sunt qui audi/
unt:deinde venit diabolꝰ ⁊ tollit verbũ de corde eo
rum:ne credẽtes salui fiãt. BED. Qui.s.verbũ qð
audiũt:nulla fide:nullo intellectu:nulla saltem tẽ/
tande vtilitatis actõe pcipe dignanť. EVSEBI.
Quidã võ cum in mẽtis pfundo nõ susceperit ver/
bum dei:facile extinguũť adueniẽte aduersitate:de
quibꝰ subdiť: Nam qui supra petrã:hi sunt qui cũ
audie.susci.ver.⁊ hi radi.non ha.quia ad tem.cre.⁊
in tempo.tẽta.recedũt CIRYL. Cum eni intrant
ecclesiã letãter attẽtant diuina mysteria:sed ex leui
volũtate.vt autẽ egressi sunt ecclesiã:obliuiscunť sa
crariũ disciplinarũ:⁊ si fides christiana nõ fluctuet
permanẽt:turbãte võ persecutõe pfugam hñt men
tem:fides eorũ caret radice. GREGO. in homeľ.
Multi boni operis initia pponũt: sed mox vt fati/
gari aduersitatibꝰ vel tentatõibꝰ ceperint:inchoa/
ta derelinquũt. Petrosa ergo terra humorẽ nõ ha/
buit:que hoc quod germinauerat:ad fructꝰ perseue
rantiã nõ perduxit. EVSE. Quidã vero suffocãt
recõditũ in eis semen diuitijs ⁊ illecebris:quasi qui
husdã suffocantibꝰ spinis.de quibꝰ subditur:Quod
aũt in spinis cecidit:hi sunt qui audie.⁊ a sollicitu.
⁊ diuiti.⁊ volupta.vite eun.suffo.⁊ nõ refe.fructũ.
GREGO. in home. Mirũ quomodo dominus
diuitias spinas interptatus sit:cum ille pungãt:iste
delectẽt:⁊ tamẽ spine sunt:quia cogitationũ suarũ
punctõibꝰ mentẽ lacerãt: ⁊ cum vsq̃ ad peccatũ
pertrahũt:quasi inflicto vulnere cruentãt. Duo au
tem sunt que diuitijs iungit:sollicitudines: ⁊ volu
ptates:quia per curam mentẽ opprimũt:⁊ p affluẽ
tiam resoluũt. suffocãt aũt semen:quia importunis
cogitatõibus guttur mẽtis strangulãt:⁊ dum bo
num desideriũ intrare ad cor nõ sinũt:quasi aditũ
vitalis flatus vetant. EVSE. Dec autẽ ex prouisi/
one a saluatore predicta sunt. Sic aũt se habere pa
tefacit effectus: nõ eni aliter aliqui a verbo diuini
cultus deficiũt: nisi sm aliquẽ modorũ predictorũ
ab eo. CHRY. Et vt plura breuibꝰ comprehendã:
hi quidẽ tanq̃ negligẽtes audire:hi tanq̃ delicati
⁊ debiles: hi vero tanq̃ serui facti voluptatis ⁊ rex
mũdi:a bono desistũt. Bonus etiã ordo vie:petre:
⁊ spinarũ:opus est primo memorie ⁊ cautele: dein/
de fortitudinis; consequẽter contẽptus presentiũ.
Consequẽter ponit bonã terrã contrario modo se
habẽtẽ ad viã ⁊ petrã ⁊ spinas cũ subdit: Qð autẽ
in terrã bonã: hi sunt qui in corde bono ⁊ optimo
verbũ recipiũt:⁊ fructũ afferũt in patiẽtia. Nã qui
secꝰ viã positi sunt:nõ retinẽt verbũ:sed rapit eis se/
mẽ diabolꝰ. qui võ sunt in petra:nõ sustinẽt in pa/
tiẽtia tentatõis insultũ ppter imbecillitatẽ. qui võ
sunt in spinis:nõ fructificãt ſʒ suffocãť. GRE. in
home. Terra ergo bona fructũ p patiẽtiã reddit:q2
nulla sunt bona que agimꝰ:si nõ equanimiť etiã pxi/
morũ mala toleramꝰ. fructũ ḡ p patiẽtiã reddũt: q2
cũ humiliter verba suscipiũt:post flagella ad requiẽ
sublimiter cũ gaudio suscipiũť.

Nemo aũt lucernã accẽdẽs ope
rit eam vase: aut subtꝰ lectũ ponit:
sed supra cãdelabrũ ponit: ut intrã
tes uideãt lumẽ. Non est enim oc
cultũ qð nõ manifesteť: nec abscon
ditũ quod nõ cognoscať: ⁊ in palã
ueniat. Uidete ergo quid audiatis.
Qui eni habet dabitur illi: ⁊ quicũq̃
non habet: etiam quod putat se ha
bere aufereť ab illo.

BEDA: Quia supra dixerat apl'is: Uobis datũ
est nosse mysteriũ regni dei:ceteris aũt in pabolis:
nũc ondit p eos aliquãdo etiã ceteris idẽ mysteriũ
esse reuelandũ dicẽs: Ne.au.lu.accẽ.ope.eam vase:
aut sub.le.po.ſʒ su.cãde.po.vt intrã.vi.lumẽ. EV/
SE. q.d. Sicut lucerna accẽdiť vt luceat:nõ vt ope
riať sub modio vel lecto; sic ẽt secreta regni celorũ i
pabolˀ edita:q̃uis lateãt alienos a fide:nõ tñ penes
oẽs manifestũ hẽbũt sensũ. vñ subdit: Nõ.n.est oc.
qð nõ mani.ne.abscõ. qð nõ co.⁊ in pa.veiat. q.d.
q̃uis plima in pabolis dicta sũt: vt videntes nõ vi
deãt:⁊ audiẽtetes nõ intelligãt:pp sui icredulitatẽ
totꝰ tñ smo patebit. AVGV. de que.euã. Uel aliť
Totã his vbis typice docet fiduciã pdicãdi:ne q̃s ti
more carnaliũ incõmodoꝝ lucẽ scie abscõdat. vasis
.n.⁊ lecti nomie carnẽ: lucerne aũt vocabulo vbũ
designat: quod ob metũ carnaliũ icõmodoꝝ occul
tat:qui ipam carnẽ pponit manifestatõi veritatis:
⁊ ea quasi opit verbũ:qui pdicare trepidat. Supra
cãdelabrũ aũt ponit lucernã:qui corpꝰ suũ ministe
rio dei subijcit:vt superior sit pdicatio veritatis: ⁊ in/
ferior seruitꝰ corpis. ORIGE. Sed ⁊ qui vult ad
aptare lucernã pfectionibꝰ christi discipulis: psuade
bit nobis per ea que dicta sunt d iohanne:qm ipse
erat lucerna ardẽs ⁊ lucẽs. ñ decet ḡ eũ q̃ lucernã
rõnalẽ accẽdit in aĩa:abscõdere eã sub lecto vbi q̃e
req̃escit:nec sub aliquo alio vase:q2 q̃ facit h:nõ p/
uidet intrãtibꝰ domũ quibꝰ lucerna parať: ſʒ oʒ sup
ponere candelabro.i.omni ecclesie. CHRY. Doc
aũt dicẽs inducit eos ad vite diligẽtiã: docens eos
strẽnuos esse quasi expositos aspectibꝰ oĩm: ac pu/
gnãtes in mundo quasi in theatro. q.d. ne conside
retis q2 manemꝰ in modica parte mũdi: eritis enim
omnibꝰ noti:quia tantã virtutẽ ipossibile est latere
MAXI. Uel forsan seipm appellat dñs lucernã

radiantē cūctis habitātib⁹ domū.i.mundū:cum sit naturaliter deus:⁊ fact⁹ dispēsatiue caro:⁊ sic quasi lux ad instar lucerne retinet̄ in testa carnis p mediam animā:sicut per lichnū ignis in testa lucerne. Uocat aūt candelabrū eccl̄iam:supra quā verbum diuinū effulgēs:quasi quādam domū illuminat radijs veritatis. Dixit aūt similitudinarie vas aut lectuʒ corpalē cultū legis sub quo cōtineri nō vult. BEDA. Instāter aūt nos dn̄s docet verbo auscultare vt etiā ⁊ nostro illud pectore cōtinue ruminare:et alieno eructare sufficiam⁹ auditui.vnde sequit̄: Uidete ergo quō audia.Qui.n.ha.da.il. ⁊ quicūq3 nō ha.etiā qd̄ pu.se ha.aufe.ab illo.q.d.tota intētione verbo quod auditis operā date:quia qui amorē h3 verbi: dabit̄ illi ⁊ sensus intelligendi quod amat:at qui verbi audiēdi amorē nō habet: ⁊si vel naturali ingenio:vel litteratorio callere se putauerit exercitio:nulla sapiētie dulcedine gaudebit. Sepe.n.desidiosus ingeniū accipit:vt de negligētia iusti⁹ puniatur:q2 qd̄ sine labore assequi poterit scire cōtēnit: ⁊ nōnūq3 studiosus tarditate intelligētie pmit̄: vt eo maiora pmia retributiōis inueniat: quo magis studio inuētiōis elaborat.

¶ Uenerūt aūt ad illuʒ mat̄ ⁊ frēs ei⁹: ⁊ nō poterant adire eū p̄ turba. Et nunciatū est illi: Mr̄ tua ⁊ frēs tui stant foris: uolentes te uidere. Qui respōdēs dixit ad eos: Mater mea ⁊ fratres mei hi sunt: q uerbū dei audiūt ⁊ faciunt.

¶ TYTUS: Derelictis cognatis carnalib⁹ dn̄s insistebat doctrīe patne.q2 vō desiderabat̄ pp abiūtiā: accedūt ad eū.vn̄ dr̄: Uene.au.ad illū ma.⁊ fra.ei⁹: ⁊ nō pote.adi.eū p̄ turba. Si audieris de fratrib⁹ dn̄i adduce pietatē:⁊ intellige grām.nullus enī fm diuinitatē saluatoris frater ē:vnigenit⁹ enī est:ʒ pietatis grā cōmunicauit nobis in carne ⁊ sanguine: ⁊ fact⁹ est frater noster cū esset nātr̄ de⁹. BEDA: Fratres tn̄ dn̄i fm carnē dicūt̄: non filij btē marie genitricis dei:nec filij ioseph de alia vxore fm quosdā putādi sunt:ʒ eoꝝ poti⁹ intelligēdi sunt etiaʒ cognati. TYTUS: Putabāt aūt frēs ei⁹:q2 cū eoꝝ audiuʒ pn̄tiā dixerunt ppl's: reuerit⁹ mr̄nū nomē:⁊ fler⁹ amore mr̄no.vn̄ sequit̄: Et nūcia.ē il. Mr̄ tu.⁊ fra. tu.fo.stāt vo.te videre. CHRY. Cōsidera q̄le erat astāte ei toto pplo:⁊ ab ore ei⁹ pēdēte iaʒ inchoata doctrina:eū foras extrahere.Ob h̄ dn̄s q̄si increpādo r̄ndit.Sequit̄:Qui rn̄.di.ad eos: Mr̄ me.⁊ fra. me.hi sunt:q̄ ver.dei au.⁊ faciūt. AMB. Moral mgr̄ qui de se ceteris pbet exemplū.pscpturis ceteri q n qui nō rel.q̄.t prēm aut mrēm suā: nō est filio dei dign⁹.Sētētie huic ipe pm⁹ se subijcit: nō q2 mr̄ne refutet pietatis obsequia:ipi⁹ enī pceptū est:q̄ non honorificauerit prēm ⁊ mrēm morte moriet̄.sed q2 pr̄nis se mysterijs ampli⁹ q̄3 mr̄nis affectib⁹ debere cogn̄scit:neq3 tn̄ iniuriose refutāt parētes:ʒ religiosiores copule mētiū docet̄ esse q̄3 corpū: q̄ h̄ nō vt q̄dā heretici tendiculas aucupāt̄ mr̄ negat̄: q̄ etiā de cruce agnoscit: sed necessitudini corpali pscriptoꝝ celestiū forma pfert̄. BED. Hi igit̄ qui verbū dei audiūt ⁊ faciūt mr̄ dn̄i vocāt̄: eo q2 illum quotidie suo exēplo vel dicto q̄si parturit in cordib⁹ priorū. frēs quoq3 sunt ei⁹: cū ⁊ ipi faciāt volūtatē prīs ei⁹ qui in celis est. CHRY. Nō aūt h̄ dixit increpando matrem: sed eam plurimū adiuuando. Nam si erga ceteros sollicitus erat:vt generaret eis de se debitam opinionem:multomagis erga matrē.nō autem eleuasset eaʒ ad illa fastigia: si semp expectaret honorari ab eo tanq3 a filio:nō aūt eū dn̄m reputaret. THEO.Quidā vō hoc sic intelligūt:q2 christo docēte quidā inuidētes: subsanātes eū sup doctrīa ei⁹ dixerūt: Mr̄ tua ⁊ frēs tui stāt foris volētes te videre:tanq3 pp h̄ ignobilē eū demōstrarēt. ⁊ ideo q̄ mēte eoꝝ cognouit:sic eis r̄ndit: q2 n nō nocet vilis ɔsanguinitas.sed si ignobilis quis existat: audiat āt verbū dei:ipm ɔsanguineū reputat. q2 tamē audire solū neminē saluat:sed magis cōdēnat:subiūgit:Et faciūt.Decet.n.audire ⁊ facere.verbū aūt dei dic̄ suam doctrinā.quecūq3.n.ipe dicebat:patris erāt.

AMB. Mystice aūt nō debuit foris stare:q̄ christū querebat. Unde ⁊ ille ait: Accedite ad eū: ⁊ illuminamini.Si.n.foris stāt:nec ipi agnoscūt parētes ⁊ pp nr̄m fortasse nō agnoscūt exemplū: quēadmodū nos nō agnoscimur si foris stem⁹. Illō quoq3 intelligere nō abhorret:q2 p figurā parētū demōstrat iudeos:ex q̄b⁹ ē christ⁹ fm carnē:eccl̄iamq3 synagoge credidit pferēdā. BED. Intr⁹.n.eo docēte venientes intrare nequeūt:cu⁹ spiritualr̄ itelligere dicta negligūt.pocuupās aūt turba intrauit in domū:q2 a differēte iudea gētilitas ɔfluxit ad christū.foris aūt stātes volūt christū videre: q̄ spiritalē in lege sensuʒ q̄rētes:sese ad custodiā littere foris fixerūt:⁊ q̄si christū poti⁹ ad docēda carnalia cogūt exire:q̄3 se ad discenda spiritalia ɔsentiunt intrare.

¶ Factū est aūt in una dierū: ⁊ ipse ascēdit in nauiculā: ⁊ discipuli eius ⁊ ait ad illos: Transfretem⁹ trās stagnū. Et ascenderūt. Et nauigantibus illis: obdormiuit. Et descēdit procella uenti in stagnū: ⁊ compellebant̄ ⁊ periclitabant̄. Accedētes autem suscitauerūt eū dicētes: Preceptor perimus. At ille surgēs increpauit uentum ⁊ tempestatē aque et cessauit: et facta est trāquillitas. Dixit autem illis: Ubi est fides uestra Qui timentes mirati sunt ad inuicem dicentes: Quis putas hic est? Quia et uentis et mari imperat: et obediunt ei?

¶ CIRYL. Quia discipuli oēs beneficiatos a christo videbant:decebat etiā ipos sensim in beneficijs christi delectari.nō enī sic̄ quis ɔsiderat: que fiunt in alienis corpib⁹ ⁊ in suo:⁊ ideo domin⁹ discipl'os

τ mari τ vētis exposuit. vnde dicit: Factū est a... in vna dierū: τ ipse ascēdit in vnam nauiculā: τ di ci puli eius: τ ait ad illos: Trāsfretemꝰ trans stagnū: τ ascēderūt. CHRY. Uitās quidē lucas questionē que sibi fieri posset de tēpoꝝ ordine: dicit eū in vna dierū intrasse nauiculā. CIRYL. Si aūt vigilante dño accidisset tēpestas: vel nō timuissent discipuli: vel nō erboruissent vel nō credidissent eū posse tale aliquid facere. Quapropē dormit pstans tempꝰ timori. Sequit̄.n. Nauigātibꝰ aūt illis obdormiuit. τ descē. procel. ven. in stagnū. AMBRO. Supra habes quia pnoctabat in orōe: quō hic i tēpestate dormit: sed exp̄mit securitas tēpestatꝫ: quō oībꝰ timētibꝰ solꝰ intrepidꝰ quiescebat: sed q̄escebat corpis somno: cū intēderet diuinitatis mysterio: nihil enī sine verbo fit. CIRYL. Cū magna autē dispēsatōe videt̄ esse pactū: ne mor postq̄ tēpestas inuadere cepit nauiculā: q̄rerēt ab eo suffragiū. Sed postq̄ malū inualuit: vt maīfestior fiat diuine maiestatis ptās. vnde dicit̄: Et cōpellebāt̄ τ piclitabāt̄ Quod q̄dē dñs pmisit exercitatōis gratia: vt cū cōfessi fuerit piculū: cognoscāt miraculi magnitudinē. Unde postq̄ magnitudo piculi in intolerabilē metū eos vrgebat: tanq̄ aliā spem nō hn̄tes salutis nisi solū ipm dñm virtutū: eū excitauerūt. Sequit̄: Accedē. au. susci. eum dicētes: Preceptor: perimus. AVGV. de con. euā. Matthēꝰ quidē dicit: Domine salua nos perimꝰ: marcꝰ aūt: Mgr̄ nō ad te attinet: q̄ perimꝰ? Eadē aūt est sententia excitātiū dñm volētiūq̄ saluari. Nec opꝰ est querere: quid hoꝝ potius christo dictū sit: siue enī aliquid hoꝝ triū dixerint: siue alia verba que nullꝰ euāgelistaꝝ cōmemorauit: tantūdē aūt valētia: quid ad rē interest? q̄q̄ etiā hoc fieri potuerit: vt plurimū eū excitātibꝰ oīa hec: aliud aūt ab alio diceret̄. CIRYL. Non aūt erat possibile eos perire: exn̄te cū eis oīpotente. vn̄ illico surgit christꝰ qui habet oīm ptātē: τ sedat ofestim pcellā τ ventoꝝ impetū: τ cessauit tēpestas: et facta est trāquillitas: in quo ōn̄dit se deū esse: cui i psalmo dicit̄: Tu dn̄aris ptāti maris: motū aūt fluctuū eiꝰ tu mitigas. BEDA: Sic igit̄ in hac nauigatōe dñs vtraq̄ vniꝰ eiusdēq̄ psone naturā ōn̄dit dū is qui vt homo dormit in naui: furorē maris vt deꝰ verbo coercet. CIRYL. Simul aūt cū tempestate aquarū: soluit tēpestatē aīaꝝ. vnde seq̄t̄: Dixit aūt illis: Ubi est fides vestra? In quo verbo ōn̄dit q̄ timorē nō facit tētationū inductio: sed imbecillitas mētis. Sicut enī aurū pbat̄ in igne: sic in tentatōibꝰ fides. AVGV. de con. euā. Hoc aūt ab aliis euāgelistis aliis verbis dictū est. Matthēꝰ enī dicit eū dixisse: Quid timidi estis modice fidei? Marcus aūt dicit: Quid timidi estis: ne dū habetis fidem? .i. illam pfectā velut granū synapis. hoc ergo τ ille ait: Modice fidei. lucas aūt: Ubi est fides vestra? Et totū quidē dici potuit: Quid timidi estis? Ubi ē fides vestra? Modice fidei. vnde aliud hic: aliud ille cōmemorat. AMBRO. Pacata igit̄ tēpestate ad imperiū christi: discipuli stupefacti miraculo susurrabāt ad inuicē. vnde sequit̄: Qui timētes mirati sunt ad inuicē dicētes: Quisputas hic est: q̄ et vētis impat τ mari: τ obediūt ei. Nō aūt discipuli et ignorātes eū hoc dixerūt ad inuicē: Nouerāt eū deū eē τ filiū dei iesum. admirāt̄ aūt innate ptātis abundātiā: τ diuinitatꝭ gloriā: Quis filiis nobis eēt τ vt ... fm carnē. vnde dicūt: Quis est hic. i. qualꝭ τ q̄tꝰ τ in q̄ta virtute τ maiestate. Impiosum.n.ē opꝰ dn̄antiū pceptū: nō seruulis petitio. BED. Uñ nō discipuli. s̄ naute τ alij mirant̄ qui in naui erāt. Allegorice aūt mare vel stagnū tenebrosus ē τ amarus mūdi estus. Nauicula arbor crucis: cuiꝰ bn̄ficio fideles adiuti emersis mūdi fluctibꝰ obtinēt litꝰ patrie celestis. AMB. Itaq̄ dñs qui se intelligit p diuinū in terras mysteriū venisse: relictū nauē ascēdit parētibꝰ. BED. Ascēdūt aūt τ discipuli admoniti cū eo. vnde ipse ait: Siquis vult post me venire abneget semetipm: τ tollat crucē suā: τ sequat̄ me. Discipulis nauigātibꝰ. i. fidelibꝰ seculū calcātibus: τ futuri seculi animo quietē meditātibus: τ p sancti spūs flatū: vel etiā ppriȷ remigiȷ conatū infidos mūdi fastꝰ certatim post terga iactātibꝰ: subito obdormiuit dñs. i. aduenit tempꝰ dn̄ice passiōis: τ descendit pcella: quia dño somnū mortis in cruce subeūte fluctꝰ psecutionū demoniacis flatibus excitati exurgūt. fluctibꝰ aūt nō dñi patiētia turbat̄: sed discipuloꝝ imbecillitas cōcutit̄ τ trepidat: qui suscitarunt dñm: ne eo dormiēte pereāt: q̄ cuiꝰ mortē viderant resurrectōem optāt: que si differret̄: ipsi in ppetuum perirēt. Unde surgēs increpat vētū: q̄ celesti resurrectōe p mortē destruit supbiā diaboli q̄ hēbat imperiū mortꝭ. Tēpestatē aūt aq̄ facit cessare: q̄ rabiē iudeorum morti eiꝰ insultātiū resurgēs labefacit.

AMB. Et aduertas fin̄ tētatōe nēinē posse q̄ h̄ vite curriculo demigrare: q̄ exercitiū fidei tētatio est Subiecti igit̄ sumꝰ neq̄cie spiritalis pcellis: s̄ q̄si puigiles naute gubernatorē excitemꝰ q̄ nō fluat: s̄ ipet vētis: q̄ tn̄ iā nō dormiat sui corpis somno: τ caueamꝰ tn̄ ne nr̄i corpis somno nobis dormiat τ quiescat. Dn̄i aūt arguūt̄ q̄ pn̄te christo timebāt: cū vtiq̄ ibi aderat q̄ pire nō possit. BED. Cui simile ē: q̄ post mortē discipulis apparēs exprobrauit incredulitatē eoꝝ: τ sic tumidis gurgitibꝰ sedatis: patefecit cunctis potentiā sue diuinitatis.

¶ Et nauigauerūt ad regionē gerasenoꝝ: q̄ ē ɔtra galileā. Et cū de naui egressus eēt ad terrā: occurrit illi uir qdā q habebat demoniū iā tpibꝰ mł'tis: τ uestimēto nō induebatur: neq̄ i domo manebat: s̄ i monumētis. Is ut uidit iesū, pcidit añ illū: τ exclamās uoce magna dixit: Quid mihi τ tibi est iesu fili dei altissimi? Obsecro te ne me torq̄as. Precipiebat.n. spūi imūdo: ut exiret ab hoie Mł'tis.n. tpibꝰ arripiebat illū: τ uinciebat̄ cathenis τ ɔpedibꝰ custoditꝰ τ ruptis uincł' agebat̄ a demōio i deserta. Interrogauit āt illū iesus dicēs:

Qđ tibi nomē ē? At ille dixit: Le
gio. Quia intrauerāt demonia mlt̃
ta in eū. Et rogauerūt illū: ne impa
ret illis ut in abyssum irēt. Erat āt
ibi grex porcoꝝ multorū pascētiū i
mōte: ꝛ rogabāt eū ut pmitterꝫ eis
in illos ingredi. Et pmisit illis. Ex
ierūt ergo demonia ab hoīe: ꝛ intra
uerūt in porcos: ꝛ ipetu abijt grex
pceps in stagnū: ꝛ suffocat⁹ ē. Qđ
ut uiderūt factū q pascebāt fugerūt:
ꝛ nūciauerūt in ciuitatē ꝛ in uillas.
Exierūt aūt uidere qđ factū ē: ꝛ ue
nerūt ad iesum: ꝛ inuenerūt hoīem
sedētē a quo demonia exierāt: uesti
tū ac sana mēte ad pedes ei⁹: ꝛ timu
erūt. Nūciauerūt aūt illis ꝛ qui ui
derāt: quō san⁹ factus eēt a legiōe.
Et rogauerunt illū oīs multitudo
gerazenorū: ut discederet ab ipsis:
qꝛ magno timore tenebāť. Ipe aūt
ascēdēs nauim reuersus ē. Et roga
uit illū uir a quo demonia exierant
ut cū eo esset. Dimisit aūt eū iesus
dicens: Redi in domū tuā: ꝛ narra
quanta tibi fecit deus. Et abijt per
uniuersam ciuitatē predicās: quan
ta fecisset illi iesus.

¶ CHRY. Saluator nauigādo vna cuꝫ discipulis
ad portū puenit. vnde dicit: Et nauigaue. au. ad re
gio. geraze. que est cōtra galileā. TYTVS: Ueraci
ora exemplaria nec gerazenorū hñt nec gadarorū: ſꝫ
gergezinorū. est eñi gadara ciuitas in iudea: stagnū
aūt vel mare nullaten⁹ inueniť in ea. sed geraza ciui
tas arabie est: nec stagnū nec mare iuxta habēs. Est
aūt gergeza a qua: gergezei vrbs antiqua iuxta tybe
riacū stagnū: circa quā est rupes stagno vicino: in
quod ostendiť deiectos fuisse porcos a demonibus
quia tamen geraza ꝛ gadara confiniū hñt cū terra
gergezinorū: verisimile est īde ad horū terrā porcos
fuisse adductos. BEDA: Geraza eñi vrbs est insi
gnis arabie trans iordanē iūcta mōti galaad: quaꝫ
tenuit trib⁹ manasse: nō longe a stagno tyberiadis
in quo porci pcipitati sunt. CHRY. Cū autē dñs
descēdisset a mari: occurrit ei aliud terribili⁹ mira
culū. nā demoniac⁹ tanq̄ seru⁹ vidēs dñm futureꝫ
cōfiteť. vnde sequiť: Et cū egres. esset ad ter. occur.
ei vir quidā qui demoniū habebat iā tpib⁹ multis.

AVGV. de con. euā. q matthe⁹ duos dicit fuisse
demoniacos: marc⁹ ꝛ lucas aūt vnū cōmemorant:
intelligas vnū eoꝝ fuisse psone alicuius clarioris ꝛ
famosioris: quē regio illa maxime dolebat: ꝛ p cu⁹
salute plurimū satagebat. Hoc volentes significare
duo euāgeliste solū cōmemorandū iudicauerūt: de
quo fact. hui⁹ fama lati⁹ pclarius q̄ fragauerat.

CHRY. Uel lucas elegit ex illis duob⁹ eū qui se
uior erat. vnde flebili⁹ narrat ei⁹ infortuniū cū sub
dit: Et vesti. nō indue. neq̄ in do. ma. sed in mo. Ui
sitant aūt demones mortuorū sepulchra: volentes
inducere homies piculosā doctrinā: q. s. mortuorū
anime demones fiūt. CIRYL. q aūt nudus pete
bat defunctorum sepulchra: demoniace ferocitatis
erat indiciū. pmittit aūt quosdā dispēsatiue de⁹ sub
esse demonib⁹: vt nos ppēdam⁹ p eos quales sunt
demones erga nos: vt renuamus eis subijci velle: ꝛ
sic vno patiēte edificanť q̄plures. CHRY. Quia
vō hoīem cum populi fatebanť: accesserūt demōes
diuinitatē pdicātes ipius: quā etiā mare sua tran
quillitate clamauerat. vnde sequiť: Is vt vidit iesuꝫ
pci. ante il. ꝛ excla. vo. ma. dixit. CIRYL. Attēdas
hic timorē annexū audacie ꝛ desperatiōi multe. si
gnū eñi diabolice despatōis est in audiēdo dicere:
Quid mihi ꝛ tibi est iesu fili dei altissimi? Timoris
vō cū precať. Obsecro te ne me torqueas. Sed si no
sti eū eē filiū dei altissimi: fateris eū deū celi ꝛ terre
ꝛ eoꝝ que cōtineť in eis. Qualr igiť nō tua imo sua
vsurpas? ꝛ dicis: Quid mihi ꝛ tibi? Quis aūt princi
pū terrenoꝝ oīo sustinebit a barbaris lacessiri suo
subiectos impio. vñ seqť: Precipie. n. spi. imū. vt exi.
ab hoīe. Et necessitatē pcepti ondit subdēs: Mltis
. n. tē. arri. il. ꝛ vicie. ca. ꝛ cōpe. custō. ꝛ ru. vin. age. a
demo. i deserto CHRY. Unde qꝛ nemo audebat
demoniacū tenere: ipe christ⁹ ad eū vadit alloquēs
ipm. Seqť: Interroga. au. il. ie. di. Qđ ti. no. ē? Non
velut insci⁹ nomē inquirit: sed vt cōfessa peste quaꝫ
tolerabat: virtus curātis gratior emicaret. BED.
Sed ꝛ nostri tpis sacerdotes qui p exorcismi grām
demones eijcere norūt: solēt dicere patiētes nō alr
valere curari: nisi oē qđ ab immūdis spiritib⁹ vigilā
tes dormiētesue ptulerit ofitēdo patēter exponant
ꝛ maxime qñ corpis humani cōcubitū petere se ac
patrare ofingūt. vñ ꝛ h ofessio subdiť: At ille dixit:
Legio. qꝛ intra. demo. mlt. in eū GRE. nisen⁹: Imi
tātes quidā demones supnas malicias ꝛ legiōs an
gelicas dicūt se legionē: sicut ꝛ eoꝝ pnceps dicit se
positurū thronū sup astra: vt fiat altissimo similis.

CHRY. Postq̄ aūt dñs supuenerat: demonibus
creaturā dei pturbātib⁹ putabāt eū ppter excessum
eorū que fiebāt nō expectare tps supplicij. ꝛ qꝛ cul
pā diffiteri nō poterāt: istāt ne cito sustineāt penā.
vñ seqť: Et roga. eū ne im. il. vt in abys. irēt. THE.
Qđ quidē postulāt demones volētes adhuc cū hoī
h⁹ cōuersari. CIRYL. Hoc aūt palā ē: q emule ca
terue maiestatis diuine: ineffabili potētia saluatorꝫ
detrudebāť ad īferna MAXI. Statuit āt de⁹ vni
cuiq̄ manenei pctoꝝ osonā penā: gehēnā ignis pp
carnis incēdiū: stridorē dētiū pp risū lasciuū: into
lerabilē siti pp volupeatē ꝛ crapulā: puigilē vermē
pp obliquū ꝛ malignū cor: caliginē ppetuā ppter
ignorātiā ꝛ fallaciā: limbū abyssi ppter superbiam
vnde demonib⁹ tanq̄ suphis abyssus delegať. Seq
tur: Erat aūt ibi grex mul. por. pascētiū in monte.

AVGV. de cō. euā. Qđ marc⁹ dixit circa montē fuisse gregē porcoꝝ: lucas aūt ī mōte: nō repugnat. grex.n. porcoꝝ tā magn⁹ fuit: vt aliqđ ei⁹ eēt ī mōte aliquid circa mōtē. erāt.n. duo milia porcoꝝ: sicut marc⁹ expssit AMB. Demones aūt celestis lumis claritatē sustinere nō poterāt: vt q̄ oculos dolēt ra dios sol ferr nō pñt. CIRYL. Et iō turba imūdoꝝ spūū petit mitti in ꝯformē sibi gregē imūdoꝝ por coꝝ. Sequit: Et roga. eū: vt pmit. eos in il. ingredi. ATHA. in vita antonii: Qđ si sup porcos ptātē nō hñt: multomagis nullā hñt dñiū cōtra homies factos ad imaginē dei. opoꝛꝫ ergo deū solū timere illos aūt ꝯtēnere. CIRYL. Dñs autē cōcessit eis ptātē vt hoc inter cetera fiat nobis causa salutis et roboris spea. Sequit: Et pmisit illos. Cōsiderare ḡ oꝫ q̄ demones praui sunt ꝛ hostiles his qui eis sūt subditi: vt potest patere ex eo q̄ pcipitauerūt ꝛ suf focauerunt in aquis. vnde sequit: Exie. ergo demo. ab ho. ꝛ intra. in por. ꝛ impe. abiit grex p p̄ceps ī sta. ꝛ suffo. est. Et ideo cōcessit eis christ⁹ petētib⁹: vt ex euentu appareat q̄ sint crudeles. Erat etiā necessa riū ostēdere filiū dei puidētiā rerū habere nō min⁹ q̄ pater: vt equalitatis decor in vtroq̄ appareat.

TYTVS: Fuga aūt pastores arripuit: ne cū por cis perirēt. vnde sequit: Qđ vt vide. fa. qui pasce. fu. ꝛ nūcia. in ciui. ꝛ in vil. ꝛ hmōi terro. ciui. intulerūt Duxit aūt eos ad saluatorē dāni necessitas. Seq̄t: Exie. au. vide. qđ fa. est: ꝛ vene. ad iesū. Ubi ꝯsidera q̄ dñ de⁹ hoies punit in reb⁹: ꝯfert hñficiū aīabus. Cū aūt pfecti eēnt: viderūt sanū eū qui iugiter vexa bat. Sequit: Et inue. ho. se. a quo demo. exi. vestitū Qui antea cōtinuo nudus erat: ac sana mēte ad pe des eius. nō enī discedit a ped. h⁹ a quib⁹ est nactus salutē: ꝛ sic agnoscētes signū: mirati sunt passiōis re mediū: ꝛ obstupuerūt in facto. Sequit: Et timuert. Hoc aūt factū ptim visu cōgnit: ptim verbis audi uerāt. Sequit: Nūciauerūt aūt illis q̄ viderāt: quō san⁹ fact⁹ est a legione. Opoꝛtebat aūt eos supplica re dño ne inde recederet: sed custos esset regiōis: ne demones haberēt accessum ad eos: sed pre timore ꝓpam salutē amiserūt: rogātes saluatorē recedere. Sequit. Et roga. il. om. multitu. regiōis gerasenoꝝ vt discederet ab ipis: quia timore magno tenebant THEO. Timebāt enī ne iterū dānū aliquod pa terent: sicut passi fuerāt in submersione porcorum.

CHRY. Attēdas aūt christi humilitatē: post q̄.n. collat ī a se talib⁹ beneficiis emittebāt eū: nō obstat sed discedit: eos qui ipos indignos sua doctrina p mulgauerāt relinquēs. Sequit: Ipe aūt ascendēs nauē reuersus est. TYTVS: Sed eo descēdēte il le qui passus fuerat a saluatore nō discedit. Seq̄t: Et rogabat illū a quo demonia exierāt: vt cū eo eēt

THEO. Nam sicut expertus timebat ne forte elon gatus a iesu rursus demonib⁹ esꝫ paratus: domin⁹ aūt ostēdit ei q̄ q̄uis nō sit cum eo p̄sentialiter: tñ potest eum gratia sua ptegere. Sequit enī: Dimisit aūt iesus dicēs: Redi in domū tuā: ꝛ narra q̄ta tibi fecit deus. Non aūt dixit: Quanta tibi feci ego. for mam p̄bens humilitatis: vt rectitudines nostras re feramus in deum. TYTVS: Nec tamē p̄uaricat in lege veritatis. quicquid enī filius operat: pr̄ opat. Cur aūt qui vbiq̄ omnes liberatos monebat nulli dicere: huic liberato a legiōe dicit: Narra q̄ta tibi fecit deus: quia.s. tota regio illa deū ignorabat irre tita cultib⁹ demonum. Uel verius: quādoquidē ad patrē retorquet miraculū dicit: Narra. cum vo loq̄ tur de seipo monet nulli dicere. Ille aūt qui libera tus est a demonib⁹: nouerat deū esse iesum: ꝛ ideo predicauit quāta fecit illi iesus. Sequit enī: Et abiit per vniuersam ciuitatē p̄dicās q̄ta illi fecit iesus

CHRY. Et sic illos qui se indignos sua doctrina pmulgauerāt derelinquēs: statuit eis eum in magi strū qui fuerat demonib⁹ liberatus. BEDA: My stice aūt geraza significat natiōes gentiū quas post passiōem ꝛ resurrectōem suam domin⁹ per p̄dica tores visitauit. vnde gerasa vel gergesi vt quidaꝫ le gunt: interptatur colonū eiiciēs. i. diabolū a quo p̄ us incolebat: vel aduena ppinquās qui prius longe erat. AMBRO. Lꝫ aūt discordet numer⁹ curato rū a christo sm lucam ꝛ mattheū: tamē concordat mysteriū. Ut enī iste qui habebat demoniū populi gētilis est figura: duo quoq̄ illi similiter figurā po puli gētilis accipiūt: quoniā cum tres filios noe ge nerauit: sem chaꝫ ꝛ iapbet: sem tantūmodo familia in possessiōem ascita est dei: ex duob⁹ illis diuersaꝝ nationū populi pullularūt: qui multis inquit tēpo ribus habebat demoniū: vtpote q̄ diluuio vsq̄ ad aduentū dñi vexabat. Nud⁹ aūt erat: q̄ tegumētuꝫ nature sue ꝛ virtutis amisit. AVGV. de que. euā. In domo nō habitabat: hoc est in ꝯsciētia sua nō re quiescebat. In monumētis manebat. i. in mortuis opib⁹ hoc est peccatis delectat. AMB. Uel quid sunt corpa pfidoꝝ: nisi quedā sepulchra in quibus dei verba nō habitāt? AVG. de que. euā. Qđ aūt cōpedib⁹ ferreis ꝛ cathenis ligabat: significat gra ues ꝛ duras leges gentiū: quib⁹ etiā in eoꝝ republi ca peccata cohibēt. q̄ aūt vīculis talib⁹ diruptis a gebat a demonio in desertū: significat q̄ etiam ipis trāsgressis legib⁹ ad ea scelera cupiditate ducebat: que iam vulgarē cōsuetudinē excederet. q̄ vo in eo legio demonū erat: significate sunt gētes que mltis demonib⁹ seruiebāt: q̄ ī porcos pascētes in mōtib⁹ demonia ire cōcessa sunt: significāt etiā imūdos et supbos homies quib⁹ demonia domināt ppē ido loꝝ cultus. AMB. Porci enī hi sunt: qui immū doꝝ vsu animaliū vocis ꝛ rōis expertes, luculētis vi te sue actib⁹: naturaliū coinqnauerūt ornamenta virtutū. AVGV. de que. euā. q̄ aūt in stagnū p̄ci pitati sunt: significat q̄ iam clarificat ecclia: ꝛ libe rato populo gentiū a dominatōe demonioꝝ in ab ditis: agūt sacrilegos rit⁹ suos q̄ christo credere no luerūt: ceca ꝛ pfūda curiositate submersi. AMB. Impetū aūt fecerūt in p̄ceps: q̄ñ nulli⁹ meriti cōtē platōe reuocāt: sed tanq̄ de supiorib⁹ ad inferiora p improbitatis pclive detrusi: inter flueta mūdi h⁹ intercluso pereūt spūs cōmeatu. Neq̄ enī in his q̄ fluido estu voluptatis huc atq̄ illuc ferūt: ill⁹ spūs pōt esse cōmerciū. Uidem⁹ igit: q̄ hō ipe sue est au ctor erūne: nā nisi quis porci more vixisset: nūq̄ ac cepisset in eū diabol⁹ ptātē: aut si accepisset nō vt p deret: sed vt pbaret. ꝛ fortasse diabol⁹: q̄ p⁹ dñi ad uētū bonos iam depdari nō poterat: nō oīm hoim sed leuiū querit interitū: vt latro nō armat: sed insi diat inermib⁹. Uiderūt hoc mgri gregū ꝛ fugerunt

Neq̃ enĩ vel philosophie ꝓfessores vel ṗncipes synagoge pereũtib⁹ populis possunt ferre medicinã: sol⁹ est christ⁹ qui aufert peccata populoꝝ. AVGV. de que. euã. Uel ꝙ porcoꝝ pastores fugientes ista nũciauerũt: significat quosdã ṗmates impioꝝ tanq̃ christianã legẽ fugiẽtes: potẽtiã tñ ei⁹ ꝑ gẽtes stupẽdo ⁊ mirãdo ṗdicare. ꝙ aũt geraseni cognoscẽtes qḋ factũ est: rogãt iesum vt ab eis discederet magno timore ꝑculsi: significat magnitudinẽ vetusta suauitate delectatã: honorare q̇dẽ sed nolle pati christianã legẽ: dũ dicũt ꝙ eã implere non pñt. Admirãtes tamẽ fidelẽ populũ a p̃stina ꝑdita conuersatõe sanatũ. AMBRO. Uel in gerasenoꝝ ciuitate species synagoge videt̃ existere qui rogabant vt discederet: q2 timore magno tenebant̃. Infirma enĩ mens nõ capit dei v̄bũ: nec põt pond⁹ sustinere sapie. Et ideo diuti⁹ molest⁹ nõ fuit: sed ascendit ab inferiorib⁹ ad supiora: a synagoga. s. ad ecclesiam: et egressus ẽ ꝑ stagnũ. nẽo eĩ ḋ ecclĩa ad synogagã sine ꝑiculo trãsit salutis. Sed ille q̇ de synagoga ad ecclesiã trãsire desiderat: crucẽ suã tollat: vt discrimẽ euadat. AVGV. de cõ. euã. Qḋ aũt ille sanat⁹ cupit iã esse cũ christo: ⁊ dr̃ ei: Redi in domũ tuam: et narra q̃nta tibi fecit de⁹. sic intelligit̃: vt sic q̇squis intelligat post remissiõem pctõꝝ redeũdũ sibi ĩ cõsciam bonã sicut in domũ: ⁊ seruiẽdũ euãgelio ꝑꝑ coꝝ salutẽ: vt deinde cũ christo requiescat: ne cũ ꝑꝓpere vult esse cũ christo negligat mysteriũ ṗdicationis fraterne redẽptõi accõmodatũ.

¶ Factũ est aũt cũ redisset iesus excepit illũ turba. Erãt aũt oẽs expectãtes eũ. Et ecce uenit uir cui nomen iairus: ⁊ ip̃e ṗnceps synagoge erat: ⁊ cecidit ad pedes iesu rogans eũ ut intraret in domũ ei⁹: q2 unica filia erat ei fere annoꝝ duodecĩ: ⁊ hec moriebat̃. Et cõtigit dũ iret: a turbis ꝯp̃mebat̃. Et mlr̃ q̃dã erat in fluxu sanguinis ab annis duodecĩ: q̃ in medicos erogauerat oẽm sbãz suam: nec ab ullo potuit curari. Accessit retro ⁊ tetigit fimbriam uestimẽti eius: ⁊ cõfestim stetit flux⁹ sanguinis ei⁹. Et ait iesus: Quis ẽ qui me tetigit? Negãtib⁹ aũt oib⁹ dixit petr⁹ ⁊ qui cũ illo erãt: Preceptor: turbe te cõp̃mũt ⁊ affligũt: ⁊ dicis q̇s me tetigit? Et dixit iesus: Tetigit me aliq̇s? Nã ⁊ ego noui uirtutẽ de me exisse. Uidẽs aũt mulier: quia nõ latuit: tremẽs uenit ⁊ ꝓcidit ante pedes eius: ⁊ ob quã causã tetigerit eũ indicauit corã omni populo: ⁊ quẽadmodũ confestim sanata sit. At ip̃e dixit ei: Filia: fides tua saluaz te fecit. Uade in pace.

¶ AVG. de con. euã. P⁹ narratũ ãn gerasenos miraculũ: trãsit ad narrãdũ de archisynagogi filia dicẽs: Fa. est au. cũ re. ie. exce. il. tur. Erãt. n. om̃ expec. eũ. THEO. Simul q̇dẽ ꝑꝑ doctrinã ⁊ ꝑꝑ miracula. AVGV. de cõ. euã. Qḋ v̄o adiũgit: Et ecce vir cui no. iair⁹. nõ continuo factũ accipiẽdũ ẽ: s; ṗus illud de cõuiuio publicanoꝝ: sicut narrat matthe⁹: cui rei sic cõiũgit h̃: vt nõ po. sit aliud factũ q̃̃ intelligi. TYTVS. Est aũt positũ nomẽ iudeoꝝ cã q̇ tũc nouerũt qḋ accidit: vt nomẽ demõstratio miraculi fiat. Accessit aũt nõ aliq̇s infimoꝝ: sed ṗnceps synagoge: vt magis obturarẽt̃ iudeoꝝ ora. vñ sequit̃ Et ip. ṗn. syna. erat. Accessit aũt ad christũ cã necessitatis: vrget enĩ aliq̃ dolor ad agẽdũ ea que decẽt s̃m illud psalmi: In chamo ⁊ freno maxillas eoꝝ cõstringe: q̇ nõ approximãt ad te. THEO. Uñ necessitate instãte cecidit ad pedes ei⁹. Seq̇t̃: Et ceci. ad pe. iesu. Decebat aũt vt absq; necessitate cogente caderet ad pedes ei⁹: ⁊ cognosceret ip̃m deum esse.

CHRY. S; ꝯsidera ei⁹ inertiã. q̇rit. n. a christo vt in domũ veniat. Seq̇t̃: Rogãs eũ vt intra. do. ei⁹. ignorãs. s. ꝙ absens poterat liberare. nã si sciuiss; dixisset sic cẽturio. Dic v̄bo ⁊ curabit̃ filia mea. GRE. Cã aũt aduẽt⁹ ei⁹ ponit̃ cũ subdit̃: Quia vni. fi. erat illi. dom⁹ fũdamẽtũ: successio generis. Fere annoꝝ. xij. in ip̃o. s. flore etatis: ⁊ h̃ moriebat̃. ꝓ thalamis efferẽda ad tumulũ. CHRY. Aduenerat aũt dñs: nõ vt iudicaret mũdũ: s; vt saluaret. q̃ꝓpẽ nõ examinat dignitatẽ petẽtis: s; eq̃nimit̃ arripit op⁹ sciẽs qḋ q̃rebat̃. vocabat̃ aũt ad remediũ egrotãtis: nouit ãt se suscitatuꝝ iã mortuã: instruꝝ ṗrenis firmã sp̃ẽ resurrectõis. AMB. Suscitatur⁹ aũt mortuã ad faciẽdũ fidẽ: emorroissã curauit: sic vt ⁊ resurrectio tp̃alis ĩ passiõe dñi celebrabat̃: vt ꝑpetua illa credat̃: Et cõtigit dũ iret a turba ꝯp̃mebat̃. CIRYL. Qḋ maximũ erat indiciũ ꝙ verã carnẽ ĩduerat: ⁊ oẽs ꝯculcaret supbiã. neq;. n. a lõge seq̇bãt̃: sed eũ circũdabant.

GRE. Quedã ãt mlr̃ graui morbo detẽta: ob cui⁹ ĩfirmitatis curã medici oẽs diuitias ꝯsũpserãt: solã sp̃ẽ in tãta diffidẽtia reꝑꝑit: vt ꝑciderẽt ꝯ dño. de q̃ seq̇t̃: Et mlr̃ q̃. erat in flu. san. ab an. xii. q̃ in me. ero. õ. sub. suã: nec ab il. po. cu. ac. retro. TYTVS: Qualr̃ aũt nõ ẽ digna ṗconio h̃ mlr̃: q̃ virib⁹ extictis corporis ob ꝯtinuũ sanguis fluxũ: ⁊ tãto ꝑplo ꝯcurrẽte circa illũ affectu roborata: ⁊ fide petierat ꝑplim: ⁊ retro latẽs tetigerat fimbriã vestimẽti. Seq̇t̃: Teti. fim. vesti. ei⁹. CIRYL. Neq;. n. licebat imũdis vel tãgere queq̃ scõꝝ: l' appropĩq̃re viro scõ. CHRY. Ritu ãt legis h⁹ĩ passio reputabat̃ imũdicia magna. alr̃ ẽt: Nõdũ. n. nec ip̃a hẽbat dignã opiõnẽ ḋ eo. ñ. n. putauiss; latere: s; tamẽ ꝯfisa de sanitate accedit.

THE. Sic ãt cũ aliq̇s ocl̃z lucerne lucẽti adhibet aut igni spirias stati opãt̃: sic q̇dẽ q̇ fidẽ affert potẽti curare: stati curatõẽ ꝯseq̇t̃: Et ꝯfe. ste. flu. san. eius. CHRY. Nõ ãt sola vestimẽta ip̃i⁹ mlierẽ saluanerũt: nã ⁊ milites sortiti sũt ea ĩtra se: s; fidei eius intẽtio.

THEO.Credidit enī ⁊ saluata est. ⁊ vt congruū fuit pmo tetigit christū intellectualiter: deinde corporaliter. GREGO.Audiuit aūt dominꝰ tacitas mulieris cōsideratōes:liberauit tacentē: passus sua spōte sanitatē rapinā:sed postea miraculū publicat vnde sequit:Et ait iesus:quis ē qui me tetigit? CIRYL.Nō enī latuit dominū ꝑpetratū miraculū: ꝫ qui cūcta cog̃scit:quasi nesciret interrogat. GRECVS:Nescientibꝰ aūt discipulis quod querebat:ꝫ putātibꝰ de simplici quodā tactu dicere:dn̄i questioni respondēt.Sequit enī:Negātibꝰ aūt om.di.pe. ⁊ qui cum illo erāt:ꝓceptor: turbe te comp. ⁊ affli. ⁊ dicis:quis me tetigit? Et ideo dominꝰ tactuz sua respōsione distiguit.Sequit enim:Et dixit il.iesus: Teti.me ali.sicut etiā dicebat:Quis habet aures audiendi audiat.Q̃uis omnes habeāt hmōi corpalem auditū:sed nō est vere audire:si audiat incaute:nec vere tāgere:si infideliter tangat. CIRYL.Propalat aūt cōsequēter quod factū est:cū subdit: Nam ⁊ ego noui virtutē de me exisse. CIRYL.Respondet ſm opinionē audientiū: his tamē nobis manifestat ꝙ ipe verꝰ est deꝰ: ⁊ ex eo quod ꝓdigialr factū est ⁊ ex sermonibꝰ.transcēdit enī naturā nostram ⁊ forsan angelicā: posse quēꝗ̃ virtutē emittere quasi a ꝓpa natura.Cōuēit aūt hoc soli supme nature: nulla nāꝗ̃ creaturarū aliquā gerit saluādi ptātem vl etiā aliqua alia.s.miracula faciēdi: sed diuinitus prestitā.nō enī ambitōe glorie:nō dimisit latere diuine virtutis ostensionē qui multotiēs preceꝑat taceri sua miracula;sed quia spectabat ad vtilitatē eorum qui vocabāt ꝑ fidē ad grām. CHRY.Pmo enim soluit femineū metū: ne remorsum cōscientie pateret quasi surripiēs grām.Secūdo corrigit eam: quia latere putauerat.Tertio fidem eius expmit cūctis:vt ⁊ alij imitent:proditꝗ̃ nō minus miraculū retentōe sanguinis: dum ostēdit sibi cūcta patere.

CIRYL. Insup pncipē synagoge ꝑsuadebāt īdubitabiliter credere ꝙ a laqueis mortis eripiet filiaꝫ eius. CHRY.Ob hoc aūt dominꝰ nō statim eam manifestauerat:vt ostenso ꝙ omnia sibi liquent: faciat mulierē ꝑdicare quod factū est:vt suspitiōe miraculū careat.vnde sequit:Uidēs aūt muli. qꝛ non la.eum tre.ve.⁊ pci.ante pedes eius: ⁊ ob quā cām teti.eum indi.co.om.po.⁊ queād.cōfestim sa.sit.

ORIGE.Eandē aūt sanitatē quā nacta est mulier ex cōtactu verbi cōfirmauit saluator. vnde seq̄t: At ipe dixit illi:fi.fi.t.te sal.fe.vade in pace.i.esto sana a tuo flagello: ⁊ sanat quidē pmo ꝑ fidē animā deinde ꝟo corpus. TYTVS: Uocat aūt filiā iam fidei causa sanatā:fides enī grām adoptōis īpendit

EVSE. Dicūt aūt hanc mulierē in pameade que est cesarea philippi vnde fuit oriunda statuisse triūphos insignes collati sibi beneficij a saluatore: stabat nāꝗ̃ super altā basim ad limina domꝰ eiꝰ eneuz simulacrū mulieris flexis genibꝰ: manibusꝗ̃ iūctis quasi precaret:ex cuius opposito aliud erectū simulacrū ad instar viri: eiusdēꝗ̃ materie amictū diploide ⁊ manū versus mulierē extendēs:ante cuiꝰ pedes super ipam basim aliena species plante orta: q̃ vsꝗ̃ ad enee diploidis oras pertingēs medicina omniū passionū esse ferebat.Hāc aūt statuā dicebat representare christū:quā maximꝰ destruxit AMBRO.

Mystice autem reliquerat in gerasenis synagogā christus: ⁊ quē sui nō receperāt:recepimus alieni.

BED.Uel in fine seculi dominꝰ est ad iudeos rediturus:atꝗ̃ ab eis per fidei cōfessiōem libēter accipiendus. AMBRO.Quē autē putamꝰ synagoge pncipē esse:nisi legē cuiꝰ contēplatōem dominꝰ synagogā non penitꝰ dereliquit? BEDA:Uel princeps synagoge moyses intelligit: vnde bene iairꝰ.i. illuminās vel illuminatꝰ vocatur: quia qui accipit verba vite dare nobis: ⁊ per hoc ceteros illumat: et a spūsancto illuminat. cecidit aūt archisynagogus ad pedes iesu.quia legislator: cum tota patrū ꝓgenie christū in carne apparentē longe sibi ꝓferendū esse cognouit.Si enī caput christi deus: cōueniēter pedes accipiēdi sunt īcarnatio qua terrā nostre mortalitatis tetigit.rogauit aūt intrare in domuz eius: quia eiꝰ videre desiderabat aduentū. Filia aūt vnica eiꝰ est synagoga:que sola legali est institutiōe cōposita:que.xij.etatis anno: hoc est tēpe pubertatis appropinquāte moriebat:quia nobiliter a ꝓphetis educata:postꝗ̃ ad intelligibiles annos ꝑuenerat:ī quibꝰ spiritales deo fructus gignere debebat:subito errorū lāguore cōsternata:spiritalis vite viā amisit. ⁊ si christꝰ nō succurreret corruisset in mortē.Ad puellā aūt sanādā ꝑgens dominꝰ a turba cōprimit:qꝛ genti iudee salutaria monita prebēs:carnalium populorū est cōsuetudine grauatꝰ. AMBRO.Ad hāc aūt pncipis filiā dum ꝓperat dei verbum vt saluos faceret filios isrl:sancta ecclesia ex gentibꝰ congregata que inferiorū lapsu criminū deperibat:paratā alijs fide ꝑripuit sanitatē. BED.Dupliciter aūt sanguinis fluxꝰ potest intelligi: hoc est ⁊ super idolatrie ꝓstitutione: ⁊ super his que carnis ⁊ sanguinis oblectatiōe patrāt. AMBRO.Quid aūt sibi vult ꝙ hec pncipis filia annorū duodecī moriebatur: ⁊ mulier ista fluxu sanguinis ab annis duodecim laborauit:nisi vt intelligat qꝛ ꝗ̃diu synagoga viguit:laborauit ecclesia. BED.Una eniꝫ pene seculi etate synagoga ī patriarchis nasci cepit: ⁊ gētiliū natōem idolatria fedauit. AMB. Sicut aūt illa in medicis erogauerat omnē substantiā suā:ita cōgregatio gentiū amiserat omnia dona nature.

BED.Medicos aūt intellige siue falsos theologos siue philosophos: legūꝗ̃ doctores seculariū: q̄ multa de virtutibꝰ vitijsꝗ̃ differētes:vtilia se viuendi instituta mortalibꝰ dare ꝓmittebāt: seu ipos immūdos spūs qui velut hominibꝰ cōsulēdo:se ꝓ deo colēdos ingerebāt:quibꝰ audiēdis gētilitas quātomagis nālis industrie vires expēderat: tāto minus potuit ab iniq̄tatis sue sorde curari. AMBRO. Audiēs aūt egrotare populū iudeorū:sperare cepit salutis sue remediū. Tempꝰ venisse cognouit: quo medicꝰ adesset de celo:surrexit vt occurret fide ꝓmptior:pudore cōtactior: hoc enī est pudoris ⁊ fidei agnoscere infirmitatē:non desperare veniā. verecūda ergo fimbriā tetigit:fidelis accessit: religiosa credidit:sapiēs sanatā se esse cognouit.sic sancta plebs gentiū que deo credidit: peccatū erubuit vt desereret:fidē detulit vt crederet:deuotōnem exhibuit vt rogaret:sapientiā induit vt sanitatē suā ipa sentiret fiduciā sumpsit:vt fateretur ꝙ preripuisset alienū. Retro aūt tāgitur christꝰ:quia scriptū est: Pꝰ dn̄m

dn̄i tuū ambulabis. BEDA: Et ipse ait. Siquis mihi ministrat: me sequat̄. siue q̄꞉ presentē in carne dn̄m nō vidēs: vel quia pactus dispēsatiōis sacram̄tis p fidem cepit vestigia eius subsequi. GRE.iii. mora. Permanēte autē turba vna redēptorem nostrū mulier tetigit: q̄꞉ carnales quiq꞉ i ecclesia eum cōprimūt a quo lōge sūt: ⁊ soli tangūt: qui huic veraciter humiles adiungunt̄. Turba igit̄ p̄mit: ⁊ nō tigit: q̄꞉ ⁊ ipotuna est p presentiā: ⁊ absens per vitam. BEDA: Uel vna credula mulier dn̄z tangit q̄꞉ qui diuersis heresibus iordinate affligit̄: solo catholice ecclesie corde fideliter querit̄. AMB. Nō enī credūt qui cōprimūt: credūt qui tangūt. fide tāgitur christus: fide videt̄. Denique vt fidē credētis exprimeret dicit: Ego cognoui virtutē d̄ me exisse. qd̄ est euidētius inditiū. q̄꞉ nō itra possibilitatē cōditionis humane atq꞉ itra corporis claustrū diuinitas coartata est: sed vltra finē nostre mediocritatis virtus eundat eterna. nō e n̄ hūana ope plebs gentiū liberat̄: sed dei mun⁹ ē cōgregatio nationū: que etiam breui fide misericordiā iclinat eternā. Nā si cōsideremꝰ quāta sit fides nostra: ⁊ itelligamꝰ quantus sit dei filiꝰ: videmꝰ q̄꞉ compatione eius fimbriā tantūmō tangamꝰ: supiora vero vestimēti eiꝰ neq̄ꝗmus attigere. Si igit̄ ⁊ nos curari volumus fide tangamꝰ fimbriā christi: nō autē latet euz quicūq꞉ tetigerit. Beatꝰ q̄ extremā partē verbi tetigerit: naz totū quis pōt cōprehendere.

¶ Adhuc illo loquēte: uenit quidā ad principē synagoge dicēs ei: quia mortua ē filia tua: noli uexare illuz Jesus aūt audito hoc uerbo: rn̄dit patri puelle. Noli timere: Crede tm̄ ⁊ salua erit. Et cū uēisset domū non p̄misit itrare secū quēq̄z nisi petrū ⁊ iacobū ⁊ iohānē: ⁊ patrē ⁊ matrā puelle. Flebāt aūt oēs ⁊ plangebāt illā. At ille dixit: Nolite flere. Non ē mortua puella: sed dormit. Et deridebāt eū: sciētes q̄꞉ mortua esset. Ipse aūt tenens manū eiꝰ: clamauit dicens: Puella surge. Et reuersus ē spiritꝰ eius ⁊ surrexit continuo. Et iussit illi dare mādu care. Et stupuerūt parētes eiꝰ q̄bus p̄cepit ne alicui dicerēt qd̄ factū erat.

¶ CHRY. Opotune dn̄s expectabat puelle mortē: vt ppalaret̄ resurrectiōis miraculū: ppter quod ⁊ tardiꝰ icedit ⁊ loquit̄ cū muliere diutiꝰ vt archisynagogi filia expiraret: ⁊ huiꝰ aduentus nūcij aduenirent. Vn̄ dicit̄: Adhuc illo loquēte ve. qui. ad prin. syna. di. ei q̄꞉ mor. ē. fi. t. no. vex. il. AVG. d̄ cō. euāge. Sed cū mattheꝰ archisynagogū nō morituraz filiam suā narret dn̄o nūciasse: sed oīno defunctā: lucas aūt ⁊ marcꝰ nondū mortuā: vsq꞉ adeo vt dicāt venisse postea qui mortuā nūciarēt: cōsiderandū ē ne repugnare videat̄. Et intelligendū ē breuitatis h̄ cā mattheū potiꝰ dicere voluisse: rogatū eē dn̄m vt faceret qd̄ eū fecisse manifestū ē. s. mortuā suscitare. Attēdit. n. nō verba patris de filia sua sed qd̄ est potissimū volūtatē. Sane si alij duo vel q̄sq꞉ eoruz patrē cōmemorasset dixisse: qd̄ veniētes de domo dixerūt: vt iā n̄ vexaret̄ iesus: q̄꞉ puella mortua fuisset: repugnarēt eius cogitatiōi verba que posuit mattheꝰ. Nūc vero illud nūciantibꝰ ⁊ p̄hibentibus ne magister veniret: nō legit̄ q̄ ipe cōsenserit. vn̄ dominus nō diffidentē rep̄hendit: sed credentē robustiꝰ cōfirmauit. vn̄ sequit̄: Jesus aūt au. hoc ver. res. pa. pu. no. ti. sed crede tm̄: ⁊ salua erit. ATHANA. Fidē dn̄s exigit ab iuocātibus eū: nō q̄꞉ indiget adminiculo alior: ipse nāq꞉ ⁊ dn̄s ⁊ largitor est fidei. Sed ne videret̄ ex acceptiōe p̄sonar sua dona conferre: ondit q̄ credētibus fauet: ⁊ ne sine fide accipiant bn̄ficia: ⁊ ea p ifidelitatē aboleāt. vult enī bene faciēs durare grām: ⁊ sanās incōcussum p̄manere remediū. THEO. Mortuā aūt suscitaturꝰ eiecit oēm quasi nos docēs absq꞉ inani gloria eē: ⁊ nihil ad demōstrationē facere. ⁊ q̄ cū quis dz miracula p̄petrare nō decet ipm eē i medio plurimorū: sed solitariū ⁊ ab alijs sepatuz. Et cū pue. ad do. nō p̄mi. itra. secū quēq̄ nisi petrū ⁊ iohannē ⁊ iacobū: ⁊ patrem ⁊ matrē puelle. Solos autē hos itromisit tanq̄ discipulos: discipulor vertices: ⁊ potētes miraculū occultare. nō enī volebat ipm ante tēpus pluribus reuelari: forte ppter inuidiā iudeor. Sic ⁊ cuz quis nobis iuidet: nō debemus iusticias nostras ei reuelare: ne ei maioris inuidie occasio tribuatur. CHRY. Ceteros autē discipulos nō assūpsit: prouocās eos ad appetitū maiorē: ob id quoq꞉ q̄ nōdum erāt plene dispositi: vt ⁊ alij istos imitent̄. Assumpsit etiā pentes i testes: ne quis dicere posset fallax esse resurrectiōis indiciū. Ad h̄ etiā illud nota q̄ deflētes exclusit a domo: ⁊ idignos ondit huiusmodi visiōe. Sequit̄ enī: Flebāt enī oēs ⁊ plāgebāt illaz. Quod si tūc exclusit multomagis nūc: tūc enī n̄ pauerat i somnū mortē fuisse cōuersam. Nullꝰ ergo de cetero se cōtendat iniuriā inferens christi victorie q̄ supauit mortē: ⁊ eā i somnū cōuertit: ad cuius ostensionē subdit̄: At ille dixit: No. fle. nō est enim mor. sed dormit. Ondens singula sibi fore in promptu: ⁊ q̄ eā viuificaret: quasi suscitaret in somno: nihilominus tamē deridebāt eū. Sequit̄ enī: Et deridebāt eū sciētes q̄꞉ mortua esset. Quos nō obiurgauit: nec derisionē rep̄ssit: vt etiā derisio fiat mortis i diciū. nā q̄꞉ vt plurimū post acta miracula homies p̄seuerēt icreduli: verbis ppijs eos p̄uenit. vt autē quasi per visum disponeret ad resurrectiōis fidē tenet manuz puelle. vn̄ sequit̄: Ipse autē te. ma. e. cla. di. pu. surge. Cūq꞉ tenuisset suscitat eā. vn̄ sequit̄: Et reuer. ē sp̄s eius ⁊ sur. cōtinuo. Nō enī ifudit aliā animā: sed illā eādē que expirauerat restituit. Nec solūmō suscitat: imo iubet etiā illā cibari. Sequitur enī. Et iussit illi da. man. ne. s. p̄hātasticū esse videat̄ quod factū ē: nec ipse ppinat: sed alijs mandat. Sicut ⁊ in lazaro dixit: Soluite eū ac deide participē mēse fecit. GRECVS: Deinde stupefactos mira

culo ꝛ pene clamãtes parẽtes cohibet ne factũ pre- dicẽt. Sequit̃.n. Et stu.pa.e.qui. ꝑcce.ne alicui di- cerẽt qḋ factũ erat. Ostendẽs ꝙ largitoꝛ bonoꝝ ẽ: nõ autẽ cupid⁹ glorie: datq; totum nihil recipiẽs. Qui vero venat̃ operũ gloꝛiã aliqd quidẽ exhibuit: aliqd vero recepit. BEDA: Mystice autẽ saluata a fluxu sanguinis muliere: moꝛ filia principis moꝛ- tua nunciat̃: qꝛ dũ ecclesia a vicioꝝ labe mũdata ẽ: continuo synagoga ꝑfidia atq; inuidia soluta est. Perfidia quidẽ qꝛ in christũ credere noluit: inui- dia vero qꝛ ecclesiam credidisse doluit. AMB. Ad- huc autẽ ꝛ seruuli pricipis icreduli erãt ad resurre- ctionẽ quã iesus ĩ lege ꝑdixit: in euãgelio cõpleuit. vñ dicũt: Noli vexare illũ.q̃si sit sibi ĩpossibile susci- tare moꝛtuã. BEDA: Uel ꝑ eos significat̃: qui a deo destitutũ synagoge statum vidẽt: vt restaurari posse nõ credãt. ĩoq; ꝓ suscitatiõe illi⁹ supplicãduꝫ esse estimẽt: sed qꝛ ĩpossibilia sunt apud homĩes. vñ domin⁹ ei dixit: Noli timere: crede tñ ꝛ salua erit. Pater puelle cet⁹ doctoꝝ legis accipit̃: q̃ si credere voluerit etiã subiecta ei synagoga salua erit. Itaq; cũ venit [illegible] ĩ domũ. AMB. Paucos future resur- rectionis arbitros asciuit. nõ enĩ a multis cõtinuo ẽ credita resurrectio. Que tñ tãte diuersitatis ẽ cã: Supra publice filius vidue suscitat̃: hic remouent̃ plures arbitri. sed puto ꝙ pietas ibi dñi declaratur: qꝛ vidua mater vnici filij nõ patiebat̃ moꝛas. ẽ eniꝫ forma sapiẽtie ĩ filio vidue cito ecclesiã credituraꝫ. In archisynagogi filia credituros quidẽ iudeos: sꝫ ex plurib⁹ paucioꝛes. Deniq; dicẽte dño: Nõ ẽ moꝛ- tua puella: sed dormit: deridebãt. Quicũq; enim nõ credit: irridet. Fleãt igit̃ moꝛtuos suos q̃ putãt moꝛ- tuos vbi resurrectiõis fides ẽ: nõ moꝛtis species sed quietis ẽ. BEDA: Synagoga etiã qꝛ ꝑõsi leticiã qua viuere possit amisit: quasi inter plangẽtes moꝛ- tua iacẽs: nec hoc ipm quare plangatur: ĩtelligit.

AMB. Tenẽs autẽ dñs manũ puelle sanauit eam. beat⁹ enĩ si cui⁹ man⁹ sapiã teneat: ĩducat ĩ penetra- lia sua: iubeat mãducare. panis enĩ celestis ẽ dei ver- bũ. Ide ꝛ illa sapiã q̃ dei coꝛpis ꝛ sanguinis altaria repleuit alimẽtis. Uenite inq̃t edite panes meos ꝛ bibite vinũ qḋ miscui vobis̃. BEDA: Surrexit au- tem puella cõtinuo: qꝛ christo manũ confoꝛtãte hõ a moꝛte aĩe resipiscit. Sũt enĩ nõnulli q̃ iacẽte tñ cogitatiõe peccati sibi moꝛtẽ consciscũt. sed tales se viuificare significãs dñs: suscitauit filiã archisyna- gogi. Alij vero ipm malũ qḋ delectant̃ agẽdo moꝛ- tuũ suũ quasi extra poꝛtas efferũt: ꝛ hos se suscitare demõstrãs: suscitauit filiũ vidue extra poꝛtas ciui- tatis. Quidã vero etiã peccati cõsuetudie se quasi se pelĩedo coꝛrũpunt: ꝛ ad hos etiam dirigẽdos adest grã saluatoris: ad quod intimandũ resuscitauit laza- rũ quattuoꝛ dies ĩ monumẽto habentẽ. Quãto aũt grauioꝛ ẽ moꝛs aĩe: tãto acrioꝛ penitẽtie feruoꝛ insi- stat. vñ iacentẽ in cõclaui moꝛtuã leui voce resusci- tat: delatũ foꝛas iuuenẽ plurib⁹ dictis coꝛroboꝛat. Ad quadriduanũ vero suscitãdũ fremuit spũ: lachry- mas fudit: ꝛ voce magna clamauit. Sꝫ ꝛ hic notã- dũ ꝙ publica noxia publico egẽt ꝛmedio: leuia pec- cata secreta queũt penitẽtia deleri. Puella ĩ domo iacẽs paucis arbitris resurgit. iuuenis extra domũ turba multa comitãte suscitat̃. lazar⁹ de monumẽ- to vocatus multis populis innotuit. CA.IX.

Conuocatis autẽ iesus duo decim apostolis: dedit illis uirtutẽ ꝛ ptãteꝫ sup oĩa de monia: ꝛ ut languoꝛes curarẽt. Et misit illos ꝑdicare regnũ dei: ꝛ sana re infirmos. Et ait ad illos: Nihil tuleritis ĩ uia: neq; uirgã neq; perã neq; panẽ neq; pecuniã: neq; duas tunicas habeatis. Et ĩ quãcũq; do mum itrauerĩtis ibi manete: ꝛ inde ne exeatis. Et quicũq; non recepe rint uos exeũtes de ciuitate illa: eti am puluerẽ pedũ uestroꝝ excutite in testimoniuꝫ supꝛa illos. Egressi autẽ circuibant per castella: euange lizantes ꝛ curantes ubiq;.

CIRYL. Decebat ĩstitutos ministros sacrarũ do- ctrinarũ posse mira ꝑ agere ꝛ ꝑ ipsos effectus credi ꝙ essent dei ministri. vñ dicit̃: Cõuocatis auteꝫ.xij. apo. dedit illis virtutẽ ꝛ potestatẽ sup oĩa demõia. In quo [illegible] supciliũ diaboli flectit: qui dicebat [illegible] ẽ qui contradicere valeat. EUSE. [illegible] tenet̃ genus hũanũ: non solũ dat eis vt prauos spũs pellãt: sed etiã quãlibet ĩfirmitatem sa- nẽt ex eius ĩperio. vñ sequit̃: Et vt lãguoꝛes curarẽt

CHRY. Attendas hic diuinã filij ptãtem nature coꝛpali nõ cõuenientẽ: agere nãq; miracula aderat sanctis: nõ natura: sꝫ pticipatiõe spũsancti. Super hꝰ autẽ alijs cõcedere ptãtem proꝛsus alienũ erat ab eoꝝ virtute. Qualiter enĩ posset natura creata sup spũs dona possidere dñiũ: At dñs noster iesus chri- stus tãq̃ naturaliter de⁹ existẽs impertit huiusmo- di grãm q̃bus vult: nõ inuocãs in eos alienã virtu- tem: sed infundẽs ex ꝓmptuarijs ꝓprijs. CHRY. Postq̃ autẽ satis cõfoꝛtati fuerãt et ei⁹ cõmitiua ꝛ cõpotes facti sũt argumẽtũ virtutis eius mittit eos. vñ sequit̃. Et mi. ill. ꝑdi reg. dei. ꝛ san. infir. Ubi cõsidera ꝙ nõ cõmittit̃ eis aliqḋ sensibile dicere si- cut moyses ꝛ ꝓphete q̃ terrã ꝛ bona terrena ꝓmit- tebãt. hi vero regnũ celoꝝ ꝛ quecũq; cõtinent̃ ĩ eo. GRE. nazanzen⁹: Mittẽs aũt discipulos ad ꝑdicã- dum dñs multa eis iniunxit: quoꝝ sũma est sic eos virtuosos esse sic cõstantes atq; modestos: ꝛ vt bre- uiter loquar celestes vt nõ min⁹ ꝓpter eoꝝ modũ viuẽdi q̃ ꝓpter verbũ euãgelica doctrina ꝓpaga- retur. Et iõ cũ eris ꝛ baculi carẽtia ꝛ amict⁹ singu- laritate mittebant̃. Et iõ subdit: Et ait ad illos: Ni- hil tuleritis ĩ via: neq; virgã. neq; perã neq; pecuni- am: neq; duas tunicas habeatis. CIRYL. Plurĩ- ma quidẽ ꝑ hoc cõstituebat. pmo quidẽ ĩsuspectos reddẽs discipulos: scdo sequestrans eos a qualibet cura: vt totũ studiũ adhiberẽt verbo: tertio docens eos ꝓpriã virtutẽ. Sed foꝛsan dicet aliq̃s cetera q̃- dem habere rationẽ: sed nõ habere peram ĩ via. nec

duas tunicas:nec baculũ:cui⁹ rei cã pcipit:Uolẽs exercitare eos ĩ qualibet diligentia. Et vt loquar ex hominibus angelos faciet eos:dirimẽs a qualibet cura vite et vna sola cura detineanť doctrine. EVSE.Uolẽs igit̃ eos carere cupidine rex ĩ solicitudinibus vite ,ptestatus ẽ hec:sumebat.n.experimentũ fidei ꝛ animositatis eoꝝ q̃ habito in mãdatis extreme vitã ducere paupertatis nõ effugiũt que iubenť: decebat enĩ eos quoddã cõmerciũ facere:ꝛ recipiẽtes salubres virtutes recõpensare obediẽtia mãdatoꝝ.ꝛ cũ milites eos faceret regni dei:accingit eos ad pugnã ĩ hostes:monẽs colere paupertatẽ. null⁹ enĩ militãs deo ĩplicat se vite secularis negocijs.

AMB.Qualis ergo eẽ debeat q̃ euãgelizat regnũ dei:pceptis euãgelicis designať:hoc ẽ vt subsidij secularis amminicula nõ reqrat:fideiq̃ tot⁹ inherẽs putet quo min⁹ ista reqrat:magis posse suppetere.

THEO.Sic enĩ ipsos medicos mittit ꝙ neq̃ panes ipsos portare vult:nec aliq̃d aliud q̃bus ĩdigẽt multi. AVG.de con.euan.Uel domin⁹ hec possidere discipulos ac ferre noluit:nõ ꝙ necessaria nõ sint sustẽtationi hui⁹ vite:sed qꝛ sic eos mittebat:vt eis hec deberi mõstraret ab illis q̃bus euãgeliũ credẽtibus annũciarent:vt sic securi nõ possiderẽt:neq̃ portarẽt huic vite necessaria:nec magna: nec minima. Jõ posuit s̃m marcũ nec virgã:oñdẽs a fidelibus suis oĩa deberi ministris suis nulla supflua requirẽtibus. Hãc autẽ potestatẽ virge nomine significauit:cũ diceret: Ne q̃d tollerẽt ĩ via nisi virgam tm̃. AMB.Pñt etiã q̃ volũt hoc ad eũ deducere tractatũ:vt spiritalẽ tãtũmõ loc⁹ iste firmare videatur affectũ:q̃ velut ĩdumẽtũ quoddã videať corporis exuisse:nõ solũ ptãte reiecta cõtemptisq̃ diuitijs sed etiã carnis ipsius illecebris abdicatis. THEO. Quidã etiã apostolos ñ portare perã neq̃ baculũ aut duas tunicas sic ĩtelligũt:ꝙ nõ thesaurizent. h̃ enĩ pera innuit cõgregãs multa.neq̃ sint iracũdi ꝛ tribulati spũs: q̃d significat bacul⁹ neq̃ sint ficti ꝛ duplici corde quod significat tunica duplex. CIRYL.Sꝫ diceret aliq̃s:vñ eis necessaria erũt:Et iõ subdit:Et ĩ q̃cũq̃ do.ĩtra.ibi ma.ꝛ ide ne exie.q.d. sufficiat vobis discipuloꝝ fruct⁹ q̃ recipiẽtes a vobis spũalia vos ,pcurabũt.Jussit aũt eos ĩ vna domo manere:vt nec hospitẽ grauẽt: eũ.s.dimittendo nec ipi gulositatis ꝛ leuitatis suspitionẽ ĩcurrãt.

AMB.Alienũ nãq̃ a p̃dicatore regni celestis asserit cursitare p domos:ꝛ ĩuiolabil' hospitij iura mutare.Sed vt hospitij gr̃a deferẽda cẽseť: ita etiã si ñ recipianť excutiẽdũ puluerẽ egrediẽdũq̃ de ciuitate mãdať cũ sequit̃:Et quicũq̃ nõ rece. vos exe.de ciui.illa:etiã puluerẽ pedũ ve.excu.ĩ testi. sup illos.

BEDA:Puluis excutiť de pedib⁹ apostoloꝝ in testimoniũ laboris sui:ꝙ ĩgressi sũt ĩ ciuitatẽ ꝛ p̃dicatio apostolica ad illos vsq̃ puenerit.siue excutiť puluis cũ nihil ab eis accipiãt:nec ad victũ quidẽ necessariũ q̃ euãgeliũ spreuerũt. CHRY.Nã iprobabile valde ẽ contẽnentes s̃monẽ ꝛ patrẽfamilias se familiis benignos oñdere:vel bñdictiões eoꝝ exigere. AMB. Uel mediocris ꝛ boni remuneratio doceť hospitij:vt nõ solũ pacẽ tribuam⁹ hospitib⁹: verũ etiã siqua eos terrene obumbrãt delicta leuitatis:receptis apostolice p̃dicatiõis vestigijs auferantur. BEDA:Qui vero pfidia negligẽtia vel etiam studio verbũ dei contẽnũt:hoꝝ vitãda cõio ẽ:excutiend⁹ puluis pedũ ne gestis ianib⁹ pulueri cõparãdis mẽtis caste vestigiũ polluať. EVSE.Cũ autẽ pcintisset dñs discipulos suos tãq̃ milites dei diuinis virtutib⁹ ꝛ sapie monitis:mittẽs eos iudeis vt doctores:ꝛ medicos ipi s̃m h̃ pcedebãt. vñ sequitur:Egressi aũt circu.p cast.euã.ꝛ curã.vbiq̃.Quasi doctores quidẽ euãgelizãtes:sed q̃si medici pstãtes remedia ꝛ verba miraculis cõprobantes.

¶ Audiuit autẽ herodes tetrarcha oĩa q̃ fiebãt ab eo: ꝛ hesitabat:eo ꝙ diceret a q̃busdã: qꝛ iohãnes surrexit a mortuis:a q̃busdaꝫ uero qꝛ helias apparuit: ab alijs aũt qꝛ ,ppheta un⁹ de antiq̃s surrexit. Et ait herodes. Johãnẽ ego decollaui: Quis est autẽ iste de quo ego talia audio? Et querebat uidere eum.

CHRY. Multo trãsacto tp̃e ñ a p̃ncipio pcepit herodes facta iesu:vt pateat tibi tyranni supbia.vñ dr̃:Audiuit aũt hero.tetra.oĩa q̃ fi.ab eo THEO. Jste herodes erat fili⁹ magni herodis q̃ pueros iterẽmit:sed ille q̃dẽ rex erat: iste aũt tetrarcha. Jnq̃rebat aũt de christo q̃s esset.vñ sequiť:Et hesitabat. CHRY.Peccatores.n.sciẽtes ꝛ nesciẽtes q̃nq̃ strepitũ ptimescũt peccatũ aũt nemine arguẽte hominẽ ,pdit:nemie accusãte cõdẽnat: ꝛ timidũ ꝛ pigrũ reddit deliquẽtẽ.Cã aũt tiõis ponit̃ dñter: cũ dr̃: Eo ꝙ di.a q̃.ꝙ Johes sur.a mor.a q̃.vo qꝛ He.ap.ab alijs ãt qꝛ ,pph.vn⁹ de anti.surrex. THEO.Judei enĩ resurrectionẽ mortuoꝝ expectabãt ĩ vita carnali ꝛ ĩ cõmessatiõib⁹ ꝛ potib⁹. Sꝫ resurgẽtes ñ erũt ĩ carnalib⁹ actib⁹. CHRY. Cũ g̃ audisset herodes q̃bus iesus vteretur miracul' ait:Johannẽ ego decollaui.q̃d ñ erat ostẽtatiõis verbũ:sꝫ cõsolãtis suũ timorẽ:ꝛ psuadẽtis aĩe pturbate recolere ꝙ ipe eũ occidit.Et qꝛ iohãnẽ decollauerat subdit.Quis aũt iste de quo au.ta. THEO.q.d. Si iohãnes ẽ ꝛ a mortuis resurrexit:videns eũ cognoscã.vñ seq̃t̃: Et que. vi.eũ. AVG.de cõ.euã.Lucas aũt hũc eũdẽ narrãdi ordinẽ quẽ marc⁹ tenẽs ñ cogit credi rerũ gestarũ eũdẽ ordinẽ fuisse.Jn his etiã v̇bis marc⁹ attestatur.ad h̃ dũtarat:ꝙ alij dixerĩt ñ herodes:iohãnẽ a mortuis surrexisse:sꝫ qꝛ hesitãtẽ cõmemorauit herodẽ.ĩtelligẽdũ ẽ aũt post istã hesitationẽ cõfirmasse ĩ aĩo suo q̃d ab alijs dicebať:cũ ait pueris suis sicut mattheus narrat:Hic ẽ iohãnes baptista:ipse surrexit a mortuis:aut ita ,pnuncianda sũt hec v̇ba matthei vt hesitantẽ adhuc indicẽt.

¶ Et reuersi apostoli narrauerunt illi q̃cũq̃ fecerũt:ꝛ assũptis illis secessit seorsũ ĩ locũ desertũ q est bethsaide. Q̃ð cũ cognouissent turbe secute sunt illũ:ꝛ excepit eos ꝛ loque

baẗ illis de regno dei : ⁊ eos q̄ cura idigebāt: sanabat. Dies aũt ceperat decliare. Et accedētes duodeciꝫ dixerũt illi: Dimitte turbas: ut eũtes i castella uillasq; q̄ circa sunt diuertāt: ⁊ iueniāt escas : q2 hic i loco deserto sum⁹. Ait aũt ad illos : Uos date illis mãducaẽ. At illi dixerũt: Nō sũt nobis plusq̃ qnq; panes ⁊ duo pisces nisi forte nos eamus ⁊ emam⁹ i oēꝫ hāc turbā escas. Erāt aũt fere uiri qnq; milia. Ait aũt ad discipulos suos : Facite illos discũbere ꝑ cõuiuia qnq̄genos: ⁊ ita fecerũt. Et discubuerũt oēs. Acceptis aũt qnq; panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹: respexit i celũ ⁊ bñdixit illis : ⁊ fregit ⁊ distribuit discipul' suis ut ponerēt añ turbas. Et mãducauerũt oēs: ⁊ saturati sũt. Et sublatũ ē quod superfuit illis fragmentorum cophini duodecim.

AVG. de cō. euā. Matthe⁹ ⁊ marc⁹ ex ꝑcedētiũ occasiōe narrāt queādmodũ sit iohānes ab herode occisus: lucas aũt q̄ iā lōge supra de passiōe iohannis narrauerat : postq̄ꝫ cōmemorauit illaꝫ herodis hesitationē de domo quisnā eēt: cōtinuo subiūgit: Et reuer. apo. nar. illi que. fecerũt. BEDA: Nō solũ aũt narrāt que ipsi fecerũt ⁊ docuerũt: sed etiam q̄ iohānes eis i docēdo occupat⁹ sit passus : vel sui vel eiusdē iohānis ei discipuli renũciant sicut matthe⁹ isinuat. ISIDO. Quia vero dñs viros sanguinũ abominaẗ: ⁊ cōmorātes cũ eis: si a ꝓpriis criminib⁹ nō discedāt: post occisionē baptiste deserēs occisores discessit. vñ sequiẗ: Et assũptis illis secess. seor. i lo. des. qui ē bethsaida. BEDA Est aũt bethsaida i galilea ciuitas andree ⁊ petri ⁊ philippi apostoloꝝ ꝓpe stagnũ genezareth. Nō aũt timore mortis h̄ egit: vt quidā arbitranẗ; sed parcēs inimicis suis ne homicidio homicidiũ iungerēt: simul ⁊ oportunũ sue passiōis tēpus expectās. CHRY. Nō autem pri⁹ sed relato sibi qd̄ acciderat discessit: manifestās ꝑ singula carnis veritatē. THEO. Jn desertũ autē locũ abijt dñs: q2 operatur⁹ erat miraculuꝫ panũ: ne q̄s diceret: de ciuitate ꝓpe existēte oblati sũt panes. CHRY. Uel vadit i desertũ locũ vt nemo sequereẗ. Sed nec sic plebs discessit. sed comitatur ipsum. vñ sequiẗ: Qd̄ cũ cognouis. turbe secu. sũt illũ. CIRYL. Hi quidē postulātes a demonib⁹ liberari: hi vero languoꝝ remotionē: necnō quos eius oblectabat doctrina illũ attētissime visitabant. BEDA: Jpse autē vt potēs piusq; saluator excipiē do fatigatos: docēdo isciõs: sanādo egrotos: reficiē do ieiunos: quantũ deuotiōe credētiũ delecteẗ: isinuat. vñ sequiẗ: Et excepit illos ⁊ lo. il. de regno dei ⁊ eos q̄ cura idigebāt sanabat. THEO. Ut addiscas ꝙ que sm̄ nos est sapia diuidiẗ verbo ⁊ opere ⁊ qd̄ decet dicere operata: ⁊ opari dicta. Reclinante autē die: discipuli iā icipiētes alioꝝ curam habere: turbe miserētur. vñ sequiẗ: Dies autē cepat declinare. ⁊ acce. xii. dix. illi. Dimit. tur. vt eun. i castella villasq; que circa sũt diuer. ⁊ iue. escas: q2 hic i loco deserto sum⁹. CIRYL. Sicut eni dictũ ē diuersarũ passionũ postulabat remedia. ⁊ q2 videbāt discipuli solo nutu posse ꝑfici: qd̄ isirmi petebāt: dicũt. Dimitte eos: ne ampli⁹ anxienẗ. Aspice aũt exuberantem māsuetudinē ei⁹ q̄ rogaẗ: nō eni illa tm̄ largiẗ que postulāt discipuli: sed sequētib⁹ ipm adiicit bona munifice dextre: mādās eis escas exhiberi. vñ seq̄tur: Ait aũt ad illos: Uos da. il. man. THEO. Nō aũt hoc diẗ eoꝝ respōsionē ignorās: sed volēs ipos iducere vt dicerēt quot panes haberēt: ⁊ sic magnũ ondereẗ ex eoꝝ cōfessione miraculũ panũ quātitate audita. CIRYL. Sꝫ qd̄ mandabaẗ itolerabile discipulis erat : q̄ nō habebāt penes se nisi q̄nq; panes ⁊ duos pisces. vñ sequiẗ: At illi dixe. Nō sũt nobis plusq̃ quinq; panes ⁊ duos pisces: nisi forte eamus ⁊ ema. i om. hāc tur. es. AVG. de con. euan. Jn q̄bus quidē verbis lucas i vnā sniam cōstrinxit respōsionē philippi dicētis: Ducētoꝝ denarioꝝ panes nō sufficiũt eis: vt vnusq̄sq; modicũ q̄d accipiat ⁊ respōsionē andree dicētis. Est puer vn⁹ hic q̄ habet quinq; panes hordeaceos ⁊ duos pisces: vt narrat iohānes. Qd̄ eni ait : Nō sũt nobis pl⁹ q̄ꝫ q̄nq; panes ⁊ duo pisces: ad andree retulit respōsionem. Qd̄ vero adiũxit : Nisi forte nos eam⁹ ⁊ emam⁹ in oēm hāc turbā escas. videẗ ad respōsionē philippi ꝑtinere: nisi ꝙ de ducētis denariis tacuit: quāq̄ꝫ ⁊ i ipsi⁹ andree snia h̄ posset itelligi. Cũ eni dixisset: Est puer vnus hic' q̄ hꝫ q̄nq; panes hordeaceos ⁊ duos pisces. adiũxit: Sed hec q̄d sũt iter tātos: hoc ē differēte nisi forte nos eam⁹ ⁊ emam⁹ i oēm hāc turbā escas. Ex qua varietate verboꝝ: rerũ aũt sniarũq; cōcordia satis apparet salubriẗ nos doceri: nihil querendũ i verbis nisi loquentiũ volũtatē: cui demonstrāde iuigilare debēt oēs veridici narratores: cum de homie vel de angelo vel de deo aliq̄d narrāt.

CIRYL. Ut aũt adhuc ad magis ardua feraẗ miraculũ: onditur nō parua fuisse multitudo viroꝝ cuꝫ sequiẗ : Erāt autē viri fere quinq; milia: exceptis. s. mulierib⁹ atq; pueris vt alius euangelista refert.

THEO. Docet autē dñs ꝙ decet cũ hospitamur aliquē: reclinare ipm: ⁊ ois cōsolatiōis ꝑticipē facere. vñ sequiẗ: Ait aũt ad disci. faci. il. discũ. ꝑ cōui. quinquagenos ⁊ ita fecerũt: ⁊ discũ. fece. omēs. AVG. de cō. euā. Qd̄ lucas hic dicit : quinquagenos iussos esse discũbere: marc⁹ vero q̄nquagenos ⁊ centenos. idō nō monet: q2 vn⁹ ꝑtem dixit: alter totũ. verũ si alius de q̄nquagenis tm̄ cōmemorarẽt: ali⁹ de cētenis tm̄: valde videreẗ eē contrariũ: nec satis dinosceretẗ vtrũq; dictũ esse. vnũ aũt ab altero: alterũ ab altero eē cōmemoratũ: ⁊ tamē attētius cōsideratũ iueniri debuisse q̄s nō fateaẗ h̄ idō dici: q2 existũt sepe aliqua eiusmōi q̄ parũ intendentib⁹ temere iudi

cātibus cōtraria videant᷑: ⁊ nō sint. CHRY. Et qꝫ
credendū erat christū venisse a patre factur⁹ mira-
culū aspexit ī celū. vñ sequit᷑: Acce. aūt qnqꝫ panib⁹
⁊ duob⁹ piscib⁹ respexit ī celū. CIRYL. Hoc etiā
dispēsatiue ꝓ nobis fecit: vt discam⁹ ꝙ in pncipio
mēse cū frāgere debem⁹ panē: debem⁹ deo offerre
⁊ elicere sup ipm bñdictionē supernā. vñ sequit᷑: Et
bñdixit ⁊ fregit: ⁊ disci. suis distri. vt pone. ante tur
bas. CHRY. Dat quidē eis p man⁹ discipuloꝝ ho
norādo eos: ⁊ ne dēt oblinioni iā pacto miraculo.
nō aūt ex nō entib⁹ facit escas ad pascendū turbas
vt obturet os manichei asserētis alienā eē ab eo cre
aturā: ostēdens se eē victualiū largitorē: ⁊ eū q̄ dixit:
Germinet terra. Multiplicat quoqꝫ pisces: ad signi
ficandū ꝙ tā mari q̄ⱥ aride dñabat᷑. Bñ aūt in lan-
guētibus spāle pegit miraculū: agit ⁊ bñficiū gene-
rale alēs oēs etiā nō languētes. vñ sequit᷑: Et man-
du. om. ⁊ saturati sūt. GRE. nisen⁹: Quib⁹ nec ce-
lū fluebat māna: nec tell⁹ iuxta sui naturā ꝓducēs
frumentū eoꝝ satisfaciebat egestati: sed ieffabilibus
horreis diuie potētie bñficiū affluebat. Panis para
tur fact⁹ ī manib⁹ ministrātiū: necnō p saturitatē
edentiū augmētatur. Esum etiā pisciū eoꝝ necessita
ti nō administrabat mare: sed ille q̄ ī mari pisciū gen⁹
īseruit. AMB. Nō exiguo sed multiplicato cibo
populū liquet eē satiatū: vidēs īcōprehēsibili quo-
dā rigatu iter diuidētiū manus quas nō fregerant
multiplicare pticulas: ⁊ itacta frangentium digitis
spōte sua fragmēta surripe. CIRYL. Nec vsqꝫ ad
huc tñ puenit miraculū: sed sequit᷑: Et subla. est qd̄
supfluit eis frag. cophini. xij. Ut hinc eēt manifesta
certificatio ꝙ op⁹ charitatis ī ꝓximos vberē vendi
cat retributionē a deo THEO. Et vt addiscerem⁹
qn itū hospitalitas pōt: ⁊ quātū augent᷑ nostra cū
indigētibus subuenim⁹. CHRY. Fecit aūt super-
abundare nō panes sed fragmēta: vt ostēdat illoꝝ
panū eē reliquias: que tot facte sunt: vt totidē eēnt
cophini quot ⁊ discipuli. AMB. Mystice autē
postq̄ⱥ illa q̄ ecclesie typū accepit fluxu curata san-
guinis: postea q̄ⱥ apostoli ad euāgelizandū sūt desti
nati gratie celestis impartit᷑ alimentū. Sed q̄bus i-
partiat᷑ aduerte nō ociosis: nō ī ciuitate quasi ī sy-
nagoga. vel seculari dignitate residētibus: sed inter
deserta querētibus Christū. BEDA: Qui dereli-
cta iudea q̄ ꝓphetie sibi nō credēdo caput abstule-
rat: ī deserto ecclesie que virū nō habebat: verbi pa-
bula largit᷑. Petentē vero deserta gentiū christum
multe fideliū caterue relictis menib⁹ prisce conuer
satiōis ⁊ varioꝝ dogmatū sequunt᷑. AMB. Qui
aūt fastidiūt ipsi excipiunt᷑ a christo: ⁊ cū ipsis loq-
tur dei verbū. nō de secularib⁹. sed ō regno. Et qui
corporalis gerūt vlcera passiōis: his medicinā suā
libēter idulget. Ubiqꝫ autē mysterij ordo seruat᷑. vt
pri⁹ p remissionē peccatoꝝ vulneribus medicina tri-
buat᷑: postea alimonia mēse celestis exuberet. BE
DA: Die autē declināte turbā reficit. ī fine seculoꝝ
appropiquāte: vel cū sol iustitie ꝓ nobis occubuit.
AMB. q̄ⱥq̄ⱥ nondū validiorib⁹ hec turba reficiat᷑
alimētis prim. n. ī modū lact. qnqꝫ sūt panes: secū
daꝫ septē: tertiū ipm corp⁹ christi ē esca solidior. Si
q̄s autē petere cibū veret᷑: ipe relictis suis oībus fe-
stinet ad dei verbū. Dū aūt aliq̄s audire incipit dei
verbū. icipit esurire. Incipiūt apostoli esurientē vi-
dere. ⁊ si illi adhuc nō itelligāt qd esuriāt intelleꝑit
christ⁹: scit ꝙ nō secularē cibū esuriāt: sed cibū chri-
sti. nōdū. n. itellexerāt apostoli cibū credētes nō eē
venalē. Nouerat christ⁹ nos preci⁹ eē redimendos:
suas vero epulas eē gratuitas. BEDA: Nōdū au
tē erant apostolis nisi qnqꝫ panes mosayce legis: ⁊
duo pisces vtriusqꝫ testamēti: q̄ ī abdito mysterioꝝ
latētiū q̄si aquis abyssi regebant᷑. Quia vero quinqꝫ
sūt exterioris hoīs sēsus: qnqꝫ milia viri dñm secu
ti designāt eos q̄ ī seculari adhuc habitu positi: ex-
teriorib⁹ q̄ possidēt bñ vti nouerūt: q̄ qnqꝫ panib⁹
alunt᷑: qꝛ tales necesse ē legalib⁹ adhuc p̄ceptis in-
strui. nā q̄ mūdo ad itegrū renūciāt: euāgelica refe-
ctiōe sublimes sūt. Diuersi aūt cōuiuantiū discubi-
tus: designāt diuersos p orbē terrarū ecclesiarū cō-
uētus: q̄ vnā catholicā faciūt. AMB. Hic vero pa
nis quē frāgit Jesus: mystice quidē dei verbū ē ⁊ ſ
mo de christo: q̄ cū diuidit᷑ auget᷑. de paucis eñ ser
monib⁹ populis redundātē alimoniā ministrauit.
Dedit ſmones nobis velut panes: q̄ nostro dū libā
tur ore geminant᷑. BEDA: Turbis aūt esuriētib⁹
saluator nō noua creat cibaria: sed acceptis his que
habuerūt discipuli bñdicit: qꝛ veniēs ī carne: ñ alia
q̄ⱥ p̄dicta sūt p̄dicat: sed ꝓphetie dicta mysterijs gr̄e
grauida demōstrat. Respicit ī celū: vt illuc dirigen-
dā mētis aciē: ibi lucē sciētie doceat eē querēdam.
Frāgit ⁊ ante turbas ponēda destribuit discipulis
qꝛ legis ⁊ ꝓphetie sacrā eis vt p mundū p̄dicēt pa-
tefecit. AMB. Nō ociose autē q̄ turbe supsunt a
discipulis colligunt᷑: qꝛ ea que diuina sūt apud ele-
ctos facili⁹ possis q̄ⱥ apud populos reperire. Beatus
ille q̄ pōt colligere: q̄ etiā doctis supsunt. Qua rati-
one autē cophinos christ⁹. xij. ipleuit: nisi vt illō po
puli iudaici solueret: qꝛ man⁹ ei⁹ ī cophino seruie-
rūt: hic ē popul⁹ q̄ añ lutū ī cophinis colligebat: sꝫ
iaꝫ p crucē christi vite celestis operat᷑ alimoniam.
Nec paucoꝝ hoc mun⁹ sed omniū est. naꝫ p. xij. co
phinos tāq̄ⱥ tribuū singularū fidei firmamentū re-
dūdat. BEDA: Uel p cophinos. xij. apostoli figu
rant᷑. ⁊ oēs sequētes doctores: foris quidē homini-
b⁹ despecti: sed intus salutaril cibi reliquijs cumulati.

¶ Et factū ē cū sol⁹ eēt orās: erant
cū illo ⁊ discipuli: ⁊ iterrogauit illos
dicēs: Quē me dicūt eē turbe? At
illi rñderūt ⁊ dixerūt. Johannē ba
ptistā: alij aūt heliā: alij uero qꝛ un⁹
ꝓpheta ō prioib⁹ surrexit. Dixit au
tem illis: Uos aūt quē me esse dici
tis? Rñdēs simō petr⁹ dixit: Chri
stū dei. At ille icrepans illos prece
pit ne cui dicerēt hec dicēs: qꝛ opor
tet filiuꝫ hominis multa pati ⁊ repro
bari a seniorib⁹ ⁊ pricipib⁹ sacerdotū
⁊ scrib⁹ ⁊ occidi: ⁊ tertia die r̄surget.
¶ CIRYL. Sequestrat⁹ a populis dis: ⁊ seorsū po-

ritus vacabat oratiōibus. vñ dicit: Et factū ē cū so/
lus esset orās: erāt cū illo ⁊ discipuli. Formā eni in
hoc seipm cōstituebat: docēs discipulos artē facilē
doctrinaliū dogmatū. reor eni oportere populorū
antistites etiā meritis pesse subditis suis: i rebus ne
cessariis iugiter cōuersantes: ⁊ illa tractātes quib⁹
de⁹ placat. BEDA: Aderāt aūt discipuli dño sed
ipe patrē sol⁹ orauit: q: possūt sancti dño fidei amo
risq societate cōiungi: vbiq sol⁹ obsecrat: q: dei cō
siliū hūana vota nō capiūt: nec quisq pōt iteriorū
pticeps eē cū christo. CIRYL. Poterat aūt orati
onis negociū turbare discipulos: videbāt eni hūani
tus orare: quē oli viderāt auctoritate diuina pagē
tem miracula. Ut igit hui⁹ pelleret turbationem
eos iterrogat: nō q: nesciret ab exteriorib⁹ sibi col/
lata pconia: sed vt eos a pluriū opinione auferret:
⁊ rectā fidē eis isereret. vñ sequit: Et iterrogauit il/
los dicēs: Quē me dicūt esse turbe? BEDA: Pul
chre domin⁹ fidē discipulorū exploratur⁹: prius tur
barū sniam iterrogat: ne illorū cōfessio: nō veritati
agnitiōe pbata: sed vulgi videat opiniōe formata:
nec compta credere: sed istar herodis de auditis he
sitare putent. AVG. de con. euā. Pōt aūt illō mo
uere q lucas dñm iterrogasse discipulos suos quē
illū dicerēt homies: tūc dixit cū eēt sol⁹ orās: ⁊ ades
sent etiā ipsi. porro autē Marc⁹ i via dicit illos h
ab eodē iterrogatos. sed h eū mouet: q: nūq orauit
i via. AMB. Nō ē aūt ociosa turbe opinio quam
discipuli mident: cū subdit: At illi respōderunt ⁊ di
xerūt: Iohānē baptistā quē decollatū sciebāt. Alii
aūt heliā quē venturū putabāt: alii aūt q: pphera
vn⁹ de priorib⁹ surrexit. Sed h querere alteri⁹ pru/
dentie ē. nā si paulo apostolo satis ē nihil scire nisi
christū iesum ⁊ hūc crucifixū: qd ampli⁹ nihil desi/
derandū ē scire q christū? CIRYL. Uide āt i iter
rogationib⁹ elegantiā. Dirigit eni oēs eos ad extri
secas laudes: vt eis vniuersis verā opinionē gene/
ret. vñ cū dixissēt discipuli plebis opinionē eorū sen
tentiā iterrogat cū subdit: Dicit autē illis: Uos au
tē quē me eē dicitis? O q pcipuū illud vos: Excipit
eos ab aliis vt eorū vitēt opiniones. q. d. Uos q cē
sura mea vocati estis ad apostolatū testes miracu/
lorū meorū. quē me eē dicitis? Preuenit aūt petrus
ceteros fitq os toti⁹ collegii: eructatq diuini amo
ris eloquia: pfertq fidei cōfessionē cum dicit: Rñ
dens aūt petr⁹ dixit: christū dei. Nō ait simpliciter
eū esse christū dei: sed magis cū articulo: vñ in greco
habet: Ton christon. Nā plures diuinit⁹ vncti: di/
uersimode vocati sūt christi. Quidā .n. vncti fuerūt
i reges: quidā in pphetas. nos aūt p christū sancto
puncti spū: nomē obtinuim⁹ christi: sed vn⁹ sol⁹ est
q ē christ⁹ dei ⁊ patris quasi ipso solo pprium haben
te patrē q i celis ē. ⁊ sic lucas cōcordat quidē in sen
tentiis cū mattheo: q narrauit petrū dixisse: Tu es
christ⁹ fili⁹ dei viui. sed vtēs breuiloquio ait eum di
xisse christū dei. AMB. In vno eni h nomie ⁊ di
uinitatis ⁊ icarnatiōis expssio ⁊ fides ē passionis.
Complex⁹ ē itaq oia q ⁊ naturā ⁊ nomē expressit:
i quo summa virtutū ē. CIRYL. Sed notandum
q vnū cōfessus est esse christū prudētissimus petr⁹:
cōtra presumētes emanuelē i duos christos diuide
re. Neq eni scissitat⁹ ē deos dicēs: Quē dicunt ho
mines esse diuinū verbū. sed filium hominis quē pe
tr⁹ cōfessus ē esse filiū dei. In hoc ergo admirādus
est ⁊ dign⁹ fact⁹ tam pcipuis honorib⁹: q: quē ad/
miratus ē in forma nostra hūc credidit esse christū
patris. s. hominē factū verbū quod pcessit de pris
substātia. AMB. Domin⁹ autē iesus christ⁹ predi
cari se primo noluit: ne vll⁹ strepit⁹ nasceret. vñ seq
tur: At ille increpās eos pcepit ne cui dicerēt. Mul/
tis ex causis iubet tacere discipulos: vt fallat princi
pem mūdi: vt declinet iactantiā: doceat humilitatē
ergo christ⁹ noluit gloriari: ⁊ tu q ignobilis natus
es gloriaris? Simul ne rudes ⁊ imperfecti adhuc di/
scipuli maxime predicatiōis molibus opprimant.
Prohibētur ergo euāgelizare eū dei filiū: vt euāgeli
zarēt postea crucifixū. CHRY. Opportune etiam
domin⁹ tūc vetuit nulli dicere q ipse esset christus
quaten⁹ sublatis de medio scādalis: ⁊ crucis consu
mato patibulo: habitualiter ipmeret audientium
mēti conueniēs de eo opinio. nā radicatū semel ⁊
postmodū euulsū: vix vnq denuo insitū retinebit.
Quod aūt semel insitū pseuerat imobile ō facili cō
crescit. nā si petrus ex solo auditu scādalizatus est:
qd q plures paterētur: cū audissent filiū dei esse: lu
derent autē crucifixū ⁊ cōsputū. CIRYL. Opor/
tebat ergo discipulos eū vbiq terrarū pdicare: hoc
enim erat opus electorū ab eo ad apostolat⁹ offici
um. Sed vt sacra scriptura testat: tēpus est vnicui/
q rei. Dicebat eni vt crux ⁊ resurrectio impleretur:
⁊ sic sequeret apostolorū pdicatio. vñ sequitur: Dic
dicēs: q: oportet filiū homis multa pati ⁊ reproba/
ri a senio. ⁊ pricipibus sacerdotū ⁊ scribis: ⁊ occidi.
⁊ tertia die resurgere. AMB. Fortasse q: sciebat
dñs difficile passiōis ⁊ resurrectiōis mysteriū etiā
discipulos credituros: ipse voluit esse sue passionis
⁊ resurrectionis assertor.

Dicebat aūt ad oēs. Siqs uult
p⁹ me uenire: abneget semetipsū: ⁊
tollat crucē suā quotidie: ⁊ seqt me
Qui eni uoluerit aiam suā saluā fa
cere pdet illā. Nā q pdiderit aiam
suā ppt me: saluā faciet illā. Quid
eni pficit hō si lucret uniuersū mun
dū: se aūt ipsū pdat ⁊ detrimētū sui
faciat? Nā q me erubuerit: ⁊ meos
smones hūc fili⁹ hōis erubescet cū
uenerit in maiestate sua ⁊ pris ⁊ scō
rū angelorū. Dico autē uobis: uere
sūt aliq hic stātes: q non gustabunt
mortem donec uideāt regnum dei.

CIRYL. Cū magnanimi strenuos in armis ad
audaciā prouocāt: nō solū eis honores pollicendo
victorie: sed etiā ipm pati generosum esse fatentes.
Tale quid videm⁹ docere dominū iesum christum.
predixerat eni apostolis q oporteret eū perpeti iu/

deoꝝ calūnias occidi: ⁊ tertia die resurgere. Ne igitur putarēt christū quidē passurū ꝑsecutiones pro vita mūdi: eis vero liceret lentā vitā ducere: ostēdit necessario ꝙ per equa certamia gradi decet cupientes eius gloriā obtinere. vñ dicit: Dicebat autē ad oēs. BEDA: Pulchre posuit ad oēs qui superiora que ad fidē dñice natiuitatis vel passiōis ptinēt cū solis discipulis seorsum egit. CHRY. Cū autē saluator sit piꝰ ⁊ benignꝰ. nullū inuitū aut coactū habere vult famulū: sed spōtaneos ⁊ grās agētes ei ꝓ famulatu. ⁊ iō neminē cogēdo aut necessitatem iponēdo: sed ꝑsuadēdo ⁊ bñfaciēdo vniuersos volētes attrahit dicēs: Siqs vult. BASI. Vitā autē ꝓpriā in formā optime cōuersatiōis tradidit volentibus ei obedire cū dicit: Post me venire. nō obsecutionē corporalē isinuās: esset enī i oībus impossibilis dño iam in celis existēte: sed debitā cōuersationis ꝑ posse imitationē. BEDA: Nisi aūt quis a semetipso deficiat ad eū q̄ supra ipm ē nō appropinquat. vñ dicit: Abneget semetipm. BASI. Abnegatio quidē suiipsiꝰ ē totalis preteritorū obliuio: ⁊ recessus a ꝓpriis volūtatibus. ORI. Abnegat etiā aliqs seipm dū vitā priꝰ i malitia cōsuetā alteratione debita cōmutat: puta q̄ dudū i lasciuia vixerat. abnegēt semetipm lasciuū cū sit castꝰ: ⁊ similiter abstinētia cuiuslibet crimīs suiipsiꝰ abnegatio ē. BASI. Appetitꝰ aūt mortis tollerāde ꝓ christo ⁊ mortificatio membrorū que sūt sup terrā: ⁊ viriliter dispoñi ad oē periculū sustinendū ꝓ christo: ⁊ nō affici quēq̄ ad vitā presentē hoc est tollere crucē suā. vñ subdit: Et tollat crucē suā quottidie. THEO. Crucem hic dicit mortē exprobrabilē innuens. ꝙ siquis vult christū sequi: non debet effugere ꝓpter ipsum etiā exprobrabilē mortē. GRE. in ho. Duobꝰ etiā modis crux tollit: dū aut ꝑ abstinentiā affligit corpus: aut ꝑ cōpassionē afficit animꝰ. GRECVS. Recte autē iūgit hec duo: abneget semetipsū: ⁊ tollat crucē suā. Sicut enī q̄ paratus est ascēdere crucē sumit in mēte sua mortis intētionē: sicq̄ vadit vt nō estimās ampliꝰ hāc vitā ꝑticipare: ita q̄ seq̄ vult dominū: primo debet abnegare seipm ⁊ sic tollere crucem: vt eiꝰ volūtas sit ꝓmpta ad omnē miseriā sustinendā. BASI. In hoc igit cōsistit ꝑfectio vt ipossibiliter se habeat fm affectū etiam ad ipm viuere: ⁊ habeat i ꝓmptu mortis respōsum vt nequaq̄ in se ipso cōfidat. Sumit aūt exordiū ꝑfectio ab exteriorū alienatiōe: puta possessionū vel inanis glorie vel ꝑcise affectiōis inutiliū rerū. BEDA: Predictā igitur crucē ⁊ quottidie tollere ⁊ ea sumpta dñm seq̄ iubemur q̄ crucē propriā baiolauit. vñ sequit: Et sequat me. ORI. Huiꝰ autē cām assignat subdens: Qui enī voluerit animā suā saluā facere: ꝑdet illam. i. q̄ vult fm vitā presentē viuere: ⁊ ꝓpriā animā insensibilibꝰ cōseruare. hic eā ꝑdet: nō ducēs eam ad termios beatitudīs. E cōtrario aūt subdit: Nā q̄ perdiderit aīam suā ꝓpter me: saluā faciet illā. i. qui negligit sensibilia ītuitu veritatis: exponēs se morti. hic talis aīam perdēs ꝑ christo eā potiꝰ saluabit. Itaq̄ si aīam saluari beatū ē: relatū ad eā q̄ ē i deo salutē: debet esse ⁊ quedā bona ꝑditio aīe q̄ fit ītuitu christi. Videt etiā mihi ꝑ simile eī qd ē abnegare seipm fm ꝑdicta dicere. ꝑdere quēlibet ꝓpriā aīam peccatricē: vt sumat eā que ꝑ virtutem saluat. CIRYL. Qd autē incōparabiliter exercitiū pacis christi: superet delitias ⁊ p̄ciosa mūdi isinuat subdēs: Quid ꝓficit homi si lucret vniuersum mundū: seipm aūt ꝑdat ⁊ detrimentū sui faciat? q. d. Cū aliqs aspiciet presentē dulcedinē aut vtilitatē: renuit quidē pati: eligit aūt splēdide viuere si sit opulētus: qd inde sibi cōmodū erit cū ꝑdiderit aīam? Trāsit enī huius mūdi figura ⁊ amena velut vmbra discedūt. Nō. n. ꝓderūt thesauri ipietatis: eripit aūt a morte iusticia.

GRE. i home. Quia ergo sancta ecclesia hꝫ aliud tēpus ꝑsecutionis: atq̄ aliud pacis: dñs vtraq̄ tempora designauit i p̄ceptis. nā ꝑsecutionis tēpore ponēda ē aīa: quod significauit dicēs: Qui perdiderit aīam. Pacis aūt tēpore ea que ampliꝰ dñari possūt frangēda sūt desideria terrena: qd significauit dicēs: Quid ꝓficit homini? Plerūq̄ aūt labētia cūcta despicimꝰ: sed tñ adhuc hūane verecūdie visu prepedimur: vt rectitudinē quā seruamꝰ in mēte nōdū exprimere valeamꝰ i voce. Sed huic quidē vulneri congruū dñs subiūgit medicamentū dicēs: Nā qui me erubuerit ⁊ meos sermones. hūc filiꝰ homīs erubescet. THEO. Erubescit christū q̄ dicit: Nunquid credā crucifixo? Sed ⁊ seniores eiꝰ erubescit: q̄ euāgelij ruditatē contēnit. ꝙ aūt hūc dñs erubescet in regno suo tale ē: sicut si aliqs paterfamilias habēs seruū prauū: erubescat eū nomiare. CIRYL. Incutit aūt eis timorē dicēs se celitꝰ descensurū: nō in p̄stina humilitate ⁊ mēsura ꝓportionabili nobis: sꝫ in gloria patris ministrantibꝰ angelis. Sequit enim: Cū venerit i maiestate sua ⁊ patris ⁊ sanctoꝝ angelorū. Pessimū igit ⁊ dānosum notari inimicitia ⁊ operis inertia: qñ tātus iudex descēderit: agminibꝰ circūstantibus angeloꝝ. Hinc aūt ꝑcipias: ꝙ carne sumpta ⁊ sanguie filiꝰ nō minꝰ ē deus: ꝙ se pollicetur i maiestate dei patris venturū: ⁊ ꝙ ei tāq̄ iudici omniū ministrabūt angeli: q̄ factꝰ ē hō similis nobis. AMB. Semꝑ aūt dñs sicut exigit ad p̄mia futura virtutū: atq̄ vtilē secularium rerū docet esse contēptū: ita etiā infirmitatē mētis hūane p̄sentiū renumeratiōe sustētat. Arduū q̄ppe ē crucē tollere: ⁊ animā ꝑiculis: morti corpꝰ offerre: negare qd sis: cū velis eē quod nō sis: raroq̄ q̄uis excelsa virtꝰ futuris cōmutat p̄sentia. ergo bonus magister ne q̄s desperatiōe frāgat aut tedio: cōtinuo se vidēdū fidelibus pollicet dicēs: Dico aūt vobis vere: sūt aliq̄ hic stātes q̄ nō gustabūt mortē: donec videāt regnum dei. THEO. Idest gloriā i qua iusti erūt. hoc aūt dixit de trāsfiguratiōe q̄ forma erat future glorie. ac si diceret: sūt aliq̄ hic stātes. s. petrꝰ iacobꝰ ⁊ iohānes q̄ nō attingēt mortē: donec i tēpore trāsfiguratiōis videāt in qua gloria erūt q̄ me cōfitent. GRE. in home. Vel regnū dei hoc loco p̄sens ecclesia vocatur. ⁊ quidā ex discipulis vsq̄adeo i corpore victuri erāt vt ecclesiā dei cōstructā cōspicerēt: ⁊ contra mūdi huiꝰ gloriā erectā. AMB. Itaq̄ si ⁊ nos volumꝰ mortē nō timere: stemꝰ vbi christꝰ ē. soli enim nō queunt gustare mortē: qui stare possunt cū christo. in quo licet ex verbi ipsiꝰ qualitate perpendere: nec tenuem quidem sensum mortis habituros: qui christi videant meruisse cōsortia. Certe mors corporis liberādo gustet: vita aīe possidēdo teneat. Nō

enī hic mors corpis: sed anime denegatur.

Factū ē aūt pᵒ hec uerba fere dies
octo: ⁊ assūpsit petrū ⁊ iacobū ⁊ io
hānē: ⁊ ascēdit i mōtē ut oraret. Et
facta ē dū oraret species uultᵒ eiᵒ al
tera: ⁊ uestitᵒ eiᵒ albᵒ: ⁊ refulgens.
Et ecce duo uiri loqbant cum illo.
Erāt aūt moyses ⁊ helias uisi i ma
iestate ⁊ dicebant excessū eius: quē
completurus erat in hierusalē.

EVSE. Cū dñs discipulis suis secū apparitionis
sue pmulgauerit igēs mysteriū ne solus vbis credent
uiderēt: pcedit ad opa ondēs eis oculata fide yma
ginē regni sui. vñ dr: Factū ē aūt pᵒ hec vba fere di
es octo ⁊ as. pe. ⁊ iac. ⁊ io. ⁊ ascē. i mō. vt ora. DA
MA. Matthēᵒ quidē ⁊ marcᵒ sexto die pᵒ factā p
missionē discipul: lucas aūt pᵒ octauū dicit celebra
tā fuisse trāsfigurationē: nec ē dissonātia i dictis: s3
q sex nūerauerūt dēptis extremis: pmo dico ⁊ vltio
qᵒ pollicitᵒ ē: ⁊ quo fecit: medios cōputauerūt. At
q octo cōnumerauit: vtrūq3 pdictor cōputauit. S3
cur n oēs: s3 aliq vocati sūt ad hāc visionē? Unᵒ q
dē erat q solᵒ idignᵒ erat diuinitatis visiōe. s. iudas
sm illō: Tollat ipiᵒ: ne videat gloriā dei. Si solᵒ g
esset omissᵒ: tāq3 iuidᵒ ad maiorē eēt malitiā puo
catᵒ. Proide pditori tollit pditiōis occasionē: cu3
dimisit iferiᵒ reliquā apostolor cōgeriē. Assūpsit āt
tres: vt i duobᵒ vl tribᵒ stet oē verbū. Petrū qdē as
sūpsit: volēs testimoniū qō testatᵒ fuerat ei ondere
p pris testimoniū cōfirmari: ⁊ qm psidē futur totiᵒ
ecclesie. S3 iacobu3 assūpsit tāq3 moritur p christo
añ oēs discipulos: iohānē vo tāq3 theologie purissi
mū organū: vt visa gloria filii q n subiacet tēpori re
sonet illō: In pncipio erat vbū. AMB. Uel petrᵒ
ascēdit: q claues regni celor accepit: iohānes cui cō
mittit mr: iacobᵒ q primᵒ soliū sacerdotale cōscen
dit. THEO. Ul assumit hos tāq3 hāc rē celare po
tētes ⁊ nulli alij reuelare. Ascēdit aūt i mōtē vt ora
ret: docēs nos solitarios ⁊ ascēdētes orare ad nihil
terrenor declinātes. DAMA. Alit tn orāt sui: a
liter orabat dñs. nā sui orātis orō ē p itellectᵒ ascē
sū ad eū. s3 sacer itellectᵒ christi q sm hypostasi3 deo
vnitᵒ erat: māuducēs nos ad ascēsū quo p orationē
ad deū ascēdit: ⁊ docēs q aduersariᵒ dei n ē: s3 tāq3
pncipiū venerat genitorē qnetiā alliciēs tyrānū ex
plorātē si deᵒ eēt: qō miraculor virtᵒ pdicabat qm
sub quadā esca hamū cōtegeret: vt q spe deificatōis
amauerat hominē: corpᵒ amictu decenter amaret.
vñ seqt: Et facta ē dū oraret spēs vultᵒ eiᵒ altera.
CIRYL. Nō tāq3 corpe hūanā formā mutāte: s3 q
dā splēdida gloria supueniēte. DAMA. Uidēs āt
diabolᵒ orōnibᵒ refulgētē: recordatᵒ ē moysi cᵒ glo
rificata ē facies. s3 moyses qdē glorificat extrisecus
adueniēte gloria: dñs aūt ex inato glorē diuine ful
gore. Cū. n. s3 hypostasis vnionē vna ⁊ eadē sit glo
ria vbi ⁊ carnis: trāsfigurat: n qsi accipiēs qō n erat
s3 qō erat māifestās discipul. vñ sm mattheū dr: q
trāsfiguratᵒ ē corā eis: ⁊ q facies eiᵒ refulsit vt sol.

qō eni ē i sensibilibᵒ sol: hō i intelligibilibᵒ deᵒ. Et si
cut sol q ē lucis fons de facili uideri nō pōt: lux au
te3 eiᵒ ex eo q ad terrā puenit aspicit: sic facies chri
sti i intēsius refulget vt sol: vestimēta eiᵒ dealbant:
vñ seqt: Et vestitᵒ eiᵒ albᵒ refulgēs. Illustratᵒ. s. per
diuine lucis pticipationē. His aūt ita se habētibus
vt vnᵒ onderet dñs noui ⁊ veteris testamēti: ⁊ here
ticor ora obturent: ⁊ fides fiat resurrectiōis: necnō
q trāsfigurabat viuor ⁊ mortuorū dñs crederetur.
Moyses ⁊ helias tāq3 famuli assistūt dño i gloria.
vñ sequit: Ecce duo viri loquebant cū illo: erāt au
tē moyses ⁊ helias visi i maiestate. Oportebat. n. vt
vidētes cōseruor gloriā ⁊ fiduciā mirarent qdē pi
um dominicū descēsum: zelarēt vero eos q prius la
borauerāt: visuri amenitatē futuror bonor: ⁊ ma
gis fortificarent i laboribᵒ. nā q labor nouerit emo
lumēta: labores facilius tolerabit. CHRY. Aliter
quoq3 qm vulgus asserebat eū eē heliā vl hieremiā
vt discerneret iter dñm ⁊ famulos: ⁊ vt pateat eu3
nō esse aduersariū dei ⁊ legis trāsgressorē: eos sibi as
sistētes mōstrauit. Nō eni legislator moyses ⁊ q p
gloria diuina zelatᵒ ē helias astitissēt ei. s3 ⁊ pp vtu
tes viror demōstrādas: nā vterq3 p mādatis diui
nis qpluries se morti exposuerat. Uolebat etiā di
scipulos eos imitari i regimie populi: vt fierēt mites
sicut moyses: ⁊ zelātes sicut helias. Inducit etiā eos
vt ondat crucis gloriā: ad cōsolādū petrum ⁊ alios
passionē timētes. vñ seqt: Et dicebāt excessū eiᵒ quē
cōpleturᵒ erat i hierusalē. CIRYL. Uidelz myste
riū dispēsatiōis i carne: necnō salutiferā passione3
cōpletā i venerabili cruce. AMB. Mystice autē
pᵒ vba pdicta trāsfiguratio christi ondit: qm is qui
vba christi audit ⁊ credit: resurrectiōis gloriā vide
bit. octaua eni die facta est resurrectio. vñ ⁊ plerīq3
psalmi p octaua scribūt: aut forte vt onderet nobis
qō dixerat: q is q ppter dei verbū pdiderit aiam su
am saluā faciet eā: qm pmissa sua i resurrectiōe re
stituet. BEDA: Nam sicut ipse post septimā sab
bati qua i sepulchro quieuerat a mortuis resurrexit
⁊ nos post sex seculi etates ⁊ septimā: quietis aiarū
que iterim in alia vita gerit: quasi octaua etate re
surgemᵒ. AMB. Sed mattheus ⁊ marcus pᵒ dies
sex assūptos h esse cōmemorarūt: de quo possemus
dicere q post sex milia annor: mille eni anni i con
spectu dei tāq3 dies vna. sed plures qz sex milia con
putant anni: ⁊ maluimᵒ sex dies p simbolū intelli
gere q sex diebus mūdi opera sunt creata: vt per tē
pus opera: ⁊ per opera mundū intelligamus. Et ideo
mundi tēporibus impletis: resurrectio futura mon
stratur. aut q is qui supra mundū ascēderit: ⁊ huiᵒ
post seculi momēta transcenderit: velut in sublimi
locatᵒ: future resurrectionis fructus expectabit in
eternum. BEDA: Unde in montem oraturus ⁊
trāsfiguraturus ascendit: vt ostēdat eos qui fructū
resurrectiōis expectant: ⁊ regem in decore suo vide
re desiderāt: mentē excelsis habitare: ⁊ cōtinuis pci
bus debere incūbere. AMB. Putarē i tribus qui
ducunt ad montē mystice genᵒ humanū cōprehē
sum: quia ex tribus filiis noe genus omne defluxit
humanum: nisi electos cernerem. tres igitur eligun
tur qui ascendant in montem: quia nemo potest
resurrectionis videre gloriam: nisi qui mysterium

trinitatis incorrupta fidei synceritate seruauerit.

BED. Transfigurat⁹ autē saluator gloriā future vel sue vel nostre resurrectōis ostēdit: qui qlis tūc apostolis apparuit: post iudiciū cunctis apparebit electis. Uestit⁹ aūt dn̄i sanctorū illi⁹ corp⁹ accipitur qui videlȝ dn̄o in terris cōsistēte despect⁹ videbat: sed illo mōtē petēte nouo cādore refulget: qꝛ nunc filij dei sum⁹ ꝛ nōdū apparuit quid erim⁹. Scimus aūt qm̄ cū apparuerit: siles ei erim⁹. AMBRO. Uel aliter: Pro tua possibilitate tibi verbū aut minuit aut crescit: ac nisi altior prudētie cacumē ascēdas: nō tibi apparet q̄ta sit gloria in dei verbo. Uestiméta aūt verbi sunt sermones scripturaꝝ: ꝛ q̄daȝ intellect⁹ induméta diuini. Et sicut vestit⁹ alb⁹ refulsit: ita in oculis tue mētis diuinarū lectionū sensus albescit. Inde apparet moyses ꝛ helias: hoc est lex ꝛ ꝓpheta in verbo. neq̄ eni lex potest esse sine v̄bo: nec ꝓpheta nisi qui de dei filio ꝓphetauit.

Petrus uero ꝛ qui cū illo erant: grauati erāt somno. Et euigilantes uiderūt maiestatē ei⁹: ꝛ duos uiros qui stabāt cū illo. Et factū est cū discederent ab illo: ait petr⁹ ad iesum: Preceptor: bonū est nos hic esse: et faciam⁹ tria tabernacula: unū tibi: ꝛ unū moysi: ꝛ unū helie. Nesciens quid diceret. Hec aūt illo loquēte facta est nubes ꝛ obūbrauit eos: et timuerūt intrātib⁹ illis in nubē. Et uox facta est de nube dicēs: Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹: ipm audite. Et duȝ fieret uox inuēt⁹ est iesus sol⁹: ꝛ ipsi tacuerunt: ꝛ nemini dixerūt in illis dieb⁹ quicq̄ȝ ex his que uiderāt.

THEO. Christo vacāte oratōni petr⁹ somno deprimit: infirm⁹ eni erat: ꝛ quod humanū erat impleuit. vnde dicit: Petr⁹ vo ꝛ qui cū illo erant grauati erāt somno. Excitati aūt gl'iam eius cernūt: ꝛ duos viros cū eo. vnde sequit: Et vigilā. vide. maiesta. ei⁹: ꝛ duos viros qui stabāt cū illo. CHRY. Uel somnū vocat ingestū eis nimiū stuporē ex illa visione: neq̄ eni nocturnū temp⁹ erat: sed lucis excellentia grauabat oculorū debilitatē. AMBRO. Premit enī incomphēsibilis splēdor diuinitatis nr̄i corporis sensus: nam si solis radiū e regiōe oculorū cōtuētiū corpa nequit acies cōtinere: quō dei gl'iam humanorū ferret corruptela mēbrorū: Et forte ideo grauati somno erāt: vt resurrectōis viderēt spēm post quietē. Itaq̄ vigilātes viderūt maiestatē ei⁹: nemo enī nisi vigilās gl'iam videt christi. Delectat⁹ est petr⁹ ꝛ quē seculi hui⁹ illecebrosa nō caperēt gloria resurrectōis illexit. vnde sequit: Et fa. est cū disce. ab il. ait pe. ad ie. pcep. bonū est nos hic esse. CIRYL. Estimabat forsan diu⁹ petr⁹ imminere temp⁹ regni dei: ꝛ ideo approbat mōtis incolatum. DAMA.

Nō est aūt bonū petre tibi q̄ christus ibi moretur: qm̄ si mansisset: nequaq̄ tibi facta ꝓmissio cōsequeretur effectū. neq̄ eni claues obtinuisses regni: nec mors tyrāni abolita esset. Non queras ante temp⁹ felicia: vt adam deificatōem. Erit quādo hunc aspectum indesinēter pcipias: ꝛ cohabitabis illi qui lux est ꝛ vita. AMBRO. Petr⁹ aūt nō solū affectū: sȝ etiā factorū deuotōe ꝓstātior ad edificāda tabernacula tria impiger operari⁹ cōmunis obsequij ministeriū pollicet. Sequit enī: Et faciam⁹ tria tabernacula: vnū tibi: ꝛ vnū moysi: ꝛ vnū helie. DAMA. Non aūt te domin⁹ tabernaculorū sed vniuersalis ecclesie cōstructorē cōstituit: verba tua: tui discipuli: oues tue mandauerūt effectū: christo tabernaculum cōstruētes: necnō ꝛ seruis eius. Hoc autē non ex intentōne petrus proferebat: sed inspiratōne spiritus reuelātis futura. vnde sequit: Nesciens quid diceret. Nesciebat etiā quid diceret: neq̄ enim aderat temp⁹ finis seculi: nec participāde a sanctis ꝓmisse spei: ꝛ cū iam sumeret exordiū dispēsatio quo pacto christū oportebat desistere a mūdi dilectōne volentē pati ꝓ eo. DAMA. Decebat etiā nō solū ꝓstringere fructū incarnatiōis ad opus existentiuȝ in mōte: sed diffundi ad omnes credētes quod per crucē ꝛ passionē erat osummādū. TYTUS: Ignorabat etiā petrus quod dixerat: quia nō oportebat trib⁹ tria tabernacula facere: Non eni cōnumerāt domino famuli: nec cōparant creature creatori.

AMBRO. Neq̄ capit humana cōditio in h' corruptibili corpe facere tabernaculū deo: siue in animo siue in corpe siue in quolibet alio loco. Et q̄uis nesciret quid diceret: tamē pollicebat offi: cū non ncōsulta petulātia: sed primatū deuotio fruct⁹ pietatis accumulat. Nam qō ignorabat cōditōis fuit: quod ꝓmittebat deuotōis. CHRY. Uel alit: Audiebat q̄ oportebat ipm mori ꝛ tertia die resurgere videbat aūt multā distantiā ꝛ solitudinē. vnde cōsiderauit q̄ plurimā haberet loc⁹ tutelā ob hoc dixit Bonū est nos hic esse. Aderat quoq̄ moyses q̄ nubem intrauit: ꝛ helias qui in monte ignē deduxit. Igit euāgelista cōfusionē mētis ei⁹ ex qua nō ꝓferebat ostēdēs dixit: Nesciēs quid diceret. AVGV. de con. euan. Quod aūt hic lucas dixit de moyse et helia: Et factū est dū discederēt ab illo: ait petr⁹ ad iesum: Preceptor: bonū est nos hic esse. Non debȝ putari cōtrariū ei qō matthe⁹ ꝛ marc⁹ ita cōmēmorāt petrū hec suggessisse: qm̄ adhuc moyses ꝛ helias cū dn̄o loquerent. nō. n. exp̄sserūt tūc sed tacuerūt poti⁹ quod iste addidit illis discedētib⁹ hec petrū domino suggessisse. THEO. Petro aūt dicēte: Faciamus tria tabernacula domin⁹ tabernaculū nō manufactum fabricat: ꝛ in eum ingredit cum ꝓphetis vnde subdit: Hoc autē illo loquēte facta est nubes ꝛ obumbrauit eos: vt ostēderet q̄ nō minor est p̄re Sicut eni in veteri testamēto in nube habitare dominus dicebat: sic ꝛ nūc nubes suscepit dn̄m: nō caliginosa sed lucida. BASI. Nā obscuritas legis trāsierat. sicut enim fum⁹ ab igne: sic nubes a luce causata est. Uerū quia nebula signū trāquillitatis est: quies future mānsiōis ondit per nubis operimentū.

AMB. Diuini enī spirit⁹ ē obumbratio ista que non caligat affectub⁹ hominū: sed reuelat occulta.

ORIGE. Hāc aūt gloriā discipuli sufferre nequeuntes: pcubuerūt humiliati sub potenti dextra dei nimiū timētes: cū scirēt q dictū fuit moysi: Non videbit homo faciē meā z viuet. vnde seqr: Et timue. intrā. il. in nubē. AMB. Cognosce aūt nubē istaz nō coacti aeris caligine piceā: z que celū tenebrarū horrore subtexerat: sed lucidā nubē que nos nō pluualib⁹ aquis imadidet: sed qua mentes hoīm voce dei oīpotētis emissa fidei ros rigauit. Sequit enim Et vox fa. est de nu. di. hic est fili. me. dilect⁹. Nō helias fili⁹: nō moyses fili⁹: sed Hic est fili⁹: quē soluz videtis. CIRYL. Qualr ergo oportebat eū qui revera fili⁹ ei⁹ factū vel creatū existimare: deo pr̄e desup intonāte: Hic est fili⁹ me⁹. q. d. nō vn⁹ ex filijs: sz qui vere z nālr fili⁹: ad cui⁹ exēplar alij sunt adoptiui. Illi ergo iussit obedire cum subdit: Ipm audite. Et magis q̄ moysen z heliā. qz christ⁹ est finis legis z pphetarū. vnde signāter euāgelista subdit: Et duz fieret vox: inuent⁹ est iesus sol⁹. THEO. Ne. s. putaret aliquis hoc dictuz: hic est fili⁹ me⁹ dilectus. de moyse vel helia fuisse platū. AMB. Recesserūt ḡ illi: vbi ceperat dn̄s designari: tres etiā in principio vidēt: vn⁹ in fide: pfecte enī fidei vnū sunt. Ergo z illi quasi recipiūt in christi corp⁹: qz z nos vnū erim⁹ in christo iesu: aut fortasse qz lex z pphete ex verbo.

THEO. Que aūt ex verbo ceperūt: i vbo desinūt. p hoc. n. innuit q vsqz ad temp⁹ aliquod lex z pphe apparerēt: sicut hic moyses z helias. Postmodū āt

1⁹ iesus illis recedētib⁹: nam tūc euangeliū manet soāsactis legalib⁹ BED. Et nota sicut dn̄o i iordane baptisato: sic etiā in mōte clarificato toti⁹ t̄nitatis mysteriū declarari: qz glīaz illi⁹ quā in baptisma te cōfitemur: in resurrectōe videbim⁹. Nec frustra spūssanct⁹ hic in lucida nube: illic appet in colūba: qz qui nūc simplici corde fidē quā pcipit seruat: tūc luce apte visiōis que crediderat ɔtēplabit. ORI. Nō vult aūt iesus dici que ipi⁹ spectāt ad glīam añ suā passiōem. vnde sequit: Et ipi tacue. z ne. dixe. in il. die. quicq̄ de his que viderāt. Offensi. n. fuissent: z pcipue vulg⁹ si vidisset crucifigi eū q̄ sic fuerat glorificat⁹. DAMA. Hoc etiā pcepit dn̄s: sciens discipulos imperfectos qui nōdū sortiti erāt plenā spirit⁹ pticipatōez: nec corda alioꝝ q̄ nō viderāt subuerterēt tristicia. Et ne pditor icitaret ad inuidie rabiē

Factū est aūt in sequēti die descēdentib⁹ illis de mōte: occurrit illis turba multa. Et ecce uir de turba exclamauit dicēs: magister obsecro te: respice in filiū meū: qz unicus est mihi. Et ecce spūs apphēdit euz: et subito clamat: z elidit z dissipat euz cū spuma: z uir discedit dilaniās eū Et rogaui discipulos tuos ut ejicerēt illū: z nō potuerūt. Rn̄dēs aūt iesus dixit: O generatio infidelis z puersa: usqzquo ero apud uos z patiar uos? Adduc huc filiū tuū. Et cū accederet: elisit illum demoniū z dissipauit. Et increpauit iesus spiritum immundū z sanauit puerū: et reddidit illū patri eius. Stupebāt autē oēs in magnitudine dei.

BED. Loca reb⁹ cōgruūt. In mōte domin⁹ orat trāsformat: discipul archana sue maiestatis apuit: in inferiora descēdēs: turbe occursu excipit. vn̄ dr̄: Factū est au. in se. die descē. il. d mō. oc. il. tur. mlta Sursum patris vocē pādit: deorsum spūs malos expellit. vn̄ seqr: Et ec. vir de tur. excla. di. Ma. obse. te respi. in fi. meū. TYTUS: Uidet mihi sapiens q̄dē hic esse. nō. n. dixit saluatori: Fac h vel illud: sed respice. Hoc. n. sufficit ad salutē sicut ppheta dicebat: Respice in me z miserere mei. Et dicit: In filiū meūz. vt rōnabilē demōstret inuerecūdiā: q sol⁹ in multitudine clamat. Addit: Quia vnic⁹ ē mihi. q. d. null⁹ ali⁹ expectat futur⁹ remediū senectutis. Cōsequēter explicat passionē: vt audiētē moueat ad pietatē dicens: Et ecce spi. appre. eū z sub. cla. z eli. z dis. eū cū spu. z vir disce. dila. eū. Deinde videt criminari discipulos. Sed magis rn̄dit q iuste verecūdiā deposuerit dicēs: Et roga. disci. tu. vt eij. il. z nō potuerūt. q. d nō putes q leuiē ad te pueneri: stupēda ē dignitas tua: nec statim te molestaui: ad discipulos tuos accessi pmo: nūc qz nō curauerūt: cogor pficisci ad te vnde z dn̄s nō ipm sed gen⁹ incredulū icrepat. Sequit: Rn̄. au. ie. O gnā. infi. z puer. vsqzquo ero apō vos: z pa. vos? CHRY. Sed hūc hoīem mltū sfirmari in fide euāgelioꝝ sc̄ptura ōndit ex plib⁹: ex eo. s. q dixit: Adiuua incredulitatē meā: z si potes. z ex eo q christ⁹ dixit: Credēti oīa possibilia sunt. CIRYL. Unde meli⁹ puto incredulū reputatū demoniaci prēm q z sacros aplos abiurgauit dicēs eos nō posse impare demonib⁹: poti⁹ aūt erit honorando deū ab eo petere grām: annuit. n. venerat⁹. Qui aūt dicit debilitati erga v̄tutē que est in spūs malignos: eos qui a christi adepti sunt ptātē ejiciēdi eos grām magis calūniat q̄ fulgētes ea in quib⁹ christ⁹ opat. vn̄ offendit christ⁹ accusatis sanctis quib⁹ est cōmissum verbū pdicationū sacrarū. pp qd dn̄s increpat eū z ɔcordes ei dicēs: O generatio infidelis z puersa. q. d. Causa tue infidelitatis: gratia effectū sortita nō est. CHRY. Non aūt dirigit sermonē ad eū tm̄ sed ad omēs iudeos: ne faciat eū hesitare: oportebat enī scādalizari q̄plures THEO. q aūt dicit: Peruersa. demōstrat q nō a pncipio neqz naturaliter inerat eis malicia: sed natura quidā erant recti semē abrae existētes: sed per maliciā erāt puersi

CIRYL. Quasi nescientes pcedere rectis incessibus. cum eis autē qui sic sunt dispositi: christ⁹ commorari dignat. vnde dicit: Usqzquo ero apud vos z patior vos: ferēs quasi moleste eoꝝ cōuersatiōez pter prauitatē ipoꝝ CHRY. Per hoc etiā ostēdit desideratuz sibi esse suum recessum: q non erat graue crucis patibulū: sed magis ipoꝝ cōuersatio.

BEDA: Non q tedio supatus sit māsuet⁹ z mitl sed in similitudine medici si egrotū videat contra sua

ꝑcepta ſe gerere dicat: vſqꝫquo accedā ad domū tuā:me aliud iubente:te aliud faciēte. In tantū āt nō eſt irat⁹ hōi:ſed vitio et ſtatim intulerit. Adduc huc filiū tuū. TYTVS: Poterat quidē ſolo iuſſu eū liberare: ſed ꝓpalat ſuā paſſiōem ſubiiciēs infirmū pn̄tiū viſioni. Deinde demoniū poſtq̄ꝫ dominū ſenſit:cōcutit puerū. vnde ſequit̄: Et cū acce.eli.illū demo. ⁊ diſſipauit. vt ſic ꝑus exprimat̄ paſſio:deīde adhibeat̄ remediū. CHRY. Nō tamē hoc dn̄s ad oſtētatōnem facit:ſed cauſa patris: vt cū viderit demoniū conturbari ꝓpter ſolā vocatōem:ſic ſaltē iducat̄ ad fidē futuri miraculi. de quo ſequit̄: Et incre. ieſus ſpm̄ immū. ⁊ ſanauit pue. ⁊ red.il.patri eius.

CIRYL. Antea aūt nō erat patris ſed demōis occupātis. Subdit aūt euangeliſta ſtupere plebem in magnaliis dei dicens: Stupebāt aūt oēs in magnitudine dei. qđ dicit ꝓpter donum chriſti: qui ſacris quoqꝫ apoſtolis cōtulit poteſtatē agēdi diuina miracula ⁊ imꝑandi demonib⁹. BED. Myſtice aūt pro qualitate meritoꝝ quotidie aliis aſcēdit dominus dū ꝑfectos quoꝝ ꝯuerſatio in celis eſt ſublimi⁹ extollēdo glorificat: ⁊ de eternis inſtruit: ⁊ docet q̄ a turbis audiri nō valēt. Aliis aūt deſcēdit: dū terrenos ⁊ inſipiētes cōfortat: docet ⁊ caſtigat. Hūc aūt demoniacū: matthe⁹ lunaticū: marc⁹ ſurdū ⁊ mutū deſcribit. Significat enī illos qui vt luna mutant̄ ꝑ diuerſa vitia creſcētes ⁊ decreſcētes: qui muti ſūt nō cōfitēdo fidē. Sic ſurdi: nec ipm̄ fidei audiendo ſermonē. Dū puer aūt ad dn̄m accedit elidit̄: q: conuerſi ad dn̄m plerūqꝫ a demonio graui⁹ pulſant̄: vt vel odiū virtutis incutiat: vl̄ expulſiōis ſue vindicet iniuriā: ſicut eccleſie ꝑmordiis tot grauiſſima itulit certamina: quot ſuo regno doluit ſubito illata diſpēdia. Nō puerū aūt qui vim patiebat̄: ſꝫ demonē qui inferebat increpat: q: qui peccātē emēdare deſiderat: vitiū arguēdo ⁊ odiēdo depellere: ſed hoīem debet amando refouere donec ſanatū ſpiritalib⁹ eccleſie poſſit reddere patrib⁹.

Omnibuſqꝫ mirātib⁹ in oīb⁹ que faciebat: dixit ad diſcipulos ſuos: Ponite uos in cordib⁹ ueſtris ſmones iſtoſ. Fili⁹ enī hoīs futurū eſt ut tradat̄ in man⁹ hoīm. At illi ignorabāt uerbū iſtō: ⁊ erat uelatū an̄ eos ut non ſentirēt illud: ⁊ timebant eū interrogare de hoc uerbo.

CIRYL. Om̄ia quecūqꝫ oꝑabat̄ ieſus admiratione digna penes omēs erāt. irradiabat.n.quiddā ꝑcipuū ⁊ diuinū in qualibet oꝑatōe ipi⁹ ſm̄ illō: Gloriā ⁊ decorē ſuppones ei. Etſi oēs quidē mirarēt̄ in his que faciebat: ipſe tn̄ h̄ que ſequūt̄: nō oīb⁹ ſꝫ diſcipulis retulit. vn̄ dr̄: Oībuſqꝫ mirā.in oi.q̄ facie.dixit ad diſci.ſuos: Po.vos in cordi.ve.ſermo.iſtos. Oſtenderat in mōte diſcipulis gl̄iam ſuā: ⁊ poſt hoc liberauerat q̄ndā a ſpū nequā: ſed oportebat eū ſuſtinere paſſionē ꝓ nobis. Poterāt aūt diſcipuli cōturbari dicētes: Nūquid decepti ſum⁹ dū deū eē eū arbitraremur? Ut ergo ſcirēt quid circa ipſum futurū erat velut quoddā depoſitū iubet eos in mēte hr̄e paſſiōis myſteriū dicēs: Poni.vos in cor.veſtri. Qđ dicit Uos: diſtiguit eos ab aliis. Neqꝫ.n.oportebat vulgares ſcire qm̄ paſſur⁹ eēt: ſed erāt potius certificādi: qm̄ mortu⁹ reſurgēt deſtruēs mortē ne ſcādalizarēt̄. TYTVS: Cūctis igit̄ admirātibus ſigna: ipſe ꝑnūciat paſſionē: nō.n.ſigna ſaluāt: ſꝫ crux beneficia ꝑſtat. vn̄ ſubdit: Fili⁹.n.ho.futu.ē vt trada.in ma.hoīm. ORI. Nō aūt exꝑmit manifeſte a quo tradēd⁹ ſit: aliquis.n.dicit eū traditurū a iuda: aliquiſ a ꝑp̄lo. Paul⁹ aūt dicit q̄ de⁹ pr̄ ꝓ nobis oībus tradidit eū: ſed iudas tanq̄ꝫ ꝓ pecunia tradēs eū hoſtiliter ꝓdidit: ſed pater beneficii cā. THEO. Eoꝝ aūt infirmitati dn̄s cōdeſcēdēs: ⁊ eos diſciplina quadā gubernās: quod de cruce dictū eſt intelligere nō ꝑmiſit. vnde ſequit̄: At il.igno.ver.iſtud: et erat vela.an.eos vt nō ſenti.illud. BED. Hec igrātia diſcipuloꝝ nō tam de tarditate q̄ꝫ de amore naſcit̄: q̄ carnales adhuc ⁊ myſterii crucis ignari: queꝫ dn̄m rerū crediderūt: moriturū credere nequiuerūt. Et q: ꝑ figuras eū ſepe loquētē audire ſolebāt: etiā que de ſua traditōe loquebat̄: figuratiue eū illud ſignificare putabāt. CIRYL. Dicet aūt aliqs forſā: qualr̄ ignorauerūt diſcipuli crucis chriſti myſteriū cum per vmbrā legis in plurib⁹ locis tāgeret̄? Sed vt paul⁹ cōmemorat vſqꝫ ad hodiernū diē qn̄ legit̄ moyſes velamē adiacet cordi eoꝝ. Expedit ergo accedētes ad chriſtum dicere: Detege oculos meos ⁊ cōtēplabor mirabilia de lege tua. THEO. Uide etiā diſcipuloꝝ reuerētiā in h̄ qđ ſeq̄t̄: Et time.int̄. eū de h̄ ver. Nā timor grad⁹ eſt reuerētie.

Intrauit aūt cogitatio in eoſ: qs eoꝝ maior eēt. At ieſus uidēs cogitatōes cordis illoꝝ apphēdit pueꝝ ⁊ ſtatuit illū ſecus ſe: ⁊ ait ill': Qui cūqꝫ ſuſcepit puerū iſtū i noīe meo: me recipit. Et qcūqꝫ me recepit: recipit eū q me miſit. Nā q minor eſt int̄ oēs uos: hic maior ē. Rn̄dēſ aūt iohānes dixit: Preceptor: uidimus quēdā i noīe tuo eiiciētē demonia ⁊ ꝓhibuim⁹ eū: q: nō ſeq̄t̄ nobiſcum. Et ait ad illos ieſus: Nolite ꝓhibere. Qui.n.ñ ē aduerſū uoſ: ꝓ uob ē.

CIRYL. Inſidiat̄ diabol⁹ mltimode diligētib⁹ optimā vitā. ⁊ ſiq̄dē ꝑ carnales illecebras obſidē valet alicui⁹ mētē affect⁹ voluptatū euacuit: ſiqs hos effugerit laq̄os cupidinis: gl̄ie ſuſcitat paſſionē: q̄ q̄dē paſſio vane gl̄ie inuaſit quendā apl̄oꝝ ſuoꝝ. vn̄ dr̄: Intra.au.cogi.in eos quis eo.eēt maior. hoc eni cogitare ē cupiētis ceteris ſuꝑeē. Improbabile aūt puto oēs hāc egritudinē incurriſſe: ⁊ iō ne crimine aliqđ ꝯ aliquē diſcipl̄oꝝ euāgeliſta machiari vidēt̄ exꝑmit indetmīate dicēs: q̄ itrauit i eos cogitatio.

THEO. Uidet̄ autē hanc paſſionē ex hoc ortam fuiſſe q̄ demoniacū curare nō valuerūt: eis de hoc

altercātib⁹: vno dicēte q̄ nō ꝓpter meā impotētiā sed alteri⁹ curari nō voluit: vt ex hoc accēsa contentio fuerit quis eorū maior esset. BED. Uel quia viderāt petrū iacobū ⁊ iohannē seorsum ductos in montē: ⁊ petro claues regni celorū ꝓmissas fuisse: rati sunt vel ipsos tres ceteris: vel petrū omnib⁹ esse prelatū: vel qui tributi solutōne petrū ipsi domino parificatū viderāt: ipsum pre ceteris arbitrabant̄ ꝑferendū. Sed diligēs lector hanc intra eos questionem ꝓpter didrachma redditū inueniet fuisse versatam. Deniq̄ matthe⁹ hoc in capharnaū memorat esse gestū. dicit autē marcus: Et venerūt capharnaū qui cum in domo essent interrogabat eos: quid in via tractabatis? At illi tacebāt. Siquidē inter se in via disputauerūt quis illorū esset maior. CIRYL. Domin⁹ aūt qui nouit saluos facere: vidēs in mēte discipulorū super hoc cogitatōnem exortam velut quandā amaritudinis radicē ꝑus q̄̄ augmentū susciperet: radicit⁹ eam euellit. cum.n. inchoāt passiones in nobis facile deuincunt̄: sed aucte difficile sūt mobiles. vnde sequit̄: At iesus vi. cog. cor. eo. appre. pu. sta. eū pe. se. Dicat qui nudū hominē putat esse iesum se errasse. q̄uis enī verbū caro factū sit: māsit tamē deus: nam soli⁹ dei est posse rimari corda ⁊ renes. q̄ aūt puerū assumpsit ⁊ ponebat penes se: agebat̄ causa apostolorū vtilitatis ⁊ nostre. Depascitur enī inanis glorie morb⁹ vt plurimū: qui ꝑeminēt in hōib⁹ alijs. Puer aūt syncerā gerit mentē: imaculatum cor: ⁊ manet in simplicitate cogitationū: non ambit honores: nec nouit cuiusuis ꝑrogatiue modum: nec refugit videri nō min⁹ se habere: multā gerit seueritatē in mēte ⁊ corde. Tales autē dominus amplectat̄ ⁊ diligit: ⁊ ꝓpe se dignat̄ habere. q. qui elegerūt que sua sunt sapere. Ait.n. Discite a me: q̄ mitis sum ⁊ humilis corde. vnde sequit̄: Et ait. q̄cunq̄ susceperit istū in nomine meo: me recipit. q. d. quido vna ⁊ eadē est merces honorātib⁹ sanctos. siue forsan minim⁹ sit: siue preclar⁹ honore ⁊ gloria: quia in eo christ⁹ suscipit̄: quo nō vanū est petere inuicem fungi ꝑrogatiua. BED. In hoc aūt nō simpliciter pauperes christi ab his qui velint esse maiores: ꝑ eius docet honore suscipiēdos: vel malicia puulos istos esse suadet. vnde cum diceret: Quicūq̄ susceperit puerum istū: addit in nomine meo. vt. s. formā virtutis quā natura duce puer obseruat: ipi pro noīe christi ratōnis industria sequant̄. Sed quia ⁊ se in puero suscipi docet ⁊ ipe puer nat⁹ est nobis: ne putaret̄ hoc esse solū quod videbat̄ subiūxit: Et quicūq̄ me recipit: recipit illū qui misit me. Talē se vtiq̄ ac tantum credi volēs: qualis ⁊ quāt⁹ est pater. AMB. Qui enī imitatorē christi recipit: christū recipit: ⁊ q̄ imaginē dei recipit: deum recipit. Sed quia imaginē dei nō poteram⁹ videre: facta est nobis ꝑ incarnatōez presens: vt recōciliaret̄ nobis que supra nos est diuinitas. CIRYL. Adhuc autē magis isinuat promissi verbi intentōem dicens: Nam qui minor est inter vos omnes: hic maior est. Quod de modesto dicit: qui nihil de se sublime putat ꝓpter honestatem. THEO. Quia domin⁹ dixerat: Qui minor est inter vos omnes hic maior est. timuit iohannes ne forte malū aliquid fecerint: ꝓpria potestate quēdam hominē prohibētes: nam ꝓhibitio nō minorē prohibentē ostēdit: sed maius aliquid sapientē. vnde subdit̄: Respōdēs aūt iohānes dixit: Preceptor vidim⁹ quendā in nomine tuo eijcientē demonia: ⁊ ꝓhibuim⁹ eum. Non quidē inuidētes: sed operationem miraculorū dijudicātes. non enī cum eis miraculorū potestatē acceperat: neq̄ eum domin⁹ miserat sicut illos: neq̄ iesum in omnib⁹ sequebat̄. vnde subdit: Qui nō sequit̄ te nobiscū. AMBRO. Iohānes enim plurimū diligēs: ⁊ ideo reamat⁹ excludendum putat beneficio eum qui nō vtatur obsequio. CIRYL. Sed oportebat magis pēsare non hūc ipm esse miraculorū auctorē: sed grām que est i eo qui in virtute christi miracula ꝑficit. Quid autē si non cōnumerat̄: multe sunt differētie christi donorū: sed quia tradidit saluator ptātē a pl'is vt spūs immūdos eijcerēt: putauerūt nulli aliorū q̄̄ sibi sol' licere cōcessam gerere dignitatē: ⁊ ideo accedūt sciscitantes si liceat ⁊ alios hoc agere. AMBRO. Nō repbendit̄ aūt iohānes quia amore faciebat: s; docet̄ vt nouerit infirmorū eē firmorūq̄ distātiā. Et iō dñs ⁊ṫi fortiores remunēt: tñ nō excludit ifirmos vñ sequit̄: Et ait ad il. ie. Noli. ꝓhi. Qui.n. nō est aduer. nos: ꝓ no. ē. Bene dñe: nā ⁊ ioseph ⁊ nicodem⁹ occulti discipuli ꝓpter metū: in tpe tñ suū tibi offim nō negauerūt. sed tñ qui alibi dixisti: qui nō est mecū aduersum me est: ⁊ qui mecū nō colligit dispgit: api nobis ne videat̄ cōtrariū. ⁊ puto q̄ si q̄s mentū ōsidēt scrutatorē: nō dēat dubitare vi nuscuiusq̄ factū mēte discernit. CHRY. Illic.n. cū dixit: Qui nō est mecū aduersum me est: ōndit diabolum ⁊ iudeos sibi esse cōtrarios: h̄ aūt ōndit eū qui in noīe christi demones eijciebat in pte cū eis existere. CIRYL. q. d. Pro vobis qui christum diligitis: sunt qui ꝑsequi volūt que ad ipi⁹ gloriā spectāt: eiusdem grā coronati. THE. Mirare aūt christi virtutē q̄liē ꝑ indignos ⁊ nō discipulos ei⁹ grā opat̄: sicut ⁊ ꝑ sacerdotes sanctificāt̄ hōies: q̄uis sacerdotes sancti nō fuerint. AMB. Cū aūt h̄ eos qui pñt ꝑ manus impōem immūdis ipare spiritib⁹ in noīe iesu neget esse ꝓhibēdos: fm mattheū dicit his: Nō noui vos. Sed aduertē dēm⁹ nō esse sniaꝝ discordiam sed illud cēseri q̄ nō solū officij in clericos: sed etiā virtutis opa reqrant̄: tantūq̄ eē christi nomē vt ēt parū sanctis opituleē ad grām. vnde nemo purgati hōīs sibi grām vēdicet: in quo enī noīs vi⁹ opata sit. nō.n. merito suo diabol⁹: sed odio sui vincitur BED. Itaq̄ i hēticis ⁊ mal' catholicis nō facta coīa in q̄b⁹ nobiscū sūt: ⁊ aduersū nos nō sūt: s; diuisiōez paci vitātiq̄ 9riā q̄ aduersū nos sūt ⁊ dñm ñ sequitur: nobiscū detestari ⁊ ꝓhibere debem⁹.

Factū est aūt duz cōplerent̄ dies assumptōis ei⁹ ⁊ ipe faciē suā firmauit ut iret in hierusalē. Et misit nūcios ante conspectū suū: ⁊ eūtes intrauerūt in ciuitatē samaritanorū ut pararēt illi. Et nō receperūt eū: quia facies ei⁹ erat eūtis hierusalē. Cū uidissent aūt discipuli ei⁹ iacob⁹

τ iohãnes dixerũt: Dñe uis dicim⁹
ut ignis descẽdat de celo τ ꝯsumat
illos? Et ꝯuersus increpauit illos di
cẽs: Nescitis cui⁹ spũs estis. Filius
hoĩs nõ uenit aĩas ꝑdere sꝫ saluare
Et abierũt in aliud castelluꝫ.

CIRYL. Cum immineret tꝑs quo decebat dñm
pacta passiõe salubri: celũ ascẽdere: decreuit ascẽdẽ
hierosolymã. vnde diciť: Factũ est au. dũ cõple. di.
assum. ei⁹ τ ĩpe faci. su. firma. vt iret ĩ hierusalẽ TY
TVS. Quia ibi oportebat verũ agnum offerri vbi fi
guralis agn⁹ immolabať. Dicit aũt: Firmauit faciẽ
suã. i. nõ huc τ illuc ibat: nec ꝑambulabat munici-
pia: sed iter tenebat versus hierusalẽ. BED. Cessẽt
ergo pagani quasi hoĩem videre crucifixũ: quẽ τ tẽ
pus sue crucifixionis cõstat quasi deũ ꝓuidisse: τ q̃
ñ spõte crucifigẽd⁹ locũ quo crucifigẽd⁹ erat firma
ta facie. i. obstinata atq; imperterrita mẽte petisse.
CIRYL. Misit aũt nũcios paraturos ei τ comiti
bus ei⁹ hospitiũ: qui cum iuissent ad terrã samarita
norũ: nõ fuerunt admissi. vnde sequiť: Et mi. nũ. su.
ante cõspe. suum. Et eun. intraue. in ciuita. samari.
vt para. il. τ nõ recepe. illum. AMB. Disce q̃ reci
pi noluit ab his quos sciebat nõ simplici mẽte con
uersos: nam si voluisset ex indeuotis deuotos fecis-
set. sed de⁹ quos dignať vocat: τ quẽ vult religiosuꝫ
facit. Cur aũt nõ receperũt euãge. ista memorat di
cens: Quia facies ei⁹ erat eũtis in hierusalẽ THE.
Sed si intelligam⁹ ꝙ ꝓpter hoc illũ nõ receperunt:
q̃ ire hierusalẽ determinauerat: inueniũť hi excusa
ti qui nõ receperũt eum. Sed dicendũ est ꝙ in h⁹ ꝙ
dicit euãgelista: Et nõ receperũt illũ. intelligiť illud
ꝙ neq; in samariã venit. deinde quasi aliquo inter-
rogãte: quare nõ receperũt ipm: neq; eos adiuit: h
diciť: nõ q̃ impotẽs esset: sed ꝙ illuc ire nolebat: sꝫ
magis hierosolymã. BED. Uel hierusalẽ ire con-
spiciũt samaritani: dñm nõ recipiũt. nõ. n. coutunť
iudei samaritanis: vt iohãnes ostẽdit. CIRYL.
Sed cũ domin⁹ qui oĩa nouerat sciret ꝙ ei⁹ nun-
cij nõ essent a samaritanis recipiẽdi: ideo tamẽ ꝑce
pit eis ꝙ precederẽt: quia mos erat ei oĩa satagẽ
erga ꝑfectũ discipulorũ. Ascẽdebat quidẽ hierosoly
mã ꝓpinquãte tempꝫe passiõis. vt igiť quãdo pati eũ
viderẽt scandalizarenť: cõsiderãtes ꝙ oportet pati-
entes esse cum cõtumelias inferũt aliqui: premisit
quasi quoddã ꝑludiũ samaritanorũ repulsam. Pro
fuit aũt eis τ aliter. Futuri. n. erant doctores orbis
terrarũ: ciuitates τ villas ꝑagrãtes ad ꝑdicãdũ euã-
gelicã doctrinã: quib⁹ aliquãdo occurrẽt aliq̃ mini
me recipiẽtes sacratã ꝑdicatõem: quasi nõ cõceden
tes secũ cõmorari iesum. Docuit igiť eos ꝙ diuinaꝫ
annũciãtes doctrinã pleni esse debebãt mãsuetudi
ne. Nõ aũt hostiles τ iracũdi: τ in peccãtes in eos
atrociter insurgẽtes: sed adhuc non sunt tales: imo
zelo feruido cõcitati: volebant ignẽ de celo suꝑ eos
deducere. Sequiť: Cũ vi. au. disci. ei⁹ iaco. τ io. dixe.
Dñe vis dici. vt ig. descẽ. de ce. τ ꝯ ũ. illos? AMB.
Sciebat. n. τ phinees reputatũ ad iusticiã: quia sa-
crilegos interemerat: τ ad ꝑces helie ignem descen
disse de celo: vt ꝓphete vindicareť iniuria. BED.
Sancti enim viri qui optime scirẽt morte ista que
aĩam dissoluit a corpore nõ esse formidandã: sꝫ eoꝫ
tamẽ animũ qui illã timerẽt: nõnulla peccata mor
te punirẽt quo τ viuẽtib⁹ vtilis met⁹ incuteret illis
qui morte puniebanť: nõ ipa mors noceret: sed pec
catũ quod augeri posset si viuerẽt. AMB. Sꝫ vin
diceť qui timet: vindictã nõ querit: qui nõ timet. si-
militer ostẽdiť nobis in apostolis fuisse merita pro
phetarũ quãdo eandẽ sibi ptãtẽ quã ꝓpheta meru-
it impetrãdi iure ꝓsumũt: ꝙ ad sermonẽ suũ ignis
de celo descẽderit: qm̃ filij sunt tonitrui TYTVS:
Censeť aũt ab eis multo iusti⁹ esse samaritanos pe-
rire: dñm nõ admittẽtes: q̃ꝫ q̃nquagita seruũ exclu-
dere tẽtantes. Domin⁹ aũt in eos nõ cõmouet: vt
oñderet quia nõ habet vltionis studiũ ꝑfecta virt⁹
nec vlla sit iracũdia vbi plenitudo est charitatis. nã
nec excludẽda est infirmitas: sed iuuãda ꝓcul a reli
giosis indignatio: ꝓcul a magnanimis cupiditas vl
tionis. vnde sequiť: Et cõuer. incre. il. τ di. Nescitis
cu. spi. estis? BED. Reꝑhẽdit in eis dñs nõ exẽplũ
ꝓphete sancti: sed ignorãtiã vindicandi que adhuc
erat in rudib⁹: animaduertẽs eos nõ amare corre-
ptõnem: sed odio desiderare vindictã. Itaq; postea
q̃ꝫ eos docuit: quid eẽt diligere ꝓximũ tanq̃ꝫ seipm:
infuso τ spũ sancto nõ defuerũt tales vindicte q̃-
uis multo rari⁹ q̃ꝫ in veteri testamẽto: quia sic seqť:
Fili⁹ ho. nõ ve. ani. ꝑde. sed saluare. q. d. τ vos ergo
qui ei⁹ spũ signati estis etiã acta ei⁹ imitamini: nũc
pie cõsulẽtes: sed in futuro iuste iudicãtes AMB.
Nõ enĩ semꝑ in eos qui peccauerũt est vindicãdũ:
quia nõnũq̃ꝫ ampli⁹ ꝓdest clemẽtia tibi ad patien-
tiam: lapso ad correptõem. Deniq; samaritani citi⁹
crediderũt a quib⁹ hoc loco ignis arceť.

Factũ est autẽ ambulãtib⁹ illis in
uia dixit quidaꝫ ad illũ: Sequar te
quocũq; ieris. Dixit illi iesus: Uul
pes foueas habent: τ uolucres celi
nidos: fili⁹ aũt hoĩs nõ hꝫ ubi caput
suũ reclinet. Ait aũt ad alterũ: Se
q̃re me. Ille autẽ dixit: Dñe ꝑmit
te mihi ꝑmuꝫ ire: τ sepelire patrem
meũ. Dixitq; ei iesus: Sine ut mor
tui sepeliãt mortuos suos: tu autẽ
uade τ annũcia regnũ dei. Et ait al
ter: Sequar te dñe: sꝫ ꝑmitte mihi
primũ renũciare his qui domi sunt
Ait ad illũ iesus: Nemo mittens
manũ suam ad aratrũ τ aspiciẽs re
tro: aptus est regno dei.

CIRYL. Etsi munific⁹ sit oĩm dñs: nõ simpliciter
τ improuide singulis dat τ superna diuina dona:
sed illis qui digni sunt recipe; qui. s. aĩaꝫ suã [illegible]
a maculis prauitatũ: τ hoc nos docet eu[illegible]
ꝟbor ꝟ⁹ cũ dĩ: Factũ ẽ au. ãbu. il. i via. di. q̃ ad illũ

Sequar te quocūq; ieris. Primo quidem plurima cōtinet in accessu inertia: dñter ondit q plenus sit impudētia nimia. neq; .n. sīr christū sequi petebat: sicut alij plures de populo: sed magis insiliebat ad aplicas dignitates: cū paulus dicat: Non assumat quisq; sibi honorē: sed a deo vocat⁹. ATHA. Ausus etiā fuit cōpare te incomphēsibili saluatori ptā ti dicēs: Seqr te quocūq; ieris. eo q seq saluatorē simplr ad ei⁹ audiēdū doctrinā possibile ē humane nature, ppter qua fungit erga hoies: nō est autē possibile secū cōcurrere vbilibet existi: ipe naq; icōphēsibilis est: & nō circūscribit loco. CIRYL. Alio quoq; modo nō imerito recusabilē facit eū. docebat enī ipm crucē suā accipe ad sequendū dñm: & abrenūciare piis vite affectib⁹. & hoc dñs in eo reprehēdit: nō vitupās sed corrigēs. Seqt: Et ait iesus: Vulpes foueas hñt: & volu. ce. ni. fu. filii aūt ho. nō hʒ vbi ca. su. reclinet. THEO. Quia .n. viderat dñm multū populū adducētē putauit q ab eis hrēt preciū: & q si ipe dñm sequeretur posset pecuniā cōgregare. BED. Unde dr ei: Quid me pter diuitias & lucē hui⁹ seculi cupis sequi: cū tāte sim paupertatis: vt nec hospitiolū quidē habeam & non meo vtar tecto. CHRY. Aspice qualr paupertatē quā dñs docuerat: p opa demōstrat. Nō erat ei mēsa: nō cādelabrū nō dom⁹: nec quicq; aliud taliū. CIRYL. Mystice aūt significatio: vulpes & volatilia celi malignas & astutas ptātes demonum vocat. q. d. qñ vulpes & volatilia in te māsionē hñt: qualr christ⁹ in te requiescet: Quid cōe est luci & tenebris: ATHA. Ut in h dñs magnitudinē sui muneris docet. q. d. Oīa gnābilia circūscribi pñt: verbum vo incōprehēsibil ptātis est. Et ideo ne dicas: Seqr te quocūq; ieris. Ceterū si velis discipul⁹ fieri: abdices irrōnabilia: eo q impossibile est eū qui morat in irrōnabilitate vbi discipulum fieri. AMBRO. Vel vulpes hereticis opat: fallax quippe aīal & insidiis semp intētū: & rapinā fraudis exercet. Nihil tutū: nihil ociosum: nihil patit esse securū: eo q intra hospitia hoim pdaʒ reqrit. Ita sunt heretici: qui domū sibi parare non norūt: sed circūscptōib⁹ suis alios decipe conant. h aīal neq; māsuescit vnq;. vñ apls ait: Hereticū post vnā correctōem deuita. volucres vo celi frequēt ad neqcie spirital' silitudinē deriuātur: & veluti nidos quosdā struūt i pectorib⁹ iprobor. & iō dñante vsutia in affectib⁹ singulorū nulla pōt diuinitatis esse possessio. Ubi aūt mētē pbauerit inoxiā: supra ipm quodāmodo vim sue maiestatis reclinat: qr pfusiore gdā gra pectorib⁹ insonat. Sic igit nō videt cōuenire rōi vt simplicē fidelēq; ipm arbitremur: q dñi dignatiōe respuit: cum indefessi famulat⁹ obsequiū spopōdisset. Sed dñs nō obsequior spēm: sed puritatē grit affect⁹. nec obsequiū ei⁹ admittit: cui⁹ nō pbat offin. circūspectū eteni fidei dʒ eē hospitiū: ne dū infidelib⁹ nre dom⁹ intima referam⁹: in alienā pfidiā ipzouida crudelitate labamur. Itaq; vt aduertas deū nō cultū aspnātē eē sed fraudē: q repudiauit fraudulētū elegit innocētē. Seqt: Et aūt ad alterū: Seqre me. Sed h dicit ei cui⁹ prēm iā sciebat mortuū. vñ seqt: Ille aūt dixit: Dñe pmitte mi. p. ire & sepe. pa. meū. BED. Nō discipulatū respuit: sed expleta pmū prni funeris pietate: liberior assequi desiderat. AMB. Sed dñs quos miserat aduocat. vñ seqt: Dixitq; iesus: Sine vt mor. sepe. mor. su. tu aūt va. & annū. reg. dei. Cū religiosū hūani corpis sepeliendi accipim⁹ offin: quō prni quoq; funeris sepultura phibet: nisi vt itelligas hūana posthabēda diuinis: bonū studiū: sed mai⁹ impedimētū. nam qui ptitur studium: deriuat affectum. qui diuidit curam differt pfectū: ergo pus sunt obeūda q maria: nā & apli ne occuparēt studio dispēsandi mīstros paupibus ordinarūt. CHRY. Quid aūt magis necessariū prnis exeqis: qd facili⁹: cū nō eēt mltū tps dādū. p h docemur q mimū tps frustra ducē docet. & si mille cogētia sunt: immo pferre spiritalia eētia admodū necessaria. Diabol⁹ .n. insistit attēti⁹ volēs aliquē aditū inuenire: & si modicā sumat negligētiā magnā opat pusillaminitatē. AMB. Nō g prni funeris sepultura phibet: sed necessitudini generis diuine religiōis pietas anteferi. Illō dsortib⁹ relinquit: h mādat electi. quō aūt mortui sepelire mortuos pñt: nisi geminā h itelligas mortē: vnā nāe: alteram culpe. Est etiā mors tertia: in q pctō morimur deo viuim⁹. CHRY. Cū g dixisset mortuos suos: ōndit hūc nō eē mortuū ei⁹. puto .n. d nūero infideliū fuisse defūctū. AMB. Aut qr sepulchrū patēs ē guttr ipior: mēoria eor abolēda pscribit: quor filī cū corpe meritū occidit. nec reuocat ab offō patris fili⁹ sed fidelis a pfido cōicatōe secernit: nō interdictū ē mūeris: sʒ religiōis mysteriū cōlonē nobis cuʒ gētib⁹ mortuis nō futurā. CIRYL. vel alr: Erat .n. pr senectute grauat⁹. putat autē honestū aliqd agē dū, pponēt obsuare ei debitā pietatē: sm illud: Honora prēm tuū & mrēm tuā. vñ vbi vocat⁹ ē ad euāgelicū mysteriū dicēte dño. Seqre me. crebat inducias q sufficere possent ad decrepiti pris sustētatione dicēs: Permitte mihi pmū ire & sepelire patrem meū. nō q defunctū patrē sepelire rogaret: neq; .n. christ⁹ h agē volētē ipediuisset: sed dixit sepelire. i. sustētare in senectute. Sed dñs ad eū dixit: Sine mortuos sepelire mortuos suos. erāt .n. & alij curatores linea parētele astricti: sʒ vt estimo mortui eo q nōdū christo crediderāt. Hic pcipe q pferenda sit pietas q deo tenemur amori parētū: quib⁹ reuerētiam exhibem⁹: qr p eos geniti sum⁹. Sed oim de⁹ cuʒ nō eēm⁹ ad eē nos cōduxit: parētes aūt facti sunt ministri introit⁹ ad eē. AVG. d cō. euā. Hoc g dicebat dñs illi cui dixerat: Seqre me. Ali⁹ vo discipul⁹ misit se in medio: cui nemo aliqd dixerat. vñ sequit: Et alt ait: Seqr te dñe. sed pmū pmitte mihi ire & renūciare his q domi sunt: ne forte quō fieri solet qrant me. CIRYL. Imitāda aūt hmōi, pmissio & oī laude plena: sed qrē renūciare his q domu sunt. licētiādo se ab eis: ōndit q vtcūq; diuisus sit a dño: cuʒ h pfecte adire, pposuerit mēte. nā velle dsulē, prios si dsensuros: huic pposito indicat se vtcūq; labētē: pp qō dñs hoc iprobat. Sequit: Ait ad illū iesus: Nemo mittens manū suaʒ in aratrū & respiciēs retro apt⁹ est regno dei. Apposuit manū aratro: qui affectuosus ē ad sequendū: tamen respicit retro: qui dilationem petit: occasione redeūdi ad dominum: & cum ppinquis cōferēdi. AVGV. de verbis domini. q. dicat ei: Uocat te oriēs: & tu attēdis occidētem. BED. Manū ēt cuilib; i aratrū mittē ē qsi quodā

compūctōis instrumēto: ligno ⁊ ferro dn̄ice passionis duriciem sui cordis atterere: atq₃ ad ferēdos bonorū operū fructꝰ aperire: quā siquis excolere incipiēs cū vxore loth ad ea que reliquerat respicē delectatur: futuri iā regni munere p̄uat. GRECVS: Crebri nāq₃ intuitꝰ eorū que deseruimꝰ ꝑpter ꝯsuetudinē trahūt ad retroacta: violētū ei q̄d visus ē ad retinēdū sibi. Nōne habitꝰ ex vsu: ex habitu v̄o natura innascit᷑? Naturā v̄o amouere vel alterare difficile. Nā ⁊si paulisꝑ declinet coacta: redit ad seip̄az velociter. BEDA: Si aūt secuturꝰ dn̄m discipulꝰ quia vel domi renūciare velit arguit᷑: quid fiet illis: q̄ nulla vtilitatis gr̄a sepe visitāt domos illoꝝ quos in mūdo reliquerūt?

CA.X.

Post hec aūt designauit dominꝰ ⁊ alios septuagintaduos: ⁊ misit illos binos ante faciē suā in oēm ciuitatē ⁊ locū quo erat ip̄e uēturus. Et dicebat illis: Messis quidē multa: oparij autem pauci. Rogate ergo dn̄m messis ut mittat oparios in messem suam.

CIRYL. Certificauerat deꝰ ꝑ ꝓphetas: ꝙ euāgelij p̄dicatio salutaris comp̄hensura erat nō solū isrl̄ sed etiā gentiū greges. Et ideo a christo pꝰ .xij. ap̄los ⁊ alij .lxxij. sunt instituti. vn̄ dr̄: Pꝰ hec aūt designauit dn̄s ⁊ alios .lxxij. BED. Bene .lxxij mittūt᷑: q̄a totidē mūdi gētibꝰ euāgeliū p̄dicādū erat: vt quō .xij. p̄mo ꝑpter .xij. tribꝰ isrl̄: ita ⁊ hi ꝑpter exteras gētes destinarēt᷑ imbuēdas. AVGV. de que. euāge. Sicut etiā .xxiiij. horis totꝰ orbis pagit᷑ atq₃ lustrat᷑: ita mysteriū illustrādi orbis ꝑ euāgeliū trinitatꝭ in .lxxij. discipulis intimat᷑: ter eiz .xxiiij. septuagītaduo faciūt. BED. Sicut aūt .xij. ap̄los formā ep̄oꝝ p̄monstrare nemo est qui dubitet: sic ⁊ hos .lxxij. figuram p̄sbyteroꝝ .i. secūdi ordinis sacerdotū gessisse. Sciendū est tamē ⁊si p̄mis ecclesie tempibꝰ vt apostolica scr̄ptura testis est: vtriq₃ p̄sbyteri vtriq₃ vocabant᷑ ⁊ ep̄i: quorū vnū sapiētie maturitatē: aliud industriā cure pastoralis significat. CIRYL. Huius etiā forma in verbis moysi figurat᷑: qui iubēte deo .lxx. elegit quibꝰ deꝰ sp̄m infundebat. In numeris ēt scr̄ptū est de filijs isrl̄ ꝙ venerūt in helim: quod interp̄tat᷑ ascēsus: ⁊ erāt ibi .xij. fontes aquarum: et .lxx. palme. Cōuolātes eni ad augmentū spiritale reperiemus .xij. fontes .s. sacros apostolos: a quibꝰ haurimus salutis sciam. Sicut a fontibꝰ saluatoris: ⁊ .lxx. palmas: hos .s. qui nūc destinati sunt a christo. Est .n. palma arbor bone medulle: bene radicata ⁊ fertilis: ⁊ semꝑ nascēs in aq̄s: alta simul ⁊ frōdes porrigēs sursum. Sequit᷑: Et misit illos binos. GRE. i home. Binos in p̄dicatōe discipulos mittit: q₂ duo sunt p̄cepta charitatis: dei .s. amor ⁊ p̄rimi. Et minꝰ q̄₃ inter duos charitas haberi nō pōt: q̄tenꝰ hic nobis tacitꝰ innuat: quia qui charitatē erga alterū nō habet: p̄dicatōis officiū suscipe nullatenus debet. ORIGE. Sicut etiā ex .xij. bini ⁊ bini numerati fuerūt: vt in eorū cathalogo matthēꝰ ostēdit. ꝙ eniz bini famelarent᷑ dei verbo antiquū esse videt᷑. Eduxit eni deꝰ isrl̄ de egypto per manꝰ moysi ⁊ aarō. Iosue quoq₃ ⁊ caleph cōcordātes p̄cauerūt ꝓuocatuz a .xij. exploratoribꝰ populū. vnde dicit᷑: Frater a fratre adiutꝰ vt ciuitas vallata. BASI. Simul etiā ꝑ hoc indicauit ꝙ si aliqui pares sunt in spiritalibus donis: hoc nō sinet in eis p̄ualere ꝑp̄e opiōis passionem. GREGO. in home. Bene aūt subdit᷑: Ante faciē suā in omēm ciuitatē ⁊ locū quo erat ip̄e vēturus. Predicatores aūt suos dominꝰ sequit᷑: q₂ predicatio p̄uenit: ⁊ tūc ad mētis nostre habitalū dn̄s venit quādo verba exhortatōis p̄currūt: atq₃ ꝑ hoc veritas in mēte suscipit᷑. Hinc p̄dicatoribꝰ Isaias dicit: Parate viā dn̄i: rectas facite semitas dei nostri.

THEO. Designauerat aūt dominꝰ discipulos ꝑꝑ multitudinē doctoribꝰ indigentē. sicut .n. agri spicati multos messores desiderāt: sic qui credituri erant innumerabiles existes: multis doctoribꝰ indigebāt. vn̄ seq̄t᷑: Messis q̄dē multa. CHRY. Sed q̄r messem vocat: cū res ad p̄ns exordiū sumāt: nōdū tāto aratro: aut sulcis p̄ductis de messibus tractat. poterāt eni discipuli vacillare ⁊ secū meditari: ⁊ dicē q̄liter nos numerꝰ breuis emēdare poterimꝰ totū mundū: idiote sophistas: munitos nudi: dn̄antes subiecti? Ne igit᷑ ꝯsideratōe taliū turbarēt᷑: vocat euāgeliū messem. q.d. parata sunt oīa: mitto vos ad patā collectōem fructuū eodē die: ⁊ ferē potestis ⁊ metē. Sicut ḡ colonꝰ exiēs ad messes letat᷑: sic etiā vos mlt̄o amplīꝰ ⁊ alacrīꝰ necessariū ē exire in mūdū: nā h̄ negociū messis ē: agros nobis exhibēs p̄paratos.

GRE. in ho. Sed nō sine graui merore loq̄ possumꝰ q̄ḋ subdit᷑: Opa. ve. pauci. q₂ ⁊si sunt q̄ bona audiāt: desunt q̄ dicāt: Ecce mūdꝰ sacerdotibꝰ plenꝰ. s₃ tn̄ in messe dei rarꝰ valde repit᷑ opator: q₂ offm̄ q̄dez sacerdotale suscipimꝰ: s₃ opꝰ officij nō iplemꝰ. BEDA: Sic̄ aūt messis multa ē oīs turba credētiū: ita oparij pauci sunt ap̄li: ⁊ imitatores coꝝ q̄ mittūt᷑ ad messem. CIRYL. Sic̄ aūt agri spaciosi messores mltos exigūt: sic ⁊ mltitudo creditiroꝝ christū. vn̄ subdit: Roga. au. do. mes. vt mit. ope. in mes. suā. Illud aūt attēde ꝙ cū dixisset: Rogate dn̄m messis vt mittat oparios in messē suā: ip̄e postmodū h̄ pegit. Ip̄e igit᷑ ē dn̄s messis: ac ꝑ eū ⁊ cū eo deꝰ p̄r oībꝰ dn̄at᷑. CHRY. Mltiplicauit aūt postmodū eos: nō addēs ad nūeꝝ: s₃ ꝯcedēs v̄tutē. Insinuat aūt q̄₃ magnū donū ē oparios mitti in messē diuinā: ꝑ h̄ qḋ dic: dn̄m messis suꝑ h̄ eē rogādū. GRE. Per h̄ etiā inducendi sunt subditi: vt ꝓ suis pastoribꝰ rogēt: vt digna eis opari valeāt: nec ab exhortatōe torpeat ligua. sepe .n. ꝓ sua neq̄cia p̄dicātiū restrigit᷑ ligua. Sepe v̄o ex subiectoꝝ culpa agit᷑: vt eis q̄ presunt p̄dicatōis sermo subtrahat᷑.

Ite: ecce ego mitto uos sic̄ agnos inter lupos. Nolite portare sacculū neq₃ perā neq₃ calciamēta: ⁊ neminē per uiam salutaueritis.

CIRYL. Narrat lucas cōsequēter .lxx. discip̄los vēdicasse sibi a christo apostolicā eruditōem: modestiā: innocentiā: equitatē: nihilq₃ mūdanorū sacris p̄dicatōibꝰ p̄ferre: aspirare aūt adeo ad fortitudinē mētis vt nullū terribiliū formidēt: neq₃ ip̄az mortē

vñ dicit: Ite. CHRY. Erat eñi inter omia picula eoꝝ solatiũ virtꝰ mittẽtis eos. ꝛ ideo dicit: Ecce ego mitto vos. q. d. hoc sufficit ad cõsolatõem vestrã: hoc sufficit ad sperãdũ ꝛ nõ timendũ supuenientia mala que significãt subdẽs: sicut agnos inẽ lupos. ISIDO. abbas: Denotãs simplicitatẽ ꝛ innocẽtiã: naȝ debacchãtes ꝛ sua enormitate iniuriãtes nature ñ agnos appellat sed hedos. AMB. Cõtraria auteȝ sunt sibi ista aĩalia vt alia ab aliis deuorẽt. s. agni a lupis. sed bonꝰ pastor lupos gregi suo timore nõ nouit. Ideoq; isti discipuli nõ in predã sed ad gratiaȝ dirigũt: solicitudo. n. pastoris boni efficit vt lupi ĩ agnos audere nihil possint. Mittit ergo agnos inter lupos vt cõpleret illud: Tũc lupi ꝛ agni simł pascẽt. CHRY. Hoc. n. fuit manifestũ indiciũ pclari triũphi: vt cũ circũdati eẽnt discipuli christi ab hostibꝰ: quasi agni inter lupos eos tamẽ duerterẽt.

BED. Uel spãlr lupos vocat scribas ꝛ phariseos qui sunt clerici iudeoꝝ. AMB. Uel lupis sunt heretici cõpandi lupi. n. bestie sunt que insidiãt ouibꝰ ꝛ circa pastorales versant casas. Habitacula domorũ ĩtrare nõ audẽt. somnũ canũ: absẽtiã aut desidiã pastoꝝ explorãt: ouiũ gutt inuadũt: vt cito strangulẽt: feri: rapaces: nã corpis rigidiores: vt se facile nõ possint ĩflectere. ĩpetu quodã suo ferũt: ꝛ ideo sepe dcludũt. Siquẽ porca hoĩem viderit: vocẽ eiꝰ q̃ daȝ nature vi ferũt erupe. si aũt homo pus viderit: exagitati memorãt. Si heretici insidiãt ouilibꝰ christi: fremũt circa caulas nocturno tpe. semp. n. pfidis nox est: qui lucẽ christi nebulis praue interptatõnis obducũt. stabula tamẽ christi intrare nõ audẽt: ꝛ iõ ñ sanãt: sicut curatꝰ est ille in stabulo qui incidit ĩ latrones. Explorãt pastoris absẽtiã: quia pñtibꝰ pastoribꝰ oues christi incursare nõ pñt. Quadã etiã mẽtł intẽtiõe duri ac rigidi nequaq̃ solent a suo errore deflectere: quos scpture verꝰ interps christꝰ illudit: vt in vanũ suos effundãt impetꝰ: ꝛ nocere nõ pñt: qui siquẽ versuta disputatõis sue circũscptiõe puenerunt: faciũt obmutescere. mutꝰ est. n. qui verbũ dei nõ eadẽ qua est gloria cõfitet. Caue igit ne tibi vocem tollat hereticꝰ: ne porẽ nõ ĩpe depҫhẽderis. serpit. n. dũ latet eiꝰ pfidia. si aũt cõmẽta impietatis eiꝰ agnoueris: iacturã pie vocis timere nõ poteris. Sub tur inuadũt: vitalibꝰ vulnꝰ affigũt dũ aĩam petunt. Si etiã audies aliquẽ sacerdotẽ dici ꝛ rapinas eius cognosceis: foris ouis: intꝰ lupꝰ est qui humane necł insaturabili crudelitate: rabiẽ suã desiderat explere.

GREGO. ĩ pastorali: Młti. n. cũ regiminis iura suscipiũt: ad lacerãdos subditos inardescũt: terrorẽ ptãtis exhibẽt. Et qꝛ charitatis viscera nõ hñt. dñm videre appetũt: patres se esse minime recognoscũt: humilitatis locũ in elatõem dñatõis immutãt. Cõtra que omia cõsiderãdũ nobis est qꝛ sic agni inter lupos mittũt: vt sensum seruãtes innocẽtie morsuȝ malicie nõ habeamꝰ. Qui. n. locũ pdicatõis suscipit mala inferre nõ debet: sed tolerare. Quẽ ꝛ siqñ zelꝰ rectitudinis exigit: vt erga subiectos seuiãt: intꝰ pña pietate diligat: quos foris q̃si inseqndo castigat. Qõ tũc rector bene exhibet: cũ terrene cupiditatis honoribꝰ neq̃q̃ mentis colla suppõit. vnde subdit: Nolite portare sacculũ neq; perã. GRE. nazãzenꝰ Quoꝝ summa est vt adeo virtuosi existãt: q nõ minus ppter vite modũ q̃ ppter eoꝝ verbũ euãgeliũ pficiat. GRE. in ezechielẽ: Tãta. n. pdicatori debȝ esse in deo fiducia vt puritas vite sumpsit hꝰ q̃uis nõ pudeat tamẽ sibi hos nõ dedẽ certamine iciat. Ne dũ mẽs eiꝰ occupat ad temporalia minꝰ alia pudeat eterna. CIRYL. Sic igit pcepat: nec de ipo subiecto curã habere cũ dixerat: Mitto vos sicut agnos inter lupos. Nec etiã cõcessit sollicitos esse erga extrinseca corpꝛ cũ dixit: Nolite portare sacculũ neq; perã. Nec etiã cõcessit portare aliqd eoꝝ q̃ nõdum vnita sunt corpori. vnde subdit: Neq; calciamenta. Nõ aũt sacculũ ꝛ perã portare phibuit: sed nec aliquã studij distractõem pmisit assumere: qui nec ab obuiãtiũ salutatõe distrahi voluit. vnde subdit: Et neminẽ p viã salutaueritis. Qõ ꝛ oudũ ab heliseo dictũ fuit. q. d. recto tramite ad opꝰ pcedite: nõ alternãtes benedictõibꝰ benedictõnes. Damnũ. n. est expẽdere tempꝰ pdicatõibꝰ cõpetẽs. AMB. Nõ q̃ hoc dominꝰ phibuit q beniuolẽtie displiceret officiũ: sed q persequẽde deuotõnis intẽtio plꝰ placeret.

GRE. nazãzenꝰ: Mãdauit etiam hoc eis dñs ad verbi gł'iam: ne videret ĩ eis magis vigere blãdicias voluit etiã eos nõ esse solicitos in verbis alienis.

GRE. in home. Hec aũt verba siqs etiã p allegoriã velit intelligi: pecunia clausa in sacculo ẽ sapia occulta. Qui igit sapie verbũ habet: et hoc erogare primo negligit: q̃si pecuniã in sacculo ligatã tenet. Per perã võ onera seculi: p calciamẽta mortuoꝝ operũ exempla significãt. Qui ergo offiñ pdicatõis suscipit: dignũ nõ est vt opꝰ secularĩũ negociorum portet. nedũ hoc eiꝰ colla depmit: ad pdicãda celestia nõ assurgat: nec debet stultoꝝ opũ exempla cõspicere: ne sua opa q̃si ex mortuis pellibꝰ credat munire: ne. s. qꝛ alios talia fecisse cõsiderat: se etiã facere licẽter putet. AMB. Nihil etiam dñs in nobis mortale vult esse. Mortale. n. atq; terrenũ calciamẽtũ moyses iubet soluere cũ mitteret ad pplȝ liberandũ: qõ siquẽ mouet: q̃ rõe in egypto calciati iubentur edere agnũ: apłi aũt sine calciamẽto ad pdicandũ euãgeliũ dirigũt. Is cõsiderare debet q̃ ĩ egypto positꝰ debet adhuc morsus cauere serpẽtis: mł'ta. n. venena ĩ egypto. Et q̃ typo pascha celebrat patere põt vulneri. q̃ aũt minister est veritati: venena nõ trepidat. GRE. in ho. Qĩs aũt q̃ salutat in via ex occasiõe salutat itineris: ñ ex studio optãde salutis. Qui igit nõ amore eterne patrie: sed pmioꝝ ambitu salutẽ audiẽtibꝰ pdicat: q̃si ĩ itinere salutat q̃ ex occasione: ꝛ nõ ex intẽtiõe salutẽ audientibꝰ exoptat.

In quãcũq; domũ intraueritis pmũ dicite: pax huic domui. ꝛ si ibi fuerit filꝰ pacis: requiescet sup illuȝ pax uestra: sin aũt ad uos reuertet. In eadẽ aũt domo manete: edẽtes ꝛ bibentes que apud illos sunt. Dignus eniȝ est opariuſ mercede sua. Nolite trãsire de domo in domuȝ Et in quãcũq; ciuitatẽ intraueritis

⁊ susceperint nos: manducate: q̄ apponunt uobis: ⁊ curate infirmos q̄ i illa sunt: ⁊ dicite illis: Appropinq̄bit in uos regnū dei. In quācunqʒ autē ciuitatē intraueritis ⁊ nō susceperint uos: exeūtes in plateas eius dicite: Etiam puluerē q̄ adhesit nobis de ciuitate uestra extergimꝰ in uos. Tā hoc scitote qꝛ appropiquabit regnū dei. Dico uobis: qꝛ sodomis in die illa remissius erit q̄ʒ illi ciuitati.

¶CHRY. Bonoꝝ oīuʒ mater pax est sine qua cetera inania sunt: ꝓpter qḋ dn̄s discipulis intrantibꝰ domos: illico pacē iussit ꝓferre tanq̄ʒ bonoꝝ īdiciū dicens: In quācūq; domū ītraueritis p̄mum dicite pax huic domui. AMBRO. Ut.s. pacis ꝓferamꝰ nunciū: ipse p̄mꝰ ingressus pacis bn̄dictōe celebret.

CHRY. Un̄ pontifex ecclesie tradit eam dicens: Pax vobis. Implorāt aūt pacē sancti: nō solū eā q̄ versat inter hoīes adinuicē: sed ⁊ eā que ꝑtinet ad nosipsos. nā sepiꝰ in pectore bellū gerimꝰ: ⁊ nullo molestāte turbamur: necnō praua desideria ꝯ nos crebro insurgūt. TYTVS: Dicit aūt: Pax huic domui.s. habitantibꝰ domū: oēs alloquātur: maiores pariter ⁊ minores: neq; cū indignis vestra salutatō dirigēt. vn̄ subdit: Et si ibi fuerit filius pacis: requiescet sup illū pax vestra. q.d. vos quidē ꝓferetis verbum: res aūt pacis applicabit meo iudicio vbicūq; dignū eē videbit: Siquis aūt nō sit dignꝰ: nō estis delusi: nec v̄boꝝ vestroꝝ gr̄a periit: imo reciprocat ad vos. Et hoc ē qḋ subdit: Sin autē ad vos reuertet. GREGO. Pax enī que ab ore p̄dicatoris offert aut requiescet in domo: si in ea fuerit quisq̄ꝫ ꝑdestinatꝰ ad vitā: ⁊ celeste v̄bū sequit qḋ audit. aut si nulli audire voluerit: ipse p̄dicator sine fructu nō erit: qꝛ ad eū pax reuertit: dū ei a dn̄o ꝓ labore sui operis merces recōpensat. Si aūt pax vestra recipitur: dignū est vt ab eis terrena stipendia cōseq̄nitur quibꝰ patrie celestis p̄mia offerimus. vn̄ sequit; In eadē aūt domo manete edētes ⁊ bibētes que apud illos sunt. Ecce q̄ perā saculū portari ꝓhibuit: sumptus ⁊ alimenta ex eadē p̄dicatōe ꝯcedit. CHRY. Sed ne aliquis diceret: cōsumo res ꝓprias parādo aduenis mensam: illū p̄mo intrantē facit tibi pacis donū offerre: cui nihil est equale: vt scias te maiora q̄ꝫ des suscipere. TYTVS: Uel aliter cōtinua: Qꝛ nō estis cōstituti iudices eoꝝ: q̄ sunt digni vel indigni: edatis ⁊ bibatis q̄ vobis offerunt ab eis. Dimittite aūt mihi eoꝝ: q̄ vos recipiūt examen: nisi vobis quoq; sit notū nō eē ibi filiū pacis: tūc enī forsassis retrocedere debetis. THEOPHI. Uide igit qualiter discipulos mendicare instituit: ⁊ ꝓ p̄cio eos nutrimentū h̄re voluit. nā subdit: Dignꝰ est enī operarius mercede sua. GREGO. Sūt enī iā de mercede operarij ipsa alimēta sustentatōis: vt hic merces de labore p̄dicatōis inchoet: que illic de veritatis visione ꝑficit. Qua in re considerandū est: q̄ꝛ viui nostro operi due mercedes debent: vna in via que nos in labore sustētat: alia in patria: q̄ nos resurrectione remunerat. Merces itaq; q̄ in p̄nti recipitur hoc in nobis debet agere: vt ad sequentē mercedē robustiꝰ tendat. Uerus ḡ quisq; p̄dicator nō iḋ p̄dicare debet: vt in hoc t̄pe mercedē accipiat: sed ideo mercedē recipere: vt p̄dicare valeat. Quisquis nāq; iḋ p̄dicat: vt hic laudis vel muneris mercedē recipiat: eterna mercede se ꝑuat. AMBRO. Subditur virtꝰ alia: ne de domo ad domū quis vaga facilitate demigret. Sequit enī: Nolite trāsire de domo ī domū. vt.s. amore hospitali seruemꝰ cōstantiā: neq; aliquā amicitie necessitudinē facile resoluamus.

BEDA: Descripto aūt diuerse domꝰ hospitio: q̄d iā in ciuitatibꝰ agere debeāt docet: piīs.s. in oībus cōicare: ab impioꝝ v̄o ꝑ oīa societate secerni. vn̄ sequit Et in quācūq; ciuitatē ītraueritis: ⁊ susceperint vos mādūcate que apponūt vobis. THEO. Quāuis modica existāt: ⁊ vilia nihil amplius inq̄rentes: denūciat etiā eis vt operātes miracula hoīes ad suas p̄dicationes attraherēt. vnde subdit: Et curate infirmos: qui in illa sunt. Et dicite illis: appropīquauit in vos regnū dei. Si enī prius curaueritis: deīde docueritis: ꝓsperabit s̄mo: ⁊ hoīes credēt regnū dei appropinquare. nō enī curarent: nisi hoc aliq̄ virtꝰ diuina ꝑficeret. Sed etiā cū sʒ aīam curātur: appropinquat ī eos regnū dei: qḋ longe est ab eo cui dominat peccatū. CHRY. Uide autē dignitatē apostoloꝝ: nihil sensibile monent ꝓferre: qualia circa moysen ⁊ ꝓphetas.s. bona terrena: sed quedā noua ⁊ mirabilia.s. regnū dei. MAXI. Dicit aūt appropinquauit. nō vt ostēdat tēporis breuitatē: neq; enī regnū dei venit cū obseruatione: sed ostēdit dispositionem hoīuʒ ad regnū dei: quod quidē potētia est in omnibꝰ credētibꝰ: actu vero in his qui respuūt corporalē vitā: ⁊ solā eligūt spiritalē: q̄ dicere possunt: Uiuo aūt nō ego: sʒ viuit ī me christꝰ. AMBRO. Deinde docet excutiēdū de pedibꝰ puluerē: siquis recipiēdos ciuitatis hospitio nō putauerit dicens: In quācūq; ciui. ītrane. ⁊ nō rece. vos: exeuntes in pla. dicite: etiā puluerē pedū q̄ adhesit in nobis de ciui. vestra extergi. ī vos. BEDA: Uel ad cōtestationē terreni laboris: quē ꝓ illis inaniter susceperīt: vel vt ostēdat vsq; adeo se ab ipsis nihil terrenū querere: vt etiā puluerē de terra eoꝝ nō sibi patiant adherere. Uel ꝑ pedes ipsum opus ⁊ incessus p̄dicatōnis significat: puluis v̄o quo aspergunt: terrene leuitas ē cogitationis: a qua ⁊ summi doctores īmunes eē nequeunt. Qui ergo spreuerit doctrinā: labores ⁊ pericula docentiū: ad testimoniū sue damnationis inflectūt. ORIGE. Extergendo ḡ puluereʒ pedū in eos quodamodo dicūt: puluis peccatorum nr̄oꝝ merito veniet sup vos. Et attēde q̄ꝛ quecūq; ciuitates nō suscipiūt apostolos sanāq; doctrinam h̄nt plateas: iuxta illud: Lata est via q̄ ducit ad ꝑditionē. THEO. Et sicut recipientibꝰ apostolos appropinquare regnū dei dicit in b̄n̄ficiū: sic non recipientibus in p̄iudiciū. vn̄ subdit: Tā hoc scitote q̄ꝛ appropinquauit regnū dei. Sicut aduētus regis est q̄busdā ad penā. q̄busdā v̄o ad honorē. vn̄ de eorum pena subdit: Dico aūt vobis q̄ꝛ sodo. ī illa die

remiſ[s]ius erit: q̃ illi ciuitati. EVSE. Nã in ciuitate ſodomitaꝝ nõ caruerũt angeli hoſpitio: ſʒ loth iuẽtꝰ ẽ
dignꝰ eos hoſpitari. Si g̃ ad acceſſũ diſcipuloꝝ nec
vnus iueniet̃ i ciuitate q̃ eos recipiat: qũo nõ peior
erit ciuitate ſodomoꝝ? Hic ſmo docebat eos audacter aggredi regulã paupertatis. non enĩ poſſʒ ↄſiſtere ciuitas nec villa nec vicus ſine aliquo incola
noto deo. nã nec ſodoma ſubſiſteret ñ repto loth:
quo recedente tota repẽte periit. BEDA: Sodomite quoq; ipſi tñ ĩhoſpitales fuerũt iter cetera carnis animeq; flagitia. nulli tñ apud eos tales hoſpites quales apoſtoli repti ſũt. et loth quidẽ aſpectu
⁊ auditu iuſtus erat. nõ tamẽ ibi aliquid docuiſſe
aut ſigna feciſſe perhibet̃.

Ue tibi corozaim: ue tibi bethſaida qꝛ ſi i tyro ⁊ ſydone facte fuiſſẽt
uirtutes q̃ facte ſunt i uobis: olim i
cilitio ⁊ cinere ſedentes peniterent.
Uerũtñ tyro ⁊ ſydoni remiſſiꝰ erit i
iudicio q̃ʒ uobis. Et tu capharnaũ
uſq; ad celũ exaltata: uſq; ad infernum demergeris. Qui uos audit
me audit: ⁊ qui uos ſpernit me ſpernit. Qui aũt me ſpernit: ſpernit eũ
qui miſit me.

AMBRO. Docet dñs grauiori pene obnoxios
fore q̃ euãgeliũ nõ ſequẽdũ q̃ q̃ legẽ iudicauerunt
eſſe ſoluendam dicens: Ue tibi corozaim. Ue tibi
bethſaida. BEDA: Corozaiʒ: bethſaida: ⁊ capharnaum: tyberias quoq; quas iohãnes nominat: ciuitates ſunt galilee ſite in littore laci genezereth: q̃
ab euãgeliſtis mare galilee vel tyberiadis appellatur. plãgit g̃ dñs has ciuitates: que poſt tãta miracula atq; ṽtutes nõ penituerũt: peioreſq; ſũt gẽtilibus: naturale tñ ius diſſipantibꝰ: qꝛ poſt deſcripte
legis cõtẽptũ: filiũ quoq; dei ⁊ gloriã eiꝰ ſpernere ñ
timuerũt. vnde ſeq̃t̃: Quia ſi i tyro ⁊ ſido. facte fuiſ.
virtu. q̃ i vobiſ fcẽ ſunt: olĩ in cilitio ⁊ cinere ſedẽtes
peniterẽt. In cilitio qḋ de pilis capraꝝ ↄtexit̃: aſperã peccati pũgẽtis memoriã ſignificat. In cinere ãt
mortis cõſiderationẽ: p quã in puluerẽ redigimur
demõſtrat. Porro in ſeſſione humilitatẽ ꝓprie conſciẽtie ſignificat. Impletũ aũt videmꝰ hodie dcm̃ .ſ.
ſaluatoris: qꝛ corozaim ⁊ bethſaida p̃ñte dño credere noluerũt. Tyrus aũt ⁊ ſidon ⁊ quondã dauid ac
ſalomoni amice fuere: ⁊ poſt euãgeliſantibꝰ chriſti
credidere diſcipulis. GHRY. Deplorat autẽ dñs
has ciuitates ad nr̃ʒ exẽplũ: eo q̃ effuſio lachrymarũ ⁊ gemitꝰ amarꝰ ſup patiẽtes inſenſibilitatẽ doloris: nõ modicũ antidotũ ẽ: ⁊ ad correctionẽ patientiũ: ⁊ ad remediũ ingemiſcẽtiũ ſup eos. Nõ ſolũ ãt
p deplorationẽ ĩducit eos ad bonũ: ſʒ etiã p terrorẽ
vñ ſeq̃t̃: Uerũtñ tyro ⁊ ſidoni remiſſiꝰ erit q̃ vobis
ĩ iuditio. Hoc ⁊ nos audire debemꝰ: nõ enim ſolis
illis: ſʒ etiã nobis peiꝰ iudicium ſtatuit: niſi receperimus intrãtes ad nos hoſpites quoꝝ puluerem p̃cepit excutere. Cũ aũt plurima ſigna feciſſet dñs i capharnaũ: ⁊ eã ĩcolã habuiſſet: videbat̃ ſup alias ciuitates exaltata: ſʒ ꝓpter ĩcredulitatẽ cecidit i ruinã
vñ ſeq̃t̃: Et tu caphar. vſq; i celũ exal. vſq; ad infernũ demergeris: vt .ſ. iudiciũ ſit ꝓportionabile honori. BEDA: Duplex aũt ĩ hac ſñia ſenſus ẽ: Uel iõ
ad infernũ demergeris: qꝛ ↄ̃ p̃dicationẽ meã ſuperbiſſime reſtitiſti: vt .ſ. ĩtelligat̃ ĩ celũ exaltata: p ſupbiã. Uel iõ: qꝛ es exaltata vſq; ad celũ meo hoſpitio
⁊ meis ſignis: maioribꝰ plecteris ſuppliciis: q ꝛ his
quoq; credere noluiſti. Et ne q̃s putaret hãc ĩcrepationẽ vel tantũmodo ciuitatibꝰ vel pſonis ↄuenire
q̃ dñm in carne vidẽtes ſpernebãt: ⁊ nõ oĩbꝰ q̃ hodie quoq; euãgelii ṽba deſpiciũt. Cõſequẽter adiũxit dicẽs: Qui vos audit: me audit. CHRY. Per
qḋ docet q̃cq̃d p ſcõs apl̃os dicit̃ acceptãdũ cẽ: q̃a
q̃ illos audit: chriſtũ audit. Ineuitabilis g̃ pena hereticis ĩminet: q̃ aploꝝ negligũt ṽba. Seq̃t̃ enĩ: Et q̃
vos ſpernit: me ſpernit. BEDA: Ut .ſ. in audiẽdo
q̃ſq; vl̃ ſpernẽdo euãgelii p̃dicationẽ: nõ viles q̃ſq;
pſonas: ſʒ dñm ſaluatorẽ: imo ipm̃ p̃rẽ ſpernere ſe
vl̃ audire diſceret. nã ſeq̃t̃: Qui aũt me ſpernit: ſpernit eũ q̃ miſit me: qꝛ ĩ diſcipulo magiſter audit̃: ⁊ ĩ
filio p̃r honorat̃. AVGV. de ṽbis dñi: Si aũt ſermo dei ad vos quoq; ꝑuenit: ⁊ ĩ eo loco vos ↄſtituit: videte ne ſpernatis nos: ne ad illũ ꝑueniat: qḋ nobis feceritis. BEDA: Põt ⁊ ita ĩtelligi: Qui vos
ſpernit: me ſpernit. i. q̃ non facit miſericordiã vni de
fratribꝰ meis minimis: nec mihi facit. Qui autẽ me
ſpernit: nolẽs credere filiũ dei: ſpernit eũ q̃ me miſit
qꝛ ego ⁊ p̃r vnũ ſumꝰ. TYTVS: Simul aũt ĩ hoc
diſcipulos cõſolat̃. q. d. Non dicatis: cur ĩmus paſſuri ↄtumelias: accomodate linguã: ego p̃beo gr̃aʒ
in me veſtra redundat cõtumelia.

Reuerſi ſunt aũt ſeptuagitaduo
cũ gaudio dicẽtes: Dñe etiã demonia ſubiiciunt̃ nobis i noie tuo. Et
ait illis: Uidebam ſathanã ſicut fulgur de celo cadẽtem. Ecce dedi uobis ptãtem calcandi ſupra ſerpẽtes
⁊ ſcorpiones ⁊ ſup oẽm uirtutẽ inimici: ⁊ nihil uobis nocebit. Uerun
tamẽ in hoc nolite gaudere qꝛ ſpũs
uobis ſubiiciuntur. Gaudete autẽ
q̃ noia ueſtra ſcripta ſunt in celis.

CIRYL. Supra dcm̃ eſt q̃ dñs miſit diſcipulos
gr̃a ſpũs ſci inſignitos: ⁊ facti p̃dicationis miniſtri
ptãtem ſup imũdos ſpũs acceperũt: nũc aũt reuerſi
cõfitent̃ honorãtis eos potẽtiam. vñ dicit̃: Reuerſi
ſunt aũt .lxxii. cũ gaudio dicẽtes: dñe etiã demonia
ſubiiciunt̃ nobis i noie tuo. Uidebant̃ q̃dẽ gaudere magis q̃ facti ſunt miraculorũ auctores: q̃ q̃ fci
erãt p̃dicationis miniſtri. Erat aũt meliꝰ eos gaudere ĩ illis quos ceperãt: ſicut vocatis p ipm̃ dicit paulus: Gaudiũ meũ ⁊ corona mea. GREGO. xxiii.
moraliũ: Mire aũt dñs vt ĩ diſcipuloꝝ cordibꝰ elationẽ p̃meret: ĩdiciũ ruine retulit: qḋ ipſe magiſter
elationis accepit: vt ĩ auctore ſupbie diſceret q̃d de

elationis vitio formidarent. vñ seqᷓ: Uidebā sathanā sicut fulgur de celo cadentē. BASI. Dicitur sathanas: eo ꝙ aduersať bono: hoc enī significat nomen hebraicū. sꝫ diabolꝰ dr̄: eo ꝙ cooperať nobis ĩ malo: ⁊ accusator fit. Natura eiꝰ ē ĩcorporea: locus aerꝰ. BEDA: Nō aūt dicit: Nō video: sꝫ ꝑus videbā: qñ corruit. Qḋ aūt ait: Sicut fulgur: vel p̄cipitem: de supnis ad ima lapsum significat. vel q2 de'cetus adhuc trāsfigurat se ĩ angelū lucis. TYTVS: Se aūt dicit vidisse tanq̃ iudicē q̄ nouit ĩcorporeorū passiones. vel dicit: Sicut fulgur: q2 natura fulgidus erat vt fulgur: sꝫ scďs ē tenebrosus ꝓpť affectū: q2 qḋ deꝰ fecit bonū: hoc ipse in se alterauit ĩ malū. BASILI. Supne enī v̄tutes nō sūt naturaliter scē sꝫ ꝫ analogiā diuini amoris mēsurā scificatōis sortiunť. Et sicut ferrū positū ĩ igne nō desinit eē ferrū vehementi tñ flāme vnione tā effectu q̃ꝫ aspectu in ignē pmāsit: sic ⁊ alme v̄tutes ex participatōe eius qḋ ē naturaliter sacꝫ: insitā hn̄t scificatōez: neqꝫ enī cecidisset sathanas: si natura fuisset insusceptibilis mali. CIRYL. Uel aliter: Uidebā sathanā sic̄ fulgur de celo cadentē. i. ab vltīa v̄tute ĩ extremā fragilitatē. Nā añ saluatoris aduētū subegerat sibi orbē ⁊ ab oībꝰ colebať: sꝫ cū vnigenitū v̄bum dei de celo descēdit: corruit tanq̃ꝫ fulgur: q2 cōculcať ab adorātibus christū. vñ seqᷓ: Et ecce dedi vo. potes. calcan. supra serpē. ⁊ scorpi. TYTVS: Serpētes q̄dē aliqñ figuraliter ĩ deserto mordebant iudeos: ⁊ necabāt eos: eo ꝙ ĩfideles erāt. venit aūt q̄ s̄pētes illos pimeret eneus s̄pens crucifixus: vt siq̄s credēs ĩ eū ꝓspexerit: libereť a morsibꝰ ⁊ salueť. CHRY. Deinde ne putaremꝰ hoc dici de bestijs subiūxit: Et supra oēm v̄tutē ĩimici. BEDA: Hoc ē oē genꝰ imūdoꝝ spirituū de obsessis corporibꝰ eiiciendi: ⁊ q̃tuꝫ ad ipsos subdit: Et nihil vobis nocebit. Quanuis ⁊ ad l̄ram possit accipi. Paulus enī a vipera ĩuasus nihil mali patiť: ⁊ iohānes hausto veneno nō ledit̄ur. Hoc aūt ĩter serpētes q̄ dente: ⁊ scorpiones qui cauda nocēt: distare arbitror: ꝙ serpentes aperte seuiētes: scorpiones clanculo ĩsidiātes vel hoīes vel demones significēt. vel serpētes q̄ inchoādis v̄tutibus venena praue ꝑsuasionis obiciunt: scorpiones q̄ ꝯsūmatas v̄tutes ad finē vitiare ĩtēdūt. THEO. Uel serpētes sūt q̄ visibiliter nocēt: velut̄i fornicationis ⁊ homicidij demon: qui v̄o inuisibiliter nocēt scorpiones vocanť: sicut ĩ vitijs spiritalibꝰ. GRE. Uoluptas etiā serpēs diciť ĩ scriptura: cuiꝰ natura ē: ꝙ si caput eiꝰ muri stricturā attigerit: totū seq̄ns corpꝰ ad se trahit: sic natura necessariū concessit hoī domiciliū. Sꝫ ꝑ hāc necessitatē aggredieť voluptas animū ad ĩmoderatū q̄ndā ornatū ꝑuertit: ad hoc subseq̄ntē auariciā trahit: quā ĩpudicitia seqᷓ. i. vltimū mēbꝝ ⁊ cauda bestialitatis. Sꝫ q̄madmodū nō est ꝑ caudā serpentē retrahi: sic nō est ĩcipiendū ab vltīs ad euellēdū voluptates: nisi q̄s ꝑorē aditū obtulerit malicie. ATHANA. Deludūt aūt nunc ꝑ christi v̄tutē pueri voluptatē: q̄ quondaꝫ seducebat grādeuos: ⁊ virgines ꝑseuerāt cōculcātes serpētine voluptatis fallacias. Sꝫ ⁊ q̄dā ipsum aculeū scorpionis. i. diaboli cōculcātes. s. mortē: nō timuerūt interitū: v̄bi gr̄a: martyres facti. pleriq̃ꝫ vero postpositis terrenis libero gressu cōuersanť ĩ celis: ꝑncipē aeris nō timētes. TYTVS: Sꝫ q2 leticia q̄ eos letos videbat: inanē gl̄am sapiebat. gaudebāt enī ꝙ q̄si sublimes effecti: terribiles hoībꝰ ⁊ demonibꝰ erāt. ideo dñs subiūgit: Uerūtñ in hoc nolite gaudē: q2 sp̄us subiiciunť vobis. BEDA: De subiectione spirituū cū caro sint gaudē ꝓhibenť: q2 sp̄us eiicē sicut ⁊ virtutes alias facē ĩterdū nō ē eiꝰ meriti q̄ opať: sꝫ ĩuocatio nominis christi hoc agit ad cōdēnationē eorū q̄ ĩuocāt: vel ad vtilitatē eoꝝ q̄ vidēt ⁊ audiūt. CIRYL. Sꝫ cur dñe nō sinis letari ĩ honoribꝰ a te collatis cū scriptū sit: In noīe tuo exultabūt tota die: Sed dñs eos ad maiꝰ gaudiū erigit. vñ subdit: Gaudete aūt q2 noīa vestra scripta sūt ĩ celis. BEDA: q. d. Nō oportet vos de demonū humiliatōe sed de vestra sublimatione gaudere. Salubriter aūt ĩtelligēdū ē: ꝙ siue celestia siue terrestria q̄s opa gesserit ꝑ hoc q̄si l̄ris annotatꝰ apud dei memoriā fit eternaliter affixus. THEOPHI. Scripta sunt enī noīa scōꝝ ĩ libro vite: nō ĩcaustro: sed memoria dei ⁊ gr̄a. Et diabolꝰ q̄dē desup cadit: hoīes vero ĩferiꝰ existētes supiꝰ ascribunť ĩ celis. BASI. Quidā aūt sūt q̄ scribūť q̄dē nō ĩ vita: sꝫ ꝫ hieremiā ĩ terra: vt ꝫ hoc ĩtelligať duplex q̄dā descriptio: hoꝝ q̄dē ad vitam illoꝝ ad ꝑfectionem. Qḋ autem diciť: Deleanť de libro viuētiū. ĩtelligiť de his q̄ digni putabāť ĩ libro dei ꝯscribi. Et ꝫ hoc fieri dr̄ scripture mutatio: qñ a virtute delabimur in peccatum vel econtra.

In ipsa hora exultauit in sp̄ū scō ⁊ dixit: Cōfiteboꝛ tibi dñe pr̄ celi ⁊ terre: ꝙ abscōdisti hec a sapiētibus ⁊ prudētibus ⁊ reuelasti ea paruulis. Etiā pr̄ qm̄ sic placuit añ te. Omia mihi tradita sunt a pr̄e meo. Et nemo scit q̄s sit filiꝰ nisi pr̄: ⁊ q̄s sit pr̄ nisi filiꝰ: ⁊ cui uoluerit filiꝰ reuelare.

THEO. Sicut benignꝰ pr̄ vidēs filios suos dirigi gaudet. sic ⁊ christꝰ exultat: ꝙ apl̄i tātis bonis facti sūt digni. vñ diciť: In ipsa aūt hora exultauit spiritu scō. CHRY. Inspexit q̄dē ꝑ sp̄ūs opationē quam apl̄is tradidit pluriū acquisitionē. vñ ĩ sp̄ū scō letatꝰ dr̄. i. in effectibꝰ q̄ ꝑ sp̄m scm̄ ꝓueniūt. q̄si enī amator hoīuꝫ: gaudij reputabat materiā cōuersionē errātiū de quo gr̄as agit. vñ seqᷓ: Cōfiteor tibi pr̄ dñe celi ⁊ terre. BEDA: Cōfessio nō semp pnīam sꝫ gr̄arū actionē significat: vt ĩ psalmis sepissime legimus.

CIRYL. Ecce aūt inquiūt illi: quoꝝ corda peruersa sūt: gr̄as refert filiꝰ pr̄i tanq̃ꝫ minor. Sed q̄d ĩpedit cōsubstātialē filiū laudare ꝓpium genitorē mundū saluātē ꝑ eū: ꝙ si censes ꝯfessionis cā̄ hūc eē minorem: aspice ꝙ vocat eū pr̄em suū ⁊ dñm celi ⁊ terre.

TYTVS: Alia enī ꝑ christū ex nō entibus ꝓducta sunt. sꝫ solꝰ ipse incōprehensibiliter a pr̄e ē genitus. soliꝰ enī vnigeniti tanq̃ꝫ veri filij pr̄is pr̄ ē. vñ solꝰ pr̄i dicit: Cōfiteboꝛ tibi pr̄. hoc ē glorifico te. Ne mireris si pr̄em filiꝰ glorificat: tota enī hypostasis vnigeniti genitoris ē gl̄a: nā q̄ fcā sūt ⁊ celū ⁊ angeli gl̄a sunt creatoris. verꝫ q2 hec nimis ĩfime sita sunt: respectu dignitatis ipsiꝰ: solꝰ filiꝰ cū deꝰ ꝑfecte sit similis ge

nitori: pfecte glorificat prem. ATHANA. Noui
mus enā sepiꝰ saluatorē hūana pferre: hȝ enī adiū/
ctam hūanitatē diuinitas: nec tñ ppter corporis te/
gimē deū ignores. Sȝ qd rñdēt i hoc q voluūt subsi/
stentiā eē mali: formāt vero sibi deū aliū a vero pre
christi. Et hūc dicūt eē vnigenitū mali creatorem: ꝛ
nequitie pncipē: necnō mūdialis machine ɔditorē.
Ait aūt dñs approbās vba moysi: Cōfiteor tibi pr
dñe celi ꝛ terre. EPIPHA. Editū aūt a martione
euangeliū hȝ: Regratior tibi dñe celi: tacens qd dr:
Et terre. ꝛ qd dr: Pr. ne itelligat qp vocat christus
prez creatorē celi ꝛ terre. AMBRO. Postremo
aperit celeste mysteriū: quo placuit deo vt paruulis
magis q̄ȝ prudētibꝰ huiꝰ mūdi suā grām reuelaret.
vñ seqt: qp abscōdisti hec a sapiētibꝰ ꝛ prudētibꝰ: ꝛ
reuelasti ea paruulis. THEOPHI. Pōt sic distin
gui vt dicat A sapiētibꝰ. i. a phariseis ꝛ scribis legē
iterptantibꝰ. Et prudētibꝰ. i. ab his qui a scribis fue
rāt docti. sapiēs enim ē q docet: prudēs vo q docet.
Paruulos vero vocat dñs suos discipulos: quos
nō legis doctores: sȝ de turba ꝛ piscatores elegit: q
sūt vocati nō maliuoli q̄si paruuli. AMBRO. Ut
paruulū hic accipiamꝰ q se exaltare non nouerit: ꝛ
phaleratis smonibꝰ artē sue iactare prudētie: quod
pharisei plerīq faciūt. BEDA: Grās igit agit qp
aplis q̄si paruulis aduētꝰ sui aperuit sacra: q igno/
rauerūt scribe ꝛ pharisei: q sibi sapiētes vidēt: ꝛ i cō
spectu suo prudētes. THEO. Abscōdita igit sunt
mysteria ab his q putāt se eē sapiētes: ꝛ nō sūt. nā si
eēnt: eis reuelata fuissent. BEDA: Uñ sapiētibꝰ ꝛ
prudētibꝰ nō isipiētes ꝛ hebetes: sȝ paruulos. i. hu
miles opposuit: vt pbaret se tumorē dānasse nō acu
mē. ORIGE. Sensus enī defectꝰ pparatio fit sup
ueniētis pfectōis. Qui enī nō sentit qp careat vo bo
no: ppter bonū pñs qd sibi ineē videt: vo bono pri
uat. CHRY. Nō aūt letat ꝛ grās agit: qp dei my
steria latebāt scribas ꝛ phariseos. hoc enī non erat
materia alacritatis: sȝ gemitꝰ. sȝ de hoc grās agit: qa
qd sapiētes nō nouerāt: hi nouerūt. Grās aūt super
hoc agit pri cū quo ipse sil hoc facit: osñdens nimiā
dilectionē q diligit nos. Osñdit aūt ɔñter qp huiꝰ rei
pma volūtas sua fit: ꝛ pris q ppa volūtate hoc age
bat. vñ seqt: Etiā pr qꝛ sic pla. aū te. GRE. His v
bis exēpla humilitatis accipimꝰ: ne temē discutē sup
na ɔsilia de alioꝝ vocatōe alioꝝve repulsione psu
mamꝰ. iiustū. n. eē nō pt qd placuit iusto. in cūctis g q
exteriꝰ disponūt: apta cā rōnis est occulte iusticia
volūtatis. CHRY. Cū vero dixisset: Cōfiteor tibi
quia reuelasti ea paruulis. ne putares qp ipe christꝰ
hac virtute priuatꝰ nō posset h facere: subiungit:
Oīa tradita sūt mihi a patre meo. ATHANA.
Hoc nō recte itelligētes arrij sequaces delirāt in
dñm dicētes: Si data sūt ei oīa. i. dominiū creatu/
re: fuit tempꝰ quo ea nō habuit: ꝛ sic nō ē de substā
tia patris: nā si esset: nō esset ei opꝰ recipe. sed ex h
magis demētia eoꝝ carpet. Si enī priꝰ q̄ȝ recepis/
set vacabat creatura a verbo: qualiter saluabit illō
Oīa i eo cōsistūt? Ceterum si simul postq̄ȝ facta est
creatura: tota fuit tradita ei: nō erat opꝰ tradere: p
ipm nāq facta sūt oīa. Nō ergo vt ipsi putāt: signi
ficat hic creature dominiū: imo significatiuū est h
verbū facte dispēsatiōis i carne. postq̄ȝ enī hō pec/
cauit ptturbata sūt oīa: vñ vbū caro fcm̄ ē vt oīa re/
staurarer. Data sūt g ei oīa: nō qꝛ ptāte careret: sȝ vt
saluator emēdet vniuersa: vt sicut p verbū oīa i pn/
cipio itroducta sūt i eē: ita cū verbū caro fcm̄ ē: i ipo
oīa restaurent. BEDA. Uel dicit: Oīa sibi tradi/
ta: nō mūdi elemēta: sȝ hi qbꝰ paruulis spū sacra filij
pr reuelauit: ꝛ de quoꝝ salute cū hec loqueret: ex/
ultauit. AMBRO. Uel cū oīa legis: oīpotentē
agnoscas: nō degenerē pris cū tradita legis filū ɔñ
teris. Cui p naturā oīa vniꝰ substātie iura sūt ppa
nō dono collata p grām. Cū aūt dixisset oīa sibi so
re a pre tradita: ascēdit ad ppriā glām ꝛ excellētiā
osñdens i nullo se superari a pre: subdit: Nemo no/
uit q sit filiꝰ nisi pr: ꝛ q sit pr nisi filiꝰ. Nō valet enī
creature intētio cōprehēdere modū diuie substātie
q oēm supat itellectū: ꝛ decor eiꝰ q̄libet cōsiderati
onē trāscēdit: sed a seipsa qd sit natura diuia cogno
scit. itaq pr p id qd ē nouit filiū: ꝛ filiꝰ p id qd ē no
uit prem: nō iteruenīēte aliq ɔria quātū ad diuini/
tatis naturā. qp enī sit deꝰ: credimꝰ. Quid aūt natu/
raliter sit incōprehēsibile ē. Sic g creatꝰ ē filiꝰ: quō
solꝰ sciret prez: aut quō solo pre sciret? Scire nāq
naturā diuinā ipossibile ē cuilibet creature. scire āt
quodcūq eoꝝ q creata sūt qd sit: nō trāscēdit quēs
libet itellectū: q̄ȝuis super nostꝝ sensuȝ. ATHA.
Hoc aūt dño dicēte cōstat arrianos ei obsistē dum
dicūt nō videri prem a filio. Sȝ eoꝝ osñdit insania si
seipm nō nouit verbū: qd oībꝰ pris ꝛ sui pstat noti
ciā. Seqt enim: Et cui voluerit filiꝰ reuelare. TI
TVS: Est aūt reuelatio traditio notionis iuxta pro
portionē nature ꝛ virtutū vniuscuiusq: ꝛ vbi qdem
ē natura cōsimilis: ibi ē cognitio sine doctrina: hic
aūt ē p reuelationē disciplina. ORIGE. Uult āt
reuelare vt verbū nō irrationabiliter ꝛ tāq̄ȝ iusticia
q nouit digne ꝛ tpa reuelādi ꝛ mēsuras reuelatōis
Reuelat aūt remouēs oppositū cordi velamen. nec
nō tenebras q̄s posuit i suū latibulū. sed qm ex hoc
putāt q alteriꝰ sūt opinionis: cōstruūt nefariū suum
dogma: qp. s. ignotꝰ erat pr iesu scis antiq̄s. Dicēdū
ē eis: qm qd dr cuicūq vult filiꝰ reuelare: non solū
retorquet ad tps futuꝝ: ex quo saluator hoc ptulit:
sed etiā ad tps pteritū: qp si velint hoc verbū reuela
re p peccato sumē dicēdū ē eis qp nō ē idē cognoscē
ꝛ credē. Alij dat p spm smo scie: alij fides i eodem
spū. Erāt g pmo qdē credētes: nō aūt cognoscētes.
AMBRO. Ut scias aūt qꝛ sicut filiꝰ patrē quibꝰ
vult reuelat: etiā pater reuelat qbꝰ vult filiū. Audi
dñm dicentē: Beatꝰ es simon bariona: qꝛ caro ꝛ san
guis nō reuelauit tibi. sed pr meꝰ q i celis ē.

¶ Et cōuersus ad discipulos suos
dixit: Bti oculi q uidēt q̄ uos uide
tis. Dico enī uobis: qp multi pphe
te ꝛ reges uoluerūt uidere que uos
uidetis ꝛ nō uiderūt: ꝛ audire q̄ au
ditis: ꝛ non audierunt.

¶ THEO. Qꝛ supius dixerat: Nemo nouit quid sit
pater nisi filiꝰ: ꝛ cui voluerit filiꝰ reuelare: verificat
discipulos quibꝰ pater p eū reuelabat. vñ dicit: Et
cōuersus ad discipulos suos dixit: Bti oculi qui vi

dent q̄ vos videtis. CIRYL. Conuertit quidē ad eos q̄ repellēs iudeos surdos et cecā mētē gerētes nec vidē volētes: totū se p̄bebat diligētib⁹ eū: et beatos asserit oculos vidētes q̄ pri⁹ aliis ipsi videbant. Illud tñ scire conuenit: q̄ vidē nō significat actū oculoꝝ sꝫ mēns recreationē ī p̄stitis beneficiis: puta si quis dicat: Iste vidit bona tpa. i. gauisus est ī bonis tēporib⁹: sꝫ illud: Uideas bona hierusalē. Multi enī iudeoꝝ viderūt christū diuine operātē: corporali. s. intuitu: nec tñ oib⁹ btificatio cōuenit. nō enī crediderūt: sꝫ neq̄ viderūt glīā dei oculis mētis. Btūficati sūt ḡ oculi nostri ī hoc: q̄ fide vidim⁹ v̄bū p nobis hoīem fcm: ip̄rimēs nobis decorē sui numinis. vt nos sibi cōformes faciat p scificationē atq̄ iusticiā. THEO. Btificat āt eos et oēs simil̄r q̄ eū fide recipiūt: et hoc q̄ antiq̄ pphete et reges deū ī carne vidē et audire optauerūt. vñ sequit̄: Dico enī vo. q̄ multi pphe. et re. volu. vidē q̄ vos vide. et nō vide. et audi. q̄ vos audi. et nō audi. BEDA: Mattheus apti⁹ pphetas et iustos appellat: ipsi. n. sūt reges magni q̄ tētationū suaꝝ motib⁹ nō sentiēdo succūbere sed regēdo p̄esse noluerūt. CHRY. Ex hoc aūt dicto plures existimāt pphetas caruisse xpi noticia: sed si optauerūt vidē q̄ viderūt apl̄i: nouerūt illum vēturꝫ ad hoīes: et dispēsaturꝫ q̄ dispēsauit. null⁹ enī hꝫ hoꝝ appetitū q̄ mēte nō cōcepit: nouerāt ḡ filiuꝫ dei. vnde non simpliciter dicit. Uoluerūt vidē me: sꝫ q̄ vos videtis: nec audire me: sꝫ q̄ vos auditis. Uiderāt enī ip̄m: nō tñ iā īcarnatū: nec sic cū hoīb⁹ cōuersantē: nec tāta maiestate eis loquētē. BEDA: Illi enī a lōge inspiciētes p speculum et ī enigmate viderūt. Apl̄i aūt ī p̄ntiaꝝ h̄ites dñm q̄cūq̄ voluissent iterrogādo discētes: nequaq̄ p angelos aut alias visionū spēs op⁹ habebāt doceri. ORIGE. Sꝫ q̄re dicit plerosq̄ pphetas optasse nō aūt oēs: q̄ de abraā dr̄ q̄ vidit diē christi et letat⁹ ē: quā visioneꝫ nō plures īmo pauci otigerūt. fuerūt aūt alij pphete et iusti nō cauti: vt visionē abrae et peritiā apostolorum attingerent. Et hoc dicit nō vidisse sꝫ optasse

¶ Et ecce qdā legisp̄it⁹ surrexit tētans illū et dicēs: Magister qd faciendo uitā eternā possidebo? At ille dixit ad eū: In lege qd scriptum ē? Quō legis? Ille rūdēs dixit: Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo et ex tota aīa tua: et ex oib⁹ uirib⁹ tuis: et ex oi mēte tua: et p̄rimū tuū sicut teip̄m. Dixitq̄ illi: Recte rūdisti: Hoc fac et uiues.

¶ BEDA: Dixerat supra dñs q̄ noīa eorum scripta sunt ī celis. vñ vt puto occasionē tētandi dñm legisperit⁹ assumpsit. vñ dicit: Et ecce q̄. legisp̄e. surrexit tētans illū. CIRYL. Erāt enī q̄dā v̄bosi circueuntes totā regionē iudeoꝝ: incusantes christū et dicentes q̄ p̄ceptū moysi inutile dicēt: ip̄e aūt q̄sdā nouas doctrinas p̄meret. volēs ḡ legisperit⁹ seducē christū vt aliqd ꝯ moysen loquerer: adest tētans ip̄m magistrū vocās: doceri nō patiēs. Et quia dñs solitus erat his q̄ veniebāt ad eū loq̄ de vita etna: vtitur legisperit⁹ eius eloquijs. Et qō tētabat astute nihil aliud audit nisi que p moysen edita sūt. Sequit̄ enī At ille dixit ad eū: In lege qd scriptū ē: quō legis?

AMBRO. Erat enī ex his q̄ sibi legisperiti videbāt̄ q̄ verba legis tenēt: vim legis ignorāt et ex ipso legi capitulo docet eē legis ignaros: pbās q̄ ī p̄ncipio stati lex p̄rem et filium p̄dicauerit: īcarnatōis dñice annūciauerit sacrm. Sequit̄ enī: Ille rñdens dixit: Dili. dñm de tu. ex to. cor. tuo: et ex tota aīa tua: et ex om. viri. tuis: et ex tota mēte tua. BASI. Qō dicit̄ Tota mēte tua: ī cetera nō recipit sectionē: nā q̄ītā cūq̄ dilectionē ī infirmis expēderis: hoc tibi necessario a toto deficiet. Sicut enī in vase aliquo pleno liquore ī quātū emanat foras: tātū necesse ē plenitudini derogari: sic et ī aīa inquātū emanauerit ab ipsius dilectione ad illicita: in tātū minui necessariū est amorē ad deū. GREG. nisen⁹: In tria aūt q̄dam aīe vis discernit̄. Hec enī ē augmētatiua solū et nutritiua: q̄ etiā ī plātis reperit̄. Alia est q̄ sensualiter disponit̄: q̄ saluabat̄ ī natura irrationaliū aīaliū. Perfecta aūt vis aīe est rōnalis: q̄ ī natura hūana cōspicit̄. Dicēdo ḡ cor: substātiā corporalē significauit. s. nutritiuā. dicēdo v̄o aīam: mediocrē. i. sensitiuā. dicēdo v̄o mētē: altiorē naturā. i. itellectiuā et ꝯsideratiuā potētiā. THEO. Hic igit̄ itelligēdū est q̄ oēs nos oēm virtutē aīe amori diuino subijcē: et hoc viriliter et nō remisse. vñ addit̄: Et ex oib⁹ virib⁹ tuis

MAXI. Cū hac igit̄ intētione trinā ad deū dilectionē lex pertractat: vt auellat nos a trina mūdi habitudine: q̄ respicit ad possessiones: ad glām: et ad voluptates: in quib⁹ etiā tētat⁹ est christ⁹. BASI. Si q̄s aūt q̄rat quo pacto diuia dilectio poterit obtineri: dicem⁹ qm̄ indocibilis ē diuiā dilectio: nam nec lucis gaudē p̄ntia: nec vitā amplecti ab alio didicim⁹: vel amare parētes aut alūnos: et multo magis diuie dilectōis doctrina. Sed seminalis q̄dā rō nobis insita ē itrinsec⁹: h̄ns cās vt hō deo adhereat quā rōnē accipiēs doctrina diuinoꝝ p̄ceptoꝝ colē diligēter: cautēq̄ fouere et ad p̄fectōē diuīe grē p ducere ꝯsueuit. naturaliter enī bonū amam⁹: amamus etiā p̄priū et cognatū. necnō et bñfactorib⁹ spōte affectionē totā p̄ñdim⁹. Si e īgit̄ bon⁹ ē deus: vero bonū desiderāt qō volūtarie p̄ficit̄. naturalē nobis inest: quē tñ p bonitatē minime nouim⁹: et hoc ipso tñ q̄ ab ipso p̄cessimus tenemur ipm vltra modū amare: tanq̄ sui nobis cognatū. Maior ēt ē et bñfacto et oib⁹ q̄ nat⁹ aliter diliḡit̄. Est igit̄ p̄imū et p̄cipuū mādatū diuie dilectōis: secūdū aūt p̄mi cōpletiuū: et ab eo cōpletū quo monemur diligē p̄rimū. vñ sequit̄: Et p̄rimū tuū sicut teip̄ū. Sortimur aūt a deo potētiā ad hui⁹ executōem mādati. Quis aūt nō nouit qm̄ māsuetū et cōicatiuū aīal est hō: nō aūt solitariū et siluestre: Nihil enī tā p̄priū ē nr̄e nature: sicut adinuicē cōicare: et mutuo īdigere: et cognatū diligē. Quoꝝ ḡ p̄ueniēs dñs nobis tradidit semina: hoꝝ dñter fruct⁹ reqrit. CHRY. Tu tñ attende q̄liter fere cū eodē excessu postulat vtrūq̄ p̄ceptū. de deo enī ait: Toto corde tuo. de p̄rio: Sicut teip̄m. Qō si diligēter ꝯseruaret: nec seru⁹ esset nec liber nec victor nec vict⁹: nec diues nec pauper: nec not⁹ vnq̄ eēt diabol⁹. Pot⁹ enī palee ignis su

stineret imissionē q̄ feruorē charitatis diabolus: a deo cūcta supat dilectōis ostāta. GREGO. Cuȝ aūt dicat: Diliges p̄ximū tuū sicut te. p̄xi. quō alteri miserēdo p̄us ē q̄ adhuc iniuste viuēdo sit ip̄ sibi metip̄i? CHRY. Cū aūt legisperit' r̄ndisset q̄ cōtinebant i lege: Christ' cui nota sunt oīa: scidit fallatie eius rhetia. Sequit̄ eni: Dixitq̄ȝ illi: recte r̄ndisti hoc fac ꝛ viues. ORIG. Ex his idubitāter colligit̄ q̄ vita q̄ p̄dicat̄ s̄m mūdi creatorē deū ꝛ antiq̄s scripturas ab eo traditas: vita ppetua ē. Attestat̄ enim vtis sumēti: ex deuteronomio q̄dē illō. Diliges dn̄ȝ deū tuū. ex leuitico vō illō: Diliges p̄ximū tuū sicut teip̄m. Hec aūt dcā sūt ꝯ seq̄ces valētini basilidis ꝛ marcionis. Quid eni aliud voluit nos facere ad que rendū vitā eternā: nisi q̄ cōtinent lex ꝛ prophete?

Ille aūt uolēs iustificare seipsuȝ dixit ad iesū: Et q̄s ē me' p̄ximus? Suspiciēs aūt iesus dixit: Hō quidā descēdebat ab hierusalē i hierico ꝛ icidit i latrones: q̄ etiā dispoliauerūt eū: ꝛ plagis ipositis abierunt semiuiuo relicto. Accidit aūt ut sacerdos q̄dā descēderet eadē uia: ꝛ uiso illo p̄teriuit. Similit̄ ꝛ leuita: cū eēt secus locū ꝛ uideret eū ptrāsijt. Samaritan' aūt q̄dā iter faciens uenit sec' eū ꝛ uidēs eū: misericordia motus ē. Et appropiās alligauit uulnera ei': infundēs oleū ꝛ uinū: ꝛ imponens illū i iumētū suū duxit i stabulum: ꝛ curā ei' egit. Et altera die p̄tulit duos denarios: ꝛ dedit stabulario: ꝛ ait: Curā illi' habe: ꝛ quodcūq̄ȝ superogaueris: ego cū rediero reddā tibi. Quis hoꝝ triū uidet̄ tibi p̄xim' fuisse illi qui icidit in latrones? At ille dixit: Qui fecit misericordiā in illum. Et ait illi iesus: Uade ꝛ tu fac similiter.

CIRYL. Laudat' legisperit' a saluatore q̄ recte r̄ndit: i supbiā p̄rupit: nullū sibi p̄ximū putās eē: q̄si null' eēt ei i iusticia cōpand'. vñ dr̄: Ille aūt volēs iustificare seip̄m: dixit ad iesū: Et q̄s ē me' p̄ximus? Circūueniūt eni eū quodāmō alternati vitia ꝛ fallacia q̄ tētando q̄sierat: ad arrogātiā lapsus. In hoc aūt q̄ q̄rit: Quis ē me' p̄xim'? vacu' a dilectōe p̄ximi oñd. ē: cū nō estimet aliquē sibi p̄ximū eē: ꝛ per oñs a dilectōe diuia: q̄m cū fratrē nō diligat quem videt: nō pōt deū diligē quē nō videt. AMBRO R̄ndit etiā q̄ nesciret p̄ximū suū: q̄ nō credebat in christū: ꝛ q̄ christū nescit: nescit legē. Cū eni vitateȝ gnoret: quō pōt scire legē: q̄ annūciat veritatem.

THEO. Saluator aūt nō actib' aut dignitatib' s̄ȝ natura determinat p̄ximū. q. d. nō putes q̄ q̄nis iustus sis: null' tibi sit p̄xim'. Oēs nāq̄ q̄ eadē naturam cōicant: p̄ximi tui sūt. fias igit̄ ꝛ tu eoꝝ p̄xim': nō loco s̄ȝ affectu. ꝛ circa eos cura: ꝛ ad hoc samaritanū i exēplū ducit. vñ seq̄t̄: Suspiciēs āt iesus dixit Hō q̄dā descē. ab hie. i hieri. GRE. Hñ ē generis appellatio. nō eni ait: Descēdit q̄dā: s̄ȝ Hō q̄dā. nam s̄mo sit de tota hūanitate. AVG. de que euā. Nō eni iste ip̄e adā itelligit̄ i genere hūano. Hierusalē ciuitas pacis: illa celestis: a cu' btitudine lapsus ē. Hiericho iterptat̄ luna: ꝛ significat mortalitatē nostrā. pp̄ter hoc q̄ nascit̄: crescit: senescit: ꝛ occidit. AVGV. ꝯ pelagiū: Uel hierusalē q̄ iterptat̄ visio pacis: paradisū dicim'. Añ eni q̄ peccaret hō i visione pacis erat: hoc ē i paradiso: vbi q̄cq̄d videbat pax erat ꝛ leticia. Inde descēdit q̄si humiliatus ꝛ miser fcūs p peccatū. hierico. i. i mūdū: i quo oīa orta occidūt sicut luna. THEO. Nō aūt dicit Descēdit: sed Descēdebat: semp eni hūana natura ad iferiora tendebat: ꝛ nō i pte s̄ȝ i toto vite attēdebat passibili. BASI. Cōuenit etiā hoc sicq̄ loca p̄sperexit. hierico eni tenet loca ꝯuallia palestine. hierusalē vō in cacumine sita ē occupās apicē mōtis. venit igit̄ hō ab altis ad iīma vt a latronib' caperet̄: q̄ icolebant desertū. vñ seq̄t̄: Et icidit i latrones. CHRY. Primū isti' hōis miserād' ē casus: q̄ iermis ac destitut' i latrones iciderit: quiq̄ȝ iprouid' icautusq̄ȝ eā viaȝ elegerit: q̄ euadere p̄donū man' nequerit. nō enim posset iermis armatos: iprouid' pessimos: icaut' nociuos effugē. Quippe cū malitia semp armata sit dolis: crudelitate septa: munita fallacia: ꝛ ad nocendi seuciā p̄parata. AMBRO. Qui sūt aūt isti latrones nisi angeli noctis atq̄ȝ tenebraꝝ: i quos nō incidisset: nisi eis mādati celestis deui' se fecisset obnoxium. CHRY. In exordio igit̄ mūdi nocēdi fallaciā diabol' ē opat' i hoiem: i quē fallēdi vir' exercuit: ꝛ malicie nocētiā dedicauit. AVGV. ꝯ pelagiū: Incidit q̄ i latrones. i. i diabolū ꝛ angelos ei' q̄ p inobediētiā p̄mi hōis hūanū gen' despoliauerūt bono. s. possibilitatis: liberi arbitrij pdito. vñ seq̄t̄: Qui etiā despoliauerūt eū: ꝛ plagis ipositis abierūt. In illo eni peccāte plagā fecit: i nos vō plagas: cuꝫ p vnū peccatū q̄d ꝯtrum' supaddim' multa peccata.

AVGV. de q. euā. Uel spoliauerūt hoiem imortalitate: ꝛ plagis ipositis peccata suadēdo reliquerūt semiuiuū: q̄ ex pte q̄ pōt itelligē ꝛ cognoscē deū viuus ē hō: ex pte aūt q̄ peccat̄ ꝯtabescit ꝛ p̄mit̄: mortuus ē. ꝛ hoc ē q̄d subdit̄: Semiuiuo relicto. AVGV. ꝯ pelagiū: Semiuiu' eni h̄ȝ vitalē motū. i. liberū arbitriū vulneratū: q̄ ad eternā vitā quā pdiderat redire nō sufficiebat. ꝛ iō iacebat: q̄ vires ei p̄pe ad surgēdū nō sufficiebāt: vt ad se sanādū medicum i. deū reqreret. THEO. Aut semiuiu' dr̄ hō p' peccatū: q̄ aīa imortalis ē: corp' vō mortale: ita vt medietas hōis morti succūbat: aut q̄ hūana natura in christo sperabat ꝯseq̄ salutē: ita vt ōino morti succūberet: s̄ȝ iq̄ntū adā peccauerat: mors i mūdū itrauit: i christi vō iustificatōe mors erat destruenda. AMBR. Uel spoliāt q̄ accepim' idumēta gr̄e spūalis: ꝛ sic vulnera iferre ꝯsueuerūt. nā si itemerata que sūpsim' idumēta seruem': plagas latronum

sentire nō possum⁹. BASI. Uel pōt ītelligi ꝙ ex
poliauerūt eū: plagis ꝑus īpositis: ꝑcedūt enī vulne
ra nuditatē: vt ītelligas ꝙ peccatū gr̄e ꝑcedit caren
tiā. BEDA: Dicūt aūt plage peccata: qꝛ his natu
re hūane ītegritas violaṫ. Abierūt aūt nō ab īsidijs
cessando. ſꝫ īsidiaꝝ fraudes occultādo. CHRYS.
Hic itaqꝫ hō. i. adā iacebat destitut⁹ salutis auxilio:
ꝯfossus vulnerib⁹ delictoꝝ: cui nec sacerdos aaron
trāsiēs sacrificio potuit ꝓfuisse. Seqꝛ enim: Accidit
aūt vt sacer. qdā descē. eadē via: ⁊ viso eo ꝑteriuit.
Nec etiā ei⁹ frater moyses leuita: ꝑ legē potuit sub
uenire. vñ seqꝛ: Similr̄ ⁊ leuita cū eēt sec⁹ locū ⁊ vi
deret eū ꝑtrāsijt. AVGV. ꝯ pelagiū: Uel in sacer
dote ⁊ leuita duo tp̄a ītelligūṫ: legis. s. ⁊ ꝓphetaꝝ. ī
sacerdote lex ꝑ quā sacerdotiū ⁊ sacrificia īstituta
sūt. in lege vaticiniū ꝓphetaꝝ: quoꝝ tēporib⁹ hūanū
gen⁹ sanari nō potuit: qꝛ ꝑ legē ꝯditio peccati non
aboleuit. THEO. Dicit āt Preterijt: qꝛ lex venit ⁊
stetit vsqꝫ ad tp̄s ꝓfixū: deīde nō valēs curare abijt.
vide etiā ꝙ lex nō ad hoc data ē ꝑcogitatiue vt ho
minē curaret: nō enī poterat hō a ꝑncipio suscipere
christi mysteriū. ⁊ iō dicit: Accidit vt sacerdos qdā.
qd̄ ꝯsueuim⁹ dicē ī his q̄ nō ꝑmeditatie fiūt. AV.
de v̄bis dñi: Uel qꝛ hō descēdēs a hierusalē ī hieri
cho israelita fuisse ītelligiṫ: qd̄ ītelligi pōt qꝛ transi
ens sacerdos vtiqꝫ genere ꝓxim⁹ ꝑteriuit iacētē. Trā
sit leuita: ⁊ hic genē ꝓxim⁹: iacentē ⁊ ipse ꝯtēpsit.
THEO. Miserti nāqꝫ illi⁹ fouere eū cogitauerunt:
postmodū v̄o tenacitate deuicti abierūt retrorsum.
hoc enī designat qd̄ dicit: Preterijt. AVGV. de
v̄bis dñi: Trāsit samaritan⁹ genere lōgīquus: mise
ricordia ꝓxim⁹: fecit qd̄ seqꝛ: Samaritan⁹ aūt qdā
iter faciēs venit sec⁹ eū. In quo samaritano se vo
luit intelligi dñs nr̄ iesus christ⁹. samaritan⁹ enī cu
stos īterpretaṫ: ⁊ de ipso dr̄: Non dormit neqꝫ dor
miet q̄ custodit israel: qꝛ resurgēs a mortuis iā non
moriṫ. Denīqꝫ cū dictū eēt illi: Qꝛ samaritanus es: ⁊
demoniū habes: negauit se hr̄e demoniū: qꝛ se no
uerat demoniū expulsorē: nō se negauit infirmi cu
stodē. GRECVS: Uocat aūt hic christ⁹ se sama
ritanū oportune: cū enī alloqueret legisperitū sup
bientē in lege: voluit exprimē qm̄ nec sacerdos nec
leuita ⁊ q̄ ꝯuersabanṫ in lege: legis ꝓpositū imple
bant: sed ip̄e venit ꝯsūmatur⁹ legis ꝓpositū. AM
BRO. Hic autē samaritan⁹ ēt erat descēdēs. Quis
enī est q̄ descendit de celo: nisi q̄ ascendit in celū fili
us hōis q̄ ē in celo? THEO. Dicit aūt Iter faciēs.
quasi ex ꝓposito hoc statuēs: vt nos curaret. AV
GV. ꝯ pelagiū: Uenit aūt ī similitudine carnis pec
cati: iō secus eū quasi in similitudine. GRECVS:
Uel sec⁹ viā venit: fuit enī vere viator: nō deuiator
gr̄a nostri descendēs ad terrā. AMBRO. Ueni
ens aūt fact⁹ est ꝯpassionis nr̄e susceptione finiti
mus ⁊ misericordie collatione vicin⁹. vñ sequiṫ: Et
videns eū misericordia mot⁹ ē. AVG. ꝯ pelagiū:
Uidens quidē eū iacentē: non valentē: nō currentē
⁊ ideo misericordia mot⁹ est: qꝛ in eo nullū meritū
inuenit quo curari dign⁹ esset: sed ipse de peccato
dānauit peccatū in carne. vñ sequiṫ: Et appropians
alligauit vulnera ei⁹ īfundēs oleū ⁊ vinū. AVG.
de v̄bis dñi: Quid enī tā longinquū: qd tā remotū:
q̄ꝫ deus ab hōibus: imortalis a mortalib⁹: iustus a
peccatoribus: nō loco lōge sed dissimilitudine. Cū
ḡ haberet in se duo bona. s. iusticiam ⁊ immortalita
tem: ⁊ nos duo mala. s. iniquitatem ⁊ mortalitatē
si vtrūqꝫ malū nr̄m suscepisset: par noster fuissꝫ ⁊ li
beratore nobiscū op⁹ haberet. vt ḡ eēt nō hoc quod
nos: sed ꝓpe nos: nō est ille peccator vt tu: sed fact⁹
est mortalis qd̄ tu suscipiēdo penā: ⁊ nō suscipiēdo
culpā: deleuit ⁊ penā. AVG. de que. euan. Alliga
tio vulneꝝ ē cohibitio peccatoꝝ: oleū ꝯsolatio spei
bone apud īdulgētiā datā ad recōciliationē pacis:
vinū exhortatio ad operandū feruētissime in sp̄ū.
AMBR. Uel ꝯstringit vulnera nr̄a austeriore ꝑ
cepto: sicut oleo fouet remissione peccati: sic vino ꝯ
pungit denūciatōe iudicij. GRE. xx. mora. Uel in
vino morsum destructōis adhibet: in oleo mollicie
pietatis: per vinū vngūaṫ putrida: ꝑ oleū sanāda fo
ueanṫ. Miscēda est ḡ lenitas cū seueritate: ⁊ facien
dū ē quoddā ex vtroqꝫ temperamētū: vt neqꝫ mul
ta asperitate exulcerenṫ subditi: neqꝫ nimia benigni
tate soluanṫ. THEO. Uel aliter: Que s̄m hoīem
est ꝯuersatio oleū est: q̄ v̄o s̄m deū vinū ē: qd̄ diui
nitatē significat: quā nemo potuisset sustinē: nisi ole
um habereṫ. i. ꝯuersatio hūana. vñ quedā operat⁹
est hūane: quedā diuinit⁹. Infudit ḡ oleū ⁊ vinum:
qꝛ nos humanitate ⁊ diuinitate saluauit. CHRY.
Uel vinū infudit. i. sanguinē passionis ⁊ oleum chri
smatis. sanctificatio ꝯferṫ ꝑ chrismatis vnctionem
a celesti medico ꝯscissa loca ligāṫ: ⁊ ītra semetipsa
retinētia medicinā operāte medicamine: ꝓstine sani
tati redduntṫ. Infuso ḡ vino ⁊ oleo īposuit eū super
iumētū. vñ seqꝛ: Et īponēs illū in iumētū suū duxit
in stabulū: ⁊ curā ei⁹ egit. AVG. de que. euā. Iu
mentū ei⁹ ē caro: in q̄ ad nos venire dignat⁹ ē. Im
poni iumēto: est in ipsā īcarnatōem christi credere.
AMBRO. Uel iumēto īponit dum peccata nr̄a
portat: ⁊ ꝓ nobis dolet: hō enī iumēto similis fact⁹
ē: ⁊ iō supra iumētū suū nos īposuit: ne nos essem⁹
sicut equ⁹ ⁊ mul⁹: vt ꝑ nr̄i corporis assūptōem infir
mitatē nr̄e carnis aboleret. THEO. Uel īposuit ī
suū iumētū. i. ī corp⁹ suū. mēbra nāqꝫ sua nos fecit:
⁊ participes corporis ei⁹: ⁊ lex qdē nō oēs suscipiebat
Moabite inquit ⁊ āmonite nō ītrabūt ī eccl'aꝫ dei.
nūc vero ī omni gente q̄ timet dñm: ab eo suscipiṫ
volēs credere ⁊ ps eccl'e fieri: ꝓpter hoc dicit: ꝙ du
xit eū in stabulū. THEO. Est enī stabulū ecclesia
que in itinere mūdi lassatos: ⁊ sarcinis delictoꝝ de
fessos suscipit venientes: vbi deposito onere pecca
torū viator lassus reficiṫ: ⁊ refectus salubri pascua
reparaṫ. Et hoc est quod diciṫ: Et curaꝫ illius egit.
Totum enī quicq̄d contrariū nocens ⁊ malum est
foris est: qꝛ intra stabulum requies omnis salubri
tasqꝫ inclusa est. BEDA: Et bene iumēto īpositꝰ
duxit in stabulum: qꝛ nemo nisi per baptismum cor
pori christi adunatus: ecclesiā intrabit. AMBR.
Sed quia non vacabat: samaritano huic diu in ter
ris degere redeundū erat vnde descenderat. vñ seq̄
tur: Et altera die ꝓtulit duos denarios ⁊ dedit sta
bulario: ⁊ ait: Curaꝫ illius habe. Quis est iste alter
dies: nisi forte ille dominice resurrectionis: de quo
dictū est: Hec est dies quā fecit domin⁹: Duo autē
denarij sunt duo testamenta que imaginē in se hn̄t
eterni regis expressam: quoꝝ ꝑcio vulnera nr̄a curā

tur. AVG.de que.euã.Uel duo denarij sunt duo
ꝑcepta charitatis:quã ꝑ spm̃ scm̃ acceperũt aposto
li ad euangelizandũ ceteris:vel ꝓmissio vite pñtis ⁊
future. ORIGE.Uel duo denarij videt̃ mihi esse
scĩa sacramẽti:quõ pr̃ in filio ⁊ filiꝰ in pr̃e sit:q̃ velut
mercede donat̃ eccl̃e angelꝰ:vt diligẽtiꝰ curet hoĩez
sibi cõmendatũ:quẽ ꝑ angustia tẽporis etiã ipse cu
rauerat.Et ꝓmittit̃ ei quicq̃d de suo ĩ medela semi
uiuentis expenderet:illico eẽ reddendũ.vñ seq̃t̃:Et
quodcũq; supererogaueritis ego cũ rediero reddam
tibi. AVG.de que.euã.Stabulariꝰ fuit apl̃s q̃ su
ꝑerogauit aut illud ꝯsiliũ qd̃ ait:De virginibꝰ autẽ
ꝑceptũ dñi nõ habeo:cõsiliũ aũt do.aut q etiã ma
nibus suis opatꝰ est:ne infirmorũ aliquẽ in nouita
te euãgelij grauaret:cũ ei liceret ex euãgelio ꝓpasci.
Multũ etiã supererogauerũt apl̃i.sʒ ⁊ ꝑ t̃pe doctores
q̃ vetꝰ ⁊ nouũ testamentũ exposuere:supererogauerũt
ꝑ q̃bus retributõem accipiẽt. AMBRO. Beatꝰ
ḡ stabulariꝰ q̃ alterꝰ vulnera curare põt.Btũs ille
cui dicit iesus:Quodcũq; supererogaueris:reuertens
reddã tibi.Sʒ qñ reuerteris dñe:nisi iudicij die:Nã
lʒ vbiq; sis semp:⁊ stans ĩ medio nr̃m nõ cerneris a
nobis:erit tñ t̃pus quo vniuersa caro te respiciet re
uertentẽ.Reddes ḡ qd̃ debes btĩs:q̃bꝰ es debitor.
Utinã nos simꝰ idonei debitores:vt qd̃ accepimus
possimꝰ exoluere. CIRYL.His ḡ ꝓmissis:oportu
ne iã dñs legisperitũ ĩterrogauit subdẽs:Quis hor
triũ tibi videt̃ ꝓximꝰ fuisse:illi q̃ incidit ĩ latrones?
At ille dixit q̃ fecit misericordiã in illũ.Neq; enim
sacerdos neq; leuita scĩs fuit ꝓximꝰ patiẽtis: sʒ ille
q̃ est eiꝰ misertꝰ.Inutilis est enĩ sacerdotij dignitas
⁊ legis scĩa:nisi ꝑ bona opa cõfirmet̃.vñ seq̃t̃:Et ait
illi iesus:vade tu ⁊ fac similit̃. CHRY.q.d.Siquẽ
vides oppssum nõ dicas:vtiq; neq; ẽ.sed siue genti
lis sit siue iudeꝰ ⁊ ope ĩdigeat:nõ cauilleris auxilia
ri quecũq; mala fuerit passus. AVG.de doctrina
christiana:Ex hoc ĩtelligimꝰ eũ eẽ ꝓximũ:cui vel ex
hibendũ ẽ officiũ misericordie si ĩdiget:⁊ exhibẽduʒ
eẽt si ĩdigeret.Ex quo iã dñs est:vt etiam ille a quo
nobis vicissim exhibẽdũ est ꝓximꝰ nr̃ sit:ꝓximi enĩ
nomẽ ad aliq̃d est:nec quisq̃ eẽ ꝓximꝰ:nisi ꝓximo
põt. Nullũ aũt exceptũ eẽ cui misericordie denege
tur officiũ.q̃s nõ videat:dicẽte dño:Bñfacite his q̃
vos oderũt.vñ manifestũ ẽ.hoc ꝑcepto quo iube
mur diligẽ ꝓximũ.etiã scõs angelos ꝯtineri a q̃bꝰ
tanta nobis misericordie ipendunt̃ officia.ex quo ⁊
ipse dñs ꝓximũ nr̃m se dici voluit:significãs se opi
tulatũ eẽ semiuiuo iacẽti ĩ via. AMBR.Nõ enĩ
cognatio facit ꝓximũ sed misericordia:q̃ misericor
dia ſm naturã.nihil enĩ tã ſm naturã q̃ʒ iuuare cõ
sortem nature.

Factũ est aũt dũ irẽt:⁊ ipse intra
uit ĩ quoddã castellũ:⁊ mulier q̃dã
martha noie excepit illũ ĩ domũ suã
⁊ huic erat soror noie maria. Que
etiã sedens secꝰ pedes dñi audiebat
uerbum illiꝰ:martha aũt satagebat
circa frequẽs ministeriũ.Que stetit
⁊ ait:Dñe:non est tibi cure q soror
mea reliq̃t me solã ministrare? Dic
ergo illi ut me adiuuet. Et rñdens
dixit illi dñs:Martha martha solli
cita es:⁊ turbaris erga pluria. Por
ro unũ ẽ necessariũ:Maria optimã
partem elegit: q̃ non auferet̃ ab ea.

BEDA:Dilectio dei ⁊ ꝓximi q̃ supius v̄bis ⁊ pa
rabolis cõtinebat̃:hic ipsis rebꝰ ⁊ varietate designa
tur.Dicit̃ enĩ:Factũ est autẽ dũ irẽt:⁊ ipse ĩtrauit ĩ
quoddã castellũ. ORIGE.Cuiꝰ q̃dẽ nomẽ lucas
hic tacet:sed iohãnes exp̄mit vocãs ip̄m bethaniã.
AVG.de v̄bis dñi:Sed dñs qui in sua ꝓpa venit:
⁊ sui eũ nõ receperũt:susceptꝰ est tanq̃ʒ hospes Seq
tur enĩ:Et mulier q̃dam martha noie exce.il.in do.
suã.sicut solent suscipi peregrini:sed tñ suscepit fa
mula dñm:egra saluatorẽ:creatura creatorem.Ne
q̃s aũt dicat:O beati q̃ christũ suscipere in domum
ꝓpriã meruerũt:noli dolere cũ inquit:Quod enim
vni ex minimis meis fecistis:mihi fecistis. Accepta
aũt forma serui:in illa pasci a seruis voluit dignatõ
ne:nõ cõditione.Habebat carnẽ in qua quidẽ esuri
ret ⁊ sitiret:sed in eremo esuriẽti ãgeli ministrabãt:
ḡ quo pasci voluit:pascenti ꝓstitit. Martha igitur
dñm pascere disponẽs:⁊ ꝑparãs circa ministerium
occupabat̃:Maria vero soror eiꝰ pasci magis ele
git a dño.Sequit̃ enĩ:Et huic soror noie maria:q̃
etiã sedens secꝰ pedes dñi audiebat v̄bum illius.
CHRY. Nõ simpliciter dicit̃ de maria q sederet
ꝓpe iesum:sed secus pedes illiꝰ:vt ostẽdat diligentiã
assiduitatẽ:⁊ sollertiã erga auditionẽ:⁊ multam re
uerentiã quã habebat ad dñm. AVG.de v̄bis do
mini:Quãto aũt humiliꝰ ad pedes sedebat:tãto am
pliꝰ capiebat.ꝯfluit enĩ aqua ad humilitatẽ ꝯuallis:
denatat de tumoribꝰ collis. BASI.Ois autẽ opa
tio ⁊ v̄bũ saluatoris regula est pietatis ⁊ v̄tutis: ob
hoc enĩ ĩduit corpꝰ nr̃m:vt nos cõuersationẽ illius
imitemur ꝑ posse. CHRY. Exẽplo igit̃ suo docet
discipulos q̃liter se gerere debeãt ĩ domibꝰ eoꝝ qui
eos suscipiũt:vt.s.applicãtes ad domũ nõ resupini
q̃escãt:sʒ potiꝰ repleãt suscipientes sacris ⁊ diuinis
doctrinis.hi v̄o q̃ domũ parãt:exeãt obuiã hilarit̃
⁊ feruẽter duabꝰ de cãis:p̄mo q̃dẽ edificabũt̃ ĩ do
ctrinis eoꝝ:quos suscipiũt:deinde ⁊ recipiẽt charita
tis mercedẽ.vñ ⁊ hic sequit̃: Martha ãt satagebat
circa frequẽs ministeriũ. AVG. de v̄bis dñi: Hĩ
martha circa corporalẽ dñi necessitatẽ vel volũtatẽ
mĩstrabat q̃si mortali: sed q̃ erat ĩ carne mortali: in
ꝑncipio erat v̄bũ.Ecce qd̃ maria audiebat: Uerbuʒ
caro factũ ẽ.Ecce cui martha ministrabat:laborabat
ista:vacabat illa.verũtñ martha laborãs:multũ ĩ illa
occupatõe ⁊ negocio mĩstrãdi ĩterpellauit dñʒ:⁊ d̃
sorore ꝯq̃sta ẽ.Seq̃t̃ enĩ:Et ait dñe:nõ ẽ ti.cu. q sor.
mea reli.me so.mi.Erat enĩ maria ĩtenta dulcedini
v̄bi dñi.a martha ꝯuiuiũ dño pabat̃:ĩ cuius ꝯuiuio
maria iã iocũdabat̃.Cũ ḡ suauit̃ audiret v̄bũ dulcis
simũ ⁊ corde ĩtẽsissimo pasceret̃:ĩterpellato dño a
sorore sua:quõ putamꝰ eã timuisse ne diceret ei dñs:
Surge ⁊ adiuua sororẽ tuã? Mira.n. suauitate te
nebat̃:q̃ ꝑfecto maior ẽ mẽtis q̃ʒ vẽtris:sʒ cãʒ suã tã
q̃ʒ ociosa iudici maluit ꝯmittẽ.nec ĩ rñdẽdo voluit

laborare.s.n.pararet rñdêdi fmõez remittêt audiê di intẽtonẽ. Rñdit g̃ dñs q̃ in verbo nõ laborabat: q̃a verbũ erat. Seq̃tur enĩ: Et rñdês dixit illis dñs: Martha mar.sol.es ꝛ turbaris erga plurima. Repetitio nõis indiciũ ẽ dilectiõis: aut forte mouẽde intẽtiõis: vt audiat attẽti⁹. Bis vocata audit: Turbaris erga plurima.i.circa multa es occupata. vult enĩ hõ occurrere qñ mĩstrat: ꝛ aliqñ nõ põt: q̃ritur qõ deest paraꝫ qõ adest: ostendiꝫ animus. nam si martha sufficeret adiutoriũ sororis non posceret. multa sũt: diuersa sũt: qꝛ carnalia sũt: qꝛ tꝑalia sunt Preponiꝫ aũt vnũ multis: nõ enĩ a multis vnũ: sed mlta ab vno. vnde seq̃tur: Porro vnũ ẽ necessariũ. Circa vnũ se voluit occupari fm illud: Mihi adherere deo bonũ ẽ: vnũ sũt pater ꝛ fili⁹ ꝛ spũsſcũs: ad hoc vnũ non nos ꝑducit nisi multi habeamus cor vnũ. CIRYL. Uel aliter cũ susceperint aliq̃ frẽs deũ non sollicitenꝫ erga multũ officiũ: nec poscant que ꝑ manib⁹ nõ sũt: ꝛ op⁹ exuperãt: grauat enim passim ĩ q̃libet re qõ supfluit: generat enĩ volẽtib⁹ oferre tediũ: ꝛ videꝫ ꝙ sint alijs cã labori. BASI. Absurdũ etiã est cibos ad sustẽtionẽ corpis sumere: ac ꝑ eos iteꝝ officere corpi: ꝛ impedire ipsũ erga mandatoꝝ diuiõꝝ officiũ. Si g̃ adueniat aliq̃s paupeꝝ: sumat formã ꝛ exemplar modestie ciboꝝ: nec cã viuere volentiũ in delitijs mensam ꝓpriã ꝑpare mus. vniformis enĩ ẽ christiani vita: ad vnã tẽdens intẽtionẽ.s.ad gloriã dei. Multiformis võ ꝛ varia vita eoꝝ q̃ deforis sũt: ꝓhibito variata. Tu võ cur dum copiã ciboꝝ ꝛ cã delectatõis fratri ꝑparaꝫ mẽ saꝝ criminaris eũ voluptatis: ꝛ diffũdis in eũ gulositatis obprobria: arguẽs delitias eius in eo qõ preparas. Nõ cõmendauit dñs marthã occupatã circa freq̃ẽs ministeriũ. AVG. de ver. dñi: Quid g̃ putam⁹ reprhẽsũ eẽ ministeriũ marthe: quam cura hospitalitatis occupauerat: q̃ tãto hospite letabaꝫ: hoc si veꝝ ẽ: dimittãt hoĩes ꝙ ministrãt egẽtib⁹: vacent verbo: occupenꝫ circa sciẽtiã salutarẽ: nihil sit cura eis q̃s pegrinus ĩ vico sit: q̃s egeat pane: vacẽt opa misericordie: vni insteꝫ sciẽtie. THEO. Nõ g̃ dñs hospitalitatẽ ꝓhibet: sed plurimoꝝ turbationẽ scilꝫ abstractionẽ ꝛ tumultũ. ꝛ vide cõsiliũ dñi: ꝙ ꝑ us dñs nihil dixerat marthe: sꝫ postq̃ illa sororem ab auditu studebat euellere: tũc dñs occasiõe habita ĩcrepauit eẽ. vsq̃ enĩ adeo honoraꝫ hospitalitas: donec ad necc̃ia nos attrahit. Cũ võ ĩcipit ab vtiliorib⁹ impedire: manifestũ ẽ ꝙ honorabilior ẽ diuinoꝝ audit⁹. AVG. de ver. do. Non g̃ dñs op⁹ reꝑhendit: sꝫ mun⁹ distinxit. Seq̃tur enĩ: Maria optimã partẽ elegit: q̃ non auferꝫ ab ea. Nõ tu malã: sed illa meliorẽ: vnde meliorẽ: quia ab ea non auferetur: a te auferꝫ aliqñ onus necessitatis. Non. n. cũ veneris ad illã patriã ĩuenies peregrinũ quẽ suscipias hospicio: sed bono tuo auferꝫ: vt qõ melius est detur. auferetur a te labor vt requies detur. Tu nauigas: illa in portu ẽ. eterna enĩ ẽ dulcedo veritatis: in hac tñ vita augeꝫ: in illa ꝑficieꝫ: nũq̃ auferetur. AMBRO. Agat g̃ te sicut mariã desiderium sapie: hoc enĩ mai⁹: hoc ꝑfecti⁹ op⁹: ne ministerij cura cognitionem verbi celestis auertat. Nec arguas eos ꝛ ociosos iudices: quos videas sapie studere. AVG. de quest. euan. Mystice aũt ꝙ martha excepit illũ in domũ suã: significat ecclesiam que nũc excepit dñm in cor suũ. Maria soror ei⁹ que sedebat ad pedes dñi ꝛ audiebat verbũ ei⁹: significat eãdem ecclesiã: sꝫ in futuro seculo: vbi cessans ab ope ministerioq̃ꝫ indigẽtie: sola sapia ꝑfruiꝫ. Qõ aũt cõqueriꝫ: ꝙ soror ei⁹ eã nõ adiuuet: occasio datur sentẽtie dñi: qua ostendit istã ecclesiã solicitam esse: ꝛ turbari erga plurima: cũ sit vnũ necessariũ: ad qõ ꝑ ministerij hui⁹ merita ꝑueniꝫ. Maria võ dicit optimã partẽ elegisse: qꝛ ꝑ hãc ad illã tendiꝫ: ꝛ non auferꝫ. GRE. vi. mora. Uel ꝑ mariã q̃ verba dñi residens audiebat: ɔtẽplatiua vita exprimitur. ꝑ marthã exteriorib⁹ obseq̃jis occupatã: actiua vita significaꝫ: sed marthe cura nõ reꝑhẽdiꝫ: marie võ laudatur: q̃a magna sũt actiue vite merita: sꝫ ɔtẽplatiue potiora. vñ nec auferri vnq̃ꝫ marie ps dicitur: quia actiue vite opa corpe transeunt: contemplatiue aũt gaudia melius ex fine cõualescũt.

CA.XI.

Et factũ ẽ cũ esset in quodã loco orãs ut cessauit: dixit un⁹ ex discipulis ei⁹ ad eũ: Dñe doce nos orare: sicꝫ docuit iohãnes discipulos suos. Et ait illis: Cũ oratis dicite: Pater sificeꝫ nomẽ tuũ adueniat regnũ tuũ: panẽ nr̃m quotidianũ da nob̃ hodie: ꝛ dimitte nobis pctã nr̃a siquidẽ ꝛ nos dimittimus debẽti nobis: ꝛ ne nos inducas in tẽtationem.

BEDA: Post historiã soroꝝ que duas ecclesias vitas significauerũt. nõ frustra dñs ꝛ ip̃e orasse ꝛ discipulos orare docuisse scribiꝫ: qꝛ ꝛ orõ quã docuit: vtriusq̃ꝫ in se vite ɔtinet mysteriũ: ꝛ ipsaꝝ ꝑfectio vitarũ: nostris nõ virib⁹ est obtinẽda sꝫ ꝑcibus. vñ diciꝫ: Et factũ ẽ cum esset in quodã loco orans.

CIRYL. Cum autẽ habeat omnis boni plenitudinem: cur orat si plen⁹ est: ꝛ in nullo penitus eget: Ad hoc dicim⁹ ꝙ competit ei ex modo dispensationis in carne: cũ voluerit humana ꝓsequi tpe ad h̃ cõueniẽte. Si.n. comedit ꝛ bibit: ñ ĩcõgrue vtebaꝫ orõne: vt doceat nos nõ esse erga hoc tepidos: sed attentius insistere orationib⁹. TYTVS: Cũ auteꝫ nouã ɔuersationẽ vidissent discipuli: nouã formaꝫ orationis postulauerũt. cũ plures oratiões ɔtinerẽtur in veteri testamẽto. vñ seq̃tur: Ut cessauit: dixit vnus ex discipulis eius ad eũ: Dñe doce nos orare. ne.s. cõtra deũ peccemus: aliqua querẽtes ꝓ alijs: vel deo assistẽtes in oratione nõ eo mõ quo expedit. ORIGE. Et vt orationis doctrinã ꝓferat infert: Sicꝫ ꝛ iohã. do. disci. suos. de quo.s. nos docuisti: ꝙ inter natos mulieꝝ null⁹ eo maior surrexit. ꝛ qꝛ ꝑcepisti nobis petẽ eterna ꝛ grãdia: vñ erit nos ad hoꝝ ꝑuẽire noticiã: nisi a te deo ꝛ saluatore nr̃o

GRE. nisenus: Orationis ergo doctrinã explicat discipulis qui sollerter noticiã orõnis expostulãt: oñdens q̃liter implorari oporteat diuinũ auditũ.

BASI. Duo aũt sũt modi oratiõis. Un⁹ q̃dẽ lau-

dis cū humilitate: secūdus vo petitionis remissioꝝ.
Quotiens ǵ oras non ṗus ad petēdū ꝓrūpas. Sin
aūt tuū criminaris affectū ꝙ necessitate coact⁹ sup/
plices deo. Sꝫ cū incipis orare: quālibet desere cre
aturā visibilē ꝛ inuisibilē. Sumas aūt exordium a
laude illi⁹ q̄ cūcta creauit. vn̄ subdiť: Et ait illis: Cū
orauerins dicite: pater. AVG. de ver. dn̄i: Prim⁹
sermo quāte gratie: faciē tuā nō audebas ad celuꝫ
leuare: ꝛ subito accepisti gratiā xp̄i. Ex malo seruo
fact⁹ ē bon⁹ filius: ideo p̄sume nō de tua opatione
sꝫ de christi gr̄a. Nō ǵ hic arrogātia ē: sꝫ fides. P̄di/
care qđ accepis: nō ē supbia: sꝫ deuotio. Ergo attol
le oculos ad patrē q̄ te p lauacrū genuit: q̄ p filium
te redemit. patrē dicas q̄si fili⁹. Sꝫ noli tibi aliquid
spēalit̄ vēdicare. soli⁹ christi specialis ē pr̄: nobis ē
pr̄ oīb⁹ ī cōī: qꝛ illū solū genuit: nos aūt creauit. Et
iō fm matth. dr̄: Pr̄ nr̄. ꝛ addiť: q̄ es in celis. In il/
lis. s. celis de q̄b⁹ dictū ē: Celi enarrāt gl̄iaꝫ dei. Ce
li ē vbi culpa cessauit: vbi nullū mortis ē vuln⁹.
THEO. Nō aūt dicit: Qui es in celis: tāq̄ ibi circū
scribať: sꝫ vt ad celos erigat auditorē ꝛ abstrahat
a terrenis. GREG. nisen⁹. Uide aūt quare p̄parati/
onis op⁹ est: vt audacter possis deo dicē pr̄: qꝛ si ad
res mūdanas intuitū dirigis: aut hūanā gloriā am
bis: aut sordes passibilis appetit⁹: ꝛ hāc orōnē emū
cies. Audire mihi videor deū dicentē: Cū corrupte
fueris vite si patrē vocas incorruptibilitatis genito
rē: feda voce inquinas incorruptibile nomē. nam q̄
patrē mādauit vocare: pferre mēdaciū nō cōcessit.
Omniū vo bonoꝝ exordiū ē glorificare nomē dei ī
vita nr̄a. vn̄ subdit. Scificeť nomē tuū. Quis. n. est
adeo bestialis q̄ vidēs in credētib⁹ vitā purā non
glificet nomē īuocatū ī tali vita. Igiť q̄ dicī ī orōne
scificeť in me īuocatū nomē tuū: h̄ orat noīs tui cō
currēte subsidio: iust⁹ abstinēs ē a quolibet malo.
CHRY. Sicť enī cū q̄s celi pulchritudinē aspicit di/
cit: gloria tibi de⁹: sic etiā cū aspicit alicui⁹ v̄tute: q̄a
hoīs v̄tus multomagis q̄ꝫ celū glorificat deum.
AVG. de ver. dn̄i: Uel dr̄: Scificeť nomē tuū ī no
bis: vt ad nos possit ei⁹ scificatio pueire. TYTVS:
Uel d ē: Scificeť nomē tuū. i. nota sit tua scitas to/
ti mūdo: ꝛ laudet te decēter. Rectos aūt decet col/
laudatio. Iussit igiť orare ꝓ emēdatiōe mūdi toti⁹
CIRYL. Qm̄ penes eos ad quos nondū puenit
fides cōtēniť adhuc nomē dei. sꝫ vbi iubar veritatis
sup eos eluxerit: eū fatebūť scm̄ scōꝝ. TYTVS: Et
qꝛ in noīe iesu ē gloria dei pr̄is tūc nomē pr̄is scifi
cabiť: qn̄ christ⁹ erit not⁹. ORIGE. Uel qꝛ no/
mē dei ab errantib⁹ attribuiť culturis: ꝛ creaturis
nōdū ē scificatū: vt sit sepatū a quib⁹ debuit separi.
Decet ǵ nos orare vt nomen dei adapteť soli vero
deo. cui adaptať qđ subdiť: Adueniat regnū tuuꝫ.
vt. s. euacueť p̄ncipat⁹ ꝛ ptās ꝛ virt⁹ ꝛ regnū mūdi:
q̄n etiā pctm̄ qđ regnat in mortalib⁹ nr̄is corpib⁹.
GRE. nisen⁹: Imploram⁹ etiā a dn̄o liberari a cor
ruptiōe: eximi a morte. Uel fm quosdā: Adueniat
regnū tuū. i. veniat sup nos spūsscūs tu⁹ vt purificet
nos. AVG. de ver. do. Tūc enī vēit regnū dei qn̄
eius sum⁹ gratiā cōsecuti. Ipse enī ait: Regnū dei
intra vos est. CIRYL. Uel q̄ hoc dicūt videť op/
tare rursū refulgētē in mūdo oīm saluatorē. Mā/
dauit aūt in orōne petere illud tēp⁹ reuera terribile

vt sciāt ꝙ viuere decet eos nō lente vel remisse vt il
lud tēp⁹ nō parat eis flāmā ꝛ vindictā: sꝫ magis ho
neste fm volūtatē ipsi⁹ vt eis tēp⁹ illud nectat co/
ronas. vn̄ fm matth. seqť: Fiat voluntas tua sicť in
celo ꝛ in terra. CHRY. q. d. p̄sta nobis dn̄e cōuer/
sationē imitari celestē: q̄tenus q̄cunq̄ꝫ tu vis: nos eti
am velim⁹. GRE. Qm̄ enī vitā humanā p⁹ resur
rectiōꝫ similē dicit eē vēturā vite angelice: ꝯsequēs
est vitā mūdanā ad vitā q̄ postmodū sperať dispo
ni: vt in carne viuētes carnalit̄ nō viuamus. Per h̄
aūt verus medic⁹ aīe soluit morbi naturā: vt quos
occupauit infirmitas p hoc ꝙ a volūtate diuina re
cesserāt: a morbo denuo liberet copulatio ad volū
tatē diuinā. Est enī sanitas anime executio debita
volūtatis diuīe. AVG. in enchiridiō: Apud euā/
gelistā igiť mattheū septē petitiōes ꝯtinē videť dn̄i
ca oratio. euāgelista vo lucas ī orōe dn̄ica petitiōes
nō septē sꝫ q̄nq̄ꝫ cōplex⁹ ē: nec abillo vtiq̄ꝫ discre/
pauit. Sꝫ quō illa septē sūt intelligēda: ipe sub bre
uitate cōmonuit. Nomen q̄ppe dei scificať in spū:
dei aūt regnū in resurrectiōe futuꝝ ē. Ondens ǵ lu
cas tertiā petiōnē duaꝝ supioꝝ eē quodāmō repe/
titionē: magis eā p̄termittēdo voluit intelligi. De/
inde tres alias adiūxit. Et p̄⁹ de pane quotidiano
dicēs: Panē no. quoti. da no. ho. AVG. de v̄bis
dn̄i: In greco dr̄ epiusion. hoc ē supsubstātiale: n ō
iste ē panis q̄ vadit in corp⁹: sꝫ ille panis vite etne q̄
aīe nr̄e subāꝫ fulcť. Latin⁹ āt hūc quotidianū panē
dic: quē greci dicūt aduenientē. Si quotidian⁹ ille ē
panis: cur p⁹ annū illū sumas: quēadmodū greci ī
oriēte facere ꝯsueuerūt: Accipe quotidie qđ quoti/
die tibi ꝓsit: sic viue ꝙ quotidie merearis accipere.
Mors dn̄i significať: ꝛ remissio pctōꝝ. q̄ vuln⁹ hꝫ:
medicinā querit. Uuln⁹ ē: q̄a sub pctō sum⁹. medi/
cina ē celeste ꝛ venerabile sacramētū. Si quotidie
accipis: quotidie tibi ē hodie. Christ⁹ tibi quotidie
resurgit: hodie. n. est qn̄ christ⁹ resurgit. TYTVS:
Uel panis aīaꝝ diuina ē virt⁹ afferēs futurā vitam
gehenne: sicť panis ex terra ꝓdiens vitā tpalē ꝯfuat
Cū aūt quotidianū dixisset: diuinū q̄ aduenit ꝛ fu/
tur⁹ ē significat: quē nobis hodie p̄stari reqrimus:
poscentes quoddā ei⁹ p̄ncipiū atq̄ꝫ gustū: qn̄ spiri/
tus in nobis inhabitās v̄tutē opať: q̄ supat oēm vir
tutē humanā: puta castitatē: hūilitatē. CIRYL.
Putāt aūt forsan aliq̄ indecēs: oīa scōs a deo q̄rere
corpalia. ꝛ ob hāc cām applicāt qđ dr̄: Ad spiritalē
ꝓfessionē. Ego aūt ꝯcedā ꝙ oportet scōs p̄cipue la
tagere ad obtinēda spiritalia dona. Illud tn̄ decet
inspicere qđ irrep̄hēsibiliter petūt dn̄o p̄cipiēte pa
nē cōem. ex eo ꝙ panē. iussit querere. i. quotidianū
alimētū: videť ꝙ nihil ꝯcedat eos habē: sꝫ magis ho
nestā colere paupertatē. nō. n. ē habētiū panē petē: sꝫ
opp̄ssoꝝ penuria. BASI. q. d. panē quotidianū q̄
nr̄e substātie ꝯpetit ad vitā diurnā: nō tibiipsi ꝯmē
des: sꝫ ad deū cā ei⁹ refugias: exponēs ei necessita/
tē nature. CHRY. Postulāda ǵ sūt diurnit⁹ necīa
vite: nō ciboꝝ diuersitates. ꝛ vina odorifera ꝛ cetera
q̄ delectāt guttur: onerāt āt vētrē: ꝛ mētē ꝑturbāt.
Sꝫ panis pōt substātiā corpis sustētare: ꝛ illū q̄ no
bis hodie tm̄modo sufficit: vt de crastino nō cogite
mus: vnam solā petitionem sensibilem querimus:
vt p̄sentib⁹ nō affligamur. GREG. nisenus: P⁹q̄ꝫ

aūt p bona opa fiduciā sumē docuit: ꝯsequēter re-missionē reatuū docet implorare. Sequit̄ eñi: Et di mitte nobis peccata nr̄a. TYTVS: Hoc aūt additū est necessario: ꝓ eo ꝙ nullꝰ sine peccō repitur: ne impediamur a sacra ꝑticipatione ꝓpter hūana peccata. Cū eñi teneamur exhibere christo oīmodam sanctitatē q̄ spūssanctus habitare facit in nobis: redarguēdi sumꝰ si nō obseruemꝰ ei tēplū mūdū. Huic aūt defectui subuenit̄ p dei bonitatē indulgentē humane fragilitati peccōꝝ punitionē. Hoc aūt ipsuz iuste fit a iusto deo: qm̄ nos q̄si habitatoribꝰ relaxamus: his. s. q̄ nobis nocuerūt: ⁊ debita nō exhibuerūt. vñ subdit̄: Siquidē ⁊ ipi dimit. om. de. nobis. CIRYL. Uult eñi vt ita loq̄r: patientie quā hoīes colūt imitatorē fieri deū. vt qualē ipsi exhibuerunt ꝯseruis bonitatē: talē pari lance recipe petāt a deo qui iusta recōpensat: ⁊ nouit oīm misereri. Hec igitur aduertētes grates agēde sūt debitoribꝰ nostris: sūt eñi nobis si sapimꝰ causa indulgētie maxime: et pauca exhibentes plurima repiemꝰ. nā ⁊ nos multa debemus ⁊ magna debita dño: quoꝝ si minimam partē a nobis vellet exigere: iā ꝑissemus. AVG. de ver. dñi: Debitū aūt q̄d ē nisi pctm̄: Ergo si nō accepisses alieni fenoris pecuniā nō deberes: ⁊ iō peccatū tibi imputat̄. Habuisti eñi pecuniā cū qua diues nascereris ad imaginē ⁊ silitudinē factꝰ dei. sed ꝑdidisti qđ habebas: sicut arrogantiā desiderās vēdicare: ꝑdidisti humilitatis pecuniā: accepisti a diabolo debitū qđ nō erat necessariū. cautionē tuā tenebat inimicus: sꝫ eā dñs crucifixit: ⁊ suo cruore deleuit. Potēs ē aūt dñs q̄ abstulit peccatū: ⁊ debita nr̄a donauit: custodire nos aduersus diaboli insidias q̄ culpā generare ꝯsueuit. vñ sequit̄: Et ne nos inducas in tētationē. quā. s. ferre nō possumꝰ. Sed q̄si athleta talē vult tētationē: quā ferre possit humana ꝯditio. TYTVS: A diabolo eñi tētari ē impossibile: sed ne a deo relinq̄mur ad tētationes hec dep̄camur. Qđ aūt ex ꝑmissione diuina ꝯtingit: illđ deꝰ quoq3 facere dicit̄ i scriptura: ⁊ s̄m hoc nisi ꝓhibeat tētationis inualescētiā que supra nos ē: tunc nos in tētationē inducit. MAX. Uel mādat dñs vt petamꝰ: Ne nos inducas in tētationē. i. nō ꝑmittas voluptuosaꝝ ⁊ spōtaneaꝝ tētationū nos experientiā pati. Jacobꝰ aūt docet ꝓ veritate certātes nō remitti tētatiōibꝰ inuolūtarijs ⁊ causatiuis laboꝝ dicens: Oē gaudiū existimate frēs mei cū in tētationes varias incideritis. BASI. Nō tamē decet nos orando petere afflictiōes corꝑales. vniuersaliter. n. p̄cepit orare: non subire tētationē. sꝫ postq̄3 aliquis subijt: expetit a dño petere virtutē ꝑferēdi vt ꝯsummetur in nobis illud: Qui sustinet vsq3 ad finem saluus erit. AVG. in encheridion: At vō ꝙ matheꝰ in vltimo posuit: Sed libera nos a malo. iste nō posuit: vt intelligamꝰ ad illud supꝰ qđ de tētatiōe dictū ē ꝑtinere. Idē quippe ait: Sed libera. nō ait: Et libera. tanq̄3 vnā petitionē demōstrans: noli hoc: sed hoc. Sꝫ sciat vnusquisq3 in eo se liberari a malo: ꝙ nō infert̄ i tētationē. AVG. de ver. dñi: Unꝰ quisq3 eñi petit vt a malo: hoc ē ab inimico ⁊ peccō liberet̄. sꝫ qui deo se cōmittit: diabolū nō timet: Si eñim deus ꝓ nobis: quis contra nos:

¶ Et ait ad illos: Quis vr̄m hēbit amicū ⁊ ibit ad illuz media nocte: ⁊ dicet ad illuz: Amice cōmoda mihi tres panes: qm̄ amicꝰ meꝰ uenit de uia ad me: ⁊ non habeo qđ ponā añ illum. ⁊ ille deintꝰ rñdēs dicat: noli mihi molestus esse: iā ostiū clausū ē: ⁊ pueri mei mecum sūt i cubili: non possuz surgere ⁊ dare tibi: Et ille si ꝑseuerauerit pulsans: dico uobis: ⁊ si nō dabit illi surgēs: eo ꝙ amicꝰ eius sit: ꝓpt̄ improbitatē tn̄ eiꝰ surget: ⁊ dabit illi quotquot hꝫ necios.

¶ CIRYL. Docuerat supra saluator ad petitōꝫ apostoloꝝ: q̄liter oportet orare. poterat aūt contingere eos q̄ hoc salutare documētū receꝑant: effundē q̄dem p̄ces iuxta traditā formā: sed negligēter ⁊ remisse hoc facere: deinde cū nō exaudirēt̄ p primaz vel secūdā orationē desistere ab orōnibꝰ. Itaq3 ne hoc pateremur: p modū parabole manifestat: ꝙ pusillanimitas in orationibꝰ dānosa ē. Utilissimū vo est i eis patiētiā habere. vñ dr̄: Et ait ad illos: Quis vestrū habebit amicū: THEO. Amicꝰ iste deus ē qui oēs amat: ⁊ omnes saluos vult fieri. AMB. Quis etiā est nobis amicior: q̄3 q̄ ꝓ nobis corpus suū tradidit: Dat̄ aūt nobis hic alius p̄cepti modꝰ: vt oībus momētis: nō solū diebus: sꝫ etiā noctibus orō deferat̄. Seqtur eñi: Et ibit ad illum media nocte. Sicut petijt dauid qm̄ dixit: Media nocte surgebam ad confitendū tibi. Neq3 eñi timuit excitare dormiētē: quē scit semꝑ eē vigilātē. nā si ille tam scūs: ⁊ qui regni erat necessitatibꝰ occupatꝰ septies in die laudē dño dicebat: quid nos facē debemus: quo frequētiꝰ carnis ac mētis fragilitate delinquimus: ꝙ diligēdo dñm deū tuū nō solū tibi: sꝫ etiaz alijs poteris emereri. Sequit̄ eñi: Et dicet illi: Amice cōmoda mihi tres pa. qm̄ ami. meꝰ ve. ad me de via: ⁊ nō ha. qđ po. añ illū. AVG. đ ver. dñi: Qui aūt sūt isti tres panes: nisi mysterij celestis alimentū: fieri eñi pōt vt aliquis passus fuerit amicū aliq̄d interrogātē: ꝙ rñdere nō possit: ⁊ tunc se īuenit nō habere: qm̄ coactꝰ ē dare. Uenit ergo tibi amicꝰ de via. i. de vita huius seculi: in qua omnes velut peregrini trāseūt: nec vllus q̄si possessor manet: sꝫ omni hoī dicit̄: Transi: da venturo locū: aut forte de via mala: hoc est de vita mala fatigatus. nescio q̄s amicus tuus nō īueniēs veritatē: qua audita ⁊ ꝑcepta beatus fiat: Uenit ad te tanq̄3 ad christianū ⁊ dic: Redde mihi rationē. Et interrogat qđ forte tu per simplicitatē fidei nesciebas: ⁊ non est vnde reficias esuriētē: ⁊ compelleris querere in dominicis libris forsassis eñi quod ille interrogauit: in libro positū est: sed obscurum est ipsum paulum aut petruz aut aliquem prophetam interrogare non sineris. Jam enim requiescit familia ista cū dño isto suo: ⁊ seculi huius ignorantia valida est: hoc est nox media: ⁊ vrget amicus esuriens: cui simplex fides nō sufficit:

Nūqd ōferēd⁹ ē ḡ ad ipsum dn̄m: cū quo familia
requiesc[illegible] orādo. de quo subdit. Et ille de in
tus dicat: Noli mihi molest⁹ eē. q̄ differt dare: vult
vt amoli⁹ desideres dilatū: ne vilescat cito datū.
BASI. Forsitan etiā ob hoc differt q̄si ingeminās
tui assiduitatē: ⁊ frequentiam erga se: ⁊ vt agnoscas
q̄d donū dei sit: ⁊ ī timore donata custodias. Quic
quid enī aliq̄s multo labore habet: nitit̄ custodire
ne cū illud ꝑdiderit: suū laborem amittat. GLO.
Non ḡ aufert impetrādi licētiā: ſʒ vehemēti⁹ accē
dit desideriū orandi: ōn̄sa difficultate ōsequēdi. Se
quit̄ enī: Iā ostiū clausū ē. BEDA: Hoc ē ostiuʒ
qd̄ ap[illegible] sibi etiā paul⁹ exposcit: nō solū suis. ſʒ etiā
ꝑpli orōnib⁹ obsecrās se iuuari: vt aperiat̄ sibi ostiū
ad loquēdū mysteriū christi. Et fortasse illd̄ ē osti
um qd̄ aptū vidit iohānes. cui dictū ē: Ascēde huc
⁊ ostendā tibi q̄ oportet fieri. AVG. de que. euā.
Significat̄ ergo tempus famis verbi: cum intelli
gētia clauditur: ⁊ illi q̄ apostlicā sapientiā tāq̄ pa
nem erogātes ꝑ orbē terre p̄dicauerūt: iam sunt in
secreta quiete cū dn̄o. Et hoc ē qd̄ subdit̄: Et pueri
mei mecū sūt in cubili. GREG. nisen⁹: Opportu
ne eos q̄ ꝑ arme iusticie impassibilitatē vendicaue
rūt sibi pueros appellat: docēs ꝙ bonum qd̄ ꝑ stu
dia in nobis acquirit̄ ab initio fuerat in natura re
positū. nā q̄n aliquis abrenūciās carni ꝑ rōnē exer
citio vite virtuose passionē confutauit: tūc q̄si puer
insensibiliter se hʒ erga passiōes. Cubile aūt requiē
intelligim⁹ saluatoꝛ. GLO. Et ꝓpter p̄missa sub
dit: Nō possū surgere ⁊ dare tibi. qd̄ ē ad difficulta
tē impetrandi referēdū. AVG. de que. euā. Uel
aliter amic⁹ ad quē venit̄ media nocte: vt accomo
det tres panes: vtiq̄ ad similitudinē ponit̄ ſm quam
q̄s rogat deū in media tribulatiōe ōstitut⁹: vt ei tri
buat intelligētiā trinitatis: qua p̄ntis vite ōsoletur
labores. Ipsa enī angustia media nox ē q̄ cogit̄ ve
hemēter instare. In trib⁹ aūt panib⁹ etiā illud signi
ficatur vnius substātie eē trinitatē. amic⁹ aūt veni
ens de via intelligit̄ hoīs appetit⁹: q̄ debet rōni ser
uire. seruiebat aūt ōsuetudini tꝑali: quaʒ viā vocat
ꝓpter oīa transeūtia. Cōuerso aūt hoīe ad deum:
etiā ille appetit⁹ a ōsuetudine reuocat̄. Sed si non
cōsolet̄ interius gaudiū de doctrina spiritali: q̄ cre
atoris trinitas p̄dicat̄: magne angustie sūt in hoīe
que p̄mit erūna mortalis: cū ab his q̄ foris delectāt
p̄cipit̄ abstinētia: ⁊ intus non est refectio de leticia
doctrine spiritalis: tn̄ orando efficit̄ vt accipiat de
siderās intellectū a dn̄o: etiā si hō desit ꝑ quē sapiē
tia p̄dicet̄. Seq̄t̄ enī: Et ille ꝑseuerauerit pulsans:
dico vobis. Et si nō dabit illi surgēs: eo ꝙ amicus
ei⁹ sit: ꝓpter improbitatē tn̄ eius surget: ⁊ dabit illi
quotquot hʒ necessarios. Cōpatio ē a minori. si enī
amic⁹ hō surgit de lecto ⁊ dat: nō amicicia ſʒ tedio
cōpulsus: quātomagis de⁹ dat: q̄ sine tedio largissi
me donat qd̄ petit̄. AVG. ō ver. dn̄i: Cū aūt ꝑue
neris ad tres panes: hoc ē ad cibū ⁊ intelligētiā tri
nitatis: habes ⁊ vnde viuas: ⁊ vn̄ pascas. Ne time
as: ne fineas: non enī panis ille finiet̄: ſʒ indigētiaʒ
tuā finiet. disce ⁊ doce: viue ⁊ pasce. THEO. Uel
aliter: Media nox finis ē vite: in quo multi ad deū
aduenīūt. Amic⁹ aūt ē angel⁹ qui accipit animam.
Uel media nox est ꝓfundū tētationū in quo ōstitu
tus petit a deo tres panes: necessitateʒ. s. corpis aīe
⁊ spūs: ꝑ q̄ in tētatōib⁹ nō periclitamur. Amic⁹ aūt
qui de via venit: ipse de⁹ ē q̄ in tētationib⁹ nos pro
bat: cui nō hʒ qd̄ apponat q̄ in tētatiōe infirmatur.
Qd̄ aūt dicit: Et clausa ē ianua. intelligēdū ē ꝙ do
cet nos ante tētatiōes p̄patos eē: postq̄ vō tētatio
ni incidim⁹: p̄parationis ianua claudit̄: ⁊ imparati in
uenti: nisi de⁹ adiuuet periclitamur.

¶ Et dico ego vobis: Petite ⁊ da
bit̄ vobis: q̄rite ⁊ inuenietis: pulsate
⁊ apiet̄ vobis. Oīs enīʒ q petit acci
pit: ⁊ q q̄rit inuenit: ⁊ pulsanti apiet̄.
Quis aūt ex vob petit patrē petit pa
nē: nunqd lapidē dabit illi? Aut pi
scē: nunqd ꝓ pisce serpētē dabit illi?
Aut si petierit ouū: nūqd porriget
illi scorpionē? Si ergo vos cū sitis
mali nostis bona data dare filijs ve
stris: quātomagis p̄r vester celestis
de celo dabit spm̄ bonū petētib⁹ se.

¶ AVG. ō ver. dn̄i: Posita similitudine adiūxit exhor
tationem dn̄s: ⁊ oīno stimulauit nos q̄rere: petere:
pulsare: donec accipiam⁹ qd̄ petim⁹. vnde dicit: Et
ego dico vobis petite ⁊ dabit̄ vobis. CIRYL: Qd̄
dic̄ Dico vobis: vim hʒ iuramēti: de⁹ enī nō mētit̄.
Qn̄cūq̄ aūt innuit audiētib⁹ aliq̄d cū iuramēto: oñ
dit inexcusabilē nostrē fidei paruitatem. CHRY:
Per petitionē aūt orationē oñdit: ꝑ inquisitionem
vō studiū ⁊ solicitudinē cū subdit: Querite ⁊ inuenie
tis. que enī querunt̄ plurima cura indigēt: qd̄ ma
xime ē in deo. Plura nāq̄ sūt que sensū nr̄m impe
diūt: sicut ḡ aurū ꝑditū querim⁹: sic deū solicite per
quiram⁹. Oñdit etiā ꝙ q̄uis nō aperiat illico ianu
am: imorādū ē. vn̄ subdit: Pulsate ⁊ aperiet̄ vobis.
q: si q̄rens imoraberis: vtiq̄ recipies. ob hoc reclu
sum ē ostiū vt faciat te pulsare: ideo nō mox annuit
vt exposcas. GRECVS: Uel ꝑ hoc ꝙ dicit: Pul
sate: forsitan insinuat petere cū effectu. pulsat enim
aliq̄s manu. Boni aūt opis signū est man⁹. vel hec
tria p̄nt aliter distingui. virtutis enī initiuʒ ē petere
notā viā veritatis. Secūd⁹ vō grad⁹ est q̄rere q̄liter
oporteat trāsire ꝑ viā. Terti⁹ grad⁹ est vt cū v̄tutes
attigerit: pulset ad ostiū: vt intret spatiosam cogni
tionē q̄ oīa orādo aliq̄s acq̄rit. Uel petere quidem
est orare: q̄rere vō ꝑ bona opa agere orōni ōdigna
Pulsare aūt ē orōni imorari nec desistē. AVG.
de ver. do. Nō aūt nos tātū hortaret̄: vt peterem⁹
nisi dare vellet. Erubescat hūana pigritia: pl⁹ vult
ille dare q̄ nos accipe. AMBRO. Qui aūt ꝓmit
tit aliq̄d: spem dʒ afferre ꝓmissi: vt monētis obedi
entia deferat̄: ꝓmissis fides. ⁊ iō subdit: Oīs enī q̄
pe. acci. ⁊ q̄ q̄rit inuenit. ⁊ pul. aperiet̄. ORIG. Que
ret aūt aliq̄s q̄lit̄ q̄dā orātes nō exaudiāt̄? Ad qd̄
dicēdū: ꝙ q̄cunq̄ recto tramite ad q̄rendū accedit:
nil omittēs ex his q̄ conferūt ad petitoꝛ obtētū: ac
cipiet reuera qd̄ p̄catus est dari sibi. Siquis autem
diuertēs a proposito vere petitionis: cum nō petat

vt decet: non petit: Quo fit vt cũ nõ recipiat: quod hic dicitur nõ falsificet. Nam et magistro dicente: Quicũqȝ venerit ad me: assequetur disciplinam et peritiã adire magistrum realiter accipim⁹. hoc ẽ vt feruenter et diligenter vacet documentis ipsi⁹. vñ et iacob⁹ dicit: Petitis et nõ accipietis: eo q̃ male petatis. s. causa voluptatũ vanarum. Sed dicet aliqs: imo cum aliqui rogãt p diuina noticia obtinẽda: et recuperatiõe vtu tũ non obtinẽt. cui dicendũ: q̃ nõ pter se bona pe tiuerũt accipe: sȝ vt cõmendent p ea. BASI. Siqs etiã ob torporẽ exhibeat se desiderijs et traditor sui fiat in man⁹ hostiũ: hũc de⁹ nec adiuuat: nec exau dit: eo q̃ p peccatũ alienũ se fecit a deo. decet ḡ offerre quidẽ quicqd interest sua: clamare aũt ad deum vt adiuuet eũ. Est aũt diuinũ subsidiũ implorãdũ: nõ remisse ac mente huc illucqȝ vagãte: eo q̃ talis nõ solũ nõ imperrabit qd petit: sȝ magis dñm irritabit. nã si aliqs corã pncipe stans situ habet et intrinsecũ et extrinsecũ oculũ: ne forsitan puniatur: quãtomagis corã deo attentũ ac tremebũdum oportet assistere. Si vo debilitatus a pctõ fixe nequis orare quãtũ cũqȝ potes teipsũ cohibeas: vt stando corã deo ad eum dirigas intellectũ: et deus ignoscit: eo q̃ nõ ex negligentia sed ex fragilitate non potes vt oportet assistere coram deo. Si sic ḡ teipsũ cõpellis: ne di scedas donec accipias. Ideo ḡ qñqȝ petis et nõ ac cipis: qr pperã postulasti: vel infideliter vel leuiter: vel nõ oferẽtia tibi: vel destitisti. Sepi⁹ aũt quidam obuiãt dicentes: Quare oram⁹? an ignorat de⁹ qui bus op⁹ ẽ nobis? Nouit quippe: et oĩa spũalia vbe rius dat nobis et anteqȝ postulem⁹: sed opa vtutis et regnũ celorum oportet pius optare: optantẽ vo q̃re re: ingerentẽ p fidẽ et patientiã q̃cquid interest sua: in nullo delicto redargutũ a ppria oscia. AMB. Ergo pceptiu⁹ locus frequẽter orãdi spes ẽ impe trandi: rõ aũt psuadendi pius fuit in pcepto: postea fit in exẽplo: qd ondit subdẽs: Quis autẽ ex vobis patrẽ petit panẽ: nũqd lapidẽ dabit illi? CIRYL. In quo instruit nos saluator quiddã necessariũ. fre quẽter enĩ inconsulto voluptatũ impetu irruimus ad pnitiosa desideria. Cũ igit aliqd taliũ a deo peti mus: neqȝ impetrabim⁹: ad qd ondendũ vtitur pa tenti exẽplo ex his q̃ penes nos sũt. cũ enĩ fili⁹ tuus petit panẽ: gratãter ppinas: qr cibũ petit opportu nũ: Qñ vo sensus penuria lapidẽ poscit vt comedat nõ affers ei: sȝ potius phibes eũ a nociuo desiderio: vt sit sensus: Quis aũt ex vo. pa. pe. panẽ. quẽ. s. pat dat. Nũqd lapidẽ dabit illi? scilȝ si petierit. Eadem quoqȝ rõ est in serpẽte et pisce de quo subdit: Aut piscẽ: nũqd p pisce serpentẽ dabit illi? Et siliter in ouo et scorpione. de quo subdit: Aut si petierit ouũ nunqd porriget illi scorpionem? ORIGE. Tu mi attende: si panis qdẽ est aĩe cib⁹ in ognitiõe: sine q⁹ nõ ottingit saluari: puta psp̃icax rõ vite debite. pisci aũt ẽ amor disciplinae: puta mũdi ostitutionẽ agno scere: elemẽtorum effectũ: et q̃cũqȝ osequentẽ differit sa pia. Itaqȝ nec vice panis deus ppiat lapidẽ: quẽ vo lebat diabol⁹ a xp̃o mãducari: nec vice pisci serpẽtẽ quẽ comedũt ethiopes: indigni pisces comedẽ. nec simpliciter dat vice nutritiue et vtilis nõ comestibi lia et nociua: qd refert ad scorpionẽ et ouũ. AVG. de quest. euã. Uel poti⁹ intelligit charitas ppi ma iorẽ appetitũ tam necessariũ vt sine illa cetera nihil sint: sicut sine pane mensa inops: cui cõtraria ẽ cor dis duritia quã lapidi opauit. Piscis aũt intelligit fides inuisibiliũ vel pter aquã baptismi: vel qr de inuisibilib⁹ locis capit. Qd etiã fides hui⁹ mũdi flu ctib⁹ circũiactata nõ frangit: recte pisci cõpat. Cui otrariũ posuit serpẽtẽ pter venena fallacie: q̃ etiã pmo male suadendo pseminauit. In ouo intelligi tur spes: ouũ enĩ nondũ ẽ fetus psectus: sȝ souẽdo sperat. Cui otrariũ posuit scorpionẽ: cui⁹ aculeus venenat⁹ retro timend⁹ ẽ: sicut cõtrariũ spei ẽ retro spicere: cũ spes futurorum in illa q̃ ante sũt se extẽdat. OVG. de ver. do. Quãta tibi loquitur mũdus: quãta p⁹ dorsũ strepit vt retro respiciat? O mũde imũde qd strepis? qd auertere conaris? tenere vis periẽs: qd faceres si maneres? quem nõ deciperes dulcis: si amar⁹ alimẽta mẽtiris? CIRYL. Ex pmisso autẽ exẽplo cõcludit: Si ḡ vos cũ sitis mali. i. cũ mentẽ susceptiuã prauitatis geratis: nõ aũt vniformẽ et fi xam in bono sic de⁹. BEDA: Uel malos vocat seculi amatores: q̃ dant illa q̃ fm sensũ suũ iudicãt bona: q̃ etiã in sua natura sũt bona et ad vsum infir me vite ptinẽt. vñ subdit: Nostis bona data dare fi lijs vr̃is. Apl̃i etiã q̃ merito electionis bonitatẽ hu mani generis excesserant: supne bonitatis respectu mali eẽ dicũt: qr nihil p semetipsũ bonũ nisi deitas sola. Qd vo subditur: Quãtomagis pr̃ vester de ce lo dabit spm̃ bonũ petẽtib⁹ se. Pro quo mattheus posuit: Dabit bõa petentib⁹ se. ondit spm̃scm̃ pleni tudinẽ bonorum dei: qr oẽs vtilitates q̃ ex donorum dei gratia suscipiũt: ex isto fonte emanant. ATHA. Nisi aũt spũsscũs eẽt de substãtia dei qui sol⁹ ẽ bo nus: nequaqȝ hic appellaret bon⁹: qñ dñs renuit dici bonus in eo q̃ hõ fact⁹ est. AVGV. de ver. do. Ergo auare qd queris? aut si aliud petas: quid tibi sufficiat: cui deus non sufficit?

¶ Et erat iesus eijciẽs demoniũ et illud erat mutum: et cũ eiecisset demo niũ locut⁹ ẽ mutus: et admirate sũt turbe. Quidã aũt ex eis dixerũt: In beelzebub pncipe demoniorum eijcit demonia. Et alij tẽtantes: signum de celo querebãt ab eo.

¶ GLO. Promiserat dñs q̃ spũs bon⁹ daret orã tibus: cui⁹ quidẽ bñficiũ subsequenti miraculo de mõstrat. vnde dr̃: Et erat ies⁹ eijciẽs demoniũ et illud erat mutũ. THEO. Dicitur aũt mut⁹ vt in pluri bus q̃ non loquitur. Dicitur etiã et q̃ nõ audit: sȝ magis pprie q̃ nec audit nec loquitur. Qui aũt a natiuitate nõ audiuit: ex necessitate nõ loqtur. Ea enĩ loqmur q̃ p auditũ loqui docemur. Siqs tñ ex aliqua pas sione supueniẽte auditũ amiserit: hũc nihil phibet loqui. Qui aũt dño oblat⁹ fuit: et mut⁹ erat lingua: et surdus auditu. TYTVS: Mutũ aũt vel surdum dicit demoniũ: qd hanc ingerit passionem: q̃ non audiatur diuinũ verbũ. Nam demones auferẽtes aptitudinẽ humani affect⁹: obtundũt anime nostre auditum: idcirco venit christ⁹ vt et eijciat demoniũ: et audiam⁹ verbum veritatis. vnum enim sanauit

vt vniuersalem pregustation... faciat humane salu tis. vnde sequitur: Et cum eiec... demoniū locutus est mutus. BEDA: Demoniacus autē iste apud mattheū non solū mut⁹: sed ⁊ cecus fuisse narratur. Tria igitur signa sil' in vno homie perpetrata sunt. Cecus videt: mutus loquitur: possessus a demone liberatur. qđ quotidie cōpletur in ꝯfessione credētiū: vt expulso pmū demone: fidei lumē aspiciāt: deinde ad laudes dei tacentia prius ora laxentur. CIRYL. Hoc aūt miraculo pacto extollebat eū multitudo pconijs: ⁊ gloria q̄ deū decet. vñ sequitur: Et admi. sūt turbe. BEDA: Turbis aūt que min⁹ erudite videbantur: dñi semp facta mirantibus: scribe ⁊ pharisei vel negare: vel sinistra interptatiōe puertē laborabāt: q̄si nō diuinitatis: sꝫ imūdi spūs opa fuissent. vñ sequitur: Quidā aūt ex eis dixerūt: In beel. pnci. demo. eijcit demonia. Beelzebub de⁹ erat acharon. nam beel q̄dē ipse baal: zebub aūt musca vocatur. Dicitur aūt beelzebub q̄si vir muscarū: ex cui⁹ spurcissimo ritu pncipē demonioꝝ cognominabant. CIRYL. Alij vo paribus stimulati liuoris aculeis: petebant ab eo celeste videre portētū. vñ sequitur: Alij tētātes signū dē celo q̄rebāt ab eo. Quasi dicerent: q̄uis ab hoie demoniū eieceris: nō tñ hoc ē diuine opatiōis argumētū: nōdū enī vidim⁹ aliq̄d priorib⁹ sile miraculis. Moyses enī trāsduxit populū p mediū maris: iosue vo successor ei⁹ solē retardauit i gabaon: tu vo nihil horū ondisti. Querere enī pdigia de celo innuit: ꝙ huiusmodi cogitationibus tūc tpis afficiebantur erga christum.

Ipse aūt uidēs cogitatiōes eoꝝ dixit eis: Oē rgnū i se diuisū: desolabitur: ⁊ dom⁹ supra domū cadet. Si aūt ⁊ sathanas i seipsū diuis⁹ ē: quō stabit regnū ei⁹: q2 dicitis in beelzebub me eijcere demōia? Si āt ego i beelzebub eijcio demonia: filij uři in quo eijciūt? Ideo ipi iudices uři erūt. Porro si i digito dei eijcio demōia: pfecto puēit i uos regnū dei.

CHRY. Cum phariseorū suspitio irrationabilis esset: metu multitudinis nō audebāt eā diuulgare: sꝫ in aīo suo eā vertebāt. vñ dr: Ipe aūt vidēs cogi. eoꝝ dixit eis: Oē reg. in se diui. deso. ⁊ do. supra do. cadet. BEDA: Nō ad dicta: sꝫ ad cogitata rñdit: vt vel sic cōpellerētur credere potētie ei⁹ q̄ cordis videbat occulta. CIRYL. Nō aūt rñdebat ex scripturis: q2 nō attendebāt falso eas exponētes: sꝫ ex his rñdet q̄ cōiter accidūt. Dom⁹. n. ⁊ ciuitas si fuerit diuisa velociter dissipatur: ⁊ etiā regnū quo nihil est validi⁹. firmat enī regna ⁊ domos subditoꝝ cōcordia. Si g̊ inquit ego p demonē demonia eijcio: dissensio int eos ē: ⁊ perit vtus eoꝝ. vñ subdit: Si āt ⁊ satha. in seip. diui. ē: quō sta. reg. ipsi⁹: q2 dicitis me in beel. eijcē demōia? Nō enī sathanas sibiipsi repugnat: nec suis satellitib⁹ nocet: sꝫ poti⁹ statuit regnū suū. Restat g̊ ꝙ diuina vtute cōteram sathanam. AMBRO. In hoc etiā ondit regnū suū indiuiduū esse atq̄ ppetuū: ⁊ iō q̄ nō in christo spem gerūt: sꝫ in pncipe demonioꝝ eijcere demones opinantur: eos regni negat eē ppetui: qđ spectat etiā ad pplm iudeorū. Quō enī pōt regnū iudeoꝝ esse ppetuū: qñ a legis pplo iesus negatur: q̄ ex lege debetur: ita ex ptāte se fides iudaice plebis impugnat: impij glīa diuiditur: diuidēdo dissoluitur. ⁊ iō regnū ecclesie manebit eternū: q2 indiuidua fides corp⁹ ē vnū. BEDA: Regnū etiā patris ⁊ filij ⁊ spūssci non ē diuisuꝫ: qđ est eterna stabilitate māsuꝝ. Desistāt igitur arriani minorē patre filiū: filio vo spmscm̄ dicē: q2 quoꝝ vnum ē regnū: hoꝝ ē ⁊ vna maiestas. CHRY. Hec ē prima solutio. Secūda vo q̄ ē de discipulis: quā ponit subdēs: Si aūt ego in beel. eijcio demōia: filij vři in quo eijciūt? Nō dicit discipuli mei: sꝫ filij vři: volēs eoꝝ pmulcere furorē. CHRY. Iudei nāq̄ ⁊ a iudeis sm carnē exorti sūt christi discipuli: q̄ ptātē in spūs imūdos adepti erant a christo: ⁊ oppssos ab eo in noie christi liberabāt. Cū g̊ filij vři sathanā in noie meo cōterūt: quō nō hꝫ multā amētiā: debere me a beelzebub virtutē hre: dānabimi igitur ex fide natoꝝ vřoꝝ. vñ subditur: Ideo ipsi iudices vři erūt. CHRY. Qñ enī ex vobis emanātes mihi obediūt: liquet ꝙ ꝯdēnabūt opātes ꝯria. BEDA: Uel aliter Filios iudeoꝝ exorcistas gētis illi⁹ significat: q̄ ad inuocationē dei eijciebant demones. q. d. Si expulsio demonū in filijs vřis de nō demonib⁹ reputatur: q̄re in me idē op⁹ nō eandē habeat cām? Ergo ipsi vestri iudices erūt: nō ptāte sꝫ opatiōe: dū illi expulsionē demonū deo assignāt: vos beelzebub pncipi demonioꝝ. CIRYL. Postq̄ g̊ qđ dicitis calūnie notā hꝫ: manifestū est ꝙ in spū dei eijcio demonia. vñ subdit: Porro si in digito dei eijcio demonia: pfecto puenit in vos regnuꝫ dei. AVG. de ver. do. Qđ lucas digitū dei dicit: vbi matthe⁹ dixit spm: ab eadē snia non recedit: q̄npotius ⁊ aliq̄d docet: ⁊ nouerimus queadmodū intelligam⁹ vbicūq̄ scripturarū legerimus: digitū dei. AVG. de que. euang. Dicitur aūt spūsscūs digitus dei ppē pticipationē donoꝝ q̄ in eo dantur vnicuiq̄ ppria siue hoīm siue angeloꝝ. in nullis enī mēbris nřis magis apparet partitio q̄ i digitis. CIRYL. Uel spūsscūs dr digit⁹ dei. filius enī manus ⁊ brachiū patris dictus ē: operatur enī pr cūcta p eū. Sicut igitur digit⁹ non ē alienus a manu: sed ei naturaliter insitus: sic spūsscūs consubstātialiter cōnexus est filio: ⁊ p eū oīa opatur.

AMBRO. Nec tñ tibi mēbroꝝ compactiōe nostroꝝ portio quedā videatur faciēda virtutis: indiuidue enī rei non pōt esse diuisio. ⁊ iō ad formā vnitatis: nō ad distinctionē potestatis referenda digiti nūcupatio ē. ATHA. Ad psens aūt nō renuit dominus gratia sue humanitatis dicere se minorē spūsancto: dicens se in eo demones eijcere: q̄si nō sufficiente humana natura de demonū expulsione: nisi virtute spūssancti. CHRY. Et ideo ꝯueniēter dr: Peruenit in vos regnū dei. i. si ego homo existens in spū diuino eijcio demones: ditata ē humana natura in me: ⁊ aduenit regnū dei. CHRY. Dicit aūt Sup vos: vt eos attrahēt. q. d. si vobis aduenīūt pspera: cur vřa bona fastiditis? AMB. Sil' ondit etiā ipialē q̄ndā esse spūssci ptātē: in quo regnū est dei: nos quoq̄ i qb⁹ habitat spūs eē regalē domū.

TITVS: Uel dicit: Peruenit in vos regnū dei. vt intelligat: puenit ꝯ vos: nō pro vobis: horrend⁹ enī est perfidis christi secund⁹ aduentus.

¶ Cū fortis armat⁹ custodit atriū suū in pace sūt ea q̄ possidet. Si aūt fortior eo supueniēs vicerit eū: vniuersa arma ei⁹ auferet in qb⁹ cōfidebat: ꝛ spolia ei⁹ distribuet. Qui nō ē mecū contra me ē: ꝛ q non colligit mecum dispergit.

¶ CIRYL. Quia necessariū erat ꝑ multas cōsideratiōes detrahētiū retractare sermonē: vtit̃ nūc exēplo manifestissimo: qd̄ demōstrat volentib⁹ intueri: ꝙ principē hui⁹ seculi v̄tute sibi insita vicit dicēs: Cū for. ar. custo. atriū suū: in pace sūt ea q̄ possidet. CHRY. Fortē vocat diabolū: nō qꝛ naturaliter huiusmōi sit: ſꝫ innuēs antiquā ei⁹ tyrānidē: quam pusillanimitas nr̄a causauit. CIRYL. Erat enī añ saluatoris aduētū violētia multa: rapiens alienos greges. s. dei: ꝛ q̄si ad ꝓpriū ducens ouile. THE. Arma aūt ei⁹ sūt oēs species pctōꝝ: in qb⁹ confidēs inualuit ꝯ hoīes. BEDA: Atriū v̄o illi⁹ mūdum vocat: q̄ in maligno posit⁹ est: in quo vsq̄ ad saluatoris aduentū potiebat̃ imperio: qꝛ in cordib⁹ infideliū: sine vlla cōtradictiōe quiescebat: sed fortiori potentia christ⁹ victor oēs hoīes liberando ipsum eiecit. vn̄ subdit̃: Si aūt fortior illo supueniet ꝛ vicerit eū: vniuersa arma ei⁹ auferet: in qb⁹ ꝯfidebat. ꝛ spolia ei⁹ distribuet. CIRYL. Postq̄ enim dei sūmi verbū toti⁹ fortitudinis dator ꝛ dn̄s v̄tutū factum ē hō inuasit illū: ꝛ arma ei⁹ abstulit. BED. Sūt aūt arma ei⁹ astutie: doliq̄ nequitie spiritalis spolia v̄o ei⁹ ipsi hoīes sūt ab eo decepti. CIRYL. Nā q̄ dudū irretiti fuerāt ab eo iudei in diuinam ignorātiā ꝛ errorē: euocati sūt ꝑ sanctos ap̄los ad noticiā veritatis: ꝛ oblati sūt deo patri ꝑ fidē adhibitā filio. BASI. Distribuit etiā spolia: exhibens fideles custodie angeloꝝ ad hoīm salutē. BED. Uictor etiā christ⁹ spoliā distribuit: qd̄ est insigne triūphantis: qꝛ captiuā ducēs captiuitatē dedit dona hoīb⁹: quosdā q̄dē ap̄los: alios eūāgelistas: hos prophetas: illos pastores ordinans ꝛ doctores. CHRY. Deinde ponit̃ quarta solutio, cū subditur: Qui nō ē mecū. aduersū me ē. Quasi. d. ego volo homines afferre deo: sathanas aūt contrariū: q̄liter ḡ q̄ mihi nō coopat̃: ſꝫ dissipat q̄ mea sūt: tā mihi consentane⁹ heret: vt vna mecū eiceret demones. Sequitur: Et q̄ nō colligit mecū: dispergit. CIRYL. Quasi. d. ego veni vt filios dei ab eo dispersos congregē: ꝛ ipse sathanas cū mecū nō sit: que collegi ꝛ saluaui tētat dispgere. Qualiter ḡ q̄ meis dispensatiōib⁹ refragat̃: virtutē mihi ministrat: CHRY. At si qui nō coopat̃ aduersari⁹ ē: multomagis qui obstat. videt̃ tñ mihi ꝛ iudeos ad p̄ns sub enigmate tangē: ordinās eos cū diabolo: nā ꝛ ipsi agebant contra eū: ꝛ dispgebant quos ꝯgregabat.

¶ Cū immūd⁹ spūs exierit de hoīe ambulat ꝑ loca inaquosa: q̄rēs reqē ꝛ non inueniēs dicit: Reuertar in domū meā: unde exiui. Et cū uenerit inuenit eā scopis mūdatā. Tūc uadit ꝛ assumit septē alios spūs secū nequiores se: ꝛ ingressi habitāt ibi ꝛ fiunt nouissima hoīs illi⁹ peiora ꝓorib⁹.

¶ CIRYL. Post ꝓmissa ostēdit dn̄s: vn̄ dirigit ꝓplo iudeoꝝ vt ad huiusmōi opiniones liberēt̃ de christo dicens: Cū immūdus spūs exierit ab hoīe ābulat ꝑ loca inaquosa: q̄rens requiē. Qd̄. n. hoc exēplum ad iudeos spectet matthe⁹ expssit dicēs: Sic erit et generationi huic pessime. Quādiu enī erant in egypto viuētes ritu egyptioꝝ: inhabitabat in eis spirit⁹ malign⁹: q̄ expulsus ē ab eis: qñ mactauerūt agnū in figura christi: ꝛ liniti sūt ei⁹ sanguine: ꝛ sic euitauerūt destructorē. AMBRO. Itaq̄ in vno hoīe toti⁹ ppl̄i iudaici cōpatio ē: a quo ꝑ legē spūs immūdus exierat. Sꝫ qꝛ i gentib⁹ quoꝝ corda p⁹us arida erāt: sed postmodū ꝑ baptisma rore spūs humescebant: ꝓpter fidē christi requiē diabol⁹ iuenire non potuit. Immūdis. n. spiritib⁹ christ⁹ incēdiū ē: iō regressus ē ad plebē iudeoꝝ. vn̄ seq̄t̃: Et nō iue. dic̄: reuer. in do. meā vn̄ exiui. ORIGE. i. ad eos q̄ sunt et isrl̄: quos vidit nihil diuinū i se ꝯtinētes: ſꝫ desertos ꝛ vacātes habitatiōi ei⁹. vn̄ seq̄t̃: Et cū venerit: iue. sco. mūdatā. AMBRO. Forensi. n. ꝛ p̄fuctoria specie cōpta animo manet interiore pollutior. Neq̄ enī sacri fontis irriguo aut abluebat: aut restringebat ardorē: meritoq̄ ad eū spūs redibat immūdus: adducēs secū septē spūs neqores. vn̄ seq̄t̃: Et tūc va. ꝛ assu. secū septē alios spūs nequi. se. ꝛ ingressi ha. ibi. qm̄. s. in ebdoma legis ꝛ octaue mysteriū cōmisit. Itaq̄ vt nobis multiplicat̃ septiformis spūs gr̄a: ita illis immūdoꝝ spūū ꝯis cumulat̃ iniuria. Uniuersitas enī hoc numero aliquotiēs ꝯphēdit̃.

CHRY. Incolūt aūt aīas iudeoꝝ demones peiores ꝓorib⁹: nā tūc tpis in ꝓphas seuiebāt: nūc v̄o ipi dn̄s ꝓphetaꝝ iniuriāt̃: atq̄ iō a vespasiano ꝛ tito peiora passi fuerūt: q̄ in egypto ꝛ in babylone. vn̄ seq̄t̃: Et fiūt no. ho. illi⁹ pei. ꝓorib⁹. Tūc etiā aderat eis diuina ꝓuisio: ꝛ gr̄a spūsſci. nūc v̄o etiā hac cura ꝓuant̃: ꝓpt̃ qd̄ v̄tutis maior penuria nūc: ꝛ erūna intērior: ꝛ demonum exactio seuior. CIRYL. Sūt etiā nouissima peiora ꝓorib⁹: s̄m illud ap̄licū: Meli⁹ erat eis veritatis viā nō cognoscere q̄ post agnitā retroire. BEDA: Pōt etiam hoc accipi de heretico quolibꝫ vel scismatico vł etiā malo catholico: de quo tp̄e baptismatis spūs exierat immūd⁹: loca q̄ inaquosa ꝑagrat. i. corda fideliū: q̄ a mollitie fluxe cogitatōis expurgata sūt: callid⁹ insidiator explorat: si quos ibi neq̄tie sue gressus figē possit. Dic̄ aūt: Reuer. i do. meā vn̄ exiui. In q⁹ timēdū ē: ne culpa quā ī nobis extictā credebam⁹: ꝑ incuriā nos vacātes opp̄mat. Inuenit aūt eā scopis mūdatā: hoc est gratia baptismatis a pctōꝝ labe castigatā: ſꝫ nulla boni operis industria cumulatā. Per septē aūt malos spūs quos assumit: vniuersa vitia designat. Nequiores aūt dicit̃: qꝛ nō solū hēbit illa septē vitia: que septē spiritalib⁹ sūt contraria virtutib⁹: sed etiam ꝑ hypocrisim ipsas se v̄tutes habere simulabit

CHRY. Non solum aũt illis: sed ⁊ nobis fore dicta accipiamꝰ q̃ sequũtur. Et erũt nouissima hoīs illius peiora priorib⁹. qꝛ si illustrati: ⁊ a pꝛistinis malis remoti: denuo redim⁹ ad eandẽ nequitiã: grauior deinceps erit pena sequẽtiũ pctõꝝ. BEDA: Posset etiã simpliciter intelligi dñm hec ad distinctionẽ suoꝝ: ⁊ sathane opeꝝ adiunxisse: q. s. ipe semper polluta mũdare: sathanas vo mandata grauioribus contaminare festinet.

¶ Factũ est autẽ cũ hec diceret: extollẽs vocẽ quedã mulier de turba dixit illi: Btũs uẽter q te portauit: ⁊ ubera q̃ suxisti. At ille dixit: Quinimo: bti q audiũt uerbũ dei: ⁊ custodiunt illud.

¶ BEDA: Scribis ⁊ phariseis dñm tẽtãtib⁹: simul ⁊ blasphemantib⁹: incarnationẽ eius magna fiducia quedã mulier cõfitetur. vnde seq̃r: Factũ est aũt cũ hec diceret extol. vo. quedã mu. de tur. di. illi: Btũs ven. q̃ te por. ⁊ vbe. q̃ suxisti. vbi ⁊ pñtiũ caluniã. ⁊ futuroꝝ cõfundit hereticoꝝ ꝑfidiam. nã sicut tũc iudei sancti spũs opera blasphemãdo verũ dei filiũ negabãt: sic heretici postea negãdo mariã semꝑ virginẽ: spũs sancti coopante virtute: nascituro vnigenito deo carnis sue materiam ministrasse: verũ ꝯsubstantialẽq̧ patri: filiũ hoīs fateri non debere dixerũt. Sed si caro verbi dei ſm carnẽ nascẽtis a carne virginis matris ꝓnunciat̃ extranea: sine causa venter q̃ eũ portasset: ⁊ vbera q̃ lactassent beatificant̃. Qua vo ꝯsequẽtia ei⁹ lacte credat̃ nutritus: ex cuiꝰ semine negat̃ cõceptus: cũ ex vni⁹ ⁊ eiusdẽ fontis origine ſꝫ physicos vterq̧ vigor manare ꝓhibetur. Non aũt tñmodo eã q̃ verbũ dei corporaliter generare meruerat: sed ⁊ oẽs q idẽ verbum spiritaliter auditu fidei ꝯcipe: ⁊ boni opis custodia vel in suo vel in proximoꝝ corde parere: ⁊ q̄si alere studuerint: asserit esse beatos. Sequit̃ eñ: At ille dixit: Quinimo: beati qui audiũt verbũ dei: ⁊ custodiunt illud. CHRY. Non fuit hoc mĩsum repudiantis matrem: sed ostendẽtis ꝙ nihil ei partus profuisset: nisi valde bona ⁊ fidelis fuisset. Ceteꝝ si marie non ꝓderat sine virtutib⁹ aïe christũ ab ea ortũ traxisse: multomagis nobis siue patrẽ siue fratrem siue filiũ: virtuosũ habeam⁹. nos aũt absistam⁹ ab illi⁹ virtute: nequaq̄ hoc ꝓdesse valebit. BEDA: Eandẽ aũt dei genitrix: ⁊ inde quidẽ beata: qꝛ vbi incarnandi ministra est facta tpalit̃. sed inde multo beatior: qꝛ eiusdem semꝑ amandi custos manebat eterna. Hac etiã sententia sapiẽtes iudeorũ perstrīc: qui verbum dei nõ audire ⁊ custodire: sed negare ⁊ blasphemare querebant.

¶ Turbis aũt cõcurrentib⁹ cepit dicere: Generatio hec gñãtio nequã est: signũ querit: ⁊ signũ nõ dabitur ei nisi signũ ione ꝓphete. Nã sicut fuit ionas signũ niniuitis: ita erit et filius hoīs generationi isti. Regina austri surget in iudicio cum uiris generationis hui⁹ ⁊ ꝯdẽnabit illos: qꝛ uenit a finib⁹ terre audire sapientiã salomonis. Et ecce plus q̃ꝫ salomõ hic. Uiri niniuite surgẽt in iudicio cũ generatiõe hac ⁊ ꝯdẽnabũt illã: quia penitẽtiã egerũt in ꝑdicatione ione. Et ecce plus q̃ꝫ iona hic.

¶ BEDA: Duplici dñs fuerat q̄stione pulsat⁹. Quidam enĩ calũniantur eũ in beelzebub eiecisse demonia: q̄bus hacten⁹ est rñsũ: ⁊ alij tẽtantes signũ de celo querebant ab eo: q̄bus ab hinc rñdere incipit. vnde seq̃tur: Turbis aũt concurrẽtib⁹ cepit dicere: generatio hec generatio nequã ẽ. AMBRO. Ut scias synagoge populũ deformari: vbi ecclesie bñtudo laudatur. sicut aũt fuit ionas signũ niniuitis: ita erit ⁊ filius hoīs iudeis. vnde subdit̃: Signũ q̄rit: ⁊ signũ non dabit̃ ei: nisi ione ꝓphete. BASI. Signũ est res in propatulo posita alicui⁹ occulti: continẽs in se declarationẽ: sicut ione signũ descensum ad inferos: ac iterũ ascensum christi resurrectionem a mortuis repñsentat. vnde subdit̃: Nam sic ionas fuit signũ niniuitis: ita ⁊ filius hoīs generationi isti. BEDA: Signũ eis tribuit: nõ de celo: qꝛ indigni erant videre: ſꝫ de ꝓfundo inferni signũ. s. incarnatiõis nõ diuinitatis: passionis nõ glorificationis. AMBRO. Ut aũt ione typus signũ dñice passionis ẽ: ita etiã grauiũ que iudei cõmiserunt testificatio pctõꝝ ẽ: simul aduertere licet ⁊ maiestatis oraculũ ⁊ pietatis iudiciũ. nãq̧ niniuitarũ exemplo ⁊ denũciatur suppliciũ: ⁊ remediũ demõstrat̃. vnde etiã debẽt iudei non desperare indulgẽtiam: si velint agere penitentiã. THEO. Sed ionas p⁹ exitũ suũ a ventre ceti sua ꝑdicatione niniuitas conuertit: christo vo resurgenti iudeoꝝ generatio non credidit: vnde ꝑiudiciũ fuit eis: d quo ꝑiudicio subditur duplex exemplũ cum dicitur: Regina austri sur. in iudi. cũ viris genera. hui⁹: ⁊ ꝯdẽna. illos. BEDA: Non vtiq̧ ptãte iudicij: sed cõꝑatione facti melioris. vnde sequitur: Quia venit a finib⁹ ter. au. sapi. salo. ⁊ ecce plus q̃ꝫ salomon hic. Hic in isto loco nõ ꝓnomẽ: ſꝫ aduerbiũ loci: ⁊ significat. i. in ꝑsentia inter vos cõuersat̃: q incõꝑabilit̃ ẽ salomone ꝑstantior. CIRYL. Non aũt dixit: Maior salomone ego sũ: vt ꝑsuadeat nobis humiliari: si fecũdi sumus spiritaliũ gratiaꝝ. q. d. Festinauit ad audiẽdum salomonẽ mulier barbara: ꝑ tam longũ iter auditura sciẽtiam visibiliũ animantiũ: ⁊ vires herbarũ: vos aũt cũ assistatis ⁊ audiatis de inuisibilib⁹ ⁊ celestibus: ipsam sapiẽtiã vos instruentẽ: ⁊ verba signis ⁊ opib⁹ comprobantẽ: alienami ꝯ verbum ⁊ miracula insensibiliter ꝑceptis. BEDA: Si autẽ regina austri q̃ electa eẽ nõ dubitat̃. surget in iudicio cũ reprobis: ostẽditur vna cunctoꝝ: bonoꝝ. s. malorũq̧ resurrectio mortaliũ: ⁊ hoc non iuxta fabulas iudeoꝝ mille annis ante iudiciũ: sed in ipso eẽ futura iudicio. AMBRO. In hoc quoq̧ iudeorum plebẽ dãnans: ecclesie mysteriũ vehemẽter exprimit: que in regina austri ꝑ studiũ ꝑcipiẽde sapientie de

totius orbis finibus cōgregat᷑: vt pacifici salomōis verba cognoscat regina plane: cui⁹ regnū ē indiuisum: de diuersis ⁊ distātibus populis in vnū corp⁹ assurgēs. GRE.in en⁹: Sicut aūt illa regina erat ethiopū: ⁊ lōge distās: sic in pricipio nigra erat ecclesia gentiū: ⁊ multū distabat a veri dei noticia. At vbi pacificus christ⁹ emicuit: tūc cecutiētib⁹ iudeis accedūt gētiles offerūtq; christo pietatis aromata: ⁊ aurū diuine noticie ⁊ gēmas obedientiā.s.pcepto rū. THEO.Uel q2 auster laudat᷑ i scriptura: sicut calid⁹ ⁊ viuificās. Aīa igit᷑ regnās i austro.i.i spirituali cōuersatiōe. venit audire sapiam salomonis regis pacifici dñi dei nostri.i.i contēplationē erigit᷑: ad quā null⁹ puenit: nisi regnet in bona vita. Ponit aūt cōsequēter exemplū de niniuitis dicēs: Uiri niniuite surgēt i iudicio cū generatiōe hac: ⁊ cōdēnabūt illā. CHRY.Condēnatiōis iudiciū ex similibus vel dissimilib⁹ fit. ex similib⁹ quidē sicut i parabola de decē virginib⁹: ex dissimilib⁹ aūt sicut cum niniuite condēnant eos qui erāt tēpore christi: vt sic fiat condēnatio clarior. Nā illi quidē barbari: hi vero iudei: hi refecti pphetic is documentis: illi nūq; acceperāt auditū diuinū. illuc iuit seruus: huc dñs. ille euersionē pdicabat: iste regnū celo2 annūciat. notū ē ergo cuilibet: q2 iudeos decebat potius credere: accidit autē cōtrariū. vñ subdit: Quia penitentiā egerūt i pdicatione ione: ⁊ ecce plusq; ionas hic. AMB.Scdm mysteriū autē: ex duob⁹ cōstat ecclesia: vt aut peccare nesciat: q2.s. ptinet ad austri reginā: aut peccare desinat: quod.s. ptinet ad niniuitas penitētiā agētes. Pnia enī delictū abolet: sapiētia cauet. AUG.de cō.euā. Hoc aūt lucas narrat eo loco quidē quo matthe⁹: sed aliquāto dispari ordie. Quis autē nō videat supfluo q̄ri: quo illa ordie dñs dixerit: cū hoc discere debeam⁹: p euāgelistarū excellētissimā auctoritatē nō esse mendaciū. Sed q̄sq; nō hoc ordie cuiusq; sermonē digesserit: quo ille a quo pcessa cū pcessit: cū ipsius ordinis nihil intersit ad rem: siue ita sit siue ita.

¶ Nemo lucernā accēdit ⁊ i abscōdito ponit neq3 sub modio s3 supra cādelabrū: ut q ingrediunt᷑ lumē uideāt. Lucerna corpis tui ē ocul⁹ tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totū corp⁹ tuū lucidū erit: si aūt nequā fuerit: etiā corp⁹ tuū tenebrosū erit. Uide ergo ne lumē quod in te est tenebre sint. Si ergo corp⁹ tuū totū lucidū fuerit nō habēs aliquā partē tenebrarū: erit lucidū totum. Et sic lucerna fulgoris illuiabit te.

¶ CIRYL.Dicebāt iudei dñm exercere miracula: nō pp̄ter fidē: sed pp̄ter applausus videntium. Reprobat igit᷑ p̄senciētē calū niā indacēs exemplū lucerne cū dicit: Nemo lucernā accēdit: ⁊ in abscōdito ponit: neq; sub modio: sed supra candelabrū. vt qui ingrediunt᷑ lumē videāt. BEDA: De seipso domin⁹ hic loquit᷑: ostendens q2 si supra dixerit nullū generationi nequā: nisi signū ione dandū: nequaq; tamen lucis sue claritatē fidelib⁹ occultandā. Ipse quidē lucernā accēdit: que testā humane nature flāma sue diuinitatis ipleuit: quā pfecto lucernā nec credentibus abscōdere: nec modio supponere: h̄ ē sub mēsura legis icludere: vel itra vni⁹ iudee gētis termios voluit cohibere. Sed supra cādelabrū posuit.i.ecclesiā: q2 in nostris frōtibus fidē sue icarnatōis affixit: vt q̄ ecclesiā fideliter igredi voluerit: lumē veritatis palā queāt intueri. Deniq; pcipit ne opa tantūmō: sed ⁊ cogitatiōes: ⁊ ipsas etiā cordis itentiōes mundare ⁊ castigare meminerit. nā sequit᷑: Lucerna corporis tui. AMB.Uel lucerna fides ē: iuxta quod scriptū ē: Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū dñe. verbū enī dei fides nostra ē. lucerna autē lucere nō potest: nisi aliūde lumē accepit: vñ ⁊ virt⁹ nostre mentis ⁊ sensus accēdit᷑. vt nūa q̄ perierat possit reperiri. Nemo ergo fidē sub lege cōstituat: lex enī intra mensurā ē: vltra mensurā grā: lex obumbrat. gratia clarificat. THEO.Uel aliter: q2 iudei vidētes miracula accusabāt ex eo2ū mētis malicia: pp̄ter hoc dicit dñs: q2 accipiētes lucernā a deo: itellectū.s. ex emulatiōe obscurati miracula ⁊ bñficia nō cognoscebāt: sed ad hoc itellectū a deo suscepim⁹: vt supra cādelabrū poneremus: vt etiā alii q̄ igrediunt᷑ lumen videāt. Sapiēs quidē iā igressus ē. q̄ vero addiscit: adhuc ambulat: q̄si phariseis dicat: Oportet vos vti itellectu ad miraculo2ū noticiam: ⁊ aliis declarare: q2 que videtis sūt opa nō beelzebub sed filii dei. vñ fm hūc itellectū subdit: Lucerna corpis tui ē ocul⁹ tu⁹. ORI.Oculū q̄ppe appellat pprie itellectum nostrū: totā aūt animā quāuis nō corporeā hic tropologice vocat corp⁹: illustrat᷑ enī ab itellectu anima tota. THEO.Sicut aūt corpis ocul⁹ si lucid⁹ fuerit: corp⁹ lucidū erit: si vero tenebrosus ⁊ corpus similiter tenebrosum: sic compatur itellect⁹ ad animam. vñ subdit᷑: Si ocul⁹ tu⁹ fuerit simplex: totum corp⁹ tuū lucidū erit: si aūt nequā totū corp⁹ tuum tenebrosum erit. ORI.Intellect⁹ enī a suo pricipio i solo simplicitatis studio ē: nullā cōtinentem duplicitatē ⁊ dolū ⁊ diuisionē in se. CHRY.Si ergo itellectū corruperim⁹ q̄ pōt soluere passiones: tot3 lesim⁹ animā: patimurq; dirā caliginē: puersione excecati itellect⁹. vñ subdit: Uide ergo ne lumē qđ i te ē: tenebre sint. Nō sensibiles dicit tenebras: sed intrīsecā habētes originē: ⁊ quas nobiscū passim deferim⁹: extincto nobis oculo aīe: de cui⁹ luminis virtute subdit dicēs: Si ergo corp⁹ tuū totū lucidū fuerit: nō habēs aliquā partē tenebrarū erit lucidū totū. ⁊ sic lucerna fulgoris illumiabit te. ORI.Id est si corp⁹ tuū sensibile factū ē luminosum illustrato corpe a lucerna: adeo vt nō ampli⁹ itē sit mēbrū tenebrosum: multomagis te nō peccāte: in tantum fiet lucidū totū tuū corpus spūale: vt cōpet᷑ splēdores eius illustrāti lucerne: dū lux q̄ erat i corpore: q̄ cōsueuerat eē caligo. dirigēt quocūq; precepit itellect⁹. GRE.nazan.Uel aliter Ecclesie lucerna ⁊ ocul⁹ ē prelat⁹. necesse ē ergo vt sicut oculo puro se habēte corp⁹ dirigit᷑: ipuro vero existēte deuiat: sic ⁊ in plato qualitercūq; se habeat. opz tet parit᷑ naufragiū pati ecclesiam vel saluari. GRE.xxviij.

moral. Uel aliter appellatione corporis vnaqueqꝫ actio itelligit: que intētionē suā quasi intuentium oculū sequit. Uñ dicit: Lucerna itaqꝫ corpis ē oculus. qꝛ p bone itētōis radiū: merita illustrāt actiōis Si ergo ocul⁹ tuus simplex fuerit: totū corp⁹ tuum lucidū erit. Quia si recte intēdim⁹ p simplicitatē cogitationis: bonū opus efficit: etiā si min⁹ bonū esse videat. Et si ocul⁹ tuus nequā fuerit: totū corp⁹ tuum tenebrosum erit. Quia cū puersa intētiōe quid vel recte agit: ꝛ si splēdere corā hominibus cernit: tñ apud examē iterni iudicis obscurat. vñ ꝛ recte subdit: Uide ergo ne lumen quod in te ē: tenebre sint Quia si hoc quod bene nos agere credim⁹: ex mala intētione fuscam⁹: quāta ipsa mala sunt q̄ mala eē ꝛ cū agim⁹ nō ignoram⁹. BEDA: Cū aūt subdit: Si ergo corp⁹ tuū lucidū fuerit. Totū corp⁹ nostrū oīa opera nostra dicit. Si igit bonū bona intentione patraueris: nō habēs i tua cōscia aliquā partē tenebrose cogitatiōis. ꝛ si cōtigerit aliquē proximorū tua bona actiōe noceri: tu tamē ꝓ tuo simplici corde: ꝛ hic grā ꝛ in futuro lucis gloria donaberis. Quod significat subdēs: Et sicut lucerna fulgoris illuminabit te. Hec cōtra hypocrisim phariseoꝝ sub dolo signa querētiū specialiter dicta sunt.

¶ Et cū loquerет: rogauit illū quidam pharise⁹ ut prāderet apud se. Jesus aūt igressus recubuit. Pharise⁹ aūt cepit itra se reputās dicere: q̄re nō baptizat⁹ esset añ prādium. Et ait dñs ad illū. Nūc uos pharisei qḋ de foris ē calicis ꝛ catini mūdatis: qḋ aūt itus ē uestrū: plenū ē rapina ꝛ iniqtate. Stulti: nōne qui fecit qḋ de foris ē: etiā id qḋ de itus ē fecit? Uerūtñ qḋ supest date elemosynā: ꝛ ecce oīa mūda sūt uobis Sed ue uobis phariseis q decimatis mentā ꝛ rutā ꝛ oē olus: ꝛ preteritis iudiciū ꝛ charitatem dei. Hec autē oportuit facere ꝛ illa nō omittere. Ue uobis phariseis: q diligitis primas cathedras i synagogis: ꝛ salutatiōis in foro. Ue uobis qꝛ estis ut monumēta q̄ nō parēt: ꝛ homies ambulātes supra nesciūt.

¶ CIRYL. Phariseus q̄uis tenax esset sui ꝓpositi: dñm tñ i ꝓpriā domū vocat. vñ dicit: Et dū loque. roga. il. quidaꝫ phari. vt prande. apud se. BEDA: Cōsulte lucas nō ait: Et cū h̄ loqueret: sed Cū loqueret: vt ondat eū nō stati finitis q̄ ꝓposuerat verbis: sed aliquot iterpositis apḋ phariseū prādere rogatū AVG. de cō. euā. Ut eni h̄ lucas narraret: digressus ē a mattheo circa illū locū vbi ābo cōmemorauerāt qḋ dictū ē a dño de signo ione: ꝛ de regia austri: ꝛ de niniuitis: ꝛ de spū imundo. post quē smonē dicit matthe⁹: Adhuc eo loquēte Ecce mater ei⁹ ꝛ fratres stabāt foris querētes ei loq. lucas aūt i eo sermōe dñi cōmemoratis: etiā quibusdā q̄ matthe⁹ dixisse dñm ptermisit ab ordie quē cū mattheo tenuerat: digredit. BEDA: Itaqꝫ postq̄ nūciatis sibi foris matre ꝛ fratrib⁹ ait: Qui eni fecerit volūtatē dñi: hic frater me⁹ ꝛ soror mea ꝛ mater ē. dat intelligi: rogat⁹ pharisei itrasse cōuiuium. CIRYL. Sed ipe christ⁹ qui eoꝝ phariseoꝝ nequiciā nouerat: dispēsatie cōdescēdit: satagēs cōmouere eos ad similitudinē optimoꝝ medicoꝝ: q̄ graui⁹ ifirmantibus afferūt remedia sue idustrie. vñ sequit: Et igressus recubuit. Dedit aūt occasionē verbis christi idocilis phariseus scādalizat⁹: qꝛ cū opinaret eū iustū: ꝛ ꝓphetā: nō cōformabat irrationabili eoꝝ cōsuetudini. vñ subdit: Pharise⁹: aūt cepit itra se reputās dicere: quare nō baptizat⁹ eēt añ prādiū? AVG. de verbis do. Omi eni die pharisei añq̄ prāderēt abluebant se aqua: q̄si quottidiana lauatio possit cordis eē mūdatio Apud seipm aūt pharise⁹ cogitauit: voce nō sonuit. Ille tñ audiuit q̄ iteriora cernebat. vñ sequit: Et ait dñs ad illū: Nūc vos pharisei: qḋ d foris ē calicis ꝛ catini mūdatis: qḋ autē itus ē vrm plenū ē rapia ꝛ iniqtate. CIRYL. Poterat autē dñs ꝛ aliis vti verbis: cōmouēs phariseū insanū: captat tñ tēpus: ꝛ ex his q̄ erāt p manib⁹ cōtexit documentū. Hora nāqꝫ mēse ꝛ pabuli: sumit ꝓ exemplo calicē ꝛ catinū: ondens q mūdos ꝛ lotos decet eē syncere mistrātes deo: nō solū a spurcitia corporali imo ab ea q̄ latet intrisecus penes mentē: sicut aliquod vasoꝝ q̄bus seruit i mensa: bonū ē ꝛ extrinsecis ꝛ intrisecis carere cōtagiis. AMB. Uide autē corpora nostra terrenoꝝ: ꝛ fragiliū expssione significari: que breui lapsu pcipitata frāgunt: ꝛ facile ea q̄ mens voluit, iterne p sensus ꝛ gesta corpis prodit sicut illa que calix iteri⁹ cōtinet: foris lucēt. vñ ꝛ in posteriorib⁹ nō dubiū ē vocabulo calicis passionē corporis declarari. Cernis igit q nos nō exteriora hui⁹ calicis ꝛ catini: sed iteriora cōtamināt: qꝛ dixit Quod itus ē vestrū. plenū ē rapia ꝛ iniqtate. AVGV. de verbis do. Sed Quomō nō pepcit homini a quo fuerat iuitatus? Magis quidē obiurgando pepcit: vt correcto i iudicio pceret. Deide ondit nobis q: ꝛ baptisma quod semel adhibet p fidē mundat: fides aūt itus ē: nō foris. fidē autē contēnebāt pharisei: ꝛ quod foris erat lauabāt: itus iqnatissimi manebāt: qḋ dñs iprobat dicēs: Stulti: nōne qui fecit quod de foris ē: etiā id qḋ deitus ē fecit? BEDA. q. d. Qui vtrāqꝫ homis naturā fecit: vtrāqꝫ mūdari desiderat hoc ē cōtra manicheos: q̄ aiam tñ a deo: carnē vero putāt a diabolo creatā. Hoc etiā ē cōtra illos q̄ corpalia peccata: fornicationē. s. ꝛ furtum: talia peccata quasi grauissima detestant: spiritalia vero que nō min⁹ dānat apostol⁹ vt leuia cōtēnunt AMB. Domin⁹ aūt quasi bonus pceptor docuit quomō nostri corpis mūdare cōtagium debeamus dicēs. Uerūtñ quod supest date elemosynā ꝛ ecce oīa mūda sūt vobis. Uides quanta remedia. Mūdat nos misericordia: mūdat nos dei smo: iuxta quod scriptū ē: Iā vos mūdi estis ꝓpter sermonem

quē locut⁹ sū vobis. AVG. de elemosyna: Mise-
ricors monet misericordiā fieri: ⁊ q2 seruare querit
quos magno redemit p̄cio: post grām baptismi sor-
didatos: docet denuo posse seruari. CHRY. Dicit
autē: Date elemosynā: nō iniusticiā. ē enī elemosy-
na que caret iniusticia qualibet: hec oīa facit mun-
da: ⁊ ieiunio ē prestātior: q̄d q̄uis sit laboriosius: il-
la tamē ē lucrosior. Illustrat animā: impinguat: bo-
nā efficit ⁊ decorā. Qui cogitat misereri roganti: ci-
tius a peccatis desistet. Sicut enī medicus q̄ crebro
vulneratis medet: frāgitur de facili in erūnis alior:
sic ⁊ nos si vacauerim⁹ egenor auxiliis: facili cōtē-
nemus p̄sentia: ⁊ i celū leuabimur. Nō paruū ē igi-
tur elemosyne cataplasma: cū valeat oībus apponi
vulnerib⁹. BEDA: Dicit aūt: Quod supest. s. neces-
sario victui ⁊ vestimēto. Neq3 enī ita faciēda iubet
elemosyna: vt te ip̄m cōsumas inopia: sed vt tui cu-
ra corpis expleta: inopē quātū vales sustentes. Uel
ita itelligendū: Quod supest. i. q̄d tā multo scelere p̄-
occupatis solū remediū restat: Date elemosynā: qui
sermo ad oīa q̄ vtili miseratiōe fiūt: valet. nō enī so-
lū q̄ dat esurienti cibū ⁊c. verū etiā q̄ dat veniā p̄can-
ti: atq3 orat p̄ eo: ⁊ q̄ corripit: ⁊ aliqua emēdatoria
pena plectit: elemosynā dat. THEO. Uel dicit:
Quod supest. nā facultates president cupido cordi.
AMB. Totus itaq3 pulcherrim⁹ abhinc dirigit lo-
cus: vt qm̄ nos ad studiū simplicitatis inuitat: super-
flua iudeor ⁊ terrena condēnet: Et tn̄ ipsis peccato-
rū abolitio p̄mittit. si misericordiā cōsequantur.
AVG. de ver. do. Si aūt mūdari nō possūt nisi cre-
dentes in eū: q̄ fide mūdat cor: q̄d est q̄d dicit: Date
elemosynā: ⁊ ecce oīa mūda sūt vobis? Attēdamus
forte ⁊ ipse exponit. Illi enī de omnib⁹ suis fructib⁹
decimā partē detrahebāt: ⁊ elemosynas dabāt: q̄d
nō facile aliq̄s facit christian⁹. Irriserūt ergo illum
eis hoc dicentē: quasi hominibus q̄ elemosynas n̄ fa-
cerēt. Hoc de⁹ sciēs subiūgit: Sed veh vobis phari-
seis q̄ decimatis mentā ⁊ rutā ⁊ oē olus: ⁊ p̄teritis
iudiciū: ⁊ charitatē dei. Nō ergo ē hoc facē elemo-
synā: facere enī elemosynā ē facere misericordiā. sed
itellige: a te icipe. Quomō enī es misericors alteri:
si crudelis es tibi? Audi scripturā dicentē: miserere
aīe tue: placens deo. Redi ad cōscientiā tuā. quicū-
q3 male aut ifideliter viuis: ⁊ ibi iuenis mendicantē
animā tuā: vel forte egestate obmutescētē. In iudi-
cio ⁊ charitate fac elemosynā cū aīa tua. Quid ē iu-
diciū? Displice tibi. Quid ē charitas? Dilige deū: di-
lige p̄ximū. Hāc elemosynā si p̄termittis quantūuis
ameris: nihil facis qn̄ tecum nō facis. CIRYL. Uel
hoc dicit i phariseor reprehēsionē: q2 illa sola prece-
pta attētius obseruari iubebāt a populis subiectis:
que cā erāt illis redditū fecundor. vn̄ nec minima
olerū postponerēt: op⁹ aūt ingerēde dilectiōis ad
deū: ⁊ iudicij iustā censurā negligebant. THEO.
Quia enī deū contēnebant idifferēter sacra tractā-
tes: p̄cepit eis dilectionē dei habere. Per iudiciū ve-
ro dilectionē innuit p̄ximi: nā q2 aliq̄s iuste iudicq3
p̄ximo ex eius dilectiōe p̄uenit. AMB. Uel iudi-
cium iō: q2 n̄ oīa q̄ agūt i iudiciū referūt. charitatē.
iō q2 nō ex affectu diligāt deū. Sed ne rursus fidei
studiosos nos faciat operū negligētes: p̄fectionē fi-
delis viri breui sermone ɔcludit: vt ⁊ fide ⁊ operib⁹
approbet dicēs: hec aūt oportuit facere: ⁊ illa non
omittere. CHRY. Ubi quidē sermo iudaice mun-
datiōis agebat totaliter p̄teriuit. Sed quia decima
elemosyna quedā ē: ⁊ nondū erat tēpus expsse inte-
rimēdi legalia: p̄pter h̄ dicit. Hec oportuit facere.
AMB. Arrogantiā quoq3 iactātiū iudeor redar-
guit: dū p̄matus appetūt. Sequit enim: Ueh vobis
phariseis q̄ diligitis primas cathedras i synagogis:
et salutatiōes in foro. CIRYL. Per ea q̄bus illos
reprehēdit: nos facit meliores. Uult etenī nos am-
bitione carere: ⁊ nō plus venari apparentiā q̄3 veri
existentiā: q̄d tūc pharisei agebāt. Salutari eni3 ab
aliquib⁹ ⁊ p̄sidere eis: nō vere nos idoneos eē ostē-
dit: pluribus enī hec cōtingūt cū boni non sint. vn̄
subdit: Ueh vobis q̄ estis vt monumēta que nō ap-
parēt. Uolētes enī ab hominibus salutari: ⁊ eis p̄side-
re vt magni estimētur: ab occultis sepulchris n̄ dif-
ferūt: que nitēt quidē extrinsecus ornamētis: sūt aūt
plena oī spurcitia. AMB. Et quasi sepulchra: que
nō apparēt specie fallūt: visuq3 decipiūt trāseuntes
vn̄ sequit: Et homines ambulātes supra nesciūt. ita
s. vt cū foris speciosa p̄mittāt: plena fetoris icludāt
CHRY. Sed q2 tales extiterit pharisei: nō ē mira-
bile. Si autē nos digni reputati fieri tēpla dei: fia-
mus repēte sepulchra solū fetorē cōtinentia: hoc ē
extreme miserie. CIRYL. Ait aūt hic apostata iu-
lianus vitāda eē sepulchra: que christ⁹ ipse ait esse3
mūda: sed ignorauit vim verbor saluatoris. nō enī
iussit a monumētis discedere: sed eis cōparauit pha-
riseorū ficticiū populum.

¶ Rn̄dens autē quidā ex legisperi-
tis ait illi: Magister: hec dicēs etiā
contumeliā nobis facis. At ille ait:
Et uobis legisperitis ue: q2 onera-
tis homines onerib⁹: q̄ portare non
p̄nt: ⁊ ipsi uno digito uestro nō tan-
gitis sarcinas. Ue uobis qui edifica-
tis monumēta p̄phetar: patres au-
te3 uestri occiderūt illos. Profecto
testificamini q2 consentitis opib⁹ pa-
trū uestrorū: qm̄ quidē ipsi eos occi-
derūt: uos aūt edificatis eorū sepul-
chra. Propterea ⁊ sapiā dei dixit:
Mittā ad illos p̄phetas ⁊ aposto-
los: ⁊ ex illis occidēt ⁊ p̄sequētur:
ut inquiratur sanguis oīm p̄phetarū
q̄ effusus ē a cōstitutiōe mundi a ge-
neratione ista: a sanguine abel usq3
ad sanguinē zacharie: q̄ perijt iter al-
tare ⁊ edē. Ita dico uobis requiret
ab hac generatiōe. Ue uobis legispe-
ritis q̄ tulistis clauē sciē: ipsi nō intro

istis: ꝛ eos q̄ introibāt ꝓhibuistis. Cū aūt hec ad illos diceret: ceperūt pharisei ꝛ legisperiti grauiter insiste re: ꝛ os ei⁹ opprimere de multis: isi diātes ei ꝛ querētes aliquid capere de ore eius ut accusarēt eū.

CIRYL. Redargutio que māsuetos trāsfert ī me lius supbis hoībus cōiter ītolerabilis eē solet. vñ cū saluator repꝛehēderet phariseos: tāq̄ deuiātes a recto calle: ꝑcellebat̄ ex hoc legisperitorū caterua. vñ dicit̄: Rñdens autē quidā ex legisperitis ait illi: Magister hec dicēs etiā nobis cōtumeliā facis. BEDA: Q̄ misera cōsciētia q̄ audito dei verbo sibi cōtumeliā fieri putat: ꝛ cōmemorata pena perfido rū se semꝑ ītelligit eē dāmnādā. THEO. Erāt aūt alij legisperiti a phariseis. nā pharisei diuisi ab alijs quasi religiosi videbant̄: legis aūt periti scribe erāt doctoresq̄ q̄stiōes legis soluētes. CIRYL. Chri stus aūt legisperitis īuectiuā īgerit: ꝛ deprimit vanū eorū superciliū. vñ sequit̄: At ille ait: Et vobis legis peritis veh: q: hoīes oneratis onerib⁹: que porta re nō possūt ꝛ ipsi vno digito nō tangitis sarcinas. Exēplo patēti vtit̄ ad eos dirigendū. Erat lex onero sa iudeis: vt faterent̄ chꝛisti discipuli: ipi vero fasces īportabiles legis colligātes: ꝛ subditis suppōnētes: ipsi nullaten⁹ opari curabāt. THEO. Quotiens etiā doctor facit q̄ docet: alleuiat fascē: tradēs ad ex emplū seipm. Quādo vero nil agit eoꝝ q̄ docet: tūc graues fasces vident̄ eis q̄ doctrinā suscipiūt: vtpo te q̄ nec a doctore possūt portari. BEDA: Recte autē audiūt q̄ sarcīas legis vno digito nō tāgerēt: h̄ ē nec in minimis quidē eā pficerēt: quā se contra morē patrū sine fide ꝛ grā chꝛisti suare: ꝛ seruandā tradere psumebāt. GRE. Tales quoq̄ mō plures sūt iudices seueri peccantiū: ꝛ debiles agoniste: ito lerabiles legislatores: ꝛ debiles portitores: nec ap propiquare volētes: nec palpare vite honestatem: quā irremediabiliter exigūt a subiectis. CIRYL. Postq̄ igit̄ reprobauit onerosā legisperitoꝝ offi ciā. īducit cōmunē īuectiuā in cūctos pr̄ncipes iu deorū dicēs: Veh vobis q̄ edificatis monumēta ꝓ phetarū: ꝛ patres vestri occiderunt illos. AMB. Bon⁹ ē hic loc⁹ aduersus supstitionē vanissimā iu deoꝝ: q: edificādo sepulchꝛa ꝓphetarū: patrū suoꝝ facta dānabāt: emulādo āt paterna scelera ī se. pos sniam retorq̄bāt. nō enī edificatio: ſꝫ emulatio loco criminis estimat̄. vñ subdit: Profecto testificamini: cōsentitis opeꝛib⁹ patrū vestroꝝ: quoniā q̄dē ipi eos occiderūt: vos autē edificatis eoꝝ sepulchꝛa. BE DA: Simulabāt q̄dē se ob fauorē vulgi captādū: patrū suoꝝ horrere pfidiā: memorias ꝓphetarū: qui ab eis occisi sūt: magnifice ornādo: sed ipo ope testi ficant̄: quātū paterne neq̄cie cōsentiāt: iniuriis agē do dīm a ꝓphetis ꝓnunciatū. vñ subdit̄: Propte rea ꝛ sapiā dei dixit: Mittam ad illos ꝓphetas: ꝛ apostolos: ꝛ ex illis occidēt ꝛ psequent̄. AMB. Dei sapiā chꝛist⁹ ē. Deniq̄ in mattheo habes: Ecce ego mitto ad vos ꝓphetas ꝛ sapiētes. BEDA: Si autē eadē sapiā dei ꝓphetas apostolosq̄ misit: ces sent heretici chꝛisto ex vgine pr̄cipiū dare: omittāt aliū legis ꝛ ꝓphetarū: aliū noui testamēti deū pdi care: quāuis sepe etiā apostolica scriptura ꝓphetas nō eos solū q̄ futurā chꝛisti īcarnationē: ſꝫ eos q̄ fu tura celestis regni gaudia pdicēt appellet. Sed ne quaq̄ hos credideri apostolis ī catalogi ordīe pfe rēdos. ATHANA. Sine aūt occidāt: mors occi sorū alti⁹ cōtra eos clamabit: sine psequāt̄: memora lia sue iniq̄tatis emittūt. Fuga enī psecutionē pas soꝝ ī magnū redūdat psequētiū crimē. nemo. n. pl̄ꝰ ꝛ māsuetū fugit: sed poti⁹ austerū ꝛ moꝛib⁹ ībutū iniq̄s. Et iō seq̄t̄: Ut inquirat̄ sāguis oīm ꝓphetarū q̄ effusus ē a cōstitutiōe mūdi a generatiōe ista. BEDA: Querit̄ quō sanguis oīm ꝓphetarū atq̄ iustoꝝ ab vna iudeoꝝ generatiōe requirat̄: cū mul ti sanctoꝝ siue ante incarnationē siue post ab alijs nationib⁹ sint ītereēpti? Sed moris ē scripturarum duas sepe generatiōes hoīnū bonoꝝ maloꝝq̄ cō putare. CIRYL. Et si ergo dicat demonstratiue a generatiōe ista: nō exprimit solū tūc astātes ꝛ audi entes: sed quēlibet homicidā: astruit̄ enī simili simi le. CHRY. Ceterū si dicat iudeos grauiora passu ros: hoc nō ī merito fit: eo q̄ ꝛ peiora omibus ausi sūt: ꝛ nullo p̄teritoꝝ castigati fuerūt. ſꝫ cū vidissent alios peccasse ꝛ punitos fuisse: ñ fuerūt meliores ef fecti: ſꝫ similia cōmiserūt: nō āt ita q̄ ꝓ cōmissis ali orū alij luāt penā. THEO. Oñdit aūt dñs iudeos eē heredes malicie cayn: ex eo q̄ subdit: A sanguie abel: vsq̄ ad sanguinē zacharie q̄ periit īter altare ꝛ edē. Abel siquidē a cayn occisus ē. Zachariā autem quē occiderūt īter altare ꝛ edē q̄dā dicunt eē anti quū zachariā filiū ioiade sacerdot'. BEDA: Qua re igit̄ a sāguie Abel q̄ p̄mus martyriū pass⁹ ē: miꝝ nō ē: ſꝫ q̄re vsq̄ ad sanguinē zacharie querēdū est: cū ꝛ multi p⁹ eū vsq̄ ad natiuitatē chꝛisti: ꝛ ipo mox nato īnocētes pempti sint: nisi forte q: abel pastor ouiū: zacharias sacerdos fuit: ꝛ hic ī cāpo: ille ī atrio tēpli necat⁹ ē: vtriusq̄ grad⁹ martyres ꝛ laici. s. ꝛ al taris officio mācipati: sub eoꝝ ītimant̄ vocabulo.

GRE. nisen⁹: Quidā āt dicūt q̄ zacharias pr̄ io hānis spū ꝓphetie cōiiciēs mysteriū vginitatis ita cte dei genitricis nequaq̄ seq̄strauit illā a loco tem pli vginib⁹ deputato: volēs oñdere q̄ ī ptāte cōdi toris oīm erat nouū ortū oñdere q̄ enixe vigorē celi bat⁹ nō auferret. Erat autē hic loc⁹ medi⁹ īter alta re ꝛ edē ī qua erat altare eneū situ: vbi ꝑ h' eū occi derūt. Aiūt ēt cū audirēt regē mūdi vēturū: dispēsa tiue metu subiectiōis aggrediūt̄ eū q̄ attestabat̄ or tū ipi⁹ mactātes sacerdotē ī tēplo. GRECUS: A lij aūt aliā cām dicūt eē īterit⁹ zacharie. cū enī occi derētur īfantes: magn⁹ iohānes cū coetaneis suis occidēd⁹ erat. ſꝫ elizabeth eripiēs filiū de medio ce dis: petijt eremū vñ cū satellites herodis elizabeth ꝛ puerū ñ inuenirēt: cōuertūt irā ī zachariā: occidētes ipm ministrātē ī tēplo. Seq̄t̄ enī: Veh vobis legisperit q̄ tulistis clauē sciētie. BASI. Hec vox veh: q̄ ī to lerabilib⁹ pfert̄ doloꝛib⁹: eis cōuenit q̄ paulo post detrudēdi erāt ī gñe suppliciū. CIRYL. Clauē āt sciētie ipam dicim⁹ eē legē. Erat enī lex vmbra ꝛ fi gura iusticie chꝛisti. Decebat ḡ legisperitos q̄ si inda gātes legē moysi ꝛ dicta ꝓphetarū reserare: quodā mō populo iudeorū ianuā notitie chꝛisti. Hoc āt si

fecerūt: sȝ ecōtra derogabāt diuinis miraculis: ꝛ cōtra ei⁹ dogmata clamabāt: Quid eū audiris: sic igitur tulerūt .i. abstulerūt clauē sciētie. vn̄ sequit: Ipi n̄ itroistis: ꝛ eos q̄ itroibāt ꝓhibuistis. Sȝ ꝛ fides ē clauis scie: fit enī ꝑ fidē vitatis cognitio: ſm illud Isaie: Nisi credideritis: n̄ itelligetis. Sustulerūt ḡ legisꝑiti clauē sciētie: n̄ ꝑmittētes hoīes credere i xp̄ꝫ.

AVG. de questi. euā. Sȝ ꝛ clauis sciētie ē hūilitas christi: quā nec ipi itelligē: nec ab alijs itelligi volebāt. AMB. Arguūt et adhuc sub noīe iudeoꝝ: ꝛ futuro supplitio statuūt obnoxij: q: cū doctrinā sibi diuīe cognitiōis vsurpēt: ꝛ alios ipediāt: nec ipi qd̄ ꝓfitent agnoscāt. AVG. de cō. euā. Hec autē oīa matthe⁹ narrat eē dicta postq̄ dn̄s i hierusalē venerat. Lucas āt hic narrat cū adhuc dn̄s iter ageret in hierusalē: vn̄ mihi similes videnf eē smones: quoꝝ ille alterū: iste alterum narrauit. BEDA: Quārū āt va ꝑfidie simulatōis ꝛ ipietatis sue crimina audierit pharisei: ꝛ legisꝑiti ipi testanf: q̄ n̄ resipiscere: sȝ doctorē veritatis isidijs moliūf aggredi. Sequif. n. Cū āt h̄ ad illos diceret: ceperunt pharisei ꝛ legisꝑiti grauit isistere. CIRYL. Sumif āt isistere ꝑ istare vel iuidere vel seuire. Ceperūt āt interrūpere smonē e⁹ i plurib⁹. vn̄ seqf: Et os ei⁹ opprimē de multis. THEO. Cū enī plures iterrogāt vnū d̄ diuers materijs: cū neq̄at simul ex oīb⁹ r n̄dere: videf isipiētib⁹ q̄ dubitet. h̄ igif igeniabāf ꝛ illi nefarij ꝯ ipm. Sȝ ꝛ alif q̄rebāt os ei⁹ opprimē. s. vt ꝓuocarēt eū ad aliq̄d dicēdū. vn̄ posset dānari. vn̄ sequif: Insidiātes ei ꝛ querētes aliq̄d cape de ore ei⁹: vt accusarēt eū. Qd̄ ꝑmo dixerat: Opprimē. nūc dicit Capere vel Rape aliq̄d ex ore ei⁹. Interrogabāt eū nūc quidē de lege: vt arguāt eū q̄si blasphemū obloquentē de moyse: nūc vero de cesare vt accusent eū tāq̄ isidiosum ꝛ hostē maiestatis cesaree. CA. XII.

Multis aūt turbis cōcurrētibus ita ut se inuicē cōculcarēt cepit dicere ad discip̄los suos: Attēdite a fermēto phariseoꝝ qd̄ ē hypocrisis. Nihil enī optū est qd̄ n̄ reuelef: neqȝ abscōditū qd̄ nō sciaf. Qm̄ q̄ i tenebris dixistis: i lumie dicēf: ꝛ quod i aure locuti estis in cubiculis p̄dicabitur in tectis.

¶THEO. Pharisei q̄dē conabāf iesū cape i smōe: vt populos ab eo abducerēt: h̄ āt i cōtrariū vertif. Magis enī adibāt populi ꝑ millenarios cōgregati a deo cupiētes herere christo: vt seinuicē opprimerēt. tā validū q̄d ē veritas: ꝛ dol⁹ ibecillis vbiq̄. vn̄ dr̄: Multis aūt turbis circūstātib⁹ ita vt seiuicē cōculcarēt. ce. di. ad di. su. attē. a fer. pha. qd̄ ē hypocrisis.

CIRYL. Quia enī caullatores erāt: ob h̄ christus ab eis sibi cauere admonebat discipulos. GRE. nazan. Est aūt q̄n fermētū ludaf: tāq̄ efficiēs panē vitalē. Est āt q̄n vitupatur: significāf vetustā ꝛ acidā maliciā. THEO. Uocat igif fermētū hypocrisim tāq̄ alterātē ꝛ corrūpentē itentiōes hoīm q̄bus se igesserit. Nihil enī sic alterat mores vt hypocrisis.

BEDA: Nā sicut modicū fermētū totam farine massam corrūpit: sic simulatio animū: tota virtutū synceritate ꝛ veritate fraudabit. AMB. Pulcherrimū aūt locū tenēde simplicitatis emulāde fide saluator itexuit: ne iudaice more ꝑfidie alia ꝓmamus i affectu: alia voce simulem⁹: cum vltio tpe occulta cogitationū accusantiū: aut etiā defendētiū secretū nostre mētis aperitura videanf. vn̄ subditur. Nihil autē opertū ē: qd̄ nō reuelef: neq̄ abscōditū: qd̄ nō sciaf. ORI. Aut ergo de illo tēpore h̄ dicit: q̄n iudicabit de⁹ occulta hominū: aut id dicit: q: quātūcūq̄ conef aliq̄s occultare bona alioꝝ ifamis: bonū naturaliter latere nō pōt. CHRY. q. d. discipulis: Quis nūc quidā vocēt vos seductores ꝛ magos: deteget oīa temp⁹: ꝛ arguet eoꝝ calūniā: ꝛ vestrā declarabit virtutē. vn̄ quecūq̄ vobis i puo angulo palestine locut⁹ sū: hec audacter ꝛ frōte detecta ꝛ qualibet sublata formidine toti orbi p̄dicate. Et iō subdit: Quoniā q̄ i tenebris dixistis: i lumine dicenf: ꝛ qd̄ i aure locuti estis: ꝛ i cubili p̄dicabif tectis. BEDA: Uel h̄ dic: q: q̄ iter tenebras quondā ꝑsurarū carcerūq̄ vmbras locuti vel passi sunt apostoli: nūc clarificata ꝑ orbē: i ecclesia lectis eoꝝ actib⁹ publice p̄dicanf. Sane qd̄ dicit: Predicabitur i tectis: iuxta morē ꝓuincie palestine loquitur: vbi solēt i tectis residere. nō enī tecta nr̄o more culminib⁹ sublimata: sȝ plano scemate faciūt equalia. ergō dicit: Predicabif i tectis. i. cūctis audiētib⁹ palā dicef. THEO. Uel h̄ ꝓponif phariseis. q. d. O pharisei q̄ i tenebris. i. qd̄ in opacis cordib⁹ vr̄is tētare me conamini i lumie dicef: Ego enī sum lux: ꝛ i me luce notū fiet: q̄cquid vestra machinaf caligo: ꝛ qd̄ i aure locuti estis: ꝛ i cubiculis. i. q̄cq̄d mutuis susurris vestris aurib⁹ istillastis: predicabif in tectis. i. ita mihi fuit audibile: ac si i tectis p̄dicatuȝ fuisset: Hic etiā itelligere potes q̄ lux sit euāgeliuȝ: tecta vero alte apostoloꝝ anime. Quotquot vero cōciliati sūt pharisei: diuulgata sūt postmodū ꝛ audita i euāgelio luce: stāte magno ꝑcone spiritusancto super apostolorum animas.

¶Dico autē vobis amicis meis ne terreamini ab his q occidūt corpus ꝛ p⁹ hoc nō habēt ampli⁹ q̄d faciāt. Ondam aūt vob quē timeatis: Timete eū q postq̄ȝ occiderit: hȝ potestatē mittere i gehēnā. Ita dico vobis hūc timete. Nonne q̄nqȝ passeres ueneūt dipondio: ꝛ un⁹ ex illis nō ē in obliuiōe corā deo? Sȝ ꝛ capilli capitis uestri oēs numerati sūt. Nolite ergo timere: multis passeribus pluris estis uos.

¶CIRYL. Quoniā gemia ē cā ꝑfidie: q̄ aut ex inolita malicia aut ex accidēti metu nascif: ne q̄s metu territ⁹ deū: quē corde cognoscit negare cogaf: pulchre addit: Dico autē vobis amicis meis: ne terrea-

mini ab his q̄ occidūt corpꝰ. CIRYL. Nō quibuſcūqꝫ eni ſimpliciter hic ſmo cōuenire videt̄ ſꝫ his q̄ deū ex tota diligūt mēte q̄bus conuenit dicē: Quis nos ſepabit a charitate christi? q̄ aūt n̄ tales ſūt: labiles ſūt: ⁊ ad ꝑſiliendū pati. porro dn̄s dicit: Maiorē hac dilectionē nemo h̄ꝫ: q̄ȝ vt aīam ſuā ponat q̄s ꝓ amicis ſuis. Q̄uo aūt nō ē icōuenientiſſimū christo nō repēdē: qđ ab eo recepimꝰ. AMB. Mortē etiā docet nō eē terribilē: quā locupletiore fenore ſit imortalitas redēptura. CIRYL. Eſt ergo aduertēdū ꝙ laboribꝰ parant̄ corone: ⁊ homies q̄bus mortales vſqꝫ ad tēpus ſuā irā extēdūt: ſitqꝫ illis noſtre ꝑſecutōis finis corꝑalis iteritꝰ. vn̄ ſubdit: Et poſt h̄ nō habēt ampliꝰ q̄d faciāt. BEDA: Ergo ſuperuacua furūt iſania: q̄ mortua martyrū mēbra feris auibuſqꝫ diſcerpēda ꝓiiciūt: cū nequaq̄ȝ oīpotētie dei: q̄n ea reſuſcitādo viuificet reſiſtē poſſint. CHRY. Cōſidera qualit̄ dn̄s diſcipulos oībꝰ ſuꝑiores cōſtituit: ipam mortē cūctis terribilē hortās ꝯtēnere. Simul aūt ⁊ documēta imortalitatis aīe oñdit eis cū ſubdit. Oſtendā aūt vobis: quē timeatis: timete eū q̄ poſtq̄ȝ occiderit: h̄ꝫ ꝑtātē mittē i gehēnā. AMB. Mors eni nature finis nō pene eſt. ⁊ iđ mortē ſupplicii corꝑalis eē defectū: penam vero aīe, eē ꝑpetuā: deūqꝫ ſolū eē metuēdū: cꝰ ꝑtāti n̄ natura ꝑſcribat: ſꝫ eadē natura ſubiaceat. ꝯcludit: Ita dico vobis: hūc timete. THEO. Hic nota ꝙ peccatoribꝰ quidem mors ad ſuppliciū fert̄: ⁊ hic cruciatis ipſis ꝑ iteritū: ⁊ cōſequēter i gehēnā detruſis: ſꝫ ſi ſmonē diſcuſſeris: q̄d nā aliud itelliges. nō .n. dicit: Qui mittit i gehēnā: ſꝫ q̄ ꝑtatē h̄ꝫ mittere. Nō eni q̄cūqꝫ cū peccato moriunt̄: ſtati detrudunt̄ i penā: ſꝫ fit iterdū remiſſio oblationū ⁊ orationū eā q̄ ꝓ defunctis dantur. AMB. Inſpirauerat ḡ dn̄s ſimplicitatis affectū: virtutē mentis exerceat: fides ſola nutabat. Vn̄ eā de rebꝰ vilioribꝰ roborauit: ſubdēs: Nōne quinqꝫ paſſeres venerūt dipōdio: ⁊ vnꝰ ex illis nō ē i obliuiōe corā deo? q. d. ſi deꝰ obliuionē paſſerū n̄ h̄ꝫ: hominū q̄uo habere pōt? BEDA: Dipōdiꝰ genꝰ eſt pōderis leuiſſimi ex duobꝰ aſſibꝰ cōpoſiti. GLO. Qđ aūt i numeris ē vnū: h̄ i pōderibꝰ aſſis: qđ duo h̄ dipōdius. AMB. Fortaſſe aūt dicat aliq̄s q̄uo apoſtolꝰ dixit: Nōne de bobꝰ cura eſt deo? cū bos paſſere ꝑcioſior ſit: ſed aliud ē cura: aliud ſciētia. ORI. Ad lr̄am igit̄ acumē diuine ꝓuiſionis q̄ procedit vſqꝫ ad minima ꝑ hoc ſignificat̄. Myſtice autē q̄nqꝫ paſſeres: ſpiritales ſenſus iuſti ſignificāt: qui excelſa ⁊ ſupra hoīes ſentiūt: deū ituētes: vocē audientes diuinā: guſtātes panē vite: olfaciētes odorem vnguētorū christi: palpātes viuū verbū. Qui dipondio veneūtes .i. vilipēſi ab eis: q̄ ea q̄ ſunt ſp̄us ſtultitiā iudicāt: nō dant̄ i obliuiōe corā deo. Dicit̄ autē deꝰ aliquorꝫ imemor fieri propter eorū facinora. THEO. Vel hi q̄nqꝫ ſēſus duobꝰ aſſibꝰ vēdūt̄: nouo .ſ. ⁊ veteri teſtamēto: ⁊ iđ nō dant̄ obliuiōi a deo quorꝫ .n. ſēſus tradunt̄ v̄bo vite: vt ſint apti ad ſpiritale pabulū, horū ſemꝑ memor ē dn̄s. AMB. Vel aliter: Paſſer bonꝰ ē cui volādi natura ſuppeditat. volādi eni nobis ḡr̄am natura dedit: voluptas abſtulit: que malorꝫ meſſis grauat aīam: atqꝫ i naturā corporee molis iclinat. Quinqꝫ igit̄ corꝑis ſenſus ſi terrenarꝫ ſordiū cibū querāt: ad ſuꝑiorꝫ operū fructꝰ reuolare nō poſſūt. Eſt ḡ malꝰ paſſer q̄ volādi vſuꝫ terrene vitio labis aboleuerit: q̄les ſūt iſti paſſeres: q̄ dipōdio veneūt luxurie .ſ. ꝑcio ſecularis: aduerſarius eni tāq̄ȝ captiua mācipia viliori ꝑcio eſtiatōs adicit. At dn̄s tāq̄ȝ ſpecioſa ſuitia: q̄ ad imaginem ſui fecit: idoneos ſui oꝑis eſtiat: ⁊ magno ꝑcio nos redemit. CIRYL. Eſt igit̄ ſibi cure diligēter noſſe ſanctorꝫ vitā. vn̄ ſubdit̄: Sꝫ ⁊ capilli capitis v̄ri oēs numerati ſūt. Per qđ ſignificat ꝙ oīa q̄ ad eos ſpectāt: diligētiſſime nouit: diligentiā .n. cure adhibite numeratio māifeſtat. AMB. Deniqꝫ numerꝰ capillorꝫ nō i actu cōputatiōis: ſꝫ i facilitate cognitionis accipit̄: hn̄ tn̄ numerati dicūt̄: q2 ea q̄ volumus ſuare numeramꝰ. CIRYL. Myſtice aūt caput q̄dem hoīs itellectꝰ: capilli vero cogitatiōes q̄ patēt deo. THEO. Vel caput vniuſcuiuſqꝫ fideliū itelliges aptā christo cōuerſationē: crines āt eꝰ mortificatiā corꝑis oꝑa: q̄ numerant̄ a deo: ⁊ digna ſūt ꝓuiſione diuina. AMB. Si igit̄ tāta dei ē maieſtas: vt vnꝰ ex paſſeribꝰ: aut noſtrorꝫ numerꝰ capillorꝫ ꝑter ſciam dei n̄ ſit: q̄ȝ idignū ē eſtiare ꝙ fideliū corda dn̄s aut ignoret: aut ſꝑnat q̄ viliora cognoſcat. vn̄ cōuenieter cōcludit: Nolite ḡ timere: multis paſſeribꝰ pluris eſtis vos. BEDA: Nō plures eſtis legēdū ē qđ ad compatiōnē numeri ꝑtinet: ſꝫ pluris eſtis: h̄ ē apd̄ deū maioris dignitatis. ATHAN. Quero aūt ab arrianis ſi quaſi dedignaret̄ deꝰ alia facere: ſolū filiū fecit: cetera vero filio ſubrogauit: q̄uo ꝓuiſiōe vtit̄ vſqꝫ ad tā modica: capillū ⁊ paſſerē. Quorū eni ꝓuiſiōe ſūgit̄: horꝫ creator ē ſuo v̄bo.

Dico aūt uobis: oīs q̄cūqꝫ cōfeſſus fuerit me corā hoībꝰ: ⁊ filꝰ hominis cōfitebit̄ illū corā angelꝭ dei. Qui aūt negauerit me corā hoībus negabit̄ corā angelꝭ dei. Et oīs q̄ dicit uerbū i filiū hoīs remittet̄ illi: ei aūt q̄ i ſpiritū ſc̄tū blaſphemauerit nō remittet̄. Cū aūt iducēt uos i ſynagogas: ⁊ ad magiſtratꝰ ⁊ ꝑtātes nolite ſoliciti eē: q̄liter aut q̄d rn̄deatiſ: aut q̄d dicatiſ. Sp̄us .n. ſanctꝰ docebit uos in ipſa hora: quid oporteat nos dicere.

¶ BEDA: Supra dictū ē oꝑa q̄libet ⁊ verba abſcōdita eē reuelāda: Nūc aūt cōcludit hāc reuelationē nō i vili q̄ōlibet cōciliabulo: ſꝫ i ꝯſpectu ſuꝑne ciuitatis eterniqꝫ regis ac iudicis agēdā dicēs: Dico āt vobis: oīs q̄cūqꝫ ꝯfeſſus fuerit me corā hoībus: ⁊ filiꝰ hoīs confitebit̄ illū corā angelis dei. AMB. Preclare etiā fidē acuēdo iteruit: ⁊ fidei ipi virtutis fūdamēta ſubiecit: Nā vt fortitudis icētiuū ē fides ita fidei fūdamētū ē fortitudo. CHRY. Nō eſt ḡ dn̄s cōtentꝰ itrinſeca fide: ſꝫ exteriorē cōfeſſionē expoſtulat: vrgēs nos ad fiduciā ⁊ maiorē affectū. Et q2 h̄ oībus vtile ē cōiter loq̄t̄ dicēs: Oīs q̄cūqꝫ cōfeſſus fuerit me. CIRYL. Ait aūt paulꝰ: Si cōfite

oris ore tuo dñm iesũ: ⁊ credas i corde tuo: q deus eũ a mortuis suscitauit: saluus eris. Totũ christi mysterũ i his iterptat: decet enĩ pri⁹ ortũ a deo patre verbũ .i. vnigenitũ ex ipsi⁹ substãtia fateri dñm dñm nõ tãq ab extrīseco: ⁊ furtiuũ sortitũ dñm: sʒ existētē reuera ⁊ naturaliter dñm: sicut ⁊ pr̃. Cõsequēter oʒ fateri: q de⁹ hunc a mortuis suscitauit: ipm .s. factũ hominē: ⁊ passũ in carne ꝓ nobis: sic.n. resurrexit a mortuis. Quisqs ḡ sic cõfitebit christũ corã hominib⁹ videlicet deũ ⁊ dñm: christ⁹ eũ cõfitebit corã ãgel' dei: tũc tpis cũ descēdʒ cũ sãctis angel' i gloria pris sui i seculi cõsũmatiõe. EVSE. Quid aũt erit gloriosi⁹ q̃ ipm vnigenitũ dei vbũ attestari ꝓ nobis i diuio iudicio: ac ipo effectu remũerationeʒ testimonij ꝓmere iditũ i aĩam e⁹: cui testimoniũ ꝑhibet. nõ.n. manēs extra eũ: cui testimoniũ reddet: sʒ habitãs i eo ⁊ iplēs eũ lumie suo testimoniũ dabit. Cũ aũt corroborasset eos spe bõa p tãta ꝓmissa iterũ eos iducit terribilioꝛib⁹ minis dicēs: Qui ãt negauerit me corã hoib⁹: denegabit corã angelis dei.

CHRY. Et i dãnatiõe mai⁹ suppliciũ: ⁊ i bõis maioꝛ recõpēsatio ponit. q.d. Tu h̄ ɔfiteris: aut negas ego ãt illic. Bonoꝝ.n. maloꝝq retributio cũ augmñto i futuro seculo te ꝑstolat. EVSE. Opportune ãt hãc cõminationē põit: ne ɔfessionē ipi⁹ cõtēnerēt pp penã q̃ ē negari a filio dei: qd ē a sapia denegari: ⁊ a vita deficere: ⁊ lumie ꝑuari: ⁊ oib⁹ destitui bonis. Sʒ ⁊ hec cũcta pati corã pr̃e q̃ ē i celis ⁊ angelis dei. CIRYL. Negãtes ãt sũt pmo qdē q̃ iminēte ꝑsecutiõe fidē postposuerũt: abnegãt ēt hēũm doctores ⁊ discipuli. CHRY. Sũt etiã alij abnegatiõis mõi: quos paul⁹ describit dicēs: Cõfitent se nosse deũ factis ãt negãt. Et iterũ: Siqs suoꝝ ⁊ marie domesticoꝝ curã ñ hʒ fidē negauit: ⁊ ifideli ē deterioꝛ. Itē auariciã fugite: q̃ ē idolatria: postq̃ ḡ tot sũt modi negatiõis: palã q totidē sũt cõfessionis: quos qcũqs fuauerit: audiet illã btĩssimã voceʒ q̃ christ⁹ laudauit oēs q̃ cõfessi fuerit eũ. Attēde ãt verboꝝ cautelã: In greco.n. dicit qsqs ɔfitebit i me ondēs q nõ ꝓpriis virib⁹: sʒ adiut⁹ supna grã christũ aliqs cõfitebit. De negãte võ ñ dixit: i me: sʒ me. nã destitut⁹ grã denegat: redarguit tñ: q destitutõ pp eũ q̃ deserit fit. BEDA: Ne ãt ex eo q ait eos q̃ se negauerit eē denegãdos: vna cũctoꝝ h̄ ē eoꝝ q̃ studio: ⁊ eoꝝ q̃ ifirmitate vel ignorãtia negãt cõdino putaret: cõtinuo subiecit: Et ois q̃ dicit verbũ i filiũ hois. remittet illi: ei aũt q̃ i spiritũsanctũ blasphemauerit ñ remittet. CIRYL. Sʒ si h̄ vult inuere saluatoꝛ q si qd iniuriosuʒ verbũ dicat a nobis i hominē cõem: obtinebim⁹ si peniteam⁹ veniam. Nulla difficultas ē i fmone: q cũ naturalit bon⁹ sit de⁹: emēdat volētes penitere. verũ si ad ipm christũ retorqueat fmo: q̃liter icõdēnabilis ē q̃ dicit vbũ i eũ? AMB. Utiqs filiũ hominis christũ itelligimus: q̃ de spũsancto generat⁹ ex virgie ē: eo q patēs e⁹ i terris sola sit vgo. Nũqd ergo maioꝛ spũsanct⁹ christo: vt i christũ peccãtes veniã cõseqnt. i spiritũsanctũ delinquētes remissionē ñ mereant adipisci? Sʒ vbi vnitas ptãtis ē: nulla cõpatiõis ē q̃stio.

ATHANA. Uiri quidē antiq: studiosus origenes: ⁊ mirãdus theognost⁹ hãc cõscribũt eē spirit⁹ sancti blasphemiã: qñ q̃ digni reputati sũt dono spiritussancti p baptismũ regrediunt ad peccãdũ. ob h̄ enĩ aiũt illos nec veniã obtinere: put paulus dicit: Impossibile ē eos q̃ facti sũt ꝑticipes spũsancti: ⁊ ꝑlapsi sũt reuocari rursũ ad pniam. Addit aũt vterq itētionē ꝓpriã. nã origenes cãm h⁹ sic explicat: De⁹ qdē pr̃ oĩa ꝑcurrit: ⁊ singula cõtinet: virt⁹ ãt filij ad sola rõnalia extēdit. spũs võ sanct⁹ sol⁹ iest ꝑticipãtib⁹ eũ i dono baptismatis. Qñ ḡ cathecumini peccãt ⁊ gētiles: peccãt i filiũ q̃ i eis manet: pñt tñ veniã obtinere: cũ digni fiũt dono regeneratõis. qñ vero baptizati delinquũt: dicit h̄ nephas attigere spiritũ: ad quē cũ ꝑuenisset: peccauerũt. ⁊ iõ irreuocabilē fore dãnationē. Theognost⁹ vero ait: q q̃ ꝑmũ ⁊ scdm excessit limē: minorē penã meret: sed q̃ tertiũ quoqz ꝑtrãsit: nõ ampli⁹ accipiet veniã. Primũ qdē ⁊ secũdũ limē vocauit doctrinã pris ⁊ filij. tertiũ võ i ꝑticipatõe spũsancti: scdm illõ: Cũ venerit spũs vitatis: docebit vos oēm vitatē: nõ tãq doctrina spũs dogma filij supet: sʒ q fili⁹ cõdescēdit imꝑfectis: spũs vero signaculũ ē ꝑfectoꝝ: q̃ ꝑficiũt. Sic igit ñ q supet spũs filiũ: expers ē venie blasphemia spũs: sʒ qdē q imꝑfectoꝛ ē remissio: ꝑfectis võ nulla restat excusatio: sʒ cũ fili⁹ sit i pr̃e: ē i illis i qbus ē pr̃. nec abest spũs. Indiuisibilis ē.n. scã trinitas. Ad hec: si oĩa p filiũ fcã sũt: ⁊ oĩa i ipo ɔsistũt: erit ipe nimirũ i oib⁹: vt necessariũ sit peccãtē i filiũ: i patrē ⁊ i spiritũsanctũ peccare. sacrũ ãt baptisma i noĩe patris ⁊ filij ⁊ spũsãcti dat: ⁊ sic peccãtes p⁹ baptismũ i sanctã trinitatē exercēt blasphemiã. Ceteꝝ si pharisei baptismũ nõ susceperãt: q̃liter redarguebat eos ac si blasphemasset i spiritũsãctũ: c⁹ nõdũ erãt facti ꝑticipes: ꝑsertiʒ cũ ñ de peccatis simplr: sʒ õ blasphemia eos icrepabat? Differũt ãt qñ q̃ peccat: trãsgredit legē: q̃ võ blasphemat: i ipaʒ offēdit deitatē. Sʒ aliter: Si eis q̃ deliquũt p⁹ baptisma ñ idulget vindicta reatuũ: q̃liter aplus penitēti i corintho condonat? Retrogressos võ galathas parit: quousqz christ⁹ denuo formet i eis. Cur ãt ⁊ nouatũ arguim⁹ interimētē pniam p⁹ baptismũ: aplus ãt ad hebreos ñ dissipat pniaʒ per oẽ: Sʒ ne putarēt scdm ritũ leg' pnie causa mlta fore: ⁊ quotidiana baptismata: ob h̄ peitere qdē monet: vnicã ãt fore isinuat p baptisma renouationē. Talia võ cõsiderãs recurro ad dispēsationē q̃ fit i xpo: q̃ de⁹ exñs hõ fact⁹ ē [illegible] de⁹ suscitat mortuos: sicut carne vestit⁹ sitiebat: laborabat: ⁊ patiebat. Qñ igit aliq spectãtes hũana vidēt dñm sitiētē ⁊ patiētē: ⁊ obloquũt i saluatorē: velut i hoiem peccãt qdē: pñt tñ cito cũ penituerit accipe veniã: ꝑtēdētes ꝓ cã fragilitatē corpis. Qñ võ rurs⁹ aspiciētes aliq opa deitatis dubitãt de natura corporis: ipi quoqz nimiũ peccãt. Sʒ ⁊ his penitētibus cito põt ignosci eo q ⁊ ipi excusationē hñt ab operũ magnitudie. Qñ võ diuinitati opa retorquēt ad diabolũ: merito irreuocabilē ferũt sniam: qñ arbitrati sũt diabolũ fore deũ: ⁊ verũ deũ nihil pl⁹ q̃ demones i opib⁹ putauerũt hr̃e. Ad hãc ḡ ꝑfidiã pharisei ꝑuenerãt. saluatore.n. ondēte pr̃is opa: mortuos suscitãs: cecos illũinãs: ⁊ similia faciens: h⁹mõi opa dicebãt eē beelzebub: eq nãqs dicē poterãt vidētes [illegible] a beelzebub ē creat⁹. Quãdiu igit ad hũana spectãtes mēte claudicabãt dicētes: Nõne h̄ ē carpētãrij fili⁹? ⁊

qũo lr̃as q̃s ñ didicit: nouit? Sustiebat eos tãq̃ i filiũ hoĩs peccãtes: ſʒ vt magl' ĩsaniũt dicẽtes: opa dei eẽ beelzebub: nõ ãpli⁹ eos sustinuit. Sic.n.ꝛ tãdiu p̃res eoꝝ sustinebat: q̃diu cã panis ꝛ aq̃ murmurabãt. ſʒ postq̃ vitulũ cõflãtes i eũ collata sibi diuinitus bñficia referũt: puniti sũt. p̃mo q̃dẽ ñ paucis eoꝝ occisis: postmodũ dixit Ego ãt i die vltiõis visitabo h̃ peccatũ eoꝝ. Talẽ g̃ ꝛ nũc pharisei audiũt sniam vt i ẽnima diabolo pata: ꝑpetuo condãnẽt cũ eo. Nõ igĩ faciẽdo collationẽ ĩtẽ blasphemiaꝫ dicti i ipm ꝛ spiritũsanctũ hec dixit: tãq̃ maior sit spũs: ſʒ vtraq̃ blasphemia i ipm ꝓlata: hãc minorẽ: illã validiorẽ ondit. ipm.n. vidẽtes hominẽ vitupabãt: ꝛ e⁹ opa beelzebub eẽ dicebãt. AMB. Sic igitur videt̃ q̃busdã: vt eũdẽ ꝛ filiũ ꝛ spiritũsanctũ ĩtelligam⁹: salua distĩctiõe ꝑsonaꝝ ꝛ vnitate substãtie: q: vn⁹ ꝛ de⁹ ꝛ hõ christ⁹ ẽ spũs: sicut scriptũ ẽ: Spirit⁹ añ faciẽ vestrã christ⁹ dñs: Idẽ spũssanct⁹: q: ꝛ p̃r sanct⁹: ꝛ fili⁹ sanct⁹: ꝛ spũssãct⁹. Si g̃ vtrũq̃ christus ẽ: q̃ ẽ diuersitas nisi christi: vt sciam⁹ q: diuinitatẽ christi nobis negare ñ liceat BEDA: Uel aliter: Qui opa spũssancti dicit eẽ beelzebub isti nõ dimittet̃: neq̃ i p̃senti seculo neq̃ i futuro: ñ q: negemus ei ñ pniam agẽ posse: posse dimitti a deo: ſʒ q: credam⁹ cũ blasphemũ exigẽtib⁹ meritis: sicut nũq̃ ad remissionẽ: ita nec ad ipos digne pnie fruct⁹ eẽ ꝑuenturũ: ſm illõ: Excecauit oculos eoꝝ ne cõuertãtur: ꝛ sanẽ illos. CIRYL. Nõ ñ creatura eẽt spũssanct⁹: nõ aũt de diuina substãtia p̃ris ꝛ filij: q̃liter acta i eũ cõtumelia tãtã fert penã: quãta ꝓmulgat̃ cõtra blasphemãtes i deũ. BEDA: Neq̃ tñ q̃cũq̃ spiritũsanctũ ñ eẽ: aut deũ ñ eẽ: ſʒ patre filioq̃ minorẽ cõfiteret̃: h̃ irremissibilis blasphemie crimine tenẽt̃: q: hũana ignorãtia ducti faciũt: ñ iuidentia diabolica sicut p̃ncipes iudeoꝝ. AVG. de ver. do. Uel aliť: Si hic diceret̃ q: blasphemauerit quãcũq̃ blasphemiã i spiritũsanctũ: oẽm ĩtelligẽ deberem⁹. Sed q: dictũ ẽ. Qui blasphemauerit i spiritũsanctũ ille ĩtelligat̃ q̃ nõ oi mõ: sed eo mõ blasphemauerit vt ei nũq̃ possit ignosci. sic enĩ dictũ ẽ: De⁹ neminẽ tẽtat. nõ oi. sed quodã tẽtatiõis mõ Quis autẽ sit iste mod⁹ blasphemãdi cõtra spiritũsanctũ dicam⁹ Primũ quidẽ credentiũ beneficiũ est in spiritusancto remissio peccatorum. contra hoc donum gratuitum loquitur coꝛ impenitens: ipsa ergo impenitentia est spiritus blasphemia: que non remittitur neq̃ in hoc seculo neq̃ in futuro: quia penitentia ĩpetrat remissionem in hoc seculo: que valeat in futuro. CIRYL. Cum autẽ tantum metũ ĩcusserit domin⁹ discedẽtibus a recta confessione: p̃cepit de cetero nõ curare de respõso: eo q: fideliter dispositis cõstituit verba cõgrua spiritus tanq̃ doctoꝛ inhabitans. vñ sequit̃: Cũ autẽ inducent vos in synagogas ꝛ ad magistratus ꝛ potestates: nolite solliciti esse qualiter aut quid respondeatis: aut quid dicatis. GLOSA: Dicit autem: Qualiter quantuꝫ ad modum proferendi. Quid: quantum ad moduꝫ inueniendi. Respondeatis interrogantibus. Aut quid dicatis: discere volentibus. BEDA: Cum enim propter christum ducimur ad iudices: voluntatem tantum nostram pro christo debemus offerre. Ceterum in respondẽdo spiritussancti gratia ministrabit̃. vñ subdit̃: Spũs.n. sanct⁹ docebit vos i ipa hoꝛa: q̃ opoꝛteat vos dicẽ. CHRY. Alibi vero dr̃: Estote pati cũctis ad r̃ndendũ: q̃cũq̃ q̃siuerit a vobis rõnẽ spei q̃ fouet vos. Qñ nãq̃ duit̃ ĩter amicos agon: p̃cipit nos meditari. qñ vo terribile ẽ p̃toriũ: ꝛ pauoꝛ circũquaq̃: dat ꝓpriũ monimẽtũ vt audẽdũ sit: ꝛ loquẽdũ: ñ ãt obstupescendũ. THEO. Qñ igiť duplex ẽ nr̃a ĩfirmitas: ꝛ aut pene formidine martyriũ fugim⁹: aut q: rudes sum⁹ ꝛ nescim⁹ reddẽ rõnẽ fidei: vtrũq̃ exclusit. metũ q̃deꝫ penaꝝ: i eo q: dixit: Ne timeatis occidẽtes coꝛp⁹. timoꝛẽ vo ĩsciẽtie i h̃ q: dixit: Nolite soliciti esse qualiter aut quid respondeatis.

¶ Ait ãt ei q̃dã d̃ turba: Mgr̃ dic f̃ri meo: ut diuidat mecũ hereditatẽ At ille dixit ei: Homo: qs me cõstituit iudicẽ aut diuisoreꝫ supra uos? Dixitq̃ ad illos: Uidete ꝛ cauete ab oi auaricia: quia non in abũdantia cuiusq̃ uita ei⁹ est ex his q̃ possidet.

¶ AMB. Tot⁹ supioꝛ loc⁹ ad subeundũ ꝓ cõfessione dñi passioneꝫ aut contẽptu mortis aut spe p̃miũ aut mãsuri denũciatiõe supplicij: cui nũq̃ venia laxet̃ ĩstruit̃. Et qñ auaricia plerũq̃ solet tentare virtutẽ. etiã h⁹ abolẽde rei p̃ceptũ subijcit̃ ꝛ exẽplũ cũ dr̃: Ait ãt ei q̃dã de turba: Magister dic fratri meo vt diuidat mecũ hẽditatẽ. THEO. Hi duo fratres q: de hẽditate p̃rna diuidẽda cõtendebãt: cõsequẽs erat vt alt̃ alterũ fraudare ĩtẽderet. Dñs aũt docẽs nos q: ñ oꝫ ad terrena flecti: repellit vocitẽ eũ ad hereditatis diuisionẽ. vñ seq̃t̃: At ille dixit ei: Hõ quis me cõstituit iudicẽ aut diuisorẽ. s. facultatũ sup vos

BEDA: Qui magistro supne pacis gaudia cõmẽdãti: terrene diuisionis vult ĩgerere molestiã: merito hõ vocat̃ ſm illõ: Cũ sit ĩter vos zel⁹ ꝛ cõtẽtio: nõne hoĩes estis? CIRYL. Fuit ãt dei fili⁹ qñ fact⁹ ẽ simiľ nobis: cõstitut⁹ a deo p̃re i regẽ ꝛ p̃cipẽ super syon mõtẽ sãctũ e⁹ annũciãs mãdatũ diuinũ.

AMB. Bñ g̃ terrena declinat: q̃ ꝓp diuina descẽderat: nec iudex dignat̃ eẽ litiũ ꝛ arbiter facultatũ: viuoꝝ habẽs mortuoꝝq̃ iudiciũ: arbitriũq̃ meritoꝝ. Nõ ergo q̃d petas: ſʒ a quo postules ĩtuendũ est nec maioꝛib⁹ ĩtẽto aĩo putes mĩoꝛib⁹ obstrepẽduꝫ. vñ ñ ĩmerito refutat̃ h̃ frater: q̃ dispẽsatorẽ celestiũ gestiebat coꝛruptibilib⁹ occupare: cũ ĩter fratres patrimoniũ: ñ iudex medi⁹: ſʒ pietas debeat seq̃stra diuidẽ: quãq̃ ĩmoꝛtalitatis patrimoniũ ñ pecunie sit hoĩb⁹ expectãdũ. BEDA: Occasiõe ãt hui⁹ stulti petitoris aduers⁹ auaricie pestẽ: ꝛ turbas etiã discipulos p̃ceptis pariť ꝛ exẽplis munire satagit. vñ seq̃tur: Dixitq̃ ad illos: Uidete ꝛ cauete ab oi auaricia Dicit aũt: Ab oi: q: ñ nulla simplr̃ geri videt̃: ſʒ iter n⁹ arbit̃ q̃ ĩtẽtiõe fiãt: diiudicat. CIRYL. Uel dr̃ Ab oi auaricia. s. magna ꝛ pua. Est.n. ĩutil' auaricia dicẽte dñõ: Domos zelatas edificabitis: ꝛ ñ habitabitis i eis. ꝛ alibi: Decẽ iugera vineaꝝ faciẽt lagũculã vnã. ꝛ. xxx. modij sẽtĩ faciẽt modios tres. Sed ꝛ scðm aliũ modũ ẽ inutilis: quẽ oñdit subdẽs: quia ñ in abundantia cuiusq̃ vita ei⁹ est ex his q̃ possidet.

THEO. Hoc dicit dñs refellēs auaroꝝ intētōes que videntꝛ coaceruare diuitias: q̄si diu victuri. Sꝫ nūquid te opulētia lōgeuū efficiet? Quid igitꝛ manifeste sustines mala: incerta eā quietis: nā dubiū est an debeas attingere seruū: cuiꝰ gratia thesaurizas.

¶ Dixit autē silitudinē ad illos dicēs: Hoīs cuiusdā diuitis uberes fructꝰ ager attulit ⁊ cogitabat intra se dicēs: Quid faciā q̄ ñ habeo quo cōgregē fructus meos? Et dixit: Hoc faciā. Destruā horrea mea: ⁊ maiora faciā: ⁊ illuc cōgregabo oīa q̄ nata sūt mihi ⁊ bona mea: ⁊ dicā aīe mee: Aīa habes mlta bona posita ī annos plimos: requiesce: comede bibe: epulare. Dixit autem illi deꝰ: Stulte hac nocte aīam tuā repetūt a te. Que aūt parasti cuiꝰ erūt? Sic ē q sibi thesaurizat: ⁊ ñ ē ī deū diues

¶ THEO. Dicto q̄ ex affluētia opū nō ꝓtēdatꝛ vita humana: ad huiꝰ fidē parabolā subdit dicens: Dixit aūt sili. ad il. di. Ho. cuius. diui. vbe. fru. ager attulit.

BASI. Nō facturi quidē ex vbertate fructuū aliqd boni vt magis diuina lōganimitas pateat: que vsq; ad malos suā bonitatē extēdit: pluēs sup iustos ⁊ iniustos. Que vō sunt q̄ h hō bñfactori recōpēsat? Nō meminit coīs nāe: nec arbitratꝰ ē oportē qd̄ superfluit: dispēsari egētibꝰ: ⁊ horrea qdē crepabāt p̄ copia cōditoꝝ: auarꝰ tñ animꝰ neq̄q̄ īplebatꝛ: nolēs veteribꝰ cedē pp auariciā: noua nō valens suscipe ꝓpt mltitudinē: pp qd̄ imperfecta eiꝰ ꝯsilia ⁊ steriles cure vñ subditꝛ: Et cogi. in. se di. Quid fa. q̄ nō ha. q° cō. fru. meos? Conqritꝛ eque paupibꝰ: an nō quē p̄mit inopia dicit: qd faciā? vñ victꝰ? vñ calciamta? talia ⁊ locuples ꝓfert. Urgēt. n. ipius aīam diuitie a p̄mptuariis emanātes: ne forte cū exiuerit ꝓsint egentibus: a sili gulosoꝝ q̄ mallēt edacitate crepare q̄ indigētibꝰ de reliqis ipt iri. GREGO. xv. mora. O angustia ex satietate nata. dicēs. n. qd faciā? ꝓfecto indicat: q̄ votoꝝ suoꝝ effectibꝰ p̄ssus sub quodā rerū fasce laborabat. BASI. Erat quidē ī ꝓmptu dicē Aperiā horrea: cōuocabo egenos: sed cogitat nō vt distribuat: sed vt cōgreget. Sequitꝛ enī: Et dixit: hoc faciā: Destruā horrea mea. Bene facis: nam digna destructōe nequicie ꝓmptuaria: dissolue horrea ex quibꝰ nullā cōsolatōnem accepit subdit: Et maiora faciam. At si ⁊ hoc impleueris: nūquid destrues iterum? quid stultius q̄ in infinitū laborare? Horrea sunt tibi si vis pauperū domꝰ. Sed dices: Cui iniuriam facio ppa retinēdo? Nam ⁊ sequitꝛ. Et illuc cōgregabo oīa que nata sunt mihi: ⁊ bona mea. Dic mihi que tua? vnde ea sumēs in vitā tulisti? sic qui p̄ueniēs spectacula ꝓhiberet aduenietes appropando sibi: quod ad vsum cōmunē ordinatꝛ. Siles sunt diuites qui cōmunia que preoccupauerūt estimāt sua esse. Si enim quilibet sue necessitatis sufficiētiā recipiens: relinqueret superfluū indigēti non esset diues nec paup. CIRYL. Attēde ⁊ alr eē fruuidū eiꝰ vbū cū dic: Cō. ō. q̄ na. sūt mihi. q̄si ñ putarz ea ē diuinitꝰ obtinē: sꝫ fructꝰ eē laborū suoꝝ. BASI. Ceterum si fateris ea tibi diuinitus ꝓuenisse: an iniustꝰ est deus inequaliter res nobis distribuens? Cur tu abūdas: ille vero mēdicat? nisi vt tu bone dispēsationis merita cōsequaris: ille vero patiētie brauiū decoretꝛ. At tu nōne spoliator es: que dispēsanda suscepisti ꝓpria reputādo? Est panis famelici quē tu tenes nudi tunica: quā in cōclaui cōseruas: discalciati calceus qui penes te marcescit: indigētis argentū qd possides inhumatū: quo circa tot iniuriaris: quot dare valeres. CHRY. Sed ⁊ in hoc errat: q̄ bona putat que sunt indifferētia. rerū enī quedā sunt bone: quedā male: quedā medie. Bona quidē sunt castitas ⁊ humilitas ⁊ huiusmodi: que cum homo eligit fit bonus. His aūt opposita sunt mala q̄ hō dum eligit fit malus. Media vero sunt vt diuitie: q̄ quādoq; quidē ordinantꝛ in bonū. s. ad elemosynā: quādoq; ad malū. s. ad auariciā. ⁊ similiter inopia qñq; ad blasphemiā: quādoq; ad sapientiā fm affectum vtentiū. CIRYL. Diues igitꝛ non parat ꝑmanētia horrea sed caduca: ⁊ quod stultiꝰ est: vite longitudinem sibi taxat. Sequitꝛ enim: Et dicam anime mee. Anima habes multa bona posita in annos plimos Sed o diues fructus quidē habes in horreis: sꝫ annos plurimos vnde poteris obtinere? ATHA. Siquis autem sic viuat: quasi quotidie moriturus: eo q̄ incerta est naturaliter vita nostra non peccabit. semp enim maior timor plurimū volutatis dissoluit. Sed ecōtrario diues lōgeuitatem sibi repromittēs ad voluptates aspirat. Sequitꝛ enim: Requiesce. s. a labore. Comede: bibe: epulare. magno. s. apparatu. BASI. Tam improuidꝰ es erga bona aīe: vt escas corporeas anime ascribas? siquidē virtutē habet: si fecūda est operationū bonarū si deo adhesit: bona plurima possidet: ⁊ bono gaudio gaudet. Uez quia totꝰ carnalis es passiōibꝰ subiectus a ventre nō ab aīa clamas. CHRY. Nō aūt decet vacare delitijs ⁊ īpinguare corpꝰ: ⁊ attenuare aīam: fasceq; ei grauare: ⁊ tenebras obducē: spissumq; velamē eo q̄ ī delitijs dñatiuū aīe seruit: seruile vō corpori dñatꝛ. Alimētoꝝ aūt indiget corpꝰ nō delitiaꝝ vt nutriatꝛ: nō vt scīdatꝛ ⁊ fluat. Neq;. n. aīe sole: sed ⁊ ipsi corpi sunt nociue delitie: eo q̄ ex forti fit debile: ex sano egrotatiuū: ex agili graue: ex formoso d̄forme ex iuuene veterosū. BASI. Permissus aūt ē deliberare in oībꝰ ⁊ manifestare ꝓpositū ppū vt condignā mereatꝛ sui effectꝰ sniam. Sꝫ dū ī abdito loqtꝛ eloquia eiꝰ examinātꝛ in celo. Unde sibi respōsa ꝓueniūt Sequitꝛ enī: Dixit aūt illi deꝰ: Stulte hac nocte animā tuā repetūt a te. Audi cōueniēs tibi stulticie nomē: quod tibi nullꝰ īposuit hoim: sꝫ ipe deꝰ GRE. xviij. mora. Eadē nocte sublatꝰ est: qui multa tempa fuerat p̄stolatꝰ: vt. s. qui in lōgū sibi subsidia colligēdo ꝓspexerat: subsequētē diē vel vnū minime videret. CHRY. Dicitꝛ autem repetūt a te. Exposcebāt enim eam forsan terribiles quedā virtutes ad hoc misse: quoniā si de ciuitate in ciuitatem trāseuntes egemus ductore: multomagis aīa absoluta a corpore: ⁊ ad futuram vitam transmigrans indigebit

ducatu. Ob hoc multotiēs recusat anima: ⁊ regredi tur in ꝓfundū cū debet exire a corꝑe. sp.n. stimulat nos dicta peccatoꝝ: sed p̄cipue cū debemꝰ trahi ad terribile iudiciū. Tūc.n. tota cōgeries criminū inno uat: ⁊ p̄ oculis posita mētē ꝓcellit. ⁊ sicut carcerati semꝑ qdē dolorosi sunt: tūc aūt p̄cipue cū debēt iu dici p̄sentari: sic ⁊ anima maxime in ipo tpe de pec cato cruciat ⁊ dolet. Multo aūt magis cum fuerit euulsa. GRE. xxv. mora. In nocte autē ablata est anima: que in obscuritate cordis est emissa. In no cte ablata est: que ꝯsiderationis lucē habē noluit: vt qđ pati poterat p̄uideret. Subdit aūt: Que aūt pa rasti: cuiꝰ erūt? CHRY. Hic.n. ea deseres: nō soluꝫ nullū inde ꝑcipiēs cōmodū: sed ⁊ sarcinā peccatoꝝ portās sup humeros ꝓprios. Et que quidē a te cōge sta sunt: plerūq3 in manꝰ inimicoꝝ ꝑuenēt: a te vo sup his ratio requiret. Sequit: Sic est qui sibi the sau. ⁊ nō est in deū diues. BEDA: Hic.n. stultꝰ ē: ⁊ in nocte rapiēdꝰ. Ergo qui vult esse in deū diues: nō sibi thesaurizet: sed paupibꝰ possessa distribuat.

AMB. Frustra.n. cōgreget opes: qui se his nescit vsuꝝ. neq3.n. nostra sunt: q̄ nō possumꝰ auferre no biscū: sola virtꝰ comes est defunctoꝝ: sola nos seq̄t mia: que tabernacula defunctis acquirit eterna.

Dixitq3 ad discipulos suos: Idō dico vobis: Nolite soliciti esse ani me vestre quid mādu cetis: neq3 cor pori quid induamini. Anima plus est q̄3 esca: ⁊ corpꝰ plꝰ q̄3 vestimētū.

THEO. Paulatim dn̄s ꝓducit ad ꝑfectiorē do ctrinā. Docuit eni supra cauendū esse ab auaricia: subdiditq3 parabolā diuitis insinuās p eā q stultꝰ est qui supflua cupit. Deinde ꝓcedēte sermone: neq3 de necessarijs sinit nos solicitudinē gerere: auaricie radicē euellēs. vnde dicit: Ideo di. vobis. q.d. Pꝰ q̄3 stultus est qui sibi maiorē vite mensurā attribuit: ⁊ exinde magis efficit cupidꝰ: Nolite. solli. esse anime ve. quid māducetis. Non quia intelligibilis anima comedat: sed quia nō videt aliter animā posse con iunctā manere corpi: nisi dū nutrimur. vel quia ani mati corpis est nutrimētū suscipe: ꝯgrue anime nu triri attribuit: nam ⁊ virtus nutritiua dicit anima: vt sic intelligat: Ne solliciti sitis nutritiue parti aie quid edatis: potest autē etiā corpꝰ mortuū vestiri. vnde subdit: Neq3 cor. ve. quid induami. CHRY. Qđ autē dicit nolite solliciti eē: nō idem est qđ no lite operari: sed nolite rebꝰ mūdanis mēte affigi. Cō tingit eni aliquem operantē nihil sollicitum esse.

CIRYL. Preminet aūt anima cibo: ⁊ corpꝰ vesti tu. vnde subdit: Anima plꝰ est q̄3 esca: ⁊ corpꝰ plꝰ q̄3 vestimētum. q.d. Deus qui quod maiꝰ est exhibuit: quomodo nō dabit quod minꝰ est? Nō ergo mētū nostra intētio modicis insistat: nec intellectꝰ nr̄ ser uiat ad vestitū ⁊ victū querendū: magis aūt cogitet quecūq3 saluāt animā ⁊ subleuāt ad regnū celoꝝ.

AMBRO. Nihil aūt moraliꝰ ad faciēdā fidem omnia credentibꝰ a deo posse cōferri: q̄3 q aereꝰ ille spiritꝰ vitale collegiū anime corporisq3 cōtubernio fe deratū nō deficit: nisi cū venerit dies supma morie di. Cum igit anima indumēto corpis vestiat: ⁊ vigo re anime corpꝰ animet: absurdū est vt victꝰ nobis co piam defuturā putemꝰ: qui viuēdi iugē substantiā3 consequamur.

Cōsiderate coruos: q2 non semi nant neq3 metūt quibꝰ non est cella riū3 neq3 horreū: ⁊ deꝰ pascit illos. Quāto magis vos pluris estis illis. Quis aūt vestrum cogitādo potest adijcere ad staturā suā cubitū unū? Si ergo neq3 quod minimū est po testis: quid de ceteris solliciti estis.

CIRYL. Sicut supra erigēdo nos ad spūales audaciā per aues induxit dicēs: Multis passeribꝰ pluris estis vos: sic ⁊ nūc ex volatilibꝰ firmā ⁊ indu bitabilem fiduciā nobis adducit dicēs: Cōsiderate coruos: quia nō semināt neq3 metūt. s. ad acq̄rēduꝫ cibū: quibꝰ nō est cellariū neq3 horreū. s. ad ꝯfuādū3 Et deꝰ pascit illos: q̄to magis vos pluris estis illis.

BED. i. cariꝰ vos valetis: quia rōnale animal sicut homo: sublimiꝰ ordinatū est in rerū natura q̄3 irrō nabilia: sicut sunt aues. AMBRO. Magnū aūt quod fide sequamur exēplū: nā volatilibꝰ celi q̄bus nullū exercitiū cultōis: nullꝰ de messiū fecūditate ꝑuentꝰ est: indeficientē ꝓuidētia diuina largit alimo niā. Verū est igit cām inopie nostre auariciā videri etenī illis iccirco sine labore pabuli vsus exuberat: quo fructus ad escā cōmunē datos: sp̄ali quodā ne sciūt vēdicare dn̄atu. Nos coīa amisimus: dū ꝓpa vēdicamꝰ. nā nec ꝓpium q̄cq̄3 vbi ꝑpetuū nihil: nec certa copia vbi incertꝰ euētꝰ. CHRY. Cū aūt possꝫ dn̄s exēplū ab hōibꝰ sumē q mirme frena curauerūt: heliā dico: moysen: ⁊ iohānē: ⁊ ceteros hmōi cōmēo rauit volatilia: sequēs vetꝰ testm̄: qđ ad apē trāsmit tit ⁊ formicā ⁊ alia hmōi: qbꝰ nāles quosdā mores inseruit ꝯditor. THEO. Idō aūt omissa mētōe alio ꝝ volatiliū: coruoꝝ mētōem facit: q2 pullos cor uoꝝ sp̄ali ꝓuidētia deꝰ nutrit. nā corui pariūt q̄dē: nō aūt nutriūt: sed negligūt pullos suos: qbꝰ miro modo ab aere pabulū q̄dā aura delatū ad os ꝑueit qđ hiātes suscipiūt: ⁊ sic nutriūt. forsā etiā ⁊ talia p synodochē dicta sunt: toto significato p ꝑtē. vn̄ in mattheo dn̄s remittit ad volatilia celi: hic vo sp̄alr ad coruos: tāq̄3 gulosiores ⁊ rapaciores. EVSE. In coruis etiā aliq̄d plꝰ significat. auibꝰ.n. colligēti bꝰ legumia ꝓmptiꝰ ē alimētū: vescētibꝰ vo carnibꝰ sic coruis difficiliꝰ ē ad hn̄dū: nec tn̄ hmōi aues defectū pabuli patiūt ꝓp ꝓuidētiā dei diffusā vbiq3. Vtit āt ad idē ⁊ t̄tio syllogismo dicēs: Quis aūt ve. cogi. po. adij. ad sta. su. cubi. vnū? CHRY. Nota q aīa3 q̄ dē semel dedit deꝰ ⁊ eadē ꝑseuerat: s3 corpꝰ quotidie sumit incremētū. ptrāsiēs igit aīa3 q̄si nō recipientē augmētū: de solo corpe fac mētōnem: dās intelligē q nō augeť p solū alimētū: s3 ꝓuisiōe diuina p h̄ q nullꝰ nutrimētū accipiēdo aliq̄d ad suā staturā ad ijcē pōt. vn̄ ꝯcludit: Si g̃ neq3 qđ mīmū ē po. q̄d de ce. solli. estis? EVSE. q.d. Si nullꝰ sua cura corpo reā ingeniatꝰ est sibi staturā. Sed neq3 termino tpis vite pōt alq̄s l' breuissimū tps hore excogitādo adij cere: cur oportet supflue de necessarijs vite cogitare

BED. Jlli ergo tegēdi corpis curā reliquite: cuiꝰ
videtis cura factū eē vt tāte stature corpꝰ habeatis.
AVG. de q̄. euā. Cū aūt de augēda corpis statura
loq̄ref: dicit ꝙ mīmū est h̄. s. deo corpa opari.

¶ Cōsiderate lilia agri quō crescūt
Non laborāt neqȝ nent. Dico aūt
uobis: nec salomon in omni gloria
sua uestiebat̄ sicut unuȝ ex istis. Si
autē fenū quod hodie est in agro: et
cras in clibanū mittit̄ deus sic uestit
quāto magis nos pusille fidei? Et
uos nolite querere quid māducetis
aut quid bibatis: ⁊ nolite in sublime
tolli. Hec autē omnia gētes mūdi
querūt. Pater autē uester scit quo
niam his indigētia. Uerūtamē que
rite primū regnū dei ⁊ iusticiā eius
⁊ hec omnia adijcient̄ uobis.

¶ CHRY. Sicut supiꝰ dominꝰ de alimentis mone
bat: ita ⁊ nūc monet de vestitu dicēs: Considerate
lilia agri: quō crescūt: nō laborāt neqȝ nent. vt. s. sibi
faciāt indumēta. Sicut aūt supra cū dn̄s dixit: Nō
semināt volatilia. nō reprobauit sementē s; supfluā
curā: sic cū dixit: Nō laborāt neqȝ nent. nō opꝰ int̄
emit: sed cogitatōnem. EVSE. Siquis aūt morta
liū vult decorari precioso vestitu: videat oculate ꝙ
deꝰ etiā vsqȝ ad flores qui ex terra oriunt̄: mltiplicē
sui sapientiā ꝓpagās: ornauit hos diuersis colorībꝰ
tenuibꝰ mēbranis: floꝝ auro lōge meliores tīcturas
accōmodās: adeo ꝙ nec penes aliquē regē delicio
sum: nec etiā ipm salomonē qui apud antiquos tā
in diuitijs ⁊ in delitijs celeber fuit: tā ꝑciosū opꝰ fu
erit inuentū. vnde sequit̄: Dico āt vo. q̄ nec salo. in
oi glo. sua vestie. sic vnū ex istis. CHRY. Nō vtit̄
hic volatiliū exēplo: cignū ɔmemorās aut pauonē
sed lilia. Uult. n. vtrīqȝ declarare hyꝑbolē. s. ab infir
mitate rerū: que tn̄ sunt sortite decorē ⁊ a ꝑcio de
coris qui cōcessus est lilijs. vnde postmodū non vo
cat ea lilia sed fenū cū subdit̄: Si aūt fenū qd̄ ī agro
est hodie. nec dicit: Cras non entia: sed subdit: Sed
cras in clibanū mittet̄. neqȝ dicit simplr̄: Deꝰ vestit
sed dicit: Deꝰ sic vestit. qd̄ multā habet exp̄ssionē. et
subdit: Quātomagis vos: qd̄ est exp̄mētis ꝑciosita
tem ⁊ pudētiā humani generis. Deniqȝ cū increpa
re deceret: vtit̄ ⁊ hic moderātia nō infidelitatis: sed
paucitatis fidei: arguēs cū subdit: Pusille fidei. vt ꝑ
hoc magis excitet nos ad dictoꝝ ꝑsuasionē: vt nō
solū nos cogitemꝰ de vestibꝰ sed nec affectemꝰ vesti
mētoꝝ decorē. CIRYL. Sufficit eni prudētibus
soluꝰ causa necessitatis aptū habere vestitū: ⁊ ciboꝝ
modestiā nō excedētē qd̄ satis est. Sufficiūt etiam
sanctis que sunt in christo spiritales delitie ⁊ subse
quēs gloria. AMBRO. Nō ociosū aūt videt̄: ꝙ
flos vel hōi ɔfert̄ vel certe plꝰ pene q̄ hōibꝰ in salo
mone ꝑfert̄ vt pre claritate coloris angeloꝝ celestiū
gloriā putemꝰ exp̄ssam: qui vere mūdi istiꝰ flores sūt
ꝙ eoꝝ claritatibus mūdus ornat̄: ⁊ bonū odorem
sanctificatōis aspirāt: qui nulla solicitudine ꝑpedi
ti: nullo vsu laboris exerciti: diuine in se liberalitat̄
grām: ⁊ celestis seruāt dona nature. vnde bene ⁊ h̄
vestitꝰ gloria sua salomō: ⁊ alibi cooptus ostēdit̄ ꝙ
infirmitatē corporee nature velut virtute quadam
mētis ad opertā opeꝝ gloriā vestiebat. Angeli vero
quoꝝ natura diuinior exps manet iniurie corpalis
recte l; maximo viro preferūtur: nec tamē in nobis
miam dei despare debemꝰ: quibꝰ ꝑ resurrectōis gra
tiam dn̄s silem angeloꝝ spem pollicet̄. CIRYL.
Absonū aūt erat discipulos debentes normā ⁊ exē
plar cōuersatōis honeste alijs tradere: in ea incidē:
a quibꝰ discedēdū esse oportebat eos ɔsulere. Et iō
dn̄s subdit: Et vos nolite querere quid māducetis:
aut quid bibatis. Jn hoc etiā dn̄s ɔsuluit nō modi
cū studio sacrarū ꝑdicationū: monēs discipulos so
licitudinē humanā abijcere. BED. Notādū tamē
est ꝙ nō ait: Nolite querere aut soliciti esse de cibo
aut potu aut indumēto: sed q̄d mādacatis aut biba
tis: vbi mihi videt̄ argui q̄ spreto victu l' vestitu cōi
lautiora sibi vl' austeriora ꝑ his cū quibꝰ vitā ducūt
alimēta vel indumēta req̄rūt. GRE. nisenꝰ: S; di
cet̄: aliqui obtinuerūt dominia: honores: ⁊ diuitias
cū orassent: qualr̄ ergo ꝓhibēs nos talia orādo q̄rē
Et quidē ꝙ oīa hec ad diuinū ɔsiliū ꝑtineāt oībus
patet: hec tn̄ a deo ɔferūt̄ petētibꝰ vt discētes deum
nos exaudire in minoribꝰ petitōibꝰ: eleuemur ad al
tiorē affectū. sicut in pueris videmꝰ: q̄ mox nati ma
ternis adherēt vberibꝰ: si vō pubuerit puulꝰ spernit
mām̄as: q̄rit aut monile aut aliq̄d taliū: quibꝰ ocu
lus delectat̄: postq̄ȝ aūt mens cū corpe creuerit: ce
dens cūctis puerilibꝰ desiderijs: q̄rit a parētibꝰ q̄ cō
ueniūt vite ꝑfecte. AVGV. de que. euā. Prohibi
ta aūt solicitudine de alimētis: ɔīter ne extollātur
admonuit dicens: Nolite in sublime tolli. Primo
ei h̄ ad necessitatē cōplēdā hō q̄rit: cū aūt his abū
dauerit incipit de talibꝰ supbire. Tale ē hoc: ac si se
vulneratꝰ aliq̄s iactet: q̄ȝ habeat mlta emplastra in
domo: cū h̄ illi bonū eēt vt vulnera nō habēt: ⁊ ne
vno quidē indigēt ēplastro. THEO. Uel eleuati
onē nihil aliud vocat q̄ȝ vagū mētis motū: alias ali
ud meditātis: ⁊ ex h̄ saliētis ad aliud ⁊ sublimia co
gitātis. BASI. Et vt intelligas huōi eleuatiōem:
memēto vanitatis ꝓpe inuētūs: si qū manēs selꝰ co
gitasti de vita ⁊ ꝓmotōibꝰ discurrēs a ꝑncipatu in
ꝑncipatū. amplexꝰes diuitias: edificasti palatia: ami
cis bn̄ fecisti: vlrꝰes inimicos ē aūt petīn tal' abstra
ctio intēta. n. circa supflua delectatio a veritate se
ducit. vn̄ ɔuenienter subdit: Hec. n. om gēmū q̄runt
. s. voluptatē diuitias: ⁊ hmōi. GRE. nisenꝰ: Adhi
bē. n. solicitudinē rebꝰ apparētibꝰ ꝓpꝰ ē eoꝝ q̄ nul
li supponūt spem futuri secul: neqȝ metum iudicij
BASI. Sed de necessarijs vite subdit: Pr̄ aūt ve.
scit: q̄ȝ his indiget'. CHRY. Nō dicit Deꝰ. s; Pr̄
vt ipos ad maiorē ꝓmouēt fiduciā. Quis. n. est pr̄ q̄
patiatur necessaria filijs nō ministrare: sed ⁊ aliud
adicit: Nō. n. poteris dicē ꝙ pater quidē ē ignorat
tn̄ his nos indigere: nā qui naturā creauit eiꝰ indi
gentiā nouit. AMBRO. Quē et aūt cōsequēter
nec ad p̄sens: nec in reliquū fidelibus gratiā defu
turā: si modo qui diuina desiderāt terrena nō q̄rant

Indecorū quippe est homines curare de cibo: qui militāt pro regno. Nouit rex queadmodū familiā suā pa... alat... vnde sequitur: Uerūtamē q̄rite primū regnū dei: & hec omnia adijcient vobis. CHRY. Non regnū: sed etiā opes christus pollicet cū eo. Si.n. nos a curis eos eripim⁹: q̄ pretermittētes sua nostrorū diligētiā hñt: multomagis de⁹. BED. Indicat.n. aliud esse qd̄ pncipalr daf: aliud qd̄ sup addif: quia nobis intētōe eternitas: in vsu vō tpalitas esse debet.

Nolite timere pusill⁹ grex: quia complacuit patri uestro dare uobis regnū. Uendite que possidetis: & date elemosynā: facite uobis sacculos qui nō ueterascūt: thesaurū nō deficienté in celis. Quo fur non appropiat: neq̨ tinea corrūpit. Ubi enim thesaur⁹ uester ē: ibi & cor ur̄m erit.

GLO. Postq̄ domin⁹ tempalium curā a cordib⁹ discipulorū remouit: hic excludit ab eis timorē: ex quo supflua cura pcedit dicēs: Noli.ti.pusil.grex. THEO. Pusillū gregē domin⁹ vocat volētes discipulos eius fieri: vel quia in hoc seculo sancti pui videnf causa volūtarie paupertatis: vel q̄ superantur a multitudine angelor: qui incōpabiliter pcellunt q̄ nostra sunt. BED. Pusillū etiā domin⁹ gregē electorū nominat: vel ad cōpatōnem maioris numeri reproborū: vł poti⁹ ob hūilitatis deuotōē. CIRYL. Quare aūt timere nō debet ostēdit subdens: Quia compla.pa.ve.da.vo.regnū.q.d. Eum qui tā pciosa largit: qualiter pigebit erga vos clemētiā exercere? Quāuis.n. hic grex parū⁹ sit & natura & numero et gloria: bonitas tamē patris cōcessit & huic pusillo gregi celestiū spirituū sortē.s.regnū celor: ḡ vt possideatis regnū celorū: opes terrenas ↄtēnite. vñ subditur: Uendite que possi.& da.elemosynā. BED.q.d. Nolite timere ne pter regnū dei militātib⁹ hui⁹ vite necessaria desint: quin etiam possessa pter elemosynā vendite: quod tūc digne fit: quādo qui semel p domino suo omnib⁹ spretis: nihilomin⁹ post hoc labore manuū opaf. vnde & victū transigere: & elemosynā dare queat. CHRY. Non est enī pctm̄ quod elemosyna nequeat abolere: antidotū est cuilibet cōueniēs vulneri. Sed & elemosyna nō solum in pecunijs fit: sed & in reb⁹ dū aliqs aliū ptegit: dū medic⁹ medef: dū sapiēs ↄsulit. GRE. nazāzenus: Uereor aūt ne putes pietatis tibi necessitatē nō esse ſ arbitriū opinabar & ipse h: ſ terrēt me hedi ad sinistrā statuti: nō q̄ rapuerūt. ſ q̄ christū in egētibus nō placarūt. CHRY. Nā sine elemosyna īpossibile ē regnū vidē. Sicut.n. fons si aq̄s in se cōtinuerit vitiaf: sic & diuites cū oīa penes se teneāt. BASI. Sed q̄ret aliqs q̄d ↄsiderātē ↄ vendē q̄ possident? numqd tanq̄ eis nālr noxiis vł pp tētatōem accidētē aīab⁹ ab eis? Ad h dicēdū ē: pmo q̄dē q̄ singulū cor q̄ sunt si p seipm malū exīstēt nō esset creatura dei oīs.n. creatura dei bōa. ↄñe aūt q̄ mādatū dñicū nō docuit abijce tāq̄ mala q̄ possidēt ſ dispēsare dicēs: Et date elemosynā. CIRYL. Molestū āt forte est h mādatū diuitib⁹: sanā tñ mētē hñtib⁹ nō ē inutile: thesaurizāt.n. sibi regnū celeste. vñ sequit: Fa.vo.sac.q̄ nō veterascūt. BED. Elemosynas videl; opādo: q̄rū merces in etnū maneat: vbi nō h p̄ ceptū cē putādū ē vt nil pecunie resuetā sanct vel suis vel paupū vsib⁹: cū & ipse dñs cui angeli ministrabāt loculos habuisse legat a fidelib⁹ oblata ↄseruans ſ ne deo pp ista fuiaf: & ob inopie timorē iusticia deserat. GRE. nisen⁹: Precipit aūt sensibiles & terrenas opes sursū ↄdē: q̄ vt⁹ corruptiua nō attigit. vñ subdit: The. nō defi. in ce. quo fur nō appro. neq̨ tinea corrūpit. THEO.q.d. Hic tinea demolif: nō aūt in cel. deide q̄ tinea q̄dā nō demolif addidit de fure: Aurū.n. nō demolif tinea: ſ fur tollit. BED. Siue igit h simplr accipiēdū ē q̄ pecunia suata deficiat: data aūt pxio pennē fructū ↄferat in cel: seu ita q̄ thesaur⁹ boni opis si cōmodi trestris occasiōe ↄdaf facile corrupt⁹ intereat: at si celesti solū itētiōe ↄgeraf non exteri⁹ hoīm fauorē: q̄si a fure q̄ deforis rapit: nō int⁹ inani gl̄ia q̄si a tinea que interi⁹ scīdit valet maculari. GLO. Uel fures sunt hetici & demones q̄ ad h intēti sunt vt spiritalib⁹ nō spolient: tinea q̄ vestes latēter rodit iuidia ē q̄ studiū bonū lacerat: & ↄpassionē vnitatis dissipat. THE. Poro q̄ nō oīa furto tollunf addit potiorē rōnē & nullā psus patiētē instātiā dicēs: Ubi eniz ē the.ve.ibi & cor ve.erit.q.d. Esto q̄ nec tinea demoliaf: nec fur tollat: hocipm qd̄ ē hr̄e cor affixū thesauro sepulto & diuinū op⁹.s. aīam terre imergē q̄to ē dignū supplicio. EVSE. Nā qlib; hō nālr depēdet ab eo erga qd̄ studet: illuc totū aīm applicat: vbi totū ↄmodū possidē putauit. Uñ siqs ī reb⁹ p̄ntis vite h; tota mētē & intētōem quā cor noīauit: in trenis versaf. Si vō mētē applicuerit ad celestia vbi mētem hēbit vt videaf solo corpe cū hoīb⁹ ↄuersari: aīo vō iā sit aggressus māsiōes celestes. BED. Hoc aūt nō solū de pecunia: ſ de cūctis passionib⁹ sentiēdū ē. luxuriosi epule sunt thesauri: lasciui ludicra amatoris libido

Sint lūbi uestri precīcti: & lucerne ardētes in manib⁹ uestris: & uos similes hominib⁹ expectātib⁹ dominū suū quādo reuertaf a nuptijs: ut cum uenerit & pulsauerit confestim aperiāt ei. Beati serui illi: quos cū uenerit dominus inuenerit uigilantes. Amen dico uobis: q̄ precinget se & faciet illos discumbere: & trāsiens ministrabit illis. Et si uenerit in secūda uigilia: & si in tertia uigilia uenerit: & ita inuenerit: beati sunt serui illi. Hoc autem scitote: quoniaz si sciret paterfamilias qua hora fur ueniret: uigilaret utiq̨: et non sineret perfodi domum suam. Et uos estote parati: quia qua hora non pu

tatis: filius hominis ueniet.

¶ THEO. Postq̄ suū discipulū modestū statuit dominus: spolians eum qualibet vite cura ⁊ eleuatione: iam nūc ad ministrandū inducit dicēs: Sunt lumbi vestri precincti.i.semp ꝓcliues ad exequēdū quedā opera domini nostri: Et lucerne ardentes.i. nō ducatis vitā in tenebris: sed assit vobis lux rōis: ostēdens vobis agēda ⁊ fugiēda. Est eni hic mūdus nox: cincti vō lumbos sunt qui practicā exequūtur nam talis est ministrātiū habitꝰ quibꝰ oportet adeē ⁊ lucerne ardētes.i. discretōis donū: vt valeat dino scere practicꝰ non solum quid oporteat agere: sed ⁊ quomodo: alioq̄n in ꝑcipicio supbie homies ruūt. Notandū aūt ꝙ ꝑmo iubet lumbos ꝑcingi: secūdo lucernas ardere. nam ꝑmo quidē est opatio: deīde speculatio que est illustratio mētis. Ideo studeamꝰ exercere virtutes et duas lucernas habeamꝰ ardentes.s. conceptū mētis iugiter in anima emicātē: quo nos illustramur: ⁊ doctrinā q̄ ceteros illuminamꝰ. MAXI. Uel lucernas accēsas docz habē p orōēz ⁊ ꝯtēplatōēm ⁊ spūtalē dilectōēz. CIRYL. Uel sub cingi significat agilitatē ⁊ ꝓmptitudinē ad sustinēda mala intuitu diuini amoris. Lucerne aūt accensio significat: vt non patiamur aliquos in tenebris ignorātie viuere. GREGO. in home. Uel aliť lūbos precigimꝰ cū carnis luxuriā per cōtinētiā coartamus. viris eni luxuria in lūbis est: feminis in vmbilico. a ꝑncipali igiť secu lumborū nomie luxuria designať. Sed quia minꝰ ē mala nō agere: nisi etiā quisq̄ studeat bonis opibꝰ insudare addiť: Et lucerne ardētes ī manibꝰ vestris. Lucernas quippe ardētes in manibꝰ tenemus: cū per bona opera ꝓximis nostris lucis exempla monstramus. AVGV. de que. euāge. Uel docet ⁊ lūbos ꝑcingere, ꝓpter cōtinētiam ab amore rerū secularū: ⁊ lucernas ardentes habere vt hoc ipm vero fine ⁊ recta intētōe fiat.

GREGO. in home. Sed si vtrūq̄ hoꝝ agiť: restat vt quisquis ille est totā spem suā in redemptoris sui aduentū cōstituat. vnde subdiť: Et vos simił. homi. expe. do. su. quādo reuer. a nuptijs. Ad nuptias q̄ppe dominꝰ abijt: quia ascēdēs in celū: supnā sibi multitudinē angelorū nouꝰ homo copulauit. THE. Quotidie etiā in celis desponsat sanctorū animas: quas ei paulꝰ vel aliꝰ similis offert virginē castā. Redit aūt a nuptijs celebratis in celis: forsan quidem vniuersaliter in cōsummatōē totiꝰ: quādo vēiet de celo in gloria patris: forsan etiā singulis horis astās inopinate particulari vniuscuiusq̄ consummatōi.

CIRYL. Cōsidera etiā ꝙ a nuptijs quasi a solennitate venit: in qua semp existit diuinitas: nihil.n. potest īcorruptibili nature inferre tristiciā. GRE. nisenus: Uel aliter cōsummatis nuptijs: ⁊ despōsata sibi ecclesia: ⁊ admissa ea in thalamū secretorū: ꝓstolabanť angeli reditū regis ad naturalē beatitudinem: quibꝰ similem fieri decet nostrā vitā: vt sicut illi sine malicia cōuersantes parati fuerint domini cū regressum recipe: sic ⁊ nos vigilātes ad obedientiam ꝓmptos nos faciamꝰ cum aduenerit pulsans. Sequiť eni: Ut cum vene. ⁊ pulsa. cōfe. aperi. illi.

GRE. in home. Uenit quippe cū ad iudiciū ꝓperat: pulsat vero cum iam p egritudines molestā esse mortem vicinā designat: cui cōfestim aperimus: si hūc cum amore suscipimus. Aperire eni iudici pulsanti nō vult: qui exire de corpe trepidat: ⁊ eū quem contempsisse se meminit: videre iudicem formidat. Qui aūt de sua spe ⁊ operatōe securus est: pulsanti cōfestim aperit: q2 cū tempꝰ ꝓpinque mortis agnouerit: de gloria retributōis hilarescit. vnde subditur Beati serui illi: quos cū venerit do. inue. vigilātes. Uigilat qui ad aspectū veri luminis mētis oculos apertos tenet: qui seruat opando quod credit: qui a se torporis ⁊ negligētie tenebras repellit. GRE. nisenus: Propter hic igiť vigiliā obseruandā supra dominꝰ monuit: vt sint lūbi precīcti: ⁊ lucerne ardētes: lumē eī oppositū oculis pellit somnolētiā oculorū. Lumbi etiā cingulo ꝯstricti reddūt corpꝰ insusceptibile somni: nam qui precīctus est castitate et pura cōsciencia illustratꝰ ꝓseuerat in somnia. CIRYL. Cum igiť dominꝰ veniēs suos insomnes inuenerit ⁊ precīctos: cor illuminatū habētes: tunc eos ꝓmulgabit beatos. Sequitur eni: Amē dico vobis quia ꝑcinget se. Ex quo ꝑcipimꝰ ꝙ similia nobis retribuet: dū succīctus se ꝑcinget. ORI. Erit eni precinctꝰ iusticia circa lūbos suos sm Isaiā. GRE. Per quam precīgit se.i. ad retributōnem preparat.

THEO. Uel precīget se in eo ꝙ nō totam vbertatem bonorū largiť: sed hanc cohibet sm certā mensurā. Quis eni deū capere potest quātus est? vnde seraphin mihi velari dicunť ꝓpter excellentiā diuini splēdoris. Sequitur: Et faciet illos discumbere. .i. omnino requiescere. Sicut eni discumbēs totum corpus facit pausare: sic in futuro aduētu sancti totaliter requiescēt. hic eni non habuerūt requiē corporis: illic vero simul cum animabꝰ spūtalia corpa incorruptōēm sortita: plena gaudebūt quiete. CIRYL. Faciet igiť illos discūbere: quasi fessos refocillans: apponēs delitias: ⁊ statuēs dapsidē donorum suorū mēsam. DIONY. in epistola ad tytū: Discubitū eni opinamur quietē a multis laboribꝰ: ⁊ vitā sine lesione: ⁊ cōuersatōēm diuinā in lumine ⁊ regione viuentiū vniuerso sancto affecto adipletam: ⁊ copiosam donatōēz omniū donorū sm quā leticia adimpleť. hoc est eni ꝙ iesus facit eos recūbere dans eis ꝑpetuā quietē: ⁊ distribuēs eis bonorum multitudinē. vnde sequiť: Et trāsiēs mini. illis.

THEO. Quasi vicē equalē eis reddēs: vt sicut ipi ministrauerūt ei: ita ⁊ ipe eis mīstret. GRE. i ho. Trāsiēs vō dictū est cum de iudicio ad regnū redit vel dn̄s nobis post iudiciū trāsit: q̄ ab humanitatis forma in diuinitatis sue ꝯtēplatōēz nos eleuat. CIRYL. Nouit aūt dn̄s lubricū fragilitatis hūane ad peccādū. sed q̄ꝛ bonꝰ est desꝑare nō sinit: sed magis misereť ⁊ dat nobis pniam in salutis antidotū. ⁊ iō subdiť: Etsi venerit in secū. vigi. ⁊ si in ter. vigi vene. ⁊ ita inuene. beati sunt serui illi. Diuidūt.n. excubātes in menijs ciuitatū ⁊ hostiū seruātes aggressus: noctē in tres aut quatuor vigilias. GREGO. in home. Prima ergo vigilia primeuū tempus est vite nostre.i. pueritia: secunda adolescētia vel iuuentus tertia autem senectus accipitur. Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit: custodiat in secundam. Et qui in secunda noluit: tertie vigilie remedia non amittat. vt qui cōuerti in pueritia neglexit saltem

in tempore iuuentutis vel in senectute resipiscat.

CIRYL. De pma tamē vigilia mentōem nō facit quia pueritia nō punit a deo: sed veniā meret. Secūda vero ⁊ tertia etas debet obediētiā deo: ⁊ vitaȝ honestā ducere ad volūtatem ipius. GRECVS: Uel ad primam vigiliam pertinent diligentius viuentes quasi primum gradum sortiti: ad secundam vo medie ouersatiōis mensurā tenētes: ad tertiā vo qui sunt infra hos: ⁊ inde de q̄rta putādum est: tñ cōtingat de q̄nta. Diuerse eni sunt ouersationū mēsure: ⁊ bon⁹ remunerator metit vnicuiqȝ qd dignū est. THEO. Uel quia vigilie sunt hore nocti pro cātes soporē hoīb⁹: intelligas etiā in vita nr̄a eē q̄sdā horas que faciunt nos beatos si insomnes repti fuerim⁹. Rapuit tibi aliqs facultates: defuncti sunt tibi filij: accusat⁹ es. sed si in his tempib⁹ non feceris cōtra dei mādata quicq̄: vigilātē te inueniet in secūda ⁊ tertia vigilia. i. in tpe malo pniciosū somnū animab⁹ lentis inferentē. GRE. in home. ad excutiendā vero nostre mētis desidiā etiā exteriora dāna per silitudinē ad mediū deducūt. nam subditur Hoc aūt scito: qm̄ si sci. paterfa. qua hora fur veni. vigila. vti. ⁊ nō sine. pfo. domū suā. THEO. Quidam hūc furē intelligūt esse diabolū: domū: animā: prēmfamilias: hominē: nō tamē videt hec acceptio osonare sequētib⁹. aduēt⁹ eni dñi compat huic furi tanqȝ ex inopinato pueniēs sm illud apl'i: Dies domini sicut fur: ita in nocte veniet. vnde ⁊ h̄ subdit: Et vos esto. para. quia qua ho. nō pu. fi. ho. veniet. GRE. in home. Uel aliter: Nesciēte patrefamilias fur domū perfodit: quia dū a sui custodia spūs dormit: improuisa mors veniēs carnis nr̄e habitaculū irrūpit: furi aūt resisteret si vigilaret: quia aduēt⁹ iudicis qui occulte aīam capit: pcauēs ei penitēdo occurreret: ne impenitēs periret. Horā vero vltimam domin⁹ iccirco nobis voluit esse incognitā: vt duȝ illam puidere non possumus: ad illā sine intermissione pparemur.

¶ Ait autē ei petrus: Domine ad nos dicis hāc parabolā: an ⁊ ad omnes? Dixit autē domin⁹: Quis putas est fidelis dispēsator ⁊ prudens quē ostituit domin⁹ sup familiā suā ut det illis in tempe tritici mēsurā? Beat⁹ ille seru⁹ quē cū uenerit dñs inuenerit ita facientē. Uere dico uobis: quoniā supra omia que possidȝ cōstituet illuȝ? Q, si dixerit seruus ille in corde suo: morā facit domin⁹ meus uenire: ⁊ ceperit pcutere seruos ⁊ ancillas: ⁊ edere ⁊ bibere: et inebriari: ⁊ ueniet domin⁹ serui illi⁹ in die qua non sperat: ⁊ hora qua nescit: ⁊ diuidet eum: partēqȝ eius cū infidelibus ponet.

THEO. Petrus cui iam omissa ecclesia fuerat quasi omniū curam gerēs: inquirit vtrū ad omnes domin⁹ parabolā protulisset. vnde dicit: Ait autēȝ ei petrus: Domine ad nos dicis parabolā hanc: an ad omnes? BED. Duo domin⁹ in pmissa parabola mouerat: ⁊ se videlȝ subito venturū: ⁊ illos paratos eum expectare debere. Sed de quo horū: an de vtroqȝ petr⁹ interrogauerit: quosue sibi socijsqȝ suis cōparauerit cum ait: Ad nos dicis: an ad omnes? nō facile patet. Et quidē in eo q̄ ait Nos ⁊ Omēs: nō alios q̄ȝ apostolos apostolorūqȝ similes ⁊ ceteros fideles vel christianos: ⁊ infideles: vel eos q̄ viritim. i. sigillatim moriētes: sui iudicis aduentū nolentes volētesqȝ suscipiūt: ⁊ eos qui eos qui in vniuersali iudicio viui sunt in carne reperiēdi significare putand⁹ est. Mirū est autē si petr⁹ dubitauit: vel oībus sobrie ⁊ pie ⁊ iuste viuendū expectātibus beatā spem: vel inopinatū singulorū ⁊ omniū futurū esse iudiciū. vnde restat intelligi his. s. duobus iam bene cōgnitis ea que nescire poterat quesisse: videlȝ si sublimia illa vite celestis instituta: quib⁹ possessa vendere sacculos qui nō veterascerēt facere: lumbis p̄cinctis: lucernisqȝ ardētibus vigilare preceperat: ad apostolos solū similesqȝ eorū: aut ad omnes qui saluandi sunt pertineāt. CIRYL. Ualidā autē mentem habētibus conueniūt ardua: ⁊ excellētia mandatorū sanctorū: his vero qui nōdum ad hanc virtutem contigerūt: conueniūt ea a quib⁹ omnis facultas excludit. vnde domin⁹ exemplo manifestissimo vtitur: ostendēs mandatū pmissum conuenire his qui admissi sunt in gradū discipulorū. Sequit enim: Dixit autē dominus: Quis putas est fidelis dispēsator? AMBRO. Uel aliter: Superioris quidem in omnes precepti forma est generalis: verum series sequētis exempli dispēsatoribus: hoc est sacerdotibus videtur esse proposita. vnde sequit: Dixit autem domin⁹: Quis putas est fidelis dispēsator ⁊ prudens quē constituit domin⁹ super familiā suaȝ: vt det illi in tempore tritici mēsurā. THEO. q. d. Predicta parabola cōmuniter omnes fideles attingit: sed quid vobis apostolis ⁊ doctoribus conueniat audiatis. Quero enim quis dispēsator inueniatur in se habens fidelitatē ⁊ prudentiā. sicut eniȝ in dispensatōnibus facultatum: siue aliquis incautus sit fidelis domino existens: siue etiam prudens sit ⁊ infidelis: dispenūt res domini: sic ⁊ in rebus diuinis opus est fidelitate ⁊ prudētia. noui enim multos deum colentes ⁊ fideles: quia vero nō poterāt prudenter ecclesiastica tractare negocia: nō solum possessiones: sed etiā animas destruebat: vtentes in peccatores indiscreta virtute: per immoderata penitentie mandata: vel importunā mansuetudinē.

CHRY. Querit autē hic dominus: nō quasi fidelem ⁊ prudentē dispensatorē ignorās: sed volēs innuere raritatē rei: ⁊ huiusmodi p̄sulatus magnitudinem. THEO. Quisquis ergo fidelis fuerit inuētus ⁊ prudens: presideat familie domini: vt singulis temporib⁹ det tritici mensurā vel sermonē doctrine: quo pascūtur anime: vel operū exemplū quo vita informetur. AVGV. de que. euā. Mēsurā aūt dicit ppter modū capacitatis quorūcūqȝ audiētiū.

ISIDO. Additū est etiā in tempe: q̄ beneficium

nō suo tempe datū reddit cassuz: ⁊ nomē beneficij
perdit. Idem est panis esurienti quidē appetibilis: sa
tiatio autē nō multū. De his aūt serui dispēsatoris
pmio subdit dicēs: Beatꝰ ille seruꝰ: quē cuz venerit
dominus: inuenerit sic facientē. BASI. Nō dicit
agentē a casu: sed sic facientē. nō enī vincere solum
cōuenit: sed etiā certare legitime. hoc aūt est sic sin
gula exequi. sicut recipimꝰ in mandatis. CIRYL.
Sic ergo fidelis seruꝰ ⁊ prudēs: opportuno tempo
re distribuēs prudēter cibaria famulis: hoc est spiri
tales escas beatꝰ erit: iuxta dictuz saluatoris: in hoc
.s. q obtinebit adhuc maiora: ⁊ merebit pmia fami
liaribꝰ debita. vnde sequit: Uere dico vobis: qꝛ sup
omnia que possidet cōstituet illū. BEDA: Quan
ta enī inter bonos auditores ⁊ bonos doctores est
meritorū distātia: tanta est etiā premiorū. hos enim
adueniēs cū vigilantes inuenerit faciet discūbere:
illos autē cum fideliter prudēterqꝫ dispēsantes in
uenerit: super omnia que possidet cōstituet. i. super
omnia celestis regni gaudia: nō vtiqꝫ vt horū domi
nium teneāt: sed vt eorū abundantiꝰ ceteris sanctis
eterna possessione fruant. THE. Uel sup omnia
bona sua cōstituet eum: nō solū super suā familiaz:
sed vt tam terrena qꝫ celestia ei obediāt: qualis fuit
iesus naue ⁊ helias: alter soli: alter nubibꝰ mādans:
⁊ omnes sancti quasi dei amici rebus dei vtuntur.
Quicūqꝫ etiā vitā virtuose pagit: ⁊ seruos suos. i. irā
⁊ cōcupiscētiā recte disposuit: exhibēs tempibꝰ sin
gulis mensurā frumēti: ire quidē vt afficiat in habē
tes odio deū. cōcupiscētie vero vt necessario vtatur
carnis puisiōe: ordinās eam in deū. Talis inqꝫ con
stituet super omnia que possidet dominꝰ: dignus
omnia per speculatiuū intellectū intueri CHRY.
Dominꝰ aūt nō solū ex honore bonis reseruato: sed
ex minis pene in malos corrigit auditorē. vnde seq
tur: Qđ si dixerit seruꝰ ille in corde suo: moraz facit
dominꝰ meus venire. BED. Nota inter vitia ser
ui mali ascriptū: q tardū domini sui reditū putaue
rit. Nō aūt inter boni virtutes annumeratū q hūc
citum sperauerit: sed tm̄ fideliter ministrauerit. Nil
ergo meliꝰ est: qꝫ vt patiēter sustineamꝰ ignorare qđ
sciri nō potest: sed tantū laboremꝰ vt idonei inueni
amur. THEO. Ex eo aūt q nō considerat hora fi
nis multa peccata eueniūt: nam si cogitaremꝰ dn̄m
venire ⁊ presto esse terminū vite nostre: minꝰ vtiqꝫ
peccaremus. vnde sequit: Et ceperit pcutē pueros:
⁊ ancillas: ⁊ edere: ⁊ bibere: ⁊ inebriari. BED. In
hoc seruo cūctorū presulū malorū narrat dānatio:
qui neglecto domini timore nō modo ipsi luxurie
vacāt: sed etiā subditos iniurijs stimulāt: qꝫuis ⁊ ty
pice possit intelligi pueros ⁊ ancillas pcutere: cor
da infirmorū prauo exemplo vitiare. Edere autē: bi
bere: ⁊ inebriari facinoribus ⁊ seculi illecebris q̄ ho
minē dementāt occupari. de eius aūt pena subdit:
Ueniet dominꝰ serui illiꝰ die qua nō sperat. s. iudicij
Et diuidet eum. BASI. Non quidē diuidet cor
pus vt hoc quidē exponat tormentis: illud vero di
mittat. nam fabulosum est hoc neqꝫ iusti iudicij cū
deliquerit totū: dimidiū pati penam. nec anima se
cat tota criminosam cōsciētiā possidēs: ⁊ cū corpo
re mala coopans: sed diuisio eiꝰ ē ppetua alienatio
anime a spiritu. Nūc enī etsi non sit gratia spiritus
indignis: videt tamē vtcūqꝫ adesse conuersionē eo
expectās ad salutē: tūc vero totaliter amputabit ab
anima. Spiritꝰ ergo sanctꝰ ⁊ brauiū est iustorum: et
prima condēnatio peccatorꝫ: qm̄ eū idigni amittēt
BED. Uel diuidet eū a fideliū cōsortio segregādo:
⁊ eis qui nunqꝫ ad fidē pertinuerāt sociando. vnde
sequit: Patrē eius cū infidelibꝰ ponet. quia q̄ suorꝫ
⁊ domesticorū curam non habet: fidem negauit: et
est infideli deterior vt ait apostolus. THEO. Re
cte etiā infidelis dispēsator cū infidelibꝰ ptē accipi
et: quia vera caruit fide.

Ille aūt seruꝰ qui cognouit uolū tatem domini sui: ⁊ nō se pparauit: ⁊ nō fecit sm̄ uolūtatē eius plagis ua pulabit multis: qui aūt non cogno uit et fecit digna plagis uapulabit paucis. Omni aūt cui multū datuz est: multū queret ab eo: ⁊ cui cōmē dauerūt multū: plus petent ab eo.

THEO. Hic nobis dn̄s maiꝰ aliquid ⁊ terribiliꝰ
ondit. nō. n. solū dispēsator infidelis accepta puabi
tur gratia vt nihil eū iuuet ad vitādū supplicia: sed
magis fiet ei dānatōis causa dignitatis immēsitas.
vn̄ dicit: Ille aūt seruꝰ q̄ cognouit volūtatē dn̄i sui
⁊ nō fec. sm̄ volūtatē eiꝰ vapulabit mlt̄. CHRY.
Non enī similiter in omnibꝰ omnia iudicant: sed
maior cognitio fit maioris pene materia. vn̄ sacer
dos eadē peccās cū populo: mlt̄a grauiora patiet.
CIRYL. Homo. n. pspicax qui turpioribꝰ suā volū
tatē inclinauit: inexcusabile pctm̄ omisit: qsi pter
maliciā recedēs a dn̄i volūtate: sed hō rusticanꝰ rō
nabiliꝰ implorabit veniā vindicātis. vnde subditur
Qui au. nō cog. ⁊ fe. dig pla. vapu. pauc. THEO.
Hic obijciūt aliq: merito punit qui sciēs voluntatē
dn̄i nō psequit. Sed cur punit ignorās: qꝛ cum ipe
scire potuisset noluit: sed pigritās ipe fuit ignorātie
sue causa. BASI. Sed dicesi: hic qdē multa susti
net verbera: hic aūt pauca: qualr dicūt qdā q non
imponit finē suppliciis. Sed sciēdū ē q hic qđ h dicit
nō numerꝫ penarꝫ: sed differentiam indicat. pōt. n. aliqs eē
dignꝰ inextinguibili flāma: vel remissiori: ⁊ indeficiē
te vermi: vel mitiꝰ torquēte vel fortiꝰ. THEO. Ostē
dit aūt dn̄s qre doctoribꝰ ⁊ sciētibꝰ intēsior pena de
beat cū dr̄: Omni au. cui mul. da. ē: mul. que. ab eo:
⁊ cui cōmē. mlt̄. plꝰ pe. ab eo. Dat qdē doctoribꝰ grā
faciēdi miracula: sed commēdat eis sermonis ⁊ do
ctrine grā. sed in dato quidē nō dicit aliquid plꝰ pe
tendū: sed in cōmēdato siue deposito: nam grā vbi
incremēto eget: ⁊ a doctore reqrit amplꝰ. nō. n. de
cet eū torpere: sed augere verbi talentū. BED. Ul
aliter: Multū sepe dat etiā quibusdā puatis quibꝰ
etiā cognitio dn̄ice volūtatis ⁊ exequēdi q̄ cognoscūt
facultas impēdit. Multū autē commendat illi: cui
cū sua salute dominici quoqꝫ gregis pascendi cura
cōmittit: maiori ergo gratia donatos si deliquerit:
maior vindicta sequet. Mitissima autē oīm pena
erit eorū qui pter peccatū quod originale traxerūt
nullū insuper addiderūt: ⁊ in ceteris qui addiderūt

tāto q̄libet ibi tolerabiliorē habebit dānatiōem: q̄s
to hic minorē habuit iniq̄tatē.

¶ Ignē ueni mittere in terrā: ⁊ qd
uolo nisi ut accēdat̃. Baptismo aūt
habeo baptizari: ⁊ quomodo coar
tor: usq̄z dum perficiat̃. Putatis q̄z
pacē ueni mittere in terrā? Non di
co uobis: sed separatōem. Erūt eni
ex hoc quinq̄z in domo una diuisi:
tres in duos: ⁊ duo in tres diuidēt̃
pater in filiū: ⁊ filius in patrē suum
mater in filiū: ⁊ filia in matrē: socr⁹
in nurū suā: ⁊ nur⁹ in socrū suaz.

¶ AMBRRO. Dispēsatoribus .i. sacerdotib⁹ p̄ce
missa vident̃ esse p̄posita: ꝙ sciāt sibi grauē in futu
rum penam esse subeundā: si familiā domini guber
nare neglexerint. sed quia exigu⁹ est ꝓfect⁹ metu sup
plicij ab errore reuocari: ideo domin⁹ ad querendaz
cupiditatē diuinitatis inflammat dicēs: Ignez ve
mitte. in terrā. Non vtiq̄z illū cōsumptorē bonorū
sed bone volūtatis auctorē: qui aurea dñice dom⁹
vasa meliorat: fenū vo cōsumit ⁊ stipulā. CIRYL.
Mos est autē sacre scripture ignē quādoq̄z dicere
sacros ⁊ diuinos sermones. Sicut eni qui auruz et
argentū purgare nouerūt: per ignē cōsumūt eorum
sordiciē: sic saluator per euāgelica documēta in vir
tute spirit⁹ abstergit intellectū eorū qui credunt in
eum. Hic est igit̃ ignis salubris ⁊ vtilis: quo habita
tores terre frigidi quodāmodo ⁊ extincti ꝓpt̃ petīn
incalescūt ad pietatis vitam. CHRY. Terrā enim
ad p̄ñs vocat: nō eam quā pedib⁹ terim⁹ sed plasma
tam manib⁹ eius .s. hominē cui domin⁹ ignē ingerit
ad cōsumptōem peccatorū ⁊ innouatōez animarū.
TYTVS: Est aūt intelligendū eū de celo venisse:
non eni si de terra venisset in terrā diceret: Ignem
veni mittere in terrā. CIRYL. Hui⁹ aūt ignis do
minus accelerabat incendiuz. vnde sequit̃: Et quid
volo: nisi vt accēdat̃? Credebāt enim iam quidā ex
isrl̃: quorū exordiū fuerāt venerādi discipuli. sz ignis
semel in iudea accēsus totū orbē occupare debebat
cōsummata tamē passiōis eius dispēsatōne. vnde se
quit̃: Baptisma aūt habeo baptizari. Nam ante ve
nerabilē crucē: ⁊ eius resurrectōnem a mortuis: in
sola iudea fiebat mentio predicatōis ⁊ miraculorū
ip̄ius. postq̄s autē p̄ncipē vite infanientes occiderūt
tūc apostolis p̄cepit dicēs: Eūtes docete oēs gētes.
GREGO. super ezechielē: Uel aliter ignis i terrā
mittit̃: cum per ardorē sancti spirit⁹ afflata: terrena
mens a carnalib⁹ suis desiderijs cremat̃: succēsa au
tem spiritali amore malū quod fecit plāgit. ⁊ sic t̃ra
ardet: quādo accusante se consciētia cor peccatoris
in dolore penitētie cremat̃. BED. Addit autem:
Baptismo habeo baptizari .i. sanguinis ꝓprij tincti
one p̄us habeo ꝑfundi: ⁊ sic corda credētiū igne in
flammari. AMBRO. Tanta autē est dñi digna
tio: vt infundēde nobis deuotōnis ⁊ consummāde
ꝑfectōis in nobis: ⁊ maturāde pro nobis passionis
studiū sibi inesse testet̃. vnde sequit̃: Et quō coartor
vsq̄z dum ꝑficiat̃. Quidā codices habēt: Et coangor
.i. cōtristor. Cum enim in se nihil habet qđ doleret
nostris tamē angebat̃ erūnis: ⁊ tempe mortis mesti
ciam pretēdebat: quā non ex metu mortis sue sed ex
mora nostre redemptōnis assumpserat. Cum n. vsq̄z
ad ꝑfectōem angit̃ de ꝑfectōe secur⁹ est: quia eū cō
ditio corꝑalis affect⁹ non formido mortis offendit
nam qui corpus suscepit omnia debuit subire que
corꝑis sunt: vt esuriret: sitiret: angeret̃: ⁊ contristaret̃.
diuinitas autē per hos affect⁹ nescit cōmutari. Si
mul etiā ostendit: ꝙ in certamine passiōis mors cor
poris: absolutio anxietudinis: non coaceruatiua sit
doloris. BED. Quomodo aūt post baptisma sue
passiōis post ignis spiritalis aduentū terra sit arsu
ra declarat subdens: Putatis quia pacē veni dare
in terrā: non dico vobis: sed separatōez. CIRYL.
Quid dicis domine? Non venisti pacē datur⁹: qui
factus es nobis pax: pacificās per crucē celestia et
terrestria? qui dixisti: Pacem meā do vobis. Sz ma
nifestū est ꝙ vtilis quidē est pax: quādoq̄z aūt dam
nosa: ⁊ separās ab amore diuino: per quam .s. cōsen
titur his qui a deo diffidēt: ⁊ ob hoc federa terrena
docuit vitare fideles. vnde sequit̃: Erūt enī quinq̄z
ex hoc in domo vna diuisi: tres in duos: ⁊ duo in
tres diuident̃: pater in filiū. AMB. Cū sex ꝑsona
rum videat̃ facta subiectio patris ⁊ filij: m̄ris ⁊ filie
socr⁹ ⁊ nurus: quinq̄z tamē sunt: quia eadē m̄r que
socr⁹ accipi potest: que enim est mater filij: socr⁹ ei⁹
vxoris est. CHRY. Per hoc autē futurū euentuz
ꝓtulit. Contigebat enī in eadē domo aliquem esse
fidelem: cui⁹ pater vellet euz ad infidelitatē ꝓtrahē:
sed intantū p̄ualuit virt⁹ doctrine christi: vt filij pa
tres dimitterēt: matresq̄z filie: ⁊ liberos parētes. Li
buit enim fideles christi nō solū contēnere p̄sētia:
sed ⁊ cūcta simul pati dūmodo cultu fidei non ca
reant. Si autē pur⁹ homo esset: vnde suppeterz ei h
posse meditari: ꝙ a patrib⁹ plus amaret̃ q̄s filij: ⁊ a fi
lijs plusq̄s patres: ⁊ a viris plusq̄s cōiuges: ⁊ hoc nō
in vna domo aut centū. sed vbiq̄z terrarū. ⁊ non so
lum hoc p̄dixit: sed etiā opere cōsummauit. AM
BRO. Mystica aūt interp̄tatiōe dom⁹ vna: homo
vn⁹ est. duos aūt legim⁹ frequēter: animā ⁊ corpus.
ꝙ si duob⁹ cōuenerit: efficit vtraq̄z vnū. aliud est qđ
seruit: aliud cui subijcit̃. Tres aūt anime affectiōes
sunt: vna rōnabilis: alia cōcupiscibilis: tertia impe
tibilis. Duo ergo in tres ⁊ tres in duo diuidūt̃. Ete
nim per aduentū christi homo qui erat irrōnabilis
rōnabilis fact⁹ est. Eram⁹ carnales terreni: misit de
us spiritū suū in corda nostra: facti sum⁹ filij spiritu
ales. Possum⁹ etiā dicē ꝙ hac domo sunt alij quinq̄z
.i. odor: tactus: gustus: visus: ⁊ auditus. Si ergo sm̄
ea que audim⁹ aut legimus: sensu visus atq̄z audit⁹
excludam⁹ sup̄fluas voluptates corporis: que gustu
tactuq̄z ⁊ odore ꝑcipiunt̃: duo in tres diuidimus:
eo ꝙ mētis habit⁹ vitiorū nō capiat̃ illecebris: aut si
quinq̄z sensus acceperim⁹ corꝑales: vitia iam corꝑis
⁊ peccata se separāt. Possunt etiā caro videri atq̄z
anima ab odore tactu gustuq̄z luxurie sep̄ata: for
tior enim ratōis sexus velut viriles fertur affectus:
hec molliorē studet tenere rōem. Ex his itaq̄z diuer
sarum cupiditatū mos⁹ inoleuit. sed vbi in se anima

redit degeneres abiurat heredes. Caro q̄ppe cupidi
tatib⁹ suis quas sibi ipa generauit: tāq̄ꝫ senib⁹ mū
di voluit esse cōsitam. Sed velut corpis quedā atq̄ꝫ
aīe nut⁹ voluptas motui praue cupiditatis inubit.
Ergo q̄ꝫdiu māsit i vna domo cōspirātibus vitijs in
diuidua cōsensio nulla videbat̄ esse diuisio. vbi vo
christ⁹ ignē quo delicta cordis exureret: vel gladiuꝫ
quo secreta penetrant̄ misit i terras: tunc caro atq̄ꝫ
aīa regeneratiōis inouata mysterijs copula posteri
tatis eliminat: vt diuidant̄ parētes i filios: dū item
perās mot⁹ intēperantiā abdicat: ⁊ aīa declinat in
cōsortiū culpe. Filij quoq̄ꝫ i parētes diuidunt̄: duꝫ
renouati homīes vitia vetusta declināt: voluptasq̄ꝫ
adolescētior serio e dom⁹ refugit disciplinā. BE-
DA: Uel aliter: Per tres significat̄ q̄ fidē trinitat̄
habēt: p duo ifideles qui a fidei vnitate dissentiūt.
Pr autē diabol⁹ ē cui⁹ filij imitādo eram⁹: sꝫ post-
q̄ꝫ venit ignis ille celestis: nos ab inuicem sepauit ⁊
ōndit alterꝫ patrē qui ē i celis. Mater synagoga: fi
lia ē ecclesia pmitiua: que ⁊ eā de qua genus ducit
synagogā fidei persecutricē sustinuit: ⁊ ipa eidē sy-
nagoge fidei veritate cōtradixit. socrus synagoga:
nurus ecclesia de gētibus: q: spōsus ecclesie christ⁹
fili⁹ ē synagoge s̄m carnē. Synagoga ergo in nuru
⁊ in filiā ē diuisa. que credētes de vtroq̄ꝫ populo p-
sequit̄: sed ⁊ ille in socrū ⁊ in matrē sūt diuise: quia
volunt carnalem circumcisionem suscipere.

¶ Dicebat autē ad turbas: Cuꝫ ui
deritis nubē oriētē ab occasu statim
dicitis nymb⁹ uenit: ⁊ ita fit. ⁊ cum
austrū flantē dicitis: q: est⁹ erit ⁊ fit
Hypocrite faciē celi ⁊ terre nostis
pbare: hoc aūt tēpus quomodo nō
pbatis? Quid autē ⁊ a uobis ipsis
nō iudicatis quod iustū est.

¶ THEO. Cū de predicatiōe disceptasset. ⁊ eam no
minasset gladiū: poterāt audiētes turbari. nesciētes
q̄d diceret. ⁊ iō dn̄s subdit: q sicut aereas dispositio
nes p quedā signa cognoscūt sic deberēt eius aduē
tum cognoscere. ⁊ hoc ē qd̄ dicit: Cū videritis nu-
bem orientē ab occasu: statī dicitis: Nimbus venit
⁊ ita fit. ⁊ cū austrū flantē dicitis: q: estus erit: ⁊ ita
fit. q. d. Uerba mea ⁊ opa mea me idicāt cōtrarium
vobis. potestis igit̄ cōiectare q: nō veni paceꝫ dare
sed imbrē ⁊ turbinē. Ego enī sum nubes ⁊ venio ab
occasu. i. ab hūana natura pridē multa iduta pecca
torꝫ caligine. Ueni etiā ponē ignē. i. estū icitare. Sū
enī auster vētus calid⁹ ⁊ opposit⁹ boreali frigidita
ti. BEDA: Uel q̄ ex elemētorū imutatiōe statum
aurarū q: voluerūt: facilime prenoscere potuerūt.
Possēt etiā si vellēt tēpus aduētus dn̄i ex dictis in
telligere pphetarū. CIRYL. Prophete enī multi
fanē pnunciauerūt christi mysteriū. Dicebat ergo si
prudētes essent ad futura pspectū intēdere: nec ig-
norare futuras tēpestates post vitā p̄sentē valerēt.
erit enī vētus ⁊ pluuia: ⁊ suppliciū futurū p ignem
⁊ h̄ significat̄ cū dicit̄: Nimb⁹ venit. decebat etiam
salutis tēpus nō ignorare. s. aduentū saluatoris: per
quē pfecta pietas itrauit mundū. Et h̄ significat̄ cū
dicit̄: Dicitis q: estus erit. vn̄ i eorꝫ reprehēsionē sub
dit̄: Hypocrite: faciē celi ⁊ terre nostis pbare: h̄ au
tem temp⁹ q̄uo nō pbatis? BASI. Est aūt notan
dū q necessarie sūt hūane vite siderū cōiecture: dū-
mō q̄s vltra mensurā nō pquirat eorꝫ indicia. Est
n. nōnulla de pluuijs futuris pcipere. plura quoq̄ꝫ
de estib⁹ ⁊ ipetu vētorū vel pticularib⁹ vel vniuersa
libus vel violētis vel lenib⁹. Quāta vero cōmoditas
ex eorū cōiectura vite p̄stet̄ q̄s nescit? Interest eniꝫ
naute pnosticari pcellarū picula: viatori mutatio-
nē aeris: colono fructuū copiā. BEDA: Sꝫ ne ali
quid de turba se pphetice lectiōis ignaros tēporū
cursus pbare nō posse causarent̄: vigilāter adiun-
git: Quid autē ⁊ vobis ipis nō iudicatis qd̄ iustum
ē. Ondēs eos ⁊si l̄ras nesciāt: naturali tn̄ igenio pos
se dinoscē eū q̄ opa fecit q̄ null⁹ alius fecisset supra
hominē ⁊ deū eē: vn̄ post hui⁹ seculi iniusticias: iu-
stū creatoris iudiciū eē venturū. ORI. Nisi auteꝫ
esset nobis natura insitū id quod iustū est iudicare:
nūq̄ꝫ saluator hoc diceret.

¶ Cū aūt uadis cū aduersario tuo
ad principē: i uia da operaꝫ liberari
ab illo: ne forte tra at te ad iudicē:
⁊ iudex tradat te exactori: ⁊ exac
tor mittat te in carcerē. Dico tibi: n̄
exies inde donec etiam nouissimuꝫ
minutum reddas.

¶ THEO. Postq̄ꝫ ōndit dn̄s laudabilē discordiaꝫ
ex hic docet laudabilē pacē cū dicit: Cū aūt va. cuꝫ
aduer. tuo ad pn̄. i via da ope. li. ab illo. q. d. cuꝫ tra-
hit te aduersari⁹ ad iudiciū da operā. i. oībus modis
excogites vt absoluaris ab illo. Uel da operā. i. ⁊si
nihil habeas: mutuuꝫ accipe: vt absoluaris ab illo:
ne te corā iudice cōueniat. vn̄ sequit̄: Ne forte tra-
hat te apud iudicē ⁊ iudex tradet te exactori ⁊ exa-
ctor mittat te i carcerē. CIRYL. In quo angusti
as patieris donec etiā nouissimū asseꝫ exigēt. Et h̄
ē qd̄ subdit: Dico tibi: nō exibis ide donec etiā no-
uissimū minutū reddas. CHRY. Uidet̄ mihi de p̄
sentibus iudicib⁹ dicere: ⁊ de itinere ad p̄sens iudi-
ciū ⁊ de carcere hui⁹ mūdi. p hec enī que apparēnt
⁊ in promptu sūt irrationabiles homīes se corrige-
re cōsueuerūt. frequēter. n. nō solū ex futuris bonis
vel malis cōmonet: sed etiā ex p̄sentib⁹ ppter gros-
siores auditores. AMB. Uel aduersarius noster
diabol⁹ ē q̄ serit illecebras delictorꝫ: vt habeat i sup
plicio pticipes: quos habuit i errore consortes. Ad-
uersari⁹ etiā nobis ē oīs viciorꝫ vsus. Deniq̄ꝫ aduer
saria ē nobis mala cōsciētia: que nos ⁊ hic afficit: ⁊
in futurū accusabit ⁊ pdet. Dem⁹ igit̄ operā vt duꝫ
in h̄ sum⁹ vite curriculo constituti: tāq̄ꝫ a malo ad
uersario: ita ab improbo liberemur actu: ne dū im⁹
cū aduersario ad magistratū i via nostrū condēnet
errorē. Quis autē ē magistratus nisi per eū q̄ ē oīs
potestas ē? Hic aūt magistratus tradit reū iudici: ei
s. cui viuorꝫ ⁊ mortuorꝫ tribuit ptātem. s. iesu christo
ē quē occulta redarguunt̄: ⁊ improbi opris pena

mandat. Ipse exactori tradit ⁊ in carcerē mittit: di
cit enī: Tollite ⁊ mittite illū i tenebras exteriores:
⁊ exactores suos mōstrat eē angelos: de q̄bus dicit:
Exibūt angeli ⁊ sepabūt malos de medio iustorū:
⁊ mittēt eos. i caminū ignis. Sed subdit: Dico tibi
nō exies donec etiā i nouissimū minutū reddas. Si
enī q̄ pecuniā soluūt nō pri⁹ euacuāt fenoris nomē
q̄ꝫ toti⁹ sortis vsq; ad minimū quocūq; solutionis
genere quātitas vniuersa soluat: sic ɔpensatiōe cha
ritatis actuūq; reliquorū vel satisfactiōe quacunq;
peccati pena dissoluit. ORI. Uel aliter: Quatuor
psonas hic ponit: aduersarij: pncipis: exactoris: ⁊ iu
dicis. apud mattheū vero psona p̄termissa ē princi
pis: ⁊ p exactore minister scertus. Discrepāt etiā q̄ il
le quadrantē iste minutū posuit: vterq; autē dixit
nouissimū. Cūctis autē hominibus duos angelos ad
esse legim⁹: malū q̄ aduersa exhortat: bonū q̄ optia
psuadet. Ille aūt aduersari⁹ noster quotienscunq;
peccam⁹ exultat: sciēs q̄m habet potestatē apō prin
cipē seculi h⁹: q̄ se miserat exultādi ⁊ gloriādi. Cum
articulo aūt i greco eū posuit: vt ex plurib⁹ vnū mō
straret: qr vnusq̄sq; sub sue gētis ē pncipe. Da ergo
operā vt libereris ab aduersario tuo: siue a pncipe
ad quē te aduersari⁹ trahit: habēdo sapiam: iusticiā
fortitudinē: ⁊ tempantiā. Si autē dederis operam
c̄to i eo q̄ dicit: Ego sum via: alioq̄n trahet te aduer
sarius ad iudicē. Dicit autē Trahit: vt ostdat nolen
tes ad condēnationē cōpelli. Iudicē autē aliū ne
scio nisi dn̄m nostrū iesum christū: q̄ tradit exacto
ri. Singuli exactores pprios habem⁹: dominantur
exactores si debuerim⁹ aliq̄d. si oībus vniuersa red
didero: nemo exactor ē: ⁊ itrepida mēte rn̄deo: Ni
hil tibi debeo. Qd̄ si debitor fuero: mittet me me ex
actor in carcerē: nec patiet exire nisi debitū oīm per
soluero. nō enī habet exactor potestatē: vt mihi sal
tē quadrantē cōcedat. q̄ donauit debitori quingen
tos denarios: ⁊ alij quinquagita dn̄s erat. iste qui
exactor ē dn̄s nō est: sed a dn̄o ad exigēda debita p̄
posit⁹. Nouissimū autē minutum dicit gracile ⁊ te
nue: peccata. n. nostra aut pinguia sunt aut tenuia.
beat⁹ igit ē qui nō peccat. Scd̄o autē si tenue pec
catū habeat: iter ipsa quoq; tenuia diuersitas ē alio
quin n̄ diceret: donec nouissimū redderet minutū.
Si enī parū debet: nō egrediet nisi soluat minimū
quadrantē. q̄ aūt magno debito fuit obnoxi⁹: infi
nita ei ad reddendū secula numerabunt. BEDA:
Uel aliter: Aduersari⁹ noster i via: ē sermo dei con
trarius nostris carnalib⁹ desiderijs in p̄senti vita: a
quo liberat q̄ p̄ceptis eius subdit. alioq̄n tradet iu
dici: qr smone dn̄i contēpto: peccator re⁹ tenebit i
examīe iudicis quē iudex exactori tradet. i. maligno
spiritui ad vltionē q̄ mittit i carcerē. i. in infernum.
vbi qr semp soluere penas patiēdo sed nūq; psoluē
do: veniā cōsequi nō poterit nūq; exinde exibit: sed
cū terribilissimo serpente diabolo perpetuas penas
luet.

CA. XIII.

Aderāt aūt quidā ipo i tem
pore nunciantes illi de gali
leis: quorū sanguinē pilat⁹
miscuit cū sacrificijs eorū. Et respō
dēs dixit illis: Putatis q̄ hi galilei
p̄ oībus galileis peccatores fuerint:
qr talia passi sunt? Nō dico uobis:
sed nisi pniam habueritis oēs simili
ter pibitis sic̄ illi decē ⁊ octo supra
quos cecidit turris i syloe ⁊ occidit
eos. Putatis qr ⁊ ipi debitores fue
rint. p̄ter oēs homines habitātes i
hierusalē. Nō dico uobis: sed si nō
penitentiam habueritis omnes simi
liter peribitis.

GLO. Quia de penis peccātiū fecerat mentionē:
opportune nunciat quorūdā peccātiū pena. ex c⁹
exēplo etiā alijs peccatorib⁹ penā cōminat. vn̄ dici
tur: Aderāt quidā ipso in tēpore nunciantes illi de
galileis: quorū sanguinē miscuit pilat⁹ cū sacrificijs
eorū. CIRYL. Erant enī sequaces dogmatū iude
galilei: cui⁹ mentionē lucas i actib⁹ apostolorū fe
cit qui dicebat: nō oportet quēq; vocari dn̄m. vn̄ q̄ꝫ
plures eorū: qr cesarē nō fatebant dn̄m a pilato pu
niti sunt. Dicebāt etiā nō oportere alias a statutis
victimis i lege moysi offerre deo. vn̄ phibebant sta
tutas a populo victimas p salute impatoris: ⁊ po
puli romani offerre. pilat⁹ ergo idignat⁹ i galileos
iussit inter ipas victimas: quas ritu legis se offerre
putabāt occidi: ita q̄ sanguis offerentiū oblatis vi
ctimis misceret. Credēte aūt vulgo iustissime predi
ctos talia passos eē quasi scādala seminātes i popu
lo: incitātes pncipes i odiū subditorū: narrauerunt
hec saluatori: volētes p̄cipere q̄d ei sup hoc videret.
Ipse aūt peccatores hos eē ponit: nō tn̄ hic asserit
talia passos esse: tāq; peiores nō patiētib⁹. vn̄ sequi
tur: Et rn̄dens dixit illis: putatis q̄ hi galilei p̄ omi
bus galileis peccatores fuerūt: qr talia passi sūt. nō
dico vobis. CHRY. Punit enī de⁹ quosdā pecca
torū amputās eorū nequiciā: ⁊ penā illi statuēs leui
orē: ⁊ plene semouēs eos ab alijs ⁊ viuētes in mali
tia corrigēs p borū dānationē. Rursus alios hic n̄
punit vt si sibi cauerit penitētes: p̄sentē penā effugi
ent ⁊ futurū suppliciū. Si vero pseuerauerit: maius
patiant tormētū. TYTVS. Manifestat ⁊ hic q̄a
quecūq; ex iudicis accidūt i reorū suppliciū. nō solū
iudicantiū ptāte sed etiā nutu dei cōtingūt. vn̄ siue
iusta cōsciētia puniat iudex: siue aliud intēdens cō
dēnet: cōmēdandū ē negociū diuine censure. CI
RYL. Remouēs ergo populares ab itestinis insidijs
occasiōe religiōis cōcitatis subiūgit: Sed nisi pniā
habueritis. ⁊ nisi cessaueritis cōspirare cōtra princi
pes. q̄ nutu diuino nō agitis. Omēs simul ve simili
ter pibitis. ⁊ vester sanguis vestris victimis cōiūge
tur. CHRY. In hoc aūt ostdit q̄ illos pmisit talia
pati: vt viuētes alienis piculis territi fierēt regni he
redes. Quid igit dices vt melior ego fui: ille punit:
nō id: sed punit quidē pp̄ter ppria crimina. Fit ve
ro ex h' vidētibus salutis materia. BEDA: Sꝫ q̄a
pniam nō habuerūt. xl. dn̄ice passiōis anno venien
tes romani: quos designabat pilat⁹ ad eorū gentes

ptinēs: ꝛ incipiētes a galilea. vñ dñica pdicatio ce-
perat: radicit⁹ impiā gentē deleuerūt: ꝛ ñ solū atria
tēpli quo sacrificia deferri cōsueuerāt: sed iteriora
dom⁹ hūano sanguīe fedarūt. CHRY. Iterū aūt
alij decē ꝛ octo obruti fuerāt a quadā turre: de qui
bus eadē subdit dicēs: Sicut illi. xviij. sup quos ce-
cidit turris in Siloa ꝛ occidit eos: putatis qꝛ ꝛ ipsi
debitores fuerūt pter oēs homīes habitātes ī hieru
salē: nō dico vobis. Nō. n. hic omēs punit dās alijs
īdicias penitēdi: nec tñ cūctos future punitiōi res
uat ne plures pūidentiam abnegarēt. TYTVS.
Una aūt turris compatur toti ciuitati vt ps totū
pterreat. vñ subdit: Sed si nō pniam egeritis: omēs
similiter pibitis. q. d. Tota ciuitas paulopost occu-
pabit si pseuerauerit īdigine ī infidelitate. AMB.
Mystice aūt ī illis quoꝝ sanguinē pilat⁹ miscuit
cū sacrificijs eoꝝ figura quedā videt: eos tangēs: q
coactu diabolico nō pure offerūt sacrificiū: quoꝝ
oratio ē ī peccatū sicut de iuda scriptū est q pditio
nē sanguis dñici īter sacrificia posit⁹ cogitabat.
BEDA: Pilat⁹. n. q interpretatur os malleatoris
diabolū significat: semp cedere patū. sanguis pecca
tū: sacrificia bonas actiones exprimūt. pilat⁹ g san-
guinē galileoꝝ cū sacrificijs eoꝝ miscet: qñ diabol⁹
elemosynā ꝛ cetera bona fideliū vel carnis delecta
tiōe vel hūane laudis ambitiōe vel qualibet alia pe
ste cōmaculat. illi etiā hierosolymite a ruina turris
oppressi significāt iudeos q penitere noluerūt cum
menb⁹ suis eē pituros ne frustra. xviij. q numerus
apud grecos. xij. h ē eisdē lrīs qbus nomē iesu inci-
pit exprimit. Significat āt iudeos hic marie pituros
q nomē saluatoris recipe noluerūt. illa turris signifi
cat illū q ē turris fortitudīs q merito ē ī siloa q int-
pretat missus: significat eīi eū q missus a patre ve-
nit in mūdū q omēs sup quos cecidit cōteret.

Dicebat āt ꝛ hāc similitudinē. Arborē fici hēbat qdā iplātatā in uinea sua: ꝛ uenit querēs fructū i illa: ꝛ nō inuenit. Dixit aūt ad cultorē uinee. Ecce āni tres sūt ex quo uenio querēs fructū i ficulnea hac: ꝛ nō inuenio. Succide ergo illā. Ut qd ēt terrā occupat? At ille rñdens dixit illi: Dñe dimitte illā ꝛ hoc anno usqꝫ dū fodiā circa illā ꝛ mittā sterco ra. Et si quidē fecerit fructū. sin āt in futurū succides eam.

TYTVS: Jactabāt se iudei ex eoꝝ. xviij. pierāt ipsi
vo oēs remāserūt illesi. vñ pponit eis fici pabolā.
Dicit. n. Dicebat āt hāc similitudinē: arborē fici ha-
bebat qdā plātatā ī vinea sua. AMB. Uinea dñi
sabaoth erat: quā dedit ī rapinā gētiū. Apta aūt sy-
nagoge arboris isti⁹ compatio ē: qꝛ sicut ista arbor
redūdat folijs fluētibus: spem possessorib⁹ suis cas
sa speratorū pūentuū expectatiōe destituit: ita ēt ī
synagoga dū doctores ei⁹ operib⁹ infecūdi: vbis tñ
velut folijs redūdātib⁹ gloriat: īanis vmbra legis ex

uberat. Hec ēt sola arbor ab initio germinat poma
p floribus ꝛ poma decidūt: vt poma succedāt: ma
nēt tñ aliq priora pata nec decidūt. Etenī primū sy-
nagoge popul⁹ velut inutilis decidit fruct⁹: vt de pin
guedine religiōis antiq nou⁹ ecclesie popul⁹ emer-
geret. pmi tñ ex israel grossi maturescēt: exēplo pul
cherrimoꝝ gr̄a fructuū ceteris psituerūt: qbus dr̄:
Sedebitis sup xij. thronos. Nōnulli tñ ficū istā nō
synagoge sed malitie ꝛ iprobitatis figurā putāt: Di
tñ ī nullo distāt: nisi qꝛ p specie genus eligūt. BE-
DA: Ipse āt dñs synagogā p moysē istituit. ī carne
nat⁹ apparuit: ꝛ crebr⁹ ī synagoga docēs fructū fi
dei qsiuit. sed ī phariseoꝝ mēte nō iuenit. vñ sequi-
tur: Et venit fructū querēs ī illa: ꝛ nō iuenit. AM
BRO. Querebat āt dñs: nō qꝛ fructū ficulnee dees
se nesciret: sed vt ondēret ī figura: qꝛ fructū synago-
ga iā habere deberet. Deniqꝫ ex sequētib⁹ docet nō
te añ tēpus venisse: q p triennium venit. Sic. n. habes
Dixit āt ad cultorē vinee. Ecce āni tres sunt ex quo
uenio querēs fructū ī ficulnea hac: ꝛ ñ iuenio. Ue-
nit ad abrahā: venit ad moysen: venit ad mariā. h est
venit ī signaculo: venit ī lege: venit ī corpe. aduētū
ei⁹ ex bñficijs recognoscim⁹. Alibi purificatio: alibi
sanctificatio alibi iustificatio ē. Circūcisio purifica
uit: lex sanctificauit: gr̄a iustificauit. ergo popul⁹ iu
deoꝝ neqꝫ purificari potuit qꝛ circūcisionē corpis
nō animi habuit. neqꝫ sanctificari: qꝛ vtutē legis ig
norās: carnalia magis qꝫ spiritualia sequebat. neqꝫ
iustificari: qꝛ delictoꝝ suoꝝ pniam nō gerēs: grām
nesciebat. Merito g null⁹ fruct⁹ ī synagoga inuen
tus ē: ꝛ iō iubet excidi. Seqt. n. Succi. g illā: vt qd
etiā terrā occupat: Bon⁹ āt cultor: ꝛ fortassis ille ī
quo ecclesie fūdamētū ē psagiēs: alterū ad gētes se
āt ad eos q ex circūcisiōe sūt eē mittēdū. religiose ne
excidat iteruenit: fret⁹ vocatiōe sua: ēt populū iu-
deoꝝ p ecclesiā posse saluari. vñ seqt: At ille rñdēs
dixit illi: Dñe dimitte illā ꝛ h āno. Cito duritiā sup
biāqꝫ iudeoꝝ cās eē sterilitatis agnouit. Itaqꝫ vēit
excolere: q nouit vitia rephendere. vñ subdit: Usqꝫ
dū fodiā circa illā. Pollicet dura cordis eoꝝ apo-
stolicis ligonib⁹ eē fodiēda: ne radicē sapiē: terrarū
aceru⁹ obruat ꝛ abscōdat. Subdit aūt: Et mittā ster
cora. i. humilitatis affectū p quē ī euāgeliū christi ēt
iude⁹ fore existimat fructuosus. vñ subdit: Et siqui
dē fecerit fructū. bñ. s. erit. Sin aūt ī futurū succides
illā. BEDA: Qd quidē p romanos factū ē a qui-
bus gēs iudea succisa ꝛ a terra pmissiōis expulsa ē.
AVG. de ver. do. Uel aliter. Totū arbor ficulnea
gen⁹ humanū ē. prim⁹ enī hō q peccauit folijs ficul-
nee pudēda velauit: h est mēbra vñ nati sumus.
THEO. Sꝫ ꝛ qlsqꝫ nostrū fic⁹ ē ī vinea dei. h ē ī ec
clesia vel ī h mūdo plātata. GRE. ī ho. Tertio āt
dñs ad ficulneā venit: qꝛ naturā generis humani añ
legē. sub lege: sub gr̄a expectādo. [illegible]
do reqsiuit. Sꝫ tñ ī trib⁹ ānis fructū se nō inuenisse
cōquerit: qꝛ quorūdā prauoꝝ mētes nec ispirata lex
naturalis corrigit: nec pcepta erudiūt: nec īcarnati
onis ei⁹ miracula cōuertūt. THEO. Tertio āt na
tura nr̄a fructū petita nō tribuit. semel qdē cū ī pa-
radiso puaricati sum⁹ pceptū: secūdo cū ī lege vitulū
cōflauerūt: tertio cū saluatorē renuerūt. Sꝫ ī trien-
niū itelligēdū ē p trib⁹ etatib⁹: puerili: virili: ꝛ senili

GRE.i bo. Sz cū magno tiore audiēdū ē qd̄ dr:
Succidite eā: vt qd terraz occupat. Unusq̄sq̄z.n.iu
xta modū suū inq̄ztū locū vite p̄ntis tenet: si fructuz
bone opatiōis nō exhibet: velut ifructuosa arbor
terrā occupat: q2 i eo loco i quo ipe ē: z aliis opan
di occasionē negat. BASI. Propriū eni ē diuine
ppiciatiōis nō silēter penas infligere: sz p̄mittē mi
nas reuocādo ad pniam: sicut niniuitis fecit. z nūc
cultori dicit: Succide eā: puocās quidē ipm ad cu
rā ei⁹: suscitās vero sterilē aiam ad pducēdos debi
tos fruct⁹. GRE.nazan. Igit̄ nec nos feriam⁹ su
bito: sed p̄ualeam⁹ misericordia: ne fecem⁹ ficū potē
tem adhuc fructū face: quā forsitā curabit perit[illegible] cu
stodis studiū. vn̄ z hic subdit̄: Et ille rn̄dens dixit il
li: dimitte illā h̄ āno vsq̄z dū fodiā circa illā. GRE.
i bo. Per cultorē vinee p̄positoꝝ ordo exp̄mit̄ q̄ p̄
sunt ecclesie: q̄ñ ice vinee curā gerūt. THEO. Uel
paterfamilias de⁹ pr̄ ē: cultor vō christ⁹ q̄ ficū āpu
tari vt sterilē nō pmittit: q̄si ad patrē dicēs: Si p le
gē z pphetas fructū pnie nō dederūt: meis eos irri
gabo passiōib⁹ z doctrinis: z forsitan dabūt obedi
entie fructū. AUG. de ver. dn̄i: Uel colon⁹ q̄ iter
cedit ē ois sanct⁹ q̄ itra ecclesiā orat p eis q̄ sūt ex
tra ecclesiā dicens: Dn̄e dimitte illā h̄ āno. i. tpe isto
sub gr̄a vsq̄z dū fodiā circa illā: Circūfodere ē hūili
tatē z patientiā docere. Fossa eni ē humilis terra.
sterc⁹ aūt i bono itellige: sordes sunt sz fructū dāt:
sordes cultoris dolor ē peccatoris. Qui aūt agūt pe
nitētiā: i sordib⁹ agāt z veraciter agāt GRE.i bo.
Uel peccata carnis stercora vocant̄: ex stercore igi
tur ad fructū reuiuiscit arbor: q2 de q̄sideratiōe pec
cati ad bona se opa resuscitat anim⁹. Sz sūt plerīq̄z
q̄ icrepationes audiūt: z tn̄ ad pniam redire contē
nūt. pp̄ter qd̄ subdit̄: Et siquidē fecerit fructum.
AUG. de ver. do. Bn̄. s. erit. Sin aūt i futurū succi
des eā. q. d. s. i iudicio venies iudicare viuos z mor
tuos. interim nō parcit̄. GRE.i bo. Qui aūt nūc
nō vult ad fecunditatē pinguescere: p icrepationez
illuc cadit: vn̄ iā resurgere per pniam nō valet.

Erat aūt docēs in synagoga eo
rū sabbatis. Et ecce mulier q̄ habe
bat spiritū ifirmitatis ānis decem z
octo: z erat inclinata: nec oino pote
rat sursuz respicere. Quaz cū uide
ret iesus: uocauit eā ad se: z ait illi:
Mulier: dimissa es ab infirmitate
tua. Et iposuit illi man⁹: z cōfestim
erecta ē: z glorificabat deū. Rn̄dēs
aūt archisynagog⁹ indignās: q2 sab
batis curasset iesus: dicebat turbe.
Sex dies sūt in q̄bus oz opari. In
his ergo uenite z curamini: z nō in
die sabbati. Rn̄dēs aūt ad illū dn̄s
dixit: Hypocrite unusq̄sq̄z uestrū
sabbato nō soluit bouē suuz aut azi
nuz a p̄sepio z ducit adaq̄re? Hāc
aūt filiā abrae quam alligauit satha
nas ecce decē z octo ānis: nō opor
tuit solui uīclo isto die sabbati? Et
cū hec diceret erubescēt oēs aduer
sarij ei⁹: z ois popul⁹ gaudebat i uni
uersis q̄ gloriose fiebāt ab eo.

AMB. Cito qd̄ de synagoga dixerat idicauit: ad
ipam vtiq̄z arborē venisse se mōstrat: q̄ i eadē p̄dica
bat. vn̄ dr: Erat āt docēs i synagoga eorū sabbatis.
CHRY. Docet quidē n̄ seorsū: sz i synagogis secur
i nullo dubitās: nec aliq̄d q̄ legē moysi statuēs. sab
bato aūt: q2 tūc iudei legi vacabāt. CIRYL. Ad ex
pugnationē āt corruptiōis z mortis z inuidie diabo
li cōtra nos: pdiit icarnatiōe vbi. z h̄ apparet ex ip
sis euētib⁹. Seq̄t̄.n. Et ecce mulier q̄ hēbat spiritū
ifirmitat' ānis. xviii. Dicit āt spiritū infirmitatis q2
mulier hec patiebat̄ atrocitate diaboli: derelicta a
deo pp̄ p̄pria crimia vel pp̄ trāsgressionem ade: ob
quā hūana corpa ifirmitatē z mortē icurrerūt. Dat
āt sup h̄ de⁹ diabolo ptātem: vt hoīes mole aduersi
tatis depssi: velit ad meliora trāsire. Gen⁹ āt ifirmi
tatis ondit dicēs: Et erat iclinata: nec oino poterat
sursū respicē. BASI. Brutoruz siq̄dē caput humi
deflexū ē: terrā cernit. Caput hois erectū ē i celū: o
culi supna cōspiciūt. cōuenit eni q̄rere supna: tran
scēdere t̄rena ituitu. CIRYL. Ondens aūt dn̄s ad
uentū suū i hūc mūdū dissolutiuū eē hūanarū passi
onū: mulierē sanauit. vn̄ seq̄t̄: Quā cū vidisset iesus
vocauit ad se z ait illi: Mulier dimissa es ab ifirmi
tate tua. Uox aptissima deo plena maiestate supna
Fugat eni morbū impatorio motu: q̄ ēt man⁹ illi i
ponit. Seq̄t̄.n. Imposuit illi man⁹ z cōfestiz erecta
ē z glorificabat deū. In quo oportet p̄pēdere sacrā
carnem induisse virtutem diuinā. Erat eni ipsi⁹ dei
caro: nō āt alic⁹ alteri⁹: q̄si sepatim existe filio hois
a filio dei: sicut falso aliq̄bus visū ē. Sz igrate syna
goge p̄sul: postq̄z vidit feminā humi repētē solo ta
ctu erectā: z diuina referētem magnalia ardēs dn̄i
gloria irrēit̄ inuidia: arguitq̄z miraculū q̄si videret̄
solicitari p sabbato. vn̄ seq̄t̄: Rn̄dēs aūt archisyna
gog⁹ idignās q2 sabbato curasset hominē iesus di
cebat turbe: Sex dies sūt i q̄bus oportet opari: i his
venite z curamini z n̄ i die sabbati. Hortat̄ ceteris
dieb⁹ dispsos z p̄priis vacātes opibus n̄ sabbato vi
deri z mirari pdigia dn̄i. Sz dic lex phibuit ab ope
re manuali die sabbati abstinere: nūq̄d ab eo qd̄ ver
bo z ore fit. Cesses ḡ cōedere z potare ac loq̄ z psal
lere i sabbato. Et si nec legē legis: cur tibi sabbatuz?
Ceterū si manuale opus lex phibuit: q̄uō manuale
op⁹ i feminā vbo pōt erigē? AMB. Deniq̄z z deus
ab opibus mūdi q̄euit: nō ab opibus q̄b⁹ sempit̄na
z iugis opatio ē: sicut fili⁹ ait: Pr̄ me⁹ vsq̄z mō ope
rat̄: z ego opor. vt ad similitudinē dei secularia nr̄a
opa n̄ religiosa cessarēt. vn̄ dn̄s specialr̄ ei rn̄dit. Se
quit̄ eni: Rn̄dit āt ad illum dn̄s z dixit Hypocrita
vnusq̄sq̄z vr̄z i sabbato n̄ soluit bouē suū aut asinū a
p̄sepio: z ducit adaq̄re? BASI. Hypocrita ē q̄ in
theatro assumit alienā psonā: sic z i vita p̄nti q̄daz

alia gerūt i corde: ⁊ alia supficialiṫ ondūt hominibus
CHRY. Unū igiṫ dicit hypocritā pncipē synago⸗
ge: q: faciē hebat legis cultoris. Mēs vero eⁿ erat
versuta ⁊ iuidi. n eni turbaṫ pp sabbatū q: violaṫ: s;
pp christū q: glorificaṫ. Tu tn̄ attēde q vbi quidez
opⁿ fieri iussit: sicut cū paralytico iussit grabatū tollē
trā tulit smonē ad maiⁿ cōuincēs nos p dignitatē
patris cū dicit: Pr meⁿ vsq; mō opatur: ⁊ ego ope⸗
ror: hic aūt vbi totū faciēs verbo: nihil aliud adiicit
ex his q ipi faciebāt: calūniam solut. CIRYL. Ar
guiṫ aūt archisynagogⁿ vt hypocrita: dū bruta qui
di adaquat i sabbato. mulierē vo nō magis genere
q fide filiā abrae nō digna putat solui ab egritudi
nis vīculo. vn̄ subdit: Hic aūt filiā abrae quā alliga⸗
uit sathanas: ecce. xviij. annis n̄ oportuit solui a vicu
lo isto die sabbati? Mallebat siquidē mulierē ī q
quadrupedia cernere terrā q hoim staturā recipe:
dū nō christⁿ nō magnificareṫ. Nō aūt erat eis qd
rn̄derēt. sed ipi sibiipis erāt irrefragabilis rephēsio.
vn̄ sequiṫ: Et cū hec diceret erubescebāt oēs aduer⸗
sarii eiⁿ. sed populⁿ q i cōmoda ex miraculis cōsēs: le
tabaṫ de signis. vn̄ seqṫ: Et ois populⁿ gaudebat in
vniuersis q gloriose fiebāt ab eo. Nā claritas opez
oim questionē soluebat apud eos: q nō querebāt
mētibⁿ puersis. GRE. i ho. Mystice aūt hⁿ significa
cat ficulnea ifructuosa: qd mulier inclinata. hūana
eni natura ad peccatū ex volūtate corruiṫ: q quia fru
ctū obedientie ferre noluit: statū rectitudis amisit. ⁊
hⁿ significat ficulnea reseruata: quod mulier erecta.
AMB. Uel ficⁿ synagogā figurat. Deniq; i mulie⸗
re ifirma q i ecclesie figura succedit: q cū mēsurā le⸗
gis ⁊ resurrectiōis ipleuerit: i illa qete ppetua i sub⸗
lime erecta fastigiū iclinationē nr̄e ifirmitatis sen⸗
tire nō potuit. nec aliter curari potuisset hec muli⸗
er: nisi q: legē ipleuit ⁊ grām: nā i decē vbis legis p
fectio ē: i octauo nūero resurrectiōis plenitudo.
GRE. i ho. Uel aliter: Sexto die hō factⁿ ē: atq; eo
dē sexto die opa cūcta dnī pfecta sūt. Senariⁿ aūt
nūerus i trigonū ductⁿ. xviij. facit. q: g hō qui sexto
die factⁿ ē: pfecta opa hr̄e noluit: sed añ legē: sub le
ge: atq; i exordio icboātis grē ifirmⁿ extitit. xviij. an
nis mulier curua fuit. AVG. de ver. do. Qd ergo
significauit trienniū i arbore: hⁿ. xviij. āni i illa muli
ere: q: ter seni. xviij. faciūt. Curua aūt erat: sursū aspi
cere nō poterat: q: sursū corda sine cā audiebat.
GRE. i ho. Ois eni peccator terrena cogitans: cele
stia nō requirēs: sursū respicē nō valet: q: dū deside
ria iferiora sequiṫ: a mētis sue rectitudie curuaṫ. et
hoc semp videt: ⁊ sine itermissiōe cogitat. Uocauit
eā dn̄s: ⁊ erexit: q: illuminauit ⁊ audiuit. Uocat eni
qnq; sed nō erigit: q: plerūq; videmⁿ q agēda sūt: s;
opa nō iplemⁿ ... culpa obligat mentē: vt
nequaq; surgē possit ad rectitudinē. Conaṫ ⁊ labi⸗
tur: q: vbi diu spōte pstitit: ibi cū noluerit cadit.
AMB. Opⁿ aūt sabbati signū futuri ē: q vnusquisq;
... legē ⁊ grā p misericordiā i dei corpore fra⸗
gilitatis molestiis eximiṫ. Cur aūt aliud aīal indica⸗
uerit: nisi vt ostēderet futurū: vt iudaicⁿ ⁊ gētilis popu
lus: sitim corpis estusq; mūdi. hūⁿ dnica fōtis vber⸗
tate deponāt: ⁊ sic p euocationē duor populoꝝ ec
clesiā i salui futurā. BEDA: Filia aūt abrae ē aīa
quecūq; fidelis: vel ecclesia de vtroq; populo ad fi⸗
dei vnitatē collecta. Idē ergo mystice ē bouem vel
asinū solutū a presepio potū duci: qd ē filiā abrae a
vinculo nostre inclinationis erigi.

Dicebat ergo: cui simile ē regnū
dei: ⁊ cui simile estimabo illud? Si
mile ē grano synapis: qd acceptū hō
misit i hortū suū ⁊ creuit: ⁊ factū ē i
arborē magnā ⁊ uolucres celi requie
uerūt i ramis eiⁿ. Et iterum dixit:
Cui simile estimabo regnū dei? Si
mile ē fermento qd acceptū mulier
abscōdit i farina sata tria: donec fer
mentaretur totum.

GLO. Erubescētibⁿ aduersariis ⁊ populo gaudē⸗
te de his q gloriose fiebāt a christo: pfectū euāgelii
ↄsequēter sub qbusdā similitudinibⁿ manifestat. vn̄
diciṫ: Dicebat ergo: Cui simile ē regnū dei: ⁊ cui si
mile estimabo illud: simile ē grano synapis. AMB.
Alio loco granū synapis legiṫ vbi cōferṫ. ergo si re⸗
gnū celoꝝ sicut granū synapis est: ⁊ fides sicut gra
num synapis: fides ē vtiq; regnū celoꝝ: qd itra nos ē
Granū quidē synapis res ē vilis ⁊ simplex: si teri ce⸗
perit: vim suā fūdit. Et fides simplex pmo videṫ: s; si
attereṫ aduersis: grām sue virtutis effūdit. Grana sy
napis martyres sūt. habebāt odorē fidei: sed latebāt
Uenit psecutio: cōtriti sūt gladio: p totiⁿ mūdi ...
nos grana sui sparsere martyrii. Ipe etiā dn̄s granū
est synapis. Teri voluit: vt diceremus christi bonⁿ
odor sumⁿ. seminari voluit velut granū synapis: qd
acceptū hō misit i ortū suū. In horto eni christus ca
ptus ⁊ sepultⁿ ē. vbi etiā resurrexit ⁊ factⁿ ē arbor.
vn̄ sequiṫ. Et factū ē i arborē magnā. Dn̄s noster
granū ē cū sepeliṫ i terra: arbor cū eleuaṫ i celū. Est
etiā arbor mundū obumbrās. vn̄ sequiṫ: Et requie⸗
uerūt volu. celi i ramis eiⁿ. Ptātes celoꝝ ⁊ q cūq;
spiritalibⁿ factis euolare meruerūt. Ramⁿ ē petrⁿ.
Ramⁿ ē paulⁿ: i quoꝝ sinus ⁊ quosdā disputatio
num recessus: q eramⁿ lōge assumptis virtutū remi
gis aduolamⁿ. g semina i hortū tuū christū hortⁿ vti
q; locⁿ ē plenⁿ florū: i quo grā tuis opis effloreat: ⁊
multiplex odor varie virtutis exalet. CIRYL. Uel
aliter: Regnū dei ē euāgeliū p qd acārumⁿ posse re⸗
gnare cū christo. Sicut igiṫ synapis semen superaṫ
quidē quātitate a seminibus olerū alioꝝ. Crescit aūt
adeo vt plurimū fiat vmbraculū auiū: sic ⁊ saluatorⁿ
doctrina penes paucos erat i pncipio. s; postea rece
pit augmētū. BEDA: Hō aūt christⁿ ē hortⁿ est ec
clesia. eiⁿ disciplinis colēda. q hic diciṫ granum acce
pisse: q: dona q nobis cū prē tribuit et ...
nobiscū accepit ex hūanitate. Creuit aūt eu[illegible] p
dicatio cūctū dissemiata p orbē. Crescit ⁊ i mente
cuiusq; credētis: q: ... [illegible]
do aūt nō herbarū q veloccter arescūt. sed arborū i
star exurgit. Rami huiⁿ arboris dogmata [illegible]
sitates: i qbus aīe caste virtutū pēnis ad [illegible]
dētes nidificāt ⁊ requiescūt. THEO. Uel hō q[illegible]
libet granū synapis. i euāgeliū sermonē acc[illegible]

et in orto nec sic fecit arborē magnam facit vt et ramos pducat: et celi volatilia .i. īterius super nitēt: i in pdicationib? et pīis cōsiderationib? requiescūt. Paulus n. quasi granū modicū accepit ananie rudimentū: sed plātans illud ī viridario suo: produxit multas et bonas doctrīas ī qbus habitāt q sunt ītellectu excelsi: puta dionysi? hierothe? et alij quāplures. Deīde simile dicit fermēto regnū dei. Sequit. n. Et iterū dixit: Cui simile estiabo illud: simile est fermēto. AMB. Pleriqꝫ fermentū christū putāt: qa fermentū et farina vtute nō specie generi suo pstat Sic et christ? ex patrib? eqlis corpore: sed dignitate īcompabilis pminebat. igit sancta ecclesia typum mulieris figurat. de qua subdit: Qd acceptū mulier abscōdit ī farine sata tria donec fermētaret totū.

BEDA: Satū ē gen? mēsure iuxta gen? puincie palestine: vnū et dimidiū modium capiēs. AMB. Farina h? mulieris nos sum?: que dnm Jesum in īteriorib? nre mētis abscōdit donec nra secreta penetralia calor sapie celestis obducat. Et qr ī tribus mēsuris abscōditū dicit esse fermentū: cōgrue visuz ē vt dei filiū crederem? abscōditū ī lege: ac opertū ī pphetis: euāgelicis pdicatiōibus adimpletū: me tn̄ sequi iuuat quod ipse dns docuit: fermentū eē spiritalem doctrinā ecclesie. Ecclesia aūt renatū hominez ī corpe et aīa et spū fermēto spiritali sanctificat. cuz tria hec pari quadā cupiditatū lance cōsentiūt: et eqlis aspirat cōcordia voluptatum. Itaqꝫ si ī hac vita tres mēsure ī eodē mācerint: donec fermētent et fiant vnū: erit ī futurū diligētibus christū īcorrupta cōmunio. THEO. Uel p femīa ītelligas animā: tria vero sata trinā partē ei?: rōnabilē: irascibilē: et cōcupiscibilē. Si igit alids ī hac trina pte condiderit verbū dei: faciet h' totum spiritale: vt nec rōnale peccet ī documētis: nec ira aut cōcupiscētia enormiter ferātur: sed cōforment verbo dei. AVG. de ver. do. Uel tria sata farine: gen? hūanuz est: qd de tribus noe filiis ē reparatū. Mulier q abscōdit fermentū: dei sapia est. EVSE. Uel aliter: Fermētū dns nomīat spiritūsanctū: qn virtutē pcedētē ex semine .i. vbo dei. Tria aūt sata farine: significāt notitiā patris et filij et spūsancti: quā mulier .i. diuīa sapiētia et spūsanct? largit. BEDA: Uel fermētuz dilectionē dicit: q feruere facit et excitat mentē. Abscōdit ergo mulier .i. ecclesia fermentū dilectiōis in sata tria: qr pcipit vt diligam? deū ex toto corde: ex tota aīa et ex tota vtute. Et h' donec fermētet totuz .i. donec charitas totā mentē ī sui pfectōe cōmutet qd hic inchoat: sed in futurū perficiet.

Et ibat p ciuitates et castella docēs et iter faciēs in hierusalē. Ait āt illi qdaz: Dñe: si pauci sūt q saluantur. Ipse aūt dixit ad illos: Cōtendite ītrare p angustā portā: qr multi dico vobis querēt ītrare et non poterūt. Cū aūt ītrauerit paterfamilias: et clausit ostiū īcipietis foris stare: et pulsare ad ostiū dicētes: Dñe aperi nob: et rn̄dēs dicet vobis: Nescio vos unde sitis. Tūc īcipietis dicere: mādūcauim? corā te et bibim? et in plateis nris docuisti. Et dicet vobis: Nescio vos unde sitis. Discedite a me oēs operarij iniqtatis. Ibi erit flet? et stridor dentiū: cū videritis abraā isaac et iacob: et omēs pphetas ī regno dei: vos aūt expelli foras. Et venient ab oriente et occidēte et aqlone et austro: et accūbent ī regno dei. Et ecce sunt nouissimi q erant primi: et sunt primi qui erant nouissimi.

GLO. Pmissis similitudinib? de multiplicatione euāgelice doctrie: ei? diffusiōi vbiqꝫ pdicādo intendit. vn̄ dicit: Et ibat p ciuitates et cast. do. et iter faciēs ī hieru. THEOPHI. Nō enim sola pua loca visitabat: sicut faciūt q simplices fallere volūt. neqꝫ solas ciuitates vt ostētatores faciunt: et gloriā qrentes: sed sicut cōis dns et pr̄ oībus puidēs omia circuibat. Nō aūt visitabat municipia: vitās hierusalē: ac si timeret legisperitorū repbēsiones aut mortem q poterat ide cōtingere. vn̄ subdit: Et iter faciēs ī hierusalē. Nā vbi plures erāt egroti: ibi se medicus magis īgerebat. Sequit: Ait aūt quidam illi: dñe si pauci sūt q saluant. GLO. Que quidē qstio ad h' ptinere videt de quo supra agebat. nā ī pmissa similitudīe dixerat: qp requieuerūt volucres celi ī ramis ei?: p qd ītelligi pōt multos eē q salutis requiē cōsequerent. Et qr ille vn? p oībus qsierat: dns nō singulariter ei rn̄det. vn̄ sequit: Ipse aūt dixit ad illos: Contēdite ītra. p angu. por. BASI. Sicut. n. ī via terrena exit? a recto multā latitudinē hz: sic q egreditur a tramite ducēte ad regnū celorū ī multa latitudine erroris repitur. Rectū aūt iter ē angustū: qlibet declinatiōe piculosa exñte: siue dextrorsum siue sinistrorsum: sicut ī pōte a quo vtrinqꝫ diuertēs flumini īmergit. CIRYL. Angusta etiā porta excumnā et patientiā sanctorū significat. Sicut enī pungnarū victoria attestat militis strenuitatē: sic pclarū efficiet valida ppessio laborū et tētationuz.

CIRYL. Quid ē ergo qd dns alibi dicit: Jugū meū suaue ē: et on? meū leue? Nō quidē cōtradicit sed h' dictū ē pp̄ter tētationū naturā: illud vero pp̄ter affectū trāseuntiū. Est enī molestū aliqd nature facile reputari qn̄ id affectātes amplectimur. Si etiam via salutis angusta erit introitu: tamē p eā puenit ad latitudinē: ecōtrario vero lata deducit ad interitū. GRE xi. mor. Dictur? aūt anguste porte introitū pmisit: cōtendite: qr nisi mētis cōtentio feruēat: vnda mūdi nō vincit: p quā aīa semp ad ima reuocat. CIRYL. Nō videt aūt dns satisfacere querēti. vtrū pauci sint q saluent: dū declarat viā p quā qsqꝫ pōt fieri iust?. Sz dicēdū: qp mos erat saluatoris nō rn̄dere īterrogātibus sm qp eis videbat: quo-

nẽs inutilia querebãt. sed respiciẽdo qḋ vtile audientibus foret. Quid aũt cõmodi ꝓueniret audiẽtibus: scire an multi sint q̇ saluenť: an pauci? Necessarium aũt magis erat scire modũ quo aliq̇s ꝑuenit ad salutẽ. Dispẽsatiue ergo ad questiõis vaniloquiũ nihil dicit: sed trãsfert suũ ſmonẽ ad rẽ magis necessariã.

AVG. de ver. do. Uel aliter: Cõfirmauit dñs qḋ audiuit. s. ꝙ pauci sunt q̇ saluanť: q꞉ ꝑ angustã portã pauci intrãt. Alio aũt loco hoc idẽ ipe ait: Arta ẽ via q̃ ducit ad vitã: ⁊ pauci sũt q̇ igrediunť ꝑ illã. vñ subdit: Quia multi dico vobis querũt itrare. BEDA: Salutis amore ꝓuocati. Et ñ poterũt. itineris aspiritate deterriti. BASI. Uacillat eñi aĩa: quãdoquidẽ cõsiderat eterna eligẽdo virtutẽ: qñ ꝑsentia respicit ꝑferendo illecebras. hic intueť ocia carnis: illic subiectionẽ ipsiꝰ. hic ebrietatẽ: illic sobrietatem. hic dissolutos risus: illic copiã lacbrymarũ. hic coreas: illic oratiões. hic fistulas: illic fletus. hic luxuriam: illic castimoniã. AVG. de ver. do. Nõ aũt cõtrariꝰ sibi ẽ dñs q̇ dixit ꝙ pauci sũt q̇ intrãt ꝑ angustã portam. Et alibi dicit: Multi ab oriẽte ⁊ occidẽte venïẽt. pauci sũt i cõparatiõe ꝑditorũ: multi in societate angelorũ. Uix videnť grana qñ area triturať: ſꝫ tãta massa ꝓcessura ẽ de area hac: vt ipleat horreũ celi. CIRYL. Quod aũt detestabiles sint: q̇ itrare nõ pñt ꝑ euidẽs exemplũ declarauit subdẽs: Cum aũt intra. paterfa. ⁊ clau. ostiũ: icipietis fo. sta. ⁊ pulsare ostiũ dicẽtes: Dñe aperi nobis. Sicut ñ prfamilias q̇ multos ad cõuiuiũ vocauit. igresso cũ cõuiuis: ⁊ ostio recluso postmodũ pulsantes aduenïãt.

BEDA: Est aũt paterfamilias christꝰ: q̇ cũ vbiqꝫ ex diuinitate sit: illis tñ intꝰ eẽ diciť: quos in celo ꝑsens sua visiõe letificat: sed quasi foris ẽ his quos i hac ꝑegrinatiõe certãtes occultꝰ adiuuat. Intrabit verõ cũ totã ecclesiã ad sui. cõtemplationẽ ꝑducet. Claudet ostiũ: cũ reprobis loci penitẽtie tollet: qui foris stãtes pulsabãt .i. a iustis segregati: misericordiã quã contẽpserũt frustra iplorabũt. vñ sequitur: Et rñdẽs dicet vobis: nescio vos vnde sitis. GRE. ij. mor. Scire dei iprobare ẽ: sicut ⁊ nescire mentiri. Uir verax diciť q̇ labi ꝑ mendaciũ dedignať: nõ ꝙ si mẽtiri velit nesciat: sed ꝙ falsa loq̇ veritatis amore contẽnat. Ueritatis igiť lumẽ tenebras quas reprobat ignorat. Sequiť: Tũc icipietis dicere mãducauimꝰ corã te: ⁊ bibimꝰ: ⁊ i plateis nostris docuisti. CIRYL. Hoc israelitis cõuenit q̇ ſm ritũ legi offerẽtes deo victimas edebãt ⁊ gaudebant. Audiebãt quoqꝫ i synagogis libros moysi: q̇ i suis scriptis nõ q̃ sua sunt: sed q̃ dei dei tradebat. THEO. Uł simpliciter ad israelitas diť: eo ꝙ ex eis christus ſm carnẽ natꝰ ẽ: ⁊ cũ eo cõedebãt ⁊ bibebãt: ⁊ eũ ꝑdicãtem audiebãt. Sed ⁊ christianis hec cõgruent. nos eñi cõmedimꝰ corpꝰ christi: ⁊ bibimꝰ sanguinẽ eiuſ quotidie: ad mẽsã mysticã accedẽtes: doceremqꝫ i plateis animarꝫ nostrarũ. BEDA: Uel mystice manducat corã dño ⁊ bibit q̇ verbi pabulũ auide suscipit. vñ quasi exponendo subdiť: In plateis nostris docuisti. Scriptura .n. i obscurioribꝰ cibꝰ ẽ: q꞉ quasi exponẽdo frãgiť: ⁊ mãducãdo glutiť. Potꝰ ẽ i apertionibꝰ: vbi ita sorbeť sicut inueniť. Nõ aũt festiuitatũ epulatio iuuat: quẽ fidei pietas nõ cõmẽdat. nõ sciẽtia scripturarũ notũ deo facit: quẽ operꝫ iniquitas idignũ ondit. vñ subdiť: Et dicet vobis: Nescio vos vñ sitis. Discedite a me operarij iniq̇tatis. BASI. Illis forsitan loq̇ť quos describit apostolꝰ i ꝓpria ꝑsona dicẽs: Si liguis hoĩm loquar ⁊ angelorꝫ ⁊ habeã oẽm sciẽtiã: ⁊ distribuero omẽs facultates meas i cibos pauperũ: charitatẽ aũt nõ habuero nihil mihi ꝓdest. Quod eñi nõ fit diuini amoris ĩtuitu: sed ad acquirẽdã ab hominibus laudẽ: nõ inuenit laudẽ apud deũ. THEO. Attẽde etiã ꝙ detestabiles sũt illi: i quorũ plateis dñs docet. vñ ñ docentẽ eũ audierimꝰ: nõ i plateis sed in angustijs ⁊ humilibus cordibꝰ: non erimꝰ detestabiles. BEDA: Duplex aũt ondituꝛ gehẽne pena. s. frigoris ⁊ feruoris. vñ seq̇ť: Ibi erit fletꝰ ⁊ stridor dentiũ. Fletꝰ eñi de ardore: stridor dentiũ de frigore solet excitari. Uel stridor dentiũ ꝓdit idignãtis affectũ: ꝙ q̇ sero penitet: sero sibi irascať. GLO. Uel stridebũt dentes q̇ hic de edacitate gaudebãt: flebũt oculi q̇ hic ꝑ cõcupiscẽtias vagabanť. Per vtrũqꝫ aũt verã ipiorũ resurrectionẽ designat. THEO. Pertinet etiã hꝯ ad israelitas cũ q̇bus loquebať: q̇ ex hꝯ maxie ꝑcelluntť ꝙ gẽtiles cũ patribꝰ requiescũt: ipi vero excludũť: vñ addidit: Cũ videritis abraã isaac ⁊ iacob ⁊ oẽs prophetas i regno dei: vos aũt expelli foras. ⁊ venient ab oriẽte ⁊ occidẽte ⁊ ab aq̇lone ⁊ austro ⁊ accumbẽt i regno dei. EVSE. Predicti eñi pres añ tꝑa legis: ſm euãgelicã formã errorẽ multorũ deorũ derelinquẽtes: assũpserũt sublimis dei notitiã: q̇bꝰ pares facti sũt multi gẽtiliũ: ob similẽ vitã. filij aũt eorꝫ alienationẽ sũt passi ab euãgelica disciplina. vñ seq̇tur: Et ecce sũt nouissimi q̇ erãt ꝑmi: ⁊ sunt ꝑmi qui erãt nouissimi. CIRYL. Iudeis eñi q̇ primũ locũ tenebãt ꝑlate sũt gẽtes. THEO. Nos aũt vt videtur ꝑmi sumꝰ: q̇ ab ipis cunabulis rudimẽta accepimus: ⁊ forsitan erimꝰ nouissimi respectu gentiliũ: q̇ circa finẽ vite crediderũt. BEDA: Multi etiã prius feruẽtes postea torpẽt: multi priꝰ frigidi subito i ardescũt: multi i seculo despecti i futuro sũt glorificãdi. Alij apud homines gloriosi i fine sũt dãnãdi.

¶ In ipa die accesserũt q̇dã pharíseorꝫ dicẽtes illi: Exi ⁊ uade hic qa herodes uult te occidere. Et ait illꝭ: Ite ⁊ dicite uulpi illi. Ecce eijcio demõia ⁊ sanitates ꝑficio hodie et cras: ⁊ tertia die cõsumor. Uerũtñ oꝫ me hodie ⁊ cras ⁊ sequẽti die ambulare: q꞉ ñ capit ꝓphetã ꝑire extra hierusalẽ. Hierłm hierłm q occidis ꝓphetas ⁊ lapidas eos q mittũť ad te. Quotiẽs nolui cõgregare filios tuos: queadmodũ auis nidũ suum sub pẽnis: ⁊ noluisti. Ecce relinq̇ť uobis domꝰ ura deserta. Dico ãt uobis: q꞉ ñ uidebitis me donec ueniat cũ dicetis: bñdictꝰ q uẽit i noie dñi.

CIRYL. Predicta dñi v̾ba: phariseorũ aĩos ꝓuocauerũt ad irã. videbãt. n. populos iã cõuersos fidez ei⁹ arripe: itaqꝫ quasi perdẽtes officiũ populus ꝓsidẽdi: ⁊ deficiẽtes ĩ lucro: similãtes se eum diligere: suadẽt illi vt ĩde discederet. vñ dr̃: In ipa die acces. qui. pha. di. illi. Exi. ⁊ va. hĩc: qꝛ hero. vult occi. te. Christ⁹ aũt q̃ renes ⁊ corda scrutaṫ: eis leniṫ ⁊ figuraliṫ rñdet. vñ Seqṫ: Et ait illi: Ite ⁊ dicite vulpi illi. BEDA: Propter dolos ⁊ ĩsidias herodẽ vulpẽ appellat: qḋ plenũ fraudis ẽ aĩal: ĩ fouea ꝓpter ĩsidias latens: odore fetẽs: nũqꝫ rectis itinerib⁹ incedẽs: que oĩa hereticis cõueniũt quoꝝ typũ herodes tenet: q̃ christũ. i. humilitatẽ christiane fidei ĩ credẽtibus conanṫ extiguere. CIRYL. Uel aliter videṫ hic sermo mutat⁹ eẽ ⁊ nõ spectare ad ꝑsonã herodis: vt aliq̃ putauerũt: sed magis ad pharisaicas fictiões pene. n. ipm phariseũ ostẽdit ꝓpe manentẽ dum dixit: Ite ⁊ dicite vulpi huic. sicut ĩ greco habeṫ. vñ hꝰ ꝑcepit dicendũ qḋ poterat vrgere phariseoꝝ turbã. Ecce inq̃t eiicio demonia: ⁊ sanitates perficio hodie ⁊ cras: ⁊ tertia die cõsumor. Hoc se ꝓmittit operaturũ: qḋ iudeis displicebat. s. q̄ ĩmundis imparet spiritib⁹: ⁊ eripet a morbis ĩfirmãtes: vsqꝫ dũ ꝓpria spõte sustineret crucis patibulũ. Qui vero pharisei credebãt q̄ manũ trepidaret herodis: q̃ dñs erat virtutũ: hꝰ ĩcludit dicẽs: Uerũtñ oportet me hodie ⁊ cras ⁊ sequẽti die ambulare. Qḋ dicit Oportet: nequaqꝫ sibi necessitatẽ ĩgruentẽ ostẽdit: sꝫ magis arbitrio ꝓprie volũtatis ꝑgere quo volebat: quousqꝫ finẽ venerãde crucis subiret: cui⁹ iã christ⁹ ĩminere temp⁹ ostẽdit: cũ dixit: Hodie ⁊ cras. THEO. Ac si dicat: Quid de morte mea cogitatis: ecce fiet p⁹ modicuꝫ. Quod aũt dr̃: Hodie ⁊ cras. hꝰ multos dies significat: sicut ⁊ nos ĩ cõmuni ꝟmone soliti sum⁹ dicere Hodie ⁊ cras fit hꝰ qḋ fiat ĩ tãta distãtia tẽporis. Et vt euãgelicũ sermonẽ euidẽtius exponam⁹: nõ ĩtelligas q̄ oportet me hodie ⁊ cras ãbulare: sed sistas hodie ⁊ cras: deide sic iũgas: Et sequẽti die ambulare: sicut ⁊ pluries numerãdo cõsueuim⁹ dicẽ die dñica: ⁊ secũda feria ⁊ tertia egrediar. q cõputando duas: vt tertia denoteṫ: sic ⁊ dñs quasi cõputãdo dicit: Oportet me hodie ⁊ cras: ⁊ postea tertio die ire hierusalẽ. AVG. de q̃sti. euan. Uel mystice ab illo hec dicta ĩtelligũṫ. vt referanṫ ad corp⁹ ei⁹ qḋ ẽ ecclesia. Expelluntṫ enĩ demonia cũ relictis illis supstitionib⁹ credũt ĩ eũ gẽtes ⁊ ꝑficiunṫ sanitates cum ꝟm ꝓcepta ei⁹ posteaqꝫ fuerit diabolo ⁊ huic seculo renũciatũ vsqꝫ ĩ finẽ resurrectiõis: q̃ tanqꝫ tertia ↄsũmabiṫ: hꝰ ẽ ad plenitudinẽ angelicã. p corpis ẽt ĩmortalitatẽ ꝑficieṫ ecclesia. THEO. Sed qꝛ illi dicebãt ei: Exeas hic: qꝛ herodes te querit occidere: ĩ galilea loquẽtes vbi regnabat herodes: ostẽdit q̄ nõ ĩ galilea: sꝫ ĩ hierusalẽ ꝓordinatũ fuerat ei pati. vñ sequiṫ: Quia nõ capit ꝓphetã ꝑire extra hierusalẽ. Cũ audis: Nõ capit. i. nõ decet extra hierusalẽ ꝓphetã ĩteremi: nõ putes viã coactiuã iudeis ĩductã: sꝫ quã tũ ad eoꝝ affectũ sanguis auidũ cõueniẽter hoc dicit: velut siqs predonẽ atrocissimũ videns dicat: Nõ oportet hãc viã ĩ qua ꝑdo ĩsidiaṫ viatorib⁹ immunẽ eẽ a sanguine: sic ⁊ nõ oportebat alibi q̃ vbi morabanṫ ꝑdones ꝑire dñm ꝓphetarũ: nã assueti prophetarũ sanguinib⁹: occidẽt ⁊ dñm. vñ seqṫ: Hierusalẽ hierusalẽ que occidis ꝓphetas ⁊ lapidas eos q̃ mittunṫ ad te. BEDA: Hierusalẽ nõ saxa ⁊ edificia ciuitatis: sed habitatores vocat: quã patris plãgit affectu. CHRY. Geminatio enĩ verbi miserentis ẽ aut nimiũ diligẽtis: nã tãqꝫ ad amicã negligentem amatorẽ: ⁊ iõ puniẽdã dñs loq̃ṫ. GRECVS: Sed ⁊ nominis geminatio vehemẽtẽ reꝓhẽsionẽ ostẽdit: nã q̃ nouit deũ: quomõ dei ministros ꝑsequiṫ? CIRYL. Quod aũt eẽnt ĩmemores diuinoꝝ bonorũ ostẽdit subdẽs: Quotiẽs volui cõgregare filios tuos: queadmodũ auis nidũ suũ sub pẽnis ⁊ noluisti. Manuduxit eos p sapiẽtissimũ moysen: monuit p ꝓphetas. voluit sub alis. i. sub regimie sue v̾tutis illos habere: at illi caruerũt tã desiderabilib⁹ bonis ĩgrati existẽs. AVG. in enchi. Dicit aũt: Ego volui ⁊ tu noluisti. q. d. Illud aggregaui mea volũtate sẽper efficacẽ: te nolẽte feci: qꝛ ĩgrata semper fuisti. BEDA: Pulchre aũt q̃ herodẽ de sua nece tractantẽ vulpẽ vocauit: seipm aui cõparãt: qꝛ vulpes fraudulẽter semp auib⁹ ĩsidias intẽdit. BASI. Filios etiã hierusalẽ pullis ĩ nido comparauit: ac si dicat: aues q̃ ĩ altũ cõsueuerũt volare: excepte sũt a nocumẽtis ĩsidiantiũ: tu tñ eris vt pull⁹ egẽs alieno suffragio. Matre igiṫ aucupite auferenti a nido q̃si ipotẽs ad tutelã. ⁊ debilis ad fugã. vñ seqṫ: Ecce relin. do. ve. deserta. BEDA: Ipam ciuitatẽ quã niduꝫ vocauerat etiã nũc domũ iudeoꝝ appellat. Occiso enĩ dño venerũt romãi: ⁊ quasi nidũ vacuũ diripiẽtes: tulerũt locũ ⁊ regnũ. THEO. Uel dom⁹ vr̃a i. templũ: ac si dicat q̃diu cũt⁹ erat ĩ vobis: templuꝫ erat meũ: sed postqꝫ fecistis ipm speluncã latronũ: nõ ẽ de cetero dom⁹ mea sed vestra. Uel domum dicit totã gentẽ iudeoꝝ: iuxta illud: Dom⁹ iacob bñdicite dño. per qḋ ostẽdit q̄ ipse erat q̃ gubernabat eos: ⁊ eripiebat ab hostiũ manib⁹. Seqṫ: Dico aũt vobis nõ videbitis me donec veniat: cũ dicetis: Bñdict⁹ q̃ ve. in no. do. AVG. de con. euã: Hunc narratiõi luce nõ videṫ aduersari q̄ turbe dixerũt: Ueniente dño in hierusalẽ: bñdict⁹ q̃ venit ĩ noĩe dñi: qꝛ non dũ illuc venerat: ⁊ nondũ dictũ erat. CIRYL. Discesserat enĩ domin⁹ a hierosolymis tãqꝫ indignos existẽtes sui ꝑsentia deserẽs: deinde multis miraculis factis. rursum hierosolymã redit: vbi ei turba occurrit dicẽs: Osanna filio dauid. Benedict⁹ q̃ venit in nomĩe dñi. AVG. de con. euan. Sed qꝛ nõ dicit lucas quo inde tunc accessit dñs: vt nõ veniret nisi eo tempore quo iã illud diceret: Perseuerat ꝓpe in itinere suo donec veniat hierusalẽ. De illo suo aduẽtu quo ĩ claritate vẽturus ẽ hoc significat. THEO. Tũc enĩ ⁊ inuiti cõfitebunṫ eũ saluatoreꝫ ⁊ dñm quãdo nullus erit eis inde ꝓfectus. Dicens aũt: Nõ videbitis me donec veniat ⁊c̃. nõ significat illã horã: sed tẽpus crucis. q. d. postqꝫ crucifixeritis me: nõ ãplius videbitis me: donec veniã. AVG. de con. euan. Intelligẽdus ẽ ergo lucas velle ꝓoccupasse anteqꝫ ei⁹ narratio dñm ꝑduceret hierusalem aut eidẽ ciuitati iã appropinquantẽ talia respõdisse monẽtib⁹ vt caueret herodẽ: qualia matthe⁹ dicit eẽ locutũ cũ iã ꝑuenisset hierusalem. BEDA: Uel dicit: nõ me videbitis. q. d. nisi priam egeritis ⁊ cõfessi fueritis me filiũ oĩpotentis patris: in secũdo aduentu faciẽ meã non videbitis. CA. XIIII.

ET factū est cū introisset iesus in domū cuiusdā principis phariseorū sabbato mā ducare panē: ⁊ ipi obsuabāt eū. Et ecce hō qdā hydropic⁹ erat ante illū Et rñdēs iesus dixit ad legispitos ⁊ phariseos dicens: Si licet sabbo curare? At illi tacuerūt. Ipe uero ap phēsū sanauit eū ac dimisit. Et rñ dens ad illos dixit: Cui⁹ uestrū asinus aut bos in puteū cadet: ⁊ nō cōtinuo extrahet illū die sabbati. Et nō poterāt ad hec respōdere illi.

CIRYL. Quāuis dñs maliciā phariseoꝝ cognosceret: tñ eoꝝ fiebat cōuiua vt ꝓdesset pñtib⁹ ꝑ vba ⁊ miracula. vñ subdit: Et fa. est cū int. in do. cu. pri. pha. sab. mā. pa. ⁊ ipi obs. eū. s. s. reuerētiā legis cōtēneret: ⁊ an qcq̄ ꝓhibitoꝝ facēt i die sabbati. Itaq̄ hydropico veniēte in mediū: interrogatōe repbēdit insolentiā phariseoꝝ: eū arguere volētiū. vñ dicitur Et ecce homo quidā hydropic⁹ erat ante illū. Et respōdēs iesus dixit ad legispitos ⁊ phariseos: si licet sabbato curare. BED. Qd̄ dicit rñdisse iesus: ad h̄ respicit qd̄ pmissū est: Et ipi obs. eū. Dñs. n. nouit cogitatōes hoim. THEO. In sua aūt interrogatione deridet eos sicut amētes: deo. n. bñdicēte sabbatū: ipi ꝓhibēt opari bona in eo. dies aūt q̄ bonoꝝ operā nō admittit: maledicta est. BED. Sed merito interrogati tacēt: q2 ɔtra se dictū qcq̄d dixerit vidēt. Nā si licet sabbato curare: q̄re saluatorē an curet obsuāt: si nō licet: q̄re ipo sabbato pecora curant. vñ seq̄: At illi tacuerūt. CIRYL. Neglectis igit iudeoꝝ insidiis: liberat a morbo hydropicū: qui metu phariseoꝝ remedia nō postulabat ꝑꝑ sabbatū: sed solū astabat vt ex aspectu miser⁹ ei⁹ saluaret eum Qd̄ dñs cognoscēs nō postulat ab eo si vellet salu⁹ fieri: sed ꝓtin⁹ eū sanauit. vñ seq̄: Ipe vo app. sana. eū ac dimisit. THE. In quo nō h̄ ꝓsperit dñs: ne scādalizaret phariseos: s3 vt bñfaciat egēti remediis decet. n. nos cū magna resultat vtilitas nō curare si stulti scādalizēt. CIRYL. Sed q2 pharisei inepte tacuerūt: soluit christ⁹ inflexibilē eoꝝ īprudētiā cōsideratōib⁹ seriis ad h̄ vtēs. vñ seq̄: Et rñ. ad il. dixit: Cu. ve. asi. aut bos i pu. ca. ⁊ nō cō. ex. il. die sabbati.

THEO. q. d. Si ꝓhibuit lex misereri in sabbato ne curā habeas filii tui piclitātis in sabbato: s3 q̄d dico filii qñ nec bouē p̄teris si piclitātē videris? BED. In quo sic obsuatores suos phariseos cōuincit: vt eosdē etiā auaricie ɔdēnet: q̄ in liberatōe aialis sue auaricie ɔsulebāt. Quāto g̃ magis christ⁹ hoiem qui multo melior ē pecore debuit liberare. AVGV. de q̄. euā. Cōgruenē aūt hydropicū aiali qd̄ cecidit i puteū ɔpauit: humore. n. laborabat: sic illā mlierē quā alligatā dixerat ⁊ ipe soluebat: vt ad aquā ducatur

BED. Cōpetēti g̃ exēplo soluit qōem: vt ostēdat eos violare sabbatū in ope cupiditatis q̄ eū violare arguerūt in ope charitatis. vñ seq̄: Et nō po. ad h̄ rñ. illi. Mystice aūt hydropic⁹ ɔpat ei q̄ flux⁹ carnaliū voluptatū exuberās aggrauat. hydropic⁹. n. morbus ab aquoso hūore vocabulū traxit. AVG. de q̄. euā. Uel hydropicū recte ɔpam⁹ diuiti auaro. sic. n. ille q̄tomagis abūdat humore inordinato: tāto āpli⁹ sitit: sic ⁊ iste q̄to est copiosior diuitiis qb⁹ nō bene vtit: tāto ardēti⁹ talia cōcupiscit. GRE. xiiii. mo. Recte g̃ hydropic⁹ an te phariseū curat: q2 ꝑ alteri⁹ egritudinē corpis in altero exprimit lāguor seu egritudo cordis ⁊ mētis. BED. Bñ aūt in exēplo bouē ⁊ asinū noiat: vt l' sapiētes ⁊ hebetes: l' vtrūq3 ppl'm significet. s. iudeū iugo legis p̄ssū: ⁊ gētilē nulla rōne domitū: omnes enī a puteo cōcupiscentie demersos domin⁹ extrahit.

DIcebat aūt ⁊ ad inuitatos parabolā: intēdēs quō p̄mos accubitus eligerēt: dicēs ad illos: Cū inuitat⁹ fueris ad nuptias nō discūbas in p̄mo loco: ne forte honoratior te sit inuitat⁹ ab illo: ⁊ ueniēs is q te ⁊ illū uocauit dicat tibi: da huic locū: ⁊ tūc incipias cū rubore nouissimū locū tenere. S3 cū uocat⁹ fueris: uade recūbe in nouissimo loco: ut cū uenerit qui te inuitauit dicat tibi: Amice ascēde supius. Tūc erit tibi gloria corā simul discūbentibus: quia ois qui se exaltat humiliabitur: ⁊ qui se humiliat exaltabitur.

AMB. Prius curat⁹ est hydropic⁹ in quo flux⁹ carnis exuberās aie grauabat officia: spūs extinguebat ardorē. Deinde docet humilitas: dū in cōuiuio nuptiali appetētia loci supioris arcet. vñ dr̄: Di. aūt ad inui. pa. intē. quō p̄. accu. eli. di. ad il. Cū inui. fu. ad nup. nō dis. in p̄. loco. CIRYL. Prosilire enim ꝓmpte ad honores q̄ nobis nō cōueniūt: īdicat nos temerarios eē: ⁊ nr̄a facta vitupio replet. vñ sequit: Ne for. hono. te sit iui. ab eo: ⁊ ve. is q̄ te ⁊ il. iui. di. ti. Da huic lo. ⁊ tūc inci. cū ru. no. lo. tenē. CHRY. Et sic q̄ cōcupiuit: neq̄q̄ obtinuit ābitiosus honoris s3 pass⁹ ē repulsā ⁊ satagēs q̄lr abūdet honorib⁹ nō honorat. ⁊ q2 nihil ē eq̄pollēs modestie: auditorem ad oppositū duc. Nō solū ꝓhibz ābire p̄matū: sed venerari vltīa. vñ seq̄: S3 cū vo. fu. va re in no loco.

GRE. Si. n. aliq̄s nō vult alūs p̄locari h̄ ꝓueīt ex diuina snīa. vñ seq̄: Et cū ve. q̄ te inui. di. ti. Amice: ascē. supi⁹. Hec dicēs nō grauit obiurgat. s3 leuit iniūgit sufficit. n. monitio apud discretos: ⁊ sic ꝑ hūilitate aliq̄s coronat honore. vñ seq̄: Tūc erit ti. glia co. si. discūbētib⁹ BASI. Occupare igit locū vltīm in cōuiuiis iuxta mādatū dñicū cōueniēs ē: s3 rursus in hūc otētio ē irrue reprehēsibil tāq̄ iteremptoriū: ordīs ⁊ causatiuū tumult⁹ ⁊ ō eo mota otē⁹ ē̄ pabire vos litigātib⁹ de p̄matu. Quapp sicut hic dñs dicit

Expedit diuinū facieti cōmittere accubit⁹ ordinē. sic ꝛ in patiētia nos mutuo sustinebimus honeste ꝛ fm ordinē oīa ꝓsequētes: nō ad apparētiā pluriū nec videbimur humilitatē ptractare p vehemētem cōtradictōem magis aūt p humilitatē patiētiā ob/tinebim⁹. Magis etiā n. est repugnātia supbie indiciū q̄ᵹ et pmo accubitu quādo eū cū impio obtinemus THEO. Nemo aūt putet pmissam christi doctrinā modicā esse ꝛ indignā culminis dei vbi. nō eni pūi dicēs esse medicū pollicitū sanare podagrā: ictū vo digiti l' dētis dolorē nolētē curare. Porro quō puta passio vane glie: q̄ vsabat pmos pqrētes accubit⁹. Decebat igit̄ hūilitatis mgr̄m oēᵹ ramū praue radicis āputare: sꝫ ꝛ illud ꝯsidera: quia psto cena ꝛ passione pmat⁹ corā saluatore verāte miseros opportunitatē hēbat monitio. CIRYL. Ostēso igit̄ taᵹ modico exemplo ambitiosoꝝ cōtēptū: ꝛ nō ābitiosoꝝ exaltatōem: adijcit magnū puo gnālē sniam.ꝓferēs cū subdit̄: Quia oīs q̄ se exal.hu. ꝛ q̄ se hu. exal qō dicit̄ fm diuinū iudiciū: nō fm humanā cōsuetudinē fm quā plures cōcupiscētes honorē ꝯsequūtur: ala vo se humiliātes inglorii remanēt. THE. Porro nō finalr̄ nec oīb⁹ hominib⁹ est reuerēd⁹: q̄ se honorō ingerit: sed dū a quibusdā honorat̄ alij detrahūt ei: ꝛ qnq̄ꝫ etiā ipsi honorātes. BEDA: Sed qm̄ hāc admonitōem euāgelista pabolam vocat: breuiter intuēdū q̄d mystice significet: quisquis nuptias christi ꝛ ecclesie inuitat⁹ adierit: mēbris ecclesie p fidē cōiūct⁹ nō se extollat. q. sublimior ceteris de meritis gloriādo. Dabat. n. locū honoratiori post inuitato cū illoꝝ q̄ se in christo secuti sunt agilitate preit̄: ꝛ cū rubore nouissimū locū tenet qm̄ de alijs meliora cognoscēs q̄cq̄d de sua opione celsiuᵹ sentiebat humiliat. Sed recūbit aliq̄s in nouissimo loco fm illud: Quāto magn⁹ es: humilia te ī oībus. Ueniēs aūt dn̄s quē humilē inuenerit: amici noīe beatificās ascēdē supi⁹ pcipiet. Quicūq̄ꝫ. n. hūiliauerit se sicut puul⁹: h̄ ē maior in regno celoꝝ. pulchre āt dr̄: Tūc erit tibi gl̄ia: ne nūc q̄rē icipias qō tibi fuat̄ ī fine. Pōt ēt ꝛ h̄ in hac vita intelligi: qꝛ quotidie dn̄s suas nuptias init: supbos despiciēs: ꝛ hūilibus sepe tāta sui spūs onera pstās: vt discūbentiū. i. fidelīū cet⁹ eos admirādo glorificet. Ex ꝯclusiōe vo gnāli q̄ subdit̄ manifeste claret pcedētē dn̄i smonē typice itelligēdū. Neq̄ꝫ. n. oīs q̄ se corā hōīb⁹ exaltat hūiliat̄. aut q̄ se in ꝯspcu hoīm hūiliat exaltat̄ ab eis sꝫ q̄ se de meritis eleuat humiliabit̄ a dn̄o: ꝛ qui se de beneficijs humiliat: exaltabit̄ ab eo.

Dicebat autē ꝛ ei qui se inuitauerat: Cū facis prandiū aut cenā noli uocare amicos tuos neqꝫ fratres tuos: neqꝫ cognatos: nꝫ uicios: nꝫ diuites: ne forte ꝛ ipi te reinuitēt: ꝛ fiat tibi retributio. Sed cū facis conuiuiuᵹ: uoca paupes debiles claudos ꝛ cecos. ꝛ beatus eris: quia non habent retribuere tibi. Retribuet̄ eniᵹ tibi in resurrectione iustoruᵹ.

THEO. Ex duab⁹ partib⁹ cena cōposita. s. et vocantib⁹ ꝛ vocatis: partē vocatoꝝ ad humilitatē iaᵹ monuerat. Consequēter vocantē monēdo remūerat retrahēs eum ne gratia hoīm cōuiuaret. vn̄ dr̄: Dicebat aūt ei qui se inuitauerat: Cū facis prādiuᵹ aut cenā: noli vocare ami. tuos: nꝫ fra. neqꝫ cogna. neqꝫ vicinos diuites. CHRY. Multe cause sunt quib⁹ amicitie fed⁹ cōtrahit̄: ꝛ illicitas quidē pꝛeter mittem⁹. Pꝛoponem⁹ aūt naturales ꝛ morales. naturales quidē puta patris ad filiū: fratris ad fratrē: ꝛ alioꝝ huiusmodi. quod significat dicēs: Neqꝫ fratres neqꝫ cognatos. morales aūt sunt puta cōuiua fact⁹ est: aut cōuicin⁹ est: ꝛ q̄ntū ad hos dicit: Neqꝫ vicinos. BED. Fratres igit̄ ꝛ amicos ꝛ diuites alterutrū cōuiuia celebrare nō quasi scel⁹ interdicit. sꝫ sicut cetera necessitatis humane cōmercia: ad pmerenda vite celestis pmia: nil valere ostēdit. vn̄ subdit Ne forte ꝛ ipsi te reinuitent: ꝛ fiet tibi retributio. Nō ait: Et fiat tibi peccatū. Cui simile est id qō alibi dicit: Et si bene feceritis his qui vobis benē faciūt que vobis est gratia? Sūt tn̄ quedā mutua fratruᵹ vicinoꝝq̄ꝫ cōuiuia que nō solū in pn̄ti retributōeᵹ sed ꝛ damnatōem pcipiūt in futuro: que aut collatōne omniū celebrāt̄ aut vicib⁹ solēt cōtubernalib⁹ vꝫ quib⁹ ad hoc cōuenit̄ et feda gerant̄ copia vini ꝛ incitet̄ libidinis diuersa voluptas. CHRY. Non igit̄ hac specie alijs beneficia cōferam⁹: vt nobis retribuāt. Hec eni frigida est intētio: vnde talis amicitia celeri⁹ euanescit. Si vero pauperē vocaueris: deū nunq̄ᵹ obliuiscentē habebis debitorē. vnde sequitur: Sed cum facis conuiuiū: voca paupēs: debiles claudos: ꝛ cecos. Quāto eni minor est frater: tanto magis p eū christ⁹ accedit ꝛ visitat. Nā qui magnū suscipit sepe p vanā gl̄iam facit: sed vtilitas plures querit̄ vt pmoueat̄ p illū. Possem quidē plēs pponere ab h̄ celeberrimos sanctoꝝ colētes: vt illis mediātib⁹ ampliorē grām obtineāt pncipuᵹ. Non igit̄ illos queram⁹ qui nobis retribuere pn̄t. Sequit̄ eni Et beat⁹ eris: qꝛ nō hn̄t retribuē tibi. Nō ergo turbemur: cū nō recipim⁹ beneficij recōpēsatōem: sꝫ cū receperim⁹: qm̄ si receperim⁹ nō ampli⁹ recipiemus illic: sed si minime retribuat homo: tūc tibi de⁹ retribuet. vnde sequit̄: Retribuet̄. n. in resurrecti. iustoꝝ BED. Etsi oēs resurgūt: iustoꝝ tn̄ resurrectio dr̄: quia in hac resurrectōe beatos se esse non dubitāt Ergo qui paupes ad diuinū vocat: in futuro pmia recipiēt. Qui aūt amicos: fratres: ꝛ diuites vocat: recipit mercedē suā. Sed si hoc ꝓpter deū facit in exēplū filioꝝ iob: sicut cetera fraterne dilectōis officia ipe qui iussit remunerat. CHRY. Sed dicis imūdus est paup ꝛ sordid⁹: laua eū: ꝛ fac tecū in mensa sedere. Si vestes sordidas habet: mūdū indumentū exhibeas. christ⁹ accedit p eū: ꝛ tu friuola loqueris.

GRE. nisen⁹ Nō ḡ negligas iacētes q̄si nullo sint digni: cogita q̄d sint: ꝛ pciositatē eoꝝ inuenies. Saluatoris induerūt imaginē: futuroꝝ bonoꝝ heredes regni clauigeri accusatores ꝛ excusatores idonei: loquētes sꝫ inspecti a iudice. CHRY. Decet ḡ eos sursū in solaria suscipe: si nō plꝫ saltē deorsū vbi sūt subiugalia ꝛ famli xp̄ꝫ suscipias: fiat saltē paup editu⁹. vbi. n. ē elemosyna: nō audet itrare diabol⁹. ꝛ si nō secū cōsedeas: mitte saltē eis de mensa fercula.

ORI. Mystice vero qui vanã gl'iaz vitat: vocat ad spiritale cõuiuiũ paupes.i.ipitos: vt dicet debiles hi ẽ lesi i osciam hñtes: vt sanet claudos.i.declinãtes a rõe: ⁊ rectas semitas faciãt. Cecos.i.q carẽt ɔtẽpla tõne v̄itatis: vt verã lucẽ videãt. qd aũt dr: Nõ hñt retribuere tibi.i. nõ nouerũt respõsum pferre.

¶ Hec cũ audisset quidã de simul
discũbẽtib⁹ dixit illi: Beat⁹ qui man
ducabit panez in regno dei. At ipẽ
dixit ei: Hõ qdã fecit cenã magnã
⁊ uocauit multos. Et misit suũ suũ
hora cene dicere inuitatis ut ueirẽt
q2 iam pata sunt oia. Et ceperũt sil'
oẽs excusare. Prim⁹ dixit ei: Villã
emi: ⁊ necesse habeo exire ⁊ uidere
illã. Rogo te habe me excusatũ. Et
alter dixit: Juga boum emi quinq3
⁊ eo pbare illa. Rogo te habe me ex
cusatũ. Et ali⁹ dixit: Vxorẽ duxi: ⁊
iõ nõ possum uenire. Et reuers⁹ ser
uus nũciauit hec dño suo. Tũc irat⁹
pr̃familias dixit suo suo: Exi cito i
plateas ⁊ uicos ciuitatis: ⁊ paupes
ac debiles ⁊ cecos ⁊ claudos intro
duc huc. Et ait seru⁹: Dñe factuz ẽ
ut impasti: ⁊ adhuc locus est. Et ait
dñs seruo: Exi in uias ⁊ sepes ⁊ cõ
pelle intrare: ut impleat dom⁹ mea.
Dico aũt uobis: q nẽo uirox illox
qui uocati sunt gustabũt cenã meã.

¶ EVSE. Docuerat supra domin⁹ pparare cõuiuiuz repẽdere nequeũtibus: cum sit recõpensandũ in resurrectõne iustorũ: ⁊ ideo quidã intelligẽs vnum ⁊ idem esse resurrectõem iustorũ ⁊ regnũ dei: recõpẽsatõem pdictã commẽdat. Sequit enĩ: Hec cum audisset qui.de simul discũ. dixit illi: Bea. qui mãdu. panẽ in regno dei. CIRYL. Homo iste animalis erat: nõ diligẽter percipiẽs ea que christ⁹ ptulerat: putauit.n. corporeas esse remuneratõnes sanctorũ. AVGV. de ver. do. Vel quia in longiqua iste suspirabat: ⁊ panis iste quem desiderabat: ante illum discũbebat. Quis enĩ est panis regni dei: nisi q dicit Ego sum panis viuus qui de celo descẽdi: nolite parare fauces sed cor. BED. Sed quia nõnulli hũc panẽ fidetenus quasi adorãdo percipiũt: dulcedinem vero eius attigere veraciter gustãdo fastidiũt. Subiecta parabola domin⁹ taliuz torporẽ celestib⁹ epulis dignũ nõ esse redarguit. Sequit enĩ: At ille dixit ei: Homo quidã fecit cenã magnã: ⁊ voca. multos. CIRYL. Homo iste de⁹ pater est: sm q imagines ad similitudinẽ veritatis figurant. CHRY. Quotiẽs.n. punitiuã suã virtutẽ indicare vult de⁹: vrsa pardus: leo: ⁊ huiusmodi nũcupat: qñdo vero mi sericordiã exprimere vult dicit homo. CIRYL. Hic ergo cõditor omniũ atq3 glorie pater parauit cenã magnã in christo peractã. In nouissimis.n. temporibus ⁊ quasi in occasu nostri seculi illuxit nobis dei filius: ⁊ mortẽ pro nobis sustinẽs: dedit nobis pprium corp⁹ comedere: vnde ⁊ agn⁹ in vespe immolabatur iuxta legẽ mosaicã: merito igit cena dictũ est paratum in christo cõuiuiũ. GRE. in home. Vel facit cenã magnã: quia societatẽ nobis dulcedinis eterne preparauit. qui vocauit multos: sed pauci venĩũt: q2 nõnunq3 ipi qui ei p fidẽ subiecti sunt: eterno ei⁹ cõuiuio viuẽdo cõtradicũt. Hoc aũt distare inter delicias corpis ⁊ cordis solet: q corpales delicie cũ non habent: graue in se desideriũ accẽdũt: cũ vero habite edunt: comedentẽ ptin⁹ in fastidiũ p satietatẽ vertũt. At cõtra: spiritales delicie cum nõ habẽt i fastidio sunt: cũ vero habent: in desiderio. Sed superna pietas cõtẽptas illas delicias ad memoriã nr̃e oculos reuocat: atq3 vt fastidiũ nostrũ repellere debeamus inuitat. vnde sequit: Et misit seruũ suum hora cene dicere inuitatis vt venirẽt. CIRYL. Iste fu⁹ qui missus est ipe christ⁹ est: qui cũ esset naturaliter de⁹ ⁊ ver⁹ dei filius: exinaniuit seipm in formã serui accipiẽs. Missi⁹ est aũt hora cene: nõ enim a pncipio verbũ patris nostrã naturã suscepit: sed in nouissimo tempe. Subdit aũt Quia parata sunt oia. Parauit enĩ pater in christo bona collata mundo per ipm: peccatorũ amotõem: spũssancti participatõez adoptõis splendorẽ: ad hoc vocauit christ⁹ per euãgelica documẽta. AVGV. de ver. do. Vel aliter: Homo iste mediator est dei ⁊ hominis christ⁹ iesus Misit vt venirẽt inuitati.i. per missos vocati pphetas: qui olĩ inuitabãt ad cenã christi: sepe missi sunt ad populũ israel: sepe vocauerũt vt ad horã cene venirẽt. Illi inuitãtes acceperũt: cenã repudiarũt. prophetas legerũt: ⁊ christũ occiderũt: ⁊ tũc nobis cenã nesciẽtes parauerũt. Parata iam cena.i. immolato christo missi sunt apostoli ad quos missi fuerãt añ pphete. GRE. in home. Per hũc ergo seruũ qui a patrefamilias ad inuitãdũ mittit: pdicatorũ ordo significat. sepe aũt solet euenire: vt persona potens famulũ habeat despectũ: cũq3 per eũ domin⁹ aliqd mãdat: nõ despicit psona loquẽtis serui: q2 seruat i corde mittẽtis reuerẽtia dñi. Offert ergo de⁹ qd rogari debuit: non rogare. dare vult quod vix sperari poterat: ⁊ tñ simul oẽs excusant. Sequit enĩ: Et cepe. om. si. excusare. Ecce hõ diues inuitat: ⁊ paupes occurrẽ festinãt. ad dĩ iuitamur cõuiuiũ: ⁊ nos excusam⁹. AVG. de ver. do. Tres aũt fuerũt excusationes de qb⁹ subdit: Prim⁹ dixit ei: Vil. emi: ⁊ ne. ha. exi. ⁊ vide. illã: ro. te ha. me excusatũ. Illa villa ẽpta dñatio not[illegible] superbia castigat vitiũ pmũ: [illegible] hõ dñari voluit: qui dñũ hr̃e noluit. GRE. in ho. Vel p villã terrena substãtia designatur: Exit ergo videre illam: qui sola exteriora cogitat ppter substãtiam. AMBRO. Sic igit emerite militie viro cõdemnẽdarũ stipẽdiũ prescribit facultatũ: vt neq3 ille qui studiis intentus inferioribus: possessiõẽs sibi terrenas coemit: regnũ celi possit adipisci: cum dominus dicat: Vende omnia tua ⁊ sequere me. Sequit Et alter dixit: Juga boũ emi qnq3: ⁊ eo pbare illa

AVGV. de ver. domini. Quinque iuga boū sensus carnis huiꝰ quinque numerant. In oculis visus est: in auribꝰ auditus: in naribꝰ odoratus: in faucibus gustus: in omnibꝰ mēbris tactus. Sed quia iuga sunt in tribꝰ prioribꝰ sensibꝰ facilius apparet. Duo sunt oculi: due aures: gemine nares. Ecce tria iuga: et faucibus .i. sensu gustandi geminatio quedam inuenit. quia nihil gustādo sapit nisi lingua: et palato tangatur: voluptas carnis que ad tactū pertinet occulte geminat: est et forinsecꝰ et intrinsecus. Dicunt aūt iuga boum: quia per sensus istos carnis terrena requirunt. Boues eni terrā versant: homines aūt remoti a fide terrenis dediti: nolunt credere aliquid nisi ad quod sensu corporis perueniūt quinquepartito. Nō inquit ergo credo: nisi quod video. Si talia cogitaremꝰ quinque illis iugis boum a cena impediremur vt noueritis aūt istorū quinque sensuū non delectationē que mulcet: et ingerit voluptatē: sed curiositatem quandā notatā fuisse. Non ait: quinque iuga boū emi: eo pascere illa: sed eo pbare illa. GRE. in homi. Corporales etiā sensus quia interna cōprehendere nequeūt: sed sola exteriora agnoscūt: recte per eos curiositas designatur: que dum alienam querit vitam discutere: semp sua intima nesciēs studet exteriora cogitare. Sed notandū q is qui pter villā et is qui pter probāda iuga boum a cena sui inuitatoris se excusat: humilitatis verba permiscet. dum enim dicit: Rogo. et venire contēnit: humilitas sonat in voce: superbia in actōne. Sequit: Aliꝰ dixit: Vxorē duxi: et ideo non possum venire. AVGV. de ver. do. Ista est voluptas carnis que multos impedit: vtinā foris et nō intus. Qui eni dixit: Vxorem duxi: carnem amplexat: carnis voluptatibꝰ iocūdatur: a cena excusatur: obseruet ne fama interna moriatur. BASI. Dicit autē: Non possū venire. eo q intellectꝰ humanus vergēs ad mūdanas illecebras debilis est ad agendū. GRE. in home. Quātus autem bonū sit cōiugiū: atque ad propagandā sobolem diuina puidētia constitutū. nōnulli tamē per hoc nō fecunditatē prolis: sed desideria expetunt voluptatis. Et iccirco per rem iustā significari potest nō incongrue res iniusta. AMBRO. Vel cōiugium nō reprehendit: sed ad maiorē honorē vocat integritas: qm mulier innupta cogitat que sunt domini: vt sit sancta corpe et spiritu: que aūt nupta est: cogitat que sunt mūdi. AVG. de ver. do. Johānes autem dicēs: Omne quod est in mūdo cōcupiscētia carnis est: et cōcupiscētia oculorū et ambitio seculi inde cepit vbi euāgeliū terminū posuit. Concupiscētia carnis vxorē duxi: cōcupiscentia oculorū quinque iuga boū emi. Ambitio seculi: villā emi. Aperte aūt in totum cōmemorati sunt quinque sensus per solos oculos: quorū est in quinque sensibꝰ pncipatꝰ: ppterea cū pprie ad oculos pertineat visus: ipm videre p omnes quinque sensus solemus appellare. CIRYL. Quos aūt intelligemꝰ fuisse eos qui rēnuerūt pdictorum causa venire. nisi pncipes iudeorū: quos per tot in sacram paginā de his redargutos esse videmꝰ. ORIGE. vel aliter: Hi qui villā emerūt et refutāt cenam: sunt qui receperūt alia dogmata diuinitatis: nec experti sunt verbū quod possidebat. Is aūt qui quinque paria boum emit: est qui naturā intellectualē cōtemnit: et sensibilia sequit. vnde incorporeā naturā cōphendere nō potest. Qui aūt vxorē duxit. est qui cōiūctꝰ ē carni: voluptatū magis amator: q dei. AMBRO. Vel tria genera hoim a cōsortio istius cene estimemꝰ excludi: gentiliū: iudeorum: et hereticorum. iudei corpali mysterio iuga sibi legis imponūt. Quinque autē iuga sunt verborum decē. vel quinque libri veteris legis. Et vo heresis velut eua feminco rigore fidei temptat affectū. Et apls dicit auariciā esse fugiēdā: ne impediti more gētili ad regnū christi puenire nequeamꝰ ergo et ille qui villā emit alienꝰ a regno est: et ille q iugū potiꝰ legis q gratie munꝰ elegit: et ille q se pp̄ ducēdā excusat vxorē. Seqt: Et re. ser. nūcia. h dn̄o suo. AVG. quinto sup gen. ad lrām: Nō ppter inferiorū sciam deꝰ nūciis indiget qsi p eos fiet sciētior: sed nouit omnia stabiliter atque incōmutabiliter. Hz aūt nūcios ppter nos et ppt ipos: q illo modo deo parere et assi[illegible] vt cū de inferioribꝰ cō[illegible] causis supnis iussis obtēperēt bonū est eis in ordine ppe nāe. CIRYL. Iudeorum aūt pmatibꝰ vocatōem renuētibꝰ sicut ipsi dicebāt: Numqd aliqs pncipū credidit in eū. indignatus est paterfamilias: qsi eis dignis idignatōe et ira. vnde seqt: Tūc ira. pfamilias BASI. Nō q ire passio diuine substātie accidat: sz talis opatio q in nobis ab ira fit: dei ira et idignatio dr. CIRYL. Sic g indignatꝰ dr pf familias in pncipes iudeorum: et vocati sunt loco eorum qui erāt de multitudine iudeorum fragilē et impotētē mētē hn̄tes Loquēte .n. petro: pmo qdē tria milia: deīde quinque milia crediderūt: et postmodū plimꝰ ppls. vn̄ dr: Dixit ser. suo: Exi ci. in pla. et vi. ciui. et pau. ac debi. ce. et clau. intro. huc. AMB. Inuitat aūt paupes: debiles: et cecos: vt ostēdat q nullū debilitas corpis excludit a regno rariusque deliquat: cui desit illecebra peccādi: vel q infirmitas petōrum p miam dn̄i remittat. vn̄ mittit ad plateas: vt de latioribꝰ vitiis ad angustā venirēt viā. GRE. in ho. Quia g venire superbi rēnuūt paupes eligūt: dicūt .n. debiles q iudicio suo apud semetipos infirmi sunt. nam paupes et q̄si fortes sunt: q positi in paupertate superbiūt. ceci sunt q nulliꝰ ingenii lumē hn̄t: claudi sūt q rectos gressus in opatōe nō hn̄t. Sz dum horum vitia in mēbrorum debilitate significent: sic illi petōres fuerūt q vocati venire noluerūt: ita hi quoque q [illegible] et veniūt. s petōres superbi respuūt: hūiles eligūt. Hos itaque elegit deus: quos despicit mūdꝰ: q plerūque ipa despectio hoiem reuocat ad semetipm. Et tanto celeriꝰ vocē dei aliqd audiūt: quanto in h mūdo nō hn̄t vn̄ delectēt. Cum g de vicis et plateis ad cenā quosdā dn̄s vocat: illum pplm designat q tenē legis vrbanā ouersatōem nouerat. Sz multitudo q ex isrl' pplo credidit: locū superni cōuiuii nō ipleuit. vn̄ seqt: Et ait s. Dn̄e fa. est vt ipe. et adhuc lo. ē. Iā enim .n. iā freqntia iudeorum: sz adhuc locꝰ vacat in regno vbi suscipi debeat nūerositas gētiū. vn̄ subdit: Et ait do. s. Exi i vi. et se. et cō intra. vt iple. do. mea. Cū cōuiuas suos colligi ex viis et sepibꝰ pcepit agrestē pplm [illegible]. AMB. Vel mittit ad vias et circa sepes [illegible] celorum q nullis pntiū cupiditatibꝰ [illegible] ra festināt i quod. [illegible] volūtatꝰ [illegible] et q modo sepis q ab incult' culta secernat: [illegible] ceat. bestiarum noxiū bona malaque distiguē: et aduersꝰ

tētamēta nequicie spiritalis fidei munimē ꝑtēdere

AVGV. de ver. dñi: Venerunt de plateis ⁊ vicis gētes: venerūt de sepibꝰ heretici. Nam sepes qui cōstruūt diuisiōes querūt: abstrahant a sepibꝰ: euellātur a spinis: sed cogi nolūt: volūtate inquiūt nostra intremus. Non hoc dñs imꝑauit: coge inquit itrare: foris inueniat necessitas: nascat inde voluntas.

GRE. in home. Qui ergo huiꝰ mūdi aduersitatibus fracti a dei amore redeūt: cōpelluntur intrare. Sed valde tremenda est sentētia que subinfertur: Dico aūt vobis ꝙ nemo virorū illorū q̄ vocati sunt gustabit cenā meā. Nemo ergo contēnat: nedū vocatꝰ excusat: cū volūtatē habuerit intrare nō valeat

Ibant autē turbe multe cum eo ⁊ cōuersus dixit ad illos: Siquis uenit ad me: ⁊ nō odit patrē suuz et matrē ⁊ uxorē ⁊ filios ⁊ frates ⁊ sorores: adhuc autē ⁊ animā suā: nō potest meus esse discipulꝰ. Et q nō baiulat crucem suā: ⁊ uenit post me non potest meus esse discipulus.

GRE. in home. Ad audita celestia p̄mia inardescit aīmꝰ: iāq; illic cupit assistere: vbi se sperat sine fine gaudere: sed ad magna p̄mia ꝑueniri nō pōt nisi per magnos labores. vnde dicit: Ibāt aūt tur. mul. cū eo: ⁊ conuer. dixit ad illos: Si quis ve. ad me: et nō od. t pa. suū ⁊ ma. ⁊ vxo. ⁊ fi. ⁊ fra. ⁊ soro. adhuc aūt ⁊ ani. su. nō po. esse meus discipulꝰ. THEO. Quia enī multi comitātū ipsuz nō ex toto affectu sed tepide sequebant: ostēdit qualē deceat esse suuz discipulū. GRE. in ho. Sed percōtari libet quomodo parētes ⁊ carnaliter ꝓpinquos p̄cipimur odisse: qui iubemur ⁊ inimicos diligere. Sed si vim p̄cepti ꝑpendimus: vtrūq; agere per discretōnem valemus: vt eos qui nobis carnis cognatiōe cōiuncti sunt: ⁊ quos ꝓximos nouimꝰ diligamꝰ: ⁊ quos aduersarios in via dei patimur: odiendo ⁊ fugiēdo nesciamus. Quasi enī per odiū diligit qui carnalit̄ sapiens: dum praua nobis ingerit: non auditur.

AMBRO. Etenī si ꝓpter te dominꝰ sue renūciat matri dicēs: Que est mater mea: ⁊ qui fratres mei: cur tu dño tuo cupias anteferri? Sed neq; ignorare nām neq; seuire dñs iubet: sed ita indulgē nature: vt venereris auctorē: nec a deo parētū amore desistas. GRE. in ho. Vt aūt dñs demōstraret h̄ erga ꝓximos odiū nō de affectōe ꝓcedere: sed de charitate: addidit dicēs: Adhuc aūt ⁊ aīam suā. Cōstat ḡ ꝙ amādo debet odisse ꝓximū q̄ sic eū odit sicut se ipm. tūc. n. bñ aīam nrām odimꝰ: cū eiꝰ carnalibꝰ desiderijs nō acq̄escimꝰ: cū eiꝰ appetitū frāgimꝰ: eius volūtatibꝰ reluctamur. Que ḡ ɔtēpta ad meliꝰ ducitur: q̄si ꝑ odiū amat. CIRYL. Nō est aūt fugiēda vita: q̄ in corpe viuit: sed seruāda sicut ⁊ paulꝰ fuatuit: vt christū adhuc viuēs in corpe p̄dicet. Sed vbi oportebat vitā ɔtēnē: vt cursū cōsūmaret: nec aīam p̄ciosā sibi eē fatet. GRE. in ho. Hoc aūt aīe odiū q̄lr exhibē debeat manifestat subdēs: Qui nō baiulat crucē suā ⁊ venit pꝰ me: nō pōt meꝰ eē discipulꝰ

CHRY. Nō aūt hoc dicit vt trabē sup humeros apponamus: sȝ vt sp mortē p̄ oculis nrīs habeamꝰ: sicͭ ⁊ paulꝰ moriebat quotidie: ⁊ mortē cōtemnebat. BASI. Crucē etiā tollēs: mortē dñi annūciabat dicēs: Mihi mūdꝰ crucifixꝰ est: ⁊ ego mūdo. qd̄ etiā nos in ipo baptismate anticipamus: vbi verꝰ hō nr̄ crucifixꝰ est: vt destruat corpꝰ pcti. GRE. i home. Vel q: crux a cruciatu dicit: duobꝰ modis crucem dñi baiulamꝰ: cū aut ꝑ abstinētiā carnē affligimꝰ: aut ꝑ ɔpassionē ꝓximi necessitatē illiꝰ nrām putamus. Sed q: nōnulli carnis abstinētiā ꝓ deo: sed ꝓ inani glīa exhibēt: ⁊ ɔpassiōem nō spūtalr̄ sed carnalr̄ īpēdūt: recte addit: Et venit pꝰ me. Baiulare. n. crucē ⁊ pꝰ dñm ire: ē l' carnis abstinētiā: l' ɔpassionē ꝓximoꝝ ꝓ studio eterne intentōnis exhiberi.

Quis. n. ex uobis uolēs turrim edificare: nōne prius sedēs cōputat sumptꝰ qui necessarij sunt si habeat ad ꝑficiēdū: ne postq̄z posuerit fundamētū: ⁊ nō potuerit ꝑficere: oēs q uidēt incipiāt illudere ei dicentes Quia hic homo cepit edificare ⁊ nō potuit cōsūmare? Aut qs rex iturꝰ cōmittere bellū aduersus aliū regē nōne sedēs p̄us cogitat si possit cuz decē milibꝰ occurrere ei: q cū uiginti milibꝰ uenit ad se. Alioqui adhuc illo lōge agēte: legatiōem mittens rogat ea q̄ pacis sūt. Sic ergo omnis ex uobis qui nō renūciat oībꝰ q̄ possidet: nō potest meus eē discipulus

GRE. in home. Quia sublimia p̄cepta data sūt: ꝓtinꝰ cōꝑatio edificāde sublimitatis adiūgit cū dr: Quis. n. ex vobis vo. tur. edifi. nōne p̄us sedēs com. sum. qui neces. sunt: si habe. ad ꝑficiēdū. Omne eniz qd̄ agimꝰ: p̄uenire ꝑ studiū cōsideratiōis debemus. Si igit humilitatis turrim cōstruere cupimꝰ: prius nos p̄ꝑare ad aduersa huiꝰ seculi debemꝰ. BASI. Vel turris est alta speculatio ad custodiā ciuitatis ⁊ ꝑceptiōem hostiliū occursuū apta. ad huiꝰ instar nobis datꝰ est intellectꝰ cōseruatiuꝰ bonorū p̄medi tatio cōtrariorū. ad huiꝰ edificatiōem p̄cipit dñs sedētes ponere calculū: si suppetat facultas ad finē

GRE. nisenꝰ: Insistēdū est enī vt cuiuslibȝ ardui ꝓpositi terminꝰ attingat varijs augmētis mādatorū dei cōsummādo opꝰ diuinū: nā neq; lapis vnus est tota turris fabrica: neq; vnicū mādatū ducit ad anime perfectiōez. Sed fundamentū oportet subsistere: ⁊ sm apostolū insup apparatꝰ est auri ⁊ argēti ⁊ p̄ciosorū lapidū apponēdꝰ. vnde subditur: Ne posteaq̄ posuerit fundamētū ⁊ non potuerit perficere: omnes qui viderint incipiant illudere ei dicētes: quia hic homo cepit edificare: ⁊ nō potuit cōsummare. THEO. Nos enim debemus ponere fundamentum: idest sequi christi uiuum: ⁊ finem

non imponere:sicut illi de quibus iohānes dicit φ multi ex discipulis eius abierūt retrorsum. Uel fūdamentū intellige doctrinalē sermonē: puta de abstinētia. Opus est igit predicto fundamēto operatōnis edificiū: vt perficiat nobis turris fortitudinis a facie inimici. Alioqn deridet homo a videtibus eū tā hominibus φ demonibus. GRE.in home. In bonis enim operatiōibus intenti nisi cōtra malignos spūs solicite vigilemus: ipsos irrisores patimur quos ad malum psuasores habemus. Sed ex minori ad maius similitudo subdit: vt ex rebus minimis maiora pēsentur. Naz sequit: Aut quid rex iturus cōmittere bellū aduersus aliū regē: nōne prius sedēs cogitat si possit cum decē milibus occurrere ei qui cū viginti milibus venit ad se. CIRYL. Incūbit.n.nobis prelium contra spiritalia nequicie in celestibus. Urget autez nos et aliorū hostiū multitudo: carnale flagitiū lex seuiens in mēbris nostris: et varie passiones hoc ē dira hostiū multitudo. AVGV.de que.euāge. Uel decem milia pliaturi cum rege qui habz viginti milia significat simplicitatē christiani hominis dimicaturi cū duplicitate diaboli. THEO. Est aūt rex peccatum regnās in nostro mortali corpore:sed et noster intellectus creatus est rex:ergo si repugnare velit peccato:toto animo cogitet secū. Nam demones sunt peccati satellites qui videnť viginti miliū numero precellere decem milia nostrū:qz cū incorporei sint nobis cōparati corporeis multo maiorē fortitudinem habere censent. AVGV.de que.euā. Sicut aūt de turri nō perfecta per obprobriū deterruit dicentiū:quia hic homo cepit edificare: et non potuit cōsūmare:sic in rege cum quo iudicādū est: ipaz pacem accusauit cum subdit: Aliqn adhuc illo longe agēte legatōem mittēs rogat ea que pacis sunt. Significās etiā minas imminēriū tentationū a diabolo nō sustinere eos qui renūciant omnibus que possident: et pacem cū eo facere ɔsentiēdo illi ad cōmittendū peccata. GRE.vel aliter: In illo tremendo examine cū rege nostro exquo ad iudiciū nō venimus:decem milia quippe ad viginti milia simplum ad duplū sunt. Cū duplo ergo exercitu contra simplum venit:quia nos vix in solo ope pparatos: simul de ope et cogitatōe discutit. Dum ergo adhuc lōge est:quia adhuc psens per iudiciū nō videtur. mittamus ad eū legatōem lachrymas nostras:misericordie opera:hostias placatōis:hec est nostra legatio: que regē veniētem placat. AVGV.ad letū: Quo modo aūt pertineāt iste similitudines ipa occasiōe satis aperuit dicēs: Sic ergo omis ex vobis qui nō renūciat omnibus que possidet: nō pōt meus esse discipulus. Itaqz sumptus ad turrem edificādā: et valētia decē miliū aduersus regē qui viginti milia hz nihil aliud est φ vt renūciet vnusquisqz omnibus que sūt eius. Prelocutio aūt superior cum extrema locutiōe cōcordat.in eo enim φ adhuc renūciat omnibus que sunt eius etiā illud continet:vt oderit patrem suuz aut mrēz et vxorē et filios et fratres et sorores:adhuc et animā suā. Omnia enim hec propria alicuius sunt que plerūqz implicāt et impediūt ad obtinēda non ista ppa temporaliter trāsitura sed in eternū mansura cōmunia. BASI. Est aūt intētio domini p exēpla pdicta:nō vtiqz phere potestatē eius discipulū fieri sz non fieri sicut licet:vel nō incboare fundamētum vel tractare pacem: sed ostēdere impossibilitatē diuini beneplaciti obseruādi inter distrahētia aiam inter que pclitat facta venalis ab astutiis demonis.

BEDA: Distat aūt inter renūciare omnibus: et relinquere omnia.paucor enī pfectorū est relinquere omnia.hoc est curas mūdi postponere:cūctorū aūt fideliū est renūciare omnibus:hoc est sic tenere q̄ mūdi sunt:vt tñ p ea nō teneanť in mūdo.

Bonū est sal. Si autē sal euanuerit:in quo cōdieť? Neqz in terrā: neqz i sterquiliniū utile ē:sz foras mittet. Qui hz aures audiēdi audiat.

¶ BED. Dixerat superius turrem virtutū non solum cōsummandā:sed etiā incboandā : ad quod ptinet quod dicit: Bonū est sal. Bonū est sale sapiētie spiritalis cordis archana cōdire:immo cum apostolis sal terre fieri. EVSE. Sal enī sm substantiā quidem ex aqua cōstat et spiritu: modicū quid terrestreitatis participās. desiccat autē fluidā naturam corruptorū corporū: vt mortua corpora conseruet. Merito igit discipulos suos cōparat sali:eo φ ipsi regenerati sunt per aquaz et spiritū. Cumqz toti spiritaliter viuerēt et non sm carnē ad modū salis corruptam vitam hominū in terra degentiū contertebant: et virtuosa vita suos sequaces oblectādo condiebant. THEO. Non solum aūt eos qui donati sunt magistrali gratia:sed etiam idiotas exposcit ad modum salis fieri vtiles proximis. Si vero qui futurus est vtilis aliis fiat reprobus:iuuari non poterit.vnde sequit: Si aūt sal euanuerit:in quo condietur? BED.q.d. Si quis semel condimēto veritatis illuminatus ad apostasiam redierit quo alio doctore corrigeť?qui.s.eam quā ipse gustauit sapientie dulcedinē: vel aduersis seculi perterritus:vel illecebris illectus abiecit.vnde sequitur: Neqz in terram:neqz in sterquilineū vtile est: sed foras mittet. Sal enim cum ad condiēdos cibos carnesqz siccādas valere desierit: nulli iam visui aptū erit. Neqz enim in terram vtile est:cuius iniectu germinare phibetur: neqz in sterquiliniū agriculture profuturū sic qui post agnitiōem veritatis retrocedit:neqz ipse fructū boni opis ferre neqz alios excolere valet:sed foras mittēdus est:h est ab ecclesie vnitate secemēdus.

THEO. Uerū quia sermo parabolicus et obscurus erat:excitās dñs auditores ne q̄literciqz acciperēt qd dictū ē de sale subdit: Qui hz aures audiēdi audiat.hoc est si cui sapia inest intelligat. Aures enim hic cognoscitiuā vim aie et aptitudinē intelligendi accipe debemus. Audiat etiā nō cōtēnendo:sed obediendo et faciēdo que dicit.

¶ CAP. XV.

Erant aūt appropinquātes ei publicani et peccatores ut audirēt illū. Et murmurabāt pharisei et scribe dicētes: Quia hic peccatores recipit et manducat cū illis. Et ait ad illos parabolā istā

dicēs: Quis ex vobis homo q̄ habz centū oues: ⁊ si ꝑdiderit unā ex illis nōne dimittit nonagintanouē in deserto: ⁊ uadit ad illam que perierat donec inueniat eā? Et cū inuenerit eam: imponit in humeros suos gaudens: ⁊ ueniēs domū cōuocat amicos ⁊ uicinos dicēs illis: Cōgratulamini mihi: quia inueni ouem meā que perierat. Dico uobis q̄ ita gaudium erit in celo sup̄ uno peccatore penitentiā agente: q̄z supra nonagintanouē iustis q̄ non indigent pnīa.

AMBRO. Didiceras in supioribus secularibus occupatōibꝰ nō teneri: caduca nō pferre perpetuis. Sed quia fragilitas humana firmū nequit in tāto seculi lubrico tenere vestigiuz: etiā aduersus errorē remedia tibi bonꝰ medicꝰ demōstrauit: spem venie iudex misericors nō negauit. vnde subdit: Erāt aūt appro. ei publi. ⁊ pecca. vt audi. eū. GLO. i. qui publica exigūt vectigalia vel cōducūt: ⁊ qui lucra seculi per negocia sectant. THEO. Hoc n. exequebat cuiꝰ causa carnē susceperat: admittens peccatores: sicͭ medicꝰ egrotātes. Sed pharisei vere criminosi huic pietati murmurare cōpēsabāt. vnde sequit: Et murmu. pha. ⁊ scri. di. quia hic pec. re. ⁊ man. cum illis.

GRE. in home. Ex qua re colligit quia vera iusticia cōpassionē cū habet falsa dedignatōne q̄uis ⁊ iusti soleāt recte peccatoribꝰ indignari. sed aliud est quod agit typo supbie: aliud quod zelo discipline: quia iusti ⁊ si foris increpatōes p̄ disciplinā exaggerant: intꝰ tamē dulcedinē p̄ charitatē seruāt. Preponūt sibi in animo ipos pleriq̄z quos corrigūt q̄ agētes p̄ disciplinā subditos: ⁊ p̄ humilitatē custodiūt semetipos. At cōtra hi qui de falsa iusticia supbire solēt: cetos quoq̄z despiciūt: nulla infirmātibꝰ misericordia cōdescēdūt. Et quo se peccatores esse nō credūt: eo deteriꝰ peccatores sūt. De quoꝝ nūero pharisei erāt: qui diiudicātes dn̄m q̄ peccatores susciperet arēti corde ipm fontē misericordie dep̄hendebāt. Sed quia egri erāt ita vt egros se eē nescirēt quatenꝰ quod erāt agnoscerēt: celestis medicꝰ blandis eos fomētis curat. Sequit enim: Et ait ad illos parabolā istā dicēs: Quis ex vobis homo: similitudinē dedit: quaz in se homo recognosceret: ⁊ tn̄ ad auctorē hoīm ptineret. quia enī cētenariꝰ pfectꝰ est numerꝰ: ipe centū oues habuit cū sanctoꝝ angeloꝝ ⁊ hoīm naturā possedit. vnde subdit: Qui hz centū oues. CIRYL. Hinc pcipe latitudinem regni saluatoris nostri. Dicit enī oues esse centū: referēs numerū subiectarū sibi rōnaliū naturarū ad integraz multitudinē. Est enī centenariꝰ numerꝰ pfectꝰ ex decem decadibꝰ cōstitutꝰ. Sed ex his vna oberrauit. s. genꝰ humanū quod terrā colit. AMBRO. Diues pastor cuiꝰ nos oēs cētesima portio sumus. vnde sequit: Et si ꝑdiderit vnā ex illis. GRE. Una ouis tūc perit: quādo peccādo homo pascua vite reliq̄t. In deserta aūt nonagintanouē remāserāt: q̄ rōnalis creature numerus: angeloꝝ videlz ⁊ hoīm q̄ ad videndū deū cōdita fuerat: pereūte hoīe erat imminutus. vnde sequit: Nōne dimittit nonagintanouē in deserto. quia. s. angeloꝝ choros reliquit in celo. Tūc aūt homo celū deseruit: cū peccauit. Et vt pfecta summa oviū integraret in celo: homo pditꝰ q̄rebatur in terra. vnde sequit: Et vadit ad illā q̄ pierat donec inueniat illam. CIRYL. Nūquid aūt sciens in reliquas motꝰ est pietate vniꝰ? nequaq̄z. Sūt enī ille in tuto circūsepiēte illas potētissima dextera: sed magis oportebat misereri percūtis: ne impfecta videret residua multitudo. Una enī reducta fort centenariꝰ ppam spēm. AVG. de que. euā. Ul' illas nonagintanouē dixit quas reliquit in deserto supbos significās tanq̄z solicitudinē gerētes in aīo dū solo se videri volūt: quibꝰ ad pfectōem vnitas dest. cum enī quisq̄z a vera vnitate diuellit: supbe diuellit: sue quippe potestatis esse cupiēs: non sequit vnū quod deꝰ est. vni aūt deputat omnes p̄ pniam recōciliātes que humilitate obtinet. GRE. nisenus: Cū aūt pastor inuenisset ouē: nō puniuit. Nō duxit ad gregē vrgēdo: sed supponēs humero ⁊ portans clemēter annumerauit gregi. vnde sequit: Et cū inuenerit ouē imponit in humeros suos gaudēs.

GRE. in home. Ouē humeris suis imposuit: quia humanā naturā suscipiēs peccata nostra ipe portauit. Inuēta aūt oue ad domū redit: quia pastor nr̄ reparato homine ad regnū celeste rediit. vnde seq̄t: Et veniēs domū cōuocat amicos ⁊ vicinos dicens illis: Cōgratulamini mihi quia inueni ouē meam q̄ perierat. Amicos ⁊ vicinos vocat angeloꝝ choros quia amici eiꝰ sunt: quia volūtatē eiꝰ cōtinue in sua stabilitate custodiūt. Vicini quoq̄z eiꝰ sunt: q̄ claritatē visionis illiꝰ sua assiduitate pfruūt. THEO. Supne igit virtutes oues dicūt in eo q̄ oīs natura creata respectu dei bestialis est. In eo vo q̄ rōnalis est: amici ⁊ vicini dicūt. GRE. in home. Et notādū q̄ nō dicit: Cōgratulamini inuēte oui: sz Mihi quia videlz eiꝰ est gaudiū vita nostra: ⁊ cum nos ad celū reducimur solēnitatē leticie illius implemus.

AMB. Angeli aūt qm̄ sunt rōnabiles: nō īmerito hoīm redēptiōe letant. vnde sequit: Dico vobis q̄ ita gaudiū erit in celo sup̄ vno peccatore penitētiā agēte q̄z supra nonagintanouē iusti: qui nō indigēt penitētia. Hoc pficiat ad incētiua pbitatis: si vnusquisq̄z cōuersionē suā gratā fore credat cetibꝰ angeloꝝ: aut quoꝝ affectare patrociniū aut vereri debz offensam. GRE. in home. Plꝰ aūt de cōuers peccatoribꝰ q̄z de stantibꝰ iustis in celo gaudiū esse fatet: quia pleruq̄z hi qui nullis se oppssos peccatoꝝ molibꝰ sciūt. stāt quidē in via iusticie: sed tn̄ ad celestem patriā anxie nō anhelāt: ⁊ pleruq̄z pigri remanent ad exercēda bona p̄cipua: q̄ securi sibi sunt q̄ nulla cōmiserūt mala grauiora. At cōtra nōnunq̄z hi qui se aliqua illicita egisse meminerūt: ex ipo suo dolore cōpūcti ad amorē dei inardescūt. Et quia errasse se a deo cōsiderāt dāna p̄cedētia lucris sequētibus recōpensant. Maius ergo gaudiū fit in celo q̄ ⁊ dux in p̄lio plus eum militem diligit: qui post fugam reuersus hostem fortiter premit: q̄z eum qui nunq̄z terga prebuit: ⁊ nunq̄z aliquid fortiter fecit

Sic agricola illam amplius terram amat: que post spinas vberes fructus profert: q̄ȝ eam que nunquā spinas habuit: ⁊ nūquā fertilē messem ꝑducit. Sed inter hec sciendū est: quia sunt plerīq; iusti in quorum vita tantū est gaudiū: vt eis quelibet peccatoꝝ pnīa ꝑponi nullatenꝰ possit. Hinc ergo colligēduȝ quātū deo gaudiū facit qñ humiliter plāgit iustus. sibi facit in celo gaudiū: qñ hoc q̄ꝺ male gessit per pnīam damnat iniustus.

Aut que mulier hn̄s drachmas deceȝ: si ꝑdiderit drachmā vnā: nōne accēdit lucernā ⁊ euertit domuȝ ⁊ querit diligēter donec iueniat eaȝ. Et cum inuenerit: cōuocat amicas ⁊ vicinas dicēs: Congratulamini mihi: quia inueni drachmā quā ꝑdideram. Ita dico vobis: gaudiū erit angelis dei super uno peccatore penitentiā agente.

CIRYL. Per precedentē parabolā in qua genꝰ humanū dicebaꝶ ouis erratica: docebamur nos fore creaturā sublimis dei qui fecit nos ⁊ nō ipi nos cuiꝰ pascue oues sumꝰ: subiūgiꝶ secūda parabola: q̄ genꝰ humanū comparaꝶ drachme q̄ periit. Per quā ostēdit nos ad similitudinē ⁊ imaginē regiā factos esse. s. summi dei. Nam drachma nūmꝰ est impssam habēs regiā figurā. vnde diciꝶ: Aut que mulier hn̄s decē drachmas. GRE. in homel. Qui significaꝶ ꝑ pastorē: ipe ꝑ mulierē: ipe enī deus: ipe ⁊ dei sapientia. Angeloꝝ autē ⁊ hominū naturā ad cognoscendū se dominꝰ cōdidit: ⁊ ad similitudinē suā creauit. Decē ergo drachmas habuit: quia nouē sunt chori angeloꝝ: sed vt cōplereꝶ electoꝝ numerꝰ: homo decimus est creatus. AVGV. de que. euan. Uel in nouem drachmis sicut ⁊ in nonagintanouē ouibꝰ ponit eoꝝ significatōnem qui de se presumētes: peccatoribꝰ ad salutē redeūtibꝰ se preponūt. vnū enī deest a nouem vt decē sint: ⁊ a nonagintanouē vt centū sint: cui vni deputat omnes per penitētiā recōciliatos. GRE. in home. Et quia imago exprimitur in drachma: mulier drachmā ꝑdiderat: quādo homo qui cōditꝰ ad imaginē dei fuerat: peccando a similitudine sui cōditoris recessit. Et hoc est q̄ꝺ subditur Si ꝑdiderit drachmā vnā nōne accēdit lucernam. Accēdit mulier lucernā quia dei sapiētia apparuit in humanitate. Lucerna quippe lumē in testa est: lumē vero in testa est diuinitas in carne. accēsa autem lucerna. Sequiꝶ: Et euertit domū. quia. s. mox vt eiꝰ diuinitas per carnē claruit: omnis se nr̄a consciētia cōcussit: quia euersiōis sermo nō discrepat ī eo q̄ in aliis codicibꝰ legiꝶ emūdat: quia praua mēs si non ꝑus pre timore euertiꝶ: ab assuetis vitiis non mundaꝶ. euersa aūt domo: inueniꝶ drachma. Seq̄ꝶ enim: Et querit diligēter donec inueniat. quia. s. cū perturbaꝶ cōsciētia hominis: repaꝶ in homine similitudo cōditoris. GRE. nazāzenꝰ: Inuenta autē drachma: celestes virtutes facit ꝑticipes gaudii: q̄s ministras dispensatōis fecit. vnde sequiꝶ: Et cuȝ inuenerit cōuocat amicas ⁊ vicinas dicēs: Cōgratulamini mihi quia inueni drachmā quā ꝑdideram.

GRE. in home. Superne enim virtutes tanto diuine sapiētie iuxta sunt: q̄nto ei per grām continue visiōis appropinquāt. THEO. Uel amice sunt vt exequētes voluntatē ipsiꝰ: vicine v̄o vt incorpee vel forte amice ipsiꝰ sunt omnes superne virtutes: vicine vero sunt ꝑpinquiores. s. throni cherubin ⁊ seraphin. GREGO. nisenꝰ: Uel aliter hoc reor dn̄m nobis ꝑponere inquisitōe perdite drachme: q: nulla nobis a ceteris virtutibꝰ vtilitas ꝑuenit q̄s drachmas vocat: q̄uis ꝑsto sint omnes vna sola deficiēte anime viduate: qua. s. diuine similitudinis nitorē sortitur. Propter quod ꝑmo quidē iubet lucernaȝ accēdere. s. verbū diuinū quod abscōdita patefacit. Uel forsan penitētie lampadē: sed in domo propa .i. in seipo ⁊ in sua consciētia oportet ꝑquirē drachmam perditā. i. regis imaginē: que nō penitꝰ depiit: sed est tecta sub fimo qui significat carnis cōtagia: quibꝰ studiose abstersis. i. dilutis per solertiā vite elucescet quod queriꝶ. vnde oportet ipam q̄ venit gratulari: necnō ad participia gaudii vocare vicinas. i. cōtubernales virtutes. i. rōnabilē ⁊ cōcupiscibilem ⁊ innatū iracundie affectū. Et sique sint tales vires circa animā cōsiderate: quas docet gaudere in domino: deinde cōcludens parabolā subdit: Ita dico vobis: gaudiū erit angelis suꝑ vno peccatore pniaȝ agēte. GREGO. in home. Penitentiā agere ē ꝑterita mala plāgere ⁊ plangneda nō ꝑpetrare: nam qui sic alia deplorat: vt tamē alia cōmittat adhuc pnīam agere aut ignorat aut dissimulat. Cogitādū est etiā vt per hoc cōditori suo satisfaciat: vt q̄ commisit ꝑhibita sibi: abscindere debeat etiā concessa ⁊ sese repꝛehendat in minimis: qui se meminit in maximis deliquisse.

Ait autē: Homo quidā habuit duos filios: ⁊ dixit adolescētior ex illis patri: Pater: da mihi portiōneȝ substātie que me ꝯtingit. Et diuisit illis substantiā. Et nō post multos dies: cōgregatis omnibꝰ adolescētior filiꝰ ꝑegre ꝑfectus est in regioneȝ longinquā: ⁊ ibi dissipauit substātiā suam uiuēdo luxuriose. Et postq̄ȝ omnia cōsumasset: facta est fames ualida in regione illa: ⁊ ipe cepit egere. Et abiit ⁊ adhesit uni ciuiū regionis illiꝰ: ⁊ misit illū in uillā suaȝ ut pasceret porcos. Et cupiebat iplere uētrē suū de siliquis quas porci māducabant: ⁊ nemo illi dabat.

AMBRO. Tres ex ordine lucas parabolas posuit: Ouis perierat ⁊ inuenta est: drachma perierat ⁊ inuēta est: filiꝰ qui erat mortuꝰ reuixit: vt triplici remedio ꝑuocati vulnera nostra curemꝰ. Christus

vt pastor te suo corpore vehit. querit vt mater eccle
sia: recipit deus pater. pma misericordia: scđa suffra
gio: tertia recōciliatio. CHRY. Est etiā iter parabo
las supradictas ratio distinctionis scđm psonas et mē
tes peccātiū: vt pater filiū recipiat penitentē q̄ arbi
trii sui libertate vtit᷑ et cognoscat vnde ceciderit.
Pastor vero ouē errantē ⁊ nō sapientē reuerti req̄
rat: ⁊ humeris suis referat: irrationabili aīali ipru
dentē hoīem cōparās: q̄ alieno dolo circūuētus
errauerat sicut ouis. Presens ergo parabola ꝓponit᷑
cū dicit᷑: Ait autē. Homo quidam habuit duos filios.
Sūt q̄ dicāt de duob⁹ filiis istis seniorē angelos es
se. iuniorē vero hominē ponūt q̄ in longinquā pere
grinationē abierit: qm̄ i terrā de celis ⁊ paradiso ceci
dit: ⁊ aptāt cōsequētia respiciētes ad cām vel statū
ade. sed hic sensus pi⁹ quidē videt᷑: nescio tn̄ si verus
sit: q: iunior fili⁹ ad penitētiā venit sua spōte: recor
datus preterite abūdantie patris sui. Dn̄s aūt veniens
ad pniam vocauit humanū gen⁹ dū spōte sua regre
di vn̄ ceciderat nō cogitaret deīde senior fili⁹ in re
ditu ⁊ salute fratris sui tristat᷑: cū dn̄s dicat leticiā
eē apud angelos sup vno peccatore pniam agente.
CIRYL. Quidā vo p seniorē filiū dicūt significa
ri israel scđm carnē: p aliū vero q̄ discessit a patre: de
scribit᷑ multitudo gentiū. AVG. de que. euā. Dic
ergo hō habēs duos filios: de⁹ habens duos popu
los itelligit᷑: ⁊ tāq̄ duas stirpes generis hūani. vnā
eorū q̄ permāserūt i vni⁹ dei cultu: alterā eorū q̄ vs
q̄ ad colendū idola deserūt deū. Ab ipo ergo exor
dio creature mortaliū: maior fili⁹ ad cultū vni⁹ dei
ptinet: minor aūt petit vt sibi ps substātie q̄ eū tan
geret daret᷑ a patre. vn̄ seq̄t᷑: Et dixit adolescētior ex
illis patri: Pater da mihi portionē substantie q̄ me
cōtingit. tāq̄ aīa ptāte sua delectata: id qđ illi est vi
uere itelligere meminisse vel īgenio alacri excellere
petit q̄ diuina sūt munera. hec autē i ptāte sua acce
pit p liberū arbitriū. vn̄ sequit᷑: Et diuisit illi substā
tiā. THEO. Homīs substātia rationalitas ē: quā
comitat᷑ libertas arbitrii: ⁊ similiter quecūq̄ domi
nus dedit nobis ꝓ substātia nostra putabit᷑. et celū
terra ⁊ vniuersa creatura: lex ⁊ prophete. AMB.
Uides aūt q̄ diuinū patrimoniū petētibus datur:
nec putes culpā patris q̄ adolescētiori dedit nulla
dei regno īfirma etas: nec fides grauat᷑ annis. Ipse
certe se iudicauit idoneū q̄ poposcit: atq̄ vtinā nō
recessisset a patre impedimētū nescisset etatis. Seq
tur eni: Et nō post multos dies congregatis oībus
adolescētior fili⁹ peregre ꝓfectus ē in regionē lon
ginquā. CHRY. Minor fili⁹ i regionē lōginquā
ꝓfect⁹ ē nō localiter a deo decedēs: q̄ vbiq̄ ē: s3 af
fectu. fugit eni deū peccator: vt a longinquo stet.
AVG. de ver. re. Quisq̄s eni ita vult eē similis deo
vt fortitudinē suā ad illā custodiat: nō ab illo rece
dat ei coherēdo vt custodiat similitudinē ⁊ imagi
nē ad quā fact⁹ ē. Porro nō pactū vult imitari de
um: vt q̄ de⁹ nō habet a quo regatur: sic ipse velit
sua ptāte vti: vt nullo regēte viuat qđ restat: nisi vt
recedēs ab ei⁹ calore torpescat: recedēs a veritate va
nescat. AVG. de que. euan. Quod aūt nō p⁹ mul
tos dies dixit factū: vt congregatis oībus peregre ꝓfi
cisceret᷑ i regionē longinquā: que ē obliuio dei. h'
ē quia nō multo post istitutionē hūani generi pla
cuit aīe p liberū arbitriū ferre secū velut quandam
potētiā nature sue: ⁊ deserere eū a quo cōdita est fi
des de virib⁹ suis: quas vires tāto dsumit citi⁹: quā
to eū deseruit a quo date sūt. vn̄ sequit᷑: Et ibi dissi
pauit substātiā suā viuēdo luxuriose. Luxuriosam
vero vel prodigā vitā vocat amantē fundē atq̄ spa
ciari pōpis exteriorib⁹ itus manescētē: cū ea quicq̄
sequit᷑: que ad alia ꝓcedūt: ⁊ relinq̄t eū q̄ sibi ē iti
rior. vn̄ sequit᷑: Et postq̄ cōsūmasset oīa facta ē fa
mes magna in regiōe illa. Fames ē indigētia verbi
veritatis. Sequit᷑: Et ipe cepit egere. AMB. Me
rito egere cepit: q̄ thesauros sapiētie ⁊ sciētie dei: di
uitiarūq̄ celestiū altitudinē dereliquit. Sequit᷑: Et
abiit ⁊ adhesit vni ciuiū regiōis illi⁹. AVGV. de
que. euāge. Un⁹ ciuiū regiōis illi⁹ aliq̄s aere⁹ prin
ceps ē ad militiā diaboli ptinēs: cui⁹ villa ē modus
ptātis ipsi⁹. de qua sequit᷑: Et misit illū i villā suam
vt pasceret porcos. Porci sūt immundi spūs qui sub
ipo erāt. BEDA: Porcos aūt pascere: ē ea q̄bus i
mūdi spūs gaudēt: opari. Sequit᷑: Et cupiebat iple
re ventrē suū de siliq̄s q̄s porci māducabāt. AM
BRO. Siliqua gen⁹ leguminis ē: itus inanis: foris
mollis: quo corp⁹ nō reficit᷑: sed implet᷑: vt sit magis
oneri q̄ vsui. AVG. de que. euā. Silique ergo qui
bus porcos pascebat. seculares doctrie sūt: steriles:
vanitatē psonātes: de q̄bus laudes idolorū fabula
rūq̄ ad deos gentiū ptinētium vario sermone atq̄
carminibus perepāt q̄bus demonia delectant᷑. vn̄ cū
iste satiari cupiebat. aliq̄d solidū ⁊ rectū qđ ad bea
tam vitā ptineret iuenire volebat i talib⁹ ⁊ nō po
terat. vn̄ sequit᷑: Et nemo illi dabat. CIRYL. Sed
cū iudei multipliciter arguant᷑ i sacra scriptura de
multis criminib⁹: quō populi illi conueniunt verba
maioris filii dicētis: Ecce tot ānis seruio tibi: ⁊ nūq̄
q̄ mandatū tuū pterui. Est ergo hic sensus parabo
le: Arguētib⁹ eū phariseis ⁊ scribis q̄ reciperet pec
catores: ꝓponit p̄sentē parabolā: in qua hominē vo
cat deū: qui pater ē duorz fratrū: iustorū. s. ⁊ peccato
rū: quorz pmus gradus ē iustorū ab initio iusticiam
sequētiū. secūdus grad⁹ ē hominū p penitētiā ad iu
sticiā reductorz. BASI. Facit etiā ad antiquioris
cōsistentiā magis anim⁹ senilis ⁊ grauitas q̄ cani
cies capillorz: nec q̄ scđm etatē est iuuenis icrepat᷑: sed
iuuenis morib⁹ q̄ scđm passiōes viuit. TYTVS: Ab
iit ergo adolescentior nondū adult⁹ mēte: petitq̄ a
patre id qđ ei de hereditate cōtingit: vt. s. nō ex ne
cessitate seruiat: sumus eni aīalia rationalia liberū
arbitriū habētia. CHRY. Dicit autē scriptura di
uidere patrē ex equo filiis duob⁹ substantiā suā. i.
scientiā boni ⁊ mali: que vere ⁊ ꝑpetue sūt opes be
ne vtēdi. Que eni ex deo ē i prima natiuitate homi
nibus substātia rōnalis equaliter cūctis nascētib⁹
dat᷑. De subsequēti autē cōuersatiōe vnusq̄sq̄ plus
aut minus hui⁹ substātie possidere inuenit᷑: dū vnus
ea que sūpserit patris eē credens: quasi paterna cu
stodit: ali⁹ sicut ꝓprie possessionis licētia dissipādis
abutit᷑. Ondit᷑ aūt libertas arbitrii. q: pater q̄ ne
q̄ discedere volentē retinuit: ne liberi arbitrii aufe
rat potestatē: neq̄ manere cupientē cogit abscede
re. Abiit autē lōge nō locorū trāslatiōe: sed mentis
declinatiōe. vn̄ sequit᷑: Peregre ꝓfectus est in regi
onē longinquā. AMB. Quid eni longinqui⁹ est

ꝙ̄ a se recedere: nec regionibꝰ sed moribꝰ separari:
etenī qui se a christo separat: exul ē patrie: ⁊ ciuis mū-
di. Merito ergo ꝓdegit patrimoniū qui recessit ab
ecclesia. TYTVS: Unde ⁊ denomiatus ē ꝓdigus
dissipās substantiā suā. i. intellectū rectū: castimo
niā: documēta veritatis noticiam genitoris: memo
riā creat. ōis. sensum. AMB. Facta ē autē ī regio
ne illa fames nō epularū sed bonoꝝ operū atqꝫ vir
tutū q̄ sunt miserabiliora ieiunia: etenī q̄ recedit a
verbo dei esurit: qꝛ nō ī solo pane viuit hō sed in oī
verbo dei: q̄ recedit a thesauro eget. Egere ergo ideo
cepit ⁊ famē pati: qꝛ nihil ꝓdige satis est volūtati.
abijt itaqꝫ ⁊ adhesit vni ciuiū. Qui enī heret ī laqō
ē. ⁊ videt̄ ciuis iste princeps esse istius mūdi. Deni-
qꝫ ad villā eiꝰ mittit̄ quā emit: q̄ se excusat a regno.
BEDA: In villā enī mitti ē substātie mundialis
cupiditate subiugari. AMB. Pascit aūt porcos il
los ī quos petit diabolꝰ introire: in sordibꝰ ac fetore
viuētes. THEO. Nos igit̄ pascit qꝛ alios ꝑcellit ī
vitio: vt sūt lenones: archipcones: archipublicani: q̄
alijs sūt doctores operatiōis male. CHRY. Uel
spiritalibꝰ destitutꝰ operibꝰ quasi prudētia ⁊ intel-
lectu porcos pascere dicit̄ hoc ē sordidas ⁊ immun
das ī aīa sua cogitatiōes nutrire: ⁊ dedit escas irra-
tionabiles praue cōuersatiōis: dulces quidē egenti
bonoꝝ: quia suaue ꝑuersis videt̄ oē opus carnee vo
luptatis: q̄ virtutes aīe penitꝰ eneruat ⁊ perimit hꝰ
modi cibos quasi porcinos ⁊ male dulces. i. carna-
liū delectationū illecebras: siliquarū noīe scriptu
ra designat. AMB. Cupiebat aūt siliqs ventrē im
plere suū: nec enī alia ē cura luxuriosis nisi vt vētrē
suū impleāt. THEO. Quibꝰ nullus dat saturita-
tem maloꝝ: discat enī a deo q̄ talibus vescit̄. Demo
nes aūt ad hoc studēt: ne vtiqꝫ saturitas maloꝝ ꝑ-
ueniat. GLO. Uel nemo illi dabat: qꝛ cū diabolꝰ
aliquē suū facit: vltra ei abundantiā non procurat
sciens eum esse mortuum.

**In se autē reuersus dixit: Quā
ti mercennarij in domo patris mei
abundant panibꝰ: ego aūt hic fame
pereo. Surgā ⁊ ibo ad patrē meū
⁊ dicā ei: Pater peccaui in celū ⁊ co
ram te: iam nō sum dignꝰ uocari fi
lius tuꝰ: fac me sicut unū de mercē
narijs tuis. Et surgens uenit ad pa
trem suū. Cū autē adhuc lōge esset
uidit illū pater ipsius: ⁊ mia motus
est. ⁊ accurrēs cecidit sup collū eiꝰ:
⁊ osculatꝰ ē eū. Dixitqꝫ ei filiꝰ: Pa
ter peccaui in celū ⁊ corā te: iam nō
sum dignꝰ uocari filiꝰ tuus. Dixit
autē pater ad seruos suos. Cito ꝓ
ferte stolā primā: ⁊ induite illum: ⁊
date annulū in manu eius: ⁊ calcia
mēta in pedes eius: ⁊ adducite uitu
luꝫ saginatū ⁊ occidite: ⁊ manduce
mus ⁊ epulemur: quia hic filꝰ meꝰ
mortuus erat: ⁊ reuixit: perierat: ⁊
inuētus ē. Et ceperūt epulari.**

GRE. nisenꝰ: Contēpserat patrē ī primo reces-
su adolescētior filiꝰ: ⁊ opes paternas ꝓfuderat. At
vbi lapsu tēporis ē attritꝰ laboribꝰ: dū mercēnarius
fieret: ⁊ eodē cū porcis pabulo pasceret̄: redijt ī do
mū paternā castigatꝰ. vñ dicit̄: Ipse au. ī se reuer. di
xit: Quāti mercē. ī do. pa. mei abun. pa. ego aūt hic
fame pereo. AMB. Bñ ī se reuertit̄: q̄ a se recessit
etenī q̄ ad deū regredit̄: se sibi reddit: ⁊ qui recedit a
christo se sibi abdicat. AVG. de que. euā. In se āt
reuersus ē cū ab eis q̄ forinsecꝰ frustra illiciunt ⁊ se
ducūt. ī cōsciētie sue interiora suā intētionē reduxit.
BASI. Est āt fm tres differētias obediētie discre
tio. aut enī metuētes supplicia declinamꝰ a malo: ⁊
sumꝰ ī dispositiōe seruili. aut mercedis lucra venan
tes exequimur q̄ mandant̄ mercēnarijs assimulati.
aut ipsiꝰ grā boni ⁊ dilectiōis ad eū q̄ dedit legē ser
uimꝰ: ⁊ sic dispositionē redolemꝰ filioꝝ. AMB.
Filiꝰ enī q̄ habet sanctispūs pignꝰ ī corde: secularis
mercedis lucra nō querit: sed ius fuat heredis. Sūt
etiā mercēnarij boni q̄ cōducunt̄ ad vineā. Isti nō
siliquis: sed panibꝰ abundāt. AVG. de que. euan.
Uñ aūt hoc scire poterat in quo tanta erat obliuio
dei: sicut in oībus idolatris fuit: nisi quia ista reco-
gitatio resipiscētis ē: cū euāgeliū ꝑdicaret̄: iam pote
rat talis aīa aduertere multos ꝑdicare veritatē: inter
quos quidā essent nō ipsiꝰ amore veritatis ducti: sꝫ
cupiditate cōparandoꝝ seculariū cōmodoꝝ qui ta
men nō aliud annūciant: sicut heretici: vñ mercēna
rij recte appellant̄. In eadē q̄ppe domo eundeꝫ pa
nem verbi tractātes: nō tamē in hereditatē eternaꝫ
vocati: sed tēporali mercede cōducti. CHRY. Si-
gnāter autē subdit: Ego autē hic fame pereo. quasi
diceret: Ego nō alienꝰ: sed filiꝰ boni patris: ⁊ frater
filij obsequētis. ego liber ⁊ generosus factꝰ sum mi
serior mercēnarius: a sūma celsitudie ꝑme nobilita
tis ad infimā humilitatē delapsus. GRE. nisenꝰ:
Non prius aūt redijt ad pristinā felicitatē ꝙ̄ ī se re
diens sentiret: opprimētis erūne presentiā ⁊ medita
retur penitētie verba que subdunt̄: Surgā AVG.
de que. euā. Quia iacebat. Et ibo. qꝛ lōge aberat. Ad
patrē meū: qꝛ sub pricipe porcorū erat. Cetera vero
sunt penitentiā meditātis in cōfessione peccati: nō
dum tamē agētis. nō enī iā dicit patri sed dicturuꝫ
se esse ꝓmittit cū venerit: Intelligas igitur hoc nūc
accipiendū esse venire ad patrē in ecclesia cōstituti
per fidē: vbi peccatorū legitima ⁊ fructuosa iaꝫ pos
sit esse cōfessio. dicit ergo dicturū se esse pat̄. AM
BRO. Quā misericors qui offensus nec paternum
nomē dedignat̄ audire: Peccaui. hec est prima cō-
fessio apud auctorē nature: presulē misericordie: ar
bitrum culpe. Sed ⁊ si deus nouit oīa: vocē tamē
tue cōfessionis expectat. Ore enim cōfessio fit ad sa
lutē: quia alleuiat pondus erroris quisquis ipse se
onerat: accusatiōis excludit inuidiā: qui accusato-
rem preuenit cōfitēdo. frustra velis occultare quē

nihil fallit: ꝛ sine periculo prodas quod scias eē iaȝ cognitū.cōfitere magis vt interueniat ꝓ te christus roget ꝓ te ecclesia:illachrymet popul⁹: nec verearis ne nō impetres. Aduocatus spōdet veniā. patron⁹ ꝓmittit recōciliationē tibi paterne pietatis.pollicetur assertor. Subdit autē: In celum ꝛ coram te. CHRY.Dicēs Corā te:cōsidit hunc patrē deū debere intelligi:de⁹ enī sol⁹ cōspector est omniū : a quo nec in corde meditata peccata ab cōdi possunt. AVG.de que.euā.Utrū aūt hoc est peccatū in celū quod ē corā te vt celū appellauerit ipsam summitatē patris.an poti⁹ peccaui i celū corā sanctis animab⁹:corā te aūt i ipso penetrali ɔsciētie CHRY. Uel celū h̄ loco itelligat:q̄ enī i celū peccat : quod cū supernū tamē visibile elementū ē:ipe ē q̄ peccat in homine quē suscepit fili⁹ dei ꝓ salute nostra. AMB . Uel peccato aīe celestia significant dona spūs iminuta.vel q: ab illi⁹ gremio matris hierusalē q̄ est i celo nō oportuit deuiari.deiectus aūt se extollere nō debet.vñ subdit: Iā nō sum dign⁹ vocari fili⁹ tuus.Et vt merito sue humilitatis possit attolli subdit:Fac me sicut vnū de mercēnariis tuis. BEDA:Ad filij affectū q̄ oīa que patris sunt sua eē nō ambigit aspirare nequaq̄ ꝓsumit : sed mercennarij statū iā ꝓ mercede futurus desiderat:verū nec hūc quidē nisi paterna dignatiōe se mereri posse testat̄. GRE.nisen⁹:Hūc aūt filiū ꝓdigū spūssanct⁹ nobis descripsit vt istruamur nos qualiter debe mus cordis deplorare peccamina. CHRY.Qui postq̄ dixit: Ibo ad patrē meū.q̄ ei cūcta attulit bona nō māsit sed totū iter trāsiuit.Sequit̄ enī:Et surgēs venit ad patrē suū.sic ꝛ nos faciamus nec pigeat nos lōgitudinis vie:q: si voluerim⁹ fiet regressus celer ꝛ facilis.dūmō deseram⁹ peccatū qđ nos a domo paterna reducit.est aūt ꝛ pater redeūtibus clemēs:nā subdit̄:Cū aūt adhuc lōge esset vidit illū pater su⁹. AVG.de que.euā.Ante enī q̄ itelligeret deū longe existēs cū tā iā pie quereret vidit ille pater ipsi⁹. Impios enī ꝛ suꝑbos cōuenienter nō videre dicit̄ tāq̄ ante oculos nō habēs.Ante oculos enī haberi nō nisi q̄ diligunt̄ dici solēt. CHRY.Sensit autem pater pn̄iam nō expectauit recipe cōfessionis verba:sed ꝓuenit petitionē misericorditer agens.vñ subdit̄:Et misericordia mot⁹ ē. GRE.nisen⁹:Cōfessionis meditatio placauit ei patrē vt obuiā iret ei ꝛ oscula collo cōferret.Sequit̄ enī :Et occurrēs cecidit sup collū ei⁹ ꝛ osculat⁹ est eū.Quod significat rationale iugū homis ori ipositū ꝑ euangelicā traditionē q̄ abiecit obseruantiam legis. CHRY. Quid enī ē aliud q̄ occurrit:nisi q: nos peccatis impedientibus nostra virtute ad deū ꝑuenire nō poteramus:Ipse aūt potēs ad inualidos ꝑuenire descendit.osculat̄ autē os:ꝑ quod emissa de corde confessio penitētis exierat:quā pater letus excepit. AMBRO.Occurrit igit̄ tibi q: audit te itra mentis secreta tractantē.Et cū adhuc lōge sis: occurrit neqs ipediat.cōplectit̄ quoq̄ : i occursu enī p̄sciētia est: i cōplexu clemētia: ꝛ quasi quodā patrij amoris affectu supra collū cadit:vt iacentē erigat:ꝛ oneratum peccatis atq̄ i terrena deflexū:reflectat ad celū. malo ergo fili⁹ eē q̄ ouis.Ouis enī a pastore repitur:a patre fili⁹ honorat̄. AVG.de que.euā.Uel occurrens cecidit sup collū ei⁹.nō enī pater vnigenitū filiū suū deseruit:in quo vsq̄ in nostrā longinquā ꝑegrinationē cucurrit:q: deus erat i christo mundū recōcilians sibi.Cadere autē sup collū ei⁹ est humiliari in amplexū eius brachiū suū : qđ est dn̄s iesus christus . Cōsolari aūt verbo gratie dei ad spem indulgētie peccatorū:hoc ē post lōga itinera remeantem mereri a patre osculū charitatis. Incipit auteȝ iā cōstitutus in ecclesia peccata confiteri:nec dicit oīa q̄ dicturū se esse ꝓmiserat.Sequit̄ enī : Dixitq̄ fili⁹ ei:pater peccaui i celū ꝛ corā te: ꝛ iā nō sum dign⁹ vocari fili⁹.Hoc enī vult fieri per grām: quo se indignū ꝑ merita fatet̄.Nō addit qđ i illa meditatiōe dixerat:Fac me sicut vnū de mercēnarijs tuis. Cū enī panē nō haberet:vel mercēnarius eē cupiebat:quod post osculū patris generosissime iā dedignabat̄. CHRY.Pater autē ad filiū sermonē nō dirigit:sed ministris loquit̄:q: q̄ penitet orat : sed rn̄sum verbo nō accipit: misericordiā vero efficaciter in effectu intuet̄.Sequit̄ enī:Dixit autē pater ad seruos suos:Cito ꝓferte stolā primā ꝛ idute illum. THEO.Seruos vel angelos itelligas administratorios spūs:vel sacerdotes q̄ baptismate ꝛ verbo doctrine animā vestiūt ipo christo. Quotquot enī in christo baptizati sum⁹ christū induim⁹. AVG. de que.euā.Uel stola prima ē dignitas quā ꝑdidit adā Serui q̄ eā ꝓferūt sūt:recōciliatiōis ꝑdicatores. AMB.Uel stola ē amict⁹ sapientie: quo nuda corporis apostoli tegūt.accepit aūt sapiam primā:ē.n. ꝛ alia que mysteriū nescit.Annul⁹ autē ē syncere fidei signaculū:ꝛ expressio veritatis:de quo sequitur: Et date ei annulū i manu ei⁹. BEDA: Id ē i operatiōe:vt per opa fides clarescat:ꝛ ꝑ fidē opera confirment̄. AVG.de que.euā . Uel annul⁹ i manu pign⁹ ē spūssancti:ꝓpter grē pticipationē que digito bene significat̄. CHRY.Vel iubet annulū dari siue signaculi salutaris simbolū: seu magis despōsatiōis insigne ꝛ nuptiarū pign⁹:q̄bus christ⁹ ecclesiā spōsat:cū aīa resipiscēs per annulū fidei iungit̄. AVG.de que.euā.Calciamēta autē i pedes:preparatio est euāgelizādi ad nō tangēda terrena de quib⁹ sequit̄:Et calciamēta in pedes. CHRY.Uel mandat calciamēta pedib⁹ iponi:aut ꝓpter cooperienda vestigia:vt per lubricum mūdi isti⁹ firmus icedat aut ꝓpter mortificationē membrorū:vite enī nostre cursus i scripturis pes appellatur : ꝛ mortificatiōis species calciamētis iponit̄:q: de animaliū mortuorum pellib⁹ cōficiunt̄.Addit ꝛ vitulū illi saginatū ingulandū in cōuiuij exhibitiōe.Sequit̄ enī: Et adducite vitulū saginatū.i.dn̄m iesum christū:quē vitulū nōminat ꝓpter hostiā corporis imaculati.Saginatū aūt dixit:q: pinguis ꝛ optim⁹ intantū est:vt ꝑ totius mūdi salute sufficiat. Nō aūt ipe pater vitulū imolauit:sed alijs imolandū tradidit.ꝓmittente enī patre cōsentiens fili⁹ ab hominibus crucifixus est. AVG.de que.euan . Uel vitul⁹ saginat⁹ ē ipe dn̄s sm̄ carnē satiat⁹ obprobrijs.Qđ autē imparat vt adducāt eū quid aliud ē nisi vt predicēt eū: ꝛ annunciando faciāt venire i exhausta fame viscera filij esurietis:Nā etiā vt occidāt eū iubet : hoc est vt mortē ei⁹ isinuēt.tūc enī cuiq̄ occidit̄: cū credit occisum.Sequit̄:Et māducem⁹. AMB. Dñi carneȝ

vituli qz sacerdotalis ē victima que ꝓ peccatis fiebat. Epulantē aūt īducit: cū dicit: Epulemur: vt oñderet quoniā paterꝰ ē cibus salꝰ nostra: ⁊ patris ē gaudiū nostroꝝ redēptio peccatoꝝ. CHRY. Ipe eni pater gaudet ī reditu filii: ⁊ cōuiuat ī vitulo: qa misericordie sue fructū ī imolatiōe filij sui gaudens creator in acq̄sitione populi credētis epulat̄. vñ sequitur: Quia hic filiꝰ meꝰ mortuꝰ erat ⁊ reuixit: perierat: ⁊ inuentus est. AMB. Ille perijt q̄ fuit: itaq3 gētes nō. sūt: christianꝰ ē. Pōt tamē ⁊ hic vna species accipi generis humani: fuit adā: ⁊ in illo fuimꝰ omnes. perijt adā: ⁊ in illo oēs perierūt. Hō igitur ī illo hoīe q̄ perierat reformat̄. pōt ⁊ de agēte penitentiā dictū videri: qz nō morit̄ nisi q̄ aliquādo vixerit. Et gētes quidē cū crediderit: per gratiā viuificant̄: q̄ vero lapsus fuerit per pniam reuiuiscit.
THEO. Quātū ergo ad vitioꝝ cōditionē mortuꝰ fuerat desperatꝰ. Sed quantū ad humanā naturā q̄ mutabilis ē: ⁊ pōt a vitio ad virtutē cōuerti depditus dicit̄: nā minꝰ est pdi q̄3 mori. Quilibet autē reuocatus ⁊ mūdatus a crimine: saginati vituli ptic eps cā leticie fit patri ⁊ famulis eiꝰ. i. angelis ⁊ sacerdotibus. vñ sequit̄: Et ceperunt omēs epulari:
AVG. Iste epule atq3 festiuitas nūc celebrant̄: per orbē terrarū ecclesia dilatata atq3 diffusa. vitulꝰ. n. ille ī corpore ⁊ sanguīe dominico ⁊ offert̄ patri: ⁊ pascit totam domum.

Erat autē filius eius senior in agro. Et cū ueniret ⁊ appropinquaret domui audiuit symphoniam ⁊ chorū: ⁊ uocauit unū de seruis: ⁊ interrogauit quid hec essent. Isq3 dixit illi: Frater tuus uenit: ⁊ occidit pater tuus uitulū saginatū: quia saluum illū cepit. Indignatus est aūt ⁊ nolebat introire. Pater ergo illiꝰ egressus cepit rogare illū. At ille respondens dixit patri suo: Ecce tot annis seruio tibi: ⁊ nunq̄3 mandatū tuū preteriui: ⁊ nunq̄3 dedisti mihi hedū ut cū amicis meis epularer. Sed postq̄3 filius tuꝰ hic qui deuorauit substantiā suā cū meretricibus uenit: occidisti illi uitulū saginatū. At ipse dixit illi: Fili tu semp mecū es: ⁊ omnia mea tua sunt. Epulari autē ⁊ gaudere oportebat: quia frater tuus hic mortuꝰ erat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuentus est.

BEDA: Murmurātibus de peccatoꝝ susceptione scribis ⁊ phariseis: tres p ordinē parabolas saluator posuit. Duabꝰ primis q̄ntum ipe cū angelis d penitentiū salute gaudeat īsinuat. In hac vero tertia nō suū tantūmō suoꝝq3 gaudiū demōstrat: s3 ⁊ inuidentiū murmur reprehēdit. Dicit̄ enī: Erat autē filiꝰ eiꝰ senior in agro. AVG. de que. euā. Maior filiꝰ populꝰ israel ē: nō quidē ꝓfectus ī longinquā regionē: sed tñ ī domo nō ē. In agro aūt ē. i. in ipsa hereditaria opulētia legis: ⁊ ꝓphetaꝝ terrena potius operat̄. Veniēs aūt de agro: domū appropinquare cepit. i. labore seruilis opis improbato: ex eisdem scripturis ecclesie libertatē considerauit. vñ seq̄t̄: Et cū veni. ⁊ appro. do. audi. simpho. ⁊ choꝝ. i. spūsancto plenos vocibꝰ cōsonis euangeliū pdicare. Seqtur: Et vocauit vnū de seruis: ⁊ iterrogauit q̄d h̄ eēt. i. sumit ad legendū aliquē ꝓphetarū: ⁊ ī eo querēs quodāmō īterrogat. vñ ista festa ī ecclesia celebrantur in qua se eē nō videt. Respondeat ei seruus p̄ris ꝓpheta. Sequit̄. n. Isq3 dixit illi: Frater tuꝰ venit. ⁊ occidit pater tuus vitulū saginatū: qz saluū illum recepit. q. d. In extremis terre fuit frater tuꝰ: s3 ide maior exultatio cantantiū dño canticū nouū: quia laus eius ab extremis terre. ⁊ ꝓpter eū qui absens erat occisus ē vir sciēs ferre ībecillitatē: qz q̄bus nō est narratū de eo viderūt. AMBRO. Adolescētiori aūt filio. i. populo ⁊ gētibus israel tanq̄3 maior frater bñficiū paterne bñdictionis inuidit: quid faciebant iudei: qz christꝰ cū gētibus epularet̄. vñ seqtur: Indignatꝰ est aūt ⁊ nolebat introire. AVG. de que. euā. Indignat̄ etiā ⁊ nūc: ⁊ adhuc nō vult intrare. Cū ergo plenitudo gentiū introierit: egredietur oportuno tēpore pater eiꝰ: vt etiā oīs israel saluus fiat. vñ sequit̄: Pater ergo illiꝰ egressus cepit rogare eū. Erat enī quādoq3 aperta vocatio iudeoꝝ ī salutē euāgelij: quā manifestationē vocatiōis tāq̄3 egressum patris appellat ad rogandū maiorē filiū. Deīde que rñdit maior filiꝰ: questiōes duas habēt. Sequit̄ enī: At ille respōdens dixit patri suo: Ecce tot annis seruio tibi: ⁊ nūq̄3 mandatū tuū preterui. De mādato nō ptergresso facile illud occurrit: nō de omi mādato dictū: sed de vno maxime necessario: qz nullū aliū deū preter vnū creatorē omniū colere visus ē. Neq3 iste filius in omnibus israelitis: sed in his itelligit̄ psonā habere q̄ nūq̄3 ab vno deo ad simulacra cōuersi sūt. Quanq̄3 enī terrena desideraret: ab vno tñ deo iste desiderabat bona: q̄uis communia cū peccatoribꝰ. vñ ⁊ in psalmo dicit̄: Ut iumentū factū sum apud te: ⁊ ego semp tecū. Sed q̄s ē hedus quē nūq̄3 accepit ad epulandū. Sequit̄ enī Et nūq̄3 dedisti mihi hedū vt cū amicis meis epularer. Peccator hedi nomīe significari valet. AMBRO. Iudeꝰ hedū requirit: christianꝰ agnū. ⁊ ideo illis barrabas soluit̄: nobis agnus īmolatur. Queri etiā ī hedo videt̄: quia iudei ritū veteris sacrificij pdiderūt. vel qui hedū querūt: expectāt antichristū.
AVG. de que. euan. Sed nō inuenio exitū huius sentētie. Multū. n. absurdū ē eū cui post dicit̄: Tu mecū es semp: h̄ a patre optasse: vt antichristo crederet. Neq3 oīo aliquē iudeoꝝ: qui antichristū credituri sunt: istū filiū fas ē itelligi. Quō aūt epularet̄ ex illo hedo si ipse est antichristꝰ qui ei nō crederet? Ac si hoc ē epulari ex hedi occisione: quod ē de antichristi pditione letari: quomō dicit filiꝰ quē recepit pater: hoc sibi nō fuisse cōcessum: cū omnes filij

dei de ei⁹ pditione letaturi sūt. Ipsum igit̄ sibi dn̄s negatū ad epulandū cōquerit̄: dn̄ eū peccatorē pu tat. cū eni hed⁹ est illi gēti. i. cū eā sabbati violatorē ⁊ pphanatorē estimet: iucūdari epulis illi⁹ non me ruit. GRE. Quod aūt dicit: Cū amicis meis. aut ex psona principū cum plebe itelligit̄: aut ex psona populi iuda. HIE. Uel dicit: Nunq̄ dedisti mihi hedū. i. null⁹ sanguis pphete vl' sacerdotis a roma no imperio nos liberauit. AMB. Impudēs autē fili⁹ similis ē publicano iustificanti se: q2 legē serua bat in lr̄a. ipse accusabat fratrē: q̄ cū meretricib⁹ pa ternā substantiā prodegisset. Sequit̄ eni: Sz post q̄ fili⁹ tuus hic qui deuorauit substantiā suā cum meretricib⁹ venit: occidisti illi vitulū saginatum. AVG. Meretrices aūt sūt supstitiones gentilium: cū q̄bus substantiā dissipat: qui relicto vero cōnu bio veri dei: cū demone feda cupiditate fornicant̄. HIE. In hoc aūt q̄ dicit: Occidisti illi vitulū sagi natū: cōfitetur venisse chrstū: sed inuidia non vult saluari. AVG. Nō aūt pater eū. q. mentientem re darguit. sed secū pseuerantiā ei⁹ approbās ad perfe ctionē potioris atq̄ iucūdioris exultatiōis inuitat. vn̄ seq̄t̄. At ipse dixit illi: Fili tu semp mecum es. HIERO Uel quod dixerat: iactātia ē nō veritas cui pater nō cōsentit: sed alia compescit ratione di cens: Mecū es lege qua stringeris. nō q2 non pec cauerit. sed quia de⁹ eū semper castigando retraxit. Nec mirū si patri mentit̄ q̄ fratri inuidet. AMB. Sed bon⁹ pater etiā hūc salutare cupiebat dicens: Tu mecū semp es. vel quasi iudeus in lege vel quasi iust⁹ in cōmunionē. AVG. Quid autē sibi vult q̄ addidit: Et oīa mea tua sunt quasi nō sint ⁊ fratris sed sic a pfectis ⁊ imortalib⁹ filiis habētur omia: vt sint ⁊ omniū singula: ⁊ omīa singulorū vt eni cupi ditas nihil sine angustia: ita nihil cū angustia chari tas tenet. Sed q̄uo omia: nōne ⁊ angelos de⁹ i pos sessionē tali filio subiecisse putādus ē: si possessionē sic accipias vt eius possessor ipse sit dn̄s: non vtiq̄ omia. Nō eni domini erim⁹: sed cōsortes poti⁹ an gelorū. Si vero possessio sic itelligit̄: q̄uo recte dici mus possidere aīas veritatē: nō inuenio cur nō vere ac pprie id possum⁹ accipere: Nō eni illud loqui mur: vt dominas veritatis dicamus aīas. Aut si no mine possessiōis ab hoc sensu īpedimur: illud quo q̄ auferat. nō eni ait pater: Oīa possides. sed omia mea tua sunt: nec tamē vt ipsi⁹ dn̄i. Quod eni est in nostra pecunia: pōt familie nostre vel alimentū eē vel ornamentū vel aliud huiusmōi. Et certe cū ipm patrē recte ille possit dicere: nō video q̄uo ipsius re cte vocari possit: diuersis dūtaxat modis. Cū enim btitudinē illā obtinuerim⁹: nostra erūt ad vidēdū supiora ad cōuiuendū equalia: ad dominādū iferio ra. Cōgaudeat igit̄ securissimus maior frat̄. AM. Si eni desinat īuidere: oīa sua sūt: vel Jude⁹ sacra mēta veteris testamēti: vel baptizat⁹ noua etiā pos sidēs. THEO. Uel aliter: Totū psona filii: q̄ videt̄ murmurare: sumit̄ p oībus quicūq̄ scādalizant̄ in subditis: sicut Dauid itroducit personā passam scā dalū i peccatorū pace. TYTVS: Maior igit̄ filius sicut agricola īsistebat agriculture: nō terrestrē sed anime agrū fodiēs: ⁊ salutis arbores inserēs. s. virtu tes. THEO. Uel erat in agro hoc ē i mūdo colēs ppriā carnē: vt repleat̄ panib⁹: ⁊ semināns in lachry mis vt i gaudio metat. sed cognitis gestis nolebat i trare ad cōmune gaudiū. CHRY. Querit̄ aūt si af ficit̄ passiōe liuoris: dolēs i psperis aliorū. Dicendū est aūt q̄ null⁹ sanctorū dolet i talib⁹: imo bona ali orū sua existimat: nō aūt oportet oīa quecūq̄ para bola cōtinet: ad literā ptractare: sed sensū elicientes cui⁹ cā cōponitur nihil aliud pscrutari. Hec ḡ pa rabola ad hoc ē cōposita vt peccatores nō diffidāt reuerti: sciētes q̄ magna cōsequēt̄. vn̄ itroducit ali os turbatos in eorū bonis: vt idicet eos liuore tabe scētes: sed tāto decore honoratos redeūtes: vt etiā i uidiosi possint aliis fieri. THEO. Uel phariseorū intentionē corrigit dn̄s p psentē parabolā quos ex hypostasi nominat iustos. q. d. Esto vos vere iustos esse: nec trāsgressos aliq̄d mandatorū: nunq̄d igitur ppter hoc nō oportet admittere a flagitiis redeun tes: HIE. vel aliter. Omīs iusticia in compatione dei est iniusticia. vn̄ paul⁹: Quis me liberabit de cor pore mortis hui⁹. vn̄ apostoli dedignati sūt p peti tione matris filiorū zebedei. CIRYL. Quod ⁊ nos ipsi q̄nq̄ patimur: viuūt eni quidā pstantissimā et optimā vitā. ali⁹ autem in ipso senio multociēs ad deū cōuertit̄: vel forsitan extremū diē claudere de bēs hac diluit reat⁹ dn̄o miserāte. Hoc quidē aliq̄n respuūt ex iportuna pusillanimitate: nō attēdētes mentē saluatoris qui de salute peruntium gaudet. THEO. Dicit ergo fili⁹ patri: Beatis duxi i dolori bus vitā a peccatorib⁹ molestat⁹. ⁊ nūq̄ cā mei de creuisti mactandū eē hedū. i. psequentē me peccato rem: vt paululum recrearer: qualis hed⁹ fuit achab helie. Qui dicebat dn̄e pphetas tuos occiderunt. AMB. Uel aliter notat̄ hic frater vsqueadeo: vt d̄ villa venire dicat̄: hoc ē terrenis operib⁹ occupat⁹: ignorās q̄ sunt spūs dei: vt deniq̄ nūq̄ p se vel he dū querat̄ occisum: nō eni p iuidia: sz p venia mū di agn⁹ ē imolatus. iuidus hedū querit. innocens agnū p se desiderat imolari. iō ⁊ senior dicit̄: eo q̄ cito q̄s p iuidiā dsenescat. iō ⁊ foris stat: eo q̄ ma liuolētia eū excludat. iō chorū ⁊ symphoniā audire nō pōt: hoc ē i nulla theatralis incētiua lasciuie: sz plebis cōcordiā cōcinentes q̄ de peccatore saluato dulcē letitie suauitatē resultat. q̄ eni sibi iusti vidē tur indignant̄ q̄n alicui peccatū fatēti venia laxat̄ Quis tu es q̄ dn̄o cōtradicas: ne videlicet culpā re laxaret: cū tu cui volueris ignoscas: sed remittēdis post penitentiā debem⁹ fauere peccatis ne dum ve nie alteri⁹ iuidem⁹ ipi eā n̄ mereamur a dn̄o: nō in uideam⁹ de lōginq̄ regiōe remeātibus: q2 ⁊ nos fui mus i regiōe longinqua. ¶CA.XVI.

Dicebat āt ⁊ ad discipulos suos. Hō quidā erat diues qui habebat uillicum: ⁊ hic diffamatus est apud illū: quasi dissi passet bona illius: Et uocauit illuz. ⁊ ait illi: Quid hoc audio de te? red de rationē uillicationis tue. Jā eni nō poteris uillicare. Ait autez uilli

cus intra se: Quid faciã: quia domi nus meus aufert a me uillicationez Fodere nõ ualeo: mendicare erube sco. Scio quid faciã: ut cũ amotus fuero a uillicatiõe: recipiãt me in do mos suas. Cõuocatis itaqz singu lis debitorib⁹ domini sui: dicebat p̃ mo: Quantũ debes domino meo? At ille dixit: Centũ cados olei. Di xitqz illi: Accipe cautionẽ tuã: ⁊ se de cito scribe quinquaginta. Deide alio dixit. Tu uero quantũ debes? Qui ait centũ choros tritici. Ait il li: Accipe lr̃as tuas: ⁊ scribe. lxxx.

BEDA: Postq̃ murmurãtes de penitentiũ rece ptione tribus pabolis saluator redarguit: quartam mox quītãq̃ de elemosyna dãda ⁊ psimonia scḋ̃a subiūgit: qr ⁊ ordo predicãdi aptissim⁹ est: vt p⁹ penitentiã elemosyna subiungat̃. vñ dicit̃: Dicebat aũt ad discipl'os suos: Hõ quidã erat diues qui ha bebat villicũ. CHRY. Opinio quedã erronea ag grauata mortalib⁹ auget crimina: minuit bona. Ea vero ẽ opinari: q̄ ea quecũq̃ possidem⁹ in vsu vite possideam⁹ vt dñi: ⁊ idõ etiã opportune ea apprehẽ dimus tãq̃ bona p̃cipua. Sed cõtrariũ ẽ: nõ enim nos vt dñi ĩ vita p̃senti collocati sum⁹ ĩ ꝓpria do mo: sed tãq̃ hospites ⁊ aduene quo nolum⁹ duci mur: ⁊ quo tẽpore nõ putam⁹ q̃ nũc locuples est: ĩ breui fit mẽdicus. Ergo quicũq̃ sis: noueris te eẽ di spensatorẽ alienorũ: ⁊ trãsitorij vsus ⁊ breuis tibi iu ra cõcessa sũt. Abiecto ergo ab aĩa dominij fastu: su mas humilitatẽ ⁊ modestiã villici. BEDA: Villi cus quippe ville gubernator ẽ. vñ ⁊ a villa nomen accepit. Iconom⁹ aũt tã pecunie q̃ frugũ ⁊ omniũ que habet dñs dispẽsator ẽ. AMB. Ex hoc ḡ disci mus nõ ĩpos eẽ dños: sed poti⁹ villicos alienarũ fa cultatũ. THEO. Deide q̄ cũ nõ exercem⁹ dispen sationẽ opũ ad libituz dñi: sed ad ꝓprias illecebras: cõmissis abutimur: criminosi villici sum⁹. vñ sequi tur: Et hic diffamat⁹ ẽ apud illũ: quasi dissipassz bo na illius. CHRY. Interea euulsus a villicatõe exi pit̃. Sequit̃ enĩ: Et vocauit illũ: ⁊ ait ei: Quid h̃ au dio de te? Redde rationẽ villicatiõis tue. Iã enim nõ poteris villicare. Quotidie talia nobis p affect⁹ exclamat dñs: ondens nobis fruentem ĩ meridie so spitate: priusq̃ vesperascat exanimẽ: ⁊ aliũ iter pran dia expirantẽ: ⁊ diuersimode ab hac villicatione di scedimus. Sed fidelis dispẽsator q̃ de ꝓpria dispen satione cõfidit: desiderat cũ paulo dissolui: ⁊ eẽ cuz christo. Is autẽ cui⁹ sunt vota terrena: anxiat̃ ĩ exi tu. vñ de hoc villico subdit̃: Ait autẽ villic⁹ ĩtra se: Quid fa. qr domi. me⁹. au. a me villicationẽ. fodere nõ valeo: mẽdicare erubesco. Impotentẽ eẽ in ope re crimẽ ẽ vite inertis. Nõ enĩ timeret si cõsueuisset affectare labores. q̄ si s̃m allegoriã accipiam⁹ para bolã: post trãsmigrationẽ hic factã nõ est tempus operãdi. Uita p̃sens habet exercitũ mandatorũ: fu tura vero solatiũ. Si nihil operat⁹ es hic: frustra in futurũ curas: sed nec mẽdicãdo ꝓficies. Hui⁹ indi ciũ sũt virgines fatue: que imprudẽter a prudẽtibus mẽdicauerũt: sed reuerse sunt vacue. quilibet. n. suã cõuersationẽ vt tunicã ĩduit: nõ ẽ aũt eã exuere nec cãbire cũ alio. Sed debitorũ remissionẽ ĩgeniat⁹ ẽ neq̄tie villic⁹: statuẽs sibi malorũ remediũ in cõser uis. Sequit̃ enĩ: Scio q̄d faciã: vt cũ amot⁹ fuero a villicatiõe: recipiẽt me ĩ domos suas. Quotiẽs eniz q̄s exitũ suũ p̃cipiẽs: leuat bñficio sarcinã peccatoꝝ vel relaxãdo debita debitorũ: vel tribuẽs ĩ opib⁹ co piã: ea que sũt dñi largiẽs: multos amicos conciliat p̃bituros sibi corã iudice testimoniũ veritatis nõ vo cibus: sed bonorũ operũ ostẽsione: quinetiã paturos p testimoniũ refrigerij mansionẽ. Nihil ãt ẽ nostrũ sed oĩa sũt ditiõis dei. vñ sequit̃: Conuocatis itaq̃ singulis debitorib⁹ dñi sui dicebat p̃mo: Quantum debes dño meo? At ille dixit: Centũ cados olei.

BEDA: Cados grece est amphora continẽs vrnas tres. Sequit̃: Dixitq̃ illi: Accipe cautionẽ tuã ⁊ se de: ⁊ cito scribe quinquagita. Dimidiã ei partez di mittẽs. Sequit̃: Deide alio dixit: q̃tũ debes? ait: cẽ tum choros tritici. Chor⁹ modijs. xxx. cõplet̃. Seq̃t̃ Ait illi: Accipe literas tuas: ⁊ scribe. lxxx. Quintam partẽ ei dimittens. Simpliciter ergo sic põt accipi. Quisq̃s indigẽtiã pauperis vel ex dimidia vel ex q̃n ta alleuiat parte: misericordie sue mercede donãd⁹ ẽ. AVG. de que. euan. Vel q̄ de centũ cadis olei quinquagita fecit scribi a debitore: ⁊ de centũ cho ris tritici octoginta; ad hoc valere arbitror: vt ea q̃ ĩ sacerdotes atq̃ leuitas iude⁹ quisq̃ opatur. ĩ eccle sia christi abundẽt: vt cũ illi decimas darent: isti di midias dẽt: sicut de bonis suis fecit zache⁹ aut cer te duas decimas dãdo. i. vnã quintã superẽt impen dia iudeorum.

Et laudauit dominus uillicũ ini quitatis: quia prudẽter fecisset: qr fi lij huius seculi prudẽtiores filijs lu cis in generatione sua sunt. Et ego uobis dico: Facite uobis amicos de mãmona iniquitatis: ut cũ defeceri tis: recipiãt uos ĩ eterna tabernacu la. Qui fidelis est ĩ minimo: ⁊ ĩ ma iori fidelis est: ⁊ q in modico iniqu⁹ est ⁊ in maiori iniquus ẽ. Si ergo ĩ iniquo mãmona fideles nõ fuistis: quod uerũ est quis credet uob? Et si in alieno fideles nõ fuistis: quod uestrũ est q̄s dabit uobis. Nemo s̃ uus põt duob⁹ dñis suire. Aut. n. unũ odiet: ⁊ alterũ diliget: aut uni adherebit: ⁊ alterũ contẽnet. Non

potestis deo seruire ⁊ mām̄one.

AVG. Uillicū quē dn̄s eiiciebat a villicatu laudauit dn̄s: eo q̄ in futurū sibi ꝓspexerit. vn̄ dicitur: Et lauda. do. villi. iniq. q̄ prudē. egisset. Non tn̄ oīa debemꝰ ad imitādū sumere: nō enī dn̄o nostro faciēda ē in aliquo fraus: vt de ipsa fraude elemosynas faciamꝰ. ORI. Uerū q̄ gētiles dicūt prudentiā esse virtutē: ⁊ diffiniūt eā peritiā bonoꝝ maloꝝ ⁊ neutroꝝ: vel cognitionē agēdoꝝ ⁊ nō agendoꝝ: cōsiderandū ē vtrū hec dictio plura aut vnū significet. dicit̄ enī q̄ deꝰ parauit celos prudētia: constat bonā eē prudētiā qua dn̄s celos parauit. Dicit̄ etiā i genesi s̄m. lxx. q̄ serpēs prudētissimꝰ erat: vbi prudentiā nō virtutē dicit: sed astutiā ad mala iclinationē habētē: ⁊ s̄m h̄ dicit̄: q̄ dn̄s laudauit villicū q̄ prudēter egisset: h̄ ē calide ⁊ perperā. Et forsitā q̄d dixit Laudauit: nō s̄m verā cōmendationē: sed abusiue dictū ē: vt cū dicimꝰ aliquē cōmendari in mediocribꝰ ⁊ idifferētibus rebꝰ: ⁊ quodāmō mirādos eē cōcursus et acumē q̄bus vigor mentis elicitur. AVG. de que. euā. Ecōtrario dicūtur iste similitudines: vt itelligamꝰ si laudari potuit ille a dn̄o: q̄ fraudē faciebat: quāto amplꝰ placeāt deo q̄ s̄m eiꝰ preceptū opa illa faciūt. ORI. Filij quoq̄ huiꝰ seculi nō sapiētiores sed prudētiores dicunt̄ lucis filijs. ⁊ h̄ nō absolute ⁊ simpliciter: sed i genere suo. Sequitur: Quia filij huiꝰ seculi prudētiores filijs lucis in generatiōe sua sūt. BEDA: Filij lucis ⁊ filij h̄ seculi vocant̄: q̄mō filij regni ⁊ filij pditiōis: cuiꝰ enim vnusq̄sq̄ agit opa eius cognominat̄ ⁊ filiꝰ. THE. Filios ergo huiꝰ seculi vocat cogitātes q̄ sibi cōmoda sūt i terra: filios vero lucis spūales opes tractātes intuitu diuini amoris. Inuenimur aūt i humanis quidē administratiōibꝰ prudēter oīa disponentes: ⁊ summope satagentes: vt si defecerimꝰ ab administratiōe habeamꝰ vite refugiū: cū vero dispēsare debemꝰ diuina: nō pmeditamur q̄ nobis postmodū sūt ꝓfutura. GRE. xviij. mor. Ut ergo in sua manu homies post mortē quicq̄ ineniāt: an̄ mortē diuitias suas i pauperū manibꝰ ponant. vn̄ sequit̄: Et ego vobis dico facite vobis amicos de mammona iniq̄tatis. AVG. de ver. do. Quod hebrei vocant mām̄ona: latine diuitie vocant̄: ac si diceret: Facite vobis amicos de diuitijs iniq̄tatis. Hoc aūt q̄dam male itelligēdo rapiūt aliena: ⁊ inde aliq̄d pauperibus largiunt̄: ⁊ putāt se facere quod preceptū ē. Intellectꝰ iste corrigēdus ē. De iustis laboribꝰ elemosynas facite: nō enī corrupturi estis iudicē christum: si de pda inops dares aliq̄d iudici: vt ꝓ te iudicaret si iudex ille ꝓ te iudicabit: tāta vis ē iusticie: vt etiam tibi displiceat. Noli tibi pigere talē deū: fons iusticie ē. Noli ergo elemosynas facere de fenore ⁊ vsuris. fidelibꝰ dico: q̄bus corpꝰ christi erogamꝰ. sed si pecunias tales habetis de malo ē q̄d habetis. Iam nolite malū facere. Zacheꝰ dixit: Dimidiū rerū mearū do pauperibꝰ. Ecce q̄mō currit q̄ currit facē amicos de mām̄ona iniq̄tatis: ⁊ ne reꝰ aliūde teneret̄. Si cui aliq̄d tuli: quadruplū reddā. Est ⁊ aliꝰ itellectus: Mām̄one iniq̄tatis diuitie seculi sūt omēs vndecūq̄ sint. Si enī veras diuitias queris: alie sūt q̄bus iob nudꝰ abundabat: q̄n̄ i deū cor plenū hēbat Iste aūt ab iniq̄tate appellant̄ diuitie: q̄ vere n̄ sūt pauptate enī plene sūt: ⁊ semp obnoxie casibꝰ. Si eī vere diuitie essent: securitatē tibi darēt. AVG. de que. euan. Uel diuitie iniq̄tatis dicunt̄: q̄ nō sunt iste diuitie nisi iniq̄s: ⁊ q̄ in eis cōstituūt spē atq̄ copiā sue btitudinis. A iustis vero cū hec possident̄: ē quidē ista pecunia: s̄ nō sunt illis diuitie nisi celestes ⁊ spūales. AMB. Uel iniquū mām̄ona dixit: q̄ varijs diuitiaꝝ illecebris nostras auaricias tētat affectꝰ: vt velimus fuire diuitijs. BASI. Uel si successeris patrimonio ab iniustis cōgregata cepisti. i pluribꝰ enī pdecessoribꝰ necesse ē aliquē reperiri q̄ iniuste vsurpauerit aliena. Ponatur aūt vt nec pater exegerit: sed aurū vn̄ habes? Siquidem dicis a me: ignarꝰ dei es: nō habēs noticiā creatoris. si vero a deo: dic nobis rationē pp quā eas accepisti: an n̄ dei est terra ⁊ plenitudo eiꝰ? ergo si cōis dn̄i nostra sūt: erūt ⁊ conseruoꝝ nostroꝝ. THEO. Ille ergo dicunt̄ opes nequitie quascūq̄ dn̄s dedit ad impendia necessitatatis fratrū ac cōseruoꝝ nostroꝝ: nos vo tenemꝰ nobis. Decebat igit̄ a pn̄cipio oīa paupibꝰ tradi. verū q̄ iniq̄tatis fuimꝰ villici neq̄ter retinentes q̄d deputatū ē ad alioꝝ opꝰ: nō ē oīno manendū i hac crudelitate: s̄ impartiendū ē pauperibꝰ: vt recipiamur ab eis i celestibꝰ tabernaculis. Sequit̄ enī: Ut cū defeceritis recipiāt vos in eterna tabernacula. GRE. xxij. mor. Si aūt eoꝝ amicitijs eterna tabernacula acq̄rimus dātes pēsare debemꝰ: q̄ patronis potiꝰ munera offerimꝰ q̄ egenis dona largimur. AVG. de ver. do. Qui sūt enī q̄ habebūt tabernacula eterna: nisi sancti dei? Et q̄ sūt q̄ ab ipsis accipiēdi sūt i tabernacula eterna: nisi q̄ eoꝝ indigētie seruiūt: ⁊ quod eis opꝰ ē hilariter submīstrant Isti sūt mīmi christi: q̄ omia sua dimiserūt: ⁊ secuti sūt eū. ⁊ q̄cq̄d habuerūt: pauperibꝰ distribuerūt: vt deo sine seculari cōpede expediti seruirēt: ⁊ ab oneribus mūdi liberatos velut pēnatos sursum hūeros tollerēt. AVG. de que. euā. Nō ergo eos a quibꝰ recipi volumꝰ i tabernacula eterna tāq̄ debitores dici fas ē itelligi: cū iusti ⁊ sancti significēt̄ h̄ loco q̄ eos itroducāt: q̄ necessitatibꝰ suis terrena bōa cōmunicauerūt. AMB. Uel aliter: Facite vo. ami. de iniquo mām̄ona. vt largiēdo paupibus: angeloꝝ ceteroꝝq̄ sanctoꝝ grām cōparemꝰ. CHRY. Attēde etiā q̄ nō dixit: vt suscipiāt vos i suis mansionibꝰ: n̄ enī ipi sūt q̄ suscipiūt. vn̄ cū dixisset: Facite vo. ami. addidit De mam. iniqui. ondēs q̄ n̄ simplr eoꝝ amicitia nobis patrociabit̄: nisi bōa opa nos comitēt̄: nisi euacuemꝰ iuste diuitias ꝯgestas iniuste. Ars igit̄ artiū peritissima ē elemosyna. nō. n. nobis domos fabricat luteas: s̄ vitā perennē ipēdit. Singulaꝝ artiū alia alterꝰ admiculo idiget. Cū aūt misereri oꝝ: nulliꝰ alterꝰ s̄ soliꝰ volūtatis ē opus. CIRYL. Sic igit̄ docebat xp̄s affluētes diuitijs sūmoope diligē amicitiā paupeꝝ: ⁊ thesaurizare i celis. Nouerat āt hūane mētis desidiā: q̄mō ambiētes diuitias nullū charitatiuū opꝰ ipēdūt egētibꝰ. q̄ igit̄ talibꝰ nulliꝰ spūaliū donoꝝ fructꝰ ꝓueniat: maīfestis exēplis ondit subdēs: Qui fide. ē i mimo: ⁊ i maio. fide. ē. ⁊ q̄ i modi. iniquꝰ ē: ⁊ i maio. iniquꝰ ē. Apis āt nobis dn̄s oculū cordis exponēs q̄d dixerat: cū subdit: Si g̃ i iniquo mam. fide. n̄ fui. q̄d verū ē q̄s cre. vobis?

Est igit̄ minimū iniq̄s mãmona.i.terrene diuitie:q̄
sup̄na sapiētib⁹ nihil eē videt̄. Arbitror ergo aliquē
eē in modico fidelē:cū de his minis opp̄ssis erūna
subsidiū ipartit̄. Itaq̄ʒ si i modico fuerim⁹ ꝑfidi:q°
pacto ab eo obtinebim⁹ verū.i. diuinoꝝ charisma/
tū nobis donū:aīe humane iprimēs diuinā speciē.
Qđ aūt ad hoc tēdat intētio verboꝝ dñi:ꝑ sequen/
tia ꝑʒ.Dicit.n.Et si i alieno nō fuistis fideles: qđ ve
strū ē:q̄s dabit vobis? AMB. Aliene nobis diui/
tie sūt:q꜡ p̄ter naturā sūt:neq̄ʒ nobiscū nascūt̄:neq̄ʒ
nobiscū trāseūt.christ⁹ āt noster ē:q꜡ hoīm vita est.
deniq̄ʒ i ꝓpria vēit. THEO.Sic igit̄ huc usq̄ʒ do
cuit nos q̄ʒfideliter deceat dispēsare diuitias. ſʒ q̄a
opū dispēsatio sm̄ deū nō aliter obtinet̄:q̄ʒ ꝑ īpassi
bilitatē aī ad diuitias n̄ affecti subiūgit: Nemo ser.
pōt duo.do.ser. AMB. Nō q꜡ duo:ſʒ vn⁹ ē dñs.
nā ⁊ si sint q̄ mãmone seruiant:tñ nō ille nouit aliq̄
iura dñatus:ſʒ ipi sibi iugū s̄uitutis iponūt. Un⁹ ē
dñs:q꜡ vn⁹ ē de⁹.vñ pʒ patris ⁊ filij vnū eē dñatuʒ.
Et hui⁹ rōnē assignat subdēs: Aut.n.vnū odio ha/
bebit ⁊ alte.dili.aut vni adherebit:⁊ alte contem.
AVG.de que.euā. Hec āt nō passim aut q̄si temer̄
dicta sūt.nemo eni iterrogat⁹ vtrū diligat diabolū:
r̄ndet se diligē:ſʒ poti⁹ odisse: deū āt se diligē ꝓcla/
māt:ergo aut vnū odiet.s.diabolū:alteruʒ diliget.s.
deū.aut alteri adherebit.s.diabolo:cuʒ q̄si ei⁹ p̄mia
tēporalia sectat̄:⁊ alterū contēnet.s.deū:sicut solēt
minas ei⁹ postponē cupiditatib⁹ suis q̄ de bonita/
te ei⁹ ad ipunitatē sibi blandiūt̄. CIRYL.Cōclu/
sio āt ē toti⁹ s̄monis qđ seq̄t̄: Non pote.deo ser.⁊
mam.Totū igit̄ studiū trāsferam⁹ ad alterū diuitijs
abrenūciātes. BEDA:Audiat ergo h̄ auar⁹:non
posse simul diuitijs christoq̄ʒ seruiri:⁊ tñ non dixit:
Qui hʒ diuitias:ſʒ Qui s̄uit diuitijs.Qui eni diuiti/
arū s̄eru⁹ ē:diuitias custodit vt s̄uus.q̄ aūt s̄uitutis
excussit iugū:distribuit eas vt dñs.ſʒ q̄ seruit mãmo
ne:illi vtiq̄ʒ s̄uit q̄ reb⁹ istis terrenis merito sue ꝑuer
sitatis p̄posit⁹ ⁊ p̄nceps h⁹ seculi nominatur.

Audiebāt aūt omia hec pharisei q erāt auari:⁊ deridebāt illum. Et ait illis: Uos estis q iustificatis uos corā hoībus: de⁹ āt nouit corda uestra. Quia qđ hoībus altū ē:abominatio ē añ deū. Lex ⁊ ꝓphete usq̄ʒ ad iohannē: ex eo regnū dei euangelizat̄:⁊ oīs i illud uim facit. Facili⁹ ē aūt celū ⁊ terraʒ p̄terire: q̄ʒ de lege unū apicē cader̄. Oīs q dimittit uxorē suā ⁊ alterā ducit: mechat̄.⁊ q dimissam a uiro ducit mechatur.

BEDA:Monuerat christ⁹ scribas ⁊ phariseos de
sua iusticia nō p̄sumere:sed peccatores penitētes re
cipe.⁊ elemosynis sua peccata redimire:sed illi p̄ce/
ptorē misericordie hūilitatis ⁊ ꝑsumonie deridebāt.
vñ dicit̄:Audie.āt oīa hec pha.q̄ erāt aua.⁊ deride/
bāt eū.Duas ob cās:q꜡ vel min⁹ vtilia imparet: vel
a se iā facta sup̄fluis igereret. THEO. At dñs de/
tegēs i eis occultā maliciā:ondit eos simulare iusti
ciā.vñ subdit̄:Et ait illis:Uos estis qui iustificatis
vos corā homi. Iustificauit se corā hominibus q̄ pec/
catores tāq̄ʒ īfirmos desperatosq̄ʒ contēnūt: se aūt
ipos tāq̄ʒ ꝑfectos elemosynarū remedio op⁹ nō ha
bere credunt:sed nouit tumoris altitudo: q̄ʒ sit iuste
dānanda videt ille q̄ illumiabit abscōdita tenebraꝝ
vñ seq̄t̄.De⁹ aūt no.cor.ve. THEO.Et iō abomina
biles ei estis ob arrogantiā ⁊ ambitū hūani fauoꝝ.
vñ subdit:Quia qđ hominibus altū ē: abominatō est
apud deū. BEDA:Disputantē aūt cōtra auaritiā
saluatorē.pharisei deridebāt:quasi cōtraria legi ꝓ/
phetisq̄ʒ p̄ciperet:vbi multi ditissimi deo placuisse
legunt̄.sed ⁊ ipe moyses populū quē regebat:si legē
sequeret̄:oībus terrenis bonis abundaturū p̄dixit q̄
bus dñs occurrēs ondit īter legē ⁊ euangeliū:sicut
ꝓmissionū ita ⁊ p̄ceptorū nō minimā eē differētiā.
vñ subdit:Lex ⁊ ꝓphe.vsq̄ʒ ad iohānē AMB.Nō
q꜡ lex defecit:ſʒ q꜡ icepit euāgelij p̄dicatio.videntur
n.miora opleri:cū potiora succedāt. CHRY.Per
h̄ aūt reddit eos celeres ad sui fidē:q꜡ si vsq̄ʒ ad tem
pus iohānis cōsūmata sūt oīa:ego sū q̄ venio. Non
eni destitissēt ꝓphete:nisi venissēʒ ego. Sed dices:
Qualit̄ ꝓphete vsq̄ʒ ad iohānē:cū multo plures ꝓ/
phete i nouo:q̄ʒ i veteri testamēto fuerit? ſʒ de illis
ꝓphetis dicit q̄ p̄nūciauerūt christi aduentū. EV/
SE.Nouerāt aūt p̄ores ꝓphete p̄dicationeʒ regni
celorū:sed null⁹ eoruʒ exp̄sse annūciauerat populo
iudeoꝝ:eo q᷑ puerilē mentē iudei habētes ībecilles
erāt circa p̄dicatiōis imēsitatē. Prim⁹ aūt iohānes
māifeste p̄dicauit appropinquasse regnū celorum:
necnō ⁊ peccatorū remissionē ꝑ lauacrū regenera/
tionis.vñ seq̄t̄:Ex eo regnū dei euāgelizat̄: ⁊ oīs i il
lud vim facit. AMB.Lex eni multa scđm naturā
tradidit:vt naturalib⁹ idulgētior desiderijs ad iusti
cie studiū nos vocaret.christ⁹ naturā icidit:q꜡ natu
rales quoq̄ʒ amputat voluptates: sed ideo vim faci
mus nature:vt non ad te[illegible] ergat: sed ad su
perna se erigat. EVSEBIVS: Magna enim pu/
gna incumbit mortalibus in ascensu celorum. q᷑ ei
homines carne mortali vestiti subiugent volupta/
tem:⁊ omnem illicitum appetitum:imitari volen/
tes vitam angelicam:quomodo non fit violenter?
Quis autem videns diuino insudantes cultui:⁊ pe
ne suā carnem mortificantes:non reuera fatebitur
illos vim inferre regno celorū: sed ⁊ siquis indaga/
uerit mirandum propositum venerandorū marty/
rum:fatebitur eos vim irrogare in regnum celoruʒ
vt non solum temporalia ista contemnant: sed eti/
am linguas deridentium se talia contemnentes.
Hoc enim subiunxit euangelista cum dixisset:Deri
sum fuisse iesum:cur de contemnendis terrenis di/
uitijs loqueretur. BEDA:Ne autē putarent i eo
q᷑ dixit:Lex ⁊ prophete vsq̄ʒ ad iohannē:legis vl̄ ꝓ
phetarum ab eo destructionē predicari:hoc exclu/
dit subdens: Facilius autem est celum ⁊ terram p̄
terire:q̄ʒ de lege vnum apicem cadere. Preterit eni
figura huius mundi: de lege autem nec vnius qui/
dem litere sūmitas.i.nec minima queq̄ʒ a sacramē/
tis spūtalibus vacant:⁊ tamen lex ⁊ prophete vsq̄ʒ
ad iohannē:quia non potuit vltra venturum pro/
phetizari qđ iohānis p̄conio iam venisse clarebat.

Quod autē de lege in perpetuū non violando pre dixerat: vno exempli gratia de illo sumpto confirmat testimonio dicēs: Omnis qui dimittit vxorem suā et ducit alterā mechat: et qui dimissaȝ a viro ducit mechat. Ut et hoc vno disceret etiā in ceteris eū nō ad soluēda: sed implēda decreta legis venisse.

THEO. q.n. cū imꝑfectis lex imꝑfecte loq̄ret: ex hoc patet ꝙ duris ꝓcordijs iudeoꝝ ait: Si vir odio habuerit ꝯiugē: dimittet eā: quia cū homicide eēnt et gauderēt in sanguie: nec astrictoꝝ sibi miserebant adeo vt filios et filias mactarēt demonibꝰ: nūc vo ꝑfectioris doctrine opꝰ est. Ob hoc igit dico: ꝙ siq̄s repudiat cōiugē: nō incūbente causa fornicatōnis mechat: et qui aliā duxerit mechat. AMBRO. Prius aūt dicendū arbitror de lege coniugij: vt postea de ꝓhibēdo diuortio disputemꝰ. Quidā putāt omne cōiugiū a deo esse: quia scriptū est: Quos deus cōiūxit: hō nō separat. Quō ergo apl̄us dixit: Si infidelis discedit discedat. In quo ōndit nō a deo esse omne cōiugiū: neq̄ȝ.n. christiani gentilibus dei iudicio cōiungūtur. Noli ergo vxorem dimittere: ne deum tue copule diffitearis auctorē. Etenim si alienos multomagis vxorios debes tolerare et emēdare mores: que cum paruulis feta dimittit. Duruȝ si excludas parentē: pignora teneas: vt ad cōtumeliam parētis addas etiā pietatis iniuriā: durius si ꝓpter matrē etiam filios simul pellas: pateris ne liberos tuos viuēte te esse sub vitrico? ac incolumi matre esse sub nouerca? Quā periculosum si fragilem adolescētie etatē errori offeras: q̄ȝ impiuȝ si eius destituas senectutē cuiꝰ defloraueris iuuētutē. Pone si repudiata nō nubat: et hoc tibi debuit displicere cui adultero fidē seruat. Pone si nubat: necessitas illiꝰ tuū crimē ē: et quod ꝯiugiū putas adulteriū est. Hoc moraliter tamē: qr supra ꝓposuerat regnū dei euāgelizari: et cū dixisset de lege vnū apicē nō posse cadere subiecit: Oīs qui dimittit vxorē suā etc. Uir christus est: vxor ecclesia: charitate vxor: integritate virgo: ergo quē deꝰ traxit ad filiū: nō sepat ꝑsecutio nō auertat luxuria: nō ph̄ia depdet: hereticꝰ nō insiciat: iudeꝰ nō sepat. Adulteri sunt oēs q̄ adulterare cupiūt fidei et sapiētie veritatē.

Homo qdā erat diues q induebatur purpura et bysso: et epulabat quotidie splēdide. Et erat qdā mēdicꝰ noie lazarꝰ q iacebat ad ianuam eiꝰ ulceribus plenus cupiēs saturari de micis q̄ cadebāt de mēsa diuitis: et nemo illi dabat. Sȝ et canes ueniebant: et lingebant ulcera eius.

BED. Admonuerat supra dominꝰ facere amicos de mānona iniq̄tatis: quod audiētes pharisei deridebāt. deinde illa que ꝓposuerat: exēplis astruit dicēs: Hō q. erat diues. CHRY. Erat nō Est. qꝛ ꝑtransijt q̄si vmbra fugiēs. Nō aūt oīs sancta paupꝑtas: aut diuitie crimiose: sȝ vt luxuria infamat diuitias ita paupꝑtatē ꝯmēdat sanctitas. Seq̄t: Et indu. pur. et bysso. AMB. Purpura color regij habitꝰ ē: et cōchis marinis ferro circūcisis emissa: byssus vo genꝰ lini cādidi et mollissimi. GRE. in ho. Si aūt subtiliū ꝓciosarūq̄ȝ vestiū cultꝰ culpa nō eēt: neq̄q̄ȝ ſmo dei h̄ tā vigilāter exp̄mēt. Nemo q̄ppe vestimēta ꝓciosa nisi ad inanē gl̄iam q̄rit: vt honorabilior ceteris esse videat. nemo enī vult ibi ꝓciosis vestibꝰ indui: vbi ab alijs nō possit videri. CHRY. Cinerē et puluerē et terrā purpura et serico ꝓtegebat: sm vestimēta eius: ita et epule. et nos q̄les epule: talia et vestimēta. vnde sequitur: Et epulabat quotidie splendide.

GREGO. ꝑmo mora. Ubi sollerter intuendū est quia celebrari sine culpa ꝯuiuia vix p̄nt: pene semꝑ cōcomitat voluptas. Nam cum corpꝰ in refectōnis delectatōe resoluit: cor ad inane gaudiū relaxatur. Sequitur: Et erat quidē mēdicꝰ nomine lazarus.

AMBRO. Narratio magis q̄ȝ parabola videtur quādo etiā nomen exp̄mitur. Parabola vero illa est: vbi exemplū ponitur: et tacētur nomina. Interpretat aūt lazarus qui adiutus est: paup.n. erat: et illum dominꝰ adiuuabat. CIRYL. vel aliter: Pn̄s sermo de diuite et lazaro similitudinarie scriptꝰ est in parabola: vt innotescat ꝙ qui terrenis affluunt opibꝰ: nisi velint opitulari necessitatibꝰ pauperum: grauē īcurrāt sentētiā. Refert aūt traditio iudeoꝝ lazarum quēdam fuisse tūc tempis in hierosolymis extrema ꝑssum inopia et infirmitate: cuiꝰ meminit dominꝰ introducēs eum in exemplū ad maiorē sermonis manifestatōnem. GREGO. in home. Notandū etiā est: quia in populo plus solent nomina diuitū q̄ȝ pauperū sciri. Dominꝰ aūt nomē pauperi dicit: et nomē diuitis nō dicit: quia deꝰ humiles nouit atq̄ȝ approbat. vt aūt ampliꝰ probaret pauper: simul huc et paupꝑtas et egritudo tabefecit. Sequitur enim: Qui iacebat ad ianuā eius vlceribus plenus.

CHRY. Ideo iacebat ad ianuā ne diues diceret: Non vidi: nemo mihi nūciauit. videbat eū exiens: et reuertēs. ideo vlceribꝰ plenus vt crudelitatē diuitis suo corꝑe demōstraret. mortē corpis tui vides iacere ante ianuā: et non misereris. si dei ꝓcepta nō cōsideras: saltem cōditōis tue miserere: et time ne ipse talis efficiaris. egrotatio aūt habet aliquod solaciū: si opes haber. Quāta ergo in isto pena est: in quo inter tanta vulnera nō meminit dolores plagarū: sed fameȝ? Sequitur enī: Cupiens saturari de micis que cadebāt de mensa diuitis. q.d. Qō ꝓijcis de mēsa h̄ ꝓbe in elemosynā: fac dāna lucrū. AMB. Insolētia aūt diuitū in diuitijs competētibꝰ subinfert. Sequitur enī: Et nemo illi dabat. Ita enim sunt cōditionis humane immemores: vt tanq̄ȝ supra naturā siti: de miserijs pauperū incētiua suarū capiāt voluptatū: rideāt inopē: insultēt egēti: et quorū misereri decebat: his auferāt. AVGV. [illegible] bilis enī auaricia diuitū: nec timet deū: nec hominem veret. nō parcit patri: amico fidē nō seruat. viduam opp̄mit: rem pupilli inuadit. GREGO. in home. Insuꝑ paup videbat ꝓcedentē diuitē ab obsequētibus circūfulciri: se in infirmit[illegible] visitari. nam quia nemo ei ad [illegible] tur canes qui vulnera eiꝰ lingebat. Se[illegible] et ca. venie. et linge. vlce. eiꝰ CHRY. [illegible] hoīm lauare dignabat et ꝯtare: fere [illegible]

GRE. in home. Ex vna ergo re omnipot[illegible]

ouo iudicia exhibuit: dũ lazarũ paperē ante ianuaȝ
diuitis iacere ꝑmisit: vt ⁊ diues impiꝰ dānatiōis sibi
augeret vltōem: ⁊ tentatꝰ pauper cresceret ad remu
neratōem: quia cōspiciebat quotidie cui misereret̃:
videbat iste de quo probaret̃.

**Factũ est aũt ut morerent̃ mēdicꝰ
et portarent̃ ab angelis in sinũ abrae.
Mortuus est aũt ⁊ diues: et sepul
tus est in inferno. Eleuās autē ocu
los suos cũ esset in tormētis: uidit
abraā a longe ⁊ lazarũ in sinu eius:
⁊ ipse clamās dixit: Pater abraā mi
serere mei: ⁊ mitte lazarũ ut intigat
extremũ digiti sui in aquaȝ: ut refri
geret linguā meā: quia crucior i hac
flamma. Et dixit illi abraaȝ: Fili re
cordare qa recepisti bona i uita tua:
⁊ lazarus similiter mala. Nũc autē
hic consolat̃: tu uero cruciaris. Et
in his omnibꝰ iter nos ⁊ uos chaos
magnũ firmatũ est: ut hi qui uolũt
hinc transire ad uos ñ possint: neqȝ
inde huc transmeare.**

CHRY. Audiuimꝰ quid vtriqȝ in terra passi sũt:
videamꝰ quid vtriqȝ patiant̃ apud inferos. Qō tēpa
le fuit ꝑterijt: quod sequit̃ eternũ est. Uterqȝ mortu
us est. illũ angeli: hũc pene susceperũt. Dicit̃ eni: Fa
ctũ est aũt vt more. mēdi. ⁊ porta. in sinu abrae. Lā-
te pene repēte delitijs cōmutant̃. Portat̃ post tan
tos labores: quia defecerat: ne saltē ambulās labo-
raret: ⁊ portabat̃ ab angelis. Nō suffecerat ad por-
tandũ paupē vnꝰ angelꝰ: sed ꝓpterea plures veniũt
vt chorũ leticie faciāt. gaudet vnusquisqȝ angelꝰ tā-
tuȝ onꝰ tāgere: libēter talibꝰ oneribꝰ ꝑgrauant̃ vt du
cant homīes ad regna celorũ. Portatꝰ est aũt i sinu
abrae: vt illũ palparet ⁊ refocillaret. Sinꝰ abrae pa-
radisus est. Ideo aũt angeli ministrātes tulerũt pau
perē: ⁊ locauerũt eũ in sinu abrae: quia lȝ despectus
iacereȝ: nō tamē desperauit: nec blasphemauit dicēs
Hic diues in neqcia viuēs gaudet: ⁊ tribulatōeȝ nō
patit̃: ego vero nec obtinere valeo necessariā escam
AVGV. de origine anime: Qō aũt abrae sinũ ex-
istimas esse corporeũ: vereor ne in re tanta ioculari
ter nō serio agere credaris. Neqȝ eni visqȝadeo deci-
peris: vt arbitreris corporeũ sinum homīs vniꝰ ferre
tot animas: immo vt ſȝ te loquar tot corpora quot
illuc angeli: sicut lazarum perferũt: nisi opineris for
tasse illam vnam animā solā ad eundē sinũ perue-
nire meruisse. si errare pueriliter non vis: sinũ abrae
intelligere remotā sedem quietis atqȝ secretā: vbi est
abraam: ⁊ ideo abraam dictā non qꝛ ipius tm̃ sit: ſȝ
qꝛ ipse multarũ gentiũ pater sit: qui ad imitādũ fidei
ꝑncipatũ ꝑpositus est. GRE. in home. Cum autē
duo essent inferius corda: pauperis. s. ⁊ diuitis: vnꝰ
desuper erat inspector: qui ⁊ pauperē tentādo exer
cebat ad gloriā: ⁊ diuitē tolerādo expectabat ad pe
nam. vnde seqt̃: Mortuꝰ est aũt ⁊ diues. CHRY.
Mortuus quidē est tunc corpore: sed erat illi ante
anima mortua: nihil eiȝ agebat ex operibus anime.
nam totus feruor eius qui ꝓuenit ex dilectōe ꝓximi
expirauit: ⁊ erat corpore defuncto defunctior. Nul
lus aũt est qui sepeliēdo diuiti ministrasse dicat̃ vt
lazaro. eo nanqȝ qꝛ in lato itinere delectatus mltos
habuit obsequētes adulatores: vt peruenit ad fineȝ
ꝑuatus est omnibꝰ. Simpliciter eni sequit̃: Et sepl
tus est in inferno. Sed etiā anima eius duȝ viueret
sepeliebat̃ obruta corpore quasi sepulchro AVG.
de que. euan. Sepultura autē inferni penarũ ꝓfun
ditas est: que superbos ⁊ imisericordes post hāc vitā
vorat. BASI. Est autē infernꝰ quidā locus cōmu
nis in intimo terre obumbratꝰ vndiqȝ ⁊ opacus: cu
ius est quoddā orificiũ in profundũ tendēs: per qō
patet descēsus animabꝰ ad mala dānati. CHRY.
Uel sic vt regũ carceres extra manēt: sic ⁊ extra mũ
dum foris alicubi est infernus: vnde ⁊ exteriores te-
nebre dicte sunt. THEO. Quidā vero dicũt infer
nũ esse transitũ ab apparēti ad disparēs ⁊ deformi
tatē anime. Quādiu eni anima peccatoris in corpe
est: apparet per ꝓprias operatiōes: vt auteȝ euolat de
corpore fit deformis. CHRY. Sicut aũt pauperi
dũ viueret grauiorē penā reddebat iacē ante ianuā
diuitis: ⁊ aliena bona ꝓspicere: sic diuiti mortuo au
gebat exitiũ accubitꝰ in geenna: ⁊ ꝓspectꝰ delectatio
nis lazari: ne solũ tormētorũ natura: sed ⁊ collatōe
honoris illiꝰ itolerabiliꝰ sentiret suppliciũ. vn̄ seqt̃:
Eleuās aũt ocu. su. cũ eēt in tor. vi. abra. a lōge. Ele
uauit qdē oculos: vt illũ inspiceret. lazarꝰ. n. sursum
erat: ille deorsum. illũ plures angeli portabāt: istuȝ
infinita tormēta possidebāt. vn̄ nō dicit: Cũ eēt in
tormēto: sed In. tormētis. totꝰ. n. in tormētis erit.
oculos solos liberos habebat: vt alteriꝰ leticiā possit
aspicē: vt magis torqat̃: qꝛ nō hȝ qō aliꝰ hȝ. alior̃ di
uitie eorũ qui in pauꝑtate sũt: tormēta sũt. GRE.
Si aũt abraā adhuc in imis nō eēt: hũc diues i tor
mētis positꝰ nō videret. Eos. n. q celestis patrie vias
secuti sunt: pꝰ egressuȝ carnis inferni claustra tenu-
erũt: nō vt pena quasi pctōres plecteret: sed vt illos
in locis remotioribꝰ reqescētes: qꝛ necdũ intercessio
mediatoris aduenerat: ab ingressu regni reatꝰ ꝑme
culpe retineret. CHRY. Multi aũt erāt pauꝑes
iusti: sed qui iacuit ad limina eius aspectui occurrit
ad eiꝰ tristiciā. Seqt̃: Et laza. in si. eiꝰ. Hic inotescit
qꝛ oēs q a nobis offendũt̃: obijciũt̃ nr̃o ꝯspectui. Di
ues aũt lazar̃ nō penes aliũ iustũ: sed in sinu abrae
videt. erat. n. abraā charitatiuꝰ: hic aũt crudelitatis
arguit̃. Ille sedēs ante fores venabat̃ trāseũtes: ⁊ in
domũ patriā ingerebat: hic vō ⁊ manētes intꝰuer
tebat. GRE. in ho. Qui nimir̃ diues eũ cuiꝰ i hac
vita miseri nō voluit: in suo iā supplicio positꝰ pa-
tronũ qrit. THE. Nō tm̄ dirigit ſmonē ad lazarũ
sed ad abraā: qꝛ forsan erubescebat ⁊ putabat lazar̃
reminisci malor̃ ex proprijs iudicās de illo. vn̄ seqt̃:
Et ipse cla. dixit CHRY. Magne eni pene: magnā
vocē reddebat: Pater abraā. q. d. Patrē te voco na
tura: quomodo filius qui perdidit suam substanti-
am: lȝ meo vitio te parteȝ ꝑdididerim. Misere mei.

Frustra agis penitentiā vbi nō est penitētie locus. Tormēta te cogūt:nō mētis affectus. Quicūq̧ i regno celoꝝ est:nescio an ei⁹ qui in inferno est valeat misereri. Creatoꝛ creature miseretur sue. Un⁹ venit medicus qui sanaret moꝛbos:alij sanare nō poterāt Mitte lazaꝝ:erras miser. Abrahā mittere nō pōt:sed suscipe pōt:vt intingat extremū digiti sui in aquam. Lazarū videre nō dignabaris:ꝛ nunc digitū ei⁹ desideras. Hoc quod petis:tu ei debebas facere cū adhuc viueret. Aquā desideras:qui delicatos cibos an fastidiebas. Uide cōsciam peccatoꝛis:nō totū audꝫ poscere digitū. Instruimur aūt ꝙ̄ sit vtile i diuitijs nō cōfidere:ecce diues indiget paupe: qui quōq̧ esuriebat. Mutantur res ꝛ notificant omnib⁹ ꝙ̄s esset diues:quis esset paup. sicut.n.in theatris cū aduesperascit ꝛ astātes recedūt: exeūtes ꝛ amictū deponentes:qui reges ꝛ ꝓtoꝛes visi fuerāt:omnib⁹ vlceribus pleni videnẜ vt sunt:sic ꝛ adueniēte moꝛte: ꝛ soluto spectaculo: vniuersi laruis egestatꝭ ꝛ diuitiaꝝ depositis:ex solis opib⁹ diiudicāẜ qui nā vere sint diuites qui paupes:qui glorioſi:que inglorij. GRE.in ho. Diues.n. iste qui vlcerato paupi mēse sue vel minuta dare noluit:in inferno posit⁹ vsq̧ ad minima querenda ꝑuenit.nā guttā aque petiuit:q̄ micas panis negauit. BASI. Cōdignū aūt ꝑmiū reddiẜ diuiti: illi ignis ꝛ infernalis pena:ligua arefacta: vice lire sonātis gemit⁹:vice pot⁹ desideriū stille:vice speculatoꝝ enoꝛmiū caligo ꝓfūda: vice ambit⁹ incessantꝭ ꝑuigil vmes.vñ sequiẜ:Ut refrigēt lin.me.q꞉ cru.in hac flāma. CHRY. Non aūt q꞉ diues fuerat torq̄baẜ:sed q꞉ misert⁹ nō fuit. GRE.in home. Hic colligendū est qua pena mulctād⁹ sit q̄ aliena diripit: si inferni dānatōe ꝑcutiẜ q̄ ꝓpa nō largiẜ. AMB. Cruciaẜ etiā:quia luxurioso carere delitijs pena est aq̄ aūt est refectio aīe in doloꝛib⁹ cōstitute. GRE. in home. Quid aūt est ꝙ in toꝛmētis posit⁹ linguaꝫ suā refrigerari postulat:nisi ꝙ is qui diuiēdo de loq̄citate peccauerat: ꝓ retributōis iusticiā in lingua atroci⁹ ardebat? Abūdare.n.in cōuiuijs loq̄citas solet. CHRY. Multa etiā lingua ei⁹ supba locuta ē vbi peccatū:ibi ꝛ pena.ꝛ quia plurimū ligua peccauit:ampli⁹ torqueẜ. AVG.de que.euā. Uel ꝙ linguā suā vult refrigerari cū in flāma tot⁹ arderet: significat qō scriptū est: Moꝛs est vita in manib⁹ lingue.ꝛ q꞉ oꝛe cōfessio fit ad salutē:qō ꝑ supbiā ille nō fecit. Extremū aūt digiti:vel minimā opatōem significat qua ꝑ spiṁsanctū subueniẜ. AVG. de origine aīe: Dicis aūt mēbra hic aīe describūẜ: ꝛ vis ꝑ oclīn totū caput intelligi:q꞉ dict⁹ est leuare oculos suos: ꝑ linguā fauces:ꝑ digitū manū. Quid aūt cause est: vt noīa ista mēbroꝝ in deo tibi coꝛp⁹ nō faciāt:in aīa faciāt? An vō quia de creatura dicūẜ ꝓpe accipiēda sunt:qñ aūt de creatoꝛe tropice atq̧ trāslate Pēnas itaq̧ coꝛpeas datur⁹es nobis:qm̄ nō creatoꝛ sed creatura.i.hō dicit:Si assūpsero pēnas meas diluculo. Porro si ꝓpterea liguā habuit diues ille coꝛpoꝛeā qm̄ dixit: Refrigēt liguā meā.in nobis quoq̧ adhuc in carne viuentib⁹ man⁹ hꝫ ip̄a ligua coꝛpea: q꞉ scꝑptū ē: Moꝛs ꝛ vita in manib⁹ ligue. GRE. nisen⁹: Sicut aūt ꝑstātissima speculoꝝ tales repsentāt facieꝝ imagines:q̄les ꝛ ip̄e obiecte facies extāt: letas quidē letātiū:tristiū vō tristes: sic ꝛ iustuꝫ dei iudiciū simile fit dispōnibus nostris. vnde q꞉ diues nō fuit misert⁹ paupis iacētis ad ianuā:cū mia egeat nō exaudiẜ. Sequiẜ.n. Et di.il.abra. Fi.recoꝛ.q꞉ re. bo.in vi.tua. CHRY. Aspice patriarche bonitat: ꝫ vocat illū filiū:qō māsuetudinē ei⁹ pōt expmē:nullū tñ ꝓbet auxiliū ei q̄ se remedio ꝑuauerat.vñ dicit Recordare.i.aīaduertas peccata: ne obliuiscaris ꝙ fueris oblectat⁹ diuitijs:recepisti bona in vita tua.i. illa q̄ vera bona eē putabas:nō poteś i ꝛ t̄ra regnaś se ꝛ hic regnare.diuitie nō pñt esse vere ꝛ in terra ꝛ in inferis. Sequiẜ: Et laza.sīr mala. Nō ꝙ lazar⁹ ea mala putauerit:sed ex cēsura diuitis ħ dicebat qui inopiā ꝛ famē ꝛ duraꝫ egritudinē estimabat mala. Qñ igiẜ infirmitatis ꝛ egrotatōis magnitudo ꝑmit lazaꝝ cogitem⁹ ꝛ letāter accipiam⁹ mala i vita nr̄a. AVG.de que.euā. Hec igiẜ ei dicūẜ: q꞉ felicitatē dilexit seculi:nec aliā vitā ꝑter illā i q̄ supb⁹ tumebat adamauit. Lazaꝝ aūt dicit mala recepisse:q꞉ itellexit hui⁹ secli moꝛtalitatē:laboꝛes:ꝛ erūnas:penā eē peccati:q꞉ oēs in adā moꝛimur:q꞉ fact⁹ ē trāgressione moꝛtaẜ. CHRY. Dicit etiā: Recepisti bona in vita tua.q̄si debita.q.d. Siq̄d boni fecisti vñ ꝑmiuꝫ debereẜ:oīa recepisti in illo mūdo: epulās:ditatus, oblectat⁹ successib⁹ ꝓspis. hic aūt siq̄d mali cōmisit vniuersa recepit:pauptate:fame: ꝛ extremis oppss⁹ miserijs.ꝛ vterq̧ vr̄m huc nud⁹ accessit: hic quidē a peccatꝭ ꝑ qō ꝛ ꝯsolatōeꝫ soꝛtiẜ:tu vō a iusticia ꝑ qō īmitigabilē ꝓfers penā.vñ seq̄ẜ: Nūc ħ ꝯsola.tu vō cruciarꝭ. GRE.in ho. Quecūq̧ ḡ in ħ seclo bñ habetꝭ:cū vos bona egisse recolitis: valde de ip̄is ꝑtimescite:ne cōcessa vobis ꝓspitas eoꝛūdē remuneratio sit bonoꝝ:ꝛ cū quolibet paupes nōnulla rep̄hēsibilia ꝑpetrare ꝯspicitis:q꞉ foꝛtasse quos supfluitas tenuissime prauitatis coinq̄nat:camin⁹ paupꝛtatis purgat. CHRY. Sed dices: Nōne ē aliq̄s q̄ et hic ꝛ illic venia ꝓfruaẜ? Hoc q̄dē difficile ē: ꝛ d̄ numero ip̄ossibiliū.nā ꝛsi pauptas nō vrgeat:vrget tñ ambitio. Si egritudo nō stimulet:ira inflāmat.si tētatōes nō impetūt:energūt sepi⁹ cogitatōes inique Nō est aūt pu⁹ laboꝛ iracūdiā refrenare:cōpescē illicita desideria:ostētatōes sedare:despectōem renittere:vitā asꝑam ducere. Talia vō nō agētē:ip̄ossibile est saluari. GRE.in home. Respōderi etiā pōt ꝙ mali in hac vita bona recipiūt: q꞉ oē suū gaudiū felicitatē trāsitoꝛiā putāt. Iusti autē hr̄e ħ q̄dē pñt bona:nec tñ in recōpēsatōe recipe:q꞉ dū melioꝛa.i. terrena appetūt: eoꝝ iudicio quelibet bona affuerint:bona minime videnẜ CHRY. Post miām aūt dei in ꝓprijs studijs sperādū est de salute:nō nūerādo patres aut ꝓrios vel amicos. Frater.n.nō liberat.ꝛ ideo subdiẜ: Et in his oīb⁹ ma.cha.firma.ē int nos ꝛ vos. THEO. Chaos magnū significat iusto꞉ū a pctōꝛib⁹ distātiā.nā sicut affect⁹ eoꝝ varij fuerāt:sic etiā māsiōes nō modicū differūt. CHRY. Qō firmatū dicit:q꞉ nō pōt dissolui:agitari:vel cōcuti. AMB. Inter diuitē igiẜ ꝛ paupē chaos magnū ē:q꞉ p⁹ moꝛtē nequeūt merita mutari. vñ seq̄ẜ: Ut hi qui volūt hic ad nos trāsire nō possint: neq̧ inde huc trāsmeare CHRY.q.d. Uidere possum⁹ trāsire nō possum⁹:ꝛ nos videm⁹ q̄d fugerimus: et vos videtis q̄d ꝑdideritis:ꝛ nr̄a gaudia cumulāt vestra toꝛmēta:ꝛ vestra toꝛm̄ta cumulāt nr̄a gaudia

GREGO.in home. Sicut enī trās̃ire reprobi ad electos cupiūt.i.a suppliciorū suorū afflictōe migrare: ita ad afflictos atqꝫ in tormētis positos transire iustorū est mente ire per misericordiā: eosqꝫ velle liberare: sed iustorū anime qūuis in sue nature bonitate misericordiā habeāt: iam tamē auctoris sui iusticie coniūcte: tanta rectitudine restringunt̃: vt nulla ad reprobos compassiōe moueant̃: nec iniusti ergo ad beatiorē sortem trāseūt: quia damnatiōe ꝑpetua constringunt̃: nec iusti ad reprobos transire possūt: quia erecti iam per iusticiā iudicii eis nullo modo ex aliqua cōpassione miserent̃. THEO. Hinc elicias argumentū contra origenis sequaces qui dicūt: Cū terminꝰ sit imponendꝰ suppliciis: erit tempꝰ quo aggregabunt̃ peccatores iustis et deo.

AVGV.de que euan. Ostendit̃ enī per incōmutabilitatē diuine sententie nullū auxiliū misericordie posse preberi peccatoribꝰa iustis: etiā si velint ꝓbere quo admonet vt in hac vita homīes subueniāt: quibus possunt: ne si postea etiā optime recepti fuerīt: eis quos diligūt opitulari non valeāt. Illud.n.qđ scriptū est: vt ꝛ ipsi recipiāt vos in eterna tabernacula: nō de superbis ꝛ immisericordibꝰ scriptū est: sꝫ de his q̇ sibi eos amicos de opibꝰ misericordie fecerūt: quos iusti nō velut ꝓpa potestate quasi gratificando recipiūt: sed permissiōe diuina.

Et ait: Rogo ergo te pat̃ ut mittas eū in domū patris mei. Habeo enī quinqꝫ fratres: ut testet̃ illis: ne ꝛ ipsi ueniāt in hūc locū tormētoꝝ. Et ait illi abraā: Habēt moysen ꝛ ꝓphetas audiāt illos. At ille dixit: Nō pater abraā: sed siquis ex mortuis ierit ad eos: penitētiā agēt. Ait autē illi: Si moysen ꝛ ꝓphetas non audiūt: neqꝫ siquis ex mortuis resurrexerit credēt.

GRE.in home. Postqꝫ ardenti diuiti de se spes tollit̃: eius animꝰ ad ꝓpinquos quos reliquerat icurrit. vnde dicit̃: Et ait: Ro. te pa. vt mit. eū in do. pa. mei. AVGV.de que.euā. Lazarū petit mitti ꝙ sētit se indignū qui testimoniū ꝑhibeat veritati. Et q̄a nō impetrauerat pabulū refrigerari: multo minus credit se relaxari posse ab inferis ad ꝑdicatōem veritatis. CHRY. Uide aūt ꝑuersitatē: nec in ipsis penis continet veritatē. Si pater est abraā: quō dicis: Mitte eū in domū patris mei: sed nō es oblitꝰ prīs tui: quia ille te ꝑdidit. GRE.in home. Reproboꝝ autē mentē pena sua quādoqꝫ inutiliter erudit ad charitatē: vt iam tūc etiā suos spāliter diligāt: q̇ hic dum peccata diligerēt: nec se amabāt. vnde sequit̃: Habeo.n. q̇nqꝫ fra. vt teste. il. ne ꝛ ipsi veni. in hunc locū tormētoꝝ. AMBRO. Serꝰ autē diues iste magister esse incipit: cum iam nec discēdi tempꝰ habeat̃ vel docēdi. GRE.in home. Qua in re notandū est ardēti diuiti q̄nta supplicia cumulant̃: ad penā nanqꝫ suā ei cognitio seruat̃ ꝛ memoria. cognouit enī lazaꝝ quē despexit: ꝛ fratꝝ suoꝝ meminit: quos reliquit. vt.n. peccatores in supplicio amplꝰ puniātur: ꝛ eorū vidēt gl̃iam quos contēpserūt: ꝛ de illorū pena torquēt̃: quos inutilr̃ amauerūt. Petēti āt diuiti vt lazarꝰ mitteret̃ ab abraā ꝓtinꝰ respōdetur: vnde sequit̃: Et ait illi abraā: Ha. moy. ꝛ ꝓphe. audi. illos CHRY.q.o. Nō sint tibi magis cure fratres tui qꝫ deo qui eos creauit: statuitqꝫ eis doctores q̇ eos cōmonerēt ꝛ solicitarēt. Uocat aūt hic moysē ꝛ ꝓphetas scripta mosaica ꝛ prophetica. AMB. Quo loco euidētissime declarat dn̄s vetꝰ testm̄ esse fidei firmitatē: retūdēs ꝑfidiā iudeoꝝ: ꝛ excludēs nequicias hereticoꝝ. GRE.in home. Sed q̇ dei v̄ba despexerat: hoc audire nō posse suos sequaces estimabat. vnde sequit̃: At ille dixit: Nō pater abraam sed siquis ex mortuis ierit ad illos penitētiā agent.

CHRY. Quia.n. audiēdo scripturas contēnebat ꝛ fabulas esse putabat ex his que passus fuerat: ipe quoqꝫ diiudicabat de fratribꝰ. GRE.nisenꝰ: Sed ꝛ aliud quoddā dogma docemur: ꝙ lazari quidem aīa nō ē erga p̄ntia solicita: nec retorq̄t se ad aliqđ relictoꝝ. at diues quasi quodā visco etiā post mortem a vita detinet̃ carnali. nam siquis oīo carnalis fm̄ mentē fiat: nec postqꝫ corpꝰ exuerit: remouet̃ a passiōibꝰ eius. GRE.in home. Sed mox diuiti veraci sentētia r̄ndet̃. Sequit̃ enī: Ait aūt illi: Si moysen ꝛ ꝓphetas nō audiūt: neqꝫ siq̇s ex mortuis resurrexerit credēt ei. Quia qui verba legis despiciūt: redēptoris ꝑcepta qui ex mortuis resurrexit: q̄to subtiliora sunt: tāto hic difficilꝰ implebunt. CHRY. ꝙ aūt verū sit: ꝙ qui nō auscultat scripturis: nec mortuis auscultat: ondērūt iudei qui nūc quidem volebāt occidere lazaꝝ: nūc v̄o inuadebāt ap̄los: cū tn̄ a mortuis nōnulli resurrexerīt hora crucis. Sꝫ ꝛ illō ↄ̄sidera ꝙ quisqꝫ mortuꝰ seruꝰ est: q̄cūqꝫ vero dicunt scripture: dicit dn̄s. vn̄ ꝛ si resurgat mortuꝰ: ꝛ si celitus descēderit angelꝰ: eibꝰ magis sunt digne fide scripture. n. ꝛ angeloꝝ dn̄s viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ eas instituit. Si aūt sciret h̄ deꝰ ꝙ mortui resurgētes ꝓdessent viuentibꝰ nō h̄ omississet: q̄ ꝓ vtilitate n̄ra singula cōqꝫ tractat. sed ꝛ si crebro resurgerēt mortui: h̄ iterū tpe ↄtēneret̃: sed ꝛ diabolꝰ facile introducēt ꝑuersa dogmata. Id quoqꝫ ꝑ organa sua fingēs: nō q̇dē suscitās vere defūctos sed q̇busdā fallaciis spectātiū frustrās intuitū: vel ingemēs quosdā mortē simulare.

AVG.de cur.s ꝓ mortuo hn̄dis: Dicāt aūt aliq̇s si nulla ē mortuis cura de viuis: quō diues rogauit lazaꝝ: vt mitteret abraā ad q̇nqꝫ frēs suos: Sꝫ nūq̇d q̇ h̄ diues ille dixit: iō q̇d frēs agerēt: vl̄ q̇d paterēt̃ in illo tpe sciuit: ita illi cura fuit de viuis: q̄uis q̇d agerēt oīo nesciret: sic nobis ē cura de mortuis: q̄uis q̇d agāt oīo nesciamꝰ. Sed rursus occurrit qđ: quō h̄ abraā eē sciebat moysē ꝛ ꝓph̄as.i. libros eoꝝ vbi etiā nouerat diuitē illū in deliciis: lazaꝝ v̄o i doloribꝰ vixisse: Uerū nō cū h̄ agerent̃ in viuis: sed eis mortuis potuit lazaro indicante cog̊scē: ne falsū sit qđ ait ꝓph̄a: Abraā nesciuit nos. Pn̄t ꝛ ab angel̃ q̇ rebꝰ q̄ agūt̃ h̄ ꝑsto sūt audire aliq̇d mortui. pn̄t etiā aliq̄ q̇ necīariū ē eos nosse n̄ solū ꝑterita vel̄ etiā futura spū dei reuelāte cog̊scē AVG.d q.euā. Per allegoriā āt h̄ sic accipi pn̄t: vt in diuite itelligāt̃ superbi iudeoꝝ ig̊rātes dei iusticiā: ꝛ suā volētes ↄstituē

Purpura ⁊ byssus dignitas regni ei ⁊ auferet inde a vobis regnū dei. epulatio splēdida: iactātia legis ē in q̄ gloriabāt. pl⁹ ad pōpā elatōis abutētes ea q̄ ad necessitatē salutis vtētes. Mēdic⁹ aūt noīe lazarus qui interpretat adiut⁹: significat indigētē: l' veluti gētilē aliquē aut publicanū: qui tāto magis adiuuat q̄to min⁹ de suaꝝ copia facultatū psumit. GRE. in ho. Lazar⁹ igit vlcerib⁹ plen⁹ gētilē pplm figuraliter exp̄mit: qui dū ad deū cōuersus pctā sua ↄfiteri nō erubuit: huic vuln⁹ in cute fuit. Quid. n. ē peccatoꝝ ↄfessio: nisi quedā vulneꝝ ruptio. Sed lazarus vulnerat⁹ cupiebat saturari de mēsa diuitis: ⁊ nemo illi dabat: quia gentilē quenq̄ ad cognitiōem legis admittere: supb⁹ ille popul⁹ despiciebat. ⁊ q̄a ea vba defluebāt ō sciā: q̄si mice cadebāt de mēsa AVG. de que. eu ī. Canes aūt qui vlcera paupis lingebāt nequissimi homies sunt amātes peccata: qui lata ligua etiā laudare nō cessant opa mala: que in se alt⁹ gemēs ⁊ cō. itēs detestabat. GRE. in home. Nōnulli q̄t eti ī solēt in sacro eloquio per canes predicatores itelligi: fm illud: Ligua canū tuoꝝ ex inimicis ab ipō. Canū etenī lingua vuln⁹ dum ligit curat: q̄ doctores sancti duꝫ in cōfessiōe peccati nostri nos instruūt: quasi vuln⁹ mentis per linguā tangūt. Diues autē sepult⁹ est in inferno: in sinū vero abrae lazarus ab angelis duct⁹ est. i. in secretā requiē. de qua veritas dicit: Multi veniēt ab oriēte ⁊ occidēte: et recumbēt cum abraam ⁊ iacob in regno celoꝝ: filij autem regni eijcient in tenebras exteriores. De lōgiquo autē ad vidēdū lazarū oculos diues leuat: q̄a dum p damnatōis sue supplicia infideles in imo sunt: fideles quosq̄ ante diē extremi iudicij super se in requie attendunt: quoꝝ post gaudia contēplari nullaten⁹ possunt. Longe vō est quod conspiciūt: quia illuc per meritū nō attingūt. In lingua autē ampli⁹ ardere ostendit: quia infidelis popul⁹ verba legis in ore tenuit: que opere seruare cōtempsit. ibi ergo ampl⁹ ardebit: vbi se ostēdit scire quod facere noluit. Abraam autem filiū eum vocat: quē tamē a tormēto nō liberat: q̄ñ hui⁹ infidelis populi patres quia multos a sua fide deuiasse cōsiderāt: eos nulla compassiōe a tormētis eripiūt: quos tamē p carnē filios recognoscūt. AVGV. de que. euan. Quinq̄ aūt fratres quos habere dicit ī domo patris sui: iudeos significauit: qui appellati sunt quinq̄: quia sub lege detinebant que per moysen data est: qui quinq̄ libros cōscripsit. CHRY. Uel habuit q̄nq̄ fratres .i. q̄nq̄ sensus quib⁹ ante seruierat: ⁊ ideo lazarū amare nō poterat: quia illi fratres nō amāt paupertatem. Illi te fratres in hec tormēta miserunt: saluari nō possunt nisi moriant: alioquin necesse est vt fratres habitēt cum fratre suo. Sed quid queris vt mittam lazarū: habēt moysen ⁊ pphetas. Moyses lazarus pauper fuit: maiores diuitias esse arbitrat⁹ paupertatē christi q̄ diuitias pharaonis. Hieremias in lacū missus pane tribulatiōis vescebat: ⁊ oēs pphe istos fratres docēt: sed isti fratres saluari nō possūt nisi aliquis ab inferis resurrexerit. Isti eni ī fratres anteq̄ christ⁹ resurgeret: me ducebāt in morteꝫ. ille mortu⁹ est: sed isti fratres resurrexerūt. nunc oculus meus christū videt: auris eum audit: tact⁹ amplectitur. Ex hoc aūt q̄ð dixim⁹: locū determinam⁹ martioni ⁊ manicheo qui destruūt vetus testamētū. Uide ergo quid dicat abraam: si moysen ⁊ pphetas nō audiūt. q. d. Bene facis: cū eum resurrectūrus est expectādo: sed in illis christ⁹ loquit: si illos audies: ⁊ illū auditur⁹ es. GRE. in home. Iudaic⁹ autē popul⁹ quia moysi verba spiritualiter intelligere contempsit: ad eum de quo moyses locut⁹ fuerat nō peruenit AMBRO. Uel aliter: Lazar⁹ est pauper in seculo: sed deo diues. neq̄ enī omis sancta paupertas aut diuitie criminose: sed sicut luxuria infamat diuitias: ita paupertatē cōmēdat sanctitas. Siue apostolic⁹ aliquis paup in verbo: locuples in fide: q̄ veram teneat fidem: verboꝝ insulas nō requirit. Cui similē illū puto: qui cesus sepius a iudeis: vlcera sui corpis lambēda quibusdā velut canibus offerebat. Beati canes in quos vlceꝝ taliū distillat humor vt impleat cor: quo custodire domū: seruare gregē: cauere assuescā lupos. ⁊ quia panis verbū est: fides autē verbi est. mice velut quedā dogmata fidei sunt mysteria. s. scripturarū. Arriani aūt qui societatē potentie regalis affectāt: vt impugnēt ecclesie veritatē nonne tibi vident in quadā purpura ⁊ bysso iacere qui cum p veris fucata defendāt: diuitib⁹ abūdant sermonib⁹. Diues heresis euāgelia multa cōposuit: ⁊ paup fides hoc solū euangeliū tenuit q̄ð accepit. Diues philosophia plures sibi dōs fecit: paup ecclesia vnū deū nouit: nōne ille videt egene diuitie: ⁊ redūdare paupertas? AVGV. de q̄. euā. Aliter etiā itelligi pōt illa narratio: vt lazarū dnm significare accipiam⁹ iacētē ad ianuā illi⁹ diuitis: q̄ se ad aures superbissimas iudeoꝝ: incarnatōis humilitate deiecit: cupiēs saturari de micis q̄ cadebāt de mēsa diuitis. i. q̄rēs ab eis vel minima opa iusticie q̄ sue mense. i. sue ptāti p supbiā nō vsurparēt: q̄ opa q̄uis minima ⁊ sine disciplina pseuerātie vite bone: saltē inidū vl' casu facerēt: sicut mice de mēsa cadere solent. Ulcera passiōes sūt dñi. Canes q̄ ea ligebāt: gētes sūt quos immūdos iudei dicebāt: ⁊ tū passiōes dñi in sacramētis corpis ⁊ sanguis ei⁹ p totū iam orbē suauitate deuotissima lambūt. Sin⁹ abrae intelligit secretū patris quo post passiōem resurgēs assumpt⁹ est dominus: quo eū portatū ab angelis ideo dictū puto: quia ipsam receptiōem qua in secretū patris accessit: angeli annūciauerūt discipulis. Cetera fm superiorem expositiōem accipi possunt: quia secretū pris bene intelligit: vbi etiā ante resurrectiōem iustoꝝ anime viuūt cū deo. CA. XVII.

Et ait ad discipulos suos: Impossibile est ut nō ueniant scādala. Ue aūt illi per quē ueniūt. Utili⁹ est illi si lapis molaris imponat circa collū eius: ⁊ pȳciatur in mare: q̄ʒ ut scādalizet unū de pusillis istis.

¶ THEO. Quia pharisei exñtes auari comitiabātur christo de paupertate predicāti: induxit parabolā diuitis ⁊ lazari. Deinde cū discipulis cōfert de phariseis indicās eos scismaticos ⁊ diuine vie impedıtores esse. vnde dicit: Et ad discipulos suos ait: Im

possibile est vt nō veniāt scādala.i.impedimēta bone ꝛ deo placite cōuersatōis. CHRY. Sunt aūt duplicia scādala: quorū hec quidē diuine glorie refragant̄: hec vero ꝑdeunt solū ad irrogandū fratribus impedimētū. nam excogitatōes heresum ꝛ qui cōtra veritatē fit sermo: diuine glorie refragantur. Nō tamē ad p̄ns memorari vident̄ huiusmodi scādala: sed magis ea que cōtingūt inter amicos ꝛ fratres: sicut iurgia: detractōes: ꝛ huiusmodi. vnde postea subdit: Si peccauerit ī te frater tu⁹. THEO. Uel dicit: ꝙ necesse est emergere multa predicationis ꝛ veritatis obstacula: sicut pharisei impediebāt christi predicatōem. Querūt aūt aliqui: Si necesse ē vt veniāt scādala: cur domin⁹ arguit scādalorū auctorē? Sequit̄ eni: Ue aūt illi per quē veniūt. Quicquid eni parit necessitas veniale est. Sed attēde ꝙ necessitas ista ex libero arbitrio sortit̄ originē. vidēs eni domin⁹ qualiter homies innitunt̄ malo: nec ꝓponūt aliquid boni: dixit ꝙ ꝗ̄tū est ex cōsequētia eorū que vident̄: necesse est cōtingere scādala: sicut si medic⁹ vidēs quēnꝗ̄ mala dieta vtentē dicat: necesse est hunc egrotare. ꝛ ideo inducēti scandala ve dicit: ꝛ penā ei cominat̄ dicens: Utilius est illi si lapis molaris imponat̄ circa collum eius: ꝛ ꝓiciat̄ in mare: ꝗ̄ꝫ vt scādalizet vnū de pusillis istis. BED. Scdm̄ morē ꝓuincie palestine loquit̄: cū maiorū criminū apud veteres iudeos fuerit pena: vt in profundū ligato saxo demergerent̄. ꝛ reuera vtilius ē innoxiū pena ꝗ̄uis atrocissima tempali vitā finire corporeā: ꝗ̄ꝫ fratri nocentē mortē anime mereri ꝑpetuā. Recte aūt qui scādalizari pōt pusill⁹ appellatur. qui eni magn⁹ est: quodcūꝗ̄ viderit: quodcūꝗ̄ passus fuerit: nō declinat a fide. Inꝗ̄tū ḡ sine petō possum⁹ euitare, primorū scādalū debem⁹. Si autē de veritate scādalū sumit̄: vtili⁹ ꝑmittit̄ scādalū: ꝗ̄ꝫ veritas relinquat̄. CHRY. Per scādalizātis autē penā bravuū saluātis addisce. nisi ei vni⁹ aīe sal⁹ eēt sibi nimiū cure: nō cōminaret̄ scādalizātibus tantā penam.

¶ Attēdite vobis. Si peccauerit in te frater tu⁹: increpa illū: ꝛ si penitētiā egerit: dimitte illi. Et si septies ī die peccauerit in te: ꝛ septies in die conuersus fuerit ad te dicēs: Penitet me: dimitte illi.

¶ AMBRO. Post diuitē qui cruciat̄ in penis: subiacet p̄ceptū venie largiēde his qui se ab errore conuertūt: ne quē desꝑatio nō reuocet a culpa. vn̄ dicitur: Attēdite vobis. THEO.q.d. Necesse est scandala cōtingere: nō tamē necessariū est vos perire si peccaueritis: sicut nō est necesse oues perire lupo veniēte: si vigilet pastor. Et qm̄ multe sunt scādalizātiū differētie: quidā.n. sunt insanabiles: quidā sanabiles: ꝛ ideo subiūgit: Si peccauerit in te frater tu⁹: increpa illū: ꝛ si pn̄iam egerit dimitte illi. AMB. Ut neꝗ̄ difficilis venia nec remissa sit indulgentia neꝗ̄ austera ꝓcellat inuectio vel cōniuētia: nō inuitet ad culpā. vnde ꝛ alibi dicitur: Corripe ipm̄ inter te ꝛ ipm̄ solū. plus.n. proficit amica correctio: ꝗ̄ꝫ accusatio turbulēta. Illa pudorē incutit: hec idignationē mouet: seruetur poti⁹ quod prodi metuat qui mouetur. Bonū quippe est vt amicū magis te qui corripitur credat: ꝗ̄ꝫ inimicū. Facili⁹ enim consiliis acquiescit̄: ꝗ̄ꝫ iniurie succūbitur. Infirm⁹ custos diuturnitatis est timor: pudor aūt bon⁹ magister officij. qui enim metuit rep̄mitur: non emendat̄. Pulchre autem posuit: Si peccauerit in te. Non eni est equa cōditio in deum hominēꝗ̄ peccare. BED. Intuendū est autē quia nō passim peccāti dimittere iubet: sed penitentiā agenti. hoc enim ordine scādala declinare possumus: si nullū ledamus: si peccātem zelo iusticie corripimus: si penitēti misericordie viscera pādimus. THEO. Sed quereret aliquis: Si cum plures indulserim fratri: iterū fit nociuus quid agendū est secū? Ideo questiōi huic respōdēs subdit: Et si septies in die pecca. in te: ꝛ septi. in die cōuer. fue. ad te dicēs: peni. me: dimitte illi. BED. Septenario numero nō venie dande termin⁹ ponitur: sed vel omnia peccata dimittēda vel semꝑ penitēti dimittēdū p̄cipit̄. Solet.n. sepe ꝑ septē cuiusꝗ̄ rei aut tp̄is vniuersitas indicari. AMB. Uel quia septīa die reqeuit de⁹ ab opib⁹ suis p⁹ hebdomadā istī⁹ mūdi reqes nobis diuturna ꝓmittit̄: vt quēadmodū mala isti⁹ mūdi opa cessabūt: ita etiā vidicte seueritas conquiescat.

¶ Et dixerūt apostoli domino: adauge nobis fidem. Dixit autem dominus: Si habueritis fidē sicut granū synapis diceritis huic arbori moro eradicare: ꝛ transplātare in mare: et obediet uobis.

¶ THEO. Audiētes discipuli dn̄m de q̄busdā arduis disserētē puta de pauꝑtate ꝛ scādalis cuit idis petūt sibi fidē augeri: ꝑ quā possent pauꝑtatē seq. nihil.n. adeo cultū fuggerit pauꝑtati: sicut credē ꝛ sperare in dn̄o: ꝛ vt ꝑ fidē scādalis valeāt resistē. vn̄ dr̄: Et dixe. apo. do. adau. no. fidē. GRE. xxvii. mora. Utꝗ̄ iā accepta ꝑ initiū fuerat: ꝗ̄si ꝑ augmētū gradiū ad ꝑfectōem veniret. AVG. de q̄ eu i. Pōt q̄dē intelligi hāc fidē sibi augeri postulasse q̄ credūt ea q̄ nō vidēt: s; tn̄ dr̄ etiā fides rex: qn̄ nō vbis sed ipis reb⁹ p̄ntib⁹ credit̄ qd̄ futurū ē: cū iā ꝑ spēm manifestā se ɔtēplandū p̄bebit sanct̄ ipa dei sapia: ꝑ quā facta sūt oia. THE. Dn̄s aūt ostēdit eis ꝙ bn̄ peterēt: ꝛ ꝙ credē deberēt ɔstāt. ondēs eis ꝙ fides multa pōt. vn̄ seqt̄: Dixit aūt do. Si ha. fi. si. gra. sy. di. huic ar. mo. era. ꝛ trāsplā. i ma. ꝛ obe. vobis. Duo magna ɔcurrūt in idē: trāspositio radicati i t̄ra: ꝛ plātatio in mari. qd̄.n. in vndis plantat̄: ꝑ q̄ duo v̄tutē fidei mā̄festat. CHRY. Mentōem aūt fac̄ synapis: qa ei⁹ granū ꝛ si sit ꝑuū q̄ntitate: ē tn̄ p̄tāre v̄tuosi⁹ oibus. Insinuat igit̄ ꝙ minimū sue fidei magna pōt. Si aūt mox nō trāsposuerūt apl̄i: nō calūniet̄. nō.n. dixit Trāsferet: s; Trāsferre poterit: s; noluerūt: q̄r op⁹ nō erat cū maiora fecerit. Querūt aūt aliqs: Quō christ⁹ dicit minimā p̄tē eē fidei q̄ mox l' mōtē pōt trāsponē cū paul⁹ dicat: hāc eē oēm fidē q̄ mōtes trāsfert. Dicēdū igit̄ ē ꝙ apl̄s attribuit toti fidei mōtē trāsponē

nõ tanq̃ tota fides solũ hoc possit: sed q̃a hoc carnalib⁹ magnũ videbat̃ p̃p eminẽtiã corp̃is. BED. vel fidẽ perfectã dñs hic grano synapis cõpat: eo q̃ sit in facie humilis: ⁊ in pectore feruẽs. Mystice aũt p̃ morũ cui⁹ colore sanguineo fruct⁹ ⁊ virgulta rubent euãgeliũ crucis exp̃mit̃ que p̃ fidẽ aplõꝝ de gẽte iudeoꝝ in qua velut in stirpe generis tenebatur: verbis p̃dicatõis eradicata ⁊ in mare gentiũ plãtata est. AMB. Uel hoc dicit̃ quãdo fides spiritũ excludit immũdũ. nã fruct⁹ moꝝ p̃mo albet in flore q̃ inde iam format⁹ rutilat: maturitate nigrescit. diabol⁹ quoq̃ ex albenti angelice flore nature ⁊ p̃tãte rutilãti p̃uaricatõne deiect⁹: tetro inhoruit odore ponti. CHRY. Morũ etiã diabolo aptabis. nam sicut moꝝ frondib⁹ vermes alunt̃: sic diabol⁹ p̃ cogitatõnes exortas ab eo: alit nobis vermẽ p̃petuũ: sed hanc morũ potest fides ab animab⁹ nostris euellere: ⁊ in abyssum demergere.

¶ Quis aũt uestrũ hñs seruũ arantẽ aut pascentẽ boues qui regresso de agro dicat illi statim trãsi: ⁊ recũbe: ⁊ nõ dicit: para q̃ cenẽ: ⁊ p̃cinge te: ⁊ mĩstra mihi: donec manducẽ ⁊ bibã: ⁊ post hec tu mãducabis: ⁊ bibes? Nũquid grãm habet s̃uo illi: quia fecit que ei impauerat? Non puto. Sic ⁊ uos cũ feceritis oĩa q̃ p̃cepta sũt uob̃ dicite s̃ui inutiles sumus. Q̃d debuim⁹ facere fecimus.

¶ THEO. Quia fides p̃p̃um possessorẽ facit diuinorũ mãdatorũ obseruatorẽ: viuificis eũ exornans opibus: exinde videbat̃ hoĩem incurrere posse sup̃bie vitiũ. vnde p̃monuit dñs aplos: ne sup̃biant in virtutib⁹ suis p̃ exemplũ cõueniẽs dicẽs: Quis autẽ ve. ha. ser. arã. aut bo. pas. qui regres. de agro di. illi: sta. trã. ⁊ recũbe. AUGU. de que. euã. Uel aliter: Hãc ergo fidẽ p̃ntissime veritatis plerisq̃ nõ intelligẽtib⁹ videri potest domin⁹ discipulis suis nõ ad id q̃d petierãt respõdisse. Difficile aũt mihi appar̃ nisi intelligam⁹ ex fide in fidẽ. i. ex fide ista qua ministrat̃ deo: in eã fidẽ significasse trãsferri vbi fruãtur deo. Augebit̃ eni fides cũ p̃mo verbis p̃dicãtib⁹ deinde reb⁹ apparẽtib⁹ credit̃: sed illa cõtemplatio summã quietẽ habet: que in eterno dei regno retribuitur. Sũma vero quies illa p̃miũ est iustoꝝ laborũ qui ecclesie administratõe pagunt̃: ⁊ ideo q̃suis in agro aret seruus aut pascat: hoc est in vita seculari: vel terrena verset negocia: vel stultis hominibus tanq̃ pecoribus seruiat: opus est vt post illos labores domi veniat: hoc ẽ ecclesie societ̃. BED. Uel seru⁹ de agro egredit̃: cum intermisso ad tempus opere p̃dicãdi ad cõsciẽtiã doctor recurrit: sua secũ acta vel dicta retractãs: cui nõ statim dñs dicit: Trãsi de hac vita mortali. Recũbe. i. in eterna sede beate vite fouere. AMBRO. Intelligit̃ enĩ quia null⁹ recũbit nisi ante trãsierit. deniq̃ ⁊ moyses ante trãsiuit vt magnũ visum videret. Sicut ergo tu nõ solũ dicis seruo tuo Recũbe: sed exigis ab eo aliud ministeriũ: ita nec in te patitur dominus vnius visum esse operis ⁊ laboris: quia dum viuim⁹ debem⁹ semp̃ operari. vnde sequit̃: Et non dicat ei: para quod cenem: ⁊ p̃cinge te: ⁊ ministra mihi donec manducẽ: ⁊ bibam? BED. Iubz parari quod cenet: hoc est post laborẽ aperte locutõnis humilitatem quoq̃ cõsideratõnis p̃p̃e exhibere: tali cena domin⁹ pasci desiderat. p̃cingi aũt est mentẽ humiliatã ab omnib⁹ fluctuantiũ cogitationũ finibus q̃bus operũ gressus impediri solet cõstringere. nam qui vestimẽta p̃cingit: hoc agit ne incedẽs inuoluatur ad lapsum. Ministrare vero deo. est absq̃ gratie eius auxilio nihil viriũ habẽti profiteri AUG. de que. euan. Ministrãtib⁹ etiã hoc est euãgelizantibus seruis suis mãducat ⁊ bibit domin⁹ cõfessionem ⁊ fidẽ gentiũ. Sequit̃: Et post hoc manducabis ⁊ bibes. BEDA: q. d. Post q̃ tue p̃dicatiõis opere delectat⁹: tueq̃ compũctiõe epulis fuero refectus: tũc demũ transies ⁊ eternis mee sapiẽtie dapib⁹ in eternũ reficieris. CIRYL. Docet autẽ dominus q̃ ius potestatis dominice: quasi debitam subiectõem requirit a famulis: cuz inquit: Nũq̃d gratiam habet seruo illi: quia fecit que sibi impauerat? Non puto. per hoc morb⁹ superbie tollitur. Quid superbis ignoras: q̃ si nõ persoluis debitũ: p̃iculũ imminet. Si vero persoluas: nullã gratiã facis: s̃m illud pauli: Si euãgelizauero nõ est mihi gloria: necessitas enĩ mihi est: veh mihi si nõ euãgelisauero. Considera ergo q̃ qui apud nos dominãt̃: non referũt gratias: cum aliqui subditoꝝ statuta sibi p̃sequũtur obsequia: sed ex beniuolẽtia sepius suoꝝ p̃uocantes affectũ: maiorẽ eis appetitũ seruiẽdi aggenerant. Sic ⁊ deus petit quidẽ a nobis famulatum iure seruitij. verũ quia clemẽs ⁊ bonus est: honores laborãtib⁹ pollicet̃: ⁊ supereminet sudoribus subiectoꝝ beniuolẽtie magnitudo AMB. Non ergo te iactes si bene seruisti: quod facere debuisti. Obsequit̃ sol: obtemp̃at luna: seruiũt angeli: ⁊ nos ergo non a nobis laudem exigamus. vnde concludens subdit: Sic ⁊ vos cum omia benefeceritis: dicite: Quia serui inutiles sumus: quia quod debuimus facere fecimus. BED. Serui q̃dẽ quia p̃cio empti inutiles: q̃r dñs bonoꝝ nr̃oꝝ nõ idiget: vł q̃a nõ sunt cõdigne passiões h⁹ t̃pis ad futurã gloriam. Hec igit̃ est in hoĩb⁹ fidei p̃fectio: si oĩbus que sunt p̃cepta impletis: imperfectos esse se nouerint.

¶ Et factũ est: dũ iret iesus i hierusalẽ trãsibat p̃ mediã samariã ⁊ galileã. Et cũ ingrederet̃ quoddã castellum occurrerũt ei decẽ uiri leprosi. Qui steterũt a lõge ⁊ leuauerũt uocez dicẽtes: Jesu p̃ceptor: miserere nr̃i Quos ut uidit dixit: Jte ostendite uos sacerdotibus. Et factũ est dũ irent: mũdati sunt. Un⁹ aũt ex illis ut uidit quia mũdat⁹ est: regressus ẽ

cū magna uoce magnificās deum. Et cecidit in faciē ante pedes eius: grās agēs. Et hic erat samaritan⁹. Respōdēs aūt iesus dixit: Nonne decē mūdati sunt? Et nouē ubi sūt Nō est inuētus qui rediret: ⁊ darꝫ glīaꝫ deo: nisi hic alienigena. Et ait illi: Surge uade: quia fides tua te saluum fecit.

AMBRO. Post predictā pabolā reprehendunt ingrati. dicit enī: Et factū est dū iret iesus in hierū. trāsibat p mediā samariā ⁊ galileā. TYTVS: Ut ostēdat q samaritani quidē beniuoli: iudei vero p dictis beneficijs sunt ingrati: erat enī discordia int samaritanos ⁊ iudeos: quā ipe quasi pacificās iter vtrosqꝫ trāsit: vt vtrosqꝫ cōpingat in vnū nomē hoīnes. CIRYL. Deinde suā glīaꝫ saluator manifestat: attrahēs ad fidem israel. vnde sequit: Et cuꝫ ingrederet quoddā castellū: occurerūt ei decē viri leprosi: ab vrbib⁹ ⁊ oppidis expulsi: ⁊ quasi immūdi ritu legis mosaice. TYTVS: Cōuersabāt aūt ad inuicē: quia fecerat eos vnanimes cōmunitas passionis: ⁊ prestolabant transitū iesu. Soliciti donec ad uenientē christū viderēt. vnde sequit: Qui steterūt a longe: eo q lex iudeoꝝ leprā immūdā iudicat: lex aūt euāgelica nō externā: sed internā asserit esse immundā. THEO. A longe ergo stāt quasi uerecūdantes de immūdicia que eis imputabat: putabāt enī q christ⁹ nō fastidiret ad modū alioꝝ. sic ergo abstiterūt loco: sed facti sunt pximi depcādo. ppe enī est domin⁹ omnib⁹ inuocātib⁹ eū in veritate. vñ sequit: Et leuauerūt vocē dicētes: Jesu pceptor miserere nostri. TYTVS: Dicūt nomē iesu ⁊ lucrifaciunt rem: nam iesus interptat saluator. Dicūt miserere nobis: pter experientiā virtutis eius: neqꝫ argentū petētes: neqꝫ aurū: sed vt aspectū corpis sanū obtineāt. THEO. Nec simplr obsecrāt eū: nec rogant eū vt mortalē: vocāt. n. vt pceptorē. i. dominū quo pene vident hūc opinari deuꝫ. At ipe iubet ill' vt ostēderēt se sacerdotibus. vnde sequit: Quē vt vidit dixit: Jte ostēdite vos sacerdotib⁹. Jpsi enī experiebant si mūdati forēt a lepra vel non. CIRYL. Lex etiā mūdatos lepra iubebat offerre sacrificiuꝫ causa purgatōis. THEO. Jubere ergo eis vt irēt ad sacerdotes: nihil aliud innuebat nisi q debebant curari. vnde sequit: Et factū est dū irēt: mūdati sūt.

CIRYL. Jn quo iudeoꝝ pōtifices emuli glīe ei⁹ cognoscere poterāt: q inopinate ⁊ mirifice sanati sunt: cōcedēte christo eis salutē. THEO. Cū autē decē essent: nouē qui israelite erāt ingrati fuerūt: sꝫ alienigena samaritan⁹ reuersus: voces emittebat benignas. vnde sequit: Un⁹ aūt ex illis vt vidit: q mūdatus est: regressus est cū magna voce magnifi. deū

TYTVS: Dedit aūt ei appropinquādi fiduciā suscepta purgatio. vnde sequit: Et cecidit in faciē suā ante pedes eius gratias agēs. Ex pcubitu ⁊ supplicatōne: fidē suā simul cū beniuolētia pādēs. Seqꝫ: Et hic erat samaritan⁹. THEO. Hinc poterit qsquis cōijcere: q nihil impedit quēqꝫ placere deo esse de genere pphano pcesserit: dūmodo bonū gerat ppositū. Null⁹ etiā nat⁹ ex sanctis supbiat: nouē enī qui israelite erāt: ingrati fuerūt. vnde sequit: Rñdēs aūt iesus dixit: nōne decē mūdati sunt: ⁊ noueꝫ vbi sunt? Nō est inuent⁹ qui rediret: ⁊ daret gliam deo nisi hic alienigena. TYTVS: Per hoc ostēdit q pmptiores ad fidē erāt alienigene: lent⁹ enī ad fidē isrl. vnde subdit: Et ait illi surge: vade quia fides tua te saluū fecit. AVGV. de que. euā. Mystice autē leprosi intelligi possunt qui sciam vere fidei nō habētes varias doctrinas pfitent erroris. Nō enī abscondūt impitiā suā: sed p summa peritia pferūt in lucē: ⁊ iactantiā sermonis ostēdūt: coloris quippe vitiū lepra est. vera ergo falsis inordinate pmixta in vna disputatōe vel narratōe hoīs tanqꝫ in vnius corpis colore apparētia: significat leprā tanqꝫ veris falsisqꝫ coloꝝ locis: humana corpa variantē atqꝫ maculantē. hi aūt tam vitādi sunt ecclesie: vt si fieri potest: longi⁹ remoti magno clamore christū interpellent. q autē pceptorē eū inuocauerūt satis puto vere leprā falsam esse doctrinā: quā bon⁹ preceptor abstergat. Nullū aūt eoꝝ quib⁹ hec corpalia beneficia domin⁹ pstitit: inuenit misisse ad sacerdotes nisi leprosos. sacerdotiū. n. iudeoꝝ figura fuit sacerdotij qđ est in ecclīa. Cetera aūt vitia p seipm interius in oscia dñs sanat ⁊ corrigit. Doctrina vo vel imbuendi p sacramēta vel cathecizandi p sermoneꝫ ptās ecclīe tributa est. Qui dū irēt mūdati sunt: q gentiles ad quos venerat petr⁹ nōdū accepto baptismatis sacramēto: p qđ spūalr ad sacerdotes puenit: infusiōe spūssancti mūdati declarāt. Quisqꝫ ergo i ecclesie societate doctrinā integrā veraqꝫ assequit: eo q manifestet varietate mēdacioꝝ tanqꝫ lepra caruisse. H tñ ingrat⁹ deo mūdatori suo grāꝝ agēdaꝝ pia humilitate nō psternit: silis est illis de quibus dicit apls: q cū deū cognouissent: nō vt deū magnificauerūt aut grās egerūt: ideo tales in nouenario nūero tanqꝫ impfecti pmanebūt. Nouē. n. indigēt vno vt qđā vnitatis forma coagulēt vt. x. sint. Jlle aūt q grās egit: vnice ecclesie significatōe approbat⁹ ē. Et q illi erāt iudei: amisisse p supbiā declarati sunt regnū celoꝝ vbi maxime vnitas custodit. Jste vo qui erat samaritan⁹ qđ interptat custos: illi a quo accepit tribuēs qđ accepit fm illud: Fortitudinē meaꝫ ad te custodiā: vnitatē regni humili deuotōe seruauit. BED. Cecidit aūt in faciē: q ex malis q se ppetrasse meminit erubescit: q surgē ⁊ ire pcipit: q qui infirmitatē suā cogꝰscens humilr iacet: p diuini vbi cōsolatōem ad fortia opa pficere iubet. si aūt fides saluū fecit eū qui se ad agēdas gratias inclinauit. g pfidia pdit eos: qui de acceptis beneficijs deo dare gloriā neglexerūt. quapp fidē per humilitatē augeri debere: sicut in parabola supiori decernit: ita hic ipsis rebus ostenditur.

Jnterrogat⁹ aūt a phariseis quādo uenit regnū dei: respōdēs eis dixit: Non ueniet regnū dei cum obseruatōe: neqꝫ dicēt: ecce hic aut ecce illic. Ecce. n. regnū dei itra uos est.

CIRYL. Cū saluator ī sermonibꝰ quos ad alios dirigebat: frequēter regnū dei meminisset: ob hō pharisei eū deridebāt. vñ dicit: Interrogatꝰ aūt a phariseis: qñ venit regnū dei q̄si irrisorie dicerēt: añq̄ veniat regnū de quo loq̄ris: mors crucis te occupabit. dñs aūt patiam ondens: icrepatꝰ nō icrepat: s̄ potius malos expertes suo non dedignat̄ visu. Sequit̄ eñ: Rñdit eis ⁊ dixit: Nō venit regnū dei cū obseruatione. q. d. nō q̄ratis de tēporibꝰ q̄bus iterū instabit tēpus regni celorū. BEDA: Illud. n. tēpus neq̄ ab hoībus neq̄ ab angelis pōt obseruari: sicut tēpus icarnatōis ꝓphetaꝝ vaticiniis ⁊ angeloꝝ ē manifestatū pconijs. vñ subdit: Neq̄ dicēt: Ecce hic: aut ecce illic. Uel aliter: Interrogāt de tēpore regni dei q̄ sicut īfra dicit̄: Existimabāt q̄ veniēte hierosolymam dño: cōfestim regnū dei māifestaret̄. vñ dñs rñdet: q̄ regnū dei ñ venit cū obsuatōe. CIRYL. Solū aūt ad vtilitatē cuiuslibet hoīs eē fatet̄ illud qđ subdit̄: Ecce. n. regnū dei itra vos ē. i. i vestris affectibꝰ ⁊ i ptāte vestra id cape. pōt eñ q̄libet hō iustificatꝰ p fidē christi: ⁊ virtutibꝰ ornatꝰ regnū obtinere celorū. GRE. nazan. Uel forsitā regnū nobis isitū: dicit indutā aīabus nr̄is leticiā p spiritūsanctū ea eñ ē velut imago ⁊ arra pennis leticie: q̄ i futuro seculo sanctoꝝ aīe gaudēt. BEDA: Uel regnū dei seipm̄ dicit itra illos positū: hoc ē in cordibꝰ eorum per fidem regnantē.

Et ait ad discipulos suos: Uenient dies qñ desideretis uidere unū dié filij homis ⁊ nō uidebitis. Et dicēt nobis: Ecce hic: ⁊ ecce illic. Nolite ire: neq̄ sectemi. Nā sicut fulgur coruscās desub celo: i ea q̄ sub celo sūt fulget: ita erit filiꝰ homis in die sua. Primū āt oꝫ illū multa pati: ⁊ reprobari a generatiōe hac.

CIRYL. Quia dñs dixerat: Regnū dei ītra vos ē: voluit discipulos eē patos ad patiam: vt effecti strēnui itrare valeāt regnū dei. pdicit ergo eis: q̄ añq̄ de celo veniat: i fine seculi psecutio irruet sup eos. vñ dicit̄: Et ait ad discipulos suos: Ueniēt dies qñ desideretis videre vnū dié filii homis: ⁊ ñ videbitis. significās q̄ tāta erit psecutio: q̄ vnū dié eiꝰ videre cupiāt: illiꝰ. s. tēporis: quo adhuc cōuersabant̄ cum christo: sane iudei christū multis angustiauerūt imꝓperiis ⁊ iniuriis: s̄ i cōpatiōe maloꝝ maiorū minora eligēda vident̄. THEO. Tūc eñ absq̄ solicitudie viuebāt: christo eos ꝓcurāte ⁊ ꝓtegēte: s̄ futurū erat qñ christo absente traderēt̄ piculis: ad reges ⁊ p̄ncipes ducti: ⁊ tūc tempꝰ p̄mū cuperēt q̄si trāquillū. BEDA: Uel dié christi dicit regnū dei qđ speramꝰ futurum. ⁊ bñ dicit vnū dié: q̄ i illa btitudis gloria tenebraꝝ iterruptio nulla ē. bonū ergo ē dié christi desiderare: nec tñ magnitudine desiderij nobis sōnia fingē debemꝰ: qñ istet dies dñi. vñ sequit̄: Et dicēt vobis: Ecce hic: ecce illic. nolite ire: neq̄ sectemini. EUSE. q. d. Si adueniēte antichristo fama de eo volet: quasi ꝓpparuerit christꝰ: nō egrediamini: neq̄ sequamini: nā ipossibile ē cū q̄ semel i terra visus ē: iterū i angulis terre duci[illegible]. Erit igit̄ [illegible] quo dicit̄ nō verꝰ christꝰ: manifestū eñ regnū sancti aduētus saluatoris nostri. [illegible] totū orbē claritas eiꝰ aduētus replebit. Nā sicut fulgur coruscās de ce. i ea q̄ sub ce. sūt fulget: ita erit filiꝰ hoīs i die sua. Nō eñ apparebit sup terrā ambulās: sicut quidā hō cōmunis: s̄ vniuersaliter irradiabit: ostēdes cunctis iubar ꝓprie deitatis. BEDA: Et pulchre ait: Coruscās desub celo. q̄ iudiciū sub celo: hō est in aeris medio geret̄: scđm illud apostoli: Simul rapiemur cū illis i nubibꝰ obuiā christo i aera. Si autē dñs i iudicio sicut fulgur apparebit: nullꝰ tūc i sua mēte latere pmittit̄: q̄ ipo iudicis fulgore penetrat̄. pōt aūt hec dñi visio ⁊ de illo eiꝰ aduētu quo quotidie venit i ecclesia accipi. Intantū eñ sepe heretici turbauerūt ecclesiā: dicēdo i suo dogmate fidē xp̄i manere: vt fideles illoꝝ tēporū desiderarēt dñm vel vno die si fieri posset redire ad terras: vt p seipsum q̄ñ se habeat fidei veritas itimaret. Et nō videbitis inq̄t: q̄ nō ē opus corpali visione dñm redibere: q̄ semel p vniuersū mūdū euāgelij vigorē exhibuit. CIRYL. Opinabāt āt discipuli q̄ vadēs hierosolymā: stati ondēret regnū dei. Hāc igit̄ opinionē resecās notū facit eis: q̄ p̄mo dicebat eū salubrē passionē sufferre: deide ad patrē ascendē: ⁊ desup fulgere: vt orbē terrarū i iusticia iudicet. vñ subdit: Primū aūt oꝫ illū multa pati: ⁊ repro. a gene. hac. BEDA: Generationē nō tñ iudeoꝝ: verū etiā oīm reprobaꝝ appellat: a q̄bus etiā nūc filiꝰ hoīs i corpe suo: hō ē i ecclesia multa patit̄ ⁊ reprobat̄. Inserit autē de sua passiōe loquēs de gloria sui aduētꝰ: vt dolorem passiōis spe ꝓmisse clarificatiōis mitigarēt: simulq̄ seipos pararēt: si gloriā regni diligerēt: mortis non horrere periculum.

Et sicut factum ē i diebꝰ noe: ita erit ⁊ i diebꝰ filij homis. Edebāt et bibebāt: uxores ducebāt: ⁊ dabant̄ ad nuptias usq̄ i dié q̄ itrauit noe i archā: ⁊ uenit diluuiū ⁊ pdidit oēs. Simil'r sic factū ē i diebꝰ loth. Edebāt ⁊ bibebāt: emebāt ⁊ uēdebant: plātabāt ⁊ edificabāt. q̄ die āt exijt loth a sodomis: pluit ignē ⁊ sulphur de celo: ⁊ omēs pdidit. Scđm hec erit q̄ die filiꝰ homis reuelabit̄.

BEDA: Aduētū dñi quē fulguri cito trāsuolāti compauerat: nūc compat diebus noe ⁊ loth: qñ repētinus mortalibꝰ supuenit iteritus. vñ dicit̄: Et si. fa. ē i diebꝰ noe: ita erit i die filij homis. CHRY. Quia eñ tūc nō crediderūt cōminatoriis v̄bis: passi sūt repēte reale iudiciū. eoꝝ aūt incredulitas et aīa lēta ꝓcedebat. nā q̄cunq̄ vult aliq̄s ⁊ intēdit: ea ēt expectat. vñ seq̄t̄: Edebāt ⁊ bibebāt: vxores ducebāt ⁊ da. ad nuptias vsq̄ i dié q̄ itrauit noe i arcā. ⁊ venit diluuiū: ⁊ pdidit oēs. AMBRO. Bñ cām diluuij de nostris asserit ꝓcessisse peccatis: q̄ deꝰ ma

lū nō creauit: sed nostra sibi merita repierūt: nō qa cōiugia dānenť: neq3 eni alimēta dānanť: cū i istis successiōis: i illis nature subsidia sint: sed i omibus mod⁹ querit. qcqd eni abundātius est: a malo ē. BEDA Mystice aūt noe arcā edificat: cū dn̄s ecclesiā de christi fidelib⁹ quasi lignis leuigatis adunādo cōstituit: quā pfecte cōsūmatā igredit: cū hanc i die iudicij psentia sue visiōis etern⁹ habitator illustrat. sed cū arca edificat: iniq luxurianť. cū vero intrat: itereūt: q: q̄ sanctis hic certātibus insultāt: eis illic coronatis eterna dānatiōe plectenť. EVSE. Quia vero vrsus est dn̄s exēplo diluuij: ne putaret aliqs futurū diluuiū ex aqua: vtiť scdo exēplo loth docēs modū pditiōis ipiorū: qp igne dimisso celitus supueniet ipsis ira dei. vn̄ subdiť: Similiť sicut factū ē i dieb⁹ loth. edebāt z bibebāt: emebāt z vēdebāt: plātabāt z edificabāt. BEDA: Pretermisso illo ifando sodomoꝝ scelere: sola ea q̄ leuia vel nulla putari poterāt delicta cōmemorat: vt itelligas illicita quali pena ferianť: si licita imoderatius acta igne z sulphure puniunť. Seqť eni: Qua die aūt exijt loth a sodo. pluit ig. z sul. de celo z oēs pdidit. EVSE. Nō pri⁹ dixit ignē celit⁹ decurrisse super ipios sodomorū q̄3 loth exisset ab eis: sicut z diluuium nō pri⁹ terre icolas pdidit q̄3 noe arcā itrasset: q: q̄diu noe vel loth cōuersabanť cū ipis: de⁹ non irrogabat irā: ne vna cū peccatorib⁹ deperirent. volēs aūt eos pdere subtraxit iustū: sic z i cōsūmatiōe seculi nō pri⁹ erit finis q̄3 oēs iusti sint semoti ab ipis. vn̄ seqť: Scd̄m h̄ erit: q die fili⁹ ho. reuelabiť. BEDA: Quia q̄ iterim nō apparēs oia iudicabit: apparebit aūt iudicatur⁹ eo maxie tēpore quo cunctos iudicioꝝ ei⁹ oblitos: huic seculo cōspexerit esse mācipatos. THEO. Postq̄3 eni venerit antichristus: hoīes fiēt lasciui: dediti enormib⁹ vitijs: fm illud apostoli: Voluptatū amatores magis q̄3 dei. si eni antichrist⁹ ē cuiuslibet peccati habitaculū quid aliud iferet misero tūc tpis hoīꝫ generi nisi sua. z h̄ dn̄s inuit p exēpla diluuij z sodomitaꝝ. BEDA: Mystice aūt loth q̄ iterptať declinās ē popul⁹ electoꝝ: q̄ dū i sodomis. i. iter reprobos vt aduena morať: quātū valet eoꝝ scelera declinat. Exeūte āt loth sodoma perit: q: i cōsūmatiōe seculi exibūt angeli z sepabūt malos de medio iustoꝝ: z mittēť eos i caminū ignis. Ignis tn̄ z sulphur q̄ de celo pluisse cōmemorat: nō ipam pennis supplitij flāmā: sed subitaneū diei illi⁹ significat aduentum.

In illa hora q fuerit i tecto z vasa ei⁹ in domo: ne descendat tollere illa: z qui in agro similiter non redeat retro. Memores estote uxoris loth. Quicūq3 q̄sierit aiam suaꝫ salu. i facere pdet illā. Et quicunq3 pdiderit illā: viuificabit eā.

AMB. Quia pp ipꝛobos necesse ē vt pbi in h̄ seculo cētinonē cordis animiq3 patianť: quo vberiorē mercedē accipiāt i futurū: qbusdā remedijs instruunť cū dicit: In illa ho. q fue. i tecto: z vasa ei⁹ i domo: nō descēdat tollere illa. Hoc ē siqs supiora iā dom⁹ sue eminētiūq3 virtutū culmē ascendit: ad terrena mūdi hui⁹ opa nō accedat. AVG. ō que. euā. In tecto eni ē: q excedēs carnalia tāq̄3 i aura libera spiritaliter viuit. vasa eni i domo sūt sensus carnales: qbus ad inuestigandū veritatē q̄ itellectu capiť: multi vtētes penit⁹ errauerūt. Caueat ergo spiritalis hō: ne i die tribulationis rursus vita carnali q̄ p sensus corpis pasciť: delectat⁹ ad vasa hui⁹ mūdi tollēda descēdat. Seqť: Et q̄ i agro simi. nō rede. retro. i. qui opatur i ecclesia: sicut paul⁹ plātās: z sicut apollo rigās: nō respiciat spe3 secularē cui renūciauit. THE. Hec aūt oia matthe⁹ p captiōe hierosolymoꝝ a dn̄o dicta fateť: vt supuenētib⁹ romanis: nec domi cōsistētes descēdere deberent p quocūq3 necessario: sed ptin⁹ arripe fugā: nec i agro manētes redire domū. Et nimirū in captiōe hierosolymorū cōstat hec euenisse. z iter fore vētura in antichristi aduētu: magis aūt i ipo tpe cōsūmatiōis cu3 z tūc itolerabilis sit futura calamitaſ. EVSE. Innuit ergo p h̄ futurā eē psecutionē a filio pditiōis i christi fideles. Diē igiť illā vocat tpus pcedens finē mūdi: i quo q̄ fugit nō reuertať: z amittēs bōa ñ curet: nec imiteť cōiugē loth: q̄ p⁹ fugā i exitu de ciuitate sodomoꝝ reuersa: mortua ē z colūna salis effecta. vn̄ seqť: Memores estote vxoris loth. AMB. Que iō q: retrospexit pdidit nature sue munus. Retro eni sathanas: retro. n. sodoma. q̄pp fuge intēperantiā declinato luxuriā recordare: q: ille q̄ se veterib⁹ studijs ñ reflexit: iō euasit: q: puenit ad mōtem. Illa. n. ad posteriora respexit: nec mariti adiuta suffragio ad mōtē puenire potuit s3 remāsit. AVG. de q. euā. Significat igiť vxor loth eos q̄ i tribulatione retrospiciūt: z se a spe diuine pmissiōis auertūt z iō statua salis facta ē: vt admonēdo homies ne h̄ faciāt: tāq̄3 condiat cor eoꝝ ne sint fatui. THEO. Cōsequēter subiūgit subsequētia pmissoꝝ dicēs: qcūq3 q̄sie. sal. ani. pdet il. q. v. Nō q̄rat aliqs i psecutionib⁹ antichristi curare p pa3 aiā: nā pdet eā. qsqs āt cedib⁹ z piculis se dederit: salu⁹ erit. vn̄ seqť: Et q̄cūq3 pdiderit il. viuifi. eā. Neq̄3 se tyrāno subiciēs pp vite amorē. CIRYL. Quo et aliqs pdat ppam aiam: vt saluā eā faciat: māifestat paul⁹ dicēs de q̄busdā q̄ carnē suā crucifixerūt cū vitijs z cōcupiscētijs: labore. s. z pietate aggrediētes agones.

Dico uobis: i illa nocte erūt duo in lecto uno: un⁹ assumeť z alter relinqueť. Due erūt molētes i unu3: una assumeť z altera relinqť. Duo in agro: un⁹ assumeť z alter relinqť Rn̄dentes dicūt illi: Ubi dn̄e? Qui dixit illis: Ubicūq3 fuerit corp⁹: illuc cōgregabunť z aquile.

BEDA: Dixerat supra dn̄s eū q̄ i agro sit retro redire nō debere: qp ne de his tn̄ q̄ apte de agro redituri: h̄ ē palā dn̄m negaturi sūt dictū putares: pgit ondere nōnullos eē q̄ cū faciē habere i anteriora videanť: aio tn̄ retro respiciūt. vn̄ di: Dico au. vo. In illa no. erūt duo i lecto vno: vn⁹ assumeť: alter reli

que AMB. Bñ noctē dicit: q2 añ christū hora te
nebrarū ē: eo φ pectorib⁹ hoim tenebras antichri
stus īfundat cū dicat se eē christū. christ⁹ aūt sicut
fulgur coruscās fulget: vt ī illa nocte resurrectionis
gloriā videre possim⁹. AVG. de que. euā. vel in il
la nocte dicit: hoc ē ī illa tribulatōe. THEO. Ut
inopinatū docet eē christi aduētū: quē futurū esse
noctu docemur. Cū aūt dixisset diuites vix saluari:
ōndit φ nec oēs diuites pereūt: nec oēs paupes sal
nant. CIRYL. Per duos. n. exītes ī vno lecto vi
det designare diuites q̄scētes ī mūdanis delitijs:
lect⁹ nāqz signū q̄etis ē: ñ aūt q̄cūqz diuitijs affluūt
sūt ipi: sed aliqs ē pbus ⁊ ī fide elect⁹. hic aūt assu
met. Alter vero q̄ talis ñ existit dimittet. Descēdens
eni dñs ad iudiciū mittēt angelos suos q̄ ceteris in
terra derelictis penā passuris sanctos ⁊ iustos ei ad
ducēt: fm illud apostoli: Rapiemur ī nubib⁹ obuiā
christo ī aera. AMB. Uel ex vno strato īfirmita
tis hūane vn⁹ relinqt. i. ipbat: alter vo assumit. i.
rapit obuiā christo ī aera. Seqt: Due erūt molē. in
vnū: vna assumet: ⁊ altera relinqt. CIRYL. Per
molētes īnuere videt paupes ⁊ p̄ssos laboribus: ad
qd etiā ptinet qd subdit: Duo ī agro. vn⁹ assumet: ⁊
alter relinqt. In his eni modicū differt: nā hi sarci
nā paupertatis viriliē sustinēt: vitā agētes honestā ⁊
hūilem q̄ assumet. hi vero sūt ad pphana pmptissi
mi q̄ relinquēt. AMB. Uel p molētes significari
videt q̄ ex occultis alimēta querūt. ⁊ ī apertū ex i
ferioib⁹ pferūt. Et fortasse mūdus iste pistrinū est:
aīa aūt nr̄a velut quodā carcē icludit corpali. In h
ergo p̄strino vel synagoga: vt aīa obnoxia delict tri
ticū molēdo madefactū ⁊ graui hūore corruptū nō
pōt interiora ab exteriorib⁹ sepāre: ⁊ iō relinqt: q2 e⁹
similago displicuit. At vo sancta ecclesia vel aīa nul
lis maculata cōtagijs delictoꝝ q̄ tale triticū molit.
qd sol eterni calorē torridū bonā similaginē de pe
netralib⁹ hoim deo offert. Qui sint āt agricole: pos
sum⁹ repire: si aduertamus duas mētes eē ī nobis:
vnā exterioris homis q̄ corrūpit: aliā iterioris q̄ per
sacramētū renouat. Isti igit sūt operātes ī agro no
stro: quaꝝ altera bonū fructū diligentia dat: altera
amittit ī curia. Uel duos populos iterp̄temur in h
mūdo q̄ agro compant: quoꝝ alter q̄ īfidelis ē relin
quit. AVG: de que. euā. Uel tria genera hoim h
videt significari: vnū eoꝝ q̄ ociū ⁊ q̄etē eligūt: neqz
negocijs secularib⁹ neqz ecclesiasticis occupati: q̄ il
loꝝ q̄es lecti noie significata ē. alterū eoꝝ q̄ ī plebi
bus cōstituti regunt a doctorib⁹: agētes ea q̄ sūt h⁹
seculi: quos ⁊ femiarū noie significauit: q2 cōsilijs p̄
latorū regijs expedit: ⁊ molētes dixit: q2 tēporaliū
orbē negocioꝝ atqz circuitū vertūt: q̄si tñ ī vno mo
lētes dixit: inquātū de istis reb⁹ ⁊ negocijs suis pre
bēt vsib⁹ ecclesie. Tertiū gen⁹ ē eoꝝ q̄ opant ī eccle
sie mysterio tāqz ī agro dei. In his ergo trib⁹ generi
bus bina sūt rursus genera hoim ī singulis: quoruz
aliq ī ecclesia pmanēt q̄ assumūt: aliq cadūt q̄ relin
quunt. AMB. Nō eni iniqu⁹ ē de⁹: vt pares stu
dijs ī societate viuēdi: atqz idiscreta actuum q̄litate
meritoꝝ remuneratiōe discernat. Nō āt merita ho
minū copule vsus exequat: q: ñ oēs φ adorant ef
ficiūt: sed q̄ pseuerauerit vsqz ī finē: hic salu⁹ erit.
CIRYL. Quia ergo dixit φ quidā assumerent: vtili
ter ⁊ hñ inq̄rūt discipuli: quo assumerent. vñ sequit:
Rñdentes dicūt illi: Ubi dñe? BEDA: Duo aūt
saluator iterrogat⁹ vbi. s. sint boni assumendi: ⁊ vbi
mali relīquēdi vnū dixit: aliud subītelligēdū reliqt.
vñ seqt: Qui dixit eis: Ubicūqz fuerit corp⁹. i. cōgre. ⁊
aq̄le. CIRYL. q. d. sicut deiecto cadauere aues q̄
rū pabulū sūt carnes ad illud cōueniūt: ita cū vene
rit fili⁹ homis: tūc oēs aq̄le. i. sancti cōcurrēt ad eū.
AMB. Justoꝝ eni aīe aq̄lis compant: eo φ alta
petāt: hūilia derelinquāt: ⁊ lōgeuā ducere feruntur
etatē. de corpe aūt dubitare nō possum⁹: maxime si
meminerim⁹ φ a pilato ioseph corp⁹ accepit: Nō
ne tibi vident aq̄le circa corp⁹ mulieres apostoloꝝ
φ cōuent⁹ circa dñi sepulturā? Nōne tibi vident
aq̄le circa corp⁹ qñ veniet ī nubib⁹ ⁊ videbit eū oīs
ocul⁹? Est etiā corp⁹ de quo dictū ē: Caro mea ve
re ē cib⁹. Circa hoc corp⁹ aq̄le sūt: q̄ circūuolāt spiri
talib⁹ alis. Sūt etiā circa corp⁹ aq̄le q̄ credūt iesum
christū ī carne venisse. Est etiā ecclesia in qua p ba
ptismi grām renouamur. EVSE. Ut p aq̄las mor
tua aīalia depascētes pricipes h⁹ seculi denotauit:
⁊ eos q̄ tunc tēporis sanctos dei psequentur penes
quos relinquunt assūptiōis idigni: q̄ corp⁹ vel ca
dauer dicunt: vel punitrices virtutes q̄ fracture sūt
ipsoꝝ hic p aquilas denotant. AVG. de cō. euan
ge. Hec aūt q̄ lucas hic ponit: nō ī eo sermōe ī quo
matthe⁹ vel recordat poccupādo vt pri⁹ cōmemo
raret: que post a domino dicta sunt: vel his a domi
no dicta facit intelligi. CA. XVIII.

Dicebat aūt ⁊ parabolaꝫ ad il
los qm̄ oꝫ semp orare ⁊ nō
deficere: dicēs: Judex qui
dam erat ī quadā ciuitate: q deū nō
timebat: ⁊ hominē ñ reuerebatur.
Uidua aūt quedā erat ī ciuitate illa
⁊ ueniebat ad eū dicēs: Uindica me
de aduersario meo. Et nolebat per
multū tēpus. Post hec aūt dixit in
tra se: Et si deū nō timeo nec homi
nē reuereor: tñ q2 molesta ē mihi hec
uidua uindicabo illā: ne in nouissimo
ueniēs sugillet me. Ait autē dñs:
Audite quid iudex iniqtatis dicit:
De⁹ aūt nō faciet uindictā electoꝝ
suorū clamātiū ad se die ac nocte: ⁊
patientiā habebit i illis? Dico āt uo
bis: q2 cito faciet uindictā illorum.
Uerūtamen filius hominis ueniēs
putas iueniet fidē in terra.

THEO. Postqz ærūnarū ⁊ periculoꝝ dñs memi
nit: subdit bonū remediū: qd ē oratio iugis ⁊ p̄medi
tata. vñ dicit: Dicebat aūt ⁊ para. ad illos: qm̄ opor
tet semp orare: ⁊ nō deficere. CHRY. Qui te rede

mit: qd te facere voluit demõstrauit. Nõ vult cessare a pcibus. vult te bñficia meditari duz petis. vult te rogãdo accipe. benignitas desiderat impertiri. Nec nunq̃ orãti bñficia denegat: q̃ vt orãtes non deficiant: sua pietate istigat: hortamta dñi libẽter admitte. quod pcipit velle debes: nolle si ipe dñs phiberet. Deniq; cõsidera quãta ẽ tibi cõcessa felicitas: orationib⁹ fabulari cũ deo: qd desideras postulare: q̃ etsi verbis silet: tñ bñficiis rñdet. nõ aspernatur qd petis. nõ tedet nisi forte tacueris. BEDA: Dicendũ est aũt eũ semp orare et nõ deficere: q̃ canonicis horis rogare nõ desistit: aut oĩa q̃ iust⁹ fm deũ gerit et dicit: ad orationẽ sũt reputãda. AVG. de que. euã. Parabolas aũt dñs aut fm similitudinẽ ponit: sic de feneratore q̃ cũ duob⁹ debitoribus donasset qd debebãt: ab eo pl⁹ dilect⁹ ẽ cui pl⁹ donauit. aut de ipsa similitudie aliqd pbat: veluti ẽ illud: q si fenũ agri qd hodie ẽ: et cras i clibanũ mittitur de⁹ sic vestit: quãtomagis vos modice fidei. Hic g̃ iniqu⁹ iudex nõ ex similitudie: sed ex dissimilitudie adhibit⁹ ẽ. de q⁹ subdit: Iudex qui erat in ciui. qua. q̃ deũ nõ time. et ho. nõ reuere. THEO. Uide q impudentẽ erga homines eẽ grauioris ẽ mali idiciũ. Deũ eni q̃plures nõ timẽt: attñ hũano cohibent pudore: et iõ min⁹ peccãt. Cũ vo fit aliqs ipudẽs: etiã quo ad hoies: tunc excrescit cumul⁹ vicior. Seqt: Uidua aũt que. erat i illa ciui. AVG. Ista vidua põt habere similitudinez ecclesie q̃ desolata videt donec veniat dñs: q̃ nũc i secreto curã ei⁹ gerit. Sz q seqt: Et veni. ad eũ dicẽs: vidica me de aduer. meo et nole. p multuz tẽpus. Hic monet cur electi dei se vidicare deprecẽtur: qd etiã i apocalypsi iohãnis de martyribus dr: cũ aptissime moneamur vt p nostris inimicis et psecutorib⁹ orem⁹. Intelligẽdũ ẽ aũt eã vidictã eẽ iustorũ vt oẽs mali pereãt. Pereãt aũt duob⁹ modis: aut cõuersiõe ad iusticiã aut amissa p supplicium potestate. Itaq; si oẽs homies cõuerterent ad deũ: diabol⁹ tñ remaneret i seculi fine dãnãdus: quẽ finem cũ iusti videre desiderãt: nõ absurde vidictã desiderare dicunt. CIRYL. vel aliter: Quociẽs nobis ab aliqbus irrogant offẽse: tũc gloriosa eẽ putabimus obliuionẽ malor: quotiẽs vero aliq ad ipaz dei gloriã peccãt: cõtra dogmatis diuini ministros bellantes: tũc deũ adim⁹ postulãtes subsidiũ: et exclamantes cõtra ipugnãtes gloriã ei⁹. AVG. de que. euã. Apud iniqssimũ ergo iudicẽ: vsq; ad affectũ implendi desiderii valuit trahere pseuerãtia depcantis. vñ seqt: Post hec au. di. itra se: Etsi deũ nõ timeo: neq; ho. revereor: tñ q molesta ẽ mihi hec vidua: vidicabo illã: ne i noui. veni. sugillet me. Multo igit certiores eẽ debẽt: q̃ deũ pseuerãter rogãt. fontẽ iusticie atq; misericordie. vñ seqt: Ait au. do. Audi. qd iu. iniq. dicat: de⁹ aũt nõ faciet vindi. ele. suo. claman. ad se die ac nocte: et patiam hẽbit i illis. THEO. q. d. si iudicẽ ibutum quolibet scelere demulsit assiduitas: quãtomagis patrẽ miscordie deũ flectem⁹ ad pietatẽ orãdo. vñ seqt: Dico aũt vobis: q cito faciet vin. ill. Tẽtauerũt aũt qdã subtili⁹ hãc idagare pabolã dicũt eni viduã eẽ quãlibet aiam: q̃ passim viru. i. diabolũ excludit ob h̃ ei aduersantẽ. q accedit ad deũ iusticie iudicẽ: q̃ neq; deũ timet: nã ipe solus ẽ de⁹. sed nec veret hominẽ: nõ ẽ eni apud deuz psonar acceptio. Hui⁹ igit vidue. i. aie supplicantis iugit sibi cõtra diabolũ miseret de⁹: demulcẽte eã istãtia ei⁹. Postq̃ dñs docuit q vtẽdũ sit i tpe consũmatiõis oratiõe, prũc futuris piculis subdit: Uerũtñ fili⁹ hoĩs veni. pu. iue. fidẽ in ter. AVG. de ver. do. Dicit aũt h̃ dñs de fide: q̃ pfecta ẽ. Ipa eniz vix iuenit i terra: Ecce plena ẽ ecclesia dei: qs huc accederet: si nulla eẽt fides: qs nõ mõtes transferret si plena eẽt fides? BEDA: Cũ aũt oĩpotẽs cõditor i forma filii hoĩs apparuerit: tãta erit raritas elector vt nõ tã ob clamorẽ fideliũ q̃ torporẽ alior totius mũdi sit accelerãda ruina: qd aũt dñs hic q̃si dubitatiue dicit: nõ dubitat sed arguit: nã et nos aliquãdo de reb⁹ quas certas habem⁹: icrepatiue verbum dubitatiõis ponim⁹: vt si dicat suo: Cõsidera: forsitan dñs tu⁹ sũ. AVG. de ver. do. Hoc aũt dñs adicit: vt oñdat q si fides deficit: oratio perit: g̃ vt oremus credam⁹: vt et ipa fides nõ deficiat orem⁹. Fides fundit orationem. fusa oratio fidei impetrat firmitatem.

Dixit aũt et ad quosdã q i se cõfidebãt tãq; iusti et aspnabãt ceteros pabolã istã dicẽs: Duo hoies ascendebãt i tẽplũ ut orarẽt: un⁹ pharise⁹ et alter publican⁹. Pharise⁹ stãs hec apud se orabat. De⁹ grãs ago tibi: q nõ sũ sicut ceteri hominũ: raptores: iniusti: adulteri: uelut etiaz hic publican⁹. Ieiuno bis i sabbato: decimas do oĩm q̃ possideo. Et publican⁹ a lõge stãs nolebat nec oculos ad celũ leuare: sz pcutiebat pect⁹ suum dicẽs: De⁹ ppiti⁹ esto mihi peccatori. Amẽ dico uobis descẽdit hic iustificat⁹ i domũ suã ab illo: q oĩs q se exaltat humiliabit: et qui se humiliat exaltabitur.

AVG. de ver. do. Quia fides nõ ẽ supbor sed humiliũ. pmissis subiecit parabolã de hũilitate. et cõtra supbiã. vñ dr: Dixit aũt et ad quos. q i se cõfidebãt tãq; iusti et aspnabant cete. para. istã. THEO. Quia eni supbia plus q̃ alie passiões vexat hoiz mẽtes: iõ crebri⁹ de hac monet. Est aũt supbia dei contẽptus quotiẽs eni aliqs nõ deo: sz sibi ascribit bona q̃ facit: qd ẽ aliud q̃ dei negatio: cã igit ofidentiũ i seipis nõ aũt totũ attribuentiũ deo: sed ob ea etiã ceteros contẽnentiũ: parabolã ppõit: oñdens q iusticia q̃uis hominẽ approximet deo: si tñ assumat supbiã ad ifimũ deicit hominẽ. vñ seqt: Duo homi. ascen. i tẽplũ vt orarẽt: vn⁹ pharise⁹: et alter publicanus. GRE. Diligẽtiã quidẽ oratiõis docuit nos p viduã et iudicẽ. hic aũt p phariseũ et publicanũ docet nos: quõ sint ei dirigẽda pcamina: ne sit ifructuosũ orationis negociũ. Condẽnatus ẽ aũt pharise⁹ cũ icau

te oraret. nã sequit: Phariseꝰ aũ. stans hec apud se
orabat. THEO. Per h̃ ꝙ dicit Stãs: elatum eiꝰ
animũ notat: ipo. n. habitu supbissimus videbat.
BASI. Dicit aũt: Apud se orabat: quasi nõ apud de
um: qꝛ ad seipm̃ redibat ꝑ peccatũ supbie. Sequit
eni: Deꝰ: grãs ago tibi AVG. de ver. do. Nõ repre
hẽdit: qꝛ deo grãs agebat: sed qꝛ nihil sibi addi cu-
piebat. Ergo iã plenꝰ es: iã abũdas. nõ est quare di
cas: Dimitte nobis debita nostra. Quis ẽ igit q̃ im-
pune obpugnat grãm: si rephendit q̃ supbe agit gra
tias? Audiãt q̃ dicũt: Deꝰ me hominẽ fecit: ego me
iustũ facio. O peior ⁊ detestabilior phariseo q̃ super
be iustũ se dicebat: sed tñ ĩde gratias deo agebat.
THEO. Attẽde autẽ seriẽ orationis pharisei. Primo
nãq; dixit q̃ ei aberãt: deĩde subiũgit q̃ habebat. Se
quit eni: Quia nõ sum sicut ceteri hoim̃: raptores: ĩ
iusti: adulteri. AVG. de ver. do. Diceret saltẽ sicut
multi homĩes: Quid ẽ ceteri homĩes: nisi oẽs preter
ipm̃? Ego inq̃t iustꝰ sum: ceteri peccatores. GRE.
xxiiii. mor. Quatuor q̃ppe sũt species q̃bus omis tu
mor arrogãtiũ demõstrat: cũ bonũ aut a semetipsis
habere se estimãt: aut si sibi datũ desup credunt: pro
suis se h̃ accepisse meritis putãt: aut certe cũ iactãt
se habere qđ nõ habẽt: aut despectis ceteris singula
riter videri appetũt habere qđ habẽt. vñ ⁊ phariseꝰ
hic bonorũ sibi operũ merita singulariter tribuit.
AVG. de ver. do. Ecce aũt ex vicino publicano ma
ioris erat ei tumoris occasio. Seq̃t. n. Velut etiã h̃
publi. q. d. Ego solꝰ sũ: Iste de ceteris est. CHRY.
Nõ eni satiauerat contẽtũ eiꝰ tota hũana natura:
sed ⁊ publicanũ aggressus ẽ. moderatiꝰ aũt peccasset
si publicanũ excepisset. Nũc aũt vno verbo ⁊ absen-
tes ĩuadit: ⁊ vulnera pñtis lacessit. Nõ ẽ aũt gratia
rũ actio ĩuectiua aliorũ. Si regratiaris deo: ipe tibi
tñ sufficiat: nec te ad homĩes trãsferas: nec ꝓximũ
condẽnes. BASI. Discrepat aũt elatꝰ a conuicia
tore sola habitudĩe. Is eni ĩ alios vtit cõuitijs: h̃ au
tem se mẽtis temeritate extollit. CHRY. Qui aũt
alijs cõuitiat: sibi ⁊ alijs multa mala facit. primo. n.
audiẽtẽ reddit peiorẽ: qꝛ si sit peccator: fit letior cri-
minis inuẽto collega: si sit iustꝰ extollit: ꝑ aliena cri
mina inductꝰ de se magna putare. Scđo cõmuni-
tatẽ ecclesie ledit. nõ eni oẽs audiẽtes vituperãt eũ
solũ q̃ peccauit: sed ritui christiano cõtumelias inne
ctũt. Tertio dei gloriã blasphemare facit: sicut eni
recte agẽtibꝰ nomẽ dei glorificat: sic nobis peccan
tibus blasphemat. Quarto eũ q̃ audiuit obprobria
cõfundit ĩprudẽtiorẽ eũ ⁊ aduersariũ faciẽs. Quĩto
statuit se pene obnoxiũ rebꝰ ꝓlatis q̃ sibi nõ cõue-
niũt. THEO. Expedit aũt nõ solũ declinare a ma
lo: sed etiã agere bonũ. Et iđ cũ dixisset: Nõ sũ sicut
adulteri: subiũgit ꝑ oppositũ: Ieiuno bis ĩ sabbato.
Sabbatũ hi dicebãt hebdomadã ad vltimã diẽ q̃e-
tis. Ieiunabãt. n. pharisei secũda ⁊ q̃nta feria. sic igi
tur ieiunia obiecit cõtra passionẽ adulterij: nam ex
voluptate ẽ lasciuia. Rapacibꝰ vero ⁊ iniustis oppo
suit decimarũ solutionẽ. Sequit eni: Decimas do
oim̃ q̃ possideo. q. d. Adeo rapinas ⁊ neq̃cias refu-
gio: vt etiã mea cõtribuã. GRE. xix. mor. Ecce ciui
tatem cordis sui ĩsidiãtibus hostibꝰ ꝑ elationẽ ape
ruit: quã frustra ꝑ ieiuniũ ⁊ orationes clausit. Incas
sum munita sũt cetera: cũ locꝰ vnꝰ de quo hosti pa
tet aditꝰ munitꝰ nõ ẽ. AVG. de ver. do. Quere ãt
ĩ verbis eiꝰ: nihil ĩuenies qđ deũ rogauerit. ascendit
quidẽ orare: noluit deũ rogare: sed se laudare: ⁊ rogã-
ti ĩsultare. publicanũ aũt cordis cõscientia remoue-
bat: sed pietas applicabat. vñ sequit: Et publicanus
a lõge stãs nole. nec oculos ad celũ leuare. THE.
Quãuis aũt publicanꝰ stetisse dicat: distabat tamẽ
a phariseo tã verbis q̃ʒ habitu: necnõ ⁊ corde cõtri
to. nã verebat oculos leuare ĩ celũ: cẽsens ĩdignos
visionis supne eos q̃ maluerũt bona terrena specta
re ⁊ querere: necnõ ⁊ pectꝰ tũdebat. vñ sequit: Sed
ꝑcu. pectꝰ suũ. cor quodãmõ pungẽs ⁊ cogitatio-
num prauarũ: necnõ ⁊ excitãs vt dormitãs. vñ non
aliud q̃ʒ ꝓpitiationẽ petebat. Sequit. n. Dicẽs. Deꝰ
ꝓpitiꝰ esto mihi peccatori. CHRY. Audiuit q̃a ñ
sum velut hic publicanꝰ: nec ĩdignatꝰ ẽ sed cõpun-
ctus. detexit ille vulnꝰ: q̃rit hic medicinã. Nemo igi
tur illud frigidũ ꝓferat verbũ: Nõ audeo: pudoro
sus sum apire os. Talis reuerẽtia ẽ diabolica. Vult
eni diabolus obserare tibi fores accessus ad deuʒ.
AVG. de ver. do. Quid igit miraris si deꝰ ignoscit:
qñ ipse agnoscit: de lõginquo stabat: deo tñ appro
pinquabat: ⁊ eũ dñs de ꝓpe attẽdebat: Excelsus. n.
dñs ⁊ humilia respicit: nec oculos ad celũ leuabat
vt respiceret: tremebat: cõscientia spem subleuabat:
percutiebat pectꝰ suũ: penas de seipso exigebat: pro
pterea dñs cõfitenti ꝑcebat. Audisti superbũ accu-
satorẽ: audisti humilẽ reũ: audi nũc iudicẽ dicentẽ:
Amẽ dico vobis: descẽdit hic iustificatꝰ ĩ do. suam
ab illo. CHRY. Geminos aurigas ⁊ duas bigas ĩ
stadio positas smo p̃sens ꝓponit. in altera quidem
iusticiã cũ supbia: ĩ altera peccatũ ⁊ humilitatẽ. ⁊
vides bigã peccati supare iusticiã: nõ ꝓprijs viribꝰ:
sed humilitatis cõiuncte. Illã vero deuictã nõ fra-
gilitate iusticie sed mole ⁊ tumore supbie. nam sicut
humilitas ꝑ sui eminẽtiã peccati põdus supat: ⁊ sa
liẽs attigit deũ: sic supbia ob sui molẽ de facili iusti
ciã deprimit. si ergo plura facta strẽnue geras: putas
aũt te posse p̃sumere tota caruisti oratiõe. si v̓o mil
le feras ĩ cõsciẽtia facies reatuũ: ⁊ h̃ solum de te cre
das ꝙ es ĩfimꝰ oim̃: multã obtinebis añ deum fidu
ciã. Et iđ sue sñie cãm assignãs subdit: qꝛ oĩs q̃ se ex-
altat humi. ⁊ q̃ se humi. exalta. Humilitatis nomen
multiplex ẽ. Est. n. quedã virtꝰ hũilitas: iuxta illud:
Cor cõtritũ ⁊ humiliatũ deꝰ nõ despicias. Est ⁊ hu
militas ab erũnis: iuxta illud: Humiliauit ĩ terra vi
tã meã. Est ⁊ humilitas a peccatis ⁊ supbia ⁊ ĩsatia-
bilitate diuitiarũ. Quid eni humiliꝰ his q̃ se submit
tũt ĩ diuitijs ⁊ potentatu ⁊ hec reputant magna?
BASI. Similiter etiã ⁊ exaltari laudabilr̃ õtingit:
q: i. s. nõ humilia cogitas: sed mẽs tua ẽ ꝑ magnani-
mitatẽ ĩ virtute erecta. Talis aũt aĩ celsitudo ẽ emi-
nẽtia ĩ tristicijs: terrenorũ contẽptus: cõuersatio in
celis. ⁊ videt huiusmõi mẽtis sublimitas eandẽ ha-
bere differentiã ad elationẽ: quã arrogantia parit:
quã habet corpulẽtia corpis bñ dispositi ad inflati
onẽ carnis cuʒ ex hydropisi tumet. CHRY. Hec
igit fastꝰ inflatio ab ipsis celis põt deprimere ñ ca-
uentẽ: humilitas vero ⁊ ab ipa abysso reatuũ homi
nem sublimare. hec eni p̃ phariseo publicanũ salua
uit: latronẽ añ apostolos ĩ padisum duxit. illa vero
etiã ĩ corporeã igressa ẽ potestatẽ. Ceterũ si iuxta te

licta humilitas tā facile currit vt supbiā iusticie trā
seat. si iusticie cōiunxeris eā: quo nō ibit: assistet ipa
tribunali diuino i medio angeloꝝ cū fiducia mul-
ta. Rursus si fast⁹ cōiunct⁹ iusticie eā deprimere po
tuit si cōiunct⁹ sit peccato: in quātā gehennā detru
det: hoc dico nō vt negligam⁹ iusticiā: sed vt fastuꝫ
videm⁹. THEO. Sed forsitan mirabit aliqs: quō
pharise⁹ cū pauca verba sue laudis ꝓtulerit condē-
natur: Job vero cū plurima fuderit coronat. Eo. f.
q pharise⁹ talia dicebat criminādo alios: nulla rati
one cogēte: iob vero vrgētibus eū amicis ꝛ pssuris
premētibus coact⁹ ē ꝓprias virtutes referre ad dei
gloriā: ne homies desisterēt a ꝓfectu vtutis. BE-
DA: Typice aūt pharise⁹ ē populus iudeoꝝ q ex iu
stificationib⁹ suis extollit merita sua. publican⁹ ve
ro gētilis ē: qui lōge a deo posit⁹ cōfitetur peccata
sua: quoꝝ vn⁹ supbiendo recessit humiliatus: alter
lamētando appropinquare meruit exaltat⁹.

Afferebāt aūt ad eū ꝛ infantes: ut eos tāgeret. Q̄ cū uiderēt disci puli icrepabāt illos. Jesus aūt con uocās illos dixit: Sinite pueros ue nire ad me: ꝛ nolite uetare eos. Ta liū ē eni regnū dei. Amē dico uobis qcūqꝫ nō acceperit regnuꝫ dei sicut puer: nō intrabit in illud.

THEO. Post pdictā humilitatē dn̄s docet p ea q fecit: nō repellēs: sꝫ gratāter puulos admittēs. vn̄ dicit: Afferebāt aūt ad istū īfantes vt eos tāgeret.
AVG. de ver. do. Cui afferunt tāgēdi nisi saluato-
ri: sed si saluator ē: saluādi offerunt illi qui venit sal
uuꝫ facere qd pierat. vbi isti pierant: quātū ad ipos
ptinet īnocētes: Sꝫ scdm apostolū p vnū hominē
ītrauit peccatū i orbē terrarū. Ueniāt ergo puuli vt
languidi ad medicū: pditi ad redēptorem. AMB.
Durū aūt aliqbus videri pōt: q discipuli dn̄m īfan
tulos adire ꝓhibebāt. Seqt. n. Quod cū vidit disci.
icrepabāt illos. Ubi vel mysteriū intelligās vel affe
ctū. Neqꝫ eni hoc inuidie aut i pueros mētis aspita-
te faciebāt: sed sedule fuitutis obsequia dn̄o defere
bāt: ne cōprimeret a turbis. Respuēda qppe ē vtili-
tas nostra vbi diuinitatis iniuria ē. Jn mysterio āt
q pri⁹ saluari populū iudeoꝝ ex quo scdm carnem
nati fuerāt gestiebāt. Sciebāt qdē mysteriū q vtri
qꝫ populis vocatio deberet. Nā ꝛ p chananea mu
liere supplicarūt sed fortasse adhuc ordinem nescie
bāt. vn̄ seqt: Jesus au. cōuo. eos di. Sini. pu. veni.
ad me: ꝛ nolite vetare eos: taliū est enī re. dei. Non
etas pfert etati: alioqn obesset adolescē. Cur g pue-
ros dicit aptos eē regno celoꝝ: fortasse q malicia
nesciāt: fraudare nō nouerit: referre nō audeāt: secu
tari ignorēt: opes: honorē: ambitionē nō appetant:
sꝫ nō ignorare ista virt⁹ ē: sed contēnere. Nō. n. vir-
tus ē nō posse peccare sed nolle. Nō igit puericia
sed emula puerilis etatis bonitas designat. BE-
DA: Un̄ signāter dixit Taliū: n̄ Jstoꝝ: vt ondēret
nō etatē regnare sed mores: ꝛ his q similē haberent
innocētiā ꝛ simplicitatē pmia repromitti AMB.
Deniqꝫ h saluator expssit dicēs: Amē di. vo. qcūqꝫ

nō acceperit re. dei sicut puer: nō ītrabit ī ill. Quis
puer imitādus ē apostolis christi: nisi de q⁹ Ysaias
dicit: Puer nat⁹ ē nobis q cū malediceret: nō male
dixit: Jtaqꝫ i puericia ē quedā venerabilis moꝝ se
nect⁹: ꝛ i senectute inocēs puericia. BASI. Susci
piem⁹ aūt regnū dei vt puer: si dispositi fuerim⁹ er-
ga doctrinā dn̄i: vt puer i disciplina nequaqꝫ cōtra
dicēs: nec disputans cū magistris: sed credibiliter ꝛ
obediēter ībibēs documēta. THEO. Gētiliū g sa
piētes querētes sapiam ī mysterio qd ē regnū dei:
nec volētes h absqꝫ fide syllogistice ꝓbationis ad-
mittere: merito exclusi sūt ab hoc regnō.

Et iterrogauit eū quidā pnceps dicēs: Magister bōe qd faciēs uitā eternā possidebo? Dixit āt ei iesus: Quid me dicis bonuꝫ? Nemo bo nus nisi sol⁹ deus. Mādata nosti: Nō occides: nō mechaberis: nō fur tū facies: nō falsū testimoniū dices: honora prēꝫ tuū ꝛ matrē tuā. Qui ait: Hec omia custodiui a iuuētute mea. Quo audito iesus: ait ei: Ad huc unū tibi deest. Oia qcūqꝫ ha bes uēde ꝛ da pauperib⁹: ꝛ habebis thesaurū i celo: ꝛ ueni sequere me. His ille auditis cōtristatus est: q diues erat ualde.

BEDA: Audierat pnceps quidā a dn̄o, tm̄ eos q
pueroꝝ vellēt esse similes: regnū dei ītraturos: atqꝫ
iō poscit sibi nō pabolā: sed palā qbus operū meri-
tis vitā eternā cōsequat exponi. vn̄ dicit: Et iterro.
eū qui. prin. di. Magister bo. qd faciē. vi. eter. ꝓssi-
debo. AMB. Tētator pnceps iste magistrū bonū
dixit q deū bonū dicere debuisset. Nā lꝫ i diuinita-
te bonitas sit: ꝛ i bonitate diuinitas: tamē addēdo
Magister bone: i portiōe bonū dixit: nec ī vniuersi
tate. nā de⁹ ī vniuersitate bonus: homo ex pte. CI-
RYL. Putauit aūt se christū cape dū vituparet mo
saicū Preceptū: ītroducēt vo sua statuta. accedit g
ad magistrū ꝛ bonū eū nūcupās: dicit se velle doce
ri. q ergo tētatiue qrebat q app̄hēdit sapiētes in
astutia sua: cōueniēter ei r̄ndet. nā seqt: Dixit aūt ei
iesus: qd me dicis bonū: nemo bon⁹ nisi sol⁹ de⁹.
AMB. Nō bonū se negat: sed deū designat. bonū
quidē nō ē: nisi plen⁹ veritatis. q si quē moueat: qa
nemo bon⁹: moueat ꝛ illud: nisi de⁹. q si a deo fili⁹
nō excipit: vtiqꝫ nec a bono christ⁹ excipit. nā quō
nō bon⁹ ex bono nat⁹: arbor enī bona fructus bo-
nos facit: Quō nō bon⁹ cū bonitatis sua substātia
ex patre assūpta nō degenerauit i filio q nō degene
rauit ī spū: Spūs tu⁹ inqt bon⁹ deducet me ī terrā
rectā. q si bon⁹ spūs q excepit a filio: bon⁹ vtiqꝫ ꝛ il
le q tradidit. Jtaqꝫ q legisꝑitus ē iste q tētat: sicut ī
libro alio demōstrat. Et bn̄ dixit: Nemo bon⁹ nisi
vn⁹ de⁹: vt admoneret q scriptū ē: Nō tētabis do-
minū deū tuū: sed magis cōfiteret dn̄o qm̄ bon⁹.

CHRY. Uel aliter: Auarū quidē dicere hūc principem nō verebor: nā hꝰ christꝰ ei īproperat: tētatorē aūt minime. TYTVS: Ergo cū dicit: magister bone q̄d faciēdo ⁊c. q. d. Bonꝰ es: dignare me niso ī eo ꝙ q̄ro doctꝰ sū verꝰ testamētū: te tn̄ p̄stantiorē video. nō ꝓmittentē terrā: sed p̄dicantē regnū celorū: Dic ergo mihi q̄d faciēdo vitā eternā potero possidere? Intētionē igit̄ attēdēs saluator: q2 fides est via ad opa: cū dixisset ille Quid faciā: hac q̄stione omissa ī notitiā fidei eū ducit. velut si q̄s iterrogaret medicū q̄d comedā. ille oñderet q̄ deberēt cibū p̄cedere. ⁊ iō eū ad patrē remittit dicēs: Quid me dicis bonū? nō q2 ipe bonꝰ nō eēt: erat eni bonū ex bono patre germen: bonꝰ boni filiꝰ. AVG. de cō. euā. Pōt autē videri distare aliq̄d qđ scđm mattheū dicit: q̄d me iterrogas de bono? qđ ad illud magis referri potest: quod ait ille querēs: Quid boni faciā? Ibi. n. ⁊ bonū nomiauit: ⁊ iterrogatio ē. cōmodissime itelligitur vtrūq3 dictū: q̄d me dicis bonū: ⁊ q̄d me iterrogas de bono: qđ ad illud magis referri pōt. TYTVS: Deniq3 postq̄3 docuit cognitionē dei subiūgit: Mādata nosti. q. d. qñ p̄ꝰ deū noueris: tūc optīe q̄res: q̄d faciam. CHRY. Expectante aūt p̄cipe audire christū dicēte: Recedas a mādatis mosaicis ⁊ meis attēde: ad mosaica eū mittit. vñ seq̄t: Nō occides. nō mechaberis. THEO. Primo quidē lex ea corrigit ad q̄ facilꝰ labunt̄: vt mechari: cuiꝰ incētiuū ē intrinsecū ⁊ naturale: ⁊ occidere: q2 īmanis belua furor. Sed furtū ⁊ falsi testimonij culpā raro cōtingit incurrere: sed ⁊ grauiora illa existūt. ⁊ iō secūdario furtū ⁊ falsū testimoniū ponit: vt rariꝰ fallētia ⁊ leuiora. Se. n. Nō furtū facies. nō falsū testimonium dices. BASI. Nō ē aūt itelligēdū fures eē solum bursarū icisores: vel latrocinātes ī balneis. Sed ⁊ si q̄ duces legionū statuti vel cōmisso sibi regimīe ciuitatū gentiū: hi quidē furtī tollūt: hi vero vi ac publice exigūt. TYTVS: Sed videas ī nō agēdo p̄cepta cōsistere: qm̄ si mechatꝰ nō fueris: castꝰ es. si nō furtis: beniuolꝰ. si falso nō testeris: veridicꝰ. Attende virtutē ei facilē p bonitatē statuētis. Nam mali fugā igerit: nō boni exercitiū. q̄libet aūt q̄cq̄ quolibet ē facilior ope. THEO. Sed q2 ī parētes omittere: qui ꝙ magnū sit crimē raro tn̄ accidit. Pꝰ oīa ponit: Honora patrē tuū ⁊ matrē. AMB. Est aūt honor nō solū honorificētie: sed etiā largitatis. Honor eni ē deferre ꝓ meritis. Pasce patrē tuū: pasce matrē: ⁊ si paueris: adhuc non reddidisti dolores ⁊ cruciatꝰ quos ꝓ te mater passa ē. Illa debes qđ habes: cui debes qđ es. quātū iudiciū si pascat ecclesia quos tu pascere nolis. Sed dices: Quod erā parentibus collaturꝰ: ecclesie mallē cōferre. Nō q̄rit deus donū de fame parentū: sed et pascendos scriptura dicit parētes: ita ꝑꝑ deū relinquēdos: si ipediāt deuote mētis affectū. Seq̄t: Qui ait: Hec oīa custodiui a iuuē. mea. HIERO. Mentit̄ adolescēs. Si ei qđ postpositū ē ī mādatis: Diliges ꝓximū tuū sicut te ipm̄: ope cōplesset: quō postea audiens: Uade ⁊ vēde oīa q̄ habes: ⁊ da pauperibꝰ tristis abscessit?

BEDA: Uel nō ē putādus eē mētitus: sed simpliciter vt vixerit. s. exteriꝰ eē confessus: alioq̄n nequaq̄3 marcꝰ diceret: ꝙ iesus intuitꝰ eum dilexit eum. TYTVS. Oñdit aūt cōsequēter dñs ꝙ si aliq̄s vetus testamentū ꝑegerit: ꝑfectꝰ nō ē: sed deest ei sequi christū. vñ subdit̄: Quo audito iesus ait ei: adhuc vnū tibi deesse: oīa q̄cunq3 habes vende ⁊ da pauꝑibus: ⁊ habebis thesau. ī celo. q. d. Queris quō sit possidēda vita eterna: sparge facultates pauꝑibus: ⁊ obtinebis illā. Parua sūt q̄ ipēdis: magna q̄ recipis. ATHANA. Nō eni mundū despiciētes putemꝰ grādia q̄dem abdicasse: q2 tota terra ē in cōparatiōe celi breuissima: qua ꝑꝑ si toti terre dñaremur: ei abrenūciātes: nihil dignū eēt ī cōparatiōe regni celorū. BEDA: Quicūq3 ergo ꝑfectꝰ eē voluerit: oportet vēdere q̄ hꝫ: nō ex p̄te sicut ananias fecit ⁊ saphira: sed totū. THEO. vñ dicēs: Omīa q̄ habes. summā paupertatē suadet. Si q̄d eni restiterit: illiꝰ seruꝰ est.

BASI. Nō tn̄ docet facultates vēdere: eo ꝙ naturaliter sint praue: alioq̄n creatura dei nō essent. vñ eas nō tāq̄3 malas abijcere: sed disponere monuit. ⁊ condēnatur aliq̄s: nō q2 eas possidet: sed q2 eis abusus ē: quo fit vt facultatū scđm mādata dei dispēsatio: ⁊ crimīa deleat ⁊ regnū cōferat. vñ subdit: Et da pauꝑibus. CHRY. Poterat quidem deꝰ alere paupes: ⁊ sine hoc ꝙ nos misereremur eorū: sed vult dātes dilectiōe astrigi accipiētibus. BASI. Dicente aūt dño: Da pauperibus: puto nō expedire cuiq̄3 negligēter gerere sed oīa diligēter disponere p̄cipue ꝑ seipm̄: si ex p̄te se habeat. sin aūt ꝑ eos de q̄bus cōstat ꝙ fideliter ⁊ prudēter dispōnāt: maledictꝰ. n. qui negligēter ꝑficit opa dñi. CHRY. Sed illud querit̄ quō erogare cūcta pauꝑibus ꝑfectiōis eē videt̄: paulus aūt absq3 dilectiōe hoc asserit eē imꝑfectū: sed valde cōsonat qđ subiūxit: Et veni seq̄re me. qđ oñdit̄ ex dilectiōe. In hoc eni cognoscēt oēs ꝙ mei estis discipuli: si dilectionē habueritis adinuicē. THEO. Cū paupertate eni ceteras quoq3 virtutes hominē habere oportet. ob hoc ait: Et veni sequere. i. in ceteris esto meꝰ discipulꝰ: iugiter me sequaris. CIRYL. Pr̄iceps aūt ille vini recētis capax nō fuit: vetꝰ vter existēs: sed tristicia ruptꝰ ē. vñ sequit̄. His ille audiēns cōtristatꝰ ē: q2 diues erat valde. BASI. Mercator nō tristat̄ ī nūdinis paciscēdo q̄ possidet: acq̄rendo sibi opportuna. Tu vero tristaris puluerem dans: vt acquiras vitā beatam.

Uidēs āt iesus illū tristē factū dixit: Q̄ difficile q pecunias hn̄t ī regnū dei itrabūt. Faciliꝰ ē eni camelū ꝑ forāmē acꝰ trāsire: q̄3 diuitē itrare ī regnū dei. Et dixerūt q audiebāt: Et q̄s pōt saluꝰ fieri? Ait illꝭ: Que ipossibilia sūt apđ hoīes: possibilia sūt apđ deū. Ait āt petrꝰ: Ecce nos dimisimꝰ oīa ⁊ secuti sumꝰ te. Qui dixit eis: Amē dico vobꝭ: nemo ē q reliq̄t domū aut parētes: aut fratres aut uxorē aut filios ꝑꝑ regnū dei: ⁊ nō recipiat multo plura ī hoc t̄pe: ⁊ ī seculo futuro uitā eternā.

THEO. Quoniā diues audita opū abiectiōe tri/
stat⁹ fuit: dn̄s admirāter locut⁹ ē. Dicit̄ eni: Uidēs
au. ie. ill. tri. fa. dixit: Quā difficile q̄ pecu. hn̄t re. dei
itra. Nō dicit: Impossibile ē eos itrare: sed Diffici/
le. Possūt eni p diuitias adipisci supna: sed difficile
ē: q: viscosiores sūt visco diuitie: ꝛ vix euellit̄ anim⁹
occupat⁹ ab eis: sed subsequēter vt īpossibile h̄ indi
cat cū dicit: Facili⁹ ē eni camelū p foramē ac⁹ trā/
sire: q̄ꝫ diuitē itrare i regnū dei. Nomē qđ in greco
ponit̄ equocū ē ad aīal qđ camel⁹ dicit̄: ꝛ ad rudē/
tem. quocūqꝫ ergo mō itelligas: īpossibile est. Quid
igit̄ dicēdū ē. p̄mo quidē ꝙ reuera ita se hꝫ. Aliud ei
ē diues: aliud iconom⁹. nā diues ē q̄ sibi reseruat di/
uitias. iconom⁹ vero siue dispēsator q̄ ad op⁹ alioꝝ
has tenet. CHRY. Abraā quidē possidebat opes
pauperib⁹: ꝛ q̄ iuste eas possidēt: quasi suscipiētes a
deo dispēsant i diuinis mādatis. q̄ vero cōtra deuꝫ
acq̄sierūt: ꝛ in expēdēdo faciūt illud idē: meretrici/
bus ꝛ pasitis dātes: vel humi abscōdētes: egenis vō
nihil īpendētes. Nō ergo ꝓhibet ditari: sꝫ opib⁹ fa/
mulari. vult vt necessarijs vtamur eis: nō vt custodi
am⁹: nā famuli ē custodire: sꝫ dn̄i dispēsare. si cōser/
uari eas vellet: nō tradidisset homib⁹: sꝫ sineret i ter
ra iacere. THEO. Porro attēdas illud ꝙ diuitez
quidē īpossibile dicit saluari: possidētē vō diuitias
difficile: quasi dicat: diues q̄ capt⁹ ē a diuitijs ꝛ fa/
mulat̄ eis nō saluabit̄: habēs vero illas. s. q̄ eis dn̄a/
tur vix saluabit̄ cā hūane fragilitatis. Conat̄ ei nos
diabol⁹ supplātare: quoadusqꝫ possidem⁹ diuitias
ꝛ difficile ē aufugere decipulas ei⁹. ideoqꝫ bonū ē pau
pertas ꝛ q̄si tētatiōe carēs. CHRY. Nulla eī ē di/
uitiarū cōmoditas aīa patiēte penuriam: nec lesio
pauptatis: aīa diuitijs affluēte. Si aūt ditescētis in
diciū ē nulli⁹ egere: ꝛ paupascētis idigere: palā ē ꝙ
magis eē pauperē facit magis ditescere. Facili⁹ ē ei
ꝙ qs i pauptate q̄ꝫ i diuitijs opes cōtēnet: neqꝫ eni
talis ē ambit⁹ vt p magis habere sedet̄. Sꝫ p h̄ ꝯsue
uit magis attēdi: sicut ignis q̄n maiorē suscipit escā
q̄ aūt mala vident̄ eē iopie cōia sūt: q̄ vero diuitiaꝝ
ꝓpria sūt eaꝝ. AVG. de que. euā. Diuitē ergo hic
appellat cupidū rerū tēporaliū: ꝛ de talib⁹ supbien/
tē. his diuitib⁹ cōtrarij sūt paupes spū quorum ē re
gnū celorū. Mystice aūt facili⁹ ē christū pati p di/
lectorib⁹ seculi: q̄ꝫ dilectores seculi ad christū posse
cōuerti. Cameli. n. noie se itelligi voluit: q: spōte hu
miliat⁹ īfirmitatis nr̄e onera sustulit p acū aūt pun
ctiōes significat: p pūctiōes dolores i passiōe suce/
ptos. foramē aūt ac⁹ dicit angustiam passionis.
CHRY. Hic aūt smo q̄si grauis trāscendebat disci/
pulorū virtutē. vn̄ seq̄t: Et dixerūt q̄ hec audiebāt:
Et qs pōt salu⁹ fieri: Hoc dixerūt discipuli nō de se
sed de toto mūdo timētes. AVG. de que. euā. Cū
aūt icōpabiliter maior sit turba pauperū: q̄ diuiti/
bus pditis pōt saluari: itellexerūt omēs q̄ diuitias
amāt: etiā si adipisci nequeāt i diuitū numero depu
tari. Sequit̄ Ait illis: que īpossibilia sūt apud homi
nes: possibilia sūt apud deū Quod nō ita itelligen/
dū ē quasi diues cū cupiditate ꝛ supbia i regnū dei
sit itratur⁹: sed possibile ē deo vt a cupiditate ꝛ sup/
bia ad charitatē ꝛ humilitatē cōuertat̄. THEO/
PHI. Apud homines ergo quorum serpit intētio
ad terrena: impossibilis est salus vt dictum est: apō
deum vero possibilis est. Cum enim homo consilia
rium habet deum: ꝛ iustificationes ꝛ doctrinas
pauptatis ibiberit: necnō ei⁹ auxiliū iuocet: hoc fiet
possibile. CIRYL. Cōgrue aūt diues cū multa cō
tēpserit: recōpēsationē expectabit: q̄ vero pua possi/
dēs ea abdicauit q̄d ei sperandū eēt: q̄rere decebat.
vn̄ seq̄t̄: Ait au. petr⁹: ecce dimisim⁹ oīa. matthe⁹ ad
dit: q̄d ergo erit nobis. BEDA. q. d. Fecimus qđ
iussisti: q̄d igit̄ dabis nobis p̄mij. Et q: nō sufficit di
mittere oīa iūgit qđ pfectū ē dicēs: Et secuti sumus
te. CIRYL. Illud aūt necesse est dicere: ꝙ paucis
abrenūciantes q̄ꝫtū spectat ad ꝓpositū ꝛ obediētiā
pari lāce cū opulētis pendunt̄: parib⁹ vtētes affecti
bus: dū rerū quas possidēt abiectionē vltro iferūt.
vn̄ seq̄t̄: Amē dico vobis: Nemo ē q̄ reli. do. aut pē.
aut fra. aut vxo. aut filios aut agros pp regnū dei: ꝛ
nō recipiat mul. plu. i h̄ tēpore ꝛ i secu. vētu. vitam
eternā. Eleuat ad acceptissimā spē oēs audiētes iu/
reiurādo ꝓmittēs: dū apponit i smoni amē. Doctri
na eni diuina mundū vocāte ad fidē christi: forsitā
aliq̄ respiciētes parētes ifideles voluerūt eos turba
re veniēdo ad fidē. ꝛ similis ē rō aliorū germanoꝝ.
Deserūt aūt quidā patrē ꝛ matrē: ꝛ totius parētele
amorē despiciūt pp amorē christi. BEDA: Sēsus
igit̄ iste ē: q̄ pp regnū dei ingrendū oēs affect⁹ con
tēpserit: oēs seculi diuitias delicias risusqꝫ calcaue/
rit: multo plura i p̄ñti recipiet. cui⁹ sentētie occasio
ne quidā iudaicā mille ānorū fabulā p⁹ resurrecti/
onē iustoꝝ edificāt: q̄n oīa q̄ ꝓpter deū dimittimus
mltiplici nobis sint fenore reddēda ꝛ isup vita eter
na donāda. Nec vidēt inepti ꝙ si in ceteris digna
sit repromissio: i vxorib⁹ tn̄ iuxta alios euāgelistas
cētenis: appareat turpitudo: p̄sertim cū dn̄s i resur/
rectiōe nō eē nubendū testet̄. Et iuxta marcum ea
que dimissa fuerit: i hoc tēpore cū psecutiōib⁹ acci/
piēda cōfirmet: quasi illis mille ānis dogmatizāt.
CIRYL. Hoc ergo dicim⁹ ꝙ omissis tēporalib⁹ ꝛ
carnalib⁹: multo maiora sibi aliqs vendicabit: q̄n ꝛ
apostoli cū pauca dimiserit: obtinuerūt multiplicia
dona charismatū: ꝛ celebres reputati sūt vbiqꝫ. Eri/
mus ergo similes illis: si domū qs dimittat: recipiat
māsiones supnas. si patrē patrē hēbit celestē. Si a
germanis recesserit: i fratrē hūc recipiet christ⁹. Cuꝫ
dimiserit cōiugē: iueniet diuinā sapiam a qua pro/
creabit spiritales fruct⁹: iueniet hierusalē celestē q̄ ē
mat̄ nostra. A fratrib⁹ etiā ꝛ a sororib⁹ sui ꝓpositi
glutino spiritali colligatis multo i hac vita gratio/
sioꝛē recipiet charitatē.

¶ Assūpsit āt iesus duodeci: ꝛ ait il
lis: Ecce ascēdim⁹ hierosolymā: ꝛ
ꝯsūmabūt̄ oīa q̄ scripta sūt p ꝓphe
tas de filio hoīs. Tradet̄. n. gētib⁹
ꝛ illudet̄: ꝛ flagellabit̄ ꝛ cōspuet̄. ꝛ
postq̄ꝫ flagellauerit occidēt eum: ꝛ
die tertia resurget. Et ipi nihil hoꝝ
itellexerūt. Et erat uerbuꝫ istud ab
sconditum ab eis: ꝛ nō intelligebāt
que dicebantur.

THEO. Preuidēs saluator ex passiōe sua disci-pulorū animos turbādos: eis lōge ante ꝛ passionis sue penā: ꝛ resurrectōis sue gloriā ṗdicit. vnde dicit Assumpsit aūt iesus. xij. ꝛ ait illis: Ecce ascē. hiero. ꝛ cōsum. omīa que scrip. sunt ꝑ pphe. de filio hominis.

BED. Preuidēs enī quosdā hereticos futuros q̄ christū dicerēt legi: pphetisq; docuisse cōtraria ei: dat ꝙ ꝑ pphetaꝝ ṗsagia sue passiōis ꝛ posterioꝝ glorie sit celebrata ꝑfectio. CHRY. Seorsum aūt de passiōe cū discipulis cōfert. Nō enī oportebat hūc sermonē plurib' diuulgari: ne turbarent. Ob h' aūt ṗdicebat discipulis: vt exercitati ꝑ expectatōem facili' sustinerēt. CIRYL. Et vt sciāt: qm̄ passionem ṗnouit: ꝛ spōtane' ad eā accessit ne dicerēt: qualiť in man' hostiū incidit: qui nos ṗmittebat saluare. vnde seriatim ordinē passiōis enarrat subdēs: Tradet enī gentib': ꝛ illudet ꝛ flagellabit ꝛ cōspuetur.

CHRY. Hoc isaias ṗdixerat dicēs: Obtuli scapulas meas ad verbera: genas meas ad alapas: ꝛ faciē meā nō diuerti a sputorū dedecore. Sed ꝛ crucis patibulū ṗdixit ppħa cū ait: Tradidit in mortē aīam suā: ꝛ cū sceleratis reputat' est. vnde ꝛ hic subditur Et postq̄ flagellauerit occidēt eū. Sed ꝛ resurrectionē eius dauid ṗdixit dicēs: Nō derelinq̄s animā meā in inferno. vnde h' subdit: Et tertia die resurg.

ISIDO. Admiror aūt demētiā querētiū cur christus ante triduū resurrexit. si. n. resurgeret tardius q̄ ṗdixerat: impotētie eēt: celeri' v'o est summe v'tutis iudiciū. Si quē. n. cū spoponderit suo creatori post triduū ꝑsoluere debitū: eadē die satisfacientē videri mus nō fallacē sed poti' vt veridicū eū mirabimur Dicā etiā ꝙ nō dixit se post tres dies resurrecturū sed die tertia. Habes parasceuē: habes sabbatū vsq; ad solis occasum: ꝛ post sabbatum resurrexit. CIRYL. Discipuli aūt nōdū nouerāt exq̄site qd̄ pphe ṗdixerāt. sed postq̄ resurrexit aperuit eis sensū: vt intelligerēt scpturas. vnde sequit: Et ipi nihil horū intellexerūt. BED. Quia enim discipuli eius vitā maxime desiderabāt eius mortē audire nō poterāt Et quoniā nō solū hominē innocentē: sed ꝛ deum verū sciebāt: hūc nullaten' mori posse putabant. Et quia parabolas eū sepe loquentē audire ꝯsueuerāt quotiēs aliquid de sua passione dicebat: ad aliud allegorice referendū esse credebāt. vnde sequit: Erat aūt verbū istud absconditū ab eis: ꝛ nō intelligebāt que dicebant. Iudei vero quia in eius necē conspirauerāt: ꝙ de passione sua loqueret dicēs in iohanne: Oportet exaltari filiū hominis intelligebāt. vnde dixerūt: Nos audiuim' ex lege quia christus manet in eternū: ꝛ quō tu dicis: Oportet exaltari filiū hominis?

Factū est aūt cum appropinq̄ret hiericho: cec' quidā sedebat sec' viā mendicās. Et cum audiret turbā pretereūtē: interrogabat qd hoc eēt Dixerūt aūt ei: ꝙ iesus nazarenus trāsiret. Et clamauit dicens: Iesu fili dauid miserere mei. Et qui preibant increpabāt eū ut taceret. Ipse uero multomagis clamabat: fili dauid miserere mei. Stans aūt iesus iussit illū adduci ad se. Et cū appropiquasset: interrogauit illū dicens: Quid tibi uis faciā? At ille dixit: Dñe ut uideā. Et iesus dixit ei: Respice. Fides tua te saluum fecit. Et cōfestim uidit: ꝛ sequebatur illum: magnificās deum. Et omnis plebs ut uidit: dedit laudem deo.

GRE. in home. Quia carnales adhuc discipuli nō volebāt cape v'ba mysterij: venit ad miraculū. añ eoꝝ oclos cec' lumē recipit: vt eos ad fidē celestia facta solidarēt. vñ eſt: Fa. ē aūt cū appro. hie. ce. q̄. se. se. vi. mēdicās. THEO. Et ne incessus dñi eēt inutilis: in via fecit ceci miraculū: h' documētū discipl'is suis dās: vt in omnib' sim' ꝑficui: ꝛ nihil sit ī nobis ociosum. AVG. de cō. euā. Possem' de appropinquātib' hiericho sic intelligere: vt iā inde egressi: prope tñ adhuc essent ad eā ciuitatē: qd̄ tñ min' vsitate dicit. Sed tñ videri posset hoc dictū: qm̄ mattheus egrediētib' eis ab hiericho dicit illumiatos duos cecos q̄ iuxta viā sedebāt. De nūero q̄dē nulla eēt qō si alt' euāgelistaꝝ de vno tacuisset vni' reminiscens nā ꝛ marc' vnū ꝯmēorat: cū ꝛ egrediētib' eis ab hiericho dic' illuiatū: c' ꝛ nomē dixit ꝛ prēꝫ: vt itelligamus eū fuisse potissimū: alteꝝ ignotū: vt merito ille not' ēt sol' decēt ꝯmēoraret. Sꝫ qm̄ q̄ sequit ī euāgelio s'm lucā: aptissime ōndūt illō qd̄ ipe narrat adhuc veniētib' ipis hiericho fcm̄ eē: nihil aliō restat intelligēnisi bis eē factū h' miraculū. semel ī vno ceco: cū adhuc veniret in illā ciuitatē: iteꝝ ī duob' cū egrederet: vt illud vnū lucas: alteꝝ matthe' enarrat

CHRY. Mlt' aūt erat ppl's circa christū ꝛ cecus eū q̄dē nō nouerat. sētiebat aūt effectū: ꝛ rapiebat ꝑ affectū: qd̄ nō hausit aspect'. vñ subdit: Et cū au. tur. ṗte. inter. q̄d h' eēt. Et oculati q̄dē s'm opionē loq̄bāt. Seq̄t: Dixe. āt ei: ꝙ ie. naza. trāsiret. Cec' v'o vera clamabat: alia docet: ꝛ alia ṗdicat. Nā seq̄t: Et cla. di. ie. fi. da. mi. mei. Quis te docuit hec o hō: nō ꝑlegisti libros ṗuat' lumīb'. Unde igit nosti luīare mūdi? vere dñs illuiat cecos CIRYL. In iudaismo aūt nutrit' nō ignorauit: ꝙ de ꝓgenie dauid de' s'm carnē nasceret: ꝛ ideo ei vt deo loquit dicēs: Miserere mei. hūc imitent qui in duo diuidūt christū: hic. n. christū tanq̄ deū adit: ꝛ filiū dauid eū nomīat. Mirent aūt instātiā ꝯfessiōis ei'. Quidā. n. vt cōfitētē fidē ꝯpescebāt. Seq̄t: Et qui p̄i. icre. eū vt tace. Sed ꝑ inhibitōes hmōi nō impediebat ei' audacia Nouit. n. fides omnib' repugnare: ꝛ in oīa triūphare. vtile. n. est ꝓ cultu diuino pudorē deponere: nā si causa pecunie sunt impudētes: nōnulli ꝓ aīe salute nō decet bonā induere impudētiā. vnde sequit: Ipe v'o mltoma. cla. Fi. da. mi. mei. Sistit aūt christū vox inuocātis in fide: ꝛ inuocātes ī fide respicit ꝛ ideo merito vocat cecū ꝛ accedere iussit. vñ seq̄tur

Stās aūt iesus iussit illū adduci ad se.vt.s.q pꝰ fide eū tetigerat:appropinq̄ret ⁊ corꝑe. Appropīquātē cecū dn̄s interrogat. Nā seq̄t:Et cū app.iter.il.dicēs: Quid ti.vis faciā? Dispēsatiue iterrogat:nō q̄si ignorās:sed vt scirēt astātes ꝙ nō petebat pecuniā:ꝫ diuinā efficaciā:vt a deo.vn̄ seq̄t:At il.di.Do.vt vide.

CHRY. Uel q꞉ calūniatores veritatis iudei possent dicē:vt in ceco nato:nō est hic ꝫ filius eius. voluit vt cecꝰ p̄us ostēderet defectū nāe: ⁊ tūc cog̊scat gr̄e maiestatē.at vbi petitōnis modū cecꝰ explicuit: tūc cū summa maiestate p̄cepit ei vt vidēt.vn̄ seq̄tur Et dixit il.ie.Respice.qd̄ redūdabat in crimē g̊.s.die iudeoꝝ:qs.n.ꝓpbaꝝ talia dixit? Aspice tn̄ q̄d assumat medicꝰ ab eo cui collata ē sanitas.Seq̄t.n.Fides tua te saluū fecit.Pro fide.n.vendūt beneficia: diffundit eni gr̄a quā suscepit.Et sicut ab aliqꝰ fonte hi q̄dē ꝑuis vasis modicū aq̄ hauriūt: hi vero maiorībꝰ multū fonte nō distīguēte mēsuras: ⁊ sm̄ fenestras que apiūt magis vel minꝰ splēdor sol' infundit:ita sm̄ capacitatē intētōis haurit gr̄a:vertit āt vox christi in lucē lāguētis:erat eni verbū vere luci. vnde seq̄t:Et ꝯfesti vidit. At cecꝰ ⁊ ante beneficiū fidē ostēdit feruidā: ⁊ post beneficiū beniuolētiā obseruauit.Seq̄t:Et seque.il.magnifi.deū. CIRYL.Ex qꝰ pꝫ ꝙ a duplici cecitate libēabat: corꝑali.s.⁊ itellectuali.neq̃.n.glorificasset vt deū nisi vere vidisset:ꝫ ⁊ alijs factꝰ est occasio glorificādi deū.Seq̄t:Et oīs plebs vt vi.de.lau.deo. BED.Nō solū ꝓ ipetrato munere lucis:sed ⁊ merito fidei ipetrātis CHRY. Hic aūt necesse est querere cur christꝰ demoniacū quidē curatū seq̄ volētē ꝓhibet: cecū aūt illuminatū sequētē nō ꝓhibet:sed neutrū irrōnale puto.illū.n mittit p̄conē:vt ex sua cōscientia bn̄factorē p̄dicet erat.n.excellēs miraculū videre sane mētis effectū. Cecū vō ꝑmittit sequi:qr̄ hierosolymā ascēdebat ꝑ crucē ꝑfectꝰ altū mysteriū:vt recētē bn̄ficij miraculi mentōem: nō existimarēt eū infirmitate potius q̄ꝫ mīa pati. AMB.In h aūt ceco typꝰ ꝑpli gētilis ē qui sacramēto dn̄ico recepit amissi lumīs claritatē Nihil aūt interest:vtrū in vno ceco medicinā:an ī duobꝰ accipiat:qm̄ ⁊ chā ⁊ iaphet noe filijs originē ducēs in duobꝰ cecis duos generis sui p̄tēdebat auctores. GRE.in ho.Uel cecū est genꝰ humanum: qd̄ in parēte p̄mo claritatē sup̄ne lucis ignorās:dānatōis sue tenebras patit. Hiericho aūt interp̄tat luna:q̄ dū mēstruis momētis decrescit:defectū nr̄e mortalitatis designat.Dū igit cōditor nr̄ appropinq̄t hiericho:cecꝰ ad lumē redit:q꞉ dū diuinitas defectū nostre carnis suscepit:humanū genꝰ lumen qd̄ amiserat recepit.Qui g̊ eterne lucis claritatē nescit cecꝰ est.Si aūt iā redēptorē credidit q dixit:Ego sū via:iuxta viā sedet.Si vō credidit:⁊ exorat vt eteꝛnū lumē recipiat:iuxta viā sedet ⁊ mēdicat. Illi autē q iesum venientē p̄cedūt:designāt carnaliū desideriorū turbas:tumultusq̄ vitioꝝ:qui p̄usq̄ iesus ad cor nr̄m ꝑueniat:dissipāt cogitatōem nr̄ām:⁊ ī ipa nostra orōe cōturbat. Ipe vō magis clamabat:q꞉ q̄to grauiori tumultu cogitationū p̄mimur:tāto orōni insistere ardētiꝰ debemꝰ. Cū aūt adhuc turbas phātasmatū in orōe patimur:iesum aliq̄tenꝰ trāseuntē sentimꝰ. Cū vō orōni vehemēter insistimꝰ:deus in corde figit:⁊ lux amissa reparatur.vel trāsire humanitatis est:stare diuinitatis. Cecū igit clamātem dn̄s trāsiens audiuit:stans illuminauit:quia ꝑ humanitatem suā vocibꝰ nostre cecitatis cōpatiēdo misꝰtꝰ ē sed lumē nobis gratie per diuinitatis potētiā infudit.Ad hoc aūt req̄rit quid velit vt cor ad orōem excitet.peti eni hoc vult: quod ⁊ nos petere ⁊ se cōcedere p̄noscit. AMB.Uel interrogauit cecū vt crederemus:nisi confitentē posse saluari GREGO. in home. Cecus aūt a domino nō aurū:sed lucē q̄rit.Et nos non falsas diuitias:sed lucē queramus: quā videre cū solis angelis possimus: ad quā lucē via fides est. vn̄ recte ceco dicit: Respice.fides tua te saluū fecit.Qui videt ⁊ sequit:quia bonū qd̄ intelligit operat. AVGV.de que.euan.Si autē hiericho lunā ⁊ ob hoc mortalitatē interp̄tamur:mori propinquās dominꝰ iudeis solis lumē euāgelij iusserat p̄dicari:quos significauit ille vnꝰ cecus quē lucas cōmemorat.a morte aūt resurgēs atq̄ descēdēs ⁊ iudeis ⁊ gētibꝰ:quos duos ꝑplos significare vidētur duo ceci cōmemorati a mattheo. CA.XIX.

ET ingressus p̄ambulabat hiericho. Et ecce uir nomie zacheꝰ: et hic p̄nceps erat publicanoꝝ: ⁊ ipse diues. Et q̄rebat uidere iesum qs eēt: ⁊ nō poterat pre turba: q꞉ statura pusillꝰ erat. Et precurrēs ascendit in arborē sicomorū ut uideret eū: q꞉ inde erat trāsiturꝰ Et cū uenisset ad locū: suspiciēs iesus uidit illū: ⁊ dixit ad eū: zachee festinās descēde: q꞉ hodie in domo tua oꝫ me manere. Et festinās descēdit: ⁊ excepit illū gaudēs. Et cū uiderēt oēs murmurabāt dicētes: ꝙ ad hominē peccatorē diuertisset. Stās aūt zacheꝰ dixit ad iesū: Ecce dimidiū bonoꝝ meorum dn̄e do paupibꝰ: ⁊ siquid aliquē defraudaui reddo quadruplū. Ait iesus ad eū: Quia hodie salus domui huic facta est: eo ꝙ ⁊ ipse filius sit abrae. Uenit enī filius hominis querere ⁊ saluū facere quod perierat.

AMBRO.Zacheꝰ in sicomoro:cecꝰ in via:quorum alterū dn̄s miseratꝰ expectat: alterū sue mās.ois claritate nobilitat.de quo dicit:Et ingres.iesus pam.hie.⁊ ec.vir no.zache.⁊ hic erat p̄n.publica. ⁊ ipe diues.Et bn̄ p̄nceps inducit publicanoꝝ.Quis eni de se despet qn̄ iste ꝑuenit ad grām: cui cēsꝰ ex fraude:⁊ ipe q̄dē diues:vt scias oēs diuites auaros CIRYL.Sed zacheus in his mori non tarit:sed factꝰ est dignꝰ ꝓpitiatōe dei:qui cecos illuminat:et

longiquos vocat. TYTVS: Pullulauerat aũt in
eo semẽ salutis: quia cupiebat iesum videre. vñ seqͥt
Et querebat videre iesum quis esset. Utpote q̃ nũq̃
eum viderat: quia si vidisset dudũ iaz recessisset a ne
quicia publicana. Si quis eni iesum videt: non põt
nequicie immorari. Duo aũt erãt impedimẽta huic
visiõi. nam retardabat eũ popul⁹. nõ tam virorum q̃
peccatorũ: erat etiã paru⁹ statura. vnde sequitur: Et
nõ poterat pre turba: quia sta. pusill⁹ erat. AMB.
Quid sibi vult q̃ nulli⁹ alteri⁹ staturã q̃ hui⁹ expssit
vide ne forte malicia pusill⁹: aut adhuc pusill⁹ fide.
nondũ. n. pron⁹ erat cum ascẽderet: nondũ viderat
christũ. TYTVS: Sed ille bonũ adinuenit inge
nium: nam pcurrẽs in arborẽ sicomorũ ascendit: ⁊
transeuntẽ iesum desideratũ videbat. vnde sequit: Et
precurrẽs ascẽdit in arborẽ sicomoꝝ vt videret illũ
quia inde erat trãsitur⁹. Hic ergo solã visionẽ desi
derauit: sed qui nouit plus facere q̃ queram⁹ dedit
ei supra id quod expectabat. Et cũ venisset ad locũ
suspiciẽs iesus vidit illũ. CIRYL. Uidit quidẽ ho
minis animã pmptissime nitentẽ ad sancte viuen
dum: ⁊ eũ ad pietatẽ cõuertit. AMBRO. Capit
eum se inuitat⁹ inuitat. vnde sequit: Et dixit ad eũ:
Zachee festinãs descende: quia hodie in domo tua
oportet me manere. Sciebat eni vberẽ hospitis sui
esse mercedẽ: sed tamẽ etsi nõ vocem inuitãtis audi
erat affectũ. BED. Ecce aũt camelus deposita ibi
sarcina per foramẽ acus trãsit: hoc est diues ⁊ publi
canus relicto amore diuitiarũ: ɔtempto sensu frau
dum: benedictiõem dñice susceptiõis accepit. Seqͥt:
Et festinãs descẽdit: ⁊ accepit illũ gaudẽs AMB.
Discãt diuites nõ in facultatib⁹ crimẽ hre: s in his
qui vti nesciũt facultatib⁹. Nã diuitie sicut impedi
mẽta sunt improbis: ita bonis sunt adiumẽta vtut
CHRY. Sed cõsidera nimiã saluatoris bonitatẽ
Insons cũ sontib⁹ cõuersat. Fons iusticie cũ aua
ricia que est mr̃ prauitatis igressus domũ publicãi
nullã ex auaricie nebula iiurã patit: sed fulgore iu
sticie auariciã delet. sed mordaces ⁊ criminationis
amatores inuehi tẽtãt in his que ab eo fiebãt. Seq
tur eni: Et cũ vide. om. murmu. dicen. q ad ho. pec.
diuertisset. Ipe vo incusat⁹ vt epulo ⁊ publicanorũ
amic⁹ spnebat hec: vt cõsummaret ppositũ: q ⁊ me
dic⁹ nisi patiat saniẽ egrotorũ: nõ liberat a morbo:
qd ⁊ tũc cõtigit: qm cõuersus est publican⁹ ⁊ fact⁹
est melior. Sequit: Stãs aũt zache⁹ dixit ad iesum:
Ecce dimi. bono. meo. dñe do pau. ⁊ siqd ali. defrau
da. red. q̃druplũ. Audi mirabile: Nõdũ didicẽ: ⁊ obe
dit. Et sicut sol p radios infusus in domũ non illu
strat verbo sed ope: ita sol iusticie neqcie fugauit ca
liginẽ: nã lux in tenebris lucet. Quodlibet ãt vnitũ
est validũ: diuisum aũt debile: ⁊ ideo biptit substan
tiã. Est aũt diligẽti⁹ attẽdẽdũ q̃ opes zachei n̄ solũ
erãt iniuste: sed etiã ex patrimonio fuerũt ɔgregate
alioqn quõ poterat extorta iniq restituẽ i q̃druplũ
Sciebat. n. legẽ iubẽtẽ restituẽ in q̃druplũ male ab
lata: vt si lex nõ terreat: dãna mitigẽt. nõ ḡ expectat
zache⁹ legis cẽsurã: sz ipe sibi iudex effect⁹. THE. Sz
si subtili⁹ indagare velim⁹ nihil de ppis restabat fa
cultatib⁹. Data. n. medietate bonoꝝ paupib⁹ ex resi
duo reddebat lesis in quadruplo: nec solũ hoc pmit
tebat: sed faciebat. Nõ. n. ait: Dabo medietatẽ ⁊ re
stituã quadruplũ: sed do ⁊ reddo. At christ⁹ illi salu
tẽ annũciat. Sequit: Ait ie. ad eũ: q hodie sa. huic do.
facta est. ipz zacheũ significãs assecutũ fuisse salutẽ:
p domũ habitatorẽ significãs. Sequit: Eo q̃ ⁊ ipse
fili⁹ sit abrae. Non. n. vocasset abrae filiũ inaiatã fa
bricã. BED. Fili⁹ aũt abrae zache⁹ dicit: nõ q̃a de
eius stirpe genitus: sed quia ei⁹ est fidẽ imitatus: vt
sicut ille terrã domũq̃ paternã deseruit: ita iste bo
na sua partiẽdo paupib⁹ relinqret. Pulchre autẽ
dicit: Et ipe. vt nõ solũ eos qui iuste vixerãt: s ⁊ eos
qui ab iniusticia resipiscũt: ad filios pmissiõis perti
nere declaret. THEO. Non aũt dixit q̃ fili⁹ erat
abrae: s q̃ nũc est nã p̃us quãdo erat publicanoꝝ
pnceps. nullã similitudinẽ habẽs ad abraã iustum:
nõ erat abrae filius. Sed quia murmurabãt quidã
eo q̃ moraret cũ viro peccatore: ad ɔpescẽdos illos
subdit: Uenit. n. fili⁹ hominis querere ⁊ saluũ face
re quod perierat. CHRY. q. d. Quid me crimina
mini si rectifico peccatores. tam eni procul est a me
odium peccatorũ: q̃ eorũ causa aduenerim. nã me
dicus veni: nõ iudex. ob hoc conuiua fio languen
tium: patiorq̃ fetorẽ: vt prestẽ remedia. Queret aũt
aliquis: quomodo paulus iubet: siquis frater fuerit
pcãr aut auar⁹: cum huiusmodi nec cibũ eẽ sumẽ
dũ. Christ⁹ aũt erat publicanorũ cõuiua: sed nõdũ
prouecti erãt isti vt fierẽt fratres: sed ⁊ tũc vitare p
cepit paul⁹ fratres cũ perstãt in malo: hi vero erant
mutati. BED. Mystice autẽ zache⁹ qui interptat
iustificat⁹: credentẽ ex gentibus populũ figuificat:
qui per occupatiõem temporaliũ depssus erat ⁊ mi
nimus: sed a deo sanctificatus: qui intrãtẽ hiericho
saluatorẽ videre voluit: dum fidem quam mũdo at
tulit: participare quesiuit. CIRYL. Turba autem
est imperite cõfusio multitudinis: que verticẽ neq
uit videre sapiẽtie. ergo zache⁹ q̃diu in turba est: nõ
vidit christũ: sed plebeiã trãsgressus inscitiã: meruit
quem desiderabat aspicere. BED. Uel turba. i. vi
tiorũ consuetudo que cecum clamantẽ increpabat
etiã hũc suscipientẽ tardat: sed sicut ampli⁹ claman
do cec⁹ turbam vicit: ita pusill⁹ terrena relinquẽdo
⁊ arborẽ crucis ascendẽdo: turbã obstãtẽ trãscẽdit
Sicomor⁹ nãq̃ q̃ ẽ arbor foliis moro silis: s altitu
dine pstãs: vñ ⁊ a latinis celsa nũcupat. Fic⁹ fatua
dr: ⁊ eadẽ dñica crux credẽtes alit vt fic⁹: ab icredu
lis irridet vt fatua. Quã arborẽ pusill⁹ statura zache⁹
vt coexaltari possit ascẽdit: cũ qlibz hũil ⁊ ppe oscĩ⁹
infirmitat clamat: Mihi absit gloriari nisi i cruce
dñi nr̃i iesu christi AMB. Pulchre aũt addidit: q
illa pte erat trãsitur⁹ dñs: vel vbi sicomor⁹ vel vbi cre
ditur⁹ vt mysteriũ fuaret: ⁊ grã seminaret. sic. n. vene
rat: vt p iudeos veniret ad gẽtes. Uidit itaq̃ zacheũ
sursũ: iã. n. sublimitas fidei inẽ fruct⁹ bonoꝝ opũ in
ter fecũde altitudinẽ arboris eminebat. Zache⁹ aũt
supra arborẽ ẽ: q ẽ supra legẽ. BED. Perãbulãs
aũt dñs venit ad locũ vbi zache⁹ sicomorũ ascẽdebat
q missis p mũdũ pdicatorib⁹ i q̃s ipe loquebat ⁊ ibat
Uenit ad populũ nationũ: q̃ passiõis ei⁹ fide iã sub
limis erat: quẽ suspiciẽs vidit: q p grãm elegit. Ma
nebat aũt aliqñ dñs in domo principis phariseorũ
cũ opa digna deo faciẽtẽ lingua [illegible] carpebãt
vñ eoꝝ pessimi facinora [illegible]
vĩa ɔfta. Hodie ãt i domo pusilli [illegible]

nerē.i.noue legiſ gratia coruſcāte in humiliū natio nū corde qeſcē. Qō aūt deſcēdē ō ſicomoro ꝛ ſic mā ſionē in domo pare iubeť: hoc ē quod ait apl's: Etſi cognouimꝰ ſm carnē chriſtū: ſed iā nūc nō nouimꝰ Etſi.n.mortuꝰ eſt ex infirmitate: ſꝫ viuit ex ṽtute dei Manifeſtū ē aūt iudeos gentiū ſemꝑ odiſſe ſalutē: ſed ſalꝰ que olim iudeorū domos iplebat: hodie po pulū nationū illuxit: eo ꝙ ꝛ ipe populꝰ filiꝰ ſit abrae credēdo in deū. THEO. Sed ꝛ facile eſt hꝰ ad mo ralē vtilitatē retorqre. Quiſqs.n.in malicia pluribꝰ ꝑeſt: puꝰ eſt ſtatura ſpiritali: ꝛ nō pōt vidē ieſuꝫ pre turba. Nam ꝑplexꝰ a paſſiōibꝰ ꝛ ſeclaribꝰ rebus: nō aſpicit ieſum ambulātē.i.in nobis opātē: nullū opꝰ eiꝰ cognoſcēs. Aſcēdit aūt ſuꝑ ſicomoꝝ.i.voluptatꝭ dulcedinē: q̄ ſignificať ꝑ ficū: deꝑmēs eā. ꝛ ſic ſubli mior factꝰ: videt ꝛ videť a chriſto. GRE. Uel qꝛ ſi comorꝰ ficꝰ fatua diciť: puſillꝰ zacheꝰ ſicomoꝝ ſubijt ꝛ dn̄m vidit: qꝛ q̄ mūdi ſtulticiā humilř eligūt: ipſi de his ſapiētiā ſubtilř cōtēplanť. Quid.n.in hꝰ mū do ſtultiꝰ q̄ꝫ amiſſa nō querē: poſſeſſa rapiētibuſ re laxare: nullā ꝑ acceptis iniurijs iniuriā reddē. Per hāc aūt ſapiētē ſtulticiā: ꝛ ſi nōdū ſolide vt eſt: iā tñ ꝑ cōtēplatōis lumē dei ſapiētia videť. THE. Diē aūt ei dn̄s: Feſtinās deſcēde. hꝰ ē: Aſcēdiſti ꝑ pniam ad altiorē locū: deſcēde ꝑ humilitatē: ne te ſupplātꝫ elatio: oꝫ.n.me in humilis domo manē. Heminis āt bonis in nobis exñtibꝰ: corꝑalibꝰ.ſ.ꝛ ſpūalibꝰ: cū cta: corporalia derelinquit iuſtus pauperibus: ſed ſpiritalia nō deſerit bona: ſed ſi qd exegit ab aliquo reddit q̄druplū: ſignificās ꝑ hꝰ ꝙ ſi qs ꝑ pniam ꝑgit i ꝯ̄rio tramite ꝑ̄ſce prauitatis: ꝑ mltiplices ṽtutes ſa nat oīa ꝑ̄ſtina delicta: ac ſi ꝑmeť ſalutē. Uocať filiꝰ abrae: eo ꝙ a ꝑpa cognatōe exierit.ſ.ab āntiq neqcia

Hec illis audiētibꝰ adijciēs dixit pabolā: eo ꝙ eēt ꝑpe hieruſalē: ꝛ qa exiſtimarēt ꝙ ꝯfeſtim regnū dei ma niſeſtareť. Dixit ergo: Hō q̄dā no bilis abijt in regionē longinquā acci pe ſibi regnū: ꝛ reuerti. Uocatis āt decē ſuis ſuis: dedit eis decē mnas ꝛ ait ad illos: Negociamini duꝫ ue nio. Ciues aūt eiꝰ oderāt eū: ꝛ miſe rūt legatōem poſt illū dicētes: No lumꝰ hūc regnare ſuꝑ noſ. Et factū eſt ut rediret accepto regno: ꝛ iuſſit uocari ſuos quibꝰ dedit pecuniā: ut ſciret quātū qſqꝫ negociatꝰ eēt. Ue nit aūt ꝑmꝰ dicēs: Dn̄e mna tua de cē mnas acqſiuit. Et ait illi: Euge bone ſue: qꝛ in modico ſuiſti fidelis eris poteſtatē hn̄s ſupra decē ciuita teſ. Et alter uenit dicēs: Dn̄e mna tua fec̄ qnqꝫ mnaſ. Et huic ait: Et tu eſto ſuꝑ qnqꝫ ciuitates. Et alter uenit dicēs: Dn̄e ecce mna tua quā habui repoſitā in ſudario. Timui ei te: qꝛ homo auſterꝰ es: tollis qō nō poſuiſti: ꝛ metis quod nō ſeminaſti Dixit ei: De ore tuo te iudico ſerue nequā. Sciebas enim ꝙ ego homo auſterꝰ ſum: tollēs qō non poſui: et metēs quod non ſeminaui. Et qua re nō dediſti pecuniā meā ad mēſaꝫ ꝛ ego uenies cū uſuris utiqꝫ exegiſ ſem illud. Et aſtantibꝰ dixit: Aufer te ab illo mnā: ꝛ date illi qui decem mnaſ habet. Et dixrūt ei: Dn̄e: hꝫ decē mnas. Dico aūt uobiſ: quia oī habēti dabiť ꝛ abūdabit: ab eo autē qui nō habet: ꝛ qō habet auferet ab eo. Uerūtamē inimicos meos illos qui noluerūt me regnare ſuꝑ ſe: ad ducite huc: ꝛ interficite ante me.

EVSE. Eſtimabāt quidā in ꝑmo ſaluatoris ad uentu regnū eius venire: ꝛ hoc putabāt mox tūc fie ri cum aſcēſurꝰ erat hieroſolymā: adeo obſtupefece rāt eos miracula diuina que fecerat. Et ideo iſtruit eos nō ꝑ̄us recipe regnū a patre: q̄ꝫ ab hōibꝰ iret ad patrē. Et ideo dicit: Hec illiſ audiētibꝰ adijciēs dixit parabolā: eo ꝙ eēt ꝑpe hieruſalē: qꝛ eſtimarēt ꝙ cō feſtim regnū dei manifeſtareť. THEO. Sed dn̄s oſtēdit eis ꝙ vana quedā eſtimarēt: nō eni eſt ſenſi bile regnū dei. Oſtendit etiā ꝙ quaſi deꝰ nouit cogi tatōnes eorū proponēs eis ſubſequentē parabolā. vnde ſequiť: Dixit ergo: Homo quidā nobilis abijt in regionē longinquā accipere ſibi regnū ꝛ reuerti

CIRYL. Deſcribit aūt ſenſus huius parabole my ſteria chriſti a primo vſqꝫ ad vltimū. Homo eni fa ctus eſt deus verbū exiſtēs: ꝛ q̄ꝫuis ſeruus factus ſit eſt tamē nobilis ſm ineffabilē ortum a patre. BA SI. Necnon ſolum ſm deitatē dominꝰ nobilis eſt: ſed etiā ſm genꝰ humanū ex ſemine dauid ſꝫ carnē exortꝰ. Abijt aūt in regionē lōginquā: nō tā locali diſtātia ſepatā q̄ꝫ rerꝝ ꝯditōe. Jpe.n.deꝰ ꝑpe eſt vni cuiqꝫ noſtrūꝫ cū bona opa nos ei aſtrigūt: ꝛ diſtat quotiēs nos herēdo perditiōi elōgamur ab eo. Ad hāc igiť ṫrenā regionē acceſſit lōgiquā a deo: vt gē tiū regnū acciperet ſm illō: Poſtula a me ꝛ dabo ti bi gētes hēditatē tuā. AVG. de q̄.euā. Uel regio lōginq̄ eccl'ia gētiū ē: vſqꝫ ad fines terre. abijt eni vt plenitudo gētiū intraret: reuerteť vt oīs iſrl' ſaluus fiat. EVSE. Uel ꝑ hoc ꝙ ꝑfectꝰ eſt ad regionē lō ginquā: aſcenſum ꝓpꝛium a terra in celos deſignat Lucꝫ vero ſubdit: Accipere ſibi regnū ꝛ redire: ſecun dam ſui apparitōem gloriosam ꝛ regiam oſtendit. Et ꝑmo quidē hoīem ſe vocat ꝑꝑ natiuitatē in car

ne: deinde nobilē: nōdū autē se regē appellat: q2 nō dū in p̄ma apparitōe regia fungebat̄ maiestate. Sz z bñ dr̄ obtinē sibi regnū: nā date p̄re illō obtinuit ſm illud daniel: Ecce fili⁹ hoīs veniebat in nubib⁹ z datū est ei regnū. CYRIL. Ascēdēs.n.ad celos: sedet ad dexterā maiestatis in excelsˀ. ascēdēs autez dispēsauit credētib⁹ i eū diuinoꝝ charismatū diūaz sicut suis cōmittūt officie facultates: vt aliqd lucrātes famulatus sui ferāt p̄conia. vñ seqˀ: Uoca. autē decē ser. su. de. il. de. mnas. Cōsueuit sacra scriptura in signū p̄fectōis vti numero denario: quē siqs nūerando excedē velit ab vnitate iterꝝ inchoabit: q̄si denario p̄ducto ad metā. z iō in dispēsatōne talētoꝝ eū q̄ metā attigit diuini officii: decē ait mnas recepisse. AVG. de que. euā. Uel p. x. mnas legē significat p̄p decalogū: decē āt suos hos qb⁹ sub illa positis grā p̄dicata ē. Sic.n. intelligendū est eis datas mnas ad vsum cū intellexerūt legē remoto velamine ad euāgeliū ptinē. BED. Mna nāq3 quā greci minā vocāt: cētū dragmis appēdit. Et oīs scripture sermo q̄a vite celestis p̄fectōem suggerit: q̄si nūeri cētenarij pōdere fulgescit. EVSE. Significat ergo p eos q̄ mnas recipiūt suos discipulos qb⁹ mnas exhibēs singulas parē cūctis dispēsatiōem cōmittēs negociari iussit. Sequit̄: Et ait ad il. nego. dū vēio. Nullū aūt aliud negociū erat nisi dogma regni sui sm̄ intētūs mortalib⁹ p̄dicatū p suos discipulos. Idē aūt est oīm documētū: eadēq3 fides: vnū baptisma: z ob h̄ mna singulis dat̄. CIRYL. Multa aūt est boꝝ diūa ad illos qui inficiati sunt regnū dei. De q̄bus subdit̄: Ciues aūt ei⁹ ode. il. z mise lega p⁹ illuz di. No. hunc reg. sup nos. h̄ est qō christ⁹ iprop̄auit iudeis dicēs: Nūc v̄o viderūt z oderūt me z patrez. rēnuerūt aūt regnū ei⁹ dicētes pilato: Nō hēm⁹ regem nisi cesarē. EVSE: p h̄.n. q̄ dicit: Ciues eius. iudeos significat ortos ex eadē p̄genie sm̄ carnē: z q̄si ritu legis cū illis pariter vtebat̄. AVG. de que. euā. Miserūt aūt legionē p⁹ eū: q2 etiā p⁹ resurrectionē immiserūt p̄secutōes aplīs: z p̄dicatōem euāgelij respuerūt. EVSE. Postq̄ autē saluato2 h̄ docuit ptinētia ad p̄mū ei⁹ aduētū: cōsequēter gloriosum z regiū ei⁹ reditū ondit dicēs: Et fa. est vt redi. acce. re. z iussit vocari suos: qb⁹ dedit pecu. vt sciret q̄tū q̄sq3 negociat⁹ eēt. CHRY. Duo regna dei nouit sacra scriptura: alterꝝ quidē ex creatōe: sm̄ q̄ ē rex oīm creatōis iure: alterꝝ aūt ex approbatōne sm̄ q̄ iustis dn̄at̄: p̄pa sp̄ōte eis subiectis; z hoc regnū h̄ dicit accepisse. AVGV. de que. euā. Redit etiā accepto regno: q2 in manifestissima claritate vētur⁹ est qui eis humilis appuit cū diceret: Regnū meum nō est de hoc mūdo. CIRYL. Redeūte aūt christo sumpto regno merebūt̄ p̄conia: z delectabūt̄ ibi ministri in sup̄nis honorib⁹ q2 multiplicauerūt talētū plurib⁹ acquisit. vnde subdit̄: Uenit aūt p̄mi⁹ dicēs Dn̄e mna tua decē mnas acq̄siuit. BED. Primus suus ordo doctoꝝ est in circūcisiōe multoꝝ: qui vnā mnā negociatur⁹ accepit: q2 vnā fidē p̄dicare iussus est. Sed hec mna decē mnas acq̄siuit: q2 pp̄lm sub lege ɔstitutū sibimet docēdo sociauit. Seqˀ: Et ait illi: Euge ser. bo. q2 in mo. fui. fide. eris ptā. hñs super decē ciuitates. In modico fu⁹ ē fidelis: q2 nō adulterat verbū dei. Quicqd.n. in p̄nti p̄cipimus donoꝝ: in cōpatōe futuroꝝ paucū est. GRECVS: Sz q2 mercedē p̄ boꝝ bonoꝝ accipit. decē dr̄ ciuitatib⁹ p̄esse. de his p̄missis quidā infime cōiectātes existimāt se p̄turis z p̄fecturis donari in terrena hierusalē reparata lapidib⁹ p̄ciosis: si honeste in christo fuerint cōuersati: ambitū p̄tātis z p̄latōis ab aīa minime deponētes. AMB. Sed ciuitates decē sunt aīe: q̄bus iure p̄ponit̄: q2 pecuniā dn̄i z eloq̄a casta p̄bata sicut argētū mētibus hoīm fenerauerit; nā sicut hierusalē dr̄ edificata vt ciuitas: ita sunt aīe pacifice. Et sicut angeli p̄sunt: ita hi q̄ vitā meruerūt āgeloꝝ. Seqˀ: Et al. ve. di. Dn̄e mna tua fe. q̄nq3 mnas. BED. Seru⁹ ille cet⁹ est eoꝝ q̄ p̄putio euāgelizare missi sunt: cui⁹ mna. i. euāgelica fides q̄nq3 mnas fecit: q2 gētes corꝑis sensib⁹ antea mācipatas ad fidei euāgelice grām cōuertit. Sequit̄: Et huic ait: Et tu esto supra q̄nq3 ciuitates. hoc ē ex eaꝝ q̄s imbueras aīaꝝ fide z cōuersatōne sublimis fulgeas. AMB. Uel aliter fortasse: Iste qui q̄nq3 mnas acq̄siuit: moralia h3: q2 q̄nq3 sunt corꝑis sensus. Ille qui decem duplicia. i. mystica legis: z moralia p̄bitatis. Possumus z hic decē mnas decē verba intelligē. i. legis doctrinā: q̄nq3 mnas magisteria discipline: sed legis p̄ritū in oīb⁹ volo esse p̄fectū. Bene aūt q2 de iudeis dicit: Duo soli multiplicatā pecuniā deferunt: non vtiq3 eris sed disputatōis vsuris. CHRY. Alia est enī pecunia fenoris: alia doctrine celestis vsura. In terrenis.n. opib⁹ non euenit vnū fieri diuitē: nisi alter depaupet̄. sed in sp̄ualib⁹ nō euenit queq̄ ditari nisi faciat z aliū locupletē. In corꝑeis.n. p̄ncipatio minuit: sed in spiritalib⁹ auget. AVG. de q̄. euan. Uel aliter: q2 vn⁹ eoꝝ q̄ bñ vsi sunt. x. acq̄siuit: z alter. v. significat eos esse acq̄sitos in gregē dn̄i a qb⁹ iā lex p grām intellecta est: siue p̄p. x. legis p̄cepta: siue q2 ille p quē lex lata est: q̄nq3 libros cōscripsit: ad hoc ptinēt. x. z. v. ciuitates quib⁹ eos p̄ponit: multiplicatōem. s. intelligētie in ip̄a veritate que de vno quoq3 p̄cepto vel de vno quolibet libro pullulat: z ad vnū reducta q̄si ciuitatē facit viuētiū rōnū eternarū. Est.n. ciuitas nō quoꝝlibet aiantiū: sed rōnabiliū multitudo leg⁹ vni⁹ societate deuicta q̄ h̄ fu reddētes rōem ex eo qō acceperāt: laudāt̄ q̄ lucrati sunt: significat eos bonā reddere ratōem q̄ bene vsi sunt: qō acceperūt ad augēdas diuitias dn̄i p eos q̄ credūt in eū. Qō qui facere nolūt: in illo signati sūt qui mnā suā in sudario seruauit. De quo seqˀ: Et terti⁹ venit dicēs: Dn̄e ecce mna tua quā ha. repo. in sudario. Sūt.n. homies hac sibi puersitate blādientes vt dicāt: Sufficit vt de se vnusquisq3 rōnem reddat q̄d op⁹ est alijs p̄dicare z ministrare: vt etiā ratōem de ip̄is q̄sq3 credē cogat̄: cū apud dn̄m etiā illi sint inexcusabiles: quib⁹ lex data nō est: neq3 z q̄ audito euāgelio nō obediuerūt: q̄a p creaturā poterāt cognoscē creatorē. vnde seqˀ: Timui.n. te. q2 ho. au. es tol. qō nō po. z me. qō nō seminasti. Hoc est n q̄ metē vbi nō seminauit. i. eos in pietate reos tenē: qb⁹ verbū legis aut euāgelij ministratū nō ē. Hoc aūt veluti iudicij piculū deuitātes pigro labore a vbi ministratōe ɔdescūt: z h̄ ē q̄si i sudario ligāe qō accepūt.

THEO. Sudario enī mortuoꝝ facies velat̄. merito ergo hic piger dicit̄ mnā in sudario inclusisse: daeā mortificās z ociosam diuinitēs: nō tractauit nec

aurit. BED. Uel pecuniā in sudario ligare: ē pcepta dona sub ocio lēti corpis abscōdere. Qđ aūt putauerat se p excusatōem dixisse: in culpā ppā vertit̄ vnde sequit̄: Dicit ei: De ore tuo te iu. s. neq̄. Seru⁹ neq̄ vocat̄ q̄si piger ad exercēdū negociū: ⁊ supbus ad accusandū dn̄i iudiciū. Sciebas q̄ ego austerus homo sum: tollēs qđ nō posui: metēs qđ nō seminaui: ⁊ q̄re nō dedisti pecuniā meā ad mēsā? q. d. Durū me esse noueras ⁊ aliena sectari: q̄re nō tibi h̄ cogitatio incussit timorē: vt scires me mea diligēti⁹ q̄siturū? Pecunia aūt ł argētū pdicatio euāgelij est et sermo diuin⁹: q: eloquia dn̄i casta: argētū igne examinatū q̄ sermo dn̄i dari debuit ad mēsam: h̄ ē pmptis cordib⁹ imitari. AVGV. de que. euā. Uel mēsa ad quā dāda erat pecunia, pfessionē ip̄am religionis accipim⁹: q̄ tanq̄ publice pponit̄ ad vsum necessariū saluti. CHRY. Jn sensibilib⁹ autē diuitijs debitores soli⁹ obseruatōis obnoxij sunt: q̄tū. n. recipiūt tantū eos reddere necesse est: ⁊ nihil pl⁹ ab eis querit̄. Jn diuinis aūt eloqūs nō solū ad custodiā obligamur: sed etiā multiplicare monemur. vn̄ seq̄t̄ Et ego veni. cū vsu. vtiq̄ exegissem illā. BED. Qui enī verbi pecuniā a doctore pcipit credēdo: necesse est eā cū vsuris soluat opando vel vt ex eo qđ audiuit etiā alia studeat intelligere: que necdū ex pdicatoris ore didicit. CIRYL. Doctoꝝ. n. est inserē auditorib⁹ salutarē ⁊ pficuū sermonē: op⁹ autē diuine virtutis est attrahere obediētes ad audiētiā: ⁊ fertilem eoꝝ reddere intellectū. Nō est aūt hic seru⁹ laudat⁹: neq̄ honorē pmeruit: sed poti⁹ tanq̄ iners est cōdēnat⁹. vnde sequit̄: Et astāti. dixit: Aufer. ab eo mnā: ⁊ da. il. qui. x. mnas h̄z. AVGV. de que. euā. Per qđ significat̄ ⁊ illū posse amittē mun⁹ dei q̄ habens nō h̄z. i. eo nō vtit̄: ⁊ eo augeri q̄ h̄ns h̄z. i. bene vtit̄. BED. Mystice aūt hoc vt reoꝛ indicat itrāte plenitudine gentiū oēm isrł saluū futuꝝ: ⁊ tūc abūdātiā gratie spiritalis quā modo nos tepide exercemus. illi ppłi doctorib⁹ esse ɔferēdā. CHRY. Jdeo aūt dicit astātib⁹. Auferte ei mnā: q: nō est prudētis animi punire: sed alio quodā ministro eget ad puniēdū officio iudicis. nā ⁊ de⁹ ip̄emet penas irrogat sed mediātib⁹ angelis. AMB. De alijs suis silet̄: q̄ q̄si prodigi debitores que acceperāt pdiderūt. Jn duobus seruis illis qui lucrati sunt. pauci signati sunt: q̄ p duas vices ad cultores vinee sunt destinati: in reliquis omēs iudei. Seq̄t̄: Et dixe. il. Dn̄e h̄z. x. mnas. Et ne hoc iniustū videret̄ subdit. Di. aūt vo. q: o. ha. dabit̄. THEO. Quia cū decē auterit decuplādo: palā est q̄ ⁊ plura decuplās plur⁹ lucri fiet occasio dn̄o. A deside vō ⁊ ocioso qui nō satagit augere qđ acceꝑat: ip̄m quoq̄ qđ possidet auferet̄. vnde seq̄t̄: Ab eo aūt q̄ nō h̄z ⁊ qđ h̄z aufe. ab eo. Ne vacet sensus dn̄ic⁹: cū posset dari alijs ⁊ multiplicari. Hec āt nō solū ad smonē ⁊ doctrinā referēda sunt: s̄z etiā ad morales virtutes: qm̄ ⁊ in his dat nobis de⁹ sua charismata: hūc dotās ieiunio: illū orōe: aliū māsuetudine vel hūilitate: qb⁹ si inuigilauerim⁹ mł'tiplicam⁹ ea: si vō tepeam⁹ extiguem⁹. Deinde de aduersarijs subdit: Uerūtn̄ ini. me. il. q̄ no. me regna. su. se. ad. et ⁊ intfi. an̄ me. AVG. de q̄. euan. Per qđ designat ip̄ietatē iudeoꝝ: q: ad eū noluerūt cōuerti. THE. Quos tradidit morti mittēs eos in ignē exterioreꝫ: s̄z ⁊ in h̄ mūdo mactati sunt flebilr̄ ab exercitu rōanoꝝ. CHRY. Hec ꝯ martōnistas cōpetūt. nam et christ⁹ dicit: Adducite hostes ⁊ occidite corā me: cū tn̄ illi bonū dicāt christū: deū vō veteris testi malū. Patet aūt q̄ pr̄ ⁊ fili⁹ eadē facit. nā pr̄ ad veniā destinat exercitū: fili⁹ aūt hostes corā se trucidari fac̄. Hec aūt q̄ in luca scribit̄ pabola: alia ē ab ea que in mattheo narrat̄ de talētis. nā h̄ q̄dē ex vno capitali accepto: varij fuere puēt⁹: q: ex vna mna accepta hic quiq̄ talēta: ille obtulit decem. Sed apud mattheū cōtrariū: nā qui duo accepit duo supaddidit: ⁊ q̄ q̄nq̄ tn̄dē: vn̄ ⁊ pmijs donāt̄ imparibus.

Et his dictis pcedebat ascēdens hierosolymā. Et factū est cū appropinq̄sset ad betphage ⁊ bethaniā ad mōtē qui uocat̄ oliueti: misit duos discipulos suos dicēs: Jte in castellū qđ cōtra uos est. Jn qđ introeūtes: inuenietis pullū asine alligatū cui nemo unq̄ hoim sedit. Soluite illum: ⁊ adducite. Et siquis uos interrogauerit quare soluitis: sic dicetis ei: Quia dn̄s opam ei⁹ desiderat. Abierūt aūt qui missi erāt: ⁊ inuenerūt sicut dixit illis stantē pullū Soluētibus aūt illis pullū dixerūt dn̄i eius ad illos: Quid soluitis pullum? At illi dixerūt: Quia domin⁹ eū necessariū habet. Et duxerunt illū ad iesum. Et iactātes uestimenta sua supra pullū: imposuerūt iesū Eunte autē illo substernebant uestimenta sua in uia.

TYTVS: Quia dn̄s dixerat: Appropinquit regnū dei: uidētes illū in hierusalē ascēdēte: putabāt iō ascēdē vt regnū dei īchoaret. Cōsumata ĝ pabola in q̄ errorē pdictū correxit. Et dn̄o q̄ nōdū insidiantē sibi mortē deuicerat: pcedebat ad passiōem ascēdēs hierosolymā. BED. Ondēs ēt de eiusdē ciuitatis euētu pabolā fuisse pmissā: q̄ ⁊ ip̄m erat occisura ⁊ hostili clade peritura. Seq̄t̄: Et fa. ē cū app. ad betb. ⁊ betha. ad mon. q̄ vo. oli. mi. du. disci. suos. Betphage erat loc⁹ sacerdotū ī mōte oliueti: bethania quoq̄ ciuitas siue villula ex latē mōtis eiusdē q̄si stadijs. xv. a hierusalē. CHRY. Et q̄dē in exordijs indifferenē se dn̄s ingebat iudeis: s̄z vbi sufficiēt edidit sue ptātis experimētū: auctē mł'ta singla q̄q̄ p̄ctat Mł'ta igit̄ fiūt miracła: pdixit qm̄ inuenietis pullū indomitū. ⁊ h̄ ē qđ subdit̄ dicēs: Jte in ca. qđ ꝯ vos ē: in qđ itro. inue. pul. asi. alli. cui ne. vnq̄ ho. sedit. Predicit etiā q̄ nēo phibebit: s̄z cū audierit silebūt. vnde sequit̄: Soluite illū ⁊ adducite. Siq̄s vos interrogauerit: Quare soluitis: sic dicetis ei: Quia domi/

nus operā eius desiderat. TYTVS: In hoc autē diuinā fore vocatōem patuit: nō enī potest aliquis resistere deo que sua sunt euocāti. Discipuli autem iussi ducere pullū: nō refutauerūt hoc offin vt puū: ſ; abierūt vt adducerēt eū. vn̄ seq̄r: Abi. aūt qui iussi erāt: ⁊ inuene. sicut dixit pullū stantē BASI. Sic quoq; docet nos ⁊ infima opa plurimo cū affectu ⁊ studio aggredi: sciētes q̄ q̄cq̄d intuitu dei fit: nō est puū: sed dignū in regno celoꝝ. TYTVS: Obmutescūt aūt ob excellentiā fortis virtutis: nequeūtes resistere saluatoris eloquijs qui ligauerūt asinū Sequit̄ enī: Soluētib⁹ aūt illis dixerūt dn̄i eius ad illos: Quid soluitis pullū? At illi dixerūt: quia dn̄s eū necessariū habet. Maiestatiuū enī nomē ē dn̄s: Rex. n. erat vētur⁹ in ɔspectu multitudīs. AVG. de cō. euan. Nec moueat q̄ matthe⁹ asinā ⁊ pullū dic: ceteri aūt de asina tacēt. vbi. n. vtrūq; factū pōt intelligi: nulla repugnātia est: nec si ali⁹ alia cōmemoraret: q̄to min⁹ vbi alius vnū: ⁊ alius vtrunq;?

GLO. Nec solū discipuli obsecuti sunt christo i pullo alieno: sed etiā in ꝓpriis vestimētis: q̄ partim asino imposuerūt: ptim sternebāt in via. vnde seq̄r Et duxerūt illū ad iesū: ⁊ iaciētes vestimēta sua supra pullū imposuerūt iesum. Eeūte aūt illo substernebāt vestimēta sua in via BED. Iuxta alios euāgelistas: nō discipuli tm̄: sed etiā plurimi de turba vestimēta sternebāt in via. AMBRO. Mystice aūt domin⁹ venit ad mōtē oliueti: vt nouellas oleas in sublimi v̄tute plātaret: ⁊ fortasse ipe mōs christus est: q̄s. n. ali⁹ tales fruct⁹ ferret oleaꝝ spūsācto fecūdarū. ORIGE. Pulchre aūt ciuitates posite in mōte oliueti referunt̄: hoc est in ipo domino: q̄ vnctionē spiritaliū charismatū ⁊ sciētie pietatisq; luce refouet. BED. Bethania aūt iterp̄tat̄ dom⁹ obediētie: Bethphage v̄o dom⁹ maxillarū: sacerdotalis quidē loc⁹. maxille. n. sacerdotib⁹ dabāt̄: sicut in lege p̄cipit̄. Illuc v̄o vbi obediētia ibi loc⁹ sacerdotib⁹ mācipat̄: mittit saluator discipulos suos vt soluāt asine pullū. AMB. In castello. n. erāt: ⁊ erat ligat⁹ pull⁹ cū asina: nec poterat solui nisi iussu dn̄i. Soluit eū manus apostolica: talis actus: talis vita talis gratia. Esto talis vt ligatos possis soluere: i asina quidē matthe⁹ euam quasi matrē figurauit erroris: hic aūt in pullo generalitatē populi gētilis expressit. Et bene: In quo nemo sedit. quia nullus anteq; christ⁹ nationū populos vocauit ad ecclesiam. Alligat⁹ autē pfidie vinculis tenebat̄: in quo adductus domino erroris famulatu: sed dominatū vēdicare sibi nō poterat: quē dominū fecerat nō natura: sed culpa. Et ideo cū domin⁹ dicit̄: vn⁹ agnoscit̄. Misera seruit⁹ cui vagū ius est. plures enim habet dominos: qui vnū non habet. Alieni alligāt vt possideant: iste soluit vt teneat: vehemētiora enī dona nouit esse q̄ vincula. ORIGE. Multi ergo erāt domini huius pulli anteq; saluator eum haberet necessariū. postq̄ v̄o ille cepit esse domin⁹ plures esse dn̄i cessauerūt: nemo enī potest deo seruire ⁊ mammone. Quando malicie seruim⁹: multis sum⁹ passionibus vitiisq; subiecti. Necessariū aūt habet dominus pullū: qui cupit nos solui vinculis peccatoꝝ.

ORI. super iohannē: Ego aūt opinor nō frustra castellū esse hūc locū: vbi stabat asina ligata ⁊ pullus: quasi castellū enim respectu toti⁹ orbis celestis tota terra despicitur absq; adiectōne alteri⁹ nomis nūcupatū. AMBRO. Nec illud est ociosum: q̄ duo discipuli dirigūtur: Petr⁹ ad corneliū: Paul⁹ ad reliquos. ⁊ ideo nō personas destinauit: sed numerū diffiniuit. tamē siquis est qui personas exigat potest estimare de philippo quē spūssanctus misit in gazā quādo cādacis regine baptisauit eunuchū.

THEO. Uel duo missi hoc innuūt: q̄ ad introductōnem gentilis populi ⁊ subiectōnē ei⁹ ad christum: duos faciūt gradus prophete ⁊ apostoli. Ducunt autē eum a quodā castello vt innoteat nobis q̄ hic popul⁹ rusticanus erat ⁊ indoctus. AMB. Illi ergo directi cum soluerēt pullū: nō suis verbis sunt vsi: sed dixerūt sicut dixerat illis iesus: vt agnoscas q̄ nō suo sermone sed verbo dei: nec ꝓprio sed christi nomine fidē populis infudere gentilib⁹ atq; aduersarie ptātes que sibi nationū obseq̄a vendicabāt: mādato cessere diuino. ORI. Deinde mittūt discipuli vestes suas sup asinū: ⁊ sedere faciūt saluatorē dn̄ assumūt sermonē dei: ⁊ imponūt eū super aīas audientiū. Uestib⁹ exuūtur: ⁊ substernūt eas in via: quia vestimēta apostoloꝝ opera eoꝝ bona sūt. Et reuera solut⁹ a discipul' asin⁹ ⁊ portās iesū icedit sup vestimēta aplōꝝ: qū doctrinā eoꝝ imitat̄ ⁊ vitā Quis nr̄m ita beat⁹ ē vt sedeat sup illū iesus? AMBRO. Nō. n. mūdi dn̄m gestari sup dorsū asini delectauit: s; vt latēte mysterio in secretis aīaꝝ iteriore ɔsensu: mystic⁹ rector insidēt regēs īntl vestigia: lasciuiā carnis infrenās: s̄mo ei⁹ habena ē: stimul⁹ est

¶ Et cū appropiquaret iā ad descēsū mōtis oliueti: ceperūt oēs turbe descēdētiū discipl'oꝝ gaudētes laudare deū uoce magna sup oīb⁹ q̄s uiderāt uirtutib⁹ dicētes: Bn̄dict⁹ q uenit rex in noīe dn̄i: pax in celo: et gloria in excelsis. Et quidā phariseorū de turbis dixerūt ad illū: Magister increpa discipulos tuos. Quibus ipse ait: Dico uobis: quia si hi tacuerint: lapides clamabūt.

¶ ORI. Quādiu in mōte fuit dn̄s cū suo' aplīs morabat̄: qn̄ aūt vicin⁹ cepit eē descēsui: tūc occurrit ei turba pplōꝝ. vn̄ dr̄: Et cū iā appro. ad des. mon. oli. cepe. om. tur. descē. disci. gau. lau. de. voce magna.

THE. Discipl'os vocat nō solū. xij. aut. lxx. s; oēs q̄ christū seq̄bāt seu cā miraculoꝝ seu ad aliquā delectatōem doctrine: q̄b⁹ igeri pueri potuerūt: vt narrāt alii euāgeliste. vn̄ seq̄r: Sup oi. q̄s vide. virtutibus.

BED. Multas q̄dē v̄tutes dn̄i viderāt: s; marie lazari resurrectōem stupebāt. nā vt iohes ait: ꝓpterea obuiā venit ei turba: q; audierūt eū fecisse h̄ signū. Notādū. n. ē n̄ tūc p̄mū saluatorē hierusalē adisse: s; mltociēs ātea sic iohes ɔmemorat. AMB. Turba igit̄ agnoscēs deū regē appellat: ꝓphetiā repetit expectatū quoq; s̄m carnē dauid filiū v̄eisse declarat. vn̄ seq̄r: Dicētes: Bn̄dict⁹ q̄ venit rex i noīe dn̄i.

BED. in no[m]i[n]e dei patris: q[uo]d uis possit intelligi & in nomine suo quia & ipse d[omi]n[u]s est. sed meli[us] verba eius nostrum dirigunt intellectum quib[us] ait: Ego veni in nomine patris mei. humilitatis enim magister est christus. Non autem rex christus dicitur ad exigendum tributum vel ferro exercitum armandum hostesque visibiliter debellandos: sed quod mentes regat: & in regnum celorum credentes perducat quod enim rex esse voluit israel miserationis indicium est: non potentatis augmentum. verum quia christus in carne totius mundi propitiatio illuxit pulchre sibi invicem in laude eius celestia simul & terrena concinunt. Eo enim nascente celestium agmina cantant. eodem autem celis se redditurum mortales vicem laudis rependunt. vnde sequitur: Pax in celo.

THEO. Hoc est bellum antiquum quo deo adversabamur evanuit. Et gloria in excelsis laudantibus scilicet angelis deum in tali reconciliatione. nam hoc ipsum quod deus visibiliter ambulat in territorio inimicorum suorum significat ipsum nobiscum habere concordiam. Sed pharisei hoc audientes murmurabant: eo quod turba eum regem vocabat & laudabat ut deum: referentes nomen regis ad seditionem: nomen vero domini ad blasphemiam. vnde sequitur: Et quidam phariseorum de turbis dixerunt ad illum: Magister increpa discipulos tuos. BED. Mira invidorum dementia: quem magistrum appellandum non dubitant: quia vera docentem noverant: huius discipulos quasi melius edocti redarguendos estimant. CIRYL. Sed dominus non compescuit laudantes eum ut deum: sed magis reprehensores compescens: attestatur sibi super gloria deitatis. vnde sequitur: Quibus ipse ait: Dico vobis: quia si hi tacuerint lapides clamabunt. THEO. q. d. Non sine causa ut homines me taliter laudant: sed commoniti virtutibus quas viderunt. BED. Crucifixo etiam domino notis eius tacentibus pre timore: lapides & saxa canebant: dum postquam emisit spiritum terra mota est: & petre scisse sunt: & monumenta aperta sunt. AMB. Neque etiam mirum est si laudes domini contra naturam suam saxa respondeant: que scopulis duriores predicant peremptores. scilicet turba post exiguum crucifixura deum: negans affectibus: quem vocibus confitetur. Aut fortasse quia obmutescentibus iudeis post domini passionem vivi erant secundum petrum lapides clamaturi: quando etiam nos tacemus. i. refrigescit charitas multorum: lapides clamant: potens enim deus suscitare de lapidibus filios abrae. Pulchre autem turbas laudantes deum ad descensionem montis occurrisse legimus: ut operatorem mysterii spiritalis significarent sibi venisse de celo. ORI. Descendente etiam domino de monte olivarum turbe descendunt: quia humiliato misericordie auctore necesse est eos qui misericordia indigent eius vestigia imitari.

¶ Et ut appropiquavit: videns civitatem: flevit super illam dicens: Quia si cognovisses & tu. Et quidem in hac die tua que ad pacem tibi: nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te: & circundabunt te inimici tui vallo: & circundabunt te: et coangustabunt te undique: & ad terram prosternent te: & filios tuos qui in te sunt: & non relinquent in te lapidem super lapidem: eo quod non cognoveris tempus visitationis tue.

¶ AVGV. Omnes beatitudines quas locutus est iesus in evangelio suo firmat exemplo: sicut quod dixerat: Beati mites. probat dicens: Discite a me: quia mitis sum. Et quia dixerat: Beati flentes. ipse quoque flevit civitatem. vnde dicitur: Et cum appropiquavit: videns civitatem flevit super illam. CIRYL. Miserebatur enim eorum christus qui omnes homines vult salvari: quod nobis non patuisset: nisi per aliquod humanum fieret evidens. Effuse enim lachryme sunt signa tristicie. GREGO. in home. Flevit igitur pius redemptor ruinam perfide civitatis quam ipsa civitas sibi non cognoscebat esse venturam. vnde subditur: Dicens: Si cognovisses & tu. subaudi fleres: que modo quia nescis quod imminet exultas. vnde subditur: Et quidem in hac die tua: que ad pacem tibi. Cum enim carnis se voluptatibus daret in die sua que ad pacem ei esse poterant habebat. Cur vero bona presentia ad pacem habuerit: manifestatur cum subditur: Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Si enim a cordis eius oculis mala que imminerent: abscondita non essent: leta in presentibus prosperis non fuisset. vnde mox eius pena que imminebat adiuncta est: cum sequitur: Quia venient dies in te. CIRYL. Vel aliter: Quia si cognovisses & tu. Non enim erant digni percipere divinitus inspiratas scripturas que narrant christi mysterium: quoties enim legitur moyses velamen obnubilat cor eorum. Et quia non sunt intuiti veritatem: indignos se fecerunt salute que manat a christo. vnde sequitur: Et quidem in hac die tua que ad pacem tibi. EVSE. Ubi notat suum adventum ad pacem totius mundi factum fuisse. venit enim ad hoc ut pacem predicaret propinquis & longinquis. sed quia annunciatam sibi pacem recipere noluerunt: hoc eos latebat. vnde subditur: Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Et ideo obsidionem que in brevi erat superventura expressissime pronunciat subdens: Quia veni. di. in te: & circunda. te ini. tui vallo. GRE. Ubi romani principes denunciantur. Illa enim hierosolymorum subversio describitur: que a vespasiano & tyto romanis principibus facta est. vnde subditur: Et circundabunt te: & coangu. te undi. & ad terram prosternent te: & filios tuos qui in te sunt. EVSE. Quod autem hec completa sint ex his que tradita sunt a iosepho: colligere possumus: qui cum esset iudeus: singula quoque gesta narravit consone his que sunt a christo predicta.

GRE. Hoc quoque quod additur: Et non relinquent in te lapidem super lapidem. Et ipsa iam eiusdem civitatis transmigratio testatur: quia dum nunc in eo loco constructa est: ubi extra portam dominus fuerat crucifixus: prior illa ut dicitur hierusalem funditus est eversa. Cui ex qua culpa eversionis pena fuerit illata subiungitur: Eo quod non cogno. tem. visitati. tue. THEO. i. mei adventus. veni enim visiturus & salvaturus te. Quod si cognosceres: & in me crederes: esses pacata romanis: & ex omnibus excepta periculis: sicut omnes qui crediderunt in christum evaserunt.

ORIGE. Non nego igitur & illam hierusalem propter habitatorum scelera fuisse destructam: sed quero ne forte ad hanc hierusalem fletus iste pertineat. Si enim post mysteria veritatis aliquis peccaverit plangetur. Nemo enim gentilis fletur: sed ille qui fuit de hierusalem: & esse cessavit. GRE. Redemptor enim noster per electos suos plangere non cessat: cum quosdam ex bona vita ad mores

repꝛobos ꝑuenisse cõsiderat: q̄ si dãnationē suã que
eis iminet agnouissent: semetipos cũ lachrymis ele
ctorũ plangerēt. Suã aũt diē hic habet aĩa ꝑuersa:
q̄ trãsitorio gaudet ĩ tēpore: Cui ea q̄ assunt: ad pa
cē sũt: dũ ex rebus tēporalibꝰ letaꝛ. hec ꝓuidere fu
tura refugit: q̄ p̄sentē letitiã ꝑturbent. vnde dicitꝛ:
Nũc aũt abscõdita sũt ab oculis tuis. ORI. Fletꝛ
aũt ⁊ nostra hierusalē ꝙ post peccata circũdant eã
inimici. i. spũs neq̃: ⁊ mittãt ĩ circuitũ eius vallũ: ⁊
obsideãt eã: ⁊ lapidē sup lapidē nõ relinquãt: maxi
me si post multã cõtinentiã: si post aliquot annos
castitatis victꝰ q̄s fuerit: ⁊ blãdimẽtis carnis illectꝰ:
pañam pudicitiã q̄ amiserit: si fuerit fornicatꝰ: lapi
dē sup lapidē nõ relinquēt ĩ eo: scd̄m illud: Non re
cordabor pꝛimarũ iusticiarũ eiꝰ. GRE. Uel aliter
Maligni spũs animã a corpore exeuntē obsident:
quã ĩ carnis amore positã deceptorijs delectationi
bus fouēt. q̄ vallo circũdant: q2 ante mētis eiꝰ ocu
los reductis iniq̄tatibus quas ꝑpetrauit: hãc socie
tate sue dãnatiõis coartãt: vt in ipsa extremitate vi
te depꝛehēsa: a q̄bus hostibꝰ circũclusa sit videat: ⁊
tamē euadēdi aditũ ĩuenire nõ possit: q2 opari iam
nõ licet bona: que cũ licuit agere contēpsit. vndiq̃
etiã aĩam coangustãt: qñ ei nõ solũ opis: verũ etiã
locutiõis atq̃ cogitatiõis iniq̄tates replicãt: vt que
pꝛiꝰ se ꝑ multa dilatauit ĩ scelere: in extremũ de oĩ
bus angustetꝛ ĩ retributiõe. Tũc aũt aĩa ꝑ cõditionē
reatꝰ sui ad terrã cõsternitꝛ: cũ caro quã vitã suã cre
didit: redire ad puluerē vrgetꝛ. Tũc ĩ morte filij illiꝰ
cadũt: cũ cogitatiões illicite que mõ ex illa ꝓdeũt:
in extrema vite vltiõe dissipanꝛ: que etiã cogitatio
nes ꝑ lapides significari valēt. Peruersa enĩ mens
cũ ꝑuerse cogitatiõi ꝑuersionē adijcit: q̄si lapidē su
pra lapidē ponit. sed cũ ad vltionē suã aĩa ducitur:
oĩs cogitationũ cõstructio dissipaꝛ. Prauã autem
animã deꝰ assidue visitat p̄cepto: aliquãdo flagello
aliquãdo aũt miraculo: vt vera q̄ nesciebat audiat:
⁊ ea contēnens a dolore conpũcta redeat: aut bñfi
cijs deuicta malũ q̄d fecit erubescebat. Sed q2 visi
tatiõis sue tēpus nõ cognoscit in extremo vite tra
ditur suis inimicis.

¶ Et igressus in templũ cepit ejice
re uendētes ⁊ emētes: dicens illis:
Scriptũ ē: q2 domꝰ mea domꝰ orati
onis ē. Uos autē fecistis illã spelun
cam latronũ. Et erat docēs quoti
die in tēplo. Pricipes autē sacerdo
tũ ⁊ scribe ⁊ pꝛincipes plebis quere
bãt illũ ꝑdere: ⁊ nõ iueniebãt q̄d fa
cerent illi. Omnis eniz populus su
spensus erat audiens illum.

¶ GRE. Qui narrauerat mala vētura ꝓtinus tem
plũ igressus ē: vt de illo vendētes ⁊ emētes ejiceret:
oñdens ꝙ ruina populi maxĩe ex culpa sacerdotũ
fuit. vñ dicitꝛ: Et igress. ĩ tem. cepit ejicere ven. in illo
⁊ emētes. AMB. Deꝰ enĩ templũ suũ nõ mercato
ris vult esse diuersoriũ: sed domicilium sanctitatis:
nec vēdibili religiõis officio: sed obsequio gratuito
vsum ministerij sacerdotalis informat. CIRYL.
Erat autē ĩ templo multitudo mercatorũ q̄ vende
bãt aĩalia ritu legis mactãda ĩ hostijs: sed iã aderat
tēpus desinēdi vmbrã: refulgēdi vero chꝛisti verita
tem. ob hoc chꝛistꝰ q̄ cũ patre simul colebaꝛ in tem
plo: iussit ritus corrigi legis: fieri vero templũ orati
onis domũ. vñ subditꝛ: Dicēs illis: Scriptũ ē: q2 do
mus mea domꝰ orationis ē: vos aũt fecistis eã spelũ
cam latronũ. GRE. Qui enĩ ad accipiēda mune
ra ĩ tēplo residebãt: q2 quibusdã nõ dãtibus lesiões
exquirerēt. dubiũ nõ erat. THEO. Hoc etiã domi
nus fecit ĩ pꝛĩcipio p̄dicatiõis sue: vt narrat iohan
nes: ⁊ nũc iterũ illud fecit: q2 ad maiꝰ crimē iudeorꝰ
redũdat: q̄ nõ fuerũt ex pꝛiori admonitiõe castigati
AVG. de que. euan. Mystice aũt templũ ipm ho
minē chꝛistũ itelligas: vel etiã adiũcto corpore eius
q̄ ē ecclesia. scd̄m autē id quod ē caput ecclesie di
ctũ ē: Soluite templũ hoc: ⁊ triduo suscitabo illud.
scd̄m id vero q̄ ē adiũcta ecclesia itelligitꝛ templũ
de quo videtꝛ dixisse: Auferte ista hic. significauit. n.
futuros ĩ ecclesia: q̄ sua negocia potiꝰ agerēt: vel re
ceptacula ibi haberēt ad occultanda scelera sua: q̄
vt charitatem chꝛisti sequerentur: ⁊ peccatorum cõ
fessione accepta venia corrigerētur. GRE. ĩ hom.
Redēptor vero noster p̄dicatiõis verba nec idignis
nec igratis subtrahit. vñ postq̄ rigorē discipline exi
cēdo ꝑuersos tenuit: donũ his gratie oñdit. nã sub
ditꝛ. Et erat docēs quotidie ĩ tēplo. CIRYL. Doce
bat aũt ex his que chꝛistꝰ dixerat ⁊ fecerat: cũ ado
rare vt deũ. sed ipi nequaq̄ h̄ faciētes: querebãt eũ
occidere. Sequitꝛ enĩ: Pricipes aũt sacer. ⁊ scribe ⁊
pꝛĩcipes plebis quere. illũ ꝑdere. BEDA: Uel q̄a
quotidie docebat ĩ tēplo: vel q2 latrones ejecerat de
templo: vel q2 veniēs illuc quasi rex ⁊ dñs a creden
tiũ turba laudes hymni celestis accepit. CIRYL.
Sed populꝰ grauiorē estimationē accepit de chꝛi
sto q̄ scribe ⁊ pharisei ⁊ pꝛĩcipes iudeorꝰ: q̄ f. de chꝛi
sti nõ acceptãtes alios icrepabãt. vñ sequitꝛ. Et non
iueniebãt. q̄d facerēt illi. Oĩs enĩ populꝰ suspensus
erat audiēs illũ. BEDA: Quod duobꝰ modis in
telligi põt. q2 vel timētes populi tumultũ: ⁊ nõ iue
niebãt q̄d facerēt de iesu quē ꝑdere disposuerũt. vel
iõ iesum ꝑdere querebãt. q2 suo magisterio negle
cto plures ad eũ audiēdũ cõfluere cernebãt. GRE.
ĩ ho. Mystice aũt sicut templũ dei ĩ ciuitate est: ita
ĩ plebe fideli vita religiosorũ. Et sepe nõnulli religi
oñis habitũ sumũt: ⁊ dũ sacrorũ ordinũ locũ perci
piũt: sancte religiõis officiũ ĩ cõmerciũ terrene nego
ciatiõis tradunt. Uēdentes q̄ppe in tēplo sũt q̄ hoc
q̄d quibusdã iure cõpetit: ad premiũ largiũtꝛ. Iusti
ciam enĩ vēdere ē hãc ꝓ premij acceptione seruare.
Emētes vero ĩ tēplo sunt q̄ dũ hoc p̄solucre ꝓximo
q̄d iustũ est nolũt: dũq̃ rem iure debitã facere con
temnũt. dato patronis p̄mio emũt peccatũ. ORI.
Siquis ergo vēdit eleemosynã: ⁊ ꝓ pecunia vendit colum
bas. Si enĩ ea que mihi a spũ sancto sũt reuelata et
credita. aut ĩ vulgus p̄cio vendidero: aut abs q̄ mer
cede nõ docuero. q̄d aliud facio nisi columbas. i. spi
ritũ sanctũ vēdo? AMB. Generaliter itaq̃ domi
nus docet seculares a dei tēplo abesse debere cõtra
ctus. Spiritualiter aũt nummularios repulit: qui de

pecunia dñi.i.scriptura diuina lucrũ querunt: nec bona malaq; discernũt. GRE.ĩ bo. Qui domum dei spelũcã latronũ faciũt:q: dũ puersi homĩes locũ religiõis tenent:ibi malicie sue gladiis occidunt q̃s bi viuificare primos orationis sue ĩtercessione debuerũt. Templũ quoq; est ipa mens fideliũ: que si ĩ lesione primi puersas cogitatões pfert: quasi ĩ spelunca latrones resident. Cũ aũt mentẽ fideliũ ad cauenda mala subtiliter erudit:quotidie veritas ĩ templo docet. CA.XX.

Et factũ est:in una dierũ docente illo populũ in templo & euangelizãte cõuenerunt pricipes sacerdotũ & scribe cũ senioribus: & aiũt dicẽtes ad illũ. Dic nobis in qua ptãte hec facis: Aut quis est q dedit tibi hãc ptãtem? Respondens aũt iesus dixit ad illos: Interrogabo uos & ego unũ uerbuz. Respõdete mihi: Baptism⁹ iohannis de celo erat: an ex homibus? At illi cogitabãt ĩtra se dicẽtes: Quia si dixerim⁹ de celo dicet: Quare ergo nõ credidistis illi? Si aũt dixerim⁹ ex homibus: plebs uniuersa lapidabit nos. Certi eni sũt iohannẽ prophetã esse: Et respõderũt se nescire unde esset. Et iesus ait illis. Neq; ego dico uobis ĩ q̃ ptãte hec facio.

AVG.de cõ.euan. Cũ memorasset lucas eiectos de templo emẽtes & vendẽtes:ptermisit q exibat in bethaniã: & regrediebat̃ ĩ ciuitatẽ: & q̃d de ficulnea factũ est: & q mirãtib⁹ discipulis de fidei virtute respõsum ẽ. Atq; his ptermissis:nõ quasi ex ordine dices psequẽs sicut marc⁹ ĩtulit dicẽs: Et factũ est in vna dierũ docẽte illo populũ ĩ tem. & euã.cõue.pn. sacer. & scribe cũ senio. Quod dicit factũ ĩ vna dierũ ea dies ĩtelligit̃: ĩ qua id gestũ matthe⁹ & marc⁹ retulerũt. EVSE. Cũ aũt pricipes mirari deberent docentez celestia dogmata: & cognoscere p dicta & facta hũc eẽ christũ quẽ pphete pcinerãt: ĩcibẽtes subuersiõi populi christũ phibebãt. Seq̃t̃ enim: Et aiũt dicen.ad illũ: Dic nobis. In q̃ pote. hec facis? Aut q̃s ẽ q̃ dedit tibi hãc pote. CIRYL. Quasi dicãt: Scdm̃ legẽ mosaicã solis exorcistis ex leuitico sanguĩe data ẽ auctoritas docẽdi: necnõ sacrorum atrioz ptãs: at tu ortus ex iuda ɔmissos nobis fasces vsurpas. Sed si nouisses o pharisee scripturas: recoleres q hic ẽ sacerdos q̃ sm ordinẽ melchisedech offert deo ĩ se credẽtes p cultũ q̃ legẽ trãscẽdit. Quid igit̃ anxiaris: eiect̃ ab atriis sacris q̃ opportuna videbant̃ legalib⁹ victimis: eo vocãte ad verã iustificationẽ p fidẽ? BEDA: Uel qñ dicũt: In qua potestate hec facis? de dei dubitãt ptãte: & subintelligi volũt diaboli eẽ q̃d facit. Addẽtes quoq;: Aut q̃s ẽ q̃ dedit tibi hãc potestatẽ: manifestissime dei filiũ negãt: quẽ putãt nõ suis: sed alienis virib⁹ signa facere. Poterat aũt dñs apta respõsione tẽtatorũ calumniã cõfutare. sed prudẽter ĩterrogat: vt suo silẽtio vel sentẽtia condẽnent̃. Seq̃t̃ eni: Rñdens aũt dixit ad illos: Interrogabo & ego vos vnũ verbũ: respõdete mihi. Baptism⁹ iohã. de celo erat: an ex homi. THEO. Ut eni oñderet eos semp fuisse spiritui sancto rebelles: & ne dũ ysaie cui⁹ nõ erat memoria: sed nup viso iohãni credere noluerũt. Ob h̃ versa vice opponit eis hãc questionẽ: oñdens q si tãto pphete iohãni q̃ apud eos maior videbat̃ minime crediderũt: phibẽte testimoniũ ei⁹: qualiter ei crederẽt respõdenti qua auctoritate h̃ faceret. EVSE. Querit aũt de iohãne baptista: nõ vnde erat oriundus: sed vñ legẽ suscepisset baptismatis. CIRYL. Sed illi fugere veritatẽ nõ horruerũt. Deus eni misit iohannẽ sicut vocẽ clamãtem: Parate viã domino. Timuerũt ãt dicere veritatẽ: ne diceret̃ eis: Cur nõ credidistis. & cauẽt reprehẽdere pcursorẽ: nõ metu diuino: sed populi. vñ seq̃t̃: At illi cogi. ĩtra se dicentes: Quia si dixerim⁹ de celo: dicet: Quare ergo nõ credidistis ei. BEDA.q.d. Quẽ cõfitemini de celo habuisse pphetiã: mihi testimoniũ phibuit. Et ab illo audistis: ĩ qua ptãte hec faciam. Sequit̃: Si au. dixe. Ex homibus: plebs vniuer. lapi. nos. Certi sunt eni iohãnem pphetã esse. viderũt ergo q̃olibet rñdissent: in laqueũ se casuros timẽtes lapidationẽ: sed magis veritatis cõfessionẽ. vñ seq̃t̃: Et rñderunt se nescire vnde esset. Quia ergo nolũt fateri h̃ quod sciũt repulsi sũt: vt eis dñs nõ diceret q̃d dicebat. vñ sequitur: Et ait illis iesus: Neq; ego dico vobis ĩ qua ptãte hec facio. Ob duas eni cãs maxime sciẽtia veritatis est occultãda querẽtibus: cũ.s. is qui querit min⁹ capax ẽ ad ĩtelligendũ ea q̃ querit: aut odio vel contẽptu veritatis ĩdignus est cui debeat aperiri quod querit.

Cepit aũt dicere ad plebez pabolam hãc: Homo quidã plãtauit uineã & locauit eã colonis: & ipse pegre fuit multis tẽporib⁹. Et in tẽpore illo misit ad cultores seruum: ut de fructu uinee darẽt illi: Qui cesuz dimiserũt eũ inanẽ. Et addidit alterum seruũ mittere. Illi aũt hunc quoq; cedẽtes: & afficiẽtes contumelia: dimiserũt inanẽ. Et addidit tertium mittere: q & illũ uulnerãtes eiecerũt. Dixit aũt dñs uinee: Quid faciaz? Mittã filiũ meũ dilectũ: forsitã cũ hũc uiderint uerebunt̃. Quẽ cũ uidissent coloni: cogitauerũt intra se

dicētes: Hic est heres. Occidam⁹ illū: ut nostra fiat hereditas. Et eiectū illum extra uineam occiderunt. Quid ergo faciat illis dñs uinee? Ueniet ꝛ perdet colonos istos ꝛ dabit uineā alijs. Quo audito dixerūt illi: Absit. Ille aūt aspiciēs eos ait: Quid ē ergo hoc qđ scriptū est: lapidē quē reprobauerūt edificantes hic fact⁹ ē in caput anguli. Omis q ceciderit supra illū lapidē cōquassabitur: supra quē autem ceciderit cōminuet illum.

¶EVSE. Cōgregatis i unū pricipib⁹ populi iudeorū i ipso tēplo: ea que cōtra ipm facturi erāt ꝛ superuenturū eis exterminiū figurate pabolā ptulit. Dicitur enī: Cepit autē dicere ad plebē pabolam hāc. Hō plātauit vineā. AVG. de cō. euā. Tacuit matthe⁹ breuitatis cā qđ lucas nō tacet: pabolā istā nō ad solos pricipes dictā q de ptāte iterrogauerāt: sꝫ ad plebē. AMBRO. Plerīqꝫ aūt varie significationes de vinee appellatiōe deriuāt: sed euidēter ysaias vineā dñi sabaaoth domum israel eē memorat. Hāc vineā qs ali⁹ nisi de⁹ cōdidit? BEDA: Hō ergo q plātauit vineā ipse ē q iuxta aliā pabolā cōduxit operarios i vineā suā. EVSE. Sꝫ parabola quā ysaias dicit vineā reprehēdit. Saluatoris vero pabola nō ē cōtra vineā dicta: sed de cultoribus vinee de qbus subdit: Et locauit eā colonis. i. senioribus populi: ꝛ pricipibus sacerdotū: ꝛ doctoribus: ꝛ optimatib⁹ cūctis. THEO. Uel qlibet de populo ē vinea. idē ē etiā cultor. qlibet enī nostrū seipm colit. Hac igit vinea cōmissa cultorib⁹: abijt. i. dimisit illos pgredi suo arbitrio. vñ sequit: Et ipse peregre fuit multis tēporib⁹. AMB. Nō qꝛ ex loco ad locū pfectus ē dñs: q vbiqꝫ semp pñs ē: sed qꝛ presentior ē diligētibus: negligētibus abest. Multis autē temporibus abfuit: ne pꝑ̄ xa videret exactio: nam quo idulgētior liberalitas: eo excusabilior puicacia.

CIRYL. Uel deus absentauit se a vinea plurū annorū curriculis: qꝛ postqꝫ visus est i specie ignis descēdisse i mōte syna: nō ampli⁹ visibiliter pbuit eis suā psentiā. Nulla tñ iterpellatio cōtigit qua ñ mitteret deus pphetas ꝛ iustos cōmonētes. vñ sequit: Et i tēpore vinde. misit ad cultores seruū: vt de fructu vinee darēt illi. THEO. Dicit aūt de fructu vinee: qꝛ nō totū fructū: sed aliqd de fructu valeat accipere. Nā qd lucrat de⁹ a nobis nisi suā notitiam: que etiā ē nostra vtilitas. BEDA: Bene aūt fructū posuit nō puentū: null⁹ enī hui⁹ vinee puent⁹ iuentus ē. Seruus ergo pmus missus ē moyses: qui per quadragita annoꝝ fructū aliquē legis quā dederat a cultorib⁹ reqrebat: sed vexatus ē ppter eos: qꝛ exacerbauerūt spiritū ei⁹. vñ sequit: Qui cesū dimiserūt eū inanē. AMB. Factū ē autē vt plures alios destinaret quos iudei i honores ꝛ inanes sibi de qbus nihil potuerūt pficere dimiserūt. vñ sequitur: Et addidit alterū seruū mittere. BEDA: Seruus alter dauid significat: q missus ē vt post edicta legalia cultores vinee psalmodie modulamie ad exercitiū boni operis excitaret. Sed ꝛ cōtra hūc dixerūt: Que nobis ps i dauid: aut que hereditas i filio Isai? vñ sequit: Illi aūt hūc cedētes ꝛ afficiētes cōtumelia dimiserūt inanē. Sed nec sic destitit. Seqtur enī: Et addidit tertiū mittere. Per quē pphetarū chorū itellige: q cōtinuis attestationib⁹ populū cōuenerūt. Sed quē pphetarū nō sūt psecuti? vñ sequit: Qui ꝛ illū vulnerātes eiecerūt. His aūt tribus seruorū gradib⁹ oīm sub lege doctorū figurā posse cōprehēdi: dñs alibi manifestat dicēs: Quoniā necesse ē impleri oia que scripta sūt in lege moysi ꝛ pphetis ꝛ psalmis de me. THEO. Propheti igitur talia mala passis fili⁹ destinat. Sequit enim: Dixit aūt dñs vinee: quid faciā? BEDA: Quod dñs vinee dubitatiue loquit: nō de ignorātia venit: qd. n. nesciat de⁹ pater? sed ambigere dicit: vt libera volūtas homīs seruat. CIRYL. Deliberat etiā secū dñs vinee qd agat: nō quasi carēs ministris. Sed qꝛ pertractato quolibet igenio salutis hūane: populo vero nequaqꝫ adiuto aliud mai⁹ adiūgit. vñ cōsequēter dicit: Mittā filiū meū dile. forsan cum hūc viderint verebunt. THEO. Dixit aūt hoc ñ tāqꝫ ignorans qꝺ pei⁹ eū essent tractaturi qꝫ pphetas: sed qa oportebat filiū eis fieri reuerendū. Qđ si cōtumaces fuerit occidēdo: hoc cumulat eorū crimē. Ne ergo dicerēt aliq diuinā psciētiā necessario fuisse: iobedientie cām: ideo sic figurat sermonē. AMB. Filiū igit vnigenitū sibi missum pfidi iudei quasi heredē remouere cupiētes: occiderunt crucifigēdo: et eiecerūt negādo. vñ seqt: Quē cū vidissēt coloni: cogitauerūt itra se dicētes: Hic ē heres occidā. eū: vt nostra fiat hereditas. Heres christ⁹ ē: idem qꝫ testator. heres qꝛ morti pprie supuiuit: ꝛ testamentorū q ipe cōtulit: tāqꝫ hereditaria i nostris pfectib⁹ emolumēta cōsequitur. BEDA: Manifestissime aūt dñs pbat iudeorū pricipes non per ignorantiā: sed per inuidentiā crucifixisse filiū dei. Intellexerūt. n. hūc esse cui dictū ē. Dabo tibi gētes hereditatē tuā. Sequit: Et eiectū illū extra vineā occiderūt. Quia iesus vt sanctificaret per suū sanguinē populum: extra portā passus ē. THEO. Sed qꝛ supius populum nō hierusalē loco vinee sumpsim⁹: forsan magis pprie dici pōt: qꝺ occidit quidē eū popul⁹ extra vineā. THEO. i. extra populi man⁹ passus ē dominꝰ: qꝛ. s. popul⁹ ei nō pprijs manib⁹ necē intulit. sed tradēs hūc pilato ꝛ gētibus. Quidā autē p vineam scripturā itellexerūt: cui nō credētes dominum necauerunt. vñ extra vineā. i. extra scripturā dicitur dñs passus. BEDA: Siue eiect⁹ extra vineā ꝛ occisus ē: qꝛ prius ē ab infideliū corde repulsus: ac dei de cruci addict⁹ ē. CHRY. Dispēsatiōis aūt ñ negligētie ē post pphetas christū venisse. Non enī deus omia repente psequitur: sed condescēdit ppter sui pietatē: quia si post seruos venientē filiū cōtēpserūt: multomagis nec antea eū audirēt. Qui enim nō audiebāt minora pcepta: qūo audiuissent maiora? AMB. Pulchre aūt iterrogat: vt sua scipi dānent sentētia. Sequit enī: Quid ergo faciet illis do

minus vinee? BASI. Hoc autē fit quasi bis q̄ dānanē nihil habētib⁹ opponere euidētie iuris. Proprijū aūt est diuine miserationis nō īfigere penas silētio: sed p̄dicere minis: reuocādo eos ad penitētiam. vñ ⁊ hic sequit̄: Ueniet ⁊ perdet colonos istos ⁊ dabit vineā alijs. AMB. Uenturū dominū dicit vinee: q̄ ī filio assit etiā paterna maiestas: vel q̄ vltimis tēporibus p̄sentior humanis aspiret affectibus

CIRYL. Exclusi sunt igit̄ iudeoꝝ p̄mates quasi dn̄ice volūtati repugnātes: ⁊ sterilē reddētes vineā sibi cōmissam. Est autē dat⁹ cultus vinee sacerdotibus noui testamēti. cū aūt virtutē enigmatis sensērūt: recusant illud pati. vñ sequit̄: Quo audito dixerūt illi: Absit. Nec tñ euaserūt ob sui ptinaciā ⁊ inobedientiā erga fidē christi. THEO. Aliter autē videt̄ matthe⁹ dicere: dominū. s. quesiuisse: Quid faciet illis cultorib⁹ dn̄s vinee? iudeos vero respōdisse: Malos male p̄det. Nō ē autē repugnātia: nam vtrūq; factū ē. p̄mo eni ipi p̄mulgauerūt illā sentētiam: postea sentiētes quo tēdebat p̄abola dixerūt Absit: vt lucas hic narrat. AVG. de con. euā. Uel aliter: In illa de qua loquimur turba erāt q̄ dolose dn̄m iterrogauerāt: ī qua p̄tāte faceret: Erāt etiam q̄ nō dolose sed fideliter acclamauerūt: Bn̄dictus q̄ venit ī noīe dn̄i. ac p̄ hoc erāt q̄ dicerēt: p̄det illos ⁊ vineā suā dabit alijs. Que vox recte etiā ip̄i⁹ dn̄i fuisse ītelligit̄: siue p̄pter veritatē: siue p̄pter membrorū eius cū suo capite vnitatē. Erāt etiā q̄ talia respōdentibus dicerent: Absit: q̄ ītelligebāt ī seipsos hāc p̄abolā dictā. Sequit̄. Ille aūt aspiciēs eos ait: Quid ē ergo qđ scriptū ē: Lapidē quem reprobauerūt edificātes: hic fact⁹ ē ī caput anguli. BEDA: q. d. quō implebit̄ hec p̄phetia: nisi quia christus a vobis reprobat⁹ ⁊ occisus: credituris ē gētibus p̄dicandus: vt quasi lapis angularis ex vtroq; populo vnū sibi templū edificet. EVSE. Lapis autē dicit̄ christ⁹ p̄pter terrestre corp⁹ abscisus sine manibus sc̄m visionē danielis p̄pter ortum ex virgine. Lapis aūt nō argēteus aut aureus: q̄ nō rex aliq̄s gloriosus: sed hō humilis ⁊ abiect⁹: p̄pter quod edificātes eū reprobauerūt. THEO. Reprobauerūt eni eum p̄ncipes populi cū dixerūt: Hic a deo nō ē. Ille vo tā vtilis fuit: tā elect⁹: vt ī capite anguli poneret̄.

CIRYL. Angulo vero compat sacra scriptura concursum vtriusq; populi: israelitici. s. ⁊ gētilis in vnaꝫ fidē. Cōpegit eni saluator vtrūq; populū ī vnū nouum hominē: cōciliās eos ī vno corpe patri. Salubris ergo ē lapis angulo facto ab eo. Detrimentum aūt īfert iudeis īpugnātibus hūc spiritalē ɔcursuꝫ. THEO. Duas aūt condēnatiōes cōmemorat. vnā quidē aīarū suarū: quā passi sūt scādalizati in christo. Et hoc tāgit cū dicit: Oīs q̄ ceciderit sup̄ illuꝫ lapidē: cōquassabit̄. Aliā vero captiuitatis ⁊ exterminij: quā intulit eis lapis ab ipsis contēptus. Et h̄ tangit cū subdit: Supra quē aūt ip̄e ceciderit: cōminuet illū: vel vētilabit eū. Sic eni vētilati sūt iudei a iudea p̄ vniuersum orbē: vt ab area palee. Et attēde ordinē: nā preambulū ē scel⁹ ī eū cōmissum: sequit̄ aūt iusta dei vindicta. BEDA: Uel aliē: Qui peccator ē: ⁊ tñ illi credit. cadit quidē sup̄ lapidē: ⁊ conquassat̄: reseruat̄ eni p̄ patiam ad salutem. Supra quē vero ille ceciderit: hoc ē cui lapis ip̄se irruerit: q̄a ip̄m negauit: cōminuet eū: vt nec testa quidē remaneat: ī qua hauriat̄ aq̄ pusillū. Siue de his dicit: q̄ cadūt sup̄ eū: q̄ illū mō contēnunt: iō nondū penitus intereūt: sed cōquassant̄: vt nō recti ambulent. Sup̄ quos aūt cadit: veniet illis desup̄ ī iudicio cū pena p̄ditiōis: iō cōminuet eos: vt fint tāq̄ puluis: quē proijcit vētus a facie terre AMB. Uinea eniā typus noster ē: agricola q̄ppe oīpotens pater: vitis christ⁹: at vero nos palmites. Recte vinea christi populus nominat: vel q̄ crucis ī frōte p̄texat̄ indiciū: vel q̄ fruct⁹ ex postrema āni legat̄ etate: vel q̄ omnibus vt ordinib⁹ vinearū: ita paupibus atq; diuitib⁹ fuis ⁊ dn̄is ī ecclesia equa dimēsio nulla discretio sit. Et vt vitis maritat̄ arborib⁹: ita corp⁹ aīe hāc vineā diligēs agricola fodere ⁊ tōdere cōsueuit: ne luxuriet vmbra foliorū verborūq; īfructuosa iactātia maturitatē idolis naturalis īpediat: decet toti⁹ orbis hic eē vindemiā: vbi toti⁹ orbis est vinea. BEDA: Uel morali ītellectu cuiq; fideliū vinea quam excolat locat̄: dū mysteriū baptismi quod exerceat sibi cōmittit̄. Mittit̄ fuus vn⁹: alter: terti⁹: cuꝫ lex: psalmodia: ⁊ p̄phetia legit̄. Sed missus fuus cōtumelijs affect⁹ vel cesus dicit̄: cū sermo audit⁹ contēnitur vel blasphemat̄. Missum heredē quantū ī se ē occidit: q̄ filiū dei peccādo cōculcat. p̄dito malo cultore: vinea dat̄ alteri: cū dono gratie quod supbus spreuit: humilis ditatur.

Et querebāt principes sacerdotum: ⁊ scribe mittere in illum man⁹ illa hora: ⁊ timuerunt populū. Cognouerunt enim q̄ ad ipsos dixerit similitudinē hanc. Et obseruantes miserunt insidiatores qui se iustos simularent ut caperent eū in sermone: ⁊ traderent illū p̄ncipatui: ⁊ potestati p̄sidis. Et interrogauerūt eū dicentes: Magister scimus: q̄ recte dicis ⁊ doces: ⁊ non accipis p̄sonam sed uiam dei in ueritate doces. Licet nobis tributum dare cesari: an non? Considerans autē dolum illoꝝ dixit ad eos. Quid me tentatis. Ostendite mihi denariuꝫ Cuius habet imaginē ⁊ inscriptionem? Respondentes dixerunt Cesaris. Et ait illis: Reddite ergo que sūt cesaris cesari: ⁊ que sūt dei deo: Et non potuerunt uerbum eius reprehendere coram plebe: ⁊ mirati ī responso eius tacuerunt.

CIRYL. Decebat quidē p̄ncipes iudeorū ītelligētes q̄ de ip̄is p̄abola diceret̄: a malo sic discedere ⁊

si de futuris īstructos: sed hec nō cōsiderātes: occasionē suoꝝ colligūt criminū. vñ dicit: Et querebant principes sacer. ⁊ scribe mit. ī illū manꝰ in illa hora. Nec refrenauit eos legis pceptū qđ dicit: Innocētē ⁊ iustū nō occides. sed cōpescuit eoꝝ nefandū ppositū plebis timor. Sequit enī: Et timuerūt populū. Preferūt enī diuine reuerētie humanū timorē. Que autē huiꝰ ppositi fuerit occasio subdit: Cognouerūt enī ꝙ ad ipos dixerit similitudinē istā. BEDA: Et ita querēdo ipm occidere docebāt vera eē: que ī parabola dixerat. Ipse enī ē heres cuius iniustā necē dicebāt esse vindicādā illi nequā coloni q̄ dei filiū querebāt occidere. Hoc etiā quotidie gerit ī ecclesia: cū q̄libet solo nomie frater: eā quā nō diligit ecclesiastice fidei ac pacis vnitatē pp̄ter bonoꝝ multitudinē: vel erubescit: vel timet īpugnare. Et qꝛ pricipes querētes dñm cōprehēdere: qđ p se nō poterāt p̄sidis manibꝰ efficere tētabāt. vñ sequit: Et obseruantes mise. insidia. q̄ se iustos simularēt CIRYL. Videbant enī eē leues. erāt aūt graues: obliti dei dicētis: Quis hic q̄ mihi abscōdit cōsiliū? Adeūt enī christū oīm saluatorē q̄si hominē cōem. vñ sequit: Ut caperēt eū ī ser. ⁊ traderēt eū pricipatui ⁊ pote presidis. THEO. Parauerūt aūt dño laqueos illaqueati sūt tamē in eis pedes eoꝝ. Audi nāq ꝙ astutiā: Et īterrogauerūt illū dicētes: Magister scimꝰ qꝛ recte dicis ⁊ doces. BEDA: Blāda ⁊ frauduléta interrogatio illuc puocat respondētē vt magis deū q̄ cesarē timeat. Sequit enī. Et nō accipis psonā hominis: sed ī veritate viā dei doces. Et hoc dicunt ad hoc: vt dicat nō debere tributa solui: vt statim audiētes ministri p̄sidis q̄ iuxta alios euāgelistas affuisse legunt: seditiōis eū cōtra romanos auctorē teneāt vñ cōsequēter querūt: Licet nobis dare tributū cesari: an nō? Erat enī in populo magna seditio: dicētibus aliis p securitate quia romani p oībus militabant debere tributa psolui phariseis cōtradicētibus nō debere populū dei q̄ decimas ⁊ p̄mitias daret: humanis legibꝰ subiacere. THEO. Intendebant ergo ꝙ si diceret opoꝛtere dari cēsum cesari: criminaretur a populo q̄si fuiūti subiiciēs gentē. Si vero phiberet cēsum reddere: eū repsentarēt vt scismaticū p̄sidi. Ipse vero laqueos eoꝝ effugit. Sequit. n. Cōsiderans aūt dolū eoꝝ dixit ad eos. Quid me tētatis? Ostēdite mihi denariū cuiꝰ hꝫ imaginē ⁊ supscriptionē? AMB. Docet hoc loco dñs circūspectos nos in respōdendo aduersus hereticos vel iudeos eē debere: sicut alibi dixit: Estote astuti sicut serpētes. BEDA: Qui aūt putāt īterrogationē saluatoris ignorantiā eē: discāt ex p̄senti loco ꝙ potuerit scire iesus cuiꝰ imago esset ī nūmo: sed īterrogat: vt ad sermonē eoꝝ competēter respōdeat. Sequit enī: Rñdentes dixerūt: Cesaris. Nō putemꝰ cesarem augustū: sed tiberiū significari. Oēs enī romani reges a primo. C. Cesare. Cesares appellati sūt. Et eoꝝ aūt responsione cōuenienter dñs questionē soluit. Sequit enī Et ait illis: Reddite ergo q̄ sūt cesaris cesari: ⁊ q̄ sūt dei deo. TYTVS. q. d. verbis tētatis. operibus obedite. subiistis cesaris seruitutē. suscepistis que eiꝰ sunt. Date ergo illi cēsum: deo timorē. Nō enim exigit deꝰ denariū sed fidē. BEDA: Reddite etiam deo que dei sūt: decimas. s. primitias: oblationes: ⁊ victimas. THEO. Et attēde ꝙ nō dixit: Date sed Reddite: debitū enī ē tibi enī te p̄ceps tuꝰ ab hostibꝰ: vitā tuā reddit trāquillā. p his ergo teneris ei in cēsu. Sed ⁊ hoc ipm qđ offers: nūmisma. s. ab eo habes. Reddas ergo nūmisma regiū regi. Deꝰ etiā tibi tradidit īntellectū ⁊ rationē: restituas hoc ei nō comparatus bestiis: sed ī omibus rationabiliter pcedēs. AMB. Tu ergo si vis nō esse obnoxiꝰ cesari: noli habere que mūdi sūt. Et benē priꝰ q̄ cesaris sunt reddēda discernit. neq̄ enī pōt q̄s esse dñi: nisi priꝰ renūciauerit mūdo q̄ grauia vincula pmittere deo ⁊ nō soluere. maioꝛ est cōtractꝰ fidei q̄ pecunie. ORI. Habet aūt locꝰ iste aliq̄d mystici. Due. n. sunt imagines ī homie. vna quā accepit a deo altera inimici. Sicut enī denariꝰ habet imaginē imperatoꝛ mūdi: sic q̄ facit opa tenebrarū portat imaginē eius cuiꝰ habet opa. Dicit ergo: Reddite q̄ sūt cesaris cesari: hoc ē Abiicite terrenā imaginē vt possitis vobis imaginē celestē īponētes reddere que dei sunt deo: vt. s. deū diligamꝰ ⁊c. q̄ vt moyses dicit deus reqrit a nobis. Postulat aūt a nobis: nō quia necessariū habet vt ei aliq̄d tribuamus: sed vt postq̄ ei dederimus: hoc ipm nobis tribuat in salutem. BEDA: Qui aūt credere debuerāt ad tantā sapiam mirati sūt: ꝙ caliditas eoꝝ insidiādi nō inuenisset locū. vñ sequit: Et nō potuerūt verbū eius repꝛehēdere corā plebe: ⁊ mirati in respōso eius tacuerūt. THEO. Hoc enim erat quod precipue intēdebāt: īcrepare eū coram populo: quod obtinere nequiuerūt pp̄ter sapientissimā eius responsionē.

¶ Accesserunt autē quidā saduceorum qui negant esse resurrectionē ⁊ interrogauerūt eū dicentes: Magister moyses scripsit nobis: si frater alicuius mortuus fuerit habens uxorē: ⁊ hic sine liberis fuerit: ut accipiat eam frater eius uxorē: ⁊ suscitet semen fratri suo. Septem ergo fratres erant: ⁊ primus accepit uxorem: ⁊ mortuus est sine filiis. Et sequens accepit illā: ⁊ ipse mortuus est sine filio. Et tertius accepit illā: similiter ⁊ omnes septē: ⁊ nō reliquerunt semen: ⁊ mortui sunt. Nouissime omnium mortua est ⁊ mulier. In resurrectione ergo cuiꝰ eorum erit uxor? Siquidē septē habuerūt eam uxorē. Et ait illis iesus: Filii huius seculi nubūt: ⁊ traduntur ad nuptias: illi uero qui digni habebuntur seculo illo: ⁊ resurrectiōe ex mortuis: neq̄ nubent neq̄ ducent uxo

es: neqꝫ ultra mori poterunt. Eq̄
: eni angelis sunt ꝛ filij sunt dei:
cū sint filij resurrectionis. Quia ue
ro resurgāt mortui: ꝛ moyses ostē
dit secus rubū: sicut dicit dominuz
deū abraam ꝛ deū isaac ꝛ deū iacob
Deus autē nō est mortuorū sed ui
uorū. Omēs eni uiuunt ei: Respon
dentes aūt quidā scribarū dixerūt
ei. Magister bn̄ dixisti. Et amplius
nō audiebāt eū qcq̄ꝫ iterrogare.

BEDA: Due erāt hereses i iudeis: vna pbariseoꝝ
q̄ traditionū ꝛ obseruationū sibi iusticiā pferebant
vn̄ ꝛ diuisi vocabanť a populo. Altera saduceorū q̄
interptanť iusti: vēdicātes sibi qđ nō erant. Illis er
go abeūtibus hi ad tētandū accedunt. vn̄ dicit: Ac/
cesserūt aūt qui. saduceorū q̄ negāt esse resurrectio/
nem. ORI. Saduceorū heresis nō solū resurrecti/
onē mortuorū negat: sed etiā putat aīam iterire cuꝫ
corpe his ergo verbis saluatoris isidiātes: eo tēpore
questionē ꝓposuerūt quo eū viderūt de resurrecti/
one docere discipulos. vn̄ sequiť: Et iterrogauerūt
eū dicētes: Magister scripsit nobis moyses: Si frat
alicuiꝰ mortuꝰ fuerit habēs vxorem: ꝛ hic sine filijs
fuerit: vt accipiat eā frater eiꝰ i vxorē ꝛ susci. se. fra/
tri suo. AMB. Scđm legis literā nubere cogitur
etiā iuita: vt defuncti semē excitet frater. spūs autez
magister ē castitatis. THEO. Saducei autē fragi
le fundamētū substituētes: nō credebāt resurrectio
nis sermonē. Opinātes enī carnalē eē futurā vitā
in resurrectiōe merito fallebanť. ꝛ iō tāq̄ꝫ ipossibile
calūniantes dogma resurrectiōis: fingūt hāc narra
tionē dicētes: Septē ergo fratres erat: ꝛ pmus ac/
cepit vxorē ꝛ mortuꝰ ē sine filijs. ꝛ sequēs accepit il/
lam: ꝛ mortuꝰ ē sine filio. ꝛ tertiꝰ accepit illā: ꝛ simi
liter oēs septē. ꝛ nō reliquerūt semē: ꝛ mortui sunt.
Nouissime aūt oīm mortua ē ꝛ mulier. BEDA:
Hāc fabulā cōfingūt: que deliramēti arguat eos q̄
resurrectionē asserūt mortuorū. Turpitudinē ergo
fabule opponūt: vt resurrectiōis denegēt veritatez.
vn̄ subdiť: In resurrectiōe ergo cuiꝰ eorū erit vxor:
siquidē septē habuerūt eā vxorē. AMB. Mystice
hec mulier synagoga ē: que septē viros habuit: sicut
diciť: Samaritāe: q̄nq̄ꝫ viros habuisti: qꝛ samarita
na tm̄ quinq̄ꝫ libros moysi: synagoga septez sequiť
pricipaliter: ꝛ de nullo ꝓpter perfidiā suā heredita/
rie ptātis semen accepit. ꝛ iō ptem cū viris suis i re
surrectiōe habere nō potuit: qꝛ spiritale p̄ceptū sm
sensum carnis iuertit. nō enī frater carnalis aliquis
denūciatus ē qui semen fratris suscitaret defuncti.
sed ille de mortuo populo iudeorū: sapiam sibi diui
ni cultꝰ ascisceret i vxorē: atq̄ꝫ ex ea semē i aposto/
lis suscitaret: q̄ quasi defunctoꝝ reliquie iudeorū: in
formes adhuc i synagoge vtero derelicti: sm electio
nem gratie reseruari noui seminis admixtione merue
rūt. BEDA: Siue septem hi fratres reprobis con
gruūt: q̄ p totā huiꝰ seculi vitā que septē diebꝰ vol/
uitur a bonis operibꝰ steriles existūt: q̄bus iunctim
morte p̄reptis ad vltimū ꝛ ipsa mūdana cōuersatio
quasi vxor in fecūda trāsibit. THEO. Dn̄s aūt ostē
dens resurrectionē nō eē futurā cōuersationē car/
nalē: eoꝝ dogma euulsit simul cū fragili fundamen
to. vn̄ sequitur: Et ait illis iesus: Filij huiꝰ seculi nu/
būt: ꝛ traduntur ad nuptias. AVG. de que. euāge.
Quia cōnubia ꝓpter filios: filij ꝓpter successionez.
successio ꝓpter mortē. vbi ergo mors nō est: neq̄ꝫ cō
nubia. vn̄ sequiť: Illi vero q̄ digni habebunť seculo
illo ꝛ resurrectiōe ex mortuis: neq̄ꝫ nubūt: neq̄ꝫ du/
cūt vxores. neq̄ꝫ enī vltra mori poterunt. BEDA:
Quod nō ita itelligendū ē quasi soli digni vel resur
recturi vel sine nuptijs futuri sint: sed oēs etiā pecca
tores resurrecturi ꝛ absq̄ꝫ nuptijs sūt in seculo illo
māsuri. Dn̄s autē vt ad resurrectiōis gloriā inquirē
dam animos icitaret: de electis tm̄ voluit facere ser
monē. AVG. de que. euā. Sicut aūt nunc sermo
noster decedētibus ꝛ succedētibus syllabis peragi/
tur atq̄ꝫ pficiť: ita ꝛ ipsi homines quorū smo ē: de/
cedēdo ꝛ succedēdo pagunt atq̄ꝫ pficiūt ordinē hꝰ
seculi q̄ tēporali rerū pulchritudie contexiť. In illa
autē vita qm̄ verbū dei quo fruemur: nulla decessio
ne atq̄ꝫ successiōe syllabarū cōpleť: sed omia q̄ ha/
bet semp manēdo simul hꝫ: ita pticipes eius quibus
ipm solū erit vita: neq̄ꝫ moriēdo decedent: neq̄ꝫ na/
scēdo succedēt: sicut nūc est i angelis. vn̄ sequiť: Eq̄
les enī angelis sūt. CIRYL. Sicut enī multitudo
angelorū plurima quidē ē: nō aūt ꝓpagata p gene
rationē: sed ex creatiōe cōsistēs: ita ꝛ his q̄ resurgūt
nō est opꝰ vlteriꝰ nuptijs. vn̄ sequiť: Et filij dei sūt:
cū sint filij resurrectiōis. THEO. q. d. Quia deꝰ est
q̄ opatur i resurrectiōe: merito dicūtur dei filij qui
p resurrectionē regeneranť. nō enī aliq̄d carnale i
resurgentiū generatiōe cōspiciť: nō coitus: non ma
trix: non partus. BEDA: Uel equales angelis ꝛ fi
lijs sunt dei: qꝛ gloria resurrectiōis inouati: sine vl/
lo mortis metu: sine vlla labe corruptiōis: sine vllo
terreni status actu: ppetua dei visione fruuntur.
ORI. Sed qꝛ dn̄s i mattheo dicit qđ hic p̄termitti
tur: Erratis: nesciētes scripturas. ꝓpono scripturaz
vbi scriptū sit: Neq̄ꝫ nubēt neq̄ꝫ nubenť. Quantuꝫ
enī ego estimo: neq̄ꝫ i veteri neq̄ꝫ i nouo testamen/
to quicq̄ꝫ tale reperitur. sed oīs eorū error de scriptu/
re lectiōe quā n̄ itelligūt subrepsit. Diciť enī i ysaia:
Electi mei bibēt. ꝛ putāt hec ꝛ similia futura esse in
resurrectiōe. Paulꝰ aūt oēs has bn̄dictiōes spirita/
liter interpretās ꝛ sciēs nō esse carnales: ad ephesios
dicit: Bn̄dixisti nos in oī benedictione spiritali.
THEO. Uel dn̄s rōnis suprapositę scripture testi/
moniū addit subdēs: Quia vero resurgāt mortui ꝛ
moyses ostēdit secus rubū: sicut dicit dn̄m deū abraā
ꝛ deū isaac ꝛ deū iacob. q. d. Si semel redierūt in ni
hilū patriarche ne viuerēt apud deū i spe resurrecti
onis nō dixisset: Ego sū. sed fuerā. Cōsueuimꝰ. n. de
rebus corruptis ꝛ p̄teritis dicere: Erā dn̄s illius rei.
nūc vero quoniā dixit: Ego sum ostēdit qꝛ viuentium
ē deus dn̄s. ꝛ h̄ est qđ subdiť: Deꝰ aūt non est mor/
tuorū sed viuorū oēs eni viuūť ei. Quāuis eni exani
mes sūt: viuūt tamē apud deū i spe resurgēdi. BE
DA: Uel hoc dicit: vt cum ꝓbauerit aīas pmanere
post mortē: qđ saducei negabāt: cōsequēs itroduce

ref ⁊ corpoꝝ resurrectio: que cū aīabus bona mala re gesserūt. Est aūt vera vita qua iusti deo viuūt: etiā quādo corpore moriunť. Ad cōprobandā aūt resurrectiōis veritatē: multo manifestioribꝰ exēplis ex ꝓphetis vti valuit. ꝫ saducei q̄nq̄ tm̄ libros moysi recipiebāt: ꝓphetaꝝ vaticinia r̄spuētes. CHRY. Sicut aūt sancti cōmunē orbis dn̄m sibi appropriant: nō derogātes eius dominio: sed ꝓpriū affectuz pandētes: scd̄m morē amantiū q̄ nō patiunť cū mltis diligere: sed volūt precipuā ⁊ specialē quandam dilectionē exp̄mere: sic ⁊ deꝰ specialiter se horū deū dicebat: nō coartādo suū dominiū: sed ampliando. Nō enī sic multitudo subditorū: sicut virtꝰ famulātium pandit eiꝰ dn̄iuz. vn̄ nō sic gaudet dici deꝰ celi ⁊ terre: sicut cū dicit̄: Deus abraā: deus isaac: ⁊ deus iacob. Et apud mortales quidē a dn̄is denominantur famuli. Dicimꝰ enī: Uillicꝰ talis ducis. econtrario autē deus dicit̄ abrae. THEO. Cōfutatis aūt saduceis: fauēt iesu scribe tāq̄ saduceorūz oppositi. vn̄ sequit̄: Respōdentes aūt quidā scribarū dixerūt: Magister: bene dixisti. BEDA: Et q2 in sermonibus cōfutati sūt: vltra n̄ īterrogāt. vn̄ sequit̄: Et amplius nō audebāt eū quicq̄ īterrogare: sed comprehensum romane tradūt ptāti. Ex quo itelligimus venena inuidie posse quidem superari: sed difficile cōquiescere.

Dixit autem ad illos: Quomodo dicunt christū filium esse dauid: ⁊ ipse dauid dicit in libro psalmoꝝ: Dixit dominus domino meo sede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos scabellū pedum tuorum? Dauid ergo dn̄m illū uocat: ⁊ quomodo filius dei est?

THEO. Quāuis dn̄s ad passionē erat iturꝰ ī breui: p̄dicat ꝓpriā deitatē: nec hoc tm̄ īcaute aut arrogāter: sed modeste querit. vn̄ dicit̄: Dixit āt ad illos: Q̄uo dicūt christū filiū dauid esse. AMB. Nō rep̄hendunť hoc loco: q2 dauid filiū cōfitenť: q2 cecus ille dauid filiū cōfitendo meruit sanitatē. Et pueri dicētes: Osanna filio dauid. ꝑcelse p̄dicatiōis gloriā deo deferebāt: sed rep̄hēdunť: q2 nō credūt filiū dei. vn̄ subdit: Et ip̄e dauid dicit ī libro psalmorū: Dixit dominꝰ domino meo. Et pater dominus: ⁊ filiꝰ dominꝰ: sed nō duo domini: sed vnus est dominꝰ: q2 pater in filio ⁊ filiꝰ ī patre. Ipse ad dexterā patris sedet: q2 patri cōsors: nulli scd̄us ē. Sequitur enī: Sede a dextris meis. Nec p̄fert̄ q̄ ad dextram sedet: nec iniuriā patit̄ qui admittit̄. gradus nō q̄ritur dignitatis: vbi plenitudo est diuinitatis. AUGU. de symbolo: Sessione aūt ista nō accipiamus humanis mēbris positū: tāq̄ pat̄ sedeat ī sinistra: ⁊ filius sedeat ad dextrā: sed ip̄am dextrā itelligamꝰ potestatē quā accepit ille homo susceptus a deo: vt veniat iudicaturꝰ q̄ primo venerat iudicādus. CIRYL. Uel q̄ sedet ad dextrā patris supernā eiꝰ gloriam ꝓbat: nā quorū ē tronus equalis ⁊ maiestas. Sessio vero in deo significat regnū ⁊ oīm potestatem. Sedet ergo a dextris dei patris q2 verbū ex paterna substātia ꝓdiens: factū caro diuinā nō exuit dignitatē. THEO. Manifestat ergo q̄ aduersarius patris nō ē: sed secū cōcordat: cum pater repugnet aduersariis eiꝰ. Sequit̄ enī: Donec ponā inimicos tuos scabellū peduz tuorū. AMB. Ergo ⁊ deū christū ⁊ hominē eē credamꝰ: cui a patre subijciunť inimici: nō ꝑ īfirmitatē ptātis sue: sed per vnitatē nature: q2 ī altero alter opatur. nā ⁊ filiꝰ subijcit īimicos prī: q2 patrē clarificat sup terrā. THEO. Querit ḡ ip̄e: ⁊ mota dubitatiōe sinit illos colligere q̄d sequat̄. vn̄ subdit: Dauid ergo dn̄m illuz vocat ⁊ q̄uo filiꝰ ē eiꝰ? CHRY. Dauid quidē pr̄ christi ⁊ fiuus: h̄ quidē scd̄m carnē: illud scd̄m sp̄m. CHRY. Et nos ergo nouis phariseis q̄ nec verū dei filiū: neq̄ deū eē fatent̄. natū ex sacra v̄gine: ꝫ diuidūt vnū filiū ī duos: talē obiciemꝰ q̄stionē: quo pacto filius dauid dn̄s eiꝰ ē: ⁊ nō hūano dominio: ꝫ diuino.

Audiēte autez omi populo dixit discipulis suis: Attēdite a scribis q uolūt ambulare i stolis: ⁊ amāt salutationes in foro: ⁊ p̄mas cathedras in synagogis: ⁊ primos discubitꝰ in conuiuijs. Qui deuorāt domos uiduarū: simulātes longā orōnē. Hi accipiēt damnationē maiorē.

CHRY. Nihil aūt ē fortiꝰ q̄ ex ꝓphetis disputare. h̄ enī ē ⁊ ip̄is rebꝰ validiꝰ: nā christo faciēte miracula cōtradicebāt multotiēs. cū v̄o allegauit ꝓphetiā tacuerūt: q2 nō habebāt q̄d dicerēt. Eis aūt tacētibꝰ cōtra eos īuehit̄. vn̄ dicit̄: Audiēte aūt oī populo dixit discipulis suis. THEO. Quia enī eos orbis doctores mittebat: merito monet nō eē eis imitandā phariseorū ambitionē. vn̄ seq̄t̄: Attēdite a scri. q̄ volūt ambu. i stolis. BEDA. i. cultioribꝰ vestimētis īduti ad publicū ꝓcedere: ī quo īter cetera diues peccasse describit̄. CIRYL. Passiōes aūt erāt scribarū: amor glorie inanis ⁊ lucri. vt igit̄ tā pessima crimina euitarēt discipuli: cōmonet eos subdens: Et amāt salutatiōes ī foro. THEO. Quod ē a blādiētibus venātiū opinionē fame. vel agūt h̄ cā congregāde pecunie. Sequit̄: Et p̄mas cathe. ī syna. ⁊ primos discubitꝰ ī cōuiuijs. BEDA: Nō primos sedere vel discūbere vetat eos q̄bus hoc officij ordine cōpetit: sed eos q̄ h̄ idebite amāt docet eē cauēdos: animū vel gradū redarguēs: q̄uis ⁊ hoc culpa non careat. si idē ī foro litibꝰ velint īteresse: q̄ ī synagoga magistri desiderāt appellari. Duplici aūt rōne a vane glorie cupidis attēdere iubemur: ne vel eorum simulatiōe ducamur estimātes bona eē q̄ faciūt: vel emulatiōe īflāmemur: frustra gaudētes ī bonis laudari que simulāt. Nō solū aūt laudes ab hominibꝰ sed ⁊ pecunias querūt. Sequit̄. n. Qui deuorāt domos viduarū simulātes longā orationē. Iustos. n. ⁊ magni meriti apud deū se simulātes. ab īfirmis ⁊ peccatorū suorū conscia turbatis. q. patroni ꝓ eis ī iudicio futuri: pecunias accip̄e non dubitant. CIRYL. Iniurgitātes etiā se viduarū bonis paupertatē

atterūt nō qualitercūq̧ comedētes: sed deuorantes ⁊ ad prauitatē oratiōe vtētes: qđ grauiori pena fac eos obnoxios. vñ seqt̄: Hi accipiēt maiorē dānationē. THEO. Quia nō solū mala faciūt sed ⁊ orationes ptendūt: ⁊ virtutē faciūt prauitatis excusationē. Uiduas etiā depauperāt: quarꝫ oportebat misereri: dū ob sui p̄sentiā eas cogūt expone. BEDA: Uel quia laudes ab hominibus ⁊ pecunias querunt: maiori damnatione plectuntur. CA. XXI.

RESpiciēs aūt uidit eos qui mittebant munera sua i gazophylatiū diuites. Uidit autē ⁊ quandā uiduā pauperculam mittētē era minuta duo. Et dixit: Uere dico uobis: q̄ꝛ uidua hec pauper plusq̄ꝫ omnes misit. Nā omēs hi ex abundanti sibi miserunt in munera dei: hec āt ex eo quod deest illi oēꝫ uictū suū quē habuit misit.

GLO. Postq̄ꝫ domin⁹ redarguit scribarū auariciam: qui domos viduarū deuorabant: cōmendat vidue elemosynā. vñ dicit̄: Respiciēs autē vidit eos qui mittebāt munera sua in gazophilatium diuites. BEDA: Quia sermone greco philare seruare dicitur: ⁊ gaza lingua persica diuitie vocantur: gazophilatium locus appellari solet quo diuitie seruantur. Erat autem arca foramē habēs desup posita iuxta altare ad dextrā ingredientibus domū domini: in quā mittebant sacerdotes qui custodiebant hostia omnem pecuniā que deferebatur ad templum domini. domin⁹ autē sicut operantes in domo sua discutit: ita ⁊ dona ferentes respicit: ⁊ quē dignum viderit laudat: quē reprobū dānat. vñ sequitur: Uidit autē ⁊ quandā viduā pauperculam mittentem era minuta duo. CIRYL. Duos obolos offerebat quos cū sudoribus ad diurnū victuꝫ acquisierat. vel que quotidie per aliena poscit suffragia deo donat ostendēs ei suā paupertatē fructiferā. vincit igit̄ alios ⁊ iusta cēsura coronat̄ a deo. vñ sequit̄: Et ait illis: Uere dico vobis: quia vidua hec pauper plus q̄ꝫ omnes misit. BEDA: Acceptabile enim ē deo q̄cquid bono animo obtulerimus: qui cor ⁊ non substantiā pensat: nec perpendit quantū in eius sacrificio: sed ex q̄nto proferat̄. vñ sequit̄: Nā omēs hi ex abundanti sibi miserūt in munera dei. hec auteꝫ ex eo quod illi deest: omnem victū quem habuit misit.

CHRY. Nō enim paucitatē oblati: sed copiā affectus intuitus est de⁹. Nō est elemosyna ex plurib⁹ pauca ipendere: sed illud vidue que totā sibi euacuauit substantiā. q̄ si nequis tm̄ offerre sicut ⁊ vidua: offer saltē totum superfluū. BEDA: Mystice auteꝫ diuites qui in gazophylatiū munera mittebant: significāt iudeos de iusticia legis electos: vidua pauper ecclesie simplicitatem que paupercula vocatur: quia vel superbie spiritum vel peccata tanq̄ꝫ mūdi diuitias abiecit: vidua vero quia vir eius p̄ ea mortem pertulit. Hec in gazophilatium duo era minuta mittit: quia in conspectu dei apud quem nostri operis oblationes conseruantur: munera sua defert siue dilectionē dei ⁊ proximi: siue fidei ⁊ orationis que cunctis superborum iudeorꝫ operibus p̄stant. Ex abundanti enim in munera dei imittunt iudei qui de iusticia sua presumunt. Ecclesia autem oēm victum suum mittit: quia omne quod viuit: dei esse muneris intelligit. THEO. Uel vidua potest intelligi quelibet anima: orbata quasi primo viro prisutina lege: ⁊ non digna copule verbi dei: que loco ære offert deo fidem ⁊ conscientiam bonam. plus videtur offerre diuitibus in sermone: ⁊ superfluentib⁹ moralibus gentilium virtutibus.

Et quibusdā dicentibus de templo q̄ lapidibus bonis ⁊ donis exornatum esset dixit: Hec que uidetis uenient dies: in quibus nō relinquetur lapis super lapidē qui nō destruatur. Interrogauerūt autē illuꝫ dicentes: Preceptor: Qñ hec erūt: ⁊ qđ signū cū fieri icipiēt. Qui dixit: uidete ne seducamini. Multi. n. ueniēt i noīe meo dicētes q̄ꝛ ego sum: ⁊ temp⁹ appropiquabit. Nolite ergo ire post illos.

EUSE. Quod spectāda forēt. que pertinebant ad templi structurā māifestāt hystorie: ⁊ huc usq̧ quedā cōseruant̄ reliquie: q̄bus p̄cipiunt̄ que dudum erant fabricarū vestigia. Sed dn̄s mirantibus tēpli fabricas: p̄mulgauit q̄ in eo lapis sup lapidē n̄ maneret. Dicit̄. n. Et quibusdā dicētibus de tēplo q̄ lapidibus bonis ⁊ donis exornatū esset dixit: Hec q̄ videtis veniēt dies: in q̄bus nō relinquet̄ lapis sup lapidē q̄ nō destruat̄. Decebat eni locuꝫ illū p̄pter cultorū audaciā oimodā desolationem pati. BEDA: Diuina etiā dispēsatio p̄curauit vt ciuitas ipa ⁊ templū subuerteret̄: ne quis forte adhuc paruulus i fide vidēs illa cōstare: dū sacrificiorū ritū attonit⁹ stuperet: raperet̄ ituitu. AMB. Uerū igit̄ dictū ē de tēplo manufacto q̄ eēt subuertendū. Nihil eni est manufactū: qđ nō aut vetustas cōficiat: aut vis subruat: aut ignis exurat. Tñ ē ⁊ aliud templū. s. synagoga: cui⁹ structura vet⁹: ecclesia surgēte dissoluit̄. Est etiā templū i vnoquoq̧ qđ deficiēte fide labitur: ⁊ maxie siq̄s falso christi nomie obtēdat: quo interiorē expugnet affectū. CIRYL. Nequaq̄ꝫ autem discipuli aduerterāt vim dictorꝫ: sed arbitrabātur de cōsumatōe seculi dictū eē. Et iō querebāt q̄ tēpore deberēt accidere. vñ sequit̄: Interrogauerūt aūt illū dicētes: Preceptor: qñ hec erūt ⁊ qđ signuꝫ cū fieri icipiēt. AMB. Matthe⁹ tertiā iterrogationē addidit: vt ⁊ templi tēpora destruēdi: ⁊ signum aduentus ⁊ consummatio seculi a discipulis quereretur. Interrogatus autem dominus quando tēpli futura esset destructio: ⁊ qđ signū esset ei⁹ aduētus: de signis docet: de tēpore n̄ curat iūnādū. Sequit̄. n. Qui dixit videte ne seducamini. ATHA. Cū. n. sint nobis a deo charismata ⁊ dogmata q̄ sūt

ſup hoiem tradita.ſ.celeſtis cõuerſatõis forma: vir
tus cõtra demones:⁊ adoptio ⁊ noticia pris ⁊ vbi:
⁊ ſpũſſancti donũ. Aduerſariꝰ nr̃ diabolꝰ circuit:q̄
rẽs nobis ſurripe inſita ſemina verbi. Dñs aũt tã
ſua ꝓcioſa dona in nobis ſua documẽta cõcludẽs
monet:ne ſeducamur. Magnũ aũt quoddã donuꝫ
tribuit nobis dei verbũ:vt nõ ſoluꝫ ex apparẽtibus
non decipiamur:ſed etiã ſiqua latẽtia ſint dijudice
mus per ſpiritꝰ grãm. Cum enim ſit odioſus diabo
lus inuẽtor malicie: hoc quod ipſe eſt occultat:no
men vero cũctis cupitũ ſimulat callide:puta ſiquis
ſubijcere ſibi volens filios alienos:parẽtibꝰ abſenti
bus fingat eorũ vultus:⁊ filios deſiderãtes ſeducat
Ergo in vnaquaqꝫ hereſum diabolꝰ figuratus dicit
Ego ſum chriſtus:⁊ apud me veritas eſt.vnde ſeq̄:
Multi eniꝫ veniẽt in nomie meo dicẽtes:quia ego
ſum:⁊ tempus appropiquabit. CIRYL. Ante ſuũ
enim deſcẽſum de celo ꝓueniẽt aliqui:quibꝰ acquie
ſcere nõ oportꝫ.voluit enim vnigenitũ verbũ dei cũ
venit vt mũdum ſaluaret latere:vt crucẽ ſuſtinerꝫ ꝓ
nobis. Sed ſecũdus eius aduẽtus non erit clãculo
vt ante:ſed terribilis ⁊ manifeſtus. deſcẽdet eniꝫ in
gloria dei patris miniſtrãtibꝰ angelis vt mũdum in
iuſticia iudicet.vnde cõcludit: Nolite ergo ire poſt
illos. TYTVS: Uel forſitan nõ dicit pſeudo chri
ſtos ante cõſummatiõem veniẽtes:ſed eos qui fue
re tempe apoſtolorũ. BED. Multi enim imminẽ
te hieroſolymorũ excidio ꝓncipes extitere:qui ſe di
cẽnt eſſe chriſtos : tẽpuſqꝫ libertatis appropiquare.
Multi etiã in eccleſia hereſiarche diem dñi inſtare
predicarũt:quos apoſtolꝰ ad theſſa.damnat. Mul
ti etiã in nomie chriſti venẽ antichriſti: quorũ p̄mꝰ
eſt ſimõ magus:cui dicebat : Hic eſt virtus dei que
vocatur magna.

**¶ Cum autẽ audieritis ꝓlia ⁊ ſedi
tiones : nolite terreri. Oportet pri
mum hec fieri:ſed nondũ ſtati finis
Tunc dicebat illis:Surget gens cõ
tra gentẽ:⁊ regnũ aduerſus regnuꝫ
⁊ terre motus magni erũt per loca
⁊ peſtilentie ⁊ fames terroreſqꝫ de
celo:⁊ ſigna magna erunt.**

GRE. in home. Perituri mũdi precurrẽtia mala
denũciat dominus:vt eo minꝰ perturbẽt venientia:
quo fuerint preſcita. Minus enim iacula feriunt:q̄
preuident.vnde dicit : Cum autẽ audietis prelia et
ſeditõnes:nolite terreri. Bella ad hoſtes pertinent
ſeditõnes ad ciues. Ut ergo nos indicet exterꝰ inte
riuſqꝫ turbari: aliud nos fateꝛ ab hoſtibus: aliud a
fratribꝰ perpeti. AMBRO. Uerborũ autem cele
ſtium nulli magꝭ q̄ꝫ nos teſtes ſumus:quos mundi
finis inuenit:quãta prelia: ⁊ quas opiniones acce
pimus preliorũ. GRE. in home. Sed his malis ꝓ
uenientibꝰ quia nõ ſtatim finis ſequaꝛ adiungitur:
Oportet hec primũ fieri. Ultima enĩ tribulatio mul
tis tribulatõibꝰ ꝓueniꝛ : quia multa debẽt mala pre
currere:vt malum valeãt ſine fine nũciare.vnde ſeq̄
tur: Tũc dicebat illis: Surget gens contra gentẽ:⁊
regnũ aduerſus regnũ. Quia neceſſe eſt vt alia ex ce
lo:alia ex terra:alia ab elemẽtis:alia ab hominibus
patiamur: h ergo ſignaꝛ perturbatio hominũ. Seq̄
tur: Et terremotꝰ magni erũt ꝑ loca. Ecce reſpectus
ire deſuꝑ. CHRY. Terre motꝰ enĩ qñqꝫ ire ſignũ ẽ
nã ⁊ quando crucifixꝰ eſt dñs:mota eſt terra. Qñqꝫ
võ ꝓuiſiõis indiciũ:ſicut orãtibꝰ apoſtolis cõmotꝰ ẽ
locꝰ in quo erãt cõgregati. Sequiꝛ: Et peſtilentie.
GRE. in home. Ecce iequalitas corpoꝝ. Et fames
ecce ſterilitas terre. Terroreſqꝫ de celo:⁊ ſigna ma
gna erunt. ecce ineq̄litas aeris:qđ ad eas tempeſta
tes referendũ eſt que nequaq̄ꝫ ordinẽ tꝑuꝫ ſeruãt: q̄
.n.ordinate veniũt ſignũ nõ ſunt. Omnia enim que
ad vſum vite accepimꝰ:ad vſum cõuertimꝰ cɫpe. Sꝫ
cũcta que ad vſum prauitatis inflexi mus:ad vſũ no
bis vertunꝛ vltõnis. AMBRO. Occaſuꝫ ergo ſe
culi precedũt quedã egrotudines mũdi.ſ.fames:pe
ſtilẽtia:⁊ ꝑſecutio. THEO. Quidã autẽ hec nõ ſo
lum in cõſummatõne futura:ſed ⁊ tempe captõnis
hieruſalẽ fuiſſe impleta voluerũt. Auctore naqꝫ pa
cis ꝑempto: merito in eis ſeditões ⁊ bella locuꝫ ha
buerũt. Ex bellis autẽ peſtis ⁊ fames cõſequiꝛ : hec
quidẽ aere cadaueribꝰ infecto: illa incultis manẽti
bus agris. Sed ⁊ ioſephꝰ intolerabiles erũnas eueiſ
ſe recitat ꝓpter famem: ⁊ tempore claudij ceſaris fa
mes inualuit:vt in actibꝰ legitur: ⁊ plurima terribi
lia ɔtigerũt captõem hieruſalẽ indicãtia:vt ioſephꝰ
narrat. CHRY. Dicit aũt ꝙ non ſtatim finis ciui
tatis eueniet:vt.ſ.hieroſolyma capiaꝛ: ſed poſt ꝓlia
multa. BED. Admoneꝛ etiã apoſtoli ne terreãꝛ
his precurrentibꝰ: ne hieroſolymã iudeãqꝫ deſerãt
Poteſt aũt regnũ cõtra regnũ:⁊ peſtilẽtia eoꝝ quo
rũ ſermo ſerpit vt cancer: ⁊ fames audiendi vbi dei:
⁊ cõmotio vniuerſe terre:⁊ a vera fide ſeꝑatio etiaꝫ
in hereticis intelligi:q̄ cõtra ſe inuicẽ dimicãtes:ec
cleſie victoriã faciũt. AMB. Sũt aũt ⁊ alia bella
q̄ vir ſuſtinet chriſtianꝰ: diuerſaꝝ quoqꝫ ꝓlia cupidi
tatũ ſtudiorũqꝫ cõflictꝰ. Multo etiã grauiores ſũt
domeſtici hoſtes q̄ꝫ extranei.

**¶ Sed ante hec omnia inijciẽt uob
manus ſuas:⁊ perſequẽtur:traden
tes in ſynagogaſ ⁊ cuſtodias: trahẽ
tes ad reges ⁊ preſideſ ꝓpter nomẽ
meum. Continget autẽ uobis in te
ſtimoniũ. Ponite ergo in cordibus
ueſtris nõ p̄meditari queadmoduꝫ
reſpõdeatis. Ego eni dabo uob os
⁊ ſapientiã: cui nõ poterũt reſiſtere
⁊ cõtradicere omnes aduerſarij uri
Trademini aũt a parẽtibꝰ ⁊ fratribꝰ
⁊ cognatis ⁊ amiciſ:⁊ morte afficiẽt
ex uobis. Et eritis odio oibꝰ hoibꝰ
ꝓpter nomẽ meũ. Et capillꝰ de capi
te ueſtro non peribit. In patientia
ueſtra poſſidebitiſ animas ueſtras.**

GREGO in home. Quia cuncta que predicta sunt nō de iniusticia ferient̄ sunt: sȝ de merito mūdi patiētis: facta prauorū hominū prenūciant̄ cum dicit̄: Sed ante hec omnia inicient vobis man⁹ suas: ⁊ persequētur: tradētes in synagogas ⁊ custodias: trahētes ad reges ⁊ presides, ꝓpter nomē meū. Ac si dicat: Prius corda hominū post elemēta turbabūtur: vt cum rerū ordo confundit̄: ex qua tribulatione veniat demonstret̄. Nam quāuis finis mūdi ex ipso suo ordine pendeat: puersiores tamē quosqȝ inueniēs: quia digne ruinis illorū opprimātur innotescit. CIRYL. Uel hoc dicit: Quia priusqȝ a romanis hierusalē caperet̄: passi persecutōes a iudeis discipuli incarcerati sunt: ⁊ presentati ꝓncipibus. Missus est paulus romā ad cesarē: astititqȝ festo ⁊ agrippe. Sequit̄: Contiget autē vobis in testimonium. GRECUS: In martyriū. i. in martyrij gloriam. GREGO. in homel. Uel in testimonū videlȝ eorū quia vos persequēdo mortes inferūt: aut viuēdo non imitātur: vt inde puersi sine excusatiōe pereāt. vnde electi exemplū capiūt vt viuant: sed auditis tot terrorib⁹ turbari pōterant auditorū corda. vnde ad eorū consolatōem subdit: Ponite ergo in cordib⁹ vestris nō premeditari queādmodū respondeatis. THEO. Quia. n. idiote erant ⁊ imperiti hiis domin⁹ dicit: ne cōturbarent̄ redditurī sapientibus ratiōem. ⁊ causam subdit: Ego enī dabo vobis os ⁊ sapientiā: cui nō poterūt resistere ⁊ cōtradicere omnes aduersarij vestri. q. d. Statim a me sortiemini facundiā ⁊ sapientiā: vt nec omnes aduersarij vestri si in vnū conueniāt resistere valeāt vobis: nec in sapientia. i. vita theorematū: nec in eloquentia ⁊ sermonis lepore. Sepe enim multi sapientiā quidem habent in mēte: sed cum sint prouocabiles ad turbatiōem totum confundūt: cum tempus fuerit proponēdi. nō autē tales fuerūt apostoli: sȝ vtrīqȝ gratiosi fuerūt. GREGO. Ac si domin⁹ suis dicat Nolite terreri. vos ad certamē accedetis: ego prelior. vos verba editis: sed ego sū qui loquor. AMB. Alibi autē christ⁹ in discipulis: alibi pater: alibi spiritus loquit̄ patris. nō discordāt ista: sed congruunt. quod vnus loquit̄ tres loquūtur: quia vox est vna trinitatis. THEO. His autē dictis: ⁊ ꝓpulso iperitie timore: subdit ⁊ aliud quiddaȝ necessariū: quod eorū animos poterat cōmouere: ne subito irruens eos turbaret. Sequit̄ enim: Trademini autē a parētib⁹ ⁊ fratrib⁹ ⁊ cognatis: ⁊ morte afficiēt ex vobis.

GREGO. in home. Plus in nobis ea tormenta seuiūt: que ab illis patimur: de quorū mentib⁹ presumebamus: quia cum damna corporis mala nos cruciant amisse charitatis. GRE. nisenus: Consideremus autē statū qui tunc tēporis erat omnib⁹ suspectis: ad inuicē diuidebant̄ cognatōnes inimicem disgregate per cultus: ⁊ fili⁹ gētilis ꝓditor fiebat parentū fideliū: ⁊ in filiū qui crediderat: pater infidelitate obstinat⁹ accusator fiebat. Omnis etas erat exposita ꝑsequētib⁹ fidē: nec mulieribus succurrebat naturalis sex⁹ fragilitas. THEO. His aūt dictis ⁊ de odio subiūgit quod ab omnib⁹ patiētur. Sequit̄ enī: Et eritis odio oībus ꝓpter nomē meū. GRE. in home. Sed quia dura sunt: que ꝑdicūtur de afflictōe mortis, ꝓtin⁹ cōsolatio subdit̄ de gaudio resurrectōis cum dicit̄: Et capillus de capite vestro nō peribit. q. d. martyribus suis: Cur timetis ne pereat quod incisum dolet: quādo ⁊ illud in vobis perire nō pōt: quod incisum nō dolet. BEDA: Uel alit̄ Capill⁹ de capite discipulorū dnī nō ꝑibit: quia nō solū fortia facta vel dicta sanctorū: sed ⁊ tenuissima cogitatio digna mercede donabit̄. GRE. v. mo. Qui aūt patiētiā in aduersis tenet: inde cōtra aduersa omīa fortis efficit̄. vnde sibi ⁊ seipm vincēdo dominat̄. vñ sequit̄: In patiē. ve. possi. ani. vrās. Quid . n. est aīas possidere: nisi ꝑfecte in oīb⁹ viuē: cūctisqȝ mētis motib⁹ quasi ex arce virtutis dñari. GRE. in home. Per patiētiā igit̄ aīas nrās possidem⁹: qa dū nobismetipis dñari dicim⁹: hocipm incipimus possidere qd sum⁹. Iccirco aūt possessio aīe in vtute patiētie ponit̄: qr radix oīm custosqȝ vtutū patiētia est. Patiētia vō est aliena mala eq̄nimit̄ ꝑpeti: ꝯ eū quoqȝ q̄ mala irrogat nullo dolore morderi.

Cū autē uideritis circūdari ab exercitu hierusalē: tūc scitote quia appropiquauit desolatio eius. Tūc qui in iudea sunt fugiāt ad montes ⁊ qui in medio eius discedāt: ⁊ qui in regionib⁹ non intrēt in eam: quia dies ultionis hi sunt: ut implcātur omnia que scripta sunt. Ue autem pregnātibus ⁊ nutrientibus in illis diebus. Erit enim pressura magna super terrā: et ira populo huic. Et cadēt in ore gladij: ⁊ captiui ducent̄ in oēs gētes. Et hierusalē calcabit̄ a gētib⁹ donec impleant̄ tpa nationū.

BEDA: Hacten⁹ ea que per. xl. annos: necdū fine adueniēte futura erāt dicta sunt: hinc ipse finis desolatōnis: que a romano exercitu facta est domini verbis exponit̄ cū dicit̄: Cū aūt videritis circūdari ab exercitu hierusalē: tc̄ scitote: qr appropinquit desolatio ei⁹. EVSE. Desolatōem hierusalē vocat nō ampli⁹ eā a suis nec s̄m ritū legalē cōstitui: ita ꝙ null⁹ expectet post futurā obsidionē aliam innouatōem fieri: sicut accidit tpe regis ꝑsarū: ⁊ illustris antiochi: ⁊ iterū tpe pōpeii. AVG. ad hesitiū: Hec aūt dnī verba ideo lucas hoc loco cōmemorauit: vt ostēdat tūc factā fuisse abominatōem desolatōis que a daniele ꝑdicta est: de qua matthe⁹ ⁊ marcus locuti sunt quādo expugnata ē hierusalē. AMB. Iudei enim putauerūt abominatōem desolatōnis tunc factā eo ꝙ caput porci in templo iecerūt: illudentes romani iudaice ritum obseruātie. EVSE. Domin⁹ aūt futurā in ciuitate ꝓuidēs famē: monebat discipulos ne in futura obsidione in ciuitatem cōfugerēt: tanqȝ ad locū tutū: ⁊ a deo ꝓtectū: sȝ magis inde discederēt: ⁊ ad mōtes cōfugerēt. vñ seqt̄: Tunc qui in iudea sunt: fugiant in mōtes. BED. Ecclesiastica narrat historia: cūctos q̄ in iudea erāt xp̄ianos imminēte hierosolymorū excidio ꝯmōitos a

domino loco discessisse: ⁊ trās iordanē habitasse in ciuitate quadā pella nomīe: donec desolatio iudee compleret. AVGV. ad hesitiū: Pro hoc aūt matthe⁹ ⁊ marc⁹ dixerūt: Et qui supra tectū est: nō descēdat in domum. addidit aūt: Nec introeat: vt tollat aliquid de domo. Pro quo lucas subdit: Et qui in medio ei⁹ sunt discedāt. BEDA: Sed quomodo ab exercitu ciuitate iam circūdata qui in medio ei⁹ sunt discedēt: nisi forte quod p̄misit tūc: nō ad ip̄m tp̄s obsidiōis referat: sed ad p̄rimū ante obsidiōem tēpus: cū se p̄mū miles roman⁹ per galilee vł samarie fines cepit diffundere. AVG. ad hesitiū: Pro eo aūt q̄ matthe⁹ ⁊ marc⁹ posuerūt: Et qui in agro erit: nō reuertat retro tollere vestimētū suū. aptius iste subdit: Et qui in regionib⁹ nō intrēt in eā: q̄a dies vltōis hi sunt: vt impleant omia que scripta sunt BED. Dies aūt vltōis hi sunt: dies videlʒ dominici sanguinis vltōem petētes. AVG. ad hesitiū: Deinde similiter lucas p̄sequit sicut ⁊ alij duo: Ve aūt p̄gnantib⁹ ⁊ nutrientib⁹ in illis dieb⁹. Et sic ergo lucas patefacit quod poterat esse incertū. s. id qd̄ dēm est de abominatōe desolatōis: nō ad seculi finē: sed ad expugnatōem hierusalē p̄tinere. BED. Dicit ḡ Ve p̄gnātibus. p̄nte captiuitate: Et nutrientib⁹ siue mammātib⁹: vt quidā interp̄tant: quarū vel vteri: vel man⁹ filiorū sarcina p̄grauate: fuge necessitatem nō minimū impediūt. THEO. Quidā vero dicūt dn̄m p hoc significare filiorū esum: quē ⁊ iosephus narrat. CHRY. Deinde p̄dictor̄ assignat causam dicēs: Erit enim p̄ssura magna sup terrā: ⁊ ira pp̄lo huic. Talia. n. mala eos occupauerūt: vt nulla deinceps erūna possit eor̄ calamitatib⁹ edequari: vt ioseph⁹ narrauit. EVSE. Qualr̄. s. aduenietib⁹ romāis ⁊ vrbē capientib⁹: multe caterue iudaici populi in ore gladij periere. vnde sequit: Et cadēt ī ore gladij. Sed ⁊ plures necati sunt fame. Hec vēo accidebāt p̄mo quidē sub tyto ⁊ vespasiano: post hos aūt tp̄e hadriani p̄ncipis romāor̄: quādo natale solū iudeis inaccessibile est factū. vnde sequit: Et captiui ducētur in oēs gentes. Totū. n. orbē iudei repleuerunt: ⁊ vsq̄ ad fines terre p̄uenerūt. ⁊ cū eor̄ terra ab alienigenis inhabitet: solis ip̄is est inaccessibilis facta. vnde sequit: Et hierusalē calcabit a gētib⁹: donec impleāt tp̄a nationū. BED. Que. s. ap̄ls cōmemorat dicēs: Cecitas ex p̄te facta est in isrł: ⁊ sic oīs isrł saluus fiet. Qui cū p̄missa salute fuerit potit⁹ ad patriū solū reditur⁹ non tenere sperat. AMB. Mystice aūt abominatio desolatiōis aduēt⁹ antichristi ē: eo q̄ sacrilegiis infastis mētiū interiora cōtaminet: sedens iuxta historiā in tēplo: vt sibi vendicet diuine soliū potestatis. Iuxta interp̄tatōem aūt spiritualē pulchre inducit: eo q̄ in effectib⁹ singulor̄ vestigiū p̄fidie sue cōfirmare desideret: ⁊ scp̄turis disputans se esse christū: tūc appropinq̄bit desolatio: qm̄ a vera religiōe plerīq̄ lapsi desistēt: tūc erit dn̄i dies qm̄ sicut p̄m⁹ aduēt⁹ dn̄i fuit p̄pter redimēda peccata: ita ⁊ secūd⁹ erit p̄pter rep̄mēda delicta: ne plures perfidie errore labāt. Est ⁊ ali⁹ antichrist⁹. i. diabol⁹: qui hierusalē. i. aiam pacificā obsidere nitat sue legis exercitu. Ergo quādo in medio tēpli est diabol⁹: desolatio abominatiōis est. Cum aūt vnicuiq̄ laborāti christi p̄ntia sp̄ualis illuxerit: tollit inqu⁹ ex medio ⁊ incipit regnare iusticia. Est etiā tertius antichristus vt arrius ⁊ sabelli⁹: ⁊ oēs qui nos praua intentione seducūt. He aūt sunt p̄gnātes quib⁹ ve dicit: que ad ruinā sue carnis extendūt: ⁊ quib⁹ intimorū gressus pigrescat animor̄ ⁊ effete virtutū: fetēq̄ vitiorū. Sed nec ille p̄gnantes cōdēnatōnis exortes sunt: que in bonor̄ actuū molimine cōstitute: necdum aliquos suscepti op̄is dedere p̄cessus. Sūt que dei timore cōcipiūt: sed nō oēs pariūt. sunt. n. q̄ abortiuū excludūt verbū anteq̄ pariāt. sunt etiā que ī vtero christū habeāt: sed nondū formauerūt. ergo q̄ parit iusticiā: christū parit. Nos etiā puulos nr̄os ablactare p̄perem⁹: ne nos quasi imp̄fector̄ parentes: aut iudicij dies aut mortis inueniat. Qd̄ ita fit: si oīa dicta iusticie in corde custodias: nec senectutis temp⁹ expectes: sed in p̄ma etate sapiētia sine corruptela corp̄is tui cito cōcipias: cito nutrias. In fine aūt iudea omnis a natōib⁹ credituris subiicietur in ore gladij spiritalis qui est s̄mo bis acutus.

¶ **Et erūt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis: ⁊ in terris pressura gentiū p̄ confusione sonitus maris ⁊ fluctuum: arescentib⁹ hominibus p̄e timore ⁊ expectatione que superuenient uniuerso orbi. Nam uirtutes celorū mouebunt. Et tunc uidebunt filiū hominis uenientē in nube cū potestate magna ⁊ maiestate.**

¶ BED. Quid impletis nationū tp̄ib⁹ sequat ex ordine manifestat dicens: Erūt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis. AMB. Que quidē signa s̄m mattheū euidenti⁹ exp̄mūt: tūc inq̄t sol obscurabit: ⁊ luna non dabit lumē suū: ⁊ stelle cadēt de celo. EVSE. Tūc. n. cū vite corruptibilis cōsūmatio aget: ⁊ s̄m ap̄lm sp̄ēs h⁹ mūdi trāsibit: ⁊ nouū succedʒ sc̄lm: in q⁹ vice sensibiliū lūinariū ip̄e christ⁹ fulgebit. q. iubar ⁊ rex noui sc̄li: cui⁹ erit tāta numīs vt⁹ ⁊ glīa: vt sol q̄ nūc radiat atq̄ lūa ⁊ cetera sidera: aduētu maioris luīs occultet. CHRY. Sic. n. in h⁹ seculo lūa ⁊ sidera mox obfuscāt orto sole: sic in gloriosa christi appitione sol obtenebrascet: ⁊ lūa nō dabit p̄priū iubar: ⁊ stelle cadēt de celo: p̄ore spoliate amictu: vt potior̄ lucis amictu potiāt. EVSE. Que aūt eueniēt orbi p⁹ lūiariū obtenebratōem ex q̄b⁹ fiet angustia gētiū ꝯn̄ter exp̄mit dicēs: Et ī ter. p̄s. gē. p̄ ꝯfu. so. ma. ⁊ fluctuū. Ubi videt docē p̄ncipiū trāsmutatōis vniuersi futurū: ex defectu substātie hūide. Hac. n. p̄ma deuorata ł ꝯgelata: vt nō ampli⁹ audiat sonit⁹ maris nec ꝯtigāt arenam fluct⁹ ei⁹ causa exuberātis siccitatis cetē mūdi p̄tes nō ampli⁹ obtinētes vaporē solitū emissū ex substātia hūida trāmutatiōem patient. ⁊ sic cū appitio saluatoris cōfutare debeat repugnātia deo p̄digia: exordiū sumēt furoris p̄emia ex siccitatib⁹: vt nec tēpestas nec fremit⁹ maris vlteri⁹ audiatur. Quo facto subseq̄nt angustia sup̄stitū hoīm. vn̄ seq̄t: Arescētib⁹. i. tabescētib⁹ hoīb⁹ p̄ ti. ⁊ expe. que sup. vni. orbi. Que aūt tūc ingruūt mūdo: ꝯn̄ter oñdit subdens: Nam virtutes celorum mouebuntur.

THEO. Cum alterabit superior orbis: ⁊ elemēta inferiora merito patient iacturā. vnde sequit: Et in terris pssura gentiū pre cōfusiōe sonitꝰ maris ⁊ fluctuum. q. d. Mare terribiliter fremet: ⁊ littus maris agitabitur tempestate: ita vt sit populo terre pssura .i. cōmunis miseria: vt tabescāt timore ⁊ expectatione malorū irruentiū mūdo. vnde sequit: Arescētibꝰ hominibꝰ pre timore ⁊ expectatiōe que superuenient vniuerso orbi AVG. ad hesitiū: Sed dices: Cōpiteri vos pena vestra cōpellit adesse iam finem: dū implet quod prenunciatū est. Nullā enim patriā: nullum locū nostris tempibus nō affligi aut tribulari certū est. Sꝫ si ista mala que nunc patit genꝰ humanum certa sunt indicia iam dominū esse venturū: quid est quod dicit apostolꝰ: Cum dixerint: pax et securitas. Videamꝰ ergo ne forte meliꝰ intelligat nō eo modo impleri que predicta sunt his verbis: sed tūc potiꝰ esse ventura quādo sic erit tribulatio vniuerso orbi: vt ad ecclesiā pertineat: que vniuerso orbe tribulabit: nō ad eos qui tribulabūt eam. ipi eni sunt dicturi: Pax ⁊ securitas. Nūc aūt ista mala q tanꝗ summa extremaqꝫ credūtur vtriqꝫ regno: christi. s. ⁊ diaboli videmꝰ eē omnia. Pariter qppe his boni affligūtur ⁊ mali: interqꝫ tam mala adhuc vsqꝫquaqꝫ frequentant luxuriosa cōuiuia. Hoccine est arescere p timore: an potiꝰ inardescē p libidine?

THEO. Nō solū aūt mortales fluctuabūt cū alterabit mūdus: sed etiā angeli stupebūt in tā terribilibꝰ mutatōibꝰ vniuersi. vnde sequit: Nam virtutes celorū mouebūt. GRE. in home. Quid. n. virtutes celoꝝ: nisi angelos: dñatōes: ⁊ pncipatꝰ: ⁊ ptātes appellat? que in aduētu districti iudicis: nostris tunc oculis visibiliter apparebūt: vt districte tūc a nobis exigāt hoc quod nos modo inuisibilis conditor eqnimiter portat EVSE. Cū etiā dei filiꝰ sit vēturus in gloria: ⁊ cōfutaturꝰ elatā tyrannidē filij peccati: ministrātibꝰ angelis celi fores a seculo clause patebūt: vt spectent excelsa. CHRY. Vel virtutes celice mouebūt: ꝗuis sibi cōscie nō sint. vidētes. n. infinitas multitudines cōdēnari: nō intrepide stabūt illic. BED. Et i iob dicit: Colūne celi cōtremescūt: ⁊ pauēt ad nutū eius. Quid ergo faciāt tabule quādo tremūt colūne? quid virgula deserti patit: cū cedrꝰ padisi cōcutit? EVSE. Vel virtutes celoꝝ sūt que psunt sensibilibꝰ ptibꝰ vniuersi: que quidē tunc mouebūt vt potiorē statū attingāt. Absoluent eni i seculo nouo a ministerio: quo deo fuiūt circa sensibilia corpa sm corruptōis statū. AVG. ad hesitiū Sed ne dñs ppinquāte secūdo aduēto suo: ea p magno pdixisse videat: que huic mūdo etiā ante pmuꝫ eiꝰ aduentū fieri cōsueuerāt: ⁊ rideamur ab eis qui plura in historia gētiū ⁊ maiora legerūt. Hec q dcā sunt meliꝰ in ecclesia existimo intelligi. Ecclesia. n. est sol ⁊ luna ⁊ stelle: cui dictū est: Pulchra vt lūa: electa vt sol. que tūc nō apparebit psecutoribꝰ vltra modū seuiētibꝰ. AMB. Plurimis etiā a religione deficiētibꝰ clara fides obscurabit nube pfidie: qꝛ sol celestis in fide in ea minuit vel auget: ⁊ sicut menstruis. i. mēsiū defectibꝰ luna vel terre oppositu cuꝫ fuerit ex regiōe solis vanescit: sic ⁊ sancta eccl'ia cū lumini celesti vitia carnis obsistūt: fulgorē diuini luminis de christi radiis nō pōt mutuari. nā in psecutōibus lucē diuini solis plerūqꝫ amor vite huius excludit. Cadūt etiā stelle. i. gloria micātis viri si psecutōnis acerbitas cōualescat: que oꝫ fieri donec ecclesie multitudo cumulet. sic. n. pbant boni: sic produnt infirmi. AVGV. ad hesitiū: Qd aūt dictū ē: Et in terris pssura gentiū: gētes voluit intelligi: nō que in semine abrae benedidēt: sed que ad sinistraꝫ stabūt. AMBRO. Ergo varij animorū estus ita graues erūt: vt delictoꝝ multitudine male consciis futuri iudicij metu sacri nobis res fontis arescat. Quēadmodū aūt dñi expectat aduētꝰ vt eiꝰ psētia in toto fiat vel hoīs orbe vel mūdi: que fit in singul' cū omnibꝰ affectibꝰ recepis christū: sic virtutes celorū in aduētu domini augmētū gratie cōsequent: et plenitudine diuinitatis ppius se infundēte mouebunt. Sūt etiā virtutes celoꝝ que enarrāt gl'iaꝫ dei que pleniore christi ifusiōe mouebūt vt videāt christū. AVG. ad hesitiū: Vel vtutes celoꝝ mouebūt qꝛ impijs psequentibꝰ quidā fideles fortissimi turbabūt. Sequit: Et tunc videbūt filiū hoīs. THEO. Tā fideles ꝗ infideles. Radiabit. n. ampliꝰ sole tam ipe ꝗ crux eiꝰ: vt ab oībꝰ cognoscet. AVG. Qd aūt dicit: Veniētē i nube. duobꝰ modis accipi pōt: siue in ecclesia sua tanꝗ in nube veniētē: sicut nūc venire nō cessat: sed id tūc cū ptāte magna ⁊ maiestate: qꝛ maior maiestas ⁊ ptās illiꝰ appebit sanctis qbꝰ magnā vtutē dabit ne tāta psecutiōe vincat: siue in corpe suo in quo sedet ad dextrā pris merito credēdꝰ est nō solū in eodē corpe: vey etiā i nube vēturꝰ: qm sic veniet sicut abijt: nubes aūt suscepit euꝫ ab ocul' eoꝝ. CHRY. Semp. n. deꝰ in nube appet: sm illud: Nubes ⁊ caligo in circuitu eiꝰ. vñ ⁊ filius hoīs in nubibꝰ veniet: vt deꝰ ⁊ dñs: nō latēter sed in gl'ia digna deo. Et id subdit: Cū ptāte magna ⁊ maiestate. CIRYL. Intelligēdū ē sīr magna. Primā .n. apparitiōem psecutꝰ ē cū infirmitate ⁊ hūilitate nr̄a: sed secūdā celebrabit cum ppa ptāte ⁊ magna maiestate. GRE. in ho. In ptāte. n. ⁊ maiestate visuri sunt: quē in humilitate positū audire noluerūt vt vtutē eiꝰ tāto tūc districtiꝰ sentiāt: ꝗto ceruicem cordis ad eiꝰ patiētiā nō inclinant.

His autē fieri incipientibꝰ respicite ⁊ leuate capita uestra: quoniam appropiquat redēptio uestra. Et dixit illꝭ similitudinē: Uidete ficulneā ⁊ omnes arbores: cum producūt iā ex se fructū: scitis quoniā prope est estas. ita ⁊ uos cū uideritis hec fieri scitote qꝛ ppe est regnū dei. Amē dico uob: qm̄ n̄ pteribit generatio hec donec oīa fiāt. Celuꝫ ⁊ terra transibūt: uerba autē mea non trāsiēt.

GRE. in ho. Quia pmissa ꝯ reprobos dicta sunt moꝝ ad electoꝝ ꝯsolatōem vba vtūt. Nā subdit: His aūt fieri incipiētibus: respicite ⁊ leuate capita vestra: qm̄ appro. redē. vr̄a. Ac si dicat: Cū plage mūdi crebrescunt: leuate capita: id est exhilarate corda.

quia omni finitur mūdus: cuius amici nō estis, ppe fit redēptio quam quesiistis. In scriptura enī sacra sepe caput pro mente ponitur: quia sicut capite regunē membra: ita cogitatōes mente disponūtur. Capita itaqꝫ leuare: est mentes nostras ad gaudia patrie celestis erigere. EVSE. Uel aliter: Trāsactis corporalib⁹ aderūt intelligibilia celestia. s. regnū seculi non ampli⁹ trāsiturū: ꝛ tūc dignis salubria promissa tribuenē. vnde dicitur: His autē fieri incipientib⁹ respicite ꝛ leuate capita vestra: quoniā appropinquat redēptio vestra. Acceptis enī dei pmissis que speram⁹ erigemur qui ante curui fueramus: et eleuabim⁹ capita nostra: humiliati quondā eo ꝙ redemptio nostra quā sperabam⁹ aderit: illa. s. quam tota creatura expectat. THEO. i. pfecta libertas corporis ꝛ anime. Sicut enim prim⁹ aduent⁹ domini fuit ad reformatōem animarū nostrarū, sic secūdus ad reformatōem corpum celebrabitur. EVSE. Dicit autē hec ad discipulos suos: non tāqꝫ ad eos qui durare deberēt in vita ista vsqꝫ ad terminū mūdi: sed quasi vno corpore existēte ipsis ꝛ nobis ꝛ posteris vsqꝫ ad consummatōnem mūdi credituris in christū. GREGO. in home. Qd autē calcari mūdus atqꝫ despici debeat: prouida compatōne manifestat cum subdit: Uidete ficulneā ꝛ omnes arbores: cum pducūt ex se fructū: scitis quoniā ppe est estas. ita ꝛ vos cum videritis hec fieri: scitote quoniā prope est regnū dei. q. d. Sicut ex fructu arboris vicina estas agnoscitur: ita ex ruina mūdi prope cognoscitur esse regnū dei. Et ex hoc ostenditur quia fruct⁹ mūdi ruina est. Ad hoc enim germinat: vt quecūqꝫ germine aluit: cladib⁹ cōsumat. Bene autē regnū dei estati compatur: quia tūc meroris nostri nebule trāseunt: ꝛ vite dies eterni solis claritate fulgescunt.

AMBRO. Matthe⁹ autē de sola dixit ficulnea hic de arborib⁹ omnibus. Duplicē autē habet figuram ficulnea: vel cum dura virescūt: vel cum peccata luxuriāt. Siue ergo cum fruct⁹ omnibus virescit arboribus: ꝛ ficulnea fecūda iam floret. i. cū omnis synagoga confitetur deo: confitēte etiā populo iudeorum: sperare domini debem⁹ aduentū quo tanqꝫ tēporib⁹ estiuis resurrectōnis fruct⁹ metentur. Siue cū leuem fragilēqꝫ iactantiā tanqꝫ folia synagoge hō iniquitatis induerit: cōiicere debem⁹ appropinqꝛe iudiciū: nam remunerare fidem domin⁹ ꝛ delinquendi finē afferre festinat. AVG. ad hesitiū: Cū autē dicit: Cum videritis hec fieri que intelligere poterimus nisi ea que supra memorata sunt? In his autē est quod ait: Et tūc videbūt filium hominis venientem. Proinde cum hoc visum fuerit: nō iam erit regnū dei, sed prope erit. An dicendū est non omnia que supra cōmemorata sunt esse intelligēda vbi ait Cum videritis hec fieri: sed aliqua eorū: hoc. s. excepto quod dictū est: Et tūc videbūt filiū homīs. Sed matthe⁹ aperuit nullis exceptis esse accipiendū dicens: Ita ꝛ vos cum videritis hec omīa. Inter que est quod videbitur fili⁹ homīs veniēs: vt intelligatur de aduētu quo nūc venit in membris suis tāqꝫ ī nube magna. TYTVS: Uel aliter dicit: Prope ē regnū dei: quia dum hec fient: nondū vltim⁹ finis rex euenit: sed iam in finē tendūt. nam ꝛ ipe aduent⁹ dn̄i eliminis omniū pncipatū ꝛ ptātē ppat regno dei.

EVSE. Sicut enim in hac vita sol hyeme recedēte ac succedente verum radiū calidū mittens fouet ac viuificat humi cōdita semina exuēta priscā figuram: pullulāt autem noua variū virorē habēt. a ꝛ gloriosus vnigeniti dei aduētus: viuificat suis radiis illustrans nouū seculū dudū condita per totū mundū semina. s. dormiētes in puluere terre potioribus corporib⁹ ꝙ prius pducet in lucem: ac cōfutata morte regnabit deinceps vita seculi noui. GRE. in home. Omnia autem predicta sub magna certitudine confirmātur: cum subdit: Amen dico vobis quia non pterbit generatio hec donec omīa fiant.

BED. Multū commēdat quod ita pronūciat. Et si dicere fas est: iuratio eius est quod dicit: Amē dico vobis. Amen quippe interptatur verū. Igitur veritas dicit: Uerū dico vobis: quod si non diceret: mētiri omnino non posset. Generatiōem aūt aut omne humanū genus dicit: aut specialiter iudeorū. EVSE. Uel generatōem dicit nouam generatōem ecclesie sancte sue: ostendēs duraturū populū fideliū vsqꝫ ad id temp⁹ quo visur⁹ sit omīa: ꝛ euent⁹ verborum saluatoris oculis apprehēdet. THEO. Quia enim turbatōnes ꝛ bella: ꝛ alteratiōes tam elementorum ꝙ ceterarū rerū futurū esse predixerat: ne quis suspicaretur ꝙ ꝛ ipsa christianitas peritura foret subiungit: Celum ꝛ terra transibūt: verba autē mea nō transient. q. dicat: Etsi cūcta commoueātur: fides tamen mea non deficiet. Ex quo innuit ecclesiā pferre toti creature: sed creatura patietur alteratiōem: fideliū vero ecclesia ꝛ sermones euāgelii pmāebūt.

GREGO. in home. Uel aliter: Celū ꝛ terra trāsibunt ꝛc. q. dicat. Omne quod apud nos durabile est: sine mutatōne durabile ad eternitatē non est: ꝛ omne quod apud me transire cernitur: fixū ꝛ sine transitu tenetur: quia sine mutabilitate manentes sentētias exprimit sermo me⁹ qui transit. BEDA: Celum autē quod transibit: non ethereū siue sidereum siue aereū: a quo aues celi nominātur intelligere debemus. Si autē terra transibit: quomodo ecclesiastes dicit: Terra in eternū stat? sed aperta ratione. celum ꝛ terra per eam quā nunc habent imaginem transeūt: attamē p eēntiā sine fine subsistūt.

Attendite autem uobis ne forte grauētur corda uestra in crapula et ebrietate ꝛ curis huius uite: ꝛ super ueniat in uos repētina dies illa. Tāquā laqueus enī superueniet in omnes qui sedent super faciem omnis terre. Uigilate itaqꝫ omī tempore orantes: ut digni habeamini fugere ista omnia que futura sunt: et stare ante filium hominis.

THEO. Posuit supra dn̄s terribilia ꝛ sensibilia malorū indicia que occupabūt peccatores: sed contra hec mala remediū est cautela ꝛ oratio. vnde dicitur: Attē. aūt vo. ne for. gra. cor. ve. in crapu. ꝛ ebrietate.

BASI. Singulū animaliū a cōditore omniū deo habet intrinsecus causas faciētes ad tutelā existentie

ꝑpe. ꝓpter qđ ⁊ chꝛistꝰ nobis dedit hāc mentiōem: vt que illis a nā: hec nobis auxilio ratōis ⁊ cautela contigat. Fugientibꝰ quidē pctm̄: et irrōnabilia fugiūt moꝛtifera pabula: inquirētibꝰ vo͂ iusticiā sic illa herbas nutritiuas requirūt. ⁊ ideo dicit: Attēdite vobis. vt. s. discernere possitis a salubꝛi nociuū. Sed qm̄ duplr̄ contingit attēdere: hinc quidem coꝛpis oculis: illinc vero ꝑ itellectuā virtutē: oculꝰ coꝛpis virtutē nō attigit. Restat igit̄ dictū eē de ope intellectꝰ: Attendite. h͛ est vndiqꝫ circūspicite vos: puigil hn̄tes ad vestrā custodiā aīe lumē. Neqꝫ aūt dixit: Attēdite vestris aut eis que circa vos sunt: sꝫ vobis vos. n. estis intellectꝰ ⁊ aīa: vestrū aūt coꝛpꝰ ē sensus Circa vos aūt opes artes ⁊ reliqua vite suppellex: quibꝰ nō monet attēdēdū: sed aīe cuiꝰ pcipua cura hn̄da. Eadē vo͂ admonitio egrotātes sanat: ⁊ sanos pficit: seruatoꝛes pn̄tiū: puisoꝛes futuroꝝ: non alienoꝝ cēsoꝛes: sed suoꝝ scrutatoꝛes: nō dimittētes intellectū seruū fieri passionū: sed irrōnale aīe subijcientes rōnali. Cur aūt sit attēdēdū subiūgit dicens: Ne foꝛte grauēt̄ coꝛda vestra in crapula ⁊ ebꝛietate ⁊ curis huiꝰ vite. TYTVS: q. d. Cauete ne lumina mētis vestre grauēt̄. Cura nāqꝫ pn̄tis vite ⁊ crapula ⁊ ebꝛietas fugāt prudētiā: quassant fidē: operāt̄ naufragia. BASI. Est aūt ebꝛietas nimiꝰ vsus vini: crapula vo͂ anxietas ⁊ nausea que est in ebꝛietate: a motōe capitis greco vocabolo dicta. Sicut igit̄ cibis vt nō esuriamꝰ: sic ⁊ potibꝰ ne siti patiamur vtēdū est: vitādo diligētiꝰ lapsum. Fallax. n. ē vini ingestio: aīa aūt vino libera prudētissima erit ⁊ optima sed humecta vini vapoꝛibꝰ q̄si quadā nube velatur. Curiositas aūt huiꝰ vite q̄uis nihil inhibitoꝝ ɔtinē videat̄: si tn̄ ad cultū diuinū nō coadiunet: vitāda ē Et q̄re h͛ dixerit ondit subdēs: Et supue. in vos repē. di. illa. THEO. Nō. n. cū deliberatōe veniet dies illa: sed ex improuiso ⁊ furtim capiēs tanq̄ laqueꝰ nō cauētes. vnde sequit̄: Tanq̄ la. n. supue. i om. q̄ se. su. fa. om. terre. Qđ diligētius discuti pōt. Capiet . n. dies illa sedētes in supficie terre q̄si imp̄meditatos ⁊ secures. Quotquot vo͂ sunt solertes ⁊ agiles ad bonū: nō sedētes ⁊ ociātes in terrenis: sed surgētes ab eis sibi dicētes: Surge vade: qm̄ non est hic tibi reqes: talibꝰ nō est illa dies vt laqueꝰ ⁊ discrimē: sed vt dies festiuꝰ. EVSE. Predicta igit̄ docuit eē attēdenda ad cauendā grauedinē inde ꝓuenietē. vn̄ sequit̄: Uigi. ita. oī tpe: orā. vt dig. ha. fuge. ista om. que futu. sunt. THEO. s. famē: pestē: ⁊ cetra hmōi que tpalr̄ electis ⁊ alijs imminēt: ⁊ ea q̄ postmodū accidūt eis ꝑenniter. Illa. n. aliter cape nō possumꝰ nisi ꝑ vigilias ⁊ orōes AVG. de cō. euā. Hec intelligit̄ illa figura quā matthe͂ꝰ cōmemoꝛat: que nō debet fieri i hyeme vel sabbato. Ad hyemē ꝑtinent cure huiꝰ vite: que tristes sunt velut hiēs. Ad sabbatuꝫ vo͂ crapula ⁊ ebꝛietas: que carnali leticia luxuriaqꝫ coꝛ submergit atqꝫ obꝛuit: quod malū sabbati noīe significat̄: quia illo die iudei delitijs affluūt: dū spiritale sabbatū ignoꝛāt THEO. Et quia chꝛistianū decet nō solū fugere mala: sed etiā niti ad gl'iam exequendā subdit: Et stare ante filiū hoīs. Hec est ei angelica gloꝛia stare ante filiū hoīs deū nostruꝫ: ⁊ faciē eius iugiter cernere. BED. Et certe siquis sapiens medicus p͛cipiet attēdere a succo alicuiꝰ herbe: ne repentinꝰ interitꝰ superueniat: magno studio medici mādata seruaremꝰ. Nunc aūt saluatoꝛe admonēte ebꝛietatē ⁊ crapulā ⁊ curas seculi eē cauendas: his sauciari ⁊ ɔsumi nō timēt: qui fidē quā medici dictis p̄hēt: dn̄i verbis p̄here cōtēnūt.

Erat aūt diebꝰ docēs in templo: noctibꝰ uero exiēs moꝛabat̄ in mōte qui uocat̄ oliueti. Et oīs ppl's manicabat ad eū in templo audire eum.

BED. Que verbis p͛cepat dominꝰ suis ɔfirmat exemplis. nam qui nos ante iudicis aduentū ⁊ incertū singuloꝝ exitū ad vigilādū hoꝛtatꝰ est ⁊ orādū: ⁊ ip̄e imminēte tempe passiōis sue doctrine vigilijs ⁊ p͛cibꝰ instat. vnde dicit̄: Erat aūt diebꝰ docēs in templo. In quo suo exemplo instruit hoīes die ⁊ deo vigilare: vel dicto vel facto ꝓximis viā veritatis ostēdere. CIRYL. Que aūt erat que docebat: nisi transcēdentia cultū legis. instabat. n. tempꝰ quo debebat vmbꝛa in veritatē trāsfoꝛmari. THEO. Tacuerūt aūt euāgeliste pleraqꝫ documētoꝝ chꝛisti: q̄ cum per triennīū fere p̄dicauerit: documēta eius q̄ conscripserūt: dicet aliquis vix ad vniꝰ diei s̄monē sufficere. Ex pluribꝰ ergo pauca describētes: dederūt nobis quendā gustū dulcedinis doctrine ipsiꝰ. Ondit autē nobis dominꝰ q̄ opoꝛteat noctu ⁊ quiete alloqui deū: ⁊ in die ꝓdesse hominibꝰ: ⁊ colligere q̄dem in nocte: distribuere vero collecta in die. vnde subditur: Noctibꝰ vero exiens moꝛabat̄ in monte q̄ vocatur oliueti. Non quasi opus habēs orōne: sed ad exemplū dādum hoc egit. CIRYL. Quia vero eloquiū eius in potestate erat: ⁊ potestatiue trāsferebat in spiritalē cultum que per moysen ⁊ ꝓphetas tradita fuerāt in figuris: populꝰ eum audiꝰ audiebat. vnde sequit̄: Et omnis populꝰ manicabat. i. mane venire accelerabat Ad euꝫ in templo audire eum. Populo autē ante lucanū venīēti ad eum cōgruēerat dicere: Deꝰ deꝰ meus: ad te de luce vigilo.

BEDA: Mystice autē ⁊ nos cum inter p͛spera sobꝛie ⁊ pie ⁊ iuste cōuersamur: diebꝰ in templo docemus: quia foꝛmā boni operis fidelibꝰ p͛bētes. noctibus vero in mōte oliueti moꝛamur: quia in tenebꝛis angustiarū spiritali consolatōe respiramꝰ: ⁊ ad nos quoqꝫ populꝰ manicat: cum vel discussis operibus tenebꝛarū: vel cunctis nebulis p͛ssurarū nos imitantur.

CA. XXII.

Appꝛopiquabat aūt dies festus azimoꝝ qui dr̄ pascha Et querebāt p̄ncipes sacerdotuꝫ ⁊ scribe: quomodo iesū interficerēt: timebant uero plebeꝫ.

CHRY. Umbꝛa nostroꝝ fuerūt festa iudaica: et idō si q̄sitieris a iudeo de pascha ⁊ azimis: nil magni ꝓferet: ɔmemōrās liberatōem ab egypto. Siqs aūt a me q̄sierit: nō audiet egyptū nec pharaonē: sed absolutōeꝫ erroꝝ ⁊ tenebꝛaꝝ diabolicāꝝ ꝑ moysē sꝫ ꝑ filiū dei. GLO. Ad cꝰ passiōeꝫ enarrādā accedēs euangelista p̄mittit de figura dicens: Appꝛopinquabat autem dies festus azimoꝛum qui dicitur pascha.

BED. Pascha quidẽ hebraice dicit̃ phase. non a passiõe: sed a transitu nominat̃: eo ꝙ exterminator vidẽs sanguinẽ in forib' israelitarũ ptrãsierit: nec ꝑcussent ꝑmogenita eoꝝ. Uel ipe domin' ꝑbẽs auxiliũ populo suo desuꝑ ambulauit. Hoc autẽ inter pascha ⁊ azima distat: ꝙ pascha ipe sol' dies appellatur: in quo agn' occidebat̃ ad vesꝑam: hoc ẽ .xiiij. luna ꝑmi mensis. xv. aũt luna qñ egressus est de egypto: succedebat festiuitas azimoꝝ septẽ dieb' vsq; ad vigesimã primã diẽ eiusdẽ mensis: vnde euãgelij scriptura indifferẽter vnũ ꝓ alio ponere solet: vnde hic dicit̃ dies azimorũ qui dicit̃ pascha. Significat̃ aũt ꝑ mysteriũ ꝙ christ' semel ꝓ nobis passus: ꝑ totum temp' hui' seculi qđ septẽ dieb' agit̃ in azimis synceritatis ⁊ veritatis ꝑcepit eũ viuẽdũ. CHRY. Pricipes aũt sacerdotũ nefarias res tractãt i festo vnde sequit̃: Et q̃re. pn. sacer. ⁊ scri. quõ ie. interficerẽt. Moyses q̃dẽ vnũ ꝑcepit esse pncipẽ sacerdotũ: ⁊ illo defuncto creari aliũ. Tũc vo cũ incipẽt iudaici rit' dissolui: multi erãt pncipes sacerdotũ annuatĩ creati. Hi ergo volẽtes iesum occidẽ nõ metuũt diuina: ne. s. ex tpe sacro mai' incurrãt pctĩ cõtagiũ: s; vbiq; timẽt humana. vnde sequit̃: Time. xe. plebem

BED. Nõ q̃dẽ seditõem metuẽtes: s; cauẽtes ne auxilio ppli de suis manib' tollẽt̃. Hec aũt ante biduũ pasche cõgregatis eis in atrio cayphe matthe' acta attestatur.

¶ Intrauit aũt sathanas in iudã q cognoiabat̃ scharioth: unuz de duodeci: ⁊ abijt ⁊ locut' ẽ cũ pncipib' sacerdotũ ⁊ magistratib' quẽadmodũ illũ traderet eis. Et gauisi sũt: ⁊ pacti sunt pecuniã illi dare. Et spopõdit. Et querebat opportunitatẽ: ut traderet illũ sine turbis.

¶ THEO. Quia dictũ est ꝙ pncipes sacerdotũ q̃rebãt modũ quo interficiẽtes iesum nullũ incurrerẽt ꝑiculũ: ꝯsequẽter mod' qui eis occurrit narrat̃ cum dicit̃: Intrauit aũt sathanas i iudã. TYTVS: In iudã sathanas intrauit: nõ impellẽs: sed patulũ inueniẽs hostiũ. nã oblit' oĩz q̃ viderat: ad solã auariciam dirigebat intuitũ. CHRY. Ponit aũt ei' cognomẽ subdẽs: Qui cognomiabat̃ scharioth. Erat enĩ ali' iudas. TYTVS: Subdit aũt: Un' de duodecim. Nam numerũ adimplebat: nõ aũt fungebatur aplica dignitate. CHRY. Uel hoc addit euãgelista velut absonũ q̃dẽ: ac si dicerz. erat de p° choro diligenti' electorũ. BED. Non est autem huic cõtrariũ quod iohãnes dicit: Post buccellã intrasse in eum sathanã: quia nũc intrauit: vt quasi alienuz tentaret: nũc autẽ quasi proprium ad quecũq; vellet agenda attraheret. CHRY. Attẽde aũt magnã iude nequiciã: tum quia per se ꝓficiscit̃: tum quia ꝓ p̃cio hoc facit. Sequit̃ enim: Et abijt ⁊ locut' est pncipib' sacerdotũ ⁊ magistratib' quẽadmodũ illũ traderet eis. Et gauisi sunt. THEO. Magistrat' hic appellant̃ prepositi constructionũ templi: vel etiaz illi quos romani populo prefecerãt: ne ꝓuenerent in tumultus: erãt enĩ seditiosi. CHRY. Propter auariciam autẽ iudas factus est talis. Sequit̃ enim: Et pacti sunt pecuniã illi dare. Tales enĩ auaritia generat passiones: reddit impios: ⁊ deũ ignorare compellit: ⁊ si millies benefactũ sit eis: ad nocẽdũ impellit. vnde ⁊ hic sequit̃: Et spopõdit. THEO. i. pepegit ⁊ promisit: ⁊ querebat opportunitatẽ vt eũ traderet sine turbis. i. querebat eum tradere quãdo videret eum seorsum existentẽ sine turbis. BEDA: Multi aũt iude scelus exhorrẽt: nec tamẽ cauent. qui enĩ charitatis ⁊ veritatis iura spnit: christũ qui est veritas ⁊ charitas ꝓdit: maxime cum nõ infirmitate vel ignorãtia peccet: sed ad similitudinẽ iude q̃rat opportunitatẽ: vt arbitris absentib': veritatem mendacio: virtutẽ crimine immutet.

¶ Uenit aũt dies azimorũ: in qua necesse erat occidi pascha. Et misit petrũ ⁊ iohãnẽ dicẽs: Eũtes parate nobis pascha: ut mãducem'. At illi dixerũt: Ubi uis parem'? Et dixit ad eos: Ecce introeũtib' uobis in ciuitatẽ occurret uobis homo quidaz amphorã aque portans: sequimini euz in domũ in quã intrat: ⁊ dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi magister: Ubi ẽ diuersoriũ: ubi pascha cum discipulis meis manducẽ. Et ipse ostẽdet uobis cenaculũ magnũ stratum: ⁊ ibi parate. Euntes autẽ inuenerũt: sicut dixit illis: ⁊ parauerunt pascha.

¶ TYTVS: Ut nobis domin' celeste pascha dimitteret: typicũ mãducauit: figurã remouẽs: vt veritas locũ obtineret. vñ dr̃: Uenit aũt di. azi. in q̃ ne. erat oc. pascha. BED. Dies azimoꝝ pasche q̃rtadecimẽ ꝑmi mẽsis appellat̃: qñ fermẽto abiecto pascha. i. agn' occidi ad vesꝑã ꝯsueuerat. EVSE. Siq̃s aũt dicat: Si ꝑma azimoꝝ discipli saluatori parãt pascha: ergo ⁊ eadẽ die oz nos pascha celebrare. Dicem' h̃ non fuisse monitõem: s; historiã facti: qđ accidit tpe salutifere passiõis. Aliud aũt ẽ narrare gesta vetera: ⁊ aliud sancire: ⁊ posteris statuta reliquẽ. Quietiã saluator nõ egit pascha cũ iudeis qñ agnũ imolabãt. nã illi q̃dẽ h̃ egerũt in pasceue: qñ pass' ẽ dñs: vñ nõ itroierũt in atriũ pilati vt mãducarẽt pascha. erq° .n. veritati insidiati sũt: vbũ veritatis a se expulerũt: nõ ꝑmo die azimoꝝ quo die debebat imolari pascha manducãtes solitum sibi pascha. erãt. n. erga aliud attẽti: s; die sequẽti p' illã que erat azimoꝝ secũda. Dñs vo ꝑma die azimoꝝ: h̃ ẽ q̃nta feria sabbati: pascha cũ discipul' pegit. THEO. Eadẽ aũt q̃nta feria: mittit duos ex discipulis suis ad parãdũ pascha petrũ. s. ⁊ iohãnem: alteꝝ. s. vt diligẽtez: alteꝝ vt dilectum. vnde sequitur: Et misit petrũ ⁊ iohãnem dicens: Euntes parate nobi pascha vt manducemus.

Per omnia manifestans ꝙ vsq; ad extremum vite nõ est aduersatꝰ legi. Mittit autẽ eos ad alienã domum. nam nulla domꝰ erat ei neq; discipulis suis: alioq̃n apud aliquẽ eorũ pascha celebrasset. ⁊ ideo subdit: At illi dixerũt: Ubi vis paremus? BED. q̃si dicant: Non hẽmꝰ domiciliũ: nõ habemꝰ tabernaculũ. audiãt quibꝰ edificãdarũ domorũ cura est: cognoscãt christũ omniũ dominũ: locũ vbi caput reclinaret non habuisse. CHRY. Cũ aũt ignorarẽt ad quem mitterent: signũ dedit eis: sicut ⁊ samuel sauli. vnde subdit: Et dixit ad eos: Ecce introeũtibꝰ vobis in ciuitatẽ: occurret vobis homo: amphorã aque portãs: sequimini eum in domũ in quã itrat.

AMBRO. Primũ maiestatẽ diuinitatis aduerte: cum discipulis loquit: ⁊ iam nouit quid alibi sit futurũ. deinde dignatõem eius intuere: quia nõ persona diuitis aut potẽtis eligit: sed pauper ambitur ⁊ angustũ hospitiũ paupis: amplꝰ nobiliũ edibus antefert. Sciebat autẽ dominꝰ nomen eiꝰ cuiꝰ sciebat mysteriũ ⁊ occursum: sed ideo sine nomine designat vt ignobilis estimet. THEO. Uel ideo mittit eos ad hoiem ignotũ: vt ostendat ꝙ passiõem voluntarie subiit. Qui. n. mentẽ huiꝰ ignoti viri subegit vt eos susciperet: poterat quodcũq; voluisset cum iudeis tractare. dicũt autẽ quidã: ꝙ ideo nõ dixit nomen hominis: ne ꝓditor cognito nomine domum panderet phariseis qui venientes cepissent eum priusq̃ cena fieret ⁊ spiritalia mysteria discipulis tradet: sed quibusdã indicijs in quandã domũ dirigit eos. vnde sequit: Et dicetis patrifamilias domꝰ: dic tibi magister: vbi est diuersoriũ: vbi pascha cũ discipulis meis mãducẽ. Et ipse vobis oñdet cenaculũ magnũ stratũ: ⁊ ibi parate. GLO. Quibꝰ signis inuẽtis discipuli solicite que mãdata eiꝰ fuerant implerũt. vñ sequit: Euntes aũt inuenerũt sicut ꝑdixit illis iesus: ⁊ parauerunt pascha. BED. Hoc pascha exponens apostolꝰ ait: Pascha nostrũ immolatꝰ est christꝰ. qd̃ quidẽ pascha tũc necesse erat occidi: quasi paterno cõsilio ac diffinitiõe sancitũ: qui lz die sequẽti hoc ẽ .xv. luna sit crucifixꝰ: hac tamẽ nocte qua agnꝰ imolabat a iudeis tentꝰ ac ligatꝰ immolatõis hoc ẽ passionis sue sacrauit exordiũ. THEO. Intelligamꝰ aũt diẽ quidẽ azimorũ totã cõuersatõem que est in luce spiritali nullã redolentẽ vetustatẽ ꝑme preuaricatõnis ade: in qua viuẽtes nõ decet delectari in christi mysterijs. Hec aũt mysteria petrꝰ ⁊ iohannes parant. i. actio ⁊ contẽplatio: feruor celi ⁊ mãsuetudo pacifica. His aũt paratoribꝰ occurrit homo: qui per ꝑdicta reperimꝰ statũ hominis qui creatus est ad imaginẽ dei: qui portat amphorã aque q̃ significat grãm spũssancti. Amphora aũt est humilitas cordis humilibꝰ eni dat grãm: qui se cognoscũt esse terrã ⁊ puluerẽ. AMBRO. Uel amphora est mẽsura ꝑfectior: aqua aũt est que sacramẽtũ christi eẽ meruit: que lauare meruit non lauari. BED. Parãt autẽ pascha vbi aque infert amphora: quia tempꝰ adest quo veri pasche cultoribꝰ: typicꝰ de limine auferat cruor: ⁊ ad tollẽda crimina viuifici fontis baptisma consecrat. ORIGE. sup mattheũ: Ego autẽ puto ꝙ homo qui ingredientibꝰ discipulis in ciuitatẽ occurrit amphorã aque portãs: erat quidam minister patrisfamilias: portãs mũdatoriam aut potabilem aquã in vase fictili: quẽ puto esse moysen spiritalem doctrinã portantẽ in corpalibꝰ historijs. Qui autem nõ cõsequuntur spiritaliter eũ: nõ celebrãt pascha cũ iesu. Attendamꝰ ergo ipo domino cõstituto nobis cũ ad superiorẽ locũ: in quo est diuersoriũ: quod demõstrat ab intellectu qui est in vnoquoq; hoie paterfamilias: discipulus christi. Hec aũt domꝰ supior sit nobis magna vt capiat iesum verbũ dei qd̃ non capit nisi a magnis sensu. Et sit domꝰ hec a patrefamilias. i. intellectu ꝑparata filio dei: ⁊ sit mundata nullo modo hñs malicie sordes. Sit etiã domꝰ illiꝰ ꝑnceps: nõ qualibuscũq; cognitũ hñs nomẽ. Unde mystice dicit ẜm mattheũ: Ite ad quendã. AMB. In supioribꝰ aũt magnũ habet stratũ: vt magnũ meritum eius aduertas in quo dominꝰ cum discipulis sublimiũ virtutũ eiꝰ delectatõe requiescerẽ. ORI. sup mattheũ: Scire aũt debemꝰ q̃m qui in epulationibus ⁊ solicitudinibꝰ secularibꝰ sunt: nõ ascẽdunt in domũ illam superiorẽ: ⁊ ꝓpterea nõ celebrãt cũ iesu pascha. Post sermones. n. discipulorũ quibꝰ cathecizauerũt patrẽfamilias. i. intellectũ venit ⁊ diuinitas coepulãs discipulis in domo ꝑdicta.

Et cũ facta esset hora discubuit ⁊ duodecim apostoli cũ eo. Et ait illis: Desiderio desideraui hoc pascha mãducare uobiscũ anteq̃ patiar. Dico eni uobis: quia ex hoc nõ mãducabo illud: donec impleatur i regno dei. Et accepto calice gratias egit: ⁊ dixit: Accipite ⁊ diuidite inter uos. Dico enim uobis ꝙ nõ bibam de generatõne uitis: donec regnũ dei ueniat.

CIRYL. Postq̃ discipuli pascha parauerãt agitur de pasche comestiõe. vnde dicit: Et cũ facta eẽt hora: discubuit ⁊ duodecim apostoli cũ eo. BED. Hora mãducãdi pasche designat quartãdecimã diem ꝑmi mẽnsis ꝑductã ad vespam. xv. luna iã terris apparẽte. THEO. Sed qualiter dominꝰ discubere dicit: cum iudei stantes pascha manducarẽt? Dicũt ergo ꝙ cum manducauissent legale pascha accubuerũt ẜm cõmunẽ vsum mãducãtes quosdam alios cibos. Sequit: Et ait illis: Desiderio desideraui hoc pascha mãducare vobiscum anteq̃ patiar. CIRYL. Quod ideo dicit: quia discipulꝰ auarus ꝓditõis tempꝰ explorabat: sed ne traderet eum ante festũ pasche: nõ explicauerat dominꝰ domũ vel virũ penes quẽ pascha ꝑageret: cuiꝰ cãm per hec vba ostendit. THEO. Uel dicit: Desiderio desideraui. q. d. Hec vltima mihi cena vobiscũ est ꝓpter qd̃ ⁊ amabilis est mihi: sicut ⁊ qui ꝑegere ꝓfecturi sunt vltima verba suis dulcius ꝓferũt. CHRY. Uel hoc dicit: quia post illud pascha crux imminebat. Inuenimꝰ aũt pluries eũ ꝑdicãtẽ suã passionẽ ⁊ eam cupiẽtẽ euenire. BED. Desiderat ergo ꝑmo typicũ pascha cũ discipulis mãducare: ⁊ sic passiõis sue mũdo mysteria declarare. EVSE. Uel aliter: Cũ dñs nouũ

pascha celebraret: opportune dixit: Desiderio desideraui hoc pascha.i.nouũ mysteriũ noui testamenti:qḋ tradebat discipulis: qḋ plures ante eũ ꝓphete ⁊ iusti cupiuerāt.Sed ⁊ ipe sitiens cōmunē salutem.hoc tradebat mysteriũ qḋ toti mũdo competeret. Pascha vero moysi statutũ erat in vno loco.s. in hierusalē celebrari.vñ non cōgruebat oĩbus gentibus.⁊ iō nō erat desideratũ. EVSE.Ex hoc hebionitarũ clementia de carnis esu redargui poterat: dño manducāte pascha iudeorũ.vñ signanter dixit: Hoc pascha. ne quis ad aliud inuertere posset. BEDA:Sic ergo dñs legalis pasche approbare extitit ⁊ hoc ad sue dispēsationis figurā docēdo ptinuisse vetat vltra carnaliter exhiberi.vñ subdit:Dico enim vobis q ex hoc nō mãducabo illud donec impleatur in regno dei.i.nequaq̄ vltra mosaicũ pascha celebrabo donec i ecclesia spiritaliter itellectũ cōpleatur.ipa eni ē regnũ dei: ſm illud: Regnũ dei intra vos est.Ad vetus autē illud pascha cui finē desiderabat iponere ptinet etiam illud qḋ subdit:Et accepto calice gr̃as egit ⁊ dixit:accipite ⁊ diuidite inter vos.Ob hoc gr̃as egit q vetera trāsitura ⁊ ventura fuerāt oĩa noua. CHRY. Memēto ergo cũ ad mēsam sederis:q post mēsam oportet te orare atq̄ iō ventrē ipleas sobrie:ne grauat⁹ nequeas genuflectere ac supplicare deo.Nō igit̃ post escas ad lectũ sed ad orationem vertamur. Euidēter enim h̄ christus significauit:q post escas nō somn⁹:nō cubile: sed oratio ⁊ sacrarũ lectio scripturarũ succedere debeat.Sequit̃:Dico eni vobis q nō bibā de generatione vitis:donec regnũ dei veniat. BEDA:Pōt quidē hoc ⁊ simpliciter accipi: q ab hac hora cene vsq̄ ad tēpus resurrectiōis q̄ i regno dei erat vēturus:vinũ bibitur⁹ nō esset.postea nāq̄ cibũ potũq̄ sumpsisse eũ testat̃ petr⁹ dicēs: Qui mãducauimus ⁊ bibim⁹ cũ illo postq̄ resurrexit. THEO.Dicitur āt resurrectio regnũ dei:q mortē exterminauit. vñ ⁊ dauid ait. Dñs regnauit:decorē idut⁹ ē.s.formosi amict⁹:ſm Isai āeruta corporis corruptela. Resurrectione aũt adueniēte iterũ cũ discipulis bibit: vt pbaret q resurrectio nō erat phātastica. BEDA: Sed multo ꝯsequētius ē:vt sicut supra typicũ agni esum:sic ⁊ potũ pasche neget se gustaturum: donec ostensa gloria regni dei:fides mundi adueniat:vt p duo maxima legis edicta:escā.s.⁊ potũ paschalē spiritaliter īmutata:disceres oĩa legis sacramenta ad spiritalem obseruantiā fuisse transferēda.

¶ Et accepto pane gratias egit: ⁊ fregit:⁊ dedit eis dicens: Hoc est corpus meũ: qḋ pro uobis datur. Hoc facite i meā ꝯmemorationē. Similiter ⁊ calicē postq̄ cenauit dicens: Hic est calix nouũ testamentum in sanguine meo:qui pro uobis fundetur.

¶ BEDA:Finitis pasche veteris solēnijs:trāsit ad nouũ qḋ in sue redēptiōis memoriā ecclesiā frequētare desiderat:p carne agni ⁊ sanguine: sue carnis sanguinisq̄ sacramentũ i panis ac vini figura substituēs:sacerdos ineternũ factus ſm ordinēmelchisedech.vñ dicit̃:Et acce.pane gratias egit.sicut ⁊ de veterib⁹ terminãdis gratias egerat:nobis exemplũ tribuēs i omni boni operis inchoatiōe ⁊ pfectione deũ eē glorificandũ.Sequit̃:Et fregit. Frãgit ipse panē quē porrigit:vt ostdat corporis sui fractionē. nō sine sua spōte futurā.Et dedit eis dicēs: Hoc est corp⁹ meũ quod ꝓ vobis tradet̃. GRE. nisenus: Panis eni ante ꝯsecrationē cōmunis panis:s; vbi cōsecrat̃ mysterio sit:⁊ dr̃ corp⁹ christi. CIRYL. Nec dubites an hoc verũ sit eo manifeste dicente: Hoc est corp⁹ meũ.sed poti⁹ suscipe verba saluatoris in fide.Cũ eni sit veritas:nō mētitur. Insaniunt igit̃ dicētes mysticā benedictionē sanctificatiōe cessare:siqne reliquie remāserint ei⁹ in diē subsequentem.Nō eni mutabit̃ sacro sanctũ corp⁹ christi: sed virt⁹ bñdictionis ⁊ viuificatiua gr̃a iugis in eo est. Virt⁹ eni viuificatiua dei patris vnigenitũ verbũ ē quod caro factũ ē:nō desinēs esse verbũ sed efficiēs carnē viuificatiuā. Si eni in aliquo liquore modicũ panis imiseris:repeties hũc ibibitũ qualitati illius.Igit̃ viuificatiuũ dei verbũ vniēs se ꝓpie carni:fecit eā viuificatiuā. Nunqd ergo ⁊ quoniam i nobis vita dei est.⁊ ei verbo existe in nobis viuificatiuũ erit nostrũ corp⁹?Sed aliud ē ſm pticipationis habitudinē nos habere in nobis dei filiũ:aliō ipm fuisse factũ carnē.i.corp⁹ sumptũ ex alma virgine ꝓpriũ corp⁹ effecisse. Decebat ergo eũ nostris quodãmodo vniri corporib⁹: p sacrā ei⁹ carnē ⁊ p̄ciosum sanguinē que accipim⁹ i bñdictione viuificatiua in pane ⁊ vino. Ne eni horreremus carnē ⁊ sãguinē apposita sacris altarib⁹.cōdescēdēs de⁹ nostris fragilitatib⁹ ifluit oblatis vim vite. Conuertens ea in veritatē ꝓprie carnis:vt corp⁹ vite quasi quoddā semen viuificatiuũ īueniat̃ i nobis.vñ subdit: Hoc facite i meā cōmemorationē. CHRY. super iohannē: Hoc fecit christ⁹ ducēs nos ad maiorē amicitie fed⁹: suamq̄ claritatē declarãs erga nos: pstãs se nō solũ videri desiderātibus:sed ⁊ palpare ⁊ cōedere ⁊ amplecti ⁊ totũ affectũ explere. Igit̃ vt leones flammā spirātes:sic ab illa mensa discedimus terribiles facti diabolo. BASI.Disce autem quo pacto decet edere corpus christi:in memoriā.s. obediētie christi vsq̄ ad mortē: vt q̄ viuūt ñ ampli⁹ in se viuāt:sed i eo q̄ pro eis mortu⁹ ē ⁊ resurrexit.

THEO.Duos aũt calices lucas cōmemorat.de altero quidē supradixit:Accipite ⁊ diuidite inter vos: quē dicet aliq̄s esse typũ veteris testamēti:alterum vero post panis fractionē ⁊ distributionē ipse partitur discipulis.vñ subdit̃:Similiter ⁊ calicē postq̄ cenauit. BEDA:Subaudit̃:dedit eis:vt sit plena cōstructio. AVG.de cō.euā. Vel q lucas bis de calice cōmemorauit:pri⁹ anq̄ panē daret:ide postq̄ panē dedit:illud quod supius dixit ꝑoccupauit vt solet:illud vero qḋ ordie suo posuit:nō ꝯmemorauerat supius.Vtrũq̄ aũt cōiunctũ eandē sententiā facit:que illorũ ē.s. matthei ⁊ marci. THEO. Nomĩat aũt dñs hũc calicē noui testamēti.vñ seq̄tur: Dicēs:hic ē calix nouũ testamētũ i sanguie meo q̄ ꝓ vobis effundet̃. significa[illegible] i suo sanguie ex ordiũ sumere [illegible] i veteri testamēto

sanguis animaliū affuit: cū data fuit lex: nunc vero sanguis verbi dei significat nobis nouū testamētū. Cū aūt dicit: Pro vobis, nō significat ꝓ solis apostolis corp⁹ christi datū ⁊ sanguinē effusum fuisse: sed cā toti⁹ hūane nature. Et vet⁹ quidē pascha ad remouēdā fututē egypti fiebat: sanguis autē agni ad primogenitoꝝ custodiā: nouū vō pascha ad peccatorū remissionē: sanguis aūt christi ad cōseruationē eorū q̄ dedicati sūt deo. CHRY. Hic enim sanguis operatur ī nobis imaginē regiā: nobilitatē aīe ñ pmittit marcescere: ptinus irrigās aīam: magnāq; īspirās virtutē. Hic sanguis fugat demones: aduocat angelos ⁊ dñm angeloꝝ. Hic sanguis effusus lauit orbē ⁊ adibilē fecit celū. Hui⁹ pticipes sanguinis sūt supnis virtutibus amicti regio palio: magis aūt ipo rege īduti. Et sicut si mūdus accesseris salubriter accessisti: sic si ībutus cōscientia praua: dānose accedis in penā ⁊ supplicia. Nā si q̄ impatoriā coinqnat purpurā: pari pena plectunt cū eis q̄ diuellūt: absurdum non ē si ⁊ q̄ obscena mēte corp⁹ christi recipiūt: pari pena plectunt cū his q̄ illud clauis trāsfoderūt. BEDA: Quia vero panis confirmat vinū vero sanguinē operat ī carne: hoc ad corpus christi: illud refert ad sanguinē. Uerū q2 ⁊ nos in christo: ⁊ in nobis christū manere oportet: vinū dominici calicis aqua miscet. teste eni iohāne aq̄ populi sūt. THEO. Primo autē dat panis: secundario calix. prior eni ē in spiritalib⁹ laboriosus act⁹ velut panis: nō solū q2 i vult⁹ sudore laborat: sed etiā q2 dū cōeditur: nō ē facilis ad glutiendū. Deīde p⁹ labores sequit exultatio diuine grē que ē calix. BEDA: Jdō āt tūc cenati cōmunicarūt apostoli: q2 necesse erat pascha typicū añ consūmari: ⁊ sic ad veri pasche sacramēta trāsiri. nūc aūt ī honorē tāti sacramēti placuit magistris ecclesie: pri⁹ nos spiritalibus epulis refici: ac deide terrenis. GRECVS: Totū autē corp⁹ ⁊ sanguinē dñi suscipit etiā si mysteriorū partē accipiat. Sicut eni vnū sigillū diuersis totā suā figurā impartit: ⁊ itegrū manet post distributionē: ⁊ sicut vna vox penetrat ad multorū auditus sic nulli dubiū sit corp⁹ ⁊ sanguinē dñi totū ī omibus reperiri. Fractio autem panis venerādi passionem significat.

Uerūtamē ecce man⁹ tradentis me mecū est in mēsa. Et quidē fili⁹ hominis sm q̄ diffinitū est uadit. Uerūtamē ue homini illi p quē tradetur. Et ipsi ceperūt querere inter se: quis esset ex eis q hoc factur⁹ eēt.

AVG. de cō. euā. Cū tradidisset dñs discipulis calicē: rursus de traditore suo locut⁹ ē dicēs: Uerūtñ ecce manus tradētis me mecū ē in mēsa. THEO. Nō dixit nō solū vt ondat se scire futura: sed etiā vt ondat nobis ppriā bonitatē: sm quā nō ptermisit quin psequeret ea que spectabāt ad deū. Dat. n. nobis exemplū: vt vsq; ad finē satagam⁹ lucrari peccatores: ⁊ vt ondat pditoris nequiciā: q̄ ⁊ cōuiua fieri nō erubuit. CHRY. Et pticeps exñs mysterioꝝ cōuersus nō ē. fit eni scel⁹ ei⁹ vtrūq; imani⁹: tū qa tali pposito ībutus adijt mysteria: tū q2 adiēs melior fact⁹ nō fuit: nec metu nec bñficio nec honore. BEDA: Et tñ nō designat specialiter: ne manifestius corrept⁹ ipudētior fieret. Mittit aūt crimē in numero. vt agat cōscius pniam. Predicit aūt ⁊ penā vt quē pudor nō vicerat: corrigāt denūciata supplicia. vñ seqt: Et qui. fi. ho. sm q̄ diffinitū ē vadit. THEO. Nō quasi ñ valēs tueri seipm: sed sicut definiēs sibi mortē: ppter humanā salutē. CHRY. Sed q2 iudas ea q̄ sūt scripta praua intētōe agebat ne qs putet eū īnoxiū tāq; dispēsatiōis ministrum subdit: Uerūtñ veh homini illi p quē tradet. BEDA: Sed ⁊ veh homini illi q̄ ad mēsam dñi idign⁹ accedēs ī exemplū iude filiū homīs tradit: non quidē iudeis: sed peccatoribus mēbris suis. Et q̄uis scirēt. xi. apostoli q̄ nihil cōtra dñm cogitarent: q2 tñ pl⁹ credūt magistro q̄ sibi: timētes fragilitatē suā querūt de peccato cui⁹ cōsciam nō habēt. Sequit enim: Et ipi cepe. querere inter se. quis eēt ex eis q̄ hoc factur⁹ esset. BASI. Sicut eni i corporalib⁹ passionib⁹ sūt multe quas nō sentiunt patiētes: porro magis adhibēt fidē cōiecture medicoꝝ q̄ ppriā sensibilitatē attēdant: sic ⁊ aie passionib⁹ siqs ī se peccatū nō sentiat: credere tamē debet his q̄ plus possunt cognoscere sua peccata.

Facta ē autē: ⁊ contētio iter eos: qs eoꝝ uideret esse maior. Dixit autē eis: Reges gentiū dominant eoꝝ ⁊ q potestatē habēt sup eos benefici uocant. Uos aūt nō sic: Sed q maior ē in uobis fiat sicut minor: ⁊ qui pcessor ē sicut mīstrator. Nā qs maior ē: q recūbit: an q mīstrat? Nōne q recūbit? Ego āt in medio uestrū sum sicut q ministrat.

THEO. Cū iter se quererēt qs eet dñm traditur⁹ cōsequēs erat adinuicē sibi dicere: Tu pditur⁹ es. ⁊ ex hoc coacti sūt dicere: ego potior: ego maior: ⁊ similia. vñ dr: Facta ē aūt ⁊ cōtentio iter eos qs eoꝝ videret eē maior. GRECVS: Uel hec contentio videt habuisse motiuū: q̄ cū dñs ab hominibus transmigraret: oportebat aliquē fieri alioꝝ pncipē: quasi dñi vicē gerentē. BEDA: Sicut aūt boni ī scripturis patrū q̄bus pficiāt ⁊ humilient requirūt: sic reprobi si q̄d forte ī electis repxhēsibile repererint: quasi suas ex eo neqcias obtecturi libēter solēt amplecti. Jdō multi ardētius legūt: q̄ facta ē cōtentio īter discipulos christi. AMB. Si eni cōtendebant apostoli: nō excusatiōi obtēdit: sed cautiōi ponit. Caueam⁹ ergo ne i pditiōe aliq̄ iter nos de platone possit eē cōtētio. BEDA: Pon⁹ aūt videam⁹: nō q̄d carnales adhuc discipuli gesserit: sed q̄d iusserit spiritalis magister. Seq̄t eni. Dixit au eis: Reges gētiū dominant eoꝝ. CHRY. Gentiliū meminit: vt ex hoc rē vituperandū ondat. Gētiliū ē ambire primatū. CIRYL. Sed ⁊ blādi smones eis offerunt a subditis. vñ sequit: Et q̄ ptātem habēt super

eos bñfici vocañt. Sed illi q̇dem quasi ertores a sa
cris legib⁹ huiusmõi subiacẽt morbis: verũ autẽ
culmen ẽ ĩ humilitate. vñ sequit̃: Uos aũt nõ sic: sꝫ
q̇ maior ẽ ĩ vobis fiat sicut minor. BASI. Non er
go extollat p̃sidentẽ dignitas: ne ab humilitat' bea
titudine corruat. Illud aũt nouerit ꝙ humilitas ve
ra ministeriũ plurĩũ ẽ. Sicut enĩ q̇ plurib⁹ mĩstrat
vulneratis ⁊ abstergit cuiuslibet vulneris saniẽ: nõ
sumit ministeriũ ĩ cãm elationis. Sic multo magis
cui cõmisse sũt cure fraternorũ languorum: vt oĩm
mĩster redditur⁹ ꝑ oĩbus rationẽ: cogitare dꝫ ⁊ eẽ
solicit⁹. Et sic q̇ maior ẽ: fiat sicut minor. Decet aũt
⁊ corpale obsequiũ ab his q̇ p̃sidẽt offerri: exemplo
dñi lauãtis pedes discipulorũ. vñ sequit̃: Et q̇ preces
sor ẽ sicut mĩstrator. Nõ ẽ aũt timendũ: ne ĩ subdi
to soluat̃ humilitatis ꝑpositũ: dũ ei a maiori serui
tur: sed ĩ imitatiõe p̃dit̃ humilitas. AMB. Con
tuendũ ẽ aũt qꝛ nõ oĩs honorificẽtie studio humi
litas definit̃. Põt enim deferre alicui ꝑpter seculi
gratiã potẽtie metũ: vtilitatisq̃ cõtuitũ. tua edifica
tio querit̃ nõ alteri⁹: ⁊ iõ vna dat̃ oĩbus forma sen
tẽtie: vt nõ de p̃latiõe iactãtia sit: sed de humilitate
cõtentio. BEDA: In hac tñ forma a dño tradita
maiores nõ mĩ̃na discretiõe op⁹ habẽt: ne. s. ad in
star regũ gentiũ dñari subiectis: seqꝫ ab eis gaudeãt
laudib⁹ attolli: ⁊ tñ cõtra delinquẽtiũ vitia ꝑ zeluꝫ
iusticie sint erecti. Ad uerba ãt exhortatiõis sium et
adiũgit exẽpliũ. vñ seq̇t̃: Nã q̇s maior ẽ q̇ recũbit: an
q̇ mĩstrat? Nõne q̇ recũbit? Ego ãt ĩ medio vestruꝫ
sum: sicut q̇ mĩstrat. CHRY. q. d. Nõ putes disci
pulũ tui egere: te vero ñ illi⁹. Ego enĩ q̇ nullo egeo:
quo vniuersa egẽt celestia ⁊ terrestria: ad ministeri
alẽ gradũ cõdescẽdi. THEO. Ondit aũt se mĩstrã
tem eis cũ panẽ ⁊ calicẽ distribuit: cui⁹ misterij mẽ
tionẽ facit: rememorãs eos si de eodẽ pane comede
rũt: ⁊ de eodẽ calice biberũt si ipe christ⁹ oĩbus mini
strauit: vnũ debẽt oẽs sentire. BEDA: Uel loq̇t̃
de misterio quo scdm iohãnẽ eorũ pedes lauit dñs
⁊ magister: q̃uis etiã verbo mĩstrãdi possint oĩa q̃
ĩ carne gessit ĩtelligi: sed ⁊ suũ sanguinẽ se ꝑ nobis
effundere ministrãdo significat.

¶ Uos aũt estis q ꝑmãsistis mecũ
in tẽtationibus meis. Et ego dispo
no uobis sicut disposuit mihi pater
me⁹ regnũ: ut edatis ⁊ bibatis sup
mẽsam meã ĩ regno meo: ⁊ sedeatis
super thronos iudicantes duodeciꝫ
tribus israel.

¶ THEO. Sicut dñs ꝑditori ꝑnunciauerat veh: sic
discipulis remanẽtib⁹ ecõtrario bona ꝑnunciat di
cẽs: Uos au. estis q̇ ꝑmãsistis me. ĩ tẽta. meis. BE
DA: Nõ enĩ ĩchoatio patiẽtis: sed ꝑseuerãtia cele
stis regni gloria donat̃: qꝛ ꝑseuerãtiã q̇ cõstantia
seu fortitudo mẽtis vocat̃: dicim⁹ eẽ cũctarũ colũ
nã virtutũ. Fili⁹ ĝ dei secũ ꝑmanẽtes ĩ tẽtationib⁹
eternũ ducit ad regnũ. Si enĩ cõplãtati facti sum⁹
similitudini mortis ei⁹: simul ⁊ resurrectiõis erim⁹.
vñ sequit̃: Et ego dispono vo. si. dispo. mihi pa. me⁹
regnũ. BEDA: Regnũ dei nõ ẽ de h̃ mũdo. Non

aũt equalitas ad dñm sed similitudis emulatio ẽ. so
l⁹ enĩ christ⁹ plena imago dei ẽ: ꝑpter expssam ĩ se
paterne gratitudis vnitatẽ. Iust⁹ aũt hõ ad imagi
nẽ dei ẽ: si ꝑpter imitãdã diuine cõuersatiõis simili
tudinẽ mũdũ huc dei cognitiõe contẽnat. vñ ⁊ cor
pus christi edim⁹: vt vite eterne possim⁹ eẽ ꝑticipes
ꝑꝑ qd seq̇t̃: Ut edatis ⁊ biba. su. men. meã in regno
meo. Nõ enĩ vict⁹ ⁊ pot⁹ nobis p̃mij loco spõdet̃:
sed cõicatio grẽ celestis ⁊ vite. BEDA: Uel mẽsa
ꝑposita oĩbus sanctis ad fruendũ celestis ẽ gloria
vite: q̃ q̇ esuriũt ⁊ sitiũt iusticiã saturabunt̃ fruẽdo
desiderato gaudio veri boni. THEO. Non aũt h̃
dixit quasi futuris illic corpalibus escis ⁊ q̃si regno
suo sẽsibili futuro. erit enĩ illic angelica conuersatio
sicut saduceis p̃dixit. Sed ⁊ paul⁹ dicit nõ eẽ regnũ
dei escã ⁊ potũ. CIRYL. Sed ex his q̇ sũt apd nos
spiritalia designat. nã p̃rogatia quadã fungũt̃ apd
reges terrenos: q̇ eis quasi cõuiue cõsidẽt. Ex huma
no ergo iudicio ondit: q̇ apud eũ ĩ p̃mis honoribus
statuent̃. BEDA: Hec est enĩ imutatio dextre ex
celsi: vt q̇ nũc humiles gaudẽt ministrare cõseruis:
tũc sup dñi mẽsam sublimes: vite ꝑpetue dapib⁹ alã
tur. Et q̇ hic ĩ tẽtationib⁹ iniuste iudicati cũ dño ꝑ
manent: illic cũ eo sup tẽtatores suos iusti iudices
veniãt. vñ sequit̃: Et sedea. sup thro. xij. iudi. xij. trib⁹
israel. THEO. Hoc ẽ condẽnãtes ex duodeciꝫ tri
bub⁹ ĩfideles. AMB. Nõ aũt. xij. throni tãq̃ aliq̃
corporalis sũt receptacula sessiõis: sed qꝛ scdm diui
nã similitudinẽ iudicat christ⁹ cognitiõe cordiũ: nõ
ĩterrogatiõe factorũ: virtutẽ remunerãs: ĩpietatẽ cõ
dẽnans. ita apostoli ĩ iudiciũ spiritale formant̃: re
muneratiõe fidei: execratione ꝑfidie: v̇tute errorem
redarguẽtes: sacrilegos odio ꝑsequẽtes. CHRY.
Nunq̇d aũt illic sedebit ⁊ iudas. Sed considera ꝙ
lex est data a deo ꝑ hieremiã: Si q̇d boni ꝑmisero
si cẽsearis ĩdign⁹ mulctabo te. Et iõ loquẽs cũ disci
pulis: nõ simpliciter ꝑmisit sed addidit: Qui ꝑman
sistis mecũ ĩ tẽtatiõibus. BEDA: Ab ei⁹ ergo subli
mitate ꝑmissi iudas excipit̃. Naꝫ ⁊ anteq̃ hec dñs
diceret: exijsse credẽdus ẽ. Excipiũt̃ ⁊ illi q̇cunq̃ au
ditis ĩcõprehẽsibilis sacramẽti vbis abierũt retro.

¶ Ait autẽ dñs simoni. Simon ec
ce sathanas expetiuit uos ut cribra
ret sicut triticũ. Ego aũt rogaui ꝑ
te ut nõ deficiat fides tua. Et tu ali
q̃n cõuersus: cõfirma fratres tuos.
Qui dixit ei: Dñe tecũ parat⁹ sum
⁊ in carcerẽ: ⁊ ĩ mortẽ ire. Et ille di
xit: Dico tibi petre: ñ cãtabit hodie
gall⁹: donec ter abneges nosse me.

¶ BEDA: Ne gloriarent̃ vndecim apostoli: ⁊ suis
virib⁹ tribuerẽt: ꝙ soli pene ĩter tot milia iudeorꝫ di
cerent̃ in tẽtatiõibus ꝑmãsisse cũ dño: ondit eos si
nõ iuuãtis se dñi eẽnt opitulatiõe ꝑtecti: eadẽ pro
cella cũ ceteris potuisse cõteri. vñ sequit̃: Ait ãt do
min⁹ simoni: Simon: ecce sathanas expetiuit vos:
vt cribraret sicut triticũ. i. expetiuit vos tẽtare: ⁊ ve
lut q̇ triticũ purgat vẽtilãdo cõcutere. ĩ quo docet

nulli⁹ fidem a diabolo:nisi deo permittēte tētari. THEO. Hoc aūt petro dixit:eo ꝙ fortior alijs erat ⁊ supbire poterat i his q̄ promissa erant a christo. CIRYL. Uel vt ondat ꝙ homies nihil existes quātū ptinet ad hūanā naturā ⁊ lubricū mētis nostre ñ decet:vt ꝑesse ceteris velit.⁊ iō omissis ceteris venit ad petrū ceteris platū.vñ seqt̄:Ego au.roga.ꝓ te vt nō deficiat fides tua. CHRY. Nō aūt dixit: Ego ꝓmisi:sꝫ Oraui.humiliter enī loquit̄ tēdēs ad passionē:vt humanitatē demōstret.nā q̄ nō depcatione sed.iperio dixerat:Sup hāc petrā edificabo ecclesiā meā.⁊ Tibi dabo claues regni celoꝝ. qūo op⁹ habebat oratiōe vt cōcitatā vni⁹ homis aiam coerceret? Nō aūt dixit:Rogaui:vt nō neges:sed ne deseras fidē. THEO. Nā ⁊si paululū agitādus sis:habes tñ recōditū semē fidei q̄uis deiecerit folia spūs tentatoris:viget tñ radix.petijt ergo sathanas te ledere tā q̄ inuidēs tibi de mea dilectiōe. sed q̄uis egomet ꝓ te sim depcat⁹:tu tñ delinques.vñ seqt̄: Et tu aliqñ cōuer.cōfir.fra.tuos.q.d. Post q̄ me negato ploraueris ac penitueris:corrobora ceteros: cū te pricipē apostoloꝝ deputauerim. Hoc enī decet te q̄ mecū robur es ⁊ petra ecclesie. Hoc aūt itelligēdū ē nō solū de apostolis q̄ tūc erāt:vt roborarent̄ a petro: sꝫ ⁊ de oīb⁹ q̄ vsq͡ʒ ad finē mūdi futuri sūt fidelib⁹: ne s.aliqs credētiū diffidat vidēs eū q̄ cū eēt apostolus denegauit:ac iterū ꝑ penitētiā obtinuit ꝓrogatiuā: vt eēt antistes mūdi. Admirare igit̄ exuberātiā diuine patiētie:ne diffidere discipulū faceret: nōdū patrato crimīe largit⁹ ē veniā:ac iterū ipm̄ i apostolico gradu restituit dicēs:Confirma fratres tuos. BEDA.q.d. Sicut ego tuā fidē ne deficiat orādo ꝓtexi:ita tu ifirmiores fratres ne de venia desperēt cōfortare memēto. BEDA: Caue ergo iactātiā: caue seculū. Ille iubet̄ cōfirmare fratres suos q̄ dixit Oīa relinquim⁹ ⁊ secuti sum⁹ te. BEDA:Quia vero se dñs dixerat ꝓ fide petri rogasse cōscius ille ꝑsentis affectus fideiq͡ʒ feruētis:sed futuri casus nescius:nō credit se vllatē⁹ ab eo posse deficere.vñ sequit̄: Qui dixit ei: Dñe te.pa.sum ⁊ i car.⁊ i mor.ire.

THEO. Pre nimia quidē dilectiōe flamescit:⁊ ipossibilia sibi pollicet̄. Decebat aūt audito semel a veritate ꝙ tētand⁹ esset nō ampli⁹ contēdere. Sed dñs vidēs eū ꝓsumptuose loquētē:ꝓmit tētatiōis speciē.s.ꝙ negatur⁹ eēt.vñ sequit̄:Et ille dixit dico tibi petre nō c.tabit hodie gall⁹:donec ter abneges nosse me. AMB. Petr⁹ quidē ⁊si spū ꝓmpt⁹ corporis tñ adhuc ifirm⁹ affectu denūciat̄ dñm negatur⁹. Neq͡ʒ enī poterat diuine cōstantiā itentionis equare. Passio dñi emulos habet: pares nō habet.

THEO. Hic aūt magnā doctrinā haurim⁹:ꝙ nō sufficit humanū ꝓpositū absq͡ʒ diuino subsidio. Petr⁹ enī q̄uis feruēs eēt:derelict⁹ tñ a deo subplātatus fuit ab hoste. BASI. Sciendū aūt ꝙ deo permittēte timorati lapsum patiunt̄ qūq͡ʒ ad fast⁹ precedētis remediū. Sed q̄uis idē videat̄ eē delictū timorati ⁊ alioꝝ:refert nō modicū: nā timorat⁹ et q̄busdā isidijs ⁊ pene ꝓut voluit peccauit. Alij vo nl'lā gerēdo curā neq͡ʒ sui neq͡ʒ dei peccāt:nō distiguētes īter peccare ⁊ agere virtuose.vñ reor ⁊ iussionis modū i eis debere fore diuersum. nā timorat⁹ quodā infamie idigēs:⁊ circa eandē rē erga quā peccauit iussa debꝫ ꝑferre. Alij vero cū totū bonū aie destruxerint:affligi ⁊ moueri ⁊ ꝑceptis subici debent: quousq͡ʒ ratū fit illis deū iustū iudicē eē ⁊ cōtremiscāt. AVG. de cō.euā. Hoc aūt qō hic dicit̄ de petri negatiōe ꝑdicta:oēs quidē euangeliste cōmemorāt:sed nō oēs ex vna eadēq͡ʒ occasione sermones ad eā cōmemorādā veniūt.nā matthe⁹ ⁊ marc⁹ eā subnectūt postea q̄ dñs egressus ē ex illa domo vbi mādūcauerāt pascha:lucas vero ⁊ iohānes anq͡ʒ inde esset egressus. Sed facile possem⁹ itelligere aut illos duos ea recapitulādo posuisse:aut istos ꝑoccupando:nisi magis moueret ꝙ tā diuersa nō tm̄ verba:sꝫ etiā sentētias dñi ꝑmittūt q̄bus ꝑmotus petr⁹ illā ꝑsumptionē ꝑferret:vel ꝓ dño vel cū dño moriēdi: vt magis cogāt itelligi ter eū expssisse ꝑsumptionē suā diuersis locis sermonis christi. ⁊ ter illi a dño responsum:ꝙ eū an̄ galli cantū esset negatur⁹.

¶ Et dixit eis: Quādo misi uos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis: nūquid aliqd defuit uobis? At ille dixerūt: Nihil. Dixit ergo eis: Sed nūc q habet sacculū tollat: similiter ⁊ perā. Et q nō habet uēdat tunicā suā ⁊ emat gladiū. Dico eni uobis quoniā adhuc hoc quod scriptū est oportet ipleri in me: Et cū iniquis deputat⁹ est. Etenim ea q̄ sunt de me finē habēt. At illi dixerūt: Domine: ecce duo gladij hic. At ille dixit eis: Satis est.

¶ CIRYL. Predixerat aūt dñs petro ꝙ eū eēt negaturus:tēpore.s.sue captiōis. Sꝫ q͡ʒ semel facta ē mētio de captiōe ei⁹:cōsequēter nūciat superuenientem cōtra iudeos cōflictū.vñ dicit̄:Et dixit eis: Qñ misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis:nūquid aliqd defuit vobis? Miserat enī saluator sanctos apostolos ꝑdicare ciuitatib⁹ ⁊ oppidis regnū celoꝝ:pcipiens vt eūtes nulli⁹ corporaliū curā gererēt: sed i eo totā spem viuēdi reponerēt. CHRY. Sicut aūt q̄ docēt natare circa pricipiū q̄dē manus suas supponētes:attētius sustentāt suos discipulos:postea plerūq͡ʒ manū abstrahētes iubēt vt sibi opitulētur:q̄nimmo ⁊ paululū emergi ꝑmittūt: ita ⁊ christ⁹ fecit discipulis. In exordijs quidē ꝑsto i cūctis eis aderat:parās eis vberrime affluentiā oīm. vñ seqt̄: At illi dixerūt: Nihil. At vbi oportebat ⁊ ꝓprias vires ondere:subtraxit eis aliquātulū grām: iubēs eis et se nōnulla pagere.vñ seqt̄:Dixit ergo eis: sed nūc q̄ habet sacculū.quo.s.portat̄ pecunia. Tollat simlit̄ ⁊ perā.qua.s.portant̄ cibaria. Et quidē qñ nec calciamēta nec zonā habebāt:nō baculū nec es:nullius passi sūt penuriā.vt autē marsupiū cōcessit eis ⁊ perā:esurire vident̄ ⁊ sitire ⁊ nuditatē pati:ac si eis diceret: Hacten⁹ cūcta vobis vberrime affluebāt:nūc aūt volo vos ⁊ inopiam experiri: iōq͡ʒ non addico necessitati ꝑstine legis:sed mādo ⁊ loculū hr̄e ⁊ pe/

rā. Poterat aūt ⁊ de⁹ vsq; in finē eos ī tāta cōstitue
re copia: sed noluit ob multas cās: p̄mo quidē vt ni
hil sibi tribuerēt: sed recognoscerent totū emanasse
diuinit⁹: scōo vt moderari sibi sciāt: tertio ne maio
ra de se opinent̄. Horū igit̄ cā permittēs eos īcurre
re multa īopinatorū relaxauit p̄oris legis rigorem:
ne grauis ⁊ ītolerabil̄ fieret eis vita BEDA: Nō
enī eadē viuēdi regula p̄secutiōis qua pacis tēpore
discipulos īformat: missis quidē discipulis ad p̄di-
candū: ne q̄d tollerēt ī via p̄cepit: ordinās. s. vt q̄ euā
geliū nūciat de euāgelio viuat. Instāte vero mortis
articulo: ⁊ tota illa gēte pastorē simul ⁊ gregē perse
quēte: cōgruā tēpori regulā decernit p̄mittēs vt tol
lāt victui necessaria: donec sopita īsania p̄secutorū
tēpus euāgelizādi redeat. vbi nobis quoq; dat exē-
plū: iusta nōnunq̄ cā instāte: quedā de nostri p̄po
siti rigore posse sine culpa itermitti. AVG. contra
faustū: Nulla ergo īstātia p̄cipiētis sed rōne dispē-
santis p̄ tēporū diuersitate p̄cepta vel cōsilia vel p̄-
missa mutant̄. AMB. Qui aūt ferire p̄hibet: cur
emere gladiū iubet: nisi forte vt sit pata defensio: nō
vltio necessaria: ⁊ videri potuisse vīdicari sed nolu-
isse. vn̄ seq̄t̄: Et q̄ nō habet. s. sacculū. Uēdat tunicā
suā ⁊ emat gladiū CHRY. Quid est h̄: q̄ dixerat:
Siq̄s te p̄cusserit ī dextra gena: vertas ei ⁊ aliā: nūc
armat discipulos: ⁊ solo gladio. nā si penit⁹ armare
decebāt: nō solū oportebat gladiū possidere s; ⁊ scu
ta ⁊ galeas. Sed ⁊ si mille huiusmōi possiderēt ar-
ma: p̄ tot īsultib⁹ ⁊ insidiis populorū: tyrānorū: ur-
biū: nationū: qualiter. xi. opparerēt: ⁊ ex solo aspectu
agminū nō cōtremiscerēt: nutriti ī stagnis ⁊ fluuiis
Nō ergo putem⁹ eū iussisse vt gladios possiderent:
sed p̄ gladios īnuit īminētes īsidias iudeorū. vn̄ seq̄-
tur: Dico enī vo. qm̄ adhuc h̄ qd̄ scriptū ē oportet ī
pleri ī me: Et cū iniq̄s deputat⁹ ē. THEO. Cū. n.
ipi itēr se supra de p̄rogatiuis cōtenderit: Nō est in
q̄t tēpus p̄rogatiuarū īmo piculorū ⁊ cediū. nā ego
magister vester ducor ad mortē nō honorabilē cū
īpiis deputādus. Etenim ea q̄ sunt de me. s. p̄dicta fi
nē habēt. ī. īpletionē. Uolēs ergo violentū īsultū ī-
nuere: meminit gladii. nec p̄rsus reuelauit: ne tange
rent̄ accidia. nec p̄rsus obticuit: ne repentinis ag-
gressib⁹ fluctuarēt. sed postea recolētes mirarent̄:
quō seipm̄ precū exhibuit passioni p̄ salute hūana.
BASI. Uel dn̄s nō iubet portare marsupiū ⁊ pe
rā ⁊ emere gladiū: sed p̄dicit futurū: q̄. s. apostoli ob
liti tēpore passiōis donorū ⁊ legis dn̄i auderent su
mere gladios. sepi⁹ enī scriptura vtit̄ imp̄atiua s̄mo
nis specie loco p̄phetie. In plurib⁹ tn̄ libris nō īue
nitur: accipiat: tollat: vel emat: sed tollet ⁊ emet.
THEO. Uel p̄ h̄ p̄renūciat eis q̄ īcurrerēt famē ⁊
sitim: qd̄ īnuit p̄ perā: ⁊ aduersitates nōnullas: qd̄ ī
nuit p̄ gladiū. Uel aliter: qd̄ dn̄s dicit: Qui h; saccu
lū tollat similiter ⁊ perā. videt̄ s̄mo ad discipulos
fieri: s; reuera respicit quālibet iudei p̄sonā. q. d. Si
q̄s iudeorū abundat facultatibus congestis omni-
bus fugiat. Si aūt q̄s vltima oppssus penuria colit
regionē: hic etiā amictū vēdat ⁊ gladiū emat. Inua
det enī eos ītolerabilis īpetus pugne: vt nihil ad re
sistendū sufficiat. Deide pādit horū malorū cām: q̄r
s. passus ē penā p̄pbantis debitā cū latronib⁹ cruci-
fixus. Et cū ad hoc p̄uentū fuerit: sumet finē verbū
dispēsationis. Persecutorib⁹ aūt accidēt que a pro
phetis sūt p̄dicta. Hec igit̄ dn̄s p̄dixit de futuris re
gioni iudeorū. sed discipuli nō ītelligebāt p̄fundita-
tē dictorū putātes ob futurū p̄ditoris īsultū gladiū
op⁹ eē. vn̄ sequit̄: At ille dixe. Dn̄e ecce duo gladii h̄
At ille dixit eis: Satis ē. CHRY. Et quidē si hūa-
no eos volebat vti auxilio: nec centū sufficerent gla
dii. q̄ si nolebat eos vti hūano subsidio: ⁊ duo super
uacui sūt. THEO. Noluit ergo dn̄s eos rep̄hēde-
re quasi nō ītelligētes: sed dicēs Satis est: eos dimi
sit. Quidā aūt dicūt dn̄m ironice dixisse: Satis ē. q.
d. Ex quo duo sūt gladii sufficiāt nobis ad tantam
multitudinē: q̄ta nos debet īuadere. BEDA: Ut
duo gladii sufficiūt ad testimoniū spōte passi salua
toris: vn⁹ q̄ ⁊ apostolis audaciā pro dn̄o certādi ⁊
dn̄o virtutē medicādi doceret ī eē: alter q̄ nequaq̄
vagina exemptus ostēderet eos nec totū qd̄ potuere
p̄ eius facere defensione p̄missos. AMB. Uel q̄a
lex referre nō vetat: fortasse petro duos gladios of
ferēti satis eē dicit: quasi licuerit vsq; ad euāgeliū: vt
sit ī lege eq̄tatis eruditio: ī euāgelio bonitatis perfe
ctio. Est etiā gladi⁹ spiritalis vt vēdas patrimoniū
⁊ emas verbū quo mētis penetralia vestiunt̄. Est et
gladi⁹ passiōis: vt exuas corp⁹: ⁊ imolate carnis ex-
uuiis emat̄ tibi sacra corona martyrii. Mouet ad-
huc q̄ duos gladios discipli p̄tulerūt ne forte vnū
noui: vnū veteris testamēti sit. Deīde dicit dn̄s: Sa
tis ē: quasi nil desit ei quē vtriusq; testamēti doctri
na munierit.

¶ Et egressus ibat s̄m consuetudi
nem in montē oliuarū. Secuti sunt
aūt illū ⁊ discipuli. Et cū p̄uenisset
ad locū dixit illis: Orate: ne itretis
in tētationē. Et ipse auulsus ē ab eis
quantū iact⁹ ē lapidis: ⁊ positis ge
nib⁹ orabat dicēs: Pater si vis trās
fer calicē istū a me. Uerūtamē non
mea volūtas: sed tua fiat.

¶ BEDA: Tradēdus a discipulo dn̄s cōsueti seces-
sus locū quo facilime repiri possit adit. vn̄ seq̄t̄: Et
egressus ibat scd̄m ɔsue. ī mō. oli. CIRYL. De die
nāq; cōuersabat̄ hierosolymis: obscura vero nocte
succedēte ī montē oliuarū cū suis cōuersabat̄ disci
pulis. vn̄ subdit̄: Secu. sūt aūt ill. ⁊ disci. eius. BE-
DA: Pulchre aūt sui corporis mysteriis ībutos ī mō
tē oliuarū discipulos educit: vt oēs ī morte sua ba-
ptizatos: sanctispūs charismate cōfirmādos eē desi
gnet. THEO. Post cenā aūt nequaq̄ īertia ⁊ io
cus ⁊ somn⁹ occupāt dn̄m: s; oratio ⁊ doctrina. vn̄
seq̄t̄: Et cū p̄ue. ad lo. dixit illis: Orate ne ītretis ī tē
ta. BEDA: Impossibile q̄dē ē hūanā aīam nō tē
tari. vn̄ nō ait: Orate ne tētemini. s; orate ne ītretis
ī tētationē h̄ ē ne tētatio vos superet vltia CIRYL.
Sed ne solis verbis eis p̄desset: p̄cedēs paululum
orabat. vn̄ seq̄t̄: Et ipe auul. ē ab eis. quātū iact⁹ ē la
pidis. vbiq; inuenies eū semotū orantē: vt discas q̄
aīo attēto ⁊ corde q̄eto colloquendū ē cū deo sub-
limi. Nō aūt quasi egēs alterius suffragii p̄cib⁹ īste-

bat: q̄ ē oīpotētissima virtꝰ patris: sȝ vt discamꝰ nō eē ī tētationibꝰ dormitādū: sed magis orationibꝰ insistēdū. BEDA: Solꝰ etiā orat ꝓ oībꝰ: q̄ solꝰ erat passurꝰ ꝓ oībus: significās tantū oratione suā cētū ꝛ passionē a nostra distare. AVG. de que. euan. Auulsus ē aūt ab eis quātū iactꝰ lapidis tāq̄ typice admonuerit: vt ī eū dirigerēt lapidē. i. vsq̄ ad ipȝ pducerēt ītentionē legis que scripta erat ī lapide.

GRE. nisenꝰ: Quid aūt sibi vult flexꝰ genuum de quo dicit: Et posi. geni. ora. Hūanus quidē vsus est ꝓnos terre supplicare maiorībꝰ: facto ondētes fortiores eē q̄ rogant. Palā ē aūt humanā naturā nihil habere deo cōdignū. Et iō honorifica signa que īuicē exhibemꝰ: fatētes nos humiliores eē respectu excellētie ꝓximi: trāsumpsimꝰ ad obseq̄a īcōpabilis nature. vñ ille q̄ nostros lāguores portauit: ac ꝓ nobis ītercessit p hominē quē sumpsit genuflectit orādo: sanciēs nō eē supbiendū oratiōis tēpore: sed per oīa hūilitati cōformandū: q̄ deꝰ supbis resistit: dat aūt hūilibus grām. CHRY. Quelibet aūt ars v̄bis ꝛ operibꝰ ondītur ab eo q̄ docet: q̄ ergo dñs venerat doctorꝰ nos q̄libet virtutē: ob h̄ eadē dicit ꝛ facit. vñ q̄ iusserat verbis orare: ne ītrarēt ī tentationē: h̄ etiā ope docet. Seq̄t. n. Dicēs: Pr̄ si vis transfer cali. istū a me. Nō dicit Si vis: quasi ignorās an patri placeret. neq̄ eni magis ardua cognitio ē: hac cognitiōe paterne substātie: quā ipe solꝰ pspicaciter nouit sm̄ illud: Sicut nouit me pr̄: ꝛ ego noui patrē. neq̄ h̄ dicit quasi respuēs passionē. Qui eni cōminatꝰ ē discipulo volēti eiꝰ passionē īpedire vt sathanā eū vocaret post multa p̄conia: q̄liter crucifigi nolebat? Cur igit ita dictū ē: cōsideres quātum erat audire: q̄ deꝰ ieffabilis: q̄ quelibet ītellectū trāscēdit. voluit vterū subire virgineū: lac suggere: ꝛ humana queq̄ pati. Quoniā ergo fere īcredibile erat qō erat futurū: p̄mo quidē misit ꝓphetas h̄ nūciantes: postea ipe īdutus carne veniēs vt nō phātasma putaret: pmittit carnē ferre naturales defectꝰ: esurire: sitire: ꝛ dormire: laborare: affici: ꝛ anxiari: ob h̄ ꝛ recusat mortē verā hūanitatē demōstrās. AMBRO. Dicit ergo: Si vis trāsfer a me cali. istū quasi hō mortē recusās: q̄si deꝰ sentētiā suā seruās. BEDA: Uel trāsferri a se calicē postulat: nō quidē tiore patiēdi: sed misericordia p̄oris populi: ne ab illo bibat calicē ꝓpinatū. vñ ꝛ signāter nō dicit: Transfer a me calicē: sed calicē istū: h̄ ē populi iudeorū: q̄ excusationē ignorātie habere nō pōt: q̄ me quottidie vaticinant. DIONY. Alexandrinꝰ Uel q̄ dicit: Trāsfer calicē istū a me. nō ē h̄. nō adueniat mihi. nisi eni aduenerit trāsferri nō poterit. Igit vt sēsit iā p̄sentē: cepit affici ꝛ tristari: ꝛ quasi iā propinquante eo dicit. Trāsfer calicē hūc. Sicut eni qō p̄terit: nec ītactū ē nec pmanēs: sic ꝛ saluator leniter īuadentē tētationē flagitat pelli: ꝛ h̄ ē nō ītrare in tētationē: qō cōsulit eē orandū. pfectissimꝰ aūt modus tētatiōes euitādi manifestat cū dicit: Uerūtñ nō mea volūtas: sed tua fiat. deꝰ enī iexptus est malorū. Uult aūt nobis bona largiri supra id qō petimus vel ītelligimꝰ. ergo pfect ī volūtatē patris quā ipe nouerat: petit fortui effectū: que eadeȝ ē ꝛ sua secūdū deitatē. Renuit aūt ipleri humanā volūtateȝ quā dicit suā: paterna volūtate minorē. ATHA. Geminū eni hic velle ondit: alterū quidē hūanū qō ē carnis: alterū vero diuinū. hūanitas eni ob carnis fragilitatē recusat passionē: sed diuinꝰ eiꝰ affectus affectāter ei sibi hīt eo q̄ nō esset possibile eū detineri a morte. GRE. nisenꝰ: Appollinaris aūt asserit q̄ christꝰ nō habuit sm̄ terrenā naturā ꝓpriā volūtatē. sed solū ī christo ē volūtas dei: q̄ de celo descēdit. Dicat ergo quā volūtatē vult dñs nequaq̄ euenire? Neq̄ eni deitas aufert ꝓpriā volūtatē. BEDA. Appropinquāis eni passioni saluator īfirmantiū ī se vocē sumpsit: vt cū hoc īminet qō fieri volumus: sic p īfirmitatē petamꝰ: vt nō fiat quatenus p fortitudinē pati simus: vt volūtas cōditoris nostri etiā cōtra nostrā volūtatē fiat.

¶ Apparuit autē illi angelꝰ de celo cōfortās eū. Et factꝰ in agonia ꝓlixius orabat. Et factꝰ ē sudor eius sicut gutte sanguinis decurrētis ī terram. Et cū surrexisset ab oratiōe ꝛ uenisset ad discipulos suos: inuenit eos dormiētes p̄ tristicia. Et ait illis Quid dormitis? Surgite orate: ne ītretis in tentationem.

¶ THEO. Ut nobis inotesceret oratiōis virtꝰ. quatenꝰ eā aduersis p̄ponamꝰ: orās dñs ab angelo confortat: vt dicit: Apparuit aūt illi angelꝰ de celo cōfortās eū. BEDA: Alibi legimꝰ q̄ angeli accesserūt ꝛ mistrabāt ei. In documēto ergo vtriusq̄ nature angeli ꝛ ei mistrasse ꝛ eū cōfortasse dicit. Creator eni creature sue nō eguit p̄sidio. sed hō factus. sicut ꝓpter nos tristis ē. ita ꝓpter nos cōfortatur. THEO. Quidā aūt dicūt: q̄ apparuit ei angelus glorificās eū ꝛ dicēs: Dñe tua ē virtꝰ. tu nāq̄ potes cōtra mortē ꝛ infernū genꝰ humanum liberare. CHRY. Et q̄ nō phātastice sed vere nostrā carnē suscepit: vt approbet dispēsationis veritatē: ꝛ opiletur hereticorū ora: queq̄ hūana sustinet. Seq̄t eniȝ Et fa. ī agonia ꝓlixius orabat. AMB. Doxēt plerīq̄ h̄ loco: q̄ tristiciā saluatoris ad argumētum inolite ponꝰ a p̄cipio q̄ suscepte ad tēpus īfirmitatis īclinār. Ego aūt nō solū excusandū nō puto: sed nusq̄ magis pietatē eiꝰ maiestatēq̄ demiror. Minꝰ eniȝ ɔtulerat mihi nisi meū suscepisset affectū. Suscepit eni tristiciā meā vt mihi suā leticiā largiret. Cōfidēter tristiciā nomio. q̄ crucē p̄dico. Debuit ergo dolorē suscipe: vt vinceret. Neq̄ eni habēt fortitudinis laudē q̄ stuporē magis vulnerū tulerit q̄ dolorem. Nos ergo voluit erudire quēadmodū mortē: ꝛ qō ē amplīꝰ. future mortis mesticiā vinceremꝰ. Doles ergo dñe nō mea. sed tua vulnera. Infirmatꝰ ē. n. ꝓpter delicta nostra. ꝛ fortasse tristis est iō. q̄ post ade lapsum tali trāsitu nobis erat ex h̄ seculo recedenduȝ vt mori eēt necesse. Nec illud distat a vero. Sed tristis erat ꝓ psecutoribꝰ suis quos sciebat ī malis sacrilegij penas daturos. GRE. xxiiij. mor. Appropiquāte etiā morte nostre mētis ī se certamē expsiticā

tim quandā terroris ac formidinis patimur: cū per solutionē carnis eterno iudicio ꝓpinquam⁹ nec īmerito: qm̄ aīa post pusillū h̄ īuenit qd̄ ī eternū mutare nō possit. THEO. Qd̄ aūt hūane nature foret p̄missa oratio: nō aūt diuine vt dicūt arriani. patet etiā ex eo qd̄ subdit. Seq̄t̄ eni: Et fa. ē su. ei⁹ sicut gutte san. decurrētis ī terrā. BEDA: Nemo sudorē hūc īfirmitati deputet: q2 cōtra naturā ē sudare sanguinē: sed poti⁹ itelligat p̄ h̄ nobis declaratū q̄ effectū iā sue p̄cis obtineret: vt. s. fidē discipuloꝝ quā terrena adhuc fragilitas arguebat: suo sanguine purgaret. AVG. ī sentē. ꝓsperi: Orās etiā cum sudore sanguineo dn̄s significabat de corꝑe suo toto qd̄ ē ecclesia manatura martyria. THEO. Ut h̄ ꝓuerbialiter dicit̄ de eo q̄ vehemēter sudauit: q̄ sudauit sanguinē. Uolēs igit̄ euāgelista innuere q̄ grossis sudorū guttis madebat: sumit guttas sanguinis ad exemplū. P⁹ h̄ aūt īueniens discipulos dormientes p̄ tristicia īproperat eis: simul admonēs vt orarēt. Seq̄t̄ eni: Et cū surrexisset ab ora. ⁊ venis. ad disci. su. īuenit eos dormiētes p̄ tristicia. CHRY. Erat eni intēpestū noctis: ⁊ discipuloꝝ oculi p̄ angustia p̄mebant̄: ⁊ erat somn⁹ nō corporis: sed meroris. AVG. de cō. euā. Non aūt expꝛssit hic lucas quota oratiōe dn̄s ad discipulos venerit: nihil tn̄ h̄ mattheo ⁊ marco repugnauit. BEDA: Demonstrat aūt dn̄s cōsequenter: q2 ꝓ discipulis orauerit: quos monet orationū suarū vigilādo: ⁊ orando existere p̄ticipes. Seq̄t̄ eni: Et ait illis: Quid dormitis surgite ⁊ orate: ne itretis ī tētationē. THEO. H° ē ne a tētatiōe supent̄. Hoc eni ē nō iduci in tētationē: nō demergi ab ea. Uel simpliciter nos iubet orare: vt trāquilla sit nostra vita: nec īmergamur in aliqd̄ molestoꝝ. Diabolicū eni ē ⁊ superbū quenq̄ se in tētationē p̄cipitare. vn̄ ⁊ iacob⁹ nō dixit: Inijcite vos ī tētatiōes: sed Cū icideritis: oē gaudiū estimate: de inuito volūtariū faciētes.

¶ Adhuc eo loquēte: ecce turba: ⁊ q̄ uocabat̄ iudas un⁹ de duodecim antecedebat eos: ⁊ appropinquauit iesu: ut oscularet̄ eū. Jesus autē dixit illi: Juda osculo filiū hoīs tradis? Uidētes autē hi q̄ circa ipsum erāt qd̄ futurū erat: dixerūt ei: Domine: si p̄cutim⁹ in gladio? Et percussit un⁹ ex illis seruū principis sacerdotū: ⁊ amputauit auriculā eius dexterā. Rn̄dens autē iesus ait: Sinite usq3 huc. Et cū tetigisset auriculā eius sanauit eū. Dixit autē iesus ad eos q̄ uenerāt ad se principes sacerdotū ⁊ magistrat⁹ tēpli ⁊ seniores. Quasi ad latronē existis cum gladijs ⁊ fustib⁹: Cū quotidie uobiscū fuerim in tēplo: non extendistis manus in me. Sed hec est hora uestra ⁊ potestas tenebrarum.

¶ GLO. Premissa oratiōe christi: subijcit̄ de ei⁹ ꝓditione: qua a discipulo ꝓdit̄. Dicit̄ eni: Adhuc eo loquēte: ecce turba ⁊ q̄ vocat̄ iudas vn⁹ de. xij. antecedebat eos. CIRYL. Dicit aūt q̄ vocabat̄ iudas: q̄si nomē ei⁹ habēs exosum: addit autē vn⁹ de. xij. ad significātiā neq̄cie ꝓditoris. Nā q̄ honoratus fuerat eq̄ apostolis fact⁹ ē occasiōis cā ī christū. CHRY. Sicut eni īsanabilia vulnerū nec austeris medicamētis obediūt: nec demulcētib⁹: sic aīa vbi semel ē captiuata: ⁊ si ipsam dederit cuicūq3 peccato nullū emolumētū ex admonitiōib⁹ cōsequetur: qd̄ ⁊ inde accidit a ꝓditiōe nō cessanti: q̄uis oīmō doctrine eēt a christo cohibit⁹. vn̄ seq̄t̄: Et appropiquauit iesu vt oscularet̄ eū. CIRYL. Immemor eni glorie christi: putauit forsitā posse latēter agere: ausus precipuū dilectiōis signū: organū effice doli. CHRY. Nō aūt discedēdū ē a fratrū admonitiōe: quāq3 nihil ꝓpter nostra verba eueniat: nā ⁊ riuuli ⁊ si null⁹ hauriat fluūt: ⁊ si forsan nō p̄suaseris hodie: poteris forsan cras. Piscator eni p̄ totā diē vacua trahens rhetia: circa sero piscē capit. vn̄ dn̄s ⁊ si sciret iudā n̄ cōuertēdū: nō destitit facere: q̄ sua itererat. Sequit̄ eni: Jesus aūt dixit ei: Juda osculo filiū ho. tradis?
AMB. Per iterrogationē ꝓnunciandū puto: q̄si amātis affectu corripiat ꝓditorē. CHRY. Proprīū aūt nomē ponit: qd̄ magis dolētis erat ⁊ reuocātis: q̄3 ꝓuocati ad irā. AMB. Dicit aūt Osculo tradis: h̄ ē amoris pignore uuln⁹ īfligis: ⁊ pacis instrumēto mortē irrogas: Seruus dn̄m: discipulus ꝓdis magistrū: elect⁹ auctorē? CHRY. Nō autē dicit: Tradis magistrū: tuū dn̄m tuū: bn̄factorē: sed Filiū ho. Hoc ē māsuetū ⁊ mitē: q̄ si nō esset magister ⁊ dn̄s: q2 tn̄ tā suauiter erga te gessit: nō eēt a te ꝓdendus. AMB. Magna o dn̄e significatio ptātis: magna disciplina virtutis: ⁊ cōsiliū ꝓditōis api tur: ⁊ adhuc patiētia nō negat̄. Ōndit deū quē proderet: dū occulta manifestat. ōndit quē traderet: dū dicit Filiū hoīs: q2 caro nō diuinitas cōprehēditur. Illud tn̄ plus cōfutat igratū q̄ eū tradiderit: q̄ cū esset dei Fili⁹: ꝓpter nos fili⁹ hoīs eē voluit3. q. d. ꝓpter te suscepi igrate qd̄ tradis hypocrita.
AVG. Hoc ergo dn̄s cū tradere p̄mo dixit qd̄ ait lucas: Juda osculo fi. ho. tra. Deide quod matthe⁹ Amice ad q̄d venisti? Deide id qd̄ iohānes commemorat. Quē queritis? AMB. Osculat⁹ ē aūt eum dn̄s nō quo simulare nos doceat: sed vt neq3 ꝓditorē refugere videret̄: ⁊ pl⁹ afficeret ꝓditorē cui amoris officia n̄ negaret. THEO. Zelant̄ aūt discipuli ⁊ gladios euaginā t. vn̄ seq̄t̄: Uidētes aūt hi q̄ circa ipm̄ erāt qd̄ futurū erat: dixerūt ei: Dn̄e si p̄cutimus ī gladio? Sed qualiter hn̄t gladios: q2 mactauerāt agnū: ⁊ a mēsa discesserāt. Alij aūt discipuli q̄runt an p̄cuterēt: sed petr⁹ vbiq3 feruēs ꝓ dn̄o persuasionē nō expectat: sed p̄cutit seruū pontificis. vn̄ seq̄t̄: Et p̄cussit vn⁹ ex illis ser. princi. sacer. ⁊ ampu. auriculā ei⁹ dexterā. AVG. de cō. euan. Qui p̄cussit s̄m iohānē petr⁹ erat: quē aūt p̄cussit malch⁹ vo

cabaƭ. AMB. Eruditꝰ enī ī lege petrꝰ ꝓmptꝰ affectu: q̇ sciret phinees reputatū ad iusticiaz q̄ sacrilegos pemisset: pcussit pncipis seruū. AVG. de cō. euā. Deide lucas dicit: Rn̄dens aūt iesus ait: Sinite vsq̧ huc. Et h̄ ē qḋ matthęꝰ cōmemorat: Conuerte gla. tuū ī locū suū. Nec moueat q̄si cōtrariū sit: qḋ lucas hic dicit dn̄m respōdisse: Sinite vsq̧ huc. q̄si post istā pcussionē ita dictū fuerit: vt placuerit ei vsq̧ huc factū: sed ampliꝰ fieri noluerit: cū ī verbis q̄ matthęꝰ posuit: ītelligaƭ potiꝰ totū factū quo visus ē gladio petrꝰ dn̄o displicuisse. Illud enī veruz ē: q̄ cū īterrogassēt dicētes: Dn̄e: si pcutimꝰ in gladio: tūc rn̄dit: Sinite vsq̧ huc. i. nō vos moueat qḋ futurū ē: pmittēdi sūt huc usq̧ pgredi: h̄ est vt me apprehēdant: ⁊ impleanƭ q̄ de me scripta sūt. Nō enī diceret: Rn̄dens aūt iesus: nisi ad īterrogationē eoruz rn̄deret: nō facto petri. Sed iter moras verborū interrogātiū dn̄m: ⁊ illiꝰ rn̄dētis Petrꝰ auiditate defensionis pcussit. Sz nō potuit simul dici: que simul fieri potuerūt tūc sicut dicit lucas sanauit eū: q̇ pcussꝰ erat. Seqͭ enī: Et cū tetigisset auriculā eiꝰ sanauit eū. BEDA: Nūq̧ enī pietatis sue dn̄s obliuiscitur. Illi iusto mortē īferūt iste psequētiū vulnera sanat. AMB. Sz cū dn̄s vulnere cruentū detersit: mysteria diuina subiecit: vt seruus pncipis mūdi nō nature cōditiōe: sed culpe auris vulnꝰ exciperet: q̇ non audisset verba sapiētie. Aut si petrꝰ volēs pcussit aurē: docuit q̄ aurē ī spem habere nō deberet: quā ī mysterio nō haberet. Sz quare petrꝰ: qꝛ ip̄e ligādi ⁊ soluēdi adeptꝰ ē ptātē. ⁊ iō tollit gladio spiritali aurē īteriorē male ītelligētis. Sed dn̄s ip̄e refūdit auditū demōstrās ⁊ ip̄os si cōuertanƭ posse sanari q̇ ī passione dn̄i vulnerati sūt: eo q̄ oē peccatū fidei mysterijs abluaƭ. BEDA: Uel seruꝰ iste populꝰ ē iudeorū: pncipibꝰ sacerdotū ī debito mācipatꝰ officio: q̇ ī passiōe dn̄i dexterā auriculā. i. spiritalē legis intelligentiam perdidit: que scilicet auris Petri gladio deciditur: non q̄ ille sensum intelligendi audientibus tollat: sed diuino ablatum iudicio negligentibus pandat. Uerum eadez dextera auris in his que in eodem populo crediderunt diuina dignatione pristino est restituta officio. Sequitur: Dixit autem iesus ad eos qui venerant ad se principes sacerdotum ⁊ magistratus templi ⁊ seniores: Quasi ad latronem existis cum gladijs ⁊ fustibus. CHRYS. Accesserunt enim nocte timentes multitudinis impetum ⁊ ideo dicit: quid vobis opus erat his armis in eum qui vobiscum est semper. ⁊ hoc est quod sequitur: Cum quotidie vobiscum fuerim in templo non extendistis manus in me. CIRYL. Ubi non inculpat dominus presides iudeorum q̄ non sibi mature parauerant insidias mortis: sed arguit eos qui temere opinabantur eum se inuasisse ipso inuito: ac si dicat: Tunc non cepistis me: quia nolebam ⁊ nec nunc possetis: nisi me sponte vestris subijcerem manibus. vnde sequitur: Sed hec est hora vestra id est paruum tempus concessum est vobis exercende in me vestre superbie patre votis meis fauente. Dicit etiam q̄ hec potestas est tenebris data id est diabolo: ⁊ iudeis insurgendi ī christum. Et hoc ē qḋ subdiƭ: Et ptās tenebraꝝ. BEDA. q. d. Ideo aduersum me in tenebris cōgregamini: quia potestas vestra qua sic contra lucem mundi armamini. in tenebris est. Queritur autem quomō iesus principes sacerdotum: magistratus templi: ⁊ seniores qui ad se venerunt alloqui dicatur: cum apud alios euangelistas non ipsos venisse: veruz in atrio cayphe expectantes ministros misisse perhibeantur. Sed huic contrarietati rn̄detur: q̄ illi non per seipsos: sed per eos quos miserunt ad apprehendendum christum: in sue iussionis potestatem venerunt.

Cōprehēdentes aūt eū: duxerūt ad domum pricipis sacerdotuz: petrꝰ uero seq̄baƭ eū a lōge. Accenso autē igne i medio atrij: ⁊ circūsedentibꝰ illis: erat petrꝰ in medio eoruz. Quē cū uidisset ancilla quedā sedētem ad lumē: ⁊ eū fuisset intuita: dixit: Et hic cū illo erat. At ille negauit eū dicēs: Mulier nō noui illuz. Et post pusillū aliꝰ uidēs eū dixit: Et tu de illis es. Petrꝰ uero ait: O hō nō sum. Et iteruallo facto quasi horę uniꝰ: aliꝰ qdā affirmabat dicēs Uere ⁊ hic cū illo erat: nā ⁊ galileus ē. Et ait petrꝰ: Hō nescio qd dicis. Et cōtinuo adhuc illo loquēte cantauit gallus. Et conuersus dominus respexit petrum. Et recordatus est petrus uerbi domini: sicut dixerat: quia priusq̄z gallus cantet ter me negabis. Et egressus foras petrꝰ fleuit amare.

¶ AMBROSIVS: Non intellexerunt infelices mysterium: nec venerati sunt tam clementem pietatis affectum q̄ etiam hostes suos non passus est vulnerari. Dicit enim: Comprehendentes autē euz duxerunt ad domum principis sacerdotum. Cum legimus teneri iesum: caueamus ne putemus eum teneri s̄m diuinitatem: ⁊ inuitum quasi infirmum: tenetur enim ⁊ ligatur scōm corporis veritatem. BEDA: Princeps autem sacerdotum caypham significat: qui s̄m iohannem erat pontifex anni illius. AVGVSTI. de concor. euāgelistaꝝ: Sed primo ad annam ductus est socerum cayphe: sicut iohānes dicit q̄s ad cayphā: vt matthęꝰ dicit. Marcꝰ aūt ⁊ lucas nomē nō dicūt pōtificis. CHRY. Iō autē duciƭ ad domum pontificis: vt de cōsensu pncipis sacerdotum singula queq̧ facerent illuc eniz omnes cōuenerāt christū p̄stolātes: magnus autez feruor petri ostēdiƭ qui nō aufugit: cū alios fugientes vidisset. Sequiƭ enī: Petrꝰ aūt sequebaƭ eum a lōge. AMBRO. Bene a lōge sequebaƭ iaz primꝰ

negat̃:nec̃ꝫ.n.negare potuisset:si christo prim⁹ ad/
hesisset. Sed in hoc fit reuerēd⁹ ꝙ dñm nō reliquit:
etiā cū timeret met⁹ nature est cura pietatis. BED.
Qđ aūt ad passionē eūtē dñm a lōge sequit̃ petrus:
significat ecclīam secuturā qđ est imitaturā passio
nē dñi:sed lōge differēter. ecclīa eni ꝓ se patit̃:at il/
le ꝓ ecclesia. AMBRO. Jā aūt in domo p̄ncipis
sacerdotū ignis ardebat. vñ sequit̃: Accē.aūt igne i
me.atrij ꝛ circū.il.erat pe.in me.eorū. Accessit petr⁹
vt calefacēt se: quia clauso dño calor mētis iā in eo
refrigerat. CHRY. Tradite eni erāt petro claues
regni celoꝝ:credēda erat ei ppl'oꝝ inumera mltitu/
do:que eēt inuoluta peccatis. Erat aūt petr⁹ paulo
durior:sicut trūcata serui p̄ncipis sacerdotū decla/
rat auricula. Hic igit̃ tam dur⁹ tāq̃ seuer⁹:si donū
nō peccādi fuisset adept⁹:q̃ venia cōmissis populis
donaret̃? quē diuina ꝓuidētia ꝑmisit:ꝙ p̄mo ip̄e la
beret̃ in peccatū:quo erga peccātes duriorē senten
tiā ꝓprij casus intuitu tēparet. ꝛ cū se calefacē vellꝫ
ad prunas:accessit ad eū puella de qua sequit̃: Quē
cum vidisset ancilla quedā sedentē ad lumē:ꝛ eum
fuisset intuita dixit: Et hic cum illo erat. AMB.
Quid sibi vult ꝙ p̄mo eum prodit ancilla:cum viri
vtiq̃ magis potuerit eum recognoscere: nisi vt iste
sex⁹ peccare in nece dñi videret̃:vt ꝛ iste sex⁹ redime
ret ꝑ dñi passionē. Petr⁹ aūt ꝑdit⁹ negat: malo eniꝫ
negasse petrū q̄ꝫ dñm fefellisse. vñ seq̄t̃: At il.ne.di.
Mulier nō noui illū. CHRY. Quid ais o petre?
Vox tua repēte mutata est. os et plenū fidei ꝛ amo
ris:in odiū ꝑfidiāq̃ cōuersum est: nō tibi flagella:
nōdū sunt admota tormēta:qui te interrogat:nul/
lus est eoꝝ qui aucte sui possit formidinē incutē cō
fitenti. mulier te simplici voce interrogat:ꝛ forte nec
ꝓditura ꝯfessū:nec tamē mulier sed puella hostia/
ria:vile mācipiū. AMBRO. Sꝫ iđ negauit petr⁹
qꝛ ꝑmisit incaute. nō negat in mōte:nō i tēplo: nō
in sua domo:sꝫ in p̄torio iudeoꝝ. Ibi negat:vbi ies⁹
ligat⁹ est:vbi veritas nō est. Negās aūt dicit: Non
noui illū. temerariū q̄ppe erat: vt dicēt qꝛ nouerat
eū:quē mēs humana nō pōt ꝯphendē: nemo.n.no
uit filiū nisi pr̄. Rursum secūda vice negat christū.
Sequit̃.n. Et post pusillū ali⁹ vidēs eū dixit: Et tu
de illis es. AVG. de con.euā. Intelligit̃ aūt ꝙ in
hac secūda negatōe a duob⁹ ē ꝯpellat⁹:ab ancilla.s.
quā ꝯmēorāt matthe⁹ ꝛ marc⁹: ꝛ ab alio quē ꝯmēo
rat lucas. Hoc g̃ qđ h̄ lucas dicit:ꝛ post pusillū iaꝫ
egressus erat ianuā petr⁹: ꝛ p̄mū gall⁹ cātauerat vt
marc⁹ dicit: Jā redierat:vt queadmodū dicit iohēs
ad focū stās iterꝫ negaret:de q̄ negatōe seq̄t̃: Pe.vo
ait:o hō nō sū. AMB. Maluit.n.se negare:q̄ꝫ xp̄ꝫ
aut qꝛ videbat̃ negare christi societatē: vtiq̃ se nega/
uit BED. In hac āt negatōe petri dicim⁹ nō solū
ab eo negari christū q̄ dicit eū nō eē christū:sꝫ ab il/
lo etiā q̄ cū sit negat se eē christianū. AMB. Ter/
tio quoq̃ interrogat̃. Seq̄t̃.n. Et int̃.fa.q̄.ho.vnius:
ali⁹ q̄.affir.di. Ve ꝛ h̄ cū il.erat. AVG. de cō.euā.
Qđ matth. ꝛ mar.dicūt p⁹ pusillū:q̄ꝫtū eēt h̄ temp̄is
mānifestat h̄ lucas dicēdo: Et interuallo facto quasi
hore vni⁹. de hoc aūt interuallo tacet iohānes. Item
ꝙ matthe⁹ ꝛ marc⁹ non singulari sed plurali nūero
enūciāt eos q̄ cū petro agebāt:cū lucas ꝛ iohēs vnū
dicāt:facile ē intelligē:aut pluralē nūeꝝ ꝓ singula/
ri vsitata locutiōe vsurpasse mattheū ꝛ marcū: aut
ꝙ vn⁹ maxime tanq̄ q̄ eū viderat affirmabat: ceteri
autē secuti ei⁹ fidē petrū sic vrgebāt. Jā vo illud qđ
matthe⁹ ip̄i petro dictū asseuerat: None te vidi i or
to? Marc⁹ aūt ꝛ lucas int̃ se illos de petro locutos
aut sniam intelligim⁹ tenuisse eos: q̄ ꝯpellatū dicūt
petrū: tātū.n.valet qđ de illo corā illo dicebat̃: q̄ꝫtū
si illi diceret̃: aut vtroq̃ modo dictū: ꝛ alios hunc
alios illū modū ꝯmēorasse. BED. Subdit autem
Nā ꝛ gali.ē. nō ꝙ alia ligua galilei:atq̃ alia loque
rent̃ hierosolymite: q̄ vtriq̃ fuerūt hebrei: sꝫ ꝙ vna/
q̄q̃ ꝓuīcia ꝛ regio suas hn̄do ꝓprietates: vsitatuꝫ lo/
quēdi sonū vitare nō possit. Seq̄t̃: Et ait pe. O hō:
ne.q̄d dicis. AMB. Hoc ē sacrilegia vr̄a nescio: sꝫ
nos excusam⁹: ip̄e nō excusauit. Nō.n.satis ē iuolu
ta r̄nsio ꝯfitētis iesū: sꝫ apta ꝯfessio. ꝛ iđ petr⁹ nō de
industria r̄ndisse sic inducit̃: qꝛ postea recordat⁹ est
ꝛ tn̄ fleuit. BED. Solet aūt sacra scr̄ptura sepe me
ritū causaꝝ ꝑ meritū designare tp̄ū. vnde petr⁹ q̄ me
dia nocte peccauit: ad galli cātū penituit. Seq̄t̃.n.
Et cōti.il.adhuc lo.gal.cātauit. Quia qđ i tenebris
obliuiōis errauit: vere lucis rememoratiōe correxit

AVG. de con.euan. Galli autē cantū post trinā
negatōnem petri intelligimus: sicut marcus expres
sit. BEDA: Hunc gallum mystice opinor aliquē
doctorū intelligendū: qui iactantes ꝛ somnolētos
increpat dicens: Euigilate iusti: ꝛ nolite peccare.

CHRY. Admirare autē curam magistri: quia cū
vinct⁹ esset: multa vtebatur ꝓuisione erga discipulū
quem nutu erigens ad lachrymas ꝓuocauit. Sequi
tur enim: Et cōuersus dominus: respexit petrum.

AVG. de con.euange. Quod quo modo accipiē
dum sit: diligenti⁹ considerandū est. Dicit enī mat/
theus: Petrus.n.sedebat foris in atrio. quod nō di
ceret: nisi illa cum domino int⁹ agerent̃. Similiter ꝛ
in eo qđ dixit marcus: Et cum essꝫ petr⁹ in atrio de
orsum: ostendit nō solū in interiorib⁹: sed etiam in
superiorib⁹ gesta que dixerat: Quomodo ergo respe
xit domin⁹ petrū facie corporali? Quapropter mihi
videt̃ illa respectio diuinit⁹ facta. Et sicut dictū est:
Respice ꝛ exaudi me: ꝛ cōuertere domine et libera
animā meam: ita dictū arbitror: Conuersus domi/
nus: respexit petrū. BEDA: Respicere nāq̃ ei⁹ mi
sereri est: quia nō solū cū agit̃ penitētia: verū etiā vt
agat̃ dei misericordia necessaria est. AMBRO.
Deniq̃ quos iesus respicit: plorāt delictū. vnde seq̄t̃
Et recordat⁹ est petr⁹ verbi dñi quod dixerat: Quia
p̄us q̄ꝫ gall⁹ cātet: ter me negabis. Et egressus foras
petr⁹ fleuit amare. Quare fleuit? quia errauit vt hō:
lachrymas ei⁹ lego: satisfactiōem non lego. Lauent
lachryme delictū: quod voce pudor est cōfiteri. Ne
gauit p̄mo ꝛ secūdo ꝛ nō fleuit: quia adhuc non re
spexerat domin⁹. Negauit tertio: respexit eū iesus: ꝛ
amarissime fleuit. ꝛ tu si veniā vis mereri: dilue la/
chrymis culpā tuā. CHRY. Non aūt audebat pe
trus palā flere: ne a lachrymis dep̄hēderet̃: sꝫ foras
exiens lachrymabat̃. Flebat autē nō ꝓpter penam
sed quia dilectū negauerat: quod molestius erat ei
quolibet supplicio.

¶ Et uiri q̄ tenebāt illuꝫ: illudebāt
ei cedētes. Et uelauerūt eū: ꝛ ꝑcuti

ebāt faciē ei⁹. Et interrogauerūt eū dicētes: Prophetiza. Quis est q̄ te pcussit? Et alia multa blasphemātes dicebāt in eū. Et ut fact⁹ ē dies: cōuenerunt seniores plebis ⁊ pncipes sacerdotū ⁊ scribe: ⁊ duxerūt illū i cōciliū suū dicētes: Si tu es christ⁹: dic nob. Et ait ill: Si uob dixero non credetis mihi: si aūt ⁊ interrogauero nō r̄ndebitis mihi: neq; dimittetis. Ex hoc aūt erit fili⁹ hoīs sedēs a dextris uirtutis dei. Dixerūt aūt oēs Tu ergo es fili⁹ dei? Qui ait: Uos dicitis: q̄ ego sum. At illi dixerūt: Quid adhuc desideram⁹ testioniū. Ipsi eni audiuim⁹ de ore eius.

AVG. de cō. euā. De petri tētatōe: q̄ int̄ dn̄i cōtumelias facta ē: nō eodē ordine oēs narrat. Nā illas pmo cōmēorat matthe⁹ ⁊ marc⁹: deīde petri tētatiōnē. Lucas v̄o explicauit pus tētatōem petri: deīde dn̄i cōtumelias dicēs: Et vi. q̄ tene. eū: illu. ei cedentes

CHRY. Celi ⁊ terre dn̄s cesus sustinet: ⁊ patit̄ īpiorū ridicula: formā nobis patiētie pbens. THE. Necnō dn̄s pphārū vt pseudo ppha deludit̄. Seq̄t Et vela. eū ⁊ pcu. fa. ei⁹: ⁊ inter. eū di. Prophe. no. q̄s est q̄ te pcussit. BED. Hec q̄si in cōtumeliā faciebāt ei⁹ q̄ se a pplis pphām voluit h̄ri. Sȝ tūc q̄ cesus ē colaphis iudeorū: cedit̄ etiā nūc blasphemijs falsorū christianorū. Uelauerūt aūt eū: nō vt eorū ille scelera nō videat: sed vt a se ipi faciē ei⁹ abscōdāt. Heretici aūt ⁊ iudei ⁊ mali catholici eū reprobis actib⁹ exacerbātes: q̄si ei illudētes dicūt: Quis ē q̄ te pcussit? dū ab illo suas cogitatōes ⁊ opa tenebrarū cognosci nō estimāt. AVG. de cō. euā. Hec aūt intelligit̄ pass⁹ dn̄s vsq; mane in domo pncipis sacerdotū: q̄ pus adduct⁹ ē. vn̄ seq̄t: Et vt fa. est dies: cōue. seni. ple. et pn. sacer. ⁊ scri. ⁊ duxe. eū in cōsi. su. di. Si tu ei chri. dic nobis. BED. Nō veritatē desiderabāt: sed calūniā pparabāt. Siq̄dē christū hoīem tm̄mō de stirpe dauid ventur̄ sperātes: h̄ ab eo q̄rebant: vt si diceret: Ego sū christ⁹: calūniarent̄ q̄ sibi arroget regiā ptātē.

THEO. Ipse v̄o sciebat eorū pcordia q̄ q̄ nō crediderāt opib⁹: m̄ltominus smonib⁹ crederēt. vn̄ seq̄tur: Et ait illis: Si vo. dixe. nō cre. mihi. BED. Sepe ei dixerat se christū eē: puta cū dicebat: Ego ⁊ pr̄ vnū sum⁹: ⁊ cetera talia. Si autē interro. nō r̄n. mi. neq; dimittetis. Interrogauerat. n. eos: quō dicerēt christū filiū eē dauid: cū dauid in spū dn̄m suū illū vocauerit: verū illi neq; dicēti credere: neq; interrogati r̄ndere voluerūt. q̄ aūt semē dauid calūniari q̄rebant pl⁹ est q̄ audiuit. Seq̄t: Ex h̄ aūt erit fi. ho. se. a der. vtu. dei. CIRYL. q. d. Nō est vobis de cetero tēp⁹ smonū ⁊ doctrine: sed deīceps iudicij tps erit: cū videbitis me filiū hoīs sedētem a dextris v̄tutis dei.

CIRYL. Cū autē de deo cessio dr̄ atq; thron⁹: regia ⁊ vniuersis pncipās dignitas designat̄. Nō eni putabam⁹ tribunal q̄ddā positū eē cui credam⁹ inniti dn̄m oīm: sed nec dio dextrū l̄ sinistrū eē penes diuinā nām. ppriū. n. est corpū figura ⁊ loc⁹ ⁊ cessio. Qualr̄ aūt paris honoris: paris quoq; cōsessus fili⁹ videbit̄ eē: si nō est fm nām fili⁹: nālē in se pp̄etatē h̄ns pris. THEO. Hoc igit̄ audiētes timere debebāt: sȝ illi p⁹ hec verba magis insaniūt. vn̄ seq̄t: Di. at oēs: Tu ḡ es fi. dei? BED. q̄ se filiū dei dixerat. acceperūt in eo q̄ ait: Erit fi. ho. sedens a dex. v. dei.

AMB. Dn̄s aūt maluit se regē pbare q̄ dicere: vt cōdēnādi cām h̄re nō possint: q̄ q̄ obiciūt h̄ fatet̄. Seq̄t: Qui ait: Uos di. q̄ ego sum. CIRYL. Hoc aūt dicēte christo: succēsuit phariseorū cohors vsurpās ignominie vocē. vn̄ seq̄t: At il. dix. Quid adhuc desi. testi. ipi. n. audi. de ore ei⁹. THE. Ex q⁹ pȝ q̄ inobedientes nulla cōmoda ferūt reuelatis sibi secretoribus⁹: sed maiorē penam acquirūt. pp̄ter quod talia oportet eis esse occulta. CA. XXIII.

Et surgēs oīs m̄ltitudo eorū duxerūt illū ad pilatū. Ceperūt aūt illū accusare dicētes: Hūc inuenim⁹ subuertētē gentē nrām: ⁊ phibētē tributa dari cesari ⁊ dicētē se christū regē eē. Pilat⁹ āt interrogauit eū dicēs: Tu es rex iudeorū? At ille r̄ndēs ait: Tu dicis. Ait āt pilat⁹ ad pncipes sacerdotū ⁊ turbas: Nihil inuenio cause in hoc hoīe At illi inualescebāt dicētes: Cōmouit populū docēs p uniuersā iudeā incipiēs a galilea usq; huc.

AVG. de cō. euā. Postq̄ cōpleuit lucas narrādo petri negatōem: recapitulauit q̄ cū dn̄o gesta sūt circa mane: cōmēorās q̄dā q̄ alij tacuerūt: atq; ita cōtexuit narratōem: sīlr̄ alijs narrās cū dic: Et sur. ō. mul. eo. duxe. il. ad pilatū BED. Ut ipleret̄ smo iesu quē de sua morte pdixit: Tradet̄ gētib⁹. s. romanis. nā pilat⁹ roman⁹ erat. eūq; romani ī iudeā psidē miserāt. AVG. de cō. euā. Deīde apd̄ pilatū gesta sic narrat. Ceperūt aūt eum accusare dicētes: Hūc inue. subuer. gē. no. ⁊ phi. tri. da. cesa. ⁊ di. se chri. re. eē. Hoc matthe⁹ ⁊ marc⁹ nō dixerūt: cū tn̄ dicāt q̄ eū accusabāt: sȝ iste ēt ipa crimia q̄ falso obiecerūt aperuit.

THE. Euidēt āt aduersat̄ veritati. Nō. n. dn̄s phibuit dari cēsū: sȝ magis dare iussit. Qualr̄ āt ppl̄ȝ subuertebat: an vt regnū aggredet̄: sȝ h̄ ē icredibile cūctis: q̄ volēte m̄ltitudine tota eū ī regē eligē sciens fugit. BED. Duob⁹ aūt dn̄o obiectis. s. q̄ ⁊ tributa cesari dari phibuerit: ⁊ se christū regē dicāt: potuit fieri vt illō q̄ dn̄s ait: Reddite q̄ sūt cesaris cesari: ēt pilatū audisse cōtigerit. Idē cām hāc q̄si aptū iudeorū mēdaciū ptērmittēns solū q̄ nesciebat: de regni verbo interrogādū putauit. Seq̄t: Pila. aūt inter. eū di. Tu es rex iudeorū? THEO. Mihi videt̄ q̄ h̄ a christo q̄sierit cōtēptū obiecti crimīs subsannādo. q. d.

Tu paup:hūilis:nud⁹:cui null⁹adiutoꝛ accusarī te regē ambitōe:ad qđ op⁹ē mltoꝝ adiutoꝝ ꝛ sūptuū
BED. Eodē aūt verbo p̄sidi:quo ꝛ p̄ncipib⁹sacerdotū rn̄det:vt ppa snia cōdēnet. Seq̄t: At il.rn̄.ait Tu dicis. THEO. Illi aūt cū nihil aliud fauerent eoꝝ calūnie recurrūt ad clamoꝝ subsidia. Seq̄t: At il.inua.dicētes: Cō.popu.do.p vni.iude.inci.a gali.vsq; huc.q.d. Peruertit pplm:nec in vna pte tm̄: ſ3 a galilea incepit: ꝛ hucusq; puenit:trāsiēs p iudeā: puto aūt eos nō absq; causa meminisse galilee:ſ3 volētes incutere timorē pilato. Galilei.n.scismatici fuerūt:ꝛ noua tētātes:q̄lis fuit iudas galile⁹:cuius in actib⁹aploꝝ fit mētio. BED. His aūt verbis nō illū:sed se accusant. Docuisse.n.pplm ꝛ a p̄stini tpis ignauia docēdo cōmouisse: taliq; actu totā terrā3 pmissiōis ptrāsisse nō criminis sed indiciū est vtutꝭ
AMB. O accusat aūt dn̄s ꝛ tacet:q2 defensiōe nō indiget:ābiāt defēdi q̄ timēt vici. Nō ḡ accusatōe3 tacēdo ꝯfirmāt:ſ3 despiciēt nō refellēdo. Quid ḡ tiere3: q̄ nō ābit salutē:sol⁹ vi suā pdit: vt acq̄rat oim.

Pilat⁹ aūt audiēs galileā interrogauit si hō galile⁹ esset. Et ut cognouit q2 de herodis ptāte esset:remisit eū ad herodē: q ꝛ ipe hierosolymis erat illis dieb⁹. Herodes autē uiso iesu gauisus ē ualde. Erat ei cupiēs ex multo tpe uidere eū eo q2 audir3 multa de eo:ꝛ spabat signū aliqđ uideri ab eo fieri. Interrogabat autē eū multis s̄monib⁹. At ipe nihil illi rn̄debat. Stabāt aūt p̄ncipes sacerdotū ꝛ scribe cōstāter accusantes eū Spreuit aūt illū herodes cū exercitu suo:ꝛ illusit indutū ueste alba:remisit ad pilatū. Et facti sunt amici herodes ꝛ pilatus in ipa die: nā antea inimici erant ad inuicem.

BED. Pilat⁹ de p̄missa accusatōe nō interrogādū dn̄m rat⁹:sed ipm magis nacta occasiōe cupit ab eo iudicādo liber3 reddere. vn̄ dr̄: Pilat⁹ aūt au.gali.interro.si hō gali.eēt. Et ne cōtra eū quē insontē:et pp inuidiā traditū cognouerat: snia3 dare cogeret herodi eū misit audiēdū:vt ipe potius eū q̄ ei⁹ patrie tetrarcha existebat:vel absoluer3:vel puniret. Seq̄t Et vt cogno. q2 de hero.ptā.eēt remi. eum ad hero. q̄ ꝛ ipe hiero.erat il.dieb⁹. THEO. In hoc sequit legē romanā:que iubebat quēlibet a p̄ncipe sue iurisdictōis cōdēnari. GRE.x.mo. Christi aūt famā herodes exploꝛare voluit:cuꝰ ei⁹ miracula vidē cōcupiuit. Seq̄t: Hero.aūt vi.ie.ga.est val. Erat.n.cu.ex mul.tēp.vide.illū. THE. Nō tanq̄ lucratur⁹ q̄cq̄ vtilitatis ex ei⁹ aspectu:sed patiēs nouoꝝ cupidine3 credebat videre quēdā extraneū hoiem:de quo audierat q2 sapiēs ꝛ mirific⁹ eēt. vn̄ sequit: Eo q2 audi.mul.de il.ꝛ spe.sig.ali.vide.ab eo fieri. Volebat etiā audire ab eo quid diceret:ꝛ iō interrogat eū q̄si derisoꝛie se hn̄s ad ipm ꝛ eū subsanās. Seq̄t: Interro.aūt illū mul.sermonib⁹. Iesus q̄ cūcta rōne pegit:et qui teste dauid suos s̄mones in iudicio dispōit:puū esse iudicauit in talib⁹ hr̄e silētiū. Sermo.n.platus ei cui nihil pficit:cōdēnatōis fit cā. vn̄ seq̄t: Et ipse nihil ei rn̄debat. AMB. Tacuit ꝛ nihil fecit: quia nec illi⁹ credulitas merebat videre diuina. Et dn̄s iactātiā declinabat:ꝛ foꝛte typice in herode oēs impii significāt:q̄ si legi nō crediderit ꝛ pphetis:mirabilia christi opa in euāgelio videre nō pn̄t. GRE.xxij.mo. Hoc etiā audiētes nos o3 addiscere:vt quotiēs auditores nr̄i nr̄a volūt quasi laudādo cognoscere nō aūt sua puersa mutare oio tacem⁹:ne si ostētationis studio verbū dei loq̄mur:ꝛ illoꝝ q̄ erat culpa esse nō desinat:ꝛ nr̄a q̄ nō erat fiat. Multa āt sunt q̄ audiētis aim pdūt:maxie si auditores nr̄i ꝛ semp laudāt qđ audiūt:ꝛ nūq̄ qđ laudāt sequūt GRE.x.mo. Inq̄sit⁹ ḡ redēptoꝛ tacuit:expectat⁹ miracula adhibere cōtēpsit:seseq; apud se in occultis retinēs eos quos exterioꝛa q̄rere cōperit:ingratos foꝛis relicq̄t:magis eligēs apte a supbiētib⁹ despici:q̄ a non credētib⁹ vacua voce laudari. vn̄ seq̄t: Sta.etiā p̄n.sacer.ꝛ scri.cō.accu.eū: spre.aūt il.hero.cū exer.suo:ꝛ illu.indu.veste al.ꝛ remi.ad pilatū AMB. Non ociosū q2 veste alba induit ab herode: immaculate tribuēs indicia passiōis:q2 agn⁹ dei sine macula cu3 gloꝛia mūdi pctā susciperet. THE. Tu tn̄ cōsidera q2 p ea q̄ facit diabol⁹ impedit: cōgerit derisiōes ꝛ obpꝛobꝛia i christū:ex quib⁹ declarat q2 dn̄s seditiosus nō sit. alioq̄n nō derideret plebe reddita suspecta:ꝛ nouitatib⁹ gaudēte. Missio aūt christi a pilato ad herodē fit amicitie cōis exoꝛdiū:q̄si pilato n̄ vsurpāte sibi subditos ditōi herodis. vn̄ subdit: Et fa.sunt ami.he.ꝛ pi.in ipa die:nā an.ini.erāt ad inuicē. Attēde diabolū vbiq; cōiūgentē disiūcta:vt christi pagat necē. Erubescam⁹ ḡ nos:si cā nr̄e salutꝭ nec amicos in xp̄o federe ꝯfuem⁹. AMB. In typo etiam herodis atq; pilati:q̄ amici ex inimicis p iesū christū facti sunt:ꝛ plebis isrl̄ ꝛ ppl̄i gētil figura fuat: q2 p dn̄i passionē vtriusq; sit futura ꝯcoꝛdia:ita tn̄ vt p̄us pplꝰ nationū capiat dei v̄bū:ꝛ ad pplm iudeoꝝ fidei sue deuotōem trāsmittat: vt illi quoq; gl̄ia maiestatis sue coꝛp⁹ vestiāt christi qđ ante desperetāt.
BED. Vel hoc herodis ꝛ pilati fedus significat: qđ gentiles ꝛ iudei genere ꝛ religiōe ꝛ mēte dissidētes in christianis ꝑsequēdis ꝯsentiūt.

Pilat⁹ aūt cōuocatis p̄ncipib⁹ sacerdotū ꝛ magistratibus ꝛ plebe:dixit ad illos: Obtulistis mihi hūc hominē:q̄si auertētē populum: ꝛ ecce ego coꝛā uob interrogās nullā cām inuenio in hoie isto: ex his in quib⁹ eum accusatis. Sed neq; herodes Nā remisi uos ad illū: ꝛ ecce nihil dignū moꝛte actū ē ei. Emēdatū ergo illū dimittā. Necesse aūt hēbat

dimittere eis per diē festū unū. Ex clamauit aūt simꝰ uniuersa turba di cēs: Tolle hūc: ꝛ dimitte nobis bar rabā. Qui erat ꝓpter seditōem quā dā factā in ciuitate ꝛ homicidiū mis sus in carcerē. Iterū aūt pilatꝰ locu tus est ad eos: uolēs dimittere iesū At illi succlamabāt dicētes: Cruci fige crucifige eū. Ille autem tertio dixit ad illos: Quid eni mali fecꝫ iste Nullā cām mortis inuenio in eo. Corripiā ergo illū: ꝛ dimittā. At il li instabāt uocibꝰ magnis postulātes ut crucifigeret: ꝛ iualescebāt uoces eoꝝ. Et pilatus adiudicauit fieri uo lūtatē eoꝝ. Dimisit āt illꝰ eū qui ꝓp homicidiū ꝛ seditiōem missus fue rat in carcerē quē petebāt. Iesū ue ro tradidit uolūtati eorū.

¶ AVG. de cō. euā. Rediēs lucas ad ea que apud ꝑidē gerebant̄. vnde digressus erat vtꝰ narraret qđ apud herodē actū est ita dicit: Pilatꝰ aūt cōuo. pn. sacer. ꝛ magistra. ꝛ ple. di. ad eos: obtu. mi. hūc ho. q̄ si auer. po. ꝛ ec. ego co. vo. inē. nl. cau. inue. i ho. isto ex his in qui. eū accusatis. Hic intelligimꝰ eū preter misisse quēadmodū a dn̄o quesierit: qđ accusatori bus respōderet. AMB. Hic pilatꝰ christū absoluit iudicio: crucifigit ministerio. ad herodem mittitur: ad pilatū remittit̄. vnde sequit̄: Sed neq; hero. nā remisi vos ad illū: ꝛ ecce nihil dignū morte actum est ei. Etsi vterq; reū nō ꝓnūciat: ob metū tamē alie ne crudelitatis studijs pilatus obsequit̄. THEO. Duoꝝ ergo viroꝝ testimonio iesus insons ostēdit̄. Iudei vero quia accusabāt nullū testē obtulerūt: cui credere oporteret. Uide ergo quō super veritas Iesus tacet: ꝛ testant̄ inimici: ꝓclamāt iudei: ꝛ nul lus eorū attestat̄ clamoribꝰ. BED. Pereant ergo scripta que tanto post tempe cōtra christū cōposita: nō illū apud pilatū magice artis accusatū: sed com ponētes apud dn̄m ꝑfidie ꝛ falsitatis accusandos esse demōstrāt. THEO. Lenīꝰ ergo pilatꝰ nec sa tis apud veritatē seuerꝰ: quia timebat accusatōnes subiūgit: Emendatū ergo illū dimittā. BED. q. d. Flagris illū ꝛ ludibrijs quantū iubetis afficiā: dū modo innoxiū sanguinē nō sitiatis. Seq̄t̄: Necesse aūt habe. dimit. eis ꝑ di. festū vnū. Necesse habebat nō imꝑialis legis sancōe: sed annua gētis cōsuetu dine deuictꝰ: cui ꝑ talia gaudebat placē. THEO. Romani eni iudeis cōcesserāt ſm leges ꝛ ritꝰ ꝓpos cōuersari. Mos aūt patrīꝰ erat iudeis petere dāna tos a ꝑncipe: sicut a saule ionathan petiuerūt. vn̄ et de eoꝝ petitōne nūc subdit̄: Excla. aūt si. vni. tur. di. Tolle hūc ꝛ dimit. no. bar. qui erat ꝓpter sedi. q̄ndā factā in ciui. ꝛ homi. mis. in carcerē. AMB. Non

imerito homicide absolutōem petūt: qui flagitabāt innocētis exitiū. tales leges hꝫ iniq̄tas: vt qꝫ oderit innocētiā: scelꝰ diligat. In quo tn̄ nōis interꝑtatio spēm dat figure: barrabas. n. patris filiꝰ latine dicit̄. Illi ergo quibꝰ dicit̄: Uos ex patre diabolo estis: ve ro dei filio: patris sui filiū. i. antichristū ꝑlaturi esse ꝓdunt̄. BEDA: Heret aūt iudeis vsq; hodie sua petitio. qꝛ. n. data sibi optōe: ꝓ iesu latronē: ꝓ saluta toꝛe interfectoꝛē elegerūt: merito salutē vitāq; ꝑdi derūt: ꝛ latrocinijs se ac seditōibꝰ itantū subiecerūt vt ꝛ patriā ꝛ regnū suū ꝑdiderint. THEO. Sic ḡ gens olim sancta furit ad cedēdū: pilatꝰ gētil̄ cedē ꝓhibet. Sequit̄. n. Iterū aūt pila. locu. ē ad il. vo. di. iesum. At il. succla. di. Cru. cru. eū. BED. Pessimo . n. genere mortis occidē innocētē: hꝰ ē crucifigē de siderāt. Pēdētes. n. i ligno crucifixi clauis ad lignū pedibꝰ manibusq; ɔfixis ꝓducta morte necabāt̄: ne doloꝛ citiꝰ finiret̄. Uerū a dn̄o electa erat mors cru cis quā diabolo supato: tanq; tropheū in frōtibꝰ fi deliū erat positurꝰ. Tertio aūt pilatꝰ christū absol uit. Sequit̄. n. Ille aūt ter. dixit ad il. Quid. n. mali fe. iste: nul. cau. mor. inue. in eo. Cor. ḡ il. ꝛ dimittā. BED. Hāc correptiōem q̄ ppl'o satisfaceēt: ne vsq; ad crucifigendū saluatorē seuirēt: pilatꝰ q̄rebat: nō solū obtulisse: sed etiam deridēdo ꝛ flagellādo exhi buisse: verba iohānis testāt̄. Quia vo totā accusati onē quā aduersus dn̄m detulerūt: solicita interro gatōe videbāt euacuatā: tandē ad solas ꝑces cōuer tūt. vn̄ sequit̄: At il. insta. vo. ma. postu. vt cru. ꝛ iua. vo. eoꝝ. THEO. Tertio clamāt cōtra christū: vt ꝑ trinā hāc vocē: suā esse occisiōem christi apprōbēt: quā petēdo extorserūt. Sequit̄. n. Et pila. adiu. fieri peti. eoꝝ: dimi. aūt eū il. qui ꝓpter homi. ꝛ sedi. mis. fue. inꝰ carce. ie. ve. tradi. volun. eoꝝ. CHRY. Puta bāt. n. hoc se posse astruere qꝫ iesus deteriꝰ eēt latro ne ꝛ adeo neq; vt neq; ꝑ pietate: neq; ꝑ festi ꝑero gatiua deberet liberari.

¶ Et cū ducerēt eū: apprehenderūt simonē quēdā cyrenēsem uenietem de uilla: ꝛ imposuerūt illi crucē por tare post iesum. Sequebat̄ aūt illū multa turba ppl'i ꝛ mulieꝝ: q̄ plāge bāt ꝛ lamētabāt̄ eū. Cōuersus aūt ad illas dixit iesus: Filie hierusalē: nolite flere sup me: sed sup uosipās flete: ꝛ sup filios uestros. Qm̄ ecce uenient dies in quibus dicēt: Beati steriles: ꝛ uētres qui nō genuerūt: ꝛ ubera que nō lactauerūt. Tūc inci pient dicere mōtibus: cadite super nos: ꝛ collibꝰ operite nos. Quia si in uiridi ligno hec faciūt: in arido qđ fiat? Ducebant̄ aūt ꝛ alij duo neq̄ cū eo: ut interficeret̄.

GLO. Posita cõdemnatõne christi: cõuenienter agit̃ de eius crucifixiõe cũ dicit̃: Et cũ ducerẽt eum apprehenderũt simonẽ quẽdã cyrenẽsem venientẽ de villa: ꝛ imposuerũt ei crucẽ portare post iesum.

AVG. de con. euan. Johãnes aũt narrat ꝙ iesus baiulabat sibi crucẽ. vnde intelligit̃ ꝙ ipse sibi portabat crucẽ cũ exiret in eum qui dicit̃ caluarie locum Simon aũt in itinere angariatꝰ est: cui data est portanda crux vsq; ad locũ. nullus. n. aliorꝫ acceptabat crucẽ baiulare: eo ꝙ lignũ detestabile putabatur: et ideo simoni cyreneo quasi in quãdã iacturã imposuerũt crucẽ portare: quã alij recusabãt. Hic adimple illud isaie: Cuiꝰ pncipatꝰ sup humerꝫ eius. pncipatus. n. christi est crux eius: pp quã fm apostolũ deꝰ eũ exaltauit. Et sicut in signũ dignitatis alij baltheum alij mitrã portãt: sic ꝛ dominꝰ crucẽ. Etsi inqras inuenies nõ aliter in nobis regnare iesum: nisi p asperitates: quo fit vt deliciosi inimici sunt christi cruci.

AMB. Christꝰ ergo crucẽ baiulãs: iam tropheum suũ victor attulit. crux sup humeros imponit̃: quia siue simõ siue ipse portauerit: ꝛ christꝰ in homine ꝛ homo portauit in christo. Nec discordãt euangelistarũ sentẽtie quãdo cõcordat mysteriũ. Et bonꝰ ordo nostri pfectꝰ est: vt pꝰus crucis sue trophea ipse erigeret: deinde martyribꝰ traderet erigẽdũ. Nõ iudeꝰ est qui crucẽ portat: sed alienigena atq; pegrinus: nec pcedit: sed sequit̃: iuxta hoc qd̃ scptũ est: Tollat crucẽ suã ꝛ sequat̃ me. BED. Simõ aũt obediens cyrene heres interptat̃. vnde p eũ ppl̃i gẽtium designant̃: q quõdã pegrini ꝛ hospites testõꝝ nũc obediẽdo facti sunt dei heredes. De villa aũt simõ egrediens: crucẽ portat post iesum: cũ paganis ritibꝰ derelictis: vestigia dominice passiõis obediẽter ãplectitur. Villa. n. grece pagos vocat̃: a qua pagani nomẽ trahũt. THEO. Vel ille tollit crucẽ christi q venit a villa. i. dimittit hũc mũdũ ꝛ opera eius: ꝛ hierusalẽ. i. in supernã libertatẽ tendẽs. Ex hoc etiam nõ modicũ sumit̃ documẽtũ. Qui. n. ad modũ christi magister est: debet ipse pꝰus tollere crucẽ: ꝛ timore dei ppam carnẽ cõfigere: ꝛ sic subditis ꝛ obedientibꝰ eam imponere. Sequit̃ aũt christũ etiã multitudo plebis ꝛ mulierꝫ. nam subdit̃: Sequebat̃ aũt illũ multa turba populi ꝛ mulierꝫ: que plangebãt ꝛ lamentabant̃ eũ. BED. Multa quidẽ turba crucẽ domini: sed nõ vna eadẽq; mẽte sequebat̃. Nã populꝰ qui eiꝰ mortẽ impetrauerat: vt moriẽtẽ letꝰ aspiceret: mulieres vo vt moriturũ plorarẽt. Nõ autem ideo solꝰ mulierꝫ planctꝰ sequebat̃: quia nõ etiã innumerus virorꝫ cetus: de eiꝰ erat passiõe mestissimꝰ: sꝫ quia feminꝰ quasi cõtẽptibilior sexꝰ liberiꝰ poterat qd̃ senserat ostẽtare. CIRYL. Amãs etiã lachrymarũ est semp sexꝰ feminꝰ ꝛ mentẽ hñs flexibilẽ ad pietatẽ. THEO. Per hoc etiã significabat̃ ꝙ multitudo magna iudeorꝫ esset post crucẽ itura credẽs in iesum. Sed ꝛ mens infirma que significat̃ per feminã: si sumpta cordis cõtritõe per pniam fleat: seqtur iesum ppter nostrã salutẽ afflictũ. Flebãt igit̃ mulieres per cõpassiõem. Eũ aũt qui vltro patit̃ flere nõ oportet: sed magis ei applaudere: ꝛ id̃o eas flere vetat. Sequit̃. n. Cõuersus aũt iesus ad illas dixit: Filie hierusalẽ. nolite flere sup me. BED. Cuius. s. cita resurrectio mortẽ soluere põt. cuiꝰ mors ꝛ omnẽ mortẽ ꝛ ipm mortis destructura est auctorẽ. Notandũ aũt cum filias hierusalẽ appellat: ꝙ non sole que cum eo venerãt a galilea: sed ꝛ eiusdẽ vrbis ciues ei mulieres adheserũt. THEO. Mãdat deplorantibꝰ eum in futura mala pspectũ intendere: ꝛ sup illis flere. Sequit̃. n. Sup vosipas flete et sup filios vestros. CIRYL. Significãs in futuro mulieres liberis esse orbãdas: nam irruẽte bello i terra iudeorũ cũcti simul peribũt magni ꝛ pui. vñ sequit̃ Quia ecce veniẽt dies in quibꝰ dicẽt: beate steriles: ꝛ vẽtres qui nõ genuerũt: ꝛ vbera q nõ lactauerũt.

THEO. Cum. n. femine crudeliter suos assabunt filios: ꝛ venter qui pduxerat flebiliter: iterato recipiet genitũ. BEDA: In quo die vẽture a romãis obsidionis ꝛ captiuitatis tempꝰ significat: de quibꝰ supra dixerat: Ve pregnãtibꝰ ꝛ nutriẽtibꝰ in ill' diebus. Naturale est aũt imminẽte captiuitate hostili alta vel abdita quibꝰ abscõdant̃ hoies refugia querere. vnde sequit̃: Tũc incipiẽt mõtibꝰ dicere: Cadite sup nos: ꝛ collibꝰ: operite nos. Refert. n. iosephꝰ insistentibꝰ sibi romanis: certatim iudeos cauernas montiũ colliũq; petisse spelũcas. põt. n. ꝙ beatificãdas dicit steriles de his itelligi q vtrolibꝫ seru se castrauerũt pp regnũ celorꝫ. mõtibꝰ collibusq; dicit: cadite sup nos: ꝛ opite nos: cũ q̃libꝫ sue fragilitat' me morꝫ igniẽte tẽtationũ articlo: sublimium quorũ cũq; virorꝫ q̃rit exẽplis munit' ꝛ pcibꝰ defẽdi. Sequit̃: Quia si i vi li. h fa. in ari. qd fiet? GRE. ximo. Se lignũ viride: ꝛ nos lignũ aridũ dixit: q: ipse in se vim diuinitat' habuit: nos vo q puri hoies sumꝰ: lignũ aridũ appellamur. THEO. q. d. iudeis: Si g in me lignũ fructiferꝫ iugit̃ virẽs tal' sexierũt romani: qd nõ attẽtabũt erga vos? pplm dico q̃si lignũ aridũ: puatũ q̃libꝫ viuificãte vtute: nec vllũ fructũ ferẽtẽ. BED. Vel q̃si oibꝰ dicẽt: Si ego q peccatũ nõ feci: lignũ vite appellatꝰ sine igne passiõis a mũdo nõ exeo: qd putas eis manẽ tormẽti q sunt fructibꝰ vacui? THE. Malã ãt opionẽ d dño inuere volẽs diabolꝰ ẽt latrões faciebat crucifigi cũ eo. vñ seqt̃: Duce. aũt ꝛ alij duo neq; cũ eo vt interficerent̃.

Et postquã venerũt in locũ qui vocatur caluarie: ibi crucifixerunt eum: ꝛ latrones: unum a dextris: alterum a sinistris.

ATHA. Vbi corruptũ est genꝰ humanũ: ibi christus ppum corpꝰ exposuit: vt vbi seminata ẽ corruptio: ibidẽ incorruptio oriat̃: pp qd̃ i loco caluarie crucifigit̃. Dicit̃. n. Et postq; vene. in lo. q vo. cal. ibi cruci. eũ. Quẽ locũ doctores iudeorꝫ aiũt esse sepulchrũ ade. BED. Vel aliter: Foris portã loca erãt in quibꝰ trũcabant̃ capita damnatorꝫ: ꝛ caluarie. i. decollatorꝫ sumpserũt nomẽ. Et sic p oim salute q̃si noxiꝰ inter noxios crucifigat̃. vt vbi abũdauit peccatũ: supabũdet ꝛ grã. CIRYL. Nõ aũt ipe vnigenitꝰ dei filiꝰ i ppa nã q deꝰ ẽ: passus ẽ: q sũt corporis: sꝫ magis i nã terrena. Decet. n. vtrũq; d vno ꝛ eodẽ filio dici. i. ꝛ nõ pati diuine: ꝛ passum esse humanitꝰ.

EVSE. Si aũt aliter post cõuersatiõem cũ hoibus euanescẽs subito euolaret fugiẽs mortẽ ab hoibus cõparet̃ phãtasmati. ꝛ queadmodũ siqs incõbusti

bile quoddã nobis vas: ↄ̃ puales ignis nãe vellz ostẽdere: flãme illud tradẽt: et dñter a flãma illud illesuz extraheret. Sic dei verbũ volẽs ostẽdere instrumẽtũ quo vsus est ad humanã salutẽ esse preualẽs morti mortale morti exposuit ad demõstrãdã ei⁹ naturaz. deinde post modicũ a morte illud eripuit in signuz diuine virtutis. Et prima quidẽ causa mortis christi hec est: secũda vero diuine ptãtis ostẽsio: corp⁹ christi inhabitãtis. cum.n. ãt tiquit⁹ deificarẽt homies cõmunẽ exitũ mortis sortitos: quos heroas et diuos nomiabãt: decuit illũ solũ mortuũ veruz deum esse fatendũ: quẽ brauia victorie morte pstrata decorãt. Tertia ratio est victima p toto genere hominũ mactanda. qua oblata tota potestas demonũ perijt: et error quilibet est sedatus. Est et alia causa salutifere mortis: vt discipuli oculatã fide cõspicerẽt resurrectõem post mortẽ: ad quã ppam spem erigere docebant: vt mortẽ cõtemnẽtes: agonẽ cõtra errores inirent alacriter. CHRY. Nõ aũt sui mortẽ quã nõ habebat: cũ sit vita: sed hoim venit consumptur⁹ saluator. vnde nõ p pa morte corp⁹ deposuit. sed ab hominib⁹ illã sustinuit. sed si nõ egrotãs sicut corp⁹ eius: et in cõspectu omniũ solueret: incõueniẽs erat eũ q sanare alios lãguores habere pprijũ corp⁹ affectũ lãguorib⁹: sed si absq aliquo morbo seorsũ alicubi corp⁹ deposuisset: ac deinde rursus se offerret nõ crederet ei de resurrectõe diceẽti: oportet eni mortem resurrectõem pcedere. Cur ergo resurrectõem palã quidẽ pdicaret: clãculo vero moreret mirũ si latẽter hec euenissent: qõ excogitarẽt hoies incredulitatis calũnias: qr õ pateret christi in morte victoria: nisi corã oib⁹ eam patiẽs p incorruptõez corpis pbasset extinctã? Sed dices: Decebat saltẽ gloriosaz mortez sibi excogitare: vt euitaret ignominiã crucis. sed si hoc fecisset: suspectũ se reddidisset: quasi nõ hñs virtutẽ cõtra quãlibet mortẽ. Sicut ergo pugil psternens illũ quẽ hostes obtulerit: ostẽdit excellẽtior oibus: sic oim vita ab hostib⁹ illatã quã putabãt esse dirã et infamẽ et detestabilẽ mortẽ in cruce suscepit vt hac interẽpta dominiũ mortis totalit destruat. ppter quod nõ caput ei amputat vt iohãni: neq sectus est vt ysaias: vt corp⁹ integrũ et indiuisibile morti seruet: et nõ fiat occasio volẽtib⁹ ecclesiã diuidere. Uolebat etiã subportare quã incurreram⁹ maledictõem: maledictã mortẽ. s. crucis suscipiẽdo sm illõ Maledict⁹ homo qui pẽdet in ligno. In cruce etiã expãsis manib⁹ morit: vt altera quidẽ manu veterẽ populũ: altera eos qui sunt ex gẽtib⁹ trahat: vtrosq sibi cõiũgẽs. Moriẽs etiã in cruce a demonibus expiat aerẽ et ascẽsum nobis parat in celũ. THEO. Quia etiã p lignũ mors intrauerat: necesse erat vt p lignũ exterminaret: et vt dñs p ligni dolores inuict⁹ trãsiẽs cõfutaret delectatõem pueniẽtẽ ex ligno.

GRE. nisenus: Sed et figura crucis a medio contactu in q̃tuor extrema ptita: significat vtutẽ et puidẽtiã ei⁹ q in ea pepedit vbiq diffusam. AVG. de q̃. no. et ve. testamẽti: Nõ frustra etiã tale gen⁹ mortis elegit: vt latitudinis: et altitudinis: et lõgitudinis et pfũditatis. de quib⁹ aplis loqt magister existeret. Nã latitudo est in eo ligno: qõ trãsuersũ desup figit: hoc ad bona opa ptinet: quia ibi extẽdũt man⁹. Lõgitudo in eo qõ ab ipo ligno vsq ad terrã pspicuũ est. ibi.n. quodãmodo stat. i. psistit et pseueratur qõ lõganimitati tribuit. Altitudo est in ea ligni pte que ab illo qõ trãsuersum figit: sursum vsus relinquit: hoc est ad caput crucifixi: qr bene sperãtiũ suprna expectatio est. Jam vero illud ex ligno qõ fixum occultat: vnde totũ illud exurget: pfunditatẽ significat gratuite gratie. CHRY. Duos etiã latrones vtrinq crucifixerũt: vt eor suspitõis fieret pticeps. vñ seqt: Et latro. vnũ a dex. alũ a sinistris. sed nõ ita euenit: nã de illis nil dr. Dui⁹ aũt crux vbiq honorat: reges diademata deponẽtes assumũt crucẽ: in purpuris: in diadematib⁹: in armis: in mẽsa sacrata vbiq terrarũ crux emicat: nõ talia sunt hũana. Uiuẽtib⁹.n. istis qui egerũt strẽnue arridẽt ppa gesta. his aũt pereũtib⁹ pereũt. sed in christo totũ cõtrariũ Nã crucẽ oia mesta: vt aũt crucifix⁹ est: oia clariora facta sunt: vt noscas nõ purũ hominẽ eẽ crucifixũ.

BED. Duo aũt latrones cũ christo crucifixi: significãt eos qui sub fide christi vel agone martyrij vel otinẽtie artioris instituta subeũt: sed qui hec p eterna gloria faciũt dexteri latronis: qui autẽ hmane laudis intuitu: sinistri latronis acta imitant.

Jesus autẽ dicebat: Pr dimitte illis. Non.n. sciũt qd faciũt. Diuidẽtes uero uestimẽta ei⁹ miserũt sortes. et stabat pplis expectãs: et deridebãt eũ pncipes cũ eis dicẽtes: Alios saluos fecit: se saluũ faciat: si hic est christ⁹ dei elect⁹. Illudebãt aũt ei: et milites accedẽtes: et acetum offerentes ei dicentes: Si tu es rex iudeorum: saluũ te fac.

¶ CHRY. Quia dñs dixerat Orate p psequẽtib⁹ vos h etiã crucẽ ascẽdẽs fecit. vñ seqt: Je. aũt di. Pr di. illis. Nõ qr nõ posset ipe relaxare: sed vt nos p psequẽtib⁹ orare docet: nõ solũ vbo: sed et ope. Dicit aũt Dimitte eis. si penituerit. Fauet.n. penitẽtib⁹ si vellẽt p⁹ tantã neqciã reat⁹ p fidẽ diluẽ. BED. Neq putãdũ est eũ frustra orasse: sed in eis q p⁹ ei⁹ passionẽ crediderũt: qõ orabat ipetrasse. Notãdũ sane qr nõ p eis orauit q filiũ dei itellexerũt crucifigẽ: nec ofiteri voluerũt: sed p eis q nesciebãt qd facerẽt: zelũ dei hñtes: s nõ sm sciam. vñ subdit: Nõ.n. sci. qd faciũt. GRECVS: Permanẽtes vero post crucẽ i infidelitate null⁹ p ignorãtiã iuuari putabit dignis miraculis sonora voce eũ pdicãtib⁹ eẽ deũ. AMB. Refert g̃ osiderare q̃lis crucẽ ascẽdat: nudũ n video talẽ g ascẽdat: q sclm vincẽ pat: vt scli adiumẽta nõ q̃rat. vict⁹ ẽ aũt adã: q vestimẽta q̃siuit. vicit ille: q tegumẽta deposuit. et tal ascẽdit: quales nos auctore deo nã formauit. tal in padiso pm⁹ hõ habitauerat tal in padiso hõ secũd⁹ intrat. Pulchre aũt ascẽsur⁹ crucẽ regalia vestimẽta deposuit: vt scias q̃si hoiem passũ eẽ: n q̃si deũ regẽ: et si vtrũq christ⁹. ATHA. Qui etiã cũctas cõditões nras causa nri suscepit: induit vestimẽta nra signa mortificatõis ade: vt exuat illa: et hor vice induat nos vitã et incorruptõem. Seqt: Diuidẽtes vero vestimẽta ei⁹: miserũt sortes.

THEO. Forsitan.n.plures eorū agebāt vel forte magis ad obprobriū hoc faciebāt: τ ex quadā lasciuia: quid enim preciosum inueniebant in vestibus?
BEDA: In sorte aūt dicit gratia cōmendata: et quia cū sors mittit nō psone cuiusq͡ȝ vel meritis: sȝ occulto dei iudicio cedit. AVGV. de con.euan. Hoc quidem breuiter dictū est a trib⁹ euangelistis. Johānes distincti⁹ hoc explicat: queadmodū hoc gestū sit. THEO. Deludētes igit hoc agebāt. Nā vbi pncipes subsannabant: quid dicere oportet de vulgo. Sequit enim: Et stabat ppl's. qui.s.petierat eū crucifigi. Spectās.s.finem: Et deridebāt eū pnci pes cū eis. AVG.de cō.euā. Quia Pricipes dixit nec addidit Sacerdotū: omēs pmates generali nomine cōplex⁹ est: vt ibi possent intelligi scribe τ seniores. BED. Qui etiā nolētes cōfitent q alios saluos fecit. Sequit enī: Dicētes: Alios saluos fecit: se ipm saluū faciat: si hic ē christ⁹ dei elect⁹ ATHA. Dñs aūt vere saluator nō saluando seipm: sed creaturā liberādo volebat cognosci saluator. Neq͡ȝ enī medic⁹ quia sibi medet: medicus esse cognoscit: nisi erga lāguidos artē pbet: sic dñs saluator xp̄s: non habeat op⁹ salutis: neq͡ȝ descēdēdo ð cruce volebat cognosci saluator sed moriēdo: multo nāq͡ȝ maiorē salutem mors saluatoris affert hoīb⁹ q̄ȝ descensus de cruce. GRECVS: Uidēs aūt diabol⁹ nullum esse sibi defensaculū titubabat: τ quasi aliud nō valens tētauit vlterius ppinare saluatori acetū ad bibēdū. Sequit enī: Illudebāt aūt ei τ milites accedētes: et acetū offerētes illi. qd cōtra seipm faciēs diabolus ignorabat. Nam amaritudinē ire ex puaricatiōe legis factā qua cūctos detinebat saluatori prebebat: quā ille sumēs cōsummebat: vt vice aceti vinū det nobis in potū: qd sapiētia miscuit. THEO. Obtulerunt aūt milites christo acetū quasi regi subministrātes. Sequit enī: Dicētes: Si tu es rex iudeorum saluū te fac. BED. Et notādū q iudei vocabulū christi scripture sibi auctoritate creditū blasphemātes irridēt. Milites vō vtpote scpturarū nescij non christo: sed regi iudeoꝝ insultāt.

Erat aūt τ supscriptio scripta super eum litteris grecis: τ latinis: et hebraicis: hic est rex iudeorū. Unus autē de his qui pendebāt latronib⁹ blasphemabat eum dicēs: Si tu es christus: saluū fac teipsum et nos? Respōdens aūt alter increpabat eū dicēs: Neq͡ȝ tu times deum: quia in eadē damnatōne es. Et nos quidem iuste: nam digna factis recipim⁹. Hic uero nihil mali gessit. Et dicebat ad iesum: Domine memento mei cum ueneris in regnū tuum Et dixit illi iesus: Amen dico tibi: hodie mecū eris in paradiso.

THEO. Aliam attende sagacitatē demonis agitatam in christū: triplici enim litterarū figura promulgabat accusatōem iesu: ne.s. queq͡ȝ trāseuntē lateat q ob hoc suspēsus fuerat: quia se regē faciebat Dicit enī: Erat aūt τ supraseriptio scpta sup illum litteris grecis: latinis: τ hebraicis. Hic est rex iudeorū. per quod significabat potētissimas gentiū q̄les erant romani: prudētissimas quales greci: maxime deum colētes quale fuit iudeoꝝ gen⁹: subiici debere impio christi. AMBRO. Merito autē supra crucem ponit titulus: quia non humani corporis: sed diuine potestatis est regnū quod habet christus Lego titulū regis iudeorū cum lego: Regnū meū non est de hoc mūdo. Lego causam christi sup caput eius scptam cū lego: Et deus erat verbū: caput enim christi deus. CIRYL. Alter aūt latronū cū iudeis eructabat. Sequit enim: Un⁹ aūt de his qui pendebāt latronib⁹ blasphemabat eū dicens: Si tu es christ⁹: saluū fac teipm τ nos. Alter vero refrenabat voces ipi⁹. Sequit enim: Respondēs aūt alt' increpabat eū dicēs: Neq͡ȝ tu times deū: q: i eadē dānatōe es. Sed τ ppum reatū cōfessus est subdens: Et nos quidē iuste: nam digna factis recipimus.
CHRY. Hic fungit vice iudicis condemnat⁹ τ incipit de veritate cēsere: qui corā pilato p multa tormēta cōfessus est scelera. Quia aliud est homo censor quē latēt intima: τ aliud de⁹ q mētes penetrat. Et ibi quidē post cōfessionē pena subsequit: hic aūt cōfessio fit ad salutē: sed ad christū pnūciat innocētem: Hic vō nihil mali fecit. q.d. Nouā vide iiuriā: honestatē damnari cū scelere. Nos viuētes cecidimus: hic mortuos suscitauit. nos aliena sum⁹ furati hic τ sua iubet tribuere. beat⁹ igit latro astātes docebat talia disserēs: quib⁹ alterū increpabat. Sȝ vt videt extinctos audit⁹ astantiū: redit ɔueniēter ad eū qui nouit pcordia. Sequit enim: Et dicebat ad iesū Dñe memēto mei cū veneris in regnū tuū. Crucifixū aspicis: τ dñm pfiteris. cōdemnati vides figurā: τ regis pdicās dignitatē. Mille malis imbut⁹: postulas iusticie fontē: reminisce tue neq̄cie: sed dices: video quidē apparēs obprobriū: sed intueor latens regnū: τ tu auertis mea publica scelera: τ acceptas fidem intētōis occulte. Discipulū veritatis vsurpauit nequicia: discipulū nequicie nō ɔmutabit veritas?
GRECVS: In cruce claui man⁹ ei⁹ pedesq͡ȝ ligauerāt: nihilq͡ȝ a penis in eo liberū nisi cor τ ligua remāserūt. Inspirāte deo totū ei obtulit: qd i se liberū inuēit: vt iuxta h' qd scptū est: Corde crederet ad iusticiā: ore confiteret ad salutē. Tres aūt uirtutes q̄s apl's memorat: subito replet⁹ grā: τ accepit latro: et seruauit in cruce. Fidē nāq͡ȝ habuit. regnaturū deū credidit: quē secū piter morietē vidit. spem habuit: qm̄ regni ei⁹ aditū postulauit. charitatē quoq͡ȝ i morte sua viuacit tenuit: q frēm τ collatronē p simili scelere morientē de iniq̄tate sua redarguit. AMB. Pulcherrimū aūt dat affectāde cōuersiōis exēplū: q tā cito latroni venia relaxat. Cito ignoscit dñs q: cito ille cōuertit: τ vberior est gratia q̄ȝ precatio. semp n. dñs plus tribuit q̄ȝ rogat: ille rogabat vt memor sui esset. De dño aūt sequit: Et dixit illi iesus Amen dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. Uita est enim esse cum christo: τ vbi christ⁹: ibi regnū.

THEO. Et quemadmodū quisq̧ rex victoriosus
rediens ex triumpho optima predarū fert secum: sic
ꝛ dominꝰ predatꝰ portōnem diabolicarū predarū. s.
latronē ducit secū in paradisum. CHRY. Erat er
go videre saluatorē in medio latronū: trutinā iusti
cie trutinantē fidem ꝛ infidelitatē. Expulit diabolꝰ
de paradiso adam: christꝰ latronē impulit ante to
tum orbem ꝛ ante apostolos. nudo verbo sola fi
de in paradisum introiuit: ne quis post errores in
troitū desperaret. Attende celeritatē a cruce ī celos
a condēnatōne in paradisum: vt noueris nō ad be
niuolentiā illius: sed ad clementiā dominū totū fe
cisse. Si autem iam facta est honorū retributio: nū
quid superuacua erit resurrectio? Si enim introdu
xit latronē in paradisum: corpus autē eius corruptū
remansit foris: liquet nō esse resurrectōem corporū
hec dicūt illi. Sed caro que fuit laborū particeps:
nūquid priuabit premijs? audi paulū dicētē. Opor
tet corruptibile hoc incorruptiōem induere. Sed si
dominus pollicitꝰ est regnū celorū: introduxit autē
latronē in paradisum: nōdum ei retribuit premia.
Sed dicunt nomine paradisi regnū celorū nomīa
uit: vsitato nomine vtens dum alloqueret latronē
qui nihil audierat de arduis documētis. Quidam
autē nō sic legūt. Hodie mecum eris in paradiso. sꝫ
sic: Dico tibi hodie. ꝛ cōsequēter Mecū eris in pa
radiso. Sed adhuc euidentiorē solutōem subiunge
mꝰ. nam medici cum vidēt aliquē desperatū: dicūt
iam mortuus est. Sic ꝛ latro quoniā nō amplius
timebatur eius regressus ad perditōem: dicit para
disum intrasse. THEO. Hoc tamē est verum om
nibus: ꝙ quāuis omnia promissa sortiti sunt: et la
tro ꝛ alij sancti: ne sine nobis consumerent: vt dicit
in epistola ad hebreos: sunt tamē in regno celorū
ꝛ in paradiso. GREGO. nissenus: Hoc iterū opor
tet discutere quomodo latro censeat dignꝰ paradi
so cum sanctis flammea framea ꝓhibeat introitū.
Sed attende ꝙ sermo diuinꝰ eam versatilē dicit vt
indignis quidem obuiet: dignis vero liberū ad vitā
patefaciat aditū. GREGO. xij. mora. Uel illa rū
phea flammea versatilis dicit: pro eo ꝙ sciret quā
doq̧ venire tempꝰ vt etiam remoueri debuisset: quā
do. s. veniret qui suē incarnatōis mysterio paradisi
nobis iter aperiret. AMBRO. Sed ꝛ illud soluē
dum est: quia alij. s. matthēꝰ ꝛ marcus duos conuiti
antes inducūt latrones: iste vnū conuitiātē: vnum
regnātem: fortasse ꝛ iste prius conuitiatꝰ est: sed repē
te cōuersus est. Potuit etiā de vno pluraliter dici:
sicut est illud: In caprinis pellibꝰ ambulabāt. Secti
sunt: cum solus helias melotidē habuisse: Isaias se
ctus esse doceatur. Mystice aūt duo latrones po
pulos peccatores significāt per baptismū crucifigē
dos esse cum christo; quorū dissensio diuersitatem
pariter credentiū significat. BED. Quicūq̧ enim
baptisati sumus in christo iesu: in morte ipiꝰ bapti
sati sumus. per baptismū aūt cū peccatores essemꝰ
abluimur: sed alij dum deū in carne passum laudāt
coronāt: alij dū aut fidē aut opa baptismi hēre ren
nuerūt: dono qd accepere priuant.

¶ Erat autem fere hora sexta: ꝛ te
nebre facte sunt in uniuersam terrā
usq̧ in horam nonā. Et obscuratꝰ
est sol: ꝛ uelum templi scissum ē me
dium. Et clamans uoce magna ie
sus ait: Pater: in manus tuas com
mendo spiritū meū. Et hec dicēs
expirauit.

¶ CIRYL. Postq̧ cruci tradiderunt dominū om
niū: mūdi machina lugebat propriū dominū: ꝛ ob
tenebrata est lux in meridie. vnde dicit: Erat autem
fere hora sexta: ꝛ tenebre facte sunt in vniuersa ter
ra vsq̧ ad horā nonam. Quod erat manifestū indi
cium ꝙ forēt passure caligīnē crucifigentiū anime.
AVG. de cō. euan. Hoc aūt quod de tenebris di
ctum est: etiam alij matthēꝰ ꝛ marcus contestātur.
Addit aūt lucas: Unde facte sunt tenebre. cū subdit
Et obscuratꝰ est sol. AVG. iij. de ciui. dei: Quaꝫ so
lis obscuratiōem nō canonico cursu siderū accidis
se satis ostendit: tūc erat pascha iudeorū: quod ple
na luna solēniter agitur. regularis autē solis defe
ctio: nō nisi fine lune contigit. DIONY. ad poli
carpum: Apud heliopolim enim tūc ꝑsentes inopi
nabiliter soli lunam incidentē videbamus. nō enī
erat cōueniens tempꝰ: ꝛ rursus ipsam a nona hora
vsq̧ ad vesperam ad solis diametrū supnaturalit resti
tutam: eclipsim etiā illaꝫ ex oriēte vidimꝰ inchoatā:
ꝛ vsq̧ ad solarē terminū venientē postq̧ regrediē
tem rursus nō ex eodē defectum ꝛ repurgatōnem:
sed ecōtrario fm diametrū factā talia sunt eius tē
poris supnaturalia: ꝛ soli christo qui est omniū cau
sa possibilia. GRECVS: Hoc igit prodigiū factū
est vt pateret ꝙ qui mortē susceperat: gubernator erat
totiꝰ creature. AMBRO. Sol etiā occidit sacrile
gis: vt funesti spectaculū sceleris obumbraret tene
bre effuse sunt oculis perfidorū: vt fidei lumē resur
geret. BED. Uolēs aūt lucas miraculū miraculo
adiūgere subiūgit: Et velū templi scissum est mediū.
Hoc expirante domino factū est: sicut mattheus et
marcꝰ contestant: sed lucas preoccupādo narrauit
THEO. Per hoc aūt dominꝰ ostendebat: ꝙ non
erūt vlteriꝰ sancta sanctorū inaccessibilia: sed tradi
ta in manꝰ romanorū inquinarent ꝛ eorū aditꝰ pa
teret. AMB. Uelum etiā scindit: quo duorū po
pulorū diuisio synagoge ꝓphanatio declarat. Sci
ditur velum vetus: vt ecclesia noua fidei sue vela su
spendat. synagoge velamē suspēdit: vt religiōis iter
na mysteria reuelata: mentis cernamus intuitu.
THEO. Per hoc etiā ostēdit ꝙ velū quod seque
strabat nos a sacris que sunt in celo disrūpit. i. dei
inimicitia ꝛ peccatū. AMB. Deinde etiā vbi assū
pte mortalitatis impletū est omne mysteriū: ꝛ imor
talitas sola remāsit. vnde sequitur: Et clamās voce
magna ait iesus: Pater: in manꝰ tuas cōmēdo spiritū
meū. BED. Patrē inuocādo filiū dei se esse decla
rat. spiritū vero commēdādo: nō defectū sue virtutis:
sed cōfidentiā eiusdē cū patre potestatis insinuat.
AMB. Caro morit vt resurgat spūs. Patri cōmē
dat: vt celestia quoq̧ ab iniqtatis vinculo solueret
ꝛ pax fieret ī celo: quā terrena sequeret. CIRYL.
Hec aūt vox edocet ꝙ aīe sanctorū nō deinceps in

inferno clauduntᷓ vt pri⁹: sed apud deū sūt: hui⁹ rei facto christo pricipio. ATHA. Cōmendat .n. patri p se vniuersos mortales i se viuificatos. nā sum⁹ mēbra ei⁹: scḋm illud apostoli ad galath. Oēs vnū estis ī christo. GRE. nisen⁹: Decet autē querere q̄liter ī eodē tēpore dn̄s tripartitᷓ seipm̄ i viscera terre: vt dixerat phariseis: In paradisum dei vt dixit latroni: in manus paternas vt nūc dicitᷓ. Sȝ recte cōsiderātibus hoc nec questiōe dignū videtᷓ: nā q̄ vbiq̧ ē p diuinā potentiā quolibet loco adest. AMBRO. Cōmendatᷓ ergo patri spūs: sed cū sit i superiorib⁹: illuminat ⁊ iferna: vt vniuersa redimantur. eteni christus oīa: ⁊ i christo oīa. GRE. nisenus: Alia solutio ē ꝙ tēpore passionis neutrā partē humanitatis semel vnita diuinitas dimisit: sed animā de corpore spōte disiūxit: se tn̄ ī vtroq̧ pmanentem ondit. nā p corp⁹ ī quo mortē suscepit: confutauit mortis potētiā: p animā vero latroni pauit itroituȝ padisi. Dicit aūt Isaias de supna hierusalem: que a padiso nō ē alia: Sup manus meas depinxi menia tua. vn̄ palā ē ꝙ expi̅s ī padiso manus patris ihabitabat. DAMA. Uel expssius loquēdo i sepulchro erat fm̄ corp⁹: in iferno fm̄ aiam: sed sicut de⁹ i padiso cū latrone: ⁊ i throno erat cū patre ⁊ spiritusācto. THEO. Clamās vero alta voce expirat: q: in erat ei ptās ponēdi aiam suā: ⁊ eā resumēdi. vn̄ sequitur: Et h̓ dicēs expirauit. AMB. q. d. Tradidit spiritū. q: nō īuitus amisit. qḋ eni emittitᷓ: volūtariū ē quod amittitur necessariū.

¶ Uidēs aūt cēturio quod factum fuerat: glorificauit deū dicēs: Uere hic homo iustus erat. Et oīs turba coꝝ qui simul aderāt ad spectaculū istud: ⁊ uidebāt que fiabāt: pcutientes pectora sua reuertebantur. Stabant autē omnes noti eius a longe: ⁊ mulieres que secute eum erant a galilea hec uidentes.

¶ AVG. iiij. de trini. Cū post illā vocē cōtinuo tradidit spiritū: h̓ maxime q̄ aderāt sūt mirati. lōga eni morte cruciabantᷓ ligno suspēsi. vn̄ dicitᷓ: Uidēs aūt cēturio quod factū fuerat: glorificauit deum dicēs: Uere hic hō iust⁹ erat. AVG. de cō. euā. Nō ē āt cōtrariū ꝙ matthe⁹ viso terremotu: dicit admiratū cēturionē: cū lucas dicat h̓ eū admiratum fuisse ꝙ emissa illa voce expirasset: ondens q̄n ptātē habuit q̄n moreretᷓ. In eo aūt qḋ matthe⁹ dixit: nō solū viso terremotu: sed addidit ⁊ his q̄ fiebāt itegrū locuȝ fuisse demōstrauit luce: vt diceret ipm̄ dn̄i mortē fuisse miratū. Qḋ aūt lucas etiā ipe dixit: Uidēs autē cēturio qḋ factū erat. in eo genere inclusit oīa q̄ fcā erāt i illa hora mirabiliter tāq̧ vnū mirabile factuȝ cōmemorās: cui⁹ quasi mēbra ⁊ ptes erāt omia illa miracula. Qḋ aūt ali⁹ dixit cēturionē dixisse: Uere fili⁹ dei erat iste: lucas aūt ait ꝙ iustus erat: putari pōt diuersū: sed vel vtrūq̧ dictū a cēturiōe debem⁹ itelligere: ⁊ aliud illū: ⁊ aliud istū cōmemorasse: vel fortasse lucā expmere voluisse sentētiā cēturionis: q̄uō dixerit iesum filiū dei. forte eni nō eū vnigenitū equalē patri cēturio itellexerat: ſȝ iō filiū: q: iustū crediderat sicut multi iusti dicti sūt filij dei. Iā vero q: matthe⁹ addidit eos q̄ cū cēturiōe erāt: lucas vero h̓ tacuit: nō ē cōtrariū: cū ali⁹ dicit qḋ ali⁹ tacet ⁊ matthe⁹ dixit: Timuerūt valde. lucas aūt non dixit Timuit: sed Glorificauit deū: q̧s nō itelligat deū timēdo glorificasse. THEO. Nunc aūt videtᷓ esse ctū sortiri qḋ dn̄s dixerat: Cū exaltat⁹ fuero: oīa ad me trahā. Exaltat⁹ nāq̧ ī cruce attraxit latronem ⁊ cēturionē: sed ⁊ quosdā iudeorū de q̄bus sequitᷓ: Et oīs turba eorū q̄ simul aderāt ad spectaculū istud: ⁊ videbāt q̄ fiebāt: pcutiētes pectora sua reuertebātur. BEDA: Qḋ pcutiebāt pectora: q: penitētie ⁊ luct⁹ idiciū pōt dupliciter itelligi. siue eni eū cuius vitā dilexerūt: iniuste occisuȝ dolebāt: siue cui⁹ mortē se ipetrasse meminerāt: hūc ī morte ampli⁹ glorificatū tremebāt. Notandū aūt ꝙ gētiles deū timētes: apte cōfessiōis voce glorificāt: iudei pcutientes solū pectora silētes domū redeūt. AMB. O durior a saxis pectora iudeorū: Iudex arguit: credit minister: pditor scel⁹ suū morte condēnat: elemēta fugiunt: terra cōcutitᷓ: monumēta reserātur: iudeorū tn̄ īmobilis via manet orbe cocusso. BEDA: Uñ merito p cēturionē fides ecclesie designatᷓ: q̄ dei filiū tacēte synagoga cōfirmat. Impletᷓ aūt qḋ dn̄s patri cōquentᷓ dicēs: Elōgasti a me amicū ⁊ pximū: ⁊ notos meos a miseria. vn̄ seqᷓt: Stabāt aūt oēs noti ei⁹ a lōge. THEO. Sed feminarū gen⁹ olim male dictū: manet ⁊ videt hec oīa. Seqᷓtᷓ eni: Et mulieres q̄ secute erāt eū a galilea hec videntes. Et sic pme refocillantᷓ iustificatiōe aut bn̄dictiōe a passiōe pfluente sicut ⁊ resurrectione.

¶ Et ecce uir nomine ioseph qui erat decurio uir bonus ⁊ iustus: hic non consenserat consilio ⁊ actibus eorum: ab arimathia ciuitate iudee: qui expectabat ⁊ ipse regnum dei. Hic accessit ad pilatum ⁊ petijt corpus iesu ⁊ depositum inuoluit i syndone: ⁊ posuit eum in monumento exciso in quo nonduȝ quisq̧ posit⁹ fuerat. Et dies erat pasceues: ⁊ sabbatum illucescebat. Subsecute autem mulieres que cum eo uenerant de galilea uiderunt monumentuȝ: ⁊ quemadmodum posituȝ erat corpus eius: ⁊ reuertentes pauerunt aromata ⁊ unguenta: ⁊ sabbato quidem siluerūt scḋm mādatum.

¶ GRE. Fuerat q̄nq̧ ioseph occultus christi discipulus. deniq̧ vinculū timoris rumpēs feruētior fact⁹: dominicū corp⁹ turpiter pendēs a ligno deposuit: compans pciosam margaritā verborū modestia. Et

ecce vir nomie ioseph q̃ erat decurio. BEDA: Decurio vocatur ꝙ sit de ordie curie: ⁊ officia curie administret: q̃ etiã curialis a ꝓcurãdo mima ciuilia solꝫ appellari. Magne ergo ioseph dignitatis apud seculũ: sed maioris apud deũ meriti fuisse laudat᷑. vñ seq̃t᷑: Uir bon⁹ ⁊ iust⁹: hic nõ cõsen. cõsi. i acti. eoꝝ: ab arimathia ciuitate iudee. Arimathia ipa ẽ ramatha ciuitas helcane ⁊ samuelis. AVG. de cõ. euã. Dicit aũt iohãnes ꝙ erat discipul⁹ iesu. vñ ⁊ hic subdit᷑: Qui expecta. ⁊ ipe regnũ dei. Merito aũt monet: Cur ille q̃ ꝓp timorẽ occult⁹ erat discipul⁹: ausus sit petere corp⁹ ei⁹: qd̃ null⁹ eorũ q̃ euꝫ palã seq̃bant᷑ auderet. Sequit᷑ enĩ: Hic accessit ad pilatũ: ⁊ petijt corp⁹ iesu. Sꝫ itelligẽdũ ẽ istũ fiducia dignitatis hoc fecisse qua ꝓdit⁹ poterat familiariter itrare ad pilatũ. In extremo aũt illo officio funeri exhibẽdo min⁹ videt᷑ curasse de iudeis: quãuis soleret i dño audiẽdo eorũ inimicitias deuitare. BEDA: Sic igit᷑ ꝑ iusticiã meritorũ sepeliẽdo corpi dñico: dign⁹ fuit ꝑ nobilitatẽ potẽtie secularis illud impetrare. vñ seq̃t᷑: Et depositũ iuoluit i syndo. Ex simplici sepultura dñi ambitio diuitũ condẽnat᷑: q̃ nec in tumulis quidem possint carere diuitijs. ATHA. Enormiter etiã agũt q̃ cõdiũt corpa mortuoꝝ ⁊ ea nõ sepeliũt etiã si sãcta sint. q̃d enĩ sancti⁹ aut mai⁹ dñi corpe: qd̃ tñ i monumẽto positũ est: donec die tertia resurrexit. Seq̃t᷑ enĩ: Et posuit eũ i monumento exciso. BEDA: Si nõ de petra sed ex multis lapidib⁹ edificatũ eẽt: post resurrectionẽ suffossis tumuli fundamẽtis ablat⁹ furto diceretur. In nouo etiã ponit᷑ monumẽto. Nã seq̃t᷑: In quo nondũ q̃squã posi. fue. ne post resurrectionẽ ceteris corpib⁹ remanẽtibus: surrexisse alius suspicaret᷑. q̃ꝛ vero sexta die hõ fact⁹ ẽ: recte dñs sexta die crucifix⁹ hũane reparatiõis iplenit arcanũ. vñ seq̃t᷑: Et erat dies parasceues qd̃ ꝓparatio interꝑtat᷑: quo noie sextã feriã appellabãt: q̃ꝛ ea die q̃ i sabbatũ forẽt necessaria ꝓparabãt. q̃ꝛ vero septio die reqeuit cõditor ab ope suo: sabbato dñs i sepulchro reqeuit. vñ seq̃t᷑: Et sabba. illucescebat. Supra aũt legim⁹: q̃ꝛ stabãt oẽs noti ei⁹ a lõge: ⁊ mulieres q̃ secute erãt eũ. his ergo notis iesu p⁹ depositũ ei⁹ cadauer ad sua remeãtib⁹ sole mulieres q̃ arti⁹ amabãt fun⁹ subsecute quo poneret᷑ ispicere cupiebãt. Seq̃t᷑ enĩ: Subsecute aũt mulieres que cũ ipo venerãt de galilea viderũt monumẽtũ. ⁊ quẽadmodũ posi. erat cor. ei⁹. vt. s. ei tpe cõgruo munus possẽt sue deuotionis offerre. THEO. Neq꜄ tñ fidẽ debitã adhuc habebãt: sꝫ q̃si puro homi aromata ⁊ vnguẽta ꝑabãt more iudeoꝝ q̃ talia exhibebãt defunctis. vñ seq̃t᷑: Et reuer. ꝑaue. aroma. ⁊ vnguenta. BEDA: Sepulto enĩ dño q̃diu licebat opari. i. vsq꜄ ad solis occasum vnguẽtis ꝓparandis erãt occupate. Mandatũ aũt erat: vt sabbati silẽtiũ. i. q̃es a vespa vsq꜄ ad vesperã seruaret᷑. Seq̃t᷑ enĩ: Et sabbato q̃dẽ siluerũt scd̃m mãdatũ. AMB. Mystice ãt iust⁹ christi corp⁹ sepelit. Talis enĩ ẽ christi sepultura q̃ fraudẽ iniq̃tatẽq꜄ nõ habeat. Merito aũt matthe⁹ hũc diuitẽ dixit: suscipiẽdo enĩ diuitẽ nesciuit fidei pauꝑtatẽ. iust⁹ corp⁹ christi operit syndone vesti: ⁊ tu dñi corpus gloria sua: vt ⁊ ipse sis iust⁹: ⁊ si mortuũ credis: opi tñ diuinitatis plenitudĩe sue: sꝫ ⁊ vestit᷑ ecclesia inocẽtie grã. BEDA: Ille etiã in syndone mũda iuoluit iesum q̃ pura eũ mẽte suscepit. AMB. Nec ociose ali⁹ euãgelista monumẽtũ nouũ dixit: ali⁹ monumẽtũ ioseph. etenĩ tumul⁹ hĩs ꝑatur q̃ sub lege sũt mortis. victor mortis tumulũ suũ nõ habet. Que enĩ cõicatio tumulo ⁊ deo? solus enĩ tumulo icludit᷑ q̃ꝛ mors christi etsi sit cõmunis scd̃m naturã: specialis ẽ scd̃m virtutẽ. Hñ autẽ christ⁹ i monumẽto cõditur iusti: vt iusticie habitatiõe requiescat: monumẽtũ enĩ hoc i duricie gentilis petra iust⁹ excidit: penetralis verbi in nationib⁹ virt⁹ christi. Quicũq꜄ in se bene humauerit christuꝫ: diligẽter custodiat ne eũ ꝑdat: ne ve ꝑfidie sit ingressus. BEDA: Quod autẽ dñs sexta die crucifigit᷑: septima i sepulchro quiescit: significat ꝙ i sexta mũdi etate: nos ꝓ dño pati: ⁊ velut mũdo crucifigi necesse ẽ. In septima vero. i. post mortẽ corpa quidem i tumulis: aĩe vero cũ dño reqescũt vsq꜄ nũc. ⁊ mulieres sancte. i. aĩe humiles dilectiõe feruẽtes passioni christi diligẽter obsequũtur. ⁊ si forte valeãt imitari: sedula curiositate quo ordine sit eadem passio cõpleta ꝑpendũt: qua lecta: audita: recordata: mox ad paranda se opera virtutũ q̃bus christ⁹ delectet᷑ cõuertũt: vt futura ꝓsentis vite parasceue ⁊ requie beata: tẽpore resurrectõis occurrẽ christo valeãt cũ aromatib⁹ spiritaliũ actionũ. ¶ CA. XXIIII.

VNa autem sabbati ualde diluculo uenerunt ad monumentum portantes que pauerant aromata: ⁊ inuenerunt lapidẽ reuolutũ a monumẽto: ⁊ igresse nõ inuenerũt corp⁹ domini iesu. Et factũ est dũ mẽte cõsternate essent de isto: ecce duo uiri steterunt secus illas in ueste fulgẽti. Cũ timerent autẽ ⁊ declinarẽt uultũ in terram dixerunt ad illas. Quid queritis uiuentẽ cũ mortuis? Nõ ẽ hic sed surrexit. Recordamini qualiter locut⁹ ẽ uobis: cũ adhuc in galilea esset dicẽs: Quia oportet filiũ hominis tradi in manus hominuꝫ peccatorũ ⁊ crucifigi: ⁊ die tertia resurgere. Et recordate sũt uerborũ ei⁹: et regresse a monumẽto nunciauerũt hec oĩa illis undecim: ⁊ ceteris omibus. Erat aũt maria magdalene ⁊ iohãna: ⁊ maria iacobi: ⁊ cetere que cũ eis erãt q̃ dicebant ad apostolos hec. Et uisa sunt añ illos sicut delyramẽtũ uerba ista: ⁊ nõ crediderũt illis. Petr⁹ aũt surgẽs cucurrit ad

monumētū: ⁊ ꝓcūbēs uidit linthea mina sola posita: ⁊ abyt secū mirans quod factum fuerat.

BEDA: Religiose mulieres nō solū ī die pasceue
sed etiā sabbato sancto sole occidēte: mor vt operā
di licētia remeauit emerūt aromata: vt veniētes vn
gerēt corp⁹ iesu sicut marc⁹ testat̄: ꝑoccupāte iā no
ctis articulo monumētū adire nō voluerūt. Et ideo
dicit̄: Una aūt sabbati valde diluculo vene. ad mo
numētū portā. que parate. aromata. Una sabbati
siue ꝑma sabbati ꝑma ē a sabbato quā diē dn̄icam
post resurrectionē mos christian⁹ appellat. Quod
aūt valde diluculo mulieres venere ad monumen
tū: magn⁹ querēdi ⁊ īueniendi dn̄m feruor charita
tis ostēditur. AMB. Sꝫ magna dn̄t hoc loco ple-
risqꝫ dubitatio. siqdē hic valde diluculo: Matthe⁹
vespe sabbati ad monumētū venisse dixerūt. sꝫ euā-
gelistas de diuersis putes dixisse tēporib⁹: vt ꝑmas
alias mulierū ⁊ alias cōijcias visiones. Quod auteꝫ
scriptū ē: Vespe sabbati que lucescit ī prima sabba-
ti resurrexisse dn̄m: sic tempandum ē: vt neqꝫ mane
dn̄ica que ē prima post sabbatū: neqꝫ sabbato resur
rectio facta credat̄: nā quō triduū cōplet̄? Non er
go vesperascēte die: sed vespe noctis resurrexit. Deni
qꝫ grec⁹ Sero dixit. Sero aūt ⁊ horā significat ī oc
casu diei cuiuslibet tarditatem: quō si dicas: Sero
mihi suggestū ē. Est ergo ⁊ sero tēpus noctis ꝓfun
dū. vn̄ ⁊ mulieres ad monumētū accedēdi habēt fa
cultatē custodib⁹ quiescentib⁹. Et vt scias nocte fa
ctū: mulieres alie sciūt: alie nesciūt. sciūt q̄ obseruāt
noctib⁹ ⁊ dieb⁹: nesciūt q̄ recesserunt. Nescit maria
magdalene scdm̄ iohānē: nā eadem ⁊ an̄ scire ⁊ po
stea nescire non potuit. ergo si plures marie: plures
etiā fortasse Marie magdalene: cū illud nomē per
sone sit: hoc sumat̄ a loco. AVG. de cō. euā. Vel
Matthe⁹ a ꝑma pte noctis qd̄ ē vespe: ipam voluit
noctē significare: cui⁹ noctis fine venerūt ad monu
mentū. ⁊ hoc ea de cā: qꝛ iam a vespe pauerāt: ⁊ lice
bat afferre aromata trāsacto sabbato. EVSE. Ia
cebat aūt organū verbi extinctū: magn⁹ vero lapis
claudebat sepulchrū: quasi mors eū duxisset captu-
uum. sed nōdū lapso triduo vita se ꝓmit iterū post
sufficientē mortis cōiunctionē. vn̄ seqt̄: Et inuene-
rūt lapi. reuo. a monu. THEO. Nā angelus reuol
uerat eū: vt testat̄ matthe⁹. ORI. Amot⁹ ē aūt la
pis post resurrectionē ꝓpter mulieres: vt credāt re-
surrexisse dn̄m: vidētes monumentū vacuū corpo-
re. vn̄ sequit̄: Et igresse nō īuene. cor. iesu CIRYL.
Cū igit̄ nō īuenissent corp⁹ christi qd̄ resurrexerat:
ducebant̄ diuersis cogitatiōibus ⁊ ꝓpter amorem
christi ⁊ adhibitā solicitudinē meruerūt visionē an-
gelicā. Seqt̄ eni: Et dū mēte cōsternate eēnt de isto:
ecce duo viri astiterūt iuxta illas ī veste fulgenti.
EVSE. Iucūditatis ⁊ gaudij īdicia salutifere resur
rectiōis ⁊ fulgētes amict⁹ prestātes. Moyses enim
plagas egyptiis prepans in flāma ignis angelū per
sperit. sed nō tales visi sūt mulierib⁹ ī sepulchro: sed
mites ⁊ hilares: quales decebat cōspici in regno ⁊
gaudio dn̄i. Et sicut ī passiōe eclipsat⁹ ē sol: meroris
⁊ angustie signa ꝓmens crucifigētibus filiū dei: ita
angeli vite ac resurrectiōis ꝑcones habitū salutiferi
festi cādidati designabāt. AMB. Sed quō marc⁹
vnū iuuenē ī albis sedentē: matthe⁹ vnū: iohānes ⁊
lucas duos angelos ī albis sedētes visos eē memo
rauerūt? AVG. de cōcor. euā. Possum⁹ itelligere
vnū angelum visum a mulierib⁹: ⁊ sm̄ marcū ⁊ sm̄
mattheū: vt eas igressas ī monumētū accipiamus. s.
ī aliqd̄ spatiū: qd̄ erat aliqua materia cōmunitū an
te illū saxei sepulchri locū: atqꝫ ibi vidisse angelū se-
dentē a dextris: quod dicit marc⁹. deīde ītus ab eis
dū īspicerēt locū ī quo iacebat corpus dn̄i: visos du
os angelos stātes: sicut dixit lucas locutos ad earū
dem exhortandū animū: ⁊ edificādā fidē. vn̄ sequi-
tur: Cū time. au. ⁊ declina. vul. ī ter. BEDA: San
cte mulieres astātibus sibi angelis nō ī terrā cecidis
se: sed vultū dicunt̄ ī terrā declinasse: nec quēpiam
sanctorū legim⁹ tēpore dn̄ice resurrectiōis: vel ipsi
dn̄o vel angelis sibi visis terre ꝓstratū adorasse. vn̄
mos obtinuit ecclesiastic⁹ vt vel in memoriā dn̄ice
vel ī nostre spem resurrectiōis oībus dn̄icis diebus
⁊ toto qnquagesimo tēpore nō flexis genib⁹: sed de
clinatis ī terrā vultib⁹ orem⁹. Nō erat aūt ī monu-
mēto q̇ loc⁹ ē mortuorū querēdus: ille q̄ ad vitā re-
surrexit a mortuis. Et iō subdit̄: Dixerūt ad illas. s.
angeli ad mulieres. Quid q̄ritis viuē. cū mor. nō est
hic: sed surrexit: Die aūt tertia sicut ipe iter discipu-
los tā viros qꝫ femias ꝑdixit resurrectiōis sue triū-
phū celebrauit. vn̄ seqt̄: Recor. quali. locu. ē vo. cuꝫ
adhuc ī galilea eēt dicēs: Quia opor. filiū homi. tra.
ī man⁹ homi. pecca. ⁊ cruci. ⁊ tertia die resurgē. Die
nāqꝫ pasceue hora. ix. spiritū tradens vespe sepultus
mane ꝑma sabbati surrexit. ATHA. Poterat siq̇
dē statim suscitare corp⁹ a morte. Sed dixisset aliq̇s
eū nequaqꝫ fuisse: vel nō plene mortem ei īhesisse. ⁊
fortasse si resurrectio dn̄i fuisset dilata: latuisset in
corruptiōis honor. Ut igit̄ corp⁹ ostēderet mortuū:
vni⁹ iterpellationē diei passus ē: ⁊ tertia die corp⁹
suū icorruptū demōstrauit. BEDA: Uno etiā die
in sepulchro ⁊ duab⁹ noctib⁹ iacuit: qꝛ lucē sue sim
ple mortis: tenebris duple nostre mortis adiūxit.
CIRYL. Instructe aūt mulieres angelorū affatib⁹
accelerātes ea retulerūt discipulis. vn̄ seqt̄: Et recor
date sūt verborū ei⁹. Et regresse a monumēto: nūcia
uerūt hec oīa illis vndecim ⁊ ceteris oībus. Nanqꝫ
femia q̄ quondā mortis fuit ministra: venerandum
resurrectōis mysteriū ꝑma ꝑcepit ⁊ nūciat. Adeptū
ē igit̄ femineū gen⁹: ⁊ ignominie absolutionē: ⁊ ma
ledictiōis tripudiū. AMB. Mulierib⁹ aūt doce-
re ī ecclesia nō ꝑmittit̄: sed domi viros suos iterro-
gāt. Ad eos ergo femina mittit̄ q̇ domestici sunt.
Que autē fuerit he mulieres ostēdit subdēs: Erat au
tem maria magdalene. BEDA: Ipsa ē soror laza-
ri. Et iohāna. vxor cuse ꝓcuratoris herodis. Et ma-
ria iacobi. i. mater iacobi minoris ⁊ ioseph. Et cōmu
niter de alijs subdit̄: Et cetere q̄ cū eis erāt. Dicebāt
ad apostolos hec. Ut eni ꝑpetui reat⁹ apud viros
mulier obprobriū nō sustineret: que culpā viro trās
fuderat: trāsfudit ⁊ grati ī. THEO. Est aūt natu-
raliter īcredibile mortalib⁹ resurrectiōis miraculū.
vn̄ seqt̄: Et visa sunt an̄ illos sicut delyramētū ver-
ba ista: ⁊ nō credebāt illis. BEDA: Quod nō tam
illorū īfirmitas qꝫ nostra vt ita dicam: futura firmi

tas fuit. Ipsa nãq3 resurrectio illis dubitãtibus per
multa arguméta monstrata est: que dũ nos legen/
tes agnoscamus: de eorũ dubitatione solidamur.
THEO. Petr⁹ autẽ hoc audiés tollit moras: ꝛ va/
dit ad monumentũ: quia nec ignis nouit moras in
gestus materie. vñ sequit: Petrus aũt surgẽs cucur
rit ad monumentũ: EVSE. Solus enĩ ipse credit
feminis dicẽtibus se angelos vidisse: et cũ esset exi/
mij affect⁹ pre ceteris: sedulũ se pmebat passim cir/
cũspiciens dñm. vñ sequit: Et procumbẽs vidit sola
linteamina posita. Cũ aũt ad monumẽtũ fuisset: h
primo cõsecutus ẽ: vt miraret que prius ab ipo vel
ab alijs deridebant. vñ sequit: Et abijt secũ mirans
qđ factũ fuerat. i. apud se mirãs rei euentũ: qualiter
sola linteamina derelicta fuere corpore mirrba per
uncto: vel quantã oportunitatẽ habuisset fur vt se
morũ inuoluta dimittẽs circũstantib⁹ militibus cor
pus auferret. AVG. de cõ. euan. Intelligit autẽ
hoc lucas recapitulãdo posuisse de petro. tũc enim
cucurrit petrus ad monumentũ quãdo ꝛ iohannes
cũ tantũmõ a mulieribus pcipue a maria magdale
ne nũciatũ eis fuerat de corpore ablato. postea au
tem facta sunt hec de visione angelorũ. Ideo autez
lucas petrũ solũ cõmemorauit: quia illi primit⁹ ma
ria nunciauerat. Itẽ potest mouere q petrũ non i/
trantem: sed procumbentẽ dicit lucas sola linteami
na vidisse ꝛ discessisse mirantẽ: cum iohãnes dicat
ita se linteamina vidisse posita: ꝛ seipm post petruz
intrasse. Sed intelligendũ ẽ petrũ primo procũben
tem vidisse: quod lucas cõmemorat: iohãnes tacet.
post autem ĩgressus est anteq3 iohãnes intraret.
BEDA: Iuxta intellectũ vero mysticũ per hoc q
mulieres valde diluculo veniunt ad monumentuz:
dat nobis exemplũ: discussis vitioꝝ tenebris ad do
mini corp⁹ accedere. naz ꝛ sepulchrũ illud figuram
dñici habebat altaris: ĩ quo corpis christi mysteria
nõ in serico: nõ in pãno tincto: sed instar syndonis
quo eũ ioseph inuoluit in lintheo puro debẽt conse
crari: vt sicut ipse verã terrene nature substantiã p
nobis morti obtulit: ita ꝛ nos in cõmemoratiõe ipi
us purũ de terre germĩe: candidũq3 ꝛ multimõ qua
si mortificatiõis genere castigatũ altari linum ipo/
namus. Aromata autẽ que mulieres deferũt: signifi
cãt odorẽ virtutũ ꝛ orationũ suauitatẽ: qbus altari
appropinquare debem⁹. Reuolutio aũt lapidis in/
sinuat reseratiõnẽ sacramẽtorũ: que tegebant vela
mine lrẽ legis: que ĩ lapide scripta est: cui⁹ ablato te
gmine corpus dñi mortuũ nõ inuenitur: sed viuum
euãgelizat. qr ꝛ si cognouim⁹ sm carnẽ christũ: sed
iã nũc nõ nouim⁹. Quo autẽ posito ĩ sepulchro cor
pore dñi: angeli astitisse legunt: ita etiã tẽpore cõse/
cratiõis mysterij corporis christi assistere sunt credẽ
di. Nos ergo exemplo deuotarũ mulierũ: quotiens
celestibus appropinquam⁹: pp̃ter angelicã presen/
tiam seu pp̃ter reuerentiã sacre oblatiõis cũ omni
humilitate vultũ declinem⁹ in terrã: nos cinerem ꝛ
terram esse recolẽtes.

Et ecce duo ex illis ibãt ipsa die
ĩ castellũ qđ erat ĩ spacio stadioꝝ sex
agita ab hierusalẽ noĩe emaus: ꝛ ipi
loqbãt ad inuicẽ de his oĩb⁹ q accide
rãt. Et factũ ẽ dũ fabularent: ꝛ secũ
qrerẽt: ꝛ ipe iesus appropiquãs ibat
cũ illis. Oculi aũt illoꝝ tenebãt: ne
eũ agnoscerẽt. Et ait ad illos: Qui
sũt hi smones quos pfertis ad inuicẽ
ãbulãtes: ꝛ estis tristes? Et rñdẽs
un⁹ cui nomẽ cleophas: dixit ei: Tu
sol⁹ peregrin⁹ es in hierlm: ꝛ nõ co
gnouisti q facta sũt ĩ illa his dieb⁹?
Quib⁹ ille dixit: Que? Et dixerũt
de iesu nazareno q fuit uir pp̃heta:
potẽs ĩ ope ꝛ smone: corã deo ꝛ oĩ
populo. Et quõ euz tradiderunt sũ
mi sacerdotes ꝛ pricipes nr̃i ĩ dãna
tiõez mortis: ꝛ crucifixerunt eum.
Nos aũt sperabam⁹: qr ipe eẽt re
dẽptur⁹ isrl. Et nũc sup hec oĩa ter
tia dies ẽ hodie: q hec facta sũt. Sz
ꝛ mulieres qdã ex nr̃is terruerunt
nos: que ante lucẽ fuerũt ad monu
mẽtũ: ꝛ nõ iuẽto corpore eius: uene
runt dicẽtes se etiã uisionẽ ãgeloꝝ
uidisse: q dicũt euz uiuere. Et abie
runt qdam ex nr̃is ad monumẽtuz
ꝛ ita inuenerũt sicut mulieres dixe
runt: ipm uero nõ inuenerũt.

¶ GLO. Post manifestationẽ resurrectiõis christi
p angelos mulierib⁹ factã: manifestat vlteri⁹ eadẽ
resurrectio per ipsius christi apparitionẽ discipulis
vñ dicitur: Et ecce duo ex illis ibant ipsa die ĩ castel
lum. THEO. Quidam alterũ horũ duorũ lucam
inquiunt esse: ꝛ ob hoc suum nomẽ occultasse.
AMB. Uel duobus discipulis seorsum dominus
iam se vespere demõstrat. s. ammaoni ꝛ cleophe.
AVG. de cocor. euan. Castellũ aũt illud nõ absur/
de accipim⁹: etiã villã sm marcũ potuisse appellari.
Deinde castellũ describit dicẽs: Quod erat ĩ spacio
stadiorũ sexagita a hierusalẽ nomine emaus. BE/
DA: Ipsa est nicopolis ciuitas ĩsignis palestine: q
post expugnationẽ iudee sub marco aurelio anto/
nio principe restaurata cũ statu mutauit ꝛ nomen.
Stadiũ autẽ quod greci auctore vt dicunt hercule
viaruz spacia mensurat: octaua est pars miliarij. Et
ideo sexaginta stadia: septem milia passuũ ꝛ quinq/
ginta significat: quod spacium itineris eis congruit
qui de morte ꝛ sepultura domini certi gradieban/
tur: de resurrectione domini dubij. nã resurrectio/
nem que post septimã sabbati facta est: octauo nu/
mero cõtineri null⁹ ambigit. Discipuli ergo qui de

domino loquentes incedunt: sextum miliarium cepti itineris compleuerant: quia illum sine querela viuentem vsq; ad mortem quam in sexta sabbati subiit: peruenisse dolebant. Compleuerant ⁊ septimū quia hunc in sepulchro non dubitabant quieuisse. Sed de octauo dimidiū tm̄ peregerant: quia gloriā iam celebrate resurrectionis non credebat perfecte

THEOPHI. Predicti autem discipuli loquebātur de his ad inuicem que acciderāt: non quasi credentes sed sicut stupentes in rebus extraneis. vnde sequitur: Et ipsi loquebantur ad inuicem de his omnibus que acciderāt. BEDA: Loquentes autem de se dominus appropinquās comitatur: vt ⁊ fidē resurrectionis mentibus eorū incendat: ⁊ quod se facturum promiserat ipleat. s. vt vbi sunt duo vel tres in nomine meo congregati: ibi sum in medio eorū. vnde sequitur: Et factum ē dum fabularent: ⁊ secū quererēt: ⁊ ipse iesus appropinquās ibat cū illis.

THEOPHI. Obtento enī iā spirituali corpore nō obstat loci distantia quin adesset quibus volebat: nec ulteriꝰ naturalibꝰ legibus corpus suū regebat: sed spiritaliter ⁊ supra naturā. vnde vt marcꝰ dicit: sub alia forma eis videbatur: in qua nō concedebatur eis eius cognitio. Sequitur enim: Oculi autem eorū tenebantur: ne illū agnoscerēt. vt. s. totā suam dubiā intentionē reuelent: ⁊ vulnus detegētes recipiant medicinā: ⁊ vt cognoscerēt ꝙ q̄uis corpꝰ ipsū quod passum fuerat resurrexerit: nō tamen ampliꝰ tale erat vt esset omnibus visibile: sed tm̄ ab his a quibus vellet videri: ⁊ vt nō dubitent quare de cetero nō cōuersatur īter plebē: quia. s. post resurrectionē conuersatio eius nō esset digna hominibus: sed diuina magis: quod etiā est forma resurrectionis future in qua sicut angeli cōuersabimur ⁊ filij dei.

GREGO. in home. Cōuenienter etiā eis speciem quā recognoscerēt non ostendit: hoc agens foris in oculis corporis: quod apud ipsos agebatur intꝰ in oculis cordis. ipsi namq; apud seipsos intus ⁊ amabant ⁊ dubitabāt. De se ergo loquētibus presentiā exhibuit: sed de se dubitātibus cognitionis sue speciē abscondit: verba quidē eis cōtulit. Nam sequitur: Et ait ad illos. Qui sunt hi sermones quos confertis ad inuicē ambulātes: ⁊ estis tristes? GRECVS: Conferebāt quidē inter se quasi non ampliꝰ expectantes christū viuentē: sed dolorosi quasi perempto saluatore. vnde sequitur: Et respondēs vnus cui nomen cleophas: dixit ei: Tu solus peregrinus es in hierusalem: ⁊ nō cognouisti que facta sunt in illa his diebus. THEO. q. d. Tu solus peregrinus es: ⁊ extra confinia hierusalē habitās: ⁊ expers es eorum que in medio eiꝰ contigerūt vt hec ignores.

BEDA: Uel hoc dicit: quia peregrinū putabāt eū: cuius vultū non agnoscebāt. sed reuera peregrinus erat eis: a quorū nature fragilitate percepta iam resurrectionis gloria longe distabat ⁊ a quorū fide vtpote resurrectionis eius nescia manebat extraneus. Sed adhuc dominus interrogat: nam sequitur Quibus ille dixit: Que? Et ponitur eorum responsio cum subditur: Et dixerunt ei: De iesu nazareno qui fuit vir propheta. Prophetam fatentur: filium dei tacent: Uel nondum perfecte credentes: vel solliciti ne inciderent in manus iudeorum persequentium: quia nesciebant quis esset quod verum credebant celantes: Ad cuius commendationē subdit: Potens in opere ⁊ sermone. THEOPHI. Primo quidem est opus: secundo sermo. nullus enim doctrine sermo approbatur: nisi prius is qui docet se ostendat auctorem: precedit enim opus asspectū. nam nisi mundaueris intellectus speculū per opera: non emicat decor optatus. Adhuc autē subdit: Coram deo ⁊ omni populo. Nam primo cōplacendum est deo: deinde curandū quantū possibile est de innocentia apud homines: vt precedēte diuino cultu viuamus sine scandalo plurimorū. GRECVS: Deide assignat causa tristicie: traditio ⁊ passio christi: cum sequitur: Et quomodo tradiderunt eum summi sacerdotes ⁊ principes nostri in condēnationem mortis: ⁊ crucifixerunt eū. Subditur autem desperantium vox: cū dicitur: Nos autem sperabamus ꝙ ipse esset redemptuꝝ israel. Sperabamus inquit: non Speramus: ac si mors domini similis esset mortibus alioꝝ. THEOPHI. Expectabant enim christū saluaturū ⁊ redempturū populū israel ab ingruentibus malis ⁊ a seruitute romanorum: ipsum quoq; credebant terrenū regē fieri: quē putabant promulgatā in se mortis sententiā cauere potuisse. BEDA: Merito ergo tristes incedebant: quia ⁊ seipsos quodāmodo arguebant: ꝙ in illo redemptionē sperauerint: quē iam mortuū viderant. nec resurrecturum credebant: ⁊ maxime dolebant eū sine causa occisum quē nouerant innocentem. THEOPHI. Uident tamen hi viri non omnino increduli esse per hoc ꝙ subditur: Et nunc super hec omnia tertia dies ē hodie ꝙ hec facta sunt. In quo videntur habere memoriam eius ꝙ eis dominus dixerat se tertia die resurrecturū. GRECVS: Porro relatam a mulieribus resurrectionis famā cōmemorat: cum subditur: Sed ⁊ mulieres quedā ex nostris terruerunt nos: que ante lucem fuerunt ad monumentū: ⁊ non inuento corpore eius venerunt dicentes se etiā visionem angelorū vidisse: qui dicunt eum viuere. Dicunt quidē hoc quasi nō credentes: propter quod referunt se territos. i. stupefactos. non enim quod erat eis relatū firmū estimabant: aut angelicam illuminationem fuisse: sed stuporis ⁊ turbinis causam inde sumebant. Testimonium quoq; petri non certum estimabant dum diceret: se non vidisse dominum: sed resurrectionē eius conijcere ex eo ꝙ corpus ipiꝰ in sepulchro non iacebat. vnde sequitur: Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum: ⁊ ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt: ipsum vero non inuenerunt. AVGVSTINVS de concor. euangelistarū: Cum autem lucas dixerit petrum accurrisse ad monumentum: ⁊ cleopham dixisse: ipse retulerit ꝙ quidam eorum ierant ad monumentum: intelligitur attestari iohanni ꝙ duo ierint ad monumentū: sed petrum commemorauit: quia illi primitus maria nunciauerat.

¶ Et ipse dixit ad eos: O stulti ⁊ tardi corde ad credendum in omni

bus que locuti sunt prophete. Nõ
ne hec oportuit pati christum ⁊ ita
intrare in gloriam suam? Et incipi
ens a moyse ⁊ omnibus prophetis
interpretabatur illis in omibus scri
pturis que de ipso erant. Et appro
pinquauerunt castello quo ibant: ⁊
ipse se finxit longius ire: Et coege
runt illum dicentes: Mane nobi
scum: quoniam aduesperascit: ⁊ incli
nata est iam dies. Et intrauit cuȝ il
lis. Et factum est dum recumberet
cum eis: accepit panem ⁊ benedixit
ac fregit: ⁊ porrigebat illis. Et aper
ti sunt oculi eorum ⁊ cognouerunt
eum. Et ipse euanuit ex oculis eo
rum. Et dixerunt ad inuiceȝ: Nõ
ne cor nostrum ardens erat in nob
dum loqueretur in uia: ⁊ aperiret
nobis scripturas? Et surgentes ea
dem hora regressi sunt in hierusalẽ:
⁊ inuenerunt congregatos undeciȝ
⁊ eos qui cum illis erant dicentes
ꝙ surrexit dominus uere: ⁊ appa
ruit simoni. Et ipsi narrabant que
gesta erant i uia: ⁊ quomodo cogno
uerunt eũ in fractiõe panis.

THEOPHI. Quia predicti discipuli nimia du-
bietate laborabant: dominus eos redarguit. vnde
dicitur: Et ipse dixit ad eos: O stulti. Fere enim ea-
dem dixerant que ⁊ astantes cruci: Alios saluos fe-
cit: seipsum non potest saluum facere. Et tardi cor-
de ad credendum in omnibus que locuti sunt pro-
phete. Contingit enim credere que locuti sunt pro-
phete particulariter quedam: ⁊ non vniuersaliter
omnia: puta si aliquis credat que de cruce christi di
cuntur a prophetis sicut est illud: Foderunt manꝰ
meas ⁊ pedes meos. que vero spectãt ad resurrecti-
onem nõ credãt: sicut est illud: Non dabis sanctũ
tuum videre corruptionẽ. Decet autẽ in omnibus
fidem adhibere prophetis: tam in gloriosis que de
christo predixerunt: ꝙ̃ in igloriis: quia ex passione
malorum est ingressus in gloriã. vnde sequitur: Nõ
ne hec oportuit pati christũ: ⁊ ita intrare in gloriaȝ
suam. s. s'm humanitatem. ISIDORVS: Sed ⁊ si
oportebat christum pati: tamen qui crucifixerũt rei
sunt pene: non enim satagebant perficere quod de-
us disponebat. vnde ⁊ eorum executio fuit impia:
dei vero dispensatio prudẽtissima: qui nequitiã eo-
rum in beneficia generis humani conuertit: quasi
vtens vipereis carnibus ad antidon salutiferi con-
fectionem. CHRYSO. Et ideo dominus osten-
dit consequenter hec omnia non euenisse simplici-
ter: sed ex dei proposito ante predestinato vnde seq̃-
tur: Et incipiens a moyse ⁊ omnibus prophetis in-
terpretabatur illis in omibus scripturis que de ipso
erant. quasi diceret: Postꝙ̃ estis tardi: ergo prom-
ptos vos reddam: mysteria scripturarum vobis ex-
ponẽdo. nam sacrificium abrae cum isaac dimisso
immolatus est aries: hoc prefigurauit. Sed ⁊ i aliis
scripturis propheticis sparsim iacent mysteria cru-
cis ⁊ resurrectionis christi. BEDA: Si autẽ moy
ses ⁊ prophete de christo locuti sunt: ⁊ eum per pas
sionem in gloriam intraturũ predixerũt: quomodo
gloriatur se esse christianum: qui neq; qualiter scri-
pture ad christum pertineant inuestigat: neq; ad glo
riam quam cum christo habere cupit: per passioneȝ
attingere desiderat. GRECVS Quia vero predi-
xit euangelista: Tenebantur oculi eorũ ne eũ agno
scerent: donec sermo domini mentem eorum mo-
ueret ad fidem: cõuenienter opportunum aspectuȝ
sui auditui subiungit. vnde sequitur: Et appropin-
quauerunt castello quo ibant: ⁊ ipse finxit se longi
us ire. AVGVSTI. de questionibus euange. Qð
nõ ad mendacium pertinet. non enim omne quod
fingimus mendacium est: sed quando id fingimus
quod nihil significat: tunc mendacium est. cum au-
tem fictio nostra refertur ad aliquam significatio-
nem: non est mendacium sed aliqua figura verita-
tis: alioquin omnia que a sapientibus ⁊ sanctis vi-
ris: vel etiam ab ipso domino figurate dicta sunt
mendacia deputabuntur: quia secũdum vsitatum
intellectum non consistit veritas in talibus dictis.
Sicut autem dicta: ita etiaȝ fingũtur facta sine mẽ-
dacio ad aliquam reȝ significandam. GREGO
RIVS in homelia: Quia ergo adhuc in eorum cor
dibus peregrinus erat a fide: ire se longius finxit.
Fingere namq; componere dicimus. vnde ⁊ com-
positores lutifigulos vocamus. Nihil ergo sim-
plex veritas per duplicitatem fecit: sed talem se ex-
hibuit in corpore. qualis apud illos erat in mente.
Sed quia esse extranei a veritate non poterant: hi
cum quibus charitas gradiebatur: eum ad hospitiũ
quasi peregrinum vocant. vnde sequitur: Et coege-
runt illum. Ex quo exemplo colligitur quia peregri
ni ad hospitium nõ solum inuitandi sunt: sed etiam
trahendi. GLOSA: Nec solũ factis eum cogũt:
sed etiam verbis inducunt. Sequitur enĩ: Dicẽtes:
Mane nobiscum: quoniam aduesperascit: ⁊ incli-
nata est iaȝ dies. scilicet ad occasum. GREGO-
RIVS in homelia: Ecce autem cum per membra
sua christus suscipitur: susceptores suos etiam per se
metipsum requirit. Sequitur enim: Et intrauit cuȝ
illis. Mensam ponunt: cibos afferunt: ⁊ deuȝ queȝ
in scripture sacre expositione non cognouerant: in
panis fractione cognoscunt. Sequitur enim: Et fa
ctum est dum recumberet cum illis: accepit panem
⁊ benedixit ac fregit: ⁊ porrigebat illis: ⁊ aperti
sunt oculi eorum ⁊ cognouerunt eum. CHRY-
SOSTOMVS. Quod non de sensibilibus oculis

dictum est: sed de sensu mentali AVGVSTIN⁹ de cōcordan. euangelista. Neq̃ enim clausis oculis ambulabant: sed inerat aliquid quo non sinerētur agnoscere quod videbant: quod.s. caligo ⁊ aliquis humor efficere solet: non quia dominus non poterat transformare carnem suam: vt alia reuera esset effigies: quam solebant intueri: quādoquidem ⁊ ante passionē transformatus est in monte: vt facies eius clarescceret sicut sol. Sed non ita nunc factum est. non enim incongruenter accipimus hoc impedimentū in oculis eorum a sathana fuisse ne agnosceretur iesus: sed tñ a christo facta est permissio vsq̃ ad sacramentū panis: vt veritate corporis eius participata: remoueri intelligatur impedimentum inimici: vt christus possit agnosci. THEOPHILVS: Sed ⁊ aliud innuit: q̄.s. sumentibus sacrum panē aperiūtur oculi vt eum agnoscant: magnam enim ⁊ ineffabilem vim habet domini caro. AVGVSTINVS de questio. euangelista. Uel q̄ domin⁹ se ire longi⁹ finxit: cum comitaretur discipulis exponēs sacras scripturas: vtrū ipe esset ignorātibus: significat quia ho'pitalitatis officio ad suam cognitōem puenire posse homines intimauit: vt cū longi⁹ ipe ab hominib⁹ abscesserit super omēs celos cum eis transit: qui hec exhibent seruis eius. Tenet ergo christū ne longi⁹ ab eo eat quisquis cathetizatur verbo in omnibus bonis ei qui se cathetizat cōmunicat. Etenim isti cathetizati erant verbo cū exponeret eis scripturas. Et quia hospitalitatē sectati sunt: eum quem in ipa expositōne scripturarum non cognouerūt: in panis fractōne cognoscūt. nō enim auditores legis iusti sunt apud deum: sed factores legis iustificabūtur. GREGO. in homelia: Quisquis ergo audita vult intelligere: festinat ea que iam intelligere potuit: opere implere. Ecce dominus nō est cognitus dum loqueretur: ⁊ dignatus ē cognosci dum pascitur. Sequit̃ enim: Et ipse euanuit ab oculis eorum. THEOPHI. Non enim tale corpus habebat: vt diutius cum eis cōmorari deberet: ⁊ hoc pariter augeret affectū eorum. vnde sequitur Et dixerūt ad inuicem: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis: dum loqueret̃ in via ⁊ aperiret nobis scripturas? ORIGENES: Per quod innuit q̄ prolati sermones a saluatore accendebant audientium cor ad amorem diuinum. GREGORI. in home. pentheco. Ex audito eni3 sermone inardescit anim⁹: torporis frigus recedit: mens in superno fit anxia. Audire libet precepta celestia: ⁊ quot mādatis instruitur: quasi tot facibus inflāmat̃. THEOPHI. Ardebat ergo cor eorū vel igne verborum domini quibus intendebāt tanquā veris. Uel quia eo disserente scripturas: percellebatur intrinsecus cor eorum: q̄ ille qui disserebat dominus esset. Adeo ergo letati sunt. vt nullam moram passi: mox reuersi sint in hierusalem. ⁊ hoc est quod sequitur: Et resurgens eadem hora regressi sunt in hierusalē. Surrexerunt quidem eadem hora: peruenerūt autem per plures horas: sicut oportebat sexaginta stadia transeuntes. AVGVSTI. de concordā. euāgelistarū: Jam aūt fama erat q̄ surrexerat iesus a mulieribus facta: ⁊ a simone petro: cui iam apparuerat. Etenim isti duo hec inuenerunt loquētes illos ad quos in hierusalem venerunt. Sequit̃ enim. Et inuenerunt congregatos vndecim: ⁊ eos qui cum ipis erant dicentes q̄ surrexit dominus vere: ⁊ apparuit simoni. BEDA: Omniū enim virorum primo dominus apparuisse videt̃ petro ex his quos euangeliste quatuor ⁊ paulus apostol⁹ cōmemorauerūt. CHRYSOSTO. Non enim simul omnibus se manifestabat: vt sereret fidei semina. nam qui p̄mo viderat et cert⁹ erat: aliis referebat. Deinde sermo prediēs preparabat animū auditoris vi'ōni: ⁊ ideo p̄mo digniori ⁊ fideliori omnib⁹ apparuit. Erat.n. op⁹ animę fidelissime: que p̄us acciperet hūc aspectū: vt minime turbaret̃ inopinata visiōe. Et ideo p̄mo videtur a petro: vt qui p̄mo confessus est eum christū. p̄mo resurrectōem videre mereat̃: ⁊ etiam quia eum negauerat: p̄us ei voluit apparere consolans eum ne desperaret. Post petrū vero aliis apparuit: qn̄doq̃ paucioribus: quādoq̃ pluribus: quod duo discipuli confitent̃. Sequitur enim: Et ipi narrauerūt que gesta erant in via: ⁊ quo modo cognouerunt eum in fractione panis. AVGVSTI. de cōcordā. euāgelista. Quod autem ait marcus annunciauerunt ceteris: nec illis crediderunt: cum lucas dicat: q̄ iam inde loq̃bant̃ vere resurrexisse dn̄m: quid intelligendū est: nisi aliquos ibi fuisse qui hoc credere nollēt?

¶ Dum autem hec loquuntur: stetit iesus in medio eor̄ ⁊ dixit: Pax nobis. Ego su3: nolite timere. Conturbati uero ⁊ cōterriti estimabāt se spiṁ uidere. Et dixit eis: Quid turbati estis: ⁊ cogitatiōes ascendūt in corda uestra? Uidete man⁹ meas ⁊ pedes: quia egoipse sum. Palpate ⁊ uidete: quia spūs carnē: ⁊ ossa nō habet: sicut me uidetis habere. Et cū hec dixisset: ondit eis man⁹ ⁊ pedes

¶ CIRYL. Undiq̃ resurrectōis fama per apostolos diuulgata ⁊ affectu discipulorū erecto ad christi visiōem venit desiderat⁹: ⁊ querētib⁹ ⁊ expectātibus reuelat̃: nec disceptat vt de alio sed eundē ter se offert. vnde dicit̃: Dū hec aūt loquūt̃: stetit iesus in medio eorū. AVG. de cōcor. euāge. Hāc ostēsiōem dn̄i post resurrectōem ⁊ iohānes commemorat. S3 quod dicit iohānes: Non cum illis fuisse apostolū thomam: cum scḋm lucam duo illi regressi in hierusalem: inuenerūt congregatos vndecim. procul dubio intelligēdum est: q̄ inde thomas exierit: antequā dn̄s hec loquentib⁹ appareret. Dat.n. lucas locum in sua narratōe: q̄ possit intelligi dum hec loquerent̃: prius inde exisse thomā: ⁊ postea dominū intrasse: nisi quis dicat: non illos vndecim qui iam tūc apostoli vocabantur: sed discipulos illos vndecim fuisse ex multo numero discipulorū. Sed cum adiuncit lucas: Et eos qui cu3 ipsis erant. Satis vtiq̃ de

claravit evidentiꝰ illos vndecim apostolos qui vocabant apostoli: cum quibꝰ ceteri erant. Sed videamus cuius mysterii gratia ſm mattheũ ⁊ marcum resurgens ita mandaverit: Precedam vos in galileam: ibi me videbitis. Qḋ ⁊ſi completum eſt: tamen poſt multa completum eſt: cum ſic mandatum ſit: vt aut hoc ſolum: aut hoc primũ expectaretur fieri debuiſſe AMBROSIVS: Unde hoc convenientius arbitroꝛ: ꝙ dominꝰ quidem mandaverit diſcipulis: vt in galilea eũ viderent: ſed illis ob metum intra conclaue reſidentibus ꝑmũ ſe obtuliſſe.

GRECVS: Nec hoc ẽ promiſſi tranſgreſſio: ſed potius feſtinata ex benignitate impletio proꝑt puſillanimitatẽ diſcipuloꝝ. AMBROSIVS: Poſtea vero confirmatis animis vndecĩ illos galileã petiſſe. Uel nihil obſtat ſi dicanſ pauciores ĩtra cõclaue: ĩ mõte ꝗ̃plures fuiſſe. EVSEBIVS: Duo enim euãgeliſte .ſ. lucas ⁊ iohãnes ſolis vndecĩ hũc ſcribunt apparuiſſe hieruſalem: ceteri vero duo in galileam properare non ſolum vndecim: ſed etiam vniuerſis diſcipulis ⁊ fratribus dixerunt angelum ⁊ ſaluatoꝛem vidiſſe: de quibus ⁊ paulus meminit dicens: Deinde apparuit plus ꝗ̃ quingentis fratribus ſimul. Eſt autem veriox ſolutio: ꝙ prius ꝗ̃ ĩ hieruſalem latitãtibus ſemel aut bis viſus eſt ad eoꝝ conſolatõnem: in galilea vero non in conclaui aut ſemel aut bis: ſed cum multa poteſtate oſtenſiõem ſui fecit: prebens ſe eis viuẽtem poſt paſſiõem in ſignis multis: vt lucas teſtatur in actibus AVGVSTINVS de concoꝛ. euangeliſta. Uel quod ab angelo hoc eſt a domino dictum eſt: prophetice accipiendum eſt. In galilea enim ſm tranſmigratõnis ſignificatõem ĩtelligendũ occurrit: quia de populo iſrael tranſmigraturi erant ad gentes: quibꝰ apoſtoli predicantes non crederẽt: niſi ipſe dominꝰ viã in coꝛdibꝰ hominũ ꝑpararet. ⁊ hoc intelligiſ: Precedet vos in galileam. Scḋm autem illud ꝙ galilea interpretaſ reuelatio: non iam in foꝛma ſerui intelligendũ eſt: ſed in qua eſt equalis patri: quam ꝑmiſit electoꝛibus ſuis: illa erit reuelatio tanquã vera galilea: cum videbimus eum ſicuti eſt. Ipſa etiã erit beatioꝛ tranſmigratio ex iſto ſeculo in illã eternitatem. vnde ad nos veniens non receſſit: et quo nos precedens non deſeruit. THEOPHILVS: Primo igitur dominus in medio diſcipuloꝝ ſtans ſolito pacis affatu eoꝛum turbinem ſedat: oſtẽdens ꝙ ipſe idem eſt magiſter eoꝛum qui hoc verbo gaudebat: quo etiam eos muniuit cum ad predicandũ miſit. vnde ſequitur: Et dixit eis: Pax vobis: ego ſũ. nolite timere. GRECVS: Pudeat ergo nos pacis munus deſerere: quam nobis hinc deſcendens chꝛiſtus reliquit. Pax ⁊ res ⁊ nomen dulce: quã et dei eſſe accepimus iuxta illud: Pax dei. ⁊ eius eſſe deum: iuxta illud: Deus pacis. ipſam eſſe deũ: iuxta illud: Ip e eſt pax noſtra. Pax bonum cõmendatum ab omnibus: obſeruatum autẽ a paucis. Que autem eſt cauſa? Foꝛtaſſis ambitio dominij aut facultatum: aut liuoꝛ aut odium: aut contemptꝰ: aut aliquid huiuſmodi ex his que dei ignaros videmus incurrere. Dei quippe precipue pax eſt: que cõfederat omnia: cuius nihil eſt adeo pꝛopꝛiũ ſicut vnitas

nature ⁊ pacificus ſtatus. Trãſſumitur vero ab angelis ⁊ diuinis poteſtatibus: que ad deum ⁊ ad inuicem pacifice habent. Diffunditur vero per totã creaturã cuius eſt decoꝛ: tranquillitas. in nobis autem manat: ſm animam quidem per inueſtigationem virtutũ ⁊ communicationẽ: ſm coꝛpus vero in membꝛoꝝ ⁊ elementoꝝ commenſuratõe: quoꝛum alterum pulchꝛitudo: alterum ſanitas appellatur. BED. Diſcipuli autem nouerant chꝛiſtum verum hominem: cum quo tanto tẽꝑoꝛe fuerant conuerſati. ſed poſtꝗ̃ moꝛtuus eſt: non credidit tertia die potuiſſe veram carnem de ſepulchꝛo reſurgere. Putant ergo ſe videre ſpiritũ quem emiſit in paſſione. vnde ſequitur: Conturbati vero ⁊ conterriti: exiſtimabãt ſe ſpiritum videre. Erroꝛ ille apoſtoloꝝ ſecta eſt manicheoꝝ. AMBROSIVS: Adduci autẽ virtutum exemplis petrum ⁊ iohannem non credimus potuiſſe dubitare. Cur ergo lucas inducit fuiſſe turbatos? Primo omniũ quia paucoꝛum opinionẽ ſententia maioꝛis partis includit. Deinde quia ⁊ſi petrus de reſurrectõne crediderat: turbari tamen potuit ꝙ ſe dominus cum coꝛpoꝛe vectibus obſeratis: ĩpꝛouiſus infunderet. THEOPHI. Uerum quia per verbũ pacis non eſt ſedatus turbo in animabus diſcipuloꝝ. aliunde indicat eis ſe filium dei eſſe: qui mentis cognoſcebat archana. vnde ſequitur: Et dixit eis: Quid turbati eſtis? ⁊ cogitationes aſcendunt in coꝛda veſtra? BED. Quales vtiq; cogitatõnes: niſi falſe ⁊ pernicioſe? Perdidit enim chꝛiſtus fructum paſſionis: ſi non eſſet veritas reſurrectõnis tanquã bonus agricola diceret quod ibi plantaui inueniam. i. fidem que in coꝛ deſcendit: quia deſuper eſt. Cogitatões autem iſte nõ deſuper deſcenderũt: ſed de imo in coꝛ ſicut herba mala aſcenderũt. CIRYLLVS: Hoc autem fuit euidentiſſimũ ſignum: ꝙ non alius eſt qui videtur: ſed ille idem quem viderant in ligno moꝛtuum: et poſitum in ſepulchꝛo: quem non latebat aliquid eoꝛum que erant in homine. AMBROSI. Conſideremus autem qua gratia ſcḋm iohannẽ apoſtoli crediderunt qui gauiſi ſunt: ſcḋm lucam qui increduli redarguuntur. Et videtur mihi iohannes quaſi apoſtolus maioꝛa ⁊ altioꝛa tetigiſſe hec ſequentia de humanis pꝛoxima: hic hiſtoꝛico vſus circuitu: ille compendio. quia ⁊ de illo dubitari non poteſt: quia teſtimonium perhibet de his: quibus ipſe interfuit: ⁊ ideo vtrũq; verum putamus. Nã ⁊ſi in pꝛimo lucas eos non crediſſe dicat: poſtea tamen crediſſe demõſtrat. CIRYLLVS: Compꝛobãs autem dominus deuictam eſſe moꝛtem: ⁊ humanã naturam iam in chꝛiſto coꝛuptõnem exuiſſe: ꝑmo oſtendit eis manus ⁊ pedes: ⁊ clauoꝛum foꝛamina vnde ſubdit: Videte manus meas ⁊ pedes: quia ego ipſe ſum. THEOPHILVS: Sed ⁊ aliud iniungit: palpatõnem. ſ. manuum atq; pedum cum dicit Palpate ⁊ videte: quia ſpiritus carnem ⁊ oſſa nõ habet: ſicut me videtis habere. quaſi dicẽt: Uos putatis me eſſe ſpiritum id eſt phantaſma: ſicut plures defunctoꝛum circa ſepulchꝛa videri ſunt ſoliti. Sed ſcitote ꝙ ſpũs neq; carnẽ habet: neq; oſſa: ego aũt carnẽ ⁊ oſſa habeo. AMBRO. Hoc autẽ do

min⁹ideo dixit:vt spem nobis sue resurrectõis ostẽderet:nam quod palpat corp⁹ est. In corpore autẽ resurgemus:sed illud subtilius:hoc crassius: vtpote adhuc terrene labis qualitate concretũ. Non ergo per incorporeã naturã: sed per resurrectiõis corporee qualitatẽ christ⁹clausa penetrauit. GREGO.xi. mora. Non.n.in illa resurrectõis gloria corpus nostrũ erit impalpabile:cũ vento aereo subtili⁹vt euticius dixit:sed subtile quidẽ per effectũ spiritalis potentie:palpabile autem per veritatẽ nature.Sequitur:Et cũ hec dixisset: ostẽdit eis manus ꝛ pedes.

BEDA: Quibus.s.indicata clauorũ vestigia claruere:sed sm iohannẽ etiam latus eis ostẽdit: cum fuerit lancea perforatũ:vt.s.ostensa vulnerũ cicatrice dubietatis eorũ vuln⁹sanaret. Solẽt aũt in hoc loco gentiles calũniam struere:quasi nõ valuerit dominus vulnera sibi inflicta curare.Quib⁹respondẽdum est:quia nõ est cõsequẽs:vt qui maiora fecisse probat:minora facere nequiuerit: sed certe dispẽsatõnis gratia qui mortẽ destruxit: signa mortis delere noluit: pmo quidẽ vt per hoc discipulis fidẽ sue resurrectõnis astrueret : deinde vt patri pro nobis supplicãs quale gen⁹mortis pro homine pertulerit semper ostendat:tertio vt sua morte redẽptis q̃ misericorditer sint adiuti: propositis eiusdẽ mortis indicijs insinuet: postremo vt in iudicio q̃ iuste dãnet impij denũciet.

¶ Adhuc aũt illis nõ credẽtibus ꝛ mirantib⁹pre gaudio dixit : Habetis hic aliquid:quod mãducet? At illi obtulerũt ei ptem piscis assi: ꝛ fauum mellis. Et cũ mãducass; corã eis:sumens reliquias dedit eis. Et dixit ad eos: Hec sunt uerba que locut⁹sum ad uos:cũ adhuc essem uobiscũ:qm̃ necesse est implere omnia que scripta sunt in lege moysi ꝛ prophetis ꝛ psalmis de me.

¶ CIRYL.Ostenderat domin⁹discipulis man⁹ et pedes:vt certificaret discipulos q corp⁹ quod passum fuerat resurrexit. Ut adhuc autẽ magis certificaret aliquid manducabile petijt.vnde dicitur:Adhuc aũt illis nõ credentib⁹ꝛ mirantib⁹ p gau.dixit Habetis hic aliquid quod mãducet? GREGO. nisenus:Et iussu quidẽ legis pascha cũ amaricãtib⁹ edebatur:quia adhuc amaritudo manebat:post resurrectiõem vero cibus fauo mellis dulcoratur. vnde sequit: At illi obtulerũt ei ptem pisci assi: ꝛ fauũ mellis. BED. Ad insinuandũ ergo resurrectionis sue veritatẽ:nõ solũ tangi a discipulis:sed etiam cõuesci cum illis dignatur:ne arbitrentẽ eũ nõ solide: sed imaginabiliter sibi apparere.vnde sequit: Et cũ mãducasset corã eis:sumẽs reliquias dedit eis.Mãducauit quidẽ potestate:nõ ex necessitate. aliter.n. absorbet aquã terra sitiens:aliter sol calens:illa indigentia:iste potentia. GRECVS:Si damus dominũ vere comedisse: dem⁹ ꝛ omnes homines post resurrectõem vti ciborũ fomẽtis.Sed que ex q̃dam dispensatõe fiunt a saluatore:nõ sunt regula ꝛ norma nature:quoniã in quibusdã alijs dispẽsauit. Resuscitauit enĩ nostra corpora incorrupta:qui tamẽ dereliquit ppij corporis foramina:que claui forauerant ꝛ lateris cicatricẽ:vt ostẽdat q mansit post resurrectõem natura corporis:nec est in aliã mutatus substantiã. BED. Manducauit ergo post resurrectõem:nõ quasi cibo indigens:nec quasi in resurrectõne quam expectam⁹cibis egere significans sed vt eo modo naturã corporis resurgentis astrueret. Mystice aũt piscis assus quem christus comedit:significat christũ passum:ipe enim latere dignatur in aquis generis humani. Capi voluit laqueo mortis nostre: ꝛ quasi tribulatõe assatus est tempore passionis sue:sed fauus mellis nobis extitit in resurrectõne. In fauo quidẽ mellis vtrãq naturã exprimere voluit persone sue. Fauus quippe mellis ĩ cera est: mel vero in cera est diuinitas in humanitate. THEO.Uident autẽ ꝛ comesta aliud habere mysteriũ.q enim mãducauit partẽ piscis assi:significauit q naturã nostrã in hu⁹vite mari natantem: assans eam igne ppe deitatis: ꝛ exiccãs eius humiditatem:quam a pfundis verbis cõtraxerat: escam fecit diuinã: ꝛ eam que pus erat abominabilis ppa rauit deo cibum suauẽ:quod significat fau⁹mellis. vel per piscem assum significat vitam actiuã consumentẽ nostrã humiditatẽ laborũ prunis.cõtemplatõem vero significat per fauũ mellis: ppter dulcedinem eloquiorũ dei. BED. Postq̃ aũt visus est et tactus mãducauit:ne in aliquo sensus humanos illudificasse videret:misit man⁹ad scpturas.vnde sequit Et dixit ad illos: Hec sunt verba que locutus sũ ad vos:cum adhuc essem vobiscũ.i.cũ adhuc essem in carne mortali qua estis ꝛ vos . tũc quidẽ in eadem carne resuscitatus erat: sed cũ illis in eadẽ mortalitate non erat. ꝛ subdit : Quoniã necesse est impleri omia que scpta sunt in lege moysi ꝛ pphetis ꝛ psalmis de me. AVG.de cõcon.euange. Illud attendant qui magicis artib⁹christũ tanta potuisse: ꝛ nomen ad apostolos in se cõuertẽdos arte ipa consecrasse delirãt: vtrũ potuit magicis artibus prophetas diuino spiritu anteq̃ in terra nascereẽ implere Neq enĩ si magicis artibus fecit vt coleret ꝛ mortuus:magus erat anteq̃ natus:cui pphetãdo vetitro gens vna deputata est.

¶ Tũc aperuit illis sensum:ut itelligerent scripturas: ꝛ dixit eis: Qm̃ sic scriptũ ẽ et sic oportebat christũ pati ꝛ resurgere a mortuis tertia die: ꝛ pdicare in noie ei⁹pniam ꝛ remissionẽ peccatorũ in omnes gẽtes: incipientib⁹ab hierosolyma. Uos autẽ testes estis horũ. Et ego mittã promissum patris mei in uos. Uos autem sedete in ciuitate quoadusq; induamini uirtute ex alto.

BED. Postq̄ prebuit se videndũ oculis: manibus contractandũ: legis cõmemorauit scripturas. consequẽter aperuit sensuz: vt intelligatur quod legitur. vnde dicitur: Tũc aperit illis sensum: vt intelligerẽt scpturas. THEO. Alioqn quomodo eorũ anima turbata ⁊ vacillãs circa christi mysteriũ studuisset: sed ⁊ verbis eos docuit. Sequit̃ enim: Et dixit eis: qm̃ sic scptũ est: ⁊ sic oportet christũ pati. s. ꝑ lignũ crucis. BED. Perdidit aũt christꝰ fructum passionis: si nõ esset veritas resurrectõis. vnde subdit: Et resurgere a mortuis die tertia. Deide post cõmendatã sui corporis veritatẽ: commẽdat ecclie vnitatem cũ subdit: Et predicare in nomie eiꝰ pniam ⁊ remissiõem peccatorũ in omẽs gẽtes. EVSE. Dictũ. n. erat: Postula a me: ⁊ dabo tibi gẽtes hereditatem tuam. Oportebat aũt cõuersos ex gẽtibus expiari a quolibet ɔtagio ⁊ macula q̄ ipiꝰ virtutẽ: q̄si cõtaminatos ab errore demonũ idolatrie: ⁊ nuper quasi cõuersos a vita execrabili ⁊ impudica. ⁊ ideo dicit: q̄ oportet p̄dicari p̄us quidẽ pniam: cõsequẽter remissiõem peccatorũ in omẽs gẽtes. Eis. n. qui prius q̄z verã ostẽderũt maloꝝ pniaz salubri gratia veniam cõmissorũ donauit: ꝑ quibꝰ ⁊ mortẽ subijt.

THEO. In hoc vero q̄ dicit Pniaz ⁊ remissiõez peccatoꝝ. etiã de baptismate meminit: in quo ꝑ depositõem priorũ scelerũ: subsequit̃ venia peccatoꝝ. Sed quo pacto itelliget̃ in solo christi noie baptisma fieri: cũ alibi mandet hoc fieri in noie p̄ris ⁊ filij ⁊ spiritussancti? Et p̄mo quidẽ dicimꝰ q̄ nõ intelligit̃ q̄ in solo christi nomie fiat baptisma: sed q̄ christi baptismate aliquis baptizet̃. i. spiritaliter: nõ iudaice: nec tali quali iohãnes baptizabat ad solã pniam: sz ad sp̄us almi ꝑticipatõem: sicut ⁊ christꝰ in iordane baptizatꝰ ostẽdit spiritũsanctũ in specie colũbina. Porro baptisma in christi nomie. i. morte christi intelligas. sicut. n. ipe post mortẽ triduo resurrexit: sic ⁊ nos ter in aquã mergimur ⁊ cõueniẽter emergimur: incorruptibilitatis sp̄us arrã recipiẽtes. Hoc etiã christꝰ nomẽ cõtinet in se: ⁊ patrẽ quasi vnctorẽ: ⁊ sp̄m quasi vnctionẽ: ⁊ filiũ quasi vnctũ. s. sz humanã naturã. Nõ aũt decebat ampliꝰ bipartitũ esse humanũ genꝰ in iudeos ⁊ gẽtiles. Et ideo vt omẽs in vnũ vniret: mãdauit incipe sermonẽ a hierusalez ⁊ ad gẽtes terminari. vnde sequit̃: Incipi. ab hierusalẽ. BED. Nõ solũ quia credita sunt illis eloqa dei: ⁊ eoꝝ est adoptio filiorũ ⁊ gloria. verũ etiam vt gẽtes varijs erroribꝰ implicate: hoc maxime indicio diuine pietatis: ad spem venie ꝓuocent̃ q̄ eis qui filiũ dei crucifixerũt venia cõcedet̃. CHRY. Insuꝑ ne dicerent aliqui: q̄ omissis notis iuerũt se ostẽtaturos ad extraneos. Ideo p̄us apud ipos occisores pandũt resurrectõis signa in eadẽ ciuitate, in q̄ ꝓrupit temerariꝰ ausus. Ubi. n. crucifixores credere vident̃: resurrectio plurimũ demõstrat̃. EVSE. q̄ si ea que christꝰ p̄dixit iam sortiũt̃ effectũ: ⁊ verbũ eius viuax ⁊ efficax ꝑ vniuersuz mũdũ oculata fide ꝑspicitur: tp̄s est nõ icredulos eẽ erga eũ qui ꝓtulit v̄bũ. Eũ eni necesse est diuinã vitã ducere: cuiꝰ opa viuida verbis cõsona ostendunt̃: que quidẽ ministerio ap̄lorũ impleta sunt. vnde subdit: Uos aũt estis testes horũ. mortis. s. ⁊ resurrectõis. THEO. Consequenter ne turbati cogitarẽt quomodo nos hoies idiote testimoniũ ꝑhibebimꝰ gẽtibꝰ ⁊ iudeis qui te occiderũt: subiũgit: Et ego mitto ꝓmis. pa. mei i vos quod. s per ioelem ꝓmiserat dicens: Effundã spiritũ meũ super omnẽ carnẽ. CHRY. Sicut autẽ milites inuasuros multos nemo dux exire sinit donec armati sint: ⁊ sic discipulos ante spiritꝰ descensum: ad conflictũ egredi nõ permittit. vnde subdit: Uos aũt sedebitis in ciui. quoadusq̄z indua. vir. ex alto.

THEO. i. virtute nõ humana: sz celesti: nec dixit: Suscipiatis; sed Induamini. integrã tutelã spiritalis velaminis indicans. BEDA: De hac autẽ virtute. i. spiritusancto dicit etiaz angelus marie: Et virtus altissimi obumbrabit tibi. Et ipe dominꝰ alibi: Nam ⁊ ego noui virtutem de me exisse. THEO. Cur aũt nõ christo presente vel eo discedẽte statim spiritꝰ venit? Decebat enim eos fieri cupidos rei: et demũ recipe gratiam. tũc enim magis ad deũ erigimur: cum incumbit necessitas. oportebat enim interim nostrã cõparere naturã in celo ⁊ federa consummari: ac deinde sp̄m aduenire: ⁊ gaudia celebrari serena. Attende etiã q̄tam eis necessitatẽ iposuit hierosolymis esse: in eo q̄ illic sp̄m promisit largiri. Ne enim rursus post eiꝰ resurrectõnem aufugerẽt: hac expectatõe quasi quodã vinculo omẽs simul eos ibi detinuit. dicit aũt: Donec induamini virtute ex alto. Nec expressit qñ vt sint iugiter vigiles. Quid ergo miraris: si diẽ nouissimũ nõ p̄dit: cũ diez hũc ꝓpinquũ pandere noluit? GREGO. in pastora. Admonẽdi sunt ergo quos a p̄dicatõis officio imꝑfectio vel etas prohibet: ⁊ tamẽ p̄cipitatio impellit nedũ sibi tantũ onꝰ officij p̄cipitatõne arrogãt: viaz sibi subsequẽtis melioratõis abscindãt. Ipa eni veritas que repẽte quos vellet reprobare potuisset: vt exemplũ sequẽtibꝰ daret: ne imꝑfecti p̄dicare p̄sumerent: postq̄z plene discipulos de virtute p̄dicatõnis instruxit: mandauit eis vt in ciuitate sederẽt: donec induerent̃ virtute ex alto. In ciuitate quippe sedemus: si intra mentiũ nostrarũ nos claustra constringimꝰ: ne loquẽdo exteriꝰ euagemur: vt cum virtute diuina ꝑfecte induimur: tũc quasi a nobismetipsis foras etiaz alios instruẽtes exeamus. AMBRO. Consideremꝰ aũt quomodo s̄m iohannẽ accepit sp̄m̄sanctũ: hic aũt in ciuitate iubent̃ sedere: quoadusq̄z induant̃ virtute ex alto: sed sp̄m̄sanctũ vel illis xi. quasi ꝑfectioribꝰ insufflauit: ⁊ reliquis postea tribuendũ ꝓmittit: vel eisdez ibi insufflauit: hic spopõdit. Nec videt̃ esse contrariũ: cum diuisiões sint gratiarum. ergo aliam insufflauit ibi operatõnem: hic aliam pollicetur. Ibi enim remittẽdorũ gratia tributa est peccatorũ: quod videt̃ esse angustiꝰ. ⁊ ideo insufflatur a christo: vt credas spiritũsanctũ christi ⁊ credas de deo spiritũ. Deꝰ eni solꝰ peccata dimittit: lucas autem linguarũ grãm describit effusam.

CHRY. Sel dicit: Accipite sp̄m̄sanctũ: vt eos idoneos faceret ad receptõem: aut quod futurũ est vt p̄ns indicauit. AVG. xv. de trini. Uel d̄ns post resurrectõem suã bis dedit sp̄m̄sanctũ: semel in terra ꝓpter dilectõem proximorũ: ⁊ iterũ de celo ꝓpter dilectõem dei.

Eduxit autẽ eos foras in bethaniam: ⁊ eleuatis manibus suis bene

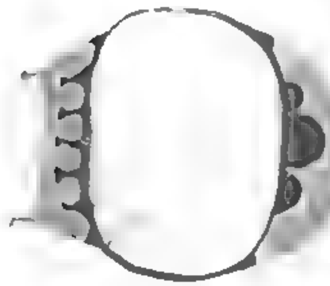
dixit eis: Et factu3 est: dū benediceret illis recessit ab eis: ꝛ ferebatur ī celū. Et ipi adorātes regressi sūt in hierusalē cū gaudio magno: ꝛ erant semper in templo laudantes ꝛ benedicentes deum. Amen.

¶ BED. Pretermissis omnibus que per .xliiii. dies agi a domino cum discipulis potuerūt: primo diei resurrectōnis eius coniūgit tacite nouissimū diem quo ascendit in celū dicens: Eduxit autem eos foras in bethaniā. Primo quidē propter nomen ciuitatis que domus obediētie dicitur. qui enim ꝓpter inobediētiam peruersorū descēdit: propter obedientiam conuersorū ascendit. deinde propter situ3 eiusdem ville que in latē montis oliuarū posita eē narratur: quia videl3 obediētis ecclesie domus in ipius summi montis. i. in christi latere: fidei: spei: dilectionisq3 sue fundamēto locauit. Eos autem benedicit: quibus precepta docēdi tradiderat. vnde sequitur: Et eleuatis manibus suis benedixit eis. THEO. Forsan vim conuersatiua3 influens eis vsq3 ad aduentū spiritus: ꝛ fortassis instruēs nos: vt quotiens recedimus: benedictōnibus subditos deo commendemus. ORIGE. Qđ autē eleuatis manib9 benedixit eos: significat ꝙ deceat benedicentē quēq3 ornatum esse varijs operibus ꝛ arduis respectu aliorum: sic enim man9 tollūtur in altum. CHRY. Attende autem ꝙ domin9 breuia repromissa aspectu subicit. promiserat quidē corporū resurrectiōem: a mortuis resurrexit: ꝛ per .xl. dies discipulos certificat. promittit etiam ꝙ in nubib9 rapiemur in aere: ꝛ hoc ipe patefecit per opera. Sequit enī: Et factū est dum benediceret illis: recessit ab eis: ꝛ ferebat in celum. THEO. Et helias quidē videbat quasi assumi in celum: sed saluator ipe precursor omnium ascendit in celū: apparitur9 diuino cōspectui in sacro suo corpore: ꝛ iam nostra natura in christo honorata qualibet virtute angelica. CHRY. Sed dices: quid interest mea? quia ꝛ tu in nubib9 suscipieris similiter: nam corpus tuū cōnaturale ē illi corpori. Erit igit ꝛ corpus tuum iam agile vt possit trāsire per aera. nam sicut caput: sic ꝛ corpus: sicut ꝑncipiū: sic ꝛ finis. Aspice autē quomodo honoratus es per hoc ꝑncipium. Infima pars ratōnalis creature homo erat: sed pedes effecti sunt caput: sublimati in regiā sedem in suo capite. BED. Ascēdente autē in celum domino: discipuli adorātes vbi steterunt nouissime pedes eius: cōfestim hierosolymā redeūt: vbi promissiōe3 patris sunt expectare precepti. Sequit enim: Et ipi adorātes: regressi sunt ī hierusalem cum gaudio magno. Gaudia magna agūt: quia deum ac dominū suum post triumphū resurrectōnis etiam celos penetrasse letantur. GRECVS: Et erant vigilātes non degētes in proprijs laboribus: sed expectātes supernā gratiam cōuersantur in templo: inter cetera etiā loci honestatē addiscentes. vnde dicitur: Et erant semper in templo.

THEO. Nondū aderat spiritus: ꝛ iam spiritalit conuersāt: ꝑus erant reclusi: ia3 stant in medio ꝑncipum sacerdotū: nec aliquo distrahūtur mūdano: sed omnib9 cōtemptis iugiter deū laudant. Sequitur enim: Laudātes ꝛ benedicētes deum. BED. Et attende ꝙ lucas inter quatuor animalia celi designatus accipit per vitulū: cui9 victima qui in sacerdotium eligebant initiari sunt iussi: eo ꝙ ipsum sacerdotiū christi ceteris amplius exponēdū suscepit: ꝛ euangelium suum quod a ministerio templi per sacerdotiū zacharie cepit: in templi deuotōne compleuit: ꝛ apostolos ibi ministros noui sacerdotij futuros non in victimarū sanguine: sed in laude dei ꝛ in benedictōne cōclusit: vt in loco oratōis ꝛ inter laudū deuotiōes promissum spiritussancti aduētū paratis cordib9 expectent. THEO. Quos nos imitātes in sacra vita sp degam9: laudātes ꝛ bñdicētes deū: cui est gloria ꝛ bñdictio et virt9 in sc̄la Amen.

Finis tabule.

Bti Thome aquinatis otinuū in euāgeliū scī Johis.

Diuine visionis sublimitate illustrat⁹ Isaias pphēta dixit: Uidi dñm sedētē sup soliū excelsum & eleuatum: & plena erat domus a maiestate ei⁹: & ea que sub ipō erāt replebant templū. HIERO. sup Isaiā: Quis sit iste dñs qui videt: in euangelista iohanne plenī⁹ discim⁹: qui ait: Hec dicit Isaias qñ vidit gloriā dei: & locut⁹ est de eo: haut dubiū quin christū significet. GLO. Unū ex vbis istis materia hui⁹ euāgelij qd̄ sm̄ iohannē describit: designatur euāgelica historia. qz .n. natiuitatē saluatoris scdm̄ carnē vel matthe⁹ vel lucas descripserāt: reticuit h̄ iohānes: & a theologia atq3 ab ipsa ei⁹ diuinitate sumit exordiū: q̄ ps sine dubio ipsi velut eximio p spiritū scm̄ reseruata ē. ALCVIn⁹. Uñ cū oībus diuine scripture paginis euangeliū excellat: qz qd̄ lex & pphete futurꝝ pdixerūt hoc cōpletū dicit euāgeliū Inter ipsos aūt euangeliorꝝ scriptores iohānes eminet in diuinorꝝ mysteriorꝝ pfunditate: qui a tpe dñice ascensionis p annos. lxv. vbū dei absq3 adminiculo scribēdi vsq3 ad vltima domiciani tpa pdicauit: s3 post occisionē domiciani cū nerua pmittente de exilio redisset ephesum: cōpulsus ab epīs asie de coeterna prī diuinitate christi scripsit aduersus hereticos: q̄ christū ante mariā fuisse negabāt. vñ merito in figura quatuor aīaliū aquile volāti cparant: q̄ volat altius cūctis auib⁹: & solis radios irreuerberatis aspicit luminib⁹. AVGV. sup io. Trāscendit .n. iohānes oīa cacumina terrarꝝ: transcēdit oēs campos aeris: transcēdit oēs altitudines siderꝝ: trāscendit oēs choros & legiones angelorꝝ. nisi eni trāscēderet ista oīa que creata sunt: nō pueniret ad eū p quē fcā sūt oīa AVG. de cō. euā. Ex quo intelligi dat si diligent aduertas: tres euangelistas tpalia fcā dñi & dicta q̄ ad informādos mores vite pn̄tis maxie valerent circa actiuā vtutē fuisse vsatos: Johannem vo fcā dñi mlto pauciora narrantē: dicta vo eius pferti q̄ trinitatis vnitatē & vite eterne felicitatē isinuarēt diligētius & vberi⁹ cscribentē: in virtute contēplatiua cōmēdandā: suā intentionē pdicationeq3 tenuisse. vñ aīalia tria p que tres alij euāgeliste designant: siue leo siue hō siue vitul⁹ in terra gradiunt: qz tres euāgeliste in his maxie occupati sūt q̄ christus in carne opatus est: & que pcepta mortalis vite exercēde carnem portantib⁹ tradidit. At vo iohānes sup nubila infirmitatis hūane velut aquila volat: & lucē incommutabilis vitatis acutissimus atq3 firmissimis oculi cordis intuet. ipsa eni maxie diuinitatē dñi q̄ prī ē equalis intēdit: eāq3 pcipue suo euāgelio quātū int̄ hoies sufficere credidit cōmēdare curauit. GLO. Pōt igit euāgelista iohānes cū Isaia pphēta dicē: Uidi dñm sedentē sup soliū excelsum & eleuatū: inquātū acumine visus sui christum in diuinitatis maiestate regnantē inspexit: q̄ qdē etiā sua natura excelsa est: & sup oīa alia eleuata. Dicat etiā euāgelista iohannes: Et plena erat dom⁹ a maiestate ei⁹: qz p ip3 narrat oīa esse fcā: & suo lumine omēs hoies in hūc mūdū veniētes illustrari. Dicat etiā q ea q̄ sub ipso erāt replebāt tēplū: qz dicit: vbū caro fcm̄ est: & vidimus glām ei⁹ glām qsi vnigeniti a prē plenū grē & veritatis: s3 q de plenitudine ei⁹ nos oēs accipim⁹. Sic igit pmissa vba materiā hui⁹ euāgelij ɔtinent: in quo iohānes dñm sup soliū excelsum sedentē isinuat: diuinitatē christi ondens. & terrā ab eius maiestate ipleri ondit: dū oīa p eius vtutē in esse pducta ondit: & ppis pfectionib⁹ repleta: & inferiora ei⁹. i. humanitatis mysteria: tēplū. i. ecclaȝ replere docet: dū in sacris hūanitatis & grām & glaȝ fidelib⁹ repromittit. CHRY. Qñ igit barbar⁹ hic & indisciplinatus talia loqt: que null⁹ eorꝝ q̄ in terra sunt hoīm nouit vnq3: si hic sol⁹ eēt miraculū magnū eēt. Nūc aūt cū his & aliud isto maius tribuit argumētū: q a deo inspirata sūt ei q̄ dicūt hic. s. q oēs audiūt: & suadet oībus p omne tps. Quis g̃ nō admirabit habitātē in eo vtutē. ORIGE. in ho. Johānes interptat grā dei: siue in quo est grā vel cui donatū est. Cui autē theologorꝝ donatū est: ita abscōdita summi boni penetrare mysteria: & sic humanis mētib⁹ intimare:

Capitulū. I.

In pncipio erat uerbu3.

CHRY. Oībus alijs euāgelistis ab īcarnatione icipiētib⁹: iohānes trāscurrēs cōceptōe3: natiuitatē: educationē: augmētationē: morꝝ de eterna nobis generatiōe narrat dicēs: In pncipio erat vbū AVGV. lxxxiij. que. Quod grece logos dr: latine & rōnem & vbū significat: sed hoc loco meli⁹ vbū interptat: vt significet nō solū ad prēm respect⁹: s3 ad illa etiā q̄ p vbū fcā sūt opatiua potētia. Rō autē & si nihil p eā fiat: recte rō dr. AVG. sup io. Quotidie aūt dicēdo vba viluerūt nobis: qz sonādo & trāseundo viluerūt. Est vbū & in ipō hoie qd̄ manet intus. nā son⁹ pcedit ex ore. Est vbū qd̄ vere spūaliter dr illud qd̄ intelligis de sono: nō ipē son⁹. AVGV. xv. de trini. Quisqs autē pōt intelligere verbū: nō solū antequā sonet: verꝝ etiā anteq3 sonorꝝ ei⁹ imagines cogitatione voluant: iā pōt videre p hoc speculū atq3 in hoc enigmate aliquā verbi similitudinē: de quo dictum est: In pncipio erat vbū. Necesse est eni cū id quod scim⁹ loquimur: ex ipsa scia quā memoria tenem⁹ nascat verbū: qd̄ eiusmōi sit oīno cuiusmodi est illa scia de qua nascit. Formata quippe cogitatio ab ea re quā scim⁹ verbū est: quod in corde dicimus: qd̄ nec grecū est: nec latinū: nec lingue alicui⁹. Sed cū id opus est in eorꝝ quibus loquimur pferre noticiā: aliqd̄ signū quo significet assumit. Proinde verbū qd̄ foris sonat: signum est verbi qd̄ int⁹ latet cui magis verbi cōpetit nomē. nā illō qd̄ pfert carnis ore: vox verbi est: verbūq3 & ipm̄ dicit ppter illō a quo vt foris appareat sūptū ē. BASI. in home. Hoc aūt verbū nō est humanū verbū. Quō .n. erat i pncipio humanū verbū: vltimo loco accipiēte hoie generationis pncipiū: nō igit in pncipio verbū erat humanū: sed nec angelorꝝ. Ois eni creatura infra se seculorꝝ terminos est: a creatore eēndi sumens pncipiū. Sed audi euāgeliū dicenē: Ipm eni vnigenitus

verbū dixit. CHRY. Si autē quis dixerit cur prē
dimittēs: mox nobis de filio loquit̄? Qm̄ ille q̄dem
manifest⁹ oībus erat: ⁊ si nō vt pr̄: sed vt de⁹: vnige/
nit⁹ aūt ignorabat̄: iō decenter eā q̄ de isto ē cogni
tionē ↄfestim in initio studuit īponē his q̄ nesciebāt
eū: sed neq; prēm in his q̄ de filio sūt ſmonib⁹ tacu
it. Propt̄ hoc autē ⁊ verbū eū vocauit. Quia eni do
ctur⁹ erat q̄ hoc verbū vnigenit⁹ est fili⁹ dei: vt non
passibilē estimet q̄s generatōem pueniēs verbi nun
cupatione: destruit pnitiosam suspitionē esse ex deo
filiū īpassibiliter ostēdēs. Secūda vero rō est: q̄ ea q̄
sunt pr̄is nobis annūciare debebat. nō simplr̄ vero
eū verbū dixit: sed cū articuli adiectione a reliq̄s ipz
separās. Cōsuetudo eni est scripture verba vocare
leges dei ⁊ p̄cepta. hoc aūt verbū substātia q̄daz est
hypostasis ens: ex ipso pueniēs impassibilit̄ pr̄e.
BASI. Quare ig̃ ē verbū q̄ īpassibilit̄ natū est: q̄a
est generātis imago: totū in seipo generantē demō
strans nihil inde sepans: sed in seipso pfectū existēs.

AVGV. xv. de trini. Sicut eni scīa nr̄a illi scie dei
sic ⁊ nr̄m verbū q̄d nascit̄ ex nr̄a scīa: dissimile ē illi
verbo dei: q̄d natū est de pr̄is eēntia. Tale est autē
ac si dicerē de pr̄is scīa: de pr̄is sapīa: vel q̄d est ex/
pressus de pr̄e scīa: de pr̄e sapia. Verbū ḡ dei pr̄is
vnigenit⁹ fili⁹: p oīa pr̄i similis ⁊ equalis: hoc enim
est oīno q̄d pater: nō tñ pr̄: q̄ iste fili⁹: ille pr̄. ac per
hoc nouit oīa q̄ nouit pr̄: sz ei nosse de pr̄e est: sicut
esse: nosse eni ⁊ eē ibi vnū est: ⁊ iō pr̄i: sicut eē nō est
a filio: ita nec nosse. Proinde tanq̄ȝ seipm dicēs: pr̄
genuit verbū sibi eq̄le p oīa. nō eni seipm ītegre per
fecteq; dixisset: si aliq̄d min⁹ aut ampli⁹ eēt in eius
verbo q̄ȝ in seipo. Nostz aūt verbū īteri⁹ q̄d inueni
mus eē vtcūq; illi simile: q̄ntū sit etiā dissimile nō pi
geat īueri. Est eni verbū mētis nr̄e q̄ncq; formabile
nōdū formatum q̄dem mentis nr̄e: q̄d hac atq; hac
volubili quadā motione iactam⁹: cū a nobis nūc id
nūc illō: sicut īuentū fuerit vel occurrerit cogitat̄: ⁊
tūc fit vez verbū: q̄ñ illud q̄d nos diximus volubili
motione iactare ad id q̄d scim⁹ puenit atq; īde for/
mat̄: ei⁹ oīmodā similitudinē capiēs: vt q̄uo res q̄q;
scitur: sic etiā cogitet̄. Quis nō videat quāta sit hec
dissimilitudo ab illo dei verbo q̄d in forma dei sic ē
vt nō ante fuerit formabile postq̄ȝ formatū: non ali
q̄ñ possit eē informe: sed sit forma simplex equalis
ei: de quo est. Quapropter ita dr̄ illud dei verbū vt
dei cogitatio nō dicat̄: ne aliq̄d esse q̄si volubile di/
cat̄ in deo q̄d nūc habeat nūc accipiat formam: vt
verbū sit eāq; possit amittē atq; informiter quodā/
modo volutari. AVG. de ver. dn̄i: Est eni verbuz
dei forma quedā non formata: sed forma oīum for
maz forma incōmutabilis: sine lapsu: sine defectu:
sine tpe: sine loco: superās oīa: existens in oībus: fū/
damentū quoddā in quo sunt: ⁊ fastigium sub quo
sunt. BASILI. Habet aūt ⁊ vbū nr̄m exteri⁹ diui/
ni vbi similitudinē quandā. nā nr̄m vbū totā decla
rat mētis cōceptionē: q̄ nāq; mēte cōcipim⁹: ea ver
bo pferim⁹. Et q̄dem cor nr̄m q̄si fons q̄dā est: vbū
vo platū quasi q̄dā riuul⁹ manās ex ipso. CHRY.
Cōsidera etiā in euāgelista prudētiā spirilem. noue
rat hoīes id q̄d antiqui⁹ est: ⁊ q̄d est añ oīa maxime
honorātes ⁊ ponētes deū: ppter hoc p̄mū dicit p̄n/
cipiū: In p̄ncipio inquit erat vbū. ORIG. Plura

autē sunt signata ab hoc noīe p̄ncipiū. Est eniz p̄nci
pium: sicut itineris ⁊ longitudinis: sm̄ illō: Initium
boni itineris iustorū exercitū. est autē p̄ncipiū ⁊ ge
nerationis: iuxta illud: Hoc est p̄ncipiū creature do
mini: sed etiā deū nō enormiter assereret aliq̄s omniū
p̄ncipiū. Illud etiā ex quo sicut ex p̄iacente materia
alia fiūt: p̄ncipiū est penes eos q̄ credūt illā īgenitā.
Est etiā p̄ncipiū sm̄ spēm: sicut christ⁹ p̄ncipiū eoz
est q̄ sm̄ imaginē dei formati sunt: est etiā p̄ncipiuz
discipline: sm̄ illud: Cū deberetis eē magistri ppter
tp̄s: rursus indigetis vt doceamini que sunt elemen
ta exordij sermonū dei. Duplex eni est documēti p̄n
cipiū: hoc q̄dē natura: hoc vo quo ad nos: vt si dica/
tur initiū sapie fore. Natura q̄dē christū inquātum
sapia ⁊ vbū dei est: quo ad nos vo inquātū vbū ca/
ro factū est. tot igit̄ significatis ad pr̄s nobis de p̄n/
cipio occurrētib⁹ pōt accipi illō: ex quo q̄d ē agēs.
Cōditor eni christ⁹ ē velut p̄ncipiū: sm̄ q̄d sapia est
vt vbū in p̄ncipio q̄si in sapia sit. plura eni bona de
saluatore dicunt̄. velut igit̄ vita in vbo est: sic vbuz
in p̄ncipio. i. in sapia erat. Cōsidera vo si passibile est
sm̄ hoc significatū accipere nos p̄ncipiū: put sm̄ sa
pientiā: ⁊ exēpla q̄ in ea sunt fiūt oīa: vel q̄ p̄ncipiū
filij pr̄ est: ⁊ principiū creaturaz ⁊ oīuz entiū p illud
In p̄ncipio erat vbū: verbuz filiū ītelligas ī p̄ncipio
. i. in pr̄e deū fore. AVG. vi. de trini. Aut ī p̄ncipio
sicut dcm̄ est: ac si diceret̄ añ oīa. BASI. Preuidit
eni spūssanct⁹ futuros quosdā inuidētes gl'e vnige/
niti q̄ pferrēt sophismata ad subuersionē auditoꝝ:
q̄ si genit⁹ est: nō erat: ⁊ anteq̄ȝ genit⁹ eēt: non erat:
ne igit̄ talia garrire presumāt: spūssc̄us ait: In p̄nci/
pio erat vbū. HYLA. ij. de trini. Trāseūt tpa: tran/
seūt secula: tollunt̄ etates: pone aliq̄d q̄d voles tue
opinioni p̄ncipiū: non tenes tpe: erat eni q̄d tractat̄.

CHRY. Sicut aūt q̄s cū stat in naui secus littus:
videt ciuitates ⁊ port⁹. cū vo eū aliq̄s in mediū pela
gi duxerit a portib⁹ q̄dē desistere facit: nō tñ alicubi
defigit ei oculū: ita euangelista hic sup oēm nos du
cens creaturā: suspēsum dimittit oculū: nō dans sup
spicere aliquē finē ad supiora: hoc enim in p̄ncipio
erat: semp ⁊ infinite eēndi significatiuū est. AVG.
de vbis dn̄i: Sed dicūt. Si fili⁹ est: nat⁹ est. hoc fate
mur. adiungūt deinde si nat⁹ est pr̄i fili⁹: erat pr̄ an
teq̄ȝ ei fili⁹ nasceret̄: hoc respuit fides: ḡ ait: Rōnem
mihi redde: q̄uo ⁊ fili⁹ nasci potuit pr̄i: vt coeu⁹ eēt
ei a quo nat⁹ est. Post prēm eni nascit̄ fili⁹ vtiq; pr̄i
morituro successurus. similitudines adhibēt de cre/
aturis: ⁊ nobis laborandū est vt ⁊ nos inueniam⁹ si
militudines eaz rez quas astruim⁹. Sed q̄d possu/
mus in creatura īuenire coeternū: q̄ñ ī creatura nil
īuenim⁹ eternū? Sed si pn̄t inueniri hec duo coeua
generās ⁊ generatū: ibi intelligim⁹ eterna. Ipa q̄dē
sapia dcā est in scripturis candor lucis eterne: dcā ē
imago pr̄is. Hic capiam⁹ similitudinē: vt īueniam⁹
coeua: ex q̄bus ītelligam⁹ coeterna. Nemo aūt du/
bitat q̄ splēdor de igne exit. ponam⁹ ḡ ignē prēm il
lius splēdoris: mox quidē vt lucernā accendēdo: si
mul cū igne ⁊ splēdor existit. Da mihi hic ignē sine
splendore: ⁊ credo tibi prm̄ sine filio fuisse. Imago
existit de speculo: hoīs īuētū speculū existit imago
mox vt aspector extiterit: sed ille qui inspicit erat an
teq̄ȝ accederet ad speculū. Ponam⁹ ḡ aliq̄d natū in

p aquā: vt virgultū aut herbā: nōne cū imagine sua
nascit? Si ḡ semp eēt virgultum: semp eēt ⁊ imago
de virgulto: qđ aūt de alio est vtiq3 natū est. Pōt ḡ
semp eē generans ⁊ semp cū illo qđ de eo natū est.
Sed dicet aliqs: ecce itellexi eternū prēm coeternū
filiū: nō sicut effusum splēdorē min⁹ igne lucētē: aut
sicut effusam imaginē min⁹ q̄3 virgultū existētē: dici
mus nō: sed eq̄litas oīmodo est. nō credo aūt: q2 nō
inuenisti similitudidē. Fortassis autē iuenim⁹ i crea
tura quō itelligam⁹ filiū ⁊ coeternū prī: ⁊ nequaq̄3
minorē: sed nō illud possum⁹ iuenire in vno genere
similitudinū. Jungam⁹ ambo genera: vnū vnde ipsi
dant similitudines. ⁊ alterū vn̄ nos dedim⁹. dedert
enī3 illi similitudines ex his q̄ p̄cedunt tpe ab his a
q̄bus nascunt: sicut hō de homine: sed tam̄ hō: ⁊ hō
eiusdē substātie. Laudam⁹ ḡ in ista natiuitate equa
litatē nature: deest equalitas tēporis. Jn illo autē3
genere similitudinū quod nos dedim⁹ de splēdore
ignis ⁊ de imagine virgulti equalitatē nature nō in
uenis: inuenies coeuitatē. Totū3 ḡ ibi qđ hic ex ptib⁹
singulis ⁊ reb⁹ singulis iuenit: ⁊ nō hoc solū qđ in
creaturis totū iuenio ibi: sed tanq̄3 in creatore. EX
gestis. cōcilij ephesini: Propterea alicubi q̄dē fi'ū
appellat prīs: alicubi aūt vbū noīat: alicubi aūt splē
dorē vocat scriptura diua singula horū nominū de
ipso dicens: vt intelligas ea q̄ de christo dicunt eē ꝯ
blasphemiā. q2 enī tu⁹ filius eiusdem tibi nature sit
volēs s̄mo ondere vnā substantiā patris ⁊ filij dicit
filiū patris qui ex eo nat⁹ est vnigenit⁹. Deinde qm̄
natiuitas ⁊ fili⁹ apud nos ostentationē p̄bent passi
onis ideoq̄3 huc filiū appellat ⁊ vbū: impassibilitatē
natiuitatis ei⁹ noīe isto demōstrans. Sed qm̄ pater
quispiā scūs vt homo idubitāter senior filio suo de
mōstrat: ne hoc ipm etiā de diuina natura putares
splēdorē vocat vnigenitū patris. Splēdor enī nasci
tur q̄dē3 ex sole: nō autē itelligit sole posterior. Co
existente ḡ semp prī filiū splendor tibi denūciet: im
passibilitatē natiuitatis ondat vbū: ꝯsubstātialitatē
filij nomē insinuet. CHRY. Sed dicūt illi qm̄ hoc
.s. in p̄ncipio: nō eternitatē ondit simpliciter: Etenī3
⁊ de celo istud ⁊ de terra dcm̄ est: Jn p̄ncipio iquit
fecit de⁹ celū ⁊ terrā. sed q̄d cōe habet erat ad fecit:
sicut enī qđ est: cū de hoīe q̄dē dicit: tps p̄ns signifi
cat tm̄. Cū autē de deo id qđ est semp ⁊ eternaliter
ita ⁊ erat. De nr̄a quidē cū dicit natura: p̄teritū signi
ficat tps: cū aūt de deo eternitatē ondit. ORIGE.
in ho. Cū enī vbū duplicē habet significatōe3: aliqn̄
enī tpales mot⁹ s̄m analogiā alioꝝ vboꝝ declarat:
aliqn̄ substantiā vniuscuiusq̄3 rei de qua p̄dicat sine
tpali motu vllo designat: ideo ⁊ substantiuū vocat.
HYLA. ij. de trini. Respice igit ad mundū: intelli
ge q̄d de eo scriptū est: Jn p̄ncipio fecit deus celū ⁊
terrā. Fit ḡ in p̄ncipio qđ creat: ⁊ etates cōtinet qđ
in p̄ncipio ꝯtinet vt fieret. Piscator autē illitterat⁹:
indoctus: liber a tpe: solut⁹ a seculis est: vicit omne
p̄ncipiū: erat enī qđ est: neq̄3 in tpe aliquo cōclud.
vt ceperit qđ erat poti⁹ in p̄ncipio q̄3 fiebat. AL
CVINVS: Cōtra eos ḡ q̄ ppī tpalem natiuitatem
dicebāt xp̄m nō semp fuisse: incipit euangelista de
eternitate vbi dicens: Jn p̄ncipio erat verbum.

Et uerbum erat apud deum.

CHRY. Quia maxime dei hoc est p̄p̄um eternū
⁊ sine p̄ncipio eē: hoc p̄mū posuit: deinde ne q̄s au
diens: Jn p̄ncipio erat vbū. ingenitū vbū dicat: con
festim hoc remouit dicēs: Et vbū erat apud deum.
HYLA. ij. de trini. Sine p̄ncipio enī est apud deum
⁊ q̄ abest a tpe: nō abest ab auctore. BASI. Rur
sus hoc dicit pp̄ter blasphemātes qđ nō erat: vbi ḡ
erat verbū: nō in loco incircūscriptabilia ꝯtinent: s3
vbi erat apud deū: neq̄3 pr̄ loco neq̄3 fili⁹ circūscri
ptione aliqua ꝯtinent. ORIGE. Utile est etiam
iducere q̄ verbū dicit ad aliquos fieri: puta ad osee
vel isaiā aut hieremiā: ad deū aūt nō fit: q̄si p̄us nō
ens apud ip̄m. ex eo igit qđ iugiter est in eo dicitur
Et verbū erat apud deū: q2 nec a p̄ncipio a prē sepa
tus est. CHRY. Nō etiā dixit: Jn deo erat: s3 apđ
deū erat: eā q̄ s̄m hypostasim ei⁹ eternitatem nobis
ondens. THEO. Videt autē mihi q̄ sabellius ex
hoc dicto subuersus est. Jpe enī dicebat q̄ pr̄ ⁊ fili⁹
⁊ sp̄ūscūs vna est p̄sona q̄ aliqn̄ vt pr̄ apparuit: ali
qn̄ vt filius: aliqn̄ vt sp̄ūssūs. Manifeste vero ꝯfun
dit ex hoc verbo: Et verbū erat apud deū. Hic enim
euāgelista aliū declarat eē filiū: aliū deū .s. patrem.

Et deus erat uerbum.

HYLA. ij. de trini. Dicēs verbū sonus vocis est:
enūciatio negocioꝝ ⁊ elocutio cogitationū: hoc ver
bū in p̄ncipio apđ deū erat: q2 s̄mo cogitationis eter
nus est: cū q̄ cogitat sit eternus. sed quō in principio
erat: qđ neq̄3 an̄ tps neq̄3 post tps est? Et nescio an
ip̄m possit eē in tpe. Loquētiū enī s̄mo neq̄3 ē anq̄3
loquātur: ⁊ cū locuti erūt: nō erit. Jn eo enī ipso q̄
loquūtur: dū finiūt iā nō erit id vn̄ ceperūt. Sed si p̄
mam s̄niam rudis auditor admiseras: Jn p̄ncipio
erat verbū: de sequēti q̄d quereris: Et verbum erat
apud deū? Nūquid audieras de deo vt s̄monē3 re
condite cogitationis acciperes: aut fefellerat homi
nem quid eēt momēti iter inesse ⁊ adesse. Jd enim
qđ in p̄ncipio erat: nō in altero eē: sed cū altero p̄di
cat. statū igit verbi ⁊ nomen expecta. dicit nāq̄3: Et
deus erat verbū. Cessat son⁹ vocis ⁊ cogitatiōis elo
quiū: Verbū hic res est nō son⁹: natura non sermo:
deus nō ianitas est. HYLA. vij. de trini. Simplex
autē nuncupatio est ⁊ caret offendiculo affectōnis
aliene. ad moysen dictū est: Dedi te deū pharaoni:
sed nunq̄d adiecta nominis causa est: cū3 dicit pha
raoni? Moyses enī pharaoni deus dat⁹ est: dum ti
metur: dum orat: dum punit: dū medet. Et aliud ē
deum dari ⁊ aliud deū esse. Memini quoq̄3 ⁊ alte
rius nūcupationis vbi dicit: Ego dixi dij estis: sed in
eo indulti nominis significatio est. Et vbi refert ego
dixi: loquētis potius sermo est q̄3 rei nomē. cū autē
audio: Et deus erat verbum: nō dictū solum audio
verbū: sed demonstratū esse intelligo quod deus ē.
BASI. Sic igit excludēs accusationē blasphemā
tium querentiū quid est verbū respōdet. THEO.
Et deus erat verbū. Vel aliter ꝯtinua: Postq̄3 vbū
erat apud deum: manifestū est q̄ due persone erāt
quāuis vna natura duab⁹ existat. vnde dicit: Et de
us erat verbū: ita vt vna natura sit patri ⁊ filio: cum
sit vna deitas. ORIGE. Adijcendū etiā q̄ verbū
in eo q̄ fit ad p̄phetas illustrat p̄phetas sapie lumi
ne apud deū vero est verbū obtinens ab eo q̄ sit de

us.vnde ꝓlocauit hoc quod est. Uerbum erat apud
deum:ei quod est deus erat verbũ. CHRY.Et nõ
vt plato hic q̃dem itellectum quẽdã:hic vero aiam
mundi esse dicens.hec eni ꝓcul sunt a diuina natura:
sed dicunt:pater cum articuli adiectione dictus est
deus:filiꝰ autẽ sine hac.qd ergo apostolꝰ dicit:Ma
gni dei ⁊ saluatoris nostri iesu christi.⁊ rursus:Qui
est sup oia deus:sed ⁊ romanis scribẽs dicit:Gratia
vobis ⁊ pax a deo prẽ nostro:sine adiectione articu
li:aliterqꝫ ⁊ supfluũ erat hic apponere supius conti-
nue adiectũ.nõ igit̃ ꝗ̃ nõ est adiectꝰ filio articulus
ꝓpter hoc filius minor deus est.

Hoc erat i principio apud deu3.

HYLA.ij.de trini.Quia dixerat:Deus erat verbũ
trepido in dicto:⁊ me insolẽs ſmo cõmouit:cũ vnũ
deũ ꝓphete nũciauerũt:sed ne quo vltra trepedatõ
mea ꝓgredi possit reddit sacramẽti tanti piscator di
spensationẽ:⁊ refert ad vnũ omnia:sine cõtumelia:
sine abolitione:sine tpe dicens:Et hoc erat i pncipio
apud deũ:apud vnũ ingenitũ deũ:ex quo ipe vnus
vnigenitꝰ deꝰ esse p̃dicat̃. THEO.Et rursus ne su
spicio diabolica aliquos cõturbaret: ne forte cũ ver-
bum deus sit:insurrexerit ꝯ prẽm:vt aliqui famulã
tur gentiliũ:⁊ separatꝰ a patre fuerit ipsi patri ꝯtrarius
dicit:Hoc erat in pncipio apud deũ.q.d.hoc dei ver
bum nunq̃ꝫ a deo extitit separatum. CHRY.Uel
ne audiens:In pncipio erat verbũ: eternũ q̃dem
estimes:seniorẽ vero spatio aliquo patris vitã susci
pias induxit:Hoc erat in pncipio apud deũ.non eni
fuit vnq̃ꝫ solitariꝰ ab illo:sed semp deus apud deũ
erat.vel qꝛ dixerat:Deꝰ erat verbũ:vt nõ estimet q̃s
minorẽ esse deitatẽ filij:confestĩ cognoscitiua ꝓprie
deitatis ponit:⁊ eternitatẽ assumẽs cum dicit:Hoc
erat in pncipio apud deũ.⁊ hoc fcm̃ ẽ adiciẽs:Om
nia per ipm̃ fcã sunt. ORIGE.Uel aliter:Postq̃ꝫ
ꝓmiserat tres ꝓpositiones euangelista: resumit tria
in vnũ dicens:Hoc erat in pncipio apud deũ.In p̃-
mo eni triũ didicimꝰ:in quo erat v̄bum:qꝛ i pncipio
erat:in secundo apud quẽ:qꝛ apud deũ:in tertio q̃d
erat verbũ:qꝛ deus.vel ergo demõstrans verbũ pre
dictũ deum:per hoc ꝙ dicit hoc:⁊ colligens in pro-
positionẽ quartã:hoc quod est:In pncipio erat ver
bum:⁊ v̄bum erat apud deũ:⁊ deus erat verbu3:ait
Hoc erat in pncipio apud deũ.Querat aũt aliquis:
cur nõ est dictum:In pncipio erat verbũ dei: ⁊ v̄bũ
dei erat apud deum:⁊ deus erat verbũ dei:Quisq̃s
autem vnicam veritatẽ fatebit̃ esse:palam est qm̃ ⁊
demonstratio eius q̃ est sapia vna est. Sed si vitas
vna ⁊ sapia vna:v̄bo quoqꝫ quod v̄itatem enunciat
sapiam expandit in his qui susceptibiles sũt:vnu3 si
quidem erit.nec hoc dicimꝰ inficiantes v̄bũ dei fore
sed ostẽdentes vtilitatem omissionis huius vocabu
li dei.Ipse quoqꝫ iohannes in apocalyp.dicit:Et no
men eiꝰ v̄bum dei. ALCVI.Qualiter autẽ posuit
substantiuũ v̄bum erat:vt intelligeres oia tempora
preuenisse coeternũ deo patri verbum.

Omnia per ipsu3 facta sũt.

ALCVI.Postq̃ꝫ dixit de natura filij de opera-
tione eiꝰ subiungit dicens:Oia per ipsum facta sunt
.i.quicquid est siue in substãtia siue in aliqua ꝓprie
tate. HYLA.ij.de trini.Uel aliter:Erat quidẽ ver
bum in pncipio:sed potuit nõ esse ante pncipiu3.sed
quid ille:Omnia ꝑ ipsum facta sunt.Infinitu3 est ꝑ
quod fit omne quod factum est.⁊ cũ ab eo sint om-
nia:⁊ tempus ab eo est. CHRY.Moyses quidem
incipiens scripturã veteris testamenti de sensibilibꝰ
nobis loquit̃:⁊ hoc enumerat ꝑ multa:In pncio.n.
ait fecit deus celum ⁊ terrã.deinde inducit:quoniã
⁊ lux facta est:⁊ firmamentũ:⁊ stellarum nature: ⁊
genera animaliũ.Euãgelista vero hec oia excedens
vno v̄bo comprehendit:vt cognita auditoribus ad
altiorem festinans materiã totum hunc librum isti-
tuens non de operibus:sed de cõditore. AVGV.
j.sup genesim ad lrãm:Cum eni dicit̃:Omnia ꝑ ip3
facta sunt.satis ostdit̃ ⁊ lux per ipm̃ fcã:cũ dixit deꝰ
Fiat lux.⁊ similiter de alijs:quod si ita ẽ eternũ est
quod ait deus fiat lux:quia v̄bũ dei:deus apud de-
um patri coeternus est:quãuis creatura temporal̃
fcã sit.Cũ eni verba sint temporis cũ dicimus:qñ ⁊
aliqñ:eternũ tamẽ est in verbo dei: qñ aliquid fieri
debeat:⁊ tunc fit qñ fieri debuisse in illo v̄bo est: in
quo nõ est qñ ⁊ aliqñ q̃ꝫ totũ illud verbũ eternũ est

AVGV.sup iohãnẽ:Qñ ergo potest fieri vt ver-
bum dei fcm̃ sit:qñ deus per v̄bum fecit oia:si ⁊ ver
bum ipm̃ factu3 est per qd aliud verbũ fcm̃ est: Si
hoc dicis qꝛ est v̄bum verbi:per qd fcm̃ ẽ illud:ipm̃
dico ego vnigenitũ filiũ dei.si autẽ nõ dicis verbum
dei:concede nõ fcm̃ verbũ per quod facta sunt oia.

AVG.i.de trini.Et si factũ nõ est:creatura non est
si autẽ creatura non est eiusdẽ cũ prẽ substantie est.
omnis eni substãtia que deus non est:creatura est:
⁊ que creatura nõ est deus est. THEO.Solẽt au
tem arriani dicere ꝙ sicut ꝑ serrã ostiũ fieri dicimꝰ:
quasi ꝑ organũ:sic ⁊ ꝑ filiũ oia fcã fuisse dicunt̃:nõ
ꝙ ipse sit factor:sed organũ:⁊ sic facturã aiũt filium
tanq̃ꝫ fcm̃ ad hoc vt ꝑ eum oia fierent. Nos aũt ad
huiusmõi fictores mẽdacij simpliciter rñdemꝰ.si.n.
vt dicitis prẽ creasset ad hoc filiũ:vt eo tanq̃ꝫ organo
vteret̃ videret ꝙ inhonorabilior sit filius q̃ꝫ q̃ facta
sunt:sicut ea q̃ per serram sunt facta:ipso organo no
biliora existunt.nã serra ꝓpter ipsa facta est:sic ⁊ ꝓ-
pter ipsa que facta sunt:vt aiũt pater creauit filium:
tanq̃ꝫ nõ deberet deus cuncta creare nequaq̃ꝫ filiu3
ꝓduxisset:q̃d his v̄bis insanius:sed aiunt:quare nõ
dixit ꝙ oia v̄bum fecit:sed vsus est hac ꝓpositione
per:ne filium ingenitũ intelligeres ⁊ sine pncipio ⁊
dei conditore. CHRY.Sed si ꝓpositio per:contur
bat te:⁊ queris in scriptura ꝙ ipm̃ v̄bu3 oia faceret.
audi dauid:Initio tu dñe terrã fundasti:⁊ opa ma-
nuum tuarũ sunt celi.Quod aũt hoc de vnigenito di
xerit addisces ab apostolo vtente hoc v̄bo in epla
ad hebreos de filio.Si v̄o de prẽ hoc ꝓphetã dixis-
se dicis:Paulũ vero filium adaptasse idẽ fit rursus.
Neqꝫ enim filio conuenire dixisset:nisi vehementer
consideret:quoniã que sunt dignitatis cohonorabi
lia sunt vtriqꝫ.Si rursus per prepositio aliqñ subie-
ctionem tibi videt̃ inducere:cur paulus eã de patre
ponit:Fidelis inquit dñs: per quẽ vocati sumꝰ in
societatẽ filij eius.Et iterũ paulus apostolꝰ per vo-
luntatem dei. ORIGE.Errauit etiã in hoc valen-
tinus:dicens verbũ esse quod mundane creationis
ꝑstitit cãm creatori.sed si sic se habet veritas rerum
put ipse intelligit:oportebat scriptũ fore per creato

rem vniuersa consistere a verbo: non autē econtra per verbum a creatore.

¶ Et sine ipso factum est nihil.

¶ CHRY. Ut nō estimes cum dicit Oīa per ipsuz fcā sunt: illa oīa solum dicere eū: que a moyse dicta sunt: conuenienter inducit: Et sine ipso fcm̄ est nihil siue visibile quid siue intelligibile. Uel aliter: Ne h̄ quod dixit: Oīa per ipm̄ fcā sunt: de signis suspicerē nunc dici: de quib⁹ reliqui euāgeliste locuti sūt: inducit: Et sine ipso fcm̄ est nihil. HYLA. Uel aliter dicetur hoc qd̄ dicit: Oīa per ipm̄ fcā sunt. non habet modū: est ingenit⁹ qui fcūs a nemine est: est ⁊ ipse genitus ab innato: reddidit auctorē cū sociū ꝓfessus ē dicens: Sine ipso factū est nihil. cū enī nihil sine eo intelligo: non esse solū: qꝛ alius est ꝑ quē: alius sine quo nō. ORIGE. in ho. Uel aliter: Ne existimares ea que ꝑ v̄bum facta sunt ꝑ se existentia: nō cōtēta a v̄bo ait: Et sine ipo fcm̄ est nihil. hoc est: nihil factum est extra ipm̄: qꝛ ipse ambit oīa conseruans ea AVG. de que. no. ⁊ ve. testa. Uel dicēs: Sine ipso factū est nihil: nullo modo ipm̄ facturā eē suspicari debere edocuit. Quō enim pōt dici: Ipse est factura cum nihil dicat de⁹ sine ipso fecisse? ORIG. sup iohānē. Uel aliter: Si oīa per v̄bū facta sunt: de numero v̄o omniū est malitia ⁊ totus fluxus peccati: ⁊ hec ꝑ v̄bū facta sunt: ⁊ hoc est falsum. quātum igit ad significata Nihil ⁊ nō ens vnum sunt. Uidetur autē apostol⁹ nō entia praua dicere: Uocat inqt deus ea que nō sunt tanq̄ ea que sunt. Totaq; prauitas nihil dicit dum absq; v̄bo facta est. AVG. sup iohānem: Peccatū enim nō ꝑ ipm̄ factum est: ⁊ manifestū est: qꝛ peccatū nihil est: ⁊ nihil fiunt homines cū peccāt. Et idolum nō per v̄bum factuz est habet quidē formā quādam humanā: ⁊ ipse homo ꝑ v̄buz factus est. Sed forma hominis in idolo nō ꝑ v̄bum fcā est. scriptum est enī: Scimus ꝙ nihil est idolū: ḡ ista non sunt facta ꝑ v̄bum: sed quecūq; fcā sunt naturaliter: vniuersa natura rerum: omnis omnino creatura ab āgelo vsq; ad vermiculū. ORIGE. Ualentin⁹ autē exclusit ab oībus ꝑ v̄bum fcis que sunt in seculis fcā que credit añ v̄bū extitisse: ꝓter euidentiā loquēs. siquidē que putant ab eo diuina: remouent ab oībus: que aūt velut ipse putat penitus destruit: vere dicunt omnia. quidā enī falso: dicunt diabolū non esse creaturam dei: inquātum enī diabolus est: creatura dei non est. Is autem cui accidit esse diabolū: diuina est creatura: ac si diceremus homicidā creaturā dei non esse: qui tñ in eo ꝙ homo est: creatura dei est. AVG. de natura boni: Non aūt sunt audienda delyramenta hominū: qui Nihil hoc loco aliquid ītelligendū putant: qꝛ ipm̄ nihil in fine sententie positū est: nec intelligunt nihil interesse vtꝝ dicat: Sine ipso nihil factū ē: an Sine ipso factum est nihil. ORIG. Si accipiat verbuz ꝓ eo qd̄ in quolibet hominū est: qꝛ ⁊ ipm̄ insitū est cuilibet ab eo qd̄ in principio erat v̄bū: etiā sine hoc verbo nihil cōmittimus simpliciter accipiēdo qd̄ dicitur Nihil. ait enim apostolus ꝙ sine lege peccatū mortuū erat: adueniente vero mādato peccatū reuixit: non enī reputat peccatum lege nō existente: sed nec peccatum erat nō existente v̄bo: qꝛ domin⁹ dicit Si non venissem ⁊ essem illis locut⁹ peccatum non haberēt. quelibet enim excusatio deficit volenti dare responsum de crimine: dū verbo p̄nte ac indicāte qd̄ est agendū non obedit qs illi: nec ꝓpter hoc sculpandum est v̄bum: sicut nec magister ꝑ cui⁹ disciplinam nō remanet loc⁹ excusationis discipulo delinquēti velut de ignorātia. omnia ergo ꝑ verbū facta sunt: non solum naturalia: sed etiam que ab irrationalibus sunt.

¶ Quod fcm̄ ē in ipso vita erat.

BEDA: Quia euāgelista dixit oēm creaturam factam esse ꝑ verbū: ne qs forte crederet mutabilem ei⁹ volūtatē q̄si q̄ subito vellet facere creaturā: quā ab eterno nunq̄ añ fecisset: ideo docere curauit factam q̄dem creaturaz in tpe: sed in eterna creatoris sapiā: qm̄ ⁊ quos crearet semꝑ fuisse dispositum. vn̄ dicit: Quod factū est in ipso vita erat. AVG. sup iohānem: Pōt autē sic punctari: Quod factū est in ipso. ⁊ postea dicat: Uita erat. ergo totū vita ē: si sic ꝓnunciauerim⁹. qd̄ enim non in illo factū est? ipse est enī sapiā dei. ⁊ dicit igit in psalmo: Oīa in sapiā fecisti: oīa sicut ꝑ illum: ita in illo facta sunt. si ḡ qd̄ in illo factū est vita est: ergo ⁊ terra vita est: ⁊ lapis vita est. inhonestū est sic ītelligere: ne nobis subrepat secta manicheorum ⁊ dicat: qꝛ habet vitā lapis: ⁊ hꝫ vitā paries. solent enī ista delyrātes dicere: et cū reprehensi fuerint ac repulsi: quasi de scripturis ꝓferūt dicentes: vt qd̄ dictum est: Quod factū est in ipō vita erat? Pronuncia ergo sic: Quod factū est. hic subdistingue ⁊ deinde infer: In ipso vita erat. Facta ē enī terra: sed ipsa terra que fcā est non est vita. est aūt in ipsa dei sapiā spiritaliter rō quedā qua terra fcā est. hec vita est. sicut arca in omni ope nō est vita: arca in arte vita est: qꝛ viuit aīa artificis. sic ḡ qꝛ sapientia dei ꝑ quā fcā sunt oīa: ſꝫ artem continet omia q̄ sunt ꝑ ipam artem: nō hec cōtinuo sunt vita: sed q̄cquid factū est: vita est in illo. ORIG. in ho. Pōt aūt ⁊ sic distingui sine errore: Quod factū est in ipō. ⁊ postea dicat: Uita erat. vt sit sensus: Oīa q̄ ꝑ ipm̄ ⁊ in ipso facta sunt: in ipso vita sunt: ⁊ vnū sunt. Erāt enī: hoc est in ipō subsistūt causaliter: ꝓusq; sint in semetipsis effectiue. Sed si q̄ris: quō ⁊ q̄ ratione oīa q̄ ꝑ v̄bū facta sūt: in ipso vitaliter ⁊ vniformiter ⁊ causaliter subsistūt: accipe exempla ex creaturarū natura. Cōspice quō omniū rerū quas mundi hui⁹ sensibilis globositas comprehendit: cause simul ⁊ vniformiter in isto sole q̄ est maximum mundi luminare subsistūt: quō numerositas herbaꝝ ⁊ fructuū ī singulis seminib⁹ simul ꝯtinet: quō multiplices regule ī arte artificis vnū sunt: ⁊ in animo disponētis viuūt: quō infinit⁹ linearū numerus in vno puncto vnum subsistit. ⁊ hui⁹ varia ꝓspice exēpla: ex quib⁹ velut physice theorie pennis poterit arcana verbi mentis acie inspicere: ⁊ quātū dat humanis rationib⁹ videre quō oīa que per v̄bum sunt fcā: in ipso viuūt ⁊ facta sunt. HYLA. Uel aliter pōt ītelligi: In eo qd̄ dixerat: Sine ipso factum est nihil: posset aliquis ꝑturbat⁹ dicere: est ergo aliquid ꝑ alterū factū qd̄ tñ nō sit sine eo fcm̄: ⁊ si aliqd̄ ꝑ alterum: lꝫ non sine eo iam nō ꝑ eū oīa: qꝛ aliud est fecisse: aliud est interuenisse faciēti. Enarrat ergo euāgelista qd̄ nō sine eo

factũ sit dicens: Quod factũ est in eo. hoc igit̃ non si ne eo qd in eo factũ est. nã id qd in eo factũ est etiam per eum factũ est. omnia eni per ipsum ⁊ in ipso creata sunt. In ipso autẽ creata qz nascebat̃ creator de⁹ sed ex hoc sine eo nihil factũ est: quia nascens deus vita erat: ⁊ qui vita erat: non posteaq̃ natus erat factus est vita. nihil ergo sine eo fiebat ex his q̃ in eo fiebant: ⁊ de⁹ qui ab eo nat⁹ est: nõ posteaq̃ natus est: sed nascendo quoq̃ extitit. CHRY. Uel aliter Nõ apponem⁹ finale punctũ vbi dicit̃: Sine ipo factum est nihil: fm hereticos. Illi eni volẽtes spiritũ sanctũ creatũ dicere aiunt: Quod factũ est in ipso vita erat. sed ita nõ põt intelligi. pmũ qdem neq̃ tps erat hic spũs sci meminisse: sed si de sancto spũ hoc dictũ est: age. sed eoꝝ interim legamus modũ: ita. n. nobis hoc incõuenẽs erit. cũ eni dicit̃: Qd factum ẽ in ipo vita erat: spm̃sanctũ dicunt dictuz esse vitã: sed vita hec ⁊ lux iuenit̃ esse. Inducit eni Uita erat lux hominũ. quo circa fm eos lucem omniũ hunc spm̃ dicit. qd autẽ supius vbũ dixit: hic dr̃iter ⁊ deũ ⁊ vitã ⁊ lucem nominat. Uerbũ aũt caro factum est erit igit̃ spũsscũs incarnatus: non filius: iõ dimittentes hunc modũ legendi ad decentẽ veniam⁹ lectionem ⁊ expositionẽ. hec aũt est cum dr̃: Oia p ipsum fcã sunt: ⁊ sine ipso fcm̃ est nihil qd factũ est. ibi quiescere fac fmonem. deinde ab ea que deinceps ẽ dictione incipe que dicit: In ipso vita erat. ac si dicat: Sine eo factũ est nihil qd factũ est. i. factibilium. vides qualiter hac breui adiectione oia correxit superuenientia incõuenientia. Inducẽs eni sine eo factũ est nihil: ⁊ adijciens Qd factũ est: ⁊ intelligibilia cõprehendit: ⁊ spm̃sanctũ excepit. Spũs enim sanctus factibilis nõ est. hec igit̃ que dicta sunt de cõditiõe rerum dixit iohãnes. Inducit aũt ⁊ eũ qui est de prudentia fmonẽ dicens: In ipso vita erat. queadmodum in fonte qui generat abyssus: ⁊ in nullo minoratur fons: ita ⁊ i operatione vnigeniti quecũq̃ credas p eũ fcã esse non minor ipse factus est. nomẽ at̃ hic nõ solũ cõditionis est: sed ⁊ puidẽtie rerũ: que ẽ fz pmanentiã eoꝝ. cũ aũt audis qm̃ in ipo vita erat nõ cõpositũ estimes. sicut eni pr̃ habet vitã in seipso ita dedit ⁊ filio vitã habere: ergo sicut pr̃ez nõ vtiq̃ dices cõpositũ esse: ita nec filiũ. ORIGE. Uel aliter: Oportet scire q saluator quedã dicit̃ nõ sibi eẽ sed alijs: quedã vero ⁊ sibi ⁊ alijs. In hoc g̃ q dicit̃ Qd factum est in vbo vita erat. scrutandũ est: an sibi ⁊ alijs vita est: vel alijs tm̃: ⁊ si alijs: qbus alijs? idez autẽ est vita ⁊ lux: Lux autẽ hominũ est. fit itaq̃ hominũ vita quoꝝ est lux: ⁊ sic in eo q dicit̃ vita saluator non sibi sed alijs. hec quidẽ vita vbo preexistenti aderit: ex eo q expiata a peccatis aia fit: serena vita inserat̃ ei: q̃ vbi dei se susceptibilẽ statuit. vñ vbũ quidem in pncipio non dixit fcm̃: non eni erat quando pncipiũ vbo careret. Uita autẽ hominũ nõ semper erat in verbo: sed hec vita hominũ fcã est eo q vita est lux hominũ: cũ eni homo non erat: nec lux hominum erat: luce fz habitudinẽ ad homines itellecta ⁊ iõ dicit: Qd factũ est in vbo: vita erat. non autẽ qd erat in verbo vita erat. Inuenit̃ autẽ alia lr̃a non incongrue hñs: Qd factum est in eo vita est. Si autez intelligamus vitaz hominũ que in vbo sit euz esse q̃ dixit: Ego sum vita. fatebimur neminẽ infideliũ christi viuere: sed cunctos esse mortuos: qui nõ viuunt i deo. Et vita erat lux hominũ. THEO. Dixerat: In ipso vita erat: ne putares q absq̃ vita sit verbuz: sed vita sit spũalis ⁊ lux rationalib⁹ cunctis. vñ dicit̃: Et vita erat lux hominum. q. d. lux ista non est sensibilis sed intellectualis illuminãs ipsam animam.

AVG super io. Et ipa eni vita illuminat̃ homines: pecora nõ illuminãtur: qz non hñt rationabiles mẽtes: que possint videre sapiam. homo autẽ fact⁹ ad imaginẽ dei. habet rationalẽ mẽtem per quã possit pcipere sapiam: ergo illa vita per quã facta sunt omnia: lux est: ⁊ non quorũcũq̃ aialium sed hominũ.

THEO. Nõ autem dixit lux est solum iudeis. sed omniũ hominũ. Omnes eni hoĩes inquãtum itellectuz ⁊ rationẽ recipim⁹ ab eo qd nos cõdidit verbo intantũ ab eo illuminari dicimur: nam ratio nobis tradita p quã rõnales dicimur: lux est ad operanda nos dirigẽs ⁊ non opanda. ORIGE. Nõ est autẽ pretermittendũ q vitam pmittit luci hominũ: incõsequens eni erat illuminari nõ vidẽtẽ: ⁊ aduenire illuminationi vitam. si autẽ idẽ est: Uita erat lux hominum: q solũ hominũ erit christ⁹ lux atq̃ vita solorũ hominũ: hoc aũt opinari hereticũ est. Nõ igitur qcquid dicit̃ aliquoꝝ illoꝝ solum est. Scriptũ ẽ eni de deo q si de⁹ abraã isaac ⁊ iacob: nõ tamẽ istoꝝ tm̃ patrũ dictus est deus: non g̃ ex eo q dicit̃: Lux hominũ. excludit̃ qn sit alioꝝ: alios vero cõtinẽs eo q ẽ: Faciam⁹ hoĩem ad imaginẽ nr̃am: qdquid ad imaginẽ ac similitudinẽ dei factũ est intelligi debet per hominẽ: Sic igit̃ lux hominũ: lux cuiuslibet rationalis creatura est.

Et lux i tenebris lucet ⁊ tenebre eam non comprehenderunt.

AVGV. sup io. Quia vita illa est lux hominum: sed stulta corda capere istã lucẽ non pñt: qz peccatis suis aggrauant̃: vt eã videre nõ possint: ne iõ cogitent quasi absentem eẽ lucem: qz eam videre non pñt. Sequit̃: Et lux in tenebris lucet: ⁊ tenebre eam nõ cõprehenderũt. Quõ eni hõ positus in sole cecus pñs est illi sol: sed ipsi soli absens est: sic oĩs stultus cecus ẽ: ⁊ pñs ẽ illi sapia. Sed cũ ceco pñs ẽ: oculis ei⁹ absens ẽ: nõ qz illi absens ẽ: sed qz ipse absens ẽ ab illa. ORIGE. Tenebre aũt huiusmõi hominũ nõ natura sunt: fz illud pauli: Eram⁹ aliqñ tenebre nũc aũt lux in dño. ORIGE. in homel. Uel alit̃: Lux in tenebris fideliũ aiarũ lucet a fide inchoans: ad spem trahẽs. Imperitoꝝ vo cordiũ pfidia ⁊ ignorantia lucẽ vbi dei in carne fulgentis nõ cõprehenderũt: sed iste sensus moralis ẽ. Physica vo hoꝝ verboꝝ theoria talis ẽ: humana natura ⁊ si nõ peccaret suis ppijs virib⁹ lucere nõ posset: Non eni naturalit̃ lux ẽ: sed particeps lucis: capax siquidẽ sapiẽtie est nõ ipsa sapia. Sicut g̃ aer p semetipm nõ lucet: sed tenebraꝝ vocabulo nuncupat̃: ita nr̃a natura dũ p seipaz cõsiderat̃ quedã tenebrosa substãtia ẽ: capax ac particeps lucis sapie: ⁊ sicut aer dũ solares radios participat: nõ dicit̃ p se lucere: sed solis splendor in eo apparere: ita rõnabilis nr̃e nature ps dũ pñtiã verbi dei possidet̃: nõ p se res intelligibiles ⁊ deum suũ sed p isitũ sibi diuinũ lumẽ cognoscit. Lux itaq̃ in tenebris lucet: qz dei verbũ vita ⁊ lux hominum

in nr̄a natura que p se investigata ꝛ cōsiderata infor mis quedam tenebrositas invenitur: lucere non de finit. ꝛ qm̄ ipsa lux omni creature ē incōprehensibi lis: Tenebre eam non comprehenderunt. CHRY. Uel aliter: Totum ab illo loco: Et vita erat lux ho minum: p̄mū nos de cōditione docuerat: deinde di cit et que ſm aīam bona prebuit nobis veniēs ver bum. vn̄ dicit: Et vita erat lux hominum. Non dicit Lux iudeorum: sed vniuersaliter hominum. nō eniȝ iudei solum: sed ꝛ gentiles ad hanc venerūt cognitō nem. Non autē adiecit Et angelorū: quoniam ei de natura humana sermo est quibus verbū venit euan gelizans bona. ORIGE. Querunt autē quare nō verbū lux hominū dictum est: sed vita que in verbo fit: qb⁹ respondem⁹: q2 vita ad p̄ns non ea que cōis est rationaliū ꝛ irrationaliū dicit: sed que adiungit verbo quod in nobis fit per participaptionem verbi p̄marij ad discernendū apparentē vitam ꝛ nō verā ꝛ cupiendā verā vitam. Prius ergo participam⁹ vi tam que apud quosdā quideȝ est potentia nō actu lux: qui. s. non sunt auidi pquirere que ad scientiam ptinent: apud quosdā vero ꝛ actu lux efficit: qui ſȝ apostolum emulant dona meliora. s. verbū sapiētie sit tamē ꝛ tunc idem ē vita ꝛ lux hominū: nullū ma nens in tenebris pfecte viuere comprobat: nec q̄sq̄ꝫ viuentiū cōsistit in tenebris. CHRY. Uita enī ad ueniente nobis solū est mortis imperiū: ꝛ luce lucē te nobis nō vltra sunt tenebre: sed semp manet vita quam mors superare nō potest: nec tenebre lucem. vnde sequit: Et lux in tenebris lucet. Tenebras mor tem ꝛ errorem dicit. nam lux quidē sensibilis nō in tenebris lucet: sed sine illis. Predicatio vero christi in medio erroris regnantis fulsit: ꝛ eū disparere fec ꝛ in vitam mortē fecit mortu⁹ christus: ita eam su perans vt eos qui detinebant reduceret. Quia igit neq3 mors eā supauit: neq3 error: sed fulgida est ei⁹ p̄dicatio vbiq3: ꝛ lucet cū p̄pria fortitudine. ppterea subdit: Tenebre eā nō comprehen. ORIGE. Est etiā sciendū q sicut lux hominū nomē ē duarū sp̄ua lium rerum: sic ꝛ tenebre. Dicim⁹ enī hominū luceȝ possidentē opera lucis perficere: ꝛ etiam cognoscē quasi illustratū lumine sciētie: ꝛ ecōtrario tenebras dicimus illicitos actus: ꝛ eā que videt scia: nō ē au tem. Sicut aūt pater lux est ꝛ in eo tenebre nō sunt vlle: sic ꝛ saluator. Sed q2 similitudineȝ carnis pec cati subijt: nō incongrue de eo dicit q tenebre in eo sunt alique: ipso in se suscipiēte nr̄as tenebras vt eas dissiparet. Hec igit lux q̄ fc̄a ē vita hominū: radiat in tenebris aīarū nr̄aruȝ: ꝛ venit vbi p̄nceps tenebra rum harū cum genere bellat humano. Hanc lucem psecute sunt tenebre: qđ patet ex his q̄ saluator ꝛ ei⁹ filij sustinēt: pugnātib⁹ tenebris contra filios lucis. Uerū q2 deus patrocinat nō inualescūt. vn̄ non app hendūt lucem. vel q2 celeritatē cursus lucis subseq nō valent. ppter p̄pam traditā. vel q2 si supuenieteȝ expectant: fugant luce appropinquāte. Oportet au tem id ꝯsiderare q non semp tenebre in sinistra pre sumunt: sed qn̄q3 in bona ſm illud psalmi: Posuit tenebras latibulū suū: dum ea que sunt erga deum ignota ꝛ iperceptibilia sunt. De hac ergo laudata ca ligine dicā: quoniā versus lucē pergit: illamq3 app hendit: q2 quod erat caligo dū ignorabat: in lucem cognitā vertit ei qui vidicit. AVG. x. de ciui. dei: Hoc autē initium sancti euāgelij quidā platonicus aureis lr̄is pscribendū: ꝛ p omēs ecclesias in locis eminentissimis pponendū esse dicebat. BEDA: Nam alij euāgeliste christuȝ in tpe natū describūt. Iohānes vero eundē in p̄ncipio testat fuisse dicēs: In p̄ncipio erat verbū. Alij inter homines eū subito apparuisse cōmemorat: ille ip̄m apud deū semp fu isse testat dicens: Et v̄bum erat apud deū. Alij eum verū hoiem: ille verū confirmat deū dicens: Et deus erat verbū. Alij hoiem apud homines eū tempora liter conuersatū: ille deū apud deū in p̄ncipio manē tem ondit dicens: Hoc erat in p̄ncipio apud deum. Alij magnalia que in homine gessit perhibēt: ille q omnē creaturam per ipsuȝ deus p̄r fecerat docet di cens: Oīa per ip̄m facta sunt: ꝛ sine ipso fcm̄ ē nihil.

Fuit homo missus a deo: cui no men erat iohānes: hic uenit in testi moniū: ut testimoniū perhiberet de lumine: ut omnes crederēt per illū. Non erat ille lux: sed ut testimoni um perhiberet de lumine.

AVG. Ea que dc̄a sunt sup⁹ de diuinitate christi dc̄a sunt: q̄ sic venit ad nos: ſm q apparuit homo. Quia igit sic erat hō vt lateret in illo de⁹: missus ē an̄ illū magn⁹ hō p cui⁹ testimoniū inueniret plus q̄ꝫ hō: ꝛ q̄s est hic: Fuit hō. THEO. Nō angelus vt suspitionē mltoꝝ destrueret. AVG. Et quō posset iste verum de deo dicere: Missus a deo. CHRY. Nihil de reliquo humanū esse estima eoruȝ que di cunt ab illo. nō enī que ei⁹ sunt: sed que mittentis oīa loquit: ideo ꝛ angelus nūcupatus est a p̄pheta dicēte: Ego mitto angelū meuȝ. Angeli enī v̄tus est nihil p̄priū dicere. Hoc aūt quod dicit: Fuit missus nō eius qui ad esse p̄cessus ostēsiuū est. Sicut auteȝ Isaias missus fuit: non aliūde q̄ꝫ a mundo: sed a sta tu quo vidit dn̄m sedentē sup soliū excelsuȝ ꝛ eleua tum ad plebē: sic ꝛ iohānes a deserto ad baptizādū mittit. Ait enī qui misit me baptizare ille mihi dixit Sup quē videris ꝛc̄. AVGV. Quid vocabatur: Cui nomē erat iohānes. ALCV. i. gr̄a dei vel in quo est gr̄a: qui gr̄am noui testamenti. i. christū suo testimonio p̄mū mundo innotuit. Uel iohannes in terpretat cui donatum est: q2 per gr̄am dei donatū est illi: regem regū: nō solū precurrere: sed etiā bapti zare. AVG. Quare venit: Hic venit in testimoniū vt testimoniū phiberet de lumine. ORIG. Quidā iprobare nitunt edita de christo testimonia p̄pheta rum dicētes: Nō egere testib⁹ dei filiū habētem cre dulitatis sufficientiā: tū in his que ptulit salubribus verbis: tum in mirabilib⁹ operib⁹ suis. Siquideȝ ꝛ moyses credi meruit p verbū ꝛ virtutes: non egens p̄uijs testib⁹. Ad hoc dicendū est q multis existenti bus causis inducentib⁹ ad credenduȝ: plerūq3 q̄dā ex hac demōstratione nō adiuuant: ex alia v̄o hn̄t cām vt credāt. De⁹ aūt est q̄ p cunctis hominib⁹ hō factus est. Constat igit quosdā ex istis p̄pheticis ad christi admirationē coactos: mirantes tot p̄phetas an̄ ei⁹ aduentū vocē: cōstituētes natiuitatis ei⁹ locū

et alia huiusmoi. Illud quoque animaduertendum quod prodigiose virtutes ad credendum prouocare poterant eos qui tempore christi erant: non autem post longa tempora non fabulosa quedam existimata fuerunt: plus enim peractis virtutibus facit ad credulitatem que cum virtutibus queritur prophetia. Est autem et tale quid dicere: quod quedam in hoc quod testimonium prebent deo honorati sunt. Priuare vult ergo chorum prophetarum ingenti gratia: qui dicit illos non oportere de christo testimonium exhibere. Accessit autem his iohannes: vt testimonium de luce perhibeat.
CHRY. Non indigente testimonio: sed propter quod ipse iohannes docet dicens: Ut omnes crederent per illum. Sicut enim carnem induit ne omnes perderet: ita et preconem hominem misit: vt cognatam audientes vocem facilius aduenirent. BEDA: Non autem ait: Ut omnes crederent in illum. Maledictus enim homo qui confidit in homine sed vt omnes crederent per illum: hoc est per illius testimonium crederent in lucem. THEO. Si vero aliqui non crediderunt: excusabilis permanet ipse. Nam et si aliquis includens se in domo caliginis: et ipsum solis radius non illustret: ipse causam tribuit et non sol: sic iohannes vt omnes crederent missus fuit: sed si minime consecutum est: ipse huius rei causa non extitit. CHRY. Quia vero multum apud nos maior qui testatur: eo qui testimonium perhibet et dignior fide esse videtur: ne quis et de iohanne hoc suspicetur: hanc suspitionem destruit dicens: Non erat ille lux: sed vt testimonium perhiberet de lumine. Si vero non huic instans opinioni hoc resumpsit vt testimonium perhiberet de lumine: superfluum esset quod dicitur: et magis iteratio sermonis quam explanatio doctrine. THEO. Sed dicet aliquis: Ergo neque iohannem neque sanctorum quempiam lucem esse vel fuisse dicemus: sed si sanctorum aliquem lucem velimus dicere: ponemus lucem absque articulo: vt si interrogatus fueris vtrum iohannes est lux sine articulo secure concedas. Si vero cum articulo non concedas. Non enim est ipsa lux principalior: sed lux dicitur quia secundum participationem lucem habeat a vero lumine.

Erat lux uera que illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum.

AUG. De quo lumine iohannes testimonium perhibeat ostendit dicens: Erat lux vera. Uel aliter: CHRY. Quia superius de iohanne dixerat quod venit et missus est: vt testetur de luce: ne quis hoc audiens propter testantis recentem presentiam et de eo cui testimonium perhibetur: talem quandam suspitionem accipiat: reducit mentem et ad eam que supra omne principium est: transmisit existentiam dicens: Erat lux vera. AUGU. Quare additum est vera? quia et homo illuminatus dicitur lux: sed vera lux illa est que illuminat. nam et oculi nostri dicuntur lumina: et tamen nisi aut per noctem lucerna accendatur: aut per diem sol exeat: lumina illa sine causa patent. vnde subdit: Que illuminat omnem hominem. Si omnem hominem ergo et ipsum iohannem. Ipse ergo illuminabat: a quo se demonstrari volebat. Quomodo enim plerumque fit vt in aliquo corpore radiato cognoscatur ortus esse sol quem oculis videre non possumus: quia qui saucios habent oculos: idonei non sunt videre parietem illuminatum aut aliquid huiusmodi: si omnes ad quos venerat christus: minus erant idonei eum videre. Radiauit iohannem: et per illum confitentem se illuminatum: cognitus est ille qui illuminat. Dicunt autem: Uenientem in hunc mundum. nam si illinc non recederet: non esset illuminandus: sed ideo hic illuminandus quia illinc recessit: vbi homo poterat esse illuminatus. THEO. Erubescat manicheus qui conditoris maligni et tenebrosi nos asserit creaturas. Non enim illuminaremur: si veri luminis creature non essemus. CHRY. Ubi sunt etiam qui non dicunt eum verum deum? hic enim lux vera dicitur. Sed si illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: qualiter tot sine lumine permanserunt? Non enim omnes cognouerunt christi culturam. Illuminat igitur omnem hominem quantum ad eum pertinet. si autem quidam mentis oculos claudentes noluerunt recipere lucis huius radios non a lucis natura obtenebratio est eis: sed a malicia eorum qui voluntarie priuant seipsos gratie dono: nam gratia quidem ad omnes effusa est. Qui vero noluntdono hoc frui sibiipsis hanc debent reputare cecitatem. AUG. Uel quod dicitur: quod illuminat omnem hominem: sic intelligimus: non quia nullus est hominum qui non illuminetur: sed quia nisi ab ipso nullus illuminatur. BEDA: Siue naturali ingenio: siue sapientia diuina: sicut enim nemo a seipso esse. sic etiam nemo a seipso sapiens esse potest. vel aliter: ORIG. in ho. Non de his qui de occultis seminum causis in species corporales procedunt debemus intelligere quod illuminat hominem venientem in hunc mundum: sed de his qui spiritualiter per regenerationem gratie que datur in baptismate in mundum veniunt inuisibilem. Eos itaque vera lux illuminat qui in mundum virtutum veniunt: non eos qui in mundum vitiorum ruunt. THEO. Uel aliter: Intellectus nobis traditus ac nos dirigens qui et naturalis ratio nominatur: dicitur lux tradita nobis a deo. Sed quidam male ratione vtentes seipsos obscurauerunt.

In mundo erat: et mundus per ipsum factus est: et mundus eum non cognouit.

AUG. Lux que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: venit per carnem: quia dum hic esset per diuinitatem: et stultis cecis et iniquis videri non poterat: de quibus supra dictum est: Tenebre eam non comprehenderunt. et ideo dicitur: In mundo erat. ORIG. in ho. Ut enim qui loquitur: dum loqui cessat vox eius esse desinit et euanescit: sic celestis pater si verbum suum loqui cessauerit: effectus verbi: hoc est vniuersitas verbo condita non subsistet. non autem putes: quia sic erat in mundo: quomodo in mundo est terra: pecora: et homines: sed quomodo artifex regens quod fecit. vnde sequitur: Et mundus per ipsum factus est. Non enim sic fecit quomodo facit faber: qui enim fabricat extrinsecus est ad illud quod fabricat. Deus autem infusus mundo fabricat vbique positus: et non recedit ab aliquo: presentia maiestatis facit quod facit. sic ergo erat in mundo: quomodo per quem factus est mundus.
CHRY. Et iterum quia in mundo erat: sed non vt mundi contemporaneus: propter hoc induxit: Et mundus per ipsum factus est. per hoc et rursus te deducens ad eternam existentiam vnigeniti. qui enim audierit quoniam opus eius hoc totum: et si valde insensibilis fuerit: cogetur concedere ante opera esse factorem. THEO.

Simul aūt hic ⁊ martionis subuertit rabiē: qui malignū conditorem cūcta ꝓduxisse dicebat: necnō et arrij qui filiū dei dicebat creaturā. AVG. Quid ē aūt mundꝰ ꝑ ipsum factus? Celū: terra: mare: ⁊ oīa que in eis sunt mundus dr̄. Iteꝝ in alia significatione: dilectores mundi mundꝰ dicūt: de quo sequit: Et mundꝰ eū nō cognouit. Non enī celi aut angeli aut sidera nō cognouerūt creatorē: quē ↄfitent̄ demonia: oīa vndiq; testimoniū ꝑhibuerūt. Sed q̄ nō cognouerūt eū: q̄ amando mūdū dicti sunt mūdus amando enī mundū habitamꝰ corde in mūdo: nam q̄ nō diligūt mundū: carne versant̄ in mūdo: s; corde inhabitāt celū: sicut aplus dicit. Nr̄a cōuersatio in celis est. amando igit mundū: hoc appellari meruerūt vbi habitabāt. Quō enī cū dicimus: mala ē illa domꝰ aut bona: non parietes incusamꝰ aut laudamus: sed inhabitātes: sic ⁊ mundū dicimꝰ q̄ inhabitant mundū amādo. CHRY. Qui aūt dei erant amici: eū cognouerūt etiā ante corpalē p̄sentiaꝫ. vn̄ ⁊ christꝰ ait: Qm̄ abraam pater vr̄ exultauit vt videret diem meū. Cū ḡ nos interpellant gentiles dicētes: Quid ē q̄ i vltimo tēpore venit nostrā opatur salutē. tanto tēpore negligens nos: dicimꝰ quoniaꝫ ⁊ ante hoc in mūdo erat ⁊ ꝓuidebat operibꝰ suis: ⁊ oībus dignis cognitꝰ erat. etsi eū mundꝰ nō cognouit: hi tn̄ quibus mundꝰ nō erat dignꝰ eum cognouerūt. Dicens autē: Mundꝰ eū non cognouit: breuiter eām ignorātie ꝑbuit. Mūdū enī vocat hoīes q̄ soli mundo affixi sūt: ⁊ q̄ mundi sunt sapiunt. Nihil aūt ita turbat mentē: vt hūs erga amore p̄ntium.

In ꝓpria uenit ⁊ sui eū non receperunt. Quotquot autē receperūt eum: dedit eis potestatē filios dei fieri his qui credunt in nomine eius. Qui nō ex sanguinibus: neq; ex uoluntate carnis: neq; ex uolūtate uiri: sed ex deo nati sunt.

CHRY. Dixit q̄ mūdus eū nō cognouit de superioribus loquēs temporibus: sed de reliquo sermonē inducit ad p̄dicationis tpa ⁊ ait: In ꝓpria venit. AVG. Quia. s. oīa ꝑ ipsū facta sunt. THEO. Ut ꝓ ꝓpria mūdū intelligas: siue iudeā quā ꝓ hereditate elegerat. CHRY. In propria ḡ venit nō gratia sue necessitatis: sed gratia beneficij suoꝝ. Sꝫ vnde venit qui oīa implet ⁊ vbiq; adest? Ea quideꝫ q̄ ad nos descensiōe hic opatus ē: quia enī in mūdo existens: nō putabat̄ adesse: eo q̄ nondū cognoscebatur: dignatus est induere carnē. Manifestationem vō hanc ⁊ condescensionem p̄ntiam vocat. Misericors autē existēs deus oīa fecit: vt nos sm̄ virtuteꝫ splendeamus: ⁊ ꝓpter hoc quidem nullum necessitate: suasione vō ⁊ beneficijs volētes ad se attrahit: ⁊ propterea venientem eum hi quidē susceperunt: alij vō non receperunt. Nulluꝫ enim vult inuitum neq; coactū habere famulatū: inuituꝫ enī trahi par est cum eo qui totaliter non seruit. vnde sequitur: Et sui eum nō receperunt. Iudeos nunc suos dicit: vt populū peculiarē: sed ⁊ omnes hoīes vt ab ipso factos. ⁊ sicut superius pro cōmuni verecundatꝰ natura dicebat: qm̄ mundꝰ ꝑ ipsum factus conditoreꝫ non cognouit: ita ⁊ hic rursus pro iudeoꝝ anxius in deuotione grauius ponit accusationem dicens: Et sui eum non receperunt. AVGV. Si auteꝫ oīno nullus recepit: nullus ergo saluus factꝰ est. Nemo enim saluus fiet: nisi qui christū recepit venientē ⁊ ideo addit: Quotquot autem receperunt eum.

CHRY. Siue sint serui siue liberi siue greci siue barbari siue īsipiētes siue sapiētes siue mlieres siue viri siue pueri siue senes: oēs eodē digni facti sūt honore de quo sequit̄: Dedit eis potestatē filios dei fieri.

AMBRO. Magna beniuolētia vnicus natꝰ ē: ⁊ noluit manere vnꝰ: nō timuit habere coheredes: q̄a hereditas eiꝰ non fit angusta si multi possederint.

CHRY. Nō aūt dixit q̄ fecit eos filios dei fieri s; dedit eis ptātē filios dei fieri: ostēdens eum quā multo opus est studio: vt eam que in baptismo adoptionis formata ē imaginē incōtaminatā semꝑ custodiamus. Simul aūt ostēdens qm̄ potestatē hāc nullus nobis vel auferre poterit: nisi nosipsi auferamꝰ. Si enī q̄ ab hoībꝰ dn̄m aliquaꝝ reꝝ suscipiūt: tantū h̄nt robur quātū fere hi q̄ dederūt: multomagis nos q̄ a deo potimur h̄ honore. Simul aūt ostēdere vult qm̄ hec gr̄a aduenit volētibꝰ ⁊ studētibꝰ. Etenī in ptāte ē liberi arbitrij ⁊ gr̄e opatōe filios dei fieri.

THEO. Uel q: in resurrectiōe filiationē pfectissimā ↄseqmur: sm̄ q̄ apl's dicit adoptionē filioꝝ dei expectātes redēptionē corpis nr̄i. Dedit ḡ ptātē filios dei fieri. i. hāc gratiā in futura gr̄a ↄsequēdi.

CHRY. Et q: i hisipsis ineffabilibꝰ bonis: h̄ q̄dē est dei. s. dare gr̄aꝫ: illud vō hoīs. i. ꝑbere fidē: subiūgit: His q̄ credūt in noīe eiꝰ. Quid igit nō dicis nobis o iohānes: q̄ eoꝝ sit suppliciū q̄ eū nō receperūt: q: nūq̄d isto supplicio fiet maiꝰ qm̄ placēte eis ptāte filios dei fieri nō fiūt: s; volētes seipos tāto ꝑuāt honore. sed etiam extinguibilis eos suscipiet ignis: q̄d postea manifestiꝰ reuelabit. AVG. Credētes ḡ q: filii dei fiūt: ⁊ frēs christi vt q: nascūt. Nā si nō nascūt̄ filii quō eē p̄nt? Sꝫ filii hoim nascūt ex carne ⁊ sanguine ⁊ ex volūtate viri ⁊ cōplexu cōiugij. Illi āt quō nascūt subdit: Qui nō ex sanguinibꝰ. tāq; maris ⁊ femie. Sāguina vel sanguies nō ē latinū: s; q: grece positū ē pluralit̄: maluit ille q̄ interptabat̄ sic ponere: ⁊ q̄si minꝰ latine loqui sm̄ grāmaticos: ⁊ tn̄ explicare veritatē sm̄ auditū infirmoꝝ. Ex sanguinibꝰ enī maris ⁊ femine hoīes nascunt̄. BEDA: Sciēdum etiā est: quia in scripturis sanctis sanguis cum dicit̄ pluralit̄: peccatuꝫ significare solet. vn̄: Libera me de sanguinibꝰ. AVG. In eo aūt q̄d sequitur: Neq; ex voluntate carnis: neq; ex voluntate viri: carnē ꝓ femia posuit: q: de costa facta cū esset adā dixit: Hoc nūc os de ossibus meis: ⁊ caro de carne mea. Ponit̄ ḡ caro ꝓ vxore quō aliqñ spūs ꝓ marito: q: ille imperare d3: ista seruire. Quid enī peius est domo vbi femina habet imperiuꝫ sup viꝝ? Di ḡ neq; ex volūtate carnis: neq; ex volūtate viri: sed ex deo nati sunt. BEDA. Carnalis enī singuloꝝ generatio a cōplexu cōiugij duxit originē. at vō spūalis spiritussancti gratia ministrat̄. CHRY. Hoc auteꝫ narrat euangelista: vt vilitatē ⁊ humilitatem prioris partus qui ē ꝑ sanguinē ⁊ volūtatē carnis addiscentes: ⁊ altitudinem secundi q̄ ꝑ gratiā ⁊ nobilitatem

est cognoscentis: magnam quandaz hic suscipiam⁹ inteligentiam ⁊ dignam dono ipsius qui genuit: et multū post hoc studiū demonstremus.

Et uerbum caro factuz est: ⁊ habitauit in nobis.

¶ AVG. Cū dixisset: Ex deo nati sūt: quasi ne miraremur ⁊ horreremus tantā gratiā ⁊ nobis incredibile videret: quia hoies ex deo nati sūt: quasi securitatē faciens ait: Et vbū caro factū ē. Quid ḡ miraris quia hoies ex deo nascūtur: attende ipsum deū ex hoibus natū. CHRY. Uel aliter: Cū dixisset: qm̄ ex deo nati sūt qui susceperūt eū: huius honoris posuit cām: hoc. s. verbū fieri carnē. fact⁹ est eni ꝓpri⁹ filius dei hois filius: vt filios hoim faciat filios dei. Cū aūt audieris: Qm̄ verbū caro factū est: ne turberis: neqꝫ eni substantiā cōuertit in carnē. hoc eni vere impiū ē intelligere: sed manēs qđ ē: serui formaz assūpsit. Quia eni sūt qui dicūt: qm̄ fantasmata quedam fuerint oīa que incarnatiōis sunt: eoꝝ blasphemiā destruēs: hanc dictionē Factū est posuit: non transmutationē substantie: sed carnis vere assūptionem representare volens. Si vō dixerint: qm̄ deus oīpotens ē: quare ⁊ in carnē trāsmutari nō potuit. Dicem⁹ ꝙ trāsmutari ab illa incōmutabili natura oīno procul est. AVG. xv. de trini. Sicut aūt verbū nostrū vox quodāmodo corpis fit assumendo eam in qua manifestat sensib⁹ hoim: sic verbū dei caro factū est: assumendo eā in qua ⁊ ipsū manifestaret sensib⁹ hominū. Et sicut verbū nostrum fit vox: nec mutat in vocē: ita verbū dei caro quidē factū ē: sed absit vt mutaret in carnē: assumendo qppe illā: nō in eam se ɔ̄sumendo ⁊ hoc nostrū vox fit: ⁊ illud caro factū ē. EX gestis cōcilij ephesini: Sermo etiaz quē ꝓferim⁹ quo in alterutris locutionib⁹ vtimur: sermo ē incorporeus: nō aspectui subiect⁹: nō tactu tractabilis: sed cū sermo induerit litteras ⁊ elementa visibilis fit: aspectu cōphendit: tactu tractat: sic ⁊ verbuz dei qđ naturaliter inuisibile est visibile fit: ⁊ qđ natura incorporeū ē: inuenit eē tractabile.

ALCVI. Cum etiā credam⁹ animā incorporeaz corpi ɔiungi: vt ex his duob⁹ fiat vnus hō: facilius possum⁹ credere diuinā substātiā incorporeā aīe in corpe cōiungi in vnionē psone: ita vt vbū in carnez non sit cōuersū: nec caro in verbū: cū nec corpus in aīam: nec aīa conuertat in corp⁹. THEO. Appollinaris aūt laodicensis in hac vbo heresim statuit: dicebat eni ꝙ christ⁹ aīam rōnalem nō habuit: sed tm̄ carnē habens: diuinitatē ꝓ anima que corp⁹ dirigit ⁊ gubernat. AVG. contra ser. arriani: Si aūt mouentur in eo qđ scriptū ē: ꝙ verbū caro factū ē: nec ibi aīa nominat: intelligāt carnē ꝓ hoie positā: a parte totū figurate locutionis modo fictū ē: Ad te oīs caro veniet. Item ex opib⁹ legis: ꝙ nō iustificabit oīs caro: qđ aptius alio loco dr̄: Nō iustificabit hō ex opib⁹ legis. Sic itaqꝫ dictū ē: Uerbū caro factū ē. ac si diceret: Uerbū hō factum ē. THEO. Euāgelista volēs ondere inenarrabilē dei ɔdescensum: carnē cōmemorat: vt illius admiremur misericordiam: qm̄ ꝓpter nostrā salutē qđ oīno remotuz ⁊ distans ē ab eius natura: assūpsit. s. carnē. aīa nāqꝫ habet aliquā ꝓpinquitatē ad deū. Si aūt verbū incarnatū ē: ⁊ humanā aīam non assumpsit: sequeretur ꝙ adhuc aīe nostre curate non essent: qđ eīz nō assūpsit: non sanctificauit. Et qualis derisio: cuz aīa prius peccauerit vt carnē assumēdo sanctificauerit id qđ ē pncipalius infirmū relinqueret. Subuertitur ex hoc dicto nestorius: q̄ dicebat ꝙ non de⁹ verbū ipse idem fact⁹ est hō ex sacro cōcept⁹ sanguine virginis: sed vbo pepit hominē q̄ oīs virtutis dotatus erat specie: ⁊ dei verbū illi erat cōiūctū: ⁊ ex hoc duos filios asserebat: vnū natum de virgine. s. hoiem: alterū de deo. s. dei filiū: hoi illi coniunctū fm̄ grāz habitudinē ⁊ amorē. Contra quē euāgelista dixit: ꝙ ipsū verbū factū ē homo: nō ꝙ verbum inueniēs hoiem virtuosū se sibi ɔiūxerit. CIRYL. ad nestorium: Carnē enim animatā aīa rōnali viuens vbuz sibi fm̄ subsistentiā ineffabiliterqꝫ ⁊ intelligibiliter fact⁹ ē hō: ⁊ appellat⁹ ē fili⁹ hois: non fm̄ volūtatē solā aut beneplacitū: sed neqꝫ in assumptiōe psone solius diuerse quidē quo ad vnionē collate nature vn⁹ aūt ex ambob⁹ christus ⁊ fili⁹: non q̄si differentia naturarū interēpta ꝓpt adunationē. THEO. Addiscim⁹ ergo p hoc qđ dicitur: Uerbum caro factū est: quia ipsū verbū ē hō: ⁊ fili⁹ dei existens fact⁹ est filius mulieris: q̄ pncipaliter dei genitrix nuncupat: tanqꝫ deū in carne genuerit. HYLA. x. de tri. Quidā aūt volētes vnigenitū deū q̄ in pncipio apd deū erat deus verbū: nō substantiuū deū esse ꝫ sermonē vocis emisse: vt qđ loquētib⁹ verbū [illegible] hoc sit patri deo filius argute subripere volūt: ne subsistēs verbū de⁹ ⁊ manens in forma dei christ⁹ homo natus sit: vt cū hoiem illū humane poti⁹ originis cāqꝫ spūalis ɔceptiōis sacramentū animauerit: nō deus verbū hoiem se ex partu virginis efficiens extiterit: sed vt ꝓphetis spūs ꝓphetie: ita in iesu vbū dei fuerit. Et arguere nos solēt ꝙ christū dicam⁹ eē natum non nisi corpis atqꝫ aīe hoiem: cū nos verbum carnē factū: nr̄e similitudinis natū hoiem pdicem⁹ vt vere dei fili⁹ vere hois fili⁹ natus sit. ⁊ vt p se sibi assumpsit ex vgine corp⁹: ita ex se sibi aīam assūpsit q̄ vtiqꝫ ab hoie nūqꝫ gignētū originibus pbet. ⁊ cū ipse ille fili⁹ hois sit: q̄ridicle pter dei filiū q̄ verbū caro factū est: aliū nescio quē tanqꝫ ꝓphetā verbo dei aīatū pdicabim⁹ cū dn̄s iesus christus ⁊ dei fili⁹ ⁊ hois filius sit. CHRY. Ne aūt ab eo qđ dictuz est: Uerbū caro factū ē: incōueniēter suspicer versionē illius incorruptibilis nature subdit: Et habitauit in nobis. Qđ eni habitat: nō idē est cū habitaculo: sed aliud. aliud aūt, dico fm̄ naturaz: vnitione vō ⁊ copulatione vnū ē de⁹ verbū caro: neqꝫ ɔfusione facta neqꝫ destructiōe substantiaꝝ. ALCVI. Uel habitauit in nobis. i. inter hoies cōuersatus ē.

Et uidim⁹ gliaz ei⁹ gliaz q̄si unigeniti a pre: plenū gre ⁊ ueritatis.

¶ CHRY. Cum dixisset filij dei facti sumus: ⁊ non aliter q̄ per hoc verbum caro factum ē: rursus ipsius dicit ⁊ aliud lucrū: Et vidimus gloriaz ei⁹. quā vnqꝫ nō vidissemus: nisi p ɔsortiū hūanitatis visus eēt nobis. Si eni moysi nō sustinuerūt faciē glorificatā vidē: sed velamine op⁹ fuit: qualiter diuinitatē nudā existētē: inaccessibilē etiā ipsis superior: b⁹ virtutibus nos lutei ⁊ trestres sufferre possem⁹: AVG.

Uel aliter: Quia verbum caro factū est ⁊ habitauit
in nobis. Ista natiuitate collyriū fecit: vnde tergerē
tur oculi cordis nr̄i: vt possimꝰ videre maiestatē eiꝰ
ꝑ eiꝰ humanitatē. ⁊ iō dr̄: Et vidimꝰ gloriā eiꝰ. Glo
riā eius nemo posset videre nisi humilitate carnis
sanaretur. Irruerat enī hoī quasi puluis in oculū
de terra oculꝰ iste sautiatꝰ erat: ⁊ terra illuc mittit̄
vt sanetur: caro te obcecauerat: caro te sanat. Car
nalis enī aīa facta erat: consentiendo carnalibꝰ affe
ctibus: inde fuerat oculus cordis cecatꝰ. medicus
fecit tibi collyriū: qm̄ sic venit: vt de carne vitia car
nis extingueret. Uerbū enī caro factū ē: vt possis di
cere: Uidimꝰ gloriam eius. CHRY. Subdit aūt:
Quasi vnigeniti a patre. quia multi ꝓphetaꝝ glori
ficati sūt: puta moyses: helias: helisęꝰ: ⁊ alij multi q̄
cunq̄ miracula ondērūt: sed ⁊ angeli hoībꝰ appa
rentes: ⁊ eā q̄ est ꝓprie nature coruscantē lucē ma
nifestantes. sed ⁊ cherubin ⁊ seraphin cū multa glo
ria visa sunt a ꝓpheta. Ab oībus his nos adducēs
euāgelista: ⁊ supra omnē naturā ⁊ cōseruoꝝ nostro
rū claritatē erigens mentē: ad ipsū nos ꝑducit ver
ticem. q. d. Non vt ꝓphete aut alteriꝰ hoīs vel āge
li aut archangeli aut alicuiꝰ supioꝝ virtutū ē gloria
quā vidimꝰ: sed q̄si ipsius dn̄atoris: ipsiꝰ regis: ipsiꝰ
natural̄ filij vnigeniti. GRE. In sacro eniꝫ eloq̄o
Sicut ⁊ Quasi aliqn̄ nō ꝓ silitudine ponit̄: sꝫ ꝓ ve
ritate. vn̄ ⁊ istud Quasi vnigeniti a patre. CHRY.
Ac si diceret: Uidimꝰ gloriā qualē decebat ⁊ cōue
niens ē habere vnigenitū ⁊ naturalē filiū. Cōsuetu
do enī multoꝝ regē valde ornatū videntiū: vbi cuꝫ
alijs enumerātes non pn̄t vniuersaꝫ repn̄tare cla
ritatē hoc inducunt: Quid oportet multa dicē? q̄si
rex ibat: sic ⁊ iohānes dicit: Uidimꝰ gloriā eius glo
riā q̄si vnigeniti a patre. Angeli enī apparētes vt ser
ui ⁊ dn̄m hn̄tes oīa agebant. ipse vo vt dn̄s cū hu
mili forma apparēs: sed ⁊ creature dn̄m cognoue
rūt: stella magos vocās: angeli pastoes: puer exul
tans ī vtero. sed ⁊ pater testatꝰ ē de celis: ⁊ paracly
tus supꝫ ipsū aduenit. sed ⁊ ipsa reꝝ natura omni tur
ba clarius clamauit: qm̄ rex celoꝝ aduenerat. Eteni
demones fugiebāt: infirmitates soluebant̄: mortu
os dimittebant sepulchra: ⁊ aīas a malitia ad virtu
tis verticem agebat. Quid vtiq̄ quis dicat p̄cepto
rū philosophiā: celestiū legū v̄tutē: angelice vrbani
tatis bonā ordinationē? ORIGE. in ho. Eiꝰ autē
qd̄ seq̄tur: Plenū gratie ⁊ veritatis: duplex intelle
ctus ē. Pōt enī de hūanitate ac diuinitati incarnati
verbi accipi: ita vt plenitudo gratie referat̄ ad hūa
nitatē sm̄ quā christus caput ē ecclesie: ⁊ p̄mogeni
tus creature vniuerse: qm̄ maximū ⁊ p̄ncipale gra
tie exēplū qua nullis p̄cedentibꝰ meritis hō efficit̄
deus: in ipso p̄mordialiter manifestū est. Pōt etiaꝫ
plenitudo gratie christi de spūsancto intelligi: cuiꝰ
septiformis opatio humanitatem christi implenit.
Plenitudo vo veritatis ad diuinitatē refert̄. Si vo
plenitudinē gratie ⁊ veritatis de nouo testamento
mauis intelligere: nō incōgrue ꝓnūciabis plenitu
dinem gratie noui testamēti eē ꝑ christū donatā: ⁊
legaliū simbulorum veritatem ī ipo esse impletā.
THEO. Uel Plenū gratia: ꝓut eius verbū gratio
sum erat dicente dauid: Diffusa est gratia in labijs
tuis. Et veritate sm̄ ꝙ moyses ⁊ ꝓphete loquebāt̄:
aut opabant̄ in figura: christus aūt cū veritate.

¶ Iohānes testimoniuꝫ ꝑhibet de ipso: ⁊ clamat dicēs: Hic erat queꝫ dixi: qui post me uenturꝰ est: an̄ me factꝰ est: quia p̄or me erat.

ALCVI. Dixerat supius fuisse missū hominē ad
ꝑhibendū testimoniū: hic determinat testimoniū
suū qd̄ manifeste p̄cursor pronunciauit. vn̄ dicitur:
Iohannes ꝑhibet testimoniū de ipso. CHRY. Uel
aliter hoc inducit ac si dicat: Nō estimetis ꝙ nos q̄
fuimus cū eo multo tpe ⁊ mēse ipsiꝰ cōicauimꝰ: ꝓ
pter gratiā hoc testamur: q2 iohānes q̄ ante cuꝫ nō
viderat: nec ei cōmoratꝰ fuerat: ei testimoniū ꝑhibe
at. Multotiēs aūt euangelista reuoluit eiꝰ testimo
niū: q2 multā admirationē huius viri habebant iu
dei. Et alij quidē euangeliste antiquoꝝ meminerūt
prophetarū dicētes: Hoc factū est vt impleatur qd̄
dictū ē ꝑ prophetā. Hic aūt altiorē ⁊ recētiorē testeꝫ
inducit: nō intendēs a seruo dn̄atorem facere fide
dignū: sed auditoꝝ imbecillitati cōdescendēs. Quē
admodū enī nisi serui formam assūpsisset: nō ita fa
cile susceptibilis factꝰ eēt: ita nisi serui voce audituꝫ
cōseruoꝝ p̄excitasset: nequaq̄ multi iudeoꝝ verbuꝫ
christi suscepissent. Sequit̄: Et clamat. i. cum ꝓpa
latione cū libertate sine subtractiōe oīa p̄dicat. Nō
aūt a p̄ncipio dixit: qm̄ hic ē filiꝰ dei vnigenitꝰ natu
ralis: sed clamat dicēs: Hic erat quē dixi: qui post
me vēturus est ante me factus ē: quia p̄or me erat.
Quemadmodū enī matres auiū nō cōfestiꝫ pullos
suos volationē docent: sed p̄mo quidē extra niduꝫ
educūt: postea vo aliā multo velociorem volatiōeꝫ
apponūt: sic ⁊ iohānes nō cōfestim iudeos ad alta
duxit: sed interim paululū a terra eos euolare docu
it dicens ꝙ christus melior eo erat. Et vide qualit̄
sapienter inducit testimoniū. non enī solū apparen
tem christū monstrat: sed ⁊ anteq̄ apparuisset eum
p̄dicat. Qd̄ significatur in hoc qd̄ dicit: Hic erat de
quo dixi: Hoc aūt fecit ut facile susceptiuꝰ eēt chri
stus: hominū mente iā p̄detenta ut ab alijs q̄ de eo
dicta erant: ⁊ nihil ad hoc humilitas habitꝰ nocēt.
Ita enī humili ⁊ cōi oībus forma christꝰ vtebatur:
ut simul ⁊ verba hec audissent de eo: ⁊ eum cōside
rassent: iohannis testimoniū derisissent. THEO.
Dicit aūt: Qui post me venturꝰ ē. videlꝫ sm̄ tempo
ra natiuitatis: sex enī mensibus prior christo iohan
nes erat sm̄ humanitatē. CHRY: Uel hoc nō di
cit de ea generatione que est ex maria. Iam enī na
tus erat christus qn̄ hec a iohāne dicebant̄: sed de
aduentu eius ad p̄dicationē. Dicit aūt: Ante me fa
ctus est. i. clarior ⁊ honorabilior: ac si dicat: Nō q2
prior veni ad predicandum ex hoc maiorē me esse
illo existimetis. THEO. Arriani vo hanc lr̄am sic
exponunt: volentes ostendere ꝙ dei filius non ē a
patre genitus: sed factus: sicut vna alia creatura.
AVG. Nō g̃ intelligit̄ factꝰ ē anteq̄ ego essem fa
ctus: sed antepositꝰ ē mihi. CHRY. Si autem qd̄
dr̄: Ante me factus ē: de productione ad esse intel
ligeretur: superfluuꝫ esset qd̄ addit̄: Quia prior me
erat. Quis enim est ita insipiens ut ignoret quoniā
ex quo ante eum factus est: prior eo erat: quia ante

me fact⁹ est. ergo qđ dicit: Ante me fact⁹ ē: de honore intelligit. hoc enī qđ futurū erat: factū dicit: quia consuetudo erat antiquorum prophetarum de futuris quasi de iam pteritis loqui.

Et de plenitudine eius nos oēs accepim⁹: ⁊ gratiā ꝑ gratia: qꝛ lex ꝑ moysen data est: gratia ⁊ ueritas ꝑ iesum christum facta est.

ORI. Sermo iste in psona baptiste de christo testātis platus ē: qđ plurimos fallit ex hinc vsq͂ illuc ille enarrauit: credentes ī psona iohānis apl'i recitari. Incōsequēs aūt est putare subito ⁊ quasi intempestiue interrūpi baptiste sermonē ex vbo discipuli ⁊ cu. qꝛ sciēti ꝑcipere dictoꝝ collationē in ꝑpatulo ꝯstat series dicti. Dixerat enī ob hoc: Ante me fact⁹ est: qꝛ prior me erat. Ex hoc autem coniecto priorem me fore ꝙ ex ei⁹ plenitudine ego quidē ⁊ añ me ꝓphete accepim⁹ gratiā: secūdam ꝓ prima. Pertigerūt enī ⁊ illi post figuras ꝑ spm̄ ad veritatis speculationē: hinc etiā ꝑpendim⁹ ex plenitudine ei⁹ accipientes legē quidē ꝑ moysen fore datā: gratiā autē ⁊ veritatē ꝑ iesū christū: nedū fore datā ſꝫ factā: patre quidē legē dāte per moysen: gratiā ⁊ veritatē faciēte ꝑ iesum. Sed si iesus est q̄ dicit: Ego sum veritas: quō veritas sit ꝑ iesuꝫ. Sꝫ intelligēdū est ꝙ ipsa veritas substātialis ex prima veritate ⁊ eius imagine sculpte sūt multe veritates in his q̄ veritatē tractāt: neq͂q͂ ꝑ iesū christū facta ē: nec prorsus ꝑ aliquē: ſꝫ veritas puta que ꝯsistit in paulo ⁊ apl'is ꝑ iesū christū facta ē. CHRY. Uel aliter: Coniūgit hic testimonio iohānis baptiste suuꝫ testimoniū iohannes euangelista dicēs: Et de plenitudine ei⁹ ⁊c̄. Nō precursoris ē verbū: ſꝫ discipuli. q. d. Etiā nos oēs duodecim ⁊ oīs plenitudo fideliū ⁊ q̄ nūc sūt ⁊ futurorū de plenitudine ei⁹ accepim⁹. AVG. Quid aūt accepistis? Et gratiā ꝓ gratia: nescio vt q̄d nos voluerit intelligere de plenitudine ei⁹ accepisse: ⁊ insuper gratiā ꝓ gratia? Accepimus enī de plenitudine ei⁹ primo gratiā: ⁊ rursus accepim⁹ gratiā ꝓ gratia: Quā gratiā p̄mo accepim⁹? fidē. Uocat' enī gratia qꝛ gratis dat'. hanc ḡ accepit gratiā primā pctōr vt ei⁹ pctā dimitterēt'. ⁊ iterꝫ gratiam ꝓ gratia: in qua ex fide viuimus recepturi sumus aliā. i. vitā eternaꝫ vita. n. eterna q̄si merces ē fidei. sed qꝛ ipa fides gratia est: vita eterna gratia ē pro gratia. Non erat ista gratia in veteri testamēto: qꝛ lex minabat': non opitulabat': iubebat: nō sanabat languorē: ostēdebat: nō auferebat: sed ꝑpabat medico venturo cū gratia ⁊ veritate: vn̄ seq̄tur: Quia lex ꝑ moysen data ē: gratia ⁊ veritas ꝑ iesū christū facta ē. Mortē enī tēporalē ⁊ eternā occidit mors dn̄i tui. ipsa ē gratia que ꝓmissa ⁊ nō habita erat in lege. CHRY. Uel accepim⁹ gratiā ꝓ gratia. i. ꝓ veteri nouā. Sicut enim est iusticia ⁊ iusticia: adoptio ⁊ adoptio: circūcisio ⁊ circūcisio: ita gratia ⁊ gratia. sed illa quidē vt typ⁹: hec vō vt veritas. Hoc aūt induxit oñdens qm̄ ⁊ iudei gratia saluabant'. sed ⁊ nos oēs gratia salui sumus: misericordie aūt ⁊ gratie fuit legē suscipe. Propterea cū dixisset: Gratiā ꝓ gratia: oñdens magnitudinem eoꝝ q̄ data sūt subdit: Quia lex ꝑ moysen data est: gratia ⁊ veritas ꝑ iesū christū facta est. Et supra quidē iohānes ad seipsū cōpans christū ait: Ante me fact⁹ ē. Hic aūt euāgelista ad eū q̄ illo tp̄e magis ī admiratiōe apud iudeos erat q͂ iohānes: christi cōpatiōꝫ facit. s. ad moysen. Et ꝯsidera prudētiaꝫ non psonaꝝ ſꝫ rerꝫ cōpatiōnē facit: gratiā ⁊ veritatē legi opponēs. ⁊ huic addit Data ē: qđ ministrantis erat: huic aūt Facta ē: qđ est regis cū ptāte oīa operantis. cū gratia quidē: qꝛ cum ptāte oīa dimittebat pctā. ⁊ gratiā quidē ei⁹ baptismatis donū: ⁊ adoptio q̄ ꝑ spm̄ nobis dat': ⁊ alia multa oñdūt. veritatē aūt pleni⁹ sciem⁹: si figuras veteris legis didicerim⁹. Ea enī qui in nouo testamēto pficienda erāt: in veteri testamēto figuris pscripserūt: quas christ⁹ veniens adimpleuit. Un̄ figura data est ꝑ moysen: veritas ꝑ christū facta ē. AVG. xiii. de trini. Uel gratiā referam⁹ ad scientiā: veritatē ad sapientiā. in reb⁹ enim ꝑ tempus ortis: illa sūma gratia est: ꝙ homo ī vnitate psone cōiunctus est deo. In reb⁹ vō eternis: sūma veritas recte tribuitur dei verbo.

Deū nemo uidit unq͂ꝫ. Unigenit⁹ fili⁹ q ē in sinu p̄ris: ipse enarrauit.

ORI. Incongrue eradi⁹ asserit hoc ꝓmulgatum fuisse non a baptista ſꝫ a discipulo. nā si illud de plenitudine ei⁹ nos oēs accepim⁹: a baptista platū est quō nō est sequēs ipsū de gratia christi suscipienteꝫ ⁊ secundā ꝓ p̄ma gratia: cōfitentēq͂ꝫ legē ꝑ moysen fore traditā: gratiā vō ⁊ veritatē ꝑ iesū christū pdisse: intellexisse qualiť deū nemo vidit vnq͂: q͂q͂ vnigenitus cū in patris gremio requiescat interpratiōꝫ ipsi iohāni: necnō oībus his q̄ de pfectiōe gustauerint ꝯcesserit. Non enī nūc pamit⁹ ānūciauit: nam p̄usq͂ abraā fieret: docet nos abraā exultasse: vt videat ei⁹ gloriā. CHRY. Uel aliter: Euāgelista oñdens multā eminētiā donoꝝ christi ad ea q̄ ꝑ moysen dispēsata sūt: vult de reliquo cāꝫ rōnalē dr̄ie dicere. nā ille q̄dē famul⁹ existens: minoꝝ rerꝫ fact⁹ est minister: hic vō dn̄ator ⁊ regis fili⁹ existēs: multa maiora nobis attulit coexistēs sp̄ patri ⁊ vidēs eū. ꝓpt̄ hoc ita intulit dicēs: Deū nemo vidit vnq͂. AVG. ad paulinā: Quid ḡ est qđ iacob dicit Uidi dn̄m facie ad faciē. ⁊ qđ de moyse scriptū: Quia loq̄bat' cū deo facie ad faciē. et illud qđ ꝓpheta isaias loquēs de seipso ait: Uidi dn̄m sabaoth sedentē in throno?

GRE. xviii. mora. Sed patēter dat' intelligi ꝙ q͂diu hic moraliter viuitur: videri ꝑ quasdā imagines pōt deus: ſꝫ ꝑ ipsam nature sue speciē nō pōt: vt aīa gratia spūs afflata: ꝑ figuras quasdā deū videat: ſꝫ ad ipsam vim eius essentie non ptingat. Hinc ē enī ꝙ iacob q̄ deū se vidisse testat': non nisi angelum vidit. hinc ē ꝙ moyses qui cum deo facie ad facieꝫ loquitur dicit: Ostende mihi temetipsuꝫ manifeste vt videam te. Ex qua eius petitione colligitur: quia eū sitiebat ꝑ incircūscripte nature sue claritatē cernere quem iam ceperat ꝑ quasdam imagines videre.

CHRY. Si aūt antiqui patres ipsam viderunt naturam nequaq͂ differenter considerassent. simplex enī q̄dā ē ⁊ infigurabilis: non sedet: neq͂ stat: neq͂ ambulat: hec enī corpoꝝ sūt. vn̄ ⁊ ꝑ prophetā dicit: Ego visionem multiplicaui eis ⁊ in manib⁹ ꝓphetarum assimulatus sum: hoc ē cōdescendi eis: non qđ

eram apparui: qr enim fili⁹ dei p veram carnē appa ruit⁹ erat nobis: pmo exercitauit eos videre deū: si cut possibile erat eis videre. AVG. ad paulinam: Sed cū scriptū sit: Beati mūdo corde: qm ipsi deū videbunt. ꝛ iterū: Cū apparuerit sileᵃ eis erim⁹: qm videbim⁹ eum sicuti est: quid ē qđ hic dr: Deum ne mo vidit vnq̃: An fortasse rńdet q illa testimonia de videndo deo sunt nō de viso: ipsi enī deum vide bunt: dictum est: nō viderūt: ꝛ nō vidim⁹ sed vide bimus eū sicuti ē: deū enī nemo vidit vnq̃. Uel in hac vita sicuti ipse est: vel etiā in angelorū vita sicuti visibilia ista que corpali visione cernunt. GRE. xviij. mora. Si vo a quibusdā pōt in hac corruptibi li carne viuētib⁹: sed tñ inestimabile virtute crescēti bus: quodā cōtemplationis acumine eterna clari tas videri: hoc ab hac snīa nō abhorret: qm quisq̃ sapientiā q̃ deus est videt: huic vite fundit⁹ morit: ne iam eius amore teneat. AVG. xij. sup genesim ad litterā: Nisi enī ab hac vita quisq̃ quodāmodo moriat: siue oīno exiens de corpe: siue ita auersus ꝛ alienat⁹ a carnalib⁹ sensib⁹: vt merito nesciat sicut apl's ait: vtrū in corpe an extra corpus sit: non in illā rapit ꝛ subuehitur visionē. GRE. xviij. mora. Sci endū vo ē q fuere nōnulli q̃ deū dicerēt in illa re gione btitudinis in claritate sua conspici: sed in na tura minime videri: quos nimirū minor inq̃sitionis subtilitas fefellit. neq̃ enī illi simplici ꝛ incōmuta bili essentie aliud ē claritas: aliud natura. AVG. ad paulinā: Si aūt dr: i hoc q scriptū ē: Deū nemo vidit vnq̃: homines tm̄modo intelligēdos. nā hoc aplus plani⁹ explicans: Quem nemo inqt hoim vi dit: sed nec videre pōt vt ita dictū sit: Deuꝫ nemo vi dit vnq̃: ac si diceret: Null⁹ hominū. q̄stio illa sol ui videbat: vt non sit huic sententie ɔtrariū qđ dñs ait: Angeli eorū semp vidēt faciē patris mei: vt. s. an gelos deū videre credam⁹: quē nemo vidit vnq̃ s. hoim. GRE. xviij. mora. Sūt tñ nonnulli q̃ neq̃ deū videre nec angelos suspicant. CHRY. Dicen tes q ipsū qđ deus est non solū pphete sed nec an geli viderūt: neq̃ archangeli. Sed si interrogaueris eos audies de substantia nihil rńdentes: Gloria vo i excelsis deo non solū cantātes: sed et in terra pax hoibus bone volūtatis. Et si a cherubin ꝛ seraphin concupieris aliqđ discere: mysticā sanctimonij me lodiam audies: et qm plenū est celū ꝛ terra gloria eius. AVG. ad paulinā: Qđ quidē in tantū verū ē qr dei plenitudinē null⁹ non soluꝫ oculis corporis sed vel ipsa mente aliqñ cōphendit. Aliud ē enim videre: aliud totū videndo cōphendere. qñquidē id videt qđ pñs vtcunq̃ sentit: totū aūt cōphen dit videndo qđ ita videt vt nihil ei⁹ lateat videntē aut cui⁹ fines circūspici pñt. Sic igit sol⁹ patrem vi det filius ꝛ spūssanctus. CHRY. Qui enī creabilis est nature: qualiter poterit videre qđ increabile ē: Ita igitur null⁹ nouit deū vt fili⁹. vñ seqt: Unigeni tus fili⁹ qui est in sinu patris ipse enarrauit. ne pp̄ nois cōmunionē vnū quedā eorū q̃ gratia facti sunt filiorū eē existimes eum: primo quidē adiect⁹ ē arti culus. Si vo hoc nō sufficit tibi: audi aliud nomen vnigenitus. HYLA. vi. de tri. Nature quidē nō fi des non satis explicita videbat ex noie filij: nisi pp̄ prietatis virtus p exceptionis significatiua adderet

tur. preter filiū enī ꝛ vnigenitū nihil cognominans suspitionē penitus adoptionis exclusit: cū veritateꝫ nois vnigeniti nā pstaret. CHRY. Sed ꝛ aliē po suit dicens. Qui ē in sinu patris. Etenim in sinu cō uersari multo plus est q̃ simpliciter videre. nam q̃ simpliciter videt: nō oīno eius qđ videt cognitionē habet. qui vo in sinu cōuersatur nihil ignorabit. Cū igit audieris q null⁹ ɔgnoscit patrē nisi fili⁹: neq̃ dicas: qm etsi plus oībus nouit patrē: sed nō quat⁹ est nouit eū: ppterea euāgelista in sinu patris eum morari dicit: vt nō estimemus p id aliud significatū q̃ familiaritatē vnigeniti ꝛ coeternitatē ad patrē. AVG. In sinu enī patris. i. in secreto patris. Non enī deus habet sinū quēadmodū nos habem⁹ i ve stibus: aut cogitand⁹ est sic sedere: quō nos aut for te cinctus est vt sinū haberet: sed qr sin⁹ noster in tus est: secretū patris sinus patris vocat. Qui g̃ i se creto patris nouit patrē: ipse enarrauit qđ vidit. CHRY. Sed q̃d enarrauit: qm vn⁹ ē deus. sed ꝛ h̃ reliqui pphete ꝛ moyses clamāt: quid g̃ plus didi cimus a filio in finibus paternalib⁹ existente: Pri mū quidem ipsa hec q̃ alij narrauerūt: sunt enarra ta ex opatōe vnigeniti. Deinde qm multomaiorem suscipim⁹ doctrinā p vnigenituꝫ: ꝛ cognouim⁹ qm spūs deus ꝛ eos q̃ adorant eū in spū ꝛ veritate ado rare oportet: ꝛ quoniā de⁹ pater ē vnigeniti. BE DA: Preterea sciendū qr si ad pteritū referat: qđ ait: Enarrauit: homo fact⁹ enarrauit: q̃d ð trinitatis vnitate sentiendū: qualiter ad ei⁹ ɔtēplationē ppe randū: quib⁹ actib⁹ sit puenendū: Si vo referat ad futurū: tūc enarrabit cū electos suos ad visioneꝫ cla ritatis sue inducet. AVG. Fuerūt aūt h oīes q̃ di cerent vanitate cordis sui decepti. Pater inuisibilis est: filius aūt visibilis est. Si g̃ pp̄ter carnē fili⁹ visi bilis dicitur: ꝛ nos ɔcedim⁹ ꝛ ē catholica fides. Si aūt vt ipsi dicūt: anteq̃ incarnaret mul ū delyrant si christ⁹ sapientia dei ꝛ virtus dei ē. Sapientia enī dei videri oculis nō pōtest: si verbum hominis ocu lis non videtur: verbum dei nec v deri potest: CHRY. Nō igit soli ipsi pprū ē: Deū nemo vidit vnq̃ ꝫ ꝛ filio: qr vt paul⁹ dicit: ē imago dei inuisibi lis qui vo inuisibilis imago ē: ꝛ ips inuisibilis est.

¶ Et hoc est testimoniū iohannis: quando miserūt iudei ab hierosoly mis sacerdotes ꝛ leuitas ad eum ut interrogarēt eum: Tu quis es: Et cōfessus est: ꝛ non negauit. Et con fessus est: quia nō suꝫ ego christus. Et iterrogauerūt eū: Quid ergo: Helias es tu: Et dixit: Non sū. Propheta es tu: Et respōdit: Nō Dixerūt ergo ei: Quis es ut respō sum demus his qui miserūt nos: Quid dicis ð teipo: Ait: Ego vox clamātis in deserto: dirigite viā do mini: sicut dixit isaias propheta.

ORIGE. Secūdā legit̄ hoc testimoniū a iohāne baptista de christo ꝓlatū: incipiente p̄mo illic: Hic ē d quo dixi: ⁊ desinēte ibi: Ipe enarrauit. Uel aliť:

THEO. Postq̄ supius dixit euāgelista ꝙ iohannes testabať de christo: Ante me fact⁹ est: nunc subiungit qn̄ p̄missuz testimoniū reddiderit christo iohannes. vñ dicit: Et hoc ē testimoniū iohannis qn̄ miserūt iudei ab hierosolymis sacerdotes ⁊ leuitas ad iohannē. ORIGE. Judei quidē ab hierosolymis vt cognati existētes baptiste de stirpe sacerdotali existentis: sacerdotes ⁊ leuitas destinant: sciscitaturos q̄s esset iohannes: eos. s. q̄ reputati sunt fm electionē ab aliis differre ⁊ ab electo hierolymorū loco. Johannē itaq̧ querūt cū tanta veneratione: erga christū aūt nihil hmōi factū legiť a iudeis. sed quod erga iohānē iudei: hoc iohānes erga christuz ꝓsequitur: p ꝓprios discipulos interrogās: Tu es q̄ ventur⁹ es: an aliū expectam⁹? CHRY. Sic aūt fidedignū estimauerūt esse iohannē vt ei de seipso dicenti crederēt. vñ dř: Ut interrogarent eū: Tu q̄s es? AVG. Non aūt mitterent nisi mouerenť excellētia auctoritatis: q2 ausus ē baptizare. ORI. Johannes aūt vt videť discernebat ex q̄ōne sacerdotū ⁊ leuitaꝝ dubitationē: ne forte christ⁹ eēt baptizans: aperti⁹ tñ illud ꝓfiteri cauebant ne temerarij putarenť. Quapropter merito vt eoꝝ opinio fallax de eo primitus abolereť: ac subinde veritas ꝓpalareť ꝙ non sit christ⁹ añ oīa manifestat. vñ seq̄tur: Et cōfessus ē ⁊ non negauit: ⁊ cōfessus ē: q2 nō sū ego christ⁹. Hic etiā adijciam⁹: q2 tēp⁹ aduentus christi populū recreabat quodāmō iā p̄ris existens legisperitis ex sacris scripturis illi⁹ temp⁹ speratuz colligentib⁹: ꝓpť qd̄ theodas nō modicā multitudinē q̄si xp̄s ꝯgregauit: ⁊ p⁹ illū iudas galile⁹ ī diebus ꝓfessionis. Cū g̊ feruēti⁹ christi expectareť aduent⁹: iudei trāsmittūt ad iohānē p hoc qd̄ est: Tu quis es? cōijcere volentes si ipse se christū fatereť. Non aūt ex eo ꝙ dicit: Nō sū ego christ⁹: negauit. ex hoc enī ipso confessus ē veritatē. GRE. Negauit plane qd̄ non erat: sed nō negauit qd̄ erat: vt veritatē loquēs: eius mēbrū fieret: cui⁹ sibi nomē fallaciter nō vsurparet. CHRY. Uel aliť: Passi erāt iudei quādā humanā passionē ad iohannē. Indignū enī estimabāt subijci cū christo ꝓpter multa q̄ iohannis claritatē demōstrabant: quoꝝ p̄mū erat gen⁹ illustre. Principis enī sacerdotū fili⁹ erat: deinde dura educatio: humanorū despectio. In christo aūt contrariū videbať gen⁹ humile: qd̄ ei exprobrabant dicētes: Nonne hic ē fabri fili⁹? dieta cōis ⁊ vestimēta: nihil plus multis habētia. quia igiť iohannes cōtinue ad christū mittebat volētes magis iohēz hēre mgr̄ꝫ: mittūt ad eū opinātes p blāditias eū allicere ad cōfitēdū se christū esse. nō ergo quosdam contēptibiles mittūt: vt ad christū ministros ⁊ herodianos: sed sacerdotes ⁊ leuitas: ⁊ non quoscūq̧: sed eos q̄ erant ex hierosolymis: hoc est honorabiliores. Et ad hoc mittūt: vt interrogarēt Tu q̄s es: non q̄si ignorātes: sed volētes eū inducere ad h̄ qd̄ dixi: vnde iohānes ad mētē ⁊ non ad interrogationē eis r̄ndit: Et ꝯfessus ē ⁊ nō negauit: ⁊ ꝯfessus est: q2 nō sū ego christus. Et vide sapientiā euāgeliste. tertio quasi idē dicit: ⁊ virtutē baptiste indicās: ⁊ maliciā ⁊ amentiā iudeoꝝ. Deuoti enī famuli est nō solū non rapere gloriā dñi: sed oblatā a multis respuere. Turbe enī ex ignorantia ad hanc venerūt suspitionē: vt iohannē christū estimarēt. hi vo a maligna mente ex qua interrogabant eū: estimātes p blanditias attrahere ad hoc qd̄ volebant: nisi enim excogitassent hoc r̄ndenti: Nō sum ego christ⁹. dixissent: Non hoc suspicati sum⁹: non hoc venimus interrogaturi. sed capti ⁊ manifesti effecti ad aliud venīūt. vñ sequitur: Et interrogauerūt eū. Quid g̊? helias es tu? AVG. Nouerāt enī ꝙ p̄cessur⁹ erat helias christū. nō enī alicui ignotū erat nomē christi apud hebreos: sed non putabant illū esse christū nec tñ oīno putauerūt christū nō esse venturū: ⁊ cū sperarent futurū offenderūt in p̄ntē. Seq̄tur: Et dixit: Non sū. GRE. in ho. Ex his verbis nobis questio valde implexa generať. Alio quippe ī loco inquisit⁹ a discipulis dñs de helie aduentu r̄ndit: Si vultis scire: iohānes ipse ē helias. Requisitus autē iohannes dicit: Non suz helias. Quō ergo ꝓpheta veritatis ē: si eiusdem veritatis sermonib⁹ concors nō est. ORIGE. Dicit aūt aliq̄s ꝙ se ignorabat iohānes esse heliam: ⁊ hoc nituꝝ ꝯtenť: q̄ assistūt temerate incorporationis r̄ōni tanq̄ anima denuo induente corpora. Querūt enī iudei p leuitas ac sacerdotes an esset helias: cū iterate corpis assūptionis documentū verax arbitranť q̄si paternum existēs: nec alienū ab archanoꝝ suoꝝ doctrina: ob hoc itaq̧ dicit iohannes: Helias non sū. nam nescit primeuā vitam ꝓpriā. qualiter aūt videť r̄ōnabile si tanq̄ ꝓpheta spū illuminat⁹ est: ⁊ de deo ⁊ vnigenito tāta narrauit: ignorasse de seipso an vnq̄ eius anima fuerit in helia? GRE. in ho. Sed si subtiliter veritas ipsa requiratur: hoc quidē qd̄ inter se contrariū sonuit: quō contrariū nō sit inuenitur. Ad zachariam nāq̧ de iohāne āgelus dixit: Ipse precedet añ illū in spū ⁊ virtute helie: q2. s. sicut helias fm dñi aduētū p̄ueniet: ita iohānes preuenit primū. Sicut ille p̄cursor ventur⁹ est iudicis: ita iste p̄cursor factur⁹ ē redemptoris. Johannes igitur in spū helias erat: ī psona helias nō erat. Qd̄ aūt dñs fateť de spū: hoc iohannes denegat d psona: quia ⁊ iustū sic erat vt discipulis dñs spūalē de iohāne sententiā diceret: et iohannes turbis carnal. h⁹ nō de suo spū sed de corpore r̄nderet. ORI. R̄ndit g̊ leuitis ⁊ sacerdotib⁹ Non sū. cōiectās ꝓpositū questionis eoꝝ. non enī sapiebat p̄missa examinatio si idē spūs eēt ī vtroq̧ sed si iohānes eēt ipse helias q̄ assumptus ē: nunc apparēs fm ꝙ a iudeis expectabať absq̧ natiuitate. prim⁹ aūt arbitrans resumptionē corporis dicit: ꝙ incōsequēs ē filiū zacharie tanti sacerdotis in senio natū: sup oēm humanā expectationē ignorari a sacerdotibus ⁊ leuitis ipsū natū fuisse: maxime luca testante ꝙ fact⁹ ē timor in omnib⁹ habitantibus circa eos. Sed forsan q̄ in ꝓpe finē heliā expectabāt añ christū q̄si tropice suscitari videť: an es tu q̄ p̄nuncias christū venturū? ⁊ caute r̄ndit: Non sum. Sed ⁊ nihil mirabile: sicut in saluatore plurib⁹ scientibus ex maria natiuitatē eius: quidā fallebanť putantes eum ad iohannem baptistam vel heliā aut aliquem prophetarum: sic ⁊ in iohanne quosdam ort⁹ ei⁹ ex zacharia nō latebat: ⁊ quidā dubitabāt:

si forsan q̄ expectabatur helias apparuit in iohāne. Quoniā v̄o cum plures in israel edite fuerint ꝓphe tiꝰ de quo moyses ꝓphetauerat p̄serti expectabaẜ. iuxta illud: Prophetā vobis suscitabit deꝰ ex fratribꝰ vestris: sicut mihi illi parebitis. Tertio suscitātur: non si foret ꝓpheta simpliciẜ: sed cū articulo in greco poniẜ. vñ seqẜ: Propheta es tu? Per singl'os enī ꝓphetas nouerat ppl'us isrl' neminem eoꝝ fore hunc quem moyses ꝓphetauerat: qui sicut moyses mediꝰ staret inter deū ⁊ hoīes: ⁊ accepto testamento traderet discipulis. Hoc aūt illis nomē non christo attribuentibꝰ: sed arbitrātibꝰ aliū a christo ipsū fore. Johānes sciuit qm̄ ⁊ christꝰ ille ꝓpheta esset. vnde subdiẜ: Et r̄ndit: non. AVG. Uel q᷑ iohānes maior erat q̄ꝫ ꝓpheta: q᷑ ꝓphete longe p̄nūciauerūt: iohānes p̄ntē demōstrabat. Sequiẜ: Dixerūt ḡ ei q̄s es? vt r̄nsū demꝰ his q̄ miserūt nos: q̄d dicis de teipso? CHRY. Uides hic vehemētius insistētes ⁊ interrogantes. Hūc aūt cū māsuetudine eas q̄ nō erant vere suspitiones destruentē ⁊ ea q̄ est vera ponentē. vñ seq̄tur: Ait: Ego vox clamātis in deserto. AVGV. Jsaias illō dixit: Jn iohāne ꝓphetia ista cōpleta ē. GRE. Scitis aūt ꝙ vnigenitꝰ filius verbū patris vocaẜ. Ex ipsa aūt nr̄a locutiōe cognoscimꝰ: q᷑ p̄ꝰ vox sonat vt verbū possit audiri. Johānes ḡ vocem se asserit esse: q᷑ verbū p̄cedit: ⁊ p̄ eius ministeriū: patris verbū ab hoībꝰ audiẜ. ORIG. Jnelegāter aūt heraclion de iohāne ⁊ ꝓphetis cōsiderās ait: Qm̄ v̄bū q̄dē saluator ē: vox aūt p̄ iohānē intelligitur. Solꝰ enī sonus ē oīs gradus ꝓpheticꝰ. Cui dicendū: ꝙ si nō significatiuā vocē dederit tuba: nemo se accinget ad p̄liū. Si ergo nil aliud q̄ꝫ sonꝰ ē vox ꝓphetica: quō trāsmittit nos ad illā saluator? Scrutamini inquit scripturaẜ. Dicit aūt iohānes se esse vocē non clamantē in deserto: s꞉ clamantis: eiꝰ. s. q̄ stabat ⁊ clamabat: Siquis sitit veniat ad me ⁊ bibat. Clamat enī vt distantes auditu p̄cipiāt ⁊ grauē h̄ntes auditū sentiāt imēsitatē eoꝝ q̄ diciẜ: THEO. Uel q᷑ veritatē manifeste annūciat: oēs enī q̄ in lege erant obscure loq̄baẜ. GRE. Ut in deserto iohānes clamat: q᷑ quasi derelicte ac destitute iudee: solatiū redemptoris annūciat. ORI. Opus aūt vocis in deserto clamātis est: vt aīa deo destituta: ad rectā faciendā viā dn̄i reuoceẜ: neq̄q̄ꝫ prauitatē serpentini gressus ꝓsequēdo: s̄m ↄtēplationē quidē sublimatā i veritate absq̄ꝫ p̄mixtiōe mēdacij: ⁊ s̄m actionē pꝰ congruā speculationē licituꝫ opus referētē. vñ seq̄tur: Dirigite viā dn̄i sicut dixit isaias ꝓpheta. GRE. Uia dn̄i ad coꝛ dirigiẜ: cum veritatis sermo humiliter auditur. Uia dn̄i ad coꝛ dirigitur cū ad p̄ceptum vita p̄paratur.

Et qui missi fuerāt erāt ex pharisćis. Et iterrogauerūt eum: ⁊ dixerūt ei: Quid ergo baptizas si tu n̄ es christus neq̄ꝫ helias: neq̄ꝫ ꝓpheta? R̄ndit eis iohānes dicēs: Ego baptizo i aqua: medius aūt uestrū stetit quē uos nescitis. Jpse ē qui post me uēturꝰ ē qui an̄ me factꝰ est: cuiꝰ ego nō sum dignus ut soluā eiꝰ corrigiā calciamenti. Hec in bethania facta sunt trans iordanem ubi erat iohannes baptizans.

ORI. Facta r̄nsione versus sacerdotes ⁊ leuitas: denuo missum est a phariseis. vñ d̄r: Et q̄ missi fuerant erant ex phariseis. Quātū enī ex ipso sermone ↄiecturari ↄtingit: dico tertiū h̄ esse testimoniū. Uide tn̄ quō iuxta sacerdotalē ⁊ leuiticā p̄sonā ē cum mansuetudine ꝓlatū illud: Tu qui es? Nihil enim arrogans vel ꝓteruū questione ↄtinetur: sed cuncta decentia veros dei ministros. Sed pharisei s̄m suū nomen diuisi ⁊ importuni ex discordia cōtumeliosas voces p̄tendūt baptiste. vñ sequiẜ: Et dixerūt ei: Quid ḡ baptizas? si tu nō es christꝰ neq̄ꝫ helias neq̄ꝫ ꝓpheta? Non q̄ꝫ scire volentes: sed ꝓhibere euꝫ a baptismo. Deide v̄o nescio qº pacto ꝓni ad baptismū iuerūt ad iohānē. Huiꝰ aūt solutio ē: quia pharisei nō credētes accedūt ad baptisma: sed ex hypocrisi cū timerēt populū. CHRY. Uel ipsi iidem sacerdotes ⁊ leuite ex phariseis erāt. Et q᷑ blanditijs eum nō valuerūt supplantare: accusationē ei imittere tētant: cogentes eū dicere q̄d non erat. vñ seq̄ẜ: Et interrogauerūt eū ⁊ dixerūt: Quid ḡ baptizas: si tu non es christꝰ neq̄ꝫ helias neq̄ꝫ ꝓpheta: quasi audacie videbaẜ eē baptizare: si christꝰ nō erat: nec p̄cursor illius: nec preco. i. propheta. GRE. S꞉ sanctus quisq̄ꝫ etiā cū p̄uersa mente requiriẜ a bonitatis sue studio non mutaẜ. Unde iohānes quoq̄ꝫ ad verba inuidie p̄dicamenta r̄ndit vite. vñ sequiẜ: R̄ndit eis dicens: Ego baptizo in aqua. ORI. Ad illō enim: Quid ḡ baptizas? quid aliud afferri decebat: nisi ꝓpriū baptismū carnale p̄tendere? GRE. Johannes enī nō sp̄ū sed aqua baptizat: q᷑ p̄ctā soluere non valebat: baptizatoꝝ corpora p̄ aquā lauat: sed tn̄ animas p̄ veniā non lauat. Cur ḡ baptizat: q̄ p̄ctā p̄ baptismū nō relaxat? nisi vt p̄cursiōis sue ordinem seruās. s. q̄ nasciturū nascendo p̄uenerat: baptizaturū quoq̄ꝫ dn̄m baptizādo p̄ueniret: ⁊ q̄ p̄dicando factꝰ est p̄cursor christi: baptizādo etiā p̄cursor eiꝰ fieret imitatione sacramēti: qui inter hec mysteriū redēptiōis nostre annūciās: hūc in medio hominū ⁊ stetisse asserit ⁊ nesciri. Sequiẜ enī: Mediꝰ autē vestrū stetit quē vos nescitis: quia p̄ carnē dominus apparens ⁊ visibilis extitit corpore ⁊ inuisibilis maiestate. CHRY. Hoc aūt dixit: qm̄ decēs erat christū cōmixtū esse populo: vt vnū multorum se vbiq̄ꝫ humilē esse docentē. Cum aūt dixit: Quem vos nescitis. Scientiā hic cognitionē certissimā dicit: puta quis est ⁊ vnde? AVGV. Humilis enim nō videbaẜ: ⁊ ꝓpterea lucerna accensa ē. THEO. Uel medius erat phariseoꝝ dn̄s: sed ignorabāt eū: q᷑ ipsi scripturas se scire putabant: ⁊ inq̄ꝫtū in illis p̄nūciabaẜ dn̄s: medius eoꝝ erat. s. in cordibus eorum: sed nesciebant eū. eo ꝙ scripturas nō intelligebant. Uel aliter: Mediꝰ quidē erat inq̄ꝫtuꝫ mediator dei existens ⁊ hominū christus iesus mediꝰ phariseorum extitit: volens illos deo iungere: sed ipsi nesciebant eū. ORIGE. Uel aliẜ: Hoc edito ego baptizo in aq̄. ad illō. Quid ḡ baptizas? Ad secūduꝫ si tu non es christus? preconiū de precedenti christi

substantia proponit: q̄ tanta sit ei virtus: q̄ inuisibi
lis sit sua deitate: cū sit pñs cuilibet ꝛ totū p̱ orbem
diffusus: qḋ notaṫ ex illo. Medi⁹ vestrū stetit. Hic
enī p̱ totam orbis machinā effluxit: sic vt que crean
tur: p̱ ipsū creenṫ: oīa enī p̱ ipsū facta sūt. vñ palam
est q̄ inquirentib⁹ a iohanne: Quid ḡ baptizas? ipe
medius erat. Uel qḋ dr̄: In medio vestrū stetit: in
telligendū est de nobis hoībus. Cum enī sim⁹ rōna
les: in medio nostrū extitit: ex eo q̄ p̃ncipale .s. cor i
medio totius corpis institū ē. Qui ergo verbū in me
dio gerunt: non aūt cognoscūt de illi⁹ natura: nec ḋ
quo fonte manauit: nec quō cōsistit in eis: hi verbū
in medio sui obtinētes ignorāt: qḋ tñ iohānes agno
uit. vnde exprobrādo dicit ad phariseos: Quē vos
nescitis. Quia expectātes pharisei christi aduētum:
nihil tam arduū de eo contēplabanṫ: solū hominē
sanctū existimātes eum esse. Dicit aūt: Stetit. Naꝫ
stat pater inuariabilis existēs ꝛ impmutabilis. stat
quoqꝫ verbū ei⁹ ad saluandū cōtinuo q̄uis carnem
suscipiat: q̄uis mediū hominū stet inuisibile. Ne ṽo
putet aliq̄s aliū esse inuisibilē ad oēs hoīes venien
tem: vel ad vniuersū orbem ab eo q̄ humanat⁹ est ꝛ
in terra cōparuit: subdit: Qui p⁹ me venit. hoc est q̄
post me apparitur⁹ est. Nō aūt idē denotaṫ hic per
hoc qḋ dicit Post: ꝛ cū iesus nos post se inuitat. Il
lic enī sequi post ipsū p̃cipiṫ nobis: vt ei⁹ indagando
vestigia: p̱ueniam⁹ ad patrē: hic aūt vt pateat: quid
seq̄tur ex iohānis dogmatib⁹. venit enī vt cūcti cre
dant p̱ eū p̃parati ad p̱fectū verbū p̱ miora. Dicit ḡ:
Ipse ē qui post me vēit. CHRY. Ac si si dicēt: Ne
existimetis tātū in meo consistere baptismate. si enī
meū baptisma p̱fectū esset: ali⁹ nō veniret post me:
aliud baptisma datur⁹: sed hec p̃patio est illi⁹ ꝛ trā
sibit in p̱rimo: vt vmbra ꝛ imago: sed oportet eū q̄
veritatē imponet venire post me. si enī hoc esset p̱fe
ctum: neq̄q̄ secūdi loc⁹ quereret. Et iō subdit: Qui
ante me factus est: hic ē honorabilior ꝛ clarior.
GRE. Sic namqꝫ dr̄: Ante me fact⁹ est: ac si dicaṫ:
antepositus ē mihi. Post me ḡ venit: quia postmo
dum nat⁹: ante me aūt fact⁹ est: quia mihi p̃latus.
CHRY. Ne aūt existimes compabilē eē excellētiā
hanc: incomparabilitatē ondere volens subiungit:
Cuius ego nō sū dign⁹ vt soluā corrigiā calciamen
ti. q. d. intantū est ante me vt ego neqꝫ ī vltimis mi
nistroꝝ vocari dign⁹ sim. Calciamentū enī soluere
vltimi ministerij res est. AVG. Unde etsi dignuꝫ
se diceret tñmodo corrigiā calciamēti soluere mul
tum se humiliasset. GRE. Uel aliter: Mos apud
veteres fuit vt si quis eaꝫ que sibi cōpeteret accipe
vxoreꝫ nollet: ille ei calciamentū solueret q̄ ad hāc
sponsus iure p̱pinquitatis veniret. Quid igiṫ inter
hoīes christus nisi sancte ecclesie spōsus apparuit?
Recte ḡ iohannes se indignū esse ad soluendā cor
rigiā eius calciamēti denūciat: ac si apte dicat redē
ptoris vestigia non denudare valeo: qꝛ spōsi nomē
mihi immeritus nō vsurpo. qḋ tñ intelligi ꝛ aliṫ po
test: Quis enī nesciat q̄ calciamenta ex mortuis ani
malib⁹ fiant. Incarnat⁹ ṽo dn̄s veniēs q̄si calciat⁹
apparuit: q̄ in diuinitate sua morticina nostre corru
ptionis assumpsit. Corrigia ḡ calciamenti ē ligatu
ra mysterij. Iohānes ḡ soluere corrigiā calciamēti
eius non valet: qꝛ incarnationis mysteriū nec ipse
inuestigare sufficit: ac si patenter dicat: Quid mirꝫ si
mihi ille prelatus ē: quē p⁹ me quidē natū conside
ro: sed natiuitatis ei⁹ mysteriū non cōprehendo?
ORI. Quidā ṽo non inepte dixit hoc sic intelligen
dū: Non sū ego tanti vt causa mei descendat a ma
gnalib⁹: ac carnē q̄si calciamētū suscipiat. CHRY
Et qꝛ iohannes cū decenti libertate ea q̄ de christo
sūt oībus p̃dicabat: p̱pterea euāgelista ꝛ locū desi
gnat dicens: Hec in bethania facta sūt trans iorda
nē: vbi erat iohannes baptizans. Non enī in domo
neqꝫ in angulo christū p̃dicabat: sed iordanē trāsieſ
in media multitudine pñtibus oībus q̄ ab eo bapti
zabanṫ. Quedā ṽo exemplarioꝝ certi⁹ hñt in betha
bora. Bethania enī non vltra iordanē: neqꝫ ī deser
to erat: sed p̱pe hierosolymā. GLO. Uel due sūt
bethanie vna trans iordanē: altera citra non lōge a
hierl'm vbi lazarus fuit suscitat⁹. CHRY. Hoc au
tē ꝛ p̱pter aliā cām designat: qꝛ eniꝫ res nō antiq̄s
narrabat: sed ante paruū temp⁹ contingentes p̃sen
tes: ꝛ vidētes testes facit eoꝝ que dicuntur: demon
strationē a locis tribuens. ALCHVINVS: Be
thania ṽo dom⁹ obedientie interp̃tatur p̱ quā intui
tur: qꝛ p̱ obediētiā fidei omnes ad baptisma debēt
p̱uenire. ORI. Bethabora ṽo interp̃taṫ domus
p̃parationis ꝛ cōuenit cū baptismo: p̃parantis dn̄o ple
bem p̱fectā. Iordanis aūt interp̃taṫ descensus eoꝝ
Quis aūt erit hic fluuius nisi saluator noster p̱ quē
ingredientē in hūc mūdū mūdari ꝯuenit: nō suū de
scendentē descensū: sed hūani generis: hic segregat
donatas a moyse ab his q̄ p̱ iesū donanṫ sortes: hu
ius riuuli letificant ciuitatē dei. Sicut aūt draco la
titat in egyptiaco fluuio: ita de⁹ in isto. Pater enim
est in filio: ꝛ q̄ p̱ficiscūtur illuc vbi se lauent: obpro
briū egypti deponūt ac apti ad p̱ceptionē heredita
tis paranṫ: necnō a lepra mundanṫ: ꝛ duplicis ca
paces fiunt gratie ac p̱mpti fiūt ad susceptionē spūs
almi. In aliud flumē neq̄q̄ descendēti spiritali co
lūba. Trās iordanē ṽo iohānes baptizat ut p̃cursor
veniētis non innocētes: sed pctōres vocare.

¶ Altera die uidit iohānes iesū ue
niētē ad se: ꝛ ait: Ecce agnus dei: ec
ce q̄ tollit peccata mundi. ¶ Hic ē de
quo dixi: Post me uenit uir q̄ ante
me fact⁹ ē: q̄ prior me erat: ꝛ ego ne
sciebā eū. Sꝫ ut māifesteṫ in israel:
p̱pterea ueni ego in aq̄ baptizans.

¶ ORI. Post testimoniū iohannis: iā videtur iesus
veniens ad eū non solū adhuc p̱seuerantē: sed ꝛ po
tiorem effectū: qḋ p̱ diē secundariā designaṫ. vñ dr̄:
Altera die vidit iohannis iesū veniētē ad se. Prudē
aūt iesu mater p̱tinus vt illū ꝯcepit ad matrē iohā
nis p̃gnantē p̱ficisciṫ: ꝛ p̱ vocē p̱uenientē ad aures
elisabeth ex maria salutatione exultat iohannes cō
ceptus ī vtero. Hic aūt post iohānis testimonia ipe
videṫ a baptista: accedens ad eū: prius autē auditu
altioꝝ instruiṫ aliq̄s: ac deinde oculate inspicit illa
Per hoc aūt q̄ maria ad elisabeth venit minorem:
ꝛ fili⁹ dei ad baptistā: ad feruorē opitulādi minorib⁹
ꝛ ad modestiā admonemur. Uel vnde ad baptistā

venit saluator:nõ hic dicit:sed ex dictis mathei col
ligimus dicentis:Tũc venit iesus a galilea ad iorda
nem ad iohannẽ:vt baptizaret ab eo. CHRY.Uel
aliter:Mattheus aduentũ christi ad baptismũ pñ-
tialiter dicit.Johãnes autẽ ⁊ rursus eũ iuisse ad io-
hannem oñdit post baptisma:⁊ hoc manifestat qđ
postea dicit:Quia vidi spm̃ descendẽtẽ ⁊c̃. Partiti
enĩ sunt sibi euãgeliste tpa narrationis.Mattheus
enĩ ea que anteq̃ ligaret iohãnes baptista preteri-
ens festinat ad ea que deinceps sunt tpa.Sed iohã
nes his maxie imorat:que.s.añ incarcerationem io
hannis fuerũt.vñ hic dicit:Altera die vidit iohãnes
iesũ venientẽ ad se.Cuius igit grã secũdo pꝰ baptis-
mũ ad eũ veniebat:q2 ipm̃ baptizauerat cuz multis:
vt nullus suspicet qm̃ ex eadẽ cã ex qua ad iohãnẽ
⁊ alij ad iohannẽ veniret:puta peccata ꝯfessurꝰ aut
in pñiam abluendus in flumine. Propterea g̃ acce
dit dans iohanni occasionẽ corrigendi hanc suspiti
onem quã iohannes p vba correxit.vñ sequit ⁊ ait:
Ecce agnus dei:ecce qui tollit peccata mundi. Qui
igit ita purus erat vt ⁊ alioꝝ peccata absoluere pos
set:manifestũ est quoniã nõ vt confiteret peccata ac
cedit:sed vt occasionẽ det iohãni loquendi de ipso.
Uenit etiã secũdo vt hi qui pora audierãt: certiꝰ re
cipiant q̃ predicta sunt:⁊ alia rursus audiant. Dicit
aũt:Ecce agnꝰ dei.innuens q hic est q̃ olim quere-
bat:rememorans pphetie isaie:⁊ vmbre q̃ sm moy
sen erat:vt a figura faciliꝰ eos ducat ad veritatem.
AVG.Si aũt agnꝰ dei est inocens:⁊ iohãnes agnꝰ
an nõ ⁊ ipse est inocens:sed oẽs ex illa ppagine ve
niunt de qua cantat gemẽs dauid:Ego in iniquita-
tibꝰ cõceptꝰ sum.Solus g̃ ille agnꝰ qui nõ sic venit
nõ enĩ in iniquitate cõceptus est:nec in peccatis mr̃
eius eũ in vtero aluit:quẽ virgo cõcepit: virgo pepe
rit:q2 fide concepit:⁊ fide suscepit. ORIG.Sz cuz
qnq3 offerant aĩalia in templo:tria terrestria:vitu-
lus ouis ⁊ capra:volatilia v̉o duo:turtur ⁊ colũba.
⁊ de ouibus tria adducant:aries ouis agnus: de ge
nere ouium agnũ memorauit.Agnuz enĩ in oblatio
nibus quotidianis offerri videmꝰ:vnum q̃dẽ mane
alterũ vero vespere.Quenã autẽ oblatio alia põt eẽ
quotidiana a rõnali natura cõprehendẽda:nisi ver
bum ingẽs agnꝰ typice nuncupatũ:Hec nempe cen
sebit oblatio matutina ad frequẽtiam intellectꝰ in
diuinis relatũ.neq3 enĩ aĩa pati põt vt summis ingi
ter insistat:eo q corporis terrestris ⁊ grauis cõiugi
um est sortita.Ex hoc etiam v̉bo quod christꝰ est cõ
iectare de pluribus poterimꝰ:⁊ quodammõ vespe
ꝯtingemꝰ ad corporalia pcedentes.Qui aũt hũc ob
tulit agnum imolandũ deus fuit in homine recõdi-
tus:magnꝰ sacerdos q̃ dixit.Nemo tollit aĩam meã
a me sed ego pono eã.vñ dicit:Agnus dei. Ipse enĩ
nr̃os languores accipiens totiꝰ mundi tollẽs pecca
ta:mortem quasi baptismũ suscepit.Apud deũ eniz
nõ ptransit icorrectum q̃cquid agimꝰ qđ disciplina
indigeat:q̃ per difficilia exercet. THEO.Uel dici
tur:christus agnꝰ dei:inquãtum deꝰ pater mortem
christi acceptauit p nr̃a salute:vel inquãtum eum p
nobis tradidit morti.Sicut enĩ dicẽ ꝯsueuimꝰ: Hec
oblatio est talis hominis.i.quã talis hõ obtulit: sic
⁊ christus dr̃ agnꝰ dei:dantis.s.filium suũ p nr̃a sa-
lute in mortẽ.⁊ ille q̃dem agnꝰ typicus nulliꝰ oĩno
peccatũ sustulit:hic v̉o peccatum vniuersi orbis ter-
rarum:periclitantẽ enĩ mundũ eruit ab ira dei.vnđ
subdit:Ecce q̃ tol.pec.mun.Nõ autẽ dixit: q̃ tollet:
sed q̃ tollit peccata mũdi:quasi semp hoc faciẽte ipo
nõ enĩ tunc solum tulit cũ passus est:sed ex illo tpe
vsq3 ad pñs tollit:nõ semp crucifixus:vnam enim p
peccatis obtulit oblationẽ: sed semp purgãs p illã.
GREGO.viij.mora.Tunc aũt ab humano gene-
re plene peccatum tollet:cũ p incorruptionis gliaz
nr̃a corruptio pmutabit.Esse nãq3 a culpa liberi ñ
possumus:quousq3 in corporis morte tenemur.
THEO.Sed q̃re nõ dixit Peccata mũdi:sed pecca
tum:vt videlz p hoc q dixit peccatum:vniuersaliter
peccatũ videret inuere:sicut ꝯsueuimꝰ dicere q hõ
eiectus est de paradiso.i.omne genꝰ humanum.
BEDA:Uel peccatum mũdi dicit originale pecca
tum:qđ est cõmune totius mũdi: quod q̃dem pec-
catũ originale ⁊ singuloruz sup addita: christus per
grãm relaxat. AVGV.Qui enim de nr̃a natura
peccatum nõ assumpsit: ipse est q̃ tollit nr̃m pecca-
tum.Nostis q2 quidã homines dicũt: nos tollimꝰ
peccata ab hõibus:q2 sancti sumꝰ.si enim nõ fuerit
sanctꝰ qui baptizat:quõ tollit peccatũ alteriꝰ:cũ sit
ipse hõ plenꝰ peccato.Cõtra istas disputatiões hic
legamus:Ecce q̃ tollit pec.mun.vt nõ sit psumptio
hõibus in homines. ORIG.Sicut tñ iugi oblatõ
ni cognate sunt relique oblationes legales: sic huiꝰ
agni oblationi cognate oblationes vident mihi ef-
fusiones sanguinis martyrum:quoꝝ patientia ⁊ cõ
fessione ⁊ promptitudine ab bonum obtunduntur
machinationes impioꝝ. THEO.Quia v̉o supius
illis q̃ ex phariseis venerant iohãnes dixerat:q me
dius vestꝝ stat quem vos nescitis: hic ignorantibus
demõstrat dicẽs:Hic est de quo dixi:Post me vẽit
vir:q̃ ante me factꝰ est.Uir dominꝰ dicit ppter eta
tis pfectionẽ.Nã triginta annoꝝ baptizatus est:vel
q2 spiritalis aĩe vir est:⁊ ecclesie sponsus.vñ paulus
Despondi vos vni viro:virginẽ castã exhibẽ christo
AVG.Post me aũt venit: q2 posterior natus est:
Añ me factus est:q2 prelatus est mihi. GREGO.
Prelationis aũt eiꝰ cãs aperuit:cũ subiungit:Quia
prior me erat:ac si aperte dicat: Inde me etiam post
natꝰ supat:quo eum natiuitatis sue tpa nõ angustãt
nã q̃ per matrẽ in tempore nascit: sine tpe est a prẽ
generatꝰ. THEO.Ausculta o arrie:nõ dixit Quia
prior me creatus est:sed q2 prior me erat. Audiat hoc
pauli samosateni abusio q nõ ex maria sumpsit pri
mordium q2 si essendi pncipiũ sumpsit ex virgine: q̃
liter prior extitit pcursore:Nam manifestũ est q pre
cursor christum in sex mensibus supabat sm huma
nã generationẽ. CHRY.Ut aũt nõ videat ex ami
citia ppter cognationẽ ei testimoniũ phibere: quia
cognatꝰ eius erat sm carnẽ. ppterea dicit: Ego ne-
sciebã eũ. et sm rationẽ hoc cõtigit:Etenĩ in deserto
ꝯuersatꝰ est iohãnes.Miracula v̉o queciq3 christo
puero existẽte fcã sunt:puta q̃ circa magos ⁊ q̃cũq3
talia:añ multũ ꝯtigerãt tps: Johanne ⁊ ipso valde
puero existẽte.In medio v̉o tpe ignotꝰ oĩbus existe
bat.ppt qđ subdit: Sed vt mani.in isrl: ppte. veni
ego in aqua baptizans.Hic enĩ manifestũ est qm̃ ⁊
illa signa q̃ q̃dã dicũt a christo in pueritia fcã mẽda
cia ⁊ fictiones sũt.Si.n.a pma etate miracula fecisz

iesus: nequaquam neque iohānes eū ignorasset: nec reliq̄ multitudo indiguisset magistro ad manifestandum eum. Non igit̄ ipse christus baptismate indigebat: neque aliquā aliā cām habebat illud lauacrum: q̄ȝ pre/monstrationē facere eius fidei que est in christum. Nō enī dixit: Ut mundem eos qui baptizant̄: neque Ut liberē a peccatis veni baptizās: sȝ Ut manifeste tur in israel. Sed nunqd fine baptismate nō licebat ṕdicare ꝛ inducere turbas: sed facili⁹ ita fcm̄ ē? Ne quaquam enī cōcurrissent oēs si sine baptismate ṕdica/ tio fcā eēt. AVG. Ubi ḡ cognitus est dn̄s supfluo ei via parabat̄: qꝛ cognoscentib⁹ seipse fact⁹ est via. Itaque nō durauit diu baptisma iohānis: sed quoad usque demōstrat⁹ est dn̄s humilis. Ergo vt daretur nobis a dn̄o humilitatis exemplū ad ṕcipiendū sa/ lutē baptismi suscepit baptismū serui: ꝛ ne ṗponere tur baptism⁹ serui baptismo dn̄i: baptizati sunt alij baptismo cōserui: sed q̄ baptizati sunt baptismo con serui: oportebat vt baptizarent̄ baptismo dn̄i: Qui autē baptizabant̄ baptismo dn̄i: non opus habent baptismo conserui.

¶ Et testimoniū ṗhibuit iohannes dicens: Quia uidi spūm descēdētē quasi colūbam de celo: ꝛ mansit sup eum: ꝛ ego nesciebā eū: sed qui misit me baptizare i aqua: ille mihi dixit: Super quē uideris spiritū descēdē tē et manētē sup eū: hic ē q baptizat in spū scō. Et ego uidi et testimoni um perhibui: quia hic est filius dei.

¶ CHRY. Quia iohānes testatus est ita magnū q̄d quod sufficiens erat auditores oēs stupefacere: pu/ ta ꝙ toti⁹ orbis terraꝶ solus ip̄e peccata tolleret: vo lens credibilius id facere: reduxit hoc ad deū ꝛ spm̄ scm̄. Posset enī aliquis dicere iohāni: Qualiter igit̄ tu cognouisti eū? Rn̄det ꝙ ṗ descensū spūscī. vn̄ se/ quit̄: Et testi. ṗhi. io. di. qꝛ vidi spi. descē. q̄si colū. de celo ꝛ ma. sup eū. AVGV. xv. de trini. Nō autem tūc vnct⁹ est christ⁹ spūscō: q̄n sup eū baptizatū ve/ lut colūba descēdit: Tunc enī corp⁹ suum. s. ecclam̄ suā ṗfigurare dignat⁹ est: in qua ṗcipue baptizati ac cipiūt spm̄scm̄. Absurdissimū enī est vt credam⁹ euȝ cū iā triginta eēt annoꝶ: ei⁹ eiȝ etatis a iohāne bapti zatus est: accepisse spm̄scm̄ȝ venisse ad illū baptis/ ma: sicut sine vllo oino peccato ita non sine spūscō. Si enī de famulo ei⁹ ꝛ ṗcursore ipso iohāne scriptū est: Spūscō replebit̄ ab vtero m̄ris sue: qui q̄uis se minat⁹ a p̄re: tn̄ spm̄scm̄ in vtero formatus accepit: quid de hoīe christo intelligendū est vel credēdum cuius carnis ipsa cōceptio nō carnalis: sed spiritalis fuit? AVG. de agone christiano: Non aūt dicim⁹ solū christū verū corp⁹ habuisse: spiritū aūt sanctuȝ fallaciter apparuisse oculis hominū. Sicut enī non oportebat vt hoīes falleret fili⁹ dei: sic nec spūscūs sed oipotenti deo qui vniuersam creaturā ex nihilo fabricauit: non erat difficile verū corpus colūbe sine aliarū colūbarū ministerio figurare: sicut ei nō fuit difficile verū corp⁹ in vtero virginis sine virili semi ne fabricare. AVG. sup io. Duob⁹ aūt mōis ondit̄ visibiliter dn̄s spiritūsanctum: ṗ colūbam sup dn̄m baptizatū: ṗ ignē vo sup discipulos cōgregatos: ibi simplicitas: hic feruor ondit̄. Ergo ne spū sancti[illegible] ti dolū habeāt: in colūba demōstratum est: ꝛ ne sim plicitas frigida remaneat: in igne demōstratū ē: nec moueat qꝛ lingue diuise sūt: Noli dissipationē tim̄e vnitatē in colūba cognosce. Sic ḡ oportebat demō strari spiritūsanctū venientē sup dn̄m: vt cognoscat vnusquisque si habeat spiritūsanctū: simplicē se eē de bere sicut colūbam: ꝛ habere cū fratrib⁹ verā pacem quā significant oscula colūbarū. Osculant̄ ꝛ corui: sed laniant. A laniatu innocēs est natura colūbarū nā corui de amore pascunt̄: colūba nō nisi de frugi bus terre viuit. Si etiā gemunt colūbe in amore no lite mirari quia in colūbe specie voluit demōstrari spūscūs: Ipse enim iterpellat ṗ nobis gemitib⁹ ine narrabilibus. Nō aūt spūscūs in semetipso: sed i no bis gemit: qꝛ gemere nos facit. Qui enī nouit in ṗsu ra se esse mortalitatis huius peregrinari se a dn̄o q̄ diu ṗpter hoc gemit: bn̄ gemit: spūs illum docuit ge mere. Multi aūt gemunt in infelicitate terrena: vel quassati damnis: vel egritudine corporis ṗgrauati: sed nō colūbe gemitu gemūt. Unde ergo debuit de mōstrari spūscūs vnitatē quādā designās: nisi ṗ co lūbam: vt pacate eccle diceret̄: Una ē colūba mea. Unde debuit humilitas figurari: nisi ṗ auē simpli/ cem ꝛ gemētē? Apparuit ibi scā ꝛ vera trinitas: pat̄ in voce dicēte: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹. spūscūs in co lūba. In ista trinitate missi sunt apostoli baptizare: In noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ spūsancti. GREG. ii. moralī. Dicit autē: Manentē sup eū. In cunctis nāque fideli bus spūscūs venit: sed i solo mediatore semp singu lariter ṗmanet: qꝛ eius humanitatē nunquam deseruit ex cuius diuinitate ṗcedit. Sed cū de eodē spiritu discipulis dicat̄: Apud vos manebit: quō singulare signū erit: ꝙ in christo ṗmanet? Quod citius cogno scim⁹ si dona spūs discernam⁹. In his enī donis si/ ne quib⁹ ad vitā ṗueniri nō pōt: spūscūs in electis oībus semp ṗmanet: vt sunt māsuetudo: humilitas: fides: spes: charitas. In illis aūt q̄bus ṗ ostēsionē spi rit⁹ nō n̄ra fuat̄ sed alioꝶ querit̄: non semp manet sed aliq̄n se a signoꝶ ostensionib⁹ subtrahit: vt humili us eius virtutes habeant̄. Christus aūt in cūctis eū semp ꝛ continue habuit p̄ntem. CHRY. Ne autē aliq̄s estimet q̄n christ⁹ natiuitatē habebat spiritu scō adueniēte sicut ꝛ nos: hāc etiā destruit suspitio/ nem: ondens ꝙ spūsancti descensio solū ṗ manife/ stando christo fcā est. vn̄ sequit̄: Et ego nesciebā eū sed q̄ misit me baptizare in aqua: ille mihi dixit: Su ṗ quē videris spiritū descēdentē ꝛ manentē sup eū: hic est q̄ baptizat in spūscō. AVG. Quis aūt misit iohānem? Si dicam⁹ Pater: verū dicim⁹. Si dica/ mus Filius: verū dicim⁹. Manifesti⁹ aūt est: vt di camus Pater ꝛ fili⁹. Quomō ḡ nesciebat eū a quo missus est? Si enī nō nouerat eū a quo voluit bapti zari: temere dicebat: Ego a te debeo baptizari: noue rat ergo eū. Quid ergo est qō dicit: Et ego nesciebā eū? CHRY. Sed cū dicit nesciebā eū: anteri⁹ tp̄s dicit: nō tp̄s quod est ṗpe baptismū: cum ṗhibebat eū dicens: Ego a te debeo baptizari. AVG. Sed legant̄ alij euāgeliste qui plani⁹ illud dixerūt: ꝛ in

uenimus apertissime tunc descendisse colūbā cum dn̄s ab aqua ascendit. Si ḡ post baptisma descēdit colūba: ⁊ anteq̄ baptizaret dixit illi iohānes: Ego a te debeo baptizari: ante baptismū illum nouerat: quō ḡ dixit Ego nesciebā eū: sꝫ q̄ misit me baptizare ⁊c̄ hoc audiuit iohānes: vt nosceret euꝫ quē nō nouerat: forte vt plenius nosset: quē iā nouerat. Nouerat quidē dominū nouerat filium dei. nouerat qꝫ ipse baptizaret in spiritu sancto. Hoc enī q̄ veniret ad filiū christus. cū multi ad iohānē cōcurrerēt a illis: Qui post me venit: maior me est: ipse vos baptizabit i spū sancto ⁊ igne. Sꝫ q̄d nō nouerat: potestatē baptismi ipm dn̄m habituꝝ ⁊ sibi retētuꝝ: ne paul⁹ aut petr⁹ diceret: Baptismus meus: sicut inuenis dixisse Euāgeliū meū: sꝫ ministeriū plane trāsituꝝ in bonos ⁊ malos: Quid tibi faciat mal⁹ minister vbi bonus ē dn̄s? Ecce post iohānē baptizatū est: post homicidā nō est baptizatū: qꝛ iohānes dedit baptismū suū: homicida dedit baptismū christi: q̄d sacramētū tā sanctū ē: vt hoīcida ministrāte polluatur. Potuit autē dn̄s si vellet potestatē dare alicui suo suo vt daret baptismū suū tanq̄ vice sua: ⁊ cōstitueret tātam vim in baptismate translato in seruū: q̄ntā vim haberet baptisma datū a dn̄o. Hoc noluit: vt in illo eēt spes baptizatoꝝ a quo baptizatos se agnoscerēt: ⁊ noluit ponere spem in seruo Si aūt daret hāc potestatē suis: tot essēt baptismata quod essent sui: vt quō dictū ē: baptisma iohānis: sic diceret: baptisma petri vel pauli. ꝑ hāc ergo ptātem quā solū sibi xp̄s retinuit: stat vnitas ecclie de qua dictū est: Una est colūba mea. Potest aūt fieri vt aliq̄s habeat baptismū p̄ter colūbam: vt ꝓsit ei baptism⁹ p̄ter colūbaꝫ: nō potest. CHRY. Et qꝛ pater vocē emisit predicās filiū: superuenit spirit⁹ sanct⁹ vocē trahens sup caput christi: ne q̄s presētiū existimaret dici de iohāne q̄d dictū est de christo. Sed dicet aliq̄s: qualiter nō crediderūt iudei: si viderūt spiritū. Sꝫ talia nō solū īdigēt oculis corporis: sꝫ magis visione mētis. Si nāq̄ miracula faciētes videntes: intātū ebrij erāt a liuore vt cōtraria his que videbāt enunciarēt: qualiter solo aduētu spiritussancti in specie colūbe expulissēt incredulitatē? Quidā vero dicūt non oēs vidisse spm̄ sed solū iohānem: ⁊ eos qui deuoti⁹ dispositi erant. Et si enī sensibilibus oculis possibile erat videre in spē colūbe spiritū descēdentē: nō tn̄ ꝑpter hoc necesse est oībus hoc fuisse manifestū. Etenī zacharias i spē sensibili multa cōsiderauit: ⁊ daniel ⁊ ezechiel. sed ⁊ moyses multa vidit: qualia alioꝝ nullus. vn̄ subdit iohānes: Et ego vidi ⁊ testimoniū ꝑhibui: qꝛ hic est fili⁹ dei. Agnū q̄dē eū vocauerat: ⁊ qm̄ in spū baptizare debebat dixit: Filiū aūt an̄ hoc nusq̄. AUG. Oportebat enī vt ille baptizaret qui est fili⁹ dei vnicus: nō adoptatus. Adoptati filij ministri sunt vnici vnicus aūt habet ptātem adoptati ministerium.

Altera die iteꝝ stabat iohānes: ⁊ ex dicipul' ei⁹ duo. Et respiciens iesuꝫ ābulātē dixit: Ecce agn⁹ dei.

CHRY. Quia multi his q̄ a p̄ncipio iohānes dicebat nō attendebāt: secunda rursus eos excitat voce. vn̄ dicit: Altera die iteꝝ stabat iohānes ⁊ ex discipulis eius duo. BEDA. Stabat quidē qꝛ illā v̄tutū arcem cōscenderat: a qua nullis tētationū posset improbitatibus deijci. Stabāt cū illo discipuli: qꝛ magisteriū illi⁹ corde sequebant immobili. CHRY. Sed q̄re non totū mundū circuiuit in omni loco iudee p̄dicans eū: sed stabat circa flumen expectās eū venire ⁊ ondere venientē? qꝛ. s. ꝑ oīa christi hoc fieri volebat. Unde etiā q̄liter hoc maioris edificationis fuit. qꝛ enī paruā imisit scintillā: repēte flāma i altū elata est. Alter aūt ⁊ si circuēs hoc dixisset: videretur ex studio quodā hūano fieri q̄ fiebāt: ⁊ suspitione plenū eēt ei⁹ p̄coniū. Igit ꝓphete q̄dā ⁊ apostoli oēs absētem christū p̄dicauerūt: hi q̄dē an̄ p̄ntiam sm̄ carnē: illi v̄o post assumptionē. vn̄ ⁊ ondat q̄ n̄ voce solū: sed ⁊ oculis eū ondebat subdit: Et respiciens iesum ambulātē dixit: Ecce agn⁹ dei. THEO. Respiciēs inquit: q̄si oculis innuēs grām ⁊ admirationē quā habebat i christo. AUG. Johānes q̄dē amicus sponsi erat: nō q̄rebat gl'iaꝫ suā: sed testimoniū ꝑhibebat veritati. Nō enī voluit apud se remanere discipulos suos vt nō sequerent dn̄m: sed magis ondit quē seq̄rēt dicēs: Ecce agn⁹ dei. CHRY. Nō longū facit smonē qm̄ vnū solum in studio habebat adducere eos ⁊ cōiungē christo: sciebat enim quoniā de reliquo nō idigerēt eo testāte. Nō autē singulariter discipulis loquit de his iohānes: sꝫ eis publice cū oībus: qꝛ ex cōi doctrina suscipiētes seq̄lam christi: firmi de reliquo pmāserūt: nō ꝓpt grāꝫ christi sequētes: sed ꝓpter suū lucꝝ: ⁊ non facit smonem suū deprecatiuū: sed admirat solū p̄ntem: ⁊ demonstrat eis p̄parationē ꝓpter quā venit: ⁊ modūꝫ p̄parationis. Agn⁹ enī vtrūq̄ insinuat: ⁊ dicit agn⁹ cū articuli adiectione: excellētiā ei⁹ ondēs. AUG. Iste enī singulariter d̄r agn⁹ solus sine macula sine peccato: nō cui⁹ macule absterse sunt: sed cui⁹ macula nulla fuerit. singulariter hic est agn⁹ dei: qꝛ singulariter hui⁹ agni sanguine solo hoīes redimi potuerūt. hic est agn⁹ quē lupi timēt: qui leonē occisus occidit. BEDA: Ideo etiā agnū vocat: qꝛ dona sui velleris spōte largiturū: ex quo vestē nobis nuptialem facere possum⁹. i. exempla viuēdi nobis relicturū p̄uidit: quib⁹ in dilectione calefieri deberemus.

ALCVI. Mystice aūt stat iohannes: cessat lex ⁊ venit iesus. i. grā euāgelij: cui ipa lex ꝑhibet testimoniū. Ambulat iesus discip'los collectur⁹. BEDA: Ambulatio etiā iesu dispēsationem icarnationis: q̄ ad nos venire ac nobis exēpla p̄bē dignat⁹ ē isinuat

Et audierūt eū duo discipuli loquētē: ⁊ secuti sūt iesū. Cōuers⁹ aūt ies⁹ ⁊ uidēs eos sequētes se: dicit eis: Quid q̄ritis? Qui dixerūt ei: Rabbi q̄d dicit interp̄tatū magister: ubi habitas: Dicit eis: Uenite ⁊ uidete. Uenerūt ⁊ uiderūt ubi maneret: ⁊ apō eū māserūt die illo. Hora aūt erat q̄si decima. Erat aūt andreas fr̄ simonis petri: un⁹ ex duob⁹ q au dierat a iohāne: ⁊ secuti fuerāt eū.

¶ ALCVI. Johãne ꝑhibente testimoniũ q2 iesus esset agnus dei: discipuli qui ꝑus erãt cum iohãne magistri iperiũ iplentes secuti sunt iesum. vñ dicit: Et audierũt eũ duo discipuli loquẽtem ⁊ secuti sunt iesum. CHRY. Considdra autẽ q2 qñ dixit: Post me veniens añ me fcũs est: ⁊ quoniã nõ sum dign⁹ soluere corrigiã calciamenti ei⁹: nullũ cepit. Sꝫ qñ de dispẽsatione locut⁹ ⁊ humili⁹ fmonẽ duxit dicẽs Ecce agnus dei. tunc secuti sunt eũ discipuli. Multi enĩ non ita adducũt cũ aliqd excelsum de deo dicatur: sicut cũ benignũ ⁊ amicũ hominẽ audiunt ⁊ aliquid ad salutẽ hominũ pertinẽs. Cõsiderandũ aũt ꝙ iohãnes dicit: Ecce agnus dei: ⁊ christus nihil loquit. nã ⁊ sponsus cũ silentio adest: alij eũ inducunt ⁊ sponsam in manu ei⁹ ponunt: quã cũ acceperit de ea disponit: ita christ⁹ venit copulaturus sibi ecclãꝫ nihil ipse dixit: sed accessit solũ amicus ei⁹ iohãnes dexterã ei sponse iposuit ꝑ fmones suos: aĩas hominum in man⁹ ei ponẽs: qḋ accipiens ita disposuit vt vltra ad iohãnem nõ redirent. Sed aliud hic obseruandũ: sicut enĩ in nuptijs: nõ puella ad sponsũ vadit: sed ipse ad eã festinat: ita hic contingit. Nõ eniꝫ in celũ ascendit hominũ natura: sed ad eam fili⁹ dei accessit: ⁊ ad domũ duxit paternã. Et qdam alij discipuli iohãnis erãt: q̃ nõ solũ secuti non sũt: sed ⁊ zelotipe ad christũ dispositi erãt. qui aũt meliores erant simul audierũt: ⁊ secuti sunt: nõ quasi magistꝝ priorem cõtẽnentes: sed ab eo ꝑsuasi, ꝑmittente ꝙ baptizaret in spũscõ christus: ⁊ inde discipuloꝝ studiũ cuꝫ verecũdia fieri. Neqꝫ enĩ mox ascendẽtes interrogauerũt iesuꝫ de necessarijs ⁊ maximis rebus: neqꝫ publice sed singulariter ei loqui studuerũt. vñ sequit: Cõuersus aũt iesus ⁊ vidẽs eos sequẽtes se: dicit eis q̃d queritis? Hinc erudimur: q2 cũ nos bñ velle inceperimus: tũc deus dat nobis multas salutis occasiones. Interrogat aũt nõ vt discat: sed vt ꝑ iterrogationẽ magis eos familiares faciat: ⁊ ampliorẽ fiduciam det: ⁊ oñdat eos auditione dignos. THEO. Uide aũt ꝙ sequẽtib⁹ se dñs conuertit faciẽ ⁊ respexit: q2 nisi ꝑ bonã oꝑationẽ ipm secut⁹ fueris: ad visionẽ faciei eius nunq̃ ꝑtinges: neqꝫ ad domũ ei⁹ poteris ꝑuenire. ALCVI. Ergo illi discipuli tergum ipsius sequebant vt viderẽt: ⁊ faciẽ dñi videre non poterãt. ideo cõuertit se: ⁊ quodãmodo de sua maiestate descẽdit: vt possint faciẽ discipuli illius cõtẽplari. ORIG. Forte aũt non frustra post sextũ testimoniũ desinit iohãnes eos contestari: ⁊ iesus fm septimũ dicit: Quid queritis? CHRY. Sed illi non solũ sequẽdo: sed iterrogãdo amorẽ suũ ad christuꝫ manifestauerũt. vñ sequit: Qui dixerunt: Rabbi qḋ dicit interpretatũ magister vbi habitas? Nõdũ ab eo aliquid discentes: magistrũ eum vocant ad discipulatũ se ipellẽtes ⁊ cãm oñdentes, ꝑpter q̃d sequebant. ORIGE. Congrua v̄o ꝑuectis ex iohannis testimonio, ꝑlatio depromens christũ doctorem: ac exprimẽs desiderare habitaculum filij dei ꝯtueri. ALCVI. Nolũt enĩ transitorie vti eius magisterio sed inquirũt vbi maneat: vt ⁊ tunc in secreto verbis illius imbui: ⁊ exinde sepius possent eum visitare: ⁊ pleni⁹ instrui. Mystice aũt volũt sibi oñdi: in qbus christus habitet: vt eoꝝ exemplo se tales habeant in quib⁹ velit habitare: vel ꝙ iesum ambulãtem vidẽt ⁊ statim vbi maneat querũt nos monet: vt cũ incarnationẽ eius ad mentẽ reducim⁹: solicito corde euꝫ rogem⁹: vt mãsionẽ eterni tabernaculi nobis oñdat vñ q2 videt bñ petentes: libere eis sua reserat archana. vñ sequit: Dicit eis venite ⁊ videte. q. d. habitaculum meũ explicari nõ põt fmone: sed opere demonstrat: venite ĝ credẽdo ⁊ operãdo: ⁊ videte itelligendo. ORIGE. Uel ꝑ hoc ꝙ dicit Uenite. ad actionem inuitat: per hoc aũt ꝙ dicit Uidete. ad contemplationẽ. CHRY. Christus aũt nõ dicit eis signa dom⁹ neqꝫ locũ: sed attrahit eos ad sequendũ. Nõ dixit: Nõ ẽ tps nũc: audietis cras: si q̃d vultis discẽ: sed vt ad amicos ⁊ familiares loquit: qualiter alibi ait: Fili⁹ hominis non habet vbi caput reclinet. hic aũt dicit: Uenite ⁊ videte vbi habito. Sed ꝑ hoc ꝙ dixit: Nõ habet vbi caput suum reclinet: demõstrauit ꝙ habitaculũ ꝑpriũ nõ habebat: nõ ꝙ in domo nõ maneret. Sequit enĩ: Uenerũt ⁊ viderũt vbi maneret: ⁊ mãserũt ibi die illo. Cui⁹ aũt grã manserũt: nõ adiungit euãgelista: q2 manifestũ erat ꝙ ꝑpt̃ doctrinã. AVGV. Quã beatũ autem diẽ duxerũt: q̃ beatã noctẽ? Edificem⁹ ĝ ⁊ nosmetipsi in corde nr̃o ⁊ faciam⁹ domum: quo veniat ille ⁊ doceat nos. THEO. Nõ frustra autẽ ⁊ tps notauit euãgelista cũ subdit: Hora autẽ erat quasi decima. vt tã doctores q̃ discipulos erudiret ꝙ doctrina ꝑpter tps nõ est ꝑtermittẽda. CHRY. Multuꝫ enĩ studium demõstrabãt ad audiendũ: in eo q2 neqꝫ ab hora auersi sunt cũ sol esset ad occasum: ⁊ multis q̃dem carni seruientibus tps qḋ est post escas: nõ est aptum ad quippiã necessarioꝝ: eo ꝙ corp⁹ escis grauat. Johãnes vero cui⁹ isti erãt discipuli: nõ erat talis: sed cuꝫ multo maiori sobrietate vespere degens q̃ nos mane. AVGV. Numerus etiã iste legẽ significat: qa in decẽ ꝑceptis data est lex. Uenerat aũt tps vt impleret lex ꝑ dilectionẽ que a iudeis ipleri nõ poterat ꝑ timorẽ. vñ ⁊ decima hora dñs audiuit Rabbi. Magister enĩ legis nõ est nisi dator legis. Sequit: Erat aũt andreas frater simonis petri: vn⁹ ex duob⁹ q̃ audierant a iohãne ⁊ secuti fuerãt eũ. CHRY. Cui⁹ autẽ grã alteri⁹ nomẽ non ponit? q̃dã dicũt, ꝑpterea q2 hic qui scribit est q̃ secut⁹ est eũ. Quidaꝫ v̄o dicũt ꝙ ille alius nõ insignis erat. q̃ igit vtilitas si dixerim⁹ nomẽ illi⁹? neqꝫ enĩ septuaginta duoꝝ discipulorum nomina euangelista posuit. ALCVI. Uel duo discipli q̃ secuti sũt iesũ: sũt andreas ⁊ philipp⁹.

¶ Inuenit hic ꝑmuꝫ fratrẽ suum simonẽ: ⁊ dicit ei. Inuenim⁹ messiã qḋ est iterp̃tatũ christ⁹. Et adduxit eũ ad iesuꝫ. Intuitus aũt eũ iesus dixit: Tu es simõ fili⁹ iohãna: tu uocaberis cephas: qḋ iterp̃tat petr⁹.

¶ CHRY. Andreas qui a iesu didicit: non detinuit apud seipm: sed festinat ⁊ currit cito ad fratrẽ: traditurus ei bona que suscepit. vñ dicit. Inuenit hic primum fratrem suũ simonẽ: ⁊ dixit ei: Inuenim⁹ messiam qḋ est iterpretatũ christus. BEDA: Hoc est enĩ vere dominũ iuenire: vera illi⁹ dilectiõe feruere: fraterne quoqꝫ salutis curam gerere. CHRY. Et

q̄dem non dixerat euangelista que christus fuerat sequētib⁹ se locut⁹: sed ex his que hic dicit̄ licet ad discere. Quecūq; eni andreas didicit: in breui ostendit magistri virtutē: qui psuaserat eis: ⁊ eoꝝ desideriū qd̄ ꝑus habuerāt repn̄tat. hoc eni v̄bum īuenimus est patientis pressurā ꝓpter absentiā ⁊ exultantis: postq; apparuit qd̄ expectabat̄. AVG. Messias aūt hebraice: grece christus: latine vnct⁹ dicitur. Chrisma eni vnctio est: ille autē singulariter vnct⁹ est. vn̄ oēs christiani vngunt̄: sm̄ q; in psalmo dicit̄ Vnxit te deus de⁹ tu⁹ oleo exultationis p̄ participibus tuis. Participes eni eius sunt oēs sancti: s; ille ē singulariter sanct⁹ ⁊ singulariter vnct⁹. CHRY. Et ideo nō dixit messiam simpliciter sed cū adiectione articuli. Considera vero ex ipso p̄ncipio obedientem petri mentē: ꝯfestim eni cucurrit nihil tardans. vn̄ sequit̄: Et adduxit eū ad iesum. Sed null⁹ facilitatem ei imponat: si nō ꝑus multa ꝑquirens ita sermonē suscepit. Conueniens eni est ⁊ fratrē diligēti⁹ ei dixisse hoc: ⁊ per lōga verba: sed euāgeliste vbiq; multa intermittūt: breuiloqui curam h̄ntes. Aliter autē neq; dictū est: qm̄ credidit simpliciter: sed quoniam duxit eū ad iesum: illū ei de quo dixerat traditurus vt oīa ab illo discat. Ipse aūt dn̄s incipit reuelare ea que deitatis sunt: ⁊ paulatim ea aperire p̄dicationib⁹. Nō enim minus q̄ signa ꝓphetie adducunt. hoc eni est maxime opus dei: quod neq; imitari demones p̄nt. Nam in miraculis q̄dem ⁊ phantasia fit vtiq;. Futura aūt p̄dicere cum certitudine: illius solius incorruptibilis est nature. vn̄ sequit̄: Intuitus autē eū iesus dixit: Tu es simon filius iohanna Tu vocaberis cephas: qd̄ īterp̄tat̄ petr⁹. BEDA: Intuit⁹ autē est eū non exterioribus oculis solu; s; ⁊ eterno diuinitatis intuitu. vidit cordis ei⁹ simplicitatem: animi sublimitatem: cui⁹ merito cuncte ess; p̄ferendus ecclesie. Neq; autē in petri vocabulo: q̄si hebreo vel syro aliā īterpretationē querere oport; quia idē est grece ⁊ latine petr⁹: qd̄ syriace cephas ⁊ in vtraq; lingua nomē a petra deriuat̄. Vocatur aūt petrus ob firmitatem fidei: qua illi petre adhesit: de qua apostolus ait: Petra autē erat christus: q̄ sperātes in se ab host's insidijs reddit tutos ⁊ spiritualium charismatum fluēta ministrat. AVGV. Non est autē magnū q; dn̄s dixit cui⁹ fili⁹ esset iste omnia enim noīa sanctoꝝ suoꝝ sciebat quos an̄ constitutionē mundi p̄destinauit. Illud aūt magnum: q; mutauit ei nomen ⁊ fecit de simone petrum. Petrus aūt a petra: petra vero ecclesia: ergo in petri nomine figurata est ecclesia. Et q̄s securus est: nisi qui edificat supra petrā? Intentum autē te fecit dn̄s. nā si antea petrus vocaret̄: non ita videres mysteriū petre: ⁊ putares casu eū sic vocari: non ꝓuidentia dei. Ideo eū voluit aliud prius vocari: vt ex ipsa cōmutatione nominis: sacramēti viuacitatis cōmendaret̄
CHRY. Ideo etiā nomē mutauit vt ostdat: q; ipe est qui vet⁹ testamētū dedit: ⁊ noīa transmutauit: q̄ abram abraam vocauit: ⁊ sarai saram: ⁊ iacob israelem. Igit̄ multis quidem ⁊ a natiuitate noīa imposuit vt isaac ⁊ sampson: alijs autē post eam que a ꝓgenitorib⁹ est nūcupationē: vt petro ⁊ filijs zebedei. nā q̄busquidē a p̄ma etate debebat virtus clarescē: extunc noīa susceperūt: quib⁹ autē postea debebat augeri: postea nuncupatio posita ē. AVG. de cō. euā. Nō autē parua repugnātia potest putari si iuxta iordanem anteq; iesus isset in galileam: ad testimonium iohānis baptiste secuti sunt eum duo. quorum vn⁹ erat andreas qui fratrem suum simonē adduxit ad iesum: qui ⁊ nomen vt petrus noīaret̄ accepit: cū ab alijs euāgelistis dicat̄: q; eos in galilea piscantes inuenerit: atq; ad discipulatū vocauerit: nisi q; intelligendū est: nō sic eos vidisse dn̄m iuxta iordanem: vt ei iam inseparabiliter inhererent: sed tm̄ cognouisse quis eēt: eūq; miratos ad ꝓpa remeasse. Nō autē quis arbitret̄ q; tunc petrus nomen accepit: vbi ait dn̄s: Tu es petrus ⁊ sup hanc petrā edificabo ecclesiam meā: sed vbi cōmemorat̄ ei dictū eē: Tu vocaberis cephas: qd̄ īterp̄tat̄ petr⁹. ALCVI. Vel aliter: Nondū imponit ei nomē: sed presignat quod postea fuit ei īpositum: quando dixit ei iesus: Tu es petrus ⁊ sup hanc petram edificabo ecclam meam. Mutaturus aūt nomē christus: voluit ostēdere etiā nomē illud: qd̄ a parentib⁹ datum erat: nō carere virtutis significatione. simon enim obediens īterpretat̄: Johanna grā: Jona colūba. q.d. Tu es obediens: filius grē: vel filius colūbe. i. spūssancti: q; humilitatē de spūsancto accepisti: vt vocāte andrea videre me desiderares. Non enim dedignat⁹ est maior minorem sequi: quia non est ordo etatis vbi est meritum fidei.

¶ In crastinū uoluit exire i gallileā ⁊ inuenit philippū. Et dicit ei iesus: Sequere me. Erat aūt philipp⁹ a bethsaida ciuitate andree ⁊ petri. Inuenit philippus nathanael ⁊ dicit ei: Quē scripsit moyses in lege ⁊ ꝓphete: inuenim⁹ iesū filiū ioseph a nazaret. Et dixit ei nathanael: A nazareth pōt aliqd boni eē. Dicit ei philippus: Ueni ⁊ uide.

¶ CHRY. Postq; accepit christus discipulos: venit de reliquo ad alios conuertendum. s. philippū ⁊ nathanaelem. vn̄ dicit̄: In crastinū aūt voluit exire in galileā. ALCVI. A iudea. s. vbi erat iohānes baptizans: deferens honorē baptiste: ne videat̄ magistrum eius minuere: dū adhuc statū habet. Vocaturus etiā discipulum ad sequēdum voluit exire in galileam. i. in transmigrationē factam vel reuelationē vt sicut ipse ꝓficiebat sapia ⁊ etate ⁊ grā apud deū ⁊ homines: ⁊ sicut passus est ⁊ resurrexit: ⁊ ita intrauit in gloriā suam: sic etiam suos sequaces ondēret ⁊ exire ⁊ ꝓficere in virtutibus: ⁊ ꝑ passiones ad gaudia transmigrare debere. vn̄ sequit̄: Et īuenit philippum: ⁊ dicit ei iesus: sequere me. Sequit̄ qui imitat̄ humilitatem ⁊ passionē ei⁹: vt sit socius resurrectionis ⁊ ascensionis. CHRY. Et vide anteq; aliquis ei adhereret: nullū vocauit. nam siquidē nullo iam spōte adueniēte attraxisset: fortassis resiluissent: nūc aūt a seipsis eligētes sequi dn̄m: firmi de reliquo ꝑmānserūt. Philippū aūt vocat magis nouū ei existen

tem: q2 in galilea nutritus erat. Sed vñ philipp⁹ se
cutus est christũ: nã andreas quidẽ audiẽs a iohan
ne baptista: petrus autẽ ab andrea: hic autẽ a nullo
aliquid discens: solũ dicente christo ad eũ: Sequẽ
me: cõfestim psuasus est. Conueniẽs est aũt philip
pum a iohãne audientẽ sequi christũ: vel etiã vocẽ
christi hoc operatã esse. THEO. Nõ eni simplicit
oĩbus vox christi dicebat: sed fidelium interiora ad
eius inflãmabat amorẽ: deinde q2 in corde philippi
de christo cogitatio inerat: z in libris moysi assidua
lectio vt expectaret christũ: statim cũ vidit credidit.
Forte autẽ ab andrea z petro de christo aliqd didic
q2 ex eadẽ patria erãt: qđ euãgelista videt innuere
p hoc q subdit: Erat aũt philippus a bethsaida ciui
tate andree z petri. CHRY. Christus etiã hinc suã
virtutẽ oñdit: q a terra nullũ ferente fructũ. nã a ga
lilea. pphẽta nõ surgit: inclytos discipulorũ elegit.
ALCVI. Bethsaida etiã dom⁹ venatorũ iterpretat
quo nõie ciuitatis curauit euãgelista ostendẽ: qles
tunc iã animo erant philippus petrus z andreas: z
quales officio erant futuri. i. capiẽdis ad vitã aĩab⁹
intenti. CHRY. Nõ solum aũt philipp⁹ a christo
persuasus est: sed pro alijs fit. vñ sequitur: Inuenit
philippus nathanael z dicit ei. Quẽ scripsit moyses
in lege z pphete: iuenimus iesum filiũ ioseph a naza
reth. Vide qualiter solicitã mentẽ habebat: z conti
nue meditabat: que sunt moysi z expectabat aduen
tum christi: z quidẽ q christus debebat venire no
uerat prius: qñ autẽ hic christus erat ignorabat. Dic
autẽ: Quẽ scripsit moyses z pphete: credibilẽ faci ẽs
suã pdicationẽ: z ex hinc psuadens auditorẽ: q cir
ca legẽ z pphetas solicitus erat: z oĩa pscrutans cũ
veritate: vt z christus testat⁹ est. Si vero dicit Filiũ
ioseph. ne turberis: eius eni filius estimabat esse.
AVG. Cui. s. desponsata erat mater eius: nam q ea
intacta concept⁹ z natus sit: bñ nouerũt ex euãgelio
oẽs xpiani: addit aũt z locũ: A nazareth. THEO.
Nõ q2 in ea nat⁹ erat: sed nutritus. Generatio enim
eius multis erat incognita: sed q in nazareth eẽt nu
tritus cognitũ erat. Et dixit ei nathanael: a nazareth
põt aliqd boni esse. AVG. Ambas pnunciatiões
põt dñs vox philippi sequi: siue sic pnuncies tanq̃
ɔfirmans: A nazareth põt aliqd boni eẽ: z ille dicat
Veni z vide. siue sicut dubitans z totũ interrogans
A nazareth põt aliqd boni esse: Veni z vide. Cũ g̃
siue illo mõ siue isto pnunciet: nõ repugnent verba
seqñtia: nr̃m est querere quid potius itelligam⁹ in
his vbis: Nathanael eni doctissimus legis: cum au
disset philippũ dicentẽ: Inuenimus iesum audito a
nazareth erectus est in spem: z dixit: A nazareth po
test aliquid boni eẽ. Scrutatus eni erat scripturas:
z sciebat q nõ facile alij scribe z pharisei nouerant
q2 inde erat expectandus saluator. ALCVI. Qui
singulariter scũs est: innocens: ipollutus: de quo p
pheta: Exiet virga de radice iesse z nazareus. i. flos
de radice eius ascendet. vel põt hic vsiculus sub du
bitatione iterrogatiue pferri. CHRY. Audiuerat
enim nathanael a scripturis q a bethleem oportet
christum venire: sz illud: Et tu bethleem terra iuda
ex te exiet dux q reget ppl'm meũ israel. Cum igitur
audiuit A nazareth. dubitauit: nõ inueniẽs ɔuenire
enunciationẽ philippi: cũ pphetica pdicatione. Na
zareum aũt vocãt pphete ab educatione z ɔuersatõ
ne: cõsidera vo eius inquirendo prudentiã z mãsuetu
dinem. nõ eni dixit: Decipis me philippe: sed iterro
gat dicens: A nazareth põt aliqd boni eẽ. Valde ãt
z philippus prudẽs erat: Nõ eni iterrogat⁹ frangit
sed imorat: virũ volens ducere ad christũ. vñ seqt:
Dicit ei philipp⁹: veni z vide. Trahit qdẽ eũ ad chri
stum: sciens de reliquo eũ non ɔdicturũ si vba z do
ctrinam illius gustauerit.

Vidit iesus nathanael uenientẽ ad se: z dic de eo: Ecce uere israeli ta: i quo dolus nõ ẽ. Dicit ei natha nael. Unde me nosti? Rñdit iesus: z dixit ei. Priusq̃ te philipp⁹ ueca ret cũ eẽs sb ficu uidi te. Rñdit ei na thanahel z ait: Rabbi tu es fili⁹ dei: tu es rex isrl'. Rñdit iesus z dixit ei: Quia dixi tibi uidi te sb ficu credis: maius his uideb. Et dicit ei: Amẽ amẽ dico uob: uidebitis celũ apertũ: z angelos dei ascẽdentes z descẽdẽ tes supra filiũ hominis.

CHRY. Nathanael nõ suscipiendo ex nazareth
christũ esse eã que illi erat circa scripturas diligẽtiã
oñdit. In nõ respuẽdo vo eũ q annunciauerat mul
tũ desideriũ quod habebat circa christi pñtiã mon
strauit. Sciebat eni q poterat philipp⁹ circa locum
falli. vnde sequit: Vidit iesus nathanael venientem
ad se: z dicit de eo: Ecce vere israelita in quo dolus
nõ est. Nequaq̃ eni eũ accusare oportebat: lz verba
non credẽtis ptulerit: magis inuestigans pphetias
q̃ philipp⁹: Dicit autẽ vere israelita: in quo dol⁹ nõ
est. q2 nihil ad grãm vel odiũ loquebat. AVG.
Vel aliter: Quid est in quo dol⁹ nõ est: forte nõ ha
bebat peccatũ: forte illi medic⁹ nõ erat necessarius:
absit: Nemo sic nat⁹ est vt medico illo non egeret.
Dolus eni est cũ aliud agit: z aliud fingit: quõ g̃ in
illo dolus nõ erat: si peccator est: fatet se peccatorẽ
Si eni peccator est: z iustũ se dicit: dol⁹ est in ore ipi
us: ergo in nathanaele ɔfessionem peccati laudauit
nõ iudicauit non esse peccatorẽ. THEO. Sed na
thanael laudat⁹ non acqeuit: sed expectauit adhuc
volens aliqd manifesti⁹ discere z interrogat. Sequi
tur enim: Dicit ei nathanael: vñ me nosti. CHRY.
Ipse quidẽ igit vt homo iuestigat. iesus aũt vt de⁹
rñdebat. Sequit eni: Rñdit iesus z dixit ei: Priusq̃
te philipp⁹ vocaret cũ esses sub ficu vidi te. Non vt
hõ eũ intuens: sed vt de⁹ desup cognoscens: Vidi in
quit te. i. mores tuos mansuetudinẽ. dicit autẽ: Cum
esses sub ficu. qñ null⁹ ibi erat: sed sol⁹ philippus z
nathanael singulariter loquebat: z pp̃ter hoc dictũ
est q videns eũ a longe dixit: Ecce vere israelita. vt
scires qñ anteq̃ appropinquaret philipp⁹: hec lo
quebat christus: z insuspicabile fiat christi testimo
nium. Noluit aũt christ⁹ dicere: Nõ sũ ex nazareth
vt annunciauit tibi philipp⁹: sed ex bethleem vt nõ

faceret alterabilē sermonē: neqꝫ etiā p hoc ded.isset argumentuꝫ sufficiens qd̄ ipse eēt christ⁹: sed ondit se christū p hoc ꝙ prius erat loquēub⁹ illis. AVG. Querēdū ē enī an aliqd significet arbor fici. Inueni m⁹ arborez fici maledictā: qꝛ sola folia habuit: ꝛ fru ctu caruit. In origine humani generis adā ꝛ eua cū peccauissent: de folijs fic⁹ subcinctoria sibi fecerunt. Folia ergo ficulnee itelligunt̄ peccata. Erat autem nathanael sub arbore fici: tanqꝫ sub vmbra mortis: ac si dn̄s ei dicat: O israel sine dolo qsquis es: O po pule iudeus ex fide: anteqꝫ te p apostolos meos vo carē: ꝛ cū esses sub vmbra mortis ꝛ tu me non vide res: ego te vidi. GREGO. xviij. moral. Uel cum esses sub ficu vidi te. i. positū te sub vmbra legis ele gi. AVG. de vbis dn̄i: Recordat⁹ ē aūt nathanael se fuisse sub ficu: vbi nō erat christ⁹ pn̄tia corporali: sed scientia spiritali: ꝛ qꝛ sciebat se solū fuisse sub fi cu agnouit in illo diuinitatē. CHRY. Sic ergo ab hac pdicatione ꝛ ab eo ꝙ mentē scrutat⁹ ē ei⁹: ꝛ qa cū aduersus eū dicē videret̄ nō culpauit: sꝫ laudauit cognouit qm̄ vere ē christ⁹. vn̄ sequit̄: Rn̄dit ei na thanael ꝛ ait: Rabbi: Tu es fili⁹ dei: tu es rex israel: .q.d. Tu es qui expectaberis: tu es q̄ qrebaris: qꝛ .n. argumētū inaltercabile suscepit: venit ad ↄfessioneꝫ ꝛ in mora pori diligētiā ondens: ꝛ in posteriori con fessione deuotionē. Multi autē legētiū smonē hūc anxiant̄. Petrus .n. q̄ post miracula ꝛ doctrinā con fessus ē qm̄ filius est dei beatificat̄: vt a pr̄e reuela tionē eā suscipiēs. Nathanael aūt an̄ signa ꝛ doctri nā hoc dicēs: nihil tale audiuit. Est igit̄ hui⁹ cā qm̄ vba qdem eadē locut⁹ ē petrus ꝛ nathanael: nō aūt eadē mēte: sed petr⁹ quidē ↄfessus ē filiū dei vt deū ver: hic aūt vt hominē nudū dicens ei: Tu es filius dei. induxit: Tu es rex israel. Dei autē fili⁹ nō israeli tis est rex solum: sed ꝛ orbis terraꝝ vniuersi. Hoc ēt manifestum est ex his q̄ ↄsequunt̄. nam petro nihil postea addidit christ⁹: sed qsi pfecta eius existente fi de: ecclesiā se dixit in ↄfessione illi⁹ fabricaturꝫ esse. nathanael āt qsi multa pte ꝛ maiori ↄfessionis defi ciente ad maiora educit̄. nā sequit̄: Et dixit ei: qꝛ di xi tibi: vidi te sub ficu credis: mai⁹ his videbis. q.d. Magnū tibi visum est hoc eē qd̄ dixi: ꝛ ppterea me regē israelis ↄfessus ē: qd igit̄ dices cū mai⁹ videbis ꝛ qd fit istud mai⁹ ondit subdens: ꝛ dicit eis: Amen amē dico vobis: videbitis celū apertū ꝛ āgelos dei ascēdentes ꝛ descendētes sup filiū hominis. Uide qliter paulatim eū a terra abducit: ꝛ facit ꝙ non vl tra estimet christū eē hoiem solū. cui .n. angeli mini strant: qliter hic hō pur⁹ eēt: p hoc igit̄ suadet ange loꝝ se eē dn̄atorē: sicut .n. in ppum regis filiū descen derūt ꝛ ascēderūt in eū ministri regales: hoc qdē in tpe crucis: hoc vō in tpe resurrectōis ꝛ ascensionis: ſꝫ ꝛ an̄ hoc qn̄ accesserūt ꝛ ministrabāt ei: ꝛ qn̄ euan gelizabāt eius natiuitatē. Futuꝝ vō a pterito pba uit: q̄ .n. in pteritis virtutū ei⁹ agnouerat: ꝛ de futuri audiens facili⁹ suscepit. AVGV. de v. dn̄i: Recola mus aūt veterē historiā qn̄ iacob in sōnis vidit sca lam a terra ptingentē vsqꝫ in celū: ꝛ dn̄s incūbebat sup eā: ꝛ angeli ascendebāt ꝛ descēdebant p eā. De niqꝫ ipe iacob qꝛ intellexit qd viderit: posuit lapidē ꝛ fudit oleū. dn̄ vnxit lapidē iacob: nūquid idolum fecit: significauit: non adorauit. agnoscitis chrisma: agnoscite ꝛ christū. Ipse est lapis quē reprobauerūt edificantes. si ergo iacob vidit scalam q̄ est israel ap pellatus: ꝛ nathanael iste vere israelita erat: ↄueni enter somniū iacob dn̄s dixit ei. q.d. cui⁹ noīe te ap pellatū ipsi⁹ somniū in te apparuit: Uidebis enī ce lum apertū: ꝛ angelos dei ascēdentes ꝛ descēdētes sup filiū hominis. si aūt ad illū descendūt ꝛ ad illuꝫ ascendūt: ꝛ sursum est: ꝛ hic est sursū in se: deorsum in suis. AVGV. sup io. Sunt aūt angeli dei boni pdicatores pdicantes christū: hoc est sup filiū hōis ascendūt ꝛ descendunt: sicut paulus qui ascenderat vsqꝫ ad tertiū celū: descēdit vsqꝫ ad lac potū paruul' dandū. dixit autē: Maius his videbis. qꝛ plus ē ꝙ nos dn̄s vocatos iustificauit: qꝫ ꝙ vidit iacētes sub vmbra mortis. Quid .n. nobis pderat si ibi mansisse mus: vbi nos vidit: Querit̄ autez qre nathanael cui tm̄ testimoniū phibuit fili⁹ dei: inter .xij. apostolos nō iuenit̄. Intelligere aūt debemus ipm eruditū fu isse ꝛ peritū legis: ppterea noluit illū dn̄s īter disci pulos ponere: qꝛ ideotas elegit vn̄ ↄfunderet mun dum. Uolens enī supboꝝ frangere ceruices: non q̄ siuit p oratorē piscatorē: sed de piscatore lucrat⁹ est iperatorē. Magn⁹ cyprian⁹ orator: sed pꝰus petrus piscator p quem postea crederet non tm̄ orator: sed etiam imperator.

¶ CAPI. II.

ET die tertia nuptie facte sunt in chana galilee: ꝛ erat mat̄ iesu ibi. Uocatus ē aūt ies⁹ ꝛ discipuli eius ad nuptias. Et defi ciente uino: dicit mater iesu ad euꝫ: Uinū n̄ habēt. Et dic̄ ei ies⁹: Quid mihi ꝛ tibi est mulier: Nōdum ue nit hora mea.

¶ CHRY. Qm̄ in galilea not⁹ erat dn̄s: vocāt eum ad nuptias. vn̄ sequit̄: Et die tertia nuptie facte sunt in chana galilee. ALCVI. Galilea est puīntia ī q̄ est chana vicul⁹. CHRY. Uocant aūt ad nuptias dn̄m: nō tanqꝫ magnificū aliquē: sed simplicit tāqꝫ notū: ꝛ vnū multoꝝ. vn̄ hoc euāgelista declarās ait: Et erat mater iesu ibi. sicut enī mrem vocauerāt: ita ꝛ filiū. vn̄ sequit̄: Uocat⁹ est aūt iesus ꝛ disci puli ei⁹ ad nuptias: ꝛ accedit: Neqꝫ enī ad dignitatē respici ebat suā: sed ad bn̄ficiū nr̄m. Qui enī nō dedignat⁹ est formā serui accipere: neqꝫ dedignat⁹ ē ad nupti as venire suoꝝ. AVGV. de v. dn̄i: Erubescat igit̄ hō esse superb⁹: quoniā fact⁹ est humilis de⁹. Ecce inter cetera fili⁹ virginis venit ad nuptias q̄ cū apō patrē eēt: instituit nuptias. BEDA: Qd̄ etiam ad nuptias venire dignat⁹ est: iuxta lr̄am fidē recte cre dentiū cōfirmat. Porro tatiani ꝛ martionis ceteroꝝ rumqꝫ qui nuptijs detrahūt: pfidia qꝫ sit dānabilis insinuat. Si enī thoro īmaculato ꝛ nuptijs debita castitate celebratis culpa inesset: neqꝫqꝫ dn̄s ad has venire voluisset. Nūc autē qꝛ bona est castitas con iugalis: melior cōtinentia vidualis: optima pfectio virginalis. Ad pbandā omniū electionē graduū: di scernendū tm̄ meritū singuloꝝ ex intemerato marie virginis vtero nasci dignat⁹ ē a pphetico ore vidue

mox natꝰ bñdicit: a nuptiarū celebratoribꝰ iā iuue-
nis inuitatꝰ hos pmitia sue virtutis honorat. AVG.
Quid aūt mirū si in illā domū ad nuptias venit: q̄ in
hunc mundū ad nuptias venit? Habet enī hic spon
sam quā redemit sanguine suo: ⁊ cui pignꝰ dedit spi
ritumsanctū: quam sibi cōiunxerat in vtero virginis
Uerbū enim est sponsus: ⁊ sponsa caro humana: ⁊
vtrūq; vnꝰ filꝰ dei: ⁊ idē filꝰ hominis. Ille vterus
virginis marie thalamꝰ eiꝰ est: vñ ꝓcessit tanq̄ spon
sus de thalamo suo. BEDA: Nec vacat a myste-
rio ꝙ die tertia nuptie facte referunt: pmū q̄dē secu
li tps añ legē patriarchaꝝ exemplo. secundū sub le-
ge ꝓphetaꝝ scriptis. tertium sub gr̄a ꝑconis euāgeli
staꝝ q̄si tertie diei luce mundo refulsit. in quo dñs
in carne natꝰ apparuit: sed ⁊ hoc q̄d in chana galilee
.i. in zelo transmigrationis eedē nuptie facte ꝓhiben
tur. Typice denūciat eos maxie gr̄a christi dignos
existere: q̄ zelo feruere pie deuotionis ac ō viuis ad
virtutes: de terrenis ad eterna norunt trāsmigrare:
discūbente autē ad nuptias dño: vinū defecit vt vi-
no meliore p ip̄m facto manifestaret gloria latētis
in hoie dei. vñ sequit: Et deficiente vino: dicit mat
iesu ad eum: Uinū nō habent. CHRY. Dignum
autē est querere vñ venit in mentē matri: magnum
quid imaginari de filio: neq; n. añ miraculū fecerat
Sequit enī: Hoc fecit initiū signoꝝ iesus: sed reuela
ri incipiebat ⁊ a iohāne ⁊ ab his que ad discipulos
dixerat: sed añ hec oīa ipsa cōceptio ⁊ ea q̄ post na-
tiuitatē facta sunt: maximā ei de puero iposuerunt
estimationē. vñ lucas dicit: Maria cōseruabat oīa
v̄ba hec conferens in corde suo. Cuiꝰ igit gr̄a nō añ
miraculum eū incitauit: nā antea vt vnus multoꝝ
ita cōseruabat. vñ nō presumebat ei mater tale q̄d
dicere: qz vero audiuit ꝙ iohānes ei testificatꝰ est: ⁊
ꝙ discipulos iā haberet de reliquo cōfident rogat.

ALCVI. Significat etiā in hoc loco synagogam
que christū ꝓuocat ad faciendū miraculū: familiare
enī est iudeis: miracula inquirere. Sequit: Et dicit
ei iesus: quid mihi ⁊ tibi mulier? AVG. Quidam
derogantes euāgelio ⁊ dicentes ꝙ iesus nō fuit na
tus de maria virgine hinc argumentum sumere co
nantur erroris sui: vt dicant quomodo erat mater
eiꝰ cui dixit: Quid mihi ⁊ tibi mulier? Sed quis hoc
narrauit: vt credamꝰ quia hoc dominꝰ dixit? Nem
pe iohānes euangelista. At ip̄e dixit: Et erat ibi mr
iesu: quare hoc: nisi quia vtrūq; veꝝ est? Sed nun-
quid ideo venit ad nuptias: vt doceret matres con-
temni? CHRY. Sed ꝙ valde venerabat matrem
Audi lucā enarrantem: qualiter subditꝰ parentibꝰ
erat. Nam vbi quidē parentes nihil impediūt eoꝝ
que sunt scḋm deum: debitum est subiici eis. Quan-
do autem non tempore debito aliquid querūt: ⁊ ab
scindunt nos a spiritualibus: non ex hoc fallaris.

AVGV. de symbolo: Ut ergo distingueret inter
deum ⁊ hominē: quia fm hominem minor ⁊ subdi
tus erat: fm autē deū supra omnes erat dixit: Quid
mihi ⁊ tibi est mulier. CHRY. Sed ⁊ ꝓpter aliā
causam vt non suspecta essent miracula que fiebāt:
ab his enim qui indigebant: rogari oportuerat nō
a matre: voluit ostendere quoniam omnia decenti
tempore operat: non simul omnia faciens: quia cō-
fusio quedā esset. ⁊ ideo sequit: Nondū venit hora
mea. i. nondum cognitus sum his qui assunt: sz neq;
sciunt quoniam defecit vinū: sine eos primum hoc
sentire. Qui enī necessitatem non presentit: neq; bñ-
ficii grandē suscipiet sensum. AVGVSTI. Uel
ideo quia dominus noster: fm ꝙ deus erat: matrē
non habebat. fm ꝙ homo erat: habebat matrem.
Miraculum autem quod facturus erat: fm diuini
tatem facturus erat: non fm infirmitatem humanā
Miraculum tamen exigebat mater: At ille tanquā
non agnoscens viscera humana: operaturus facta
diuina dixit: Quid mihi ⁊ tibi est mulier? tāq̄ dicat
Quod in me facit miraculum: nō tu genuisti deita-
tem meam: Dicitur autem Mulier scḋm femineū
sexum: non fm corruptionem integritatis: sed quia
genuisti infirmitatem meā: tunc te cognoscam cum
ipsa infirmitas pendebit in cruce. vnde subdit: Nō
dum venit hora mea. quasi diceret: ibi te agnoscam
cum pendere in cruce infirmitas ceperit: cuius et
mater es. Commendauit enim matrem discipulo:
prius matre moriturus: ⁊ ante mortem matris re-
surrecturus. Uidete autem ne forte quomodo inue
nerunt manichei occasionem pfidie sue: quia dixit
dominus: Quid mihi ⁊ tibi est mulier? sic inueniāt
mathematici occasionem fallacie: quia dixit: Non-
dum venit hora mea. Dicunt enim: vides quia sub
fato erat christus: quia dixit: Nondum venit hora
mea. Credant autem deo dicenti: Potestatem ha-
beo ponendi animam meam: ⁊ iterum sumendi eā:
⁊ querant quare sit dictum: Nondum venit hora
mea. Nec ideo iam sub fato ponant conditorem ce
li: quia si esset fatum de sideribus: non poterat esse
sub necessitate siderum conditor siderum: quod nō
solum christus non habuit: quod appellas fatum:
sed nec tu: aut ille: aut quisquā hominum. quare er
go dixit: Nondum venit hora mea? quia in potesta
te habebat quando moreretur: sed nondū videbat
esse oportunum vt illa potestate vteretur. vocandi
erant discipuli. annunciandum erat regnum celo-
rum. faciende erant virtutes. cōmendāda erat diui-
nitas domini in miraculis. commēdanda erat hu-
militas domini in ipsa compassione mortalitatis.
At vbi tm̄ fecit q̄ntū sufficere iudicauit venit hora: ñ
necessitatis sed voluntatis: nō conditiōis sz ptātis.

Dicit mater eiꝰ ministris: Quod
cūq; dixerit vobis facite. Erāt aūt
ibi lapidee hydrie sex posite fm puri
ficationē iudeoꝝ capientes singule
metretas binas uel trinas. Dicit eis
iesus: Implete hydrias aqua. Et i
pleuerūt eas usq; ad summū. Et
dicit eis iesus: Haurite nūc ⁊ ferte
architriclino: ⁊ tulerūt. Ut autē gu
stauit architriclinꝰ aquā uinū factā:
⁊ nō sciebat uñ eēt: ministri aūt scie
bant q hauserūt aquā uocat sponsū
architriclinus: ⁊ dicit ei: Omis homo

primum bonum uinum ponit: ⁊ cū iebriati fuerit: tūc id qđ deteri⁹ est. Tu aūt seruasti bonū uinū usqꝫ ad huc. Hoc fecit initiū signorū iesus in chana galilee: ⁊ manifestauit glīā suā: ⁊ crediderūt i eū discipuli ei⁹.

CHRY. Quāuis dixerit: Nondū venit hora mea: postmodū fecit quod mater dixerat: vt etiam ex h sufficiens esset demonstratio ꝙ nō subiectus ē hore. Si eni hore subijciebatur: qualiter debita hora nondū facta hoc fecit: deinde ⁊ ꝑpter honorē matris: vt non finaliter ei contradicere videretur: neqꝫ eam tot p̄ntibus erubescere faceret. Adduxerat enī ad eū ministros: vt a plurib⁹ fieret petitio. vnde sequitur: Dicit mater eius ministris: quodcunqꝫ dixerit vobis facite. BEDA. q. d. Licꝫ abnegare videatur tamē faciet: nouerat enim mater eum pium ⁊ misericordē. Sequit̄: Erāt aūt ibi lapidee hydrie sex posite ꝭm purificationem iudeoꝝ: capientes singule metretas binas uel trinas. Hydrie vocantur vasa aquarū receptui parata. grece enī aqua hydor dicitur. ALCVI. Uasa autē aquarū receptui parata erant ꝭm purificationē iudeoꝝ: qꝛ inter alias phariseoꝝ traditiones etiam hoc obseruabāt: vt crebro se lauarent. CHRY. Quia v̄o inaquosa ē palestina: ⁊ non erat multis in locis fontes ⁊ puteos inuenire: replebant hydrias aqua vt nō currererēt ad flumia si quādo imūdi fierēt: sꝫ de ꝑpe haberēt purgationis modū. Ne autē quidā infideliū suspicarent: quoniā fece intus remanente: deinde aqua immissa: vinū subtilissimū factū eēt. propterea ait: Scđm purificationē iudeoꝝ. ostendens ꝙ illa vasa nūqꝫ vini receptacula facta erant. AVG. Metretas enim dicit mensuras quasdam: tanqꝫ si diceret vrnas amphoras vel aliud huiusmōi. Metron enī mensuram dicūt greci: inde appellate metrete.
BEDA: Quod aūt ait Binas vel trinas: non ita accipiendum est ꝙ alie binas alie trinas: sed eedē ipe caperent binas que etiam trinas. Sequitur: Dixit eis iesus: Implete hydrias aqua: ⁊ impleuerūt eas vsqꝫ ad summū. CHRY. Sed quare anteqꝫ implenissent hydrias aqua: non fecit signū: quod multo mirabilius esset: quia. s. aliud est substantiā in aliā qualitatem transmutare: ⁊ ipsam substantiaꝫ ex nihilo facere: quod quidē mirabilius est: sed non ita videtur credibile multis. Propterea enī multotiēs a miraculoꝝ magnitudine abstinet: volēs magis credibile esse qđ fiebat: cum hoc ⁊ puersa dogmata euertit. quia enim sunt quidā qui mundi conditorem alium eē dicunt: plura miraculorum ex subiectis substantijs facit. si enim contrarius ei esset q̄ conditor est mundi: non vtiqꝫ alienis vteret̄ ad ꝓpriae virtutis demonstrationē. non autē ipse aquam hausit ⁊ tunc vinū ostendit: sed hoc iubet ministris vt eos testes haberet eius quod fiebat. vnde sequitur: Et dicit ei iesus: Haurite nūc ⁊ ferte architriclino. ALCVI. Tricliniū ordo trium lectorum: clinem lectum significat. Architriclinus princeps triclinij. i. primus inter conuiuas qui more antiquo i lectis discumbebant. vnde quidam architriclinum intelligunt aliquem ex sacerdotibus iudeorꝫ qui nuptijs interesse poterant vt illos instrueret qualiter nuptijs vti deberēt. CHRYSOSTOMVS: Uel aliter: q̄a aliqui possent dicere ꝙ cōuiue ebrij erant: ⁊ sensus iudicantium corruptus vt nescirent vtrum aqua vel vinum esset: hi autem quibus ministratio conuiuioꝝ credita est maxime vigiles sunt vnū opus habentes vt ornate ⁊ ordinate omnia disponantur: ideo in testimoniū eorum que fiebant: dixit dominus: Ferte architriclino ꝑpter euigilantem eis sensum: ⁊ nō dixit: Propinate discūbentib⁹
HYLA. iiij. de trini. Aqua igitur hydrijs infunditur: vinū calicibus hauritur: infundētis scientie sensus non conuenit haurientis. Qui infuderunt hauriri aquam existimant: qui hauriūt vinū infusūꝫ arbitrantur. vnde sequitur: Ut autē gustauit architriclinus aquā vinū factā: ⁊ non sciebat vnde esset: ministri autē sciebant qui hauserant aquā: vocat sponsum architriclinus. Non aūt aque simplicitas defecit: ⁊ vini sapor natus est: non ꝑ transfusionem potioris obtinetur quod infirmius est: sed aboletur qđ erat: ⁊ quod nō erat cepit. CHRYSO. Paulatim autem domin⁹ volebat cognosci suorꝫ signorum virtutem: ⁊ ideo neqꝫ ipse reuelabat quod factum est: neqꝫ ministros archiclinus vocauit. Non esset eis creditū puro homie existimato: tale testimoniū reddentibus: sed vocat sponsū qui maxime poterat conspicere quod fiebat. non simpliciter autem christus vinū: sed vinū optimū fecit. vnde sequitur: Et dicit ei: Omnis homo primū bonum vinum ponit ⁊c̄. Talia enim sunt christi miracula: vt multo his que per naturam fiunt: speciosiora ⁊ vtiliora fiant. igitur aqua vinū facta ministros testes habuit: boni v̄o vini facti architriclinū ⁊ spōsū. Probabile autem est ⁊ sponsum aliquid respōdisse: sed euangelista hoc p̄termittit: tangens solū id quod necessariū est scire. s. quoniaꝫ vinū aquā fecit. vnde statim subdit: Hoc fecit initium signorum iesus in chana galilee. Tunc enim signa maxime necessariū erat facere: quando discipuli iam congregati erant ⁊ deuoti: ⁊ attendentes his que fiebant: manifeste aderāt. Si v̄o dixerit quis non esse argumentū sufficiens: vt hoc sit principiū signorum: quia additur In chana galilee: quasi cōtingat alibi prius eē facta. Dicemus quod ⁊ antea diximus: q̄a iohānes dicit: Ut manifestetur israeli propterea veni baptizās. Si v̄o ꝭm primaꝫ etatem miracula fecit: nequaqꝫ indigebant israelite alio manifestante eū. Qui enim i breui tempore ita per miraculorum multitudinem claruit: vt eius nomen manifestum fieret omnib⁹: multomagis si puer existens a p̄ma etate miracula fecisset. Nā ⁊ ea q̄ fierent inopinabiliora existimarēt ab infante facta: ⁊ tempus amplius esset. Decenter autem nō incepit signa facere ex prima etate: existimassent enī phantasiam esse incarnationem ⁊ ante opportunum tempus cruci euꝫ tradidissent liuore liquefacti. AVG. Hoc autem miraculuꝫ domini ꝙ d̄ aqua vinū fecit: non est miruꝫ eis qui nouerūt quia deus fecit. Ipse enim fecit vinum illo die i hydrijs qui omni anno hoc facit in vitibus: sed h̄ assidue amisit admirationem. itaqꝫ seruauit sibi deus

insitata quedam que faceret: vt tanq̄ꝫ dormientes homines ad se colendū mirabiliter excitaret: ꝓpter qḋ sequitur: Et mãifestauit gloriã suã. ALCVI. Quia ipse est rex glorie qui sicut dn̄s elemēta mutabat. CHRY. Et hoc q̄ntū ex ꝑte sua. Si v̄o ⁊ tūc multi nō cognouerunt: sed tn̄ oēs postea erãt miraculū audituri. Sequit̄: Et crediderunt in eum discipuli eius. Hi eni debebāt credere: ⁊ facilius ⁊ cum diligentia attendere his que fiebāt. AVG. de cō. euan. Sed si tunc in eum crediderunt: nondū erant discipuli cum ad nuptias vocati sunt: sed illo more locutiōis hoc dictū est quo loquimur: cum dicim⁹ apostolū paulū in tharso cilitie natū: neqꝫ eni tunc iam erat apostolus: ita discipulos christi inuitatos ad nuptias cum audim⁹: non ita discipulos sed qui futuri erant discipuli intelligere debem⁹. AVG. Illa autē mysteria que in isto miraculo dn̄i latent videte: oportebat impleri in christo que de illo scripta erant: illa erat aqua. fecit aūt de aqua vinū cum aperuit eis sensuꝫ ⁊ exposuit scripturas. sic eni sapit quod nō sapiebat: ⁊ inebriat qḋ nō inebriabat.
BEDA: Apparente eni dn̄o i carne: vinosa legalis sensus suauitas paulatim cepat ob carnalē pharisеorū interp̄tationem a prisca sua virtute deficere.

AVR. Si autē iussisset aquā effundi ⁊ ipse mitteret vinū ex occultis creature finib⁹ videret̄ scripturas veteres improbasse. Cum autē ipsam aquā cōuertit in vinuꝫ: ondit nobis ꝙ ⁊ scriptura vetus ab ipso est: nam iussu ipsius implete sunt hydrie: ſꝫ nihil sapit illa scriptura si non ibi christ⁹ intelligatur nouim⁹ autē legē ex quib⁹ t̄pibus narret. i. ab exordio mūdi. Inde vsqꝫ ad hoc tēpus qḋ nunc agim⁹ sexta etas ē. nam p̄ma etas computat̄ ab adā vsqꝫ ad noe: secunda a noe vsqꝫ ad abraā: tertia ab abraam vsqꝫ ad dauid: quarta a dauid vsqꝫ ad transmigratione babylonis: quinta vsqꝫ ad iohānē baptistam: sexta inde vsqꝫ ad finem seculi. Sex ergo ille hydrie sex etates significant: q̄b⁹ non defuit prophetia. Implete sūt ꝓphetie: plene sūt hidrie. Quid est aūt capiebant metretas binas vel trinas? Si trinas tn̄ diceret: nō curreret anim⁹ noster nisi ad misteriū trinitatis. Sꝫ forte nec sic debem⁹ inde sensum auertere: q: dixit binas vel trinas: q: nominato patre ⁊ filio ɔsequēter ⁊ sp̄ūssanctus intelligendus est. Oportet eni intelligi charitatē inuicē p̄ris ⁊ filij qḋ est sp̄ūssanctus. Sed ē ⁊ ali⁹ intellect⁹ nō p̄termittend⁹. bine eni metrete intelligūtur i duobus generib⁹ hoim. i. iudeis ⁊ grecis. tres aūt ꝓpter noe tres filios significatos. ALCVI. Ministri aūt sūt doctores noui testamenti q̄ scripturas alijs sp̄ūaliter interpretant̄. Archtriclin⁹ aūt ē aliquis legisperitus vt nicodem⁹: gamaliel: saul⁹. Dum ergo talib⁹ euangelij verbū committit̄: qḋ in littera legis occultabat̄: quasi vinū de aqua factū architriclino ꝓpinatur. Et bene in domo nuptiarū tres ordines discūbentiū describūt̄: q: ecclesia trib⁹ ordinibus fideliū constat: coniugatoꝝ: cōtinentiū: ⁊ doctoꝝ. Optimū aūt vinū christ⁹ vsqꝫ adhuc seruauit . i. euāgeliū vsqꝫ in sextā etatē distulit.

❡ Post hec descēdit capharnaū ipse ⁊ mater eius ⁊ fratres ei⁹ ⁊ discipuli ei⁹: ⁊ ibi mãserūt nō m̄ltis dieb⁹. Et ꝓpe erat pascha iudeoꝝ: ⁊ ascendit iesus hierosolymã.

CHRY. Quoniã aūt paulo post dn̄s hierosolymã ascensurus erat: capharnaū adijt: vt non vbiqꝫ fratres ⁊ matrē secū traheret. vnde dicitur: Post hec descendit capharnaū ipse ⁊ mater illi⁹: ⁊ fratres ei⁹ discipuli ei⁹: ⁊ ibi manserūt non multis diebus.
AVG. Hic est aūt dn̄s de⁹ noster excelsus vt nos faceret: humilis vt nos reficeret: ambulans int̄ homines: patiēs humana: abscondēs diuina. Ecce habet matrē: habet fratres: habet ⁊ discipulos. inde fratres vnde matreꝫ. Fratres eni scriptura nostra appellare consueuit: non eos solos qui nascunt̄ ex eodē vtero: aut ex eodē patre: aut ex eodeꝫ gradu: velut compatrueles aut cōsobrinos. Unde ḡ frēs dn̄o? Nō eni maria iterū peperit: absit. Inde cepit dignitas virginū. Abraam patru⁹ erat loth ⁊ iacob. Laban syrū habebat auūculū: ⁊ vterqꝫ dicti sūt fratres. ALCVI. Fratres ḡ dn̄i dicūtur cognati marie vel ioseph: quia nō solū beata virgo: sed etiã ioseph in castitate: ⁊ ab omni actione coniugali immunis permansit. AVG. de con. euan. Quod v̄o dic̄ Et discipuli eius: incertū est vtrum iam illi adhererant etiaꝫ petr⁹ ⁊ andreas ⁊ filij zebedei. Matthe⁹ eni p̄mo narrat ꝙ ve. er.t ⁊ hab tauerit in capharnaū: ⁊ postea ꝙ eos de nauibus piscantes vocauerit: an forte mattheus qḋ p̄termiserat recapitulauit: quia sine vlla consequētis t̄pis differētia dixit: Ambulans iuxta mare galilee vidit duos fratres. an potius alij discipuli fuerūt. Scriptura eni euāgelica ⁊ ap̄lica: non solū illos duodenos appellat discipulos eius: sed oēs qui in eū credentes ad regnū celoꝝ magisterio eius erudiebant̄. Illud etiã requirendum est quō hic dicit: Anteq̄ꝫ iohānes baptista missus ē in carcerē iesū isse in galileã: cū mattheus dicat: Cū aūt audisset ꝙ iohānes tradit⁹ esset: secessit in galileã: similiter etiã ⁊ marcus. Lucas etiã nihil quidem dicit de tradito iohāne: sed post baptismū ⁊ tētationē christi dicit eū isse in galileã: sicut illi duo: vnde intelligit̄ tres euāgelistas: nō iohāni euāgeliste contraria narrasse: sed p̄termisisse p̄muꝫ domini aduentum in galileã postea q̄ꝫ baptizatus est: quando illic aquã conuertit in vinū. EVSE. in ecclesiastica historia: Cum eni triū euāgeliorum ad iohannē euāgelistaꝫ noticia ꝑuenisset: probasse quidē dr̄ fidem ⁊ veritatē dictoꝝ: deesse tn̄ vidit aliqua: ⁊ ea maxime que primo p̄dicationis sue tēpore dn̄s gesserat. Certū est eni ꝙ in superioribus tribus euangelijs hec videntur sola contineri que in eo gesta sunt anno: quo iohannes baptista vel iclusus est in carcere vel punitus. ⁊ ideo rogatus dicitur iohannes apostolus: vt ea que preterierãt priores ante traditionem iohannis: saluatoris gesta cōscriberet. vnde siquis diligenter consideret: inueniet euangelia non dissonare: sed alterius temporis gesta esse que scribit iohannes: alterius v̄o q̄ ceteri.
CHRYSO. Neqꝫ enim in capharnaum miraculum vllū tūc operatus ē. qui eni ciuitatē habitabāt illam: nō saneꝫ se habebāt ad christū: ſꝫ erant valde

corrupti: iō tamē accedit: ꝛ paꝝ ibi trahit temp⁹ ꝑpter eū q̄ ad matrē honorē. BEDA: Ideo etiam non multis dieb⁹ ibi manserūt ꝑpter festū pasche qḋ iam appropinquabat. vñ sequit̄: Et ꝓpe erat pascha iudeoꝝ. ORI. Sed quid intendit ibi appositio iudeoꝝ. nō enī nationis alteri⁹ pasche solēnitas fuerat. Forsan vō qꝛ quoddā est pascha humanū eoꝝ qui procul a proposito scripture celebrāt illud quoddā vō diuinū ꝛ verū qḋ in spū ꝛ veritate pficitur. ad distinctionē ḡ diuini dr̄ iudeoꝝ. Seqtur: Et ascendit hierolymā. ALCVI. His in euangelijs legit̄ iesū ascēdisse hierosolymā: semel in pmo āno pdicationis dum adhuc iohānes nō erat missus in carcerē: de hoc ascensu nūc agitur. et iteꝝ illo anno quo erat passus. dedit aūt nobis exemplū dñs quāta cura diuinis subdi debeam⁹ imperijs. Si enī ipse dei filius decreta legis a se data implebat: celebrās solēnitates cū ceteris hoībus: quāto studio honoꝝ opeꝝ serui debent solēnitates ꝛ puenire ꝛ celebrare. ORI. Mystice aūt cū facta ē nuptiarū ppatio in chana galilee descendit vna cum matre: fratribus ꝛ discipulis in capharnaū: que interptat̄ ager consolatiōis. Oportebat enī p⁹ vini alacritatem ad agrū ꝯsolatiōis vna cū matre ꝛ discipulis ascēdere saluatorē: ꝯsolatuꝝ ī futuris fructib⁹: in agroꝝ multitudine suscipientes disciplinā eius: ꝛ aiam q̄ illū spiritusancto concepit ꝛ iuuandos ibi. Sūt enī quidam fructificantes ad quos dñs ipse descēdit vna cū verbi ministris atq̄ discipulis: adiuuās hmōi p̄sente matre sua. Videtur aūt qui capharnaū ducti sūt: nō cape diuturnā apud se iesu p̄ntiā: qm̄ illuminationē q̄ de plurib⁹ dogmatib⁹ ē: inferioris consolatōis agell⁹ nō capit cum paucoꝝ capax existat. ALCVI. Vel capharnaū villa pulcherrima ē: ꝛ significat mundū in quem verbū patris descendit. BEDA: Nō multis aūt dieb⁹ ibi mansit: qꝛ paruo in hoc mūdo tpe cū hoīb⁹ ꝯuersat⁹ est. ORI. Est aūt hierosolyma ciuitas regis magni: velut ipse saluator ait: ad quā nullus eoꝝ qui manent in terris ꝯscēdit nec ingredit̄. Sed q̄libet aīa q̄ naturalē obtinet celsitudinē ꝛ acumē intelligibiliū ꝑspicuū ei⁹ ciuitatis ē incola: ad quam sol⁹ iesus ascendisse dicitur. Videnf tñ post discipuli fore p̄sentes dum recolūt: Zelus dom⁹ tue comedit me: sed quasi ī quolibet discipulorum iesus ascendit.

¶ Et inuenit in templo uendentes oues ꝛ boues ꝛ colūbas ꝛ nūmularios sedētes. Et cū fecisset quasi flagellū de funiculis: oēs eiecit de templo. oues quoq̄ ꝛ boues: ꝛ nūmularioꝝ effudit es: ꝛ mensas sbuertit Et his q colūbas uendebāt dixit: Auferte ista hic: ꝛ nolite facere domū patris mei domum negociationis. Recordati sunt uero discipuli eius: qꝛ scriptum ē: zelus dom⁹ tue cōmedit me.

¶ BEDA Dñs hierusalē adueniēs: cōtinuo tēplū oraturus adijt: nobis dans exemplū vt quocūq̄ ꝑgeram⁹: domū dei pmo ingrediamur dñm depcari vñ dr̄: Et inuenit in templo vēdētes boues ꝛ oues ꝛ colūbas. AVG. Sacrificia enī illi populo ꝓ ei⁹ carnalitate talia data sūt: quib⁹ teneret̄ ne ad idola defflueret: ꝛ īmolabāt boues ꝛ oues ꝛ colūbas. BEDA: Sed qꝛ de longinquo ꝑperantes: q̄ iussa sunt īmolari dño: secū ferre nō poterant eoꝝ precia deferebant. vñ nacta occasione hec animalia ī templo scribe ꝛ pharisei vendi instituerūt vt venientes emerēt ꝛ offerrēt. Eademq̄ oblata ipsi alijs venderēt ꝛ sic sua lucra accumularēt. Vñ ꝛ nūmularij ad hoc sedebant ad mensam: vt inter emptores vēditoresq̄ hostiarū ꝓmpta eēt pecunia. vñ subdit̄: Et nūmularios sedentes. Dñs aūt nolēs aliquid ī domo sua terrene esse negociationis: neq̄ eius q̄ honesta putaret̄: negociatores oēs expulit foras. AVG. Et q̄ flagelland⁹ erat ab eis: prior illos flagellauit. vñ sequit̄: Et cū fecisset q̄si flagellū de funicul̄: oēs eiecit de templo. THEO. Neq̄ solū eos eiecit q̄ vendebant ꝛ emebant: sed etiā res eoꝝ. vñ subditur: Oues quoq̄ ꝛ boues ꝛ nūmularioꝝ effudit es: ꝛ mēsas euertit. s. nūmularias q̄ erāt q̄si vasa denarioꝝ. ORI. Consideremꝰ aūt: ne forte enorme videat̄ q̄ dei fili⁹ captis funiculis parat sibi flagellū ad eijciendū de templo. Vnū tñ refugiū ad hoꝝ rñsionē relinquitur diuina ptās iesu: vt cum volebat posset iracundiā hostiū suffocare q̄uis essent innumeri. ꝛ sedare mentiū turbines. Dñs enī dissipat cogitationes gentiū: Presens aūt historia in nullo minorē ptātē p̄tendit his q̄ ab eo miraculosius edita sunt: q̄nimo constat hāc maiorē demōstrare potētiā miraculo quo aqua cōuersa est ī vinū: eo q̄ illic inanimata subsistit materia: hic vō tot miliū hoīm dominant̄ ingenia. AVG. de con. euan. Manifestū est aūt nō semel: sed iterato hoc factū esse a dño. Sed illud pmū cōmemoratur hic a iohanne: istud vltimū a ceteris trib⁹. ORIGE. Et iohānes quidē h̄ dicit q̄ expulit vendētes de templo. Matthe⁹ autē ait: Qm̄ expulit vendētes ꝛ emētes. Multo aūt maior erat numerus ementiū q̄ vēdentiū: quoꝝ expulsio transcendebat dignitatē ei⁹ q̄ reputabat̄ fili⁹ carpentarij: nisi q̄ diuīa ptāte sibi oēs subiecit vt dictū est. BEDA: Cōmendat̄ autē in hac lectōe vtraq̄ christi natura: humana quidē ī hoc q̄ matrē comitem habuisse phibet̄: diuina in hoc q̄ ver⁹ dei fili⁹ demonstrat̄. Seq̄t enī: Et his q̄ vendebāt colūbas dixit: Auferte ista hinc: ꝛ nolite facere domū patris mei domū negociatiōis. CHRY. Ecce patrē vocat: ꝛ non irascūtur: estimat enim simpliciter eū dicere: sed qꝛ postea aperti⁹ loquebat̄ vt solā repñtaret paritatis intelligētiā: ꝓpterea seuiebāt. Et matthe⁹ q̄dē dicit q̄ eijciēs eos dicebat: Nolite facere domū meam spelūcā latronū. Illud enī fecit ad passionē veniens: ideo duriorib⁹ sermonib⁹ vtebat̄. Hoc aūt in pncipio signoꝝ fecit: vñ nō ita aspera sed remissa quodāmodo increpatiōe vtitur. AVG. Ecce templum illud figura adhuc erat: ꝛ eiecit inde domin⁹ omnes q̄ ad nundinas venerāt: ꝛ q̄ ibi vendebant: que opus habebāt homines in sacrificio illi⁹ tpis. Quid si ibi ebriosos inueniret si negociationis non

debet fieri dom⁹ dei: potati õis fieri debz. CHRY.
Sed cui⁹ gratia tali vehemētia christ⁹ vsus ē: quia
eni in sabbato curatur⁹ erat ꝛ multa factur⁹ que vi
debant ab eis esse legis trangressio: vt non videat
deo cōtrarius hoc cū periculo fecit: dans intellige/
re ꝙ qui ꝑiculis se exponit: ꝑ bono ornatu domus
dñi dom⁹ non ꝯtēnit. et ideo vt ostēderet sui ꝯso
nantiā ad deū. nō dixit Domū sanctā: sꝫ Domū pa/
tris mei. Et ꝑpter hoc etiā subdit: Recordati vo sūt
discipli ei⁹: qꝛ scriptū ē: Zelus domus tue comedit
me. BEDA: Discipuli enim videntes in eo hunc
feruentissimū zelū. recordati sunt qꝛ zelo dom⁹ pa/
tris saluator eiecit impios de tēplo. ALCVI. Ze
lus cū in bono accipitur: est quidā feruor animi q⁹
mens relicto humano timore ꝑ defensione verita/
tis accenditur. AVG. Comedit ḡ zelo dom⁹ dei:
ꝗ oia que videt ibi ꝑuersa cupit emēdare. et si emē
dare nō pōt: tolerat ꝛ gemit. si ḡ in domo tua ne qd
ꝑuersū fiat satagis in domo dei vbi salus ꝑposita
est: debes pati quātū in te est siquid ꝑuersi videris.
Amicus ē: admoneat leuiter. vxor ē: seuerissime fre
netur. ancilla ē: etiā verberib⁹ compescat. fac quod
potes ꝑ ꝑsona quā portas. ALCVI. Mystice āt
quotidie deus spiritaliter suā ecclesiam intrat: et q̄
liter ibi vnusquisqꝫ ꝯuerset attendit. Caueam⁹ ḡ ne
in ecclesia dei fabulis vel risibus vel odijs vel cupi
ditatib⁹ vacem⁹: ne improuisi⁹ veniēs nos flagellet
ꝛ de ecclesia sua eiciat. ORI. Possibile enī ē hie
rosolymitanū quoqꝫ delicto subiacere ꝛ capacissi/
mos deuiare: q̄ nisi post delictū citissime ꝯuertant
capacitatē amittūt. Inuenit igit in templo. i. i sacris
vel in enūciatione ecclesiastici sermonis quosdam
qui patris domū negociationis constituebant: qui
s. venales exponūt boues quos oportet obseruare
ad aratrū ne retrocedentes nō disponant ad regnuꝫ
dei. Qui etiā ꝓferūt mānonā iniqtatis ouib⁹: ex qꝫ/
bus hñt ornat⁹ materiā: q̄ etiā solertiā colūbaꝝ ꝑ/
tata qualibet amaritudine vilipendunt. Cū ḡ hos
inuenit saluator in domo sacrata: facto de funiculis
flagello fugat illos: vna cū venalib⁹ ouib⁹ ꝛ bob⁹
suis. Expargit eris pondera velut indigna in domo
dei retineri: subuertitqꝫ constitutas tabulas i aiab⁹
auaroꝝ ꝛ mandat ne vlteri⁹ in domo dei columbe
vendant. Arbitror aūt ꝛ exemplū ipsū statuisse ꝑ ꝑdi
cta secreti⁹: vt intelligam⁹ ꝑ hec siquid agi debet er
ga sacrā illā oblationē a sacerdotib⁹ non debere ri
tu sensibiliū oblationū agi: nec legē obseruari debē
vt carnales iudei volebāt. nā iesu ꝑpellēte boues ꝛ
oues: iubente auferri colūbas: que plurimū offere/
bant iuxta consuetudinē iudeoꝝ: ꝛ subuertēte men
sas materialiū nūmoꝝ nō expsse: sed figuralit conti
nentiū diuinas impssiones: ea. s. q̄ sm legis scriptu/
ram videbant honesta: et vtēte eo i plebē flagellis:
dissoluenda ꝛ dispergēda hec erāt: translato regno
ad eos qui ex gentib⁹ crediderūt. AVG. Uel ven
dentes in ecclesia sūt q̄ que sua sūt querūt: non que
iesu christi. Uenale habent totum: qꝛ volūt redimi.
Simon iō volebat emere spūsctū: qꝛ vēdē volebat.
erat enī de illis q̄ colūbas vendūt. etenī in colūba
apparuit spūsctūs. colūba aūt nō est venalis: gratis
datur: qꝛ gratia vocat. BEDA: Uendunt igit co
lubas qui acceptam spūsancti gratiā non gratis vt ꝑ

ceptū est: sed ad ꝑmiū dant. Qui manuū impositio/
nē qua spūsanct⁹ accipit: etsi non ad questū pecu/
nie: ad vulgi tñ fauorē tribuūt: q̄ sacros ordines nō
ad vite meritū sed ad gratiam largiūt. AVG. Bo/
ues aūt intelligiūt aplī ꝛ prophete: q̄ nobis scriptu/
ras sacras dispensauerūt. Qui ḡ ipsis scripturis fal/
lunt populos: a quib⁹ q̄rūt honores: vendūt boues
vēdūt ꝛ oues. i. ipsas plebes. et cui vēdūt nisi diabo
lo? Quicqd enī de vnica ecclesia ꝑcidit: qs tollit nisi
leo rugiens? BEDA. Uel oues sūt opa mundicie
ꝛ pietatis. Uendūt ergo oues q̄ humane gratia lau
dis opera pietatis exercēt. Nūmos mutuo dāt i tē/
plo: qui apte terrenis rebus in ecclesia deseruiunt
domū etiā dñi faciūt domū negociationis: nō soluꝫ
hi q̄ ꝑpter sacros ordines ꝑciū pecunie vel laudis
vel honores querunt: verum etiam q̄ gradum vel
gratiā spūalē quā in ecclesia domino largiente ꝑce
perūt: nō simplici intentiōe: sed cura humane retri/
butionis exercēt. AVG. Signū aūt quoddā no/
bis oñdit dñs ꝙ fecit flagelluꝫ de resticulis ꝛ inde
negociationē dei i tēplo faciētes flagellauit. Etenī
vnusquisqꝫ i pctīs suis restē sibi texit dū peccata ad
dit peccatis. Qñ ḡ aliquid patiūtur hoies ꝑpter ini
quitates suas: agnoscant: qꝛ dñs facit flagellū de re
sticulis: ꝛ adhuc admonet eos vt mutent se: nā si se
nō mutauerint: audient in fine: Ligate illi manus ꝛ
pedes. BEDA: Facto igit de funiculis flagello
illos eiecit de templo: qꝛ de parte sortis sanctoꝝ ei/
ciūtur: qui inter sanctos positi vel ficte vel aperte fa
ciūt opa mala. Oues quoqꝫ ꝛ boues eiecit: qꝛ taliū
vitā pariē ꝛ doctrinā ostendit eē reprobā. Nūmu/
larioꝝ quoqꝫ effudit es ꝛ mensas subuertit: qꝛ dam
natis in fine reprobis etiā ipsaꝝ quas dilexerūt reꝝ
tollet figurā. venditionē colūbaꝝ de templo aufer
ri ꝑcepit: qꝛ gratia spūs que gratis accipit: grati da
ri debet. ORI. Pōt etiā ꝑ templū intelligi anima
studiosi: ꝑpter inhabitās verbū dei: in q̄ añ doctri/
nā iesu ꝯstiterāt terrestres ꝛ bestiales mot⁹. Signū
autem terrestrium motuū bos est: qui est agricultor.
Insensatoꝝ aūt motuū ouis: qꝺ ē ꝑlurib⁹ aialib⁹ ir
rationali⁹. Leuiū vo atqꝫ incōstātiū mētiū signū ē
colūba. Eoꝝ vo q̄ bōa videt signa sūt era q̄ xps ver
bo doctrie expellit: vt nō vltra dom⁹ pris ei⁹ sit foꝝ.

Responderunt ergo iudei: ꝛ dixe
rūt ei: Quod signū oñdis nobis qꝛ
hec facis? Rñdit iesus ꝛ dixit eis:
Soluite templum hoc: ꝛ in tribus
dieb⁹ excitabo illud. Dixerūt ergo
iudei: Quadraginta ꝛ sex ānis edifi
catū ē tēplū hoc: ꝛ tu in trib⁹ dieb⁹
excitabis illud? Ille aūt dicebat de
tēplo corporis sui. Cum ergo resur
rexisset a mortuis: recordati sūt dis
cipuli eius: qꝛ hoc dicebat de corpo
re suo: ꝛ crediderūt scripture ꝛ ser
moni quē dixit iesus.

THEO. Quia iudei videbant iesum talia facere cū potestate multa ⁊ dicentē: Nolite facere domū patris mei domū negociationis: signū ab eo petiūt. vn̄ dicitur: Rn̄derūt ḡ iudei ⁊ dixerūt ei: Qd̄ signū ostēdis nobis: quia hec facis? CHRY. Sed nunquid signa opus erant: vt ea que male fiebant cessare faret? Nōne zelū talē accipere ꝓ domo dei maximū signū v̄tutis erat? Non aūt illius ꝓphetie meminerant: sed signū petebant: simul quidē de suo turpi lucro impedito dolētes: simul aūt ⁊ per hoc ꝓhibere eū volentes. opinant̄ enim eum aut ꝓuocare ad miracula: aut cessare ab his que fiebāt. ꝓpterea nō dat eis signū: sicut ⁊ post petentibus signū rn̄dit dicens: Generatio mala ⁊ adultera signū querit ⁊ signū non dabitur ei nisi signū ione prophete. Sed tūc quidē manifestiꝰ: nūc aūt obscuriꝰ rn̄det idem. Non aūt vtiq̄ꝫ q̄ non petētes p̄occupat ⁊ signa dat hic petens aduertisset: nisi mentez eoꝝ cognouisset dolosam. Sequitur enī: Et dixit eis: Soluite tēplū hoc ⁊ in tribꝰ diebꝰ excitabo illud. BEDA: Quia enī signū querebāt a dn̄o quare solita cōmertia ꝓiicere debuerit ex templo? Respondit: Quia ipsum templū significabat tēplū corporis sui: in quo nulla prorsus esset alicuiꝰ macula peccati. q. d. Sicut inanimatū templū a vestris cōmertiis sceleribusq̄ꝫ mea expio potestate: ita ⁊ hoc corporis mei tēplū cuiꝰ istud gestat figuram: vestris manibꝰ dissolutū: tertia die resuscitabo. THEO. Neq̄q̄ꝫ tn̄ illos ad homicidium ꝓuocat dicens: Soluite. sed hoc eis affectantibus: non sibi esse absconditū demonstrat. Audiant aūt arriani quō dn̄s mortis destructor dixit: Excitabo. virtute videlꝫ ꝓpria. AVG. Resuscitauit eum quidem ⁊ pater cui dicit in psalmis: Excita me ⁊ reddā illis: Sed quid fecit pater sine verbo? quō ergo eū pater resuscitat? sic ⁊ filiꝰ resuscitauit: quia filius dixit: Ego ⁊ pater vnū sumꝰ. CHRY. Propter quid aūt signū resurrectionis dat eis? qm̄ hoc maxime erat q̄ ostēdebat eū nō esse hominē purū: posse aduersus mortē statuere triumphuꝫ: ⁊ tyrannidē eiꝰ longā velociter dissoluere. CHRY. Utraq̄ꝫ aūt. s. ⁊ corpꝰ iesu ⁊ templū exemplar mihi fore vident̄ ecclesie: eo q̄ ex viuis lapidibꝰ cōstruitur in domū spūalem in sacerdotiū sanctū. ⁊ ꝓpter illud: Uos estis corpus christi ⁊ mēbra de mēbro. Quāuis aūt dissolui lapidū videat̄ structura: ac dissipari oīa ossa christi aduersitatibus tribulationuꝫ instaurabitur tn̄ templū ac resuscitabit̄ die tertia: q̄ in nouo celo ⁊ noua terra p̄sens erit. Sicut enī illō christi corpꝰ sēsibile crucifixū ē ac sepultū ⁊ postea resurrexit: sic ⁊ totale sanctorū christi corpus cōcrucifixū est christo. Quilibet enī eoꝝ in nullo alio gloriat̄ nisi in cruce christi: ꝑ quā ipse crucifixꝰ ē mundo. Sed ⁊ cōsepultꝰ est christo ⁊ resurrexit cū eo: qꝛ in quadam nouitate vite ambulat: sed s̄m beatā resurrectionē nondū surrexit. vnde non scriptum est: Tertia die restaurabo illud sed in tribꝰ diebꝰ. perficitur enī eius erectio in oībꝰ tribꝰ diebꝰ. THEO. Iudei enī de inanimato templo putantes euꝫ hoc dicere: deridebant euꝫ. vnde sequitur: Dixerūt ergo iudei: Quadraginta ⁊ sex annis edificatū est tēpluꝫ hoc: et tu tribus diebꝰ excitabis illud? ALCVI. Et notandū q̄ non de prima edificatione: que a salomone septē annis ꝑfecta ē: sed de reedificatione q̄ facta est sub zorobabel ꝑ quadraginta ⁊ sex ānos impedientibꝰ inimicis rn̄debāt. ORI. Uel dicit aliquis: quadragintasex annoꝝ exurgere compositū: ex quo dauid allocutus ē nathan ꝓphetā ꝯsulēs de ꝯstructione templi: ex tūc satagēs ad congregandā materiā tēpli. Animaduerte v̄o si possibile ē q̄dragenariū numerū statui erga templū: ꝓpt̄ q̄tuor elementa mūdi: ac senariū ꝓpter h̄ q̄ hō sexto die creatus ē. AVG. iiij. de trini. Uel hic numerus ꝑfectioni dn̄ici corporis apte cōgruit. quadragesies enī sexies seni. fiūt ducenta sexagintasex: qui numerꝰ dierū complet nouē menses ⁊ sex dies. Ipsa autē ꝑfectio corporis dn̄i tot diebus ad partū ꝓducta comperitur sicut a maioribꝰ traditū suscipiens ecclesie custodit auctoritas. Octauo enī kalendas aprilis ꝯceptꝰ creditur: quo ⁊ passus. Natꝰ autē tradit̄ octauo kalendas Ianuarii. Ab illo ḡ die vsq̄ꝫ ad istū cōputati ducēti sexagintasex repiunt̄ dies: q̄ senarium numeꝝ q̄dragesies sexies h̄nt. AVG. octuagintatriū q̄onū. Dicitur etiā ꝯceptio humana sic ꝓcedere ⁊ ꝑfici p̄mis sex diebꝰ quasi lactis habeat similitudinē: sequentibus nouē diebꝰ cōuertat̄ in sanguinē: deinde duodecim diebus solidet̄: reliquis decē ⁊ octo diebus formet̄ vsq̄ꝫ ad ꝑfecta lineamenta oīm mēbroꝝ: ⁊ in reliquo tp̄e vsq̄ꝫ ad tempꝰ partus magnitudine auget̄. Sex aūt ⁊ nouē ⁊ duodecim ⁊ .xviij. in vnū coacti fiūt .xlv. addito ḡ vno fiūt quadragintasex: qui si fuerint multiplicati ꝑ ipsū senariū numerū: q̄ huius ordinationis caput tenet: fiūt ducenti ⁊ septuagintasex. i. nouē menses ⁊ sex dies. Non ḡ absurde quadragintasex annis dicitur fabricatū esse tēpluꝫ quod corpus eius significabat: vt quot anni fuerit in fabricatione templi: tot dies fuerunt in corporis dominici ꝑfectione. AVG. suꝑ Io. Uel aliter: qꝛ dn̄s noster de adam corpꝰ accepit: non de adā peccatū traxit: templū corporeū inde sūpsit: non iniquitatē que de templo pellēda ē. Si autē facias q̄tuor noīa greca: Anatole qd̄ est oriens: Disis quod ē occidens: Arctos qd̄ ē septētrio: Messembria: qd̄ est meridies: capita verboꝝ adam habent. A quattuor enim vētis dominꝰ collecturū se dicit electos suos cū venerit ad iudiciū. Habēt autez littere nominis adam numerū s̄m grecos: ⁊ ibi inuenitur q̄dragintasex annis edificatū templum. Habet enim adam alpha qd̄ est vnū: ⁊ delta qd̄ est q̄tuor: ⁊ alpha qd̄ est vnū: ⁊ .m. qd̄ ē quadraginta: ⁊ sic habes quadragintasex. Sed iudei quia caro erant: carnalia sapiebāt: ille spiritualiter loquebatur: ⁊ de quo templo diceret per euangelistam nobis aperuit. Sequitur enim: Ille autem dicebat de templo corpis sui.

THEO. Ex hoc aūt appollinarius cōtradictionem sumit: volens ondere q̄ caro christi est inanimata eo q̄ tēplū sit inanimatū. ergo carnē christi ⁊ lapidē ⁊ lignū facies: qꝛ ex his templū ꝯsistit. Si autez qd̄ dicitur: Anima mea turbata est: ⁊ potestatē habeo ponēdi aīam: nequaq̄ꝫ dici dixeris: vbi pones illō. In manus tuas cōmendo spiritū meū: nō enim de anima irrationali intelligere poteris. Neqꝫ qd̄ d̄r: Nō derelinques aīam meā in inferno. ORI. Ideo aūt corpꝰ dn̄i templū intelligit̄: quia sicut templuꝫ gloriam dei continebat habitantez in ipso: sic corpus

chꝛisti:repn̄tans ecclesiā vnigenitū ꝯtinet:qui ē dei gloꝛia. CHRY.Duo autem erant que obstabant discipulis ne interī intelligerē:vnū ip̄a resurrectio: alteꝝ vo q̄ꝺ maiꝰ erat.s. ꝙ deꝰ erat qui ī illo coꝛpe habitabat:quod dominꝰ occulte ostēderat dicens: Soluite templū hoc ⁊c̄.Et iō subdit:Cū ḡ surrex.a moꝛ.recoꝛ.sūt disci.eiꝰ q̄ꝛ hoc dicebat de coꝛꝑe suo. ⁊ cre.scrip.⁊ ser.quē dixit iesus. ALCVI.Ante resurrectionem enī nō intelligebāt scripturas:q̄a nōdū acceꝑant spm̄ scm̄.Sed in die resurrectiōis apparens dn̄s aperuit discipulis sensum vt intelligerent que de ipso scripta erāt in lege ⁊ ꝓphetis:⁊ tūc crediderūt scripture ꝓphetaꝝ:q̄ ꝑdixerūt chꝛistū tertia die resurrecturū:⁊ sermoni quē dixit iesus:Soluite templū hoc. ORI.Scd̄m anagogē vo complementū fidei attingemꝰ in magna coꝛpoꝛū resurrectione totius coꝛpoꝛis iesu.i.ecclesie eiꝰ:cū fides q̄ ē ex specie multū differat ab ea q̄ ē ꝑ speculū ī enigmate

Cum autē esset hierosolymis in pascha ī die festo:multi crediderūt ī noīe eiuſ uidentes signa q̄ faciebat. Ipse aūt iesuſ nō credebat semetipsum eis:eo ꝙ ipse nosset oēs: ⁊ quia opus ei nō erat ut quis testimoniū ꝑhiberet de homine. Ipse enim sciebat quid esset in homine.

BEDA:Superiꝰ euāgelista narrauit q̄ꝺ dn̄s hierusalem adueniēs gesserit:nūc vo eodē hierosolymis cōmoꝛante:quid ab alijs erga eū actū fuerit refert.Unde dr̄:Cū aūt eēt hiero.in pas.in die festo. multi cre.in no.eiꝰ:vi.sig.q̄ faciebat. ORI.Respiciendū aūt quō ex signis eius pleriq̄ videntes credebant in eū.Non enī dicit ꝓdigia fecisse hierosolymis:nisi foꝛte cū facta sint in scripturis nō habent: Animaduerte vo si possibile est in miraculis deputari ꝙ fecerit flagellū ex funiculis ⁊ cūctos ex templo ꝓpulerit. CHRY.Prudētioꝛes autē fuerāt discipuli qui ad chꝛistū accesserāt:non ꝓpter signa sed ꝓpter doctrinā:nam grossioꝛes quidē ꝑ signa trahunt:rationabilioꝛes vo ꝑ ꝓphetias seu doctrinam.vn̄ subditur:Ipse aūt iesus nō credebat semetsum eis. AVG.Quid sibi vult hoc?Illi credebāt in noīe eius:⁊ ipse iesus non credebat semetipsum eis?An foꝛte nō credebant ei ⁊ fingebant se credidisse.Sed nō diceret euāgelista:Multi crediderūt in noīe eiꝰ.Magna ergo res ⁊ mira:Credūt hoīes in cristū:⁊ chꝛistus nō se credit hoībus ꝑsertim q̄a filius dei ē:⁊ vtiq̄ volēs passus est:etsi nollet nunq̄ pateretur:sed tales sunt oēs cathecumini.Si dixerimꝰ cathecumino:credis chꝛisto:r̄ndet Credo: ⁊ signat se.Si interrogemꝰ eū:Manducas carnem filij hoīs:nescit quid dicimꝰ:quia iesus nō se credidit ei. ORI.Uel dicendum ꝙ iesus nō se credidit credētibꝰ in noīe eiꝰ:⁊ nō in illū.In illū enī credūt q̄ angustā viam vadūt ducentē ad vitā.qui aūt credunt signis:nō in eū sed in noīe eiꝰ credūt. HRY. Uel hoc dicit quia non ꝯfidebat ī eis vt in discipulis ꝑfectis.Neq̄ cōmittebat eis oīa dogmata vt iā firmiter fidelibꝰ fratribꝰ.Non enī intendebat exterioꝛibus verbis:ad mentē eoꝝ intrans ⁊ tēpꝰ opertunū māifeste sciēs.vnde sequit:Eo ꝙ ipse nosset oēs ⁊ quia opꝰ nō erat vt quis testimoniū ꝑhiberet de hoīe.ipse enī sciebat q̄ꝺ esset in hoīe.Scire enī ea q̄ sunt in coꝛde hoīm est dei:q̄ solꝰ coꝛda plasmauit. non indigebat ergo testibꝰ vt ꝓpꝛioꝝ plasmatū mētem addiscat. AVG.Plus etiam nouerat artifex quid esset in opere suo:q̄ ipsū opus q̄ꝺ esset ī semet ipso.Nam ⁊ petrꝰ nō nouerat q̄ꝺ in ipso esset:q̄n̄ dixit:Tecū ero vsq̄ ad moꝛtē.sed dominꝰ nouerat q̄ꝺ esset in hoīe dicens:priusq̄ gallꝰ cantet ter me negabis. BEDA:Quapꝛopter monemur vt nunq̄ de conscientia nostra securi simus:sed semꝑ soliciti foꝛmidemus:quia quod nos latet eternū arbitriū latere non valet. CA.III.

ERat aūt homo ex phariseis nicodemꝰ noīe ꝑnceps iudeoꝛū.Hic uenit ad iesū nocte:⁊ dixit ei:Rabbi scimꝰ:q̄ꝛ a deo uenisti magister.Nemo enī potest hec signa facere q̄ tu facis:nisi fuerit deus cū eo.R̄ndit iesus ⁊ dixit ei: Amē amen dico tibi:nisi q̄s renatꝰ fuerit denuo n̄ pōt uiderē regnū dei.

AVG.Superiꝰ dixerat ꝙ cū esset hierosolymis multi crediderūt in noīe eiꝰ vidētes signa ⁊ ꝓdigia que faciebat.Ex his aūt erat nicodemus:d̄ quo dr̄: Erat homo ex phariseis nicodemꝰ noīe. BEDA: Cuius etiam dignitatis officiū ostēdit:cum subdit: Princeps iudeoꝛū.Deinde quid egerit cum subiecit:Hic venit ad iesum nocte cupiens.s.secreta eius allocutione pleniꝰ discere mysteria fidei:cuiꝰ aperta ostensione signoꝛū iam rudimenta ꝑceperat. CHRY.Adhuc tamen a iudaica detinebatur infirmitate:ꝓpterea ⁊ nocte venit:trepidans in die hoc facere.Unde ⁊ euāgelista alibi dicit:Quoniam ex ex ꝑncipibus multi crediderūt in eū:sed ꝓpter iudeos nō ꝯfitebant:vt nō extra synagogā fierēt expulsi. AVG.Nicodemus etiā ex illo numero erat:q̄ crediderūt:sed nondū renati sūt:vnde hoc ad rē ꝑtinet ꝙ in nocte venit.Renati autē ex aqua ⁊ spiritu sancto audiunt ab apostolo:Fuistis aliq̄n̄ tenebꝛe: nūc aūt lux in dn̄o. AIMO:Uel pulchꝛe ī nocte venisse dicit:q̄ꝛ tenebꝛis ignoꝛantie obnubilatꝰ ad tantā lucem nondū ꝑuenerat:vt ꝑfecte deū veꝝ crederet.Nox enim in sacro eloquio ꝓ ignoꝛantia ponitur.vnde subdit:Et dixit ei:Rabbi scimꝰ q̄ꝛ a deo venisti magister.Quod autē hebꝛaice rabbi:latine dicit magister.Magistrū ergo appellat ⁊ deū tacet:quia credebat eum a deū missū:sed tn̄ vt dictū est deū non agnoscebat. AVG.Unde aūt iste crediderat:patet ꝑ id q̄ꝺ subdit:Nemo enī pōt hec signa facere que tu facis nisi fuerit deus cū eo.Sic ḡ nicodemus de illis multis erat:qui crediderant in nomine eiꝰ.Uidētes signa que faciebat. CHRY. Sed tamē neq̄ a signis aliq̄ꝺ magnū existimabat de eo:sed adhuc humanā habēs de eo mentē vt de ꝓpheta loquitur:ad oꝑationem eū missū dicēs:

Et alieno auxilio indigentez hec agere que agebat. cũ tñ pater pfectũ euz genuerit: ꝛ sufficiẽtẽ sibiipsi: et nihil hñtẽ imperfectũ. quia vo christi studiũ erat interim non ita dignitatẽ suã reuelare: sicut psuadẽ ꝙ nihil ex aduerso agebat patri: ppterea in verbis multotiens humiliter loquẽs videt: in reb⁹ autẽ cũ ptãte oĩa opatur. Ideoqꝫ ꝛ nicodem⁹ nũc mãifeste quidem nihil excelsũ loqtur de ipso: occulte aũt ab humili eũ opinione reducit: docens ꝙ sufficiens sibipse est ĩ miraculoꝝ opatione. vñ subditur: Respõdit iesus ꝛ dixit ei: Amen amẽ dico tibi: nisi qs renatus fuerit denuo: nõ põt videre regnũ dei. AVG. Isti sunt ꝗ quibus se credit iesus: q̃ nati fuerint denuo q̃ nõ in nocte veniũt ad iesum sicut nicodem⁹. tales enim iam etiaz ꝑfitent. Dicit ꝗ: Nisi qs renatus fuerit ꝛc. q.d. Quia nondũ es natus denuo. i. ex deo. Spirituali generatõe noticia quã habes d me spiritalis nõ est: sed aĩalis ꝛ hũana. Ego aũt dico tibi ꝙ siue tu siue ali⁹ quicunqꝫ: nisi ex deo denuo natus fuerit: non poterit apphẽdere gloriã q̃ circa me est: sꝫ extra regnũ erit: nam generatio q̃ p baptismũ fit: illuminationẽ aĩe tribuit. CHRY. Uel littera talis ẽ: Amẽ amẽ dico tibi: nisi quis renat⁹. hoc ẽ: si tu nõ natus fueris desup ꝛ dogmatũ susceperis certitudinẽ alicubi: extra erras ꝛ longe es a regno celoꝝ seipsũ hic oñdens ꝛ indicans: qm̃ nõ est hoc tm̃ qd videtur: sed alijs oculis op⁹ est ad videndũ euz. Hoc ãt qd dicit: Desup. hi quidẽ. i. de celo exponũt: alij vo a pncipio. Igit iudei qdẽ si h audissent: deridentes vtiqꝫ discessissent: hic vo ꝛ in h amorẽ discipuli oñdit ꝙ a christo vlteri⁹ interrogat.

¶ Dicit ad eum nicodemus: Quõ põt homo nasci cum sit senex? Nũquid põt in uentrem matris sue iterate introire ꝛ renasci. Rñdit iesus: Amen amẽ dico tibi: nisi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ spũsancto non põt introire in regnũ dei. Qd natũ est ex carne: caro est: ꝛ qd natũ ẽ ex spiritu spũs est. Non mireris: quia dixit tibi: oportet uos nasci denuo. Spũs ubi uult spirat: ꝛ uocẽ ei⁹ audis: sꝫ nescis unde ueniat: aut quo uadat. Sic ẽ ois q nat⁹ ẽ ex spiritu.

¶ CHRY. Ueniens nicodem⁹ ad iesum vt ad hoiez audiens maiora q̃ ab hoie: erigit ad altitudinẽ eorũ q̃ dicitur: non qdẽ excidẽs a fide: sed infert hanc impossibilitatẽ vt in apertiorẽ ꝓuocet doctrinam. Duo aũt erant que admirabant. s. natiuitas talis: ꝛ regnũ: neqꝫ enĩ audita erãt apud iudeos. Sed interim circa prius instat: ꝛ qd maxime ei⁹ mentẽ concutiebat. vnde dicit: Dicit ad eũ nicodem⁹: Quõ potest hõ nasci cũ sit senex? Nũquid põt in ventrẽ matris sue iterato ĩtroire ꝛ renasci? BEDA: Sic verba ista sonare vident: quasi puer queat iterato ĩ vẽtrem matris introire ꝛ renasci. Sed sciendũ ꝙ ipse senex erat ideoqꝫ de se ꝓtulit exemplũ: ac si dicet: Ego sum senex ꝛ meã quero salutẽ: quõ possum in ventrẽ matris introire ꝛ renasci? CHRY. Rabbi eum vocas ꝛ a deo venisse dicis: ꝛ nõ suscipis q̃ dicunt: sed loq̃ris ad magistrũ dictionẽ q̃ multã perturbationẽ inducit. hoc enĩ. s. quõ querere eoꝝ est q̃ nõ valide credũt: ꝛ multi sic q̃rentes a fide deciderũt hi quidẽ dicẽtes: Quõ deus ẽ incarnatus? alij: quõ mansit impassibilis? ppterea ꝛ hic ppter anxietatẽ modũ exquirit. sed cũ aliquis cogitationib⁹ ꝓprijs spũalia euertit: derisibilia loquitur. AVG. Spũs enĩ loqtur: ꝛ ille carnẽ sapit. nõ nouerat iste nisi vnã natiuitatẽ. s. ex adã ꝛ eua: ꝛ ex deo ꝛ ecclesia nõdũ nouerat: sic tñ tu intellige natiuitatẽ spũs quõ intellexit nicodem⁹ natiuitatẽ carnis. quõ enĩ vterus nõ põt repeti: sic nec baptism⁹. CHRY. Necodemo aũt decidenti ad eam q̃ hic ẽ natiuitatẽ: christ⁹ manifestius reuelat spũalis natiuitatis modũ. vñ seqt: Rñdit iesus: Amẽ amẽ dico tibi: nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua ꝛ spũsancto: nõ põt introire in regnum dei. AVG. ac si dicat: Tu carnalẽ generationẽ intelligis: sed ex aqua ꝛ spũ oportet ꝙ nascat hõ ppt regnũ dei. Si ppter hereditatẽ patris hoĩs tpalis nascit aliqs ex visceribꝰ matris carnalis: ꝛ ppt hereditatẽ patris dei sempiternã: nascat ex visceribus ecclesie. Cũ aũt ex duobus hõ ꝯsistat: ex corpe videlicꝫ ꝛ aĩa: duplicẽ habet ꝛ hmõi modũ generatõis. Aqua enĩ que visibilis ẽ: ad emũdationẽ corpis intelligit. Spũs vo inuisibiliter cõcurrens: ad emundationẽ inuisibilis aĩe innuit. CHRY. Si vo qs ĩterrogat qualiter ab aqua hõ nascit? interrogo ꝛ ego qualiter nat⁹ est adam a terra? Sicut enĩ ĩ pncipio subijciat elemẽtũ terra: totũ vo opus plasmãtis erat: ita ꝛ nũc subijcitur elementũ aqua: totũ vo est spũs gratie. Tũc padisum dedit in cõuersationẽ nũc aũt celũ nobis aperuit. Sed q̃ est necessitas aqbis q̃ spiritũsanctũ suscipiũt? diuina enĩ in ea pficiũtur simbola: sepultura ꝛ mortificatio: resurrectio ꝛ vita. Sicut enĩ in quodã sepulchro in aqua nobis submergẽtibus capita: vetus hõ sepelit: ꝛ submersus deorsum occultat: deinde nouus rursus ascendit: hoc etiã fit ut discas qm̃ virt⁹ patris ꝛ filij ꝛ spiritussancti oĩa complet: ꝛ ꝙ christ⁹ tres dies ad resurgendũ expectauit. Quod igit est matrix fetui: h est fideli aqua. in aqua enĩ plasmat ꝛ figurat: sed quod in matrice plasmat tẽpe indiget: qd vo in aq non ita: sed in vno momẽto oĩa fiũt. Talis enĩ ẽ natura corpoꝝ vt tempore assumãt pfectionẽ. in spũalibus vo nõ est ita: quoniã pfecta a pncipio constituunt que fiũt. ex quo igitur ascendit a iordane dominus nõ adhuc reptilia animaꝝ viuentiũ. sed animas spũales ꝛ rõnabiles aqua reddit. AVG. de baptis. paruuloꝝ: Sed quia non ait: Nisi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ spũ non habebit salutẽ vel vitã eternã: sed Non intrabit in regnum dei. Ad hoc inquiunt quidã: Paruuli baptizandi sũt vt sint cum christo in regno dei: vbi nõ erunt si baptizati nõ fuerint: q̃uis ꝛ sine baptismo si paruuli moriantur salutem vitamqꝫ eternam habituri sint: quoniã nullo pcti vinculo astricti sunt. Sed cur nascat denuo nisi renouãd⁹ a vetustate: aut vñ imago dei non intrat in regnũ dei: nisi impedimẽto ꝓhibẽte peccati.

AIMO: Talia aũt ac tanta secreta mysteria nicodemo capere non valẽti: dñs ex carnali natiuitate similitudinẽ dedit dicẽs: Qđ natũ est ex carne caro est: ⁊ qđ natũ ẽ ex spũ spirit⁹ est. Sicut eni caro carnem pcreat: ita quoq̃ spũs spũ parit. CHRY. Nihil igit̃ sensibiliũ inq̃ras neq̃ estimes q̃ carnem generet spũs. dñi eni caro genita ẽ: nõ quidẽ a spiritu solũ: sed etiã a carne. qđ aũt natũ ẽ ex spiritu spũale est. Natiuitatẽ eni hic non eã que fm substantiam dicit: sed eam q̃ fm honorẽ ⁊ gratiã. Si igitur ⁊ filius dei ita natus ẽ: qđ plus habebit oĩb⁹ qui ita nati sunt? Inueniet̃ autẽ ⁊ spiritu minor: cum ei⁹ natiuitas gratia spũs fit. ⁊ quid hec a iudaicis distãt dogmatib⁹? Uide aũt ⁊ spũsancti dignitatẽ. dei enim opus videt̃ facere. Supra eni dixit: Quoniã ex deo nati sunt: hic aũt qm̃ spũs eos generat. Dicens aũt christus: quoniã q̃ nat⁹ est ex spũ spũs ẽ: quia turbatũ rursᷣ vidit: ad sensibile exẽplũ duc̃ sermonẽ dicẽs: Nõ mire. q2 dixi tibi: oportet vos nasci denuo. Dicẽdo eni: ne mireris. oñdit animi ei⁹ turbationẽ. Ponit aũt exemplũ q̃ neq̃ cõmunionẽ aliquã ad corpoꝝ grossiciẽ habet: neq̃ ad incorporeoꝝ pueniens naturã qđ est venti delatio dicens: Spũs vbi vult spirat ⁊ vocẽ eius audis: sed nescis vnde veniat aut quo vadat. Sic ẽ oĩs qui nat⁹ ẽ ex spũ. Qđ dicit talẽ ẽ. Si ventũ null⁹ detinet: s3 q° vult fert̃: mltomagis spũs actionẽ nature leges detinere nõ poterũt: nec terminũ corpalis natiuitatis: neq̃ aliud quid taliũ. Quoniã aũt de vẽto hic dicũ ẽ: manifestat illud qđ dicit: Uocẽ eius audis. i. sonitũ pcussionis. non eni3 loquens infideli ⁊ nescienti spũs actionẽ hoc dicẽt: Dicit aũt: Ubi vult spirat: non quasi electionẽ quãdam vento habente: s3 iã que a natura ẽ mutatiões que nõ ꝓhibetur: ⁊ cũ ptãte fit. Et nescis vnde veniat aut quo vadat. i. si hui⁹ spũs cui⁹ sensum suscipis auditu ⁊ tactu interptari nescis viam: qualit̃ diuini spũs opationẽ scrutaris? vnde subdit: Sic ẽ oĩs q̃ natus est ex spũ. AVG. Sed quis nostꝝ non videat verbi gratia austrũ euntẽ a meridie ad aquilone3: aut aliũ ventũ venientẽ ab oriẽte ⁊ occidente: quõ g̃ nescim⁹ vnde veniat aut quo eat? BEDA: Spiritus igitur sanct⁹ est qui vbi vult spirat: quia ipse ĩ ptãte habet cuius cor gratia sue visitatiõis illustret ⁊ vocẽ eius audis: cũ te pñte loq̃tur is q̃ spũsancto replet⁹ est. AVG. Sonat psalm⁹: sonat euãgeliũ sonat sermo diuin⁹: vox spũs ẽ. hoc igit̃ dicit: q2 verbo ⁊ sacramẽto inuisibiliter adest spũsctũs vt nascamus. ALCVI. Ergo nescis vnde veniat aut quo vadat: q2 etsi te pñte spũs ad horã quẽpiã repleuerit: non põt videri quõ in eũ intrauerit: vel quõ redierit: q2 natura ẽ inuisibilis. AIMO: Siue nesci vnde veniat: q2 quõ credẽtes ad fidem introducat ignoras: vel quo vadat: q2 quõ fideles ad speciẽ pducat nescis. ⁊ sic ẽ oĩs q̃ natus est ex spiritu: ac si dicat: Spũsanct⁹ spũs inuisibil.s ẽ: ita ⁊ quisquis ex spiritu nascitur inuisibiliter nascit̃. AVG. Uel aliter: Et si tu nascaris de spiritu: hoc eris: vt ille q̃ nõ est natus adhuc de spiritu: nesciat vnde venias aut quo eas. Hoc eni secut⁹ ait: Sic est oĩs qui nat⁹ est ex spiritu. THEO. Confundat̃ ergo macedoni⁹ impugnator spũs: q̃ fuũ spũsanctũ asseruit. Spũs eni scis ꝓpria ptãte ⁊ vbi vult: ⁊ q̃liter vult opat̃.

Respondit nicodem⁹ ⁊ dixit ei: Quõ põt hec fieri? Rñdit iesus: ⁊ dixit ei: Tu es magister in isrl̃ ⁊ hec ignoras? Amẽ amen dico tibi: quia qđ scimus loquimur: ⁊ qđ vidimus testamur: ⁊ testimoniũ nostrũ nõ accipitis. Si terrena dixero vobis ⁊ nõ creditis: quomodo si dixero vobis celestia credetis?

AIMO: Mysteriũ diuine maiestatis nicodem⁹ capere non valet q̃ a dño audiebat: ⁊ iđ rõnẽ q̃rẽs factũ nõ abnegans: nõ voto rephendentis: sed affectu discentis dñm interrogat. vñ dicit̃: Rñdit nicodemus ⁊ dixit ei: Quõ põt hec fieri? CHRY. Quia igitur adhuc in iudaica vilitate manet: ⁊ exemplo ita manifesto dicto ei: adhuc interrogat: de reliquo asperius ad eũ christ⁹ loq̃tur. vñ seq̃tur: Rñdit ⁊ dixit ei: Tu es magister ĩ isrl̃ ⁊ hec ignoras? AVG. Quid putam⁹ dñm huic magistro iudeoꝝ quasi insultare voluisse: volebat quidem illu3 nasci de spũ. nemo aũt ex spiritu nascitur nisi humilis fuerit: q2 ipsa humilitas facit nos nasci de spũ. Ille aũt magisterio inflatus erat: ⁊ alicuius momẽti sibi eẽ videbatur: q2 doctor erat iudeoꝝ. Deponit g̃ dñs ei⁹ superbiam vt possit nasci de spũ. CHRY. Neq̃q̃ tñ nequitiã accusat viri: sed insipientiã ⁊ ruditatẽ solũ. Sed dicet aliq̃s: quid cõmune habet hec natiuitas de qua. s. christ⁹ locut⁹ est ad iudaica dogmata. Habet quidẽ cõmune: nam q̃ prim⁹ homo fact⁹ ẽ: ⁊ q̃ de costa facta ẽ mulier: ⁊ q̃ steriles genuerũt: ⁊ que p aquã miracula pfecta sunt. Dico aũt q̃ heliseus đ aqua ferrũ eduxit: ⁊ q̃ iudei mare rubrũ trãsierũt: ⁊ q̃ naaman syrus in iordane purgat⁹ est. Hec oĩa natiuitatẽ spiritualẽ ⁊ purgamentũ in ea futurum figuraliter psonabant. et ea q̃ a ꝓphetis sũt dicta occulte oñdunt hũc natiuitatis modũ: vtputa illud: Renouabit̃ vt aquile iuuentus tua: ⁊ beati quoru3 remisse sunt iniquitates. Sed ⁊ isaac figura huius natiuitatis erat. hec igitur rememorãs dixit: Tu es magister in isrl̃ ⁊ hec ignoras? Rursus aũt aliunde suum sermonẽ ei credibilẽ facit: ad imbecillitatem ei⁹ condescẽdẽs cũ subdit: Amen amẽ dico tibi: q2 qđ scimus loquimur: ⁊ qđ vidim⁹ testamur: ⁊ testimoniũ nr̃m nõ accipitis. Apud nos visus aliis sensibus certior est: et si volum⁹ aliquẽ facere credere ita dicimus: qm̃ oculis nostris vidim⁹. Propterea christ⁹ humano loquẽs ad eu3 sermone: non visum sensibilẽ inducit. sed manifestũ est q̃ de certissima cognitione ⁊ nõ aliter se habẽte loq̃tur: igit̃ h̃ quidem. i. qđ scimus ait de seipso solo. AIMO: Querit̃ autẽ quare pluraliter dicat: Quod scim⁹ loquimur. Ad quod dicendũ q̃ vnigenit⁹ dei filius erat q̃ hoc loquebatur: ostẽdẽs qualiter pater ẽ in filio: ⁊ filius in patre: ⁊ spiritussanctus ab vtroq̃ indiuisibilis pcedat. ALCVI. Uel dicit pluraliter: ac si dicat: Ego ⁊ illi qui modo spũ sunt renati: intelligimus illud qđ loquimur: ⁊ qđ vidim⁹ apud patrem in abscondito, hoc testamur foris in mũdo: ⁊ vos q̃

carnales estis ꝛ supbi nõ accipitis testimoniũ nr̃m. THEO. Qḋ nequaq̃ de nicodemo dicit ſʒ de genere iudeoꝝ qui vſq̃ ad finem i pfidia pmanſerunt. CHRY. Quod quidẽ nõ turbati vbũ eſt: ſed manſuetudinẽ oñdentis. Hinc enim erudit nos cum ad aliquos locuti fuerim⁹ ꝛ nõ pſuaſerim⁹: nõ triſtari neq̃ iraſci: ſed nr̃m ſmonem credibilem facere nõ ſolũ non iraſcendo: ſed etiã nõ clamãdo. Materia enĩ ire clamoꝛ eſt: ieſus aũt dogmata excelſa tangẽ debens: ppter audientiũ infirmitatẽ ſe detinet multotiens: ꝛ nõ continue dignis ſua magnitudine dogmatibus immoraṫ: ſed magis his que cõdeſcentionem hñt. vñ hic ſubdiṫ: Si terrena dixi vobis: ꝛ non creditis: quõ ſi dixero vobis celeſtia credetis? AVGVSTI. Hoc eſt ſi non creditis qꝛ templũ poſſum ſuſcitare deiectũ a vobis: quõ creditis qꝛ p ſpiritũ ſcm̃ pñt homines regenerari? CHRY. Uel aliter: Si baptiſmum terrenũ dicat: non mireris qꝛ in terra pficitur ꝛ comparatione illius natiuitatis ſtupende que eſt ex ſubſtãtia pr̃is: terrena eſt gr̃e natiuitas: ꝛ bene non dixit: Nõ intelligitis: ſed non creditis. nã cũ quis aliqua p intellectũ ſuſcipere nõ valet: amentie vel ignoꝛãtie imputaṫ. Cũ autẽ hoc nõ ſuſcipiat aliquis qḋ ſolum fide opoꝛtet ſuſcipere: nõ amentie ſed infidelitatis eſt accuſatio. Dicebanṫ autem hec eis non credebanṫ: qꝛ poſteri erant ea ſuſcepturi.

¶ Et nemo aſcẽdit in celũ niſi q deſcendit de celo: filius hominis qui eſt in celo.

¶ AVG. De baptiſmo paruuloꝝ: notata paululuʒ eius imperitia: qui ſe ceteris de magiſterio pferebat ꝛ omniũ talium incredulitate rephenſa: rñdet q̄ alij credant ſi illi non credunt ad illud qḋ interrogatus eſt: quõ poſſunt iſta fieri dicens: Et nemo aſcendit i celum niſi qui deſcendit de celo: filius hominis qui eſt in celo. q. d. ſic fiet generatio ſpiritualis: vt ſint celeſtes homines ex terrenis: qḋ adipiſci nõ poterunt niſi membꝛa mea efficianṫ: vt ipſe aſcẽdat qui deſcẽdit: nõ aliud deputãs coꝛp⁹ ſuum. i. eccleſiã ſuam q̃ ſeipſuʒ. GREGO. xxvij. moꝛa. Quia enĩ nos vnũ cũ illo iam facti ſum⁹ vñ ſolus venit: in ſe ſol⁹ redit etiã in nobis ꝛ is qui in celo ſemp eſt: ad celũ quotidie aſcẽdit. AVG. De baptiſmo paruuloꝝ: Quãtis aũt in terra factus ſit filius hominis diuinitateʒ tamẽ ſuã qua in celo manens: deſcendit ad terrã nõ indignãs cenſuit noĩe filij hominis ſicut carnẽ ſuaʒ dignat⁹ eſt noĩe filij dei. per vnitatẽ enĩ pſone qua vtraq̃ ſubſtãtia vn⁹ eſt chꝛiſt⁹ ꝛ filius dei ambulabat in terra: ꝛ idem ipſe fili⁹ hominis manebat in celo. Fit ergo credibilioꝝ fides ex incredibilioꝛib⁹ creditis. Si enim diuina ſubſtãtia longe diſtantioꝛ potuit ppter nos ita ſuſcipere humanã ſubſtantiam vt vna pſona fieret: q̃to credibili⁹ alij ſancti ſiunt cum homine chꝛiſto vn⁹ chꝛiſtus vt oĩbus p eius grãm aſcendẽtibus: ipſe vn⁹ aſcendat in celũ qui de celo deſcendit. CHRY. Uel aliter: Quia dixerat nicodemus: Scim⁹ quoniam a deo veniſti magiſter. ne eſtimeṫ ita eſſe magiſter: vt multi pphetaꝝ de terra exiſtimãtes ſubiungit: Et nemo aſcẽdit in celum: niſi qui deſcẽdit de celo filius hominis qui eſt in celo THEO. Cum vo filiũ hominis deſcendiſſe de celo audis: non putes q̄ de celo caro deſcẽdit: hoc. n. hereticoꝝ dogma eſt: qui docebãt q̄ chꝛiſtus de celo coꝛp⁹ ſumpſerat: ꝛ p virginẽ tranſierat. CHRY. Filium enĩ hominis nõ carnẽ hic vocauit: ſed a minoꝛi ſubſtantia ſe totũ nominauit. Eſt enĩ ei conſuetudo multotiens a diuinitate: multotiens ab humanitate totũ vocare. BEDA: Si enĩ aliquis homo nudus de monte ad cõuallia deſcendat: ꝛ aſſumpti veſtimentis etiã armis ad eundem montẽ aſcendat recte ipſe idem qui pus deſcẽdit aſcendiſſe phibeṫ. HYLA. x. de trini. Uel qꝛ de celo deſcẽdit ꝯcepte de ſpiritu oꝛiginis cã eſt. Non enim coꝛpoꝛi maria oꝛiginẽ dedit: lʒ ad incrementa partumq̃ coꝛpoꝛis omne qḋ ſenſus ſui eſt naturale contulerit: qḋ vero hominis fili⁹ eſt: ſuſcepte in virgine carnis eſt part⁹. quod aũt in celis eſt nature ſemp pmanẽtis ptãs: ẽ que nõ ex infinitatis ſue virtute in regionẽ diffiniti coꝛpoꝛis coartauit vbi dei ptãtem: ꝛ in foꝛma ſui manens ab omni intra extraq̃ celi mũdiq̃ circulo: celi ac mundi dñs nõ abſuit. p hoc ergo: et de celo deſcẽdit: qꝛ filius hominis eſt: et in celis eſt. qꝛ vbũ caro factũ non amiſerat manere quod factum eſt. AVG. Miraris aũt qꝛ hic erat ꝛ in celo: Tales feč diſcipulos ſuos: paulũ audi dicentẽ: Nr̃a conuerſatio in celis eſt. ſi homo paul⁹ ambulabat in terra: ꝛ cõuerſabaṫ in celis: deus celi ꝛ terre nõ poterat eẽ in celo ꝛ in terra. CHRY. Uide auteʒ qꝛ qḋ valde videṫ excelſum: indignũ eſt ſua magnitudine. Non enim ſolum in celo eſt: ſed vbiq̃ ꝛ oĩa replet: ſed adhuc imbecillitatem auditoꝛis loquitur paulatim eũ reducere volens.

¶ Et ſicut moyſes exaltauit ſerpẽtem in deſerto: ita exaltari opoꝛtet filiũ hominis: ut oĩs q credit in ipſo nõ pereat: ſed habeat uitam eternã.

¶ CHRY. Quia dixerat bñficium baptiſmi inducit hui⁹ cãm. ſ. crucẽ dicens: Et ſicut moyſes ꝛč. BEDA: Magiſtꝛ legis moſaice ad ſpiritualẽ ſenſum eiuſdem legis inducit: recoꝛdans veteris hiſtoꝛie: ꝛ hãc in figurã ſue paſſionis atq̃ humane ſaluatiõis factã ediſſerens. AVG. de baptiſ. paruuloꝝ: Serpentũ enĩ incurſib⁹ in deſerto multi moꝛiebanṫ: ac ſic moyſes ex precepto dñi exaltauit in deſerto eneũ ſerpentẽ: hũc videntes ſanabanṫ ꝯtinuo. Exaltat⁹ ſerpens eſt moꝛs chꝛiſti: eo ſignificãdi modo quo per efficientẽ id qḋ efficiṫ ſignificaṫ. A ſerpente quippe moꝛs venit: qui peccatũ quo moꝛi mereṫ homini pſuaſit. dñs aũt in carnẽ ſuã nõ peccatũ trãſtulit tãq̃ venenum ſpentis. ſed moꝛtẽ: vt eſſet in ſimilitudine carnis peccati pena ſine culpa: vñ in carne peccati ꝛ pena ſolueret ꝛ culpa. THEO. Uideas g̃ figuraʒ ad veritatẽ. Ibi enĩ ſpentis ſimilitudo ſpẽm quidẽ beſtie habet: venenũ autẽ nõ habet: ſic ꝛ hic chꝛiſt⁹ a peccato liber: in ſimilitudinẽ carnis peccati venit. Exaltari aũt audiẽs ſuſpenſionẽ itelligas in altum: vt ſcificaret aerẽ q̃ ſanctificauerat terrã ambulãdo in ea: itelligas etiã p exaltationẽ gl̃iaʒ. nã illa crucis altitudo gl̃a chꝛiſti fcã eſt. in quo enim iudicari voluit: in hoc hui⁹ mũdi pncipẽ iudicauit. Adã eniʒ iuſte moꝛtuus eſt: qꝛ peccauit: dñs vero iniuſte: quia

peccatū non fecit. Postq̄ ḡ iniuste mortē sustinuit supauit illū q̄ eū tradidit morti: ⁊ sic liberauit adaz a morte: sed in hoc deuictū se inuenit. Nō enī potuit in cruce dn̄m cōtristare vt crucifigētes odiret: sʒ magis diligebat ⁊ p eis orabat. sic igit̄ crux christi eius exaltatio ⁊ glīa fcā est. CHRY. Ideo etiā nō dixit Pendē oportet filiū hominis: sed Exaltari: qz honestius hoc videbat̄. vn̄ ⁊ ppter audientē ⁊ ppter figuram hoc posuit: vt discas qm̄ cognata sūt vetera nouis: deinde vt cognoscas qm̄ nō inuitus ad passionē venit: ⁊ adhuc vt discas qm̄ multis hinc nascit̄ sal⁹.

AVGV. de baptis. paruuloꝝ: Sicut ergo tūc qui ↄspiciebat exaltatū serpentē a veneno sanabat̄: ⁊ a morte liberabat̄: sic nunc qui ↄformat̄ similitudini mortis christi p fidē baptismūq; eius ⁊ a peccato p iustificationē: ⁊ a morte p resurrectionē liberat̄ hoc est enī qđ ait: Ut oīs qui credit in eū: nō peat: sed habeat vitā eternā. Qđ ḡ opus est, vt morti christi p baptismū ↄformet̄ paruulus si morsu spentis non est oino venenat⁹: CHRY. Attēde aūt q̄ passionem obumbrate posuit ne ex eius v̄bis fieret tristis auditor. Fructū vo passionis posuit manifeste. si enī qui credūt in crucifixū non peunt: multomagis q̄ crucifixus est nō perit. AVGV. Hoc aūt interest inter figuratā imaginē ⁊ rē ipsam: q̄ illi sanabant̄ a morte ad tpalē vitā: hi aūt vt habeāt vitā eternam.

Sic enim deus dilexit mūdū ut filiū suū unigenitū daret: ut omnis qui credit in eū nō peat: sed habeat uitā eternā. Nō enī misit de⁹ filiuz suū in mūdū ut iudicet mūduz: sed ut saluetur mūdus per ipsum. Qui credit in euz non iudicatur. Qui autē nō credit iā iudicatus est quia nō credit in nomine unigeniti filij dei.

CHRY. Quia dixerat: Oportet exaltari filiū hōis quo mortē occulte significauit ne auditor tristis ab his fieret v̄bis humanū quid de eo suspicans ⁊ mortem ei⁹ estimans nō esse existentiā: hoc ad rectitudinem reducit: filiū dei dicēs eū qui dat̄ ad mortez: ⁊ mortē eius cām esse vite eterne. vn̄ dicit: Sic enī deus dilexit mūdū: vt fi. suū vnige. da. vt oīs q̄ cre. i eū n̄ peat sed ha. vi. eter. q. d. Ne mireri qm̄ ego debeo exaltari vt vos saluemini: etenī ⁊ p̄ri hoc videt̄ qui ita nos dilexit: vt p seruis indeuotis filiū dederit. dicendo aūt: Sic de⁹ di. mun. multā indicat amoris intentionē. Multa enī est ⁊ infinita distantia: qui enī īmortalis: qui sine pncipio: qui magnitudo infinita eos q̄ sunt ex terra ⁊ cinere infinitis plenos peccatī dilexit. sed ⁊ ea que post hoc ponit: ostētatiua sunt magni amoris: nō enī seruū: nō angelū: non archangelū dedit: sed filiū suum. Rursus si filios plures habuisset: ⁊ dedisset vnū: hoc etiā esset maximū. Nunc vero filiū vnicū dedit. vn̄ subdit: Unigenitum. HYLA. vij. de trini. Sʒ si dilectionis hinc fides est creaturam creature prestitisse: non facit magni meriti fidem vilis ⁊ spernenda iactura. Preciosa aūt sunt q̄ cōmendant charitatē ⁊ ingentia ingentib⁹ estimantur. Deus diligēs mūdū filiū non adoptiuū: sʒ suū ⁊ vnigenitū dedit. hinc ppetas est: natiuitas est: veritas est: nō creatio est: nō adoptio est: nō falsitas est: hinc dilectionis ⁊ charitatis fides est vt ad mundi salutē ⁊ filiū suū ⁊ vnigenitū prestitisset. THEO. Videt̄ aūt mihi q̄ sicut spiritus dixit: q̄ filius hōis descendit de celo: cū caro de celis nō descenderit sʒ ppter vnā psonā in christo que dei sūt attribuit homini: sed ⁊ nūc ecōuerso que sūt hominis verbo dei appropat: etenī deus dei fili⁹ impassibilis mansit: sʒ qz vn⁹ erat fm hypostasim dei fili⁹ ⁊ hō qui passionem sustinuit: filius dari dicit̄ in mortē q̄ passibilit̄ patiebat̄: non natura ppa: sed carne ppa. Est autem maxima vtilitas ↄsecuta ex huiusmōi datione mentem excedēs humanā. Sequit̄ enī: Ut oīs q̄ credit ī eū nō pereat: sed habeat vitā eternā. Uetus nāq; testamentū his qui fuabāt illud dierū longitudinem pmittebat: euāgeliū vo eternā ⁊ insolubilē vitam.

AVG. Notādū vo q̄ eadē de filio dei vnigenito replicat: q̄ de filio hominis in cruce exaltato pmiserat dicens: Ut oīs qui credit in eū. qz idem redēptor ⁊ conditor nr̄ filius dei an̄ secula existēs: fili⁹ hominis factus est in fine seculoꝝ: vt qui p diuinitatis sue potentiā nos creauerat ad pfruendā beatitudinem pennis vite: ipse p fragilitatē humanitatis nostre nos restauraret ad pcipiendam quā pdidim⁹ vitam

ALCVI. Uere aūt p filiū dei habebit mūdus vitam: qz non alia cā venit in mūdū nisi vt saluet mūdū. vn̄ sequit̄: Non enī misit de⁹ fi. suū in mū. vt iu. mū. sed vt sal. mun. p ipm̄. AVG. Quare enī saluator mundi dict⁹ est: nisi vt saluet mūdū: ḡ q̄tum in medico est sanare venit egrotuz. Ipse se interimit q̄ pcepta medici suare nō vult aut cōtēnit. CHRY. Sed qz hoc dicit: multi pigroꝝ in peccatoꝝ magnitudine ⁊ negligētie supabūdātia dei abutētes misecordia dicūt: nō est gehēna: nō est suppliciū: omnia nobis de⁹ peccata dimittit. Sed ↄsiderandū q̄ duo sunt christi aduētus: q̄ iā fcūs est ⁊ qui futur⁹ ē. Et pori qdē fcūs est nō vt iudicet que fcā sunt a nobis: sed vt dimittat. secūd⁹ autē nō vt dimittat: sed vt iudicet. De pori igit̄ ait: Nō veni vt iudicē mundū. qz enī clemens est: nō facit iudiciū: sed interim remissionem omniū peccatoꝝ p baptismū pmo: ⁊ postea p pniam q̄ si hoc mō nō fecisset: vniuersi simul pdiessent. Oēs enī peccauerūt ⁊ egent grā dei. ne igitur aliqs crederet se ipune peccare: subdit de pena non credentis: Qui credit in eū nō iudicat̄. qui credit inquit: nō qui inuestigat: qđ igit̄ si imundā habeat vitam: maxie qdem paul⁹ tales non fideles esse dicit Cōfitent̄ inquit se nosse deū: factis aūt negāt: sʒ hoc illud significat: qz fm hoc q̄ credit nō iudicaret̄: sed opeꝝ qdem grauiorem sustinebit penā: infidelitatis aūt cā nō torquebit̄. ALCVI. Uel qz credit in eū ⁊ adheret ei vt mēbrū capiti: nō iudicabit̄. AVG. Quid autē dicturꝫ sperabas de eo qui nō credit nisi qđ iudicat̄: Sed vide quid dicit: Qui aūt nō credit iā iudicat⁹ est: Nōdū apparuit iudiciū. sed iā factū est iudiciū. Nouit enī dn̄s qui sunt ei⁹: nouit q̄ permaneāt ad coronā ⁊ q̄ p manēāt ad flāmā. CHRY. Aut hoc dicit qz ipm̄ nō credere ipenitētē suppliciū est. esse enī extra lumē etiā fm se maximū suppliciū est: vel qđ futuꝝ est pnunciat. sicut enī qui occidit

hominē: tñ nōdum sñia iudicātis cōdēnat⁹ sit: rei
tamē natura condēnatus est:ita ꝛ qui incredul⁹ est
sicut ꝛ adam qua die comedit de ligno mortuus ē.
GREGO.xxviij.moral. Uel aliter: In extremo iu
dicio aliq̄ non iudicant̄ ꝛ pereūt:de quib⁹ hic dicit̄
Qui nō credit iam iudicat⁹ est. Non enī eorum tūc
causa discutit̄:qui a conspectu districti iudicis iam
cū dānatione sue infidelitatis abscedūt: ꝓfessionem
ṽo fidei retinentes:sed ꝓfessionis opera nō habētes
redarguunt̄ vt pereant. Qui vero nec fidei sacramē
ta tenuerūt:increpationē iudicis in extrema exami/
natione nō audiunt:q꞉ p̄iudicati in infidelitatis sue
tenebris eius quē despexerāt inuectione argui non
merent̄. Princeps nāq꞉ terrenam rempublicam re
gens:aliter punit ciuē interi⁹ delinquētem: atq꞉ ali
ter hostē exteri⁹ rebellantem. In illo iura sua cōsu/
lit:ꝯ hostem vero bella mouet: dignaq꞉ ei⁹ malicie
tormēta retribuit:de malo vero ei⁹ quid lex habeat
non requirit.neq꞉ enī lege necesse est perimi eū qui
lege nūq꞉ potuit teneri. ALCVI. Quare aūt iudi/
catus est qui nō credit:causam assignat dicens: q̄a
non credit in noīe vnigeniti filij dei. In hoc enī so/
lo noīe est salus. Non habet de⁹ multos filios/qui
possint saluare:hunc habet vnigenitū ꝑ quē saluat
AVG.de baptis.paruuloꝝ: Ubi ḡ paruulos poni
mus baptizatos nisi inter eos qui crediderunt: hoc
enī eis acquirit̄ ꝑ virtutē sacramenti ꝛ offerentiū
respōsionē:ac ꝑ hoc eos qui baptizati nō sunt: inter
eos qui non crediderūt statuimus.

¶ Hoc est aūt iudiciū: quia lux ue
nit in mundū: ꝛ dilexerūt homines
magis tenebras q̄ȝ lucem. Erant
eniȝ eorū mala opera. Omnis eniȝ
q̄ male agit odit lucem: ꝛ non uenit
ad lucem ut nō arguant̄ opera eius.
Qui aūt facit ueritatē uenit ad lucē
ut manifestent̄ opera ei⁹: quia i deo
sunt facta.

¶ ALCVI. Reddit causam quare nō crediderunt
ꝛ quare iuste dānant̄ dicens: Hoc est autē iudiciū
q꞉ lux venit in mundū. CHRY.q.d. Nunquid ipsi
eam quesierūt vel laborauerūt vt inuenirent: Ipsa
lux venit ad eos nec ei occurrerunt.vñ sequit̄: Et di
lexerūt homines magis tenebras q̄ȝ lucem. Et hoc
modo p̄uant̄ homines excusatione: venit enī eripē
a tenebris ꝛ ad lucē ducere. Quis ergo ei⁹ qui non
vult ad lucē accedere miserebit̄: BEDA: Lucem
seipm̄ appellat:de qua supra euangelista dixit: Erat
lux vera. Tenebras vero appellat peccata. deīde q꞉
videbat̄ multis esse credibile q̄ȝ dictum est:nullus
enī tenebras prehonorat luci:subdit cām quare hec
passi sunt dicens: Erāt enim eoꝝ opera mala. Et siq̄
dem in iudicium venisset:haberet hoc aliquā ratio
nem.qui enī malorum sibi cōscius est:fugere iudicē
cōsueuit:parcenti vero qui deliquerūt occurrunt.di
cens igit̄: Erant eos qui multorū sibiipsi erāt cōscij
peccatoꝝ:maxime christo ad ignoscendū venienti oc
currere:quod ꝛ in multis factū est. Etenī publicani
ꝛ peccatores venientes recumbebāt cū iesu:quia ve
ro quidā sunt ita molles ad eos q̄ ꝑ virtute sunt la/
bores:vt vsq꞉ ad vltimū velint adherere malitie:in
hoꝝ iniuriā subdit: Omnis enim qui male agit odit
lucē. Quod quidē dictū est de his qui eligunt i ma/
litia manere. ALCVI. Quia omnis qui male agit
odit lucē.i.qui est in intētione peccandi: cui placet
peccatū:odit lucem que detegit peccatū. AVGV.
x.ↄfessionū: Quia enim falli nolūt ꝛ fallere volunt:
amāt enim eā cum seipam indicat:ꝛ oderūt eam cū
eos ipsa indicat. Inde retribuet̄ eis vt eos nolētes
manifestet:ꝛ eis ipsa non sit manifesta. Amāt ḡ veri
tatem lucētem:oderunt eam redarguētem.vñ seq̄t̄
Et nō venit ad lucem vt nō arguant̄ opera eius.
CHRY. Eum enī qui in paganismo viuit: nullus re
darguit:quia deus tales habet:ꝛ digna dogmatib⁹
opera demonstrat. Qui vero christi sunt male viuē
tes:ab oībus rectis accusant̄. Si autē gentiles sunt
recte viuētes hoc manifeste nō noui. Nō eniȝ mihi
dicas eos qui a natura sunt mites ꝛ honesti:nō eniȝ
est hoc virtus sed eū dic qui a passionib⁹ sustinet vi/
olentiam ꝛ sapienter viuit:sed nō vtiq꞉ habes. Si.n.
regni enunciatio ꝛ gehēne mine ꝛ alia tāta docum̄
ta vix detinēt homines in virtute:nullo hoꝝ persua
si ꝑtransibunt virtutē.si vero hypocrisim fingūt glo
rie grā hoc faciunt.vnde cū potuerit latere nō omit
tent vti malis desiderijs:que etiam vtilitas est cum
aliquis sobri⁹ fit ꝛ nō rapit:fit vero vane glorie fu⁹
hoc enī nō est recte viuere: Inanis enim glorie ser/
uus fornicario nō minor est:multo enī plura ꝛ gra
uiora operat̄. Si autē quidē recte sunt viuentes in
gentilib⁹:nō hoc aduersat̄ huic sermoni: quia non
frequēter contingit:sed raro. BEDA: Moraliter
etiam illi magis tenebras q̄ȝ lucem diligunt:q̄ suos
p̄dicatores bene docētes o ijs ꝛ detractionib⁹ inse
quunt̄. Sequit̄: Qui autem facit veritateȝ venit ad
lucem:vt manifestētur opera ei⁹:quia in deo sūt fa/
cta. CHRY. Nō autem de his qui ab initio facti
sunt christiani hoc dicit:sed tm̄ de his qui ex genti/
bus vel iudeis ad rectam disponēdi erāt fidem.ostē
dit enī quoniā nullus vtiq꞉ eliget in errore viuens
ad fidem venire:nisi p̄us inscribat sibiipsi viā rectā.
AVG.de bap.paruuloꝝ: In deo autem facta dic̄
opera eius qui venit ad lucē:q꞉ ītelligit iustificatio
nem suā nō ad sua merita:sed ad dei grām pertinē.
AVG.sup iohā. Sed si oīa opera de⁹ mala īuenit
quō quidā fecerunt veritatem: ꝛ venerūt ad lucem
.i.ad christū. Sed dilexerunt inquit supra tenebras
magis q̄ȝ lucem.ibi posuit vim. Multi dilexerunt
peccata sua:multi ea cōfessi sunt. Accusat deus pec/
cata tua si ꝛ tu accuses: adiungeris deo: oportet vt
oderis in te opus tuū:ꝛ ames in te opus dei. Initiū
opeꝝ bonoꝝ ↄfessio est opeꝝ maloꝝ:ꝛ tūc facis veri
tatē:q꞉ nō te palpas:nō tibi blādiris. Uenis aūt ad
lucē q꞉ hoc ip̄m q̄ȝ tibi displicuit peccatū tuū: nō ti
bi displiceret nisi de⁹ tibi luceret:ꝛ eius veritas tibi
ostēderet. Facit aūt aliquis veritatē ↄfessionis ꝛ ve/
nit ad lucem i operibus bonis:etiaȝ ꝓpter illa que
vident̄ minuta esse peccata lingue:aut cogitationū
aut immoderationis in rebus concessis quoniā minuta
plura peccata.si negligant̄ occidunt. Minute sunt
gutte que flumē implent:minuta sūt grana harene:

sꝫ si multa harena imponant: harena pmit atq̃ opp
mit. hoc facit sñia neglecta: qḋ facit fluctus irruens
paulatim. p sñiam intrat sed diu intrãdo non exhau
riendo mergit nauem. Quid est autẽ exhaurire: nisi
bonis operib⁹ agere ne obruant peccata: gemendo:
ieiunando: tribuendo: ignoscendo.

¶ Post hec uenit iesus ⁊ discipuli eius in terrã iudeã: et illic morabatur cũ eis et baptizabat. Erat autẽ et iohãnes baptizans in ennon iuxta salim: quia aq̃ multe erant illic: ⁊ ueniebãt ⁊ baptizabãtur. Nõdum enim missus fuerat iohãnes in carcerẽ. Facta ẽ aũt q̃stio ex discipulis iohãnis cũ iudeis de purificatione. Et uenerũt ad iohãnẽ ⁊ dixerũt ei: Rabbi: qui erat tecũ trãs iordanẽ cui tu testimoniũ ꝑhibuisti: ecce hic baptizat ⁊ omnes ueniunt ad eum.

CHRY. Nihil veritate aperti⁹ neq̃ fortius: que
neq̃ latere vult: neq̃ piculũ formidat: neq̃ insidijs
tremit: neq̃ gloriã que a multis est desiderat: nulli
humanorũ obnoxia. vnde ⁊ dñs in solẽnitatibus
hierusalem ascendebat nõ se ostentans: neq̃ hono
rem diligens: sed vt pluribus sua dogmata ꝓponẽt
⁊ miraculoꝝ vtilitatem. Postq̃ aũt solẽnitates sol/
uebant ad iordanẽ frequẽter veniebat qꝛ ⁊ illic etiã
turbe concurrebãt. vñ dicit: Post hec venit iesus ⁊
discipuli eius in iudeã terrã: ⁊ illic demorabat cum
eis. BEDA: Dicit autẽ: Post hec. Nõ cõtinuo p⁹
disputationem cum nicodemo que facta est in hie/
rosolymis: sed pacto spatio temporis de galilea i iu
deam rediit. ALCVI. Per iudeam quidẽ signifi/
cant cõfitentes quos visitat christus: vbi ei est pecca
toꝝ ꝯfessio: vel diuinaꝝ laudũ illic venit xp̄s ⁊ discipli
ei⁹ .i. doctrina ⁊ illuminatio ei⁹: ⁊ ibi morat purgãdo
a vitijs. vñ seq̄t: Et illic demo. cũ eis ⁊ ba. CHRY.
Cum aũt euangelista postmodũ dicat ꝙ iesus non
baptizabat: sed discipuli eius: manifestum est quoni
am ⁊ hic hoc dicit: ꝙ soli discipuli baptizabant.
AVG. Baptizatus aũt domin⁹ baptizabat non eo
baptismate quo baptizat⁹ est: baptizatus est enim a
seruo ostẽdens humilitatis viam ⁊ ꝑducens ad ba/
ptismum dñi hoc est suum. Baptizabat enim iesus
q̃uo domin⁹: quomodo dei fili⁹. BEDA: Christo
autem iã baptizante adhuc baptizat iohãnes: qꝛ ad/
huc ꝑmanet vmbra: nec debꝫ ꝑcursor cessare donec
veritas manifestet. vñ sequit: Erat aũt iohãnes ba/
ptizans in ennon iuxta salim. Ennos hebraice aqua
vñ quasi nominis iterpretationẽ aperiẽs subdit: Qꝛ
aque multe erant illic. salim opidũ est iuxta iorda/
nem situm: vbi olim melchisedech regnauit. HIE
RONY. ad euagriũ: Nec refert vtrum salem aut sa
lim nominet cum vocalibus in medio lr̃is perraro
vtant hebrei: ⁊ p volũtate lectorũ ac regionũ varie
tate eadẽ verba diuersis sonis atq̃ accentib⁹ ꝓferã
tur. Sequit: Et veniebãt ⁊ baptizabãtur. BEDA:
Quãtum cathecuminis nõdum baptizatis ꝓdest do
ctrina fidei: tñ profuit baptisma iohãnis añ baptis/
mũ christi: qꝛ sicut ille ꝑdicabat pniam ⁊ baptismũ
christi ꝑnunciabat: ⁊ in cognitionẽ veritatis q̃ mun
do apparuit attrahebat: sic ministri ecclesie pmo eru
diunt venientes ad fidẽ: post peccata eoꝝ redarguũt
deinde in baptismo christi remissionẽ ꝓmittũt: ⁊ sic
in cognitionẽ ⁊ dilectionem veritatis attrahunt.
CHRY. Discipulis autem iesu baptizãtibus: nõ ces/
sauit iohannes baptizans vsq̃ ad incarcerationem.
quod significat euangelista cũ subdit: Nondum .n.
missus fuerat iohãnes in carcerem. BEDA: Ecce
aperte notat facta christi añ iohãnem incarceratũ
que alij ꝑterierunt: incipientes ab his que p⁹ missũ
iohãnem in carcerẽ facta sunt. AVG. Quare autẽ
baptizat iohãnes: quia oportebat vt dñs baptizare
tur. Non solum aũt baptizatus est ab eo: ne baptis/
mus iohãnis melior baptismate domini videret.
CHRY. Sed cui⁹ gr̃a vsq̃ tunc baptizabat: si enim
cessasset: estimaret zelo vel ira hoc facere: sed persi/
stens nõ sibiipsi gloriã acquirebat: sed christo audi
tores mittebat. Et multo efficacius hoc faciebat q̃
discipuli christi: quia insuspicabile eius erat testimo
nium: ⁊ maiorẽ gloriã apud omnes habebat. ideo
etiam adhuc baptizabat ne discipulos suos in am/
pliorẽ zelum immitteret. Estimo aũt ⁊ ꝓpter hoc ꝑ/
missam esse mortẽ iohannis: ⁊ eo sublato de medio
iesum maxime ꝑdicare cepisse: vt omnis multitudi/
nis affectio ad christum trãsiret ⁊ nõ vltra his q̃ de
vtroq̃ erant sentẽtijs scinderent. Zelotipe eñ se ha
bentes discipuli iohãnis ad christi discipulos: ⁊ ad
ipsum christũ: qꝛ viderunt discipulos christi bapti/
zantes ceperũt dicere ad eos qui baptizabant quasi
aliq̃d maius haberet baptisma iohãnis baptismate
discipuloꝝ christi. vñ subdit: Facta est ergo questio
ex discipulis iohãnis cum iudeis de purificatione.
quoniã eñ ipsi questionẽ mouerunt: sed non iudei:
euangelista occulte monstrat: nõ dicens ꝙ iudeus
quesiuit: sed ꝙ questio facta est ex discipulis iohã
nis. AVG. Intelligas ḡ dixisse iudeos maiorẽ eẽ
christum: ⁊ ad eius baptisma debere concurri. Illi
aũt nõdum intelligẽtes defendebant baptismũ io/
hannis: ventum est ergo ad ipm iohãnem vt solue/
ret questionẽ. vñ sequit: Et venerũt ad iohannem ⁊
dixerũt ei Rabbi: qui erat tecum trans iordanem:
CHRY. Hoc est: quẽ tu baptizasti: Nõ aũt dixerũt
Que⁹ tu baptizasti: qꝛ coacti essent ⁊ vocis eius me
minisse: que sup eũ est delata: sed dicunt: Qui erat te
cum. quasi qui discipuli ordinem habebat: nihil pl⁹
hñs nobis: nunc se a te separans baptizat. audiũt au
tem: Cui etiã testimoniũ ꝑhibuisti. q. d. quem tu cla
rum ostendisti ⁊ circũspectũ fecisti: eadẽ tibi audet
⁊ hoc est qḋ dicit: Ecce hic baptizat. Non autem in
hoc solũ estimabãt se excitare eum: sed ⁊ in eo ꝙ de
reliquo ea que ipsoꝝ erant reprobabant. vnde sub/
dunt: Et omnes veniunt ad eum. ALCVI. q. d. te
dimisso omnes currunt ad baptismum illi⁹ quem
tu baptizasti.

¶ Respondit iohãnes ⁊ dixit: Nõ põt hõ accipere quicq̃ꝫ nisi fuerit ei

datũ de celo. Ipsi uos mihi testimoniũ ꝓhibetis qȯ dixerim: nõ suz ego christ⁹: sed q2 missus sum añ illum. Qui habet sponsam spõsus ẽ: amic⁹ aũt sponsi q stat ⁊ audit cuz: gaudio gaudet ꝓpter uocẽ spõsi. Hoc ergo gaudiũ meũ ĩpletũ est. Illũ oportet crescere me autem minui.

¶ CHRY. Interrogat⁹ iohãnes non vehementer discipulos increpat: timens ne ab eo separati aliqd aliud operent̃: sed remisse quodammõ eis loquitur vñ dicit̃: Rñdit iohãnes ⁊ dixit eis: Non potest hõ accipere quicq̃: nisi fuerit ei datũ de celo. q. d. ⁊ si ꝑclara sunt que christi sunt: etsi omnes ad eũ currũt mirari nõ oportet: deus enĩ est qui hoc facit. humana enĩ facile deꝑhensibilia sunt ⁊ imbecillia ⁊ velociter defluunt: hec aũt non talia sunt. non ergo sunt humanitus adinuẽta: sed diuinit⁹ ordinata. Si autẽ humili⁹ loqtur de christo non mireris. nõ. n. erat cõtingens ꝙ ꝑassumptos a tali passione. s. inuidie ab initio doceret oĩa: sed interim vult eos terrere ostendens ꝙ ad impossibilia conant̃: ⁊ ꝙ deo rebelles inueniunt̃. AVG. Uel aliter: Hoc iohãnes de seipso dicit: quasi hõ de celo accepi: g̃ q2 accepi vt aliquid essem: inanẽ me vultis esse: vt loquar ↄ̃ veritatem

CHRY. Et vide q2 hoc quod estimabãt ꝓponi in christi subuersionẽ: qñ dixerunt: Cui testimonium ꝑhibuisti. hoc in eos cõuertit dicens: Ipsi vos mihi testimonium ꝑhibetis ꝙ dixerim: Nõ sum ego christus. q. d. si veruz meum testimoniũ estimatis: dicite quoniã illum mihi ꝑhonerare oportet. vnde subdit Sed quoniã missus sum añ illum. q. d. minister suz. Et ea que sunt ei⁹ q̇ me misit: nõ dico humana grã blandiens ei: sed patri ei⁹ q̇ me misit ministrans.

ALCVI. Sed si aliqs dicat quãdoquidẽ tu non es christus: quis g̃ es tu: vel quis est ille cui perhibes testimoniũ. Ad hoc rñdet: Ille est sponsus: ego sum amicus sponsi: missus vt ꝑ me sponsa ꝑparetur suo sponso. vñ subdit̃: Qui habet sponsam sponsus est. Sponsam dicit ecclam ex oĩbus gentib⁹ congregatam: que virgo est itegritate mentis: perfectione charitatis: vnitate catholice fidei: concordia pacis: itegritate anime ⁊ corporis: que habet sponsum: de quo quotidie generat. BEDA: Ceterũ frustra est virgo corpore que virgo non manet in mẽte. Hanc aũt sponsam christus in thalamo vteri virginalis sibi sociauit: ⁊ eandem ꝑcio sui sanguinis redemit.

THEO. Omnis etiã anime sponsus christus est. sponsaliũ vȯ locus vbi coniũctio efficitur: locus est baptismatis siue ecclesia. Dat vȯ arram sponse: peccatorum remissionem: spiritussancti cõmunionem: ꝑfectiora vȯ in futuro seculo retribuet dignis. Nullus aũt alius est sponsus nisi solus christus. omnes aũt doctores paranimphi existũt. sicut ⁊ precursor Nullus enĩ honor largitor est nisi dñs: omnes alij ministri sunt honor que dantur a dño. BEDA: Sponsam igit̃ suam dñs amico suo. i. ordini ꝑdicatorũ cõmendauit: qui eam nõ sibi: sed christo zelare debet. vñ subdit̃: Amicus aũt sponsi qui stat ⁊ audit eum gaudio gaudet: ꝓpter vocẽ sponsi. AVGV. q. d. Non est mea sponsa: sed numqd non gaudes in nuptijs: Immo gaudeo ait: quia amicus sponsi.

CHRY. Sed qualiter q̇ dixit: Non sum dignus soluere corrigiã calciamenti: amicũ nunc seipsuz dicit: non qdem ꝓpter honoris equalitatẽ: sed multitudinem gaudij representare volẽs. Non enĩ in talibus ita ministri sponsi letant̃ sicut amici. Simul autez ⁊ condescendẽs eoꝝ imbecillitati amicum se dicit: qa enĩ estimabãt eum morderi ab his que fiebãt: ostẽdit ꝙ non solum non mordet̃: sed ⁊ valde gaudet si sponsum sponsa cognoscit. AVGV. Sed q̃re stat q2 non cadit: q2 humilis est. vñ stantẽ in solido: Nõ sum dign⁹ corrigiam calciamenti ei⁹ soluere. Stat autẽ ⁊ audit eũ. si ergo cadit non audit eũ: ergo stare debet amic⁹ sponsi ⁊ audire. i. ꝑmanere in gratia quã accepit: ⁊ audire vocẽ ad quã gaudeat. nõ inqt gaudeo ꝓpter vocẽ meam: sed ꝓpter vocem sponsi gaudeo: ego in audiẽdo: ille in dicendo: ego auris: ille v̇bum. q̇ enim custodit sponsam vel vxorẽ amici sui: dat qdem operam vt null⁹ alius ametur: sed si amari se ꝓ amico voluerit ⁊ vti voluerit cõmendata sibi: q̃ detestandus vniuerso generi humano apparet: Multos aũt adulteros video: q2 sponsam tãto ꝑcio emptam possidere volunt: ⁊ id agunt v̇bis suis vt ꝓ sponso amentur. CHRY. vel aliter: Qȯ dicit Qui stat: non sine causa posuit: sed indicans ꝙ q̄ sua sunt iã cessauerunt. ⁊ qm̃ euz de reliquo stare oportet ⁊ audire: qȯ qdem dicit a parabola s̃monẽ trãsferens ad ꝓpositum: q2 enĩ sponsi ⁊ sponse mẽtionẽ fecerat: ondit qualiter hec sponsalia fiant: qa ꝑ vocẽ ⁊ doctrinam. Fides enim est ex auditu: audit⁹ autẽ ꝑ v̇bum dei. ⁊ qm̃ ea q̄ sperauerat euenerunt: iccirco subdit: In hoc aũt gaudiũ meuz impletũ est. i. perfectum est a me opus qȯ fieri oportebat: ⁊ plus nihil operari possum de reliquo. THEO. Unde nunc gaudeo ꝙ. s. omnes illũ attendũt. si enĩ nõ accessissz ad sponsuz spõsa. i. popul⁹: tũc dolerẽ ego paranimphus. AVG. Uel aliter: In hoc gaudiũ meũ ĩpletum est: vt. s. gaudeã ad vocem sponsi habeo grãm meã plus non mihi assumo: ne quod accepi amittã Qui enĩ vult gaudere de se tristis est. q̇ autẽ vult de deo gaudere semꝑ gaudebit: q2 de⁹ sempitern⁹ est.

BEDA: Gaudio aũt gaudet hõ ꝓpter vocẽ sponsi cũ intelligit nõ se debere gaudere de sapia sua: sz de sapia quã accepit a dño. Quisqs enĩ in bñfactis nõ gl̃iam suam vel laudẽ requirit neq2 terrena lucra sz celestia cupit: hic amic⁹ est sponsi. CHRY. Deinde nõ solũ circa pñtia sed etiã circa futura passionẽ inuidie a se remouet dicens: Illũ oportet crescere: me aũt minui. q. d. que nr̃a sunt steterũt: ⁊ cessauerũt de reliquo: crescũt aũt que sũt illius. AVG. Sed qd est hoc: Illũ oportet cresc̃: de⁹ nec crescit nec minuitur: sed iohãnes ⁊ iesus quo ad carnẽ coeui erant. sex mẽses q̇ iterer ãt nullã distiguũt etatẽ. Magnũ est hoc sacrm̃: anteq2 veniret dñs hoĩes gl̃iabantur de se. venit ille hõ vt minueret̃ hoĩs gl̃ia: ⁊ augeret̃ gloria dei. sic enĩ venit ille vt dimittẽt peccata ⁊ hõ ↄfiteret̃: etẽiz ↄfessio hoĩs: humilitas hoĩs: miseratiõ dei: altitudo dei. hãc aũt veritatẽ etiã passionibus significauerũt christ⁹ ⁊ iohãnes. nã in iohãnes capite

minutꝰ est: christꝰ aūt in carne exaltatꝰ. deinde natꝰ
est christꝰ cū iam inciperet crescere dies: natꝰ est io/
hānes qñ cepat minui dies. Crescat ḡ in nobis glīa
dei: ⁊ minuat̄ gloria nr̄a: vt in deo crescat ⁊ nostra.
Q̄to autē magis intelligis deū: videt̄ in te crescē deꝰ
non aūt in se crescit: sed semꝑ ꝑfectus est: sicut si cu/
rarent̄ alicuiꝰ oculi ex p̄stina cecitate: ⁊ inciperet vi/
dere paululum lucis ⁊ alia die plus videret: videre
tur ei lux crescere: lux tn̄ perfecta est: siue ipse videat
siue non. sic enim ⁊ interior homo ꝓficit quidē i deo
⁊ deus in illo videt̄ crescere: ipse aūt minuit̄ vt a glo
ria sua decidat: ⁊ in gloria dei surgat. THEO. Ul'
aliter: Sicut alioꝝ luminarium adueniente sole lu
men extingui videt̄: lꝫ non sit s̄m veritatē extinctuꝫ.
sed a maiori occultatum: sic ⁊ p̄cursor tanq̄ꝫ stella a
sole celatus minui dicit̄. crescit autem christus ꝑut
paulatim manifestat se per miracula: non q̄ in vir/
tutibus cresceret: aut ꝓficeret hec nempe nestorij est
opinio: sed s̄m ostensionē diuinitatis eius.

¶ Qui desursuꝫ uenit super omēs est. Qui de terra est de terra est: ⁊ d̄ terra loquit̄. Qui de celo uenit suꝑ omnes est: et quod uidit ⁊ audiuit hoc testatur.

¶ CHRY. Sicut t̄mis ligna corrodit: ⁊ erugo ferrū
ita vana glīa nutrie ntē se ꝑdit aīaꝫ. Jdō mlto studio
opus est vt hāc destruamus passionem. vnde ioban
nes multis rōnibus discipulos suos hn̄tes passionē
hanc vix mitigat. Post illa eni q̄ antea dixerat rur/
sus eos alijs disponit sermonibꝰ dicens: Qui desur.
ve. su. om. est. q. d. qꝛ vos meum extollistis testimo/
niuꝫ: ⁊ ex hoc dicitis me eē digniorez fide: eo. s. cui
testimonium ꝑhibui: hoc necesse est vos scire: q̄ nō
est eum qui de celis venit fieri fide dignum ab eo q̄
terram habitat. ⁊ hoc est qđ dicit: Suꝑ omnes est.
qꝛ ipse sibi sufficiens: ⁊ q̄ oībus incōꝑabilit̄ maior
est THEO. Jpse eni christꝰ desursum venit a pr̄e
descendēs: ⁊ suꝑ omnes est distinctus ab omnibus
ALCVI. Uel desursum venit. i. de altitudine hu/
mane nature: quā habuit an̄ peccatuꝫ p̄mi hominis
de illa enim altitudine assumpsit v̄bum dei hūanaꝫ
naturam non assumpsit culpam cuiꝰ assumpsit pe/
nam. Sequit̄: Qui est de terra: de terra est. i. terrenꝰ
est. Et de terra loquit̄. i. terrena loquit̄. CHRY. Et
nimiꝝ non ex terra erāt ei oīa. etenī animā habebat
⁊ spiritu participabat: non ex terra: qualiter igit̄ ipse
de terra se esse dicit. nihil enim aliud ꝑ hoc ostendit
occulte q̄ꝫ q̄ paruus est velut terrene veniēs: in ter/
ra natus: ⁊ nulla cōꝑatione dignus ad christuꝫ q̄
nobis desuꝑ venit. Non aūt dicit: De terra loquit̄.
quoniā ex ꝓp̄a mente loquebat̄: sed de terra se loq̄
dicit in cōꝑatione ad christi doctrinam. q. d. Par
ua ⁊ humilima sunt q̄ mea sunt cōꝑata his q̄ christi
sunt: qualia dicens est suscipere terrestrē naturaꝫ in
cōꝑatione ad illum in quo sunt oēs thesauri sapi
entie ⁊ scie dei absconditi. AVG. Uel q̄ dicit: De
terra loquit̄. de homine dicebat q̄tū ad ip̄m hoīem
ꝑtinet. Si enī aliqua loquit̄ diuina illuminatus est
a deo. sicut apostolus dicit: Non aūt ego: sed gratia
dei mecum. ḡ iohannes ⁊ qđ ad iohānem ꝑtinet de
terra est: ⁊ de terra loquit̄. si qđ diuinum audistis
a iohāne: illuminantis est nō recipientis. CHRY.
Extincta igit̄ discipuloꝝ passione de reliquo cū am
pliori ꝓpalatione loquit̄ de christo. nā an̄ hoc suꝑ/
fluum erat ista p̄mittere in mente audientium locū
habere nondū valentia. vnde sequit̄: Qui de celo.
AVG. i. de pr̄e venit duobꝰ modis: Suꝑ omnes ē.
p̄mo suꝑ oēm humanitatē qui de ipsa p̄usq̄ꝫ pecca/
ret venit: secūdo iuxta altitudinē pr̄is cui est equal̄.
CHRY. Magnū aūt quid ⁊ excelsum dicens de
christo: rursus ad humilius ducit sermonē dicens:
Et qđ vi. ⁊ au. hoc te. qꝛ. s. ꝑ sensus hos omnia certis/
sime discimꝰ: ⁊ digni fide estimamur esse magistri d̄
his que visu suscepimꝰ vel auditu apprehendimus:
h̄ de christo astruere volēs iohānes dixit: Qđ vi. ⁊
audi. hoc te. ostendens q̄ nihil eoꝝ que ab ipso dice/
bant̄ falsum est: sed oīa vera sunt. q. d. Ego indigeo
audire ea que ab illo dicunt̄ qui desuꝑ venit: annū/
cians ea que vidit ⁊ audiuit. i. que solꝰ ip̄e manifeste
nouit. THEO. Cū ḡ audis q̄ christꝰ ea que audi/
uit ⁊ vidit a pr̄e loquit̄: non putes q̄ a pr̄e indigeat
addiscere: sed qꝛ oīa quecūq̄ꝫ naturaliter nouit a pa
tre hꝫ: ꝓpter hoc a pr̄e audire dicit̄ quecūq̄ꝫ nouit: sꝫ
quid est qđ filius audiuit a pr̄e forte filiꝰ pr̄is v̄buꝫ
audiuit: immo filius pr̄is v̄bum est. AVG. Qui cō
cipis v̄bum qđ ꝓferas: rem vis dicere: ⁊ ipsa rei con
ceptio in corde tuo iam verbū est: Quō ḡ tu v̄bum
qđ loqueris in corde habes: ⁊ apud te est: sic deꝰ edi
dit v̄bū: hoc est genuit filiū. Cū ḡ v̄bum dei filius sit
filius aūt locutꝰ est nobis: non v̄bum suum sed ver
bū pr̄is: se nobis loqui voluit: q̄ v̄bū pr̄is loquebat̄
hoc ḡ quō decuit: ⁊ oportuit dixit iohannes.

¶ Et testimoniū eiꝰ nemo accipit. Qui aūt accepit eiꝰ testimonium si gnauit: qꝛ deꝰ uerax est. Quē eni misit deꝰ uerba dei loquit̄. Nō eni ad mēsurā dat deꝰ spm̄. Pr̄ diligit filiū ⁊ oīa dedit in manu eiꝰ. Qui credit in filiū hꝫ uitā eternā: q aūt incredu lus est filio nō uidebit uitam: sꝫ ira dei manet super eum.

¶ CHRY. Dixerat qđ vidit ⁊ audiuit hoc testat̄: q̄si
excusans: ne qꝛ pauci inter̄ credituri erāt: falsa esti/
marent̄ eē q̄ dicunt̄: ⁊ ꝓpter hoc subdit: Et testi. eiꝰ
ne. ac. i. pauci: habebāt enī discipulos q̄ accipiebant
testimoniū eiꝰ in his q̄ dicebant̄. Jn hoc autē suos
discipulos tangit nōdū credētes in eū: sił etiā iudai
cam ostēdit insensibilitatem: sicut ⁊ in p̄ncipio euan
gelij dictū est: Jn ꝓp̄a venit ⁊ sui eum nō receperunt
Uel aliter: AVG. Est q̄dam ꝑpl's p̄paratꝰ ad iraꝫ
dei dānandus cum diabolo: hoꝝ nemo accipit testi
moniū christi. Attendit ḡ in sp̄ū diuisionē: in genere
aūt humano cōmixtionē ⁊ qđ nōdū locis separatū
ē: sepauit cordis aspectu: ⁊ vidit duos ꝑpl'os infide
liū ⁊ fideliū. Attēdit infideles ⁊ ait: Et te. eius ne. ac.
deinde tulit se a sinistra ⁊ aspexit ad dextrā: ⁊ secu/
tus ait: Qui aūt ac. eiꝰ te. sig. CHRY. i. mōstrauit ⁊

adhuc augēs timorē addit: Quē de⁹ verax ē:ōndēs
qm̄ nō aliter q̄s discredet huic nisi falsi arguerit de
um q̄ misit illū: qꝛ nihil extra ea q̄ sunt p̄ris loq̄t. Et
h̄ ē qđ subdit: Quē.n.misit de⁹: v̄ba dei loq̄t. AL
CVI. Uel alr̄: Signauit.i.signū posuit ī corde suo
q̄si singulare ꝛ sp̄ale aliq̄d huc eē verū deū q̄ passus
ē ad salutē hūani generis. AVG. Quid ē qꝛ deus
verax ē: nisi qꝛ hō mēdax ē: ꝛ de⁹ verax ē: qꝛ nemo
hoīū pōt dicere q̄d veritas est: nisi illumineť ab eo q̄
mētiri nō pōt. De⁹ ḡ verax: christ⁹ aūt de⁹. Uis pba
re: accipe testimoniū ei⁹ ꝛ inuenies. sꝫ si nōdū itellig̃
deū: nōdū accepisti testimoniū ei⁹. Ipse ḡ christ⁹ est
de⁹ verax: ꝛ misit illū de⁹: de⁹ misit deū. iunge ābos
vn⁹ de⁹: hoc enī quē misit de⁹ de christo dicebat vt
se ab ip̄o distingueret. q̄d aūt ip̄m iohānē nōne de⁹
misit: sed vide q̄d adiūgat: non enī ad mensurā dat
de⁹ sp̄m. hoīb⁹ ad mēsurā dat: vnico filio nō dat ad
mēsurā. Alij q̄dē dať p sp̄m s̄mo sapie: alij s̄mo scie.
aliud hꝫ ille ꝛ aliud iste hꝫ. Mēsura diuisio q̄dā do
noꝝ ē: sed christ⁹ q̄ dat: nō ad mēsuram accepit.
CHRY. Sp̄m aūt hic actionē sp̄ūsancti diť. vult.n.
ōndere qm̄ oēs q̄dem nos in mēsura sp̄ūs actiones
suscipim⁹: christ⁹ aūt oēm sp̄ūs suscipit actionē. q̄li
ter igiť erit dign⁹ suspect⁹ haberi: nihil enī dicis qđ
nō dei ē: neqꝫ qđ nō sp̄ūs ē. ꝛ interim de deo verbo
nihil loq̄ť: sed a p̄re ꝛ sp̄ū dignā fide facit doctrinā
Nā qm̄ de⁹ est sciuerāt: ꝛ qm̄ sp̄ūs est nouerāt: ꝛ si
nō decentē de eo opinionē habebāt: qm̄ aūt fili⁹ est
nesciuerāt. AVG. Qꝛ ḡ de filio dixerat Nō ad mē
surā dat de⁹ sp̄m subiūgit: P̄r dili. fi. ꝛ adiecť: Et oīa
dedit ī man⁹ ei⁹. vt nosses ꝛ hic distincte qm̄ dictū ē
P̄r di. fi. P̄r enī diligit iohānē aut paulū: ꝛ tñ non
oīa dedit in manu eoꝝ: P̄r di. fi. sꝫ q̄uō filiū: n̄ q̄uō
dn̄s suū. q̄uō vnicū: nō q̄uō adoptatū. Itaqꝫ oīa de
dit in manu ei⁹: vt tant⁹ sit fili⁹ q̄ntus est p̄r. ḡ cū ad
nos dignat⁹ est mittē filiū: nō putem⁹ nobis aliq̄d
min⁹ missū q̄ꝫ est p̄r. THEO. Sic ḡ s̄m diuinitatē
oīa dedit p̄r filio: natura nō grā. vel dedit oīa in ma
nu ei⁹ sꝫ hūanitatē: dn̄ať.n.eoꝝ ꝛ q̄ in celo ꝛ q̄ ī ter
sūt. ALCVI. Et qꝛ oīa sūt ī manu ei⁹: ḡ ꝛ vita eter
na. vn̄ subdit: Qui cre. in fi. hꝫ vi. eter. BEDA: Nō
dꝫ hic itelligi fides q̄ v̄bo ten⁹ teneť: sꝫ q̄ opib⁹ adim
pleť. CHRY. Nō.n.hic dicit ꝙ credē in filiū suffi
ciat ad vitā habēdā ꝑpetuā: cū ipse alibi dicat: Nō
oīs q̄ dicit mihi dn̄e dn̄e īntrabit in regnū celoꝝ: sꝫ ꝛ
q̄ in sp̄m est blasphemia sufficit sola mittē in gehen
nā. sed ꝛ si in p̄rem ꝛ filiū ꝛ sp̄m scm̄ q̄s recte credide
rit: ne estimem⁹ sufficere ad salutē. op⁹ est enī nobis
vita ꝛ ꝯuersatione recta. deinde sciēs nō ita ꝓmissio
ne bonoꝝ multos adduci vt terribiliū minis: in hoc
s̄mone ꝯcludit dicēs: Qui aūt icre. ē fi. nō vi. vi. sꝫ ira
dei ma. sup eū. Uide q̄liter hic ad p̄rē reducit eū q̄
est supplicij s̄monē: nō enī dixit ira filij: q̄ntus ipse sit
iudex: sed p̄rem ei⁹ īstituit magis terrere volēs. Et nō
dicit manebit in eo: sꝫ Sup eū: ōndēs qm̄ nunq̄ꝫ ab
eo desistet. vt.n.nō estimet q̄s mortē eē tēperaneā
dixit: Nō videbit vitā. AVG. Et non dixit Ira dei
venit ad eū: sꝫ manet sup eū: qꝛ oēs q̄ nascunť mor
tales hñt secū irā dei: quā accepit p̄m⁹ adam. venit
fili⁹ dei nō hñs peccatū: ꝛ īdut⁹ est mortalitate: mor
tuus est vt viuas. Qui ergo nō vult credē in filiū ira
dei manet super eum. de q̄ dicit apostolus: Eramus
natura filij ire.

CAP.IIII.

Ut ergo cognouit ies⁹: qꝛ au
dierūt pharisei ꝙ ies⁹ plures
discipulos facit ꝛ baptizat
q̄ꝫ iohānes: quāq̄ꝫ ies⁹ nō baptizaret
sed discipuli ei⁹ reliq̄t iudeā: ꝛ abyt
iteꝝ in galilea. Oportebat aūt eum
trāsire p mediā samariam. Uenit er
go in ciuitatē samarie q̄ diciť sychar
iuxta p̄diū qđ dedit iacob ioseph fi
lio suo. Erat aūt ibi fons iacob: ies⁹
aūt fatigat⁹ ex itinere sedebat sic su
pra fontē. hora aūt erat quasi sexta.

GLO. Postq̄ꝫ ōndit euāgelista q̄liter iohannes
rep̄ssit discipuloꝝ suoꝝ inuidiā quā de ꝓfectu doctri
ne christi ꝯceperāt: hic ōndit q̄uō christ⁹ declinauit
phariseoꝝ malitiā: q̄ ꝯ ip̄m ex eadem cā zelo inuidie
mouebanť. vn̄ dr̄: Ut ḡ cogno. iesus qꝛ au. phari.

CHRY. Utiqꝫ dn̄s si sciret phariseos ita de se co
gnouisse ꝙ plures discipulos faceret: ꝛ ꝙ plures ba
ptizaret: vt eis hoc ad salutē valeret sequēdi eū non
relinq̄ret iudeā terrā: sed ꝓpter illos maneret ibi. qꝛ
v̄o cognouit eoꝝ sciam sit ꝛ inuidētiā: qꝛ non hoc ꝓ
pterea didicerūt vt sequereť: sed vt ꝑsequereť abijt
inde. Poterat q̄dē ꝛ p̄ns ab his nō teneri si nollet:
sed in oī re quā gessit vt hō hoīb⁹ in se credituris p̄
bebat exemplū: qꝛ vnusq̄sqꝫ seru⁹ dei non peccat si
secesserit in aliū locū: videns furorē se ꝑsequentium
Fecit ergo hoc ille magister bon⁹ vt doceret: n̄ vt ti
meret. CHRY. Hoc etiā facit mitigās eoꝝ inuidiā
ꝯueniens est etiā eū hoc fecisse vt nō discrederetur
carnis dispēsatio. si enī retent⁹ effugisset in suspitio
nem deuenisset veritas carnis. AVG. Fortassis aūt
hoc moueat qđ dcm̄ est Baptizabat plures q̄ꝫ iohā
nes: ꝛ postea subiectū est quāq̄ꝫ iesus nō baptizaret
q̄d ergo falsū dictū erat ꝛ correctū ē. CHRY. Nō
aūt ipse christ⁹ baptizabat: sed relatores volētes eri
gere eos q̄ audiebāt inuidiā: ita annūciabāt. s. ꝙ chri
stus plures baptizaret q̄ꝫ iohānes. sed cui⁹ grā ipse
non baptizaret: iohannes p̄dixit dicēs: Ipse vos ba
ptizabit in sp̄ūscō ꝛ igne: nōdum aūt sp̄m scm̄ dabat
decēter igiť nō baptizabat. discipuli vero id agebāt
volētes multos adducere ad salutarē doctrinā: vt
enī nō semp circueuntes cōgregarēt eos q̄ credituri
erāt: vt in simone ꝛ fratre fecit: iō baptizare īstituerūt
Nihil enī ampli⁹ habebat discipuloꝝ baptisma io
hannis baptismate: vtrūqꝫ.n.expers erat ea q̄ ex sp̄ū
est grā: ꝛ vtriqꝫ vna cā erat. s. adducē ad christū eos
qui baptizabanť. AVGV. Uel aliter: Utrūqꝫ ve
rū est: qꝛ iesus ꝛ baptizabat: ꝛ nō baptizabat. Bapti
zabat enī qꝛ ip̄e mūdabat: nō baptizabat: qꝛ nō ipse
tingebat. Prebebāt discipuli ministeriū corporis p̄
bebat ille adiutoriū maiestatis de quo dictū ē: Hic
est q̄ baptizat. ALCVI. Solet aūt q̄ri si in baptis
mo discipuloꝝ christi sp̄ūscūs dareť: cū dicať sp̄ūs
scūs nondū erat dat⁹: qꝛ iesus nondū erat glorifica
tus. Sed sciendū qꝛ dabať sp̄ūs: lꝫ nō ea manifesta

tione qua post ascensionē in linguis igneis dat⁹ est: q꜡ sicut ipe christ⁹ in hoīe quē gerebat: semp habebat spm: sed tñ postea sup ipm baptizatū visibiliter descēdit spūs in spē colūbe: sic añ manifestū ⁊ visibilem aduentū spūsſci qu: cūq꜡ sci eū latenter habere potuerūt. AVG. ad seleucianū: Intelligim⁹ autē discipulos christi iā fuisse baptizatos siue baptismo iohānis: sicut nōnulli arbitrant: siue qđ magis credibile est baptismo christi: neq꜡ eni ministerio baptizandi defuit: vt haberet baptizatos suos: p quos ceteros baptizaret: qui nō defuit illius humilitatis mysterio qñ eis lauit pedes. CHRY. Secedens autē christ⁹ de iudea: rursus eisdem adheret quib⁹ ⁊ prius. vñ subdit: Et abijt iterum in galileā. Sicut autem apostoli expulsi a iudeis ad gētes venerunt: ita ⁊ christus ad samaritanos accedit: sed tñ omnē auferens a iudeis excusationem: nō pncipaliter ad eos vadit: sed quasi transiens: quod euangelista occulte ostendit dicēs: Oportebat autem eū transire p samariam. Accepit autē hanc nominationem: quia mons samarie somer dicebatur: ab eo qui possedit. sed qui ibi habitabāt olim nō samaritani: sed israelite vocabant. Tempore autē pcedente offenderunt deum: ⁊ rex assyriorum vltra eos ibi manere nō permisit: sed in babylonem ⁊ medos duxit: in samaria vero gentes ex diuersis locis ductas habitare fecit. Volens autē deus ostendere q꜡ nō pter imbecillitatem iudeos tradidit: sed pter peccata eorū qui traditi sunt: immisit barbaris leones q eos ledebāt. Annunciata sunt hec regi: ⁊ mittit sacerdotē quēdā traditurum eis dei leges: sed tamē neq꜡ ita ex toto ab impietate distiterūt: sed ex media parte. Etenim tempore pcedente rursus ad idola quidā resilierūt: venerabant tamē deum qui a monte samaritanos seipsos vocabant. BEDA: Ideo autē oportebat ipm transire p samariā: quia sita est inter iudeam ⁊ galileam. Est autē samaria insignis puintie palestine ciuitas: adeo vt tota regio ei sociata samaria dicatur. Ad quem igit ipsius regionis locū domin⁹ verterit euangelista ostendit. vnde ergo dicitur: Venit ergo in ciuitatē samarie que dicit sichar. CHRY. Locus ille erat vbi p dina leui ⁊ symeon grauem occisionem fecerunt. THEOPHI. Postq꜡ autem filij iacob illā ciuitatē desertam fecerunt occidētes sichimitas: hanc ciuitatem desertā tempore pcedente dedit iacob in sortem ioseph. vnde dicitur in genisi: Do tibi partem vnam extra fratres tuos: quā tuli de manu amorrei in gladio ⁊ arcu meo. ⁊ hoc ē qđ subditur: Iuxta predium quod dedit iacob ioseph filio suo. Sequitur: Erat aūt ibi fons iacob AVG. Puteus erat: sed omnis puteus fons: non omnis fons puteus. vbi enim aqua de terra manat: ⁊ vsum prebet haurientibus fons dicitur. sed si in promptu ⁊ superficie sit: fons tñ dicitur. Si autem in alto ⁊ i profundo sit: ita puteus vocat vt nomen fontis non amittat. THEO. Quare autē euangelista de predio ⁊ fonte facit mentionem. primo quidē vt cū audieris mulierem dicentē q꜡ pater noster iacob dedit nobis hunc fontem: nō admireris. secundo ex commemoratione fontis ⁊ predij edocemur: q꜡ ea que patriarche pter fidem quā in deo habebant adepti sunt: iudei pter eorum impietatē pdiderunt: ⁊ eorum loca gentibus tradita sunt: quare nihil noui nunc accidit q꜡ gentiles p iudeis regnū celorū cōsecuti sunt. CHRY. Christ⁹ igitur in samariam accedens facilē ⁊ delitiosam vitam abijciens: laboriosam vero sequēs: nō subiugalibus vtit: sed ita difficulter incedit vt ex itinere fatiget: erudiens nos ita a supfluis alienos esse: vt mlta necessaria abscidamus a nobis. ⁊ hoc euangelista ostendit dicens: Jesus ergo fatigatus ex itinere. AVG. Inuenimus iesum fortem ⁊ infirmū. fortē: quia in pncipio erat verbum. infirmum: quia verbū caro factum est. Sic ergo infirmus iesus ab itinere fatigatus: sedebat sic super fontem. CHRY. q. d. Non in throno aut puluinari: sed simpliciter vt contingebat super terram. Sessio autē propter laborem facta est: ⁊ vt expectaret discipulos: ⁊ propter estum refrigerans corpus apud fontem. vnde sequitur: Hora autem erat quasi sexta. THEO. Et ne quis incusaret dominum quare ipse in samariam venerit: cum hoc discipulis suis phibuerit: propter hoc dicit q꜡ circa illum locū sedebat. s. ab itinere fessus. ALCVI. Mystice autem dominus reliquit iudeam. i. infidelitatem eorū qui eum reprobauerunt: ⁊ per apostolos abijt in galileam. i. in volubilitatem huius mundi: docens suos transmigrare de vitijs ad virtutes. Predium autem non tam ioseph q̄ christo arbitror derelictum: cuius figuram ioseph portauerit: quē vero sol adorat ⁊ luna ⁊ omnes stelle. Ad hoc prediū venit dominus: vt samaritani qui hereditatem sibi patriarche israel vendicare cupiebant: agnoscerent ⁊ conuerterentur ad christum: qui est patriarche legittimus heres factus. AVGVSTIN⁹: Iter autem ipsius est caro pro nobis assumpta. qui enim vbiq꜡ est: quo it nisi quia non ad nos veniret: nisi formam visibilis carnis assumeret? Ideo fatigatus ab itinere quid est aliud q̄ fatigatus in carne? Quare ergo hora sexta? quia etate seculi sexta. Computa tanquā vnam horam vnam etatem ab adam vsq꜡ ad noe: secundam a noe vsq꜡ ad abraam: tertiā ab abraam vsq꜡ ad dauid: quartam ad dauid vsq꜡ ad transmigrationem babylonis: quintam vsq꜡ ad baptismum iohannis. inde sexta agitur. AVGVSTINVS: li. lxxxiij. questi. Hora igitur sexta venit ad puteum dominus noster: Video in puteo tenebrosam pfunditatem. Admoneor ergo intelligere mundi huius infimas partes. i. terrenas quo venit domin⁹ iesus hora sexta. i. sexta etate generis humani: tanquam senectute veteris hominis quo iubemur exui vt induamur nouo. nam sexta etas senectus est: quoniā prima est infantia: secunda pueritia: tertia adolescētia: quarta iuuentus: quinta grauitas. Hora etiam sexta venit dominus ad puteum. i. medio die: vnde iam incipit sol iste visibilis declinare in occasū: quoniam nobis vocatis a christo visibilium delectatio minuitur: vt inuisibilium amore homo interior recreatus ad interiorem lucem que nunq̄ excidit reuertatur. Quod autem sedit humilitatem significat vel quoniam solent sedere doctores: magistri denūciat personam.

¶ Venit mulier d samaria haurire aquam. Dicit ei iesus: Da mihi bi

bere. Discipuli eni eius abierant in
ciuitatē ut cibos emerent. Dicit er
go ei mulier illa samaritana: Quō
tu iudeus cū sis bibere a me poscis
q̄ sum mulier samaritana? Nō eni
coutūtur iudei samaritanis. Rñdit
iesus ꝛ dixit ei: Si scires donū dei:
ꝛ qs ē qui dicit tibi: da mihi bibere:
tu forsitan petisses ab eo: ꝛ dedisset
tibi aquam uiuam. Dicit ei mulier:
Dñe neq; in quo haurias habes: ꝛ
puteus altus est. Unde ergo habes
aquā uiuam? Nūquid tu maior es
pr̄e nr̄o iacob q dedit nob puteū? ꝛ
ip̄e ex eo bibit ꝛ filij ei⁹ ꝛ pecora ei⁹.

CHRY. Ne qs dicat: qm̄ aduersatur suo p̄cepto:
samaritanis loquēs posuit euāgelista multas cau
sas ei⁹ q̄ ad mulierē locutionis. non eni ad hoc ve
nit antecedēter vt samaritanis loqueret̄: nō tn̄ qa
ꝓpter hoc nō venit: aduenientē ad se expellere opor
tebat. dicit̄. n. Uenit mu. de sama. hau. aquā. Uide
ꝙ ꝛ mulierē ondit ꝓpt̄ estū exeūtē ad aquam.
AVG. Hec aūt mulier forma ē ecclesie nō iustifica
te: sed iā iustificāde. Pertinet aūt ad imaginē rei ꝙ
ab alienis venit. Samaritani eni alienigene fuerūt
quanq̄ vicinas t̄ras incolerent: ventura eni erat ec
clesia d̄ gētib⁹ ꝛ aliena a genere iudeoꝝ. THEO.
Cōgrue aūt disputatio ad mulierē a siti sūpsit occa
sionē. Seqtur eni: Dicit ei iesus: Da mihi bibē. qr s̄m
humanitatē sitiebat: ꝛ ꝓpt̄ laborē ꝛ estū. AVG.
li. lxxxiij. qō. Sitiebat etiā iesus mulieris illi⁹ fidē:
eoꝝ eni fidē sitit ꝓ quib⁹ sanguinē fudit. CHRY.
Discim⁹ aūt dn̄i nō solū circa itinera validū robu:
sed etiā circa cibaria negligētiā. non. n. discipuli ei⁹
deferebant viaticula. ꝓpt̄ h̄ eni subdit. Discipuli āt
ei⁹ abie. i ciui. vt ci. emerēt. Hinc etiā euāgelista on
dit christū hūilē in eo ꝙ sol⁹ relinq̄bat̄: ꝛ nimirum
poterat si vellet aut nō oēs emittē: aut abeūtib⁹ il
lis alios ministros habē: s̄ noluit. Etenī ita discipu
los assuefecit oēm sup̄biā conculcare. Sed fortasse
dicet aliqs: Quid magnū ē si humiles erāt discipu
puli piscatores existētes ꝛ tabernaculoꝝ factores?
s̄ repēte facti sūt oīb⁹ regibus reuerentiores: collo
cutores ꝛ secutores dn̄i orbis terraꝝ. Marie aūt q̄
ex humilib⁹ sūt: qn̄ dignitates q̄nq; assūpserint fa
cili⁹ ad sup̄biā eleuant̄ velut inexꝑte se hn̄tes ad tā
tū honorē. Detinēs igit̄ discipulos dn̄s i eadē hūi
litate erudiebat eos: vt p oīa se restringerēt. Muli
er gaudiēs: Da mihi bibere: valde sapiēter ad for
mādā interrogatiōē: eū q̄ a christo accepit s̄monē.
vñ seqt̄: Dic̄ g illi mu. Quō tu cū iu. sis a me bi. pos.
q̄ sū mu. samaritana? Judeū q̄dē eū esse estimauit a
figura ꝛ a locutiōe. Intuere vō q̄lit̄er mulier inq̄siti
ua erat. Etsi eni oportebat custodire iesū vt nō co
uteret̄ illi: nō tn̄ oportebat illam custodire. Nō di

xit euāgelista ꝙ samaritani iudeis nō couterent̄. s̄
subdit: Nō eni coutūt̄ iudei samaritanis. Judei igi
tur a captiuitate reuertētes zelotipe se ad samarita
nos hēbāt sic̄ ad alienigenas ꝛ īpugnatores. Neq;
etiā scripturis oīb⁹ vtebant̄. solū eni ea q̄ moysi sūt
suscipiētes: prophetarū nō multā curā hēbāt. Con
tendebāt etiā se ī nobilitatē iudaicā īmittere. vñ et
iudei eos cū oīb⁹ gētib⁹ abominabāt̄. AVG. Et
oīo eoꝝ vasculis nō vtebant̄ iudei. Et qr ferebat se
cū mulier vasculū vnde aquam hauriret: eo mirata
est qr iude⁹ petebat ab ea bibē: qō nō solebāt facē
iudei. CHRY. S; q̄liter xp̄us q̄siuit ab ea bibē le
ge nō ꝯcedēte? Si aūt qs dixerit: qr p̄sciebat eā nō
daturā: imo ꝓpter h̄ neq; petē oportebat. Est igit̄
dicēdū ꝙ iō petijt: qr indifferēs erat de reliq° tales
obs̄uātias p̄terire. AVG. Ille āt q̄ bibē q̄rebat si
tiebat fidē ipi⁹ mulieris. vñ seqt̄: Rñdit ie. ꝛ di. ei: si
scires do. dei: ꝛ qs ē q̄ dic̄ ti. da mihi bi. tu for. petis.
ab eo ꝛ de. ti. aquā viuā. ORI. Nā quasi dogma
quoddā ē neminē accipe diuinū donū ex nō q̄rēti
bus illud. ipsū aūt saluatorē iubet p̄r poscē vt det il
li s̄m illud: Postula a me ꝛ dabo tibi gētes heredi
tatē tuā. Et ipse saluator dic̄: Petite ꝛ dabit̄ vobis.
ꝛ iō signāter dicit: Petisses ꝛ dedisset tibi. AVG.
lxxxiij. que. Hinc āt ei ondit nō se talē aquā petisse
q̄lē ipsa intellexerat: s̄ qr ipse sciebat fidē ei⁹: eidē
sitienti sp̄m sc̄m dare cupiebat. Hāc eni recte intelli
gim⁹ aquā viuā qō ē donū dei: sic̄ ipse ait: Si scires
donū. AVG. sup Jo. Dr̄ eni vulgo aq̄ viua illa q̄
de fonte exit. illa eni q̄ colligit̄ de pluuia ī lacunas
aut cisternas aqua viua nō dr̄. Etsi de fonte mana
uerit ꝛ in loco aliquo collecta steterit: nec ad se il
lud vnde manabat admiserit: s̄ ī rupto meatu tāq;
a fōte tramite sepata fuerit: nō dr̄ aq̄ viua. CHRY.
Spūs eni sc̄i gratiā q̄nq; scriptura ignē q̄nq; aquā
vocat: ondens qm̄ nō substātie sūt hec noīa rep̄nta
tiua: s̄ actiōis. Per ignis q̄dē appellatiōē erectiuū
ꝛ calidū gratie ꝛ ꝯsūptiuū petōꝝ enigmatice insinu
at. per aq̄ vō nuncupationē purgamentū qō ē ex
spū ꝛ multū refrigeriū recipiētib⁹ eū mētib⁹ ondit.
THEO. Gratiā g spūssancti dixit aquā viuā. i. viu
ificatiuā. refrigeratiuā. ꝛ motiuā. Nā gr̄a spūssc̄i
semp mouet illū q̄ bona oꝑatur. ascēsiones ī corde
suo disponēs. CHRY. Itēꝝ aūt dn̄s eā ab humi
li suspitione erexit q̄ estimabat eū vnū multoꝝ esse
multū. n. honorē tribuēs dn̄m vocat. Seqt̄ eni: Di
cit ei mu. Dñe neq; in quo hau. ha. ꝛ pu. altus ē. vñ
g habes aquā viuā? AVG. Uide quō intellexit
aquā viuā. s. aquā que erat ī illo fonte. q. d. Tu mi
hi vis dare aquā viuā ꝛ ego fero vnde hauriā. ꝛ tu
non fers. de hac ergo aqua viua mihi dare non
potes: qm̄ hauritoriū non habes. forte aliū fontē ꝓ
mittis. Sed nūqd tu ma. es pa. no. ia. q dedit no. pu.
ꝛ ip̄e ex eo bi. ꝛ filij ei⁹ ꝛ pec. ei⁹. CHRY. q. d. nō
potes dicere ꝙ iacob dedit nobis hunc fontem ꝛ
alio ipse vsus est. etenī ip̄e ꝛ sui ex eo bibebant: qō
non esset si meliorem alium habuissent. de hoc igi
tur fonte dare non potes. aliū aūt meliorē nō est te
habere nisi cōfitearis teipsū maiorē eē iacob. vnde
igit̄ habes aquā quā ꝓmittis te daturū esse nobis.
THEO. Qō aūt dicit: Et pecora ei⁹: ostēsiuū ē abū
dantie aquaruꝫ quasi diceret: Nō solum suauis est

aqua vt iacob ex ea biberet ⁊ filij eiꝰ: ſꝫ etiā intātū ē abūdās: vt tāte m̄ltitudini pecoꝝ pr̄iarche ſufficiat. CHRY. Uide aūt qualiter ſeipſam impulit in nobilitatē iudaicā. Samaritani eni abraā ꝓgenitorē ſuū dicebāt: q̄ſi a chaldea exiſtētē: ſꝫ ⁊ iacob patrē vocabant q̄ſi ipſiꝰ exiſtentē nepotē. BEAD: Uel patrē ſuū iacob vocat: q2 ipſa ſub lege moyſi vixerat: ⁊ p̄diū qđ iacob filio ſuo ioſeph dederat poſſidebat. ORI. Myſtice aūt fons iacob ſcripture ſūt: ſiq̄dē inſtructi ī ſcripturis bibūt: vt iacob ⁊ filij eius. Simplices aūt ⁊ rudes bibūt more pecoꝝ iacob.

Rn̄dit ieſus ⁊ dixit ei: Oīs qui biberit ex aq̄ hac ſitiet iteꝝ. Qui autē biberit ex aq̄ quā ego dabo ei: nō ſitiet in eternū: ſed aq̄ quā ego dabo ei: fiet ī eo fons aque ſaliētis in uitā eternā. Dicit ad eā mulier: Dn̄e da mihi hāc aquā: ut nō ſitiā neqꝫ ueniam huc haurire. Dicit ei ieſus: Uade uoca uiꝝ tuū: ⁊ ueni huc. Rn̄dit mulier ⁊ dixit: Nō habeo uiꝝ: Dicit ei ieſus: Bene dixiſti: q2 non habeo uiꝝ. Quinqꝫ eniꝫ uiros habuiſti: ⁊ nunc quem habes non eſt tuꝰ uir. Hoc uere dixiſti.

CHRY. Cū mulier queſiuiſſet: nūq̄d tu maior es patre nr̄o iacob: non dixit maior ſū: ne videret̄ gloriari. ſꝫ p ea q̄ ſubdit hoc oſn̄dit. Seq̄t̄ eni: Rn̄dit ie. ⁊ dixit ei: Oīs q̄ bi. ex aq̄ hac ſitiet iteꝝ: q̄ āt bi. ex aq̄ quā ego da. ei: nō ſitiet in eternū. q. d. Si mirabilis fuit iacob: q2 hāc aquā dedit: ſi dabo tibi m̄lto hac potiorē: q̄d dices? non aūt ab hac excuſatiōe: ſed ex ſupeminētia ꝯpationē facit. nō eni dicit: q̄m hec aq̄ vilis ē ⁊ cōtēptibilis: ſꝫ id qđ natura teſtat̄ hoc ponit. ſ. oīs qui bibit ex aq̄ hac ſitiet iteꝝ. AVG. Qđ q̄dē veꝝ eſt de aqua ſenſibili: ⁊ de ea quā ſignificat illa aq̄. eteni aqua in puteo voluptas ē ſcl'i: in ꝓfunditate tenebroſa: hic eā hauriūt hoīes hydria cupiditatū. nā q̄ nō p̄miſerit cupiditatē: ꝑuenire nō pōt ad voluptatē. Cū ꝑuenerit quiſqꝫ ad voluptatē ſcl'i huiꝰ: nūquid nō ſitiet? ergo de hac aqua q̄ biberit ſitiet iterū. Si aūt accepit a me aquā nō ſitiet in eternū: nam quō ſitiēt q̄ inebriabuntur ab vbertate domus dei? ꝓmittebat ḡ ſaginā quādā in ſanctitatē ſpiritusſancti. CHRY. Hanc aūt excellentiā huiꝰ aq̄ vt. ſ. qui ex ea biberit non ſitiat in eternū: p ea q̄ ꝯſequūt̄ oſn̄dit. Seq̄t̄ eni: Sed aqua quā ego dabo ei fiet in eo fons aq̄ ſaliētis in vitā eternā. q. d. Sicut q̄ fontē hꝫ intra ſe poſitū neq̄q̄ afficiet̄ ſiti: ita ⁊ q̄ hāc aquā hꝫ. ſ. quā ego ei dabo. THEO. Naꝫ aq̄ quā ego tribuo ſemp multiplicat̄. ſemina eni ⁊ p̄ncipiū boni ſancti ſumūt p gratiā: ipſi vō negociant̄ ⁊ opant̄ ad eiꝰ augmentū. CHRY. Uide aūt mulier paulatim ad dogmatū altitudinē ducit̄. nā primū q̄dē eſtimauit eū iniquū quēdā eē iudeū: deinde audiēs aquā viuā ſuſpicata ē de ſenſibili hoc dici: poſtea diſcens q̄m ſp̄ualia erāt q̄ dicebant̄: credidit quideꝫ q̄m poteſt aqua ſitis neceſſitatem tollere. nondū aūt ſciebat que eēt hec aqua: ſꝫ q̄rebat eā ſupiorē ſenſibilibꝰ eſtimans. vn̄ ſubdit̄: Dicit ad eū mulier: Dn̄e da mihi hāc aquā vt non ſitiā neqꝫ veniā huc haurire. Et ſic eū patriarche iacob p̄pōit: de quo tā magnā opinionē hēbat. AVG. Ul' aliter: Adhuc illa mulier carnē ſapit: delectata ē nō ſitire: ⁊ putabat hoc ſm carnē ſibi ꝓmiſſū eē a dn̄o. dederat aūt deus aliq̄n ſeruo ſuo helie vt p dies. xl. nec eſuriret nec ſitiret. q̄ hoc potuit dare p. xl. dies nō poterat dare ſemp? delectata aūt tali munē rogat vt ei aquā viuā daret. vn̄ ſeq̄t̄: Dicit ad eū mulier: Dn̄e da mihi hāc aquā vt nō ſitiā: nec veniā huc haurire. Ad laborē eni indigētia cogebat: ⁊ laborē infirmitas recuſabat. vtinā audiret: Uenite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego vos reficiam. hoc eni dicebat ieſus vt iam non laboraret: ſed illa nōdū intelligebat: deniqꝫ voluit dn̄s vt itelligeret. vnde ſeq̄t̄: Dicit ei ie. vo. viꝝ tuū ⁊ veni huc. Quid ē hoc? p viꝝ ſuū ei volebat aquā illā dare: an q2 non intelligebat: p virū ſuū eā volebat docere: ſic ap̄lus dicit de mulieribꝰ: Si q̄ volunt diſcere domi viros ſuos interrogēt. ſed ibi dr̄: vbi non eſt ieſus q̄ doceat. cū vō ipſe dn̄s aderat q̄d opus erat vt p virum ei loqueret̄: nūquid p virū loquebat̄ marie q̄ ſedit ad ad pedes eiꝰ? CHRY. Quia igit̄ inſtabat mulier accipe aquā ꝓmiſſaꝫ q̄rens: dicit ei ieſus: Uoca viꝝ tuū. quaſi oſn̄dens q̄m ⁊ illū oportet his cōicare. h' aūt feſtinās accipe ⁊ rei turpitudinē occultans: adhuc eſtimabat ſe ad hoīem loq̄. vn̄ ſeq̄t̄: Rn̄dit mu. ⁊ di. nō ha. viꝝ. Hoc audiēs chriſtꝰ opportune de reliquo redargutionē inducit. nā ⁊ p̄orēs viros enumerat ⁊ eū q̄ nūc occultabat̄ redarguit. vn̄ ſeq̄t̄: Dicit ei ie. bn̄ dixiſti: q2 nō habeo viꝝ. AVG. Intelligas reuera iſtā mulierē nō habuiſſe tūc viꝝ: ſed vtebat̄ neſcio quo nō legitimo viro. vn̄ ei ꝯueniēt myſteria loq̄tur dicēs: Quinqꝫ viros habuiſti. ORI. Uide aūt ſi poſſibile ē fontē iacob myſtice totas eē ſcripturas. aquā vō ieſu ea ꝑ quibꝰ edite ſūt: q̄ non eſt licitū oībꝰ ꝑſcrutari eo q2 que ſcripta ſūt dictauerūt hoīes. Que vō oculꝰ nō vidit: nec auris audiuit nec in coꝛ hoīs aſcenderūt: in ſcriptis nō p̄nt redigi ſed ex fonte aque ſaliētis in vitā eternā. i. ex ſp̄ūſcō diſciplīne patefiūt his q̄ nōdū humanū coꝛ geſtant ſed p̄nt dicere: Nos ſenſū chriſti habemꝰ. Qui ḡ nō ſuſcipit ꝓfunditatē vboꝝ etſi ad modicū quieuerit: denuo inſiſtens dubitabit. qui aūt dubitabit de aq̄ chriſti: ad h' ꝓmouet̄: vt fons oīm q̄ſitoꝝ ꝓruipat in eo: ſurſū ſcaturizātibꝰ aq̄s ⁊ ꝑuolāte eiꝰ mēte ad cōſequētiā huiꝰ aq̄ ad vitā eternā. Uolebat aūt mulier ſine aqua iacob angelice ⁊ ſup hoīem diſcere veritatē. neqꝫ eni angeli indigēt fonte iacob vt bibāt: ſed quilibet in ſe hꝫ fontē aq̄ ſcaturientis ī vitā eternam ab ipſo verbo. Et hoc eſt qđ ſubditur: Dicit ei mulier: Dn̄e da mihi hāc aquā. ſed impoſſibile eſt hic abſqꝫ ea que haurit̄ ex fonte iacob aquā cape q̄ datur a verbo. vnde petēti ſamaritane aquā: videt̄ dicere ieſus ſe illā p̄bere nō alibi q̄ꝫ in fonte iacob vn̄ ſequit̄: Dicit ei ieſus: vade voca virū tuuꝫ ⁊ veni huc. Si eni ſitiamus: idoneū eſt p̄mo pocula ſumere ex fonte iacob. ſm aūt ap̄lm vir aīe lex ē. AVG.

li. lxxxiii. que. Quiqꝫ aūt viros q̄nqꝫ libros q̄ p moy sen ministrati sunt nōnulli accipiūt. qḋ aūt dictū ē: Et hūc quē habes non ē tuus vir: de seipso dn̄m di xisse intelligunt: vt iste sit sensus: p̄mo quinqꝫ libris moysi quasi q̄nqꝫ viris seruisti: nūc aūt quez habes .i. quē audis non ē tu⁹ vir: q2 nondū in eū credisti. sed qm̄ nondū credens christo: adhuc illoꝝ q̄nqꝫ vi roꝝ .i. q̄nqꝫ libroꝝ copulatōe tenebat̄: pōt mouere quō dici potuerit: q̄nqꝫ viros habuisti: q̄si nūc eos iam nō haberet. deinde quō pōt intelligi a q̄nqꝫ il lis libris recedere hoīem vt ad christū transeat: cū ille qui credit in christū: nō relinquēdos illos q̄nqꝫ libros sed sp̄ūaliter intelligendos multo auidi⁹ am plectatur. Est ḡ alius intellectus. AVG. sup Jo. Uidens enī iesus q2 mulier non intelligebat: ⁊ vo lens eam intelligere: Uoca inquit vir̄ tuū .i. p̄senta intellectū tuū. cū enī ordinata fuerit vita: intellect⁹ aīam regit: ad ipsam aīam ptinens. nō enī aliud ali quid est q̄ꝫ aīa: sed aliquid aīe est intellect⁹ hocipsū aīe qḋ intellect⁹ ⁊ mens dicitur: illuminat̄ luce su periore. Talis lux cū muliere loquebatur: ⁊ i illa in tellect⁹ non aderat. ergo dn̄s tanq̄ꝫ diceret illustra re volo: ⁊ non adest quē: voca inquit virū tuū: adhi be intellectū p quez docearis: quo regaris: ⁊ adhuc illa nondū vocato illo viro nō intelligit. Uidet̄ au tem mihi q̄nqꝫ viros p̄ores anime nos posse accipe q̄nqꝫ sensus corpis. ante eniz q̄ꝫ quisqꝫ possit vti ra tione non regit̄ nisi sensibus carnis: sed cū ceperit anima capax esse rōnis: aut a sapiente mēte regitur aut ab errore: sed error nō regit sed pdit. Post illos ḡ q̄nqꝫ sensus mulier illa adhuc errabat. error aūt ille nō erat legitim⁹ vir: s3 adulter. Dicit ḡ dn̄s Tol le istū adulterū q̄ te corrumpit: ⁊ voca virū tuuz vt intelligas me. ORI. Ubi aūt decebat confutari a iesu putatū samaritane virū: non esse virū nisi apud fontē iacob: Potest etiā intelligi si vir anime lex ē q̄ samaritana s̄m congruā acceptionē verborum legis ritui infideliū tanq̄ꝫ viro illegitimo se subijcie bat. Reuocatur autē ad verbū veritatis quod resur rectuꝝ erat a mortuis nō deinceps moriturū.

¶ Dicit ei mulier: Dn̄e: uideo quia ꝓpheta es tu. Patres nostri i mon te hoc adorauerūt: ⁊ uos dicitis q2 hierosolymis est locus ubi adorare oportet. Dicit ei iesus: Mulier cre de mihi: q2 uenit hora qn̄ neqꝫ i mō te hoc: neqꝫ in hierosolymis adora bitis patrē. Uos adoratis qḋ nesci tis: nos adoram⁹ qḋ scim⁹: q2 salus ex iudeis est. Sed uenit hora ⁊ nūc est: qn̄ ueri adoratores adorabunt patrem in sp̄ū ⁊ ueritate. Nam ⁊ pater tales querit qui adorēt eum. Sp̄ūs ē de⁹: ⁊ eos q adorant eū: in sp̄ū ⁊ ueritate oportet adorare.

¶ CHRY. Mulier autē a christo rephensa non cō tristata ē: neqꝫ dimittens fugit: s3 admiratur magis ⁊ imorat̄. vn̄ dr̄: Dicit ei mu. dn̄e vi. q2 ꝓpheta es tu q. d. In hoc q̄ mihi occulta dicis: ondn̄deris ꝓpheta eē. AVG. Et sic cepit ad eā venire vir: nōdū plene venit. Prophetā dn̄m putabat: erat q̄dē ⁊ ꝓpheta. nā de seipso ait: Non ē ꝓpheta sine honore nisi in patria sua. CHRY. Deinde q2 h̄ suspicata ē: nihil mundanū cū īterrogauit: nō de corpis sanitate: non de vitijs: non molestat̄ sitiēdo ꝓ doctrinis solicita

AVG. Et icipit q̄rere q̄ illā solet mouere dicēs: P̄res no. i mō. h̄ adora. ⁊ vos di. q2 hiero. ē lo. vbi ado. oportet. Cōtētio q̄ppe fuerat int̄ samaritanos ⁊ iudeos: q2 iudei in tēplo a salomōe fabricato ado rabant deū: ⁊ iō meliores se eē iactabāt. Quibus sa maritani dicebant: quō iactatis vos: q2 tēplū hētis qḋ nos nō hēm⁹. nūq̄d p̄res n̄ri q̄ deo placuerūt in illo tēplo adorauerūt: Meli⁹ ḡ nos in hoc monte deū rogam⁹: vbi p̄res n̄ri deū adorauert̄. CHRY. Qḋ aūt dicit: P̄res n̄ri eos q̄ citra abraam sūt intel ligit: etenī illic aiūt filiū suū obtulisse. ORI. Uel samaritani montē q̄ dr̄ garizim: iuxta quē iacob ha bitauit sanctū reputātes: in eo deū adorāt. S3 iudei mōtē syon sacrū q̄d arbitrantes: illū locū putāt eē electū a deo. verū q2 iudei a quib⁹ sal⁹ ꝓcessit exē plū sūt opinātiū sanos sermōes. Samaritani v̄o di uersimode opinātiū: ɔgrue garizi q̄dē samaritanis si gnificāt: qḋ vocatur distinctio seu diuisio: at iudei syon qḋ ē specula. CHRY. Christ⁹ aūt nō soluit q̄ōnē ɔfestim: s3 ad altiora mulierē trahit: de q̄bus nō p̄us ei locut⁹ ē: donec ɔfessa ē qm̄ ꝓph̄a ē: vt cū mlta certitudine audiat de cetero q̄ dicit̄. vn̄ seq̄t̄: Dic̄ ei ie. Mu. cre. mi. q2 ve. ho. qn̄ neqꝫ in mō. h̄: ne qꝫ i hiero. ado. p̄rem. Dic̄ aūt: Crede mihi. q2 vbiqꝫ nobis op⁹ ē fide m̄re bonoꝝ: q̄ salutis ē medicamē tū: sine q̄ nihil magnoꝝ ē possidere: s3 q̄ tētāt assimi lant̄ his qui sine naui pelag⁹ tētāt trāsire: q̄ paꝝ q̄ dē natare sufficiūt. vltra v̄o ꝓcedētes cito mergūt̄.

AGV. Merito aūt iam p̄nte viro audit mulier: Crede mihi. Jam ei est in te q̄ credat cepisti adesse intellectu: s3 nisi credideritis nō intelligetis. AL CVI. Qḋ aūt dicit: Ueiet hora: tēp⁹ euāgelice do ctrine qḋ iam instabat dicit: quādo ablata oī vm bra: figurarū veritas pura luce mentes credentium illustratura erat. CHRY. Supuacuū autem erat christo docere ꝓpter quid patres in monte ⁊ iudei in hierosolymis adorabāt: ideo hoc tacuit. verūn̄ reuerentiores iudeos iudicauit: nō a locoꝝ: s3 a men te. vnde subdit: Uos ado. qḋ nes. nos ado. qḋ sci. q2 salus ex iudeis ē. ORI. Qḋ dico Uos: q̄ntū ad lu cem: samaritani q̄ntū ad anagogē qui erga scriptu ras aliene sūt opiniōis. Nos quoqꝫ quo ad v̄bū iu dei: quo ad allegoriā v̄o ego v̄bū: q̄ vere s̄m me for mati sūt: obtinentes salutem ex dictis iudaicis.

CHRY. Samaritani quidē qḋ nesciebāt adorabāt qm̄ localē ⁊ pticularē deum estimabāt: nihil de eo plus imaginantes q̄ꝫ de idolis. Et iccirco cultū dei cū cultu demonū miscuerunt. iudei v̄o ab hac eruti erant suspitiōe. etenī orbis t̄rarū eū nouerāt eē deū ꝓpterea dixit: Nos ado. qḋ sci. Judeis aūt seipsuz cōnumerat s̄m opinionē mulieris: loquēs quasi ꝓ pheta iudeus existens. ideo dixit: Adoramus: cū tū

manifestū fit q ipse est q̄ ab oīb⁹ adorat̄. Per hoc aūt qđ dicit: Quia sa. ex iu. est: nihil aliud oñdit q̄ q orbi terrarū inde salutaria facta sūt. Scire enim deū ꝛ idola detestari illinc principiū habuit ꝛ omnia alia dogmata: sed ipsū quod est apud nos a iudeis orōnis pncipium hūit. Presentiā etiā suam salutē vocat quaꝫ dicit ex iudeis eē: ſm illud apostoli: Ex quibus christ⁹ ſm carnē. Uidē q̄liter applaudit veteri testamento qđ radicē oñdit bonoꝝ: p oīa semetipsum nō esse contrariū legi demōstrans.
AVG. Multū igit̄ dedit iudeis ex quoꝝ psona diperat: Nos ado. qđ sci. Sed nō ex psona iudeoꝝ reproboꝝ: sed ex qualib⁹ fuerant apl̄i: quales fuerāt omnes illi sancti q̄ precia rerū suaꝝ ad pedes apl̄orum posuerūt. CHRY. Sic igit̄ supabundantius vobis habēt iudei o mulier in modo adorationis. verūtn̄ ꝛ hic adorationis modus de reliquo finem habebit. vnde subdit: Sed ve. ho. ꝛ nūc est qn̄ veri ado. ado. pa. in spū ꝛ ve. Quia enim pphete ante lōga tp̄a mlt̄a pdixerūt. Ideo dixit: Et nūc ē. Ne estimes hāc talē eē pphetiā q̄ post multū tp̄is impleatur: res iam instat ꝛ i ianuis ē. Dicit aūt Ueros adoratores: ad distinctionē falsoꝝ: qm̄ quidā sunt falsi adoratores qui tp̄alia ꝛ caduca querūt in orōne: siue qui contra hoc quod orant agere nō cessant.
CHRY. Uel dicens Ueros: excludit cū samaritanis iudeos. Etsi enī iudeis illis meliores essent: tn̄ futuris multo minores sunt tanq̄ figura veritate. Sūt igitur veri adoratores q̄ neq̄ loco circūcludūt dei culturā: ꝛ deū in spū colūt. ORI. Unde ꝛ paulus dicit: Cui seruio in spū meo. Bis aūt scribitur: Uenit hora. ꝛ pmo quidē non adest ꝛ nō est. In secundo vō dicit̄: Et nūc est. ꝛ puto pmū quidē notare adorationē pter corpus futurā i pfectiōe. Scđm vō eam que fit in vita pn̄ti pfecta quātū licet hūanam pcedere naturā. Cū ergo venerit hora quā dicit dn̄s: euitandus ē modus samaritanoꝝ: ꝛ i syon vbi est hierosolyma adorand⁹ ē deus: q̄ ciuitas eē dicit̄ a christo celsi pncipis. Et hec ē ecclesia vbi sacra oblatio: spūales victime diuinis aspectib⁹ offeruntur ab his qui legem spūalem intellexerūt. Cū aūt venerit tp̄is complementū: tūc nequaq̄ pensandum verū cultū hierosolymis. i. in pn̄ti ecclesia amplius ptractari. Neq̄ enī angel; apđ hierosolymaꝫ colūt patrē: sic ꝛ qui similitudinē nacti sunt iudeoꝝ melius q̄ hi q̄ sunt hierosolymis colūt patrē. Cuꝫ aūt hec hora euenerit: patri aliquis in filiū deputat̄ Eapropt̄ non dictū ē Adorabitis deū: sed Adorabitis patrē. Sed in pn̄ti colunt patrē in spū ꝛ veritate veri adoratores. CHRY. Dicit ḡ hoc de ecclesia i qua est vera adoratio ꝛ deo cōgrua. vn̄ subdit: Nā pater tales querit qui adorant eum. Et si olim volebat eos veterib⁹ imorari: concessit eis figuram: hoc tn̄ fecit eis condescendēs vt p hoc ad veritatē inducantur. ORI. Si aūt pater querit p iesum querit: qui venit querere ꝛ saluare qđ perierat: quos erudiens veros cultores efficit. Qđ aūt subditur: Spūs est de⁹: inde abstractū esse suspicor qđ ad vitā verā nos pducit. nam ꝛ corpali vita viuificamur a spū.
CHRY. Uel indicat q deus incorporeus ē. oportet igit̄ ꝛ incorporeā ei⁹ culturā esse. hoc est p aīam ꝛ intellect⁹ puritatē nos ei offerre. vn̄ subdit: Et eos qui adorant eum in spū ꝛ veritate oportet adorare. Quia enī iudei aīam quidē negligebant: multū aūt circa corpus studiū faciebant ad diphariā purgantes. ꝛ ideo ait: q2 non corpis mūdatiōe sed incorporeo qđ est in nobis hoc est intellectu quē dicit spm̄ deus incorporeus colit̄. HYLA. ij. de tri. Uel cū in spū deū spiritū docuit adorandū ꝛ libertatem ac scientiā adorantiū ꝛ adorandi infinitateꝫ oñdit: ſm illud apl̄i: Ubi spūs dn̄i: ibi libertas.
CHRY. In veritate aūt oportet adorare: q2 priora figura erant. s. circūcisio: holocausta: ꝛ thymiamata: nunc aūt totū est veritas. THEO. Uel q2 multi putāt se deū ſm spm̄. i. aīam adorare non rectam opinionē de eo habentes vt heretici: ppter hoc addidit: Et veritate. Forte etiā dicet aliquis q duas partes philosophie que ſm nos sunt incitat in pdictis: actionē. s. ꝛ contēplationē. p spm̄ nāq̄ actiuuꝫ insinuat: ſm illud apostoli: Qui spū dei agūtur ꝛc̄. p veritatē vō contēplatiuū. Uel aliter: Samaritanoꝝ erat opinio q deus loco concluderetur: ꝛ q i hoc loco deū adorari oporteat. Contra quos dicit q veri adoratores non localiter sed spūaliter adorant. iudeis vō oīa sub figura ꝛ vmbra erant. ꝛ ideo dicit q veri adoratores non in figura adorabūt sed in veritate. q2 enꝫ de⁹ spūs est: spūales adoratores querit: quia vō veritas: veros. AVG. Querebas montē forte adorandū vt deo esses ppinquior: sed ipse qui in altis habitat: humilib⁹ appropinquat: ergo descende vt ascendas. Ascensiōes inquit i corde eius in conualle ploratiōis que hūilitatē habet in tēplo. Uis orare: in te ora: sꝫ prius esto tēplū dei.

¶ Dicit ei mulier: Scio q2 messias uenit q dicit̄ christ⁹. Cū ergo uenerit: ille nobis ānūciabit oīa. Dicit ei iesus: Ego sum qui loquor tecum.

¶ CHRY. Mulier eoꝝ q̄ dicta sunt altitudine fatigata obstupuit. vn̄ seq̄t: Dicit ei mu. scio q2 mes. ve. q̄ dr̄ christ⁹. AVG. Unctus grece christ⁹ ē: hebraice messias ē. Sciebat ḡ q̄s eā posset docere: sꝫ iā docētē nōdū cognoscebat. vn̄ subdit: Cū ḡ ve. ille no. annū. oīa. q. d. mō iudei de tēplo cōtēdunt nos de monte: cū ille venerit ꝛ montē spernet: ꝛ tēplū euertet: ꝛ docebit nos vt in spū ꝛ veritate nouerim⁹ adorare. CHRY. Sed vn̄ erat samaritanis expectare christi aduentū: Moysi q̄dē suscipiētes legē: ab ipsis moysi lr̄is h̄ nouerāt. Jacob enī d christo pphetizās dixit: Nō deficiet pnceps de iuda: nec dux de femore eius donec veniat q̄ mittendus est. Sed et moyses dicit: Propheram nobis suscitabit deus de fratribus nostris. ORI. Sicu dē non ē ignorandū q sicut ex iudeis surrexit iesus: christū se esse nō solū dicens sed oñdens: sic ex samaritanis quidam dosi:heus noīe asserebat se fore christū q̄ pdicabat̄.
AVG. li. lxxxiij. que. Fortasse aūt vt itelligentib⁹ indicaret q̄nq̄ corporis sensus: q̄nq̄ viroꝝ noīe significari: post quinq̄ carnales responsiōes que supra in littera parent: sexta rn̄sione nominat christū
CHRY. Christus aūt de reliquo mulieri reuelat seipsū. vn̄ sequit̄: Dicit ei iesus: Ego sum qui loquor tecū. Et quidē si circa pncipiū hoc mulieri dixisset:

videretur ei ex vanitate loqui:nũc aũt paulatim in
memoriã christi eam reducens:opportune reuela-
uit seipsum.⁊ quidem iudeis querentibus:Si tu es
christus dic nobis palam:non manifeste seipsũ re-
uelauit:q2 non ꝓ discendo querebant:sed ꝓ iniuri
ando.Hec võ ex simplici mente loquebatur.

¶ Et ꝯtinuo uenerũt discipuli eiꝰ: ⁊ mirabãtur quia cũ muliere loquebat̃. Nemo tñ dixit ei: quid loqueris cum ea? Reliquit ergo hydriam suã mulier: ⁊ abijt in ciuitatez: ⁊ dicit illis hoibus: Uenite ⁊ uidete hominẽ qui dixit mihi omnia quecũqz feci. Nunqd ipẽ ẽ christꝰ? Exierũt ergo de ciuitate ⁊ ueniebãt ad euz.

¶ CHRY.Expleta doctrina ⁊ cõuenienter ad tẽpꝰ
discipuli occurrerunt.vnde dicit̃: Et ꝯtinuo ve.dis.
eius ⁊ mira.quia cũ muli.loque.Admirabant̃ qui-
dem supabundantẽ christi mansuetudinẽ ⁊ humi-
litatem:qm̃ ita ꝑspicuus existẽs: sustinuit loqui cũ
tãta hũilitate mulieri inopi ⁊ samaritane. AVG.
Quia.s.querebat ꝑditam q̃ venerat querere qḋ pe-
rierat:hoc illi mirabant̃.bonũ eñi mirabant̃ ⁊ non
malũ suspicabant̃. CHRY.Sed tamẽ admirãtes
nõ interrogauerũt eãm.vnde subdit̃: Nemo tamẽ
dixit ei:quid queris aut quid loqueris cũ ea? Erãt
eruditi discipuloꝝ ordinẽ obseruare:ita eum time-
bant ⁊ venerabant̃:⁊ nimirũ alibi vident̃ cõsident̃
interrogare:quia ad eos ꝑtinentia necesse habebãt
scrutari.hic aũt nihil ad eos ꝑtinebat qḋ fiebat.
ORI.Et fere quidẽ quasi quodam apostolo ad ci
ues vtit̃ hac muliere: adeo eam inflammãs ꝑ v̾ba
vt amphora dimissa iret in ciuitatem relatura cõci-
uibus.vnde sequitur:Reliquit ergo mulier hydriã
suã.Non curans de corporeo ac viliori ꝓpter vtili
tatẽ pluriũ.Interest quoqz nostra omissis corpore
is ⁊ neglectis satagere ad impartiendũ alijs de cõ-
modis acquisitis. AVG.Hydria aũt greco nomi
ne appellat̃ tanq̃ si aquariũ diceretur:quoniã gre
ce aqua hydor vocatur. CHRY.Et sicut aposto-
li vocati dimiserũt rhetia:ita hec dimittit hydriam
⁊ euãgelistarum opus fecit:⁊ non vnũ tñ vocat: sz
ciuitatẽ integram.vnde sequit̃:Et abijt in ciui.⁊ dic̃
illis ho.venite ⁊ videte hominez qui dixit mihi oĩa
quecũqz feci. ORIGE.Conuocat quidẽ illos ad
videndũ hoiem ꝯtinentẽ verbũ supra hoiem. Que
cunqz aũt fecit mulier:erat cõtuberniũ q̃nqz coniu-
giũ:⁊ post illos conuersatio cũ sexto nõ ꝓprio viro
quem deserẽs ⁊ septimo adherẽs: lagenã dereliq̇t
iam pudica. CHRY.Non verecundata aũt est h̾
dicere.Anima eñi cũ ignita fuerit igne diuino: ad
nihil eoꝝ que sunt in terra dereliquo aspicit:neqz
ad gloriam nec ad verecũdiã: sed ad vnaz solam q̃
detinet eam flammã.Uolebat aũt non ex ꝓpria an
nũciatione eos inducere:sed ex auditu ꝓprio eos fa
cere cõmunicatores doctrine christi.vnde dixit:Ue
nite ⁊ videte hoiez.nõ dixit:Uenite ⁊ credite:sz Ue
nite ⁊ videte.qḋ leuius erat.Non erat eñi manife-
ste qm̃ solũ gustantes de illo fonte eadẽ paterent̃
que ⁊ ipsa. ALCVI.Paulatim aũt venit ad p̃di-
candum christum.primo vocat hoiem:ne si diceret
christum:auditores irascerentur ⁊ nollent exire.
CHRY.Unde etiã neqz manifeste annũciauit chri
stum neqz tñ totaliter siluit:sed dixit: Nunquid ipẽ
est christus.et ideo sermonẽ eiꝰ acceperũt.vnde se
quitur:Exierũt de ciuitate ⁊ veniebant ad eum.
AVG.i libro.lxxxiij.questionũ:Qḋ aũt relicta hy-
dria discessit mulier:non negligenter p̄tereũdũ est.
hydria enim amorẽ huius seculi significat.i.cupidi
tatem qua hoies de tenebrosa ꝓfunditate cuiꝰ ima
ginem puteus gerit:hoc ẽ de terrena conuersatiõe
hauriũt voluptatẽ.Oportebat autem vt christo cre
dẽs seculo renũciaret:⁊ relicta hydria cupiditatẽ se
cularẽ se reliquisse demonstraret: AVG. sup io-
hannẽ:Proiecit ergo cupiditatẽ ⁊ ꝓperauit annũ
ciare veritatẽ.Discant qui volunt euangelizare vt
prius hydriam ad puteum ꝓijciant. ORI.Facta
etiã mulier receptaculũ honeste discipline:ea q̃ pri
mitus sapiebat:ꝑuipendens deponit.

¶ Interea rogabãt eũ eiꝰ discipuli dicẽtes: Rabbi manduca. Ille aũt dixit eis: Ego cibum habeo mãducare quẽ uos nescitis. Dicebant ergo discipuli ad inuicẽ: Nũqd aliqs attulit ei mãducare? Dicit eis iesꝰ: Meus cibus est ut faciã uolũtatez eiꝰ qui misit me ut ꝑficiã opus eius.

¶ AVG.Ierant discipuli eius emere cibos:⁊ vene-
rãt quos christo offerebant.vñ dicit̃: Interea roga
bant eum discipuli eius dicentes:Rabbi mãduca.
CHRY.Uidẽtes eñi eũ fatigatũ ex itinere ⁊ estu
q̃ erat:rogabãt eum vulgari eoꝝ voce. Neqz enim
erat hoc temeritatis:sz amoris cura circa magistꝝ.
ORI.Arbitrantur aptũ fore tempꝰ ad prandiuz
qḋ erat inter recessũ mulieris ad ciuitatẽ: ⁊ aduẽtũ
samaritanoꝝ ad ipsũ.non eñi corã aliquo aduena
sibi ꝓpinabãt escas.Ob hoc bene positum est: Inte
rea. THEO.Dñs v̾o sciens ꝙ samaritana totam
ciuitatẽ ad eum attraheret:hoc discipulis significa
uit.vnde seq̇tur:Ille aũt dixit eis: Ego cibũ habeo
manducare quẽ vos nescitis. CHRY.Dominũ sa
lutẽ hic cibum vocauit:ostendẽs quãtũ desideriuz
habet nostre salutis.sicut eñi nobis concupiscibile
est comedere:ita ei saluare nos.Tu v̾o itnere ꝙ nõ
statim reuelat:sed vbiqz in q̃onem imittit auditorẽ
vt incipiẽs q̃rere qḋ dr̃:Et laborãs.cũ ampliori sus
cipiat desiderio. THEO.Dicit aũt quẽ vos nesci-
tis.i.nescitis quẽ cibũ voco salutẽ hoim: vel nescitis
ꝙ samaritani credituri sũt ⁊ salui fiẽt.Discipuli aũt
adhuc dubitabãt.vñ seq̇t̃: Dicebãt g̃ dis. adinuicẽ:
Nunq̇d aliq̇s attulit ei mãducare. AVG.Quid
mirũ si mulier illa non intelligebat aquã:ecce disci
puli non intelligunt escã. CHRY.Et quidẽ assue
tam reuerentiã ⁊ honorẽ magistro prebẽt ad seiu-
uicẽ quidẽ loquentes:ipsũ v̾o non ꝑsumẽtes inter-
rogare. THEO.In hoc autez ꝙ dicunt discipuli
Nunq̇d aliquis attulit ei manducare: Consideran

dum est ꝙ cibos ab aliis oblatos dominꝰ suscipere solebat: non ꝙ alieno ministerio indigeret qui dat escam omni carni: sed vt deferētes meritū cōsequerent: simulqꝫ formā tradens nō erubescere paupertatē: neqꝫ graue putare ab aliis nutriri. ꝓpriū enim ꝛ necessariū ē doctoribus: alios habere ꝓcuratores ciboꝝ: vt ipsi de nullo curātes verbi ministrationeꝫ procurent solicite. AVG. Audiuit aūt dn̄s cogitationes discipuloꝝ ꝛ instruit eos: vt magister non ꝑ circuitū sicut mulierē sed aperte. vnde sequit: Dicit eis iesus: meus cibus ē vt fa. vo. eiꝰ qui misit me. ORI. Idoneus cibꝰ filio dei cū actor paterne volūtatis efficitur: hoc velle in semetipso protestans qd erat in patre. Solus aūt filius ꝑfecti operis paterne volūtatis est capax. ceteri vō sancti nil ꝑter diuinā pagunt volūtatē. Plenā aūt ꝛ integrā facit dei voluntatē qui dixit: Meus cibus ꝛc. ꝓprius enī cibꝰ eius ostēdit. Quid aūt sit velle patris innuit sermo sequēs: Ut ꝑficiam opus eius. Siquidem simplicius quis assereret: qm̄ opus est iussum mandantis: puta si dicāt edificantes vel fodiētes se ꝑficere opꝰ eius qui conduxit eos: sed si ꝑ christū ꝑficitur opus dei: restat vt priusqꝫ ꝑficeretur erat diminutū. Qualiter aūt diminutū erat opus cum eēt dei? ꝑfectio quidem operis: rationalis nature est ꝑfectio. ad huius enim operis ꝑfectionē cū esset imperfectuꝫ: verbum caro factū accessit. Cum enī quodāmodo homo ꝑfectus fieret: ob transgressionē factus ē imperfectus. ꝛ ideo missus est saluator: primo quideꝫ vt ꝑficiat volūtatem eius qui misit eū: secūdo vō vt cōsumet opus dei: vt quilibet perfectꝰ fiat ad solidi cibi vsum. THEO. Opus etiā dei ꝑfecit. s. hominē dei filius: nostram naturā in seipso sine pctō ondēs in omni ope ꝑfectam ꝛ incorruptā. Opus etiā dei. s. legē ꝑfecit: quia finis legis christus eā cessare faciens: omnibꝰ que in ea erāt ꝑfectis ꝛ a corporali cultu in spiritalē reduxit. ORI. Mystice aūt post poculi negociū: ac disciplinā distinctionis aquaꝝ: consequēs erat ꝛ de cibo disceptare. Samaritana qdē petita potū: non habebat ꝑbere iesu dignū poculū. Discipuli vō inuenientes humilia pulmenta apud alienigenas ei obtulerūt: rogantes eū vt manducaret. Et attende si forsan verētur ne verbū dei ꝓpriis non vigoratū escis in eis deficiat. Quecūqꝫ ergo reperiūt discipuli: his iugiter ꝓponūt verbū alere: vt corroboratū atqꝫ roboratū ꝑseueret penes eos qui nutriūt ipsum. Quemadmodū autem corpora egētia cibo neqꝫ eisdem aluntur: neqꝫ eadem quātitas ciborū cunctis sufficiens est: sic intelligendū est ꝛ in his que sunt supra corpus. nā hoꝝ hoc quidem plurimi: hoc aūt paucioris indiget nutrimenti dissimilis capedinis entia. Sed neqꝫ qualitas alentiuꝫ verborum atqꝫ intentionū contēplatiuarū opationum eadem congruit omnibꝰ. Nam nuper geniti infantes: rōnale appetant lac: ꝑfectorum aūt ē solidus cibus. Ueridicus est ergo iesus dicens: Ego cibum habeo manducare quem vos nescitis. Semꝑ enim qui preest infimis ac nequeuntibus eadē cuꝫ validis videre hoc dicere potest.

¶ Nōne uos dicitis ꝙ adhuc quatuor menses sunt et messis uenit? Ecce dico uobis: leuate oculos uestros et uidete regiones: quia albe sunt iam ad messem. Et qui metit mercedem accipit: ꝛ congregat fructuꝫ in uitā eternam: ut et qui seminat simul gaudeat: ꝛ qui metit. In hoc enim est uerbū ueruꝫ: quia aliꝰ est qui seminat: ꝛ alius ē qui metit. Ego misi uos metere quod uos nō laborastis. Alij laborauerūt: ꝛ uos in labores eoruꝫ introistis.

¶ CHRY. Que sit voluntas patris decetero interꝑtatur dicens: Nonne vos dicitis ꝙ adhuc quatuor menses sunt ꝛ messis venit? THEO. Scilꝫ materialis. Ego autē dico vobis ꝙ messis intelligibilis adest. hoc enī dicebat ꝓpter samaritanos venientes ad ipsum. vn̄ subdit: Leuate oculos vestros ꝛ videte regiones: quia albe sunt iam ad messem. CHRYSO. Rursus consuetis nominibꝰ ad maximoꝝ eos contemplationē reducit. Regio enim ꝛ messis hic indicat multitudinem animarū que parate sunt ad predicationis susceptionē. oculos autem hic dicit et eos qui mentis ꝛ eos qui corporis: etenim videbant de reliquo multitudinem samaritanorū venientē. Has aūt preparatiōes hominū decenter regiones albatas vocat. sicut enī spice cum dealbate fuerint ad messem sunt parate: ita ꝛ hi ad salutem sunt parati. Sed propter quid non manifeste dicit ꝙ preparati sunt homines ad susceptionem verbi? Duaꝝ quidem occasionū gratia: vnius quidē vt manifestior fiat sermo ꝛ maius sub visuꝫ ducat que dicuntur: alterius autē dulcior fit narratio: ꝛ permanentior eoꝝ que dicūtur memoria. AVG. In opus autē feruebat ꝛ oparios mittere festinabat. vnde subdit: Et qui metit mercedem accipit ꝛ congregat fructū in vitā eternā: vt qui seminat simul gaudeat ꝛ qui metit. CHRYSO. Per ea que hic dicit: diuidit terrena a celestibꝰ. sicut enī supra dixerat de aqua ꝙ qui bibit hanc aquam nō sitiet: ita hic dicit: Qui metit congregat fructū in vitam eternā. ꝛ iterū: Qui seminat simul gaudeat ꝛ qͥ metit. Prophete enim sunt qui semināt: sed nō illi messuerunt: sed apostoli. quia enī infra dicet ꝙ alius seminat ꝛ alius metit: ne qs estimet ꝙ prophete seminantes mercede priuentur: extraneū quiddaꝫ inducit: ꝛ a sensibilibus alienū. nam in rebꝰ quideꝫ sensibilibus: si contingat aliū seminare ꝛ aliū metere: non simul letantur: sed dolent qͥ semināt quasi aliis laborantes: letāt autē soli qui metūt: hic autē nō ita. Sed ꝛ qui non metunt seminātes: simul cū metētibus letant: quoniā in mercede cōmunicāt. AVG. Disparis enī tēporis labores habuerūt apostoli ꝛ prophete: sed gaudio pariter ꝑfruētur: mercedē simul accepturi sūt vitā eternā. CHRY. Ad hoc aūt qd dixerat: sermonē ꝓuerbialem inducit: vnde subdit: In hoc enī ē verbū verū: qꝛ alius est qͥ seminat: ꝛ alius qͥ metit. Hoc quidē vulgariter dice

batur: siquãdo alij labores sustinuerunt: ꝛ alij fru/
ctus metebant. Sed ꝛ hic sermo iste maxime habꝫ
veritatē: quia ꝓphete laborauerūt: sed vos fructus
ex illoꝝ laborib⁹ metitis. vnde subdit: Ego misi vos
metere qđ vos nō laborastis. AVG. Quid ḡ mes
sores misit nō seminatores? Ibi ergo messores mit
tendi: vbi iam ꝓphete ꝑdicauerant. legite labores
illoꝝ ꝛ in omnib⁹ eoꝝ laborib⁹ ē prophetia christi.
ergo iã in iudea messis parata erat qñ tot milia ho
minū ꝑcia rerū suarū offerebãt: ꝛ ad pedes aposto/
lorum ponētes expeditis humeris a sarcinis secula
ribus: christū dñm seq̄bant: de ipsa messe electa sūt
pauca grana: ꝛ seminauerunt orbē terrarū: ꝛ surgit
alia messis que in fine seculi metenda est: ad quam
metēdam nō apl̄i sed angeli mittent. Messores in
quit sunt angeli. CHRY. Dicit ergo Ego misi vos
metere qđ vos non laborastis. q. d. Ubi minor la/
bor est: maior aūt delectatio: ad hoc vos reseruaui:
ꝛ qđ laboriosius erat: hoc fuit ꝓphetaꝝ. s. mittere se
mina. vñ subdit: Alij laborauerūt: ꝛ vos in labores
eoꝝ introistis. Per hec oīa vult ostēdere ꝙ ꝓphe/
tarū voluntas erat vt hoīes ad eum accederent. Et
hoc lex ordinabat: ꝛ ꝓpterea illi seminauerūt vt hūc
facerent fructū. Ostēdit etiam ꝙ ipse illos misit: ꝛ ꝙ
multa est cognatio noui ad vetus testamentum.
ORI. Uel aliter: totū qualiter quidē nō est incōue
niens hoc qđ est: Leuate oculos vestros allegoriza
re. Quod aūt dicit: Nōne vos dicitis qñ quatuor
mēses sūt: ꝛ messis venit? nō ſm allegoriã tractare.
Putam⁹ ergo talia quedã esse in hoc ꝙ dicūt disci
puli: Quatuor mēses sūt ꝛ messis venit. Pleriq̄ꝫ. n.
discipuloꝝ verbi animaduertētes veritatē incomꝑ
hensibilē fore humane nature: qñ coniecerunt aliã
esse vitam a p̄nte: que corruptioni quatuor elemen
toꝝ quasi quatuor mensiū subijcit: putant solū p⁹
hanc vitã cognitionē eē veritatis. Dicunt igit discì
puli de messibus que sunt terminus opeꝝ ad veri/
tatē conducentiū: qꝛ post instantē quaternitatē cō
tingunt. huiusmōi aūt opinionē arguens velut non
sanã inquit verbū incarnatū his qui talia suspican/
tur: Nōne vos dicitis quia adhuc quatuor mēses
sunt: ꝛ messis venit. Ego aūt hoc dico: Leuate ocu/
los vestros. In plurib⁹ locis scripture diuine hoc
legitur: iubēte nobis verbo diuino extollere: ac sub
limare cōsiderationes ꝛ cogitationes deorsum cō/
sitas nec valentes erigi: nisi eleuante illas iesu. Ne/
mo eñi consistēs in passionib⁹ ꝛ viuēs carnalit hoc
ꝓpositū seruat mandatū. quapropter qui talis est
non videbit regiones. Si albe sūt ad messem. albe/
scūt quidē regiones ad messem: cū adest verbū illu
strans: singulas regiones scripture fecundans ī ei⁹
aduentu: ꝛ etiã oīa sensibilia sūt quasi regiones al/
be parate ad messem: ꝑsto existente leuãtib⁹ oculis
rōne que de quolibet est: vt quisquis fulgorē ꝑspi/
ciat ꝓfuse vbilibet veritatis. Qui aūt metit ꝑdictas
messes duplex habet in metēdo emolumentū. vnū
quidē qđ accipit ꝑmiū. vnde dicit: Et q̄ metit: mer/
cedem accipit. qđ arbitror dictū causa futurarū re/
munerationū. Alteꝝ qđ seq̄tur: Et ꝯgregat fructū
in vitã eternã. Bonū habitū quendã denotat intel
lect⁹ qui est fructus ex ipsa speculatione ꝑueniēs.
Arbitror aūt ꝙ in qualibet doctrina seminat quidē
qui principia excogitat: que suscipiētes alij ac ꝑtra/
ctãtes siquid noui potuerunt exprimere cōiūgētes
fuīt sue intentionis gratia: posteris causa vt meten/
do quasi maturos fructus aggregēt: quãto aūt ma
gis hoc in arte artiū expedit contemplari. Siquidē
seminantes sunt moyses ꝛ ꝓphete ꝑuenïētes aduē
tum christi. metentes aūt sūt apl̄i qui christū susce/
perūt ꝛ gloriã eius ꝑspexerūt. Semen aūt erat tota
ratio ſm reuelationē ministerij tēporibus ꝑteritis
obfuscati silentio. regiones aūt. i. legales ac ꝓpheti
ce scripture nondū albuerãt his qui aduent⁹ verbi
nequaq̄ꝫ extiterūt capaces. Qđ aūt simul serens et
metēs gaudeat erit: cū priuatio meroris ꝛ angustie
in futuro fiet seculo: dū etiã iesus transfiguraretur
in gloria: simul cū messorib⁹ petro iacobo ꝛ iohãne
moyses ꝛ helias satores pariter gaudēt in vidēdo
filij dei gloriã. Attēde tñ si hoc qđ dico alias ꝛ ali/
as intelligi pōt: ꝓpter aliã ꝛ aliã vite ꝯuersationeꝫ
in quã hoīes iustificati sunt: vt liceat dicere alium
quidē legis cultorē: aliū vo euangelij: ꝛ tñ exultãt
simul dū idē finis ab vno deo p vnū christū in vno
spūsancto reponitur. Ad labores aūt ꝓphetarum ꝛ
moysi aduenerūt apostoli instruente iesu: metētes
ac ī horrea colligētes aīe sue intellectū ī scripturis
illoꝝ reconditū: ꝛ semꝑ qui debite capiunt discipli/
nã poꝝ labores ad maiorē euidentiã trahūt: nō tñ
laborãtes sunt hi qui semina condiderunt.

¶ Ex ciuitate aūt illa multi credide
runt in eū samaritanorū propter
uerbū mulieris testimoniū ꝑhibētis
quia dixit mihi omnia quecunq̄ꝫ fe
ci. Cū uenissent ergo ad illū samari
tani rogauerūt eū ut ibi maneret.
Et mãsit ibi duos dies. Et multo
plures crediderūt ꝓpter sermoneꝫ
eius. Et mulieri dicebant: qꝛ iã nō
propter tuã loquelã credimus. Ip
si enim audiuimus et scimus: quia
hic est uere saluator mundi.

¶ ORI. Postq̄ꝫ dicta sūt discipulis q̄ tractata sūt:
resumit scriptura de his q̄ venerant de ciuitate ad
iesū: ꝛ crediderãt p testimoniū mulieris. CHRY.
Sicut aūt in messe cū facilitate fructus ꝯgregant:
ꝛ in momēto vno area manipulis replet: ita ꝛ nūc
fit. vnde dr̄: Ex ciuitate aūt illa multi crediderūt in
eū samaritanoꝝ ꝓpter verbū mulieris testimoniū
ꝑhibentis: qꝛ dixit mihi oīa quecūq̄ꝫ feci. Cōsidera/
bant eñi ꝙ nequaq̄ꝫ mulier gratanter eū admirata
esset: qui ei⁹ delicta redargueratꝫ nisi magn⁹ q̄s eēt
ꝛ extollēs q̄ ꝑdicabat ab illa. Sic ergo solo mulie/
ris testimonio credētes ꝛ nullū signū vidētes exie/
rūt: deꝑcãtes christū vt apud eos maneret. ꝛ hoc ē
qđ seq̄t: Cū ḡ venissēt ad illū samaritani: rogauerūt
eū vt ibi maneret. Judei vo miracula vidētes nō de
tinuerūt eū apđ seipsos: sꝫ oīa egerūt vt a regiōe eoꝝ
eū abijcerēt. nihil. n. liuore ꝛ inuidia deteri⁹ nihil: iani
gl̄ia difficili⁹ q̄ infinita corrūpe ꝯsueuit bōa. Et q̄dē

samaritani volebant eum semꝑ secũ detinere. ipse aũt hoc non sustinuit: sed solum mãsit ibi duobus diebus. ⁊ post hec quod subditur: Et mansit ibi duos dies. ORIGE. Non incongrue aũt aliquis illud obijciet: quõ rogatꝰ saluator cum samaritanis manet: ⁊ qui iussit ciuitatem samaritanoꝝ non ingredi. Palã enim qm̃ ⁊ discipuli eius cũ eo ingressi sunt. Ad qđ dicendũ ꝙ in viam gentiũ pergere est imbui gentili dogmate ⁊ in illo ambulare. Ciuitatem vero samaritanoꝝ intrare est acceptare falsã doctrinã recipientiũ legales: ꝓpheticas: ⁊ euãgelicos: ⁊ apostolicos sermones. Cũ aũt deseruerint ꝓpriã doctrinã ⁊ venerint ad iesũ licet cũ eis manere.

CHRY. Et iudei quidẽ etiã signis visis incorrecti manserunt. hi aũt ⁊ sine signis multã circa eũ fidẽ demonstrauerũt: solũ enim verba audierũt. vnde sequit: Et multo plures crediderũt ꝓpter sermonem eius. Cuiꝰ igit gratia hec verba nõ dicũt euangeliste: vt discas qm̃ multa magnorum transcurrerunt a fine vero totũ ostenderũt. suasit enĩ toti ciuitati ꝑ ea que dicta sunt. Ubi aũt auditores non ꝑsuadent: tunc euãgeliste cogũtur dicere ea que dicta sũt: ne qđ est ex indeuotione auditorum imputet quis defectui ꝑdicantis. ipsi aũt discipuli christi iam facti: magistrã repulerũt. vnde sequitur: Et mulieri dicebãt: quia iam nõ ꝓpter tuã loquelã credimus: ipsi enĩ audiuimꝰ ⁊ scimꝰ quia hic est vere saluator mũdi. Uide aũt qualiter cõfestim intellexerũt ꝙ orbẽ terrarũ liberare venerat: ⁊ ꝙ ad cõmunẽ salutẽ veniens non debebat in iudeis suam cõcludere ꝓuidẽtiam: sed vbiqꝫ seminare sermonẽ. Dicentes etiã ꝙ est saluator mundi: ostẽderũt ꝙ mũdus ꝑditꝰ erat: in magnis malis existẽs: ⁊ quidẽ venerũt saluare ꝓphete ⁊ angeli: sed hic est vere saluator qui salutem tribuit non solũ temporaneã sed eternã. Uide etiã qualiter audiẽtes mulierẽ dubitanter dicentẽ: Nũquid hic est christꝰ?: nõ dixerũt hi: Qm̃ nos suspicamur: sed qm̃ scimus. ⁊ nõ simpliciter: sed Qm̃ hic ẽ vere saluator mundi: non quasi vnũ ex multis christũ confitentes: solũ verba audierũt ⁊ hoc dixerũt quod dicere habebant si miracula multa ⁊ magna vidissent. ORI. Ceterũ si meminimꝰ ꝑdictoꝝ: nõ difficile est cõijcere quõ cũ repperierint verbũ synceꝝ alias disciplinas relinquũt quasi dogmatũ ciuitatẽ de qua egrediẽtes salutifere credũt: ⁊ puto studiose ꝓtulisse iohannẽ: cũ non dixit: Rogabãt eum samaritani intrare tm̃ samariam vel ingredi ciuitatẽ: sꝫ etiam ibi manere. Manet nãqꝫ iesus penes deꝓcãtes. ⁊ ꝑsertim quotiens q̃ precant exeunt ciuitatẽ ⁊ versus eũ veniũt. AVG. Manet apud eos biduo hoc est dat illis duo ꝓcepta charitatis. ORI. Neqꝫ enĩ capaces erant tertie diei eius. nõ enĩ erant validi miraculosum quid cernere: quale q̃ fuerant ĩ chana galilee post triduũ cũ iesu cõuiuantes. Initiũ autem credendi multis fuit mulieris verbũ. nõ enĩ sic ꝑ seipsum verbũ conficitur illuminãs capientẽ: velut cum alterius dicto sibi testimoniũ ꝑhibetur.

AVG. Sic ergo christũ cognouerũt primo ꝑ famam: postea ꝑ p̃ntiam: sicut agitur hodie cũ eis q̃ foris sunt: ⁊ nondũ sunt christiani. christꝰ nũciatur ꝑ christianos amicos tanq̃ illa muliere hoc ẽ ecclesia nũciante ad christum veniũt. credũt ꝑ istã feminam: ⁊ multo plures ⁊ firmius in eum credũt: quoniã vere ipse est saluator mũdi. ORI. Impossibile est nãqꝫ eandem circa intellectũ fieri passionẽ videnti ⁊ ei qui ꝑ videntẽ instruitur: magisqꝫ ẽ ꝑ spem ambulare q̃ ꝑ fidem. vnde hi nõ solũ testimonio hominis: sed ob ipsam quoqꝫ veritatẽ credũt.

¶ Post duos aũt dies exijt inde: ⁊ abijt in galileã. Ipse enĩ iesus testimoniũ perhibuit: quia propheta in sua patria honorẽ non habet. Cũ ergo uenisset in galileam exceperũt eũ galilei: cũ omnia uidissent que fecerat hierosolymis ĩ die festo. Et ipsi enĩ uenerant ad diem festum.

¶ ALCVI. Post biduũ quod fecit ĩ samaria: abijt in galileã vbi nutritus fuerat. vñ dicit: Post duos aũt dies exijt inde ⁊ abijt in galileã. AVG. Mouet aũt nos ut euãgelista dixerit consequẽter: Ipse enĩ iesus testimoniũ ꝑhibuit: qꝛ propheta in sua patria honorẽ non habet. Magis enim videtur attestari potuisse ꝙ propheta in patria sua honorẽ non habet si cõtemneret pergere in galileam ⁊ in samaria remãsisset. Hoc ego sentio: in samaria biduũ fecit ⁊ crediderũt ĩ eum samaritani. tot dies fecit ĩ galilea: ⁊ nõ crediderũt in eũ galilei: ⁊ ꝓpter hoc dixit ꝙ ꝓpheta in patria sua honorẽ non hꝫ. CHRY. Uel aliter: ideo hoc adiectũ est qꝛ nõ in capharnaũ abijt: sed in galileam ⁊ in chana vt infra dicet. ego enim patriã eum hic estimo dicere capharnaũ. quoniam aũt nõ potitꝰ est illic honore: audi eũ dicentẽ: Et tu capharnaũ que vsqꝫ ad celũ exaltata es: vsqꝫ ad infernũ descendes. Dicit aũt hic patriã ꝓpriam in qua videtur plus cõuersatus. THEO. Uel aliter: quia dñs exiens de samaria venit in galileã: ne aliquis dubitaret ⁊ quereret qua de causa nõ semper in galilea maneret: dicit ꝙ ꝓpter hoc nõ manebat in galilea: quia nullũ ibidẽ recipiebat honorẽ: qđ ipse testatus est dicens: qꝛ ꝓpheta in sua patria nõ habet honorẽ. ORI. Perscrutanda est autem huius dicti sentẽtia. Prima siquidẽ ꝓphetarũ in iudea erat: ⁊ est nõ ignotũ ꝙ honorẽ a iudeis neq̃q̃ sũt consecuti: iuxta illud: Quẽ nam ꝓphetarũ non ꝑsecuti sunt patres vestri? Mirãda etiam occurrit huiꝰ decreti veracitas: cum ꝑuenerit non tm̃ ad sanctos ꝓphetas vilipensos a ꝓprijs: ⁊ ipsũ dñm nr̃m: sed protensa sit etiã in quosdam ꝓphetie sequaces contẽptos a suis ciuibus ⁊ ad mortẽ deductos.

CHRY. Quid igit? nõne videmꝰ ⁊ apud suos multos in admirationẽ deductos? ita quidẽ: sed ab his que raro ꝯtingũt nõ oportet talia ꝓnũciari. Sed si in ꝓpria patria aliqui honorant: multomagis ĩ aliena. Consuetudo enĩ facile hoĩes cõtẽptibiles facere cõsueuit. qm̃ igitur venit in galileã: susceperũt eũ galilei. vnde sequit: Cũ ergo venisset in galileã exceperũt eum galilei. Uides qm̃ qui mali dicebãt: hi maxime ad christũ accedere inueniũtur. Nam ꝓpter galileos dicit: Interroga ⁊ vide qm̃ ꝓpheta ex galilea nõ surrexit. ꝓpter samaritanos aũt improperabãt ei: Samaritanus es ⁊ demoniũ habes. Sꝫ

ecce samaritani ⁊ galilei credūt in cōfusionez iudeorum. Inueniunt aūt ⁊ galilei samaritanis meliores nā illi qdem a mulieris crediderūt vbis: hi vo videntes signa q̄ faciebat. vñ sequit: Cū oīa vidissent que fe. hieroso. in die festo. ORIGE. Quod enim dñs eijcit de templo vendētes oues ⁊ boues: tā grande reperit: vt his moti galilei reciperēt dñm: cōsiderantes mirantesq; maiestatem ei⁹. nō enim minor potētia eius oñdit in his q̄ȝ vt ceci videant: audiantq; surdi. Estimo vo nec hec sola ipm tunc fecisse: sed ⁊ alia signa. BEDA: Sed vñ data est eis vidēdi occasio oñdit subdens: Et ipi eni venerant ad diem festum. Mystice aūt intimat q̄ gentib⁹ in fide a duobus p̄ceptis charitatis consolidatis: christus circa fines mūdi reuertet ad patriā .i. ad iudeos. ORIG. Expedit aūt galileū .i. transmigrantē festare hierosolymis vbi est templū dei: ⁊ videre singula q̄ peragit ibi iesus. Hoc eni est p̄cipuū vt galilei recipiant dei filiū euntē ad ipsos: alioqn vel nō recepissent illum vel etiam ipse nondū ipsis preparatis ad eius receptionē adeo ꝑpe venisset ad eos.

¶ Uenit ergo iterū in chana galilee ubi fecit aquā uinum. Et erat qdez regulus cui⁹ filius infirmabatur capharnaū. Hic cum audisset: q2 ies⁹ adueniret a iudea i galileā: abijt ad eum: ⁊ rogabat eū ut descenderet ⁊ sanaret filium ei⁹. Incipiebat enim mori. Dixit ergo iesus ad eū: Nisi signa ⁊ ꝓdigia uideritis nō creditis Dicit ad eum regulus: Domine descēde p̄us q̄ȝ moriat filius me⁹. Dicit ei ies⁹: Uade fili⁹ tuus uiuit. Credidit homo sermoni quē dixit ei ies⁹ ⁊ ibat. Jam aūt eo descendente serui occurrerūt ei: ⁊ nūciauerūt dicētes q2 filius ei⁹ uiueret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit. Et dixerunt ei: q2 heri hora septima reliquit euȝ febris. Cognouit ergo pater q2 illa hora erat i qua dixit ei iesus filius tu⁹ uiuit: ⁊ credidit ipse ⁊ domus eius tota. Hoc iterum secūdum signū fecit iesus cum uenisset a iudea in galileam.

¶ CHRY. Primo qdem dñs vt supra dcm̄ est i chana galilee venerat vocatus ad nuptias. Nūc autem ad eos vadit: vt magis eos attrahat: sponte ad eos veniens ꝓpa patria dimissa: ⁊ vt fidē a p̄ori miraculo in eis initiatum fortiorē faceret ꝓpter suam p̄ntiā AVG. Ibi eni quādo aquā in vinum ꝯuertit: crediderunt in eū discipuli eius. ⁊ vtiq; plena domus erat turbis cōuiuantiū: ⁊ sciñ est tam magnū miraculum: ⁊ nō crediderūt nisi discipuli eius. ⁊ iō hanc ciuitatem mō repetiuit. s. vt q̄ p̄ p̄ora nō crediderāt mō credant. THEO. Rememorat aūt nobis euāgelista miraculū perpetratuȝ in chana galilee de aq̄ cōuersa in vinū vt augeret christi p̄conū: q2 galilei nō solū ꝓpter miracula hierosolymis fcā: sed ⁊ propter ea que apud ipsos fcā erant receperūt iesum: similiq; vt oñderet q̄ regulus credidit ꝓpter miraculum in chana ꝑpetratum: quāuis eius non perfecte cognouerit dignitatē. vñ sequit: Et erat qdā regul⁹ cui⁹ filius infirmabat caphārnaū. ORIG. Putabit aūt aliquis regis herodis hunc esse regulū: ⁊ aliquis asserit hunc eē de familia cesaris: exercentem tunc temporis aliqd in iudea. neq; enim dicit q̄ iudeus fuerit. CHRY. Regulus aūt dicit: aut quasi generis existens regalis: aut dignitatem aliquā p̄ncipatus hñs: aut q2 sic vocabat. Igit quidam hunc eūdem eē existimāt centurionē: q̄ est apō mattheuȝ Oñditur aūt alius eē ab eo. nā ille quidē christum volentē ire ad suam domū rogat remanere: hic aūt ⁊ nihil tale ꝑmittentē ad domū trahit. Et ille qdem ad iesum de monte descēdentē capharnaū intrauit: hic autē ad iesum in chana venientē accessit. Et illi⁹ qdem puer a paralysi detinebat: hui⁹ aūt filius a febre. De hoc ergo regulo subdit: Hic cuȝ audis. q̄ ie. adue. a iu. in gali. abijt ad eū ⁊ ro. eū vt descē. ⁊ sa. fi. eius: incipie. eniȝ mori. AVG. Qui rogabat nōne credebat? Quid a me expectas audire: dñȝ īterroga quid de illo senserit? Seq̄t enī: Dixit ḡ iesus ad eū Nisi signa ⁊ ꝓdigia vide. nō cre. Arguit hoiem in fide tepiduȝ aut frigidū: aut oīno nullius fidei: sed tētare cupientē de sanitate filij sui: qualis esset christ⁹ quid eēt: q̄ȝtum posset. Prodigiū quidē appellatuȝ est q̄si porro dicium qd̄ porro dicat: porro significet ⁊ ad futuꝝ aliquid ꝓtendat. AVG. de cō. euange. Adeo aūt dñs supra oīa mutabilia vult mentē credentis attollē: vt nec ipa miracula: que q̄ȝuis diuinitus de mutabilitate corpoꝝ fiūt: a fidelib⁹ q̄ri velit. GREGO. Sed memētote etiā qd petijt: ⁊ aperte cognoscetis: q2 in fide dubitauit. Poposcit nāq; vt descenderet ⁊ sanaret filiū ei⁹. vñ sequit: Dicit ad eū regul⁹: Dñe descēde p̄usq̄ȝ moriat fili⁹ me⁹. Min⁹ itaq; in illo credidit: quem nō putauit posse salutez dare nisi p̄ns esset ⁊ corpore. CHRY. Audi etiam qualiter adhuc terrene christum trahit: q̄si nō possz eum post mortē suscitare. si autem nō credēs venit ⁊ rogauit nil mirabile. Consueuerunt eni patres ex multo amore nō solum medicis loqui de quib⁹ cōfidunt: sed de quib⁹ non cōfidūt nihil volentes pretermittere eoꝝ que ad salutē ꝑtinent filioꝝ: si tamen valde crederet christi virtutē: non neglexerit etiam in iudeaȝ ire. GREGO. Sed dñs qui rogat vt vadat: q2 non desit vbi inuitat indicat: solo iussu salutem reddidit: qui voluntate oīa creauit. vñ sequitur Dicit ei iesus: Uade filius tuus viuit. Hic superbia nostra retundit: qui in hominibus non naturā qua ad imaginē dei facti sunt: sed honores ⁊ diuitias veneramur. Redemptor vo noster vt oñderet q̄m q̄ alta sunt: hominib⁹ sanctis despiciēda sūt: ⁊ q̄ despicienda sunt hominibus: despicienda non sūt sanctis

Ad filium reguli ire noluit:ad seruũ centurionis ire
paratus fuit. CHRY. Uel aliter: Illic quidẽ fides
confirmata erat: iccirco ⁊ ꝓmisit ire vt discam⁹ viri
deuotionem. hic autẽ adhuc imꝑfectus erat: ⁊ non
dum nouerat manifeste ꝙ absens curare poterat.
vñ ex hoc ꝙ non accedit iesus hoc addiscit. Sequit̃
enĩ: Credidit homo ſmoni quẽ dixit ei iesus ⁊ ibat.
Non tñ integre neq; sane. ORIGE. Ostenditur
autẽ ei⁹ dignitas ⁊ officium ex hoc ꝙ seruiẽtes illi
occurrũt. vñ sequit̃: Jam autẽ eo descendente serui
occurrerũt ei: ⁊ nun. ei. di. quia fi. eius vi. CHRY.
Qui quidem obuiauerũt: non vt annunciarẽt soluz
sed quasi estimãtes de reliquo supfluũ esse christi p̃
sentiam quẽ credebãt accedere. Qđ autem regulus
non integre credidit: sane neq; ostẽditur ex hoc ꝙ se
quit̃: Interrogabat ergo horã ab eis in qua melius
habuerat. Uolebat enim scire vtrum casu vel ex pre
cepto christi hoc factũ esset. Sequit̃: Et dixerunt ei
quia heri hora septima reliquit eum febris. Uide q̃
liter miraculum manifestũ est: non enim simpliciter
neq; vt contingit a ꝑiculo liberat⁹ est: sed repente ⁊
simul vt appareat non esse ex nature cõsequẽtia qđ
fiebat: sed actione christi. vñ sequit̃: Cog. g̃ pr̃ quia
illa hora erat ĩ qua dixit ei iesus: Fi. tu. vi. ⁊ cre. ipse
⁊ do. ei⁹ tota. AVG. Si ergo ꝓpterea credidit: q̃a
nunciatum est ei ꝙ fili⁹ eius esset sanus: ⁊ compauit
horam nunciantiũ hore prenũciantis: quãdo roga-
bat nondũ credebat. BEDA: Unde datur intel
ligi ⁊ in fide gradus esse: sicut ⁊ in alijs virtutibus q̃
bus est initium incrementũ atq; perfectio. Huius g̃
fides initium habuit cum filij salutẽ petijt: incremẽ-
tum dum credidit ſmoni dñi dicentis: Filius tuus
viuit. deinde pfectionem obtinuit nunciantibus ser
uis. AVG. Ad solum ſmonem crediderũt plures
samaritani. Ad illud miraculum sola illa dom⁹ cre
didit vbi est factum. vñ subdit euangelista: Hoc ite-
rum scđm signum fecit iesus: cũ venisset a iudea in
galileam. CHRY. Non sine causa hoc adiecit sed
ostẽdens quoniã secundo signo facto: nondũ ad alti
tudinẽ samaritanoꝝ nullum signũ videntium iudei
ꝑuenerunt. ORIGE. Amphibologiã aũt cõtinet
p̃ns dictum. vno enim modo denotat ꝙ iesus veni
endo a iudea in galileã: duo fecit miracula: quoꝝ
scđm est factũ erga filiuz reguli. alio modo sic: Duo
bus existentib⁹ signis que iesus in galilea exercuit:
scđm egit veniens a iudea in galileam. ⁊ hic sensus
verus est. Mystice autem ꝑ hoc ꝙ iesus bis in ga li
leam accedit: binus saluatoris aduent⁹ in mundum
ostẽditur: p̃mus q̃dem misericordie: vt vino facto cõ-
uiuas exhilararet: secũdus vero vt filiũ reguli ad mor
tem pene deductum suscitet. i. populum iudeoꝝ qui
post plenitudinẽ gentiũ accedet saluandus in fine.
Magn⁹ autẽ rex regũ est qui cõstitutus est a deo
in monte syon sancto eius: huius qui viderũt diem
⁊ gauisi sunt: reguli dinoscunt̃. Arbitramur igit̃ re-
gulum esse abraam: egrotũ vero filiũ ei⁹ israeliticuz
genus debilitatum erga cultũ diuinum: ⁊ ideo inca
luit ignitis spiculis inimici: vt ꝑinde febrire censeat̃
Apparet aũt ꝙ p̃cedentib⁹ sanctis postq̃ carnis ex
uerũt amictũ populus fuit cure. vñ legit̃ in macha
beis post mortẽ hieremie: Hic ẽ hieremias ꝓpheta
dei: qui plurimũ orat ꝓ populo. Abraam igit̃ obse-
erat adiuuari a saluatore populũ infirmuz. ⁊ quidez
p̃atis ṽbum de chana ꝑdit vbi dictum est: Fili⁹ tu
us viuit. Sed ṽbi efficacia in capharnaum agit̃. naz
ibi filius reguli curat̃ est quasi in agro consolatio-
nis morans quod significat genus quoddã debiliũ
non tamẽ omino fructibus p̃uatorũ. illud aũt: Nisi si
gna ⁊ ꝓdigia vi. non cre. dictũ illi refert̃ ad multitu
dinẽ filioꝝ suoꝝ: ⁊ ad ipsum quodammõ. sicut enĩ
iohãnes expectabat datum sibi signũ. s. sup quem vi
dens spm̃ descendentẽ: sic ⁊ premortui sancti aduẽ
tum christi in carnẽ ⁊ signis ⁊ ꝓdigijs manifestãduz
expectabant. Habebat aũt hic regulus nõ solũ filiũ
sed etiam seruos ꝑ quos significat̃ maneries quedã
minus hñs. ⁊ infinita credentiũ nec a casu hora septi
ma deserit filium febris: nam septenari⁹ numer⁹ est
quietis. ALCVI. Uel q: per septiformẽ spiritum
est omnis remissio peccatoꝝ. Septenari⁹ enĩ in tria
⁊ quatuor diuisus significat sanctã trinitatez in qua
tuor anni temporib⁹: in quatuor mũdi partibus: in
quatuor elemẽtis. ORIG. Possunt quoq; signi fi
cari duo aduent⁹ christi ṽbi ad animã: p̃mus quidẽ
ex facto vino prebens anime gaudiũ spiritualis cõ-
uiuij: secundus vero oẽs languoris ac mortis reliq̃
as amputãs. THEO. Regulus aũt est omnis hõ
non solum q: regi vniuersoꝝ ꝓpinquus existit ſm
aĩam: sed quia ⁊ ipse sup oĩa p̃ncipatũ sumpsit: cui⁹
filius. i. mens febricitat voluptatib⁹ prauis ⁊ deside-
rijs: Accedit aũt ad iesuz ⁊ dep̃catur vt descendat. i.
vt cõdescensu minime vtat̃: ⁊ parcat peccatis p̃usq̃
a voluptatum infirmitate mortificet̃. Sed domin⁹
dicit: Uade. i. pfectum continuũ circa bonum ostẽ
das: ⁊ tũc fili⁹ tuus viuet. Si autẽ ambulare cessaue
ris mortificabit̃ tibi intellectus circa boni operatio
nem.

CAPITVLVM. V.

Post hec erat dies festus iu
deorum: ⁊ ascẽdit iesus hie
rosolymam. Est autem hie
rosolymis probatica piscina que co
gnominat̃ hebraice bethsaida q̃nq;
portic⁹ habẽs. In his iacebat multi
tudo magna languentiun cecorum
claudorum aridorum: expectantiũ
aque motum. Angelus autem do
mini descendebat ſm tempus in pi
scinam: ⁊ mouebatur aqua. Et qui
prior descendisset in piscinã post mo
tionez aque: sanus fiebat a quacũq;
detinebatur infirmitate. Erat autẽ
quidam homo ibi triginta ⁊ octo an
nos habẽs in infirmitate sua. Hũc
cum uidisset iesus iacentez: ⁊ cogno
uisset quia iam multum tempus ha
beret: dicit ei: Uis sanus fieri? Res
põdit ei languidus: Domine homi

nem non habeo: ut cum turbata fuerit aqua mittat me in piscinam. Dum uenio enim ego: alius ante me descēdit. Dicit ei iesus: Surge: tolle grabatum tuum et ambula. Et statim sanus factus est homo ille: et sustulit grabatum suum et ambulabat. Erat autem sabbatū in die illo. Dicebant ergo iudei illi q sanat⁹ fuerat. Sabbatum est: nō licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit eis: Qui me sanum fecit ille mihi dixit: tolle grabatum tuū et ambula. Interrogauerunt ergo eum: Quis est ille homo qui dixit tibi: tolle grabatum tuum et ambula? Is aūt qui sanus fuerat effect⁹ nesciebat quis eēt. Jesus eni declinauit a turba ɔstituta in loco.

AVG. de con. euā. Post miraculū in galilea factum: inde hierosolymam redit. vñ dicit: Post hec erat dies festus iudeoꝝ: et ascēdit iesus hierosolymā.
CHRY. Mihi videt̃ q̃ erat dies festus pēthecostes: ascēdit aūt iesus hierosolymā semꝑ in diebus festis: vt cū eis dies festos faciens nō videat̃ legi ɔtrius: et ob hoc multitudinē simplicem ꝑ signa et doctrinā attrahat: maxime eni in diebus festis hi qui iuxta positi erant concurrebāt. Sequit̃: Erat autē hiero. ꝑ. pisci. q̄ cogno. hebra. bethsa. qnq̧ por. hñs.
ALCVI. Probaton grece ouis dicit̃: ꝓbatica ğ piscina peculiaris dicit̃: vbi sacerdotes cadauera bostiaꝝ abluebāt. CHRY. Debebat q̄dem baptisma dari peccata purgans: cui⁹ imago ꝑscripta fuit in piscina et in alijs plurib⁹: et ꝑmū quidē dedit de⁹ aquā expurgantē corpoꝝ sordes et inquinationes nō existentes: sed opinatas puta eas que a funere et que a lepra et que ab alijs talib⁹ deīde infirmitates diuersas ꝑ aquas facit solui. vñ sequit̃: In his iace. mul. mag. lan. ceco. clau. et ari. expe. aque mo. Uolēs .n. de⁹ ꝓpinq̄us adducē ad baptismi donū: non adhuc inquinamēta solum mūdat. Sed etiā egritudines sanat: sicut enim ministri qui ꝓpe regē sunt: his qui sunt a longe clariores sunt: ita et in figuris fit. Non aūt simpliciter sanabat aquarū natura: semꝑ .n. hoc fieret: sed in angeli descensione. vñ sequit̃: Angelus aūt dñi descē. ſm temp⁹ in pisc. post mo. aque. Sicut eni et in baptizatis non simpliciter aqua operat̃: sed cum spūſancti acceperit grām: tūc omnia soluit peccata. Angelus eni descēdēs turbabat aquam: et sanatiuā imponebat virtutē: vt discant iudei quoniā multomagis angeloꝝ domin⁹ omnes egritudines anime sanare pōt. sed tūc quidē infirmitas impedimentū volēti curari fiebat. Subdit̃ eni: Et qui prior descē. in pis. post mo. aque: sanus fiebat a quacunq̧ detinebat̃ infirmitate. Nūc aūt vnusquisq̧ accedē potest. non eni angelus est qui turbat aquā: sed angeloꝝ domin⁹ qui oīa operat̃. sed et si orbis terrarū vniuersus veniat: grā non consumit̃ sed similis manet. sicut eni solares radij per vnāquāq̧ illuminant diem: et non cōsumunt̃: neq̧ a multa largitione minor fit solis lux: ita et multo amplius spūſancti actō in nullo minuit̃ a multitudine eoꝝ qui potiunt̃ ea. Hoc aūt fiebat. f. vt vnus tñ post motionē aque sanaretur: vt qui viderāt quoniam in aqua egritudines corporis sanabant̃: in hoc per multū temp⁹ exercitati facile crederēt q̃ et egritudines anime aqua sanare potest. AVGV. Plus est autē q̃ christ⁹ vitia sanauit animaꝝ: q̄ q̃ languores corpoꝝ moriturorum. sed quia ipsa anima nō eū nouerat a quo sananda erat: et oculos habebat in carne vñ facta corporalia videret: et nondū habebat in corde vñ deum latenter cognosceret: fecit qđ videri poterat: vt sanaretur vñ videri non poterat. Jngressus est locū vbi iacebat multitudo languentiū: de quib⁹ elegit vnū vt sanaret. de quo subdit̃: Erat autē quidam homo ibi triginta et octo annos habēs in infirmitate sua.
CHRY. Non autē confestim eum a ꝑncipio sanauit: sed ꝑmum eū familiarē sibi facit: per interrogationem future fidei faciens viam. Non autē expetit fidem vt in cecis fecit dicēs: Creditis quia possū hoc facere: quia hic nōdum nouerat eū manifeste quis esset. Nam illi quidē ex alijs eius virtutē cognoscētes: cōuenienter hec audierāt. Alij vero nondū eum cognoscētes: sed ꝑ signa eū cognituri post miracula requirunt̃ de fide. vñ sequit̃: Hūc cum vidisset iesus iacentē et cognouisset q̃ multū iam temp⁹ haberet dicit ei: Uis sanus fieri? Nō querit vt discat: hoc eni superfluū esset: sed vt ostenderet istius patientiā q̄ triginta et octo annos habens: ꝑ vnūquēq̧ annū expi ab egritudine expectās assidebat et non desistebat. Et vt cognoscam⁹ ꝓpter quā cām dimittens alios adhuc venit: et nō dicit: Uis te curabo? nōdum enim aliquid magnū imaginabat̃ ille de christo. nō autē turbat⁹ est ad interrogationem neq̧ dixit iniuriari mihi venisti: quādo interrogas si volo san⁹ fieri: sed mansuete respōdet. Sequit̃ enim: Respondit lang. Domine hominē non habeo: vt cū tur. fu. aqua mit. me in pisci. dum venio eni ego alius ante me descē. Non nouerat quis eēt: qui interrogabat: neq̧ q̃ curaturus esset eū. Opinabat̃ autē fortasse vtilem sibi fore christum ad mittendū eum in aquam. sed christus ostēdit q̃ vbo omnia pōt facere. vnde sequit̃: Dicit ei iesus: surge tolle grabatum tuū et ambula.
AVGVSTI. Tria dixit: sed Surge: non opis imperium fuit sed operatio sanitatis. Sano autē duo imperauit: Tolle grabatū tuum et ambula. CHRY. Intuere diuine sapientie supabundantiā: non solū sanat: sed et lectū portare iubet: vt credibile faceret miraculum: et nullus existimet phantasiam esse qđ factum est. Non eni nisi certissime et vehemēter cōpacta essent mēbra: lectulum ferre posset. Audiens aūt languidus: quoniā cum ꝑtāte et velut iubēs dixit: Surge tolle grabatū tuū. non derisit dicens Angelus descēdit: et turbat aquam: et solū vnum curat. Tu autem homo existēs ex solo precepto: speras te magis angelis posse: sed audiuit et non discredidit et qui iussit: et sanus factus est. vnde sequit̃: Et stati

san⁹ factus est homo: ꝛ sustu. graba. su. ꝛ ambulauit

BEDA: Multū quippe inter sanationē domini: ꝛ que a medicis infert distare ꝓbatur: hec videlꝫ voce iubētis ꝛ mox implet. Illa vero ꝑ multa temporis interualla aliquotiens ꝑficitur. CHRY. Igit mirabile quidē est hoc: que aūt sequent multo maiora erunt. nam in initio q̄dem nullo molestāte sua deri non ita mirabile est: sicut q̄ꝺ post insanientib⁹ iudeis ꝛ accusantib⁹: christo obediuit: vt ostēdit euāgelista cōsequenter dicēs: Erat autē sabbatuꝫ in illo die dicē. ergo iudei illi qui san⁹ fuerat factus: sabbatum est: non li. ti. tol. graba. tuum. AVG. Non calūniabant domino: quia sanū fecerat sabbato quasi eis respōdere posset: quia si cuiusq̄ꝫ iumentū in puteum cecidisset: vtiq̄ꝫ die sabbati erueret illud ꝛ saluaret: sed qui portabat grabatum suum. q. d. si sanitas non erat differenda: nunquid ꝛ opus fuerat imperandum. ꝫ ille auctorem sanitatis sue obiiciebat calūniatorib⁹. vn̄ sequit: Respōdit eis: qui me sanū fecit: ille mihi dixit: Tolle grabatum tuū ꝛ ambula. q. d. quare nō acciperem iussionem a quo acceperā sanitatem. CHRY. Nimirum si malignari vellet poterat dicere: Si crimē est accusate eum qui iussit ꝛ deponam lectulū: sed ꝛ curationeꝫ vtiq̄ꝫ occultasset. Etenim sciebat nō ita eos esse morsos ex sabbati solutione: sicut ex īfirmitatis sanatione. ꝫ neq̄ꝫ hoc occultauit: neq̄ꝫ veniam petiit: sed clara voce beneficium cōfessus est. illi vero maligne interrogauerūt. vnde subdit: Interrogauerūt ergo euꝫ quis est ille homo qui dixit tibi: Tolle grabatum tuū ꝛ ambula Nō dicunt: Quis est qui fecit te sanum: sed in medium inducūt id quod transgressio estimabat. Sequitur: Is aūt qui sanus fuerat effectus nesciebat quis esset. Jesus autē declinauit a tur. consti. in loco. Et ꝑmum quidē vt eo absente testimoniū insuspicabile fieret. Qui enim adeptus fuerat sanitatem idoneus erat beneficij testis. demum vt nō plus faceret furorem illorum accendi. Solus enī visus eius cui inuidetur: non paruam inuidentib⁹ immittit scintillam ꝑpterea discedens: permisit ab ipsis suum factū examinari. Quidam estimāt hunc paraliticum esse euꝫ qui in mattheo posit⁹ est: sed non est. Ille enī multos habebat sui curam habētes ꝛ eum ferentes: hic autem nullum. Sed ꝛ locus vtrorūq̄ꝫ diuersus est.

AVG. Siquidem mediocri corde ꝛ humano ingenio consideremꝰ hoc miraculū facientē quod ad potestatē pertinet: non magnum aliquid fecit: ꝛ q̄ꝺ ad benignitatem parum fecit. Tot iacebant: ꝛ vnus curatus est cū posset vno verbo oēs erigere: Quid ergo intelligendū est: nisi quia potestas illa ꝛ bonitas magis agebat quid anime in factis eius pro salute sempiterna intelligerēt: q̄ꝫ quid ꝑ temporali salute corporis mererent. In illis enim factis quicq̄d temporaliter sanatū est in membris mortalib⁹ in fine deficit: anima que credidit: ad vitam eternā transitum fecit. Piscina illa ꝛ aqua illa populum mihi videt significasse iudeorum. significari enim populos nomine aquarū aperte nobis indicat apocalypsis iohānis. BEDA: Bene autem piscina probatica fuisse describit. Ille enim populus ouis nomine significat: sm̄ illud psalmi Nos populus tuus ꝛ oues gregis tui. AVGV. Aqua ergo illa. i. populus ille q̄nq̄ꝫ libris moysi tanq̄ꝫ quinq̄ꝫ porticibus claudebat: sꝫ illi libri ꝑdebāt lāguidos nō sanabāt. Lex enim peccatores conuincebat nō absoluebat.

BEDA: Deniq̄ꝫ multa genera languentiuꝫ in eadem iacuerunt: ceci. s. qui scientie lumine carēt: claudi qui ad ea que iubentur implenda vires nō h̄nt. Aridi qui superne dilectionis pinguedine carent.

AVGVS. Uenit aūt christus ad populū iudeoꝝ ꝛ faciēdo magna: docēdo vtilia turbauit peccatores. i. aquā ꝑsentia sua: ꝛ excitauit ad passionē suā: sed latens turbauit. Si eniꝫ cognouissēt: nūq̄ꝫ glīe dn̄m crucifixissent. Subito eniꝫ videbatur aqua turbata: ꝛ a quo turbabatur non videbatur. Descēdere ergo in aquam turbatam: hoc est humiliter credere ī domini passioneꝫ. Ibi sanabatur vnus: significans ecclesie vnitatem: postea quisquis veniret nō sanabatur: qꝛ quisquis preter vnitateꝫ fuerit: sanari nō poterit verb illis qui oderūt vnitatem: ꝛ partem sibi faciunt in hominibus. Habebat auteꝫ. xxxviij. annos in infirmitate: qui sanatus est. hic enim numerus ad languorem pertinet magis q̄ꝫ ad sanitateꝫ. Quadragenarius enim numerus sacratus: nobis in q̄dam perfectione cōmendatur: qꝛ lex ī decem preceptis data est ꝛ predicanda erat per totum mundum: qui quatuor partibus commendatur. Denarius autem per quatuor multiplicatus ad quadragenariuꝫ peruenit. vl' qꝛ per euangeliū quod quatuor libros habet impletur lex. Si ergo quadragenarius numerus hꝫ perfectionem legis: ꝛ lex non impletur nisi in gemino precepto charitatis. quid miraris quia languebat qui. xl. minus duos habebat: necessariꝰ erat illi hō ad sanitatem. Sed homo ille qui ꝛ deꝰ ē: ꝛ qꝛ illum iacentem duobus minus inuenit: quia duo quedaꝫ iubendo q̄ꝺ minus erat impleuit. In duobus enim domini iussis duo ꝑcepta significata sūt charitatis. dei dilectio prior est ordine precipiendi: proximi aūt dilectio prior est ordine faciendi. Dicit ergo: Tolle grabatum tuuꝫ: quasi diceret: Cuꝫ esses languidus portabat te proximus tuus. sanus factus es: porta proximum tuum. Dicit etiā: Ambula. Sed quo iter agis nisi ad dominum deum tuū? BEDA: Quid enim est dicere: Surge ꝛ ambula: nisi a torpore ꝛ ignauia in quibus prius iacebas erigere: ꝛ in bonis operibus proficere stude. Tolle grabatum tuum. i. proximuꝫ tuū a quo portaris ꝛ ipse patiēter tolera.

AVGVSTINVS. Porta ergo euꝫ cuꝫ quo ambulas: vt ad eum peruenias cum quo manere desideras. Ille autem nondum iesum nouerat: quia ꝛ nos credimus in eum: quem non videmus: ꝛ vt nō videat declinat a turba. Quadam solicitudine intentionis videtur deus. turba strepituꝫ habet. visio ista secretum desiderat.

C Postea inuenit eum iesus in templo ꝛ dixit illi: Ecce san⁹ factus es: iam noli peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. Abijt ille homo ꝛ nunciauit iudeis: q̄a iesus esset qui fecit eum sanum. Propterea persequebantur iudei iesum: quia hec fa

cieb at in sabbato. Jesus autem respondit eis: Pater me⁹ usq; modo operatur: ⁊ ego operor. Propterea ergo magis querebant eum iudei interficere: quia non solum soluebat sabbatum sed ⁊ patrem suum dicebat deum equalem se faciens deo.

¶ CHRYSO. Curatus homo non secessit ad nūdinas neq; voluptati aut vane glorie dedit seipsum: s; in templo conuersabatur: quod maxime religionis est signum. vnde dicitur: Postea inuenit eum iesus in templo. AVGV. Dominus quidem iesus ⁊ in turba eum videbat ⁊ in templo. Ille autem languidus iesum in turba non agnoscit: ĩ templo agnoscit in loco sacrato. ALCVI. Quia si gratiam conditoris cogscere volum⁹: ⁊ ad ei⁹ visionē venire: fugiēda est turba cogitationum ⁊ affectuum prauorum. declinanda sunt prauorum conuenticula. fugiendū est ad templum: vt nosipsos templum dei studeamus facere quos deus inuisere ⁊ in quibus manere dignetur. Sequi: Et dixit illi: ecce san⁹ factus es iā noli amplius peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. CHRY. Ubi p̄us discimus q̄ ex peccatis ei nata est hec egritudo. quia enim sepius animā in nobis egrotantem insensibiliter habemus: corpus aūt ⁊ si paruam susceperit lesionem: omne facit studium vt ab īfirmitate liberemur. ꝓpterea deus punit corpus pro his que aīa deliquit: secundo vero q̄ verus est gehenne sermo: tertio q̄ longū est in finitum supplicium. Dicunt enim quidā: Nunquid quia in breui temporis momento adulteratus sum: immortaliter crucior? vide q̄ hic tanto temporē ꝓ peccatis cruciabatur: non enim temporis mensura peccata iudicantur: sed ipsa delictorum natura. Cū his autē ⁊ illud discimus: q̄ si grauem sustineam⁹ penam pro prioribus peccatis: deinde in eadem inciderimus grauiora patiemur: ⁊ hoc decenter. Qui enim neq; supplicio factus est melior vt insensibilis de reliquo ⁊ contēptor ad maius ducetur tormentum. si autem hic non omnes pro peccatis torquentur: non confidamus. Nihil enim nos hic pati pro peccatis signum est maioris illic futuri supplicij: nō autem oēs egritudines sunt ex peccatis sed plures. Quedam enim ⁊ a pigritia fiunt: quedam ꝓpter probationem: sicut in iob. sed propter quid paralytico huic christus de peccatis mētionem facit? Quidam huic paralytico detrahentes dicūt eum christi fuisse accusatorem: ⁊ ꝓpter hoc hec audisse. quid igitur dicent de paralytico qui est apud mattheum? etenim ⁊ illi dictum est: Dimittuntur tibi peccata tua. neq; etiam christus hunc incusat de preteritis: sed ad futurum eum munit solum. Alios igitur curans peccatorum non meminit: quia his paralyticis ex peccatis egritudines sunt facte: alijs autem ex infirmitate naturali: vel per hos reliquos omnes admonet Cum his autem ⁊ illud est dicere: quoniā multam vidit inesse anime huius patientiam: ⁊ vt valentem suscipere admonitionem eum admonet. Tribuit autem signum ei proprie deitatis. dicendo enim: Non amplius pecces: ostendit se scire omnia que ab eo facta erant delicta. AVGV. Nunc autem ille postea q̄ vidit iesum: ⁊ cognouit eum auctorem salutis sue: non fuit piger in euangelizando quem viderat. vnde sequitur: Abijt ille homo: ⁊ nūciauit eis: quia iesus erat qui fecit eum sanum. CHRY. Non ita insensibilis erat: vt post tātum beneficium ⁊ admonitionem maligna mente hoc dicat. Si enim detrahere vellet: sanitatem tacens transgressionem dixisset: sed hoc non fecit: non enim dixit: quoniam iesus est qui dixit: Tolle grabatum tuum. quod videbat iudeis crimen esse: sed dixit: Quoniam iesus est qui me sanum fecit. AVGVSTI. Sic igitur ille annunciabat: illi insaniebant. vnde sequitur: Propterea persequebantur iudei iesum: quia hoc faciebat in sabbato. Manifestum enim opus corporale factum erat ante oculos iudeorum: nō sanitas corporis: sed reportatio grabati: que non videbatur ita necessaria quemadmodū sanitas. Aperte ergo dicat domin⁹ sacramentum sabbati ⁊ signum obseruādi vnius diei ad tempus datum esse iudeis. Impletionem vero ipsam sacramenti in illo venisse cum sequitur: Jesus autem respondit eis: Pater me⁹ vsq; modo operatur: ⁊ ego operor. q.d. Nolite putare quia sabbato ita requieuit pater meus: vt ex illo non operetur: sed sicut ipse nunc operatur sine labore: operor ⁊ ego. sed ideo dictum est deum requieuisse: quia iam creaturam nullā condebat: postq̄ perfecta sūt omnia. quietem vero propterea appellauit scriptura: vt nos admoneret post bona opera quieturos. ⁊ sicut deus postq̄ fecit hominem ad imaginem ⁊ similitudinem suam: ⁊ perfecit omnia opera sua bona valde requieuit septimo die: sic ⁊ tibi requiē non speres: nisi cum redieris ad similitudinem in qua factus es: quam peccato perdidisti: ⁊ nisi cū bona fueris operatus. AVGVSTI. quarto super genesim ad litteram: Dici ergo probabiliter potest ad seruandum sabbatum iudeis fuisse preceptum in vmbra futuri: que spiritualem requiē significaret: quā deus exemplo quietis sue: fidelibus bona opera facientibus archana significatione pollicebatur.

AVGVSTI. super iohannem: Erit enim sabbatū huius seculi cum trāsierint sex etates quasi sex dies seculi: nunc enim ventura est requies que promittitur sanctis. AVGVSTI. quarto super genesim ad litteram: Cuius etiam quietis ipse domin⁹ iesus mysterium sua sepultura confirmauit. Ipso quippe die sabbati requieuit in sepulchro postq̄ sexto die consummauit opera sua quando ait: Consummatū est. Quid ergo mirum si deus istum diem quo erat christus in sepultura quieturus: volens etiam hoc modo prenunciare ab operibus suis in vno die requieuit: deinceps operaturus ordinem seculorum. Potest etiam intelligi deum requieuisse a condendis generibus creature: quia vltra iam nō condidit aliqua genera noua. Deinceps autem vsq; nunc ⁊ vltra operatur eorundem generum administrationem que tunc instituta sunt: non vt ipso saltem die septimo potentia eius a celi ⁊ terre omniumq; rerū quas condiderat gubernatione cessaret: alioqn continuo dilaberentur. Creatoris namq; potentia causa est subsistendi omni creature: que ab eis que cre

ata sunt regendis: si aliquando cessaret: simul ⁊ eoꝝ cessaret species omnisqꝫ natura concideret: neqꝫ eni sicut structuram edium cum fabricauerit quis abscedit: atqꝫ illo cessante stat opus eius: ita mundus vix ictu oculi stare potest si ei deus regimen suum subtraxerit: proinde quidem dominus ait: Pater meus vsqꝫ modo operatur: continuationem quandam operis eius que vniuersam creaturã continet atqꝫ administret ostendit. Aliter enim posset intelligi si diceret: Et nunc operatur: vbi non esset necesse: vt operis continuationem acciperemus. Aliter autem cogit intelligi cum ait: Usqꝫ nũc: ex illo scilicet quo cuncta cum conderet operatus est. AVGV. super iohannem: Ergo tanq̃ diceret iudeis: Quid alias expectatis persuadetis vt non operer sabbato Sabbati dies vobis ad significationem meam preceptus est. opera dei attenditis: per me facta sunt omnia. operatus est pater lucem: sed dixit ut fieret: si dixit verbo operatus est: ⁊ verbum eius ego sum. Pater meus ⁊ nunc operatus est cum fecit mundũ: ⁊ vsqꝫ nunc operatur: cum regit mundum: ergo ⁊ ꝑ me fecit cũ fecit: ⁊ per me regit cum regit. CHRY. Et quidem christus cum discipulos excusare oportebat: dauid conseruum eorum in medium ferebat Quando vero de seipso erat accusatio: ad patrem refugit. Considerandum etiam ꝙ neqꝫ vt homo solum excusat: sed neqꝫ vt deus solum sed quandoqꝫ hoc quandoqꝫ illo modo. Uolebat enim vtrunqꝫ credi ⁊ condescensionis dispensationem ⁊ deitatis dignitatem. vnde hic equalitatem sui ad patrem ostẽdit: ⁊ in dicendo eum patrem singulariter. Dicit enĩ pater meus: ⁊ in agendo eadem illi. Dicit eniꝫ ⁊ ego operor. vnde sequitur: Propterea ergo magis querebant eum iudei interficere: quia non solum soluebat sabbatum: sed ⁊ patrem suum dicebat deum. AVGVSTI. Non quocunqꝫ: sed quid equalem se facit deo: nam omnes dicimus deo: Pater noster qui es in celis. Legimus ⁊ iudeos dixisse: Cum tu sis pater noster. ergo non hinc irascebãtur: quia patrem suum dicebat deum: sed ꝙ longe alio modo q̃ꝫ homines. AVGVSTI. de concordan. euãge. Dicendo enim pater meus vsqꝫ modo operatur: ⁊ ego operor ꝙ ei esset equalis voluit intelligi: consequens esse ostendens: vt quoniam pater operatur: ⁊ filius operetur: quia pater sine filio non operatur

CHRYSO. Si vero non naturalis esset filius nec eiusdem substantie: hec excusatio maior accusationi esset. Non enim perfectus regalem legem trãsgrediens poterit effugere: si accusatus se excuset dicens: Quoniam ⁊ rex soluit legem. Sed quia par est dignitas filij ad patrem: propterea perfecta excusatio est. sicut igitur pater operans sabbato absolutus est a crimine: ita ⁊ filius. AVGVSTINVS: Ecce intelligunt iudei quod non intelligunt arriani Arriani quippe inequalem dicunt filium patri: ⁊ inde heresis pulsat ecclesiaꝫ. CHRYSOSTOMꝰ: Qui vero nolunt cum bona mente hoc suscipere: dicunt ꝙ christus non fecit se equalem deo. sed iudei hoc suspicabãtur: sed ad hoc per ea que supradicta sunt superueniamus. Manifestum eniꝫ est ꝙ iudei persequebantur christum: ⁊ ꝙ soluebat sabbatum: ⁊ ꝙ dicebat patrem suum deum. vnde ⁊ quod conuenienter adiungitur: Equalem se faciens deo. adheret premissis in veritate. HYLARI. septimo de trinitate: Expositio enĩ euangeliste causam demonstrantis cur dñm iudei interficere vellẽt. CHRY. Et iterum: si ipse hocipsum volebat astruere: sed in dei hoc inaniter suspicabantur: non dimisisset dñs eorũ mentem in errore: sed correxisset: neqꝫ enĩ euãgelista hoc tacuisset sicut supra de eo quod dictum est: Soluite templum hoc. AVG. Non tamẽ intellexerunt christum esse filium dei: sed intellexerunt in verbis christi: qꝛ talis commendaretur filius dei ꝙ equalis esset deo: quia ergo nesciebant: talem tamen predicari agnoscebant. Ideo dicit: Equalem se faciens deo. non aũt ipse se faciebat equalem: sed ille illum genuerat equalem.

Respondit itaqꝫ iesus ⁊ dixit eis Amen amen dico uobis: non potest filius a se facere quicq̃ꝫ: nisi quod uiderit patrem facientem. Quecunqꝫ eniꝫ ille fecerit: hec ⁊ filius similiter facit. Pater enim diligit filiũ: ⁊ omnia demonstrat ei que ipse facit: ⁊ maiora his demonstrabit ei opera ut uos miremini

¶ HYLA. vii. de trinitate: Ad violati sabbati obiectum sibi reatum dixerat: Pater meus vsqꝫ modo operatur ⁊ ego operor: vt vsurpasse hoc ex auctoris intelligeretur exemplis. Significans tamen hoc qđ ipse ageret patris opus esse intelligendum: quia ipse in se operaretur operante: ⁊ rursum aduersum eam inuidiam ꝙ se deo equasset paterni nominis vsurpatione: volens ⁊ natiuitatem confirmare ⁊ nature virtutem profiteri: respondit. vnde dicitur: Respondit itaqꝫ iesus ⁊ dixit eis: Amen dico vobis: non potest filius a se facere quicq̃ꝫ nisi quod viderit patreꝫ facientem. AVG. Quidam qui christianos se haberi volunt: arriani heretici dicentes ipsum filium dei qui suscepit carnem: minorem esse q̃ꝫ pater est. capiunt ex his verbis causam calumnie ⁊ respõdent nobis: Uidetis quia dominus iesus cum aduerteret iudeos ex hoc moueri: quia patri deo equalem se faceret: talia verba subiunxit: vt se equalem non esse monstraret. Qui enim non potest: inquiunt a se facere quicq̃ꝫ: nisi quod viderit patrem facientem: vtiqꝫ minor est non equalis. Sed si deus erat verbum: ⁊ est deus maior ⁊ deus minor: duos deos colimus: non vnum deum. HYLA. septimo de trinitate: Ne igitur exequatio illa per nomen naturaꝫ natiuitatis que filij est auferet eidem: aut filium ab se nihil facere posse. AVG. Tanq̃ꝫ diceret: Quid scandalisati estis: quia patrem meum dixi deum: ⁊ quia equalem me feci deo: ita sum equalis: vt ille me genuerit: non vt ille a me: sed ego ab illo sum filius: hoc est esse quod posse. Quia ergo substantia filij de patre est: ideo potentia filij de patre est. quia ergo filius non est a se: ideo non potest a se. sic ergo non potest filius a se facere quicq̃ꝫ: nisi quod viderit patrem facienteꝫ: quia videre filij hoc est natum

esse de patre:non alia visio est eius: ⁊ alia substantia eius:totum quod est de patre est. HYLA. xii. de trinitate: Ut autem maneret salutaris in patre ⁊ filio:confessionis nostre ordo naturam natiuitatis ostendit:que potestatem efficiendi : non per incrementa indultarum ad vnumquodq; opus virium sumeret:sed de cognitione presumeret. presumeret autem non de aliquo operis corporalis exemplo: vt quod prius pater faceret:id postea filius factur⁹ esset.sed cum ex patre filius esset natus per virtutis ac nature in se paterne cōscientiam: nihil nisi qđ patrem facientem vidisset:filium facere posse testatus est.non enim corporalibus modis deus videt:ſʒ visus ei omnis in virtute nature est. AVG.ii.de trinitate: Hoc autem si propterea dictum accipimus: quia ex forma accepta ex creatura minor est filius: consequens erit vt prior pater aquas ambulauerit: ⁊ cetera que filius in carne apparens inter homies fecit vt possit filius ea facere.quis autem vel delyr⁹ ista sentiat. AVGVSTI.super iohannem: Ambulatio tamen illa carnis supra mare a patre fiebat ꝑ filium.Quando enim caro ambulabat ⁊ diuinitas filij gubernabat: pater absens non erat cum filius dicat : Pater in me manens ipse facit opera : cum ergo dixisset : Non potest filius a se facere quicq̃. Ne forte carnalis subriperet intellectus : vt faceret sibi homo quasi duos fabros.vnum magistrum:alterum discipulum:vt quomodo ille fecit archam : iste facit alteram secutus ait:Quecunq; enim ille fecerit:hec ⁊ filius similiter facit. Non ait:Quecunq; pater facit ⁊ filius alia similia facit : sed hec eadem Mundum pater:mundum filius:mundum spirit⁹ sanctus.Si vnus deus pater: ⁊ filius: ⁊ spiritussanctus:vnus mundus factus a patre per filium in spiritusancto. Hec ergo eadem facit. Addidit autem: Similiter:ne alius error in animo nasceretur. Uidetur enim corpus hoc idem facere quod animus: sed non similiter.anim⁹ enim imperat corpori: corpus visibile est:animus inuisibilis : vt faceret aliq̄d seruus:iubente domino fecit:idem ab vtroq; factū est:sed nunquid similiter? Non ergo sic pater ⁊ filius:sed hec eadem facit ⁊ similiter facit:vt intelligamus simili potentia facere filium eadeʒ ipsa que facit pater.Equalis igitur est patri filius. HYLA. vij.de tri.Uel aliter:Omnia ⁊ eadem ad ostendendam nature virtutem locutus est.Est igitur natura eadem:cum eadē omnia posse nature sit. Ubi vo similiter ꝑ filium omnia eadem fiūt: similitudo operum solitudinem operantis exclusit. Hec igiť ē vere fidei nostre intelligentia:quia sub vna hac significatione testantur ⁊ similiter facta natiuitatem: ⁊ eadem facta naturam. CHRY.Uel aliter:Totū qđ dicitur: A seipso non potest filius facere quicq̃ : intelligendum est:quia nihil contrarium patri : nihil alienū ab eo facere potest. Ideo aūt dicit: Quoniaʒ nihil contrarium facit:sed quoniam non potest facere:vt hinc ostēdat indissimilitudinem ⁊ certitudinem parilitatis. Non enī imbecillitateʒ filij : ſʒ multam eius virtutem ostendit hoc verbum.sicut enim cū dicimus: Impossibile est deum peccare:non imbecillitatem eius accusamus:sed ineffabilem quandam virtutem eius testamur:ita cū dicit filius: Nō possuʒ a meipso facere quicq̃.hoc dicit :qm̄ impossibile est eum facere aliquid ɔtrariū patri. AVG. contra sermo.arrianorū: Hoc aūt non deficientis ē sed in eo ꝙ de patre natus est ꝑmanentis: tāq; laudabile est omnipotentē nō posse mutari: q̄ʒ laudabile est ꝙ omnipotens non pōt mori. Potest enim filius facere qđ non vidisset patrē facientē:si posset facere ꝙ ꝑ illum non facit pater:hoc est. Si posset peccare:neq; nature immutabiliter bone que a patre ē genita ɔueniret. Hoc aūt quia non potest:non deficienter non pōt:sed potenter. CHRY. His autem que dicta sūt attestatur qđ seqtur: Quecūq;.n. ille fecerit hec similiter ⁊ filius facit.Si enī ꝑ seipsū pater oīa facit:vt hoc qđ dicit:Similiter maneat: ⁊ filius etiā seipsū facit: vides qualiter intelligentia est excelsa:humilitatis aūt verba.si enī humilius ꝓducit verba quedam nō mireris.Quia eniʒ ꝑsequebanť eum excelsa audientes: ⁊ contrarium deo esse estimabant:parūꝑ verba remisit. AVG. Cū ergo dixisset ⁊ se eadem facere: ⁊ similiter que facit pater subdit: Pater enim diligit filium ⁊ oīa demonstrat ei quecūq; ipse facit.ad hoc qđ supra dixit: Nisi qđ viderit patrem facere:videtur pertinere: ⁊ ꝙ omnia demonstrat ei que ipse facit.Sed rursus mortalis cogitatio ꝑturbatur.Dicet enī aliquis: Seorsum facit pater vt possit fili⁹ videre qđ facit:velut si faber doceat filium artem suam: ⁊ demonstret ei quicq̄d facit:vt possit ⁊ ipse facere qđ viderit patrem faciēté.Cū ḡ pr̄ fac̄ fili⁹ nō facit: vt possit vidē fili⁹ qđ pr̄ fac̄. Porro si fixū atq; icōcussū tenem⁹ :quia ꝑ filiū omnia pater facit:anq̄ʒ faciat demōstrat filio. Ubi etiam demonstrat filio pater quod facit:nisi in ipso filio ꝑ quem facit.si enim pater exempla faciat: ⁊ filius attendat manus patris quemadmoduʒ faciat: vbi est illa inseparabilitas trinitatis? Non ergo faciēdo demonstrat pater filio:sed monstrando facit ꝑ filium. Uidet enim patrem filius demonstrantem anq̄ aliquid fiat: ⁊ ex demonstratione patris ⁊ visione filij fit:quod fit a patre per filiuʒ . Sed dices ostendo filio meo:quod volo facere: ⁊ facit ipe atq; ego ꝑ ipsum. Sed verba dicturus es ei filio tuo: sed ipse filius ē verbū patris. Nunquid ergo ꝑ verbum loqueretur ad verbuʒ:an q̄a filius magnū est verbum:minora verba transitura erunt inter patrē ⁊ filiū: ⁊ sonus aliquis ⁊ quasi creatura q̄dā ťpalis exitura erat ex ore patris ⁊ ꝑcussura aurem filij. Remoue oīa corpalia:simplicitatē vide si simplex es. si nō potes ɔp̄hendere q̄d sit deus:vel h̄ ɔprehēde quid nō sit multum ꝓficies:si non aliud q̄ senseris de deo. In mēte tua vide quod volo dicere:in qua video memoriam ⁊ cogitationem : demonstrat memoria tua cogitationi tue carthaginem: ⁊ quod in illa erat :anteq̃ incenderes conuerse ad se cogitationi ostendit . Ecce facta est a memoria demonstratio: facta est in cogitatione visio ⁊ nulla verba in medio concurrerūt. Nullum ex corpore signum datum est:sed tamen omnia que in memoria tenes forinsecus accepisti. Pater que demonstrat filio : non accepit extrinsec⁹ intus totū agitur : quia nihil creaturarū esset intrinsecus nisi pater hoc fecisset ꝑ filium. ⁊ eā pater demonstrando fecit:quia ꝑ filiuʒ videntem fecit.Sic ergo demonstrans pater filij vi

sionem gignit: quemadmodum pater filium gignit. Demonstratio quippe generat visionem: non visio demonstrationem. quod si purius ⁊ pfectius intueri valeremus: fortassis inueniremus nec aliud esse patrem: aliud eius demõstrationẽ: nec aliud filium aliud eius visionem. HYLA.vij. de trinita. Non igitur p ignorationem credendus est vnigenit⁹ de⁹ doctrina demonstrationis eguisse. demonstratio enĩ operum nihil aliud hic nobis preterq̃ natiuitatis fidem ingerit: vt subsistentẽ filiũ ex subsistente deo patre credamus. AVG. Uidere enim patrē hoc est illi esse filium. sic ergo demonstrat pater omnia que facit filio: vt a patre videat filius. Uidendo en natus est: ⁊ ab eo est illi videre a quo est illi esse ⁊ natū esse ⁊ pmanere. HYLA.vij. de tri. Neq̃ aũt incircũspectum se celestis sermo egit: ne forte diuerse nature significatio sub occasione dicti ambigui subriperet. Demonstrata enim potius opera patris esse ait domino q̃ ad operationẽ eo᷑ naturã virtutis adiectam vt demonstratio ipsa natiuitas eẽ doceretur cui per dilectionem patris operũ paterno᷑ que p eũ effici vellet: eẽt cognata cognitio. AVG. Sed ecce quem diximus patri coeternũ videntem patrem ⁊ videndo existentem: rursus nobis tempora nominat. nam sequit᷑: Et maiora his demonstrabit ei opera. Si aũt demõstrabit: hoc est demõstraturus est nondum demonstrauit: ⁊ tũc filio demõstraturus est quando ⁊ istis. Sequitur enĩ: Ut vos miremini. Et hoc difficile est videre quomodo tãq̃ tẽporaliter filio coeterno aliquando monstret eternus pater omnia scienti que sũt apud patrem: Que sint aũt illa maiora facile est intelligere ex hoc qđ subditur: Sicut enim pater susci. mor. ⁊c̃. Maiora enim opera sunt mortuos suscitare q̃ languidos sanare: sed qui paulo ante loquebatur vt deus cepit loqui vt homo. Demonstrabit enim quasi temporaliter homĩ facto in tẽpore opera maiora. i. resurrectionem corporũ. Corpora enim resurgent p dispensationem humanam: sed anime resurgent per substantiam dei. participatione enim fit anima beata: non participatione beate anime. Quomodo enī anima que inferior deo est: id qđ ipsa inferius est: hoc est corpus viuere facit: sic eandem animam nõ facit beate viuere: nisi ꝙ ipsa anima superius est. s. deus. vnde ⁊ prius dictum est ꝙ pater diligit filiū ⁊ demonstrat ei que ipse facit. Demonstrat enĩ pater filio vt anime suscitentur: quia per patrē ⁊ filiũ suscitantur: nec possunt viuere nisi earũ vita sit de⁹ vel nobis pater demonstratur⁹ est non illi. propterea subiungit: Ut vos miremini. In quo exposuit quid voluit dicere. Et maiora his demonstrabit ei opera. Sed quare non dixit: Demonstrabit vobis: sed filio: quia ⁊ nos membra sum⁹ filij: ⁊ ipse discit quodãmodo in membris suis: quomodo ⁊ patitur in nobis. Sicut enim dixit: Quod vni ex minimis meis dedistis mihi dedistis: ita si interrogetur a nobis: Quõ eris discens: cum tu doceas omnia. Rñdet: Cum vnus ex minimis meis discit ego disco.

¶ Sicut enī pater suscitat mortuos ⁊ uiuificat: sic ⁊ filius quos uult uiuificat. Neq̃ enim pater iudicat quēq̃: sed omne iudicium dedit filio: ut omnes honorificent filium sicut honorificant patrem. Qui non honorificat filium: non honorificat patrem qui misit illum.

¶ AVG. Quia dixerat ꝙ maiora his opa pater demõstraturus est filio: que sint maiora prosequitur: et dicit: Sicut enim pater suscitat mortuos ⁊ viuificat: sic ⁊ filius quos vult viuificat. Plane maiora sunt ista. valde enim plus est vt resurgat mortuus q̃ vt conualescat egrotus. Non aũt sic hoc intelligamus: vt alios a patre suscitari: alios a filio existemus: sed eosdem quos pater suscitat ⁊ viuificat: ipsos ⁊ filius suscitat ⁊ viuificat. Et ne q̃s diceret: Suscitat pater mortuos p filium: ille tanq̃ potens: iste tanq̃ ex aliena potestate: tãq̃ minister facit aliq̃d. Potestatem filij signauit dicens: Filius quos vult viuificat. Tenete hic non solum potestatem filij: verum etiam ⁊ voluntatem. Eadem enim patris ⁊ filij potestas est ⁊ voluntas. non enim vult pater aliud q̃ filius: sed sicut illis vna substantia: sic vna voluntas ẽ. HYLA.vij. de trini. Uelle quidẽ nature libertas est: que ad pfecte virtutis beatudinē cum arbitrij voluntate in libertate subsistat. AVGV. Sed qui sunt isti mortui: quos viuificat pater ⁊ filius: Uult nobis insinuare resurrectionem mortuorum quã omnes expectamus: nõ illam quam quidam habuerunt vt ceteri crederent: resurrexit enim lazarus moriturus. Cũ ergo dixisset: Sicut enim pr̃ suscitat mortuos ⁊ viuificat: ne intelligerem⁹ illam mortuorum resurrectionem quã fecit ad miraculũ non ad vitam eternam secutus ait: Neq̃ enim pater iudicat quenq̃ ⁊c̃. vt ostendat quia de illa resurrectione mortuorū dixerat que futura est ĩ iudicio Uel aliter de resurrectione animarum dictum est: Sicut pater suscitat mortuos ⁊c̃. De resurrectõe autem corporũ sic dicit: Neq̃ enĩ pater iudicat quẽq̃ ⁊c̃. Resurrectio enim anima᷑ fit p substantiam patris ⁊ filij: ⁊ ideo id simul opantur pater ⁊ filius. resurrectio vo corpo᷑ fit p dispensationẽ humanitatis non patri coeternam. Sed vide quomodo verbum christi mentem nostram huc atq̃ illud ducit: vno carnis loco remanere non sinit: vt versando exerceat: exercendo mundet: mundando capaces reddat: capaces factos impleat. Paulo enim ante dicebat: quia demonstrat pater filio quicquid facit: videbam quasi patrem facientem ⁊ filiũ expectantē modo rursus video filiũ facientẽ patrem vacantē.

AVG pmo de trini. Non enim qđ dicit᷑: Omne iudiciũ dedit filio: sm illam locutionem dictum est qua dicitur: Sic dedit filio vitam habere in semet ipso: vt significaret: quia sic filiũ genuit. Si enim sic diceretur: non vtiq̃ diceretur: Pater non iudicat quẽq̃. scđm hoc enim ꝙ pater equalem genuit filiũ iudicat cũ illo. sm hoc ergo dictũ est ꝙ in iudicio nõ forma dei sꝫ forma filij hoīs apparebit: nõ qꝛ nõ iudicabit: q̃ dedit oẽ iudiciũ filio: cũ de illo dicat filius: Est qui querat ⁊ iudicet. sed ita dictũ est: Pater nõ iudicat quẽq̃. ac si diceretur: Patrem nemo videbit in iudicio: sed oẽs filiũ: qꝛ filius hoīs est: vt

possit & ab impiis videri: cũ & illi videbũt in quem pupugerunt. HYLA.vij.de tri. Uel aliter: qꝛ dixerat: Et filius quos vult vivificat: ne non nativitatis videret in se habere naturã. sed nõ nate potius ptãtis iure subsistere: cõtinuo subiecit: Neqꝫ enĩ pater iudicat quẽq̃: sed omne iudiciũ dedit filio. Et in eo ꝙ omne iudiciũ datũ est nature: nativitas demonstratur: qꝛ & oĩa habere sola natura possit indifferens: neqꝫ nativitas aliqd possit habere nisi datum sit. CHRY. Sicut enim dedit vitã .i. genuit eũ viventem: ita Dedit iudiciũ .i. genuit eũ iudicẽ. Dedit enim: hic positũ est ne hũc ingenitũ suspiceris neqꝫ duos patres estimes. Dicit aũt: Omne iudiciũ: quia dñs est & puniendi & honorandi vt voluerit. HYLA.vij.de tri. Datũ eẽ eiꝫ ei omne iudiciũ: qꝛ vivificat quos vult: neqꝫ adeptũ patris iudiciũ põt videri cũ ipse non iudicet: qꝛ filij iudiciũ ex iudicio ẽ paterno: ab eo enim datũ omne iudiciũ est. Sed dati iudicij causa non tacita ẽ. Sequitur enĩ: Ut omnes honorificẽt filiũ: sicut honorificãt patrẽ. CHRY. Ne enĩ audiens qm̃ patrem habet auctorẽ: dissimilitudinem substantie estimes & honoris minorationem: complicat honorẽ filij patris honori: eũdẽ ostendens esse honorẽ patris & filij. Sed nũqd patrẽ eũ dicemus? absit. qui enim patrẽ eũ dicit: non adhuc filiũ vt patrẽ honorat: sed totũ cõfundit. AVG. Et prius quidẽ filius videbatur vt servus: pater honorabatur vt deus: apparebit filius equalis patri. Ut omnes honorificent filiũ sicut ho. pa. Sed qd si inveniũtur qui patrẽ honorificant & nõ honorificant filiũ. nõ põt fieri. vñ sequitur: Qui nõ honorificat filiũ non ho. pa. qui misit illũ. Aliud est enĩ cũ tibi cõmẽdatur deus: qꝛ deus ẽ: & aliud cũ tibi cõmendatur deus: qꝛ pater est. Cũ tibi cõmendatur deus creator: tibi cõmendatur oĩpotens: spũs quidã summus: eternus: invisibilis: incõmutabilis. Cũ vo tibi quia pater ẽ cõmendatur: nihil tibi aliud q̃ filius cõmendatur quia pater dici non põt si filiũ nõ habet. Sed si forte patrẽ quidẽ honorificas tanq̃ maiorẽ: filiũ tanq̃ minorẽ: ibi tollis honorẽ patris vbi minorẽ das filio. Quid enĩ tibi aliud videtur ita sentienti. nisi pater equalem sibi filiũ generare aut noluit: aut non potuit? Si noluit invidit: si non potuit defecit. Uel aliter: Qđ dicitur: Ut omnes honorificent filiũ sicut honorificant patrẽ. redditum est resurrectioni animarum quam sic operatur filius sicut pater. sed ꝓpter resurrectionem corporũ subditur: Qui non honorificat filiũ nõ honorificat patrẽ qui misit illum. Non dixit sic: Honoratur enim homo christus: sed nõ sicut pater deus. Sed dicit aliquis: Missus est filius: & maior est pater: quia misit. Recede a carne missionem audi: non sepationem. Res humane fallunt homines: res divine purgant: quãq̃ & ipse res humane dicãt cõtra se testimoniũ: velut siquis vxorem velit petere: & p se nõ posset: amicũ maiorẽ mittit: qui eam petat. Et tñ attende q̃ sit aliud in rebus humanis. Nũquid enim homo pergit cũ eo quem mittit? pater aũt qui misit filiũ nõ recessit a filio cũ dicat: Non sum solus quia pater mecũ ẽ. AVG. iij. de trini. Non autẽ eoipso ꝙ de patre natus est: missus dicitur filius: sed vel eo ꝙ apparuit huic mũdo: verbum caro factũ. vnde dicit: A patre exivi & veni in hũc mũdum. Uel eo ꝙ ex tempore cuiusq̃ mente ꝑcipitur sicut dictum est: Mitte illã vt mecum sit: & mecum laboret. HYLA.vij.de trini. Cõclusa igitur sũt omnia adversum heretici furoris ingenia. Filius est: quia a se nil facit. Deus est: qꝛ quecunqꝫ pater facit: & ipse eadem facit: vnũ sunt: quia exequantur in honore. Non est pr̃ ipe: qꝛ missus est.

Amen amẽ dico uobis: quia qui uerbum meuꝫ audit: et credit ei qui misit me: habet uitam eternam. Et in iudicium non uenit: sed transiet a morte in uitam.

GLO. Quia dixerat ꝙ filius quos vult vivificat: consequenter oñdit qualiter p filiũ ꝑveniatur ad vitam dicens: Amen amen dico vobis: qꝛ qui verbuꝫ meũ audit & credit ei qui misit me: habet vitaꝫ eternam. AVG. Quãdoquidẽ in audiendo & credendo vita eterna est: multomagis in intelligẽdo. Sꝫ gradus pietatis est fides: fidei fructus intellectus. Et non dixit mihi: Sed credit ei q̃ misit me. Quare verbum audit suũ: & credit alteri quid voluit dicere: nisi qꝛ verbuꝫ eius est in me? Et quid est? Audit verbum meũ: non audit me? Credit autẽ ei q̃ misit me: qꝛ cũ illi credit verbo eius credit: mihi credit: qꝛ vbũ pr̃is ego sũ. CHRY. Uel nõ dixit: Qui audit sermones meos & credit mihi. estimassent enĩ hec eẽ tumorẽ & gloriationẽ verbo ꝝ suꝑfluã. Dicẽs autẽ: Credit ei q̃ misit me. susceptibilẽ faciebat suũ sermonem. Ex duobus enĩ suũ sermonẽ susceptibilẽ facit & in hoc ꝙ patri creditur ab eo q̃ ipsum audit: & in hoc ꝙ multis bonis potitur. vnde sequitur: Et iudicium nõ venit. AVG. Sed quis est hic? Erit q̃sq̃ paulo apostolo melior q̃ ait: Oportet nos exhiberi omnes ante tribunal christi. Aliqñ ergo iudiciuꝫ pena dicitur: aliqñ iudiciũ discretio dicitur: Ergo sm̃ iudiciũ discretionis oportet nos omnes exhiberi añ tribunal christi. Scdm̃ iudiciũ damnationis hic dicitur In iudiciũ non veniet .i. non veniet in dãnationem Sequitur: Sed trãsit a morte in vitã. Non nũc trãsit: sed iam trãsijt a morte infidelitatis ad vitã fidei a morte iniquitatis ad vitã iustitie. Uel aliter: Ne putares credẽdo te non moritu ꝝ sm̃ carnẽ: scias te mortem q̃ debes supplicio adam ꝑsoliturũ. Accepit enim ille in quo tũc omnes fuimus morte morieris. Nec potes evadere divinã sniaꝫ. Sꝫ cũ ꝑsolveris mortẽ veteris hois: suscipies vitã novi hois: & transitũ facies de morte ad vitam. Ad quaꝫ vitã? ad eternaꝫ. Resurrectionẽ enĩ in fineseculi mortui in vitam eternã transibunt. vita enim ista nec vita nomianda ẽ: quia nõ est vera vita nisi q̃ est eterna.

AVGVSTI. de verbi. do. Videmus aũt homies amatores pñtis vite: tpalis ac finiende: sic ꝓ illa laborare: vt qñ veniat mortis metus: quicqd pñt faciant: non vt auferant: sed vt differant mortem. Si ergo tãto labore: tanta cura agitur: vt aliquãtulũ vivatur: quõ agẽdũ ẽ vt sp vivatur? Etsi prudẽtes dicũtur: q oĩbus modis agũt: vt differãt mortẽ & vivãt paucos dies: q̃ stulti sũt q sic vivũt vt ꝑdant eternuꝫ diem.

Amen amen dico uobis: quia ne

nit hora et nunc est quando mortui audient uocem filij dei: et qui audierint uiuent. Sicut enim pater habz uitam in semetipso: sic dedit et filio habere uitam in semetipso.

AVG. Posset aliquis dicere: Ex patre aliquis viuificatur cui credit: quid tu nos viuificas? vide quia et filius quos vult viuificauit. vnde dicit: Amē amē dico vobis: quia venit hora et nūc est quando mortui audient vocem filij dei: et qui audierint viuent. CHRY. Cum aūt dicat: Uenit hora: ne forte longum suspiceris temp⁹ addidit: Et nunc ē. Sicut enī in resurrectione futura vocez audientes ꝑcipientez suscitabimur: ita et tunc fit. THEO. Hoc enī dixit ꝑ his quos a mortuis suscitaturus fuit. s. filia archisynagogi: filio vidue et lazaro. AVG. Uel aliter: Ne forte qr dixit: Transit de morte ad vitam: intelligamus hoc in futura resurrectiōe: ostēdere volens quō transit qui credit subiungit: Amē amē dico vobis: qr venit hora. que hora? Et nūc est: qñ mortui audient vocem filij dei: et q̄ audierint viuēt. Nō inquit: Quia viuūt audiūt: sed audiendo reuiuiscunt. Quid est enī Audient: nisi obediēt. Qui enī credūt et ſm verā fidē agunt: viuūt et mortui nō sunt. Qui aūt vel nō credūt vel credūt male viuentes: et charitatem non habētes mortui potius deputādi sunt: et tamē adhuc agitur hora ista et vsq3 ad finē seculi ipsa hora vna agitur: vt iohānes dicit: Nouissima hora est. AVG. de ver. do. Quando mortui. i. infideles Audient vocē filij dei. i. euangeliū. Et q̄ audierint. i. qui obedierint Uiuent. i. iustificabunt: et infideles iam non erūt. AVG. super Jo. Sed quereret aliquis: Habet fili⁹ vitam vnde viuant credentes? Audi ipsum dicentē: Sicut enim habet pater vitaz in semetipso: sic dedit et filio habere vitā in semetipso. viuere quippe suū in illo ē nō aliūde: nō alienuz est: non quasi ꝑticeps sit vite: que non ē qō ipse: sed habet vitā i semetipso: vt ipsa vita sibi sit ipse. Quid tu? anima mortua eras. Audi patrē ꝑ filiū: Surge vt in eo recipias vitā quā nō habes in te. Qui habz vitam i semetipso. et sic agitur ꝑma resurrectio. Hec enī vita q̄ pater et filius est: ad aīam ꝑtinet. Nō. n. vitam illā sapientie sentit corpus: sed mēs rōnalis.

HYLA. in li. de synodis: Conclusi quidē heretici scripturarū auctoritatitatib⁹: hoc solū tribuere solent filio: vt patri tm̄ virtute similis sit. tollūt aūt ei similitudinem nature non intelligentes: nō nisi ex nature similitudine similitudinē esse virtutis. neq3 enī aliquādo iferior natura supioris a se potioris q3 nature virtutē consequit. Nō aūt pōt negari qn̄ filius dei idem possit cū dixerit: Quecūq3 pater facit eadem et filius facit similiter. sed silitudini vtutis nature similitudo succedit cū dixit: Sicut habet pr̄ vitam in semetipso: ita et filio dedit habere vitā i semetipso. In vita nature et essentie significatio est: q̄ sicut habet: ita data esse docetur ad habendū. Qō enī in vtroq3 vita est: id in vtroq3 significat essentia et vita que gignit ex vita. i. essentia que de essentia nascit: dum non dissimilis nascit. s. quia vita ex vita est tenet in se originis sue indissimilē naturam.

AVG. xv. de trini. Intelligitur aūt pater non sine vita existenti iam filio vitā dedisse: sed ita eū sine tēpore genuisse: vt vita quā pater filio gignēdo dedit coeterna sit vite ei⁹ qui dedit. HYLA. vij. de trini. Qō enim ex viuo viuū natū est: habet natiuitatis ꝑfectionē sine nouitate nature. non enī nouū ē qō ex viuo generat in viuū: qr nec ex nihilo ad natiuitatē vita q̄sita ē. et vita que natiuitatē sumit ex vita: necesse ē ꝑ nature vnitatē et ꝑfecte natiuitatis sacramentū: vt in viuente viuat et in se habeat vitā viuentem. Et quidē nature humane infirmitas ex disparibus comparatur: et ex inanimatis cōtinet ad vitam: nec statim in ea qō gignitur viuit: neq3 totū viuit ex vita: cum in ea multa sint que sine nature sensu cū excreuerint desiccent. In deo vō totū quod est viuit. Deus enī vita ē: et ex vita nō pōt quicq̄3 esse nisi viuū. AVG. Ergo quod dicit: Dedit filio: tale ē ac si diceretur: Genuit filiū. generando enī dedit. Quō dedit vt esset? sic dedit vt vita esset in semetipso: vt non aliūde vita indigeret: sed ipe esset plenitudo vite: vnde credentes alij viuerent dum viuerēt. Quid interest? quia ille dedit: iste accepit. CHRYSO. Uides indissimilitudinē in vno solo differentiā ostendentem in essendo: hunc quidem patrem: illū vō filiū. HYLA. de syno. Discernitur enī ꝑsona accipiētis et dantis. Nō enim potest intelligi ipse atq3 vn⁹ a se accepisse qui dederit: quia alius est ibi viuens: alius profitens se viuere ꝑ auctorem.

Et potestatem dedit ei iudiciuz facere: quia filius hominis est. Nolite mirari hoc: quia uenit hora in q̄ omnes qui in monumentis sūt audient uocem filij dei: et ꝓcedent qui bona fecerunt in resurrectionem uite: qui uero mala egerunt: in resurrectionem iudicij.

THEO. Non solū pater dedit filio q̄ viuificet: sz etiā q̄ iudiciū faciat. vñ dicit: Et ꝑtātem dedit ei iudiciū facere. CHRY. Cui⁹ aūt gratia circa hoc cōtinue vertit iudiciū dico et resurrectionē et vitā: qm̄ hec maxime omniū sūt que introducere pñt: et inflexibilē facere auditorē. Qui enī ꝑsuasus ē qm̄ resurget: et filio dabit noxas eoꝝ q̄ deliquit. et si nihil aliud viderit signum: hoc suscipiēs curret: benignū sibi iudicem faciens. Sequitur: Quia filius hominis est: nolite mirari hoc. Paulus quidē samosetanus non ita ait: sed sic: Dedit ei ꝑtātez iudiciū facere: qr fili⁹ hoīs ē. Sz nullā ꝯueniētiā habet ħ dictuz ita: Nō enī ꝓpterea suscepit iudiciū qr hō ē: qr quis ꝓhibet omnes hoīes esse iudices: sed quia ineffabilis dei filius est: propterea et iudex est. Ita igitur legendum: Quia filius hominis est: nolite mirari hoc. Quia enim videbat audientib⁹ obstare his que dicebant: quoniā nihil plus estimabāt eē christū q̄3 purum hominez. que vō dicebant erant maiora q̄3 ſm hominem: et etiam q̄3 ſm angelum: et erāt soli⁹ dei. ideo hāc opinionē soluēs dixit: Ne miremini q̄

filius hominis est. ⁊ subdit causam quare nō sit mirandum dicēs: Quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei. Et cuius gratia nō dixit: Ne miremini quia filius hominis ē: etenim ⁊ ipse filius dei est. Si resurrectioneʒ posuit: quia. s. opus dicens quod dei propriū erat: dat audientibus ex eo syllogizare de reliquo quoniā deus erat ⁊ dei filius. Etenim qui argumēta cōplicant: cum partes ponētes nobiliter demonstrauerint: quod queritur multotiens non inducūt ipsi conclusionem: sed clariorē faciētes victoriā: dimittunt illi qui contradicit: vt pro eis sententiam ferat Igitur eiꝰ quidem que ſm lazarū resurrectionis supra reminiscens de iudicio tacuit. non enī ꝓpter iudiciū surrexit lazarus. Uniuersalē vō resurrectionē inducens iudiciū posuit. vnde sequitur: Et ꝓcedent q̄ bona fecerūt in resurrectionē vite: q̄ vō mala egerunt: in resurrectionem iudicij. Quia enī supra dixerat: Qui audit sermonē meū ⁊ credit ei qui misit me in iudiciū non venit: vt non estimet quis ꝙ credere sufficit ad salutē adiecit hic ⁊ de vita: dum dicit: Et qui bona egerunt ⁊ qui mala egerūt. AVG. Uel aliter: Inq̄tū erat verbū in principio apud deū: dedit ei vitā habere in semeipso: sed quia verbū caro factū est ex virgine maria: homo factus filius hoīs est. Et quia filius hominis ē: accepit potestatē iudiciū facere: q̄d. s. erit in fine seculi. Et ibi erit resurrectio corpoꝝ mortuorū. Animas ergo suscitat deus ꝑ christum filiuʒ dei: corpora suscitat ꝑ eundē filiū hominis. vnde additur: Quia filius hominis ē. Nā ſm ꝙ dei filius ē semꝑ habuit. AVG. de ver. do. Ad iudiciū enim forma hominis ventura ē: forma illa iudicabit que iudicata ē. sedebit iudex qui stabat sub iudice. Damnabit veros reos: qui factus est falso reus. rectū enim erat vt iudicandi viderent iudicem: iudicandi aūt erāt boni ⁊ mali: restabat vt ī iudicio forma serui ⁊ bonis ⁊ malis ostenderetur: forma dei solis bonis seruaretur. Beati enī mūdo corde quoniā ipsi deum videbūt. AVG. Omnes aūt q̄ instituerūt alicuiꝰ etiam false religionis sectā negare resurrectionē mentiū nō potuerūt: sed multi carnis resurrectionē negauerūt: ⁊ nisi tu dn̄e iesu dixeris eam: quid opponemꝰ cōtradictoribus? Ad ipsam igit̄ ostendendā subdit: Nolite mirari hoc. s. ꝙ dedit ptātem filio hoīs iudiciū faciendi: quia venit hora. AVG. de verbis do. Hic non addit: Et nūc est: quia ista hora ī fine seculi erit: Nolite inquā mirari quia dixi: Oportet homīes ab homine iudicari Sʒ quos homines? non solū quos inueniet viuos. vnde sequitur: Quia venit hora in qua omnes qui ī monumentis sunt. AVG. sup Io. Quid euidentius? corpora sunt in monumentis non anime. Superius etiam cum diceret: Uenit hora. ⁊ adderet: Et nunc est. subiecit quādo mortui audient vocem filij dei. Non dixit: Omnes mortui. mortuos enim iniquos voluit intelligi: sed non omnes iniqui obediunt euangelio. At vero in fine omnes qui sunt in monumentis audient vocem eius ⁊ procedent: noluit dicere: Et viuent. quod supra dixit: vbi vitā eternam intelligi voluit ⁊ beatam quā non omnes habebunt qui de monumementis ꝓcedent. Accepisti certe potestatem iudicandi: quia filius hominis es

Resurgent corpa de ipso iudicio: dic aliquid: ⁊ hoc audire. Qui bona fecerūt in resurrectionē vite viuere. s. cū angelis dei. Qui male egerūt: in resurrectionem iudicij: hic iudiciū pro pena posuit.

¶ Non possum ego a meipso facere quicq̄ʒ. Sicut audio iudico: ⁊ iudicium meum iustum est: quia non quero uoluntatem meam: sed uolūtatem eius qui misit me patris.

¶ AVG. Dicturi eramꝰ christo: Tu iudicabis: ⁊ pater non iudicabit: nonne ergo ſm patreʒ iudicabis? Et iō adiecit: Non possum ego a me facere quicq̄.

CHRY. Hoc est: non extraneū neq̄ dissimile his que vult pater: a me fieri videbitis: sed sicut audio iudico. In quo nihil aliud ostendit q̄ quoniā impossibile est eū aliquid aliud velle q̄ qō pater vult hoc est ita iudico ac si ipse pater esset q̄ iudicaret.

AVG. Cum ageretur de resurrectione animarum non dicebat Audio: sed Uideo: audio enim nūc dicit tanq̄ precipientis patris imperiū. Iam ergo sicut homo loquitur quo maior est pater. AVG. in ser. contra arrianos: Uel aliter dicit filius: Sicut audio iudico: siue ex humana subiectione: quia filius hoīs est: siue ſm illam incōmutabilem: simplicemq̄ naturam que sic est filij: vt tamē ei de patre sit. In qua natura non est aliud audire: aliud videre: aliud esse. Unde ab illo est ei audire ⁊ videre a quo illi est ipsum esse: ⁊ ideo sicut audit iudicat: quia sicut genitū est verbū: vt idē verbū sit veritas: ita ſm veritatem iudicat. Sequitur: Et iudiciū meum iustum ē. quia non quero voluntatē meam: sʒ voluntatē eius qui misit me patris. Hoc enim dicens ad illū hominē voluit referre intentionē nostram: qui voluntatē suam querēdo nō eius a quo factus ē: nō habuit iustū iudiciū de seipso: sed iustū iudiciū habitū est de ipso. Ipse quippe faciens voluntatem suā: non dei moriturum se esse nō credit. sed ⁊ hoc iudicium eius iustū non fuit. Deniq̄ fecit ⁊ mortuus ē: q2 iudiciū dei iustum ē: quod iudiciū facit dei filius: non querendo voluntatem suā: cuʒ sit etiam hominis filius: non quia ipsius in iudicando nulla voluntas est: sed quia non ita est volūtas eius ꝓpria vt sit a volūtate patris aliena. AVG. super iohannē: Non ḡ quero voluntatem meā ꝓpriam. i. filij hoīs que resistat deo. faciūt enim homines voluntatem suam: non dei quando faciunt quod volūt: non qō iubet deus. Quādo aūt ita faciūt: quod volūt: vt tn̄ sequant̄ voluntatem dei: nō faciunt voluntatem suam. Uel ideo dicit filiꝰ: Nō quero voluntatem meam. quia christus non ē de se: sed de patre suo est. CHRY. Ostendit enim nō aliam esse patris voluntatem preter suam: sʒ vnam vtriusq̄. Si vō humanius hoc loquitur ne mireris. hoiem enī purʒ adhuc eū estimabāt. Inde igit̄ suū iudiciū iustū esse dixit vn̄ q̄libet aliꝰ excusans dixisset. q̄ enī sua vult statuere in suspitionē deueniet de corruptōe iusticie. q̄ vō nō suis intēt̄: quā occasiōʒ habebit vt iusticia iudicet. AVGV. Filius vnicus dicit: non quero voluntateʒ meam: ⁊ homines volunt facere voluntatem suam. Facamus ergo

voluntatẽ patris: christi: et spiritussancti: quia borũ vna volũtas: vna potestas: vna maiestas est.

Si ego testimoniũ phibeo de me ipso: testimoniũ meuz non est uerũ. Alius est qui testimoniuz phibet de me: et scio quia uerũ est testimoniuz eius quod perhibet de me. Uos misistis ad iohannem: et testimoniũ phibuit ueritati. Ego autẽ nõ ab homine testimoniũ accipio: sed hec dico ut uos salui sitis. Ille erat lucerna ardens et lucens. Uos autez noluistis ad horam exultare i luce ei⁹. Ego autẽ habeo testimoniũ maius iohanne. Opera eni que dedit mihi pater ut perficiam ea: ipsa opera q̃ ego facio testimoniũ phibẽt de me: quia pater misit me. Et q misit me pater ipse testimoniũ phibuit d̃ me. Neqz uocem eius unq̃z audistis: neqz speciem eius uidistis. Et uerbum eius non habetis in uobis manens: quia quem misit ille: huic uos nõ creditis. Scrutami scripturas: quia uos putatis in ipsis uitam eternam habere. Et ille sunt que testimoniuz phibent de me: et nõ uultis uenire ad me ut uitam habeatis.

IOHANNES CHRY. Quia christus magna de se enunciauerat: quorum demonstratio nõ erat dicta ad cõfirmationem eorum que dicta sunt: oppositionem eorum inducit dicens: Si ego testimoniũ perhibeo de me: testimoniũ meũ non est verũ. Quis autem non statim turbabitur: christũ audiẽs hoc docentem? Etenim in multis locis apparet sibiipsi testatus. Si igitur oĩa hec falsa sunt que nobis erit spes salutis? Unde veritatẽ inueniemus? cum ipsa veritas dicat: Testimoniũ meũ non ẽ verum. Hoc igitur quod dicit: Non est verum: non q̃ntum ad dignitatem suam: sed q̃ntum ad illorum suspitionem loquebatur. Poterant eni ei iudei subinferre: quoniã tibi non credimus. Null⁹ eni vnq̃ sibi testans dignus est fide. Deinde post oppositionem alias dat responsiones manifestas et irrefragabiles: tres inducens testes eoꝝ que dicta sunt: opera que ab ipso sunt facta: patris testimoniũ et iohãnis predicationẽ: et ponit priorẽ minorẽ: eam. s. que iohannis. vnde dicit: Alius est qui testimoniũ phibet de me: et scio quoniã verũ ẽ testimoniuz ei⁹ qd̃ phi. de me. AVG. Nouerat eni ipse veruz esse de se testimoniũ suũ: sed ꝓpter infirmos et ꝓpter incredulos querebat sol lucernas: fulgorẽ quippe solis lippitudo eorũ ferre non poterat: ideo quesitus est iohannes qui testimoniũ perhiberet veritati. Martyres nonne testes sunt christi: vt testimoniũ perhibeant veritati. Sed si diligentius inspicimus: quãdo martyres perhibent illi testimoniũ: ipse sibi phibet testimoniũ. Ipse enim habitat in martyribus: vt phibeant testimoniũ veritati. ALCVI. Uel aliter: Quia christus deus erat et homo: vtriusqz nature ꝓprietatẽ ostendit: aliquãdo loquẽs s̃m hoc qd̃ ex hoib⁹ assũpsit: aliquãdo s̃m maiestatẽ diuinitatis. Quod ergo ait: Si ego testimonium phi. etc̃. ex parte humanitatis est accipiendum. et ẽ sensus: Si ego homo de me perhibeo testimoniũ. s. absqz deo testimoniũ meũ non est verũ. vnde sequitur: Alius est qui testimoniũ phibet de me. Pater eni testimoniũ phibet christo: quia in baptismo vox patris audita est: et in monte transfigurato christo. Sequit: Et scio quia verum est testimoniũ eius. Deus enim veritas est: ergo testimoniũ veritatis quid aliud potest esse q̃ verum? CHRY. Sed s̃m priorẽ intellectũ possent illi dicere: Si non ẽ verũ testimoniuz tuũ: quõ dicis quoniã noui q veruz est testimoniũ iohannis? vnde ad eorũ suspicionẽ respõdet dicẽs: Uos misistis ad iohannẽ et testimo. perhi. veritati. q. d. Non misissetis ad iohannẽ si eum dignuz fide non opinaremini. Et quod vtiqz maius ẽ: non miserunt ad eũ interrogãdũ de christo: sed de ipso. Qui enim missi sunt nõ dixerũt: Quid dicis de christo? sed Tu quis es? quid dicis de teipso? ita magnam de hoĩe admirationem habebant. AVGVI. Ille autẽ testimoniũ phibuit: non sibi sed veritati: sicut amicus veritatis veritati christo testimoniũ phibuit. Non aũt dñs refellit testimoniũ iohannis quod vere necessariũ fuit: sed ostẽdit non ita debere homines in iohãnẽ intendere: vt iam nõ putẽt solum christũ sibi esse necessariũ. vñ subdit: Ego autez nõ ab ho. testi. acci. BEDA: Quia nõ indigeo. Iohãnes aũt etsi testimoniũ phibuit: non tñ vt christus cresceret: sed vt hoĩes ad ipsius cognitionẽ ꝓmoueret. CHRY. Testimoniũ etiam iohannis dei testimoniũ erat: ab illo enim discens dixit qd̃ dixit. sed ne dicant: Unde manifestuz est q a deo didicit qd̃ didicit? suspitionẽ correxit dicẽs: Sed hoc dico vt vos salui sitis. quasi diceret: Ego q̃dẽ deus existẽs nõ indigebã hmõi testimonio hũmano: quia vo ei magis attenditis et eũ magis oĩbus fidedignũ putatis: mihi aũt neqz miracula faciẽti credidistis: ꝓpter hoc vobis cõmemoro testimoniũ illi⁹. vt eni nõ dicãt: Quid igit si ille dixit: Nos aũt non suscepim⁹? oñdit qm̃ non acceptauerũt que ab eo dicta sũt. vñ sequit: Ille erat lucerna ardẽs et lu. vos aũt no. ad ho. exul. in lu. eius. Hoc autẽ qd̃ dicit: Ad horam: facilitatem credendi ostendit. et q̃cito ab eo resilierũt: qd̃ si non fecissent: cito eos ad iesum manuduxisset. vocando autem eum lucernam: ostendit qm̃ non ex se habebat lumẽ: sed a spiritussancti gratia.

ALCVI. Iohannes eni erat lucerna illuminat⁹ a xp̃o luce: ardẽs fide et dilectiõe: lucẽs verbo et actiõe qui p̃missus est vt inimicos christo cõfũderet: s̃z illõ: Paraui lucernam christo meo: inimicos ei⁹ induã confusione. CHRY. Ad iohannez igit vos duco

nō quasi illius idigens testimonio: sed vt vos salue
mini. nā habeo maius testimoniū iohāne. ꝛ hoc est
quod sequit: Ego aūt habeo testimoniū maꝰ iohā
ne. hoc aūt ē quod est ab operibꝰ. vn̄ sequit: Opera
enī que ded. t mihi pater vt perficiā ea: ipa opa que
ego fa. testi. perhi. de me q: misit me pr̄. ALCV.
Quod enī cecos illumiat: aures aperit: ora mutorū
resoluit: demōia fugat: mortuos suscitat: opa hec te
stimoniū phibēt de christo. HYLA. vij. de trinita.
Unigenitꝰ enī deꝰ nō nominis testimonio tm̄: sed
etiā virtutis docet esse se filiū. opa eniꝫ eius que fa
cit testant eū a patre missum. Jtaqꝫ filij obedientia
ꝛ paterna auctoritas docent ī misso. Sed q: opera
nō sufficiūt in credibilibꝰ ad testimoniū sequit: Et
qui misit me pater: ipe testimoniū phibet de me. Re
uoluite euāgelica volumīa ꝛ oē eorū opꝰ recensete:
nullū aliud patris de filio testimoniū extat in libris
q̄ ꝙ hic sit filiꝰ suus. Quod īfert hodie calumnie: vt
adoptio nomīs sit: vt mēdax deꝰ sit: vt nomia iania
sint? BEDA: Missio aūt īcarnatio eiꝰ debet itel
ligi. Deniqꝫ oñdit ꝙ deꝰ īcorporeꝰ sit: ꝛ ꝙ corporali
bus ꝛ visibilibꝰ oculis videri nō possit. vn̄ sequitur:
Neqꝫ vo. eius vn. au. neqꝫ speciē eiꝰ vidi. ALCV.
Possent enī iudei dicere: Nos soliti sumꝰ vocē dn̄i
audire ī syna: ꝛ eū vidimꝰ ī specie ignis. Si ergo deꝰ
phibet testimoniū de te: nos itelligeremꝰ vocē dn̄i
Cōtra h̄ dicit: Ego habeo testimoniū a patre q̄uis
nō itelligatis: q: vos nūqꝫ audistis vocē eiꝰ: neqꝫ spe
ciē eius vidistis. CHRY. Qūo ergo moyses dicit:
Si facta ē aliquādo huiusmōi res vt audiret popu
lus vocē dei loquētis de medio ignis: sicut tu audi
sti ꝛ vidisti: vidisse etiā eū dicunt Jsaias ꝛ alij plu
res. Quid ergo ē quod nūc ait christus? Jn philoso
phicū eos ducit dogma: paulatim oñdens qm̄ neqꝫ
vox circa deū ē: neqꝫ species: sed supior ꝛ figuris ē ꝛ
loquelis talibꝰ. Sicut enī dixit: neqꝫ vocē eius audi
stis. Propter h̄ nō idicat ꝙ vocē emittat: sed nō au
dibilē ita dicēs: Neqꝫ speciē eiꝰ vidistis: nō h̄ dicit:
ꝙ speciē sensibilē habeat ꝛ visibilē: sed qm̄ nihil hoꝝ
ē circa deū. ALCV. Nō enī carnalibus auribus:
sed spiritali itelligētia p gratiā spūsancti audiri po
test. Nō ergo vocē eiꝰ spiritalē audierāt: qm̄ eū ama
re: ꝛ p̄ceptis eiꝰ obedire nolebāt. neqꝫ speciē eius vi
derūt: q: nō exterioribꝰ oculis videri pōt sed fide et
dilectione. CHRY. Sed neqꝫ possibile erat eis di
cere: ꝙ p̄cepta eiꝰ suscepissent ꝛ suarēt: īdeoqꝫ subiun
git: Et verbū eiꝰ nō habetis ī vobis manēs. i. p̄cepta
dei legē ꝛ pphetas. ꝛ si enī ea deꝰ cōstituit: sed apud
vos nō sūt. si enī scripture vbiqꝫ docent vt mihi cre
datis: vos aūt nō creditis: māifestū ē ꝙ sermo eiꝰ de
ficit a vobis. Et pp̄ter h̄ subdit: Quia quē misit ille
huic vos nō creditis. ALCV. Uel aliter: Uerbuꝫ
quod in p̄ncipio erat nō habēt ī se manēs: q̄ verbuꝫ
dei quod audiūt ꝛ memoria tenere ꝛ ope iplere cō
tēnunt. Dixerat igit se habere testimoniū a iohāne:
ab opibus a patre addit ꝛ testimoniū a lege que da
ta ē p moysen dicēs: Scrutamini scripturas ī q̄bus
putatis vitā eternā habere: ꝛ ille sūt q̄ testimoniū p
hibēt de me. q. d. Uos q̄ ī scripturis putatis vitā eter
nā habere: ꝛ me quasi cōtrariū moysi repudiatis: te
stimonio ipsiꝰ moy. ī me ēē deū itelligere potestis: si
ipas scripturas diligēter ī vestigatis. Oī. enī scriptu
ra testimoniū phibet de christo: siue p figuras: siue p
pphetas: siue p angelorū mysteria. Sed his iudei ī
christo nō crediderūt: ꝛ iō vitā eternā habere n̄ pos
sunt. vn̄ sequit: Et non vultis ve. ad me vt vi. ha. q. d.
Scripture phibēt testimoniū. Et tm̄ p tot testimōia
nō vultis venire ad me. i. nō vultis mihi credere ꝛ a
me querere verā salutē. CHRY. Uel aliter pōt cō
tinuari: Possent illi dicere: Qualiter si vocē eiꝰ nō
auditimꝰ: deꝰ tibi testatꝰ ē: ꝛ iō dicit: Scrutamini
scripturas: oñdens ꝙ p has testatꝰ ē deꝰ de eo. etenī
ī iordane testatꝰ ē ꝛ ī mōte: sed vocē quidē facta in
mōte nō audierūt: factā aūt ī iordane audierūt: sed
nō attenderūt. Propterea mittit eos ad scripturas:
oñdens qm̄ ꝛ patris testimoniū illic ē. Non aūt ad
lectionē simplicē scripturarū: sed ad scrutationē ex
quisitā eos mittebat q: ea q̄ de eo dicebant in scri
pturis: desup obumbrabāt neqꝫ ī supficie exp̄mebā
tur: sed velut quidā thesaurꝰ recōdebant. Nō dicit
aūt q̄bus habetis vitā eternā: sed in q̄bus estimatis
vos habere: oñdens qm̄ nō capiebāt magnū fructū
ꝛ nobilē ex scripturis sola lectiōe estimātes se salua
ri cū fide eēnt p̄uati. Propter qd̄ subdit: Et nō vul
tis ve. ad me. q: ei credere nolebāt. BEDA: Quod
aūt venire p credere ponat psalmista oñdit dicens
Accedite ad eū ꝛ illuminami. Subdit aūt: Ut vitaꝫ
habeatis. Si enī aīa que peccat morit: ꝛ ipi anima
ꝛ mente mortui erant. Promittebat ergo illis vitaꝫ
anime vel felicitatis eterne.

¶ Claritatē ab hominibus nō acci
pio: sed cognoui uos: quia dilectio
nem dei nō habetis in uobis. Ego
ueni in nomine patris mei: ꝛ nō ac
cepistis me. Si aliꝰ uenerit in noie
suo: illuꝫ accipietis. Qūo uos pote
stis credere qui gloriā ab inuicē acci
pitis: ꝛ gloriā que a solo deo est nō
queritis? Nolite putare q: ego ac
cusaturus suꝫ uos apud patrē. Est
qui accusat uos moyses in quo uos
speratis. Si enim crederetis moysi
crederetis forsitan ꝛ mihi. De me
eni ille scripsit: Si autē illiꝰ lr̄is nō
creditis: qūo uerbis meis credetis?

¶ CHRY. Quia dn̄s supra meminit ꝛ iohānis ꝛ te
stimoniū dei: ꝛ operū suorum vt eos ad seipm attra
heret: pbabile erat multos suspicari ꝙ hec diceret:
gloriā hominū amās. ꝛ iō cōtra h̄ dicit: Claritatem
ab ho. nō accipio. hoc ē nō idigeo. Nō enim ē mea
natura talis: vt idigeat q̄ ab hominibus est gloria. Si
eī sol a lucerne lumīe nō recipit adiectionē: multo
magis ego hūana gloria nō idigeo. ALCV. Uel
claritatē ab hominibus nō accipio. i. laudē humanā
nō quero. nō enī veni vt honorē ab hominibus acci
perē carnalē: sed honorē hominibꝰ darē spiritualem.
Nō ergo iō hoc loquor: vt gloriā meā querā: sed con

doleo vobis errātibus: ꝛ volo vos reducere ad viaꝫ
veritatis. vñ dicit: Sed cognoui vos: q꞉ dilectioneꝫ
dei nō habetis in vobis. CHRY. q. d. Jō hoc dixi:
vt cōuincā vos: qm̄ ꝓpter amorē dei me nō ꝓsequi/
mini. Etenī ipse testat̄ mihi ꝛ ꝑ opera ꝛ ꝑ scripturas
Oportebat igit̄ vt sicut ꝛ me abijciebatis estimātes
esse deo cōtrariū: ita nūc ad me veniretis: si deū ama
retis: sed nō amatis. Nō aūt ab his solū: sed etiā a fu
turis hͦ ostēdit dicēs: Ego veni i nomie patris mei: ꝛ
nō accipitis me. Si ali⁹ ve. i no. suo: illū accipietis.
Jō dicit se in nomie patris venisse: vt oēm abscidat
occasionē idevotiōis. ALCV. Ac si dicat: iō veni
in mundū: vt ꝑ me glorificet̄ nomē patris: q꞉ patri
oīa attribuo. Dilectionē ergo dei nō habebāt: q꞉ no
lebāt eū recipe q̄ patris venerat facere volūtatē. An
tichrist⁹ aūt veniet i nomie nō patris sed suo: vt nō
gloriā patris: sed suā querat. Quia eni iudei nolue/
rūt recipe christū: pena peccati hui⁹ cōgruet: vt reci
piāt antichristū: vt q̄ nolūt credere veritati: credant
mēdacio. AVG. de verbis do. Sed audiam⁹ ꝛ io/
hannē: Audistis q꞉ antichrist⁹ venit: ꝛ nūc antichri
sti multi facti sūt. Quid aūt expauescis i antichristo
nisi q꞉ nomē suū honoratur⁹: ꝛ nomē dñi cōtem/
pturus? Quid aliud facit q̄ dicit: Ego iustifico: nisi
boni fuerim⁹: ꝑistis: Ergo vita mea ex te pēdebit: et
sal⁹ mea ex te religabit̄: ita ne oblit⁹ sim fundamen
tū meū: nōne petra erat christ⁹? CHRY. Sic igit̄
irrefragabilē idevotiōis eorū ponit demōstrationē
q. d. Si vt amātes deū me ꝓse queremini: multoma/
gis i antichristo hͦ vos facere oporteret. ille eni non
dicit se a patre missum: neq꜋ sm̄ volūtatē illi⁹ veni/
re: sed ecōtrario ea que sibi nō cōgruūt rapiēs super
oīa deū se eē dicet. Manifestū ē igit̄ q̄ liuoris ꝓse/
cutio erat: qua christū ꝓsequebant̄: ꝛ odij i deū. De
inde cām eorū īfidelitatis ponit dicēs: Quō vos po
testis cre. q̄ gloriā ab inuicē acci. ꝛ glo. q̄ a solo deo
ē nō queritis? Hic eni rursus ostēdit: qm̄ nō que dei
sūt intēdebāt: sed ꝓpriā volebāt passionē defendere
ALCV. Magnū igit̄ vitiū ē iactātia: ꝛ humane
laudis ambitio: que de se vult estimari: qō de se nō
habet. Jō eni nō possūt credere q꞉ suꝑba mēs eorꝫ
laudari desiderat: ꝛ se super alios efferre. BEDA:
Hoc aūt vitiū meli⁹ caueri nō pōt: q̄ꝫ vt ad cōscien
tias nostras redeam⁹: nosq꜋ puluerē cōsiderem⁹: ꝛ si
qd nobis boni iesse deꝑhēdimus: nō nobis sed deo
ascribam⁹. Instruimur etiā vt semp nos tales exhi/
beam⁹: q̄les ab alijs videri desideram⁹. Deniq꜋ pos/
sent ipi rñdere. Ergo accusabis nos apud patrē. Et
iō eorū questionē ꝑueniēs subdit: Nolite putar̄ q꞉a
ego accusatur⁹ sū vos apud patrē. CHRY. Quia
s. nō veni dānare sed saluare Est q̄ accu. vos Moy/
ses i quo speratis. Sicut eni de scripturis supra di/
xit: Jn q̄bus putatis vitā eternam habere: ita ꝛ de
moyse ait: I quo vos spatis: ex ꝓprijs eos vbiq꜋ capi
ens. Sed dicent: Qualiter nos ille accusabit? quid
tibi ꝛ moysi cōe: q̄ sabbatū soluisti? ꝛ iō subdit: Si ei
crede. moysi: crederetis for. ꝛ mihi De me eī ille scri/
psit hec ex superiorib⁹ cōstitutionē habē. cū eni i ut cō/
fessiōe deductū sit: q̄ a deo veni: ab opibus: a voce
ioh innis a patris testimonio. manifestū ē q̄ moyses
eos accusabit. Etenī dixit: Siqs venerit signa faciēs
ꝛ ad deū ducēs: ꝛ futura ꝑdicēs cū veritate: oporꝫ

ei obedire. Christ⁹ aūt hec oīa fecit nec crediderūt.
ALCV. Forsitan aūt more nostro posuit: nō q꞉a
dubitatio sit i deo. Scripsit aūt de christo moyses
dicēs: Prophetā vobis suscitabit de⁹ de fratrib⁹ ve
stris: tāq̄ꝫ meipm audietis. AVG. cōtra Faustū:
Sed ꝛ oē qō scripsit moyses de christo est. i. ad chri
stū oīno ꝑtinet: siue q̄ eū figuris rerū vel gestarū vel
dictarū ꝓnunciet: siue q̄ eius grām gloriāq꜋ cōmen
det. sequit̄: Si aūt illi⁹ lr̄is non creditis: quō verbis
meis cre. q. d. Ipse etiā scripsit ꝛ apud vos libros re/
liqt vt si forte obliuiscēmini: de facili recordari pos/
sitis. ꝛ cū scriptis nō credidistis: quō verbis meis nō
scriptis credetis? ALCV. Ex hͦ etiā colligit̄: quia
q̄ legit ꝑcepta q̄ rapinā ꝛ alia mala ꝓhibēt: ꝛ imple
re negligūt dicta euāgelij que ꝑfectiora ꝛ subtiliora
sūt iplere nō valēt. CHRY. Et quidē si attēderent
his q̄ dicebant̄: oportebat q̄rere ꝛ ab eo discere que
sūt illa q̄ moyses de eo scripsit: sed silēt. Tale eni est
neq̄cia: vt quicquid dicat aliquis vel faciat: maneat
ꝓpriū venenū cōseruans. CAPI. VI.

Post hec abijt iesus trās ma
re galilee: qō ē tyberiadis.
Et sequebat̄ eū multitudo
magna: q꞉ uidebāt signa q̄ faciebat
sup his qui ifirmabāt̄. Subijt ergo
i mōtē iesus: ꝛ ibi sedebat cū discipu
lis suis. Erat āt ꝓximū pascha dies
festus iudeorum. Cum subleuasset
ergo oculos iesus: ꝛ uidisset q꞉ mul
titudo maxia uenit ad eū: dic̄ ad phi
lippū: Unde emem⁹ panes ut man
ducent hi? Hoc āt dicebat tentans
eū. Jpse eni sciebat qd eēt factur⁹.
Respondit ei philipp⁹: Ducētorꝫ
denariorū panes nō suficiūt eis: ut
unusq̄sq꜋ modicū qd accipiat: Dic̄
ei un⁹ ex discipulis ei⁹ ādreas frater
simois petri: Est puer un⁹ hic q hꝫ
quiq꜋ panes ordeaceos et duos pis
ces: Sꝫ hec qd sunt: inter tantos?
Dic̄ ergo ies⁹ Facite hoies discūbere
Erat āt fenuꝫ multū i loco. Discu
buerunt ergo uiri numero q̄i q̄nq꜋
milia. Accepit ergo ies⁹ panes: ꝛ cū
grās egisset: distribuit discūbētib⁹.
Silr̄ ꝛ ex piscib⁹ quātū uolebat. Ut
autē ipleti sunt: dixit discipulis suis
Colligite que suꝑauerūt fragmēta
ne pereāt. Collegerunt ergo: ꝛ iple

**uerũt duodecim cophinos fragmẽ
torũ ex quinqꝫ panibus ordeaceis ⁊
duobꝰ piscibꝰ: que supfuerũt his q
mãducauerãt. Jlli ergo homies cũ
uidissẽt quod iesus fecerat signũ: di
cebãt: Quia hic est uere propheta q
uentur ꝰ est in mundum.**

¶CHRY. Sicut iacula cũ i durũ aliq̃d inciderint:
q̃ i multo ĩpetu iaciunť: cũ aũt nõ habuerĩt aliquid
obuiãs: dissoluiť cito ĩmissio ⁊ q̃escit: ita ⁊ si cũ au/
dacibꝰ hominibus ĩpetuose icesserimus seuiũt magis.
Si aũt cesserimꝰ facile mollimꝰ eorũ insaniã. Pro/
pterea christꝰ furorẽ ex p̃missis s̃monibꝰ natũ sece/
dẽdo mitigauit: i galileã vadẽs: nõ tñ loca vñ in hie
rusalẽ ascẽderat nõ enĩ i chana galilee: sed vltra ma
re iuit. vñ ait: Post hec abijt trãs mare galilee quod
ẽ tyberiadis. ALCV. Hoc mare p̱ diuersitate lo/
corũ diuersis nominibus vocať: sed q̃ztũ ad p̃sentẽ lo
cũ: mare galilee ꝓpter ꝓuinciã: tyberiadis aũt a ci/
uitate diciť. Mare aũt diciť: nõ q: sit amara aqua:
sed iuxta hebraicũ modũ oĩm cõgregatiões aquarũ
maria vocanť. Quod mare dñs etiã frequẽter tran
sit vt populis ibi manẽtibus verbũ p̃dicatiõis ipen
dat. THEO. Trãsit enĩ de loco ad locũ ꝓbando
populi volũtatẽ. ⁊ auidiores homies vniuscuiusqꝫ
ciuitatis: ⁊ solicitiores reddẽs. vñ seq̃ť: Et seque. eũ
mul. ma. q: vide. sig. que fa. sup his q̃ ĩfirmabanť.
ALCV. Scilicet q̧ cecos illuminabat: ⁊ alia huius/
mõi. Et sciẽdũ ẽ q̧ quoscũqꝫ i corpore sanabat: eos
pariter reformabat i aĩa. CHRY. Tãta aũt doctri
na potẽtes a signis magnis mouebãť: q̧ grossioris
mẽtis erãt. Signa enĩ vt ait paulꝰ nõ sũt data fide/
libꝰ sed ĩfidelibꝰ. Sapiẽtiores aũt erãt illi de q̃bus ĩ
mattheo diciť: q̧ stupebãt ĩ doctrina eiꝰ. Sed quare
nõ dicit que signa videbãt eũ faciẽtẽ: qm̃ hic euãge/
lista maiorẽ ptem libri ĩ s̃monibꝰ dñi cõsumere stu
duit. Seq̃ť: Subijt ĩ mõtẽ iesus. ⁊ ibi sede. cũ disci.
suis. Jn mõtẽ quidẽ ascẽdit ꝓpter signũ qđ fieri de
bebat. Sed q̧ discipulos secũ ascẽdere fecit: accusa/
tio multitudis erat: nõ sequẽtis eũ. Ascẽdit etiam ĩ
mõtẽ: erudiẽs nos a tumultibꝰ ⁊ ab ea que ĩ mũdo
ẽ turbatiõe q̃escere. aptũ enĩ ad philosophiã solitu/
do ẽ. Seq̃ť: Erat aũt ꝓximũ pa. di. fe. iu. Uide qua
liter ĩ anno ĩtegro nihil plus euãgelista nos docuit
de signis christi q̃ꝫ q̧ paralyticũ sanauit ⁊ filiũ reguli
nõ eĩ studuit vniuersa annũciare sed ex multis ma/
gna ⁊ pauca. Qualiter igiť nõ ascẽdit ad diẽ festũ:
paulatĩ enĩ soluebat legẽ occasionẽ capiẽs a iudai
ca neq̃cia. THEO. Quia enĩ iudei eũ p̃sequeban/
tur: occasionẽ recessus accipiẽs legẽ exclusit: innuẽs
obseruãtibꝰ q̧ veritate adueniẽte: oĩs cessat figura.
⁊ q̧ legibꝰ nõ subijciť: vt legalia festa p̃ficeret: ⁊ vi
de hoc qđ nõ erat festũ christi: sꝫ iudeorũ BEDA:
Si q̃s aũt verba euãgelistarũ diligẽter cõsiderauerit
facile cognoscet: q: vniꝰ anni spaciũ fuit iter decol/
lationẽ iohãnis ⁊ passionẽ dñi. Cũ enĩ matthęꝰ di/
cat: q: dñs audita nece iohãnis secessit ĩ desertũ lo/
cũ ⁊ ibi turbas pauit: ⁊ iohãnes diť q̧ ꝓximũ erat
pascha iudeorũ qñ turbas pauit: apte demõstratur

q: iminẽte pascali festiuitate decollatꝰ ẽ iohãnes.
Euoluto aũt vniꝰ ãni spacio passus ẽ christꝰ i eadẽ
festiuitate. Sequiť: Cũ subleuasset ergo oculos ie/
sus ⁊ vidis. q: multi ma. ve. ad eum dixit ad phi. vñ
eme. pa. vt mã. hi: Dixit cũ subleuasset oculos iesus
q̧ disceremꝰ q: oculos nõ erigebat huc atqꝫ illuc sꝫ
pudice sedebat attẽtus cũ discipulis suis. CHRY.
Neqꝫ etiã simpliciter sedebat cũ discipulis suis: sed
diligẽter loquẽs aliq̃d eis: ⁊ eos ad seipm cõuertẽs:
deĩde respiciẽs vidit turbã ad se veniẽtẽ. Cuiꝰ igiť
grã philippũ iterrogat: sciebat enĩ q̧ discipulorum
eiꝰ cõgregatio ampliori ĩdigebat doctrina. Talis aũt
erat philippꝰ q̃ postea dixit: Ostẽde nobis patrem ⁊
sufficit nobis. ꝓpterea igiť p̃us eũ erudiebat. Naꝫ si
simpliciter factũ eẽt miraculũ nõ tantũ appareret:
nũc aũt priꝰ cogit cõfiteri iopiã: vt certiꝰ discat mi/
raculi magnitudinẽ. vñ seq̃ť. Hoc aũt dice. ten. eũ.
Nõ quidẽ ignorãs id quod debebat ab ipo dici. sed
hũane hoc dictũ ẽ. Sicut eĩ qđ diciť: Qui scrutať
corda hominũ: nõ ostẽdit ignorantie scrutationẽ sed
certissime cognitiõis: ita cũ hic dicit q̧ tẽtauit eũ:
nihil aliud dicit q̃ꝫ quoniã sciebat certissime. Sed a
liud ẽ dicere qm̃ ꝓbatiorẽ eũ faciebat: p̱ talẽ iterro/
gationẽ iducẽs ĩ certissimã signi cognitionẽ. ꝓpter
h̃ ⁊ euãgelista ne ĩfirmitate locutiõis minorationẽ
aliquã suspiceris subiũgit: Jpse enĩ sciebat q̃d eẽt fa
cturꝰ. AKCV. Jnterrogat igiť nõ vt ignorata di/
sceat: sed vt discipulo adhuc rudi ꝓpriã tarditatẽ dñ
dat: quã ipe ĩ se p̱pẽdere nõ valebat. THEO. Uel
etiã vt alijs ipm ostẽderet: nõ tãq̃ꝫ cor eiꝰ ignorãs.
AVG. de cõ. euã. Sed si dñs scd̃m narrationem io
hãnis ꝓspectis turbis q̃siuit a philippo tẽtans eum
vñ illis esce dari posset: põt mouere q̃uo sit verũ: qđ
alij narrauerũt priꝰ dixisse dño discipulos: vt dimit
teret turbas. Quibꝰ ille r̃ñdit s̃m mattheũ: Nõ hñt
necesse ire: date eis vos mãducare. intelligiť igiť pꝰ
hec verba dñm inspexisse multitudinẽ ⁊ dixisse phi/
lippo: qđ iohãnes cõmemorat: alij aũt p̃termiserũt.
CHRY. Uel aliť: Alia q̃dez sũt illa: alia ãt sũt hec
nõ eisdẽ facta tẽporibꝰ. THEO. Philippũ igitur
dñs tẽtans vtrũ fidẽ haberet iuenit eũ adhuc hũa/
nis passionibꝰ subiacẽtẽ: qđ patet ex h̃ qđ seq̃ť: R̃ñ/
dit ei philippꝰ: Ducẽtorũ denariorũ panes nõ suffi/
ciunt eis: vt vnusq̃sqꝫ modicũ q̃d acci. ALCV. Jn
quo tarditatẽ suã ostẽdit: nã si p̃fecte de creatore ĩtel
ligeret: de eiꝰ potẽtie largitate nõ diffideret. AV/
GV. de cõ. euã. Quod aũt philippꝰ hic apud iohan
nẽ r̃ñdet: hoc marcꝰ a discipulis r̃ñsum eẽ cõmemo
rat. volẽs ĩtelligi hoc ex ore ceterorũ philippũ r̃ñdis
se: quãq̃ꝫ ⁊ pluralẽ numerũ p̱ singulari vsitatissime
ponere potuerit. THEO. Sed ⁊ andreã dñs simi
lẽ philippo ĩuenit: q̃uis altiꝰ de illo contẽplãtẽ. Se
quiť enĩ: Dicit ei vnꝰ ex disci. eiꝰ Andreas fra. simo.
petri: Est puer vnꝰ hic q̃ habet q̃nqꝫ panes bordea.
⁊ duos pisces. CHRY. Estimo quidẽ nõ sine cã id
eũ dicere. sed q: audiuerat signũ qđ heliseꝰ de pani/
bus hordeaceis fecerat: pauit eĩ de. xx. panibꝰ centũ
homies. Ascẽdit igiť mẽte ĩ aliquod excelsum: sꝫ ad
summũ nõ potuit ꝑuenire. qđ patet p̱ h̃ quod sub/
dit: Sed hec q̃d sũt inter tãtos? Estimabat enĩ q̧ de
paucioribꝰ pauciora: ⁊ de pluribꝰ plura facturꝰ eẽt
q̃ miracula faciebat. sed h̃ nõ erat verũ. Similiter eĩ

ei facile erat ⁊ de pluribꝰ ⁊ de paucioribus pascere turbas. nõ eni materia subiecta idigebat: sed ne viderent creature aliene eẽ ab eiꝰ sapiã ipsis creaturis vtit ad materiã miraculorũ. THEO. Cõfundantur manichei q̃ dicũt ꝙ panes ⁊ oĩa huiusmõi creata sũt a malo deo: qꝛ boni dei filiꝰ iesus christus panes multiplicauit. nã si creature male fuissent: neq̃q̃ bonꝰ mala multiplicasset. AVG. de cõ. euan. Quod aũt andreas apud iohãnẽ de q̃nq̃ panibus ⁊ duobꝰ piscibꝰ suggessit: hoc ceteri pluralẽ numerũ ꝓ singulari ponẽtes ex discipulorũ ꝑsona retulerũt. CHRY. Discamꝰ aũt hic q̃ voluptati attendimus: q̃ cõedebãt mirabiles viri illi ⁊ magni ⁊ q̃ntitatẽ eorũ q̃ iferebant ⁊ vtilitatẽ mẽse eorũ. Nõdũ autem apparẽtibꝰ panibꝰ iussit eos discũbere: vt discas q̃m nõ entia vt entia ei subsistũt: sicut paulꝰ ait: Qui vocat ea q̃ nõ sunt: tãq̃ ea q̃ sũt. Sequit enĩ: Dicit eis iesus: facite ho. discũbere. ALCV. Ad lr̃am ho[illegible] discũbere dicimꝰ iacẽdo comedere more an[illegible]. vñ seq̃t: Erat aũt fenũ multũ ĩ loco. THE. [illegible] Erat enĩ pascha qd̃ ĩ p̃mo mẽse veris p[illegible]. Seq̃: Discu. ergo viri nu. quasi q̃nq̃ milia. Soli viri numerant ab euãgelista qꝛ legalẽ consuetudinẽ sequebat. Etenĩ moyses a. xx. ãnis ⁊ supra populũ cõnumerauit. nulla mẽtione de mulieribus facta: inuẽs ꝙ oẽ quod virile ẽ ⁊ iuuenile: dignũ et honorabile ẽ apud deũ. Seq̃: Accepit ergo iesus panẽ: ⁊ cũ g̃ras egisset distri. discũ. similiter ex piscibus q̃tũ volebat. CHRY. Sed quare paralyticũ debens sanare nõ orat neq̃ suscitãs mortuos: neq̃ mare q̃etans: hic aũt orat g̃ras agẽs? vt. s. oñdat eos q̃ cõestionẽ icipiũt g̃ras agere oportere deo. Sed ⁊ aliter ĩ minoribꝰ maxie orat: vt discas ꝙ nõ ꝓpter idigentiã orat. Si enĩ idigeret orare multomagis ĩ maioribus hoc fecisset. Quia vero illa ex auctoritate facit: manifestũ ꝙ hic cõdescẽdẽdo nobis orat. ⁊ adhuc q̃m turba multa erat p̃ns: oportebat eis suaderi ꝙ s̃m volũtatẽ dei aduenerat: ⁊ iõ cũ occulte aliquod miraculũ faciebat nõ orabat sed coram multis orabat. ne crederẽt ꝙ eẽt deo cõtrarius. HYLA. iij. de tri. Quinq̃ igit panes offerũt turbe ⁊ frãgunt: subrepũt ĩ frangẽtiũ manus quedã fragmẽtorũ ꝓcreatiões. nõ iminuit vñ ꝑfringit: ⁊ tñ ꝑfringẽtis manũ fragmẽta occupãt: nõ sẽsus: nõ visus: ꝑfectũ tã conspicabilis opatõnis assequit: et qd̃ nõ erat videtur quod nõ itelligit: solũ supest vt deꝰ oĩa posse credatur. AVG. Unde enim multiplicat de paucis granis segetes: ide ĩ manibꝰ multiplicauit q̃nq̃ panes potestas enĩ erat ĩ manibꝰ christi: panes autem illi q̃nq̃ quasi semĩa erãt: nõ quidẽ terre mãdata: ſ; ab eo q̃ terrã fecit multiplicata. CHRY. Vide autem q̃nta ẽ serui ⁊ dñi differẽtia. nã ꝓphete quasi ex mensura habẽtes g̃ram ita miracula faciebãt: christus aũt absoluta virtute faciẽs cũ multa supabũdãtia oĩa opabatur. Sequit: Vt aũt iple. sũt dixit discipulis suis: Colli. que supa. frag. ne pereãt. Collegerunt ergo ⁊c̃. Nõ quidẽ hec ostẽtatio superflua fuit: sed ne phantasiã existimarẽt qd̃ factũ ẽ ꝓpter quod etiã ex subiecta materia miraculũ fecit. Sed quare nõ turbis dedit fragmẽta portãda: sed discipulis? qꝛ hos maxie erudire volebat: q̃ orbis terrarũ debebãt esse magistri. Ego aũt nõ solũ admiror multitudinẽ panum q̃ facta ẽ: sed ⁊ certitudinẽ supfluorũ: qꝛ neq̃ plus neq̃ minꝰ fecit supfluũ eẽ: sed tantũ q̃tũ volebat. s. xij. cophinos s̃cd̃m numerũ. xij. apostolorũ. THEO. Addiscimꝰ aũt ex miraculo ꝑpetrato non fieri pusillanimes ĩ coartatiõibꝰ paupertatis. BE. Turbe aũt cũ vidissent signũ qd̃ fecit dñs mirabantur: qꝛ nõdũ eũ deũ eẽ cognouerãt: iõq̃ euãgelista subdit: Illi ergo homĩes. qꝛ carnales erat ⁊ carnaliẽ itelligebãt: cũ vidissent qd̃ fecerat signũ dicebãt: q̃a hic ẽ vere ꝓpheta q̃ vẽturus ẽ in mundũ. ALCV. Nondũ pleni fide dñm vocãt ꝓphetã q̃ nõdũ deũ dicere nouerãt: sed iã multũ ꝓfecerãt ex virtute miraculi q̃ eũ secernẽtes ab alijs ꝓphetã vocabant: sicut sciebãt in populo illo ꝓphetas aliq̃n miracula fecisse. nec fallunt si dicũt ꝓphetã: cũ ipe dñs nouerit se ꝓphetã dicẽs: Nõ capit ꝓphetã pire extra hierusalẽ. AVG. Sic aũt ꝓpheta ẽ christꝰ ⁊ dñs prophetarũ: sicut angelꝰ ⁊ dñs angelorũ. ex eo ei ꝙ presens annũciauit angelꝰ erat. ex eo ꝙ futura p̃dixit ꝓpheta erat. ex eo ꝙ verbũ caro factũ ẽ: ⁊ angelorũ ⁊ ꝓphetarũ dñs erat. nullꝰ enĩ ꝓpheta sine verbo dei. CHRY. Ex hoc aũt ꝙ dicũt: Qui vẽturꝰ est in mũdũ: manifestũ ẽ ꝙ ꝓphetã quendã p̃ncipalem expectabãt. Et iõ qd̃ dicit: Hic est vere ꝓpheta: in greco cũ adiectiõe articuli ponit ad oñdendũ. s. eum eẽ discretũ ab alijs ꝓphetis. AVG. Cõsiderandũ autẽ ꝙ dicit: qꝛ deꝰ nõ ẽ talis substantia q̃ oculis videri possit: ⁊ miracula eius q̃bus totũ mũdum regit: vniuersamq̃ creaturã admĩistrat: assiduitate viluerunt: seruauit sibi quedã que faceret oportuno tẽpore: p̃ter vsitatũ cursum ordinẽq̃ nature: nõ vt maiora sed ĩsolita vidẽdo stuperẽt q̃bus quotidiana viluerunt. Maiꝰ enĩ miraculũ ẽ gubernatio totiꝰ mũdi q̃ saturatio q̃nq̃ miliũ hominũ de q̃nq̃ panibꝰ: ⁊ tamẽ hoc nemo mirat. Illud mirant homĩes: nõ qꝛ maius: sed qꝛ rarũ ẽ. Nec tamẽ sufficit hoc ĩtueri ĩ miraculis christi: qꝛ enĩ dñs ẽ ĩ mõte: verbũ dei ẽ in alto. ꝓinde nõ quasi humiliter iacet: nec trãseunter pretereundũ ẽ. ALCV. Mystice enĩ noĩe maris turbidũ seculũ designat. Mox aũt vt christꝰ mare mortalitatis nostre adijt nascẽdo: calcauit moriẽdo: trãsijt resurgẽdo: secute sũt eũ credendo ⁊ imitãdo turbe credẽtiũ ex vtroq̃ populo collectorũ. BEDA: Tũc aũt dñs subijt ĩ montẽ q̃n celũ ascẽdit: qd̃ designat ꝑ montẽ. AVG. Quod enĩ turbis iferioribꝰ relictis ad altiora cũ discipulis ascẽdit: oñdit ꝙ simplicibꝰ minora p̃cepta sũt cõmittẽda: perfectioribꝰ altiora. ꝙ imminente pascha illos reficit: significat qꝛ quisq̃ pane diuini verbi ⁊ corpore ⁊ sanguie domini desiderat refici: debet spirituale pascha facere i. de vitijs ad virtutes trãsire. Oculi vero dñi sũt dona spiritualia: q̃ cũ dñs electis suis misericorditer cõcedit: tũc ĩ eos oculos suos dirigit. i. respectũ pietatis ipendit. AVG. lib. lxxxiij. questi. Quinq̃ aũt panes hordeacei significãt veterẽ legẽ: siue qꝛ nõdum spiritalibꝰ: ſ; adhuc carnalibꝰ data ẽ lex. i. q̃nq̃ corporis sensibꝰ dedita. Nã ⁊ ipe turbe q̃nq̃ milia hominũ fuerũt: siue qꝛ ꝑ moysen lex ipa data ẽ. Moyses enĩ q̃nq̃ libros scripsit. Et ꝙ hordeacei erant panes. bñ significauit vel ipam legẽ q̃ ita data erat: vt in ea vitale aĩe alimentũ corporalibꝰ sacramẽtis obtegeret. Ordei enĩ medulla tenacissima palea tegit:

vel ipm populū nondū expoliatū carnali desiderio tāq; palea cordi ei⁹ iherebat. BEDA: Hordeū etiam pabulū ē iumētorū ꝛ cib⁹ seruorū: ꝛ lex vet⁹ data ē suis ꝛ iumētis. i. carnalib⁹. AVG. lib. lxxxiij. q̄sti. Duo aūt pisces q̄ saporē suauē pani dabāt: duas illas psonas vident̄ significare: q̄bus popul⁹ ille regebat̄: regiā. s. ꝛ sacerdotalē: q̄ tn̄ due psone dn̄m nostrū pfigurabāt: ambas eni ille sustinuit. ALCV. Uel duo pisces dicta vel scripta ꝓphetarum ꝛ psalmistarū significāt. ꝛ cū q̄narius ad quinq; sensus corporis referat̄: mille ad pfectionē refert̄. Qui vo quinq; sensus corporis pfecte regere studēt: viri dicūtur a virib⁹ quos feminea mollicies nō corrūpit: sed sobrie ꝛ caste viuūt: ꝛ celestis sapiētie dulcedie merentur recreari. AVG. sup io. Puer aūt qui ista habebat: forte popul⁹ israel erat q̄ sensu puerili ea portabat: nec māducabat. Illa eni q̄ portabat clausa onerabāt: apta pascebāt. BEDA: Pulchre aūt dicit: Hec q̄d sūt inter tātos? q: lex vet⁹ parꝫ pficiebat: quousq; eā suis manib⁹ suscepit. i. ope ipleuit. ꝛ eādem spiritualiter itelligēdā eē docuit: q: lex neminē ducebat ad pfectū. AVG. sup iohā. Frāgēdo aūt panea multiplicati sūt. Quinq; eni libri moysi: multos libros cū exponūt̄ tāq; frangēdo. i. disserendo fecerūt. AVG. lib. lxxxiij. questi. Dn̄s etiā tāq; frāgendo ꝛ aperiēdo quod durū erat ꝛ clausū ī lege discipulos ipleuit: cū eis post resurrectionem apuit scripturas. AVG. sup io. Quia aūt ignorātia populi erat ī lege: ꝓpterea tētatio dn̄i ignorantiā discipuli demōstrabat. Sup fenū aūt discūbebāt: q: carnaliter sapiebāt: ꝛ ī carnalib⁹ q̄escebāt: ois eni caro fenū. Illi aūt de panib⁹ dn̄i iplent̄: q̄ quod aurib⁹ audiūt opibus implēt. AVG. Que sūt aūt fragmēta nisi q̄ popul⁹ nō poterat māducare? Quid ḡ restat nisi vt secretiora itelligētie q̄ n̄ pōt cape multitudo illis credāt̄ q̄ idonei sunt: ꝛ alios docere valēt: sicut erāt apostoli. vn̄ ꝛ. xij. cophini ipleti sunt. ALCV. Cophinis eī suilia iplent̄ officia. Cophini igit̄ sūt apostoli ꝛ eorū imitatores: q̄ lꝫ ī p̄senti sint despicabiles: spiritaliū sacramētorū diuitijs sūt interi⁹ referti. Dicunt̄ aūt apostoli fuisse cophini: q: p apostolos fides sancte trinitatis erat p̄dicāda ī quatuor ptibus mūdi. Quod aūt nouos panes noluit facere: sed allatos cumulauit: significat: q: veterē scripturā nō reprobauit: sed aperiēdo patefecit.

Jesus ergo cū cognouisset: quia uēturi essent ut raperēt eū ꝛ facerēt eū regē: fugit iterū ī mōtē ipse sol⁹. Ut autē sero factū ē: descēderūt discipuli ei⁹ ad mare. Et cū ascēdissēt nauim uenerūt trās mare in capharnaum. Et tenebre iā facte erāt. Et nō uenerat ad eos iesus. Mare autē uēto magno flāte exurgebat. Cū remigassent ergo quasi stadia uigintiq; aut triginta: uidēt iesum ambulantē sup mare: ꝛ ꝓximū naui fieri ꝛ timuerūt. Ille autem dicit eis: Ego sū: nolite timere. Uoluerunt ergo accipere eū in nauim: ꝛ statim nauis fuit ad terrā ad quā ibāt.

BEDA: Turbe viso tāto miraculo: itellexerūt piū atq; potētē: ꝛ ideirco voluerūt ipm facere regē. homines nāq; volūt habere regē piū ad regēdū: ꝛ potentē ad tuēdū. Dn̄s igit̄ h̄ cognoscēs fugit ī mōtē: i. ascēdit celeriter. vn̄ dicit̄: Jesus ergo cū cogno. quia ve. ess. vt ra. eū ꝛ fa. eū regē: fugit iterū ī mōtē ipse solus. Dat̄ ergo itelligi q dn̄s cū sederet ī mōte cū discipulis suis: ꝛ videret turbas ad se veniētes descenderat de mōte: ꝛ circa īferiora loca turbas pauerat. Nā q̄uo fieri pōt vt rursus ille fugeret: nisi ante de mōte descēderet? AVG. de cōcor. euā. Nō aūt repugnat quod ī matthe⁹ dixit: Ascēdit ī mōtē sol⁹ orare. Neq; eni cause orādi cōtraria ē cā fugiēdi: quandoquidē ꝛ hic dn̄s docerat hāc eē nobis magnā cāꝫ orādi qn̄ ē cā fugiēdi. AVG. Erat aūt rex q̄ timebat fieri rex: nec talis rex q̄ ab homib⁹ fieret: sed talis q̄ homib⁹ regnū daret: semꝑ q̄dē ille cū patre regnat scd̄ꝫ q ē fili⁹ dei. Predixerūt āt ꝓphete regnū e⁹: ꝛ scd̄m id q hō factus ē christ⁹: ꝛ fecit fideles suos christianos: q̄ sūt regnū e⁹ qd̄ mō colligit̄ mō emit̄ sanguie christi. Erit āt aliq̄n manifestū regnū eius: qn̄ erit apta claritas sanctorū e⁹ p⁹ iudiciū ab eo factū. Discipuli āt ꝛ turbe credētes ī eū putauerūt illū sic venisse vt iā regnaret: Hoc ē velle rape ꝛ face eū regē. CHRY. Uide āt q̄ta ē gule virt⁹: nō vltra eis sabbati trāsgressiōis cura: nō vltra zelant ꝓ deo: sed oīa remota sūt vētre repleto: ꝛ ꝓpheta iā erat apud eos: ꝛ regē eū ithronizare volebāt. Christus āt fugit erudiēs nos mūdanas ɔtēnere dignitates. Sic igit̄ iesus dimittit discipulos ꝛ ascēdit ī mōtē. Hi vero a magistro relicti: vt sero factū ē descēderūt ad mare. Et h̄ ē qd̄ subdit̄: Ut āt sero fa. ē desc. disci. e⁹ ad mare. Et q̄dē vsq; ad vesperā expectauerūt eū vēturū eē putātes ad se: facta vo vespa n̄ vltra sustinēt eū nō īq̄rere: tāt⁹ eos detinebat amor: sꝫ ab amore igniti ascēderūt ī nauē. vn̄ seq̄t̄: Et cū ascē. na. ve. trās ma. ī caphar. Ueniebāt q̄dē ad capharnaū estimātes se illic eū iuēturos. AVG. Sic ḡ dixit finē ꝛ redit vt exponat q̄uo venerūt: q: p stagnū nauigātes trāsierūt: ꝛ dū nauigarēt recapitulādo exponit q̄d acciderit dicēs: Et te. iā fa. erāt ꝛ n̄ ve. ad eos ie. CHRY. Nō sine cā euāgelista tēp⁹ designat: sꝫ vt p h̄ calidū eorꝫ amorē ostdat. Nō eī dixerūt: Uespera nunc ē ꝛ nox aduēit: sꝫ ab amore igniti ascēderūt ī naui. multa āt erāt ex q̄b⁹ īpediebant̄ a tēpore. vn̄ dr̄: Et tene. iā fa. erāt a tēpestate. vn̄ seq̄t̄: Mare au. vē. ma. flā. exurge. a lo. Nō eī erat ꝓpe terrā. vn̄ dr̄: Cum remigassēt ergo q̄si stadia. xxv. vel. xxx. BEDA: Eo genere locutiōis: quo cū dubitādo loq̄mur solem⁹ dicē ferme. xxv. aut ꝓpe. xxx. CHRY. Et vltio ab inopinabili. vn̄ seq̄t̄: Uidēt iesū am. supra ma. ꝛ ꝓxi. fieri. Apparet q̄dē eis postq̄ illos dimiserat: illo q̄dem docēs eos q̄d ē derelictio: ꝛ amorē excitās maiorē: hic vero suā v̄tutē ondēs: ꝓp h̄ igit̄ illi turbabāt̄. vn̄ seq̄t̄: Et timuerūt. q̄bus turbatis dn̄s cōfortationē adhibet. vn̄ seq̄t̄: Ille āt dicit eis: Ego sū nolite time

re. BEDA: Nō āt dixit: Ego sū iesus: sʒ tm̄: Ego sū
q: familiares ei⁹ erāt: iōq3 audita voce facile potue
rūt cognoscere magistrū. siue qḋ veri⁹ ē: vt ondēret
se illū eē q̄ moysi dixit: Ego sū q̄ sū. CHRY. Jḋ au
tē eis apparuit: vt ondat qm̄ ipe ē q̄ tēpestatē soluet.
Hoc ei ondit euāgelista subdēs: Voluerūt ergo ac
cipe eū i nauī: ⁊ stati fuit nauis ad terrā. ad quā ibāt.
Trāquillā enī ꝓbuit eis nauigationē. Non aūt na
uim ascēdit: volēs mai⁹ miraculū opari: ⁊ deitatem
ei⁹ reuelare apti⁹. THEO. Vide nāq3 tria miracu
la. pmū ē q̄ ambulabat supra mare. scḋm est q̄ flu
ct⁹ mitigat. tertiū ē q̄ stati fecit nauim ad terrā ire:
ad quā ibāt. nā multū distabāt a terra: cū eis dn̄s ap
paruit. CHRY. Turbe āt non ondit se iesus supra
mare ābulātē: q: h̄ signū ībecillitatē eoꝝ excedebat.
sed neq3 discipulis diu visus ē h̄ faciēs: sed stati di
sparuit ab eis. AVG. de cō. eu. Nō ē āt aduersū
q̄ matthe⁹ pri⁹ eū dixisse discipulos ascēdere i naui
culā ⁊ pcedere eū trās fretū. donec dimitteret turbas:
ac deide dimissis turbis ascēdisse i mōtē sol⁹ orare:
Johānes vero pri⁹ eū fugisse cōmemorat solū i mō
tē: ac deide lquit. Vt au. se. fa. ē. descēderūt disci. ei⁹
ad mare. ⁊ cū ascē. naui. Quis ei h̄ videat recapitu
lādo iohānē postea dixisse factū a discipulis qḋ iā
iesus iusserat anq̄ fugisset i mōtē. CHRY. Vel ali
ter: Mihi videt̄ hoc signū aliud ab eo qḋ apḋ mat
theū positū ē. tūc enī nō stati eū susceperūt: nūc aūt
psuasi sūt statim suscipe. ⁊ tunc q̄dē adhuc tēpestas
pmanebat cōcutiēs naui: nūc āt cū voce trāqllitas
aduenit. multociēs ei eadē faciēs signa vt facile su
sceptibilia fiāt. AVG. Mystice āt pauit dn̄s tur
bas ⁊ ascēdit i mōtē. sic ei de illo pdictū ē: Cōgrega
tio populoꝝ circūdabit te: ⁊ pp̄ hāc i altū egredere
.i. vt circūdet te ɔgregatio populoꝝ regredere in al
tū. Quare āt dictum ē Fugit: neq3 enī si nollet tene
rēt: Aliqḋ ergo significauit fugiēdo: q:. s. nō potuit
itelligi altitudo ei⁹. q̄cq̄d ei non itellexeris: fugit me
dicis. ergo fugit i mōtē ipe sol⁹: q: ascēdit sup omēs
celos. Jllo aūt sursum posito: discipuli i nauicula tē
pestatē patiebant̄: nauicula illa ecclesiā ꝑsignabat.
Tenebre iā facte erāt: ⁊ merito: q: lux nō erat: nō ei
venerat ad illos iesus. Quātū accedit finis mūdi: cre
scūt errores: crescit iniq̄tas. Lux deniq3 charitas est
sʒ illud: Qui odit fratrē suū. i tenebris ē. Jpsi fluct⁹
nauē turbātes: ⁊ tēpestates ⁊ vēti: clamores sūt ma
ledictoꝝ. īde charitas refrigescit: īde fluct⁹ augent̄:
⁊ turbat̄ nauis. nec tn̄ vēti illi ⁊ tēpestas ⁊ fluct⁹ ⁊
tenebre id agebāt: vt vel nauis nō pmoueret̄: vel so
luta mergeret̄. Qui enī pseuerauerit vsq3 i finē: hic
saluus erit. Quinari⁹ aūt numer⁹ ad legē ptinet: ipsi
sūt q̄nq3 libri moysi. ergo legē signat numer⁹ vicesi
mus q̄nt⁹: qm̄ q̄nquies q̄nı sūt vigīti q̄nq3. Sʒ huic
legi anq̄ euāgeliū veniret deerat pfectio: q̄ i senario
numero cōphēdit̄. Jpsa ergo q̄nq3 p sex multipli
cent̄: vt lex p euāgeliū ipleat̄: vt fiāt series q̄ni. xxx.
Ad eos ergo q̄ legē iplēt venit iesus calcās fluct⁹. i.
oēs timores mūdi sub ped. h⁹ habēs: oēs altitudīes
seculi pmēs: ⁊ tn̄ tāte sūt tribulatiōes: vt ēt ipi q̄ cre
dūt i iesum expauescāt ne deficiāt. THEO. Cum
aūt hoīes vel demōes nos p timorē nitunt̄ moue
re: audiam⁹ christū dicentē: Ego sū. nolite timere. i.
ego semp assisto. ⁊ sicut de⁹ pmaneo: ⁊ nūq̄ ptran
seo: nō pdatis i me fidē p falsis terrorib⁹. Vide etiā
qm̄o nō i pncipio piculi dn̄s astitit: sʒ i fine. Permit
tit nāq3 nos eē i medio piculoꝝ: vt certātes i tribu
latiōib⁹ pbabiliores fiam⁹: ⁊ vt ad ipm solū recur
ram⁹: q̄ potēs ē ex īsparatis nos liberare. Cū enī intel
lect⁹ huanus sibi puidere nō poterit: tūc sal⁹ diuina
aduenit. Si voluerim⁹ etiā christum i nauiculā no
strā suscipe. i. i cordib⁹ nostris habitare: statim inue
niemur i terra ad quā ire volum⁹. i. i celū BEDA:
Quia vero hec nauicula nō torpētes vehit: sed forti
ter remigātes: significat̄ q̄ i ecclesia non seditiosi ⁊
molles: sed fortes ⁊ i bonis opibus pseuerātes pue
niūt ad portū salutis eterne.

Altera die turba q̄ stabat trans
mare uidit: q: nauicula alia nō erat
ibi nisi una: ⁊ q: nō itroisset cū disci
pulis suis iesus i nauim: sʒ soli disci
puli ei⁹ abissent. Alie uero supuene
rūt naues a tyberiade iuxta locū ubi
māducauerant panē grās agentes
deo. Cū ergo uidisset turba: quia ie
sus nō esset ibi neq3 discipuli eius a
scēderūt i nauiculas: ⁊ uenerunt ca
pharnaū querētes iesum. Et cū iue
nisset cū trās mare: dixerūt ei: Rab
bi qm̄ huc uenisti? Rn̄dit eis iesus: ⁊
dixit: Amē amen dico uobis: queri
tis me nō q: uidistis signa: sed quia
māducastis ex panibus: ⁊ saturati
estis. Opamini nō cibū q perit: sʒ q
pmanet in uitā eternā quē fili⁹ hoīs
dabit uob. Huc. n. pr̄ signauit de⁹

CHRY. Dn̄s ēsi turbis nō manifeste ondiderit qm̄o
supra mare ambulauerit: dedit tn̄ eis latēter suspica
ri qḋ factū erat. ⁊ h̄ euāgelista ondit dicens: Altera
die tur. q̄ sta. trās mare vi. q: naui. alia nō erat ibi ni
si vna. Et q: nō itroisset cū discipulis suis iesus i na
uem: sed soli discipuli ei⁹ abissent. Quid ei h̄ erat a
liud q̄ suspicari q̄ mare pedes trāsiens recessisset?
Neq3 ei ē dicē q̄ i alia nauicula ptrāsiuit: quia vna
erat ibi tm̄ i quā ascēderūt discipuli ei⁹: cū q̄bus ipe
nō itrauerat. AVG. Jnsinuatū aūt est illis tā ma
gnū miraculū. venerūt ergo ⁊ alie naues iuxta locū
illū vbi māducauerāt panē: i q̄bus turbe eū secute
sūt. ⁊ h̄ est qḋ subdit̄: Alie ve. na. supue. a tybe. iuxta
lo. vbi mā. pa. gra. agē. deo. Cū ḡ vidit turba q: iesus
nō eēt ibi neq3 discipuli ei⁹ ascē. i na. ⁊ ve. caphar. q̄
rentes eū. CHRY. Sed tn̄ p⁹ miraculū tā magnū
venientes: nō iterrogauerūt eū qualiter ptrāsiret: neq3
curauerūt tantū miraculū addiscē. Seqt̄ enī: Et cū
īuenissent eū trās mare: dixerūt ei: Rabbi qm̄ huc ve
nı. Nisi q̄s dicat hic qm̄ p qualiter dictū esse ab eis.
dignū aūt ē ⁊ hic cōspicere facilē eoꝝ mentē. Qui
enī dicebāt: Hic ē ꝓpheta: q̄ studebāt rape ⁊ facere

cū regē:iueniētes eū nihil tale ꝯsiliant. AVG.Ec
ce eni ille q̇ ī mōtē fugerat turbā:cū ipis turbis lo
quit:mō teneāt:mō regē faciāt. Sed ille q̇ pꝰ mira
culi sacramētū ⁊ ſmonē īfert:⁊ quoꝝ satiauit pani
bus vētrē:satiat ſmonibꝰ mētē. ALCV.Qui eniꝫ
dedit exēplū fugiēde laudis ⁊ terreni iperij:dat exē
plū doctoribꝰ qualiter debeāt īsistere ꝑdicationi.
CHRY.Māsuetudo aūt ⁊ lenitas nō vbiqꝫ ē vtilis
cū eni deses fuerit discipulus ⁊ grossus:stimulo vti
ad eū oportet:hoc ⁊ hic filiꝰ dei facit. Ueniētibꝰ.n.
turbis ⁊ blādiētibꝰ ei dicēdo: Rabbi qñ huc venisti
vt ondat ꝙ eū q̇ ab hominibus ē:honorē nō concupi
scit:sed solū īspicit eoꝝ salutē:redarguēdo eis respō
det:nō solū corrigere volēs:sed ⁊ mētē eorū reuela
re.vñ seqꝛ: Rñdit eis iesus ⁊ dixit: Amē amē di.vo.
queritis me nō qꝛ vidistis signa:sed qꝛ mādu.ex pa
nibꝰ ⁊ saturati estis. AVG.q.d.Propter carnem
me q̄ritis nō ꝓpter spiritū CHRY.Post repꝛhensi
onē aūt doctrinā eiꝰ adiūgit dicēs:Opamini nō ci.
q̇ pe.sed q̇ ꝑma.ī vi.eter.q.d.Uos escā exq̄ritis tēpo
ralē:ego aūt corpa vestra nutriui: vt ꝑ hͦ exq̄reretis
illā escā:que nō tēporaneā sed eternā tribuit vitā.
ALCV.Corporeꝰ cibus carnē tm̄ reficit exterioris
hominis:⁊ semel acceptꝰ nō sufficit:nisi quottidie ac
cipiat.spiritalis aūt cibꝰ ꝑmanet in eternū ⁊ satieta
tē ꝑpetuā īmortalitatēqꝫ largit. AVG.Seipm āt
īsinuat istū cibū:vt in sequētibꝰ illucescit:ac si dicat
Queritis me ꝓp aliud:querite me ꝓp me. CHRY.
Sed qꝛ quidā eo ꝙ volūt pigre nutriri: abutūtur hͦ
verbo:necessariū ē īducere id qͦd ē pauli: Qui fure
bat iā nō furet:magis aūt laboret opando manibꝰ
suis:vt habeat vñ tribuat necessitatē patiēti. ſꝫ ⁊ ipe
corinthū veniēs: morabat apud aquilā ⁊ ꝑscillaꝫ ⁊
opabatur.Dicēdo aūt: Ne opemini cibū q̇ perit:nō
īsinuat ꝙ oporteat pigritari:sed ꝙ oporteat operari
⁊ dare:hic eni ē cibꝰ q̇ nō perit.opari aūt cibū q̇ pe
rit:ē affici secularibꝰ rebꝰ.Hoc igit dixit:qꝛ illi nul
lā fidei curā habuerūt:sed solū volebāt vētrē īplere
nihil laborātes:⁊ hͦ decēter cibū q̇ perit vocauit.
AVG.Sicut aūt samaritane dixerat:Si scires qui
petit a te bibere:postulasses ab eo ⁊ daret tibi aquā
viuā:ita ⁊ hic subdit:Quē filiꝰ ho.vo.da. ALCV.
Quādo aūt ꝑ manū sacerdotis corpꝰ christi accipis
nō sacerdotē quē vides:sed illū quē nō vides atten
de.Sacerdos ē dispēsator huiꝰ cibi nō actor.filiꝰ ho
mis seipm dat nobis:vt nos ī ipso ⁊ ipe ī nobis ma
neat.Istū filiū homīs nolite sic accipe quasi alios fi
lios hominū. Sequestratꝰ ē eni quadā grā ⁊ exce
ptus numero oīm.iste eni filiꝰ homis ⁊ dei filiꝰ est
hͦ ē qͦd subdit:Hūc eni pater signauit deꝰ. Signare
ē signū ponere.q.d.Nolite me contēnere qꝛ filiꝰ ho
mis sū.sic enim sum filiꝰ homis: vt deꝰ pater me si
gnaret.i.ꝓpriū aliq̇d mihi daret:quo nō ꝯfunderer
cū genere hūano:sed ꝑ me liberaret genꝰ humanū.
HYLA.viij.de tri.Signaculorū aūt natura est vt
oēm impsse ī se speciei explicēt formā: ⁊ nihil minꝰ
ex eo ī se habeāt vñ signēt: ⁊ dū totū accipiūt qͦd im
ꝑmit:totū ex se ꝑferūt q̇cq̇d ipsiū ē.Uerbū igit hoc
ad diuīe natiuitatis nō ꝓficit exēplū: qꝛ ī signacu
lis ⁊ materies fit ⁊ diuersitas ⁊ īpssio:ꝑ quā mollio
ribus naturis validiorū generū species iprimūtur.
Unigenitꝰ ꝟo deꝰ ⁊ ꝑ sacramētū salutis nostre ho
mis filiꝰ:volēs ꝓpꝛietatis nobis paterne ī se signare
speciē:signatū se a deo ait: vt ꝑ hͦ ptās ī eo dādi ad
eternitatē eē ītelligi possit: qꝛ oēm ī se paterne for
me plenitudinē signātis se dei cōtineret. CHRY.
Uel signauit.i.ī hͦ misit hāc nobis afferētē escā. Ul
signauit.i.reuelauit ꝑ suū testioniū. ALCV.My
stice āt altera die.i.post ascēsionē christi turba stās
ī bonis opibꝰ:nō iacēs ī terrenis voluptatibꝰ expe
ctat vt veniat ad eos iesus.vna āt nauis ē vna eccle
sia.sed ⁊ alie naues q̇ supuenerūt sūt cōuēticula he
reticorū:q̇ q̄ sua sūt querūt nō q̄ iesu christi.vñ ꝯue
niēter eis dr̄:Queritis me qꝛ mādūcastis ex panibꝰ.
AVG.Quāmulti ēt nō q̄rūt iesū:nisi vt illis bñfa
ciat ſm tēpus.aliꝰ negociū hꝫ:q̄rit itercessionē cleri
corū.aliꝰ ꝑmit a potētiore:fugit ad ecclesiā.vix q̄ri
tur iesus ꝓp iesum. GRE.xxvj.mor.Per eoꝝ etiaꝫ
ꝑsonā dñs illos ītra sanctā ecclesiā detestat:q̇ ꝑ sa
cros ordies ad dñm ꝓpinquātes: nō ī eisdē ordini
bus vtutū merita sed subsidia ꝑsentis vite exquirūt.
Satiatos q̇ppe de panibꝰ dñꝫ seq̇:ē de sancta eccle
sia tēporalia alimēta suꝑsisse ⁊ nō ꝓ signis dñm sed
ꝓ panibꝰ q̄rere ē ad religiōis officiū:nō ꝓ augēdis
virtutibꝰ:sed ꝓ req̄rēdis subsidijs ihiare. BEDA:
Illi etiā q̇ ī oratiōe querūt nō eterna ſꝫ tēporalia:q̇
rūt iesum nō ꝓp iesum sed ꝓp aliq̇d aliud. Signifi
cat āt mystice qñ hereticorū cōuēticula carent ho
spitio christi ac discipulorū eiꝰ: ⁊ dicūt alie supue
nisse naues qꝛ hereses repētine fuerūt.Per turbam
aūt q̇ cognouit ꝙ iesus nō erat ibi neqꝫ discipuli eꝰ
illi designant q̇ cognoscētes errores hereticorū: re
linquūt eos ⁊ ad verā fidē venūt.

Dixerūt ergo ad eū: Quid facie
mus ut opemur opera dei? Respō
dit iesus: ⁊ dixit eis: Hoc est opus
dei ut credatis in eū queꝫ misit ille.
Dixerūt ergo ei: Quod ergo tu fa
cis signū ut uideamꝰ ⁊ credamꝰ tibi
Quid operaris? Patres nostri mā
ducauerunt māna in deserto: sicut
scriptū ē: Panē de celo dedit eis mā
ducare. Dixit ergo eis iesus: Amē
amē dico uobis: non moyses dedit
uobis panē de celo: sed pater meus
dat uobis panē de celo uerū. Panis
eni uerꝰ est q de celo descēdit: ⁊ dat
uitā mūdo. Dixerūt ergo ad eum:
Dñe semp da uobis panē hunc.

ALCV.Intellexerāt escā istā q̄ ꝑmanet ī vitā eter
nā eē opꝰ dei: ⁊ iō īterrogāt q̇d facerēt:vt istū cibuꝫ
i.opꝰ dei opari possint.⁊ hoc ē quod dicit. Dixerūt
ergo:Quid faciemꝰ vt opemur opa dei? BEDA:
i.que precepta seruādo poterimꝰ īplere opa dei?
CHRY.Hoc aūt dicebāt:nō vt discāt ⁊ faciāt:ſꝫ ad
cibi exhibitionē eū īducere volētes. THEO.Chri
stus vero q̄uis cognosceret ꝙ eis nihil ꝓderat: tñ

ꝓpter cōmunē vtilitatē respōdit: ⁊ ondit eis immo
oībus hominibus qd̄ sit opus dei. vñ seq̄t: Respōdit
iesus: ⁊ dixit eis: Hoc ē opus dei: vt credatis in eum
quē misit ille. AVG. Nō āt dicit: Ut credatis ei:
sed Ut credatis in eū. Nō eni continuo q̄ credit ei:
credit ī eū. nā ⁊ demones credebāt ei: ⁊ ñ credebāt
in eū. ⁊ nos credimꝰ paulo: sed nō ī paulū. Credere
ergo ī eū ē credēdo amare: credēdo diligere: creden
do in eū ire: ⁊ eiꝰ mēbris incorporari. Ipsa est fides
quā de nobis exigit deꝰ: que per dilectionē operat̄.
Discernit̄ tñ ab operibus fides: sicut dicit apostolꝰ
iustificari hominē ꝑ fidē sine operibꝰ legis. Et sunt
opera que vident̄ bona sine fide christi: ⁊ nō sūt bo
na: quia nō referunt̄ ad eū finē ex quo sunt bona:
finis enī legis christus ad iusticiā omī credēti. ⁊ iō
noluit discernere ab opere fidē: sed ipam fidē dixit
esse opꝰ dei: ipsa est enim fides que per dilectionē
opatur. Nec dixit: Hoc est opus vestrū: sed Hoc est
opus dei. vt credatis in eū: vt qui gloriat̄ in dño glo
rietur. Credere ergo in eum est manducare cibum
qui permanet in vitam eternā: vt quid paras dentē
⁊ ventrem? crede: ⁊ manducasti. Quia ergo inuita
bat eos ad fidem: illi adhuc querebant signa quibꝰ
crederent. Judei enim signa querūt. ⁊ hoc est quod
sequitur: Dixerūt ergo ei: Quod ergo tu facis signū
vt videamus ⁊ credamus tibi? quid operaris?
CHRY. Nihil irrationabilius ꝙ̄ signo pre manibꝰ
existente: quasi nullo iam signo facto hoc dicāt. ne
q̄ electionem signi fiendi domino premittunt: sed
in necessitatem eum estimāt ducere: vt nullū aliud
faciat signū ꝙ̄ tale quale factū est in eorū parētibꝰ.
vnde subdunt: Patres nostri manducauerunt mā
na in deserto. ALCV. Et ne videatur manna ali
quo modo contēnendum: auctoritate psalmi illud
extollunt dicentes sicut scriptum est: Panē de ce
lo dedit eis manducare. CHRY. Multis quidē
factis signis: ⁊ in egypto ⁊ in mari rubro ⁊ ī deserto
huiꝰ maxime meminerūt: quod valde cōcupiscebāt
ꝓpter vētris tyrannidē. Neq̄ aūt dicūt ꝙ deꝰ iđ fe
cit: ne videātur eū exequare deo. neq̄ moysen indu
cūt: vt nō videant̄ christū deprimere: sed medium po
nūt dicētes: Patres nostri māduca. māna. Uel ali
ter: AVG. Dñs iesus talē se dicebat: vt se moysi p̄
poneret. nō ei ausus ē moyses de se dicere ꝙ daret
cibū q̄ nō perit. Attēdebat itaq̄ quāta fecisset moy
ses: adhuc aliqua maiora volebāt fieri. q. dicāt: Tu
ꝓmittis cibū q̄ nō perit: ⁊ nō talia operaris qualia
moyses. Panes hordeaceos ille nō dedit: sed māna
de celo. CHRY. Licebat aūt domino dicere: quo
niā moyse maiora miracula feci: sed nō erat tempꝰ
horum verborum nunc: sed vnum erat ad quod stu
debat. s. ducere eos ad escā spiritualē. vñ sequit̄: Di
cit ergo eis iesus: Amen amē dico vobis: Nō moy
ses dedit vo. pa. de celo: sed pater meꝰ dat vobis pa
nem de celo verū. An nō ex celo erat māna: qualiē
igit̄ ex celo dicit̄? sicut ⁊ volucres celi dicūt̄: ⁊ sicut
dr̄: Intonuit de celo dñs. Panē āt ñ verū vocat illū
nō q2 falsū erat miraculū de māna: sȝ q2 figura erat
nō vitas. Nō dixit: Nō moyses dedit sȝ ego: sed pro
moyse dd̄ē deū: ꝓ māna vo seipm posuit AVG. q.
diceret. Illud manna hoc significabat. s. cibum de
qͦ paulo añ locutꝰ sū: ⁊ omia signa mea erant. Si
gna mea dilexistis: quod significatur cōtēnitis. De
us enim dat panem quem significauit manna ip̄m
s. dominum iesum christum. vnde sequitur: Panis
enim verus est qui de celo descen. ⁊ dat vitam mun
do. BEDA: Non quidem elementis: sed homini
bus habitatoribus mundi. THEO. Seipsum di
cit panem verum: quia principale significatum per
manna est vnigenitus dei filius homo factus. Mā
na nāq̄ interpretatur: quid est hoc? nam iudei vidē
tes stupefacti: vnus ad alium dicebant: quid ē hoc?
Filius autem dei factus homo ipse est potissimum
admiratiuū manna: ita vt cuilibet contingat quere
re: quid est hoc? quomodo filius dei filiꝰ homis ē?
quomodo ex duabus naturis vna fit ꝑsona? AL
CVI. Qui per assumptam humanitatem descendit
de celo: ⁊ per assumentem diuinitatem dat vitam
mundo. THEO. Hic autem panis vita ſm natu
ram existens: tanq̄ viui patris filius proprium opꝰ
facit: quia viuificat cuncta. Sicut enī panis ex ter
ra infirmam naturā carnis conseruat: sic ⁊ christus
per spiritus operationes viuificat animam: ⁊ etiam
corpus incorruptibile facit. nam per eius resurrecti
onem corporalis infertur corruptio: ⁊ ideo dicit ꝙ
dat vitā mundo. CHRY. Non iudeis solum: sȝ or
bi terrarum. Illi vero inferius adhuc inspiciebant.
vnde sequitur: Dixerunt ergo ad eum: Domine sem
per da nobis hunc panem. Dicente autem eo quo
niam pater meus dat vobis panē: non dixerūt Ro
ga vt det: sed Da nobis. AVG. Sicut enī samari
tana cui dictū est: qui biberit de hac aqua: non siti
et. vnq̄: ſm opus accipiens ⁊ carere indigentia vo
lens: Da mihi inquit domine de hac aqua: sic et
isti dicunt: Da mihi panem qui reficiat ⁊ non de
ficiat.

¶ Dixit aūt eis iesus: Ego sum pa
nis uite. Qui uenit ad me: non esu
riet: ⁊ q credit in me nō sitiet in eter
nū. Sȝ dixi uobis: q2 ⁊ uidistis me
⁊ nō credidistis. Omē qd̄ dat mihi
pater ad me ueniet: ⁊ eū q uenit ad
me nō eiciā foras: q2 descendi de ce
lo nō ut faciā uolūtatē meā: sed uo
lūtatē eius q misit me. Hec est eni
uolūtas eiꝰ q misit me patris: ut oē
qd̄ dedit mihi nō perdā ex eo: sed re
suscitē illud in nouissimo die. Hec
ē autem uolūtas patris mei q misit
me: ut ois q uidet filiū ⁊ credit i euȝ
habeat uitā eternā: ⁊ ego resuscita
bo eū in nouissimo die.

¶ CHRY. De reliquo dominus in mysteriorum tra
ditionē eos iductꝰ ē: ⁊ p̄mo de deitate sua loq̄t̄.
vnde dicit̄: Dixit aūt eis iesus: Ego sum panis vite.
Nō. n. hoc de corpe eiꝰ dictū est: de illo. n. in fine di
cit: Panis quē ego dabo: caro mea ē. Sed interim

de diuinitate loquit̃: Etenĩ caro ꝑpter deũ verbum
panis ẽ: quod spũ ipm suscipiẽti panis celestis fit.
THEO. Nõ aũt dixit: Ego sum panis nutrimẽti
sed Uite. Quia .n. cuncta mortifera erãt: viuificauit
nos christꝰ ꝑ seipm. est aũt panis nõ cõsuete vite: sꝫ
illiꝰ que morte nõ resecatur. vnde subdit̃: Qui venit
ad me nõ esuriet: ⁊ qui credit in me: nõ sitiet ĩ eter.
AVG. Qui venit ad me. hoc est qui credit in me.
⁊ ꝙ dixit: Nõ esuriet. hoc intelligẽdũ ẽ: Et nõ sitiet
unq̃. vtroqꝫ .n. significat̃ eterna illa satietas: vbi nulla
ẽ egestas. THEO. Uel nõ sitiet neqꝫ esuriet. i. ad
verbũ dei audiẽdũ: neqꝫ tediosus efficiet̃: neqꝫ sitiet
siti intellectuali: quasi nõ habeat aquã baptismi et
sanctificatõem ꝑ spũ factã. AVG. Panẽ igit̃ de
celo desideratis: ante vos habetis: sed nõ mãducatis.
vnde sequit̃: Sed dixi vobis: q2 ⁊ vidistis me et
nõ credidistis. ALCVI. q. d. Nõ ideo hoc dixi: ꝙ
vos sciam hoc pane satiãdos: sed potiꝰ ad improperium
vestre incredulitatis dico: quia videtis: ⁊ non
creditis. CHRY. Uel per hoc ꝙ dicit: Dixi vobis:
insinuat testimoniũ scripturarũ: de quo supra dixerat:
Ille sunt que testimoniũ perhibẽt de me. Et iterum
dixerat: Quoniã veni in nomine patris mei: et
nõ suscepistis me. hoc aũt ꝙ dicit: Quia vidistis me
signa occulte insinuat. AVG. Sed non ideo ego
populũ dei perdidi: quia vos vidistis ⁊ nõ credidistis.
vnde sequit̃: Omne quod dat mihi pater: ad me
veniet: ⁊ eum qui venit ad me non eijciam foras.

BED. Absolute dicit: Omne. vt ostẽderet plenitudinem
fideliũ. Hi autem sunt quos pater dat filio:
quãdo per occultã inspiratiõem facit eos credere ĩ
filiũ. ACVI. Quẽcũqꝫ ergo pater traxerit ad hoc
vt credat in me: veniet per fidem ad me: vt mihi iungatur.
⁊ eum qui passibꝰ fidei ⁊ bone operatõnis veniet
ad me: Non eijciam foras. i. in secreto pure cõsciẽtie
mecum morabit̃: ⁊ tãdem recipiã eum in eterna
beatitudine. AVG. Illud enim intꝰ vnde non
exitur foras: est magnũ penetrale ⁊ dulce secretũ sine
tedio: sine amaritudine malaꝝ cogitationũ: sine
interpellatõe tentationũ ⁊ doloꝝ: de quo dicitur:
Intra in gaudiũ domini tui. CHRY. Per h̃ autẽ
quod dicit: Quod dat mihi pater: ostẽdit quoniam
nõ contigens res est credere in christũ: neqꝫ cogitatõnibus
humanis perficit̃: sed ea que desup reuelatione
indiget ⁊ anima deuota suscipiẽte reuelationem.
vnde nõ sunt ab accusatõe eruti: quibus non
dat pater. indigemꝰ enim ⁊ ea que ex nobis est voluntate
ad credẽdũ. ꝑ hoc aũt tãgit incredulitatẽ eoꝝ
ostẽdẽs: quoniã qui nõ credit ei: volũtatẽ trãsgreditur
patris. Paulꝰ aũt ait ꝙ ipe eos tradiderit patri:
cum tradiderit inquit regnũ deo ⁊ patri. Sicut igit̃
pater dans nõ ꝑuat seipm: sic nec filiꝰ tradẽs. dicit̃
aũt filiꝰ tradere: quoniã ꝑ eum ad p̃em adducimur
Et de patre dictũ est: Per quẽ vocati estis in societatẽ
filij eius. Sic igit̃ qui venit ad me saluabit̃: quia
pro his veni ⁊ carnẽ assumpsi. vnde sequit̃: Quia descen.
de celo nõ vt faciã volũ. meã: sed volũ. eius qui
misit me. Quid dicis? alia sunt tua: ⁊ que illius. Ne
igit̃ hoc aliquis suspicet̃ subiũxit: Hec est aũt volũ.
eius qui misit me: vt omnis qui videt filiũ ⁊ credit ĩ
eum habe. vitã eternã. Per hoc aũt ⁊ filiꝰ vult: quia
filiꝰ quos vult viuificat. Quid est igitur quod dicit:

Non aliud acturus veni q̃ꝫ qd̃ pater vult: q̃si nõ habens
diuisam voluntatẽ a patre. omnia enĩ que patris
sunt: mea sunt. sed hoc nõ dixit: sed in fine reseruat:
excelsa enim interim occultat. AVG. Uel aliter:
quare non eijciat foras subiũgit dicẽs: Quia descẽ.
de celo nõ vt faci. volũ. meã: sed volũ. eius q̃ misit
me. Propterea enĩ anima a deo exijt: q̃a superba
erat. Sup̃bia .n. electi sumꝰ: humilitate regredimur
Medicꝰ enĩ quãdo egritudinẽ discutit: si curet ꝙ ꝑ
aliquã cãm factũ est: ⁊ ipam cãm nõ curet: ad tempus
videt̃ mederi: sed causa manẽte morbꝰ repetitur
Ut ergo causa omniũ morboꝝ curaretur. i. sup̃bia:
descendit ⁊ humilis factus est filiꝰ dei. Quid superbis
homo: filiꝰ dei ꝑpter te humilis factus est. Puderet
te fortasse imitari humilẽ hominẽ: saltem imitare
humilẽ deum. hec est enĩ commẽdatio humilitatis:
Non veni facere voluntatẽ meam: sed voluntatem
eius qui misit me. Superbia quippe facit volũtatem
suam: humilitas voluntatẽ dei. HYLA.
.iij. de trini. Nõ igit̃ hoc dicit quia faciat quod nõ
velit: sed obedientiã suam sub effectu paterne volũtatis
ostẽdit: volẽs ipse voluntatẽ patris explere.

AVG. Ideo ergo qui ad me venerit: nõ eijciã euꝫ
foras: quia nõ veni facere voluntatẽ meã: humilis
veni humilitatẽ docere. qui ad me venit incorꝑatur
mihi: ⁊ humilis fit: quia nõ faciet voluntatẽ suam:
sed dei: ⁊ ideo nõ eijciet̃ foras: quia cum sup̃bus essꝫ
ꝓiectꝰ est foras. ad me enĩ venire nõ potest nisi humilis.
nõ mittit̃ foras nisi sup̃bia: qui seruat humilitatẽ
nõ labit̃ a veritate. Quare aũt ideo nõ eijciat foras
qui venit ad illũ: quia nõ venit facere volũtateꝫ
suã ostẽdit cũ subdit: Hec est enim volũtas eius q̃ misit
me patris: vt omne quod dedit mihi pater nõ ꝑdam
ex eo. Ipse illi datus est: qui seruat humilitatẽ
nõ est volũtas in cõspectu patris: vt pereat vnus de
pusillis. de tumẽtibꝰ põt perire: de pusill' nihil perit:
q̃a nisi fueritis sicut pusillꝰ iste: nõ intrabitis in regnũ
celoꝝ. AVG. de correctõe ⁊ grã: Qui ergo iudei ꝓuidẽtissima
dispositõe p̃sciti. ꝑdestinati. vocati: iustificati:
glorificati sunt etiã nõdũ renati: sed et nõdũ
nati: iam filij dei sunt: ⁊ oio perire nõ psũt. hi .n. vere
veniũt ad christũ. Ab illo ergo dat̃ ꝑseuerãtia in bono
vsqꝫ in finẽ. neqꝫ .n. dat̃ nisi eis qui nõ peribunt:
q̃ũ q̃ nõ ꝑseuerãt ꝑibũt. CHRY. Per h̃ aũt ꝙ dic:
Nõ ꝑdam ex eo: nõ ostẽdit se idigere eoꝝ cura: sed
hoc dicit ꝑpter eoꝝ salutẽ. Postq̃ꝫ autem dixerat:
Nõ perdã ex eo: ⁊ nõ eijciã foras. subiũgit: Sed resuscitabo
eũ in nouissimo die. quia in resurrectõne
cõmuni mali eijciũtur s̃m illud: Tollite eũ ⁊ eijcite
eũ in tenebras exteriores. Ipsi etiã perdẽt̃ s̃m illud:
Qui põt aĩam ⁊ corpꝰ ꝑdere in gehẽnã. Ideo auteꝫ
multotiẽs resurrectõem inducit: vt nõ ex solis rebꝰ
p̃ntibꝰ iudicẽt dei ꝓuidẽtiã: sed aliã expectẽt vitam

AVG. Uidete aũt quẽadmodũ ⁊ hic geminã illã
resurrectõeꝫ designet: qui vadit ad me: modo resurgit:
humilis factꝰ in mẽbris meis. Seq̃t̃ aũt: Sed resuscitabo
illũ in nouissimo die. Ad exponẽdũ auteꝫ
qd̃ dixerat: Omne qd̃ dedit mihi p̃r. Et iteꝝ qd̃ dixerat:
Nõ ꝑdã ex eo: subiũgit Hec est .n. volũtas patris
mei qui misit me: vt omis qui videt filiũ ⁊ credit in
eum habeat vitam eternã. Superiꝰ dixit: Qui audit
verbũ meũ: ⁊ credit ei q̃ misit me. Modo autẽ: Qui

videt filiũ ⁊ credit in eũ.nõ dixit:Et credit in prẽm. Hoc est.n. credere in filiũ:quod ⁊ in patrẽ: q2 sicut pr̃ h3 vitã in semetipso:sic dedit ⁊ filio hr̃e vitã in semetipso:vt sic oĩs q̃ videt filiũ ⁊ credit ĩ eũ:hẽat vitã eternã:credẽdo ⁊ transeũdo ad vitã:tanq̃ pma illa resurrectõe.⁊ q2 ipa nõ est sola subiũgit de secũda: Et ego resuscitabo eũ in nouissimo die.

Murmurabant ergo iudei de illo:quia dixisset: Ego sum panis uiuus qui de celo descẽdi. Et dicebãt Nonne hic est filius ioseph: cuius nos nouim⁹ patrem ⁊ matrẽ? Quomodo ergo dicit hic:quia de celo descendi? Respõdit ergo iesus ⁊ dixit eis: Nolite murmurare in inuicẽ. Nemo potest uenire ad me: nisi pater qui misit me traxerit eum: ⁊ ego resuscitabo eũ in nouissimo die. Est scriptũ in prophetis: Erũt omnes docibiles dei. Omnis qui audiuit a patre ⁊ didicit uenit ad me: Non quia patrẽ uidit quisq̃3: nisi is qui ẽ a deo:hic uidit patrẽ.

CHRY. Iudei existimãtes se comestõne carnali potiri nõ turbabãt: vsq3quo postea diffisi sunt. vñ dicit: Murmurabãt ergo iudei de illo: q2 dixisset: Ego sum pa.vi.q̃ de ce.descẽdi. Uidebant quidẽ turbari in hoc q̃ dixerat eũ de celo descẽdisse: sed non hoc erat:qd̃ turbatiõem faciebat: sed hoc quod nõ expectabãt potiri mẽsa corpali. Adhuc tamẽ eũ venerabãt quia recẽs erat signũ: ⁊ ppterea nõ manifeste ei cõtradicebãt:sed murmurãdo suã turbatiõem ostẽdebãt.quid aũt murmurãdo dixerit subdit: Et dicebãt: Nõne hic est iesus fili⁹ioseph:cui⁹nos nouim⁹prẽm ⁊ mrẽm: quomodo ergo dicit hic q2 descẽdi de celo: AVG. Lõge aũt isti erãt a pane de celo:nec eũ esurire nouerãt: panis.n.iste interioris hõis querit esuriẽ. CHRY. Manifestũ est enim qm̃ mirabilẽ ei⁹nõdum sciuerãt generatõem. ppterea eũ adhuc filiũ ioseph dicũt: sed nõ increpãtur. Nõ.n.respõdit eis: Nõ sum fili⁹ioseph.quia nõ poterãt illũ mirabilẽ partũ audire. Si vero eũ qui fm carnẽ nõ poterãt manifeste audire:multomagl nec supiorẽ ineffabilẽ. AVG. Ab hominib⁹.n.carnẽ assumpsit:sed nõ mox hominũ. nam patrẽ habens in celo:matrẽ elegit in terra.⁊ illic nat⁹ sine matre: ⁊ hic sine patre.quid ergo talib⁹murmurãtib⁹rñdit subdit: Respõdit ergo iesus ⁊ dixit eis: nolite murmurare inuicẽ.q.d.Scio q̃re nõ esuritis sic: vt istũ panẽ intelligatis neq̃ q̃ratis: Nemo põt venire ad me:nisi pr̃ qui misit me traxerit illũ. Magna gratie cõmẽdatio:nemo venit nisi tractus:quẽ trahat: ⁊ quẽ nõ trahat:quare illũ trahat: ⁊ illum nõ trahat noli velle iudicare:si nõ vis errare.semel accipe ⁊ intellige.si nõ traheris:ora vt traharis. CHRY. Hic aũt insiliũt manichei dicẽtes: qm̃ nĩhil in nobis est positũ:s3 hoc nõ quod in nobis est destruit:sed ondit nos diuino auxilio indigẽtes.oñdit.n. hoc non eũ qui inuit⁹venit:sed eũ qui multã patit oppugnatiõnẽ. AVG. Sed si inuiti trahimur ad christũ:in uiti credim⁹:ergo violẽtia adhibet:nõ volũtas excitatur.sed intrare quisq̃ ecclesiã põt nolẽs: credere nõ põt nisi volẽs.corde.n.credit ad iusticiã. si ergo inuit⁹venit qui trahit:nõ credit:si nõ credit nõ venit.nõ.n.ad christũ ambulãdo currim⁹: s3 credẽdo nec motu corpis:sed volũtate cordis accedimus:ergo volũtate trahens. Quid est autẽ trahi volũtate? delectare in dño: ⁊ dabit tibi petitõnes cordis tui. est quedã voluptas cordis:cui dulcis ẽ panis ille celestis.porro si poete dicere licuit: Trahit sua quẽq̃ voluptas:q̃to forti⁹nos dicere debem⁹trahi hominẽ ad christũ:qui delectat veritate:beatitudine: iusticia:sempiterna vita:qd̃ totũ christ⁹ẽ. An non hñt corpis sensus voluptates suas ⁊ anim⁹deserit a voluptatib⁹suis. Da amãtẽ:desiderãtẽ:feruentẽ:fonti eterne patrie suspirãtẽ: ⁊ scit q̃d dicã: sed q̃re voluit dicere:quẽ traxerit pr̃.si trahẽdi sum⁹:ab illo trahamur:cui dicit q̃dã que diligit: Trahe me post te. S3 quid intelligi voluit aduertam⁹. Trahit pr̃ ad filiũ eos qui ppterea credũt in filiũ: q2 eũ cogitãt patrẽ3 hr̃e deũ. De⁹.n.pr̃ equalẽ sibi genuit filiũ: ⁊ qui cogitat atq̃ in fide sua sentit ac ruminat eq̃lẽ esse pr̃i eũ in quẽ3 credit:ipm̃ trahit pr̃ ad filiũ. Arri⁹credit creaturã:non eũ traxit pr̃. Fotin⁹dicit: Hõ solus ẽ xp̃s.q̃ sic credit:nõ eũ pr̃ trahit.traxit petrũ q̃ dixit: Tu es xp̃s fili⁹dei viui.vñ ei dictũ ẽ: Nõ tibi reuelauit caro ⁊ sanguis:s3 pr̃ me⁹q̃ in celis ẽ. Ista reuelatio ipa attractio est. Si.n.q̃ inf delitias terrenas reuelãt amãtib⁹trahũt:nõ trahet reuelat⁹ xp̃us a patre. Quid.n.forti⁹desiderat aĩa q̃ vitatẽ:s3 h̃ hoĩes esuriũt:ibi saturabũt.iõ subiec: Et ego resu.eũ ĩ no.die. q.d.saturabit:eo q̃ ⁊ h̃ sitit in resurrectõe mortuoz qm̃ ego resuscitabo eũ. AVG. de q̃.no.⁊ ve.te. Ut attribut pr̃ ad filiũ p opa q̃ faciebat p illũ. CHRY. Non parua dignitas filii si pr̃ adducit: ⁊ ipse suscitat:nõ diuidẽs ad prẽm opa:sed oñdẽs pilitatẽ vtutis.deide oñdit modũ fm quẽ pr̃ trahit dicẽs: Scriptũ ẽ in pphe. Et erũt omẽs doci.dei. Uides fidei dignitatẽ:qm̃ nõ ab hõib⁹neq̃ hoĩes:sed ab ipso deo eã p debeãt addiscere. Magister.n.p̃sidet oĩb⁹pat⁹ exñs sua tribuere:ad oẽs suã doctrinã effundẽs. Si aũt erũt omẽs docles dei: quar quidã nõ credũt: q2 hoc de plurib⁹dictũ ẽ:siue qm̃ omnes qui volũt.

AVG. de pdestinatõe sanctoz: Uel aliter: Sicut integre loq̃mur cũ de aliquo litteraz magistro qui in ciuitate sol⁹ ẽ dicim⁹: oẽs iste hic litteras docet. nõ q2 oẽs discũt: sed q2 nemo nisi ab illo discit quicũq̃ ibi litteras discit. Ita recte dicim⁹: Omẽs deus docet venire ad xp̃m:nõ quia omnes venũt:sed q2 nemo aliter venit. AVG. sup iohã. Oẽs regni illi⁹ hoĩes docibiles erũt dei:nõ ab hõib⁹ audiẽt. tñ hoc ab hõib⁹audiũt:tñ qd̃ intelligunt int⁹dat. strepitũ verboz ingero aurib⁹vestris: nisi reuelet ille q̃ int⁹ est:quõ ergo o iudei me potestis agñcẽ quos pr̃ non docuit. BED. Dicit autẽ3 pluraliter: In pphetis. quia omnes prophete: vno eodẽq̃ spiritu repleti. licet diuersa prophetarent: tamẽ ad idem tendebant.

quapropter cū quotis eoꝝ omnes alij cōcordant: sicut cum ioele ꝑpheta qui dicit Erūt omnes doci biles dei. GLO. Hoc in ioele non inuenit: sed ali quid simile. dicit .n. ibi: Filij syon exultate ⁊ letami ni in dn̄o deo vr̄o: qꝛ dedit vobis doctorē. Expssiꝰ tn̄ ē in isaia ubi dr̄. Ponā vniuersos filios tuos doctos a dn̄o. CHRY. Quod quidē ꝑcipuū est: qa ante ꝑ homies discebāt qui dei sunt: nūc aūt ꝑ vnicū filiū dei ⁊ sp̄ūsanctū. AVG. de ꝑdestinatiōe sanctoꝝ: Omēs aūt docibiles dei veniunt ad filiū: qm̄ audie runt ⁊ didicerūt a patre per filiuꝫ. vnde subdit: Oīs qui audiuit a patre ⁊ didicit: venit ad me. Si auteꝫ omis qui audiuit a patre ⁊ didicit venit: ꝑfecto oīs qui nō venit nō audit a patre nec didicit. Ualde re mota ē a sensibꝰ carnis hec schola ī qua pr̄ audit et docet: ut veniat ad filiū: nec agit hoc cuꝫ carnis au re sed cordis: ibi est ⁊ ip̄e filiꝰ. quia ip̄e ē verbū eius per qd̄ pater sic docet: simul ē ⁊ sp̄ūsanctꝰ. Insepa bilia .n. didicimꝰ eē opa trinitatis sed patri hͦ potissi mū ē arbitratū: quia de ip̄o ꝑcedit ⁊ filiꝰ ⁊ sp̄ūsan ctus. Itaqꝫ gratia que occulte ⁊ humanis cordibus diuina largitate tribuit: a nullo corde duro respuit ideo quippe tribuit: vt cordis duricia ꝑmitꝰ aufera tur. Cur ergo nō omēs docet: vt veniāt ad christuꝫ: nisi qꝛ oēs quos docet: misericordia docet. quos āt nō docet: iudicio nō docet. si aūt dixerimꝰ quid vo lūt discere: quos nō docet: rn̄debit nobis: Et vbi est qd̄ ei dr̄: Deꝰ tu cōuertēs viuificabis nos: aut si non faciat volētes ex nolētibꝰ deus: vt quid orat ecclia sm̄ preceptū dn̄i ꝑ ꝑsecutoribꝰ suis? nō .n. quisq̄ di cere pōt credidi: ut sic vocaret. ꝑuenit quippe eū mi sericordia dei: qꝛ sic ē vocatꝰ ut crederet. AVG. su ꝑ iohā. Ecce ergo quō trahit pr̄ docēdo de veritate nō necessitatē imponēdo: trahere .n. dei ē. Oīs q̄ au diuit a patre ⁊ didicit: venit ad me. quid igit christꝰ nihil docuit? quid ꝙ prēm mgr̄m hoīes nō viderūt filiū viderūt: filiꝰ ergo dicebat: ꝫ pater docebat. Si .n. ego homo cū sim illū doceo. qui audiuit v̄bū me um: illū docet ⁊ pater qui audiuit v̄bū eiꝰ. Exponit aūt hoc ip̄e ⁊ ōndit nobis quid dixerat ꝯtinuo sub iūgēs: Nō qꝛ pa. vi. quisq̄: nisi q̄ a deo ē: hic vi. prēꝫ. q.o. Ne forte cū dico vobis: oīs qui audiuit a pr̄e ⁊ didicit: dicatis apud vos: Nunq̄ vidimꝰ prēm: quō ab eo discere potuerimꝰ: a meip̄o audite. Ego noui prēm: ab illo sum: quō v̄bū ē ab illo cuiꝰ ē v̄bū: non qd̄ sonat ⁊ trāsit: sed qd̄ manet cum dicēte: ⁊ trahit audientē. CHRY. Oēs q̄dē a deo sumꝰ. Id v̄o qd̄ ē ꝑcipuū filij ⁊ ꝑpriū eius hic nō posuit ꝑpter audi torum imbecillitateꝫ.

Amen amen dico uobis: qui cre dit in me habꝫ uitā eternā. Ego sū panis uite. Patres uestri manduca uerūt māna ī deserto: ⁊ mortui sūt Hic est panis de celo descēdēs: ut siquis ex ip̄o mānducauerit nō mori atur. Ego sum panis uiuꝰ qui de ce lo descendi. Siquis manducauerit ex hoc pane: uiuit in eternuꝫ.

AVG. Reuelare se voluit dn̄s quid esset. vn̄ dicit: Ame amē dico vobis: qui credit in me habet vitam eternā. q.o. Qui credit in me habet me. quid est aūt habere me? habere vitā eternā. vita .n. eterna ē v̄buꝫ quod in ꝑncipio erat apud deū: ⁊ vita erat lux hoīꝫ assumpsit vita mortem: vt vita occideret mortem.

CHRY. Quia v̄o turbe instabāt: cibū corpaleꝫ pe tentes: ⁊ eiꝰ cibi qui patribꝰ eoꝝ datꝰ erat reminiscē tes: vt ōndat ꝙ omia illa figura erāt huiꝰ veritatis p̄ntis: mentōem de cibo sp̄ūali facit dicēs: Ego sum panis vite. Panē quidē vite seip̄m vocat: qm̄ vitam nostrā cōtinet ⁊ hāc ⁊ futurā. AVG. Sed quia il li de māna supbiebāt subiūgit: Patres vestri māndu cauerūt māna in deserto ⁊ mortui sunt. Ideo prēs vestri quia similes estis illoꝝ murmuratores patres murmuratoꝝ filioꝝ. Nam de nulla re magis deum offendisse ille populꝰ dictꝰ est: q̄ cōtra deū murmu rando. Ideo aūt mortui sunt: quia qd̄ videbāt crede bant: quod nō videbāt nō intelligebant. CHRY. Nō aūt sine causa addit: In deserto. sed occulte in sinuās qm̄ nō longū tempꝰ fuit: quo .s. māna datū ē neqꝫ simul cum venit in terrā ꝑmissiōis: sed quia vi debāt panē datū a christo minꝰ esse illo quod patri bus datū erat: in eo ꝙ illud desup descēdebat. Mi raculū v̄o panū inferiꝰ generabat ꝑpterea subiūgit: Hic est panis de celo descendēs. AVG. Hunc pa nem significauit māna: hūc panē significabat alta re dei. Sacramenta hec sunt: ⁊ illa fuerūt. in signis diuersa sunt: in re que significat paria sunt. Aposto lū audi: Omēs eandē escā spiritalē mandūcauerūt.

CHRY. Deinde ōndit ꝙ maxime eos poterat per suadere: quoniā ip̄i patribꝰ suis multo digniores ef fecti sunt: qui māna māducātes sunt mortui. ⁊ ideo subdit: Ut siquis ex ip̄so māducauerit: nō moriatur A fine vtr usqꝫ cibi ōndit differentiā. panē autē hic dogmata salutaria dicit: ⁊ fideꝫ que in x̄pm est aut corpꝰ suum: hec .n. conseruāt animā. AVG. Sed nūquid nos nō morimur: qui manducauimꝰ paneꝫ descendētē de celo? sic illi sunt mortui: queādmo dum ⁊ nos sumꝰ morituri: quātū attinet ad morteꝫ huiꝰ corporis visibilē atqꝫ carnalē. quātū autē perti net ad mortem spiritualē qua patres istoꝝ mortui sunt. Manducauit māna moyses ⁊ multi qui do mino placuerūt ⁊ mortui non sunt: quia visibilem cibum sp̄ūaliter intellexerūt: sp̄ūaliter gustauerunt vt spiritualiter satiarētur. Nam ⁊ nos hodie accipi mus visibilē cibum: sed aliud est sacramentū: aliud virtꝰ sacramenti: quoniā multi de altari accipiūt: ⁊ accipiēdo moriūt. vnde apostolꝰ: Iudiciū sibi man ducat ⁊ bibit. panem ergo celestē sp̄ūalē māducare est innocentiā ad altare apportare. peccata ⁊ si sunt quotidiana: nō sint mortifera. anteq̄ ad altare ac cedatis attēdite q̄d dicatis: Dimitte nobis debita nr̄a sicut ⁊ nos dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is. si dimittis: dimit tet tibi. securꝰ accede: panis ē nō venenū. siq̄s ḡ ex h̄ pane māducauerit: nō morietur. Sꝫ qd̄ ꝑtinet ad v̄tu tē sacr̄mēti: nō qd̄ ꝑtinet ad visibile sacr̄m: q̄ māducat .s. intꝰ nō foris. ALCVI. Id̄o inq̄ nō morit q̄ come dit hūc panē: qꝛ ego sū panis viuꝰ q̄ de celo descēdi.

THEO. Per hoc .s. qd̄ incarnatꝰ ē: nō ergo ꝑus so lū fuit homo: ⁊ postmodū assumpsit diuinitatē: vt nestoriꝰ fabulat. AVG. De celo descēdit ⁊ māna

vmbra erat: iste vitas ē. ALCVI. Est aūt mea vita viuificās. vñ sequit: Siqs mādu. ex hoc pane: viuet. nō tm̄ in p̄nti p fidē ꝛ iusticiā: sed in eternū.

Et panis quē ego dabo caro mea est: pro mundi uita.

AVG. Determinat cōsequēter domin⁹ quomodo se panē dicat: non tm̄ fm diuinitatē que pascit omīa: sed etiā fm humanā naturā que ē assumpta verbo dei cuȝ subdit: Et pa. quē ego dabo ca. mea ē: pro mūdi vita BED. Hūc panē tūc domin⁹ dedit quādo mysteriū corpis ꝛ sanguinis sui discipul' tradidit: ꝛ quando semetipm deo patri obtulit in ara crucis. qḋ vo dicit: Pro mūdi vita: nō debem⁹ intelligere p elemētis: ſȝ p hoib⁹ qui mūdi noie designāť THEO. In hoc qḋ dicit: Quē ego dabo: ptātē suā demōstrat: q nō sicut seru⁹ minor patre crucifix⁹ ē: sed volūtarie. nā ꝛ si a patre dari dicať: tm̄ seipm tradidit ipe. Attēde aūt q panis qui in mysterijs a nobis assumiť: nō solū figurā gerit carnis christi: ſȝ ipe ē vera caro xpi. nō. n. dixit: Panis quē ego dabo figurā carnis mee gerit: sed caro mea ē. Trāsmutat⁹ aūt inenarrabilib⁹ verbis iste panis p mysticā benedictōem ꝛ habitatiōem spūsancti in carnē xpi. Sȝ q̄re nō videm⁹ carnē? qꝛ si caro videreť horror nos i ei⁹ assūptōe inuaderet: vñ vt nr̄e infirmitati ꝯdescēdať: talis nobis videť mystic⁹ cib⁹ fm q nr̄e cōsuetudini cōpetebat. p mūdi aūt vita carnē suā tradidit: qꝛ moriēdo mortē soluit. Ego etiā intelligo p mūdi vita resurrectiōem: nā dn̄i mors vniuersalē resurrectōem toti generi hūano ministrauit. Forte aūt ꝛ vitā q̄ in scificatōe ꝛ btificatōe cōsistit ꝛ spū: mūdi vitā dixit. Quis. n. nō oēs susceperit vitā q̄ ē i scificatiōne ꝛ spū: tm̄ dn̄s seipm p mūdo tradidit: ꝛ q̄tū i eo ē tot⁹ mūd⁹ scificať. AVG. Qñ aūt capet caro q dixit panē carnē? norūt aūt fideles corp⁹ xpi: si corpus xpi esse nō negligāt: fiāt corp⁹ xpi: si volūt viuē de spū xpi. de spū. n. xpi nō viuit: nisi corp⁹ xpi. nūq̄d. n. corp⁹ meū viuit de spū tuo? Hūc panem exponit apl's dicēs: Unū corp⁹ multi sum⁹. O sacramētū pietatis: o signū vnitatis: o vinculū charitatis. q̄ vult viuere accedat: credat: incorpeť vt viuificeť.

Litigabant ergo iudei ad inuicē dicētes: Quomodo potest hic nob carnē suā dare ad mādu candū? Dixit ergo eis iesus: Amē amen dico uobis: nisi mādu caueritis carnē filij hominis ꝛ biberitis eius sanguinē: non habebitis uitam in uobis. Qui manducat meam carnē ꝛ bibit meū sanguinē: habet uitaȝ eternā: ꝛ ego resuscitabo eū in nouissimo die.

AVG. Quia iudei panē cōcordie non intelligebant: ad inuicē litigabant. vnde dicit: Litiga. er. iu. ad inui. dicē. quō po. hic no. da. car. suā ad māducādū? Qui aūt manducāt talē panē: nō litigāt ad inuicem: quoniā per hūc deus habitare facit vnanimes in domo. BED. Putabāt ergo iudei q dominus pticulatī carnē suam diuideret: ꝛ eis ad māducandum daret. ꝛ ideo litigabāt: quia non intelligebāt. CHRY. Quia igitur dicebāt hoc esse impossibile ut. s. carnē suam ad manducādū daret ostēdit: quoniā nō solū nō est impossibile: sed valde necessariū. vnde sequiť: Dicit ergo eis iesus: Amē amē dico vobis: nisi māducaueritis carnē filij hoīs: ꝛ biberitis eius sanguinē: nō habe. vitā in vobis. AVG. q. d. Quomodo quidē detur: ꝛ quisnā sit mod⁹ manducandi istum panem ignoratis: verūtamē nisi māducaue. ꝛc̄. BED. Et ne crederet illis solis hec dixisse mox generalē sentētiam intulit: Qui mā. meaȝ car. ꝛ bibit meū sanguinē. AVG. Et ne istam vitaȝ intelligentes de hac re litigarēt: secut⁹ adiūxit: Habet vitam eternā. Hanc ergo nō habet: qui istam carnē nō manducat: nec istum sanguinē bibit. Nam tpalem vitam sine illo habere homies possunt: eternaȝ vero omnino nō possunt. Non ita est in hac esca: quam sustentāde huius tempalis vite causa sumimus. nam qui eam nō sumpserit nō viuet: nec tamē qui eam sumpserit viuet. Fieri eni potest ut morbo uel senio uel aliquo casu plurimi qui eam sumpserint moriātur. In hoc vero cibo ꝛ potu. i. corporis ꝛ sanguinis domini nō ita est. nam ꝛ qui eam non sumit: nō habet vitam: ꝛ qui eam sumit habet vitā: ꝛ hanc vtiq; eternā. THEO. Non enim puri hominis caro est: sed dei: ꝛ hominē diuinū facere valens: tanq̄ diuinitate inebriās. AVG. xxi. de ciui. dei: Sunt autem quidā liberatōnem ab eterno supplicio hominib⁹ promittētes christi baptismate ablutis: qui participes sunt corporis eius: quomodolibet vixerit: propter illud quod dicit hic. Sed cōtradicit eis apostol⁹ dicēs: Mānifesta sunt opa carnis que sunt: fornicatio: immūdicia ꝛc̄. que p̄dico sicut p̄dixi. qm̄ qui talia agūt: regnū dei nō possidebunt. Quāobrē quomodo sit accipiēduȝ quod hic dr: merito queriť? Qui eni in eius est corpis vnitate. i. in christianorꝫ cōpagine mēbrorꝫ: cui⁹ corpis sacramētū fideles cōmunicātes de altari sumere cōsueuerūt ipe vero dicend⁹ est manducare corp⁹ ꝛ bibē sanguineȝ christi: ac p hoc heretici ꝛ scismatici ab vnitate corpis sepati: possunt idē pcipe sacramētū: sed non sibi vtile: immo etiā noxiū quo iudiceť grauius q̄ vel tardius liberētur: nec illi etiā in perditio ꝛ dānabilib⁹ moribus debēt esse securi: qui p vite iniquitateȝ: ipam vite iusticiā que est christ⁹ deserūt: siue fornicādo: siue aliquid huiusmodi faciēdo. Nō eni isti dicendi sunt manducare corp⁹ christi: qm̄ nec in mēbris computādi sunt christi. Ut eni alia taceā: non possunt simul esse mēbra christi: ꝛ mēbra meretricis AVG. super iohā. Hunc itaq; cibum ꝛ potū societatem vult intelligi corpis ꝛ membrorū suorꝫ: quod est ecclesia in p̄destinatis ꝛ vocatis ꝛ iustificatis et glorificatis sanctis ꝛ fidelib⁹ eius. hui⁹ rei sacramentū. i. vnitas corporis ꝛ sanguinis christi: alicubi quotidie: alicubi ceteris interuallis dierū in dominica mensa preparatur: ꝛ de dominica mensa sumitur: quibusdam ad vitā: quibusdaȝ ad exitū. Res vero ipsa cui⁹ sacramentū est: omni homini est ad vitaȝ: nulli ad exitium: quicūq; eius particeps fuerit. Ne auteȝ putarēt sic in isto cibo ꝛ potu promitti vitam eternam: ut qui eam sumerēt: iam nec corpe morerenť.

Huic cogitationi accurrēs subiūgit dicēs: Et ego resuscitabo eū in nouissimo die: ut s. habeat interim vitā eternā sm spm in requie que sanctorū spūs suscipit. Quod autē ad corp⁹ attinet: nec corp⁹ etiā vita eterna fraudetur: sed in resurrectōe mortuorū in nouissimo die eam habeat.

¶ Caro enim mea uere est cibus: et sanguis meus uere est potus. Qui manducat meā carnē: ⁊ bibit meū sanguinē: in me manet ⁊ ego in illo. Sicut misit me uiuēs pater: et ego uiuo ꝓpter patrem: ⁊ qui mādūcat me: ⁊ ipe uiuet ꝓpter me. Hic ē panis qui de celo descēdit. Non sicut māducauerūt patres uestri manna ⁊ mortui sunt. Qui māducat hunc panē: uiuet in eternū. Hec dixit in synagoga docēs in capharnaū.

BED. Dixerat supi⁹: Qui māducat meā carnē ⁊ bibit meū sanguinē: hȝ vitā eternā. ⁊ vt oñderet: q̄ta distātia sit inter corpalē cibū ⁊ potū: ⁊ spūale mysteriū corpis ⁊ sanguinis sui adiecit: Ca. n. mea vere est cib⁹: ⁊ sa. me. ve. est pot⁹. CHRY. Hoc aūt dicit: ut vt credāt his que dicta sunt: et nō estiment enigma ⁊ parabolaȝ esse: sed sciāt qm̄ omnino oportet māducare corp⁹ christi. aut vult dicere ꝙ ver⁹ cibus est hic qui aīam saluat. AVG. Uel aliter: Cum cibo ⁊ potu id appetāt homies vt nō esuriāt neqȝ sitiant: hoc veraciter nō ꝓstat nisi iste cib⁹ ⁊ potus: qui eos a quib⁹ sumit̄ immortales ⁊ incorruptibiles facit. i. societas ipa sanctorū vbi pax erit: ⁊ vnitas plēa atqȝ pfecta: ꝓpterea domin⁹ noster corp⁹ ⁊ sanguinē suū in eis reb⁹ cōmēdauit: que ad vnū aliq̇d rediguntur ex multis. nāqȝ aliud. s. panis ex multis granis in vnū cōstat: aliud. s. vinū ex multis acinis cōfluit. Deinde iam exponit quid sit māducare corp⁹ eius: ⁊ sanguinē bibere dicēs: Qui mādu. me. car. ⁊ bibe. me. san. in me ma. ⁊ ego in illo. Hoc est ergo māducare illā escā: ⁊ illū bibere potū: in christo manere: ⁊ christū in se habere. At ꝑ hoc qui nō manet ī christo: ⁊ in quo nō manet christ⁹: ꝓculdubio nec māducat ei⁹ carnē: nec bibit ei⁹ sanguinē: sed magis tāte rei sacramētū ad iudicium sibi māducat ⁊ bibit.

CHRY. Uel aliter cōtinuat̄: q: ꝓmiserat se manducantib⁹ vitā eternā: vt ergo hoc cōfirmet inducit Qui mādu. me. car. ⁊c̄. AVG. de ver. do. Multi q̇dē qui vel corde ficto carnē illā māducāt: ⁊ sanguinē bibūt: vel cū māducauerit apostate fiūt: nūquid manēt in christo: ⁊ christ⁹ in eis? Sed est ꝓfecto q̇dam mod⁹ māducādi illā carnē: ⁊ bibēdi illum sanguinē: quomodo qui māducauerit ⁊ biberit: in christo manet ⁊ christ⁹ in eo. AVG. xxi. de ciuita. dei: Hoc est illi qui nō sacramēto ten⁹ tm̄: sȝ reuera corp⁹ christi māducāt: ⁊ sanguinē bibunt. CHRY. Et q: ego viuo: manifestū ē ꝙ ipe viuet. ⁊ ad h̄ oñdēdū subiūgit: Si. mi. me vi. pa. ⁊ ego vi. ꝓ. pa. ⁊ q̇ mā. me ⁊ ipe vi. ꝓ. me. Ac si dicat: Uiuo ego sicut pr̄. ⁊ ne ingenitū estimes adiecit: Propter prēm: prēm sibi esse pncipiū occulte insinuās. qđ aūt dicit: Qui manducat me: ⁊ ipe viuet ꝓpter me: nō de vita simplr̄ h̄ dicit sed de approbata. Eteni etiā infideles viuūt: ⁊ nō mādūcātes de carne illa: sed neqȝ de resurrectōe cōi h̄ dicit. eteni oēs suscitabunt̄: sed de gloriosa ⁊ mercedē hñte. AVG. Nō aūt ait: Sicut māduco prēm: ⁊ ego viuo ꝑꝑ prēm: ⁊ qui māducat me: ⁊ ipse viuet ꝓpter me. Nō. n. fili⁹ ꝑticipatōne pr̄is fit melior: sic ꝑticipatōe filij ꝑ vnitatē corpis ei⁹ ⁊ sanguinis quod illa manducatio ⁊ potatio significat: nos efficimur meliores. Si ergo ita dictū est: Uiuo ꝓpter prēm. q: ipe de illo est: sine detrimēto eq̄litatis dictū est: nec tm̄ eandē nrām ⁊ suā equalitatē significauit: sȝ grām mediatoris oñdit. Si aūt sm id accipimus: Uiuo ꝓpter patrem. quod alibi ait: Pater maior me est: hec uerba ita dixit: Sicut misit me pater. Ac si diceret: vt ego viuo ꝓpter patrem. i. ad illū tāq̄ ad maiorē referā vitā meā: exinanitio mea fecit: i q̄ me misit. vt aūt quisqȝ viuat ꝓpter me. ꝑticipatio facit: q: māducat me. HYLA. viij. de tri. De veritate igit̄ carnis ⁊ sanguinis christi: nō relict⁹ est ambigēdi loc⁹: nūc. n. ex ipsi⁹ dñi ꝓfessiōe ⁊ fide nr̄a vere caro est: ⁊ vere sanguis ē. h̄ ergo vite nr̄e causa ē: qđ ī nobis carnalib⁹ manētē ꝑ carnē christū habem⁹ victuris nobis: ꝑ eū ea cōditōe q̄ viuit ille ꝑ prēm. Si ergo nos nālr̄ sm carnē ꝑ eū viuim⁹. i. nām carnis sue adepti: quō nō nālr̄ sm spm̄ in se prēm habeat: cū viuat ipe ꝑ prēm: ꝑ prēm aūt viuit: dū natiuitas n̄ alienā ei intulit diuersamqȝ nām. AVG. Ut āt illū panē māducando viuamus: qui eternā vitā ex nobis habere nō possumus: de celo descēdit. vnde sequit̄: Hic est panis qui de celo descēdit. HYLA. x. de trini. Se panē hic dicit: ac ne verbi virt⁹ atqȝ natura defecisse existimaret̄ in carnē: panē carnē suā esse dixit: vt ꝑ hoc qui descēdēs de celis panis ē nō ex humana cōceptōe origo eē corpis ei⁹ extimaret̄: dū celeste esse corp⁹ oñdit̄. at vo cū panis ē: assūpti ꝑ verbū corpis est ꝓfessio. THEO. Nō. n. purū deū comedim⁹. nā ⁊ ipalpabilis ⁊ incorpore⁹ est: neqȝ. n. homīs puri carnē comedim⁹ que nil posset ꝓficere. sed quia de⁹ carnē sibi vniuit: caro ei⁹ viuificatiua existit: nō ꝙ in dei naturā trāsierit: sȝ sm q̄ndam igniti ferri consuetudinē: quod ⁊ ferrū manet ⁊ ignis actū ostēdit. sic ⁊ caro dñi viuificatiua est tanq̄ caro verbi dei. BED. Et vt ostēderet distantiam vmbre ⁊ lucis: typi ⁊ veritatis subiūxit: Non sicut māducauerūt patres vestri māna ⁊ mortui sūt qui māducat hūc panē viuet in eternū. AVGV. ꝙ aūt illi mortui sunt: ita vult intelligi: vt nō viuāt ī eternū. Nā tpaliter ⁊ hi ꝓfecto morietur: q̄ christū māducāt: sed viuūt ī eternū: quia christ⁹ ē vita eťna.

CHRY. Si. n. possibile fuit sine messe ⁊ frumēto ⁊ alijs hmōi. xl. annis illorū vitā conseruare: multo magis nunc cibo spūali hoc facere poterit: cui⁹ illa erāt figure. frequēter aūt vitā repromittit: quia nihil est ita delectabile hōībus. vnde ⁊ in veteri testō lōgitudo vite ꝓmittebat̄: hic aūt vita finē non hñs. Simul etiā per hoc ostēdere vult: quoniā sentētiaȝ morti tradentē ꝑ pctō nūc solui: ⁊ vitā eternā cōtrario ꝓmittēs. Sequit̄: Hec dixit in synagoga docēs ī capharnaū. vbi. s. plurime virtutes eius sunt facte.

Docebat aūt in synagoga ⁊ in tēplo: multitudinē attrahē volēs ⁊ oñdēs qm̄ nō ē ꝯtrarius patri. BED. Mystice aūt capharnaū: q̄ interp̄tat̄ villa pulcherrima significat mūdū: synagoga vo iudaicū pplm. p h̄ g̊ oñdit̄ q̄ dn̄s p mysteriū incarnatōis mūdo apparēs iudaico pplo multa docuit: q̄ ipe intellexit.

Multi ergo audiētes ex discipulis eius dixerūt: Durꝰ est hic sermo. Et quis pōt eū audire? Sciēs aūt iesus apud semetip̄m: quia murmurarēt de hoc discipuli eius: dixit eis Hoc uos scādalizat? Si ergo uideritis filiū hoīs ascēdētē ubi erat p̄us Spūs est qui uiuificat: caro nō prodest quicq̄z. Uerba que ego locutus sum uobis: spūs ⁊ uita sunt. Sed sunt quidā ex nobis qui nō credūt. Sciebat eni ab initio iesus: q essent credētes: ⁊ quis traditurꝰ esset eū. Et dicebat: Propterea dixi uobis quia nemo pōt uenire ad me nisi fuerit ei datū a patre meo. Ex hoc mlti discipulorū eiꝰ abierūt retro: ⁊ iā nō cum illo ambulabāt. Dixit ergo iesus ad duodeci: Nunquid ⁊ uos uultis abire? Respōdit ergo ei simō petrus: Dn̄e ad quē ibimꝰ? Uerba uite eterne habes. Et nos credimꝰ ⁊ cognouimꝰ quia tu es christꝰ filius dei. Respōdit eis iesus: Nōne ego uos duodeci elegi: ⁊ ex uobis unus diabolus est. Dicebat autē de iuda simonis scariothis. Hic ei erat traditurꝰ eū cū esset unus ex duodeci.

¶ AVG. Talia loquēte iesu nō crediderūt aliquid magnū dicētē: ⁊ verbis illis aliquā grām cooꝑantē sed ꝑut voluerūt intellexerūt: ⁊ more hoim: q̄z poterat aut disponebat iesus carnē qua indutū erat vbū veluti cōscissam distribuē credētibꝰ in se. vn̄ dicitur Multi g̊ audi. nō ex ini. sed ex disci. eiꝰ dixe. Du. ē h̄ s̄mo. CHRY. i. difficile susceptibilis: superexcedens eoꝝ imbecillitatē. putabāt. n. eū supra seip̄m loq̄ maiora ꝓp̄a dignitate. ⁊ dixerūt: Quis pōt eū audire? q̄si ꝓ seipsis r̄ndētes: quia nō debebāt. AVG. Si āt discipuli durū habuerūt istū sermonē: q̄d inimici? ⁊ tamē sic oportebat vt dicēt̄ q̄ō nō ab hōibꝰ intelligeret̄: secretū dei intētū debet facere: nō aduersos. THEO. Cū aūt audis q̄ discipuli eius murmurabāt: nō intelligas hos qui actu sunt discipuli: s̄z hos qui in habitu ⁊ figura videbāt̄ ab eo instrui. Nā inter discipulos erāt q̄dā ex plebe qui dicebāt̄ eiꝰ discipuli: q̄z multo cū discipulis manebāt tp̄e. AVG. Sic aūt apud se ista dixerūt vt ab illo nō audirent̄ sed ille qui nouerat in seip̄is apud semet ip̄m audiebat. vn̄ seq̄t̄: Sciēs aūt iesus apud semet ip̄m q̄z murmu. de h̄ disci. eiꝰ dixit eis: h̄ vos scādali. ALCVI. Q̄z. s. dixi vobis māducare carnē meā: ⁊ bibere sanguinē meū. CHRY. Erat aūt hoc sue deitat̄ signū occulta ī mediū ferre. vn̄ seq̄t̄: Si g̊ vide. fi. ho. ascē. vbi erat p̄us. supple: quid dicetis? Hoc ⁊ in nathanaele fec̄ dicēs: Q̄m dixi tibi: vidi te sub ficu: credis: maiora his videbis. Nō igit̄ q̄ōes q̄ōnibꝰ copulat: sed magnitudine dogmatū ⁊ multitudine eos inducere vult. Nō igit̄ discipulos in scādalū mittē volēs hoc dicit: s̄z eoꝝ scādalū soluē volēs. nā dū estimāt eū de ioseph natū: nō susceperūt ea q̄ dicebāt̄. Qui vero credituri erāt q̄m de celo descēdit: ⁊ illuc ascēdit faciliꝰ attēdūt his q̄ dicebāt̄ AVG. Uel alr̄: Hinc soluit q̄ō illos cōmouerat: illū. n. putabāt erogaturū corpꝰ suū: ille aūt dixit se ascēsurū in celū vtiq̄z integrū: Cū videritis inquiēs filiū hominis ascēdētē vbi erat p̄us. Certe vel tūc videbitis: q̄z nō eo modo quo putatis erogat corpꝰ suū. ⁊ q̄z gr̄a eiꝰ nō ꝯsumit̄ morsibꝰ: filiꝰ aūt hoīs christꝰ ex virgīe maria hic eē cepit in terra: vbi carnē assumpsit ex terra. quid ergo vult q̄ō ait: Cū vide. fi. ho. ascē. vbi erat p̄us: nisi vt intelligamꝰ vnā ꝑsonā eē christū deū ⁊ hoīem: nō duas: ne fides nr̄a sit q̄ternitas: sed trinitas. Sic ergo erat filiꝰ hoīs in celo: quēadmodū filiꝰ dei erat in terra: filiꝰ dei in terra in suscepta carne: filiꝰ hoīs in celo ī vnitate ꝑsone. THEO. Nō ergo ꝓpter hoc putes q̄ de celo corpus christi descēderit: hoc eni marciani heretici ⁊ apollinaris est dictū: sed quia vnus et idem erat filius dei ⁊ hominis. CHRY. Propter h̄ autē ⁊ aliam solutōem inducit dicens: Spiritus est qui viuificat: caro nō potest quicq̄z. q̄ō aūt dicit tale est: spiritualiter oportet ea que de me sunt audire. qui autē carnaliter audit: nihil proficit. Est autē carnaliter intelligere: simpliciter ea que ꝓposita sūt videre: ⁊ nihil plus imaginari. Oportet autē nō ita iudicare: sed omīa mysteria interiorībꝰ oculis inspicere: quod semꝑ est spūaliter audire. Carnale vero erat dubitare qualiter potest nobis carnē dare māducare: quid igitur? nō est vera caro? immo vtiq̄z. q̄ō igitur ait: Caro nō prodest quicq̄z: nō de sua carne dicit: sed de eius carne qui carnaliter accipiebat que dicebant̄. AVGV. Uel aliter: Caro nō ꝓdest quicq̄z. Sed quomodo illi intellexerūt? Carnē q̄ppe sic intellexerūt: quomodo in cadauere dilaniat̄: aut in macello vēditur: nō quomodo spiritu vegetatur: accedat spiritus ad carnē: ⁊ prodest plurimū. nam si caro nihil prodesset: verbū caro non fieret vt habitaret in nobis: sed spiritꝰ per carnē aliquid operatus est in nobis pro salute nostra. AVGV. x. de ciuita. dei: Nō enim caro per seip̄am mūdat: sed per verbū a quo suscepta est: q̄ cum sit p̄ncipiū omnium suscepta anima ⁊ carne: ⁊ animā credētiū mūdat ⁊ carnē. Spiritꝰ ergo est qui viuificat: caro non prodest quicq̄z. sicut illi intellexerūt carnē: non sic ego do ad māducandū carnē meam: quia nec carnem debemꝰ sapere s̄m carnē. proinde dicit: Uerba que ego locutus sum vobis: spiritus ⁊ vita sunt.

CHRY.i.spũalia sunt:nihil habẽtia carnale:neq₃ cõsequẽtiã naturalẽ:sed eruta sunt ab omni tali necessitate que in terra: ⁊ a legibꝰ que hic posite sunt.

AVG.Si ergo intellexisti spũalr: spũs ⁊ vita tibi sunt.si intellexisti carnaliter:etiam sic spiritꝰ ⁊ vita sunt:sed tibi nõ sunt.Diximꝰ eñi hic dñm cõmẽdasse in mãducatõe carnis sue:⁊ potatõne sanguis sui vt in illo maneamꝰ ⁊ ipe in nobis.hoc aũt quid fac nisi charitas? Charitas aũt dei diffusa est in cordibꝰ nostris p spm̃sanctũ qui datꝰ est nobis:ergo spiritꝰ ẽ qui viuificat. CHRY.Et q̃a de carnali audiẽtia supra locutꝰ est subiũgit:Sed sunt quidã ex vobis q̃ nõ credũt.Dicẽs quidã:discipulos excepit:suã autẽ diguitatẽ oñdit occulta reuelãs. AVG.Nõ dixit Sũt quidã in nobis qui nõ intelligũt: sed cã₃ dicit quare nõ intelligãt.Propheta.n.dixit:Nisi credideritis:nõ intelligetis.nã qui resistit:quõ viuificatur? Aduersariꝰ.n.radio lucis quo penetrãdꝰ est:nõ auertit aciẽ:sed claudit mẽtẽ:credãt ⁊ apiãt:⁊ illuminabunt. CHRY.Et vt discas: qm̃ ante hec verba et nõ postq̃ murmurauerũt ⁊ scãdalizati sunt: h̃ christus cognouerat:subiũgit euãgelista dicẽs:Sciebat .n.ab initio iesus qui ẽent credituri: ⁊ q̃s traditurꝰ eũ eẽt. THEO.Uolẽs p h̃ nobis euãgelista oñdẽ q₎ ante ɔstõem mũdi oĩa cognoscebat:qd̃ diuinitatis erat indiciũ. AVG.Sed postq̃ distixit credentes dominꝰ a nõ credẽtibus:expssit cãm quare non credũt.vñ sequit:Et dicebat:Propterea dixi vobis: quia nemo põt venire ad me:nisi fuerit ei datũ a patre meo. CHRY.q.d.Nõ turbãt me:neq₃ stuporẽ iferũt qui nõ credũt.Noui quibꝰ dedit pater. Dixit aũt hoc:vt oñdat qm̃ nõ illorũ gl'iam cõcupiscẽs h̃ dicebat:⁊ vt suadeat eis q₎ p̃rẽ eiꝰ existimẽt deum ⁊ nõ ioseph. AVG.Ergo ⁊ credere dat nobis: nõ eñi nihil est credere.Si.n.magnũ quid est:gaude q₎ credidisti:sed noli extolli.q̃d.n.habes:qd̃ nõ accepisti? AVG.de p̃destinatõne sanctoꝝ: Hoc aũt donũ quibusdã dari ⁊ quibusdã nõ dari oĩo nõ dubitat:q̃ nõ vult manifestissimis sacris lr̃is repugnare. Cur aũt nõ oĩbꝰ det: fidelẽ mouere nõ debet q̃ credit ex vno oẽs isse in cõdẽnatiõem iustissimã:ita vt nulla dei eẽt iusta rephẽsio: ⁊ si nullꝰ inde liberaretur.vnde cõstat magnã eẽ grãm q₎ plurimi liberãt. Cur aũt istũ potiꝰ q̃₃ illu₃ liberet:inscrutabilia sũt iudicia eius:⁊ inuestigabiles vie eius.Sequit: Ex hoc multi discipuli eiꝰ abierũt retro: ⁊ iã cu₃ illo nõ ambulabãt. CHRY.Nõ dixit: Recesserũt:s₃ Abierũt retro:ab ea que ẽm virtutẽ ẽ auditõe: ⁊ quã hẽbant olim fidem p̃diderũt. AVG.Et p̃cisi a corpe vita₃ p̃diderũt:q₎ forte in corpe nec fuerũt:inter non credẽtes ⁊ ipsi reputati sunt.Abierũt retro nõ pauci s₃ multi post sathanã:nõ post christũ:quomodo de q̃busdã feminis dicit apostolus:Quedã cõuerse sunt retro post sathanã.Petrũ autẽ nõ repulit dominꝰ retroire post sathanã:sed fecit post se ire. CHRY. Queret autẽ aliquis quod tempꝰ erat verba dispensandi his que cõstructa erãt nocentiũ:multa q̃dem vtilitas ⁊ necessitas:Quia eñi instabãt cibũ corpalẽ petentes:⁊ eius qui sub patribꝰ datꝰ ẽ reminiscẽtes: oñdens qm̃ oĩa illa typus erãt: meminit cibi spiritualis.Non igit scãdalizari oportebat: sed interrogare cõgnũ erat:quare illorũ amentie scãdalũ fuit:non indissolubilitatis eorũ que dicebant. CHRY.Et hoc etiã forte factũ ẽ ad cõsolatõem nr̃ãm:quoniã aliquãdo cõtingit vt homo dicat vex: ⁊ quod dicit nõ capiatur:atq₃ illi qui audiũt scãdalizent ⁊ discedant.Penitet autẽ hoiem dixisse quod verũ ẽ.dicit enim apud se homo: Non debui sic dicere: ⁊ sic domino contigit.Dixit: ⁊ p̃didit multos. sed nõ turbatur ipe:quia ab initio nouerat: qui nõ essent credẽtes.nos si nobis contigat conturbamur:solatiũ in domino inueniamꝰ: ⁊ tamẽ caute verba dicamus.

BED.Sciebat aũt dominꝰ de alijs discipulis qui remãserũt:an vellent abire:sed tñ eos interrogauit vt fides eoꝝ mõstraret ⁊ alijs imitãda pponeretur. seq̃t:Dixit ergo iesus ad.xij.Nũq̃d ⁊ vos vul.abire?

CHRY.Per hũc aũt modũ oportebat eos trahi. nã si eos laudassent:passi essent aliq̃d humanũ:existimãtes se grãm christo facere:eu₃ nõ relinquẽdo: oñdẽs võ se nõ indigere eoꝝ sequela: magis eos detinuit.nõ aũt eis dixit:Abite.hoc.n.eẽt eos expellẽ: s₃ interrogauit eos an vellẽt abire:auferẽs eis vim ⁊ necessitatẽ: ⁊ volẽs eos verecũdia coartari. ex necessitate.n.detineri par eẽt:ac si abirẽt.Petrꝰ autẽ fratrũ amator:amicitie cõseruator:p toto r̃ndet collegio.vñ seq̃t: R̃ndit ergo ei si.pe. Dñe ad quẽ ibimꝰ?

AVG.q.d.Repellis nos a te:da nobis alteru₃ ad quẽ ibimꝰ si te relinq̃mꝰ. CHRY. Hoc aũt verbu₃ multe ẽ amicitie oñsiuũ:q₎.s.christꝰ eis honorabilior erat q̃₃ p̃rẽs ⁊ mr̃ẽs:deinde vt nõ videat h̃ ppt̃a dicere:q₎ nõ eẽnt q̃ eos recipẽt subiũgit: Uerba vite eterne habes.Audiẽs.n.mgr̃m dicẽtẽ:qm̃ resuscitabo eũ: ⁊ hẽbit vitã eternã:oñdit se recordari eorũ q̃ dicta sunt verboꝝ. ⁊ iudei q̃dẽ dicebãt: Hic ẽ filiꝰ ioseph.hic võ dicit:Et nos credimꝰ ⁊ cognimꝰ q₎ tu es christꝰ filiꝰ dei. CHRY.Credidimꝰ.n. vt cogsceremꝰ.nã si p̃us cognoscẽ:deinde credẽ vellemꝰ: nec cogscẽmꝰ nec credẽ valeremꝰ. Hoc credimꝰ ⁊ coguimꝰ:q₎ tu es xp̃s filiꝰ dei.i.q₎ ipa vita eterna tu es: ⁊ nõ das in carne ⁊ sanguie tuo nisi qd̃ es CHRY.

Quia võ petrꝰ dixerat:Et nos credimꝰ:dñs de collegio credẽtiũ excipit iudã.vñ seq̃t: R̃ndit g̃ eis iesꝰ Nõne ego vos.xij.elegi: ⁊ vnꝰ ex vobis diabolꝰ est? Qd̃ aũt dicicit tale ẽ:ne estimetis q₎ secuti estis me: nõ redarguã malos:dignũ aũt ẽ hic querẽ: q̃re nũc nihil dicũt discipuli:sed postea formidãtes dicunt: Nũquid ego sũ dñe? s₃ nõdũ petrꝰ audierat. Uade retro me sathana: ⁊ pp hoc timorẽ non habuit.nũc etiã nõ dicit:Unꝰ ex vobis me tradet:sed diabolꝰ ẽ. ideo nesciebãt qd̃ dicebat:sed maliciã estimabãt vitupari solũ.accusant aũt hic xp̃m gẽtiles insipiẽter nõ eñi electio eiꝰ vim infert his q̃ futura sũt:s₃ i volũtate positũ ẽ saluari ⁊ p̃ire BED.Uel dicẽdũ q₎ ad aliud elegit.xi. ⁊ ad aliũ vnũ.xi. elegit vt i ap̃lica dignitate p̃seuerarent.vnu₃ elegit: vt p p̃ditiõis eiꝰ offm̃ salutẽ oparet hũani generis. AVG.Electꝰ.n. ẽ iste:de qꝰ nolẽte ⁊ nesciẽte magnũ aliq̃d bõi fiet. Sic.n.iniq̃ male vtũt bonis opibꝰ dei:sic ecõtra deꝰ bñ vtit malis opibꝰ hoim.Quid iuda peius? s₃ malo eiꝰ bñ vsꝰ ẽ dñs:tradi se p̃tulit:vt nos redimẽt. Põt etiã sic itelligi qd̃ ait.xij.elegi:q₎ ɔsecratꝰ ẽ duodenariꝰ numerꝰ eoꝝ: q̃ p q̃tuor cardines mundi trinitatẽ fuerãt denũciaturi.nõ aũt q₎ periit inde vnꝰ:iõ illiꝰ numeri honor adeptꝰ ẽ.nam in locũ pereũtis alius

subrogatus est. GRE.xiiij.mora. Capitis aũt noie censet corpus cũ de puerso hoie dicit: Unꝰex vobis diabolus est. vnde euãgelista exponẽs subdit: Dicebat aũt de iuda simonis scharioths: hic.n.erat traditurꝰeũ: cũ esset vnꝰde.xij. CHRY. Cõsidera christi sapiẽtiã. neq͂.n. christꝰeũ manifestũ fecit: ne inuere cũdũ faciat: ꝛ sic litigiosior fiat. neq͂ eũ latẽ pmittit: ne estimãs se latẽ sine timore operet. ¶CA.VII.

Post hec autẽ ambulabat iesus in galileã. Non eni uolebat in iudeã ambulare: q2 querebãt eũ iudei interficere. Erat autẽ in pximo dies festus iudeoruz cenophegia. Dixerũt aũt ad eũ fratres eius: Transi hinc: ꝛ uade in iudeam: ut ꝛ discipuli tui uideãt opa tua que facis. Nemo quippe in occulto quid facit: ꝛ querit ipẽ in palã esse. Si hec facis: manifesta teipsuz mundo. Neq͂ eni fratres eius credebant in euz. Dicit ergo eis iesus: Tempus meũ nondũ aduenit: tẽpꝰ autẽ uestrũ semp est paratũ. Non potest mũdus odisse uos. Me aũt odit: quia ego testimoniũ phibeo de illo: quia opa eius mala sunt. Uos ascẽdite ad diẽ festũ hũc. Ego enim non ascendã ad diẽ festũ istuz: quia meũ tempus nondũ impletum est.

¶AVG. Futurũ erat vt aliquis fidelis christi absconderet se ne a psecutoribꝰ inueniret: ꝛ ne illi p crimine objiceret latibulũ pcessit in capite: qd in membro cõfirmaret. vnde dicit: Post hec ambu. iesus i gali. nõ eni vole. in iude. ambu. quia quere. eũ iudei interficere. BED. Hec verborũ cõtextio talis ẽ: vt intelligamꝰ qm̃ in medio multa geri ꝛ fieri potuerũt. Judea aũt ꝛ galilea regiões sunt palestinẽ puincie sed iudea dicta est a tribu iuda: nõ tamẽ solũ illa regio quã tribꝰ iuda sed ꝛ illa quã tribꝰ beniamĩ possidebat iudea dicta est: quia ex tribu iuda reges oriebant. galilea vero dicit: eo q lacteũ populũ.i. cãdidũ gignat. galilea.n. grece: latine lac dicit. AVG. Sic aũt hoc dominꝰ dixit: quasi nõ posset ambulare inter iudeos: ꝛ nõ occidi a iudeis. Hãc.n. potẽtiã quãdo voluit demõstrauit: sed infirmitati nostre pbebat exemplũ: nõ ipẽ pdiderat ptãtẽ: sed nostrã cõsolabat fragilitatẽ. CHRY. Sed ꝛ illud est dicere qm̃ que deitatis oñdedat: ꝛ que humanitatis. etenĩ fugiebat psecutores vt homo: ꝛ apparebat eis vt deꝰ: vtrũq͂ vere existẽs. THEO. Secessit etiã nũc in galileã. quia nondũ passiõis aderat tempꝰ. Unde vanũ reputabat in medio inimicorũ manere: ꝛ magis ipsos ad odium incitare. vnde ꝛ consequẽter tempꝰ

describit cum subdit: Erat aũt in pximo dies festꝰ iudeorũ cenophegia AVG. Quid hic cenophegia qui scpturas legerũt nouerũt: faciebãt tabernacula in die festo ad similitudinẽ tabernaculorũ in q̃bus habitauerũt: cũ ex egypto educti pegrinarẽt in eremo: celebrabãt ex hoc diẽ festũ reminiscẽtes beneficiorũ dñi: qui tamẽ occisuri erãt dñm. Appellabat aũt apud iudeos dies festus: cũ tamẽ nõ esset vnus sed plures. CHRY. Ostẽdit igit p hoc euãgelista: qm̃ multũ tempꝰ ptermisit. Cũ.n. dominꝰ sedit i mõte: erat ppe dies festꝰ pasche. Hic aũt cenophegie meminit: ꝛ in quinq͂ intermedijs mẽsibꝰ nihil aliud nobis enarrauit: nisi miraculũ panũ ꝛ allocutõem factam ad eos qui comederũt. Quia.n. idefiniẽt signa faciebat ꝛ disputabat: nõ poterãt euãgeliste omnia enumerare: sed illa pcipue studuerũt dicere: p q̃bus aut querela aut cõtradictio q̃dã a iudeis subseq̃batur: quod ꝛ hic apparet. THEO. Quia enĩ frẽs eiꝰ viderãt ipm̃ nõ esse paratũ ad ascẽdẽdũ subditur Dixerũt aũt fratres eiꝰ ad eũ: Trãsi hinc ꝛ vade i iudeam. BED. Ac si dicant: Tu signa facis: ꝛ pauci ea vidẽt. transi ergo ad regiã vrbẽ: vbi sunt pncipes vt visis signis: laudẽ cõsequaris ab eis. Sed q͂a non omẽs discipuli semp dominũ sequebãt: sed cor multi in iudea erãt: ideo subdũt: Ut ꝛ disci. tui vide. opa tua que facis. THEO. i. turbe que sequunt te. non .n. de.xij. dicũt discipulis: sed de alijs qui cõuersabãtur cũ illo. CHRY. Cum aũt audits: Fratres dñi marie cogitate cõsanguinitatẽ: nõ iterũ pariẽtis vllã pgeniẽ. Sicut.n. in sepulchro: vbi positũ est corpꝰ dñi: nec ante nec post ea mortuꝰ iacuit: sic vterꝰ marie: nec ante nec postea quicq͂ mortale cõcepit. opa quidẽ dñi discipulos nõ latebãt: sed istos latebant. ꝛ ideo dicebãt: Ut disci. tui vide. ope. que tu facis. Loquebant aũt prudẽtia carnis: verbo quod caro factũ est. vnde ꝛ subdũt: Nemo quippe in occulto aliquid facit: ꝛ querit ipẽ in palã esse. Si hoc facis: manifesta teipm̃ mũdo. q.d. Facis miracula: apparẽ hõibus: vt laudari possis ab hõibus. nam qui euz vident monere glorie ipsiꝰ cõsulũt: ꝛ quia humanaz gl'iam requirebat: in eum nõ credebãt. vnde sequit Neq͂.n. fratres eiꝰ crede. in eũ. Christũ.n. cõsanguineũ potuerũt habere: credere aũt in eũ ipa ppinquitate fastidierũt. CHRY. Dignũ est aũt mirari euãgelistarũ morẽ veritatis amicũ: qualiter nõ verecũdant dicere ea que magistro videt ferre iniuriaz: sed hoc maxime studuerũt enũctare. Nõ.n. paruaz habet detractõem q fratres eiꝰ decredebãt: ꝛ videt quidẽ initiũ verborũ quasi amicorũ esse. Multe aũt amaritudinis erãt que dicebãt: quia de formidine ex de amore glorie eum vocãt. nam dicũt: Nemo i occulto aliquid facit. Quod erat dicere. Formidinẽ incusantiũ ꝛ simul suspicãtiũ que fiebat non vere facta esse. Per hoc aũt q dicit: Et querit ipẽ in palã esse: amorẽ glorie notãt. Christꝰ aũt mãsuete eis respondit: docẽs nos nõ indigne ferre: si aliqui etiaz viles nobis cõsilient. Sequit eni: Dicit eis iesus: Tempꝰ meũ nondũ aduenit: tempꝰ aũt vestrũ semp ẽ paratuz.
BED. Ne aũt videat hoc cõtrariũ ei qd aplś dicit: At vbi venit plenitudo tpis: misit deꝰ filiũ suũ: referendũ est quod hic dicit: nõ ad tempꝰ natiuitatis: sed ad tempꝰ glorificatiõis. AVG. Dabãt eniz illi

cōsiliū ɔsequēde glorie: veluti seculariter ⁊ terreno
affectu mouētes ne esset ignobilis: ⁊ latitaret. Sed
dn̄s voluit ipam celsitudinē p hūilitatis viā sterne-
re. Dicit ergo: Tēpus meū .i. glorie mee: qua veniā i
altitudie iudicatur⁹ Nō dū venit. Tēpus aūt ve. i.
mūdi gloria semp ē patū. Et qm̄ nos dn̄i corpus su-
mus: qn̄ nobis isultāt amatores hui⁹ seculi: dicam⁹
eis: Tēpus vestrū adest patū: tēpus nostrū nōdum
aduenit. excelsa eni patria: humilis via. Qui recu-
sat viā: qd q̄rit patriā? CHRY. Uel aliter: Uidet
aliud ecclesie isinuari. fortassis eni eū prodere vole-
bāt ⁊ tradere iudeis. iō dicit: Tēpus meū nōdū ad-
uenit. h̄ ē tēpus crucis ⁊ mortis. Tēpus aūt vestruz
semp ē patū. q2 tn̄ vos semp sitis cū iudeis: nō inter
ficiēt vos eadē cū illis zelātes. vn̄ seq̄t: Nō pōt vos
odisse mūdus: me aūt odit q2 ego testi. phi. de illo. q2
opa eius mala sūt. q. d. qualiter mundus eos odit: q̄
eadē cū ipo volūt ⁊ ꝓ eisdē studēt: me aūt odit: qm̄
redarguo eū. Jntantū ergo gloriā hominū nō que-
ro φ nō ptermitto eos redarguere: lʒ sciā ex h̄ odiū
nasci: ⁊ mortē nitētari. Per h̄ etiā ondit φ odiū iu
deorū cōtra eū cōcitabat publica redargutio: nō āt
sabbati solutio. THEO. Uel dn̄s cōtra duo de q̄-
bus illi eū arguebāt: alia duo iducit. Cōtra formidi
nē quidē dicit: φ opa mūdi redarguit. i. opa eorū q̄
mūdana sapiūt: quod nō faceret si formidolosus es-
set. sed cōtra inanē gloriā misit illos ad festū. vn̄ seq̄
tur: Uos ascēdite ad diē festū hūc. nā si vane glorie
passione detineret: retinuisset eos secū: nā glorie cu
pidi cōsueuerūt multos habere qui sequātur eos.
CHRY. Hoc etiā dicit ondens φ eis blādiri n̄ vult:
cōcedit eis iudaica facere. AUG. Uel aliter: Uos
ascēdite ad diē festū hūc. vbi gloriā hūanā queritis:
vbi extēdere vultis carnalia gaudia: nō eterna cogi
tare. Seq̄t: Ego aūt nō ascendā ad diē festū istuz.
CHRY. Scilicet mō vobiscū: q2 meū tēpus nōduz
impletū ē. i futuro eni pascha crucifigēdus erat.
AUG. Uel meū tēpus. i. glorie mee nondū aduēit:
ipse erit dies fest⁹ me⁹: nō dieb⁹ istis pcurrēs ⁊ trā-
siēs: sed pmanēs in eternū. Jpsa erit festiuitas ⁊ gau
diū sine fine: eternitas sine labore: serenitas sine nube.

**Hec cū dixisset: ipse mansit i ga
lilea. Ut autē ascenderūt fratres e⁹
tūc ⁊ ipse ascēdit ad diē festū nō ma
nifeste: sed quasi in occulto. Judei
ergo querebāt eū in die festo: ⁊ dice
bāt. Ubi est ille? Et murmur mul
tus erat in turba de eo. Quidā eniz
dicebant quia bon⁹ est: alij autē dice
bant nō: sed seducit turbas. Nemo
tamē palā loquebatur de illo ꝑpter
metum iudeoruz.**

CHRY. Quia dixerat dn̄s: Nō ascēdā vobiscū in
pricipio denegauit ascēsum: vitās irā frementiū iu
deorū. vn̄ dicit: Hec cū dixisset: ipse: Māsit i galilea
postea ve. ascē. vn̄ seq̄t: Ut aūt ascē. fratres ei⁹: tunc
⁊ ipe ascēdit. AUG. Ascēdit aūt nō gloriari tēpo
raliter: sʒ aliq̄d docere salubriter: de fes⁰ eterno ad
monere. CHRY. Uel ascēdit: nō vt patiat: sed vt
alios erudiat. Latēter aūt ascēdit. poterat eni mani
feste ascēdere: ⁊ detinere eorū iordinatū impetū: qd̄
multotiēs fecit. sed nolebat h̄ ɔtinuo facere: ne ma
gis suā diuinitatē denudaret: ⁊ vt icarnatio ei⁹ cer
tior esset: ⁊ vt nos erudiret ad virtutē. Ut igit disce
rem⁹ q̄d nos oporteat facere: q̄ nō possum⁹ psecu-
tores detinere: voluit latēter ascēdere. Nō aūt dixit
in occulto: vt ondat dispēsatiōe h̄ eē factū. Si enim
oia vt de⁹ ageret: qūo possem⁹ nos scire incidentes
hūanis piculis q̄d oporteat facere? AUG. Uel oc
culte ascēdit: q2 fauorē hominū nō querit: nō pōpis
stipātiū se turbarū delectat. BEDA: Mystice āt
designat q2 singulis q̄busq3 carnalib⁹ humanā glo
riā querētib⁹ dn̄s manet i galilea: que iterptat trā
migratio facta. i. i mēbris suis: q̄ trāsmigrāt de vitijs
ad virtutes: ⁊ i eis ꝓficiūt. Postmodū vō dn̄s ascē-
dit: q2 mēbra christi nō hui⁹ vite: sed eterne gloriam
querūt. Occulte aūt dn̄s ascēdit: q2 ois gloria ei⁹ est
ab itus. i. de corde puro ⁊ cōsciētia bona ⁊ fide non
ficta. AUG. Uel φ quasi latēter ascēdit: aliq̄d si-
gnificare voluit. Omia eni q̄ dicta sūt antiquo po-
pulo israel: vmbre fuerūt futurorum: ⁊ scenophegia
vmbra erat futurorū. Oia ergo q̄ fiebāt i figura: ma
nifestant in nobis. Ascēdit ergo i occulto: figura ei
erat ipm eē in occulto. Jn ipo die festo christ⁹ late
bat: q2 ipe dies fest⁹ christi mēbra peginatura signi-
ficabat. Jlle eni ē in tabernaculis: q̄ se i mūdo eē in
telligit peregrinū. Scenophegia aūt erat celebratio
tabernaculorū. Seq̄t: Judei aūt querebāt eū in die
festo: ⁊ dicebāt: Ubi ē ille? CHRY. Ex mlto odio
⁊ inimicitia: neq3 eni nomiatiz vocare volebāt. Nō
aūt multa erat eis i festiuitate reuerētia: nec multa
religio: q2 a festiuitate credebāt christū fraudulēter
detinere. Seq̄t: Et mur. mul. erat de eo in turba.
AUG. Murmur erat de cōtentiōe quā cōuenien-
ter exponit dicēs: Quidā eū dice. q2 bon⁹ ē. alij autē
dice. nō sed seducit turbas. Quicūq3 emicuerit i aliq̄
grā. alij dicūt: bon⁹ ē: alij nō: sed seducit turbas. Qd
aūt dictū ē de deo valet ad cōsolationē de quocū-
q3 hoc dictū fuerit christiano. Et q̄dē si seducere est:
nec christus seductor. nec quisq3 debet seductor esse
christian⁹. Si aūt seducere aliūde aliquē ad aliud p
suadēdo ducere ē. querēdū ē vn̄ ⁊ quo? Si a bono
ad malū mal⁹ seductor ē: si a malo ad bonū: bonus
ē. ⁊ vtinā sic omēs seductores vocemur ⁊ simus.
CHRY. Jgit illā quidē estimo opinionē multitu-
dinis esse: qua. s. dicebat bon⁹ esse: hāc vero pncipū
⁊ sacerdotū: qd̄ onditur p h̄ φ dicūt: Seducit tur-
bas. nō dicūt: Seducit nos. Sequit: Nemo tn̄ palā
loquebat de illo: pp me. iu. AUG. Eor. s. qui dice
bant bon⁹ ē nō. q̄ dicebāt. seducit turbas. Hec eniz
clarius sonabāt. Sed bon⁹ ē pressius susurrabant.
CHRY. Uide aūt eorū q̄ pncipant corruptionez.
hi aūt qui pricipatibus subijciunt: sani quidē erant
iudicio: sed non habebāt libertatē dicēdi: qd̄ maxie
multitudinis est.

**Jam autē die festo mediāte ascē
dit iesus in tēplū ⁊ docebat. Et mi**

rabant iudei dicētes: Quō hic lr̃as
scit cum non didicerit? Rn̄dit eis ie
sus: ꝛ dixit: Mea doctrina non est
mea: sed eius qui misit me. Siquis
uoluerit uoluntatem eius facere: co
gnoscet de doctrina utrū ex deo sit
an ego a meipso loq̄r. Qui a semet
ipo loquitur gloriā ꝓpriā querit.
Qui autē querit gloriā eius qui mi
sit euȝ: hic uerax est: ꝛ iniusticia in il
lo non est.

CHRY. Dn̄s traditiōe sua auditores attētiores fa
cere volēs: nō i p̄mis dieb⁹ ascēdit: sed circa solēni
tatis mediū. vn̄ dicit: Jā aūt die festo mediāte ascē.
Jesus i tē. ꝛ doce. Qui ei p̄mis dieb⁹ eū quesierūt: re
pēte eū p̄sentē vidētes: magis intēdebāt docēti: ꝛ q̄
bonū eū dicebāt ꝛ q̄ malū: illi quidē vt aliq̄d lucra
rent ꝛ admirarent: hi vero vt comprehenderēt.
THEO. Nā i p̄ncipio festi: bis q̄ festi erāt magis at
tēdebāt. vn̄ postea christi istū attēti⁹ audierūt. AV
GV. Quātū eni dat itelligi ipam festiuitatē diebus
plurib⁹ celebrabāt. ꝛ iō dicit: Jā die festo mediāte
i. cū illi⁹ diei festi tot dies remansissent quod p̄terissent:
vt etiā h̄ ipleret qd̄ ait: Nō ascēdā ad diem fe
stū hūc. i. ad quē vos vultis p̄mū vel secūdū diē: a'cē
dit aūt postea die festo mediāte. AVG. de questi.
no. ꝛ ve. te. Tūc etiā ascēdit: nō q̄si ad diē festū ſȝ q̄
si ad lucē. illi vero ascēderūt: quasi ad p̄fruendū de
litiis diei festi. Christo vero ille fuit dies festus: quo
passiōe sua redemit mundū. AVG. sup io. Jlle āt
q̄ p̄us latebat docebat: ꝛ palā loquebat: ꝛ nō tene
bat. Jllud eni qd̄ latebat erat cā exēpli: h̄ p̄tātis.
CHRY. Quid aūt docebat n̄ dixit euāgelista: ſȝ qd̄
mirabiliter docebat: h̄ solū ostēdit. tāta eni erat virt⁹
docētis vt q̄ dixerāt: seducit turbas: trāsmutati mi
rarent. vn̄ seq̄t: Et mirabant iudei dicētes: quō hic
lit. scit: cū nō didicerit? Uide admirationeȝ neq̄tia
plenā nō eni dicit: q̄ i doctrina admirarent: sed in
aliā admiratiōnē iciderūt. AVG. Oēs quidē quā
tū arbitror admirabant: sed nō oēs cōuertebāt. Et
vn̄ admiratio? q̄ multi nouerāt vbi nat⁹: quēadmo
dū fuerit educat⁹. Nūq̄ȝ eū viderāt lr̄as discentē: au
diebāt tn̄ de lege disputātē: legis testimonia p̄ferē
tē q̄ nemo posset p̄ferre nisi legisset: nemo legeret:
nisi lr̄as didicisset: ꝛ iō mirabāt. CHRY. Ab hac
aūt q̄stione cognoscē debebāt: q̄m hec sciētia hūani
tus nō erat i eo sed diuinit⁹: ſȝ q̄ h̄ ipi nolebāt reue
lare: sed i sola admiratiōe stabāt: dn̄s hec reuelauit.
Seq̄t ei: Rn̄dit eis iesus ꝛ dixit: Mea doctrīa nō ē
mea: sed ei⁹ q̄ misit me. AVG. Uidet aūt h̄ eē cō
trariū qd̄ dicit: Mea ꝛ nō ē mea. nā si dixisset: Jsta
doctrīa nō ē mea: nulla eēt q̄stio. Que ē ergo doctri
na patris: nisi verbū patris? Jpse ergo christ⁹ est do
ctrina patris: si verbū p̄ris ē. Sed q̄ verbū non pōt
eē nulli⁹: sed ē alic⁹: ꝛ suā doctrinā dixit seipm ꝛ nō
suā: q̄ patris ē verbū: qd̄ ē tā tuū q̄ȝ tu: ꝛ qd̄ tā non
tuū q̄ȝ tu? Si alicui⁹ es: qd̄ es? Breuiter ergo h̄ mi
bi dixisse videt: Mea doctrīa n̄ ē mea. ac si diceret:
Ego nō sū a meipo. Sabellianā heresiȝ sn̄ia ista dis
soluit: q̄ dicere ausi sūt ipm eē filiū q̄ ē ꝛ p̄r: duo esse
noīa: sed vnā rē. CHRY. Uel suā dicit q̄m eā do
cuerat: nō suā aūt q̄m patris erat doctrīa. Sȝ si oīa
q̄ sūt patris ei⁹ sūt: ex hocipo q̄ patris ē: deberet eē
ꝛ sua. Sed h̄ qd̄ dicit: Nō ē mea: vehemēter ostēdit ꝛ
sui ꝛ patris vnā eē doctrinā: ac si diceret: Nihil ha
beo p̄mutatū aut diuersuȝ: ſȝ ita ago vt dico: vt non
estimet aliud q̄d p̄ter patrē dicē vel agere. AVG.
p̄mo de tri. Uel aliter: scd̄m aliud suam dixit: scd̄m
aliud nō suā. scd̄m formā dei suā: scd̄m formā serui
nō suā. AVG. Siq̄s aūt h̄ parū itellexerit: audiat
cōsiliū qd̄ dn̄s cōsequēter dat dicēs: Si q̄s voluerit
volūtatē ei⁹ facere: ꝛ cogno. de doc. vtrū ex deo sit:
an ego ex meipo loquar: qd̄ ē siq̄s volue. volūtatem
ei⁹ facere? h̄ ē credere i eū. ipe eni supra dixit: Hoc ē
op⁹ dei vt credatis i eū quē ipe misit. Quis aūt hoc
nesciat h̄ eē facere volūtatē dei: operari op⁹ eius? Co
gnoscere aūt h̄ ē itelligere. ergo noli itelligere vt cre
das: sed crede vt itelligas: q̄ nisi credideritis nō itel
ligetis. CHRY. Uel h̄ ita dicit: ac si dicat: Aufer
te irā ꝛ iuidiā ꝛ odiū: qd̄ sine cā i me habetis: ꝛ nihil
erit qd̄ p̄hibeat vos cognoscere: q̄m dei verba sunt
q̄ loquor. Deide aliud iducit argumētū isolubile: ab
his q̄ sūt i cōsuetudie hominū nos erudiēs. vn̄ seq̄t:
Qui a semetipo loq̄t gloriā ꝓpriā q̄rit. q. d. Qui ali
quā ꝓpriā vult istituere doctrinā: ꝓpter nihil aliud
h̄ vult q̄ȝ vt gloriā acq̄rat. Si vero ego gloriā eius q̄
misit me q̄ro: cui⁹ grā aliena vellē vos docere? Et h̄
ē quod subdit: Qui aūt que. glo. eius q̄ misit illū: hic
verax ē: ꝛ iniusticia i illo nō ē. THEO. q. d. Uerax
sū: q̄ doctrīa mea cōtinet veritatē. Jniusticia i me
nō ē: q̄ alteri⁹ gloriā nō vsurpo. AVG. Qui q̄rit
gloriā ꝓpriā antichrist⁹ ē. Dn̄s āt noster magnū no
bis exemplū p̄buit hūilitatis: dū habitu iuent⁹ vt hō
querit gloriā patris: nō suā. sed tu q̄n aliq̄d boni fa
cis: gloriā tuā queris: q̄n aliq̄d mali facis deo calum
niā meditaris. CHRY. Uide ergo q̄m cā quedam
ꝓpter quā humilia de se dicit: hec ē vt credāt q̄m n̄
desiderat gloriā neq̄ȝ p̄ncipatū: ꝛ etiā ꝓpter ibecilli
tatē audiētiū: ꝛ vt doceat homines moderata sape
re: ꝛ nihil de se dicere magnū: sed semp humile.

¶ Nōne moyses dedit uobis legē
Et nemo ex uobis facit legē. Quid
me queritis interficere? Respondit
turba ꝛ dixit: Demonium habes.
Quis te querit interficere? Respō
dit iesus ꝛ dixi eis: Unū opus feci
ꝛ omēs miramini. Propterea moy
ses dedit uobis circūcisionē: nō q̄a
ex moyse est: sed ex patribus. Et in
sabbato circūciditis hominē. Si cir
cūcisionē accipit homo i sabbato ut
non soluat lex moysi: mihi indigna
mini quia totū hominē sanū feci in

sabbato? Nolite iudicare fm faciē: sed iustū iudiciū iudicate.

CHRY. Duas criminatiões iudei cōtra christū i ducebāt: vnā q sabbatū solueret: aliā q patrē suū dicebat deū: equalē seipm faciēs deo. Hoc igit pri⁹ cōfirmauit: dū oñdit q nō ē deo cōtrari⁹ sed eadē illi docet. De reliquo ad sabbati solutionē istat di cēs: Nōne moyses de. vo. legē ⁊ nemo ex vobis fa cit legē? Ac si diceret: Lex dicit nō occides: vos au tē occiditis. ⁊ hoc ē quod subdit: Quid me queritis interficere? Ac si diceret: Etsi ego dissolui legē ho minē sanās trāsgressio fuit: sed i salutē: vos aūt trās gredimini in malū. vñ nō debeo a vobis de solutio ne legis diiudicari. In duob⁹ ergo eos corripuit: et dicēdo: quid me queritis iterficere? ⁊ oñdendo qm occisionē meditātes: nō sunt digni aliū diiudicare AVG. Uel hoc dicit: quia si legē facerēt in ipsis lris christū agnoscerēt: ⁊ psentē nō occiderēt. Rñ dit aūt ei turba: nō ptinentia ad ordinē sed ad per turbationē. Sequit ei: Respōdit turba ⁊ dixit: De moniū habes: quis te querit iterficere? Ei dictū est q demoniū haberet: q̄ demones expellebat. Dñs āt nō turbat⁹: sed in sua veritate trāquilli⁹ nō reddidit maledictū p maledicto: sed rñdit trāquille. BEDA: In quo nobis patiētie reliqt exemplū: vt quo tiēs nobis ab aliqbus falsa obijciunt cōuitia: pati enter toleremus: ⁊ vera q̄ possum⁹ nō obijciam⁹: sed salutaria monita pdicem⁹. Sequitur eni: Rñdit iesus ⁊ dixit eis: vnū op⁹ feci ⁊ omēs miramini. AVG. Ac si diceret: Quid si oīa opa mea videretis? ipsius eni opa erāt q̄ in mūdo videbāt: ⁊ ipm q̄ fecit omia nō videbāt. fecit vnā rē ⁊ turbati sūt: q: saluū fecit hominē i sabbato: quasi si qsq̄ eorū egrot⁹ sabbato sinceraret: ali⁹ illū sanū fecisset q̄ ille q̄ eos scādali zauit: q: vnū hominē sabbato saluū fecit CHRY. Hoc eni q dicit Miramini: hoc est turbamini: tu multuatis. vide autē qūo prudēter a lege eos syllo gizat. Uult eni oñdere q facere h opus nō erat le gē soluere. sūt eni multa pricipaliora q̄ lex de obs uatione sabbati: p quorū obseruationē lex nō solui tur sed implet. ⁊ iō subdit: Propterea moyses dedit vobis circū. nō q: ex moyse ē: sed ex patrib⁹: ⁊ i sab bato circūciditis hominē. AVG. q. d. Bene factū ē vt acciperetis circūcisionē a moyse: nō q: ex moyse ē: sed ex patrib⁹. Abraā eni pmus accepit circūcisio nē a dño. Et in sabbato circūciditis. Conuicit vos moyses: accepistis i lege vt circūcidatis octauo die Accepistis i lege vt vacetis septio die. Si octau⁹ di es illi⁹ q̄ nat⁹ ē: occurrit ad diē septimū sabbati: cir cūciditis hominē: q̄ circūcisio ptinet ad aliquod si gnaculū salutis. ⁊ nō debēt homines sabbato vaca re a salute. ALCV. Propter tres eni causas data fuit circūcisio: pmo vt signū eēt magne fidei abrae: scdo vt p eā a ceteris natiōibus discernerent: tertio vt illā i virili mēbro suscipiētes: castitatem mētis ⁊ corpis obseruare deberēt. Et tantū cōferebat tunc circūcisio q̄tū nūc baptisma: nisi q ianua nōdū ap ta erat. Cōcludit ergo ex pmissis: Si circūci. accipit ho. i sabbato: vt nō sol. lex moy. mihi idigna. q: to. ho. sa. feci i sabbato. CHRY. q. d. sabbati solutio i circūcisiōe legis ē obsuatio: sic ⁊ ego hominē curās sabbato legē suaui. Uos q̄ nō estis legislatores: vl tra modū legē defēdītis. Sed moyses iubet legē sol ui pter mādatū: qd nō erat ex lege: sed ex patrib⁹. Per hoc aūt qd dicit: Totū ho. sa. feci i sabba. ostē dit circūcisionē esse pticularē sanitatem. AVG. Forte aūt illa circūcisio ipm dñm significabat: Quid eni ē circūcisio: nisi carnis expoliatio? Significauit ergo expoliationē a corde cupiditatū carnaliū. nō ergo sine cā data ē in eo mēbro p qd pcreat crea tura mortaliū: q: p vnū hominē peccatū itrauit in mundū. Iō aūt qsq̄ cū pputio nascit: q: oīs cū vi tio ppaginis nascit: ⁊ nō mūdat de⁹: siue a vitio cū quo nascimur: siue a vitijs q̄ male viuēdo addimus nisi p christū. cultellis eni petrinis circumcidebāt: ⁊ petre nomie christū figurabāt. Iō aūt octauo die: q: post septimum sabbati dñs die dñico resurrexit. Ipa aūt resurrectio nos circūcidit. i. abstulit deside ria carnalia. Intelligite hoc significari op⁹ bonum qd ego feci totū hominē saluū i sabbato: q: ⁊ cura tus ē vt san⁹ eēt in corpe: ⁊ credidit vt sanus eēt in aīa. Estis āt phibiti suilia opa facere sabbato. Nū quid suile op⁹ ē hominē sanare i sabbato? Mādu catis siquidē ⁊ bibitis sabbato: q: ptinet ad salutē: p qd ostēditis opa salutis nullo mō eē die sabbati omittēda. CHRY. Nō aūt dixit: Ego mai⁹ circū cisione opatus sum. sed solū factū narrās: iudicium eis cōcessit. vñ subdit: Nolite iudicare fm fa. sed iu stū iudiciū iudicate. q. d. nō q: moyses apud vos ha bet maiorē gloriā q̄ ego: ex psonarū dignitate fera tis sentētiā: sed a rerū natura. h eni ē iuste iudicare Null⁹ autē icusauit moysen de hoc q iussit sabba tū solui pter mādatū circūcisionis: quod erat aliū de q̄ ex lege iductū: ergo fidedignior vobis est moy ses q̄ iubet solui legē a mādato non legali. AVG. Hoc aūt q dñs notauit hoc loco euadere i hoc se culo: magni laboris ē nō psonaliter iudicare. admo nuit qdē dñs iudeos: admonuit ⁊ nos. quod enim pciosum sonabat de ore domini ⁊ ppt nos scriptū est ⁊ nobis seruatū ⁊ pter nos recitatū. sursum ē dñs: sed etiā hic est veritas dñs. Corp⁹ eni domini in quo surrexit vno loco eē potest: veritas ei⁹ vbiq̄ diffusa ē. Quis ergo ē qui nō iudicat psonaliter qui equaliter diligit? Nō eni cū homies diuerso modo p suis gradib⁹ honoram⁹. timēdum ē ne psonas ac cipiam⁹. nōnūq̄ eni ē iudiciū iter patrē ⁊ filiū: nō equamus filiū patri i honore: sed pponim⁹ si bonā cām habet filiū patri i veritate: ⁊ sic tribuim⁹ hono rē debitū: vt nō pdat equitas meritū.

Dicebāt ergo qdam ex hierosoly mis: Nōne hic ē quē q̄runt interfi cere? Ecce palā loqtur: ⁊ nihil ei di cunt. Nūqd uere cognouerūt prin cipes q: hic est christus? Sz hunc scimus unū sit: christus aūt cū uene rit nemo scit unde sit. Clamabat er go iesus i tēplo docēs ⁊ dicens: Et me scitis: ⁊ unū sim scitis: ⁊ a meipso

nõ ueni sed ē uer⁹ q misit me quem uos nescitis. Ego scio eũ. Et si dixe ro q₃ nescio eũ: ero silis uobis men dax. Sed scio eũ: quia ab ipso su₃: ⁊ ipse me misit. Querebãt ergo eũ app hẽdere: ⁊ nemo misit i illu₃ man⁹ q₃ nõdum uenerat hora eius.

AVG. Supra dictũ ē ꝙ dñs iõ velut occulte ascẽdit ad diē festũ: nõ q₃ timebat ne teneret̃: cui ptãs erat vt nõ teneret̃: Sed vt significaret ēt i ipo die festo q̃ celebrabat̃ a iudeis se occultari ⁊ suũ eē mysteriũ: nunc aũt apparet ptãs q̃ putabat̃ timiditas. Loquebat̃ enĩ palã i die festo ita vt mirarẽt̃ turbe vñ dicit̃: Dicebãt g̃ qui. ex hiero. Nõne hic ē quē iudei que. iterfi. Et ecce pa. loq̃. ⁊ nihil ei dicũt. Nouerãt enĩ qua seuitia q̃rebat̃: mirabãt̃ q̃ potẽtia non tenebat̃. CHRY. Addit aũt euãgelista: Ex hiero. quoniã qui magis potiri erãt signis: hi oẽs erãt miserabiliores: q̃ deitatis ei⁹ signũ vidẽtes maximum: oĩa iudicio corruptorũ ṗncipũ pmittebãt: an ñ magnũ signũ isaniẽtes ⁊ q̃rẽtes iterficere: habere eũ in manib⁹ ⁊ repẽte q̇escere: AVG. Igit̃ nõ plene itelligẽtes christi potẽtiã: putauerũt eē pñcipũ scientiã ꝙ ei pepcerũt. vñ subdũt: Nunq̇d vere cognouerũt ṗncipes: q₃ hic ē christ⁹: CHRY. Sed ipi neq₃ pñcipũ sequũt̃ sentẽtiã: sed illã ꝓferunt corruptã ⁊ ꝓpria amẽtia dignã. vñ subdit̃: Sed hũc scimus vñ sit. Christ⁹ aũt cũ ve. ne. scit vñ sit. AVG. Hec opinio apud iudeos nõ inaniter nata ē: iuenim⁹ tñ ꝙ scripture dixerũt de christo: qm̃ nazareus vocabit̃: ergo p̃dixerũt vñ sit. Iudei etiã dixerũt herodi querẽti ꝙ christ⁹ i beethleē iude nasceret̃: ⁊ testimoniũ etiã ꝓpheticũ attulerũt. vñ ergo nata ē hec opinio apud iudeos: ꝙ christ⁹ cũ venerit nemo sciat vñ sit: nisi q₃ vtrũq₃ ꝓnũciauerũt scripture. f̃m hominē p̃dixerũt vñ esset: f̃m deũ latebat ipios ⁊ q̃rebat pios. Hãc igit̃ opinionē i eis generauerat: qȯ p isaiã dictũ ē: Generationē ei⁹ q̇s enarrabit: Deniq₃ dñs ad vtrũq₃ rñdit: ⁊ q₃ nouerãt eũ vñ eēt: ⁊ q₃ nõ nouerãt. vñ sequit̃: Clamabat ergo iesus docẽs i tẽplo ⁊ dicẽs: Et me scitis: ⁊ vñ sim scitis. hoc ē dicere: ⁊ vñ sim scitis: ⁊ vñ sim nescitis. vñ sim scitis: iesus a nazareth: cui⁹ etiã parẽtes nostis. Sol⁹ enĩ i hac cã latebat virgĩs ptus: quo excepto totũ nouerãt i iesu: qȯ ad hominē ptinet. Recte ergo dixit: Et me nostis: ⁊ vñ sim scitis. f̃m carnē ⁊ effigiē hoĩs quã gerebat. f̃m diuinitatē aũt A me ipo nõ veni: sed ē ver⁹ q̇ misit me. CHRY. ꝑ quod ea q̃ i mẽte habebant reuelat: ac si diceret: Nõ sum de numero eoꝝ q̇ sine causa venerũt: sed ē verax q̇ misit me: ⁊ si verax ē in veritate misit: ⁊ q̇ missus ē: cõgruũ est veracē eē. Rursus aũt ex ꝓprijs s̃monib⁹ eos capit. q₃ enĩ dicebãt: Cũ venerit christ⁹ null⁹ cognoscet vñ ē: ondit etia₃ idē se christũ eē qm̃ a patre venit: quē ipi nesciebãt. ⁊ iõ subdit: Quē vos nescitis. HYLA. vi. de tri. Nũq̇d aũt nõ oĩs hõ l₃ i carne ex deo nat⁹ ē. ⁊ q̃uo negat ab his vel seipm vel vnde ipse sit sciri: nisi id vñ est ad nature sue referret auctorē. Nã id qȯ vñ sit ignorari: naturã ex qua ē: dũ vñ sit nescit̃ ondit. Ignorari enĩ vñ sit: nõ põt q̇cq̇d subsistit ex nihilo: q₃ hꝰ ꝑm qȯ nõ ignorat̃ ex nihilo: ignorationē ei⁹ vñ sit non habet. Ob hꝰ autē q̇d sit ipse nescit̃: iõ ignorat̃ a quo sit. nõ enĩ cõfitet̃ filiũ q̇ negat natũ: nec natũ intelligit q̇ putabit eũ eē ex nihilo. CHRY. Uel ignorãtiã hic dicit q̃ ē ꝑ opa: sicut paul⁹ ait: Cõfitentur se nosse deũ: factis aũt negãt. Dupliciter aũt eos redarguit. Et primũ quidē q̃ occulte loquebant̃: hec i mediũ iducit: clamãs vt eos verecũdari faciat AVG. Deniq₃ vt onderet eis vñ possent scire subiecit: Ego scio eũ. Ergo a me q̃rite vt sciatis eũ. Patrē enĩ non cognoscit nisi fili⁹: ⁊ cui voluerit fili⁹ reuelare. Et si dixero q̇a nescio eum: ero similis vobis mendax. CHRY. Quod ē ipossibile: q₃ enĩ verax ē q̇ misit: cõgruũ ē ⁊ eũ q̇ missus ē veracē eē. vbiq₃ aũt cognitionē patris soli sibi attribuit: q₃ a patre ē. vñ sequitur: Et ego scio eũ q₃ ab ipso sum. HYLA. vij. de trini. Quero aũt vtrũ id quod ab eo op⁹ ē: in eo creatiõis aut naturã generatiõis ondat. Si op⁹ i eo creationis ē: vniuersa queq₃ q̃ creant̃ a deo sunt: ⁊ q̃uo patrē nõ vniuersa nouerũt: cũ fili⁹ eũ iccirco q₃ ab eo ē nõ nesciat: Si vero iccirco ei q₃ ab eo sit eũ nosse sit ꝓpriũ: q̃uo nõ hoc ei q̇ ab eo ē erit ꝓpriũ. s. vt verus fili⁹ ex natura dei sit: Habes igit̃ ꝓprietatē cognitiõis de ꝓprietate generatiõis: tñ ne forte id qȯ ab eo ē: aduẽtus sui tẽpus heresis iuaderet cõtinuo subiecit: Et ipse me misit. Tenuit ordinē euãgelici sacramẽti: natũ se ꝓfessus ⁊ missum. AVG. Ab ipo inq̇t sum: q₃ fili⁹ de patre. ꝙ autem vides me i carne ipse me misit: vbi noli intelligere nature dissimilitudinē: sed generãtis auctoritatē. CHRY. Irritauerũt aũt iudeos ea q̃ dicebant̃: ꝓpter hoc qȯ dixerat: Quē vos nescitis. q₃ similabãt se scire. vñ sequit̃: Querebãt ergo eũ apprehẽdere ⁊ nemo misit i eum man⁹. Uide furorē eoꝝ iuisibiliter refrenatũ. Euangelista vero hũanius ⁊ humili⁹ loq̇ volẽs: vt ex hoc christ⁹ hõ putaret̃: nõ dixit ꝙ eos inuisibiliter detinuit: sed subiecit: Quia nõdũ venerat hora eius. AVG. Hoc est quia nolebat. non enim dñs sub fato natus ē: hoc nec de te credendũ ē: quãto magis de illo ꝑ quē fact⁹ es: si tua hora volũtas ē illi⁹: illi⁹ hora que ē nisi volũtas sua: Nõ ergo horã dixit q̃ cogeret̃ mori: sed qua dignaret̃ occidi.

De turba autē multi crediderũt in eũ. Et dicebant: Christus cũ uenerit: nũquid plura signa faciet: q̃₃ q̃ hic facit: Audierunt pharisei turbam murmurantē de illo hec: ⁊ miserunt principes ⁊ pharisei ministros ut apprehenderent iesum. Dixit ergo eis iesus: Adhuc modicũ temp⁹ uobiscũ sum: ⁊ uado ad eum qui me misit. Queretis me ⁊ nõ inuenietis ⁊ ubi ego sum uos nõ potestis ueni re. Dixerũt ergo iudei ad semetipos Quo hic iturus est: quia nõ inuenie

mus eũ? Nũquid in dispersionem gentiũ iturus est ⁊ doctur⁹ gentes? Quis est hic sermo quē dixit: queretis me ⁊ nō inuenietis: ⁊ ubi sũ ego uos nō potestis uenire?

¶ AVG. Humiles ⁊ paupes saluos faciebat dñs. vñ dicit: De turba aũt mul. cre. i eũ. Turba ei q̄ suã egritudinē cito vidit: etiã illi⁹ medicinã sine dilatiōe cognouit. CHRY. Uerũtñ neq̄ i his erat sana fides sed more multitudīs vulgaria loquebãt. Sequitur enī: Et di: Christ⁹ cũ vene. nunqd signa plura faciet q̄ꝫ q̄ hic facit? Dicere enī: Christ⁹ cũ venerit: erat nō firmiter credentiũ hũc eē christũ. Uel etiã hoc dicere ē ōndere eũ nō esse christũ: ac si dicat: Nonne ille cũ venerit melior erit: ⁊ plura signa faciet. grossiores enī nō a doctrĩa: sed a signis iducũt. AVG. Uel itelligũt: Si duo nō erũt: hic ē christ⁹. pricipes autē isaniebãt. Et iõ medicũ nō solũ nō agnoscebãt: sed etiã occidere cupiebãt. vñ sequit: Audierũt pharisei turbã murmurantē de illo hec: ⁊ mise. pn. ⁊ pha. ministros vt apprehēderēt eũ. CHRY. Multa q̄dē locut⁹ ē supra sed nihil tale fecerũt: qđ marie enim eos mordebat: hoc erat q̄ turbe. s. christũ glorificabãt. Sabbati aũt solutio apparēs cã erat: qu. a. s. ptēdebãt: ⁊ ipi quidē nō audebãt christũ cape piculũ timētes. Ministros aũt mittũt tãq̄ꝫ piculis expositos. AVG. Quia ergo nō poterãt apprehendere nolentē: missi sũt vt audirēt docētē. Sequit enī: Dixit ergo iesus: Adhuc modicũ tēpus vobiscũ sum. CHRY. Uerba loquit humilitatis plena: ac si diceret: Quid festinatis me interficere: paruũ expectate tēpus. AVG. Quod mō ergo vultis facere facturi estis: sed nō mō: q̄ nolo. Implere eī debeo dispēsationē meã: ⁊ sic puenire ad passionem. CHRY. Per hoc igitur audatiorē turbã terruit: studiosiorē vero magis auidã faciebat ad audiendũ: quasi puo tēpore derelicto: i quo possent hac doctrina potiri. Nō aũt dixit simpliciter: Hic sum: sed Uobiscũ sũ. q. d. Etsi psequamini me: nō tñ cessabo que sunt p vobis dispēsans: ⁊ ea q̄ sunt ad salutē docens ⁊ monēs vos. Quod aũt subdit: Et vado ad eũ q̄ me mi. suffi. erat eos terrere. THEO. Tãq̄ꝫ pri fit de ipis cōquestur⁹: q̄ si missum obprobriis affecerũt: nō est dubiũ q̄ ⁊ mittēti fecerũt iniuriaꝫ. BEDA: Dicit autē: Uado ad eũ q̄ misit me. ac si diceret: reuertēs ascēdo ad patrē q̄ me icarnari pcepit. Illuc se dixit ire a quo nũq̄ꝫ recessit. CHRY. Quid vero eo indigebãt: manifestat p h̄ q̄ dicit: Queretis me: ⁊ nō inuenietis. Sed vbi quesierũt eũ iudei: Dicit lucas q̄m plangebãt mulieres sup eũ. pbabile autē ē ⁊ multos alios hoc passos eē: ⁊ pcipue dũ ciuitas capetur eos meminisse christi ⁊ miraculoꝝ ei⁹: ⁊ psentiã eius q̄rere. AVG. Uel hic iã resurrectionē suã pdixit: q̄a q̄situri illũ erãt post resurrectionē cōpuncti. Noluerũt enī eũ agnoscere psentē: ⁊ postea quesierũt cũ viderēt i eũ multitudinē credentē. vñ multi cōpuncti dixerũt: Quid faciem⁹? viderũt enī christũ suo scelere morientē: ⁊ crediderũt i christũ suis sceleribꝰ ignoscentē: ⁊ quousq̄ biberēt sanguinē quē fuderũt: de sua salute desperauerũt. CHRY. Deide ne q̄s eum p mortē cōmuni mō abire estimet subiungit: Et vbi ego sũ vos nō potestis venire. Si vero i morte maneret possent ad eũ ire: illuc eī oēs abim⁹. AVG. Nō aũt dixit Ubi ero: sed Ubi sum. Semp eniꝫ ibi erat christ⁹ quo fuerat reditur⁹: sic rediit: vt nos nō derelinqueret. Erat enī christ⁹ fm visibilē carnē i terra: fm iuisibilē maiestatē i celo ⁊ i terra. Nō aũt dixit: Nō poteritis: sꝫ Nō potestis venire. tales eīꝫ tũc erãt q̄ nō possēt. Nã vt sciatis: nō hoc ad desperationē dictũ: ⁊ discipulis suis dixit tale aliq̄d: Quo ego vado: vos non potestis venire. Deniq̄ꝫ h̄ petro exposuit dicēs: Quo ego vado nō potes me seq̄ mō; seqris autē postea. CHRY. Hec aũt oīa idixit volēs eos attrahere. etenī modicũ tēpus quod reliquebat ⁊ post recessum ipm desiderabilē eē: ⁊ eũ non posse decetero iueniri sufficiētia erãt ad suadendũ vt ad eũ accederēt. Per hoc aũt qđ dicit: Uado ad euꝫ q̄ misit me: ōndit nullã sibi fieri lesionē ab insidiis eorũ ⁊ passionē suã volũtariã sibi eē. passi sũt autē ipi iudei ad ea q̄ dicta sũt: ⁊ querunt ad seipos quo debeat ire: quod nō erat eoꝝ q̄ desiderarent ab eo liberari. Seq̄t enī: Dixerũt ergo iudei ad semetipos: q̄ hic itur⁹ ē: q̄ nō inueniemus eũ? Nũquid in dispersionē gentũ itur⁹ ē ⁊ doctur⁹ gētes? Sic enī gētes vocabãt quasi exprobrãtes ⁊ magna i semetipis gloriantes: q̄ s. gētes vbiq̄ disseminate erãt: ⁊ imperfecte ad inuicē permixte. Sed hoc obprobriũ postea ipi sustinuerũt: q̄ vbiq̄ dispersi sũt. Antiquit⁹ autē tota gēs in vnũ collecta erat: sed cũ iudei vbiq̄ terrarũ iã gentib⁹ pmitti essent: non diceret: Quo ego vado vos nō potestis venire: si p hoc gētes itellexisset. AVG. Dixerat autē dñs: Quo ego vado de sinu patris. Hoc ergo illi nullo modo itellexerunt: ⁊ tamē ex hac occasiōe salutē nostrã pdixerũt q̄ dñs itur⁹ esset ad gētes: nō psentia corpis: sed tamē pedibus suis. misit enī ad nos mēbra sua ⁊ fecit nos mēbra sua. CHRY. Nō autē dixerũt q̄ iturus eēt ad gētes ledere eos: sed docere. Jam enī irã submiserãt ⁊ his que dicta erãt crediderant. Nequaq̄ aũt nisi credidissent q̄sissent ad seipos: Quis ē hic fmo quē dixit: q̄retis me ⁊ nō inuenietis: ⁊ vbi ego sum vos nō potestis venire.

¶ In nouissimo autē die magno festiuitatis stabat iesus ⁊ clamabat dicens: Siquis sitit: ueniat ad me ⁊ bibat: Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de uentre ei⁹ fluent aque uiue. Hoc autē dixit de spiritu quem accepturi erant credētes in eum. Nondũ enim erat spiritus datus: quia iesus nondum erat glorificatus.

¶ CHRY. Cũ recessuri essent domũ celebrata festiuitate: dñs dat eis viatica ad salutē. vñ dr: In nouissimo ãt die ma. fe. sta. iesus ⁊ cla. di. Siq̄s sitit veni. ad me ⁊ bi. AVG. Tũc enī agebat festiuitas que appellat scenophegia. i. tabernaculoꝝ cōstructio.

CHRY. Que ꝑ septē dies agebat. pma aūt dies et vltia erat celeberrima sm legem: ⁊ hoc significauit euāgelista cū dixit: In nouissimo die magno festi. Medios aūt dies magis ad voluptatē cōsumebāt. Jō ergo pma die hoc eis nō dixit: sed neqꝫ scda aut tercia: ne ea que dicebant deperirēt: eis voluptati vacātibus. Clamat aūt ꝓpter turbe multitudinē. THEO. Simul quidē vt audibilis fieret: atqꝫ vt cōfidētiā largiret: ⁊ qꝛ neminē formidabat. CHRY. Dicit aūt: Siq̇s sitit. ac si diceret: Neminē necessitate ⁊ violentia attraho: sed siq̇s habet desideriū multū: hūc ego voco. AVG. Est eni sitis iterior qꝛ est hō interior. Cōstat aūt plus amare hominē interiorē q̄ exteriorē. Si ergo sitim⁹: veniam⁹ nō pedibus sed affectib⁹: nec migrādo: sed amādo. CHRY. Qꝛ eni de itellectuali loquit potu: ōndit ꝑ hoc qđ p⁹ īducit. Qui credit in me: sicut dicit scriptura: flu. de vē. eius fluēt aque viue. Sꝫ vbi hoc dicit scriptura? nusq̄. Quid igit? Qui credit ī me sicut dicit scriptura. Hic subdistīguere oportet: vt postea subsequat: Flumīa de vētre eius fluēt aque viue. ōndens quoniā rectā oportet habere cognitionem: ⁊ nō ita a signis sicut a scripturis credere ī ipm. Eteni superi⁹ dixit: Scrutamini scripturas. HIE. ī prologo gene. Vel hoc testimoniū de ꝓuerbijs sumptū ē: vbi. s. dicitur: Deriuētur fontes tui foris ⁊ in plateis aquas tuas diuide. AVG. Vēter autē iterioris hominis ē cōsciētia cordis eius. Bibito aūt isto liquore: viuescit purgata cōsciētia: ⁊ hauriēs fontem habebit: ⁊ ipa fons erit. Quis ē fons: vel q̇s ē fluuius q̄ manat de vētre iterioris homīs: beniuolētia qua vult consulere ꝓximo. Bibūt ergo q̄ credūt ī dño. si aūt putet: qꝛ quod bibit soli ipi debet sufficere: nō fluit aq̄ viua de vētre ei⁹. Si aūt ꝓximo festinat ꝯsulere: iō nō siccat qꝛ manat. GRE. sup ezechielē: Cū enim a mēte fideliū sancte p̄dicatiōis verba defluūt: quasi de mēte credentiū aque viue flumina decurrunt. vētris aūt viscera q̇d sunt aliud nisi mētis interna? i. recta intētio: sanctū desideriū: humilis ad deū: pie ad ꝓximū volūtas. CHRY. Dicit aūt flumina ⁊ nō flumē: copiositatē ⁊ vbertatē occulte insinuās. Viuentē aūt aquā dicit: agentē semꝑ. Spūs enim gratia cū in mentē īttrauerit ⁊ firmata fuerit oī fonte magis manat: ⁊ neqꝫ deficit neqꝫ euacuant neqꝫ stat: videbit q̇s vtiqꝫ hoc ad sapientiā stephani: ad petri linguā: ad pauli fluxū inspiciēs. Nihil eni eos detinebat: sed sicut flumīa multo īpetu delati: oīa secū trahētes abibāt. AVG. Ad qualē aūt potū dominus iuitasset: exposuit euāgelista ⁊ dixit: Hoc autē dixit de spū quē accepturi erāt credētes in eū. Quē dicit spiritū nisi spiritūsāctū? nā vnusq̇sqꝫ hō habet in se ꝓpriū spiritū. ALCV. Spiritū aūt sanctū ante ascēsionē apostolis ꝓmisit: post ascēsionē in linguis igneis dedit. Jnde dicit: Quem accepturi erāt credētes in eū. AVG. Erat ergo spūs dei: sed nōdū in eis erat q̄ crediderāt in iesum. Jta eī disponit nō eis dare spiritū istū: nisi post resurrectionē suā. vñ sequit: Nondū eī erat spi. da. qꝛ nōdū iesus erat glori. CHRY. Apostoli quidē p̄us spū eijciebant demonia: sed ea que a christo ē ptāte. qñ eni mittebat eos nō dicit: Dedit eis spiritū sanctū: sed Dedit eis potestatē. De ꝓphetis aūt ab omibus cōfessum ē q̄ spūsanct⁹ eis dabat. sed hec grā a terra defecerat. AVG. iiii. de tri. Sed q̄ō ⁊ de iohāne baptista dictū ē. Spūsancto replebit ab vtero matris sue ⁊ spūsancto replet⁹ zacharias iuenit. vt de illo talia diceret: ⁊ spūsancto maria vt talia de dño p̄dicaret spūsancto symeon ⁊ anna vt magnitudinē chri sti paruli agnoscerēt. Q̄ō ergo itelligit: nisi qꝛ circa illa spūsancti datio: post clarificatiōes christi futura erat qualis nūq̄ antea fuerat. habitura erat quādā ꝓprietatē ī ipo aduētu: qualis antea nūq̄ fuit. Nusq̄ eni legim⁹ linguis quas nō nouerāt homines locutos venitēte ī se spūsancto: sicut tūc factum ē cū oportet et ei⁹ aduentū signis sensibilib⁹ demōstrari. AVG. sup iohānē: Cū ergo ⁊ mō accipiat spūsanct⁹: quare nemo loquit linguis oīm gētiū? qꝛ iā ipa ecclesia linguis gentiū loquit ī hac q̄ non ē: nec mō accipit spiritūsanctū. Si amas vnitatē: et tibi habet q̇squis ī illa aliq̇d habet. Tolle inuidiā: ⁊ tuū ē qđ habeo. Liuor separat: charitas iungit. Jpam habeto ⁊ cuncta habebis: qꝛ sine ipa nihil ꝓderit q̇cquid habere potueris. Charitas aūt dei diffusa est ī cordib⁹ nostris ꝑ spiritūsanctum q̄ datus ē nobis. Quare ergo dñs post resurrectionē suā spiritūsāctū dare voluit? vt. s. in resurrectionē nostram charitas flagraret: ab amore seculi separaret: ⁊ tota curreret in deū. Qui ei dixit: Qui credit ī me veniat ⁊ bibat ⁊ flumīa de vētre eius fluēt aque viue. Vitā eternā ꝓmisit: vbi nihil timeam⁹: vbi non moriamur: qꝛ ergo tale ē quod ꝓmisit spūsancti charitate feruentibus: iō ipm spiritū noluit dare: nisi cum esset glorificatus: vt in suo corpore ōnderet vitā: quā mō nō habemus: sed in resurrectiōe speram⁹. AVG. contra faustū: Si itaqꝫ hec causa erat vt nondū daret spiritussanctus: qꝛ nondū erat iesus glorificat⁹: procul dubio clarificato iesu iā cā erat vt statim daret. Cataphrices autē se ꝓmissum paclitum suscepisse dixerūt: ⁊ hinc a fide catholica deuiarūt. Manichei etiā q̄ de ꝓmissione spūsancti dicunt: de manicheo asserūt eē p̄dictū: tanq̄. s. antea nō fuerit spirit⁹ dat⁹.

CHRY. Vel aliter: Gloriā christi crucē vocat. q̇a eni inimici eram⁹: donū autē nō inimicis sed amicis datur. oportebat prius offerri hostiā: ⁊ inimicitiā in carne dissolui: ⁊ tunc factos dei amicos suscipere donum.

Ex illa ergo turba cū audissent hos sermones eius dicebant: Hic est uere ꝓpheta. Alij dicebāt: Hic est christus. Quidā autē dicebant: Nunquid a galilea uenit christus? Nōne scriptura dicit quia ex semine dauid ⁊ de bethleem castello ubi erat dauid uenit christ⁹? Dissentio itaqꝫ facta est in turba ꝓpter eum. Quidā autē ex ipsis uolebāt apprehendere eū: sed nemo misit sup eū manus. Venerūt ergo ministri ad

pontifices ⁊ phariseos: ⁊ dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illū? Responderūt ministri: Nūq̄ꝫ sic locutus est homo: sicut hic loquitur? Respōderūt ergo eis pharisei: Nūquid ⁊ uos seducti estis? Nunquid ex principibꝰ aliquis credidit in eū: aut ex phariseis? Sed turba hec q̄ nō nouit legē: maledicti sūt. Dixit nicodemus ad eos: ille qui uenit ad eū nocte: q unus erat ex ipsis: Nūquid lex nostra iudicat hominē: nisi prius audierit ab ipso ⁊ cognouerit quid faciat? Respōderūt ⁊ dixerūt ei: Nūquid ⁊ tu galileus es? Scrutare scripturas ⁊ uide: q̄ a galilea propheta nō surgit. Et reuersi sunt unusq̄sq̄ꝫ in domū suam.

¶ AVG. Cū dn̄s īuitasset credētes ī se ad potandū spiritūsanctū: nata ē de illo ī turba dissēsio. vn̄ dicitur: Ex illa ergo hora tur. cū au. hos ser. eiꝰ dicebāt: hic ē vere ꝓpheta THEO. Qui. s. expectabat̄. Alij s. populꝰ dicebāt: hic ē christꝰ. ALCV. Iā isti sitiꝫ illā spiritualiter haurire ceperāt: iā sitim īfidelitatis deposuerāt. alij ī sue īfidelitatis ariditate permanebāt: de q̄bus subdit̄: Alij aūt dice. Nūquid a gali. venit chri. nōne scri. di. q̄ ex semie da. ⁊ de beth. ca. vbi erat da. christꝰ ve. Nouerāt eni q̄d de christo ꝓdixissent ꝓphete: sed ignorabāt oīa ī ipo īpleta fuisse: ⁊ q̄ nouerāt ī nazareth nutritū: natiuitatis locū nō attendebāt: nec ꝓphetiā quā legerāt ī eo cōpletā credebāt. CHRY. Sed esto locū natiuitatis ignorabāt: num etiā genꝰ ignorabāt qm̄ ex domo ⁊ familia dauid natꝰ erat? Quare igit̄ dicebāt: Nōne ex semine dauid ve. christꝰ? Sed ⁊ hoc obumbrare volebāt ꝑ educationē ī nazareth oīa malitiose loquētes vn̄ nō accedūt ad christū querētes: q̄uo scripture dicūt q̄ a bethleē oportet venire christū? tu autem ex galilea venisti: sed oīa malitiose loquunt̄. Et q̄ nō diligēter attēdebāt his que dicebant̄: neq̄ꝫ discendi grā: ꝓpter h̄ nihil eis christꝰ respōdit. Nathanaelē aūt dicentē: A nazareth pōt aliq̄d boni eē laudauit: vt vere israelitā: q̄ veritatis inq̄sitor ⁊ oīa vetera diligēter edoctꝰ. Sequit̄: Dissensio itaq̄ꝫ facta ē ꝓp̄ eū ī turba. THEO. Nō in ꝑncipibꝰ: nam ꝑncipes vniꝰ volūtatis erāt: vt videlꝫ nō eū reciperent sicut christū. Qui ergo magis moderati erant in malicia: verbis tm̄ glorie christi aduersabant̄: q̄ vero peiores erāt manꝰ etiā appetebāt īponere. de q̄bus subdit̄: Quidā aūt ex eis vo. ap. eū. CHRY. Hoc aūt induxit euāgelista ondens qm̄ loquebant̄ neq̄ꝫ querentes veritatē neq̄ꝫ discere volētes. Seq̄t̄: Sed nemo misit sup illū manꝰ. ALCVI. Quia. s. ipe non pmisit q̄ cōatus illorum ī sua ptāte habebat. CHRY. Hoc aūt sufficiēs erat eos in cōpunctionē deducere: sed nō sunt cōpuncti. talis eni neq̄cia nulli vult credere: ad vnū aspicit solū: vt eū cui insidiat̄ interficiat. AVG. Qui vero missi fuerāt vt eū tenerent redierūt īmunes a crimīe ⁊ pleni admiratiōe. de q̄bus subdit̄: Uenerūt ergo ministri ad pon. ⁊ pha. ⁊ dixerūt eis illi: Quare nō addu. eū? ALCVI. Qui eū lapidare volētes tenere nō potuerūt: arguūt ministros q̄ eū nō adduxerāt. CHRY. Ecce pharisei ⁊ scribe miracula vidētes ⁊ scripturas legētes nihil ꝓfecerūt. ministri aūt nihil bonū habētes: ab vna sola allocutiōe sūt capti: ⁊ abeūtes vt eū ligarēt: redierūt ligati miraculo. Et nō dixerūt: Nō potuimꝰ ꝓpter turbā: sed ꝑcones efficiunt̄ christi sapiētie. Nā seq̄t̄: Rn̄derūt ministri: Nūq̄ꝫ sic locutꝰ ē hō sicut h̄ hō loquit̄. AVG. Ille aūt sic locutꝰ ē: q̄ deꝰ erat ⁊ hō. CHRY. Nō ē aūt solū eorū prudētia admirāda: q̄ signis nō eguerūt: sed a sola doctrina sunt capti. nō eni dixerūt: Nūquam talia miracula fecit hō: sed Nūquā sic locutꝰ ē hō. Sed etiā admirāda ē eorū securitas: qm̄ ad phariseos q̄ cōtra christum aduersabant̄ venerūt. ⁊ eis talia locuti sūt. Nec tn̄ longū s̄monē audierāt: sed breuē. cū eni mēs fuerit īcorrupta: nō lōgis s̄monibꝰ opus ē. AVG. Pharisei tn̄ eorū testimoniū repulerūt. Nā sequit̄: Rn̄derūt ergo eis pharisei. Nūq̄d ⁊ vos seducti estis? q̄si dicāt: Uidemꝰ vos delectatos eē ī s̄monibꝰ suis. ALCVI. Et reuera laudabiliter seducti erāt: q̄ dimisso malo īfidelitatis: trāsierāt ad fidē. CHRY. Ab argumēto aūt insipiēti cōtra eos syllogizāt. naꝫ sequit̄: Nūq̄d ex pricipibꝰ aliq̄s credidit ī eū aut ex phariseis? sed turba hec q̄ non nouit legē maledicti sunt. Hec aūt ē ipsorū accusatio: qm̄ turba quidē credidit: ipi aūt nō crediderūt. AVG. Qui eni nō nouerāt legē ipi ⁊ credebāt ī eū q̄ miserat legē: ⁊ eū qui miserat legē cōdēnabāt illi q̄ docebāt legē: vt impleretur q̄d dn̄s dixerat: Ego veni vt nō vidētes videāt ⁊ vidētes ceci fiāt. CHRY. Qualiter igit̄ maledicti sūt illi q̄ a lege suadētur? Uos potius maledicti estis: q̄ nō obseruastis legē. THEO. Iō aūt suauiter ⁊ blāde pharisei ministris rn̄dent. dubitauerūt ne forte ab eis prorsus segregētur: ⁊ christo adijciantur. CHRY. Quia vero dixerāt q̄ nullꝰ ꝑncipum credidit ī eū. Ad hoc excludēdū subiungit̄: dicit nicodemꝰ ad eos: Ille q̄ venit ad iesum nocte. q̄ vnus erat ex illis. AVG. Ipse nō quidē īcredulꝰ: sed timidꝰ. nā iō nocte venerat ad lucē quia illuminari volebat: ⁊ sciri timebat. hic ergo rn̄dit iudeis. Nūq̄d lex nostra iudicat hominē: nisi ꝑus audi. ab ipo ⁊ cogno. q̄d faciat? Credebat eni q̄ si eū tm̄modo patiēter vellēt audire: forte similes fierēt illis q̄ missi sunt tenere: ⁊ maluerūt credere. Uolebant aūt illi ꝑuersi an̄ eē dānatores q̄ꝫ cognitores. AVG. xiij. de ciuita. dei: Dicit autē lex nostra de lege que dei ē: eo q̄ ē ab illo data hominibus. CHRY. Ondit aūt nicodemus eos neq̄ꝫ cognoscētes legē: neq̄ꝫ faciētes q̄ sūt legis. cū aūt cōgruū esset ondere q̄ nō indiscrete miserūt vocaturi eū rudius ⁊ iracūdius vtunt̄ contradictione. Nā sequit̄: Rn̄derunt ⁊ dixerūt ei: Nūq̄d ⁊ tu galileꝰ es? AVG. i. quasi a galileo seductꝰ. Dominꝰ eni galileus dicebat̄: qm̄ de nazareth ciuitate erāt parētes eius: s̄m mariā dixi gentes: nō s̄m viri

le semē. CHRY. Deide iniuriose quasi eo nesciēte
scripturas īduxerūt: Scrutare scri. ⁊ vide q̄ꝛ ꝓphe.
a galilea nō surgit. ac si diceret: Uade ⁊ disce AL
CVI. Nō eni solū vbi nat⁹ ē: sed vbi cōuersabatur
attēdebāt. ⁊ iō nō solū messiā sed nec ꝓphetā eum
credebāt. AVG. Propheta quidē a galilea ñ sur/
git: sed dñs ꝓphetarū inde surrexit. Sequit̄: Et re/
uersi sūt vnusq̄sq̄ȝ in domū suā. ALCVI. Nullo
pfcō negocio vacui fide: ⁊ iō fraudati vtilitate sūt
reuersi ī domū īfidelitat̄ ⁊ īpietat̄ sue. CA. VIII.

IEsus autem perrexit in mon
tem oliueti: ⁊ diluculo iteꝝ
uenit in templum: ⁊ omnis
populus uenit ad eum: ⁊ sedens do
cebat eos. Adducunt autem scribe
⁊ pharisei mulierem in adulterio de
prehensam: ⁊ statuerunt eam in me
dio: ⁊ dixerūt ei: Magister: hec mu
lier modo deprehensa est in adulte
rio. In lege autem moyses manda
uit nobis huiusmodi lapidare. Tu
ergo quid dicis? Hoc autem dice
bant tētantes eum: ut possent accu
sare eum. Jesus autem inclinans se
deorsum: ⁊ digito scribebat in ter
ram. Cum ergo perseuerarent īter
rogantes erexit se: ⁊ dixit eis: Qui
sine peccato est uestrum primus in
illam lapidem mittat. Et iterum se
inclinans scribebat in terra. Audiē
tes autem hec unus post unum exi
bant incipientes a senioribus: ⁊ re
mansit solus iesus: ⁊ mulier in me
dio stans. Erigens autem se iesus
dixit ei: Mulier ubi sūt qui te accu
sabant? Nemo te ꝯdēnauit? Que
dixit: Nemo domine. Dixit ei Je
sus: Nec ego te condemnabo. Ua
de ⁊ iam ampli⁹ noli peccare.

¶ ALCVI. Domin⁹ maxime circa suā passionē hāc
sibi effecerat consuetudinē: vt in die quidē in tem/
plo quod erat hierosolymis: verbū dei predicaret: si
gna ⁊ miracula ostēderet. sero reuertebat̄ in betha/
niam: vbi apud sorores lazari hospitabat̄: ⁊ mane
iterū ad simile opus reuertebatur. Igitur scd̄m hūc
morem cū in vltimo die scenophegie tota die ī tem/
plo predicasset: vespere perrexit in montē oliueti. ⁊
hoc est quod dicitur: Jesus autem perrexit in mon
tem oliueti. AVG. Ubi eni decebat docere chri/
stum nisi in monte oliueti: in monte vnguēti: ī mō
te chrismatis. christi eni nomen a chrismate dictum
est. Chrisma autē grece: latine vnctio nominat̄. Ideo
autē nos vnxit: quia luctatores cōtra diabolū fecit
ALCVI. Unctio eteni olei fessis ⁊ dolentibus
mēbris solet afferre leuamē. Mons etiā oliuarum
sublimitatē dominice pietatis designat: oleos gre/
ce: latine misericordia. Natura quoq̄ȝ olei mysterio
aptissime cōgruit: superfert̄ eni omnib⁹ liquoribus
⁊ sicut ait psalmista: Miserationes eius super omia
opera eius. Sequit̄: Et diluculo iterū venit in tem/
plū. vt. s. misericordiā cū incipiente noui testamenti
lumine: fidelib⁹ in tēplo videlicet suo pandendā ꝑ/
bendāq̄ȝ signaret. Quod eni diluculo redibat: exor/
tum noue grē designat. BEDA: Significat̄ autē
q̄ꝑ postq̄ȝ per grām cepit īhabitare in tēplo suo. i. in
ecclesia: et omibus gentib⁹ crediderūt in eū. vñ seq̄t̄
Et oīs popul⁹ veniebat ad eū ⁊ sedēs docebat eos.
ALCVI. Sessio humilitatem īcarnatiōis insinu
at. Sedēte ergo domio ad eū venit popul⁹: q̄ꝛ post/
q̄ȝ per susceptā humanitatē visibilis apparuit: cepe/
runt eū multi audire ⁊ in eū credere: quē ꝑ humani
tatē sibi proximū meminerāt. Māsuetis autē ⁊ sim
plicibus sermonē domini admirātibus: scribe ⁊ pha
risei interrogāt: nō vt discant: sed vt veritati laque/
os nectāt. vñ sequitur: Adducūt autē scribe ⁊ phari.
mulie. in adul. depre. ⁊ statu. eam in medio: ⁊ dixe.
ei: Magister: hec muli. depre. est modo in adulterio
AVG. Animaduerterāt eni euȝ nimiū esse mitē.
De illo quippe fuerat ante predictū: Procede ⁊ re/
gna: ꝓpter veritatē ⁊ mansuetudinē ⁊ iusticiaȝ. Er/
go attulit veritatē vt doctor: mansuetudinē vt libe
rator: iusticiam vt cognitor. Cū loqueretur veritas
agnoscebat̄: cū aduersus inimicos non moueretur:
māsuetudo laudabat̄. In tercio ergo iusticia. s. scā/
dalum posuerūt. Dixerūt eni apud seipos: Si eā di/
mitti cēsuerit: iusticiā nō tenebit. lex eni quod iniu/
stum erat iubere nō poterat: ⁊ iō legē inducunt di/
cētes: In lege autē moysi mandat̄ nobis huiusmo
di lapidare. vt autē mansuetudinē nō perdat: ī qua
iam populis amabilis factus est: eam dimitti debe/
re dictur⁹ est. vñ eius sententiā requirunt dicentes:
Tu ergo quid dicis? Hinc nos īueniemus ad accu
sandū occasionē ⁊ reum faciemus tāq̄ȝ legis preua
ricatorē. vñ euangelista subdit: Hec autē dicebant
tē. eū vt poss. accu. eū. Sed dominus in respondēdo
⁊ iusticiā seruatur⁹ ē: a māsuetudine nō recessurus.
Sequit̄ eni: Jesus autē incli. se deorsuȝ digi. scribe.
in terra. AVG. de cō. euā. Tāq̄ȝ illos tales ī terra
scribēdos significaret: non in celo vbi monuit disci
pulos vt se scriptos esse gauderent: aut q̄ꝑ se humili
ando quod capitis inclinatione mōstrabat: signa ī
terra faceret: aut q̄ꝑ iaȝ tempus esset: vt in terra que
fructū daret: nō lapide sterili: sicut antea lex ei⁹ con
scriberetur. ALCVI. Per terram enim cor huma
num ostēditur q̄ꝑ bonarū vel malarū actionū solet
reddere fructus. per digitū autem qui articulorū cō
positione flexibilis est: sublimitas discretionis expri
mitur. Nos ergo instruit: vt cū quelibet mala pro/
ximorum conspicim⁹: nō statim ea temere damne/
mus: sȝ ꝑus ad cōsciam cordis humilit̄ reuersi: digi/
to discretiōis ea sollicite discutiam⁹. BEDA: Quā
tum etiaȝ ad historiā ꝑtinet: per hoc q̄ꝑ digito scri/

pſit in terra. illũ ſe forte mõſtrauit qui quõdã legẽ
in lapide ſcripſit. Sequit: Cum aũt pſeuerarẽt inter
rogãtes eum erexit ſe. AVG. Non dixit: Non la
pidet: ne cõtra legẽ dicere videret. Abſit autẽ vt di
ceret Lapidet. venit eniʒ nõ pdere quod inuenerat
ſed querere quod pierat. Quid ergo reſpondit? Qui
ſine peccato ẽ vr̃m: pm⁹ in illã lapidem mittat. Hec
vox iuſticie ẽ: puniat peccatrix: ſed nõ a peccatorib⁹
impleat lex: ſed nõ a puaricatoribus legis. GRE.
xiiij. mora. Qui. n. pus ſemetipm nõ iudicat: quid in
alio rectũ iudicet ignorat. Etſi nouit etiã p auditũ
recte tamẽ aliena merita iudicare nõ valet: cui ↄſci
entia innocẽtie ppe nullam iudicij regulam prebet.
AVG. Cum ergo eos telo iuſticie pcuſſiſſet: nec
dignat⁹ ẽ cadẽtes attẽdere: ſed auertit ab eis obtui
tum. vnde ſequit: Et iterũ ſe inclinãs ſcribe. in terra
ALCVI. Põt etiã intelligi feciſſe hoc dominus
iuxta cõſuetudinẽ: vt quaſi aliquid agẽs vultu iten
dens in aliud: liberã eis exeũdi facultatẽ daret. in h
etiã figurate admonet: vt ⁊ puſq̃ȝ peccantẽ fratrem
corripiam⁹: ⁊ p⁹ adhibitã correctõem diligẽter ppẽ
damus: vtrũ ipſis peccatis de quib⁹ aliũ caſtigamus
aut in alijs obnoxijs ſimus. AVGV. Sic igit illi
voce iuſticie tanq̃ȝ telo pcuſſi ſeſe inſpiciẽtes ⁊ reos
inuenientes: vn⁹ p⁹ vnũ oẽs receſſerũt. ⁊ hoc ẽ quod
ſubdit: Audiẽtes autẽ h ꝛc: vn⁹ p⁹ aliũ exibãt: incipi
entes a ſenioribus GLO. Qui forte magis rei erãt
vel magis culpas ſuas cognoſcebãt. AVG. Reli
cti autẽ ſunt duo: miſeria ⁊ miſericordia. nã ſequit
Et remãſit ſol⁹ ieſus ⁊ mulier in medio ſtãs. Credo
territa ẽ illa mulier ab illo ſe puniendam ſpabat: in
quo peccatũ inueniri nõ poterat. Ille aũt q̃ aduer
ſarios ei⁹ repulerat lingua iuſticie: leuãs in illã ocu
los mãſuetudinis interrogauit eã. vnde ſequit: Eri
gens aũt ſe ieſus dixit ei: Mulier vbi ſunt qui te ac
cuſabãt? Nemo te cõdẽnauit? que dixit: Nemo do
mine. Audiuim⁹ ſupra vocem iuſticie: audiam⁹ nũc
mãſuetudinis. naʒ ſequit: Dixit ei ieſus: Nec ego te
condẽno. a quo te forte cõdẽnari timuiſti: qꝛ in me
peccatũ nõ inueniſti. Quid ẽ domine? Fautes ergo
peccatis? nõ plane. attẽde quod ſequit: Vade ⁊ am
pli⁹ noli peccare. Ergo ⁊ dñs dãnauit ſed peccatuʒ
nõ hoiem. nã ſi peccatoꝝ auctor eſſet diceret: Vade
⁊ viue vt vis: de mea liberatõne eſto ſecura: Ego te
q̃ȝtũcũq̃ȝ peccaueris etiã a gehẽna ⁊ inferni tortori
bus liberabo. nõ hoc dixit: Intẽdãt ergo qui amãt
in dño mãſuetudinẽ: ⁊ timeãt veritatẽ. Etenĩ dulcis
⁊ rect⁹ dominus.

Iterũ ergo locutus eſt eis ieſus dicens: Ego ſum lux mundi. Qui ſequitur me non ambulat in tenebris: ſed hẽbit lumen uite.

ALCV. Quia mulierẽ abſoluit a crimine: ne ali
qui dubitarẽt an ille quẽ videbãt verũ hoiem: poſſʒ
peccata dimittere: dignat ipe apti⁹ ſue diuinitatis po
tentiã demõſtrare. vnde dr̃: Ite. er. lo. ẽ eis ie. dicẽs:
Ego ſum lux mũdi. BED. Ubi aduertẽdũ ẽ: quia
ñ ait: Ego ſũ lux angeloꝝ vel celi: ſʒ Lux mũdi. i. ho
minũ in tenebris cõmorãtiũ ſm illud: Illuiare his
q̃ in tenebris ⁊ ĩ vmbra mortis ſedẽt CHRY. Uel
aliter: Qui ſupius galileam ei afferebant: ⁊ quaſi de
quodã pphaꝝ de eo dubitabãt: voluit oñdere quo
niam nõ vn⁹ pphetarũ ẽ: ſed dñator orbis terrarũ.
vnde dicit: Ite. er. lo. ẽ eis ie. di. Ego ſũ lux mũdi. nõ
galilee neq̃ȝ paleſtine neq̃ȝ iudee. AVG. Mani
chei ſolẽ iſtũ oculis carnis viſibilẽ xp̃m dñm eẽ pu
tauerũt: ſed eccleſia catholica improbat tale cõmẽ
tum. Nõ eni ẽ domin⁹ xp̃s ſol fact⁹: ſed p quẽ ſol fa
ctus ẽ. Oĩa eim per ipm facta ſunt: ⁊ ppter nos ſub
ſole factũ ẽ lumẽ quod fecit ſolẽ. carnis nube tegit
nõ vt obſcuret: ſed vt tẽpet. Loquẽs ergo p nubeʒ
carnis lumẽ indeficiẽs: lumen ſapie ait hoib⁹: Ego
ſum lux mundi. THEO. Utens aũt aduerſus ne
ſtoriũ hoc pñti ſermone. nõ eni ait: Qui in me ẽ lux
mũdi: ſed Ego ſum lux mũdi. Ipe nãq̃ȝ qui hõ vide
bat idẽ ⁊ fili⁹ dei ⁊ lux mũdi erat. nõ ſicut nugabat
neſtori⁹: in ſimplici hoie dei fili⁹ hitabat. AVG.
Abſtulit aũt te ab ocl'is carnis: ⁊ reuocauit ad ocu
los cordis in hoc q̄ ſubdit: Qui ſe. me nõ. ambu. in
tene. ſʒ ha. lu. vite. Nõ ei ſuffecit dicere: Hẽbit lumẽ
ſed addit: Uite. hec v̄ba dñi cũ v̄bis pſalmi ↄcordãt
In lumine tuo videbim⁹ lumẽ: quoniã apud te eſt
fons vite. in iſtis vſib⁹ corporalib⁹ aliud ẽ lumen: et
aliud fons. Fontẽ fauces querũt: lumẽ oculi. apud
deũ quod lumẽ ẽ hoc ẽ fons. Qui tibi lucet vt vide
as: ipe tibi manat vt bibas: quod pmiſit futuri tp̃is
verbũ poſuit. In eo quod facere debem⁹ pñs temp⁹
poſuit: Qui ſequit inquit: habebit modo p fidẽ: poſt
habebit p ſpem. Sequere iſtũ ſolẽ viſibilẽ: tendens
ad occidentẽ quo ⁊ ille tẽdit. ⁊ ſi volueris tu illũ de
ſerere: ipe te deſeret in occaſu. De⁹ tu⁹ vbiq̃ȝ ẽ totus:
ſi nõ ab illo facies caſum: nunq̃ȝ a te ille faciet occa
ſum: tenebre ſatis metuẽde ſunt moꝝ: nõ oculoꝝ: et
ſi oculoꝝ nõ exterioꝝ ſʒ interioꝝ: vñ diſcernit nõ al
bũ ⁊ nigꝝ: ſed iuſtũ ⁊ iniuſtũ CHRY. Intellectu
aliter. n. dixit: Non ambulat in tenebris. i. non ma
net in errore. Hinc ⁊ nicodemũ laudat ⁊ miniſtros
⁊ ipos occulte inſinuat: dolos cõplicãtes: qui in te
nebris ⁊ errore ſunt: ſed lucẽ nõ ſupabũt.

Dixerũt ergo ei phariſei: Tu de teipſo teſtimoniũ phibes: teſtimõiũ tuũ nõ ẽ ueruʒ. Rñdit ieſus ⁊ dixit eis: Etſi ego teſtimoniũ phibeo de meipſo: ueꝝ eſt teſtimoniũ meũ: qꝛ ſcio unde ueni: ⁊ quo uado. Uos autẽ neſcitis unde uenio: aut quo uado. Uos ſm carnem iudicatis: ego non iudico queq̃ȝ. Etſi iudico ego: iudiciũ meum uerũ eſt: quia ſol⁹ nõ ſum: ſed ego ⁊ qui miſit me pater. Et in lege ueſtra ſcriptum eſt: quia duorũ hominũ teſtimoniũ uerũ eſt Ego ſum qui teſtimoniũ phibeo de meipſo: ⁊ teſtimoniũ phibet de me qui miſit me pater.

¶ CHRY. Quia dominus dixerat: Ego sum lux mũdi: ⁊ qui sequitur me non ambulat in tenebris. Judei hoc evertere voluerũt. vnde dicitur: Dixerunt ergo ei pharisei: tu de teipo testimoniũ perhibes: ⁊ testimoniũ tuũ nõ est verũ. ALCV. Sic respõderũt tanq̃ ipse dominus solus sibi testimoniũ phiberet: cum cõstet q̃ anteq̃ in carne appareret: multos testes p̃misitq́ cuius sacramẽta p̃dixerũt. CHRY. Dominus autẽ evertit quod dixerãt. vnde sequitur: Respõdit iesus ⁊ dixit eis: Etsi ego testimoniũ phibeo de meipo: verum est testimoniũ meum. Hoc iuxta eorum suspitõnem locutus est: hominẽ eum nudũ estimantiũ. ⁊ causaz subiũgit: Quia scio vnde venio: ⁊ quo vado. i. ex deo sũ: ⁊ deus est dei filius. Non autez hoc dicit manifeste: quia semp humilia miscet altis deus: deus autẽ ipse sibi fidedignus testis ẽ. AVG. Verũ ẽ enim testimonium luminis: siue se ostendat siue alia: locutus est propheta verũ. sed vnde habet: nisi de fonte veritas hauriret? ergo idoneus est iesus: qui sibi testimoniũ phibebat. dicens autẽ: Quia scio vnde venio: ⁊ quo vado. patrẽ volebat intelligi: patri enĩ gl'iam dabat filius: a quo est missus. q̃tum ergo debet homo glorificare eũ a quo est creatus. nõ autẽ veniẽdo inde discessit: aut redeũdo nos dereliquit. nõ põt hoc fieri ab isto sole: qui quando pergit ad occidentẽ deserit orientẽ. Sicut autẽ sol iste ⁊ vidẽtis faciem illustrat ⁊ ceci: sed videt ille: ille nõ videt: sic ⁊ sapientia dei v̄bũ dei: vbiq̃ p̃ns ẽ etiã infidelibus: sed quibus eam videãt oculos nõ habẽt cordis. vt ergo dominus inter fideles suos ⁊ inimicos suos iudeos tanq̃ inter tenebras ⁊ lucẽ distingueret subiũgit: Vos autẽ nescitis vnde venio: aut quo vado. Isti ergo iudei videbãt hominẽ: nec credebãt deũ. ⁊ ideo dominus subdit: Vos s̃m carnẽ iudicatis. dũ. s. dicitis: Tu de teipo testimoniũ phibes: ⁊ testimoniũ tuũ nõ ẽ verũ.

THEO. Ac si dicat: Vos q̃n in carne sum: carnẽ me solam esse putantes: nõ autẽ deũ s̃m carnẽ fallibiliter iudicatis. AVG. Quia enĩ deum nõ intelligitis ⁊ hominẽ videtis: ideo vobis arrogãs videor quia ego de me testimoniũ perhibeo. Omnis enim homo quando de se perhibere vult laudabile testimoniũ: superbus ⁊ arrogãs videtur. homines enim infirmi sumus: verũ dicere ⁊ mẽtiri possumus: lux mẽtiri nõ põt. CHRY. Vel aliter: Sicut s̃m carnem viuere male viuere est: ita s̃m carnẽ iudicare: iudicare iniustũ ẽ. Et quia possent dicere: Si iuste iudicamus: ppter quid nõ cõuincis? ppter quid nõ condẽnas? subiũgit: Ego nõ iudico quẽquaz. AVG. Quod duobus modis intelligi põt: vt aut hoc intelligamus: Nõ iudico quẽq̃. i. modo: sicut dicit alio loco: Ego nõ veni vt iudicẽ mũdum: sed vt saluuz faciam mũdũ: nõ iudiciũ suũ negãdo sed differendo: aut certe quia dixerat: Vos s̃m carnẽ iudicatis: ita cõiũxit: Ego nõ iudico quẽquam. vt subaudias s̃m carnẽ xp̃m nõ iudicare: sicut ab hominibus iudicatus est. nam vt agnoscas iam iudicẽ xp̃m subdit: Etsi iudico ego: iudiciũ meũ verũ est. CHRY. q. d. Propter hoc dixi: nõ iudico: quasi nõ p̃sumẽs iudicare: quia si iudicarẽ iuste vos cõdemnarẽ: sed nũc tẽpus iudicii nõ est: sed de futuro iudicio insinuat cũ subdit: Quia solus nõ sum: sed ego ⁊ qui misit me pater. ostẽdens quia nõ ipse solus eos cõdemnabit: sed ⁊ p̃r. Hoc autẽ ad suspitõem illorum loquitur. nõ enĩ estimabãt dignũ fide esse filiũ. nisi patris testimoniũ assũpsisset. AVG. Si autẽ tecũ est pater: quõ te misit? Ergo dñe missio tua: incarnatio tua ẽ. h̄ ergo christus erat s̃m carnẽ: ⁊ a patre nõ recesserat: quia p̃r ⁊ filius vbiq̃ erãt. erubesce sabelliane. nõ enim dixit: Ego sum pater: ⁊ egoipe sum filius: sed solus nõ sum inquit: quia mecũ ẽ pater. Distingue ergo p̃sonas: distingue intelligẽtiã: agnosce quia pater pater ẽ: ⁊ filius filius ẽ. sed noli dicere: pater maior ẽ: filius minor. Una substãtia ẽ: vna coeternitas: p̃fecta equalitas. Ergo verũ ẽ inquit iudiciũ meuz: quia filius dei sum: vt tñ intelligas quia mecũ ẽ pater: nõ sic sum filius vt ipm deseruerim. formã serui accepi: sed formam dei nõ amisi. De iudicio dixerat: de testimonio vult dicere. nam seq̃tur: Et in lege vestra scp̃tũ est: quia duorũ hominũ testi. verum est. AVG. cõtra faustũ: An forte manichei calũniãtur q2 nõ ait In lege dei: s3 In lege vestra scriptũ est: Vbi vsitatã locutõem scripturarũ quis nõ cognoscat: lege enĩ vestra dixit vobis data. sicut ap̃ls dicit euãgeliũ suũ: qd se tamẽ accepisse testatur: nõ ab homie: sed p reuelatõem iesu xp̃i.

AVG. sup iohã. Magnã autẽ habet rõem ⁊ valde videtur in mysterio esse cõstituta vbi deus dixit: In ore duo. vel tri. testi. stat õ. v̄. Fieri. n. põt vt duo mẽtiãtur. Susanna casta duobus falsis testibus vrgebatur: vniuersus pp̃ls mẽtitus ẽ ꝯ xp̃m. quõ g° accipiẽdum ẽ: In ore duorum l' triũ stabit oẽ v̄bũ? nisi q2 h̄ mõ p mysteriũ trinitatis ꝯmẽdata ẽ: in q̃ ẽ ppetua stabilitas veritatis. Accipite g° nr̃m testimoniũ: ne sẽtiatis iudiciũ. differo iudiciũ: nõ differo testimoniũ. vñ seq̃tur: Ego sũ q̃ testi. phi. de meip. ⁊ testi. phi. de me q̃ mi. me p̃r.

BED. In multis. n. locis p̃r filio suo phibz testioniũ vt ẽ illõ: Ego hodie genui te. ⁊ itẽ: Hic ẽ filius meus dilectus. CHRY. Vel aliter: Si qd dictũ est simplr accipiatur qõem hz. nã in hoĩbus q̃dẽ pp h̄ determinatũ ẽ: q̃ in ore duorum l' triũ testiũ stat oẽ v̄bũ: q2 vnus solus ñ ẽ fidedignus. In deo autẽ q̃lr vtiq̃ h̄ hẽbit rõem: s3 ⁊ alr ñ staret qd dictũ ẽ. nã in hoĩbus cũ duo de aliẽa re testãtur: tũc testimoniũ ẽ verum: h̄. n. ẽ duos testari. si vero vnus eorum sibiipi testetur: ñ adhuc sũt duo testes. Ad nihil g° aliud h̄ dixit: q̃ vt oñdat nihil minus p̃re hñtẽ: alioq̃n ñ dixisset: Ego ⁊ q̃ misit me p̃r. Cõsidera ẽt p̃tãtẽ nihil hñtẽ diminutũ a p̃re. hõ. n. cũ a seipo dignus fuerit fide: testimonio ñ idiget: s3 h̄ in aliena re. In p̃pa vero cũ testimonio alieno indigeat: ñ adhuc dignus ẽ fide. Hic vero totũ ꝯtrariũ: etenĩ in p̃pa re testãs ⁊ ab alio testimoniũ habẽs: dixit se fidedignũ esse.

ALCV. Vel põt sic itelligi qd dr̃. q. d. Si v̄ra lex approbat testimoniũ duorum hoĩm q̃ p̃nt decipi ⁊ plura testari: qua rõe meũ ⁊ patris mei testimoniũ qd summa stabilitate firmũ ẽ: verũ eẽ nõ dicitis?

¶ Dicebãt ergo ei: Ubi ẽ pater tuus? Rñdit iesus: Neq3 me scitis neq3 patrẽ meũ. Si me sciretis forsitan ⁊ p̃rem meũ sciretis. Hec uerba locutus ẽ iesus in gazophylatio: docẽs in templo. Et nemo apprehẽdit euz: quia necduz uenerat hora eius.

¶ AVG. Illi qui audierāt a domino vos fm carnē iudicatis. manifestauerūt qđ audierūt: patrē.n. christi carnaliter acceperūt. vnde dicit: Dicebāt ergo ei: vbi est pater tuus. q.d. Audiuimꝰ te dicere: solus nō sum: sed ego ⁊ qui misit me pater: nos soluz te videmꝰ: vnde ergo nobis tecū esse patrem tuum.
THEO. Quidā vo notāt hoc ꝓlatū esse a iudeis: quasi ad cōtumeliā ⁊ contēptū. Improperabāt.n.ei tanq̄ ex fornicatōe genito: ⁊ ꝓpum genitorē ignoranti: vel tanq̄ vili existēti eo q pater eius putabat .s. ioseph. q.d. ignotꝰ ⁊ ignobilis est pater tuus: qđ frequenter patrem nobis inducis? Quia ergo non vt scire volētes: sed vt tentātes querebāt: ad pmissam questiōem nō respōdet. vnde sequit: Respōdit iesus Neq me scitis: neq prēm meū. AVG. q.d. Queritis: Ubi est pater tuus? quasi me iaz sciatis: quasi totū hoc sit quod videtis. ergo quia me nō nostis: iō prēm meū vobis nō ostendo. Me quippe hominē putatis: ideo patrez meum hominē queritis. Quia vero fm q videtis aliud sum: ⁊ aliud fm q non videtis: patrē autē meū loquor occultuz: occultꝰ ꝑus est vt me noueritis: tūc ⁊ patrē meū scietis. ⁊ hoc ē quod subdit: Si me sciretis: forsitā ⁊ pa. meū sciret.
CHRY. Dicit autē hoc: vt ostendat q nihil ei prodest dicere q sciāt patrē: ⁊ filiuz nesciētes. ORI. Cōtrariari autē videt ad inuicē quod h dicit: Neq me scitis: neq patrē meū. ⁊ quod supra dictū est: Et me scitis: ⁊ vnde sim scitis. sed tamē qđ dicit: Et me scitis. ad quosdam dicit hierosolymitarū dicentiū: Nūquid vere intellexerūt ꝑncipes: quia hic est xp̄s hoc vero quod dicit: Neq me scitis. ad phariseos dicit: hierosolymitis tamen in ꝑorib ait: Uerax est q me misit: quē vos nescitis. Queret itaq aliqs: quomodo verū est quod dicit: Si me sciretis: ⁊ patrem meū sciretis. cum hierosolymite quibꝰ dicit: Et me scitis: patrē nesciuerūt. Dicendū autē est ad hoc q saluator: quādoq quidē de seipo vt de homie loqt quādoq aūt fm diuinā naturā. hoc ergo quod dic Et me sci. de seipo homine dicit. hoc vero: Neq me sci. de diuinitate. AVG. Quid est.n. Si me sciretis: ⁊ prēm meū sciretis? nisi ego ⁊ pater vnum sumus. Quādo vides aliquem alicui similē: quotidiana locutio est: Si hūc vidisti: illū vidisti. ꝓpter similitudinē tale dedisti responsum. hinc ⁊ dn̄s: Si me iquit sciretis: ⁊ patrē meū sciretis. nō quia pater est filiꝰ: sed quia patri similis est filius THEO. Erubescat arrianꝰ: nam si iuxta eū creatura filiꝰ sit: qualit qui nouit creaturā ⁊ deū nouit? neq.n. qui substantiā nouit angeli: nouit ⁊ diuinā. cum itaq qui filiū nouit: ⁊ patrē nouit: igit cōsubstātialis patri est filius
AVG. Hoc aūt vbū forsitā increpatiue dr: qđ videt esse verbū dubitatiōis. Homies.n. de rebꝰ quas certas habēt: aliquādo verbū dubitatiōis ponunt: velut si indigneris seruo tuo ⁊ dicas: Cōtemnis me Considera: forsan dominꝰ tuꝰ sum: sic ⁊ dn̄s dubitādo increpat infideles cū dicit: Et patrē meū forsitā sciretis. ORI. Oportet aūt videre qm̄ qui alterius secte sunt: opinant ex hoc ꝓbari manifeste deū quē iudei colebāt: patrē nō esse christi. Si.n. inquiūt h phariseis deū ꝓuisorē mūdi colentibꝰ dicebat saluator: manifestū ē q patrē iesu alterū a cōditore mūdi existentē: nequaq pharisei nouerunt. Hoc vero dicūt: non obseruātes cōsuetudinē locutōis in scripturis. Si eni aliquis valet inducere ea que de deo sunt a parētibꝰ eruditus: nō autē bene viuat: hunc dicimꝰ de deo noticiaz non habere. vnde ⁊ filii heli ꝓpter eorū maliciā deum ignorasse dicitur. sic igit ⁊ pharisei patrem ignorauerūt: nō eniz viuebāt fm cōditoris edictū. Est autē ⁊ aliud signatū cognoscēdi deum: altero existēte cognoscere dominū simpliciter credere. Dicit enim in psalmo: Studete ⁊ videte: quoniā ego sum deus. Quis nō ɔfitet hoc scribi populo in cōditorē credenti? Multū enim differt credēdo cognoscere ⁊ credere tm̄: sed phariseis qbꝰ ait: Neq me scitis: neq patrē meū. rōnabiliter diceret: Neq creditis patri meo. qui.n. negat filiū: minime patrē habet. s. neq fm fidē neq fm cognitionē. Sed ⁊ aliter dicit scptura illos qui adiūcti sunt alicui cognoscere illud. Tunc.n. adā cognouit vxorem suā cū ei cōiūctꝰ est. Si ergo q adheret mulieri mulierē cognoscit ⁊ q adheret dn̄o vnus spūs est ⁊ deuz cognoscit. si vo sic se habet: pharisei nec patrez nouerūt, nec filiū. Post hoc est ēdē aliquē cognoscere deuz: nō aūt cognoscere patrē. Infinitis ergo oratōnibꝰ editis in lege nō inuenimꝰ aliquē orādo dicentē deū patrē: tamē orāt eū tanq deū et dn̄m. ne ꝑuenirēt grām ꝑ iesum toti mūdo effusā: vocātē cūctos ad filiatōem iuxta illud: Narrabo nomen tuū fratribꝰ meis. Seqt: Hec ver. lo. ē ie. in gazo. do. in templo. ALCVI. Gaza persica lingua diuitie: phila reseruare. Erat aūt locꝰ in tēplo vbi seruabāt diuitie. CHRY. In templo loquebat in ordie magistri: ⁊ h loqbat sup qbꝰ mordebāt ⁊ accusabāt qm̄ seipm facit parē patri AVG. Magna igit fiducia sine timore. nō eni pateret quod nollet. vnde seqt: Et ne. appre. eum: qa nōdū ve. ho. eius. Nōnulli cuz hoc audiūt: sub fato fuisse christū credūt: sed si fatū sicut nōnulli intellexerūt: a fando dictum est. i. a loquendo: verbū dei quō habet fatū? Ubi sunt fata? In celo inqs: in ordine ⁊ cōuersiōibꝰ siderū. Quō ergo fatū habet ꝑ quē factū ē celū ⁊ sidera: cū tua volūtas si recte sapias trāscēdat ⁊ sidera? an qa nosti christi carnē fuisse sub celo: ideo putas ⁊ ꝑtātez xp̄i subditā celo? Igit nōdū venerat hora eius: non q cogeret mori: sed q dignaret occidi. ORI. Ubicūq autē addit: Hec verba locutꝰ est iesus in tali loco si bene attēdas: inuenies additōnis opportunitatē. Est autē gazophilatiū locꝰ nūmismatuz in honorez dei ⁊ dispēsatōem pauperū oblatorū. Nūmismata autē sunt diuina verba: imaginē regis magni impssam habētia. vnusquisq autē cōferat in edificationē eccl'ie portās ad intellectuale gozophilatiū: quicqđ pōt ad honorē dei ⁊ vtilitatē cōmunē. Omnibꝰ autē offerētibꝰ in gazophilatio tēpli: magis oportebat iesum munera portare q erāt verba vite eterne. Loquēte ergo iesu in gazophilatio: a nemie detētꝰ est: qa sermones eiꝰ fortiores erāt his q euz cape volebant: cum nō sit infirmitas in qbꝰ vbū dei loqtur
BED. Uel aliter: In gazophilatio xp̄s loqt: qm̄ i ꝑabolis ad iudeos smones ꝓferebat: tūc aūt qsi gazophilatiū apiri cepit: quādo discipulis suis celestia reserauit. vnde etiā gazophilatiuz tēplo inherebat: quia que lex ⁊ ꝓphete figuraliter ꝑdixerāt: ad dn̄m ꝑtinebant.

Dixit ergo iterũ eis iesus: Ego
uado ⁊ queritis me: ⁊ in peccato ue
stro moriemini. Quo ego uado: uos
nõ potestis uenire. Dicebãt ergo iu
dei: Nunqd interficiet semetipsuȝ
quia dicit: quo ego uado: uos nõ po
testis uenire? Et dicebat eis: Uos
deorsũ estis: ego de supiꝰ sũ. Uos de
mũdo hoc estis: ego nõ sum de hoc
mũdo. Dixi ergo uob: qꝛ moriemini
in pctis uris. Si.n. nõ credideritis
qꝛ ego sum: moriemini in pctõ uro

AVG. Quia supra dictũ est ꝙ nemo apphendit
eũ: quia nõdũ venerat hora eius: modo de ipa sua
passiõe que posita erat: nõ in eiꝰ necessitate: sed ptã
te locutꝰ est iudeis. vnde dicif: Dixit er. ite. eis iesus:
Ego vado. Christo eni dño mors pfectio fuit illuc
vnde venerat: ⁊ vnde discesserat. BED. Hec auteȝ
verboꝝ cõnexio talis esse videt: vt hec vno tpe: vno
quoqȝ in loco vel certo alio tempe alioqȝ in loco
geri potuissent: qm nihil interponi ⁊ quedã vl mul
ta potuerũt. ORI. Sed obiiciet aliqs sic: Si his q
manebãt in incredulitate ista dicebat: Quõ eis dic
Et queritis me? querere.n. iesum: ẽ querẽ veritatẽ et
sapiam. Sed dices: qꝛ ⁊ de psequẽtibꝰ aliqñ df: ꝙ q
rebãt eũ cape. differẽtie.n. sunt eoꝝ q q̃rũt iesuȝ. Nõ
oẽs.n. p eoꝝ salute ⁊ vtilitate q̃rũt euȝ: pp h solũ hi
q recte q̃rũt eũ inueniũt pacẽ. Recte aũt querẽ dicũt
q vbũ qđ ẽ in pncipio apud deũ q̃rũt: vt illos pri ad
ducat. AVG. Queritꝭ g inqt me nõ pio desiderio:
sed odio. nã illũ postea q̃ abscessit ab oculis hoim
inq̃sierũt ⁊ q oderũt ⁊ q ambulãt: illi psequẽdo: illi
hñe cupiẽdo: ⁊ ne putetis qꝛ me bñ q̃ritis: In pctõ
vro moriemi. h ẽ xpm male querẽ: in pctõ suo mori
h ẽ illũ odisse p quẽ posset saluꝰ eẽ. dixitqȝ sniam p
sciꝰ ꝙ in pctis suis moriẽt. BED. Sed nota ꝙ pec
cato in singulari numero vt.e: sed vro in plurali: et
idẽ oim scelꝰ ondẽt. ORI. Quero aũt pp h qđ infra
df: ꝙ hoc ipo loquẽte multi crediderũt in eũ: nũqd
ad oẽs pñtes dicit: In pctõ vro moriemi? ȝ ad ali
os dicebat quos sciebat nõ eẽ credituros. ⁊ pp hoc
in eoꝝ pctis eẽ morituros: ⁊ nõ valẽtes pꝰ ipm seq.
nã sequit: Quo ego vado: vos nõ po. venire. vbi. s. ve
ritas ⁊ sapia ẽ: h ẽ.n. vbi ẽ iesus. Nõ pñt ait: qꝛ non
volũt. si.n. voluissent ⁊ nõ potuissent: nõ rõnabilit
eis dicẽt: In pctõ vro moriemi. AVG. Hoc autẽ
⁊ discipulis alio loco dicit: nec tñ dixit eis: In pctõ
vro moriemi: sed quo ego vado: vos nõ potestis ve
nire modo. nõ abstulit spem: sed pdixit dilatiõeȝ.

ORI. Pñs aũt verbũ minaf xpi recessũ: sed q̃diu
saluamꝰ ea q aie nre sunt insita vitalr semĩa: neq̃q̃
recedit a nobis vbũ dei. Si vo a lapsu i maliciã coꝛ
rũpamur: tũc df nobis: Ego vado. ⁊ cũ queremꝰ eũ
neq̃q̃ inueniemꝰ: sed in pctis nris moriemur ab ipa
morte occupati. Nõ oȝ aũt ptrãsire incq̃site qđ df
In pctis vris moriemini. Si.n. cõiter accipiaf mãi
festũ ẽ ꝙ pctõres in pctis eoꝝ moriũt: iusti vero in
iusticia. si vero df: Moriemini. sicut q ad mortẽ pec
cat moriẽ. manifestũ ẽ ꝙ hi quib talia dicebãt: ne
quaq̃ mortui erãt: sed viuebãt in infirmitate aie: ȝ
infirmitas illa ad mortẽ erat. ppter hoc medicꝰ vi
dẽs eos grauiter infirmãtes dicebat: Et in peccatis
vris moriemi. ⁊ sic manifestũ erat illud: Quo ego va
do: vos nõ potestis venire. Cũ.n. aliqs in suo pecca
to morit: quo vadit iesus nõ põt ire. nullꝰ eni mor
tuꝰ põt seq iesum: nõ.n. mortui laudabũt te domine

AVG. His aũt verbis auditis quõ solẽt carnalia
cogitãtes interrogauerãt. nã sequit: Dice. er. iudei:
Nũquid interfi. semetipm? qꝛ di. quo ego vado vos
nõ potestis venire. Stulta verba: Quid.n. nõ pote
rãt illi venire quo ille preriisset: si interficeret semet
ipm? nunqd ipi nõ erãt morituri. ergo: Quo ego va
do dixit: nõ quo itur ad mortẽ: sed quo ipse ibat pꝰ
mortẽ. THEO. Per hoc.n. manifestauit ꝙ resur
get in glia: ⁊ sedebit ad dexterã dei. ORI. Quere
mꝰ tñ si hoc ab eis de saluatore df: altiꝰ aliqd cernẽ
tibꝰ. Multa.n. aut ex traditõne aut ex appocriphis
ipos dirigebat videre p multis. Forte ig. ẽ in his que
tradita sunt de xpo: erat iuxta sanas traditiões pro
pheticoꝝ smonũ: sicut gnãri eũ in bethleẽ: sic et de
morte eiꝰ vt h modo trãsire deberȝ ab hac vita quõ
ipe dicit: Nemo tollit aiam meaȝ a me: ȝ ego pono
eã. q̃re qđ h df: Nũqd interficiet se? nõ sm simplicẽ
sensũ df: ȝ sm aliquã iudeoꝝ de xpo traditiõeȝ. mlt
tũ.n. ex h ꝙ dixerat: Ego vado: appet ptãs voluntarie
moriẽtis corpe delicto. Estimo aũt ignominiose pfe
rẽtes h qđ sm traditões suas de morte xpi ad ipsos
deuenerat: ⁊ nõ gliam dãtes dixerũt: Nũqd interfi
ciet semetipm? Oportebat.n. eos cũ demrãtiõe glie
sic dicẽ: Nũqd aia eiꝰ cũ ipi placuerit egrediet r licto
corpe? dñs auteȝ ad eos q terrena sapiebãt: tãq̃ ad
terrenos loqt. vñ subdit: Et dice. eis: Uos de deor.
estis. i. terrã sapitis: sursũ coꝛ nõ habetis CHRY. q.
d. Nõ ẽ miꝝ vos talia cogitare: hoies carnales ⁊ ni
hil itelligẽtes spũale. Ego de supiꝰ sũ. AVG. De q
hꝰ supiꝰ? Ab ipo pre quo nihil supiꝰ: Uos de h mũ
do estis: ego nõ sũ de h mũdo: quõ.n. erat de mũdo
p quẽ factꝰ ẽ mũdꝰ? BED. Et q añ mũdũ fuit. illi
aũt de mũdo erãt: q postq̃ mũdꝰ eẽ cepit fuerãt cre
ati. CHRY. Uel pp mũdanas ⁊ vanas cogitatio
nes h dic: Ego nõ sũ de h mundo THEO. Nihil
mũdanũ siue terrenũ affectãs: vñ nullatenꝰ ad tãtaȝ
insaniã deuenirẽ: vt meipm occiderẽ. Sȝ appollina
riꝰ male suscipiẽs hũc smonẽ ait: ꝙ corpꝰ dñi ñ fuit
de hoc mũdo: sed de sursũ celitꝰ descẽdit. Nũqd igi
tur ⁊ apli qbꝰ a dño dictũ ẽ: Uos nõ estis de h mũ
do: oia corpa sũt celitꝰ obtinẽtes? Sic igit itelligen
dũ ẽ cũ df: Ego ñ sũ de h mũdo. h ẽ: Nõ sũ de nũe
ro vrm q mũdana curatis. ORI. Aliꝰ aũt sensus ẽ
eoꝝ q sũt de sursũ: ⁊ eoꝝ q sũt de h mũdo. Deorsũ.n.
sicut de loco aliquo itelligit: sed mũdꝰ mãlis loc q
dẽ diuersa otinet: q oẽs q̃tũ ad inmalia ⁊ inuisi
bilia deorsũ sũt: quo ad mũdũ vo cõparandũ mũdi lo
ca. erunt vtiq̃ quedã deorsum: ⁊ quedã sursuȝ. Ubi
autem est thesaurus vniuscuiusqȝ: ibi est ⁊ coꝛ eius.
Si itaqȝ aliquis thesaurizet in terra: deorsum effici
tur. Si vero aliquis thesaurizet in celis: fit desup: ȝ
⁊ trãscẽdens omẽs celos: i fine beatissimo iueniet.
Et iterũ: Qui circa hunc mũdũ est amoꝛ facit eum

qui de hoc mũdo est. qui autẽ nõ diligit mũdum: nec ea que sunt in hoc mũdo nõ est de mũdo hoc. tamẽ est ⁊ aliquis alius mũdus pter hunc sensibilẽ mũdum in quo sunt inuisibilia: cuiꝰ visum ⁊ decorem videbũt hi qui mũdo sunt corde. Sed ⁊ ipse primogenitꝰ omnis creature potest dici mũdus prout est summa sapiẽtia: omĩa.n. in sapiẽtia sunt facta. In ipso itaqꝫ erat totꝰ mũdus: intãtũ differẽs a mũdo materiali: inquãtũ differt ratio totiꝰ mundi ab omni materia denudata a materiali mũdo. Anĩa ergo christi dicit: Ego nõ sum de hoc mũdo. quia nõ conuersaꝰ in isto mũdo. AVG. Exposuit aũt dominꝰ quid intelligi voluerit cum dixit: Uos de hoc mũdo estis. quia.s. peccatores erãt. omẽs autẽ cum peccato nati sumus: omnes viuẽdo ad id qđ nati eramꝰ addidimus. Tota ergo infidelitas iudeorũ ipsa erat non peccatũ habere: sed in peccatis mori. vnde subdit: Dixi ergo vobis quia moriemini ĩ peccatis vestris. Credo autem in illa multitudine que dominũ audiebat: ⁊ eos fuisse qui credituri erant. quasi in omẽs autẽ pcesserat illa seuerissima sentẽtia: In peccato vestro moriemini. Ac p hoc ⁊ illis qui credituri erant: spes erat ablata. reuocauit ergo eos ad spem adiungẽs: Si.n. nõ credideritis qꝛ ego sum: moriemini in peccato vestro. Ergo si credideritis quia ego sum: nõ moriemini in peccato vestro CHRY. Si.n. pter hoc venit vt peccatũ tollat: ⁊ aliter nõ contingit illud eruere nisi per lauacrũ: nec contigit eum qui nõ credit baptizari: necesse est eum qui nõ credit ex hac vita abire: veterẽ hominẽ .i. peccatũ habentẽ: nõ solum quia nõ credit: sꝫ etiã quia priora peccata habẽs hinc recedit. Cũ aũt dixit Si nõ credideritis quia ego sũ. quia nihil addidit: multũ est quod commẽdauit: quia si etiã ⁊ deꝰ moysi dixerat: Ego sum qui sum. Sed quomodo audio: Ego sum qui sum: Et nisi credideritis quia ego sum quasi alia nõ sint? Sed prius qualiscũqꝫ excellentia si mutabilis est: vere nõ est. Non enĩ est ibi verũ esse vbi est ⁊ nõ esse. discute rerum mutatõem: inuenies fuit ⁊ erit. cogita deum inuenies est: vbi tempꝰ preteritũ esse nõ possit. vt ergo tu sis: trãscẽde tempus. hec itaqꝫ promittẽs: ne moriamur in peccatis nr̃is nihil aliđ mihi videt his verbis dixisse: Nisi credideritis quia ego sum: qꝫ nisi credideritis qꝛ deꝰ sũ deo grãs. qꝛ dixit: Nisi credideritis. si dixit: nisi crepis ds.n. h capiat? ORI. Mãifestũ ẽ ãt q q moriꝰ in pctis suis qũuis dicat se xp̃o credẽ: tñ ĩ vitate nõ credit. q.n. credit iusticie: nõ iniusticiã faciet: ⁊ credẽs in sapiam: nil stultũ dic aut fac. ⁊ sic si scrutatꝰ fueris ceteros intellectꝰ christi inuenies quđ qui nõ credit christo moriꝰ in peccatis suis. Accedẽs aũt ad ɔtraria eorũ que desiderãt in christo: in pctis suis moriꝰ.

¶ Dicebãt ergo ei: Tu quis es? Dicit eis iesus: Pricipiũ qui ⁊ loquor vobis. Multa habeo de vobis loq ⁊ iudicare: sed qui me misit verax ẽ et ego que audiui ab eo hec loquor in mũdo. Et nõ cognouerunt: quia patrem eius dicebat deum.

¶ AVG. Quia dixerat supra dominus: Nisi credideritis quia ego sum: moriemini in peccatis vestris interrogãt illi velut querẽtes nosse in quẽ deberẽt credere: ne in suo peccato morerẽt. vnde dicit: Dicebãt ergo ei: Tu quis es? Nõ.n. cũ dixisti: Nisi credideritis quia ego sum: addidisti qs eẽs. sciebat aũt ibi quosdã esse credituros. ⁊ ideo cũ dixissent: Tu quis es: vt scirẽt quid illũ credẽ deberẽt. Dixit eis iesus: pncipiũ q ⁊ loquor vobis. nõ tanqꝫ dicẽt: Principiũ sũ: sed tanqꝫ dicẽt: Pncipiũ me credite. qđ ĩ pnoie greco euidẽter appet: vbi pncipiũ feminini generis est. pncipiũ ergo me credite: ne moriamini in pctis vr̃is. pncipiũ.n. mutari nõ põt: in se manet: et innouat oĩa. Absurdũ ẽ aũt vt filiũ dicamꝰ pncipiũ ⁊ prẽm pncipiũ nõ dicamꝰ. nõ tamẽ duo pncipia: sicut nec duos deos: spũs aũt sanctꝰ pr̃is ⁊ filii ẽ spiritꝰ: nec pr̃ ẽ nec filius. pr̃ tñ ⁊ filiꝰ ⁊ spũssanctꝰ sunt vnꝰ deus: vnũ lumẽ: vnũ pncipiũ. addidit autẽ: Qui ⁊ loquor vobis. qꝛ humilis, pter vos factus ad ista verba descẽdi. Ergo credite me esse pncipiũ: quia vt hoc credatis nõ solũ sum pncipiũ: sed ⁊ loquor vobis. Nam si pncipiũ sicuti est ita maneret apđ prẽ: vt nõ accipet formã serui: quđ ei crederẽt: cũ ĩfirma corda intelligibile verbũ sine voce sensibili audire nõ possent? BED. Sane ĩ quibusdã exẽplaribꝰ inuenitur: Qui ⁊ loquor vobis. sed cõgruentiꝰ esse pbaꝰ q legatur: vt iste sit sensus: Pricipium me esse credite: quia pter vos ad hec verba descẽdi CHRY. Uel aliter: Considerãda est amẽtia iudeorũ: q post tempꝰ tantũ ⁊ signa ⁊ doctrinã interrogãt: Tu quis es? Quid igiꝰ christus? a pncipio loquor vobis. q.d. Sermones meos indigni estis audire: nõ solũ vt dicam vobis: Quis ego sum? vos.n. omĩa tentãtes loquimini: ⁊ hec omĩa possem arguere ⁊ vos punirẽ. vnde sequiꝰ: Multa habeo de vobis loqui ⁊ iudicare. AVG. Supra dixit: Ego nõ iudico queqꝫ: sꝫ aliud est: Nõ iudico: ⁊ aliđ habeo iudicare. nõ iudico, dixit ad pñs. Qđ autẽ dicit: Multa habeo de vobis loqui ⁊ iudicare: iudiciũ futurũ dicit. Iđ aũt verꝰ in iudicio ero: quia filiꝰ veracis veritas sum. vñ sequiꝰ: Sed qui misit me verax est. Uerax est pr̃: nõ participãdo: sed generãdo veritatẽ. nũquid.n. dicturi sumꝰ: Plꝰ veritas qꝫ verax? si hoc dixerimꝰ: filium incipiemꝰ dicere prẽm maiorẽ. CHRY. Dicit autẽ hoc vt nõ estimẽt qm tot audiẽs ex imbecillitate nõ punit: aut quia eorũ cogitatões ⁊ ɔtumelias nõ nouit. THEO. Uel quia dixerat: Multa habeo de vobis loqui ⁊ iudicare: iudiciũ futuro seclo refuãs Sed qui me misit verax ẽ. q.d. Etsi vos infideles estis pr̃ meꝰ verax ẽ: qui diẽ stabiliuit: in quo vobis retributio fiet. CHRY. Uel alr̃: Si in hoc me misit pr̃ nõ vt iudicẽ mũdũ: sed vt saluẽ mũdũ: verax est pr̃. Cõuenientẽr nullũ ego nũc iudico: sed hec loquor q sunt ad salutẽ: nõ ad iudiciũ. vnde sequiꝰ: Et ego q audiui ab eo: hec loquor in mundo. ALCVI. Audisse aũt a patre idem est ⁊ esse a patre: quia ab illo habet audiẽtiã a quo hꝫ eẽntiã. AVG. Dat gl̃iam patri eq̃lis filius: tanqꝫ dicat: Do gl̃iam ei cuiꝰ sũ filius: quđ tu superbꝰ es aduersus eũ cuius est seruus? ALCVI. Cũ autẽ audissent: Uerax ẽ q me misit nõ itellexerũt de qꝰ dicẽt. vñ subdiꝰ: Et non cog. q pa. eiꝰ dice. deũ. Nõdũ.n. oclos cordis aptos hẽbãt

quibus patris ⁊ filij equalitatē intellexerūt.

Dixit ergo eis iesus: Cū exaltaueritis filiū hoīs: tūc cognoscetis q̄ȝ ego sū: ⁊ a meipo facio nihil: sȝ sicut docuit me pr̄ hoc loquor. Et q̄ me misit mecū ē: ⁊ n̄ reliq̄t me solū: q̄ȝ ego q̄ placita sunt ei facio sp̄. Hec illo loquēte: multi crediderūt in eū.

AVG. Cū dixisset dn̄s: Uerax est qui misit me: non intellexerūt iudei q̄ de patre illis diceret. videbat aūt ibi aliquos quos ipe nouerat post passionem suā esse credituros. ⁊ ideo sequit̄: Dixit er. eis iesus: Cū exalta. fi. ho. tūc cogno. quia ego sum. Recolite illud: Ego sum qui sum: ⁊ cognoscetis q̄d sit dictū: Ego sum. Differo cognitiōeȝ vr̄ām: vt impleā passiōem meā. ordine vestro cognoscetis: qui cū. s. exaltaueritis filiū hoīs. exaltatōem aūt cruc̄ dic̄ quia ⁊ ibi exaltat⁹ est quādo pepēdit in ligno. hoc oportebat impleri p̄ man⁹ eoꝝ qui postea fuerant credituri: quibus dicit hoc. quare? nisi vt nemo in quocūq̄ȝ scelere ⁊ male sibi cōsci⁹ desparet: quādo videat eis donari homicidiū qui occiderāt christū.

CHRY. Uel alit̄ ꝯtinua: Qui m̄lta signa faciēs ⁊ docēs eos nō cōuerterat de cruce: de reliq̄⁹ loq̄t̄ dicēs: Cū exalta. ⁊c̄. q. d. Uos estimat̄ q̄ tūc maxie a me sep̄ati erit̄: qn̄ me occiderit̄. Ego aūt dico qm̄ tūc maxie sciet̄ ⁊ gr̄a signoꝝ resurrectōis ⁊ captiuitat̄ vr̄e: qm̄ ego sū xp̄s fili⁹ dei: ⁊ q̄ nō ꝯrior illi. ꝓpt̄ qd̄ subdit: Et a meip. ni. fa. sȝ si. do. me pr̄ sic loquor. p̄ h̄. n. indiriam substātie māifestat: ⁊ q̄ nihil ex̄ p̄r̄nales ītelligētias loq̄t̄. si. n. deo ꝯtr⁹ eēm: nō tātā irā mouissē ꝯ eos q̄ me nō audierūt. AVG. Uel alr̄ q̄ȝ dixerat: Tūc cogno. q̄ȝ ego sū. ⁊ ad ip̄m eē p̄tinȝ tota trinitas: ne forte subitraret error sabellianorū cōtinuo subiūxit: Et a me fa. nihil. q. d. a meipo nō sū: fili⁹. n. de p̄re ē de⁹. qd̄ g̊ addidit: Si. do. me pr̄: h̄ loquor: nemi vr̄m obrepat cogitatio carnal̄. Nolite vobis q̄si duos hoīes añ oc̄los ponē: ⁊ loquētē p̄rēm ad filiū: Sicut facis tu qn̄ aliq̄ v̄ba dic̄ filio tuo. Que. n. v̄ba fierēt vnico v̄bo? si aūt de⁹ loq̄t̄ in cordib⁹ vr̄is sine sono: quō loq̄t̄ filio suo? Incorpaliter pr̄ locut⁹ ē filio: q̄ȝ icorpalr̄ pr̄ genuit filiū: nec eū sic docuit: q̄si indoctū genuerit: sȝ h̄ ē eū docuisse: qd̄ ē sciētē genuisse. Si. n. simplex ē nā v̄itatis: h̄ ē filio eē qd̄ nosse. quēadmodū g̊ pr̄ illi gignēdo dedit vt esset: sic gignendo dedit vt nosset. CHRY. Rursus ad hūili⁹ s̄mone reduxit. Seq̄t̄: Et q̄ me misit. Ne aūt estimēt h̄ qd̄ dic̄: Misit me: minoratōis esse. dicit: Mecū ē. nā h̄ q̄dē dispēsatōis: h̄ āt deitatis ē.

AVG. Et cū ābo sit̄ sint: vn⁹ tm̄ ē missus: alt̄ misit qm̄ missio icarnatio ē: ⁊ ipa icarnatio filij tm̄ ē: nō ⁊ p̄ris. g̊ inq̄t: Qui me misit. i. cui⁹ auctē tanq̄ȝ p̄rna icarnat⁹ sū. misit itaq̄ȝ pr̄ filiū: sȝ n̄ recessit a filio. vn̄ seq̄t̄: Et n̄ rel. me solū. Nō. n. q⁹ misit filiū: n̄ ibi erat pr̄ q̄ dixit: Celū ⁊ terrā ego ipleo. sȝ q̄re eū n̄ dereliq̄t subdit: Quia q̄ pla. sūt ei fa. sp̄. nō ex quodā iītio: sȝ sine iītio sine fine: dei. n. gn̄ātio n̄ hȝ initiū temporis.

CHRY. Uel alr̄: Quia ꝯtinuo dicebat: qm̄ nō ex deo ē: ⁊ q̄ȝ sabbatū n̄ custodit. ꝯ qd̄ ait: Qm̄ q̄ pla. sūt ei fa. sp̄. ondēs qm̄ ⁊ soluē sabbatū placitū ē ei. M̄ltiplr̄. n. studet vt ondat q̄ nihil fac̄ p̄ri ꝯtrariū. et q̄ȝ h̄ humani⁹ locut⁹ ē subdit̄: Hec il. lo. m̄l. cre. i eū. Ac si dicēt euāgelista: Ne turberis siq̄d hūile a xp̄o audier̄. q. n. post tātā doctrinā nōdū suasi erāt humiliora audiūt ⁊ suadent̄. igit̄ crediderūt q̄dē: sȝ nō vt oportebat: sȝ simplr̄ q̄si letātes ⁊ requiescētes i verboꝝ hūilitate. Et h̄ ondit euāgelista i subsequētib⁹ sermonib⁹ in q̄b⁹ narrat̄ q̄ rursus ei iniuriabāt̄.

Dicebat ergo iesus ad eos q̄ crediderūt ei iudeos: Si uos mās̄itis i s̄mōe meo: uere discipli mei eritis: ⁊ cognoscetis ueritatē: ⁊ ueritas liberabit uos. R̄ndērūt ei: Semē abrae sum⁹: ⁊ nemi seruiuimus unq̄ȝ. Quō tu dicis: liberi eritis? R̄ndit eis ies⁹ Amē amen dico uob: q̄ȝ ois q̄ facit petm̄: s̄u⁹ ē peccati. Seru⁹ aūt non manet in domo in eternū. Fili⁹ aūt manet in eternū. Si ergo uos fili⁹ liberauerit: uere liberi eritis.

AVG. Uoluit dn̄s in p̄fundū fundare fidē eoꝝ qui crediderāt: vt nō supficieten⁹ crederēt. ⁊ iō dr̄: Dicebat ergo iesus ad eos qui crediderūt ei iudeos Si vos mās̄eritis in sermone meo: vere discipli mei eritis. Per hoc qd̄ dicit: Si mās̄eritis: ondit ea que in eoꝝ corde erāt. Sciebat. n. qm̄ crediderūt q̄dē: sȝ nō mās̄erūt: ⁊ magnū q̄d eis p̄mittit. s. vere discipulos ei⁹ fieri. in quo occulte tangit quosdā q̄ p̄us ab ipo recesserāt: ⁊ illi eū audierūt ⁊ crediderūt ⁊ recesserūt: q̄ȝ nō p̄mās̄erūt. AVG. de ver. do. Oēs autē nos vnū mgr̄m hēm⁹: ⁊ sub illo cōdiscipuli sumus Nec ideo mgr̄i sum⁹ q̄ȝ de loco supiore loq̄mur: sȝ mgr̄ est oīm qui habitat in oib⁹ nobis. ad discipulū aūt paꝝ est accedere: sed oportet manere nos si i illo nō mās̄erim⁹ cadem⁹. Breue op⁹: breue verbū: magnū ope si mās̄eritis. Quid. n. est in v̄bis dei manere: nisi nulli tētatōib⁹ cedē? Si labor nō ē: gratis accipis p̄miā. si labor ē: attēde magnū p̄miū. Et cognoscetis veritatē. AVG. sup ioh̄ā. q. d. Quia nūc credētes estis: manēdo vidētes eritis. Nō. n. quia cognouerūt crediderūt: sed vt cognoscerēt crediderūt. Quid. n. est fides: nisi credere quod nō vides: veritas quod credidisti videre. Si ergo p̄maneat i eo quod credit̄: p̄uenit̄ ad id quod videat̄: vt. s. contēplemur ipam veritatē sicuti est: nō p̄ verba sonātia sed per lucē splendētē. veritas incōmutabis est: panis est mētis: reficit nec deficit: mutat vescentē: nō ipa in vescētē mutat̄. Ipa aūt veritas verbū dei est hec veritas carne induta est ꝓpter nos. latebat in carne nō vt negaret̄: sed vt differret̄ vt in carne pateret̄ vt caro peccati redimeret̄. CHRY. Uel Cognoscetis veritatē: h̄ ē me. Ego. n. sū veritas. iudaica quidē oīa typ⁹ erāt: veritatē autem a me scietis.

AVG. de ver. do. Forte aliq̄s diceret: Et q̄d mihi p̄dest cogn̄scē v̄itatē. ⁊ iō subiūgit: Et veritas liberabit vos. q. d. Si nō delectat v̄itas: delectat libertas

Liberari enī ppe dicit liberū fieri: quomodo sanari sanū fieri. Hoc in vbo greco planiꝰ ē. nam in cōsuetudine latina maxime in eo ꝯsueuimꝰ audire h vbū. vt quicūqꝫ liberat: intelligat picula euadere: molestijs cauere. THEO. Sicut aūt supra infidelibus ait: In peccatis vr̄is moriemī: sic manentibꝰ in fide: absolutōem annūciat pctōꝝ. AVG. iiij. de trini. Unde etiā vitas liberabit nisi a morte: a corruptōe: a mutabilitate? Ueritas quippe immortalis incorrupta incōmutabilis pmanet: vera autē incōmutabilitas est ipa eternitas. CHRY. Eorū aūt qui crediderāt erat etiā increpatiōes sufferre: sed hi statim seuiūt. Si aūt oportebat eos turbari in poꝝ conueniētiꝰ erat vt turbarent in hoc. s. qꝫ dixit: Cognoscetis veritatē vt dicerēt: Nūc ergo vitatē nescimꝰ? lex igit mēdaciū est ꝛ cognitio nr̄a: sed nulliꝰ hoꝝ eis cura erat: sed de mūdanis rebꝰ dolēt. nō. n. aliā seruitutē nouerāt nisi mundanā. vnde sequit: Rñderūt ei iu. semē abrae sumꝰ ꝛ ne. ser. vnqꝫ: quō tu di. li. eritis q. d. Eos qui de genere sunt abrae qui sunt ingenui nō oportebat seruos vocare: nunqꝫ. n. seruiuimus.

AVG. Uel hoc rñderūt nō illi q̄ iam crediderāt: sed qui in turba erāt nōdū credētes. hoc aūt ipsum: Nemini seruiuimꝰ vnqꝫ. fm huiꝰ tpis libertatē quō veꝝ dixistis? Joseph nō ē venūdatꝰ? pphete sancti in captiuitatē nō sunt ducti? o ingrati: qd est quod vobis assidue imputat deꝰ: qꝫ vos de domo fuitutis liberarit: si nemini seruistis? Uos autem q̄ loqmini quō soluebatis tributa romanis: si nemini vnqꝫ seruistis? CHRY. Quia vō nō ad vanā gliam erāt: q̄ dicebant a christo: sed ad salutē: nō voluit oñdē eos fuos eē hoim: sed peccati: q̄ difficillima seruitꝰ est: a qua solꝰ deꝰ eripe pōt. vñ seqt: Respōdit eis ie. Amē amē di. vo. q̄a om. qui fa. pec. ser. ē peccati. AVG. Multū cōmēdat quod sic pnūciat: quodāmodo si dici fas ē: iuratio eiꝰ ē. Amē quippe interptat veꝝ: ꝛ tñ nō est interptatū: nec grecꝰ hoc interps ausus est facere vel latinꝰ. Nā hoc verbū amē hebreū ē: nō ē aūt interptatū: vt honorē haberet velamēto secreti: nō vt eēt ligatū: sed ne vilesceret nudatū. Inqꝫtū h commēdatū sit: ex ipa geminatōne cognoscite. Uerum dico vobis. veritas dicit: que vtiqꝫ ꝛ si nō dicēt rum dico: mētiri oīo nō posset: tñ inculcat: dormiētes quodāmodo excitat: contēni nō vult qō dicit. Omis inqt iudeꝰ: grecꝰ: diues: paup: impator: ꝛ mēdicꝰ si facit pctm̄: seruꝰ ē pctī. GRE. iiij. mo. Quia q̄squis se prauo desiderio subijcit: iniqtatis dño dudum libera mētis colla supponit. sed huic dño ꝯdicimꝰ: cū iiqtati q̄ nos cepat reluctamꝰ: cū cōsuetudini violēter resistimꝰ: cū culpā penitēdo pcutimus: ꝛ maculas sordiū lachrymis lauamꝰ GRE. xxv. mo. Quāto aūt aliqui liberiꝰ pagūt puersa que volūt: tāto eiꝰ seruitio obnoxiꝰ obligāt. AVG. O miserabilis seruitꝰ: seruꝰ hoīs aliqn̄ sui dñi duris impijs fatigatꝰ: fugiēdo requiescit: seruꝰ peccati quo fugit: secū trahit quocūqꝫ fugerit. Peccatū enī qō facit intꝰ ē voluptas trāsit: peccatū nō trāsit: pterijt qō delectabat: remāsit qō pugnat. Solus de peccato liberare pōt: q̄ venit sine pctō: ꝛ factꝰ ē sacrificiū p pctō. Nā seqt: Seruꝰ aūt nō manet in domo in eternū. Ecclesia ē domꝰ: fuꝰ pectōr ē: m̄lti intrāt i ecc̄lia pctōres nō g̊ dixit: Seruꝰ nō ē in domo: sed nō manet in domo i eternū. Si ergo nullꝰ ibi fuus erit: q̄s ibi erit? q̄s gloriabit mūdū se esse a pctō? multū nos terruit. sed adiūgit: Filiꝰ autē manet in eternū. Ergo solꝰ in domo sua erit xp̄s. An forte in hoc qꝫ dicit filius: caput ꝛ corpꝰ ē. Nō. n. sine cā terruit: ꝛ spem dedit: terruit: ne pctm̄ amaremꝰ. spem dedit: ne de pctī absolutōe diffideremꝰ. Hec ē ergo spes nr̄a: vt a libero liberemur. ipe. n. pciū dedit: nō argētū: sed sanguinē suū. ꝛ pter h subdit: Si ergo fi. vos libe. ve. li. eritis

AVG. de v̄. do. Nō a barbaris: sed a diabolo: nō in corpis captiuitate: s; ab aīe iniqtate. AVG. sup iohā. Prima libertas ē carere crimibꝰ: s; ista inchoata ē nō pfecta libertas: qꝛ caro cōcupiscit aduersꝰ spm̄: vt non ea q̄ vultis faciatis. Libertas aūt plena atqꝫ fecta ē: qn̄ nulle erūt inimicitie: qn̄ nouissima inimica mors destruet. CHRY. Uel alr̄: qꝛ dixēat Qui facit pctm̄ fuꝰ ē pctī. ne pcurrāt ꝛ dicāt: immo latōes habemꝰ: ille nos eripe pōt. ppterea induxit: Ser. nō ma. in do. in eter. Fi. ma. in eternū. Domus mētōem facit: p̄tris pncipatū domū noīans: oñdens ex trāslatōe humanoꝝ: qm̄ sic dn̄s in domo: ita ipe oīm ptātē h; hoc. n. qō dicit: Nō manet. significat n̄ h; ptātē donādi: sed filiꝰ q̄ ē dn̄s domꝰ h;. Et iō sacerdotes veteris legis nō hēbāt ptātē p sacramenta legalia pctā dimittere. oēs. n. peccauerūt: etiā sacerdotes q̄ p seipis vt dic apl̄s necesse hēbāt sacrificia offerre: s; filiꝰ hāc h; ptātē. vñ cōcludit: Si g̊ fili. vos libe. ve. libe. eritis. oñdēs qꝫ mundana libertas de q̄ gloriabāt nō ē vera libertas. AVG. Noli ergo libertate abuti ad libere peccādū: sed vtere ad nō peccādū. Erit. n. voluntas tua libera si fuerit pia. eris liber: si fueris seruꝰ iusticie.

¶ Scio quia filij abrae estis: sed queritis me interficere: quia sermo meꝰ nō capit in uobis. Ego qō uidi apud patrē loquor: ꝛ uos que uidistis apud patrē uestrum facitis. Responderūt ꝛ dixerunt ei: Pater noster abraā est. Dicit eis iesus: Si filij abrae estis: opera abrae facite. Nunc aūt queritis me interficere: hoiem qui ueritatē uobis locutꝰ su; quā audiui a deo. Hoc abraā nō fecit. Uos facitis opera patris uestri.

¶ AVG. Judei se liberos dixerāt: quia semē erant abrae. Quid ergo dominꝰ ad hoc rñderit subditur: Scio qꝛ filij abrae estis. q. d. Agnosco vos quia filij estis abrae carnis origine: nō cordis fide. ꝛ iō subdit Sed q̄ritis me interficē. CHRY. Hoc enī addidit: vt nō dicāt: Pctm̄ nō habemꝰ. Dimittēs ei oēm eorū vitā redarguere hoc qō p manibꝰ erat: qō adhuc agere volebant: ducit in mediū. Paulatī enī eos a cognitōe illa remouit: erudiēs in hoc nō magna sape. Sicut enī libertas ꝛ seruitꝰ est ab opibꝰ: ita ꝛ cognatio. sed ne dicerēt hoc iuste agimꝰ: subiūgit cām dicēs: Quia sermo meꝰ nō capit in vobis. AVG. i. nō capit in coꝛ vestrū: quia nō recipit a corde vr̄o

Sic est.n.sermo dei fidelibus:tanq̄ pisci hamꝰ.tūc capit: quando capit̄:nec fit iniuria illis q̄ capiūtur ad salutē quippe nō ad pniciē capiūt̄. CHRY.Et nō dixit:Nō capitis meū sermonē:sed nō capit me⸗us sermo in vobis altitudinē suoꝝ dogmatū oñdēs sed quia possent dicere:Quid si a teīpo loqueris:ꝑpter hoc inducit subdēs:Ego quod vidi apud prēm meū loquor.nō.n.solū eandē substātiā:sed eandem veritatē habeo patri. AVG. Dñs aūt ad patrem suū deū vult intelligi.q.d.Ueritatē vidi:veritatē loquor:quia veritas sum.Si ergo dominꝰ veritatē loquit̄ quā vidit apud prēm:se vidit:se loquit̄:q̄a ipse est veritas patris. ORI.Manifestat autē hec auctoritas saluatorē fuisse visorē eoꝝ que sunt apd̄ patrē:cū tamē hoīes quibꝰ reuelatio fit visores nō sint

THEO.Cū vō audis:Quod vidi loquor.neq̄quā corpalē visionē intelligas: sed naturalē noticiā verā ⁊ approbatā.Sicut.n.oculi vidētes integre aliq̄d ⁊ vere ꝑspiciūt nec fallūt̄.sic ego veracit̄ ea loquor que cognoui a patre meo.Sequit̄: Et vos quod vidistis apd̄ patrē vr̄m facitis. ORIGE.Adhuc nō nomiāt prēm ipoꝝ:paulo supiꝰ abraā cōmēorauit: sed dicturꝰ est alteꝝ prēm eorū.s.diabolū: cuius filij erāt inq̄ntū mali erāt: nō inq̄ntū hoīes erāt. malum ergo quod faciūt dominus eis obiurgat ⁊ corripit.

CHRY.Alia littera habet:Et vos q̄ vidistis apud patrē vr̄m facite.q.d.Sicut ego verbis ⁊ v̄itate ondo patrē:ita ⁊ vos a rebꝰ ondite abraā. ORIGE. Itē alia littera habet:Et vos que auditis a patre facite.Audierāt.n.a patre ea que in lege ⁊ ꝓphetis scripta sunt.Qui aūt hoc verbo cōtra eos qui alterius opionis sunt fuerit vsus:oñdit q̄ nō aliꝰ deꝰ est qui legē dedit ⁊ ꝓphetas: ⁊ christi pater. Queramꝰ etiā ab inferētibꝰ duas naturas dicētes:a patre quidem audiuisse alienos incōueniēs est.Si aūt ꝓprij saluatoris erāt ⁊ beate nature:qualr̄ querebant illū occidere: ⁊ saluatoris sermonē nō capiebāt: Illi aūt lōge molestiꝰ acceperūt q̄ ꝓtulerit dñs:q̄s eoꝝ eēt pr̄.nam eū qui multaꝝ gētiū pater ē:fatent̄ sui fore patrē.vnde sequit̄:Rñderūt ⁊ dixerūt: Pater noster abraā ē. AVG.q.d. Quid tu dicturꝰ es ꝯ abraam Uidebant̄.n.eū ꝓuocare vt aliquid mali diceret de abraam: ⁊ esset eis occasio faciēdi quod cogitabāt.

ORI.Sed ⁊ hocipm saluator interimit tanq̄ falso dictū.vnde subdit̄:Dicit eis iesus:si filij abrae estis opera abrae facite. AVG.Et tamē supiꝰ ait:Scio quia filij abrae estis. Unde nō negauit eoꝝ originē sed facta cōdēnat.caro eoꝝ ex illo erat:sȝ vita n̄ erat

ORI.Uel dicēdū q̄ supra in greco habet̄: Scio q̄ semē abrae estis.vt ergo hec pateāt: videamꝰ primo corpalis seminis ⁊ filij differētiā.Manifestū ē enī q̄ semē in seipo habet rōnes eiꝰ cuiꝰ est semē: adhuc manētes ⁊ pausantes.filiꝰ vō trāsmutato semine: ⁊ agēte in appositā sibi materiā a muliere:ꝑ supinducta nutrimēta similitudinē accipit generātis: ⁊ q̄ntū ad corpalia si aliquis est filiꝰ alicuiꝰ subsistit ex semine:si vō aliquod ē semē nō omnino filiꝰ efficit̄ Qm̄ aūt ex opibꝰ iudicant̄ aliqui semē abrae:videndū ē ne forte ex aliquibꝰ seminalibꝰ rōnibꝰ infusis q̄busdā aīabus:oporteat imaginari eos qui semē sūt abrae.Nō oēs igit̄ hoīes semē sunt abrae: neq̄ enī oēs hn̄t hmōi rōnes cōsitas in eorū aīabꝰ.Oportet igit̄ eum qui abraā semē est:eius fieri ꝑ silitudinē ⁊ filiū.Possibile vō est ex negligētia ⁊ ocio destruere hoc quod est eiꝰ semē.hi aūt ad quos sermo erat adhuc in spe erant:vnde sciebat iesus q̄ adhuc semen erat abrae: ⁊ nōdum pemerāt possibilitatē fiēdi filij abrae.ꝓpter quod eis dicit:Si filij abrae estis:opera abrae facite.Si aūt sup hoc q̄ erāt semen abrae:ad augmētū magnitudinis adoleuissent:verbū iesu caperēt.Sed q̄r nō accesserāt ad hoc q̄ eēnt filij:v̄bū nō capiūt:sed interficere volūt v̄bū ⁊ quasi ꝯfringē nō capiētes magnitudinē eiꝰ.Si igit̄ aliquis vestrū semē est abrae: ⁊ adhuc verbū dei non capit:nō querat interficere verbū:sed trāsmutet se ad hoc qd̄ fit filiꝰ abrae: ⁊ tūc poterit cape filiū dei. Quidam aūt vnū ex opꝰ hꝰ eligū t abrae:illō.s.Credidit abraā deo ⁊ reputatū ē illi ad iusticiā: vt āt ꝯcedat̄ eis q̄ fides sit opus:cur nō dictū est singulariter:Opꝰ abrae facite:sed pluraliter.puto.n.q̄ hoc dictū equipollȝ ei quod est:Cūcta opera abrae facite.vt tamē ex historia abrae allegorice sumpta opa eiꝰ spūaliter ꝑsequamur.Neq̄.n.oportet eū qui vult esse filiꝰ abrae adire ancilllarū cōiugia: nec post obitū cōiugis in senectute aliā ducere coniugē.Sequit̄:Nūc aūt queritis me interficere hominē qui veritatē locutꝰ sū vobis. CHRY.Hāc.s.veritatē q̄ ē patri equalis.ꝓpē hoc.n.iudei querebāt eū interficere. ⁊ vt ostēdat q̄ hoc nō est cōtrariū patri subdit:Quā audiui a deo.

ALCVI.Quia ipe qui est veritas a deo patre genitus erat.audire.n.nihil aliud est:q̄ esse a patre.

ORI.Occidere me inquit hoīem. Interī nō dico filiū dei:nō dico verbū:quia non morit̄ v̄bū.h̄ dico quia quod videtis potestis occidere: ⁊ quē nō videtis offendere.Seq̄t̄:Hoc abraā nō fecit ALCVI. q.d.In hoc ꝓbatis vos nō esse filios abrae: quia facitis opa cōtraria opibꝰ abrae. ORI.Sed di.ad h̄ quidā:qm̄ supflue dictū ē hoc qd̄ nō fecerit abraā: qd̄ suis tpibꝰ nō cōtingebat fieri.nō.n.in suis diebꝰ natꝰ erat christus:sed dicēdū q̄ in tempibꝰ abrae natus fuerat homo: qui quā audierat a dño veritatē dicebat:nō tamē q̄sitꝰ est ab abraā vt eum occideret Et scias q̄ spūalis aduētꝰ iesu:nullo tpe defuit sācti Ex hoc igit̄ cōprehēdo oēm hoīem q̄ post regenerationem ⁊ ceteras apud se factas diuinitꝰ grās peccat: denuo crucifigit dei filiū ꝓpijs reatibꝰ ī quos redijt: sed hec abraā nō fecit.Seq̄t̄:Uos facitis opa pr̄is vr̄i

AVG.Adhuc nō dicit q̄s ē iste pr̄ eoꝝ CHRY. Dicit aūt hoc dñs volēs eis auferre supfluā gloriā de cognatōne: ⁊ suadere eis vt non vltra spem salutis habeant in cognatōne naturali:sed in ea que est f̄m adoptōem.hoc enim eos prohibebat venire ad christū:quia estimabāt cognatōnem abrae sibi sufficere ad salutem.

Dixerūt itaq̄ ei: Nos ex fornicatōe nō sumꝰ nati. Unū patrē habemꝰ deum. Dixit ergo eis iesus: Si deus pater uester esset: diligeretis utiq̄ me. Ego enim ex deo ꝓcessi ⁊ ueni. Neq̄ enim a meipso ueni: sȝ ille me misit. Quare loquelā meam

non cognoscitis? quia non potestis audire sermonē meū.

AVG. Ceperāt iudei cognoscere qꝛ nō de carnis generatiōe loqueret̃ dñs: sed de vite institutiōe. Cōsuetudo autē scripturarū ē fornicationē spiritualiter appellare: cū diis multis ⁊ falsis aīa tāq̄ ꝓstituta subijcit̃. vñ dicit̃: Dixerunt itaq̄ ei: Nos ex fornicatiōe nō sumus nati. vnū patrem habemꝰ deum. THEO. Quasi rñderent ꝙ dei quererēt vltionē: et iō aduersus eū cōsiliarent̃. ORI. Uel aliter: Quia redarguti sūt nō eē filij abrae: atrociꝰ rñdent latenter designātes ex adulterio ꝓductū fore saluatorē. sed magis mihi videt̃ ꝙ cōtricando rñderūt. Cū enī p̄us dixerāt: Pater noster abraā ē. ⁊ audiuissēt: Si filij abrae estis: opa abrae facite: fatēt̃ se habere maiorē patrē q̄ abraā. s. deū ⁊ ñ ex fornicatiōe sumpsisse exordiū. Nō enī ex spōsa: sed ex meretrice seu materia demō q̄ nihil facit ex se ꝓducit eos q̄ carnalibus vñ inherent materie. CHRY. Sed q̄d dicitis vos patrē habetis deū: ⁊ christū icusatis hec dicētē Et nimirū ex fornicatiōe multi eorū nati erāt: etenī illicitas cōmixtiōes faciebāt. nō tñ hoc redarguit: sed instat vt ōndat ꝙ nō sūt ex deo. vñ seq̄t̃: Dixit ergo eis iesus: Si deꝰ pater vester eēt: diligeretis vtiq̄ me. ego enī ex deo processi ⁊ veni. HYLA. vij. de trini. Religiosi nomīs assumptionē dei filiꝰ ī his q̄ se dei filios cōfitentes: patrē sibi deū dicerēt: nō improbauit: sed temerariā iudeorū vsurpationem sibi deū p̄sumentiū: p id ꝙ se nō diligerēt obiurgat. non vtiq̄ dici pōt idip̄m eē ex deo exire qō venisse. Sed cū ab his q̄ sibi deū patrē dicerēt: idcirco se diligendū ait: quia ex deo exisset: cām dilectionis ex cā docuit eē nascēdi. Exisse enī ad īcorporalis natiuitatꝭ retulit nomē: qꝛ religio ꝓfitendi sibi patrē deū: ⁊ ex dilectiōe christi ꝙ ex eo genitꝰ sit merēda ē. Nec. n. ī deū patrē sit religiosus q̄ nō diligit filiū: cū diligēdi filij nō alia cā sit q̄ ꝙ ex deo sit. Ex deo igit̃ filius ē: nō aduētu: sed natiuitate. dilectio aūt ī patrē hic erit oīs: si filiꝰ ex eo eē credat̃. AVG. Sic ergo ꝙ de deo ꝓcessit verbū eterna ꝓcessio ē. ab illo enī ꝓcessit vt verbū patris ⁊ venit ad nos: qꝛ verbū caro factū ē. Aduētus eius hūanitas eiꝰ: māsio eiūs: diuinitas eiꝰ: dicitis deū patrē cognoscite me vel fratrē HYLA. Nō eē aūt a se sibi originē docuit cū subdit: Neq̄ enī a meip̄o veni: sed ille me misit ORI. Hec arbitror dici ꝓpter quosdā p se veniētes ⁊ nō missos a patre. de q̄bus ī hieremia dicit̃: Nō mittebam eos ⁊ ipi currebāt. Qm̄ aūt q̄ duas naturas ingerūt: vtunt̃ hꝰ verbo: obijciendū ē cōtra illos. Paulus enī odiebat iesum cū p̄sequeret̃ ecclesiā dei. vñ dñs ad eū: Quare me p̄sequeris? Si ergo verū ē qō hic dicit̃: Si deꝰ pater vester eēt: diligeretis me. palā ē qm̄ ⁊ recte cōuertit̃: si non diligeretis: nequaq̄ deꝰ pater vester eēt. Paulꝰ autē aliquo tēpore nō diligebat iesum. fuit ergo tēpus quo deꝰ pater pauli nō extitit. Nō igit̃ natura paulꝰ dei filiꝰ fuit: sed postmodū dei filiꝰ factꝰ ē. qm̄ vero deꝰ alicuiꝰ sit pater: nisi qm̄ mādata eiꝰ custodit? CHRY. Quia vero semp querebāt dicētes: Quid ē hꝰ qō dicit: Quo ego vado vos non potestis venire? ꝓpterea subdit: Quare loquelā meā nō cognoscitis? qꝛ nō pote. audi. sermonē meū AVG. Iō aūt audire nō poterāt qꝛ corrigi credēdo nolebant. CHRY. Primo igit̃ captāda ē virtꝰ que verbū diuinū exaudiat: vt deinceps validi sistamꝰ ad ꝑcipiendā totā locutionē iesu: qm̄ q̄diu q̄s curatꝰ nō est ī auditu ꝓprio: a verbo qō dicit surdo Aperiaris: auditu ꝑcipere neq̄t.

Uos ex patre diabolo estis: ⁊ desideria patris uestri uultis facere. Ille homicida erat ab initio: ⁊ in ueritate nō stetit: quia nō est ueritas in eo. Cū loquit̃ mendaciū: ex ꝓprijs loquitur: quia mēdax est: ⁊ pater eius. Ego autē si ueritatē dico nō creditis mihi. Quis ex uobis arguet me de peccato? Si ueritatē dico: q̄re nō creditis mihi? Qui ex deo ē: uerba dei audit. Propterea uos nō auditis: qꝛ ex deo nō estis.

CHRY. Exclusit iudeos dñs a cognatiōe abraā: ⁊ qꝛ maiora ausi sūt vt. s. patrē suū deū dicerēt: de reliquo ꝑcutit eos dicēs: Uos ex patre diabolo estis. AVG. Hic iā cauēda ē heresis manicheorū: q̄ dicit eē quandā naturā mali ⁊ gentē q̄dā tenebrarū cū p̄ncipibꝰ suis. vñ diabolꝰ originē ducit: ⁊ hic dicūt ducere originē carnē nostrā: ⁊ sm̄ hoc putāt dictū a dño: Uos ex patre diabolo estis ꝙ eēt illi velut natura mali: ducētes originē de gēte cōtraria tenebrarū. ORI. In hoc aūt simile videnť icurrisse ei qui diceret alterā eē oculi vidētis substātiā: ⁊ alterā caligātis vel se auertētis. quēadmodū eī ī his non differt substātia: sed quedā cōtingit cā q̄ facit caligare sic substātia eadē ē: siue recipiat rationē siue nō. AVG. Iudei ergo filij erāt diaboli imitādo: nō nascēdo. vñ seq̄t̃: Et desideria patris ve. vul. fa. Ecce vñ filij estis qꝛ talia desideratis: nō qꝛ de illo nati estis Queritis ei me occi. ho. q̄ veritatē vobis dico. ⁊ ille īuidit homi ⁊ occidit. vñ seq̄t̃: Ille homici. erat ab īnitio. Utiq̄ ī p̄mo homine: ⁊ ī quo potuit fieri homicidiū. nō enī posset occidi hō: nisi p̄us fieret hō. Nō ferro accinctꝰ diabolꝰ ad hominē venit: verbū malū seminauit ⁊ occidit. Noli ergo putare nō eē homicidiū qm̄ fratri tuo mala p̄suades. vos aūt iō seuitis ī carne: qꝛ nō potestis ī mēte. ORI. Perpēde aūt ꝙ nō ꝓpter aliquē singulariter tm̄: sꝫ p toto genere qō ꝑemit inquātū ī adā cūcti moriunt̃: ⁊ vere dictꝰ est ab initio homicida. CHRY. Et non dixit Opa sed Desideria eiꝰ facitis: ōndens qm̄ vehementer ⁊ ille ⁊ ipi ab occisionibꝰ possident̃. ⁊ qꝛ ꝯtinue eū accusabāt ꝙ nō ē a deo: īsinuat occulte ꝙ hꝰ etiā eis ex diabolo ē. vñ seq̄t̃: Et in veritate non stetit. AVG. xi. de ciui. dei: Forte aūt aliq̄s dicet ꝙ ab initio sue cōditiōis ī veritate nō steterit: ⁊ iō nūq̄ beatus cū sanctis angelis fuerit: suo recusans eē subditus creatori: ac p hꝰ falsus ⁊ fallax: qꝛ pia subiectiōe noluit tenere qō nature ē: affectās p supbā elatiōnē simulare qō nō ē. Huic sententie q̄s acq̄escit nō

cū manicheis sapit:vt suā quāq₃ ꝓpriā:tāq₃ diuerso quodā pncipio diabol⁹ habeat naturā mali.q tāta vanitate desipiūt:vt nō attendāt non dixisse dn̄s:A veritate alien⁹ fuit:s₃ In ueritate nō stetit:vbi a veritate lapsū₃ itelligi voluit. Illud etiā qđ ait iohānes: Ab initio diabol⁹ peccat:hoc itelligūt si naturale ē nullo mō ē peccatū. Sed rn̄det ꝓpheticis testimoniis:siue qđ ait Isaias sub figurata psona principis babylonie diabolū notās: Quō cecidit lucifer qui mane oriebat̄:siue qđ ezechiel: In deliciis paradisi dei fuisti.que si aliter cōuenientius itelligi nequeūt oportet qđ dictū ē: In veritate nō stetit:sic accipiamus q̄ i veritate fuerit: sed nō pmāserit. et illud q̄ ab initio diabol⁹ peccat:nō abinitio ex quo creat⁹ ē peccare putādus est:sed ab initio peccati. ORI. Est aūt vniforme quidē i vnitate morari: variū aūt ac multiforme nō morari in ea:qbusdā vt ita dicā₃ tremētib⁹ gressib⁹ ⁊ nitētib⁹ sistere i ea:non tñ obtinere valētibus. Quibusdā vero nō passis illud:sed i piculo cōsistētib⁹ scđm illud: Mihi autē paulisper cōmoti sūt pedes: ⁊ ceteris ab ea cadētibus. Cā igit̄ cur diabol⁹ veritatē nō colat subdit̄: Quia veritas nō ē i eo.s.q̄ vana suspicat̄: ⁊ seduct⁹ ē ipse a seipō: in hoc deterior q̄ illi quidē ab eo fallunt̄: is autē si hui⁹ deceptiōis auctor extitit. Sed oportet inuestigare quō dicit̄ q̄ veritas i ipso nō ē:vtrū q: nullam vnq̄ verā habet doctrinā: sed cūcta q̄ opinat̄ falsa sūt.vel q: christi pnceps nō ē q̄ dixit: Ego sū veritas Impossibile aūt ē aliquā rationalē substātiā de cūctis opinari falso: ⁊ de nullo vel exiliter rectitudinē cōspicere. Diabol⁹ igit̄ saltē id vere capit dogma:cōsiderādo de se q̄ rōnalis ē. Nō igit̄ ei⁹ natura cōsistit ex cōtrario veritatis.i.ex errore ⁊ ignauia: nūq̄ eni veritatē cognoscere posset AVG.xi.de ciuita. dei: Uel cū dicit: Q: veritas in eo nō ē.subiecit indiciū quasi quesissem⁹:vn̄ ōndat̄ q̄ i veritate nō steterit:ait q: veritas nō ē i eo. Esset aūt i eo si i ipa stetisset. Sequit̄: Cū loquit̄ men. expro.loquit̄ q̄ mēdax ē ⁊ pater ei⁹. AVG. In his verbis quidā diabolū putauerūt patrē habere: ⁊ quesierūt q̄s esset diaboli pater:hic ē error manicheorū. Diabolū aūt dominus dixit patrē mēdacii: nō eni oīs q̄ mētit̄ pater mēdacii sui ē. Si eni ab alio mēdaciū accepisti ⁊ dixisti:tu quidē mētitus es: sed pr̄ mēdacii nō es. Ille vero q: nō aliūde accepit mēdaciū:quo mēdacio tāq̄ veneno serpēs hominē occideret.pater ē mendacii:sicut de⁹ pater ē veritatis. THEO. Is ei ⁊ deū apud homies criminat⁹ ē ad euā dicēs: Qm̄ inuidēs vobis lignū ihibuit.⁊ apud deū quondā criminatus ē homies:vt cū dixit: An gratis colit iob dominū? ORI. Attēde tñ h̄ nomē mēdax dicit̄ tā de diabolo q̄ mēdaciū genuit.sicut hic dicit̄: Quia mēdax ē: q̄ de homie:sm̄ illud psalmi: Oīs hō mēdax. nā si q̄s mēdax nō ē.huiusmōi nō ē hō tm̄:ita q̄ ei ⁊ similibus dici pōt: Ego dixi dii estis.vn̄ cū aliq̄s loquit̄ mēdaciū:de ꝓpriis loq̄t̄: Spūs aūt sanct⁹ loq̄tur a verbo veritatis ⁊ sapiētie:sm̄ illud: De meo accipiet ⁊ annūciabit vobis. AVG.de que.euā. Uel aliter Diabol⁹ nō speciale nomē ē: sed cōmune. In quocūq₃ eni opa diaboli fuerit iuenta:diabol⁹ ē appellādus:opis eni nomē ē nō nature. Itaq₃ hoc i loco patrē iudeorū cayn significat:cui⁹ imitatores volētes eē iudei saluatorē pemerūt.ab ipo eni forma data ē fratricidii:quē dixit mēdaciū de ꝓpriis loq̄: vt ōnderet vnūquēq₃ nō nisi ꝓpria volūtate peccare: sed q: cayn imitator diaboli ē patrē ei⁹ diabolū dixit:ei⁹ opa secut⁹ ē. ALCVI. S₃ q: dn̄s veritas ē: ⁊ fili⁹ veracis dei veritatē dicit: sed iudei q̄ filii erāt diaboli:auersi erāt a veritate. Et hoc ē quod sequit̄: Ego aūt q: veri.di.vo.nō cre.mi. ORI. Sed quō hoc dicit̄ iudeis q̄ i eū crediderāt? sed ōsidera q̄ potest aliq̄s sm̄ aliquā intētionē credere: scđm aliā vero nō credere: sicut q̄ credūt i eū q̄ sub pōtio pilato crucifix⁹ ē:nō aūt credūt i natū de maria virgine:in eundē credūt ⁊ nō credūt. Sic igit̄ hi ad quos loq̄batur credebāt i eū:sm̄ q̄ videbat̄ signorū factorū credebāt aūt his q̄ ꝓfunde ab eo dicebāt CHRY. Quia igit̄ inimici estis veritatis:i nullo me icusantes vultis me iterficere.⁊ iō subdit: Quis ex vobis arguet me de peccato? THEO.q.d. Si dei filii estis vtiq̄ peccātes debetis habere odio. Si ergo me quoq₃ quē exosum habetis nō potestis arguere de peccato:manifestū ē q̄ ꝓpter veritatē me odio habetis quō.s.dicebat se filiū₃ dei. ORI. Habet aūt h̄ verbū christi magnā fiduciā:cū null⁹ hominū fiducialiter hoc dicere potuerit:nisi sol⁹ dn̄s noster q̄ peccatū nō fecit. GRE.i ho. Pēsate aūt māsuetudinē₃ dei: Nō dedignat̄ ex ratiōe ōndere se peccatorē nō eē q̄ ex virtute diuinitatis poterat peccatores iustificare. vn̄ subdit: Qui ē ex deo verba dei audit: ꝓpterea vos nō audi.q: ex deo non estis. AVG. Noli attēdere naturā sed vitiū. Sūt isti ex deo ⁊ nō sunt ex deo:natura ex deo:vitia nō ex deo. Eis autē hoc dictū ē q̄ nō solū peccato vitiosi erāt: nā hoc cōmune erat oībus:sed etiā ꝑcogniti q̄ nō erāt credituri ea fide qua possent peccatorū obligatione liberari. GRE.i home. Interroget se ergo vnusq̄sq₃:si verba dei aure cordis pcipit: ⁊ itelligit vn̄ sit. Nā sūt nonnulli q̄ pcepta dei nec aure corpis pcipere dignāt̄. Et sūt nōnulli q̄ hec quidē corpis aure pcipiunt:sed nullo ea mētis desiderio cōplectunt̄. Et sūt nōnulli q̄ libēter verba dei suscipiūt:ita vt etiā i fletib⁹ cōpūgant̄:sed p⁹ lachrymarū tēpus ad iniq̄tatē redeūt. hi ꝑfecto verba dei nō audiūt:quia hec exercere in opere contēnunt.

Responderunt ergo iudei: ⁊ dixerunt ei: Nōne bene dicimus nos: quia samaritanus es tu: ⁊ demoniū habes? Respōdit iesus: Ego demoniū non habeo: sed honorifico patrem meū ⁊ uos inhonorastis me. Ego autē non quero gloriā meam. Est q querat: ⁊ iudicet. Amē amen dico uobis: siqs sermonē meū₃ fuauerit: mortē n̄ uidebit in eternū.

CHRY. Cū aliq̄d altū dn̄s diceret. h̄ apud iudeos q̄ valde isensibiles erāt isania videbat̄:vt ex eorū respōsiōe colligit̄. Dicit̄ eī: Respō.ergo iu. ⁊ dixe. ei n̄ne bn̄ dici.nos q: sa.es tu ⁊ demo.ha. ORI. Sed

dignū est querere: quō cū samaritani secula futura denegēt: nec aīe durabilitatē acceptēt: ausi sunt samaritanū dicere saluatorē: q̄ de resurrectiōe ⁊ iudicio tot ⁊ tāta edocuit. Sed forsan velut improperātes illi hoc dicūt: dū que sentiūt ipi nō docet. ALCVI. Samaritani enī gēs odiosa israelitico populo: decē tribub⁹ ī captiuitatē ductis: terrā eorū possidebāt. ORI. Cōuenit quoq̧ q̄ aliqui de eo arbitrent̄ q̄ scd̄m samaritanos sentiret: vt nihil p⁹ obitū reseruet̄ hoībus: sed ficte ad placendū iudeis d̄ resurrectiōe ⁊ eterna vita tractaret. Demoniū vero illū habere dicebāt: ꝓpter eius s̄mones trāscendentes capacitatē humanā: q̄bus deū patrē suū asserebat: ⁊ se de celo descēdisse: ⁊ cetera huiuſmōi. vel ꝓpter suspicionē eorū q̄ plures in beelzebub p̄ncipe demoniorum opinabant̄ ipm̄ eijcere demones.
THEO. Uel samaritanū illū dicebāt: tāq̄ ritus hebraicos dissoluentē: ī tpore sabbati. samaritani enī nō pfecte iudaizabāt. Ex hoc vero q̄ eorū cogitationes reuelabat: demoniū ipm̄ habere suspicabantur. Qm̄ vero eū samaritanū dixerūt nusq̄ euāgelista dicit: ex quo palā ē q̄ multa ꝑmiserūt euāgeliste.
GRE. ī ho. Ecce iniuriā suscipiēs de⁹: nō cōtumeliosa verba rn̄det. Sequit̄ enim: Rn̄dit iesus ⁊ dixit: Ego demo. nō habeo. Ex qua re q̄d nobis innuit̄: nisi vt eo tēpore cū a ꝓximis ex falsitate contumelias accipim⁹: eorū etiā vera taceam⁹ mala: ne ministerium iuste correptiōis ī arma vertat̄ furoris. CHRY. Et attēdendū q̄ vbi eos docere oportebat: ⁊ eorū superbiā subtrahere asp̄ erat: vbi vero exprobratū eum oportebat sufferre: multa mā suetudīe vtebat̄: erudiens nos q̄ quidē ad deū vīdicare: que vero ad nos despicere. AVG. Et vt hō ꝑus eius imitet̄ patientiā: vt ꝑueniat ad potentiā. Sed q̄uis maledict⁹ maledicta nō redderet: ptinuit tn̄ ad eū negare. Duo āt sibi fuerāt obiecta: Samaritanus es: ⁊ demoniū habes. Nō dixit: Nō sum samaritan⁹. samaritan⁹ enī īterpretat̄ custos: nouerat aūt ille se nostrū esse custodē. nō enī ptinuit ad eū vt redimeremur: ⁊ nō ptinet vt fueimur. Deniq̧ ip̄e ē samaritan⁹ q̄ accessit ad sauciū: ⁊ misericordiā impēdit. ORI. Aliter autem quoq̧ dn̄s magis q̄ paul⁹ omibus oīa fieri voluit vt oēs narciscat̄: ⁊ iō se nō negauit esse samaritanū. Estimo aūt solū⁹ iesus fore vocē: Ego demoniū n̄ habeo: sed nec habui. sicut ⁊ illud: Uenit p̄nceps mūdi hui⁹ ⁊ ī me nō habet quicq̄. q̄ etiā q̄ delictorū reputata sūt mīma demonib⁹ adaptāt̄. AVG. Deīde post tale cōuiciū hoc solū dixit de gloria sua Sed honorifico patrē meū. q. d. Ne vobis arrogās videar: habeo quē honorificē. THEO. Honorificauit aūt patrē vlciscēs eū: ⁊ nō tolerās homicidas ⁊ mendaces se dei veraces filios appellari. ORI. Sol⁹ aūt chrīst⁹ verissime venerat⁹ ē patrē. null⁹ eī honorās q̄cq̄ ex his q̄ nō honorant̄ a deo honorat deū. GRE. ī ho. Sed q̄ q̄sq̄ dei zelo vrit̄ a prauis hominibus dehonestat̄: ī semetipo nobis dn̄s patientie ꝑbuit exemplū q̄ ait: vos Et ihono. me. AVG. q. d. Ego facio q̄d debeo: vos nō facitis q̄d debetis. ORI. Nō autē illis solū hoc dictū ē: sed ⁊ omnibus iniuste agētibus: q̄ iniuriā īferūt chrīsto q̄ ē iusticia: ⁊ īferētibus cōtumeliā sapiētie: eo q̄ chrīstus ē sapiā: ⁊ similiter de alijs huiuſmōi. GRE. Siquidē nobis cōtra iniurias faciēdū sit: suo exēplo nos admonet cū subiūgit: Ego au. glo. meā nō q̄ro: est q̄ q̄rat ⁊ iudicet. CHRY. q. d. Ex honore quē ad patrē habeo hec locut⁹ sum vobis: ⁊ ꝓpter h̄ dehonoratis me: sed nulla ē mihi cura hui⁹ cōtumelie: illi eī noxas debebitis ꝓpter quē hec audio. ORI. Querit aūt de⁹ gloriā chrīsti ī quolibet suscipiētiū illū: quā quidē repiret ī operantib⁹ scd̄m īsitas virtutis cās. Cū aūt nō reppererit: punit illos ī q̄bus nō reperit gloriā filij sui. vn̄ dicit: Est q̄ querat ⁊ iudicet.
AVG. Quē aūt vult itelligi nisi patrē: Quō ergo alio loco dicit: Pater nō iudicat quēq̄. sed oē iudiciū dedit filio: Sed videte q̄ iudiciū q̄ñq̧ ꝓ dānatiōe accipit̄. hic aūt scd̄m discretionē positū ē. q. d. Est pater q̄ gloriā meā a vestra discernat. vos enī fz hoc seculū gloriamī: ego nō s̄m h̄ seculū. Discernit etiā gloriā filij sui a gloria oīm hominū. nō eī q̄ hō fact⁹ ē: iā cōparādus ē nobis: nos homies cū peccato: ille sine peccato: ⁊ h̄ s̄m ipam formā sui. nā illō q̄s digne loquat̄: In p̄ncipio erat verbū: AVG. Uel aliter: Si vere dictū ē a saluatore: Oīa mea tua sūt palā ē q̄m ⁊ ipm̄ iudiciū filij patris est. GRE. Cū vero malorū ꝑuersitas crescit: nō solū frāgi p̄dicatio nō debet. sed etiā augeri. vn̄ dn̄s postq̄ demoniū habere dict⁹ ē: p̄dicatiōis sue bn̄ficia largi⁹ īpēdit dicēs: Amē amē dico vobis: siq̄s s̄monē meū seruauerit mortē nō videbit ī eternū. AVGV. Uidebit dictū ē ꝓ eo q̄d est Experiet̄. Cū ergo moriturus moritur⁹ loqueret̄ q̄d sibi vult q̄d ait: Qui ser. me. ſua. mor. nō vide. ī eter: nisi q̄ videbat aliā mortē de qua nos liberare venerat: mortē eternā: mortē dānatiōis cū diabolo ⁊ angelis ei⁹. ipa est vera mors: nā ista migratio ē. ORI. Sic igit̄ itelligedū ē: Siq̄s ser. me. ser. mor. nō vide. ī eter. ac si diceret: Siq̄s lucē meā custodierit: tenebras nō videbit. Q̄d aūt dicit In eternū: cōmuniter ē sumēdū: vt sit talis intellect⁹: Siq̄s s̄monē meū s̄uauerit ī eternū: mortē nō videbit ī eternū: q̄ eousq̧ nō videt aliq̄s mortē: quousq̧ iesu verbū custodit. Cū vero q̄s torpēs in obseruātia s̄monis: ⁊ circa sui custodiā negligēs factus: eū cessat custodire: subinde mortē videt: non apud aliū q̄ apud seipm̄. Sic igit̄ a saluatore instructi ꝓphete querēti: Quis ē hō q̄ viuit ⁊ non videbit mortē: rn̄dere possum⁹: Qui custodit verbū chrīsti.
CHRY. Seruauerit aūt dicit nō solū fide: sed etiā p vitā purā. Simul aūt ⁊ occulte īsinuat: q̄m nihil possunt ei facere. Si eī q̄ s̄monē ei⁹ s̄uauit nō morit̄ ī eternū: multomagis ⁊ ip̄e pōt non mori.

Dixerūt ergo iudei: Nūc cognouimus: quia demoniū habes. Abraam mortuus est ⁊ prophete: ⁊ tu dicis: siquis sermonē meū seruauerit nō gustabit mortē in eternū. Nun q̄d tu maior es patre nostro abraā q̄ mortuus est: Et ꝓphete mortui sūt: Quē teipm̄ facis: Rn̄dit iesus: Si ego glorifico meipz: gloria mea

nihil ē. Est pater meus q glorificat me: quē uos dicitis: qꝛ deus noster est: ꝛ nō cognouistis eū. Ego autē noui eū. Et si dixero: quia non scio eū: ero similis uobis mendax. Sed scio eū: ꝛ sermonē ei⁹ seruo. Abraā pater uester exultauit ut uideret diem meū: uidit ꝛ gauisus est.

¶ GRE. i ho. Sicut bonis necesse ē vt meliores ēt ꝑtumelias existāt: ita semꝑ reprobi de bñficio peiores fiūt. nam accepta ꝑdicatōe iterū iudei blasphemāt. dicit enī: Dixerūt ex. iu. Nūc cogno. qꝛ demoniū habes. ORI. Hi q̄ sacris scripturis credūt cōprehēdūt: ꝙ q̄ pter rectā rationē ab hominib⁹ exercētur: nō pter demones fiūt. Sic igit iudei virtute demonis putabāt iesum dixisse: Siqs fmo. meū fua. mor. nō videbit i eter. Hoc aūt passi sūt: qꝛ dicti virtutē nō ꝑspexerūt: nā hic de morte quadā inimica rōni qua ꝑemit delinquētes hoc fassus ē. Hi vero de cōi morte cōiectātes eē qd dicit. icrepāt dicētes ꝙsi defūcto abraā ꝛ ꝓphetis. vñ subdit: Abrā mor. ē ꝛ ꝓphete ꝛ tu dicis: Siqs ser. me. fua. mor. nō gusta. i eter. Cū aliqua differētia sit īter mortē gustare ꝛ videre: ꝓ eo qd mortē nō videbit: mortē nō gustabit: ꝓtulerūt velut īcauti auditores: cōfundētes dñicū fmonē. Sicut enī dñs īquātū panis viu⁹ ē: gustabilis ē. In eo vero ꝙ ē sapiētia ē visibilis pulchritudinis. Sic etiā aduersaria eius mors ē gustabilis: ē ꝛ visibilis. Cū ergo qs steterit ꝑ iesum ī itellectuali loco mortē nō gustabit: si statū fuat scḋm illud: Sūt de hic stātibus q̄ nō gustabūt mortē. Cū aūt aliqs fmonē christi accepit ꝛ custodierit: mortē nō videbit. CHRY. Rursus aūt ex inani gloria ad cognitionē cōfugiūt. vñ seqt: Nūqd tu maior es patre nostro abraā q̄ mortu⁹ ē? Poterāt etiā dicere nūqd tu maior es deo cui⁹ fmonē q̄ audierūt mortui sūt: sed nō dicūt hoc: qꝛ ēt ꝙ abraā minorē eum estimabāt. ORI. Nō enī discernūt: qꝛ nō solū abraam. sed etiā quolibet nato ex muliere q̄ nat⁹ a virgine maior ē: nec verū dicebāt iudei: Abraā mortu⁹ ē. audiuit enī verbū christi atq fuauit. ꝛ huiusmōi simile dices de ꝓphetis de qbus subdūt: Et ꝓphete mor. sūt. nā ꝛ verbū filij dei custodierūt: cū verbū domini factū fuerit ad osee vel isaiā vel hieremiā: qd si qs ali⁹ custodiuit: ipi ꝓphete custodierūt. Mendaciū ergo dicūt ꝛ i h: Scim⁹ qꝛ demoniū habes. ꝛ in h: Abraā mortu⁹ ē ꝛ ꝓphete. GRE. i ho. Quia. n. eterne morti iheserāt: ꝛ i eandē mortē cui ihesérant nō videbāt: cū solā mortē carnis aspicerēt in veritatis fmone caligabāt. subdūt aūt: Quē teipm facis? THEO. Quasi dicerēt: Tu q̄ nulla cura dign⁹ es carpētarij fili⁹ de galilea: tibi subripis gloriā? BEDA: Quē teipm facis: hoc ē: Cui⁹ meriti cui⁹ ve dignitatis vis credi? Abraā tñ mortu⁹ erat corpe: aīa aūt viuebat. Maior aūt ē mors aīe i eternū victure ꝙ corpis quādoq morituri. ORI. Cecitiētiū aūt fuit hec ꝓlatio: qm nō se fecit iesus id quod ē: sed ex patre recepit. vñ seqt: Rñdit iesus: Si ego glori. meipm glo. mea nihil ē. CHRY. Hoc quidē ad eorū suspitionē dixit: sicut ꝛ supra. Testimoniū meū nō ē verū: si testimoniū ꝑhibeo de meipo. BEDA: His aūt verbis nihil eē ōndit gloriā vite ꝑsentis. AUGU. Dixit aūt h ꝓpter illud qd dixerāt Quē teipm facis. refert enī gloriā suā ad patrē de quo ē. vñ subdit: Est pater me⁹ q̄ glorificat me. De isto verbo calūniant arriani fidei nostre: ꝛ dicūt: Ecce maior est pater qꝛ glorificat filiū. Heretici nō legistis ꝛ ipm filiū dicentē ꝙ glorificet patrē suū? ALCVI. Glorificauit aūt pater filiū: cū tēpore baptismi: ꝛ in mōte ꝛ tēpore passiōis corā turbis vox facta ē ad eum: ꝛ post passionē eū resuscitauit ꝛ collocauit eū ad dextrā sue maiestatis. CHRY. Addidit aūt: Quē vos dicitis: qꝛ de⁹ vester ē. Uolebat enī ōndere qm non solū patrē eū nesciebāt: sꝫ neq deū. THEO. Nā si vere patrē cognoscerēt: filiū ei⁹ venerarēt. Deū etiā contēnunt: q̄ homicidiū i lege prohibuit: aduersus christū clamātes. vñ subdit: Et nō cognouistis eū. ALCVI. q. d. Uos carnaliter illū deū vestrū vocatis: ꝓ tēporalib⁹ ei fuitis. ꝛ nō cognouistis eū: sicut itelligēdus ē spiritaliter ei seruire nescitis. AVG. Quidā heretici dicūt deū annūciatū i veteri testamēto: nō eē patrē christi sed nescio quē ꝑncipē malorū angelorū. Cōtra ipos ergo dicit patrē suū: quod illi dicebāt deū suū. Et nō cognouerūt. Si enī ipꝫ cognouissent: eius filium recepissent. De se aūt subdit: Ego autē noui eū. Scḋm carnē iudicantib⁹. potuit ꝛ hic arrogās videri: sed arrogātia nō ita caueat: vt veritas relinquat. ꝓpter quod subdit: Et si dixero: qꝛ nō scio eū: ero similis vobis mendax. CHRY. q. d. Sicut vos dicētes scire eū mētimini: ita ego si dixero me nescire. sed maxia demōstratio ē ꝙ ab illo sit missus hoc quod sequit: Sed scio eū. THEO. Naturaliter ipsi⁹ cognitionē obtinēs. qualis enim ego sum: talis ꝛ pater qm ergo meipm cognosco: et illū cognosco. Prebet aūt iudiciū ꝙ ipm cognoscat cū subdit: Et fmonē eius fuo. Sermonem mādata nuncupās. Quidā aūt sic itelligūt. h qd dicit: Sermonē ei⁹ fuo. i. rationē substātie eius. Eadē enī est rō substātie patris ꝛ filij: ideo patrē cognosco. nā ꝛ ꝓ qm sumit: vt sit sensus: Qm eius fmonē fuo. AVG. Sermonē etiā patris tāq̄ fili⁹ loquebat: ꝛ ipe erat verbū patris quod hominibus loquebat. CHRY. Et qꝛ dixerāt: Nūqd tu maior es patre nostro abraā: nihil de morte exponēs: se maiorē ꝙ abraā eē ōndit cōsequēter cū subdit: Abraā pater vester exul. vt vi. diē meū. vidit ꝛ gauisus ē. s. ꝓpter bñficium quod a me habet vt a maiore. THEO. q. d. Diē meū desiderabilē habuit ꝛ leticie plenū: nō ꝙsi alicu⁹ minimi aut fortuiti. AVG. Nō timuit: sed exultauit vt videret. credēs vtiq exultauit sperādo vt videret itelligēdo diē meū. Incertū aūt pōt esse vtrū dixerit tēporalē diē dñi quo erat vētur⁹ in carne: an diē dñi q̄ nescit ortū nescit occasum. Sꝫ ego nō dubito patrē abraā scisse. Ait enī fuo suo quem mittebat: Pone manū sub femore meo: ꝛ iura mihi ꝑ deū celi. Ergo q̄ fuit illa iuratio: nisi qꝛ significabatur de genere abrae vētur̄ i carne deū celi? GRE. Tūc etiā diē dñi abraā vidit: cum i figura trinitatis tres angelos hospitio suscepit. CHRY. Uel diem suū dicit diē crucis quē abraā i oblatione arietis ꝛ isaac ꝑfigurauit: ꝑ h ōndens ꝙ nō inuit⁹ ad passio

nē venit ⁊ oñdens eos eē alienos ab abraā. Si in q̄bus ille exultauit hi dolēt. AVG. Quale aūt gaudiū fuit cordis vidētis verbū manēs: splendorē piis mētibus refulgētē apud patrē manentē deū: ⁊ aliq̄ñ i carne vēturū nō de patris gremio recessurū.

¶ Dixerunt ergo iudei ad eū: Quinquaginta annos nondū habes ⁊ abraam vidisti? Dixit eis iesus: Amē amē dico vobis: anteq̄ȝ abraā fieret ego suȝ. Tulerūt ergo lapides ut iacerent in eū. Jesus aūt abscondit se ⁊ exiuit de templo.

¶ GRE. Carnales mētes iudeoꝝ audiētiū vba christi oculos a carne nō subleuāt: dū i eo solā carnis etatē pēsant. vñ dicit: Dixerūt ergo iu. ad eū: Quinq̄ginta ānos nōdū ha. ⁊ abraā vidi. q̄ſi dicerēt multa sūt ānoꝝ curricula ex quo abraā mortu⁹ est ⁊ q̄uo vidit diē tuū: carnalit᷑ eñim h᷑ ītellexerūt. THEO. Tūc aūt. xxxiij. annoꝝ christ⁹ erat: quare ergo ñ dixerūt: Quadragīta ānos nōdū habes: sed q̄nquaginta? Supuacua ē huiuſmōi q̄ſtio. ſimpliciter. n. ꝓut eis occurrit dixerūt. Rñdent tñ quidā φ p q̄nquagesimū annū ex reuerētia iubileū nomināt: i quo ⁊ captiuos manumittebāt: ⁊ empticiis possessionibus cedebāt. GRE. Quos benigne redēptor noster a carnis sue ītuitu submonet ⁊ ad diuinitatis cōtemplationē trahit. vñ seq̄r: Dixit ergo eis iesus: Amen amē dico vobis añq̄ȝ abraā fieret ego sum. Ante. n. p̄teriti tēporis ē: sum vero p̄sentis. ⁊ q꞉ p̄teritū ⁊ futurū tēpus diuinitas nō habet: sed semp eē habet. ñ ait: Añ abraā ego fui. sed Añ abraā ego sum. ſm illō Ego sū q̄ sum. Añ ergo vel post abraā habuit eē: q̄ ⁊ accedere potuit p exhibitionē p̄sentie: ⁊ recedere p cursū vite. AVG. Quia vero creatura ē abraā: nō dixit: Añq̄ȝ abraā eēt: ſȝ Añq̄ȝ fieret. neq̄ȝ dixit: Ego fact⁹ sū: nā i p̄ncipio erat verbū. GRE. Sed sustinere ista eternitatis verba mētes īfideliū nō valētes: quē ītelligere nō pōterāt obruere querebāt. vñ seq̄r: Tulerūt ergo lap. iu. vt ia. i eū. AVG. Tanta duricia quo curreret nisi ad similes. ſ. lapides? Quia vo postq̄ȝ cūcta que ad eū spectabāt docēdo pfecerat: hi lapides iniiciūt. deserit eos quasi correctionē nō suscipiētes. vñ subdit: Jesus aūt absc̄ō. se ⁊ exiuit de tēplo. Nō āt abscōdit se i āngulo tēpli: quasi timēs aut i domūculā fugiēs: vel post murū: aut colūnaȝ diuertēs: sed celica ptāte īuiſibilē īſidiātib⁹ se constituēs: p mediū illoꝝ exiuit. Jesus aūt absc̄ō. se ⁊ exi. de tēplo. GRE. Qui si diuinitatis sue potentiā exercere voluisset: tacito nutu mētis i suis eos actibus ligaret: aut in penas subite mortis obrueret: sed qui pati venerat exercere iudiciū nolebat. AVG. Magis enī erat cōmendāda sapiā q̄ȝ exercēda potētia. ALCVI. Jō etiā fugit q꞉ nōdū venerat hora passionis: ⁊ q꞉ ipe nō elegerat h᷑ gen⁹ mortis. AVG. Ergo tāq̄ȝ hō a lapidib⁹ fugit: sed veh illis a quoꝝ lapideis cordib⁹ fugit de⁹. BEDA: Mystice aūt quotquot malas cogitatiōes q̄s assumit: quasi tot lapides i iesum mittit: ac deīde quantū ad se ptinet si ad deliberationē trāſit: iesū extiguit. GRE. Quid aūt absc̄ōdēdo se dñs significat nisi φ ei ipa veritas abscōdit᷑: q̄ ei⁹ verba seq̄ contēnunt: eā q̄ppe quā ñ īuenit humilē: veritas fugit mentē. Quid aūt nobis hoc exemplū loquit᷑: nisi vt etiā cū resistē possumus irā superbientiū humiliter declinemus. ¶ CA. IX.

Et preteriens iesus vidit hominē cecum a natiuitate: ⁊ interrogauerunt eū discipuli eius. Rabbi: quis peccauit: hic aut parentes eius ut cecus nasceretur? Respondit iesus: neq̄ȝ hic peccauit: neq̄ȝ parētes eius: sed ut manifestētur opa dei in illo. Me oportȝ operari opera eius qui misit me donec dies ē. Uenit nox quando nemo potest operari. Q̄diu sum in mundo: lux sum mundi. Hoc cū dixisset expuit in terrā ⁊ fecit lutū ex sputo: ⁊ liniuit lutū super oculos eius: ⁊ dixit ei: Uade laua in natatoria syloe quod interpretat᷑ missus. Abyt ergo ⁊ lauit: ⁊ uenit uidens.

CHRY. Quia iudei s̄monū christi altitudinē nō susceperāt: exiēs de tēplo curauit cecū: sui absentia eoꝝ furorē mitigās: ⁊ p opationē signi eoꝝ duritiam molliēs: ⁊ de his q̄ dicta sūt a se faciēs fidem. vñ dicit᷑: Et p̄teriēs ie. vi. ho. ce. a natiui. Ubi cōsiderandū φ egrediēs de tēplo studiose venit ad op⁹ sui manifestiuū. ipe enī vidit cecū: nō cec⁹ ad eum accessit. Et ita studiose respexit: vt discipuli ei⁹ videntes studiose aspicientē īterrogarēt. Sequit᷑ enī: Et īter. eū disci. ei⁹: Rabbi: q̄s pec. hic an pentes ei⁹: vt cec⁹ nasceret᷑? AVG. Rabbi magister ē. Magistrū appellāt: q꞉ discere cupiebāt. questionē q̄ppe ꝓposuerāt domio tāq̄ȝ magistro. THEO. Uidet᷑ tñ hec questio peccare: neq̄ȝ enī susceperāt apostoli nugas gētiliū: q̄ñ aīa i alio seculo vinēs peccauit. sed diligēter intuēti nō apparet simplex hec q̄ſtio. CHRY. Uenerūt enī ad hāc īterrogationē: q꞉ prius supra paralyticū curās dixit: Ecce sanus fact⁹ es: nō vltra pecces. Jlli igit᷑ cogitātes q꞉ ꝓpter peccata fuerat paralysi resolut⁹: querūt de isto: Si hic peccauit. qđ nō est dicere: a natiuitate enī cec⁹ ē. Aut parētes ei⁹. sed neq̄ȝ h᷑: fili⁹ ei ꝓ patre nō sustinet penā. Sequit᷑: Rñdit ie. Neq̄ȝ hic peccauit: neq̄ȝ parētes ei⁹. AVG. Nūq̄d vel ipse sine originali peccato nat⁹ erat: vel viuēdo nihil addiderat? Habebāt ergo peccatum ⁊ ipe ⁊ pentes ei⁹: sed nō ipō peccato factū ē vt cecus nasceret᷑. Jpe aūt cām dicit quare cec⁹ sit nat⁹ cum subdit: Sed vt manifestarentur opera dei in illo. CHRY. Nō aūt ex hoc oñdit φ alii ceci facti sūt ꝓpter peccata parentū. Neq̄ȝ enī cōtingit vno peccāte aliū puniri. qđ āt dicit: Ut manifestet᷑ gloria dei: de seipō dicit nō de patre. Jllı⁹ enī gloria iā mani

festa erat: sed nūq̄ iste iniusta passus ē: Sed ego eū bñficiū accepisse dico ꝑ cecitatē. ꝑ hāc eni īteriorib⁹ respexit oculis. Qui vero ex nō ente ad eē eū deduxit ptātē habebat absq̄ iniuria ⁊ ita eum dimittere. Dicūt aūt quidā qm̄ Ut: hic nō ē causatiuum: sed significat euentū: sicut ⁊ illud: Lex subintrauit vt abundaret delictū. sic ⁊ hoc cōsecutū ē vt dñs oculos clausos aperiēs: ⁊ alia naturalis īfirmitatis nocumēta corrigēs: suā demōstrauit virtutē. GRE. Alia itaq̄ ē ꝑcussio qua peccator ꝑcutitur vt sine retractatiōe puniat̄: alia qua peccator ꝑcutit̄ vt corrigatur: alia qua q̄sq̄ ꝑcutit̄: nō vt p̄terita corrigat: sed ne ventura ꝯmittat: alia ꝑ quā nec p̄terita culpa corripit̄: nec futura ꝓhibet̄. Sed dū īopinata sal⁹ percussionē seq̄t̄: saluātis virt⁹ cognita ardētius amatur. CHRY. Et q: de seipso dixit: Ut manifestetur gloria dei: subiūgit Me oportet opari opa ei⁹ q̄ misit me. i. me oportet manifestare meip̄m ⁊ facere ea q̄ manifestēt me patri eadē facientē. BEDA: Cū eni fili⁹ se opari opa patris asserit: sua ⁊ patris opa eadē eē mōstrauit: q̄ sūt infirma saluare: debilia roborare: homīes illumīare. AVG. Per hoc aūt ꝙ dicit: Qui misit me: vniuersam gloriā dat illi de quo ē: q: ille habet filiū q̄ de illo sit: ip̄e nō habet de quo sit. CHRY. Addidit aūt: Donec dies ē. i. donec lucet credere hominibus ī me donec vita cōsistit: oportet me opari. Et hoc oñdit subdēs: Uenit nox quando nemo pōt opari. Nox dicta ē scđm illud: Proiicite eū in tenebras exteriores. Ibi ergo erit nox: vbi nemo pōt opari: sed recipe quod opatus ē. Cū viuis fac: ⁊ siq̄d factur⁹ es. CHRY. Ultra eī neq̄ fides ē: neq̄ labores: neq̄ penitētia. AVG. Si aūt mō opamur: h̄ ē dies: hic christ⁹. vñ subdit: Quādiu sū ī mūdo: lux sum mūdi. Ecce ip̄e ē dies. Dies iste q̄ circuitu solis īplet̄: paucas horas habet. Dies p̄sentie christi vsq̄ in cōsūmationē seculi extēdet̄. Ipse eni dixit: Ecce ego vobiscū sum vsq̄ ī cōsūmationem seculi. CHRY. Quia sermonē quē dixerat ꝑ opera credi fecit: subiūgit euāgelista: Hec cū dixis. expu. in ter. ⁊ fecit lu. ex spu. ⁊ li. su. ocu. ceci. Qui aūt maiores substātias de nihilo ad esse ꝓduxit: multomagis oculos sine materia fecisset: S; voluit docere seip̄m eē creatorē: q̄ in p̄ncipio vsus ē luto ad hoīs formationē. Idō aūt nō aqua vtit̄ ad lutū faciēdū ſ; sputo vt nihil ascribat̄ fonti: sed discas qm̄ virt⁹ oris eius oculos apuit ⁊ plasmauit: ⁊ deinde vt non videat̄ eis ex virtute terre eē curatio iussit lauari. vñ sequit̄ Et dixit ei: vade ⁊ laua ad nata. sy. qđ īterpre. miss⁹: vt discas qm̄ nō īdigeo luto ad faciēdos oculos. Et q: ī syloe erat virtus christi: que oīa opatur: ꝓpť h̄ ⁊ īterpretationē nobis euāgelista adiecit dicēs: Qđ īterpretat̄ missus. vt discat qm̄ ⁊ illic christ⁹ eū curauit. Sicut eni apostol⁹ dicit ꝙ petra erat christus: ita ⁊ syloe spiritualis erat: cui⁹ repētinus aq̄ defluxus occulte īsinuat nobis christi manifestationē p̄ter oēm spem. Sed quare nō statim eū fecit lauari: sed ad syloe misit: vt destruat̄ iudeo⁊ īdeuotio. Cōueniēs eni erat oēs eū videre euntē ⁊ lutū sup oculos habētē. Et etiā volēs oñdere qm̄ nō alien⁹ est a lege ⁊ veter. testamēto: mittit eū ad syloe. nō autem erat timendū ne syloe sumeret hāc gloriā. multi eni lauātes ibi oculos: nullo tali bñficio sūt potiti. Et iterū vt discas ceci fidē q̄ nō cōtradixit: neq̄ cogitauit apud seip̄z: Lutū solet magis excecare. multotiēs laui ī syloe: ⁊ ī nullo sū adiut⁹: siquā virtutem haberet: p̄sens vtiq̄ curasset: ſ; simpliciter obediuit. vñ seq̄t̄: Abijt ergo ⁊ la. ⁊ ve. vidēs. Sic igit̄ manifestauit suā gloriā: nō eni ꝑua gloria ē vt estimet̄ auctor creatiōis. Ea eni q̄ de maiori ē fides: qđ minus ē certificat: ī vniuersa aūt creatiōe honorabilior est hō. Eorū aūt que ī nobis sūt mēbrorū honorabilior ē ocul⁹: hoc eni corp⁹ gubernat: hoc ornat visuz. Et quod sol ē ī orbe terrarū: h̄ ē ocul⁹ ī corpe. vñ supiorē locū sortit̄ sicut ī quodā regali loco collocat⁹. THEO. Quidā tñ dicūt: ꝙ lutū nō fuit depositū: sed ī oculos ē cōuersum. BEDA: Mystice autē postq̄ expulsus ē de cordib⁹ iudeorū: mox trāsiuit ad gētiliū populū. Preterire aūt ei⁹ vel iter facere: ē de celis ī terrā descēdere. Itaq̄ videt cecū: cū misericorditer respexit gen⁹ humanū. AVG. Gen⁹ eniz humanū ē iste cec⁹. hec eī cecitas cōtigit ī p̄mo homine ꝑ peccatū: de quo oēs originē duxim⁹. cec⁹ ē ergo a natiuitate. Spuit dñs ī terram: de saliua sua lutū fecit: q: verbū caro factū est: ⁊ inunxit oculos ceci. Inunct⁹ erat ⁊ nōdū videbat. qm̄ eni inunxit: forte eū cathecuminū fecit. Mittit illū ad piscinā q̄ vocat̄ syloe: q: baptizat⁹ ē ī christo: ⁊ tūc eū illuminauit. Pertinuit aūt ad euāgelistā vt commēdaret nobis nomē hui⁹ piscine. ⁊ ait: Quod īterp̄tat̄ missus. Nisi eni ille fuisset missus: nemo nostrum esset ab iniq̄tate dimissus. GRE. xviij. mor. Uel aliter: Per saliuā sapor ītime contēplatiōis accipit̄: q̄ ad os a capite defluit: q: de claritate cōditoris adhuc in hac vita nos positos gustu reuelatiōis tāgit: vñ dñs saliuā luto miscuit: ⁊ ceci nati oculos repauit: q: supna gr̄a carnalē cogitationē nostrā ꝑ admixtionē sue contēplatōis irradiat: ⁊ ab originali cecitate hominē ad ītellectū reformat.

Itaq; uicini ⁊ qui uiderant eum prius quia mendicus erat dicebāt: Nonne hic est qui sedebat ⁊ mendicabat? Alij dicebant quia hic ē: alij autē nequaq̄: sed similis est eius. Ille uero dicebat quia ego suz. Dicebant ergo ei: Quomodo apti sūt tibi oculi? Respondit: Ille homo qui dicitur iesus lutum fecit: ⁊ unxit oculos meos ⁊ dixit mihi: Uade ad natatoria syloe: ⁊ laua. Et abij ⁊ laui: ⁊ uideo. Et dixerunt ei: Ubi est ille? Ait: nescio. Adducūt eum ad phariseos qui cecus fuerat Erat autē sabbatū quando lutū fecit iesus: ⁊ aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabāt eum pharisei quomodo uidisset. Ille autē di

xit eis: Lutuꝫ mihi posuit sup ocu los: ⁊ laui: ⁊ uideo. Dicebant ergo ex phariseis quidam: Non est hic homo a deo qui sabbatum non cu stodit. Alij autem dicebant: Quo modo potest homo peccator hec si gna facere? Et scisma erat iter eos. Dicũt ergo ceco iterũ: Tu quid di cis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autẽ dixit: Quia ꝓpheta est.

CHRY. Inopinabilitas facti miraculi increduli tatẽ inducebat. ⁊ iõ dicit: Itaqꝫ vicini ⁊ q̃ viderant eũ prius q̃ mẽdicus erat dicebãt: Nõne hic est qui sedebat ⁊ mẽdicabat? Mirabilis dei clemẽtia quo descẽdebat? Eos q̃ mendicabãt cũ multa deuotiõe curabat: ⁊ hinc iudeorũ os obstruẽs: q̃m nõ precla ros: nõ insignes: neqꝫ pricipes: sed ignobiles sua di gnos ducebat ꝓuidẽtia. eteni ĩ salutẽ oĩm venerat. Sequit: Alij dicebãt: q̃ hic ẽ. Ceco eni ꝑ longã viã eunte diligentes inspectores facti ex inopinabilita te eius quod viderant: nõ vltra poterãt dicere: Nõ est hic. Sequitur: Alij autẽ nequaq̃: sed similis eius est. AVG. Aperti enim oculi vultũ mutauerant. Sequitur: Ille autem dice. quia ego sum. Vox gra ta ne damnetur ingrata. CHRY. Non enim vere cundatus est de priori cecitate: neqꝫ formidauit fu rorem plebis neqꝫ renuit ostendere seipm̃ vt ꝑdicet benefactorẽ. Sequitur: Dicebãt ergo ei: quomodo aperti sunt oculi tui? Hunc modũ neqꝫ nos scimus neqꝫ ipse qui curatus est nouit: sed quod quidẽ fa ctum est nouerat: modũ autẽ comprehẽdere nõ po terat. vnde sequitur: Respõdit: Ille homo qui dicit iesus: lutum fecit: ⁊ liniuit oculos meos. Vide quo modo verax est. nõ dixit vnde fecit. Quod enim nõ nouerat nõ dicit. neqꝫ eni scivit quoniã in terra ex puit: quoniã autẽ superunxit: per sensum tactus di dicit. Sequitur: Et dixit Vade ad natatoria syloe ⁊ laua. Et hoc etiam ex auditu testat⁹ est: recognouit enim eius vocẽ ex disputatiõe cũ discipulis. Et quia ad vnũ se preparauerat. s. omnia sibi suaderi a iuben te subiũgit: Et abij ⁊ laui: ⁊ vidi. CHRY. Ecce an nunciator factus est grẽ. ecce euangelizat: vt confi teatur iudeis. Cecus ille cõfitebatur: ⁊ cor ipsorũ stri gebatur: quia nõ habebant in corde quod iã ille ha bebat in facie. vnde sequitur: Et dixerunt: vbi ẽ ille?

CHRY. Dicebãt aũt hoc occasionẽ meditãtes: iã eni aduersus ip̃m cõspirauerãt. Christus autẽ non aderat his qui curabãtur. nõ enim querebat gloriã neqꝫ se ostentare. Recedebat etiã semper curans ie sus vt omnis suspicio tolleretur signorũ. Qui enim non cognoscebãt eũ: qualiter ob gratiã eius se cura tos cõfiterentur? vñ sequitur: Ait: nescio. AVG. In his verbis inuncto similis erat: nondũ videnti predicat: ⁊ nescit quid predicat. BEDA: Unde fi guram tenet cathecuminorũ: qui ꝗ̃ credunt in ie sum: adhuc tamen eum quasi nesciũt: quia nonduꝫ loti extiterunt. Phariseorũ autẽ erat approbare opus vel improbare. CHRY. Iudei igit querẽtes: Ubi est ille: volebãt eũ inuenire vt eũ ducerẽt ad eos. q̃ vero nõ habuerũt eũ ducunt cecũ. vñ sequitur: Ad ducunt eũ ad pha. qui ce. fuerat. vt. s. vehementi⁹ eũ interrogarent. Propterea autem ⁊ euangelista sub dit: Erat autẽ sabbato q̃ñ lu. fe. iesus ⁊ ape. ocu. ei⁹. Ut. s. eorum malã metẽ demõstraret: ⁊ causam pro pter quã eum querebant: vt. s. occasionẽ contra euꝫ inuenirent: ⁊ vt detraherent miraculo per estimatã legis preuaricationẽ: quod ⁊ manifestũ est ex his q̃ sequuntur. Sequitur enim: Iterũ ergo inter. eum pha. quomodo vidisset? Vide autẽ qualiter nõ tur batur cecus. nam quandoquidẽ turbis dicebat sine periculo interrogatus: non ita magnũ erat verita tem dicere. Mirabile autẽ est nunc q̃ in ampliori periculo constitutus: neqꝫ negat neqꝫ contraria di cit prioribus. Sequitur eni: Ille autẽ dixit eis: Lu tum posuit mihi super oculos meos: ⁊ laui: ⁊ video Hoc autẽ ad eos qui iam audierãt succinctus loq̃ tur. Non eni dixit nomẽ dicentis: neqꝫ quoniã di xit mihi: Vade ⁊ laua: sed cõfestim: Lutum posuit ⁊c. ⁊ sic contrariũ passi sunt eius quod volebãt. Du xerunt enim eũ vt negaturũ: sed ab eo certius didi cerunt. Sequitur: Dicebãt ergo ex phariseis. AV GV. Non omnes sed quidã: iam eni iniungebant quidẽ. Dicebant ergo nec videntes nec inuncti. Nõ est hic homo a deo qui sabbatũ non custodit. Ipse potius custodiebat qui sine peccato erat. Sabbatũ eni obseruare spiritualiter: est non habere peccatũ. ⁊ hoc admonet deus quando cõmendat sabbatuꝫ: Omne opus seruile non facietis. Quid sit opus serui le a domino audite: Omnis qui facit peccatũ seru⁹ est peccati. sed isti sabbatũ carnaliter obseruabant: spiritualiter violabant. CHRY. Malitiose auteꝫ quod factũ est silentes: estimatã preuaricationẽ in mediũ ferebant. Non eni dicebant quoniã sabba to curat: sed quoniã sabbatũ nõ seruat. Sequitur: Alij dicebãt: Quomodo potest homo peccator hec signa facere? A signis eni inducebãtur: sed imbecil liter erãt dispositi. congruũ eni erat ostendere qua liter sabbatũ non soluit: sed nondũ hanc habebant mentẽ q̃ deus esset: vt possent respõdere quoniam dominus sabbati hec fecit. Nullus deniqꝫ eorũ au debat ea que volebat manifeste dicere: sed in ambi guitate: hi quidẽ propter improbabilitatẽ: alij vero propter amorẽ principatus. Sequit: Et scisma erat inter eos. Hoc scisma primo incepit in populo: de de in principibus. AVG. Dies enim erat christus qui inter lucem ⁊ tenebras diuidit. CHRY. Volẽ tes autẽ qui dixerant: Homo peccator nõ potest ta lia signa facere: os aliorũ obstruere: eũ qui suscepit virtutis experientiã in mediũ ducũt: vt videant ipi aduocatione viti. vñ sequitur: Dicunt ergo ceco iteꝝ Tu quid dicis de illo q̃ ape. tibi oculos. THEO. Vide quomodo beniuole querunt: nõ enim dixe runt: Tu quid dicis de eo qui sabbatũ nõ obseruat: sed miraculũ cõmemorant: Quomodo aperuit tibi oculos: pene ip̃m sanatũ concitãtes quasi dicerent: Benefecit tibi: vnde debes eũ ꝑdicare. AVG. Ut querebãt queadmodũ hominẽ calũniarentur: vt eũ de synagoga eiicerẽt. sed ille cõstanter quod sentie bat expressit. vnde sequitur: Ille autẽ dixit quia pro pheta est. Adhuc quidẽ inunctus in corde: nonduꝫ

dei filiũ cõfitebatur non mentitur tamen. Ipse eñi dominus de seipso ait: Non ẽ propheta sine honore nisi in patria sua.

Non crediderunt ergo iudei de illo quia cecus fuisset: ⁊ uidisset donec uocauerunt parẽtes eius qui uiderat: ⁊ interrogauerunt eos dicentes: Hic est filius uester quem uos dicitis: quia cecus natus est? Quomodo ergo nunc uidet? Responderunt eis parentes eius: ⁊ dixerunt. Scimus quia hic est filius noster: ⁊ quia cecus natus est. Quõo autem nũc uideat nescimus: aut quis eius aperuit oculos nos nescimꝰ. ipsum interrogate. Etatem habet: ipse de se loquatur. Hec dixerunt parẽtes eius: quoniam timebãt iudeos. Iã enim conspirauerant iudei ut siquis eum confiteretur esse christum: extra synagogã fieret. Propterea parentes eius dixerũt: quia etatem habet: ipsum interrogate.

CHRY. Quia pharisei cecũ attonitũ facere non valuerunt: sed videbant eũ cũ omni ꝑpalat[illegible] benefactorẽ suũ predicantẽ: per parẽtes putabãt christi miraculũ annihilare. vnde dicitur: Non credi. ergo iudei de illo quia cecus fuisset ⁊ vidisset. donec voca. pa. eius qui viderat. AVG. i. cecus erat ⁊ viderat. CHRY. Sed hec ẽ veritatis natura: ꝑ que putatur insidias pati: per hec fortior fit. mendaciũ eñi sibiipsi quidẽ obuiat: ⁊ per ea per que ledere veritatem videtur: per ea clariorem eam ostendit: quod ⁊ nunc factum est. Ne enim aliquis diceret ꝙ vicini nihil certũ dixerũt: sed per quandam assimilationem locuti sunt. Parentes in medium ducunt: qui maxime suũ filium cognoscebant. Statuentes aũt eos in medium: cum multo furore interrogant. vnde sequitur: Et inter. eos dicẽ. hic est filius vester. ⁊ non dicunt: Qui quandoque fuit cecus sed Quem dicitis quia natus est cecus. O inquinati quis pater eligeret talia mentiri de filio? Solum dicũt: quem vos fecistis cecum. Duobus autẽ his ad negationem eos inducere conantur: ⁊ in hoc ꝙ dicunt Quẽ dicitis quia natus est cecus: ⁊ in hoc ꝙ subdunt: Quomodo ergo nunc videt. THEO. q. d. Aut hoc falsum est ꝙ nunc videat: aut primum ꝙ cecus fuerit. sed cõstat hoc esse verum ꝙ videt: falsum ergo fuit ꝙ cecũ eũ dicebatis. CHRY. Tribꝰ ergo iterrogatõibꝰ factis: si filiꝰ eorũ est: si cecꝰ fuit: ⁊ qualiter vidit: duas cõfitent̃. vñ sequit̃: Responderunt ergo eis parẽtes eius ⁊ dixerũt: Scimus quia hic est filius noster: ⁊ qꝛ cecus natus ẽ. Terciã autẽ abiiciũt. vñ subdunt: Quomodo autẽ nunc videat nescimus: aut quis eiꝰ aperuit oculos nos nescimꝰ. Et hoc etiã pro veritate factũ est: vt nullus alius sed is qui curatꝰ ẽ ⁊ qui dignꝰ fide erat: hoc cõfiteret̃. vñ sequit̃: Ipsum interrogate: etatem habet: ipse de se loquat̃. AVG. q. d. Iuste cogeremur loqui ꝓ infante: quia ipse pro se loqui nõ posset. Cecũ a natiuitate nouimus: sed loquentẽ. CHRY. Qualiter ergo grati fuerint parẽtes qui eorũ que sciebãt: quedam tacuerũt propter timorẽ iudeorũ. Sequitur enim: Hec dicebant parẽtes eius: quia timebant iudeos. Rursus ⁊ hic opinionem iudeorũ ⁊ mentem euãgelista inducit. vñ sequitur: Iam enim conspi. iu. vt siquis eum confi. christum: extra syna. fieret. AVG. Iam nõ erat malũ fieri. extra synagogam illi expellebant: christus suscipiebat. Sequitur: Propterea paren. eius dixerunt: qꝛ etatẽ habet: ipsum iterrogate. ALCVI. In quo ostendit euãgelista illos nõ ꝑ ignorãtiã: sed ꝑꝑ metũ talia rñdisse. THEO. Imbecilliores. n. filio erãt qui testis aderat itrepidus veritatis: illuminatos habẽs oculos itellectꝰ a deo.

Uocauerũt ergo rursum hoiem qui fuerat cecus: ⁊ dixerunt ei: Da gloriã deo. Nos scimus: qꝛ hic homo peccator est. Dixit ergo eis ille: Si peccator ẽ nescio: unũ scio qꝛ cecus cũ essem mõ uideo. Dixerũt ergo illi: Quid fecit tibi? Quõo apuit tibi oculos? Rñdit eis: Dixi uobis iã ⁊ audistis. Quid iterum uultis audire? Nũqd ⁊ uos uultis discipli eiꝰ fieri? Maledixerũt ergo ei: ⁊ dixerũt: Tu discipulꝰ illiꝰ sis: nos autem moysi discipuli sumꝰ. Nos scimꝰ: qꝛ moysi locutꝰ ẽ deꝰ: hũc aũt nescimus unde sit. Rñdit ille hõ: ⁊ dixit eis: In hoc eñi mirabile ẽ qꝛ uos nescitis unde sit: ⁊ apuit meos oculos Scimꝰ ãt qꝛ peccatores deꝰ non audit: sed siqs dei cultor ẽ: ⁊ uolũtatem eiꝰ facit hũc exaudit. A seculo non est auditũ: quia quis aperuit oculos ceci nati: Nisi esset hic a deo: nõ poterat facere qcq̃. Responderunt: ⁊ dixerunt ei: In peccatis natus es totꝰ: ⁊ tu doces nos? Et eiecerunt eum foras.

CHRY. Qꝛ pentes miserũt phariseos ad illũ q̃ curatꝰ ẽ: rursꝰ vocauerũt eũ secũdo. vñ dr̃: Uoca. g̃ rursus ho. q̃ ce. fue. Nõ aũt mãifeste dicunt: Nega q̃m xp̃s te curauit: sed sub ptextu religiõis ad h̃ eũ inducẽ volũt. vñ seq̃t̃: Da gloriã dõ. q. d. Cõfitere qꝛ h̃ nihil

e eguilo. AVG. Nega qd accepisti. h' plane no e
deo gloria dare: s3 deu poti' blasphemar. ALCV.
Sic at volebat illu dare gloria deo: vt sic z ipi xpm
diceret peccatorem. vnde sequitur: Nos scimus qa
hic homo peccator est. CHRYSOS. Qualiter er-
go no arguisti eum dicetem: Quis ex vobis arguet
me de peccato? ALCVI. Sed ille vt neq pateret
calunie: neq veritate celaret no dixit: Scio eu iu-
stum. nam sequitur: Dicit ergo illi: Si peccator est
nescio. CHRY. Qualiter qui dixit: Quonia pphe
ta est. nuc dicit: Si peccator est nescio. nuquid mo-
do timuit cecus? Absit: sed voluit xpm a rei testimo
nio z no a sua voce ab incusatoe eripe: z sua3 respo
sioem facere fidedigna ab acepto bnficio. vnde sub
dit: Unu scio: qz cec' cu essem: modo video. q.d. Ni-
hil modo de hoc dico: vtru sit peccator: sed iteru di
co quod manifeste noui. qa igit neq nequerut euer
te qd factu e: ad priores redeut smones: rursus modu
curatois inquiretes: sicut canes quidem venatone
nuc huc: nuc illuc inuestigates. vnde seqt: Dixerut
ergo illi: Quid fecit tibi? quo apuit tibi oculos? hoc
e: Nunqd pstigio aliquo? no. n. dixerut: Qualiter vi
disti? sed Qualr apuit oculos tibi? qrentes occasione
detrahedi cotra ei' opatoem. Donec igit res inqsiti
one indigebat: cec' remisse loqbat. qa vero ia3 vice
rat: audacter de reliquo eis loquit. vnde sequit: Re
spodit eis: Dixi vobis ia z audistis: qd iter vultis au
dire? q.d. No attenditis ad ea que dicut. vnde vltra
no respodebo vobis inaniter interrogatib' z no vo
lentib' addiscere: sed cauillari que dicut. vnde seqt:
Nunquid z vos vultis discipuli ei' fieri. AVG.
Quid e: nunqd z vos: nisi qa iam ego sum? nunqd z
vos vultis iam video: sed no inuideo? Hec loqbat
iam stomachas aduersus duricia iudeoz: z ex ceco
vides: no feres cecos. CHRY. Itaq forte quid e
veritas: ita imbecille medaciu. nam veritas qdem z
si despectos assumpserit: claros eos facit vel odit.
Mendaciu3 aut z si cum fortib' fuerit: ibecilles eos
monstrat. Seqtur: Maledixerunt ergo ei z dixe. Tu di
sci. ei' sis. AVG. Maledictu e si cor discutias: no
si verba perpedas. tale maledictu sup nos z super fi
lios nros. Seqt: Nos aut moysi discipli sum'. nos
scim' qa moysi locut' e deus. Sed tuc sciretis: quia
per moysen predict' e de': habetis. n. dnm dicetem:
Si crederetis moysi: credetis z mihi. de me ille scpsit
ita ne segne seruu z dorsum ponitis cotra dnm ena
subditis: Hunc aut nescim' vnde sit. CHRY. Ea q p
visum cognoscitis: auditu minora estimatis. illa ei3
que nosse vos dicitis: a pgenitorib' audisti. S3 no ne
fide dignior e: qui certificauit q a deo venit p mira
cula: que no solu audistis sed vidistis. vnde sequitur
Respodit ille homo z dixit eis: In hoc. n. mirabile
e: quia vos nescitis vnde sit: z aperuit oculos meos.
Ubiq signu inducit: qa hoc damnare no poterat:
sed ab eo couincebatur. z quia dixerat: q ho pecca
tor no pot talia signa face. de cetero illoru assumit
iudiciu. ppa verba eis in memoria reduces. vnde sub
dit: Scim' aut qa peccatores de' no audit. q.d. Opi
nio hec z mea z vestra comunis e. AVG. Adhuc
tame vnct' loquit: Nam z peccatores exaudit de'.
Si. n. no frustra publican' diceret: Deus ppiti' esto
mihi peccatori: z ex illa cofessioe meruit iustificati
one quomodo ipe cecus illuminatoem. THEO.
Uel videndu e: quonia q dictu e deu no exaudire
peccatores: hoc significat: q facere miracula deus
peccatorib' no cocedit. Cum vero venia implorat
de omissis: trasllati sunt de gradu peccatiu ad statu
penitetiu CHRY. Et vide q cu supra dixit. Si pec
cator e nescio: no dubitas dixit. hic. n. no solu a pec
catis eu excusat: sed valde deo placete odit. na sub
dit: Siquis dei cultor e: z volutate ei' facit. hunc ex
audit. No. n. sufficit deu cognosce: sed volutate ei'
facere. deinde extollit qd factu e di. A sclo no e au
dita qs ape. ocu. ce. nati. q.d. Si cofitemini qm deus
peccatores no audit: hic aut miraculu fecit: z tale q
le null' hoim fecit: manifestu est virtute q hoc fecit
maiore esse: q que e fm hoiem virtus. vnde subdit:
Nisi esset hic a deo: no posset facere qcq. AVG.
Libere costater veraciter. Hec. n. q facta sunt a dno
a quo fieret nisi a deo? aut quado a discipulis talia
fieret: nisi in eis domin' habitaret? CHRY. Quia
ergo veritate locut' e: in nullo cofessus e: qn marie
admirari eu oportebat tuc eu codemnat. Sequit ei
Respoderut z dixerut ei: In peccatis nat' es tot': et
tu doces nos. AVG. Quid e tot' cu oculis clausis:
sed q aperuit oclos saluat z totu. CHRY. Uel di
cut: Tot'. ac si dicat: A pma etate in peccatis es. hic
igit ei' cecitate exprobat odetes q pter peccata
fact' e cec': qd ronem no habebat. donec ergo expe
ctabat eu negaturu esse: fidedignum ee putabat: sed
nuc eu eijciut. vn seqt: Et eiecerut eu foras. AVG.
Ipsi illu mgrm fecerat: ipsi vt discerent toties iterro
gauerut z ingrati docetem proiecerut. BED. So
let enim maioru consuetudo a minorib' aliquid di
scere dedignari.

¶ Audiuit iesus: quia eiecerut eu3
foras: z cu inuenisset eu dixit ei: Tu
credis in filiu dei? Respondit ille z
dixit: Quis est dne ut creda in eum
Et dixit ei iesus: Et uidisti eu3: z q
loquit tecu ipse est. At ille ait: Cre
do domine. Et pcides adorauit eu
Et dixit ei iesus: In iudiciu ego in
hunc mundu ueni: ut qui no uidet
uideant: z qui uidet ceci fiat. Et au
dierut quida ex phariseis qui cu ipo
erant: z dixerut ei: Nuquid z nos
ceci sumus? Dixit eis iesus: Si ce
ci essetis: non haberetis peccatum.
Nunc uero dicitis: quia uidemus
peccatu uestru3 manet.

CHRY. Qui pter veritate z xpi ofessioem iniu
ria opprimut: hi marie honorat: qd in ceco factu e
eiecerut. n. eu ex teplo iudei: z inuenit eu3 dns tepli
z eu suscepit sicut agonotheta athleta mltu labora
te z coronauit. vn dr: Audiuit iesus qa eie. eu fo. z
cu inue. eum dixit ei: Tu cre. in fi. dei? Ostedit aute

euangelista: qm̄ ꝓpter hoc venit iesus vt ei loq̄retur. Interrogat autē nō ignorāe sed volēs seipsū notū facere: ⁊ ondēs quoniā multū appciat ei⁹ fidē. q. d. Plebs cōuiciata est mihi: sed nulla mihi est cura illorū: vnī⁹ cura est: vt tu credas. melior est faciēs voluntatē dei: q̄ decies mille iniqui. HYLA. vi. de tri. Si aūt sola christi qualiscūq; ofessio fidei esset consummatio dictū fuisset: Tu credis in christū. Sʒ q̄a hereticis pene omnib⁹ hoc nomē in ore esset futurū vt christū cōfiterēt: ⁊ f. liū tamē negarēt: id qđ ꝓpū christo est: ad fidē poscit vt credat in dei filiū. Credidisse aūt in dei filiū quid ꝓficit si credat i creaturā: cum a nobis fides in christo nō creature dei: sʒ filij dei postulet. CHRY. Nōdū aūt cec⁹ christū nouerat. cec⁹ enī erat anteq̄ veniret ad christū: ⁊ p⁹ curatōem a iudeis circūtrahebat. vnde sequit: Respōdit ille ⁊ dixit: Quis est domine vt credā in eū? Desiderātis ⁊ valde ingerentis anime verbū est: ꝑ quo tot disputauit. Hūc ignorat: vt discas in eo virtutē amorem. nō autē dixit ei dn̄s: Ego sum qui curaui te. sʒ medie adhuc loquit. vnde sequitur: Et vidisti eum. THEO. Hoc aūt dicit: vt reducat ei in memoriā sanitatē: ⁊ quia ab ipo virtutē viuēdi accepat. Attēde aūt qm̄ qui loquebat: ex maria nat⁹ est: ⁊ ipe idē est dei filius: nō ali⁹ ⁊ ali⁹ ſm errorē nestorij. vnde sequit: Et qui loquit tecū: ipse est. AVG. Modo lauat faciē cordis eius. Deniq; iā facie lota cordis ⁊ mūdata consciētia: agnoscit illū nō filiū hominis tm̄ quod ante crediderat: sed iam filium dei ſm carnem susceptā. vnde sequit: At ille ait: Credo domine. Parū est credere: vis videre quē qualē credat: Et ꝓcidens adorauit eū. BED. In quo possunt sumere exemplū: vt nō erecta ceruice quis dominū roget sed supplex in terrā ꝓstrat⁹ ei⁹ misericordiā iplorēt. CHRY. Per hoc igit ei⁹ diuinā virtutē ondens ⁊ verbo op⁹ adiūgēs. domin⁹ aūt illū feruētiorē circa fidē fecit: ⁊ eos qui eū sequebāt erexit. vnde sequit: Et dixit eis iesus: In iudiciū ego in hūc mūdū veni. AVG. Dies. n. erat inter lucē ⁊ tenebras discurrēs recte aūt subdit: Ut qui nō vident videant. quia de tenebris liberat. Sʒ quid est quod sequit: Et qui vident ceci fiant. audi quod sequit: Cōmoti sunt enī pharisei quidā ex verbis istis. vnde seqtur: Et audierūt quidā ex phariseis qui cum ipo erant: ⁊ dixerūt ei: Nunqđ ⁊ nos ceci sumus? hoc enim eos mouebat: Et qui vident ceci fiant. Sequit: Dixit ergo eis iesus: Si ceci essetis: non haberetis peccatū. i. si vos cecos diceretis: ⁊ ad medicū recurreretis: Nunc vero quia dicitis Uidemus: peccatū vestrū manet. q̄a enim dicēdo Uidemus: medicū nō queretis: in cecitate vestra remanebitis. hoc est ergo quod paulo ante dixit: Ego veni: vt qui nō vident videant. i. qui se nō videre confitent: ⁊ medicū querūt vt videant: Et qui vident ceci fiant. i. qui se putāt videre; ⁊ medicum non querūt: in sua cecitate permaneāt. ergo istam discretōem vocauit iudiciū cum ait: In iudicium veni in hunc mundū. Non illud iudiciū iam intulit mūdo: quod de viuis ⁊ mortuis in fine seculi iudicabit. CHRY. Uel aliter: In iudiciū dixit. i. in maius suppliciū: ostendēs quoniā qui condemnauerūt eum ipsi sunt qui condēnati sunt. Nō aūt dicit: Ut qui nō vident videāt: ⁊ qui vidēt ceci fiāt.

Idem est quod paul⁹ dicit: q gentes que nō querebant iusticiā: inuenerūt iusticiā: que est ex fide christi. Israel autē persequēs legem iusticie: in legē iusticie nō peruenit. THEO. q. d. Ecce qui a natiuitate non viderat: iam videt anima in corpe. qui vero videre vidētur: excecati sunt itellectu. CHRY. Sunt enī due visiones ⁊ due cecitates. s. sensibilis ⁊ intellectualis. ille autē ad sensibilia inhiāt solum ⁊ de sensibili solum verecūdabantur cecitate. vnde ostendit eis q meli⁹ esset eos esse cecos: q̄ sic videntes. propter quod dicit: Si ceci essetis: nō haberetis peccatū: quia tolerabili⁹ fieret vobis suppliciū. Sed nūc dicitis: quia videtis. THEO. Non considerātes factū in ceco miraculū: nō estis digni venia: q̄ si ex vis miraculis ad fidem non attracti. CHRY. Hoc igitur quod estimabāt esse magnā laudē: ostēdit q eis fert suppliciū: ⁊ simul consulat⁹ est eū qui a natiuitate fuerat cecus de corporali cecitate. Nō autē sine causa euāgelista dicit q audierūt hoc quidam ex phariseis qui cum ipo erāt: sed vt rememoretur: quoniā isti illi erāt qui ꝑus restiterāt christo: deinde eum lapidare voluerūt. Erāt enim quidā superficieten⁹ sequētes: ⁊ facile in cōtrariū transmutabantur. THEO. Uel aliter: Si ceci essetis. i. inscij scripturarū: nequaq̄ tā grāde vobis peccatū incūberet tanq̄ ignorantia peccātibus: nūc vero quia prudētes vos atq; legisꝑitos asseritis: ꝑ vosipos condemnabiles estis.

CA. X.

Amen amē dico uobis: qui non intrat per ostiū in ouile ouium: sed ascendit aliūde: ille fur est ⁊ latro. Qui autē intrat per ostium: pastor est ouium. Huic ostiarius aperit: ⁊ oues uocē eius audiūt. Et proprias oues uocat nominatim: ⁊ educit eas. Et cū proprias oues emiserit ante eas uadit: ⁊ oues illum sequūtur: quia sciunt uocem eius. Alienum aūt non sequūtur: sed effugiunt ab eo: quia non nouerūt uocē alienorū. Hoc prouerbium dixit eis iesus. Illi autem non cognouerunt quid loqueretur eis.

CHRY. Quia domin⁹ de cecitate iudeorū disputauerat ne dicāt: Nō est ex nostra cecitate q ad te nō accedimus: sed a te auertimur: vt erroneū fugiētes: vult ostēdere q nō est erroneus sed pastor: ponens signa latronis ⁊ pastoris. Et primo ostēdit q̄s est erroneus ⁊ fur dicēs: Amen amē dico vobis: qui non intrat per ostiū in ouile ouiū: sed ascēdit aliūde: ille fur est ⁊ latro. Hoc autē ⁊ eos qui ante eū fuerūt occulte insinuat: ⁊ eos qui post eū futuri sūt antixp̄m ⁊ pseudo xp̄os. ostiū aūt scripturas vocauit he. n. dei cognitōem apiūt: he oues custodiūt: ⁊ lupos

subuenire nō pmittūt:hereticis introitū ꝑcludētes. Qui ergo nō scripturis vtit̄ sed aliūde ascēdit:hoc ē aliam sibi ⁊ nō legitimā viam facit:hic fur ē. Dicit autē: Ascēdit ⁊ nō intrat:ad similitudinē furis macerā transcēdere volētis: ⁊ periculose oīa agētis. dicēs autem: Aliūde:etiā scribas occulte insinuauit qui docebāt mandata ⁊ doctrinas hominū: ⁊ legē ꝓuaricabant̄. Si aūt infra seipsum ostiū dicit: non oportet turbari.etenī pastorē seipsum ⁊ ouem differenter predicat. quia.n.adducit nos patri: ostiū se dicit.quia vero procurat:pastorē. AVG. Vel aliter: Multi sunt qui fm quandā vite hui⁹ consuetudinē dicunt̄ boni homies:qui ea que in lege mādata sunt quasi obseruāt: ⁊ christiani non sunt: ⁊ plerunq̄ se iactāt sicut pharisei.nūquid ⁊ nos ceci sumus: quia vero oīa ista que faciūt: ⁊ nesciunt ad quem finē referāt:inaniter faciūt:domin⁹ de grege suo ⁊ ostio quo intrat̄ ad ouile similitudinē posuit dicens: Amē amē. Dicant ergo pagani vel iudei vel heretici: Bene viuimus.si per ostiū nō intrāt:quid eis ꝓdest: Ad hoc.n.debet vnicuiq̄ ꝓdesse bene viuere:vt detilli semp viuere:quia nec bene viuere dicendi sunt:qui finē bene viuēdi vel cecitate nesciūt vel inflatōne cōtemnūt. Non est autem cuiq̄ spes vera semp viuēdi nisi cognoscat vitā quod ē christ⁹ ⁊ per hāc ianuā intret in ouile. Quicunq̄ ergo vult intrare ad ouile per ostiū intret: nō solū xp̄m predicet:sed xp̄i gloriā querat nō suam. Humilis autē ianua ē xp̄s:qui intrat per hāc ianuā oportet humilē esse:vt sano capite possit intrare. Qui autē se nō humiliat sed extollit:per murū vult ascēdere:ideo exaltat̄ vt cadat. Querūt ergo plerūq̄ tales homies etiā ꝑsuadere hominib⁹ vt bene viuāt: ⁊ christiani non sint:per aliam partē volūt ascendere: rapere ⁊ occidere. Tales ergo fures sunt:quia quod alienū ē suū dicūt: Latrones:quia qđ furant̄ occidūt. CHRY. Vidistis qualiter descripsit latronē:intuere ⁊ pastoris diffinitōnem. Sequit̄ enim: Qui autē intrat per ostium:pastor ē ouiū. AVG. de ver. domi. Intrat per ostium qui intrat per xp̄m:qui imitat̄ passiōem xp̄i:qui cognoscit humilitatē xp̄i:vt cum de⁹ factus sit homo ꝓ nobis cognoscat se homo nō esse deum sed hominē. Qui.n.vult deus videri cum sit homo: nō imitat̄ illū qui cum de⁹ esset:homo fact⁹ ē: Tibi autē nō dicitur: Esto aliquid min⁹ q̄ es:sed agnosce quid es: Sequit̄: Huic ostiari⁹ aperit. CHRY. Nihil ꝓhibet ostiarium vocare moysen:ille.n.ē cui eloquia dei credita sunt. THEO. Vel spiritussanct⁹ ē ostiarius per quē scripture reserate nobis indicant xp̄m. AVG. Vel aliter: Ostiariū ipsum dn̄m debem⁹ accipere.multo sunt.n.magis inter se diuersa in reb⁹ humanis pastor ⁊ ostiū: q̄ ostiari⁹ ⁊ ostiū ⁊ tamē domin⁹ ⁊ pastorē se dixit ⁊ ostiū. Cur ergo nō intelligam⁹ ipsum ⁊ ostiariū: ipe.n.se aperit:qui seipsum exponit. Si aliam personā queris ostiarii: vide ostiariū forte spiritūsanctū:de quo domin⁹ dicit: Ipse vos docebit omnē veritatē. Ostium ē xp̄s qui ē veritas.quis aperit ostiū:nisi qui docet veritatem: Cauendū tamē ē ne maior estimet̄ ostiari⁹ esse q̄ ostiū:quia in domib⁹ hominū ostiari⁹ ostio:non ostium preponit̄ ostiario. CHRY. Quia vero dicebant eū esse deceptorē: ⁊ hoc ex infidelitate suiipsoꝝ certificabāt dicētes: Quis ꝑncipū credit i eū: ondit nūc q̄ ex hoc q̄ nō attēdūt ei:ex ordine ouiū excludūtur.vnde sequitur: Oues vocem ei⁹ audiūt. Si enim pastoris est per legitimū intrare ostiū per quod ipe intrauit:ab ouiū cōgregatōe se abstrahūt qui ipsum nō audiūt. Sequitur: Et ꝓprias oues vocat nominatim. AVG. Nouit enī nomia predestinatorū.vnde discipulis ait: Gaudete quoniā nomina vestra scripta sunt in celo. Sequitur: Et educit eas. CHRY. Oues educebat quādo eas mittebat:nō extra lupos:sed in medio luporū. Videt̄ aūt ⁊ de ceco occulte insinuare. etenī illum eduxit vocans ex medio iudeorū: ⁊ vocē ei⁹ audiuit. AVG. Sed ⁊ quis ali⁹ oues emittit:nisi qui earū peccata dimittit: vt eum sequi duris liberate vinculis possint. Sequit̄ enim: Et cum ꝓprias oues emiserit:ante eas vadit. GLO. Emittit siquidē eas de tenebris ignorātie ad lucē:dum ante eas vadit:quasi in colūna nubis ⁊ ignis. CHRY. Nimirū pastores cōtrariū faciūt oues sequētes: sed ipe ondit se cōtrarium facere:quoniā oues deducit ad veritatē. AVG. Et quis ē qui oues ꝑcessit:nisi qui surgēs a mortuis iā nō morit̄: ⁊ patri dixit: Quos dedisti mihi: volo vt vbi ego sum: ⁊ ipsi sint mecū. Sequit̄: Et oues illū sequūtur:quia sciūt vocē eius:alienū autē nō sequūtur:sed fugiūt ab eo:quia nō nouerūt vocē alienoꝝ. CHRY. Alienos dicit eos qui circa theodā ⁊ iudam:aut eos qui post hoc alios debent decipe pseudo apostolos. vt enī nō dicat̄ vn⁹ illorū esse ꝓ nr̄a se ab eis sepat.ꝑmo quidē ꝑ doctrinā scripturaꝝ:ꝑ q̄s xp̄us ad se hoīes adducebat. Illi vō ab eis hoīes abstrahebāt. Secūdo ꝑ ouiū obedietiā.nam in eū q̄dē nō solū venientē:sed etiā mortuū homines crediderūt:illos autē cōfestim reliquerūt. THEO. Significat etiā antixp̄m:qui paululū decipiēs nō obtinebit sequaces p⁹ ei⁹ mortē. AVG. Sed quō soluet̄ ista questio: Audiūt vocē xp̄i quādoq̄ nō oues. audiuit.n.iudas:sed lup⁹ erat: ⁊ nō audiuit oues. aliq̄.n.eorū qui xp̄m crucifixerūt nō audierūt: sed oues erāt. Sed dicet aliquis:quādo nō audiebant: oues nō erāt. vox audita eos mutauit: ⁊ ex lupis oues fecit. Me aūt aduc mouet:q̄ per ezechielē obiurgat domin⁹ pastores: ⁊ dicit inter cetera de ouibus: Errantē nō reuocastis:dicit ⁊ ouē appellat. Nō erraret si vocē pastoris audiret.sed ideo errauit:quia vocem alieni audiuit. Dico ergo: Nouit domin⁹ q̄ sūt eius:nouit ꝑscitos:nouit ꝑdestinatos. Ipsi sūt oues aliquādo ipsi nesciūt:sed pastor nouit eas.multe.n. oues foris sunt: ⁊ multi lupi int⁹. De ꝑdestinatis ergo loquit̄: Est aūt aliqua vox pastoris in qua oues nō audiūt alienos:sed xp̄s. Que ē ista vox: Qui ꝑseuerauerit vsq̄ in finē:hic salu⁹ erit. Hanc vocē nō negligit ꝓpus:non audit alienus. Sequitur: Hoc prouer. dixit eis iesus: Illi autē non cognoue. quid loquebatur eis. Pascit enim dominus manifestis: exercet obscuris. Cū autē duo audiunt verba euāgelii:vnus impius: alter pius. ⁊ talia forte sunt: vt ambo non intelligant. Unus dicit: verū est quod dixit: ⁊ bonum est quod dixit:sed nos non intelligimus. Iste quia credit:iam pulsat:dignus est cui aperiatur:si pulsare persistat. Ille dicit: Nihil dixit:qui adhuc audiat: Nisi credideritis nō intelligetis.

Dixit ergo eis iterū iesus: Amē amen dico uobis: quia ego sū ostiū ouiū. Omnes quotquot uenerunt fures sunt ⁊ latrones: sed nō audierunt eos oues. Ego sum ostium. Per me siquis introierit saluabitur: ⁊ igredietur ⁊ egredietur: ⁊ pascua inueniet. Fur non uenit: nisi ut furetur: et mactet et perdat. Ego ueni ut uitam habeant: et abundantius habeant.

CHRY. Domin⁹ attētiores volēs iudeos facere manifestat quod supra dixerat. vnde dicit: Dixit ergo iteꝝ eis iesus: Amē amē dico vobis: ego sū ostiū ouiū. AVG. Ecce quod clausum posuerat apuit: ipe ē ostiū intremus: ⁊ nos intrasse gaudeam⁹. Sequit: Omnes quotquot vene. fures sunt ⁊ latrōes.

CHRY. Nō de ꝓphetis hoc dicit sicut heretici dicunt: sed de seditiosis. vnde ⁊ laudās oues subiūgit: Sed nō audierūt eos oues. Nusq̄ aūt videt laudare eos q̄ nō obedierunt ꝓphetis: sȝ eis detrahit vehemēter. AVG. Intellige ergo: Quotquot venerūt ꝓter me: nō aūt ꝓter illū. Prophete venerūt: q̄a cū illo venerūt qui cū v̄bo dei venerūt. q̄ veraces fuerūt qꝛ ipe v̄bū ⁊ veritas vētur⁹ p̄cones mittebat: sȝ eorū corda quos miserat possidebat. carnē q̄ppe ipe accepit ex tpe: q̄ ē semp. In p̄ncipio enī erat verbū: ante aduētū aūt ei⁹ quo humilis venit in carne p̄cesserūt iusti: sic eū credētes futuꝝ: quō nos credim⁹ in euȝ q̄ venit. tp̄a variata sūt: nō fides. Eadē. n. fides vtrosq̄ cōiūgit: ⁊ eos q̄ vētuꝝ eē: ⁊ eos q̄ venisse crediderūt Quotquot ḡ ꝓter illū venerūt: fures fuerūt ⁊ latrones. i. ad furādū ⁊ occidēdū venerūt. Sed nō audierūt eos oues. illi. s. de quib⁹ dictū ē: Nouit dn̄s q̄ sūt ei⁹. Eos ergo nō audierūt oues; in quib⁹ nō erat vox xp̄i: errātes: vana fingētes: miseros seducētes. q̄re āt se ostiū dixerit apit subdens: Ego sū ostiū: p me siqs intro. saluabit. AVG. q. d. Illos nō audiūt oues sed me audiūt: qꝛ ego sum ostiū: ⁊ q̄ p me nō fict⁹ sȝ ver⁹ introierit p̄seuerādo saluabit. THEO. Educit aūt ad pascua dn̄s oues p ostiū. vn̄ seq̄t: Et ingre. et egre. ⁊ pas. inueniet. Que sunt aūt hec pascua: nisi delectatio futura ⁊ reqes in quā nos dn̄s itroducit AVG. Sȝ q̄d ē qd̄ dicit: Ingrediet ⁊ egrediet: Ingredi q̄ppe in ecc̄liam p ostiū xp̄m valde bonū ē: exire aūt de ecc̄lia nō ē bonū. Pōt ḡ dici igredi nos qn̄ interi⁹ aliq̄d cogitam⁹: egredi autē qn̄ exteri⁹ aliq̄d opamur: s̄m illud: Exiuit hō ad op⁹ suū. THE. Uel ingredi dicit cui ē cure homo iterior: egredi v̄o qui hoiem exteriorē. i. mēbra q̄ sūt supra terrā i xp̄o mortificat: hic. n. pascua in futuro reperiet seculo.

CHRY. Uel h̄ dicit ꝓp ap̄los qui cū ocio introierūt ⁊ exierūt: vt toti⁹ orbis terraꝝ facti dn̄i: ⁊ nullus eos eijcere valuit: ⁊ nutrimentū habuerūt AVG. Sed pl⁹ me delectat: q̄ ipe quodāmodo nos admonuit: cū secut⁹ adiūgit: Fur nō venit nisi vt furetur.

ALCVI. q. d. Merito oues nō audiūt vocē furis quia nō venit fur nisi vt furet: alienā rē sibi vsurpādo: non de p̄ceptis xp̄i suos sectatores instruēs: sed suis exēplis eos viuere suadēs. vn̄ subdit: Et mactet. mala doctrina retrahēdo a fide: Et pdat. in eterna dānatōe. illi ḡ furāt ⁊ occidūt. Ego veni vt vitaȝ habeāt: ⁊ abūdāti⁹ habeāt. AVG. Uidet mihi dixisse Ut vitā habeāt. igredietes: hoc ē p fidē q̄ p dilectionē opat: p quā fidē in ouile igrediūt vt viuāt: quia iust⁹ ex fide viuit: Et abūdātius habeāt. s. egredietes qn̄ veri fideles moriūt: ⁊ abūdāti⁹ habeant vitā: vbi nūq̄ deīde moriāt. Quāuis ḡ ⁊ hic in ipo ouili nō desinit pascua: inueniēt tn̄ pascua vbi saturēt: q̄lia inuenit cui dictū ē: Hodie mecū eris in paradiso.

GRE. sup ezech. in ho. xiij. Ingrediet ergo ad fidē egrediet ad spem: pascua v̄o iueniet i et̄na satietate.

CHRY. Qd̄ aūt dicit: Fur nō venit nisi vt furet ⁊ mactet ⁊ pdat. de sedicionis dicit qd̄ ad l̄rām ē factū oib⁹ occisis ⁊ pditis q̄ eos sequebant: ⁊ sic etiā p̄nti vita eos p̄uauerūt. Ego aūt veni p salute ouiū vt vitā habeāt: ⁊ abūdāti⁹ habeāt in regno celoꝝ. ⁊ hec ē tertia differētia qua se discernit a pseudo ꝓphetis.

THEO. Mystice aūt fur diabol⁹ ē: q̄ vēit tētādo vt furet p cogitatōes illicitas: ⁊ mactet p ꝯsensum: ⁊ deinde p opa destruat.

Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animā su. i dat p ouibus suis. Mercenari⁹ aūt ⁊ qui nō est pastor cui⁹ nō sunt oues ꝓp̄e: uidet lupum uenientē: ⁊ dimittit oues ⁊ fugit: ⁊ lupus rapit ⁊ dispergit oues. Mercenarius autem fugit: quia mercenarius est: et non pertinet ad eum de ouibus.

AVG. Apuit dn̄s duas res q̄s quodāmō clausas posuerat. p̄mo q̄dē scim⁹ qꝛ ostiū ipe ē: nūc aūt ondit qꝛ pastor ē dicēs: Ego sū pa. bo. Supra aūt dixerat pastorē intre p ostiū. si ḡ ipe ē ostiū: quō p seipm intt: Sic ḡ ipe p seipm nouit prēȝ: nos āt p illū: sic intt in ouile p seipm: nos āt p ipm. nos qꝛ xp̄m p̄dicam⁹ p ostiū itram⁹: xp̄s āt seipm p̄dicat. lumē. n. et alia demōstrat: ⁊ seipm. Si aūt p̄positi ecc̄lie q̄ filii sūt: pastores sūt: quō vn⁹ pastor ē: nisi qꝛ sūt illi oēs vni⁹ mēbra pastoris: ⁊ q̄dē q̄ pastor ē: dedit mēbris suis. nā ⁊ petr⁹ pastor: ⁊ ceteri ap̄li pastores: ⁊ oēs bōi ep̄i. Ostiū v̄o nēo nr̄ȝ se dic: h̄ sibi ipe ꝓp̄e tenuit. nō aūt adderet Bonus: nisi essent ⁊ pastores mali. ipsi sunt fures ⁊ latrones aut certe vt multū mercenarij

CHRY. in ho. Atq̄ ei⁹ bonitatis formaȝ quā nos imitemur adiūgit dicēs: Bon⁹ pa. ani. su. po. p oui. suis. fecit qd̄ monuit: ondit qd̄ iussit. p ouibus suis animā suā posuit: vt in sacramēto nr̄o corp⁹ suū et sanguinē verteret: ⁊ oues quas redemerat carnis sue alimēto satiaret. Ostēsa ē nobis de cōtēptu mortis via quā seq̄mur: apposita forma cui imp̄mamur. primū nobis ē exteriora nr̄a misericordit ouib⁹ ei⁹ impēdē postremū vero si necesse sit: etiā in morteȝ aīaȝ nr̄āȝ p eisdē ouib⁹ ministrare. Qui aūt nō dat p ouibus substātiā suā: quādo pro his datur⁹ ē animā suam.

AVG. Nō aūt solus xp̄s hoc fecit: ⁊ tamē si illi q̄ fecerūt: mēbra eiꝰ sunt: idē ipe vnꝰ hoc fecit. ipe eniȝ potuit facē sine illis: illi sine illo n̄ poterāt. AVG. Omēs tamē pastores boni fuerūt: non solū q̄a sanguinē fuderūt: sed quia p ouibꝰ fuderūt. nō.n. fuderūt elatōe: sed charitate. nā ⁊ apud hereticos q̄ ꝑpē iniquitates ⁊ errores suos aliquid molestiarū ꝑpessi fuerūt: nomīe martyrij se iactāt: vt hoc pallio dealbati faciliꝰ furent̄ quia lupi sunt. Nō aūt omnes qui corpa sua in passiōe etiā ignibꝰ tradūt estimandi sunt sanguinē fudisse p ouibꝰ: sed potiꝰ ꝯ oues. dicit.n. ap̄ls: Si tradidero corpꝰ meū vt ardeā: charitatem aūt nō habeā: nihil mihi ꝓdest. Quomodo aūt habet vel exiguā charitatē qui etiā cōuictꝰ nō amat vnitatē: quā dominꝰ cōmendās noluit multos appellare pastores: sed pastorē vnū dicēs: Ego sum pastor bonꝰ. CHRY. Sic igit̄ de cetero dominus de passiōe sua disputabat ondēs q̄n p salute fiēt mundi: ⁊ nō inuitꝰ in hanc venit. Deinde rursus ostēdit signa pastoris ⁊ mercenarij cū dicit: Mercenarius aūt ⁊ qui nō ē pastor cuiꝰ nō sunt oues: videt lupū venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit. GRE. Sūt eniȝ nonnulli qui dū plꝰ terrenā substantiā q̄ȝ oues diligūt: merito nomē pastoris ꝑdūt. nō eni pastor sed mercenariꝰ vocat̄ qui nō p amore intimo oues dn̄icas: sed ad tp̄ales mercedes pascit. Mercenariꝰ quippe est qui pastoris locū tenet: sed lucrū aīaꝝ nō q̄rit: terrenis cōmodis inhiat: honore p̄latōis gaudet.

AVG. de ver. do. Aliud ergo q̄rit in eccl̄ia: nō deum querit. si deū quereret: castꝰ esset: quia legitimū maritū anima deū habet. quisquis a deo querit preter deū aliquid: nō caste deū querit. GRE. in ho. Utrū vero pastor sit vel mercenariꝰ cognosci veraciter nō potest: si occasio necessitatis deest. trāquillitatis eni tp̄e plerūq̄ȝ ad gregis custodiā: sicut verus pastor: sic etiā mercenariꝰ stat. sed lupꝰ veniēs īdicat quo quisq̄ȝ aīo sup gregis custodiā stabat. AVG. de ver. do. Lupꝰ aūt diabolꝰ est: ⁊ qui illum sequit̄. nam dictū est q̄ induti quidā pellibꝰ ouiū: intꝰ sunt lupi rapaces. AVG. sup iohā. Ecce lupꝰ ouis guttur apprehendit: diabolꝰ fideli adulteriū ꝑsuasit: excōmunicādꝰ est. Sed excōmunicatꝰ inimicꝰ erit: insidiabitur: nocebit cū potuerit. vnde taces: nō increpas. lupū veniētē vidisti ⁊ fugisti: corpe stetisti: aīo fugisti. affectōes eni nostre motꝰ animoꝝ sunt. leticia animi diffusio est: tristicia animi cōtractio. cupiditas animi ꝓgressio: timor animi fuga est. GRE. in home. Lupꝰ etiā sup oues venit cū quilibet iniustus ⁊ raptor fideles quosq̄ȝ atq̄ȝ humiles opp̄mit. Sed is qui pastor esse videbat̄ ⁊ nō erat: relīq̄t oues ⁊ fugit. quia dū sibi ab eo ꝑiculū metuit: resistere eiꝰ iniusticie nō p̄sumit. fugit aūt nō mutādo locū: sed subtrahēdo solaciū. Sed cōtra hoc mercenariꝰ nullo zelo accēdit̄: quia dū soluȝ exteriora cōmoda requirit: interiora gregis dāna negligēter patit̄. vnde subdit̄: Mercenariꝰ aūt fugit: quia merce. est: et nō ꝑtinet ad eū de ouibus. Sola ergo causa est vt mercenariꝰ fugiat: q̄ mercenariꝰ ē. Ac si dicat: Stare in ꝑiculo ouiū nō pōt: qui in eo q̄ ouibꝰ p̄est: nō oues diligit: sed lucrū terrenū q̄rit. ⁊ idō oppone se contra periculū trepidat: ne hoc qd̄ diligit amittat. AVG. Si aūt ap̄li pastores fuerūt non mercenarij: q̄re fugiebāt q̄n ꝑsecutōem patiebāt̄: ⁊ hoc dn̄o dicente: Si vos ꝑsecuti fuerit fugite. pulsemꝰ: aderit q̄ apiet.

AVG. ad honorat̄. Fugiāt ḡ dn̄o de ciuitate ī ciuitatē sui xp̄i: ministri ubi ⁊ sacramēti eiꝰ q̄n eoꝝ q̄sq̄ȝ sp̄alr a ꝑsecutoribꝰ q̄rit̄: vt ab alijs q̄ n̄ ita req̄rūt̄ nō deserat̄ eccl̄ia. Cū aūt oim. i. epoꝝ ⁊ cl̄icoꝝ ⁊ laicoꝝ ē cōe ꝑiculū hi q̄ alijs indigēt: nō desiderāt ab his q̄bꝰ indigēt. aut igit̄ ad loca munita oēs trāseāt: aut q̄ hn̄t remanēdi necessitatē: nō relinquāt̄ ab eis per quos eoꝝ eccl̄iastica ē īplēda necessitas. Tūc ergo de locis in q̄bꝰ sumꝰ ꝑmēte ꝑsecutōe fugiendū ē xp̄i ministris: q̄n ibi aut plebs xp̄i n̄ fuerit cui ministret: aut pōt īpleri p alios necessariū ministeriū: q̄bꝰ eadē nō ē cā fugiēdi. Cū aūt plebs manet: ⁊ ministri fugiunt: ministeriūq̄ȝ subtrahit̄: q̄d erit nisi mercenarioꝝ illa fuga dānabilis: q̄bꝰ n̄ ē cura de ouibꝰ. AVG. sup iob. In bonis ḡ noīant̄ ostiū ostiariꝰ pastor ⁊ oues in mal̄ fures ⁊ latrones: mercenarij: lupꝰ. AVG. de ver. do. Diligēdꝰ ē pastor: cauēdꝰ latro: tolerādꝰ mercenariꝰ. Tādiu eni est vtilis mercenariꝰ: q̄ȝdiu nō videt lupū furē vel latronē: cū aūt viderit fugit.

AVG. sup iohā. Nec eni mercenariꝰ diceret̄: nisi acciperet a cōducēte mercedē: filij eternā hereditateȝ patris patiēter expectāt: mercenariꝰ temporalē mercedeȝ cōducti festinānter exoptat: ⁊ tamē per liguas vtroꝝūq̄ȝ diuina christi gloria diffamat̄. Inde ergo ledit: vnde mala facit: nō vnde bona dicit: botrum carpe: spinā caue: q̄ botrꝰ aliq̄n de radice vitis exortus: pēdet in spinis. multi quippe in eccl̄ia ꝯmoda terrena sectātes xp̄m ꝑdicāt: ⁊ p eos vox xp̄i audit̄: ⁊ sequūt̄ oues non mercenariū: sed vocem pastoris per mercenariū.

¶ Ego suȝ pastor bonus ⁊ cognosco oues meas: ⁊ cognoscūt me mee Sicut nouit me pater: ⁊ ego agnosco patreȝ ⁊ animā meam pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo q̄ non sūt ex hoc ouili: ⁊ illas oportet me adducere: ⁊ vocē meā audiēt ⁊ fiet unū ouile ⁊ unus pastor. Propterea me pater diligit: q̄a ego pono animā meā: ut iterū sumā eam. Nemo tolit eā a me: sed ego pono eam a meipō. Potestatē habeo ponendi eam: ⁊ potestatē habeo iterū sumēdi eam. Hoc mandatū accepi a patre meo. Dissentio iterū facta ē inter iudeos ꝑpter sermones hos. Dicebant aūt multi ex ipis: Demonium habet ⁊ insanit. Quid cuȝ audistis? Alij dicebāt: Hec uerba nō sunt demoniū habētis: Nunq̄d demoniū potest cecorū oculos apire?

CHRY. Duos supius malos pmisit dñs: vnũ qui furať ⁊ mactat ⁊ rapit: alteꝝ q̃ nõ phibet: p illũ sediciosos insinuãs: p hũc iudeoꝝ magistros ɔfũdẽs: et nõ pcurãtes creditas oues. Sed ab vtrisq; seipsum xp̃s distixit. ab illis quidẽ qui ad ledẽdũ venerũt: in hoc ꝙ dixit: Ueni vt vitã habeãt. ab his qui ɔtẽnũt lupoꝝ rapinas: ex eo ꝙ p ouib9 aiam ponit: ⁊ iõ q̃si ɔ̃cludẽs subdit: Ego sũ pastor bon9. Sed q̃a supi9 dixerat: ꝙ oues pastoris vocẽ audiũt: ⁊ sequũť eum ne q̃s dicat: Quid ergo dicis de his q̃ tibi nõ credũt ɔ̃sequẽter subdit: Et cognos. oues me. ⁊ cognos. me mee. Qđ ⁊ paul9 oñdit dicẽs: Nõ repellit dñs plebẽ suã quã pściuit. GRE. in ho. Ac si apte dicať: Diligo oues meas: ⁊ ipe me diligẽtes obsequũť. q.n. veritateꝫ nõ diligit: adhuc minime cognouit. THEO. Hinc aũt differẽtiã mercenarij ⁊ pastoris eliciẽs. nã mercenari9 ignorat oues: q: raro visitat eas. pastor vero cognoscit oues pp̃as: tãq; erga eas sollicit9. CHRY. Deide vt nõ estimes parẽ mẽsurã cognitiõis christi ⁊ ouiũ: ɔ̃sequẽter subdit: Sič no. me pa. ⁊ ego cog. prẽm q.d. Ita certissime ipm scio: sicut ipe me: hec ergo ẽ par cognitio. nã sequiť: Et ani. me. po. p oui. meis.

GRE. in ho. Ac si apte dicat: In hoc ɔ̃stat: q̃a cognosco prẽm: ⁊ cognoscor a patre: q: aiam meã pono p ouib9 meis. i. ea charitate qua p ouib9 meis morior q̃tũ prẽm diligã oñdo. CHRY. Hoc etiã dič oñdens ꝙ nõ est errone9: q: ⁊ apl's q̃n seipm voluit ostẽdere veꝝ esse mgr̃m: cõtra pseudo apl'os induxit rõem a piculis ⁊ mortib9 THEO. Seductores.n. nõ exposuerũt aiam suã p ouib9: sed sicut mercenarij deserũt illos qui eos sequebãť. dñs aũt vt nõ caperẽť dixit: Sinite hos abire. GRE. Quia vero nõ solũ iudeam: sed etiã gẽtilitatẽ redimere venerat adiũgit: Et alias oues habeo: que nõ sunt ex hoc ouili

AVG. de ver. do. Loquebať.n. primo de ouili de genere carnis isrl'. erãt aũt aliũ de genere fidei ipius isrl' extra erãt: adhuc in gẽtib9 erãt pdestinati: non dũ cõgregati. Nõ ergo sunt de hoc ouili: quia non sunt de genere carnis isrl': sed erũt de hoc ouili. naꝫ sequiť: Et illos oꝫ me adducere. CHRY. Ostendit vtrosq; dispsos ⁊ pastores nõ hñtes. Sequiť: Et voceꝫ meã audiẽt. Ac si dicat: Quid miramini si hi me sunt secuturi ⁊ vocẽ meã audituri: quãdo alios videbitis me sequẽtes: ⁊ vocẽ meã audiẽtes? deide et futurã eoꝝ pñũciat vniõnẽ. vnde subdit: Et fiet vnũ ouile ⁊ vn9 pastor. GRE. in home. Quasi ex duobus gregib9 vnũ ouile effecit: quia iudaicũ ⁊ gẽtileꝫ populũ in sua fide cõiũgit. THEO. Idẽ nãq; omnib9 est baptismi signaculũ: vn9 pastor verbum dei. Attẽdãt ergo manichei: qm̃ vnũ ouile ⁊ vn9 pastor est noui ⁊ veteris testamẽti. AVG. Quid ergo est Nõ sum missus nisi ad oues que pierũt dom9 isrl'? nisi quia pñtiã suã corpalẽ nõ exhibuit nisi populo isrl': ad gẽtes auteꝫ nõ pexit ipe sed misit. CHRY. Hoc aũt verbũ oportet quod hic positũ est: non necessitatis est demõstratiuũ: sed ei9 quod oĩo fiet. q̃a aũt alienũ dicebãt eum a patre subiũgit: Propterea me pa. dili. quia ego po. ani. me. vt iterũ sumã eam.

AVG. i. q: morior vt resurgã. cũ magno.n. pondẽ dictũ est: Ego pono. Nõ gloriẽť iudei seuire potuerũt si ego voluero ponere aiam meã: q̃d seuiẽdo facturi sunt? THEO. Dilexit aũt pr̃ filiũ: nõ tanq̃ stipẽdia mortis p nobis sustinẽdẽ: dilectiõem suam ei tribuẽs: sed quasi sue quidditatis pp̃etatẽ ingẽito intuẽs dũ ex eadẽ charitate p nobis voluit morteꝫ subire. CHRY. Uel vtiť hic cõdescẽsiõe. q.d. Etsi nihil aliud eẽt hoc suasit mihi amare vos ꝙ vos ita amamini a patre et ego etiã ppř h' diligar ab eo: q: p vobis morior: nõ aũt a patre antea nõ amabať. ⁊ nos sum9 facti amoris ei9 causa. Simil'r aũt ⁊ h' ondere vult: qm̃ nõ inuit9 ad passiõem venit. vnde sequitur: Nemo tollit eã a me: sed ego pono eã a meipso

AVG. iiij. de trini. In quo demõstrauit ꝙ nulla causa peccati vsq; ad mortẽ carnis accesserit: sed q̃a voluit quãdo voluit: ⁊ quomodo voluit. vnde seqť Ptãtẽ ha. po. ani. meã. CHRY. Quia.n. m'totiẽs cõsiliabanť eum interficere dicit: q̃n nolẽte eo inutilis erat hic labor. Ita.n. habeo potestatẽ aiaꝫ meã ponere: vt null9 possit me inuito facere: quod in hominib9 nõ est. nos.n. nõ habem9 potestatẽ aliť ponẽ nisi interficiẽdo nosmetipos: ipe aũt sol9 domin9 est ponẽdi eam. Hoc aũt existẽte vero ⁊ illud ɔ̃stat: ꝙ quãdocũq; voluerit eam suscipe possit. vnde seqtur Et ptãtẽ ha. ite. sumẽ. eam. In quo ⁊ resurrectiõem demõstrauit indubitabilẽ. Ut aũt nõ estimẽt cũ eũ interfecerit derelictũ a patre subiũgit: Hoc mandatuꝫ accepi a patre meo. s. ponẽdi aiam ⁊ sumẽdi. Ex quo nõ est intelligẽdũ: ꝙ pus expectauerit audire: ⁊ op9 ei fuerit discere: sed volũtariũ mõstrauit pcessum: ⁊ cõtrarietatis ad prẽm suspitiõnem destruxit.

THEO. Nihil.n. aliud mãdatũ hic dicit: q̃ ea q̃ ad prẽm cõcordia. ALCVI. Uerbũ.n. nõ vbo accepit mandatũ: sed in verbo vnigenito pris est oĩe mandatũ. Cum autẽ dicit fili9 accipe quod substãtialiter habet: nõ potestas minuiť: sed generatio ei9 ostendiť. pater eni filio quẽ pfectũ genuit: oĩa gignẽdo dedit. THEO. Postq̃ autẽ de se sublimia ostẽderat: mortis ⁊ vite se pncipẽ exp̃mẽs: rursum inducit humilia: sic mira dispositiõe vtraq; ɔnectẽs vt nec minor aut subdit9 patri reputeť: nec dei aduersari9 sed ei9 ptãtis ⁊ cõsilij. AVG. Per h' auteꝫ q̃d dixit de anima sua: instruimur cõtra appollinaristas qui dicũt christũ non habuisse animã humanam. i. rationalẽ. Queram9 aũt quomodo dominus aiam suã ponit: Christ9 eni est verbũ ⁊ homo. i. verbũ ⁊ anima ⁊ caro. christ9 ergo ex eo ꝙ verbũ est ponit aiam ⁊ iteꝝ sumit eã: an ex eo ꝙ aia humana ẽ: ipa se ponit: ⁊ iteꝝ ipa se sumit: an iteꝝ ex eo ꝙ caro est: caro animã ponit ⁊ iteꝝ sumit? Si aũt dixerim9 quia verbũ dei posuit animã suã: ⁊ iteꝝ sũpsit eam: ergo aliquãdo anima illa separata est a dei verbo. Mors eni corp9 ab anima separauit: a verbo auteꝫ animã separatã nõ dico. Si autẽ dixerim9: quia ipa se anima posuit: absurdissim9 sensus est. si eni a vbo separata nõ erat: a seipa poterat separi. Caro ergo ponit animã suã: ⁊ iterũ sumit eã: nõ tamẽ potestate sua: sed potestate inhabitantis carnem. s. verbi.

ALCVI. Et quia lux in tenebris lucebat: ⁊ tenebre eam nõ cõphẽderũt subiũgiť: Dissensio itaq; facta est inter iudeos pp̃ter sermones hos. dicebãt autem multi ex ipsis: Demonium habet ⁊ insanit.

CHRY. Quia enim maiora erãt q̃ sm hominem ea q̃ dicebãť: demoniũ eũ habere dicebãt. sed ꝙ demoniũ nõ habebat ostẽdit aliũ ab his q̃ feč. vñ seqť:

Alij aũt dicebãt: Hec verba nõ sunt demoniũ hñtĩ.
nũquid demoniũ potest cecorũ oculos apire? q.d.
Nec ipa verba demoniũ habẽtis videtur. Si vo nõ
suademini a verbis: ab opib⁹ moueamini. quia ergo
dñs eam que p res ẽst tribuerat demõstratõem: sile
bat de reliquo. Neq̃ eniʒ responsiõe erãt digni: sed
⁊ nos erudiuit mãsuetudinẽ ⁊ lõganimitatẽ omnẽ
ipsi etiã seipos compescebãt: quãdo ab inuicẽ diui
si altercari

Facta sunt autẽ encenia in hiero
solymis: ⁊ hyems erat. Et ambu
labat iesus in templo in porticu salo
monis. Circũdederũt ergo eum iu
dei: ⁊ dicebãt ei: Quousq̃ animaʒ
nostrã tollis? Si tu es christus dic
nobis palam? Respõdit eis iesus:
Loquor uobis: ⁊ nõ creditis. Ope
ra que ego facio in noie patris mei:
hec testimoniũ perhibẽt de me. Sʒ
uos nõ creditis: qa nõ estis ex ouib⁹
meis. Oues mee uocẽ meã audiũt
⁊ ego cognosco eas: ⁊ sequunt me.
Et ego uitam eternã do eis: ⁊ non
peribũt in eternũ: ⁊ non rapiet eas
quisq̃ʒ de manu mea. Pater meus
quod dedit mihi mai⁹ omnib⁹ est: et
nemo potest rapere de manu patris
mei. Ego ⁊ pater unũ sum⁹.

ALCVI. Audiuimus patiẽtiã dei ⁊ inter obpro
bria pdicatõem salutis: sed ipsi obdurati magis euʒ
tentare q̃ʒ ipsi obedire volebãt. vnde dicit: Fa. sunt
aũt ence. in hierosolymis. AVG. Encenia festiui
tas erat dedicatõis tẽpli. Grece. n. cenõ dicit nouũ:
q̃ñcũq̃ nouũ quid fuerit dedicatũ encenia vocatur
CHRY. Dicit. n. diem scõm quã templũ dedicatũ
est: redeũtib⁹ eis a captiuitate babylonis THEO.
Splẽdide ergo psequebãt solẽnitatẽ veluti ppuʒ de
corẽ recuperãte ciuitate post tã lõgã captiuitatem
ALCVI. Uel hec dedicatio in memoriã illi⁹ erat
dedicatõis quã iudas machabe⁹ fecit. Prima. n. de
dicatio a salomone facta est tpe autũni. Secũda a
zorobabel ⁊ iesu sacerdote tpe veris: hec aũt tpe hye
mali. vñ seq̃t: Et hyems erat. BED. Sub iuda eni
machabeo statutũ legit vt eadẽ dedicatio p oẽs an
nos ĩ memoriã solẽnib⁹ renouaret officijs. THE.
Tẽp⁹ aũt hyemis euãgelista exp̃mit: ad oñdẽdũ q p
ximũ eẽt tẽp⁹ passiõis. nã in vere sequẽti passus est
dñs: ⁊ iõ hierosolymis cõuersabat. GRE. ij. mo.
Uel iccirco hyemis curauit tps exp̃mere: vt inesse
iudeoꝶ cordib⁹ malicie frigus indicaret. CHRY.
In hac aũt solẽnitate xps cũ multo studio aderat:
de reliquo. n. iudeã freq̃ẽtabat: qꝛ passio erat in ia
nuis. vñ seq̃t: Et ambu. ie. in tẽ. in porti. salomonis.
ALCVI. Porticus salomonis dr: vbi rex ille ad

orãdũ stare cõsueuerat: ⁊ iõ ex ei⁹ noie cognoiabat
Solẽt aũt portic⁹ q̃b⁹ tẽplũ cingebat ex noie templi
vocari. Si aũt fili⁹ dei in tẽplo in quo caro brutoꝶ
aialiũ offerebat ambulare voluit: q̃tomagis nrãm
orõis domũ in qua caro ⁊ sanguis ei⁹ ɔsecrat visita
re gaudebit THEO. Satagas tu quoq̃ dũ hyems
imminet. i. vita p̃ñs turbinib⁹ iniq̃tatis ɔcussa spũa
les encenias tui tẽpli celebrare: semp renouãdo te
ipm: ⁊ ascẽsiões in corde tuo disponẽs: tũc ies⁹ erit
p̃sto tibi in porticu salomonis: pacificũ statum tibi
tribuẽs sub tegmine p̃p̃o. in seculo aũt futuro nẽo
renouatõis solẽnia celebrare poterit AVG. Quia
ergo iudei friguerãt a diligẽdi charitate ⁊ ardebãt
nocẽdi cupiditate: nõ accedebãt psequẽdo: sed pme
bãt psequẽdo. vnde sequit: Circũ. er. eũ iu. ⁊ dixe. ei:
Quousq̃ ani. no. tollis? Si tu es chri. dic no. palaʒ.
nõ veritatẽ desiderabãt: sed calũniam preparabãt.
CHRY. Opa. n. ei⁹ in nullo incusare valentes: ca
ptiõem quãdã ex verbis cupiebãt inuenire: ⁊ intue
re puersitatẽ illoꝶ. nã cũ p sermonẽ erudit dicũt ei:
Quod signũ ostẽdis? Cũ aũt per opa demõstrat di
cũt ei: Si tu es christ⁹ dic nobis palã. quasi semper
ad cõtrariũ stãtes. sed ⁊ plenũ odio erat qd dicunt
Dic nobis palã. Et nimirũ ipe palã omia dicebat in
festiuitatib⁹ semp assistẽs: ⁊ nihil occulte loq̃batur.
sed ⁊ adulatõnis verba pmittũt dicentes: Quousq̃
aiam nostrã tollis: vt. s. eũ puocãtes aliquã captio
nẽ inueniãt. ALCV. Causant eni q aĩos eoꝶ in
certos ⁊ suspensos dimittendo toleret: q̃ venerat vt
aĩas saluaret. AVG. Querebãt aũt audire a dño:
Ego sum xps. ⁊ fortasse de xpo fm hoiem sapiebãt:
sed diuinitatẽ xpi in pphetis nõ itelligebant. ⁊ sic si
dicẽt: Ego sum xps: fm q illi sapiebãt de semine da
uid: calũniarẽt q sibi arrogaret regiã potestatem.
ALCV. Et sic cogitabãt eũ tradere ptãti presidis
ad puniẽdũ: quasi cõtra augustũ impiũ vsurparet:
quare dñs ita tempauit rñsiõem vt etiã calũniatoꝶ
ora cõcluderet: ⁊ quia xps est fidelib⁹ pãderet: ⁊ de
homie querẽtib⁹ diuinitatis mysteria narrat. vñ se
quit: Rñdit eis ie. Lo. vo. ⁊ nõ credi. ope. q̃ ego fa. in
no. pa. mei: hec testi. phi. de me. CHRY. Quia eniʒ
simulabãt a solo verbo se suaderi qui a tot opibus
nõ sunt suasi: arguit maliciã eoꝶ. q. d. Si opib⁹ non
creditis: qualiter verbis credetis? ⁊ quare nõ credãt
ostẽdit subdẽs: Sed vos nõ creditis: quia nõ estis ex
ouib⁹ meis AVG. Hoc aũt dixit: quia videbat eos
ad sempiternũ interitũ p̃destinatos: nõ ad vitã eter
nã sui sanguinis p̃cio cõpatos: oues. n. sunt credẽdo
pastorẽ seq̃ẽdo. THEO. Postq̃ʒ vo dixerat: Nõ
estis ex ouib⁹ meis. Cõsequẽter induxit eos vt oues
ei⁹ efficiãt dicẽs: Oues mee vo. me. audiũt ALCV.
.i. p̃ceptis meis ex aĩo obediũt. Et ego cognosco eas
.i. eligo. Et sequũt me. h mãsuetudinis ⁊ innocẽtie
viã icedẽdo: ⁊ post ad gaudia eterne vite itrãdo. vñ
sequit: Ego vitam eternã do eis. AVG. Ista sunt
pascua de quib⁹ supra dixerat: Et pascua iueniet. bo
na pascua vita eterna dicit. ibi nulla herba arescit:
totũ viret. Uos aũt calũniã propterea queritis: q̃a
de vita p̃ñti cogitatis. Sequit: Et nõ pi. in eternũ.
Subaudi tanq̃ʒ eis diceret: Uos peribitis i eternũ. q̃a
nõ estis ex ouib⁹ meis THE. Sed quõ videm⁹ iudã
perisse: qꝛ nõ pmãsit vsq̃ ad finẽ? Christus autẽ de

pseuerātibꝰ hoc dixit. Nā siqs sepaꝛ ab ouiū grege: desinēs sequi pastorē: confestim incurrit periculū.

AVG. Quare aūt nō peant subdit: Et nō rapiet eas quisqȝ de manu mea. De illis enim ouibꝰ de quibus diciꝛ: Nouit dominꝰ qui sunt eius: nec lupꝰ rapit: nec fur tollit: nec latro interficit. Securꝰ est de numero illoꝝ qui pro eis nouit quid dedit. HYLA. vij. de trinita. Conscie potestatis hec vox est: at vero vt in natura licȝ dei: tamen ex deo intelligēda sit eius natiuitas subiecit: Pater meus quod dedit mihi: maius omnibꝰ est. Non occultat ex patre esse se natum. quod eni a patre accepit: accepit nascendo: nō postea AVG. Non eni crescēdo: sed nascēdo equalis est: qui semp natus est de patre filius: de deo deus. Hoc ē ergo quod dedit mihi pater: quod maiꝰ oībus est: vt. s. sim verbū eiꝰ: vt sim vnigenitus filiꝰ eius: vt sim splēdoꝛ lucis eius. Ideo ergo nemo rapit oues meas de manu mea: quia nec de manu patris mei. vnde sequiꝛ: Et nemo potest rapere de manu patris mei. Si manū intelligamꝰ potestatem vna est patris ꝛ filij potestas: quia vna diuinitas. Si autem manū intelligamꝰ filiū: manus patris est ipse filius: quod nō ita dictū est tanquā deus pater habeat corporis mēbra: sed qꝫ per ipsum facta sunt omia. Nam solent ꝛ homies dicere manꝰ suas esse alios homies per quos faciūt quod volūt. Aliquādo ꝛ ipsum opus homis manꝰ homīs dicitur: quod fit per manū: sicut diciꝛ quisqȝ agnoscere manū suā cum id quod scriptū sit agnoscit. hoc autē loco manum patris ꝛ filij intelligimꝰ potestatē: ne forte cū hic manū patris ipsum filiū dictū acceperimus: incipiat carnalis cogitatio etiam filij querere filium.

HYLA. vij. de trinita. Ut eniȝ per corporalē significatōnem: virtutē possis eiusdeȝ nosse nature: commemorata est filij manus: manus patris: quia natura ꝛ virtus patris esset in filio. CHRY. Deinde vt nō estimes quia ipe quidē imbecillis est. propter patris autem virtutē in tuto sunt oues subdit: Ego et pater vnū sumus. AVG. Utrūqȝ audi: ꝛ vnum: ꝛ sumꝰ: ꝛ a charybdi ꝛ a scylla liberaberis. Qđ dixit vnū liberat te ab arrio: qꝫ dixit sumus: liberat te a sabellio. Si vnum: nō ergo diuersum. si sumus: ergo pater filius. AVG. vi. de trinita. Unū eni sumus. dictū est: Quod ille: hoc ꝛ ego sm essentiā: non sm relatiuū: HYLA. viij. de trinita. Hec igiꝛ quia heretici negare nō possunt: impietatis sue mendacio negāda corrumpūt. tētant enim id ad vnanimitatis referre cōsensum: vt volūtatis in his vnitas sit: non nature. i. nō per id quod sunt: sed per id quod idem volunt vnū sunt: sed per nature natiuitatē duȝ nihil deus in eo ex se gignēdo eum degenerat vnū sunt. Dūqȝ de manu eius nō rapiunꝛ: nō rapiunꝛ de manu patris: dum in operāte se operaꝛ pater: dum ipe in patre: ꝛ in eo pater est. hoc non prestat creatura: sed natiuitas. nō efficit volūtas: sed potestas. nō loquiꝛ vnanimitas: sed natura. Non negamꝰ igiꝛ vnanimitatem inter patrē ꝛ filiū. nam hoc solēt heretici mentiri: vt cū solam cōcordiā ad vnitatē nō respicimus: discordes eos a nobis affirmari loquāꝛ. sed audiant qꝫ a nobis vnanimitas nō negetur. Unuȝ sunt pater ꝛ filiꝰ natura: honore ꝛ virtute: nec natura eadē: pōt velle diuersa.

Sustulerunt ergo lapides iudei ut lapidarent euȝ. Rñdit eis iesus: Multa bona opera oñdi uobis ex patre meo. Propter qđ eoꝝ opus me lapidatis? Rñderūt ergo iudei: De bono opere non lapidamus te: sed de blasphemia. ꝛ quia tu hō cuȝ sis: facis teipsuȝ deū. Respōdit eis iesus: Nonne scriptū est in lege uestra: quia ego dixi dij estis? Si illos dixit deos ad quos sermo dei factꝰ est ꝛ nō potest solui scriptura: queȝ pater sanctificauit: ꝛ misit in mūdū uos dicitis quia blasphemas: quia dixi filiꝰ dei sum. Si nō facio opera patris mei: nolite credere mihi. Si autem facio: etsi mihi non uultis credere: operibus credite: ut cognoscatis ꝛ credatis: quia pater in me est: ꝛ ego in patre.

¶ AVG. Audierūt iudei: Ego ꝛ pater vnū sumus. ꝛ nō ptulerūt ꝛ more suo duri ad lapides cucurrerūt. vnde diciꝛ: Sustule. lapi. iu. vt lapi. eū HYLA. vij. de tri. Nūc hereticoꝝ furoꝛ iam dño in celis sedēte: pari infidelitate dictis nō obediētes: odiū impietatis exercēt: verboꝝ lapides iniiciūt: ꝛ si possent de throno eum suo in cruce detraherēt. THEO. Dominꝰ aūt oñdēs qꝫ nullā iustā habebāt occasionem furēdi aduersus eū: cōmemorat signa q̄ fecerat nam sequiꝛ: Respō. eis ie. Mul. bo. opera oñ. vo. ex pa. meo. ALCVI. s. in sanitatibꝰ infirmoꝝ: in exhibitōne doctrine ꝛ miraculoꝝ que ex patre oñdi. qa eiꝰ gl'iam p omia quesiui: ppter quod eoꝝ opꝰ me lapidastis? quāuis inuiti confitētur multa beneficia sibi impēsa a christo: sed quod de sua patrisqȝ equalitate dixerat: pro blasphemia deputabāt. vñ seqtur Rñ. ei iu. De bo. ope. nō lapi. te: sed de blasphe. ꝛ qa ho. cū sis: fa. teipm deū AVG. Ad hoc rñderūt qđ dixerat: Ego ꝛ pater vnū sumus. Ecce iudei intellexerūt: quod arriani nō intelligūt. ideo eni irati sūt: qm senserūt nō posse dici: Ego ꝛ pater vnū sumus. nisi vbi equalitas est patris ꝛ filij. HYLA. vij. de tri. Iudeꝰ dicit: Cum sis homo. arriani: Cuȝ sis creatura. vtriqȝ aūt dicūt: Facis te deū. Subiicit eni arrianus: Substātie noue ꝛ aliene deū. vt aūt alterꝰ generis deꝰ sit: aut omnino nec deus. Dicit eni: Nō est filiꝰ ex natiuitate: nō est deꝰ ex veritate: creatura est ꝑstātioꝛ cūctis. CHRY. Dominꝰ aūt nō destruxit opinionē iudeoꝝ estimātiū qꝫ se deo parē dicēt sed magis cōtrariū facit. nam sequiꝛ: Rñ. eis ie. Nōne scp. est in lege vestra AVG. i. vobis dat a Quia ergo dixi dij estis. Deꝰ hoc dicit p pphetaȝ i psalmo hoībꝰ. Et legē appellauit dñs generalr omēs illas

Et legē appellauit dñs generaliter oēs illas scripturas: q̄uis alicubi specialiter dicat legē a ,pphetis eā distinguēs sicuti ē. In his duobus p̄ceptis tota lex pēdet ꝛ ,pphete. Aliquādo aūt in tria distribuit easdē scripturas: vbi ait Opoꝛtebat ipleri oīa que scripta sūt i lege ꝛ ,pphetis ꝛ psalmis de me: Nūc vero etiā psalmos legis nomie nūcupauit: ex q̄bus sic argumētat̄: Si illos dixit deos: ad quos ser. dei fa. est ꝛ nō po. sol. scri. quē pa. sancti. ꝛ mi. i mundū: ꝛ vos dici. q꞉ blasphemas: q꞉ dixi: filiꝰ dei sum. HYLA. vij. de tri. Demōstraturꝰ quidē ꝙ ipe ꝛ pater vnum essent: in eo p̄mo ieptia ridiculi obpꝛobꝛij cōfutat̄: ꝙ i reatū vocaret̄: ꝙ se cū hō eēt: deū faceret. Cū. n. lex huius nomis appellationē sanctis hominibus decerneret: ꝛ s̄mo dei idissolubilis cōfirmaret hāc impartiti nomis ,pfessionē. Jā ergo nō ē crimis: ꝙ se deū cū hō sit faciat: cū eos q̄ homies sūt: deos lex dixerit. Et si a ceteris hominibus nō irreligiosa huiꝰ nominis vsurpatio ē: ab eo homie quē sāctificauit pater: nō impudēter vsurpari videt̄: q꞉ dei filiū se dixerit: cū p̄cellat ceteros ꝑ id qd̄ sanctificatꝰ i filiū est: beato paulo dicēte: ꝙ p̄destiatꝰ ē filiꝰ dei in virtute s̄m spiritū sanctificatiōis. oīs eni hec de homie misso ē ꝙ dei filiꝰ: etiā homis filiꝰ ē. AVG. Uel alit̄ Sanctificauit. i. vt sanctꝰ eēt gignēdo ei dedit: quia sanctū eū genuit. Si aūt s̄mo dei factꝰ ē ad homies vt dicerent̄ dij. ipm verbū dei quō nō ē deꝰ? Si per s̄monē dei homies ꝑticipādo fiūt dij: verbū vnde ꝑticipat̄ nō ē deꝰ? THEO. Uel sanctificauit eū: hoc ē sanxit sacrificari ,p mūdo. In quo ondit̄ur se nō eē deū sicut ceteri. nā saluū facere mundū diuinum opꝰ ē: nō aūt homis deificati ꝑ grāz. CHRY. Uel interim q̄dē vt suscipet̄ s̄mo humiliꝰ locutꝰ ē. postea aūt ad maiꝰ eos reduxit dicēs: Si non facio opa patris mei: nolite credere mihi. ꝑ hͦ ondens ꝙ i nullo minoꝛ ē patre: q꞉ eni substātiā eius ipossibile erat eis videre: ab operū ꝑilitate ꝛ idētitate demonstrationē eiꝰ q̄ s̄m virtutē idissimilitudis ē tribuit. HYLA. vij. de tri. Quid hec adoptio: q̄d indulgētia nomis loci iuenit: ne ex natura dei filiꝰ sit: cū dei filius ex nature paterne opibus credēdus sit: nō exeq̄tur: ac similis ē deo creatura. Neq꞉ eni nature alienē ꝑtās compatur: gerere aūt se nō sua: sed q̄ patris sūt testat̄: ne ꝑ magnificētiā gestoꝝ nature natiuitas auferat̄. Et q꞉ sub sacramēto assumpti coꝛpis nati ex maria: homis ꝛ dei filiꝰ nō itelligebat̄: fides nobis itimat̄ ex gestis cū ait: Si aūt facio: ꝛ si mihi nō vultis credere: opibus credite. Cū eni sacramētū nati homis itelligētiā diuie natiuitatis ipediat: cū diuina natiuitas oē opꝰ suū sub mysterio assūpti hominis exequit̄. Faciēs igit̄ opa patris demōstrare debuit. q̄d eēt opibus credēdū. Nā seq̄t̄: Ut cogno. ꝛ cre. q꞉ pa. i me ē ꝛ ego i pa. Hoc ē illud: Dei filius sum. hoc ē illud: Ego ꝛ pater vnū sumꝰ. AVGV. Nō eni filiꝰ sic dicit: In me ē pater: ꝛ ego i illo: quō possūt dicē hoies: Si ei bn̄ cogitemꝰ: ꝛ bn̄ viuamus i deo sumꝰ: ꝛ deꝰ i nobis ē: quasi ꝑticipātes eiꝰ gratiā ꝛ illumiati ab ipo. Unigenitꝰ aūt dei filius i patre ē: ꝛ pater i illo tāq꞉ equalis.

Querebāt ergo eū apprehēdere ꝛ exiuit de manibus eoꝝ. Et abijt iterū trans ioꝛdanē in eū locum ubi erat iohānes baptizans pꝛimum: ꝛ mansit illic. Et multi uenerunt ad eum: ꝛ dicebāt: quia iohānes quidē signū fecit nullū. Omia aūt q̄cunq꞉ dixit iohānes de hoc: uera erant: ꝛ multi crediderūt in eū.

BEDA: Adhuc iudeos incepta dementia ꝑsistere euangelista ondit dicēs: Querebāt ergo eū apprehēdere. AVG. Nō credēdo ꝛ intelligēdo: s꞉ seuiēdo ꝛ occidēdo. Tu apprehēdas vt habeas. illi apprehēdere volebāt: vt nō haberēt. vn̄ seq̄t̄: Et exiuit de mani. eo. Nō eū apprehēderūt: q꞉ manꝰ fidei nō habuerūt. Sed nō erat magnū verbo eijcere carnē suā de manibꝰ carnis. CHRY. Cū aūt chꝛistꝰ aliq̄d magnū locutꝰ fuerit: recedit velociter: vt sedet̄ eoꝝ furoꝛ ꝑ absentiā eiꝰ: quod vtiq꞉ ꝛ nūc fecit. vn̄ seq̄tur: Et abijt iterū trās ioꝛdanē in eū locū vbi erat iohānes bapti. pꝛimū ꝛ mā. illic. Jō hūc locū euāgelista cōmemoꝛat. vt discas qm̄ ,ppe abijt. vt recoꝛdet̄ eoꝝ q̄ illic facta sūt. ꝛ dicta a iohanne ꝛ testimonij illius. BEDA: Dicit aūt Ubi erat p̄mū. i. a p̄meua etate. Demoꝛāte aūt eo ibi narrat: q꞉ multi venerūt ad eū. vn̄ seq̄t̄: Et multi venerūt ad eū ꝛ dicebāt: q꞉a iohānes quidē fecit signū nullū. AVG. i. nullū miraculū ondit. Nō demonia fugabat: nō cecos illuminauit: nō moꝛtuos suscitauit. CHRY. Uide aūt qualiter syllogismos cōponūt idubitabiles. Johānes quidē dicūt nullū signū fecit: hic aūt facit: quare huiꝰ p̄eminētia ondit̄. Deide ne putet̄ iohannes q꞉ nullū signū fecit idignꝰ testimonio subdūt: Oīa au. quecūq꞉ di. io. de hoc: vera erāt. Quasi dicāt: Et si nullū signū fecerit: tn̄ de hoc oīa veraciter dixit. ergo dicūt: Si iohāni credere opoꝛtebat: multomagis huic: cū illiꝰ testimonio etiā demōstrationē signoꝝ habēti. vn̄ seq̄t̄: Et multi cre. i eū. AVG. Ecce q̄ apprehēderūt ꝑmanētē: nō quō iudei volebāt apprehēdere discedētē. Et nos ergo ꝑ lucernā veniamus ad diē: q꞉ iohānes lucerna erat ꝛ dici testimoniū ꝑhibebat. THEO. Notandū aūt ꝙ crebꝛo dñs educit populos ad solitaria loca: de ꝑfidoꝝ societate eripiēs: vt magis fructificēt: sicut legē veterē datuꝛus eduxit populū in desertū. Mystice aūt recedēs a hierosolymis dñs hoc est a plebe iudaica: ad loca fontes habētia se trāsfert. i. ad ecclesiā ex gentibus q̄ habet fontē baptismi ꝑ quē multi ad chꝛistum accedūt: quasi transeuntes ioꝛdanē. CA. XI.

Erat autē quidā languēs lazarus a bethania: de castello marie ꝛ marthe soꝛoꝛuz eiꝰ. Maria autē erat que unxit dominū unguēto ꝛ extersit pedes eius capillis suis cuiꝰ frater lazarꝰ infirmabat̄. Miserūt ergo soꝛoꝛes eius ad eū dicētes: Dñe ecce quē amas

infirmabaꝛ. Audiēs autē iesus dixit eis: Infirmitas hec non est ad mortē: sed ꝓ gloria dei ut glorificeꝛ filius dei per eā. Diligebat autē iesus martham ⁊ sororem eius mariam ⁊ lazarum.

BEDA: Dixerat euāgelista dñm trās iordanē abisse: tūcqꝫ lazarū cōtigit īfirmari. vñ dicit: Erat quidā lan. la. a be. Hinc ē qꝫ in q̄busdā exēplaribꝰ copulatiua cōiunctio Et: posita inueniꝛ: vt sequentia verba supioribꝰ cōnexa videanꝛ. Interpretaꝛ aūt lazarus adiutꝰ. Inter oēs eni mortuos quos dñs suscitauit: hic magis ab eo adiuuaꝛ: quē ñ solū mortuū: sed quadriduanū suscitauit. AVG. Inter oīa eni miracula que fecit dñs lazari resurrectio p̄cipue p̄dicaꝛ. Sed si attēdamꝰ q̄s fecerit: delectari debemꝰ potiꝰ q̄ꝫ mirari. Ille suscitauit hominē qui fecit hominē. plus eni ē hominē creare q̄ꝫ resuscitare. Infirmabaꝛ aūt in bethania lazarꝰ. vñ dicit: A bethania de castello marie ⁊ marthe sororū eiꝰ. Qd̄ castellū erat ꝓximū hierosolymis. ALCVI. Et q͛ plures femīe huiꝰ nomīs erāt: ne erraremꝰ ī nomīe ostēdiꝛ ex notissima actiōe. nā sequiꝛ: Maria aūt erat q̄ vnxit dñm vnguēto: ⁊ extersit pedes eiꝰ capillis suis: cꝰ frater lazarꝰ īfirmabaꝛ. CHRY. Igiꝛ p̄mū q̄dē illud necessariū discere: q̄m hec nō fuit illa meretrix que ī luca legiꝛ. Hec eni honesta fuit ⁊ studiosa circa christi susceptionē. AVG. de cō. euā. Uel aliter Hoc dicēs iohānes attestaꝛ luce: q̄ h̄ ī domo pharisei cuiusdā simonis factū eē narrauit. iā itaqꝫ h̄ maria fecerat. Qd̄ aūt ī bethania rursus fecit aliud est: qd̄ ad luce narrationē nō ꝑtinet: sed ꝑiter narraꝛ a tribus. AVG. de ver. do. Inuaserat igiꝛ lazarū ꝑnicies inimica līguoris miserādi homīs: corpꝰ quotidie edax febris īcendiū cōsumebat. Aderāt āt due sorores languēti: ⁊ casum dolētes iuuenis egrotantis lectulo iugiꝛ īherebāt. vñ de eis mox subdiꝛ: Miserūt ergo soro. eiꝰ ad eū dicētes: Dñe ecce quē amas īfirmatur. AVG. sup iohānē: Nō dixerūt veni ⁊ sana. nō ause sunt dicere: Ibi iube ⁊ hic fiet. sed tm̄ mō: Ecce quē amas īfirmabaꝛ. q. d. sufficit vt noueris: nō eni amas: ⁊ deseris. CHRY. Per hoc ei ad miserendū volūt attrahere christū: adhuc eni ei q̄si homī intēdebāt. iō aūt nō iuerūt ad christū sicut cēturio ⁊ regulꝰ. sed mittūt: q͛ vehemēter cōfidebant de christo: ꝓpter multā familiaritatē: quā habebāt ad eū: ⁊ q͛ a luctu detinebanꝛ. THEO. Et q͛ mulieres erāt quas nō decet de facili domū exire. Multā aūt deuotionē ⁊ fidei magnitudinē exp̄mūt dicētes: Ecce quē amas īfirmaꝛ. tantā eni potētiā in dño eē credebant. qꝫ mirū videreꝛ qualiter virū sibi dilectū īfirmitas potuerit occupare. Seq̄ꝛ: Audiēs aūt iesus dixit eis: Infirmitas hec nō ē ad mortē. q͛ ip̄a mors nō erat ad mortē: sed potiꝰ ad miraculū: quo facto crederēt homīes ī christū: ⁊ vitarent verā mortē. vñ seq̄ꝛ. Sꝫ ꝓ gloria dei. Ubi ex obliquo dñs deū se dixit cōtra hereticos q̄ dicūt: qꝫ filiꝰ dei nō sit deꝰ. ꝓ gloria ergo cuiꝰ dei audi q̄d sequiꝛ: Ut glorificeꝛ filiꝰ dei ꝑ eā. i. īfirmitatē. CHRY. Hoc autē vt: nō ē causale: sed euētus. Nā euenit q̄dē aliūde infirmitas. vsus ē aūt ea in gloriā dei. Sequiꝛ: Diligebat aūt iesus marthā ⁊ soro. eiꝰ. ma. ⁊ lazarū. AVGV. Ille languēs: ille tristes: omnes dilecti. Habebāt ergo spem q̄m diligebanꝛ ab eo q̄ ē dolētiū consolator: languētiū saluator. CHRY. Per hoc etiā erudit nos euāgelista nō tristari siq̄ īfirmitas facta fuerit circa bonos viros: ⁊ dei amicos.

Ut ergo audiuit quia infirmabatur tūc quidē mansit in eodē loco duobus diebus. Deinde post hec dicit discipulis suis: Eamꝰ in iudeam iterū. Dicūt ei discipuli Rabbi: nūc querebāt te iudei lapidare: ⁊ iterū uadis illuc? Rñdit iesꝰ: Nōne duodecim sūt hore diei? Si quis ambulauerit in die non offendit: q͛ lucem huius mūdi uidet. Si autē ābulauerit ī nocte offēdit: q͛ lux nō ē in eo.

ALCVI. Dñs nūciata īfirmitate lazari quousqꝫ quadriduū cōpleretꝛ. sanare distulit vt mirabiliꝰ suscitaret. vñ dicit: Ut aūt audiuit q͛ īfirmabaꝛ: tunc q̄dē māsit ī eodē loco duobꝰ diebꝰ. CHRY. vt. s. expiraret ⁊ sepeliretꝛ ⁊ dicāt: Qm̄ fetet vt nullꝰ posset dicere q̄m nōdū defunctū eū suscitauit. Sed stupor fuit ⁊ nō mors. Seq̄ꝛ: Deinde post hec dicit discipulis suis. Eamꝰ ī iudeā iterū. AVG. Ubi pene fuerat lapidatꝰ: q͛ ꝓpterea īde discessisse videbaꝛ ne lapidaretꝛ. Discessit eni vt hō. Sed ī redeūdo quasi oblitus īfirmitatē: ostēdit ꝑtātē. CHRY. Nusq̄ꝫ autē alibi dñs p̄dixit discipulis quo iturꝰ eēt: sed h̄ exp̄dicit: q͛ formidabāt vehemēter: vt nō repēte eos conturbet. Nā sequiꝛ: Dicūt ei discipuli: Rabbi: nūc q̄rebāt te iudei lapidare ⁊ tu iterū vadis illuc? formidabāt ꝓ eo ⁊ ꝓ seip̄is. nōdū eni erāt ī fide firmati. AVG. Cū aūt vellēt dare cōsiliū homīes deo: discipuli magistro: corripuit eos. vñ sequiꝛ: Rñdit iesus: Nōne. xii. hore sūt diei. Ut eni diē se ostēderet. xii. discipulos elegit. In hoc aūt verbo nō ip̄m iudā: sed successorē eius ꝓuidebat. Juda eni cadēte successit matthias: ⁊ duodenariꝰ numerꝰ māsit. Hore ergo illustrenꝛ a die: ⁊ ꝑ horarū p̄dicationē credat mundus ī diē. Me ergo sequimini: si nō vultis offendere. vñ subdit: Siq̄s ambu. ī die. nō offēdit: q͛ lucem huiꝰ mūdi videt. Siq̄s aūt ambu. in nocte offendit: q͛ lux nō ē in eo. CHRY. q. d. q̄ sibi nihil conscius est neq̄cie: nihil patieꝛ versutie. Qui vero mala agit patieꝛ. Itaqꝫ nō oportet formidare: nihil eni dignū morte gessimꝰ. Uel aliter: Siq̄s lucē huius mūdi videt: securꝰ ē: multomagis q̄ mecum ē: nisi amouerit se a me. THEO. Quidā vero hūc diē itelligūt tempus p̄cedēs passionē: noctē vero ip̄am passionē. Dicit ergo eis Dū dies ē. i. dū nō iminet tēpus passionis: nō offēdetis. Nō eni vos ꝑsequenꝛ iudei. Cum aūt nox venerit passionē ꝓpriā dico: extūc noctem possidebitis angustiarū.

¶ Hec ait: ⁊ post hec dicit eis: La
zarus amicus noster dormit: sed ua
do ut a somno excitē eū. Dixerunt
ergo discipuli eius: Dn̄e si dormit:
saluꝰ erit: Dixerat aūt iesus de mor
te eiꝰ: illi autē putauerūt q̄ꝛ de dor
mitione somni diceret. Tūc ergo ie
sus dixit eis manifeste: Lazarꝰ mor
tuus ē: ⁊ gaudeo ꝓpter uos ut cre
datis qm̄ nō erā ibi. Sed eamus ad
eū. Dixit ergo thomas qui dicitur
didymꝰ ad cōdiscipulos: Eamus ⁊
nos ⁊ moriamur cū eo.

¶ CHRY. Posita vna cōfortatiōe discipulorū: hic
alio mō eos confortat ondēs: qm̄ nō hierosolymaꝫ
debēt ire: sed i bethaniā. vn̄ dicit: Hec ait: Et pꝰ hec
dicit illis. Lazarꝰ amicꝰ noster dormit: sed vado vt a
somno excitē eū. q. d. Nō eo rursus disputaturꝰ cō
tra iudeos: sed amicū nostrū excitaturꝰ. ꝓpter h̄ er
go dicit: Amicꝰ noster: vt ondat necessariū suū aduē
tū. AVG. Quod aūt dixit Dormit: verū dixit. dn̄o
dormiebat: hominibus mortuꝰ erat q̄ eū suscitare nō
poterāt. Nā dn̄s tāta facilitate excitabat de sepul
chro: quāta tu excitas dormientē de lecto. Ergo fm̄
potētiā suā dixit dormientē: sicut ⁊ apostolꝰ dicit:
De dormiētibꝰ aūt nolo vos ignorare: dormientes
appellauit: q̄ꝛ resurrecturos prenūciauit. Sed qūo i
terest i ipis q̄ quotidie dormiūt ⁊ exurgūt: q̄d quisqꝫ
videat i somnis: alij sentiūt leta somnia: alij torquē
tia: Sic vnusq̄sqꝫ cū cā sua dormit: cū cā sua surgit.

CHRY. Discipuli aūt ipedire voluerūt eiꝰ aduen
tū i iudeā. vn̄ seq̄t: Dixerūt ergo discipuli eius; Dn̄e
si dor. sal. erit. Solet enī eē somnꝰ egrotātiū salutis
inditiū. q. d. Si dormit n̄ igit̄ vtile ē: q̄ tu vadas ad
excitandū eū. AVG. Qūo ergo itellexerūt discipu
li sic rn̄derūt. vn̄ seq̄t: Dixerat aūt iesus de morte eꝰ
illi vero putauerūt q̄ de dormitiōe somni diceret.

CHRY. Si vero q̄s dicat: qūo nō cognouerūt di
scipuli mortuū eē ab eo q̄d dixit: Uado vt excitē il
lū. stultū enī erat eū ire ꝑ tot stadia: vt lazarū a som
no excitaret. Istud dicemꝰ: qm̄ estiabāt h̄ enigma
eē qualia multa loquebat̄. AVG. Quia ergo ob
scure dixerat: Dormit: manifestat q̄d dixerat. vn̄ seq̄
tur: Tūc ḡ dixit eis ie. mani. Laza. mor. ē. CHRY.
Nō aūt hic adiecit: Uado vt resuscitē eū. nō enī vo
lebat verbis ꝓdicere q̄d ꝑ opa debebat certificare:
vanā gloriā vbiqꝫ nos fugere docēs: Et q̄ nō opor
tet simpliciter ꝓmittere. Sequit̄: Et gaudeo ꝓpter
vos vt credatis: qm̄ nō erā ibi. AVG. Eger enī nō
mortuꝰ fuerat nūciatus: sed qūo lateret eū q̄ creaue
rat: ad cuiꝰ manꝰ aīa morētis exierat. Ait ergo: Gau
deo ꝓpter vos vt credatis: qm̄ nō erā ibi. vt iā icipe
rēt admirari: q̄ꝛ dn̄s poterat dicere mortuū: q̄d nec
viderat: nec audierat. Ubi meminisse debemus q̄
adhuc etiā ipoꝝ discipuloꝝ miraculis edificabat̄ fi
des: nō vt eē inciperet. sed vt q̄ ceperat cresceret. q̄d ḡ di

cit: Ut credatis: itelligēdū ē vt amplius robustiusqꝫ
credatis. THEO. Intellexerunt autē quidā h̄ sic:
Gaudeo inq̄t ꝑ vobis. nā cū illic nō extiterim: ꝯfert
ad maioritatē fidei vestre: qm̄ si astitissem egrotāteꝫ
curassem: q̄d eēt modicū signū ad mee virtutis indi
ciū. q̄a vero me absente superuenit mors: potiꝰ in fide
mea corroboramini: cū videbitis me posse etiā defū
ctū putrescētē resuscitare. CHRY. Igit̄ oēs disci
puli quidē timebāt iudeos: sup alios vero thomas.
vn̄ seq̄t: Dicit ergo thomas q̄ dicit̄ didymꝰ ad con
discipulos: Eamꝰ ⁊ nos ⁊ mori. cū eo. Infirmior ei
erāt alijs ⁊ ifidelior: postea oībus fortior factꝰ est ⁊
irrep̄hēsibilis: q̄ solꝰ orbē terrarū ꝑcurrit: ⁊ i medijs
plebibꝰ voluebat̄ volētibꝰ eū interficere. BEDA:
Uel castigati discipuli supioribus dn̄i verbis nō au
si sūt vltra cōtradicere. Sed thomas p̄ oībus socios
hortat̄: vt irēt ⁊ morerent̄ cū eo. In quo magna eiꝰ
videt̄ eē constantia. Sic enī loquebat̄: quasi facere
posset que alios hortābat̄: immemor sue fragilitatis
sicut ⁊ petrus.

¶ Uenit itaqꝫ iesus: ⁊ inuenit eū q̄
tuor dies iā in monumēto habentē.
Erat autē bethania iuxta hierosoly
maꝫ quasi stadijs qndecim. Multi
autē ex iudeis uenerāt ad marthaꝫ
⁊ mariā ut cōsolarent̄ eas de fratre
suo. Martha ergo ut audiuit: q̄a ie
sus uenit occurrit illi: maria autem
domi sedebat. Dixit ergo martha
ad iesum: Dn̄e si fuisses hic: frater
meꝰ nō fuisset mortuꝰ. Sed ⁊ nunc
scio q̄ꝛ quecūqꝫ poposceris a deo da
bit tibi deus. Dicit illi iesus: Resur
get frat̄ tuꝰ. Dicit ei martha: Scio
q̄ꝛ resurget in resurrectiōe in nouis
simo die. Dicit ei iesus: Ego suꝫ re
surrectio ⁊ uita. Qui credit i me ēt
si mortuꝰ fuerit uiuet: ⁊ oīs q uiuit
⁊ credit i me non morit̄ in eternū.
Credis hoc? Ait illi: Utiqꝫ domie
Ego credidi: q̄ꝛ tu es christꝰ filiꝰ dei
q in hūc mundū uenisti.

¶ ALCVI. Dn̄s ad h̄ veīre distulerat: vt quadriduū
ipleret̄: vt lazarꝰ gloriosiꝰ resuscitaret̄. vn̄ dicit̄: Ue
nit itaqꝫ ie. ⁊ iue. eū q̄. di. iā i mo. habētē. CHRY.
Māserat enī dn̄s duobꝰ diebus: ⁊ an̄ duos dies ve
nerat nūcius. In qua die lazarꝰ ē defunctꝰ: ipe aūt
quarta die accessit. AVG. De quatuor aūt diebus
multa dici possūt. Diuersis enī modis vna res signi
ficari pōt: Est enī vnꝰ dies mortis quē hō trahit de
mortis ꝓpagie. Sed ⁊ legē naturalē trāsgrediūt̄ ho
mies: ecce alter dies mortis. Lex etiā scripture data

ē viuinit⁹ p morsen ꝛ ipa cōtēnit. Adde tertiū diē mortis.venit euāgeliū ꝛ ipm trāsgrediunt homines Ecce quart⁹ dies mortis:etiā ad tales excitādos do min⁹ nō dedignatur accedere. ALCVI. Aliter: Primū peccatū extitit latio ī corde:secūdū cōsēsus: tertiū factū:quartū cōsuetudo.Seqͥt:Erat au.be.iu xta hiero.quasi stadijs.xv. CHRY. Quod erat mi liaria duo. Hoc aūt dicit ad oñdendū ꝙ cōgruum fuit multos iudeoꝝ a hierosolymis adesse. vñ sub dit:Multi aūt ex iu.vene.ad ma.ꝛ mar.vt cōso.eas de fra.suo.Sed qūo iudei cōsolabāt dilectas a chri sto:cū iā statuissent ꝙ siqͥs christū cōfiteretur extra sy nagogā fieret.Sed pp calamitatis necessitatē:aut qͥ si nobiles has mulieres reuerētes eas ɔsolabāt:aut qꝛ hi aderāt q̄ nō mali erāt. multi eniꝫ ex ipis crede bāt.Hoc āt dicebat euāgelista:ad oñdendū ꝙ laza rus vere mortu⁹ erat. BEDA: Nōdū aūt dñs ca stellū introierat.vñ adhuc extra castellum posito oc currit martha.vñ seqͥt: Martha au.vt au.qꝛ ie.ve. occurrit illi.Maria au.do.se. CHRY. Nō aūt as sumit sororē obuiā christo vadēs.vult eñi singulari ter christo loqͥ ꝛ quod factū ē ei annūciare. cū vero eā ī bonā spē duxit:tūc abijt ꝛ vocat mariā. THE. Primo itaqꝫ nō pādit sorori:volēs astātes hoc late re:qm̄ si pcepisset maria christū accedere: obuiā iret ꝛ comitarent eā p̄sentes iudei:qͥbus notuꝫ fore ad uentū iesu martha nolebat.Seqͥt:Dixit autem mar tha ad iesū:dñe si fu.hic fra.me.nō fuisset mortu⁹.

CHRY.Credebat eñi ī christū:sed non vt oporte bat.nōdū eñi cognoscebat:qm̄ deus erat. ꝛ iō dice bat:Si fuisses hic:frater meus nō fuisset mortuus.

THEO. Quasi diffidens qm̄ etiā absens si vellet: posset phibere mortē fratris sui. CHRI. Nōdum ēt cognoscebat ꝙ ppria virtute hoc faceret:qḋ ap paret ex hoc qḋ subdit: Sed ꝛ nūc scio qꝛ quecūqꝫ poposceris a deo dabit tibi de⁹:vt de virtuoso quo dā ꝛ approbato viro loquēs. AVG. Nō aūt dicit ei Rogo te vt resuscites fratrē meū.vñ eñi sciebat:si fratri eius resurgere vtile fuerat:hoc tm̄ dixit:Scio qꝛ potes si vis facere:vtrū facias:iudicij tui ē: nō p̄ sumptiōis mee. CHRY. Dñs āt vtraqꝫ quē nō co gnoscebat:eā docuit.vñ seqͥt:Dixit ei ie.resur.fra.tu us.Nō dixit petā vt resurgat.sed si diceret:Nō indi geo adiutorio:a meipo oia facio:valde fuissꝫ graue mulieri.sed h̄ dicere Resurget:mediū erat. AVG. Ambiguū āt fuit ꝙ dixit Resurget.Nō ei ait Mō. ꝛ iō seqͥt:Dicit ei mar.Scio qꝛ resurget ī resurrectio ne ī nouissi.die.De illa resurrectōe secura sū:de hac īcerta sū. CHRY.Audierat aūt mulier mlta a xp̄o de resurrectiōe loquēte.dñs āt māifesti⁹ suā oñdit auctoritatē.nā subdit:Dicit ei ie.Ego suꝫ resur.ꝛ vi. oñdēs qm̄ nō īdiget alio adiutorio.si eñi alio adiu torio īdiget:q̄liter erit resurrectio:Si vero ipe est vi ta:nō loco circūcludit:sed vbiqꝫ exñs pōt sanare.

ALCVI. Jō ego sum resurrectio qꝛ vita p quē tūc cū alijs resurget p eūdē pōt ꝛ mō resurgē. CHRY. Jlla ergo dicēte quecūqꝫ petieris:ipe dicit:Qui cre. ī me ēt si mor.fue.vi.oñdēs qm̄ ipe ē tributor bono rū:ꝛ ab ipo oportet petere:p h̄ aūt ei⁹ itellectū ele uat.nō eñi h̄ erat solū qḋ querebat:vt solū lazarum suscitaret:sed ēt oportebat eā ꝛ q̄ p̄sentes erāt disce re resurrectionē. AVG.Dicit ergo Qui cre.in me

ēt si mor.fu.ī car.Viuet in aīa.donec resurget caro nūqꝫ postea moritura.Nā vita aīe fides ē.Seqͥtur: Et ois q̄ vi.ī car.ꝛ cre.ī me.ēt si moriat ad tēp⁹ per mortē carnis Nō morieẗ ī eternū. ALCVI.Pro pter vitā spūs ꝛ imortalitatē resurrectōis.Sciebat aūt dñs quē nihil latet ꝙ h̄ credebat:sed cōfessiōē ē q̄ saluaret q̄rit.vñ seqͥt:Credis h̄? Ait illi vtiqꝫ dñe ego cre.qꝛ tu es christ⁹ fili⁹dei viui:ī hūc mun.ve.

CHRY.Videt mihi nō itellexisse mulier qḋ dictū ē:sed qm̄ magnū qḋ erat itellexit: non tm̄ cognouit qḋ ē.ppterea aliud iterrogata aliud rñdit AVG. Vel alir:Qm̄ h̄ credidi ꝙ filius es dei:credidi qꝛ tu es vita:qꝛ ꝛ q̄ credit ī te ēt si moriat viuet.

¶ Et cuꝫ hec dixisset: abijt ꝛ voca uit mariā sororē suā silētio dicens: Magister adest: ꝛ uocat te. Jlla ut audiuit surrexit cito: ꝛ uenit ad cuꝫ nondū eñi uenerat iesus in castellū: sed erat adhuc in illo loco ubi occur rerat ei martha. Judei ergo q̄ erāt cū ea ī domo ꝛ cōsolabant eā: cū ui disset mariā qꝛ cito surrexit ꝛ exijt: secuti sūt eā dicētes. Quia uadit ad monumentuꝫ ut ploret ibi. Maria ergo cū uenisset ubi erat iesus uidēs cū:cecidit ad pedes eius: ꝛ dixit ei: Domine si fuisses hic non esset mor tuus frater meus.

¶ CHRY.Ex virtute smonū christi īteri martha lu crata ē luct⁹ dissolutionē.ea eñi q̄ ad magistrū erat deuotio:ñ pmittebat eā sentire pītia q̄ luctū īduce re poterāt.vñ dr̄: Et cū hec dixisset: abijt ꝛ vo.ma. soro.suā silē. AVG.Aduertēdū ꝙ suppssam voceꝫ silētiū nūcupauit. nā qūo siluit:cū subdatur dicēs: Magister adest ꝛ vocat te. CHRY. Jō āt occulte sororē vocat:ñ ei sciuissent iudei christū aduenire re cessisset:ꝛ nō fuisset testes miraculi AVG.Aduer tendū etiā quē admodū euāgelista non dixerit: vbi vel qm̄ vel qūo mariā dñs vocauerit: vt h̄ in verbis marthe poti⁹ itelligeret narratiōis breuitate suata

THEO.Siue ēt ipam christi p̄sētiā vocationē re putauit q.d.Jnexcusabile ē vt eo p̄sente tu nō exe as obuiā ipi. CHRY.Oibus aūt assidētib⁹ illa lu gēs ꝛ plāgēs nō expectauit ad se vēire magistrū ne qꝫ dignitatē fruauit:neqꝫ a luctu detēta ē sed surgēs cōfestim obuiauit.vñ seqͥt:Jlla vt audi.surre.cito ꝛ ve.ad cū. AVG.Ex quo patet ꝙ nō illā p̄uenisset martha si ei not⁹ fuisset aduētus iesu.Seqͥt: Nōdū eñi venerat ie.ī castel.sed erat adhuc ī illo loco vbi occurrerat ei martha. CHRY.Vacāti⁹ ei ibat: vt nō videat inijcere seipm miraculo:sed rogari ab a lijs. Hoc igiẗ vult occulte euāgelista insinuare:aut qꝛ cito currebat:vt anticiparet eū veniētē. venit āt nō sola:sed oēs trahēs iudeos.vñ seqͥt: Judei igi.q̄ erāt ī domo cū ea:ꝛ cōsola.eam cū vidis.ma.ꝙ cito

surre. ⁊ exiit secuti sūt eā dicētes: q2 va. ad mo. vt ploret ibi. AVG. Hoc pmuit ad euāgelistā narrare vt videamꝰ que occasio fuerit ꝙ plures ibi essēt: qñ lazarꝰ resuscitatꝰ ē: vt tā grāde miraculū quadriduani mortui resurgētis testes plures inueniret. Sequit Maria ergo cū venis. vbi eēt iesus: vidēs eū ceci. ad pedes eiꝰ. CHRY. Feruētior hec sorore erat. nō eī turbā verecūdata ē: nec suspicionē timuit quam de christo iudei habebāt cū aliq̄ inimicorū christi itererēnt: sed oīa cōtēpsit hūana ꝑsente magistro ⁊ soli se dabat ei q̄ ad magistrū honori. THEO. Quāuis ēt diminutiue se videbat habere dicēs: Dñe si fuisses hic fra. meꝰ ñ fuis. mor. ALCVI. q. d. Dū nobiscū ꝑsens fuisti: nō morbꝰ: nō īfirmitas aliqua apparere ausa ē: apud quas vita nouerat hospitari. AVGV. de ver. do. O īfidelis cōuētio te adhuc posito ī seculo lazarꝰ amicꝰ morit. Si amicꝰ morit inimicꝰ q̇d patiet: parū ē si nō tibi soli supi fuiūt. Ecce tuuz dilectū īferi rapuerūt. BEDA: Nō āt omīa dixit maria q̄ martha ꝓtulerat: q2 cōsueto hoīm more lachrymis: non omnia que voluit ⁊ in animo habuit proferre potuit.

Jesus ergo ut uidit eā plorantē: ⁊ iudeos q uenerāt cū ea plorantes īfremuit spiritu ⁊ turbauit seipm ⁊ dixit: Ubi posuistis eū? Dicunt ei: Dñe ueni ⁊ uide. Et lachrymatus ē iesus. Dixerunt ergo iudei: Ecce qūo amabat eū. Quidā aūt ex ipis dixerūt: Nō poterat hic q aperuit oculos ceci nati facere ut hic nō moreret. Jesus ergo rursuz fremens in semētipo: uenit ad monumentū. Erat aūt spelūca: ⁊ lapis suppositꝰ erat ei. Ait iesus: Tollite lapidē. Dicit ei martha soror eiꝰ q mortuꝰ fuerat: Dñe iā fetet: quadriduanꝰ ē ei. Dicit ei iesus: Nōne dixi tibi: qm̄ si credideris uidebis gloriā dei? Tulerunt ergo lapidem.

CHRY. Marie loquēti nihil christꝰ loquit: neq3 ea dicit q̄ sorori dixerat. turba eni aderat multa ⁊ ñ erat tēpꝰ illorū verborū. Sed cōdescēdit ⁊ humiliatur: humanā naturā denudās: q2 eni miraculū magnū rat futurū: ⁊ multos ꝑ id lucraturꝰ sua condescēsione attrahit testes: ⁊ humanā mōstrat naturā vñ dicit: Jesus ergo vt vidit eā plorantē: ⁊ iu. q̄ ve. cū ea plo. īfre. spū ⁊ turba. semetipm. AVG. Quis eni eū posset nisi ipe turbare? Turbatꝰ ē christꝰ: q̇a voluit. esuriuit: q2 voluit. i illius ptāte erat sic vel sic affici vel nō affici. Uerbū eni aīam suscepit. ⁊ carnē totiꝰ hoīs sibi coaptās: i ꝑsone vnitate naturā: ac ꝑ h̄ vba sūma ptās ē: fm volūtatis nutū turbat īfirmitas. THEO. Ad approbādā eni cōditionē humanā iubet ei qđ suū ē ꝓsequi: nec nō īiūgit ei virtute spūssancti illāq3 cōpescit. Hec aūt cūcta naturā pati dñs cōminet: cū approbādo ꝙ hō verꝰ ⁊ nō apparēs fuerat: tū etiā nos monēdo: ac metā mestitie ⁊ iocūditati īponēdo. Nā ex toto nec compati nec merē ferreū: ac hoīū exuberātia muliebre. Seqt Et dixit. vbi posuistis eū? AV. de. v. do. Nō solū sepulti ignorare credi debuerat: sz fidē ppuli approbare volebat. CHRY. Nō eni vult ipe se inijcere: sed oīa ab alijs discere ⁊ rogatꝰ facere vt ab oī suspitione eripiat signū. AVG. lib. lxxxiij. que. Qđ ⁊ interrogat vocationē nostrā q̄ fit ī occulto arbitror significare. Predestinatio eī nostre vocatiōis occulta ē: cuiꝰ secreti signū ē iterrogatio dñi quasi nesciētis cū ipi nesciamꝰ. vel ꝙ ignorare se peccatores alio loco dñs ondit dicēs: Nō noui vos. q2 ī disciplina ⁊ ꝑceptis eiꝰ nō sūt peccata. Seqt: Dicūt ei: dñe veni ⁊ vide. CHRY. Nondū eni aliqđ signū resurrectiōis mōstrauerat: vñ ita videbat iturus vt lachrymaturꝰ: nō vt resuscitaturꝰ. ꝓpter h̄ ei dicūt: Ueni ⁊ vide. AVG. Uidet aūt dñs qñ miseret. vñ illi dicit: Uide humilitatē meā ⁊ laborē meuz: ⁊ dimitte oīa peccata mea. Seqt: Et lachry. ē ie. ALCVI. Quia fons pietatis erat: flebat ꝓ pte humanitatis: quē resuscitare poterat ꝑ potentiam diuinitatis. AVG. Quare aūt fleuit christꝰ: nisi q2 hoīes flere docuit? BEDA: Est aūt hoiz cō suetudo caros suos mortuos lugere. Scdm hāc cōsuetudinem iudei dñm flere putabāt. vñ subdit: Dixerūt ergo iu. ecce qūo ama. eū. AVG. Quid ē amabat eū? Nō veni vocare iustos: sed peccatores ad penitētiā. Sequit: Quidā āt ex ipis dixe. Non pote. hic q̄ ape. ocu. ceci nati facere vt hic nō moreret? Plus ē qđ facturꝰ ē: vt mortuꝰ suscitet. CHRY. Erāt aūt ex inimicis eius q̄ h̄ dixerūt. Ex q̇bus igit oportebat eiꝰ admirari virtutē: ex his ei detrahūt. s. ex illumiatiōe ceci nati quasi nec illo miraculo facto. Jn hoc etiā se ostēdūt eē corruptos: q2 nōdū christo adueniēte ad monumētū: passumūt accusatiōes nō expectātes rei finē. Seqt: Jesus ergo rur. fremēs in semetipo ve. ad monu. Studiose euāgelista frequēter dicit ꝙ lachrymatꝰ ē ꝙ fremuit: vt discas ꝙ vere nostrā naturā īduit. Quia eī hic magis alijs euangelistis magna de eo loqt: etiā ī rebꝰ corpalibꝰ humiliora dicit. AVGV. Fremas aūt ⁊ ī te: si disponis reuiuiscere: omi homī dicit ꝙ ꝑmit pessima cōsuetudie. Seqt: Erat aūt spelū. ⁊ lapis suppositꝰ ei. Mortuus sub lapide: reꝰ sub lege. Lex eni q̄ data ē iudeis ī lapide scripta ē. Oēs aūt rei sub lege sūt: iusto autē nō ē lex posita BEDA: Est aūt spelūca rupis cauata. Porro monumētū dicit eo ꝙ mentē moneat: hoc ē mortuos ad memoriā reuocat. Seqt: Ait iesus: tollite lapidē CHRY. Sed quare ñ lapide iacēte fecit resuscitari? Nōne poterat q̄ corpꝰ mouit mortuū voce. etiaz multomagis lapidē mouere? Non aūt hoc fecit vt eos testes faciat miraculi: vt nō dicāt quod in ceco dixerāt: Nō est hic. Manꝰ eni ⁊ accessus ad monumētū testabāt ꝙ ipe ē. AVG. Mystice aūt dicit: Remouete lapidē. remouete legis pōdus. grāz ꝑdicate. AVG. lib. lxxxiij. que. Jn quo puto illos significare q̄ veniētibus ad ecclesiā ex gētibꝰ: onꝰ circūcisionis īponere volebāt: vel eos q̄ i ecclesia corru

pte vixitū: ⁊ offēsioni sūt credere volētibꝰ. AVG. de ver. do. Iā aūt maria ⁊ martha sorores lazari que christū frequēter mortuos resuscitasse viderant fratrē suū posse resuscitare penitꝰ nō credebāt. Nā sequitur: Dicit ei mar. so. eiꝰ q̄ mortuꝰ fue. Dn̄e iā fetz quadridua. enī ē. THEO. Hoc āt martha tāq̄ diffidēs dicit: veluti īpossibile credens posse fratrē suscitari: ob dierū diuturnitatē. BEDA: Uel hec verba nō sūt desperatiōis: sed potiꝰ admiratiōis. CHRY. Sz h̄ ēt qđ dicit: valet ad obstruēdū indeuotos: vt ⁊ miraculū testent̄ manꝰ tollētes lapidē: ⁊ auditꝰ vocez audiēs christi: ⁊ visꝰ videtiū lazarū exire: ⁊ odoratꝰ fetorē recipiēs. THEO. Christus aūt rememorat mulieri ea de q̄bus secū cōtulerat: ⁊ pene vt obliuiscēti loquit̄. vn̄ seq̄t: Dicit ei iesus: Nōne dixi ti. q̄m si credi. videbis gloriā dei. CHRY. Nō eiz memor erat mulier eiꝰ qđ christꝰ dixerat: Qui credit in me ēt si mortuꝰ fuerit viuet. ⁊ discipulis q̄dē dixit: Ut glorificet̄ filiꝰ dei ī ea. hic aūt gloriā dei de patre dicit. Infirmitates enī eorū q̄ audiebāt cā erāt differētie eorū q̄ dicebāt̄. Nolebat dn̄s iterim turbare astātes. ⁊ iō dicit: Uidebis gloriā dei. AVG. In h̄ aūt est gloria dei: quia ⁊ fetentē ⁊ quadriduanū resuscitat. Seq̄t: Tulerūt ergo lapidē. ORI. Mora tollēdi lapidē adiacētē ex sorore defuncti causata est. Nisi enī dixisset: Iā fetet: ē enī quadriduanꝰ: nō diceret̄: Dixit iesus: tollite lapidē. Sustulerūt ergo lapidē. nūc ergo lōge tardiꝰ ablatꝰ ē. Cōmodū ē igit̄ nihil iterponē iter iussa iesu ⁊ ipsorū executionē.

¶ Jesus autē eleuatis sursum oculis dixit: Pater gratias ago tibi q̄m audisti me. Ego autē sciebā q̄ semper me audis: sed ꝓpter populū qui circūstat dixi: ut credāt q̄ tu me misisti. Hec cum dixisset uoce magna clamauit: Lazare ueni foras. Et statim ꝓdijt q̄ fuerat mortuꝰ ligatꝰ manus ⁊ pedes institis: ⁊ facies illiꝰ sudario erat ligata. Dixit eis iesus: Soluite eū: ⁊ sinite abire. Multi ergo ex iudeis q̄ uenerāt ad mariaz ⁊ marthā ⁊ uiderāt q̄ fecit iesus: crediderūt in eū. Quidā autez ex ipsis abierunt ad phariseos: ⁊ dixerunt eis que fecit iesus.

¶ ALCVI. Quia christꝰ s̄m hominē minor erat patre ab illo petit suscitationē Lazari: atq̄ iō se exauditū dicit. vn̄ dicit̄: Jesus autē ele. sur. ocu. di. Pater gra. ago. ti. q̄m exau. me. ORI. Eleuauit q̄dē sursū oculos q̄m itelligētiā hūanā erexit: adducens illā p orationē ad excelsū patrē. Sed ⁊ necesse ē volētem ad exēplar oratiōis christi orare eleuare oculos cordis sursum: ⁊ erigere illos a p̄sentibꝰ rebꝰ: memoria cogitatiōibus: atq̄ intētiōibus. Si aūt digne orantibus huiusmōi q̄dā exp̄mit̄ a deo de ꝓpria oratiōe ꝓmissio: adhuc te loquēte dicā. Ecce assuz. q̄d expedit arbitrari de dn̄o ⁊ saluatore: erat enī oraturꝰ p resurrectiōe lazari. Sed p̄ueniēs illiꝰ orationē q̄ solꝰ bonꝰ pater ē: exaudiuit dicēda. Pro ipletiōe igitur oratiōis subdit grarū actiones dicens: Pater gr̄as ago tibi: q̄m exaudisti me. CHRY. Hoc ē: nihil est cōtrariū mei ad te. Nō aūt ostēdit q̄ ipe nō potuit: vel q̄ minor sit patre: q̄ hoc ⁊ amicis dicit̄ ⁊ honore equalibꝰ. Ut aūt ostēdat q̄m nō idiget oratiōe subiūgit: Ego aūt scie. q̄m semp̄ me audis. q. d. Ad h̄ q̄ fiat volūtas mea: nō indigeo oratiōe ad hoc q̄ tibi suadeā: vna enī ē nostra volūtas. hoc aūt obūbrate dicit ꝓpter auditorū ībecillitatē. Deꝰ enī non ita dignitatē suā respicit: vt ad salutē nostraz: ꝓpterea excelsa quidē ⁊ magna: pauca ⁊ ipsa occultata: hūilia vero multa circūfluūt eiꝰ s̄monibꝰ. HYLA. iii. de tri. Nō igit̄ p̄ce eguit. nobis orauit: ne filiꝰ ignoraret̄. vn̄ subdit̄: Sed ꝓpter populū q̄ circūstat dixi vt credāt: q̄ tu me misisti. Cū enī sibi nō ꝓficeret depcatiōis s̄mo: ad ꝓfectū tn̄ nostre fidei loquebatur. Nō iops ergo auxilij ē sed nos sumꝰ inopes doctrine. CHRY. Nō aūt dixit: vt credāt q̄m minor sum: q̄m sine oratōe nō possuz facere: sed q̄m tu me misisti. Nō dixit: Misisti me ībecillē s̄uitutem recognoscētē: a meipso nihil facietē: sed me misisti vt nō deo ɔtrariū estimēt. nec dicāt: Nō ē ex deo: ⁊ vt ostēdā s̄m tuā volūtatē opꝰ h̄ fieri. AVG. de verbis do. Uenit aūt christꝰ ad monumētū ī quo lazarus dormiebat: ⁊ nō tāq̄ mortuū sed tāq̄ sanū: tāq̄ viuum: tāq̄ audire paratū: de sepulchro ꝓtinꝰ euocauit. vn̄ seq̄t: Hec cū dixisset: voce magna clamauit: Lazare veni foras. Iō dicit nomē: ne oēs mortui coherent̄ exire. CHRY. Nō aūt dixit: Surge tu: sed Uēi foras. vt viuēti loquēs ei q̄ mortuꝰ fuerat. Propter q̄d nō dixit: In nomine patris mei veni foras: aut resuscita eū pater. Sed hec oīa dimittēs postq̄ orātis formā accepat: p res auctoritatē ostēdit: q̄m ⁊ hoc sapiētie sue ē: p verba q̄dē cōdescēsionem p res vero ostēdere ptātē. THEO. Alta vero saluatoris vox q̄ lazarū suscitauit: īdiciū ē tube magne sonature ī cōi resurrectiōe. Altiꝰ ēt clamauit vt gētiliū ora refrenet fabulātiū ī tumulis eē aīas defunctorū. nā quasi foras manētē eā aduocat p clamorem. Sicut āt vniuersalis resurrectio ī ictu oculorū ꝓueniet: sic ⁊ hec resurrectio singularis. ⁊ iō seq̄t̄: Et statim ꝓdijt q̄ mor. fue. ligatꝰ ma. ⁊ pe. insti. ⁊ fa. eiꝰ su. erat ligata. Iā mācipat̄ effectui quod dr̄: Uenit hora cuz audiēt defuncti vocē filij dei: ⁊ q̄ audierit viuēt.

ORI. Nā vox elata ⁊ clamor non incōuenienter dicet̄ excitasse illū: ⁊ sic adimpletū ē: qđ dixerat Uado vt excitē eū. Sed ⁊ pater q̄ filiū orantē exaudiuit suscitauit lazarū: vt sic resurrectio lazari cōe opꝰ sit filij orātis ⁊ patris exaudiētis. Sicut eī pater suscitat mortuos ⁊ viuificat: sic ⁊ filiꝰ quos vult viuificat.

CHRY. Exit autē ligatꝰ vt nō putaret̄ eē phātasma. Sed ⁊ h̄ q̄ exhibet ligatꝰ nō minꝰ videbat̄ eē q̄ resuscitare. Seq̄t: Dicit eis ie. sol. eū. Ut videlicz tāgētes ⁊ ei appropinquātes videāt: q̄ vere ē ille. Sequit̄: Et sinite abire. ⁊ h̄ ꝓpter hūilitatē. nō enī ducit eū: neq̄ iubet secū ābulare ad sui demōstrationē.

ORI. Dixerat aūt supra dn̄s ꝓpter populū q̄ circūstat dixi vt credāt: q̄ tu me misisti. nullo aūt co-

rũ credẽte h̃ dixisset: velut aliqs hoim isci⁹ futuroꝝ
vñ ad h̃ remouendũ subdiẜ: Multi er. ex iu. q̃ ve. ad
mariã ⁊ mar. ⁊ vide. q̃ fecit: credi. i eũ. Quidã aũt ex
ipis abierũt ad phariseos: ⁊ dixerũt eis q̃ fecit iesus.
Cõtinet qd ambiguũ s̃mo p̃sens: verum q̃ iuerũt ad
phariseos: fuerũt ex illis multis q̃ crediderant ꝓpo
nẽtes cõciliari christo hostiliter se habẽtes ad eum.
Uel alij a credẽtib⁹ irritare volẽtes liuidũ pharisco
rũ zelũ i ip̃m: ⁊ videẜ mihi h̃ magis euãgelicã exp̃me
re velle. multos eni dixit q̃ p h̃ qd viderũt credide
rũt: velut paucis exeũtibus alijs de q̃bus subdit: Qui
dã aũt ⁊c. AVG. lib. lxxxiij. que. Quãq̃ aũt sꝫ euã
geliste historiã resuscitatũ lazarum plena fide tenea
mus tñ i allegoria aliqd significare nõ dubito: neqꝫ
cũ res facte allegorizanẜ. geste rei fidẽ amittunt.
AVG sup iohãnẽ: Oĩs q̃dẽ q̃ peccat moriẜ: sed de⁹
magna misericordia aĩas suscitat: ne moriãẜ i eter
nũ. Intelligam⁹ ergo tres mortuos quos i corꝑibus
suscitauit aliqd significare de resurrectionib⁹ aĩarũ.
GRE. iiij. mor. Puellã eni i domo: mulierẽ extra
portã: i sepulchro aũt lazarũ suscitat. Adhuc q̃ppe i
domo mortu⁹ iacet q̃ iacet i peccato. Iã quasi extra
portã duciẜ: cui⁹ iniqtas vsqꝫ ad in verecũdiã publi
ce ꝑpetratiõis opatur. AVG. Uel itus ẽ mors: qꝛ
cogitatũ malũ nõdũ ꝓcessit i factũ. Si aũt ip̃m ma
lũ fecisti: q̃si mortuũ extra portã extulisti. GRE.
Sepulture vero aggere p̃miẜ: q̃ i ꝑpetratiõe nequie
vsu cõsuetudis p̃ssus grauaẜ: sed hos plerũqꝫ diuia
gr̃a respect⁹ sui lumine illustrat. AVG. lib. lxxxiij.
que. Uel accipiam⁹ lazarũ i monumẽto aĩam terre
nis peccatis obrutã. AVG. sup iohãnẽ: Et tñ laza
rũ dñs amabat. si eni peccatores nõ amaret: de celo
ad terras nõ descenderet. Bñ aũt de illo q̃ peccare
cõsueuerat diciẜ: Fetet. icipit eni habere pessimam
famã tãqꝫ odorẽ deterrimũ. AVG. lib. lxxxiij. que.
Recte etiã dicit: Quadriduan⁹ ẽ. vltimũ ei elemẽto
rũ terra ẽ. significat eni puteũ terrenorũ peccatorũ
i. cupiditatũ carnaliũ. AVG. sup iohã. Fremuit
aũt dñs: lachrymauit: voce magna clamauit: qꝛ dif
ficile surgit quẽ moles cõsuetudis p̃mit. Turbat se
metip̃m christ⁹: vt tibi significet quõ tu turbari de
beas: cũ tãta mole peccati grauaris ⁊ p̃meris. Fides
eni hoĩs sibi displicẽtis fremere debet i accusatio
ne malorũ operũ: vt violẽtie penitẽtis cedat consue
tudo peccãdi. Qñ dicis illud feci: ⁊ pepcit mihi de⁹:
euãgeliũ audiui: ⁊ cõtempsi. Quid facio? Iã fremit
christ⁹: qꝛ fides fremit: i voce fremẽtis apparet spes
resurgẽtis. GRE. xxij. mor. Diciẜ aũt lazaro: Ueni
foras: vt ab excusatiõe ⁊ occultatiõe peccati ad ac
cusationẽ suã ore ꝓprio exire ꝓuoceẜ: vt q̃ itra con
sciẽtiã suã abscõsus iacet p nequitiã: a semetipo fo
ras exeat p cõfessionẽ. AVG. lib. lxxxiij. que. qꝫ au
tẽ lazar⁹ exijt de monumẽto: animã significat rece
dentẽ a carnalib⁹ vitijs. qꝫ vero istitis obuolutus: h̃
ẽ qꝫ etiam a carnalib⁹ recedẽtes ⁊ mẽte fruẽtes legi
dei: adhuc tñ i corꝑe cõstituti: alieni a molestijs car
nis eẽ nõ possum⁹. qꝫ ãt facies ei⁹ sudario tecta erat
h̃ ẽ qꝫ i hac vita plenã cognitionẽ habere nõ possu
mus. qꝫ aũt dicit: Soluite eũ ⁊ sinite abire. hoc ẽ qꝫ
post hãc vitã auferũẜ oĩa velamia vt facie ad faciẽ
videam⁹. AGV. sup iohãnẽ: Uel aliter: Qñ contẽ
nis: mortu⁹ iaces. qñ cõfiteris: ꝓcedis. Quid ẽ ei ꝓ
cedere: nisi ab occultis velut exeũdo mãifestari? Sꝫ
vt cõfitearis de⁹ facit: magna voce clamando. i. ma
gna gr̃a vocãdo. Mortu⁹ aũt ꝓcedẽs adhuc ligat⁹
ẽ: cõfitẽs adhuc re⁹. vt aũt soluereẜ peccata ei⁹ mi
nistris h̃ dixit: Soluite eũ ⁊ sinite abire. qd̃ est: Que
solueritis sup terrã erũt soluta ⁊ i celis. ALCVI.
Christ⁹ ergo suscitat: qꝛ iteri⁹ p seip̃m viuificat. Sol
uunt discipuli: qꝛ p ministeriũ sacerdotũ absoluun
tur viuificati. BEDA: Per eos aũt q̃ phariseis an
nunciauerũt significãẜ nõnulli q̃ vidẽtes bona ser
uorũ dei opa odijs insequunẜ ⁊ ifamare conanẜ.

¶ Collegerũt ergo põtifices ⁊ pha
risei conciliũ: ⁊ dicebant: Quid faci
mus? Quia hic homo multa signa
facit. Si dimittim⁹ eũ sic: oẽs cre
dent in eũ. Et uenient romani ⁊ tol
lent nostrũ locũ ⁊ gentẽ: Un⁹ autẽ
ex ipsis cayphas noie: cũ esset ponti
fex anni illius dixit eis. Uos nesci
tis quicq̃ꝫ nec cogitatis: qꝛ expedit
nobis ut unus moriaẜ hõ pro popu
lo: ⁊ nõ tota gens pereat. Hoc aũt
a semetipo nõ dixit: sed cũ esset pon
tifex anni illius ꝓphetauit: qꝛ iesus
moritur⁹ erat ꝓ gente. Et nõ tñ ꝓ
gẽte: sed ut filios dei q̃ erant disper
si congregaret in unum. Ab illo er
go die cogitauerũt ut iterficerẽt eũ

¶ THEO. Decebat admirari ac extollẽ eũ q̃ talia p
agebat miracula. ipi vero poti⁹ cõsilianẜ illũ occide
re. vñ diciẜ: Collegerũt ergo ponti. ⁊ pha. cõsiliũ ad
uersus ie. ⁊ dicebãt Quid facim⁹? AVG. Nec tñ
dicebãt: Credem⁹. Pl⁹ eni ꝑditi hoĩes cogitabant
quõ nocerẽt ⁊ ꝑderẽt q̃ꝫ quõ sibi cõsulerẽt ne pirẽt:
⁊ tñ timebãt ⁊ quasi cõsulebãt. Dicebãt ei: Quid fa
cim⁹? qꝛ hic hõ multa signa facit. CHRY. Hoiem
eũ adhuc vocãt: q̃ tãtã susceperũt ei⁹ deitatis demõ
strationẽ. ORI. Est ãt p ea q̃ dicunẜ ab ipis cõsi
derare eorũ insipiẽtiã ⁊ cecitatẽ. Insipiẽtiã q̃ppe q̃a
testificabanẜ illũ ⁊ multa ꝑegisse miracula: ⁊ tñ esti
mabãt se posse aduersus eũ emulari: velut nõ posse
ꝓ se aduersus eorũ emulatiões. Cecitatis aũt hipꝫ
erat. ad facientẽ eni tot miracula ꝑtinebat vt se ab
eorũ isidijs eximeret: nisi forte crederẽt qꝫ signa fecit
⁊ putabãt ea nõ fieri diuina virtute. Hi quidẽ igiẜ
deliberabãt nõ dimittere ip̃m: opinãtes se p h̃ eẽ im
pedimẽto volẽtib⁹ credere i eũ: ⁊ romanis ne eis au
ferẽt terrã ⁊ gentẽ. vñ seq̃ẜ: Si dimittim⁹ eũ sic oẽs
cre. i eũ. ⁊ ve. ro. ⁊ tol. lo. no. ⁊ gẽtẽ. Hoc dicẽtes po
pulũ volũt cõcutere vt ꝑiclitandũ ex suspitiõe tyrã
nidis. q. d. Si romani viderit eũ turbas ⁊ ucentẽ: su
spicabunẜ nos i tyrãnidẽ velle insurgere: ⁊ destruẽt
nostrã ciuitatẽ: sed fictio erat q̃ dicebanẜ. Quid. n.
demõstrabat tales? armigeros circũferebat? ⁊ equita

nitas trahebat: Nõne deserta psequebat? Sed vt
nõ putent ob passionẽ suã h' dicere: totã ciuitatem
pciclitari dicũt. AVG. Uel timuerũt ne si oẽs in
christũ crederẽt: nemo remaneret q̃ aduersus roma
nos ciuitatẽ dei tẽpli q3 defẽderet: qui cõtra ip3 tẽ
plũ z cõtra suas paternas leges doctrinã christi eẽ
sentiebãt. tẽporalia ergo pdere timuerũt: z vitã eter
nã nõ cogitauerũt. nã z romani p' eius passionẽ z
glorificationẽ tulerũt eis z locũ z gẽtẽ expugnãdo
z trãsferẽdo. ORI. Sed z sm anagogẽ locũ eorũ
q̃ ex circũcisiõe iũt gẽtes occupauerũt: q2 p eorũ ca
sũ sal' gẽtib' euenit. loco enĩ gẽtiũ romani ponun
tur ex regnãtib' q̃ regno suberãt nũcupatis. Gẽs ẽt
ab eis sublata ẽ: q2 q̃ fuit popul' dei: fact' ẽ non po
pul'. CHRY. Cũ aũt illi desirabãt: z i ordie cõsilij
pponebãt dicẽtes: q̃d facim'? vn' iuerecũde z cum
crudelitate clamauit. vñ seq̃t: Unus aũt ex ipis cai
phas no. cũ eẽt põti. ãni illi'. AVG. Mouere po
test quõ dicat põtifex ãni illi': cum dñs cõstituerit
vnũ sumũ sacerdotẽ: eo mortuo vn' succederet: Sz
itelligẽdũ ẽ p ambitiões z otẽtiones iter iudeos po
stea cõstitutũ eẽ plures fore põtifices: q̃ p ãnos sin
gulos vicib' mistrarẽt. z forte ẽt i vnũ annũ plures
admistrabãt q̃b' alio anno alij succedebant. AL
CVI. Nã de h caipha iosepb' refert q' pcio sibi sa
cerdotiũ vni' ãni redemerit. ORI. Increpat aũt
cayphe prauitas i h' qd dicit: Põtifex ãni illi': quo
s. noster saluator exercuit misteriũ passiõis: z tñ cu3
eẽt põtifex ãni illi' dixit eis: Uos nescitis q̃cq̃: neq3
cogitatis: q2 expe. vo. vt vn' moriat hõ p popu. z ñ
tota gẽs pereat. q. d. Uos sedetis z adhuc segni' re3
attẽditis: sed attẽdatis vni' hoĩs salutẽ p cõi re
publica oportere otẽnere. THEO. Hoc aũt ipe q̃
dẽ praua dixit intẽtiõe: tñ spũssancti gr̃a or ei' vsa
ẽ ad futuri psagiũ. vñ subdit: Hoc aũt a semetipo nõ
dixit: sed cũ eẽt põ. anni illi' pphetauit. q2 iesus mo
riturus erat p gẽte. ORI. Nõ q̃cũq3 pphetizat pro
pheta ẽ: sicut nõ q̃cũq3 ius psequit iust' ẽ: sicut qui
facit aliq̃d op' pter humanã gloriã. Caiphas g̃ p
phetauit q̃dẽ: nec tñ erat ppheta: sicut z balaã. Au
debit aũt q̃s dicere q' nõ p spiritũsanctũ caiphas p
phetauerit: q2 ẽt spũs maligni ẽ attestari iesu z pro
phetare p contraria illõ qd dr̃: Nouim' te q' sis san
ct' dei. nã ei' intẽtiõis ẽ nõ fideles auditores effice
re: sed icitare i ptorio cõsidẽtes aduersus iesũ: vt eu3
pimerẽt. deide qd dicit: Expedit vobis: qd pars ei' p
phetie fuit: dicit verũ vel mẽtit? Nã si verũ dicit: sal
uant hi q̃ i pterito aduersus iesũ nitunt: mortuo ie
su p populo z ptingũt ad id qd expedit. Qd si incõ
ueniẽs ẽ: manifestũ ẽ q' nõ fuit spũssanct' qui dedit
hec pferri: q2 spũssanct' nõ mẽtit. Si aũt q̃s velit ve
ridicũ z i h eẽ cayphã: cõuerteret illi q' gr̃a dei pro
oĩbus gustet mortẽ: z q' ẽ saluator oĩm hoĩm ma
xime fideliũ. fatebit etiã cũcta q̃ sũt i h' loco pphetĩ
am eẽ veridicã. incipiẽdo ab illo: Uos nihil scitis.
Nihil eñi nouerãt q̃ iesum ignorabãt eẽ veritatẽ. sa
pientiã: iustitiã. z pacẽ. Et q' ipis quoq3 erat expedi
ens. vt hic vn' inq̃tũ ẽ hõ moriat p populo. nõ eĩ
inq̃tũ ẽ imago inuisibilis dei ẽ susceptibilis mortis
Pro populo aũt obiit: velut potẽs totius orbis cul
pã in seipm retorquẽs dissipare ac delere. Et hoc ve
ro qd dicit: Hoc aũt a semetipo nõ dixit: docemur
q' aliqua nos homines per nos dicim': nulla inda
cẽte virtute ad proferendũ: quedã vero suadẽte no
bis quadã virtute: z si nõ integre exprimam': z sic cõ
sequẽter disponamur ad ea inspectãtes ea que dici
mus: sed nõ intentionẽ dictorũ: velut caiphas ex se
nihil ptulit: nec dixit intentione3 quia pphetiã di
cti nõ accipiebat. Sed etiã apud paulũ quidã legis
periti sunt nõ intelligẽtes nec ea que pferuntur.
AVGV. Hic docemur etiã homines malos pphe
tie spiritu futura pdicere: quod tamẽ euãgelista di
uino attribuit sacramẽto: q2 põtifex fuit. i. summus
sacerdos. CHRY. Uide aũt quãta spũssancti vir
tus est. a mẽte enim mala valuit verba pferre pro
phetie. Uide etiã quãta est põtificalis virtus pote
statis. põtifex eñi effectus z si indignus existens: tñ
pphetauit nesciẽs quid diceret. ore eñi solũ vsa est
gratia: cõtaminatũ autem cor nõ tetegit. AVG.
Caiphas igitur de sola gente iudeorũ prophetauit:
in qua erant oues de quibus ait ipse domin': Non
sum missus nisi ad oues que perierũt domus israel.
sed nouerat euãgelista alias esse oues que nõ erant
de hoc ouili quas oportebat adduci. z ideo addidit
Et nõ tñ pro gente: sed vt filios dei qui erant disp
si cõgregaret in vnũ. Hec autẽ sm predestinatione3
dicta sunt: nam neq3 oues eius: neq3 filij dei adhuc
erãt. GRE. vi. mor. Persecutores igitur peregerũt
hoc quod pernitiose moliti sunt. intulerũt morte3
vt ab eo absciderẽt fideliũ deuotionẽ. s3 fides inde cre
uit. vñ se hãc extiguere ifideliũ crudelitas credidit.
Nõ eĩ ad pietatis sue obsequiũ redegit: qd 3 illũ hu
mana crudelitas extorsit. ORI. Cõcitati ãt ad irã
ex verbis caiphe: taxauerũt vt occiderẽt dñm. vñ se
quit: Ab illo ergo die cogitauerũt vt iterficerẽt eu3.
Et q̃dẽ si nõ spiritusancto caipha pphetauerat: ali'
spũs fuit q̃ valuit z p impiũ loq̃: z sibi compares ad
uersus christũ icitare. Qui autẽ vult videre p spiri
tusancto: dicet q' sicut sacrarũ intentionẽ scriptu
rarũ ad vtilitatẽ platã: aliq̃ praue susceperũt ad con
struẽdã enormẽ disciplinã: sic editã p saluatore p
phetiã veridicã. nõ debito mõ pcipiẽtes osiliati sũt
vt iterficerẽt christũ. CHRY. Querebãt q̃dem pri'
z eum interficere: nũc z sniam firmauerũt.

Jesus ergo iã nõ in palã ambula
bat apud iudeos: sed abijt i regionẽ
iuxta desertũ in ciuitatẽ que dicitur
effrem: z ibi morabat cũ discipulis
suis. Proximũ autẽ erat pascha iu
deorũ: z ascenderunt multi hieroso
lymã de regione ante pasche: ut san
ctificarẽt seipsos. Querebãt ergo ie
sum: z colloquebant ad inuicẽ in tẽ
plo stãtes. Quid putatis: q2 nõ ue
nit ad diẽ festũ istũ? Dederãt aute3
pontifices z pharisei mandatu3: ut
siquis cognouerit ubi sit indicet: ut
apprehendant eum.

ORIGE. Cum cōsiliū cōgregauerint pontifices & pharisei vt occiderēt iesum: ipse cauti⁹ se obseruās: nō vltra cum fiducia cōuersabať cū iudeis: sed neqꝫ ad aliā ciuitatē abijt populatā: sed ad quādā remotam. vnde dicit: Jesus ergo iam nō in palā ambulabat apud iudeos: sed abijt in regionē iuxta desertū in ciuitatē que dicit effrem. AVG. Non quia potentia eius defecerat: in qua si palam cum iudeis cōuersaret: & nihil ei facerēt: sed exemplū discipulis demonstrauit: quo appareret non esse peccatū si fideles eius oculis persequētiū se subtraherēt: & furorē sceleratorū latendo poti⁹ euitarēt: q̄ se ostendēdo magis accederēt. ORIGE. Honestū nanqꝫ est imminente agone confitēdi iesum nō euitare cōfessionem: nec recusare subire mortē gratia veritatis: nec minus honestū est nō tradere occasionē tante temptationi: non solū ꝓpter certitudinē euētus proprij: sed ne nos occasionē prestem⁹ vt alij magis impij ac nocij fiant. nam siquis fact⁹ erga quēcꝫ materia criminis luet penas: quodāmodo persecutorē non declinās: non etiā de persequētis delicto dabit respōsum. Non solus autē domin⁹ illic iuit: immo vt nullam daret causam perquirētib⁹ eum: discipulos etiā secum duxit. vnde sequit: Et ibi morabať cum discipulis suis. CHRY. Qualiter putas turbatos discipulos humane videtes eū saluatū: Ipsi aūt qn̄ oēs letabāť & festa celebrāt: tūc occultāť: & in periculis sunt: sed tamē ꝑmanebāt cū eo ſm illud: Uos estis qui permansistis mecū in tentatōib⁹ meis ORI. Quo ad anagogiā vero dicatur q̄ iesus dudū cum fiducia ambulabat inter iudeos: cum verbū diuinū per ꝓphetas in ip̄is cōuersabať: sed abijt illuc: nec ē verbū dei inter iudeos. Accessit autē ad villā que est prope desertū: de qua dicit: Multi filij deserte magis q̄ cōiugate. Uilla autē dicit effrem: que interpretatur fertilitas. Fuit autē effraim frater manasse senioris populi obliuioni traditi. post populū eni obliuioni datū ꝑtermissum produit ex gētib⁹ abūdātia. Discedēs ergo a iudeis domin⁹: venit in terrā toti⁹ orbis ꝓpe desertā ecclesiā: que dicit ciuitas fecūda: & ibi morať cū discipulis vsqꝫ nūc. AVG. Ille aūt qui de celo venerat pati: ꝓpinqre voluit loco passionis: quia imminebat hora passiōis. vnde sequitur: Proximū aūt erat pascha iudeoꝝ. Habebāt iudei pascha in vmbra: nos in luce. sanguine occisi pecoris iudeoꝝ postes signati sunt. sanguine xp̄i frōtes nostre signať. Illū diē festū iudei cruētū haberi dn̄i sanguinē voluerūt. illo die festo occisus est agn⁹: q̄ eundē diē festū suo sanguine cōsecrauit. Mādatuꝫ aūt erat in lege iudeis: vt die festo quo pascha erat oēs vndiqꝫ cōuenirēt: & illi⁹ diei celebratōe sanctificarenť. vnde sequit: Et ascenderūt multi hieroso. de regione ante pascha vt sanctifica. seipos. THEO. Ascenderūt autē ante pascha vt purgareť: quoniā quicūqꝫ peccauerāt inuiti vel sp̄ōtanei: pascha non celebrabāt nisi ꝑus expiarētur vt moris erat balneatōnibus & ieiunijs ac rasura: qn̄etiā quasdā deputatas oblatōes offerēdo. Hi ergo expiatōem celebrātes: insidianť domino. vnde sequit: Querebāt ergo iesum & colloquebanť ad inuicē in tēplo stātes: qd putat: quia nō venit ad diē festū: CHRY. Insidiabanť ei: & tempus festi temp⁹ faciebant occasionis.

ORI. Et ꝓpter hoc nō dixit Pascha domini: sed Judeorū. nam saluator in illo patiebatur insidias. ALCVI. Illi ergo querebāt iesum nō bene. nos aūt queram⁹ eū stātes in templo dei: mutuo nos cōsolādo & exorādo vt veniat ad diē festū nr̄m: & sua p̄ntia nos sanctificet. THEO. Sed si talia solum vulg⁹ ageret: videreť vtiqꝫ pass.o ex imperitia ꝓgredi Sed etiā pharisei ꝑcipiūt vt capiať. vn̄ sequit: Dederāt eni pōtifices & pharisei mādatū: vt siqs cognouerit vbi sit indicet: vt apphēdāt eū. ORI. Et attē de q̄ ignorabāt vbi est: ōnsum est. n. eum discessisse. Dices etiā qn̄ insidiātes iesum ignorabāt vbi sit: ꝓpter quod dederūt alia q̄ diuina mādata docētes disciplinas & mādata hominū. AVG. Nos autē indicem⁹ modo iudeis vbi sit: vtinā velint audire & apprehendere.

CA.XII.

Jesus ergo ante sex dies pasche uenit bethaniam ubi lazarus fuerat mortu⁹: queꝫ suscitauit iesus. Fecerūt aūt ei cenā ibi: & martha ministrabat: lazar⁹ uero unus erat ex discūbētibus cū eo. Maria ergo accepit librā unguenti nardi pistici preciosi: & unxit pedes iesu: & extersit pedes ei⁹ capillis suis & domus impleta ē ex odore unguēti. Dixit ergo un⁹ ex discipulis eius iudas scariothis: qui erat eum traditurus. Quare hoc unguentū non uendiť trecentis denarijs: & datum est egenis? Dixit autē hoc: nō quia de egenis pertinebat ad eum: sed qꝛ fur erat & loculos habēs: ea que mittebanť portabat. Dixit ergo iesus: Sinite illam: ut in diem sepulture mee seruet illud. Pauperes enim semper habebitis uobiscū: me autē non semper habebitis. Cognouit ergo turba multa ex iudeis quia illic est: & uenerūt non propter iesuꝫ tm̄ sed ut lazarum uiderēt queꝫ suscitauit a mortuis. Cogitauerūt autem principes sacerdotū: ut & lazarum interficerent: quia multi propter illum abibant ex iudeis et credebant in iesum.

ALCV. Appropiquāte tp̄e i q⁰ dn̄s pati disposuit appropiqūit ip̄e loco i q⁰ eiusdē passiōis dispēsatōnē ꝑficere voluit. vn̄ dr̄: Je. er. an̄ sex d. pa. ve. in be

thaniã. Primo venit in bethaniã: deinde hierosoly/
mã. In hierosolymã quidẽ vt ibi pateret: in betha/
niã vero vt resuscitatio lazari memorie oĩm artiꝰ imp̃
meret. vnde subdit: Ubi fue. laza. mor. quẽ sus. iesus
THEO. Decima aũt die mẽsis agnũ iudei capiũt
immolãdũ in festo pasche. extunc. n. festiuitatis ꝑli
bãt solẽnia: q̃propter in die que est nona mẽsis ⁊ ꝓ
cedit sextũ diẽ ante pascha: epulant splẽdide: ⁊ exor
diũ festi hãc diẽ cõstituũt: quo fit vt iesus quoq; ꝓ
gẽs bethaniã cõuiuaret. vñ sequit: Fece. aũt ei ce. ⁊
ibi mar. mĩstrabat. Per h̃ aũt qđ dixit ꝙ Martha
mĩstrabat: insinuat ꝙ in illiꝰ domo erat cõuiuiũ. Sꝫ
attẽde mulieris fidelitatẽ: nõ. n. famulabꝰ imponit
ministeriũ: sed ipsamet suscipit. innuere autẽ volens
euãgelista vere resurrectõis lazari signũ subdit: La.
vero vnꝰ erat ex discũ. cũ eo. AVG. Uiuebat: loque
bat: epulabat: veritas ostẽdebat: infidelitas iudeoꝝ
cõfundebat. CHRY. Maria aũt nõ faciebat coẽm
famulatũ: sed ad solũ dñm cõstituit honorẽ: ⁊ non
vt ad hoiem accedit: sed vt ad deũ. vñ seqt: Ma. er.
acce. li. vnguẽ. nar. pisti. ꝓcio. ⁊ vnxit pe. ie. ⁊ extersit
capil. su. pe. eiꝰ AVG. Qđ ait Pistici: locũ aliquẽ
credere debemꝰ vnde erat hoc vnguentũ ꝓciosum.
ALCVI. Uel pistici. i. fidelis nec extraneis spẽbꝰ
adulterati. Hec ẽ illa mulier q̃ quõdã peccatrix ĩ do
mo simonis venit ad dñm cũ alabastro vnguenti.
AVG. de cõ. euã. Qđ aũt hoc in bethania rursus
fecit: aliud est qđ ad luce narratiõem nõ ꝑtinet: sed
ꝑiter narrat a tribꝰ: iohãne. s. mattheo: ⁊ marco. ꝙ ẽ
mattheꝰ ⁊ marcꝰ caput dñi vnguẽto illo ꝑfusum di
cũt: iohãnes aũt pedes: nõ solum caput: sed ⁊ pedes
dñi accipiamꝰ ꝑfudisse mulierẽ. Mattheꝰ ẽt ⁊ mar/
cus recapitulãdo ad illũ diẽ redeũt in bethaniã qui
erat ante sex dies pasche: ⁊ narrãt qđ iohẽs ꝺ cena
⁊ vnguẽto. Seqt: Et do. imple. ẽ ex odo. vnguenti.
AVG. sup io. Ad aplm reuoca intẽtõnem q̃ dicit
Alijs sumꝰ odor vite ad vitã: alijs sumꝰ odor mortis
ad mortẽ: deniq; audies hic ex vnguento isto: quõ
erat alijs odor bonꝰ in vitã: alijs odor bonꝰ ĩ mortẽ.
vnde seqt: Dice. ẽ vnꝰ ex disci. su. iu. scario. q̃ erat eũ
tradi. Qua. hoc vn. nõ ven. ccc. dena. ⁊ da. est egenis
AVG. de cõ. euã. Qđ alij dicunt discipulos mur/
murasse de vnguẽti ꝓciosi effusiõe: iohẽs aũt iudã
cõmemorat: puto discipuloꝝ noie iudã significatũ:
plurali numero ꝓ singulari vsurpato. Põt etiã itel
ligi ꝙ alij discipuli aut senserit hoc aut dixerit: aut
eis iuda dicẽte ꝑsuasum sit: atq; oĩm voluntatẽ mat/
theꝰ ⁊ marcꝰ verbis etiã expsserũt. Sed iudas ꝓptẽa
dixerit: qꝛ fur erat: ceteri ꝓpter paupꝝ curã. iohãnes
vero de solo illo id cõmemorare voluisse: cuiꝰ ex hac
occasiõe furãdi cõsuetudinẽ credidit intimãdã. nã
sequit: Dixit aũt h̃. nõ qꝛ de ege. ꝑti ad eũ. sed q̃a fur
erat ⁊ locu. hñs: ea que mitte. portabat. ALCVI.
Portabat ministerio: exportabat furto. nõ tũc ꝑijt
iudas qñ accepit a iudeis pecuniã vt dñm traderet
iam fur erat: dñm ꝑditꝰ sequebat: nõ corde sꝫ corpe.
Uoluit aũt ꝑ hoc dñs admonere vt malos tolẽmꝰ:
ne corpꝰ xp̃i diuidamꝰ. Qui aliqđ de eccl̃ia furatur:
iude ꝑdito cõpat. tolera malũ bonꝰ: vt venias ad ꝓ
miũ bonoꝝ: ne imittaris in penã maloꝝ. Exemplũ
dñi accipite cõuersantꝭ in terra. q̃re habuit loculos
cui angeli ministrabãt: nisi quia ecclesia ipsiꝰ locu
los habitura erat? Quare fures admisit: nisi vt eius
eccl̃ia fures dũ patit toleraret? sed ille q̃ cõsueuerat
de loculis pecuniã tollere: nõ dubitauit accepta pe
cunia ipm dñm vẽdere. CHRY. Ideo etiã ei furi
existẽti loculos cõmisit paupꝝ: vt oẽm absciderei oc/
casiõem. nõ. n. habuit dicere: qm̃ ꝓpter pecuniarũ
desideriũ hoc fecit: eteni sufficiẽtẽ habebat ex locu/
lo cõcupiscẽtie mitigatõem. THEO. Quidã vero
administratõem pecunie suscepisse iudã fatẽt: tãq̃
minimũ oĩm. nã pecunie administratio doctrie ad
ministratiõe inferior est: sm ꝙ dicũt apli in actibꝰ:
Nõ est equũ nos derelinq̃re verbũ dei: ⁊ ministra/
re mẽsis. CHRY. Christus aũt multa cõdescẽsiõe
ad iudã vtẽs nõ increpauit eũ surripiẽtẽ: sꝫ coẽm in
tulit excusatõem. nã seqt: Dixit ẽ ie. sini. il. vt in diẽ
sepul. mee ser. illud. ALCV. Significat se moritu
rũ ⁊ ad sepeliẽdũ aromatibꝰ esse vnguẽdũ. iđ marie
cui ad vnctiõem mortui corpis multũ desiderãti ꝑ/
uenire nõ liceret donatũ sit: viuẽti adhuc impendẽ
obsequiũ: qđ pꝰ mortẽ celeri resurrectione ꝓuẽta ne
quiret. CHRY. Rursus etiã ꝓpter ꝓditorẽ rememo
ratꝰ est sepulture. ac si d. Grauis sum tibi ⁊ onerosus
sed expecta paꝝ ⁊ adibo. ⁊ h̃ õñdit cũ dicit: Paupe
res. n. semꝑ habetis vobiscũ: me aũt nõ sꝑ habebitis
AVG. Loquebat de p̃ñtia corpis sui. nã sm ma/
iestatẽ suã: sm ꝓuidentiã: sm ineffabilẽ ⁊ inuisibilẽ
grãm implet qđ ab eo dictũ ẽ: Ecce ego vobiscũ sum
vsq; ad cõsummatõem seculi. Uel alr: In iude ꝑso
na significati sunt in eccl̃ia mali. si. n. bonꝰ es: habes
xp̃m: ⁊ in p̃ñti ꝑ fidẽ ⁊ sacramentũ: ⁊ habebis sẽꝑ
qꝛ cũ hic exieris: ad illũ venies qui dixit latroni: Ho
die mecũ eris in ꝑadiso. Si aũt male vẽsaris: videris
hr̃e in p̃ñti xp̃m: qꝛ baptizaris baptismo xp̃i: accedis
ad altare xp̃i: sed male viuẽdo nõ sꝑ hẽbis. nõ autẽ
dixit Habes: sed Habebis: quia vnꝰ malus corpꝰ ma
loꝝ significat. Sequit: Cogno. er. tur. mul. ex iudeis
qꝛ illic esset: ⁊ vene. nõ ꝓp. ie. tm̃: sed vt laza. vide. quẽ
susci. a mortuis. Curiositas eos adduxit: nõ charitas.
THEO. Uisores. n. suscitati fieri cupiebant: expe
ctãtes etiã de inferis aliq̃d lazaro referẽte ꝑpẽdere.
AVG. Quia vero tãtũ miraculũ dñi tãta erat eui
dẽtia diffamatũ: vt nõ possent vel occultare qđ fa/
ctũ ẽ vel negare: cogitauerũt vt lazaꝝ interficerent
vñ sequit: Cogi. aũt p̃n. sacer. vt ⁊ laza. inter. qꝛ mł.
ꝓp. il. abi. ex iude. ⁊ cred. in iesum. O ceca seuitia q̃si
dñs suscitare potuit mortuũ ⁊ nõ possit occisum?
Ecce vtrũq; dñs fecit: ⁊ lazaꝝ mortuũ: ⁊ seipm susci
tauit occisum. CHRY. Nullũ aũt miraculũ chri/
sti eos ita furere fecit. hoc. n. mirabiliꝰ erat: ⁊ coram
multis factũ est: ⁊ erat inopinabile mortuũ quadri
duanũ videre ambulãtẽ ⁊ loquẽtẽ. Aliter etiã illi ĩ
alijs putabãt criminari sabbati solutõem: ⁊ hac via
abducere turbas. hic aũt qꝛ a nullo hẽbãt cõq̃ri con
tra iesum: aduersus lazaꝝ faciũt conatũ. itaq; ⁊ ĩ ce
co h̃ fecissent: nisi haberẽt accusatiõem de sabbato.
Aliter aũt: Ille q̃dẽ ignobilis erat: ⁊ eiecerũt eũ de
tẽplo. hoc etiã eos mordebat ꝙ festiuitatẽ instantẽ
oẽs dimittẽtes bethaniã veniebãt. ALCV. My/
stice aũt ꝙ añ sex dies venit bethaniã: significat ꝙ il
le q̃ sex diebꝰ oĩa fecerat: ⁊ sexto die hoiẽ creauit ip̃e
sexta mũdi etate: sexta feria: sexta hora redimẽ mun
dũ venerat. Cena aũt dñica: fides est eccl̃ie q̃ ꝑ dile

ctõem opaꝛ. Martha mĩstrãs ẽ fidelis aĩa: opa sue
deuotõis dño ipẽdit. Lazarꝰ vnꝰ erat ex discũbẽtibꝰ
cũ bi q̃ pꝰpctõꝛ moꝛtẽ resuscitati sunt: ad iusticiaʒ
vna cũ eis q̃ in sua pmãserũt iusticia: de pñtia ẽitati
exultãt: ꝛ celestis grẽ muneribꝰ alũꝛ. ꝛ bene ĩ betha
nia celebraꝛ q̃ interptaꝛ domꝰ obediẽtie: nã ecclesia
est obediẽtie domꝰ. AVG. Unguẽtũ aũt quo ma
ria vnxit pedes iesu: iusticia fuit: ideo libra fuit. Erat
aũt vnguẽtũ nardi pistici pciosi. Pistis grece: fides
dicit. Querebas opari iusticiã: iustus ex fide viuit.
Unge pedes iesu bene viuendo. dñica sectare vesti-
gia. capillis terge. si habes supflua da pauꝑibus: et
dñi pedes tersisti: capilli. n. supflua coꝛpis videtur.
ALCV. Et notãdũ qꝫ pmo tñ pedes vnxerat: h̃
aũt pedes ꝛ caput vnxit. ibi rudimẽta penitẽtiũ: hic
iusticia pfectaꝝ designat aĩaꝝ. ꝑ caput. n. dñi subli-
mitas diuinitatis: ꝑ pedes humilitas incarnatõnis
exꝑmiꝛ. vel ꝑ caput ipe xp̃s: ꝑ pedes pauꝑes q̃ sunt
mẽbra eiꝰ. AVG. Domꝰ aũt repleta est odoꝛe. mũ
dus implerꝰ est bona fama.

In crastinuʒ aũt turba multa q̃ uenerat ad diem festũ: cũ audissent quia uenit iesus hierosolymaʒ: acceperũt ramos palmaꝝ: ꝛ pcesserũt obuiam ei: ꝛ clamabant: Osãna: benedictus qui uenit in nomĩe dñi rex israel. Et iuenit iesus asellũ ꝛ sedit super eum: sicut scriptũ est: Noli timere filia syon: ecce rex tuus uenit sedens super pullũ asine. Hec non cognouerũt discipuli eius primuʒ: sed quãdo glificatus est iesus: tunc recordati sunt quia hec erãt scripta de eo: ꝛ hec fecerũt ei. Testimoniuʒ ergo phibebat turba que erat cuʒ eo quãdo lazarũ uocauit de monumẽto: ꝛ suscitauit cuʒ a moꝛtuis. Propterea ꝛ obuiã uenit ei turba: qꝛ audierũt eũ fecisse hoc signuʒ. Pharisei ergo dixerũt ad semetipsos: Uidetis: quia nihil proficimus? Ecce mundus totus post eum abijt.

CHRY. Pceptũ legis erat: vt decima luna pri
mi mẽsis agnꝰ siue hedꝰ in domo recluderetꝛ vsq; ad
quartãdecimã lunã eiusdẽ mẽsis: qñ ad vespam im
molabatꝛ: vnde ꝛ verus agnꝰ ex omni grege sine ma
cula electꝰ: ꝓ ppli sanctificatõe immolidꝰ añ q̃nq;
dies. i. decima luna hierosolymã ascendit. AVG.
Quãtꝰ aũt fructꝰ apparuerit pdicatiõis eiꝰ: ꝛ quãtꝰ
grex ouiũ ex his que pierãt domꝰ isrl̃ vocẽ pastoris
audierit: itẽdẽdũ est ex eo qđ dicit: In crastinũ aũt
tur. mul. que conue. ad di. fe. cũ au. qꝛ ve. ie. hiero. ac
ce. ra. palmaꝝ. Rami palmaꝝ laudes sunt significã

tes victoriã qua erat dñs moꝛtẽ moriẽdo supaturꝰ:
ꝛ trophęo crucis de diabolo moꝛtis pncipe trium-
phaturꝰ. CHRY. Ostẽdebãt aũt qñ de reliqꝰ ma
ioꝛem q̃ de ꝓpheta opionẽ habebãt de eo. vñ seqꝛ:
Et pcesse. ob. ei: ꝛ cla. osan. bene. di. qui ve. in no. dñi
rex isrl̃. AVG. Osanna vox est obsecrãtis: magis
affectũ indicãs: q̃ rẽ aliquã significãs: sicut sunt in
lingua latina: quas interiectõẽs vocãt. BED. Est
aũt cõpositũ ex coꝛrupto ꝛ integro. Osi. n. salua: an-
na obsecrãtis ẽ interiectio. osi ergo coꝛruptũ: anna
est integrũ. Benedictꝰ aũt q̃ venit in nomĩe dñi: sic
potiꝰ accipiẽdũ ẽ vt in noĩe dñi: in noĩe dei pris in
telligaꝛ: q̃uis possit itelligi etiã in noĩe suo: quia et
ipe dñs est: sed verba eiꝰ meliꝰ nr̃m dirigũt itellectũ.
Ego veni in noĩe pris mei: nõ vtiq; amittit diuinita
tẽ: quãdo nos docet humilitatẽ. CHRY. Hoc est
etiã qđ marie coegit credẽ in xp̃m omẽs: qñ nõ est
deo ꝯtrariꝰ: ꝛ h̃ marie erigebat plebẽ qꝫ ipe dicebat
se a patre venisse. Ex his g̃ vbis colligimꝰ qꝫ deꝰ ẽ. nã
Osanna saluos fac interptaꝛ. salutẽ autem soli deo
scptura attribuit. Deĩde qꝛ vere est deꝰ: qꝛ venit in-
quiũt: nõ qui duciꝛ. hoc. n. seruile est quodãmodo:
illud vo dñicũ. qꝫ etiã dicũt: In noĩe dñi: illud idem
erga ipm ꝓtẽdit. nõ. n. in noĩe serui: sed dñi diciũt il
lũ venire. AVG. Quid aũt magnũ fuit regi scłoꝝ
regẽ fieri hoĩm? Nõ. n. rex isrl̃ xp̃s ad erigẽdũ tribu
tũ vl̃ ferro exercitũ armãdũ: sʒ rex isrl̃ qꝫ mẽtes regat
qꝫ in regnũ celoꝝ pducat. qꝫ g̃ rex esse voluit isrl̃: di
gnatio ẽ nõ pmotio: miseratõnis indiciũ: nõ ptãtis
augmẽtũ. qui. n. appellatꝰ est in terra rex iudeoꝝ: in
celis est dñs angeloꝝ. THEO. Judei aũt regẽ isrl̃
ipm nũcupabãt: q̃si sẽsibilẽ regẽ sõniãtes. Expecta-
bãt nãq; exurgẽ quẽdã ĩ regẽ maioꝛẽ q̃ sm̃ hũanaʒ
nãm: saluaturũ eos a rõanoꝝ iurisditõe. Quõ autẽ
dñs venerit ondit euãgelista subdẽs: Et inue. ie. asel.
ꝛ se. su. eum. AVG. Hoc breuiꝛ dictũ ẽ. nã queãd
modũ sit factũ apđ alios euãgelistas plenissime le-
giꝛ: Pullũ aũt asine ĩ quo nẽo sederat: h̃. n. apđ ali-
os euãgelistas inueniꝛ itelligimꝰ pplm gẽtiũ: q̃ legẽ
dñi nõ accepat: asinã vo qꝛ vtrũq; dño adductũ est
plebẽ eiꝰ q̃ veniebat ex pplo isrl̃. CHRY. Fecit g̃ h̃
ꝓphetice aliq̃d figurãs: qñ videlʒ ĩ mũdũ gẽtiũ po-
pulũ debebat subiectũ hr̃e: ꝛ ꝓpheciã quãdã impleꝛ.
AVG. Adhibeꝛ aũt huic facto ꝓpheticũ testimo
niũ vt appareret qñ maligni pncipes iudeoꝝ eũ non
itelligebãt ĩ quo iplebãꝛ q̃ legebãt. vñ seqꝛ: Sicꝰ scri
ptũ ẽ: No. ti. fi. sy. ec. rex tu. ve. ti. se. su. pul. asine. In il
lo pplo erat filia syõ: ipa ẽ hierlʒ q̃ ẽ syõ: cui dr̃ No
li timẽ. illuʒ agnosce q̃ a te laudaꝛ: ꝛ noli trepidare
cũ patiꝛ: qꝛ ille sãguis fũdiꝛ ꝑ quẽ tuũ delictũ delea
tur: ꝛ vita redimaꝛ. CHRY. Uel aliť: Quia reges eo
rũ ĩiusti fuerãt: ꝛ eos obnoxios bellꝛ faciebãt cõfide
ait: h̃ nõ talꝛ: sʒ mitl ꝛ mãsuetꝰ: qđ ondiꝛ ab asino. nõ
. n. exercitũ hñs itrabat: sʒ asinũ hñs solũ. Uide autẽ
euãgeliste sapiẽtiã. nõ verecũdabaꝛ pꝰ ẽ ignorãt aʒ
diuulgare. nã seqꝛ: Hec nõ cog. disc. eiꝰ p. sʒ qñ glo. ẽ
iesus. AGV. i. qñ vtutẽ sue resurrectõis ondit: tũc
recordati sũt qꝛ h̃ erãt scripta de eo: ꝛ h̃ fecerũt ei. i.
nõ alia q̃ q̃ scpta erãt de eo. CHRY. Hoc ãt igra
bãt: qñ ipe nõ reuelauit eis. scãdalizassʒ. n. eos si rex
exñs talia passurꝰ erat: ꝛ ẽt ñ suscepissʒ statĩ cognitõ
nẽ regni õ qꝰ dicebaꝛ: õ regno ei tpali h̃ dicta putassẽt

THEO. Aspice aūt cōsequētiā passiōis: suscitauit lazarū: hoc oīm nouissime reseruās miraculū: ⁊ ob hoc plurimi cōcurrebāt ⁊ credebāt. vnde sequitur: Testimo. er. p̄bi. tur. que cū eo erat qñ vo. la. de mo. ⁊ susc. eū a mor. ꝓpte. ⁊ ob. ve. ei tur. q͛ au. eū fecis. h̄ signū. Exinde liuor ⁊ insidie. vnde sequit̄: Pharisei aūt dixe. ad semetip. vide. quia nihil ꝓfi. Ec. mū. tot⁹ post eū abijt. AVG. Turba turbauit turbā. Quid aūt inuidet ceca turba: quia post eū abijt mūdus: ꝑ quē fact⁹ est mūdus. CHRY. Mūdū. n. hic turbā dicūt: videt̄ aūt mihi hoc dictū eē eorū qui sani q̄dē erāt: nō audebāt aūt ꝓpalari. demū ab euētu deterrebāt alios: q̄si incōsummabilia tētātes. THEO. Ac si d. Quātūcūq̧ insidiamini: tāto hic augetur ⁊ gloria ei⁹ intendit̄: q̄s ḡ ꝑfect⁹ de tātis insidiis?

¶ Erant aūt quidā gentiles ex his qui ascenderāt ut adorarēt in die festo. Hi ergo accesserūt ad philippū qui erat a bethsaida galilee: ⁊ rogabāt eum dicētes: Domine uolum⁹ iesum uidere. Uenit philippus ⁊ dicit andree. Andreas rursum ⁊ philippus dixerūt iesu. Jesus autē respondit eis dicens: Uenit hora ut clarificetur filius hominis. Amen amen dico uobis: nisi granū frumēti cadens in terram mortuū fuerit: ipsum solum manet. Si autē mortuum fuerit: multū fructū affert. Qui amat animā suā: perdet eam. Et qui odit animā suā in hoc mundo: in uitam eternā custodit eā. Si quis mihi ministrat: me sequat̄. Et ubi ego sum: illic ⁊ minister meus erit. Siquis mihi ministrauerit: honorificabit eū pater meus.

¶ BED. Templū domini hierosolymis situ adeo erat famosum: vt dieb⁹ festis nō solū vicini: sed etiā multe ex lōginq̄s regiōib⁹ gētes illuc aduenirēt: s. ē de eunucho cādacis regine ethiopū act⁹ aplorū declarat. hac ergo cōsuetudine hi gētiles venerāt adorare. de quib⁹ dicit̄: Erāt aūt gē. qui. ex his qui ascē. vt ado. in die festo. CHRY. Prope exītes de cetero vt ꝓseliti fierēt. Fama itaq̧ audita de christo volūt eum videre. vnde sequit̄: Hi ergo acce. ad phil. p. qui erat a bethsa. gali. ⁊ roga. eū di. dñe volu. ie. vidē AVG. Ecce volūt eū iudei occidē: gētiles videre: sed ⁊ illi ex iudeis erāt q̄ clamabāt: Bñdict⁹ q̄ venit in noīe dñi. Ecce illi ex circūcisiōe: i. li ex ꝓputio: velut duo pietes de diuerso veniētes: ⁊ in vnā fidem xp̄i pacis osculo cōcurrētes. Seq̄t̄: Ue. phi. ⁊ di. andree. CHRY. Quasi ꝑ̄ori exīti audiuit. n. In viā gētiū nō abieritis: ꝓpterea cū cōdiscipulo cōmunicās magistro refert. vnde seq̄t̄: An. rur. ⁊ phi. dixerūt iesu. AVG. Audiam⁹ ergo vocē lapidis angularis. vnde sequit̄: Je. aūt rñ. eis di. ve. ho. vt cla. fi. homis. Forsitā aliq̄s putat ideo se dixisse glorificatū: q͛ gētiles eū volebāt videre. nō ita est: sed videbat gētiles post passionē ⁊ resurrectōem suā in oib⁹ gentib⁹ credituros. Ex occasiōe igit̄ istorū gētiliū qui eū vidē cupiebant: annūciat futurā plenitudinem gētium: ⁊ ꝓmittit iam adesse horā glorificatiōis sue: q̄ facta ī celis gētes fuerāt credit ure s̄m illud: Exaltare sup̄ celos de⁹: ⁊ sup̄ oēm terrā gloria tua: sed altitudinē glorificatōis oportuit vt p̄cederet hūilitas passiōis vñ adiūxit: Amē amē di. vo. Ni gra. fru. ca. in terrā mor. fue. ip̄m so. ma. Si autē mor. fu. mul. fru. affert. Se aūt dicebat granū mortificandū in infidelitate iudeorū multiplicādū in fide ꝑplorū. BED. Jpe. n. ex semine ꝑriarcharū: in agro h⁹ mūdi seminat⁹ est. i. incarnat⁹ ē: vt moriēdo cū multiplicatōe resurgeret sol⁹ mortu⁹ ē: cū multis surrexit. CHRY. Et q͛ per s̄mones ita suadebat vtit̄ expimēto: q͛ frumētū magis facit fructū cū mortuū fuerit. Si aūt ex semibus accidit: multo magis in me. Quia igit̄ de reliquo debebat dimittē discipulos ad gētes: videt aūt gētiles ꝓsiliētes ad fidē: ostēdit q̄ tp̄s erat vt ad crucē veniret. Nō. n. p̄us eos ad gētes misit: donec iudei offēderīt donec crucifixerūt. ⁊ q͛ de morte sua ꝓuidit discipulos cōtristādos: supabūdātiā facit s̄monis. dicens nō solū: Si nō mortē meā patiēter sustinueritis: sz etiā: si vosipsi nō moriami: nullū vobis erit lucrū. ⁊ h̄ est q̄ subdit: Qui amat ani. suā p. eā. AVG. Hoc duobus modis intelligi potest: Qui amat ꝑdet. i. si amas ꝑdes: si cupis vitā tenē in xp̄o: noli mortē timē p xp̄o. Jtē alio modo: Qui amat aīam suā ꝑdet eā. noli amare in hac vita: ne ꝑdas in eterna vita. h̄ aūt q̄ posteri⁹ dixi magis h̄re videt̄ euāgelicū sēsū. Sequit̄ eni: Et qui odit ani. su. in hoc mū. in vi. eternā cu. eā. ergo q̄ supra dictū ē: Qui amat: subintelligit̄ in h̄ mūdo. CHRY. Amat aūt aīam suā i hoc mūdo: q̄ desideria ei⁹ incōueniētia fac. odit aūt eā: q̄ nō cedit ei noxia cōcupiscēti. ⁊ ñ dixit: Qui ñ cedit ei: sz Qui odit eā. Queādmodū. n. eorū q̄ odio habēt nec vocē audire sustinem⁹: nec visū vidē delectabit ita ⁊ aīam cū s̄nia iniūgit q̄ deo nō placēt: cū vehemētia auertē oz. THEO. Quia. n. valde onerosū erat audire: q̄ oportēt odirē aīam: cōsolat̄ p h̄ quod addit̄: Jn h̄ mūdo: tp̄is indicās ꝑticularitatē. nō. n. in ꝑpetuū iubet aīam odio h̄ri: ⁊ emolumētū ponit cū dicit: Jn vitā eternā custodit eā. AVG. Sed vide ne tibi subrepat: vt teip̄m īterimē velis: sic itelligēdo q̄ debes ī h̄ mūdo odisse aīam tuā. hic. n. q̄dā maligni atq̧ ꝑuersi homicide flāmis se donāt: aq̄s p̄focāt: p̄cipitatōe collidūt ⁊ ꝑeūt. h̄ xp̄s nō docuit: immo ⁊ diabolo p̄cipiciū suggerēti respōdit: Uade sathanas. Cū ergo cause articul⁹ venerit: vt hec cōditio ꝓponat̄: aut faciendū esse cōtra dei p̄ceptū: aut ab hac vita migrādū: cōminate mortē ꝑsecutore ibi oderis in hoc mūdo aīam tuā: vt in vitā eternā custodias eā. CHRY. Dulcis q̄dē est p̄ñs vita his q̄ affixi sunt ei. si v̄o quis ad celū respexerit: vidēs que ibi sunt bona: cito contēnet vitā p̄ñtē. Cum. n. apparuerit melior: contēnit̄ peior. in hoc ergo nos inducēs xp̄s subdit: Qui mihi ministrat me sequat̄. i.

me imitet: de morte hoc dicit z de ea q̃ per opa affe
ctu õe. oportz.n.eũ q̃ ministrat eũ cui ministrat seq̃.
AVG. Quid ergo sit ministrare christo: in ipsis ver
bis agnoscim⁹ cũ dicit: Siq̃s mi.ministrat. Mini
strãt ergo iesu: qui nõ q̃ sua sunt q̃rũt: sʒ q̃ iesu xpi.h̃
est.n.me seq̃t: vias ambulet meas nõ suas: nõ ea tñ
que ad miam ptinẽt corpalẽ: sed oĩa opa bona ppt
xpm faciẽs: vsq3 ad illud op⁹ magne charitatis: qḋ ẽ
aiam p fratrib⁹ ponẽ: sed quo fructu: qua mercede?
Seq̃t: Et vbi ego sum: il. z mini.me.erit. Sine amat
z opis quo mĩstrat illi pciũ sit eẽ cũ illo. CHRY.
Ondit aũt p h̃ q̃ resurrectio morti succedit. Ubi ãt
sum ait: q̃z in celis añ resurrectiõem xps fuerat.igit
illic trãsmigremur aĩo z mẽte. Sequit: Siq̃s mihi
mĩstra.bono.eũ pa.me⁹. AVG. Per h̃ itelligit ex
posuisse vt supra dixerat: illic z mĩster me⁹ erit.nam
quẽ maiorẽ honorẽ accipere poterit adoptat⁹ q̃z vt
sit vbi est vnic⁹. CHRY. Nõ aũt dixit: Ego hono
rificabo eũ: sed pater meus.nondũ.n. de eo decentẽ
opinionẽ habebãt: sed maiorẽ de patre.

¶ Nũc anima mea turbata ẽ. Et
qd dicaz? Pater saluifica me ex hac
hora. Sed ppterea ueni in horam
hãc. Pater clarifica nomẽ tuũ. Ue
nit ergo uox de celo dicens: Et cla
rificaui: z iteruz clarificabo. Turba
ergo que stabat z audierat: dicebat
tonitruũ eẽ factũ. Alij aũt dicebãt:
Angelus ei locutus ẽ. Rñdit iesus
z dixit: Non ppter me hec uox ue
nit sed ppter uos. Nũc iudicium ẽ
mundi. Nũc princeps hui⁹ mundi
eijcietur foras. Et ego si exaltatus
fuero a terra: omnia trahã ad meip
sum. Hoc autẽ dicebat significans
qua morte esset moriturus.

¶ CHRY. Quia dñs ad passiõem discipulos exhor
tat⁹ fuerat: ne dicãt q̃ ipse extra dolores exñs huma
nos facile de morte philosophat: z nos admonz p
h̃ q̃ ipse ẽ sine piculo ondit q̃ z ipse in agonia fit: tñ
pp vtilitatẽ mortẽ nõ rẽnuit. vñ dicit: Nũc anima
mea turbata ẽ. AVG. Audio qui in h̃ mũdo odit
aĩam suã.in vitã eternã custodit eã: z mũdũ cõtẽnẽ
accẽdor: z in cõtrario modo nihil ẽ vite hui⁹ tot⁹ q̃z
tũlibet fuerit plixior vapor: p amore eternoz tpalia
mihi cũcta vilescũt. z rursũ dñm audio dicẽtẽ: Nũc
aĩa mea turbata ẽ. Seq̃ iubes aĩam meã: sʒ turbari
video aĩaz meã: q̃le fundamẽtũ q̃rã ñ pet succũbit?
Agnosco dñe miam tuã: nã q̃ charitat̃ volũtate tur
baris: mltos i corpe tuo q̃ sue ifirmitatis necessita
te turbãt: ne despãdo peant ɔsolaris. In se ğ caput
nřm suscepit mẽbroz suoz affectũ: z iõ nõ ẽ ab ali
quo turbat⁹: sʒ sic de illo supra dictũ est turbauit se
metipm. CHRY. Appropinquãs.n. de reliquo cru
ci qḋ hũanũ ẽ ondit: z nãm nõ volẽtẽ mori: sʒ pñti

adherẽtẽ vite ondẽs q̃ñ nõ extra hũanas pass. hec
erat. sicut.n. esurire nõ crimẽ ẽ: ita neq3 pñtẽ vitam
appetẽ. christ⁹ aũt corp⁹ a pctõ mũdũ hebat: non a
nãlib⁹ necessitatib⁹ exutũ. h̃ igit dispẽsatõis ẽ: ñ dei
tatis. AVG. Deniq3 hõ q̃ seq̃ vult: audiat q̃ hora
seq̃t: accessu forte hora iruẽt: ppoit eptio: aut fa
ciẽde iniq̃tat⁹: aut sub eiũde passiõis. turbat aĩa infir
ma. audi ğ qd subiũgit: Et qd dicã? BED. Hoc est
q̃d aliud nisi vt mẽbra mea instruant: Pr̃ saluifica
me ex hac hora. AVG. Docuit te quẽ inuoces: cui⁹
volũtatẽ tue volũtati pponas. non iõ tibi videat ex
alto diffidẽ: q̃z te vult ab iĩio pficẽ: hõis suscepit in
firmitatẽ vt doceat ɔtristatũ dicẽ: nõ qḋ ego volo:
sʒ qḋ tu vis. vñ z h̃ subdit: Sʒ pp. ve.i ho.hãc pater
glori.no.tu.i sua.s.passiõe z resurrectiõe. CHRY.
q.d. Nõ hñdo quid dicã: ereptõem q̃rẽs: Propterea
.n. veni i horã hãc. ac si dicat: Etsi turbemur z timo
rũ patiamur: ñ fugiam⁹ mortẽ: q̃z ego nũc turbat⁹ ñ
dico vt effugiã: oz.n. ferre qḋ supueñt. ñ dico: Eripe
me ex hora hac: sʒ ɔtrũ dico. s. clarifica nom̃ tuũ. on
dit.n. q̃ñ p vitate morit: gl̃iaz dei h̃ vocãs: z h̃ eue
nit: futuz.n. erat: vt p⁹ crucẽ ɔuerteret orbis terrarũ
z cogñscẽt nomẽ dei z colẽt: nõ solũ pñis sʒ etiã filij:
sʒ tñ h̃ silet. Seq̃t: Ue.ğ vox de ce.di. Et clari. z iterʒ
clarificabo. GRE xxuij.mo. Dmõi vbis p ãgelũ lo
quit de⁹: Et cũ nil i imagine ondit: sʒ supne vocis ver
ba audiũt. z nimiz de celestib⁹ loq̃ns vba sua q̃ au
diri ab hõib⁹ voluit: rõnali creatura admĩstrãte for
mauit. AVG. Clarificaui aũt dic ãñq3 facerẽ mũ
dũ. z iterz Clarificabo. cũ resurgz a mortuis. Ul alr
Clarificaui. cũ de vgie nat⁹ ẽ: cũ miracula mlta fec
cũ descẽdẽte spũsc̃o i spẽ colũbe mõstrat⁹ ẽ. z iterũ
Clarificabo. cũ resurget a mortuis: cũ exaltabit sup
celos de⁹ z sup oẽm terrã glia ei⁹. Seq̃t: Tur.ğ que
sta. z au.di.to.fa.eẽ. CHRY. Apta q̃dẽ z bñ signi
ficatiua erat vox: sʒ cito ab eis euolauit q̃si a grossio
rib⁹ z carnalib⁹ z desidiosis: z hi q̃dẽ sonitũ tñ reti
nuerũt: alij vẽo q̃m articulata erat vox nonerãt: q̃d
aũt significauit ñ adhuc de q̃b⁹ subdit: Alij dicebãt
Angel⁹ ei locut⁹ ẽ. Seq̃t: Rñ.ie. z di. Nõ pp.me hec
vox ve. sʒ p.vos. AVG. Hic ondit illa voce ñ sibi
indicatũ qḋ iã sciebat: sed eis q̃b⁹ idicari oportebat.
Sicut aũt vox illa nõ ppter eũ facta est: sed ppi eos
sic anima eius: nõ ppter ipm sed ppter eos turbata
est. CHRY. Ad illud eni instat vox patris qḋ sem
per dicebãt: quoniã nõ est ex deo. qui.n. a deo glori
ficat: qualr nõ est ex deo? Ubi vide q̃ humilia ppt
eos facta sunt: nõ quasi filio auxilio indigẽte. Quia
ergo dixit Clarificabo: ostẽdit cõsequẽter z moduz
glorie. nam sequit: Nũc iudiciũ est mũdi. AVG.
Judiciũ.n. qḋ in fine expectat erit pmiorum pena
rũq3 eternarũ. dicit etiã iudiciũ nõ dãnatiõis: sʒ di
scretiõis: hoc vocabat hic iudiciũ discretiõez. s. z a su
suis redẽptis diaboli expulsionẽ. vnde sequit: Nũc
pnceps mũdi eiicit foras: absit vt diabolũ pncipem
mundi ita dictũ existimemus: vt euz celi z terre do
minari posse credam⁹: sed mund⁹ appellat in malis
hominib⁹ qui toto orbe terraz diffusi sũt. Sic ergo
dictũ est: Princeps hui⁹ mũdi. i pnceps malorũ ho
minũ: qui habitant in mundo. Appellatur etiã mũ
dus in bonis: qui similiter p totũ orbẽ terrarũ diffu
si sunt: ideo dicit apostolus: Deus erat in christo

mūdum recōciliās sibi.hi sunt:ex quorum cordibus
pncipes mūdi eijcieť foras.ꝑuidebat.n.dominꝰ post
passionē ⁊ glorificationē suā ꝑ vniuersū mūdū mul/
tos pplos credituros:in quoꝝ cordibꝰ diabolꝰ intꝰ
erat:cui qñ ex fide renūciāt eijciť foras.Sed nunqd
de cordibꝰ veteꝝ iustoꝝ nō est eiectꝰ foras:quō ḡ di
ctū est nūc eijcieť foras:nisi qꝛ tunc qḋ in hōibꝰ pau
cissimis factū est.nūc in multis magnisqꝫ populis tā
mox futurū esse ꝑdictū ē.Quid ḡ ait:Quispiā:quia
diabolꝰ eijciť foras:iā fideliū neminē tētat:immo tē
tare nō cessat:sed aliud est intrinsecꝰ regnare: aliud
forisecꝰ oppugnare. CHRY.Sed qle est istud iu/
diciū quo diabolꝰ foras eijciť:exēplo id faciā mani
festū:sic aliqs debitores expetēs ⁊ feriat:⁊ in vincu/
la mittat.Deide ex eadē demētia:⁊ eū qui nihil de/
bet sub eūdē carcerē ducat:hic ⁊ eoꝝ que i alios fecꝫ
dabit vindictā:ita ⁊ in christo factū ē.Eoꝝ.n.q̄ dia
bolꝰ in nos fecit: ꝑ ea que in christū ausus ē sustine
bit vidictā.⁊ ne quis dicat:Qualr mitteť foras:si te
supabit subiūgit: Et ego si exal.fue. a ter.om.tra.ad
meipm.Qualr.n.supať qui ⁊ alios trahit:hoc autē
plꝰ fuit dicere q̄ʒ resurgā.Si.n.hoc dixisset: nōdum
manifestū eēt qḋ trahēt.dicendo vō Trahā:vtrūqꝫ
demōstrat. AVG.Sʒ q̄ oia trahit:nisi ex qbꝰ dia/
bolꝰ eijcit foras:nō aūt dixit Oēs:sʒ Oia:nō.n.oim
est fides.nō itaqꝫ ad vniuersitatē hoīm retulit:sʒ ad
creature integritatē.i.spm ⁊ aiam ⁊ corpꝰ ad illḋ.s.
qḋ intelligiꝰ:ꝙ viuimꝰ:ꝙ visibiles sumꝰ:aut si oia
ipsi hoies intelligēdi sunt:oia ꝑdestinata ad salutē
possumꝰ dicere:aut certe oia hoīm genera sm̄ innu
merabiles differētias quibꝰ inter se ꝑter sola pecca/
ta hoies distāt CHRY.Qualr igiť supra dixit:qñ
pater trahit:quia.s.filio trahēte pater trahit. Dicit
aūt Trahā:qñ a tyrāno detētos:⁊ ꝑ seipos nequeū
tes accedere:⁊ illiꝰ manꝰ effugē. AVG.Sʒ si exal/
tatꝰ inqt fuero a terra:hoc est cū exaltatꝰ fuero:non
.n.dubitat futuꝝ eē qḋ venit implē.nā exaltatōem
suā dixit in cruce passionē. vnde euāgelista subdit:
Hoc aūt dixit significās qua morte eēt moriturus.

¶ Respōdit ei turba. Nos audiui
mus ex lege: quia xp̄s manet i eter
nū. Et quō tu dicis oportet exalta
ri filiū hois? Et qs ē iste filiꝰ hois?
Dicit ergo eis iesus: Adhuc modi
cū lumē in vobis est. Ambulate dū
lucē habetis:ut ñ uos tenebre ꝯp̄hē
dāt. Et q ambulat i tenebris nescit
quo uadat.Dū lucē habetis:credite
in lucē:ut filij lucis sitis. Hec locu
tꝰ ē iesꝰ:⁊ abijt ⁊ abscōdit se ab eis.

¶ AVG.Cum intellexissent iudei ꝙ dominus de
sua morte dixisset:ꝑponūt ei qōem quō se dicēt mo
riturū.vñ dr̄:Rñdit ei tur.Nos audi.ex le.qꝛ christꝰ
manet i.e.e.quō tu di.opor.exal.filiū hois. Me/
moriter tenuerūt ꝙ dominꝰ assidue dicebat se esse fi
liū hominis.nam hoc loco nō dixit:Si exaltatꝰ fuerit
filiꝰ hominis.sed superiꝰ dixerat: Venit hora vt cla/
rificetur filiꝰ hominis. hoc ergo in animo retinētes
inquiūt:Si christꝰ manet in eternū:quomodo exal
tabiť a terra.i.quō crucis passiōe morieť? CHRY.
Hinc est videre:qñ multa eoꝝ que ꝑabolice dicebā
tur intelligebāt.qꝛ.n.ꝑuenit de morte disputās: au
diētes hic exaltatōem suspicati sunt h̄. AVG.Vel
h̄ eū dixisse intelligebāt:qḋ facē cogitabāt.nō ḡ eis
verboꝝ istoꝝ obscuritatē aperuit infusa sapiētia:sʒ sti
mulata cōsciētia. CHRY.Et vide qualr malicio/
se interrogāt.nō.n.dixerūt:Nos audiuimꝰ ex lege:
quia christꝰ nihil patiť.In multis.n.scpturaruʒ lo/
cis:⁊ passio ⁊ resurrectio simul poniť:sed qñ manʒ
in eternū.⁊ nimirū hoc nō erat cōtrariū.Immorta
litati enī ꝑ passiōem nō est factū impedimētū:sʒ esti
mauerūt ꝑ hoc oñdere eū nō esse christū:qñ christꝰ
manet in eternū.deinde subdūt:Quis est iste filius
hois?⁊ hoc maliciose.q.d.Nō dicas ꝙ ꝑpter odiuʒ
tuū hoc dicamꝰ:ecce.n.nō nouimꝰ de quo dicis.Sʒ
christꝰ rñdit:ostēdēs qñ passio nō ꝓhibet manē eū
in eternū.vnde subdiť:Dixit ergo eis iesus: Adhuc
modi.lumi.in vobis est.q.d.Adhuc ꝑuo tempe ego
lux vobiscū sum:ꝑ hoc ostēdēs ꝙ mors eiꝰ transmi/
gratio est.etenī lux solaris nō interimiť: sed pax re
cedēs rursus apparet AVG.Vel aliter:Modicū
lumē in vobis est.ꝑ hoc ꝙ intelligitis:qꝛ christꝰ ma
net in eternū:ergo ambulate:accedite: totū itelligi/
te:⁊ moriturū christū ⁊ victurū in eternū dū lucem
habetis. CHRY.Hoc dicit tempꝰ totū p̄ntis vite:
⁊ ante crucē ⁊ post crucē.multi.n.pꝰ crucē credide
rūt in eū:vt nō tenebre vos ꝯp̄hendāt:si.s.eo modo
credideritis christi eternitatē:vt negetis in eo mortꝫ
humilitatē.Sequiť:Et qui am.in tene.ne.qꝰ vadat.
CHRY. Quāta deniqꝫ iudei nūc agūt ⁊ nesciunt
quid agūt:sed vt in tenebris ambulātes:putāt rectā
incedere viā cōtra vadūt.ꝓpterea subdit:Dū lucem
habetis:credite in lucē. AVG.i.dum aliquid veri
habetis credite in veritatē:vt renascamini veritati.
vnde sequiť:Ut filij lucis sitis. CHRY.Quod est
filij mei.In ꝑncipio aūt euangelista dicit:ꝙ ex deo
nati sunt:hoc est ex patre.hic aūt ipe dicit hos gene
rare:vt discas quoniā vna est actio patris ⁊ filij.Se
quiť: Hec locutꝰ est iesus:⁊ abijt ⁊ abscōdit se ab eis
AVG.Non ab eis qui credere ⁊ diligere ceperūt
sed ab eis qui videbāt:⁊ inuidebant.Cum autem se
abscondit:nostre infirmitati cōsuluit: nō sue pote
stati derogauit. CHRY.Sed cum nec lapides le
uarēt nec blasphemarēt:cuiꝰ gratia occultatus est?
Nouerit furorē in eis seuiētē:⁊ nō expectauit:vt in
opꝰ exirēt:sed occultať mitigās eoꝝ inuidiā.

¶ Cum aūt tāta signa fecisset corā
eis:non credebant in euʒ: ut sermo
isaie inpleretur quē dixit:quis credi
dit auditui nr̄o: ⁊ brachiuʒ domini
cui reuelatū ē? Propterea nō pote
rāt credere:qꝛ iterū dixit isaias: Ex
cecauit oculos eorū ⁊ idurauit cor
eoꝝ ut non uideant ocul':⁊ nō intel
ligant corde:⁊ conuertātur ⁊ saneʒ

cos. Hec dixit isaias qñ uidit gloriam ei⁹: ⁊ locut⁹ est deo. Verũtamẽ ⁊ ex pricipibus multi crediderũt in eũ: sed ꝓpter phariseos nõ cõfitebãtur: ut de synagoga nõ eijcerentur Dilexerũt enim gloriam hominuz magis q̃z gloriam dei.

¶ CHRY. Nouerat dñs feruẽtẽ aim iudeorũ: ⁊ occisionẽ meditantẽ: ⁊ ideo occultat⁹ ẽ. ⁊ hoc isinuauit euãgelista subdẽs: Cũ aũt tã. sig fe. co. eis ñ cre. i eum. THEO. Nõ aũt modice iniq̃tatis fuit tãtis signis nõ credere: ea ṽo signa commemorat q̃ supra sunt posita. CHRY. Ne q̃s aũt dicat: Cui⁹ gr̃a venit christ⁹: nõ nouerãt ꝙ nõ ei intẽderẽt. ⁊ ideo ad hoc excludẽdũ inducit etiã ꝓphetas hoc sciẽtes. ꝓpter qḋ sequit̃: Ut ser. isa. ꝓ. imple. quẽ dixit: Do. q̃s cre. au. no. ⁊ bra. do. cui reue. est? ALCV. Quis ꝓ raritate posuit: q: qḋ sancti prophete a deo audierũt: ⁊ ꝑ ẽo ꝑdicauerunt: paucissimi crediderũt. AVG. Satis aũt oñdit brachiũ dñi ipm dei filiũ nuncupatum: nõ ꝙ de⁹ pater figura detineẽ carnis humane: sed q̃a oĩa ꝑ ipm facta sunt: ideo brachiũ dñi dictuz est. Si enim aliquis homo tanta potestate p̲eualẽt vt sine vllo motu corpis sui quod diceret fieret ṽbũ eius: brachiũ ei⁹ esset. Nõ aũt patet occasio erroris his qui dicũt: q̃a sol⁹ pater est: si brachiũ ei⁹ est fili⁹ nõ. n. due: sed vna ꝑsona est homo ⁊ brachiũ eius. nõ intelligẽtes quomodo verba de reb⁹ alijs ad res alias ꝓpter aliquã similitudinẽ trãsferant̃. Quidaz aũt inter se mussitãt: que culpa fuit iudeoꝝ: si necesse erat vt s̃mo isaie impleret̃? Quib⁹ respõdem⁹ deũ p̲esciũ futuroꝝ per ꝓphetã ꝑdixisse: infidelitatẽ iudeoꝝ nõ fecisse. nõ. n. ꝓpterea queq̃ꝫ de⁹ ad peccandũ cogit: quia futura hoim peccata iã nouit. ipsoꝝ . n. ꝑsciuit peccata nõ sua. fecerũt ergo peccatũ iudei qḋ facturos esse p̲edixit: quẽ nihil latet. CHRY. Quod ergo dixit: vt sermo isaie ꝓphete impleret̃: ly Ut nõ causale ẽ: sꝫ euẽt⁹. Nõ. n. q: dixit isaias ñ crediderũt: sꝫ q̃a nõ erãt credituri: ꝓpterea isaais dixit.

AVG. Sed ea que sequũt̃: ꝓfũdioꝝ faciũt qõem adiũgit. n. ⁊ dicit: Propterea nõ po. cre. q̃a ite. dixit Isa. Exce. ocu. eo. ⁊ indu. coꝝ eo. vt nõ vi. ocu. ⁊ intel. coꝝ ⁊ cõuer. ⁊ sa. eos. Si. n. credere non poterãt qḋ peccatũ est homis nõ faciẽtis qḋ nõ põt facere? Et qḋ est grauι⁹ ad deũ causa refert̃. q̃ñquidẽ ipse excecauit oculos eoꝝ: ⁊ indurauit eoꝝ coꝝ. nõ. n. h̃ saltẽ de diabolo dicit̃: sed de deo. sed quare nõ poterant credere: nisi q̃a nolebant. Sicut. n. ꝙ dñs negare seipm nõ põt: laus est volũtatis diuine: ita ꝙ illi nõ poterãt credẽ: culpa est volũtatis hũane. CHRY. Hoc aũt ⁊ in cõi cõsuetudine custodit̃: vt cũ q̃s dicat: Nõ possum amare illũ: vehemẽtia volũtat⁹ potẽtiã dicit. sed euãgelista dicit: Nõ poterãt: vt ostẽdat qm̃ ipossibile est mẽtiri ꝓphetã: nõ tñ ipossibile erat eos credẽ. nõ. n. hec ꝑdixisset: si credituri eẽnt

AVG. Sed aliã cãm inq̃s dicit, ꝓpter qḋ nõ volũtates eoꝝ. q: s. Excecauit oculos eoꝝ ⁊c̃. sed h̃ est etiaz eoꝝ volũtatẽ meruisse respõdẽdo. Sic. n. excecat ⁊ obdurat de⁹ deserẽdo ⁊ nõ adiuuãdo: ꝙ occulto iudicio facere põt in quo nõ põt? CHRY. Neq̃ꝫ. n. derelinq̇t nos: nisi voluerim⁹ nos s̃m illud osee: Oblit⁹ es legis dei tui: obliuiscar ⁊ ego tui. hec dicit oñdẽs nos icipe derelictõem: ⁊ cãm fieri ꝑditõis. Sicut. n. sol infirmũ offendit visum: nõ ex ꝓpa natura: ita fit in his qui nõ attẽdũt dei s̃mones. terrenis aũt auditores scptura dicit: Excecauit ⁊ indurauit AVG. Qḋ aũt addidit: Et cõuertãt̃ ⁊ sanẽ eos. vtrũ subaudiendũ sit. i. nõ cõuertãt̃. etenĩ cõuersio de illi⁹ gr̃a est: an forte ⁊ hoc de superne medicine mĩa factũ intelligẽdũ: vt qm̃ superbe suã iusticiã constituere volebãt adhuc deserẽt̃ ⁊ excecarẽt̃: vt offẽderẽt i lapideꝫ offensiõis: ⁊ iplereẽ facies eoꝝ ignominia: atq̃ꝫ hũiliari quererẽt nõ suã qua inflat̃ superb⁹: sed iusticiã qua iustificat̃ impi⁹. hoc. n. multis eoꝝ ꝑfecit in bonũ: q̇ de suo scelere cõpũcti: in xp̃m postea crediderunt. Seq̇t̃: Hoc dixit isa. qñ vi. glo. ei⁹ ⁊ lo. est de eo. Vidit aũt nõ sicuti est: sed modo quodã significatiuo: sicut ꝓphete visio fuerat informanda. Nemo g̃ vos fallat eoꝝ qui dicũt: inuisibilẽ p̃rem ⁊ visibilẽ filiũ: qui putãt eũ ẽẽ creaturã. In forma. n. dei in q̃ eq̃lis est patri etiã fili⁹ inuisibilis est. vt aũt ab hoib⁹ videret̃: formã s̃ui accepit. oñdit etiã se anteq̃ꝫ susciperet carnẽ oculis hoim: sicut voluit in subiecta creatura nõ sicuti est. CHRY. Gloriã aũt hic dicit visiõem sedẽtis in throno excelso: ⁊ alia que ibi dicũt̃. vnde sequit̃: Et lo. est de eo. hoc. s. vidi deũ sedẽtẽ. ⁊ ꝙ audiuit vocem dicentẽ: quem mittam: ⁊ quis ibit ⁊c̃. Sequitur: Verũtamẽ ex p̲cipib⁹ multi crediderũt in eum: sed ꝓpter phariseos nõ cõfitebant̃: vt de synagoga nõ eijcerent̃. dilexerũt. n. magis gl̃iam hominũ q̃ꝫ gl̃iam dei. ALCV. Gloria dei est publice cõfiteri christũ. gloria hominũ est in mũdanis gloriari. AVG. Hos ergo improbauit euãgelista: qui in hoc gressu fidei si ꝑficerẽt ꝑ amorẽ: que humane glorie sunt ꝑficiẽdo superarẽt.

¶ Jesus ãt clamauit ⁊ dixit: Qui credit in me: non credit i me: sed in eum qui misit me. Et qui uidet me uidet eum qui misit me. Ego lux in mũduz ueni: ut omnis qui credit in me in tenebris nõ maneat. Et siq̃s audierit uerba mea ⁊ nõ custodierit ego nõ iudico eũ. Nõ eniz ueni ut iudicẽ mũdũ: sed ut saluificẽ mũdũ Qui spernit me: ⁊ nõ accipit uerba mea: habet qui iudicet eũ. Sermo quẽ locut⁹ sũ: ille iudicabit eũ in nouissimo die. Quia ego ex meipõ nõ suz locutus sed qui misit me pater: ipse mihi mãdatuz dedit qd dicaz: ⁊ qd loquar? Et scio quia mãdatuz ei⁹ uita eterna est. Que ergo ego loquor: sicut dixit mihi p̃r sic loquor.

CHRY. Quia amor humane glorie pncipes cre
dētes ꝯfueri pbibebat: dñs ↄtra h' eis loquit. vñ dr
Je. aũt cla. ⁊ di. Qui cre. in me: nõ cre. in me ſꝫ in eũ
qui me miſit. q. d. Quid formidatis credere in me? i
deũ fides puenit p me. AVG. Quia enĩ homo ap
parebat hoĩb⁹ cũ lateret de⁹: ne putarēt eũ hoc eſſe
tñ qđ videbāt talē ac tantũ ſe volēs credi: qualis ⁊
quāt⁹ eſt pr: Qui credit in me inquit: nõ credit in me
.i. in hoc qđ videt: ſed in eũ qui me miſit. i. in patreꝫ.
nã ſi putauerit eũ hre filios ſm grãm: nõ aũt hre fi
liũ equalē ſibi atqꝫ coeternũ: nec credit in prēꝫ qui
eũ miſit: quia nõ eſt hoc pater qui eũ miſit. Ne aũt
putarēt ſic voluiſſe intelligi prēm: tanq̃ multoꝝ fi
lioꝝ p grãm generatorē: nõ vnici verbi equalis ſibi:
cõtinuo ſubiecit: Qui videt me: videt eũ q̃ miſit me.
q. d. Uſqꝫ adeo nihil diſtat inter eum ⁊ me: vt qui
me videt videat eum qui miſit me: aplos ſuos certe
ipe dñs miſit: nunq̃ tñ aliqs eoꝝ dicē auderet: Qui
credit in me. Credim⁹ enĩ aplo: ſed nõ credimus in
aplm. Fili⁹ autē recte vnigenit⁹ dicit: Qui credit in
me: nõ credit in me: ſed credit in eũ qui me miſit. vbi
nõ a ſe abſtulit credētis fidē: ſed voluit in forma ſer
ui remanere credētē. CHRY. Uel dicit: Qui cre
dit in me ⁊c̃. q. d. Qui fluminis accipit aquã: nõ eã
que eſt fluminis accipit: ſed eã que eſt fontis. volēs
aũt oñdere qm̃ nõ eſt credere in drēm: nõ credētē i
eũ ſubiũgit: Qui videt me: videt eũ qui me miſit. qđ
igit? Corp⁹ eſt de⁹? nequaq̃: ſed cõſideratio veri q̃ ē
p intellectũ: hic viſio dicit. deinde oſtendit eã q̃ ad
prēm cognitõem: in hoc qđ ſubdit: Ego lux i mũdũ
veni. quia enĩ pater lux vocat: vbiqꝫ eo hic vtit noie
Lucē aũt ſe hic vocauit: eo ꝙ ab errore eripit: ⁊ in
tellectuales tenebras ſoluit. vnde ſubdit: Ut oĩs q̃
credit in me: in tenebris nõ maneat AVG. Jn q⁹
ſatis manifeſtat oēs ſe in tenebris inueniſſe: ſed ne
in eis tenebris maneāt in quib⁹ inuēti ſunt: debent
credere in lucē que venit in mũdũ. dixit quodã lo
co diſcipulis ſuis: Uos eſtis lux mũdi. nõ tñ eis di
xit: Uos lux veniſtis in mũdũ: vt oĩs q̃ credit i vos
in tenebris nõ maneat. lumina ergo ſunt oēs ſancti
ſed credēdo illuminãt ab eo a quo ſiqs receſſerit te
nebrat. CHRY. Ut aũt nõ exiſtimet ꝙ ꝓpter im
becillitatē eos qui ipm ↄtēnũt: illeſos dimittat ſub
iũgit: Et ſiquis aud. erit verba mea: ⁊ nõ cuſtodierit
ea: ego nõ iudico eũ. AVG. Jntelligēdũ eſt: Mo
do nõ iudico eũ: cũ alio loco dicat: Pater omne iu
diciũ dedit filio. quare aũt modo nõ iudicat oñdit
ſubdēs: Nõ enĩ veni vt iudicē mũdũ: ſed vt ſaluifi
cē mũdũ. i. ſaluũ faciã mũdũ. nũc ergo eſt temp⁹ mi
ſericordie: poſt erit iudicij. CHRY. Deinde vt nõ
pigriores ex hoc fiãt terribile ſubdit iudiciũ: Qui ſp
nit me ⁊ nõ accipit verba mea: habet qui iudicet eũ
AVG. Nõ dixit: Ego nõ iudico eũ in nouiſſimo
die. hoc enĩ eſſet ↄtrariũ illi ſententie: Omne iudiciũ
dedit filio. Expectātib⁹ aũt quiſnã eſſet ille ſecutus
adiũxit: Sermo quē locut⁹ ſum: ille iudicabit euꝫ in
nouiſſimo die. Satis manifeſtauit ſeipm in nouiſ
ſimo die iudicaturũ: ſeipm quippe locut⁹ eſt: ſeipſuꝫ
annũciauit. aliter itaqꝫ iudicabũt qui nõ audierũt:
aliter qui audierũt ⁊ cõtēpſerũt. AVG. i. de trini.
Jdeo aũt iudicat verbũ qđ locut⁹ eſt fili⁹: quia non
ex ſe locut⁹ eſt fili⁹. vnde ſequit: Quia ego ex meipo
nõ ſum locut⁹. p qđ intelligi voluit. Ego nõ ex me
nat⁹ ſum. Queo itaqꝫ quõ intelligam⁹: Ego nõ iu
dicabo: ſed verbũ quod locut⁹ ſum iudicabit: cũ ipe
ſit verbũ patris quod loquit. vel ita: Ego nõ iudica
bo ex poteſtate humana: quia fili⁹ hoĩs ſum: ſꝫ ego
iudicabo ex poteſtate verbi dei: quia filius dei ſum.
CHRY. Uel aliter: Ego nõ iudico eũ. i. nõ ſũ cauſa
pditõis eius: ſed ipe qui verba mea ſpnit. Uerba enĩ
que modo locut⁹ ſum in ordine ſtabũt accuſatoris
omnē tollētia excuſatõnem: ⁊ hoc eſt quod ſubdit:
Sermo quē locut⁹ ſum: ille iudicabit eũ. ⁊ qs ſmo?
Quia ego ex meipo nõ ſum locut⁹: ſed qui miſit me
pater: ipe mihi mãdata dedit: quid dicã: ⁊ qđ loq̃r.
Omnia igit hec ꝓpter eos dicebãt: vt nullã habeāt
excuſatõeꝫ. AVG. Mãdatũ aũt nõ qđ fili⁹ nõ ha
beat pater dedit: ſed in ſapiētia patris quod eſt ver
bũ patris omĩa mãdata ſunt patris. Dicit aũt mãda
tũ datũ: qꝛ nõ eſt a ſeipo cui dicit datũ: ⁊ hoc ē da
re filio id ſine quo nũq̃ fili⁹ fuit. qđ eſt gignere filiũ
q̃ nũq̃ nõ fuit. THEO. Cũ enĩ vbũ patris exiſtat
fili⁹: ⁊ que ſunt in mēte patris reuelat in integrum:
mãdatũ accepiſſe dicit: quid ſit dictur⁹ ⁊ qđ loq̃tur.
Sicut etiã noſtrũ verbũ ſi verũ fateri volum⁹: ea p
fert que ſuggerit mens. Sequit: Et ſcio quia man
datũ ei⁹ vita eterna eſt AVG. Si ergo vita eterna
eſt ipe fili⁹: ⁊ vita eterna eſt mãdatũ patris: qđ aliud
dictũ eſt? niſi quia ego ſum mandatũ patris. ꝓinde
⁊ id quod adiũgit: Que ergo ego loquor: ſicut dixit
mihi pater ſic loquor. nõ accipiam⁹: Dixit mihi: q̃ſi
p verba locut⁹ ſit vnico verbo. dixit ergo pater filio
id ſine quo nũq̃ fili⁹ fuit: ſicut dedit vitã filio: nõ qđ
neſciebat vl nõ habebat: ſed qđ ipe fili⁹ erat. Quid ē
aũt: Sicut dixit mihi ſic loquor: niſi verbũ loquor.
Jta ille dixit vt verax: ita iſte loq̃t vt veritas: verax
aũt genuit veritatē: quid ergo iam diceret veritati?
non enim imꝑfecta erat veritas cui verum aliquod
adderetur.

CA. XIII.

Ante diẽ feſtũ paſche ſciēs
ieſus quia uenit hora eius
ut trãſeat ex hoc mũdo ad
patrem: cũ dilexiſſet ſuos qui erãt
in mũdo in finẽ dilexit eos. Et ce
na facta cũ diabolus iam miſiſſet in
cor ut traderet eum iudas ſimonis
ſcariothis: ſciens quia omnia dedit
ei pater in manus: ⁊ qꝛ a deo exiuit
⁊ ad deũ uadit ſurgit a cena: ⁊ põit
ueſtimēta ſua: ⁊ cũ accepiſſet lintheũ
pcinxit ſe. Deinde miſit aquã i peluim
⁊ cepit lauare pedes diſcipłoꝝ: ⁊ ex
tergere lintheo quo erat pcinctus.

THEO. Quia dñs trãſmigratur⁹ erat de pñti ſe
culo: explicat qualē erga ſuos amicitiã gerẽt. vñ dr
Ante di. fe. paſ. ſci. ie. qꝛ ve. ho. ei⁹ vt trã. ex hoc mũdo
ad pa. cũ dilex. ſu. q̃ erãt in mũ. in fi. di. eos. BED.
Plurimas ſiq̇dē feſtiuitates iudei hebãt: ſꝫ apđ eos

insignior atq celebrior erat pasche festiuitas: ppter
quod signãter dicit: Añ diem festũ pasche. AVG.
Pascha nõ sicut qdam estimãt grecũ nomen est sed
hebraicũ. opportunissime tñ occurrit in hoc noie q
dam cõgruentia vtrarũq linguaꝝ. qꝛ enĩ pati grece
paschin dicit: ideo pascha passio putata est: vt hoc
nomẽ a passione sit appellatum. in sua vero lingua
hoc est in hebrea pascha trãsitus dicit. ppterea qa
tunc pmũ pascha celebrauit ppls dei qñ ex egypto
fugiẽtes: rubrũ mare transierunt. nunc g figura illa
pphetica in veritate cõpleta est: cũ sicut ouis ad im
molandũ ducit christ⁹ cui⁹ sanguine illinitis posti
bus nr̃is. i. cui⁹ signo crucis signatis frontib⁹ nr̃is a
perditione hui⁹ seculi: tanq a captiuitate egyptiaca
liberamur: ꝛ agim⁹ saluberrimũ trãsitũ: cum de dia
bolo trãsim⁹ ad christũ ꝛ ab isto instabili seculo: ꝛ
ad ei⁹ fundatissimũ regnũ. Hoc itaq nomẽ. i. pascha
velut interptans nobis euãgelista dicit: Sciẽs qꝛ ve
nit hora ei⁹ ut trãseat ex hoc mundo ad prẽm. Ecce
pascha: ecce trãsit⁹. CHRY. Nõ solũ aũt tũc sciẽs
sed olim. Transitũ aũt ei⁹ mortẽ vocat. Relicturus
aũt discipulos maiorẽ eis demonstrauit amorem. ꝛ
hoc est qd dicit: Cũ dilexisset suos: q erãt in mũdo
in finẽ dilexit eos. hoc est nihil dereliquit eorũ que
eũ qui valde amat decens est facere. non aũt a pnci
pio hoc fecit: sed maiora postea adiecit: vt eoꝝ auge
at familiaritatẽ: ꝛ multã eis pparet cõsolationẽ: ad
ea q superuentura erãt. suos aũt eos vocat sm famili
aritatis rationẽ. quia ꝛ alios suos dicit sm conditi
onis rationem: vt cum dr̃: Sui eũ nõ receperũt. ad
dit aũt: Qui erãt i mũdo: qꝛ sui erãt etiã defuncti vt
abraã isaac ꝛ iacob: sed i mũdo nõ erãt. Hoc g suos
q erãt in mũdo mãsit amãs otinue: ꝛ tãdẽ pfectam
amicitiã circa eos oñdit. ꝛ hoc ẽ: In finẽ dilexit eos
AVG. Uel alit: In finem dilexit eos: vt ꝛ ipsi de
hoc mũdo ad suũ caput dilectione trãsirent: qd est
enĩ In finẽ: nisi in christũ. Finis enĩ legis christ⁹ ad
iusticiã oi credẽti: finis pficiẽs nõ iterficiẽs. Uideo
aũt posse ista vba quodã hũano mõ etiam sic accipi
tãq vsq ad mortẽ christ⁹ dilexerit suos. Sed absit
vt dilectionẽ morte finierit: qui nõ est morte finitus
nisi forte sit ita itelligendũ: Usq ad mortẽ dilexit
eos. i. vsq ad mortẽ illũ dilectio ipsa pduxit. Seqt:
Et cena fcã. i. iã pacta: ꝛ ad cõmunitũ mensam vsuq
pducta. Nõ. n. ita debem⁹ itelligẽ cenã fcãm: veluti
iã osumptã atq trãsactã: adhuc enĩ cenabat cũ sur
rexit ꝛ pedes lauit discipulis: nã postea recubuit ꝛ
buccellã traditori dedit. q aũt ait: Cũ iã diabol⁹ mi
sisset in cor ut traderet eum iudas scariothis. missio
ista spũalis suggestio est: ꝛ nõ fit p aurẽ: sed p cogita
tionẽ. diabolice enĩ suggestiones imittunt: ꝛ huma
nis cogitationib⁹ imiscent. Factũ g iã fuerat i corde
iude p imissionẽ diabolicã: vt traderet discipul⁹ ma
gistꝝ. CHRY. Hoc aũt quasi stupẽs iterseruit euã
gelista: qñ eũ q iam pdere statuerat dñs lauit: ostẽ
dit etiã pditoris multã nequiciã: qñ neq salis cum
cõicatio detinuit: qd marie osueuit neqciã detinere.
AVG. Locutur⁹ aũt euãgelista de tãta dñi humi
litate pus ei⁹ celsitudinẽ voluit cõmendare: ad qd
ptinet qd dicit: Sciẽs qꝛ oia dedit ei pr̃ in man⁹. g
ꝛ ipm traditorẽ. GREGO. vi. moral. Sciebat. n.
q in manu sua ipsos etiã psecutores acceperat: vt ipse

in se ad vsum pietatis intorqueret: quicqd eoꝝ ꝫ se
malicia pmissa seuiret. ORIGE. Oia enĩ tradidit
ei pr̃ in man⁹. hoc est in opera ei⁹ ꝛ ptãtem. Pr̃. n. me
us vsq huc inquit opat ꝛ ego operor. vel Omia tra
didit ei pr̃ in manus. cuncta capiẽtes: vt quelibet ei
famulent. CHRY. Traditionẽ enĩ hic salutẽ fide
lium vocat. Cũ aũt audieris traditionẽ nihil huma
nũ suspiceris: eum enĩ q ad prẽm oñdit honorem ꝛ
cõcordiã. Sicut enĩ pr̃ ei tradidit: ita ipe prĩ. vñ pau
lus: Cũ tradiderit. inquit regnũ deo ꝛ prĩ. AVG.
Sciens etiã qꝛ a deo exiuit: ꝛ ad deũ vadit: nec de
um cũ inde exiret: nec nos deserens cum rediret.
THEO. Qꝛ g pr̃ oia ei cõmisit in manus. i. salutẽ ei
cõmisit fideliũ: decens reputabat qcũq spectãt ad
salutẽ illis oñdere. Sciẽs etiam q a deo exiuit ꝛ ad
deũ vadit: nullaten⁹ ei⁹ glĩa minui poterat dum pe
des discipuloꝝ abluerat: neq enĩ glĩam vsurpauit.
qui enĩ dignitatẽ vsurpãt: minime cõdescẽdunt ne
dissipẽt qd incõgrue sibi diripuerũt. AVG. Cũ g
illi pr̃ oia dedisset in man⁹: ille discipuloꝝ nõ man⁹
sed pedes lauit: vt cũ se sciret a deo exisse ꝛ pgere ad
deũ: nõ dei dñi: sꝫ hõis sui ipleuit officiũ. CHRY.
Hoc autẽ dignũ erat: eo q a deo exiuit: ꝛ ad deũ va
dit: vt vniuersuꝫ cõculcaret timorẽ. vñ sequit: Sur
git a cena ꝛ ponit vestimenta sua: ꝛ cũ accepisset lin
teũ pcinxit se: deinde misit aquã i pel. ꝛ ce. la. pe. dis.
ꝛ exter. lin. quo erat pcin. Uide qlĩter humilitatem
oñdit nõ solũ in lauando pedes sed etiã alit: Nõ. n.
añq recũberet: sed postq resederũt oẽs: tũc surrexit
deinde nõ solũ lauit: sed vestimẽta deponit linteuꝫ
pcinxit ꝛ peluim iplet: ꝛ non alii iplere iussit: sed oia
opat oñdens q cũ oi studio oportet talia facere.
ORIGE. Mystice aũt prandiũ pm⁹ cib⁹ eẽ digno
scit: ꝛ añ terminũ diei spũalis: q in vita pñti osidera
tur: ꝛ his q itroducunt cõueniens existit. cena vo fi
nalis ꝛ his q iã vltra pgressi sũt apponit. alit quoq
poterit qs asserere prãdiũ fore itentionẽ scripturaꝝ
antiquaꝝ: cenã vo recõdita in nouo testamento my
steria. Puto aũt q qui vna cũ iesu cenãt: ꝛ in finali
vite pñtis die secũ conuiuant: egent lauacro quodã
nõ vtiq erga qd pmoꝝ vt ita loquar corporis ꝛ aie
sed quo ad vltia ꝛ postrema que terre necessario he
rent. Dicit aũt q cepit lauare pedes: nã postmoduꝫ
lauit ꝛ finiuit loturã: qꝛ pedes aploꝝ fuerũt ꝯtami
nati: iuxta illud: Omẽs vos scãdalizabimini ista no
cte in me. Postea aũt pfecit eos lauare: purgãs eos
vt vltra nõ sedent. AVG. Posuit aũt vestimenta
sua: q cũ in forma dei esset semetipm exinaniuit. p
cinxit se linteo: q formã sui accepit: misit aquã i pel
uim vñ lauaret pedes discipuloꝝ: q in terrã sangui
nem fudit quo imũdiciã dilueret peccatoꝝ. Linteo
aũt quo erat pcinct⁹ pedes quos lauerat tersit: qui
carne qua erat indut⁹: euãgelistaꝝ vestigia cõforta
uit: ꝛ linteo qdem vt se pcingeret posuit vestimẽta
q habebat: vt aũt formã sui acciperet. qui semetipm
exinaniuit: nõ qd habebat posuit: sꝫ qd nõ hẽbat acce
pit: crucifigẽd⁹ sane suis expoliat⁹ ẽ vestimẽtis: ꝛ mor
tu⁹ iuolut⁹ ẽ linteis: ꝛ tota ei⁹ passio nr̃a purgatio ẽ.

¶ Uenit ergo ad simonẽ petrum.
Et dicit ei petr⁹: Domine tu mihi

lauas pedes? Rñdit iesus ⁊ dixit ei Quid ego facio tu nescis modo: scies aũt postea. Dicit ei petr⁹: Nõ lauabis mihi pedes in eternũ. Rñdit ei iesus: Si nõ lauero te: nõ habebis partẽ mecum. Dicit ei simon petr⁹: Domine non tãtum pedes meos: sed ⁊ manus ⁊ caput. Dicit ei iesus: Qui lotus ẽ: non indiget nisi ut pedes lauet: sed est mũdus totus. Et uos mũdi estis sed nõ omnes. Sciebat enim quisnam eẽt qui traderet eũ: ꝓpterea dixit: ñ estis mũdi oẽs.

¶ ORIGE. Sicut medicus pluriũ egrotoꝝ intent⁹ cure ab his q̃ magis idigẽt: ꝓmã curã icipit: sic ⁊ christus q̃ fedos abluit pedes discipuloꝝ exordit ab his q̃ magis erãt fedi: ⁊ sic vltio venit ad petꝝ: q̃si min⁹ alijs indigẽtẽ lotura pedũ. vñ dr: Uenit ğ ad si. pe. cui quodãmõ adresistẽdũ pene mũda pedũ ɔscia ꝑsuadebat. vñ seqtur: Et dixit ei petr⁹: dñe tu mihi lauas pedes? AVG. Quid ẽ Tu: q̃d est Mihi? cogitanda sunt poti⁹ q̃ȝ dicẽda: ne forte qd̃ ex his v̄bis aliquaten⁹ q̃dẽ digne cõcepit aĩa: ñ explicet lingua CHRY. Uel si petr⁹ ꝓm⁹ erat: sed credibile est ꝓditorẽ stultũ existẽtẽ añ eũ recubuisse: qd̃ euangelista significauit cũ dixit: Cepit lauare: deide venit ad petꝝ. THEO. Ex quo patet q̃ nõ ꝓmit⁹ lauit petꝝ ex ceteris v̄o discipulis nullus tẽtauisset añ petꝝ lauari. CHRY. Quereret aũt vtiq; q̃s quare nullus eũ alioꝝ ꝓhibuit: sed sol⁹ petr⁹: qd̃ nõ parui amoris ⁊ verecũdie erat. Ex hoc igit mihi videt ꝓus solum ꝓditorẽ lauasse: deinde ad petrũ venisse: ⁊ alios discipulos ꝑ eũ de reliquo castigatos. Si enim quẽq; ex ceteris lauare cepisset ꝓhibuisset diũm: ⁊ dixisset q̃ petr⁹ dixit. ORIGE. Uel aliter: Oẽs porrigebãt pedes: decernẽtes q̃ tãtus nõ irrationabilit eoꝝ lauaret pedes: sol⁹ aũt petr⁹ nullã aliã ɔsiderationem ɔferens: tãq; reuerẽs iesum: nõ ꝓbebat pedes suos ad lauandũ. sepe eñi scriptura designauit petꝝ feruidum: ad insinuãdũ q̃ sibi visa sũt meliora. AVG. Uel alit: Nõ debem⁹ putare hoc petꝝ iter ceteros formidasse atq; recusasse: cũ ⁊ id alij añ ipm libent vel equanimit fieri ꝑmisissent: nõ eñi ita intelligendũ est q̃si aliquib⁹ iã lauisset: ⁊ post eos venisset ad ꝓmũ. Quis eñi nesciat ꝓmũ aplꝫoꝝ eẽ beatissimũ petrũ: sed q̃ ab illo cepit. qñ ğ pedes discipuloꝝ lauare cepit: venit ad eũ a quo cepit. i. ad petꝝ: ⁊ tũc petrus expauit: qd̃ etiã q̃libet eoꝝ expauesceret. Sequitur: Rñ. iesus ⁊ di. ei: qd̃ ego fa. tu ne. mõ: sci. aũt postea.

CHRY. i. humilitatẽ hui⁹ doctrine: ⁊ q̃uõ humilitas sufficit in deũ ꝑducẽ. ORIGE. Uel insinuat dñs q̃ hoc erat mysteriũ. Lauãdo eñi ⁊ exsiccando pedes eoꝝ: faciebat eos decores debẽtes euãgelizare honesta: vt oñdere valeãt iter scm̃ ac ꝑgere ꝑ eũ q̃ dixit: Ego sũ via. oportebat aũt lauari pedes discipuloꝝ a iesu deponẽte vestimẽta vt mundos pedes mũdiores efficiat: vel vt immũdiciã pedũ discipuloꝝ suscipiat in ꝓpriũ corp⁹: ꝑ linteũ quo solo ꝑcinct⁹ manebat: ipse nãq; languores nr̃os portauit. Attende etiã q̃ cũ debeat pedes discipuloꝝ abluere: non aliud t̄ps eligit q̃ȝ cũ diabol⁹ iã intrauerat in cor iude vt eũ ꝓderet: ⁊ futura ꝓ hoĩbus dispensatio iminebat. nã añ hoc nõ erat opportunũ pedes discipuloꝝ lauari a iesu. Quis eñi pedũ eoꝝ sordicieȝ intermedij tẽporis vsq; ad passionẽ lauasset: sed neq; t̄pe passionis: aliter eñi iesus nõ aderat q̃ pedes eoꝝ lauaret. sed neq; post dispẽsationẽ: illo nãq; t̄pe spiritu scõ superueniẽte eoꝝ loti sunt pedes. Hui⁹ ğ mysterij dicit dñs petro: tu nõ es capax: sed p⁹ hec noices cũ illud ꝑceptis illustrat⁹. AVG. Nec tñ ille diuini facti altitudine exterrit⁹ ꝑmittit fieri: qd̃ cur fieret ignorabat: sed vsq; ad suos pedes humilẽ christum videre nõ põt sustinẽ. Nã sequit: Dicit ei petr⁹: non lauabis mihi pedes in eternũ. hoc est nũq; hoc patiar. Hoc q̃ppe in eternũ nõ fit qd̃ nũq; fit. ORIG. Et hoc aũt accipim⁹ exẽplũ q̃m possibile est quẽq; sm̃ puꝝ ꝓpositũ dicere ꝓpter ignorãtiã qd̃ sibi non ꝓdest. Petr⁹ eñi ignorãs hoc eẽ ɔueniẽs: ꝓmo q̃dẽ q̃si dubitans suauiter dixit: Dñe tu mihi lauas pedes? secũdo: Non lauabis mihi pedes in eternũ. qd̃ erat ꝓhibiticiũ opis ꝑducẽtis eũ ad hñdũ ꝑtẽ cũ iesu in quo etiã nõ tñ iesum arguit iconueniẽter lauantem pedes discipuloꝝ: sed etiã cõdiscipulos indecẽter suos pedes porrigẽtes: cũ ğ nõ eẽt expediens petro ꝓpriũ nisum: nõ ꝑmisit illud dñs verificari. naȝ subdit: Rñdit ei iesus: Si nõ lauero te: ñ ha. ꝑtẽ mecũ. AVG. Ita dcm̃ est: Si nõ lauero te: cũ de solis ped. b⁹ ageret q̃uõ dici solet: calcas me qñ sola planta calcat. ORIG. Qui autẽ recusant hec ⁊ similia tropologisare dicãt: q̃uõ ꝓbabile est eũ q̃ ob reuerẽtiam iesu dixit: Nõ la. mihi pe. in eter. nõ habituruȝ ꝑtẽ cũ dei filio: ꝓpter nõ lauare pedes ab eo: sicut ꝓpter imane scelus: ⁊ iõ ꝓstãdi sunt pedes. i. mentis affectus lauãdi a iesu vt sint pedes nr̃i decori: ⁊ ꝓserti cũ emulãtes potiora dona volum⁹ annumerari ei q̃ euãgelizat bona. CHRY. Jõ aũt nõ dixit cui⁹ gr̃a hoc faciebat: sed minas iposuit: q̃ȝ ille nequaq̃ȝ persuasus eẽt. audiẽs eñi: Scies aũt postea: nõ dixit. doce igit me vt ꝑmittã: sed qñ cõminat⁹ est id qd̃ maxime timebat. i. separi ab eo tũc ꝑmisit. ORIGE. Hoc dicto vtemur ɔ̃ eos q̃ indiscreti⁹ se facẽ statuerũt qd̃ eis nõ ꝓdest: nã oñdendo illis q̃ nõ sunt habituri ꝑtẽ cũ iesu: cũ ꝓsumptuosũ decretũ obseruãt admonebim⁹ illos ne imorent male decretis: etiaȝ si iureiurãdo ex multo ipetu illõ firmauerit. AVG. At ille amore ⁊ timore ꝑturbat⁹: pl⁹ expauit christũ sibi negare: q̃ȝ vsq; ad suos pedes humiliari. vñ sequitur: Di. ei si. pe. do. ñ tñ pe. me. sȝ ⁊ ma. ⁊ ca. ORI. Man⁹ aũt lauare nolebat iesus ɔtẽnẽs q̃ dicebant qm̃ discipli tui nõ lauãt man⁹ cũ panẽ mãducãt. caput aũt submergi nolebat: in quo imago ⁊ gl̃a p̄ris extiterat: satis ẽ aũt ei vt pedes lauãdos porrigeret vñ seqt: Di. ei iesus: q̃ lo. ẽ: nõ idi. nisi vt pe. la. sed est mũ. to. AVG. Tot⁹ vtiq; ꝓter pedes: vel nisi pedes quos hȝ op⁹ lauare. hõ eñi i baptismo tot⁹ abluit: nõ ꝓter pedes: sȝ tot⁹ oĩno. veruntñ cum reb⁹ hũanis postea viuit: vtiq; terra calcat. Ipi igit hũani affectus sine q̃b⁹ i hac mortalitate non viuit: q̃si pedes

sūt:vbi ꝛ hūanis reb⁹ afficimur:vt si dixerim⁹: quia peccatū nō habem⁹:nosipsos decipiam⁹. Si aūt ꝯfitemur peccata nr̄a:q̄ pedes discipuloꝝ lauit: nobis peccata dimittit:vsq; ad pedes qb⁹ ꝯuersamur ī tra

ORIGE. Impossibile aūt puto nō ꝯtaminari extrema aīe ꝛ infima ei⁹:quāq; quo ad hoīes pfectus q̄s eē putet. plurimi aūt ꝛ post baptismū iplent puluere sceleꝝ vsq; ad vticē. q̄ vo legitime discipli christi sūt:erga solos pedes idigēt lauatōe. AVG. ad seleucia. Ex hoc aūt qd h̄ dr̄ itelligit q̄ iā petr⁹ baptizat⁹ fuerat:itelligim⁹ eni eius discipulos p quos baptizabat iā fuisse baptizatos:siue baptismo iohannis sicut nonnulli arbitrant:siue qd magis credibile est baptismo christi. Nec eni renuit ministeriū baptizandi:vt haberet baptizatos suos p quos ceteros baptizaret:q̄ nō defuit humilitatꝭ ministerio qn̄ eis pedes lauit. vn̄ sequit:Et vos mū. estis:s; nō oēs

AVGV. Hoc qd sit:ne q̄ram⁹ ipse euāgelista patefacit adiūgens:Sci. eni q̄snā eēt q̄ tra. eū. pp̄te. di. Nō estis mū. oēs. ORIGE. Qd ḡ dicit: Vos mūdi estis:refert ad xi. qd vo subdit:Sed nō oēs. dicit ppter iudā extitem īmundū. pmo q̄dē: q: pauperes nō erāt sibi cure:sed fur erat: demū diabolo igresso in cor ei⁹ vt pderet christū. Lauat aūt pedes postq̄ mūdi erāt qn̄ dei grā trāscēdūt necessitatē: ꝛ sicut dicit iohānes: Mūd⁹ mūdificet adhuc. AVG. Vel q: ipsi discipuli cū loti eēnt: nō op⁹ habebāt nisi pedes lauare: q: dū in isto seculo viuit hō: hūanis affectibus terrā velut pedib⁹ calcās ꝯbit. CHRY. Vt aliter: Nō dicit eos mūdos: vt a peccatis erutos estimes: victima nōdū oblata: sed eā q̄ cognitōis ē mūdationem dicit: iam eni ab errore iudaico eruti erāt

Postq̄ ergo lauit pedes eorū: accepit uestimēta sua: ꝛ cū recubuisset iteꝝ dixit eis: Scitis quid fecerim uobis? Vos uocatis me magister ꝛ domine: ꝛ bene dicitis: Sum etenim. Si ergo ego laui pedes uestros domin⁹ ꝛ magister: ꝛ uos debetis alter alteri⁹ lauare pedes. Exemplū eni dedi uobis: ut quēadmodū ego feci uobis: ita ꝛ uos faciatis Amen amen dico uobis: nō ē seru⁹ maior domino suo: neq; apostolus maior ē eo qui misit illū. Si hec scitis: beati eritis si feceritis ea. Non de omnibus uobis dico. Ego scio quos elegerim. Sed ut adimpleat scriptura: Qui manducat mecū panē: leuabit cōtra me calcaneū suū. Ammodo dico uobis priusq̄ fiat ut cū factum fuerit credatis: quia ego sū. Amen amē dico uobis: qui accipit siquem misero: me accipit. Qui autem me accipit: accipit eum qui me misit

AVG. Memor dn̄s se pmisisse sciam facti sui petro dicēs: Scies aūt postea q̄d sit qd fecit docē nunc incipit. vn̄ dr̄: Postq̄ ḡ la. pe. eoꝝ: acce. ve. sua ꝛ cū recu. ite. di. eis: Sci. q̄d fe. vo. ORIGE. Qd vel interrogatiue pferat vt ōndat facti magnitudinē: vel iperatiue vt eoꝝ erigat intellectū. ALCVI. Mystice aūt ipleta redēptōis nr̄e purgatione p sanguinis sui effusionē accepit vestimēta sua: tertia die de sepulchro resurgēs: ꝛ eodē corpe iā īmortali vestit⁹. ꝛ cū recubuisset ascēdēs ī celū: in dextera pr̄is diuinitatis recūbēs: īde vētur⁹ est ad iudicādū. CHRY. Non aūt adhuc ad solū petrū s; ad oēs loq̄t. d. Vos vo. me ma. ꝛ do. ī quo eoꝝ iudiciū assumit. deinde vt n̄ illoꝝ grē eē puteret: hec vba subiūgit: Et bn̄ di. sum eteni. AVG. Hōi pceptū ē: Nō te laudet os tuū: s; laudet te os pximi tui. pículosū est eni sibi placē: cui cauēdū est supbire. Ille aūt q̄ sup oia ē q̄tūcūq; se laudet: non se extollit excelsi⁹. Nec pōt recte dici arrogās de⁹: nobis nāq; expedit deū nosse: non illi nec eū q̄sq; cognoscit: si nō se iudicet ipe q̄ nouit. Si ḡ nō se laudādo q̄si arrogātiā vitare voluerit: nobis sapiam denegabit. Quō aūt arrogātiā vitas timet? Et q̄dē q̄ mgr̄m se dicit: nemo rephēderet etiā q̄ eū nihil aliō q̄ hoiem crederet: qn̄ id pfitet qd ꝛ ipsi hoīes ī q̄buslibet artib⁹ vsq; adeo sine arrogātia psitent: vt pfessores vocēt: q̄ vo dn̄m discipuloꝝ se dicit: cū sint f̄m seculū igenui: q̄s ferat in hoīe? S; cū de⁹ loq̄t: nulla ē elatio tāte celsitudinis: nullū mendaciū vitatis: nobis subiacere vtile est illi celsitudini suire vitati. Jō ḡ bn̄ dicitꝭ: vocādo me mgr̄m ꝛ dn̄m: q: sū. nā si n̄ eēm qd dicitis: male diceretis. ORI. Et illi q̄dē nō bn̄ dicūt: Dn̄e. q̄b⁹ dicet: Discedite a me q̄ opamini īiquitatē. s; apl̄i bn̄ dicūt: Magister ꝛ dn̄e. nō. n. eis nequicia dn̄abat: s; vbū dei. Sequit Si ergo ego la. pe. ve. dn̄s ꝛ ma. ꝛ vos de. al. alte. la. pe. CHRY. A maiorib⁹ reb⁹ accipit exēplū vt qd min⁹ ē opemur. nā ipse quidē dn̄s ē: nos aūt ad cōseruos facim⁹ si fecerim⁹. Et iō subdit: Exēplū eni de. vo. vt quēad. ego fe. vos: ita ꝛ vos fa. BEDA: Primū dn̄s egit factis qd postmodū docuit vbis f; illō Ce. ie. fa. ꝛ do. AVG. Hoc ē btē petre qd nesciebas hoc tibi postea sciēdum pmisit. ORI. Cōsiderādū vo ē: si necessariū ē quēlibet volētē disciplinā iesu pficere: velut debitū op⁹ psequi lauacrū sensibilū pedū. ppter hoc dicit: Debe. adin. la. pe. Sed h̄ mos vl̄ n̄ fit: vl̄ admodū raro. AVG. Est eni apō plerosq; ꝯsuetudo hui⁹ humilitatꝭ cū seinuicē hospitio suscipiūt: ꝛ faciūt hoc sibi īuicē frēs: etiā ope ipo visibili. Multo eni meli⁹ ē ꝛ sine ꝯtrouersia veri⁹: vt etiam manib⁹ fiat: ne dedignet qd fecit christ⁹ facē xpian⁹ Cū. n. ad pedes fr̄is iclinat: corp⁹ etiā ī corde ipo excitat: vel si iā ierat ꝯfirmat hūilitatꝭ affect⁹. S; excepto hoc morali itellectu: nūq̄d etiā frat̄ frēm a delicti poterit ꝯtagione mūdare? S; ꝯfiteamur īuicem delicta nr̄a: īuicē nos delicta donem⁹: ꝛ p nr̄is delictis īuicē orem⁹: atq; ita quodammō īuicem pedes nr̄os lauem⁹. ORI. Vel aliť: Hoc lauacrū sp̄uale

pedũ de quo dcm̃ ẽ: ꝑncipalr q̃dẽ a nullo nisi a solo iesu pòt effici: secũdario vò a discipul' ei⁹ quibus dixit: Uos debe. adin. la. pe. Jesus. n. lauit pedes discipuloꝝ inquantũ magister: ꝛ suoꝝ in eo ꝙ dñs. Hic autẽ est finis magistri vt discipulũ faciat sicut se: qđ de saluatore appet: qui ꝑ ceteris mgr̃is ꝛ dñis vult vt fiãt eius discipuli q̃si mgr̃ ꝛ dñs: non hñtes spm̃ suitutis sed spm̃ filiatõis: in quo clamat Abba pr̃. Priꝰ ḡ q̃: fiãt ꝛ magister ꝛ dñs: egent lauacrõ pedũ: velut isufficiẽtes discipuli: ꝛ adhuc sapiẽtes spm̃ suitutis. Cũ aũt aliquis eoꝝ statũ magistri attingit ꝛ dñi: tũc imitari poterit eũ qui lauit discipuloꝝ pedes: ac lauare pedes ꝑ doctrinã q̃si mgr̃. CHRY. Adhuc aũt ꝓuocãs eos ad lauãdũ pedes subiũgit: Amẽ amẽ di. vo. Nõ ẽ ser. ma. do. suo: neq; apo. maior eo qui mi. illũ. q. d. Si ergo a me fcã sunt: multo magis a vobis oportet hec fieri. THEO. Necessario etiã hic aplos admonet: qꝛ eni ad dignitates habebãt attingẽ: ꝛ hic quidẽ maiores hic minores: ne insurgãt adinuicẽ: serenat ɔsciam omniũ. BEDA: Qꝛ vò scire bonũ: ꝛ nõ facẽ non ꝑtinet ad beatitudinẽ: sed ad cõdẽnationẽ: sm̃ illđ: Sciẽti bonũ ꝛ non faciẽti: peccatũ est illi. subiũgit: Si hec sci. be. eri. si fe. ea. CHRY. Nã scire q̃dẽ omniũ ẽ: facẽ vò nõ oiũ: deinde ꝓditorẽ nõ manifeste redarguit: ſ; obumbrate: cũ subdit: Nõ de oibus vobis dico. AVG. q. d. Est iter vos qui nõ erit beat⁹: neq; facit ea: Ego scio quos elegeri. Quos nisi eos q̃ beati erũt faciendo q̃ ꝑcepit. Nõ est igit' iudas elect⁹: q̃d ẽ ḡ qđ alio loco dr̃: Nõne ego vos duodecim elegi: an ipse ad aliq̃d ẽ elect⁹: ad qđ erat vtiq; necessari⁹: nõ aũt ad beatitudinẽ: de q̃ dicit: Btĩ eritꝭ si feceritꝭ ea. ORIGE. Uel alit': Nõ recte existimo posse referri qđ dr̃: Nõ de oib⁹ vobis dico: ad hoc qđ dcm̃ est: Btĩ estis si feceritis ea. Totũ eni hoc ꝛ de iuda ꝛ de quolib; alio veꝝ ẽ dicẽ: Beat⁹ talis si fecerit hoc. Reducem⁹ aũt hec ad illđ dcm̃: Nõ ẽ ser. ma. do. suo: nec apo. ma. eo q̃ mi. illũ. Judas eni cũ eẽt suus peccati: nõ erat suus dñi: vbi: nec apl's diabolo igresso ĩ coꝛ ei⁹. Cũ ḡ dñs nouisset q̃ sunt sui: alienos a se nõ nouit: ꝓpt' qđ nõ ait Ego scio cũctos p̃ñtes: ſ; Ego scio quos elegeri. q. d. electos meos noui. CHRY. Deinde vt nõ multos ɔtristet suo s̃mone subiũgit: S; vt adiplea. scrip. q̃ mãdu. me. pa. le. cal. suũ ɔ me. ostẽdẽs ꝙ non ignorãs tradit': qđ maxie sufficiẽs erat iudã retinẽ: ꝛ nõ dixit: Tradet me: sed leuabit ɔ me calca. suum: dolũ ꝛ occultationẽ isidiaꝝ r̃p̃ñtare volẽs. AVG. Quid est eni: Leuabit calcaneũ suũ sup me. nisi conculcabit me: in quo iudas traditoꝛ ei⁹ attingitur. CHRY. Dicit aũt: Qui mãducat mecũ panẽ. i. qui a me nutrit⁹ ẽ: qui mea mẽsa cõicauit: vt si qñ a famulis aut aliquib⁹ viliorib⁹ patiamur aliq̃d malũ: nõ scãdalizemur: respiciẽtes iude exẽplũ qui isinitis potitus bonis: ĩ ɔ̃riũ remunerauit bñfactorẽ. AVG. Illi ḡ q̃ electi erãt mãducabãt dñz: ille mãducabat panẽ dñi ɔ dñm. illi vitã: ille penã. Qui enim mãducat idigne ait apl's: iudiciũ sibi mãducat. Sequit': Ammõ di. vo. ꝓusq; fiat: vt cũ sciñ fu. cre. qꝛ ego sum de quo. s. illa scriptura p̃cessit. ORIGE. Nõ autẽ dcm̃ est apl'is: Ut credatis. q̃si nõ credẽtib⁹: ſ; dcm̃ ẽ tãq; equipolleat ei: qđ est vt credẽtes opemini: ꝑseuerãtes in credulitate: nec aliquã occasionẽ ad repulsam captãtes sup ea eni q̃ obtinebãt discipuli ad fidẽ saciẽtia: hoc etiã adepti sunt videre ꝑfici scripturã ꝑdictã. CHRY. Quia ergo discipli exituri erãt ad ꝑdicandu; ꝛ multa passuri: duob⁹ mõis eos cõsolat': vno mõ a seipso cũ dicit: Btĩ estꝭ si fe. ea. alio vò mõ ɔsolat⁹ ẽ eos ab alijs. s. ꝙ ab hõib⁹ m̃lta pati erãt ꝓcuratõe. vñ subdit: Amẽ amẽ dico vo. q̃ acci. si quẽ mi. me acci. q̃ aũt me ac. ac. eũ q̃ mi. me. ORIG. Qui eni recipit quẽ mittit iesus: Jesũ q̃ in misso cõsistit recipit. q̃ autẽ iesũ recipit: p̃rem recipit. igit' qui recipit quẽ mittit iesus: mittentẽ recipit p̃rem. Pòt etiã ꝛ h̃ s̃mo foꝛe qui recipit: quez ego misero: vsq; ad mei receptionẽ attigit. qui vò nõ ꝑ aliquẽ aploꝝ meoꝝ me recipit: ſ; recipit me veniẽtẽ ad aias. p̃rem recipit: vt nõ tm̃ ego in eo maneã: ſ; ꝛ pr̃. AVG. Arriani aũt cũ hoc audiũt stati ad grad⁹ sue dignitatis currũt dicẽtes: Quãtũ apl's distat a dño: tm̃ fili⁹ a p̃re. sed vbi dñs dixit: Ego ꝛ pr̃ vnũ sum⁹: nullam diuĩtãtie suspitionẽ reliquit. quõ ḡ nos accepturi sumus hec v̾ba dñica: Qui me accipit: accipit eũ q̃ me misit. ꝙ vnu⁹ nature sũt pr̃ ꝛ fili⁹: ɔñs videbit': qꝛ dixit: Qui accipit siquẽ misero: me accipit. ꝛ vnu⁹ nature sũt fili⁹ ꝛ apl's: ita dixisse posset videri: Qui acci. si quẽ mi. me ſ; hõiez accipit. q̃ aũt me sm̃ deũ accipit acci. eũ q̃ me misit. S; cũ ista dicebat: nõ ab illo, nature vnitas: sed in eo qui mittit': mittẽtis cõmẽdabatur auctoꝛitas. Si ḡ attẽdas christũ in petro discipuli ꝑceptoꝛem. si autem patrem in filio inuenies vnigeniti genitorem.

Cuz hec dixisset iesus turbat⁹ ẽ spiritu ꝛ ꝓtestat⁹ est: ꝛ dixit: Amen amen dico uobis: qꝛ unus ex uobis tradet me. Aspiciebãt ergo ad inuicẽ discipuli: hesitãtes de quo diceret Erat ergo recumbẽs un⁹ ex discipulis ei⁹ ĩ synu iesu: quẽ diligebat iesus Innuit ergo huic simon petr⁹: ꝛ dixit ei: Quis est de quo dicit? Itaq; cum recubuisset ille supra pect⁹ iesu dicit ei: Dñe qs ẽ? R̃ndit iesus: Ille est cui ego intinctũ panẽ porrexero ꝛ cuz intinxisset panẽ dedit iude simonis scariothis. Et post buccellã itroiuit in cuz sathanas: ꝛ dicit ei iesus: Quod facis fac citius. Hoc aũt nemo sciuit discũbẽtiũ ad q̃d dixerit ei Quidã eni putabãt qꝛ loculos habebat iudas: ꝙ dixisset ei ies⁹: Eme ea q̃ op⁹ sũt nobis ad diẽ festũ: aut egenis ut aliq̃d daret. Cũ ergo accepisset ille buccellã: exiuit ɔtinuo. Erat autem nox.

CHRY. Quia dominꝰ apostolus debentibus orbē terrarum vniuersum ꝑcurrere: exhibuerat duplicē consolationē predictam: cogitans ꝙ vtraq̄ ꝓditore ꝑuatꝰ erit turbat̄. Et hoc significat euangelista dicēs Cum hec dixisset iesus: turbatꝰ est spiritu: ⁊ protestatus est: ⁊ dixit: Amen amen dico vobis: q̄r vnus ex vobis me tradet. AVG. Non illi hoc tunc p̄mum venit in mentem: sed quia ꝓditorem iā fuerat expressurus: vt non lateret in ceteris: ideo turbatꝰ est spiritu. ⁊ quia ipse traditor iam fuerat exiturꝰ: vt iudeos quibꝰ dominus ab eo traderet̄ adduceret. Turbauit eum imminēs passio ⁊ ꝑiculū ꝓximorum: ⁊ traditoris impendētes manus: cuius fuerat p̄cognitus animꝰ: hoc etiā dominus significare sua turbatione dignatꝰ est: ꝙ quādo ex falsis fratribus aliquos separari: etiam ante messem vrgens causa compellit: fieri sine ecclesie turbatione non possit. Turbatus ē aūt non carne: sed spiritu. Spiritus enī in huiusmodi scandalis nō peruersitate: sed charitate turbatur: ne forte in separatione aliquorū zizaniorū simul aliquod eradicet̄ ⁊ triticum: siue ergo ipsum iudam ꝑeuntem miserando: siue sua morte appropinquante turbatus est: nō animi infirmitate: sed potestate turbatur. Non enim aliquo cogente turbat̄: sed turbauit semetip̄m: vt supra dictū est. ꝙ aūt turbat̄ infirmos in suo corpore: hoc est in sua ecclesia consolat̄: vt siqui suorum morte imminēte turbant̄: non se reprobos putent. ORIGE. In eo enim ꝙ dicit: Turbatus est spiritu: quod humanū est. s. passio ꝓueniebat ab exuberātia spiritus. si enī sanctus quilibet in spiritu viuit: ⁊ agit ⁊ patit̄: quāto magis hec dicēda sunt de iesu sanctorꝫ p̄miatore. AVG. Pereāt igit̄ argumenta stoicorꝫ: qui negant in sapientem cadere ꝑturbationē animorum: qui ꝑfecto sicut vanitatem estimant veritatē: sic stuporem deputāt sanitatem. Turbet̄ plane animꝰ christiani: non miseria: sed misericordia. dicit autem: Vnus ex vobis. numero nō merito: sp̄ē non virtute. CHRY. Quia vō non nominatim dixit: rursum in omnes inducit timorē. vn̄ sequit̄: Aspiciebāt ergo discipuli adinuicem hesitantes de quo diceret. Et nimirum nulliꝰ sibiipsis cōscij mali: tamē enunciationē christi ꝓprijs cogitationibus credibiliorē putabant. AVG. Sic etiā in eis erat erga magistrū suum pia charitas: vt tamen eos humana alterū de altero stimularet infirmitas.

ORIGE. Reminiscebant̄ etiā vt homines existentes: quoniā alterabilis est affectꝰ adhuc ꝓuectorum ac susceptibilis appetitus cōtrariorum his que p̄us voluerat. CHRY. Omnibꝰ aūt tremētibus ⁊ ipso vertice. s. petro formidante: Johānes velut dilectꝰ recubuit in sinu iesu. vnde sequit̄: Erat ergo recumbens vnus ex discipulis eius in sinu iesu. vnde dicit̄: Erat ergo recūbens vnus ex discipulis eius in sinu iesu quē diligebat iesus. AVG. Ipse est iohannes cuius est hoc euangelium: sicut postea manifestat: Erat enī hec eorum cōsuetudo qui sacras nobis litteras ministrarunt: vt quādo ab aliquo eorum diuina narrabat̄ historia: cum ad seipsum veniret tanq̄ de alio loquent̄. Quid enī decipit veritati: quando ⁊ res ipsa dicit̄: ⁊ quodāmodo dicenti iactantia deuitatur? CHRY. Si autē huiusmodi familiaritatis causaꝫ queris dicere: amoris res erat. ꝓpterea dicit Quem diligebat iesus. Quāuis enī ⁊ alij amarent̄: tamē iste plus alijs. ORIG. Estimo aūt ꝙ hoc ꝓtendit ꝙ iohānes incūbens v̄bo ac in secretioribus pausans incūbebat gremijs v̄bi. CHRY. Volebat etiam ostēdere seip̄m esse alienū a crimine. ⁊ hoc etiā dicit: ne estimes ꝙ petrus ei vt maiori existenti innueret. nam sequit̄: Innuit ḡ huic simon petrꝰ: ⁊ dicit ei: quis est de quo dicit? Vbiq̄ enim inuenit̄ petrꝰ ab amore impetū faciens: ⁊ quia p̄mo increpatꝰ est non locutus est: sed mediāte iohanne vult discere. Vbiq̄ enim scriptura ostēdit petrum feruiduꝫ familiaritatem habentē ad iohannē. AVG. Notanda aūt locutio est: dicere aliq̄d nō sonādo: sed tantummodo innuendo: Innuit inquit ⁊ dicit. i. innuendo dicit. Si enim cogitando aliquid dicit̄: sicut illud: Dixerūt apud semetipsos: q̄ntomagis innuendo vbi iam foris qualibuscūq̄ signis ꝓmit̄: qd̄ fuerit corde conceptum. ORIGE. Vel p̄mo Innuit: ⁊ deinde nō contētus nutu dixit illi: Dic q̄s sit de quo dicit. Sequit̄: Itaq̄ cū re. ille supra pec. iesu dicit ei: dn̄e quis est? AGV. Quod aūt nūc supra pectus dicit: paulo supra dixerat in synu. vel aliter: p̄mo quidem iacens in synu ⁊ ... supascendit ⁊ incubuit supra pectꝰ quasi si nō incubuisset in pectore: sed remansisset iacens in synu: nequaq̄ dn̄s ei tradidisset v̄buꝫ quod petrus scire cupierat. Per hoc ḡ ꝙ vltimo supra pectus incubuit: exp̄mit̄ tanq̄ ꝑ maiorē ⁊ abundantiorē grām specialis iesu discipulꝰ eē. BEDA: Qd̄ aūt in synu ⁊ supra pectꝰ recubuit: nō solum fuit p̄ntis amoris indiciū: sed etiam future rei signū ꝙ. s. inde vocem sumeret: quam postmodū cunctis seculis inauditā emitteret. AVG. Per synum enim quid aliud significat̄ q̄ secretū? hic est vtiq̄ pectoris synꝰ sapie secretū. CHRY. Neq̄ autē tunc noiatim ꝓditorem dn̄s manifestauit. nam sequit̄: R̄ndit iesus ille est cui intinctū panē porrexero. ⁊ modꝰ ipse manifestationis conuersus erat: quia enī ob mensationem verecūdatus nō est: eodē pane cōmunicans verecūdari debuit. Sequit̄: Et cū intinx. pa. dedit iude sim. sca. non vt putāt quidā negligenter legētes: tūc iudas solus christi corpꝰ accepit: intelligendū est enī ꝙ iam eis oībus distribuerat dn̄s sacramēta corporis ⁊ sanguinis sui: vbi ⁊ ipse iudas erat: sicut lucas narrat: at demū ad hoc ventū est vbi s̄m narrationē iohānis dn̄s ꝑ buccellā tinctam atq̄ porrectam suū exp̄mit traditorē: fortassis ꝑ panis tinctionē illius significans fictionē. non enī oīa que tingunt̄ abluuntur: sed vt inficiant̄: nōnulla tingunt̄. si aūt bonum aliquid hec significat tinctio: eidem bono ingratuꝫ merito est secuta damnatio. Sequit̄ enī: Et pꝰ buccellā: tunc introiuit in eum sathanas. ORIG. Attende ꝙ p̄mo quidē non introiuit sathanas in iudā sed immisit in cor eius solū vt ꝓderet p̄ceptorē. Pꝰ panē autem in eum ingressus est: quāobrem nobis cauendū est: ne diabolus intrudat in cor nostrū aliquid ignitorꝫ telorum suorꝫ: nā si intruserit insidiat̄ deinde vt ⁊ ipse introeat. CRHY. Donec enī fuit in collegio nō audebat insilire: sed extrorsum immittebat: qn̄ vō eum manifestū fecit: ⁊ expulit: libere in eū de cetero exiliuit. AVG. Vl̄ intrauit in eū: vt sibi iā traditū plenꝰ possideret: neq̄ enī nō i illo erat qn̄ ad iudeos de p̄cio tradēdi dn̄m pactꝰ est: cuꝫ lu

cas dicat: Intrauit aūt sathanas in iudam ꝛ abiit ꝛ locut⁹ est cū pncipibus sacerdotū. talis iam venerat ad cenādū: sed post panē introiuit in eū: non vt adhuc alienū tētaret: sed vt ꝓpium possideret. ORI. Decebat enī vt estimo ꝓpter panis exhibitionē auferri ab indigno bonū: qḋ se habere credebat: quo ꝓ[i]uatus fact⁹ est capax ingressus sathane in ipsum.

AVG. Dicūt autē aliq ita: Ne hoc meruit panis porrect⁹ de mensa christi: vt post illū itraret in discipulū sathanas: Quib⁹ rñdemus: hinc poti⁹ nos doceri ꝙ sit cauendū male accipe bonū. si eni corripit qui nō diiudicat: hoc est nō decernit a ceteris cibis dñi corpus: quō dānat qui ad ei⁹ mēsam fingens se amicū accedit inimicus: Seqͥ: Et dicit ei iesus: Qḋ facis fac citius. ORI. Cui autē illi ambiguū est: ꝙ potuit vel iude vel sathane dñs dixisse: Qḋ facis fac citius: puocans aduersariū ad pugnā: vel ꝓditorē ad subministrandū dispēsationē que erat futura salubris seculo: quā nō amplius tardari nec ꝓtrahi: ſꝫ ꝑ posse maturari volebat. AVG. Nō ṫn ꝑcepit facinus: sed ꝓdixit: nō tam in pniciem pfidi seuiendo: ꝙ ad salutē fideliū festinando. CHRY. Hoc enī qḋ dicit: Qḋ facis fac citius: nō precipiētis est neqꝫ consiliātis: sed exprobrantis ꝛ ondentis: qm̄ ipse nolebat suam ꝓditorē impedire. Sequit: Hoc autē nemo sciuit discūbentiū ad quid dixerit ei. Multam vtiqꝫ quis hic dubitationē iueniet: si interrogātibus discipulis Quis est: dixit: Cui ego intingens panē dabo: ꝛ tamē nō itellexerūt. Nisi dicat ꝙ latēter dixit: vt nullus audiret: ꝛ ꝓpterea supra pect⁹ iohānes residēs iterrogat quasi ad aurem vt nō fieret ꝓditor manifest⁹. Fortassis eni si christus eum manifestū fecisset: Petrus vtiqꝫ eū iterfecisset. ꝓpterea dicit ꝙ nullus cognouit recūbentiū: sed neqꝫ iohānes. nequaqꝫ eni putauit ꝙ discipul⁹ vitiū iniquitatis subiret. qꝛ eni ꝓcul a tali iniqtate erat: non de alijs hoc suspicabat. Verū igit cāin eoꝝ q̄ a christo dicta sūt ignorauerūt. Quid aūt estimarēt ondit euangelista cū subdit: Quidā eni puta. qꝛ locu. ha. iudas ꝙ dixi. ei iesus: Eme ea q̄ op⁹ sūt no. ad d. ē fe. aut vt ege. aliquid daret. AVG. Hēbat ḡ dñs loculos: ꝛ a fidelibus oblata cōseruās: suis necessitatib⁹ ꝛ alijs id gētibus tribuebat: tūc pmū ecclīastice pecunie forma est instituta: nisi itelligerem⁹ ꝙ ꝑcepit: nō cogitādū eē de crastino: nō ad hoc eē ꝑceptū vt nihil pecunie fuet a scis: ſꝫ ne deo ꝓpt ista fuiat: ꝛ ꝓpter iopie timorē iusticia deserat. CHRY. Et nimirū null⁹ discipuloꝝ pecunias afferebat: ſꝫ ꝑ hoc qḋ dicit hic: occulte insinuat ꝙ q̄dā mulieres eū de suis facultatibus nutriebāt. q aūt nō perā: nō virgam: nō es iubet deferre: loculos ferebat ad iopū ministeriū: vt discas qm̄ valde pauperē ꝛ mūdo crucifixū hui⁹ eꝫ partis multā facē pcuratōem mlta eni ad nr̄am dispēsās doctrinā agebat. ORIG. Si igit iude saluator dicebat: Qḋ fa. fac citi⁹: ac ꝓditor i hoc ṫn ad pris obedi. mgro. accepto nāqꝫ pane nullā traxit morā. vñ seqͥ: Cū ḡ acce. ille buc. exi. sti. Et reuera exiit: nō solū recedēdo ō domo i q̄ tenebat: sed oino egressus ē a iesu. ego aūt opinor ꝙ p⁹ panē igressū sathanas i iudā: ñ tolerabat i eodē loco cū iesu eē. nulla nāqꝫ ꝯformitas ē iesu ad sathanā. nō frustra aūt reqrā q̄re sup h qḋ ē: Et acceptē panē. nō adiicit. Et mādu

cans. Nūqd ig. ꝯ accepto pane ñ mādicauit iudas: p⁹ panē cui forsan acceptū a iuda nō etiam q̄ sui ei i cor ei⁹ imiserat vt mgrm̄ ꝓdat timore ductꝰ: ne qḋ imissū fuerat euanesceret viu panis. q̄cirō panē iudas recepit: itroiuit i eū ꝛ statī domū excessit. aliē quoqꝫ nō iepte dicet ꝙ sic q̄ idigne mādicat panē dñi aut bibit ei⁹ calicē: i piudiciū sibi comedit atqꝫ bibit. sic panis a iesu dat⁹ alijs fuit ad salutē: iude i dānū: vt p⁹ panē itraret i eū sathanas CHRY. Subdit aūt Erat aūt nox. vt discas iude temeritatē: qm̄ neqꝫ tps eū tenuit ab ipetu. ORI. Nox etiā sensibilis istar extiti obducte noctis i aīa iude. GRIG. i. mora. A q̄litate. n. tpis suus exp̄mit accusatōis: dū nō redituri⁹ ad veniam ad traditionis pfidiam nocte iudas exisse perhibet.

Cū ergo exisset: dixit iesꝰ: Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hōis: ꝛ de⁹ clarificatus ē in eo. Si de⁹ clarificat⁹ ē in eo ꝛ de⁹ clarificabit eū i semetipo: ꝛ cōtinuo clarificabit eum.

ORIGE. Post euenieta ex ꝓdigijs necnō ex trāsfiguratē ꝑconia initiū glorificādi filij hōis fuit exitus iude a loco vbi morat iesus cū sathana: q̄ cū ingressus ē. vñ dī. Cū ḡ exisset dixit iesus: Nūc clari est fi. hōis. nō. n. imortalis vnigeniti vbi: ſꝫ hōis q̄ fcūs ē ex semie dauid glīa h narrat. Si eni in morte xp̄i glificantis deū ilō dē ē: cruens pncipat⁹ ꝛ ptātes traduxit ꝯfidenē triūphās i ligno ꝛ illō dcliās per sanguinē christi crucis sue: siue q̄ in terra siue q̄ in celis. In his oib⁹ glorificat⁹ e fili⁹ hōis: deo etiā glorificato i eo. vñ seqͥ: Et de⁹ clarifi. ē i eo. qꝛ ñ ē christū clarificari nisi cū eo quoqꝫ glorificet ꝛ pr̄. At qm̄ q̄cūqꝫ glorificat ab aliquo glorificat. si q̄ras de eo ꝙ ē glorificat⁹ ē fili⁹ hōis. a quo: rñdēs subdit: Si de⁹ clarificat⁹ est i eo: ꝛ de⁹ clarificauit eū i semetipo.

CHRY. Hoc ē ꝑ seipm̄ nō ꝑ aliū. Seqͥ: Et oti. cla. eū. q. d. nō p⁹ lōgū tps: ſꝫ ꝯfesti in ipa cruce ea q̄ clara sūt appebūt. sol nāqꝫ auersus ē: petre scisse sunt. mlta corpa eoꝝ q̄ dormierūt surrexerūt. Hac aūt via eas q̄ ceciderāt cogitatōes discipuloꝝ restituit: ꝛ suadet nō solū tristari ſꝫ ēt letari. AVG. Vl aliē: Exeunte imūdo oēs mūdi cū suo mūdatore māserūt. tale aliqḋ erit cū zizanijs a tritico separat. Iusti fulgebūt sic sol i regno pris sui. h futuꝝ pvidēs dñs discedēte iuda tāq̄ zizanijs sepat: remanētib⁹ tāq̄ tritico aplis scis dixit: Nūc cla. ē fi. ho. tāq̄ diceret: Ecce i illa mea clarificatōe q̄d erit: vbi maloꝝ null⁹ erit: vbi bonoꝝ null⁹ perit. Sic āt nō ē dcm̄: nūc significata est clarificatio filij hōis: ſꝫ Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hōis: sicut nō ē dcm̄: Petra significabat xp̄m: ſꝫ Petra erat xp̄s. solet. n. loq scriptura res significātes tāq̄ illa q̄ significāt appellās. Est aūt clarificatio filij hōis vt de⁹ clarificet i eo. vñ adiūgit Et de⁹ clarificat⁹ ē i eo Deniqꝫ tāq̄ ista expōnēs adiūgit ꝛ dicit: Si fili⁹ clarificat⁹ ē i eo: qꝛ nō venit facē volūtatē suā: ſꝫ voluntatē ei⁹ q̄ eū misit. Et de. cla. eū i semetipo. vt natura hūana q̄ ab eīno vbo suscepta ē: ēt imortali eternitati donet. Seqͥ: Et glo. eū oti. resurrectōem. s. suam: nō sic nr̄am i fine seculi: ſꝫ ꝯtinuo futurā hac attestatione ꝓdicēs. pōt ꝛ de ista clarificatōne dcm̄ videri:

Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hōis. vt q̄ð ait Nūc: nō ad im minētē passionē: ſʒ ad vicinā resurrectōem ptinē cre dat: tāq̄ȝ fuerit f̄cm̄ q̄ð erat tā ꝓximo iā futuꝝ. HY LA. x. de tri. Q̄ð āt de⁹ ī eo glificat⁹ ē: ad corporis gliaȝ ſpectat: ꝑ quā dei itellecta ē glia: q̄ſi corpus ex nature diuine ꝯsolatōe gliaȝ mutuaret. q̄ vō q̄ꝛ glifi cat⁹ ī eo de⁹ ē: iō glificauit eū in ſe: vt q̄ regnat ī glia q̄ ex dei glia ē: ipe exīde ī dei gliaȝ trāſeat: toto iā in deo ex ea q̄ hō ē diſpēſatōe māſuro: nec ſane de tpe tacuit dicēs: Et ꝯtinuo clarificabit eū. vt q̄ꝛ ꝑdeunte ad ꝑditionē iuda: gliaȝ q̄ ſibi p⁹ paſſionē ꝯſecu tura reſurrectōem futura eēt: ſignificaſſet ī pn̄s eā q̄ in ſe de⁹ eū clarificatur⁹ eēt ī poſteꝝ reſuaret: dei ī eo glo ria ꝑ v̄tutē reſurrectōis oñſa: ipo vō ī dei glia ex ſub iectionis diſpēſatōe māſuro. HYLA. ix. de tri. Pri mā aūt ſignificatōeȝ hui⁹ dicti nō ābiguā exiſtimo cū ait: Nūc cla. ē fi. ho. glia. n. nō v̄bo: ſʒ carni acq̄re bat. h̄ vō q̄ð ſeq̄t: Et de⁹ clari. ē ī eo. q̄d ſignificet int̄ rogo: ⁊ cū nō ali⁹ ſit filius hōis: neq̄ȝ ali⁹ fili⁹ dei: ver bū eni caro f̄cm̄ ē: req̄ro q̄s ī hoc filio hōis: q̄ ⁊ filius dei ē glificat⁹ ſit de⁹. Et videam⁹ q̄d ſit hoc q̄ð ītio d̄r: Si de⁹ clarificat⁹ ē ī eo: ⁊ de⁹ clarificauit eū ī ſe metipo: Nō vtiq̄ȝ nō ꝑ ſe glificat̄: neq̄ȝ ſurſuȝ q̄ ī ho mine glificat̄ de⁹: ſʒ gliam accipiat: nō t̄n aliud ipſe q̄ȝ de⁹ ē. Utiq̄ȝ aut xp̄m neceſſe ē eē: q̄ glorificat̄ in carne: aut p̄rem q̄ glorificat̄ ī chriſto. Si chriſt⁹ eſt de⁹: crete xp̄s ē q̄ glorificat̄ ī carne. ſi p̄r ſacr̄m ē vni tatis: cū p̄re glorificat̄ ī filio. De eo vō q̄ glorificatū ī filio hōis deū: de⁹ glorificat ī ſeipo: ī quo relicta fa cultas execrāde ipietatis exiſtimat̄: ne ſʒ nature vi tatē ver⁹ de⁹ chriſt⁹ ſit: nūq̄d eni extra ſe ē: q̄ð glori ficat ī ſeipo: Quē. n. ī ſeipo p̄r glorificat: ī ei⁹ glia cō fitēdus ē. et q̄ ī p̄ris glia glorificād⁹ ē: ī his itelligē dus ē eē: ī q̄b⁹ ē p̄r. ORIG. Uel alit̄: Nomē glie nō h̄ accipit̄: iuxta quoſdā paganoꝝ: q̄ diffiniūt gliaȝ eē a plurib⁹ collata p̄conia. Palā ē eni q̄ h̄ aliud ē ab eo q̄ð ī exodo d̄r: q̄ glia dei repletū eſt taberna culū: ⁊ q̄ aſpect⁹ moyſi glorificat⁹ erat. Quātū. n. ad corpalia diuinioꝛ q̄dā apparitio ꝯtigit ī tabernaculo: necnō ī facie moyſi cū deo locuti: q̄ſtū ad anagogiā vō glia dei d̄r eē q̄ apparuit: q̄ſi deificat⁹ ac trāſcen dens cūcta materialia itellect⁹: vt ſcrutet̄ diuinā vi ſionē ī his q̄ cernit deificat̄. Ut hoc ſit tropice q̄ glo rificata ē facies moyſi: eo f̄cō diuo ſʒ itellectū. Nul la āt ꝯpatio fuit excellētie xp̄i ad cognitionē moyſi glorificātē faciē aie ei⁹. Toti⁹. n. diuine glie fulgorē eē filiū eſtimo dicēte paulo: Qui cū ſit ſplēdoꝛ glie ⁊c̄. q̄nimo ꝑueniūt ab hac toti⁹ glie luce ſingulares ſplē dores ad totā rōnalē creaturā. nō. n. arbitroꝛ q̄ ꝑcipi am totū poſſe capē toti⁹ diuine glie fulgorē: niſi filiuȝ ei⁹. Jnq̄ātū igit̄ nō erat not⁹ fili⁹ mūdo: nōdū ī mū do glorificat⁹ erat. cū aūt p̄r aliq̄b⁹ de mūdo exiſten tib⁹ tradidit ieſu noticiā: tūc glorificat⁹ ē fili⁹ hōis in his q̄ cognoueſt eū: ⁊ hoc dedit gliaȝ cogſcētib⁹. nā q̄ libera facie diuinā gliaȝ ītuent̄: f̄m eādē trāſfigurā tur imaginē a glia glorificati ī glorificātū gliaȝ. Cū igit̄ appropinquit ad eā diſpēſatōeȝ: q̄ mūdo notus debebat gliaȝ ꝑmereri ī glia glorificatium ip̄m ait: Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hōis. Et q̄ꝛ null⁹ nouit p̄reȝ niſi filius: ⁊ cui reuelauerit filius. Debebat āt ex diſpē ſatione deꝑromē p̄reȝ filius: ob hoc ēt deus glorifi cat⁹ ī illo dignoſcat̄. vel hoc q̄ð ē. Et de⁹ clarificat⁹ ē ī eo. cū illo ꝑſcrutaberis: Qui me videt: ⁊ p̄reȝ meuȝ videt. nā videbit̄ ī v̄bo cū de⁹ exiſtat ⁊ imago inuiſi bilis dei q̄ genuit cū p̄r. Ampli⁹ āt ſic quoq̄ȝ clarius q̄ſūt ī hoc loco capient̄. Uelut. n. ꝑ quoſdā nomen dei blaſphemat̄ ī gētib⁹: ſic ꝑ ſcōs quoq̄ȝ bona geſta corā hōib⁹ politiſſima diſcernūt̄: celſi p̄ris nomen extollit̄. Jn quo vō adeo glorificat⁹ ē: vt ī ieſu cum peccatū nō fecit: nec dol⁹ īuēt⁹ ē ī ore ei⁹. Cū ḡ talis eēt fili⁹ glorificat⁹ ē: ⁊ de⁹ glorificat⁹ ē ī eo. at ſi de⁹ ī eo glorificat⁹ ē recōpēſat ei p̄r ma⁹ illo q̄ð fili⁹ hōis exercuit. Lōge. n. ſupſtās ē glia ī filio hōis cū glori ficat eū p̄r q̄ȝ ī p̄re cū ī illo glorificat⁹ ē: ⁊ decebat p̄ potētē maiorē repēdē gliam: deinceps q̄ſi ſtatī hec erāt futura. Dice aūt filiū hominis in deo glorifica ri. ob hoc ſubiecit: Et continuo clarificabit eum.

¶ Filioli adhuc modicū uobcū ſuȝ. Queritis me: ⁊ ſic̄ dixi iudeis: quo ego uado uos non poteſtis uenire. Et uob dico mō: Mādatū nouum do uob: ut diligatis inuicē ſic̄ dilexi uos: ut ⁊ uos diligatis inuicē. Jn hoc cognoſcent oēs q̄ꝛ diciþuli mei eſtiſ: ſi dilectioeȝ habueritiſ adinicē.

¶ AVG. Cū dixiſſet ſupi⁹: Et cōtinuo clarificabit eū ne putarēt q̄ ſic eū clarificatur⁹ eēt de⁹: vt nō eis cō iūgeret̄ vlteri⁹: ea ꝯuerſatiōe q̄ ī terra ē. adiecit atq̄ȝ ait: Filioli adhuc mo. vo. ſum. tāq̄ȝ diceret: cōtinuo q̄dem reſurrectōe clarificaboꝛ: nō t̄n cōtinuo aſcen ſur⁹ ī celū. Sicut eni ſcriptū eſt ī actib⁹ apl'oꝝ: Fuit cū eis p⁹ reſurrectōeȝ. xl. dies. hos igit̄. xl. dies ſigni ficauit dicēdo: Adhuc modi. vo. ſuȝ. ORIG. Per hoc aūt q̄ dicit Filioli: oñdit adhuc īminentē aīa bus eoꝝ paruitatē. Hi aūt quib⁹ nūc dicit Filioli: p⁹ reſurrectionē ſuūt f̄res: ſicut ⁊ añq̄ȝ eēnt filioli fuerāt ſui. AVG. Pōt etiā ⁊ ſic itelligi Adhuc: ſicut vos in hac infirmitate carnis etiā ipe ſū: donec. ſ. morere tur atq̄ȝ reſurgeret. Cū illis quidē fuit poſtq̄ȝ reſur rexit p̄ſītia corporali: ſʒ nō cū illis fuit ꝯſortio īfirmi tatis hūane. Apud aliū eni euāgeliſtā p⁹ reſurrectō nem ait: Hec locut⁹ ſū vobis: dū adhuc eēm vobiſ cū. ī. in carne mortali cū eēm ſicut ⁊ vos. Tūc. n. ī ea dem quidē carne erat: ſed cū illis ī eadē mortalitate iā nō erat. Eſt ⁊ alia diuina p̄ſītia ſenſib⁹ ignota morta lib⁹ de q̄ idē dicit: Ecce ego vobiſcū ſū vſq̄ȝ ad ꝯſum matōeȝ ſeculi: hoc nō eſt: Adhuc modicū ſū vobiſcū nō eni modicū ē vſq̄ȝ ad ꝯſūmationē ſeculi. aut ſi ⁊ hoc modicū ē: q̄ꝛ in oculis dei mille anni ſunt dies vn⁹: nō t̄n hoc ſignificare voluiſſe credēd⁹ eſt nunc q̄ſi ſecut⁹ ad iūxit: Quo ego vado vos non poteſtis venire. Nūquid. n. poſt ꝯſūmatiōeȝ ſeculi quo ipe vadit venire nō poterāt: de q̄bus poſtea dictur⁹ eſt pater Uolo vt vbi ego ſū: ⁊ ipi ſint mecū. ORIG. Jntrinſecus aūt ſciſcitaberis an p⁹ multū nō fuit cū eis nō adeo q̄ nō aderat illis f̄m carnē. Sʒ eo mo dico ꝯſūmato vos ſcādalafibimini in me in nocte: ⁊ ſic nō erit cū eis q̄ cū dignis tm̄mō ꝯuerſat̄. Sʒ ſi cū eis nō erat: nichilhomin⁹ ipi q̄ſ eum erāt. cū: velut petr⁹ p⁹ negatōeȝ grauit̄ plorabat: q̄rēs puto ieſuȝ.

Et ideo seq̄t: Queritis me. ꝛ sic̄ dixi iudeis Quo ego
vado: vos nō potestis venire. Querere iesuz est ẽbuz
q̄rere: sapiam: iustic. i. vitatē: diuinā ẽtutē: q̄ oia xp̄s
est. Uolētib⁹ ḡ discipulis seq̄ iesuz: nō q̄ppe velut ru
diores arbitrant̄ corporalit̄: ꝫ vt significat illō: Qui
nō tollit crucē suā: ꝛ sequit̄ me: nō pōt me⁹ eē disci
pulus. Aut nūc dn̄s: Quo ego vado vos nō potestis
venire. Nā ꝛsi vellēt sequi ẽbū: ꝛ illud ꝯfiteri: tamē
nondū erāt validi circa hoc: cū nondū eēt sp̄us dat⁹
eo q̄ iesus nōdū erat glorificat⁹. AVG. Uel hoc
dicit: q̄ adhuc min⁹ idonei erāt seq̄ moriturꝫ dn̄m
ꝑ iusticia. Q̄uo. n. iā fuerant secuturi martyrio non
maturi: aut iturꝫ dn̄m ad imortalitatē carnis q̄uo iā
fuerāt secuturi: nō q̄līlibet morituri: sed in fine secu
li resurrecturi: aut iterꝫ dn̄ꝫ ad sinū p̄ris q̄uo iā erāt
secuturi: cū eē nemo possit ĩ illa felicitate nisi ꝑfect⁹
ĩ charitate iudeis āt cū hoc diceret: nō addidit Mō
Jpi aūt n̄ poterāt venire tūc quo ille ibat: ꝫ poterāt
postea. ꝛ iō subdit: Et vobis dico mō. ORIGE. q.
d. Et vobis dico nō absq̄ additōe hui⁹ aduerbij mō
Judei nāq̄ quos p̄uidebat in suis facinorib⁹ mori-
turos in breui tp̄e nō valebāt ꝑgere quo iesus ibat.
sed discipuli p⁹ breue tp̄s poterāt seq̄ ẽbū. CHRY.
Ne aūt audiētes discipuli sicut dixi iudeis: estimēt
simılit̄ ꝛ ĩ eos dcīn eē adiecit filioli. ORIGE. Q̄ȯ
est exp̄mēns imminētē adhuc aīe discipulorꝫ mod. ci
tatē. Fiūt aūt post resurrectionē hi q̄b⁹ dixit: Filio-
li fratres: sicut ꝛ p̄us fui fuerāt añq̄ eēnt filioli.

CHRY. Hoc autē dicit eū qui in seip̄m est erigens
discipulorꝫ amorē. Cū eñ viderim⁹ aliquos dilectis
simorꝫ discedētes exardescim⁹ ꝛ maxie cū viderim⁹
eos in locū abeūtes ĩ quē nō est possibile nobis ab
ire. Simul etiā oñdit: q̄m mors eius quedā transla
tio est ꝛ transpositio melior ad loca mortalia corpa
nō suscipiētia. AVG. Docēs autē q̄uo idonei esse
possint ꝑgere quo ille añtedebat subiūgit: Manda
tū nouū do vobis vt diligatis ĩuicē. Nōne iam hoc
erat mādatū in antiq̄ lege dei: vbi scriptū ē: Diliges
ꝓximū tuū tanq̄ te ip̄m: cur ḡ nouū mādatū appel
latur a dn̄o: an q̄ exuto vetere induit nos hominē
nouū. Jnnouat quippe audiētem vel poti⁹ obedien
tem nō omnis: sed ista dilectio quā dn̄s vt a carna-
li dilectione distingueret addidit: Sicut dilexi vos
vt ꝛ vos diligatis inuicē. nō sicut se diligūt: qui cor-
rumpunt: nec sicut se diligūt hoīes: q̄ hoīes sunt: ꝫ
sicut se diligunt q̄ dei sunt: ꝛ filij altissimi oēs: vt sint
filio ei⁹ vnico frēs ea dilectione inuicē diligētes: q̄
ip̄e dilexit eos: ꝑducturꝰ eos ad illū finē: vbi satiabi
tur in bonis desideriuꝫ eorꝫ. CHRY. Uel dicit: Si
cut dilexi vos. nō eñ p̄existentibus vestris iusticijs
debitū vobis reddidi: sed ipse incepi: ita ꝛ vos bn̄fa
cere oportet etiā nihil debētes. AVG. Noli autē
putare illud maius p̄termissuꝫ esse mādatū quo p̄ci
pitur: vt diligam⁹ dn̄m deuꝫ nostꝝ: sed bene intelli-
gentib⁹ vtrūq̄ inuenit̄ in singulis. nā ꝛ qui diligit
deum nō eū pōt contēnere p̄cipiētem vt diligat pro
ximū: ꝛ q̄ supne ac spiritalit̄ diligit ꝓximū: q̄d in eo
diligit nisi deū: ipsa est dilectio quā ab oī mūdana
dilectiōe distiguēdo addidit dn̄s: Sicut dilexi vos
Quid eñ nisi deū dilexit in nobis non quē habeba
mus: ꝫ vt haberem⁹: sic ḡ ꝛ nos ĩuicē diligamus vt
q̄tū possum⁹ inuicē ad habendū in nobis deū cura
dilectionis attrahamus. CHRY. P̄retermittēs aūt
miracula que erant factura: ab amore eos designat
subdens: Jn hoc cognoscēt oēs quia mei estis disci
puli: si dilectionē habueritis ad inuicē. hoc enim ē
q̄ maxime homines sanctos oñdit: hos eñ dicit eē
discipulos. AVGV. Tanq̄ diceret: Alia munera
mea hn̄t vobiscū etiā nō mei: nō solū naturā: vitam:
sensum: rationē: ꝛ eā salutē q̄ hominib⁹ pecoribusq̄
cōis est: verū etiā linguā: ꝓphetiā: sacram scientiam
fidē: distributionē rerū suarum pauperib⁹. ꝛ traditi
onem corporis sui vt ardeāt: ꝫ q̄m charitatē nō hn̄t
vt cymbala cōcrepāt nihil sunt. . . ib. l eis ꝓdest.

¶ Dicit ei simon petrus: Dn̄e quo
uadis? Rn̄dit ei iesus: Quo uado
ego: nō potes me modo seq : seq̄ris
aūt postea: Dicit ei petrus: Quare
nō possū te mō seq? aīam meaꝫ ꝓ te
ponā: Rn̄dit iesus: Aīam tuā ꝓ me
pones. Amē amē dico tibi: non can
tabit gallus donec ter me neges.

¶ CHRY. Magn⁹ amor ꝛ ip̄o igne vehementior: ꝛ
nulla est ꝓhibitio q̄ eius ꝓmū ip̄etū detinere possit
Ardētissim⁹ itaq̄ petr⁹ audiēs: Quo ego vado vos
nō potestis venire: eū iterrogauit. vn̄ sequit̄: Dicit ei
simon petrus: Domine quo vadis? AVGV. Sic
vtiq̄ hoc dixit magistro discipulus tanq̄ sequi pa-
ratus: ꝓpterea dn̄s q̄ ei⁹ animū vidit: sic ei respōdit
nam seq̄t̄: Rn̄dit ei iesus: quo ego vado: non potes
me modo sequi. Dilationē intulit: non spem abstu-
lit: ꝫ eā sequēti voce firmauit dicēs: Sequeris aūt
postea. Quid festinas petre: nondū te suo spiritu so
lidauerat petra: noli extolli p̄sumendo: nō potes
modo: noli deici desperādo: Sequeris. n. postea.

CHRY. Audiēs aūt hoc petr⁹: neq̄ ita desideriuꝫ
detinuit ꝫ benignā spem accipiēs ꝓperat. ꝛ q̄ timo
rē excussit ꝓditōis cū securitate ꝑ seip̄m de reliquo ĩ
terrogat alijs silētibus. vnde sequit̄: Dicit ei petrus
Quare nō possum te modo sequi: aīam meā ꝓ te po
nā. Quid dicis petre? Dixi quoniā non potes: ꝛ tu
dicis quoniā possum: quo circa scies per experiētiā
quoniā nihil est tuus amor: nisi p̄ñte superna libe-
ratione. vnde sequit̄: Respondit iesus: Animā tuam
ꝓ me pones? BEDA: Que sententia duob⁹ mōis
pōt ꝓnūciari: vno modo affirmādo: ac si dicat: Aīa ꝫ
tuam ꝓ me pones: sed nunc timendo mortem car-
nis anime mortem incurres: alio modo insultando
quasi dicēt: AVG. Jta ne facies ꝓ me: q̄ȯ nōdum
ego ꝓ te: perire potes qui sequi nō potes. Quid tm̄
p̄sumis: audi quis sis: Amen amē dico tibi: Nō can
tabit gallus donec ter me neges. Qui mihi ꝓmittis
mortem tuam: ter negaberis vitā tuam: quid in aīo
eius eēt cupiditatis videbat: quid virium: nō videbat.
voluntatē suam iactabat ĩfirm⁹: sed inspiciebat vali
tudinē medicus. An apostol⁹ petrus sicuti eū fauo-
re ꝑuerso excusare quidā nitunt̄: christū nō negauit
q̄ interrogat⁹ ab ancilla hoīem se nescire respondit
sicut alij euangel. sic testant̄ exp̄ssi⁹ ... qui hoīem
christū negat: nō christū neget: ꝛ hoc in eo negat q̄ȯ
factus est propter nos: ne periret q̄ȯ fecerat nos ꝑ

quid aũt caput ẽ ecclesie nisi p̃ hoĩez. quõ est igitur in corpe christi q̃ negat hoiem christũ: Sz q̃d multis imozer: non enĩ dñs ait: Nõ cantabit gall⁹ donec hoiez aut filiũ hois neges: sed donec me neges. Quid me nisi qõ erat: quicq̃d eius negauit christuz negauit. Siquidẽ dubitare nefas ẽ: christus hoc dixit verũq; p̃d.rit: p̃cul dubio petrus christũ negauit. Nõ accusem⁹ christũ cũ defendim⁹ petrũ. agnouit plane pctũ suũ infirmitas petri. Et quãtũ mali christũ negãdo cõmiserit: plorãdo mõstrauit. neq; nos cũ ita dixim⁹ primũ aplo℞ accusare delectat: sz hũc intuẽdo admoneri nos opoztet ne hõ quisq; de humanis viribus fidat. BEDA: Respiciendũ nihilo min⁹ vnusquisq; si in lapsũ ɔuerterit exẽplũ capiat neq; desperet: sed incũctanẽ veniã se posse p̃mereri credat. CHRY. Unde manifestũ est qm̃ ⁊ casũ petri dñs ɔcessit. nam poterat quidẽ ⁊ a p̃ncipio reuocare: sed q᷑ p̃manebat in vehemẽtia ipse q̃dẽ nõ impulit ad negationẽ: sz dimisit desertũ vt discat p̃priam imbecillitatẽ: ⁊ vt p⁹ hec talia non patiat̃ cũ orbis terrarũ dispensationẽ suscepit: sed reminiscẽs eorũ que passus ẽ cognoscat seipsum. AVG. In aĩa itaq; contigit petri qõ offerebat in corpe: sz aliť q̃ putabat. nam añ moztẽ ⁊ resurrectionẽ dñi ⁊ moztuus est negãdo: ⁊ reuixit plorãdo. AVG. de con. euan. Hoc aũt de p̃dicta negatione sua petro nõ solum iohannes: sed ⁊ ceteri tres cõmemorant nõ sane oẽs ex vna eadẽq; occasione sermonis ad eã cõmemorandã venũt. Nã matthe⁹ ⁊ marc⁹ eam subnectũt post q̃ dñs egressus ẽ ex illa domo vbi manducauerat pascha. Lucas vͦo ⁊ iohãnes anteq̃ inde eẽt egressus. Sz facile possum⁹ intelligere: aut illos duos eam recapitulãdo posuisse: aut istos p̃occupãdo: nisi magis moueret q᷑ tam diuersa nõ tñ verba sed etiam sententias dñi p̃mittũt: quib⁹ p̃motus petrus illã p̃sumptionem p̃ferret p̃ dño vel cum dño moziẽdi: vt magis cogant intelligi ter eũ expressisse presumptionem suam diuersis locis sermonis christi: ⁊ ter illi a domino responsum q᷑ eum esset ante gallicantũ ter negaturus.

¶ CA.XIIII.

Et ait discipulis suis: Non turbeť coz vestrũ. Creditis in deũ: ⁊ in me credite. In domo patris mei mansiones multe sũt. Si quo min⁹ dixissem uob: q᷑ uado parare uobis locuz. Etsi abiero ⁊ p̃parauero uob locũ: iterũ uenio ⁊ accipio uos ad meipsũ: ut ubi sum ego ⁊ uos sitis. Et quo ego uado scitis ⁊ uiam scitis.

¶ AVG. Ne discipuli moztẽ christi tanq̃ hoĩes timerẽt: ⁊ iõ turbareñ: ɔsolať eos etiã deũ se eẽ cõtestans. vñ dr̃: Et ait disci. suis: Nõ tur. coz. vr̃m: cre. in deũ ⁊ i me credite. q. d. Cõsequẽs ẽ si in deũ creditis vt i me credẽ debeatis: qõ nõ eẽt ɔsequẽs: si christ⁹ nõ eẽt de⁹. Moztẽ metuitis huic forme fui: nõ turbeť coz vr̃m suscitabit illã forma dei. CHRY. Ea etiã q̃ in me ẽ fides ⁊ in patrẽ q̃ genuit: potẽtioz est his q̃ superueniẽt: ⁊ nihil ɔ eã põt p̃ualere difficilium hoc etiã mõ diuinitatis v̈tutẽ oñdit: q᷑ ea q̃ in mẽte hẽbant ducit in mediũ dicens: Nõ tur. coz vr̃m.

AVG. Quia igiť etiã sibi metuebant discipuli cum petro dictũ esset fidentioz atq; p̃mptioz: Non cãtabit gall⁹ donec ter me neges. subiũxit: In domo pa. mei man. multe sũt. Per qõ a turbatione recreant̃ ceteri ac fidentes etiã post p̃icula tẽtationũ: se apud deũ cũ christo eẽ mansuros: q᷑ si ali⁹ ẽ alio fortioz: sapientioz: iustioz: sanctioz: null⁹ alienabitur ab illa domo: vbi mansionẽ p̃ suo quisq; acceptur⁹ ẽ merito. Denari⁹ q̃dẽ ille eq̃lis ẽ oĩbus quẽ paterfamilias eis q̃ opati sũt i vinea iubet dari. Quo vtiq; denario vita significať eterna: vbi amplius alio nemo viuit: qm̃ viuendi nõ est diuersitas in eternitate mãsura: sed multe mansiões diuersas merito℞ in vna vita eterna significat dignitates. GRE. sup ezechielez: Uel hac rõne ɔueniũt mãsiões multe: cũ vno denario: q᷑ etsi alter min⁹ atq; ali⁹ ampli⁹ exultat: oẽs tñ vnũ gaudiũ cõditoris sui visione letificat. AVG. Atq; ita deus erit oĩa in oĩb⁹: ut qm̃ de⁹ charitas est p̃ charitatẽ fiat: ut qõ hñt singuli: cõe sit oĩbus. Sic enim quisq; etiã ipse habet cũ amat in altero qõ ipse nõ habet. Non enĩ erit ita aliq̃ inuidia imparis claritatis qm̃ regnabit i omnibus vnitas charitatis. GRE. vlti. moza. Eiusdẽ etiã disparilitatis dãna nõ sentiũt: q᷑ tm̃ sibi vnusquisq; quantũ p̃cepit suff cit.

AGV. Respuẽdi aũt sunt a corde christiano: q̃ putant iõ dictũ multas eẽ mansiones: q᷑ extra regnuz celo℞ erit aliq̃d vbi maneãt beate inocẽtes: cũ sine baptismo ex hac vita emigrauerũt: sine quo i regnũ celo℞ intrare nõ p̃nt. absit aũt vt cũ oĩs dom⁹ regnãtiũ filio℞ nõ sit alibi nisi in regno: ipsi⁹ regie domus p̃s aliq̃ nõ sit in regno. nõ enĩ ait dñs: In beatitudine sempiterna mãsiones multe sũt: sz In domo pr̃is mei. CHRY. Uel aliť ɔtinua: Quia dñs supra dixerat petro: Quo ego vado nõ potes me seq̃ mõ: sequẽris aũt postea: ne estimẽt soli petro hãc p̃missionẽ eẽ datã dixit: In do. pa. mei mãsi. mul. sũt. Hoc est ⁊ vos regio illa suscipiet q̃ ⁊ petrũ. copia enĩ ẽ ibi multa mãsionũ. ⁊ nõ ẽ dicẽ: qm̃ p̃patiõe indigẽt. Et p̃pť h̃ subdit: Siquo mi. dixi. vo. q᷑ va. pa. vo. locum.

AVG. Ubi satis oñdit iõ se hoc illis nõ dixisse: q᷑ iã ibi mansiones multe sũt: ⁊ nõ ẽ opus illi aliquaz p̃pare. CHRY. Quia vͦo dixerat: Non poteris me mõ seq̃: ut nõ estimẽt se ab eo finaliť abscisos eẽ subiũgit: Etsi abie. ⁊ p̃pa. vo. lo. itez ve. ⁊ acci. vos ad me ipsum: vt vbi ego sum ⁊ vos sitis. Ex quo ostẽdit q᷑ opoztet eos vehementer confidere. THEO. Ac si dicat vtrũq;: Uos turbari nõ opoztet siue parate sint siue non. Nam etsi parati non sint: ego cum omni solertia p̃parem vobis illas. AVGVSTINVS: Sed quomodo vadit: ⁊ parat locum: si iam mansiones multe sunt: ⁊ sed nondum sunt sicut parande sunt. Easdem enĩ mansiones quas p̃destinando p̃parauit: p̃parat operando. Iã ergo sũt in p̃destinatiõe: si quo min⁹ dixisset: Ibo ⁊ p̃parabo: hoc est p̃destinabo: sed q᷑ nõdum sunt in operatione dicit: Etsi abiero ⁊ p̃parauero vobis locũ. Parat aũt mõ mãsiones mansiõibus p̃parãdo mãsiores. Quippe cũ dixit: In domo patris mei mansiões multe sũt. Quid putam⁹ esse domũ dei: nisi tẽplũ dei: de quo

aplꝰ dicit: Téplū dei scm̄ ē qḋ estis vos. Hec ḡ domus dei adhuc edificaꝶ: adhuc ꝑparaꝶ. Sed qḋ est qḋ vt ꝑparet abiit: cū nosipsos ꝑparet qḋ nō faciet si reliq̄rit. Sed illud significat: qꝛ vt pareꝶ iste mā siones viuere debet iustꝰ ex fide. si aūt vides: nō est fides. Eat ḡ ne videaꝶ: lateat vt credaꝶ. Tūc enī locus paraꝶ: si ex fide viuaꝶ: creditꝰ desidereꝶ: vt desideratꝰ habeaꝶ. si bene intelligēdo nec vnde vadis: nec vnde venis recedis. vadit ḡ latēdo: venit apparēdo. Sꝫ nisi maneat regēdo vt ꝓficiamꝰ bn̄ viuendo: nō parabiꝶ locꝰ vbi possimꝰ ꝑmanere ꝑfruēdo.

ALCVI. Dicit ḡ: Si abiero. ꝑ carnis absentiam: Iterꝫ veniā: ꝑ diuinitatis p̄ntiā. vel Iterꝫ veniā iudicare viuos ⁊ mortuos. Et qꝛ sciebat eos interrogaturos quo iret: vel ꝑ quā viā iret subiungit: Et quo ego vado scitis. s. ad patrē. Et viā scitis. s. ꝑ meipsuꝫ.

CHRY. Hoc aūt dicēs: desideriū qḋ in eoꝝ mēte erat ostdit: ⁊ dat eis desideriū interrogādi.

Dicit ei thomas: Dn̄e nescimus quo uadis. Et quō possimꝰ uiaꝫ scire? Dicit ei iesus: Ego sū uia ⁊ ueritas ⁊ uita. Nemo uenit ad patrem nisi per me. Si cognouissetis me: ⁊ patrē meū utiqꝫ cognouissetis. Et āmō cognoscetis euꝫ: ⁊ uidistis eū.

CHRY. Si iudei volētes a christo separi: q̄rebāt quo iturus eēt: multomagis discipuli nūq̄ꝫ ab eo separari volentes: hoc discere cupiebant: et interrogant eum ex multa dilectiōe ⁊ timore. ⁊ iō dr̄: Dic̄ ei thomas: Dn̄e nesci. quo va. ⁊ quō pos. viā scire?

AVG. Utrūqꝫ illos dn̄s dixerat scire: vtrūqꝫ dicit iste nescire. Sꝫ nescit ille mētiri: ḡ isti sciebāt: ⁊ se scire nesciebant. cōuincit ḡ eos hoc scire. vn̄ subdiꝶ: Dicit ei iesus: ego sū via veritas ⁊ vita.

AVG. de ver. do. q. d. qua vis ire ego sū via. quo vis ire: ego sum veritas. vbi vis ꝑmanere: ego sū vita. veritatē ⁊ vitā ōis hō capit: sꝫ viā nō ōis inuenit. deū eē quādā vitā eternā: veritatē scibilē etiā huiꝰ seculi philosophi viderūt. verbū ḡ dei: q̄ apḋ patrē ē veritas ⁊ vita assumēdo hoīeꝫ factū ē via. Ambula ꝑ hoīem: ⁊ peruenies ad deū. Meliꝰ ē enī ī via claudicare q̄ꝫ ꝑter viam fortiter ābulare.

HYLA. vij. d̄ tri. Nō enī nos in erratica atqꝫ ī inuia deducit ille q̄ via ē: neqꝫ illudit ꝑ falsa q̄ veritas ē: neqꝫ ī mortis relinquit erroꝛe q̄ vita ē.

THEO. Cū itaqꝫ actiuaꝫ exerces: fit tibi christꝰ via. Cū aūt ī cōtēplatiua ꝑseueras: efficitur tibi veritas. Adiecta aūt vita ē actiuo ⁊ cōtēplatiuo. Decet enī ire ⁊ ꝑdicare pro futuro seculo.

AVG. Sciebāt ḡ viā: qꝛ sciebāt ipsū q̄ ē via. Quid aūt opꝰ erat vt adderet veritas ⁊ vita cū restaret nosse quo iret: qꝛ ad veritatē ibat ⁊ ad vitā? ibat ḡ ad seipsum ꝑ seipsū: sed nūq̄d o dn̄e vt venires ad nos: reliqueras te? scio q̄dē q̄ formā serui accepisti ⁊ ī carne venisti: manēs vbi eras: ⁊ ꝑ hāc redisti: nō relinquens quo veneras. Si ḡ ꝑ hāc ⁊ venisti ⁊ redisti: ꝑ hanc nobis nō solū q̄ veniremꝰ ad te: verꝫ etiā tibi q̄ venires ⁊ redires via fuisti. cū vō ad vitā qḋ es ipse isti: eandē carnē tuā de morte ad vitā duxisti: itaqꝫ duꝫ caro de morte venit ad vitā: christꝰ venit ad vitā. Et qꝛ verbū ē vita: christꝰ venit ad seipsū: qm̄ vtrūqꝫ ē christꝰ: vna ꝑsona. s. vbū caro. venerat etiā ꝑ carneꝫ deꝰ ad hoīes: veritas ad mēdaces. est enī deꝰ verax ōis aūt hō mendax. Cū itaqꝫ se ab hoībus abstulit: atqꝫ illuc vbi nemo mentiꝶ: carnē suā leuauit: idem ipse qꝛ caro factū ē: ꝑ seipsū. i. ꝑ carnē suā ad veritatē: qḋ ē ipse remeauit: quā q̄dē veritatē q̄ꝫuis inter mēdaces etiā in morte seruauit. Ecce ego ipse si loquoꝛ vobis q̄ intelligatis: quodāmō ad vos ꝓcedo nec me relinquo. Cū aūt tacuero quodāmō ad me redeo: ⁊ vobiscū maneo si tenueritꝭ qḋ audistis. Si hoc pōt imago quam fecit deꝰ: qḋ pōt ex deo nata imago? Ac ꝑ hoc ⁊ ipse ꝑ seipsū: ⁊ ad seipsū ⁊ ad patrem: ⁊ nos ꝑ ipsum ⁊ ad ipsum ⁊ ad patrē imus.

CHRY. Si enī dicit: Ego sū dn̄s ducēdi ad patrem ōio venietꝭ illuc. neqꝫ enī ē possibile alia venire via. Cū āt supra dixerit: Nemo pōt ve. ad me nisi pr̄ traxerit illū. Nūc dicēs: Qm̄ nullꝰ pōt ve. ad pa. nisi ꝑ me. exequat seipsum ei q̄ genuit. Qualiꝶ aūt dixerit: Quo vado sci. ⁊ viā scitis. ostdit subdēs: Si cog. me ⁊ pa. meū vtiqꝫ coguissetis. q. d. Si sciretis meā substātiā ⁊ dignitatē ⁊ eā q̄ pr̄is ē sciretis: nouerāt q̄dē eū sꝫ nō ita vt oportebat: postea aūt sp̄us veniēs: ꝑfectā in eis cōstruxit cognitionē. ⁊ ꝓpt hoc subditur: Ammō cognoscetis eū. Dicit aūt eā q̄ fm̄ mentē cognitionē. Et vidistis eū. s. ꝑ me ostdēs: qm̄ q̄ videt eū ⁊ patrē videt. Uiderūt aūt eū: nō in nuda substātia sed carne indutū.

BEDA: Sꝫ q̄rendū ē quō nunc dicat dn̄s: Si coguissetis me ⁊c̄. cū ꝑmiserit supra: Quo ego va. sci. ⁊ viā scitis? Daꝶ ḡ intelligi qꝛ q̄dam eoꝝ sciebāt: quidā vō nesciebāt: quoꝝ vnꝰ erat thomas.

HYLA. vij. de tri. Uel aliter cōtinua: Cū iter ad patrē ꝑ filiū sit: q̄rendū ē vtrū hoc ꝑ doctrine admonitionē: an ꝑ nature fidē fit. Intelligētie igiꝶ sensū in cōsequētibꝰ requiramꝰ. nā sequiꝶ: Si cog. me: ⁊ pa. meū vtiqꝫ coguissetꝭ. In sacro enī assūpti corpis diuinitatiꝭ p̄rne naꝫ cōfirmās: hūc ordinē tenuit. Tēpꝰ āt visiōis sepauit a tpe cognitiōis. nā quē cogscēdū ait: eūdē iā dixit ⁊ visū: vt nature iā pridē in se cōspecte: scientiā ex tpe nūc huiꝰ reuelatiōis acciperēt.

Dicit ei philippꝰ. Dn̄e ostde nob patrē: ⁊ suffic̄ nob. Dicit ei iesꝰ: Tāto tpe uobiscū sū: ⁊ nō cognouistis me? Philippe q uidet me: uidet ⁊ patrē. Quō tu dicis ostde nobis patrē? Nō credis: qꝛ ego i pr̄e ⁊ pr̄ in me ē? Uerba que ego loquoꝛ uobis a meipo nō loquoꝛ. Paꝶ aūt in me manēs ipe facit opera. Nō creditis qꝛ ego in patre ⁊ pater i me ē? Alioquin ꝓpter opa ipsa credite.

HYLA. vij. de tri. Cōmouit aplm̄ philippū nouitas dictoꝝ. homo cerniꝶ. dei se filiū cōfiteꝶ. cognito se cogscendū patrē fateꝶ. patrē visū eē dicit. Prorupit igiꝶ aplꝰ ca familiaritas dominum interrogans. vn̄ dr̄: Dicit ei philippꝰ: Dn̄e ostde no. pa. ⁊ suffi. nobis. Nō visū negauit: sꝫ ostdi sibi rogauit. neqꝫ ostdi

onē veluti corꝑalis ɔtēplatōis desiderauit: ſꝫ demōſtrationē intelligēdi ei⁹ q̄ viſus ē poſtulauit. filiū. n. in habitu hoīs viderat: ſꝫ quō ꝑ id patrē viderit neſcit. nam ⁊ oñſio illa intelligēdi pon⁹ eēt demōſtratio q̄ꝫ videndi ſubiecit: Et ſufficit nobis. AVG. i. ō trini. Illa eni leticia q̄ nos adimplebit cū vultu ſuo nihil ampli⁹ reqrerē: qḋ bñ intellexerat philipp⁹ vt diceret: Dñe oñde no. pa. ⁊ ſuf. nobis. Sed nōdū intellexerat eo quoqꝫ mō ad ipſū ſe potuiſſe dicē: Dñe oñde nobis te ⁊ ſufficit nobis. Ut eni h̄ intelligeret rñſū ē ei a dño. vñ ſeqꝉ: Dixit ei ieſ⁹: Tāto tpe vo. ſū: ⁊ nō cogno. me. AVG. ſup Jo. Sꝫ quō hoc dicit: cū ⁊ quo iret ſcirēt: ⁊ viā ſcirēt: non ob aliud niſi ꝙ ipſū ſcirēt? Sed facile iſta qō ſoluiꝉ ſi dicam⁹ ꝙ eū aliq̄ eoꝝ ſciebāt: aliq̄ neſciebāt de quib⁹ erat philippus. HYLA. vij. de trini. Arguit ḡ apl̄m in cognoſcēdo ſe ignorāter. cum eni ea q̄ gereret ꝓpria deo eſſēt: calcare vndas: iubere vētis: pctā dimittē: mortuis vitā reddere: huic q̄rele oīs extra ɔqueſtio ē ꝙ i hoīe aſſūpto dei nō intellecta natura ē. Et iō poſtulanti vt ſibi patrē oñderet ait: Philippe q̄ vi. me. vi. ⁊ patrē. AVG. Solem⁹. n. de ſimilimis duob⁹ ita loqui: Uidiſtis illū. ſic ḡ o cū ē. Qui vi. me. vi. patrē nō ꝙ ipſe ſit pr̄ ⁊ fili⁹: ſꝫ ꝙ a pr̄is ſilitudine in nullo penſus diſcrepet fili⁹. HYLA. vij. de trini. Nō āt ille hic viſū oculoꝝ carnaliū ſignificat: nō. n. h̄ qḋ ex partu v̄ginis carnale ē: ad contēplādā in eo dei formā ⁊ imaginē ꝓficit: ſꝫ intellect⁹ dei fili⁹ id pſtat: vt intellect⁹ ⁊ pr̄ ſit. Dū ita imago ē vt nō differat genē ſꝫ ſignificat auctoritatē. nō eni ſolitariū ſermo ſignificat ⁊ indifferentē: ſꝫ naturā ꝓfeſſio docet. Lū. n. dr̄ Et patrē: excluſa ē ſingularis atqꝫ vnici intelligētia. Et q̄d reliquū ē: niſi ꝑ nature vnicā ſilitudinē pr̄ ꝑ filiū viſus ſit? AVG. Sꝫ nū q̄d obiurgād⁹ ē q̄ cū ſimilē viderat: etiā illū cui ē ſilis vult vidē? Sꝫ ideo diſcipulū dñs arguebat: q. ſi coꝝ poſtulātis videbat Tāq̄ꝫ melioꝝ eēt pr̄ q̄ꝫ fili⁹: ita philipp⁹ prēm noſſe cupiebat. ⁊ iō nec filiū ſciebat: quo aliū meliorē eſſe credebat. Ad hūc ḡ ſenſū ɔtingēdū dictū ē: Nō credis qꝛ ego i prē ⁊ pr̄ in me ē. q. d. Si ad te multū ē h̄ vidē: ſaltē qḋ nō vides credis. HYLA. Que eni ignorandi patrē aut oñdēdi ignorātib⁹ neccitas reliquebaꝉ: cū pr̄ in filio viſus eēt ex ꝓprietate nature: dū ex indifferētia vnitatis vnū ſint nat⁹ ⁊ generās: vt h̄ ſmo dñi ſeqreꝉ? Nō cre. qꝛ ego i pa. ⁊ pr̄ i me eſt. AVG. ꝓmo ō tri. Uolebat eni eū ex fide viuere: anteq̄ꝫ illud poſſet videre. ⁊ iō dicit: Nō credis? Contēplatio q̄ppe merceſ ē fidei cui mercedi ꝑ fidē corda mūdanꝉ: HYLA. vij. de tri. Pater aūt i filio eſt: ⁊ fili⁹ in patre: nō ꝑ duplicē ɔuenietiū generꝫ cōiunctionē: neqꝫ ꝑ inſitā capacioꝛis ſubſtātie naturam qꝛ ꝑ corꝑalē neceſſitatē exterioꝛa fieri his qb⁹ ɔtinētur interioꝛa nō pñt: ſꝫ ꝑ natiuitatē viuentis nature ex viuēte dū nō aliō ex deo q̄ꝫ de⁹ naſcaꝉ. HYLA. vij. de tri. Naturā eni ſuā vt ita dicā ſeqꝉ: Indemutabilis de⁹ indemutabilē gignēs deū. Nec naturā ſuā deſerit ex indemutabili deo indemutabil̄ dei ꝑfecta natiuitas. Subſiſtentē igiꝉ in eo dei naturam intelligim⁹ cū in deo de⁹ ſit: nec ꝓter eū q̄ ē de⁹. aliq̄ꝫ ali⁹ de⁹ ſit. CHRY. Uel aliter. Totuꝫ philipp⁹ hic corporeis oculis patrē volebat vidē: qꝛ ⁊ ipſū filiū ita ſe exiſtimabat vidiſſe foꝛtaſſis a ꝓphetis audiēs

qm̄ vidi dñm: ⁊ iō dixit: Oñde nobis patrē. Eteni iudei īterrogauerūt: Quis ē pr̄ tu⁹: ⁊ petr⁹ ⁊ thomas: quo iret: ⁊ null⁹ didicit manifeſte. vt ḡ nō videatur oneroſus eē philipp⁹: ⁊ ipſe interrogās: Oñde nobis patrē. adiūgit: Et ſufficit nobis. i. nihil plus q̄rimus. Dñs āt nō dixit ei: Impoſſibile petis: ſꝫ oñdit: Qm̄ neqꝫ ipſū filiū vidit. nā ſi hūc potuiſſet vidē: ⁊ illū vidiſſet. Et iō dicit: Tanto tpe vo. ſū ⁊ nō cog. me philippe. Nō dixit: Nō vidiſtis me: ſꝫ Nō cognouiſtis me: q̄ꝫtū ad h̄. ſ. ꝙ fili⁹ hic manēs qḋ pr̄ decēter in ſeipſo oñdit eū q̄ genuit. Deinde diuidens hypoſtaſeſ ait: Qui vi. me vi. ⁊ patrē. ne q̄s dicat ꝙ ipſe eſt pr̄: ipſe fili⁹. Oñdit aūt ꝑ hoc: qm̄ neqꝫ filiū viſu corporeo vidit. Si aūt aliq̄s hic viſū cognitionē dicere velit nō ɔtradico. q. d. Qui cognouit me cognouit ⁊ patrē. ſed nō dixit hoc: ſꝫ ɔſubſtātialitatē repñtare volens dixit: Qui meā ſubſtantiā vidit: vidit ⁊ eam q̄ pr̄is. Uñ pꝫ ꝙ nō eſt creatura. creaturā eniꝫ videntes deū neſciūt oēs. Philipp⁹ eni ſubſtātiā pr̄is videre q̄rebat. Si ḡ alteri⁹ ſubſtātie eēt nō diceret: Qui videt me: videt ⁊ patrē. Sed nec aliq̄s in argēto auri ſubſtātiā vidē pōt: nō eni alia ꝑ aliā apparet natura. AVG. Deinde nō ad ſolū philippū ſꝫ ad oēs pluralit loqꝉ dicēs. Uerba q̄ ego lo. vo. a meipſo nō loquoꝛ. Quid ē A meipſo nō loquoꝛ niſi a meipſo nō ſū q̄ loquoꝛ: ei q̄ppe tribuit qḋ facit ō quo ē ipſe q̄ facit. HYLA. vij. de tri. Unde neqꝫ ſe filiū denegauit: nec naturā in ſe pr̄ne virtutis abſcōdit. tñ dū loqꝉ ipſe in ſubſtātia manēs loquiꝉ. dūꝫ aūt nō a ſe loqꝉ: natiuitatē i ſe dei a deo teſtatur. CHRY. Uide aūt abūdantē ſup vnu⁹ ſubſtāte demōſtratōꝫ. nā ſubdiꝉ: Pr̄ āt i me manēs ipſe fa. opa. q. d. Neq̄ꝫ. aliter facit pr̄: ⁊ aliter ego: ſic ⁊ alibi ait: Si nō facio opa pr̄is mei nō credatis mihi. Sꝫ quō a verbis incipiēs ad opa venit? Cōueniēs eni erat dicere Ipſe loquiꝉ v̄ba. Sꝫ duo ponit ō doctrina ⁊ ſignis: aut qꝛ ⁊ v̄ba opa erāt. AVG. Ni q̄ ꝓximū loquēdo edificat bonū op⁹ opatur. In his duab⁹ ſentētijs diuerſi nobis aduerſanꝉ heretici. Arriani dicūt: Ecce inequalis ē pr̄i fili⁹: nō a ſeipſo loqꝉ. Dicūt ſabelliani: Ecce q̄ pr̄ ē: ipſe ē fili⁹. Quid ē Pr̄ in me manēs: ipſe facit niſi in me maneo ego q̄ facio?

HYLA. vij. de tri. Sꝫ manē in filio patrē nō ē ſingularis atqꝫ vnici. opari v̄o ꝑ filiū patrē: nō ē differētis aut extere: ſicut nō vnu⁹ ē nō a ſe loq̄ q̄ loquitur neqꝫ rurſus alieni ac ſeꝑabilis loq̄ ꝑ loquētē. Et qꝛ in ſe prēm loq̄ ⁊ opari docuerat: ꝑfecte hui⁹ vnitad fidē ſtatuit dicēs: Credite mihi: qꝛ ego i prē: ⁊ pr̄ in me ē. ne. ſ. ꝑ v̄tutis efficientiā ⁊ nō ꝑ nature q̄ ſꝫ natiuitatē ē ꝓprietatē pr̄ in filio ⁊ opari crederet ⁊ loqui: ſic eni habeꝉ in greco. Nr̄a lr̄a hꝫ: Nō creditis qꝛ ego in prē ⁊ pr̄ in me ē. AVG. Antea ſol⁹ philipp⁹ arguebatur. CHRY. Si v̄o nō ſufficit h̄ ad oñdendū ɔſubſtātialitatē: ſaltē eſt ab opib⁹ diſcite. vñ ſubdiꝉ: Alioq̄n ꝓpē opa ipſa credite. Uidiſti. n. ſigna cūꝫ auctoꝛitate ⁊ oīa q̄ deitatis erāt ꝓpa: et q̄ ſol⁹ pr̄ opaꝉ: pctā ſoluta: moꝛtē recedentē ⁊ hmōi.

AVG. Hoc ergo ꝓpter opa credite: quia ego in patre ⁊ pater in me eſt. Neqꝫ enim ſi ſeꝑati eſſem⁹ inſeꝑabiliter opari vlla ratione poſſemus.

Amē amē dico uob: q credit i me:

opa q̄ ego facio ⁊ ip̄e faciet: ⁊ maio
ra hoꝝ faciet: qꝛ ego ad p̄rē vado.
Et q̄dcūqꝫ petieritis patrē i nomie
meo hoc faciā ut glificet̄ p̄r i filio.
Si qd petieritis i noīe meo hoc faciā

CHRY. Quia dn̄s dixerat: ꝓpter opa credite: ondē
dēs q̄m nō h̄ solū pōt: ſꝫ multo maioꝛa: ⁊ qd̄ ē mi
rabiliꝰ alijs pōt dare adūxit: Amē amē di. vo. q̄ cre.
in me: opa q̄ ego fa. ⁊ ip̄e fa. ⁊ ma. ho. faci. AVG.
Sꝫ q̄ sūt ista maioꝛa: an forte q̄ egros ipſis trāseū
tibꝰ etiā eoꝝ vmbra ſanabat? Maiꝰ ē enim q̄ ſanet
vmbra q̄ fimbria. verūtn̄ q̄n ista dicebat: verboꝝ
ſuoꝝ facta ⁊ opa cōmēdabat. Cū eni dixit: P̄r i me
manēs ipſe facit opa: q̄ opa tūc dicebat niſi v̄ba q̄ lo
quebat̄? ⁊ eoꝝ verboꝝ fructꝰ erat fides illoꝝ. Verū
tn̄ euāgelizātibꝰ diſcipulis nō tā pauci q̄ illi erāt: ſꝫ
gētes etiā crediderūt. Nonne ab oꝛe ipſiꝰ diues ille
triſtis abſceſſit: ⁊ tn̄ postea qd̄ ab illo auditū nō fe
cit vnꝰ: fecerūt multi: cum ꝑ diſcipulos loq̄ret̄. Ecce
maioꝛa fecit p̄dicatꝰ a credētibꝰ q̄ locutꝰ audiētibꝰ
Veꝝ h̄ adhuc mouet q̄ hec maioꝛa ꝑ ap̄los fecit:
nō aūt ipſos tm̄ ſignificās ait: Qui credit in me: nū
quid int̄ credētes i chriſtū nō ē cōputādꝰ q̄ nō fece
rit opa maioꝛa q̄ chriſtꝰ? durū ē niſi itelligat̄. Apo
ſtolꝰ dicit credēti i eū q̄ iuſtificat impiū: deputat̄ fi
des ad iuſticiam. In h̄ ope faciemꝰ opa chriſti: qꝛ ⁊
ipſū credē in chriſtū opꝰ ē xp̄i: h̄ opat̄ i nobis: nō vtı̄
q̄ ſine nobis. Audi ḡ: Qui cre. in me: opa q̄ ego fa. ⁊
ipſe fa. Prius ego facio: deinde ⁊ ip̄e faciet: qꝛ facio
vt faciat: q̄ opa niſi vt ex ipio iuſtꝰ fiat? qd̄ vtiqꝫ i illo
ſed nō ſine illo: chriſtus operatur. proꝛſus hoc ma
ius eſſe dixerim q̄ creare celū ⁊ terrā. Celū enim ⁊
terra trāſibūt: p̄deſtinatoꝝ aūt ſalus ⁊ iuſtificatio ꝑ
manebit: ſed in cel̄ angeli opa ſūt chriſti. nūqd etiā
his opibus maioꝛa facit q̄ coopat̄ chriſto ad ſuā iu
ſtificatōꝫ: iudicet q̄ pōt vtrū maiꝰ ſit iuſtos creare q̄
impios iuſtificare. certe ſi eq̄lis ſit vtrūqꝫ potētie: h̄
maioꝛis ē miſericoꝛdie: ſed oīa opa intellige xp̄i vbi
ait: Maioꝛa hoꝝ faciet. Nulla neceſſitas cogit. ho
rū eni foꝛſitā dixit q̄ illa hoꝛa faciebat: tūc aūt v̄ba
fidei faciebat: ⁊ vtiqꝫ minꝰ ē v̄ba iuſticie p̄dicare: qd̄
fecit ꝓp̄t nos: q̄ īpios iuſtificare: qd̄ ita fac̄ i nobis:
vt faciamꝰ ⁊ nos. Magnā āt ſpem dn̄s ſuis ꝓmiſit
oꝛātibꝰ dicens: Quia ego ad patrē vado. CHRY.
Hoc ē nō pereo: ſꝫ in ꝓpꝛia manebo dignitate ⁊ i ce
lis ero. vel h̄ dic̄: ac ſi dicēt Vr̄m ē decetero miracu
la fac̄. ego. n. vado. AVG. Et ne q̄ſq̄ h̄ ſibi tribu
eret vt etiā illa opa maioꝛa ſeipſū fac̄ oñderet adie
cit: Et q̄dcūqꝫ pe. pa. in no. meo h̄ faciā. Qui dixerat
Faciet: poſt ait: Faciā tāq̄ ſi diceret: Nō vobis h̄ ipoſſi
bile videat̄. nō eni poterit eſſe maioꝛ me q̄ credit in
me: ſꝫ ego ſū facturꝰ ⁊ tūc maioꝛa q̄ nūc. maioꝛa ꝑ
eū q̄ credit in me q̄ nūc ꝑ me qd̄ nō ē defectio: ſꝫ di
gnatio. CHRY. Dic̄ aūt i noīe meo: qꝛ ⁊ ap̄li dice
bāt: In noīe chriſti ieſu ſurge ⁊ ambula. Oīa eniꝫ ſi
gna q̄ fecerūt: ipſe faciebat: ⁊ manꝰ dn̄i erat cū illis
THEO. Exponit aūt nobis ꝑ hoc miraculoꝝ do
ctrinā. nā ꝑ oꝛationē ac iuocatōꝫ ſui noīs pōt q̄s ex
ercere ꝓdigia. AVG. Sꝫ q̄d ē Q̄dcūqꝫ petieritis?
cū videamꝰ pleriqꝫ fideles ꝓ eiꝰ petē ⁊ nō accipe: an
forte ꝓpterea qꝛ male petūt: male eni v̄ſurus eo qd̄
vult accipe: deo potiꝰ iſerāte nō accipit: quō ḡ intel
ligendū ē: Q̄dcūqꝫ petieritis hoc faciā? ſi deꝰ aliqua
petēt. hꝰ fidelibꝰ etiā ꝯſulēdo nō facit: an forte ſolis
ap̄lis h̄ dictū debemꝰ accipe? abſit. ſupiꝰ eni dixerat:
Qui cre. i me: opa q̄ ego fa. ⁊ ipſe fa. Ipſos quoqꝫ ſi
cogitemꝰ ap̄los: inuenimꝰ eū q̄ plus oībꝰ laboꝛauit
rogaſſe: vt ab eo diſcederet āgelꝰ ſathane: nec tn̄ qd̄
rogauerat accepiſſe. Sed audi qd̄ illuc poſitū ē: In
no. meo. qd̄ ē ieſus chriſtꝰ chriſtꝰ regē ieſus ſignifi
cat ſaluatoꝛē: ac ꝑ h̄ q̄dcūqꝫ petimꝰ aduerſus vtilita
tē ſalutis: nō petimꝰ in noīe ſaluatoꝛis: ⁊ tn̄ ipſe ſal
uatoꝛ ē: nō ſolū q̄n facit qd̄ petimꝰ: verū etiā q̄n nō
facit: q̄n qd̄ videt peti ꝯ ſalutē: non faciēdo ſe exhi
bet ſaluatoꝛē. Nouit eni medicꝰ qd ꝓ ſua: qd ꝯtra
ſuā ſalutē poſcat egrotꝰ. ⁊ idō ꝯria poſcētis nō facit
volūtatē vt faciet ſanitatē. Sane q̄dā q̄cūis i nomie
eiꝰ petamꝰ: nō tūc q̄n petimꝰ facit: ſꝫ tn̄ facit. differt̄
eni qd̄ petimꝰ: nō negat̄. Cōtinuo aūt ſubiecit: Vt
glo. p̄r in fi. ſi qd peti. i noīe meo h̄ faciā. Nullo mō
igit̄ ſine p̄re filiꝰ facit: q̄nquidē vt i illo p̄r gloꝛifice
tur ꝓpterea facit. Cū eni filiꝰ oñdat̄ magna potēs:
gloꝛificabit̄ ille q̄ genuit. ideo aūt ſecūdo id ponit
vt certificet ſuipſiꝰ ſermonē. THO. Attēde etiam
ſeriē p̄ſne gloꝛificatiōis. In noīe ieſu facta ſūt ſigna
ꝑ q̄ credebāt ap̄loꝝ ſermonibꝰ: ⁊ ſic dū ad noticiam
patris ꝑuenirēt: gloꝛificabat̄ pater in filio.

Si diligitis me mādata mea ſer
uate ⁊ ego rogabo patrē: ⁊ aliuꝫ pa
clytū dabit uob ut maneat uobiscū
in eternū: ſpiū ueritatis quē mundꝰ
nō pōt accipe: qꝛ nō uidet eum: nec
ſcit eū. Vos aūt cognoſcetis eū: qa
apud uos manebit: ⁊ in uobis erit.

CHRY. Quia dn̄s dixerat: Q̄dcūqꝫ petieritis: hoc
faciā: vt nō eſtiment oēm ſimpliciter petitiōeꝫ valē
induxit: Si. di. me: man. mea ſer. q. d. tūc faciā qd̄ pe
titis. Vel qꝛ audiētes: q̄n ad patrē vado: cōſequēs
erat eos turbari dicit: nō ē hoc me amare vt turbe
mini: ſꝫ vt faciatis mādata mea. hoc ē eni amoꝛ obe
dire ⁊ credē ei q̄ diligit̄. Quia v̄o ꝯſequēs erat eos
vehemēter inq̄rere carnis p̄ntiā: ⁊ illā habere cōſo
lationē quā prius habuerūt ſubiūgit: Et ego ro. pa.
⁊ aliū para. da. vobis. AVG. In quo oñdit ⁊ ſeip
ſū eē p̄aclytū. Para. lytꝰ āt latine dr̄ aduocatꝰ: ⁊ di
ctū ē d̄ chriſto: aduocatū hēmꝰ apd̄ patrē ieſū xp̄m
ALCVI. Vel paraclytū. i. ꝯſolatoꝛē. hēbāt enim
⁊ tūc vnū ꝯſolatoꝛē q̄ miraculoꝝ dulcedie ⁊ p̄dica
tiōe eos erigē ⁊ ꝯfoꝛtare ſolebat. DIDI. de ſpū ſcō:
Sed ſpm̄ ſcm̄ aliū p̄aclytū noīauit: non iuxta natu
re differētiā: ſꝫ iuxta opationis diuerſitatē. Cū eniꝫ
ſaluatoꝛ mediatoꝛis ⁊ legati ꝑſonā hēbat: ⁊ ex q̄ pon
tifex dep̄cet̄ ꝓ peccatis noſtris: ſpiritusſanctus ſm
aliā ſignificationē paraclytꝰ: ab eo q̄ ꝯſolaturꝰ in
triſticia poſitos nūcupatꝰ ē. verū noli ex filij ⁊ ſpūſ
ſancti opatione diuerſa varias eſtimare naturas: ſi
quidē in alio loco repit̄ p̄aclytus ſpūs legati apud
patrē ꝑſona fungi vt ibi: Ipſe ſpūs interpellat ꝓ no
bis. Saluatoꝛ quoqꝫ cōſolationē opat̄ in coꝛdibꝰ

eorum: qr indigēt. scriptū ē eni: Et humiles populi cō solat⁹ est. CHRY. Ait aūt: Rogabo patrē. vt fide dignū faciat eis sermonē: qm̄ si dixisset Ego mittā non simpliciter credidissent. AVG. cōtra arrianos: Qui tn̄ vt inseparabilia sua et patris opa demōstraret alibi ait: Cū abiero mittā eū ad vos. CHRYSO. Quid aūt aplīs plus haberet: si patrē solū rogaret vt spm̄ aliis daret: qm̄ illi multotiens et sine orone ostēdūt hoc facientes. ALCVI. Rogabo igit dicit vt inferior sʒ hūanitatē patrē meū: cui sū eqlis et cō substātialis fm̄ diuinā naturā. CHRY. Dicit aūt: Ut maneat vobiscū in eternū. qm̄ neqʒ p⁹ mortem recedit. Per hoc etiā occulte isinuat q̄ spūssctūs nō patiet mortē vt ipse neqʒ abibit: Ne aūt paclytum audiētes rursus incarnatiōē aliā suspicent: et oculis putēt eū videre subiūgit: Spm̄ veritatis quē mūd⁹ nō pōt accipe: qr non videt eū: nec scit eū. AVG. Hic ē vtiqʒ in trinitate spūssctūs: quē patri et filio cō substantialē et coeternū fides catholica profitet.

CHRY. Spiritū aūt veritatis eū vocat p hoc q̄ figuras veteris testamenti manifestat. Mundū aūt hic malos dicit. visionē aūt certissimā cognitionē dicit: qr visus ē apertior sensus. BEDA: Nota etiā q̄ cum spm̄sanctū spiritū veritatis dicit: spiritūsanctū eē spiritū suū ondit. deīde cū a patre eū dari narrat: patris etiā eū spiritū eē declarat: ac p hoc spūssctūs a patre pcedit et filio. GRE. v. mora. Spūs aūt sctūs oēm quē repleuerit: ad desiderāda inuisibilia accēdit. et qm̄ mūdana corda solū visibilia diligūt: hunc mūd⁹ nō accipit: qr ad diligēda inuisibilia nō assurgit. Seculares eteni mentes quāto se foras p desideria dilatant: tāto ad receptionē illi⁹ sinū cordis angustāt. AVG. Sic aūt mūdū. i. mūdi dilectores dicit nō posse accipe spiritūsanctū: velut si dicamus Iniusticia iusta eē nō pōt. Mund⁹ ḡ. i. mūdi dilectores non pōt eū accipe: qr nō videt eū. Nō eni habet inuisibiles oculos mūdana dilectio: p quos videri spūssctūs nisi inuisibiliter non pōt. Seqt: Uos aūt cog. eū: qr apō vos manebit. Sʒ nē putarēt qō dictū ē: Apud vos manebit: ita dictū quēadmodū apud hoīes hospes visibiliter manere ɔsueuit adiecit In vobis erit. CHRY. q. d. Nō ita apud vos manebit sicut ego: sed in vr̄is habitabit aīab⁹. AVG. Prius aūt ē eē alicui post manere. Sʒ exposuit qō dixerat: Apud vos: cū adiūxit: In vobis. Si eni nō sit in vobis: nō pōt eē i vobis ei⁹ scietia. sic eni a vobis videt in vobis et vr̄a ɔsciā. GRE. ii. mora. Si aūt spūssctūs in discipulis manet: quō iā singulare signū erit qō in mediatore pmanet: fm̄ illud: Supra quē videris spiritū descendentē et manentē: hic est q̄ baptizat. qō tn̄ citi⁹ cognoscim⁹ si dona eiusdē spūs discernam⁹. In his eni donis sine qb⁹ ad vitā pueniri nō pōt: spūssctūs in electis oīb⁹ sp manet. In ill aūt qb⁹ nō nr̄a vita seruat: sʒ alior qrit: neqʒ sp manet. Aliqn̄ eni se a signor ostensionib⁹ subtrahit vt eo humili⁹ vtutes ei⁹ habeāt. christ⁹ aūt i cūctis eū et sp hʒ p̄ntē. CHRY. Hic aūt sermo oppositas hereses velut vno ictu sufulitnā dicere aliū ondit ei⁹ a spūs hypostaseos differētiā: dicē vō paclytum substātie cognationē. AVG. ɔ sermonē arria. Cōsolatorē eni qō officiū tanqʒ psone infime in trinitate in spūsscō deputāt deū dicit aplūs fm̄ illud: Is q̄ cōsolat humiles: ɔsolat⁹ est nos de⁹. De⁹ ē itaqʒ spūssctūs q̄ ɔsolat humiles: aut si hoc de patre vl filio dictū ab aplo volūt accipi: dēsignāt ɔsolationis tāqʒ munere ,ppio separe a p̄re et filio spiritūsctm̄.

AVG. sup Jo. Si cū charitas dei diffusa sit in cordibus nr̄is p spiritū sanctū q̄ dat⁹ ē nobis: quō diligem⁹ mandata christi: fuabim⁹ vt eum accip. am⁹ quē nisi habuerim⁹: diligere et mādata fuare n̄ possum⁹: an forte p̄cedit in nobis charitas q̄ diligam⁹ christū: vt diligēdo christū eiusqʒ faciendo mādata mereamur accipe spiritūsanctū vt charitas dei p̄ris diffundat in cordib⁹ nr̄is: puersa ē illa snīa. Qui. n. se filiū dei diligere credit et patrē nō diligit: pfecto nec filiū diligit: sʒ qō sibi ipsi cōfingit. Restat ḡ vt intelligam⁹ spiritūsanctū habē q̄ diligit: et hn̄do mereri vt plus habeat: et plus hn̄do plus diligat. Jā itaqʒ hēbāt spiritū discipuli quē dn̄s ,pmittebat: sʒ dādus eis erat ampli⁹. hēbant occulte: accepturi erāt manifeste. ,pinde nō solū nō hn̄ti: verū etiā habenti nō incassū ,pmittit: nō hn̄ti qdē vt hēat: hn̄ti aūt vt ampli⁹ habeat. CHRY. Qm̄ igit discipulos purgauerat p sacrificiū passionis: et pctm̄ solutū erat: et ipsi ad picula et agones mittebant: oportebat spiritūsanctū venire abundanter. Non aūt statim post resurrectionem: vt in multo eius constituti desiderio: cum multa eum suscipiant gratia.

¶ Nō relinquam uos orphanos: ueniā ad uos. Adhuc modicū: et mūdus me iam nō uidet. Uos aūt uidetis me: quia ego uiuo: et uos uiuetis. In illo die uos cognoscetis: quia ego sū in patre meo: et uos in me et ego in uobis. Qui habet mandata mea et fuat ea ille est qui diligit me. Qui autē diligit me diligetur a patre meo. Et ego diligam eum: et manifestabo ei meipsum:

¶ AVG. Ne quisqʒ putaret q̄ ita spiritūsanctū dominus daturus fuerat: velut p seipsū nō et ipse eēt futur⁹ cū eis adiecit et ait: Nō reliquā vos orphanos. Orphani pupilli sūt. Illud eni ē grecū: h latinum. Quāuis ḡ nos fili⁹ dei suo p̄ri adoptauit filios: tn̄ h etiā ipse erga nos p̄rnū ondit affectū. Et qdē a principio dixerat: Uenietis quo ego vado. Sʒ qr h longū tēp⁹ erat: pmisit spiritū. Et qr nesciebant qd ē h pmittit eis suā p̄ntiā quā marie q̄rebāt cū dic: Ueniā ad vos. Ne tn̄ rursus eādē q̄rāt p̄ntiā. q̄ē et p⁹us habuerūt: occulte h excludit cū subdit: Adhuc mo. et mū. me iā nō vi. vos aūt videme. Ac si dicit: Ueniā qdē ad vos: non tn̄ vt p⁹us vobiscū p omā quāqʒ diē ɔsistēs. Et ne dicāt: Qualiter igit uideas dixit: Ammō nō videbitis me: soluit opinionē dicēs Ad vos solos veniā. AVG. Uidebat eni tūc eū mūdus carneis oculis in carne conspicuum: non autem videbat q̄ in carne verbum latebat. sed quoniam post resurrectionē etiam carnem suam quā nō solum videndā: verum etiā cōtractandam demon

strauit suis: noluit demōstrare nō suis: hic dictū ē:
Adhuc modicū ⁊ mūdꝰ iam me nō videt: vos autē
videbitis me. Sʒ qm̄ ī iudicio eū mūdꝰ videbit: quo
noīe significati sūt a regno eiꝰ alieni: meliꝰ intelligit
illud etiā tempꝰ significare voluisse qm̄ in fine secu
li auferet ab oculis dānatoꝝ: vt eū deceterero videāt
diligentes. Modicū aūt dixit: qꝛ id qḋ ꝓlixū videt
hoībꝰ: breuissimū ē añ oculos dei. Seqt: Quia ego
viuo ⁊ vos viuetis. THEO. q. d. Etsi mortē subie
ro: tñ resurgo. Uos quoqꝫ viuetis: hoc ē cū viderit
me letabimini: ⁊ tanqꝫ mortui reuiuiscetis ī appari
tione mea. CHRY. Mihi aūt videt vitā nō p̄ntē
dicere sʒ futurā: ac si dicat: Mors crucis nō distare
faciet vos a me in finē: sed momēto paruo occulta-
bit me a vobis. AVG. Cur autē de p̄nti se dixerit
viuere: illos aūt de futuro eē victuros: nisi qꝛ ⁊ vitā
carnis resurgētibꝰ qualis in ipso p̄cedebat ⁊ illis ē
pollicitus secuturā: et qꝛ ipsiꝰ mox futura erat resur
rectio: p̄ntis tp̄is ponit v̄bū: ꝓpter significandā cele
ritatē. Illoꝝ aūt qm̄ sc̄ti differt in finē nō ait Uiui-
tis: sed Uiuetis. Quia v̄o viuet ille: iō ⁊ nos viuemꝰ
ꝑ hoīem q̄ppe mors: ⁊ ꝑ hoīem resurrectio mortu-
oꝛū. Seqt: In illo die. de quo. s. ait: Et vos viuetis
Uos cognoscetis. ꝯtēplando: q̄uis ⁊ nūc credēdo
nouerimꝰ. Quia ego sū in patre: ⁊ vos in me ⁊ ego ī
vobis. Quia qm̄ viuemꝰ ea vita qua mors absorbet:
tūc ꝑficiet hoc ipsū qḋ nūc inchoatū ē iam ꝑ ipsum:
vt sit in nobis ⁊ nos ī ipso. CHRY. Uel ī illo die
cū resurgā cognoscetis: qꝛ cū viderūt eū resurrexisse
⁊ esse cū eis: tūc certissimā fidē didicerunt. Magna
enī erat virtus sp̄ussc̄i q̄ oīa eos docebat. Qḋ aūt di
ctū ē: Ego sū in patre: humilitatis ē. Qḋ aūt dicit: Et
vos in me ⁊ ego in vobis: hūanitatis ē ⁊ auxilij qḋ
est a deo. Cōsueuit enī scriptura multotiēs eisdem
v̄bis ī deo ⁊ hoībꝰ positis nō similit̄ vti. HYLA.
viij. de tri. Uel hoc dicit vt cū ille in p̄re ꝑ naturam
diuinitatis eēt: nos aūt in eo ꝑ corꝑalē eiꝰ natiuita-
tē: ⁊ ille rursus in nobis ꝑ sacramēti mysteriū inesse
crederet. Ipse enī testatꝰ ē: Qui edit carnē meam: ⁊
bibit sanguinem meum: in me manet ⁊ ego in eo.
ALCVI. Per dilectionē aūt ⁊ obs̄ruantiā mādato
rū eiꝰ: tūc ꝑficiet hoc ipsū qḋ nūc inchoatū ē ꝑ ipsū:
vt sit in nobis ⁊ nos in ipso. Et vt oībꝰ nō tm̄ ap̄lis
hāc b̄titudinē ꝓmisisse videat adiūgit. Qui hʒ man
ta mea ⁊ ser. ea: ille ē q̄ diligit me. AVG. Qui hʒ
in memoria ⁊ seruat ī vita: q̄ hʒ in sermonibꝰ ⁊ s̄uat
in oꝑibꝰ: q̄ hʒ audiēdo ⁊ s̄uat faciēdo: q̄ hʒ faciēdo
⁊ seruat ꝑseuerādo: ipse ē q̄ dilig it me. Oꝑe ē demō
stranda dilectio: ne sit infructuosa noīs appellatio.
THEO. Ac si dicat: vos putatis qꝙ ex affectione
quadā: tristamī de morte mea: sʒ ego signū dilectio
nis reputo mandata mea s̄uari. Qualē aūt p̄rogati
uā obtineat q̄ diligit ostēdit subdens: Qui aūt di. me:
dilig a pa. meo ⁊ ego dili. eū. AVG. Sed q̄d ē Dili
gam. tanqꝫ nūc nō diligat: exponit ꝑ id qḋ seqt: Et
manifestabo ei meipsū. i. ad h̄ diligā vt manifestē.
et ipsam visionē mercedē fidei capiamꝰ. Nūc. n. ad
hoc nos dilexit vt credamꝰ: tūc ad hoc vt videamꝰ:
qꝛ ⁊ nos nūc diligimꝰ credendo qḋ videbimꝰ. tunc
āt diligemꝰ vidēdo qḋ credidimꝰ. AVG. ad pauli
nā de videndo deo: Sic aūt ꝓmisit ostēsurū seipsum
dilectoribꝰ suis cū patre deū vnū: nō quō in hoc se-

culo visus ē in corꝑe ⁊ a malis. THEO. Uel quia
post resurrectionē appariturꝰ illis erat in corꝑe ma
gis rep̄ntāte diuinitatē: ne credāt ipsū sp̄m fore seu
phantasma: ob hoc p̄dixit illis: vt tūc videntes illū
non diffidant: sed reminiscant qꝛ ꝓpter mandato-
rum suoꝝ custodiam apparet eis: atqꝫ iō tenent sp̄
custodire illa vt ꝑpetuo eis appareat.

¶ Dicit ei iudas: nō ille scariothis:
Domine q̄d factuʒ est: quia manife
staturꝰ es nobis teipsū ⁊ nō mūdo?
R̄ndit iesus: ⁊ dixit ei: Siquis dili
git me sermoneʒ meū seruabit: ⁊ pa
ter meꝰ diliget eū: ⁊ ad eū uenie mꝰ:
⁊ mā sioneʒ apḋ eū faciemus. Qui
nō diligit me s̄mones meos nō ser
uat. Et sermoneʒ quē audistis nō ē
meus: sed eiꝰ q̄ misit me p̄ris. Hec
locutꝰ suʒ uobis apud uos manēs.
Paraclytus aūt sp̄us sanctus queʒ
mittit pater ī noīe meo: ille uos do
cebit omnia: ⁊ suggeret uobis oīa q̄
cūqꝫ dixero uobis. Pacem relinquo
uobis: pacem meā do uobis. Non
quō mūdus dat ego do uobis.

¶ AVG. Quia dn̄s dixerat: Adhuc modicū ⁊ mūdꝰ
me iā nō videt: vos aūt videbitis me. Interrogauit
eū de hoc ipse iudas: non ille traditor eiꝰ qui scario
this cognominatꝰ est: sed cuiꝰ ep̄la inter scripturas
canonicas legit. vn̄ dr̄: Dicit ei iudas: nō ille scari-
othis: Dn̄e q̄d factū est: qꝛ nobis manifestaturꝰ es
teipsū ⁊ nō mūdo? Causam q̄siuit quare nō se mundo:
sed suis manifestaturꝰ eēt. Dn̄s aūt exponit quare
suis se manifestaturꝰ ē nō alienis: qꝛ. s. hi diligūt: illi
v̄o nō diligūt. vn̄ seqtur: R̄ndit ie. ⁊ di. ei. Siq̄s dili.
me sermonē meū seruabit. GRE. in ho. Probatio
enī dilectionis exhibitio est oꝑis. nūqꝫ amor est dei
ociosus: oꝑatur enī magna si ē. si v̄o oꝑari renuerit:
amor non est. AVG. Dilectio aūt sc̄os discernit a
mundo: que facit vnanimes habitare in domo: in q̄
facit p̄r ⁊ filiꝰ mansionē q̄ donant ⁊ ipsam dilectio
nē. q̄bus in fine donabūt suā manifestationē. Est. n.
quedā dei manifestatio interior quā ꝓrsus impij
nō nouerūt quibꝰ dei patris ⁊ sp̄ussancti manifesta
tio nulla ē. filij v̄o esse potuit: sed in carne q̄ nec ta-
lis est qualis illa: nec sp̄ illis adesse pōt: sed ad mo-
dicū tempꝰ ⁊ hoc ad iudiciū non ad gaudiū ad sup
pliciū nō ad p̄miū. vn̄ sequit. Et ad eū venie mꝰ. Ue
niūt quidē ad nos dū venimꝰ ad eos. veniūt subue
niendo: venimus obediēdo. veniūt illuminādo:
venimꝰ intuēdo. veniūt implēdo: veniūt capiendo:
vt sit nobis eoꝝ nō extranea visio sed interna: ⁊ ī no-
bis eoꝝ nō trāsitoria mansio sʒ eterna. vn̄ sequit: Et
māsi. apḋ eū faciemꝰ. GRE. ī ho. In quorundam
etenī corda venit ⁊ māsioē nō facit: qꝛ ꝑ cōpūctioēʒ
q̄dē respectū dei ꝑcipiūt. sed tētatiōis tēpore hoc

ipsum quod cōpuncti fuerāt obliuiscūtur. Sicq₃ ad
ꝑpetrāda pctā redeūt: ac si hec minime planxissent
Qui ḡ deū₃ vere diligit: in eius corde dn̄s ꝛ venit
ꝛ mās̄ionē facit: q₂ sic eū diuinitatis amor penetrat:
vt ab hoc amore tētatiōis tpe non recedat. Ille enī
vere amat cui⁹ mentē delectatio praua ex consensu
non supat. AVG. An forte putabit mansionē i di
lectiōe suo facientib⁹ patre ꝛ filio exclusus esse ab
hac mansione spūs̄cūs? Quid ē ḡ qđ supius ait de
spūs̄cō apud vos manebit ꝛ in vobis erit: nisi forte
quisq₃ sic absurdus ē vt arbitret̄ cū pr̄ ꝛ fili⁹ vene
rint discessurū inde spiritūsanctū tanq₃ locū daturum
maiorib⁹. Sed ꝛ huic carnali cogitationi occurrit
scriptura cū dicit: Ut maneat vobiscū in eternū. In
eadē ḡ mansiōe cū ipsis erit in eternū: q₂ nec ille si
ne ipsis venit: nec ille sine eo: sed ꝓpter insinuatiōe₃
trinitatis: ꝑsonis singulis noīatis dicūt̄ quedā: non
tn̄ aliis sepatis intelligunt̄: ꝓpter eiusde₃ trinitatis
substantiā. GRE. in ho. Tāto aūt quisq₃ a supno
amore disiūgit̄ quanto inferi⁹ delectat̄. vn̄ subdit̄:
Qui nō dili. me: ser. meos nō seruat. De dilectione
ḡ cōditoris lingua mens ꝛ vita reqrat̄. CHRY. Ut
aliter: Totū estimauit iudas: sicut mortuos videm⁹
in somno: ita ꝛ se eū esse visuros. vn̄ q̄rit: Quid ē q̄
debes te manifestare nobis ꝛ nō mūdo? q. d. ve vo
bis qm̄ moriens: ꝛ vt mortu⁹ debes nobis assistere
Ne igit̄ hoc suspicet̄ dicit: Ego ꝛ pr̄ ad eū veniem⁹
q. d. Sicut pr̄ manifestat seipsū: ita ꝛ ego: et mās̄io
nē apud eū faciem⁹: qđ somnioꝝ nō ē. Seq̄t̄: Et ser.
quē au. nō ē me⁹: s₃ ei⁹ q̄ mi. me pr̄is. q. d. non me so
lum: sed neq₃ patrē amat: q̄ huc nō audit sermonē.
Dicit āt h̄: qm̄ nihil extra patrē loq̄t̄: neq₃ p̄terid
qđ illi videt̄. AVG. Et fortasse ꝓpē aliquā disti
ctionē: vbi suos dixit: pluraliter s̄mones dixit dicēs
Qui nō diligit me s̄mones meos nō seruat. Ubi āt
sermonē hoc ē verbū nō suū eē dixit: sed patris: se
ipsū intelligi voluit. non enī suū sed pr̄is ē verbum:
quō nec sua imago sed pr̄is: nec su⁹ fili⁹ s₃ pr̄is. Re
cte igit̄ auctori tribuit qđ facit eq̄lis a quo h₃ hoc
ipsū q̄ illi ē indifferēs eq̄lis. CHRY. Quia v̄o eo
rū q̄ dixerat: q̄dā manifesta erāt: ꝛ q̄dā nō intellexe
rūt: et nō turbarent̄ subiūgit: Hec lo. sū vo. apđ vos
manens. AVG. Alia ē illa mās̄io quā ꝓmisit fu
turā: alia v̄o hec quā p̄n̄tē eē testat̄. illa spiritalis ē
atq₃ intrinsec⁹ mentib⁹ reddit̄: hec corꝑalis forinse
cus oculis atq₃ aurib⁹ adhibet̄. CHRY. Ut autē
ei⁹ corꝑalē recessū facili⁹ sustinerēt: ꝓpat eos ꝓmit
tens q̄ ei⁹ recessus magnoꝝ eis eēt futura cā bono
rū: q₂ donec ipse apđ eos corꝑaliter manebat: ꝛ spi
rit⁹ nō venerat nihil magnū poterāt scire. vn̄ seq̄t̄:
Paraclyt⁹ āt spūs̄cūs quē mit. pr̄ i no. meo ille vos
do. oīa: ꝛ sug. vo. oīa q̄cunq₃ dixero vobis. GRE.
Greca locutiōe paclyt⁹: latina aduocat⁹ dr̄ vel cōso
lator. Qui icirco aduocat⁹ dr̄: q₂ ꝓ errore delinquē
tiū apud iusticiā patris interuenit: dū eos quos re
pleuerit exorātes facit. Consolator aūt idē spūs vo
cat̄: q₂ de pctī ꝑpetratiōe merētib⁹ dū spem venie ꝑ
parat: ab afflictiōe tristicie mentē leuat. CHRY.
Continue aūt eū paclytū vocat ꝓpter cōtinētes eos
tribulationes. DIDIMVS de spūsancto: Spm̄ āt
sanctū a pr̄e in suo mitti noīe saluator affirmat: cu₃
ꝓprie nomē saluatoris sit fili⁹. siquidē nature cōsor
tiū: et vt ita dicā ꝓprietas ꝑsonaꝝ ex ista voce signi
ficat̄. filij q̄ppe duntaxat est in nomine patris venire:
salua ꝓprietate filij ad patrē. nullus aūt ali⁹ venit
in noīe pr̄is: sed verbi gr̄a: In noīe dn̄i dei ꝛ oīpo
tentis. Quō igit̄ serui q̄ in noīe dn̄i veniūt: ꝑ hoc ip
sū q̄ subiecti sunt ꝛ seruiūt iudicāt dn̄m. serui q̄ppe
sūt dn̄i: sic ꝛ fili⁹ q̄ venit in noīe patris: portat eius
nomen ꝑ hoc q̄ vnigenitus dei filius approbatur.
Quia ergo spūsanctus in noīe filij a patre mittitur:
ostēdit q₂ vnitate sit iūctus ad filiū. vnde ꝛ filij dict⁹
est spūs ꝑ adoptionē suā. filios faciens eos q̄ se re
cipere voluissent. Iste aūt spūs̄cūs q̄ venit in noīe
filij missus a patre: docebat oīa eos q̄ in fide christi
ꝑfecti sunt. Omnia aūt illa q̄ spiritalia sūt ꝛ intelle
ctualia veritatis ꝛ sapientie sacramēta. Docebit v̄o
non sicut q̄ artes aliquas ꝛ sapiētiam studio indu
striaq₃ didicere: s₃ quasi ipsa ars atq₃ doctrina ꝛ sa
pientia: veritatis spūs inuisibiliter mēti insinuat sci
entiā diuinoꝝ. GRE. Nisi aūt idē spūs cordi ad
sit audientis: ociosus ē sermo doctoris. nemo ḡ do
centi hoī tribuat qđ ex ore docentis intelligit: q₂ ni
si intus sit q̄ doceat: doctoris lingua exterius in va
cuū laborat. Sed ꝛ ipse cōditor nō ad eruditionem
hoīs loquit̄: si eidē hoī ꝑ vnctionē spūs nō loquat̄.
AVG. Nūquid aūt dicit fili⁹ ꝛ docet spūsanct⁹
vt docente filio verba capiam⁹. docente aūt spūs̄cō
eadem verba intelligam⁹? Oīs igit̄ ꝛ dicit ꝛ docet
trinitas. Sed nisi etiā sigillatim cōmendaret̄: eam
nullo mō humana capere vtcūq₃ posset infirmitas.
GRE. Requirendū v̄o nobis ē cur de eode₃ spū
dicat̄: Suggerit vobis oīa: cū suggerē soleat eē mi
noris. sed q₂ suggerē aliqn̄ dicim⁹ subministrare: in
uisibilis spūs suggerere dr̄: non q̄ nobis scientiam
ab imo inferat: sed ab occulto. AVG. Uel q̄ ad
dit: Suggeret. i. cōmemorabit vos intelligere debe
mus etia₃ q̄ iubemur nō obliuisci saluberrima mo
nita ad gratiā ꝑtinere qua nos cōmemorat christ⁹.
THEO. Spūs itaq₃ sanctus ꝛ docuit ꝛ cōmemo
rauit. docuit quidē quecūq₃ nō dixerat eis christ⁹:
tanq₃ nō valentib⁹ portare. Cōmemorauit v̄o que
cunq₃ dn̄s dixerat: sed obscuritatis causa vel intel
lectus tarditate: cōmendare memorie nequiuerūt.
CHRY. Quia v̄o ꝛ hec audientes turbabant̄ ex
cogitantes odia ꝛ prelia sibi īminere post ei⁹ reces
sum: rursus eos cōsolat̄ dicens: Pacē relinquo vo
bis pacē mea₃ do vobis. AVG. Pacē nobis reli
quit in hoc seculo in qua manētes hostē vincimus
ꝛ vt etiā hic ab inuicē diligamus: pacē suam nobis
dabit in futuro seculo: qn̄ sine hoste regnabimus:
vbi nūq₃ dissentire possum⁹. Pax aūt nobis ipse ē
ꝛ cū credim⁹ q₂ est: ꝛ cū videbim⁹ eū sicuti ē. S₃ q̄d
est q̄ vbi dicit: Pacē relinquo vobis: non addit:
meā. vbi v̄o ait: Do vobis: ibi dixit meā. vtrū subau
diendū est meā. ꝛ vbi dictum non est: an forte ꝛ hic
aliq̄d latet: Pacē enī suā eam voluit intelligi qua
lem habet ipse. Pax v̄o ista qua₃ nobis reliquit in
hoc seculo: nostra potius dicenda ē q̄₃ ipsi⁹. Illi q̄p
pe nihil repugnat in seipso: quia nullū habet oīno
peccatum. Nos aute₃ talē pacem nunc habemus:
in qua adhuc dicamus: Dimitte nobis debita nr̄a.
Itemq₃ inter nosipsos est nobis pax: quia inuicem
nobis credim⁹ q̄ inuicem diligamus. S₃ nec ipsa

plena est: qz cogitatiões cordis nostri inuicẽ non videmus: Nec ignoro ista dñi verba etiam sic accipi posse: vt eiusdẽ snie repetitio videat. Qđ vo dñs adiūrit: Nõ quõ mūdus dat ego do vobis. Quid ẽ aliud: nisi non quõ hoĩes dant q̃ diligūt mundū: qui ꝓpterea sibi dãt pacẽ: vt sine molestia pfruantur. Et qñ iustis dant pacem vt nõ eos ꝑsequãt: pax eẽ non põt vera: vbi non ẽ vera cõcordia: qz disiuncta sint corda. CHRY. Pax etiam exterior ad maluz fit multotiens: z eis q̃ habent eam nihil ꝓdest.

AVG. de ver. do. Est aũt pax serenitas mentis: trãquillitas animi: simplicitas cordis: amoris vinculũ: ꝯsortiũ charitatis. Nec poterit ad hereditatẽ dñi ꝑuenire q̃ testamentuz pacis noluerit obseruare: nec potest concordiaz habere cum christo: qui discors voluerit esse cum christiano.

Non turbetur cor uestrũ neqz formidet. Audistis: qz ego dixi uobis uado z uenio ad uos. Si diligeretis me gauderetis utiqz: qz uado ad patrez quia pater maior me est. Et nũc dixi uob priusq̃z fiat: ut cuz factũ fuerit credatis. Jam nõ multa loquar uobiscũ. Uenit eni ꝑnceps mũdi hui⁹: z in me nõ habet quicq̃z. Sed ut cognoscat mũdus quia diligo patrẽ: z sicut mãdatũ dedit mihi pater: sic facio: Surgite eam⁹ hinc.

CHRY. Quia dixerat: Pacez relinquo vobis: qđ erat recedẽtis: hoc poterat eos cõturbare. ideo dic: Non turbetur cor vestrũ neqz formidet. qñ h q̃dẽ ex dilectõe: illa vo ex formidine patiebãt. AVG. Hinc autẽ turbari z formidare poterat cor illoꝝ: q̃ ibat ab eis: q̃uis ventur⁹ ad eos ne forsitan gregem lupus hoc interuallo inuaderet pastoris absentia. vnde sequitur: Audistis qz ego dixi vobis: Uado z venio ad vos. Ibant aũt ꝑ id qđ homo erat: z manebat ꝑ id qđ deus erat. Cur itaqz turbaret z formidaret cor: qñ sic deserebat cor oculos vt nõ desereret cor. Ut aũt intelligerent fm id qđ hõ erat eũ dixisse: Uado z venio ad vos. subiecit atqz ait: Si diligeretis me: gauderetis vtiqz: qz vado ad patrẽ: quia pr̃ maior me ẽ. Per qđ g̃ fili⁹ non ẽ eq̃lis patri: ꝑ h erat iturus ad patrẽ: a quo z ventur⁹ ẽ iudicaturus viuos z mortuos. Per illud aũt in quo ẽ equalis gignenti: nunq̃z recedit a patre: sed cũ illo ẽ vbiqz totus pari diuinitate quã null⁹ ꝯtinet loc⁹. Ipse g̃ filius dei eq̃lis patri in forma dei: qz semetipsũ exinaniuit: nõ formã dei amittens: sed formã serui accipiens. maior ẽ etiã seipso: qz maior est forma dei q̃ amissa nõ est q̃z forma serui que accepta ẽ. Hec igit est forma serui in q̃ dei filius minor ẽ nõ patre solo sed etiã spũscõ. scðm hanc formã serui puer christ⁹ etiã parentib⁹ minor erat: qñ paruus maioribus sic scriptũ est: subdit⁹ erat. Agnoscam⁹ igit geminã substantiã christi: diuinã. s. qua eq̃lis est pa[illegible] [illegible] pater. vtrũqz aũt sim[illegible]

sed vnus ẽ christus: ne sit quaternitas: sed trinitas deus. ideo g̃ dixit: Si dili. me gau. vtiqz: qz va. ad patrẽ. qz nature hũane gratulandũ ẽ: eo q̃ sic assũpta est a verbo vnigenito: vt imortalis ꝯstitueret in celo: atqz ita fieret terra sublimis. s. vt icorruptibilis puluis sederet ad dexteram patris. Quis nõ hinc gaudeat q̃ sic diligit christũ: vt suã naturã iã imortalez gratulet in christo: atqz ipsũ speret futuz eẽ ꝑ christum? HYLA. ix. de trini. Uel aliter: Si donanti auctoritate pr̃ maior me ẽ: nunqd ꝑ doni ꝯfessionẽ minor filius ẽ? Maior itaqz donans ẽ: sed minor iam non ẽ cui⁹ vnũ eẽ donat. CHRY. Uel aliter: Nondum nouerant apostoli q̃d sit resurrectio quã ꝑdixerat dicens: Uado z venio ad vos. Neqz q̃lez oportebat de eo opinionẽ hẽbant: patrẽ vo magnũ esse estimabãt. Dicit igit eis: Etsi de me formidatis vt non sufficiente mihi ipsi assistere: neqz cõfiditis q̃ p⁹ crucẽ rurs⁹ vos videbo: tñ audiẽtes qñ ad prẽz vado oportebat letari: z de reliquo qñ ad maiorez vado: z potentẽ omnia versuta dissoluere. Hec aũt oia ad imbecillitatẽ discipuloꝝ dicebant. Et iõ subdidit: Et nũc dixi vobis ꝑusq̃z fiat vt factũ fuerit credatis. AVG. Quid est hoc cuz magis credere hõ debeat anteq̃z fiat id qđ credẽdũ ẽ: Hec ẽ eni laus fidei: si qđ credit non videt. nam z ille cui dictũ est Quia vidisti credidisti: aliud vidit: aliđ credit. vidit hoĩem: credidit deũ. Sed si dicũt credi q̃ videnť sicut dicit vnusq̃sqz oculis suis se credidisse: non tñ ipsa est que in nobis edificat fides. sed ex reb⁹ q̃ videnť agitur in nobis vt ea credanť q̃ nõ videnť. Illud itaqz dicit: Cũ factũ fuerit: q̃ eũ post mortẽ visuri erãt viuentẽ: z ad patrẽ ascendentẽ: quo visu fuerant credituri q̃ ipse esset christus fili⁹ dei q̃ h potuit facere z ꝑdicere anteq̃z faceret. Credituri aũt h nõ fide noua: sed aucta: aut certe cũ mortu⁹ esset defecta: cũ resurrexisset refecta. HYLA. ix. de trini. Glorie aũt resumẽde meritũ: ꝯtinuo subiecit dicẽs: Jam nõ multa loquar vobiscũ. BEDA: Ideo h dicebat: qñ iã instabat tẽpus vt ꝯprehẽderet: z ad mortem traderet: Uenit eni ꝑnceps mũdi hui⁹.

AVG. Quis nisi diabol⁹: non aũt creaturaꝝ: s; peccatoꝝ princeps ẽ diabol⁹. Unde apl's cũ dixisset aduersus rectores mũdi: sequẽti verbo exposuit: quid dixiss; mũdi: cũ subiungit Tenebraꝝ haꝝ. i. hominũ impioꝝ. Et in me non habet quicq̃z. Quia neqz cum pctõ de⁹ venerat: nec ei⁹ carnẽ de pcti ꝓpagine vgo pepererat. Et tanq̃z ei diceret: Cur g̃ morieris: si non habes pctm̃ cui debet mortis supplicium subiūgit: Sed vt cog. mũd⁹ qz diligo pa. z sicut man. de. mihi pr̃: sic facio. Surgite eam⁹ hinc. Discũbẽs eni discũbentib⁹ loq̃bať: Eam⁹ autẽ dixit ad illũ locũ: vñ fuerat tradẽdus ad mortẽ q̃ nullũ hẽbat meritum mortis: s; hẽbat: vt moreret mãdatũ pr̃is. AVG. cõtra arrianos: Qđ autem volũtati z ꝑcepto patris obediens est filius: nec in hoĩb⁹ demonstrat diuersam imparẽqz naturã patris ꝑcipientis: z filij obedientis: huc accedit q̃ christ⁹ non tñ deus est: qua natura eq̃lis ẽ patri: sed etiã hõ: qua natura minor ẽ patre. CHRY. Uel hoc qđ dicit: Surgite eam⁹ hinc: principiũ ẽ alteri⁹ sententie. cõsequens. n. erat eos formidare: z a tẽpore z a loco i villa manifeste existentes. etenim nox ꝓfunda erat: z erat ꝯsequẽs

eos nō attēdere his q̄ dicebant: sed semꝑ circūuolue re oculos: ꝛ imaginari eos q̄ aggressuri eos erant: ꝛ mariē audiētes: Adhuc modicū vobiscū sū. Et venit princeps mūdi hui⁹. Quia igitur hec ꝛ huiusmōi au diētes turbabant̄ vt mox capiēdi ducit eos ī locum aliū: vt estimātes se in cautela eē cū ocio de reliquo audiāt. magna enī dogmata erāt audituri.

CAPITVLVM.XV.

Ego sū uitis uera: ꝛ pater meus agricola est. Omnē palmitē in me nō ferentem fructū tollet eū: ꝛ omnē qui fert fru ctum purgabit eū ut fructū plus af ferat. Iā uos mūdi estis ꝑpter ser monē quē locut⁹ sum uobis.

¶ HYLA.ix. de tri. Ad consumāde corporee passio nis sacramētū ꝑ dilectionē efficiēdi mādati pater ni festinat exurgēs: corporee tn̄ assumptiōis statim mysteriū pandēs: ꝑ quā ei tāq̄ in vite mō palmitis inessemus adiecit: Ego sum vitis vera. AVG. Nō fm̄ hoc dicit ꝙ est caput ecclesie: nosq̄ mēbra eius: hō christ⁹ iesus. Uni⁹ q̄ppe nature sunt vitis ꝛ pal mites. sed cū dicit: Ego sum vitis vera. nūqd vt adde ret Uera: ad eā vitē retulit vñ ista similitudo trans lata ē. Sic aūt dicit̄ vitis ꝑ similitudinē: nō ꝑ ꝓprie tatē: sicut agn⁹: ouis: ꝛ cetera huiusmodi: vt magis ip̄a sint vera ex q̄bus ducunt̄ iste similitudies. Sed dicēdo: Ego sū vitis vera: ab illa se discernit̄ cui di tur: Quō cōuersa es in amaritudinem vitis aliene? Nā quo pacto ē vitis vera: q̄ expectata ē vt faceret vuā: fecit aūt spinas. HYLA. nono de tri. Sed a corporee hui⁹ humilitatis assumptiōe formā pater ne maiestatis alienās agricolā patrē curiosū hui⁹ vitis ōndit dicēs: Et pater me⁹ agricola ē. AVG. Colim⁹ enī deū: ꝛ colit nos de⁹. sed sic deū colimus vt nō meliorē eū faciam⁹. colim⁹ enī eū adorādo: n̄ arando. Qō aūt ille nos colit: meliores nos reddit. Cultura ip̄ius ē in nos: ꝙ nō cessat verbo suo extir pare mala semina de cordib⁹ nostris: apire cor no strū tāq̄ aratro smonis: plātare semia p̄ceptorū: ex pectare fructū pietatis. CHRY. Et q: christ⁹ sibi sufficit: discipuli vero multo idigēt agricole auxilio ꝓpterea de vite nihil dicit: sed de palmitibus cū sub dit. Omnē pal. ī me nō ferē. fru. tollet eū. Fructū āt hic vitā occulte īsinuat: ōndens ꝙ sine opibus nō pōt aliq̄s eē ī eo. HYLA. ix. de tri. Inutiles aūt ꝛ ī fructuosos palmites desecans deputabit arsuros. CHRY. Et q: etiā q̄ valde virtuosi sūt. idigēt agrico le ope: adiūgit Et oēm q̄ fert fructū purgabit eū: vt fructū plus afferat. Hoc dixit ꝑpter tribulationes eorū que tūc iducebant̄: ōndens ꝙ tētationes forti ores eos faciebāt sicut ꝛ purgare: hoc ē Circūcidere palmitē eū magis germīare facit. AVG. Quis au tem ē ī hac vita sic mūdus: vt non sit magis magisq̄ mundādus? Ubi si dixerīm⁹ q: peccatū nō habem⁹ nosmetip̄os sedncim⁹. Mūdat itaq̄ mundos. ī fru ctuosos: vt tāto sint fructuosiores quāto sūt mūdio res. Scđm hoc ergo vitis ē christ⁹ qō ait: Pater ma ior me ē. fm̄ illud aūt qō ait: Ego ꝛ pater vnū sum⁹ ꝛ ip̄e agricola ē. Nec talis quales sūt q̄ extrīsec⁹ ope rādo exhibēt ministeriū: sed talis vt det etiā itrinse cus incremētū. vñ cōtinuo etiā seip̄m mūdatorē pal mitū ōndit dicēs: Iā vos mūdi estis ꝑpter smonē quē locu. sū vo. Ecce ip̄e mūdator ē palmitū: qō est agricole nō vitis officiū. Sed quare nō ait: Mūdi estis ꝑpter baptismū quo abluti estis: nisi q: ꝛ ī aq̄ verbū mūdat? Detrahe verbū: ꝛ qd ē aqua nisi aq̄? Accedit verbū ad elementū: ꝛ fit sacramētū. vñ ista tāta virtus aque vt corp⁹ tāgat ꝛ cor abluat: nisi fa ciēte verbo: nō q: dicit̄: sed q: credit̄. Nā ī ip̄o ver bo aliud ē son⁹ trāsiens: aliud virtus īmanēs. Hoc verbū fidei tantū valet in ecclesia dei: vt ꝑ ip̄z credē tem: offerentē: benedicentē: tingentē mūdet īfantē: q̄uis credere nō valētē. CHRY. Uel dicit: Mun di estis: ꝑpter sermonē quē locut⁹ sum vobis. i. inte rim lumē doctrine iā suscepistis ꝛ a iudaico errore eruti estis.

¶ Manete in me ꝛ ego in uobis. Sicut palmes non potest ferre fru ctum a semetipso nisi māserint in ui te: sic nec uos nisi in me manseritis Ego sum uitis: uos palmites. Qui manet in me ꝛ ego in eo: hic fert fru ctum multū: q: sine me nihil pote stis facere. Siquis in me non man serit: mittetur foras sicut palmes ꝛ arescet: ꝛ colligent eū ꝛ in ignē mit tent ꝛ ardet. Si māseritis in me et uerba mea in uobis māserint: qd̄cū q̄ uolueritis petetis: ꝛ fiet uobis.

¶ CHRY. Quia iā mūdos eos dixerat ꝑpter sermo nē quē locut⁹ fuerat eis: docet ꝙ oportz de reliquo incipe ea que ab eis sūt ꝛ iō dicit: Manete in me ꝛ ego ī vobis. AVG. Nō eo mō illi in ip̄o sicut ip̄se in illis. vtrūq̄ enī ꝓdest: nō ip̄i sed illis. Ita sunt q̄p pe ī vite palmites: vt viti nō cōferāt: sed īde accipiāt vñ viuāt. Ita vero vitis ē ī palmitibus: vt vitale ali mentū subministret eis: nō sumet ab eis: ac ꝑ hoc et manentē ī se habere et christū: ꝛ manere ī christo: di scipulis ꝓdest vtrūq̄: non christo. vñ subdit: Sicut palmes nō pōt ferre fructū a semetip̄o: nisi māserit ī vite: sic nec vos nisi ī me māseritis. Magna gratie cōmendatio: corda instruit humiliū: ora obstruit su perborū. Nōne huic resistunt veritati: ad bona opa faciēda deū sibi necessariū nō putāres: non asserto res: sed p̄cipitatores liberi arbitrij. Qui enī a semet ip̄o se fructū estimat ferre in vite nō ē. Qui in vite n̄ ē: in christo nō ē. q̄ in christo nō ē: christian⁹ nō ē. ALCVI. Omis enī fruct⁹ boni operis ab illa ra dice ꝓcedit: qui nos sua gratia liberauit: ꝛ suo auxi lio ꝓuehit: vt fructū plus afferre valeam⁹. vñ cū re petitione ꝛ superiorū explanatiōe subdit: Ego sum vitis ꝛ vos palmites. Qui ma. ī me. credēdo: obediē do: ꝑseuerādo. Et ego ī eo. illuminādo: subueniēdo: ꝑseuerātiā donādo: Hic ꝛ nō ali⁹ fert fructū mul.

tū. AVG. Sed ne quisq̄ putaret saltē paruū ali-
quē fructū posse a semetipo palmitem ferre subdit:
Quia sine me nihil po. fa. nō ait parū Potestis face
re: q̄ nisi palmes in vite māserit: ꝛ vixerit de radice
quātulūlibet fructū a semetipo nō pōt ferre. Quāuis
aūt christ⁹ vitis nō eēt nisi hō esset: nō tñ istā gratiā pal-
mitib⁹ nō pberet: nisi etiā deus esset. CHRY. Ui
de ergo filiū nō min⁹ patre cōferentē ad discipulo
rū ꝓcurationē. Nā pater quidē purgat: ipe vero in
se tenet: ꝙ facit palmites fructificare. Sed tamē et
purgare filij mōstratū ē eē: ꝛ manere ī radice est pa
tris: q̄ radicē genuit. Igit̄ magnū quidē damnū est
nihil posse facere. verū nō vsq̄ ad hoc sistit: sed vltē
rius ꝓducit s̄monē dicēs: Si q̄s ī me nō māserit: mit
tet̄ foras sicut palmes .i. agricole nō potiet̄ manu.
Et arescet. hoc ē: Si q̄d habebat a radice amittet: de
nudat⁹ eius auxilio ꝛ vita. Et colligēt eū ALCV.
Messores angeli ꝛ in ignē eternū .s. mittēt: ꝛ ardet.
AGV. Ligna enī vitis tāto sūt ꝯtēptibiliora si in
vite nō māserint: quāto gloriosiora si māserint. vnū
ex duob⁹ palmiti cōgruit: aut vitis: aut ignis. si in vi
te nō ē: in igne erit. CHRY. Deide ōndens q̄d est
manere in eo subdit: Si māseritis ī me ꝛ ver. mea in
vo. man. quodcūq̄ volue. pe. ꝛ fiet vobis. Eā enī q̄
p opa ōnsionē querit. AVG. Tūc enī sūt dicēda
verba eius ī nobis manere: qñ facim⁹ q̄ p̄cepit: ꝛ dili
gim⁹ q̄ ꝓmisit. Qñ aūt verba ei⁹ manēt ī memoria:
nec īueniunt̄ ī vita. nō cōputat̄ palmes ī vite: q̄ vi
tā nō attrahit ex radice. Quid aūt velle possunt ma
nēdo ī saluatore: nisi qd̄ nō alienū ē a salute? Aliud
q̄ppe volum⁹: q̄ sum⁹ ī christo. ꝛ aliud volum⁹: q̄a
sum⁹ adhuc ī hoc seculo. De māsione aūt hui⁹ secu
li nobis aliqñ subrepit: vt hoc petam⁹ qd̄ nobis nō
expedire nescim⁹. Sed absit vt faciat nobis si mane
amus in christo q̄ nō facit qñ petim⁹: nisi quod ex-
pedit nobis. Ad verba aūt eius ꝑtinet oratio Pater
noster. ab hui⁹ orationis verbis ꝛ sensib⁹ nō receda
mus in petitionibus nostris: ꝛ quicquid petimus
fiet nobis.

¶ In hoc clarificatus est pater me
us ut fructum plurimū afferatis:
ꝛ efficiamini mei dicipuli. Sicut di
lexit me pat̄: ꝛ ego dilexi uos. Ma
nete in dilectione mea. Si precepta
mea seruaueritis: manebitis in dile
ctione mea: sicut ꝛ ego pr̄is mei pre
cepta fuaui ꝛ maneo in eius dilecti
one. Hec locut⁹ suz uob: ut gaudiū
meū ī uob sit: ꝛ gaudiū ur̄m ipleat̄.

¶ CHRY. Ōndit supra dn̄s qñ q̄ eis īsidiabāt̄ arde
būt: nō manētes ī christo: deide ōndēs qñ ipi inex-
pugnabiles erūt. ita .s. vt multū fructificēt ait: In h̄
clari. ē pa. me. vt plu. fru. affe. q. d. Si ad gloriā pr̄is
ꝑtinet ꝙ vos fructificetis: nō ꝯtēnet gloriā suā. qui
āt fructū facit: ille ē discipul⁹ xp̄i. vñ subdit: Et effi.
mei disci. THEO. Fruct⁹ āt apostolorū sūt gētes
q̄ p eorū doctrinā astricte sūt fidei: nec nō ad dei re
dacte sūt gloriā. AVG. Siue enī clarificatus: siue
glorificat⁹ dicat̄: ex vno verbo greco vtrūq̄ trāslatū
ē. Doxa ergo grece dicit̄: latīe gloria est. qd̄ idō cōme
morādū putaui: ne h̄ nostre glorie tribuam⁹: tāq̄
ex nobis ipis habeam⁹: ei⁹ ē ei hec gr̄a. ꝛ idō ī h̄ nō no-
stra: sed ei⁹ ē gloria. A quo enī faciem⁹ fructū: nisi
ab illo cui⁹ misericordia p̄uenit nos. vñ subdit̄: Sicut
dile. me pa. ꝛ ego dile. vos. Ecce vñ sūt nobis opa bo
na. nā vñ nobis eēnt: nisi q̄ fides p dilectionē opat̄
vñ aūt diligerem⁹: nisi prius diligeremur? Cō āt ait:
Sicut dilexit me pa. ꝛ ego dile. vos. nō equalitatē
nature ōndit nostre ꝛ sue: sicut ē patris ꝛ ipius: sed
gratiā qua mediator ē dei ꝛ hoīm hō xp̄s iesus. Me
diator q̄ppe mōstrat̄ cū dicit: Pater dile. me ꝛ ego
vos. Nā pr̄ vtiq̄ diligit ꝛ nos: sed ī ipo. CHRY.
Si igit̄ pater amat nos: cōfidite. si patris est gloria:
fructificate. Deide vt non pigros eos faciat subdit:
Mane. ī dile. mea. Qualiter āt h̄ erit ōndit subdēs:
Si p̄ce. mea fuaue. mane. ī dile. mea. AVG. Quis
ambigat ꝙ dilectio p̄cedat obseruātiā p̄ceptorū. vñ
ei p̄cepta fuet nō h̄: q̄ nō diligit. ꝙ g̊ h̄ ait: ōndit nō
vñ dilectio generet̄: sed vñ mōstret̄: vt nemo se fal-
lat dicēdo ꝙ eū diligat si ei⁹ p̄cepta nō fuat: q̄uis
ꝙ dicit Manete ī dile. mea: nō apparet quā dixe-
rit dilectionē: vtrū qua eū diligim⁹: an qua ipe nos
diligit: sed ex vbo supiore dinoscit̄. Dixerat quippe:
Ego dilexi vos. ꝛ cōtinuo subiecit: Manete ī dilec.
mea. Illa ergo qua dilexit eos. Quid ē g̊: Manete
ī dilectiōe mea: nisi manete ī gr̄a mea. Et q̄d ē: Si p̄
cepta mea fuaueritis: manebitis ī dile. mea: nisi Ex
h̄ scietis ꝙ ī dilectiōe mea qua vos diligo manetis:
si mea p̄cepta fuatis. Nō ergo vt nos diligat: prius
p̄cepta ei⁹ fuam⁹: sed nisi nos diligat: p̄cepta eius s̄
uare nō possum⁹. hec ē gr̄a q̄ humilib⁹ patet: super
bos latet. Sz q̄d illud ē qd̄ adiūgit: Sicut ꝛ ego p̄ce
pta pa. meis fuaui: ꝛ ma. ī ei⁹ dile. vtiq̄ eā hic dile-
ctionē patris ītelligi voluit: qua eū diligit pr̄. Sed
nūq̄d ꝛ hec gr̄a ītelligēda ē: qua pater diligit filiū:
sicut gr̄a ē qua nos diligit fili⁹: cū sim⁹ nos filij gr̄a
nō natura. vnigenit⁹ āt natura: nō gr̄a? An h̄ etiā ī
ipo filio ad hominē referēdū ē? Ita sane. nā dicēdo
Sicut dilexit me pa. ꝛ ego dile. vos: gr̄am mediato-
ris ōnd. ꝛ. mediator āt dei ꝛ hoim: nō inq̄tū de⁹: sed
inq̄tū hō ē christ⁹. Igit̄ h̄ recte possumus dicere: ꝙ
cū ad naturā dei nō ꝑtineat hūana natura ad ꝑso-
nā tñ filij dei p gr̄am ꝑtinet: qua nulla ē maior: nul
la ꝑsus eq̄lis. Neq̄ ei illā susceptionē vlla homis
merita p̄cesserūt: sed ab illa susceptiōe merita ei⁹ cū
cta ceperūt. AVG. Que aūt p̄cepta dixerit expōit
apl's dicēs: Christ⁹ fact⁹ ē obediēs pr̄i vsq̄ ad mor
tē: mortē aūt crucis. CHRY. Deide q̄ futura pas-
sio ꝛ tristia verba īterruptura erāt eorū letitiā: sub-
iūgit: Hec locu. sū vo. vt gau. meū ī vo. sit: ꝛ gaudiū
ve. iplea. q. d. Et si īcidat tristicia: hāc aufferā: vt ad
finē veniat gaudiū. AVG. Quod ē āt gaudiū chri
sti ī nobis: nisi ꝙ dignat̄ gaudere de nobis? Et qd̄ ē
gaudiū nostrū qd̄ dicit iplēdū: nisi eius habere con
sortiū? Gaudiū āt iā ipe pfectū de nobis habebat: qñ
nos p̄sciēdo ꝛ p̄destinādo gaudebat: sed illud gau-
diū ī nobis nō erat: q̄ nec nos ī q̄bus eē posset: era
mus. cepit aūt eē ī nobis qñ vocauit nos. Et h̄ gau-
diū nostrū merito dicimus: quo nos beati futuri su
mus: qd̄ īchoat̄ ī fide renascētib: iplebit̄ in p̄mio re

surgentium.

Hoc ē ꝓceptū meū ut diligatis inuicē sicē dilexi uos. Maiorez hac dilectionē nemo hꝫ q̃ꝫ ut aiaꝫ suaꝫ ponat qs ꝓ amicis suis. Uos amici mei estis si feceritis que ego ꝓcipio uob. Jā nō dicā uos seruos: qꝛ seru⁹ nescit qd faciat dn̄s ei⁹. Uos aūt dixi amicos: qꝛ oia quecūqꝫ audiui a p̄re meo nota feci uobis. Non uos me elegistis: sꝫ ego elegi uos: ꝛ posui uos ut eatis ꝛ fructū afferatis: ꝛ fruct⁹ uester maneat: ut qdcūqꝫ petieritis patrem in nomine meo det uobis.

THEO. Quia ꝓdixerat: ꝙ si mādata mea custodieritis: tūc i me ꝑmanebitis: hic oñdit q̄ mādata obſuare oporteat dicēs: Hoc ē ꝓceptū meū vt diligatis īuicē. GRE. i ho. Cū aūt cūcta sacra eloq̄a dn̄icis sint plena ꝓceptis: qd ē qd de dilectiōe quasi de speciali mādato hic dicit: nisi qꝛ oē mādatū de sola dilectiōe ē: ꝛ oia ꝓceptū vnū sūt: qꝛ q̄cq̄d ꝓcipit̄ i sola charitate solidat̄. vt eni multi arboris rami ex vna radice ꝓdeūt: sic multe virtutes ex vna charitate generant̄. Nec habet aliq̄d viriditatis ram⁹ boni operis: si nō manet i radice charitatis. AVG. Ubi ergo charitas ē: qd ē qd possit deesse? Ubi āt nō ē q̄d ē qd possit ꝓdesse? Discernit̄ aūt ista dilectio ab ea qua seinuicē diligūt homies sicut homies. vn̄ adiūctū ē: Sicut dilexi vos. Ut q̄d eni nos dilexit christ⁹ nisi vt possim⁹ regnare cū christo? Ad h̄ ergo ꝛ nos inuicē diligam⁹: vt dilectionē nostrā discernamus a ceteris. q̄ nō ad h̄ seinuicē diligūt vt de⁹ diligat̄: qꝛ nec vere diligūt. Qui aūt se ꝓpter habēdū deum diligūt: ipi se diligūt. GRE. Una aūt ꝛ sūma ē ꝓbatio charitatis: si ꝛ ipe diligat̄ q̄ aduersat̄. nā ꝛ ipa veritas ꝛ crucis patibulū sustinet: ꝛ tn̄ ipis suis ꝑsecutorib⁹ affectū dilectiōis ipēdit dicēs: Pat̄ ignosce il. qꝛ nesciūt q̄d fa. c⁹ dilectōis. sūmā exp̄mit cum subiūgit: Maio. hac dilecti. ne. ha. q̄ꝫ vt ani. suā po. q̄s ꝓ amicis suis. Mori ꝓ inimicis dn̄s venerat: et tn̄ positurū se aiam ꝓ amicis dicebat: vt nobis ostēderet qꝛ cū diligēdo lucrū facere de inimicis possumus: ēt ipi amici sūt q̄ ꝑsequūt̄. AVG. Qꝛ ergo superi⁹ dixerat: Hoc ē ꝓceptū meū vt diligatis inuicē sicut dilexi vos: fit ex h̄ cōsequēs qd idē iohānes in epistola sua dicit: vt quēadmodū christ⁹ pro nobis aiam suā posuit: sic ꝛ nos debem⁹ aias ꝓ fratribus ponere. Hoc martyres ardēti dilectiōe fecerūt: ideo ad mēsam christi: nō sic eos cōmemoram⁹ quemadmodū alios: vt etiā ꝓ eis orem⁹: sed magis vt eorum vestigijs hream⁹. Talia eni suis fratribus exhibuerūt: qualia de dn̄i mēsa pariter acceperunt. GRE. Qui vero trāq̄llitatis tēpore nō dat ꝓ eo tunicā suam: q̄liter i ꝑsecutiōe datur⁹ ē aiam suā? Uirt⁹ ergo charitatis vt inuicta sit i ꝑturbatiōe: nutriat̄ ꝑ misericordiā i trāq̄llitate. AVG. viij. de tri. Ex vna aūt eadēq̄ꝫ charitate deū ꝓximūq̄ꝫ diligim⁹: sed deū ꝓpter deū: nos aūt ꝛ ꝓximū ꝓp deū. Cū ergo duo sint ꝓcepta charitatis i q̄bus tota lex pēdet ꝛ ꝓphete: dilectio dei ꝛ ꝓximi nō īmerito plerūq̄ꝫ scriptura pro vtroq̄ꝫ vnū ponit: qꝛ q̄ diligit deū cōsequēs est vt faciat q̄ ꝓcepit de⁹. Cōsequēs ergo ē vt ꝓximū diligat qꝛ ꝛ h̄ ꝓcepit de⁹. vn̄ ꝛ hic seq̄t̄: Uos amici mei estis si feceritis q̄ ꝓcipio vo. GRE. xxvij. mor. Amic⁹ q̄p pe quasi aie custos dicit̄. vn̄ nō imerito q̄ voluntatez dei custodire i ꝓceptis illi⁹ dicit̄: ei⁹ amic⁹ vocat̄. AVG. Magna dignatio cū suus bon⁹ eē nō possit: si ꝓcepta dn̄i sui nō fecerit: hinc amicos suos voluit itelligi: vn̄ boni sui possūt ꝓbari. Pōt igit̄ eē ꝛ suus ꝛ amic⁹ q̄ suus ē bon⁹. Quo aūt itellecturi sumus ꝛ seruū ꝛ amicū eē seruū bonū declarat cū subdit: Jā nō dicā vos suos qꝛ ser. nescit q̄d fa. do. ei⁹. Itaq̄ꝫ tūc sui nō erim⁹: qn̄ boni sui fuerim⁹. Nūq̄d suo bono ꝛ ꝓbato dn̄s ei⁹ nō etiā sua secreta cōmittit? Sed sicut sūt duo timores: sic sūt due suitutes. Est timor quē ꝑfecta charitas mittit foras: i quo ēt ē suitus simul foras cū ipo timore mittēda. Et ē alius timor cast⁹: ꝑmanēs i seculū seculi. Ad p̄mam ergo suitutē suos ꝑtinētes ituebat̄ dn̄s dicēs: Jā nō dicā vos ser. qꝛ ser. nescit q̄d fa. do. ei⁹. Nō ille vtiq̄ꝫ suus ad timorē ꝑtinēs castū cui dicit̄: Euge sue bone: itra i gaudiū dn̄i tui. sed ille suus ꝑtinēs ad timorē foras a charitate mittēdū: de quo alibi dicit̄: Seruus nō manet i domo i eternū: fili⁹ aūt manet i eternū. Qm̄ itaq̄ꝫ dedit nobis ꝑtātem filios dei fieri: vt miro mō serui nō sui eē possimus h̄ dn̄m facere scimus: h̄ suus ille nescit q̄ nescit q̄d faciat dn̄s eius. ꝛ cū aliq̄d boni facit. sic extollit̄ quasi h̄ ipe faciat: ꝛ nō dn̄s ei⁹: ꝛ i se ꝛ nō i dn̄o gloriat̄. Seq̄t̄: Uos aūt di. ami. qꝛ oia quecūq̄ꝫ audiui a pa. meo nota feci vo. THEO. q. d. Seru⁹ nō nouit cōsilia sui dn̄i: vos āt cū amicos reputē: secreta mea vobis cōicaui. AVGV. Quo aūt pacto itellecturi sum⁹? oia eni nota fecisse discipulis quecūq̄ꝫ audiuit a patre: cū ꝓpterea multa nō dicat eis: qꝛ scit eos modo portare nō posse? Sed oia se nota fecisse discipulis dicit: que se nouit nota eē facturū: i illa plenitudie de qua dicit apostol⁹: Tūc cognoscā sicut ꝛ cognit⁹ sū. sicut eni īmortalitatē carnis ꝛ salutē aiarū futurarū expectamus: ita oēm noticiā q̄cūq̄ꝫ vnigenit⁹ audiuit a patre futurā expectare debem⁹. GRE. Uel oia q̄ audiuit a patre q̄ nō fieri voluit suis suis: sūt gaudia iterne charitat̄ ꝛ festa sup̄ne patrie: que nostris quotidie mētib⁹ ꝑ aspirationē sui amoris imp̄mit. dum eni audita sup̄na celestia amam⁹: amata iā nouim⁹ qꝛ amor ipa noticia ē. Oia ergo nota eis fecerat: q̄a a terrenis desiderijs īmutati amoris sūmi facib⁹ ardebāt. CHRY. Uel oia dicit quecūq̄ꝫ eos audire oportebat. Per h̄ aūt ꝙ dicit se audisse: oñdit ꝙ nihil alienū loquit̄: sed que patris. GRE. Sed q̄sq̄s ad hāc ꝑuenit dignitatē vt amic⁹ dei vocet̄: dona q̄ ꝑcepit sup se nō suis meritis tribuat. vn̄ subdit̄: Nō vos me elegistis. sed ego elegi vos. AVG. Hec ē ineffabilis gr̄a. q̄d eni eram⁹ qn̄ christū nōdū elegeramus: nisi iniq̄ ꝛ ꝑditi? Neq̄ꝫ eni credideram⁹ in euꝫ vt eligeret nos. nā si credētes elegit: eligentes elegit. Hic certe vacat vana illorū rō q̄ ideo nos dicūt electos an̄ mūdi cōstitutionē. qꝛ ꝓsciuit nos de⁹ futu-

ros bonos: nō seipm nos facturū bonos: cū si propterea nos elegisset q bonos futuros eē pscierat: simul etiā pscisset q eū nos fuissem⁹ pus electuri. nō enī aliter possum⁹ eē boni: nisi forte dicēdus est bonus q̄ nō eligit bonū. Quid ergo elegit i nō bonis? Nō ē vt dicas: Ideo elect⁹ sum: q iā credebā. Si ei credebas in eū: iam elegeras eū. Nec ē vt dicas: Antequā crederē iā bona operabar: iō electus sū. Quid enim ē boni operis ante fidē? quid ergo dicturi sumus? nisi quia mali eram⁹: et electi sum⁹: vt boni per gratiā nos eligētis essemus. AVG. de predestinatione sanctorū: electi sūt itaq ante mūdi cōstitutionem ea pdestinatione: i qua de⁹ sua futura facta pscivit: electi aūt de mūdo ea vocatiōe qua deus id quod pdestinauit ipleuit. quos enī pdestinauit: hos et vocauit. AVG. sup iohannē: Et videte quemadmodū nō eligat bonos: sz quos elegit faciat bonos. nā sequit: Et posui vos vt eatis et fructū afferatis. Iste ē fructus de quo iā dixerat: Sine me nihil potestis facere. ipe est via i qua nos posuit vt eam⁹. GRE. in ho. Posui ergo vos. s. ad gratiā. Plātaui: vt eatis. quia velle iā mente ire ē: Et fructū afferatis. opādo. Qualē vero fructū afferre debeāt: Et fruct⁹ vester maneat. oē enī qō fm pñs seculū laboramus vix vsq ad mortē sufficit: mors nāq interueniens fructū nostri laboris abscidit quod vero p eterna vita agit: etiā post mortē seruat: et tūc apparere incipit: cū laborū carnaliū fruct⁹ ceperit nō videri. Tales ergo fruct⁹ operemur q̄ maneant: q̄ cū mors cūcta interimat: ipsi exordiū a morte sumant. AVGV. Dilectio ergo ē fructus noster: q̄ nūc est in desiderio nondū i saturitate. Et ipo desiderio quodcūq petierim⁹ in nomie vnigeniti filij dat nobis pat. vñ sequit: Et quodcūq petieritis patrem i nomine meo det vobis. Hoc petimus in nomine saluatoris quod pertinet ad rationem salutis.

Hec mādo uobis ut diligatis inuicē. Si mūdus uos odit scitote: q me priorē uobis odio habuit. Si de mūdo fuissetis: mūdus qō suū erat diligerz. Quia uero de mūdo non estis: sz ego elegi uos de mūdo ppterea odit uos mūdus. Memētote smonis mei quē ego dixi uob. Non est seruus maior dño suo. Si me psecuti sūt: et uos psequēt. Si sermonez meū suauerūt: et urm suabūt. Sed hec oia faciēt uobis ppter nomen meū: q nesciūt eū q misit me.

AVG. Dixerat dñs: Posui vos vt eatis et fructuz afferatis: Charitas aūt fruct⁹ noster ē. de hoc itaq fructu mādans nobis dicit: Hec mādo vobis vt diligatis inuicē. Vñ et apostolus: Fruct⁹ inqt spirit⁹ charitas: ac deide cetera tāq ex isto capite exorta et religata contexuit. Merito itaq sic dilectionē sepe cōmendat: tāq sola precipiēda sit: sine qua nō possunt pdesse cetera bona: et que non potest haberi sine ceteris bonis qb⁹ hō efficit bon⁹. CHRY. Vel aliter cōtinua: Dixi quoniā animā meam p vobis pono: et quia pmū vos elegi: Hec aūt oia nō exprobrans dixi: sed ad dilectionē vos iducēs vt diligatis inuicē. deide q psecutionē pati: et a multis exprobrari difficile erat: ostēdit consequēter q nō dolere: sz letari oportet. vñ seqt: Si mundus vos odit: scitote q me priorē vobis odio habuit. q. d. Scio h esse durum: sed ppter me patiemini. AVGV. Cur enim se mēbra supra verticē extollunt? recusas esse in corpore: si nō vis mūdi odiū sustinere cū corpore. Pro dilectiōe autē patienter debem⁹ etiā mūdi odiū sustinere. necesse est ei vt nos oderit: quos cernit nolle quod diligit. vñ sequit: Si de mūdo fuissetis: mūdus quod suū erat diligeret. CHRY. Quia enī ppter christū pati nōdū erat eis sufficiēs mitigatiōis causa: illa eā dimissa hāc adiecit: oñdens q hoc est virtutis argumētū: a mundo odio haberi. vñ dolere oporteret: si a mūdo diligeremini. hoc enī ē malitie vestre ostensiuum. AVG. Vniuerse aūt hoc dicit ecclesie: quā plurimū mūdi nomie appellat: sicut est illud: Deus erat in christo mundū reconcilians sibi. Totus ergo mūdus ecclesia est: et tot⁹ mundus odit ecclesiā. Mūdus igit odit mundū: inimic⁹ reconciliatū: inqnatus mundatū. Queri ergo potest si etiaz mali faciunt persecutionē malis: sicut impij reges et iudices: cū essent psecutores piorū: vtiq et homicidas et adulteros puniebāt: quō intelligendū est qō dñs ait: Si de mūdo essetis: mūdus qō suū ē diligeret? nisi q mūdus est in eis a qbus talia scelera puniunt: et mūdus ē in eis a qbus diligunt. Mundus ergo odit qō suū ē: ex ea pte hominū qua sceleratis nocet: et diligit quod suū ē: ex ea pte qua ipis fauet. Si etiā queraf: quō se diligat mūdus q̄ odit modū redēptiōis: Diligit vtiq falsa dilectiōe nō vera: qm qō ei nocet hoc diligit. odit naturā: diligit vitiū. vñ et nos phibemur diligere i illo qō ipe diligit: et iubemur diligere qō ipe odit in seipso. Vitiū quippe i illo diligere phibemur: iubemurq naturā. Vt autez de hoc mūdo dānato nō essent: electi sūt inde: non meritis suis: quorū nulla bona precesserāt opa. non natura: q̄ tota fuerat i ipsa radice vitiata: sed grā. vñ sequit: Quia vero de mūdo nō estis: sz ego elegi vos de mūdo: ppterea odit vos mūdus. GRE. sup ezechielē i homelia nona. Nā puersorū derogatio vite nostre approbatio est: q iā oñditur nos aliqd iusticie habere: si illis displicere incipim⁹ q̄ n placēt deo nemo enī pōt i vna eadēq re omipotenti dño atq eius hostib⁹ grat⁹ existere. Nā se deo amicum denegat: qui eius placet inimico: et inimicis veritatis aduersabit. q̄ eidē veritati i mēte subiugabit. AVG. Exhortās aūt dñs suos suos ad mūdi odia pferēda patiēter: nullū eius maius et meli⁹ q̄ de seipo ppo nit exemplū. vñ sequitur: Memētote smonis mei quē ego dixi vobis: Non est seruus maior dño suo. Si me psecuti sūt: et vos psequētur. si sermonē meū seruauerūt: et vestrū seruabūt. GLO. Idē obseruauerūt vt calūniarent: iuxta illud: Obseruabit peccator iustū. THEO. Vel aliter: Si dñm inqt psecuti sunt: vos etiā seruos multomagis: Si non psecuti fuissent: sed sermonē custodiuissent: vestrū etiam cu

itodirēt. CHRY.q.d.Non uos turbari oportet si cōmunicabitis meis passionib⁹:q: vos nō estis me potiores. AVG.Hic aūt vbi dicit̄:Nō ē ſuus maior dn̄o:illū significat ſeruū ptinentē ad timorē castū:q̄ pmanet ī seculū seculi. CHRY.Deīde ⁊ aliā mitigationē ponit:qm̄ ⁊ pater cū eis cōtumeliā patitur cui iniuriant̄.vn̄ sequit̄:Sed hec om̄ia faciēt vobis ,ppter nomē meū. AVG.Que oīa nisi q̄ dixit odio habebūt ⁊ psequētur sermonēqꝫ cōtēnēt? Quid ē aūt aliud dicere:Propter nomē meū:q̄ꝫ me in vobis odio habebūt:me ī vobis psequent̄:⁊ sermonē vestrū:q: me⁹ ē:iō nō seruabūt.Tāto igit̄ miseriores q̄ ,ppter hoc nomē ista faciūt:quāto beatiores qui ,ppter hoc nomē ista patiunt̄. Faciūt aūt ⁊ ista mali malis.sed vtriqꝫ miseri:⁊ q̄ faciūt:⁊ q̄ patiunt̄.Qūo aūt hoc erit verū:Hec oīa faciēt vo.propter nomē meū.cū illi nō ,ppter nomē christi faciāt hoc ē ,ppter iusticiā:sed ,ppter iniquitatē suā. Hec questio ita soluit̄:si totū referat̄ ad iustos tanq̄ꝫ dictū sit:Hec oīa patiemini ab eis ,ppter nomē meū. si autē Propter nomē meū:sic accipit̄.i.qd̄ ī vobis oderūt:⁊ ,ppter iusticiā quā in vobis oderūt. similiter recte dici possunt ⁊ boni:cū psecutionē faciunt malis:⁊ ,ppter iusticiā facere quā diligēdo psequūtur malos ⁊ ,ppter iniquitatē quā oderūt ī ipis malis.Quod aūt addidit:Quia nesciunt eū q̄ misit me: sm̄ eā scientiā dictū ē:qua dicitur scire te:sensus ē consummatus.

¶ Si non uenissem ⁊ locutus fuissem eis:peccatū non haberēt. Nūc autē excusationē non habent de peccato suo. Qui me odit:⁊ patrē meum odit. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit peccatū nō heberent. Nunc autē ⁊ uiderunt ⁊ oderūt ⁊ me ⁊ patrē meuꝫ. Sed ut adimpleat̄ sermo qui in lege corum scriptus ē:Quia odio habuerūt me gratis.

¶ CHRY.Ponit iterū dn̄s aliā discipulorū mitigationē:ostēdens quoniā iniuste ⁊ in ipm ⁊ in discipulos talia operabunt̄.vn̄ dicit:Si nō venis. ⁊ locut⁹ eis nō fuissem:peccatū nō haberēt. AVG.Judeis locut⁹ ē christus:nō alijs gētib⁹.Jn eis ergo voluit itelligi mundū:q̄ odit christū ⁊ discipulos eius:immo vero nō in eis solis:sed nos quoqꝫ ad eundem mundū ptinere mōstrauit.Nunq̄d ergo sine peccato erāt iudei:q̄bus christ⁹ locut⁹ ē:anq̄ꝫ christ⁹ ī carne venisset?Sed magnū quoddā peccatū:nō omne peccatū sub generali nomīe vult itelligi.hoc ē.n.peccatū:quo tenent̄ cūcta peccata:quod vnusq̄sqꝫ si n̄ habeat:dimittunt̄ ei cūcta peccata.Hoc aūt ē:q: n̄ crediderūt in christū:q̄ ,ppterea venit vt credat̄ ī eū. Hoc ergo peccatū si nō venisset:nō vtiqꝫ haberent. Aduētus enī eius quantū credētibus salutaris:tantū nō credētib⁹ exitialis fact⁹ ē.Sequit̄:Nūc autē excusationē nō habēt de peccato suo. Si aūt hi ad quos nō venit christ⁹:nec locut⁹ ē eis excusationē nō habēt de peccato suo:cur hic dictū est ,ppterea istos nō habere:q: venit ⁊ locut⁹ ē eis? Si aūt hn̄t: vtrū ad hoc habēt vt a penis alienent̄:vt mitius puniant̄. Ad hec inq̄sita r̄ndeo eos habere excusationem:nō de oī peccato suo:sed de hoc peccato suo: qꝑ in christū nō crediderūt.Sed nō in eo sūt numero:ad quos p discipulos venit.nō sūt eī in pena leuiori ponēdi:q̄ oīno legē christi accipe noluerunt: ⁊ eā quantū ad ipos attinet oīno nullam eē voluerūt.Hāc etiā excusationem possūt habere:q̄ priusq̄ꝫ euāgeliū christi audirēt:vite hui⁹ fine pueniti sūt:sed nō iō possunt effugere dānationē.Quicūqꝫ enī homines nisi ī eo saluatore saluent̄:qui venit querere quod perierat:ad pditionē sine dubio ptinebunt. quāuis dici possit:alios leuiores:alios grauiores penas passuros.Jlle enī perire deo dicit̄:q̄ ab illa beatitudine quā dat sanctis suis p suppliciū sepat̄. Tāta ē diuersitas aūt supplitiorū:quāta est diuersitas peccatorū:que qūo se habeat:altius iudicat sapientia diuina:q̄ꝫ cōiectura scrutat̄:aut effat̄ humana.

CHRY.Quia vero hincinde causabant̄:qm̄ propter patrē eū psequebant̄:destruens eorū excusationē dicit:Qui me odit:⁊ patrē meū odit. ALCVI. Sicut enī q̄ diligit filiū diligit ⁊ patrē:q: vna ē dilectio patris ⁊ filij:sicut vna natura:ita ⁊ q̄ odit filiū odit patrē. AVG.Sed cū supius dixerit:Nesciūt eū q̄ me misit:qūo possūt odisse quē nesciūt? Si enī deū nō quod ē ipe:sed nescio q̄d aliud eū suspicant̄ aut credūt:nō vtiqꝫ ipm oderūt.⁊ de hominibus quidem fieri pōt vt eos sepe quos nūq̄ꝫ vidimus oderimus vel diligam⁹:fama de aliquo sermotionante: vel bene vel male.Sed qūo de quo natura nobis intimat̄ dicēdus ē ignot⁹? Nō enī eius facie corpali nobis ītimat̄:sed tūc nobis ad cognitionē patꝫ:q̄ndo eius mores ⁊ vita nō latēt:alioq̄n nec seipꝫ nosse quisq̄ꝫ pōt:q̄ videre faciē suā nō pōt.Sed plerunqꝫ in eis nostra credulitas fallit̄:q: nonnunq̄ꝫ ⁊ historia:⁊ multomagis fama mētit̄. Pertinet autem ad nos:vt q: nō possum⁹ hominū īdagare cōscientiā:de ipis reb⁹ habeam⁹ verā certāqꝫ sn̄iam.Quando ergo nō errat̄ in rebus vt recta sit īprobatio vitiorū virtutūqꝫ approbatio:si errat̄ ī hominibus:venialis ē humana tētatio.pinde sicut fieri pōt vt bō bonus hominē bonū oderit:nesciēs nō ipm:sed quod putat eē ipsum:vel poti⁹ diligat nesciēs cū bonum diligit:quod ē ille:ita fieri pōt vt bō iniust⁹ hominē oderit iustū:⁊ tn̄ dū eū credit iniustū:diligat n̄ ipm sed quod putat eē ipm.queadmodū aūt homies:sic ⁊ deū.Deīde si iterrogarent̄ iudei vtrū diligerēt deum:se diligere r̄nderēt:nō ex aīo mētientes:sed errādo poti⁹ opinātes.qūo enī diligerēt patrē veritatis q̄ habēt odio veritatē? Nolūt enī sua facta dānari: ⁊ h̄ habet veritas.Tantū igit̄ oderūt veritatē:quantū oderūt suas penas quas talib⁹ irrogat. Nesciūt autē illā eē veritatē:que tales quales ipi sunt damnat:ac p hoc q: veritatē qua iudicante dānant̄:de patre deo natā nesciūt:etiā ipm ⁊ nesciūt ⁊ oderūt.

CHRY.Sic igit̄ nō habēt inq̄t excusationē:p h̄ qꝑ eā que a s̄monib⁹ doctrinā tribuebā:sed ⁊ eam q̄ ab operib⁹ adiecti scd̄m moysi legē:q̄ ab eo qꝑ h̄ facit psuaderi vniuersos iussit:cū ad pietatē ducat:⁊ mi

racula tribuat. vñ subdit: Si opa nõ fecissem ĩ eis
que nemo aliꝰ fecit: peccatũ non haberẽt. AVG.
Hoc. ſ. peccatũ quod ĩ eũ loquentẽ ⁊ operãtẽ ñ cre
diderũt. Sed qđ ẽ qđ addidit: que nemo alius fecit:
Nulla quippe ĩ opibus christi videñ eẽ maiora q̃ ſu
ſcitatio mortuoꝝ: quod ſcimꝰ etiã antiquos feciſſe
ꝓphetas. fecit tñ aliqua chriſtꝰ que nemo alius fe/
cit. Sed rñdetur nobis ⁊ alios feciſſe: q̃ nec ipe nec
aliꝰ fecit. Sed ꝙ tã multa vitia ⁊ malas valitudies
vexationeſq; mortaliũ tãta ptãte ſanaret: nullꝰ oĩo
legiñ antiquoꝝ. vt enĩ taceañ ꝙ iubẽdo ſicut occur
rebãt: ſaluos ſingulos fecit: Marcꝰ dicit ꝙ quocũ
q; itroibat ĩ vicos vel ĩ villas aut ĩ ciuitates: in pla
teis ponebãt ĩfirmos: ⁊ depcabanñ eũ: vt vel fimbri/
am veſtimẽti eiꝰ tangerẽt: ⁊ quotquot tãgebãt eũ
ſalui fiebãt. Hec nemo aliꝰ fecit in eis. Sic enĩ itelli
gendũ ẽ quod ait: In eis: nõ Inter eos: vel Coram
eis: ſed ꝓrſus ĩ eis: q2 ſanauit eos. nemo tñ aliꝰ fecit
quicũq; talia opa in eis fecit: qm̃ qſqs aliꝰ hõ aliqd
eoꝝ fecit ipo faciẽte fecit. hec aũt ipe nõ illis facien/
tibus fecit. ſed hec ⁊ ſi pater aut ſpũſſanctus fecit: ne
mo aliꝰ fecit: q2 totiꝰ trinitatis vna ſubſtãtia ẽ. his
ergo bñficijs amorẽ nõ odiũ retribuere debuerũt: ⁊
h eis exprobrãs adiũgit dicẽs: Nũc aũt vide. ⁊ ode.
me ⁊ pa. meũ. CHRY. Hoc aũt dicit: ne diſcipuli
dicãt: Cur igiñ itra tot nos idurifti mala: Nõne ꝑ
lis ⁊ odiũ ꝑuidiſti: ſed ⁊ ꝓphetiã iducit cũ ſubdit:
Sed vt ipleañ ſmo q̃ ĩ lege eo. ſcri. ẽ: q2 odio habue.
me gra. AVG. xij. de tri. Legis nomie aliqñ ſimul
oĩa veteris teſtamẽti ſanctarũ ſcripturarũ ſignificã/
tur eloqa: ⁊ ita dñs hic dicit: In lege eo ſcri. ẽ cũ le/
gañ ĩ pſalmis. AVG ſup iohãnẽ: Eoꝝ aũt legẽ di
cit: nõ ab ipſis iuentã. ſed ipis datã. Gratis aũt odit
qui nullũ ex odio cõmodũ querit: vel icõmodũ fu
git. ſic oderũt deũ impij. ſic diligũt iuſti: vt alia ꝑter
illũ bona nõ expectẽt qm̃ ipſe erit in omĩbus oĩa.
GRE. xxv. mor. Aliud ẽ aũt bona non facere: aliud
bonoꝝ odiſſe doctorẽ: ſicut aliud ẽ ex ꝑcipitatione
aliud ex deliberatiõe peccare. Ex ĩfirmitate enĩ ple/
rũq; ſolet accidere. amare bonũ. ſed iplere nõ poſſe
Ex ſtudio aũt peccare: ẽ bonũ nec facere nec amare
Sicut ergo nonnũq̃ grauiꝰ ẽ peccatũ diligere q̃ ꝑ
petrare: ita nequs ẽ odiſſe iuſticiã q̃ nõ feciſſe. Sũt
ergo nõnulli ĩ eccleſia q̃ nõ ſolũ bona nõ faciũt: ſed
etiã ꝑſequũtur: ⁊ q̃ ipi facere negligũt etiam in alijs
deteſtanñ. Hoꝝ peccatũ nõ ex ĩfirmitate aut igno/
rãtia: ſed ex ſolo ſtudio ꝑpetratur.

Cum autem uenerit paraclytus quẽ ego mittã uobis a patre: ſpiritum ueritatis qui a patre procedit: ille teſtimoniũ ꝑhibebit de me. Et uos teſtimonium perhibebitis: qa ab initio mecũ eſtis.

CHRY. Poſſent diſcipuli diſo dicere: Si verba a
te audierũt q̃ nullꝰ dixit: ſi opera viderũt q̃ nullꝰ aliꝰ
fecit: ⁊ tñ nõ ꝑfuerũt. Si oderũt ⁊ patrẽ tuũ ⁊ te cũ
eo cũ[illegible] nos [illegible]: qualiter digni fide erimus:
Ne igiñ hec cogitãtes turbenñ: cõſolationẽ inducit
dicẽs. Cũ au. vene. paclitꝰ quẽ ego mittã vobis a pa
tre: ſpiritũ veritatis q̃ a patre ꝓcedit: ille teſtimoniũ
ꝑhibebit de me. AVG. Tãq̃ diceret: Odio me ha/
buerũt ⁊ occiderũt videtes. ſ; tale de me teſtimoniũ
paclytꝰ ꝑhibebit: vt eos faciat ĩ me credere nõ viden
tes: ⁊ q2 ille ꝑhibebit: ⁊ vos ꝑhibebitis. vñ ſequiñ: Et
vos teſtimoniũ ꝑhibebitis. Ille cordibꝰ veſtris ĩſpi/
rãdo: vos vocibꝰ veſtris ſonãdo. vñ potentis ꝑdica/
re qđ noſtis: Quia ab ini. me. eſtis. qđ mõ nõ facitis
q2 illꝰ ſpũs plenitudo nõdũ adeſt vobis. Dabit enĩ
vobis fiduciã teſtimoniũ ꝑhibẽdi charitas dei diffu
ſa ĩ cordibꝰ veſtris: ꝑ ſpiritũſanctũ q̃ dabiñ vobis. Il
le quippe teſtimoniũ ꝑhibẽs ⁊ teſtes fortiſſimos faci/
ens: abſtulit amicis chriſti timorẽ: ⁊ inimicoꝝ odiũ
cõuertit ĩ amorẽ. DIDY. de ſpũſancto: Spiritũ ãt
ſanctũ veniẽtẽ cõſolatorẽ dicit: ab opatiõe ei nomẽ
iponẽs: q2 non ſolũ eos quos ſe dignos eẽ repperit
ab omĩ ꝑturbatiõe reddit alienos: verũ incredibile
quoddã gaudiũ eis tribuit. Sempiterna quippe leti
tia ĩ eoꝝ corde verſañ: quoꝝ ſpũſſanctꝰ habitator ẽ
Iſte ſpũs cõſolator a filio mittiñ: nõ ſcđm angeloꝝ
aut ꝓphetarũ aut apoſtoloꝝ miſteriũ: ſ; vt mitti de
cet a ſapiẽtia ⁊ ṽtute ſpiritũ dei idiuiſã habẽtẽ cum
eadẽ ſapia ⁊ ṽtute naturã. Etenĩ filiꝰ miſſus a patre
nõ ſepañ atq; diſiũgiñ ab eo: manẽs ĩ illo ⁊ habẽs il
lũ ĩ ſemetipo. q̃ ſpũſſanctus ſupradicto mõ miſſus a
filio: de patre egrediñ nõ aliũde ad alia trãſmigrãs.
Quo enĩ pater ñ cõſiſtit ĩ loco cũ vltra oẽm corpo/
rũ ſit naturã: ita ⁊ ſpũs veritatis neq̃q̃ locoꝝ fine
clauditur: cũ ſit icorpalis ⁊ excellẽs vniuerſam creatu
rarũ eſſentiã. CHRY. Propterea ñ ſpiritũſan/
ctũ: ſ; ſpiritũ ṽitatis eũ vocauit: vt oñdat ꝙ erit fide
dignꝰ. dicit ãt ꝙ a patre ꝓcedit: q2 oĩa certiſſime no
uit: quẽadmodũ ipe ait de ſeipo: Qm̃ noui vñ venio
⁊ quo vado. DIDY. Sed cũ poſſet dicẽ a deo ſiue
oĩpotẽte: nihil hoꝝ tetigit. ſed ait: A prẽ. nõ ꝙ pa/
ter a deo oĩpotẽte ſit aliꝰ: ſ; ſcđm ꝓprietatẽ patris ĩ
tellectũ parẽtis: egredi ab eo dñ ſpũs ṽitatis. Mit/
tẽte aũt filio ſpiritũ ṽitatis: ſimul mittit ⁊ pr: cũ ea/
dẽ volũtate patris ⁊ filij ſpũs veniat. THEO. Et a
lias qđẽ patrẽ dicit mittere ſpiritũ: nũc ãt cũ ſe miſ/
ſurũ dixit: eq̃pollẽtiã denotat. Ne ãt cẽſereñ reniti
cõtra patrẽ. velut ab alia ptãte tranſmittẽs ſpiritũ ad
didit: A patre quaſi acceptãte patre ⁊ parit dei inã
re: cũ ãt audis ꝙ ꝓcedit: ne itelligas ꝓceſſum miſſio
nẽ eẽ illatã extriſecꝰ: q̃ mittuñ adminiſtratorij ſpũs
ſed quoddã differẽs ⁊ excepte actiõis ꝓpriũ ꝓceſſũ
appellat vnĩ pricipali ſpiritui attributũ. originalis ei
cõſiſtẽtia ſpũs ẽ ꝓceſſus. nõ ẽ ꝓcedere ꝑmittere ſu
mẽdũ ẽ: ſed ex patre naturalẽ eſſentiam obtinere.
AVG. Hic aliqs forſitan querit: vtrũ ⁊ a filio ꝓce/
dat ſpũſſanctꝰ. filiꝰ enĩ ſoliꝰ patris ẽ filiꝰ: ⁊ pr ſoliꝰ
filij ẽ pr. Spũs ãt ſanctꝰ nõ ẽ vniꝰ eoꝝ ſpũs ſ; am/
boꝝ qñquidẽ dicit ipe chriſtꝰ: Spũs patris veſtri q̃
loqñ ĩ vobis. Et dicit apls: Miſit deꝰ ſpiritũ filij ſui
ĩ corda veſtra. Nec ob aliud eſtio ipm ꝓprie vocari
ſpiritũ: cũ etiã ſi de ſingulis iterrogemur: nõ poſſu/
mus niſi ⁊ patrẽ ⁊ filiũ ſpiritũ dicere. ꝙ ergo cõiter
vocanñ ⁊ ſinguli hꝰ ꝓprie vocari oportuit eũ q̃ nõ ẽ
vnꝰ eoꝝ: ſ; ĩ quo cõitas apparet eoꝝ amboꝝ. Cur
ergo nõ credamꝰ ꝙ ẽt de filio ꝓcedat ſpũſſanctꝰ: cũ
filij quoq; ipe ſit ſpũs: Si enĩ ab eo nõ ꝓcederet: ñ
poſt reſurrectionẽ diſcipulis ſuis ĩſufflaſſet dicens:

Accipite spiritũsanctũ. De hac quoq̃ virtute credẽdus ẽ dicere euãgelista: Uirt⁹ de illo exibat ꝛ sanabat oẽs. Si ergo ꝛ de patre ꝛ de filio ꝓcedat spirit⁹ sanct⁹: cur fili⁹ dixit: De patre ꝓcedit: nisi quemadmodũ solet ad eũ referre ꝛ qđ ipius ẽ de quo ipe ẽ. vñ illud ẽ qđ ait: Mea doctrĩa nõ ẽ mea: sed eius q̇ me misit. Si igit̃ hec ĩtelligat̃ ei⁹ doctrĩa: quã tñ dixit nõ suã sed patris: quãtomagis ꝛ ĩtelligẽd⁹ ẽ ꝛ de ipo ꝓcedere spũssanct⁹: vbi sic ait: De patre ꝓcedit. vt nõ diceret: De me nõ ꝓcedit. A quo aũt habet filius vt sit de⁹: ab illo hꝫ vtiq̃ vt ꝓcedat ab eo spirit⁹ sanct⁹. Hic vtcũq̃ etiã illud ĩtelligit̃: cur nõ dicat̃ nat⁹ eẽ: sed poti⁹ ꝓcedere spũssanct⁹: qm̃ si ꝛ ipe filius diceret̃: amborũ vtiq̃ fili⁹ diceret̃: qđ absurdissimũ ẽ. fili⁹ q̇ppe null⁹ ẽ duorũ nisi patris ꝛ matris. Absit aũt vt ĩter deũ patrẽ ꝛ deũ filiuꝫ tale aliq̇d suspicemur: q2 nec fili⁹ hominũ simul ex patre ꝛ ex matre ꝓcedit: sꝫ cũ ĩ matrẽ ꝓcedit ex patre: nõ tũc procedit ꝛ ex matre. Spũs aũt sanct⁹ nõ de patre procedit ĩ filiũ: ꝛ de filio procedit ad sanctificãdã creaturã: sed simul de vtroq̃ procedit. Neq̃ enĩ possum⁹ dicẽ ꝙ nõ sit vita spũssanct⁹: cũ vita pr̃: vita sit fili⁹: ac ꝑ h̃ sicut pr̃ cũ habeat vitam ĩ semetipo: dedit ꝛ filio vitã habere ĩ semetipo: sic ei dedit vitã procedere de illo sicut ꝓcedit ꝛ de seipo.

CA.XVI.

Hec locut⁹ sum uobis ut nõ scãdalizemini. Absq3 synagogis facient uos. Sed uenit hora ũt omis qui interficit uos arbitret̃ obsequiuꝫ se prestare deo. Et hec faciẽt uobis q2 nõ nouerũt patrẽ neq3 me. Sed hec locut⁹ sum uobis: ut cũ uenerit hora eorum: reminiscamini: q2 ego dixi uob. Hec autem uobis ab initio non dixi: q2 uobiscum eraꝫ.

AVG. Merito ꝓmisso spũsancto quo ĩ eis operante fierẽt testes ei⁹ subiũxit: Hec lo. sũ vo. vt nõ scan. Cũ eĩ charitas dei diffundit̃ ĩ cordib⁹ nr̃is ꝑ spiritũsanctũ: q̇ dat⁹ ẽ nobis: fit pax multa diligẽtib⁹ legẽ dei vt nõ sit illis scãdalũ. Deĩde q̄ passuri eẽnt exp̄mens ait: Absq̃ synagogis fa. vos. CHRY. Iã eñi cõposuerãt: vt siq̇s cõfessus fuerit christũ: extra synagogã fieret. AVG. Quid aũt mali erat apostolis expelli de iudaicis synagogis quasi nõ fuerint inde exituri: ẽt si eos null⁹ expelleret. Sꝫ h̃ voluit denũciare: q2 iudei christũ nõ fuerãt recepturi a quo isti nõ fuerãt recessuri. Nã q2 nõ erat vll⁹ ali⁹ popul⁹ dei: q̃ illõ semẽ abrahe: si cognoscerẽt christũ. nõ alie fierẽt ecclesie christi: alie synagoge iudeoꝝ. Qđ q2 noluerũt: q̇d restabat nisi vt remanẽtes extra christum extra synagogã facerẽt eos: q̄ nõ reliquerũt christũ? deĩde cuꝫ h̃ eis dixisset adiecit: Sed ve. ho. vt oĩs q̄ ĩterfi. vos: arbitret̃ obse. se p̄sta. deo. Que v̄ba ita subiecit: tãq̃ ex h̃ cõsolaret̃ eos: q̄ de synagogis iudaicis pellerẽtur: an forte de synagogis illa separatio sic eos fuerat turbatura vt mori vellẽt poti⁹ q̃ ĩ hac vita sine iudeorũ cõgregatiõibus morari. Absit vt sic turbarent̃: q̄ dei nõ hoĩm gloriã reqrebãt. Iste itaq̃ sẽsus ẽ ĩ his v̄bis: Extra synagogã faciẽt vos: sed nolite solitudinẽ formidare. Separati q̇ppe a cõgregatiõib⁹ eorũ: tã multos ĩ nomĩe meo cõgregabitis: vt illi metuentes ne tẽplũ qđ erat apud eos ꝛ oĩa legis veteris sacramẽta deserant̃: sic ĩterficiẽt vos vt deo arbitrẽt̃ se p̄stare obsequiũ: zelũ dei habẽtes: sed nõ scḋm sciam. Hoc enĩ de iudeis dictũ debem⁹ accipe de q̇b⁹ dixerat: Extra synagogã faciẽt vos. Nã testes .i. martyres xp̄i: ẽt si occisi sũt a gẽtilib⁹ nõ tñ illi arbitrati sũt deo sꝫ diis suis falsis obsequium se p̄stare: iudeorũ aũt oĩs q̄ occidit p̄dicatores xp̄i: deo se putauit p̄stare obseq̄ũ credẽs ꝙ desererẽt deũ israel q̇cũq̃ cõuerterẽtur ad xp̄m. Hic g̃ accẽsi ꝛ zelũ dei habẽtes: sꝫ nõ sm̃ sciam obsequiũ se deo prestare credẽtes occidebant eos. CHRY. Deĩde cõsolationẽ ĩducit dicẽs: Et hec oĩa fa. vo. q2 nõ noue. pa. neq̃ me. q. d. Sufficiat vobis ĩ cõsolationẽ ꝓꝑ me ꝛ patreꝫ hec pati. AVG. Ne aũt ignaros atq̃ imparatos aĩos mala ĩprouisa: q̃uis cito trãsitura turbarẽt: hãc fuisse cãm: vt hec eis prenũciaret oñdit subdẽs: Hec lo. sũ vo. vt cũ ve. ho. eo. remini. q2 dixi vo. Hora eoruꝫ: hora tenebrosa: hora nocturna. sed nox iudeorũ separatũ a se diem christianorũ nulla cõfusiõe fuscauit. CHRY. Sed ꝛ ꝓpt̃ aliã cãm h̃ p̄dixit: vt nõ dicerẽt: qm̃ nõ p̄uidit futura. ꝛ h̃ significat cum dicit: Remini. q2 ego dixi vo. ꝛ vt nõ possẽt dicere: Qm̃ blãdiẽs nobis ea q̄ ad grãꝫ dicebat solũ. cui⁹ aũt grã h̃ a p̄ncipio nõ dixit: oñdit dicẽs: Hec aũt ab ini. vo. nõ di. q2 vobi. erã. q2 .s. ĩ custodia mea eratis: ꝛ licitũ erat ĩterrogare: qñ volebatis ꝛ sup me totũ preliũ vertebat̃. Uñ sup̄fluũ erat h̃ a p̄ĩcipio vobis dicẽ: nõ q2 hec tũc nõ nouerã ꝓpterea nõ dixi. AVG. Sed alij tres euãgeliste eũ p̄dixisse ista demõstrãt: anteq̃ ventũ eẽt ad cenã: q̄ peracta scḋm iohannẽ ista locut⁹ ẽ. An forte hic ista soluit̃ q̄stio: q2 ꝛ illi eũ narrãt ꝓximũ fuisse passiõi cũ h̃ diceret. nõ ergo ab initio qñ cũ illis erat. Sꝫ mathe⁹ nõ solũ iminẽte passiõe: verũ ẽt ab initio hec denũciata esse cõmemorat. Quid sibi g̃ vult ꝙ hic dicit: Hec aũt ab initio nõ di. nisi q2 ea q̄ hic dicit de spũscõ: ꝙ sit ventur⁹ ad eos: ꝛ testimoniũ ꝑhibitur⁹ qñ mala passuri sũt: hec eis ab initio nõ dixit: qm̃ cũ ipis erat: ꝛ ei⁹ p̄sẽtia cõsolabat̃. Abscessur⁹ aũt oportebat vt diceret illũ eẽ venturũ: ꝑ quẽ charitate diffusa ĩ cordib⁹ suis verbũ dei cũ fiducia p̄dicarẽt. CHRY. Uel p̄dixit q̇dẽ qm̃ flagella patient̃. Nõ aũt ꝙ mors eorũ reputaret̃ vt dei cultura: qđ maxie poterat eos attonitos facere. Uel q2 illic ea q̄ a gẽtib⁹ debebãt pati dixit: hic aũt ꝛ iudaica adiecit.

Et nũc uado ad eũ q̄ misit me: ꝛ nemo ex uobis ĩterrogat me quo uadis. Sꝫ q2 hec locut⁹ sũ uob: tristitia ĩpleuit cor uestrũ. Sꝫ ego ueritateꝫ dico uob: expedit uob ut ego uadã. Si eĩ nõ abiero paracly⁹ nõ ueniet ad uos. Si aũt abiero: mittã euꝫ ad uos. Et cũ uenerit ille arguet mũdũ

de peccato: ꝛ de iusticia: ꝛ de iudiciõ De peccato qdẽ: qꝛ nõ crediderũt i me. De iusticia uero qꝛ ad patrẽ ua do: ꝛ iã nõ uidebitis me. De iudicio ãt: qꝛ pnceps hꝰ mũdi iã iudicatꝰ ẽ.

CHRY. Qꝛ discipulos nõdũ pfectos tristitia ĩpu
gnabat: eos dñs ĩcrepãdo dirigit dicẽs: Et nũc va.
ad eũ q̃ me misit: ꝛ ne. ex vo. ĩterro. me quo va. Audi
entes. n. qñ q̃ ĩterficiet vos: opinabit se obseqũ pstа
re deo: ita ceciderũt vt nihil ei loquerẽt. Et iõ subdi
tur Sꝫ qꝛ hec lo. sũ vo tristi. ĩple coꝛ ve. Nõ gua ãt
ꝛ hec mitigatio sciре eos: qñ sciuerat dñs tristitie
eorũ supabũdãtiã. ꝛ pp defnionẽ eiꝰ: ꝛ pp mala q̃ di
dicerãt se passuros: ꝛ nesciebãt si possẽt viriliẽ ferre

AVG. Uel qꝛ supiꝰ ĩterrogauerũt eũ quo eẽt itu
rus: ꝛ rñderat eis se iturũ quo ipi tũc venire n̄ possẽt
nũc ita se pmittit iturũ vt nullꝰ eorũ quo vadat in
terroget. Et hĩ ẽ qõ dicit: Et ne. ex vo. ĩterro. me quo
vadis: Euntẽ ei ĩ celũ nõ verbis q̃sierũt: sꝫ oculis de
duxerũt. videbat ãt dñs q̃d sua vba ĩ eorũ coꝛdibus.
agerẽt spũalẽ q̃ppe nõdũ ĩteriꝰ habẽtes ↄsolationẽ
quã p spiritũsanctũ fuerãt habituri: id qõ exteriꝰ ĩ
christo videbãt amittẽ metuebãt. ꝛ qꝛ se amissuros
eẽ illo vera denũciãte dubitare nõ poterãt: cõtrista
baẽ hũanꝰ affectꝰ: qꝛ carnalis desolabaẽ aspectus.
vñ seqẽ: Sꝫ qꝛ hec lo. sũ vo. tristi. ĩple. coꝛ ve. Noue
rat ãt ille q̃d eis potiꝰ expediret: qꝛ visus ĩterioꝛ ĩpe
ẽ melioꝛ quo eos cõsolaturꝰ erat spũsanctꝰ. vñ sub
dit: Sed ego veritatẽ dico vo. expe. vo. vt ego va.

CHRY. q. d. Et si millies ↄtristemi oꝫ vos audire: qꝛ
me recedẽ vobis cõfert. Quid ãt cõferat ondit sub
dẽs: Si ei nõ abie. pacly. nõ ve. ad vos. AVG. pri
mo de tri. Hec ãt dixit n̄ pp ineq̃litatẽ vbi dei: ꝛ spi
ritussãcti: sꝫ tãq̃ ĩpedimẽto eẽt pñtia filij hoĩs apõ
eos: quo minꝰ veniret ille q̃ minoꝛ nõ eẽt: qꝛ nõ se
metipm exinaniuit: sicut filiꝰ formam fui accipiẽs.
Oportebat g̃ vt auferẽ ab eorũ oculis forma fui:
quã ĩtuẽtes hĩ solũ christũ eẽ putabãt: qõ videbant.
vñ seqẽ: Si au. abie. mit. eũ ad vos. AVG. Nunq̃d
ãt hic positꝰ: eũ nõ poterat mittẽ quẽ scimꝰ sup eũꝫ
baptizatũ venisse atq̃ mãsisse: imo vero a quo scimꝰ
eũ nũq̃ sepabilẽ fuisse. Quid ẽ g̃: Si nõ abie. pacly.
nõ ve. ad vos: nisi nõ potestis cape spm̃ q̃diu scd̃m
carnẽ nosse pstinus christũ. Christo ãt ↄscedẽte coꝛ
poraliẽ nõ solũ spũsanctꝰ. sed ꝛ pr̃ ꝛ filiꝰ illis affuit
spũaliter. GRE. viij. moꝛ. Ac si apte diceret: Si ab
intẽtiõis vestre oculis corpꝰ nõ subtraho: ad ĩtelle
ctũ vos ĩuisibilẽ p cõsolatoꝛẽ spm̃ nõ pduco. AV
GV. de ver. do. Hãc ãt habitudinẽ spũsanctꝰ pacly
tus attulit: vt ab oculis carnis forma serui remota:
quã de virginis vtero accepit: ĩ ipa dei forma ĩ qua
patri eq̃lis: erat iã cũ ĩ carne dignatꝰ ẽ apparere pman
sit: purgata mẽtis acie ondereẽ. CHRY. Quid aũt
hic dicũt: q̃ nõ cõuenientẽ de spũsancto habẽt opi
nionẽ. Nũq̃d expedit dñatoꝛẽ abire: ꝛ seruũ accede
re: Que ãt sit vtilitas aduenientis spũs ondit cũ sub
diẽ: Et cũ ve. ille ar. mundũ de pecca. de iusti. ꝛ de iu
dicio. AVGV. Nũq̃d aũt christꝰ nõ arguit mun
dũ: an forte qꝛ christꝰ ĩ iudeorũ tm̃ gẽte locutꝰ est:
mũdũ nõ videẽ arguisse: Spũs aũt sanctꝰ ĩ discipu
lis eius toto orbe diffusis: nõ vnã gentẽ ĩtelligiẽ ar
guisse sed mundũ. Sed q̃s audeat dicere q̄ per disci
pulos christi arguat mundũ spũsanctus: ꝛ non ar
guat christus: cũ clamet apostolꝰ: An experimentũ
queritis eius q̃ in me loquitur christus: Quos itaq̃
christus. Sed dixit: Ille arguet mundũ. q. d. Ille dif
fundet in coꝛdibꝰ vestris charitatẽ: Sic enĩ timoꝛe
depulso arguẽdi habebitis libertatẽ. Exponit dein
dequid dixerit dicẽs: De peccato quidẽ: quia non
crediderũt in me: hoc enĩ peccatũ quasi solũ pre ce
teris posuit: qꝛ hoc manẽte cetera detinenẽ: ꝛ hoc
discedente cetera dimittunẽ. AVG. de verbis do.
Sed multũ interest: vtrum quisq̃ credat ipsum esse
christũ: ꝛ vtrũ credat in christũ. nã ipsuꝫ esse christũ
ꝛ demones crediderunt. ille vero credit in christuꝫ:
qui ꝛ sperat in christũ: ꝛ diligit christũ. AVG. sup
iohannẽ: Arguitur ergo mũdus de peccato: quia in
christum nõ credit. ꝛ arguitur de iusticia eoꝛuꝫ qui
credũt: Ipsa quippe fideliũ compatio: infideliuꝫ est
vituperatio. de iusticia vero quia ad patrem vado.
Et quoniã ista vox infideliũ esse consueuit: quomo
do credimus qõ non videmꝰ: Ideo credentiũ iusti
ciam sic opoꝛtuit diffiniri: Quia ad patrẽ vado: ꝛ iã
nõ videbitis me. Beati enĩ qui nõ vident ꝛ credũt.
Nã ꝛ qui viderũt christũ: non in eo laudata ẽ fides
eorũ: quia credebant quod videbãt. i. filiũ hominis:
sed quia credebãt quod nõ videbãt. i. filiũ dei. Cum
vero ꝛ ipsa forma serui subtracta eorũ esset aspecti
bus: tũc ex oĩ pte impletũ ẽ: Iustꝰ ex fide viuit. Erit
itaq̃ nostra iusticia de q̃ mũdꝰ arguiẽ: qñ ĩ me quẽ
nõ videbitis credetis. Et qñ me videbitis: quod tũc
ero videbitis me: nõ qõ sum vobiscũ mõ. Nõ videbi
tis moꝛtalẽ: sed sempiternũ. Dicẽdo enĩ: Iã non vi
debitis me: velut nunq̃ eos de cetero visuros chri
stũ prenũciauit. AVG. de ver. do. Uel aliter: Illi
nõ crediderũt: ipse ad patrẽ vadit. illorũ ergo pecca
tum: ipsiꝰ autẽ iusticia. Quod enĩ a patre ad nos ve
nit: misericordia est: iusticia vero q̄ ad patreꝫ vadit
scd̃m illud apostoli: Propter quod ꝛ deꝰ exaltauit
illũ. Sed si solꝰ vadit ad patrẽ quid nobis prodest:
An ideo solus qꝛ christus vnꝰ est cũ omnibꝰ mẽbris
suis: tãq̃ caput cũ coꝛpe suo. Arguiẽ ergo mũdꝰ de
peccato in eis q̃ nõ credũt in christũ: ꝛ de iusticia in
eis q̃ resurgũt ĩ mẽbris christi. Seqẽ: De iudicio aũt
qꝛ pnceps mũdi hꝰ iã iudi. ẽ. i. diabolꝰ pnces iniquo
rũ: qui coꝛde nõ habitãt: nisi ĩ hoc mũdo quem dili
gũt. Hoc aũt ipo quo foꝛis missus ẽ iudicatꝰ ẽ: ꝛ de
hoc iudicio mũdus arguiẽ: qꝛ frustra de diabolo q̃
ritur: q̃ nõ vult credẽ in christũ quẽ iudicatũ. i. foꝛas
missũ ꝛ pp nostrã exercitationẽ foꝛinsecꝰ expugna
re pmissũ nõ solũ viri. sꝫ etiã mulieres ꝛ pueri ꝛ puel
le martyres vicerũt. AVG. sup iohãnẽ. Uel iudi
catꝰ ẽ: qñ iudicio ignis eterni irreuocabiliter desti
natꝰ ẽ. Et de hoc iudicio mũdus arguiẽ: qñ cũ suo
prĩcipe iudicaẽ quẽ superbuꝫ atq̃ impiũ imitatur.
Credãt itaq̃ homĩes in christũ: ne arguanẽ de pec
cato ĩfidelitatis sue: quo peccata oĩa detinẽtur trã
seãt ĩ numerũ fideliũ: ne arguanẽ de iusticia eorũ q̄
iustificatos nõ imitanẽ. Caueant futurũ iudiciũ: ne
cũ mundi principe iudicentur: quẽ iudicatũ imitan
tur. CHRY. Uel aliter: Arguet mundũ de pecca
to. i. omnem eorum excusationem abscidet: ꝛ ondet

eos peccasse nō credētes in me:dū videbūt spūssan
cti donatōem ineffabilē īuocato me fieri. AVG.
de questi.no.ꝛ vete.testa. Hoc etiā modo spiritussā
ctus de peccato arguit mundū:quia in nomine sal-
uatoris qui reprobat⁹ est a mūdo virtutes operat⁹ē
Saluator aūt seruata iusticia:nō trepidauit reuerti
ad eū qui se miserat: ꝛ per id ꝙ regressus est ꝓbauit
se inde venisse.vnde sequit:Et de iusticia: q̇a ad pa
trem vado. CHRY.i.ire ad prēm erit argumentū
ꝙ irreprehēsibilē agebā vitam:vt nō possint adhuc
dicere:quoniā hic homo peccator est:ꝛ nō ē ex deo
Rursus quoniā expugnauit aduersariū : nequaq̄ꝫ
autē peccator existēs expugnasset. Non possunt di
cere ꝙ demoniū habeo: ꝛ ꝙ seductor sum. Quoniaꝫ
aūt cōdemnat⁹ est ꝓpter me: sciēt ꝙ cōculcabūt euꝫ
postea: ꝛ resurrectōem meā manifeste sciēt: nō enī
me valēt detinere. AVG.de que.vete.ꝛ no.testa.
Uidētes etiā demones animas de inferis ire ad ce-
los:cognouerūt adiudicatū esse pn̄cipē hui⁹mundi
vt reus fact⁹in causa saluatoris que tenebat amitte
ret. Hec quidē ascendēte saluatore visa sunt:sed su-
perueniente in discipulis spiritussanct⁹palā apteq̄ꝫ
manifesta sunt.

¶ Adhuc multa habeo uobis dice
re:sed non potestis portare modo.
Cū aūt uenerit ille spirit⁹ ueritatis
docebit uos omnem ueritatē. Nō
enī loquetur a semetipō: sed quecū
qꝫ audiet loquet: ꝛ que futura sunt
ānūciabit uob. Ille me clarificabit:
quia de meo accipiet : ꝛ annūciabit
uobis. Omnia q̄cunqꝫ habet pater
mea sūt. Propterea dixi:q̇a de meo
accipiet ꝛ annūciabit uobis.

¶ THEO. Quia supra dixerat domin⁹: Expedit vo-
bis vt ego vadam: iam hoc amplificat dicēs: Adhuc
multa habeo vobis dicere : sed nō potestis portare
modo. AVG. Omnes heretici audacias figmēto
rū suorū quas maxie exhorret sensus humanus:hac
occasiōe eu̾āgelice sn̄ie colorare conāt:quasi hec ipa
sint q̄ tūc discipli portare nō poterāt: ꝛ ea docuerit
spūssc̄ūs: q̄ palā docē atq̄ꝫ p̄dicare spūs erubescit i-
mūd⁹. sed alia sunt mala q̄ portare nō pōt q̄liscūq̄ꝫ
pudor human⁹ : ꝛ alia sunt bona q̄ portare nō pōt
ꝑu⁹sensus human⁹. Ista sunt in corꝑib⁹ ipudicis: il
la remota sunt a corꝑib⁹vniuers. Quis aūt nr̄m au
deat eoꝝ se dicē capacē: q̄ illi cape nō valebāt: ac ꝑ
h̄ nec a me expetēda sūt vt dicāt. Sꝫ dicet aliq̇s: sic
mlti pn̄t qd̄ tūc n̄ poterat petr⁹: sicut mlti pn̄t mar-
tyrio coronari: quod tūc nō poterat petr⁹: p̄serti iā
misso spūsancto: qui tūc nōdū erat missus. Sed nū
q̇d ideo scim⁹que sunt: que dicere voluit: absurdis-
me.n.mihi videt dici tūc nō potuisse portare disci-
pulos: que de altissimis reb⁹inuenim⁹in aplicis lit
teris: que postmodū scp̄ta sunt: nec ea dn̄m dixisse
narrat. ꝑuersaꝝ q̇dem sectaꝝ homines ferre non pn̄t
qd̄ in scp̄turis sanctis de fide catholica reꝑit : sicut
nos ferre nō possum⁹sacrilegas eoꝝ vanitates. q̇d
.n. est ferre nō posse: nisi equo animo nō hr̄e: Quis
aūt fidelis vel etiā cathecumin⁹ anteq̄ꝫ spm̄sanctuꝫ
baptizat⁹accipiat nō equo animo legit atq̄ꝫ audit:
etiā si nō intelligit ea que post ascēsionez dn̄i scp̄ta
sunt: Dicet aūt aliquis : Nihilne spūales viri hn̄t i
doctrina qd̄ carnalib⁹taceāt: ꝛ spūalib⁹eloquant:
Nulla quidē necessitas est:vt aliqua secreta doctri
ne taceant fidelib⁹ꝑuulis: seorsum dicēda maiorib⁹
sꝫ spiritales spūalia carnalib⁹ nō omnīo taceāt ꝓpt
catholicā fidē que omnib⁹p̄dicāda est. nec tamē sic
edisserāt: vt volētes ea ꝑcipe ad intelligētiā: non ca
pacib⁹facili⁹fastidire faciāt in veritate s̄monē: q̄ꝫ i
s̄mone ꝑcipi veritatē. Nō ergo in his dn̄i verbis ne
scio que secreta suscipim⁹: q̄ cū dici a docēte possint
portari a discēte nō possint. Sed ea ipa que i doctri
na religiōis in quorūlibet hoīm noticia dicimus: si
vellet nobis xp̄s dicere: sicut ea dicit angelis suis: q̄
nā homies portare possent: etiā si eēnt spirituales: q̄
les adhuc apostoli nō erāt: Nā vtiq̄ꝫ q̇cq̇d de crea
tura sciri pōt: min⁹ē ipo creatore: ꝛ q̇s eū tacet. quis
aūt viuēs in hoc corꝑe posset oēm cognoscere veri
tatē: cū dicat apl's: Ex parte scim⁹. Sed q꞉ ꝑ spm̄sā
ctū fit: vt ad ipam quoq̄ꝫ plenitudinē veniamus: de
qua idē dicit apl's: Tūc aūt facie ad faciē. Nō qd̄ ē
in hac tm̄ vita dn̄s nobis ꝓmisit dicēs: Cū aūt vene
rit ille spūs veritatis: docebit vos oēm veritatē: vel
deducꝫ vos in oēm veritatē: quo verbo intelligim⁹
ei⁹nobis plenitudinē in vita alia reseruari. Ipe auteꝫ
spūssanct⁹ ꝛ nūc docet fideles: q̄ta q̇sq̄ꝫ pōt capere
spiritalia: ꝛ in eoꝝ cordib⁹desideriū maius accēdit
DIDY. Uel hoc dicit ꝙ auditores verboꝝ ei⁹ nō-
dū fuerāt oīa ꝯsecuti: que postea ꝓ noīe ei⁹sufferre
poterāt: sed aliqua tradēs eis: illa que maiora erant
in posterū distulit: que tūc nō poterāt nisi p̄mit⁹ in
capite nostro magisteriū ꝛ forma crucis preiret. Ad
huc etiā typo legis ꝛ vmbre ꝛ imaginib⁹fuiētes nō
poterāt veritatē cui⁹ vmbrā lex portabat inspicere.
Cū aūt venerit spūs veritatis: diriget vos in oēm ve
ritatē sua doctrina ꝛ istitutōe nos trāsferēs a mor-
te littere ad spm̄ viuificātē: in quo solo oīs scp̄ture
veritas posita est. CHRYSO. Quia ergo dixerat:
Nūc non potestis portare: tūc autem poteritis. Et
quoniā spiritussanct⁹ ducet vos in omnē veritateꝫ:
ne hoc audiētes maiorē spiritūsanctū existimēt sub
iūgit: Non enī loquet a semetipo: sed quecūq̄ꝫ audi
et loquet. AGV. Simile est hoc ei quod de seipo
dixit: Non possum a meipso facere quicq̄ꝫ: sed sicut
audio iudico: sed illud s̄m hoīem posse accipi dici-
mus. Cum igit spūssanct⁹ nulla susceptōne cuiusq̄ꝫ
creature creatura sit factus : quomodo de illo hoc
intelligendū est: Sic itaq̄ꝫ debem⁹accipe: vt intelli
gam⁹nō eum esse a seipo. Nam fili⁹de patre nat⁹ē:
ꝛ spūssanct⁹de patre ꝓcedit. Quid autē illic intersit
inter ꝓcedere ꝛ nasci: ꝛ longū est disserere: ꝛ temera
rium diffinire. Audire autē illi scire est: scire vo esse.
Quia ergo nō est a semetipo: sed ab illo a quo ꝓce-
dit: a quo illi est eēntia: ab illo scia: ab illo igit audi-
entia. Semꝑ itaq̄ꝫ audit spūssanct⁹: q꞉ semꝑ scit: ab
illo ḡ audiuit audit ꝛ audiet: a quo ē. DIDY: Aut
ergo: Nō loq̇t a semetipo. h̄ ē: nō sine me: ꝛ sine meo
ꝛ pr̄is arbitrio: q̇a nō ex se est : sed ex patre ꝛ me est.

Hoc.n.ipm q subsistit ⁊ loquit̃:a patre ⁊ a me illi ē
Ego v̾itatē loquor.i.inspiro q̄ loquor: siq̇dē spūs ve
ritatꝭ ē.Dicē aūt ⁊ loq̇ i trinitate:nō fm ɔsuetudinē
nrām accipiēdū ē:ſꝫ iuxta formā incorpaliū nāꝛ: ⁊
maxie trinitatꝭ:q̄ volūtatē suā inserit cordib⁹credē
tiū: ⁊ eorū q̄ audire eā sunt digni. Loq̇ ḡ prēm ⁊ au
dire filiū eiusdē nature ī prē ⁊ filio ɔsensusq꜠ signi
ficatio ē.Spūs v̾o sanct⁹q̄ ē spūs v̾itatꝭ: spūsq꜠ sapi
entie:nō pōt filio loquēte audire q̄ nescit: cū hipluꝫ
sit qō pfert̃ a filio.i.pcedēs v̾itas a v̾itate:cōsolator
manēs a ɔsolatore:de⁹ de deo spūs v̾itatis pcedens
Deniq꜠ ne q̇s illū a pās ⁊ filij voluntate ⁊ societate
discernēt:scptū ē:Sed q̄ audiet loq̄t̃. AGV.iii.de
tri. Nō aūt hic efficit̃ vt minor sit spūssanct⁹:ſꝫ h̄.n.
dictū ē q de prē pcedit. AVG.sup ioh. Nec moue
at q v̾bū futuri tpis positū ē. Illa q̇ppe audiētia sē
piterna ē:q꜠ sēpiterna sciētia. In eo aūt q sempiter
nū ē:sine initio ⁊ sine fine cuiuslibet tpis v̾bū pōat̃:
q̄uis.n.nā illa imutabilis nō recipiat fuit ⁊ erit:sed
tm̄ ē.nō tm̄ mēdaciter dicim⁹: fuit ⁊ ē ⁊ erit.fuit:q̇a
nūq̄ defuit.erit:q꜠ nūq̄ deerit.est: q꜠ sp̄ ē DIDY.
Per spm̄ etiā veritatꝭ futuroꝛ sanctꝭ viris scia certa
ɔcedit̃.Unde ⁊ pph̄e h̄ eodē repleti spū pnūciabāt
⁊ q̄si pn̄tia ītuebāt̃ q̄ erāt deīceps secutura.uñ seq̄t̃:
Et q̄ vē.sunt annū.vobis. BED.Cōstat q̇a multi
spūssancti gr̄a repleti:q̄ ventura erāt agnouerūt.Sꝫ
q꜠ mlti varijs coruscāt v̾tutib⁹:nec tm̄ q̄ vētura sunt
agnoscūt.pōt hic s̄mo sic accipi:Que vētura sūt vo
bis annūciabit.i.gaudia vobis celestꝭ patrie ad me
moriā reducet.Uētura v̾o aplīs nūciauit: mala.s.q̄
p ɔfessiōe xp̄i erāt passuri: ⁊ bona q̄ p eisdem malis
erāt pcepturi. CHRY.Eleuauit igit̃ p h̄ eoꝛ mētē
cū ad nihil ita auidū sit humanū gen⁹ vt ad sciēduꝫ
futura.ab hac igit̃ eruit solicitudine:ostēdēs q̄m fu
tura eis picula pdicet:vt nō incidāt non obsuātes.
Deīde ondēs q̄m dixerit oēm v̾itatē:in quā spūssan
ct⁹ adducet subiungit:Ille me clarificabit. AVG.
Quia.s.diffundēdo ī credētiū cordib⁹ charitatē spū
alesq꜠ faciendo declarauit eis:q̄lr prī fili⁹ eēt eq̄lis
quē s̄m carnē p̄us tm̄mō nouerant: ⁊ hoiem sic ho
mines cogitabāt. Uel certe:q꜠ p ipaꝫ claritatē fidu
cia repleti ⁊ timore depulso: annūciauerūt hōibus
xp̄um:ac sic fama eius diffusa est toto orbe terrarū.
Qō.n. facturi erāt ī spūscō h̄ eūdē spm̄ dixit esse fa
ctuꝝ. CHRY.Et q꜠ dn̄s dixerat:Mgr̄ vr̄ vn⁹ē xp̄s
vt ⁊ spūsscūs suscipiat̃ ab eis subiūxit: Quia de meo
acci. ⁊ annū.vobis DIDY. Accipe h̄ vt diuine na
ture ɔueniat itelligēdū ē.quō.n.fili⁹ dās nō p̄uatur
his q̄ tribuit:neq꜠ cū dāno suo imptit̃ alijs: sic ⁊ spi
ritussanct⁹nō accipit qō ante nō habuit.Si.n.p̄us
qō nō habebat accepit: trāslato in aliū munere va
cu⁹largitor effectus est.Sic igit̃ spiritūsanctū a filio
accipe id qō sue nature fuerat cognoscēdū ē:⁊ non
aliā dātē ⁊ accipiētē: sed vnā significare substātiaꝫ.
Siquidē ⁊ fili⁹eadē a patre suscipe dicit̃:in quibus
ipe subsistit. Neq꜠.n.quid aliud est fili⁹exceptis his
que ei dant̃ a patre: neq꜠ alia est spūssancti substan
tia p̄ter id qō ei dat̃ a filio. AVG. Nō aūt pptera
sicut quidā heretici putauerūt: minor est filio spiri
tussanctus:quia fili⁹accipiat a patre:spūssanctus a
filio:quasi quibusdā gradib⁹naturaꝛ. Unde ipse q̄
stionē soluēs cur hoc dixerit explanat dicēs:Oia q̄

habet pater mea sunt:propterea dixi vobis:quia de
meo accipiet: ⁊ annūciabit vobis. DIDY.q.d. Lu
cꝫ a patre pcedat spūs veritatis:tm̄ quia oīa que ha
bet pater mea sunt: ⁊ ipe prīs spūs me⁹est: ⁊ de meo
accipiet. Caue aūt ne cū ista dicūt̃:putes rē esse ali
quā ⁊ possessiōem que a patre habeat̃ ac a filio. ve
rum que habet pater iuxta substātiā.i.eternitatem:
immutabilitatē:bonitatē:hec eadē habet ⁊ filius.
Procul hinc absint dialecticoꝛ tēdicule:dicūt eniꝫ
Ergo ⁊ pater est filius.Si aūt dixisset:Omnia que
cūq꜠ habet de⁹mea sunt:haberet occasiōem impie
tatis cōsurgendi.cū vero dixerit:Omnia que habet
pater mea sunt: patris nomine se filiuꝫ declarauit.
paternitatē qui fili⁹erat nō vsurpauit:q̄uis ⁊ ipe p
adoptōnis grām multorū sanctorū sit pater. HY
LA.viii.de tri. Nō ergo in incerto domin⁹reliquit
vtrū ex patre an ex filio spūs paraclyt⁹esse putetur.
a filio eniꝫ accepit q ab eo mittit̃: ⁊ a patre pcedit.
Et interrogo vtrū idipm sit a filio accipe qō a patre
pcedere. Certe idipm atq꜠ vnū esse existimabit̃ a fi
lio accipe:quod si accipet a patre.cū.n.ait: Omnia
quecūq꜠ habꝫ pater sua esse. ⁊ iccirco dixisse de suo
accipiendū esse:docet etiā a patre accipiēda: a se tm̄
accipi:quia omīa que patris sunt sua sunt. Non hꝫ
hec vnitas diuersitatē:nec differt a quo acceptū sit
quod datū a patre:datū referat̃ a filio.

¶ Modicū ⁊ iā nō uidebitis me: ⁊
iteruꝫ modicū ⁊ uidebitis me: quia
uado ad patrē. Dixerūt ergo ex di
scipulis eius ad inuicē: Quid ē hoc
quod dicit nobis: modicū ⁊ nō uide
bitis me: ⁊ iterum modicum ⁊ uide
bitis me: ⁊ q꜠ uado ad patrē? Dice
bāt ergo: Quid ē hoc q dic̄ nob mo
dicum? Nescim⁹ qd loquitur. Co
gnouit aūt iesus: q꜠ uolebāt eū inter
rogare: ⁊ dixit eis: De hoc queritis
inter uos q꜠ dixi: modicū ⁊ nō uidebi
tis me: ⁊ iteruꝫ modicū ⁊ uidebitis
me. Amē amen dico uobis: q꜠ plo
rabitis ⁊ flebitis uos: mūd⁹ āt gau
debit. Uos aūt ɔtristabimi: ſꝫ tristi
cia uestra uertetur in gaudiū. Mu
lier cū parit tristiciā habet: q꜠ uenit
hora ei⁹. Cum aūt peperit pueruꝫ:
iam non meminit presure propter
gaudium: quia natus est homo in
mundum. Et uos igitur nunc qui
deꝫ tristiciam habetis. Iterum au
tē uidebo uos ⁊ gaudebit cor uestrū
⁊ gaudiū ur̄m nemo tollet a uobis.

CHRY. Postq̃ dominꝰ discipulos relevavit p
ea que de spũsancto pmisit: rursus eorũ oppssit sen/
sum dicẽs: Modicũ ⁊ iaȝ nõ videbitis me. Hoc aũt
facit: vt assuefaciat eos per tristium auditõeȝ: bene
ferre suã separatõem. eam enĩ que dolet animã ⁊ a
tristicia multa detinet: nihil ita cõsueuit quietare:
vt que tristiciã pariũt vba reuoluta ↄtinue BED.
Dicit enĩ: Modicũ ⁊ iaȝ nõ videbitis me. quia tẽtꝰ
est nocte illa a iudeis: ⁊ in mane crucifixꝰ ⁊ sepultꝰ
ab humanis est seclusus obtutibus. CHRY. Si ve
ro quis diligẽter scrutabit̃ hoc cõsolatõis est dicere
Quoniã ad prẽm vado. Hoc enĩ est ostẽdere q̃ nõ
perierit: sed mors eiꝰ trãslatio fit: ⁊ aliã cõsolatiõem
eis imposuit cũ adiecit: Et iterũ modicũ ⁊ videbitis
me: ostendẽs qm̃ ⁊ redibit ⁊ in pauco erit separatio ⁊
cõtinua que cũ eis coexistẽtia. AVG Hec autem
verba dñi obscura erãt discipulis: anteq̃ id quod di
cit esset impletũ. vnde sequit̃. Dixerunt ergo ex disci
pulis eiꝰ ad inuicẽ: quid ẽ hoc qd̃ dicit nobis: Modi
cũ ⁊ nõ videbitis me: ⁊ iterũ modicũ ⁊ videbitĩ me:
quia vado ad prẽm. CHRY. Hoc aũt nõ intellige
bant: aut ꝑpter tristiciam que amouebat a mẽte eo
rũ ea que dicebant̃: aut ꝑpter manifestatiõeȝ eoꝝ q̃
dicebãt̃: iccirco videbat̃ eis duo ↄ̃ria ponẽ ñ existẽtia
ↄ̃ria. Si enĩ videbimꝰ te aiũt: quomodo vadis: si vo
vad.s. qualiter te videbimꝰ: ꝑpterea dicũt: Quid est
hoc quod dicit nobis Modicũ: nescimꝰ quid loq̃t̃

AVG. Nã in pcedẽtibꝰ q: nõ dixerat Modicuȝ:
sed dixerat Ad prẽm vado: apte illis visus est loqui
Nũc ergo quod illis tũc obscurũ fuit: ⁊ mox mani
festũ est: iam nobis vtiq̃ manifestũ est. Post paulu
lum enĩ passus est: ⁊ nõ viderũt eũ: rursus post pau
lulũ resurrexit ⁊ viderũt eũ. dicit aũt: Et iam videbitĩ
me. q̃a .s. mortalẽ xp̃m vlteriꝰ nõ viderẽt. ALCV.
Vel aliter: Modicũ tempꝰ est futurũ: quo nõ vide
bitis me. i. illud triduũ: quo in sepulchro quieuit: et
iterũ est modicũ futurũ tempꝰ quo videbitis me. i. il
li. xl. dies: in quibꝰ eis sepiꝰ post passiõem suã vsq̃ ad
tempꝰ ascẽsiõis sue apparuit. ⁊ ideo illo modico tẽ/
pore videbitis me: Quia vado ad prẽm. q: nõ semp ĩ
terra corꝑaliter sum mãsurus: sed per humanitateȝ
quã assumpsi ascẽsurus in celũ. Sequit̃: Cognouit
aũt iesus quia volebãt eũ interrogare ⁊ dixit eis: De
hoc queritis inter vos: q: dixi vobis: Modicũ ⁊ nõ
videbitis me. Amẽ amẽ dico vobis: q: plorabitis et
flebitis vos. Ignorantiã ipsorũ pius magister intel/
ligens sm̃ illorũ dubitatõem respõdit: quasi expositurus quid esset quod dixit. AVG. Quod sic acci
pi potest: quia cõtristati sunt discipuli de morte do
mini: ⁊ cõfestim de resurrectõe letati. Mũdus aũt
quo noĩe significati sunt inimici a quibꝰ xp̃s occisus
est. tũc itaq̃ letati sunt occiso xp̃o: qñ sunt discipuli
cõtristati. vnde sequitur: Mundꝰ autẽ gaudebit: vos
aũt cõtristabimini: sed tristicia vestra vertet̃ in gau/
diũ. ALCVI. Sed ⁊ cũctis fidelibꝰ cõuenit h̃ ser/
mo dñi: qui per lachrymas pressurasq̃ presentes ad
gaudia eterna contẽdũt. Flentibꝰ aũt iustis: mun/
dus gaudet: quia in p̃nti delectant̃: alteriꝰ vite nul/
la gaudia sperãtes. CHRY. Deĩde ostẽdẽs quoniã
tristicia parit gaudiũ: ⁊ qm̃ tristicia breuis. Leticia
vero infinita est: ad exemplũ venit mũdanũ dicens:
Mulier cum parit tristiciã habet: quia venit hora

e ns. Cum autẽ peperit puerũ: iam nõ meminit p̃s
sure ꝑpter gaudiũ q: natus est homo in mũdum.

AVG. Ista similitudo ad intelligenduȝ nõ videt̃
esse difficilis. qm̃ cõparatio eius in pmptu est eodẽ
ipo exponẽte cur dicta sit. Nam sequit̃: Et vos igit̃
nũc q̃dem tristiciã habetis. Iterũ autẽ videbo vos:
⁊ gaudebit cor vestruȝ. Parturitio quippe tristicie:
partꝰ autẽ gaudio ↄparat̃: quod tũc magis esse con
sueuit quãdo nõ puella sed puer nascit̃. quod vero
subdit: Et gaudiũ vestruȝ nemo tollet a vobis: quia
gaudiũ ipsorũ ipse iesus est: significat quod ait aplꝰs:
Christꝰ resurgẽs ex mortuis iaȝ nõ morit̃ CHRY.
Significat etiã predicto exemplo qm̃ soluit ipse mor
tis pressuras ⁊ nouũ hoiem regenerans esse fecit: ⁊
nõ dixit qm̃ nõ erit ei tribulatio: sed neq̃ meminit
eius: tantũ est quod succedit gaudiũ: ita erit ⁊ san/
ctis. Et nõ dixit: Quoniã natus est puer: sed quoniã
homo: occulte suã resurrectõem insinuãs AVG.
De futurĩ visiõe ⁊ gaudio: que superiꝰ dicta sunt me
lius existimo intelligi: Modicũ ⁊ iam nõ videbitis
me. Modicũ enĩ est hoc totũ spaciũ: quo p̃sens per
uolat seculũ. ideo nãq̃ addidit: Quia vado ad prẽm
quia ad superiorẽ sentẽtiã referẽdũ est vbi ait: Mo
dicũ ⁊ iam nõ videbitis me. Non ad posteriorẽ vbi
ait: Modicũ ⁊ videbitis me. Eundo quippe ad pa/
trem facturus erat vt eum nõ viderẽt. illis ergo ait:
Modicũ ⁊ iam nõ videbitis me. Qui eum tũc cor/
poraliter videbãt: quia iturꝰ erat ad patrẽ: ⁊ eum de
inceps mortales visuri nõ erant: qualẽ cum ista lo/
quebat̃ videbãt. quod vero addidit: Et iterũ modicuȝ
⁊ videbitis me: vniuerse pmisit ecclesie. Hoc auteȝ
modicũ longũ nobis videt̃: quoniã adhuc agit̃ cum
finitũ fuerit: tũc sẽtiemꝰ q̃ modicũ fuerit. ALCV.
Mulier aũt sancta ecclesia est: ꝑpter fecũditatẽ bo
norũ opiũ: ⁊ quia spirituales deo filios generat. Hec
mulier dũ parit. i. dũ in mũdo virtutũ pfectibꝰ insi/
stit: dum vndiq̃ tentat̃ ⁊ affligit̃: tristiciã habet de
hoc: quia venit hora eius vt patiat̃: q̃a nemo carnẽ
suã odio habuit. AVG. Nec tñ in huiꝰ gaudij ptu
ritiõe sine gaudio tristes sumꝰ: sȝ sicut aplꝰs ait: Spe
gaudẽtes: q̃a ⁊ ipa mulier pturiẽs cui cõpati sumꝰ:
plꝰ gaudet de mox futura ple: q̃ tristis est de p̃senti
dolore. ALCV. Sed cũ pepit. i. cũ deuicto laboꝝ
certamie ad palmã puenerit: iaȝ non memĩt p̃ssure
p̃cedẽtĩ ꝑpter gaudiũ pcepte retributiõis: Quia na
tus est homo in mũdum. Sicut .n. mulier nato ĩ h̃
mũdo hoĩe letat̃: ita ecclesia nato ĩ vitã etnã fideliũ
populo exultatõe repletur. BED. Nec nouum
debet videri si natus dicat̃ qui ex hac vita migrau
rit. Sicut enĩ consuete nasci dicitur: cuȝ q̃s de vtero
matris pcedens ĩ hãc lucẽ ingreditur: ita põt natus
appellari: q̃ solutus a vinculis carnis ad lucẽ eternã
sublimat̃. Unde sanctorũ solẽnia: nõ funebria sed
natalicia vocant̃. ALCVI. Quod aũt dic: Iterũ
videbo vos. i. assumã vos ad meipm̃: vel Iterũ vide
bo vos. i. iterũ vidẽdꝰ apparebo: ⁊ gaudebit cor vr̃m

AVG. Hũc ei totiꝰ laboris sui fructũ ecclesia nũc
pturit desiderãdo: tũc est paritura cernẽdo. Et ideo
masculũ quoniã ad istũ fructũ cõtẽplatõis cuncta
officia referũt̃ actiõis: solꝰ enĩ liber est q̃ ꝑpter se ap
petit̃: nõ refert̃ ad aliud: huic seruit actio. Ad h̃ enĩ
refert̃ q̃cq̃d bene agit̃ ibi est finis qui sufficit vobis:

etern⁹ igit erit. Neq; eni finis nobis sufficit: nisi cuius null⁹ ē finis. De hoc igit qd̄ sufficit nobis rectissime audimus: Gaudiū vestrū nemo tollat a vobis.

Et in illo die me nō interrogabitis quicq̄z. Amē amē dico uobis: si quid petieritis patrē in nomie meo dabit uobis. Usqz modo nō petistis quicq̄z in nomine meo. Petite ⁊ accipietis: ut gaudiū uestrū sit plenū. Hec in pu̧erbijs locut⁹ sum uobis Uenit hora cū iam non in pu̧erbijs loquar uobis: sed palā de pr̄e meo annūciabo uobis. In illo die i noie meo petistis. Et nō dico uobis: qa ego rogabo prēz de uobis. Ipse eni pater amat uos: qz uos me amastis ⁊ credidistis: qa a deo exiui. Exiui a patre ⁊ ueni in mundū: iterū relinquo mundū: ⁊ uado ad patrem.

CHRY. Rursus ondit dn̄s q̄ expedit eū abire cū dicit: Et in illo die me nō rogabitis quicq̄. AVG. Hoc verbū quod est rogare: nō solū petere: veruz et interrogare significat: ⁊ grecum euāgeliū vnde hoc trāslatū est: tale habet verbū qd̄ vtrūq; possit intelligi. CHRY. Dicit ergo: Et in illo die. s. cū resurrexero: Me nō rogabitis q̄cq̄. i. nō dicetis. Onde nobis prēm ⁊ quo vadis: qm̄ scietis p̄ spm̄sanctū. vel Nō rogabitis me. i. nō indigebitis mediatore ad ipetrādū: sed sufficiet nomē meū qd̄ inuocātes oīa accipietis. vnde sequit: Amē amē di. vo. siq̄d petie. pa. in no. meo da. vobis. Ondit aūt nois virtutē: si nō vis⁹ neq; rogat⁹: sed noiat⁹ solū apud prēm facit mirabilia. nō ergo ait: Existimetis q̄a de reliquo nō ero vobiscū: vos derelictos esse. nomē eni meū maiorē dabit vobis securitatē. vnde sequit: Usq; mō nō peti. q̄c. in no. me. peti. ⁊ acci. vt gau. ve. vestrū sit plenum

THEO. Alacritas. n. vestra tūc erit integerrima: cum ad vota vobis petita succedēt. CHRY. Quia igit obūbrata erāt que dicta sunt subiūxit: Hec i p̄. lo. sum vo. ve. ho. cū iam non in p̄uer. lo. vobis. i. erit temp⁹ qm̄ scietis oīa manifeste. dicit aūt resurrectionis tēpus: Sz palā de pr̄e meo annūci. vobis. Eteni xl. dieb⁹ disputauit cū eis cōgregatis loquēs de regno dei: Et nūc inq̄t in timore existes non attēditis his que dicūt. tūc aūt resuscitatū vidētes: poteritis palā oīa dicē. THEO. Adhuc p̄bet illis fiduciaz: qm̄ recipiēt i tētatiōib⁹ auxiliū desup̄ cū subdit: In il. die in no. me. petetis. ⁊ adeo assero vobis prēm facere q̄ neq; interuētu meo vlteri⁹ indigebitis. vnde subdit: Et nō di. vo. qz ego roga. pa. p̄ vo. ipe. n. pat amat vos. Porro ne resiliāt a dn̄o: velut eo vlteri⁹ nō egētes subiungit: Quia vos me amastis. q. d. Ob hoc diligit vos pater: qz vos me dilexistis. cū itaq; excideritis ab amore meo: cōfestim ⁊ a paterno decideritis. AGV. Sed nūq̄d ideo amat ille: quia nos amamus: an potius qz ille amat: ideo nos amam⁹: hoc ipe euāgelista in ep̄la sua dicit: Nos diligam⁹: qz ipe p̄or dilexit nos. Amat ergo nos pr̄: quia nos amam⁹ filiū. cū a patre ⁊ filio accepim⁹ vt ⁊ patrem amem⁹ ⁊ filiū. Amauit ipe qd̄ fecit: sz nō in nobis faceret qd̄ amaret: nisi ante q̄z id faceret nos amaret.

HYLA. vi. de tri. Caret etiā apud prēm intercessionis necessitate p̄fecta de filio fides: q̄ qd̄ a deo exierit credat atq; amat: ⁊ p̄ seipam iā ⁊ audiri meret ⁊ amari: natū ex deo filiū missūq; cōfessa. vn̄ seq̄t: Et credi. qz a de. exiui. Natiuitas itaq; ei⁹ ⁊ aduēt⁹ ondit cū subdit: Exiui a pa. ⁊ ve. in mundū. Alterz in dispēsatōe: alterz in natura est. A patre. n. venisse et a deo exisse: nō est significatōnis eiusdē: cū aliud sit a deo in substātiā natitatis exisse: aliud a pr̄e in hunc mūdū ad ɔsummāda salutis nr̄e sacramēta venisse. Cū aūt exire a deo sit ex natitate subsistē: q̄d aliō q̄z de⁹ esse posset? CHRY. Quia v̄o resurrectōis s̄mo nō modicū eos mitigabat: ⁊ cū hoc audire q̄ a deo exiuit: ⁊ illuc vadit: cōtinue ea circūuoluit. vn̄ seq̄t: Iterz reli. mun. ⁊ va. ad prēm. Nā hoc q̄dē certificabat qm̄ recte in ip̄m credebāt: hoc v̄o qm̄ sub munitiōe ei⁹ futuri erāt. AVG. Exiit eni a pr̄e: qz de patre est. in mūdū venit: qz mūdo suuz corp⁹ ostendit. Mūdū reliq̄t corp̄ali discessiōe: p̄rexit ad prēz hois ascēsiōe: nec mūdū deseruit p̄n̄tie gubernatōe: quia sic in mūdū venit exiens a patre: vt nō desereret patrez. Sed dn̄m iesum xp̄m postea q̄z resurrexit: ⁊ interrogatuz legimus ⁊ rogatū. nam interrogat⁹ est a discipulis ascensur⁹ in celū quādo regnū restitueret israel. Rogat⁹ est a stephano cuz esset in celo: vt spiritū eius susciperet. Et quis audeat dicere rogādū nō esse immortalē: rogari debuisse mortalē? puto ergo quod dicit: In illa die me nō rogabitis quicq̄: nō ad illud temp⁹ referendū esse quo resurrexit: sed ad illud quādo videbim⁹ eum sicuti est: que visio nō tēporalis vite est sed eterne: vbi iam nihil rogem⁹: nihil interrogem⁹: quia nihil desiderandū remanebit nihil querendū latebit. ALCVI. Sic ergo dicit: In futuro me nō rogabitis quicq̄. sed interim dū in peregrinatōne huius miserie cōuersamini: si petieritis prēm dabit vobis. vnde subdit: Amen amen dico vobis: siquid petieritis patrē in nomie meo dabit vobis. AVG. Hoc quod ait: Siquid: nō quodlibet intelligit: sed aliquid quod non in beate vite cōparatōne sit nihil. Non autē petit in noie saluatoris quicquid petit cōtra ratōem salutis. nō enim sonū litterarū aut syllabarū: sed quod sono recte ac veraciter intelligit hic accipiēdū est cū dicit: In nomine meo. vnde qui hoc sentit de christo qd̄ nō est de vnico filio dei sentiēdū: nō petit in ei⁹ noie. Qui v̄o quod est de illo sentiēdū sentit. ipe in ei⁹ nomie petit: ⁊ accipit quod petit si nō cōtra suā salutē sempiternā petit: accipit aūt quādo debet accipe. Quedā eni nō negant: sed vt congruo dent tp̄e differūt. Ita sane itelligēdū est quod ait Dabit vobis: vt ea beneficia significata sciant: his verbis que ad eos q̄ petunt p̄ope pertinēt. Exaudiunt quippe omnes sancti pro seipsis: nō autē pro omnibus: quia non vnicuiq; dictū est Dabit: sed Dabit vobis. Qd̄ autez sequit: Usq; modo nō petistis q̄cq̄ in nomie meo: duobus modis itelligi potest. Uel quia in nomine

meo nō petistis: quod nomē nō sicut cognoscendū est cognouistis: vel Nō petistis ꝗcꝗ̄. qm̄ in ꝯpatiōe rei quā petere debuistis p nihilo hn̄dū ē qd̄ petistis Ut igit̄ in noīe eiꝰ nō nihil: sed gaudiū plenū petāt subdit: Petite ⁊ accipietis: vt gaudiū vr̄m sit plenū hoc qd̄ dicit Gaudiū plenū: nō carnale sed spiritale gaudiū est. ⁊ qm̄ tātū erit vt aliq̄d ei iā nō sit addēdū tūc erit plenū. AVG. i. de tri. Hoc aūt est plenū gaudiū vr̄z quo ampliꝰ nō est: frui deo: trinitate: ad cuiꝰ imaginē facti sumus. AVG. sup ioh. Quicq̄d ergo petit̄ qd̄ ptinet ad h̄ gaudiū ꝯsequēdū: hoc est in noīe xp̄i petēdū. Isto. n. bono in petēdo pseuerātes sanctos suos neq̄q̄ mīa diuina fraudabit. Quicq̄d aūt aliō petit̄ nihil petit̄: nō q2 nl̄la res ē: sꝫ q2 i tāte rei cōpatōe q̄cq̄d aliud ꝯcupiscit̄ nihil ē. Seq̄t̄: Hec in puer. lo. sum vo. ve. ho. cū iā nō in puer. lo. vo. sed pa. de pa. annū. vobis. Possem dicere hāc de q̄ loq̄tur horā futurā sciri intelligi: vbi videbimꝰ palā qd̄ aplus dicit: facie ad faciē: vt qd̄ ait: Hec in puerbijs locutꝰ sum vobis: hoc sit qd̄ ab aplo dictū ē: Uidemꝰ nunc p speculū in enigmate. Annūciabo aūt vobis q2 p filiū pr̄ videbit̄. neq3. n. prēm q̄s cognoscit nisi filiꝰ: ⁊ cui voluerit filius reuelare. GRE. xxx. mo. Palā quippe de patre annūciare se asserit: q2 p patefactā tūc maiestatis sue spēm: ⁊ quō ipe gignēti nō ipar ostēdat: ⁊ quō vtroq3 spūs vtriq3 coeternꝰ pcedat ostēdet. AVG. Sed illū sensum videt̄ ipedire qd̄ sequit̄: In illo die in noīe meo petetis. In futuro. n. seculo q̄d petiturī sumꝰ qn̄ satiabit̄ in bonis desideriū nr̄m: petitio nāq3 alicuiꝰ est indigētie. Relinquit̄ itaq3 vt intelligat̄ iesus discipulos suos de carnalibꝰ vel aīalibꝰ se spūales eē facturū. Homo aūt aīalis sic audit q̄cūq3 audit de dei natā: vt aliud q̄ corpꝰ cogitare nō possit. Ideo puerbia illi sunt que cūq3 dicta sapiētie de icorpea immutabiliq3 substātia: non q2 tanq̄ puerbia deputet: sed q2 sic cogitat q̄mō qui puerbia solēt audire neq3 intelligere. Cum vo spūalis cepit oīa diiudicare. etiā si i hac vita velut p speculū ⁊ ex pte pspicit: tn̄ nullo corpis sensu: nulla imaginaria cogitatōe: sed mētis certissima intelligētia capit deū nō corpꝰ eē: sed spm̄. Ita palam de patre annūciāte filio vt eiusdē substātie ꝯspiciat̄ ⁊ ipe qui annūciat: tūc in eiꝰ noīe petūt qui petunt: quia in sono eiꝰ noīs nō aliud q̄ res ipa est que hoc nomie vocat̄ intelligūt. Di pōt cogitare dn̄m nr̄m iesum xp̄m inq̄tū homo est p nobis interpellare patrē: inq̄tū deꝰ est nos exaudire cū prē: quod eum significasse arbitror: vbi ait: Et nō dico vobis q2 ego rogabo prēm p vobis. Ad hoc quippe intuēdū quomodo non rogat patrē filius: sed simul exaudiant rogātes pater ⁊ filius: non nisi spiritalis oculus mētis ascendit.

¶ Dicunt ei discipuli eiꝰ: Ecce nūc palam loqueris: ⁊ puerbiū nullum dicis. Nunc scimus: quia scis oīa: ⁊ non opus est tibi ut quis te iterroget. In hoc credimus: q2 a deo existi. Respondit eis iesus: Modo creditis. Ecce uenit hora ⁊ iā uenit ut dispergamini unusquisq3 in propria ⁊ me solum relinquatis: ⁊ non sum solus: quia pater mecū est. Hec locutus sum uobis: ut in me pacem habeatis. In mundo pressurā habebitis: sed ꝯfidite: ego uici mūdū.

¶ CHRY. Quia discipulos hec maxime respirare fecit q2 erāt patris amici: ppterea dicūt se cognoscere q2 oīa nosset. vnde sequit̄: Di. ei disci. eius: Ec. nūc pa. lo. ⁊ puer. nul. dicis AVG. Cū aūt adhuc pmittat̄ futura illa hora in qua sine puerbijs locuturꝰ ē: cur isti hoc dicūt: nisi quia illa que sciūt ipsis nō intelligētibꝰ esse puerbia: vsq3 adeo non intelligūt: vt nec saltē nō se intelligere intelligāt. CHRY. Qm̄ autē ad id quod in eoꝝ mente erat respōdit subdūt: Nūc scimꝰ qm̄ scis omia. Uides qualiter impfecte se habebāt: qui post tot ⁊ tāta demōstrata dicūt: Nunc scimus. ⁊ hoc dicūt tanq̄ ei quādā gratiā tribuētes Et nō est opus tibi vt quis te interroget. hoc est antēq̄ audias nosti ea que scādalizāt nos: ⁊ quiescere nos fecisti dicēs: Quoniā pater vos amat. AVG. Quid ergo vult sibi: q2 ei quē sciebāt nosse omia: cū dicere debuisse videant̄: Nō est opꝰ tibi vt q̄cq̄ interroges: dicēdū potiꝰ putauerūt: Nō est opꝰ tibi vt quis te interroget. Quod vtrūq3 legimꝰ factū: ⁊ interrogasse. s. dn̄z ⁊ interrogatū fuisse. Sed h̄ cito soluitur: qui hoc nō ei: sed illis potiꝰ opꝰ erat quos interrogat: vel a quibꝰ interrogabat̄. Neq3 eni aliquos ille interrogabat: ut ab eis aliquid disceret: sed eos potiꝰ vt doceret: ⁊ qui interrogabāt eū volētes ab eo aliquid discere illis pfecto id opꝰ erat: vt scirent ab eo aliqua: qui nouerat omnia. Ille aūt nō opus habebat: ut q2 ab eo scire quisq3 vellet. p ipsiꝰ cognosceret interrogatōem: quia priusq̄ interrogaret̄: interrogatoꝝ nouerat volūtatē. Preuidere aūt cogitationes hominū: magnū domino nō erat: sed magnū puulis erat qui subdūt: In hoc credimꝰ quia a deo existi. HYLA. vi. de tri. Per id eni credūt q2 a deo exijt: quia ea que dei sunt agit. nā cū dominꝰ vtrūq3 dixisset: A deo exiui: ⁊ a patre veni in hūc mūdū: nihil admiratōis in eo habuerūt: quod frequēter audierāt. vnde nō addūt: A patre venisti in hūc mundum. sciebāt eni a deo missum; ⁊ exisse tamē a deo nesciebāt. Inenarrabilē vero illam filij natiuitatē p virtutē dicti istius intelligētes: tunc primū ceperūt aduertere: cum illum sine prouerbijs profiterent̄ eē locutū. Non eni per cōsuetudinē humani ptus deus ex deo nascit̄: cuius a deo exitio potiꝰ q̄ ptus est Est eni vnꝰ ex vno: nō est portio: nō est defectio: nō est diminutio: nō deriuatio: nō est ptēsio: nō passio sed viuētis nature ex viuēte natiuitas est. Deꝰ ex deo exiens est: non creatura in dei nomē electa: non vt esset cepit ex nihilo: sed exijt a manēte: ⁊ exisse significatōem habet natiuitatis: nō ichoatōis. AGV. Deniq3 de ipsa eoꝝ etate adhuc scd̄m interiorē hominē parua ⁊ infirma eos admonet. vnde subditur Respondit eis iesus: Modo creditis. BED. Quod duobus modis pronunciari potest affirmando: scilicꝫ et insultando. Si insultando; hic est sensus:

tardiꝰ ad credẽdũ exigilasti. Ecce eni venit hora ꝛc. Si affirmãdo: sensus est: verũ est qḋ creditis: Sed ecce venit hora vt dispgamini vnusq̄sq3 in ppa: et me solũ relinq̄tis. AVG. Nõ.n.qñ ɔphẽsus ẽ: tñ nõ carne sua eiꝰ carnẽ verũ etiã mẽte reliquerũt fidem.

CHRY. Dicit aũt: Dispgamini. s. qñ tradar: tãtus .n. vobis dñabit timor: vt neq3 simul possitis recedẽ. Sed ego ex h̄ nullũ patiar malũ. vñ subdit: Et non sũ solꝰ q2 pr̄ mecũ ẽ. AVG. Ad h̄ intelligẽdũ eos volebat extẽdi ꝛ crescere: ne sic a pr̄e filiũ cogitarẽt exisse: vt putarẽt etiã recessisse. deide smonẽ conclu dit dicẽs: Hec locutꝰ sum vobis: vt in me pacẽ habeatis. CHRY. i. vt nõ abijciatis me a mẽte vr̄a. Nõ .n. nũc solũ qñ ɔphẽdar fiẽt vobis aduersa: s3 donec eritis in mũdo tribulatõem habebitis: ꝛ h̄ est quod subdit: In mũdo pssurã habebitis. GRE. xxi. mo. q. d. Sit vobis de me interiꝰ qḋ ɔsolãdo reficiat: q̄a erit de mũdo exteriꝰ quod seuiẽdo grauit̄ premat.

AVG. Illud initiũ habitura fuerat ista pssura de quo dicit: Uenit hora vt dispgamini: vnusq̄sq3 in ppria. sed nõ eo modo erat pseueratura. qḋ.n. adiũxit: Et me solũ relinq̄tis. non vult eos tales esse in ɔñti pssura: quã post eiꝰ ascẽsionẽ fuerãt in mundo habituri: vt relinquãt eũ: sed vt in illo pacẽ habeãt pmanẽtes in eo. vnde sequit̄: Sed cõfidite. CHRY. i. resurgite mẽte. Magistro.n. supãte inimicos: nõ oz discipulos ãxiari. vnde subdit: Quia ego vici mũdũ.

AVG. Dato aũt spũsancto ɔfiderũt ꝛ vicerũt: nõ nisi in illo. nõ eni vicisset ille mũdũ: si mẽbra eiꝰ vinceret mũdus. cũ aũt dicit: Hec locutꝰ sum vobis: vt in me pacẽ habeatis. nõ recẽtiora pauloante ab eo dicta: sed oĩa debemꝰ accipe: siue quecũq3 illis locutꝰ est exquo eos cepit h̄re discipulos: siue exquo post cenã exorsus est: hũc mirabilẽ plixũq3 smonẽ. Hãc eni cãm cõmẽdauit smonis sui: vt in illo pacẽ h̄rẽt hec pax finẽ tp̄is nõ habebit: sed ois pie nr̄e intẽtionis actõisq3 finis ipa erit. ¶ CA. XVII.

HEc locutus est iesus: ꝛ sublevatis oculis in celũ dixit Pater uenit hora: clarifica filium tuũ: ut filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatẽ omnis carnis: ut omne quod dedisti ei det eis uitam eternã. Hec est autẽ uita eterna: ut cognoscãt te solũ deuz uerũ: ꝛ quẽ misisti iesum christũ. Ego te clarificaui super terrã: opus consummaui quod dedisti mihi ut faciã. Et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate quam habui: prius q̄3 mundus fieret apud te.

¶ CHRY. Quia dixerat dominꝰ: In mũdo pssurã habebitis: post admonitõem in oratõem ɔuertitur erudiẽs nos in tribulatõibꝰ oĩa dimittẽtes ad deũ refugere. vñ dicit̄: Hec locutꝰ est iesus. BED. Illa intelligi debẽt que in cena locutꝰ est: quedã quidez sedẽdo vsq3 ibi. Surgite eamꝰ hinc. Deide stãdo vsq3 ad hymni finẽ: cuiꝰ h̄ est initiũ: Et sublevatis oculis in celũ dixit: Pater venit hora: clarifica filiũ tuum.

CHRY. Propter hoc in celũ oculos eleuauit: ut nos doceret extẽsionẽ que est in orõibꝰ ut stãtes sursum aspiciamꝰ: nõ oculis carnis solũ: sed ꝛ mentis.

AVG. Poterat aũt dominꝰ in forma sui si h̄ opꝰ eẽt orare silẽtio. sed ita se patri exhiberi voluit precatorẽ: ut meminisset nr̄m se esse doctorẽ. Proĩde nõ solũ ad ipos sermocinatio: sed etiã p ipsis ad patrẽ oratio discipulorũ est edificatio. Perfecto ꝛ nr̄m q̄ fueramꝰ ɔscpta lecturi. hoc aũt qḋ ait: Pater venit hora. oñdit oẽ tp̄s ꝛ q̄d qñ faceret: uel fieri sineret: ab illo esse dispositũ: qui tp̄i subditꝰ nõ est. nõ autẽ credat̄ hec hora fato vrgẽte venisse: sed deo potius ordinãte. absit eni ut sidera mori cogerẽt siderũ cõditorẽ.

CHRY. iij. de tri. Nõ diẽ aũt nõ tp̄s de se horã venisse dicit: In hora diei portio est. Et q̄ erat hec hora Jam nũc ɔspuẽdꝰ: flagellãdꝰ: crucifigẽdꝰ erat: s3 clarificat pater filiũ. Sol de cursu opis defecit: ꝛ interitũ suũ cũ eo reliqua mũdi elemẽta senserũt: ad onus dñi in cruce pẽdẽtis terra tremuit: ꝛ eũ q̄ moriturus erat intra se cõtestata est nõ cape. Proclamat cẽturio: Uere filiꝰ dei erat iste: p̄dictõi cõsentit effectus. dñs dixerat: Clarifica filiũ tuũ. nõ solũ noĩe ɔtestatus est esse sed filiũ: sed ꝛ pprietate qua dicit̄ Tuũ. multi eni nos filij dei: sed nõ talis hic filiꝰ. hic eni ppꝰ ꝛ verꝰ est filiꝰ origine: nõ adoptõe: veritate nõ nũcupatõe: natiuitate nõ creatõe. ergo post clarificationẽ eiꝰ veritatẽ cõfessio secuta est. nã verũ dei filiũ centurio ɔfitet̄: ne quis credẽtiũ ambigeret: qḋ aliquis psequutũ nõ negasset. AVG. Sed si passiõe clarificatꝰ dicit̄: q̄to magis resurrectõe: Nã in passione magis eẽ hũilitas q̄3 claritas cõmẽdat̄. qḋ ergo ait: Pr̄ venit hora: clarifica filiũ tuũ. sic intelligẽdũ est: tanq̄3 dixerit: Uenit hora seminãde hũilitatis: fructũ nõ differas claritatis. HYLA. iij. de tri. Sed forte ĩfirmꝰ repiet̄ filiꝰ qñ clarificatõem potioris expectat. Et q̄s nõ prẽm potiorẽ ɔfidebit̄ cũ ipe dicat: Pater maior me ẽ: Sed cauẽdũ ẽ ne apud impios gloriã filij honor pr̄is infirmet. nã sequit̄: Ut filiꝰ tuꝰ clarificet te. Nõ ergo infirmꝰ ẽ filiꝰ: vicẽ clarificatõis ipse cũ clarificãdꝰ sit redditurꝰ. Ergo expostulatio clarificatõis dãde: vicissimq3 reddẽde eãdẽ ĩ vtroq3 ostẽdit diuinitatis v̄tutẽ. AVG. Merito aũt q̄rit̄: quõ prẽm clarificauerit filiꝰ: cũ sempiterna claritas pr̄is nec diminuta fuerit in forma humana: nec augeri potuerit in sua pfectõe diuina. Sed apud hoĩes minor erat quãdo in iudea tñmodo deꝰ notꝰ erat. q̄a vero per euãgeliũ christi factũ est: ut pater innotesceret gẽtibus: patrẽ clarificauit ꝛ filius. dicit ergo: Clarifica filiũ tuũ: ut filiꝰ tuꝰ clarificet te. ac si dicat: Resuscita me: ut innotescas toti orbi p me. Deide magis pandẽs quomodo clarificet patrẽ filiꝰ subiũgit: Sicut dedisti ei potestatẽ omĩs carnis: ut omne quod dedisti ei: det eis vitã eternã. Omnẽ carnẽ dixit omnẽ hominẽ: a parte totũ significãs. Hoc autẽ q̄ potestas christo a patre data est omĩs carnis: fm hominẽ intelligendũ est. CHRY. iij. de trinita. Caro ei factꝰ ipe vite eternitatẽ erat caduce et corporis ꝛ mortalibꝰ redditurꝰ. HYLA. ix. detri. Ut acceptio pr̄is sola ẽ significatio natiuitatis: in q̄ accepit id qḋ ẽ

Nō est infirmitati datio deputāda: cū in eo significetur pr̄ eē q̄d dederit: ⁊ in eo filius dei maneat: q̄ vite eterne dādē suscepit ptātē. CHRY. Dicit autē: Dedisti ei ptātē oīs carnis. vt ostēdat q̄ nō ad iudeos solos sua p̄dicatio: sed ad totū orbē terrarum extēdit. Sed qd̄ est q̄d dicit: Oīs carnis? Nō. n. vtiq̄ oēs crediderūt. Et q̄dē q̄tū ex eo ē: oēs crediderūt. Si vero nō attēdebāt his que dicebāt: nō ei⁹ q̄ dicebat ē criminatio: sed eoꝝ qui nō susceperūt. AVG. Dicit ergo: Sicut dedi. ei po. om. car. ita te glo. filius. i. notū te faciat omni carni quā dedisti ei. Sic. n. dedisti vt omne q̄d dedisti ei: det eis vitā eternā. HYLA. iii. de tri. Sed in quo tādē eternitatis vita ē ostēdit cū subdit: Hec est aūt vita eter. vt cogno. te so. ve. deū. Uita est veꝝ deū nosse: sed solū hoc nō facit vitam: qd̄ ergo cōnectit: Et quē misisti iesū xp̄m. HYLA. iiii. de tri. Hū aūt arriani intelligūt solū patrē veruꝫ deū: solū iustū: solū sapientē: a cōmunione hoꝝ fm hos filius separat. Soli. n. vt aiūt p̄pia nō participāt ab altero: que si in patre solo ⁊ nō in filio existimabunt necesse est filius deus falsus ⁊ insipiēs esse credatur.

HYLA. v. de tri. Nulli aūt dubiū est veritatem ex natura ⁊ ex virtute esse. Uerū. n. triticū est q̄d in far cōminutū ⁊ in panē coctū ⁊ in cibū sumptū reddit ex se ⁊ naturā panis ⁊ mun⁹. Quero ergo in quo filio veritas dei sit: cui nō desit dei nec nā nec virtus? Nature. n. sue virtute vsus est: vt eēnt que nō erāt: ⁊ fierent que placerēt. HYLA. ix. de tri. An forte q̄d ait: Te soluꝫ. cōmunionē atq̄ vnitatē suā a deo separat. Separat sane si nō ad id q̄d ait: Te solū veꝝ deum: cōtinue subiecit: Et quē misisti iesuꝫ xp̄m. Per id. n. ecclesie fides xp̄m veꝝ deū ꝯfessa ē: q̄ solū verū deū ꝯfessa patrē sit. nō. n. vnigenito deo nature demutatōem naturalis natiuitas intulit. AVG. vi. de tri. Uidēdū est ergo an intelligē cogamur: cū dictū est patri: Ut cognoscāt te solū veꝝ deū. tanq̄ hoc insinuare voluerit: q̄ ⁊ sol⁹ pr̄ de⁹ ver⁹ est: ne nō nisi ipa tria sit: patrē ⁊ filiū ⁊ spūsanctū intelligeremus eē deū. Nūc ḡ ex diu testimonio: ⁊ patrē solū veruꝫ deū dicim⁹: ⁊ filiū solū deū veꝝ: ⁊ spūsanctū solum veꝝ deū: ⁊ sil' patrē ⁊ filiū ⁊ spūsanctū. i. sil' ipam trinitatē nō tres veros deos: s; vnū veꝝ deū. AVG. sup ioh. Uel ordo verboꝝ ē: vt te ⁊ quē misisti iesū xp̄m cognoscāt solū veꝝ deū. ꝯsiter. n. ⁊ spūssanctus intelligit: q̄ spūs ē pris ⁊ filii tanq̄ charitas cōsubstātialis amboꝝ. Sic igit filius glorificat te: vt oibus quos dedisti ei te cognitū faciat. Porro si cognitio dei ē vita eterna: tāto magis in vita eterna q̄tomagis in hac cognitōe pficim⁹: nō aūt moremur i vita eterna. Tūc ḡ dei cognitio pfecta erit: qn̄ nl'la mors erit: sūma tūc dei clarificatio: q̄ sūma glīa. A veteribus aūt glīa diffinita ē frequēs de aliquo fama cū laude: ac si hō laudat: cū fame credit. quō deus laudabit: qn̄ ipe videbit. ꝓpter q̄d scriptū est: Beati q̄ habitāt in domo tua: in sc'la sc'loꝝ laudabunt te. ibi erit dei sine fine laudatio: vbi erit dei plena cognitio ⁊ ideo clarificatio. AVG. i. de tri. Q̄d aūt dixerit famulo suo moysi: Ego sū qui sū. hoc ꝯtēplabimur cū viuem⁹ in eternū. AGV. iii. de tri. Cum. n. fides nr̄a vidēdo fiat veritas: tūc mortalitatē nr̄ām commutatā tenebit eternitas. AVG. sup ioh. Si p̄us hec clarificat de⁹. cū annūciat hōib⁹ innotescit: et p fidē credētib⁹ p̄dicat. ꝓpter q̄d dicit: Ego te clarificaui sup terrā. HYLA. iii. de tri. Hec quidē clarificatō a diuinitatis pfectu: nō ptinet ad diuinitatis pfectū: s; ad honorē qui ex cognitōe ignorātiū suscipiebat.

CHRY. Unde bene dixit: Sup terrā. In celo enī glorificat⁹ fuerat: ⁊ in natura gliam hn̄s: ⁊ ab angelis adorat⁹. nō igit de illa gloria ait que substātie ei⁹ est: sed de ea que ad culturā hoim ptinet. vn̄ subdit: Op⁹ ꝯsum. q̄d dedi. mi. vt facerē. AVG. Non ait: Iussisti: sed Dedisti. vbi cōmēdat euidēs grā. q̄d enī hʒ q̄d nō accepit etiaꝫ in vnigenito hūana natura? Sed quō ꝯsummauit op⁹ q̄d accepit vt faciat: cū restet adhuc passiōis experimētū: nisi ꝯsummasse se dicit q̄d se ꝯsummaturū certissime nouit. CHRY. Uel dicit: Cōsummaui. q̄si ea que ex pte mea sunt oīa feci: aut q̄ cū id q̄d maxim est factū ē: dici pōt totū iam factū eē. Radix. n. bonoꝝ submissa erat: quā oio debebat seq̄ fruct⁹. ⁊ q̄ his q̄ futura erāt: ipe iā aderat ⁊ copulabat. HYLA. ix. de tri. Post q̄: vt meritū obediētie ⁊ sacramētū toti⁹ dispēsatōis intelligem⁹ adiect: Et nūc clari. me tu pa. apd̄ temetipꝫ. AVG. supra dixerat: Pr̄ venit hora: clarifica filiū tuū: vt filius tu⁹ clarificet te. In quo verboꝝ ordie ostēderat p̄us a p̄re clarificādū filiuꝫ: vt patrē clarificaret filius. mō aūt dixit: Ego te clarificaui: ⁊ nūc clarifica me. tāq̄ p̄or ipe patrē clarificauerit: a quo deīde vt clarificet exposcit. Ergo intelligēdū ē vtroq̄ verbo sup̄i⁹ vsuꝫ eo ordine quo futuꝝ erat: mō vo vsū fuisse verbo p̄teriti tp̄is de re futura: velut si dixisset: Ego te clarificabo sup terrā: opus ꝯsūmādo q̄d dedisti mihi vt faciā: ⁊ nūc clarifica me tu pater: que est oīo eadē sentētia: nisi q̄ hic addit clarificatōis mod⁹ cū subdit: Claritate quā habui p̄usq̄ mūd⁹ fieret apud te. Ordo verboꝝ est: Quā habui apud te p̄usq̄ mūd⁹ esset. hoc q̄dā sic intelligēdū putauerūt: tāq̄ natura humana que suscepta est a verbo cōuerteret in verbū: ⁊ hō mutaret in deū: immo si diligēti⁹ cogitem⁹ hō periret i deo. Nō. n. quisq̄ ex ista mutatōe hois: vel duplicari dei verbū dictur⁹ est: vel augeri sed quisquis dei filiū p̄destinatū negat: hūc eūdē filiū hois negat. Cū ergo videret ille p̄destinate sue glorificatōis venisse iā tēpus: vt ⁊ nūc fieret in reditōe q̄d fuerat in p̄destinatione iam factū orauit dicēs: Et nūc clarifica me tu pr̄ ⁊c. i. illā claritatē quā habui apud te in p̄destinatōe tua: temp⁹ est vt apud te habeā etiā viuēs in dextera tua. HYLA. iii. de tri. Uel orabat vt id quod ex tp̄e erat gloriā ei⁹ que sine tp̄e est claritatis acciperet: vt in dei virtutē ⁊ spūs incorruptōem trāsformata carnis corruptio absorbet.

¶ Manifestaui nomē tuuꝫ hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant: ⁊ mihi eos dedisti: ⁊ sermonem tuū seruauerūt. Nūc cognouerūt q̄ oīa que dedisti mihi abs te sunt. Quia uerba que dedisti mihi: dedi eis: ⁊ ipsi acceperūt ⁊ cognouerunt uere quia a te exiui: ⁊ crediderunt: quia tu me misisti.

CHRY. Quia dixerat: Opus cōsummaui, manifestat quale opus: vt. s. nomē dei manifestaret. vnde dicit: Mani. no. tuū ho. quos dedi. mihi de mūdo. Nō si de his tm̄ dixit discipulis cū quib⁹ cenauit: nō ptinet hoc ad illā clarificatōem: de qua supi⁹ loquebaf qua fili⁹ clarificat prēz. quāta est. n. gloria. xij. vl xi. innotescere potuisse mortalib⁹. Si aūt quod ait: Manifestaui nomē tuū hōibus quos dedisti mihi de mūdo: omnes intelligi voluit qui in eū fuerant credituri: est plane ista clarificatio qua fili⁹ clarificat prēm. et tale est quod ait: Manifestaui nomen tuū. quale illud quod supra dixerat: Ego te clarificaui. p tempe futuro: et illic et hic pteritū ponēs. sed de his qui iam erāt discipuli: nō de oib⁹ qui in illū fuerāt credituri cum hoc dixisse ea que sequunf credibili⁹ demōstrāt. ab ipo ergo oroīs sue exordio oēs suos domin⁹ volebat intelligi: qb⁹ notū faciēdo, patrē clarificat eū. Cū. n. dixisset: Fili⁹ tu⁹ clarificet te. mox queadmoduz id fieret demōstrauit dicēs: Sic dedi ei potesta. om. carnis. iam nūc qd de illis a quibus tūc audiebaf discipulis suis dicat: Manifestaui nomē tuū hōib⁹ quos dedisti mihi de mūdo. Nō ergo dei nomē nouerāt cū eēnt iudei: et vbi est qd legitur: Not⁹ in iudea de⁹: et in isrl' magnū nomē ei⁹. ergo intelligēdū est: Manifestaui nomē tuū hōib⁹ istis quos dedisti mihi de mūdo. qui me audiūt hec dicentē: nō illud nomē tuū qd vocaris deus: sed illud qd vocaris pater meus: qd nomē manifestari sine ipsi⁹ filij manifestatōe nō posset. nā qp de⁹ dicif vniuerse creature etiā omnib⁹ gētib⁹ anteq̄ in xpm crederēt: nō omnimode esse potuit hoc nomē incognitū. In hoc ergo qp fecit hūc mūdū: et anteq̄ imbuerenf in fide xpi: not⁹ in oib⁹ gētib⁹ deus. In hoc aūt qp nō est cū dijs falsis colēdus: not⁹ in iudea de⁹ In hoc vero qp pater est hui⁹ xpi: p quē tollit pctm̄ mūdi: hoc nomē ei⁹ pus occultū: nūc manifestauit eis quos dedit ei pater ipe de mūdo. Sed quō manifestauit si nōdū venit hora: de qua supi⁹ dixerat: qp veniet hora cū iaz nō in puerbijs loquar vobis: pīde intelligēdū est, p tempe futuro pteritū positū.

CHRY. Uel qp ipm xpm filiū habeat: manifestauerat eis iam et verbis et rebus. AVG. Per h' aūt qd dicit: Dedisti mihi de mūdo: dictū est de ill' qp nō essent de mūdo: sed hoc eis regeneratio pstitit. non generatio. Quid est autē qd sequif: Tui erāt: et mihi eos dedisti: An aliquādo habuit pater aliquid sine filio: absit. Uerūtamē habuit aliqd aliqn dei filius quod nondū habuit idē ipe hoīs fili⁹ qui nōdū erat homo fact⁹ ex matre. quapropter qd dixit: Tui erāt nō inde se sepauit dei fili⁹: sed solet ei tribuere oīe quod pōt a quo est ipe qui pōt. qp itaq̄ ait: Et mihi eos dedisti. fm hoīem se accepisse hanc ptatē vt eos haberet oñdit: et etiā ipe sibi eos dedit: hoc est cū patre de⁹ ipse. hoī xpo: qd cū patre nō est. Hoc āt dixit vt oñdat eā que ad prēm vnanimitatē: et qm̄ placet patri vt filio credāt. vnde seqf: Et ser. tu. seruauerūt.

BED. Sermonē patris semetipm appellat: quia p ipm pater oia cōdidit: et in se cōtinet oēs sermones ac si diceret: Me memorie commēdauerūt vt nūq̄ obliuiscāf. vel dicit: Et sermonē tuū seruauerūt. in eo. s. qp mihi crediderūt. vnde sequif: Et nūc cogno. q̄ om. que dedi. mi. abs te sunt. Quidam aūt dicūt hanc esse litterā: Nunc cognoui q̄ oia que dedisti mihi: abs te sunt: sed hi nō hnt rōem. Quomodo. n. poterat ignorare fili⁹ q̄ sunt patris: sed de discipulis dictū est. q. d. Didicerūt q̄ nihil ē in me alienū extra te: et qp quecūq̄ doceo tua sunt. AVG. Siml' aūt pater dedit ei omia cū genuit q̄ habz oia. CHRY. Et vnde didicerūt: ex verbis meis quib⁹ docebā eos qm̄ a te exiui. hoc. n. p totū studebat oñdē euāgeliū. vnde seqf: Quia ver. que de. mi. de. eis: et ip. accepūt

AVG. i. intellexerūt atq̄ tenuerūt. Tūc. n. verbū accipif qñ mēte pcipif. vñ sequif: Et cogno. ve. q̄ a te exiui. Et ne quisq̄ putaret istā cognitiōem iam p spēm factā nō p fidē exponēdo addit: Et crediderūt vt subaudiam⁹ vere. Quia tu me misisti. Hoc itaq̄ crediderūt vere qd cognouerūt vere. Idē. n. est: A te exiui: qd est: Tu me misisti. qp aūt dicit: Crediderūt. vere intelligēdū est: nō eo quo supra dixit modo crediderūt: sed vere. i. quō credēdū est incōcusse: firme: stabiliter: nō iam ad ppa redituri: et christū relicturi Adhuc ergo discipuli nō erāt tales quales eos dicit verbis pteriti tpis: quasi iam eēt pnūciās q̄les futuri eēnt accepto spūsancto. Quō aūt pater ea verba filio dederit: facil' oz questio videf: si fz qp ē fili⁹ hoīs accepisse a prē credaf. si vō fm id qp est de prē genitus accepisse a prē ista vba cogitaf. nihil ibi tpis cogitef quasi pus fuerit et ea nō habuerit. qm̄ qcqd deus pater deo filio dedit: gignēdo dedit.

Ego pro eis rogo: non pro mundo: sed p his quos dedisti mihi: qa tui sunt. Et mea oia tua sunt: et tua mea sunt: et clarificat⁹ suz in eis. Et iam nō sum in mūdo: et hi in mūdo sunt: et ego ad te uenio. Pater scte serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi: ut sint unum: sicut et nos. Cum essem cū eis: ego seruabā eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi: ego custodiui: et nemo ex eis perijt: nisi filius perditōis: ut scriptura impleatur. Nunc autem ad te uenio: et hec loquor in mundo: ut habeant gaudiū meū impletū in semetipsis.

CHRY. Quia multas a dño dsolatōes discipuli audiētes nōdū psuasi erāt: de reliquo patri loquif: dilectōem quā ad eos habebat ostēdēs. vnde seqf: Ego p eis rogo. q. d. Nō solū que a me sunt tribuo eis: sed et aliū p hoc rogo vt ampliorē oñdat amorē

AVG. Cū aūt addit: Nō p mūdo. mūdū vult intelligi eos qui viuūt fm cōcupiscētiā mūdi: et nō sunt in ea sorte gratie: vt ab illo eligāf ex mūdo: quā sortem significat cū subdit: Sed p his quos dedisti mihi. Per hoc. n. qp eos illi pater iam dedit: factū est vt nō ptineāt ad eū mūdū p quo nō rogat. neq̄ aūt q̄ prē eos filio dedit: amisit ipe quos dedit. vñ subdit Quia tui sunt. CHRY. Frequēter aūt hoc ponit: Dedisti mihi. vt discāt qm̄ patri h' placz: et qm̄ nō vt

alien⁹ veniēs eos seduxerit: sȝ vt ꝓpos accepit. Deinde ne qs estimet nouū eē ei⁹ ꝑncipatū: ⁊ nup eos susce-pisse a prē subiūgit: Et oīa m. t. sūt ⁊ t. m. sūt. ac si dicat Neqȝ audiēs aliqs: qm̄ mihi eos dedisti. estimet eos alienos eē a prē: mea. n. eius sūt. nec audiēs: Qm̄ tui erāt: estimet alienos eos fuisse a me: q. n. sūt ei⁹ mea sūt. AVG. Satl āt h appȝt: qm̄ vnigeniti filij sunt oīa q̄ sūt pr̄is. p hoc vtiqȝ qꝫ ēt ip̄e deus ē ⁊ de prē na tus: prī eq̄lis. nō q̄uō dcm̄ ē maiori ex duob⁹ filijs: Oīa mea tua sūt. Illō. n. de oībus dictū ē creaturis q̄ īfra creaturā sanctā rōnabilē sūt. Hoc āt ita dictū ē: vt sit hec ēt ip̄a creatura rōnalis q̄ nō nisi deo sub dita. Hoc ḡ cū sit dei pr̄is nō sit ecīt ⁊ filij: nisi prī esset eq̄lis. Nefas ē. n. vt sci de qb⁹ hec locutus ē cuiusqȝ sint: nisi eius a quo creati ⁊ scificati sūt: hoc āt qd̄ ait cū de spū scō loq̄ret: Oīa q̄ hȝ pr̄: mea sūt. de his di-xit: que ad ip̄aȝ pr̄is ptinēt diuinitatē: neqȝ. n. spūsscūs de creatura que prī ē subdita ⁊ filio fuerat accepturus: cū dicat de meo accipiet. CHRY. Deīde demō stratōem pdcōꝝ ponit dicēs: Et clarificatus sū ī eis. Ex quo pȝ: qm̄ ptātē sup eos habeo: qm̄ glificāt me tibi credētes ⁊ mihi. nullus. n. ī qbus nō hȝ ptātem glificatus ē. AVG. Dicēdo āt iā eē factū: ondit iā fuisse pdestinatū: ⁊ certuȝ hr̄i voluit qꝫ eēt futurū. Sȝ vtrū ip̄a sit clarificatō de q̄ dixerat: Et nunc clarifica me tu pr̄ apd̄ temetip̄m. si. n. apd̄ te: q̄uō ī eis: an cuȝ hoc ip̄m īnotescit eis: ⁊ p eos oībus q̄ credūt eis q̄si testibus suis. vn̄ subdit: Et iā nō sū ī mūdo: ⁊ hi ī mū do sūt. CHRY. Hoc ē: Et si nō appareā sȝ carnē: p hos glorif. cor: q̄ p me moriūt̄: sicut ⁊ p prē ⁊ pdicāt me: sic ⁊ prēm. AVG. Sed si horā illā q̄ loquebat̄ attēdas: vtriqȝ ī mūdo adhuc erāt. Nō. n. sm̄ pfectū cordis ⁊ vite id accipē possumus cū dicat: Iā nō sū ī mūdo. nūqd̄ ḡ fas ē: vt eū credamus aliqn̄ munda na sapuisse. Restat igit̄ vt sȝ illō: qꝫ etiā ip̄e ī mundo p̄us erat: ī mūdo se dixit iā nō eē pn̄tia corporali: an nō quotidie dicimus: iā nō est h de aliquo q̄stotius abituro ⁊ maxie morituro. vn̄ exponens cur hoc di-xerit adiecit: Et ego ad te venio. Cōmendat igit̄ prī eos quos corporali absn̄tia relicturus ē dicens: Pr̄ scē fua eos ī noīe tuo: quos dedisti mihi. Sicut hō deū rogat p discipulis suis: quos accipit a deo. Sed attēde qd̄ seq̄t̄: Ut sint vnū sic ⁊ nos. nō ait Ut sim⁹ vnū ip̄i ⁊ nos: sic ⁊ nos vnū sum⁹. ip̄i vtiqȝ ī natura sua vnū sūt: sic nos ī nr̄a vnū sum⁹. qꝛ. n. vna eadēqȝ psona ē de⁹ ⁊ hō: itelligim⁹ hoiēȝ ī eo qꝫ rogat: ⁊ deū ī eo qꝫ vnū sūt: ⁊ ille ⁊ ip̄e quē rogat. poterat q̄dē di cere p id qꝫ ecc̄e caput ē: ⁊ corp⁹ ei⁹ eccl̄a: Ego ⁊ ip̄i nō vnū sȝ vn⁹ sum⁹: qꝛ caput ⁊ corp⁹ vn⁹ ē christ⁹. Sȝ diuinitatē suā ↄsubstātialem prī ondēs: vult eē suos vnū sȝ ī ip̄o: n̄ tm̄ p eādē naturā q̄ oēs ex hoīb⁹ mor talib⁹ eq̄les āgelis sūt: sȝ ēt p eādē ī eandē hatitudi nē ↄspirātē cōcordissimā volūtatē ī vnū spm̄ quodā mō charitat̄ igne cōflati. Ad h enī valet qd̄ a. t: Ut sint vnū: sic ⁊ nos vnū sum⁹: vt queadmodū pr̄ ⁊ fi-li⁹ nō tm̄ eq̄litate substātie: sȝ etiam volūtate vnum sūt: ita ⁊ hi iter quos ⁊ deū mediator ē fili⁹: nō tm̄ p hoc qꝫ eiusdē nature sūt: sȝ etiā p eādē dilectōis soci etatē vnū sūt. CHRY. Rursus vt hō loq̄t̄ subdēs: Cū eēm cū eis ego fuabā eos ī noīe tuo. hoc ē p tuū adiutoriū. hūane enī loq̄t̄: ⁊ ad eoꝝ mētē estimātiū qꝫ maiorē quādā haberēt vtilitatē ab eius pn̄tia.

AVG. In noīe enī pr̄is fuabat discipulos suos fili us hō cū eis hūana pn̄tia ↄstitut⁹. sȝ ⁊ pr̄ in noīe filij fuabat quos ī noīe filij petentes exaudiebat. Neqȝ hoc tā carnalit̄ debem⁹ accipē velut vicissim nos ser uent pr̄ ⁊ fili⁹. sil̄ enī nos custodiūt ⁊ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spūs scūs: sȝ scriptura nos nō leuat: nisi descēdat ad nos. Intelligam⁹ ḡ cū ita dn̄s loq̄t̄: psonas eū distiguere nō separe naturā. Qm̄ ḡ fuabat discipulos suos fili⁹ pn̄tia corporali: nō expectabat pr̄ ad custodiēdū succe dere filio discedēti: sȝ eos ambo fuabāt potētia spiri tali. ⁊ qm̄ ab eis abstulit fili⁹ pn̄tiā corpalē: tenuit cū prē custodiā spiritalē: qꝛ ⁊ custodiēdos qm̄ fili⁹ hō accepit: custodie prīne nō abstulit: ⁊ cū pr̄ filio custo diēdos dedit: n̄ dedit sine ip̄o cui dedit: sȝ dedit hōi filio: nō sine deo eodē ip̄o filio. Seq̄t̄ enī: Quos de disti mihi ego custodiui: ⁊ nemo ex ip̄is piit: nisi fili us pditōis. i. traditor christi pditione pdestinat⁹: vt scriptura ipleret̄: q. s. de illo maxie ī psalmo. cviij. p-phetat̄. CHRY. Et nimiȝ sol⁹ ille tūc piit: sȝ multi postea. Dic̄ āt: Nemo ex eis piit. i. q̄tū ex mea pte n̄ pdā qd̄ manifesti⁹ alibi dicit: Nō eijciā foras. Si vo p seip̄os expellūt nō ex necessitate ad me traho. Seq̄t̄ Nūc āt ad te venio. Sȝ qꝛ posset aliqs q̄rere: Nun-qd̄ nō potes eos ↄseruare recedēs? Pōt q̄dē sȝ cui⁹ grā hoc dicat: ondit subdēs: Et hec lo. ī mū. vt habe. gau. meū iple. ī semetip̄is. i. vt nō tumultuent̄ ip̄se-riores existētes: p qd̄ idicauit qꝫ ppt̄ eoꝝ gaudiū ⁊ reqēē: oīa hec ī sima loq̄bat̄. AVG. Uel aliter: Qd̄ sit hoc gaudiū: iā sup⁹ exp̄ssuȝ ē vbi ait: Ut sint vnū sicut ⁊ nos vnū sum⁹. Hoc gaudiū suum. i. a se ī eos collatū: ī eis dicit iplēdū. ppter qd̄ se locutū dixit in mūdo: Hec ē pax ⁊ btitudo futuri seculi. In mundo aūt loq̄ se dicit q̄ paulo an̄ dixerat: Iā nō sū ī mūdo qꝛ enī nondū abierat: hic adhuc erat. ⁊ quia mox fu erat abiturus: hic quodammodo iam non erat.

¶ Ego dedi eis fmonē tuū: ⁊ mūd⁹ eos odio habuit: qꝛ nō sūt de mūdo sicut ⁊ ego n̄ sū de mūdo. Nō rogo ut tollas eos de mūdo: sȝ ut serues eos a malo. De mūdo nō sūt: sicut ⁊ ego nō sū de mūdo. Scifica eos ī ueritate. Sermo tu⁹ ueritas ē. Sic tu me misisti ī mundū: ita ⁊ ego misi eos ī mūdū. Et p eis ego scifico me ip̄m: ut sint ⁊ ip̄i scificati ī ueritate.

¶ CHRY. Rursus dn̄s assignat cām ppt̄ quā digni sūt discipuli multa diligentia potiri a patre dicens: Ego dedi eis fmonē tuū: ⁊ mūdus eos odio habuit q. d. Propt̄ te odio habiti sūt: ⁊ ppter fmonē tuum. AVG. Nōdū aūt id expti fuerāt passionib⁹ suis q̄ illos postea sūt secute: sȝ more suo dicit ista: vbis pte riti tpis futura pnūciās. Deide cām subijcit cur eos oderit mūdus dicēs: Qꝛ nō sūt de mūdo. Hoc eis re generatōe collatū ē: nā generatiōe de mūdo erant. Donatū ē ḡ eis: vt sicut nec ip̄e: ita nec ip̄i de mūdo eēnt. vn̄ seq̄t̄: Sicut ⁊ ego nō sum de mūdo. Ip̄e de mūdo nūqȝ fuit: qꝛ etiā sȝ formā fui de spūscō nat⁹

ē: de quo illi renati. Quāuis aūt iā nō eēnt de mun do: adhuc tñ necessariū erat eos eē in mūdo. vñ sub dit: Nō rogo vt tollas eos de mūdo. BEDA. q. d. Jā iminet tps vt tollar ego de mundo: iōq3 necesse est vt illi nūc nō tollanf de mūdo: vt me τ te pmum annūciēt mūdo. qd ēo subdit: Sz vt fues eos a ma lo [illegible] maxime vult itelligi malū [illegible]. AVG. Repetit aūt eādem sniā3 dicēs: De mundo nō sūt sicut τ ego nō sum de mū do. CHRY. Supra autē dixit: Quos dedisti mihi de mūdo: illic naturā dicēs: hic aūt de actib⁹ malis. Dicit aūt: Nō sūt de mūdo. q2 nihil cōe cū terra est eis: sz celestiū scī sunt ciues: i quo amorē suū eis ostē dit: dū pri eos laudat. hoc autē qd dicit sicut cū i ipo τ pre ponit: parilitas ostē. f. ppr nature vnitatē: sed cū de nobis τ ipo dr: multa distantia itermedia in ter vtrūq3 existit: cū autē ꝑus dixit: Serua eos a ma lo. nō de periculoꝝ ereptione ait solū: sed de pmanen tia in fide. vñ subdit: Scifica eos i vitate. AVGV. Sic eni seruāt a malo: qd [illegible] vt fieret Que ri autē pōt quō de mūdo iā nō erāt si scificat i veri tate nōdum erāt: q2 τ scificati [illegible] scita te: neq3 hoc sine adiutorio gre dei. Scificanf āt i ve ritate hēdes testamēti noui. cui vitatis vmbre fuerūt scificatiōes veteris testamēti: τ cū scificant i vitate sci ficanf i xpo q dixit: Ego sū via vitas τ vita. vñ sedē: Sermo tu⁹ vitas ē. Excū cu [illegible] logos h3 .i. vbū Scificauit q pr i vitate .i. in vbo suo vñ gen. to suos heredes cuiq3 coheredes. CHRY. Uel aliť. Scifi ca eos i vitate .i. scōs fac p scūspūs donatiōnē τ recta dogmata. Recta eni dogmata de deo docent τ scifi cant alam. τ q2 hic de dogmatib⁹ at subiūxit: Ser mo tu⁹ vitas ē .i. hoc ē: nullū mēdaciū ē in eo: τ nihil typicū ostēdit neq3 corporeum. videf autē mihi τ ali ud ostēdē hoc qd dicit: Scifica eos i vitate .i. segrega eos sermoni τ pdicatōi. vñ subdit: Sicut tu me misisti i mūdū. ita τ ego misi eos i mū. GLO. Pro quo eni christ⁹ missus ē: p h τ hi. vñ paul⁹: De⁹ erat i xpo mūdū recōciliās sibi: τ posuit i nobis vbū recōcilia tionis. hoc āt qd dicit Sicut: ñ similr ē eo τ de apo stolis ponif: sed vt erat possibile hoīb⁹. Dicit aūt se eos misisse in mundū. fm q erat ei osuetudo: futur vt factū dicē. AVG. Māifestū ē āt p hoc qd nunc adhuc de aplis loquif. nā ipm nomē aploꝝ qd gre cū ē: missus significat i latino. sz qm p hoc q christ⁹ fact⁹ ē caput eccle: illi mēbra sunt ei⁹. iō ait: Et p eis ego scifico me. pm .i. eos i me ipo scifico cū τ ipi sint ego: τ vt itelligerem⁹ cū dixit: Pro eis scifico me. p3 hoc eū dixisse q eos ipse scificaret: mox addidit: Ut sint τ ipi scificati i vitate .i. i me: fm q vbū vitas est in quo τ ipse filius hoīs scificat⁹ ē ab initio: qm verbū caro factū ē. Tūc eni scificauit se i se .i. hoiem sei ver bo se: qm vn⁹ christ⁹ verbū τ hō. ppter sua vo mēbra dicit: Et p eis ego scifico me ipm. hoc est ipsos in me qm i me etiā ipi sūt τ ego. Ut sint τ ipi scificati i vi tate. qd ē Et ipi i me qmadmodū ego τ In veritate qd sū ego. CHRY. Uel aliť: Pro eis scifico me p3 .i. me ipm offero tibi hostiā. hostie eni oēs scē dicūf: τ quecūq3 deo odicāf: q2 vero antiquit⁹ i figura scificatio erat viputata i oueis: ait [illegible] vitate. vñ subdit: Ut sint τ ipi scificati i vitate: q2 τ eos tibi facio obla tionē: qd ppterea dicit: q2 ipse q offerf ē caput eorum aut q2 τ ipi imolāf. Exhibete. n. ait apls mēbra ve stra hostiā [illegible].

Nō p eis aūt rogo tm̄: sed τ pro eis q credituri sūt p verbū eoꝝ i me ut oēs unū sint sicut tu pr i me τ ego in te: ut τ ipi i nobis unū sint: ut cre dat mūd⁹: q2 tu me misisti. Et ego claritatē quam tu dedisti mihi: dedi eis ut sint unū: sicut τ nos unū sum⁹ ego in eis τ tu in me ut sint cōsūma ti in unū: τ cognoscat mūdus: q2 tu me misisti: τ dilexisti eos sicut τ tu me dilexisti.

AVG. Cum orasset dñs p discipulis suis: quos τ aplos noiauit: adiūxit τ ceteros q in eū fuerāt credi turi dicēs: Nō p eis aūt rogo tm̄: sed p eis q creditu ri sūt p vbū eoꝝ i me. CHRY. Hic rursus osolatur eos: ostēdēs alioꝝ salutis cām futuroꝝ cū dicit: Qui credituri sūt p vbū eoꝝ i me. AVG. Ubi oēs suos itelligi voluit: nō solū q tūc erāt i carne: sz etiā q fu turi erāt: neq3 hi tm̄: q ipsos cū in carne viuerēt apo stolos audierūt: sed τ post obitū eoꝝ τ nos lōge p⁹ nati p vbū eoꝝ credidim⁹ in christū: quoniā ipsi qui cū illo tūc fuerūt: qd ab illo audierūt τ ceteris pdica uerūt: atq3 ita vbū eoꝝ ad nos vsq3 puenit τ pueturꝝ est ad posteros quicūq3 credituri sunt. Pōt aūt videri i hac orōne nō orasse p qbusdā suis: p illis .f. q neq3 tūc erāt cū illo: neq3 p vbū eoꝝ postea: sed i eum aū crediderūt: nūqd etiā cū illo erat tunc nathanael: io seph ab arimathia τ multi alij de qbus iohānes dic q crediderūt i eū? Omitto dicē de symeone sene: de anna, pphetissa: zacharia: elizabeth: iohāne baptista re: quoniā rñderi pōt orādū p talib⁹ mortuis nō fu isse: q cū magnis suis meritis hic abierant. hoc eni τ de antiqs iustis similr rndef. Intelligēdū3 ē igif q nōdū ei sic crediderāt: quō ipe in se credi volebat. sz p⁹ ei⁹ resurrectōē: spūscō ipartito edoctis τ ofirma tis aplis sic alios credidisse: queādmodū christo cre di oportebat. Sz restat ad questionē: Paul⁹ apls ñ ab hoīb⁹ neq3 p hoiem τ latro q tunc credidit: qm in ipsis doctorib⁹ fides q fuerat qlisciīq3 defecit. Quo inde relinqf vt sic itelligam⁹: qd dictū ē p vbū eoꝝ vt ipm vbū fidei qd pdicauerūt i mūdo: sic significa tū eē credam⁹. Dictū aūt eē vbū eoꝝ: qm ab ipsis est pmit⁹ ac pcipue pdicatū nā qdē ab ipsis pdicabaf i terra qm p reuelatōem iesu christi ipm vbū eorum paul⁹ accepit: ac p hoc τ ille latro in fide sua vbum eoꝝ habebat: q illa orōne p oīb⁹ quos redemit: siue tūc in carne viuētes siue postea futuros redemptor nr̄ orauit. Quid aūt vel qre p eis rogaret: continuo subiūxit dicēs: Ut oēs vnū sint. hic p nobis rogauit qd vt sim p illis vt oēs. hoc ē vt nos τ illa vnū3 si mus. CHRY. Et sic in [illegible] Mādanū dat vñ [illegible] nouū do vobis: vt diligat⁹ iuicē. HYLA. xi. de tri nitate: Tū demū vnitatis pfect⁹ exēplo vnitatis ēēū ntatē: Tū demū vnitatis pfect⁹ exēplo vnitatis ēēū dif cū ait: Sicut tu pr i me τ ego i te: vt τ ipi i nobis

vnum sint:vt.s.sicut pr̃ in filio ⁊ fili⁹ in pr̃e est: ita p huius vnitatis formā in pr̃e ⁊ filio vnū omnes eē͂nt.

CHRY. Rursus autē ⁊ hoc qđ dicit Sicut: nō certissime paritatis in eis est: sed vt hoībus possibile ē sicut ⁊ cū dic̃. Estote miser. cordes sicut ⁊c̃. AVG. Est autē hic diligēter aduertendū: non dixisse dn̄m Ut oēs vnum sum⁹: sed Ut oēs vnum sint: sicut tu pr̃ in me ⁊ ego in te: subintelligit̃ Unum sum⁹. ita ē enī pr̃ in filio vt vnū sint: qꝛ vni⁹ substāne sunt. nos vō esse q̄dem possum⁹ in eis vnū: vnū tamē cum eis eē nō possum⁹: qꝛ vni⁹ substantie nos ⁊ ipi nō sum⁹ Sic aūt sunt ī nobis vel nos in illis: vt illi vnū sint ī natura sua: nos vnum in nr̃a. Sunt quippe ⁊ ipsi in nobis: sicut de⁹ in templo. sum⁹ autē nos in illis sic creatura in creatore suo. ideo ḡ addidit: In nobis vt ꝙ vnū efficimur fidelissima charitate gr̃e dei tribuē dum eēt nō nobis. AVG. iiij. de trini. Uel quia in seipsis vnū esse nō possunt: dissociati abinuicē p diuersas voluptates ⁊ cupiditates ⁊ īmundiciā peccatorum. vn̄ mundent̃ p mediatorē: vt sint in illo vnū

HYLA. viij. de trini. Laborātes autē heretici fallē ne p id qđ dictū est: Ego ⁊ pr̃ vnū sum⁹: nature ī his vnitas ⁊ indifferēs diuinitatis substātia crederetur sed ex dilectione mutua ⁊ voluntatū cōcordia vnū eē͂nt: exemplū vnitatis isti⁹ ex his dictis dn̄icis ꝓtulerūt: Ut oēs vnum sint ⁊c̃. sed lꝫ ipm ītelligētie sue sensum īpietas demutet: nō tn̄ pōt ītelligētia nō extare dictoꝝ. si enī regenerati in vni⁹ vite atqꝫ eternitatis natura sunt: cessat in his sol⁹ vnitatis assensus qui vnū sunt in eiusdē regeneratione nature. soli aūt pr̃i ⁊ filio ex natura ꝓpum est: vt vnū sint: qꝛ de⁹ ex deo vnigenit⁹: nō pōt nisi in originis sue eē natura.

AVG. Quid est aūt hoc qđ subdit: Ut mūd⁹ credat: qꝛ tu me misisti: nunqđ tūc creditur⁹ est mūd⁹ qn̄ in pr̃e ⁊ filio omnes vnum erim⁹: nonne ista est pax illa ꝑpetua: poti⁹ fidei merces q̄ꝫ fides: sed ⁊ si ī hac vita ꝓpter ipam cōem fidem oēs qui vnū credimus vnū sum⁹: etiā sic nō vt credamus: sed qꝛ credimus vnū sum⁹. quid est ḡ: Oēs vnū sint: vt mundus credat: Ipsi quippe oēs mund⁹ est credens: cum de his dicat de quib⁹ dixerat: Non ꝓ his ḡ tm̄ sed pro his qui credituri sunt p vba eoꝝ in me. Quo rogo intellectur sum⁹: nisi qꝛ nō in eo cāꝫ posuit vt credat mund⁹: qꝛ illi vnū sunt: sed orando dixit: Ut mūd⁹ credat: sicut orādo dixerat Ut vnum sint. Denīqꝫ si vbū ꝙ ait Rogo: vbiqꝫ ponam⁹ erit huius expositio sentētie manifestior: Rogo vt oēs vnū sint: rogo vt ⁊ ipsi in nobis vnū sint: rogo vt mūdus credat: qꝛ tu me misisti. HYLA. iiij. de trini. Uel p id mundus creditur⁹ est filiū a pr̃e missum esse: ꝙ oēs qui credituri in illū sunt: vnū in pr̃e ⁊ filio erūt. CHRY. Nihil enī ita scādalizat oēs vt ab inuicem diuidi ꝙ credētes fiāt vnū: hoc edificat ad fidē: ⁊ hoc etiā a p̄ncipio dixit: In hoc cognoscēt oēs: qꝛ mei estis discipuli: si dilectionē habueritis adinuicē. si enī altercant̃: non dicent̃ pacifici magistri eē discipuli: me vō inq̄t nō existente pacifico: nō confitebunt̃ a te missum.

AVGV. Deinde saluator nr̄: qui rogādo patrem se hoīem demōstrabat: nūc demonstrat seipm qn̄ cū patre de⁹ est facere qđ rogat. vn̄ subdit: Et ego claritatē quā dedisti mihi dedi illis. quā claritatem: n. ī imortalitatem quā natura hūana in illo fuerat acce

[illegible]
[illegible]
t.s autē claritatē quā sibi a patre data [illegible] se sibi dedisse intelligendū est. Cum en [illegible] opere patris operationē suam humilitatē cōmēdat cum vero in opere suo tacet operationē patris: paritatem cōmendat. Isto igit̃ modo: ⁊ hoc loco nec se fecit alienum a patris ope: q̄uis dixerit: Claritatem quā dedisti mihi: nec patrē fecit alienū ab ope suo q̄uis dixerat: Dedi eis. Sicut autē ex eo ꝙ pr̃eꝫ ꝓ istis oībus rogauit: hoc fieri voluit vt oēs vnum sint: ita etiā suo bn̄ficio id fieri voluit. vn̄ adiūxit: Ut vnū sint in nobis: sicut ⁊ nos vnū sumus. CHRY. Uel claritatē dicit gloriaꝫ que est p signa ⁊ dogmata: ⁊ vt vnanimes sint. vn̄ subdit: Ut vnū sint in nobis: sicut ⁊ nos vnum sumus. Hec enī gloria vt sint vnum: etiā signis maior est. Uniuersi enī qui p apostolos crediderūt vnum sunt: ⁊ si quidā ex ipsis diuisi sunt: hoc eoꝝ desidie fuit: qđ tamē eū nō latuit.

HYLA. Per acceptū igit̃ ⁊ datum honorē omnes vnū sunt. sed nondū apprehendo rationē: quoniam datus honor vnū omnes esse pficiat: sed domin⁹ gradum quēdam atqꝫ ordinē consummāde vnitatis exposuit cum subdit: Ut vnum sint in nobis. vt cū ille in patre p naturā diuinitatis esset: nos ꝟo in eo p corporalem eius natiuitatem: ⁊ ille iterꝫ in nobis per sacramēta esse mysterium crederet̃: pfecta p mediatorem vnitas doceret̃. CHRY. Alibi vō ait de se ⁊ pr̃e: Ueniem⁹ ⁊ māsionem apud eū faciem⁹. illic q̄dem sabellianoꝝ obstruēs ora: dum. s. ponit duas psonas. hic vō arrij suspitionē destruit cū patrē per se dicit discipulis aduenire. AVG. Neqꝫ tn̄ hoc ita dictū est tanq̄ pater nō in nobis aut nos ī patre nō sim⁹: sed p hoc mediatorē interdū ⁊ hoīem se breuitī intimauit. qđ vō addidit: Ut sint cōsummati in vnuꝫ: ondit eo pduci reconciliationē que fit p mediatoreꝫ vt pfecta beatitudine pfruamur. vn̄ id qđ sequitur: Ut cognoscat mund⁹ qꝛ tu me misisti: nō sic accipiē dum puto: tanq̄ iterꝫ dixerit: Ut credat mūd⁹. Quādiu enī credim⁹ qđ nō videm⁹: nondū sum⁹ cōsummati sicut erim⁹ cum meruerim⁹ videre qđ credim⁹. qn̄ ḡ de consummatione loquit̃: talis est ītelligēda cognitio qualis erit p speciem: nō qualis nūc ē p fidem. Ipsi quippe credētes sunt mund⁹ nō ꝑmanēs inimic⁹: sed ex inimico amicus effect⁹. ꝓpterea seq̄t Et dilexisti eos sicut me dilexisti. In filio q̄ppe nos pr̃ diligit: qꝛ in eo nos elegit: nec iō pares sum⁹ vnigenito filio: neqꝫ. n. semp equalitatē significat. qđ dicitur: Sicut illud ita ⁊ istud: sed aliqn̄ tm̄ qđ illud ē est ⁊ illud: ita in hoc loco nihil ē aliud: Dilexisti eos sicut me dilexisti: quā dilexisti eos quoniā ⁊ me dilexisti. Non enī alia causa est diligendi membra ei⁹ nisi qꝛ diligit eū. cum igit̃ eoꝝ que fecerit nihil oderit: quis digne possit eloqui quātum diligat mēbra vnigeniti filij sui: ⁊ quāto amplius ipm vnigenitum:

¶ Pr̃ quos dedisti mihi uolo ut ubi sū ego: ⁊ illi sint mecū: ut uideāt claritatē meaꝫ quā dedisti mihi: qꝛ dilexisti me an̄ ꝯstitutionē mūdi. Pr̃ iuste mūd⁹ te non cognouit. Ego aūt

te cognoui: ⁊ hi cognouerunt qz tu
me misisti. Et notuz feci eis nomen
tuū ⁊ notū faciā: ut dilectio q̄ dilexi
sti me i ipsis sit: ⁊ ego in ipsis.

¶ CHRY. Postq̄ dixerat: quia multi credēt p eos
⁊ multa gloria potiens: loquit̄ de reliquo de coro/
nis eis repositis dicēs: Pater quos dedisti mihi: vo
lo vt vbi ego sum: ⁊ illi sint mecū. AVG. Ipsi sunt
quos a patre accepit: quos ⁊ ipse de mūdo elegit: sic
enim ait in hui⁹ orationis exordio: Dedit eis potesta
tem oīs carnis. i. omnis hoīs: vt det eis vitaz eternaz
vbi ostēdit potestatē se omnis hominis accepisse vt
liberaret quos voluerit: ⁊ damnaret quos voluerit:
Quapropter oībus membris suis pmisit hoc pmiū
Ut vbi est ipse ⁊ nos cum illo sim⁹: nec poterat non
fieri: qđ omnipotēti patri se velle dixerit oīpotēs fi/
lius: vna vero est patris ⁊ filij volūtas. ⁊ si itelligere
nondū pmittit infirmitas: credat pietas. quātum ḡ
attinet ad creaturam in qua factus est ex semine da
uid sm carnē: eo modo dicere potuit: Ubi ego sum
vt iam ibi se eē diceret: vbi fuerat mox futur⁹. in celo
ergo nos futuros esse pmisit. Illo enim forma sui
leuata est: quam sumpsit ex virgine: ⁊ ad dextrā pa/
tris collocata. GREGO. xxvij. moraliū: Ubi est
ḡ qđ rursus vitas dicit: Nemo ascēdit in celum: nisi
qui de celo descēdit: que sibi in vbis suis non discre
pat: qz eni mēbroꝝ suoꝝ caput dn̄s scūs est: repulsa
reproboꝝ multitudine: solus etiā est nobiscuz: ⁊ sic
dum nos cū illo vnū iam facti sum⁹. vn̄ sol⁹ venit in
se: illuc etiā solus redit in nobis. AVG. Qđ vo atti
net ad formam dei in qua equalis est prī: si sm eam
velim⁹ itelligere qđ dcm̄ est: Ubi ego sum: ⁊ illi sint
mecū. abscedat ab animo oīs imaginū corporaliū
cogitatio: ⁊ nō inquirat̄ equalis pr̄i fili⁹ vbi sit: qm̄
nemo iuenit vbi nō sit. ppterea nō eis satis fuit dicē
Uolo vt vbi ego sum: ⁊ ipsi sint. sed addidit: Mecū
Esse eni cū illo magnū bonū est: nā ⁊ miseri possunt
eē vbi est ille: sed beati soli sunt cū illo. ⁊ vt de visibi
li q̄uis longe dissimili qualecūq; sumam⁹ exemplū
sicut cecus etiā si ibi sit vbi lux est: nō est tn̄ ipse cum
luce: sed absens est a pn̄te: ita non solum infidelis sz
etiā fidelis: ⁊ si eē nunq̄ possit vbi nō sit christ⁹: non
est tn̄ ipse cū christo p spēm. nā fidelē nō est dubiū i
dū eē cū christo p fidē: sed hic de specie illa dicebat: i
qua videbim⁹ eū sicuti est. vn̄ adiunxit: Ut videant
claritatē meā quā dedisti mihi. Ut videāt dixit: nō
Ut credāt. fidei merces est ista: nō fides. CHRY.
Nō aūt dixit Ut participēt gloriā meā: sz Ut vide/
ant: hoc occulte isinuās qm̄ oīs requies ibi est filiū
dei videre. Dedit aūt ei pr̄ claritatē qm̄ eū genuit.
AVG. Cū ḡ viderim⁹ claritatē quā dedit pr̄ filio:
etiā si eā dici hoc loco intelligam⁹: nō quā pr̄ equa
li filio gignens eū dedit: sed quā scō homini filio de
dit post mortē crucis. Tūc fiet iudiciū: tunc tolletur
impius ne videat claritatē dn̄i: quā nisi illam qua de⁹
est. si ḡ sm id q̄ filius de⁹ est: accipiam⁹ hoc dictum:
Uolo vt vbi ego sum ⁊ ipsi sint mecū. in pr̄e cū chri/
sto erim⁹: q̄ cū dixisset: Et videāt claritatē: quā dedi
sti mihi. cōtinuo subiunxit: Qz dilexisti me an̄ cōsti/
tutionē mundi. In illo eni dilexit ⁊ nos an̄ cōstituti
onem mundi: ⁊ tūc predestinauit qđ in fine facturus
est mundi. BEDA: Claritatē igit̄ vocat dilectōez
qua ipse dilect⁹ est a pr̄e ante mundi cōstitutionē:
in illa claritate ⁊ nos dilexit an̄ cōstitutionez mūdi.
THEO. Postq̄ ḡ p fidelib⁹ orauit: ⁊ tot illis pro
spera pmisit: ponit quoddā piū: ⁊ pp̄a māsuetudine
dignū dicēs: Pater iuste mūdus te nō cognouit. q.
d. ego cupere cūctos hoīes consequi dicta bona q̄ q̄
dem p fidelib⁹ imploraui: sed qz ignorauerunt te: iō
nō cōtingerēt gliam ⁊ coronas. CHRY. Uidetur
aūt mihi hoc ⁊ anxius dicere: qm̄ eū qui ita bonus ⁊
iustus est: cognoscere noluerūt. nō igit̄ hoc ē quod
iudei dicūt: Qm̄ ipi quidē te cognoscūt: ego vo igno
ro: sed ecōtrario est. vn̄ subdit: Ego autē cognoui te:
⁊ hi cognouerūt: qz tu me misisti: ⁊ notū feci eis no/
men tuū: ⁊ notū faciā p spm̄scm̄ eis pfectā cognitio/
nem dando. Si aūt dixerit quis es tu: sciēt qz ego
nō sum separat⁹ a te: sed valde amat⁹: ⁊ pp̄us filius
⁊ cōiunct⁹. Hoc vero suasi eis: vt ego maneā in eis:
⁊ sic fidē que est in me ⁊ amatorē sua hūt certissime
⁊ hoc est qđ subdit̄: Ut dilectio qua dilexisti me in
ipsis sit: ⁊ ego in ipsis. q. d. Ipsis me amātib⁹ ego ma
nebo in eis. AVG. Uel aliter: Quid est eū cogno/
scere nisi vita eterna: quā mundo dānato nō dedit:
reconciliato dedit. Propterea itaq; mūdus non co/
gnouit: qz iustus es. hoc meritis ei⁹ vt nō cognosce/
ret retribuisti: ⁊ ppterea mūdus recōciliat⁹ cogno/
uit qz misericors es: et vt cognosceret nō ei merito:
sed gr̄a subuenisti. deniq; sequit̄: Ego autē cognoui
te. Ipse fons gr̄e est de⁹ natura: hō autē de spūscō ⁊
virgie ineffabili gr̄a. deniq; qz gr̄a dei per iesuz chri/
stum est dicit̄: Et hi cognouerūt: ipse est mūdus recō
ciliatus: sed iō qz tu me misisti. ḡ gr̄a cognouerunt:
Et notū feci eis nomē tuū p fidē: ⁊ notū faciā p spēz
vt dilectio qua dilexisti me i ipsis sit. Qualis est ista
locutio tali ⁊ apl's vsus est: Bonū certamē certaui
nō ait: Bono certamine qđ vsitati⁹ diceret̄. q̄uo aūt
dilectio qua pr̄ dilexit filiū eēt i nobis: nisi qz mem
bra ei⁹ sum⁹: ⁊ i illo diligimur cū ipse diligit̄ tot⁹. i.
caput ⁊ corp⁹. Et ideo subiunxit: Et ego in ipsis. Est
enim in nobis tanq̄ in templo suo: nos autē in illo
sm q̄ caput nostrum est. ¶ CA. XVIII.

Hec cuz dixisset iesus: egres
sus ē cū discipulis suis trās
torrētē cedron ubi erat hor
tus in quē itroiuit ipe ⁊ discipuli ei⁹
Sciebat aūt ⁊ iudas q tradebat cuz
locū: qz frequēter iesus conuenerat
illuc cum discipulis suis.

¶ AVG. Terminato smone quē post cenā domin⁹
ad discipulos habuit: adiūcta orōne quā dixerat ad
prēm: ei⁹ passionē iohānes euāgelista sic exorsus ē:
Hec cū dixisset iesus: egressus est cuz discipulis suis
trans torrentē cedron: vbi erat ort⁹: in quē introiuit
ipse ⁊ discipuli eius. Nō aūt cōtinuo hoc factū est cū
ei⁹ illa finita eēt oratio. sed alia quedā sunt interpo
sita que ab isto ptermissa apud alios euāgelistas le
gunt̄. AVG. de cō. euan. Facta est enim contētio
inter eos quis eoꝝ videret̄ esse maior: sicut lucas cō

memorat. Dixit etiã ipse petro: sicut ipse lucas subiũ
git: Ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut tri
ticũ: ꝛ cetera que ibi sequitur. Et hymno dicto: sicut
mattheus ꝛ marc⁹ cõmemorãt: Exierũt in montem
oliueti. Contexit ergo narrationẽ mattheus ꝛ dixit:
Tũc venit iesus cũ illis in villã q̃ dicit̃ Gethsemani.
Iste loc⁹ est quẽ cõmemorat hic iohãnes: vbi erat
hortus ĩ quẽ introiuit ipse ꝛ discipuli eius. AVG.
sup iohãnem: Ad hoc ergo valeat qđ dictũ est: Hec
cum dixisset: vt nõ eũ añ opinemur ingressuꝫ q̃ꝫ illa
v̄ba finiret. CHRY. Sed ꝑpter q̃d non dixit: Ces-
sans ab oratione venit illuc: qm̃ oratio illa fuit loq̃
la ꝑpter discipulos fcã. De nocte aũt vadit ꝛ flumẽ
ptransit: ꝛ ꝑperat ad locũ ꝑditori cognitũ: auferens
his qui insidiabant̃: laborem: ꝛ ostẽdens discipulis
quoniã volens ad mortẽ venit. ALCHVI. Dicit
aũt: Trans torrentẽ cedron. i. credrorum: genitiuus
eni est grecus. Trãsit torrentẽ: q2 de torrente passio
nis bibit: vbi erat hortus vt peccatũ qđ ĩ horto com
missuꝫ fuerat: in horto deleret. Paradisus eni hort⁹
deliciaꝝ interpretat̃. CHRY. Ne aũt audiens hortũ
eũ occultari estimes subiũgit: Sciebat aũt ꝛ iudas
qui tradebat eũ locũ: q2 frequẽter iesus conuenerat
illuc cũ discipulis suis. AVG. Ibi ergo lupus oui
na pelle côtectus: ꝛ inter oues alto patrisfamilias cõ
silio tolerat⁹ didicit: vbi ad temp⁹ exiguũ dispergẽt
gregem insidijs appetẽdo pastorẽ. CHRY. Mul
totiens aũt ibi cũ discipulis iesus singulariter cõue
nerat: de necessarijs loquẽs: ꝛ que nõ erat fas alios
audire. Facit aũt hoc in montibus ꝛ in ortis marie
puꝝ a tumultib⁹ inquirẽs semp locũ: ne mens impe
diat̃ ab auditione. Ideo aũt iudas illuc venit quoniã
multotiẽs christus extra ꝑnoctabat. Iuisset aũt ad
domũ si putasset eũ ibi inuenire dormiẽtẽ. THEO.
Nouerat etiã iudas dominũ festo tempore consue
uisse semp docere discipulos aliq̃d sublime. Erat au
tem solitus docere huiusmodi mystica in talib⁹ lo-
cis: ac quoniã tũc dies erat solẽnis: arbitrat⁹ ẽ illũ
eẽ illic ꝛ discip̄los docẽ q̃ ad celebritatẽ spectabãt.

Iudas ergo cũ accepisset cohor
tem: ꝛ a põtificib⁹ ꝛ phariseis mini
stros: uenit illuc cũ laternis ꝛ facib⁹
ꝛ armis. Iesus itaqꝫ sciens omnia q̃
uẽtura erãt sup eũ: ꝑcessit ꝛ dixit ad
eos: Quẽ q̃ritis? R̃ñderũt ei: iesum
nazarenũ: Dicit ei iesus: Ego sum
Stabat aũt ꝛ iudas: q tradebat eũ
cũ ipsis. Ut ergo dixit eis: Ego suꝫ
abierũt retrorsum: ꝛ ceciderũt ĩ ter
rã. Iteꝝ ergo iterrogauit eos: quẽ
q̃ritis? Illi autẽ dixerũt: iesuꝫ naza
renũ. R̃ñdit iesus: Dixi uobis: quia
ego suꝫ. Si ergo me queritis: sinite
hos abire. Ut ipleret̃ s̄mo quẽ dixit
quia quos dedisti mihi: non perdidi
ex eis quẽquã.

GLO. Ostẽderat euangelista quõ iudas ad locũ
vbi christus erat ꝑuenire potuerit: nũc ostẽdit quõ il-
luc peruenit dicẽs: Iudas ergo cũ accepissꝫ cohortẽ
ꝛ a pontificib⁹ ꝛ phariseis ministros. venit illuc cuꝫ
laternis ꝛ facib⁹ ꝛ armis. AVG. Cohors ñ iude-
oruꝫ: sed milituꝫ fuit. A preside itaqꝫ intelligatur ac-
cepta tanq̃ꝫ ad tenẽdũ reũ seruato ordine legitime po
testatis: vt nullus tenẽtibus auderet obsistere: quã-
q̃ꝫ ꝛ manus tãta fuerat cõgregata ꝛ sic armata veni
ebat: vt vel terreret vl̄ etiã repugnaret: si quisq̃ꝫ chri
stum defendere auderet. CHRY. Sed qualiter co
horti suasserũt? q2 milites erãt: pecuniarũ gratia oĩa
facere meditãtes. THEO. Faces aũt afferũt ꝛ la-
ternas: ne christ⁹ latẽs ĩ tenebris fugeret. CHRY.
Multotiẽs aũt alias miserũt cõprehẽdere euꝫ: sed
nõ valuerũt. vñ manifestũ est q̃ tũc sponte seipsum
dedit. Propter qđ subdit̃: Ies⁹ aũt sciens oĩa que
vẽtura erãt sup eũ: ꝑcessit ꝛ dixit ad eos: Quẽ q̃ritis?
THEO. Querit aũt nõ vt volẽs scire. Nam vtiqꝫ
nouerat omnia q̃ vẽtura erãt sup eũ: sꝫ ostẽdere volẽs
qm̃ cũ p̄sẽs eẽt: ab eis videri nõ poterat. vel discerni
nã seq̃t̃: Dicit eis iesus: Ego sũ. CHRY. In medio
n. eoꝝ exñs excecauit eoꝝ oculos. qm̃ eni nõ tenebre
cã erãt: ĩdicauit euãgelista dicẽs: Qm̃ habuerũt lã-
pades. si v̄o lãpades nõ eẽnt: a voce saltẽ debebant
agnoscere. si vero ꝛ illi ignorabant: q̃lit̃ iudas igno-
rauit qui cũ eo fuerat cõtinue? Et iđ subdit: Stabat
aũt ꝛ iudas qui tradebat eũ cũ ipsis. Fecit aũt hoc
iesus ostẽdens qm̃ nõ solũ cõprehendere eũ nõ pos-
sent: sed nec videre in medio existẽtem: nisi ip̄e cõcede
ret. vñ subdit̃: Ut ergo dixit eis: Ego sum: abierunt
retrorsum: ꝛ ceciderũt in terrã. AVG. Ubi nunc
milituꝫ cohors? vbi terror ꝛ munimẽ armorũ? vna
vox turbã odijs ferocem armisq̃ꝫ terribilẽ sine telo
vllo percussit: repulit: strauit. Deus eni latebat ĩ car
ne: ꝛ sempiternus dies ita mẽbris occultabatur hu
manis: Ut cum laternis ꝛ facib⁹ quereret̃ occiden-
dus a tenebris: quid iudicaturus faciet qui iudicãd⁹
hoc fecit. Et nunc vtiqꝫ ꝑ euangeliũ: Ego sum dicit
christ⁹: ꝛ a iudeis expectat̃ antichrist⁹: vt retro rede
ant ꝛ in terrã cadant: quoniã deserentes celestia ter
rena desiderãt. GREGO. super ezechieleꝫ: Quid
autẽ hoc q̃ electi in faciem: ꝛ reprobi retrorsum ca-
dũt? nisi q̃ omnis q̃ post se cadit. ibi cadit vbi nõ vi
det. qui vero añ se ceciderit: ibi cadit vbi videt. Ini-
qui ergo qui in inuisibilib⁹ cadunt: post se cadere di
cunt̃: q2 ibi corruũt vbi quod tũc eos sequit̃ modo
videre non possunt. Isti vero quia in istis visibilib⁹
semetipsos sponte deijciũt: vt in inuisibilib⁹ erigant̃
quasi in faciẽ cadunt: quia timore compuncti videñ
tes humiliant̃. CHRY. Deinũ ne quis dicat: quo
niam ipse iudeos ad hoc induxit vt eũ occiderent: se
ipsum in manibus eoꝝ tradens: manifeste ostẽdit eis
omnia que sufficiebãt eos reuocare. Sed quia per-
manebãt in malitia ꝛ nullã habebãt excusationem
tũc seip̄m in manibus eoꝝ tradidit. vnde sequitur:
Iterũ ergo interrogauit eos: Quẽ queritis? Illi er-
go dixerunt: iesum nazarenũ. Respondit iesus: Dixi
vobis quia ego sum. AVGV. Audierant primo:
Ego sum. sed nõ comprehenderãt: quia hoc noluit

qui potuit quicq̄d voluit: verũ ſi nunq̄ ſe ab eis per mitteret apprehēdi: non quidem illi facerent ꝓpter q̄d venerāt: ſed nec ipſe faceret ꝓpter quod venerat ꝓ inde q꞉ tenere volētibus ⁊ nō valētib⁹ oſ̄dit ptā tem ſuā. vñ ſubdit̄: Si ḡ me q̄ritis ſinite hos abire.

CHRY. q. d. Si me queriſ. nihil vobis ad hoc cōe eſt: Ecce meipm̄ trado: vſq̄ ad vltimā horā ad ſuos dilectōis cōſeruantiā demonſtrās. AVG. Inimi cos iubet: ⁊ hoc faciũt q̄d iubet: ſinũt. ſ. nunc eos abi re quos nō vult perire. CHRY. Vñ euāgeliſta oſ̄ dens ꝙ hoc nō fuit eoꝝ ꝓpoſiti: ſed v̄tus eius q̄ com p̄hēſus fuerat ſubiũgit: Ut ī pleret̄ ſmo quē dixit q꞉ quos dediſti mihi nō ꝑdidiſti ex eis queq̄. Per ditionē aũt nō hāc dixerat que mortis ſed illā eter nā: euangeliſta v̄o ⁊ de preſenti morte id accepit. AVG. Nunq̄d autē nō erāt poſtea morituri: Cur ḡ ſi tũc morerēt̄: ꝑderet eos: niſi q꞉ nōdũ in eum ſic credebant: q̄uo credũt quicũq̄ non pereunt.

Simon ergo petr⁹ hn̄s gladium eduxit eũ: ⁊ pcuſſit pōtificis ſeruũ ⁊ abſcidit auriculā ei⁹ dextrā. Erat aũt nomē ſuo malchus. Dicit ergo ieſus petro: Mitte gladiũ tuũ i ua ginā. Calicē quē dedit mihi nō uis ut bibam illũ?

CHRY. Petrus confidēs in ṗdicta voce dñi ⁊ in his que iā facta erāt: armat̄ aduerſus eos qui ſuper uenerāt. vñ dicit̄: Simon ḡ petr⁹ hn̄s gladiũ eduxit eũ ⁊ pcuſſit pōtificis ſuũ. Sed q̄liter q̄ iuſſus erat ñ perā hr̄e: neq̄ duo veſtimēta gladiũ hēt: Mihi vi det̄ hũc formidās preparaſſe dudũ. THEO. Uel ad opus agni illo indigēs ferebat hunc etiā poſt ce nam. CHRY. Sed q̄liter q̄ iuſſus erat nō alapam dare: homicida fit: q꞉ maxime nō ſe vlciſci iuſſus eſt hic autē non ſe vlciſcebat̄: ſed magiſtrũ. Demũ non dum pfecti adhuc erāt ſed videbis poſtea petꝝ v̄be ratũ ⁊ humiliter ferentē. non ſine cā autē ſubdit: Et abſcidit ei⁹ auriculā dextrā. Uidet̄ mihi eni ī petuꝫ apoſtoli ſignificare: qm̄ ad ip̄m caput ī petũ fecit.

AVG. Sol⁹ autē hic euāgeliſta etiā nomē ſui hui⁹ exp̄ſſit cũ dicit: Erat aũt nomē ſuo malchus: ſicut lucas ſolus ꝙ ei⁹ auriculā dñs tetigerit ⁊ ſanauerit eũ. CHRY. Tũc eni miraculũ fecit: ⁊ erudiēs nos qm̄ eis qui male faciũt bn̄ facere oportet: ⁊ v̄tutem reuelās ſuā. nomē aũt ꝓpterea poſuit euāgeliſta: vt his qui tũc legerēt: liceret querere ſi vere factuꝫ ſit Seruũ aũt eũ ſummi pontificis dicit: q꞉ magnũ eſt q̄d factũ eſt: non ſolũ q꞉ curauit: ſed q꞉ curauit eum qui ſuper eũ venerat: ⁊ paulopoſt alapam daturus erat. AVG. Malchus aũt ī terpretat̄ regnaturus. q̄d ergo auris ꝓ dño āputata ⁊ a dño ſanata ſigni ficat: niſi auditũ amputata vetuſtate renouatuꝫ: vt ſit in nouitate ſp̄us ⁊ nō in vetuſtate lr̄e: q̄d cui p̄ſti tum fuerit a chriſto q̄s dubitet regnaturꝫ eē cũ chri ſto: quod aũt ſeru⁹ inuētus eſt ⁊ hoc ad illā ꝑtinet vetuſtatē: que in ſeruitutē generat: ſed locũ acceſſit ſanitas figurata eſt ⁊ libertas. THEO. Uel ceſio auris dextre ſui p̄ncipis ſacerdotũ ſignũ erat ſurdi tatis eoꝝ: que precipue in p̄ncipib⁹ ſacerdotũ inole

uerat. ꝙ aũt denuo reſtituta ſit auris: ſignificat vlti mam reparationē ītellect⁹ in iſraeliticis veniēte he lia. AVG. Factũ aũt petri dñs improbatur ⁊ pro gredi vltra ꝓhibuit. vnde ſequit̄: Dixit ḡ ieſus petro Mitte gladiũ tuũ in vaginā. Eteni ille ad patiētiā cōmonend⁹ fuit: ⁊ hoc ad ītelligētiam cōſcribēdũ.

CHRY. Nō ſolũ aũt minis eum cohibuit: vt mat theus refert: ſed ⁊ aliter cōſolat̄ eũ dicens: Calicem quē dedit mihi pr̄: non vis vt bibam illum: oſ̄dens qm̄ nō illoꝝ v̄tutis que fiebāt erāt: ſed ſue cōceſſio nis: ⁊ ꝙ nō ē deo ꝯ̄trius: ſed obediēs vſq̄ ad mortē

THEO. In eo aũt ꝙ ipſam calicē dicit q̄ ſibi gra ta ⁊ acceptabilis ꝓ ſalute mortaliuꝫ mors videatur eduſſerit. AVG. Q̄d autē a pr̄e traditum ſibi dicit calicem paſſionis: illud eſt q̄d ait apoſtol⁹: Propo filio non pepcit: ſed ꝓ nobis oīb⁹ tradidit eũ. vex auctor calicis hui⁹ eſt etiā ip̄e q̄ bibit. vñ idem ap̄ls dicit: Chriſtus dilexit nos: ⁊ tradidit ſeip̄ꝫ ꝓ nobis.

Cohors autē ⁊ tribunus ⁊ mini ſtri iudeoꝝ cōp̄rehenderũt ieſum: ⁊ ligauerunt eũ ⁊ adduxerũt eum ad annā p̄muꝫ. Erat eni ſocer cayphe qui erat pontifex anni illi⁹. Erat au tem caypbas qui cōſilium dederat iudeis: quia expedit unum hominē mori pro populo.

THEO. Peractis cũctis q̄ ſufficiēter ſe habebāt ad ꝓhibēdũ iudeos: cũ illi hoc nequaq̄ diſcernerēt tũc duci ſe ꝑmiſit. vñ dicit̄: Cohors ḡ ⁊ tribun⁹ ⁊ mi niſtri iudeoꝝ cōp̄rehēderũt ieſum. AVG. Cōp̄re henderũt ad queꝫ nō acceſſerũt nec audierũt: Acce dite ad eũ ⁊ illuminamini. Si eni ſic accederent nō eũ manib⁹ occidendũ: ſed recipiendum corde cōp̄re henderēt. Nũc aũt qm̄ eum illo mō cōp̄rehenderũt: ab eo longi⁹ receſſerũt. Sequit̄: Et ligauerũt eum a quo ſolui poti⁹ velle debuerũt: ⁊ erāt forte in eis q̄ poſtea liberati ab eo dixerũt: Dirupiſti vincula mea Poſtea v̄o q̄ pſecutores tradēte iuda dñm ligaue runt: vt intelligat̄ iudas nō laudabilis vtilitate tra ditionis hui⁹: ſed ſceleris volũtate dānabilis ſubd. Et adduxerũt eũ ad annā p̄mũ. CHRY. Pre dele ctatione eni gloriabant̄ in his q̄ fiebāt q̄ſi tropheuꝫ ſtatuētes. AVG. Nec tacet cām cur ita factum ſit ſubdēs: Erat eni ſocer cayphe: qui erat pōtifex anni illi⁹. Merito ⁊ matthe⁹ cũ id breuius narrare volu iſſet: eũ ad cayphā ductũ fuiſſe cōmemorat: q꞉ ⁊ ad annā p̄us ideo duct⁹ eſt: ꝙ ſocer ei⁹ fuerit vt intelli gendũ ſit hoc eũdē cayphā fieri voluiſſe. BEDA: Quaten⁹ dñ a cōſimili pōtifice dānaret̄: ipſe quoq̄ minoris criminis reus haberet̄: vel fortaſſis ſic do mus ei⁹ ſita erat vt p̄terire eā nō poſſent: ſiue diuini tus actũ eſt: vt q̄ erāt affines ſanguie ſociarent̄ ī ſce lere. Sed q̄d dicit ꝙ eēt pontifex anni illi⁹: ſonat ꝯ̄ rium legi: in q̄ p̄ceptũ erat: vt vn⁹ eēt pōtifex ſumm⁹ quo mortuo ſuccederet ei fili⁹ ſuus: ſed iā pontifica tus ambitione erat infect⁹. ALCVI. Refert enĩ ioſephus iſtũ cayphā vn⁹ āni ſacerdotũ redemiſſe Nō ḡ mirũ ſi iniqu⁹ pōtifex inique iudicauerit: ſepe

qui p̄ auariciā ad sacerdotiū accedit: p̄ iniusticiaȝ in eo fuaṫ. CHRY. Ne aūt audiēs vincula auditor tumultueṫ: recoluit p̄phetie qm̄ mors ei⁹ salus fuit orbis terrarū. vn̄ seq̄t: Erat autē caypbas q̄ ɔsiliū dederat iudeis: q2 expedit vnū hoīem mori p̄ pp̄lo. tāta n. ē v̄itatis supabūdātia: vt ⁊ inimici eam p̄sonent.

¶ Sequebaṫ aūt iesuȝ simon petr⁹ ⁊ ali⁹ discipul⁹. Discipul⁹ āt ille erat not⁹ pōtifici: ⁊ itroiuit cū iesu i atrium pōtificis. Petr⁹ auteȝ stabat ad ostiū foris. Exiuit ergo discipul⁹ q̄ erat not⁹ pōtifici: ⁊ dixit ostiarie: ⁊ itroduxit petrū. dixit ergo petro ancilla ostiaria. Nūq̄d ⁊ tu ex discipulis es hoīs isti⁹? Dixit ille: Nō suȝ. Stabāt āt serui ⁊ ministri ad prunas q2 frig⁹ erat: ⁊ calefaciebāt se. Erat aūt cū eis ⁊ petr⁹ stās ⁊ calefaciēs se.

¶ AVG. de cō. euan. De petri tētatione q̄ inter dn̄i cōtumelias fcā est: nō eodē ordine oēs narrāt. Naȝ ipsas p̄mo cōmemorat mattheus ⁊ marcus: deinde petri tētationē. Lucas vero explicat p̄us tētationes petri: deinū dn̄i cōtumelias. Iohānes aūt incipit petri tētationē dicere cū dicit: Sequebaṫ aūt iesum simon petr⁹: ⁊ ali⁹ discipul⁹. ALCVI. Ex deuotōe sequebaṫ magistrū: q̄uis a longe p̄pter timorem.

AVG. Quis sit aūt ille ali⁹ discipul⁹: non temere affirmādū est: q2 taceṫ. Solet aūt se idem iohannes ita significare ⁊ addere: quē diligebat iesus: fortassis ḡ ⁊ hic ip̄e est. CHRY. Se aūt occultat humilitatis gratia: etenim hic magnaȝ rectitudinem enarrat quomodo oībus fugientib⁹ ip̄se sequiṫ: sed p̄ponit sibi petrū ⁊ suip̄si⁹ coact⁹ est meminisse: vt discas qm̄ certi⁹ alijs enarrat ea q̄ fcā sunt in atrio q̄si itus exis. Succidit aūt p̄pam laudē subdēs: Discipulus aūt ille erat not⁹ pōtifici: ⁊ itroiuit cū iesu in atrium pōtificis: nō eni hoc vt magnū q̄d de seipso ponit: s̄ q2 dixit q̄ intrauit cum iesu sol⁹: vt nō estimes hoc excelse mētis eē addit cām. Igiṫ petrū venisse illuc amoris fuit: nō intrasse aūt intra timoris. vn̄ sequiṫ: Petr⁹ aūt stabat ad ostiū foris. ALCVI. Foris stabat q̄ negatur⁹ erat dn̄m: nec erat ī christo: q̄ christū cōfiteri non erat ausus. CHRY. Sed qm̄ ⁊ petrus itrasset vtiq̄ domū si ei cōcessum eēt indicauit subdēs: Exiuit ḡ discipul⁹ ali⁹: q̄ erat not⁹ pontifici: ⁊ itroduxit petrū. Ideo aūt ip̄e eū non itroduxit: quia christo adherebat ⁊ seq̄baṫ eū. Sequiṫ: Dixit ḡ ancilla ostiaria: Nūq̄d ⁊ tu ex discipulis es hoīs istius Dixit ille: Nō sū. Quid dicis o petre? Nōne p̄us dixisti: Et si oportuerit aīam meā p̄ te ponā? q̄d ergo fcm̄ est: quoniā nec ostiarie fers īterrogationē? non erat miles q̄ īterrogabat: s̄ ostiaria vilis. neq̄ dixit: Seductoris discipul⁹ es: sed hoīs illi⁹: q̄ miserēd erat. Dicit aūt: Nūquid ⁊ tu: q2 iohānes itus erat

AVG. Sed q̄d mirū si de⁹ vera p̄dixit: hō autē falsa p̄sumpsit. Sane in ista q̄ iā cepta est negatōne petri debem⁹ aduertere non solū ab eo negari christū: q̄ dicit eū nō eē christū: sed ab illo etiam q̄ negat se eē christianū. Dn̄s eni nō ait petro: Discipulū meuȝ te negabis. sed me negabis. negauit ergo ip̄m cū se negauit eē discipulū. Quid aūt aliō isto modo q̄ se negauit eē christianū? q̄m multi postea etiā pueri ⁊ puelle potuerūt mortē p̄ christi ɔfessione contēnere: ⁊ regnū celorū fortiter itroire: q̄ tūc iste non potuit: q̄ claues regni ei⁹ accepit. ecce vn̄ dictū ē: Sinite hos abire: q2 quos dedisti m. h. non p̄didi ex eis quēq̄. Vnq̄ eni petr⁹ si negato christo hinc iret: q̄d aliud q̄ p̄iret? CHRY. in s̄mone de petro ⁊ helia: Idcirco aūt diuine p̄uidēt. e secretū p̄misit vt p̄m⁹ ip̄se laberet petr⁹: quo erga peccātes duriorē sentētiā p̄pri casus intuitu p̄paret. Petr⁹ eni orbis terrarū doctor ⁊ magister peccauit: ⁊ veniā īpetrauit: vt hec īdulgentie norma ⁊ regula iudicātib⁹ p̄beret. Idcirco enim nō angelus arbitror cōmissam sacerdotii p̄tātem: ne cum ip̄si minime peccarēt: in peccatoribus sine misericordia vindicarent. hō passibilis supra hoīes ordinaṫ vt dū ip̄se in alijs suas recolit passiones: mitē apud eos se p̄beat ⁊ benignū. THEO. Quidā tn̄ in anē quādā grām appropantes petro dicūt q̄ ideo negauit petr⁹ quoniā volebat semp̄ eē cū christo: ⁊ seq̄ ɔtinue. Nouit eni q̄ si fatereṫ se eē de christi discipulis: diuidereṫ ab eo: ⁊ nō haberet vltra spaciuȝ seq̄ndi vidēdiq̄ dilectū. vn̄ simulabat se officiū gerē ministrorū: ne vult⁹ mestitia cognit⁹ excludereṫ. vn̄ sequiṫ: Stabāt aūt serui ⁊ ministri ad prunas: quia frig⁹ erat: ⁊ calefaciebāt se. Erat aūt ⁊ petr⁹ stans cū eis ⁊ calefaciēs se. AVG. Nō hyems erat ⁊ tn̄ frigus erat q̄le solet etiam eq̄noctio verno accidere.

GREG. ii. moral. Iā autē int⁹ a charitatis calore petr⁹ torpuerat ⁊ ad amorē p̄ntis vite q̄si ad p̄secutorū prunas infirmitate estuante recalebat.

¶ Pōtifex ergo iterrogauit iesū de discipul' suis ⁊ de doctrina ei⁹. Rn̄dit ei iesus: Ego palā locut⁹ sū mundo. Ego semp̄ docui in synagoga ⁊ in tēplo quo oēs iudei ɔueniūt: ⁊ in occulto locut⁹ sū nihil. Quid me interrogas? Interroga eos q̄ audierūt quid locutus sim ip̄is: ecce hi sciunt que dixerim ego.

¶ CHRY. Quia christo nullū crimē inferre poterāt de discipulis iterrogabāt. vn̄ dr̄: Pontifex ḡ interrogabat iesū de discipulis suis. fortassis vbi erāt: vl' cuius grā eos collegit. hoc aūt dicebat q̄si seditiosuȝ ⁊ nouarū reȝ factorē eū redarguere volens q̄si nullo alio attēdente ei q̄ ei⁹ discipulis. THEO. Explorat insup̄ de doctrina. vn̄ seq̄t: Et de doctrina ei⁹. cuiusmodi. s. foret vtrū a lege discrepās ⁊ aduersa moysi: vt exinde occasione cōcepta vt dei emulū perdat.

ALCVI. Nō eni cognoscēde v̄itatis amore interrogat: sed vt cām inueniret qua eū accusare potuisset ⁊ tradere romano p̄sidi ad dānandū. Sed dn̄s ita t̄p̄auit r̄nsionē: vt nec v̄itatē taceret nec se defēdē videreṫ. Seq̄t eni: Rn̄dit ei iesus: Ego palā locut⁹ sū mūdo. ego semp̄ docui in synagoga ⁊ i templo quo

oẽs iudei cõuenerũt: ⁊ in occulto locut⁹ sum nihil. AVG. Nõ pcreãda nascat hic questio. si eni ipsis discipulis nõ loquebat palã: sed horã pmittebat quã palã fuerat locutur⁹: quo palã locut⁹ est mũdo. Deinde ipsis discipulis suis multo manifestius loq̃bat quã cũ eis erat remot⁹ a turbis. tũc. n. ⁊ pabolas apiebat: quas clausas pferebat ad alios. Sed itelligẽdũ est ita eũ dixisse Palã locut⁹ sũ mũdo: ac si dixisset Multi me audierũt. ⁊ rursus nõ erat palã: q2 nõ intelligebãt: ⁊ qꝫ seorsum discipulis loq̃bat: non in occulto vtiqꝫ loq̃bat. Quis nãqꝫ in occulto loq̃t q̃ coram tot hõib⁹ loquit: p̃sertĩ si hoc loq̃t paucis: qd̃ p eos velit inotescẽ multis. THEO. Reminiscatur aũt hꝫ pphetie q̃ dicit: Nõ in occulto locut⁹ suꝫ: nec in occulto terre tenebroso. CHRY. Uel locut⁹ est q̃dẽ in occulto: sed nõ vt hi estimabãt trepidãs ⁊ seditionẽ faciẽs: sꝫ vbi multoꝝ auditione supiora erãt q̃ dicebant. volẽs aũt ex supabũdãtia fidedignũ cõstituere suũ testimoniũ subdit: Quid me iterro. Inẽ. eos q̃ audi. q̃d lo. sũ ipsis: Ecce hi sciũt q̃ dixeri ego. q. d. Tu me de meis interrogas: iterroga inimicos meos q̃ insidiant mihi. sicut autẽ hec ṽba cõfidenti in eoꝝ que dicta erãt veritate. Hec est eni ṽitatis in altercabilis demõstratio: cũ inimicos q̃s inuocat testẽs. AVG. Ipsa eni q̃ audierãt ⁊ nõ itellexerant talia erãt vt nõ possent iuste ac veraciter criminari. Et quotiẽscũqꝫ iterrogãdo tẽtarunt vt iuenirẽt vñ accusarẽt eũ: sic eis r̃ndit: vt oẽs eoꝝ retunderentur doli: ⁊ calũnie eoꝝ frustrarent.

¶ Hec aũt cũ dixisset: un⁹ assistẽs ministroꝝ dedit alapã iesu dicens: Sic r̃ndes põtifici? R̃ndit ei iesus: Si male locut⁹ sũ: testimoniũ phibe de malo: si aũt bñ: q̃d me cedis? Et misit eum annas ligatũ ad cayphaꝫ pontificem.

¶ THEO. Cũ iesus astãtiũ iterpellasset testimoniũ volẽs se minister excusare qꝫ non eẽt de his q̃ admirabant iesum pcussit eũ. vñ dr̃: Hec aũt cum dixisset vn⁹ assistẽs ministroꝝ dedit alapã iesu dicens: sic r̃ndes põtifici? AVG. de cõ. euã. Hic sane ostẽdit qꝫ annas põtifex erat: nõdũ eni erat missus ad cayphã cũ hoc diceret: Et hos duos annã ⁊ caypham põtifices cõmemorat etiam lucas in initio euãgelij sui. ALCVI. Hic implet pphetia: Dedi maxillã meaꝫ pcutientib⁹: sed iesus iniuste pcussus mãsuete respõdit. vñ sequit: R̃ndit ei iesus: Si male locut⁹ sum testimoniuꝫ phibe de malo: si aũt bñ q̃d me cedis. THEO. q. d. Si habes ex his q̃ nũc a me plata sunt rep̃hendẽ: ostẽde qꝫ male dixerim: qd̃ si nequis q̃d furis? vel etiã sic: Si pperã docui cũ in synagogis docebã: certifica p̃ncipẽ sacerdotũ. qꝫ si recte docui: ita vt etiã vos ministri miraremini: quid me nũc cedis: quẽ p̃us admirabaris. AVG. Quid ista responsione veri⁹: mãsueti⁹: iustius. Qui eni accepit alapam nũq̃d vellet eũ q̃ pcussit aut celesti igne cõsumi: aut terra dehiscẽte sorberi: aut correptũ demonio volutari: aut ẽt alia huiusmõi q̃libet pena vl' ẽt grauiori puniri: q̃d hoꝝ p potẽtiã iubere nõ potuisset: p quẽ factus est mũdus: nisi patiẽtiã nos docere maluisset: q̃ vincit mund⁹. Hic dicet aliq̃s: cur nõ fecit qd̃ ipse p̃cepit: pcutiẽti. n. nõ sic r̃ndere: sed maxillam debuit alterã p̃bere. Quid qꝫ ⁊ mãsuete r̃ndit: ⁊ non solum maxillã alterã iterũ percussuro: sed totum corp⁹ fingendũ preparauit in ligno: ⁊ hic potius demonstrauit sua illa precepta patientie nõ ostentatione corporis: sed cordis preparatione fienda. Fieri eni potest vt alteram maxillam visibiliter homo p̃beat iratus quãto ergo melius ⁊ respõdet vera placatus: ⁊ ad perferenda grauiora tranquillo animo fit parat⁹. CHRY. Quid igit consequens erat: nisi aut redarguere aut acceptare quod dictum est: sed hoc nõ fit ea enim que fiebant non erant iudicium: sed seditio ⁊ tyrannis. Non inueniẽtes autẽ quid plus facerẽt: mittunt eum ligatum ad cayphAm. vnde sequitur: Et misit eum annas ligatum ad cayphAm pontificẽ. THEOPHI. Suspicantes hunc cum astutior esset excogitare aliquid posse aduersũ iesum dignuꝫ morte. AVGVSTI. Ad illũ autem sicut mathbeus dicit: Ab initio ducebatur quoniam ipse erat illius anni p̃nceps sacerdotum. Alternis quippe intelligendi sunt solere annis agere pontificatum: ⁊ credenduꝫ ẽ ſm voluntatem cayphe id esse factum: vt iesum primo ad annam ducerent: vel etiam domos eoꝝ ita fuisse positas: vt non deberet annas a trãseuntibus preteriri. BEDA: Quod autẽ dicit Ligatum: non sic intelligendũ qꝫ tunc tñ fuerit ligat⁹ sed tunc ligatus est cũ est captus: itaqꝫ ligatum ad cayphAm misit: sicut sibi fuerat p̃sentat⁹. siue fieri potuit vt ad horam solueretur quaten⁹ discuteret: p⁹ hoc discussus iteꝝ ligaret: ⁊ sic ad cayphã mittẽt.

¶ Erat autẽ simon petr⁹ stãs ⁊ calefaciẽs se. Dixerũt ergo ei: Nunq̃d ⁊ tu ex discipulis ei⁹ es. Negauit ille ⁊ dixit: Nõ sũ. Dicit ei un⁹ ex seruis põtificis cognat⁹ ei⁹ cui⁹ abscidit petrus auriculã. Nõne ego te uidi in horto cũ illo. Iteꝝ ergo negauit petrus: ⁊ statim gallus cantauit.

¶ AVGVSTI. Cum dixisset euangelista qꝫ iesum ligatum miserat annas ad cayphAm: reuersus est ad locũ narrationis: vbi reliquerat petrum: vt explicaret quod in domo anne de trina ei⁹ negatione cõtigerat. vnde dicitur: Erat autem simon petrus stãs ⁊ calefaciens se. Hic recapitulat quod ante iam dixerat. CHRY. Uel multo stupore detinebatur: qui feruidus erat: vt deducto iesu decetero non moueretur. Sed hoc fit vt discas: quanta nature sit imbecillitas: cum deus hominem dereliquerit: ⁊ interrõgatus rursus etiam negat. vnde sequitur: Dixerunt ergo ei: Nunquid ⁊ tu ex discipulis eius es? Negauit ille ⁊ dixit: Non sum. AVGVSTI. de concordã. euange. Hec loco inuenim⁹ non ante ianuam sed ad focum stantẽ: secundo negasse petruꝫ quod fieri non posset: nisi iã redisset postea q̃ꝫ foras exierat vt mathheus dicit. neqꝫ eni tũc exierat: ⁊ foris vidit eũ altera ancilla: sed cũ exire eũ vid. i. cum surgeret ⁊ exiret: animaduertit eũ: ⁊ dixit h. s. q̃ er. i.

ibi.i.ꝗ simul erat ad ignē intus in atrio. Et hic cū iesu nazareno erat. Ille aūt ꝗ foras exierat hoc audito rediens iurauit illis cōtra nitētibꝰ: q2 nō noui hominē. deinde in eo ꝙ iohannes hic ait: Dixerūt. Nūquid ⁊ tu ex discipulis eius es? qȝ redeūti ⁊ stanti dictū intelligimꝰ. Hoc quoqȝ ɔfirmatur: nō illam tm̄ alterā ancillā quam cōmemorat in hac secūda negatione mattheꝰ ⁊ marcꝰ: sed ⁊ alium quendam cōmemorat lucas cū petro illud egisse. vnde iohannes dicit: Dixerunt ergo ei. Johannes aūt secutꝰ de tertia petri negatiōe ita explicat: Dicit vnꝰ ex seruis pontificis: cognatus eius cuiꝰ abscidit petrꝰ auriculā: Nonne ego vidi te in horto cū illo? Qȝ mattheꝰ ⁊ marcꝰ non singulari sed plurali numero enūciāt eos ꝗ cū petro agebant: cū lucas vnū dicat: Johannes quoqȝ vnū eū cognatū eius cuiꝰ abscidit petrꝰ auriculā: facile ē intelligere aut pluralem numeꝝ ꝓ singulari vsitata locutione vsurpasse Mattheū ⁊ marcū: aut ꝙ vnus maxime tanqȝ sciens ⁊ ꝗ cum viderat affirmabat. ceteri aūt secuti eiꝰ fidē petrum simul vrgebant. CHRY. Sed neqȝ horꝰ in memoriā eū reduxit eoꝝ ꝗ ibi dicta sūt: neqȝ mlta dilectio quā illic ꝑ verba multa ondit. vn̄ sequit: Iterū ḡ negauit petrus ⁊ statim gallꝰ cantauit. AVG. Ecce medici cōpleta ē ꝓdictio: egroti ɔuicta ꝓsūptio. non eni factū ē qȝ ille dixerat: Animā meā ꝓ te ponā. sȝ factū ē qȝ ille ꝓdixerat: Ter me negabis. CHRY. Euāgeliste vō cōcorditer negationē petri scripserūt: nō discipulum accusantes: sed nos erudire volētes quātū malū sit nō deo totū ɔcedere: sed in semetipso ɔfidere. BEDA: Mystice aūt ꝑ primam petri negationē illi designant: qui ante passionē ipsiꝰ negauerūt eū eē deū: per secūdā vō illi ꝗ post resurrectionē eiꝰ in diuinitatē pariter ⁊ humanitatē offēderūt. Itē ꝑ primū galli cantū ipsius designat capitis resurrectio: per secūdū illa que in fine celebrabitur totius corporis. Per ꝑmā aūt ancillā que petrū negare coegit designatur cupiditas: per secundam carnalis delectatio: ꝑ vnum seu plures seruos demones qui suadent christū negare.

¶ Adducunt ergo iesuȝ ad cayphā in pretoriū. Erat aūt mane. Et ipsi non introierūt in ꝑtoriū ut nō cōtaminarent: sed ut māducarēt pascha. Exiuit ergo pilatus ad eos foras: ⁊ dixit quaȝ accusationē affertis aduersus hoiem hūc? Rñderunt ⁊ dixerūt ei: Si nō esset hic malefactor non tibi tradidissemus eum. Dicit ergo eis pilatꝰ: Accipite ergo eum uos: ⁊ sꝫm legē uestrā iudicate euȝ. Dixerūt ergo ei iudei: Nobis non licet interficere quēqȝ. Ut sermo iesu impleret quem dixit: significans qua morte esset moriturus.

¶ AVG. Redit euāgelista ad locū narrationis sue vbi eam reliquerat vt explicaret petri negationem. vnde dicit: Adducūt ergo iesū ad cayphā in ꝑtoriū. Ad cayphā quippe ab anna collega ⁊ socero eiꝰ dixerat missum: sed si ad cayphām: cur ad pretoriū? qȝ nil aliud vult intelligi qȝ vbi ꝓses pilatus habitauit. BEDA: Pretoriū eni dr̄ sedes ꝑtoris. Pretores vō dicūt ꝓfecti siue ꝓceptores: eo ꝙ ciuibus ꝓcepta donēt. AVG. Aut igitur aliqua vrgēte cā de domo anne: quo ad audiēdum ambo ɔuenerāt Cayphas ꝓrexerat ad ꝑtoriū ꝓsidis ⁊ socero suo iesū reliq̄rat audiēdū: aut in domo cayphe ꝑtoriū pilatus accepat: ⁊ tanta domꝰ erat vt seorsū habitantem: dn̄m suū seorsū iudicē ferret. AVG. de con. euan. Tamē ad ipsuȝ cayphā ab initio ducebat ad quē in extremo ꝓducꝰ ē. sed q2 iā tanqȝ cōuictū reū adducebāt: cayphe aūt iā antea visū fuerat vt iesus moreret: nulla mora interposita ē qn̄ occidendꝰ pylato traderet. Seqt: Erat aūt mane. CHRY. Antequā gallꝰ cantaret ad caypham ducit: mane vō ad pilatū: per que demonstrat euāgelista: qm̄ ꝑ totum intermediū noctis: a caypha interrogatꝰ in nullo redarguit: ⁊ iccirco misit eū pilato: sed illa aliis dimittens enarranda: ipse q̄situr qȝ deinceps est. Sequitur eni: Et ipsi non introierūt in ꝑtoriū. AVG. Hoc ē in eā ptē domꝰ quā pilatus tenebat si ipsa erat domus cayphe. Cur aūt nō introierūt exponit subdēs Ut nō cōtaminarēt sȝ māducarēt pascha. CHRY. Qm̄ tunc iudei faciebāt pascha: ipse vō ante vnam diē tradidit pascha reseruās suā occisiōȝ sexte ferie qn̄ vetus pascha fiebat: vel pascha dicit totuȝ festū.

AVG. Dies eni agere ceperāt azimoꝝ: quibꝰ diebus cōtaminatio illis erat: in alienigene habitaculum intrare. ALCVI. Pascha eni ꝓprie dicebat dies illa qua agnꝰ ad vesperā quartadecima luna occidebat. Septē vō dies sequētes dies azimoꝝ dicebant: in qbꝰ nihil fermētatū in domibꝰ eoꝝ debuit inueniri. sed tn̄ dies paschalis inuenit inter dies azimoꝝ: vt apud mattheū. Prima aūt die azimoꝝ accesserūt discipuli ad iesū dicētes. Ubi vis paremꝰ tibi comedere pascha? Pascha eni dies azimorum inueniūt noīati sicut hic: Ut manducarēt pascha. pascha eni nō imolationeȝ agni hic notat ꝗ fiebat q̄rtadecima luna ad vesperā: sed magnā solēnitatē que .xv. luna celebrabat post agni imolatiōȝ. quartadecima eni luna dn̄s sicut ⁊ alij iudei pascha celebrauit. quintadecima luna qn̄ magna solēnitas celebrat ē crucifixꝰ: quartadecima vō luna cepit esse imolatio ex quo captꝰ ē in horto. AVG. O impia cecitas alienigene iudicis ꝑtorio ɔtaminari timebāt: ⁊ fratris innocentis sanguinē nō timebāt. Nā q̄ etiam dn̄s erat ⁊ vite dator qui occidebat: nō eoꝝ cōscientie sed nescientie deputet. THEO. Sȝ pilatꝰ vtrūqȝ ꝑcedēs mitius ipse idē egredit. vn̄ seqt: Exiuit ḡ pilatꝰ ad eos foras. Hec aūt erat ɔsuetudo iudeoꝝ: vt quē mortis reū iudicarent: vinctū ꝓsidi traderēt: vt dū preses vinctū cerneret: intelligeret morti addictū. CHRY. Sȝ vidēs eū ligatū ⁊ a tot adductū. nō estimauit h̄ argumentū eē inalterabile accusatōis: sȝ interrogat. vn̄ seqt: Et dixit eis: Quam accusa. affer. aduer. hominē hūc? Incōueniēs enim dicē eē iudicū eos rapuisse: suppliciū āt illi ɔcedere.

Sed illi renuentes ex directo accusationē: ꝛ obiecturis quibusdā vtunt᷑. vñ seq̄tur: Rñderūt ꝛ dixerūt: Si non esset hic malefactor non tibi tradidissemus eū.

AVG. Interrogentur atq; rñdeāt ab imūdis spiritibus liberati: ceci videntes: mortui resurgētes: et qđ oīa supat: stulti sapiētes: vtr̄ sit malefactor ies᷒? sed ista dicebāt de qb᷒ p ꝓphetā iam ipse ꝑdixerat: Retribuebant mihi mala ꝓ bonis. AVG. de cō. euā. Sꝫ videndū ē ne ꝯ sit qđ lucas dicit certa in eo dicta eē crimina: Ceperunt aūt illū inquit accusare dicentes: Hūc inuenim᷒ subuertētē gētē nostrā: et ꝓhibentē tributa dari cesari: ꝛ dicentē se christū regem eē. sed ſm iohānē videnť iudei noluisse dicere crimina: vt eoꝝ auctoritatē secut᷒ pilat᷒: qđ ei obiicerēt desineret querē: sꝫ ob h̄ tm̄ nocētē crederet q sibi ab eis tradi meruisset. ergo intellig̃ debem᷒ et hoc dictū eē: ꝛ illud qđ lucas cōmemorauit. Multa enī dicta ꝛ multa rñsa sūt. Unde ī narrationē suam quisq; posuit: qđ satis eē iudicauit. nā ꝛ ipse iohānes dicit quedā q̄ obiecta sūt que suis locis videbim᷒. Itaq; seq̄ť: Dicit ḡ eis pila. Acci. eū vos ꝛ ſm legē vr̄am iu. eū. THEO. q. d. Qm̄ ad votū iudiciū poscitis ꝛ supbitis: ac si nihil vnq̄ ꝓphanū egeritis accipite vos ꝛ dānate. ego nāq; neq̄q̄ talis iudex efficiar. ALCVI. Uel h̄ dicit. q. d. vos q̄ legē habetis: scitis qđ lex de talib᷒ iudicet: ſm qđ iustū eē scitis: ita facite. Seq̄ť: Dixerūt ḡ iu. no. nō licet inter. quēq̄.

AVG. Sꝫ nōne lex p̄cepit ne malefactorib᷒ p̄sertim seductorib᷒ adeo q̄lē istū putabāt parcāt? Sed intelligēdū ē eos dixisse nō sibi licē interficē quēq̄ ꝓpter festi diei scitatē quē celebrare iā cepant. Ita ne oēm sensū nimia malicia ꝑdidistis: vt ideo vos a sanguine inocētis impollutos eē credatis: q: eū fūdēdū alteri traditis? CHRY. Uel iō ipsi eū nō interfecerūt: q: multū de ptāte eoꝝ abscisū erat eis romanis reb᷒ subiacentib᷒. Uel aliter: q: dixerat eis: Scđm legē vr̄am interficite eū: volentes ondere q pctm̄ ei᷒ nō ē iudaicū dicūt: Nō licet nobis. Non enī ſm legē nr̄am peccauit: sꝫ crimē ei᷒ ē publicū: q: se regē dixit: vel q: eū crucifigi cupiebāt: vt etiā mō mortis eū diffamēt. non aūt licebat eis crucifigere. Sed qđ alio mō interficiebāt: mōstrat stephanus ab eis lapidat᷒. Et iō subdiť: Ut sermo iesu impleret᷑ quē di. significās q̄ morte eēt moritur᷒: qm̄ s. iudeis crucifigē nō licebat. aut dicit h̄ euāgelista: qm̄ nō ab eis solū: sꝫ ꝛ a gentib᷒ debeat interfici.

AVG. Sic enī legim᷒ apud marcum vbi ait: Ecce ascēdim᷒ hierosolymā ꝛ fili᷒ hoīs tradeť p̄ncipibus sacerdotū ꝛ scribis: ꝛ tradēt eū gētib᷒. Pilat᷒ autē roman᷒ erat: eūq; ī iudeā romani p̄sidē miserāt. Ut ḡ iste ſmo iesu ipleret᷑. i. vt eū sibi traditū gētes interficerēt noluerūt eū accipe dicētes: Nobis nō licet.

¶ Introiuit ergo iterū in p̄torium pilat᷒: ꝛ uocauit iesū. ꝛ dixit ei: Tu es rex iudeorū? Rñdit iesus: A temeipso hoc dicis: an alij dixerunt tibi de me? Rñdit pilat᷒: Nūq̄d ego iude᷒ sū? Gens tua ꝛ pōtifices tui tradiderunt te mihi. Quid fecisti? Rñdit iesus: Regnū meum nō ē de hoc mūdo. Si ex hoc mūdo eēt regnū meū: ministri mei utiq; decertarent ut nō traderer iudeis. Nunc aūt regnū meū nō ē hinc. Dixit itaq; ei pilat᷒: Ergo rex es tu? Rñdit iesus. Tu dicis: q: rex sū ego. Ego ī hoc nat᷒ sū: ꝛ ad hoc ueni ī mūdū: ut testimoniū p̄hibeā ueritati. Oīs q̄ ē ex ueritate audit uocē meā. Dic ei pilat᷒: Quid est ueritas?

¶ CHRY. Pilatus ab odio iudeoꝝ eripi volēs iudiciū nō ptraxit in lōgū. vñ dr̄: Introiuit ḡ iterū ī p̄to. pila. ꝛ vo. iesū THEO. Seorsū: eo q magnā habebat de eo suspitionē. Proponebat autē oīa exq̄site rimari: amoto strepitu iudeoꝝ. vñ seq̄ť: Et dixit ei: Tu es rex iudeoꝝ? ALCVI. His v̄bis ondit pilatus iudeos obiecisse h̄ crimīs vt diceret se eē regem iudeoꝝ. CHRY. Uel hoc pilat᷒ a multis audierat q: v̄o nihil illi hēbant dicere: vt nō multa fieret inuestigatio: qđ cōiter dicebat᷑ hoc in mediū ducere vult. Seq̄ť: Et rñdit ie. A temetipo h̄ di. an alij ti. di. de me? THEO. Innuit ex hoc pilatū eē vecordē ac indiscrete iudicātē: ac si diceret: Si hoc ex teipso loq̄ris pande signa mee rebelliōis: at si ab alijs ꝑcepisti: inq̄sitionē fac ordinariā. AVG. Sciebat vtiq; dn̄s ꝛ qđ ipse interrogauit: ꝛ qđ ille rñsur᷒ fuit: sꝫ tn̄ dici voluit: nō vt ip̄e sciret: sꝫ vt scriberet᷑ qđ voluit vt sciret᷑. CHRY. Non ḡ ignorās interrogat: sed ab ipso accusari iudeos volēs. vñ seq̄tur: Rñdit pilatus: Nūq̄d ego iudeus sū? AVG. Abstulit a se suspitionē qua posset putari a semetipso dixisse: id se a iudeis audisse demōstrās. vnde subdit: Gens tua ꝛ pontifices tui tradiderunt te mihi. Deinde dicendo: Quid fecisti? satis ostēdit illud ei pro crimine obiectū: tāq̄ diceret: Si te regē negas: qđ fecisti vt traderis mihi? quasi mirū nō esset: si puniēdus iudici traderet᷑ q̄ se diceret regē. CHRY. Reducit āt pilatū nō valde malū existentē. ꝛ vult ondere q nō est hō nud᷒: sed deus ꝛ dei filius: ꝛ qđ formidauerat pilat᷒ dissoluit tyrānidis suspitionē. vñ seq̄ť: Rñdit iesus: Regnū meū nō est d̄ hoc mūdo. AVG. Hoc est qđ bon᷒ magister scire nos voluit: sꝫ prius nobis demōstranda fuerat vana hoīm de regno ei᷒ opinio: siue gentiū siue iudeoꝝ: a q̄bus id pilat᷒ audierat: quasi ꝓpterea fuisset morte plectēd᷒ q illicitū affectauerit regnū. vel qm̄ solēt regnaturi inuidere regnāti: ꝛ videlicꝫ cauendū erat: ne hui᷒ regnum siue romanis siue iudeis esset aduersū. Qđ si interrogante pilato continue rñdisset: non etiā iudeis sꝫ solis gentibus hoc de se opinantibus respōdisse videretur. Sed post responsionem pilati: iam iudeis ꝛ gentibus opportuni᷒ aptiusq; respōdit: quasi. d. Audite iudei ꝛ gentes: non impedio dominationē vestram in hoc mundo. Quid vultis ampli᷒? Uenite credēdo ad regnū qđ nō ē de hoc mūdo. Quid ē enim eius regnum: nisi credentes in eū q̄bus dicit:

De hoc mũdo nõ estis ꝗ̃uis eos eē vellet in mũdo
vnde ⁊ hoc nõ ait: Regnũ meũ nõ ē in hoc mundo:
sed Nõ ē de hoc mũdo. De mũdo eni ē quicqd hoi
bus a deo quidē creatũ: ſꝫ ex adã viciata stirpe gene
ratũ est. factũ est aũt regnũ nõ iã de mũdo: quicqd
inde i christo regeneratũ ē. Sic eni nos deus eruit
de ptãte tenebrarũ ⁊ trãstulit in regnũ filij charitatis
sue. CHRY. Uel hoc dicit: qm̃ non tenet regnum
vt hic reges terreni tenēt: ſꝫ qm̃ desuꝑ habet ꝑncipa
tũ qui nõ ē hũan⁹: sed mlto maior ⁊ clarior. vñ sub
dit: Si ex hoc mundo esset regnũ meũ ministri mei
vtiq̃ decertarent: vt non traderer iudeis. Ondit hic
regni ei⁹ qd apud nos ē imbecillitatē: qm̃ a ministris
habet fortitudinē. supius vo regnũ sufficiēs ē sibi ipi
nullo indigēs. Si igr̃ magnus ē illud regnũ volēs ca
ptus ē seipsũ tradēs. AVG. Cũ aũt ꝓbasset regnũ
suũ nõ esse de hoc mũdo subdit: Nũc aũt regnũ me
um non ē hinc. nõ dicit: Non ē hic. hic eni ē regnuꝫ
eius vsq̃ ad finē seculi: habēs intra se cõmixta ziza-
nia vsq̃ ad messem: sed tñ nõ ē hinc: q2 ꝑegrinat̃ in
mũdo. THEO. Uel iõ nõ dicit Non ē hic: ſꝫ Nõ
est hinc. nam regnat in mũdo ⁊ vtit̃ ei⁹ ꝓuisione: et
iuxta votũ cũcta disponit. Nõ ē aũt ab infimis con-
stitutũ regnũ ei⁹: sed celit⁹ ⁊ ante secula. CHRY.
Hinc aũt heretici accipiētes occasionē: alienũ eũ eē
a mũdi conditione dicũt. Sꝫ cũ dicit: Regnũ meum
nõ est hinc: nõ priuat mũdũ a sua ꝓuidentia ⁊ ꝓlati-
one: ſꝫ ondit regnũ suũ nõ esse humanũ neq̃ corru-
ptibile. Seqtur: Dicit itaq̃ ei pilat⁹: Ergo rex es tu?
Rñdit iesus: Tũ dicis: q2 rex sum ego. AVG. Nõ
quia regē se timuit ꝯfiteri: sed ita dictũ ē: vt neq̃ re-
gem se neget: neq̃ regē se talē eē fateat̃: cui⁹ regnuꝫ
putet̃ eē de hoc mũdo. Dictũ est eni: Tu dicis. ac si
diceret̃: Carnalis carnaliter dicis. Deinde subiũgit:
Ego in hoc nat⁹ sũ: ⁊ ad hoc veni in mũdũ: ⁊ testi. ꝑ-
hi. veritati. Nõ ē ꝓducenda hui⁹ ꝓnois syllaba qd
ait: In hoc nat⁹ sũ: tanq̃ dixerit In hoc renat⁹ sum:
sed corripiēda tanq̃ dixerit: Ad hoc nat⁹ sũ. sicut ⁊
ait: Ad hoc veni in mũdũ. vnde manifestũ ē eum tē-
poralē natiuitatē suã hic cõmemorasse: qua incar-
nat⁹ venit in mundũ: nõ illã sine initio qua de⁹ erat.

THEO. Uel aliter: Quesito ꝑ pilatũ si dñs eēt rex
Ego inqt in h̃ nat⁹ sũ. i. ad hoc q2 rex sũ. h̃ eni ipo ꝙ
a rege ꝓduct⁹ sum: me quoq̃ testor fore regem.
CHRY. Si igit̃ rex nat⁹ ē: nihil nisi accipiens habꝫ
Ad hoc inquit veni: vt testimoniũ ꝑhibeã veritati: h̃
est vt hoc ipsũ suadeã oib⁹. Et notãdũ ē ꝙ suã humi
litatē ondit: dũ dicentib⁹ Qm̃ malefactor ē: ferebat
silens. qñ vo interrogat⁹ ē de regno: tũc locut⁹ ē ad
pilatũ: erudiēs eũ ⁊ reducens ad altiora: ⁊ ondit se
nihil versutũ opatũ esse ꝑ hoc qd dicit: Ut testimo-
niũ ꝑhibeã veritati. AGV. Cũ aũt christ⁹ testimo
niũ ꝑhibet veritati: testimoniũ ꝑhibet sibi. eius ē ꝑpe
est vox: Ego sũ veritas. Sed q2 nõ oim est fides: ad
iũgit atq̃ ait: Ois q est ex veritate audit vocē meã.
Audit vtiq̃ interiorib⁹ aurib⁹. i. obedit mee voci: ac
si diceret: Credit mihi. Qd vo ait: Oĩs q ē ex veritate
gratiã cõmendauit: qua fm ꝓpositũ vocat. Nam si
naturã cogitem⁹ in qua creati sum⁹: cũ oēs veritas
creauerit: quis nõ est ex veritate: ſꝫ nõ oēs sũt: qbus
vt obediãt veritati ex ipsa veritate ꝑstat̃. Si eni dixis-
set: Ois qui audit vocē meã ex veritate est: iõ dict⁹
ex veritate putaret̃: quia obtēꝑerat veritati. Nõ aũt
hoc dic̃: sed ait: Ois qui est ex veritate audit vocem
meã. Audit vtiq̃ ac ꝑ hoc non ideo ē ex veritate: q2
eius audit vocē: sed iõ audit: q2 ex veritate ē: q2 h̃ il-
li donũ ex veritate collatũ est. CHRY. Hec aũt di
cens: attrahit ⁊ suadet fieri eorũ que dicũtur audito
rē. ita deniq̃ ⁊ eũ cepit his breuib⁹ verbis vt quere-
ret: Quid ē veritas? seqtur eni: Dixit ei pilat⁹: Quid
est veritas? THEO. Nã fere ab hoib⁹ euanuerũt:
⁊ a cunctis erat incognita cum essent increduli.

¶ Et cũ hoc dixisset iterũ exiuit ad
iudeos: ⁊ dicit eis: Ego nullaꝫ inue
nio in eo causaꝫ. Est aũt ꝯsuetudo
uobis ut unũ dimittã uob i pascha
Uultis ergo dimittam uobis regeꝫ
iudeorum? Clamauerunt rursum
omnes dicentes: Nõ hunc sed bar
rabam. Erat aũt barrabas latro.

¶ AVG. Cũ dixisset pilat⁹: Quid ē veritas? credo in
mentē illi venisse ꝯtinuo ꝯsuetudinem iudeorũ q̃ so
let eis dimitti vn⁹ in pascha: ⁊ ideo non expectauit
vt rñderet ei iesus: ne mora fieret cũ recoluisset mo
rem quo posset eis in pascha dimitti: qd eum valde
voluisse manifestũ est. vñ dicit: Et cũ hoc dixisset: ite
rũ exiuit ad iudeos. CHRY. Sciebat enim qdē ꝙ
hec indigebat tpe interrogatio. oportebat aũt eum
eripe ab impetu iudeorũ: iccirco ⁊ exiuit. ALCVI.
Uel nõ expectabat audire rñsũ: q2 forte indign⁹ fu-
it audire. Seqtur: Et dixit eis: Ego nullã in eo inue
nio cãm. CHRY. Non dixit: q2 peccauit ⁊ dign⁹
est morte: donate eum festo: sed primũ eũ excusans
tũc rogat ex abundanti: vt si nollēt eũ vt inocenteꝫ
dimittere: saltē obnoxiũ donarēt tpi. Ideoq̃ indu-
xit: Est aũt cõsuetudo vobis: vt vnũ dimittã vobis i
pascha. BEDA: Hec cõsuetudo nõ erat legis ꝑce
ptũ: sed ex antiqua patrũ traditõe descēdit: vt ob re
cordationē liberationis ex egypto vnũ etiam in die
pasche dimitterēt vinctũ. Deinde exhortatiue dicit:
Uultis ḡ dimittã vobis regē iudeorum? AVG.
Auelli eni ex ei⁹ corde nõ potuit iesũ regē iudeoruꝫ
esse tanq̃ hoc ibi sicut in titulo ipsa veritas fixit de
qua qd esset interrogauit. THEO. Pulchre autē
pilat⁹ rñdet ꝑ hoc ꝙ in nullo iesus errauerit: sed fru
stra inquietat̃ ab eis velut regnũ desiderãs. Nõ eũ
eni q se regē assereret: ac emulũ romane ptãtis ro-
manorũ vicarius absoluisset. Quãobrē in hoc qd di
xit: Regē iudeorũ absoluã: prorsus innoxiũ iesum
prodit illuditq̃ iudeos. q. d. quē vos criminamini
vt regē: se putantē hũc ego absolui iubeo quasi nõ
existentē. AVG. Sed hoc audito clamauerunt.
vnde seqtur: Clamauerũt oēs rursũ dicentes: Non
hũc ſꝫ barrabã. Erat aũt barrabas latro. Non repbē
dimus o iudei ꝙ ꝑ pascha liberastis nocentem sed
occidistis innocentem: quod tamē nisi fieret verum
pascha non fieret. BED. Quia ergo reliquerũt sal
uatorē ⁊ petiuerũt latronē: vsq̃ hodie diabol⁹ sua
latrocinia exercet in ipsos. ALCVI. Barrabas
aũt interptat̃: Iste filius magistri eorũ. i. diabolus

qui huic latroni i suo scelere: iudeis in sua perfidia magister fuit. CA.XIX.

Tunc ergo apprehēdit pilat⁹ iesum: ꝛ flagellauit. Et milites plectentes coronam de spinis imposuerunt i capite eius: ꝛ ueste purpurea circūdederunt eū. Et ueniebāt ad eū ꝛ dicebant. Aue rex iudeorum. ꝛ dabant ei alapas. Exiuit iterum pilatus foras: ꝛ dicit eis: Ecce adduco uobis eum foras ut cognoscatis quia nullam in uenio in eo causaz. Exiuit ergo ies⁹ portās spineam coronam: ꝛ purpureuz uestimētū. ꝛ dic̄ eis: Ecce hō.

AVG. Cū iudei clamassent non iesū sibi dimitti a pilato velle ꝓpter pascha: sed barrabam latronē. subdit̄: Tūc ḡ apphē. pi. ie. ꝛ flagellauit. Hoc pilat⁹ nō ob aliud fecisse credēd⁹ ē: nisi vt ei⁹ iniurijs iudei satiati sufficere sibi estimarēt: ꝛ vsq̄ ad ei⁹ mortem seuire desisterēt. Ad h̄ ptinet q̄ idē p̄ses etiā cohortē suā pmisit facere q̄ sequūt̄ aut forassis ꝛ iussit. dixit eni q̄d deīde fecerint milites: pilatū tn̄ id iussisse nō dixit. Seq̄t̄ eni: Et mili. plec. coro. de spi. impo. ca. ei⁹: ꝛ veste pur. cir. eū: ꝛ ve. ad eū ꝛ di. Aue rex iu. ꝛ da. ei alapas. CHRY. Quia eni pilat⁹ dixit eum regē iudeorū schema ei ꝯtumelie de reliquo imponūt. BEDA: Nam ꝓ diademate spineā illi imposuerūt coronā: ꝛ ꝓ purpureo vestimento quo reges veteres vtebāt̄: vestē purpureā ei circūdāt: vbi non debet videri cōtrariū: q̄ꝺ mathe⁹ dicit circūdedisse chlamydē coccineā: q̄ꝛ vt origenes refert: vni⁹ sūt materie coccus ꝛ purpura. Coccule enim incidūt̄: ꝛ ex his gutte sanguinis fluūt: ex quib⁹ vtriusq̄ generis tingit̄ vestimentū. Et q̄uis hoc milites illudēdo facerēt: nobis tn̄ oꝑabant̄ mysteria. Nam p spineam coronā nr̄oꝝ designat̄ pctōꝝ susceptio: q̄ sic spinas terra nostri corpis germinat. In vestimēto purpureo caro passiōib⁹ subiecta significat̄. Purpura etiā vestit̄ cū triūphis scōꝝ martyꝝ gloriat̄. CHRY. Nō aūt iniūctio p̄ncipis erat q̄ꝺ faciebāt: s̄ꝫ ad gratiā iudaicā hoc faciebāt: q̄ꝛ neq̄ circa initiuz ab illo iussi iuerūt nocte: sed iudeis pecuniaꝝ gratia gratificātes: oīa audebāt. tot aūt ꝛ talib⁹ factis ipse stabat silens. Tu v̄o audiens hec ī mēte habe ꝯtinue: ꝛ regem orbis terrarū ꝛ angeloꝝ dn̄m vidēs ꝯtumeliā patiētē: ꝛ oīa ferentē silentio imitare. AVG. Sic eni implebāt̄ q̄ de se dixerat christ⁹. sic martyres informabāt̄ ad oīa q̄ ꝑsecutores libuit facē ꝑferēda. sic regnū q̄ꝺ de h̄ mūdo nō erat: supbū mūdū non atrocitate pugnādi s̄ꝫ patiendi hūilitate vincebat. CHRY. Ut aūt ꝯuitiū q̄ꝺ a militib⁹ factū erat: ī eū vidētes respirēt a passiōe coronatū iesū adduxit ad eos. vn̄ seq̄t̄: Exiuit iterꝝ pi. fo. ꝛ di. eis: Ecce adduco vo. eū fo. vt cog. q̄ꝛ nullā ī eo cām iuenio. AVG. Hinc apparet nō ignorāte pilato hec a militib⁹ facta: siue iusserit ea siue pmiserit illa. s. cā quaz supra diximus: vt hec ei⁹ ludibria inimici libētissime viderēt ꝛ vlteri⁹ sanguinē nō sitirēt. vn̄ seq̄t̄: Exiuit ḡ ie. por. spi. co. ꝛ pur. ve. Nō clar⁹ iperio: s̄ꝫ plen⁹ obprobrio. Seq̄t̄: Et dic̄ eis: Ecce hō. q. d. s. regi iuidetis iā parcite: q̄ꝛ abiectū videt̄ sernet igmīnia. frigescat iuidia.

Cū ergo uidissent eū pontifices ꝛ ministri clamabāt dicētes: Crucifige crucifige eū. Dic̄ eis pilat⁹: Accipite eū uos ꝛ crucifigite euz. Ego nō inuenio in eo causā. R̄nderunt ei iudei: Nos legē hēm⁹: ꝛ s̄m legē dꝫ mori: q̄ꝛ filiuz dei se fecit. Cū ergo audisset pilatus hunc s̄monem magis timuit.

AVG. Judeoꝝ iuidia ꝓ christi ignominia nō frigescit: inardescit poti⁹ ꝛ increscit. vn̄ dr̄: Cū ḡ vidis. eū pon. ꝛ mi. cla. di. crucifi. cru. eū. CHRY. Uidit ḡ pilat⁹ oīa inaniter fieri. vn̄ seq̄tur: Dicit eis pi. acci. eū vos ꝛ crucifigite. Execrātis ē h̄ v̄bū ad rē nō ꝯcessam eos impellātis. Ipsi eni ducebāt eū: vt cum p̄sidis iudicio h̄ fieret. Cōtingit aūt ꝯriū: iudicio p̄sidis eū magis absolui. vn̄ seq̄t̄: Ego eni nō iuenio in in eo cām. Cōtinue eni eū ab accusatōib⁹ eruit. Un̄ manifestū ē q̄m ꝛ p̄ora ꝓpter illoꝝ ꝯcessit insaniaz sed iudeos canes nil hoꝝ inuerecūdiā ꝯuertit. nā seq̄t̄: R̄nderūt iudei: Nos legē ha. ꝛ s̄m le. dꝫ mori: q̄ꝛ fi. dei se fecit. AVG. Ecce alia maior iuidia. parua q̄deꝫ illa videbat̄ velut affectate illicito ausu regie ptātis: ꝛ tn̄ neutrū sibi iesus mēdaciter vsurpauit: sed vtrūq̄ verū ē. ꝛ vnigenit⁹ est dei fili⁹. ꝛ rex a deo ꝯstitut⁹ sup syon montē sanctum ei⁹: ꝛ vtrūq̄ nūc demōstraret: nisi quāto erat potētior: tāto mallet esse patiētior. CHRY. Adiuicē eni ipsis disputantib⁹ silebat: implēs ꝓphericū illud: q̄ nō aperuit os suū in humilitate sua iudiciū ei⁹ sublatū est. AVG. de con. euan. Hoc aūt pōt cōgruere ei q̄ꝺ lucas cōmemorat in accusatiōe iudeoꝝ dictū: hunc inuenim⁹ subuertentē gentē nostrā: vt adiūgat̄: q̄a filiū dei se fecit. CHRY. Deinde pilatus quidē timet ab ipsis auditis: ꝛ formidauit: ne forte verū eēt q̄ꝺ dicebat̄: ꝛ videret̄ inique agere. vn̄ sequit̄: Cūꝫ ergo audisset pilatus hūc sermonē magis timuit. BEDA: Nō timuit q̄ꝛ legē audiuit: q̄ꝛ alienigena erat: s̄ꝫ magl timuit ne filiū dei occideret. CHRY. Illi v̄o hoc dicentes non horruerūt: sed interficiūt eum pro quibus oportuerat adorare.

Et ingressus est pretoriū iterū: ꝛ dicit ad iesum: Unde es tu? Jesus autē responsū non dedit ei. Dicit ergo ei pilatus: Mihi non loqueris? Nescis q̄ꝛ potestatez habeo crucifigere te: ꝛ potestatē habeo dimittere te? Respōdit iesus: Nō haberes potestatē aduersū me ullā: nisi tibi da

tum esset desup. Propterea q me tradidit tibi: mai⁹ pctm̃ habz. Et ex inde querebat pilat⁹ dimittere eu3.

CHRY. Pilatus timore cõcussus rursus i quisitionẽ facit. vñ dr: Et ingressus ẽ pretoriũ iteꝝ: ⁊ dic ad iesũ: Tu es rex iudeoꝝ? Nõ ãt vltra ĩterrogat Quid fecisti? Seqtur: Jesus aũt rñsũ nõ dedit ei. Qui enĩ audiuit qm̃ in hoc nat⁹ sũ: ⁊ ad hoc veni: ⁊ qm̃ regnũ meũ nõ est hinc: cũ debuisset resistere ⁊ eripe eũ: hoc quidez nõ fecit: sed secut⁹ est iudaicũ impetũ. Propterea g̃ nihil ei rñdit. q. si inaniter oĩa interrogabat. Sed et aliter opib⁹ testantib⁹ ei: volebat p sermones vincẽ ⁊ excusatiões cõponere: oñdens qm̃ ad hoc venit. AVG. Hoc aũt silentiũ dñi nr̃i iesu christi nõ semel factũ collatis oĩm euangelistaꝝ narratiõib⁹ repit: ⁊ apud p̃ncipẽ sacerdotũ: ⁊ apud herodem: ⁊ apud ipsũ pilatũ: vt nõ frustra de illo ꝓphetia ꝓcesserit: Sicut agn⁹ corã tondẽte sine voce: sic non aperuit os suũ: tũc vtiqȝ qñ interrogantib⁹ nõ rñdit. Q̃uis enĩ q̃busdã interrogãtib⁹ sepe rñdit: tñ ꝓpter illa ĩ q̃b⁹ noluit rñdere ad hoc data ẽ de agno silitudo: vt in suo silentio nõ reus sȝ innocẽs habereꝶ. i. nõ sicut male ibi ↄscius q̃ de pctis ↄuincebaꝶ suis: sed sicut mãsuet⁹ q̃ ꝓ pctis ĩmolabaꝶ alienis. CHRY. Quia igiꝶ siluit: sequiꝶ: Dicit g̃ ei pila. Mi. non lo. nescis qꝛ po. ha. cru. te: ⁊ po. ha. dimittẽ te? Uide q̃liter seipsũ ↄdẽnauit. si enĩ in te totũ positũ ẽ: cui⁹ gratia nullã cãm ĩueniẽs nõ absoluis? Quia igiꝶ aduersus seipsũ ꝓtulit: Rñdit iesus: Nõ haberes ptãtem aduersus me vllã: nisi datũ esset tibi desup. oñdens qm̃ nõ simpliciꝶ ⁊ fȝ alioꝝ ↄsequẽtiã hoc fit: sȝ mysticeↄsũmaꝶ. Ne igiꝶ hoc audiẽs estimes eum ab oĩ erutũ crimine subdit: Propterea q̃ tradidit me tibi peccatũ mai⁹ hȝ. Et nimiꝝ si datũ erat: neqȝ hic neqȝ illi obnoxij sũt criminib⁹ inaniter dicis: Hoc enĩ datũ est. i. ↄcessũ. ac si diceret: permisit hoc fieri: neqȝ tñ ꝓpterea extra nequitiã sũt. AVG. Ecce rñdit, ꝓinde vbi nõ rñdeat: nõ sicut reus siue dolosus: sȝ sicut ouis silebat. vbi rñdebat: sicut pastor docebat. Dicamus g̃ qd̃ dixit: qd̃ ⁊ p apl̃m docuit: qꝛ nõ ẽ ptãs nisi a deo. Et qꝛ plus peccat q̃ ptãti innocẽtẽ occidendũ liuore tradit: q̃ȝ ptãs ipsa si eũ timore alicui⁹ maioris ptãtis occidit. Talẽ q̃ppe de⁹ dederat illi ptãtẽ: vt esset etiã sub cesaris ptãte. quapropt̃ inq̃t: Nõ haberes aduersũ me ptãtẽ vllã. i. q̃ntulamcũqȝ hẽs: nisi hoc ipsũ q̃cquid est: tibi eẽt datũ desup: sed quia scio q̃ntũ sit: nõ enĩ tãtũ ẽ vt tibi oĩmodo liberum sit: ꝓpterea q̃ tradidit me tibi mai⁹ pctm̃ hȝ. Ille q̃ppe me tue ptãti tradidit inuidẽdo: tu vo eandẽ ptãtẽ in me exercitur⁹ es metuẽdo. nec timendo q̃dem hõiem innocentẽ hoiẽ hõ dȝ occidere: sed id zelãdo facere multo mai⁹ malũ ẽ q̃ȝ timẽdo. ⁊ iõ nõ ait: Qui me tibi tradidit: ipse hȝ pctm̃: tanq̃ȝ ille non haberet: sȝ ait Mai⁹ peccatũ hȝ: vt etiã se habẽ intelligeret. THEO. Dicit aũt Qui tradidit me tibi. i. iudas vel etiã turba. Cũ g̃ patens rñsũ iesus edidera: q̃ nisi ego memetipsum p̃berẽ ⁊ p̃r̃ ↄcederet: nõ haberes ptãtẽ in me: et hoc poti⁹ ipsũ absoluere pilatus satagebat. vnde seq̃tur: Et exinde q̃rebat pilatus dimittere eũ. AVG. Lege superiora ⁊ inuenies iam dudũ eũ q̃rere dimittẽ iesũ. Exinde itaqȝ intelligẽdũ ẽ. Propter hoc. i. ex hac causa ne haberet peccatũ occidendo innocentem sibi traditũ.

Judei aũt clamabãt dicẽtes: Si hunc dimittis nõ es amic⁹ cesaris. Oĩs enĩ q se regẽ facit ↄtradicit cesari. Pilat⁹ aũt cũ audisset hos sermones: adduxit foras iesũ: ⁊ sedit ꝓ tribunali ĩ loco qui dicitur lichostratos: hebraice aũt gabatha. Erat aũt parasceue pasche hora q̃si sexta: ⁊ dicit iudeis: Ecce rex vester. Illi aũt clamabãt: Tolle tolle crucifige eũ. Dicit eis pilat⁹: Regẽ vr̃m crucifigaȝ? Rñderũt pontifices: Non habem⁹ regem nisi cesarem. Tunc ergo tradidit eis illũ vt crucifigeretur.

AVG. Maiorẽ timorẽ se ingerere putauerũt iudei pilato terrẽdo de cesare vt occideret christũ: q̃ȝ superius vbi dixerũt: Nos legẽ hẽm⁹: ⁊ fm̃ legẽ dȝ mori: qꝛ filiũ dei se fecit. vñ dr: Judei aũt clamabãt di. Si hũc di. nõ es ami. cesaris. Oĩs. n. q̃ se re. fa. cõ. cesari. CHRY. Sȝ vñ habetis hoc demõstrare: a purpura: a diademate: a curru: a militib⁹? Nonne sol⁹ semp cũ. xij. discipulis incedebat: p oĩa vilia trãsiens ⁊ cibũ ⁊ stolã ⁊ habitationẽ? AVG. Pilat⁹ aũt eoꝝ legẽ non timuit vt occideret: sȝ magis filiuz dei timuit ne occideret. Nũc vo nõ sic potuit ↄtemnere cesarẽ auctorẽ ptãtis sue: queadmodũ legẽ gẽtis aliene. vñ subdiꝶ: Pilat⁹ g̃ cũ audisset hos sermones adduxit foras iesũ ⁊ sedit ꝓ tribunali in lo. q̃ dr lichostratos: hebraice aũt gabatha. CHRY. Erat quidez vt scrutatur⁹ rem. sedere enim pro tribunali hoc ostẽdebat. GLO. Sicut enim tribunal est iudiciũ: sic tronus vel soliũ regũ: ⁊ cathedra doctorũ. BEDA: Lichostratos autẽ diciꝶ quasi lapide stratũ: erat locus sublimis. Seq̃ꝶ: Erat aũt parasceue pasche hora quasi sexta. ALCVI. Parasceue. i. p̃paratio. hoc noĩe dicebaꝶ sexta sabbati in qua p̃parabãt necessaria sabbato: vt de mãna dictũ ẽ. Sexta die colligetis duplũ. quia enĩ sexta die hõ est factus: ⁊ in septima requieuit deus: iõ sexta die ꝓ homine patiꝶ: sabbato quiescit in sepulchro. Hora aũt erat quasi sexta. AVG. Quid ẽ ergo qd̃ marcus dicit: Erat hora tertia quãdo crucifixerũt eũ: nisi qꝛ hora tertia crucifixus ẽ domin⁹ linguis iudeoꝝ: hora sexta manib⁹ militũ: vt intelligam⁹ horã quintã iam fuisse transactã: ⁊ aliq̃d de sexta ceptũ: quando sedit ꝓ tribunali pilat⁹: que dicta ẽ a iohanne hora quasi sexta: ⁊ cũ duceretur ⁊ crucifigereꝶ: ⁊ iuxta eius crucẽ gererenꝶ que gesta narranꝶ: hora sexta integra cõplereꝶ. Ex qua hora vsqȝ ad nonã sole obscurato: tenebras factas triũ euãgelistarũ matthei marci ⁊ luce ↄtestaꝶ auctas. Sȝ qm̃ iudei facin⁹ interfecti xp̃i a se i romanos. i. pilatũ ⁊ ei⁹ milites trãsferre conati sũt. ꝓpterea marc⁹ ea hora q̃ xp̃s a militib⁹ crucifix⁹ ẽ p̃termissa: tertiã poti⁹ horã recordat⁹ expssit: vt si

tū milites repiant crucifixisse iesū:rex etiā iudei q̄
vt crucif:geretur hora tertia clamauerūt. Est ⁊ alia
hui⁹ solutio qōnis:vt non hic accipiatur hora sexta
diei:q2 nec iohānes ait:Erat hora diei q̄si sexta. sed
ait:Erat parasceue hora q̄si sexta.parasceue aūt latine
pparatio ē. Pascha enī nostrū vt dicit ap̄lus imolat⁹
est christ⁹. Cui⁹ pasche pparationē si ab hora noctis
nona cōputem⁹ q̄n videnť pncipes sacerdotū pnū
ciasse dn̄i imolationē dicētes:Reus est mortis:vsq3
ad horā d'ei tertiā qua crucifixū eē christū marcus
euangelista testať:sex hore sūt:tres nocturne ⁊ tres
diurne. THEO.Soluūt aūt quidā q̄ ex pctō scri
ptoris otigerit apud grecos.nā quedā lr̄a greca no
mine gamma cui⁹ talis ē figura tertiā horā importat
quedā aūt figura que ab eis vocať episimon q̄ talis
est sextam horā importat.Ex negligētia ḡ scripto
rū pcedens figura cedē potuit in sequētē. CHRY.
Pilat⁹ ḡ vt scrutaturus exiens nullā tñ scrutationē
faciens tradit eū:estimans moue͂dos eē eos.vn̄ seq
tur:Et dicit iudeis:Ecce rex vr̄. THEO.q.d. Ecce
qualē hoīez fatemini q̄ imperiū vr̄m capesseret hu
milis:vt nihil tale possit tētare. CHRY.Et nimirū
que dicta sūt erāt sufficiētia vt facerēt eos de cetero
ab ira cessare:sed trepidabāt ne dimissus rursus tur
bam ducat.Amor eteni pncipatus versutum q̄d est:
⁊ animam sufficiēs pdere:pptere magis insistunt.
vn̄ seqtur:Illi clamabant:Tolle:tolle. Interficere
enī eū conanť:⁊ exprobratissima morte.vn̄ subdūt:
Crucifige eū.formidantes ne aliq̄ ei⁹ post ipsū fiat
memoria. AVG.Adhuc aūt pilatus terrorē quez
de cesare ingesserāt:supare conať.vn̄ subdiť: Dixit
eis pilat⁹:Regē vestrū crucifigā:de ignominia eorū
volens eos frangere quos de ignominia christi mi
tigare non potuit. Seqť:Rn̄derūt pontifices:Non
habem⁹ regē nisi cesarē. CHRY.Violētes seipsos
submiserunt supplicio:pptere ⁊ de⁹ tradidit eos.
Quia enī cōcorditer negauerūt regnum dei:dimisit
eos in suū iudiciū incidere.regnū enī christi refutan
tes id qō cesaris ē sup seipsos vocabāt. AVG.Sz
pilat⁹ timore mox vinciť.vn̄ sequiť: Tūc ḡ tradidit
eis illū vt crucifigereť. Apertissime enī cōtra cesarē
venire videreť:si regē se nō habere nisi cesarē pfitē
tib⁹:aliū regē vellet ingerere:dimittēdo impunitū
quē ppter hos ausus ei tradiderūt occidendū.non
aūt dictū est:Tradidit eis illū vt crucifigerēt illū: sz
vt crucifigereť.s.iudicio ac ptāte p̄sidis. Sed iō illis
traditū dixit euāgelista:vt eos crimine implicatos:a
quo alieni eē conabanť ondēret.nō enim faceret h'
pilat⁹:nisi vt id qō eos cupere cernebat impleret.

¶ **Susceperūt aūt iesū:⁊ eduxerūt:
Et baiulans sibi crucē exiuit in eū q̄
dr̄ caluarie locū:hebraice aūt golgo
tha:Ubi crucifixerunt eum:⁊ cum
eo alios duos hinc ⁊ hinc:medium
autem iesum.**

¶ GLO.Ad mandatū p̄sidis milites christū suscepe
rūt crucifigēdū.vn̄ dicit:Susceperūt aūt iesū ⁊ edu
xerūt. AVG.Potest enī h' iam referri ad milites
apparitores p̄sidis.nam postea euidēt⁹ dr̄:Mili
tes ḡ cū crucifixissent eū ⁊c̄ nisi euāgel.sta etiā si to
tū iudeis tribuit:merito facit.ipsi enī fecerunt:q̄d q̄d
vt fieret extorserūt. CHRY.Sz q2 lignū ut pphā
nū putabāt ⁊ vitabant:⁊ neq3 tangere ipsū sustine
bāt:crucē iesu vt cōdēnato imponūt.vn̄ seqť:Et ba
iulans sibi cru.exi. in eū q̄ dr̄ cal.lo. hebra. gol. vbi
eū crucifixerūt. Ita ⁊ typo factū ē. Isaac eteni ligna
portauit.sed nūc quidē vsq3 ad p̄ris beneplacitū re
pcessit:nūc aūt in reb⁹ effectū obtinuit:veritas enim
erat. THEO.Sz quodāmō vt illic ysaac dimissus
est:⁊ mactat⁹ ē aries:sic ⁊ hic diuina natura manet
impassibilis:sed humanitas sm̄ quā aries dr̄: tanq̄3
errantis arietis ade filius hic mactata ē. Sed q̄l̄r
alius euāgelista dicit q̄ angariauerūt simonem vt
crucē portaret. AVG.de con.euā. Utrūq3 factū
inuenim⁹:pmo id qō iohānes dicit:deinde qō ceteri
tres.vn̄ intelligiť q̄ ipse sibi portabat crucē: cū exi
ret in locū memoratū. AVG.sup Jo.Grande spe
ctaculū:sz si spectet impietas grande ludibriū:si pie
tas:grande mysteriū. Ridet impietas regē: p vga re
gni lignū sui portare supplicii.videt pietas regē ba
iulantē lignū ad seipsū figendū qō fixurus fuerat:
etiā in frontib⁹ regū spernēdū oculis impiorū:i quo
erāt glorificatura corda scōrū:ipsaz crucē suā gestās
humero cōmēdabat ⁊ lucerne arsure q̄ sub medio
ponēda nō erat:candelabrū ferebat. CHRY.Et si
cut victores ita ⁊ ipse i humeris portabat victorie si
gnū.Quidā aūt dicūt q̄ in illo loco q̄ caluarie di
cebať adā mortu⁹ ē ⁊ sepult⁹:vt in loco vbi mors
regnauit:illic ⁊ iesus trophēū statuerit. HIE.sup
matth. Fauorabilis iterptatio ⁊ mulcēs aurē ppl'i:
nec tñ vera.Extra vrbē enī ⁊ foris portā loca sūt in
qb⁹ trūcāť capita dānatorū:⁊ caluarie q̄si decollato
rū sūpsere nomē.Adā vo sepultū iuxta ebron ⁊ ar
bee:i iesu filii naue volumie legim⁹. CHRY. Cru
cifigebāt āteū cū latrōib⁹.vn̄ seqť:Et cū eo alios du
os hinc ⁊ hinc:me.aūt iesū. In h̄ pphetiā implētes:
q̄n cū iniq̄s reputatat⁹ ē.Que enim diuitiātes facie
bāt:hec veritati oferebāt.volebat enī demō qō fie
bat obumbrare:sz nō valuit.Trib⁹ enī i cruce affixis
miracula q̄ fiebāt: nulli ascripsit nisi soli iesu:ita in
anes diaboli artes facte sūt.nec solū nō obfuit glie
ei⁹:sz otulit nō parū.nā latronē in cruce ouertere et
in padisū inducere:nō min⁹ fuit q̄3 ocutē petras.
AGV.Tn̄ ⁊ ipsa crux si attēdas tribunal fuit.in me
dio.n.iudice ostituto:vn⁹ latro qui credidit libera
tus:alter q̄ insultauit damnatus ē:iam significabat
qō factur⁹ est de viuis ⁊ mortuis: alios positur⁹ad
dexteram:alios vo ad sinistram.

¶ **Scripsit aūt ⁊ titulū pilat⁹:⁊ po
suit sup crucē.Erat aūt scriptum:
Jesus nazaren⁹ rex iudeorū. Hūc
ergo titulū multi iudeorū legerunt:
q2 ppe ciuitatez erat loc⁹ ubi crucifi
xus ē ies⁹.Et erat scriptū hebraice:
grece:⁊ latine. Dicebāt ergo pilato
pōtifices iudeorū: Noli scribere rex
iudeorū:sz q2 ipse dixit rex sū iudeo**

rū. Rñdit pilatꝰ: Qđ scripsi scripsi.
¶CHRYSO. Sicut in tropheo littere ponunť victoriā ostendendentes: ita pilatus titulū cruci christi inscripsit. vñ dicitur: Scripsit aūt ⁊ titulū pilatꝰ: ⁊ posuit sup crucē. simul qđem pro christo respondēs vt eū a cōtone latronū discerneret. simul autē ⁊ de iudeis vlciscens: ostdens. s. ipsoꝝ maliciā: qm in suū regē insurrexerūt. vñ seqť: Erat āt scriptū: Jesus naza. rex iudeoꝝ. BED. In quo mōstrabať iā tūc regnū ipsiꝰ: nō vt ipsi putabāt destructū: ſꝫ potius augmētatū. AVG. Sꝫ iudeoꝝ tm̄ rex christꝰ est: an etiā gentiū: imo ⁊ gentiū. Cum eni dixisset: Ego aūt sū cōstitutꝰ rex ab eo sup syon mōtē sanctū eius: subiecit: Postula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā. Magnū ḡ volumus intelligi in hoc titulo sacramentū: q. s. oleaster factus ē pticeps pinguedinis olee: non olea pticeps facta ē amaritudinis oleastri. Rex ḡ iudeoꝝ christꝰ fm̄ iudeoꝝ circūcisionē cordis: non l̄ra de spū. Sequiť: Hūc ḡ titulū multi legerūt iudeoꝝ: q. ppe ciui. erat lo. vbi cru. ē iesus.
CHRY. Credibile aūt ē multos gentiles sił cū iudeis pꝑter festū cōuenisse: ⁊ iō vt nullꝰ ignoraret: nō in vna lingua ſꝫ in tribꝰ scripsit. vnde subdiť: Et erat scri. hebraice: grece: ⁊ latine. AVG. Hec qppe tres lingue ibi p̄ ceteris eminebant. Hebrea pꝑter iudeos in lege dei gloriātes: Greca pꝑter gentiū sapientes: Latina pꝑter romanos multis ⁊ pene oībꝰ tūc gētibꝰ imperantes. THEO. Significat aūt supscriptio triplici sermone figurata dn̄m esse regem practice: physice: ⁊ theologice. Nam p latinas l̄ras figurať practica: eo q romanoꝝ imperiū potētissimū satisq officiosū i expeditiōibꝰ fuerit. Per grecas vo l̄ras physica figurať. greci nāq erga naturaliū speculationē insudauerūt. Demū p hebraicas theologia īnuiť: q̄ dū iudeis ē credita rex diuinaꝝ agnitio.
CHRY. Iudei aūt crucifixo illudebant. vñ seqtur: Dicebāt ḡ pila. pon. iu. Noli scri. Rex iude. ſꝫ q: di. rex sū iudeoꝝ. Nā hec qđē enūciatio est ⁊ cōis sniā. Si vo adiciať: Qm̄ ipse dixit: pꝑ petulātie ⁊ extollentie ostderet crimē eē. sed pilatꝰ in pori stetit mēte vnde sequitur. Rñdit pilatꝰ: Qđ scripsi scripsi. O ineffabilē vim diuine opatōis etiā i cordibꝰ ignorantiū: nōne occulta vox quedā Pilato intꝰ q̄ iodā si dici pōt clamoso silētio psonabat: qđ tātō ante i psalmoꝝ l̄ris pphetatū ē: Ne corrūpas tituli inscriptōꝫ. Sed qđ loqmini insani pontifices: nūqđ eni pptea nō erit verū: q: iesus ait: Rex sū iudeoꝝ. Si corrumpi non pōt qđ pilatꝰ scripsit: corrūpi pōt quod veritas dixit: Ideo eni pilatus qđ scripsit. scripsit: quia dn̄s quod dixit: dixit.
¶Milites ergo cū crucifixissēt eū: acceperūt uestimēta eiꝰ: ⁊ fecerūt q̄tuor ptes unicuiqꝫ militi ptē: ⁊ tunicam. Erat aūt tunica inconsutilis: desup ɔtexta p totū. Dixerūt ergo ad inuicē: Nō scindamꝰ eā: ſꝫ sortiamur de illa cuiꝰ sit. Ut scriptura impleretť dicēs: Partiti sūt uestimēta mea sibi: ⁊ i uestem meā miserūt sortem.
¶AVG. Judicante pilato milites q̄ ei parebāt crucifixerūt iesū. vñ dř: Milites ḡ cū crucifixissent eū: acceperūt vestimēta eiꝰ: ⁊ tm̄ si voluntates: si clamores eoꝝ cogitemꝰ: iudei magis crucifixerunt. sed de ptitione sorteq vestimentoꝝ eius ceteri euāgeliste breuiꝰ ⁊ clause: iste vo aptissime locutꝰ ē. nā sequitur: Et fece. q̄tuor ptes vnicui. mi. ptē. vñ apparet q̄tuor fuisse milites q̄ i eo crucifigēdo: psidi paruerunt: Sequitur: Et tunicā. subaudiēdū ē: Acceperunt: vt iste sit sensus: Acceperūt aūt ⁊ tunicā. et sic locutꝰ ē vt de ceteris vestimentis nullā sortē missaꝫ eē videamꝰ: sed de tunica quā sił cū ceteris acceperūt: ſꝫ nō siłr diuiserūt. De hac eni seqť exponēs: Erat aūt tu. incō. desup ɔtexta p totū. CHRY. Ipsam spēm tunice euāgelista historice designat. q: eni i palestina duos pannos ɔnectētes subtexūt indumēta: ostdit iohānes q talis erat tunica iesu: occulte vilitatē vestimētoꝝ insinuās. THEO. Alij vo dicūt q apō palestinā telas ɔtexūt: nō velut apud nos texūť: existente supius: stamine inferiꝰ vo texētibꝰ: vt sic non vsus ptē supinā textura pcedat: ſꝫ ecōtra. AVG. Cur aūt de illa sortē miserint narrat dicēs: Dixerūt ḡ ad inui. nō scin. eā: ſꝫ sor. de illa cuiꝰ sit. Apparet itaq in alijs vestimētis eq̄les se habuisse ptes vt sortiri necesse nō fuerit. In illa vo vna nō eos habē potuissē singulas ptes nisi scinderet vt pānos eiꝰ inutiliter tollerēt: qđ ne facerēt ad vnū eā puenire sortitione maluerūt. Huic euāgeliste narrationi ɔsonat ⁊ pphetieū testimoniū. vñ subiūgit: Ut scriptura adimple. di. parti. sūt vesti. mea sibi ⁊ i ve. meā mi. sortē. CHRY. Intuere pphetie certitudinē. nō enim q̄ parata sūt solū: sed ⁊ q̄ nō pata sūt. Dixit igiť ppha: Uestimēta qđē diuiserūt: ſꝫ vestē sorti ɔcesserūt.
AVG. Matthēꝰ dicēdo Diuiserūt vestimēta eius sortē mittētes: ad totā diuisionē vestimētoꝝ voluit intelligi ⁊ illā tunicā ptinere de q̄ sortē miserūt. Tale est qđ etiā ait lucas: Diuidētes vestimēta eiꝰ: miserūt sortes. Diuidētes eni venerunt ad tunicā de q̄ facta ē sortitio. Dicēdo aūt sortes pluralē numerūꝫ p singulari posuit. Marcꝰ aūt solꝰ videť intulisse aliquā qōnē. dicendo eni: Mittētes sortem sup eis q̄s qđ tolleret: tāq sup oībꝰ vestimentis sors missa sit locutꝰ videať: ſꝫ hec breuitas obscuritatēꝫ facit. Sic eni dictū ē: Mittētes sortē sup eis. ac si diceret Mittētes sortē cū diuiderēť. Cū aūt dicit: Quis qđ tolleret. i. q̄s tunicā tolleret: tāq si totū ita diceret: Mittētes sortē sup eis: q̄s tunicā que ptibꝰ eq̄libꝰ supfuerat tolleret. Quadripartita aūt vestis dn̄i nr̄i iesu christi: q̄dripartitā figurauit eiꝰ ecclesiā: q̄tuor s. ptibꝰ in orbe diffusam: ⁊ in eisdē eq̄liter. i. ɔcordē distributā. Tunica vo illa sortita oīm ptiū significat vnitatē q̄ charitatis vinculo ɔtineť. Si aūt charitas ⁊ supeminentiorē hꝫ viā ⁊ supeminet sciē ⁊ sup oīa pcepta ē: fm̄ illud: Sup oīa aūt hec charitatē habete: merito vestis q̄ significať desup ɔtexta phibetur Et addidit: Per totum. quia nemo eius est expers qui ptinere inuenit ad totūꝫ: a quo toto catholica vocať ecclesia. Inconsutilis aūt ne aliqñ dissuať. ⁊ ad vnū puenit: q: i vnū oēs colligit. In sorte āt dei gratia cōmendata est. cū eni sors mittiť. non persone cuiusdā vel meritis: ſꝫ occulto iudicio dei cediť

CHRY. Uel sicut quidã dicũt tunica incõsutilis desup ɔtexta ꝑ totũ: sm̃ allegoriã ostẽdit: q̃ nõ sim plicit̃ homo erat q̃ crucifixꝰ ẽ: sꝫ ⁊ desup deitatem habebat. THEO. Uel aliť: Uestis incõsutilis de/ notat corpꝰ christi: qđ a supiore pte ɔtextũ ẽ. Spi/ ritus enĩ scũs supuenit ⁊ v̄tus altissimi v̄gini obum brauit. Hoc ğ sacrosctũ christi corpꝰ: indiuisibile cõ stat. nã etsi diuidať ꝑ singulos sctificãs vniuscuiusq3 aiam simul ⁊ corpꝰ: integre tñ ⁊ indiuisibilit̃ ɔsistit ĩ oibꝰ. At q̃m ex q̃tuor elemẽtis mũdꝰ ɔsistit intelli/ gendũ ẽ ꝑ christi elemẽtis: visibilẽ creaturã quam inter se diuidũt demones quotiẽs morti tradut ver bũ dei qđ habitat in nobis: ac satagũt nos sue parti efficere ꝑ mũdanas illecebraś. AUG. Et iđ ista nõ aliquid boni significasse q̃s dixerit: q2 ꝑ malos fa/ cta sũt: q̃d ei de ipsa cruce dicturi sumus: q̃ siliter ab impiis facta ẽ: ⁊ tamẽ ea significari recte intelligiť qđ ait aplš: Que sit latitudo longitudo altitudo ⁊ ꝓfundũ. Lata ẽ q̃ppe ĩ trãsuerso ligno quo extẽdũ tur pendẽtes manꝰ: ⁊ significat opa bona ĩ latitudi ne charitať. Lõga ẽ a trãsuerso ligno vsq3 ad terrã ⁊ significat pseuerãtiã in lõgitudine tpis. Alta est ĩ cacumine quo trãsuersũ lignũ sursũ versus excedit: ⁊ significat supnũ finẽ quo cũcta opa referũť. Pro/ funda ẽ in ea parte que ĩ terra figiť: ibi q̃ppe occul ta ẽ: sed cũcta eiꝰ apparẽtia inde cõsurgũt: sicut bo/ na nr̃a de ꝓfunditate gratie dei q̃ ɔphendi nõ põt: vniuersa ꝓcedũt. Sꝫ etsi crux christi hoc solũ signi/ ficet qđ ait aplš: Qui christi sũt carnẽ suã crucifixe/ rũt cũ passionibꝰ ⁊ ɔcupiscentiis q̃3 magnũ bonũ ẽ. Postremo q̃d ẽ signũ christi: nisi crux xp̃i qđ signũ nisi adhibeatur siue frontibꝰ credentiũ: siue ipsi aq̃ exꝰ q̃ regeneranť: siue oleo quo chrismate vnguntť: siue sacrificio quo alũtur nihil eoꝝ rite ꝑficitur.

¶ Et milites q̃dẽ hec fecerũt. Stabãt iuxta crucẽ iesu mr̃ eiꝰ: ⁊ soror mr̃is eiꝰ maria cleophe: ⁊ maria magdale ne. Cũ vidissꝫ ergo iesꝰ mr̃ẽ ⁊ disci pulũ stantẽ quẽ diligebat: dicit mr̃i sue. Mulier: ecce filiꝰ tuꝰ. Deinde di cit discipulo. Ecce mr̃ tua. Et ex il la hora accepit eã discipulus in suã.

¶ THEO. Cũ milites q̃ ad ꝓpriã spectabãt secordi am ꝑseq̃banť: ipse genitricis cura sollicitꝰ ẽ. vñ dr̃: Et milites quidẽ hec fecerũt. Stabat aũt iuxta cru/ cẽ iesu mater eiꝰ ⁊ soror matris eiꝰ: maria cleophe: ⁊ maria magdalene. AMBRO. in epl̃is: Maria mater dñi ante crucẽ stabat filiũ. nullꝰ me hoc docu it nisi scũs iohãnes euãgelista. Mũdũ alii cõcussũ ĩ passione dñi ɔscripserũt: celũ tenebris obductũ: re/ fugisse solẽ: in ꝑadisũ latronẽ: sed pꝰ piã ɔfessionem receptũ. Johãnes docuit qđ alii nõ docuerũt: quẽ/ admodũ in cruce positus matrẽ appellauerit. Plu ris putauit ꝙ victor suppliciorũ pietatis officia ma tri exhibebat q̃3 ꝙ regnũ celeste donabať vite eter nam si religiosũ ẽ ꝙ latroni donať vita: multo vbe/ rioris pietatis est ꝙ a filio mater tanto affectu ho/ norať: Ecce inq̃t filius tuꝰ: ecce mater tua. Testaba/ tur de cruce christꝰ ⁊ inter matrẽ atq3 discipulũ di/ uidebat pietatis officia. Cõdebat dñs non solũ pu/ blicũ: sed etiã domesticũ testamentũ. Et hoc eiꝰ testm̃ significabat iohãnes: dignꝰ tãto testatore testis. Bo nũ testm̃ non pecunie: sꝫ vite eterne: qđ nõ atramen to scriptũ ẽ: sꝫ spũ dei viui. Lingua mea calamꝰ scri be velociter scribentis. Sed nec maria minor q̃3 ma trem christi decebat: fugientibꝰ apl̃is an̄ crucẽ sta/ bat: ⁊ piis spectabat oculis filii vulnera: q2 expecta/ bat nõ in pignoris mortẽ: sꝫ mũdi salutẽ: aut forta/ sse q2 cognouerat ꝑ filii mortẽ mũdi redemptionẽ. Aula regalis etiã sua morte putabat se aliq̃d publi co additurã muneri. sed iesus non egebat adiutore ad redemptionẽ oim̃: q̃ oẽs sine adiutore seruauit. vnde ⁊ dicit: Factꝰ sũ hõ sine adiutorio inť mortu/ os liber. Suscepit quidẽ affectu parẽtis: sꝫ nõ q̃siuit alteriꝰ auxiliũ. Hanc imitamini matres scẽ q̃ ĩ vnico filio dilectissimo tantũ materne virtutis exemplũ dedit. neq3 enĩ vos dulciores liberos habetis: neq3 illud virgo querebat solatiũ vt aliũ posset generare filiũ. HIE. ɔ heliodoꝝ: Maria ista q̃ in marco ⁊ mattheo Jacobi ⁊ ioseph mater dr̃: fuit vxor alphei ⁊ soror marie matris dñi: quã mariã cleophe nunc iohãnes cognominat a pr̃e siue a gẽtilitate familie aut q̃cũq3 alia cã ei nomẽ imponẽs. Si aũt inde ti/ bi alia atq3 alia videť ꝙ alibi dicatur maria iacobi minoris mater: ⁊ hic maria cleophe: disce scripture cõsuetudinẽ eũdẽ hoiem diuersis noibꝰ appellari

CHRY. Et ɔsidera ꝙ imbecilliꝰ genꝰ. s. mulieruꝫ viriliꝰ apparuit iuxta crucẽ stando fugientibꝰ disci pulis. AUG. de cõ. euã. Nisi aũt matthеꝰ ⁊ lucas mariã magdalene noiassent: potuissemꝰ dicẽ alias a lõge: alias iuxta crucẽ fuisse. nullꝰ enĩ eoꝝ p̃ter io hannẽ matrẽ dñi cõmemorauit. Nũc ğ quõ intelli giť eadẽ maria magdalene ⁊ a lõge stetisse cũ aliis mulieribꝰ sicut mattheꝰ ⁊ lucas dicũt: ⁊ iuxta crucẽ fuisse sicut iohannes dicit: nisi q2 tanto interuallo erãt vt iuxta dici possent: q2 in cõspectu eiꝰ p̃sto ade rant: ⁊ a longe respectu turbe ꝓpinquiꝰ circũstanti cũ centurione ⁊ militibꝰ. Possumꝰ etiã intelligere ꝙ ille q̃ simul aderãt cũ matre dñi: postq̃3 eã disci/ pulo cõmẽdauit: abire iã cepant: vt a dẽsitate turbe se eruerent: ⁊ cetera q̃ facta sũt lõgius intuerenť: vt ceteri euangeliste q̃ post mortẽ dñi eas cõmemora uerũt: iã longe stãtes cõmemorauerũt. Quid aũt in terest ad veritatẽ ꝙ quasdã mulieres pariter: q̃sdam singuli nominauerunt? CHRY. Et cũ alie mulie res astarẽt nulliꝰ alteriꝰ meminit nisi matris: docẽs nos plus aliquid matribꝰ p̄bere. Sicut enĩ parentes circa spũalia aduersãtes: neq3 nosse oportet: ita q̃n nihil impediũt oia decet eis p̄bere ⁊ aliis p̄ferre. vñ subdiť: Cũ vidisset ğ iesus ma. ⁊ disci. stãtẽ quẽ di. dicit ma. sue. Mu. ecce fi. tuus. BEDA: Dilectio nis indicio euãgelista suã demonstrat ꝑsonã: nõ ꝙ exceptis ceteris solus: sed p̄ ceteris familiariꝰ ꝓpter p̄ri legiũ castitatis a dñõ amabať: q̃n virgo ab eo vocatus virgo ꝑmansit in eũ. CHRY. Pape quã/ to discipulũ honorauit honore: sed ipse seipsũ occul tat: moderate sapiens. si enĩ vellet gloriari: ⁊ causaꝫ vtiq3 adiecisset ꝓpter quã amabať. Etenĩ ɔueniẽs est magnã quandã ⁊ mirabilẽ eẽ cãm. Jdeo aũt ni hil aliud iohãni loq̃tur: neq3 consolať tristãtẽ: q̃n tempꝰ nõ erat verboꝝ consolatione. Sꝫ neq3 paruꝫ

erat honorari cū tali honore. Qz vo ꝯueniēs erat ma
trē exiſtētē dolere: ꝛ ꝓcuratione ꝗrere: qꝛ ipe aberat
diſcipulo ꝗ diligebat tradidit diligentiā habituro.
vñ ſeqꝫ: Deinde di. diſci. Ecce ma. tua. AVG. Hec
nimirū ē illa hora de q̄ ieſus aquā cōuerſurꝰ i vinuz
dixerat matri: Quid mihi ꝛ tibi ē mulier: nōdū vēit
hora mea. Tūc ei diuia facturꝰ: nō diuinitatis: ſz in
firmitatis matrē velut icognitā repellebat. nūc aūt
hūana iā patiēs ex q̄ factꝰ fuerat hō: affectu cōmen
dabat hūano. Moralis igiꝰ iſinuaꝰ locus: ꝛ exēplo
ſuo iſtruit ꝑceptor bonꝰ: vt a filijs pijs ipēdaꝰ cura
parētibꝰ: tāq̄ lignū illud vbi erāt fixa mēbra moriē
tis ēt cathedra fuerit magiſtri docentis. CHRY.
Itaq̄ ēt martiōis obſtruit iuerecūdiā. ſi ei nō geni
tus ē ſm carnē: neq̄ matrē habuit: cuiꝰ grā tātā cir
ca eā ſolā facit ꝓuidētiā: Intuere aūt qualiꝰ cū cru
cifigereꝰ vniuerſa impturbate agebat: diſcipulo lo
quēs de matre: ꝓphetias iplēs: latroni bonā ſpem
tribuēs. añq̄ aūt crucifigereꝰ: trepidans videꝰ. nā il
lic q̄dē nature ibecillitas demōſtrata ē: hic āt virtu
tis ſupabūdantia oñdebaꝰ. Sed ꝛ nos ꝑ h̄ erudit: ſi
añ aduerſa cōturbamur: nō ꝓpea deſiſtere cū i ago
nē igreſſi fuerimꝰ oīa ſuſtinere vt facilia ꝛ leuia.
AVG. Qz ḡ matri quā relinq̄bat: alterū ꝓ ſe filiuz
quodāmō ꝓuidebat cur h̄ fecerit oñdit i h̄ qd ſub
diꝰ: Et ex illa hora accepit eā diſcipls i ſua. Sz i que
ſua iohānes matrē diñi accepit: Neq̄ eni nō ex eis
erat q̄ dixerāt ei: Ecce nos dimiſimꝰ oīa ꝛ ſecuti ſu
mus te: Suſcepit ḡ eā i ſua: nō ꝑdia q̄ nulla ꝓpria
poſſidebat: ſed officia q̄ ꝓpa diſpēſatōe exquēda cu
rabat. BEDA: Alia lr̄a hꝫ: Accepit eā diſcipulꝰ in
ſuā. quidam volunt in ſuam matrē: ſed cōgruētius
ſubaudiꝰ: ſuam curam.

Poſtea ſciēs: ieſus qꝛ oīa ꝯſūma
ta ſūt: ut cōſūmareꝰ ſcriptura: dicit
Sitio. Uas āt erat poſitū aceto ple
nuz. Illi ergo ſpongiā plenā aceto:
hyſopo circūponētes obtulerūt ori
eiꝰ. Cū ergo accepiſſꝫ ieſus acetū di
xit: Cōſūmatū ē. Et inclinato capi
te tradidit ſpiritū.

AVG. Patiebaꝰ hec oīa qui apparebat hō: ꝛ ipe
idē diſponebat hec oīa q̄ latebat deꝰ. vñ dr̄: Poſtea
ſciēs ieſus qm̄ oīa cōſūmata ſūt: vt conſūmareꝰ ſcri
ptura. i. qd ſcriptura ꝑdixerat: Et i ſiti mea potaue
rūt me aceto: dicit Sitio. tāq̄ dicēt: h̄ minꝰ feciſtis:
date qd eſtis. Iudei q̄ppe ipi erāt acetū degeneran
tes a vino patriarchaꝝ ꝛ ꝓphetarū. Uas ḡ poſitum
erat aceto plenū. tāq̄ enī de pleno vaſe: de iniq̄tate
mūdi hꝰ iplerū cor habētes: velut ſpōgia cauernoſis
quodāmō atq̄ tortuoſis latibulis fraudulētū. vñ ſe
quiꝰ: Illi āt ſpōgiā plenā aceto hyſopo circūponē
tes: obtulerūt ori eiꝰ. CHRY. Neq̄ ei ex his q̄ vide
bāt facti ſūt māſueti: ſed ſeuiebāt magis: ꝛ euz pota
bāt: ꝯdēnatorū pocula offerētes: ꝓpea ei hyſopꝰ ap
poſitꝰ erat. AVG. Hyſopū āt cui circūpoſuerunt
ſpōgiā aceto plenā: qm̄ herba ē hūilis ꝛ pectus pur
gat: chriſti hūilitatē cōgruēter accipimus: qui circū
dederūt ꝛ ſe circūueniſſe putauerūt: chriſti nāq̄ hu
militate mūdamur. Nec moueat quō ſpōgiā ori eiꝰ
potuerūt admouere: q̄ i cruce fuerat exaltatꝰ a tra.
Sicut ei apud alios euāgeliſtas legiꝰ qd hic ꝑtermi
ſit: i arūdie factū ē: vt i ſpōgia talis potus ad crucis
ſublimia leuareꝰ. THEO. Quidā vō hyſopū dicūt
vocari arūdinē: nā frōdes hꝫ arūdini cōſimiles. Seq̄
tur: Cū ḡ accepiſſet ieſus acetū dixit: Cōſūmatū ē.
AVG. Quid niſi qd ꝓphetia tāto añ predixerat:
BEDA: Hic q̄ri pōt: quō hic dicaꝰ: Cū accepiſſet a
cetū: cū altꝰ euāgeliſta dicat: Noluit bibē: Sz h̄ faci
le ſoluiꝰ: qm̄ nō accepit vt biberet: ſed vt qd ſcriptū
erat ipleret. GRE. Deide qꝛ nihil remāſerat qd añ
q̄ moreret fieri adhuc oporteret: ſeq̄ꝰ: Et icliato ca
pite tradi. ſpiritū. AVG. Peractis oībꝰ q̄ vt pagē
renꝰ expectabat: tāq̄ ille q̄ ptātē hēbat ponēdi aiaz
ſuā ꝛ iterū ſumēdi eā. GRE. xj. mor. Spūs āt h̄ ꝓ
aīa poniꝰ. Si ei aliud ſpiritū q̄ aīam euāgeliſta di
ceret: Exeūte ſpū aīa remāſiſſet. CHRY. Nō autē
qm̄ expirauit iclinauit caput: ſz qꝛ icliauit caput tūc
expirauit. ꝑ q̄ oīa idicauit euangeliſta qm̄ oīm dñs
ipe erat. AVG. Quis ei ita dormit qñ voluerit: ſi
cut ieſus mortuꝰ ē qñ voluit: Quāta ſperāda vel ti
mēda ptās ē iudicātis: ſi apparuit tāta moriētis.
THEO. Tradidit āt dñs ſpm̄ deo ꝛ patri oñdēs qꝛ
neq̄q̄ ſanctorū aīe cōuerſanꝰ i tumulis. imo deue
niūt ad manꝰ patris oīm: peccatoribꝰ ad locū pena
rū delatis: videlꝫ ad infernum.

Iudei ergo qm̄ paſceue erat: ut
nō remanerēt i cruce corꝑa ſabbato
Erat ei magnꝰ dies ille ſabbati: ro
gauerūt pilatū ut frāgereꝰ eoꝝ cru
ra ꝛ tollereꝰ. Uenerūt ergo milites
ꝛ ꝑmi q̄dē fregerūt crura: ꝛ alterius
q crucifixꝰ ē cū eo. Ad ieſū āt cū ue
niſſēt ut uiderūt eū iā mortuū ñ fre
gerūt eiꝰ crura: ſꝫ unꝰ militū lancea
latꝰ eiꝰ apuit: ꝛ continuo exiuit ſan
guis ꝛ aq̄. Et q uidit teſtimoniuz ꝑ
hibuit: ꝛ ueꝝ ē teſtimoniū eiꝰ. Et il
le ſcit qꝛ uera dicit ut ꝛ uos credatis
Facta ſūt ei hec ut ſcriptura ipleretꝰ:
Os nō cōminuetis ex eo: Et iterū a
lia ſcriptura dicit: Uidebunt i quē
tranſfixerunt.

CHRY. Iudei q̄ camelū trāſglutiebāt: culicē aūt
collaudabāt: cū tātā fuiſſēt opati audaciā: de die di
ligēt rōcinātꝰ. vñ dr̄: Iudei ergo qm̄ paſce. erat: vt ñ
rema. i cru. cor. ſab. BEDA: Paraſceue. i. ꝑparatio
dicta eſt ſexta feria: qꝛ eo die duplices ſibi cibos filij
iſrael ꝑpabāt. Erat ei ma. di. il. ſab. ſ ꝓꝑ ſolēnitatē pa
ſchalē. Rogaue. Pi. vt frāge. cru. eo. AVG. Non
crura tollerenꝰ: ſed hi q̄bus idō frāgebāꝰ vt morerēꝰ:
auferrēꝰ ex ligno: ne pendētes i cruc. hꝰ magnū diē

festū sui diurni cruciat⁹ horrore fedarēt. THEO.
Sic ei iubebāt i lege: nō occidere solē i homis sup-
plitio. vel q2 noluerūt i die festo tortores aut homi-
cide cēseri. CHRY. Uide aūt qualiter valida ē ve-
ritas. p cop enī studia ꝓphetia cōplet. vñ subditur:
Uene. ergo mili. ꝛ pmi qui. frege. cru. ꝛ alte. q̄ cruci.
ē cū eo. Ad ie. āt cū venis. vt vide. eū iā mortuū: ñ fre
ge. ei⁹ cru. s3 vn⁹ mili. lan. la. ei⁹ apuit. THEO. Ut
iudeis cōplaceāt lāceāt christū circa corp⁹ etiā ie cō
tumelias iferētes: sed ꝯtumelia i signū ꝑdixit. sangui
nē ei de corpe extīcto manare miraculosū ē. AV.
Uigilāti verbo euāgelista vsus ē: vt nō diceret: La-
tus ei⁹ ꝑcussit aut vulnerauit: s3 Apuit: vt illic quo-
dāmō vite ostiū pāderet. vñ sacramēta ecclesie ma
nauerūt: sed qbus ad vitā q̄ vere vita est nō itrat. vñ
seqt: Et cōtinuo exiuit sanguis ꝛ aq̄. Ille sanguis i
remissionē fusus ē peccatorū: aq̄ illa salutare tēpe-
rat poculū. H ē ꝛ lauacrū pstat ꝛ potū. Hoc pnūcia
bat: q noe i latere arce ostiū facere iussus ē: quo in-
trarēt aialia q̄ nō erāt diluuio pitura qbus pfigura
bat ecclesia. pp h pma mulier facta ē de viri latere
dormiētis. ꝛ hic secūd⁹ adā iclīato capite in cruce
dormiuit: vt īde formaret ei cōiux p id qd de latere
dormiētis effluxit. O mors vñ mortui reuiuiscunt:
qd isto sanguie mūdi⁹: qd isto vulnere salubri⁹?
CHRY. Et q2 hic suscipiūt pncipiū sacra mysteria:
cū accesseris ad tremēdū calicē: vt ab ipa bibiturus
christi costa ita accedas. THEO. Erubescāt igit q̄
vinū i sacris nō lipbāt mysterijs. videt. n. nō crede
re q aq̄ de latere fluxerit. Pōt tñ qs calūniose dice
re q aliq̄ virt⁹ vitalis erat i corpe: ꝛ iō sanguis efflu
xit: aqua vero manās iexpugnabile signū fuit. ꝛ iō
euāgelista subiūgit: Et q̄ vidit testimoniū phibuit.
CHRY. q. d. Non ab alijs audiui: s3 ipe pñs vidi. Et
verū ē testimoniū ei⁹. Qd cōueniēter subiūgit cōui-
tiū christi enarrās: nō magnū aliqd ꝛ admirabile si
gnū: vt sic suspect⁹ smo redderet: sed ipe h dixit: he
reticorū ora pcludēs: ꝛ futura psonās mysteria: ꝛ cū
q̄ iacebat i eis ispiciēs thesaurū. Seqt: Et ille scit: q2
ve. di. vt ꝛ vos cre. AVG. Scit ei q̄ vidit: c⁹ credat
testimonio q̄ ñ vidit. Duo āt testimonia de scriptu-
ris reddidit singulis reb⁹: qs factas fuisse narrauit.
Nā q2 dixerat: Nō fregerūt crura iesu subdidit. Fa
cta sūt. n. hec vt scriptura ipleret. Os nō cōmi. ex
eo. Qd ꝑceptū ē eis: q̄ celebrare pascha iussi sūt ouis
imolatiōe i veteri lege: q̄ dñice passiōis vmbra pces-
serat. Itē q2 subiūxerat: Un⁹ mili. lācea la. ei⁹ ape.
ad h ptinet alterū testimoniū qd subdit dicens: Et
iterū alia scriptura di. Uide. i quē trāsfi. vbi pmiss⁹
ē christ⁹ i ea qua crucifix⁹ est carne futur⁹. HIE.
Hoc aūt testimoniū sumptū ē de zacharia.

¶ Post hec aūt rogauit pilatum io
seph ab arimathia eo q ēēt discipu
lus iesu: occult⁹ aūt pp metū iudeo
rū: ut tolleret corp⁹ iesu. Et pmisit
pilat⁹. Uenit ergo ꝛ tulit corpus ie
su. Uenit autē ꝛ nicodem⁹ qui uene
rat ad iesū nocte primū ferēs mixtu
rā myrrhe ꝛ aloes quasi libras cen
tū. Acceperūt ergo corpus iesu: ꝛ li
gauerūt cū lintheis cū aromatibus
sicut mos ē iudeis sepelire. Erat āt
in loco ubi crucifix⁹ ē: hort⁹: ꝛ i hor
to monumētū nouū i quo nōdū qs
q̄3 posit⁹ erat. Ibi ergo pp parasceuē
iudeorū q2 iuxta erat monumentū
posuerunt iesum.

¶ CHRY. Estimās ioseph extīctū eē iudeor furorē
christo crucifixo: cū fiducia accessit vt deponēdum
fun⁹ pcuraret. vñ dr: P⁹ hec au. ro. pi. io. ab arima-
thia. BEDA: Arimathia ipa est ramatha ciuitas
helcane ꝛ samuelis. Celit⁹ āt ꝓuisū ē vt eēt diues ꝛ
ad psidē posset accedē: ꝛ vt eēt iust⁹: vt corp⁹ dñi ac
cipe mereret. vñ seqt: Ut tolleret cor. ie. eo q eēt di
sci. iesu. CHRY. Nō ex. xij. sed ex septuaginta: qm
null⁹ ex. xij. accesserit. Et si timorē iudeorū qs p cā
assūpserit: h eodē detinebat tiore. vñ dr: Occul. aūt
pp metū iu. Sed valde isignis erat: ꝛ pilato not⁹. vñ
ꝛ grām accepit. ꝛ h ē qd subdit: Et pmi. pi. Et sepe.
de reliquo nō vt ꝯdēnatū. s3 vt magnū quēdā ꝛ mi-
rabilē. vñ subdit: Ue. g̃ ꝛ tulit cor. ie. AVG. de cō.
euā. In extremo ei illo officio funeri exhibēdo mi-
nus curauit a iudeis: q̄uis soleret i dño audiēdo eo
rū inimicitias deuitare. BEDA: Sedata. n. vtcun
q3 eorū seuitia eo q se aduersus christum ꝑualuisse
gaudebāt: corp⁹ christi petijt: qm nō videbat cā di-
scipulat⁹: sed pietatis vēisse vt funeri officiū ipende
ret: qd homies ñ solū bonis sed ēt malis solēt impē
dē. Adiūgit āt ei ꝛ nicodem⁹. vñ seqt: Ue. au. ꝛ ni-
co. q̄ ve. ad ie. no. pri. fe. mixtu. myr. ꝛ aloes quasi li.
cen. AVG. Nō ita dist. īguēdū ē. vt dicam⁹ pmū
ferēs mixturā myrrhe: sed vt qd dictū ē pmū: ad su
periorē sensū ptineat. Uenerat ei ad iesū nicodemus
nocte pmū qd idē iohānes narrauit i porib⁹ euāge-
lij sui ptib⁹. h g̃ itell. gēdū ē ad iesū nō tunc solū. sed
tūc pmū vēisse nicodemū: vēisse āt postea vt fieret
audiēdo discipul⁹. Ferūt āt pigmēta q̄ maxie cor-
pus apta sūt q̄plurimū cōseruare: ꝛ nō pmittere ci-
to subijci corruptiōi. adhuc ei vt de nudo homie di-
sponebāt: sed tñ multā dilectionē demōstrabāt.
BEDA. Notādū ē āt q simplex vnguētū fuerit: q2
ex diuersis aromatib⁹ licētiā cōficiēdi nō haberent.
Seqt: Acce. er. cor. ie. ꝛ liga. eū lintheis cū aroma. si
cut mos ē iudeis sepeli. AVG. In quo euāgelista
admonuit i huiusmōi officijs q̄ mortuis exhibētur:
morē cuiusq3 gētis eē suādū. Erat āt illi⁹ gētis con
suetudo vt mortuorū corpa varijs aromatib⁹ cōdi-
rent: vt diuti⁹ seruarēt illesa. AVG. de cō. euan.
Neq3 aūt hic iohānes alijs repugnat. neq3 enī illi q̄
nicodemū tacuerūt: affirmauerūt a solo ioseph do
minū sepultū: q̄uis soli⁹ cōmemoratione fecerint:
aut q2 illi vna syndone a ioseph iuolutū dixerūt: p-
pterea phibuerūt itelligi: ꝛ alia linthea potuisse as-
ferri a nicodemo ꝛ supaddi vt verū narret iohānes
q nō vno litheo sed lītheis iuolut⁹ sit. q̄uis ꝛ pp su

dariū qȯ capiti adhibebat: ꝛ īstitas q̄bus corp⁹ to
rū alligatū ē: q꞉ oīa de lino erāt. ēt ſi vna ſyndo ibi
fuit: veraciſſime dici potuit: Ligauerūt eū lintheis.
Linthea q̄ppe generaliter dicūt q̄ lino texūt. BE.
Hic eccleſie cōſuetudo deſcēdit vt corp⁹ dn̄i n̄ ī ſeri
cis ꝛ auro textis cōſecret: ſed ī ſyndone munda.
CHRY. Q꞉ vero breuitate tēporis vrgebāt: nona eī
hora mortuo christo: deīde accedētibus ad pilatū: ꝛ
deponētib⁹ christi corp⁹ veſpa imminebat: iō ponunt
eū ī ꝓximū monumētū. vn̄ ſubdit: Erat au. ī lo. vbi
cruci. ē hor⁹: ꝛ ī hor. monu. no. ī quo nōdū q̄ſq̄ po.
fuerat. Qȯ diſpēſatiōe factū ē: ne alteri⁹ alic⁹ q̄ cū
eo iaceret eſtimaret reſurrectio facta eſſe. AVG.
Sicut ēt ī marie virgis vtero nemo an̄ illum: nemo
p⁹ illū cōcept⁹ ē: ita ī h̄ monumēto nemo an̄ illū:
nemo p⁹ illū ſepult⁹ ē. THEO. Per h̄ ēt q͞p nouū
fuit ſepulchrū myſtice dat̄ itelligi q͞p ꝑ christi ſepul
turā oēs īnouamur morte ꝛ corruptione deſtructa.
Attēde ēt abūdātiā ꝓ nobis ſuſcepte paupta᷑. Nā
q̄ domū ī vita nō habuit: p⁹ morte quoq̄ ī alieno ſe
pulchro recōdit: ꝛ nud⁹ exīs a ioſeph opit. Seq̄t:
Ibi ḡ ꝓp paſce. iu. q꞉ iu. erat monu. poſue. ie. AV.
Acceleratā vult itelligi ſepulturā: ne adueſpaſceret
qn̄ iā ꝓpt̄ paſceuē quā cenā purā iudei latie vſitati⁹
apud nos vocāt: facē tale aliq̄d n̄ licebat CHRY.
Propinquū āt fuit ſepulchrū: vt diſcipuli poſſēt cū
facilitate accedē ꝛ cōſideratores fieri eoꝝ q̄ euenie
bāt ꝓpe exīte loco: ꝛ vt ſepulture teſtes eēnt ēt ini
mici cuſtodiētes ſepulchrū: ꝛ vt falſus oſideret̄ is q̄
de furto ſmo. BE. Myſtice āt ioſeph iterp̄tat̄ ap
tus: ꝑ acceptionē boni opiſ: ad qȯ monemur vt cor
p⁹ dn̄i digne ꝑcipe mereamur. THEO. Nūc etiā
quodāmō christ⁹ apud auaros mortificat̄ ī paupe
famē patiēte. Eſto ḡ ioſeph: ꝛ tege christi nuditatē:
nō ſemel ſed ī tuo tumulo ſpūali cōſiderādo recon
de ꝛ coopi ꝛ miſce myrrhā ꝛ aloē amaricātia cōſi
derādo vocē illā: Ite maledicti ī ignē etnū. q꞉ nihil
amari⁹ eſtimo. CA. XX.

Na autē ſabbati maria ma
gdalene uenit mane cū ad
huc tenebre eēnt ad monu
mētū: ꝛ uidit lapidē ſublatum a mo
numēto. Cucurrit ergo ꝛ uēit ad ſi
monē petrū ꝛ ad aliū diſcipulū quē
amabat ieſus. ꝛ dicit illis: Tulerūt
dn̄m de monumēto: ꝛ neſcimus ubi
poſuerūt eū. Exijt ergo petr⁹ ꝛ ille
ali⁹ diſcipul⁹: ꝛ uenerunt ad monu
mētū. Currebāt aūt duo ſimul: ꝛ il
le ali⁹ diſcipul⁹ ꝑcurrit citi⁹ petro: ꝛ
uēit ꝑmus ad monumētū. Et cū ſe
iclinaſſet uidit poſita lithe amina: n̄
tn̄ itroiuit. Uenit ergo ſimō petrus
ſequēs eū: ꝛ itroiuit ī monumētū.
Et uidit lintheamia poſita ꝛ ſuda
riū qȯ fuerat ſup caput ei⁹ nō cū lin
theaminib⁹ poſitū: ſed ſepatī inuo
lutū ī unū locū. Tūc ergo itroiuit ꝛ
ille diſcipul⁹ q̄ uenerat prim⁹ ad mo
numētū: ꝛ uidit ꝛ credit. Nōdū eī
ſciebāt ſcripturā: q꞉ oportuit eum a
mortuis reſurgere.

CHRY. Q꞉ iā trāſierat ſabbatū: in q⁹ īpediebat̄ a
lege: n̄ potuit maria magdalene q̄eſcē: ſ꞉ venit ꝓfū
do diluclo ꝯſolationē q̄ndā a loco ſepulture īueni
re volēſ. vn̄ dr̄: Una āt ſabbati maria magdalene ve
nit māe cū adhuc tenebre eēnt ad mōumētū AV.
de cō. euā. Uenit q̄dē maria magdalene: ſine dubio
ceteris mulierib⁹ q̄ dn̄o miſtrauerant plurimū dile
ctiōe feruētior: vt nō īmerito iohes ſolā cōmemora
ret: tacitis eis q̄ cū illa fuerāt: ſicut alij teſtāt̄ AV.
ſup iohānē: Una āt ſabbati ē: quē iā diē dn̄icū ꝓpt̄
dn̄i reſurrectionē mos christian⁹ appellat: quē mat
the⁹ ꝑmā ſabbati nomiauit. BE. Dicit̄ ḡ. Una ſab
bati. h̄ eſt altera ſiue ꝑma die p⁹ ſabbatū. THEO.
Uel aliť: Hebdomade dies iudei ſabbatū nomina
bāt: vnā āt ex ſabbati dieb⁹ ꝑmā: futuri āt ſeculi ex
emplar ē hec dies: qm̄ futuri ſeculi vna dies ē nec̄q̄
nocte iterpollata. De⁹ eī ibi ſol ē: q̄ nūq̄ occidit. In
hac igiť die dn̄s reſurrexit īcorruptibilitatē corpis
aſſumēs: ſicut nos ī futuro ſeculo īcorruptiōe īdue
mur. AVG. de cō. euā. Qȯ āt marc⁹ dicit: Ualde
māe oriēte iā ſole: nō repugnat ei qȯ h̄ dr̄: Cum ad
huc tenebre eēnt. die q̄ppe ſurgēte alique reliquie te
nebrarū tātomagis extenuāt̄: quātomagis orit̄ lux.
Nec ſic accipiēdū ē qȯ ait marc⁹: Ualde māe orto
iā ſole: tāq̄ ſol ipe iā videret̄ ſup terrā: ſed poti⁹ ſicut
dicē ſolem⁹ eis q̄b⁹ volum⁹ ſignificare tēperi⁹ aliq̄d
faciēdū: orto iā ſole dr̄. i. de ꝓrio aduenīete ī has p
tes. GRE. ī ho. Lōgue āt dr̄: Cū adhuc tenebre eſ
ſēt. Maria eī auctorē oīm quē carne viderat: mor
tuū q̄rebat ī mōumēto. ꝛ q꞉ hūc mīme īuenit: fura
tū credidit. Adhuc ḡ erāt tenebre cū vēit ad monu
mētū. Seq̄t: Et vidit lapidē reuolutū a monumēto.
AV. Iā ḡ factū erat qȯ ſol⁹ matthe⁹ ꝯmemorat
de terremotu ꝛ lapide reuoluto cōterritiſq̄ cuſtodi
bus. CHRY. Surrexit q̄dē dn̄s lapide ꝛ ſignacul
ſepulchro iniacētib⁹: q꞉ vō oportebat ꝛ alios certifi
cari apit̄ monumentū p⁹ reſurrectionē: ꝛ ita credit̄
qȯ factū ē. h̄ deniq̄ ꝛ mariā mouit. vidēs eī lapidē
ſublatū nō ītrauit neq̄ ꝓſpexit: ſed ad diſcipulos ex
multo amore cū velocitate cucurrit. Nōdū āt de re
ſurrectiōe nouerat aliq̄d māifeſtū: ſed putabat trāſ
lationē corpis eē factā. GLO. Et iō cucurrit nun
ciare diſcipulis: vt aut ſecū q̄rerēt: aut ſecū dolerēt.
Et h̄ ē qȯ ſeq̄t: Cucurrit ergo: ꝛ venit ad ſimone pe
trū ꝛ ad aliū diſcipulū quē diligebat ieſus AVG.
Ita ſe cōmemorare ſolet q͞p eū diligebat ieſus q̄ vtiq̄
oēs: ſed ipm ꝑ ceteris ꝛ familiari⁹ diligebat. Seq̄t:
Et dixit eis: Tulerūt dn̄m meū ꝛ neſcio vbi poſuerūt
eū. GRE. iiij. mo. Hoc āt dicēs totū ꝓ pte īſinuat:
ſolū q̄ppe corp⁹ dn̄i q̄ſitura venerat: ꝛ q̄ſi totū dn̄m

sublatū deplorat. AVG. Nōnulli āt codices grę-
ci ēt habēt: Tulerūt dn̄m meū. qđ videri dictū pōt
ꝓpēsiore charitatis vel familiar⁹ affectu. Sed hoc ī
plurib⁹ codicib⁹ quos ī ꝓmptu habem⁹ nō inueni
mus. Discipulū āt quē diligebat iesus seip̄z dicit. nā
q̇ppe ita cōmemorare solet ꝙ eū diligebat iesus q̄
vtiq3 oēs sed ip̄m p̄ ceteris ⁊ familiari⁹ diligebat.
CHRY. Euāgelista vero nō p̄uauit mulierē hac lau
de: neq3 verecūdū existiauit ꝙ ab ea p̄us addisceret.
Audiētes g̃ illi cū multo studio monumēto īsistūt.
GRE. Illi āt p̄ ceteris cucurrerūt: q̄ p̄ ceteris ama
uerūt: videl3 petr⁹ ⁊ iohānes. vn̄ seq̄r: Exiit g̃ petr⁹ ⁊
ille ali⁹ discipul⁹: ⁊ venerūt ad monumētū. THE.
Sed si q̄ras quō astātib⁹ custodib⁹ venerūt ad mo-
numētū? Rudis questio: qm̄ postq̄3 dn̄s resurrexit ⁊
vna cū terremotu affuit angel⁹ ī sepulchro: recesse-
rūt custodes annūciātes pharíseis. AVG. Cū aūt
iā dixisset: Venerūt ad monumētū: regressus est vt
narret quō venerūt atq3 ait: Currebāt aūt duo simł
⁊ ille ali⁹ discipul⁹ p̄currit citi⁹ petro ⁊ venit prior
ad monumētū. vbi ostēdit ꝙ ip̄e prior venerit sed tā-
q̄3 de alio cūcta narrat. CHRY. Veniēs āt cōside
rat lintheamia posita. vn̄ seq̄r: Et cū se īclinasset vi-
dit posita lintheamia: nihil tn̄ ip̄e pl⁹ ꝑscrutat̄: s3 de
sistit. ⁊ h̄ ē qđ subdit̄: Nō tn̄ itroiuit. Petr⁹ vero vt
feruid⁹ itroiēs: vniuersa īspexit diligēt ⁊ āpli⁹ vidit
vn̄ seq̄r: Venit g̃ simō petr⁹ sequēs eū. ⁊ itro. ī mo. ⁊
vidit li. po. ⁊ sud. qđ fu. su. ca. ei⁹. nō cū li. po. sed sep.
īuol. ī vn. loc. qđ erat resurrectiōis signū. Neq3 ei si-
q̇dē eū trāstulissēt: corp⁹ ei⁹ denudassēt. neq3 si fura
ti eēnt: h⁹rei fuissēt solliciti vt leuarēt sudariū ⁊ īuol
uerēt: ⁊ ponerēt ī vnū locū seorsū a lintheaminib⁹: s3
simplr̄ vt se hēbat suscepissēt corp⁹. iō ei iohēs p̄mi-
serat qm̄ sepult⁹ ē cū myrrha q̄ cōglutiat corp̄i lin-
theamia: vt n̄ decipiaris ab h̄is q̄ dicūt eū furto sub-
latū eē. Nō ei ita īsēsat⁹ eēt q̇ furaret̄: vt circa rē su
ꝑfluā tātū studiū ꝯsūmeret. P⁹ petrū āt ⁊ iohēs in-
troiuit. vn̄ seq̄r: Tūc g̃ itro. ⁊ ille. disc. q̄ vene. pri. ad
mo. ⁊ vidit: ⁊ credidit. AVG. Nōnulli putāt h̄ io-
hānē credidisse ꝙ ies⁹ resurrexerit: sed qđ seq̄r h̄ nō
īdicat. vidit g̃ mīe monumētū ⁊ credidit qđ dixerat
mulier. nā seq̄r: Nōdū ei sciebāt scriptu. q2 opo. eū
a mor. resur. Non g̃ eū credidit resurrexisse: quē ne-
sciebat oportere resurgē. qm̄ āt ab ip̄o dn̄o audiebāt
q̄uis aptissime diceret̄: ꝯsuetudīe tn̄ audiēdi ab il-
lo ꝑabolas nō itelligebāt: ⁊ aliq̇d aliud eū significa-
re credebāt. GRE. ī ho. Hec āt tā subtilis euāgeli-
ste descriptio a mysterijs vacare credēda nō est: ꝑ io
hānē iuniorē synagoga: ꝑ seniorē vō petrū ecclesia
gētiū designat̄: q2 ⁊ si ad dei cultū p̄or ē synagoga q̄3
ecclesia gētiū: ad vsū tn̄ seculi prior ē multitudo gen
tiū q̄3 synagoga. Cucurrerūt āt simul: q2 ab ort⁹ sui
tp̄e vsq3 ad occasū pari ⁊ cōi via: ⁊ si n̄ pari ⁊ cōi sēsu
gētilitas cū synagoga decurrit: venit synagoga pri⁹
ad monumētū sed mime itrauit: q2 legis q̇dē māda
ta ꝑcepit: ꝓphetias de īcarnatiōe ac passiōe dn̄ica
audiuit: s3 credē ī mortuū noluit. Vēit āt Simō pe-
tr⁹ ⁊ itroiuit ī monumētū: q2 secuta posterior eccle-
sia gētiū: christū iesū ⁊ cognouit carne mortuū ⁊ vi-
uētē credidit deū. Sudariū āt capitis dn̄i cū linthea
minib⁹ nō iueni t̄: q2 caput christi de⁹ ⁊ diuinitatis
icōp̄rehēsibilia sacr̄a ab īfirmitatis nostre cognitio

ne disiūcta sūt: eiusq3 potētia creature trāscēdit na-
turā. Nō solū aūt sepatim sed īuolutū inuenir dr̄:
q2 lintheū quo īuoluit̄: nec initiū nec finis aspicitur
Celsitudo āt diuinitatis nec cepit eē nec desinit. Bn̄
aūt addit̄ ī vno loco: q2 ī scissura mētiū de⁹ nō ē: et
illi ei⁹ gratiā hr̄e merēt̄ q̄ se ab inicē ꝑ sectarū scāda
la nō diuidūt. Sed q2 solet ꝑ sudariū laborātium su
dor detergi: pōt ⁊ sudarij nōīe itelligi labor dei. Su
dariū g̃ qđ sup̄ caput ei⁹ fuerat. seorsū iuenit̄: q2 ip̄a
redēptoris nostri passio lōge a nr̄a passiōe disiūcta
ē: qm̄ ip̄e sine culpa ꝑtulit qđ nos cum culpa tolera
mus. Ip̄e spōte morti succūbē voluit: ad quā nos ve
nim⁹ īuiti. Postq̄3 āt itrauit petr⁹: īgressus ē ⁊ iohā
nes: q2 ī fine mūdi ad redēptoris fidē ēt iudea colli
get. THEO. Vel aliter: Intellige petrū actiuū ⁊
ꝓmptū: Iohānē vero ꝯtēplatiuū: ⁊ docilē erga rerū
diuinarū huiuīsse ꝑitiā. plerūq3 āt p̄uenit cōtēplati
uus notitia ⁊ docilitate: sed actiu⁹ īstātia feruoris
⁊ sedulitate p̄cedit illius acumen: ⁊ prius inspicit
diuinum mysterium.

Abierūt ergo iterū discipuli ad se
metip̄os. Maria āt stabat ad mo
numētū foris plorās. Duz ergo fle
ret iclinauit se ⁊ ꝓspexit ī monumē
tū. Et uidit duos angelos ī albis se
dētes: unū ad caput: ⁊ unū ad pedes
ubi positū erat corp⁹ iesu. Dicūt ei
illi: Mulier qd ploras? Dicit eis:
Quia tulerūt dn̄m meum: ⁊ nescio
ubi posuerūt eū. Hec cū dixisset cō
uersa ē retrorsū: ⁊ uidit iesū stantē
⁊ nō sciebat q2 iesus ē. Dicit ei iesus:
Mulier: qd ploras? Quē q̄ris? Il
la existimās q2 hortulan⁹ eēt: dicit
ei: Dn̄e si tu sustulisti eū dicito mihi
ubi posuisti eū: ⁊ ego eū tollā. Dicit
ei iesus: Maria. Cōuersa illa dicit
ei: Rabbōi: qđ dr̄ magister. Dicit ei
iesus: Noli me tāgere. Nōdū eni3
ascēdi ad patrē meū. Uade āt ad fra
tres meos ⁊ dic eis: Ascēdo ad pa
trē meū ⁊ patrē uestrū: deū meū ⁊
deū uestrū. Uēit maria magdalene
annuncians discipulis q2 uidi dn̄m
⁊ hec dixit mihi.

GRE. ī ho. Maria āt magdalene q̄ fuerat in ciui
tate peccatrix amādo veritatem lauerat lachrymis
maculas criminis: cui⁹ mētē magna vis amoris accē
derat: que a monumēto dn̄i ēt discipulis recedētib⁹
nō recedebat. Dr̄ ei: Abierūt ergo iterū discipuli ad
semetip̄os. AVG. ī. vbi habitāt: ⁊ vn̄ ad monumē-

tū cucurrerāt. Uiris aūt redeūtib⁹ īfirmiorē sexū in
eodē loco fortior figebat affect⁹. vñ seqꝉ: Maria āt
stabat ad monumētū foris plorās. AVG. de con.
euā. i. añ illū sarei sepulcbra locū: sed tñ itra illud spa
tiū quo iā ingresse fuerant: bort⁹ quippe illic erat.
CHRY. Ne mireris āt ꝙ maria amare flebat ad se-
pulcbrū: petr⁹ vero nibil tale passus ē. cōpassibile eī
ē muliebre gen⁹ ⁊ natura flebile. AVG. Oculi igi
tur q̄ dñm q̄sierāt ⁊ nō īuenerant lacbrymis vaca-
bāt: āpli⁹ dolētes ꝙ fuerat ablat⁹ de monumento:
q̄ꝫ ꝙ fuerat occisus ī ligno: qm̄ magistri tāti c⁹ vita
subtracta fuerat nec memoria remanebat. AVG.
de cō. euā. Uiderat āt cū aliis mulierib⁹ angelū sedē
tē ad dextris sup lapidē reuolutū a monumēto: ad
cui⁹ verba cū fleret: ꝓspexit ī monumētū CHRY.
Magnū ei ad mitigationē ē monumētū apparens
vide deniqꝫ eā vt pl⁹ requiesceret: ⁊ īclinātē se ⁊ volē-
tē locū videre vbi iacuit corp⁹. vñ seqꝉ: Dū ḡ fleret ī-
clinauit se ⁊ ꝓspexit ī monumētū. GRE. Amanti
enī semel aspexisse nō sufficit: q̄ꝛ vis amoris intētio
nē multiplicat inq̄sitiōis. AVG. Nimiū enī dole
bat nec suis nec discipulorū oculis facile putabat es
se credēdū: an poti⁹ diuino instictu ī aīo ei⁹ effectū
ē vt ꝓspiceret. GRE. Quesiuit enī corp⁹ ⁊ mime ī
uenit pseuerauit vt q̄reret. vñ ⁊ contigit vt īueniret
actūqꝫ ē vt desideria dilata crescerēt: ⁊ crescētia ca-
perēt qḋ īuenisset. Sācta eī desideria dilatione cre
scūt. Si āt dilatiōe deficiūt: desideria ñ fuerūt. Ista
itaqꝫ q̄ sic amat: q̄ se ad monumētū qḋ ꝓspexerat ite-
rū iclinat: videam⁹ quo fructu vis amoris ī ea igemi
nat op⁹ inq̄sitiōis. Seqꝉ enī: Et vi. duos ange. in al.
sedē. vnū ad ca. ⁊ vnū ad pe. vbi po. fuerat cor. ie.
CHRY. Quia ei nō erat excelsa mulieris mēs vt ex
sudario pciperet resurrectionē: angelos videt ī leto
babitu: vt ⁊ ipa a passiōe mitigeꝉ. AVG. Quid est
āt ꝙ vnus ad caput ⁊ aliꝰ ad pedes sedebat: an qm̄ q̄
grece angeli dicūꝉ: latie sūt nuncii: Isto mō christi
euāgeliū velut a capite vsqꝫ ad pedes: ab initio vsqꝫ
ī finē signabāt eē nūciandū. GRE. Uel ad caput
sedet āgel⁹ cū p apostolos p̄dicaꝉ: q̄ꝛ ī pncipio erat
verbū. ⁊ q̄si ad pedes sedet cū dr̄. Uerbū caro factuꝫ
ē. Possum⁹ ēt p duos angelos duo testamēta agno
scere: q̄ dū pari sesu īcarnatū ⁊ mortuū ac resurrexis
se dñm nūciāt: q̄si testamētū p̄us ad caput ⁊ testam̄
tū posterius ad pedes sedet. CHRY. Angeli āt ap
parētes nibil de resurrectiōe dicūt: sed paulatī ī euꝫ
q̄ de resurrectiōe ē itrāt smonē. Q̄ꝛ ei mulier vltra
cōsuetudinē p̄clarū babitū viderat: ne turbeꝉ audi-
uit cōpassiōis vocē. vñ seqꝉ: Dicūt ei illi: mulier q̄d
ploras: Angeli lacbrymas ꝓbibebāt: ⁊ futurū quo-
dāmō gaudiū nūciabāt. Ita enī dixerūt: Quid plo-
ras: ac si dicerēt: plorare noli. GRE. Ipa ei sacra
eloqa q̄ ī nos lacbrymas amoris excitāt: easdem la-
crymas cōsolanꝉ dū nobis redēptoris nostri spe-
ciē repromittūt. AVG. At illa eos putat interro-
gasse nesciētes: cās ꝓdit lacbrymarū. vñ seqꝉ: Dicit
eis: q̄ꝛ tulerūt dñm meū. Dñm suū vocat dñi sui cor
pus exanime: a toto partē significās: sicut oēs confite-
mur iesū christū filiū dei sepultū: cū sola ei⁹ sepulta
sit caro. Seqꝉ: Et nescio vbi posuerūt eū. Hec erat
eā maior doloris: q̄ꝛ nesciebat quo iret ad cōsolan-
dū dolorē. CHRY. Nōdū aūt de resurrectiōe ali-
q̄d nouerat sed adbuc trāslationē imaginabaꝉ.
AVG. de cō. euā. Hic itelligēdi sūt surrexisse ange
li: vt ēt stātes viderēꝉ: sicut lucas eos visos eē cōme-
morat. AVG. sup iobānē: Sed bora iā venerat q̄
id qḋ nūciatū quodāmō fuerat ab angelis flere ꝓ-
bibētibus: gaudiū succederet flētib⁹. vñ sequiꝉ: Hec
cū dixisset cōuersa ē retrorsuꝫ. CHRY. Sed quare
ad angelos loquēs ⁊ nōdū ab eis aliq̄d audiēs ꝯuer
tiꝉ retrorsuꝫ: Mibi videꝉ ꝙ hec ea dicēte: christus
p⁹ eā apparuit: ⁊ angeli cōsiderātes dñatorē ⁊ figu
ra ⁊ īspectiōe ⁊ motu cōfestiꝫ ostēderūt qm̄ dñm vi-
derūt: ⁊ hꝰ ē qḋ mulierē ꝯuerti retrorsū fecꝉ. GRE.
Notādū ēt ꝙ maria q̄ adbuc de dñi resurrectiōe du
bitabat cōuersa retrorsū ē vt videret iesū: q̄ꝛ videlꝫ p
eādē dubitationē suā q̄si tergū ī dñi faciem miserat
quē resurrexisse mīme credebat. Sꝫ q̄ꝛ amabat ⁊ du
bitabat: videbat ⁊ nō agnoscebat eum. vñ seqꝉ: Et vi
dit iesum stātē ⁊ nō sciebat q̄ꝛ iesus eēt. CHRY.
Angelis. n. vt dñator apparuit: mulieri vero nō ita
ne eā ex p̄ma visiōe stupefaceret. nō eniꝫ oportebat
eā repēte ad excelsa reducere: sed paulatim. Seq̄tur:
Dicit ei iesus: Mulier q̄d ploras: quē q̄ris: GRE.
Interrogaꝉ doloris cā: vt augeaꝉ desideriū quaten⁹
cū nomiaret quē q̄reret: ī amorē ei⁹ ardēti⁹ estuaret
CHRY. Et q̄ꝛ in cōi figura apparuit: estiāuit eum
bortulanū eē. vñ seqꝉ: Illa estimās q̄ꝛ bortulan⁹ es-
set: dicit ei: Dñe si tu sustulisti eū dicito mibi vbi po
suisti eū: et ego eū tollā. hꝰ ē: si ꝓpter timorē iudeorū
leuasti eū dicito mibi ⁊ ego eū accipiam. THEO.
Timebat enī ne iudei etiā corpi īseuirent exanimi: ⁊
iō volebat ī alio loco īcognito illud trāsponere.
GRE. Forsitā āt nec errando bec mulier errauit q̄
iesū bortulanū credidit: an nō ei spūaliꝉ bortulan⁹
erat: q̄ ī ei⁹ pectore p amoris sui vim semīa vtutū vi-
rētia plātabat: Sed q̄d ē ꝙ viso eo quē bortulanuꝫ
credidit: cui nec dū dixerat quē q̄rebat ait: Dñe si tu
sustulisti eū: Sed vis amoris hꝰ agē solet ī animo: vt
quē ipe semper cogitat: nullū aliū credat ignorare.
Postq̄ꝫ āt eā dñs cōi vocabulo appellauit ex sexu: ⁊
agnit⁹ ñ ē: vocat ex noīe. vñ seqꝉ: Dicit ei iesus: Ma
ria. ac si dicat: Recognosce a q⁹ recognosceris. Ma
ria ḡ q̄ꝛ vocaꝉ ex noīe recognoscit auctorē: q̄ꝛ ⁊ ipe
erat q̄ q̄rebaꝉ exteri⁹: ⁊ ipe q̄ eā iteri⁹ vt q̄reret doce-
bat. vñ seqꝉ: Conuersa illa dicit ei: Rabboni. qḋ dr̄
magister. CHRY. Sicut ei iudeis q̄nqꝫ immanifē
stus erat ⁊ p̄sens: ita ⁊ loquēs cū volebat seipm no-
tū faciebat. Qualiter āt cōuersa dicit cū christ⁹ ad eā
loq̄reꝉ: Mibi videꝉ ꝙ dicēte ea Ubi posuisti euꝫ:
cōuersa ē ad angelos vt iterrogaret: cur stupefacti
eēnt. deīde christ⁹ vocis eā cōuertit eā ad seipm: ⁊ p
vocē māifestū seipm fecit. AVG. Uel q̄ꝛ p̄us con
uersa corpe qḋ nō erat putauit: nūc corde conuersa
qḋ erat agnouit. Nemo āt calūnieꝉ mulierē ꝙ bor-
tulanū dixerit dñm ⁊ iesum magistrū. ibi ei bonora
bat boīem a quo bñficiū postulabat. bic recolebat
doctorē: a quo discernē būana ⁊ diuia discebat. A-
liter ergo dū dixit: Sustulerūt dñm meū. aliter aūt:
Dñe si tu sustulisti eū. GRE. Iā vero ab euangeli-
sta nō subdiꝉ q̄d mulier fecit: sed ex eo innuiꝉ quod
audiuit. Seqꝉ. Dicit ei iesus: Noli me tāgere. In his
nāqꝫ verbis ostēdiꝉ ꝙ maria amplecti voluit eius ve
stigia quē recognouit. Sed cur tāgi nō debeat: ratō

quoqꝫ addit̾ cū subiūgit̾: Nōdū ascēdi ad pa. meū.
AVG. Sed si stās ī terra nō tangitur: sedēs ī celo
quō ab hoīe tāget̾? q̄ certe anq̄ȝ ascēderet discipulis
suis se obtulit tāgendū dicēs: Palpate ⁊ videte: q̄a
spūs carnē ⁊ ossa nō hꝫ: vt lucas testat̾. Quis āt tā
sit absurd⁹ vt dicat eū a discipulis quidē anq̄ȝ ascē-
disset ad patrē: se voluisse tāgi: a mulierib⁹ aūt nolu
isse: nisi cū ascēdisset ad patrē? Sed legūt̾ ēt femine
post resurrectionē anq̄ȝ ad patrē ascēderet tetigisse
iesum: ī quibus erat ipa maria magdalena: narrāte
mattheo. Aut ergo h̾ sic dictū ē: vt in illa femia figu
raret̾ ecclesia de gētibus: q̄ ī christū nō credidit: nisi
cū ascēdisset ad patrē: aut sic ī se credi voluit iesus:
h̾ ē sic se spūaliter tāgi q̄ ipe ⁊ pater vnū sūt. Ei⁹ ēp
pe ī itimis sēsib⁹ quodāmō ascēdit ad patrē q̄ sic in
eo ꝓfecerit vt patri agnoscat equalē. Quō āt hec ñ
carnaliter adhuc ī eū credebat: quē sicut hoīem fle-
bat? AVG. ꝑmo de tri. Tact⁹ āt tāq̄ȝ finē facit no
tiōis: Jdōq̄ȝ nolebat ī eo eē finē intēti cordis ī se: vt h̾
q̄ videbat̾ tm̄mō putaret̾. CHRY. Uel alit̾: Uo-
lebat hec mulier adhuc cū christo eē: sicut ⁊ añ passi
onē: ⁊ p̄ gaudio nihil magnū excogitabat: quāuis
caro christi mlto melior facta fuerit resurgēdo. Ab
hac ergo itelligētia eā abducēs dixit: Noli me tan-
gere: vt cū multa reuerētia ei loquat̾. vñ nec discipu
lis apparet de reliquo cū eis cōuersās: vt reuerēt ius
ei attēdāt dicēs: Nōdū ei ascēdi: ondit qm̄ illuc ꝓ-
perat ⁊ festinat. Eū aūt q̄ illuc debet abire: ⁊ nō vl-
trā cū hoībus cōuersari nō oportebat cū eadē vi-
dere mēte qua ⁊ añ. ⁊ h̾ māifestat cōsequēter dicēs
Uade au. ad fra. meos ⁊ dic eis: Ascē. ad pa. meū ⁊
pa. ve. deū meū ⁊ deū ve. HYLA. xi. de tri. Jnt̾ cete
ras ipietates suas ēt h̾ dicto dñi vti solēt heretici: vt
ꝑ id q̄ pr̄ ei⁹ pater eorū ē: ⁊ de⁹ ei⁹ deus eorū ē: ī na-
tura dei nō sit: sed ī forma dei manēs formā serui as-
sumpsit. Et cū h̾ ad hoīes ī serui forma christ⁹ iesus
loquat̾: nō ambigit̾ qn̄ pr̄ sibi vt ceteris sit ex ea ꝑ-
te q̄ hō ē: ⁊ de⁹ sibi vt cūctis sit ex ea natura q̄ seruus
ē. Deniq̄ȝ hūc eundē s̾monem cepit dicēs: Uade ad
fratres meos. Fratres āt ex carne sūt deo. Ceterum
vnigenit⁹ de⁹ sine fratrib⁹ ē. AVG. Uel alit̾: Nō
ait patrē vestrū: sed patrē meū ⁊ patrē vestrū. aliter
ḡ meū: aliter vestrū. natura meū: grā vestrū. Neq̄ȝ di
xit Deū vestrū: sed deū meū: sub quo ego hō ⁊ deū
vestrū: inter quos ⁊ ipm̄ mediator sum. AVG. de
con. euan. Tunc ergo egressa est a monumēto: hoc
est ab illo loco vbi erat horti spatiū āte lapidē effos
sum: ⁊ cū illa alie quas s̾m marcū inuaserat tremor
⁊ pauor: ⁊ nemini. s. aliorū quicq̄ȝ dicebant. vnde ⁊
hic dicitur: Uenit maria magdalene annuncians di
scipulis quia vidi dominū: ⁊ hec dixit mihi. GRE
GO. Ecce humani generis culpa ibi abscondit̾ vn-
de processit. quia eni in paradiso mulier viro propi-
nauit mortē: a sepulchro mulier viris annūciauit vi
tam: ⁊ dicta sui viuificatoris narrat: que mortiferi
serpentis verba narrauerat. AVGV. de con. euā.
Dum autē cum alijs veniret: tunc s̾m mattheum oc
currit illis iesus dicens: Auete. Sic ergo colligimus
angelorū collocutionē bis numero eas habuisse ve
nientes ad monumentū: ⁊ etiā ipsius domini. semel
s. quando maria hortulanū putauit: ⁊ iterū cum eis
occurrit in via vt eas repetitione firmaret. ⁊ sic vēit

maria magdalene annuncians discipulis: non solū
ipsa: sed ⁊ alie quas lucas commemorat. BEDA:
Mystice autē maria que interpretat̾ domina illu-
minata: illuminatrix: seu stella maris: significat ec-
clesiā que magdalena .i. turrēsis dicit̾. nā magda-
lon grece: latine turris dicit̾: ꝓpter illud quod dici
tur ī psalmo: Factus ē mihi turris fortitudinis. Jn
eo autē q̄ hec mulier discipulis christū resurrexisse
nunciauit: omēs monent̾ marie quib⁹ est cōmissū
predicādi officiū: vt si q̄d ei celit⁹ reuelatū fuerit: stu
diose proximis propinent.

Cum ergo sero esset die illo una
sabbatorū ⁊ fores essent clause ubi
erant discipuli congregati propter
metū iudeorū: uenit iesus ⁊ stetit in
medio: ⁊ dixit eis: Pax uobis. Et
cū hoc dixisset ostendit eis manus
⁊ latus. Gauisi sunt ergo discipuli
uiso dño. Dixit ergo eis iterū: Pax
uobis. Sicut misit me pater: ⁊ ego
mitto uos. Hec cum dixisset: insuf
flauit: ⁊ dixit eis: Accipite spiritū
sanctū. Quorū remiseritis peccata
remittunt̾ eis: ⁊ quorū retinueritis
retēta sunt. Thomas autē unus ex
duodecim q̄ dicitur didym⁹ nō erat
cū eis quādo uenit iesus. Dixerunt
ergo ei alij discipuli: Uidim⁹ dñm.
Jlle autē dixit eis: Nisi uidero in
manibus ei⁹ fixurā clauorū: ⁊ mit
tam digitū meū in locū clauorū: ⁊
mittā manū meā ī lat⁹ eius ñ credā.

CHRY. Audiētes discipuli q̄ maria annūciauit
cōsequēs erat vt aut discrederēt: aut credētes dole-
rēt: qm̄ eos nō reputauit dignos sua visiōe. Hoc igi
tur recogitātes: neq̄ȝ ꝑ vnā diē dimisit ꝑtrāsire: sȝ ex
eo q̄ sciebāt iā suscitatū eē: videre sitiētib⁹ ⁊ timidis
existētib⁹ cū sero factū esset ipsis astitit. vñ dicit̾: Cum
ergo se. eēt die illo vna sabba. ⁊ fo. essent clause: vbi
erāt disci. cōgre. ꝓpter metū iu. BEDA: Jn h̾ ifir-
mitas apostolorū mōstrat̾: q̄ forib⁹ clausis intus cō
gregati resident propter timorem iudeorū: quorum
metu fuerāt prius dispersi. Uenit iesus ⁊ stetit ī me
dio. Jdeo autē sero apparuit: quia consequens erat
tunc maxime eos timidos esse. THEO. Uel quia
prestolabat̾ vt omēs cōuenirent. Ostijs vero clau-
sis vt ondat quia eodē mō resurrexit adiacēte lapi-
de sup monumentū. AVG. in sermo. pasch. Non-
nulli autē de hac re ita mouent̾: vt pene periclitent̾
afferētes contra miracula diuina preiudicia ratio-
cinationū suarū. Sic eni disputāt: Si corpus erat:
si hoc surrexit de sepulchro quod pependit in ligno

Quo p ostia clausa intrare potuit? Si cōprehendis
modū: nō est miraculū. vbi deficit rō: ibi est fidei edi
ficatio. AVG. sup iohan. Moli q̄dē corporis vbi
diuinitas erat ostia clausa nō obstiterūt. Ille q̄ppe
nō eis aptis itrare potuit quo nascēte virginitas ma
tris inuiolata pmāsit. CHRY. Sed mirabile ē q̄lit
pbātalima eū nō estimarūt: sed hoc fuit: q2 mulier p̄
ueniēs in eis multā fidē opata est. Sed z ipse p visū
manifestū se eis oñdit: z voce eoꝝ fluctuantē mentē
firmauit. z dixit eis: Pax vobis. i. ne tumultuemini.
In quo etiā cōmemorat v̄bū qd añ crucē dixerat:
Pacē meā do vobis. z rursus In me pacē habebit.
GREGO. Et q2 ad illō corp⁹ qd videri poterat fi
des īuentiū dubitabat: oñdit eis ptin⁹ man⁹ z lat⁹.
vñ seqt: Et cū hoc dixisset: oñdit eis man⁹ z lat⁹. Cla
ui eni man⁹ fixerāt: lancea lat⁹ aperuerat. ibi ad du
bitantiū corda sanāda: vulneꝝ sūt fuata vestigia.
CHRY. Et q2 añ crucē eis dixerat: Iteꝝ videbo vos
z gaudebit cor vestꝝ. vñ sequit: Gauisi sūt discipuli
viso dño. AVG. xii. de ciui. dei: Claritas q̄ iusti ful
gebūt sicut sol in regno pris sui: in christi corpe cū
resurrexit ab oculis discipuloꝝ poti⁹ abscōdita fuis
se q̄ defuisse credēda ē. nō eni eā ferret huān⁹ atq3
infirm⁹ aspect⁹: qū ille a suis ita debēt attēdi vt pos
set agnosci. CHRY. Uniuersa aūt hec eos ad fide3
certissimā inducebant: q2 v̄o plurimū lexpugnabile habe
bāt ad iudeos: rursus eis pacē annūciat. vñ seqt: Di
xit eis ḡ iteꝝ: Pax vobis. BEDA: Iteratio confir
matio est: siue iō repetit: q2 gemina est virt⁹ charitat
vel q2 ipe est q̄ fecit vtraq3 vnum. CHRY. Simul
quoq3 demōstrat crucis efficaciā: p quā soluit omia
tristia z otulit oia bona: z hoc est pax. mulierib⁹ aūt
supra annūciatū est gaudiū: q2 in tristicijs illō gen⁹
erat: z hāc susceptā maledictōe3 dicēte dño: In dolo
re paries. q2 ḡ vniuersa phibētia sūt destructa: z dire
cta sunt oia de reliquo subdit: Sicut misit me pat: z
ego mitto vos. GREG. Pr̄ q̄dē filiū misit: q̄ hunc
p redēptione generis huāni icarnari ostituit: Itaq3
dr̄: Sicut misit me pr̄ z ego mitto vos. i. ea charita
te vos diligo: cū iter scādalū psecutorē mitto: q̄ me
charitate pr̄ diligit: quē venire ad tolerādas passio
nes fecit. AVG. Eq̄lē autē prī filiū nouim⁹: sed h̄
v̄ba mediatoris agnoscim⁹. Mediū q̄ppe se oñdit
dicēdo: Ille me z ego vos. CHRY. Sic igit eleua
uit eoꝝ animū z ab his q̄ fcā sūt: z a dignitate mittē
tis: z nō adhuc deprecatio ad prēm fit: sed sua auctori
tate dat eis v̄tutē. vñ seqt: Hec cū dixisset: insufflauit
z dixit eis: Accipe spūsctm. AVG. ix. de trini. Fla
tus ḡ ille corpore⁹ substātia spūsci nō fuit: s3 demō
stratio p cōgruā significatōem nō tm̄ a pre: sed etiā
a filio pcedē spūsctm. Quis eni demēt. sum⁹ diceret
aliū fuisse spm quē insufflās dedit: et aliū quē p⁹ ascē
sionē suā misit. GREG. Cur aūt p̄us ī terra disci
pulis dat: postmodū de celo mittit: nisi q2 duo sūt
pcepta charitatis: dilectio videl3 dei: z dilectio pro
ximi. in terra dat spūs: vt diligat pxim⁹. e celo da
tur spūs: vt diligat de⁹. Sicut ergo vna est charitas: z
duo pcepta: ita vn⁹ est spūs z duo data. p̄us a consi
stente dño in terra: postmodū dat e celo: q2 pximi
amore discit q̄lit puenīri debeat ad amorem dei.
CHRY. Quidā aūt dicūt q̄ n̄ spm dedit: s3 aptos
eos ad susceptōe3 spūs p insufflatōe3 ostruxit. Si eni

ā gelū vidēs daniel excessū mētis passus ē: q̄d inessa
bilē illā grā3 suscipiētes passi eēnt: nisi discipulos su
os p̄mit⁹ istruxisset? Neq3 autē q̄s peccabit dicēs
tunc suscepisse eos quādā ptātē spūal grē: n vt mor
tuos suscitēt: z miracula faciēt: s3 vt dimittāt pecca
ta. vñ seqt: Quoꝝ remi. pec. remit. eis: z quo. retinu.
retē. sūt eis. AVG. Ecce charitas q̄ p spūsctm dif
fudit ī cordib⁹ nr̄is participū suoꝝ peccata dimittit.
eoꝝ aūt q̄ nō sūt ei⁹ participes tenet. iō postq̄ dixit:
Accipite spūsctm: ptinuo de peccatoꝝ remissione
z retētione subiecit. GREGO. Sciēdū v̄o ē q2 illi
q̄ p̄us spūsctm habuerūt: vt z ipsi inocentes vi
uerēt: z ī pdicatōe q̄busdā pdessent: iccirco hunc p⁹
resurrectōem dñi patēter acceperūt: vt pdesse n̄ pau
cis s3 plurib⁹ possent. Liber ḡ intueri illi discipuli ad
tāta onera humilitatis vocati ad q̄tū culmē glorie
sunt pducti. Ecce nō solū de seipsis securi fiūt: s3 etia3
p̄ncipatū supni iudicij sortiūt: vt vice dei q̄busdam
peccata retineāt: q̄busdā v̄o relaxēt: hoꝝ nūc ī eccl̄a
ep̄i locū tenēt: z soluēdi ac ligādi ptātē suscipiūt: q̄
gradū regiminis sortiūt. Grādis honor: s3 graue pōd⁹
isti⁹ ē honoris. Duꝝ q̄ppe ē vt q̄ nescit tenere mode
ramina vite sue: iudex fiat vite aliene. CHRY. Sa
cerdos. n. etsi ppam bn̄ dispēsauerit vitā: alioꝝ vero
nō cū diligētia curā habuerit cū pditiosis ī gehēna3
vadit. Sciētes igit piculi magnitudinē: multā tribui
te eis deuotōem: z etiā si nō valde nobiles fuerint:
nō aūt iustū ē ab his q̄ ī p̄ncipatu subijciūt iudicari:
z si vita eoꝝ fuerit valde detractabilis: ī nullo lede
ris ī his q̄ sūt ei omissa a deo. nō. n. sacerdos: s3 neq3
āgel⁹ aut archāgel⁹ opari aliq̄d pōt ī his q̄ sūt data
a deo. S3 pr̄ z fili⁹ z spūsctūs oia dispensant. Sacer
dos aūt suā linguā z manū tribuit. nō eni iustū esset
vt ppē alteri⁹ malitiā circa symbolā nr̄e salutis ledi
eos q̄ ad fidē venuit. Oib⁹ aūt discipul' cōgregatis
sol⁹ thomas deficiebat a dispsione q̄ iā fca erat. vñ
dr̄: Thomas aūt vn⁹ ex duodeci q̄ dr̄ didym⁹ n̄ erat
cū eis qñ venit iesus. ALCVI. Didym⁹ grece: latie
gemin⁹: ppē dubiū cor ī credendo: thomas abyssus
q2 altitudinem diuinitatis circa fidem penetrauit.
GREGO. Nō aūt casu gestū ē vt elect⁹ ille dñe pu
lus tūc deesset. Egit naq3 miro mō supna clemētia
vt discipul⁹ dubitās dū ī magistro suo vulnera pal
paret carnis: in nobis vulnera sanaret infidelitatis.
Pl⁹ eni nobis īfidelitas thome ad fidē: q̄3 fides cre
dētiū discipuloꝝ pfuit: q2 dū ille ad fidē palpādo re
ducit: nr̄a mens oī dubitatōe postposita in fide soli
dat. BEDA: Querī aūt pōt q̄re h euāgelista tunc
thomā defuisse dicat cū lucas scribat q2 duo discipu
li eūtes in Emaus reuersi ī hierl̄m inuenerūt vndeci
cōgregatos: s3 dat itelligi quoddā fuisse iteruallū3
q2 ad horā thomas egressus fit: z iesus veniēs in me
dio eoꝝ stetit. CHRY. Sicut aūt simpliciter z q̄lit
cūq3 credere facilitatis ē: ita multa inuestigare ē gros
sissime mētis: z ppter hoc thomas accusat. Aposto
lis eni dicentib⁹: qm vidim⁹ dñm nō credidit: non
tm̄ illis discredēs: quātū rē putās īpossibilē esse. vñ
seqt: Dixerūt ḡ ei alij discipuli: vidim⁹ dñm. Ille au
tem dixit eis: Nisi videro in manib⁹ ei⁹ fixurā clauo
rū z mittā digitū meū ī locū clauoꝝ: z mittā manū3
meā in lat⁹ ei⁹ nō credā. Aliis eni grossior existēs eā
q̄ ē p sensum grossissimū. s. tactū q̄rebat fidē: z neq3

oculis credebat. vñ nõ sufficit ei dicere: Nisi videro sed addidit: Et misero digitum ⁊ cetera.

¶ Et post dies octo iterũ erãt discipuli eiꝰ intus ⁊ thomas cũ eis. Venit iesus ianuis clausis: ⁊ stetit ĩ medio ⁊ dixit eis: Pax uobis. Deide dicit thome: Infer digitũ tuuz huc: ⁊ uide manꝰ meas: ⁊ affer manũ tuã: ⁊ mitte ĩ latꝰ meũ: ⁊ noli eẽ ĩcredulus sed fidelis. Rñdit thomas ⁊ dixit: Dñs meꝰ ⁊ deꝰ meꝰ: Dicit ei iesus: Qꝛ uidisti me thoma credidisti: bti q̃ nõ uiderũt ⁊ crediderũt. Multa qdẽ ⁊ alia signa fecit iesus ĩ ꝓspectu discipuloꝝ suoꝝ q̃ nõ sũt scripta ĩ libꝛo hoc. Hec autẽ scripta sũt ut credatis: qꝛ iesus est filiꝰ dei: ⁊ ut credẽtes uitam habeatis in nomine eius.

¶ CHRY. Cõsidera saluatoris clemẽtiã: q̃liter ⁊ pro vna aĩa ostẽdit seipm vulnera hñtem ⁊ accedit vt saluet vnũ: ⁊ nimiꝝ discipuli annũciãtes digni erãt fide ⁊ ipse ꝑmittẽs. Sz tñ qꝛ solꝰ thomas q̃siuit: neq3 hoc eũ ꝑuauit christꝰ: nõ aũt stati ei appareꝛ: sed pꝰ dies octo: vt ĩ medio a discipulis admonitꝰ accẽdat ad maiꝰ desideriũ ⁊ fidelioꝛ fieret in futuꝝ. vñ dicit: Et pꝰ dies octo iteꝝ erãt discipuli eiꝰ intus ⁊ thomas cũ eis: Venit iesus ianuis clausis: ⁊ stetit in medio: ⁊ dixit: Pax vobis. AVG. in ser. pasc. Queris a me ⁊ dicis: si ꝑ ostia clausa ĩtrauit: vbi ẽ corpoꝛl modꝰ: ⁊ ego rñdeo: si ꝑ mare ambulauit: vbi est corpoꝛl põdus: sed fecit illud dñs tanq̃ dñs: nunq̇d igit resurrexit destitit eẽ dñs? CHRY. Stat itaq3 iesus ⁊ nõ expectat a thoma ĩterrogari: sz vt ostẽdat qm̃ cũ loq̃bat ad cõdiscipulos aderat: eisdem v̇bis visus ẽ. Et ꝑmo q̇dẽ increpat vel ĩꝓperat. vñ sequit: Deinde dicit thome: infer digitum tuũ huc: ⁊ vide manꝰ meas: ⁊ affer manũ tuã: ⁊ mitte in latꝰ meũ: secũdo aũt erudit dicẽs: Et noli eẽ incredulꝰ sz fidelis. vide qm̃ infidelitatis erat ambiguitas: anq̃ spiritũsanctũ acciperet: postea aũt nõ. sed firmi erant de reliquo. Dignũ aũt ẽ q̃rere q̃liter corpꝰ ĩcoꝛruptibile typos habebat clauoꝝ: sed ne tu multiens cõdescẽsionis eiz erat vt discerẽt: quoniã ipse erat q̇ crucifixus fuerat

AVG. de symbolo: Posset autẽ si vellet de corpe suscitato ⁊ clarificato oẽm maculã cuiuslibet cicatricis absterğe: sed sciebat q̃re cicatrices in suo corpore reseruaret. Sicut eni demõstrauit thome non credẽti nisi tãgeret ⁊ videret: ita etiam inimicis suis vulnera demõstraturꝰ est sua: non vt eis dicat sicut thome: Qꝛ vidisti ⁊ credidisti. sed vt conuincẽs eos v̇itas dicat: Ecce hoiem quẽ crucifixistis: videtl vulnera q̃ infixistis: agnoscitis latꝰ qd̄ pupugistis: qm̃ ꝑ vos ⁊ ꝓpter vos apertũ ẽ: nec tñ intrare voluistis.

AVG. xxij. de ciui. dei: Nescio aũt quõ etiã sic afficimur amoꝛe martyrũ beatoꝝ: vt velimꝰ in illo regno in eoꝝ corpoꝛibꝰ videre vulnerũ cicatrices que pro christi noie ꝑtulerũt: ⁊ fortasse videbimꝰ. nõ enĩ deformitas in eis: sed dignitas erit: ⁊ q̇dam q̃uis ĩ corpore nõ corpoꝛis sed virtutis pulchꝛitudo fulgebit. nec ideo tñ si aliqua martyribꝰ amputata ⁊ ablata sunt mẽbꝛa: sine ipsis mẽbꝛis in resurrectione erunt mortuoꝝ: q̇bus dictũ est: Capillꝰ capitis vestri non ꝑibit. Sed si hoc decebit in illo nouo seculo: vt indicia glorioſoꝝ vulneꝝ in illa ĩmoꝛtali carne cernant vbi mẽbꝛa vt predicerent percussa vel secta sunt ibi cicatrices: sed tamẽ eisdẽ membꝛis redditis non perditis apparebũt. Quãuis igitur omĩa que acciderãt corpoꝛi vitia tunc non erũt: non sunt tamẽ appellãda vitia virtutis indicia. GREGO. in ho. Palpandam autem carnem dominꝰ pꝛebuit quã clausis ianuis introduxit: qua in re duo mira ⁊ iuxta humanam rationem valde sibi cõtraria ostendit: dũ post resurrectionem corpus suum ⁊ incoꝛruptibile: ⁊ tñ palpabile demonstrauit. Nam ⁊ coꝛrumpi necesse est quod palpat: ⁊ palpari non potest quod nõ coꝛrumpitur: ⁊ incoꝛruptibilem se ergo ⁊ palpabilem demonstrauit: vt profecto post resurrectionem esse ostenderet corpus suum ⁊ eiusdem nature ⁊ alterius glorie. GREGORI. xiiij. moꝛalium: Corpus etiam nostrum in illa resurrectionis gloꝛia erit quidem subtile per effectum spiritalis potentie: sed palpabile per veritatem nature: Non autem sicut eutitius scripsit impalpabile: ⁊ ventis aereq3 subtilius.

AVGVSTI. Videbat autem Thomas tangebatq3 hominem: ⁊ confitebatur deum quem nõ videbat neq3 tãgebat: sed per hoc quod videbat atq3 tangebat: illud iam remota dubitatione credebat. vnde sequit: Respondit thomas: ⁊ dixit ei: Dominꝰ meus ⁊ deꝰ meus. THEOPHI. Qui ꝑus infidel fuerat: post lateris tactum optimum se theologum ostẽdit. Nam duplicem naturaz vnicamq3 hypostasim christi edisseruit. dicendo enim: Dominꝰ meus humanam naturam: dicendo vero Deus meus: diuinam confessus est: ⁊ vnum ⁊ eundem deum ⁊ dominum. Sequit: Dicit ei iesus: Quia vidisti me credidisti. AVGVSTINVS: Non ait Tetigisti me sed vidisti me: quoniam generalis quodammodo est sensus visus. nam ⁊ per quattuoꝛ alios sensus nominari solet velut cum dicimꝰ: Audi ⁊ vide q̃3 bene sonet: olfac ⁊ vide q̃3 bene oleat: gusta ⁊ vide q̃3 bñ sapiat: tange ⁊ vide q̃3 bene caleat. vnde ⁊ hic dominus dicit: Infer digitum tuum huc ⁊ vide manus meas. Quid aliud ait quaz tange ⁊ vide? nec tamẽ ille oculos habebat in digito: ergo siue intuendo siue etiam tangendo hoc ait: Quia vidisti me credidisti: q̃mãuis dici possit non ausum fuisse discipulum tangere cum se offerret ille tangendum. GREGORIVS. Sed cum apostolus dicat fides est substantia sperandarum rerum argumentum non apparentium: profecto liquet: quia que apparent: iam fidem non habent: sed agnitionem. Dum ergo vidit thomas: cuz palpauit cur ei dicitur: Quia vidisti me credidisti. sed aliud vidit: aliud credidit: hominem vidit: ⁊ deum confessus est. Letificat autem valde quod sequitur: Beati qui non viderunt ⁊ crediderunt. In qua sententia nos specialiter significati sumus: qui eum quem carne non vidimus men/

te retinemus: si tamen fidem nostram operibus se-quimur. Ille enim vere credit: qui exercet operando qd credit. AVG. Preteriti aūt tpis vsus ē verbis tanq̄ ille q̄ id qd erat futurū in sua nouerat p̄destinatiōe iā factū. CHRY. Cum g̃ aliqs nūc dixerit: Utinā in tpibꝰ illis fuissē: ⁊ vidissem christū miracula facientē: excogitet: Beati q̄ nō viderūt ⁊ crediderunt. THEO. Exprimit aūt ⁊ hic discipulos qui nec plagas clauoꝝ nec latus palpātes crediderūt.
CHRY. Quia vō iohānes pauciora aliis euāgelistis dixerat subiūgit: Multa qdē ⁊ alia signa fecit iesus in conspectu discipuloꝝ suoꝝ q̄ nō sūt scripta ī libro h: sꝫ nec alij oīa dixerūt: sꝫ q̄ erāt sufficiētia attrahē ad fidē audiētes. Mihi aūt videt̄ hic dicē ea q̄ pꝰ resurrectiōꝫ sūt signa. ⁊ iō dicit ī ꝯspectu discipuloꝝ: cū qbꝰ solis pꝰ resurrectionē ꝯuersatꝰ ē. deinde vt discas qm̄ nō solū discipuloꝝ grā signa fiebant: inducit: Hec aūt scripta sūt vt credatis qꝛ iesus ē christꝰ filius dei: cōit ad hūanā nāam loquēs: ⁊ vt ondat qm̄ nō illi q̄ credit̄: sꝫ nobisipsis vtile ē credē subdit: Et vt credētes vitā habeatis in noie eiꝰ. i. per iesū ipse aūt ē vita.

CA.XXI.

POstea manifestauit se iterū iesus ad mare tyberiadis. Manifestauit āt sic: Erāt simul simō petrꝰ ⁊ thomas q dr̄ didymꝰ ⁊ nathanael q erat a chana galilee: ⁊ filij zebedei: ⁊ alij ex discipulis eiꝰ duo. Dicit ei simō petrꝰ: Uado piscari. Dicūt ei: Uenimꝰ ⁊ nos tecū. Et exierūt ⁊ ascēderūt i nauī: ⁊ illa nocte nihil prendiderūt. Mane aūt facto stetit iesus in littore: nō tm̄ cognouerūt discipuli: qꝛ iesus ē. Dicit ergo eis iesus: Pueri: nunqd pulmentariū habetis? Rn̄derūt ei: Nō. Dicit eis: Mittite in dextraꝫ nauigij rhete: ⁊ inuenietis. Miserūt ergo ⁊ iā nō ualebāt illud trahere p̄ multitudine pisciū. Dicit ergo discipulꝰ ille quē diligebat iesus petro: Dn̄s ē. Simon petrꝰ cū audisset qꝛ dn̄s est: tunica succinxit se. Erat. n. nudꝰ ⁊ misit se in mare. Alij aūt discipuli nauigio uenerūt. Non eniꝫ longe erāt a terra: sed q̄si cubitis ducētis trahētes rhete pisciū. Ut ergo descenderūt in terrā: uiderunt prunas positas: ⁊ piscē suppositū ⁊ panē. Dicit eis iesus: Afferte de piscibus quos prendidistis nūc. Ascēdit simon petrus ⁊ traxit rhete in terrā plenuꝫ magnis piscibus centūquinquagintatribus. Et cū tanti essent: non est scissum rhete.

AVG. Qd imediate euangelista p̄miserat: veluti huius libri indicat fineꝫ: sed narrat̄ hic deinde quēadmodū se manifestauerit dn̄s ad mare tyberiadis vn̄ dr̄: Postea manifestauit se iesus iteruꝫ ad mare tyberiadis. CHRY. Dicit aūt Postea: quia nō ꝯtinue cū eis ambulabat vt antea. Dicit etiā: Manifestauit se: qꝛ nō videret̄ nisi cōdescenderet: qꝛ incorruptibile erat corpꝰ. Loci āt meminit ondēs qm̄ plurimū timoris eis dn̄s abstulerat: vt de reliquo ipi lōge a domo p̄cedāt nō vltra in domo ꝯclusi: sꝫ ī galileā ierāt piculū declinātes iudaicū. BED. More āt solito euāgelista p̄us retulit cām: deinde quēadmodū res gesta sit enarrat. vn̄ seq̄t: Manifestauit aūt sic. CHRY. Quia vō neq̄ dn̄s cū eis continue erat: neq̄ sp̄us datus erat: neq̄ aliqd tūc erat eis cōmissū: neq̄ aliqd hēbant agē: artē piscatoriā tractabāt. vn̄ seq̄t: Manifestauit aūt sic. Erāt simul simō petrꝰ ⁊ thomas q̄ dr̄ didymus: ⁊ nathanael q̄ erat a chana galilee: q̄. s. vocatꝰ ē a philippo: ⁊ filij zebedei s. iacobus ⁊ iohānes ⁊ alij ex discipulis eiꝰ duo. Dicit eis simon petrꝰ: Uado piscari. GRE. in home. Queri pōt cur petrꝰ q̄ piscator ante ꝯuersionē fuit: post cōuersionē ad piscationē rediit: cum veritas dicat: Nemo mittēs manū ad aratꝝ: ⁊ respiciēs retro aptꝰ ē regno dei. AVG. Qd si fecissent discipuli: defūcto iesu priusq̄ resurrexisset a mortuis: putaremus eos illa q̄ aīos eoꝝ occupauerat desperatōe fecisse. Nunc vō pꝰ eū sibi de sepulchro redditū viuū pꝰ inspecta vulneꝝ loca: pꝰ acceptū eiꝰ insufflatiōe sp̄m scm̄ subito fūt sicut fuerāt nō hoim sꝫ piscium piscatores. Rn̄dendū ē g̃ nō eos fuisse p̄hibitos ex arte sua licita victū necessariū q̄rere: sui apostolatꝰ integritate suata: si qm̄ vnde viuerēt aliud nō haberēt. Si eni btūs paulꝰ ea ptāte quā p̄fecto cum ceteris euāgelij p̄dicatoribꝰ hēbat: nō cū ceteris vteret̄ sed stipēdio suo militaret: ne gentes a noie christi postas alienas: doctrina eiꝰ q̄si venalꝰ offenderet: aliter educatꝰ artē quā nō nouerat didic̄ vt dū suis māibꝰ trāsigit̄ doctor: nullꝰ g̃uaret̄ auditor: quātomagis btūs petrꝰ q̄ iā piscator fuerat qd nouerat fec̄: si ad p̄ns illud tēpꝰ: aliud vn̄ viueret nō inuenit. Sꝫ rn̄debit q̄spiā: Et cur nō inuenit cum dn̄s p̄miserit dicēs: Querite p̄mū regnū dei ⁊ iusticiā eius: ⁊ hec oia apponēt̄ vobis? Profꝰ ēt dn̄s qd p̄misit ipleuit. nā q̄s aliꝰ pisces q̄ caperent̄ apposuit: q̄ nō ob aliud credēdꝰ ē eis ingessisse penuriā q̄ cogerent̄ ire piscatū nisi dispositū volēs exhibere miraculū? GRE. in ho. Negociū g̃ qd an̄ ꝯuersionē sine pcō extitit: hoc etiā post ꝯuersionē repetere culpa nō fuit. vn̄ post cōuersionē suā ad piscationē petrꝰ rediit: Matheꝰ vō ad teloniū negociū nō resedit. Sūt enim pleraq̄ negocia que sine peccatis exhiberi aut vix aut nullatenus possūt. Que ergo ad peccatū implicant: ad hec necesse ē vt post conuersionem animus non recurrat. CHRY. Alij aūt discipuli sequebant̄ petꝝ

vit eis: Dicunt ei: venim⁹ ⁊ nos tecū. Colligati eni de reliquo sibiīuicē erāt. Simul volebāt piscatiōes videre. Seqt. Et exie. ⁊ ascē. i nauī. Jn nocte āt piscabant: qr adhuc formidolosi erāt. GRE. Fcā ē aūt discipulis piscātib⁹ magna difficultas: vt veniente magistro fieret admiratiōis magna sublimitas. vn̄ seqt: Et illa no. nihil prēdiderūt. CHRY. Laborātib⁹ aūt ē ⁊ afflictis discipulis assistit iesus. vn̄ seqt: Mane aūt fa. stetit in lit. nō tn̄ cog. disci. qr iesus ē. Nō eni seipsū mox eis ondit: sȝ voluit ⁊ allocutiōez cū eis inire. Et pmo loqtur eis hūanu⁹. vn̄ seqt. Dicit eis ie. pu. nūqd pulmē. habetis? Hoc aūt dicit quasi ab eis aliqd emere vellet. vt aūt timuerūt: eis signū ondit p qd cognoscerēt. Seqt eni. Dixit eis: Mitti. in dex. na. rhe. ⁊ inuenietis. Multa aūt osequēt facta sūt: quoꝝ pmū ē: multos pisces eē ꝯphēsos. vn̄ seqt. Miserūt ḡ rhe. ⁊ iā nō vale. illā tra. p mul. piscū. Sȝ in xpi cognitiōe petr⁹ ⁊ iohānes suos ppes modos ondeūt. Johānes. n. psupicatior erat: ⁊ iō primo cognut chrīstū. vn̄ seqt. Dicit ḡ disci. il. quē di. ie. pe. dns ē. BEDA: Hoc indicio sic sepetita ⁊ h tuā demōstrat psonā. Cognit aūt pm⁹ dnm siue miraculo piscatōis. siue sono pcogniti vocis: siue pme remini. scens piscatōis. CHRY. Petr⁹ aūt feruētior erat: ⁊ iō pmpti⁹ venit ad chrīstū. Seqt eni: Simō petr⁹ cū audisset: qr dns ē tunica succinxit se. erat. n. nudus. BED. Dr aūt petr⁹ nud⁹ fuisse ad cōparationē ceteroꝝ vestimentoꝝ qb⁹ vti solebat: sicut solem⁹ dicē cū aliquē simplici vestimēto videm⁹ indutū. qre nud⁹ incedis? Siue pōt intelligi qr more piscatorū studio piscādi nud⁹ incesserit. THEO. Qd vo se pcīxit petr⁹ pudoris ē signū. pcīxit aūt se lineo amictu quē fenices ⁊ tyrii piscatores circūuolūt sibi cū nudi sint vel ceteris idumētis apponūt. BED. Eodē aūt ardore quo ⁊ multa alia fecerat: venit ad iesū. vn̄ seqt: Et mi. se i mare. alii aūt disci. na. venerūt. Nō tn̄ intelligēdū ē petrū sup fluct⁹ venisse: sȝ aut natando: aut pedib⁹ ppatis: qr erant ppe terrā. Seqt eni: Nō lō. eni erāt a tra. sȝ qsi cub. ducētis. GLO. Interpositio ē Seqt eni. Trahētes rhete piscū. vt sit ordo lre. Alii discipuli nauigio venerūt trahētes rhete piscū. Nō lōge eni ⁊c. CHRY. Deinde aliud signū ponit cū subdit: Ut ḡ descē. in trā: viderūt pru. po. ⁊ pis. suppo. ⁊ panē. Nō eni adhuc ex materia supposita opat: sȝ ad id qd ē mirabilius ducit signa ondēs: qn ⁊ ex subiecta materia aū crucē miracula faciebat pp̄ter quādā dispensatiōnē. AGY. Nō aūt hic intelligēdū ⁊ panē fuisse prunis suppositū. sȝ qsi dicēt. Viderūt prunas positas ⁊ piscē sup positū prunis: ⁊ viderūt panē. CHRY. Ut aūt crederet nō eē phātasma qd factū ē. iubet ex piscib⁹ ab eis captis afferri. Seqt eni. Dicit ei ie. Affer. ex pisci. quos prēdi. nūc. Deinde ⁊ aliud signū fuit qr ex multitudine piscū rhete nō est scissū. vn̄ seqt: Ascēdit si. pe. ⁊ traxit rhe. ad terrā: ple. mag. pis. cētū qnqginta trib⁹. Et cū tāti eēnt nō ē sc. ssū rhete. AVG. Mystice aūt in captura piscū cōmēdauit ecclesie sacramentū. qualis futura ē in vltima resurrectiōe mortuoꝝ. Et ad hoc cōmendandū valet qr tāqȝ finis est interposit⁹ libro qr eēt etiā sequture narratiōis qsi pemiū. Qd aūt septē discipuli fuerunt in illa piscatione: suo septenario numero finē significat tpis. vniuersi quippe septē dieb⁹ voluit tp⁹. THEO. Cū aūt nox erat: ante solis chrīsti pn̄tiā pphete nihil cepe‑ rūt: qr etsi vnā natiōnē isrl corrigere conarent: illa tn̄ frequēter in idolatriā labebat. GRE. i home. Queri aūt pōt cur discipulis in mare laborātib⁹: p⁹ resurrectiōnē suā corā discipulis in fluctib⁹ maris ambulauit? Sȝ mare pn̄s seculū significat: qd se casū tumultib⁹ ⁊ vndis vite corruptibilis illidit. p soliditatē aūt littoris ppetuitas quietis eterne figurat. Quia igr discipuli adhuc fluctib⁹ mortalis vite inerāt: in mari laborabāt. qr aūt redēptor nr̄ iā corruptiōnē carnis excesserat: p⁹ resurrectiōnē suā in littore stabat. AVG. Littus etiā finis ē maris: ⁊ iō finē significat seculi. Sicut eni in h loco qliter i fine seculi futura sit: ita dns alia piscatōe significauit ecclesiā qlis nūc sit. vn̄ ibi iesus nō stabat in littore: sȝ ascēdēs i vnā nauī q erat simonis: rogauit eū a tra reducē pusillū. Jn alia piscatiōe nō mittūt rhetia in dexterā ne solos significēt bonos: nec in sinistrā ne solos malos: sȝ indiffrenter Laxate inqt rhetia vr̄a i capturā: vt pmixtos intelligam⁹ bonos ⁊ malos. Hic aūt mittite inqt in dexterā nauigij rhete: vt significaret eos q stabāt ad dexterā solos bonos. Illud fecit i initio pdicatōis sue: h p⁹ resurrectiōꝫ suā: hic ondēs illā capturā piscū bonos ⁊ malos significare quos nūc hȝ ecclīa. istā vo tn̄mō bonos quos hēbit i eternū: oplera i fine huius sclī resurrectiōe mortuoꝝ. Illi āt q ptinēt ad resurrectiōꝫ vite. i. ad dexterā: ⁊ intra xpi am nois rhetia designāt: nō nisi in littore. i. i fine seculi cū resurrexerit apparebūt: iō nō valuerūt sic trahere rhetia vt in nauē refūderēt quos cepāt pisces sicut de aliis factū ē. Habet āt istos dexteros ecclia p⁹ finē vite huius i sōno pacis: velut in pfūdo latētes donec ad litt⁹ rhete puenīat: qd in pma piscatōe dū ab⁹ nauiculis h isto loco ducētis cubitis tn̄: cētū ⁊ centū etsi tm̄o figuratū: pp̄ter vtrūsqȝ generis electoꝝ: circūcisionis ⁊ pputij. BEDA: Uel p ducētos cubitos gemīa charitatis vtutis exprimit. p dilectionē eni dei ⁊ pximi chrīsto ppinqm⁹. Piscis aūt assus ē chrīst⁹ passus. Ipse latere dignat⁹ ē in aqs generis hūani. Capi voluit laqō nr̄e nocis: ⁊ q nobis fact⁹ est piscis hūanitate: effectꝫ nobis panis nos reficiēs sua diuinitate. GRE. Petro aūt scā ecclesia ē cōmissa. ipsi specialiter dr: Pasce oues meas. qd ḡ postmodū aperit i voce nūc significat in ope. Ipse eni pisces ad soliditatē littoris ptrahit: qr stabilitatē eterne patrie fidelib⁹ ondit: hoc egit verbis hoc epulis. hoc agit quotidie miraculoꝝ signis: sed cū rhete magnis piscib⁹ plenū dr. addit ⁊ quantis. ⁊ hoc ē qd subdit: Plenū magnis piscib⁹ cētū qnqginta trib⁹. AVG. Jn alia piscatiōe numer⁹ piscū nō exprimit tanqȝ illud ibi fiat qd pdictū ē p pphetā. Annūciaui ⁊ locut⁹ sū multiplicati sūt sup numerū. Hic vo cert⁹ ē numer⁹ cui⁹ reddēda ē rō. Numerus eni q legē significat decē est pp̄ter decalogū. Cū aūt accedit ad legē grā. i. ad literā sp̄us: quodāmō denario numero addit septenari⁹. septenario qppe nūero significat sp̄ūsscūs ad quē sanctificatio ptinet. Primū eni in lege sonuit sanctificatio in die septimo. Ysaias etiā pphetā cū cōmēdat ope vel munere septenario. Cū vtrqȝ legis denario sp̄ūsscūs per septenariū numerū accedit: fiūt. x. ⁊. vij. q numer⁹ ab

vno vsq ad ipsum cōputatis oībus crescēs ad cētū quīquagintatres puenit. GRE. Ducam⁹ etiā per trigonū .x. ꝛ .vij. venīūt quīquagītaunū. In quīquagesimo aūt anno cūct⁹ ppl's ab omni opatōe qesce/bat: sed vera requies in vnitate est. vbi .n. scissura diuisiōis est: vera requies nō est. AVG. Nō ergo tā tūmodo centū quīquagintatres sancti ad vitam resurrecturi significant eternā: sed omnes ad gratiā spiritus ptinētes hoc numero figurant: qui etiā numerus ter habet quīquagenariū numerū: ꝛ insuper ipsa tria propter mysteriū trinitatis. Quīquagenarius autē multiplicatis septē per septē ꝛ vnius adiectōne complet. vnus autem addit: vt eos significet eē vnū. Non aūt frustra dictū ē ꝙ erāt magni. Cū enī dixisset dominus: Non veni soluere legē: ſ; implere: datur⁹ spiritū vtiq per quē lex posset impleri: paucis verbis interpositis ait: Qui fecerit ꝛ docuerit: magn⁹ vocabit in regno celoꝝ. In pma autē piscatiōe rhete ꝓpter significāda scismata rūpebat: h vō qm̄ in illa summa pace sanctoꝝ nulla erūt scismata ptinuit ad euāgelistā cōsequēter dicē: Et cū tanti eēnt. i. tā magni nō est scissum rhete: tanq illud respiceret vbi scissum est: ꝛ in illi⁹ mali cōpatōe cōmēdaret hoc bonū.

Dicit eis iesus: Venite prādete. Et nemo audebat discūbētiū interrogare eū: tu quis es? sciētes qz dn̄s ē Et uenit iesus ꝛ accepit panē et dabat eis: ꝛ piscez similiter. Hoc iam tertio manifestat⁹ est iesus discipul' suis cuz resurrexisset a mortuis.

AVG. Peracta piscatōe dn̄s eos ad prādiū vocat. vn̄ dr̄: Di. eis ie. veni. prādete. CHRY. Hic qdē nō dicit ꝙ comedit cū eis: sed lucas h dicit. Hoc āt fiebat: nō vt natura indigēte cibis de reliquo ſ; cōdescēsiōe ad demr̄atōem resurrectōis fcā. AVG. xiij. de ci. dei: Corpa aūt iustoꝝ q̄ in resurrectōe futura sunt: neq ligno vite indigebūt: quo fiat vt nullo morbo vel senectute inueterata moriant: neq vllis aliis corpalib⁹ nutrimēt': qb⁹ esuriēdi atq sitiēdi q̄l. scūq molestia deuitet: qm̄ certo ꝛ inuiolabili munē īmortalitat' iduēt: vt n̄ nisi velit possibilitate nō necitate vescāt. nō. n. ptās: ſ; egestas edēdi ꝛ bibēdi talib⁹ corpib⁹ auferet. sic ꝛ saluatoꝛ nr̄ p⁹ resurrectionē iā qdē in spūali carne: sed tn̄ vera: cibū ac potuz cū discipulis sumpsit: nō alimētoꝝ indigētia: sed ea qua ꝛ h poterat ptāte. Sequit: Et ne. au. discū. int. eū. tu quis es? scie. qz dn̄s est. Ac si diceret. AVG. sup ioh. Nemo audebat dubitare ꝙ ipe esset. Tanta .n. erat euidētia veritatis: vt eoꝝ nō solū negare sed nec dubitare qdē vll⁹ auderet. qm̄ si quisq dubitarz vtiq interrogaret. CHRYS. Uel hoc dicit: qa de reliquo nō simil'r cōfidebāt ei loqui vt pus: sed cū silētio ꝛ reuerētia m̄lta sedebāt attēdētes in eū: ꝛ formā quidē alteratā vidētes ꝛ m̄lta admiratōe plenā valde stupefacti volebāt interrogare. Sed formido in h ꝙ sciebāt ꝙ dn̄s ē: detinebat interrogatōnem: ꝛ solū comedebāt q̄ eis dabat cū pori ptāte. h aūt nō resp. et l celū. neq humana illa facit: ondēs qm̄ cō descēsiōis gr̄a fiebāt. vn̄ subdit: Et ve. ie. ꝛ acce. pa. ꝛ da. eis: ꝛ pi. simil'r. AVG. Mystice aūt piscis assus x̄ps est passus. Ipse est ꝛ panis qui de celo descēdit. huic incorpat ecclesia ad pticipādū beatitudinē sēpiternā. ꝓpter hoc dictū est: Afferte de piscib⁹ quos prēdidistis nūc: vt oēs q̄ hāc spem gerim⁹ p illū septenariū numeꝝ disciploꝝ p quē pōt in h loco nr̄a vniuersitas itelligi figurata tāto sacramēto nos cōicare nossem⁹: ꝛ eidē btītudini sociari. GRE. Per hoc etiā ꝙ septē discipulis vltimū cōuiuiū celebrat: eos tāmodo q̄ septiformi gr̄a sancti spūs pleni sunt: futuros secū in eterna refectōe denūciat. sep tē quoq dieb⁹ oē h tp̄s euoluit: ꝛ sepe septenario nūero pfectio designat. Illi g̃ vltimo cōuiuio de p̄ntia vitali epulat: q̄ nūc pfectōis studio terrena transcēdunt. CHRY. Quia vō nō cōtinuo cū eis cōuersabat: neq sil'r vt pus: subdit euāgelista dicēs: Hoc iā tertio manifestat⁹ est iesus discipul' suis cū resurrexisset a mortuis. AVG. Qd̄ nō ad ipas demōstratiōes ſ; ad dies referre debem⁹. i. pmo die cū resurrexisset: ꝛ post dies octo qn̄ thomas vidit ꝛ credidit: et h die qn̄ h de piscib⁹ fecit: ꝛ deide quotiēs voluit vsq ad diē qdragesimū quo ascēdit in celū. AVG. de cō. euā. Inuenim⁹ autē apud q̃tuoꝛ euāgelistas decies cōmemoratū dn̄m visum eē post resurrectiōem: semel ad monumētū a mulierib⁹: iteꝝ eisdē regrediētib⁹ a monumēto in itinē: tertio petro: q̃rto duob⁹ eūtib⁹ in castelliū: qnto plurib⁹ in hierl'm: vbi non erat thomas: sexto vbi vidit eū thomas: septimo ad mare tyberiadis: octauo oībus vndeci in galilea: nono vt dicit marc⁹ nouissime recūbētibus: decimo ipo die ascēsionis nō iam in terra: sed eleuatū in nube.

Cum ergo prādissent dixit simoni petro iesus: Simō iohannis diligis me plus his? Dicit ei: Etiā domine: tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei iterū: Simon iohānis diligis me? Ait illi Etiam domine: tu scis quia amo te Dicit ei iterum: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simon iohānis amas me? Contristatus est petrus quia dixit ei tertio: Amas me. Et dixit ei: Domine tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce oues meas.

THEO. Finito prādio: cōmissionē oūiū mūdi petro cōmēdat: nō aliunde dicit: Cū ergo prādissent dicit simoni petro iesus: Simō iohānis diligis me pl⁹ his? AVG. Sciēs dn̄s interrogat. Sciebat enī dn̄s ꝙ nō solū eū diligeret: verū etiā ꝙ pl⁹ oib⁹ eū diligeret petrus. ALCVI. Dictꝰ aūt simō iohānis. i. filius iohānis carnalis patris. Mystice autē simon obediēs: iohānes gratia merito hoc nomine vocat. i. obediēs gratie dei: vt ondat ꝙ ardētiori eūz charitate āplectit n̄ meriti hūani: ſ; diuini eē mūer'.

AVG. in s̄mone pasc. Cū aūt dn̄s moreret̄ timuit et negauit: resurgēs aūt dn̄s amorē inseruit: timorē fugauit. nā qm̄ negauit mori timuit: resurgente dn̄o qd timēt: in quo mortē mortuā reperit: vn̄ seq̄t: Ait illi: etiā dn̄e tu scis q2 amo te. Cōfiteri aūt amorem suū: oues suas cōmendauit. vn̄ seq̄t: Dicit ei: pasche agnos meos. i. hoc nō eēt vbi ostēdēt petr9 amorē suū in xp̄m nisi eēt pastor fidelis sub p̄ncipe oīz pastor.

CHRY. Qd̄ n. maxime oīm tribuit nobis eā q̄ de sup est beniuolētiā ē p̄rior peuratio. Preteriēs aūt dn̄s alios petro de talib9 loq̄t. eximi9 n. aplor erat petr9: et os discipulor et vtex collegii. vn̄ et negatiōe deleta: cōmittit ei p̄latōem fratrū. Et negatōem qui dē ei nō exprobrat sed dicit: Si diligis me: p̄siste frib9: et feruētē amorē quē p oīa demōstrasti nūc ostēde et aiam quā dixisti te eē positurū p me: hāc da p ouib9 meis. Seq̄t: Dicit ei ite. si. iohā. dili. me. Ait il. etiā do. tu scis q2 amo te AGV. Merito dr̄ petro Dil. gis me? et rn̄det: Amo te. eiq3 dr̄: Pasce agnos meos. vbi etiā demōstrat̄ vnū atq3 idē eē amorē et dilectōem. nā etiā dn̄s nouissime nō ait: Dilig. me? sed Amas me? Seq̄t: Di. ei ter. si. ioh. amas me? Tertio vtrū petr9 eū diligat dn̄s interrogat. Reddit̄ enī negatōi trine trina cōfessio: ne minus amori lingua fuiat q̄ timori: et pl9 vocis elicuisse videat̄ mors īminēs q̄ vita p̄ns. CHRY. Tertio etiā īrrogat et tertio iniūgit eadē: ostēdēs q̄ntū appeciat̄ platōem p̄pāru ouiū: et qm̄ h̄ ē marie ei9 amoris signū. THEO. Et tūc etiā inoleuit ɔsuetudo vt ter cōfiteāt̄ q̄ veniunt ad baptismū. CHRY. Deide tertio īrrogat9 ɔturbat9 ē. vn̄ seq̄t: Cōtristat9 est pe. q2 di. ei ter. amas me Rursus formidās p̄ora ne forte estim is se diligē si nō diligat: compiat̄ sic et p̄us corrept9 ē: multū se esti māns forte: vn̄ ad ip̄m xp̄m ɔfugit. vn̄ seq̄t: Et dicit ei: dn̄e tu oīa scis. i. ineffabilia cordis p̄ntia et futura.

AVG. de v̄. do. Inde g̅ cōtristat9 ē q2 sepe interrogat9 eēt ab eo q̄ sciuerat qd̄ īrrogabat: et donauerat qd̄ audiebat. Ueraciē g̅ rn̄dit: et de intimo cordis p̄tulit amātis vocē dicēs: Tu scis q2 amo te AGV. sup ioh. Nō aūt addidit Pl9 his. h̄ ei rn̄dit qd̄ de se ipso sciebat: nō enī q̄ntū ab alio quolibz diligēt scire poterat: q̄ cor alteri9 vidē nō potat. Seq̄t: Di. ei. pa. oues meas. q. d. Sit amoris officiū pascē dn̄icū gregē sicsunt timoris indiciū negare pastorē. THEO. Pōt āt q̄s assignare dr̄az īter agnos et oues. Agni sunt q̄ ītroducūt̄: oues v̄o p̄fecti. ALCV. Pascē aūt oues ē credētes in xp̄o ne a fide deficiāt ɔfortare: terrena subsidia si necc̄e ē subditis p̄uidē: et exēpla v̄tutū cū v̄bo p̄dicatōis impēdē: aduersariis obsistē: errātes subditos corrigē. AVG. Qui h̄ aūt aīo pascūt oues xp̄i: vt suas velīt eē nō xp̄i: se cōuicīt̄ amare nō xp̄m: vel gloriādi vel dn̄andi vel acq̄rēdi cupiditate: nō obediēdi et subueniēdi et deo placēdi charitate. Nō g̅ nos sed ip̄z amem9: et in pascēdis ouib9 ei9 ea q̄ sunt ei9 nō q̄ nr̄a sūt q̄ram9. q̄s enī seip̄z nō deū amat: nō amat se. q̄ enī nō pōt viuē de se: morit̄ vt q3 amādo se. nō g̅ se amat: q̄ ne viuat se amat. Cū v̄o ille diligit̄ de quo viuit̄: nō se diligēdo magis se diligit: vt eū diligat de quo viuit. AVG. in s̄. pas. Et exterūt aūt q̄dā fur īfideles: diuiserūt gregē xp̄i et furtiua sua pecula sibi fecerūt: et audis eos dicē: Oues mee sūt ille. quid q̄ris ad oues meas: nō te inueniā ad oues meas: si et nos dicam9 meas: et illi dicāt suas p̄didit christus oues suas.

¶ Amen amen dico tibi: Cū esses iunior cingebas te: et ambulabas ubi uolebas. Cum autē senueris: extendes manus tuas: et alius te ciget: et ducet quo tu nō uis. Hoc autem dixit significans qua morte clarificaturus esset euz.

¶ CHRY. Cū dixisz petro dn̄s de amore quē h̄ebat ad ip̄m. p̄nūciat ei martyriū qd̄ p ip̄o debebat sustinere: erudire nos volēs quō tum amare oz. vn̄ dicit Amē amē di. ti. Cū eēs iu. cinge. te et ābu. vbi vole. Memit p̄ois vite: q2 in sclarib9 iuuenis q̄dē vtil ē: q̄ v̄o senuerit inutilis. In diuinis aūt nō ita ē: sz cū superuenerit senect9 tūc v̄t9 clarior: tūc virilitas indusfirior: in nl̄lo ab etate p̄hibita. q̄a g̅ petr9 ip̄ volebat in picul̄ eē cū xp̄o dicit ei: Cōfide: ita iplebo tuū desideriū. vt q̄ passus non es iuuenis exn̄s: oporteat te pati senē. vn̄ seq̄t: Cū aūt senueris. Per qd̄ ondit̄ q2 neq3 tūc iuuēis erat neq3 senex: sz vir p̄fect9 ORI. sup matth. Et attēde q2 nō facile inuenit̄ q̄s ex eis q̄ apti fuerit ad h̄ op9 vt cito trāseat de hac vita. vn̄ nō petro dr̄: Cū seniu. extē. ma. tuas AVG. Hoc ē crucifigeris. Ad h̄ aūt vt venias: Ali9 te ciget et ducet q9 nō vis. Pri9 dixit qd̄ fieret: et deide quō fieret. nō eī crucifix9: sed crucifigēd9 quo nollz ē duct9. Solut9 q̄ppe a corpe eē volebat cū xp̄o: sz si fieri posset p̄ter mortis molestiā vitā ɔcupiscebat eternā: ad quā molestiā nolēs venit: sz volēs eā vicit et reliq̄t hunc īfirmitatis affectū quo nēo vult mori vsq3 adeo nāle vt eū h̄eō petro nec senectus auferre potuerit. sed molestia q̄ntacūq3 sit mortis: oz eā vicē vis amoris q9 amat̄ ille: q̄ cū sit vita nr̄a: etiā mortē voluit ferre p nobis. Nā si nl̄la eēt mortis l̄ parua molestia: nō esset tā magna martyrii glīa. CHRY. Dicit ergo: Quo nō vis. p̄pter nālē cōpassiōem aīe: q̄ in vita separat̄ a corpe: deo hoc vtiliter dispēsante: vt nō multi sibi mortē inferāt violētā. deide erigēs auditorē euāgelista īdurit: Hoc aūt dixit significās qua morte clarificatur9 eēt deū. Nō dixit: Moritur9 eēt: vt discat̄ q̄m pati p xp̄o: glīa est patiētis et honor. Nisi autez certificaret̄ anim9 quia vere deus est: minime ei9 intuitu mortē toleraret: quo fit vt sanctor mors diuine sit glorie certitudo. AVG. Hūc inuenit exitū ille negator et amator: vt p ei9 noīe p̄fecta dilectōe moreret̄: cū quo se moriturū puersa festinatiōe p̄miserat Hoc enī oportebat: vt p̄us xp̄s p petri salute: deide petrus p xp̄i p̄dicatione moreretur.

¶ Et cuz hoc dixisset: dicit ei: Sequere me. Conuersus petrus uidit illum discipulum quem diligebat iesus sequētez: qui et recubuit in cena super pectus eius et dixit: Domine quis est qui tradet te? Hunc ergo cum uidisset petrus: dicit Jesu:

Domine hic autez quid? Dicit ei iesus: Sic eũ uolo manere donec ueniaz. Quid ad te? Tu me seq̃re. Exijt ergo sermo iste inter fratres: q2 discipulus ille nõ morit. Et nõ dixit ei iesus: nõ moritur: sed sic eũ uolo manere donec ueniam: quid ad te?

AVG. Cum p̃nũciasset dñs petro qua morte clarificatur⁹ eẽt eũ inuitat eũ ad sui sequelã. vñ dr̃: Et cũ hoc dixi. di. ei: Sequere me. Cur dr̃ petro: Seq̃re me: nec dicit ceteris qui simul aderãt: qui eũ sicut magistrũ discipuli sequebant? Sed si ad passiõem intelligendũ est: nũq̃d solus p xp̃iana ṽitate passus est petrus? nõne ibi erat iacob⁹ qui ab herode manifestat occisus. Ueꝝ aliquis dixerit: q2 nõ est iacob⁹ crucifixus: merito dictũ esse petro: Sequere me. qui non solũ morte: sed z morte crucis sicut christ⁹ exp̃t⁹ est.

THEO. Audiẽs aũt petr⁹ quia morte pro christo passur⁹ est: querit de iohãne an moriat. vnde seq̃t: Cõuersus petr⁹ vidit illũ discipulũ quẽ diligebat iesus sequẽtẽ: qui recubuit in cena supra pect⁹ ei⁹ z dixit: dñe quis est qui tradet te. AVG. Seipsm dicit discipuluz quẽ diligebat iesus: quia ip̃m p̃ ceteris z familiari⁹ diligebat: ita vt in cõuiuio supra pectus suũ discũbere faceret. Credo vt isti⁹ euãgelij qd̃ per eũ fuerat p̃dicatur⁹: diuinã excellẽtiã hoc modo altius cõmẽdaret. sunt qui senserĩt: z hi nõ contẽtibiles sacri eloquij tractatores a christo iohãnẽ pptẽa pl⁹ amatũ: quia ab ineũte pueritia castissim⁹ vixerit. Seq̃t: Hũc ergo cũ vidisset petr⁹ dixit iesu: Dñe h̃ aũt quid? THEO. i. nũquid nõ moret z ip̃e: vt quidam exponũt. Seq̃t: Dicit ei ie. Sic eũ vo. ma. do. ve. quid ad te? AVG. Et repetitũ est: Tu me seq̃re tanq̃ ille ideo nõ sequeret: q2 eum manere voluit donec veniat. Quis facile aliud esse credat: q̃ quod fratres crediderũt qui tũc erãt. Seq̃t. n. Exijt ḡ s. iste inter fra. quia disci. il. nõ morit. Sed hãc opinionẽ iohes ip̃e abstulit subdẽs: Et nõ dix. ie. nõ mo. sed sic euz vo. ma. do. ve. quid ad te? Sed cui placet adhuc resistat: z dicat veꝝ eẽ qd̃ ait iohes: nõ dixisse dñz q discipul⁹ ille nõ morit: sed hoc tñ significatũ eẽ talib⁹ ṽbis. q̃lia eũ dixisse narrauit. THEO. Uel dicet: Christ⁹ nõ negauit iohãnẽ moriturũ. nã q̃cq̃d orit morit: sed dixit: Uolo euz manere. i. viuere vsq3 ad mũdi finẽ: z tũc p me patiet martyriũ: z iõ fatet adhuc illũ viuẽ: ab antixp̃o ṽo debẽ occidi: vna cũ helia p̃dicatur nomẽ xp̃i. Sed z si assignet ei⁹ sepulchꝝ: viuẽs q̃dẽ illõ itrauit: posteã discessit. AVG. Uel forte aliq̃s in illo sepulchro ei⁹ qd̃ ẽ apud ephesuz dormire poti⁹ eũ: q̃ mortuũ iacẽ ↄtẽdet: assumẽs argumẽtũ: q illic terra sensiz scaturire z q̃si ebullire phibet: atq3 h̃ ei⁹ anhelitu fieri ptinacit asseuerans. Sed cur ei⁹ discipulo quẽ p̃ ceteris diligebat: p magno munẽ lõgũ i corpe donauẽit sõnũ. cũ bẽti petrũ p ingentẽ martyrij gl̃iaꝫ ab onere corpis absoluerit: eiq3 cõcesserit qd̃ paul⁹ se cõcupiscẽ dixit: Cupio dissolui z eẽ cũ xp̃o. Si aũt vere ibi qd̃ sp̃ sparsit fama aut ideo fit: vt eo modo cõmẽdat p̃ciosa mors eius: q2 nõ eã ↄmẽdat martyriũ: aut pp̃ter aliq̃d aliud qd̃ nos latet: manet tñ questio: cur dixerit domin⁹ de hoĩe morituro: Sic eũ volo manere donec veniã. Illud etiã mouet ad q̃rẽdũ: cur iohẽm pl⁹ dilexerit dñs: cũ ip̃m dñm pl⁹ dilexerit petr⁹. q̃tũ ipse sapio: melior est q̃ pl⁹ diligit xp̃m: felicior ẽ ṽo quẽ pl⁹ diligit xp̃s facile viderim: si iusticiã liberatoris nr̃i quẽadmodũ defẽdarẽ puidere. Aggrediar igit de soluẽda q̃õe tã ingẽti duas vitas sibi diuinitus p̃dicatas nouit ecclesia: q̃rũ vna ẽ in fide: altera in spe. Ista significata est p aplm petrũ pp̃ter aplat⁹ sui p̃matũ: illa p iohẽm. ideo huic dicit: Seq̃re me. p imitatõez. s. pferẽdi tp̃alia mala. de illo ṽo dr̃: Sic eũ volo manere donec veniã. q. d. Tu me seq̃re p imitatõem pferẽdi tp̃alia mala. Ille maneat donec sempiterna venio redditurus bona. quod apertius dici põt: perfecta me sequat actio informata mee passiõis exẽplo. Inchoata ṽo ↄtẽplatio maneat donec venio: pficiẽda cũ venero: qd̃ nõ sic intelligẽdũ ẽ: q̃i dixerit remanẽ vel pmanẽ sed expectare: q2 qd̃ p eũ significat: cuz venerit xp̃s iplebit. in hac aũt actiua vita q̃tomagis xp̃m diligim⁹: tãto facili⁹ liberamur a malo. at ipse nos min⁹ diligit q̃les nos sum⁹: z hĩc iõ liberat: ne sp̃ tales sim⁹. ibi ṽo ampli⁹ nos diligit: q2 qd̃ ei displiceat: z qd̃ a nobis auferat nõ hẽbim⁹. amet ḡ eũ petr⁹: vt ab ista mortalitate libẽmur. amet ab eo iohãnes: vt in illa imortalitate fruemur. Cur ḡ iohes min⁹ eũ diligebat q̃ petr⁹: si eã vitã significabat in q̃ ẽ mlto ampli⁹ diligẽd⁹: nisi q2 pptẽa dictũ ẽ: Uolo eũ manẽ. i. expectare: Donec veniã. q2 z ip̃m amorẽ q̃ tũc mlto amplior erit nõdũ hẽm⁹: sed expectam⁹ futuꝝ: vt dũ ip̃e venerit habeãm⁹. Hoc ḡ p petꝝ significatũ est pl⁹ amãtẽ: s3 min⁹ amatũ. q2 min⁹ nos amat xp̃s miseros q̃ btõs. ṽitatis aũt cõtẽplatõez q̃lis tũc futura ẽ min⁹ amam⁹: q2 nũc nõdũ nouim⁹ nec hẽmus. Neo tñ istos insignes aplos separet: z i eo qd̃ significabat petr⁹ ãbo erant: z in eo qd̃ significabat iohes ambo futuri erãt. GLO. Uel aliter: Sic eũ volo manẽ. i. nolo eũ p martyriũ ↄsũmare: s3 expectare eũ in placidã absolutõem carnis sue: q2 ego veniẽs recipiã eũ in eterna btitudine. THEO. Uel aliter Totũ in hoc q dicit dñs petro: Sequere me: cũctorũ fideliũ p̃laturã ei instituit. Simul aũt z sequi intelligas hic imitatiõem in cũctis z ṽbis z operibus. ostẽdit etiã affectõem ad ip̃m: q2 qui nobis astricti oxes sunt: hos sequi nos volumus. CHRY. Si ṽo dixerit q̃s: qualr̃ igit iacob⁹ thronũ assumpsit hierosolymoꝝ: illud vtiq3 dicã: q2 petr⁹ orbis terrarũ in thronũ sauit mgr̃m. Seq̃t: Conuersus petrus vidit illũ discipulũ zc̃. Nõ sine causa recolit illã accubatõem: sed ut oñdat q̃tã petr⁹ hẽbat fiduciã p⁹ negatiõem. Qui. n. in cena nõ audebat interrogare: s3 iohi interrogatõnem cõmisit: huic z p̃positura fratꝝ credita est: z nõ solũ nõ committit alteri interrogare que ad ipsum ptinẽt sed de reliquo ip̃e pro alijs magistrũ interrogat. Quia igit magna ei p̃dixerat dñs z orbem terraꝝ commiserat: z martyriũ prenunciauerat: z amorem protestatus est ampliorẽ: volens z iohannez communicatorẽ accipere dixit: Hic aũt quid? quasi diceret: Nõne eadem nobiscum veniet via. Ualde enim iohãnem amabat petrus: z p euãgelium ostẽditur eorum colligatio: z in actib⁹ apostolorum. Sic igitur nũc vicẽ reddit petrus iohãni

P[illegible]tinās aūt eū velle interrogare: de seipo: ⁊ nō au
deret: ipe p eo suscipit interrogatōem. Quia vō debe
bāt orbis terrar̄ pcuratiōem accipe: nec oportebat
eos de reliquo sibi inuicē eē cōiūctos: qđ eēt dānū
orbi terrarū. ppterea dn̄s dicit fm lrām grecā: Sic
eū volo manere donec veniā: qđ ad te: tu me seq̄re.
q. d. Op⁹ tibi cōmissum attēde ⁊ pfice: hūc vō si vo
luero manere hic qđ ad te? THEO. Quod vero di
Cū venero. quidā sic intellexerūt: ac si diceret: Que
usq; cōtra iudeos q̄ me crucifixerūt: veniā pcutiens
illos baculo romanor̄. Auit. n. hūc aplm vsq; ad ve
spasiani tp̄s cū hierusalē capiēda erat in locis illis
cōuersatū. Uel dicit: Dū venero. i. cū hūc volēs diri
gā ad pdicādū: te n. q; nūc dirigo ad orbis pōtifica
tū: ⁊ in hoc seq̄re me. ipe vō manet: hic donec ⁊ eū
educā sicut te. CHRY. Deinde euāgelista discipu
lor̄ opionē ponit ⁊ corrigit: vt supra dictū est.

Hic est discipul⁹ ille qui testimo
niū phibet de his: ⁊ scripsit hec. Et
scim⁹ quia uerū est testimoniū eius.
Sunt autē ⁊ alia multa que fecit ie
sus: que si scribant̄ per singula: nec
ipm arbitror mundū capere posse
eos qui scribendi sunt libros.

CHRY. Quia ex multa certitudine scp̄sit ioban
nes: nō refutat suupsi⁹ testimoniū in medium ferre.
vnde dicit: Hic est discipul⁹ ille qui testimoniū phi
bet de his. Cōsuetudo. n. est cū valde vera dicamus
nr̄m testimoniū nō denegare. ⁊ multo magis ille q̄
spūsancto scribebat. vn̄ ⁊ alij apl̄i dicebant: Nos su
m⁹ testes hor̄. Seq̄r: Et scribebat hec. qđ ipe sol⁹ dic̄
q: posterior ad scribēdū venit xp̄o monēte. vn̄ ⁊ fre
quēter ondit xp̄i ad se amorē: occulte insinuās cām
ex qua ad scribēdū pcessit: ⁊ fidedignū faciēs hunc
smonē ex sua dignitate. Seq̄r: Et sciebat q̄ ver̄ est
testimoniū ei⁹. Omnib⁹ eni aderat: ⁊ neq; cū crucifi
geret̄ defuit: ⁊ mr̄ ei cōmissa ē: q̄ sunt signa amoris:
⁊ q̄ cū certitudine sciat oia. Etsi aliq̄ nō credāt: idu
cāt̄ ad credēdū ex h̄ qđ subdit̄: Sūt aūt ⁊ alia mlta
q̄ fecit iesus. Unde manifestū ē q̄ nequaq̄; scripsi vt
xp̄o grām pstarē: cū tot exīnb⁹ nō tot scpseri quot
ceteri: sed hor̄ plura reliqui cōtumelias ⁊ cōuitia i
mediū ppponēs. Eū aūt q̄ ad gl̄iam alteri⁹ scribit: ex
ecōtrario ea q̄ sunt exprobaliora tacē: q̄ vō sūt clara
ppone. AVG. Qđ aūt subdit: Que si scri. p singu.
nec ipm arbi. mū. cape. eos q̄ scribē. sunt libros. Nō
spacio locor̄ credēdū est mūdū cape nō posse: sꝫ ca
pacitate legētiū cōphēdi nō posse: q̄uis salua rerū fi
de plerūq; vba excedere videat̄ fidē: qđ nō fit qñ ali
qđ qđ erat obscurū vel dubiū exponit̄: sed qñ id qđ
qđ aptū ē vel auget̄ vel extenuat̄: nec tn̄ a tramite si
gnificāde vitatis errat̄: qm̄ sic vba rē q̄ indicat̄ exce
dūt: vt volūtas loquētis nec fallētis appeat. hūc lo
quēdi modū greco noie hyperbolē vocāt: q̄ mod⁹ hic i
h̄ loco ita in nonnullis alijs diuinis lrīs inuenitur.

CHRY. Uel h̄ referēdū est ad ei⁹ potentiā q̄ face
bat virtutē. sicut. n. nobis facile ē loq: ita ⁊ illi ⁊ mlt
to facili⁹ facere que volebat: quia ipe est sup omnia
de⁹ benedict⁹ in secula seculor̄ Amen.

Dominica tertia in aduentu
Miserūt iudei ab hierosoly. .i.
In natiuitate domini nostri iesu christi
In pricipio erat verbū: ⁊ verbū erat. .i.
In festo sancti iohannis euangeliste
Dixit iesus petro: sequere. vltio.
In octaua epiphanie
Uidit iohannes iesum. .i.
Dominica pma post octauā epiphanie
Nuptie facte sunt in chana galilee. .ij.
Feria sexta post dominicā pmā in quadragesima
Erat dies festus iudeorum. .v.
Feria secūda post dn̄icā secundā in quadragesima
Dixit iesus turbis iudeorū: ego. .viij.
Feria sexta post dominicā tertiā in quadragesima
Uenit iesus in ciuitatem samarie. .iiij.
Sabbato post eandem
Perrexit iesus in montem oliueti. .viij.
Dominica quarta in quadragesima
Abiit iesus trans mare. .vi.
Feria secunda post eandem
Erat pascha iudeorum. .ij.
Feria tertia post eandem
Jam die festo mediante. .vi.
Feria quarta post eandem
Preteriēs iesus vidit hominē cecū a nati. .ix.
Feria sexta post eandem
Erat quidam languens. .xi.
Sabbato post eandem
Dicebat iesus turbis iudeorum. .viij.
Dominica in passione
Dicebat iesus turbis: quis ex vobis. .viij.
Feria .ii. Miserūt pncipes ⁊ pharisei. .vij.
Feria tertia Ambulabat iesus in galileā. .vij.
Feria quarta Facta sunt encenia hiero. .x.
Feria sexta Collegerūt ergo consiliū. .xi.
Sabbato Cogitauerūt autē pncipes. .xij.
Feria secunda post domicā in ramis
Ante sex dies pasche. .xij.
Feria quinta in cena domini
Ante diem festum pasche. .xiij.
Feria sexta in parasceue
Egressus iesus cum discipulis. .xviij.
Feria quarta post dominicā resurrectōnis
Manifestauit se iesus. .xx.
Feria .v. post eandē Maria stabat. .xx.
Sabbato post eandem
Una sabbati maria magdalene. .xx.
Dominica .i. post pasche Cū sero esset. .xx.
Dominica secūda Ego sum pastor bon⁹. .x.
Dominica tertia Modicū ⁊ iam non .xvi.
Dominica quarta
Uado ad eum qui misit me. .xvi.
Dominica quinta
Amen amen dico vobis: siquid petieritis. .xvi.
Dominica post ascensionem
Cum venerit paraclytus. .xvi.
In penthecoste. Siquis diligit me. .xiiij.
Dominica vigesima post penthecoste.
Erat quidam regulus. .iiij.
In festo sancti thome apostoli
Thomas vnus de duodecim. .xx.

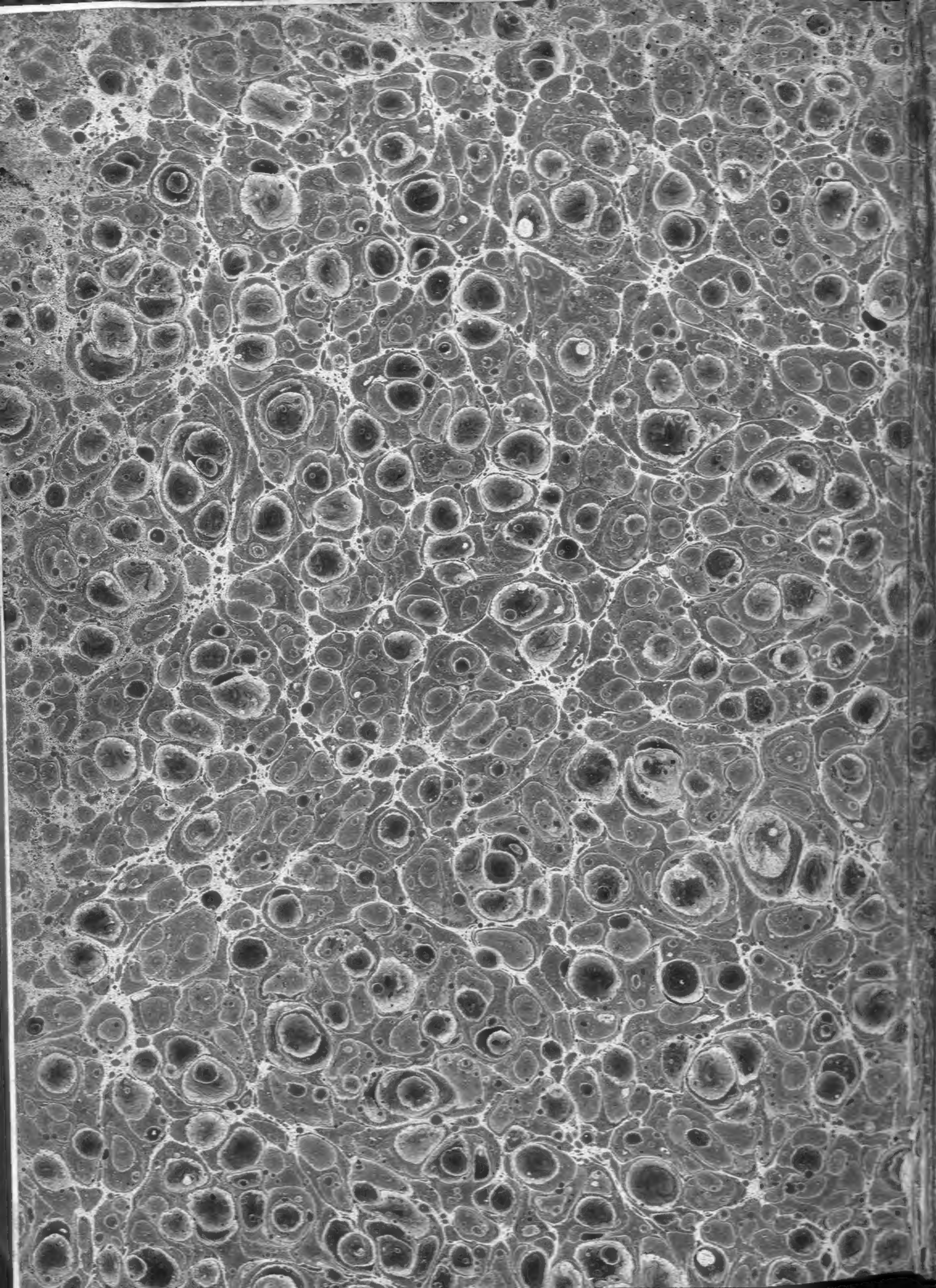
Finit tabula.

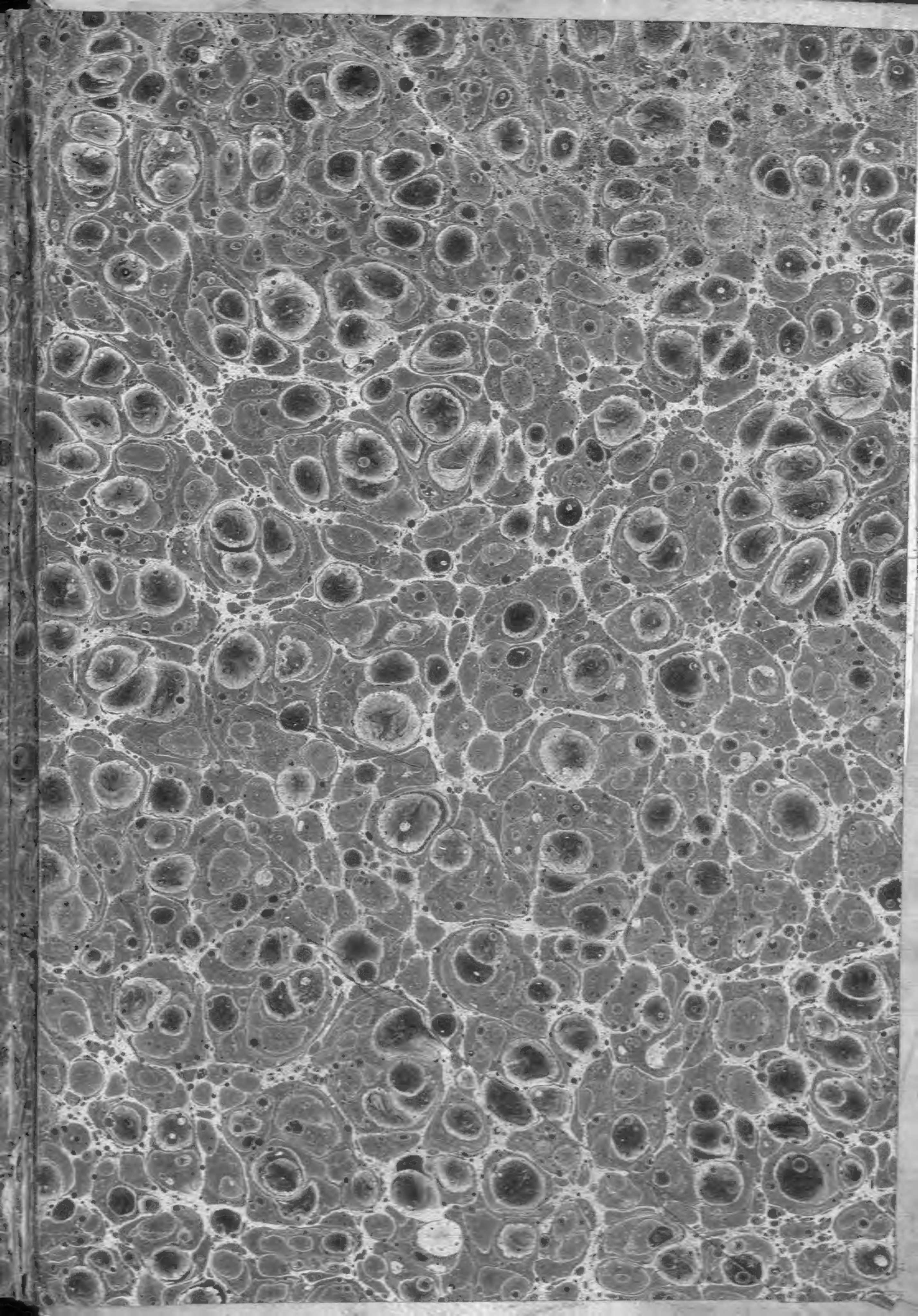
Beati Thome Aquinatis Continuū in quattuor euāgelistas finit feliciter: magna cura diligentiaqꝫ emendatū atqꝫ correctū: impressum Uenetijs impensa ingenioqꝫ Hermanni Lichtensteyn Coloniensis: atqꝫ Johannis hamman Spirensis sociorum: Anno dñici natalis. M.CCCC.LXXXII. Die vero quarta Septembris.

REGISTRVM

a
Primū vacat.
Diui Thome
misisse que
faustum: vñ
exploratores
b
dei potestate
terrarū ꝓptea
bone ꝯscie
filios suos
c
cōtendim⁹
so incert⁹
tes stare.
uit quādo
d
scribarum ꝛ
Esto consen.
iubet. Pñt
ipse vtiqꝫ
e
qui petimus
minib⁹ ieu.
Si oculus
ista guber.
f
erāt apud
vt ociosa
gentibus erat
tacti lachry.
g
de con. euan.
Et trāseūte
Tcōuocatis
sensibile
h
predicatū
unt ꝛ semet.
Seueri⁹ ergo
ꝛ iuenietis
i
Tūc riserūt
vel propter
iam fide
cius⁹ quosdā
k
gallie. deinde
ab ipso fie.
autem petrus
eni corde
l
vt expositis
pati a seni.
iudiciū intro.
HIERO.
m
cōmendatur
miseram
hoc pmisit
testimoniū
n
Et egrediē.
fuerant: qd
marie festis
relinquens
quo gentes
o
Unc iesus
tur. CHRY.
qd sanctificat
hypocrite
cit: quoniā
p
Quisputas
mini: Uel
duo. Qui
ta. ORI.
q
mysterio
vt ꝛ hinc
mus: dixerit
vel ter orat
r
qui vsqꝫ
aūt nihil
os: seruos
emisit spm
A
Reuerēdo
tas faciebat
Johannem
vo circa
B
vt ipse in
mare sup
vnde recte
declinare
C
renda ꝑfectis
mel lotos
gessisse. Di.
eos. Ubi cōsi.
D
amputa illū
prius eos
vel osculat⁹
ptizo: bapti
E
quod esset
vo: qꝛ vir
Prouincia
tūc primus
F
aūt mysterio
aliā occasionē
Sed qꝛ scie
G
Sup euāgelio
rias ortus est
deserto helias
Nō veni legē
H
descriptione
ois vilia
mūdari non
cter christū
I
hominis est
unitatis sub.
qꝫqꝫ si etiam
ad vsū ꝓfi.
K
sacerdoti: ꝛ
saluos volens
comitiua ie.
calūniā quam
L
sermo in
ad euangeliū
dicebāt: Ami.
loqui anteqꝫ
M
deū tuū
duas tunicas
cātib⁹ ꝯria
deoꝝ calūni.
N
ꝛ susceperint
elationis vitō
dent q̄ vos
sentire non
O
toti⁹ orbis
quē locutus
fecerūt: sed
aris ore tuo
P
redit degene.
ptinens: ꝛ inci.
alia gerunt
tiens inutilia
Q
vt pastor te
nihil fallit
dei de eius
potestis deo
R
CIRYL. Cū
querē. AMB.
te oraret. nam
CHRY. Uel
S
reprobos ptie.
dicētes: Dic
si de futuris
reꝝ ꝛ corpoꝝ
T
pascha cele.
eos benefici
rā. Poterat
vim quandā
V
inferno clau.
monumentū
dño loquē.
X
Beati Tho.
p aquam: vt
rem vniuersa
in nra nā
Y
venit saluator
venum⁹ aper.
quidē non
faceret altera.
Z
carnales estis
hominē: etsi
datū de celo
adhuc augens
AA
ecce samari.
nem nō ha.
ciebat in sab.
BB
nō quasi illius
uerunt dixode.
vel ipsū pplm
eum regem
CC
cōsiliū dse.
sabbato: No.
mus eū: Nū.
pōtifices ꝛ ph.
DD
non cognoscit
dignū ē que.
ne venit ꝛ
rit eis: lutū
EE
Et legē appel.
hec ait: ꝛ p⁹
surre. ꝛ exiit
rū credente h
FF
insignior atqꝫ
sūt: vbi ꝛ
CHRY. Quia
Nūc clarifi.
GG
eos non attē.
surgentium
stodirent.
Accipite spm
HH
alienos veni.
enim sint:
memorat. Di.
qui p auaricia
II
erat honorari
dariū quod
tū cucurrerant
Quō p ostia
Deo grās

[illegible] Theologie non sublimatiss[illegible] veget[illegible]

D. THOMAS A.
IN QUATUOR
EVANGELISTAS

1482